1544

IHS

Archivo de Loyola

Sección 3ª Serie 2ª N.º 87.

Est. 13.

Plut. 4ª

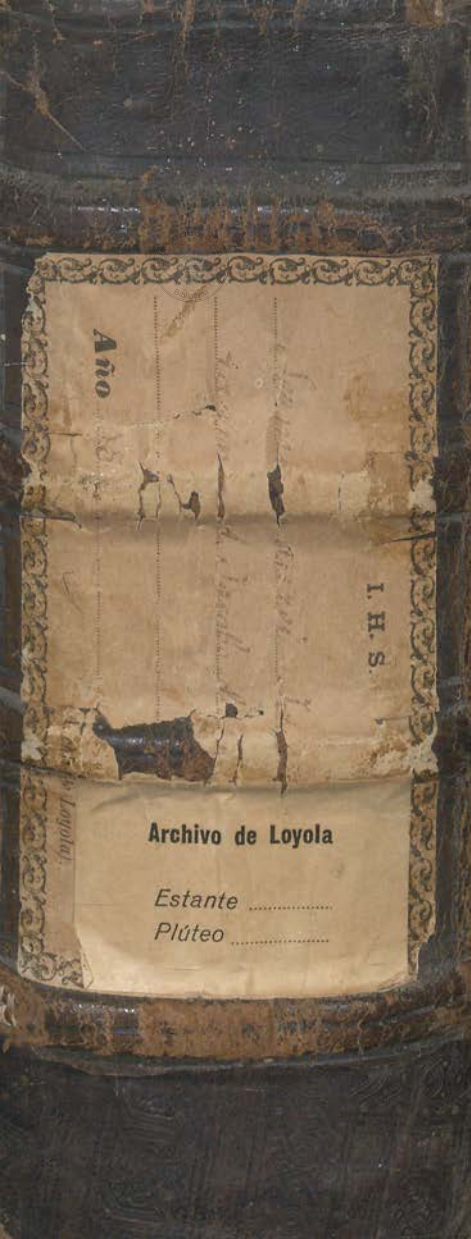
Año
I.H.S.
Archivo de Loyola
Estante .....
Plúteo .....

Universidad de Deusto
Biblioteca

I. H. S. ~~1-2-11~~.

Sermones aurei Jacobi de Voragine. a Jacobo de Giunta.

Año 1544.

(Archivo de Loyola).

Vitrina 8 C/3

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sermones de Voragine.

Domini Jacobi de Voragine sacre Theologie professoris, ordinis Predicatorum, quondam Episcopi Januesi. Sermones aurei et pulcherrimi de tempore per totum anni circulum.

1544

Venenunt a Jacobo de Giunta.

Incipit registruz

in sermones de tempore preclarissimi doctoris: magistri Jacobi de Uoragine secundum ordinem alphabeti tangens materias generales in singulis sermonibus contentas.

Abstinentia multiplex est. dominica prima. xl. sermo. tertio circa principium.

Abstinere expedit aliquando ab his que licita sunt ibidem. circa medium.

Abstinentie vtilitas triplex est. ibidem.

Abstinēdū est ab actu matrimoniali quatuor temporibus. do. post trini. fm. ij. circa principium.

Accedere volēs magnum dñm libenter secū in societate ducit quos illū dñi amicos esse cognoscit do. in. xl. ser. ij. in pnc.

Accipitrum tria sunt genera: z secundū hoc tria genera raptorū. do. xj. post tri. ser. j circa medium.

Accusabunt oēs creature peccatorē in iudicio. do. ij. aduentus. ser. ij. circa finē.

Accusatores quatuor erunt in iudicio cōtra peccatores. s. angeli demones ,ppria peccata z omnia elementa. do. xxij. post trinita. fmo. j. circa finem.

Actiui informantur vt operib⁹ misericor die insistant. do. xxv. ser. ij. circa prin.

Aduēt⁹ prima dñica nō habet idē euāgelium apud omnes in prologo.

Aduentus tripler ponit. domini. prima aduentus fm. tertio circa finem.

Aduentū regis annunciant tres legati. do. pri. aduen. fm. pri. circa. prin.

Aduentus ad iudiciū cōmonet quadrupler creature. do. ij. aduē. ser. j. in prin.

Adulatores vitare debemus quadrupli ratione dominica. xxij. sermo. ij. circa principium.

Adulteri multi sunt z quomodo multipliciter peccant. dominica. xj. sermo primo. circa medium.

Adulterium graue peccatum est dominica. xvij. sermo. tertio circa medium.

Aduocatus bonus tria habere debet. s. eloquentiam, sapientiam, z cōstantiam.

In die penthecostes sermo. tertio circa principium.

Agerīaptus ad seminandum quomodo disponi debet. dñica quarta post octa. epipha. ser. j. circa prin.

Ager dei est mūd⁹. i. fui dei in mūdo. do. iij. post octa. epi. ser. ij. circa prin.

Agros tres dedit nobis de⁹ do. in. xl. ser. primo. circa finem.

Altare super qō oīones offerim⁹ est xp̄s quia dicim⁹ p̄ christū dñm nostrū. do. vj. post trini. ser. ij. circa medium.

Altare est cor nostrū super qō eleemosynas immolamus. ibidem.

Allegationes quinq; faciet diabolus in iudicio contra peccatorē. do. xxij. serm. primo ibidem.

Amoris quatuor signa de⁹ humano generi ostendit. dominica palmarū sermo. ij. circa princi.

Amor summ⁹ omnes alios excedit. do. xij. ser. ij. circa medium.

Amici pauci sunt qui diligūt in vita paucissimi post mortē in die pas. ser. j. in prin.

Amicitia cui sit facienda: qualiter et propter quid. dominica. ix. post trinita. ser. j. circa principium.

Amicitia aliqua est bonorum cum bonis aliqua malorū cū malis aliqua bonorū cū malis z econuerso. ibidem.

Non potest alicui esse amic⁹ qui sibi est inimic⁹. ibidē. z infra in verbo Utilis.

Amicitia est cū paupertibus facienda vt recipiant nos in eterna tabernacula. vt supra cira medium.

Amicitia vero quatuor importat. do. xx. sermo. tertio cir. princi.

Angelus in angelo tria reperiuntur. do. iij. aduen. ser. ij. cir. finem.

Angeli triplicē cibū ministrarunt. do. in xl. ser. ij. in fine.

Angeli gaudent triplici de causa. de nostra cōuersione. do. iij. post trinita. ser. iij. circa principium.

Angeli sunt hominib⁹ maiores respectu incorruptibilitatis: ꝫ alio sunt respectu minores. dñica. xvij. sermo. j. cir. princi. et medium.

De angelis quatuor leguntur quos salomon in propiciatorio fecit. ibidem.

Angeli pacis amare flebunt: z quomodo hoc intelligendū sit, cum turbatio in eos cadere non possit. dominica. xx. ser. secūdo cir. medium.

Anima nostra tripliciter audit. do. iij. aduen. ser. secundo circa. medium.

Anima corpori incarcerat⁹ trib⁹ de causis. do. ij. aduē. ser. tertio cir. mediū.

Animā nostrā preparare debem⁹ dño: et quomodo in ea sunt tres camere i quib⁹ habitat pater filius z spiritussanct⁹. do. iij. adnētus. ser. tertio circa prin.

Anima postq̄ desponsata fuerit cōcipere z parere debet. do. iij. post pascha. f. iij. circa medium.

Anima ē filia dei triplici ō iure. do. xiij. ser. scōo circa prin. Et nota bene.

Anna z Joachim in tres ptes diuiserunt bona sua dñica septima post trini. sermo tertio circa medium.

Apostolorum quadruplex est statu⁹. do. tertia post pascha. ser. j. circa princi.

Apparuit xp̄s quinquies in die resurrectionis. dñica. j. post pas. f. j. cir. princi.

Aqua spūssancti tripliciē sitim extinguit. dñica. xvij. ser. secundo. cir. medium.

Arbor tria habet: radicē, stipitē, et ramos z q̄o homo ꝺr arbor. do. viij. post trini. ser. tertio. in principio.

Arbor mala vt faciat bonos fructꝰ quatuor sunt necessaria. ibid. circa medium.

Arbores alique fructus bonos nō faciūt ex quatuor causis ibidē cir. finem.

Arguēdus est peccator arguendi sunt nō operātes: arguendi sunt iudicia dei cōtēnentes, z nō timētes do. iij. post pascha ser. ij. in medio.

Arguere debent mundū illi qui sunt spiritu dei pleni: de pctō i fidelitatis: qz nō credūt in xp̄m de iustitia quā non habēt z de extremo iudicio quod nō timent. do. quarta post pascha. sermone tertio per totum.

Aristoteles post mortem cuidam discipulo suo apparuit dicens: q̄ nihil amplius sciebat nisi penā quam sentiebat do. ix. post tri ser. v. in fine.

Arūdo non fuit Joannes do. iij. aduen. sermo. secūdo circa principium.

Articuli fidei. xij. p̄ duodecim apostolos ponuntur dominica. xxj. sermone tertio per totum.

De articulis fidei bonus ser. ibidem.

Ascēdit ad celos xp̄s ,ppter tria. do. xxj. sermo tertio cir. medium.

Asinus est caro nostra z quomodo ista tripliciter mortificat. do. palmar. ser. j. cir. principium.

Aspis dum se sentit incātari tres habet astutias. Unā quia de caverna nō egredi tur. Secundā q̄ in terrā vnā aurē figit. Tertiā quia cū cauda aliā obturat. dominica. xij. ser. scōo cir. mediū.

Auaritia in cogitatione in intentione in affectione. do. i. fm. scōo circa princip.

Auarus seu cupidus differt a prodigo. dñica. xvij. fm. scōo cir. mediū.

Auarus siue cupidus pecunia non satiat ostēdit quatuor exēplis. ibidem.

Audire deū non vult peccator oīb⁹ modis. dñica tertia in. xl. fm. scōo in fine.

Auditores verbi dei quatuor cōditiōes habere debēt. dñica. v. post trinita. fm. j. circa principium.

Audit bene qui percipit sonū a superiori ab inferiori &c. dominica. xij. ser. pmo. circa finem.

Auditores informantur. dñica. xv. serm. secundo circa finem.

Aues tribus de causis ad dños suos nō reuertunt. do. palmar. ser. ij. cir. mediū.

Baptismo renascitur homo, id est spiritualiter nascit. et quare puer ter in aqua mergitur.

De sancta trinitate. sermone secūdo circa finem.

Beatitudo secundū epicureos ponitur in corporis voluptate. secundum stoicos in anime virtute, secundum peripatheticos in exteriori honestate: sed secundum christianos in dei cognitione z visione. dominica duodecima. sermone primo circa principium.

Beati oculi qui vident que vos videtis. ibidem thema.

Beati habebūt triplicē vīsionem, scilicet corporalem: spiritualē: z intellectualez. ibidem circa finem.

Beelzebub vnde nomen traxerit: z vñ ot tū habuerit idololatrie cultꝰ, statuar⁹ in

Universidad de Navarra

ristutio.dominica.tertia quadragesime ser.iij.in principio.
Benedictio cibi precedere debet z sequi debet spiritualis lectio seu refectio z sub sequi gratiarum actio do.iiij.in.xl.serm. ij.in fine.
Beneficia tria sunt de quibus homo regratiatur deo scilicet q deus omnia propter hominem creauit.preceptorum ad implectio,z humilis confessio dominica. xij.ser.iij.per totum.
Beneficia debet quis facere potius indigēti pauperi q̄ diviti ꝓpter tria do.xxv. ser.ij.circa finem.
Benefactores informātur.ibidem.
Blasphemia tribus modis cōmittitur in deum. dominica.xix. sermone.ij.circa medium.
Bonitas dei essentialis vniuersalis,z pura dominica.xij.sermone secūdo circa principium.
Bonorum tria sunt genera: scilicet infima:media:z suprema que z quomodo petere debem⁹.dominica.v.post paschā ser.j.circa principium.
Boni post hanc vitaz cognoscent malos z mali malos. Item boni cognoscēt malos z econuerso do.j.post trinitatem.sermone.ij.circa medium.
Boni mediocriter edificant in purgatorio de triplici materia.valde boni edificant in celo de triplici materia dominica nona post trinitatem. sermone tertio circa finem.

Cadauer multū fetet propter quatuor do.xxiij.ser.ij.circa principium.
Campane pulsantur quando tempestates concitantur dominica palmarum.ser. tertio. in fine.
Camelus dicitur auarus do.viij.post trini.ser.ij.circa prin.
Camera patris est memoria:filij intelligentia:spūs̄ancti volantas.do.xij. ser. ij.circa medium.
Chananea dñs ad penitentiā adducit ne mulieres videretur a bñficijs suis exclusę do.ij.in.xl.ser.j.in prin.
Canis dicit peccator multipliciter. do. iij.in.xl.ser.ij.circa medium.
Candele quindecim in matutinis quid representant z quare vsq; ad vnā extinguntur.die pasc.ser.ij.circa prin.
Cantica letitie.s.allelvia:gloria i excelsis, te deū laudamus subticentur.do.in.xl. ser.iij.circa principium.
Caro nr̄a mortificat tripliciter do.pal. ser.j.circa prin.
Caro falsus propheta tria falsa suadet. do.viij.post trī.f.ij. circa medium.
Caro q̄ dñatur rōni tunc est pax turpis z peruersa z cōtentio multa.do.xx.f. ij. circa principium.
Carcer desertū corporis mūdi tyranni. do.iij.aduentus ser.iij.circa medium.
Carcerem mundi sancti viri quadruplici causa exire desiderant do.iij.aduentus. ser.iij.circa medium.
Carcere tyrannorum sancti viri patiunt ꝓpter tria:ibidem cir.finem.
Caritas seu dilectio virtus necessaria ad salutem.do.xxiij.ser.ij.circa finem.
Castitas vtrū melius sit castitatem seruare q̄ matrimoniū cōtrahere do.ix.ser.j. circa medium.
Cecitas spiritualis quinq; peccatis ꝺ̄ citur.do.j.ser.ij.in prin.
Ceci sunt peccatores,do.infra octa.asce. ser.iij.circa finem.
Cecus si ceco ducatum prestat:ambo in foueā cadunt. Et de hoc pulchra ꝺ̄claratio do.iiij.post trinitatem.serm.primo circa finem.
Chaos multipliciter potest intelligi dominica prima post trinitatem sermo.iij. circa medium.
Celorum virtutes mouebuntur in iudicio.i.angelorum dominica.secūda aduē. ser.j.in fine.
Celū respicere debemus q; ibi habem⁹ amicum,thesaurum,aurilium,z palatiū do.xij.ser.j.circa medium.
In celo duo sunt que nō possunt commoueri scz deus z angelus:z in terra vnum: scz christianus populus domini.xxj.ser. ij.circa principium.
Celo est satietas plena:ibi totus homo quinq; sensibus satiatur i visiōe xp̄i: do. xxv.ser.iij.circa medium.
Cena quadruplex:corporalis:spūalis, infernalis z celestis.do.post tri.sermone ij.circa principium.

Cenam celestem preparauit trinitas.pater ponendo tria fercula. Filius ponendo tria z spūssanctus tria ibi. circa fin̄.
Cenam istam preparauit deus z ad eam multos vocauit:vt ciuitas celestis ciuib⁹ impleretur:ibidem.
Christus vide in litera.x.
Cibus materialis spūalis,z celestis.do. iiij.aduen.ser.iij.ante finem.
Cibū triplicē habuerūt filij israel dū exirent de egypto.dominica.iiij.post trini. ser.ij.circa finem.
Cibum triplicem preparauit de⁹ hoi fm q̄ homo tripliciter ꝓsideraī.do.vij.post trini.ser.iij circa prin.
Cibum fructuum dedit de⁹ hoiaī petīm. Et hoc tripliciū fructuū.do.xxv. sermo. iij.circa prin.
Cibum dedit deus homini post petīm.f. olera herbarum.ibidem.
Cibum esum carniū z piscium dedit deus homini post diluuiū.ibidem.
Cibum dedit deus homini in paradiso fructus vteri virginalis.ibidem.
Cibus mūdi spūales.i.appetitus diuitiarum:deliciarū z honorū non satiat quo eīm quis satiaretur de vmbra vento z fetore ibidem.
Cicatrices vulnerum christus seruauit i carne alia de causa post resurrectionez in mundo alia nunc in celo z tunc in iudicio.do.j.post paschā.sermo.ij.circa prin cipium.
Cicatrices ihome palpandas christus exhibuit:ibidem.
Citatione triplici ad iudiciū vocabimur do.xxij.ser.ij.in prin.
Citati examinabuntur:maxie i quatuor. Primo de bonis nobis cōmissis ꝛc.ibid.
Ciuitatem hierusalē destruxerunt Tyt⁹ z Uespasianus.dominica.x.ser. secundo circa principium.
Ciuitates tres habuit xp̄s vnam in qua natus.scilicet bethleem aliam in qua nutritus,scilicet nazareth,tertiam in qua conuersat⁹,scilicet capharnauz.do. xix. ser.j.circa medium.
Clamat ad deum homo quatuor de causis do.xiij.ser.ij.circa fi.
Cognoscitur quis ex visu:ex amictu : ex ingressu ex fictu.do.x.sermone.j.circa principium.
Collirium fecit xp̄s de sanguine suo ,do. l.ser.ij.circa.medium.
Commendatio aduersarij hominis angeli.dominica tertia aduentus.ser.scō. in principio.
Comedebant antiqui solū in die semel:z dicebatur cena.dñica.ij.post trini.ser.iij. circa principium.
Comestio.In cōestione quatuor sunt:mastigatio,traiectio,digestio,z dermatto:z quo xp̄s post resurrectionē comedebat: q̄tum ad duo.die pasche.ser.tertio.circa medium.
Compassio fuit socia z familiaris xp̄i in vtero z extra vterum,dñica.ij.in.xl.ser. ij.circa finem.
Coniugati instruuntur,dñica infra octauas natiuitatis domini.sermone primo in principio.
Coniugio tribus modis quis vtitur. In die pen.ser.ij.circa prin.
Cōiugia nulla erūt in alia vita,do.xviij. ser.j.circa prin.
Coniugium vide plura inferius in verbo matrimonium.
Conuersionem nostrā non debem⁹ differre vsq; ad senectutē,nec vsq; ad mortez. Die pasche ser.ij.circa medium.
Conuiuium spiritus.e quinq; panes cōtinet.dominica quarta in.xl.sermo. tertio in principio.
Conuiuia sauta z delicata sine culpa vix fieri possunt:dñica prima post trini.ser.j. circa medium.
Conuiuia nostra habere debent temperantiam z frugalitatem:honestatē;z pietatem.do.ij.post trinitatem.ser.iij.circa principium.
Cōiuiū corporale spirituale.celeste q̄o deus preperauit.do.vij.post trinita.ser. ij.circa prin.
Conuiuium.In conuiuio benedictio cibi ꝑcedere debet:z sequi spiritualis lectio seu refectio z sub sequi gr̄arum actio.do. iiij.in.xl.ser.ij.in fine.
Congregati in nomine ieſu multas vtilitates assequuntur.do.j.post paschā.ser. ij.circa medium.
Confessio hominis impeditur quadruplici vinculo.dominica.xij.sermone.iij.

Universidad de Deusto

circa finem.
Consiliarij stulti sunt, mundus, caro diabolus: dominica. iij. in passione sermo. iij. circa principium.
Consiliarius bonus tria in se habz z tria vitare. de scta tri. ser. ij. circa prin.
Consiliarium sapentez quilibet querat. ibidem.
Consilium. Circa consiliuz potest esse triplex reprehensio. dominica. vij. post tri. ser. j. circa prin.
Consolatur dominus tripliciter discipulos tribulatos. dominica infra octauas ascen ser. j. cir. prin.
Consolator noster est spiritussanctus: cuius consolationez, luxurioſi, ſupbi z auari, recipere non possunt. In die pentecostes ser. iij. circa medium.
Consolatio vera non est nisi in deo z de deo ibidem.
Consolationes sanctorum in presentivita, habēt imperfectionem, admixtionez z interruptionez. do. xviij. sermone scō. circa medium.
Contemplatiui oculos cordis ad deū erigant. dominica. xxv. sermone. ij. circa principium.
Corda de ser filis diabol⁹ trahit ad supplicium infernale. dominica. iiij. in. xl. ser. iij. circa finem.
Cor nostrū preparare debem⁹ domino. dominica quarta aduuentus. sermo. iij. circa prin.
Cordis tres sunt camere que sunt habitaculum sancte trinitatis. ibidem.
Cor fatui z iracundi: sicut olla bulliens quamor mala facit. do. xxij. sermone. iij. circa prin.
Chorcas ducendo vani homines laudāt diabolum dominica. i. sermone tertio. circa med.ium.
Chorea hui⁹ mundi ducit ad choreā in ferni: z priuat chorea celi ibidem.
Choree sunt arma diaboli que inurianf illi pacto quod factū est in baptismo renunciando pompis voluit ibidem vsq; ad finem.
Corpus debet subijci suo superiori: id est anime: seu rationi: sz iste ordo pernertitur. do. xv. ser. j. circa medium.
Corpora damnatorum comburuntur: z non consumuntur quod ostenditur quin qz exēplis pulchris dominica. xv. ser. secundo. circa finem.
Corpus sermi dei valet in quadruplici statu dominica vicesima quarta. sermō. j. in principio.
Corrigiam calciamenti soluere quis dicitur dñica quarta aduentus serm. primo circa finem.
Correctio delinquentium est misericordia spiritualis. do. iij. post trinitatē. ser. ij. circa fi.
Corrigere volens quinqz debet considerare. ibidem.
Credendum magis scripture ꝙ homini viuo vel mortuo vel etiam angelo. do. j. post tri. ser. iij. circa fi.
Christ⁹. de quo multa sub litera. x.
Christiani mali dicuntur falsi prophete. do. viij. post trinitatem. sermone primo. circa finem.
Cruces portant: z cāpane pulsantur qñ concitantur tempestates. do. pal. sermo. iij. in fine.
Crudelitas in consiliario est vitāda. Sepe eīm dātes crudelia consilia ꝓtra alios super eosmet deuoluuntur: z de hoc pulchrū exemplum. do. de trinitate. sermo. ij. circa medium.
Cupiditas seu concupiscentia radix olz malorū. do. xviij. ser. iij. circa finem.
Curiosi homines volētes alta z celestia indagare sunt questionibus repellendi, vt pulchre dicitur, do. xv. sermone tertio circa medium.

Damnati triplici visione carebunt: z habebunt ordinationez in supplicijs. do. iij. post octa. epy. serm. iij. circa prin.
Damnati habebunt diuersitatem in penis. do. iij. post octa. epy. f. iij. circa medium.
Damnati lōge sunt a deo tripliciter. do. ij. post tri. ser. j. circa prin.
Damnatorum corpora comburuntur et tamen nō consumunt: ostenditur quinqz pulchris exemplis. dominica. xv. ser. ij. circa finem.
Damnati habebūt ligatas manus z pedes: do. xx. ser. iij. circa finem.

Dandum non est malis z qd dicitur ne dederis impio tripliciter intelligit. do. ix. post tri. ser. iij. circa finem.
Decimas bene soluētes quadrupliciter remunerant do. xj. ser. j. circa finem.
Decimas nō persoluentes tria mala incurrunt. ibidem. Et nota.
Decimarum solutio partim de iure naturali partim de iure diuino: partim de iure positiuo. do. xxiij. ser. ij. in fine.
Decima. vide verbū: deo reddere: z reddere deo.
Dedicatio templi de qua predicare volens habet bonum sermonem in dominica. x. ser. tertio per totum.
Denarius signat beatam vitam quadruplicī rōne. do. in. lxx. ser. j. circa medium.
Demones non sunt sibij psis cōtrarij neqz se mutuo expellūt. do. iij. i. xl. ser. j. cir. principium.
Demones officia sua valde ordiata hñt ad malū, vnus eīm preest superbie. s. luciferi: alius auaritie. s. māmona. alius luxurie. s. asmodeus. alius cogitationib⁹ immūdis scz beelzebub do. iij. in. xl. f. iij. in prin. Vide in verbo diabolus.
Deo reddamus que sua sunt: z que cesaris cesari. do. xxiij. ser. ij. circa finem.
Deus odit tria genera homi. do. xix. f. iij. circa prin.
Deus alicui semper dormit: alicui semp vigilat do. iij. post octa. epipha. sermō. j. circa medium.
Deus triplicinomine ꝺm triplicem temporis varietatem vocatur do. xvj. sermō. ij. circa principium.
Deo reddere debemus que dei sunt circa hoc olim erant tres opiniões. aliqui qō sufficit obsequiū personale, aliqui cū hoc reale: alij qz vltra hoc etiam spirituale. do. xxiij. f. iij. circa prin.
Deos alienos multi hodie faciunt. do. xviij. ser. iij. circa prin.
Deuotio mulierū ostenditur cētū ad tria. In die pasche. f. j. circa prin.
Dextera dei describitur z quo xps sedere dr ad dexteram dei patris. do. v. post pascha. ser. iij. in fine.
Digit⁹ dei est spūssanctus z qō, do. iij. in. xl. ser. j. circa medium.
Digit⁹ signat spūmsanctū do. xij. post tri. ser. ij. circa medium.
Dilectio dei z primi est toti⁹ legis impletio z omnis sciētie perfectio, do. xiij. ser. ij. circa prin.
De dilectiōe dei tria videnda sunt. l. causa modus z fructus ibidem.
Ad diligendū tria nos inducunt ibidez.
Diligēdi mod⁹ triplex: qz super omnia ꝓpter se: z sine modo ibidem circa finē.
Diligendi modus ibidem.
Diligendi modus quo ad deū z proximum diligamus. dominica. xviij. sermō. j. circa medium.
Diligere debet quis seipsum quadruplici ter: ibidem.
Ad diligēdū sex sunt que natura liter mouent. s. pulchrum: bonuz: honestū: simile vtile: delectabile: que oia sunt in deo. do. xviij. ser. ij. circa prin.
Dilectio quadruplex. s. carnalis: naturalis socialis: z rationalis: ibidē, cir. finez.
Dilectio triplex. s. ꝓbalis: ꝓdialis z realis. do. xx. ser. iij. circa prin. Vide verbum Charitas.
Diabolus habuit tres vrozes: scz vanitatem: cupiditatē: z carnalitatem: de qbus tres filias genuit: scz superbiam: auaritiā: z luxuriam: quas maritauit: z generos suos vexat in presenti per vitia: z in futuro ꝓ supplicia do. ij. in xl. ser. j. circa finē.
Diabolus opprimit corpus vt sic veniat ad oppressionem anime ad quod vtitur sex iaculis. s. suggestiōe: delectatione, cōsensu opere: consuetudine: necessitate: z illa vincere debem⁹ per sex arma. ibidē.
Diabol⁹ auersari⁹ noster accusabit nos in iudicio cum quinqz allegationib⁹. do. ij. a duen. ser. ij. in fi.
Diabolus seminauit ignorantiam: culpā z miseriā. dominica quarta post oct. epy. sermo. j. in prin.
Diabolus primum hominem de tribus tētauit z vicit. Similiter tentauit xp̄z z victus est dominica prima in. xl. sermo. j. in principio.
Diabolus dicitur serpens. do. i ij. in xl. ser. iij. circa prin.
Diabolus falsus prophetas arguit in coz de hominis peccata mortalia esse leuia. dominica octaua post trinitatem ser. ij. circa principium.

Diabolus hominimortē ti immittit sug-
gestionē de fide et articulis fidei. Et hoc
bene nota. dominica .x. sermone secū do.
circa finem.
De hoc vō plura .ē. in verbo Demones.
Diabolus ad sanctum anthonīū dixit se
facere multa opera virtutib⁹ similia: sola
humilitate dempta. dominica .ij. in xl.
sermo .iij. in medio.
Diabolus vocatur serpens: corp⁹ q̄ por
cus. In die penthecostes. sermone secun
do circa finem.
Dimittite et dimittetur vobis: date ꝛ da
bitur vobis dominica quarta post trini.
ser .iij. circa medium.
Dimittite faciliter iniurias et diligite ini
micos. Dominica quarta post trinitatē.
ser .iij circa medium.
Discipulorum tres sunt differētie. domi
nica quarta in quadragesima. sermo. se-
cundo. circa medium.
Disciplinatus fuit christ⁹ tripliciter. do.
in passione ser .j. circa mediū.
Dirigere viam domini debemus domi-
nica quarta aduētus. ser .ij. in fine. ꝛ etiā
ser .iij. circa principium.
Dimitte. Circa divitias quatuor modis
quis culpā incidere pōt: quare reprehē
sibiles sunt dominica prima post trinita-
tē. ser .j. circa prin.
Divitie nō sunt nostre sed nobis accom-
modate ofiditur per exemplu. ibidem.
Divitiis ds multipliciter vtitur. do. xv.
ser .j. circa prin.
Dives morīt triplici morte: pauper vni-
ca: dives incurrit tormenta: pauper q̄etē
dominica prima post trinitatem. ser. pri-
mo. circa finem.
Divitis peccatum quadruplex: scz anā-
ritia: vana gloria: gula: ꝛ miseria. domi-
nica prima post trinitatem. sermone pri-
mo circa principium.
Utrum melius sit divitias cōtemnere ꝯ
eas retinere. dñica nona post trini. ser .j.
circa principium.
Documenta tria refert se beatus Augu-
stin⁹ a beato Ambrosio didiscisse. domi-
nica secunda post trinitatez sermone .iij.
circa principium.
Doctrina bona non attribuitur doctori
sz spiritui sancto. Et hoc deducit tripli-
ci exēplo. In die pētecostes. ꝛ .iij. circa fi.
Docens salubriter debet quatuor habe
re, scz vitā pfectam, doctrinam clarā: cla
ritatem successam: et in his pseuerātiaz
do .x. ser .iij. in fine.
Dom⁹ (Quatuor de causis quis expelli-
tur de domo conducta. do .iij. ī xl. sermo
ne .ij. circa principium.
Domum nostrā preparare debem⁹ dño
id est cor nostrum seu animam nostram,
ꝛ quomodo in ea sunt tres camere ī qui-
bus habitat pater et filius ꝛ spūssanct⁹.
dñica quarta aduentus. sermone tertio.
circa principium.
Domus anime tris habet solaria. dñica
tertia, in .xl. ser .ij. circa prin.
Domus dei ad quadruplex officium fa
cta est. dñica .x. sermone tertio circa pn.
Domus mea domus orationis vocabit.
ibidem. In domo dei seu ecclesia ponit
deus oculos suos: nomē suū et cor suuz.
ibidem. Uide in verbo Templum dedi-
catio ecclesia.
Dormiebāt olim omnes in peccatis. do
minica prima aduentus sermone primo.
circa principium.
Dormit diabolus in loco obscuro, frigi-
do ꝛ humido. dominica prima aduent⁹.
ser .j. circa principium.
Dormire periculosum est trib⁹ generib⁹
homin. do .iij. post oct. epy. ꝛ .j. circa finē.
Dominica de rosa ꝛ do. de panib⁹ domi.
iij. in .xl. ser .j. in principio.
Domina in passiōe. ideo ōr in passione:
q̄ad mortē fuit xp̄s sententiatus. do. in
passione ser .j. in principio.
Dñis duob⁹ nemo pōt seruire: ꝛ q̄ fūt il-
li domini. do .xv. ser .j. circa prin.
Dubia in meliorem partem sūt interpre
tanda do .iij. post tri. ser .j. circa mediū.
Duces bene ꝛ vtiliter regere volētes ḡn
ꝫ debēt habere: et de hoc nota pulchra
exēpla. dñica .xiij. sermone secundo: cir
ca principium ꝛ medium.

Ecclesia est in tres ptes di-
uisa. Una in mūdo. Alia in
celo. Altera in purgatorio
do .xxj. ser .iij. circa: finem.
Ecclesia siue congregatio
fideliuz dicitur celum. do.
xx. sermo .j. circa principium.

Ecclesia est celum spirituale ꝛ corp⁹ my
sticum: quod notatur dominica septima
post trinitatem sermone tertio circa finē.
Ecclesia militans, pro fundamento hz
Christum. dominica xxj. sermone tertio.
circa principium.
Edificant quidam taberna culuz in celo,
quidam in inferno, quidam in purgato-
rio: dominica nona post trinitatē. sermo
ne .iij. circa finem.
Elementa tripliciter possunt cōsiderari:
ꝛ de ipsoꝝ qualitatibus. do .xuij. serm̄. j.
circa principium ꝛ medium.
Elementa quatuor sunt portatores mor-
tuorū ad sepulchra. do. xvj. sermone. j.
circa medium.
Elementa facta fuerunt immūda: sz chri
stus ea mūdauit. dominica. xix. sermo. j.
circa principium.
Eleemosyna est corporalis misericordia
ad quā inducit nos christus, verbo, pre-
mio et exemplo. dñica .iij. post trini. ser.
ij. circa principium.
Eleemosyna tribus modis vendit non
tamen dz vendi: sed dari gratuite: ꝛ in vi
ta: quia multum fructum affert. domini.
iij. post trini. ser .iij. circa finem.
Eleemosyna est recta intētiōe cordis dā
da dominica. vj. post trinitatē. sermo .ij.
circa finem.
Eleemosyna dicitur semen: quia, semina
ri dz sapienter fideliter et perseuerāter.
do. in .xl. sermone .ij. circa medium.
Eleemosyna debet instar seminis ee oc-
culta pura et irrigua. ibidem circa finez.
Eleemosyna expellit demonem in vita:
in morte et post mortem. domi. iij. in .xl.
ser .ij. circa finem.
Eleemosyna est ieiunio sicut oleū lucer-
ne ꝛ sicut sol diei: ꝛ sicut anima corpori.
dominica .iij. in quadragesima. serm̄. ij.
circa medium.
Eleemosynarū largitio est species. mie.
do .iij. post trini. sermo. j. circa medium.
Eleemosynas dare debemus ex cōside-
ratione magni premū. ibidem in fine.
Emplastrū, fecit christus de corpore suo
do. in .l. ser .ij. circa medium.
Epulari splendide et delicate perdit tē
perantiā et parit vitia. dominica. j. post
trinitatem, sermo. j. circa medium.
Equus nimis delicate nutrit⁹ recalcitrat
dñica .ij. in .xl. ser .iij. circa medium.
Euangelia quotuor sunt instrumēta per
que christ⁹ nos assecurauit. dñica. xxiij.
sermo .ij. circa medium.
Euangeliozuz dictator est spiritussanct⁹
ꝛ etiā filiꝰ. Notarū sunt quatuor euāge-
liste: quorum lingua spiritussanct⁹ tanꝯ
calamo vsus fuit. ibidem.
Eucharistie sacramentum manducak tri
pliciter. dominica .iij. in .xl. sermo .ij. cir
ca principium.
Excusant se mali homines qui nolūt ie-
iunare multis modis. dñica .iij. in .xl. ser
mo .j. circa medium.
Excusat se quis ab iniuncto opere trib⁹
de causis. dñica .v. post trinitatē. sermo.
j. circa medium.
Excommunicatio quāuis sit iniusta ꝛ int
qua: famē est timēda, fernanda, et patiē
ter ferenda: qz meretur quis hoc faciēn-
do. dñica infra octa. ascensionis. sermo.
ij. circa principium.
Excommunicationis periculū est triplex
primum quia diabolo trad tur. secundū
est gratie dei subtractio. tertium quia est
morbus contagiosus. ibidem.
Excommunicationis damnū triplex. ser
mone eodem.
Excommunicationis infamia in trib⁹ ap
paret. ibidem.
Excōmunicato participātes peccāt mul
tipliciter, in excommunicatione in ex-cō-
municatum in seipsos et in eos quorū oc
casione excommunicatus est. ibidem.

Falsarū literarum, bulla
rum monetarum, pon-
derum, et mensurarum
puniendi sunt. domini-
ca .viij. post trinitatē ser
mo .j. in principio.
Ab istis falsarijs domi
nus attendere admonet: ibidem.
Falsarij qui sunt mystice. ibidem.
Falsi prophete quib⁹ tria tanguñ: frau
dulentia, scientia, notitia, ibidem.
Falsus, ppheta triplex, diabolus, caro.
mūdus. dominica .viij. post trinitatē. ser-
mo .ij. circa principium.
Falsitatis magister pōt ds esse quatuor
modis: sed xp̄s fuit magister veritatis

quod ostenditur quatuor modis. dominica. xxiij. sermo. j. circa medium.
Fatuum est honores et prosperitates huius vite querere: dominica palmarum. sermo. iij. circa finem.
Febris per quodlibet peccatum mortale signatur. dominica. xxj. sermone. ij. circa principium.
Febrium sicut diuerse sunt species: sic et diuerse species peccatorum. ibidem.
Febris quotidiana signat peccatū gule, vel peccata venialia. ibidem.
Febris effimera signat iram ibidem.
Febris continua auaritiam. ibidem.
Febris quartana significat superbiā vel luxuriam. ibidem.
Febris ethica significat tristitiaz. ibidē. circa medium.
Fenis auis quanto tempore viuit: et quomodo moritur. dominica. xxj. ser. iij. circa medium.
Festum quidam facere volunt ante vigiliam dominica. iij. post pascha. sermo. ij. in principio.
Festo(De festo hic: multi vellent venire ad festum alibi. ibidem.
Festum multi faciunt hic in vigilia et in futuro semp erunt in vigilia. dominica. xxiij. sermo. iij. circa medium.
Fetor causat a quatuor, dominica. xiij. sermo. j. circa principium.
Fetor intolerabilis causatur ex multis peccatis. dominica. xvj. sermone. j. circa medium.
Fidez sancte trinitatis pater et filiꝰ et spiritussanctus nos docuerunt et ideo eorū testimonium fideliter est admittēdū. De sancta trinitate. sermo. iij. circa finem.
Fides ista et confessio si eam deuote recerepimus maxime ad tria valet: scilicez ad demonum expulsionem: tribulationū pulsationem: et malorū confutationem et conuersionem. ibidem.
Utrum melius sit habere fidem magnā: an opera magna. dominica. ix. post trinitatem. sermo. j. circa medium.
Fides reguli triplicem habuit gradū: sicut quelibet alia virtus: scilicet initium: incrementum et perfectionē. dominica. xxj. sermo. j. circa medium.
Fidei duodeci articuli p duodecim apostolos ponuntur dominica. xxj. sermō. iij. per totum.
De articulis fidei: ibidem bonꝰ sermō
Ut de plura de fide in verbo trinitas.
Fides virtus necessaria ad salutem. dñica. xxiiij. ser. ij. circa medium.
Filia archisynagogi plāgit: de qua tria dicuntur. dñica. xxiiij. sermō. j. circa finez.
Filia defuncta significat aiam p peccatū mortuam. ibidē sermo. iij. in principio.
Filij debent parentes nutrire et fouere: ad quod inducimur p̄cepto verbo et exēplo et promissione: sed adhuc instinctu nature de hoc tria exempla valerij. dominica. xvj. sermo. iij. in fine.
Filij instruuntur deo seruire. dñica infra octa. nati. sermo. j. circa finem.
Filiꝰ marie instruit filios qualiter se habere debeāt erga parētes. do. infra oct. epipha. sermō. j. circa medium.
Filius plus diligit patrē q̄ patrē. dñica xvj. sermone. iij circa medium.
Filij et filie quo ad seruitutē et libertatem sequuntur ventrem id est matrē. sermone eodē.
Finem in omnibꝰ rebus premeditare q̄ vtile sit: et de hoc pulchrū exēplū de sancta trinitate. ser. ij. circa principiū.
Fleuit christus super imminens periculū dñica. x. ser. j. circa medium et principiū.
Flendi seu plorandi sunt tres: scz mortui fatui et impij. ibidē.
Flendi sunt prelati clerici quādo cadūt ibidem.
Flendus est peccator. dñica. xvj. sermo. iij. circa finē.
Formice prudentia seu sapiētia a nobis est imitanda. dominica. ix. post trinitatē. sermo. ij. circa principiū.
Formice sapientia consistit in quatuor ibidem.
Fortissima tria reperiuntur: scz deus, celum, terra. dñica. viij. post trinitatē sermo. j. circa principiū.
Forum triplex est: scz iustitie, misericordie et mixtum. dominica. xxij. sermō. j. circa principium.
Frater noster est quilibet christianꝰ quē si offendimus reconciliare debemus. dominica. vj. post trinitatem. sermo. ij. circa principium.

Fratres nostri angeli: ibidez circa finē.
Frater noster est spūssanctꝰ. ser. eodem.
Frāgmēta colligi debuerunt triplici de causa. dominica. vij. post trinitatē. sermō. iij. circa finem.
Fructuum triplex differentia scz. tricesimus sexagesimus et centesimus. dominica in. lx. sermone. iij. circa medium.
Fructus centesimꝰ debetur virgini: martyri et doctori seu predicatori. do. iij. in xl. sermo. j. circa medium.
Fructus aperti sunt tres a quibꝰ cognoscitur falsi prophete. dñica. vij. post trinitatem. sermo. j. circa medium.
Fundamētum ecclesie militātis est christus. do. xxj. sermo. iij. in principio.
Ad istud fundamentū apostoli posuerūt duodecim lapides: idē. xij. articulos fidei. ibidem per totum.
Funis peccatorū conficitur ex multis filis. dominica prima aduentus. sermō. ij. circa finem.
Furie tres sunt, libido, cupiditas, et ira. dñica palmarū. ser. j. circa finē.
Furtum grane peccatū est respectu dei respectu proximi respectu sui. dñica. xvij sermō. iij. circa finē.

Audent angeli et etiā tota trinitas de nostra conuersione triplici causa. dominica. iij. post trinitatez. sermone. iij. circa princi.
Gauise sūt omnes creature superiores et inferiores atq; medie. In die paschē. sermō. secūdo. circa medi.
Gehenna vnde dicit et quo centruz terre magis est elongatū et obscurū. dominica. vj. post tri. sermo. iij. circa finē.
Generatio quintuplex que non pōt fieri nisi per verbū. do. lx. ser. ij. circa medi.
Genuflexiones facere debemꝰ deo. dñica. xxiij. ser. iij. in fine.
Gladius amoris. do. infra octa. natiui. dñi. sermo. ij. circa finē.
Gladius triplicatur in dānatis. do. post trini. sermō. ij. circa finē. Oēs qui acceperint gladium gladio peribunt. ibidem.
Gradus triplex scilicet incipientiū proficientium: et perfectorū. dñica. iij. xl. sermo. iij. circa medium.
Grates referende sunt suis benefactoribus. dñica. xxv. sermō. ij. circa finē.
Gulosus tribus facit iniurias scz nature: cōsuetudini-humane: et ordinatiōe diuine. do. j. post trini. sermō. circa medi.

Herodes antipas Johannē baptistā i vinculis posuit triplici causa. dñica iij. aduen. ser. j. in prin.
Homo constat ex duplici substantia, scz corpore et aia. do. in. xl. ser. j. cir. p̄n.
Homo quadruplex scilicet brutalis: rationalis, angelicus et diuinus. domi. palmarū. sermō. j. circa principium.
Homini dedit deus tria de quibꝰ vult pōsionem habere: scz corpus, animā, et res temporales. do. iij. in. xl. ser. ij. circa p̄n.
Hominē creauit deꝰ vt summū bonū intelligeret intelligēdo amaret. ꝛc. Et ideo ab amore terrenorū ad amorē celestium quatuor modis homo a christo inducit. dñica. xv. sermone. j. in principio.
Homo est filiꝰ dei triplici iure. Primo propter generationem ac similitudinē quā primus hō detur pauit. Secūdo propter imitationē. Tertio propter hereditatis successionem. dñica. xxiij. sermo. ij. circa principium. Et nota bene.
Hominū octo genera informantur. dñica. xxv. sermone. ij. circa principiū.
Homini cuilibet angelus ad custodiā delegatur. dominica. iij. post trinitatē. sermone. iij. circa principiū.
Hominē fecit deus rectū et ipse imiscuit se infinitis questionibus. do. vij. post trinitatē. sermone. j. circa medi.
Homo per se pōt in peccatū ire: sed non per se redire: ostendit quatuor exēplis. Et nota bene. dñica. viij. post trinitatem. sermone. ij. circa medi.
Homo nascitur ad laborē. do. xj. sermone. iij. circa medi.
Homini dedit deus animā corpus et res vt quodlibet obediat suo superiori quā uis a mūdo ille ordo peruertitur. do. xv. sermone j. circa medi.
Hoim tria genera sunt. Augu. Describit dñs in euangelio valde boni valde mali: medio criter ꝛc. do. xv. ser. ij. in princi.
Homines erūt angelz similes talia vita

Universidad de Deusto

& nulla erūt ibi cōingia. dominica. xvij. sermo. j. circa principium.
Noies erunt in patria maiores angelis inquantū habebūt deū tanq̄ fratrē: & intra hoc quatuor legunt de angelis. ibidē.
Hominum tria genera deus odit: dominica. xix. sermo. iij. circa principium.
Homines carentes sensu quatuor mala nō sentiunt. ibidem.
Hommes arescent in iudicio. dominica. ij. aduentus. sermone. j. circa finem.
Hominum quatuor genera arescent tempore antichristi. ibidem.
Homines supra infra ante retro et vbiq̄ habentes angustias confusi erunt in iudicio. dñica. ij. aduentus. sermo. ij. in fine.
Homini inimic⁹ est diabolus. dñica. iiij. post. octa. epipha. sermo. j. circa finem.
Homo nescit vtrū odio vel amore dign⁹ sit: hoc scientia certitudinis: sed ex aliquibus signis pōt coniecturare. dñica infra octauas ascen. sermo. j. circa medium.
Hommes aliqui erunt valde boni aliqui valde mali aliqui mediocriter boni & mali. dominica infra octauas ascensionis. sermo. ij. circa medium.
Homo ponens ingenium suū circa quatuor recipiet confusionem. scz si vult scire quid est in summo: quid in imo: quid fuit in primo: & quid erit in vltimo de sancta trinitate. sermone. iij. circa finem.
Homo latine dicitur. grece antropos: id est arbor euersa dominica. viij. post trinitatem sermo. iij. in principio.
Homo dicitur villicus, id est economus seu dispensator qui tria a deo recipit dispensanda, scz res temporales corpus & alaz. do. ix. post trini ser. j. circa pricipiū.
Hominis membra questio apud sapientes mota est. quod esset membrum in humano corpore magis insatiabile. Et varij vario modo responderunt: tandem tamen oculus dicitur illud. dñica. xj. sermo. ij. circa medium.
Hominez tria expellunt de domo: fum⁹: mala vox: & stillicidiū. dominica. xv. sermo. iij. circa principium.
Hominem tria faciunt inquietum scilicet superbia, anaritia, & iracūdia. dominica. xvij. sermo. iij. circa medium.
Homicidium multis modis committitur. dñica. vj. post trinit. sermo. iij. circa finem.
Hore canonice quomodo sunt soluende: & ratio quare septies. dominica. x. sermone. circa finem.
Hospitale dei est purgatoriū. dñica. xxij. sermonē. iij. circa medium.
Humilitas fuit mater christi. dominica ij. in. xl. sermo. ij. in principio.
Humilitas vir⁹ necessaria est ad salutē. dominica. xxiiij. sermone. ij. in fine.
Humilitas est via p̄ quā itur ad nuptias spirituales & celestes. dñica. xv. j. ser. iij. circa finē. Quanto enim quis humilior: tanto in gratia & gloria erit maior: & hoc quatuor exemplis ostenditur ibidem.
Humilitas deo multum placet: diabolo displicet & homini prodest. valet enim homini ad gratiarū infusionē, virtutū conseruatione diuinorum reuelationem: & iudicis⁹ placationē. do. xj. ser. iij. circa finē.
Humilitas duo ad humilitatem nos inducunt scilicet consideratio nostri: & cōsideratio dei. dominica. xj. ser. iij. circa princi piū. Interrogauit quidam quendā philosophum dicens quid fui quid sum & quid ero? Respōdet sperma fetidum, vas stercorum, & esca vermium ibidem.
Humiliauit semetipsum xp̄s vsq̄ ad mortem ibidem.
Humiliter equitauit christus p̄pter tria. dominica palmarum. ser. ij. circa mediū.

Ne seruator miserator & p̄ceptor. vide inferius in verbo christus.

Jesus perditur sen amittit per ineptam letitiam: distractionem vanam fiduciam ignorantiam. dominica. infra octa. epi. sermone. ij. circa principium.
Jesus amissus recuperatur per mūdanā gaudij exclusionē: cordis pacificationez deuotam orationem: & completam satisfactionem: ibidem circa medium.
Jesus recuperat⁹ custo dit. ibidē in fine.
Jesus q̄rendus est suo tēpore: & loco suo modo. dñica. infra octa. epi per totum.
Jeiunium quadragesimale obseruamus multiplici ratiōe dominica. xl. sermone. iij. circa. principium.
Jeiunando dicrum nostrorum decimas damus ibidem.
Jeiunare aliquando oportet a licitis. ibidem circa medium.
Jeiunij triplex est vtilitas ibidem.
Jeiunium habet duas alas quibus in celū ascendit: elcemosynam & orationem. dñica. iij. in. xl. sermo. iij. circa medium.
Jeiunia quatuor genera hominū difficulter facere possunt. dominica. vij. post trinitatem. sermo. j. circa finem.
Jeiunare libēter deberemus p̄pter tria. dñica. xj. sermone. j. circa finem.
Jeiuno bis in sabbato, id est in septimana dixit pharisens. ibidem.
Infamatio non est timēda quando aliquibus hominib⁹ est orta. dominica infra octauas ascensionis. sermone. secūdo circa medium.
Infamatio seu vituperatio peruersoz hominū est vite nostre approbatio. vt quadruplici exemplo deducitur. ibidem.
Infernus multas habet p̄cessiones superborum, auarorū, luxuriosorum. dominica. l. sermo. iij. circa medium.
In inferno positi sicut oues quomō hoc multiplicit⁹ intelligitur. dominica. xiiij. sermone. iij. circa medium.
Ad inferna descendere volnit christ⁹ p̄pter tria. dominica. xxj. sermo. tertio circa medium.
In inferno est fames perpetua tāta, & tāta. dñica. xxv. sermone. iij. circa medium.
Infirmi sanabiles & insanabiles. dñica. iij. post trinit. sermo. j. circa principium.
Infirmitatis spiritualis triplex causa. dominica. xxj. sermo. j. circa medium.
Infirmitates quinq̄ modis contingunt dominica. xix. sermone. iij. in principio.
Iniurias remittere debemus & cōsideratione magni periculi & magni exempli. dominica quarta post trinitatem. sermo. j. circa finem.
Iniusti multi sunt in hoc mundo. dominica. xj. sermo. j. circa medium.
Immisericordia peccauit dines. dominica prima post trinitatem. sermo. iij. circa medium & etiam circa finem.
Intellectus per sensibilia inducimur ad intellectualia. dominica. xv. sermo primo in principio.
Inuitati sunt omnes fideles: sed q̄ aliqui non veniunt sunt quinq̄ cause. dominica xx. sermo. j. circa medium.
Jerusalē destruxerunt Titus & Uespasianus. dñica. x. sermone. ij. circa principiū
Impossibilitas exercendi laboris offendit cū dicitur iam vltra, id est post mortez nō poteris vilicare. dominica. ix. post trinitatem. sermo. j. circa finem.
Joculatorum naturam multi habent qui sēper vellent comedere de alio nunq̄ de suo. sic multi vellent q̄ dei peccata dimitteret gratiā & gloriam exhiberet sed nolunt penitentiam facere. dominica in quadragesima. sermone. ij. circa medium.
Joannes de victu & vestitu nō curauit. dominica. iij. aduentus. sermone. j. in fine.
Joannes baptista quatuor magnas virtutes habuisse dicitur dominica. iij. aduētus sermo. ij. circa principium.
Joannes in quadruplici carcere fuit in hoc mundo dominica tertia aduentus. sermo. iij. circa principium.
Joānes intrauit desertum vt sensus suos mundos seruaret. ibidem.
Joannē putabāt indei esse christum. dominica. iiij. aduentus. ser. j. circa principium.
Joānes negabat se esse helyā & prophetā quare & quomodo. ibidē.
De ioanne multa. dñica. iij. aduentus in tribus sermonibus & etiā dñica. iiij.
Ira & iracundia excecat hoiem. dñica. l. ser. ij. circa prin.
Utrū ira & cetere passiones cadunt in sapiente aliter stoici, aliter peripatetici, aliter christiani sentiūt. dñica. vj. post trinitatem. sermone. iij. circa principium.
Ire peccatum habet tres grad⁹ scilicet in anima in exteriori signo & cōtumelioso verbo. ibidem.
Judei dispergi non p̄summari debuerūt tribus de causis. dñica. x. sermo. iij. circa principium.
Judeorum tres secte erāt scilicet pharisei saducei & esei. dñica. xviij. sermone. j. circa principium.
Judei fecerunt duas questiones ad christum. ibidem.
Judex sapiens quadrupliciter procedit in iudicio. dominica. ij. aduentus. ser. iij. in principio.
Judex debet a tribus vitijs esse immunis.

Universidad de Navarra

ficetira:vino ⁊ cupiditate: vt pulchre ostenditur per exẽpla.dominica.xxj.ser. j.circa principium.

Judicium quodlibet quatuor psonas requirit.dominica.ij.aduẽt⁹.ser.ij.in prin.

Judicium quattuor modis corrũpi consueuit scilicet timore:amore:odio ⁊ munere.ibidem.

Judicij extremi discussio intra nos est. qua iudex debet animam tangẽ ream ad iudicium conuocare.dominica.ix.sermo. ij.circa principium.

Judicũ tempore laborare ⁊ mendicare seu mutuare non possumus.ibidem.

Judicandoꝝ quatuor erunt odines.dominica.xxj.sermo.iij.circa medium.

Judicio quatuor accusatores accusabũt peccatores.dominica.xxij.sermo.j.circa finem. Et nota.

In iudicio,diaboli facient quinq; allegationes contra peccatorẽ.ibidem.

Jd iudicũ citabit deus triplici citatione: monitoria:p̃ceptoria:⁊ peremptoria.dominica.xxij.sermo.ij.circa principium.

Judicio rationẽ reddere oportet de quatuor scilicet de bonis nobis cõmissis de malis a nobis cõmissis.de malis nobis dimissis.⁊ de bonis a nobis omissis.ibidem.

Judicio tali examinatos conuincet atq; sentẽtiam diffinitiuam proferet.ibidem vsq; ad finem.

Judicare possum⁹ manifesta seu notoria sz occulta diuino iudicio sunt reliquẽda. Ambigua vero in meliorem partẽ interpretanda dominica.iij.post triñ.sermo. j.circa medium.

Judicare non debemus corda hominũ: aut intentionem atq; etiam futura.ibidẽ. sermone tertio circa medium. Manifesta etiam aliquando excusare debemus non iudicare.ibidem.

Jurandi modum alium habet deus aliũ homo.Deus tres modos habuit.Similiter ⁊ homo tres modos habuit.dominica.v.post pascha.sermo.j.circa finem.

Juraut nobis christus tripliciter dominica.xxxiij.sermo.secundo circa mediũ.

Juramentum homo tribus de causis nõ fernat.ibidem.

Justitia nec amore:nec odio:nec timore: nec precio rectum consiliũ derelinquit de sancta trinitate.sermo.ij.circa principiũ.

Justitia scribarum ⁊ phariseorũ est simulatoria mercennaria tepida ⁊ scuera.dominica.vj.post trinita.sermo.j.circa principium.

Justitia scribarum ⁊ phariseorum erat diminuta non cohibebat animũ:sed iustitia euãgelica est perfecta ⁊ omnia precepit. ibidem circa finem.

Justitie perfecta signa.ibidem.

Justificatio impij maius opus q̃ creare celum ⁊ terrã.dominica decimanona sermone secundo circa medium.

Laboza instãter quecũq; potest facere manus tua.dominica.xx.sermone.iij.in fine.

Laborandi ratio in hoc tẽpore est: quia apud inferos nec opus nec ratio neq; sapientia est ibidem.

Laudatio dei debz fieri corde:ore ⁊ opere dominica prima aduentus. sermo.primo circa finem.

Laudatio seu digna laus plura requirit. dominica.j.aduen.ser.iij.in prin.

Laudãt deũ illuminati:sed ceci blasphemant.dñica.xl.sermone.ij.in principio.

Laudãt mundum vani homines per diuersos ludos ⁊ meptas leticias.ibidem.

Laudãt vani corpus suũ p diuersas epulas.ibidem circa medium.

Laudant vani diabolum diuersas ducẽdo choreas ibidem.

Laudare debemus deum ante cibum: inter cibandum:⁊ post cibuz.dominica.iij. in.xl.sermo.ij.in fine.

Laudare se nulli⁹ debet:nec velle ab alio laudari in hac vita.dominica.ij.post pascha.sermo.j.circa principium.

Laudatur scriptura aliter ab eo qui nescit litteras:aliter ab eo qui nouit literas ⁊ sensum dominica.xxv.sermo.j.circa principium.

Lex mosaica differt ab euãgelica multipliciter.dñica.ij.post tri.ser.j.circa.prin.

Leticia magna occidit hominem subito. ⁊ de hoc pulchrũ exemplum.dominica. x.sermo.j.circa.principium.

Lepr̃osus habet omnes sensus corporis corruptos dñica.ij.post octauas epy.ser. j.circa principium.

Lepra est morbus contagiosus ⁊ periculosus ac fetidus dominica.ij.post oct.epyphanie.sermo.ij.cir.principium.

Lepram corporalem quinq; modis curatã legimus.ibidẽ circa finem.

Lepra corpis magna egritudo.maior lepra mentis.dñica.xiij.ser.j.in prin.

Lepra signi͛ficat peccatum triplici de cã ibidem.

Lepra morbus fetidus:sitibũdus:cõtagiosus.ibidem vsq; ad finem.

Lepra morbus incurabilis abhominabilis ⁊ vniuersalis sic ⁊ peccatũ.do.iij. ser.ij.circa prin.⁊ mediũ.

Lepra curatur tribus modis.ibidẽ circa medium. Et curationis lepre effectus circa finem.

Liberalitas diuina apparet in trib⁹.primo in inuitando nos ad petendũ.Secũdo animando ad magna.Tertio assecurãdo nos de peritia.dñica.v.post pasc. ser.ij.circa finem.

Ligati sunt omnes in inferno.In celo autem soluti omnes.Sed in mundo quidã ligati ex toto:quidam ex toto soluti:quidam ex parte soluti:⁊ ex pte ligati dñica xx.ser.j.cir.finem.

Lingua hebraica fuit pma,⁊ erit vltima. dñica.xl.sermo.iij.circa medium.

Linguam celestem habet qui non loquit turpia ⁊ scurrilia.ibidem.

Linguam deus homini dedit ad tria officia,do.in.xl.ser.ij.circa mediũ.

Ligue tres sunt.s.diuina humana:⁊ diabolica.ibidem.

Linguagiũ triplex reperitur ꝑ m q̃ deꝰ fecit tres prouincias:celestem:terrestrẽ ⁊ infernalem.In die pẽthecostes sermo. iij.cir.medium.

Lingue peccata in anima punient.dñica j.post trini.ser.ij.cir.medium.

Linguam custodire debemus ⁊ cauere a multiloquio propter quattuor dñica.xxiij.ser.ij.circa prin.

Lilium agri inducitur veste candida.dominica.sermo.j.circa finem.

Loquẽdi ratio quadripertita est aut est bonum bene:aut malum male:aut bonũ male seu malũ bene profertur.dñica.vj. post trini.ser.iij.cir.medium.

Luna obscurabitur in iudicio ⁊ luna illa minatur a sole dñica.ij.aduentus ser.j. ca medium.

Lupi triplex officiũ ponitur scilicet rapere dispergere:et mactare.dñica.ij. post pascha.ser.j.circa medium.

Lupi.i.diaboli officiũ est omes occidere quas tripliciter occidit.dñica.ij.post pascha.sermo.ij.circa medium.

Lupi vespertini matutini meridiani ibidem circa finem.

Luxuria desiccat ⁊ ꝓsumit corpus atq; excecat ⁊ facit cito senescere ⁊ mori.dñica.l.ser.ij.circa medium.

Luxuriosus est fetidior latrina.do.xij.sermo.j.circa prin.

Magnũ dicitur aliq̃d quatuor modis.do.vij. post trini.ser.iij.circa prin.

Mali corruũt triplici ꝺ cã dñica ifra oct.nati.do.sermo.ij.cir.prin.

Mali bonos tripliciter pasequunt sez ꝓdia cordiũ:per iniurias operũ ⁊ exprobatiões ꝟboꝝ dñica.iij. post trin.ser.ij.cir.medium.

De malis hominibus quatuor precipue bona deus elicit.dñica.xv.sermone.ij. circa finem.

Mammona iniquitatis sunt diuitie pauperibus erogande dominica.ix.post trinitatem.sermo.ij.circa medium.

Mãmona vero dicitur iniquitatis quatuor de causis ibidem.

Mane thetel phares.dñica.xxij.ser.ij. circa finem.

Manna dei quomodo in deserto penitẽtie accipi potest.dominica.in.xl.sermo. ij.circa principium.

Manus dei habet quinq; digitos.i.effectus primus est polere id est collatio virtutis ꝛc.dominica.xij.ser.j.circa medium. Et similiter dominica.xxiij.sermone.j. circa finem.

Mare signat mundũ tribus de causis do. xix.sermo.j.circa medium.

Maris confusio tribus modis fiet in iudicio.do.ij.aduentus sermo.j.circa finem.

Maris aqua tribus modis põt fieri dulcis ibidẽ. Sic in sanctis viris tribulationes dulcorantur,ibidem.

Wartha fuit liberata a sanguinis fluxu per xp̃m. do. xxiij. ser. ij. in principio.
Watres instruūtur quomodo se habere debeant ad filios. dñica infra octa. epy. sermo. j. circa principium.
Watres quomodo dolebūt de indulgentiis ibidem.
Watrimoniū triplex scilicet carnale: spirituale z mediū. dñica prima post octa. epi. sermo secūdo.
Watrimonio trib⁹ modis quis vtit. In die penthe. ser. secūdo, cir. princ.
Watrimonium in paradiso institutuz est Et regule viri atq; mulieris pulcherrime dñica. ij. post tri. ser. ij. circa principium.
Utrū melius sit castitatē seruare q̃ matrimonium contrahere do. ix. post. trinita. sermone. j. circa medium.
Watrimoniuz habet tria bona que sunt proles: fides z sacramētuz. do. ij. post trinita. ser. tertio. cir. principiū.
Watrimoniū inter deū z animā fit p fidē z qūo in illo tria bona reperiūtur ibidē.
Watrimonium carnale habet triplicem vnionē. ibidem.
Watrimoniū debet in opere habere puram intentionem propter prolē. domini. xx. ser. ij. circa medium.
Watrimonialis act⁹ aliquādo habet culpā mortalē aliquando culpā mortalissimam ibidem.
Uide plura in verbo coniugium.
Wedicus molestiā morbi tribus modis scire potest. dñica. vij. post tri. ser. ij. circa medium.
Wereri pōt homo quatuor modis dom̃. ij. post pascha serm̃. ij. circa finem.
Wercenari⁹ pastoralis quis cognoscitur per tria signa. do. ij. post pascha ser. j. circa principium.
Werces nauis religionis sunt tres scilicet obedientia castitas z paupertas dominica. v. post tri. Fm̃. ij. cir. mediū.
Wessis est consummatio seculi messores sunt angeli dñica. iij. post octa. epy. Fm̃. j. circa finem.
Weditatio mortis cameram anime mūdat dñica. iiij. aduēt⁹ ser. iij. cir. mediū.
Weditatio passiōis dominice memoria mortis z meditatio celestis glorie pariūt bona opera dñica. ij. post pascha Fmo. secundo circa medium.
Wilnus insidiat⁹ dom⁹ domestic⁹ z pulsis z significat supbū dñica. xxiij. Fm̃. iij. circa medium.
Wiracula z stante christū facta sunt tamen xp̃s in abundantia fecit. do. iij. aduēt⁹ Fm̃. primo. cir. mediū.
Wiracula ne publicarent̄ christus trib⁹ de causis precipiebat. dñica: xij. Fm̃. pri. circa finem.
Wiracula que faciebat christ⁹ aliquib⁹ fuerunt occasio infirmitatis aliqbus occasio sanitatis z hoc tripliciter do. xix. Fm̃. ij circa principiū.
Circa miraculū paralitici quē christus sanauit ponunt̄ quinque differentie p̃sonaz ibidem.
Wisericordia dei commēdat̄. do. infra. octa. nati. Fm̃. iij. in medio.
Wisericordia christi inquantū deus est causat̄ in eo a tribus. dñica. ij. in. xl. Fm̃. j. circa principium.
Wisericordia xp̃i inq̃tū est homo filius dauid causat̄ in eo etiam a tribus ibidē.
Ad miserendū tria inducunt. do. iij. post trinita. Fm̃. j. circa finē.
Wisericordia inducit hominē in celestis regni eternā possessionē dñica. iij. post trini. Fmo. j. circa principium.
Wisericordie tres sunt species ibidē.
Wisericordia corporalis consistit in elemosinarū largitione ad quā inducimur verbo premio z exemplo Uerbo triplici ter. premio tripliciter z exēplo omnium creaturaz dñica. iiij. post trinitatē Fm̃. ij. circa princi.
Wisericordie opus christus cō suluit precipit z requirit ibidem.
Wisericordia deo olim in celo tāt⁹ fuit deinde apud indeos: post ea in aula ꝯgnis: z tandē in toto mundo. do. vij. post tri. Fm̃. iij. in prin.
Wisericordie dei p̃optitudo causa motiua z effect⁹ et quomodo misereri. prozpium est dei ibidem.
Wisericordia. Quis est homo q̃ nō desiderat misericordiā dei. Rñdeo. Tu q̃ permanes in peccatis ibidem.
Quare deus punit z damnat cū est misericors z quis eum inuitum cogit damnare ibidem.

Wisericordia nostra generalis christum inducit ad miserendū. dñica. xxiij. sermo. iij. cira finem.
Wisericordia dei dicit magna quatuor modis do. vij. post trini. ser. iij. cir. prin.
Wisericordia dei est q̃dra. i. quatuor angulos habēs; dominica. x. sermo. ij. circa medium.
Wisericordie triplex affectus oſtēditur. do. xvij. sermo. j. circa finē.
Woneta multiplici emitur regnum celorum do. xv. ser. j. circa finē.
Woneta imago z superscriptio in homine i extremo iudicio examinantur. dominica. xxij. sermone. ij. circa medium.
Wonumentū triplex secūdum q̃ triplex est moꝛs z triplices portatores. dñica. xvj. sermo. j. circa principium.
Woꝛs xp̃i tribus vicibus intentata fuit. do. in passione. ser. ij. circa prin.
Wortificatur caro nostra tripliciter. do. palmarū ser. j. circa principium.
Woꝛtui apud aliquos cū tripudio adducūtur deferuntur. Sed q̃n pueri nascunt a parentibus defleūt. de sancta trinitate sermone. ij. circa medium.
Woꝛs sanctorū hominū natale vocatur quia egredientes in celo nascuntur ibidem circa finem.
Woꝛtui possūt scire ea q̃ in mundo gerūt tripliciter do. j. post tri. ser. ij. circa finē.
Woꝛs triplex. i. corporis z aie z vtriusq; scilicet gehēne z Fm̃ hoc monumentum triplex z triplices portatores dñica. xvj. sermo. j. circa principium.
Woꝛtuos tres suscitauit christus z quid significēt illi tres. dominica. xxiij. Fmo. ij. in principio.
Woꝛtis meditatio cameraā anime mundat do. iij. aduen. ser. ij. cir. medium.
Woꝛtui i alio seculo existētes nō possunt deo satisfacere: nec per ieiunia: nec p oraciones nec p elemosynas. dñica. ix. post tri. ser. j. cir. ñ. z ser. sequēti cir. p̃incipiū.
Wotus; est triplex. i. secularis. obl. quus: et rectus. sic z via. do. iij. aduēt⁹. ser. ij. circa finem.
Wultuo quis vitare debemus z linguā custodire propter quatuor. do. xxij. sermone. ij. circa principium.
Wultiplicauit christus panes frāgendo. benedicendo: z gratias agendo in cōuiuio vbi quatuor milia hominū satiauit. dominica. vij. post trinitatē sermone. iij. circa medium.
Wulieruz regula matrimonialis habet. v. pulchra capitula. dominica. ij. post trini. ser. ij. circa finem.
Wulier in gubernādo debet habere sapientiam: diligentiam z prouidentiam. ibidem.
Wulieres naturaliter magis patiunt̄ et compatiūtur q̃ viri. dñica. xvj. sermone. iij. circa principium.
Wulier mater magis diligit filiū q̃ pater certius enim scit filiū suum esse q̃ pater. ibidem.
Wulier plures defect⁹ habet q̃ vir ibidē.
Wulieres naturaliter sunt inuide z cito mutant̄. dominica. iij. post pas. sermo. iij. circa medium.
Wulier pregnās, z parturiens: quadrupliciter potest cōsiderari. do. iij. post pascha. sermo. j. circa prim.
Wulieres anseres dicte sunt z q̃ periculosum est eas videre. do. j. post pascha sermo. ij. circa medium.
Wulierem chananeā xp̃s inducit ad petitiā. Unde illa petit sapiēter, instanter, humiliter, z feruenter. do. ij. in. xl. sermo. j. circa principium.
Item filia eius vexabat̄a diabolo ibidē.
Wulier chananea habuit tres inimicos. Item habuit fidem magnā quatuor modis ibidem.
Wulier lemorroissa. de qua tria dicūtur. dominica. xxiij. sermo. j. in prin.
Wundus tria promittit amatoribus suis. scilicet lōgitudinem: latitudinem: z suauitatem: sed tribuit tandē breuitatem: vanitatem z acerbitatē. dominica. iij. post pascha ser. ij. circa finem.
Wundus z falsus propheta tria suadet concupiscentiam carnis, concupiscētiam oculorum. z superbiam vite. dominica iij. post trini sermo. ij. in fine.
Wūdo reddere debem⁹ q̃ sūt suā z que cesaris cesari. dominica. xxij. sermo. ij. circa finem.
Wun⁹ a corde, ab ore, a manu, ab obsequio dominica. vj. post trinita. sermone ij. circa medium.

Universidad de

Murmuratio ex multis causari põt. do. in. lxx. ser. j. circa finem.

Mulmurabãt contra christum iudei de duobus dominica. iij. post trinitatem. circa medium.

Mutus dicitur peccator: quia nõ laudat deum: nõ orat: non confitetur. dñica. xij. sermo. ij. circa finem.

Mutuũ est totũ quod a deo accipimus. Sed de natura mutui est vt ad illũ vsq ad quem res mutuata est. do. xij. ser. iij. circa principium.

Natiuitas triplex scilicet naturalis spiritualis: & celestis & ĥmodo tria sunt in natiuitate carnali q̃ faciũt ad hũilitatẽ de sancta trinitate. sermo secũdo circa medium.

Nauicula signat penitẽtiam per quã homo ad portũ salutis deducitur. dominica. iij. post octaua epyphanie sermo primo in principio.

Nauis ecclesie describitur q̃tũ ad octo. dominica. iij. post octa. epi. sermone. ij. per totum.

Nauis crucis xpi que causa quo dvelum quis mercator & que merces dominica. tertia post octa. epiphanie sermo. iij. circa principium.

Nauis dicitur penitentia quadruplici ratione. dominica. v. post tri. sermo secundo circa principium.

Nauis religionis habet mercẽ triplicẽ, scilicet castitatis: obedientie & pauperta tis. ibidẽ circa medium. & finem.

Nauis signat religionem siue penitẽtiaz dñica. xix. ser. j. circa princi.

Nauem istam quatuor venti tentationẽ impellunt ibidem.

Nequã seruus vocatus est ꝓpter duas nequitias quas habuit. dominica. xxij. sermo. iij. cir. prin.

Nox naturaliter est obscura. frigida. et humida: dominica. j. aduẽtus. sermone. j. circa principium.

Nuptie cõmẽdabiles ꝓpter multa dominica prima post octa. epi. 8mo primo circa medium.

Nuptie quedã sunt spirituales, quedam celestes do. xvij. ser. iij. circa prin.

Preparatio ad nuptias cõsistit in tribus ibidẽ. Via veniendi ad nuptias spiritus les & celestes est humilitas. ibidem circa finem.

Nuptias fecit deus pater filio. do. xx. ser mo. j. circa principium.

Nuptie celestes in quibus multa fercula apponuntur primũ vita, que tripliciter causatur: secundũ sanitas que causatur s tribus. tertium victus: quartũ copia diuitiarum. quintum gloria: sextum honor: septimũ pax. octauum omnia bona. ibidem circa finem.

Oblationes q̃uis sint voluntarie, tñ in duob⁹ casibus necessario sunt faciẽde. do. xxiij. f. ij. in fi.

Obedientia multiplex. dominica. iij. aduen. ser. ij. circa finem.

Obedientia q̃s magni meriti: & q̃s multiplex. dominica. v. post trinitatẽ. sermone scõ circa finem.

Obligati sumus deo ad quatuor ꝓsoluẽda. dñica. xxij. ser. ij. circa prin.

Occidunt hominẽ tria scilicet leticia, tristitia, ira cũ exemplis. dñica. x. fm. primo circa principium.

Occisio triplex est dñi. xviij. fm. iij. circa medium.

Occisio corporis nõ est timẽda propter xpm ex quatuor ratiõibus: do. infra oct. ascen. fm. iij. in fine.

Oculus dei multiplex & quomodo olim habuit clausos. dñica. iij. in. xl. fm. ij. in principio.

Oculos aliqui habẽt retro se, aliqui ante se: aliqui a dextris: aliq̃ a sinistris. do. iij. in. xl. fm. ij. circa medium.

Oculos porte sunt claudende: & circa illos quatuor attendenda sunt do. j. post pascha. fm. ij. circa medium.

Oculos intellectus & affectus demones a peccatoribus effodiunt: do. iij. post pascha. ser. iij. circa medium.

Oculi dexter dantur animam. domi. xiij. sermo. ij. circa finem.

Oculum sibi eruit volvit pater pro filio vt lex seruaretur. dominica. xxij. sermo ij. circa principium.

Oculos sibi eruit democrit⁹ ꝓpter tria

dñica. xxv. ser. ij. circa principium.

Odium dimittere est misericordia spũalis dñica. iiij. post trini. ser. ij. cir. mediuz.

Odium comparatur fornaci babylonis tinee & api. ibidem.

Officium omnium sanctorum & angelor̃ in celo ẽ laudare deũ. do. xxv. f. ij. in fi.

Omnis res cõtinet tria scz substãtiã. virtutem et operationẽ. dñica. iiij. aduentus. sermo primo cir. prin.

Omnipotẽs est de⁹, & tamen nihil crudeliter, nihil iniuste. do. xxj. ser. ij. cir. pn.

Omnipotens deus, & si omnia possit de potentia absoluta nõ tamen de potentia ordinata. ibidem.

Operarij alij boni alij mali. dñica i. lxx. sermone. j. circa medium.

Operarij in vineã mittũtur ꝓpter tria dominica in. lxx. ser. ij. circa medium.

Operarũs merces ꝓmittit, & quomodo tres sunt differẽtie operatior̃. ibidẽ circa finem.

Opera de ghe bonorũ in peccato mortali facta sunt tanq̃ fel acetũ. & absinthiũ. dñica in. xl. ser. secũdus cir. medium.

Opera de genere bonor̃. s. eleemosyne orationes & ieiunia plus valẽt vnius diei in penitentia q̃s centum annorũ facta in peccato mortali ibidem.

Opus dei triplex scz creatio, redẽptio, & glorificatio: q̃ oia bene facit. dñica. xij. sermo. tertio circa prin.

Oratio est petitio dicentiũ. dñica. xj. ser. secũdus circa principium.

Oratio ad deũ peruenire non potest nisi habeat duos comites, scz fidẽ & hũilitatem. do. scõa post octa. epi. ser. iij. cir. me.

Oratio clamosa quomodo fit, et quomodo diuina miseratio eã sequit. do. iij. post octa. epy. fm. j. circa medium.

Oratio nr̃a tres ꝓditiones habere dz do. palmarũ. ser. j. circa finem.

Oratio nostra si exaudiri debet quatuor sunt necessaria primo q̃ petant digna. secũdo ne petat cũ instãtia. tertio habeamus innocẽtiã vite: quarto discretionẽ in petitione. dñica. v. post pascha. ser. j. cir. principium & medium.

Orantes q̃ in peccatis sunt trib⁹ similes sunt ibidem circa medium.

Orandum q̃uis sit omni tempore: ecclia tria tempora elegit. s. ante ascẽsionẽ: inter ascẽsionem & penthecostẽ: & post penthecostẽ: & ibidẽ quomodo humana negligẽtia reprehendit. do. v. post pascha ser. ij. circa principium.

Orationes sunt valde vtiles & fructuose deo placite. angelis grate diabolo inimice & homini necessarie. ibidem.

Orandũ est sine intermissiõe tribus modis. ibidem circa finem.

Orationõs nostras tria impediũt ne exaudiant, scilicet pusillanimitas, tepiditas: & temeritas. dominica. v. post pascha. ser mo tertius. circa. prin.

Oratio est sicut incẽsum. domini. vj. post trinitatem sermo. ij. circa medium.

Orationes nostre aliquãdo nõ exaudiũtur trib⁹ de causis: & de hoc exẽpla. do. x. ser. tertius. circa medium.

Orandũ est aliter pro tẽporalibus q̃s spiritualibus. dominica. xj. sermo. j. circa principium.

Orant tribus vicibus xp̃s dñica. xj. ser. prim⁹. circa principium.

Orans cum attentione: & deuotione & cõtinuatiõe videbit deũ dominica. xij. ser. primo circa medium.

Orãda seu petẽda sunt ꝑmo spiritualia postremo tẽporalia. do. xv. ser. ij. in fine.

Per orationes sanctor̃ sepe de⁹ dat gratiam peccatori dũmodo quatuor i se habeat. do. xix. ser. ij. circa. prin.

Orant pro nobis sancti. do. xxiij. ser. iij. circa medium.

Ordo in inferno triplex reperit. do. iij, post octa. epi. ser. iij. circa medium.

Ordo etiam nõ dicit esse in inferno. q̃tũ ad tria. ibidem.

Ornat⁹ nimius mulieruz reprehẽsibilis est quadruplici ratione. do. ij. post trini. sermo. j. circa prin.

Osanna. i. obsecro salua ex corrupto & integro. do. palmar̃. ser. j. circa finem.

Oues xp̃i tria signa habẽt. do. ij. post pascha ser. j. cir. medium & finem.

Ouibus cõparant̃ serui dei ꝓpter sex q̃ in ouibus reperiũtur. do. ij. post pascha ser. iij. circa prin.

Oues iusti pascent̃ de dilectione & fruitione summe suauitatis: in eternitate perpetue securitatis. ibi. circa finem.

Patientia fuit ſoror chriſti in morte & in vita nũc eũ deferens.do.ij.in.xl.ſerm. ij.circa prin.
Patientia conſiſtit in trib⁹ ibidem.
Palmitum tria ſunt genera.do.in.lxx. ſermo.j.circa prin.
Panibus quinq; ſatiant quinq; milia hominum.do.iiij.in.xl.ſer.j.circa medium. & do.xxv.ſer.j.circa medium: & quid iſti panes ſignificent.ibidem.
Panes multiplicantur multipliciter in manibus chriſti in manibus diſcipulorũ. domnica.iiij.in.xl. ſermo.ij. circa. medium.
Panis penitentialis: ſacramentalis: materialis infernalis, & celeſtis.do.iij.in.xl. ſer.iij. per totum.
Panis ſacramentalis manducat triplici ter.do.ij.ſer.iij.circa prin.
Panis verbi dei cõfortat.do.xxiij.ſer.j. circa finem.
Parẽtes inſtruunt ſe gerere erga filios. do.infra octa.nati.ſer.j.cir.finem.
Parẽtes plus diligũt filios q̃ diligãtur ab eis.do.xvj.ſer.ij.cir.medium.
Pariunt quidam monſtrũ: quidam tm̃ filias quidã ſolũ maſculos.do.ij.poſt paſcha.ſer.iij.cir.medium.
Parit eccleſia.cũ ad celũ tranſmittit.do. iij.poſt paſcha.ſer.iij.cir.medium.
Parabola diffinitur quomodo dñs ſepius in parabolis locutus eſt.do.in.xl. ſer.j.in princ.
Paralyſis quid ſit.& quid per paralyticũ ſignificatur.do.ij.poſt octa.epipha. ſer.ij.circa principium.
Paralyſis multipliciter cauſat.do.xix. ſer.ij.circa medium.
Paralyſis grauis morbus quez tria mala concomitantur.do.xix.cir.prin.
Paralyticꝰ ſanatur.do.xix.ſer.j.cir. medium & finem.
Paſſionẽ dñi ſepe xp̃s longe ante predixit: tamen diſcipuli intelligere non poterãt.do.in.l.ſer.j.in prin.
Circa paſſionem domini quinq; traduntur.s.traditio, illuſio, flagellatio, cõſputio, & occiſio: & illa quinq; que paſſus eſt a iudeis quotidie patitur a malis hominibus.ibidem
Paſſionis cauſa fuit duplex.do.in paſſione.ſer.j.cir.prin.
Paſſionis efficacia celum aperuit & deũ reconciliauit.do.in paſſione ſermo.j. circa medium.
Paſtor bonus eſt chriſtus cuius tria pronuntur ſigna.do.ij.poſt paſcha.ſermo.j. circa prin.
Paſtoris officium eſt paſcere verbo exẽplo & temporali ſubſidio.do.ij.poſt paſcha.ſer.ij.cir.prin.
Pater amat nos, & hoc per quinq; ſigna manifeſtauit.do.v. poſt paſcha ſer.iij. circa principium.
Peccatum habet tres differentias: ſcz in corde, in facto, & conſuetudine.do.xxiiij. ſer.iij.cir.prin.
Peccatũ aſſimilatur mortuo triplici cauſa.ibidem. In peccato quinq; ſunt: ſcilicet actus, delectatio, macula, voluntas pena & reatus ſine obligatio ad penaz eternam. & nota bene.dominica.xxij.ſermo. iij.in fine.
Peccatũ impedit omnes virtutes anime claudit virtutẽ auditiuã: deordinat virtutẽ affectiuã: debilitat ỹtutẽ operatiuam & obdurat virtutẽ memoratiuam. do.ij.poſt octa.epi.ſer.j.per totum.
Peccator per chordam de ſex filis trahitur ad ſupplicium infernale.do.iij.in.xl. ſer.iij.circa finem.
Peccatorum funis conficitur ex multis filis.do.j.aduentus.ſer.ij.circa finem. Et nota bene.
Peccator accuſatores tres habebit in iudicio.do.ij.aduentus.ſer.ij.circa. finez. In peccatore tria conſideramus: ſcz naturam, culpam, & penam.do.iiij.aduentus.ſer.ij.circa finem.
Peccatũ ſignatur per lepram triplici cauſa.do.ij.poſt octa.epi.ſer.ij.cir.prin.
Peccata quinq; ſunt que inducunt ſpiritualem cecitatez.do.quinquageſime ſer. ij.in prin.
Peccata ſunt colligata: & vnuz trahit ad aliud: & vnum non remittitur ſine alio, quod nota bene dominica.xl.ſer.iij. ante medium.
Peccata quatuor maxime orationem impediunt quare ab ipſis eſt exeundũ. dñica.ij.in.xl.ſer.ij.circa prin.
Peccata impediunt conſolationẽ ſpiritus ſanctus: & de hoc tria pulchra exempla.
In die penthecoſtes ſer.iij.cir.medium.
In quolibet peccato põt eſſe grad⁹ culpe ſimiliter & pene.do.vj.poſt tri.ſer.iij. circa prin.
Peccatum in homine tria mala facit infamat a deo elongat & excecat.do.xj. ſer. ij.circa prin.
Item iſta nimia elõgatio facit errare circa tria ibidem.
Peccatores & eorum edita inducuntur in officio miſſe vt null⁹ deſperet.do.in.lxx. ſer.iij.circa prin.
Peccator dicitur canis multiplici ratione.domini.ij.in.xl.ſermone.iij.circa prin cipium.
Peccatores ſunt nocui ſubiipſis multipliciter.do.iiij.poſt paſcha ſermo.iij. circa medium.
Peccatores a deo longe ſunt duplici modo.do.iij.poſt trinita.ſermo.j.circa prin cipium.
Peccator in morte circundatur coangu ſtatur & ad terram proſternitur.do.x.ſermo.ij.circa medium.
Peccare dimittunt aliqui ſolum propter verecundiam humanaz.do.xj.ſer.ij.cir. medium.
Peccare poteſt quis per ſe ſed non põt per ſe reſurgere.vt pulcherrime deducitur quatuor exemplis.do.viij.poſt trini. ſer.ij.cir.medium.
Item.do.xij.ſer.ij.circa principium.
Peccatum execat hominez triplici ratione.do.xj.ſer.ij.circa medium.
Peccata non ſufficit dimittere.niſi quis per cõtritionem: confeſſionem et ſatisfactionem ea deleat & hoc oſtenditur trib⁹ exemplis gregorij. do.xvij.ſermone.j. circa finem.
Peccata habent connexionem & vnũ trahit aliud quadruplici cauſa.do.xviij.ſer. j.circa finem. Item de hoc.do.in.xl. ſer. iij.ante medium.
Peccatum ſignatur per lepram & quomodo curatur lepra peccati vide in verbo lepra. In peccato tria ſunt ſcilicet dei offenſa, macula et obligatio ad eternam penam.dominica.xix.ſermone. iij. circa finem.
Item cõtum ad illa tria deus remittit ſed ſacerdos quantum ad alia tria remittit ibidem.
Peccata dimiſſa redeunt recidiuanti nõ quantum ad maculam vel reatum: ſed quantũ ad ingratitudinem.do.xxij. ſer. j.circa medium.
Peccata redire dicuntur in quatuor caſibus ibidem.
Peccatorum magna differentia ibidem.
Peccatores quatuor accuſatores habebunt in iudicio ibidem.
Peccator fluit de mala cogitatione in malam delectationem de mala delectatiõe: in conſenſum de cõſenſu in opus: in conſuetudinem: in neceſſitatem & tãdem in deſperationẽ: quod nota bene.do.xxiiij. ſer.j.cir.prin.
Peccator a quolibet plãgi debet ſeu plorari.do.xxiiij.ſer.j.cir.finem.
Peccator cum ſit infirmus non poteſt p ſe accedere ad deũ: & iõ oportet vt aliorum meritis adducatur.do.xij.ſermone j.circa prin.
Peccator non eſt ſtatim abiſciendus ſed curandus.do.xiij.ſer.iij.in prin.
Peccati incommoda ſeu inconuenientia que facit pctm̃: diſpoſitiua ad peccatũ et ad remedia contra peccatum ibidem.
Peccatoris caſus cõparatur ſagene piſcis fractioni vitri: & caſui elephãtis. do. xiiij.ſer.ij.cir.principium.
Peccator per mortuum intelligitur eo q̃ inſtar mortui eſt frigidus ponderoſus et fetidus do.xvj.ſer.j.cir.prin.
Pena triplex eſt quã habuit chriſtus dñs ca palmarum ſermo.ij.circa.prin.
Pena damni & pena ſenſus.do.xxij. ſer. j.circa medium.
Pena ſubſtãtialis in inferno eſt vna: q̃ uis alias diuerſa: ibidem.
Pena ſenſus & pena damni & vtraq; eterna. ibidem. ſer.iij.cir.medium.
Pena eterna punitur homo pro tranſitoria culpa quadruplici ratione: & hoc eſt bene notandum.do.xxij.ſer.iij.cir. finẽ.
Pena habet ſuus gradũ quemadmodũ & culpa.do.vj.poſt trini.ſer.ij.cir. prin.
Penitẽtie tres ſunt partes ſcz cõtritio cõfeſſio & ſatisfactio: p q̃b⁹ remiſſio culpe

collatio gratie ꝛ promissio glorie do.xl. ser.ij.circa medium.
Pnia ꝛ tabula seu nauis quadruplici ratione.do.v.post trinitatē ser.ij.cir.prin.
Pnia seu satisfactio minor tutius imponitur ꝙ maior tribus de causis.do.xxij. ser.iiij.cir.finem.
Penitētia proportionata valet ad dimissionē culpe ꝛ pene.do.xiij.ser.iij.circa fi.
Penitētiam assumptā sepe sequitur magna tētatio do.iiij.post octa epi.ser.j.circa principium.
Pensionarius malus expellit de domo cōducta.do.iij.in.xl.sermo.ij.circa principium.
Pepones:ponri:cepe:ꝛ allia nobis i mētem veniunt ꝛ quid signant:do.vij.post trini.ser.j.circa medium.
Persecutorum duo sunt genera:scz vituperantium ꝛ adulantium:ꝛ ꝙ adulatores vitare debemus.dominica.xxij.ser. ij.circa medium.
Perturbatio triplex est.do.iiij.aduē.ser. iij.circa medium.
Pharisei dicūtur diuisi a ceteris iudeis in quibusdam obseruantijs.do.xj.serm. primo circa prin.
Pharisеus qui ascendit in templum habuit bonum principium malū ꝓgressum ꝛ pessimum exitum ibidem.
Pharisеus iste tria mala ceteris imposuit ecōtra dicebat se hr̄e tria bona: ibi.
Phariseorum malicia in tribus ostenditur.do.xvij.ser.j.circa prin.
Pharisei ꝛ herodiani consilium inierūt contra Christum.dominica.xxiij.ser.j. circa principium.
Pignus triplex dedit nobis Christus ad assecurandum nos.do.xxiiij.sermone.ij. circa medium.
Piscatores aliquādo capiunt multitudinem piscium:aliquando paucos multis de causis.do.v.post trinitatem.serm.iij. circa principium.
Plorant serui dei propter quatuor. do. iij.post pascha.sermone primo circa medium.
Policia vt bene vtiliter regatur dz princeps quinq habere ad vtiliter regendū do.xxiiij.sermo.ij. circa principium ꝛ medium.
Pontifex dicitur Christꝰ quatuor de causis.dominica in passione sermone.ij.cir. principium.
Porte per quas extrahūtur mortui,sunt quinq sensus.dominica.xvj. ser.j. circa medium.
Pratum frigoris ꝛ caloris vbi pascunt oues infernales,quorum pastor est diabolus.dominica.xiiij.ser. iij. circa medium.
Prebendas ꝛ beneficia Christus in cruce distribuit.dominica in passione.ser.ij. circa finem.
Predicatorum vox ꝛ clamor qualis debet esse dominica.iiij.aduentus. sermo. ij.circa principium.
Predicantes semper totum id quod conceperunt seu precogitauerunt prolixitate grauant corda auditorum.do. iiij. in xl.ser.j.in fine.
Predicatores dei vocantur piscatores: venatores ꝛ vindemiatores. do .v. post trinitatem.sermone tertio circa principium.
Predicantes seu predicatores verba q̄ populis predicant non a seipsis:sz a deo se habere recognoscant.do.xxv.serm.ij. circa medium.
Prelatus aliquando debet esse maior aliquando minor:aliquādo equalis suis subditis:do.iij.in.xl. sermone. ij. circa principium.
Prelati plus curant de decimarum subtractione ꝛ iniuriarum irrogatione, ꝙ de subditorum perditione.domini.xvij. ser.j circa medium.
Prelati informātur vt debitam formam in corrigendo teneant.do.xxv.sermo.ij. circa medium.
Precipi non debet prelato nisi quod cōtinet honorem dei:edificationem aut vtilitatem proximi.do.v.post trin.sermo.j. circa medium.
Preceptor verus est Christus. do .xiij. ser.iij.circa medium.
De decem preceptis dei sermo bonus. do.xvij.ser.iij.
Predestinatio de qua pulchre questiōes. dominica.xv.sermone.iij.circa principiū ꝛ medium.
Premium temporale spirituale ꝛ celeste.

dominica.iiij.post trinitatem ser.ij.circa principium.
Primitie solui debent ꝑm consuetudinez prouincie ꝛ indigentiam ministrorum ecclesie:dominica.xxiij.sermone secundo. in fine.
Princeps capitis locum tenet:alij membrorum locuz diuersimode.Ut autē princeps bene regat quinq requiruntur.dominica.xxij.sermone tertio. circa prin. quod nota.
Princeps a tribus vitijs debet esse immunis,scilicet ira,vino ꝛ cupiditate, et hoc ostenditur exemplis.do.xxj. sermo. j.circa principium.
Processio triplex celebratur. do.palmarum.sermo.iij.circa prin.
Prophete quidam dei,quidam diaboli. dominica.iij.aduentus ser.tertio: circa medium.
Propheta tripliciter accipi potest.dominica tertia aduentus.sermo.secundo circa medium.
Propheta tripliciter accipi potest dominica quarta aduentus:ꝑmone primo. circa principium.
Propheta falsus. Require superius falsus propheta.
Prophetia triplex inuenitur.do.viij.post trinitatem.ser.ij.in prin.
Prosperitas mundana lune assimilatur: quadruplici de causa.do.xiij.circa principium.
Prouidentia seu prudentia commendatur ꝛ ꝙ filij huius seculi sunt prudentiores.dominca nona post trinitatem. ser. ij.circa fiuem.
Prudentia triplex.ibidem.
Prescientia dei cum falli non possit prescit aliquem damnandum: vtrum illum oporteat dānari.do.xv.ser.iij.circa principium ꝛ medium.
Pulchra responsio questione repelli: dū queritur. Quare deus creat vel nasci permittit quos scit esse damnandos ibidem.
Publicanus tenet typum peccantium:et iustorum.do.xj.ser.ij.circa prin.
Publicanus satietatem hausit:Pharisеus fitiens rediit quadruplici de causa. ibidem circa finem.
Pueri instruunt vt crescant in virtute.dominica infra octa.natiuitatis.ser.j.prope finem.
Pueri in vtero postq̄ in complementuz peruenerint exire appetunt:quia non inueniunt sufficiens nutrimentum:sic ꝛ sancti viri in celo cupiunt nasci:cum ibi cupiunt satiari do.iij. post pascha sermo. iij.circa finem.
Psalterium decem chordarum triplici de causa portatur.dominica quarta ser. iij.circa medium.

Quadragesimale ieiuniū approbatum fuit per legem Mosayeam prophetica, ꝛ nunc per euangelica.dominica. xl.sermone tertio. circa principium.
Quadragenario numero seruimus deo de operibus nostris ibidem.
Quadragesimali tēpore generales sermonē facere volēs poterit predicare sermonem scōm de do.post tri. Et etiam sermo.scōm de do.v.post trin.
Quadratura ciuitatis faciūt fides:spes charitas:ꝛ bona opera. do.iij.in.xl. ser. ij.circa principium.
Questio est aliquotiēs questione repellēda iuxta modū christi in euangelio dominica.xv.sermo.iij.circa prin.ꝛ medii. Et nota ibi pulchras questiunculas. Augustinus de minimis ꝛ manifestis de quibus ꝛ similibus hoies curiosi rationem reddere nesciūt desināt celestia ꝛ alta inquirere.Questiones tres mouit vnus ad Wicheā prophetā de obsequio deo faciendo.Et rndit propheta. Judicabo tibi o homo quid sit bonū vtiq̄ facere ꝛc. do.xxiij.ser.iij.circa finem.

Rationem reddere oportet de quatuor nobis cōmissis.do.xij.ser.ij.circa prin.ꝛ medium.
Rationem reddere oportet similiter de malis a nobis factis ꝛ de malis hominibus propter deum non dimissis ibidem.
Ratione habita examinatos cōuincet:et

Universidad de Piura

circa eos sententiam diffinitiuam profe-
ret ibidem.
Rationis districta requisitio fit post mortē
vel in iudicio qualiter homo dispensa-
uit res corpus: et animam z quomodo
ante illud examen incidunt questiones
tres que per interlocutoriam sententiaz
diriminuntur. dominica. ix. post tri. sermo.
j. circa medium.
Raptores multi sunt do. xj. sermone pri
mo. circa medium.
Recreatur populus ieiunio fatigat⁹ tri-
plici remedio. do. iiij. in. xl. sermone pri
mo circa principium.
Recreatio aliquotiēs licita est z exēplum
de sancto anthonio ibidem.
Reciduatio periculosa est. do. iij. i. xl. f.
j. circa medium.
Reconciliare fratri tuo iuxta modū offē
sionis. do. vj. post tri. ser. j. circa finē.
Reddere que sunt dei deo et que sunt ce
saris cesari qūs inquiritur a xp̄o. domi.
xxiij. ser. j. circa mediū z finē.
Remedia tria cōtra vitia. do. in. xl. ser. ij.
circa principium.
Remedia quinq; conuenit xp̄s habere
contra iram iudeorum dñica in passiōe.
ser. iij. circa medium.
Remittit deus totaliter liberaliter facili
ter. do. xxij. ser. iij. circa medium.
Regnum celorum primo querendum: et
tunc alia adijcientur. dñica. xv. ser. pri-
mo circa finem.
Regnum celorum venale est et multipli-
ci moneta cōparatur. ibidem.
Regnum celorum aliqñ signat presentez
ecclesiā siue congregationē fidelium do.
xx. f. j. circa principium.
Reliquie petrōrū sunt mala cogitatio et
delectatio que sunt dispergēde. do. xxv.
ser. j. circa finem.
Reliquie bonarum cogitationū sunt cō-
seruande ibidem.
Reliquie ciborum z diuitiarum sunt pau
peribus erogande ibidem.
Reprehentio ordinata tria requirit. s.
culpā discretionem ꝛc. do. iiij. post pas.
ser. iij. circa principium.
Resuscitatio multoꝝ p xp̄m facta notat.
do. xvj. ser. ij. circa prin.
Ad spiritualem resuscitationem tria di-
sponunt. do. xxiij. ser. iij. circa. medium.
Resuscitationem esse veram tria ostēn-
dunt ibidem.
Resurget die tertia: z q̄ sint illi tres dies
et de leticia resurrectionis do. in. l. ser. j.
circa finem.
Resurrectio xp̄i est figura nostre resurre
ctionis spiritualis die pasche ser. ij. cir-
ca medium.
Resurrectione christi facta quadruplici
tempore est quesitus die pasche sermo.
ij. in fine.
Resurrectio christi sicut quadrupliciter
facta est: sic est resurrectio spiritualis: fit
scz velocitate, veritate, potestate, z inte-
gritate: et quomodo christus post resur
rectionē comedebat quātuz ad duo die
pasche ser. iij. circa prin.
Resurgēs christus letificauit mestos: cō
fortauit timidos: erroneos illuminauit.
do. j. post pascha ser. j. circa prin.
Rex xp̄s quatuor i se habuit. do. palma
rum ser. ij. circa prin.
Rex dicitur deus. dominica. xx. ser. j. cir
ca principium.
Rex dicitur qui regit populū sapienter:
rēpublicam humiliter, z seipsum inno cē
ter. do. xxj. ser. j. in prin.
Rex a tribus vitijs debet esse immunis.
ibidem.
Regunt male seipsos corpus: animā: et
res tēporales multi z isti venūdant. do.
xxij. ser. j. circa prin.
Rex dicitur christus z liberalis indebiti
dimissione. ibidem.
Regere volēs politiā quinq; dz habere.
do. xxiij. ser. ij. circa medium.
Rosa artificialis tria continet. do. iiij. in
xl. ser. j. circa prin.

Sabbatū nunc dicit dñica:
z quare dicitur feria scōa:
feria tertia die pasche f. j.
circa prin.
Sabbatū tripler est: scz tē
poris, pectoris z eternita-
tis. do. xvij. ser. iij. circa medium.
Sacrificium matutinum: meridianum et
vespertinum. do. v. post pascha ser. ij. cir
ca principium.
Satietas semiplena est in mundo: plena
in celo: esuries i inferno. do. iiij. in. xl. ser.
ij. circa finem
Satiari nō potest infernus: terra sitiens
z ignis ardens. Itē tria alia insatiabilia
sunt oculus auris et cor. do. iij. post pa-
scha. ser. ij. circa finem.
Satietas plena: semiplena plenissima.
do. vij. post trini. ser. ij. circa finem.
Satietas magna in turbis. ibidem circa
medium.
Satietas seu saturitas plena erit in pa-
tria. do. xvij. ser. ij. circa finem.
Satiari non possunt tria. vide xpū tria.
Sacerdos bon⁹ vocatur angel⁹: mal⁹,
diabolus. do. x. ser. j. circa finem.
Sacerdotes homines facti sunt ꝓpter
se: sed sacerdotes ordinati ꝓpter te: iō
vita eorum ipsorum est: ordinatio autē z
doctrina, tua est. dominica. iiij. post trini.
ser. iij. circa princi.
Sacerdotium cōparatur stomacho: quo
languente oia membra languent. do. x.
ser. ij. circa princi.
Saliua hominis ieiuni est venenum ser-
pētī sicut et ieiunio diabolo. do. ij. in. xl.
ser. j. circa finem.
Saliua sapientiam signat. do. xij. ser. j.
circa medium.
Saliua triplex. dominica. xij. sermo. ij.
circa finem.
Sancti de inferno educti vbi fuerūt vsq;
ad ascensionem die pasche. sermo. ij. cir
ca medium.
Sancti in frontibus habent tria nomina
scripta scz ciuis eternus filius. do. xix. f.
j. circa finem.
Sanctificat nos spiritussanct⁹ in die pē
thecostes. ser. iij. circa finem.
Sanguis christi habuit duplicem virtu-
tē in mundo. dominica in passione ser. j.
circa medium.
Sanguis christi habuit virtutez in' infer
no. ibidem circa finem.
Sapientia triplex distinguitur nociua su
perflua necessaria. dominica. ix. post trī
ni. ser. ij. circa finem.
Sapientia est in omnibus rebus pensare
finem. et de hoc pulchrū exēplū de san-
cta tri. ser. ij. circa prin.
Sapientia diabolica: mūdana z divina
do. xij. ser. ij. circa finem.
Sanauit nos christus a peccatis: tribus

modis salnauit nos et a diabolo z a pe
na. dominica. xiij. ser. iij. circa principiū
z medium.
Saluare vult de⁹: z scit z potest. do. xxj.
ser. iij. circa principium.
Scire volens quid est in summo: quid in
imo confusionem recipiet. de sancta tri-
ni. ser. iij. circa finem.
Scientia omnis diuidi tur in naturalem:
mozalem et rationalem. dñica. xiij. ser. ij.
in principio.
Scholarium multiplex differentia. do.
vj. post tri. ser. j. circa prin.
Scorpiones z apes pungūt. do. xxiij. f.
ij. circa medium.
Scriptura sacra est speculū z facies. do.
xiij. ser. j. circa medium.
Scriptura sacra dupliceē habet intelle-
ctū. s. literalē z mysticum. dñica. xxv. ser.
ij. in principio.
Seminauit diabolus ignorantiā: culpā
et miseriā. dominica. iiij. post epipha. f. j.
circa princi.
Seminauit econtra celestis agricola: sa-
piētiam: gratiam z gloriam. ibidem.
Seminauit deus bona, sz diabolus zizā-
nia super seminare procurat. do. iiij. post
octa. epy. ser. ij. circa finem.
Seminator bonus quatuor in se hꝫ dz.
do. in xl. sermō. j. circa prin.
Semen triplex ex vtero virginis Chri-
stus portauit. ibidem.
Sensus corporales qui diligēter custo-
dit quatuor magnas vtilitates acquirit.
do. iij. a duē. f. iij. cir. prin. Ad illos venit
Christus qui portas sensuuz suoz' clau
dūt. dñica prima post pascha. sermone. ij.
circa medium.
Sensus quinq; sunt porte p quas extra-
hunt mortui. do. xvj. sermone. j. circa me
dium.
Sensus quinq; plene satiant in celo. do.
xxv. ser. iij. circa medium.
Sensualitatem rōni subijcere debem⁹ z
quomō in domo aie deus posuit viruz z
mulierē dñam z ancillam. do. vj. post tri
ni tē. ser. ij. in fine.
Sensualitas seu caro qñ dominat rōni:
tunc est par turpis z peruersa. do. xx. ser.
ij. circa principium.
Sensualitas restrigi debet vt subdat in

Universidad de Deusto

formentur. Dominica. xxv. sermone secundo circa medium.
Sensualitas ceca est: igitur rō eam ducere debet ibidem.
Senes instruunt in timore. dominica infra octa. nativitatis dñi. sermone. j. circa medium.
Senectus habet multas miserias: tō impenitus est deo danda. do. viij. post trinitatē. ser. ij. circa finem.
Sententia aliqua tribus modis dicit iniusta. domi. infra octa. ascen. fmo. iij. circa principium.
Sententia diffinitiua in iudicio quadruplici auxilio subleuari potest. do. xxij. sermo. ij. circa meō. z nota. Non autē in extremo iudicio. ibidem.
Securos nos reddidit xps per verba z per instrumenta quatuor euāgelista. do. xxiiij. sermo. ij. circa medium.
Septima hora significat fidem tri. i quatuor partibus mundi predicanda: vel p timorem seu vnū donū spūssancti. domi. xxj. fm. ij. circa medium.
Septuagiessepties quomodo intelligit. do. xx ij. sermo. ij. in prin.
Serpens nisi capite teneat totus statim elabitur: z quomodo serpens infernalis habet corpus caput et caudam scilicet suggestionem: consensum z opus. do. xl. sermo. j. circa finem.
Serpens p quatuor expellitur. do. ij. in. xl. sermo. iij circa prin.
Serpētis astutias: vide in verbo aspis.
Seruire debem⁹ deo de vocib⁹ nostris: de rebus nostris et exemplis cordibus z operibus. dominica palmarum. sermone. iij. circa principium.
Serui dei sunt in meroze z plorant propter quatuor. dominica. iij. post pascha. sermo. j. circa medium.
Serui dei habēt hic gaudium z consolationem semiplenam: sed ista in tribus deficit. ibidem circa finem.
Serui dei sup omnia in hac vita tria desiderant: scz amorem dei: confirmationem eius et aliquem modum sciēdi: hoc in die pentecostes sermone. primo. circa principium.
Serui dei corpus valet in quadruplici statu. dominica. xiiij. sermone primo: in principio.
Seruire debemus deo cum mūdicia cordis cum iustitia boni operis: z cū rectitudine intentionis, et cum longanimitate. dominica sexta post trinitatem. sermone secundo: circa finem.
Seruire duobus dominis nemo potest et seruire diuitijs est deum negare. dominica decimaquinta: sermone primo circa principium.
Similitudo triplex est inter Christum et nos dominica decimaoctaua sermo secūdo. circa medium.
Syrene dulces animas in peccatis dormire faciunt. dominica. xxiij. sermone secundo circa medium,
Societas: quia malis societatibus se separat quatuor mala per hoc vitat. dominica duodecima, sermo. j. circa prin.
Sol obscurabitur in aduentu iudicij. dominica secunda aduentus, sermone primo. circa principium.
Sol per pozos terre penetrat. do. xxiij. sermone. j. circa medium.
Sol dupliciter dicit⁹ ort⁹ z p̄ noie solis Christus intelligitur. die paschę. sermo. j. circa principium.
Sollicitudo multiplex dominica. xij. circa medium.
Sollicitudinem superflua prohibet dominus. ibidem.
Sollicite ambulare cū deo. do. xxiij. sermo. iij. in fine.
Sonus triplex i celesti patria resonabit. dominica vicesimaquinta, sermone tertio circa finem.
Spiritus diuinus, humanus, malignus, angelicus. dominica in quadragesima. sermone. ij. circa. principium.
Spiritussanctus missus est in eruditionē contra ignorantiam. dominica quarta post pascha: sermone secundo circa finē.
Spiritussanctus procedit a patre z filio et quomodo causatus est error grecorū dicentiz a solo patre procedere qui quidem error autoritatibus sanctorum doctorum et rationibus confutatur. dominica infra octa. ascen. sermone secundo circa principium.
Spiritussanctus mittitur ad nos: z quomodo ad eius aduentum nos preparare debem⁹. ibidem. z etiam in die penthecostes. sermone. j. in principio.
Spiritussancti missio recolitur duplici causa. dominica infra octa. ascensionis et quomodo tunc fit spiritussancti promissio: sed in die pēthecostes exhibitio. ibidem.
Spiritussanctus prefiguratur per colūbam. ibidem. circa medium. Ad hoc p̄ spiritum sanctum ad nos venientem possimus recipere disponere et preparare nos debemus per tria in die pente. serm. j. circa principium.
Spiritussanctus maxime cum trib⁹ peccatis nō potest stare scz duplicitate: carnalitate: et elatione. ibidem.
Spiritussanctus est ignis qui per tria cō seruatur. ibidem. circa medium.
Spiritussancti manifestatio. ibidem.
Spiritussanctus in triplici signo seu specie apparuit et quare hoc. ibidem. circa finem.
Spiritussanctus ad quosdam venit: sed mansionem non facit ad quosdam nūq̄ venit ad aliquos autem venit et mansionem facit et hoc solum ad illos qui habent corda z corpora arida in die pēte. ser. ij. circa principium.
Spiritus malignus simili modo māsionem facit cum suis. ibidem in fine.
Spiritussanctus est aduocat⁹ noster consolator noster sanctificator et instructor: in die pente. ser. iij. circa prin.
Status hominis in vita in morte et post mortem etiam in hoc triplici statu christus suos dilexit. do. prima post pascha. sermo. iij. circa principium.
Nam secundum istum triplicem statū describitur duces et pauper. dominica prima post trinitatem. sermone primo circa principium.
Status triplex scilicet incipientium p̄ficientium et perfectorū. dominica in quadragesima. sermone. iij. circa medium.
Status triplex scilicet coniugatorum: viduarum et virginum. ibidem.
Status hominis est periculosus quorsum cunq̄ enim se vertit dolores et pericula respicit. dominica in quinquagesima. sermone. iij. circa medium.
Status iustificationis z preuaricatiōis. dominica vicesima quarta. sermone. iij. circa principium.
Stelle cadent de celo in iudicio. dominica secūda aduentus. sermone primo. circa medium.
Stoici dicunt iram et ceteras passiones non posse cadere in sapientem. dominica sexta post trinitatem. sermone tertio. circa principium.
Stomacus anime purgandus est. dominica septima post trinitatez. sermone. iij. circa medium.
Stultus tacere nō pōt. in die pētecostes. sermone. iij. circa principium.
Surculus truncho insertus totam eius virtutem in suam trahit qualitatem. dominica octaua post trinitatem. sermone. iij. circa finem.
Surdus et mutus adducitur ad christū et ab eo curatur. dominica duodecima. sermone. j. circa principium.
Surdum facit aliquem tria peccata. itē surdi sunt similes aspidi qui dum sentit se incātari tres habet astutias. dominica. xij. sermone. ij. circa principium.
Surdus est peccator quia quatuor magnas voces audire non potest. Dominica. xij. sermone. ij. circa medium.
Suscipimus libēter quatuor genera personarum scilicet dominos propinquos benefactos et amicos. dñica prima aduētus. sermone. j. circa medium.
Suscipimus principem libenter ppter quinq̄. dominica prima aduētus. sermone. ij. in principio.
Suscitat vivus mortuum: et aliq̄n mortuus mortuum die paschę. sermone tertio. circa finem. vide supra resuscitatio.
Superbis totum genus humanū occupauit. dominica quinquagesime. sermone. ij. circa principium.
Superbie seu tumoris quatuor species sunt quarū quelibet humiliat. dñica. xj. sermone. iij. circa principium.

Tabula prima moysi continet tria precepta de dilectione dei: sed tabula scda cōtinet septez q̄ ptinēt ad dilectionē proximi. do. xxiij. decimaocta. sermone. iij. circa prin-

Universidad de Deusto

cipium.
Tacere aliquando est bonum aliquando non. dominica. xvij. sermo. j. circa, principium.
Tenebre superiores, inferiores, ulteriores, z exteriores z sunt infernales: econtra vero in celo lux est ybiq; dominica. ij. post trinitatem sermone. ij. circa finem.
Tenebre exteriores sunt extra omnem diem: et q; triplex est ordo dierum et noctium. dominica vicesima. sermone primo circa finem.
Tempus quadrupliciter potest considerari scilz in mundo, in iudicio in celo z in inferno dominica tertia post pascha. sermone. ij. circa medium.
Templum christus de templo expulit vendentes z ementes dominica. x. sermo. j. circa finē.
Item cōsuetudo christi fuit quādo intrauit hierusalem mox intrauit tēplum. dñi ca. x. sermo. iij. in prin. Uide domus.
Terra magnam pressuram gentium habebit in iudicio dominica. ij. aduentus sermo. j. circa finem.
Terra bona z terra mala triplex. dñica in. xl. sermone. iij. in principio.
Terra bona tripler. vnaq; profert fructum tricesimum, alia sexagesimum, alia cētesimum ibidem circa medium.
Terra cognoscitur p sectionem: z repletionem per colorem z per saporem dñica in. lx. sermo. iij. in fine.
Terra tota respectu celi est quidā pūct⁹ de sancta trini. sermo. ij. circa finem.
Terra viuentium peregrinationuz morte tiū dñica. xxiij. sermo. iij. in principio.
Testes quattuor contra petōres erunt in iudicio. dñica. ij. aduen. sermo. ij. in fine.
Testis tres conditiones habere debet z quomodo apostoli perhibuerunt testimonium christi domi. infra octa. ascen. sermo. ij. in fine.
Testis falsus tres offendit. dñica. xvij. sermo. iij. circa finem.
Tentauit diabol⁹ christum. dominica in xl. sermo. j. circa principium.
Tentiones diaboli christus vicit tripliciter z q; eius exemplo nos vincere debemus ibidem.
Tentationum quatuor sunt genera quibus etiam diabolus christum tentare voluit. sed nō valuit. dominica. in. xl. sermo. iij. circa finem.
Tentatorum quattuor sunt genera. dominica. iij. in. xl. in principio
Tentat quis deum eius auxilio se submittendo quando per humanum auxiliū euadere potest dominica. xv. sermo. primo circa medium.
Tentatione in tempestate nauis imminēte quattuor fieri debent dominica. xix. sermo. j. circa medium.
Timor virtus necessaria ad salutem dominica. xxiiij. sermone secundo circa medium.
Timor plurimū valet, nā ad timoratos christus venit dominica prima post pascha sermo. ij. circa finem.
Timor multipliciter causatur. dominica. xiij. sermone. iij. circa finem.
Titum z vaspasianum in iudeam misit imperator. dominica. xxiij. sermo. j. i prin cipio.
Tres sunt qui errare non possunt scilicet deus angelus z prophete. de sancta trini. sermo. iij. circa principium.
Tres species odiuit anima mea: pauperem superbū: divitem mendacem z senez fatuum dominica in passione sermo. iij. circa medium.
Tribulatio quadruplr inuenitur prima tyrannorum. secunda hereticoruz: tertio hypocritarum, quarta antichristi. dominica. ij. aduen. sermo. j. in medio.
Tribulatio hominis tripliciter potest cōsiderari: aut prout presens aut prout pterita: aut put futura dominica infra octaua ascen. sermo. ij. circa finem.
Tributum tripler debemus deo de reb⁹ elemosinā, de anima oratione z de corpore mortificationem. dominica. v. post pascha sermo. ij. circa principium.
Tributum z vectigal debemus cesari. dominica. xxiij. sermo. iij. in principio.
Tria expellunt hominem de domo: fum⁹ mala vox: stillicidium. dominica. xv. sermo. ij. circa principium.
Tria sunt insatiabilis oculus: auris: cor. dominica. ij. post pascha sermo. ij. circa finem.
Tria alia insatiabilia: infernus: terra sitiens z ignis ardens ibidem.
Tria alia insatiabilia: scilicet infernus os; vulue z terra. dominica. xiiij. sermo. j. circa medium z etiam dominica. xvij. ser. ij. circa principium.
Tria sunt genera hominum quos deus odit dominica. xix. sermo. iij. circa finem.
Triticum exterius habet rubozem interius candozem. dominica. iij. post octauas epiphanie sermo. j. circa medium.
Triticū dei tripliciter ꝓsideratur. dominica. iij. post octauas epi. p. iij. circa finē.
Tristitia occidit hominem paulatim. dominica. x. sermo. j. circa principium.
Turbe videtes miracula timuerūt tripliciter de causa dñica. xix. sermo. ij. circa finē.

Adit ad eū qui se misit xp̄s p multas vias z multos circuit⁹. Itē per carnem z mūdū. demundo in patibulū. de nece i tumulū. in celum ad iudiciū. Itē in apostolos mittit spiritū sanctū. Itē quotidie ad sanctos viros reuertitur. dominica. iij. post pascha. sermo. j. p totuz. Uana omnia huius mundi in morte euanescunt vt patet per multa exempla. dominica. xiij. sermo. ij. circa principium.
Ubiq; erunt angustie tempore iudicij. dominica. ij. aduentus. sermo. ij. in medio.
Ubicunq; se vertit homo videt sua pericula: sursum: deorsum: ante: retro. dominica. iij. in. l. sermone. iij. circa medium.
Ubiq; videre potest peccator cecus a deo illum inatus: scilicet, dextris: a sinistris: ante retro. dominica. iiij. in. xl. sermone. ij. circa finem.
Ubiq; in celo nati magnam lucem habebunt supra, infra, z intra de sancta trinitate. sermone. ij. in fine.
Ubiq; malleus conterens peccata. dominica. xvij. sermone. j. circa medium.
Uendendo nobis regnum celoruz deus dimittit se a nobis decipi. de sancta trinitate sermone. j. circa medium.
Uenter gulosi est saccus stercorum. dominica in quinquagesima. sermo. ij. circa medium.
Ueritas odium parit, odiosa est superbis, luxuriosis, auaris. dominica in passione. sermone. j. circa principium.
Uerecundia virtus necessaria ad salutez do. xiiij. sermone. ij. circa medium.
Uermium tria genera que corrodunt. hominica. xxiiij. sermo. iij. circa principium.
Uerbum dei dicitur semen multis rationibus. do. in. lx. sermo. ij. in principio.
Uerbum dei habet virtutem calefactiuā nutritiuam z generatiuam. ibidem.
Circa verbum dei triplex periculum. ibidem in medio.
Uerbum dei sanat spirituales morbos: z quomodo auditores verbi dei quatuor habere debent. dominica. v. post trinita. sermo. j. circa medium et finem.
Uerbū in corde est z manifestatur per voce dñica. iiij. aduētus. ser. j. circa mediū.
Uestimenta anime, sunt bona opera. dñica prima aduentus. ser. j. circa finem.
Uestis triplex: item etiā antiqua z noua. dominica prima aduentus. sermone tertio in medio.
Uestes defert quis tribus de causis. dominica tertia aduentus. sermone secundo circa principium.
Uestes pulchras assumere debem⁹ spōso similes. dominica. iij. aduētus: sermone. iij. circa finem.
Uestibus nemo gloriari debet. dominica prima post trinitatem. sermone. j. circa medium.
Uestiū pretiosarū peccatū. dñica. j. post trini. ser. ij. circa medium.
Uestes sordidas abijcere z pulchras induere. dñica. j. aduentus. sermone. j. circa principium.
Uestis ouina tripler ē. dñica. viij. post trinitatē. ser. j. circa principium.
Uestis nuptialis est charitas. dñica. xx. sermo. j. circa medium. et sermo. iij. circa medium.
Uexillum christi debemus assumere. dominica prima aduentus. sermone. j. circa medium.
Uia ē triplex scilicet circularis obliqua z recta. dominica. iij. aduentus. sermone secundo circa finem.
Uia dñi quadrupliciter preparet. dñica iij. aduentus. sermone. ij. in principio.
Uia trium dierū ab egypto. dñica. ij. post

trinitatem.ser.ij.circa finem.
Victores fuerũt romani propter tria scz fidem,scientiam,z exercitationem.dñica. xriij.sermo.iij.circa medium.
Viduarum tria sunt genera:z quomodo instruuntur exemplo ecclesie vidue.dñica infra octauas natiuitatis dñi.sermone.j. circa principium.
Vidua a qua mortuꝰ defletur dicitur ecclesia.dominica.xvj.sermone primo.circa finem.
Videmus nunc obscure tunc autem clare.dominica quinta post pascha.sermone.ij.circa finem.
Villicus potest dici quilibet homo.de isto villico quatuor ponunt.dñica.ix.post trinitatem.sermo.j.circa principium.
Vidue decipiuntur molestantur.dominica.xvj.sermo.iij.circa medium.
Vidue debent tria vitia fugere scilicet castitatẽ: locacitatem:z curiositatem . ibidẽ nota.
Viduis aliquãdo expedit carere viris z pueris.ibidem.
Vinum ex aqua miraculose factum optimum dominica prima post octa.epi.ser. j.circa finem
Vinea est ecclesia seu vniuersitas fideliũ.
Vinea signat animam seu conscientiam:z quomodo in ea laborandũ.dñica.in.lxx. sermo.ij.circa principium.
Vineam nostram vindemiare oportet:et quomodo tres sunt mali vindemiatores. ibidem circa finem.
Vires regula matrimoniales habet quatuor capitula.dominica.ij.post trinitatẽ. sermo.ij.circa principium.
Vir z mulier inter se:vide vxor.
Virginitas est preciosus thesaurꝰ:z quomodo virgines instruuntur.dominica infra octauas natiuitatis dñi.sermõe.j.circa medium.
Virtutes que prosunt z necessarie sunt ad salutem sunt quinq; scilicet verecundia,fides,timor,dilectio z humilitas.dominica.xviij.sermo.ij.circa medium.
Visio dei sanctos letificat z in amore instãmat.dominica.vj.post trinitatem.sermo. iij.circa finem.
Visio alia vie:alia patrie.dominica.xij. sermone.j.circa principium.
Visio patrie triplex.ibidem.
Vita presens non habet veritatẽ sed falsitatem,incertitudinem:z imperfectionẽ. dominica infa octa.ascensionis.sermo.j. circa principium.
Vita alia activa:alia cõtemplativa:alia composita exvtraq;.dominica.xiij.sermõ. j.circa medium.
Vite duo sunt signa scilicet sensus z nutꝰ dominica.xiij.sermone.iij.circa medium.
Vita nostra breuis et caduca est:z vapor apparens est:z si adam adhuc viueret:z hodie moreretur quid ergo vite lõgitudo illi profuit dominica.xxj.sermone primo circa finem.
Vitrum seruatũ diu durat:sed vita humana quantũcunq; seruetur durare non potest.In die penthecostes.sermone primo circa medium.
Unguentuz triplex spirituale die pasche. sermone.ij.circa medium.
Vocati sumus a quinq;.dominica in.lxx. sermone.iij.circa medium.
Vocatorum tres sunt differentie.dominica.ij.post trinitatem.sermõ.j.circa mediũ.
Vox dicitur.ioannes z quare.Item vox posterior est verbo.dominica.iiij.aduentus sermone.j.circa medium.
Vox alta,clare z suauis est perfecta.dominica quarta aduentus,sermone secundo circa principium.
Vox quomodo naturaliter precedit verbum ibidem.
Vox ioannis baptiste quomodo fuit perfecta.ibidem.
Vox p̃dicatoris qualis debet esse.ibidẽ.
Vox tube iudicialis tripliciter clamabit dominica.xij.sermone.iiij.circa medium.
Vox christi suauissima in celesti patria resonabit.dominica.xxv. sermo tertio.circa finem.
Vox triplex seu sonus in celesti patria audietur ibidem.
Usurarius z auarus vendunt deũ beatã virginem z omnes sanctos.dñica.xxj.sermone.ij.circa medium.
Utilis quomodo iste mihi est:qui sibimet est inutilis.de,sancta trinitate. sermone. ij.circa principium
Vulneribus quinq; decoctus est panis sacramẽtalis.dominica quarta in septuagesima,sermone.iij.circa principium.

Vulnera recentia inueterata:putrida aliter z aliter sanãtur.dñica.j.post pascha. ser.iij.circa medium.
Vulnerum ostensione christus thomã in fide solidauit.dñica.j.post pascha.sermone.iij.circa finem.
Vulnerum ostensione christus tribulatũ letificauit desperatũ certificauit:z tepidum inflãmauit.ibidem.
Vulnera diversa diversimode sanãtur. dñica.iij.post trinitatẽ.sermone.ij.circa principium.
Vxorẽ docere potest qs quatuor de causis.dñica prima post octa.epipha.sermone.j.circa finem.
Vxor qualis sit ducenda:qualiter bona cognoscenda qualiter diligenda:qualiter custodiẽda:z qualiter castigãda.dominica.j.post octa.epipha.sermone tertio per totum.
Vxori qualis vita post mortẽ viri sit eligenda.ibidẽ circa finem.
Vxores tres viduate pulcherrime respõderunt quare nõ vellẽt procedere ad secundas nuptias.ibidem in fine.
Vxor plus debet quis bonitatẽ in vxorẽ diligere ip̃s pulchritudinem.dñica.xx.sermone.ij.in principio.
Vxor debet viro obedientiã z subiectionem.ibidẽ circa princi.
Vxor in domo anime est caro seu sensualitas z ratio est vir.quãdo aũt caro dominatur rationi tũc est pax turpis z perversa atq; contentio multa.ibidẽ.
Vxor z vir sibi tria debent.ibidẽ.
Vxor seu mulier habet quatuor trahentia:scilicet timorem:custodiam:verecundiã z cõfusionem.vir autem vnũ solum habet.ibidem.
Apus incõgruo vsu per x,prescribitur.Sed secundum rectam ortographiam per ch, scribi debet.
Xps habuit verum corpus veram animam z veram deitatem dominica secunda post octa.epiphanie sermone.j.circa finem.
Xps est dominus noster propinquus:beneficus:z amicus.dominica prima aduẽtus.ser.j.circa medium.
Xpm regem nostrum suscipere debemus propter quinq;,dominica prima aduentus.sermone.ij.circa principium.
Xps est frater noster.dominica.j.aduentus.sermone.ij.circa medium.
Xps est consanguineus noster et est manuetus.ibidem.
In christo sunt tria:diuinitas:sapientia: et veritas.dñica.ij.aduentus.sermo.j. circa princi.
Xps apparebit in forma humana cũ societate in iudicio et omnia examinabit. dominica.ij.aduentus.ser.iij.circa principium.
Xps veniet cũ potestate multa ad sententiandũ z cũ maiestate ad exequendũ. ibidem.
Xps illuditur a tribus generibus hoim. do.in.i.sermone.j.circa principium.
Xps contra quinq; incõmoda portauit quinq; remedia.ibidẽ.sermone.ij.circa medium.
Xps quatuor vicibus esurinit.dñica in xl.sermone.ij.circa medium.
Xps tentari voluit.ibidẽ per totum.
Xps ieiunauit.xl.dieb9 z de ieiunio multa.dñica in.xl.sermone per totum.
Xps z diabolus sunt cõtrarij in voluntate z opatiõe.do.ij.i.xl.f.j.circa mediũ.
Xps aliquando:fugiebat:aliquando occurrebat aliquando se occultabat.dñica in passione.ser.ij.circa principiũ.
Xps per hec nobis dedit exemplũ fugiẽdi honores:desiderandi aduersa z vitãdi iurgia.ibidẽ.
Xps discipulos erroneos i fide cõfirmauit p oẽs quinq; sensus.dñica.j.post pascha.ser.j.circa mediũ z finẽ.
Xps venit ad quinq; genera psonarꝰ:z illas reficit.dñica.j.post pascha.ser.ij.circa principium.
Xpi familia triplicẽ habuit differẽtiam. Ab aliquibus eñ recedit z nunq; redit. Ab aliquibus recedit z redit ab aliquibus nũq; recedit.dñica.iij.post pascha. ser.j.circa medium.
Xps qui est verus sol multos circuitus z multas vias facit.dñica.iiij.post pascha sermone.j.per totum.
Xps certificat nos de sua tẽporali z eterna generatiõe.dñica.v.post pascha.sermone.ij.circa medium.

Xps factus est speculum dei dñica. v. post pascha. sermo. iij. circa finem.
Xps factus est speculū dei dñica. v. post pascha. ser. iij. circa finem.
Xps dicitur sol medicus index. dominica. iij. post trinitatem sermo primus circa medium
Xps est nobis omnia dominica tertia post trinitatem. sermo secūdo circa principium.
Xpm accedere debemus sicut Vulnerati ad medicum: egtuati ad refrigerium: grauati ad relcuatorem: mortui ad vinificatorem: peregrini ad. doctorem: tenebrosi ad illuminatorez famosi ad cibatorem: ibidem per totum.
Xps de omnibus doctoribus huius mūdi non cepit nisi vnum. de omnibus nobilibus nisi vnum de potentibus nisi tres de diuitibus nisi vnum dñica. v. post trinita. ser. iij. circa finem.
Xps frater minister et dominus noster dominica sexta post trinita. sermo secundo circa medium.
Xps humilitas, pietatis liberalitas pater dominica. vij. post trini. sermo. j. circa princi. et medium.
Xps habet potentiā sapientiā: z voluntatē nos saluandi dominica. xiiij. ser. iij. circa principium.
Xps saluator miserator et preceptor invocatur a decē leprosis. dominica. xiij. sermo. iij. circa prin. z medium.
Xpi magna misericordia. potentia z sapientia cōtinētur dominica. xix. sermone ij. circa finem.
Xps lignum vite sanauit per visum et tactum dominica. xxiij. sermo primo circa finem.
Xps quadrupliceum gerit personam dominica. xxv. sermo. j. in principio.

Idolatrie cultꝰ a summo rege assyrioum ortū habuit dñica. iij. i. xl. f. iij. i princi.
Ydropicꝰ habet tres miserias. dñica. xvij. ser. primo circa medium.
Ydropisim intelligere possumus sitim siue appetitum deliciarum z honorum ac diuitiarum. do. xvij. ser. ij. circa prin.
Ymago quadrupliciter fit in sensibilibꝰ z qsq hō dr ad imaginē dei factꝰ tribus modis. do. v. pō pascha. f. iij. circa mediū.
Ymago dei dicūtur viri sancti p impressionem ibidē circa finem.
ymaginē dei z suprascriptionē i nobis custodir instruimur. do. xxiij. f. ij. cir. med.
Ymago moneta z suprescriptio in iudicio examinabitur ibidem.
ymago triplex est. Una interiora deo imprssa, Alia exterior superinducta. Tertia exterior transformata ibidem.
ymago trinitatis sm tres psonas, est memoria, intelligētia z voluntas. Ut memoria sit camera patris. Intelligentia filij. Et volūtas spiritussancti. ibidem.
ypocrite sūt falsi, pphe: tisti eccl. pericolose. ifpugnāt. do. viij. post tri.. j. cir. me.
ypocrite cognoscuntur per actum, per vocem, per cibum ibidem.

Elus nimius z zelꝰ tepidus z discretus do. j. post octa. epy. ser. j. circa prin.
Zelotipia repheribit. est tā in viro qꝫ in vxore. ibidem.
Zizania habet vim acutam ventosam z venenosam. dominica tertia post octa. epy. ser. j. circa mediū.
zizania oriuntur ex tribꝰ causis. do. iij. post octa. epy. ser. ij. post medium.

Explicit index Alphabeticus.

Sermones aurei et pulcherrimi variꝫ scripturarū doctrinis referti de tēpore per totū annū, editi a solēnissimo theologie doctore magistro Jacobo de Uoragine ordinis predicatorum quondā episcopo Januensi, feliciter incipiunt.

Incipit prologus in sermones magistri Jacobi de Uoragine.

Humane labilis vite decursꝰ salubri erditione nos admonet rebꝰ nō incūbere perituris: sed ea opari semp i terris quoram fructꝰ pseueret i celis: dicēte dño. Operamini nō cibū qꝫ perit: sz qui manet in vitā eternā. Impoztuna igit fratrū istātia nō improbat temeritatis audacia me induxit vt de euāgelijs dñicalibus q̄ legunt p anni circulū aliquā facerē cōpilationē sermonū: z cuius vires meas iudicij libra discutiens inuenia fragiles: spero tñ q̄ impfectū meū z supplebit diuina bonitas: z coadunabit fraterna charitas: z excusabit sincera quā gero volūtas. De quolibet aūt euāgelio dñicali tres sermones cōponā ad honorē idiuidue trinitatis: glorioſe ꝑginis mrīs dei z beati Johannici pris nri. Qz vero in pmis dñica aduētus nō est idē euāgelū apud oēs: sz diuersimode dr a diuersis: ideo in primo sermone ipsius dñice pphetice assumpsi auctoritatē: p quā inducimur vt xpo aduenienti z cordis preparem⁹ hospitiū. z sibi occurram⁹ p obsequia gratiarū. Et qm ordinē predicatorū dei sua miseratione pcipsus, ideo ad beati Dñici postulāda suffragia deuotꝰ assurgo: vt ipe apō dei iniam exorare dignetur quatenus pīs opiculū z ad laudē suā dirigat. z ad legētiū vtilitatē cōuertat: z mihi ad meritum proueire concedat. Amen.

Explicit prologus.

Dñica prima aduentus dñi. Sermo primus.

Reparare in occursum dei tui Israel. Amos quarto. Quando rex vel aliquis princeps maxime dignitatis ad ciuitatem aliquam est vēturus: diuersi nunciꝫ premittuntur ipsius regis annunciantes aduentum: vt ad ipsum reuerenter suscipiēdum omnes se preparent z disponant. Rex iste magnus est dominus noster Jesus christus: qui isto tempore est venturus in carnez secundum ecclesie repzesentationem: z ideo debemus nos preparare z reuerenter sibi occurrere: iuxta verbū premissum quo dicit, preparare in occursum dei tui Israel. Jdeo sancta mater ecclesia hodie in missa tres solēnes nūcios z legatos mittit qui istius regis aduentū nobis annūciēt: et ad ipsiꝰ susceptionem solicite nos inuitent: videlicet sanctum paulum apostolum zachariā prophetam z Mattheum euangelistam. Paulus nanqꝫ in epistola sua legationem facit ostendēs quales debent esse illi qui istuz regem debent suscipere: annuncians z ꝓponēs q̄ tria eos facere oportet. Primo em non debent dormire sed vigilare. cum dicit Rom. xiij. Hora est iam nos de somno surgere: nos precessit dies appropinquābit. Olim qdē fere oēs i pctis dormiebāt z a bono ope torpebāt. nec mirū: qz in nocte erāt. In nocte qdē tria sunt q̄ dormire facit z sōnū inducūt. s. obscuritas frigiditas z hūiditas. Nox qdē naturaliter ē obscura frigida z hūida. Obscuritas qdē sōnū inducit: vñ hoies dormire volētes loca obscura q̄rūt. frigiditas ēt sōnū inducit. vñ in hyeme z i frigida ꝓplexione sōnꝰ pfūdꝰ laudabilis est: in Hstia vo suspectꝰ. Hūiditas ēt causat sōnū. Nā sz phz vapor hūidus a cibꝫ resolutꝰ: dū ad cerebrū ascēdit sōnū inducit. hinc ē q̄ pueri magꝫ dormiūt q̄ senes qz plꝰ abūdāt i hūiditate. Nō fuit ergo mirū si antiq̄ dormiebāt qz erāt i obscuritate ignorātie et frigiditate dilectiōis diuine z hūiditate carnalis ꝓcupiscentie. Diabolꝰ qdē i his tribꝰ locis dormit. s. in loco obscuro frigido z hūido: z ideo secū

dormire ceteros faciebat. Job.xl. Sub vmbra dormit. ecce obscuritas ignorãtie. In secreto thalami. ecce frigiditas dilectionis diuine in locis humẽtib⁹. ecce humiditas carnalis ꝓcupiscẽtie. Sz ista nox iã ꝓcessit: et dies appropinquit: et iõ nõ est dormiẽdũ sz vigilãdũ. aduenit eñ ꝟa lux q̃ obscuritatẽ ignorãtie expulit et splẽdorẽ sapiẽtie ꝰduxit. Esa.ix. ppls q̃ ambulabat i tenebris vidit lucẽ magnã. Aduenit ver⁹ ignis q̃ frigiditatẽ fugauit et totũ mũdũ i dei amorẽ accẽdit. Lu.xij. Ignẽ veni mittere i terram: et q̃d volo nisi vt ardeat? Aduenit veras sol q̃ oẽm nebulã carnalis cõcupiscẽtie i alio exiccauit et ab oi humore ipsi⁹ ꝓcupiscẽtie carnal⁹ aiam arefecit. Eccl.xlij. Apti sunt thesauri. i. solares radij et euolauerũt nebule sicut aues. Scõo nũcist apls q̃ debemus vestes sordidas abijcere et pulchras induere: ꝺ̃ nõs q̃ debem⁹ abijcere tria genera vestiũ sordidarũ. s. vestẽ nigrã cũ dicit abijciam⁹ opa tenebrarũ vestẽ imũdã cũ subdit nõ i cõmessatiõib⁹ ꝛc. nõ i cubilib⁹ ꝛc. vestẽ laceratã cũ subdit nõ in cõtẽtiõe et emulatiõe. Vestẽ nigrã facit auaritia. Auar⁹ eñ nigredinẽ ꝺtrahit corꝓalẽ q̃ ex sollicitudine vsur: et spirituale q̃ cũ pecunia sit lutũ ide anima coinq̃nat: et q̃ sic sũt denigrati et fedati a deo minime cognoscunt. Thre.iij. Denigrata est sup carbones facies eoꝝ et nõ sunt cogniti in pla. Vestẽ imundã facit luxuria ḡ est penit⁹ odiẽda vñ iudas i canonica sua. Odiẽtes eã q̃ carnalis est maculata tu. Vestẽ laceratã facit superbia. Vñ pro.xiij. Inter superbos sẽp iurgia sunt. Abiectis sordidis vitioꝝ vestib⁹ monet apls vt induamur vestes ꝟtutũ et bonoꝝ operꝝ. Quas q̃dẽ ꝟtutes vocat idumẽta arma et lucẽ dicẽs. Induamur arma lucis. Dicunt ãt indumẽta q̃ ꝟtutes petã operiũt. j. Petr. iij. Charitas operit mltitudinẽ petõꝝ. Dicunt arma q̃ aiam ab insidijs demonũ custodiũt vñ de elina Eccl.xxix. Sup scutũ et sup lãceã aduersi⁹ inimicũ tuũ pugnabit. Vñr lux q̃ lucidũ et ornatũ facit. vñ dicit de alia ꝟtutib⁹ ornata. ꝓs. Astitit regina a dextris tuis. Tertio apls nũciat q̃ xp̃i vexillũ debeam⁹ assumere dicẽs. Induimini dñm Jesum xp̃m. Jstũ vexillũ ẽ xp̃s i cruce affix⁹, cui⁹ memoriã i cordib⁹ debem⁹ semper retinere. Hasta ist⁹ vexilli ẽ lignũ crucis. Velũ ẽ caro xp̃i cruci affixa. q̃ triplici colore fuit depicta. s. albo rubeo et nigro. Caro eñ xp̃i fuit albissima per innocentie puritatẽ fuit rubea ꝓ sanguinis aspsionẽ: fuit nigra ꝓ mortis liuorẽ. Vñ si ipsa caro loq̃rẽ dicere posset. Cãt. j. nigra sum ꝓpter liuorẽ: sz formosa ꝓpter innocẽtie decorẽ sicut pelles Salomõis ꝓpẽ sanguinẽ aspsionẽ. Ille pelles erãt pelles arietũ rubricate. ¶ Postq̃ ecclia misit apl̃m q̃ ãnũciat q̃es debẽt eẽ illi q̃ debẽt istũ regẽ suscipere: mittit ꝟnũciũ. s. zachariã ꝓphetã q̃ nobis ãnũciat ẽre et ꝓpẽ q̃ dictũ regẽ debeam⁹ suscipe: dicẽs. Dicite filie siõ. Ecce rex tu⁹ venit tibi mãsuet⁹. Circa hoc sciendũ q̃ libẽter suscipim⁹ ḡtuoꝝ ḡha ꝓsonarũ. s. dhos ꝓpr̃as bñficos et amicos libẽter igit̃ xp̃m suscipere debem⁹ q̃ ipse ẽ dñs et rex nr̃: q̃ notat cũ dr: ecce rex. De hoc ipe sibi perhibet testimoiũ di. Jo.xij. Uos vocatis me magister et dñe et bñ dicitis: sum etenim. Eiusdẽ.xviij. Tu dicis q̃ res suꝝ ego. Nec sunt ista ꝟba supbie iactãtie vel relationis: sz salutifere instructiõis. Deꝰ eñ supbire nõ ꝓt supbire eñ est sup alios ire. Nõ supbire põt: q̃ sup se alios hz. Eccl.v. Excelso excelsior ẽ alt⁹. silr et angel⁹ supbiuit: q̃ sup se deũ habuit. Deꝰ aũt supbire non põt: q̃ sup oẽs est. ¶ Scõo ẽ ꝓpiqu⁹ et ff nr̃ cuꝝ dr tu⁹. i. de tua stirpe ꝓgenit⁹. Gen. xxxvij. Ff eñ et caro nr̃a ẽ Ber. Jã me despicere nõ poterit os exossũ meis et caro de carne mea. Nũana igit̃ nã i magna puritate ꝛreuerẽtia est habẽda: q̃ ad imaginẽ est facta: tũ q̃ nature ãgelice coequata: tũ q̃ a filio dei assumpta. ¶ Tertio est bñficꝰ nr̃ cũ dr venit ibi. i. ad vtilitatẽ tuã. Nõ q̃dẽ amiserat facit̃ deꝰ habitationem celi: et tenebat in carcere i mbi. Sz dr Job. xxij. si fuerit ꝓ eo ãgel⁹ loq̃ns. i. xp̃s q̃ dr magni ꝓsilij ãgel⁹ deꝓcabit dñm et placabilis ei fiet et videbit faciẽ eius in iubilo. Ecce q̃ acq̃siuit homini facit̃ dei. Liberauit aiam suã vt nõ ꝓgeret i eternũ. Ecce q̃ eripuit eũ a carcere inferni. Sz viuẽs lucẽ videret. Ecce q̃ sibi acq̃siuit luciduꝝ locum celi. ¶ Quarto est amic⁹ nr̃ cũ dr mãsuet⁹. Ipse eñ inter nos sicut amic⁹ iter amicos mãsuete et humilr̃ ꝙuersatus fuit. Mat.xj. Discite a me q̃ mitis sum et humilis corde.

Qui esñ olim erat leo seuerus: mõ factus est agnus mãsuet⁹. Legit̃ q̃ rhinoceros nulla violẽtia capi põt: sz i sinu ꝟginis requiescit et totalr mãsuescit. Sic et deꝰ leo fortissim⁹ in sinu ꝟginis reꝙescẽs factꝰ est agn⁹. Pstq̃ apls nũciauit q̃les debẽt esse illi a q̃b⁹ rex iste est suscipiẽd⁹: et postq̃ ꝓphet̃a subiũxit q̃re et ꝓpter q̃d fit suscipiẽdus. Mittit eccl̃a triũ nũciũ. s. euãgelistã matthẽũ qui nũciat q̃ sit suscipiẽd⁹: et hoc exẽplo turbat. ¶ Prio igit̃ suscipiẽd⁹ est cũ opib⁹ charitatis. q̃b notat̃ ꝓ hoc q̃ vestimẽta sua ꝓsternebãt in via. Uestimenta sic spũalia sunt bõa opa. Apo.xvj. Btũs qui vigilat et custodit vestimẽta sua ne nudus ambulet. Jsta vestimẽta in via pternim⁹ q̃n nr̃a pauperib⁹ et viatorib⁹ peregrinis cõicam⁹. Eccl.xj. Mitte panẽ tuũ sup trãseũtes aq̃s et post multa tẽpora inuenies illũ. Panẽ nr̃m sup trãseũtes aquas mittimus: q̃n pauperib⁹ peregrinatib⁹ eleemosynas nr̃as dam⁹. Dñ q̃ xp̃s inestimabiliter inuisit et nudũ fugit. Sic et diabol⁹ insilit i diuitias q̃ pauperib⁹ nõ cõicant. Ab illis autẽ fugit q̃ pauperib⁹ distribuunt. ¶ Scõo cũ puritate et mũditia cordis, q̃ notat̃ ꝓ hoc q̃ ei obuiauerũt cũ ramis olinarũ. Sũt q̃dã tanq̃ lignũ putridũ: quoꝝ ꝙscitia immũditiaꝝ olim est scia. Johel.j. Cõputruerũt iumẽta in sterc̃ore suo. Quidã tanq̃ lignũ aridũ: q̃tũ cõscia omni humore deuotiõis ẽ vacua. ꝓs. Aruit tanq̃ testa ꝟt⁹ mea. Quidã tanq̃ lignũ ꝟide instar olive, q̃rum cõscia viroꝝ ꝟtutũ ẽ amena. p.xj. Justi q̃si virẽs folijs germinabũt. ¶ Tertio cũ triũphali victoria, q̃b signat̃ ꝓ hoc q̃ cum ramis palmaꝝ et obuiauerũt. Illi aũt recte ramos portare possunt q̃ vincũt diabolũ eius suggestiõib⁹ resistẽdo. Jac.iij. Resistite diabolo et fugiet a vobis. Qui vincunt mũdum fidẽ cũ opib⁹ ꝟuãdo. j. Jo.v. hec est victoria q̃ vincit mũdum fides nr̃a. Qui vincũt corꝓ⁹ ꝓpriũ ipm castigãdo. j. Cor. ix. Castigo corpus meum ꝛc. ¶ Quarto cũ laude diuina. quod notatur per hoc q̃ Christum laudabant dicentes: osanna filio Dauid ꝛc. Jsta laudatio dr fieri ore corde et opere. De laude cordis dr Ephe.v. Cantãtes et psallẽtes in cordibus vestris dño. Laudatio autẽ oris nõ valet sine laude cordis. Esa.xxix. Appropinquat ppls iste labijs suis: cor autẽ eorum longe est a me. Nec vtraq̃ valet sine tertia, sc̃z laude operis. Mat.vij. Non omis qui dicit mihi domie domine quoad laudẽ cordis et oris: intrabit in regnum celorum: sed q̃ facit voluntatẽ patris mei qui in celis est, quoad laudem operis: ipse intrabit in regnum celorum.

¶ Sermo.ij.

Ecce rex tuus venit tibi mãsuetus sedens super asinam et pullum filiũ subiugalis. Matth.xxj. Si aliquem principem ad nos venturum scim⁹ ipsum propter quinq̃ libenter et reuerenter suscipere debem⁹. Primo propter statum quãdo scilicet esset persona sublimis. Scõo propter affectum quãdo scilicet propinquus vel affinis. Tertio propter beneficium q̃s scilicet veniret vt nõ raperet nostra: sed tribueret sua. Quarto propter officiũ quãdo sciremus q̃ nõ habet officiũ seuere iustitie sz pie misericordie. Quinto propter comitatum quãdo sciremus q̃ nõ ducit secum exercitum grãdem vel crudelem: sed mitẽ et clementẽ. Jstis quinq̃ de causis regem nostrũ dñm Jesum xp̃m in carnẽ sm ecclesie repsentationẽ tẽpore isto venturũ reuerẽter suscipere nos opz. Prio ꝓpter statuꝝ q̃ iste rex est valde excellẽs et sublimis. q̃ notat̃ cũ dr. Ecce rex. Apo.xix. habẽs in vestimẽto et in femore suo scriptũ, rex regũ et dñs dominãtium. Multi tamẽ negãt ipm esse regẽ. Jo.xix. Nõ habem⁹ regẽ nisi cesarẽ. Christ⁹ dr a chrismate vnctus. Cesar dr a cedẽdo. Tales igit̃ respuunt xp̃m regẽ vngẽtez: et eligũt sibi diabolũ cedentẽ. Jste rex triplex hz regnũ. de q̃ dicit. Phi.ij. In nole Jesu oẽ ge. flect. celeter. et infer. Hz etiã tres differẽtias militũ: quoꝝ quidã sunt decertãtes. Jstos ponit in regno terrestri. De quoꝝ numero erat q̃ dicebat. Eph.vj. Nõ est nobis colluctatio aduersus carnem et sanguinẽ. ꝛc Alij sunt milites triumphantes. Jstos ponit in regno celesti quib⁹ post victoriã dat coronã ij. Timo.v. Nõ coronabit̃ nisi qui legitime certauerit. Alij sunt succumbentes et terga vertentes. Jstos ponit in carcere infernali. Esa.xxiij. Congregabũtur congregatos

ne vnꝰ fascis i lacū z claudēt ibi i carc eū. ¶Scō libēter debem⁹ ipsum suscipere ꝓpter affectū qz ipse est frater noster. qđ qđ notat cū ỏr tuꝰ. i. de tua origine ꝓcreatus. Nolnit em̄ xp̄s parentelā cōtrahere cū natura angelica: sz hūana. Heb. ij. Nusq̄ em̄ angelos apprehēdit sz semē abrahe. Ex quo videt qꝫ inter deū z hoiem est maior fraternitas q̄ inter deū z angelū: maior affinitas: maior cōsanguinitas: z maior cognatiōis firmitas. Fraternitas qđē q̄ caulat ex altero parētū firma est: sz q̄ ex vtroq̄ causat firmissima. Angelꝰ ē frater xp̄i tm̄ ex pte p̄is eterni q̄ est p̄ēt xp̄i. s. ꝓ eternā gnationē: z angelorū. s. ꝓ eternā creationē. Hō vero est xp̄i frater z ex pte p̄is eterni q̄ est xp̄i p̄ eternā gnationē: z hois p creationē. z ex pte m̄ris qz p̄go btā. fuit m̄r xp̄i z nr̄a. vñ xp̄s nusq̄ vocat angelos fratres suos: sed hoies dicente ps. Narrabo nomē tuū fratrib⁹ meis. Legit Gen. xlviij. q̄ ioseph i suo ꝓnuncio matrē ptē dedit Beniamin q̄ frater suꝰ erat ex vtroq̄ parēte: q̄ ceteris q tm̄ frēs fuerāt ex alio parēte. qz xp̄s duplicē refectionē hoi dabit. s. in sua diuinitate z i sua hūanitate. Angelos tm̄ in sua diuinitate reficit. Scō est maior affinitas Magna q̄dē affinitas Ihēsus q̄ q̄s filiā suā alicui dat vel accipit: sz maior q̄ vtroq̄ mō. Deꝰ filiaz suā. i. imaginē suā z similitudinē suā angelo dedit q̄ ipm̄ ad imaginē suā creauit. Homini vero imaginē suā dedit: z insup soror nr̄a z. i. hūanā naturā filio suo accepit. Hier. ij. Recordat⁹ sum tui misericordiā adolescētiā tuā z charitatē desponsatiōis tue. Eiusdē. xxxj. In charitate ꝑpetua dilexi te: ideo attraxit te miserās. vñ ỏr i ps. Varitari nolnit ihū dei altiꝰ: nubere nō potuit caro gloriosꝰ. Tertio ē maior q̄ sanguinitas. Magna q̄dē ꝓsanguinitas ē q̄n q̄s alteri attinet ex vna linea ꝓsanguinitatis. Maxia ho q̄n ex duab⁹. Q̄n angelū ad imaginē suā creauit: hoc q̄dāmō de sua ꝓgenie eū fecit, hoiem ho z de sua gne fecit turta illō Act. xvij. Ipsi⁹ et genꝰ sum⁹. Genus & cū sim⁹ dei. z c. Insup de nro gne fecit se. No. s. Qui factꝰ ē ei ex semine david sm̄ carnē. Quarto est maior cognationis firmitas. Cū em̄ triplex sit cognatio. s. legalis q̄ est p ad optionē: spūalis q̄ ē p baptismi regnationē: carnalis q̄ ē p carnis ꝓpagationē. Angelꝰ attiet xp̄o cognatiōe legali: qz deꝰ eos in filios adoptauit. Hō ho attiet xp̄o cognatiōe legali: qz deꝰ eos in filios adoptauit. Eph. j. Predestinauit nos i adoptionē filioꝝ ꝑ iesum xp̄m. Et spūali: qz eos in baptismo i filios regnauit. Jo. iij. Nisi q̄s renatꝰ fuerit denuo. z c. Et carnali: qz xp̄s ex ꝓgenie hois nasci voluit z carnē z sanguinē accepit. Hebre. ij. Quia igitur pueri cōicauerūt carni z sanguini z ipse similr̄ ptic̄ipauit eisdē. ¶Tertio debem⁹ ipz suscipe ꝓpter bñficiū qđ not. cū ỏr. Venit tibi. i. ad vtilitatē tuā. Nō em̄ venit vt auferret nr̄a sz vt daret sua. Oia em̄ q̄ habuit nobis dedit. s. regnū suū i possessionē. Mat. xxv. Possidete paratū vobis regnū ꝓsti. mūdi. Corꝓ⁹ suū i refectionē. Jo. vj. Caro mea ve est cib⁹. Sāguinē suū in ablutionē ptōꝝ. Apo. j. Lauit nos a ptis nostris in sanguine suo. Alaz suā i redēptionē. Jo. x. Aiam meā po. po. me. Et diuinitatē suā i fruitionē. Jo. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscāt te. z c. ¶Quarto debem⁹ ipm libēter suscipere ꝓpter offm̄ q̄ nō hz offm̄ seuere iustitie: sz pie misie. qđ notat cū ỏr māsuet⁹. Circa qđ sciēdū q̄ qđ māsuetudo ē a natura. vñ ỏr phs q̄ hō ē aial māsuetū a natura. Quedā a gra q̄ efficit qđā virtꝰ infusa. Prouer. iij. Māsuetis dabit gram. Quedā ab hūana industria sicut a longa experiētia: sicut a alia domestica dicim⁹ māsuela. s. manu assueta. Xp̄s igit ỏr māsuetꝰ a natura diuina: qz deꝰ naturaliter est māsuetꝰ z pius. ps. Tu aūt dñe suauis z mitis. Et a natura hūana: qz de māsueto p̄fe. s. dauid natꝰ est. ps. Memēto dñe dauid z oīs mansuetꝰ. ¶Scō fuit māsuetꝰ a gra. Spūs sc̄i em̄ sc̄tūs adeo fuit vnxit q̄ māsuetū eū totaliꝰ fecit. Esaie. lxj. Spūs dñi sup me eo q̄ vnxerit me ad ēuāgelizādū. z c. ¶Tertio factꝰ est māsuetꝰ a magna experiētia: qz lōgo tpe nr̄as infirmitates est expt⁹: z lō fctūs est valde māsuetꝰ. Et sicut auis dōestica statim currit ad oīstionē carnis: z oues dōestica ad oīstionē rami virētis. Sic xp̄s a deo est dōestic⁹ q̄ statim ad qđ libet desiderū cordis nr̄i accurrit: lō monemur Sophonie. iij. Querite iustū q̄ rite māsuetū. Quito debem⁹ ipz libēter suscipere ꝓpter comitatū: quē ducit secū humilem. qđ notat cū ỏr sedēs sup asinā z pullū. Hier. Per asinā significat synagoga iudeorū q̄ iugū legis trahit. Per pullū eccl̄ia gētiū q̄ tanq̄ filia synagoge fuit genita. xp̄s igit sup asinā z pullū sedēdit qz vtrūq̄ ppl̄m sibi ꝓiūxit. Uterq̄ tm̄ liberat⁹ erat funib⁹ ꝑcatorū: qz sicut ỏr Rosm. iij. Nō em̄ est distinctio: oēs em̄ peccauerunt. Iste funis sepe ꝓficit ex multis filis. Nā mala cogitatio parit delectationem. Delectatio ꝓsensum. Cōsensus opationē. Opatio cōsuetudinē. Cōsuetudo cordis duritiē. Duritia necessitatē. Necessitas desperationē. Desperatio mortē eternā. Sz dixit dñs discipl̄is suis solnite z adducite mihi. Peccator em̄ solnit a deo p infusionem gratie preueniētis. ps. Dñs soluit cōpeditos. Et a seipso merito ꝓtritiōis. Esa. lvij. Solue fasciculos deprimentes. Et a ministris dei ptē iurisdictionis. Matth. xvj. Quodcūq̄ solueris super terram. z c.

¶Sermo.iij.

Benedict⁹ q̄ venit in no. dñi Turbe videntes magnalia z crebra miracula q̄ xp̄s faciebat: z maxie audientes q̄ Lazarū quatriduanū suscitauerat. put habet Joh. xij. sibi obuiā ꝓcesserūt z ipm cū ramis z frondib⁹ dignis laudib⁹ extulerūt dicētes. Bñdict⁹ q̄ venit in noīe dñi. In quibus verbis tria ponunt. ¶ Primo em̄ ponit ipsarū turbaꝝ digna laudatio cū dicit. Bñdict⁹. Scō ipsi⁹ laudationis rōem cū subdit. qui venit. Tertio ipsius rōnis explanatio cū cōclndit. in noīe dñi. Laus aūt ista fuit digna ex pte laudātis. laudati. rei laudāde. z modi laudādi. Ex parte laudātis tūc est digna q̄n ille q̄ laudat dignꝰ est laudare: qz sicut ỏr. Eccl. v. Nō est speciosa laus in ore ꝑcatōris. Tūc aūt est indigna q̄n nō est a deo missus. ps. Peccatori aūt dixit deꝰ. quare tu enarras. z c. Isti aūt erāt digni laudare ex eo q̄ xp̄z imitabantur fide z denotiōe. vñ ỏr Mat. xxj. Videntes pueros clamantes. osanna. z c. isti em̄ dicebant pueri, nō tm̄ ꝓpter etatē sz maxime ꝓpter innocētiā z puritatez. Scō fuit digna ex pte laudati, qz ille qui laudat est dignꝰ laudari. Unde ỏr de indignis laude. ps Laudatur peccator in desideriis aie sue. xp̄s aūt nō tm̄ laude nr̄a est dignus: sz etiā omnē laudē excedit angelicā z humanā. Eccl. xlij. Bñdicentes deū exaltate eū q̄n potestis: maior est em̄ oi laude. Tertio fuit digna ex pte rei laudāde. Tūc em̄ ex pte rei laudāde laus est digna q̄n quis laudat de re digna. Unde ỏr de his qui de malis laudant. Esa. iij. Popule meꝰ q̄ btm̄ te dicūt ipsi te decipiunt. Isti aūt xp̄z laudabāt de re q̄ oi laude digna erat. s. q̄ i nomine dñi venerat. Quarto fuit digna ex pte modi laudādi. q̄ flexibat ab illis q̄ ꝓcibāt z q̄ sequebant: z et qui comitabantur. illi q̄dē q̄ ꝓcesserūt scz pharche z ꝓphete cū cū magno desiderio expectabāt. Ber. sup Cāt. Desideriū p̄m suspirātiū xp̄i in carnē aduētū frequentissime cogitās ꝓfugor z cōfidor in memetipo: z nūc vix cōtineo la chrymas: taz pudet corꝑis t̄pis q̄z miserabilis t̄pm hoc. Cui nāq̄ nr̄m tm̄ ingerat gaudiū gra huiꝰ exhibitio q̄ntū accēderat veteres desiderata ꝓmissio? Cōcomitātes. i. appl̄i q̄ eiꝰ verbis auidissime pascebat, miracula ad mirabant z exēpla imitabantur. Nos aūt q̄ sequimur debem⁹ ipsum semꝑ hre in ore p gratiaꝝ actionē. ps. Semꝑ laus eiꝰ in ore meo. Et in corde p mortificationē. s. Cor. vj. Empti estis ꝓcio magno. Et in corde p meditationē. Deut. vj. Meditaberis sedēs in domo tua. z c. Et in ope p imitationē, q̄ sm̄ Aug. Summa xp̄iane religiōis ē hūc imitari quē colim⁹. Scō ponit huiꝰ laudatiōis rō cū ỏr q̄ venit. Ideo em̄ eū laudabāt: q̄z in mūdū venerat z nr̄am redēptionē ꝓcurabat. Ex q̄ igit ad nos venit p carnis susceptionē sm̄ eccl̄ie representationē: debem⁹ nos ornare z ei reuerēter occurrē assumēdo vestes albas deauratas siue rubeas z varias. Uestis arbea est ipsa puritas. de q̄ ỏr Apo. iij. Uestimēntis albis induaris vt nō appareat ꝓfusio nuditatis tue. Uestis deaurata est ipsa charitas. Sicut em̄ aur⁹ nō pōt putrescere, sic nec charitas deficere. j. Corin. xiij. Charitas nusq̄ excidit. Est z charitas vestis rubea q̄z facit alaz rubētē. i. igne amoris ferētē. Uestis varia est virtutū diuersitas. De hac triplici veste ỏr inōs. Astitit regis. z c. Beata est igit illa alā q̄ xp̄o aduenienti occurrit cū veste albe puritatis. cū veste

rata sine rubea charitatis ⁊ cū veste varia multiplicis virtutis. De tali ait ōr ꝓpheta. vi. Stragulatā vestē fecit sibi. ecce vestis varia virtutū. nā ſm Isidō. Stragulata vestis est vestis discolor sic dicta, eo q̄ in stratu vel amictu sit apta. Byssus. ecce vestis alba puritatis. Et purpura indumētū ei⁹. ecce vestis rubea charitatis. Ue aūt illi ⁊ iterꝝ ve q̄ ei ecōtrario occurret cū veste nigra sanguinolēta ⁊ sordida. Quis est q̄ ferre posset si sibi de vltramarinis ꝓphetis veniēti ꝓcul occurreret hūis vestes nigras sanguinolentas ⁊ sordidas? Nōne eā calceb⁹ tūderet: ⁊ tāq̄ insanā ⁊ adulterā repudiaret? Illa aūt ala hz vestē nigrā que nō hz cādorē puritatis: sed nigredinē peccati mortalis, nō est em̄ olla tā nigra q̄ ala i peccato mortali posita. Nau. ij. Facies oim̄ sicut nigredo olle ió tales ale q̄ de hac vita exeūt nec a deo nec ab angelis cognoscunt, ſz tanq̄ ignote abhorrent. Thre. iiij. Denigrata est super carbones facies eorū nec sunt cogniti i plateis. s. hierlm celestis. Illa hz vestē sanguinolēta q̄ nō hz vestē aureā siue rubeā charitatis ſz hz cor sanguinolētū p odiū peruerse volūtatis. Tales cum suaveste igne infernali ꝑburēt. Esa. lx. vestimētū mixtū sanguine erit i cōbustionē ꝛc. Illa hz vestē sordidā ⁊ pānosam q̄ nō hz varietatē ⁊ futurū ſz varietatē vitioꝝ. Ista aūt pānosa vestē apls abūdiēdā admonet di. Ro. xiij. Abūdiam⁹ opate. ꝛc. Sz posset aliq̄s dicere. Possum hñe vtrāq̄. s. vestē nouā ⁊ futurū ⁊ veterē vitioꝝ. Ad q̄dōs rñdet di. Mat. ix. Nemo immittit ꝑmissurā pānī rudis i vestimētū vet⁹ ꝛc. Tertio ponit hui⁹ rōnis explanatio. cū ōr. In nole dñi. Et pōt hoc intelligi de triplici aduētu. vcz de aduētu i carnē qz tūc venit i nole dñi. i. ad notificandū nomē dñi. Jo. xvij. ꝑ manifestauī nomē tuū ꝛc. Uel de aduētu ad iudiciū ⁊ tūc venit in nole dñi. i. ꝓtāte dñi. Jo. v. ꝓtātē dedit ei iudiciū facere: qz filius hois est. Uel de aduētu i mētē p̄cti remissionē ⁊ futuris ikusionē: ⁊ tūc venit i nole dñi. i. gl̄ia dñi. ps. Propter nomē tuū dñe. ꝓpitia. peccato meo ꝛc. qz gl̄ia virtutis eoꝝ tu es. Ad istū aūt triplicē aduētū desinādū ecclia i ꝓrio rñsorio i matutinis tres versꝰ decantat. Unꝰ designat aduētū ꝑ i carnē q̄ ōr. Quinq̄ terrigene ⁊ filij hoīm. ꝛc. ꝑ terrigenas intelliguntq̄ pctōres q̄ sequūtur originē: qz sicut sunt geniti de terra ita affectāt terrena. ꝑ filios hoīm intelligūtur insti q̄ rōnales sūt ⁊ rōnabiliter viuūt. Utriſq̄ vtile est audire aduētū xp̄i in carnē: pctōrib⁹ vt ꝓuocent ad vitā: instis vt animent ad gr̄am. Dicit ꝗ ꝓpheta. Uos terrigene ⁊ filij hoīm audite istud magnū ⁊ grāde miraculū: qz simul vnū. i. i eadē ꝑsona. diues ⁊ pauꝑ. xp̄s est. ꝗtū ad naturā diuinā fuit valde diues. ꝗtū vero ad hūanā valdeq̄ pauꝑ. istud dicit apls. ij. Cor. viij. di. Scitis enim gr̄az dñi nr̄i Jesu xp̄i q̄ cū diues esset ꝓ nos egenus factꝰ ē. Sc̄os versꝰ designat aduētū xp̄i in mētē q̄ ōr. Qui regis isr̄l intende: q̄ deducis velut ouē ioseph. israel interpretatur virides deū. ouis ē ala māsuetū ioseph interpretat augmētatio. xp̄s igit venit in alaz ꝑ gr̄am facit eā esse israel. i. videns deū ꝑ fidē ⁊ tādē ꝑ speciē. j. Co. xiij. Uidemus nūc ꝑ speculū i enig. ꝛc. Facit ipaz se ouē ꝑ māsuetā ꝙuersationē. Ga. v. Fructus aūt ꝓpūs māsuetudo fides ꝛc. Facit ipsam esse ioseph ꝑ opez bonorū augmentationē. Deū. xlix. Filius accrescēs ioseph. Tertiꝰ versꝰ designat aduētū xp̄i ad iudiciū quod ōr. Excita dñe potentiā tuā ⁊ veni vt sal. fa. nos. Modo enim dormit deus iustitia, qz pctōres nō punit. Uigilat aūt misericordia qz oēs ad misericordiā respicit. Esa. xxx. Expectat nos deus vt misereatur nostri. In iudicio autem dormiet eius misericordia. Matth. xxv. Clausa est ianua. s. misericordie. Uigilabit aūt iustitia. ꝑs. Cū accepero tps ego iusti. iudicabo.

¶ Dñica. ij. aduentus. Sermo. j.

Runt signa in sole ⁊ luna ⁊ stellis: ⁊ in terris pressura gētiū ꝛc. Luce. xxi. In ꝓcedēti dñica actū est de aduētu xp̄i in carne: qui est aduētus amoris. In hac dñica agitur de aduentu xp̄i ad iudiciū qui est aduētus timoris. vt amor ad bonum nos inuitet ⁊ timor a malo nos reuocet. Cū aūt aliquis rex ad bellū est ꝓfectur⁹ omnes cōmonent vt secū ꝓficiscantur. Sic rex ihesus christo ad iudicium venīte oēs creature pariter cōmonent ⁊ cōtra malos armant. ¶ In hoc igit euangel o ponitur ꝓmotio q̄druplicis creature. s. creature celestis: terrene: rōnalis ⁊ intellectualis. ꝓmo nāq̄ ponit cōmotio creature celestis cum dicit. Erūt signa in sole ⁊ luna ⁊ stellis: q̄ aūt sint ista signa hic nō exꝑmit ſz Matth. xxiij. determinat ubi dicit. Sol obscurabit ⁊ luna non dabit lumē suū ⁊ stelle cadent de celo. Signū in sole est obscuratio solis. Que quidē obscuratio quatuor modis accipi pōt. ¶ Prio ꝑ tenuma d lucis ꝓuationē. Tūc em̄ fiet eclypsis vniuersalis que auferet lucē oib⁹ ꝑtib⁹ terre q̄ in nulla alia eclypsi fieri cōsueuit. Illa em̄ eclypsis a b alijs differet: tū qz erit vniuersalis: tū qz nō diu durabit: tū qz nō fiet ꝑ lune interpositionē, ſz ꝑ lucis supueniē tis nimiā virtutē: ⁊ hoc faciet sol i signum meroris ꝓ morte hūani gn̄is. Chry. Quo liber ꝑfe familias moriente domus eius turbat: familia plāgit: ⁊ nigris vestib⁹ se induit. Sic humano gn̄e ꝓpter q̄ facta sunt ola deficiēte, celi ministeria lugebunt ⁊ cādore deposito tenebris induent. ¶ Secūdo q̄tū ad maioris lucis supuētionem. Nā ſm hiek. sol obscurabit nō diminutione sue lucis ſz maiore luce supueniēte. Chry. Sicut in hoc seculo luna ⁊ sydera mor obscurant orto sole, sic in gloriosa christi apparitione sol obtenebrescet ꝛc. ¶ Tertio q̄tū ad metaphoricā locutionē. vt sit sensꝰ. Sol obscurabit. i. tā seuera erit vindicta iudicis: q̄ etiā sol ipsum respicere nō audebit. Aug. Uerozē diei in dictū ⁊ formata pereūtum neq̄ sol neq̄ luna neq̄ astra cetera respicere poterunt: sed retrahent splendorem suum, non q̄ clementiora sint dei iudicio: sed q̄ omnes creature in malorū vindicta ⁊ dei sui iudicio ꝓtimescāt. ¶ Quarto q̄tū ad mysticā significationem. Mystice em̄ sol est xp̄s q̄ tunc erit valde obscurꝰ: qz nec predicatio ne nec miraculi claresceret. Apo. vj. Sol factus est niger tanq̄ saccꝰ cilicin⁹. Antixp̄s aūt erit valde clarꝰ qz vbiq̄ de eo prediceabitur ⁊ miracula facere videbit. In sole sūt ſm Aug. tria considerāt. s. q̄ est q̄ lucet ⁊ q̄ calet. Silr ⁊ xp̄o tria sūt. s. diuinitas sua: sapia ⁊ veritas sua bonitas ⁊ ꝙa sua. Quātū ad ista tria sol obscurabitur: qz nullꝰ audebit ipsum cōfiteri deū ſz holem purū: nec fuisse doctorē veritatis ſz magm̄ erroris: nec habuisse spm̄ sctm̄ sed spm̄ malignū. Scōm signū est obscuritas lune. ꝑ lunā significat eccl̄ia que tūc obscura erit. qz nec miraculis radiabit nec doctrine splēdore fulgebit. Quāuis aūt de⁹ potuerit lune lumē ꝓpriū cōcastare sicut ⁊ sol: voluit tñ vt luna a sole illuminarek tribus de causis. vt ōr Damascē. lib. ij. c. ꝓpter pulchritudinē ordinis: ꝓpter matnā submissionē lucis: ⁊ ꝓpter humilē subiectionē. Ait em̄ sic. A sole illuminak luna. nō q̄ de⁹ ei dare ꝓpriū lumē non posset: ſz vt rithmus ⁊ ordo seruetur creatoris regētis: vt eruditamur tribuere nobis inuicē: ⁊ vt eruditamur subijci ꝓlio quidē dñatori ⁊ gubernatori oim̄, deinde his q̄ ab ipso ordinati sunt ꝓcipib⁹. Appellat aūt dama. rithmū ⁊ ordinem pulchritudinē quādā que dz esse in vniuerso. Est em̄ quoddā corꝰ oō a nullo lumē recipit sed alteri ifundit: sicut sol. Est aliud q̄ recipit ſz nō infundit: sicut terra. Et ió vt esset rithmꝰ ⁊ armonia oportuit q̄ esset tertiū q̄ reciperet ⁊ illā daret: sicut luna. Ista aūt sup̄ior triplex rō tūc remouebit. Et ió tūc lūa eccl̄ie nō imerito obscurabit. Tūc em̄ remouebit ois pulchritudo ⁊ ordinatio q̄n. s. antixp̄s exaltabit ⁊ xp̄s humiliabit. Eccl. x. Posito stulto i dignitate sublimi ⁊ diuitē sedē. deos. Tūc remouebit mutua subministratio qz oēs diligēt ꝓximū vt ꝓlitatē ⁊ nō fraternā charitatē. ū. Ti. iij. In nouissimis dieb⁹ istabūt tpa ꝑiculosa ⁊ erūt homines seipsos amātes. Matt. xiij. Abūdabit iniq̄tas ⁊ re. cha. mk. Tūc remouebit subiectio obedientie qz tūc regna ⁊ ipa recedēt ab obedientia eccl̄ie ⁊ a fide Ti. iiij. i nouissimis dieb⁹ discedēt q̄dā a lo: ſz nō vt q̄ hoc possit esse eū ea⁹ subtā sint maiores ira: ⁊ ió eas terra capere ñ posset. Sz dōz q̄ stelle trib⁹ modꝭ accipiūt. s. ꝓprie siluestriarie ⁊ trāsūptiue. Ingtū accipiūt ꝓprie dñr cadere duplr. Aut igneas comas emittēdo: qz ola sydera stationaria ⁊ erratica magnas de se comas emittēt vt vicinū esse aduētū indicent. Aut lu-

mẽ retrahẽdo: q̃ palĩ dies añ iudiciũ retrahẽt sñ̃ lumẽ vt mimevideant. Joh. iij. Stelle retraxerunt sñ̃ lumen. Stelle aũt sñtudinarie sũt q̃dã impressiões ⁊ co ũcatiões in aere gñate: q̃ tũc frequent p aera discurrẽt ad terrorẽ malox. Sap. v. Jbũt directe emissiones fulgurum. Stelle trãsumptiue dicti sũt sancti. Multi ei q̃ sancti eẽ videbãtur: tũc de celo. Ecclia cadent. Legim⁹ aũt stellas cecidisse p tria. s. per terre motũ: vt hẽ eiusdẽ. xij. per terre motum vt habetur Apoca. viij. ⁊ p cornuhirci vt hẽ dañ. viij. Antixps ei q̃dã ẽcipiet p miraculox opationẽ ⁊ ĩstos trahet per caudã draconis. Sicut ei cauda opit bestie turpitudinẽ: sic falsa miraculox operatio operiet antixpi iniq̃tatẽ. Quosdã p donorũ largitiõem: ⁊ ĩstos deiciet p terre motũ. Glo. sup illo Da. x. Terrã diuidet gratuito. Quos eñ antixps terroze subiugare nõ poterit auaritia: subiugabit. Quosdã p penã ⁊ tormẽtox illatiõem: ⁊ ĩstos deiciet p cornu hirci. &c. Robustos ãtixps interficiet. ¶ Scõo cõmotio creature terrestris: tã terre q̃ maris cũ ór ⁊ i terris pstura gẽtiũ. Tũc ei erit maior pssura gentiũ q̃ vnq̃ fuerat i terra. Quadruplex eñ tribulatio iuenit. Pria fuit tyrannox: scõa hereticox. tertia hypocritax. q̃rta erit antixpi ceteris maior. Uñ ór Dañ. vij. Videbã i visiõe noctis: ⁊ ecce q̃tuor bestie magne ascẽdebãt de mari. Prima q̃si leena. ista ẽ crudelitas tyrannorũ. Scõa sibi vrso. ista ẽ ỹpocrisis hereticorũ. Tertia q̃si pardus: ista ẽ varietas ⁊ dol⁹ hypocritarux. Quarta terribilis ⁊ fortis nimis: ista sigt antixpm. Cõfusio aũt maris trib⁹ modis accipi põt. Prio ppter maris eleuationez ⁊ depssionẽ. Nã sicut ór Hier. se inuenisse i annalib⁹ hebreorũ. mare. xv. cubitis sup mõtes eleuabit: ⁊ alio die sic depmet vt vix appere possit. Jlla aũt eleuatio ⁊ depssio sine multa pfusiõe ⁊ sonitu fieri non valebit. Scõo ꝓpter nonã ⁊ inanitatẽ maris turbationẽ. &c. Cõfusio maris ⁊ fluctuũ necdũ noua exorta est sz dũ iã multa pnũciata ꝓpleta sũt: dubiũ non est q̃n sequent pauca q̃ restãt. Tertio ppter maris innouationẽ. Nã ab igne q̃ faciẽ iudiciũ precedet, mare purgabit ⁊ vnã formam assumet. Apo. xv. Uidi tãq̃ mare vitreum. Jlla aũt purgatio p ignẽ sine multo strepitu ⁊ sonitu fieri nõ valebit. Tertio ꝓmotio creature rõnalis cũ ór Arescẽtib⁹ hoibus &c. Quatuor aũt de causis plãta arescere cõsueniũt. Aut pp modicã terre ꝓfunditatez. Marc. iiij. Qr nõ hẽbat altitudinẽ terre. Aut pp radicis siccitatẽ: sicut pz Joh. xv. de hedera. Aut pp sterilitatẽ ficut pz in siculnea sterili cui xps maledixit ⁊ statim aruit. Aut ppter est⁹ nimietatẽ. Ja. j. Exortus est sol cũ ardore ⁊ arefecit fenũ. Quatuor aũt gña holz tpe antixpi arescẽt. Primi q̃ nõ erũt pfundati i dei dilectione. ij. thes. ij. Cui⁹ aduẽt⁹ &c. ⁊ subdit cãm eo q̃ charitatẽ dei nõ receperũt. Scõi q̃ erunt sicci et vacui i fide q̃si i radice. Luc. xviij. Filĩ⁹ hois veniẽs putas inueni et fidẽ sup terrã. Tertij q̃ erũt steriles i bono ope. Matt. xxiiij. Sicut in dieb⁹ noe &c. Quarti q̃ erũt estuati igne male ꝑcipiscẽtie. Uñ ó his q̃ tũc erũt ór. ij. Tim. iij. q̃ erũt ĩcõtinentes. Et de antixpo ór Dañ. xj. q̃ erit i ꝑcupiscẽtia femina. ¶ Quarto ꝓmotio creature itellectualis. i. angelox: eñ ór. Nã ỹtutes celox mouebũt. Jsta aũt commotio causabit ex trib⁹. Prio ex tioze cuiusdã reuerẽtie. Job. xxvj. Colũne celi ꝓtremiscẽt. Beda. Quid faciẽt tabule q̃n ꝓtremiscũt colũne? Quid ỹgulta ỹserti patiẽt: cũ cedrus paradisi tioze cõcutit? Scõo ex preparatiõe pugne. Et q̃tũ ad hoc sic dicit Chry. Si rex ꝓcessurus ad bellũ ꝛ aliquẽ expeditionẽ mãdat in pplo: dignitates oẽs monẽtur exercit⁹ cõcitat, tota ciuitas feruet: q̃sto magis rege celesti exurgẽte iudicare viuos ⁊ mortuos angelice ỹtutes cõmouebũt terribiles ministri terribilem dñm ꝓcedẽtes: añ ipm fulgura viua precedẽt pro candelis: horrẽda tonitrua pro tubis. Tertio ex horroze dimine vindicte. Job. xlj. Cũ sublat⁹ fuerit timebũt ãgeli.

¶ Sermo. ij.

Uncvidebũt filiũ hois venientẽ &c. Sicut ór Jsiõ. i. li. de summo bono. In q̃libet iudicio q̃tuor psone reqrunt. s. iudex re⁹ accusator ⁊ testis. Et qr istõ cuãge. ó aduẽtu xpi ad iudiciũ loq̃t: iõ ista q̃tuor psone i isto cuãgelio exprimũt. Persõa iudicis cũ ór: Tũc vidẽbũt filiũ hois. &c. Persona rei cũ ór. arescẽtibus hosole. ⁊ lu. Persõa testis cũ ór. Nã ỹtutes cel i forma hois iudicabit vt bõis det cõsolationẽ ⁊ malis turbationẽ Ber. Jõ pr̃ minores iudicare vt i tãta pturbatiõe maãt iudex ita iuste iudicabit q̃ iudicii sui nullo mõ corrũpi poterit. Quatuor ãt modis vt ór Jsiõ. corrũpi iudicii ꝓsueuit. s. timore amore odio ⁊ munere. Corrũpit q̃dẽ tioze: vñ ór. Eccl. vij. Noli ĝrere velle fieri iudex nisi ỹtute valeas irrũpere iniq̃tatẽ: ne forte ortiescas faciẽ potẽti. Jsiõ. Qui metu potẽti veritatẽ occultat: eiusdẽ veritatis irã sibi ꝓuocat: qr pl⁹ ptimescit hoies q̃ diuinã trepidat maiestatẽ. Scõo corrũpit mũnere. Eccl. xx. Encenia ⁊ dona excecãt oculos iudicis. Aug. Usq; adeo cupiditatis inoleuit malũ vt iã ex cõsuetudine vẽdant leges, corrũpant iura, sniã ipa venalis sit ⁊ nulla iã cã possit eẽ sine cã. Tertio corrũpit odio. Quarto amore. de istis duob⁹ ór Chry. Primat⁹ amor ⁊ pnatum odiũ rectũ iudiciũ nõ cognoscũt. &c. Jndicare digne de subditi nequeũt q̃ in subditorũ causis od⁹ vel gfaz sequunt. Judex ãt eterno nullo istox corrũpi poterit. Nõ tioze: qr potẽtissim⁹ ẽ. Jo. xxij. Nũq̃d timẽs arguet te ⁊ veniet tecũ ad iudiciũ: imo q̃ potẽtiores erũt eo seueriorẽ cõtra eos sniaz ꝓferet. Sa. vj. potẽtes potenter tormẽta patient. Non amore qr iustissim⁹ est: nõ ỹ ffes suos falsos. s. xpianos duraz sniaz ꝓmulgabit. vñ nihil valebit eis fraternitas. ps. Frater nõ redimit. Nihil natura ꝓformitas: nõ subdit redimet hõ. Nihil pcũ multiplicitas: nõ subdit, non dabit deo placationẽ suã. Nihil sanguinis xpi ꝓciositas: nõ subdit ⁊ preciũ redẽptionis. &c. Nõ mũere qr ditissim⁹ est. pner. vj. Non acceptet cuiusq̃ pecunias nec suscipiet preces nec dẽptiõe dona plurix. Ber. Uenit dies in q̃ valebũt pl⁹ pura corda q̃ astuta ỹba: ⁊ ꝓscia bona q̃ marsupia plena. Aug. Expectat dies iudicij ⁊ aderit ille cũ ssimus iudex q̃ nulli⁹ potẽtis psonã accipit: cui⁹ pa ctũ null⁹ epc⁹ vel abbas vl̃ comes auro vel argẽto corrũpe poterit. Chry. Tunc nec diuitie ꝓ diuitib⁹ vl̃ parentes ꝓ filiis intercedẽt: qr veri iudicii iudex non recipit miam. Nõ od⁹ qr optim⁹ est. Jn cũ enim q̃ optim⁹ est od⁹ cadere nõ pt. Jpse enim creator oia diligit q̃ creauit sa. x. Diligis oia q̃ sũt ⁊ nihil odisti eox q̃ fe. Et qr diligit: deo cũ dolore ⁊ ppassiõe punit. Esa. j. Heu heu consolabor sup hostib⁹ meis: et vidicabor de inimicis meis. ¶ Scõo ponunt rei. i. pctores dãnãdi cũ ór. Arescentibus hoc. ij. Ipsi enim tũc in timore ⁊ cõfusione erũt sicut odit Ber. di. O q̃ anguste erũt tunc vie reproboz. Supi⁹ erit iudex iratus: inferi⁹ horrẽdũ chaos: a dextris pctã ac culpabilia: a sinistris infinita demõia ad supplicii trahẽtia: int⁹ ꝓscia mordens: foris mũd⁹ ardẽs. Quo fugiet igit miser pctor. Nõ ei poterit a secẽdere sursum qr ibi erit iudex iratus⁹ de cui⁹ ore ꝓcedet gladius bis acut⁹. Neca dextris: qr ibi sunt peccata. Berñ. Tũc loquẽtia simal pctã dicẽt. Tu nos egisti: opa tua sum⁹: ⁊ te nõ deserem⁹ sz tecũ ad iudiciũ ꝓgem⁹. Neca sinistris: qr ibi sũt demões accusãtes. Aug. Presto tũc erit diabol⁹ recitãs q̃cq̃d fecim⁹: et q̃ die ⁊ q̃ loco peccauim⁹ ⁊ q̃cq̃d omisimus q̃ facere debuim⁹. Nec poterit se absc̃ondere intra se: qr ibi erit ỹmis ꝓscie remordẽs Esa. xl. Uerm sẽ eox nõ morit. Nec poterit fugere ad mũdũ: qr ibi ꝓperit ignis ardẽs. ps. Ignis añ ipm ꝓcedet. Nõ restat igit nisi vti fornacem descẽdat. ¶ Tertio ponunt accusatores: qõ notat cũ ór. Erũt signa i sole &c. Oẽs ei creature pctrẽ accusabũt. Sciẽdũ aũt q̃ tres accusatores ptra pctores stabũt. ¶ Prim⁹ erit tot⁹ mũdus ola. s. elemẽta ⁊ oẽs creature: de elemẽto aq̃ ór Exo. xv. Submersi sũt q̃si plũbũ i aqs vehemẽtib⁹. De trib⁹ aliis elemẽtis ór Job. xx. Deuorabit eos ignis q̃ nõ succẽdit. Reuelabũt celi iniq̃tatẽ ei⁹. i. celũ aereũ. q̃ obtenebrabit. Et terra ꝓsurget aduersꝰ eũ: qr fortissime concutiet. De aliis creaturis ór Chry. sup Mat. In illo die nihil est q̃ respõdeam⁹: vbi celũ ⁊ terra: sol ⁊ luna: dies ⁊ noctes ⁊ tot⁹ mũdus stabũt ỹ nos i testimoniũ pctõr. nr̃orum. ¶ Scõa accusator erit ꝓpriũ scel⁹. Omne pctã q̃ mõ fũt occulta extra ꝓsiliẽt, et tũc accusabũt actorẽ. Si q̃dẽ tinea vestimẽto

rū accusabit vane gl'iosū, ergo auri ⁊ argenti accusabit auar⁹: nīquū edificiū accusabit usurariū. De dnob⁹ p̄mis ꝺr Za.v. Dimitte vt̄e puteretē sunt ⁊ vestimēta vestra a tineis comesta sunt: aur⁹ ⁊ argentū vr̄m eruginauit ꝛc. De tertio Aba.ij. lapis de pariete clamabit: ⁊ lignū qđ ē iter iūcturas edificū rñdebit. ¶ Tertius accusator erit diabol⁹, Aug. Dicet ꝺ nos aduersarius noster. Equissime iudex iudica hunc eē meū ob culpā, q̄ tu⁹ eē noluit per gratiā. Tunc est p̄ naturā me⁹ p̄ miseriā: tunc ob passionem me⁹ obstinationē: mihi obediens tibi inobediens: a te accepit immortalitatis stolā, a me accepit hāc pānosam qua indut⁹ est tunicā: tuā vestē dimisit, cū mecū huc venit. Equissime iudex iudica hūc meū eē ⁊ mecū dānādū eē. Ubi si diligenter attendit diabol⁹ ponit ānas allegationes p̄ qs petōrē secū dānādū ostendit. Quatuor ponunt testes: cū ꝺr. Virtutes celorū monebunt. i. angeli nobis ad custodiā deputati. Tres aūt testes tūc petōr habebit vnū supra se. s. deū. Hier. xxix. Ego suz iudex ⁊ testis tunc dicit dñs. Scīz iusta sedentis. s. cōscientiā. Au. Quissās futur⁹ iudicium times: pītē corrige cōscias: imo eā causę, testimoniū cōscie tue. Tertiū iusta se. s. angelū ad custodiā deputatū. Job. xx. Reuelabūt celi. i. angeli iniqtatē ei⁹. ꝺ ꝺr hic q̄ virtutes celor⁹ monebunt. i. angelice potestates commouebunt vt petōres accusent ⁊ ꝺra eos testimoniū ferāt. ¶ Sermo. ij.

Videbūt filiū hois venientē in nube cū ptāte magna ⁊ maiestate. Sapiēs iudex ꝺ ꝺr dupliciter i iudicio suo predit. Ipse eā causas ⁊ culpas i iudicio diligēter examinat, examinatas pōderat, ponderatas sniā: sentētiatas executioni demādat. Taliter in extremo iudicio iudex eternꝰ p̄cedet. Ideo in ꝟbis p̄missis de ipso q̄tuor legunt. s. q̄ appebit i forma hūana, q̄ veniet cū societate decora, cum ptāte multa ⁊ maiestate magna: appebit igit̄ i forma humana ad examinādū: veniet cū societate decora ad pōderādū: cū ptāte multa ad sentētiādū: ⁊ cū maiestate magna ad exeq̄ndū. ¶ Primo igit̄ appebit i forma hūana ad examinādū. Iō ꝺr tūc videbūt filiū hois. Et iō ẽ filius hois ꝓpriū ē examinare, sicut habet Mat. xxv. Cū venerit filiꝰ hois in maiestate sua. Deide ponit examinatio ab ipō fiēda. Ēfuriui enim ⁊ nō ꝺdistis mihi māducare ꝛc. De ista examinatione ꝺr Job. xix. Cām quā nescieba. i. quā me nescire ostēdebā, diligētissime examinabam. Examinabit q̄dē oia cogitata. Sa. s. In cogitatiōb⁹ ipi⁹ interrogatio erit. Ozigines. In illis die cogitatiões accusabūt alias vt defendēt. nō vtiq; cogitatiões q̄ tūc erunt sz iste q̄ nūc fūt i nobis quarū note q̄dam ⁊ signacula i corde nr̄o relinquunt velut in charta. q̄ in occulto cordis posita in illa die revelari dicunt. Scīo examinabit oia ꝟba nō tm̄ malitiosa sz etiam otiosa. Mat. xij. de omni ꝟbo otioso ꝛc. Tertio examinabit oia facta. Eccl's vlt. Cūcta q̄ fiūt adducet deus in iudiciū. Quarto ola bona neglecta. Verū. Oē tp̄s nobis impēsum requirēt a nobis q̄liter sit expensum. Quinto ola cria ignorata. Ut̄ rogat dnūd. Ignorantias meas ne memineris. ¶ Scīo veniet cū societate decora ad pōderādū cū ꝺr Venietē in nube. i. cū sctōrū societate: q̄ ꝺr nubes q; fuerūt a terrenis elevati ⁊ celestib⁹ ꝺnersati. De quib⁹ ꝺr Apo. i. Ecce venit cū nubib⁹. Judex em̄ principalis posit̄ cām examinavit ꝓferre cum suis assessorib⁹ cōsueuit q̄ culpe sūt graues, q̄ leues, q̄ mediocres: vt p̄m gravitatē vl̄ leuitatē culpe dēt gravitas, vel levitas pene. Sic ⁊ christus posit̄ culpas examinauerit ipsas de consilio sanctorum ponderabit, non q; non habeat gravitatis vel levitatis culparum plenā notitiā: sed vt i hoc sanctis faciat honorem ⁊ gloriam. ꝓs. Glia hec est oib⁹ sanctis eⁱ⁹. Et iterū. Ut faciant i eis iudicium ꝛc. De ista pōderatiōe fiēda ꝺr Proū. xvj. Pōd⁹ ⁊ fistera iudicia dei sūt. Solēt cāp'sores monstas i statera pōderare, ⁊ eas q̄s inenerit pōderis nulli⁹. i. nulli⁹ valoris vl̄ minoris pōderis, in ign⁹ p̄icit̄ vel incidūt. Illas ꝟo q̄s ineniūt eq̄lis vel maioris pōderis in thesauro. i. in arca reponūt. Oēs homines qui in iudicio extremo assistēt, aut erūt omnes vacui, aut semipleni, aut pleni, aut sūp pleni. Ille ē vacu⁹ q̄ nulla opa meritoria

secū portauit ⁊ in petis vitā finiuit, talis in statera diuini iudicij appendet ⁊ sibi dicet illi⁹ Dan. v. Appēsus es in statera et inuentus es nihil hñs: iste p̄ij dicet in fornacē cōmissit ⁊ ad pniam cōuers⁹ ē, sz morte huius satisfactionē ꝺdignā agere nō potuit vel ēt pniam sibi iūctam sufficienter nō expleuit. Talis sic̄r appēdet ⁊ sibi dicetur. Appēs⁹ es i statera, ⁊ inuēt⁹ es minus hñs: iste p̄ij dicetur i fornacem purgatorij. Post iudiciū autē q̄n purgatorū nō erit: illi q̄ tales inuenient igne q̄ p̄cedet faciez iudicis purgabunt. Ille ꝟo ē plen⁹ q̄ quā tū deliāt tm̄ satisfecit: q̄ et si non hūit magna p̄fectiōis opa: hūit tm̄ ea q̄ sufficiunt ad dimissionē culpe ⁊ acq̄sitionez glorie: talis sic̄r appēdet ⁊ sibi dicet. Appen. es i state. ⁊ inuēt⁹ es satz hñs. Ille ꝟo ē superplen⁹ q̄ opera p̄fectiōis hūit, ⁊ q̄ sup satisfactionē multa merita cumulauit: talis sic̄r appēdet ⁊ sibi dicet. Appē. es in sta. ⁊ inuē. es multū hñs: isti duo i celesti thesauro reponentur. Tertio christus veniet cū potestate multa adj sententiandum, ⁊ hoc quando dicet. Discedite a me ma. in ig. eter. ꝛc. Ex qua sententia manifeste colligitur q̄ sit contra reprobos implacabilis ira dei. Dato ēt q̄ dānati sibi dicāt. Nō sumus domine digni regnum vestrum possidere: sed placeat vobis vt ad pedes vestros possimus manere. Respondebit. Discedite a me. Dato etiā q̄ sibi dicant. Et si nos a vobis repellitis: saltē benedictionē vām nobis dictis: ipse eis ecōuerso suā maledictionē dabit dicēs: te maledi. Dato q̄ sibi dicāt. saltē ad aliquē locū cōsolatiōis ⁊ refrigerij nos mittatis. Rñdebit: ite in ignē. Dato q̄ subiūgāt. Dñe saltē breuē terminū nobis cōstituatis. rñdebit. eternū. Dato q̄ iterꝰ dicāt: saltē dñe aliquē bonū dñm nobis ibi p̄ficiatis, qui clemēter nos regat. Rñdebit. q̄ patus est diabolo. Dato q̄ subiūgāt. saltē aliquam bonā societatē nobis dictis: cū quib⁹ possimus cōsolari. Rñdebit. ⁊ angelis eⁱ⁹. q. v. Pro dño hēatis diabolū maiorē: sz pro socijs vr̄is habeatis demones minores. Quarto xp̄s veniet cū maiestate magna ad exequendū. Postq̄ em̄ sniam dederit ipe eā executioni demandabit. De q̄ executiōe ꝺr Mat. xxv. Et ibūt hi i supplicium eternū: iusti aūt in vitam eternā. Utro biq; autē tā i inferno q̄ in celo appebit maiestas dei. i. magna glia ⁊ iustitia dei. Appebit q̄dem ⁊ relucebit i inferno. Tob. xiij. Ondit maiestatē suā i gentē peccatricez. ꝓs. Deus maiestatis intonuit. Pulchrius em̄ stat latro in patibulo q̄ staret in regis solio, seru⁹ in cloaca q̄ in camera picta, porcus in luto q̄ in prato floxido. Latro est supb⁹ q̄ qđ ē dei ꝓpriū. s. gliaz sibi auferre conat. Esa. xlij. Gliaz meā alteri nō dabo. Seru⁹ ē auar⁹. de quo ꝺr Ephe. v. Auaritia qđ est idolorū seruit⁹. Porc⁹ est luxuriosus. Prouer. xj. Circul⁹ aure⁹ i naribꝰ suis mulier pulchra: ⁊ fatua. Magis igitur relucet maiestas ⁊ iustitia dei i eos quos ponit in inferno q̄ si eos poneret in celo. Aug. Pctōres in supplicijs ordinantur: vt nūq̄ sit decec⁹ culpe sine decore iustitie. Apparebit etiā maiestas dei i celo. Glia ei scīoꝝ maiestas vocat. Tū q; erit gñal'r magna. ꝓs. Replebitur maiestate ei⁹ omis terra. Tū q; erit ꝑpetual'r firma. Ꝺf ei maiestas q̄si magnitudo stās. Tum q; erit ineffabil'r lucida. Baruch. v. Adducet deus israel cuz iocūditate i lumine maiestatis sue.

¶ Dñica. iij. aduentus. Sermo. j.

Cum audisset Johānes i vinculis opa xp̄i ꝛc. Mat. xj. Herodes ītipas Johānē baptistā i vinculis posuit triplici de cā. Prio ex eo q̄ ipsum reprehendebat q̄ a philippo fratri suo herodiadē vxorē abstulerat: ⁊ ideo ad suggestionem ipsius herodiadis ipsum incarcerauit: vt innuitur Marc. vj. Secundo ex eo q̄ (sicut dicit Josephus) iustitiam et sobrietatem et baptismum p̄dicabat, et ideo multus eum populus sequebatur. Herodes vero cum esset alienigena ⁊ populo odiosus: tumultum populi pertimescens ipsum in carcerē conie cit. Tertio ex eo q̄ Johannes quendam magnum regem post se venturum predicabat. Et cum romani ordinassent ne alinaretur: offensam. Cesaris timuit: et ideo ipsum in carcerem vinculauit. de

Universidad de

ḡb⁹ vicinis cū audissz miracula z opa xpi
duos discipulos ad ipm misit. In isto aūt
euāgelio tria tāgunt. s. Johānis iterroga
tio, xpi rñsio, z Johānis ꝓmēdatio: quā. s.
xps fecit de iterrogatiōe aūt Johānis alr
sentit. Gre. alr. Ambr. alr Hilari⁹ z Chry.
Gre. eñ dicere vt q Johannes dubitauit
vtrū xps i infernū p seipm descēsur⁹ eēt: z
ō scire voluit vtrū sicut p se i mūdū vene
rat: ita p se ad inferni claustra descēderet
vt ipm vēturū iferno denūciaret, quēiā ve
nisse mūdo nūciauit. Sz icōueniēs ē dice
re q Johānes de hoc dubitauerit q vocē
pris audiuit: q spūs sctūs sup ipm veniētē
inspexit: q eū digito demōstrauit. Nō est ḡ
verisimile q illō ignorauerit, qō minores
pphete sciuerūt. Zacharias eñ cognouit
hoc dicēs. ix. Tu quoq; i sanguine testamē
ti tui emisisti vinctos. ⁊c. Iō ꝑm Ambr. non
fuit ista dubitatio incredulitatis qualē ha
buerūt iudei: nec tradit⁹ atis q̄lē. post resur
rectionē habuerūt discipuli, sed pietatis.
Uñ ōr Ambr. Johānes nō in fide ꝙ pietate
dubitauit: sicut z petr⁹ dicēs Propiti⁹ tibi
sis dñe nō tibi fiet hoc. vñ Johānes dubi
tauit. i. ad modū dubitātis se habuit. Sic
ut z pr̄ filio in pegrinatiōne ꝓgenti z iā in
itinere ꝓstituto ex q̄dā pietatis affectu ōr.
Nūq̄d fili charissimeme relinqs? Sic Jo
hānes q̄dā pietatis affectu iterrogabat q
fili⁹ dei ad iferni claustra descēderet: iō nō
dubitabat, sz ad modū dubitātis se hēbat
Hilari⁹ aūt z Chryso. dicūt (z vert⁹ vñ) q
Johānes nō dubitauit, sz salutidiscipulo
ꝓsuluit. Scīēs eñ mortē suā vtilē eos ad
xpm misit: vt ab eo certificarēt z ab eo cō
uerterēt habebāt eñ discipuli tres defec
t⁹. Primo q: xpo erāt invidi z emuli p ma
gno suo idiscrete zelātes. vñ dixerūt Joha.
iij. Rabbi q̄ erat tecū trās iordanē ecce ipe
baptizat. Scōo erāt rudes z ad itelligēdū
ignari: q: eū Johānes de xpi sublimitate
sepe eis predicasset ipsi intelligere nō vole
bāt. vñ ōr ibidē. Ipsi vos mihi testimoniū
phibetis q dixerim. nō sum ego xps, z filiū
opz crescere. ⁊c. Tertio erāt xpo incredu
li. sicut ptz. Matth. ix. vbi se pharisei ꝛ xpo
assoclauerūt dicētes. Quare nos z pharisei
ieiunam⁹ frequēter: discipuli aūt tui nō
ieiunāt? In xpo aūt tria ꝓmēdabilia erat. s.
exēpla vita ꝙ q̄ inuidos edificabat: ꝟba sa
pīētie ꝙ q̄ rudes istruebat: z miracula glie
ꝙ q̄ incredulos ꝙuertebat. Misit ergo eos
Johānes ad Jesum vt vidirēt exēpla sue
sanctitatis z vite, ꝙ q̄ inuidi edificarēt. Au
dirēt verba sue sapīētie, ꝙ q̄ rudes instrue
rent. Et viderēt miracula glorie, ꝙ q̄ incre
duli ꝙuerterent. Nō aūt misit oēs, q: vbi
multitudo ibi cōfusio. Misit vero duos vt i
ore duoꝝ testiū staret oē verbū, vt oñderet
xpi capitis esse mēbra q̄ discipulos suos
binos mittebat. Scōo ponit xpi rñsio cum
ōr. Ēūtes renūciate Johānī q̄ audistis z vi
distis ⁊c. Nō est intelligēdū q xps statim
eis rñderit: sz q: pl⁹ in eoꝝ ꝓsentia mul
tos infirmos curauerit. Uñ ōr. Luc. vij. In
ipsa ora multos curāuit a lāguorib⁹ suis
z plagis z spiritib⁹ malis: z cecis multis
donauit visum: z tunc dixit eis. Euntes re
nūciare Johan. ⁊c. Hiero. Cessent verba z
veniamus ad facta. Chryso. Misit. Johā
nes discipulos ad Christum vt miracula
ei⁹ viderēt q̄ tot fecit vt paucoꝝalas lucra
retur: q: melⁱ⁹ est apud dñm vn⁹ iust⁹ q̄ to
tus mūd⁹ pecōrib⁹ plen⁹. Hoc aūt mira
culoꝝ q̄da fuerūt coꝝporalia z q̄dā spiri
tualia. Ponit ḡ primo coꝝporalia di. Ceci
vidēt ⁊c. Quānis aūt multi ꝓphete fecis
se leganť miracula p ista tñ certificat. q ipe
sit messias in lege ꝓmissus triplici rōne.
Primo rōne ꝓphetie q̄ ōr. Esa. xxxv. De⁹
ipe veniet z saluabit nos: tūc aperiēť oculi
cecoꝝ z aures surdoꝝ patebūt: tūc saliet
sicut cerv⁹ claud⁹, z aperta erit lingua mu
toꝝ. Scōo rōne multitudinis z abūdantie.
Quānis eñ aū xpm multa miracula facta
fuerūt: xps tñ in abūdātia ipa fecit. Joh⁹
xv. Si opera nō fecissem in eis, scz in abū
dantia qua nullus alius fecit ⁊c. Tertio
rōne singularis potētie q: xps solo ꝓperio
miracula faciebat. vñ ōr Ambr. Si tobias
lumē recepit: hoc fuit angeli nō hois me
dicina. Si Helias mortuū suscitauit: ipe ro
gauit. Si Heliseus leprosum mūdauit: va
luit figura mysteriū non auctoritas precē
pti. Ponit aūt he infirmitates spūales intelli
gi. Ceci eñ sunt q̄ peccāt per ignorātiam:
claudi qui p impotentiam: leprosi q̄ p ma
litiam surdi q̄ p consuetudinem longā et
p finalē impenitētiā. Dei de ponit miracla
spūalia q̄ sunt ꝓpria deo. Unū qō consistit
in cōuersiōne pctōris a culpa dum dicitur:

pauperes euangelizantur. i. p euangelium
illuminant, z ꝙuertunt. Esa. lxi. euāgeliza
re pauperibus misit me. Fit aūtez potius
mentio de pauperibus q̄ de diuitibus: q:
pauperes facilius conuertuntur. Tum q:
diuitijs superbia est annexa: z ꝑm Grego.
Tumor mētis est obstaculū veritatis. Tū
q: cor diuitis est plenū sollicitudinib⁹ secu
li q̄ suffocant verbū dei. Tum q: diuites
habēt ꝙsolatiōes tēporales: z ideo paru:
pēdūt spūales. Scōm miracula i pūale
ꝙsistit i fide. Ita cū ōr Petrus q nō fuerit scā
dalizat⁹ i me. Et aūt scādalū grece idē qō
obex latine. Obex aūt est lapill⁹ i terra oc
cultat⁹, i. quē ipromid⁹ viator impingit. La
pis est xpi diuinitas i terra nre mortalita
tis absc̄dita q̄ multis fuit occasio scādali
dū vidēres hoiem passibilem nō credebāt
ei⁹ diuinitatē. Ex hoc aūt ꝟbo ꝑm glo. nū
cios istoſtā git q̄ in xpm nō credebāt, sz pu
rū hoiem ipm esse putabūt. Ista aūt mira
cula spūalia sunt maiora q̄ coꝝpalia. mai⁹
est eñ ꝑm Aug. iustificare ipiū q̄ creare ce
lū z terrā. Pl⁹ est vivificare aiam i eternū
victurā q̄ suscitare carnē iterū morituā:
pl⁹ est i alia reformare imaginē dei q̄ i coꝝ
pore reparare materiā vilis limi. Tertio
ponit ꝓmēdatio Johānis cū ōr. Illis aūt
abeūtib⁹ ⁊c. Noluit aūt xps Johānē excu
sare vt ꝓmēdare i pūtia nūcioꝝ triplici de
cā. Prio q: nō erat necesse cū ipsi scirēt q
Johānes illā q̄stionē nō fecerit dubitādo:
sz i ꝑsona ipoꝝ iterrogādo. Scōo q: disci
pli credebāt Johānē eē xpm: z iō sit tā ma
gna ꝓcuria a xpo audumsēt i suo erroꝛe
poti⁹ confirmati fuissēt. Tertio ne videret in
quādā adulatione loq. Chry. Blāditores
i facie laudāt vt coīa domestic⁹: vir aūt
sapiēs qñ laudat i facie flagellat i corde.
Excusat aūt ipz q̄ drupli⁹. Quidā eñ pote
rāt Johānī iponere icōstātiā z lenitatē q
nō quasi scīēs p̄dicaret nō q̄si nescīēs in
terrogaret. Cōtra hoc ōr q nō est arūdo
vt mō flectat vēto, ꝓsperitatis: mō ipellat
vēto aduersitatis. Gre. Arūdo Johannes
nō erat que a statu⁹ sui rectitudine nulla re
varietas inflectebat. Alij poterāt sibi ipo
nere adulationē: q: in pūtia eū ꝓmēdabat
z abstētia se eū ñ cognoscere oñdebat. Cō
tra qō ōr. Johānē nō mollib⁹ vestitū. Et du
latores eñ i aula regū morāť vt pascāť, z
vestiantur vnde z ab aula a dulatores dic
ti sunt. Johannes aūt de victu z vestitu nō
curauit: z ideo adulator nō fuit. Alij pote
rāt ibi imponere ꝓphetie imperfectionē,
q̄ scilicet tantum habuit ꝓphetie spūs de
p̄senti nō de futuro. Cōtra qō dicit ꝓphe
tā etiam: dico vobis z plusq̄ prophetam.
Quasi diceret. pre prophetie spūs habuit, z de
futuro, z de preterito, z de presenti. Alij
poterāt sibi imponere aliquam dubitatio
nem. Contra qō angelum eū vocat. Angelus
eñ dubitare nō pōt: tū qr est ꝓfirmat⁹
in ꝟtute dei: tū qr videt semper faciem dei:
tum quia audiret semper veritatem a deo.
Johannes ergo similis fuit angelo: z qr i
vtero matris sanctificatus fuit: z qr spiri:
tū sanctū vidit: z qr vocem patris audiuit.

¶ Sermo. ij.

Quid existis in
desertū videre? arūdinē ve
to agitatā ⁊c. Cōmēdātio q̄
fit ab adversario est firma: q̄
fit ab hole sctō ē fide digna:
q̄ fit ab angelo ē certa: q̄ fit a deo ē ꝓbata
ij. Cor. x. Nō eñ q̄ seipz ꝓmēdat ille, ꝓba
tus ē, sz quē de⁹ ꝓmēdat. Johēs igit ꝓmen
dat⁹ fuit ab hērode aduersario, q̄ sicut ōr
Mar. vj. eū metuebat, z eū vir. sctūs z iustus
sciebat eē: iō talis ꝓmēdatio fuit firma.
Cōmēdat⁹ est ab hoīb⁹ bonis: qr sicut ōr
Mat. xxj. Oēs eū sicut ꝓphetā hēbāt: z iō
talis ꝓmēdatio fuit fide digna. Cōmenda
tus fuit ab āgelo q̄ dixit. Lu. j. Erit ei mag
n⁹ coram dño. ⁊c. Et iō talis ꝓmēdatio fuit
certa. Cōmēdat⁹ fuit a xpo vt in euāgelio
hodierno hr: z iō talis ꝓmēdatio fuit pro
bata. Uolēs aūt xps ipz ꝓmēdare duo de
ipo negat: scz q̄ nō fuit arūdo, nec mollia
bus vestit⁹. Duo aūt affirmat, scz q̄ fuit ꝓ
pheta z q̄ fuit āgel⁹. Et iō q̄tuor magnas
ꝟtutes ipm habuisse dicit. ¶ Prio nāq; ha
buit magnā in mēte firmitatē: iō dicit ipm
arūdinē nō fuisse. Arūdo q̄dē radices hz.
Illi igit sant arūdo: q̄ radices amoris fi
gūt i terrenis. Edificiū seu plāta in arena
fūdata tria timet: scz vētū: pluviā, z flumē
vt hr Mat. vij. Per vētū igit q̄ ab aere ve
nit tentatio demonis intelligitur: qui i aere
commorat⁹ tur. Per pluuiam que de celo
descendit intelligitur aduersitas: que

deo venit. per flumen quod in terra fluit intelligitur persecutio: quā terrenus tyrānus infligit. Facile igit̄ est videre quis sit arundo in arena: ⁊ quis sit firma colūna in petra. Si em̄ ventus tentatiōis aliquē frāgit, arundo fuit. Si tentationi resistit: colūna firma permansit. Si pluuia diuine aiad uersionis aliquē asperserit ⁊ ille impatiēs extitit: arundo fuit. Si patiens fuit, columne firmitatem habuit. Si ad flumē alicui⁹ persecutionis aliquis eradicatur: arundo fuit. Sollicitus pseueranerit: colūna extitit. Beatus igitur Johannes non fuit arūdo, sed firma columna. Passus est enim ventum quando iudei pro Christo ipsum reci perevolverunt: sed non potuit flecti. Passus est pluuiam quando deo permittente fuit incarceratus: sed non potuit commoueri. Passus est flumen quando decapitatus fuit: sed non potuit a soliditate iustitie eradicari. ¶Secūdo habuit magnā incorpoze asperitatem: ideo dicit ipm mollibus vestibus indutum non esse. Scōm autem Chy. Tribus de causis potest quis vestes deferre. Primo propter ostentationē vane glorie sicut ille dives q̄ induebatur purpura ⁊ bysso. Secundo propter infirmitatē necessitatis humane: sicut ptz. Gen. iij. vbi deus ade ⁊ vxori sue tunicas pelliceas fecit: vt sez nuditatē suam tegerent ⁊ frigus arcerent. Tertio propter mortificationem carnis nostre sicut legitur. iij. Regū prio de Helia qui zona pellicea accinctus erat. Johannes igitur non ferebat vestes suas propter ostentationem: quia non erant vestes vanitatis, sed vtilitatis. Stabat etiā in deserto vbi a nemine videbatur. Nemo autem sicut dicit Grego. pulchras vestes portare appetit: vbi a nemine videri se credit. Nec ferebat eas simpliciter propter humanam necessitatem: quia vestes depilis camelorum facte cū sint frigide, ad frigus expellendum nō inueniuntur idonee. Ferebat autem eas propter carnis mortificationem: ⁊ tamen mortificatione non indigebat: qui in vtero sanctificatus fuerat: qui nunq̄ peccatum commiserat. qui angelicam vitam ducebat. Quid ergo nos dicturi sumus qui in mundi nascimur: qui peccata multa committimus: qui sepe brutalem vitam ducimus: ⁊ tamen nullam carnis molestiam pati volum⁹? ¶Tertio hꝫ buit magnam in ore veritatem: ideo dicit ipsum fuisse prophetam ⁊ plusq̄ prophetā. Cū em̄ q̄dā pphete fuerint de preterito vt Moyses, q̄dā de futuro vt Esaias, q̄dē de pñti occulto vt Elizabeth. Johānes q̄dā oēs istas tres prophetias habuit: scilz de preterito: qz christi natiuitatem de spiritu sancto factam esse nouit. Johā. iij. Qui de terra est de terra loquitur: qui de celo venit super oēs est. De presentiqz cognouit ipm esse filium dei. Joh. j. Ego vidi ⁊ testimonium perhibui: quia hic est filius dei. Et de futuro cum dicit ipsum in ara crucis esse immolandum. Johan. j. Ecce agnus dei ⁊c. Circa hoc autem sciendum q̄ sunt quidam prophete dei: quidā diaboli. Quidā fuerunt primo prophete diaboli ꝫ postea facti sunt dei: ⁊ quidam pphete dei sed postea facti sunt diaboli. Prophete dei sunt qui instar Johannis sunt prophete quantum ad tempus preteritum, presens, ⁊ futurum. qui scz tempus preteritum bene expēderūt, ⁊ pñs bñ expēdūt, ⁊ futurū bñ expēdere itēdūt. Alij vo sunt pphete diaboli q̄tum ad tps preteritum: qz ipm in vanitatib⁹ assumpserūt: sed postmodum facti sunt pphete dei: qz ⁊ pñs tps deo dāt, ⁊ futurū dare pponūt. Dicit em̄ Bern. q̄ vere penitēs de penihil perdit: qz preteritum recupat per satisfactionem, ⁊ pñs tenet p bonā operationē, ⁊ futurū p immobilē voluntatē. Alij sunt prohpete diaboli: qz preteritū male assumpserūt: ⁊ pñs male expēdunt, futurum aūt qō oino dubiuz est deo dare volunt dicētes. adhuc phiam agam. Talis propheta fuit balaā: de quo dicitur Nu. xxiij. qui ait. Moriatur aīa mea morte iustorum: ⁊ fiant nouissima mea horum similia. Non enim desiderabat hūisse bonā vitam iustoruz preteritā, nec habere bonā pñtē: sed tm̄ futurā. ¶Quarto habuit magnam in vita sanctitate: ideo dicit seu fuisse angelum. In angelo aūt tria reperiunt: scz essentie puritas, obedientie velocitas, ⁊ feruens charitas. ps. Qui facis angelos tuos spūs. ecce quāta puritas: subtantia enim spiritualis de se purissima est. Et ministros tuos. ecce quanta obedientie velocitas. Ignem vrentem: ecce q̄ feruens charitas. Tam purus autem est angelus q̄ Dionysio speculum purum vocatur. Sic Johannes tāte puritatis extitit q̄ omnes nostras impuritates in eo possumus speculari. Ibi enim quasi speculari possunt deformitatem cupiditatis sue: quia omnia terrena contempsit. Ibi superbi deformitatem elationis sue, quia profunde se humiliauit. Ibi immundi, deformitatem concupiscentie sue quia virgo extitit. Ibi gulosi deformitatē voracitatis sue: quia abstinens fuit. Ibi vane glorioſi deformitatem ambitionis sue: quia de pilis camelorum vestes portauit. ¶Quinto habuit feruentem charitatem propter quam omnia despexit. Cāti. viij. Si dederit homo oēm substantiā domus sue pro dilectione: quasi nihil despiciet eam. Ideo conuenire potest sibi illud Piere. xij. Relīq̄ domū meā: dimisi hereditatem meā, dedi dilectā aiaz meā in manus inimicorū meoꝝ. Cum em̄ esset filius summi sacerdotis ⁊ vnicus pñs fuit: ipse tamen domū paternā deseruit: hereditatem sibi debēdā ptēpsit ⁊ eremū intrauit: ⁊ tandē aiam suā pro iustitia in morte dedit. ¶Sexto hūit prōptā obedientiā. Est aūt q̄dā obedientia in pfectis: ⁊ hec nō debet habere aliquid de suo. Quedam in aduersis: ⁊ hec debet habere de suo. Quedam in medijs: ⁊ hec aliquid debet habere de suo, ⁊ aliquid de non suo. Preceptum sibi fuit quoddam magni honoris: vt sez xp̄m baptizaret: ⁊ hec obedientia nihil habuit de suo: quia humiliter recusabat. Preceptum sibi fuit a spiritusancto quoddam magne difficultatis: vt scilicet homines fugeret ⁊ desertum intraret: et hec obedientia multū habet de suo: qz protinus obediuit. Preceptū sibi fuit quoddā q̄ habebat dignitatē ⁊ difficultatē: scz officiū p̄dicandi: quod quidē est dignissimū qz fuit officium xp̄i ⁊ est laboriosum. Johannes autē illud officiū sibi nolvit vsurpare cum esset officium dignū: ⁊ tm̄ nolvit recusarre cū esset officiū laboriosum. Non em̄ seipsum mittere volvit: sz vsq̄ ad annū trigesimuz expectauit: ⁊ tūc deo precipiēti obediuit. Vñ ꝺr Luc. iij. Factū est verbū domini sup Johannē zacharie filiū in deserto ⁊ venit in oēm regiōem iordanis p̄dicans baptismū penitētie in remissionem peccatorum.

¶Sermo tertius.

Cum audisset Johēs in vinculis opa xp̄i ⁊c. Multi audierunt verba xp̄i: ⁊ eis nō pfuit: quia sibi credere noluerunt. Hebre. iij. Nō pfuit eis sermo auditus non admixtus fidei. Alij viderunt miracula christi ⁊ eis non profuit: quia ea peruerterunt. Mat. xij. In beelzebub pnīcipe demoniorum eiecit demonia. Alij viderunt sanctitatem ⁊ opera xp̄i et eis non profuit: quia ea imitari contempserunt. Sap. ij. Grauis est etiam nobis ad videndum quoniam dissimilis est aliis vita illius. Johannes autem in carcere positus: et verba Christi referri audiebat cum reuerentia: ⁊ miracula eius cum admiratione multa: ⁊ sanctitatem ⁊ opera eius cum deuotione magna: ⁊ ideo sue incarcerationis oblitus ⁊ de salute discipulorum sollicitus: discipulos ad eum misit vt audirent verba eius quib⁹ instruerentur: viderēt miracula ei⁹ quibus cōuerterent: ⁊ sanctitatem et opera eius quibus edificarentur. ¶Notandum aūt q̄ iohannes in quadruplici carcere fuit in hoc mūdo. Primus est carcer deserti i quo ꝓpter deū se multo tē poze incarcerauit: vt sensus suos mūdos seruaret quos ixp̄i obsequiū debebat suo tpe mācipare. Sciebat em̄ q̄ in mūdo sensus suos conseruare nō potuisset mūdos: qz visus ibi sepe corrūpitur vanitates videndo. Auditus: fba detractoria audiendo. Olfact⁹ varios odores redolendo. Os vana sepe loquendo. ⁊ manus eas sepe ad illicita extendendo. Voluit igitur in desertum fugere vt mundos seruaret oculos: quibus spiritum sanctum in specie columbe ⁊ dei filium erat aspecturus. Aures: quibus vocem patris erat auditurus. Os: quo christi testimonium erat prolaturus. Olfactum: quo christi odorem erat persensurus. Et manus: quibus xp̄m erat baptizaturus: ⁊ digito ostensurus. ¶Qui igitur sensus suos corporales diligenter custodit quatuor magnas vtilitas inde accrit, quas ponit propheta dicens. Si mei non fuerint dñati. Vocat autez oēs sensus proprios qui tūc non dominant q̄n sub ratione dño coercentur. ¶Prima vtilitas

est preseruatio a maculis z sordib⁹ futuris. Ideo dicit tūt immaculat⁹ ero. Ideo sancti. Job vt a dictis maculis futuris se ꝓseruaret dicebat Job.xxxj. Pepigi fed⁹ cum oculis meis ⁊c. Sicut enim dicit Hie. ⁊. Ascendet nros per fenestrā nostrā ingressa est domū nr̄am. Scōa vtilitas est emundatio a delictis ꝓteritis nō tm̄ parvis z magnis sed etiaz maximis. Ideo subditur, z emundabor a delicto maximo. Jō idem propheta postquā ex incauto aspectu in delectum maximum ceciderat: sensus eos post modū custodiuit. z iō mundari ꝓmeruit. Sed qz ipsos per se custodire non sufficit, a deo custodiendos petūt dicens. Auerte oculos meos ne videāt vanitatē: in via tua ⁊c. Tertia vtilitas ē qz oratones talium sunt deo placite. iō subdit. Et erunt vt complaceant eloquia oris mei. Propter hoc monet nos deus vt in cubiculum cordis intremꝰ z hostia sensuū foris claudam⁹. Esa.xxvj. Vade de populo meo intra i cubicula tua z claude ostia super te. Quarta vtilitas est: qz meditationes nostre sunt deo accepte. Jō subdit. z meditatio cordis mei in cōspectu tuo. Jō sancti viri tē pus nocturnū eligūt ad meditādum: quia tunc nō impediūtur distractione sensuum. ꝑs. In matutinis dñe meditabor i te. Idē. Meditatꝰ sum nocte cū cor. Scōs est carcer corporis ꝓpr̄ij. Deꝰ em̄ aiam quodāmodo corpori incarcerauit qñ ipam spūalem substantiam carni vnuit qđ maxime tribus de causis fecit quarū primas duas ponit Greg. nazāzen⁹. Prima est vt aia in carne z per carnē merita multa cōquireret, plura em̄ sunt in qtib⁹ aia ꝑ carnem meretur, in quibus sine carne mereri non posset sicut est cōtra carnales cōcupiscentias decertare ieiunare peregrinationē assumere z martyrium sustinere. Scōa est vt anima, carnē ipsam tanq̄ fidel⁹ custos deo cōseruaret z custodiret z eā i supnis sedibus collocaret. Caro em̄ ꝑ se beatitudinis susceptiua nō est nisi mediāte alia stola immortalitatis indueret. Tertia est vt deus vniuersum summ perficere. Cum em̄ sit quedā creatura pure corporalis sicut creatura insensibilis: quedā pure spūalis vt angelus: oportuit a hinc vt dei vniversum cōpleretur qđ alia fieret creatura que carne z spiritu esset cōposita vt est homo. Deut.xxvij. Dei pfecta sūt opa. Ab isto carcere corporis sancti viri educi desiderāt tripliciter de causa: iuxta illud ps. Educ de carcere aiam meam ad cōfitendū nomini tuo ⁊c. Primo em̄ exire desiderant vt a se quantur mentis locū ditatē. In isto enim carcere sunt semp in tristitia: sz exuti, in letitia semper erūt. Et ideo prephera posuit. Educ de custodia siue d carcere animā meā. statim subiūxit, ad cōfitendū nomini tuo. i. vt laudet z glorificet nomē tuū. Esa.xxxv. Gaudiū z letitiam obtinebunt: z fugiet dolor z gemitus. ¶ Scōo vt assequantur propinquorum z amicorꝰ societatem. Unde subdit. We expec. iusti. Hinc ē qđ sancti morientē ad pres suos siue ad populū suuz apponi dñr. Gene.xxv. Mortuus ē abra hā in senectute bona positusq; est ad populū suum. ¶ Tertio vt assequatur z possessionem domoꝝ suarum z totius hereditatis plenā facultatē. Unde subdit. donec retribuas mihi. ꝑs. Tu es q restitues hereditatē meam. Tertius est carcer mundi de quo sancti viri qua dr̄uplici causa exire desiderāt. ꝑs. Heu mihi qr inco la tus meus ꝓlōgatus est ⁊c. ¶ Primo quia ista peregr. natio est nimis longa qđ notatur cum dr. Heu mihi quia inco. me⁹ ꝓtract⁹ est. Licet em̄ sit vita breuis: amanti tamen nimis lōga videt. Unde dicit glo. abidez. c. 6 sit tps breue, amāti desiderio tm̄ nimꝭ longum esse videt. Scōo qz sancti viri habēt hic hospitia ruinosa: qđ notatur cū dr habitaui in tabernaculo cedar. Istam em̄ literam exponit glo. Dicitur aūt tabernaculū a taberna, sicut dicit Hugotio. eo q non sit domus stabilis: sz ad tps durās: sicut fit in nūdinis. Sic z sancti viri non habēt hic ciuitatē manentem sed futuram inquirūt: sicut dr Heb.xiij. Tertio qz habēt vitā tenebrosā. qđ notat cum dr Cedar. qđ interpretatur tenebre. Job.xxxvij. Nos qui peimmolatimur tenebris. Quarto qz habēt societatem quersum: qđ notat cū dicitur Cum his qui oderūt pacē erant pacifica. q habent em̄ malos socios. s. mundū carnē z diabolū. Mūdus eos cōturbat ꝓ passionē. Joh.xvj. In mūdo pressurā habebitis. Caro ꝑ impugnationē. Gal.v. Caro cōcupiscit aduersus spūm. Et diabol⁹ immittēs

do dissensionē.

do dissentiones. Mat.xiij. Uenit inimicus homo z supseminauit zizania. ¶ Quartus est carcer tyrānī in q̄ Johānes posit⁹ fuit propter veritatē triplicē. Primo ꝓpter veritatem iustitie quā defendebat. Dicebat em̄ herodi. Marc.vj. Non licet tibi habere vroꝛem fratris tui. Scōo propter veritatem doctrine quā predicabat. Nam fm Josephū. Uidens herodes populi multitudinē ipm̄ sequentem eum in carcere posuit. Tertio ꝓpter veritatē vite quā tenebat. Sicut em̄ serpentes odorē vineaꝝ fugiunt: z noctue lucē solis nō sustinent. Sic iudei vitaz Johannis immitari nō volentes ipsaz diabolo ascribebāt. Mat.xj. Uenit Johānes non manducās neq; bibēs: z dicūt demoniū hz. Jstū aūt carcerem tyrānorum sancti viri patienter portāt scientes quod ex tribulationib⁹ ꝑtis vite tria bona aq̄rūt. Primo dei imaꝫ expurgātē. Eze. Qđ lima ferro z flagellū grano et fornax auro: hoc facit tribulatio viro iusto ⁊c. Secūdo dei gratiam dulcorātem. Unde ipsi persecutores apes vocantur. ps. Circūdederunt me sicut apes. Apes enim lz pungant: tm̄ mella componūt. Sic etiam q̄dis caro iusti tribulationib⁹ crucietur: tm̄ eis animā dulcedine gratie saginat. Tertio dei gloriam letificantē. vñ Aug. in lib. l. hom̄e liarū. persecutores vocat torcularia z molas: sanctos aūt qui ꝑsecutionez patiunt vocat vinū z oleū. Postmodū in fine concludit. Considera q̄ illi qui te persequunt apud deum velut mole aut torcularia deputantur. Tu vero quasi oliua z q̄sivua le gitima paruo tpe pressuram molarū iustinere cogeris, sed postea illus fine fine remanebit opprobriū: z tu felici consumma tione transibis ad regnum.

¶ Dñica.iij. aduentus. Sermo.j.

Misserunt iudei ad hierosolymis sacerdotes z leuitas ad Johannem vt interrogarent eum. Tu quis es. Joannis.j. In isto euangelio plura per ordinem querenda occurrunt. Primum quare iudei potius opinabantur de Johanne quod esset xps q̄ de domino iesu xpo. Ad hoc respondet Chrys. q̄ hoc fuit triplici de causa. Primo propter habit⁹ asperitatē: xps em̄ ferebat vestes cōmunes, Johānes aute vestes de pillis camellor̄ cōfectas. Scōo ꝓpter victus penitatē: qz xps panē z vinū cū pctōribus comedebat z bibebat. Johānes aute habuit durissimū victū z vitabat cōsortia pctōr̄. Tertio ꝓpter gen⁹ illustre qz xps de fabro ꝓgenitū esse credebāt, vide pauꝑre muliere natum esse sciebāt. Johānez vero filiū summi sacerdotis esse cognoscebant. ¶ Scōa q̄stio est quare Johānes negauit se esse Heliaz cuius dñs dicat Mat.xj. z ſ vultis recipere ipse est Helias. Ad qđ dicendū q̄ fm Dionysiū in omni re reperiuntur tria. s. substantia virtus z operatio. Johannes igitur non fuit helias quātum ad substātiam: fuit tm̄ Helias q̄tū ad virtutem z operationē. habuerūt em̄ ambo eadem virtutes. s. temperātiam in abstinendo: fortitudinē inconstanter reprehendendo: prudentiā in ꝓphetizādo: z iustitiā: in veritatem defendēdo: quia Johānes iustitiam defendit vsq; ad mortem z Helias vsq; ad mortis cōminationē: sicut patet. iij. Regnum.xix. qñ Jezabel mortē sibi cōminata est ⁊c. Habuerūt etiam ambo eandē operationem sz idē officiū: qz vter q̄ fuit precursor: sz ille i scōo aduētu, iste in primo. ¶ Tertia q̄stio est quare negauit se esse ꝓphetā cū dñs dicat eū non solū esse prophetā: sz z plusq̄ phetā. Ad qđ dicendū q̄ prophete tripliciter accipi pōt aut ġhaliter, aut specialiter, aut singulariter. Primo pōt accipi ġhaliter ꝑ quoliber ꝓpheta z tunc dixit se non esse ꝓphetam sz tm̄, qz plusq̄ ꝓpheta erat. tanq̄ si aliquis diceret de imꝑatore q̄ nō esset rex sz tm̄: qz ē plusq̄ rex qz iperator: z tamē in veritate est rex qz ois imperator est rex: sz nō ois rex iperator. Sic Johānes dixit se nō esse ꝓphetā: qz erat plusq̄ ꝓpheta: qz ois plusq̄ ꝓpheta ē ꝓpheta: sz nō ois q̄ est ꝓpheta est plusq̄ ꝓpheta. Scōo pōt accipi ꝓpheta specialiter sez ꝑ ꝓpheta. i. ꝑ messia in lege ꝓmisso. De quo dr Deut. xviij. ꝓphetā suscitabit vobis dñs de fratribus vestris. ipm̄ tanq̄ me audietis. Et q̄tum ad hoc veritatem dixit q̄ prophetas non esse esserunt. Tertio pōt accipi ꝓpheta singulariter: z sic fm glo. accipit pro helisco prophetā qui apud iudeos an-

Universidad de Deusto

tonomastice ꝓpheta dicebatur, ⁊ eximi⁹ prophetarū propter plenitudinē ſpūſſancti ꝓphetandi ⁊ miracula faciendi: que in duplo acceperat ab helia. Zꝑe etiā baptiſma figurauit: qñ Naamā ſepties in iozdane lauare fecit. Credebāt igitur iudei Johannem heliſeum eſſe Tunc quia baptizabat, Tunc qz tantam ſpūſſancti plenitudinem habebat. Quantum ad hoc etiam Johānes vez dixit: qñ ꝓphetā eſſe ſe negauit. Nō erat igit Johānes helias vel heliseus ſz vtroq; maior. Nā in helia fuit ſpiritus ſimplex, i heliſeo duplex: vt habetur. iiij. Regū. ij. In Johāne ꝙo tripler qz prophetauit in vtero qñ xp̄m agnouit. Zn mūdo qñ xp̄m digito demonſtrauit in limbo qñ a dūctum xp̄i ſanctis patrib⁹ nūciauit. Maior igitur fuit ꝙ helias ⁊ heliſe⁹: qz helias habuit ſpiritu⁹ prophetie tantum in vita: heliseus in vita ⁊ in morte quādoq; mortuus mortuum ſuſcitauit. iuxta illud Eccleſia. xlviij. Mortuum prophetuit corpus eius. Johānes aūt habuit et ante vitā ⁊ in vita ⁊ poſt vitam. ¶ Quarta queſtio eſt quare Johānes vocatur prophetа ⁊ pluſq; prophetа. Ad quod dicendum q̄ prophetarum quidam habuerunt ſpiritū prophetie tātum de preterito quidam de preſenti occulto: quidam de futuro. Johānes aūt de omni tempore habuit ſpiritum prophetie. Unde dicitur Johan. j. ipſe eſt qui poſt me venturus eſt. Ecce ꝓphetia de preterito. Cui⁹ non ſum dignus ſoluere corrigiā calciamēti. Ecce ꝓphetia de preſenti occulto. Uel poteſt dici q̄ Johannes ꝺr pluſq; ꝓpheta: qz ceteri ꝓphete habuerūt ſpiritū ꝓphetie in vita. Zſte aūt (vt ſupra dictū eſt) habuit et ante vitā et in vita et poſt vitā. ¶ Quinta queſtio eſt quare appellauit ſe vocē. cui⁹ prima rō eſt: qz verbum in corde eſt ſed manifeſtatur per vocem dicentis ⁊ ponitur in corde audientis. Et ſicut nihil ominus ꝙbum adhuc remanet in corde dicētis ⁊ audientis: ⁊ vox tranſit. Sic etiam xp̄s qui eſt verbum in corde patris ad nos venit. ⁊ Joannes ipſum nobis manifeſtauit. Et ſic xp̄s remanet in corde patris per eternā gnationez: ⁊ in cordibus nr̄is per fidem ⁊ Johannes trāſiuit per mortē. Scōa ratio eſt: qz ſicut verbū prius eſt q̄ vox: tamen vox venit ⁊ preit ꝙbū: ſic xp̄s fuit añ Johānē. Uñ ipſe dixit Johannis. xj. Prior me erat. Tamē Johannes preceſſit xp̄z. Lu. j. ipe p̄cedet ante illū ꝛc. Tertia ratio ē: qz ſicut vox cōiuncta eſt verbo: nec tamen eſt verbum: ſic Johānes multa ſanctitate conīūctus fuit xp̄o: nec tamen fuit chriſtus Nam xp̄s ſponſus fuit. Johānes amicus ſponſi, vt dicit Jo. iij. xp̄s fuit ſol: Joānes lucifer. vt dicit Job. xxxviij. xp̄s fuit ſignis: Johānes facula. vt ꝺr Eccleſi. xviij. Ecce q̄ta ſimilitudo fuit Johānis ad xp̄m: ⁊ tñ non fuit chriſt⁹. ¶ Sexta queſtio eſt quare dixit Johānes de chriſto qui poſt me venturus eſt, cum tamen tam veniſſet. Et quare dixit qui ante me factus eſt. Aut em̄ hoc intelligitur in q̄ntum homo: ⁊ tunc non videtur eſſe vez: quia chriſtus nō eſt factus homo ante Johānem ſed ecōuerſo. Aut inquantū deus: ⁊ tunc ſimiliter non eſt verum quia deus non eſt factus. Dicendum qō Chriſtus poſt Joannē erat venturus: quia poſt ipm erat predicaturus et baptizaturus et moriturus. Quod autem dicitur ante me factus eſt: poteſt intelligi inquantum homo ⁊ inquantū deus. Nā inquantū homo, factus eſt ante eū non tempore ſed dignitate: vt dicatur ante eū factus eſt. i. ſibi platus. Inquantum autem deus, eſt ante eum fact⁹. Et in tempore, qz ab eterno: ⁊ dignitate: qz eſt ſup er omnia deus. Imo etiā eſt et ante Abrahā. Johā. viij. Anteq̄ Abraham fieret ego ſum. Imo etiā ante luciferum ꝑs. Sntelucifer ū genui te. Et tūc factus impropie accipitur qz non eſt factus ſed genitus. ¶ Septima queſtio eſt quare dixit medi⁹ veſtrū ſtetit ꝛc. Ad qō dicēdū q̄ caro humana in nobis eſt terra. Eccleſij. De terra facta ſunt oia: ⁊ in terrā pariter reuertētur. Zn xp̄o aūt eſt medium terre. ꝑs. Deus aūt rex nr̄ ante ſecula ꝛc. i medio terre. i. in carne humana. Natura eſt humana habuit deo extrema. Unum quo fuit ſub innocentia. Aliud quo fuit ſub miſeria. Caro aūt xp̄i cū vtroq; extremo participauit: ⁊ iō mediū terre fuit. Nā deprimo ſtata accepit innocentiam. de ſcō peccatū ⁊ miſeriā. ⁊ ideo dixit ſtetit: quia nunq̄ cecidit ſedit vel iacuit. Cadit quis per petū: ſedet per ociū: iacet per conſuetudinē lōgā in malo. Zn chriſto aūt nihil iſtoz fuit: et ideo ſemper ſtetit. ¶ Octaua queſtio eſt qualiter itelligitur quod dixit. Nō ſum dign⁹ vt ſoluā eius corrigiā calciamenti. Ad qō dicendū q̄ poteſt intelligi ad literā q̄ propter xp̄i ſublimitatem ⁊ parnitatē non reputabat ſe dignum chriſto etiā in fimū ſeruitiū exhibere. Uel per hoc voluit incarnatiōis miſteriū deſignare. Zn xp̄o quidē eſt diuinitas caro et anima. Per pedē ſignat diuinitas: qz ſicut pes totum corpus ſuſtētat. ſic ⁊ diuinitas omnia portat. Hebr. j. Portansq; oia ꝙbo virtutis ſue. Per calciamentum intelligit caro mortalitati ſubiecta q̄modo diuinitati veſtis effecta. Uñ dicit Greg. Uenit ad nos diuinitas calciata. Per corrigiā ſignatur ei⁹ aia: qz ſicut corrigia calciamēti pedi aſtringit: ſic mediāte aia carni diuinitas ſociat. Quia igit nō cognoſcit mediū: non cognoſcit aliq̄ extremoz. Zn hoc q̄ dixit ſe nō eſſe dignū. i. ſufficiētē cognoſcere xp̄i aiam: dat itelligere q̄ nō fuit ſufficiēs cognoſcere nec carnē de ꝟgine genitā: nec diuinitatē eternā. Uel i hoc q̄ dixit ſe nō eſſe dignū corrigiā calciamēti ſoluere: dat intelligere ſe nō eſſe dignū xp̄i ſpōſaz. i. eccleſiā vſurpare. Et iſtō ꝺr ſm morē legis. qz vt habet Deu. xxv. Calciamētū detrahebat ab illo q̄ ſpōſam ducere recuſabat, ⁊ ille q̄ detrahebat, ipam ſibi ſpōſam accipiebat.

¶ Sermo. ij.

Ego vox clamantis in deſerto: dirigite viam domini. Johan. j. Apud indeos tres opiniones de iohanne eſſe videbantur. quidam enim dicebant ipſum eſſe Chriſtum propter nimiā eius ſanctitatem ⁊ baptizandi authoritatem. Alij dicebant ipſum eſſe heliā ꝓpter habitationem deſerti: abſtinentiam cibi: aſperitatem indumēti: ⁊ feruorem zeli. Alij dicebant ipſum eſſe aliquē magnū ꝓphetam de prioribus ſuſcitatuz ꝓpter gratiā prophetādi: ſicut gl. innuere videt. Zdeo ad ipſum nūcios direxerūt: vt ſup his ab eo diſcerēt veritatē. Et cum reſpōdiſſet ſe nō eſſe chriſtū: neq; heliā neq; ꝓphetam. dixit ſe eſſe vocem ego inquit vox clamātis in deſerto ꝛc. Ubi dicit ſe ad tria miſſum fuiſſe. ſ. ad p̄cedēduz: ad. clamādum: ⁊ ad dirigendū. ¶ Primo ad p̄cedendum cum ꝺr. ego vox. Sicut em̄ vox naturaliter precedit verbū: ſic Johānes p̄ceſſit xp̄m. Chriſtus em̄ verbū eſt patris omnipotentis. Jo. j. Zn principio erat verbū ⁊ verbū erat apud deū ⁊ deus erat berbuz. Cuius verbi Johannes ſe vocē dixit, qz eius precurſor ⁊ p̄co erat. Scdo ad clamandū cuz ſubiungit. Clamantis in deſerto. Tertio ad dirigendū cū ſubdit. Dirigite viā dñi. Primo igitur dicit ſe miſſum eſſe ad precedendū qz xp̄m p̄dicādo ⁊ baptizādo p̄ceſſit iō dixit. Ego vox. De voce aūt ſic dicit Jſido. in libro etymolo. perfecta vox eſt alta clara ⁊ ſuauis. Alta vt clamare in ſublimi ſufficiat. Clara vt aures audientium adimpleat. Suauis. vt auribus audiētium blandiat. Et ſubdit. Si aliquid ex his defuerit pfecta vox non erit. Talis fuit vox predicationis Johannis. Fuit em̄ alta: qz primus de altis ⁊ celeſtib⁹ predicauit. cū dixit Ma. iij. c. Penitētiā agite appropinquabit em̄ regnū celoz. Nuſq; em̄ in tota ſacra ſcriptura audirum fuerat nominare regnū celoz: niſi cū Johānes hoc ipm primo nominauit. ¶ Scdo fuit clara. Illa p̄dicatio eſt obſcura que ſit verbo ſz obſcuratur malo exēplo. q̄d aūt in Johāne fuit: vox clara ⁊ predicatio ſonora extitit ſcz doctrina eius ⁊ cōuerſatio eius ⁊ paſſio eius. Nā doctrina eius p̄dicabat fidei veritatē, converſatio magnā ſanctitatē, paſſio magnanimitatē. ¶ Tertio fuit ſuauis ⁊ maxime qñ loq̄bat cū bōis: Chryſ. Sermo Johannis ſeuer⁹ fuit ⁊ lenis. Nā cum populo iudeoz viriliter ⁊ fortiter: cū rege audacter: cū ꝓphetis diſcipulis leniter cōferebat. Talis debet eſſe vox cuiuſlibet predicatoris. ſ. alta: qz nō debet deſcendere ad terrā. i. ad terrenū cōmodū: nec ad fauorem humanū: ſed ſurſum elevari ad deū. Talis erat vox Apoſtoli qui dicebat prime Theſſa. ij. Non enim aliquā fuimus inter vos in occaſionem anaritie Deus teſtis eſt. Ecce qz nō deſcendebat ad terrenum commodū. nec querentes ab hominibus gloriā. Ecce qz non deſcēdebat ad fauoꝛē hūanū. Et facti ſum⁹ parvuli in medio veſtri. Ecce qz nō intēdebat niſi tantū

honorem diuinū z fructū alarū. ¶ Scō debet esse vox suauis vt p̄dicet feruēter: quoad tepidos. Dulciter quoad deuotos. Et sapiēter quoad oēs. ¶ Secundū enim philosophū. Voces sunt note earū passionum que sunt in aīa. Et hoc eis signum est q̄ cor suum fuit inflāmatū igne charitatis diuine: dilcoratū melle deuotionis interne: z illustratū lumine sapientie. Hinc est q̄ in arca moysi erant virga manna et tabule. Quia in predicatore debet esse virga acris correctionis quoad tepidos. Manna dulcis exhortatiōis quoad deuotos. Et tabule discretionis quoad oēs. ¶ Tertio debet esse clara partes enī vocis sunt vt syllabe: q̄ ola que sunt in p̄dicatore debent esse predicantia. Alias eius vox siue doctrina non est clara. prime Timo.iiij. Exemplum esto fidelium in verbo: in conuersatione: in charitate z c. Hieroñ. super exodū vbi loquitur de veste sacerdotali. Omnia īm̄t sacerdotis debēt esse vocalia: vt veritatē quā mente cōcipit habitu resonet: vt quicquid agit, q̄cquid loquitur de eternis sit. ¶ Secūdo iohānes fuit missus ad clamandū. Ideo ōr clamātis in deserto. Dicūt enī Remigius z Chrys. super hunc locū, q̄ trib⁹ de causis clamamus. s. q̄n loquimur longe positis: aut q̄n loquimur surdis: aut q̄n loquimur ex ira. Predicatores igit̄ debēt clamare non tñ ore: sed etiā mētio cordis feruore. Prio q̄n loquunt̄ peccatorib⁹ qui longe recesserunt a deo. Et ideo post eos dñt clamare z dicere illud Esa. xlvj. Redite preuaricatores ad cor z c. Et ly dicat̄ proverb. xv. Longe est dñs ab impijs. deus tñ nunq̄ se elongat ab hoīe: sz hō a deo. Et sup hoc dionysius ponit exemplū di. Si enī nauis impingat in petrā petra videbit elongari: z tñ petra immobilis permanet: z nauis se elongat. z quanto fortiꝰ impingit tāto magis se elongabit peccator contra eum impingit q̄n peccm̄ mortale committit: et tunca deo se elongat: z deus immobilis stat: quanto grauius peccat tanto amplius se elōgas. Longe a peccatorib⁹ salus. z tñ peccator elōgando se a deo: appropinquat ad deum. Sicut homo volens se elōgare se ab oūēte: appropinquat ad occidentē: z si ab austro, appropiquat ad aq̄lonem: quia oriens z occidēs in deo sunt mia z iustitia: auster z aquilo eius gratia z potentia. Qui igitur elongat se ab eius misericordia: appropinquat ad eius iustitiam. z qui elongat se ab eius gratia appropinquat ad eius potentiam. Sicut patuit in iona qui voluit fugere deum precipientem: z inuenit deum punientem. psal. Quo ibo a spiritu tuo z quo a facie tua fugiaz? Qui vult redire ad deum: oportet q̄ redeat a deo ad deuz: id est a deo irato ad deum placatum: a deo puniente ad deum miserentem. Secūdo predicatores debēt clamare: quia loquūtur surdis. Anima tripliciter audit: aut quando intelligit: aut quando intellectu approbat z diligit aut quando intellecta opere perficit. Peccator autem est surdus: quia nec verba dei vult intelligere. ps. Noluit intelligere vt bene ageret. Aut si intelligit non sibi placent: sed displicent. Ecclesiastici. xxj. Audiet luxuriosus z displicebit ei. Aut audiēdo non complet: ideo reprehēditur. Esa. lxvij. Qui apertas habet aures nonne audiet? De talibus dicit ps. Sicut a spidis surde z obturantis aures suas. Aspis neaudiat incantātes vnam aurez claudit cū terra, aliā cū cauda. Quar⁹ claudit aurem suam cuz terra terrena nimis diligendo. Contra quod dicitur hier. xxij. Terra terra terra. audi verbum domini. Et dicitur ter terra, quia auarus habet terram in ore de terrenis loquendo in corde de terrenis meditando: z in manibus ꝓpter terrena omnia faciendo. Aesi dicat, prophesta. Tu auare qui habes terram in ore in corde z in manib⁹: terram ipsam proij cere z verbum dei ad cor tuum intrare permitte. Claudit etiam aliam aurez cum cauda id est cum spe longioris vite. Sed spe decipitur: quia vita sibi subito abbreuiatur. Job. xxj. cap. Ducūt in bonis dies suos: z in puncto ad inferna descendunt. Tertio predicatores debent clamare: quia debēt loqui extra per zelum ps. zelauī super iniquos z c. Debemus tamen ad peccatores habere amorem: odium: z compassionez. In peccatore enim tria considerantur: scilicet natura: culpa: z pena eius ipsius anima est obligata. Considerando igitur naturam debemus ipsum diligere. Cōsiderādo eius culpam: debemus ipsuz odire. Unde dicit Aug. Cum dico homo malus, duo dico homo z malus. Inquantum homo est diligendus: inquantum malus est odiendus. Considerando enim eius pēnam est: est obligatus z eius periculū in quo est positus, debemus sibi compati et condolere psalmus. Vidi prevaricam z c. ¶ Tertio iohannes dicit se missum ad dirigendum cum ait. Dirigite viam domini. Sicut autem dicit dionysius. Tripler est motus: scilicet circularis obliquus et rectus. Eodem modo possumus dicere q̄ tripler est via scilicet circularis: obliqua: z recta. Per circularem viā vadunt amatores mundi psalmus. In circuitu impij ambulant. Glosa ibidem. id est in cupiditate rerum temporalium que septem dierum repetitione voluuntur: z ideo nunq̄ perueniunt ad octauam id est ad gloriam que dabitur in octaua. Per viam obliquā vadunt vane glorie si: qui in his que faciunt obliquam intentionem gerunt volēs ab hominibus videri atq̄ laudari. Matthei vigesimo tertio. Omnia opera sua faciunt vt videamur ab hominibus. Per rectam vadunt humiles z mansueti, quia omnia a deo tanq̄ a principio recognoscunt: z ad ipsum tanq̄ ad finem cuncta reducunt. De quibus hic dicitur dirigite viam domini z c. sicut habetur Esa. xl. vnde Johannes ista verba assumpsit. Et subditur. Rectas facite in solicitudine semitas dei nostri. Rectum enim est cuius medium non exit ab extremis. Deus est alpha z o, principium z finis. sicut dicitur Apocalyp. j. Ille igitur ab istis extremis non exit qui sicut oia a deo habere se nouit: sic ad ipm omnia opera sua dirigit et solummodo sibi placere intendit.

¶ Sermo tertius.

Dirigite viam domini z c. Quando aliquā personam honorabilem in proximo expectamus: quatuor facere consueuimus scilicet viam dirigere, hospitiuz preparare, epulas ordinare: z vestes pulchras assumere. Et quia in proximo expectamus salutatoris aduentum in carnem ꝑm ecclesie representationem: ideo ista quatuor studeamus sibi spiritualiter exhibere. ¶ Primo autem debemus sibi viam dirigere z preparare. Qualiter autem ista via sit preparanda determinatur Esa. xl. Vox clamantis in deserto parate viam domini. Omnis vallis exaltabitur z omnis mons z collis humiliabitur: z erunt prava in directa, z aspera in vias planas. Ex quibus verbis habetur q̄ via domini quadrupliciter preparatur scz defossa eleuando, tumentis deprimendo, tortuosa rectificando, z aspera remouendo. In anima nostra nimius timor aliquando inducit magnam fossam z vallem desperationis. Nimia vera spes et fiducia inducit nimium timorem presumptionis. Per montem presumptionis z timoris voluit ire Lucifer z cecidit. Per vallem diffidentie z desperationis iuit Cain z reprobatus fuit. Eleuandus est igitur nimius timor ad spem. Deprimenda est nimia presumptio ad timorem. Legitur de proprietatibus animaꝝ q̄ sunt quidam accipitres qui aues non capiunt nisi in aere. Et sunt quidam qui non capiunt nisi in terra. Columba vero naturaliter hoc cognoscit: z ideo si fugātur ab accipitre capiente in aere: statim ad terram se deiicit. Si vero ab accipitre capiente in terra: in aere se tenet z sic euadit. Sic anima quando tentatur ab accipitre infernali de nimia fiducia vel presumptione, statim debet se ad terram deiicere per timorem z humilitatem. Si autem tentatur de diffidentia, debet se sublenare ad spem. ps. Ascendūt vsq̄ ad celos z descendunt vsq̄ ab abyssum z c. Tertio debemus viam preparare: viam tortuosam rectificando: vt scz tortuosam intentionem non habeamus: sed ad rectum finem. i. ad deum omnia dirigamus. Colossen. iij. Omne quodcunq̄ facitis in verbo aut in opere ola in nole domini facite. Quarto debemus viam preparare: omnia prava in corde removendo scilicet et lapide superdie. Superbia enim instar lapidis cor durum facit. Job. xlj. Cor eius indurabitur quasi lapis. Lutum luxurie. Ecclesia. ix. Omnis fornicaria quasi lutum in via conculcabitur. Et spinas auaritie que solent semen spirituale in anima

suffocare. Luc.viij. Simul exorte spine suffocauerunt illud. ¶Secundo debemus domum dignam et hospitium preparare. scilicet cor nostrum. Ambrosi. in libro sermonum. Domos animarum vestrarum adornetis bonorum operum floribus: eas repleatis precioso castitatis odore. In ista domo sunt tres camere que debent esse pure et munde. scilicet memoria: intelligentia: et voluntas. In memoria habitat pater. In intelligētia filius. In voluntate spiritussanctus. Memoria enim secundum August. est mater intelligentie. Intelligentia enim nihil cognosceret nisi memoria sibi influeret. Similiter voluntas generatur a memorie intelligentia. Nemo enim aliquid vult nisi illud i memoria habeat: et nisi intelligentia aliqualiter cognoscat. Et sic memoria est mater intelligentie: intelligentia est proles memorie: voluntas ho procedit ad vtraq. Et ideo per quandaz appropriationem pater habitat in camera memorie: filius in camera intelligentie: spiritussanctus in camera voluntatis. In camera igitur memorie pater habitat per beneficiorū dei continuam recordationem. ps. Memor fui dei et delectatus sum. Maxime enim tria in memoria habere debemus: scilicet dei beneficia ad regratiandum: peccata nostra ad dolendum: et mortem nostram ad prenidendū. Deutero. xxxij. Utinam saperent. i. cuz sapore cognoscerent dei beneficia: et intelligerent sua peccata: atq; nouissima puiderent scilicet mortem. Ista autem talis meditatio cameram scopat et mundat. Psal. Meditatus sum nocte cum corde etc. In camera intelligentie habitat filius per fidem verā et sapientiā diuinā. Ephesi. iij. Habitare christū p fidem in cordib⁹ vris. In hac aūt domo intelligentie non debemus ponere sapientiam diabolicam que mors est ale. Rom. viij. Sapientia carnis mors est anime. Piere. iiij. Sapiētes sunt vt faciāt malū: bene aūt facere nescierūt. Nec sapiētiā mundanā q; vana est Sap. xiij. Uani sunt oēs hoīes in quibus nō est sapientia sine scientia dei. Debemus antē ibi ponere sapientiā dei. q; vita est anime. Que sm Aug. in duobus consistit. scilicet in cognitione dei et in cognitiōe sui. Unde ait in lib. soliloquiorū dicens. Deꝰ semper idem es: si nouerim te nouerim me. Ista autem sapientia que est per fidem domum intelligentie purgat et mundat. Actuum. xv. Fide purificans corda eorū. In camera volūtatis habitat spiritussanctus per amorem. Unde postq̄ dixit dominus Johan. xiiij. Si quis diligit me sermonem meum seruabit etc subdit. Et ad eū veniemus et mansionem apud eum faciemus scilicet per amorem. Ab ista autem camera voluntatis ois perturbatio est tollēda: quia iste hospes non habitat nisi in domo pacifica et quieta. Uerūtamen cum triplex sit turbatio. Una meritoria a qua quis turbatur contra vitia et peccata. ps. zelauit super iniquos etc. Alia prohibita. de quo dicitur. j. Jo. iij. Qui odit fratrem suū homicida est. Alia permissa vbi subditur motus animi sine quo presens vita non ducitur. quia dicit Hieron. Qui nulla animi perturbatione monetur (vt simpliciter dicam) aut deus aut lapis est. Jō primam per turbationem scilicet meritoriam in hac camera voluntatis debemus seruare. Secundum: scilicet prohibitam debemus abijcere. Tertiam: scilicet permissam inquantum possumus temperare. ¶Tertio debemus cibos preparare vez materialē spiritualem et celestem. Primū scilicet materialem preparemus m pauperum refectionem. Christus eī in pauperē reputat esurire et pasci. Mat. xxv. Esurij et dedistis etc. Scōm cibum: scz et spiritualem debemus preparare in nostri iustificationem. de quo dr Johannis. iiij. Meus cibus est vt faciā voluntatem patris mei. Istum cibū christus hostiatim vadit querēdo dicens Apo. iij. Ego sto ad hostiū et pulso: si quis aperuerit mihi ianuā intrabo ad illum et cenabo cum illo et ipse mecum. In ista enim cena peccator debet ponere tres partes: scz contritionem: confessionem: et satisfactionem. Deus autē tres alias partes ponit: scz remissionem culpe infusionem gratie: et collationem glorie. Sed multi sunt similes loculatoribus qui semper volunt cōedere de alieno et nunq̄ de suo. Sic etiam tales libenter vellēt q; deꝰ partes suas apponere: et ipsi nihil apponere vellent. Tertium cibum id est celestem debemus preparare in dei laudatione. ps. Nūquid manducabo carnes. tauros etc. Et dicitur cibus celestis: quia sancti tali cibo in celo pascuntur. ps. Beati qui habitāt in domo etc. Augustinus in libro de ciuitate dei. Ipse erit finis desideriorū nostrorum. qui sine fine videbitur: sine fastidio amabitur: sine fatigatione laudabitur. Si quis amicum suum libenter videt illa visio quandoq; finitur. Si quis amat ille amor quandoq; in fastidium vertitur. Si quis laudat vel canit, sepe ex tali actu fatigatur. Sed tunc nec visio nostra habebit finem: nec amor fastidium, nec laus fatigationē sed continuū feruorē. ¶Quarto debem⁹ assumere vestes pulchras spōso consimiles. Christus autē habuit quatuor gña vestium: scz vestes albas. Apoc. iij. ambulabunt mecum in albis. Rubeas Esa. lxiij. Quare rubrum est indumentum tuum? Deauratas et varias. ps. Astitit regina id est xpi anima que corpus suū laudabiliter tenitum vestitu deaurato circūdata varietate. Per hūc modū xpi spōsa id est quelibet fidelis aia debet habere vestes albas per mundītie conservationē. Apoc. iij. Uestimētis albis indueris vt nō ap. cōfu. nu. tu. Rubeas p dñice passionis meditationē. ij. Reg. j. Uestiebat vos coccino in deliciis. Deauratas per feruentē charitatem. ps. In fimbriis aureis circūamicta varietatib⁹. Et varias p studiū multiplicitatē Eze. xvj. Uestiui te discoloribus.

¶Dominica infra octauā natiuitatis domini. Sermo. j.

Tantioseph et maria mater iesu admirātes super his que dicebātur de illo. Luc. ij. Non solū verba christi fuerunt nobis in documentum et ea que fecit fuerunt nobis in exemplum: sed etiam que circa eum et propter eum facta sunt magnum nobis preferūt fidei mysteriū: sicut patet in euāgelio hodierno vbi plures persone ponūtur que sunt nobis ad instructionē et informationem. Ibi em̄ instruuntur coniugati vidue et virgines, senes et pueri, parētes et filij. Primo quidem ibi instruūtur coniugati et hoc in maria et ioseph inter quos fuit verum matrimonium: tamen sine commixtione corporum. Maria quidē honorabat sponsum suum eum sibi preponendo. Luce. ij. Ecce pater tuus et ego. Et ei obediens erat sicut quādo iam pregnans secum in bethleem iuit et postmodum in egyptū properauit. Joseph honorabat sponsam suam: tanq̄ matrem domini sui. Uxorigik debet obedire viro suo. j. Pet. iij. Mulieres subdite sint viris suis: sicut sara obediebat abrahā dñm eum vocans virum autem debent vxores suas honorare. ibidem. Uiri similiter cohabitātes sm scientiam quasi infirmiori vasculo muliebri impertientes honorē. Ambo aūt. s. vir et mulier dñt seinuicem precordiali amore diligere. Quod em̄ vir vxorem suā diligere debeat precordiali amore, ostendit ex prima formatione: q; mulier formata est de parte corporis viri iuxta cor: ad innuendum q; vir debet vxorem diligere precordiali amore. Qō ho vir mulierē amore precordiali diligere debeat: ostēdit er ecclie institutiōe q̄ ordinauit vt in q̄rto digito spō se annulus imponatur. Dicūt em̄ naturales q; quedam vena a corde procedit que in quarto digito rēsponder: ideo igit annulus in quarto digito ponitur ad innuendum q; vxor virū suū diligere precordiali amore tenetur. ¶Scdo instruunt vidue: et hoc p annā viduā prophetissam. Dicit aūt Aug. in li. de vita xpiana: q; sunt tria genera viduaz. Tria inquit esse genera viduarum non ignorare te credo. Primū quidem est perfectissimū et celesti premio destinatum quod die ac nocte debituz est orationibus et ieiunijs. De quibus apostolus. j. Timo. v. Uiduas honora que vere vidue sunt. Aliud qō intēdit cure domus et filijs alendis: nec tñ peccatis obnoxiū. Aliud qō intendit epulis et deliciis: quod eterne morti seruat et pene. De quib⁹ apostolus. j. Timo. v. Uidua que in deliciis est viuens mortua est. Et quāuis ad omnes spectet orationibus insistere precipue tamen hoc conuenit illis que vere vidue sunt. Sicut ostendit Augusti. tripliciter in epistola ad probā. de orando deū. Primo exemplo ipsius anne vidue de qua dicitur q; non discedebat de tēplo ieiu. et orat. servi. deo die ac nocte. Secdo exēplo alteri⁹

vidue importune instantis cuidã iudici vt cũ vindicaret de aduersario suo: quã dominus cõmemorauit: dum ad semp orandum ⁊ non desistendũ nos admonuit: vt habetur Luc.xviij. Hoc etiam ostẽdit Augustinus auctoritate apostoli qui ait.j.Timo.v. Que vera vidua est ⁊ desolata speret in dño ⁊ instet oratiõibus die ac nocte. Ideo autem apostolus dicit viduam desolatam ẽm Aug.ibidem.quia nondum apprehẽdit illam vitam vbi est verũ certũq; solatium. ¶ Tertio instruuntur virgines in hoc q ipsa anna virginitatem vsq; ad matrimonium dicitur conseruasse: per qõ datur intelligi q mulieres virginitatem suã vsq; ad matrimoniũ corporale vel spirituale debẽt custodire: ⁊ tunc sponso carnali vel spirituali illibatam fidez seruare. Est ẽm virginitas preciosus thesaurus et cum cautela ⁊ diligẽtia seruãdus. Et hoc maxime propter vasis fragilitatem. Non ẽm est iste thesaur⁹ in vase ferreo: sed fictili.ij.Cor.iiij. Habemus thesaurũ istum in vasis fictilibus. Propter istius thesauri impreciabilitatem: quia nõ põt in equũ vel in melius cõmutari. Eccli.xxvj. Nõ est digna põderatio cõtinentis ale. Propter istius thesauri irrecupabilitatẽ. Quãuis ei christus multa miracula fecerit: ⁊ multos mortuos suscitauerit: tamẽ virginitatem perditam nulli vnq; restituere voluit. Hiero⁹. Cum ola possit deus: virginẽ tamẽ non potest suscitare post lapsuz. Illud autem sepeõ: homo non posse facere qõ nũ ẽ facit cuius possit: sic deus dicitur hoc facere non posse: quia hoc nunq; voluit facere. ¶ Quarto instruuntur senes ⁊ hoc p simeonem senem. de quo inter cetera dicitur q erat timoratus. Illi enim qui in tota vita sua deo seruierunt possunt de deo multum confidere. Illi vero qui tantum in senectute: possunt de deo multum timere. In veteri lege de⁹ ꝓceperat q sibi animal imaculatũ offerret ẽ tũ ad caput corpus ⁊ caudã. Caput in hoie est ꝓma etas scz adolescentia siue iuuentus. Cauda est vltima etas scz ipsa senectus. Corpus est etas media inter has. s. etas virilis. Qui igitur dant deo suam iuuentutem virilem etatem ⁊ senectutem: isti offerunt deo caput corpus ⁊ caudam. Isti de deo multuz possunt considere. Qui vero dant mũdo suam iuuentutem sed postmodũ deo etatẽ virilem ⁊ senectutem: isti auferũt caput: dant tamen corpus ⁊ caudã. Isti possunt timere ⁊ cõfidere. Timere quia caput hostie detraxerunt. Cõfidere qz corp⁹ ⁊ caudam obtulerũt. Qui aũt dãt solummodo deo caudã: isti pñt timere multũ. ꝑs. Seruite dño in timore ⁊ exultate ei cum tremore. Quasi dicat. Vos qui totam vitaz deo dedistis: seruite dño ⁊ letitia. Vos q etatẽ virilem et senectutem deo obtulistis: exultate ei sed cũ tremore: qz iuuentutem sibi abstulistis. Vos qui tm̃ senectutem deo dedistis: seruite ei cum tremore. ¶ Quinto instruuntur pueri per hoc q dr. Puer autem crescebat ⁊c. Sicut em̃ pueri crescũt per etatem: sic debent crescere per virtutem. Si enim dies post auroram nõ crescret, inutilis esset. Quasi aurora alc est gratia incipiens. Sicut igit aurora crescit in lucem ⁊ de luce in perfectum diez. Sic anima de gratia incipiente debet crescere in proficientem: ⁊ de proficiente in perfectã. Prouer.iiij. Justorũ semita quasi lux splẽdens. ecce aurora gratie incipientis. Procedit. ecce lux gratie proficientis. Et crescit vsq; ad perfectum diem. ecce dies gratie consummantis. ¶ Sexto instruuntur parentes qualiter erga filios debent se habere in hoc scz q parẽtes xpi ipm puerum ad templum perduxerũt. per qõ ipsi parentes instruuntur vt filios suos a puritia instruant vt ad ecclesiam vadant: et dei mãdata custodiãt: pueri em̃ tãq; mollis cera de facili ad omne bonũ adducuntur: sed postq; in malitijs indurantur: vix ad bonum reuocantur. Prouer.xxij. Adolescens iuxta viam suam: etiam cum senuerit non recedet ab ea. Unde propheta in ꝑsona puerorꝫ ⁊ iuuenum dicit. Faciez meã cor meũ tanq; cera liq̃scẽs. Sz in ꝑsona illorũ qui tam indurati sunt: subdit. Aruit tanq; testa virtus mea ⁊c. Tales enim ab omni humore gratie exiccantur. ideo dicit. Aruit tanq; testa ⁊c. Et quia nũq; aut raro cõfitẽtur ideo subdit. Et lingua mea adhesit faucibus meis Et sepe in suis malitijs moriuntur: ideo subdit. In pul. mortis deduxisti me. ¶ Septimo instruunt filij q propter dolorez parentum non dimittant deo seruiant: qõ notat̃ p hoc q simeon dixit matri sue. Tuam ipsius aiam pertransibit gladius. Filius em̃ dei non dimisit ẽ crucẽ ascenderet: ⁊ in ea vsq; ad mortem persisteret: Cuius sciret q gladius doloris matrẽ suam ꝓfixaret. A matre autẽ se absentauit vt operibus dei insisteret: ẽ nis sciret q de sua absentia multum mater doleret. Luc.ij. Pater tuus ⁊ ego dolore. te. Per hoc igitur filij instruũtur q nõ debeant dimittere propter dolorem parẽtum quin pnie crucẽ ascendant, et quin in ea vsq; ad finẽ vite sue permaneant: ⁊ ẽ spiritualia ⁊ dei opera terrenis vtilitatibus parentum semper preponãt. Hiero. i epistolis. Licet paruul⁹ ex collo pẽdeat, nepos in gutture: iz sparso crine ⁊ scissis vestibus vbera quibus te nutriuerat mater oste̊dat: licet in lumine pater iaceat: p calcatum perge pfem contempta matre: siccisq; oculis ad vexillum crucis euola. solũ pietatis genus est in hacre esse crudelem. Gladium tenet hostis vt me⁊ perimat: ⁊ ego de mꝑis lachrymis cogitabo?

¶ Sermo secundus.

ET dixit Simeon ad Mariam matrem eius. Ecce positus est hic in ruinã ⁊ resurrectionẽ multorũ in israel et in signũ cui cõtradicetur. Et tuã ipsius aiam pertrãsibit gladius. Simeon spiritu dei plenus ꝓphetauit ista de christi passione ⁊ resurrectiõe: ⁊ de maximo quẽ beata virgo habitura erat dolore. In quibus verbis quatuor tãgũtur. Unũ quod spectat ad nos. incussio magni timoris: tria que spectãt ad virginem. s. titulus magni honoris, affectus amoris, ⁊ gladius magni doloris. ¶ Primo ex parte nostri notatur incussio magni timoris cũ dicitur. Ecce posit⁹ est hic in ruinã. Christus enim fuit in ruinam malis qui suis salubribus documẽtis ad suam perditionem vtuntur. Tales em̃ excecantur ex luce, moriuntur ex odore, ⁊ infirmantur ex medicamine. Ista tria exempla adducũtur a sanctis. Primum adducit Chry. dicens q qñ lux splendet et sol radiat: oculos debiles ꝓturbat. Aug. Oculis egris odiosa est lux que sanis ẽ amabilis. Tales sunt sicut noctue ⁊ vespertiliones que excecantur a luce. Scõm adducit apl⁹ dicens.ij.Corint. ij. Christi bonus odor sumus his qui salui fiunt ⁊ his qui pereunt: aliis quidẽ odor mortis in mortem: aliis odor vite in vitam. Tali odore moriebatur iudas q ait Johã. xij. Quare hoc vnguẽtũ nõ ve.ec. Interlinearis. Iste morit bono odore de quo alij viuunt. Tales sunt sires bufonibus ⁊ serpẽtibus qui odorẽ vince ferre non possunt: sed fugiũt. Tertiũ exemplum adducit Greg. dicẽs. Celestis medicus egros nõ respicit quos de medicamẽto deteriores fieri videt. De talibus dr Hiere.lj. Curauim⁹ babylonẽ et non est curata: derelinquam⁹ eã. Eins̃. xxx. Insanabilis est iactura tua: pessima plaga tua. ¶ Secũdo ex pte virginis ponitur titul⁹ magni honoris i hoc q mater christi nominatur. Magn⁹ honor eũdẽ filiũ habere cũ deo. Magn⁹ honor matrez esse illi⁹ in terris cuius est deus pr i celis. Ipse etiã filiꝰ dẽ tanq; matrẽ charissimaz honorauit i natiuitate sua: quia saluo virginitate de ea nasci voluit: quod nulli alteri cõcessuz vnq; fuit. Unde dr Sicut sidus radium profert: sic virgo filiũ. Itez vt sol non violat vitrũ per quod tamen intrat: sic de prole pia manet imaculata Maria. In vita sua: quia sibi obediẽs fuit. Luce. secũdo. Erat subdit⁹ illis. In morte sua: quia eam Johanni sollicite commẽdauit. vt habetur Johãnis. xix. Post resurrectionem suaz: quia sibi prius apparuit. Unde dicit Sedulius. Semper virgo manens hui⁹ se visibus aptans Luce palã domin⁹ prius obtulit. Et post ascensionem suam: quia in suã gloriam eã deduxit: ⁊ ad dexteram suã eam suscepit. Psalm. In voluntate tua deduxisti me. ¶ Tertio ex pte virginis ponitur affectus magni amoris cuz dicitur. Tuã ipsius animã pertrãsibit gladius. Qõ ꝑtribus modis intelligi potest. Primo sic: tuam ipsius aiam: id est tuã ipsam animaz: vel animã ipsius que est tua: vel animam que est ipsius. Et hoc notat̃ non per naturam sed per virtutem et vinculum charitatis immẽse. De sola enim anima beate virginis dici potest q sit filij, ⁊ econuerso: ꝺa nunq; fuerunt nec esse possunt due anime tam

singulari amore cōiūcte. Erat ei alia virginis alie filij sic p amorē vnita: q tota i filij amorē erat puersa. Sicut ei ferrū missū i ignē totū ignis efficit: sic Marie alia charitate succēsa tota effecta est charitas: qz tota erat liquefacta. Sicut cū aurum ad calorem ignis totū liquescit: sic eius anima igne amoris inflammata tota erat liquefacta. Cant. quinto. Anima mea liquefacta est. Tota erat languida. Amorem spiritualis facit animā languidā z infirmam in amando terrena: sed fortē z robustā in amādo celestia. ij. Cor. xij. Cū ei infirmor tūc fortior sū z potēs. Et qz alia ꝛgis tota ab amore mundi defecerat z dei amore plena erat: iō se languidā esse dicebat. Cā ti. v. Nūciate dilecto ꝛc. ¶ Quarto ex parte virginis ponitur gladius magni doloris cū ꝺr ptransibit gladius. In hoc q ꝺr gladi⁹, oñditur q dolor fuit magnus. In eo q dicit animā: ostēdit q dolor fuit intimus In eo q dicitur pertransibit: ostenditur q fuit transitor⁹, quia in gaudiū est cōuersus. ꝑs. Ad vesperum demo. fle. ꝛc. Et qm̄ nō pōt aliquid sine multo dolore amisti quod cū multo amore fuerat possessum: iō videamus cḡtus matris ad filium fuit amor z tūc videre poterimus cḡtus etiaz dolor fuit. Si quidē in xho triplex fuit substātia. s. caro, aia, z diuinitas. Erat igit inter matrē z filiū triplex ꝯiunctio. s. carnis ad carnē ſm naturā: aie ad aiam ſm amicitiā: spir⁹ ad deitatē ſm gratiam. Amabat igit ꝛgo btā xpm amore nature tāq̄ filiū suum: amore amicitie tanq̄ amicum suum: amore gratie tanq̄ creatorem suū. Dilecabatur igitur caro virginis videcarnē xpi tam crudeliter laniari: vulnerabatur eius anima videns animam christi tam grauiter contristari: laniabatur spūs eius videns dignitatem christi tam ignominio se tractari. Iste autem gladius qui animā eius ptrāsiuit ſm Ambro. fuit gladi⁹ diuini sermōis. de q ꝺr Heb. iij. Uiu⁹ ē sermo dei z efficax z pene. oī gladio anci. istū gladiū pfundi immersum habuit qz dei misteria pfundi⁹ ceteris penetrauit, z ꝛba dei sp in corde medullit⁹ portauit. Lu. ij. Maria aūt cōser. ꝛc. Scōm autem Ber. iste gladi⁹ fuit gladi⁹ amor: vñait su p Cāti. Est sagitta electa amor xpi q aiaz Marie nō tm̄ ptrāsiuit: sz ita ptransiuit vt nullā i pectore virginali pticulam vacuaz amore dereliq̄rit. Fz aūt Beda iste gladi⁹ fuit gladius doloris quē dñice passionis tpe sustinuit. Uñ ait. Gladi⁹ doloris dñice passiōis ei⁹ aiam ptrāsiuit: qz nō potuit videre filiū crucifixū sine affectu materni doloris: z si nō speraret resurrectuꝝ. Bern. Tuā aiam ptrāsiuit vir dolor⁹: z ideo te plus q̄ martyrē nō imerito p̄dicam⁹ i quanimit⁹ sensū corpore passiōis excessit affect⁹ durissimi doloris. Damascen⁹: Dolores q̄s effugit pariēs tpe passiōis sustinuit.

¶ Sermo tertius.

Ecce positus est hic in ruinam z in resurrectionē multoꝝ in ysrael z in signū cui cōtradicetur. In deo duo sunt: sc̄z mia z iustitia. ꝑs. Duo hec audiui. Qz ptās dei est ettibi dñe mis. In oib⁹ aūt quersis est multa malitia: qz nec iustitiā dei formidāt: nec miam ei⁹ desiderāt. In xbis ergo p̄missis primo ponitur dei iustitia cū ꝺr Ecce posit⁹ est hic in ruinaz. Scō cōmēdatur dei mia cū subditur. Et in resurrectionē multoꝝ in ysrael. Tertio oñditur hois malitia cū subditur. Et in signū cui cōtradicet. Circa primū notandū q iustū est vt hoies mali ruant: id est corruāt triplici de cā. Primo q nimis se onerāt: sc̄z onere diuitiarū: pctōrū z turbationū. Qō em̄ diuitie onerent z aggrauēt: ꝺr Abacuch. ij. Ue q̄ cōgregant nō sua: vsq̄ quo aggrauāt cōtra se densum lutū. Qō pctā onerēt ꝺr in psalmo. Iniq̄tates mee supergresse sunt caput meū. Qō turbatiōes z ire malorum sint graues: ꝺr Prouerbio. xxvij. Graue est sarum et onerosa est arena: et ira stulti vtroq̄ grauior. Istud triplex onus ad deponendum nos monet ap̄s dicens Hebr. xij. Deponentes omne pondus quo ad primum: z circūstās nos peccatum quoad secundum: per patientiam curramus ad propositum ꝛc. quoad tertium. Secundo iustuz est q ruant qz debiliter se appodiāt rei fluxibili. Ideo ipsi assimilātur fluuio. ij. Reg. xvij. Oēs morimur z quasi aque dilabimur q̄ non reuertuntur. Appodiant se rei debili: ideo assimilantur baculo arū dīco. Esa. xxxvj. Ecce confidis super baculum arundineū. Appodiant se rei exposita casui: iō assimilantur parieti inclinato. ꝑs. Tanq̄ parieti inclinato et macerie depul. Qui autē appodiat se deo cadere nō pōt: qz appodiat se petre firmissime cōtra fluxibilitatem. ꝑs. Petra refugium herinacijs. i. hericijs. i. peccatorib⁹. Appodiat se turri fortissime contra debilitatem. Prouer. xviij. Turris fortissima nomē dñi ꝛc. Appodiat se monti contra casus facilitatem. ꝑs. Qui confidunt in domino sicut mons ꝛc. Tertio iustum est q ruant: quia perviam tenebrosā et lubricam ambulant. ꝑs. Fiant vie eorū tenebre ꝛc. Non est ergo mirū si tales corruant: qz interius habent cecitatē cordis. Rom. j. Obscuratum est insipiens cor eoꝝ ꝛc. Ideo dicitur Fiant vie eorū tenebrose. Prouer. iiij. Uia impiorum tenebrosa: nesciūt vbi corruant. Exterius habent lubricum carnis: ideo subditur: z lubricum. Threnorum quarto. Lubricauerūt vestigia nostra in itinere platearum nostrarū. Hiere. xxxviij. Demerserunt in ceno z lubrico pedes meos. Interius etiam habent impulsum tentationis: ideo subditur. Et angelus domini persequens eos. Istum impulsum etiam habent virtutes: sed dom⁹ eos defendit. ꝑs. Impulsus euersus sum vt caderem: et dominus suscepit me. ¶ Secundo commendatur dei misericordia cū dicitur. Et in resurrectionem multorum. Resurrectio autē dicitur respectu casus q̄ precessit. Illud enim resurgit q̄ prius cecidit: magna enim dei misericordia ostenditur q̄n illum qui in peccatum cecidit resurgere facit: qz homo potest per se i peccatum ire: sed nō pōt p se a peccato redire. ꝑs. Spūs vadens z non rediēs. Chry. Nisi dominus deus valida manu misericordie sue soluerit pctōrem: vsq̄ ad mortē in pctōrū suorū vinculis pmanebit. Sz multi sunt qui semp volunt in pctō dormire. Quos apostolus increpat dicens. Ephe. v. surge q̄ dormis et exurge a mortuis: z illu. te xp̄s. Alij sunt q̄ semper volunt sedere: id est a bonis operibus torpere: z nūq̄ ambulare id est per bona opera se exercitare. Johānis duodecimo. Ambulate dū lucem habetis ꝛc. Alij sunt qui semp volunt manducare: z delicijs vacare. Hier.

trige simo primo. Usq̄ quo delicijs diffluerz filia vaga. Ista tria genera hominū ppheta reprehendit dicēs. Surgite postq̄ sederitis qui manducatis panem doloris. acsi dicat. Surgite postq̄ satis dormistis in peccatis postq̄ sedistis vacantes ab operibus bonis: postq̄ satis māducastis vacātes delicijs. Et sic amodo vigilate qui taz diu dormistis: amodo ambulate qui tam diu sedistis amodo ieiunate qui tam diu manducastis. Et dicit panem doloris qz delicie corporales que nūc delectabiles videntur, in futuro in dolorem z in amaritudinem conuertentur. Job. xx. Panis eius in vtero illius vertetur in fel aspidū intrinsecus. ¶ Tertio ostenditur hoim malitia ꝛc. cū ꝺr in signum cui cōtradicetur. Ubi duo videnda sunt. Primo quod est istud signum. Scōo qualiter ei contradicetur. Istud aūt signū est xp̄s: de quo ꝺr Esa. xij. Super mōtem caliginosum leuate signū. Mōs caliginosus est mūdus q̄ errore excecat⁹ prospera mūdi tanq̄ vera bōa appetebat: z aduersa tanq̄ vera mala refugiebat. Sed super istū montē caliginosum leuatū est signū in q̄ tria sūt scripta z depicta. s. hūilitas passionis z carnis asperitas. De quo ꝺr Lu. ij. Et hoc vobis signū: inuenietis infantē ꝛc ce quanta humilitas. Qui em̄ erat sine p̄ncipio infans vnius diei esse voluit. Esa. ix. Parnulus natus est nobis. Pānis inuoluntum, ecce quanta paupertas. Ber. Dei filij in cui⁹ arbitrio erat eligere ipse elegit q̄ molestius est p̄sertim parnulo z pauperis matris filio qui vix pannos habuit ad inuoluendū. Ecce certe cum tanta necessitas esset nullam audio fieri pelliū mētionē. Positum in p̄sepio: ecce quāta carnis asperitas. Ideo xp̄s qui nō fallitur sic elegit q̄ carni molesti⁹ est id ergo meli⁹: id vtilius: id magis est eligendū: z si q̄s aliud doceat vel sentiat: ab eo tanq̄ a seductore cauendū est. Et sic xp̄s ꝺbo z exē plo docuit bona trāsitoria. s. diuitias delicias z honores nō esse vera bona nec esse amanda. Paupertatē vero molestias corporis z sui contemptū non esse vera mala nec esse timenda. Aug. sup illud Heb. xij. Qui ꝓposito sibi gaudio ꝛc. dicit. Oia terrena bona contēpsit homo xp̄s: vt contē-

nenda demõstraret: z ola terrena mala sustinuit que sustinẽda precipiebat, vt nec in illis quereretur felicitas: nec in istis timeretur infelicitas. Scõo videndũ est qualiter iste signo cõtradicatur. Siquidem hũilitati que est in signo z veritato xpi depicta cõtradicunt superbi. Eccl. xvij. Sicut abominatio est superbo humilitas: sic execratio dimitti paupertas. Carnis molestie z tradi cũt voluptuosi. Eccle. xxj. Audiet luxuriosus z displicebit ei. paupertati contradicunt auari. Matthei. xix. Cũ audisset adolescens verba hec tristis abijt: erat enim habens multas possessiones.

¶ Dñica infra octa. epipha. Sermo. j.

Cum factꝰ esset Jesus annorũ duodecim ascẽdentibus illis hierosolymã ſm consuetudinem diei festi. ꝛc. Luce. ij. secundum Augu. Non solum ꝟbi verba sunt nobis documenta, ſz etiam verbi facta sunt nobis exempla. Et ideo ea q̃ hic dicta z facta sunt a verbo eterno z de ipso verbo: non solum nobis sunt in documẽtũ instructionis: sed etiã in exẽplũ imitationis. In presenti euãgelio instruit mater matres qualr debeant se habere ad filios instruit filꝰ filios qualr se debeãt habere ad parentes. Instruit mater z filꝰ omnes alios qualr habere se debeãt ad seipsos. Primo igitur mater instruit matres q̃ ad filios habeant discretum amorem: timorem: z correctionem. Tuncamor discretus est matris ad filium quando a puericia eũ imbuit salutaribus disciplinis. Sicut virgo beata filiũ imbuebat dum ipsum a sua puericia ad dei festa ducebat. preceptum enim fuerat filijs israel. Exo. xxiij. q̃ ter in anno scilicet in aprili. iunio z septembri festa celebrarent scilicet pascha. pentecosten. z scenophegiam. Et q̃uis longe positi a duabus festiuitatibus pro minoribus causis possent remanere: a festo tamen pasche nullus poterat se excusare nisi infirmitas vel casus ineuitabilis interueniret. Et quia ista erat paschalis solennitas: ideo Joseph z maria hierosolyman ascenderunt, z puerum secum ad templum dei duxerunt. Sed multe iam matres sunt que filios vel filias citius ducunt ad choreas q̃ ad ecclesias. Volũt eas potius ducere ad choreas q̃ ad ea que fiunt in ecclesijs. ꝟs. Preuenerunt principes con. ps. in med. ꝛc. Ducunt aũt ipsas ad choreas mundi vbi puella saltauit z Johannem decapitari fecit. Tãdem ducenk ad choreas inferni vbi de calore ad frigus de frigore ad calorẽ q̃ petuo saltabitur. Job. xxiij. Ad nimiũ calorem transeũt ab aquis nimijs. Et n̄ hilomin⁹ priuabunk choreis celi. de quib⁹ ꝟr. Qui pascis inter lilia septus ꝛc. Scõo mr de filio debet habere magnũ timorẽ ne. f. in potestatem diaboli deueniat. Beata em̃ virgo sicut dicit glo. timuit ne sicut herodes filium suũ infantẽ occidere voluit: sic factum iam puerum alij occiderent, timebat ergo z dolebat ne forte in potestatem archelai filij herodis deuenisset. Sed multe sunt matres que sciũt filios suos ab herode. i. a demone iam occisos z parum timere ac dolere videntur. Dolet mater si lupus asportat porcũ suum: z non dolet si lupus infernalis aufer filiũ suum. Dolet si cadit asinus: z non dolet si cadit filꝰ. Bernar. Cadit asinus z est qui sublenet: perit anima z non est qui curet. Sed tales multum dolebunt quando filios suos ad infernale patibulum coram suis oculis duci videbũt. Et tunc eis dici poterit illud Luce xxiij. Filie hierlm nolite flere sup me. ꝛc. Flebũt quidem super xpm vt inducant eũ ad compassionem. Flebunt saper ipsas q̃ non adhibuerunt erga filios suos debitam correctionem Flebũt sup filios quos videbunt traditos in eternam dãnationẽ. Primas ergo lachrymas ꝟbis remouet ne. scilicet super ipsum plorent quis non possunt enim ad misericordiã inclinare: alias duas concedit vt sup seipsas z filios suos ploret. Ascendicat dñs. Nolite flere super me: quia nunq̃ me ad misereniuz filijs vestris inclinare poteritis: sed flete sup vos q̃ eos nõ correxistis: super filios vestros quos in tormentis perire videtis. Tertio debẽt matres habere ad filios debitã correctionẽ: quod notatur in hoc q̃ beata virgo dicit filio suo. Fili quid fecisti nobis sic? Non enim filio maledicit nec quiciatur sed rationem facti querit. Quod est cõtra multos parentes qui filios nimis exasperant: z super eos nimis clamant: z nimis

eos vituperãt. Ephe. vj. Et vos patres nolite ad iracũdiã puocare filios vestros ꝛc. Mansuetꝰ em̃ filij sunt corripiẽdi cũ lenitate, mali cũ severitate. Oẽs aũt cũ mẽtis tranquillitate: z cum discretione. ij. Tim. iij. Argue obsecra increpa ꝛc. Mali enim sunt arguẽdi z increpandi, boni obsecrandi. Oẽs aũt cum omni potẽtia tolerãdi: et cũ doctina. i. discretiõe moderãdi. ¶ Scõo filius instruit filios qualiter se habere debeant ad parẽtes. Habet aũt homo tres parentes scilicet celestem spiritualẽ z carnalem. Puer aũt Jesus ad patrem celestẽ se habuit reuerẽter q̃ ipsum z eius negocia parentibus carnalibus preponebat dicens. Quid est q̃ me querebatis? nesciebatis ꝛc. Aug. Amandus est genitor sed ꝓponendus est creator. Scõo ad patres spirituales. i. legis doctores se habuit sapienter. Et hoc in tribus in quibus volentes addiscere instruit z informat. primo in eo q̃ eos tanq̃ nesciens audiebat. Eccle. vj. Si dilexeris audire sapiẽs eris. Scõo i eo q̃ tanq̃ discere cupiẽs eos interrogabat. Deutero. xxxij. Interroga patrem tuũ ꝛc. Tertio in eo q̃ tanq̃ exauditis informatꝰ sapienter respondebat. Eccle. v. Si est tibi intellectus respondeprimo ꝛc. Tertio ad carnales parentes se habuit obedienter cum dicitur Et erat subditus illis. Bernar. Quis quibus deus hominibus. Augusti. Homo erubescat esse superbus quis hũilis factꝰ est deꝰ. Ex his instrimur q̃ ad patrem celestem debemus nos habere ẽt reuerentia ad patres carnales bonos cuz obediẽtia ad patres spirituales. i. ad prelatos cum subiectione. In hoc reprehenduntur quidam scioli qui habentes prelatos omnes peritos eis subdi dedignant. Petrus qui interpretatur agnoscẽs seruo pontificis amputauit auriculã: q̃ sciẽtia in clerico z religioso sepe aufert obediẽtiã. ¶ Tertio mater z filius instruũt nos oẽs qualr nos habeam⁹ ad nos ipos. Et hoc in q̃nq̃. Primo vt ad ecclesiã libenter eamus. qõ notatur per hoc q̃ xps ad templũ fuit deductus z in tẽplo inuẽtus. Libenter em̃ filius in domo patris sui manebit. Vñ etiam venies hierusalẽ: primo ad tẽplum ibat. Chryso. propriũ erat boni filij vt venies hierlm primo curreret ad domũ patris sui. Ille igitur qui libenter stat in ecclesia signum est q̃ sit filius dei q̃ stat in domo patris sui. Ille vero qui libẽter stat in taberna. signũ est q̃ sit filius diaboli q̃ in domo patris sui morat̃. Scõo q̃ vsq̃ ad finem sacri ministerij in ecclesia pertisamus: qõ notatur per hoc q̃ ꝟr. Cõsummatisq̃ diebus ac. Sed multi sunt cõtrariam faciẽtes. Refert Greg. in dialogo de quodam monacho qui in ofone stare nõ poterat. qõ sanctus Bñdictus considerans vidit diabolum in forma pueri mauri qui ipsum per fimbriã vestimenti de ecclesia extrahebat. Sicut em̃ angelus deuotos ad ecclesiam inducit, adductos custodit, z custoditos ad ꝓpria reducit. iuxta illud Judith. xiij. Custodiuit me angelꝰ dñi z hinc eũtem z ibi cõmorantem z inde huc reuertentẽ. Sic diabolꝰ quosdã adducit vt mulieres conspiciant: quosdã ibi detinet vt vanis rumoribus inseruiant: quosdã recedere facit ne officiũ vsq̃ ad consummationem audiãt. Tertio vt fugiamus turbas si xpm amittere nolum⁹. Beata em̃ virgo in turba filium perdidit. Legitur in vitis patrum q̃ quidã sanctus in oratiõe quesiuit qualiter saluus fieri posset. Et audiuit. Fuge tace quiesce. Ne em̃ sunt radices non peccãdi Legitur. Luc. xix. q̃ zacheus xps in turba videre non poterat sed in domo sua quietꝰ conspexit. Interrogatus quidẽ phꝰ quid esset homini magis inimicum. Rñdit. alter homo. Quarto vt verba dei in corde retineamus. qõ notatur per hoc q̃ ꝟr. Maria aũt ꝛseruabat oia verba hec. Verba em̃ dei in corde reconditta a pectis nostris retrahũt. ꝟs. In corde meo abscondi eloquia ꝛc. Ad velociter currẽdum z frequẽter orandũ nos punguũt. Eccl. xij. Verba sapientũ quesiti ꝛc. Ad amorẽ dei accendũt. ꝟs. Sagitte potẽ. acu. ꝛc. Quinto vt sp de bono in melius ꝓficiamus. q̃ notat per hoc q̃ ꝟr q̃ Jesus ꝓficiebat etate z sapi. ꝛc. Similiter z nos sicut proficim⁹ p etatẽ: debemus proficere de virtute i virtutẽ. ꝟs. Jbunt de virtute in virtutẽ. Debemus etiam proficere in sapiẽtia. i. in sapida scientia vt spũalis nobis sapiãt z terrena desipiant. Eccl. vj. Sapiẽtia scõm nomen eius est. Debemus etiã ꝓficere apud deũ z homines in gra. i. in gratiosa fama.

Mat.v.ōr. Luceat lux vestra ꝛc. Et sic erimus virtuosi quoad nos, saporosi quoad deum, ꝛ gratiosi quoad proximum.

¶Sermo.ij.

REmāsit puer Jesus in Hierusalem.ꝛc. Or multi sunt qui pdūt Jesum: ideo vtile est scire ea per q̄ perditur vt euitent: sed vtilius est scire ea per que perditus recuperatur vtilissimum, est scire ea per q̄ recuperatus custodit. Sunt igitur quedā per que ille amittitur ꝛ illa sunt quatuor. ¶Primo enim amittitur per ineptā letitiā, quod notatur per hoc q̄ beata virgo de terra sua expulsa in Egyptuz fugata in tanta tribulatiōe posita filiū nō pdidit: at postq̄ ad festiuitatē iuit, ipsum amisit. Per qō datur itelligi q̄ Jesus sepe in aduersitate custoditur: in psperitate pditur. Ecce Dauid a Saul persecut⁹ deū nō deseruit. Postmodū aūt in regno positus in adulterium ꝛ homicidium cecidit. Prosperitas em̄ mūdana est sicut vinum purū qō cito inebriat: sz aduersitas mixta est sicut vinū mixtū quod so brietatē gnat. Ad literā etiam in magnis festiuitatibus sepe Jesus perditur. Cū em̄ istitute fuerint festiuitates ad vtilitatē animaꝝ: vani homines eas conuertūt ad voluptatē corporum. Tales em̄ festiuitas a deo reprobantur. Amos.v. Odiui et proieci festiuitates vestras. Quasi diceret. Uestre sunt ꝛ non mee: imo ab ipso deo in quadam abominatione habētur. Mal.ij. Dispergā sup vultum vestrum sterc⁹ solēnitatum vestraꝝ. A domōib⁹ deridēt. Thren.j. Uiderūt eā hostes ꝛ deriserūt sabbata ei⁹. ¶Scōo amittit per diss.diuz ꝛ distractionē animā: qō notat̄ p hoc q̄ parētes eum amiserūt: ex eo q̄ hertz recesserūt ꝛ se turbis immiscuerūt. Qui enim recedit a trāquillitate cordis: ꝛ dat se tumultui mūdane tribulationis: de facili Jesum perdit legitur.iij. Regum.xvij. q̄ Helias manens in solitudine delicate a dño pascebatur. sed ad turbas se trāsferens vix aquā ꝛ buccellā panis obtinuit: qz q̄ diu homo est i quiete interna dilectatiōe pascitur: sed manens in turbatione, tali visione priuatur. Hinc est etiam q̄ filij Jsrael manna recipere nō potuerūt nisi postq̄ mare trāsierunt: qz nullus potest recipere spūalem consolationem ꝛ dulcedinē nisi trāseat mētis turbationem.

¶Tertio amittitur per vanā fiduciā. Cum em̄ ad festiuitates ibant seorsum ꝛ mulieres seorsum: pueri aūt poterāt ire cū vtroq̄ parētuz. Jdeo Joseph etiā credebat q̄ esset cum matre: ꝛ mater credebat q̄ esset cum Joseph. Et sic pm̄ ex tali fiducia amisserūt. Quidā em̄ nimis cōfidunt in suo sensu ꝛ sapiētia; sed nemo Salomone sapientior qui tñ deceptus fuit. Quidam pfidunt nimis in fortitudine sua ꝛ constātia: sed nemo Sānsone fortior nec Petro cōstantior qui dixit. Mat.xxvj. Dñe tecuz paratꝰ sum ꝛ in carcerē ꝛ in mortē ire, ꝛ tñ vterq̄ cecidit. Quidam nimis confidūt in diuitiarum ꝛ spūalium opulentia: sed nemo diuite illo qui inducebatur purpura ꝛ bysso tpaliter ditior: ꝛ nemo Dauid spūaliter cupidior ꝛ tñ vterq̄ cecidit. Quidam nimis confidūt in dei mia nihil cogitantes de iustitia. Tales sub spe venie multa peccata committūt: sicut Adam qui consensit vxori sue sub spe venie obtinende: oēs tales dñs alloquitur dicens. Hiere.ix. Non glorietur sapiēs in sapiētia sua quoad pmos. Et nō glorietur fortis in fortitudine sua, quoad secūdos. Et nō glorietur diues in diuitijs suis: quoad tertios. Sed in hoc glorietur qui gloriatur, scire ꝛ nosse me quia ego sum dñs qui facio iudicium ꝛ iustitiam in terra: quoad quartos. debent ipsum cognoscere non tantum misericordem: sed etiam iustum iudicez. ¶Quarto amittitur per ignorantiam: quod notatur per hoc q̄ dicitur. Et non cognouerunt parentes eius. Si em̄ cognouissent nunq̄ ipsum amisissent. sic peccator christū sepe amittit: periculū suum non cognoscit. Esa.v. Propterea captiuus ductus est populꝰ meus, q̄ non habuit scientiam. Nulla periculosior infirmitas q̄ illa que non sentitur. Peccator em̄ est infirmꝰ vsq̄ ad mortē: sed tñ nō cognoscit egritudinē suam. Dis em̄ petit ignotans est ꝛ excecatus tenebris petit: ꝛ ideo medicū nō q̄rit. Est em̄ sicut frenetic⁹ q̄ ridet ꝛ parētes plorāt. Sic petit tak ꝛ angel⁹ lachrymat. Esa.xxxiij. angeli pacis amare flebunt. Et sicut lethargic⁹ cui

sn⁹ somn⁹ vt dulcis ꝛ tñ est mortalis. Job xx. Cū em̄ dulce fuerit in ore ei⁹ malū abscōdit illud ꝛc. Tales sunt silēs illi de quo legit in historia Barlaā: q̄ ad ramū arboris pendēs ꝛ subtꝰ se baratrū hīns, comesationi faui ꝛ mellis de ramo pēdētis se dabat: ꝛ de suo periculo nō cogitabat. ¶Secūdo sunt quedam per que Jesus amissus recuperat. Et illa sunt quatuor q̄si cōtraria quatuor predictis. ¶Primo em̄ recuperatur p mundani gaudij exclusionē q̄ notat̄ per hoc qō dr. volentes querebam⁹ te. Si cui em̄ inepta letitia xpm facit perdere sic salubris tristitia xpm facit inuenire. Bern. Quo inueniam te bone Jesu gaudio quē mater dolēs vix inuenit? Johā. xx. Maria stabat ad monumētū foris plorās: ꝛ quia plorauit ideo inuenit. Hieremie.vj. Luctū vnigeniti fac tibi planctū amarū. Nullus ergo speret se posse inuenire xpm gaudendo quem mater inuenit dolendo: Magdalena lachrymādo: oēs tanq̄ vnigenitū lugendo. ¶Scōo recuperat̄ per cordis pacificationem. qō notatur per hoc q̄ in hierusalē (q̄ interpretat̄ visio pacis) redierūt: qui em̄ xpm amisit p cordis turbationē recuperare potest p mentis pacificationem. Deus em̄ cū sit amator pacis nō habitat nisi in corde pacifico. ps. Factꝰ est in pace locꝰ ei⁹. Uidem⁹ q̄ imago hois nō ꝓspicitur in aquā turbida vel commota, sed in aqua limpida ꝛ tranquilla. Sic deus nō videtur a corde turbido sed pacifico ꝛ quieto. Hinc est q̄ etiā apostoli receperūt spiritū sanctū sedētes. i. a tumultib⁹ quiescentes. ¶Tertio recuperat̄ p deuotā oronez: qō notat̄ per hoc q̄ maria filiū recuperauit in templo, qō erat domus orationis. vñ Mat.xxj. domus mea domꝰ orationis vocabitur. Deus em̄ aliqñ amittit per peccatum qō fit per ignorantiā. sic amisit eum paulus q̄ dicit. j. Timo. j. Ignorans feci ꝛ in incredulitate. Aliqñ per peccatū quod fit per infirmitatem humanam. sic amisit eum petrus, qui dum mori timuit xpm negauit. Aliqñ per pcm̄ qō fit per certā malitiam. sic amisit eum Dauid qui adulteriū ꝛ homicidiū cōmisit. Sed oēs isti per oronem ipsum recuperauerūt. Nam paul⁹ tribus diebus ꝛ noctibus oauit. Un dixit dominus ananie. Actu.ix. Ecce em̄ orat. Depetro dr Mat.xxvj. egressus foras fleuit amare. Dauid aūt orationē triū syllabaꝝ fecit ꝛ miam, pmerui di.ij. Reg.xij. peccaui. ¶Quarto recuperatur per cōpletā satisfactionē: quod notatur per hoc q̄ iesum post triduū inuenerūt. Prima dies est cōtritio. scōa pfessio. tertia satisfactio. Exo.iij. Jbimus viam triū dierum vt satisfaciam⁹ dño deo nr̄o. ¶Tertio sunt quedaz p que iesus recuperatus custoditur ꝛ semper nobiscum inhabitare dignat. Ipse aūt habitat in descensu in nazareth cū maria et ioseph. vnde dicit. Et descēdit cum eis ꝛ venit nazareth ꝛc. Habitat quidē in descensu. i. in valle humilitatis. ps. Valles. i. hūles abundabunt frumento: illo. f. frumento de quo dicitur Johan.xij. Nisi granū frumēti cadēs in terrā ꝛc Habitat in nazareth. id est in flore puritatis. ps. Tu aūt in sancto habitas. Sanctum enim idem ē quod puruz. Canti.ij. Ego flos campi. ecce quia diligit florem puritatis. Et lilium conuallium. ecce quia diligit vallem humilitatis. Habitat cū ioseph. i. cum illis in quib⁹ est argumentū sanctitatis. ps. Jbunt de virtute in virtutem ꝛc. Habitat cum maria. i. cū illis qui habent lucem fulgide cōuersationis: quia maria illuminata interpretatur. Mat.v. sic luceat lux vestra coram hominibus ꝛc. s. Jo.j. Deus lux est ꝛ tenebre in eo non sunt vlle. Jdeo non habitat cum tenebrosis: quia lux cum tenebris stare non potest. ij. Corinth.vj. Que societas lucis ad tenebras.

¶Sermo tertius.

GAtertuus et ego dolētes querebam⁹ te. Multi sunt qui iesum querūt: sed nō inueniunt, qz non querunt eum suo tpe ꝛ loco ꝛ modo. ¶Est em̄ primo querēd⁹ suo tempore: quia post triduū est inuentus. ¶Prima dies fuit tēpus ante legē ꝛ tunc patriarche eum quesierunt sed eum inuenire non potuerunt. Unde dicebat vnus eoz. Exodi.xiij. Obsecro dñe mitte quē missurus es. ¶Secūda dies fuit tempꝰ sub lege: ꝛ tunc prophete eum quesierūt ꝛ eū inuenire nō potuerunt. Unde dicebat vn⁹ eoz. Esa.lxiij. Utinam

dirũperes celos ⁊ descenderes. ¶ Tertia dies est tps pñs ⁊ in ista die inuenik. Esa. lv. Querite dñm dũ inueniri potest: inuocate ⁊c. ¶ Quarta dies est tempus post hãc vitã: ⁊ tunc dãnati eũ inuenire nõ possunt quantũcũq; eũ querãt. Sicut em̃ ille qui ficus vel vuas extra tps quereret, nõ inueniret. Sic illi qui extra tẽpus pñs deum querunt inuenire non possunt. Johan. vij. Queretis me ⁊ non inuenietis. Damnati quidem inueniẽt ⁊ non invenient. Inuenient quidem tanquã iudicem torquentẽ: sz non inuenient tanquam patrẽ miserẽtem. Legitur. ij. Reg. xxij. q; absalon vsq; ad annum tertium regẽ Dauid videre nõ potuit. In quarto autẽ anno non inuenit: sed tribus lãceis vulneratus fuit. Homo quidem Deum nõ inuenit in tẽpore legis nature: nec in tempore legis scripte: sed tantum in tempore legis gratie. In quarto autem tẽpore. s. post hanc vitã mali deum nõ inuenient ad penitentiaz sed tm̃ ad penã. Qui tunc etiam tribus lanceis vulnerabũtur. Una lancea est vermis cõscientie. Secũda est ignis gehẽne. Esa. lxvj. Uermis eorum non morietur, ⁊ ignis eorũ non extinguetur. Tertia lãces est primatio visionis diuine. Esa. ij. scõm aliaz translationẽ. Tollatur impius ne videat gloriam Dei. ¶ Secundo iesus querẽdus est suo loco. Joseph autez ⁊ maria non potuerunt ip̃m inuenire apud seipsos: nec in comitatu hominum mundanorum: nec inter cognatos etnotos: sed solummodo in tẽplo dei. Est em̃ quadruplex amor: scz primat⁹, mũdanus, domestic⁹, ⁊ diuinus. Nõ poterãt igitur Joseph ⁊ Maria Jesum x̃pm inuenire apud seipsos: qz nõ inuenik in amore proprio ⁊ ꝓuato. Talis enim amor: scz sui est amor valde periculosus: et quia multorum malorũ est effectiuus. ij. Timo. iij. Instabunt tempora periculosa: et erunt homines seipsos amantes su. ela. ⁊c. Scõ non inuenitur in comitatu hominum mundanorũ: qz nõ inuenitur in amore mũdano, sed pot⁹ mũd⁹ ne inueniaꝫ impedit. Johã. xiij. Spũ veritatis quẽ mũd⁹ nõ põt accipere ⁊c. Et inuẽtuz pdere facit: qz est sicut saccus ptus⁹. Aggei. ꝓmo. Qui merces cõgregauit misit eas in saccũ pertusuz. Tertio non inuenitur inter cognatos ⁊ notos: qz nõ inuenik in amore domestico: id est in amore parẽtũ. Berñ. Quomodo bone Jesu inter cognatos meos te inueniam. q̃ in tertuos minime est inuẽtus? Deut. xxxiij. qui dixit patri suo ⁊ matri sue nescio vos: ⁊ ffib⁹ suis ignoro vos ⁊ nescio ⁊c. Quarto autem inuenitur in templo dei id est in amore spirituali ⁊ diuino. Johan. xiij. Si quis diligit me sermonem meuz seruabit. Et pater meus diliget eum: ⁊ ad eũ veniemus, ⁊ mansionem apud eũ faciem⁹. Primos autem tres amores relinquendos: quartum retinenduz ammonet dñs. Luc. xiij. Si q̃s venit ad me ⁊ nõ odit patrem suũ. hoc referr̃ ad amorẽ domesticũ. Parentes em̃ odiẽdi sunt qñ sunt mali vel qñ filios a seruitio dei aduertũt: qz sicut dr̃ Mat. x. Inimici hois domestici ei⁹. Sequik. ad hoc autẽ ⁊ animam suam. hoc refertur ad amorẽ proprii ⁊ priuatũ. Null⁹ enim debet diligere animã suam. i. animalẽ ⁊ carnalẽ vitã suã: sed eã odire. Johã. xij. Qui odit animã suã ⁊c. Et sequik. Et qui nõ bajulat crucem suaz. hoc refertur ad amorẽ mundanum. Jlle enim crucẽ suam baiulat qui crucifixus est mũdo ⁊ mũdus sibi. Galat. vj. Mihi mũd⁹ crucifixus est ⁊c. Sed tur. ⁊ venit post me hoc refertur ad amorem spiritualem ⁊ diuinum. Uenit (inquit) post me nõ amãdo terrena, sz desiderãdo celestia: sicut ego amo ⁊ desidero. Non sicut Adaz qui terrena dilexit ⁊ celestia despexit. j. Cor. xv. Primus homo. s. Adã de terra terrenus: secundus homo. s. xp̃s de celo celestis. Tertio q̃rẽd⁹ est suo modo qui quidem modus triplex est. Primo em̃ debet q̃ri socialiter: qõ notatur in eo quod dr̃ pater tuus ⁊ ego. Joseph interpretatur augmentũ, ⁊ significat opera bona q̃ semper debẽt augeri. Maria interp̃tat illuminata, ⁊ significat fidẽ: q̃ est illuminatio mentis. Interp̃tatur etiam stella maris, et significat charitatem. Sicut enim ceteris stellis occidẽtibus illa non occidit, sic ceteris virtutib⁹ deficientib⁹ charitas non deficit. j. Cor. xiij. Charitas non excidit. Cũ tali igit societate. Jesus est querẽdus: ⁊ tunc inuenitur: scz cum fide vera: operatione solicita: ⁊ charitate succensa. Si enim alter istorũ defuerit inueniri nõ poterit. Nã sine fide opa deo nõ sunt accepta. Hebr. xj. sine

xj. sine fide impossibile est placere deo. sine operibus aũt fides est mortua. Jac. ij. Fides sine operib⁹ mortua est. Fides aũt ⁊ opera sine charitate inutilia sunt. j. Cor. xiij. Si distribuero in cibos pauperũ ⁊c. Secũdo debet q̃ri lachrymabiliter: qõ notat ex eo q; beata virgo dixit. dolentes q̃rebamus te. Triplici de causa sic beata virgo dolebat. Primo q̃a ꝑm Origẽ. timebat ne ipsam deserẽs ad celos redũsset. Secundo timebat ꝑm aliquos ne lõge ad partes remotas abũsset ⁊ alijs nationib⁹ predicaret. Tertio timebat ꝑm glo. ne in manus successoris herodis deuenisset. His tribus de causis sancti sepe lachrymabiliter eum querunt. Primo cũ lachrymis deuotionis: quas fundũt p solicitã deuotionẽ: q̃n se ad tẽpus eis subtrahit: ⁊ quo dãmõ eos deserẽs in celũ ascẽdit. Cuius reuersionẽ desiderãt dicentes cũ propheta. Red de mihi letitiam salutaris tui. Secũdo eum querunt cum lachrymis contritionis quas fundunt propter peccata que aliquando commiserunt, propter que se abeis tunc totaliter elõgauit. prouerb. xv. Longe est dominus ab impijs. ꝑs. lõge a peccatorib⁹ sal⁹. Tertio querũt eũ cum lachrymis compassionis quas fundunt pro miseria ⁊ malitijs peccatorum qui Jesum in manu herodis. i. demonis tradũt ⁊ quãtum est in eis occidũt. Heb. vj. Rursus crucifigẽ. sibimetipsis fi. dei. ¶ Tertio dz queri desiderabiliter: qõ notatur in eo quod dicit. Querebamus te ⁊ nihil aliud extra te. Ipsum enim habentes in ipso omnia possidemus. Sap. vij. Uenerunt mihi omnia bona ⁊c. Sed illi qui volunt sine ipso habere diuitias ⁊ delicias et honores: eum nõ inueniũt, sed potius amittunt. Job. xxviij. Nõ inuenitur in terra suauiter viuẽtium. i. carnaliũ ⁊ delicioso rum. Abyss⁹ dicit nõ est in me. i. humana cupiditas que fundũ nõ habet: qz sicut dicitur Eccles. vj. Auarus non implebik pecunia. Et mare loquik. nõ est mecũ. i. tumẽs superbia. Superb⁹ em̃ instar maris semper contra alios fernet semp intumescit semper est in motu turbationum. Esa. lvij. Cor impij quasi mare feruens quod quiescere non potest.

¶ Dñica prima post octa. epiph. Ser. j.

Aptie facte sũt in chana galilee ⁊ erat mater Jesu ibi ⁊c. Johan. ij. Secundũ Bedam. Dominus interesse voluit nuptijs: vt statum matrimonialem sua ꝑsentia approbaret. Approbauerat prius statum virginalem in eo q; ex intemerata virgine nasci voluit. Approbauerat statum vidualem in eo q; ab Anna vidua benedici dignatus fuit. Non restabat nisi vt statum conjugalem similiter approbaret: vt per hoc daretur intelligi q; in quolibet istorum statuz'potest homo saluari. Est tamen gradus in his tribus statib⁹ ꝑm Bedam. Bona est (inquit) castitas cõjugalis, melior continentia vidualis, optima pfectio virginalis. Nuptie autem iste de quib⁹ in isto euangelio agik, quadrupliciter commẽdabiles sunt. Cõmendantur enim a loco, a conuiuio, a ministris. Sic dẽ in loco notatur magna mysterij congruitas, in conuiuio magna vini preciositas, in conuiuãtibus magna strẽnuitas. ¶ Primo ergo cõmendãtur a loco: in quo notatur magna mysterij cõgruitas: quod notatur in eo q; dicunk facte fuisse in chana galilee. Chana est nomẽ ville in prouincia galilee. Chana aũt zelus interpretat. Ex quo nobis mysterij cõmendatur. Ex hoc em̃ innuik q; vir ⁊ vxor debent mutuo se zelare. Est autẽ triplex zelus: scz nimius, tepidus, et discretus. zelus nimius est zelo typia: et talis reprehensibilis est tam in viro (Eccle. ix. Nõ zeles mulierẽ sinus tui) q̃m in vxore. Eccl. xxvj. Dolor cordis ⁊ luctus mulier zelotypa. Refert Piero. in libr. Jouinianũ q; q̃dã nobilis roman⁹ vxorẽ habebat a foris gratiosam, sz int⁹ ea viro nimis litigiosam atq; zelotypã, quã vir a se expulit ⁊ eiecit. Cũq; reprehẽderet q; vxorẽ sic gratiosam expulisset: ille pedẽ ptẽdit dicẽs. Videtis hoc calciamẽtũ? a foris q̃dẽ est multũ pulchrũ: ⁊ tñ intus me ꝑmit. Calciamẽti q̃dã videtis foris mositatẽ, exteriorẽ: sz nõ videtis meã molestiã interiorẽ. Refert Seneca q; Socra-

kes habuit duas vxores nimꝫ zelotypas ⁊ cōtētiosas: adeo ꝙ quadā die in ipsuꝫ impetū faciētes ad terrā eū deiecerunt. Alia etiā vice cū vna illaꝝ multa in eū in tulisset conitrna ꝓminationū, ille dissimulās abijt ⁊ iuxta murū dom⁹ sedere cepit: illa ꝯo aquā imūdā: sup caput ei⁹ fudit: ſz Socrates nihil ex hoc erasperat⁹ caput tergere cepit dicēs. Sciebā ꝙ post tonitrua pluuia sequerek. C Cū aūt amici cōsulerēt ei vt eas expelleret. Rīdit. Disco i domo qualis ſm in foro, hoc est. Disco in domo patiētiā, vt ipam in foro exhibeā. Scōs est zel⁹ tepid⁹: qñ ſcz vxor scit virū suū fornicatē: ⁊ tñ ſustinet, dissimulat: ⁊ tacet. Et iste zelus tā tepid⁹ est valde nociuus. Debēt eñ vxores suos fornicarios quatuor modis coercere (vt dicit Augu. i lib. homek.) Primo eos ammonēdo. Scōo obiurgādo: ⁊ si nō ꝓsint charitatiue ammonitiōes, faciant duras obiurgatiōes. Tertio ecclaz iterpellā do. Si eñ nec ꝑ ammonitiōes vult respicere nec ꝑ obiurgatiōes abstinere: debet vxor eccliē vel eſi auritiū interpellare, marie si peccatū notoriū est. Quarto ad deū recurrēdo. Si eñ nihil horū vz, ⁊ ille in duritia sua ꝓmanet: dz vxor ad viros spūales ⁊ ad oronē cōfugere. Quedā aūt sunt q̄ tacēt triplici cā (vt ibidem Aug. ostēdit), ſ. aut timore pterrite: qz a viris flagellari timent: sed plus debēt timere deum precipiētē ꝯ virum flagellātem. Periculosius eñ est incidere in manus dei viuētis ⁊ omnipotētis q̄ pōt corpus ⁊ aiam mittere in gehennam ignis ꝯ incidere in man⁹ horis mortalis ⁊ ipotētis q̄ tm̄ hz ptātē in corpus ⁊ nō in aiam. Aut blādis adulatiōib⁹ emollite: qz eas viri laudāt ꝙ patiēter eos portant. Que tñ patiētia ē mala ⁊ saluti virorū cōtraria. Aut falsa rōne seducte. Trib⁹ eñ rōnib⁹ (vt ibidē Aug. ostēdit) viri vxores ad tacēdū i ducere conātur. Una est qua dicūt. Nos sum⁹ viri ⁊ vos femine. Et rñdet Aug. Imperat femie vt ferat adulterum virum quinō vult ferre adulteram vxorē. Ego (inq̄t) qz sū vir. Si vir es vice libidinē tuā. Alia est qua dicūt. Nos sum⁹ dñi ⁊ vos ancille. Ad qō rñdet Aug. In ceteris ancille estote virorū vr̄oꝝ: ſz vbi vētū fuerit ad hoc qō dicit ap̄s (Vir non hz ptātē sui corpis ſz mulier) clamate pro re vra. Tertia est qua dicūt. Nos sum⁹ capita ⁊ vos mēbra. Ad qō rñdet Aug. Si caput es duc: sed vide quo eas. Noli ire quo nō vis vt sequat te pedisse qua tua. Et qz posset aliq̄ vxores dicere: ex quo vir mihi fidē nō seruat nec ego si bi seruabo. Rīdet Augu. Nolite pudicissime femie imitari viros vestros: aut vobiscū viuāt, aut soli peāt. Impudico viro nō dz mulier pudicitiā seruare ſz christo. Tertio zelus est ordinat⁹ ⁊ discret⁹: qñ ſcz vir ⁊ vxor ordinate se diligunt. Ephe.v. Viri diligite vxores vras: sicut christus dilexit eccleſiā. Ibidem. Viri debēt diligere vxores suas vt corpora sua. Ibidē. Unusquiq̄ vxorem suā vt seipsuꝫ diligat. Dz igit̄ vir diligere vxorē suam sicut xp̄s dilexit eccleſiā: vt si qñ fornicat⁹ ⁊ penitet ipsaz recipiat, sicut et xp̄s alaz penitētē recipit et grām sibi reddit. Sicut corp⁹ suū: vt nunq̄ corpus alteri det. Sicut seipsuꝫ: vt precordialiꝫ amore eā diligat. C Scōo iste nuptie cōmendabiles sūt a conuiuio in quo fuit vini magna ꝑciositas. Creditur eñ ꝙ illud vinū magis fuerit preciosum ꝙ vinū fuerit ab aliqua vite productū. Dicit enim Chrysostomus. ꝙ miracula que fecit xp̄s semper ad meli⁹ terminanť q̄ natura facere possit. Unde si christ⁹ panes multiplicauit: si visum restituit: si aquā in vinū mutauit et huiusmodi: melius semp fecit q̄ natura facere potuerat. Mutata est igit̄ aqua in vinū ꝯtum ad substātiā sapores colorem et odorē. Aqua putrida est, carnalis immūditia, in qua viri porcini cōmorant. ū. Petri. ij. Sus lota in volutabro luti. Cū q̄dā lascin⁹ iuuenis pythagore diceret se male cū mulieribus ꝯuersari, philosophis cōuersari. Et sꝑes inquit libētius in ceno ꝯ i aqua pura morant. Unū aūt deo gratum est matrimoniū legitime seruatum. Si igitur ista aqua putrida aliquis erat infect⁹, post ꝯ i matrimonio est coniunctus: mutet aquā carnalis immunditie in vinum matrimonialis puditie. Mutet aquā ꝯtum ad substātiaz vt eam iam non habeat in opere. Mutet ꝯtum ad sapozem vtiā non habeat i voluntate nec in delectatione. Cōtra hoc faciebāt illi qui ꝯuis de egypto peti recessissent ꝯtum ad operationē: tñ adhuc vidēbantur illud retinere ꝯtum ad voluntatē. Numeri. xj. In mentē nobis veniūt cucumeres pepones porri et cepe ⁊ allia. Mutet ꝯtum ad colorē vtnō habeat eam in mala specie: habendo scilicet cū aliqua suspecta familiaritatē. ſ. Thes. v. Ab oñi specie mala abstinete vos. Mutet ꝯtū ad odorē vt vitet mali occasionē, i. malorū societatē. Sicut eñ malus odor inficit. sic mala societas mores corrūpit. ſ. Co. xv. Corrūpūt bonos mores colloquia mala. C Tertio iste nuptie cōmendabiles sunt a conuiuantibus in quibus fuit magna nobilitas. Fuerunt eñ ibi iesus maria et discipuli. Circa qō sciēdū: ꝙ quatuor de cāis pōt quis vxorem ducere. Pria est propter officiū. i. prolis propagationē. et sic mr̄imonium fuit institutū in paradiso ante pctm̄ qñ dixit dominus Gene. j. Crescite et multiplicamini. Secūda est propter solatiū et rei familiaris adiutoriū sine aliqua cōmixtione corporū: et tale mr̄imoniū fuit inter ioseph et mariā. Tertia est propter remediū. Uñ dicit ap̄s. j. Corint. vij. Melius est nubere ꝯ vri. Quarta est propter vitium voluptatis. ꝑs. Cōparatus est iumen. insi. ꝛc. Qñ ergo ds matrimonium cōtrahit propter offīm: inter eos est iesus q̄ fuit ꝛginis ples. Qñ ꝓpter solatium: inter eos est maria q̄ sītr ꝓpter eandem cām mr̄imoniū cōtraxit. Qñ ꝓpter remediū: inter eos sunt discipuli q̄ sub disciplina matrimoniali seipos coercebāt. ſ. Cor. vij. Propter fornicatiōnē vnusquisq̄ suā vxorē hēat. Qñ vero ꝓpter carnalē voluptatē. inter eos est diabolus q̄ dz asmodeus. Tho. v. In eos q̄ pingia ita suscipiūt vt sue libidini vacēt sicut equ⁹ et mul⁹: hz ptātem demoniū. C Quarto iste nuptie ꝯmēdabiles sunt a seruitoribus in quibus fuit magna nobilitas ⁊ marime in architriclino q̄ erat princeps altoꝝ ministroꝝ. Triclinū dz dom⁹ hūs tres ordines mēsarū: voluit eñ dñs vt de isto vino tria scirenť. ꝓpter q̄ nō erat naturale ſz miraculose fcm̄. Et ꝯtū ad hoc habuit testes ministros q̄ hydrias aqua

impleuerūt et vinum effuderūt. Scōo q̄ erat vinū verū: et ꝯtuz ad hoc voluit vt hydrie essent testes. Si eñ ꝑm Chry. in vasis vinarijs hoc miraculū fuisset fcm̄: forsitā crederet q̄ ibi feces remāsissent ⁊ q̄ nō esset vinū verū ſz aqua colorata. Tertio q̄ esset vinū bonū: ⁊ ꝯtū ad hoc voluit habere testem architriclinum qui erat ieiunus et sobrius et ideo de sapore vini meli⁹ poterat iudicare. C Sermo. ij.

Nuptie facte sunt in chana galilee. ꝛc. Quamuis heretici miser mētiantur carnale matrimoniū esse illicitū: nec tñ falsitas manifeste apparet. Si eñ illicitum eēt: nec de⁹ ipsum in paradiso instituisset: nec de virgine matre despōsata nasci voluisset: nec ipsum sua et matris sue et discipulorū suorum presentia ⁊ miraculo decorasset. C Notādū aūt circa hoc q̄ est triplex matrimonium. Primū est carnale qō est inter virū ⁊ vxorē: qō est humano generi valde vtile si ōbito mō qs eo vtať. Per hoc eñ hō a petō ꝑseruať. ſ. Co. vij. Propter fornicationē vnusq̄sq̄ suam vxorē hēat. Per hoc legitia ples suscipiť q̄ al⁹ illegitia cēseretť. Ge. j. Crescite ⁊ multiplicami. ꝛc. Per hoc hoi obsequū exhibeť: qz sicut dz Eccl. xxxvj. Ubi nō est mulier ige miscit eger. Per hoc bona hois fideliter ꝑseruať. Ibidē. Qui possidet mulierez bonā, inchoat possessionē bonā. Iſtō aūt mr̄imoniū celebratū est i chana galilee: qz ipi cōiuges debēt inuicē se diligere et inuicē sezelare. Qō quidē ostēdit ꝑ auctoritatē et ꝑ rationē et ꝑ quādā significationē. Per autoritatē quidē qua dicit Eccle. xxv. In tribus beneplacitum est spiritui meo: que sunt probata coram deo et hoibus. Concordia fratrū: amor priorū: vir et mulier sibi bene consentientes. Iſta aūt tria inter eos requiruntur ſ. amor interi⁹ in corde: concordia exteri⁹ in pacifica cohabitatiōe: ⁊ cō sensus tam interi⁹ ꝯ exterius in bona operatiōe. Secundo hoc idē ostēdit ratione. Maioris eñ ad minorē dz esse correctio ⁊ disciplina. minoris ad maiorē obediētia ⁊ reuerē

tia. eqlis ad equalē amicitia mutua. Si igit̄ fetā fuisset mulier de capite hois: vt deret q̄ deberet esse maior et vir minor et q̄ ad ipsam spectaret virū corrigere. Si de pede, videret q̄ viri deberet esse ancilla: et q̄ viro tāq̄ ancilla deberet in oibus obedire. Sz fetā est de latere tanq̄ equalis et sozor: vt inter eos dilectio et amicitia perseueret. Zstā th equalitatem p̄ peccatū ex pte mulier amisit qñ deus sibi dixit sub viri ptāte eris. Tertio hoc ostēdit p quādā significationē. i. p annuli subarrhationē. ¶Zlle em annul⁹ significat cōiunctionē viri et vxoris p verū amorē. Debet autē ille annul⁹ esse aureus rotūdus z in quarto digito positus z tm vnus. Aureus q̄dē vt ostendat q̄ amor ille dz hz̄e et excellētiā z maioritatem. Sicut em aurum excellit oia metalla, sic amor ille ceteros amores. Gene. ij. Hoc nūc os ex ossib⁹ meis ꝛc. q̄ obtē derelinquet ꝛc. Rotund⁹ aūt, vt ostēdat q̄ ille amor dz hz̄e ꝑpetuitatē: vt nunq̄ finiat nisi p mortē. In quarto ꝙ digito posit⁹: vt ostēdat q̄ ille amor dz hz̄e ꝑcordialitatē. Dicūt em medici q̄ qdā vena a corde ꝓcedit q̄ q̄rto digito rādet. Unde aūt tm a spōso ponit et nō duo: vt ostendat amoris singularitatē. In ceteris em hō vult hz̄e sociū nisi in amando vxorē. Zsti⁹ aūt matrimonij dm Augu. triplex est bonū scz fides quā sibi mutuo seruare tenētur. proles q̄ dz suscipi et religiose educari. et sacm. i. inseparabilitas et indiuiduitas quoad ꝑpetuā cohabitationē. Cōtra primū bonū faciūt adulterantes q̄ debitā fidē sibi nō seruāt. Contra scōm faciūt aborsum sibi ꝓcurātes q̄ homicide sūt cēsende. Cōtra tertiū faciunt iracūde et superbiētes. Propriū em viri vitiū est sup̄bia: mulieris iracūdia. Ecc. x. Nō est creata hominib⁹ sup̄bia: nec iracūdia natiōi murierū. Quādo igit̄ vir est sup̄b⁹ et mulier iracūda: pacificari nō p̄nt z iō sepe ab inuicē separant̄. ¶Scōz mrimoniū ē spūale, qđ est inter deum et aiam. Et istud mrimoniū initiat̄ ratificat et cōsummat̄. Initiat̄ autē p spōsionē z fidē. Osee. ij. Spōsabo te mihi i fide. Zsta aūt initiatio fit in baptismo: ibi est spōsio ex parte sponse q̄ diabolo et pōpis eius abrenunciare ꝓmittit: et est fidei datio ex parte spōsi. i. xp̄i quia ibi ꝓcipitur xp̄iana fides. Multi sūt frangūt sponsionem istam quā fecerūt cum deo et faciūt pactū cum diabolo. Osee. x. Feriet⁹ fedus cum mendacio. i. cū diabolo q̄ mēdax est et pater eius. Scōo istud mrimoniū spirituale ratificatur qr fit in p̄nti a per verba de ꝓsenti. qđ est cōtra ꝓcrastinātes q̄ volūt q̄ semp durent sponsalia de futuro. ꝓuer. iij. Ne dicas amico. i. xp̄o vade et reuertere et cras dabo tibi: cū habetim possis dare. Ambro. Si aurū tibi offerā nō mihi dicis cras veniā: sz iam ergis. Nemo differt imo null⁹ excusat: recēptio aie ꝓmittitur et nemo festinat. De ista despōsatiōe dr Osee. ij. spōsabo te mihi in iustitia z iudicio et misericordia et miserationib⁹. Justitia et iudicio debēt esse ex pte penitētis vt q̄ tū deū offendit in peccatis, tm de se iudiciū et iustitiā faciat in pnie lamētis. Ad Ro. vj. Sicut exhibuistis mēbra vra seruire immūditie et miq̄tati ad iniquitatē: ita nūc exhibete mēbra seruire iustitie in sanctificationem. Mia et miserationes sunt ex pte dei q̄ aiam̄ peccatricē recipit et gratiam suā sibi restituit. Legit̄ nūeri. xij. q̄ moyses ethiopissam quādā habuit vxorē. de qua sic dicit Bernar. Moyses quādam ethiopissam duxit vxorem: sz nō potuit ei⁹ mutare colorē. Christ⁹ vero quā sibi amauit adhuc ignobilē et fedam, gloriosam sibi exhibuit nō habētē maculā ꝛc. Tertio matrimoniū spirituale consummat̄ per gratiam perfectam. Et sicut in matrimonio consummato est bonū fidei prolis et sacramēti: sic in isto spūali matrimonio dz esse bonū fidei: ne aia diabolū vnq̄ suscipiat. Sz de multi⁹ dr Esaie. lvij. Jurta me sciēte et videte disco operuistite. i. volūtatē et consensum apertistis: et suscepistis adulterū. i. diabolū. Bonū, pl⁹: vt ad bōa opa se exerceat. ỹ. Tim. ij. Saluabit mulier p filiorū generationem si permanserit in fide. i. per bonorū operū multiplicationē z fidē. Un̄ et in veteri lege maledicte erant steriles: non carnis filijs: sed ab operib⁹ bonis. Bonū sacramēti: vt aia nunq̄ a xp̄o se diuidat. z ꝑs ei ab aia nūq̄ separat̄ nisi ꝑ

ab ipo aia diuidat̄. ỹ. ex. ij. Quid inuenerunt in me patres vestri iniq̄tatis qr elōgauerūt se a me. ꝛc. Imo si aia ab ipso se paratur mox a deo reconciliatur. Eiusō. iij. Ulgo dr. Si dimiserit vir vxorē z recedēs ab ea duxerit alterā: nunq̄d reuertetur ad eā vltra? tm aūt fornicata es cū amato ꝛc. ¶ Tertio matrimoniū est quasi medīū qđ est iter deū z hūanā naturā. Et sicut in matrimonio carnali est triplex vnio. Una que est p̄m cōsensus animorū. Secunda que est p̄m permixtionē corporū. Tertia que est per indiuisibilē habitationē ambox. Sic et in isto spūali matrimonio ista triplex vnio reperit̄. est em xp̄s copulatus ecclesie per ꝑpetuā charitatē. Hier. xxxj. In charitate ꝑpetua dilexite ꝛc. Per nature cōformitatē. Heb. ij. Nusq̄ em angelos ꝛc. Et p inseparabilitatē. Mat. vl Ecce ego vobiscū sum ꝛc. Nunq̄ etiā natura diuia separata est ab humana: imo etiam in morte diuinitas erat cōiuncta carni in sepulchro: z anime in limbo. ¶ Sermo tertius.

Aptie sūt facte in chana galilee. Queri Areol⁹ Theophrastus philosophus: virū sapiēs ducere debeat vxorem. Et cū dimisset si pulchra esset: si bene morigerata: si nata ex honestis parentibus: si etiā sana et dives. Sic aliquādo sapiēs posse inire matrimoniū statim intulit. Hec enim raro in nuptijs vniuersis concordāt. non est igitur vxor ducenda sapiēti. Ex his ergo haberet q̄ sapiēs nō dz ducere vxorem: aut dz ipsam ducere bonam et honestam. Circa hoc ergo sex sunt videnda. Primo qualis vxor sit ducenda. Secūdo q̄liter bona vxor sit cognoscenda. Tertio q̄r diligēda Quarto q̄liter custodienda. Quinto q̄r castiganda. Sexto q̄lis vita post mortem viri sit ab ipsa eligēda. ¶ Circa primū notādū q̄ illoti⁹ q̄ vxores accepturi sūt: q̄dā sūt lasciui et vani: q̄dā cupidi z auari: q̄dā sapiētes et discreti: Lasciui z vani nō q̄rūt in vxore nisi pulchritudinē: q̄ th pulchritudo in muliere est piculosa. ꝓuer. xj. Circul⁹ aure⁹ in naribus suis. mulier pulchra z fatua. Est ꝯceptoria z vana. puer. vlti. Fallax gratia et pulchritudo. Querit supra dict⁹ Areol⁹ philosophus put refert Hier. cōtra Iouinianū. Si vir dēat ducere vxorem pulchrā aut turpē. Et respōdet. Pulchra cito adamat̄: feda facile contēnitur. Difficile est custodire quaz oēs amāt. Molestum est possidere quam nemo dignat̄ habere. Minori th miseria deformis hz̄e formosa seruet̄. Legitur hester. xv. q̄ ipsa roseo colore et micanti b⁹ oculis ad regē itrauit credēs ex hoc regē placare et ip̄m inclinare: sed rex eā videns in furorē maruno est mot⁹. Tūc regina timens corruit et in pallorē color ille mutat⁹ fuit. Rex vo videns eā sic pallidā depositi irā et ipaz recepit in gra. per qđ dat̄ itelligi q̄ mulieres q̄ se colorāt deo displicēt. Que aūt ex abstinētia efficiunt pallide: deo placēt. Cupidi aūt et auari nō querūt in vxore nisi diuitias. Chry. sup Matth. Tu inuenis vxorē ducere vis: noli querere diuitem: sed bene morigeratam, qr boni mores diuitias semper acquirunt, „diuitie autem bonos mores nunq̄ fecerunt. Et gloriosior est pauptas fidelium q̄ diuitie pcōrū. Interrogauit qdā Terasthū philosophū cuina libētius filiā suā traderet in vxorē an pauperi z scia et moribus ornato: an locupleti parū ꝓbato. q̄ rādit. Malo indoiez indigētē pecunia q̄ pecuniā indigentē viro. Querit supra dictus Areol⁹ philosophus q̄d sit melius an ducere vxorem pauperem pacificā: an diuitem litigiosam. et respondet. pauperem inquit alere difficile est: diuitem ferre tormētū. Et q̄uis nō determinet quid, dicit q̄ melius est ducere vxorē pauperē et pacificaz q̄ diuitē z litigiosam. ꝓuer. xxj. Melius est sedere in angulo domatis q̄ cū mulie re litigiosa et i domo cōi. Sapiētes autē respiciunt in vxore ad sapiētiā eius: sciētes illud ꝓuer. xiij. Sapiens mulier edificat domū suam: insipiens quoq̄ extructam manib⁹ destruet. Eiusdem. xix. Domus et diuitie dantur a parentib⁹. A deo autē ꝑpie vxor prudēs. Respiciūt et ad bonitatē eius. Eccl. xxv. Mulieris bone beatus vir. Nō dixit mulieris pulchre nec mulieris diuitis: sz mulieris bo

ne. ¶Scõ vidẽdũ est ꝙliter vxor bona sit cognoscẽda. Istud ostendit Chrys. sup mat. dicẽs. ꝙ ille qui vult vxorem accipere vz ꝓsiderare si hz ambos parẽtes bonos vel ambos malos, vel vnum bonũ z alterũ malum. Si ambo sunt boni, secure eã accipiat. Si autẽ ambo mali: omnino deuitet. Si vero alter bonus et alter malꝰ: quid facturus sit timeat. Veruntamen si pater est bonus mater mala: magis conuenit timere: si vero econuerso, minus. Et ratio est quia puelle magis cõsueuerũt cõuersari cũ matribus ꝙm cũ patrib⁹: z iõ magis cõsueuerũt imitari mores maternos ꝙm pños. ¶Tertio vidẽdũ est qualr sit diligẽda. Cauẽdꝰ est em amor nimiꝰ z inordinatꝰ. Seneca. Amor nimiꝰ formose mulieris rõnis oblimo est: z insanie primꝰ. Turbat ꝓsilia: aitos z generosos spũs frãgit: a magnis cogitationib⁹ ad hũillimas detrahit. Refert idem Seneca cognouisse se quẽdã honoratuz virũ ꝙ exitur⁹ i publicũ cũ fascia vxoris sue se colligabat z nec pũcto ꝙdẽ horeꝑ sentia ei⁹ carere poterat: potionẽꝙ nullã nisi alteriꝰ tactã labijs vir z vxor hauriebãt: z subdit. Ortigo ꝙdẽ amoris honesta erat sz magnitudo ꝺformꝫ. Nihil aũt i tere est vtrũ ex honesta cã ꝺs infamat. vñ sext⁹ i sentẽtijs. Adulter ꝙdẽ ẽ i suã vxorẽ amator ardẽtior. In alienã ꝙdẽ vxorẽ omnis amator turpis est: z in suã nimiꝰ. Nihil turpiꝰ ꝙm amare vxorẽ tãꝙm adulterã. ¶Quarto vidẽdũ ẽ qualr sit custo diẽda. Querit supradictꝰ Areol⁹: si vxor sit custo diẽda vl nõ. Et respondet. quid ꝓdest diligẽs vxoris custo dia: cũ seruari impudica nõ possit, pudica non debeat? Certum est aũt ꝙ vxor pudica z probata nõ indiget custo dia. Refert hier. in li. cõtra Iouinianũ ꝙ Duellius ꝙ primꝰ rome nauali certamine triũphauit cũ ia senex esset audiuit exprobrari sibi os fetidum cũꝙ vxori cõquestus esset quare nunꝙ se monuisset vt huic vitio mederetur. Feci sem (inꝗt illa) nisi putassem omnib⁹ hoibus sic osolere. In hoc magna sua pudicitia mõstrat ꝙ nũꝙ sic alicui homini cũ facie appropinquauit: vt discernere posset status odorẽ. Talis nõ indigebat custo dia. Refert ibidẽ de quadã virgine thebana, que dum a quodã violata fuisset ingulauit ipsum postea dormientẽ z postea se interfecit. Narrat etiã Aug. i lib. de ciui. dei. de Lucretia quã Sextꝰ tarq̃nius filius regis romanorum violauit. quam cũ vir stentẽ inuenisset z eã salutasset: respondit. Quid salutis est mulieri amisse pudicitia? Uerũtamẽ corpꝰ est violatum non animus. Et ne vlla impudica exẽplo Lucretie viuat cultellũ arripuit z se ipsa fecit tales igitur que sic habebãt firmum ꝓpositũ castitatis: custo diẽde nõ sunt. Ille autem que suspecte sunt custo diẽde sunt, z ꝗbus impudice omnino nõ possunt custo diri: possunt tamẽ a multis maluꝫ impediri. Unde dñs dixit mulieri fornicarie. Osee. ij. Ecce ego sepiam viã tuã spinis. z semitas suas non inueniet: z sequetur amatores suos z nõ apꝑhendet eos. Ille quidẽ impudice vxoris vias spinis sepit: q̃ multas cautelas z ipedimẽta ibi opponit. Eccl. xxvj. In filia nõ adquiescẽte sefirma custodia ne inuenta occasione abutatur se. ¶Quinto vidẽdum est qualiter sit castiganda. illo docet Chrys. sup mat. dicẽs. Trib⁹ inquit modis vxor male morigerata castigari debet. Primo precẽdo scõm deũ. Si aũt timorem dei non sentit ipropriãdo vt vel homines erubescat. Si aũt nec pudorẽ sentit frequẽter confusa faciat illi quod precepit salomon. Cor dux in baculo percute. Primo ergo inquit. Chrys. ãmone: qz sepe ꝓficit doctrina iustitie. Deinde ꝛfunda: qz frequenter pudor est frenũ vitiorũ. Tertio infra est vt castigetur tanꝙm ancilla que erubescere nesciat vt libera. ¶Sexto vidẽdũ est qualis vita sit ab ipa post mortẽ viri eligenda. Ad qd̃ dicendũ ꝙ tutius est vt vxor eligat vidualẽ. Mortuo em viro mulier ꝺz se seminortuã reputare cũ ambo fuerint vna caro: z iõ tãꝙ semimortua ad plꝰ nubere non debet. In aliquib⁹ etiã aũtib⁹ hoc inuenitur vt postꝙm vna mortua reliqua alteri nõ sociat. Ber. Pudeat negocium honestatis rationem nõ posse inuenire hoc in homine qõ natura põt in volucre. Super hoc Heꝛ. ꝺtra iouinianũ adducit exẽplũ de trib⁹ matronis romanis que post amissum virũ accipere noluerũt scõm. Quarũ vna dicebat martia ca-

tonis, que interrogata quare scẽm non acciperet virum. Respondit se non inuenire virũ q̃ velit eã propter se: sed ꝓpter sua: forte qz erat turpis z dines. Scõa dicebat valeria: q̃ cum interrogaret quare sm nõ acciperet virũ. Respõdit se hoc facere nõ posse qz vir suus nõ erat mortuꝰ sed vivus: ꝗdiu em ipse viueret vir suus secũ i corde pariter viueret. Tertia dicebatur emilia que cũ parentib⁹ vigeretur vt sm acciperet virũ eo ꝗ inuenis z dines esset. Respõdit se hoc non posse facere qz bonũ habuerat vir: z iõ si sm acciperet aut ille esset bonꝰ aut malꝰ. Si bonus, semper esset in timore ne ipsum perderet, si malꝰ, semper esset i dolore eo ꝙ post bonum virum malum inuenisset.

¶Dñica.ij.post oct.epi. Sermo.j.

Ece leprosus veniẽs adorabat eũ dicẽs. Dñe si vis potes me mundare. Mat. viij. Per istũ leprosum sed mundatũ intelligere possumus quẽlibet paccatorẽ sed iustificatum circa curationem tria ponũtur. s. species morbi, modꝰ curãdi, z peritia medici. ¶Spẽs morbi fuit lepra: per quã pctm intelligit Leprosus em habet oẽs sẽsꝰ corpis vitiatos atꝙ corruptos: habet enim visum caliginosum: odoratũ obtusum auditũ clausum: palatũ mordinatũ: inflatã z debilẽ manũ. Sicut aũt lepra corrũpit oẽs sensus corporales: sic z peccatũ impedit oẽs virtutes aie spũales. Primo enim peccatũ corrũpit oẽm virtutẽ itellectiuã. q̃ est visus aie. Sap. ij. Excecauit eos malitia eoꝝ. Fides em ẽ oculus dexter aie qui per peccatũ exeucatur. Leg. i. j. Reg. xj. ꝙ Naasammonites dixit filijs iabes galaath. i hoc ferã vobiscũ fedus vt eruã oim vrm oculos dextros. hñs em oculũ dextrũ erutum nõ est aptꝰ ad pugnãdũ: qz nec põt videre oculo dextro cũ sit erutꝰ, nec sinistro cũ sit clypeo tectꝰ. Sz si sinistrũ oculũ erutũ hẽret adhuc posset videre. Oculus dexter aie (vt dictũ ẽ) fides ẽ sinister ꝺo sũt opa bona ipa aũt opa bona sine fide inutilia sunt. Heb. xj. Sine fide impossibile est placere deo. Fides aũt sine opib⁹ i casu vale re ꝓt: qñ. s. deest opandi facultas ẽ thope rãdi voluntas. Cũ fide igit sñ opib⁹ põt aliqñ hõ ꝺ diabolũ pugnare. Cũ opib⁹ aũt sñ fide pugnare nõ põt Unꝺ apls nos admonet vt ꝺ diabolũ assumam⁹ opa: sz ꝓncipaliꝛ fidẽ. Ephe. vj. In oib⁹ sumẽtes scutũ fidei in quo possitis oia tela nequissimi ignea extinguere. Secõ petm claudit in aia ꝓtutẽ auditiuã: vt vocẽ dei pcipiẽtis vl admonẽtis audire nõ possit. Sicut em aia ꝺz videre qñ aliqd̃ ab alio cognoscit audit⁹ em in hoie aliqñ impedit ab interiori sicut qñ nerui audibiles opilant aliqñ ab exteriori sicut qñ aliqõ obstaculũ in aure ponit. aliqñ partim ab exteriori partim ab interiori, sicut qñ ex aere exteriori corrupto i instrumẽto audit⁹ aliqua corruptio gnat. Sipbia igit i aia impedit spũalẽ auditũ ab interiori qz est in mẽte. Superbus em nõ vult audire vocẽ dei nisi a tergo. Piere. ij. Uerterũt ad me tergũ z non faciẽ. Esa. xxx. Audiet vocem post tergũ monẽtis. Auaritia impedit ab exteriori qz ponit ibi terrã cupiditatis. Istã terrã remouẽdã admonet dñs deꝰ dicẽs Piere. xxij. Terra terra terra audi ꝓmonẽ dñi. Luxuria impedit partim ab interiori z partim ab exteriori. Ipsa em ꝓcuriscẽtia interiꝰ radicat i aia sz foris appareat p signa ipudica. Eccl. xxvj. Fornicatio mulieris i extollẽtia oculoꝝ z ipalpebris illius cognoscit. Tales em vocem dei audire cõtẽnũt. Eccl. xxj. Audiet luxuriosus z displicebit ei. Tertio petm obturat ꝓtutẽ memoratiuã q̃ est quasi olfactꝰ aie. Cũ deberet odorare diuinas suauitates odorat fetẽtes carnalitates. Esa. ij. Erit ꝙ suauis odore fetor. Cũ deberet hre i memoria dñica dei, hz i memoria iurias primi. Cũ tñ ꝺz Eccl. x. Odisiurie primi tui ne memineris. Cũ deberet esse memor suoꝝ pctoꝝ ad dolẽdũ. iuxta illõ Esa. xxxviij. Recogitabo tibi oẽs annos meos z memor est potꝰ ad delectãdũ. Quarto petm deordinat virtutẽ effectiuã que est quasi palatũ aie qz non sapiũt si bi spũalia sz terrena. Prouer. xxvij. Alia saturata. i. amore terrenoꝝ repleta calcabit fauũ. i. dulcẽ amorem celestiũ. Esa. v. Ueq̃ dicitꝫ bonũ malũ z malũ bonũ: ponẽ

tes tenebras lucē ⁊ lucē tenebras: ponē tes amarū in dulce ⁊ dulce in amarū. Illi dicūt malū esse bonū ⁊ bonū malū, q̄ dicūt diuitias esse bonas que multos malos sunt cāe: ⁊ pauptatem esse malā quā xps docuit ⁊ seruauit. vñ scōs phās interrogatus q̄d esset pauptas. Rñdit odible bonū. Illi dicūt tenebras esse lucē ⁊ lucē tenebras q̄ opera vitiosa laudāt et virtuosa vituperāt: cū tñ dicat Rom. iij. Abū clam⁹ opa tene. ⁊ indu. ar. lucis. Illi ponūt amarū in dulce ⁊ dulce i amarū: qui malūt habere pclam turbidā q̄ quietā. Grego. nicen⁹. Mala cōscia sequitur se imo nō recedit a se: vix pōt fortis aliq̄s esse remediū qñ intus est vulnus inclusum. Quinto pctm debilitat virtutē opatiuā: q̄ est quasi man⁹ aie. Facit em ipam esse pigrā ad opandū. Prouer. xxvj. Absc̄ōdit piger man⁹ suas sub axilla tua ⁊c. Eiusdē. xj. Man⁹ in manu nō erit inocēs malus. Scti viri hñt man⁹ ab iuicē separatas cū vna manu cōtra diabolū pliantes cū alia bñ opantes. Neemie. iiij. Una manu faciebāt op⁹, ⁊ altera tenebāt gladiū. Pigri aūt hñt eas pfectas q̄ nec volūt pliari nec operari. In futuro aūt habebūt eas ligatas. Mat. xxij. Ligat⁊ manib⁹ ⁊c. ¶ Scōo ponit mod⁹ curandi cū ōr extēdēs manū tetigit eū dicēs. Volo, mūdare. Ubi notak q̄ xps habuit verū corpus: verā aiam: ⁊ verā deitatē. Tria aūt circa istū leprosum ondit. s. tactū. Tetigit (inq̄t) eū. Affectū doloris dicēs. Volo. Et ptātiuū effectū dicēs. Mūdare. In tactu notak q̄ habuit verū cor⁹. Cōtact⁹ em nō est nisi duor⁹ corpor⁹. In affectu notak q̄ habuit verā aiaz. Affect⁹ em ⁊ cōpassio tñ sunt in aia nō in corpe nec in deitate. Un dicit Ansel. Qñ nobis cōpateris nos sentim⁹ cōpassiōis effectū: tu vo tentis affectū. In ptātiuo aūt effectu notak q̄ habuit verā deitatē ex eo q̄ in instanti mūdauit q̄ nulla ↄtus creata facere potuisset. Ista autem tria p̄dicta s. corpis aiam et deitatem secum portauit vt de his tria remedia ⁊ antidota faceret p q̄ tres hois infirmitates sanaret. Homo q̄dē patiebat tumorē supbie: vulnerationē mortalis culpe: ⁊ fetorē cōsuetudinis peccati. Ista tria remedia ⁊ antidota fecit xps. Tumor. Et liuor. ecce putredo cōsuetudis. Et plaga tumēs. ecce tumor elatiōis. Non sunt circūligata ⁊c. Fecit igitur xps de carne sua emplastrū quo tumorem supbie frangeret ⁊ maturaret. Emplastrū em fit de herbis ⁊ floribus: caro christi sicut ⁊ nra fuit herba ⁊ flos. Esa. xl. Omis caro fenū ⁊c. Augu. Ecce habes humilitatis exēplū: supbie medicamētū. De sua aia fecit vas vnguentarium in quo oia gna vnguētorum reposuit: vulnera nra sanaret. ps. Unxit te de⁹ ⁊c. Eccl. xxxviij. Unguēta eius faciet pigmenta sanitatis. Deitatē vero habuit tanq̄ balsamū p̄ p̄fosum vt suo odore oēm fetorē expelleret. Eccl. xxiij. Sicut cinnamum ⁊ balsamū ⁊c. Istū odorē in sua passione mortui ⁊ putridi sentiētes cōmunes surrexerūt. ¶ Tertio ponit peritia medici. In hoc em consistit peritia medici vt infirmū iā sanatū instruat q̄ caueat sibi a cōtrarijs: ⁊ vtatur cōseruatiuis. Contrariū sanitati spūali est humanū fauorem appetere. Istud xps ab isto infirmo sanato phibet dicens. Vide nemini dixeris. Cōseruatiuū sanitatis est oia deo attribuere: ⁊ sacrificium laudis sibi offerre. Istud p̄cepit dicēs. Offert mun⁹ tuū. i. sacrificiū. Illud. s. sacrificiū de quo ōr i ps. Sacrificiū laudis honorifice. Nihil em nobis p vanā gloriā debem⁹ attribuere: sed oia deo offerre. De oib⁹ em opibus nris deo⁹ vult vt habeam⁹ totū meritū. Proponamus habeat bonū exēplū. Et ipse laudet ⁊ gloriā. Tria em sibi deus reseruauit a nulli creature vnq̄ cōicare voluit. s. gloriā. Esa. xlviij. Gloriā meā alteri nō dabo. Unde ctā. Rom. xij. Mihi vindictā ⁊ ego retri. Et ptātem iudiciariā. Joh. v. Ptātē dedit ei im. facere ⁊c. Gloriā aūt libi auferūt vane glorioſi. de q̄b⁹ ōr Joh. v. Quo potestis vos credere q̄ gloriā ab inuicē accipitis ⁊c. Unde ctā sibi auferūt supbi ⁊ iracūdi q̄ de iurijs sibi illatis vindicare se volūt cū tñ dicat Eccl. 28. Qui vindicare se vult, a dño inueniet vindictā. Judiciū sibi auferunt temerarij ⁊ p̄sumptuosi: q̄ de occultis alior⁹ cordiū iudicare volūt: cū dicat. s. Cor. iiij. Nolite ante tp̄s iudicare quousq̄ veniat dñs qui illa. abscon. teneb. ⁊ manif. consi. cordia. Et tunc laus erit vnicuiq̄ a deo. Ista tria remedia ⁊ antidota fecit xps. Tumor. Et liuor. ecce putredo cōsuetudis. Et plaga tumēs. ecce tumor elatiōis. Non sunt circūligata ⁊c. Fecit igitur xps de carne sua emplastrū quo tumorem supbie frangeret ⁊ maturaret. Emplastrū em fit de herbis ⁊ floribus: caro christi sicut ⁊ nra fuit herba ⁊ flos. Esa. xl. Omis caro fenū ⁊c. Augu. Ecce habes humilitatis exēplū: supbie medicamētū. De sua aia fecit vas vnguentarium in quo oia gna vnguētorum reposuit: vulnera nra sanaret. ps. Unxit te de⁹ ⁊c. Eccl. xxxviij. Unguēta eius faciet pigmenta sanitatis. Deitatē vero habuit tanq̄ balsamū p̄ p̄fosum vt suo odore oēm fetorē expelleret. Eccl. xxiij. Sicut cinnamum ⁊ balsamū ⁊c. Istū odorē in sua passione mortui ⁊ putridi sentiētes cōmunes surrexerūt. ¶ Tertio ponit peritia medici. In hoc em consistit peritia medici vt infirmū iā sanatū instruat q̄ caueat sibi a cōtrarijs: ⁊ vtatur cōseruatiuis. Contrariū sanitati spūali est humanū fauorem appetere. Istud xps ab isto infirmo sanato phibet dicens. Vide nemini dixeris. Cōseruatiuū sanitatis est oia deo attribuere: ⁊ sacrificium laudis sibi offerre. Istud p̄cepit dicēs. Offert mun⁹ tuū. i. sacrificiū. Illud. s. sacrificiū de quo ōr i ps. Sacrificiū laudis honorifice. Nihil em nobis p vanā gloriā debem⁹ attribuere: sed oia deo offerre. De oib⁹ em opibus nris deo⁹ vult vt habeam⁹ totū meritū. Proponamus habeat bonū exēplū. Et ipse laudet ⁊ gloriā. Tria em sibi deus reseruauit a nulli creature vnq̄ cōicare voluit. s. gloriā. Esa. xlviij. Gloriā meā alteri nō dabo. Unde ctā. Rom. xij. Mihi vindictā ⁊ ego retri. Et ptātem iudiciariā. Joh. v. Ptātē dedit ei im. facere ⁊c. Gloriā aūt libi auferūt vane glorioſi. de q̄b⁹ ōr Joh. v. Quo potestis vos credere q̄ gloriā ab inuicē accipitis ⁊c. Unde ctā sibi auferūt supbi ⁊ iracūdi q̄ de iurijs sibi illatis vindicare se volūt cū tñ dicat Eccl. 28. Qui vindicare se vult, a dño inueniet vindictā. Judiciū sibi auferunt temerarij ⁊ p̄sumptuosi: q̄ de occultis alior⁹ cordiū iudicare volūt: cū dicat. s. Cor. iiij. Nolite ante tp̄s iudicare quousq̄ veniat dñs qui illa. abscon. teneb. ⁊ manif. consi. cordia. Et tunc laus erit vnicuiq̄ a deo.

¶ Sermo.ij.

Omine si vis potes me mūdare ⁊c. Ad infirmū ptinet medico aperire morbum ⁊ petere sanitat⁊ beneficiū. Ad medicū pertinet liberaliter infirmo exbidere suf fragium. Ad vtrūq̄ pertinet cauere recidiuum: vt scilicet ⁊ medicus infirmo et infirm⁹ sibi ꝑsi caueat ne recidiuū incurrat. Per istum ſgik leprosum peccator ſignificat. Ad cui⁹ curationē factā tria fuerūt. ¶ Unū ex pte sui. s. morbi ifirmatio ⁊ sanitat⁊ postulatio: cū ōr. Dñe si vis potes me mūdare. me. s. leprosum. Significat aūt pctm per lepram triplici de cā. Primo q̄ lepra est morb⁹ cōtagiosus: sic et pctm. Sicut em leprosus generat leprosum corpaliter: sic vn⁹ pctōr ghat altum spūaliter. s. Cor. xv. corrūpūt bonos mores colloqa prava. Qñ sani stāt cū sanis in sanitate mutua se cōseruāt. Qñ vo leprosi stāt cū leprosis: magis ac magis se vitiant. de quo modicū est curandū. Qñ vo sani cū leprosis stāt vel ecōuerso: sani sepe inficiunt a leprosis: leprosi aūt in multis adiuuant a sanis. Ideo nō est periculū leprosis stare cū sanis: sed periculū est sanis stare cum leprosis. Sic q̄ bonis stāt cū bonis: mutuo ad bonū se puocāt. Un⁹ em ab alio addiscit humilitatē: ab alio pietatē: ab alio patientiā: ab alio obedientiā. Prouer. xxvij. Ferrū ferro acuit: ⁊ hō eracuit faciē amici sui. Qñ aūt mali stāt cū malis, mutuo se ad malū incitāt. ps. Dies diei eructat verbū. i. bonus bono dat bonū documētū. Et nox nocti. indicat. i. mal⁹ malo dat malā doctrinā: ⁊ sic pectores efficiunt. Qō qui dē iustū est posse sanari ꝑfectē. Apo. xxij. Qui nocet noceat adhuc: ⁊ q̄ in sordibus est ⁊c. Qñ vo bonus stāt cū malis vel ecōuerso mō est periculū malis: sz vtile, qz sepe meliorant. Est aūt periculū bonis, qz sepe vitiant. Prouer. xiij. Qui cū sapientib⁹ graditur sapiēs erit: amic⁹ stultor⁹ ⁊c. Jō nō dixit dominus babylonijs ⁊ chaldeis vt recederēt de medio ppli sui: sz dixit ppō suo vt recederet de medio babylonis ⁊ de terra chaldeor⁹. Jerem. l. Recedite de medio babylonis ⁊c. Scōo petm sigak q̄ lepra: qz lepra est morb⁹ piculosus. Ceteri enim morbi corrūpunt partē corporis. Iste aūt inficit totū corpus: ⁊ iō ab oib⁹ valde timek. Sic petm est periculosi⁹, qz corp⁹ ⁊ aiam inficit ⁊ corrūpit ⁊ iō valde est timēdū ⁊ fugiēdū. Eccl. xxj. Quasi a facie colubri fuge petm. Dētes leonis dētes eius interficiētes alias hoim: q̄si rōphea bis acuta ois iniq̄tas. Et assimilat hoc petm colubro ⁊ dētib⁹ leonis ⁊ rōphee bis acute. Per colubrū luxuria designat. Dr em coluber quasi colēs vmbrā vel coluber q̄si lubricus. Luxuriosus em vmbrā. i. tenebras amat. Job. xxiij. Oculus adulteri obſuat caligine dicēs. Nō me videbit ocul⁹. Et de petō in petm lubricat, Threno. iij. Lubricauerūt vestigia nra in itinere platearū nrar⁹. Per dētes leonis intelligik auar⁹. Illud em qō est i ore leonis nūq̄ exeuntē. Sic illud qō rapit auarus vel usurari⁹, vix aut nunq̄ restituit. Notandū aūt q̄ dētes p̄mi dr p̄cisores: sequētes dr canini: vltimi dr molares. Sunt em q̄ bona pauperū p̄cidūt: nō tñ oia auferūt: sed ptē dimittūt ⁊ ptē tollūt. Isti sunt dētes precisores. Alij sunt q̄ ꝑ pecunia cōtra iustitiā ⁊ ꝓitatem latrāt sicut mali aduocati dicunt dētes canini. Alij sunt q̄ vniuersa cōminuūt ⁊ cōmolūt: sicut tyranni ⁊ usurarij. Istidicūtur dētes molares q̄ oia atterūt ⁊ cōmolūt. Esa. xlj. Quare atteritis populū meū, ⁊ faciem pauper⁹ cōmolitis ⁊c. Sed certe sicut ōr in ps. Dētes cor⁹ molas leonum cōfringet dñs ⁊c. Per rompheā bis acutā intelligik supbia: que dr bis acuta, siue qz affligit hominē in corpe opprimendo ⁊ in reb⁹ spoliando: siue qz odiosa deo est ⁊ hoibus Eccl. x. Odibilis coram deo ⁊ hoibus est superbia, siue qz occidit miaz morte culpe ⁊ morte gehēne. Tertio peccatū significatur per lepram, qz est morb⁹ fetidus ⁊ abominabilis: ⁊ ideo leprosi ab alijs separant: qz ⁊ abominabiles sūt ⁊ fetentes. Sic ⁊ peccatores sunt abominabiles ⁊ fetentes: ⁊ ideo separant a bonis: ⁊ quoad locum ⁊ quoad meritū et quoad consortiū. Quoad locū quidem, qz deus quatuor loca fecit. s. celū, terrestre paradisum, mūdum, ⁊ infernum. In

celo talis leprosꝰ stare nō potuit: quia ꝛ̄ cito lepra superbie in primo angelo inuēta fuit: de celo ejectꝰ est. Nec in paradiso terrestri qz ꝛ̄ cito in Adam fuit inuēta lepra peccati mō dicētie: de paradiso fuit expulsus. Nec etiā in mūdo isto tales leprosi stare permittūtur sed tā dē oēs ejcientur. ps. Ut lu. pla. dele. Et ideo nō restat nisi vt in inferno qui est eoꝝ leprosaria includātur. Esa. xxxiij. Cōgregabunt in congregatione vnius fascis in lacum ꝛ claudentur ibi in carcere. Scōo separati sunt a bonis quātum ad meritum qz nullam participationē habent meritorum que fiūt a sanctis in ecclesia militāte. Et ideo nec diabolo possunt resistere: ꝛ si cadūt nō pñt resurgere: nec in bono pñt se mutuo cōfouere. Eccl. iiij. Melius ē duos simul esse ꝙ̄ vnum. Si vnus ceciderit ab alio fulciet: ꝛ si quispiā prenaluerit adversus aliuz/duo resistēt: ꝛ si dormierint duo, fouebuntur mutuo. Tertio separabuntur a bonis quātum ad cōsortiū. In hac eīm vita licet sint separati quātū ad meritū non tñ quantum ad consortium: qz mixti sunt boni ꝛ mali: sed in futuro fiet separatio: ꝛ quātum ad consortium: ꝛ quantū ad locum: ꝛ quantū ad premiū. Math. xiij. Exibūt angeli ꝛ se. ma. ꝛc. ecce separatio quātū ad consortiū. Et mittent eos in caminū ignis. ecce separatio quantū ad locū. Ibi erit fletus et stridor dentium. ecce separatio quātum ad premiū. Illi eīm erunt semp in luctu: sceti autē semp i gaudio. ¶ Scōo ex parte medici fuit bona curatio. cū dr, ꝛ extēdēs manum tetigit eū dicens ꝛc. ¶ Unde notandū q̄ lepram corpoalē quinq̄ modis curatam legimus. Primo per ablutionem: sicut pt̄z. iiij. Regū. v. in naamā: ꝛ signat lachrymarū effusionē. ps. Lauabo p singulas noctes ꝛc. Scōo per ostensionem. sicut pt̄z Luce. xvij. in decē leprosis quibus dñs dixit. Ite ꝛ ostendite vos sacerdotibus. Et sic eundo mundati sunt: ꝛ significat cōfessionē. ps. Confitebor aduersum me ꝛc. Tertio per separationē. sicut patet Num. xij. in Maria sorore Moysi: que septē diebus separata fuit. Et significat excōicationem que instar cauterij debet esse medicinalis. sicut pt̄z. j. Corinē. v. de illo fornicario quem apostolus excōicauit. Quarto per inclusionē. sicut patet Exod. iiij. in manu Moysi que de nu extracta leprosa apparuit: sed in sinu reposita mūda fuit. Sic multi q̄ in seculo spiritualiter leprosi erāt, mundātur spiritualiter quādo claustrum ingrediūtur. Quinto per tactū sicut patet hic. ¶ Est autem triplex tactus. Unꝰ est pure corporalis quando. s. ꝛ quod tāgit ꝛ quod tangitur est corpus: et iste fuit in ꝛ̄po valde virtuosus. Luce. vij. Omnis turba querebat eum tangere ꝛc. Secūdus est partim corporalis ꝛ partim spiritualis: i quo q̄ tangitur est corpus ꝛ quod tangit est spiritus: ꝛ iste est tactꝰ tribulatiōis inflicte. Job. ij. Tāge os eius ꝛ carnē ꝛc. Tertius est pure spiritualis in quo q̄ tangit ꝛ q̄ tangitur est spiritus: ꝛ iste tactus est inspirationis interne. j. Regū. x. Abijt cū eo pars exercitus: quorum tetigit deus corda. Iste igitur leprosus tactu partim spirituali ꝛ partim corporali fuit tactus q̄ ad sui corruptionem fuit a deo leprā percussus. Tactu pure corporali: q̄ manus christi eius carnem tetigit ꝛ mundauit. Tactu pure spirituali: quādo deꝰ salubre ꝓpositum sibi infudit ꝛ sanitatem corporis ꝛ aīe impetrauit. ¶ Tertio ex pte medici ꝛ infirmi debet esse cauta ꝓfessio ne in recidiuū peccati labatur. Et ad hoc tria sunt necessaria. Unū est humane laudis vitatio. ideo dicitur. Vide ne cui dixeris. Aliud ē pura cōfessio. Ideo dicitur. Vade ostēde te sacerdoti. Tertia est elemosynaꝝ largitio. ideo subdit. Et offer munꝰ ꝛc. Siquidē contēptꝰ laudat animam cōseruat in merito. Mat. vi. Pater tuꝰ q̄ videt in abscondito reddet tibi. Cōfessio animam custodit a diabolo. Ne tradas bestijs animas cōfitē. Eleemosyna gratiā conseruat in corde iusto. Ecclesiast. xvij. Eleemosyna viri tāq̄ sacculus cum ipso ꝛc.

¶ Sermo. iij.

Sermeus ita cet paralyticus in domo ꝛc. Sicut per leprosum per paralyticum peccatorem significatur. Circa curationem aūt istiꝰ paralytici tria notātur. Nā ex parte infirmi notat magna miseria. ex parte mediatoris magna oīonis instantia, ex pte medici magna curatiōis potētia. ¶ Primo igit notat ex parte infirmi magna miseria: qz erat paralyticus. Est aūt paralysis dissolutio mēbroꝝ priuās ipsa mēbra aliqñ q̄tū ad sensū tm: aliqñ q̄tū ad motū tm: aliqñ quātū ad vtrūq̄. Et iō p paralyticū recte peccatoz designat. Sūt eīm q̄dā paralytici q̄tū ad sensum, quibus non q̄tum ad motū: sicut heretici qui de deo quidē recte nō sentiūt p fidem verā: ꝛ mouentur tñ ad aliquā oationē simulatā. De q̄bus dr Rom. j. Tradidit illos deus in reprobū sensum. Sap. xij. Quidam sūt sensus hoīs ꝛc. Alij sunt paralytici q̄tū ad motū: iz nō q̄tū ad sensuz: sicut mali xpiani q̄ de deo sentiūt recta sz nō mouēt se p bona opa. Tales sūt silles simulachris que pedes habēt: sz nō mouētur. ps. Pedes hñt ꝛ nō ambulabunt. Esa. xl. Querit qūo statuat simulachrum qō nō moueat. Alij sunt paralytici q̄tū ad vtrūq̄: q̄ nec fidē hñt nec opa. Isti sūt tanq̄ arbores autūnales ifructuose: bis mortue. vt dr Jude. j. Tūc igitur paralyticꝰ pfecte sanatur qñ sensus mēbroꝝ restituitur: motꝰ redditur: ꝛ in sanitate pfecta cōfirmatur. Sic etiā pcēdr q̄ est paralyticꝰ pfecte sanat qñ hz sensum fidei rectū: motū bone oationis sollicitū, et in his pleuerantiā ꝛ finē debitū. De his tribus dr Act. xvij. Jn ꝛ̄po viuimus mouemur ꝛ sumꝰ. Ecce qz a deo habemus vitam motum et essentiam. Illi habent vitā qui habēt fidē rectā. qz sicut dr Ro. j. Justꝰ ex fide vivit. Illi habēt motū q̄ habēt oationē sollicitam. Illi habēt esse spūale qui in vtroq̄ cōseruant per firmā cōstātiam. ¶ Scōo ex parte mediatoris. i. cēturionis notat magna oīonis instantia. ista aūt eiꝰ oīo habuit annexā fidē. Unde dixit dñs de eo. Nō inueni tātā fidē in Jsrael. Hoc aūt dr scōm cōem vsum: loquēdi: vt si q̄s intrat domū aliquā cū societate: si nullū ibi inueniret dicit. Nō inueni aliquē in domo ista. In tali mō loquendi nō cōnumerat secū venientes. sic ꝛ dñs dicēs nō inueni tātā fidē in Jsrael: nō cōprehēdit discipulos se sequntes. Ite hūilitatē. Unde p nimia humilitate dixit se nō esse dignū vt ꝛ̄po sub eiꝰ tectū itraret. Aug. dicēdo se eē idignū p̄stitit se dignū nō i cuiꝰ parietes sz i cuiꝰ cor ꝛ̄ps intraret. Chrys. Qz idignū se fecit suscipiēdo ꝛ̄z i domo, dignꝰ fct̄us est i regno. Oro eīm est sicut nūciꝰ celestis quē deo destinamus. ps. Intret i cōspectu tuo oro mea. Bl. ibidē. Magna virtꝰ oratiōis q̄ quasi q̄dā p̄sona ad deū itrat ꝛ mādatū pagit quo caro negt̄ puenire. Oro eīm ad deū puenire non pōt nisi hēat duos comites supradictos. s. fidē a dextris. Marc. xj. Oia q̄cūq̄ orantes petieritis credite qz accipietis ꝛc. Et hūilitatē a sinistris. Eccl. xxxv. Oro hūiliantis se nubes penetrat. Oro igit hereticoꝝ ad deū nō ascēdit: qz nō hñt fidē catholicā: nēc oro superboꝝ qz non hñt hūilitatē verā: nec oro malоꝝ xpianoꝝ qz nō hñt fidē formatā. Oro ꝙ̄o istiꝰ cēturiōis meruit exaudiri p ter affatē fidē: ꝛ assistētē humilitatē: et impellētē charitatē: qz eā effundebat p fraterna salute. Chrys. sup Mat. Pro se orare nature est: p aliis grē, Pro se orare necessitas rei cogit: p altero aūt charitas ffinitatis hortat. Dulcior est aūt añ deū oro nō quā necessitas rei trāsmittit: sz quā charitas ffinitatis hortat. ¶ Tertio ex pte medici notat magna curatiōis potētia: qz solo ꝙ̄bo curauit. Tria eīm ꝙ̄ba ꝛ̄ps dixit q̄fuerunt cā curatiōis. Unū fuit ꝙ̄bū humilitatis ꝛ benivolētie cū dixit. Ego veniā et curabo eū. Greg. Magna hūilitas: q̄ seruū dignatꝰ ē visitare. Ad filiū reguli noluit venire ne diuitias honorare videret: ad seruū mox ire consensit ne seruile ꝙditionē spernere videret. Seneca. Quēadmodū stultꝰ ē q̄ equū eum ptur, nō ipz aspicit: sz straū ꝛ frenos sic stultissimꝰ est qui hoiez ex veste aut ex conditione estimat. Scōm verbū fuit veritatis ꝛ sapiētie cū dixit. Multi venient ab oriēte ꝛ occidēte ꝛ recūbēt cū abrahā ꝛc. Ista fuit magna eiꝰ sapientia qua vidit ꝛ preuidit multos saluādos ab oriēte ꝛ occidēte ꝛ etiam ab aquilone ꝛ meridie. Ab oriēte quidē venīūt qui penitētiā agūt in sua iuuentute. Ab occidente qui in sua senectute. Ab austro qui sunt inter prosperа ꝛ tamen ibi seruant temperan-

tiam. Ab aquilõe qui sunt inter aduersa ⁊ tamẽ ibi seruant patientiam. Unde sub typo ecclesie fuit dictuz Jacob. Geneſis xxviij. Dilataberis ad orientẽ ſc ⁊ septẽtrionem et occidentem ⁊ meridiem. Tertium fuit verbum virtutis ⁊ potentie cuz dixit. Uade ⁊ sicut credidiſti fiat tibi. et ſanat⁹ eſt puer ex illa hora. Eccleſi. viij. Sermo illius potestate plenus eſt. Deus eñ facit oia verbo suo ps. Dixit ⁊ facta sunt ipſe mandauit ⁊c. Uolũtate sua ps. Omnia quecũq; voluit dñs fecit ⁊c. Differt aũt multum in opatiõe sua creator a creatura. Agẽsei creatũ aut opaꝫ cũ motu mora ⁊ labore: sicut hõ ⁊ cetera aialia. Aut cũ mora ⁊ sine labore: sicut sol ⁊ cetera luminaria. De⁹ aũt opaꝫ sine mora et sine labore ⁊ motu: qz solo suo ℣bo ⁊ voluntate. Qõ solo ℣bo ipse opeꝫ, teſtatur ipse cẽturio dicẽs. Dic tñ verbo ⁊ ſanabitur puer meus. Qõ sola volũtate, teſtaꝫ lepr⁹osus dicẽs ſi vis potes me mũdare. Nos aũt nõ ſanamur: qz ℣ba sue potẽtie nõ timem⁹ cũ tñ dicaꝫ Piere. ix. Quis nõ timebit te o rex gẽtiũ? Nec ad ſapiẽtiaz eius erubeſcim⁹: cũ tñ oẽs noſtros cogitatus ⁊ ops videt. Heb. iiij. Oia nuda et aperta ſunt oculis eius. Et eius benignitatẽ ꝓtẽnum⁹. Ro. ij. An diuitias bonitatꝫ ei⁹ ⁊ patientie ⁊ lõganimitatis ei⁹ contẽnis? Iſte aũt cẽturio iuſte meruit exaudiri a xp̃o qz ℣ba sue potẽtie habuit i tiore: ⁊ ℣ba sue ſapiẽtie habuit in honore: ⁊ ℣ba sue benignitatis habuit in amore.

¶ Dominica.iij. post oct. epi. Sermo. j.

Scẽdẽs Jeſus i nauiculam ſecuti ſunt eum diſcipuli eius Watt. viij. Sepe contingit q; quãdo quis penitẽtiam inchoat grauis tentatio eum pulſat: nec deus ipſum ſtatim liberat. Ideo recurrere debet ad deum per ferentem oratiõnem ⁊ tam perſeueranter inſtare donec impetret dei miſerationem. tanta autẽ gratia ſepe eñ conſequitur q; ipſe etiã in admiratiõnẽ excitatur. Iſta omnia in iſto euãgelio per ordinẽ exprimuntur. ¶ Primo enim ponitur penitentie aſſumptio cum dicitur. Aſcendente Jeſu in nauiculam. Tuncenim deus in nauiculam aſcendit quando quis ſue ſalutis auidus penitentiam facere incipit. Per nauiculam quidem penitẽtia deſignat: quia per ipſam homo ad portum ſalutis deducitur. Et quicunq; extra iſtam nauez inuenitur ad portum ſalutis non perueniet: ſed ipſum vnda infernalis inuoluet. Iõ ſignificauit per arcam noe: quia illi qui in eã aſcenderunt fuerunt ſaluati. Qui vero nõ aſcenderunt fuerũt ſubmerſi. In hoc tamẽ differat illa arca ab iſta ſecundum ſententiam Chryſ. in. lib. de laudibus pauli, qz in illam arcam lupus intrauit ⁊ lupus exiuit: leo intrauit ⁊ leo exiuit: cornus intrauit ⁊ cornus exiuit: homines intrauerunt ⁊ homines exierunt: quia nec lupo potuit aufferre ſuam rapacitatem: nec leoni ſuam ferocitatem: nec cornu ſuam vozacitatem: nec hominibus ſuam mutare humanitatem. Sed quicunq; ſecundum eundem Chryſ. intrat in hanc arcam penitentie, erat lupus mutatur magnũ: quia ſi erat raptor: vel auarus dimittit rapinam ⁊ induit innocentiam: quia nulli nocet: ſed omnibus prodeſt. Si erat leo mutatur in ouem: quia ſi erat elatus per ſuperbiam efficitur manſuetus per humilitatem vram. Si erat cornus mutatur in columbam: quia ſi appetebat prius carnes, modo pura graua appetit. i. ſi appetebat carnales voluptates, modo appetit ſpirituales refectiones. Si inſtar cornu diſtorebat ſuam ꝓuerſionem procraſtinando: inxta illud Soph. ij. Uox cantantis in feneſtra cornu⁹ i ſuperliminari. mõ facit ei gemitibus ad deum clamãdo. inxta illud Eſa. lix. Quaſi colũbe meditates. Augit Iſta res eſt q; multos occidit. dum dicunt cras: cras: ⁊ claudit oſtium: ⁊ manens foris cũ voce cornina: qz noluerunt hereditem columbinum. Item homines in angelos. Angeli ex natura hñt excellentiã puritatẽ: ex officio aũt deo hñt aſſiſtere ⁊ nobis miſtrare. Sic ⁊ ſeruti dei in naue pñe ingreſſi: ad ſiſtitudinẽ ãgelo⁹ puritatẽ mẽtis ⁊ corp⁹is ſeruãt, hñtes p gratiã qõ hñt ãgeli p naturã. Inſup deo aſſiſtunt p exceſſũ ꝓtẽplatiõis: ⁊ ꝓximi miſtrãt ꝓdeſcẽdẽdo eis p ſobrietatẽ diſcretiõis. ij. Cor. v. Siue mẽte excedim⁹ deo: ſiue ſobrij ſum⁹ vobis. ¶ Scõdo pñiaz, aſſumptã ſepe ſeqt magna tẽtatio: qõ notaꝫ cũ dr. ⁊ ecce mot⁹ magn⁹ ẽ fact⁹ i mari. Eccl. ij. Fili accedẽs ad ſeruitutẽ dei: ſtat in timore dei. ⁊c. Cõmotio aũt maris triplici de cã accidere ꝓſueuit. Aliqñ a cã ſupiori. hoc eſt a ſtellis: ⁊ maxie erraticis ſm Augu. in lib. de vita bã. Iſta etiam cã innuit in epla in de. Fluct⁹ ſeui maris deſpumates ſuas ꝓfuſiões: ſydera errãtia quib⁹ ꝓcella tenebrarũ eſt cõſeruata. Aliqñ accidit a cã iferiori: hoc eſt ab ipo fundo maris qñ nimis feruet ⁊ bullit iſta cã tãgit Job. xlj. vbi dr de leuiathã. Fer uefere faciet q̃ſi ollã ꝓfundũ mariz: ⁊ ponet quaſi cũ vnguẽta bullũt. Aliqñ accidit a cã media. i. a vẽto ab aere veniẽt te vndas maris cõcutiẽte. iſta aũt cã tãgit Dañ. vij. Uidebã in viſiõe ⁊c. ⁊ ecce q̃tuor vẽti ⁊c. Turbatio igit et tẽtatio in ſeruis dei aliqñ accidit a cauſa ſupiori. i. a deo pmittẽte ad ipor hũiliationẽ ⁊ gratie cõſeruationẽ ſicut accidit in paulo q̃ dr. ij. Cor. xij. Ne magnitudo reuelationũ extollat me dat⁹ eſt mihi iſti. car. mee ⁊c. Aliqñ ab iferiori cã. i. a tyrãno aliq̃ p ſequẽte. Mat. xxiij. Ex illis occidet ⁊ crucifiget ⁊c. Aliqñ a cã media. i. a demone ſeuiẽte q̃ in aere caligioſo morat: ſicut pz in Job. quem percuſſit vlcere peſſimo. Iſta ſunt illa tria de q̃bus dr Matt. vij. Deſcendit pluuia ⁊ venerũt flu. ⁊c. Per pluuiã q̃ de celo deſcẽdit. intelligitur aduerſitas a deo imiſſa. Per flumẽ quod p terrã fluit intelligit p̃ſecutio a tyranno terreno inflicta. Per ventũ q̃ ab aere venit: intelligitur tentatio a diabolo deſtinata Iſta aũt turbatio maris tã ſeua fuit vt etiã nautica opiref fluctib⁹. Remigi⁹ in homel. his ꝓcellis tẽtationũ ⁊ tribulationũ ſolet ꝓcuti fides ſpes ⁊ charitas. Quas ꝓcellas ſic deus pmittit in ſurgere vt pene ſplendo: fides obtenebreſcat: ſpes celeritudo cõtabeſcat: ⁊ flamma charitatiſ frigeſcat. ¶ Tertio i ipa tribulatione ⁊ tẽtatiõe ſepe fit auxiliũ diuini ſubtractio: qõ notaꝫ cũ dr. ipſe ℣o dormiebat. Ubi notãdũ q; de⁹ alicubi ſp dormit, alicubi ſp vigilat, alicubi qñ dormit qñq; vigilat. In iferno q̃dẽ ſp dormit: qz dãnatos ꝓpetue obliuioni tradit. Job. xxiiij. Obliuiſcaꝫ ei⁹ mia. In celo ſp vigilat: qz ſctõs ſp cuſtodit et cozonat. Dañ. iij. Ecce vigil ⁊ ſctũs deſcẽdit de celo. ⁊c. In pñti autẽ qñq; vigilat ſeruos ſuos a tribulationibus et tentatiõib⁹ cuſtodiẽdo: iõ dicit ꝓpheta ecce nõ dormi. neq; dor. ⁊c. Aliqñ dormit eos tribulationib⁹ exponẽdo: ideo dicit idẽ ꝓpheta. exurge q̃re ob dor. dñe ⁊c. ¶ Quarto pr̃pa tẽtatiõe ⁊ auxiliũ diuini ſubtractiõe dz fieri clamoſa oratio: qõ notaꝫ p hoc q; acceſſerũt ⁊ ſuſcitauerunt eum dicentes. Dñe ſalua nos pim⁹. Scõm Chry. Xp̃s fecit i mari magnã turbationẽ vt magna turbatio magnũ diſcipl̃s incuteret timorẽ: ⁊ magn⁹ timor induceret eos ad clamoſaz oꝛonẽ: ⁊ clamoſa oratiõe induceret chriſtũ ad magnã miraculi opationẽ: et magnũ miraculũ induceret hoies ad fidẽ ⁊ admiratiõnẽ Eſt igit xp̃s tpe tẽtatiõis clamoſis hoib⁹ excitãdus. Aug. Excita xp̃m in coꝛde tuo. vigilet fides tua. i. tranquillietur conſcientia tua: ⁊ liberabitur nauis tua. Idem. Ideo premunt iuſtũ in eccleſia vt preſſi clament: clamantes exaudiaꝫ: exauditi glorificẽt deũ. Iſte aũt clamoꝛ nõ debet fieri voce tñ iuxta illud. Uoce mea ad dñm clamaui. Nec tanũ coꝛde: iuxta illud. Clamaui i toto coꝛde meo: exaudi me dñe. Sed etiã ope. vt inſiſtat ieiunijs elemoſynis ⁊ maceratiõi coꝛporis. Jone iij. Moises et iumenta et boues et pecora nonguſtent quicq̃ ⁊c. ⁊ clamẽt ad deum in fortitudine. ¶ Quito poſt clamoſam oratiõnem ſequitur diuina miſeratio: qõ notatur cum dicitur. Tunc ſurgens imperauit dentis ⁊ mari ⁊ facta eſt trãquillitas magna. Ipſa enim turbatio eſt ſicut quedam tempeſtas que mentem conturbat. ⁊ ſicut q̃dã pluuia ⁊ multas lachrymas generat, ⁊ ſicut quoddã nubilũ qõ mentem obſcurat. Sed chriſtus noſtris oratiõibus excitatus expellit omnem tẽpeſtatem: et ſuccedit mira trãquillitas. Expellit omnem pluuiam lachrymarũ ⁊ remanet mira iocũditas. de his duob⁹ dicitur Tob. iij. poſt tempeſtatem trangl lũ facis: ⁊ poſt ⁊c. Expellit omne nubilũ ⁊ remanet mira ſerenitas. Mat. xxj. Facto veſpere dicitis ſerenũ erit: rubicũdũ eſt

enim celū. Per vespere presens vita: per mane autē meḡhoatio vite eterne figuratur. In vespere igitur presentis vite ifan ctis viris est celum rubicundū. i. cor multis tribulatiōib⁹ laceratū. Sed in mane vite eterne habebunt serenuz. i. cor iocūditatib⁹ et hilaratū. ¶Sexto ō tāta mētis trāquillatiōe causatur magna admiratio. quod notatur p hoc q dicitur pro homines illi mirati sunt ꝛc. Admirat eñ hō de tāta facilitate. Ecc. xliij. In sermone eius siluit ventus. ps. Tu dominaris potestati maris ꝛc. Admiratur de pristina tanta amaritudine et subsecuta tanta dulcedine. ps. Scōm multitudinē dolorum me. ꝛc. Admirat de pristina difficultate et subsecuta facilitate. Ber. in sermo. Turbat aliquis vehementer seu corporali quouis icōmodo: seu tribulatione alīq̄ seculari: seu accidia spirit⁹ et animi qua dā defectione languescens: iam tentari icipit supra q̄ valeat sustinere. Arbitror sane velut q̄busdā manib⁹ hmōi homines interdū ab angelis supportari vt q̄dā mō nō sentiētes transeant q̄ tāto tēpore formidabāt nec parū mirent postmodū tā sup posteriore facilitate q̄ sup priore difficultate. ¶Sermo .ij.

Ascendente ie-

su in nauiculā ꝛc. Olim de⁹ fecerat nauē innocētie i q̄ posuit adā vt cū illa ad celestē pātriaz tēderet: sed illa nauis naufragiū pertulit q̄n adā peccauit. Deinde fecit nauem synagoge quā terrenis mercib⁹ onerauit: qz iudeis tm̄ terrena promisit. Sed ista nauis etiā naufragium pertulit q̄n gubernatorez eius. s. xp̄m iude⁹ occidit. Jō fecit tertiā nauē. s. sanctā ecclesiā que ad modū nauis in principio fuit arcta qz paucos habuit credentes. In fine ēt. s. tēpore antixp̄i erit angusta: quia tunc pauci erunt fideles. In medio autem est lata qz mō fideo est multum dilatata. De ista aūt naui ecclesie dicit Chry. super matt. Nauigat ecclesia instructa fideli gubernaculo felici cur super huius seculi mare: habens deum gubernatorem, angelos remiges, portās chozos omniū sanctorū, erecta in medio ipsa salutari arbore crucis in q̄ euāgelice fidei vela suspēsa sunt flāte spiritu sctō ad portū paradisi et securitatē quietis eterne deducit. Ubi Chrys. describit nauem ecclesie ḡtū ad octo. ¶Prio ḡtū ad mare qō hz trāsire cū dicit q̄ nauigat p huius seculi mare: et mare periculosum ōz quia in eo multi naufragium patiūtur. In mari sicilie vbi est scylla z charibdis vir de cētū nauib⁹ parit vna. In isto mari vix de q̄tuor aiabus liberatur vna. Aug. Amans seculuz absorbebitur: amatores suos vorare nouit, nō portare. Jdeo rogat prophet⁹ dicēs. Nō me demergat tēpestas aq̄. ꝛc. Tria rogat. s. aut q̄ nō demergatur: aut q̄ non absorbeatur: aut q̄ non includat. Illi demerguntur in aquam tēpestuosas qui cadunt in mortalem culpam sed ri adhuc possunt liberari. Isti absorbētur a profundo qui per longaz cōsuetudinē sunt profundati in peccato. Et isti aliq̄s ex maxima dei misericordia liberantur. ps. Dixit dñs ex basan conuertam: conuer. ꝛc. Sz tūc pute⁹ os suū viget z clamdit: quando pfunditas peccatorū alaim desperationem detecerit. Dicit tamen Aug. verbo alludens. Non vrgebit sup te puteus os suū: situ non clauseris confitendo os tuū. ¶Scōo describit nauem ḡtum ad gubernatorē cum dicit. habes deum gubernatorez. Jdeo nō potest naufragium sustinere. Non eñ timēda est tempestas quā pater misericordiarū habet in manu: cohibēs eam cū viderit expedire. Job. xxxviij. Quis enim concluserit hostijs mare. ꝛc. Bernar. Quantūcunq̄ fluctuat tribulatio: nō putes te derelictū si memineris scriptū esse. cum ipso sum in tribulatione. Esaie. xlij. Cum transieris p aquas tecuz ero. ꝛc. Aliquando tñ illa nauta permittit hāc nauē tentationū fluctib⁹ operiri ne homo securū se reddat, sed semper de se timeat: z spē suā in deo ponat. Bern. in sermōib⁹. Nusq̄ est fecuritas fratres neq̄ in celo neq̄ in paradiso: multo min⁹ in mūdo. In celo angel⁹ cecidit sub presentia diuinitatis. Adā in paradiso de loco voluptatis. Judas in mūdo de schola saluatoris. Discipuli et fuerūt in periculo in p̄sentia saluatoris. P̄ōt ēt dici q̄ ista nauis ecclesie hz quatuor gubernatores, scilicet quatuor virtutes. Nā prudētia ipsam regit ab anteriori quasi a proza: qz eis est cauere a periculis vēturis. Justitia a posteriori quasi a puppi: quia ei⁹ est satisfacere de preteritis. vnde z cause que aliquādo emergūt in naui decernūtur audiuntur z iudicantur in puppi. Temperātia a dextris: ne nimis resoluatur vel securā se reddat in pſperis. Fortitudo a sinistris ne frangat z succūbat in aduersis ¶Tertio describit ipsam ḡtū ad remiges qui habēt ipsaz deducere dicēs, angelos remiges. Remigāt enim angeli z ecclesiam deducunt cum tribus ordinibus remorum, scilicet purgatiuo illuminatiuo z perfectiuo, nam secundū Dion⁹. angeli hūt nos purgare illuminare z perficere. Tūc igitur angeli nauem ecclesie vers⁹ portū paradisi cum his trib⁹ ordinib⁹ remorū trahūt: q̄n alios purgāt a culpa, alios illuminant in fide vera, alios perficiunt in operatione sollicita. Ista tria notantur Act. xij. in liberatione petri. ōz scotm ibi q̄ angel⁹ ḡsi lumē in habitaculo refulsit: z catenas fregit: z ipm excitauit dicens, surge velociter. Tūc angelus illuminat habitaculū quādo cor nostrū p verā fidē irradiat. Tunc catenas frangit quando ner⁹ peccatorū dissoluit. Tūc velociter excitat q̄n ad bñ operādū sollicitat. ¶Quarto describit eā ḡtū ad onus qō hz deferre: cum dicit portās chozos oiz sanctoz. Isti autē chori sanctorum qui a naui ecclesie portantur, in trib⁹ gradib⁹ z statibus distinguūtur, scilicet v. rginali viduali z matrimoniali. qui nō est in aliquo istorum statuū nō est in naui ecclesie ḡtū ad meritum sz extra: z ideo submergit. Isti tres chori z stat⁹ saluandorū signantur per illos qui in ista nauicula cōtinebantur. Ibi enim erant iesus z discipuli ei⁹ z homines admirantes. Per iesum intelligunt illi qui hūt virginalē innocentiā. Per discipulos illi q̄ seruant vidual in ptinētiā. Per ceteros homes illi q̄ seruant matrimonialem munditiā. Isti sunt tres viri iusti in medio eius: noe daniel z iob. ipsi iustitia sua ꝛc. Per noe qui cum timore rexit arcā intelligunt cōiugati q̄ suā regunt familiā. Per danielem intelligunt q̄ virginalē seruant munditiaz Per iob significant pentētes qui seruant continentiam. ¶Quinto describit eā ḡtum ad arborē q̄ in naui erigitur dicens. Erecta in medio ipa salutari arbore crucis. De arbore ista dicit Ezech. xxvij. Cedrū de libano tulerūt vt facerent tibi malū. Sunt autē duo genera cedrorū. s. q̄ nascit in libano q̄ ē valde alta z odorifera. Et significat crucē: que adeo alta fuit q̄ eius virtus ad celum ascendit. adeo odorifera p patrem reconciliauit. Est alia cedr⁹: mariti ma que poma producit triplicem substātiā hūtia. Quarum prima est calida media tpata vltima frigida. Jsta igit cedr⁹ maritima est crux scta q̄ ptulit pomū. i. xp̄m in q̄ fuit triplex substātia. s. deitas aia z caro. Prīa. s. ditas fuit valde calida. qa olim cordiū inflāmatiua Heb. xij. de⁹ nr̄ ignis cōsumēs est. Media. s. aia fuit valde tēperata, qz oēs ṽtutes in ea fuū tenuere medīū nec vnq̄aliqua ad fuū declinauit extremū. Ultia. s. caro fuit frigida, qz ab oi ꝓcupiscētia pēit⁹ aliena. ¶Sexto describit eā ḡtū ad velū qō i ea suspēdit cū ōt. Jn qua euāgelice fidei vela suspēsa. Uelū igit i hac arbore suspēsum est ipa doctrina euāgelica. Sz qz vela regalia ꝓsueuerūt eēt diuersoꝝ colorū: nō ḡtuor euāgeliste istud velū texuerūt z diuersos colores apposuerūt. Matt. eñ aptiꝰ egit de xp̄i incarnatiōe q̄ facta est ex īfinita dei charitate. Hic. xxxj. In charitate ppetua dilexi te. ꝛc. Et tō mathe⁹ apposuit ibi colorē rubeū qz p colorē rubeū ignita charitas designat. Lucas aptius egit de xp̄i passiōe in qua fuit xp̄s ōnigrat⁹. Apo. vj. Sol fact⁹ est niger tanq̄ saccꝰ cilicinus. Et ideo lucas apposuit ibi colorē nigrū. Marcus aptiꝰ egit de christi resurrectiōe in qua xp̄s fuit candid⁹ z frigidus Uñ et angelus qui ei⁹ resurrectionē nūciare venit, in cādida veste apparuit. Et ideo marcus ibi apposuit colorē albū. Johannes aptiꝰ egit de xp̄i diuinitate q̄ est aurea: iurta illud Cant. v. Caput eius aurum optimū. Caput xp̄i est de⁹. vt ōz. j. Cor. xj. Et iō Johānes ibi posuit colorē aureū. ¶Septimo describit eā ḡtū ad ventū quo impellitur cū dicit. Flante spiritu sancto. ꝛc. ps. Spūs tu⁹ bon⁹ ꝛc. de isto vento spūs

dicit.iij.Reg.xix.Ecce spūs grādis z fortis subuertēs mōtes z petras: nō in spū dñs.z post spm cōmotio: nō in cōmotiōe dñs,z post commotionem ignis: nō igne dñs,z post ignē sibilus aure tenuis et ibi dñs. Est em̄ quidā spūs malꝰ q̄ preest superbie.s.lucifer.z iste est de quo ꝺr spūs grandis z fortis zc. Est alius qui preest auaritie.s.māmona.z iste est de q̄ subdit. z post spm̄ ꝑmotio.s.terreno. Est aliꝰ q̄ preest carnali cōcupiscētie.s.asmodeꝰ.et iste est de q̄ subdit.z post ꝑmotionē sanguis.s.luxurie. Diabolꝰ em̄ ꝑmo mētem occupat p superbiā.deinde ipam illaqat p auaritiā.tādē ipam inflāmat p malā cōcupiscētiā. Hz igit diabolꝰ naues suas. Una est nauis superboꝝ q̄ ducit a lucifero. Alia auarorum q̄ ducit a mammona. Alia luxuriosorum que ducitur ab asmodeo. In nulla istaꝝ est dñs. Sed deus hz nauem humiliū pauperum z mundanorū que ducit a spū sancto q̄ est sibilus aure tenuis. Ipse em̄ delectat cum sit sibilꝰ: z refrigerat cum sit aura: z tranq̄llat cū sit tenuis. ¶ Octauo describit cā ꝯitū ad portū ad quē deducit cum dicit.ad portū paradisi z securitatem quietis eterne deducitur. In portu em̄ naute sunt securi a piratis z vētis.sunt quieti a laboribus pristinis.sunt opulenti ex mercibꝰ deportatis: vñ portꝰ a portatis mercibus nomē accepit. Sic z illi qui sunt in portu celestis patrie sunt securia tentationibꝰ hostis: quieti a laboribus pristinis: z opulēti ex mercibus bonis. Esaie.xxxij. Sedebit populus meus in pulchritudine pacis.ecce ꝯ quieti. In tabernaculis fiducie.ecce ꝯ securi. Et in requie opulenta, ecce ꝯ opulenti. ¶ Sermo.iij.

Ascendente ihesu in nauiculam zc fm beatū Hieronȳ. in origi nati sup Mat. Quotiēscunq̄ turba dominū cōprimebat: ipse tria refugia habebat sez desertum: montem: z nauem de refugio deserti dicitur Marc.vj. Uenite seorsum in desertū z requiescite pusillū. erant enim qui veniebāt z redibant multi: z nec spaciū mā ducandi habebāt. De refugio mōtis ꝺr Marc.v. Ihesus turbas ascēdit in mōtē. De refugio nauis dicitur Luc.v. Cū turbe irruerēt in eum zc. z sequit. Ascēdit aūt in vnā nauim q̄ erat simonis zc. Quotiens ergo opprimimus a tumultibus cogitationū, tentationū, vel solicitudinū. debemus refugere. Ad desertū penitentie, q̄ ibi inuenim⁹ q̄tē z refectionē. Joh.xvij. In mūdo ꝓssurā habebitis: in me aūt pacē. Mat.xj. Uenite ad me oēs q̄ laboratis et onerati estis: z ego reficiā vos. Ad montē habitatiōis superne de quo ꝺr in po. Dñe q̄s habitabit i tabernaculo tuo zc. ad illū mōtē debem⁹ refugere/ desiderio z cōuersatione. Phil.iij. Nra cōuersatio i celis est. Ad nauē crucis dñice. de qua dicitur mystice hic. Ascēdēte ihesu in naviculā.i. i crucē suā p quā mare pūm seculi trāsiuit. discipuli ēt.i. oēs fideles dñt eū seq: iuxta illud Matth.xvj. Si q̄s vult post me venire abneget zc. De ista aūt naui cula crucis quinq̄ sunt videda. ¶ Prio q̄ fuerit eiꝰ cā. scdo q̄ fuerit eius ar bor: tertio qđ fuerit eius velū. quarto quis fuerit eius mercator. z quinto qui fuerint eius merces. Circa primū notandum q̄ causa eiꝰ fuit quadruplex: scilicet efficiens, materialis, formalis z finalis. Efficiens causa fuit ipsa beata trinitas scilicet pater q̄ ibi posuit suā potētiā. in quantū per baculū crucis hostē potētem pcussit. Esa.xxx. a voce dñi pauebit assyrius virga pcussus. Nume.xxiij. exurget vir ga ex israel z percutiet oēs du. zc. Filius ibi suam sapientiam, inquantū diabolū astutiam per crucis suscipulam decepit Augustī. Uenit redēptor noster z victus est decepto. z quid fecit redēptor captiuatoꝝ nostro⁹/ Tetendit muscipulā: scilicet crucem suam: posuit in ea escā: scilicet sanguinē suū. Ille aūt voluit rapere sanguinem nostri debitoris: propter qđ recessit a debitoribus. Spiritussanctus posuit suaz misericordiā: ad Titum.iij. Non ex operibus iustitie q̄ fecimus nos zc. Cā materialis fuit diuersitas lignorum: quia de quatuor differentiis lignorum compaginata fuit crux. Pes enim fixe truncus qui in terra figebatur fuit de cedro. Stipes qui i altū erigebatur fuit de cypresso. Brachia sine lignū transuersale fuit de palma. Tabula superposita fuit de oliua. Per ista quatuor ligna significatur quadruplex crucis efficacia. Prima est: quia malas cogitationes fugat, quod significatur per cedruz cuius odor fugat serpentes. Secunda est: quia in tribulatione constantiam prestat: quod significatur per cypressum: que nullius venti impulsu comam amittit. Tertia est: quia de hoste triūphat: quod significatur per palmā qua victores coronabātur. Quarta est: quia amaritudinez pene temperat: quod significatur per oliuam cuius licor dolores vulnerum dulcorat. In his quatuor casibꝰ cōsueuimus nos crucis signaculo communire: vel cuz aliqua turpis cogitatio se ingerit, vel cum aliquod periculum subito emergit, vel cum aliquod fantasma diabolicuz sensibus nostris se obiicit: vel cum aliquis dolor nos arripit, vel cum aliquis timor nos inuadit. Causa formalis est: quia ad instar nauis in principio fuit angusta, in medio lata, in fine stricta. Sic fuit angusta in principio vt caput ibi locum non haberet vbi sustentaretur. Sic fuit stricta in fine: vt pes super pedem poneretur. Sic fuit lata in medio vt brachia in longum extenderentur. Causa finalis fuit vt genus humanum per mare huius seculi secure transiret. Iste enim mundus est mare: vallis: et fluuius. ideo parauit nobis crucem tanquam naviculam, scalam, z pontem. Quia enim mundus est mare in quo multi pericliantur: ideo dedit nobis crucem tanq̄ naviculam: vt per eam securi transeamus et saluari possimus. Sapiētie decimo quarto. Exiguo ligno credūt homines animas suas: z transeuntes mare per ratem liberati sunt. Quia est vallis, dedit nobis crucem tanq̄ scalam vt de valle miserie possimus ascendere ad montē habitationis eterne, Ista scala significata est Geneſ.vi gesimo octauo. vbi dicitur q̄ Jacob vidit scalam stantem super terram z cacumen eius tangens celum. quia est fluuius, dedit nobis crucem tanquam pontē siue baculum quo securi transeamus siue trāsuadare possimus. Hebreoꝝ nono. Christus assistens pontifex futurorum bonorum zc. Fuit enim pontifex: id est pontem faciens in quo pōte ipsa crux fuit pro trabe. caro Christi suspensa pro tabula apposita q̄si ostiolo clauis firmata est etiā baculꝰ. iuxta illud Gene.vigesimoqrto. In baculo trāsiui iordanē istum zc. ¶ Secundo videndū est q̄ fuerit arbor in ista nauicula. Arbor quidē eius fuit Christus, sicut enim in naui arbor stat erecta sic in cruce caro christi fuit extēsa. De ista arbore dicitur Ezechie vigesimo septimo. Cedruz ꝺr libano tulerunt vt facerent tibi malum Assimilatur enim christus cedro: non tantum propter sublimitatem: sed etiam propter fructus qualitatez: poma em̄ cedri in aliqua sui parte sunt dulcia, in alia acetosa, in alia inter dulce z acetosuz sunt media: per que significantur tres in Christo substantie. Eius enim diuinitas fuit dulcissima: eius caro fuit amaritudine plena. Esa. primo a plāta pedis vsq̄ ad ✠ticē non est in eo sanitas. Eius anima etiam fuit dolore replena inquantū carne relicta patiebatur: z fuit dulcedine repleta inquantū diuinitate fruebatur. ꝑs. Concidisti sac cuz meuz. ecce amaritudo. z circundedisti me letitia ecce fruitio. ¶ Tertio videndū est quod fuerit velū. de isto velo dicitur Ezechie.xxvij. Byssus varia de egipto ꝺrexta est tibi in veluz. Istud igitur veluz dicitur fuisse variū: quia contextum de colore albo rubeo z aureo. Color albus est eius caro mundissima. color rubeus est eius anima charitate feruentissima. color aureus est eius diuinitas preciosissima. Canticoꝝ quinto. Dilectus meus candidus z rubicundus. candidus propter carnis puritatem, rubicundus propter anime caritatē. electus ex millibꝰ propter diuinā maiestatē. ¶ Quarto est videndū quis in ista nauicula fuit mercator, ipse scilicz Christus de quo dicitur prouerb. vltimo. Facta est quasi nauis institoris de lōge portans panē suuz. Institor aūt naui iste mercator portauit panē suum. i. seipsum qui dicit Joā. vj. Ego suz panis viuus zc. et portauit de longe. Istud autē de longe dicit distantiā locoꝝ: quia de celo in terraz. Uel dicit distantiā naturarū: quia iste panis cōstat ex natura diuina z humana: q̄ in infinitū distant. Uel dicit distantiā meritorū: qz nul-

la nostra merita meruerūt vt deꝰ ad nos veniret ꝛ homo fieret. De isto autez pane dicitur Hiere.xj. mittamus lignū in panē eius: id est mittamꝰ panē celestē in lignū eius: id est in crucē. ¶Quinto videndum est q̄ sint merces quas iste mercator portauit. De quibus sic dicit Augu. super illud Hebr.ij. Et liberaret eos qui timore mortis. ꝛc. In isto enim seculo maligno quid abundat nisi nasci laborare ꝛ mori? Hę sunt merces regionis nostre ꝛ ad tales merces mercator ille descendit. Et quia omnis mercator dat ꝛ accipit: dat quod habet accipit quod nō habet. Christus in ista mercatura dedit ꝛ accepit. Recepit a nobis quod hic habundat: scilicet nasci, laborare, ꝛ mori. Dedit renasci, resurgere, ꝛ in eternum, regnare. Ex his patet q̄ christus a nobis tres merces accepit: scilicet nasci, laborare, ꝛ mori. De prima mercede dicitur Ysai. nono. Parnulus natus est nobis ꝛc. De secunda. ps. Pauper sum ego: et in labo. ꝛc. De tertia. Phil.ij. Factus est obediens vsque ad mortem ꝛc. Nobis autez dedit tres suas merces: scilicet renasci, resurgere, ꝛ in eternum regnare. De prima Johan.j. Dedit eis potestatem filios dei ꝛc. Joan.iij. Nisi quis renatus fuerit ex aqua ꝛ spiritu sancto ꝛc. De secunda. Johan.v. Ego resuscitabo eum i nouissimo die. De tertia. Luce duodecimo ca. Noli timere pusillus grex. ꝛc.

¶Dñica .iiij.post octa.epi. Sermo.j.

Similē est regnum celorum homini qui seminauit bonum semen in agro suo. Mat.xiij. Istam parabolam de seminātē bonum semen ꝛ super seminante zizania dominus per seipsum exposuit: secūdum cuius expositionē in isto euangelio plura videnda occurrunt. ¶Primo videndum est quis est iste qui seminat: quia filius hominis. Diabolus quidem in mundo seminauerat, tria semina pestifera. s. ignorantiam, culpam, ꝛ miseriam. Ideo de celo venit celestis agricola portās tria semina illis ꝓtraria. s. sapiētiā, grām, ꝛ gloriā. De quibus dr Joh.j. Vidimꝰ glo. eius. ꝛc. ecce semen glie. Plenū gratie. ecce semen gratie. Et veritatis. ecce semē sapientie. Primo igitur diabolꝰ seminauerat ignorantiam ꝛ ob hoc mundus erat tenebrosus: ideo Christus portauit sapientiam i luminantem. Johan.j. Lux in tenebris lucet ꝛc. Rom.xiij. Nox precessit: dies autez appropinquabit. Secundo diabolus seminauerat culpam: ꝛ ob hoc mundus erat frigidus. Hiere.vj. Sicut frigidam facit cisterna aquam suam, sic frigidam facit malitia animā suā. ideo christus portauit gratiā inflammantē. Luce.xij. Ignem venī mittere in terram. ꝛc. Tertio diabolus seminauerat miseriam: ꝛ ob hoc mundus erat ignominiosus. Ad tātam quidē miseriam ꝛ ignominiaz homo deuenerat q̄ iumentis similis factus erat: ideo christus portauit gloriā exaltātez: ꝛ adeo quidem hominē exaltauit q̄ qui erat immentis similis fecit eum fratrem suum: angelis socium: regē celestē: ꝛ omnibus creaturis prelatuz ꝛ principē. Ista tangunt in Psalmo. Quid est homo q̄ memor es ei. ꝛc. ac si dicat. Licz homo esset vilis quoad nos: tamē tu memor ei fuisti: ꝛ eū visitasti quādo cū ipso parētelam contra xristi: ꝛ quis eū paulo minus ab angelis minnerasti propter naturaz corruptibilē: tamen eum adequasti eis per gloriam cōsimilem. Ps. Gloria ꝛ honore coronasti eū: quia fecisti eū regē celestē, ꝛ cōstituisti eum super opera manuū tuaꝝ: quia fecisti eum omnibus creaturis prelatuz ꝛ principē. ¶Secūdo videndum est quis sit ager: q̄ mundꝰ. In isto agro sunt sepe pturigines malarum concupiscentiarum, punctiones secularium sollicitudinum: ꝛ destructa sepes quinque sensuum. De istis tribus dicitur Prouerbiorum xxiij. Per agrum hominis pigri transiui ꝛ per vineam viri stulti ꝛ ecce totum repleuerant vrtice ꝛc. Ut ergo cor nostrum sit ager aptus ad seminandum: debemꝰ euellere vitia ꝛ mala concupiscentie ꝛ plantare myrtum temperātie. Esa.lv. Pro vrtica crescit myrtus. Urtica autē vocata est eo q̄ tactu adurit: ꝛ est ignee nature ꝛ propriginem generat: ꝛ ideo concupiscentiam carnalem designat. Myrtus secundum Ysido. dicitur amari ex eo q̄ in terris maritimis nascitur. ꝛ est nature temperatissime ꝛ significat cōtinentiam. Tunc igitur proꝓtica crescit myrtus: quādo in carne qua oriebatur pruritus concupiscentie: oritur nitor pudicitie. Debemus etiam eradicare spinas pungentium solicitudinum ꝛ facere cor nouum. Hiere.iiij. Nonate vobis nouale: ꝛ nolite serere super spinas. Debemus edificare circa sensus corporis sepem custodie. Eccli.xxviij. Sepi aures tuas spinis. ꝛc. Eccl.x. q̄ dissipat sepē mordebit eum colaber. s. infernalis. ¶Tertio videndum est quid sit triticum: quia filij regni. Triticum exterius habet rubozem: interiꝰ candorem. Panis enim de tritico mille cibis admixtus mille sapozum erit receptiuus: sic ꝛ serui dei exterius ad proximum habēt charitatem, interius in corde habent puritatem. Considerādo etiā infinita opera ꝛ beneficia dei: infinitum in de hauriunt sapozem. Canti.v. Dilectus meus candidus ꝛ rubicundus: electus ex milibus. Candidus propter puritatem: rubicundus propter charitatem: electꝰ ex milibus propter tam multiplicem sapozem. ¶Quarto videndum est que sint zizania quia filij neḡ. zizania enim tria habent. s. vim acutā, vētosam, ꝛ venenosam. In quantū habēt vim acutam significant auaritiā: auari em̄ sunt valde acuti ad decipiendū. ps. Sicut nouacula acuta. ꝛc. Sicut em̄ nouacula acuta ducta per caput cito ꝛ totaliter radit: sic auarus simplices cito ꝛ totaliter spoliat et decipit. Inquantū aūt zizania habēt vim ventosam, significant superbiā. Prouerbio.x. Qui nititur mendacijs hic pascit vētos: id ē sequitur aues volantes. Superbus em̄ nititur mēdacijs adulationū ꝛ sequitur ventos fame, ambitionū. Ventus em̄ dicitur q̄ violētus venit: ꝛ tamē subito desinit. Sic ambitiones sepe in magnitudine veniāt: ꝛ cito deficiūt. Talis etiā sequitur aues volātes suoꝝ desideriorum. Auis em̄ ꝑm Ysido. dicitur ab a quod est sine, ꝛ via: q̄ non hz certā viā: sz per aera vagādo discurrit. sic ꝛ supbi p varia desideria discurrunt et nihil stabile in mente hñt. Inquantū autem zizania habent vim venenosaz, significāt luxuriā. Deutero.xxxij. Venenū aspidū insanabile. Aspis em̄ dicit ab aspergēdo: quia venenū spargit: ꝛ significat diabolū qui supervenenū spargit luxurie: q̄s dr insanabile. Aspis autē ne audiat incantatoris vocē vnā autē in terram figit: aliā cū cauda claudit. Hec est dulex causa quare sepe luxuriosi nō sanentur. Una est q̄ habent copiam diuitiarū terrenarum q̄ sunt materie luxurie: ꝛ hoc ē aurē cordis i terrā figere. Alia quia promittunt illi longā vitā: ꝛ hoc ē caudā i aure ponere. ¶Quinto videndū ē q̄ sint hoies dormiētes: q̄ ꝓlati negligētes. Tria aūt sunt ꝓpter quib⁹ piculosū ē dormire. s. pastores gregis, gubernatores nauis, ianitores obsessi vibis piculosū igit ē q̄n ꝓlati dormiūt. Prio q̄ sunt dñici gregis pastores. vñ docebat Jacob qui fuerat pastor. Gen.xxix. Fugiebat somnꝰ ab oculꝭ meis. Lu.ij. Pastores erāt in regiōe eadem vigilātes. ꝛc. Secūdo quia sunt nauis eccl̄ie gubernatores prouer.xxij. Eris sicut dormiens in medio maris ꝛc. Tertio q̄ sunt vibis ecclesie ianitores. Ecclesia em̄ est modo obsessa a demōib⁹ ꝛ tirānis: ꝛ ideo piculosū esset si isti ianitores dormirent. vñ primus ianitor reprehenditur. Mat.xiij. Simon dormis ꝛc. hoc significatū est. ij. Reg.iij. vbi dicitur q̄ ostiaria purgās triticum ob dormiuit: ꝛ sic interfectus est ysboseth. ¶Sexto videndū est q̄s sit inimicꝰ hō: q̄ diabolꝰ. ꝑm em̄ Grego. Inter malos ꝛ caput eoꝝ tanta ē vnitas ꝛ ꝓximitas q̄ alicui membra appellant nomie capitis. Johā. vj. Unus ex vobis diabolus ē. Aliquādo caput nomine membroꝝ: sicut hic vbi diabolus vocatus est homo. Similiter inter bonos ꝛ xp̄m caput (ꝑm Augst.) tanta est vnitas q̄ aliquādo membra vocantur nomine capitis. ps. Nolite tāgere Christos meos ꝛc. Aliquando caput assumit personam membroꝝ. Actu.ix. Saule quid me ꝓsequeris ꝛc. ¶Septimo videndū ē quid sit messis: quia consummatio seculi. Sancti enim viri modo seminant cū labore: q̄ labor est tantus q̄ aliquādo fletum inducit. ps. Euntes ibant ꝛ flebāt. ꝛc. Expectātes autem cum patientia ꝛ timore. De patientia dicitur Jacobi.v. Ecce agricola expectat precioꝛ sum fructum terre ꝛc. Sunt in timore: quia multa pericula seminibus imminent. Johel.j. Residuum eruce comedit locusta: et residuum locuste comedit bruchus.

Universidad de Deusto Biblioteca

ꝛc. Veruntꝛ vero cum gaudio et exultatione. psal. Qui seminant in lachrymis. ꝛc. Malꝰ autem metet in dolore. Job. iiij. Videos qui operantur iniquitatem: ꝛ seminãt dolores ꝛ metũt eos ꝛc. ¶ Octauo videndũ est q̃ sint messores: quia angeli. ad quos tria spectabunt sicut ex presenti euã gel. colligit. s. messio, collectio, ꝛ ligatio. Messio erit in separatione malorum a bonis transitorijs: q̃ ſm Aug. cũ tãto amore dilexerunt q̃ membra sua ea fecerunt: et ideo sicut dolet homo in membri abscisione: sic dolebunt in eorũ separatione. Collectio erit in segregatiõe reproborũ a bonis. Mat. xiij. Ꝛribũt angeli ꝛ separabũt malos de medio iustorũ ꝛc. Alligatio erit in associatione reproborum cũ reprobis. Grego. Sicut in domo patris mansiones multe sunt pro diuersitate virtutis: sic dãnatos diuerso supplicio gehenne ignis subijcit disparitas criminis.

¶ Sermo. ij.

Omine nonne bonum semen seminasti in agro tuo ꝛ cet. Ager iste sunt corda fidelium que sunt ager archeldemach, hoc est ager sanguinis ex eo q̃ christus eorũ animas suo sanguine comparauit. In isto agro diabolꝰ sepe semina mala spargit. Non enim tentet malos sed bonos: quia ſm Grego. illos pulsare negligit, quos quiete ire posse videre sentit. Bonos autem (si cut) aliquando dicit idem Grego rius) assidua tentatione impugnat vt saltem tedio vincat. Serui igitur patrisfamilias sunt sancti prelati et doctores scientes agrum istum tam charea Christo emptum ꝛ tam bene seminatum: ꝛ tamen videntes in eo semen contrarium, querunt ꝛ dicunt. Domine nonne bonum semen seminasti in agro tuo? ꝛc. Ubi tria tanguntur. Primo tangitur proposita questio cũ dicitur. Domine nonne bonum semen ꝛc. Secundo proponitꝰ questionis admiratio cuꝫ dicitur. Unde ergo habet zizania? Tertio ipsius questionis ꝛ admirationis determinatio cũ dicitur. Inimicus homo hoc fecit. ¶ Circa primum notandum q̃ ager dei sicut Chrysost. exponit est mundus: id est serui dei qui sunt de mũdo quãtum ad habitationem. iuxta illud Joh. xvij. Et hi in mundo sunt ꝛ tamen sunt in celo quantũ ad conuersationẽ. iuxta illud Phil. iij. Nostra cõuersatio i celis est. Ille est ille ager de quo 6ꝰ Josue. xv. quez assuasa est a viro vt peteret a patre suo agrum ꝛ dixit. Terram australem ꝛ aream dedisti mihi: iunge ꝛ irriguam. Dedit ei irriguũ superius ꝛ inferius. Ista sunt illa tria: scilicet corpus, anima, ꝛ spiritus que ponit aplus dicẽs. j. Thessal. v. ipse autem deus pacis sanctificet nos per omnia vt integer. ꝛc. Ista aũt tria a dño cũ suspiriis petere debemus. Illi habẽt terrã agrestrale ꝛ arẽtem qui habent corpus aridum. i. ab omni carnali cõcupiscẽtia exiccatum. Gen. j. Congregenꝫ aque. i. carnales concupiscẽtie. in locũ vnũ: id est in matrimonio. Et in virginibus ꝛ in continentibus appareat arida. i. caro ab oi libidine exiccata. Illi habent irriguum inferius quorum anima sepe pro nimia tribulatione affligit: emittit lachrymas doloris. Johannis xvj. Amen amẽ dico vobis quia plorabitis ꝛ flebitis ꝛc. Illi habẽt irriguum superius quorum spiritus pre desiderio celestiũ sepe emittit lachrymas deuotionis. Psal. Fuerũt mihi lachryme mee. ꝛc. Talis igitꝝ ager sic aridus in corpore, sic irriguus inferius in anima, sic irriguus superiꝰ in spiritu. aptus est ad producendas lilijs, rosam, ꝛ violam. Nã in corpe aridato. i. mortificato crescit lilijũ castitatis ꝛ pudicitie. Est autẽ preciosior talis aridꝰ ager coniugalis fecunditas: Esa. lvj. Non dicat eunuchus. Ego lignũ aridũ. Nomen sempiternũ dabo eis. Illud nomen sempiternũ: est illud de quo dicit Sap. quarto. O q̃ pulchra est casta generatio cum claritate ꝛc. In aia irrigua p amaritudinem nascitur rosa patientie: quia sicut dicit Grego rius. Abel ager esse non valet quem malitia non exercet. Augusti. Omnis malus aut ideo viuit vt corrigatur, aut ideo vt per ipsum boni exerceantur. In spiritu irriguo per deuotionem nascitur viola contemplationis superne. Esa. xxvj. Spiritus meus in precordijs meis. ꝛc. ¶ Secundo ponitur propositę questionis admiratio cum dicitur. Unde ergo habet zizania?

Ad istam questionẽ potest rideri q̃ pter causam quã ponit dñs dicẽs. Inimicꝰ hõ hoc fecit. sunt alie tres cause ex quibꝰ zizania oriuntur. Primo ex cultorum negligẽtia quãdo agrũ purgare negligũt. Cũ tritico em̃ consueuerunt crescere zizania: sicut dicitur hic. Palee, q̃ tñ non sunt recõdende cũ tritico. Hiere. xxiij. Quid pales ad triticum dicit dñs. Et spine. Mat. viij. Simul exorte spine suffocauerunt illud. Hec autem inter se ita differunt: quia zizania non sunt de semine tritici: in herba tamen assimilantur tritico: palee vero sunt de semine tritici: in fructu tamen tritico non assimilantur: spine autem non sunt de semine tritici nec in aliquo assimilantur: sed nocent. Semen tritici est fides dei ex qua oia bona opera nostra nascunt. Here tici sunt zizania, qz nõ nascũtur ex semine tritici. i. ex fide dei. Assimilantur tñ tritico i. catholicis. in herba. i. in cõuersatione simulata. Mat. vij. Attendite a falsis prophetis qui veniunt ad vos ꝛc. ista talia zizania sunt comburenda sicut dicitur hic. Palee vero sunt falsi christiani, qui licet nascãtur ex semine tritici. i. ex fide dei, nõ tamen habent fructũ boni operis. ꝛ quãuis palee prosint tritico: tamen non reconduntur in horreo cum tritico. Sic etiã tales quamuis prosint bonis: tamẽ quia nõ sunt boni, i igne eterno cremabunt. Mat. tertio. Paleas autẽ comburet igni. ꝛc. isti sunt similes illis de quibus dicitur Judicũ duodecimo. q̃ non poterant dicere scboleth quod interpretatur spica: sz chebo ler quod interpretatur palea. Spine vero sunt homes spij qui nec fidẽ videtur habere nec opera. ꝛ insuper bonos psequũtur: aut in personis vt tyranni, aut in rebꝰ vsurarij, aut in vita per malũ exẽplũ: sicut mali prelati. Tales etiã spine comburentur. Esa. xxxiij. Spine congregate igni comburẽtur. Secundo nascuntur zizania ex aeris corruptela: ꝛ signant malorum societatem que bonos corrumpit. Et vbiq̃ est periculosa et damnosa: scilicet in celo, in mundo, ꝛ in inferno. Nam in celo mala societas luciferi fecit alijs cõsocijs perdere regnuz celi. Apocalyp. xij. Cauda draconis ꝛ rahebat tertiam partez stellarum celi, ꝛ misit eas in terrã. Una pars angelorum fuit illorum qui deo assistunt. Alia illorum qui deo ministrant. Tertia illorum qui deo noluerunt assistere nec ministrare. et istam partẽ traxit. Secũdo dãnosa est in inferno. Naz societas demonũ dãnatis facit horrorem. Job. xx. Uadẽt ꝛ venient super eum horribiles. Societas propinquorum facit eis dolorem. ideo vines nolebat vt fratres sui ad infernũ descenderent: ne ei dolorẽ augerent. Societas autem omnium ꝛ singulorum facit eis stuporem. Esa. xiij. Unusquisq̃ ad primũ suum stupebit ꝛc. Tertio est nocina in mũdo. Mali em̃ sunt immũdi: ꝛ ideo alios inquinãt. Eccl. xiij. Qui tetigerit picem inquinabit ab ea. sunt tenebrosi: ideo alios obscurant. j. Cor. vj. Que societas lucis ad tenebras, sunt corrupti: ideo alios corrũpunt ꝛ vitiant. j. Cor. xv. Corrumpunt bonos mores colloquia mala. Tertio nascũtur zizania ex terre malitia, quia procedit ex terra aliquando humor venenosus: aliquãdo grossus: aliquãdo subtilis: aliqñ subtilissimus atq̃ purissimus. Quedam igitur semina nascuntur ex humore venenato sicut zizania. isti sunt luxuriosi. Unde dicitur de veneno p quod luxuria designatur. Pronerb. xxiij. Quasi regulus venena diffundet. venenum dicitur a vena: qr per venas vsq̃ ad cor discurrit. Uene aũt anime sunt q̃nq̃ sensus corporis. Una est visus in quo tunc venenũ ponitur quãdo ex impũdico aspectu concupiscẽtia generatur. Alia vena est auditus qui tũc venenum haurit quando colloquiũ mulieris ipsum inficit. Et sic per tales venas istud venenum ad cor vadit ꝛ ipsum extinguit. Alia generantur ex humore grosso sicut myrica. Isti sunt superbi qui nascuntur ex humore grosso. i. ex spiritu inflante. de q̃bus dicit apostolꝰ Col. ij. Inflatus sensu carnis sue. Augu. O pellis inflata quo tẽdis? O sanies fetida q̃d inflaris? Sz ista pellis inflata in morte detumescet ꝛ disrũpetur. Sap. iiij. Disrũpet eos inflatos sine voce. Alia generant ex humore subtili sicut milũ: quod licet sit vile tamen est subtile ac tenue. Isti sunt quari q̃ sunt valde subtiles ad decipiendũ simplices. Hiere. iij. sapientes sunt vt faciãt mala: bene autem facere nescunt. Tales tam subtiles

in morte stulti apparebūt. Esa.xix. Cōfundentur plectētes z terentes subtilia. Alia generan.ur ex humore subtilissimo z purissimo sicut triticum. Isti sunt sancti viri qui a mundo suscipiunt subtilissimum humorem.i.purissimum amorē.amātes mūdum non ad superfluitatē:sed ad necessitatem.s.Timo.vj. Habentes alimenta z quib⁹ tegamur ꝛc. ¶ Tertio ponit q̄stiōis z admirationis determinatio. cum dicitur. Inimicus homo hoc fecit. Ubicunq; deus seminat diabol⁹ zizania superseminare procurat. Nam seminauit deus in agro supremo.i.in celo naturā angelicā mox ibi lucifer superseminauit superbiā. Seminauit de⁹ in agro medio.i.in terrestri paradiso naturā hūanā:mox ibi diabol⁹ superseminauit inobedientiam. Seminauit deus in agro infimo.i.in mundo pacē z fraternam charitatem mox:ibi diabol⁹ supseminauit inuidiam z malam voluntatem sicut patet in cain z abel. Seminat deus quotidie in agro inferiori.i.in mente bona proposita:z diabolus superseminat carnalia z sideria. Seminat deus in agro exteriori.i.in corpore mūditiā z puritatem:superseminat diabolus immūditiam z carnalitatem.z ideo bene dicitur de eo. Proverb.vj. Homo apostata vir inutilis graditur opere perverso:z in omni tempore iurgia seminat. Diabol⁹ homo dicitur quia hominem dicit sicut ab Africa dicitur scipio africanus: quia devicit africā. Et est apostata qz a deo apostatauit. Et est inutilis imo valde nociuus. Et graditur ore perverso quia mendax est z pater eius.

¶ Sermo.iij.

Olligite primum zizania z alligate ea in fasciculos ad comburendum ꝛc. Noluit dom⁹ vt zizania ante messem eradicarentur quod de qua dr̄uplici eradicatione intelligendum est. Aut de eradicatione vniuersali z omnimoda que fienda est tempore messis.i.in fine seculi. ideo dicitur. Sinite vtraq; crescere vsq; ad messem. Aut de eradicatione precipitata z dubia:vt quādo non est certum de aliquo q̄ sit zizania q̄uis aliquib⁹ signis appareat. Unde dicit glo.ibidem hoc videtur contrariū verbo apostoli.q̄ ait:auferte malū ex vobis. Sed sicut lolium z triticum q̄diu in herba sunt parum distāt.ita monet dominus ne de ambiguo iudicemus. Aut de eradicatione periculosa:vt quando nō possit eradicari zizania sine periculo tritici. Et dicit dñs. Ne forte ꝛc. Aut de eradicatione libidinosa.vt q̄s ex libidine vindicare vel motu impatientie vellet quis malum auferre:quia tunc patientia est seruanda. Ja.v. patientes estote fratres mei. Quia igitur zizania simul cum tritico crescit in agro:non tamen cum illo simul recondūtur in horreo.sed triticum in horreo recondit:z zizania igni comburunt. In verbis igitur premissis duo ponunt. Scz pena reproborū z gloria beatorū. Pena reproborū ponit cū dr̄. Colligite primū zizania.ꝛc. Gloria beatorū cū dr̄. Triticum autē colligite:ꝛc. Circa impositā aūt penā dñs tria ponit.s.separationem bonis:ordinationez in supplicijs:z diuisitatē in penis. ¶ Separatio a bonis tangit cū dr̄. Colligite id est tollite z auferte de medio.ne cū sanctis societatē habeant z ne videant faciem dei. Utrūq; autem est magna pena.s.amittere dei visionē z societatē angelicā z sanctorū:in quibus cōstat tota beatitudo ipsorum sanctorum. Dicit autē Aug. super Gen.ad litt. q̄ sancti habebūt triplicem visionem. Unā corporalē:qua videbūt xp̄i hūanitatē. Alia sanctos in corporibus glorificatis:z celum nouū z terrā nouā. Spūalē:qua videbūt angelos z alias beatorū. Et intellectualem:qua videbūt ipm deū. Dānati autem isti triplici visione carebūt. Loco tamen habebūt visionē corporalē:qua videbūt corpora dānatorū denigrata:horrida z cōbusta.z talis visio faciet in eis magnum stupore. Visionē quo dā mō spūalē habebūt:qua videbūt horribiles z teterrimos demones,z talis visio faciet i eis magnum horribilē iracūdiam z furorem. Visionem vt ita dicā intellectualē:qua videbūt ipsum deum qui est quasi deus z dñs infernalium z talis etiam visio faciet in eis magnum horribilē dentium stridorem. Uidēdo enim tam horribilē atq; terribilē dñm; stridebūt dētib⁹ pre pauore. Hos pctōr videbit triasi. pdicta:z ex hoc irascēt, ecce quant⁹ furor. Dentib⁹ suis fremet.ecce quātus stridor dentium. Et tabescet.ecce quāt⁹ stupor. ¶ Scōo dānati habebūt ordinationē in supplicijs:qē notat cū dr̄. Alligate ea in fasciculos. Dicg.in moralibus. Si nulli⁹ in supplicijs ordo seruād⁹ est. cur cōburēda zizania in fasciculos ligantur? Sed minimū fasciculos adi cōburēdū ligare est hos q̄ eterno igni tradendi sunt pares paribus sociare:vt quos similis culpa inquinat,par et pena cōstringat. Et sic videtur q̄ in inferno erit ordo. Sed cōtrariū videt qd dr̄ Job.x. Ubi nullus ordo sz sempiternus horror inhabitat. Sed dicendū q̄ est ibi ordo:z nō est ibi ordo. Est enim triplex ordo. Primus diuine iustitie. Unguentum. Peccatores i supplicijs ordinātur:vt nūq̄ sit dedecus culpe sine decore iustitie.et hoc ostēdit Aug.triplici exēplo. Pulchre enim relucet gemma in annulo incarcerata. Pulchre latro apparet i furca. Sic diuina iustitia pulchre lucet in carcere inferna li. Pulchre;peccator q̄ est latro anime sue, stat in patibulo diaboli. Pulchre itidem peccator qui est seruus diaboli,manet in cloaca gehēnali. Secūs est ibi ordo supplitiorum:quia omnes equaliter puniuntur. i.uno tra mensuram peccati datur mensura supplicij. Deut.xxv. Pro mēsura peccati erit et plagarum modus. Tertius est ibi ordo peccātiuz:qz illi qui fuerunt similes in culpa,sociabuntur in pena.zacha.xij. Planget terra.s.infernalis familie:et familie seorsum. Nam seorsuz plāctū faciet familia superbōrū.seorsum familia luxuriosorū.seorsum familia auarorū. Dicit ät ibi nō esse ordo q̄tū ad tria. Primo qz elementa z cetere creature ibi nō seruant diffunctionem suā:sz ola sunt cōmixta z cōfusa. ps. Ignis sulphur z spūs procellaruz pars calicis eorum. Ideo infernus vocat chaos. Luc.xvj. Secōo qz dānati non seruant ibi locum suū:res enim dr̄ inordinata qñ frequēter mutat locum. De damnatis aūt dr̄ Job.xxiij. Ad nimiū calorem trāsibunt ab aquis niuium. Tertio qz ibi elementa nō seruant proprietates suas. Nā proprietas ignis est glaciē z niuē resolvere. Tunc aūt non resoluet. Sap.xvj. Nix

z glacies sustinebāt virtutē ignis z nō tabescebāt. Proprietas aq̄ est ignē extinguere. Tūc aūt nō extinguet. Sap.xix. Ignis i aq̄ valebat supra sūtutē suā:z aq̄ extinguētis nature obliuiscebat. Proprietas aeris est lumē recipere. Tūc aūt nullo modo recipiet. Et iidem.xvij. Nec siderum limpidissime flamme illuminare poterant illā noctē horrēdā. Proprietas terre est infimum locū tenere. Tūc aūt pctōr habebit terram sursum z deorsum a dextris z sinistris. Infernus em̄ creditur esse in centro terre:vbi vndiq; terra vallat⁹ erit peccator. Job.xx. Revelabunt celi iniquitatem eius.ꝛc. Tunc terra aduersus peccatorē consurget quia ne vnq̄ ea daretem cultori dict. ¶ Tertio dānati habebūt diuersitatem in penis:qz nō equaliter sed per fasciculos punient. In inferno em̄ est calix ire dei plen⁹. Apoc.xvj. Babylō magna venit in memoriam ante deū dare illi calicē ire indignatiōis ei⁹. Et est ibi fluui⁹ ignis Dañ.vij. Fluuius igneus rapidusq; egrediens a facie eius. In calice igitur ire dei quidam bibunt tm̄ in superficie:qui.s.non sic grauiter peccauerunt. Alij vsq; ad medium:qui grauio⁹ deliquerūt. Alij vsq; ad pfundum z vsq; ad feces:qui.s. fuerūt profundati i fecib⁹ peccatorū. Esa.lj. Usq; ad fundum calicis soporis bibisti ꝛc. Est etiā fluuius ignis i quo nō oēs equal'r punitūtur. Quod significatum est Ezechie.xlvij. vbi dicitur. Mēsus est mille cubitos z traduxit me per aquā vsq; ad talos. Rursus mensus est mille:z traduxit me per aquā vsq; ad genua. Rursus mensus est mille z traduxit me p aquā vsq; ad renes. Et mensus est mille per torrentem quem non potui pertransire: quoniā intumuerūt aque profundi torrentis qui non potuit transdruplicem mensurationem alicubi attingit vsq; ad talos:alicubi vsq; ad genua: alicubi vsq; ad renes:alicubi vsq; ad caput z sup caput In talis aūt est principiū z inchoatio:i genibus deābulatio:i renib⁹ carnalis delectatio.i. pfunditate submersio. Sunt igitur quidā q̄ de nouo peccare ceperūt z sine pnia decesserunt. Illi ponē de malo in peius ambulauerunt z profe-

cerunt.isti ponentur vsq; ad genua. Alij sunt qui preter peccata spualia vt est superbia z iuidia:z etiã pter petã tpalia:vt est vsura.addiderũt peccata carnalia.isti ponẽtur vsq; ad renes.Alij sunt q̃ in oia peccata per longam consuetudinẽ se immerserunt.isti ponẽtur in profundo habẽtes istuz fluuium vsq; ad caput z super caput. Quia eñ petã super capita eorũ ascẽderũt.iuxta illud ps. Iniquitates mee supergresse sunt z c. Iustum est vt etiam pena sup eorum caput ascendat. ¶ Secũdo ponitur gloria beatorum cum dicitur. Triticum autem congregate in horreum meũ. ¶ Notandum autem q̃ triticũ dei tripliciter põt considerari.primo prout est in agro z significat electos qui dei seruãt põcepta.Triticum eñ in agro fructũ facit: aliud tricesimum:aliud sexagesimũ: aliũ centesimum.vt habetur.Mar.iij. Tũc autem tales fructũ tricesimum generant qñ cum fide trinitatis decem põcepta dei obseruant. Tunc faciunt fructũ sexagesimũ quando seruant dei precepta z fer misericordie dei opera. Tunc faciunt fructũ cẽtesimum qñ ois ista faciunt non p laude mundi:sed pro gloria dei. Centesimꝰ eñ numerus primus de finistra trãsit ad dexteram.Secũdo consideratur triticum put est in area:z signat viros perfectos q̃ dei seruant,cõsilia area eñ religionẽ signat. Triticum autem in area a tribus purgat sez a paleis:ab aristis:z commixtiõe pulueris.Multi sunt religiosi qui habẽt cum secularibus nimiam societatem,z hoc est triticum esse cum paleis:ideo sunt purgãdi. Hiere.xxiij. Quid paleis ad triticũ dicit dominus.Alij habent nimiam mozum leuitatem,et hoc est triticum esse cum aristis que sunt leues·z arde: quia tales in moribus habent leuitatem:z in effectionibus ariditatem,ideo sunt purgãdi.Luce iij. Cuius ventilabrũ in manu eius:z purgabit aream suam z c.Alij habent nimiaz terrenorum cupiditatem:z hoc est triticũ esse cũ pulvere:z ideo purgãdi sũt.alias diabolus eos cribat.i.rotat z currere facit de cupiditate in cupiditatem.Lu.xxij. Ecce sathanas expetiuit vos vt cribraret sicut triticum.Cribrum eñ a currendo nomen accepit:eo q̃ triticum currat p ipm. Tertio consideratur triticum prout est horreo:z significat sanctos qui sunt in gloria:vbi sunt insimul coniuncti·z a ventis tentationum et tempestatibꝰ per securitatem securi.Tria aũt sunt necessaria vite humane sez triticum:vinum:et oleũ. Ista tria dabuntur sanctis in gloria.ps. Ex fructu frumenti vini z olei multiplicati sunt. Frumẽtum habet reficere:oleum delectare:vinum iocundare. Sancti igitur reficiuntur in visione humanitatis:delectabũtur in contemplatione diuinitatis:z iocundabuntur in pãtia tam beate societatis.

¶ Dñica in septuagesima. Sermo.j.

Similẽ est re

gnũ celorũ homini patrifamilias q̃ exiit pmo mane conducere operarios in vineam suam z c. Mat.xx. Dominus noster sepe ad turbas in parabolis loquebatur vt boni z humiles intelligerẽt:mali autem z superbi intelligere nõ possent. Ad intelligentiam autem istius parabole plura per ordinem sunt videnda. ¶ Primo que sit ista vinea. Et dicendũ est q̃ vinea signat ecclesiam : siue vniuersitatem fidelium.Esaie.v. Vinea domini sabaoth domus israel est.Ista aũt vinea tot palmites protulit quot sanctos habuit. Dicit aũt dñs tria genera palmitũ:vt habet.Jo.xv. Quidã eñ sunt viti.i.xpo adherentes per fidem:sed non ferentes fructũ p operationẽ.de quib⁹ dicit Oẽm palmitem in me.s.manentẽ per fidẽ:nõ ferentẽ fructũ per operationẽ.tollet eũ.s.patrem de cõsortio beatorũ:z ponet eũ in consortio dãnatorũ.De talibus 6r Sap.vltimo. Adulterine plãtatiões nõ dabũt radices altas.Uocãtur aũt adulterine plãtationes palmites ad radicẽ vitis crescẽtes:q̃ sunt infructuosi z innaturales. Scõi palmites sunt qui nec viti adherẽt p fidẽ nec fructificãt per operationẽ.de quib⁹ subdit. Ego qs in me nõ mãserit mittet foras sicut palmes:z colligẽt eũ.s.angeli:z i ignẽ mittent z ardet. Isti sunt heretici et schismatici qui ab ecclesia sunt preciss. Tã primi palmites sez infructuosi:q̃s secũdi sez precisi ad nihil sunt apti nisi ad ignem. Ezechiel. decimo quinto. Fili hois quid fiet de ligno vitis ex omnibus lignis meoz? Nunquid tollatur de ea lignum vt fiat opus:aut fabricetur ex ea paxillus vt depẽdeat ex eo quodcũq; vas? Ecce igni datũ est in escã. In talibus eñ hominibus non est lignum alicuius virtutis per quod fieri posset ali quod opus meritorũ:nec paxillus id est vita eminens ad quam vasa subditorum possint pendere per exemplum. Et ideo ex quo sibi non sunt vtiles per opera meritoria : nec alijs per exempla : non sunt apti nisi ad incendia. Tertiꝰ palmites sũt qui viti semper adherent z fructũ faciũt. De quibus dicit. Qui manet in me z ego in eo:hic fert fructum multum. Tales eñ multum fructificãt. Tum quia a patre qui est agricola purgantur. ibidem. Omnem qui fert fructum purgabit eum.s.pater meus:vt fructum plus afferat. Tum qzã filio q̃ est vitis vera humor infundit. Hier. xvij. Erit tanq̃ lignum quod transplantatur sup aquas qõ ad humorem mittit radices. Tum quia a spiritu sancto qui est solaris radius vue maturantur et excoquũtur. Cãticorum.j. Botrus cypri dilectus meus z c. Ad literam enim dicitur q̃ sol radio recto locum illum engaddi respicit:z ideo vuas exquoquit z preciosũ vinum facit. ¶ Scõo videndum est quis sit iste pater familias. Et dicendum est q̃ deus trinitas qui habet tria palatia in q̃bus habet tres familias. Primum est celum vbi est familia filiorũ. ps. Filij tui sicut nouelle. Scõm est mundus vbi est familia militantium. Job.vij. Militia est vita hois super terram. Tertium est infernus vbi est familia incarceratorum. Esai. xxiij. Congregabuntur in congregatione vnius fascis in lacum:z claudentur ibi in cãrcere. Uel potest dici q̃ iste tres familie sunt tres status saluandorũ. s. coniugati: cõtinẽtes:z virgines. Qui nõ est in aliquo istorũ triũ statuũ nõ est de familia dei: sed diaboli. ¶ Tertio videndũ est q̃ sunt isti operarij. Et dicendum est q̃ sunt fideles. Horum tñ tria sunt genera de quibus 6r. Apo.iij. Utinã frigidus esses aut calidꝰ: sed quia tepidus es.z c. Quidã eñ operãtur fideliter z feruenter:isti sunt calidi boni operarij. ponit autem Chrysо. super Matthеum tria signa per que boni operarij discernuntur a malis. Primum est: q̃ bonus operariꝰ prius aspicit opus z post ea cibum:malus autem prius habet oculum ad cibum q̃s ad opus iniunctum. Sic z serui dei in operibus suis prius intẽdũt dei gloriam z postmodũ vtilitatẽ suã,mala autem econuerso. Secũm est q̃ bonꝰ operarius diem expendit circa opus faciendũ: modicum autem tẽporis circa cibum. Malus aũt parum vult operari: z tota die comedere z mebriari. Sic z serui dei totũ tẽpus debent expẽdere circa spiritualia; p̃curanda:modicum aũt circa temporalia acquirẽda:mali autem ecõuerso faciunt. Tertium est q̃ bonus operarius si forte opus non potest perficere:erubescit mercedem petere vel cozã dño apparere: malus autem siue perficiat siue non impudenter se ingerit z mercedem petit. Sic etiam serui dei si forte aliqua carnis fragilitate impediti aliquod opus dei non faciunt, apparere cozam deo in oratione erubescunt:nec p illo opere mercedem a deo sperare presumunt.mali aũt etiã si nihil boni faciũt:audacter se ingerunt,z de dei patientia z longanimitate nimis presumunt. Alij operantur nequiter. Isti sunt frigidi z mali operarij de quib⁹ sic dicit Aug.super ps. Dicit homo miser nolo me continere a malo:z volo videre dies bonos. Si operarius tuus tibi diceret. En vasto istam vineam. Adduxisti me ad vineam vt vastem eã z putem et cõcidã oia ligna vtilia:vt non qõ colligas habeas:z cũ fecero istud redditurus es mihi laborem meum. Nonne insanũ illum diceres z de domo tua illum expelleres anteq̃s ad falcem manũ mitteret? Tales sunt hoies qui volũt z mala facere:z dies bonos videre. Alij sunt q̃ operantur negligenter. Isti sunt tepidi operarij qui sepe sunt peiores q̃s frigidi. Aqua eñ calida qñ cõgelat q̃s frigida ex eo q̃ frigꝰ maiorẽ resistẽtiã ibi inuenit:z iõ virtutem suam ibi fortius imprimit. Similiter z ferrum durum z frigidum propter quandam causam fortius ignitur,q̃s stipula. Eodem modo qñ boni efficiuntur mali:peiores sunt ceteris qz diabolus in eis fortius imprimit suam malitiam propter maiorem quam ibi inuenit resistentiam. Malꝰ autem quando

Universidad de Navarra Biblioteca

conuertuntur ferueniores sunt tepidis: qz deus fortis in eis suã imprimit gratiã. Ideo dicitur. Eccle.xliij. Melior est iniquus viri ꝙ bene faciens mulier, quia quãdo conuertitur vir iniquus, fernẽtius operatur ꝙ mollis z tepid⁹. ¶ Quarto videndum est: que sint iste hore. Et dicendũ ꝙ si vinea accipiat allegorice pro ecclesia: tũc sm Grego. mane fuit ab Adam vsq; ad noe. Tertia a noe vsq; ad abrahã. Sexta ab abrahã vsq; ad moysen. Nona a moyse vsq; ad aduẽtum dñi. Undecima ab aduentu dñi vsq; ad finem mundi. Si vero vinea accipiat moraliter pro anima: tũc sm Grego. mane est intelligẽda pueritia ꝙ parũ clarescit, sicut lux matutina. Tertia est intelligenda adolescentia: q̃ proficit in calore etatis z splendore cognitionis. Sexta est intelligẽda inuẽtus q̃ plene calet z lucet sicut sol in meridie. Nona est intelligẽda senect⁹, propter experiẽtiam multam quã muenit senio; que incipit decrescere in calore et cognitiõe. Undecima est intelligẽda etas decrepitorũ que iuxta occasum est. Qz igitur deus ad bonã vitã alios in pueritia: alios in adolescẽtia alios in iuuẽtute: alios i decrepita etate paucit, ideo diuersis horis operũ in vineã vocantur. ¶ Quintũ videndũ est q̃s sit iste denarius. Et dicendũ ꝙ scõm Remigiũ. Iste vnus denari⁹ q̃ omnibus datur: signat vnam beatã vitã q̃ ab oib⁹ petitur in qua nõ viuet vnus alio min⁹ vel prolixius: et tñ ibi erunt multe diuersitates meritor. Dñ aũt denarius quadruplici rõne. Primo ratiõe nois. Denari⁹ est dez a decẽ ꝙ oli decẽ vsuales valebat. Et ideo vita illa btã denari⁹ dr: qz ꝑ obseruatiõe decalogi dat. Mat.xix. Si vis ad vitã ingredi serua mãdata. Scõo ratione imaginis. Imago enim dei in btis imprimet passimilationem ad deũ: z trãsformationem in ipm. ij. Cor. iij. Nos aũt reuelata facie gloriã dñi speculãtes: in eãdẽ imaginẽ trãsformamur. &c. Tertio ratione scripture qz ibi erit plena sciẽtia z cognitio veritatis. j. Cor. j. Nũc cognosco ex parte: tũc aũt cognoscã sicut et cognitus sum. Quarto ratione figure spherice: qz ibi erit plena possessio eternitatis. Jo.x. Ego vitã eternã do eis. ¶ Sexto videndum est q̃s sit iste procurator. Et dicẽdũ ꝙ est xps inquãtũ homo. Nã inquantum deus est, paterfamilias ist⁹ vinee est cũ patre. Est igitur procurator: quia sicut dicit Glos. interlinearis. Pater oia dedit sibi in manus. Oia scz celestia terrestria infernalia. Nã celestibus procurat iustam remunerationẽ. Mat.xxv. Uenite benedicti patris mei &c. Terrestrib⁹ ꝓcurat paternã ꝓpitiationẽ. j. Joh. ij. Aduocatũ habemus apud patrẽ Jesum xpm iustũ z ipse est ꝓpitiatio &c. Infernalibus procurat eternã punitionẽ. ps. Reges eos i virga ferrea &c. ¶ Septio videndũ est q̃ sit ista murmuratio. Et dicẽdum ꝙ murmuratio ex multis causari põt. Prio ex motu impatiẽtie. Sicut qdã dr. j. Cor. x. Neq; murmuraueritis sicut quidã murmurauerũt: et perierũt ab exterminatore. Ista talis murmuratio nõ erit inter sanctos. Grego. Regnum celoꝝ nullus murmurãs accepit: nullꝰ qui accepit, murmurare põt. Scõo causari potest ex magna desiderij intẽsione. Est enim magna desiderij intẽsio quedaꝫ cordis murmuratio. Et talis murmuratio erat in animis patribus qui nimis intẽse suam libertionem affectabãt. Unde dicebat vnus eorũ. Esa. lxiij. Utinã dirũperes &c. z de. Istam talem murmurationẽ habẽt anime sanctorũ q̃ dicũt. Apoc. vj. Usq; quo dñe sanctus et verus non iudicas z vindicas sanguinẽ nrm? Tertio causari põt ex longa expectatione et cordis suspensione. Et ista etiam fuit in antiquis patribus. Sic. Accipiẽtes murmurabant: qz antiqui patres in infernũ descẽdentes a gloria dilati fũt. Quasi ergo post murmurationẽ denarium accipiunt q̃ post longa infernalis tpa ad regni gaudia peruenirũt. Quarto causari potest ex admiratione diuine clementie. Et ista murmuratio est aliquando inter sanctos viros: qui videntes ꝙ deus tam copiose et citius remunerat tarde penitentes q̃s sibi longo tpe seruiẽtes, quodã modo murmurant: dei super hoc liberalitatem et miam admirantes. Unde et Petr⁹ murmurare potuisset ꝙ latro citius ipso ad regnũ peruenit. Et de tali etiam murmuratione intelligi potest nõ dicitur hic. Quinto causari potest ex admiratione diuine patientie. Et hãc etiam habẽt sancti viri: q̃ videntes malos in hac vita florere

quodãmõ murmurãt: dei sup hoc patientiã admirãtes. Hiere. xij. Justꝰ qdẽ tu es dñe: si disputẽ tecũ q̃re via impioꝝ ꝓsperat: bñest oib⁹ q̃ ꝓuaricãtur z iniq̃a gunt. Abacuch. j. Quare respicis cõtẽptores et taces cõculcãte impio iustiorẽ se? Uel potest accipi ista murmuratio per quãdam suppositionem quasi diceret. Dato ꝙ sic murmurarẽt tale rñderet eis. Et qõ iustũ fuerit dabo vobis. ¶ Sermo. ij.

VAdite vos in vineam meã et quod iustum fuerit dabo &c. Ista verba dixit dñs vincẽ illis q̃ stabãt ociosi in foro. Magnũ quidem periculum est ociuꝫ sectari: qz diabolus quos ociosos inuenit mox ad opus suum assumit. Unde monet Hier. Semp aliquid boni facito vt te diabolus inueniat occupatũ. Aliquando tñ dñs diabolum preuenit et ociosos ad laborãdum mittit: sicut hic qñ dixit. Ite z vos in vineã meã &c. Et in hoc ostẽdit magna dei misericordia. Labor enim fuit inflictus homini propter pctm. Gene. iij. In sudore vultus tui &c. Et tamẽ ipsum laborem nobis conuertit in meritum. psal. Labores manuꝫ tuarꝫ qz mã. &c. Aug. de ciui. dei. Ineffabili dei mia ipa pena vitiorum transit in arma virtutũ: et fit iusti meritũ suppliciũ pctõr. Jn verbis igitur premissis tria sunt videnda. primo quid per vineã significet. Scõo ꝑpter qd operij i vineã mittant: qõ notat cũ dr. Ite et vos &c. Tertio q̃ merces eis ꝓmittit; qõ notatur cũ dr. Et qõ iustũ fuerit dabo vobis. ¶ Circa primum notãdum ꝙ per vineã scõm Ber. alia siue cõscia signat. Jn vinea igit aie nre laborãdum est: vt amputem⁹ palmites luxuriãtes carnalis cõcupiscẽtie. Cãt. ij. Tps putationis aduenit. Proijciam⁹ lapides superbie. Esa. v. Lapides elegit ex ea. Et extirpemus spinas auaritie. Uñ dr ibidẽ de vinea malorũ. Ascẽdent sup eam vepres et spine. Jn tali igit vinea sic purgata nascũtur bone gẽme: bõi flores: bone vue et bonũ vinũ. de q̃bus dr Gene. xl. Uidebã coram me vitem in qua erant tres propagines: crescere paulatim in gẽmas et post flores vuas maturescere. Tuli ergo vuas et expressi in calicem et tradidi poculũ ꝓ pharaoni. Gẽme bone sunt cogitationes bone. Sicut et gẽme sunt principia z origo oim fructuz in vinea: sic bone cogitatiões sunt principiũ et origo oim bonorũ operũ in alia. Prius em homo aliq̃d boni faciat: illud cogitatione pertractat. Eccles. ij. Cogitaui a vino abstrahere carnẽ meã. Et tñ illõ ꝓncipiũ a nobis habere nõ possumus: sed a deo petere debemus. ij. Corin. iij. Non ꝙ sufficiẽtes sim⁹ cogitare aliq̃d a nobis q̃si ex nobis &c. Flores aũt boni sunt bone volũtates. Chrys. Bone volũtates sic sũt apud deũ q̃ndo admodũ odor iferri flores. Sicut aũt ex gẽmis nascũtur flores: sic ex bonis cogitationib⁹ bone voluntates. Et sicut flores scõm Chrys. nõ possunt ꝓcedere nisi ꝓius ꝓcedãt gẽme, sic nec qs põt habere bonã volũtatem nisi ꝓius habeat bonam cogitationẽ. Dñr aũt flores a fauonio qui est vẽtus q̃ greco noie zephyr⁹ appellat: qui flores gñat et cõseruat. z venit ab occidẽte: ideo mortem et occasum hois representãt. Uel dicũtur flores secũdũ Jsid. quasi fluidi: ex eo ꝙ cito resoluũtur: et marcie ab austro ꝓpter aquaꝫ abũdantiam. Uñ auster quasi hauriẽs aquas vocat. per qõ dat intelligi ꝙ bone voluntates gñant z cõseruãtur per mortis memoriã: resoluuntur autẽ et dissipãtur a nimis rerũ abũdãtia. Une aũt bõe sunt fructꝰ bonoꝝ operũ. Sicut em vue nascuntur ex floribꝰ: sic bona opa nascunt ex bonis volũtatibus. Eccl. xxiij. Flores mei fructus honoris et honestatis. Dicuntur aũt vue scõm Jsido. quasi humide: ex eo ꝙ intrinsec⁹ hũore sunt plene. Sic opa seruoꝝ dei debẽt esse humida. i. humore deuotionis z charitatis plena. Hiere. xxxj. Inebriabo aias sacerdotũ pinguedine. Uinũ aũt significat gaudiũ cordis qõ in presenti ex bonis opibus gñatur. Dicit aũt vinũ scõm Jsido. a vena: ex cocõ venas sanguis replet. Uene aũt sunt potẽtie anime. Memoria em repletur gaudio qñ recolit bona que fecit. Intelligẽtia qñ in statu salutis se esse cognoscit. Uolũtas quãdo in bonis opibus semper persecuerare intendit. Ue ino gaudio quod i presenti ex bonis opibus gñatur dicit Glos. sup illõ ps. Jn custodiẽdus illis retributio multa. Nõ

tñ pro eis in futuro reddere pmiū sz etiā hic i cor custodia ē magnū gaudiū. ¶Circa scōm sz ppter q̄d operarij in vineā mittātur. Notādum q̄ operarij in vineam mitti cōsueuerūt ad tria. s. ad putādū, ad fodiēdum z ad vindemiādum. Sic z nos vineam cōsciētie nostre debem⁹ putare oia vitia resecādo. Dicit Ambro. ad Simplicianū. Vinea resecta fructificat. sem̄ putata frōdescit. neglecta luxuriat. Vinea igit aie nr̄e ebū recisa z putata ab oib⁹ vitijs z pctis fructificat p bona opa. Johā. xv. Oēm palmitē qui fert fructū purgabit eū vt fructū plus afferat. Osee. x. Vitis frondosa Isrl: fructū adequatū ei. Illa est optima vinea in qua fructus foliis z folia fructib⁹ adequātur z illa est optima aiam qua opa verbis z verba opib⁹ assimilantur. Iste aut̄ fructus attēdutur z foris per bonā famā: z int⁹ per bonā cōsciētiam. Prouer. xxiij. Para foris opus tuū et diligenter exerce agrū tuū. Sicut em̄ dicit Cesarius. Quid prodest si exteriora nostra possidet cerem tas z interiora nostra tēpestas? Vinea aūt semputata. i. aia negligēter purgata frōdescit: q̄ multa ỹba sz pauca opa gignit. Talis vinea est maledicta. hoc significatū est. Mat. xxi. vbi dñs ficulnee habēti sola folia maledixit. Imo talis vinea est eradicāda z cōburēda. Luc. iij. Omis arbor que nō facit fructū bonū excidet z in ignē mittetur. Vinea vero neglecta luxuriat i palmites degeneres z siluestres: z insup oriūtur ibi spine z vepres. Un̄ ōr Esa. v. Nō putabitur z nō fodietur z ascēdent sup eam vepres z spine. Uepres sm Isido. dñr quasi vi prendentes. Spine dñr a spica. ppter acuitatē. Qñ ig. ē cōscientia non purgatur oriuntur ibi tentationes carnales aiam vi prendētes. i. violēter capientes. Oriūtur etiā ibi tētationes spirituales acute aiam perforantes. Talis etiā vinea afficitur siluestris q̄ nō fert vuas sz labruscas. Esa. v. Expectaui vt faceret vuas z fecit labruscas. Dr aūt labrusca a labris siluarū: q̄ tales ale efficiunt siluestres vt nihil spirituale sapiāt. s. Cor. ij. Alalis homo non p cipit ea que sunt spūs dei. Et efficiūtur demonib⁹ pnie vt per eas incedāt. Job. xix. Uenerūt latrones z fecerūt sibi viā p me. Secūdo debemus ipsam vineā nr̄am z fodere. Sūt autez huius vinee fossores quatuor. Primus est pudor qui habet terram cordis mollificare. Qñ enim peccator cogitati sui status horribilitatē: inde concipit magnum rubore. Roma. vj. Quē ergo fructum habuistis tunc in illis in quibus nunc erubescitis? Talis ergo rubor terrā anime duram habet emollire. Job. xxiij. Deus emolliuit cor meū z omnipotēs conturbauit me. Deinde accedit secūdus fossor scilicet dolor qui cor emollitu hz scindere. postq̄ enim terra dura emollita facilī scinditur. Joel. ij. Scindite corda vestra z nō vestimēta vestra. s. tñ. Qui em̄ scindit corda scindit z vestimēta. i. exteriora opa: sed non ecōuerso. Deinde accedit tertius fossor. s. timor: qui omnes lapides. s. oia petā que in corde scisso z defosso inuenerit hz extra p̄jcere. Eccl. j. Timor dñi expellit peccatū. Deinde accedit quartus fossor. s. amor dei qui omnes palmites infructuosos ad radicem vitis subortos. i. oēs amores mūdanos habet euellere z eradicare. Aug. Qui biberit de fluuio paradisi cuius gutta maior est oceano: restat vt in eo sitis mundi penit⁹ extincta sit. Tertio debemus vineā nr̄am vindemiare. i. opera nostra colligere z deo offerre. Sed hodie sunt tres mali vindemiatores. s. auaritia luxuria z superbia. ps. Uindemiant eam omnes qui pertransiunt viam: exterminauit eam ap de siluis: singularis ferus depastus est eam. Ambulantes p viam sunt suart qui non cessant discurrere vt diuitias possint augere. Et est mirabile: q̄ in via pedum quanto quis senior tanto debilior est. In via aūt luxuriorum quanto quis ardētior. Aper de siluis porcus est siluestris: z significat luxuriosum qui efficitur homo porcinus z uninundus. Singularis ferus est superbus qui vult singularis esse z nulli sup̄ se habere. Et est ferus. i. crudelis: q̄ ceteros vult opprimere z humiliare. Isti tres vindemiant istam vineam: ita q̄ ips vir in ea pōt aliquez reperire racemum. Michee. vij. Ue mihi q̄ factus sum sicut qui colligit in autumno racemos vindemie. ¶Circa tertiū. s. mercedem que operarijs promittitur. ¶Notādum q̄ tres ponunt differentie operariorum: Quidam enim sunt quibus dominus promisit denarium diurnū: illis. s. qui ma ne. i. in pueritia deo seruierunt z semper p seuerauerunt. Denarius em̄ diurnus dicitur merces q̄ debetur p labore diurno. i. p totam diem: hoc est per totam etatem exhibito. Est em̄ labor matutin⁹: illorū scilicet qui in sua pueritia vel in iuuentute deo seruitus incipiūt sz postea deficiunt. Osee. vj. Misericordia vestra quasi nubes matutina z quasi ros mane ptransiens. Est labor vespertinus: illoz. s. qui in sua senectute cum toto corde ad deum redeunt. quorum seruitium deus habet acceptum. ps. Eleuatio manuum mearum sacrificium vespertinum. Est labor nocturnus: eorum. s. qui male agunt. Joā. iij. Omnis qui male agit odit lucem ꝛc. Talia opera nocturna sunt abijcienda. Roma. xiij. Abijciamus opera tenebrarum ꝛc. Est. aūt labor diurnus: eorum. s. qui totam vitam habent claram z lucidā. s. Timothe. v. Omnes vos filij lucis estis ꝛc. Secunda differentia est illorum operariorum quibus dominus p̄misit quod instum est: sicut illis qui tertia sexta z nona hora venerunt: quos deus remunerat vt iustitia requirit. Cōsiderando multitudinem operis. ps. Secūdum multitudinem magnum mearum rem. Radicem charitatis, q̄ deus non respicit quātum sed ex quanto sicut patet in vidua qua pl⁹ dedit: q̄ cū maiori affectu dedit. vt habetur Luce. xxi. Diuturnitatez laboris. Unde isti cōquerebantur dicentes. Pares illos nobis fecisti qui portauimus pondus diei z est⁹. Sap. xi. Omnia in numero z in mensura z in pondere disposuisti. Deus em̄ in remuneratione non attendit mensurā temporis nec numerū operis: sed pondus amoris. Tertia differentia est illorum quibus dominus nihil promisit: illoz. s. qui in hora vndecima hoc est in etate decrepita venerūt, tales enim nihil ex debito petere p̄nt: sed quicquid eis dñs donat ex gratia donat. Sufficit em̄ talibus sensibus q̄ a deo regantur: iuxta illud. Senex puerum portabat puer autem senem regebat. Quod a deo non derelinquantur. ps. Usq̄ in senectam z senium de⁹ ne derelinquas me. Nō a deo nō proficiantur. psal. Ne proijcias me in tempore senectus.

¶Sermo. iij.

Cum serofactū esset dixit dñs vinee procuratori suo. Per istam vineā intelligere possum⁹ p̄nsiam in qua per diuersas horas operarij cōducuntur: dum alij in pueritia: alij in iuuētute conuertuntur. Ad istā autem penitentiam assumēdā ecclesia hodie in officio misse nos inducit verbis exēplis z promissis. Nā in epistola nos ỹbis exhortat ad currendū per pnie opa ad certandū ptra diaboli tētamēta. In euāgelio aūt ad laborandū in vinea. i. in pfcia. Scdo inducit nos exēplis: ad ducēs nobis in exēplū tres magnos pcōres q̄ totū offm̄ misse cōposuerūt: sc̄z Dauid qui cōposuit introitū, ne q̄s desperet propter pctm̄ luxurie. Paulū qui cōposuit epistolā, ne q̄s desperet ppter pctm̄ superbie. Et Matheū qui cōposuit euāgeliū ne q̄s desperet ppter pctm̄ auaritie. Tertio ec clesia inducit nos ad penitētiā promissis. Promittit em̄ laborāti denarium: currēti brauium: z pugnanti coronam. Istud aūt tempus septuagesime repsentat tempus preuaricationis Ade: z tps nr̄e penitētie. Qz em̄ repsentat tps puaricationis. Ade ecclesia deponit cantica letitie. s. Alleluia, Gloria i excel. Te deū lau. Alla quidē est canticū celestis patrie. Tho. oēs vicos tuos. s. Jerlm. Alla cātabit: Gloria i excelsis deo. est cāticū letitie angelice: q̄ illud angeli in xpi natiuitate decātauerunt. Te deum laudamus. est cāticū vniuerse creature: q̄ oēs creature ad laudandum dei illic introducuntur. Ideo illa tria cantica subticētur ad ostendendū q̄ hō ppter est primatus celesti patria: societatē angelica z laude diuia. Istō etiā tps repsentat tps nostre penitentie in qua quidē debem⁹ magnificare letitiā in salubrem tristitiaz. Eccl. iij. Tps flendi z tps ridēdi. Uiri em̄ perfecti hñt tres letitias que per illa tria cantica superius posita designantur. hñt em̄ corda leta: leta verba: z leta opa. Sed viri ps nitentes debent letitiā cordis conuertere in amaram contritionē: letitiā oris in peccatoz confessionem: letitiā opis in laboriosam satisfactionē. Ipsi aūt penitentes q̄ labore pnie a deo recipiūt mercedē sc̄z

lutis. De qua intelligitur verbum superi⁹ positum. ſ. Cum ſero factum eſſet. Ubi ſex ponunt. ¶ Primo temporis opportunitas cum dr. Cum ſero factū eſſet. Per ſero intelligitur finis ſeculi vel mors cuiuslibet. In ſe eñ dies ſunt homo in domum ſuaz ingreditur z ab opibus quietatur. Sicut etiam cū finitur dies mutabilitatis. Deutero. xxvij. Adeſſe feſtinant tempora. Dñr aūt ſcōm Iſido. tempora a tepēdo. Uocātur etiā curricula qz nunq̄ ſtant. Nam in pñti ſunt hoies tepidi in charitate fraterna: z currētes ad vitia z pctā. Mat. xxiij. Abūdabit iniq̄tas. ecce q̄ currentes ſunt ad vitia. Et refrigeſcet charitas multoz. ecce q̄ tepidi in charitate fraterna. Tunc aūt tpa feſtinant adeſſe: quia tunc ſancti viri erunt ſtabiles in eternitate: z feruētes in amore. Tunc etiam homo ingredietur in domum ſue eternitatis. Eccl. xxvij. Ibit homo in domū eternitatis ſue. Tūc etiam homo quietabit a labore cuiuslibet opis Apo. xiij. Amodo iaz dr ſpūs ꝛc. ¶ Scōo ponit vocātis curialitas cū dr vocā. Quaſi dicat. non expectes q̄ ipſi mercedem petant: ſed tu eos voca ad quietē ad cenam z ad mercedem. Ad iſta eñ tria operarij cōſueuerūt vocari. Nā ſcōm Bernar. tria erunt in ſanctis. ſ. requies a labore: z hoc eſt vocari ad requiem. Eſa. xxxij. Sedebit pp̄s me⁹ in pulchritudine pacis: in tabernaculis fiducie: i requie opulēta. Jocūditas de eternitate: z hoc eſt vocari ad cenā que erit tam noua z tam iocunda. Apoca. xix. Beati q̄ ad cenā nuptiaꝝ agni vocati ſunt. Securitas de eternitate: z hoc eſt vocari ad mercedem. i. ad denarium in quo ratione iocūditatis eternitas deſignat. ¶ Tertio ponit remuneratoꝝ dignitas cū dicit. Operios iō eñ digni ſunt eterna remuneratiōe qz nō fuerunt ociosi ſed in cōtinuo labore. Ociosis eñ nō cōpetit habere remunertiaonē ſuā niſi in inferno. Non eñ cōpetit eis eſſe in mundo, qz locus eſt laboris. Job. v. homo naſcitur ad laborez. Nec eſſe in celo: qz dāt laborātibus. ſicut ptz hic. Prouer. vi. Laudēt eū i portȝ opa ei⁹. Nec eſſe i terreſtri paradiſo: qz homo ibi poſit⁹ fuit ad opandū. Geñ. ij. vt operatur z cuſtodiret illō. Nec eſſe in purgatorio qz ib inō purgāt niſi laborātes. p̄s. In labore hoim nō ſunt. Relinquit q̄ q̄ erūt in inferno q̄ nō eſt loc⁹ ad o perādū: ſz ad recipiēdū. Eccl. xix. Quēcūq̄ pōt man⁹ tua facere iſtāter opare qz nec op⁹ ꝛc. ¶ Quarto ponitur debiti p̄ciositas cū dr. Redde illis mercedē. ſ. denariū. i. vitā btāz q̄ p̄ denariū ſignificat. Primo qz ibi erit apta claritas. iō dr diurn⁹ a dian q̄ eſt clarum. ū. Coz. iij. In eādem imaginem trāſformamur de claritate in claritatē. Nā de claritate viſiōe hūanitatis intrabim⁹ ad clarā cōtemplationē diuinitatis: z declara p̄ contemplatiōe diuinitatȝ trāſibim⁹ ad clarā viſionē hūanitatis. Scdo ſignificat p denariū: qz ibi erit dulcis ſuauitas in hac eñ vita nihil dulci⁹ amat ab auaris q̄ mun⁹. Et in vita btā nihil dulci⁹ amabit q̄ deus. Augu. de diſciplia xp̄iana. Uideo ſic vos amare pecuniā vt iubēte amore pecunie laboretis: ſuſcipitis: ieiunia toleretis: mare tranſeatis: vētis z fluctib⁹ vos committatis. Sic me amate pl⁹ volo amari: ait dñs. In pro uerbijs loquor: auaris loquor. Tertio deſignatur per denariū qz ibi eſt plena copioſitas. Nā ſcōm opinionē vulgi habentes pecunia habent vniuerſa: qz i pecunia oia cōtinētur: z ipſa habita oia habent. Sic z in deo oia cōtinentur z ipſo habito oia habentur. Exo. xxxiij. Ego oſtēdā tibi omne bonum. Anſel. Ama vnum bonum in quo eſt omne bonum: z ſufficit tibi. Iſte autem denarius dr fuiſſe vn⁹ qz oēs habebūt idē celum ad habitādū: ſed tñ ibi ſunt diuerſe manſiones. Job. xiij. In domo. pa. meā. mul. ſunt. Omnes habebunt eandem claritatē ad cōtēplandū ſicut tñ ſtella differt in claritate et ſtella: ſic et reſurrectio mortuorum. vt dicitur. ſ. Corin. xv. Omnes habebunt eandem ſuauitatem z dulcedinem ad fruēdū: ſed tñ alia eſt dulcedo roris, alia lacti, alia mellis. Iſtam triplicem differentiam tangit eccleſia cum dicit. In illa die ſtillabunt montes dulcedinem. i. rorem dulcem. z colles. fluent lac z mel. z eſt ſumptum. Johel. vlt. Sicut eñ in illis tribus eſt gradus in dulcedine: ſicet in beatis grad⁹ erit in diuina ſuauitate. ¶ Quinto ponitur penitentium magna conſolatio cum dicitur. Sic erunt nouiſſimi primi. Sepe enim illi qui ad penitentiam tarde veniūt citi⁹ remunerātur q̄ illi q̄ tempeſtiue veniunt: qz citius de corpore exeunt. Citius eñ latro eſt remuneratus q̄ petr⁹. Uel illi qui ſunt nouiſſimi in oculis ſuis: ſunt primi in oculis dei. ſ. Reg. xv. Nonne cū parvulus eſſes in oculis tuis: caput in tribub⁹ iſrael fact⁹ es? Uel illi q̄ ſunt nouiſſimi in dicto hominū, ſepe ſunt p̄mi in dicto dei: qz deus nō cōſiderat exteriora corporis: ſz interiora cordis. ſ. Reg. xvj. Hō videt ea q̄ parent: deꝰ aūt intuet cor. Uel pōt dici q̄ erunt nouiſſimi p̄mi z p̄mi nouiſſimi: qz ſepe illi qui tarde ad p̄niam veniūt ꝑpe: p̄cedūt alios in feruore. Geñ. Faciam⁹ q̄ aliq̄n in itinere fieri ſolet: vt q̄ tardi⁹ exierunt velocitate cōpenſent morā. Beda. Erūt p̄mi ꝛc. Multi primo feruentes poſtea torpent: multi pri⁹ frigidi poſtea inardeſcunt. Multi in ſcō deſpecti in futuro ſunt glificandi. Alij apud hoies glorificādi in futuro ſūt damnādi. ¶ Sexto ponitur preſumentiū magna timoris ieuſſio cū dr. Multi ſunt vocati. ꝛc. Ad quinq̄ enim ſum⁹ vocati. Primo vt in celeſtes reges et epos eligamur. ſ. Pe. ij. Uos eſtis gen⁹ electū: regale ſacerdotiū. Uidem⁹ aūt q̄ ad electiōes regū z epoꝝ multi vocant z tñ vn⁹ ſol⁹ eligitur. Sic etiā multi vocant ad fidē: ſz pauci eligunt ad regalē z celeſtē dignitatē. Scdo ſum⁹ vocati vt in ſtadio eccleſie militātis viā mandatoꝝ dei curram⁹. Uidem⁹ aūt q̄ multi vocant ad ſtadium: ſed tamen vn⁹ accipit brauium. vt dr. ſ. Coz. ix. Sic etiam multi ſunt vocati vt p viā fidei z mandatoꝝ dei velociter currant: ſed tñ pauci pſeuerant. Unus eñ. ſ. pſeuerās fm gl. accipit brauiū ſiue palliū celeſtis victorie z dignitatis eterne. Tertio ſum⁹ vocati vt in area militātis eccleſie purgemur z emūdemur. Luce. iij. Cuj⁹ vētilabrū in manu ei⁹: z purgabit aream ſuā. Uidem⁹ aūt q̄ mltū de palea relinquit: z parum de tritico in horreo recondit. Sic etiā ſunt multi q̄ bonis opib⁹ pauci exiſtētes relinquunt et comburunt: pauci vo in dei horreo recōdunt. Luc. iij. Congregabit triticū in horreum ſuum ꝛc. Quarto ſum⁹ vocati vt i domo celeſti tāq̄ vivi lapides edificemur. ſ. Pe. ij. Ipſi tāq̄ vivi lapides ſuperedificamini domos ſpirituales. Domus aūt celeſtis nō edificat niſi de lapidib⁹ p̄ciosis. Tob. xiij. Ex lapidibus p̄ciosis ois circuitus muroꝝ. Uidemus aūt q̄ multi ſunt lapides communes: ſed pauci ſunt p̄ciosi. ſic ad edificādū celeſtē domū multi ſunt vocati: ſed tamen lapides cōmunes ſunt q̄ hñt tñ fidē z nō opera: qui relinquunt z de eis domus infernalis edificatur. Pauci ſunt lapides p̄ciosi qui fidē hñt z op⁹: hi in celeſte edificiū aſſumunt. Quinto ſum⁹ vocati vt celeſtē patriā introeamus. Uidemus aūt q̄ multi filioꝝ iſrael ad terrā p̄miſſionis fuerunt vocati: ſed pauci ad intrandū electi. Fuerūt eñ vocati ex egypto hoc ē educti ſexcenta milia preter parvulos z familiā quoꝝ non eſt numerus: ſed tantū duo electi ad intrandū. Et ratio eſt, via q̄ ducit ad perditionē nimis eſt lata, que autem ducit ad vitam eſt nimis angusta. Mat. vij. Lata porta z ſpaciosa via que ducit ad p̄ditionē, z multi ſunt qui intrant per eam: angusta porta z arcta via ducit ad vitam: z pauci ſunt qui inueniunt eam. ꝛc.

¶ Dominica in ſexagesima. Sermo. ſ.

Exit qui ſeminat ſemināre ſemen ſuum. Luc. xviij. Conſueuit ſepe in parabolis loqui dñs turbas: vt morem paterfamilias vbi predicabat gereret: vt diuina myſteria indignis non p̄deret: vt bonis et humilibus excitandi ſe occaſionem preberet, vt quod dicebat memorie melius imprimeret. Eſt autem parabola (ſicut Hiero. dicit) rer⁹ genere ſine natura diſcrepantium ſub aliqua ſimilitudine facta q̄paratio. Et ſubdit Hiero. Parabola grece ſimilitudo latine dicitur: vt quando quod intelligi volumus, per aliquam comparationem indicamus: vt ferro aliquod durum, velocem vētis comparam⁹ z auib⁹. In iſta aūt parabola mētio fit de trib⁹. ſ. de ſeminatore de ſemine z terre varietate. In hoc autē primo ſermone agetur de ſeminatore. in ſecūdo de ſemine. in tertio de terre varietate. Seminator aūt proprie chriſtus eſt. Predicator eñ poti⁹ eſt cophin⁹ ſeminatoris q̄ ſeminator. Aug. i lib. de doctrina chriſtiana ſic ait. Per quem ille ſeminat q̄d ſum ego niſi cophinus ſeminātis? Ille ut me ponere

dignat⁹ est quod vobis spargo: nolite attendere ad vtilitatem cophini sed ad charitatem seminis ⁊ potestatem seminatoris. Ad bonum autem seminatorez quatuor requiruntur que fuerunt in Christo. Et in presenti euāgelio denotātur. ¶ Primū est magna diligentia: quod notatur cū dr exijt. Bonus enim seminator non debet otio torpere sed ad agros seminādos frequenter exire. Sic christus tanquā bonus seminator exijt primo ō sinu patris ⁊ venit in agrum vteri virginalis. Et ibi tria semina seminauit: scilicet eternum antiquum ⁊ nouum. Diuinitatem suam que est eterna. Carnem suam que est antiqua id est ab adam traducta. Et animaz suam que de nouo fuit creata. De his tribus seminibus tanquā ex tribus farinis scilicet eterna antiqua ⁊ noua: factus est ille panis celestis qui dicit Johannis sexto. Ego sum panis viuus qui de celo descēdi. Ō significatum est Gen. xviij. Accelera: tria sata simile commisce: ⁊ fac subcinericios panes. Tunc enim sata id est beata virgo tria sata farine commiscuit, quando Christum existentem in his tribus substātijs de suis viscerib⁹ generauit. Secundo exijt de vtero virginis ⁊ venit in mūdam portans secum tria semina, scilicet semen doctrine gratie ⁊ misericordie. Mundus quidem erat multis erroribus circundatus dei inimicus ⁊ diaboli seruus: ideo Christus de paradiso attulit semē doctrine vt omnes errores diaboli dissolueret. j. Joh. iij. In hoc apparuit filius dei vt dissoluat opera diaboli. Propter hoc enim officiū venit in mundū. vt. j. semen doctrine per mūdum spargeret. Luce. iij. Aliis ciuitatib⁹ oportet me euāgelizare regnum dei: quia ad hoc missus sum. Secundo attulit semen gratie: vt mundum dei inimicum iustificaret ⁊ reconciliaret. Ephesi. ij. Gratia enim saluati estis per fidez. Ad titum. iij. Ut iustificati gratia ipsius heredes simus. Tertio attulit semen misericordie vt mundum de seruitute diaboli redimeret. ℔s. Apud dñm misericordia: ⁊ copiosa apud eum redem. Ad Titum. iij. Secundum suam misericordiam saluos nos fecit. De his tribus ḋr. j. Corin. j. Qui factus est nobis a deo sapientia ⁊ iustitia et sanctificatio et redemptio. Sapientia inq̄tum mundum illuminauit. Justitia ⁊ sanctificatio inq̄tum mundum iustificauit ⁊ reconciliauit. Redemptio inq̄tum mundum redemit. In huius santificationem de christi corpore dum esset in cruce tres fontes emanauerunt, scilicet aqua sanguis ⁊ lachryme per aquam intelligitur eius sapientia siue doctrina qua mundum ab erroribus abluit. Ezech. xxxvij. Effundā super vos aquā mūdā. Effluxit sanguis q̄ redemit. Apoc. v. Redemisti nos i sanguine tuo. Effluxerūt lachryme quibus nos patri reconsiliauit. Heb. v. Cum clamore valido ⁊ lachrimis offerēs: exaudit⁹ est pro sua reuerētia. Tertio post suā resurrectionem exijt de mundo ⁊ venit in celuz. Et sicut in agro celesti plantasset tantum illas angelorum: post ascēsionez tamen ibi plantauit rosas martyrum. Eccl. xxiiij. Quasi plātatio rose i hiericho. Uiolas cōfessorū. Et lilia virginum. Cāt. ij. Ego flos cāpi et lilia virginum. Lilium qualliuz, quoad secundos. Uel pōt dici q⁹ Deus habz quatuor agros scz celū. terrestrē paradisum, mundum, ⁊ ḡginis vter. In celo seminauit naturā angelicā. Sz alicq̄ eoz facti sunt tanquā terra secus viā duz terrene cogitationes per eos transituz fecerunt: ⁊ sic mala volucris. i. superbia illud semen denotauit. In terrestri paradiso seminauit p̄mos parentes: sed qz nōduz habebāt altitudinē terre. i. plenitudinē gratie consummate: orta sole tentationis diabolice arruerunt. In agro mundi seminauit genus humanū: fere omnes a spinis diuitiarum ⁊ solicitudinum suffocantur. In agro vteri virginalis seminauit seipsuz: in quo fuit clausura oimode custodie: ⁊ altitudo terre. i. profundatio gre in qua nulle spine solicitudinis fuerūt mūdane Et ideo ei⁹ terra fecit fructū tricesimū inquantuz matrimonio coniuncta. Sexagesimū inquātuz fuit postmodum vidua derelicta ⁊ tamē semper erat virgo incorrupta. Et centesimū inquātuz fuit virgo perpetua. ¶ Secundo requiritur in bono seminatore magna peritia: quod notatur cū dicitur. Seminare semē simul. Peritia autez seminādi non acquiritur eo vno actu seminandi: sed ex frequenti vsu seminādi. Christus enim a principio mundi seminare

di seminare incepit. Nā seminauit primo patriarchas: postea pphetas: deide apostolos: deinde martyres: deinde confessores: deinde virgines. Insuper in ipsis sua semina seminauit. Nam in patriarchis seminauit magnā fidem ⁊ misericordiā. In pphetis magnā sapiētiā. In apostolis magnā plenitudinē gratie. In martyribus magnā constantiam. In cōfessoribus magnam ten. perantiam. In virginibus magnam munditiem. Ista significātur Esaie xxviij. Nunquid tota die arabit arās ⁊ semper aret: precindet ⁊ sarciet humū suā? Nonne cum eda quauerit faciē eius seret gith et cyminum sparget ⁊ ponet triticū per ordinem ⁊ hordeū ⁊ milliū et vitiā in finibus suis? Gith. scōm glo. est genus leguminis simile cymino in quantitate: sed nigri coloris. ⁊ i pane dulcorando spargitur. Cyminū semē aromaticū ⁊ medicinale. Triticū scōz Isido. dicit a tritura eo q⁹ i area teritur et purū i horreo collocatur. Uitia scōm eūdē du citur a victoria eo q⁹ tūc victores inde coronabantur. Milliū secūdū eundē dr a multitudine: vel fm quosdā a mille eo q⁹ vnum granū seminatū sepe in mille cōsurgat. hordeū dr quasi aridum. Tūc igitur de⁹ seminauit gith q̄n patriarchas dedit: q̄ mundū incipidum sua fide dulcorauerūt. Tūc seminauit cyminū q̄n prophetas, pduxit: qui' medicinalia ℣ba habentes multos sanauerūt. Tūc semina uit triticū quādo apostolos dedit: qui tribulationib⁹ triti reponi in horreo celesti purissimi meruerunt. Tūc seminauit vitiā quando martyres ptulit: qui victores existentes coronam vite acquisierunt. Tunc seminauit milium quādo cōfessorū multitudinem adduxit: que est tanta vt numerari non possit. Apoca. vij. Uidi turbam magnam quam dinumerare nemo poterat. Tunc seminauit hordeum q̄n virgines ptulit: q̄ ab oi honore cōcupiscētie sua corpora disiccauerūt ⁊ arida fecerūt. Quotidie etiam ille seminator corda nostra scindere non cessat: ⁊ sctā desideria seminat. vnde promisit Esaie. xxviij. Nūquid tota die arabit arās. ⁊c. ¶ Tertio requrit in seminatore bono magna prouidētia: vt scilicet terram diligenter colat: quod notatur cum dicitur. Aliud cecidit in terram bonam: et ortum fecit fructuz centuplum. Tres enim agros deus nobis dedit. scilicet corp⁹ animam ⁊ panperes: vt scilicet Corpus seminemus puritate ⁊ munditia. Animam suauitate et deuotione interna. Panperes pietate ⁊ misericordia. Et si isti agri taliter fuerint seminati: centesimum fructum reddent. Centesimus enim fructus debetur virginibus que corpus suum digni genter excoluerūt. Sicut enim numerus centenarius de lena ad dexteram transit: ⁊ circulū facit. Sic virginitas hominē de conditione humana transire facit in dignitatem angelicam, ⁊ celestem acquirit coronam debetur enim contemplatiuis. vnde dicitur Genes. xxvj. Sicut autem isaac in terra illa: ⁊ inuenit in illo anno centuplū. Isaac q̄ interpretatur risus significat virum cōtemplatiuum qui facit risum deo, gaudium angelis, ⁊ ip se etiam gaudet in corde suo. Debet etiam panperibus christi: qui, pro pter deū reliquerunt ⁊ panperib⁹ dederūt. Mat. xix. Ois q̄ reliquerit. ⁊c. centuplum accipiet: ⁊ vitam eternā possidebit. Sed sicut dicit Chrysos. Nō videtur fuisse prouidentia secus viam vel supra petram vel inter spinas seminasse. Et ad hoc triplex ratio assignat. Una est qz sicut ille qui seminat sine diiudicatione mittit semina: sic predicator non debet diiudicare diuitē vel panperē, studiosum vel, desidē. Roma. j. Grecis ac barbaris: sapiētibus et incipientibus debitor sum. Secūda ratio: quia quantū ad seminationem materialem. secundū eundē Chrisos. Non esset prouidētia in tali terra seminare vbi frequens esset via: quia non est possibile viam nō esse viā, petram fieri terrā: vt spinas nō esse spinas. Quātū ad semiationē spiritualē prouidētia est: qz ille qui erat via potest nō conculcari: ⁊ ille qui erat petra potest terra pinguis fieri: ⁊ in illo in quo erant spine possunt ipse spine eradicari. Tertia ratio est ob predicatoꝝ consolationē: vt non contristentur si semē suuz in multis perire considerant: quia ⁊ in christo simile accidisse videtur. Mat. x. Non est discipulus sup magistrū. ¶ Quarto requritur i bono seminatore magna patientia. quod notatur cū dicitur. Et fructū afferunt in patiētia. Jacob. v. Ecce agricola

la expectat preciosum fructū terre. ꝛc. Sepe deus alicui immittit aliquod bonū p̄positum vel per suū predicatorē aliquod bonum verbū, et tamē patiēter expectat donec fructum accipiat: aut temporaneū in iuuentute: aut serotinum in senectute. Hoc significatum est Luce. xiij. in ficulnea que per tres annos fructum non ferebat: quia cum precidenda esset rogauit agricola vt quartus annus expectaretur. Primus annus est pueritia. Secundus iuuentus. Tertius matura etas. Quartus senectus. Esaie. xlvj. Usq̄ ad senectā ego ipse ferā: ipsq̄ ad canos ego portabo. Deus enim portat peccatores vsq̄ ad canos. i. vsq̄ ad maturitatem ꝛ vsq̄ ad senectam id est vsq̄ ad senectutem. ¶Sermo. ij.

Semen est verbum dei. Posit p̄ dictum est de seminatore dicendum est hic de semine. Est autem semen verbum Dei, quod christus de celo attulit: ꝛ in terram seminauit. Nisi enim hoc semen Christus attulisset totus mundus in suis sceleribus permansisset. Esa. j. Nisi dominus exercituum reliquisset nobis semē: quasi sodoma fuissemus. Est autem duplex semen mundo necessarium. Unum est quod seminauit Christus: scilicet verbum suum. Aliud quod seminare debet homo scilicet largitio eleemosynarū. Sz prio videndū est q̄re verbū dei semē dicit. Et postmodū quare eleemosyna semē vocatur. Dicitur autem verbū dei semē: qz in semine est calor naturalis quo plāta fouetur. Et humor nutrimētalis quo plāta nutritur. Et est ratio seminalis qua vnum semen ex alio generatur. Dicitur verbum dei semen ex eo q̄ habet virtutē calefactiuā nutritiuā et generatiuā. Habet quidem virtutē calefactiuam et inflamatiuam. Prouerbiorum. xxx. Omnis sermo dei ignitus. p̄s. Ignituz eloquium tuum vehemēter. Sed si sermo dei est ignitus ꝛ peccatores sunt frigidi. Hiere. vj. Sicut frigidam facit cisterna aquam suam: sic frigidaz fecit malitiā suā. Quare ad verba dei non protinus inflammantur? Ad hoc dicendum q̄ hoc accidit tribus de causis. Prima quia ad istum ignē non appropinquant: sed aut corpore aut corde se elongant. Qui autem appropinquant corpore attente audiendo, ꝛ corde deuote intelligendo: isti illuminātur ꝛ inflammātur. Psalmus. Accedite ad eum ꝛ illuminamini. Deute. xxiij. Qui appropinquant pedibus eius accipiēt de doctrina illi⁹. Ideo duo discipuli q̄ appropinquauerunt inflammati erant dicentes. Nonne cor nostrum ardens erat in nobis ꝛc. Secūda causa est quia interponunt ꝛ istum ignem ponunt magnum obstaculum, ꝛ murū ferreuz: scilicet mortale peccatum Trenorum. iij. Opposuisti nubem tibi ne transeat oratio. Ezechie. iij. Sume tibi sartaginem ferream, ꝛ pones eam murum ferreum inter te ꝛ ciuitatem peccatum enim mortale dicitur nubes: quia facit animam obstinatā. Et dicitur sartago: quia facit animā ignē male concupiscentie inflammatam. Tertia causa est quia per longam consuetudinem peccandi sunt congelati. Et ideo dicuntur fieri possunt per mortem corporis: sed lesieri autem non possunt per ignem gratie spiritualis. Eccl. xliij. Frigidus ventus aquilo flauit: et congelauit crystallus aquam. Aquilo dicitur quasi aquas ligans, ventus est gelidus ꝛ siccus. Crystallus autem grece glacies latine dicitur. Per vertum igitur aquilonarem intelligitur diabolus a quo omne malū procedit. Hier. j. Ab aquilone pādetur omne malū. Et dixit. Esaie. xliij. Sedebo in laterib⁹ aquilonis. Iste igit adlo ligat aquas gratiarum ne fluant in animam. Facit etiā ipsam animam ab omni humore deuotionis siccam, et insuper dei amorem extinguēs facit eam totam gelidā. Et dicit Isido. q̄ terra multotiens gelu constringitur in sereno q̄n in nullo: qz bonus cum incipit congelari fortasse congelatur q̄n mal⁹. Scō verbū dei dz semen qz hz virtutem nutritiuā. Math. iiij. Nō in solo pane viuit homo sed in omni verbo quod procedit. ꝛc. Est autē triplex periculum circa istū cibū. Unū q̄n ds cibū nō sumit. i. p̄ba dei fastidit. p̄s. Omnē escā abominata est aia eorum. ꝛc. Si tales potis mortis sunt vicini: caueant ne fiant fratricidi. Scōm est quādo ds cibū retinere pōt. Grego. Eterne mortis periculū formidate si cibū sctē exhortationis accipitis: ꝛ in ventre memorie non tenetis. Tertium est quando iste cibus non digeritur. tunc enim verbū dei non digeritur: sed in stomaco memorie crudū mozatur: quādo per opera nō impletur. Jac. primo. Estote factores verbi dei. ꝛc. Tertio p̄bus dei dicitur semen: qz habet virtutē generatiuā. Jaco. j. Voluntarie enim genuit nos verbo veritatis. ¶Est autē ōntuplex generatio que non potest fieri nisi per verbum. Una est naturalis q̄ habet fieri p̄ carnis propagationem. Nullus em̄ filius potest legitime generari nisi p̄ verbū. i. nisi inter generantes p̄⁹ interueniat consensus p̄bi: vt cum dicit vir. Accipio te in meā. mulier. Accipio te i meū. Secūda est legalis que est per adoptionē: ꝛ ista similiter habet fieri per verbum. i. per principis imperiū vl̄ rescriptū. Eodē modo generatio q̄ in dei filios adoptamur hz fieri p̄ p̄bus. j. Cor. iiij. In christo em̄ iesu per euāgeliū ego vos genui. Tertia est spiritualis q̄ fit per baptismi regenerationez. Et ista similiter habet fieri per verbum: vt cum dicitur. Ego baptizo te. In nomine patris et filij ꝛ spiritussancti. Amē. Augu. Accedit verbum ad elementum: et fit sacramentuz Joan. iij. Nisi quis renat⁹ fuerit ex aqua ꝛ spiritusancto et cetera. Et ponit hic xp̄s illud quod habet se p̄ modum patris scilicet aquam consecrataz: ꝛ illud quod habet se per moduz spiritus scilicet spirituz sanctum: per modū autem seminis se habet verbū. Quarta est sacramētalis: quando panis transsubstantiatur in corpus christi. Et ista similiter habet fieri per verbum cum dicitur. Hoc est enim corpus meum. Eusebi. Innisibilz sacerdos visibiles creaturas verbo dei secreta potestate commutat. Quinta est super substantialis: qua filius dei generat a patre. Et ista similiter haber fieri per verbū patris. p̄s. Eructauit cor meum verbum bonum. Tunc enim pater verbum bonum eructauit: quando filiuz de sua substātia generauit. ¶Circa istud autē semē verbi dei triplex periculū est cauendū. primū ne quis seminet semē bonuz ꝛ recolligat maluz. Tales sunt predicatores studiosi qui seminant verbum veritatis ꝛ recolligunt spinas cupiditatis. Hieremie. xij. Seminauerunt triticum et spinas messuerunt. Secundum est ne alius seminet ꝛ alī⁹ metat. Tales sūt predicatores vane glorioſi qui p̄ba semināt ex quibus alū consequuntur vtilitatem ꝛ ipi mercurū sterilitatē. Ipsi sunt sicut cymbalum quod alios p̄dest et sibi nocet. Michee. vj. Tu seminabis et non metes. Tertiū est q̄n quis seminat multū et recolligit paruz. Tales sunt predicatores verbosi qui seminat alios verba multa ꝛ ipsi recolligūt pua opera, ꝛ ideo recolligūt parua premia. Aggei. j. Seminastis multum ꝛ intulistis parū. Esa. v. Triginta modij semētis faciunt modios tres. Tales enim in auditoribus semināt triginta modios. monentes vt seruent fidez trinitatis cuz decalogo preceptorum: et ipsi vix fidē trinitatis seruāt. ¶Secūdo videndū est quare eleemosyna semē dicatur. Assimilatur autez largitio eleemosynarū seminationi ratione seminantis ꝛ seminis ꝛ terre seminande. Ratione quidez seminantis: qz dz seminare sapienter, fideliter ꝛ pseuerāter. Incipiēs seminatoz esse, q̄ post terguz semen iactaret. Sapienter autez seminat qui ante faciez semen iactat. Est em̄ eleemosyna instar cādele lumē prebētis: ꝛ ideo animas i tenebrisire nō patit. Tobie. iij. vbi loquitur ō eleemosina. Nō patietur animā ire in tenebras. Est instar pupille animā dirigentis. Eccli. xxix. vbi oquit ō eleemosyna Gratiā hominis quasi pupillaz conseruabit. Et instar seminis centesimuz fructuz reddentis: sicut dicitur hic. Quisigitur tm̄ post mortez eleemosynas vult facere, ei⁹ anima cuz de corpore egredit lumē hz post tergū suū: ꝛ ideo viā qua itur in celuz non potest clare videre. Oculos habet post caput suum: ꝛ ideo sepe contingit in foueaz purgatorij ipsuz incidere. Seminauit post dorsum suū, ꝛ ideo nō poterit tā copiosum fructuz recolligere. Scō dz seminare fideliter. Ille fideliter semmat qui ꝛ sibi quod suum est accipit ꝛ domino suo tributū reddit. Legit Genes. xlvij. Joseph dixit egiptijs. Accipite semina et serite ea gros: quintā partē regi dabitis: reliquas quatuor pmitto vobis. De nostris em̄ bonis operibus vnt

deus vt quatuor partes habeamus. Pria est iocunditas cōscientie. ps. Justitie domini recte letificātes corda. Secunda est remissio culpe. Tertia ē vitatio mortis eterne. Quarta est acquisitio glorie. De his trib⁹ dicit Tobie.xij. Eleemosyna a morte liberat ⁊ ipsa est que purgat peccata ⁊ facit inuenire vitā eternā. Quinta aūt ps est gloria. Illā aūt non nobis sed deo dare debemus. ps. Non nobis domine non nobis: sed nomini tuo da gloriā. Bern. Si semen iactū i terrā bonā fructum attulisse videtur: illius est gloria qui dat semen serenti, fecunditatē terre, ⁊ semini incremētum. Tertio debet seminare pseneranter. Eccli.xj. Mane semina semē tuū, et vespe nō cesset man⁹ tua. hoc est in iuuentute et senectute, ⁊ in prosperitate ⁊ aduersitate. Scō assimilat eleemosyna seminationi rōne seminis. Debet em instar seminis es se occulta, pura, irrigua. Occulta quidem ab oi laude humana. Eccli.xxix. Cōclude eleemosynā i sinu pauper. Matth.vj. Te aūt faciēte eleemosynam: nesciat sinistra tua q̄d faciat dextera tua. Pura sine admixtione zizanie: q̄ est rei aliene. Eccles. xxxiij. Qui offert sacrificium ex substātia pauperū: quasi q̄ victimat filiū in conspectu patris sui. Item irrigua: scilicet ex interna compassione. ps. Euntes ibant ⁊ flebant mittentes semina sua. Job.xxx. Flebam super eum qui afflictus erat: ⁊ alia mea cōpatiebat pauperi. Tertio eleemosyna cōparat semination rationi terre seminande: q̄ nō dz committi terre peruie ⁊ conculcate: id est malis ⁊ sceleratis, q̄ sunt demonibus peruij, ⁊ malis tentationibus conculcati. Nec terre petrose. i. superbis ⁊ i malo induratis. Nec terre spinose. i. mūdanis diuitijs occupletatis. Sz debet cōmitti terre bone. i. bonis, māsuetis, ⁊ egenis. Esa.xxxij. Beati qui seminatis super omnes aquas imitantes pedes bouis. ⁊ asini. Pauperes, em dicuntur aq̄ transeuntes dei: in quantum discurrunt p̄pter necessitatem vite. Et dicuntur boues dei in quantum portant iugum penitentie. Et dicuntur asini ⁊ iumenta dei in cōtū habēt māsuetudinē ⁊ simplicitatē innocētie. Qui igit sup tales seminant sunt beati.

¶Sermo.iij.

Sermo.iij.

Quod aūt cecidit in terrā bonā: hi sunt q̄ in corde bono ⁊ optimo audientes verbū dei ⁊c. Pone q̄ visum est de seminatore semine: videndū est hic de terre qualitate ⁊ varietate. Terra aūt ista duplex ē. Una est mala: alia bona. Terra mala triplex est. Una est secus viam: alia petrosa: tertia est spinosa. Terra secus viam si nō claditur efficitur via. Terra petrosa si nō explinit efficit arida ⁊ in modū petre dura. Terra spinosa si nō colligitur efficitur spinosa: vel spinis plena. ¶Est aūt primatera q̄ efficit via ⁊ signat luxuriosos q̄ nullā clausurā hūt: nec in oculis suis q̄ libenter videt illicita: nec in auribus suis q̄ libenter audiit carnalia: nec in ore suo q̄ libenter loquunt vba scurrilia: nec i corde suo q̄ libēter cogitat imūda. Et q̄ nullā habēt clausurā ideo demōes eoz corda frequēter pambulāt. Job.xix. Uenerūt latrones ⁊ fecerūt sibi viā p̄ me. ⁊c. Libēter ergo demones cōculcāt. Eccl.x. Qis mulier q̄ est fornicaria quasi stercus in via cōculcabit. Libēter in eis habitāt. Sūt enim dermones porci: ⁊ ideo libentius stant in cede immūdo q̄ florido. ij. Petri. ij. Sus lota in volutabro luti. Sunt eorum ⁊ ideo libentius stant in cadauere. Sicut patet de corno quem Noe de arca emisit, qui dum rationi cadauerum se dedit. Sunt serpentes infernales: ⁊ ideo libēter stant in squamis spurcitie q̄ in flore munditie. Serpentes enim fugiunt odorem vinearum ⁊ delectantur in squāmis suarum immunditiarum. In cordibus enim luxuriosum nullum bonū semen crescere pōt p̄pter volucres: id est demones qui eorum corda conculcāt: q̄ ea pambulāt: q̄ ea inhabitant et oia asportāt. Dicūt aūt demones volucres celi: siue p̄pter aeris habitationē: siue p̄p natūrā celestē, siue p̄pter velocitatē ad malū. q̄ aūt luxuriosi nullum bonum spūale appetere possint: ostendit Chrys. super Mat. per tale exemplum. Si leonē ostendas campum virentem: eius appetitus non excitatur: quia non est in natura sua comedere herbas, sed carnes. Sic est anima luxuriosi non incitat ad desiderandum celestes amenitates, ⁊z carnales voluptates. ⁊. Cor. ij. Animalis homo non p̄cipit ea q̄ sunt spiritus dei. ¶ Secūda est terra petrosa ⁊ significat superbos. Superbia enim facit cor pōderosum, frigidū, et durum. Tam ponderosum vt celū ipsum nō potuerit sustinere. Luce. x. Uidebā sathanam quasi fulgur de celo cadētē. Tā frigidū vt nullus ignis diuini amoris ip̄z possit calefacere. ps. Ante faciez frigoris eius quis sustinebit? Tam durum, vt null⁹ malleus diuini timoris ipsum possit frangere: nulla vnctio diuini amoris ip̄m possit emollire. Bern. Cor durū est quod nec compunctione scinditur, nec pietate mollit, nec mouetur precibus, minis non cedit, flagellis non donatur. In corde igit superborum sic ponderoso: sic frigido: sic duro nullum bonū semen crescere potest. Huius exemplū ponit Chrys. vbi supra. Si pluuia (inquit) super lapidē descēdat lapis a foris balneatur: intus aūt siccus existit. Si enim pluuia verbi dei vel inspirationis diuine cor superbi attigerit: foris quidem remanet, intus aūt intrare non p̄t. ¶ Tertia est terra spinosa: ⁊ significat auaros. Diuitie em spine dicunt: siue q̄ sunt latibulum serpentium infernalium. ⁊. Tim. vj. Qui volūt diuites fieri incidunt in laqueos diaboli. Siue quia sunt materia ignis infernalis. Esa. xxxij. Spine cōgregate igni combarentur. Siue spine q̄ sub flore mūdane glorie pungunt labore acquirendi: timore conseruandi: ⁊ dolore perdēdi. In corde igitur sic spinoso. i. sic latibulum demonum effecto: sic materia ignis infernalis pleno: sic laboribus timoribus et doloribus lacerato: semen dei fructificare non potest. Huius exemplum ponit Chrysost. vbi supra. Si enim vas iacēto pleno guttam mellis infundas, ⁊ mel p dis: ⁊ acetum non immutabis. Uel sunt verba dulcia dei. ps. Quā dulcia faucibus meis eloquia tua super mel oris meo. Sūt spiritus sancti inspirata proposita. Vasa acetosa sunt anarorum corda anxietatibus plena, in quibus ⁊ doctrina celestis perditur ⁊ inspiratio suffocatur. ¶ Secūda autem terra. i. bona similiter triplex est. Una est enim que profert fructum, tricesimum. Alia vero sexagesimum. Alia que profert fructum centesimum. Unde, dicit Matth. xiij. Et fecit aliud quidem tricesimū. Alid sexagesimū, Alio aūt centesimū. Ista autē triplex differētia fructuū triplicier pōt cōsiderari. Primo ip̄tū ad tres status fidelium qui sunt incipiētes, p̄ficiētes ⁊ perfecti. Incipiētes sunt tanq̄ terra q̄ p̄fert fructum tricesimū: q̄ sufficit illis vt habeant fidē trinitatis cū implectione decalogi. Proficiētes sum tanq̄ terra q̄ p̄fert fructū sexagesimū. q̄ nō tm̄ hūt fidē trinitatis, ⁊ seruāt decē p̄cepta: ⁊z etiā exhibēt sex opa misericordie. Perfecti sunt tanq̄ terra optima q̄ p̄fert fructū centesimū: q̄ hūt duplicem perfectionem: seruātes veteris legis p̄cepta ⁊ euāgelica cōsilia. Iste triplex gradus scilicet incipientium, proficientiū, ⁊ perfectorū tangitur Mar. iij. vbi dicit. Ultro enim terra fructificat. Primo herbam, deinde spicam, deinde plenū fructū in spica. Que verba exponens Grego. super Ezech. dicit. Cum desideria bona cōcipimus, semē in terram mittimus. Cum vero recta opera incipimus: herba surgit. Cum autez ad profectuz boni operis crescimus: ad spicam peruenimus. ¶Cum in eisdem operationis perfectione solidamur: plenuz fructum in spica proferimus. Secūdo potest considerari quantum ad tres status saluandorum: scilicet coniugatos, viduas, ⁊ virgines. Istam rationem assignat Augu. in questionibus euangelij dicēs. Tricesimus fructus pertinet ad cōiugatos nam ⁊ ista digitorum coniunctio quasi molli se osculo complectēs ⁊ conseuerans maritum pungit ⁊ coniugē. Sexagesimus ad viduas que in tribulatione ⁊ angustia sunt posite. Unde ⁊ i inferiori digito deprimunt. Centesimus ad virgines: q̄ numerus de sinistra trāsiēs ad dexterā ⁊ circuluz faciēs: exprimit virginitatis coronā. Tertio potest considerari quantum ad triplicē victorie modū. Istā rōnem assignat Aug. ibidē. Quidā em sic pugnant cum amore mundi: vt eos amor mundi nō vincat. Isti habent tricesimū. Alij sic pugnant ⁊ sic superant: vt si denuo resurrexerit facile extinguat. Isti habent sexagesimū. Alij sic extinguūt. s. amo: ē mūdi vt nō sit vlla ex parte cōmoueāt. Isti habēt centesimū. Uel pōt dici p̄m Virgilū et

Universidad de Deusto Biblioteca

palliduz q̄ terra bona per tria cognoscitur. Primo per fossionē z repletionē. Si em̄ defecerit erit reproba: si adequata fuerit erit mediocriter bona: si superabunda uerit erit optima. Illi q̄ deficiunt qui multa mala committunt: z pauca bona faciunt. Isti sūt terra reproba. Hebreo. vj. pferēs terra spinas z tribulos reproba est. Talibus dicetur Dan. v. Appensus es in statera: z inuentus es minus habens. Illi adequantur qui quantū deo peccauerunt: nim satisfaciunt. Rom. vj. Sicut exhibuistis mēbra vestra seruire immunditie z iniquitati ad iniquitatē: sic exhibēte mēbra vra seruire iustitie in sctificationē. Istis dicet. Appēsus est in statera z inuent⁹ est multū habens. Secūdo cognoscit per colorem: qz nigredo pigedinē terre attestat. Illi igit sunt bona terra q̄ se denigrāt: id est despiciūt z humiliant. Niger autem color visuz cōgregat: album inxta se positum magis cōmendat: z pupillam oculi illuminat. Magis enim lucet pupilla quando est nigra q̄ si esset alba. Sic z humilitas animam intra se congregat: vt supra se vel extra se nō effuat. ps. Nō est exaltatū cor meū neq; elati sunt oculi mei. Dignitati ad iūcta ipsam magis exornat. Eccle. iij. Quāto magnus es: tanto humilia te in omnibus: et coram deo inuenies gratiā. Vers. Non est magnum i abiectione esse humilem: magna prorsus virtus est humilitas honorata. Humilitas etiam in conspectu dei facit animam clariorē: qz quāto aliqs est nigrior id est humiliori cōspectu fuitā to maior est in conspectu dei. j. Regū. xv. Nōne cum parvulus esses i oculis tuis: caput i tribubus israel factus es? Tertio cognoscitur p saporē: quia debet gleba terre aq̄ aspergi, z si fuerit saporis amari vel salsi mala erit. Si vō dulcis bona. Amaritudo anime ira est. Jaco. iij. q̄ si zelum amarū habetis z contētiones sunt in cordibus vestris etc. Salsugo anime est auaritia. ps. Terram fructiferam i salsuginē etc. Salsugo enim est salsus humor terre qui ipsam sterilem reddit. Nihil autē magis animam sterilem facit q̄ auaritia. Tunc igitur est terra mala anime: quādo est vel amara per irā, vel salsa per auaritiam. Illi autē sunt bona terra q̄ sunt dulces. i. q̄ habent dulcia corda p̄oner. vj. Dulcedo anime est sanitas ossiū. Qui habent dulcia verba. Eccles. vj. Verbū dulce multiplicat amicos z mitigat inimicos. Qui habent dulcia z mansueta opera. Eccles. xj. Breuis i volatilibus est apis: z initium dulcoris habet fructꝰ eius. Eccli. iij. In māsuetudine opera tua perfice: z super hominum gloriam diligeris.

¶ Dñica in quinquagesima. Sermo.

ASsūpsit Jesus duodecim discipulos suos z ait illis. Ecce ascendimus hierosolymā z cōsummabunt⁹ omnia que scripta sunt de filio hominis. Tradetur em̄ gētibus, z illudetur, z conspuetur. Et postq̄ flagellauerint occident eum, z tertia die resurget. Luc. xviij. Sicut dicit Grego. Redemptor noster p̄uidēs ex passione sua discipulorum animos perturbādos: eis longe ante passionis sue penam z resurrectionis sue gloriam predixit. vt dū morientem cernerent etiam resurrecturum eum non dubitarent z tamen ipsam christi passionem intelligere non poterant. Quod tribus de causis accidit. vt dicit Beda. Prima est quia eis nimis amabāt: ideo mortem eius audire non poterant. Sicut mater que filium regit nimis tenere: non potest audire verba de eius separatione. Secūda est: quia non debant ipsum verum deū, ideo suspicabant non poterant ipsum mori posse. Tertia qz credebant ipsum parabolis eloquium dicut eis sepe taliter loquebatur. Duos igit christus discipulis predixit. s. suam passionem, z suam resurrectionem. Circa passionem autem quinq; ponuntur. s. traditio, illusio, flagellatio, cōsputio, z occisio. Traditur enim ille qui est virtus paterna, illuditur autem qui est dei sapientia, flagellatur qui est innocentia vera, conspuitur qui est dei gloria, et occiditur qui est vita. Ista autem quinq; que christus passus est a iudeis quotidie patitur ab hominibus malis. ¶ Primū namq; est traditio. Fuit autem traditus a iuda qui eū tradidit salutando, amplexando, osculando, z secū comedēdo. Sic et multi in ista quadragesima christum salutabunt cum orationez dominicā frequentabunt. Quotiens enim pater noster digne dicimus: totiens deum salutamus. Multi etiam christū amplexabunt brachio amoris z brachio timoris. Signū autē q̄ homo christū amplectitur brachio timoris est quādo vitat peccata. Prouer. xv. Per timorē dñi declinat omnis homo a malo. Signum q̄ homo xpm amplectitur brachio amoris est quādo facit bona, opera z dei seruat mādata. Joh. xiiij. Si q̄s diligit me sermonē meū seruabit. Multi etiaz in ista quadragesima xpz osculabūtur z christ⁹ eos, iuxta illud. ps. Misericordia z veritas iobuiauerunt sibi: iustitia z pax osculate sunt. Veritas enim debet esse ex parte peccatoris, misericordia ex parte dei. Si peccator de se dicit veritatem peccata sua veraciter confitendo: mox mia Christus sibi obuiat indulgendo. Similiter ex parte peccatoris debet esse iustitia: ex parte dei pax. Si em̄ peccator de se facit iustitiā se per penitentiā punitēdo, mox deus ipsum osculatur eū in amicitiā recipiendo. Multi ēt cū christo comedunt quando corpus Christi recipiunt, z tamen ad similitudinē iude xpm sic salutatuz: sic amplexatū: sic osculatuz: sic i mensa associatū proditorie tradunt: dum ad peccata redeunt z christū de corde expellunt, z diabolū introducūt. Fuit aūt christus a tribus traditus. s. a iuda q̄ eum tradidit per auaritiā. Unde dicitur Matth. xxvj. Quid mihi vultis dare z ego vobis eū tradā? Audeis q̄ eū tradiderūt p iuidiā z malitiā. Matt. xxvij. Sciebat enim q̄ per invidiā tradidissent eū. Et a pylato q̄ eū tradidit ad crucifigendū propter timorē z pusillanimitatē humanā. Nam sicut habetur Johan. xix. Cuz iudei dixissent pylato. Si hūc dimittis non es amicus cesaris. Pylatus ductus timore eū tradidit. Omne em̄ peccatū: aut fit per cupiditatē male inflāmantē. j. Tim. vj. Radix omniū malorū est cupiditatis. Isti tradunt xpm cū iuda. Tales sunt simoniaci

usurarij, z auari. Aut fit per malitiā supnā gratiā persequentē. Isti tradunt eū cū iudeis. Tales sunt invidi z maligni q̄ dona spiritussancti in alijs persequūtur. Aut fit per infirmitatē humanaz aliquatenus inducentē. Isti tradunt eū cū pylato. Tales autez sunt timidi z pusillanimes qui plus timēt hominē mortalē q̄ deū vivū. ¶ Secundū autez est illusio. Illuditur autem christus z irridetur maxime a tribus generibus hominū. Primo a duris z obstinatis. Proverb. j. Vocaui z renuistis etc. Et ideo i fine deus eos irridebit. Unde etiā subditur. Ego quoq; in interitu vestro ridebo. Prouerbio. iij. Illusores ipse deludet. Hiero. In putatis fratres q̄ iocando predicent prophete, ridendo loquantur apostoli, Christus infantiliter cōminetur? Sed loci non sunt vbi tormenta intercedūt. Esaias serra secatur, Daniel leonibus devorandus exponitur, Petrus in cruce dei exēplo suspenditur. Si iocando sunt passi: credo q̄ z iocādo sunt locuti. Sed timeo ne fides vestra potius sit iocabilis q̄ ipsorū. Timeo ne iocando non saluemur: z rideāt ipsi de nobis quēadmoduz scriptuz est. Qui habitat in celis irridebit eos. Secundo a recidinis. Isidorus. Irrisor est z non penitens qui adhuc agit quod penitet. Cum talibus em̄ ludit diabolus sicut catus cū mure: quem aliquantuliz abscedere permittit: mox supeuz ruit. Sic diabolus peccatorē aliquando permittit penitere: sed postmodū facit euz ad peccata redire. Prouerbiorum xiij. Stultus illudit peccatuz: id est diabolus qui fuit inuentor peccati. Tertio a tepidis z ociosis. Threno. primo. Uiderunt eaz hostes z deriserunt sabbata eius. Et dicit sabbata in plurali. Tales enim faciunt sabbatum quo ad deuz vacantes ab oratione. Faciunt etiam quoad semet ipsos vacantes a vitiorum mortificatione. Faciunt insuper quo ad proximuz vacantes a bono opere. Et quia talis Christo illudunt dantes sibi aquam tepidam ad bibendum: ideo hostes id est demones sabbata eorum derident. ¶ Notandum autem q̄ Christus quatuor vicibus fuit illusus. Primo in domo cayphe sacerdotis cum velamine capitis. vt habe-

tur Luce vigesimo scõo. Secundo in domo herodis cũ veste alba. vt habeꝫ Luc. xxiij. Tertio a militib⁹ in atrio pretorij indut⁹ purpura. vt habeꝫ Mat. xxvij. Quarto a iudeis in cruce qui eius verba puertebãt dicentes. Matt. xxvij. Vah qui destruis templum dei. ꝛc. Et el⁹ fidẽ deridebant dicentes. ibidem. Si rex israel est descendat nunc de cruce ꝛ credimus ei. Nos quatuor modis sacerdotes mali videtur Christo illudere. Primo cum calpha per amictum capitis: cum ipsum amictum in capite assumunt qui designat spẽ celestiũ. Ephe. vj. Galeam salutis assumite. Ipsi autem non seruiunt in ecclesia pro celesti retributiõe sz pro terrena cupiditate. Secundo sibi illudunt in alba veste cum herode cum ipsam albam induunt, que significat mũditiã. iuxta illõ. ps. Lauabis me, ꝛ super niuem dealbabor. Ipsi autem non sunt mundi: sed et mente et corpe impuri. Tertio in purpura cum militib⁹: cũ induunt casulam purpuream: que significat latitudinem et feruorem charitatis. Ipsi autem non habent vestem purpureã charitatis sed sanguinolentam rancoris. Quarto cum iudeis in cruce qui eius verba pernerterunt et fidem deridebãt. Ipsi verba dei contemnũt cum stolã quez significat gladiũ. i. verba dei indigne assumũt, et scutum fidei que significatur per manipulum despiciunt. Ephe. vj. In omnibus sumentes scutum fidei. ¶ Tertium est flagellatio: in qua flagellatiõe sanguis de oꝛbus mẽbris xpi eruit. Fleuerat pri⁹ oculis: sed tunc fleuit omnib⁹ membris. Xps enim quadrupliciter in passiõe fleuit: scz corde per immẽsitatem doloris. Thre. j. O vos omnes qui trãsitis per viam. Oꝛe lachrimosis verbis. Mat. xxvij. De⁹ me⁹ deus meus vt quid dereliqsti me? Oculis p lachrymarũ effusionẽ. Hebr. v. Cũ clamore. ꝛc. Et tandem cum omnib⁹ p sanguinis effusionem vel emanationẽ: quando scz fuit tam crudeliter flagellatus. ¶ Notãdum antẽ q quatuoꝛ vicib⁹ indei xpm flagellauerũt. primo in capite ipsum arundine percutiendo. vt habetur Mat. xxvij. Secõ in facie eam velantes ꝛ percutientes. vt habetur Luc. xxij. Tertio in collo colaphis eũ cedẽtes. vt habeꝫ Matthei xxvj. Quarto in toto coꝛpoꝛe ipsuz flagellãtes. vt habetur Joh. xix. Flagellãt adhuc xpm hodie in capite qui persequunt prelatos ecclesie. Flagellant in facie qui contẽplatiuos (qui sunt pulchꝛioꝛ pars ecclesie) perturbãt in sua quiete. Flagellant in collo qui p̃dicatoꝛes impediũt a diuino sermone. Flagellãt i coꝛpoꝛe qui actiuos infirmioꝛes molestant in sua operatione. Sed de tali flagellatiõe dicit Aug. ¶ Quis superbit impi⁹ si de ipso flagellũ facit pater meus? Pater flagello filium coꝛripit: postea flagellum ad comburẽdũ in ignem mittit. ¶ Quartũ est consputio. significat autem consputio magnam vilipensionem. Unde super illud Job. xxx. Faciẽ meã conspuere non verentur. Dicit glo. Faciẽ conspuere est iustos etiam in presentia confutare. ꝛ in eoꝛũ cõtumelias verba fluxuria id est fluentes saliuas mittere. Ista autem consputio. i. vilipensio aliquib⁹ ad suffocationem ꝛ cõturbationem est: sicut legitur de hur viro marie sororis moysi q iudeoꝛum sputis fuit suffocatus. Aliquibus est ad correctionẽ. qõ significatũ est Deus. xv. q. qũ homo nolebat accipere vꝛoꝛẽ fratris sui, in faciẽ illi⁹ cõspuebat. Et que est vꝛoꝛ fratris nostri nisi penitentia quam xps frater noster p nobis suscepit? quam penitẽtiã cum homo accipere renuit ipsum duris flagellis affligit: ex quibus ille sepe correctionem accipit. Aliquib⁹ vꝛo est ad humiliationem. Sicut legitur diogenes phũs imitatus a quodã habente turpem faciẽ ꝛ domũ pulchrã, in faciem eius sputt dicens se non vidisse in tota domo aliquid turpius in quo sꝑuere posset. Hoc autẽ fecit phũs vt ille se recognosceret: ꝛ de pulchritudine domus nõ superbiret sed deturpitudine pſone humiliaretur. Aliquib⁹ est ad illuminationem ꝛ profectum virtutum: sicut in ceco nato vt habeꝫ Joh. ix. Tales erãt apostoli de quibus dicitur Act. v. Ibãt apostoli gaudentes a conspectu. ꝛc. ¶ Quinto est occisio. Habuit autẽ xps quedam vulnera q fuerunt sibi occasio mortis. primo enim fuit flagellatus in tꝛa. vt inter flagella animã expirasset. Deinde fuit in pedib⁹ ꝛ manibus pforatus: ꝛ tãdẽ cũ ia esset mortuus fuit latere vulneratus. per coꝛpus xpi igitur intelligunt illi de ecclesia qui adhuc sunt infirmi ꝛ temporalibus dediti. Justi occidũtur quãdo eis tẽporalia auferunt. Eccle. xxxiij. Qui aufert in sudoꝛe panẽ, quasi q occidit proximum suũ. Per man⁹ intelligũtur actus. Justi occidũtur cũ in suis operatiõibus impediũtur. Proverb. iij. Noli prohibere eũ benefacere qui potest si vales ꝛ ipse benefac. Per pedes intelligunt contemplatiui qui suis orationibus totã ecclesiam sustentant. Justos illi occidunt q oſones ne i ipsis effectũ habeãt impediũt. Sunt etiam in ecclesia quidam; mortui sicut viri perfecti. Col. iij. Mortui em̃ estis ꝛ vita; vestra abscondita est ꝛc. Justos illi occidunt qui eos conturbare nõ desinũt. Secundo ponitur notitia resurrectionis cum dr (tertia die resurget). Ille igit qui est mortuus per peccatũ tertia die resurgat. Prima dies est contritio: secũda confessio: et tertia satisfactio. Uel tres dies sunt delectatio: ꝓsensus: ꝛ opus. Qui igit non resurgit a delectatione resurgat a cõsensu: ꝛ qui non resurgit a cõsensu resurgat ab opere. Si em̃ quartã diẽ addiderit scz consuetudinem: resurgere vix valebit. Hoc significatũ est in lazaro quatriduano. Ceteros quidem mortuos resuscitauit xps simplici missione. Justum autem suscitauit orando clamando ꝛ lachrymãdo: vt dareꝫ itelligi q illi q sunt in peccatis inueterati indigẽt multoꝛum oratiõibus magis coꝛdis clamoꝛibus, longis ꝛ diuturnis fletibus.

¶ Sermo secundus.

Ec⁹ sedebat secus viã mendicans. per istũ cecum significatur genus humanũ qõ magnã, incurrerat cecitatẽ: sed illuminari non meruit nisi p xpi passionem. Et ideo in isto euangelio duo ponunt. scilicet infirmitas cecitatis: et remediũ passionis xpi. ¶ Circa primũ notandum q sunt quinq peccata que spiritualem cecitatẽ inducũt. Primum tumoꝛ superbie. Greg. Tumoꝛ mentis est obstaculum veritatis. Et iste tumoꝛ totum gen⁹ humanũ occupauit. Primo em̃ habuit oꝛtum i celo quando lucifer contra deum intumuit. Jõ superbia est nature celestis: ꝛ ideo viros celestes aliquando invasit. Deinde de celo venies in paradisum iuit: et ibi primos parẽtes invasit qui se supra seipsos elenauerunt ꝛ contra deum intumuerunt. Deinde de paradiso venit in mundum: ꝛ modo per totum mundũ iste moꝛbus superbie est diffusus. Superbire em̃ dicit quasi super alios ire. Lucifer superbiuit: quia sup deum ire voluit. Adã superbiuit: q ꝛ sup ipsum iuit dum scientiam dei appetijt. Homines superbiunt qꝛ super alios volũt ire. De⁹ autẽ superbire non potest quia super aliũ ire non valet: eo q sup se nullum habeat. ¶ Scõm est pulvis auaritie. Auarus em̃ semper portat terram in oculis. ps. Oculos suos sta. declina. Unde dicitur de talib⁹ q sunt nimis cupiditate ceci. Et sicut superbia totum genus occupauit humanũ: sic ꝛ auaritia. Hiere. vj. A minoꝛe vsqz ad maioꝛes omnes auaritie studẽt. Inter maioꝛes ꝛ minoꝛes sunt mediocres. per minoꝛes intelliguntur clerici: per maioꝛes intelliguntur prelati. Auaritia igitur a minoꝛe vsqz ad mediocres ꝛ maioꝛes: qꝛ inuenitur in laicis: viget in clericis: regnat in prelatis. Uel põt dici q in domo anime sunt tres familie. s. Minoꝛes: ꝛ iste sunt cogitationes. Mediocres veroꝛ: ꝛ iste sunt intẽtiones. Maioꝛes: ꝛ iste sunt affectiones. Sũt igitur quidam quoꝛum auaritia est in cogitationibus: quia die ac etiã nocte cogitare non cessant qualiter. s. lucra possint acquirere ꝛ pecunias suas augere. Eccls. ij. Cũcti dies eoꝛ laboꝛib⁹ pleni sunt et erũnis: nec per noctẽ mẽte reqescit. Alij sunt quoꝛũ auaritia est in intẽtionibus, quia in omnibus q dicunt ꝛ faciunt semp aliqd lucrum vel emolumẽtũ tẽporale intẽdunt. Pro. xvij. Oculi stultoꝛum in finibus terre. Oculi stultoꝛum sunt intẽtiones coꝛum qui sibi semp finẽ ptẽdunt temporale lucrum. Alij sunt quoꝛum auaritia est i affectionib⁹: qui temporalia ardenter diligunt ꝛ spũalia parui pendunt. Hũ igitur dicit. a minoꝛe vsqz ad mediocrem ꝛ maioꝛem oẽs auaritie studẽt. Hũ alij terrena lucrare cogitare non desinũt. Alij in omnibus que agunt in temporalẽ mercedem intẽdunt. Alij terrena ardẽter diligunt: ꝛ spũalia cõtẽnũt. ¶ Tertiũ cum ignis iracũdie. ps. Supercecidit ignis et

non viderūt solem. Cesarius. Sue mētis lumen iracundus excecat. Sicut eñ vitus excecatur ad peluim ardentem: sic homo excecatur per iracundiam inflāmantem. Scōm eñ Damascenum. Ira est ebullitio sanguinis circa cor. Ex illa autē ebullitione fumositates ascendunt que oculos mētis obnubulant: qz impedit ira animū ne possit cernere verum. Quādo aūt vas ad ignem nimis ebullit tribus remedijs subuenitur. Aut p vasis ab igne depositionē: aut per aquefrigide infusionem: aut per ligni subtractionem. Sic etiā qñ aliqs per iram contra aliū nimis ebullit, ille cōtra quem irascitur: aut debet se totaliter ab alio diuidere. Prouerb. xx. Honor est homini qui separat se a cōtentionib⁹: oēs autem stulti miscentur cōtumelijs. Aut debet verba refrigeratiua z dulcia respondere. Pro. xv. Rūsio mollis frāgit irā: sermo durus excitat furorem. Aut saltem debet tacere z nihil respōdere. Uerba eñ q̄ iracundo rhidētur sunt ligna quib⁹ ignis iracundie amplius inflammatur. Eccles. xxviij. Scōm ligna silue sic ignis exardescet. Qñ aūt ligna verborum subtrahunt tunc ignis ille extinguitur. Prouerb. xvj. Cum defecerint ligna extinguetur ignis.

¶Quartū est fetor luxurie. hoc significatū est Tobie. ij. vbi dr q̄ ex fetore hirundinis fuit excecatus. Huius enim actus immunditia est desiccatiua: z significat luxuriam: quia nullum peccatum magis desiccat q̄ luxuria. Homo quidem quatuor habet. s. corpus: animā: famam z temporalē substātiam. Est igitur quoddam peccatū qđ desiccat corpus. s. nimia tristitia. Prouerb. xvij. Spūs tristis exiccat ossa. Est aliud qđ desiccat aiam. s. inuidia. Nā inuidia sicut dr alibi: reb⁹ opimis marcescit. Prouerb. xxiij. Uita carnium sanitas cordis: putredo ossiū inuidia. Est aliū qđ desiccat famā scz superbia. Eccli. x. Odibilis deo z hominib⁹ superbia. Est aliud qđ desiccat terrenam substātiam. s. prodigalitas z etiam vitiū gule. Prouer. xxj. Qui diligit epulas in egestate erit. Et similiter Qui amat vinū z pinguia nō ditabit. Luxuria desiccat z cōsumit corpus: quia facit ipm cito venire in senectutē vel mortē. j. Corint. vj. Qui autem fornicatur, in corpus suum peccat. i. in corporis sui cōsumptionem z diminutionem. Consumit aūt aiam: qz oia bona ppositā z desiderata nihilat z dispgit. s. Cor. ij. Animalis hō nō percipit ea que sunt spūs dei. Consumit bonā famā. Qñ dicit de salomone iij. Reg. xj. Inclinasti femora tua mulieribus z dedisti maculā in gloriā tuam. Cōsumit terrenā substantiā. Luc. xv. Dissipauit ibi substantiā suā viuendo luxuriose. ¶Quinta est nimia abūdantia z crassitudo terre subtātie. Job. xv. Operuit faciē eius crassitudo. Hinc est q̄ sedechias excecat⁹ est reblata: que interpretatur multitudo: sicut habet. iij. Reg. xxv. Quia multitudo rū temporaliū facit hominē cecū. Hinc est q̄ effraim z manasses fuerūt fres. Effraim eñ interpretatur fertilitas: manasses obliuiosus. qz nimia fertilitas seculi excit oblionem dei. Sicut eñ pisces alie ex nimia pinguedie excecātur. Et sicut anserib⁹ oculi consuuntur ne ex multitudine rerum visarum ab impinguatione retrahantur. Sic homines ex nimia abundantia rerum in alia excecātur. ¶Postquā visum est de infirmitate cecitatis videndum est de remedio passionis de quo in presenti euangelij fit mētio specialis. Ihūs enim contra ista quinq incommoda posuit quinq remedia. s. corpus: sanguinem: aiam: spiritum humanū: z diuinitatē. Ihūs de corpore fecit emplastrū quo tumor pbie sanaretur. Fit autem emplastrum de herbis medicinalib⁹ q̄ incidunt: z pistantur: z decoquunt: z liquore pfundunt in quo. Herba medicinalis est caro xpi: sicut dicit Esaie. xl. Ois ca. fe. Ista herba in cruce fuit incisa. Deinde i mortario crucis pistillo passionis attrita. De his duobus. Esa. xlij. Uulneratus est propter iniquitates nostras: attritus est propter scelera nra. Deide i furno crucis triplici igne fuit excocta. s. igne amoris. Jo. xv. Maiorem hac dilectionē nemo habet ꝛc. Igne dolorū. Thre. j. O vos oēs qui ꝛc. Igne passionis. ps. Ossa mea sicut cremiū aruerūt ꝛc. Deinde sanguine precioso fuit aspersa. Esa. lxiij. Quare rubrū est indumentum tuum? Illud igitur emplastrum factum de xpi carne sic incisa: sic decocta: sic pistata, si super apostema superbie ponat debet ipsum statim maturare: mollificare: et frāgere. Aug. Ecce habes hūilitatis exēplum: superbie medicamētum. Idē. Quo supbia sanari potest si humilitate filij dei nō sanatur? ¶Scōo de sanguine fecit collyrium quo ignis iracundie temperetur. Nihil eñ sic odium z iracundiam temperare debet q̄ cōsiderare q̄ sanguis christi pro satis crucifixoribus sic oravit. Sicdem xps oravit p eis verbis, dicēs. Luc. xxiij. Pater dimitte illis quia nesciunt qđ faciūt. Oravit lachrymis. Heb. v. Cū clamore valido z lachrymis offerēs exaudi tus est pro sua reverentia. Oravit sanguine. Heb. xij. Accessistis ad sanguinis aspersionē melius loquentem q̄ abel. Oravit morte. Heb. ix. Noui testamēti mediatorē est vt morte intercedēte ꝛc. Tale igit collyrium tāte pietatis z charitatis in nobis refrigerare debet omnē ignem rancoris. Quis eñ de cetero contra inimicos suos odium tenebit: quādo xps pro suis inimicis: verbis lachrymis sanguine z morte oravit? ¶Tertio de ala fecit vas vnguētarium quo pulvis unaritie explek. In isto eñ vase tria vnguenta purgatiua continētur. De quibus dicitur Johan. j. Uidimus gloriam eius gloriam quasi vnige. a pre ple. ꝛc. Ibi eñ gloria est. i. gliosa dei misericordia. Ibi est gratia. Ibi est pitas. Ibi sapiētia. Quarus igitur qui habet oculos plenos pulvere unaritie: vadat ad istud vas vnguētarū z vngat oculos vngnēto misericordie z gratie z sapiētie. Tunc autē vngitur vnguēto mie qñ inclinatur ad compassionem fraterne miserie. Tunc vnguēto gratie qñ incipit tepescere ab amore terrenorum: et inardescere in amorem celestium. Tunc vnguēto sapiētie qñ scit sapienter acquirere, sapienter retinere, z sapienter expendere. ¶Quarto de spiritu hūano fecit cibum melliflū quo crassitudo terrena cōtēneret. Eccl. xxiiij. Spiritus meus super mel dulcis. Mel est dulce in superficie: dulcius in medio: dulcissimum in fundo. In xpo quidem est triplex substantia. s. caro que est quasi superficialis: deitas que est profunda: z aia que est quasi media. Mel igitur est dulce in superficie: quia sancti ex cōsideratione carnis xpi hauriūt delectatiōes suaues. Est dulcius in medio: qz ex cōsideratione anime hauriunt delectatiōes suauiores. Est dulcissimū in fundo qz ex contēplatione diuinitatis hauriūt delectatiōes suauissimas. Talis igit dulcedo oēm dulcedinē hūanam facit insipidam Chry. Uere nō hz super terram qđ amet qui donum celeste in veritate gustauerit. ¶Quinto de diuinitate fecit balsamum: quo fetor luxurie pelleretur Eccle. xxiij. Quasi balsamum mixtum odor meus. Odor autē, iste balsami tantus est q̄ non tm̄ infirmi: non tm̄ mortui: nō tm̄ corrupti: sed etiam fetidi sentire debēt. Hoc significatū est i lazaro qui triduano z fetido: q̄ ipsum odorem sensit z revixit. Pria dies est delectatio z tūc aia est infirma. Scōa est consensus: z tunc est mortua. Tertia est malū op⁹: z tūc est corrupta. Quarta est mala consuetudo: z tūc est fetida. Qui autem odorem istum non sentit: est infirmo periculosior: mortuo insensibilior: corrupto marcidior: fetenti abominabilior.

¶Sermo tertius.

QOnis plebs vt vidi dedit laudem deo. Postq̄ dñs celū illuminauit: ois plebs que ibi aderat laudē dedit deo. Ex quo datur intelligi q̄ ille est illuminatus q̄ deum laudat. Ille cecus est qui per verba vel p malā vitā deum blasphemat. In istis aūt diebus homes vani nō tm̄ non laudāt deū: sed etiā per suas vanitates blasphemāt deū et laudant inimicos dei. s. mundū carnem z diabolum: ideo in isto euāgelio de christi passione fit mentio: vt exconsideratione passionis omnes homines abstineāt: a tanta vanitate. Laudāt quidem z honorant mundū exercendo diuersos ludos z ineptas letitias. Laudant etiam z honorāt corpus proprium pascendo ipsum per diuersas epulas. Laudant z honorāt diabolū ducendo diuersas choreas. In his eñ trib⁹ vanitatib⁹ expēdūt homes dies istos. z ideo cū isto ceco non sunt illuminati sz cecitate involuti. ¶Primo igitur vani homes cum deberent laudare deū: ipsi tantum laudant mundum per diuersos ludos et ineptas letitias. Letitia eñ mūdi

est sicut vinum purum quod cito inebriat nisi salubri tristitia temperetur. Juxta illō Eccle.vij. melius est ire ad domū luctꝰ ꝙ ad domū conuij. Refert Tullius ꝙ quando aliqui consules Romani redibant victores, triplex honor eis fiebat. Primus quia omnis populus sibi cum letitia obuiabat. Secūdus qꝛ omnes captiui quos ceperant eius currum iunctis manibus sequebantur. Tertius quia ipse victor indutus tunica iouis in curru sedebat: quem quatuor equi albi vsqꝫ ad capitolium deducebant. Ne vero supra se nimis eleuare tur: istum honorem tripliciter tēperabāt. Primo quia vnus homo seruilis cōditionis secum in curru ponebatur vt cuilibet spes daretur puniendi ad talem honorē si probitas eius mereretur. Secūdo quia ille seruus eum cholaphis cedebat dicēs cognosce teipsum. Tertio qꝛ cuilibet licebat illa die ipsum inferre oia opprobria ꝙ volebat. Si igit pagani suas sic letitias temperabant multo fortiꝰ nos xpiani eas reprimere eū temperare debemus z mari me triplici de causa. Primo qꝛ hoc non cōpetit loco. Sumus em in exilio ꝙ debere mus esse in celo: z ideo nobis est flendum z non gaudendū. Aug. In valle sumus miserie vbi eo magis flendū est quo minꝰ flemus. ps. Quō cantabimus canticū dñi in terra alicna? Si viris sctis durū fuit i exilijs cātica cantare dei: Quid dicēdū est de illis qui cantant cantica diaboli? Quia igitur sumꝰ in exilio: ideo ois mala mūdana letitia debet nobis esse importuna. Eccl. xxij. Musica in luctu importuna narratio est. Scō nō cōpetit tempori. Tempus em vite pñtis non est nisi cursus ad mortem. Augu. Nihil aliud est tps huius vite nisi cursus ad mortem: in quo nemo vel paulum stare vel tardius ire permittitur: sed oēs pari motu vrgentur. Stultꝰ autē esset ille qui ad mortis supplicij cuꝫ gaudio z solatio ire vel duci vellet. Tales sunt similes cygno, qui dum moritur suauiter cantare perhibeatur. Tertio nō competit statui. Status em hois est periculosus z dolorosus: quia quocunqꝫ se vertit periculū z dolorē inuenit. Nam si sursum respicit, videt celum qō amisit. Si deorsum, videt infernū qui omnes deuorare appetit. Si a sinistris aduersitatis, videt ꝙ vnꝰ de mille non euadit qui non cadat per impatiam. Si a dextris prosperitatis, videt de decē milibus vnus non euadit qui non cadat per intemperantiā. Juxta illud ps. Cadent a latere tuo mille ꝛc. Si post fledet peccatorum multitudinem que cōfit. Si ante se, videt terribile dei iudicium in quo districtam rationem cum reddere oportebit. Unde legitur in vitis patrum cum quidā sanctꝰ pr quēdā vane ridere videret dixit ei. Reddituri sumꝰ ratiōem de vita nostra coram deo et omni terra tu rides? Scō vani homines cū debeant laudare deum: laudant z honorant commilitonē suū, pascēdo ipsum per diuersas epulas. Jsud aūt vitiū gule, et homini facit magnam iacturā z deo magnam iniuriā. Homini quidem triplicem iacturam facit. Prima est quia i corpore inducit magnā debilitatem ex eo ꝙ facit ventrem nimis extendentem. Dicit aūt ventata vento, ex eo quod sit plerūqꝫ vento plenꝰ. Gulosus igit ꝙ maiorem ventrē habuerit tanto maiorem vesicam vento plenā: z etiā maiorē stercoribus plenū z repletum possidebit. Sicut etiam vesica vento plena z repleta cito detumescit: sic etiam venter gulosi pūctus acu febris cito p mortem euanescit. Stultus quoqꝫ esset mercator ille qui anrum cū multo labore acquisitum in cistam imponeret in qua in lutum conuertēdū esse putaret z estimaret. Et qui ter gulosi est sicut saccus stercorum: huius est eo ꝙ ea que cū multo labore acquirit ventrem ponit in quo ventrem in lutum fetidum conuertēda esse cognoscit. Secundum autem iactura est: qꝛ inducit sibi multam infirmitatem z aliquando mortem. Eccli. xxxvij. In multis erit infirmitas. ibidem. Propter crapulam multi perierunt: qui autem abstinens est adūciet vitam. Dico guia corpora sunt modici sanguinis que est causa vite. Calor quippe naturalis sepe nimia pinguedine suffocat. Via etiam spirituum ad membra nimia pinguedine impeditur z sic mors sequitur. Tertia est quia inducit insaturabilem. Prouer. xxx. Uēter impioꝝ insaturabilis. ps. Fames patienk vt canes. Canis enim postq̄ pecta sibi deuorauit, mox ad alia deuorāda

suspēsus anhelat. Sic gulosus postq̄ multa fercula deuorauerit, adhuc alia cōpisci: imo etiam insaturabilior est ꝙ canis, ta. Nā a terra aufert gressibilia, ab aqua natatilia, ab aere volatilia. Hieronymus. Tauri paucorū ingerum pascuis aluntur Unica silua pluribus sufficit elephantibꝰ: homo vero terra et mari pascitur. Ambr. in libr. de ieiunio. Quid insatiabilius ventre? Hodie suscipit cras exigit: cum impletus fuerit disputat de continentia: cum digesserit vale virtutibus dicit, z querit luxuriam. Inter epulas philosophis predicat, inter philosophos vino laudant. Secūdo gulosus facit deo iniuriā, ex eo ꝙ vētrē suū deificat. Phil. iij. Quorū deus venter est. vbi dicit Aug. Hoc ab hoie colit qō prie ceteris adamat. Huius rationem assignat Hugo de sancto victore dicēs, per similitudinē. Uēter deo cōparat. Solēt em dūs templa construi, altaria erigi, ministri ad seruiēdū ordinari, pecudes immolari, thura concremari. Deo siquidem ventri templum est coquina, altare mensa, ministri coqui, immolate pecudes cocte carnes, fumus incēsorum, odor saporum. Jsta aūt idolatria quoad aliquid peior ē ꝙ idolatria paganorum: quia illi adorabant aurū z argentū: gulosus vero adorat saccuꝫ stercorum. Tertio vani homines cū deberēt laudare deū laudant diabolum diuersas ducendo choreas: quod valde factuū est quatuor rationibꝰ. Prima: quia tales choree mundi sepe ducūt ad choreas inferni. In inferno quidē sunt multe professiones peccatorū: id est congregatiōes superborū, auarorū, z luxuriosorū, q̄ sem per cantū lugubrē decantabūt. zach. xij. Planget terra, scilicet infernalis familie: z familie seorsum. Cantant aūt vnā cantationem sex versus lugubres continētem. Dicūt enim. Ue quia deū offendi: ve quia diabolo consensi: ve quia natꝰ fui: ve quia male torqueor: ve quia mori non valeo: ve quia nunqꝫ liberabor. Ad istas choreas infernales iste choree mūdiales sepe perdūcunt. Job. xxj. Tenent tympanum z citharam: z gaudent ad sonum organi. Ducunt in bonis dies suos, z in puncto ad inferna descendunt. Huius signum est quia iste choree tēdunt ad sinistram. Prouerb. iiij. Uias q̄ a dextris sunt nouit dominꝰ. Peruerse aūt sunt que a sinistris sunt. Secūda fatuitas est: qꝛ priuantur choreis celi. Ubi enim sunt choree sanctorū deo inhabitantiū. Hymnꝰ qui pacis inter lilia sep. cho. virgi. Istis choreis celi priuātur qui choreis delectantur mūdi. vnde refert Gregor. in dialo. de quadam puella nobili romana q̄ cū iocis z cantilenis dedita nimis esset, btā ꝙgo cū multis speciosis puellis indutis albis sibi apparuit. Et cū illa tā decore processiōi associare se vellet, phibuit btā virgo dicēs ꝙ donec esset sic vaga tali processione esset indigna. Precepit igitur vt a iocis z lenitatibꝰ se abstineret: z sic die trigesima ad illam processionem veniret: que subito cunctis mirantibus mutata fuit: et sic die trigesima beato z felici fine quieuit. Tertia aūt fatuitas est: ex eo ꝙ tales choree cedunt in iniuriem dei. Tum quia pactū in baptismo initum frangunt quo abrenunciare se diabolo z pompis eius omnibus promiserunt. Tum quia maiorem cōmittunt contemptū ꝙ si operi seruili se cumberent. Augusti. Melius est in diebus dominicis arare z fodere ꝙ choreas ducere. Tum quia festa sanctorum suis vanitatibus polluunt. Magnam enim iniuriā choree deo fecerūt: quia prophetam suum charissimū scilicet Johannem baptistam occiderūt. Jniuria enim que fit sanctis redūdat in deū. Luce decio. Qui vos audit me audit: z qui vos spernit me spernit. Quarta fatuitas est: ex eo ꝙ ille choree sunt arma diaboli que in hoc seculo exercentur. Tribꝰ enim modis diabolus in peccatuꝫ luxurie facit corruere: modo per visum, modo per colloquium, modo per tactum. In choreis autem ista omnia occurrunt. Nam ibi sunt verba lubrica z modulationes cātuum, ibi est fixa visio facierum, ibi est tactus manuū ignitarum: z ideo ex tali vicinitate z appropinquatiōe, modo per colloquiū, modo per visum, modo per tactū sepe ignis accenditur: z mala concupiscentia inflammat. Et quantūcūqꝫ homo sit fortis z durus tanqꝫ ferrū, vel sit naturaliter frigidus tanqꝫ lapis: vel sit candidꝰ tanqꝫ murus dealbatus: tamen non confidat de sua fortitudine nec de sua frigidi-

tate nec de sua sanctitate. Siquidez ferrū igne positum emollescit: sic homines firmos in suo proposito concupiscētie ignis emollescere facit. Hyerony. Ferreas mentes libido domat: ex concussione duorum lapidū frigidorum ignis excutitur: sic ex nimia familiaritate virorū t mulierū licet a principio videantur frigidi: sepe per cōcupiscentiam inflammant. Quis enim frigidior esse poterit ꝙ qui in extremis laborat? Unde refert Grego. in dialogo de quodam sacerdote agente in extremis: cū ei q̄dā mulier facie appropinquaret vt sciret si adhuc spiraret: ille voce qua potuit exclamauit. Recede mulier recede, tolle paleā, adhuc viuit ignis culus. Murus etiā dealbatus ꝙuis ex candela non comburatur tū demigat. Sic etiaz ꝙuis aliq̄ non comburant ex concupiscentia: tñ ex nimia mulierū familiaritate denigrantur in fama vel aliquo modo in cōscientia quā nō habent apud deū sinceram. Hiero. Crede mihi nō pōt cū deo toto corde ambulare: qui feminarum accessibus copulatur.

¶ Dñica j. in quadragesima. Ser. j.

Ductus est Jesus in desertum a spiritu vt tentaretur a diabolo. Mat. iij. Sicut christus voluit mori vt per suam mortem nostram destrueret: sic voluit tētari vt nostras tentationes superaret. Voluit esse tentari immediate post baptismum vt tentatis daret consolationis remedium. Fuit enim tentatus statim quando fuit baptizatus quādo a patre filius fuit appellatus, quando spiritussanctus in specie columbe super eum mansit, quando celos apertos vidit: quando quadraginta diebus t quadraginta noctib⁹ ieiunauit: vt per hec dek intelligi q̄ si aliquis tentatur non est min⁹ a peccatis mundatus, non est min⁹ vt filiatione dignus, nō est min⁹ spiritussancto dign⁹, nō est min⁹ celo dignus, non est minus in sua penitētia deo acceptus. Tentari ergo voluit xp̄s vt nostras tentationes vinceret, vt tentatis ꝙsolamē ꝓberet, t vt diabolo q̄ ipe eēt filius dei occultaret. Sciebat ꝙppe diabolus p scripturas t prophetias de filiū in mundū esse venturū t suū sibi dñium ablaturū. Undiēs autez sm Chrys. xp̄i natiuitate angelū pastoribus annūtem angelorum multitudinē inuitātē. Johānē digito demōstrantē, patrē in baptismate testificantē. spūs sctūs in specie columbe descendentē, t nūc quadraginta diebus t quadraginta noctib⁹ ipz ieiunātē: eū esse filiū dei suspicatus ē. Sed postmodū videns eū esurire ipz esse dei filium plurimū dubitauit. Nō em credebat dei filiū posse esurire. Uolēs igit experiri vtrū esset dei filius hō pur⁹: t sciēs q̄ primū hoiez tribus telis prostrauit, cogitauit eis dē telis ipm aggredi. Et si q̄dem vinci poterit: homo purus apparebit: si autem vinci nō poterit dei filius esse videbit. Nā sicut dicit Grego. in homel. Diabolus primū hoiem de tribus peccatis tētauit t vicit. s. de gula cum de fructu ligni vetiti ipm māducare suasit, de vana gloria cum dixit. Eritis sicut dii. t de auaritia cū dicit. Sciētes bonū t malum. Sicut enim auaritia est appetitus immoderatus pecunie, sic est etiā immoderatus appetitus scientie. Eodem modo tentauit xp̄m. primo de gula dicens. Si filius dei es, dic vt lapides isti panes fiāt. Cogitabat em intra se dicēs. Si lapides i panes cōuertere poterit, dei filius erit: si aūt nō poterit, homo purus apparebit. Sz xp̄s per gulosam rñsum taliter tēperauit q̄ ipm de filiū esse nō cognouit, cū ait. Scriptum est. Non in solo pane viuit hō, sed in omni verbo q̄ procedit de ore dei. Acsi dicat sm glo. Cū hō constet ex duplici substantia. s. tanꝙ superiori t corpore tanꝙ inferiori t cibus aīe sit verbū dei t cibus corporis sit panis materialis t tu suades mihi tātum de cibo substantie inferioris t nō superioris: patet q̄ tua suasio tentatio est. Sed sic eū diabolus vincere non potuit: cognouit apud se dicēs sicut ait Chrys. Homo iste sctūs esse videtur. Sancti em̄ viri nō vincunt de vitio gule: sepe tamen vincuntur de aliquo motu vane glorie. Et ideo ipsum assumpsit t eū supvinculum tēptationis statuit. Nec mirū fuit (ipsum Grego. si) misit se assumi q̄ t crucifigi, t alia gloriosa. Hoc non fuit infirmitatis sed patientie. In diabolo aūt non fuit virtus sz in eo fuit magna superbia. Uel ipsa assumptio potest intelligi deductio. Dicit autem glos. q̄ verisimile est diabolū in humana specie apparuisse: sed tamē xp̄s sic egit vt ipse a nemine videret. Erat enim pinnaculum locus eminēs, vbi scz erat cathedra doctoꝝ. Et ideo ipe diabolus sm legē putauit ipz i sede doctorū positū inani gloria posse extolli vbi multos fecerat elevari. Dixit ei. Si filius dei es mitte te deorsū. Hoc dixit ideo vt ex tali precipitatiōe t nulla secuta lesione iactātiā incurreret. Uel vt ex hoc diabolus suā ptātē agnosceret. Sz xp̄s sic tēperauit rñsuz vt eū relinqret dubium dicēs. Non tētabis dñm deū tuū. Ubi dicit glo. Suggerebat vt aliquo signo exploraret xp̄m apud deū posset, sed nemo debet tētare deū q̄n ex humana rōne haber quid faciat. Nūc aūt poterat aliter de tēplo descēdere ꝙ precipitatiā se precipitare. Postꝙ aūt deficit hūana rō: cōmendet se deo nō tētādo sz deuote supplicādo. Uel postꝙ nec per primā nec per secūdam tētationē eū potuit cognoscere: trāsiuit ad tertiā vt saltem ipm posset de auaritia superare. Duxit em eū super mōtē excelsum valde: t ostendit illi oia regna mūdi. Nō aūt ista ostendit coram eis oculis huiusmodi adducendo vel visum amplādo vel ea q̄ nescebat sibi indicando: sed dicit ostendisse tribus modis. primo scōm Chrysō. ostendit acsi aliquis in loco excelso positus manum extēderet dicens. Ecce ex illa parte ē Italia: t ex illa grecia: ex illa africa. Uel scōm Rabanum ostendit vanitatē pōpe mundane quam ipse diabolus dilegebat, ꝙ speciosa sit t desiderabilis ꝓbis demonstrauit vt ad amandū illam ipm induceret. Uel scōm glos. ostēdit quomodo regnabat in mandanis per diuersa vitia. In quibusdam p superbiam, in quibusdam p auaritiaz, in quibusdā p luxuriāz vt p erē plium multitudinis posset ad cōsentiendū eū facili⁹ inclinare. Cū aūt oia regna mūdi t gliam ostendisset dixit ei. Hec oia tibi dabo ꝛc. Plane mentit⁹ est: q̄ dei sunt oia t ipe retinuet vniuersa. luc. iiij. Oia mihi tradita sunt t cui volo ꝛc. Et q̄ istud contendebat iurisdictionis q̄ sol⁹ deberet ado rari ideo diabolū repulit dicens. Uade sathana nō tentabis dñm deū tuū ꝛc. Glo. s. vade in infernū q̄ paratus est tibi t angelis tuis. Ex his ptz q̄ diabolus in tētādo in

cipit a minimis t procedit ad maiora. Minima tētatio videbatur tētare de pane in magna fame. Maior tentatio fuit de vana gloria. Maxima de auaritia. Hoc significatū est Esa. j. vbi dr. A planta pedis vsq̄ ad verticē non est in eo sanitas. Diabolus nanq̄ incipit a planta pedis. i. a minimis peccatis: t procedit ad verticem. i. vsq̄ ad consensum rationis. Supradicte autē tentationes facte sunt in xpo tñ exterius t nō interius. Unde ait Greg. in homel. Trib⁹ modis tentatio oritur. Suggestiōe: delectatione: t cōsensu. Et nos cum tētamur plerumq̄ in delectationem t consensum labimur. Christus igit tentari per suggestionē potuit: sed ei⁹ mētē peccati delectatio nō momordit. Atq̄ ideo ois illa diabolica tētatio foris nō intus fuit. ¶ Notandū autē q̄ supradictas tentationes xp̄s tripliciter dicit. s. sapienter respōdendo, fortiter resistendo, t principijs obuiando. Sapienter quidem respondit cum tria scripture testimonia allegauit. Hoc significatū est. j. Regū. xvij. in victoria quā Dauid habuit de golia. Ubi dicit glos. Dauid interfecit goliam tribus lapidibus de torrente: et xp̄s diabolū tribus testimonijs ex lege p̄tra uit. Diabolus suasit vt Christ⁹ lapides in panes conuerteret: sed Christus ecōuerso panes sacre scripture cōuertit in lapides quos contra diabolum iecit t prostrauit. Exēplo igitur Christi iniurias nr̄as debemus vincere p sapientiam: p patientiam: non p potentiam vel vindictam. Ille vincit p sapientiam qui inimicum scit sapienter t rationabiliter rēdere. Sap. vj. Melior est sapientia ꝙ vires, et vir prudens melior ꝙ fortis. Prouerb. xxvj. Respōde stulto iuxta stultitiam suam. s. sapienter. ne sapiens sibi videatur. Ille vincit per patientiam qui scit dissimulare t iram suam restringere. Eiusdē. xvj. Melior est patiēs viro forti, t qui dñatur alio suo expugnatore vrbium. Eiusdē. xxvj. Ne respōdeas stulto iuxta stultitiam suam. i. impatienter: ne efficiaris ei similis. Ille vincit per potentiam qui non attendit ad iustitiam sed tñ ad potētiam p quam iniuste opprimit innocentes. Sapi. ij. Sit autem fortitudo nr̄a lex iustitie. Quod enim infirmū est inutile inuenitur. Ille vincit per vindicta q̄

effundit iram suam, & talis potius vincitur q̃ vincat. Unde legit de Alexandro q̃ licet fuerit victor orbis terrarum: tamen a tribus pmisit se vinci. s. a concupiscentia: a violentia: & ab ira. Et q̃uis impropriis iniuriis patiẽte esse sit laudabile, in iniurijs tamen dei est vituperabile. Unde sup illo Ua de sathana. dicit Chryso. Exẽplo xpi discim⁹ nostras iniurias equanimiter sustinere: dei autem iniurias nec vsq̃ ad auditũ sufferre. Qz in pprijs iniurijs cẽ quẽ q̃ patiẽtem laudabile est iniurias autem dei dissimulare: nimis impium est. ¶ Secundo xp̃s dicit tentationes fortiter resistẽdo: sic & nos fortiter resistere debemus. Nã sm Greg. Diabol⁹ cũ ei resistit est debilis vt formica: cũ vero eius sugestio recipit, est fortis sicut leo. Jac. iiij. Resistite diabolo: & fugiet a vobis diabol⁹ ꝺr a diabolo est duo, & bolus q̃ est morcellus: qr de hoc vult facere duos bolos. s. corpus et aiam deuorãdo. Et bene dicit fugiet a vobis. A q̃busdã em̃ diabol⁹ nõ exit: sed ibi remanet & dormit. s. in auaritie: et supbis: & in luxuriosis. Job. xl. Sub vmbra dormit. ecce vmbra auaritie. In secreto thalami. ecce vacuitas supbie. Cupbus em̃ licet exterius videatur tumid⁹ et inflatus: tamen interius est vacuus. In locis humentibus. ecce turpitudo luxurie. Ab aliquib⁹ vero exit sed nõ recedit sed ibi de prope expectat sicut ab illis qui sepe patiunt recidiuum ad q̃s scit se cito reuersurũ. Luc. xj. Reuertar in domũ meã. &c. Ab aliqbus vero exit & recedit: sed nõ fugit sed lẽto passu incedit: sicut a tepidis quos nõ plene deserit ab aliqbus vero exit fugit & recedit: sicut a virls pfectis qui scuto fidei: galea spei: lorica, & iustitie: gladio verbi dei muniti fortiter resistunt illi: & ipsum in fugã cõuertũt. ps. Persequar inimicos meos & cõprehẽdã. ¶ Tertio xp̃s vicit tẽtatiões eis in suis initijs obuiando. Nam morxt diabolus ei tẽtatiões inferebat, eas repellebat. Sic & homo q̃ sentit prauas suggestiones mox in suo initio eas debet repellere & nullũ locũ in alo eis dare. Eph. iij. Nolite locũ dare diabolo. Hiero. Lubricus est antiquus serpens, & nisi in capite eneas tur: totus statum illabitur. Serpens enim infernalis habet caput: scilicet suggestionẽ. habet & corp⁹: scz cõsensum. habet & caudã: scz pfummationẽ opis. Caput ponit suggestiõis caput: statim post corp⁹ consens⁹ & caudã operis: & ideo suo capite est cõterend⁹. In aliqb⁹ autem iste serpẽs q̃tũ ad caput, corp⁹, & caudã qui scilicet habent malas cogitatiões & sensus & opera. Aliq̃ vero dimittũt malas opera in ista. rl. sz tñ post pascha ad ea redire intendunt. Isti amputant serpentem caudam, & tamen ad huc viuit in corpore dib⁹ q̃tũ ad corp⁹ & caput, id est quãtũ ad suggestionẽ & cõsensum. Aliqui peccatũ deserunt quantũ ad pfensum & op⁹ amputãt corp⁹ & caudã: viuit tñ adhuc caput per malam suggestionẽ. Qñ autem suggestioni resistit tũc caput amputat. tũc nocere nõ potest, nec q̃tũ ad caudam id est opus malũ, nec q̃tũ ad corpus. i. sensũ, nec q̃tũ ad caput. i. suggestionem ex toto contrit⁹ est. Jdeo dicit Genes. iij. Ipsa cõteret caput tuũ. i. suggestionẽ que dicitur caput nõ tm̃ qr est principium peccati sed etiam dicitur caput a capiendo q⁹ diabol⁹ p suã suggestionẽ oẽs capit. Et tu insidiaberis calcaneo eius. i. morti q̃ dicit calcaneũ nõ tm̃ qr est finis hois sed etiã qr calcaneũ ꝺr a calcãdo. p q̃ intelligit mors bonorũ: qr calcauerũt terrena vel ꝺr a callo q̃ est duricies pedũ: per q intelligit mors malorũ qr fuerunt duri in peccatis. Diabolus em̃ in fine insidiabit & malis vt eos rapiat, & bonis si forte aliquod ius in eis inueniat.

¶ Sermo secundus.

Ductꝰ est iesus in desertum & cetera. In prosenti euangelio quatuor spiritus exprimuntur. scilicet spiritus diuinus, humanus, maligñus, et angelicus. Spiritus diuinus Christum in desertum deduxit. Spiritus humanus ipsum esurire fecit. Spiritus malignus ipsum. tẽtauit. Spũs angelicus sibi miscuit. ¶ Primo igit spũs. s. diuinus xp̃m in desertũ deduxit. Unde ꝺr duc⁹ est iesus &c. Eodẽ modo spũs diuinus in desertũ nos deducit dũ penitẽtiã nos ichoare facit. Isto desertũ significat p illo deserto in qõ deꝰ filios israel deduxit, dum eos de egypto eduxit: in quo q̃dẽ deserto habuerũt q̃dã aspera. s. itineris fatigationẽ: & q̃dã suauia. s. mãne refectionẽ. Sic etiã serui dei exeuntes de egipto peccati, venire dicunt in desertuz penitẽtie salutarẽ: in q̃ exteri⁹ debẽt hr̃e asperitatẽ: interi⁹ tñ habent diuine ꝓsolationis suauitatẽ. Primo nãq̃ dicunt hr̃e pniam asperã eo q̃ talis pnia meli⁹ curat pctã. sicut dicit Chryso. sup Wattheũ triplici exẽplo. s. exẽplo medici corruptos humores curãtis: exẽplo agricole vitiosas herbas vl radices eradicãtis: exemplo artificis nodos lapidũ pellentis. Dicit em̃ q̃ spera medicina humores corruptos melius euacuat rastruz ferreum vitiosas radices melius eradicat: terrum durũ modos lapidũ melius secat. Peccator enim aliquando plen⁹ est humoribus corruptis luxurie. psalm. Putruerunt & corrupte sunt cicatrices mee. Aliquando habet malas radices cupiditatis et auaritie. s. Timoth. vj. Radix omnium malorũ est cupiditas. Aliquãdo habet nodos tumẽtis supbie. Job. xv. Quid tumet contra deuz spũs tuus? Contra ista tria vitia sunt tria remedia. Primũ est carnis mortificatio q̃ est tanq̃ medicina amara purgãs & euacuãs oẽs corruptos humores luxurie. Ecclesiast. xj. Malitia vnius hore obliuionẽ facit luxurie magne. Malitia aũt ibi vocat pena que vere videtur esse mala. De hac materia amara dicitur Exa. xxiij. Amara erit potio bibentib⁹ illam. Secũz est omniũ terrenorũ despectio: q̃ est tanq̃ rastrũ ferreuz euellẽs radices malaz cupiditatuz. Qui em̃ vult cupiditates abscindere & diuitias retinere cum rastro de palea hoc mittitur facere. Sed qui ex toto eas abijcit: ferreũ rastrũ apponit. Istũ modũ docebat dominꝰ Mat. xix. Si vis perfect⁹ esse, vade & vende oẽia que habes & da pauperib⁹. Tertiũ est mortis meditatio: et istud est tanq̃ malle⁹ ferreus precidens omnẽ tumorẽ superbie. Ferrũ em̃ a feriendo vel a firmitate nomen recepit: mors enim dicit ferrea: siue qr omnia ferit & domat. Eccl. viij. Memorare nouissima tua. &c. Sine qr est dura & inflexibilis: ex eo q̃ nulli parcit. ps. Quis ẽ homo qui viuet & non videbit mortẽ? Quanuis autẽ serui dei habeant asperitatẽ penitentie exteri⁹: int⁹ tñ in isto deserto penitentie recipiũt diuine consolationis suauitatem. Osee. ij. Ducaz eã in solitudinẽ, & loquar ad cor ei⁹. Hoc significatum est (vt dictũ est) de filijs israel: qui licet in deserto habuerũt laborem durissimũ: habuerũt tamen manna dulcissimũ. Jpm tamẽ manna recipere non potuerunt donec defecit eis farina egypti et donec transierunt mare egypti. Per egyptũ (que tenebre interpretatur) anima per peccatum tenebrosa & nigra intelligit. Qui igit vult recipere mãna dulcedinis interne, exeat de peccati tenebrositate. Unde sup illo ps. Qui dat in mentis escam ipsoz. dicit glosa q̃ ch̃din pulli coruoz habẽt plumas albas a parẽtibus relinquũtur: & roze celesti pascũtur. Quãdo aũt nigrescere incipiũt: tunc corui eos pascere incipiunt. Sic etiã corui infernales pascunt aiam q̃ nigredine peccati est infecta. Deus aũt eam pascit q̃ est paritate et munditia candida. Secundo non potest quis manna dei in deserto penitentie accipere nisi abũciat farinam Egypti que est delectatio et cõsensus peccati. Tales erant illi de quibus ꝺr Numeri. xj. q̃ flagrabant desiderio carnium. i. carnalitatum: in quorum mẽtes sepe veniebãt pozri cepe et allia. Dicuntur aũt pozri aporrigendo: eo q̃ porriguntur. i. longe extendũtur. Cepe autẽ dicũtur a cephas quod est caput. Allia vero dicuntur quasi olida ab olẽdo. Per pozros igitur significatur auaritia que longe extẽditur. Juxta illud. Hiere. vj. Oẽs em̃ a minore vsq̃ ad maiorem auaritie student. per cepas intelligitur supbia que est caput & initiũ pctorum. Eccl. x. Initiũ oĩs pcti supbia. per allia intelligit luxuria que fetida est. Eccl. x. Oĩs mulier q̃ est formicaria: quasi sterc⁹ in via conculcabitur. Illi igitur volunt redire in Egyptuz vt comedãt pozros cepas & allia qui adhuc mundum diligẽtes diuitias appetũt, honores ambiũt, & carnalib⁹ delectantur. Tertio nõ potest quis istud mãna celeste in deserto penitẽtie recipere nisi trãseat mare egypti. i. nisi abũciat fluctuationes & turbationes animi. Hinc est q̃ homo non potest facẽ suã in aqua speculari. Aut q̃n aqua est turbida. Aut q̃n ẽ inquieta. Aut q̃n homo se nõ inclinat. Sic etiam

tila ala deū ꝛc̄plari nō pōt vel qñ agitaꝫ in quietudine luxurie: vel qñ est plena turbatione per auaritiam: vel qñ se nō incurvat humilitate. Ista tria tāgunt Esa.lxj. Ex alia trāslatione. Sup quē requiescet spiritꝰ meꝰ nisi sup humilē ꝛ quietū ꝛ sermones meos tremētē? Nā humilitas facit in nia incurvationez. Quies facit tranquillitatē. Timor adducit puritatē. Iuxta illd. Ecc. timor dñi expellit peccm. ¶ Scōs est spūs humanꝰ qui christū fecit esurire. Notanduz q̄ xp̄s quatuor vicibꝰ esurijt. Una nāq; vice vsurijt ꝛ non habuit quid comederet nisi lapides: vt hic. per lapides intelliguntꝝ homines duri q̄ nō possunt ad penitētiam frāgi: homes frigidi q̄ non pñt igne diuini amoris inflāmari. Homes aridi ꝛ sicci qui nō possunt roze diuine dulcedine humectari: tales nō possunt ic̄orporari a xp̄o ꝛra diabolo. Xp̄s em̄ cū sit lapideꝰ lapides sibi ic̄orporat. Job. xlj. Cor eius indurabitur quasi lapis. Alia vice esurijt ꝛ nihil habuit comedere nisi folia: sicut patet in ficulnea de qua habetur Mat. xxj. Et sicut nō comedit lapides. i. corda dura sic nec folia. i. verba arboꝝ q̄dē pducēt folia gemmas, flores, ꝛ fructus. Folia sunt bona verba: gēme sunt bone cogitationes. Flores sunt bone voluntates. Fructꝰ sunt bona opa. Sicut igit homo nō pascitur de gēmis, floribus, et foliis: sed de fructibus. Sic nec deus pascitur de bonis verbis nec de bonis cogitationibus sinō etiā aliud: nec de bonis volūtatibus q̄si opere nō implentur si th̄ impleri possunt. Sed de bonis fructibus. i. bonis op̄ibus. Cañ. ij. Fructus eius dulcis gutturi meo. Tertia vice esurijt scz in cruce. Et tunc data sunt sibi fel aretū ꝛ absynthiū. Tali cibo eū pascūt qui opa de genere bonoꝝ in mortali pctō faciūt. Tres em̄ sunt partes satisfactionis scz eleemosyne, oratiōes, ꝛ ieiunia. Eleemosyne facte i penitētia sunt tanq̄ mel: facte in mortali pctō sunt tanq̄ fel. Orationes bo facte in penitentia sunt tanq̄ vinum optimū: facte vero in peccato mortali sunt tanq̄ acetū. Jemnis facta in penitentia sunt tanq̄ balsamum: facta vero in pctō mortali sunt tāq̄ absynt hiū. Hec autē intelligēda sunt cōparatiue. pl⁹ em̄ valent eleemosyne, oratiōes et ieiunia vnius diei facta in penitētia: q̄ centum noz in peccato mortali exhibita. Quarto xp̄s esurijt quotidie nostrā salutē ꝛ cōuersionem. Chryso. Sicut cōpisibile est nos comedere sic xp̄o saluare. Istū cibū th̄ xp̄s desiderat q̄ etiā hostiatiz ipm̄ dicat. Apoc. iij. ego sto ad ostiū ꝛc. vlq; ad ꝛ ipse mecū. i. ponemus ad sacculum sum a symbolū. In ista cena debet peccator ponitēs ponere tres partes ex parte sua: contritionē confessionē ꝛ satisfactionem. Deus autē ponit tres alias p̄tes ex parte sua. s. remissionē culpe: solationē gratie: ꝛ promissionē glorie. Sz multi sunt de natura ioculatoꝝ qui semper volūt comedere de alieno ꝛ nunq̄ de suo qz vellēt q̄ p eis pctā sua remitteret ꝛ gr̄am cōferret et gloriam exhiberet. Xp̄s aūt nec voluit contritionē habere: nec cōfessionē facere, nec satisfactionē iplere. ¶ Tertiꝰ est spūs sanctus qui xp̄m tentauit. Voluit autē xp̄s tentari tribus de causis. Primo vt tentatis cōsolationē daret. Fuit em̄ tentator tm̄ q̄si fuit baptizatꝰ: q̄si a patre filius appellatus q̄si spūssctūs in specie columbe super eū mānsit: q̄si celū sibi aptum fuit p xl. diebus ꝛ noctibꝰ ieiunauit, vt detur intelligi q̄ si aliquis tētatur propter hoc non est minus a peccato mundatus: nec est minus de filiatione dignus: nec minus spūsancto plenus: nec minus celo dignus: nec est minus in penitentia acta acceptus. Scōs voluit tētari vt depugna. spiritus certos nos redderet. Periculū ē enim nō stē iuxta se habere ꝛ ignorare. Hieronymus. Tunc maxime impugnaris cum te impugnari nescis. Possumus autez de hoc dicti esse tripliciter. Prio per scripture assertionem. Job. vij. Militia est vita hominis super terram. Ephe. vj. Non est nobis colluctatio aduersus carnem, ꝛc. Scōo per dñi tentationem quia si tentatur dñs: tentatur et seruus. Johā. xiij. Non est seruus maior dño suo. Tertio q̄ tētatoris differentē apparitionē. Nā beato Martino in forma crucifixi pueri nigerrimi visus fuit. Cuidam sancto patri in specie medici se manifestauit ferens diuersas ampulas dicens. Si quis noluerit de vna ppinabo sibi de alia. Tertio tētari voluit vt tentatis ꝛ

bulatis melius misereri ꝛ compati sciret. Nemo enim pōt moueri ad compassionē ꝛ misericordiā nisi alioꝝ cognoscat miserias. Que quidē cognosci potest: aut audiendo aut videndo: aut experiendo. Si em̄ audio dici q̄ passio illata est magna pena: tā scio ꝛ cognosco illud per auditum. Si autem videro aliquē dictā passionē patientem in magna agonia consistere: se horribiliter ꝛ terribiliter agitare, et querulas voces cōclamare, scio ꝛ cognosco illud p visum. Si igitur illam passionem in corpore meo patior: scio illō ꝛ cognosco per experientiam. Et ista cognitio certior est q̄ due predicte. Humanum enim genꝰ multas olim tentationes ꝛ miserias patiebat: ideo ad deū clamabat: ꝛ totū celum gemitibus et clamoribus implebat. ꝛ tunc deꝰ miserias eius quodāmodo sciuit per auditus. Exo. ij. Ingemiscētes filij Jsrael propter opa vo. sūt et ascē. cla. eoꝝ ad dñz et auxilium eoꝝ. Dominus igitur clamoribus eorum excitatus descendit et. xxxiij. annis nobiscū moratus fuit: ꝛ sic nras miserias vidit. ita q̄ illō q̄ prio sciebat audiendo postea sciuit videndo. Exo. iij. Vidi afflictionē ppli mei q̄ est in egypto ꝛ clamorē eoꝝ audiui, descē. li. eū de manibus egyptioꝝ. Tandē nras tentationes ꝛ miserias scivit per experiētiam: quia eas assumpsit in se. Heb. iij. Nō em̄ habemus pōtificē q̄ non possit compati infirmi. ꝛc. Assumpsit autē et mortem: vt sic similis nobis fieret ꝛ nostras miserias melius cognosceret: ꝛ nobis meli⁹ misereri sciret. Heb. ij. Debuit em̄ per oia fratribus assimilari vt misereret ꝛc. Ibidem. In eo em̄ in quo passus est ipse et tentatus: potens est et eis qui tentant auxiliari. ¶ Quartus est spiritus angelicus qui christo ministrauit. Intelligūtur aūt angeli triplicem sibi cibum ministrasse. Primo cibum materialem qui cōsistit in corpozali refectione quē xp̄o esurienti ministrasse creduntur: quē etiā helie ministrauerūt. vt habet. iij. Reg. xix. Secūdo cibū spūalem qui cōsistit in puritatis delectatiōe sicut enim Christus pascitur ꝛ delectatur in puritate hominum. iuxta illud Cañ. ij. Qui pascitur inter lilia. multo fortius in puritate angelorum. Tertio cibuz celestem qui consistit in dei laudatione. iuxta illud p̄s. Nunquid manducabo carnes. ꝛc. Immola deo sacrificium laudis Istum cibum angeli dei semper ministrāt. iuxta illud Job. xxxviij. Ubi eras cum me laudarent astra matutina: ꝛ iubilarēt omnes filij dei.

¶ Sermo. iij.

Tcuz ieiunasset quadraginta diebus et quadraginta noctibus postea esurijt. In isto euangelio mentio fit de tribꝰ. s. de xp̄o ieiunante: de diabolo tentante: ꝛ de angelo ministrāte. xp̄s nāq; xl. debꝰ ꝛ xl. noctibus ieiunauit. Jeiunū em̄ quadragesimale approbatū fuit per legē mosaicā ꝛ prophetiam: ꝛ xp̄s ipm̄ approbauit per euāgelicam legem. Moyses enim legislator et elias eximius prophetaꝝ in isto numero ieiunauerunt. Jdeo isti duo soli in trāsfiguratione sibi apparuerunt. Xp̄s aūt no luit ieiunare plusq̄ illi: ne deus a diabolo putaretur. Nec minus q̄ illi ne purus homo videretur. Et qz scōm Grego. Omnis christi actio nostra est instructio: nō ꝛ nos instruimur vt exēplo xp̄i in isto numero similiter ieunem⁹. De quo ieiunio tria sunt videnda. Primo de numero dieruz ieiunij istius. Secundo de differētia et specie ieiunū. Tertio de efficacia et vtilitate ieiunij. ¶ Circa primū notandum q̄ istud ieiunium in numero quadragenario observatur multiplici ratione. Quarum vna sumitur a parte Christi, alie a parte nostra. Christus em̄ istum numeruz quadragenarium multipliciter consecrauit. s. sua conceptione: quia. xl. septimanis fuit in vtero virginis. Sua predicatione: qz. xl. mēsibꝰ predicauit in n. ūdo. Sua ieiunij observatiōe: qz. xl. diebꝰ ieiunauit in deserto. Sua passione: qz. xl. horis. iacuit in sepulchro. Sua resurrectione: quia quadraginta diebus post resurrectionē fuit cum discipulis in mundo. Alie rationes sumuntur a parte nostra. Nos em̄ seruire debem⁹ deo de corpore nostro: de alia nra: de tpe nostro: ꝛ de opibꝰ nostris. Sed qz de his sepe deo negligēter seruimus: ideo per hūc numeruz ieiunij sibi satisfacere debem⁹. primo

nãq; per hũc numerũ deo seruim⁹ de corpore nostro. Jstam rationez assignat Gregorius homel. dicẽs. In hoc mortali corpore exquatuor elemẽtis subsistim⁹: per cuius voluntatẽ preceptis dñicis cõtraimus que per decalogum sunt accepta. Qr igitur p carnis desideria decalogi mãdata contẽpsimus: dignum est vt eãdem carnẽ quaterdecies affligamus. Secundo per hũc numerum, deo de anima nostra seruimus. Nam in anima nostra sunt septẽ virtutes: tres. s. theologice z quatuor cardinales per quas deum trinuz z vnũ cognoscere z amare debemus. Quaternar⁹ autem propter quatuor tpa anni presentem vitã designat. Qr ergo nostro septenario anime deo z trinitati in tota nostra vita nõ seruim⁹: ideo dignũ est vt hoc quadragenario numero ieiunem⁹. Tertio p hũc numerũ deo seruimus de tpe nostro. Jstã rationem assignat Grego. dicẽs. A prima dñica quadragesime vsq; ad pascha sex hebdomade veniũt: quaz dies. xlij. sunt. Ex quibus duz sex dies dñici sine abstinẽtia abstrahũtur. xxxvj. in abstinẽtia remanẽt. Dum vero per. cccxv. dies annus ducitur quasi anni decimã deo dam⁹. Quarto p hũc numerũ seruimus deo de operibus nr̃is. O pera eñ nr̃a dñt esse circa observationem. decẽ mãdatorũ dei et cõpletionem quatuor euangeliorũ. Jstam rationem assignat Greg. dicẽs. Cur in abstinẽtia quadragenarius numer⁹ custoditur: nisi qr virt⁹ decalogi per libros. iij. sancti euãgelij implet? ¶ Scõo videndũ est de differẽtia in specie ieiunij. Que q̃dem sunt sex. Prima eñ abstinẽtia est ab his q̃ in se z scõm se sunt mala. s. a vitijs z peccatis. Esa. lviij. Nonne hoc est magis ieiunium qõ elegi? Dissolue &c. Peccata eñ quodãmodo sunt colligata: qr vnũ trahit ad aliud, z vnum nõ remittitur sine alio. Jdeo dicitur. Dissolue colligationes impietatis. Quot etiaz homo habet genera peccatorũ, tot habet diuersitates fasciculorũ qui mentez opprimunt. ideo subdit. Solue fasciculos deprimentes. Peccata eñ in diuersas partes cor frãgũt: z in seruitutem diaboli redigunt. ideo subditur. Dimitte eos qui confracti sunt liberos. Parũ igitur homini prodest abstinere a cibis nisi z abstineat a petis. Hiere. Tu preclara est apud deũ abstinẽtia corporis: cũ animus ieiunat a vitijs. Quid prodest corpus attenuare abstinẽtia: cum animꝰ intumescit superbia? Jsido. Qui cibis, abstinent z mala agunt, demones imitant. q̃b⁹ esca semp abest z culpa semper adest. Secũda abstinentia est abstinere a his que sunt occasio mali. i. a lasciuis suis. De hoc dicit Bernar. in sermone de quadragesime. Si sola gula peccauit: sola ieiunet. si aũt peccauerũt cetera mẽbra et non ieiunent z ipsa? Deinde subditur. Ieiunet oculus a curiosis aspectibus. Jeiunet auris a fabulis et rumoribus. Jeiunet lingua a detractione z murmuratione. Jeiunet manus a malis operibus. Jeiunet anima a vitijs z pprijs volũtatibus. Tertia abstinentia est ab his que habẽt speciẽ mali. j. Thessa. v. Ab omni specie mala abstinete vos. z hoc maxime propter scandalum proximorũ. Speciẽ mali habẽt verba scurrilia sepe dicere z immodestias nommare. Lingua hebraica fm Jsidorum fuit prima z erit vltima. Et dicit Rabi Moyses q̃ illa lingua nullũ vocabulum habet ad nominãdũ aliq̃d inhonestũ. Ex quatria notabilia, eliciuntur. Unum q̃ vocabula turpitudinũ nõ fuerũt ab institutione prima: sed ab muẽtione humana. Secundum q̃ multũ displicẽt deo verba scurrilia: ea ponere noluit in linguã quã hominem creauit. Tertiũ q̃ ille habet linguaz castã qui a talibus se seruat immunẽ. Quarta abstinẽtia est ab his que sunt simul cum specieꝰ mali z occasio mali: sicut est vanus ornatus z suspecta familiaritas mulierum. Vanus eñ ornatus z habet speciẽ mali quia videtur q̃ tales mulieres nõ sunt pudice q̃ lasciue. Et est occasio mali: quia sepe incautos decipiunt. Suspecta etiaz familiaritas mulierũ habet speciẽ mali et est occasio mali. Bernar. Cuz muliere sepe consistere z se imunẽ seruare: maius est q̃ mortuum suscitare. Quod minus est non potes: z quod maius est vis: vir ergo dam tibi. Quinta abstinentia est ab his illicita sunt. Licitum quidem est ad vxorem accedere debita repetere: aliquas conciliationes recipere: venationi vacare. Sed tamen in quadragesima alijs tempore debemus a talibus abstinere. De primo dicit Ambrosi. Nullus omnino in quadragesima vxori sue ante octauã pasche inngat. Augu. in sermone de. xl. Estote his diebꝰ crebrius ieiunãtes z pauperibꝰ largius tribuẽtes z vobi smetipsis min⁹ impẽdẽtes z cõiugali copula abstinẽtes. De secũdo dicit Grego. exponẽs illud verbum Esaie. lviij. Ecce in die ieiunij vestri inuenitur voluntas vestra z debi. vestr. re. Neq; eñ q̃de horum suũ hoc quod dz repetit aliquod iniustum facit. licet dignũ est vt quisquis se in penitentia macerat: etiã quod iuste si bi cõpetit iterdicat. De tertio dicit pphe ta. Renuit cõsolari alia mea. Berñ. Delicata est diuina cõsolatio: z non datur admittentibus aliena. de quarto dicit Ambro. An illum ieiunare putas qui primo diluculo vigilans ad ecclesiã non vadit sed surgens seruos congregat: retia disponit: canes producit: saltusq; plustrat. Recta abstinẽtia ẽ a cibo z potu. De qua sic dicit Ambrosi. Moneo z cõtestor vos vt nullus vestrũ (nisi forte infans z infirmus sit) ysq; in pascha dñi nisi i dñicis diebus ante nonã mãducet aut bibat. Aug. Alijs diebꝰ ieiunare, aut remediũ est, aut premissi. In quadragesima non ieiunare peccatum est. Alio tẽpore qui ieiunat accipiet indulgẽtiam. In quadragesima qui põt ieiunare z non ieiunat sentiet penam. Tales qui ieiunare contẽnunt in futuro fame et siti deficiẽt. Esa. lxvj. Ecce serui mei comedunt z vos esurietis: ecce serui mei bibent z vos sitietis. Uerũ est tñ q̃ pro vino habebũt fel draconũ z venenũ serpẽtuz. Deutero. xxxij. Fel draconũ vinũ eorum: z ve. aspi. insa. Pro pane habebunt ignituz calculũ. Prouer. xx. Suauis est homini panis mẽdacij: z postea implebit os eius calculo. Talis panis non poterit masticari q̃ durus lapis est: nec ab ore potest tolerari: qr ignitus est: nec ab ore potest reijci qr oris impletinus. Pro penitentia vero habebũt sempiternũ iteritũ. ps. Mors pecatorũ pessima. Jtẽ mors deparcet eos. ¶ Tertio videndũ est de vtilitate ieiunij: q̃ tripler est. Prima est qr per hoc deus recõciliat. Huj⁹ exẽplũ habem⁹ Jone. iij. in niniuitis. vbi dr. Hoies z iumẽta bones z peccora nõ gustẽt quicq;. Ubi dr

Ambro. Quale est hoc christianũ nõ facere qõ pecudes fecerũt: nisi q̃ stolidior est pecude q̃ indicto sibi ieiunio a sacerdote non ieiunat. Pecus quidẽ declinat foueã: cauet precipitiũ. Tu aũt non vis ieiunando periculũ declinare qõ cernis. Desperationis genus est tũc mãducare cũ ieiunare debeas: tũc gaudere cũ debeas plorare. Scõa est qr p hoc homo ad patriaz celestem ducit. Hiero. cõtra Jouinianum. Quãdiu Adam ieiunauit in paradiso ste tit. Hinc oftenditur p ieiuniũ ad paradisum nos posse reuerti a quo per saturitatem fueram⁹ electi. Grego⁹ in homel. a. A paradiso gaudijs per culpam gule cecidimus: ad hec per abstinentiam resurgamus. Tertia est quia per hoc diabol⁹ superatur. Diabolus eñ est serpẽs: est piscis: est lupus: z est canis. Sicut enim fm Ambrosi. Sputum hominis ieiunum serpentem interficit: sic ieiuniũ diabolũ occidit. Et sicut piscis natat in fluuijs z moritur i sicco: sic diabolus delectatur in aquis deliciarũ z moritur in sicco abstinentie. Et sicut fames expellit lupum a nemore: sic ieiunium expellit diabolum a corde. Et sicut aqua bulliens expellit canem de coquina: sic oratio feruẽs diabolũ fugat de anima. Marci. ix. Hoc genus, demoniorum i nullo potest exire nisi i oratiõe z ieiunio. ¶ Secũdo in euangelio fit mentio de diabolo tentante. Distinguit autẽ Augustin⁹ super psalmuz. Qui habitat in adiutorio altissimi: i protectione dei celi commorabitur. quatuor genera tentationũ. Una est leuis z occulta que notatur cum dicitur. Non timebis a timore nocturno. Alia leuis z aperta que notatur cum dicitur. A sagitta volante in die. Tertia grauis et occulta que notat cum subditur. A negocio perambulante i tenebris. Quarta grauis z aperta: que notatur cũ subditur. Ab incursu z demonio meridiano. Jstis quatuor modis diabolus christum tẽtare voluit sed non preualuit. Prio tẽtatione leui z aperta cũ dixit. Dic vt lapides isti panes fiant. Jsta eñ tentatio fuit leuis quia de cibo corporali z necessario. Et fuit aperta eo q̃ de cibo spirituali nullam faciebat mentionem. Secundo tentatione leui z occulta qñ statuit eum super pinnaculum tem-

plitūcē em de aliquo motu vane glorie eū
tētare voluit: z ideo fuit tentatio leuis sz
tñ per hoc suam potestatē cognoscere in-
tendebat: z ideo fuit occulta. Tertio tēta
tione grauī z occulta: qñ eum tentauit de
anaritia. Talis em tētatio fuit grauis qz
de grauī peccato: z fuit occulta qz aliud p
tendebat z aliud intēdebat. Pretēdebat
eius sublimationem: sed intendebat eius
pērpetuā delectionē. Quarto tentatione
grauī z manifesta qñ tentauit eum de ido
latria dicens. Hec omnia tibi dabo si ca-
dēs adoraueris me. ¶ Tertio in euāge-
lio fit mētio de angelis ministrātib⁹. Hec
aūt ministratio tripliciter pōt intelligi se-
cūdū tres naturas que sunt in xp̄o: vel de
cōgratulatiōe vel de tēpora: subuētione.
Nā angeli ministrabāt. i. simpliciter ado
rabāt: z hoc respectu deitatis. Uel min-
strabāt. i. ei pugnāti ꝓgaudebāt: z hoc re
spectu aīe q̄ sic pugnabat z vincebat. Uel
ministrabant. i. sibi esurīēti in cibo mate-
riali subueniebāt: z hoc respectu carnis.
Sicut etiā olim angeli helie ministraue-
rūt. vt habēt. iij. Reg. xix. Sed tñ helie mi
nistrauerūt ad suū quadragenariū per-
ficiendum: xp̄o vero ministrauerūt post
suum quadragenarium celebratum.

¶ Dñica. ij. in. xl. Sermo. j.

EGressus Je-
sus secessit in partes tyri z si
donis. Matt. xv. Dñs iesus
christus multos viros ad pe
nitentiā aduxerat: multos in
suis petitionibus exaudierat: multos in
corpore z anima curauerat. ideoq; ne mu
lieres a. suis beneficijs viderent excluse:
istam mulierem chananeam ad penitēti-
am adduxit. Unde cantat ecclesia. Qui
chananeam z publicanum vocasti ad pe-
nitentiam. Ipsam in sua petitione exaudi
uit z filiam eius in corpore et anima sana
nit: vt per hoc daretur intelligi q; aduen-
tus suus non tātum fuit ꝓpter salutem
virorum: sed etiam mulierum. In isto
autem totali euangelio de quinq; perso-
nis fit mentio. scz. De christo in quo erat
magna miseratio. De muliere chananea
in qua fuit instans petitio. De filia eius: i
quo erat magna vexatio. De diabolo. in
quo erat malitiosa oppressio. Et de d
pulis christi in quibus erat magna co
passio. ¶ Primo igitur ponitur pers
christi i quo erat magna miseratio. Ja
dixit mulier. Miserere mei domine fi
uid. Quāms enim scīret eum esse pote
sapientem z iustum: tamen nō recurre
ad eius potentiam vel sapientiam nec
eius iustitiam: sed ad eius misericordi
qz sciebat ipsum ad misericordiā esse
ptum: quā quidem promptitudinem
ricordie habuit z inq̄tum deus z inq
homo. Unde ista mulier vtrūq; miseri
diam petit: z quam habet inq̄tum
cum dicit. Miserere mei domine. z qu
habet inq̄tus homo cuz dicit. Fili da
Inq̄tum igitur est deus causatur in
sericordia a tribus. Primo a natura
na cuius proprium est miserari semp
parcere. Sicut enim ignis naturaliter
lorem habet: sic deus naturaliter ha
misericordiā z bonitatē. Unde dicit
sa. Johā. ij. Deus a natura misericor
ratus est saluare per clementiam
non potest saluare per iustitiā. Secun
causatur a consuetudine longa: qz a p
cipio mūdi vsq; in finem non cessauit
cessabit miserari. ps. In eternum mi
Jdē. Aut in finē miam suā ab scīcher
si diceret non. Et qz lōga ꝓsuetudo
tur i necessitatem: sicut dicimus de alic
qui semp cōsueuit esse liberalis, ideo
aliter facere. Sic deo miserari per
quodāmodo in necessitatē incommu
lis voluntatis. Tertio causatur ab
potentia. Ex eo enim q; deus omnipo
est inuenitur misericors. Quis ꝓ
est magnanimior tāto ad maz ꝓpi
Ambro. Proculē a magnanimis cup
tas vltionis. Quāto autem quis est
mior: tāto est ad vindictā ꝓpriā.
mulier magis appetit vindictā q̄ vi
igitur deꝰ tā magnanimꝰ z potēs est
tardꝰ est ad vidictā z pronus ad m
vel veniā. Sap. xj. Misereris omn
potes. Oratio. Deꝰ qui omnipotēti
parcēdo maxime z miserēdo manifes
Inq̄tū aūt est homo vt filꝰ dauid h
promptitudinē miserendi a tribus.
mo ab vnctione interna. ps. Unxit te
deus. Sicut enim res rigida vncti

efficitur mansueta: sic deꝰ q̄ prius erat du
rus, factus est ex tali vnctione māsuetus.
Esa. lxvj. Spiritꝰ domini super me eo qō
unxerit me. Secūdo causatur a progenie
propria: quia fuit de stirpe dauid qui fuit
homo magne misericordie z mansuetudi
nis. j. Macha. ij. Dauid in sua miseri-
dia consequutus est sedē regni in secula.
Tertio causatur ab experientia: quia ex
ipso dicit alīs misereri. Ecclesi. xxxj.
Intelligē que sunt proximi tui ex teipso.
Hebre. v. Didicit ex his q̄ passus est obe
dientiā. ¶ Secūdo fit mētio de chananea
in qua fuit instans petitio. Petūt esū sapiē
ter instanter humiliter z ferueter. Sapiē-
ter quidē petiit petendo scilicet qō erat
sibi necessarium z deo gratū. Non enim
petiit diuitias, licet bonis omnibus expo
nata esset a iudeis. Nec vindictam in mi
cuz licet de terra sua esset expulsa. Nec
libertatem licet cum ceteris chananeis i
ferunturē a iudeis esset subiugata: sed pe
tiit demonis expulsionē a quo filia sua te
nebatur obsessa. Sz multe mulieres sunt
que parū curant de expulsione demonis
multū aūtē de habēdis diuitijs, de vindi
candis iniurijs, de nobilitate generis. Se
cundo petiit perseueranter qz repulsa se
pe non destitit: z ideo quod repetebat ob
tinuit. Chrysо. Uide quanta est instantia
orationis: qz quod apostoli non obtinue-
runt ipsa obtinuit. Necessaria quidē est i
oratione perseuerantia: sicut patet ꝓ exē-
plum mulieris vidue. Luc. xviij. Deus eiñ
aliquādo differt dare triplici de causa. sci
licet vt desideria feruentius augeātur: vt
habita charꝰ possideantur: z vt possessa
cautius custodiant. Greg. Sancta deside
ria dilatione crescunt. si autē vilatione de
ficiunt desideria nō fuerūt. Aug. Si aliqñ
deus tardē dat: cōmendat dona non ne-
gat: Desiderata diu dulcius obtinēntur. ci
to autē data vilescunt. Seruat tibi deus
quod nō cito vult tibi dare: vt discas ma
gis desiderare. Tertio petit hu-
militer. psalmus. Respexit in orationē hu
militū z nō sprevit precē eoz. Humilitas
enim orationi coniuncta tria bona facit.
Unam est q̄ ipsam in celum leuat z dedu-
cit. Secundum q̄ vsq; ad deum eam ap-
propinquare facit. Tertium est q̄ donec
deus compleat illud quod petit non rece
dit. Ista tria notanter Eccli. xxxv. Oratio hu
miliantis se nubes penetrat. ecce primuz.
Et donec appropiet non cōsolabitur.
ecce secundū. Et non discedet donec respi
ciat altissimus. ecce tertiū. Quarto petiit
desideranter. qō notatur in clamore non tā
tum oris sed etiā cordis. Iste autē est cla
mor cordis de quo dixit dominꝰ Moysi.
Exodi. xiij. Quid clamas ad me? De isto
clamore dixit propheta. Clamauit in toto
corde meo. Et bene dixit in toto corde. Cū
enim in corde sint duo scilicet intellectus
z affectus. Illi clamant in toto corde qui
in sua oratione habent deuotionem z at-
tentionem. j. Corinth. xiij. Orabo spiritu:
orabo z mente. Illi clamant cū medio cor
de qui habent attentionem sz non sentiūt
deuotionem. Osee. x. Diuisum est cor eoz
ideo interibunt. Illi clamāt cuz nullo cor
de qui nec ibi habent intellectū per atten
tionem nec affectū per deuotionē. Mareī
vij. Populꝰ hic labijs me honorat: cor aū
tē eorū lōge est a me. Tales sunt de natu-
ra ranarū qz clamant ore, sed tamen sunt
in palude imūditie. ¶ Tertio fit mētio de
filia i qua erat magna vexatio diaboli cū
dicitur. Filia mea male a demonio vexat.
Anima hominis est filia dei per creatio
nē: sed diabolꝰ vexat eā per tentationem.
Male aūt vexatur per malā operationē
z sic que erat filia dei efficitur filia diabo
li. Maxime autē quādo habet in se super
biaz anaritiā z luxuriā: que tres filie dia-
boli nuncupātur. Diabolus em tres has
buit vxores siue concubinas. scilicet vani
tatem cupiditatem z carnalitatem. Et de
his tribus tres filias primogenitas ge
nerauit. Nā de vanitate genuit superbiā.
de cupiditate anaritiā. de carnalitate lu-
xuriā. Has aūt tres filias maritauit. Nā
superbiā maritauit tyrannis principibus
z prelatis. Anaritiam maritauit mercato
ribus senibus z aduocatis. Luxuriā mu
lieribus z iuuenibus petulantibus z viris
potentis. Istos aūt tres suos generos scz
superbos: auaros: z luxuriosos: diabolꝰ
verat in presenti per diuersa vitia z in fu
turo male verabit per diuersa supplicia.
Clamet igitur peccator z dicat. Filia mea
male a demonio vexatur. Diabolus tamē

ab eorum vexatione non cessat: nisi prius tres supradictas filias suas prius genitas occidat. Occidat igit supbus supbiã. auarus auaritiã. luxuriosus luxuriã et sic a domonio liberabitur. Hoc signatum est in Exo. xij. Ubi dicitur q pharao populũ israel dimittere noluit donec priogenita sũt occisa. Percussit inquit dñs omne primogenitũ, a primogenito pharaõis vsq; ad primogenitum captiue. Et omne primogenitum iumentorum. per primogenitũ pharaonis notatur superbia. per primogenitum captiue notatur auaritia que facit homines seruos pecunie. per primogenitũ iumẽtorum significatur luxuria que facit hominẽ bestialem. ¶ Quarto fit mẽtio de diabolo in quo erat malitiosa oppressio. Diabolus enim opprimit corp: vt sic veniat ad oppressionem anime. Ad quod ẽt vritur sex iaculis scz suggestione: delectatione: cõsensu: opere: cõsuetudine z necessitate. Sed ista sex iacula fideles debent vincere p sex arma. Prio p orationẽ q̃ est sagitta dei. ij. Reg. j. Sagitta ionathe nũq̃ abijt retrosũ Tũc sagitta orationis retrorsum vadit quãdo debili et tepido corde exit: quia talis oratio debiliter diabolũ percutit: iuxta illud ps. Sagitte parvulorũ facte sunt plage eorũ. Secundo p ieiunũ quod est tyriaca dei. Sicut enim scribũ Ambrosiũ. Salus hominis ieiuni ẽ venenum serpenti: sic ieiunium est venenũ diabolo, et tyriaca homini ieiunãti. Mat. xvij. Hoc genus demoniorum non ejcit nisi in oratione et ieiunio. Tertio vincitur per fidem que est scutum dei. Ephe. vj. Sumentes scutum fidei. ꝛc. Et bene dicit extinguere. Fides enim datur et mittitur in aqua baptismi. Et ideo in ipsa omnia tela ignea extinguũtur. Quarto vincitur p cõfessionem que est quasi incãtatio dei. Qñ enim sacerdos peccatorem absolvit: tunc diabolum incantare videtur. Sed de multis vr in ps. Sicut aspidis surde et obturãtis. Quinto vincitur per elemosynam que est lancea dei. Unde vr de elemosyna. Eccl. xxix. Super scutum z lanceã aduersus inimicũ suũ pugnabit. Sexto vincitur per humilitatẽ que est gladius dei q̃ ipsum supbum humiliat et vulnerat. ps. Tu humiliasti sicut vul. supbum. ¶ Quinto fit mẽtio de discipulis iiquibus fuit magna compassio: et ideo rogabant pro ea dicentes. Dimitte eam quia clamat post nos. Ex quo sperare debemus q̃ sancti orant pro nobis: si eorũ suffragia devote petimus. Qõ q̃dẽ ostendit autoritate rõne z revelatione. Autoritate q̃ habet. ij. Mach. Hic est qui multum orat pro populo z pro vniversa sancta civitate hierusalem. Hic est vere amator: et populi israel. Orant ergo sancti pro populo: ideo dicitur. Hic est qui multum orat pro populo. Orant p clericis: ideo subditur. Et vniuersa sancta civitate hierusalem: id est sancta ecclesia. Orãt p religiosis: ideo subditur. Hic est frater amator. Orant pro cõtemplativis: ideo dicitur. Et populi israel. Scõo hoc ostẽdit oratione. Si enim sancti tãte fuerunt charitatis q̃ pro nobis orabãt dũ essent in miseriis: manifestũ est q̃ mõ pro nobis orant dũ sunt i glia, cũ eorũ charitas non sit diminuta sed augmẽtata. In p̃senti ẽ ignis cuius amoris: in futuro aũt erit caminus charitatis. Esaie. xxxj. Ignis est in sion et caminus in hierusalẽ. Tertio hoc ostẽdit revelatione. Nã in festo oim sanctorũ. dum vir sanctus per revelationẽ vidit q̃ beata virgo et omnes ordines sanctorũ ad nos processionaliter accedebãt: et ipsum pro humano genere suppliciter adorabant.

¶ Sermo secundus.

ECce mulier chanea a finibus illis egressa clamauit dicens. Miserere mei fili dauid. Qñ aliquis ad aliquẽ regem debet accedere libenter secum ducit in sua societate quos amicos regis cognoscit. Ista igitur mulier ad christum volens accedere et sanitatẽ pro filia obtinere: illas secum virtutes assumpsit quas christo magis eẽ gratas cognouit, scilicet humilitatẽ patientiã fidẽ et compassionem. Siquidẽ humilitas fuit mater christi: patientia soror christi: fides filia xpi: compassio socia z familiaris xpi. ¶ Prio igitur accedit cũ humilitate que fuit mater christi. Et dicitur humilitas mater xpi: q̃ sicut dicit Bernar. Beata maria ex virginitate concepit. Quia q̃ enim virgo fuisset: si humilis non fuisset christum non cõcepisset. Istam igitur humilitatem ista mulier habuit: quam facto et verbo ostendit. Facto ipsum adorãdo: verbo catellis se cõparãdo micas pulando: fideles dominos suos vocãdo: se indignã mensa filiorum reputãdo. Humilitas autem multũ valet ad obtinendũ quod petitur. ps. Respexit i oratione hũilium: et nõ sprenit precẽ eorum. Huius autẽ mulieris humilitas multũ cõmẽdabilis fuit quia scz cũ ipsa esset alienigena et dei superbi, sciuit cõuersari humiliter cũ iudeis supbis, z humiliter cũ christo humili. Duo quidẽ humiles adinuicem pacificari possunt. Unus hũilis et vnus supbus pacificari possunt. Duo autẽ superbi pacificari non possunt. Duo enim corpora plana possunt adinuicẽ applicari. Corpus sphericum et corpus cõcauum possunt applicari adinuicem: sed concauum recipit intra se sphericũ. Duo aũt corpora sphe rica nõ possunt applicari nisi i pũcto. Sic etiam duo humiles et mansueti possunt adinuicem pacificari. ps. Audiant mãsueti et letentur. Unus hũilis et vnus superbus possunt adinuicẽ pacificari: quia hũilis intra humilitatem suam recipit et supportat illius tumiditatem. ps. Cum his q̃ oderunt pacem erã pacificus: cum loquebar illis impugnabãt me gratis. Duo superbi adinuicem pacificari non possunt. Pungere si quidem possunt: pacificari nõ possunt. Prouer. xiij. Inter superbos semper iurgia sunt. ¶ Secundo assũpsit secũ patientiam que fuit soror christi: q̃ ipsum nunq̃ deseruit: sed in vita et in morte et sociata fuit. Esaie. xlij. Tacui semper silui patiens fui. Ista autẽ patientia in tribus consistit. Potest enim iniuria homini irrogari aliqñ in temporali substantia: sicut faciunt raptores: et ista est patientia magna. Aliquãdo in fama sicut faciũt criminatores: et ista est patientia maior. Aliqñ in persona et ista est patientia maxima: sicut faciunt oppressores. Istã triplicem iniuriam non inferendam docet Johannes baptista dicens. Luce tertio. Neminẽ concutiatis: id est non litis oppressores in psona. Necq̃ calumniam faciatis: id est nõ litis criminatores in fama. Et contenti esto

te stipendijs vestris: id est non litis raptores in temporali substantia. Istam autem triplicem patientiam ista mulier habuit. Videbatur enim habere tres inimicos. scz christum: iudeos: et diabolũ. Christus enim quoddam verbum sibi dixit quod quoad apparentiã videbatur sonare in infamiã quando ipsam canem vocauit. Sed etiam ipsam talẽ iniuriã ipsa libẽter audiuit: qui sciebat christum hoc dixisse nõ causa iniuriandi sed probandi. Unde etiam amplius se humiliauit quando se catellum appellauit. Secundo autem habuit iudeos inimicos qui sibi maxie iniuriati sunt in terrena substantia: quia eam omnibus suis bonis spoliauerũt. Unde dicit Hilarius q̃ chananei terras in quibus iudei sunt priuincoluerunt: qui vltimo bello consumpti vel in loca vicina dispersi vel in seruitutem subiecti: nomen tamen suum seruauerunt. Ex illis autẽ ista fuit chananea que iudeis admixta creditur cognouisse ex lege christum ex semine dauid nasciturum esse. Marci autem septimo legitur q̃ erat syrophenissa genere. i. ex syria et phenicibus orta. Istam autem iniuriã. s. bonorum suorũ ablationẽ patienter portabat exemplo illorum de quibus dicitur Hebre. x. Rapinam bonorum vestrorum cum gaudio suscepistis. Tertio habuit ipsum diabolum inimicum qui sibi in persona iniuriam inferebat dum filiam suam male vexabat: quam vexationem suam propriam reputabat. Sed istam talem iniuriam nec libenter sicut primam nec patienter sicut secũdam: sed valde molestẽ ferebat. Sed q̃ christus eam reprehendit de hoc habuit magnam letitiam. Sed q̃ hõ bona sua rapuit de hoc habuit patientiam. Sed q̃a diabolus in domo sua habitaret de hoc patientiam habere non poterat. et iõ ad christum clamabat. Miserere mei fili dauid. Hoc est contra multos qui in aduersitatibus dei murmurant: in persecutionibus hominum blasphemant: sz si diabolus in domo anime sue habitat de hoc nõ curant: nec ad deum clamant. Qr ẽo ista mulier fuit sic patiens ideo obtinere meruit quod petiuit. Eccle. j. Usq; in tempus sustinebit patiens. ꝛc. ¶ Tertio assũpsit fidem que est filia christi. Fides enim

dia xpi dicitur: qr ab ipso in cordibus nostris generatur. Istam autem fidē ista mulier habuit magnaz. Unde dominus dicit ei. O mulier magna est fides tua. Tūc autem est magna quando est cum obtinendi fiducia: quando est operibus coniuncta: quando est charitati admixta: z quando est perseuerās et firma. Fides enim si nō est cum obtinendi fiducia habet dubietatē. Et ista est fides debilium, de qua dicitur Matth. xiiij. O modice fidei quare dubitasti. De hac fide ēē sit magna sic dicitur Matthei. xxj. Si habueritis fidem et non hesitaueritis. Si non operibus coniuncta habet ociositatem. Et ista est fides malorum xpianorū. Jac. ij. Fides sine operib⁹ mortua est. Si non est charitati admixta habet inutilitatē. Unde dicitur prime Corinth. xiij. Si habuero fidem ita vt montes trāsferā. ꝛc. Et ista est fides demonū qui charitatem habere nō possunt. De qua dicitur Jac. ij. Demones credunt et contremiscunt. Si non est perseuerans et firma habet pusillanimitatē. Et ista est fides instabilium, de q̄ dicitur Luc. viij. Ad tempus credunt z in tempore tētationis recedūt. Ista autem mulier habuit fidem magnaz his quatuor modis. Fuit eni cū obtinēdi fiducia: qr firmiter credidit et sperauit q̄ filiā suam sanare posset. Fuit operib⁹ cōiuncta: quia vacabat operibus misericordie, z corporalibus inēētum infirme filie sue seruiebat, et spūalibus inēētū orationibus insistebat. Fuit charitati admixta: tātam enim charitatem habebat q̄ infirmitatem filie propriā reputabat. Fuit p̄seuerans z firma quia sepe repulsa fuit: z tamē semper pseueranit. ¶ Quarto assūpsit secū compassionē que fuit socia z familiaris christi. Contrarie enim secū familiaritatez ex vtero et extra vterū. Job. xxxj. Ab infanita creuit mecū miseratio. ꝛc. Ista autez compassio dz radicari i corde per desiderium et affectionē: z dz ostēdi in ore per affabilem exhortationem: et dz impēdi in opere per miserationis exhibitionem. Ista triplex compassio ostenditur Esa. lviij. Cū effuderis esurienti aiam tuam, ecce cōpassio cordis. Et aiam afflictam repleueris. s. verbis bonis et consolatoriis, ecce compassio oris. Frange esu

rienti panem tuum, ecce cōpassio operis. Istam triplicem cōpassionē ista mulier habuit. Magnam quidē cōpassionē habuit in corde quando filie miseriam suam p̄ piam reputabat. Magnā in ore quando ipsam a diabolo vexari q̄rulosis vocibus clamabat. Magnā etiā in opere quando eius curationē tā importunis vocibus prospectabat.

¶ Sermo.iij.

Misereme[re] ne fili dauid, filia mea male a demonio vexatur. Si hoc proponeret viris in exemplū sanctos qui p̄esserūtur excusarē et dicerēt. Nō possumus sanctos imitari qui tot donis spūalibus sunt p̄uenti. Rursus si proponeret viris in exēplū aliquos viros deo fortes seruientes, se forsitan excusarēt z dicerent. Nos cū sum⁹ fragiles viros imitari non possumus. Nūc autē ablata est excusatio vtriusq̄, viris et femineis: dū ista mulier alienigenā debilē z infirmā in exēplū ponit virtutū addūxit: scz in exemplū orationis, sincere humilitatis, p̄funde fidei magne firmitatis atq̄ cōstantie. ¶ Proponit igitur proponit eā in exēplū oratiōis dicere. Tūc aūt oratio est sincera q̄n efficit ab alia que nullo peccato mortali est infecta. Talis erat oratio istius mulieris de qua dicitur q̄ egressa est a finibus tyri et sidonis. Tyrus interpretatur angustia. Sidon venatio tristitie qr peccatū et angustiā conscientie z ducit ad tristitiā nec eterne. Finis ho peccati sūt occasiones peccati: sicut malozū familiaritates: loca opportunitates respectus incauti: cupiditates hmōi a q̄b⁹ etiā est exēplū. Sūt aūt ista prima q̄tuor petā q̄ marie ofonē ipedierūt z ideo tam ab ipsis q̄ eozū finib⁹ exiuit. Primū est immūditia luxurie. Sicut enim aliq̄s oculos auerteret ab aliq̄bus spurcitijs: sic deus oculos auertit ab ofonib⁹ sordidis ab immundis. Esaie primo. Cū extenderetis manus vras auertā oculos meos a vobis. Manus eni vestre sanguine plene sunt, id est, immunditia luxurie. Secundum est cōpassio auaritie. Sicut enim auaritia auertit aures suas a petitionibus pauperum

sic deus auertit aures suas ab orationib⁹ auaroz. Prouer. xxj. Qui obtu. au. ad clamorē pauperis, et ipse clamabit z non exaudiet. Unde dicit Chrysostomus q̄ ideo pauperes stāt ante fores ecclesiarū ascisi dicāt. Si vultis q̄ deus exaudiat vos in orationibus vestris: exaudite nos in petitionibus nostris. Tertiū est rancor odij, qui enim cor suum claudit ab aliquo nolens eum diligere: deus auertit ab ipso cor suum non infundens sibi medelā gratie. Eccles. xxviij. Nō hoi fer̄nat irā et a deo q̄rit medelā. Jsidorus. Sicut nullum proficit in vulnere medicamentum si adhuc in eo sit ferrū: ita nihil proficit oratio eius q̄ iniurie seruat i pectore. Quartus est cōtemptus verbi dei. Qui em̄ a verbo dei auertit aurem corporis vel cordis ad audiendū vel intelligendum: deus auertit ab ipso aurē z cor ad audiendū. Prouer. xxviij. ¶ Qui declinat aurē suā ne audiat legē oratio eius erit execrabilis. Scdo proponit in exemplū magne fidei. Magna em̄ humilitas in ista muliere apparuit in hoc q̄ nō tm̄ canē sed catellum se notauit z peccatricē se esse recognouit q̄ catellū se esse asserūt: vñ postq̄ fuit iustificata xp̄s eā nō canē sed mulierē vocauit. Aug. Primus negauit z postea concessit qr cordis inspector mutatam eā vidit quā mundauit, et iō non ait. O canis magna est fides tua: sed o mulier. Mutauit vocabulum: qr mutatū vidit affectū. Dicitur aūt peccator canis multiplici ratione. Primo propter suā impudicitiā. Sicut em̄ canis etiā coram rege non erubescit facere feditatem suā: sic nec peccator coram deo erubescit perpetrare iniquitatem: cum tm̄ deus oia videat z cernat. Eccl. xxiij. Oculi dñi multo lucidiores super solem circūspicientes vias hominum. Scdo propter tracundiam. Canis em̄ si auribus trahit̄ fiat in trascitur. Prouer. xxvj. Sicut q̄ apprehendit canem auribus: sic qui irascit, z impatiens commiscetur rixe alteri⁹. Si q̄s vero cani blandit: mox cauda applaudit. Si quis aūt baculo vel lapide ei minet: territus fugit. Sic etiā stultus homo in re prehendentem se irascitur: et plus odit. Amos. v. Odio habuer it i porta corripientē. Sed blādientē et applaudētē diligit: et tm̄ dicit Esa. iij. Populeus q̄ tm̄ te

dicunt ipsi te decipiunt. Comminuentem et flagellantem timet: et se saltem timore compescit. Prouerb. x. Virga in dorso eius qui indiget corde. Tertio propter insatiabilitatē. ps. Famē patiēt vt canes. Peccator enim nunq̄ satiatur: sed vbiq̄ famē patitur. Nā quibus' patit famē ambitiosus: auarus famē diuitiarū: luxuriosus famē delitiarum. Quarto propter mordacitatē. Mordet em̄ et detrahit. Os em̄ detractoris est fetidū: quia aliorum immunditias semp portat in ore. ps. Sepulchrū patēs est guttur eozū. ꝛc. Itē est nocium qr i ore canis rabidi diffundit venenū. ps. Venenū aspiduz sub labijs eozū. Quinto propter reiectorū de oratione. Peccator em̄ ea que electi p cōfessionem iterū resumit p iterationē Prouerb. xxvj. Sicut canis q̄ reuertit ad vomitū suū: sic ipsudēs qui iterat stultitiā suā. ij. Pet. ij. Canis reuersus ad vomitum suū. Tales canes ab omnibus sunt canēdi. Phil. iij. Videte canes: videte malos operarios. Tales canes a societate bonorū sunt penit⁹ amouēdi. Eccles. xviij. Que cōmunicatio hominis sancti ad canem? Imo tales a ciuitate celesti penitus sunt excludēdi. Apoc. xxij. Foris canes et ipudici et venefici. ¶ Tertio nobis p̄ponit in exēpluz magne fidei. Quia enim magnam fidem habuit: ideo quod petijt impetrauit. Unde dixit et dominus. O mulier magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. Imo plꝰ obtinuit q̄s petiuit. Nam filie sue sanitatem petiuit corporis: et non solam obtinuit fil e corporis sanitatem: sed etiam mentis iustificationem z subijpsi plenā cōuersionē. Sepe enim p̄pter fidē magnā petentis plus deꝰ exaudit et plus concedit q̄s petat. Sed notādū q̄ aliquando deus exaudit ad volūtatez: sed non ad vtilitatem. Sicut medicus infirmos desperatos ad volūtatē exaudit: quia quicquid volunt concedit. Per istum modum christus exaudiuit demones petentes mitti i porcos. Marci q̄nto. habuerūt quidem suam voluntatē: sed nullam assecuti sunt ex hoc vtilitatem. Taliter deus exaudit aliquos in hac vita de quoz̄ salute desperat: dans eis cuncta que volūt. Et ideo timēdum est quādo homini ola ad nutum succedunt, ne hoc sit eterne re-

probationis signū. Greg. Cōtinuꝰ successus temporalium euidentissimum est reprobationis iudiciū. Aliquādo vero deꝰ exaudit ad vtilitatem: sed non ad volūtatem. Sicut medicus infirmo vinum petenti de cuius salute non desperat vinum non concedit in hoc enim procurat suam vtilitatem: licet suam non compleat voluntatem. Per istum modum exaudiuit dominus paulum petentem stimulum amoueri. Est enim exauditus ⁊ non est exauditus. Non enim est exauditus ad voluntatem: quia non est factum quod volebat. Est autem exauditus ad vtilitatem: quia ad obseruationē humilitatis hoc vtile sibi erat. Aliquando autē deus exaudit vtroq; mō s. ad voluntatem ⁊ vtilitatez Sicut medicus infirmum qui iam conualuit petentez vinum ⁊ carnes exaudit: ⁊ sibi ista concedit in hoc enim ⁊ suā voluntatem complet ⁊ suā procurat vtilitatem: quia sibi vtile est vt amodo vino vtaꝝ ⁊ carnibus reficiatur. Sic exaudiuit deus apostolos qui infra ascēsionēet pēthecostē oratiōibus vacabant: vt eis spiritussanctus mitteretur. In hoc enim ⁊ eorum completa est voluntas ⁊ multiplex pcurata vtilitas. Aliquando vero deus exaudit ꝯtū ad ⁊ vtilitatem ⁊ voluntatem: ⁊ etiam supra postulationē. Et sic exaudiuit salomonem. Ipse esū petebat sapientiā, ⁊ deus sibi respōdit q; etiam sapientiā dabat: ⁊ insuper diuitias ⁊ gloriā cumulabat. vt habetur. iij. Reg. iij. Aliquando vero deꝰ neutro mō exaudit nec ꝯtum ad voluntatem: nec ꝯtū ad vtilitatem: sicut patet in antiocho sceleratissimo. de quo dicitur. ij. Mach. ix. Qui in tantam calamitatē incidit vt carnes eius efluerent, ⁊ vermes de eius corpore scaturirent. Unde subditur. Orabat sceleſtus deū a quo non erat miam cōsecturꝰ. ¶ Quarto proponit nobis in exemplū firme constantie. xp̄s esū primo ad eā se habuit dure: qū nihil sibi respondit acsi esset excōicata. Deinde se habuit durius: qū dixit q; nō erat de ouibus dei: ex quo relinquitur quod erat ouis diaboli. Deinde se habuit durissime quando eam canem appellauit. Quę aūt est mulier tā patiens que nō plurimum turbaretur si quis ei tanꝯ excommunicate loqui nollet: si quis eaz ouē diaboli appellaret: si quis eam canē dicere. Qualisq; apud se lateat, ptum illata probat. Ista aūt a deo taliter reprehensa non murmurauit: non turbationē ostendit: sed potiꝰ reprehendenti ꝯsensit ceras. Etiā dñe. Nā ⁊ catelli edūt: ⁊c. Sē esū quidam que qū reprehenduntur, sunt cera mollis: alij tanꝯ lapides, alij sū Cera mollis qū tāgit statum cedit ⁊ se ci pmittit. Sic multi sunt adeo māsueti sitāgūtur. i. reprehenduntur: statim obedūt ⁊ ad omne bonū se duci permittunt. quoruz psona dicit propheta: Factum cor meū tanꝯ certa li. Alij sunt sicut lapides. Lapis esū sitāgit non cedit: sed tāgētē nō ledit. Sic etiā multi qū reprehenduntur non cedūt. i. se nō corrigūt: sed sua duritia cōsistunt. Iuxta illud Job. Cor eius indurabit sicut lapis. Unū nō hītiqt se reprehēdētes nō ledunt. i. nocent. Alia maledictiōis in eos non inferunt. Alij sunt sicut spine, que si tangūtur non cedūt ⁊ insuper tāgētes pūgūt. Sic sunt multi duri ⁊ tā impatiētes q; si reprehendantur non se corrigunt ⁊ insuper verba contumelie in se reprehēdētes inferūt. Et ideo oportet q; reprehendentes armēt se fortitudine patiētia: possessiōe dñica: ⁊ charitate ignita. Ista autem triplex armatura contra eos spinosos tangitur. ij. Regū. xxiij. Uiri sacratores aūt quasi spine euellentur manibus: que nō tolluntur manib⁹. Et si quis eas tāgere voluerit armabitur ferro, ⁊ igno lāceato. igniq; succense cōburent penitus ad nihilum. Tales esū viri spinosi non tolluntur manib⁹. i. non sustinent q; reprehendātur ab aliquibus. Et si quis eos voluerit tangere. i. reprehendere oportet q; armet se lorica ferrea. i. forti patientia. Unde dicitur armabitur ferro. Oportet etiā q; armet se dominice passionis memoria: ideo subditur. Et ligno lanceato. Iste enim lignum est christus: de quo dicitur in ps. Erit tanꝯ lignum quod plantatum est secus decursus ⁊c. Istud lignū fuit lanceatum. i. in cruce lancea perforatū. Oportet etiam q; armet se charitate succensa. per quam comburentur ⁊ annichilent omnia verba maledictionis ab illis viris spinosis prolata: ⁊ ideo subditur. Igniq; succense cōburētur vsq; ad nihilū. Ista igitur mulier tante fuit patiente atq; constantie q; licet sepe fuerit exasperata ⁊ repulsa: tñ nec ad modū spine verba maledictiōis ptulit: nec ad modū lapidis dura: extitit: sed ad modū cere a christo se duci pmisit.

¶ Dñica. iij. in. xl. Sermo primus.

Erat Jesus ejiciēs demoniū: et illud erat mutuz. Luce. xj. Qz diabolus ⁊ maxime isto tēpore fideles tentare: non desinit: ideo in his tribus dominicis ecclesia sollicitos ⁊ attentos eos reddit: vt ab eius insidijs ⁊ astutijs caueant. Eorum autem quos tentat quatuor sunt genera. Quosdaz namq; tentat sed nequaq; superat sicut viri spirituales ⁊ fortes: quoruz tentatio significat per tentationes christi quenquidē diabolus tentauit sed nequaq; superare potuit. Alios tentat ⁊ superat ⁊ per diuersa vitia vexat sicut sunt in peccato existentes: quorum tentatio significatur per ista demoniacum de quo dicitur. Erat Jesus ejiciens demonium. Alios tentat et superat ⁊ vincit ⁊ ab eis postmodum ejicitur: sed tamen ad eos adhuc redit: sicut sunt recidiuātes horum tentatio significatur per illud qō dz. Cum immundus spiritus exit. ab ho. ¶ Circa illud autem miraculuz quatuor tanguntur. s. demonis electio: calumniatorum confutatio periculosa recidiuatio: ⁊ nostra instructio sine informatio. ¶ Circa primū notandum q; iste demoniacus nō tantum erat mutus sed etiā erat cecus vt dicitur Math. xij. Et secundum Chrysō. similiter erat surdus: quia secundum eundem omnis mutus naturaliter surdus est. Et facit diabolus ad modum latronis qui aliquam domum spoliare desiderans ipsam domum silenter ingreditur ne quis eum audiat: lumen extinguit ne quis eum videat: et os obstruit ne quis clamet vel auxilium petat. Sic diabolus in domum anime ingressus claudit auditū cordis ne audiat verbū dei: ex tinguit lumē fidei: ⁊ obstruit os ne emittat confessionē peccati. Et si ejicit sur ingreditur intus ⁊ furat in aia bona proposita: ⁊ egredit extra ⁊ furat omnia bona opera in corpore. Osee. vij. Fur ingressus est spolians intus: latrūculus foris. ¶ Circa secū dū, scz cōfutationem calūniatoꝝ qui dicebant xp̄m in beelzebub principe demoniorum ejicere demonia. ¶ Notādum q; christus ostendit p quatuor rōnes nō esse vera que dicebant. Prima sumit a parte demonum, ⁊ est talis. Si in aliqua familia vel ciuitate vel regno diuisio oritur: oportet q; cadat et ad nihilum redigatur. Si igitur demones se mutuo expellant sibūpsis cōtrarij sunt: ⁊ cum tam fuerint plurēs quinq; milia annoz q; sunt creati: iā debuissēt esse destructi et ad nihilum redacti. Sed qz videmꝰ q; stāt: ⁊ malitijs suis regnāt: nō sunt sibūpsis contrarij: nec mutuo se expellunt. Ista ratio euacuatur per illud qō dicit Hieronymꝰ. Cōcordia parue res crescunt: discordia maxime dilabuntur. Secunda rō sumitur a parte apostolorum et indeoruz. ⁊ est talis. Filij vestri. i. apli mei de vobis progeniti demones expellūt virtute nominis mei. Filij et iā vestri. i. exorcisti vestri: demones expellūt virtute exorcismi. Ego aūt eū cio in digito dei. i. virtute spūssancti. Si igitur illorum ejectionem deo attributis: meam quoq; similiter deo attribuere debetis. Ista ratio euacuatur p illud qō dicit magister in Hystoria scholastica. q; Salomon fecit quosdā exorcismos p quos exorcizte indeoz demones expellebant. Un refert Josephus se vidisse quēdā exorcistā indeū captū ⁊ ad vespasianū imperatorem dū esset in obsidione hierusalē adductū: ⁊ quēdā demonē ejecisse. Et vt hoc comprobaret peluim aqua plenā afferri fecit: p cipiēs demonio q; dū exiret everteret eā, qō ⁊ factum est. Ideo inquit xp̄s. Ipsi filij vestri iudices vestri erunt. Nam apostoli erunt eoruz iudices per sententie approbationem: ⁊ exorcistę per melioris vite comparationem. Sed si vos crederetis q; ego in digito dei. i. spiritussancto ejicio demonia: profecto talis fides esset vobis via per quam ad regnuz dei peruenireris. Dicitur autem spiritussancti digitus: quia in homine est corpus

Universidad de Deusto Biblioteca

z brachium cum manu et digitis. Corpus aūt est p se: brachiū vero cū manu ꝓcedit a corpore. Dignius vero ꝓcedit ab vtroq; z tñ ad omnia sunt eiusdē mature. ꝑ igit est tāq; corpus: qz a nullo est. Filius est tāq; brachiū z manꝰ patris, qz ab illo ꝓcedit: et pater per illum omnia opaī. Spūs sanctꝰ est tāq; digitꝰ q̄ ꝓcedit a patre z filio: z quo etiam omnia bona dantur: z tñ oēs sunt eiusdē essentie. Tertia rō sumit a parte xpi z ipsi⁹ diaboli. z est talis. Diabolus em̄ tāq; fortis armatus mundū tanq; castrum tenebat et pacifice possidebat: qz nullus contradicere sibi poterat. Sed ego fortior illo ipsum superaui: castrū cepi: domonē alligaui: arma sua id est tentamenta ꝓfregi: spolia id est sctōs ꝓpes q̄ arāt in limbo eripui z diuersis mūnib⁹ eos distribui. Ex quo igitur sum eo fortior z eum vincō z ligatū teneo: eius auxilio vel fauore non indigeo. Ista rō imitat ꝑ illō. ij. ꝓpe. ij. A quo em̄ q̄s superatus est, huius z seruꝰ est. Itē ꝑ illō Hiere. xlvj. Fortis impegit in fortē z ābo pariter cōciderūt. Ceciderit sed christꝰ sed mox resurrexit. diabolus cecidit sed resurgere nunq; valebit. Quarta ratio sumitur similiter ex parte christi z ipsius diaboli. z est talis. Ego et diabolus habemus cōtrarias volūtates z contrariā operationē. Habemꝰ quidē voluntatem contrariam qz q̄ non est mecū cōtra me est. Ipse em̄ mecū nullo in voluntate cōuenit. sed contraria vult eorum q̄ ego volo. Ego em̄ volo omne bonū, ille omne malū. Ego amo humilitatem, illud superbiā. Ego diligo caritatē, ille luxuriaz. Habemus etiā contrariam operationem: qz qui non colligit mecū dispergit. Ego colligo z cōgrego homines ad fidei vnitatē. ille dispergit per errorē z schismatū varietatē. Ego cōgrego ad vinculum charitatis. ille dispergit p odium rācoris z litis. Ego congrego ad virtutes. ille dispgit ad vitia. Illa rō adimit ꝑ illud q̄ ꝺr. Matt. vj. Nemo pōt duob⁹ dñis seruire: scilicet cōtrarijs sibijsp̄s z cōtrariis ꝓpsentibus. Tertio ponitur q̄s sit periculosa recidiuatio. Dicitur em̄ q̄s recidit ab hoc cū dicitur. Cum immūdus ispūs exierit de homine ꝛc. Et ꝓtest intelligi de insensus. Et continuatur ad superiora: vt sit sensus. Vos dicitis q̄ ego eiicio demonia virtute demonum: sed ego possem ꝓbare vobis dicere q̄ vos prius habebatis vnum demonem. s. ante legem qui vos faciebat idolatrare: modo autem habetis septē omnes qui vobis suadent vt me de beata ꝓsequar z occidere. Vel pōt intelligi de recidiuātib⁹. vt sit sensus. Quāuis diabolus viscerum tamen nullus de se confidat: quia multam adhuc habet potestatem quando immundꝰ spiritꝰ exierit ab homine aliquo penitentie: vadit ad aliquos ꝓfectiones z inueniens eos sine humore virtutum redit ad primos, quos inuenit mundatos interius per contritionem: et ornatos exterius per satisfactionem: z tūc admit omnes modos tentandi: z tam meliter eos tentat q̄ sepe vincit z superat. Dicunk aūt demōes spūs immūdi: vt affectent diligūt immūda: vel ꝓsuasiōe qz suadent immūda: vel habitatiōe qz inhabitāt immūda corda. ¶ Quarto circa istō miraculū ꝓpositur nra instructio. Instruimur em̄ q̄ ꝓ demon tunc eiectꝰ est corporaliter: tūc ꝑ a nobis eiiciamus spiritualiter. Periculū em̄ est quando permittimꝰ demonē in dibus nostris habitare. Sicut enim dicit Inn. quartus in quadam decretali vbi quitur de iudeis et saracenis. Tria sūt que malam exhibent remunerationem ꝓpitibus suis. s. mus in pera. ignis in fornace z serpens in gremio. per murē significatur petm̄ superbie. Iste mus superbie ascendit in lum: z in angelis sic oia bona corrosit demones eos fecit ꝓperit autem superbie tres filias. scilicet vanā gloriā accidiā z inuidiam. Primā scilicet vanā gloriā accidiā misit z paradisum ad primos parētes: z sic eos corosit q̄ nihil boni in eis dimisit. Aliam scilicet accidiā misit ad eosdē. Dei enim posuerat eos in paradiso vt operarentur: sed diabolꝰ inuenīēs eos ociosos aggressus est. Tertiā scilicet inuidiā misit in mundū inter duos fratres: z sicut Cain omnem fraternum amorem corrosit q̄ fratrem occidit. Tāndē mater z filie sic totum mundum occupant z corrodunt q̄ residuū superbie corrodit vana gloria: z residuū vane glorie corrodit inuidia: et residuum inuidie corrodit negligentia. Johel. i. Residuum cruce comedit locusta: residuum locuste comedit bruchus: z residuū bruci comedit rubigo. Eruca nascit de oleribus z ea comedit: et significat superbiā que nascitur de bonis operibus z ea cōsumit. Locusta ꝑm Joel. ꝺr quasi lōga hasta: z significat vanā gloriā que tāq; longa hasta oēs percutit. Bruchus est fetus locuste anteq; hz alas: et est grauior q̄ locusta: qz iacens in vno loco radicitus oia cōsumit: z significat inuidiā: q̄ iacens in corde inuidi etiam si foris se non extendat vel ostendat ipsum corrodit. Rubigo significat accidiam qz animꝰ hominis dum non exercetur rubiginosus efficitur. Per ignē in sinu intelligit peccatum auaritie, ignis enim cum ligna apponunk semp augetur: si subtrahant diminuitur: si totaliter auferant extinguitur. Sic est de auaritia. Quanto em̄ quis diuitijs magis multiplicat: tanto auaritiaz magis inflāmat. Eccli. xvlij. Secundū ligna silue sic ignis exardescet. Quando autē q̄s paucis peribus largiēdo diminuit: tūc ignis auaritie refrigescit. Istam diminutionem docebat faciendam Luc. xj. Quod superest date eleemosynā: z ecce oia mūda sunt vobis. Qui autē quis ex toto diuitias abiicit z ꝓtēnit: tunc iste ignis penitus deficit. Prouer. xxvj. Cū defecerint ligna extinguetur ignis. Per serpentē in gremio significat petm̄ luxurie q̄ venenū diffundit. Fugienda est igitur vicinitas serpentis. i. familiaritas mulieris. Hiero. Nulla securitas e vicino serpēte dormire: potest enim fieri vt aliq̄n non mordeat: et potest fieri vt aliq̄n mordeat. Idem. Quis vnq̄ iuxta serpentē securus dormiuit? Nā et si aliquando non mordeat: timore tamē solicitat. Malus autem est perire non posse q̄ iuxta periculum non perisse. Tūc igitur iste serpens venenū diffundit: q̄n malā cōcupiscentiā accēdit. Est autem venenū frigidū: amarū: z caloris extinctiuū. Sic luxuria ꝺr frigida quia ignez diuini amoris extinguit. dicitur amara qz in conscientia amaritudinem facit. dicitur caloris extinctiua qz animā occidit. Qui antē est taliter venenatꝰ debet facere sicut cernus: q̄ postq̄ cū serpente pugnauit et venenū hausit ad fontem subito currit. Sic talis ꝺz currere ad fontem lachrymaz. per lachrymas em̄ deponet omne venenū. ꝓs. Sicut cerꝰ desiderat ad fontes aquarum. ꝛc.

¶ Sermo secundus.

Et cum eiecisset demonium locutus est mutus. Ubicūq; abūdat demonis malitia: ibi abundat z superabundat diuina clementia. In isto enim demoniaco multum abundauit malitia demonis quia eum tenebat obsessum z ipsum fecerat mutū z cecum. z etiam (secundū Chrys.) surdū. Sed dei mia intantum in ipso abundauit q̄ demonia de obsesso eiecit: loquelā sibi restituit: luminā recuperauit: auditum reseruat. per hūc igitur hominē sic curatū intelligere possumꝰ peccatorem iustificatū. Cui deus specialiter quatuor supradicta beneficia cōcedit. Primū est q̄ diabolū ab eo expellit. peccatorem em̄ diabolum in domū anime sue cōcipit: sed xps ipsum tanq; malū pensionarium expellit. Sunt aūt quatuor cause propter quas potest q̄s de domo cōdicta expelli. vel ante q̄ā do pensionem nō soluit: aut q̄n dominum in prauā officinā cōuertit: aut quando dom⁹ ruinā minatur z reparatione indiget: aut q̄n dñs domꝰ habitatiōe caret. Propter istas quatuor causas diabolꝰ iuste de domo dei potest expelli. Primo: qz peccatorem ꝓhibet nē persoluat pēsionem. Deus em̄ dicit hominibus de quib⁹ vult pensionem hre: scz corpus, z animam, z res temporales. Nam de corpore vult hre ieiunia: de aia deuotas orationes: de reb⁹ eleemosynas largitiones. Diabolꝰ aūt ꝓhibuit ieiunium: qz sibi est venenū. Sic etiā dicit Rabi: Sputum hois ieiuni est venenū serpēti. Prohibet orationes: qz sibi sunt incēdia. Tob. vj: Cordis eius particulā si sup carbones imponas: fumꝰ eius extirpat omne genꝰ demoniorū. Prohibet eleemosynā: qz est lāncea z iaculum. Unde dicitur de eleemosyna. Eccli. xxix. Super scutū potētie: z super lanceā aduersus inimicū pugnabit. Qui aūt nō potest soluere istas tres pēsiones, saltē soluat duas. Unde ꝺr Aug. in lib. homel. Nō dicāt christiani; comedam⁹ z bibam⁹: cras em̄ morieminur; sz dicant, ieiunemus z doneminus z orem⁹; cras em̄ morieminur. Qui aūt non pōt dicere ieiunem⁹, saltē dicant donemus z oremus. Ipsa enim duo scz eleemosyna z ieiu

animū, oratiōnē deducunt in celū. Uñ dicit ipse Aug. sup psal. Uis ad deū volare oratiōnē tuam, facilli duas alas: scz ieiunium z eleemosinā. Secūdo debet expelli: quia domū dei in turpez officinā quertit. Facit de ea stabulum dū ponit in ipsa immūditias oim petōz. Juxta illud Apoca. xviij. facta est babylon habitatio demoniozum quos ad petīm auaritie. Sicut eīm demones nō cessant alas decipere: sic nec auari pauperes defraudare. Et custodia ois spūs immūdi quoad petīm luxurie. Et custodia ois volucris immūde: ḡad petīm supbie. Istud etiā signat Act. xj. vbi dr q Petrus vidit linteum in quo quadrupedia z serpētia terre z volucres celi erāt. per quadrupedia intelligit petīm luxurie qō in corpore exercet: q ex quatuor elemētis cōponitur. per serpētia terre intelligit peccatuz auaritie: qr auari semp terrenis incūbūt. per volatilia celi intelligit petīm supbie: qr superbi sup alios semp volare volūt. Tertio dz expelli: qr domuz dei destruit, z oportet q reparet. Deus eīm edificauit domū aie de lapidib⁹ q̄dris z in quadro. Esa. ix. Lateres cecidērūt: sz quadris lapidib⁹ edificabim⁹. Apoca. xxi. Ciuitas in quadro posita est ista quadraturā faciunt fides, spes z charitas, z bona opa. Etc. Quātum credis tm speras: q̄tum credis z speras tm diligis: q̄tuz credis z speras z diligis, tm bene operaris. Istaz quadraturā diabolus nitit destruere, dum fidem spem charitatez z bona opera laborat auferre. Juxta illō Job. j. Uētus venit a regiōe deserti cōcussit quatuor angulos domus. Sed debet q̄libet resistere, z de fide facere scutum. Ephe. vj. In oib⁹ sumētes scutuz fidei. De spe galeā: et de charitate loricā. j. Thes. v. Jnduti loricā fidei z charitatis: z galeā spē salutis. Opera aūt xpi dz ponere sup oia arma tanq̄ regis insignia. Rom. xiij. Jnduimini dñm nostrū ie sum xpm. i. cōuersationē et opera dñi nri iesu christi. Quarto debet expelli qr de⁹ domū ipsam aie vult inhabitare. Dom⁹ aūt aie habet tria solaria. Unū superi⁹ scz spiritū: aliud inferius scz corpus: z tertiū medium scz aiam. De his trib⁹ solarijs dr. j. Thessa. v. Ipse aūt deus pacis sanctificet vos per oia: vt integer spūs vester z aia z corpus sine q̄rela in aduētu dñi nri xpi seruet. Deus eīm i superiori solario in spū habitat, qñ ipse spūs vacat sup cōtemplatiōi. Tūc ad eū venit z mānsionē apud eū facit. Job. xiij. Ad eum veniem⁹ z mansionē apud eum faciemus. Habitat in solario medio. i. in aia qñ ipsa aia immūdit interne mūdatiōi. Sap. vij. Per nationes in alias sanctas se transfert. Sanctus eīm idē est quod mundū. Habitat in solario inferiori. i. in corpore qñ ipsum corpus exercitatum intēdit mortificationi. Jnde illud Gala. v. Qui aūt sunt xpi, carnē suā crucifixerunt cum vitijs z concupiscētijs. Eiusdē. vj. Ego enim stigmata dñi iesu in corpore meo porto. j. Cor. vj. Glorificate z portate deū i corpore vro. Propterea dr in psal. Meditatus sum nocte cum corde meo. ecce spūs superna cōtemplatio. Et exercitabar. ecce corporis maceratio. Et scopebaz spiritū meū. ecce aie interior mūdatio. ¶ Sōm beneficium est q̄ deus peccatori lingā aperit. Deus quidē deo homini linguā ad tria officia: scz vt deo laudaret. Esa. xlij. Populū istū formauī mihi: laudē meā narrabit: vt primū ei⁹ ficaret eiusdē. i. dñs dedit mihi linguā eruditā: vt scirem sustētare eū qui lapsus est ꝓbo. Et vt coram deo se reprehenderet et accusaret. Job. xlij. Idcirco me reprehendo et ago penitētiā, peccator aūt linguā sua ad illā tria officia non vtitur: z ideo recte mutus vocatur. Primo eīm deū non laudat: sed p mala opera ipsum blasphemat. Unde ꝓpheta oēs creaturas inuitat ad laudādum deum, inter ceteras inuitat dracones infernū, z serpētes dicēs. Laudate dñz de terra dracones: z oēs abyssi. Jtē Serpētes z omnes volucres pennatę. Nunq̄ aūt inuitat peccatorē ad laudandū deū, nec supbos, nec auaros, nec luxuriosos: qr tales deū nō laudāt, sed blasphemāt. Et ideo videtur esse petiores q̄ serpentes, q̄ dracones, q̄ infernus. Secūdo dr mutus: qr primum non edificat, sed potius scādalizat. Eccli. xxviij. Lingua tertia turbauit eos ꝓmoult z dispersit illos de gēte in gentem. Tres eīm sunt lingue: scz divina q̄ est loqui ea que ad salutē eternā spectant. Unde dicit Petrus Joan. vj. Uerba vite eterne habes. Et ista est lingua viroz ꝓfectoz. Scōa est lingua hūana: cui⁹ est loqui de mūdo z ō his q̄ reḡrit mū dana necessitas. j. Job. xiij. Jpi de mūdo sunt: z ideo de mūdo loquunt: z mūd⁹ eos audit. Et ista ē lingua ipfectoz. Tertia est lingua diabolica: cuius est ōtrahere z mēdacia dicere. Job. viij. Cū loquit mēdaciū, ex ꝓpijs loquit. Uui⁹ ēt ligue ē discordias seminare. Jpe eīm diabol⁹ discordias seminauit inter se z deū: deide iter deū z hoiez. Quo tidie aūt semiat iter hoiez z hoiez. Et ista est lingua ōtractoz z malignātiū. Illi igit loquunt lingua pima. i. divina q̄ primū edicant. Illi loquunt lingua scōa. i. hūana q̄ negocia hūana z secularia tractāt. Illi lingua tertia. i. diabolica q̄ discordias seminat. Ista aūt lingua tertia nō solū primos cōturbat, sz ēt sepe mīmonū sepat. Eccl. xxviij. Lingua tertia mulieres viratas deiecit: z pauit eas laboribus suis. Tertio peccator ē mut⁹ qr de suis ꝓctis i ꝓfessiōe se non accusat: cū tñ dicat Prouer. xviij. Jm alia literā. Just⁹ i ꝓncipio accusator ē sui. Petīm eīm hz ꝓncipiū. s. malā delectationē z cogitationē: hz z mediū. s. malū ꝓfectuz: hz z finē. s. malū op⁹. Just⁹ aūt nō tm ꝓficit mala opa: sz ēt malū ꝓfitet ꝓfectuz, malas delectatiōes z cogitatiōes. ¶ Tertiū bñficiū est: qr de⁹ peccatori lumē restituit. Signū aūt q̄ ipe sit illumiat⁹ est q̄ videt añ z retro, a dextris z a sinistris. Sicut dr Apoc. xiij. Decies aialib⁹ q̄ plena erāt oculis añ z retro: z i circuitu, i. a dextris z a sinistris. Jlle hz oculos retro q̄ ꝓsiderat z cogitat ꝓcta sua q̄ fecit: z ide hz dolorē. Esa. xxxviij. Recogitabo tibi oēs annos meos. etc. Jlle hz añ se: q̄ videt z cogitat dei iudicia, z ide hz timorē. ps. A iudicijs eīm tuis timui. Jlle hz a dextris q̄ videt z cogitat mūdi ꝓspera q̄ sūt caduca z vana: z ad ea nō allicit, p amorē fz resilit p sperationē. Naum. iij. Dis q̄ viderit, resiliet a te. Jlle hz a sinistris: q̄ videt mūdi aduersa q̄ sunt ḡrenia z pilia. Et ideo nō frāgit p ipa z pilia dr. ij. Cor. iiij. Jd eīm q̄ i ꝓsti ē momētaneū etc. Hic est q̄ filij israel (vt habet Exo. xviij) cū egyptios fugerēt, habebāt retro se nubē ꝓdefaz: añ se colūnā lucidā: Qui igit vult euadere ꝓsecutiōes egyptiorum. i. demonū, habeat post se nubē tenebrosā. i. petōz suoz ꝓsideratiōnē ꝓtinuā. Petā eīm sunt tenebrosa: qr aiam obscurā faciūt. Et sunt nubes: qr oratiōes nostras ne ad deū ꝓueniāt ꝓpedūt. Thren. iij. Opposuisti nubē tibi ne trāseat oratio. habeat añ se colūnā igneā. i. iudicioz diuinoz cōsideratiōnē assiduā. Illa eīm colūna erat alta: qr a celo vsq̄ ad terrā ptēdebatur. z erat recta. Sic dei iudicia z sūt ꝓfunda. ps. Judicia tua abyss⁹ multa. Et sunt iusta z recta. Apoca. xix. Uera z iusta sunt iudicia ei⁹. Habeat a dextris z a sinistris mare tanq̄ murū. Mare significat mūdū: q̄ tūc est tanq̄ mur⁹ a dextris q̄ nō pōt p ꝓspera aiam mouere ad itēperātiā. Tūc est tanq̄ mur⁹ a sinistris q̄ nō pōt p aduersa frāgere animū p impatiētiā. Sic z minister docebat apl's. ij. Cor. vj. p arma iustitie a dextris z a sinistris. ¶ Quartū bñficiū est qr petōri auditū restituit. Peccator aūt ē surd⁹: nō audit deū admonentē: nec deū benefacientē, nec deum cōminātē nec deū ispirātē. Propter ista ḡtuor ꝓqueritur dñs ꝓuer. j. Uocaui z renuistis, ecce qr nō audit deū admonētez. Extēdi manum meā: nūta sz bñficia porrigēdo: z nō fuit q̄ aspiceret. ecce qr nō audit deū bñfaciētē. Despexistis omē ꝓsiliū meū: q̄ scz vobis ispirabā. ecce qr nō audit ispirātē. Et increpationes meas neglexistis. ecce qr nō audit deū ꝓminātē. Tūc aūt iste surd⁹ auditū recipit q̄n deū sic loquentē audit: iuxta illō ps. Audiā quid loquat⁹ i me dominus deus etc. ¶ Sermo tertius.

Jacobus persecutiōes egyptiorum

Abeelzebub princip̄e demoniorum ejecit demōia. Propriū est hoim iuidoz semp pboz vitā infamare: aut ꝑba querere: aut opa denigrare. Jō isti pharisei q̄ xpo insidebāt nitebant⁹ ei⁹ vitā infamare dicētes. Joh. ix. Nos scim⁹ qr hic hō pctōr ē. Laborabāt ei⁹ ꝑba querere sicut: ptz Mat. xxij. q̄n ei dixerūt. Magister scim⁹ qr verax es. etc. Studebāt eius opa denigrare: sicut ptz hic vbi erectionē demonū q̄ xp̄s i ꝑtute dei faciebat: beelzebub attribuebāt q̄ ꝓncipē demoniorum appellabāt. ¶ Notandū aūt q̄ cultor idolatrie ꝑm Jsid. a Nino rege assyriorum ou

habuit: q̄ de morte Beli patris sui itantū doluit q̄ honorē suū statuā erigi fecit: et diuinos honores sibi exhiberi instituit: ac oēm offensaz ad ipsaz statuā fugiētib⁹ remittere ꝓsuerit. Ad hui⁹ similitudinē diuersi diuersas statuas erigebāt: z diuinos honores eis ꝓpēdebāt. Et sic idolatrie cult⁹ excreuit: z ꝑ sua idiomata q̄libet nomia dāt suū idolū. Nā babilonij dicebāt bel. Palestini baal. Beelzebub aūt nulli⁹ idoli nomē erat: sz iudei vni⁹ dei cultores vicinū sibi idolū achārōitaꝝ decisiōis causa sic nolabāt. Et sonat vir muscarū ob foꝛdes immolatitij sā guinis aialiū i tēplo quē musse sequunt. Asserebāt aūt iudei i idolo habitare demōiox ꝓncipē. Uidēdū ē igit circa hec q̄ sūt ꝓncipes irer demões z q̄liter expellant. ¶ Circa ꝓmū notādū q̄ demones habēt sua officia valde ordinata in malū. Est em̄ vn⁹ demō q̄ ꝑest supbie et vocat lucifer, de q̄ ỏr Esa.xiij. Quō cecidisti ỏ celo lucifer q̄ mane oriebar̄? Qui dicebas i coꝛde tuo. In celū ascēdaz: sup astra celi exaltabo soliū meū. Ecce ist̄a superbia. Et iste hz multos satellites q̄ eum iuuāt. Et mlt̄os subditos q̄b⁹ ꝓncipat sez oēs supbos. Job.xli. Ipe ē rex sup oēs filios supbie. Alⁱ⁹ ē q̄ ꝑest luxurie z ille vocat asmode⁹: de q̄ hr̄ Tob.iij. q̄ iterfecit septē viros sare anteq̄ ad eā accederēt. Iste em̄ demō odit legitimū mr̄imoniū et ō ꝓ hūc modū volebat trahere hāc puellā ad foꝛnicatiōis vitiū: vt sez postq̄ nō poterat legitimo mr̄imonio uti cogeret i foꝛnicatiōnē labi. Et iste ỏmō mlt̄os hz satellites q̄ sibi assistūt. Et multos habet subiectos: oēs sez luxuriosos. Quiq̄ dē mlt̄i sūt: qꝛ sicut ỏr. j. Jo. v. Tot⁹ mūd⁹ i maligno posit⁹ ē. i. malo igne ꝛcupiscētie. Tertius est q̄ ꝑest auaritie: z vocat māmōa. Mat. vj. Nō potest̄? z bo seruire z māmōe. Māmona aūt sicut ỏr gl. nomē ē demonis q̄ ꝑest dimittȝ. Nō q̄ i ei⁹ dictiōe posite sint: sed qꝛ eis vtit̄ ad decipiēdū. Et iste mlt̄os hz satellites q̄ eū iuuāt. Et multos hz subditos sup q̄s regnat: oēs. s. auaros q̄ multi sunt: iuxta illud Hiere. vj. A maiore vsq̄ ad minoꝛē oēs auaritie studēt. Quart⁹ est q̄ ꝑest imūdis cogitatiōib⁹: odȝs z malis affectiōib⁹. Et vocat beelzebub. i. vir muscaꝝ. Bel em̄ ỏr vir: zebub musca iterꝑtat. Immittit em̄ muscā id est malas cogitatiōes z imūdas: odȝs z volūtates malas: q̄ dicunt muscę: qꝛ animā cito volāt et ipsaz cōmaculāt. Aūt demō multos hz satellites q̄ eū iuuāt. Et multos subditos q̄b⁹ ꝑest: qꝛ sicut coꝛ paꝝ coraz seipso. Uñ ỏr. j. Reg. xv. Nōne cū parul⁹ esses in oculis tuis. ꝛc. Assi dicat dñs. Cū paruus eras coraz te: magnus fuisti coꝛā me. Modo autē quia magnus es tu in oculis tuis, paruus a me reputaris. De hoc ponit exemplū Bꝛe. in pupilla oculi q̄ quāto est nigꝛioꝛ z minoꝛ: tanto est lucidioꝛ. Sic homo quāto coraz est despectioꝛ: tanto coram deo est sublimioꝛ. ¶ Secūd⁹ demō scilicet asmode⁹ q̄ ꝑest luxurie, expellitur per sputū hois ieiunātis: id est per ieiuniū z mortificationē corporis. Marc. ix. Hoc gen⁹ demonio rum in nullo potest exire nisi in oratione z ieiunio. Faciēduz est igitur de corpoze nostro sicut fit de equo agro z apib⁹. Equus enim si nimis delicate pascat recalcitrat: si pabulū necessarium subtrahitur non lacerat: si ꝓut necesse est pascitur: tūc recalcitrationem dimittit z laboꝛi intendit. Similiter z ager si nimis impinguat vitiosas herbas ꝓducit. si nihil impinguat fructū nō facit: si ꝓut expedit impinguatur bonū fructū reddit. Similiter de apibus legitur q̄ si nimis de melle eis dimittitur dant se impinguationi: si nimis parū plusq̄ oꝑtet alimētis reficit: hospes suū nutrit. Sic ergo nutriēnda est vt seruiat: z sic domāda vt nō superbiat. ¶ Tertius de mon. s. māmona q̄ ꝑeest auaritie expellit per denudationē. i. per tempoꝛalium abdicationē. Ista autē denudatio aut totaliter fit sicut eam faciunt viri perfecti. De quibus ỏr Math. xix. Si vis perfect⁹ esse vade z vende oia que habes. ꝛc. Aut fit particulariter sicut eam faciunt illi qui de sua abūdātia diuidūt z pauperibus largiuntur. De q̄b⁹ ỏr Luc. xj. Quod superest date eleemosinam. Aut nullo modo fit: sicut sunt illi qui nihil pauperibus dare volūt

dixit bt̄o Antonio. Si tu vigilas ego somnū nō capio. Si tu ieiunas: ego cibū nō ꝑsumo Si dimittas cōtēnis ego nihil terrenū possideo. Unū ē q̄ me valde terret: sez, hūilitas tua p quā aduersⁱ⁹ tenō valeo ꝓualere. Est ēt nard⁹ herba pua: qꝛ hūilitas facit coꝛ paꝝ coraz seipso. Uñ ỏr. j. Reg. xv. Nōne cū parul⁹ esses in oculis tuis. ꝛc. Assi dicat dñs. Cū paruus eras coraz te: magnus fuisti coꝛā me. Modo autē quia magnus es tu in oculis tuis, paruus a me reputaris. De hoc ponit exemplū Bꝛe. in pupilla oculi q̄ quāto est nigꝛioꝛ z minoꝛ: tanto est lucidioꝛ. Sic homo quāto coraz est despectioꝛ: tanto coram deo est sublimioꝛ. ¶ Secūd⁹ demō scilicet asmode⁹ q̄ ꝑest luxurie, expellitur per sputū hois ieiunātis: id est per ieiuniū z mortificationē corporis. Marc. ix. Hoc gen⁹ demonio rum in nullo potest exire nisi in oratione z ieiunio. Faciēduz est igitur de corpoze nostro sicut fit de equo agro z apib⁹. Equus enim si nimis delicate pascat recalcitrat: si pabulū necessarium subtrahitur non lacerat: si ꝓut necesse est pascitur: tūc recalcitrationem dimittit z laboꝛi intendit. Similiter z ager si nimis impinguat vitiosas herbas ꝓducit. si nihil impinguat fructū nō facit: si ꝓut expedit impinguatur bonū fructū reddit. Similiter de apibus legitur q̄ si nimis de melle eis dimittitur dant se impinguationi: si nimis parū plusq̄ oꝑtet alimētis reficit: hospes suū nutrit. Sic ergo nutriēnda est vt seruiat: z sic domāda vt nō superbiat. ¶ Tertius de mon. s. māmona q̄ ꝑeest auaritie expellit per denudationē. i. per tempoꝛalium abdicationē. Ista autē denudatio aut totaliter fit sicut eam faciunt viri perfecti. De quibus ỏr Math. xix. Si vis perfect⁹ esse vade z vende oia que habes. ꝛc. Aut fit particulariter sicut eam faciunt illi qui de sua abūdātia diuidūt z pauperibus largiuntur. De q̄b⁹ ỏr Luc. xj. Quod superest date eleemosinam. Aut nullo modo fit: sicut sunt illi qui nihil pauperibus dare volūt Aug. Quid est q̄ dicis ego diues, ille pauper: nisi ego oneratus ille leuis? Sarcinā tuā ꝓmemoras: z pōd⁹ tuū laudas. O oneratꝛ: o legate q̄d te laudas q̄d te iactas? solue uincla tua: minue de sarcina tua: da comiti tuo et illū adiuua et te releua. Tales igitur sic diuitȝ subsarcinatos ꝓpēs infernalis inuadit. i. Tim. vj. Qui volūt diuites fieri incidūt in tētationes et laqueū diaboli Totaliter autem denudatos totaliter fugit. Ab illis etiā qui particulariter se denudāt z ỏ supfluis eleemosynas dāt: similiter fugit. Eleemosyna em̄ expellit demones in vita: qꝛ expellēdo peccatū expellit demonē. Eccl'.s. iij. Ignē ardentē extinguit aqua: et eleemosyna resistit peccatis. Expellit etiā i mꝛte: qꝛ q̄n animaz plenā opib⁹ mie inuenit, ab eis ꝑfulg⁹ recedit sicut patet in beato Martino. Expellit enim post mꝛtem: qꝛ eleemosyna est scutū et lancea contra eū. Eccl'. xxix. Super scutum pontis et super lanceā aduersus inimicū tuuz pugnabit. ¶ Quart⁹ demō. sez beelzebub q̄ interpretatur vir muscaꝝ. q̄ ꝑeest odȝs z rācoꝛibus et cogitationib⁹ immundis: expellitur per incātationez. i. per incātationē. Musce enim super carbones mꝛtuos residēt. Super tepidos aūt volitant. Ignitos vero fugiunt. Similiter male cogitatiōes residēt super coꝛ in dei amoꝛe frigidū. Uolitāt autē circa tepidū. Sed fugiūt coꝛ in dei amoꝛe inflāmatum. Iste enim demō vt dictū est expellitur per incantationem. i. ꝑ sacerdotalem absolutionem. Incātatoꝛes enim dei sunt ipsi cōfessoꝛes qui serpentē infernalē incantant: quādo super caput peccatoꝛis absolutionem z benedictionē dant. Et qꝛ diabolus scit per confessionē se expelli: ideo ipsam confessionem nitit impedire. Ad similitudinē em̄ lupi q̄ nō capit ouē. i. aiam ꝑ pedē: sz dimittit eā ad ecclesiā ire. Nec per aurē sz dimittit eā verba dei audire. Nec per manū: sz dimittit eā ad pauperes manum extēdere. Sed capit eā per gulā: qꝛ impedit ne possit cōfessionē emittere: sciens quia per ipsaz confessionē expellitur. Imo etiam vulnerat. Aug. Nunq̄ em̄ diabolo acriores dolores inflīgim⁹ q̄ cū plagas peccatoꝛū nostroꝛū cōfitendo z petēdo sanamus.

¶Dñica.iiij.in.xl. Sermo.j.

Byt Jesus trās mare galilee qđ ē tybe riadis. Johā.vj. Istud euā geliū bis in anno recitat in eccl'ia: scz vltima dñica añ aduētū.xpi. Et hoc ꝓpter finē euangelij vbi dr. hic est ꝓpheta q̄ venturus est i mū dū. Et i ista quarta dñica quadragesime. Et hoc ꝓpter principiū euāgelij vbi dr. Erat āt primū pascha dies fest⁹ indeo⁹. Vocat aūt dñica ista dupliciter: scz dñica de rosa. z dñica de panib⁹. Causa āt ꝑme appellatiōis est: qr i hac dñica siue die sū mus pontifex p vrbē portat rosam aureā musco z balsamo intus plenā: quā postmodū dat ꝑfecto vrbis. Quare aūt ista rosa portat. triplex pōt rō assignari. Una ł alis alia spūalis, tertia moralis. Rō āt ł alis ꝑut dr Innocē. iij. in quodā sermone est. Quia corruptibile corpus nostrum ex nimio labore z fatigatione deficeret ni si ipsum qñq̄ aliq̄ recreationis remediū releuaret. Unde dr. Interponit⁹ interdū gaudia curis. Quod caret alterna requie durabile non est. Unde etiā sanctus Ant. fratres post lōgū laborē solit⁹ erat educere ad aliquā recreationē. Et cū hoc cuidā sagittario displicuisset: docuit eum sanctus. Anto. per arcus nimiā extensionē: quia oportet interdū relaxare rigorē. Ecclesia igitur populū ieiunijs fatigatū triplici remedio nititur hodie releuare. Prio verbo letificāte: oia ēm q̄ sunt i hodierna missa tā i introitu q̄m in epl'a q̄m etiā in toto officio: sunt gaudiosa. Et ideo eos qui in pnia laborāt letificāt. Sūt etiā fortificātia. qr delectatio fortificat operātē: vt dr in Ethi. Secūdo cibo confortāte. sicut ptz in euāgelio. Istud enim miraculuz de quinq̄ panibus sicut tunc refert corporaliter: sic nunc debet nos reficere spūaliter. Tertio quo dā solito recreāte. i. rose deportatione. Un dicit idē Innocē. Nepopulus propter asperitatē quadragesimalis obseruantie: sub ꝓtinuo labore deficeret: in hac media dñica rose solatiū interponit vt anxietas temperata meli⁹ sufferat. Seda ratio est spūalis. Per rosaz ēm tā p illā artificialē q̄m naturalē xp̄s significat. In illa ēm rosa artificiali tria sc̄z aurū, muscus z balsamū. Similit⁹ in christo tres sunt substantie. s. caro d gnificatur per aurū qr corrūpi nō pōt ps. Non dabis sanctū tuū vi. cor. Iste que plena fuit musco. i. odore olim vir z gratiarū. Cañ. j. Trahe me post te remus in odore vnguentorū tuorū. Di nitas q̄ significatur per balsamū. Di stastici. xviij. Balsamū non mixtū c meus. deitas ēm fuit carni nō mixta igit vult laborē penitētie leuiter ferr hāc rosam in corde portare. Signifi etiā xp̄s per rosam naturalē, que pre ris floribus magis delectat visum fra lore: magis recreat olfactū suo o magis ꝓportat guſtū suo sapore. Sic xp̄s est delectabilis ad intuēdū. s. p In quē desiderant angeli prospicere suauis ad odorādū. Cañ. j. Trahe post te curre. i odore vng. tu. Est dulc p guſtādū. j. pet. ij. Si tñ guſtatis q cisle dñs. Nō ꝏbēt igit fideles fatiga bore penitētie considerando hāc ro in qua recepturi sunt visionē tāte cla tis, odorē tāte suauitatis, z guſtū tā cedimus. Tertia ratio est moralis. Per ēm significat q̄ p penitētiā spine no rū vitiorū cōuertunt in rosas virtutū. dicit Amb. in sermonibus q̄ p abstin spine cōuertunt in rosas virtutū. Pre cit ēm in quit p ieiunū libido castitat superbia humilitatē, ebrietas sobrie Nec est intelligendū q̄ vita p se p virtutes cū cōtraria nō sint ex alter sed q̄ p ieiunū fit vt qui prius erat lu nosus efficiatur castus. Qui pri⁹ sup erat efficiatur humilis z māsuetus. E prius ebriosus, efficiatur sobrius. E ly. Prio saliunca ascēdet abies: z p cresceet myrtus. Saliunca est herba nosa dicta a saliendo eo q̄ se calcā lire facit. Abies dicitur ab eundo eo q ceteris arboribus crescendo longe in exile prommeat. Per salūcā igit ligitur amor mundi qui est spinosus. xta illud Matth. vij. Nunquid colligu de spinis vuas? Et⁹ ēm cōsideratio resilire hominem ab ei⁹ amore. Nam Ois q̄ viderit resiliet a te. Per abiet telligitur amor dei q̄ facit aiam ascēd

dere ad celū. Urtica facit pruriginē. Myrtus vero hz frigiditatē. Est igit sensus q̄ p pniam amor mūdi vertit i amorē dei z pruriго carnalis concupiscentie in refrigeriū castimonie. Esa. xxv. In cubili⁹ in quib⁹ prius dracones habitabāt orietur viror calami z iunci. Cor ēm auaroꝝ quod prius erat cubile demonū: efficitur p penitētiā humile z flexibile ad oē bonū z ibi naſcit viror virtutū. ¶Scdo hec dñica vocat dñica de panib⁹. Et hoc ꝓpter quinq̄ panes quib⁹ dñs q̄nq̄ milia hoim satiauit. Notandū aūt q̄ illi homes multi erant famelici: qđ ide colligit qr trāsierat hora prādēdi. vñ dr Matt. xiiij. Dimitte turbas⁹ est loc⁹ z hora iam preterijt. Panes aūt illi erant pauci qr tñ quinq̄: erāt aspere z insipidi qr ordeacei. Christus autem tam multos z in famelicos sic satiauit vt pleni fierent. Unde dicitur ibi. Ut aūt impleti sunt. etc. Panes paucos sic multiplicauit vt etiā superfluerēt. Panes asperos sic dulcorauit: vt dulcē z sueuē saporē haberent. Prio igit tā multos z famelicos sic satiauit vt pleni essent. Ideo autē eos sic satiauit q̄ prius esurierāt. Serui enim dei q̄ hic sunt in esurie, in futuro erunt in satietate. Mali autē qui hic nolūt abstinere nec ieiunare erūt in ꝓpetua esurie. Esa. xv. Serui mei comedēt z vos esurietis. Excusant ēm se tales a ieiunando multis modis. Quidā z sub ratione tēporis. Cō tra quos sic dicit Ambr. Estiuis mensib⁹ poculis nos refrigerare debem⁹. Hyemis vero tpe dicūt. Grane frigus est: rigores pessimi sunt: esc̄is calefieri nos opz. Qui dū se a ieiunijs excusant recreatores tpa incusant. Non fallat ista excusatio qr nō te excusabit sz poti⁹ accusabit. Alij se excusant sub rōne ꝙlitatis. ciborū. Cōtra quos sic dicit Berñ. sup Cañ. Legumina iquūt vētosa sunt. potū aq̄ nō sustinet pect⁹: caules nutriūt melācholiam. Porri calorē accedūt. Pisces ō stagno, vt pisces de lutosa aqua mee penit⁹ nō cōueniunt cōplexioni. Quid dicitis ciborū obseruatores: morū neglectores? nō de euāgelijs vt ꝓphetijs has differētias legistis. Alij se excusant sub rōne cōplexionis. Contra quos sic dr Hieron. Multo melius est stomacho dolere q̄m mētē: impare corpori q̄m seruire: gressu vacillare q̄m pudicitiā amittere. Ver. Epicur⁹ atq̄ hypocrates alter corporis voluptatē: alter bonā habitudinē ꝓfert magister me⁹ vtriusq̄ rei cōtemptū ꝓdicat. Alij se excusant sub rōne laboris. Cōtra q̄s dr Amb. Dicūt plerīq̄. Nō possum⁹ laborare z ieiunare. Ideoq̄ non pōt qr nolūt: saltē laborēt eo min⁹ vt ieiunare possint. ¶Scdo ꝙ panes paucos sic multiplicauit vt ēt superfluerēt. Qui ēm multiplicat semina i terra ipse multiplicauit panes in manu sua. Terra aūt bona facit fructū cētesimū: vt dr. Mat. xiij. Fructus aūt cētesimus debet virgini martyri z ꝑdicatori: nō fuit mirū si panes istīm multiplicauit. Intm aūt multiplicati fuerūt q̄. xij. cophini supfuerūt iuxta numer⁹ xij. apostolorū. Voluit aūt dñs vt fragmēta recolligerētur triplici de cā. Prima vera est literalis quā ponit Chrys. dicens. Qđ xp̄s fragmēta colligere ꝑcepit nō oſtētatio supflua fuit: sz ne fantasiā reputarent qđ factū eēt: ꝓpter qđ etiā ex subiecta materia miracula fecit. etc. Scda ꝙ causa est spūalis. quā ponit Aug. dicēs Fragmēta q̄ ꝑ's nō potuit mā ducare sunt secretiora intelligētie q̄ multitudo capere nō pt: q̄ illis sunt cōmittēda q̄ idonei sunt alios docere. Tertia est moralis. q̄ ēm multe relicte sunt collecte ē cōtra multos q̄ de suis sermonib⁹ nullas volūt reliquias facere: sz totū qđ cogitauerūt volūt effundere grauātes corda auditoꝝ plīritate sermonū. Prouer. xxix. Totū spm suū ꝓfert stultus: sapiēs differt z reseruat i posterū. ¶Tertio ipos panes asperos sic dulcorauit: vt dulcē saporē haberēt. Credēdū ē ēm q̄ nūq̄ fuerūt panes vel pisces meliores saporis. Et rō pt eē: qm̄ qñ aliq̄d fit pōt fieri trib⁹ modis: aut ꝙ naturā: aut ꝙ artē: aut ꝙ miraculū. Istō qđ fit ꝙ naturā est meli⁹ i eodē gñe z eadē ipē q̄m sit illō qđ fit ꝙ artificiū. Illud aūt qđ ꝙ miraculū multo melius est q̄m illud qđ fit ꝙ naturā z ꝙ artē. Aurū q̄dē alchymicū p artē hois factū videtur esse ꝑciosus. Sz aurū naturale radijs solaribus i terre viscerib⁹ gñatū est ꝑciosius. Si ꝙ aliqs scūs miraculose aliquā materiā querteret i aur: illō esset ꝑciosissimū, sicut Johānes euāgelista, legit se

esse. Unū ēt artificiose fectm̄ vī eē bonū: ſz i vite gñatū naturaī est melⁱ. Unūſo miraculose fctm̄ ex aq̄ ē optimū sicut fuit vinū i nuptijs qđ fecit xp̄s. Panis igit quē quotidie comedimⁱ: z est opⁱ nature inq̄ tā grana ex terra naturaī sūt ꝓducta: et est opⁱ artis iquātū grana ꝓterunt z redigunt i farinā. Farina fermētat: panis efficit z decoq̄t. Cū igit isti panes fuerit ꝓducti miraculose, z panes q̄s comedimⁱ partiz sint opⁱ nature z ptim opⁱ artis: z opⁱ miraculi sit supra naturā z artē: manifestū ē q̄ isti panes z pisces meliozis saporis fuerūt q̄ alij vnq̄ fuerūt manducati.

¶Sermo.ij.

Cum subleuasset ihesus oc̄los. ꝛc. In isto euāgelio de tribⁱ ꝓpōis fit mentio. scz de discipulis: z de turbis. In xp̄o aūt tria ꝓmēdabilia inuenīt. Prio em̄ i ipo ꝓmēdat pietas i cōpassiōe cū ōz. Cū subleuasset ihesus oc̄los. Deⁱ em̄ hz duos oculos ſ. oculū sapie. Eccl. xxiij. O ia videt oculⁱ illⁱ. Et oculū mie. Sap. iij. Oc̄a dei z mia ē i sc̄os eiⁱ: z respectⁱ i electos illⁱ. Istos duos oc̄los videbat hēre clausos. Et oculū sapie: qz nl̄ⁱ viā salutiz cognoscebat. p̄s. Uia ciuitatiz hita. nō inue. Et oculū mie: qz sibi nl̄ū recōciliare volebat. Jō ꝓgrebat Job dicēs. xxx. Sto z nō respicis me mutatⁱ es mihi i crudelē. Tādē oculū sapiētie aputt qñ ꝓpⁱo indeorū legē dedit. Oculū ēt mie eis m̄ aputt qz nl̄os ad se recipiebat: sz oēs ad ifernū descēdebāt. Mō aūt ābos oc̄los aputt. ſ. oculū sapiētie p quē nobiz viā salutis ostēdit: z oculū mie p quē ad suā gl̄iā nos admittit. Jo. j. Lex p moysen data ē: ecce qz tūc aputt eis oculū sapiētie. Oc̄a z ꝑitas p ie sum xp̄z fcā ē: ecce qz nobis aputt oculum mie z gr̄e. Jō ōz. Cū subleuasset oculos Beda. Qđ subleuasse oc̄los ieⁱ z, veniētē ad se multitudinē vidisse phibet, diuine pietatis idiciū ē: qz cūctis ad se venire q̄rētibⁱ gr̄a mie celestis occurrere ꝓsueuit. ¶Scđo ꝓmēdat i xp̄o hūilitas i collatione cū ōz. Dicit ad philippū. Unde emem̄ panes vt mādūcēt hi? Magna bōitas z hūilitas dei q̄ de his q̄ factuⁱ erat cū seruis suis ꝓferebat. Xp̄s em̄ i sua familia. ſ. iter apl̄os: aliq̄s erat ibebat se supiorē d

Jo. xiij. Uos vocatis me magister z dñe bñ dicitis. Sū etem̄. Aliq̄s inferiorē. Ja xiij. Ego aūt i medio vestrū sum sicut q̄ ministrat. Aliq̄s eq̄lē dicēs. Jo. xv. Jā dicā vos seruos. sz amicos. Amicitia q̄ nō est nisi eq̄liū. Jn hoc aūt dat exēplū. libet plato q̄ iter suos subditos aliq̄s esse maiot: aliq̄s minot: aliq̄s vero eq̄lis. Maiot quātū ad coꝛruptionē: vī imperio. Minot ēt̄ū ad hūilitatē. putationē p quā dz his q̄b⁹ ꝓecat putare inferiorē. Taliter se reputabāt ferioꝛē vel minoꝛē apl̄s q̄dicebat. j. sa. ij. facti sumus puuli in medio vestrū. Equalis ēt̄ū ad amicabilē ꝓuersatiōē. Eccl. xxij. Rectoꝛē te posuerūt nolli extolli: esto i eis q̄si vnⁱ ex illis. Jsta tria tāg Aug. dicēs. Honoꝛe coꝛā vobis ꝑtat ecce reuerētia auctoꝛitatis. Timoꝛe deo ꝑtrat sit coꝛā pedibⁱ vr̄is. ecce re tatio humilitatiz. Circa oēs seipm bon opeꝛ ꝑbeat exēplū. ecce ꝓuersatio bilitatiz. ¶Tertio i xp̄o ꝓmedat pot miraculi opatiōe p quā q̄nq̄ panes m plicauit. Multiplicabāt aūt q̄nq̄ panes mambⁱ xp̄i dū frēgerenⁱ: i mambⁱ vi lorū dū apponerēt: i dētibⁱ edētiū d mederēt. Jstud aūt miraculū q̄tidie fit nemo mirat. Augu. Un̄ em̄ multiplicat paucis granis segetes: ide multiplicat manibⁱ suis q̄nq̄ panes. Jō notādū q̄ q̄dā miracula q̄ tm̄ habēt vtilitatē ꝑ admirationē ex eo q̄ ex frequēti vsu rūt: de q̄b⁹ ōt Aug. Mai? miraculū e bernatio totiⁱ mūdiq̄ saturatio q̄nq̄ liū hoim de q̄nq̄ panibus: z tm̄ hoc mirat. Illud miranⁱ hoies nō qz ma sz qz rarū est. Quedā aūt. miracula que habēt tm̄ admirationē sz nullā volare em̄ ꝑ aerē sicut fecit simō statuas facere loq̄: ignē descēdere de lo z hmōi q̄ faciet antixp̄s: admiratio quā dā hñt: sz nō vtilitatē. Quedā aūt miracula q̄ etsi habeāt aliquā admira nē z aliquā vtilitatē: tñ nō hñt necessi Et talia sz Chry. sunt miracula mol hoim xp̄ianoꝛū: q̄ dicēt. Mat. vij. Dñe

monia multa feecim. ꝛc. Nō em̄ facīt ille ꝓ necessitatē: vt sez infideles cōuertā tur vel fideles cōfirmētur: sz ꝓp ostētatio nē vt ipsi sancti reputenⁱ. Quedā sunt q̄ habēt admirationē qz sunt ꝑter ordinē cursumq̄ nature, z hñt vtilitatē qz fiūt ꝓp vtilitatē ꝓmoꝛū: sicut ea illuminare cecos: infirmos curare z hmōi. Et habēt necessitatē: qz fiūt q̄n imminet necessitas fidei vel alicuⁱ ꝓiculi. Et talia fuerūt miracula xp̄i z apl̄oꝛū. Et talia sunt miracula q̄ fa apl̄s cuidā ꝓlato. Ad titum. ij. Arguc oi imperio. Minoꝛ ēt̄ū ad hūilitatē. putationē p quā dz his q̄b⁹ ꝓecat putare inferiorē. Taliter se reputabāt ferioꝛē vel minoꝛē apl̄s q̄dicebat. j. sa. ij. facti sumus puuli in medio vestrū. Equalis ēt̄ū ad amicabilē ꝓuersatiōē. Eccl. xxij. Rectoꝛē te posuerūt nolli extolli: esto i eis q̄si vnⁱ ex illis. Jsta tria tāg Aug. dicēs. Honoꝛe coꝛā vobis ꝑtat ecce reuerētia auctoꝛitatis. Timoꝛe deo ꝑtrat sit coꝛā pedibⁱ vr̄is. ecce re tatio humilitatiz. Circa oēs seipm bon opeꝛ ꝑbeat exēplū. ecce ꝓuersatio bilitatiz. ¶Tertio i xp̄o ꝓmedat pot miraculi opatiōe p quā q̄nq̄ panes m plicauit. Multiplicabāt aūt q̄nq̄ panes mambⁱ xp̄i dū frēgerenⁱ: i mambⁱ vi lorū dū apponerēt: i dētibⁱ edētiū d mederēt. Jstud aūt miraculū q̄tidie fit nemo mirat. Augu. Un̄ em̄ multiplicat paucis granis segetes: ide multiplicat manibⁱ suis q̄nq̄ panes. Jō notādū q̄ q̄dā miracula q̄ tm̄ habēt vtilitatē ꝑ admirationē ex eo q̄ ex frequēti vsu rūt: de q̄b⁹ ōt Aug. Mai? miraculū e bernatio totiⁱ mūdiq̄ saturatio q̄nq̄ liū hoim de q̄nq̄ panibus: z tm̄ hoc mirat. Illud miranⁱ hoies nō qz ma sz qz rarū est. Quedā aūt. miracula q que habēt tm̄ admirationē sz nullā v tatē: sicut sūt miracula magoꝛ z anti volare em̄ ꝑ aerē sicut fecit simō statuas facere loq̄: ignē descēdere de lo z hmōi q̄ faciet antixp̄s: admiratio quā dā hñt: sz nō vtilitatē. Quedā aūt miracula q̄ etsi habeāt aliquā admira nē z aliquā vtilitatē: tñ nō hñt necessi Et talia sz Chry. sunt miracula mol hoim xp̄ianoꝛū: q̄ dicēt. Mat. vij. Dñe ne i nomine tuo ꝓphetauim⁹ z i nomine tuo dēmonia multa eiecim⁹. ꝛc. Nō em̄ facīt ille ꝓ necessitatē: vt sez infideles cōuertā tur vel fideles cōfirmētur: sz ꝓp ostētatio nē vt ipsi sancti reputenⁱ. Quedā sunt q̄ habēt admirationē qz sunt ꝑter ordinē cursumq̄ nature, z hñt vtilitatē qz fiūt ꝓp vtilitatē ꝓmoꝛū: sicut ea illuminare cecos: infirmos curare z hmōi. Et habēt necessitatē: qz fiūt q̄n imminet necessitas fidei vel alicuⁱ ꝓiculi. Et talia fuerūt miracula xp̄i z apl̄oꝛū. Et talia sunt miracula q̄ fa apl̄s cuidā ꝓlato. Ad titum. ij. Arguc oi imperio. Minoꝛ ēt̄ū ad hūilitatē. putationē p quā dz his q̄b⁹ ꝓecat putare inferiorē. Taliter se reputabāt ferioꝛē vel minoꝛē apl̄s q̄dicebat. j. sa. ij. facti sumus puuli in medio vestrū. Equalis ēt̄ū ad amicabilē ꝓuersatiōē. Eccl. xxij. Rectoꝛē te posuerūt nolli extolli: esto i eis q̄si vnⁱ ex illis. Jsta tria tāg Aug. dicēs. Honoꝛe coꝛā vobis ꝑtat ecce reuerētia auctoꝛitatis. Timoꝛe deo ꝑtrat sit coꝛā pedibⁱ vr̄is. ecce re tatio humilitatiz. Circa oēs seipm bon opeꝛ ꝑbeat exēplū. ecce ꝓuersatio bilitatiz. ¶Tertio i xp̄o ꝓmedat pot miraculi opatiōe p quā q̄nq̄ panes m plicauit. Multiplicabāt aūt q̄nq̄ panes mambⁱ xp̄i dū frēgerenⁱ: i mambⁱ vi lorū dū apponerēt: i dētibⁱ edētiū d mederēt. Jstud aūt miraculū q̄tidie fit nemo mirat. Augu. Un̄ em̄ multiplicat paucis granis segetes: ide multiplicat manibⁱ suis q̄nq̄ panes. Jō notādū q̄ q̄dā miracula q̄ tm̄ habēt vtilitatē ꝑ admirationē ex eo q̄ ex frequēti vsu rūt: de q̄b⁹ ōt Aug. Mai? miraculū e bernatio totiⁱ mūdiq̄ saturatio q̄nq̄ liū hoim de q̄nq̄ panibus: z tm̄ hoc mirat. Illud miranⁱ hoies nō qz ma sz qz rarū est. Quedā aūt. miracula q que habēt tm̄ admirationē sz nullā v tatē: sicut sūt miracula magoꝛ z anti volare em̄ ꝑ aerē sicut fecit simō statuas facere loq̄: ignē descēdere de lo z hmōi q̄ faciet antixp̄s: admiratio quā dā hñt: sz nō vtilitatē. Quedā aūt miracula q̄ etsi habeāt aliquā admira nē z aliquā vtilitatē: tñ nō hñt necessi Et talia sz Chry. sunt miracula mol hoim xp̄ianoꝛū: q̄ dicēt. Mat. vij. Dñe ne i nomine tuo ꝓphetauim⁹ z i nomine tuo dēmonia multa eiecim⁹. ꝛc. Nō em̄ facīt ille ꝓ necessitatē: vt sez infideles cōuertā tur vel fideles cōfirmētur: sz ꝓp ostētatio nē vt ipsi sancti reputenⁱ. Quedā sunt q̄ habēt admirationē qz sunt ꝑter ordinē cursumq̄ nature, z hñt vtilitatē qz fiūt ꝓp vtilitatē ꝓmoꝛū: sicut ea illuminare cecos: infirmos curare z hmōi. Et habēt necessitatē: qz fiūt q̄n imminet necessitas fidei vel alicuⁱ ꝓiculi. Et talia fuerūt miracula xp̄i z apl̄oꝛū. Et talia sunt miracula q̄ fa apl̄s cuidā ꝓlato. Ad titum. ij. Arguc oi imperio. Minoꝛ ēt̄ū ad hūilitatē. putationē p quā dz his q̄b⁹ ꝓecat putare inferiorē. Taliter se reputabāt ferioꝛē vel minoꝛē apl̄s q̄dicebat. j. sa. ij. facti sumus puuli in medio vestrū. Equalis ēt̄ū ad amicabilē ꝓuersatiōē. Eccl. xxij. Rectoꝛē te posuerūt nolli extolli: esto i eis q̄si vnⁱ ex illis. Jsta tria tāg Aug. dicēs. Honoꝛe coꝛā vobis ꝑtat ecce reuerētia auctoꝛitatis. Timoꝛe deo ꝑtrat sit coꝛā pedibⁱ vr̄is. ecce re tatio humilitatiz. Circa oēs seipm bon opeꝛ ꝑbeat exēplū. ecce ꝓuersatio bilitatiz. ¶Tertio i xp̄o ꝓmedat pot miraculi opatiōe p quā q̄nq̄ panes m plicauit. Multiplicabāt aūt q̄nq̄ panes mambⁱ xp̄i dū frēgerenⁱ: i mambⁱ vi lorū dū apponerēt: i dētibⁱ edētiū d mederēt. Jstud aūt miraculū q̄tidie fit nemo mirat. Augu. Un̄ em̄ multiplicat paucis granis segetes: ide multiplicat manibⁱ suis q̄nq̄ panes. Jō notādū q̄ q̄dā miracula q̄ tm̄ habēt vtilitatē ꝑ admirationē ex eo q̄ ex frequēti vsu rūt: de q̄b⁹ ōt Aug. Mai? miraculū e bernatio totiⁱ mūdiq̄ saturatio q̄nq̄ liū hoim de q̄nq̄ panibus: z tm̄ hoc mirat. Illud miranⁱ hoies nō qz ma sz qz rarū est. Quedā aūt. miracula q que habēt tm̄ admirationē sz nullā v tatē: sicut sūt miracula magoꝛ z anti volare em̄ ꝑ aerē sicut fecit simō statuas facere loq̄: ignē descēdere de lo z hmōi q̄ faciet antixp̄s: admiratio quā dā hñt: sz nō vtilitatē. Quedā aūt miracula q̄ etsi habeāt aliquā admira nē z aliquā vtilitatē: tñ nō hñt necessi Et talia sz Chry. sunt miracula mol hoim xp̄ianoꝛū: q̄ dicēt. Mat. vij. Dñe ne i nomine tuo ꝓphetauim⁹ z i nomine tuo

Est puer vn⁹ hic q̄ hz quinq; panes ordeaceos ⁊c. Dicit Augu. Nō est magnū pascere vētres terrū morituros. Sed magnū est pascere animas in eternum victuras. Conuiuiū igitur illud quinq; milia hominū exceptis paruulis ⁊ mulieribus tū refecit: sed conuiuiū spirituale quod p illud significatur multo plures reficit. Sicut autem in illo cōuiuio quinq; panes fuerunt: sic in nostro spirituali conuiuio quinq; panes distinguit. Primus est panis penitentialis. De quo dicit in ps. Cibabis nos pane lachrymarum ⁊ potabis nos in lachrymis in mēsura. Panis enim et potus lachrymarū dar̄ nobis in mēsura: ⁊ infra mēsurā: ⁊ supra mēsurā. In mēsura q̄dem ppositōis qr q̄tū homo est delectatus in peccatis: tantū debet se affligere in penitētie lamētis. Datur autem infra mensuram durationis: qr panis lachrymationis est transitorij: panis vero consolationis qui inde cātus est erit ppetuus. Datur vero supra mensurā moderationis, qr ille panis lachrymationis moderate ⁊ mensurate suscipitur: panis vero eterne consolationis supra mensurā datur ⁊ de isto pane dicitur similiter in ps. Surgite postq̄ sederitis qui mādcatis pa. dolo. Acsi dicat ꝓpheta. Vos q̄ diu dormiuistis somno culpe: qui diu sedistis corpore negligētie: q̄ diu māducastis voracitate gule. amodo surgite ⁊ manducate pa. dolo. et penitentie. Iste autē panis penitētie cōficit quādo peccata minutatim cōferūtur. Ex grano enim integro panis nō conficit: de grano autē fracto et si cōficiat tñ nō delicat⁹ habet. Ex grano vero minutatim contrito ⁊ in farinā redacto panis cōficit delicat⁹. Sic etiā dicendū est de corde hūano. Quidā em̄ habēt cor integrū ⁊ durū qō p penitētia eorum scindi nō potest. Ex tali autem corde non efficitur panis dei sed panis diaboli: ⁊ tale qō hicnō fuit fractū p dolorem, in futuro frāgitur p demonū malleationē. Prouerb. xix. Parata em̄ sunt derisoribus iudicia ⁊ malli percutientes stultorum corporibus. ⁊c. Alij sunt q̄ cor suū frangūt ⁊ petā sua vniuersal⁹ plāgūt ⁊ quādā superficiale cōtritionem in corde gerūt. Tales ⁊ si de corde suo panē dei faciūt: nō tñ delicatū cōficiūt. De quibus dr Johā. iij. Scindite corda vestra ⁊ non vestimēta vestra. Illi sunt q̄ petā sua sigillatim plāgūt ⁊ minutatim cōterunt ⁊ oēs circūstātias peccati et etiā petā minuta in confessione dicūt: tales de corde suo delicatum deo panē faciunt, de quib⁹ dr in ps. Cor cōtritū ⁊ humiliatum deus nō despicies. Minus dicit ⁊ plus significat. i. mlt̄ū acceptabis ⁊ de hoc mltū gaudebz. Sic̄ ē videre i specie aromatica. Species em̄ aromatica dū est integra nō redolet: cōfracta parū: cōtrita multū. Sic ⁊ cor integrū ⁊ p dolorē nō scissū nec cōtrītū deo nō redolet sed fetet: superficialiter autē fractū parū odorē reddit: minutatim autē confractū magnū odorē emittit. Pōt etiā adduci tertiū exēplū i terra. Nā terra integra ⁊ nullo vomere scissa nullū fructū facit. in grossas aūt ptes scissa parū fructū reddit: minutati ⁊ o ptrita ⁊ cōfracta magnū fructū facit: sic et de corde humano ē dicēdū. ¶ Scōs ē panis sacrālis eucharistie q̄ fideles in festo pasche reficiēdi sunt. De quo Jo. v. Ego sum panis vīnus qui de celo descēdi. Iste panis in arca vteri virginalis fuit format⁹ de b⁹ farinis: sicut dr Bern̄. s. farina eterni deitate eterna: antiqua. i. carne ab adam traducta: ⁊ noua. i. aia ē nouo creata. Iste panis sic factus triplici igne fuit excoctus scz igne deitatis q̄ ad farinā eternā. Deus igne dicit Heb. x. Deus noster ignis consumēs est. Igne passionis q̄ ad farinā assumptā quā. ps. Igne me examinasti. Et igne amoris q̄ ad farinā nouā: qa eis⁹ aia totalit⁹ igne amoris inflāmata. De quo igne dicit Luc. xij. Ignē veni mittere i terrā ⁊c. Iste panis sic fact⁹ ⁊ sic excoct⁹ per. v. fuit vulneratus. i. quinq; vulnera fuit leisus: vt p̄mū vulnus reconciliaret pfez. Rom. v. Cū em̄ essem⁹ reconciliati sum⁹ deo p mortem filij eius. Scōm vulnus vt celestē ianuā aperiret. Heb. ix. Per ppriū sāguinē introiuit semel in sancta ac. Hic. Sāguis xpi ianuā celi reradisi. Tertiū vulnus vt ruinā angelica repararet. Col. j. pacificās per sanguinē eius que in celis sunt ⁊ que in terris. Quartum vulnus vt sanctos patres de limbo educeret. ¶ Sermo. ij.

zach. ix. Tu quoq; in sanguine testamenti tui emisisti vinctos tuos ⁊c. Quintū vulnus vt oēs homines ad amorē suum totaliter inflāmaret: hoc significatū est. j. Mach. vj. vbi dicit q̄ elephātis ostēderunt sanguinē vue ⁊ mori ad acuēduz eos in plīū. Iste panis sic fact⁹ ⁊ excoct⁹ ⁊ sic incisus non restat nisi vt māducet. Māducat autē tripl̄r. Aliq̄s scz spūal̄r tātū sicut mādicāt eius quotidie boni p fidē ⁊ amorē: de qua māducatione dicit Aug. Ut q̄d paras dētē ⁊ vētrē: Crede ⁊ māducasti. Aliq̄s sacramētaliter tm̄ sicut māducant eum malis de qua māducatione dr. j. Cor. vj. Qui māducat ⁊ bibit indigne iudiciuz sibi māducat ⁊ bibit. Aliq̄s sacramētaliter ⁊ spiritualiter sicut manducāt eum viri pfecti de qua manducatione dicit. Joan. vj. Qui manducat meā carnem et bibit meum sanguinē habet vitam eternā. ¶ Tertius est panis materialis quē quotidie in oratione petimus dicentes. Panem nostruz quotidianum da nobis hodie. Iste panis est pauperibus cōmunicādus: alias enim iniusta nostra deo nō placent nisi eleemosyna ornata sint. Unde postq̄ dominus dixit Esa. lviij. Nōne hoc ē ieiunium q̄ elegi vt dīs. subdit. Frange esurienti panē tuum. Dicit em̄ Petr⁹ Rauen. q̄ eleemosyna est ieiunio sicut oleū est lucerne: sicut sol diei: ⁊ sicut aia corpori. Sicut em̄ lucerna extinguit cū oleum defecerit: sic ieiuniuz suum meritū perdit cum eleemosyna defuerit. Unde dicit Bre. Talia sunt sine charitate nostra ieiunia q̄lis est sine oleo lucerna. Fumigare q̄dē et fetere sine oleo lucerna pōt sed lucē dare nō pōt. Est etiā eleemosyna ieiunio sicut sol diei. Sicut em̄ sol tenebras ⁊ nubes expellit ⁊ glaciē dissolvit: sic eleemosyna iuncta ieiunio oīa petā excludit. Eccl. iij. Eleemosyna pauperis nō erit in obliuiōe: sicut in sereno glacies soluentur petā tua. Est etiā eleemosyna ieiunio sicut anima corpori: sicut enim corp⁹ moritur cū a ia recedit: sic ieiuniuz meritū q̄ditur cum eleemosyna ō fecerit, et sicut redeunte anima corpus viuificatur: sic ieiunio adiuncta eleemosyna ipsum ieiuniū sanctificat. Joel. ij. Sāctificate ieiuniuz. Ille q̄dē sanctificat ieiuniuz q̄ eleemosynis ipsum ornat. Si igit̄ volumus vt ieiuninum nostrū ad celum ascēdat duas alas faciamus eidē. Scōm. Bre. due ale sunt eleemosyna ⁊ oratio: scōm Petruz raven. due ale sunt eleemosyna ⁊ veritas: vt scz homo ⁊ eleemosynas faciat et de seipo in confessione veritatē dicat. ps. Miseri cordia ⁊ veritas obuiauerunt sibi. Tale ergo ieiuniū eleemosyna et oratione ⁊ cōfessione sic ornatum facit hominem dignum paradiso. Conseruat a peccatorum diluuio et protegit a concupiscentie incendio. Vitium autem gule cōtrarium operatur. Iste tangit Petrus raven. dicēs. Adā ꝑdin ieiunare voluit: in paradiso māsit, sz gula inde eum expulit. Noe ieiunās in arca a fluctibus cōseruatus fuit: quem postmodum ebrietas denudauit. Loth. per ieiunium incendium sodomitarum euasit: qui inebriatus incendio incestus adustus fuit. ¶ Quart⁹ est panis infernalis. ō quo dicitur prouerb. iiij. Comederunt panem impietatis et vinum iniquitatis biberūt. Istum panem peccati penitētes debēt fugere et abhorrere. Parū enim prodesset ieiunare a cibis nisi homo a bstineat a peccatis. Unde dominus ostendens ieiunium sibi acceptum dicit. Esa. lviij. Nonne hoc est ieiunium quod elegi: dissolue colligationes impietatis, solue fasciculos deprimentes. Quidam enim habēt impietates colligatas de quibus cōficitur vna chorda cum sex filis: per quam diabolus animam trahit ad supplicium infernale: primum enim filum est mala cogitatio. Secundum est mala delectatio. Tertiū mal⁹ consensus. Quartū mala operatio. Quintum mala cōsuetudo. Sextum necessitas peccandi. Debet etiam fasciculos deprimentes solvere, id est peccata abiicere. Sed sunt quidā qui cum deberent de isto fasce diminuere: semp volūt peccata peccatis addere. Legitur i vitis patrū: q̄ angelus dixit Arseno. Veni ⁊ ostendam tibi operā hominū. Et vidit quēdam ligna in nemore incidētez ⁊ fasce facientē: ⁊ cū eleuare non posset iterum ligna incidebat ⁊ ad fasce addebat. Deinde vidit quendā de puteo aquā hauriētem ⁊ in cisternam perforatam refundentem. Deinde vidit duos homines volentes trabem in ecclesiam introducere non in lōgum sz in trās-

uersum. Et exposuit angelus dicēs. Primi sunt qui peccatis peccata addūt z tā magnam facē faciunt q ipsum ferre non possut: cū tamen nō deberent addere sed minuere. Eccl'ꝯ. xvij. Conuertere ad dñm z relinque peccare ante faciem domini et minue offendicula. Secundi sunt qui habent animas suas per diuersa crimina pforatas, qui si de genere bonoꝝ aliqua faciūt omnia amittūt. Aggei. j. Qui mercedes congregauit misit eas in saccū pertusum. Tertij sunt superbi. Cum eīm porta paradisi sit angusta: ipsi tamē nolūt incedere recti sed transuersi. Nec volunt se incuruare sed elenare: z ideo intrare non possunt in templum dei sed foris manent exclusi. Matth. vij. ꝙ angusta porta z arcta via que ducit ad vitam. ¶ Quintꝰ panis est celestis de quo dicit Luc. xiiij. Beatus qui mā ducabit panē in regno dei. De ista manducatione dicitur eiusdem. xxij. Et ego dispono vobis, sicut disposuit mihi pater meus regnum: vt edatis z bibatis super mensam meā in regno meo. Er quibus verbis habetur q illud conuiuiū habebit ministrantis sublimitatem cum dicit. Ego. Non aliquis angelus, non petrus apostolus, nō aliquis sanctus: sz ipse christꝰ. Luc. xij. Amen dico vobis, q pcinget se z faciet illos discumbere z transiens ministrabit illis. Secūdo habebit ꝯuinātium ordinabilitatem: eū dicitur Dispono. i. diuersis mensis pono. Nā in vna mensa erūt patriarche: in alia mensa prophete: in alia apostoli: et sic de alijs. Johannis. xiiij. In domo patris mei multe mansiones sunt. Tertio habebit cibi z potus dulcem suauitatē cum dicitur Ut edatis et bibatis. Eccl'. xxiiij. Qui edunt me adhuc esurient. Quarto habebit mense preciositatem q comedēt in eadē mensa cū deo: cum dicit. Super mēsam meā. ps. Filij tui sicut nouelle olimarū in circuitu mense tue. Quinto habebit loci amenitatem: cum dicitur. In regno meo. Illa, enim domus dei erit pulchra z amena. Numer. xxiiij. ꝙ pulchra tabernacula tua iacob: z tentoria tua israel. Erit magna et lata. Baruch. iij. O israel ꝙ magna est domus dei et ingens locus possessionis eius.

¶ Dñica in passione dñi. Sermo. j.

Quis ex vobis

arguet me de peccato? Si veritatē dico vobis, quare non creditis mihi? Johan. viij. Ista dñica vocatur dominica in passione dñi. Non tamen q tūc die xp̄s sit passus: sed vocatur dñica i passione qr post lazari suscitationem fuit ad mortē sentētiatus: vt habet Joh. xj. Istud autē miraculū de resuscitatione lazari legitur feria sexta precedēte istam dñicam. Illa enim resuscitatio creditur facta fuisse prima luna martij cuius luna quintadecima crucifixus est dñs: z qr post illā sentētiam firmatam ista dñica prima occurrit: ideo ecclesia in ista dñica officium de passione incipit. Scōm antē Augu. Duo sunt que emendāt martyrū, sez pena z causa. Ait em in libro de patiēcia. Quando videris aliquem grauia pati, noli cōtinuo laudare patientiam quam non oftēdit nisi cū patiēdi: qñ illa bona est, tunc ista vera est. In euāgelio igitur hodierno ponit causa passionis. In epistola autem ponitur pena et efficacia passionis. Causa autem passionis, quare sez iudei xp̄m occiderūt fuit duplex: sez sāctitas vite: z veritas doctrine. Sāctitas quidē vite xp̄i indeos incitabat ad inuidiā: cuiꝰ sanctitas notatur cū dr. Quis ex vobis arguet me de peccato? Cū em quinq modis fiat peccatū, sez corde: ore: opere: omissiōe et origine. Nullo istorū modoꝝ xp̄s peccauit. Non corde: qr semper habuit cogitationes mundas. Apoc. j. Caput aūt eiꝰ z capilli erāt candidi tāq̄ lana alba. Capilli capitis sūt cogitationes mētis q in illo fuerūt candide atq̄ purissime. Nō ore: qr habuit locutiones discretas z utilissimas. Nō opere: qr habuit operationes sanctissimas. De his duobꝰ dr. j. pet. ij. Peccatum nō fecit nec inuētꝰ est dolꝰ in ore eius. Nō omissione: qr nullū bonū omisit qđ facere debuit. Esa. v. Quid est qđ vltra facere debuit vi nee mee et non feci? Nō origine: quia nullum originale contraxit: sed sctūs fuit in conceptu et sanctus in ortu. Lu. j. Ideoq̄ quod nascetur, ex te sanctum. Scđa causa fuit veritas doctrine q̄ et iudeos icitabat ad īimicitiā quia veritas odiū parit: qđ notetur cum dicitur. Si ego veritatem dico quare nō creditis mihi? Cōtingit em de veritate sicut contingit de luce odore z sapore. Lux enim amabilis puris oculis: habētibꝰ oculos lippos ē odibilis. Aug. Oculis egris odiosa lux est que puris est amabilis. Odor est hoi gratꝰ qm recreat z cōfortat: sed odiosus est serpēti qr ipsū occidit et fugat. Panis palato sano est sapidus: qui palato infirmo est insipidus et penosus. Augusti. palato non sano pena est panis, qui sano est suauis. Veritas igit odiosa est superbis: sicut lux odiosa ē oculis lippis. Si enim predicatur superbis de veritate humilitatis: talis veritas tam fulgens et clara est eis odiosa. Eccl'. xiij. Abominatio est superbo humilitas. Causa aūt est lippitudo superbie que obsistit ne ista lux fulgeat in oculis aie. Grego. Tumor mētis obstaculum est veritatis. Jdē. Eam quippe quā nō inuenit hūilē veritas fugit mentē. Secundo est odiosa luxuriosis sicut odor serpenti. Si eni predicatur eis de odore puritatis et munditie: talis odor eis displicet. Eccl'. xxj. Audiet luxuriosus et displicebit ei. Cā autē est quia imitar serpentum z porcoꝝ: malunt stare i fetore luxurie, ꝙ in odore mūditie. Un cū q̄dā lasciuꝰ audiente pythagora diceret malle cum mulieribꝰ ꝙ cū philosophis versari. Et sues (inquit) libētibus i ceno ꝙ in aqua clara morant. Tertio est odiosa aquarū: sicut panis palato corrupto. Si eni eis predicatur contemptus terrenoꝝ et appetitus celestium: talis panis doctrine Jꝫ in se sit suauis, eis tñ est execrabilis. Eccl'. xiij. Execratio est diuitum pauper. Cā eni est qa habēt palatum corruptū: ideo non possunt sentire saporē celestiū. j. Cor. ij. Animalis homo non percepit ea q̄ sūt spūs dei. Aug. palatū febricitātis habet cui mel celeste insipidum est. De habentibus aūt palatū sanū dicit Chrys. Uere nō habet super terram quod amet qui donū celeste i veritate gustauerit. ¶ In epistola aūt hodierna ponit pena z efficacia passionis et sanguinis iesu xp̄i: vbi ostendit q̄ sanguis christi habuit efficaciam et virtutem in celo, in mundo, et in inferno. In celo aūt habuit duplicem efficaciam. Prima est, quia celum aperuit: quod notatur cum dicitur. Per proprium sanguinem introiuit semel in sancta. Celum enim clausum erat cuiꝰ clausura figurata est in clausura paradisi die terrestris. Que a tribus clausa erat vt dicitur Gen. iij. sez angelica custodia, flamma: apposita, et rōphea bis acuta: vt custodia angelica ostiū clausum teneret, flamma apposita hominē ab ingressu arceret, et rōphea bis acuta hominē deterreret. Jdeo sanguis christi fuit clauis dei, aqua dei, et etiam precium dei. Jngētum autem fuit clauis dei ostium aperuit: vt dicitur Esa. xxij. Dabo clauē domid super humerum eiꝰ: aperiet z nō erit q̄ claudat. ꝛc. Quod fm Glo. de cruce accipit: qua christꝰ suis humeris baiulauit. Jdeo sāguis christi, clauis paradisi ē. In quantum fuit aqua delignem infernalem quoad bonos extinxit. Eccl'. iij. Ignem ardentem extinguit aqua. In huiꝰ signū aqua de christi latere emanauit. Ista duo tangit hieronymus dicēs. Flammea illa romphea et foribus presidētia cherubin in christi extincta z relaxata fuit sanguine. In quantum fuit precium dei romphea bis acutam abstulit. Per illam enim romphea iustitia dei figurabatur, que bis acuta erat quoniam corpus et anima occidebat: vel quia requirebat satisfactionē de commissis et omissis. Jstam satisfactionem christus fecit quando suum sanguinem in precium patri dedit. Unde cantatur. Qui pro nobis eterno patri ade debitum solvit. Secunda efficacia fuit, quia deum reconciliauit: quod notatur cum dicitur. Et ideo noui testamenti mediator est. Erat quedā guerra inter deum et hominē. Jdeo christus mediatorē se fecit. j. Timoth. ij. Unus est enim mediator dei z hominum homo christus iesus: qui dedit semet ipsum pro nobis. Sepe enim contingit quia quando quis inter duos rixātes se apponit, ab vtroq̄ vulnus accipit: sic christus vulneratus fuit ab homine. zacharie. xiij. His plagatus sum in domo eorum qui diligebāt me. Et a deo patre. Esa. xlij. Propter sceꝰ populi mei pcussi eū. Jbidē. Disciplina pacis nre sup eū. Homo quidē debebat disciplinari: sz xp̄s ipaz disciplinā recepit: z sic pfez pacificauit. Ista aūt disciplina fuit multum fortis

edura. Illa aũt disciplina q̃ fit cũ virgis est fortis qz carnẽ frãgit. Illa q̃ fit cum spinis, est fortior qz vsq; ad ossa perforãdo pungit. Illa q̃ fit cum ferreis instrumẽtis est fortissima: qz aiam de corpore excutit. Ista triplici disciplina xps fuit disciplinatus. Primo cum virgis, quando ad colũnam fuit flagellatus: z illa disciplinatorum corpus suum vulnerauit z sanguine replenit. Secũdo cum spinis fuit coronatus. Et ille disciplina secũdum Gregoriũ. os capitis perforauit z vsq; ad cerebrũ peruenit. Nec aliquis dicat hoc esse impossibile q̃ spine fragiles os durũ capitis poterãt perforare, qz ois cedit natura vbi adest volũtas diuina. Cum eñ christus voluerit sustinere durissimũ cruciatum, voluit vt spine pertingerẽt vsq; ad cerebrũ. Nec est cõtrariũ ei quod dicitur Joannis. xix. Os non comminuetis ex eo, qz illud os capitis nõ fuit cõminutũ, licet fuerit perforatũ. Tertio cum instrumentis ferreis. i. cum clauis acutis. Et illa disciplina animam eius a corpore excussit. Joh̃. xix. Inclinato capite tradidit spiritũ. ¶ Scõo sanguis christi habuit virtutẽ in mundo. Et ista est duplex. Homo quidẽ erat seruus z immũd⁹. Quis ergo erat seruus: ideo xps sanguinẽ effudit in preciũ redẽptionis: quod notatur cũ dicitur eterna redẽptione inuenta. Et fecit christ⁹ ista emptione sicut liberalis mercator facere ꝓsueuit: qui inuẽto quẽdiu desiderauit lapide precioso saccũ, pecunie studiose ligatũ non dissoluit: sz lacerat pecuniã, non numerat, non ponderat, non mẽsurat, sed vẽditori exponit: vt accipiat quãtũ velit. Christus quidem habuit sacculũ pecunie. i. corp⁹ proprii pleniũ precioso sanguine. Prouer. vij. Sacculum pecunie se cũ tulit. Nõ aũt expectauit vt ille sacculus dissolueretur. i. communi morte finiretur sz quinq; partibus ipsum lacerari voluit: vt ꝑcium largiter egrederetur z homo cito redimeretur. Cetera quidẽ deus facit i numero, pondere z mẽsura: vt habetur Sap. xj. Excepto opere nostre redẽptionis. Ibi enim non seruauit numerũ vt infra vnã vel duas guttas sanguinis sui daret, cum vna sufficeret. Non seruauit põdus: vt sz vnã vnciã vel libraã effunderet. Non seruauit mensurã: vt sz vnũ calicẽ mẽsuraret: sed totũ dedit totũ effudit. ps. Copiosa apud eũ redemptio. Versi. Prol⁹ copiosa: qz nõ gutta sanguinis sed vnda fluminis p quinq; partes corporis emanauit. Secundo homo erat immundus: z ideo christus sanguinem suum effudit lauacrum emundationis, qõ nostrum cum dicitur. Sanguis christi emundauit conscientias nostras. Non solum autẽ cõscientias nostras emundauit: sed etiam omnia elementa purgauit. Erat enim infectus aer ex idolatrarum thurificatiõe. Infecta terra ex innocentis sanguinis effusione. Infecta aqua ex hostiarum lotione. Infectus ignis ex sacrificiorũ concremationc. Ideo enim christus in aere pati voluit vt aerem sacrificaret. Sanguis eius in terram cecidit vt terram mundaret. Aqua etiã de latere eius exiuit: vt aquã purificaret. Tãdẽ spiritussctus in igne apparuit vt ignem sanctificaret. ¶ Tertio sanguis christi habuit virtutẽ in inferno quia ipsum cõfregit z sanctos patres inde eduxit, Nam propter preuaricationes primorum parentum que adhuc dursabant in veteri testamento omnes ad limbum descendebant, sed christus per suam mortẽ eos inde eripuit: quod notatur cum dicitur. Ut morte intercedente i redẽptionẽ earũ preuaricationum que erant sub prioi testamẽto. zc. Legitur in hystoria scholastica: q̃ Salomon habebat strutionem habẽtem pullũ: quẽ pullũ Salomõ in caueã vitreã inclusit. Cũ vero pater filiũ habere nõ posset vermẽ de deserto attulit z de sanguine ei⁹ caueã ipsam liniuit: z cõtinuo fracta fuit z sic pullũ suũ inde eduxit. Iste vermis est xps q̃ dr in ps. Ego aũt sum vermis z nõ hõ. Vermis em nascit de humore terre virtute caloris solaris sicut iste vermis patrem habet in celo scz solem: z matrem in terra scilicet humorem. Sic etiã christus in celo habet patrẽ sine matre, z in terra habet matrem sine patre. Pulli inclusi in caueã, erant sancti patres inclusi in caueã infernali: sz venit iste vermis z virtute sui sanguinis caueã illã ꝓfregit: z filios suos vez, sanctos patres ide eduxiuit. ps. Cõtriuit portas ereas z vectes ferreos ꝓfregit. Zach. ix. Tu quoq; i sanguine testi tui emisisti vinctos de lacu in quo nõ erat aqua z.

¶ Sermo secundus.

Tulerũt ergo lapides indei vt iacerẽt in eum. Hũd⁹ ps ens erat tanq; mare rem pestuosum: z tãq; fluuius rapidus z profundus in quo omnes periclitabant: ideo z deus quendã pontem ibi disposuit: per quẽ omnes ad patriam celestem securi transirent. Est aũt consuetudo q̃ quando pons construitur, primo lapides iaciuntur z pile fundãtur: deinde super pilas pons ipse construitur. In euangelio hodierno agitur de pilaru fundatione: cum dicitur. Tulerũt lapides indei. In epistola vero agitur de ipsi⁹ põtis fabricatione. cum dicitur. Christus assistens pontifex: id est pontẽ faciens. ¶ Circa primum sciendum q̃ indei christo mortem intentauerunt cum ipsum lapidare voluerunt. Trib⁹ enim vicibus christo mors intentata fuit. Primo per herodez qui ipsum voluit occidere cum infantes occiditi vt habetur Matth. ij. Secundo per suos ꝓpatriotas qui ipsum volebant precipitare: vt habetur Luce. iiij. capi. Tertio per iudeos qui ipsum voluerũt lapidare. Vulgi etiam adhuc hodie ipsum lapidare videntur. De quibus sic dicit Beda. Quotquot malas cogitationes quis assumit quasi tot lapides in christum mittit. Ac deinde ꝗtum ad se pertinet si ad deliberationem transit, Jesum extinguit. ¶ Circa secundum notandum q̃ Christus dicitur pontifex ꝓpter quatuor causas: scilicet ꝓpter vocabulum, ꝓpter habitũ ꝓpter vnctionis mysterium, z ꝓpter officium. Primo igitur dicitur pontifex ꝓpter vocabulum. Nam sicut dictum est põtifex dicitur quasi pontem faciens. In mari enim huius mundi fere omnes periclitabantur z naufragiuz patiebantur. Ideo deus contra. istud naufragiũ triplex dedit adiutoriũ: scz nauẽ tabulam z pontẽ. Nauis est innocẽtia: in qua posit⁹ fuit adã: sz ista nauis fracta fuit quando peccauit. In hac naui fuit virgo beata: que naui integra ad portam paradisi peruenit. In hac naui sunt omnes baptizati q̃diu seruãt innocẽtiã baptismalẽ. Sed quia fere omnes frangunt vomen innocẽtie: ideo deus parauit secundũ adiutoriũ: scz tabulã penitẽtie. Nã secundũ Hiero. penitẽtia est scõa tabula post naufragiũ. In hac tabula penitẽtie fuit maria magdalens: que cũ ista tabula ad portum paradisi peruenit. Imo etiam multas alias virgines que erant in naui innocentie transcendit: z quãtum ad meritum, z quantum ad premium. Versi. Sicut deus nõ priuauit bonis eos qui ãbulant in innocentia, ita nec priuabit bonis eos qui ambulant in penitentia. Quia vero sunt multi qui proiiciunt tabulam penitentie: ideo deus parauit tertium adiutoriũ scilicet z pontem: id est meritũ passionis dominice. Tunc enim christus ponsfactus est nobis. cuius pile vt dictum est hodie sunt fundate. In parasceue autem quatuor trabes fuerunt superinducte. Quarũ vna fuit de palma. Scõa de oliua. Tertia de cedro. Quarta de cypresso. De his quatuor crux xpi facta fuit. Deide sup has trabes strata est tabula. i. caro xpi purissima: que quatuor clauis ibidẽ fuit clauata: iõ non restat vt homo super hunc pontẽ ascẽdat z ad patriam pergat. Secundo dicitur pontifex ꝓpter habitum: habuit eñ amictum quando fuit velatus. Albã quando ab herode veste alba fuit circundatus. Platenam: quando purpura fuit indutus. Cingulum et stolam quando ad columnã fuit ligatus. Manipulum: quando in manibus fuit clauis perforatus. Mitram, quando spinis fuit coronatus. Baculum pastoralem: quando arundo fuit sibi data in manibus. Sandalia quando clauos habuit in pedibus. Tertio ꝺr pontifex ꝓpter vnctionis mysteriũ. Solent enim pontifices quando consecrantur inungi. Christus igitur fuit vnctus a patre, a matre, a magdalens, et a iudeis. A pre quidem fuit vnctus vnctione charismatis id est gratia vel donis spũssancti. ps. Unxit te deus de⁹ tuus oleo letitie: pre cõsortibus tuis. Olim enim deus erat hominibus durus, sed modo est vnctus: z ideo factus est flexibilis z mãsuetus. Ideo dicitur. Unxit te deus deus tuus. Erat iratus, sed modo factus est letus: ideo subditur. Oleo letitie. Erat auar⁹ sed modo factus est largus: ideo subdit. Pre cõsortibus tuis: Dedit enim christo spiritum sine mensura:

cuius plenitudine accipiunt vniuersi. Secūdo fuit vnctus a matre vnctione lachrymarum: quando scilicet eius corpus de patibulo fuit depositum. Unde potest dici de ea quod dicit de anna. Tho.x. Flebat igitur mater eius tremebabilib⁹ lachrymis atq; dicebat. Heu me fili mi lumē oculorū meorum solatium vite mee: baculus sene ctutis mee. Erat enim lumē oculorū suorq; oculum intellectus eius illuminauit diuina sapientia: z oculū effectus celesti gratia. Erat solaciū vite sue quia totū gaudiū suū erat stare cum filio suo loqui cū eo, tre cū eo, vt videre eū. Erat etiā baculus senectutis sue: qz cum tunc esset fere quinquagenaria iō auxilio filij sui indigebat. Christus tamen loco sui dimisit sibi iohannem euangelistam qui respectu sui erat baculus arundineus z infirmus. Tertio fuit vnctus a magdalena que ipsum inunxit in capite z in pedibus. Etiam in toto corpore inungere voluit quādo ad monumentum cum aromatibus iuit. Per quod datur intelligi q; illi christum vngunt in capite qui ex deuotione afficiuntur in sua diuinitate. Illi vngunt in corpore qui afficiūtur in sua humanitate siue passione. Illi vngūt in pedibus qui misericordes sunt pauperibus. Quarto fuit vnctus a iudeis qui ipsum in toto corpore vnxerūt: quādo totū corpus sanguine repleuerunt. Uñ angeli admirātur cum sic inunctum. Esaie.lxiij. Quis est iste qui venit de edom tinctis vestibus de bosra? Ibidem. Quare rubrum est indumentum tuum: et vestimenta tua sicut calcātium in torculari? Quarto dicitur pōtifex propter officium pontificis. Est autē officium pontificis triplex. Unum est pro populo orare. Leuiti.v. Rogabit pro eo sacerdos z pro peccato ei⁹ z dimittet ei. Ipse igitur orauit p nobis multipliciter. Nā orauit vbis. Joh.xvij. Nō pro eis rogo tātū: sed z pro his qui credituri sunt p verba illorum in me. Orauit lachrymis. Heb.v. Qui in diebus carnis sue. i. mortalitatis sue preces supplicationesq; ad illuz qui posset eum saluum facere a morte, cū clamore valido z lachrymis offerens exauditus est pro sua reuerentia. Orauit sanguine. Hebre.xij. Accessistis ad sanguinis aspersionē melius loquentem q; abel. Sāguis est abel petebat vindictam: sed sanguis christi petebat misericordiam. Orat quotidie per cicatricum representationē. Hebr.ix. Introiuit in ipsum celū vt appareat vultui dei pro nobis. psal. Respice in faciem christi tui. Ubi dicit sanctus Anselm. Si non vis pater respicere in nos propter nos: saltem respice in faciem christi tui propter nos alapis cesam, sputis illitam, mortalitatem, postmodum factum est rubicundum per sanguinis effusionem: z tandē nigrum per mortis pallorem. De his tribus dicitur Canticorum. v. capitulo. Dilectus meus candidus z rubicundus, electus ex milibus. In hoc est quod dicitur electus ex milibus notatur nigredo sue mortis: quia ipsa eius nigredo fuit nostra speciositas z pulchritudo. Quartum signū est: quia vestes in cruce ferre non potuit: sed nudus ascendit: acsi ipso facto diceret. Tanto igne charitatis ardeo q; vestes aliquas ferre non valeo. Hoc signatum est. ij. Reg. v. vbi dicitur q; dauid nudus ludebat ante arcam domini. per arcam crux christi significatur in qua profunda mysteria continentur. Cora qua christus lusit: quia cum multo gaudio crucem sustinuit. Et nudus lusit: qz nudus crucem ascendit. Tertiū officium pontificis est prebendas et beneficia distribuere. Sic christus in cruce existens pbēdas diuersas distribuit. De quibus dicit Ambr. Auctor humani generis in cruce existēs pietatis officia diuidebat: persecutionē apostolis: pacem discipulis: corpus iudeis, patri spiritum, virgini paranymphū, latroni paradisum, peccatori impenitentibus infernum, christianis penitentibus crucē penitentie delegauit. Prebenda igitur quaz iste pontifex dedit apostolis fuit moys et persecutio. Jo.xv. Si me persecuti sunt, z vos persequentur. Prebenda quam dedit alijs discipulis q̄ non erant adeo fortes: fuit pax z tranquilitas mentis. Joh.xiij. Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis. Prebēda quam dedit iudeis fuit corpus proprium: vt ipsum crucifigerent, vulnerarent, et penis afficerēt: vt sic nostra redēptio perficeret. Job.ix. Terra. i. caro christi de nra terra assumpta data est i manus impij. s. iudei. Prebenda quā dedit patri celesti fuit spiritus suus quem, in suis manibus cōmendauit. Luc.xxiij. Pater in manus tuas cōmēdo spiritū meū. Prebenda quam dedit matri fuit Johannes euāgelista, quem sibi in paranymphum et custodem dimisit. Johan.xix. Mulier ecce filius tuus. Prebenda quam dedit latroni fuit paradisus. Luce.xxiij. Amen dico tibi: hodie mecum eris in paradiso. Amen. ecce quanta securitas qz sibi hoc iurauit. Hodie. ecce quanta celeritas: quia non dixit vsq; ad mensem vel annum expecta. Mecum eris. Ecce quam beata societas. In paradiso. Ecce quanta loci amenitas. Prebenda quam dedit peccatoribus impenitentibus fuit infernus. Matthei.xxv. Discedite a me maledicti in ignem eternum. Prebēda quam dedit peccatoribus penitentibus fuit crux penitētie. Luc.ix. Si quis vult post me venire: abneget semetipsum z tollat crucem suam: z sequatur me.

¶ Sermo tertius.

Esus autē abscōdit se: z exiuit de tēplo. Dñs noster Jesus xp̄s si aliquando dicebat verba: hec ordinabat ad nostrā instructionē. Si aliqñ faciebat miracula⁹: hec ordinabat ad nostrā cōfirmationē. Si aliquādo fugiebat: aliquādo occurrebat: aliquādo se occultabat. Fugiebat quidem honores: sicut patet Job.vj. vbi dicitur. Jesus autem cum cognouisset quia vēturi essent vt raperēt eū z facerent eū regem, fugit in montē ipse solus. Occurrebat aūt suis crucifixoribus: sicut patet Matt.xxvj. vbi dicitur. Surgite eamus: ecce obuiam eis ecce appropinquabit qui me tradet. Abscōdebat vero se a iudeis furentibus: vt scz ab

miseremini. Tertium signum est: quia tot⁹ in corpore rubuit: ex eo q; totus sanguine plenus fuit. Homo stans ad parum ignē rubet in facie. Sed stans ad fornacem rubet in toto corpore. Ex quo videtur q; magnus ignis amoris in corde christi feruebat q̄ ipsum sic rubere in toto corpore faciebat. Corpus quidem eius quod fuerat album z candidum per munditiam z puritatem, postmodum factum est rubicundum per sanguinis effusionem: z tandē nigrum per mortis pallorem. De his tribus dicitur Canticorum. v. capitulo. Dilectus meus candidus z rubicundus, electus ex milibus. In hoc est quod dicitur electus ex milibus notatur nigredo sue mortis: quia ipsa eius nigredo fuit nostra speciositas z pulchritudo. Quartum signū est: quia vestes in cruce ferre non potuit: sed nudus ascendit: acsi ipso facto diceret. Tanto igne charitatis ardeo q; vestes aliquas ferre non valeo. Hoc signatum est. ij. Reg. v. vbi dicitur q; dauid nudus ludebat ante arcam domini. per arcam crux christi significatur in qua profunda mysteria continentur. Cora qua christus lusit: quia cum multo gaudio crucem sustinuit. Et nudus lusit: qz nudus crucem ascendit. ¶ Tertiū officium pontificis est prebendas et beneficia distribuere. Sic christus in cruce existens pbēdas diuersas distribuit. De quibus dicit Ambr. Auctor humani generis in cruce existēs pietatis officia diuidebat: persecutionē apostolis: pacem discipulis: corpus iudeis, patri spiritum, virgini paranymphū, latroni paradisum, peccatori impenitentibus infernum, christianis penitentibus crucē penitentie delegauit. Prebenda igitur quaz iste pontifex dedit apostolis fuit moys et persecutio. Jo.xv. Si me persecuti sunt, z vos persequentur. Prebenda quam dedit alijs discipulis q̄ non erant adeo fortes: fuit pax z tranquilitas mentis. Joh.xiij. Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis. Prebēda quam dedit iudeis fuit corpus proprium: vt ipsum crucifigerent, vulnerarent, et penis afficerēt: vt sic nostra redēptio perficeret. Job.ix. Terra. i. caro christi de nra terra assumpta data est i manus impij. s. iudei. Prebenda quā dedit patri celesti fuit spiritus suus quem, in suis manibus cōmendauit. Luc.xxiij. Pater in manus tuas cōmēdo spiritū meū. Prebenda quam dedit matri fuit Johannes euāgelista, quem sibi in paranymphum et custodem dimisit. Johan.xix. Mulier ecce filius tuus. Prebenda quam dedit latroni fuit paradisus. Luce.xxiij. Amen dico tibi: hodie mecum eris in paradiso. Amen. ecce quanta securitas qz sibi hoc iurauit. Hodie. ecce quanta celeritas: quia non dixit vsq; ad mensem vel annum expecta. Mecum eris. Ecce quam beata societas. In paradiso. Ecce quanta loci amenitas. Prebenda quam dedit peccatoribus impenitentibus fuit infernus. Matthei.xxv. Discedite a me maledicti in ignem eternum. Prebēda quam dedit peccatoribus penitentibus fuit crux penitētie. Luc.ix. Si quis vult post me venire: abneget semetipsum z tollat crucem suam: z sequatur me.

¶ Sermo tertius.

Esus autē abscōdit se: z exiuit de tēplo. Dñs noster Jesus xp̄s si aliquando dicebat verba: hec ordinabat ad nostrā instructionē. Si aliqñ faciebat miracula⁹: hec ordinabat ad nostrā cōfirmationē. Si aliquādo fugiebat: aliquādo occurrebat: aliquādo se occultabat. Fugiebat quidem honores: sicut patet Job.vj. vbi dicitur. Jesus autem cum cognouisset quia vēturi essent vt raperēt eū z facerent eū regem, fugit in montē ipse solus. Occurrebat aūt suis crucifixoribus: sicut patet Matt.xxvj. vbi dicitur. Surgite eamus: ecce obuiam eis ecce appropinquabit qui me tradet. Abscōdebat vero se a iudeis furentibus: vt scz ab

ipsis subtraheret occasionem furendi: sicut patet hic. Per ista igitur tria exempla dat nobis tria salutifera documenta: scilicet vt fugiamus mundi prospera: vt desideremus pro christo pati aduersa: & vt vitemus iurgia. Nos autem contrarium facimus: quia honores appetimus & procuramꝰ: aduersa fugimus & vitamus: & litigijs nos immiscemus. ¶ Primo igitur christus fugit honores: vt duceret nos mundanos honores esse fugiendos. Ita est enim de honoribus mundanis sicut de vmbra. Si enim homo vmbram precedentez vult insequi, ipsaz non apprehendet: et si vmbram subsequentem vult fugere, ipsam non euadet. Sic etiam honores mundani fugiunt suos appetitores. Eccli. xj. Si secutus fueris, non apprehendes: & non effugies si precurretis. In hoc tamen sunt pares: scz honor procuratꝰ & honor imperatus: quia instar vmbre cito transeunt & deficiũt. Sapie. v. Trãseũt omnia tanq̃ vmbra. Nec simpliciter transeũt: sed cuz periculo ipsos habentium transeunt. Quanto enim est maior ascensus: tanto est periculosior casus. Qui enim de plano & infimo loco cadit, cito resurgit: qui autem de alto, surgere nequit. Rami etiam arboris (sicut dicit Chrisosto.) qui sunt in summitate, cito a vi ventorum franguntur: qui autem sunt ad radicem, conseruantur. Unde et ait Quintus curtius quendam dixisse Alexandro: q licet arbor magna crescat diu, tamẽ vna hora extirpat. Et licet leo sit tam superbus: paruoruz tamẽ animi cibus quãdoq̃ efficitur. ¶ Secundo p hoc q christꝰ crucifixorib⁹ suis obuiauit, dat nobis exemplum q aduersa non debemꝰ fugere: sz ꝓ ipso ea pati. Debemꝰ etiam desiderare: et hoc ipse nobis consuluit et verbo & exemplo. Verbo, cum dixit Lu. ix. Si quis vult post me venire: abneget se & tollat crucem suam & sequatur me. Et exẽplo: quia ipse carni sue semper molestias elegit: et in natiuitate. et in vita: et in morte. Augu. Omnia terrena contempsit homo deus vt contemnenda mõstraret: & omnia aduersa sustinuit vt sustinenda doceret: vt necin illis poneretur felicitas: nec in istis timeretur aduersitas. Tali igitur consiliario, id est christo credendum est:

quia nec fallere potest nec falli. Sunt autem tres alij stulti consiliarij quibus communiter homines magis credunt: scz diabolus, mundus, & caro. Diabolus enim consulit vt appetamus honores: & sublimitates. Mundus vero consulit vt appetamus terrenas cupiditates. Caro autez consulit vt appetamus carnales voluptates. De his tribꝰ consiliarijs dicit Eccli. xxv. Tres species odiuit anima mea: pauperem superbum: diuitem mendacem: et senem fatuum insensatum. Pauper superbus caroque est pauper in natiuitate, quia nudus nascitur: pauper in vita quia alimentis indumentis & alimentis confouetur: pauper in morte, quia cũ vili cilitio sepelitur. Pauper enim dicitur quasi paruz potens vel parum imperãs: vel parum portans. Est igitur caro in natiuitate pauper & parum potens: quia puer quãdo nascitur parum potens & infirmus. In vita autem debet esse parum imperans: quia non debet imperare rationi, sed sibi subiici. In morte autem est parum portans: quia omnibus diuitijs suis nihil secum auferre potest. Sed q̃uis caro sit super, semper tamen superbit quando rationi contradicit. Diues mendax est mundus. Est enim diues inquãtum omnia temporalia possidet: sz est mẽdax: qz nõ attẽdit q̃ ꝑmittit. Nã in diuitijs ꝑmittit satietatẽ, et dat famẽ insatiabilẽ. Eccl. v. Auarus non implebitur pecunia. In delicijs ꝑmittit det electionem & det amaritudinẽ. Unde ꝓ de carnali voluptate ꝓuer. xv. Nouissima eius ducit ad mortem. Ira quasi absynthiũ. In honoribus ꝑmittit sublimitatem, & dat subitaz dejectionem. Job. xxx. Eleuasti me & quasi supra ventum ponens allisisti me valide. Senex fatuus & insensatus est diabolus. Differt autem fatuus & stultus. Fatuus est ꝓ a fando: quia scz fando & loquẽdo suã stultitiam manifestat stultus autem ꝓ conuerso quasi nudus, vel stultus ꝓ quasi stupidus: qui ad oia que videt & audit stupet, & dicere et respõdere nescit. Senex aũt ꝑm Jsidorũ dicit quasi sine sensu. Et subdit. Nã ꝓpter hoc dicũt stultos esse homines frigidi cordis sanguinis prudentes vero calidioris. Uñ senex in q̃b⁹ iã friget sanguis, & puer in quibus nondum calet: minus sapiunt. Puer igitur nõdũ sapiũt: qr nõduz in eis sanguis caluit. Senes aũt decipiunt: qr in eis iam friguit. Juuenes vero in etate virili acute sapiũt & memorie ipsũmãt: quia sanguis in ipsis iuuenib⁹ incalescit. Antiqui vero habent sensum maturuz: qr eoꝝ sanguis nec est frigidus nec calidus: sed est tẽperatus. Jdeoq̃ dicitur Job. xij. In antiquis est sapientia: et in multo tempore prudentia. Est igit diabolꝰ senex, fatuus, & insensatꝰ. Senex ꝓpter antiquitatem: quia sicut ꝺr Job. xj. Ipse est principium viarũ dei. Fatuus: qr fando suã stultitiam manifestauit, qñ dixit Esa. xiij. In celũ cõscẽdã: sup astra celi exaltabo soliũ meũ. Insensatus: qr bona que a deo acceꝑta seruare nescivit. ¶ Tertio per hoc q̃ xp̃s se absc̃dit dat nobis exẽplũ q a fugitiuis nos debemꝰ subtrahere: ne ꝓtigat eorum irãnos amplius inflãmare. Nã cõtra furorem & irã iudeoruz xp̃s quinq̃ remedia cõsueuit habere. Primum est patiẽtiam verã seruãdo. Jra nãq̃ quatuor gradus habet: primꝰ est quãdo est tm̃ in animo. Secꝰ est quãdo est manifesta ꝥ exteriori signo. Tertius quãdo ostẽdit in iniurioso verbo. Quartus qñ exercetur in contumelioso facto. Jsti quatuor gradus ponunt Mat. v. Audistis quia dictuz est antiquis. Non occides. ecce ira in facto. Ois q̃ irascitur fratri suo. ecce ira in animo. Qui autez dixerit racha. ecce ira in signo. Qui dixerit fatue. ecce ira in verbo. Nullo autem istoꝝ modoꝝ xp̃s vnq̃ cõmotꝰ fuit. Unde dicit Esa. xlij. Non erit tristis nec turbulentus. Nõ em̃ habuit impatiẽtiã in aniꝺr. Jdeo ꝺr. Non erit tristis. Nec in exteriori signo: ideo ꝺr. Nec turbulentꝰ. Nec in verbo: ideo ꝺr. Nõ clamabit. Nec in facto: ideo subdit. Calamũ quassatũ non cõteret: & lignum fumigans non extinguet. Illos enim q̃ sunt concussati diuersis temptationib⁹ non conterit: sed reparat. Illos q̃b⁹ est fere extinctus ignis diuini amoris nõ extinguit: sed reaccendit & inflammat. ¶ Scõm remedium qõ habuit christus cõtra iudeos, furẽtes fuit oino tacendo. Sicut patet q̃ coram Herode & Pilato & alijs iudeis tempore passionis sue tacebat: sciẽs q̃ ex hoc amplius fuissent inflãmati. Esa. xlij. Tacui semp, silui, patiens

fui. Et iste est optimus modus extinguẽdi ignem furoris, qñ sz furẽti nihil respondetur. Sicut ignis in se deficit qñ ligna nõ apponũtur: sic ira furentis euanescit quãdo verba nõ respõdent. ꝓuer. xxvj. Cũ defecerint ligna, extinguetur ignis: et susurrone subtracto, iurgia cõquiescẽt. Qñ vero quis litigat, tũc ligna parat & furentis irã inflãmat. Eccli. viij. Nõ litiges cuz homine linguato: et non struas in ignem illius lingua. Dicit em̃ Chrysost. q̃ qñ aliquid iactatur si resistens inuenerit, valde concutitur: si autez non inuenit, per aerem dissoluitur. Sic etiã iracundꝰ si resistentez inuenit, amplius inflammatur: si non inuenit, tranquilatur. Eccli. xxviij. Secundu ligna silue: sic ignis exardescit. Et secũdũ virtutẽ hois: sic iracũdia illius erit. Grego. Imitatiõe etem̃ dei gloriosius est iraz tacendo fugere, q̃ respõdendo superare. ¶ Tertium remediuz qõ xp̃s habuit fuit verba pacifica rñdendo: sicut patet hic. Cum em̃ verbũ contumeliosum tam iniurioꝝ sum iudei sibi dixissent, q̃ sz demoniũ haberet: ille humiliter & pacifice rñdit, dicẽs. Ego demonium nõ habeo. Et vide qr sibi duo ꝑponebant. Unũ in quo nõ erat magna infamia, & poterat nihilominus sustineri: scz q̃ esset samaritanus: qui custos interꝑetatur. Et ipse est custos: iuxta illud ꝑsal. Nisi dominꝰ custodierit ciuitatem frustra vigilat qui custodit eam &c. Aliud qõ cõtinebat infamiam & non poterat sustineri. s. q̃ demoniũ haberet. Jdeo dñs ad primã nihil respõdit. De secũdo aũt humiliter se excusauit. In hoc dans dñs exemplum nobis ne ad oia que de nobis dicũtur, respõdeamꝰ: sed si talia sunt que tolerari possunt, dissimulemus: si aũt infamiam importãt, nos humiliter excusemus. Beda. Duo xp̃o illata fuerũt, vnũ negauit, & aliud tacẽdo consensit. Hic igitur dñs in semetipso ꝓbuit exẽplum pacientie: vt eo tẽpore quo a ꝓximis ex falsitate cõtumelias accipimꝰ: coꝝ etiam vera mala taceamus. Et iste est optimꝰ modꝰ extinguẽdi irãfurẽtis: & ꝥba sz pacifica respondẽdo. Coz enim iracũdi instar esse ebullire consuevit. ꝓuerb. xv. Os stulti ebullit stultitiam. Sicut igitur cessat ebullitio olle quando aqua frigida apponit: sic

ceſſat ebulitio ire quãdo verba pacifica reſpondentur Eccli.xv. Reſponſio mollis frangit iras. Sermo durus ſuſcitat furorẽ.

¶ Quartus remediũ qđ habuit chriſtꝰ cõtra iudeos furẽtes, fuit ab eis recedẽdo: ſicut patet hic Gregoriꝰ. Exẽplo nobis dñs loquitur vt cũ etiã reſiſtere poſſimꝰ, irã ſuperbientiũ declinemus. Et iſte ẽ aliꝰ modus extinguendi ignem furentis. vt ſi ille contra quẽ furit recedat et elongetur: ceſſat illius ira, ceſſat eius ebulitio. Sic quando ille ꝙra quẽ furit ab eius preſentia recedit. Sicut vas quãdo fortiter ebullit: ſi ab igne eleuetur inflammato. Prouer.xx. Honor eſt homini qui ſeparat ſe a contentionibus. Omnes autem ſtulti miſcentur contumelijs et rixis. ¶ Quintus remedium quod habuit chriſtus contra iudeos furentes, fuit beneficia largiẽdo. Vñ poſtq̃ indei ei dixerunt demoniũ habes. Propter talis improperia non ceſſauit eis impendere ſalutaria documenta dicens. Amen dico vobis: ſi quis ſermonem meum ſeruauerit: mortem non guſtabit i eternũ. Ioſa. Hic diſcat homo Ieſus non malum reddere, ſed bonũ. Ex talibꝰ tamen beneficijs peiores ſunt effecti dicẽtes. Nũc cognouimꝰ qz demoniũ habes. Beda. Sicut accepta cõtumelia bonꝰ melior fit: ita mali de beneficijs fiũt deteriores. Aliqui tamen ex beneficijs meliores fiũt. Unde dicitur Ro.xij. Si eſurierit inimicus tuus ciba illum: ſi ſitit potum da illi: hoc enim faciens carbones ignis cõgeres ſuper caput eius. Carbones iſti ſecũdũ glo. ſunt vel feruor charitatis ad quã amplius incitantur, vel amor ſpiritusſancti ad quẽ inflãmant, vel ardor penitẽtie ad quam prouocantur.

¶ Dñica palmarum. Sermo.ſ.

Cum appropinquaſſet ieſus hieroſolymis: et veniſſet bethphage ad montẽ oliueti ꝛc. Matthei.xxi. Appropinquante die paſſiõis appropinquare voluit Chriſtus loco paſſionis vt voluntarie ſe pati oſtenderet. Et quamuis ſepe Hieruſalem aſcenderet nunquam tamen aliquem honorem ſibi voluit exhiberi niſi modo cum ad paſſionem ibat: vt ex hoc detur intelligi quod in morte ſanctorum virorum non eſt dolendum ſed potius gaudendum: et quod ſua paſſio erat ei ingaudium et in magnum feſtum agendum et quod perſecutiones propter Chriſtum debemus gaudenter appetere: munda nos autem honores vitare ſicut fecit Chriſtus qui regiuz honorẽ fugit. vt habetur Iohan.vj. Ad locum autem paſſionis hoc gaudenter acceſſit. In hoc euangelio quatuor ad tria inſtruimur et informamur. Et primo vt carnem noſtram mortificemus eius vitijs dommemur: quod notatur per hoc quod chriſtus ſuper aſinam aſcendit. Aſina eſt caro noſtra: ſuper quam tunc aſcendimꝰ cũ eã rationi ſubijcimus et mortificamꝰ. Et iſta mortificatio habet triplicẽ gradũ. Quidã enim ſic mortificant cum priꝰ viuerẽt ſcõm appetitũ ſenſualitatis tanq̃ beſtiales: poſtmodũ viuere incipiunt ſcõm iperiũ rõnis tãq̃ homines rationales. Et iſta mortificatio eſt magna. Alii mortificant qꝫ oẽm actũ carnalẽ ꝓhibent et inquantũ poſſibile eſt puritati angelice ſe coniungunt: et iſta eſt maior. Alij ſicut paſſiones vincũt et oia carnalia et terrena cõtemnũt et ſola ſpũalia deſiderãt: vt de per amorem ſe vniãt et intima charitatis ſe cõiungãt. et iſta ẽ maxima. Ex his patet qꝫ quadruplex eſt hõ. ſ. brutalis: rationalis: angelicꝰ: et diuinꝰ. Brutalis ẽ q̃ viuit more beſtiarum. Beſtia ſemper ad terram reſpicit. Tales ſunt auari q̃ ſemper terrena concupiſcunt. ps. Oculos ſuos ſtatuerunt declinare in terrã. Beſtia vna femina eſt cõtẽta: ſed plures inuadit. Tales ſunt luxurioſi q̃ ꝓtore ꝓpria nõ ſunt pleni. Ire. v. Unuſq̃ſq; ad vxorẽ ꝓximi ſui hinnibat. Ibi dẽ. Equi amatores in feminas emiſſarij facti ſunt. Beſtia agit nõ ex ratione, ſz fertur ipetu ſue nature. Tales ſunt ſuperbi q̃ nõ regunt ratione ſed ꝓpria volũtate: dicẽtes. Sic volo ſic iubeo ſit ꝓ ratione voluntas. Berñ. Animo videtur, beſtia beſtialior eſſe hõ rationem gens et ratiõe nõ vtẽs? Homo rationalis eſt qui viuit ſecũdũ imperium rõnis et ſecũdũ illud Cozin.vj. Qui habẽt vxores tãq̃ non habẽtes ſint: et q̃ vtũtur hoc mũdo tanq̃ non vtantur: et qui gaudent tanquã nõ gaudẽtes. Ille habet vxorẽ tanq̃ non habeat q̃ ea vtitur nõ ad voluptatis expletionẽ: ſed ad liberorũ procreationẽ. Ille vtitur hoc mũdo tanq̃ non vtatur q̃ diuitias retinet ꝓ ſuſtentatione. Ille gaudet tanq̃ non gaudeat qui inter proſpera nõ effert ꝑ elationẽ: ſed hũiliter recognoſcit ſue infirmitatis imperfectionẽ. Homo angelicus eſt qui ab oi actu carnali abſtrahit. iuxta illud Luce.xx. Filij huius ſeculi nubũt et tradantur ad nuptias. Illi aũt qui digni habebunt illo ſeculo nec nubẽt nec ducẽt vxores. Equales enim angelis ſunt. Ille eſt etiam hõ angelicus q̃ cuncta inferiora deſpiciens ſolo amore dei paſcitur. iuxta illud Tobi.xij. Etenim cum eſſem vobiſcũ videbar quidem manducare et bibere ſed ego cibo inuiſibili et puto qui ab hominibus non poteſt videri vtor. Homo diuinꝰ eſt qui totaliter eſt cõuerſus in deũ. Deus ẽ ſed charitas et eſt ignis et eſt amor. Ille igitur eſt hõ diuinus q̃ totus cõuerſus eſt in charitatẽ vnde dicit Chryſo. de ſancto paulo. Ut enim ferrũ miſſum in ignem totũ efficitur ignis: ſic paulus charitate ſucceſſus totus effectus eſt charitas. Ille eſt homo diuinus qui totus feruet per ardorem dei, quem ardorẽ petebat Auguſt. dicẽs. O amor qui ſemp ardes et nũq̃ extingueris: Deus meus accẽde me. Ille eſt homo diuinꝰ qui totus liqueſcit ꝑ amorẽ. Cañ.v. Nũciate dilecto qz amore lãguco.

¶ Secũdo in euãgelio eruditur vt operi bus bonis et officijs que nobis magis cõpetunt inſiſtamus. Non enim oibꝰ oia cõpetunt. Ambro. in lib. de officijs. Sepe, qđ vnũ decet alterũ nõ decet: aliꝰ inuenit aptũ aliud ſeni: aliud in periculis aliud in rebꝰ ſecũdis. Vñ ſcõm philoſophũ, verecũdia in iuuene eſt laudabilis nõ in ſene. Silentium etiaz laudabile eſt in muliere magis q̃ in viro. Et timor ſcõm Aug. in nobis eſt laudabilis quem tamen in deo ponere eſt blaſphema reprehẽſibilis. Et ideo in iſta proceſſione chriſti non vnus oia faciebat: ſed Alij aſinã adducebãt. Alij veſtimẽta in via proſternebant. Alij ramos olinarũ et palmarũ cedebãt. Alij ſumẽto veſtimenta imponebant. Alij iubilabant. Unuſquiſq;

illud officiũ debet aſſumere ad qđ videt ſe magis idoneũ eſſe. Quidã ſunt quibꝰ magis cõpetit aſſumere opera penitentie ſicut ſunt penitẽtes viri. De quibus Luc. iij. facite fructus dignos penitentie. Ille fructus dignos penitentie facit qui in corpore habet macerationẽ et in corde contritionẽ. Iſti ſignificãtur per illos q̃ aſinã et pullũ ad xpm deducebãt. Sicut per aſinã caro: ſic per pullũ anima deſignatur. Ille igitur aſinã et pullum ad xpm adducit q̃ carnem ſuã dat deo per mortificationẽ: et animã per contritionem. ps. Cor meum et ca. mea exul. i deũ vi. Tũc caro exultat qñ puritate induitur. Tunc cor exultat qñ gaudens cõteritur: iuxta illud Aug. Ver penitẽs ſemp doleat et ꝺ dolore gaudeat. Alij ſunt quibus magis competit aſſumere opera virtutum oratiõnũ et gratie: ſicut ſunt viri perfecti. Iſti ſignificantur per illos qui veſtimenta ſua in via ſternebant. Veſtimenta anime diuerſorum colorũ, ſunt varietates diuerſarũ virtutum. De quibꝰ dicit in ps. Aſtitit regina a dextris tuis in veſtit. deau. circũ. varietate. Charitas eſt facit colorẽ aureũ: humilitas nigrum: puritas albũ: meditatio paſſionis chriſti rubeum: cõtemplatio celeſtiũ vir idẽ. Iſta veſtimenta virtutum tunc in via ſternimꝰ qñ ea in exemplũz aliꝰ prebemus, Ieſa. Benedicta illa dei aia cuius humilitas alterius cõfundit ſupbiã, cuius patientia proximi extinguit iracũdiã, cuius obedientia pigritiã alterius tacite increpat, cuius feruor inertiã alicui corporis ſuſcitat, q̃ proximi ſui turbatũ pre ira oculũ cordis gratia conſolationis atq; edificationis illuminat. Alij ſunt quibus magis competit exercitare ſe circa opa miſericordie. Iſti ſignificãtur per illos qui ramos olive ferebant. Oliua ſignũ eſt pacis. Unde romani quando pacem dabant, ramũ olive mittebant. Oleum fomentum eſt luminis et ſupereminet liquoribus vniuerſis. Ex qb patet qꝫ ipſa mia valet hominꝰ in vita: qz deũ ſibi pacificat. Hoc ſignificatũ eſt Geneſ.viij.c. vbi columba attulit ramum olive in ſignũ diuine clementie. Valet in morte quia inſtar lucerne viam illum inat ne aia i tenebras cadat. Tob.iij. Eleemoſyna ab omni peccato et a morte liberat et nõ

patiet̃ aiam ire i tenebras. Valeţ post mortē: qz aiam in celū subleuat. Vñ dñs de mōte oliueti in celū ascendit: qz ipsa mia in celum deducit. Alij sunt quib⁹ magis cōpetit intendere circa victoriā tētationū: sicut sunt de nouo conuersi qui multas patiuntur tētationes. Et ideo opz q̄ sint parati ne ex improuiso feriātur: z habeāt timorem dei tanq̄ scutuz, z iustitiam bonorū operū tanq̄ gladiū, Ista tria tanguntur Eccli. ij. Fili accedens ad seruitutem dei sta in iustitia z timore: z prepara aiam tuam ad tentationē. Isti assignātur p illos qui ramos palmarū ferebāt. palma sicut dicit Isido. a fulmine nō feriri p hibetur: quia tales a fulmine diabolice tētationis feriri nō possunt. Unde ꝺr de martyrib⁹. Apo. vij. Palme i manib⁹ eor. Alij sunt quibus magis cōpetit intendere circa expositiones scripturaz: sicut sunt predicatores deuoti. Isti significanť p apłos qui vestimenta sua iumento imposuerunt. vnde dicit Hiero. ibidē. Uestimēta que in mento supponunť est doctrina virtutum. Uel p vestimenta discretio scripturarum intelligi potest: siue ecclesiasticorum dogmatum varietates: quib⁹ nisi anima istructa fuerit et ornata sessorē habere dñz nō mereť. Isti igitur vestimenta iumento supponunt q̄ per suas exhortationes aiam erudiūt, a peccatis astrahunt, virtutibus ornant z componunt: vt sic ibi christus sedeat z quiescat. Alij sunt quibus magis competit attendere circa deuotionez oratiōnū: sicut viri cobtemplatiui. Isti significantur per illos qui clamabāt dicentes. Osanna filio dauid. ꝛc. Ubi notatur q̄ in nostris orationibus triplex conditio esse debet. Prima est magna desiderij intētio: quod notatur in hoc q̄ clamabāt. Intensum enim desiderium anime est quasi magnus clamor in auribus dei. Sic dixit moyses nihil loquēti. Exod. xiiij. Quid clamas ad me? Secūda est magna spei conceptio quod notať i eo q̄ dicit Filio dauid. Multū enim sperare debemus q̄ nostras oōnes exaudiat: tū qz pater miaz habuit. de quo ꝺr. j. Macha. ij. Dauid in sua mia cōsecutus est sedē regni in secula. Tū qz frater noster esse voluit dum de stirpe dauid carnē assumpsit, Ber. puto meā sperne-

re non poterit os ex ossibus meis z caro de carne mea. Tertia est magna diffidentio, quod notať cū ꝺr. Osanna i excelsis. Et est osanna fm Remigium compositum ex corrupto z integro: quasi osi anna. i. Domine salua. Osi em̃ sonat salua. Anna interiectio obsecrantis sicut pape adorantis. Discretio enim orantis notatur in hoc q̄ dicit. Osanna in excelsis. Qui enim petit salutē corporalē petit in infimis: ideo non petit discrete. Qui autē petit celestē petit in excelsis. Mat. vj. querite primum regnum dei. ¶ Tertio eruditur ad prosperitatem mundanā salubri triste. peremus: qđ notať p hoc q̄ dominus tanto honori z letitie lachrymas inlig quando videns ciuitatē super illā flevit. Luc. xix. Mundana enim prosperitas sicut vinū purum quod cito inebriat, z sanire facit nisi ex consideratione adhibitis alicuius tēperet. Eccli. vij. Corripiēs vbi tristitia est: z cor stultorū vbi letitia. Refert Lactātius q̄ poete tres furias esse dixerunt scz libidinem cupiditatem, irā. Sed ꝺr⁹ istis certos terminos dedit vt homo vtatur concupiscenti ad filiorū procreationē: cupiditate ad necessarium, pitionē: z ira ad subditorū correctionē. Hec ille. Ideo aūt vocanť furie q̄ inflammantur tanq̄ furiose z insane se habent. Nā libido adeo insanit q̄ trahit aiam ad voluptates illicitas. Sapien. ij. Uinum potens z vnguentis nos impleamus: z non pretereat nos flos tēporis. Nemo nostrum exors luxurie nostre. Cupiditas trahit ad rapinas z vsuras z fraudulētias. Sapien. xv. Existimauerunt lusum esse vitam nostrā z conuersationē vite compositam ad lucruz: z oportere vndecunq̄ etiam malo acquirere. Ira trahit ad vindictas z inimicitias z iniurias multas. Sap. ij. Opprimamus pauperem iustum z nō parcam⁹ vidue nec veterano nec reuerentiam canos multi temporis: sit autē fortitudo nostra lex iustitie. Reprimende sunt istę furie. Primā furiā. scz libidinē reprimebat qui dicebat. Tob. viij. Tu scis domine q̄ nō luxurie causa accipio sororē meā, iz sola posteritatis dilectiōe. Eccles. vij. A carnibus tuis abscinde illā ne semper utatur te. ¶ Secundā furiā: scz cupidi-

tem reprimebat apostolus qui dicebat. j. Tim. vj. Habentes alimēta ex quibus tegamur his contenti simus. ¶ Tertiā furiam scz iram reprimēdā docebat Job. xxxvj. Non te superet ira vt aliquē opprimas. Proverb. x. Fatuus statim indicat irā suā: qui aūt dissimulat iniuriā callidus est. ꝛc.

¶ Sermo secundus.

ECce rex tuus venit tibi mansuetus. Dñs nr̄ ihesus xp̄s in hūc mūdum veniēs semper et vbiq̄ dilexit paupertatē z hūilitatē: scz in natiuitate in vita in morte et post mortē. Nam in natiuitate habuit humilē z pauperem matrem, in vita pauperē societatē, in morte pauperē lectū scz crucē: q̄ adeo fuit strictus q̄ duo pedes ibi q̄escere non potuerunt: sed vn⁹ super alium fuit confix⁹. Post mortē autē habuit pauperē sepultura: quia non in proprio sed alieno sepulchro posit⁹ fuit. Ita etiā nūc pauperē habuit equitaturam, scilicet asinam z pullū: ideo dicit propheta. Ecce rex tuus venit tibi mansuet⁹. Ubi dicit quatuor in isto rege fuisse. ¶ Prio fuit i eo sublimitas diuina cum humana infirmitate: cum dicitur: Ecce rex tuus. Fuit enim rex in cētū deus summus: sed tuus in cētum factus est homo infirmus. Ex quo habetur cētum descendere: quoniam de diuina sublimitate descendit ad humanam infirmitatem. Non em̃ descēdere magis potuit: quod inde manifestatur. Quoniam infra naturā diuinam est natura angelica. Infra naturam angelicam est natura humana. Infra naturam humanam est pena. Infra penam est culpa. Infra culpam vero nihil est quia nihil inferius peccato. Christus ergo descendit infra naturā diuinaz: quia minor factus est patre secundum diuinitatem. Philippenſ. ij. Semetipm exinaniuit formam serui accipiēs. Secundo descendit infra naturam angelicā: q̄ paulo minus ab angelis minoratus: in cētum scilicet angeli habent naturā impassibilem: z ipse habuit passibilē. ps. Minuisti eum paulo min⁹ ab angelis. Tertio descendit infra naturam humanam in cētum opprobrium hominū factus. ps. Ego aūt sum vermis z nō homo. Uidebatur enim esse minor oi alio hoīe: qui sic fuit despectus: sic consputus sic deturpatus sic hūiliat⁹. Esa. liij. Nō est ei species neq̄ decor: z vidimus eū z non erat aspectus. vſ nec reputauimus eū. Quarto descēdit vſq̄ ad penam. Circa penam aūt triplex est gradus. Est em̃ quedā pena multū ignominiosa: sicut est suspēsio in patibulo vbi latrones puniuntur. Est quedā multū dolorosa: sicut est excoriatio quā fuit passus sanctus Bartholo. z adustio quā fuit passus sanct⁹ Laurē. Est quedā que vtrūq̄ habet: sicut est crucifixio. Erat ignominiosa qz erat pena latronū. Et dolorosa. Tū propter neruositatē: qz fit in locis neruosis z maxime sensibilib⁹. Tū propter pōderositatē qz ipsum corporis pōdus pendētis cōtinue auget dolorē. Tū ꝓpter diuturnitatem: qz nō statim moriuntur sicut illi qui gladio feriuntur. Usq̄ ad culpā aūt non descēdit. Tū qz de⁹ erat in quē petm̃ cadere nō poterat. Tū qz decebat vt nullū haberet petm̃: q̄ nr̄a venlebat auferre petā. ¶ Scdo fuit in eo imensa charitas cum magna nr̄a vtilitate: cū ꝺr. Uenit tibi t. ad vtilitatē tuā. In hoc em̃ ostendit infinita ei⁹ charitas: qz ideo ad nos venit vt p suā passionē nr̄am procuraret salutē. De q̄ charitate ꝺr Jo. xv. Maiorē hac dilectionē nemo hz vt aiam suā ponat q̄s p amicis suis. Et ponit hic vltimū signū amoris. Amor em̃ p cētuor, signa manifestať. Primo p verba: qñ em̃ cor est plenus amore: tunc os redūdat vel / abundat in sermone. Luc. vj. Ex abūdātia cordis os loquit̃. Scdo p collata bñficia: z istud est maius cētū primū. Multi em̃ bona ꝺba vel amatoria dicerent qui nō seruirent de rebus suis. Grego. Probatio dilectionis exhibitio est operis. Tertio p obsequia psonalia: z istud adhuc est maius. Multi enim seruirent de substantie sua qui non seruirent de persona sua. Gen. xxix. Seruiuit iacob pro rachel septē annis. Quarto per aduersa, z istud est vltimū vltra qđ aliud non inuenitur. Multi enim darent personā suā ad seruiendū q̄ nō datēt aiam suā ad moriendū. De isto signo ꝺr. ij. Cor. xij. Libentissime impēdar z superimpēdar ego ipse p animab⁹ vr̄is. Ista aūt quatuor signa amoris de⁹ hūano generi ostēdit. Tpe em̃

legis z prophetarū oñdit suū amorē per verba: qz tunc hoi documēta dedit per q̄ ad vitā puenire potuit. Leui. xxviij. Custodite leges meas atq; iudicia: que faciens hō viuet in eis. Baruch. iij. Beati sumus israel, qz que deo placent sunt manifesta nobis. Deinde ostendit nobis amorē suuz p beneficia. Et hoc i lege: ante legē: z post legē: qz oi tpe beneficia sua dedit sez beneficia tpalia: corporalia: z spūalia: z p̄missit etiā dare celestia. Matth. vj. Nonne anima plus est q̄z esca: z corpus plus q̄z vestimentum? Querite ergo primū regnum dei. Nomine autē aie itelligunt bona spiritualia. Nomine corporis bona corporalia. Nomine vestimēti bona tēporalia. Nomine regni dei bona celestia. Est ergo sensus. Nō sitis solliciti q̄rere nisi bona celestia: qz p̄ vr̄ q̄ vult vobis dare bona celestia dabit z spūalia: z si dabit bona spūalia dabit z corpalia: z si dabit bona corporalia dabit z tpalia. Quia qui dat maiora dabit z minora. Tandē xp̄s ad nos venit z signuz amoris qđ est per obsequia psonalia nobis ostendit qñ p trigita tres annos psonaliter nobis seruiuit: infirmos sanādo, mortuos suscitādo, demones expellēdo. Actū. x. Qui ptrāsiit benefaciēdo oēs oppressos a diabolo qñ dei erat cuz illo. Ultimo oñdit signum amoris qđ est per aduersa: qz fz Ber. Pro nobis passus est dura verba, duriora verbera, z durissima crucis tormēta. ¶ Tertio in isto rege fuit mansuetudo cum benignitate: cum dicitur mansuetus. Dicitur autem mansuetus quasi manu assuetus: sicut auis domestica dicitur mansueta qz ad ostensionem fructi carnium statim venit ad manum. Deus enim olim erat valde durus: quia ꝑtum cunq; vocaretur, non veniebat scilicet in carnem: sed modo sic factus est mansuetus q; ad modicum desiderium nostrum venit ad cor nostruz. Sapien. vj. Preoccupat qui se concupiscūt vt illis se prior ostēdat. Multi autem sunt tanq̄z aues contumaces z silestres: qz licet deus ad eos veniat: bona proposita inspirando: ipsi tamen ad eum ire volunt suis inspirationib⁹ obediendo. Job. xxiij. Ipsi fuerunt rebelles lumini. ¶ Notandum autem q; aues trib⁹ de causis ad dominos suos non reuertuntur: aut quando sunt nimis repte: aut quando sunt in deuotione occupate: aut quando non sunt bene mesticate. Sunt aūt quidā q̄ ad xp̄m non veniunt: quia diutiūs sunt nimis repti. Deute. xxiij. Incrassatus est dilectus z calcitrauit. Alij q̄ spurcitijs peccatoꝝ sunt pleni: sunt similes coruo q̄ ad arcā nō redijt: qz deuotationi cadauerum ded it: alij qui adhuc non sunt bene domesticati. Animalia autem siue aues multiplicter domesticantur. Quedā ex flagellatione vel alieno vel proprio. Aliena sicut bos q̄ domesticatur qñ catulus coꝝ coflagellatur. Uel ꝓpria sicut catulus q̄ domesticatur qñ sepi⁹ verberat. Quedā domesticatur ex lōga cohabitatione cum hominibus vel domesticis aialib⁹. Quedā vni soli ptione: sicut pueri dant auibus vinū bibere qñ adloquēdū volūt eas docere. Quedā ex bñficiorū ipēsione. Nō em̄ est aliquod animal tam silestre qđ ex beneficijs non fiat leue: z tamē aliq̄ adeo sunt silestres q; domesticari nō possunt. Nec ex cōsideratione flagellati leōis. i. xp̄i. Lu. xxiij. Si in viridi ligno hoc faciūt: i arido qđ fiet? Nec etiā ex immissione alicui⁹ aduersitatis. Hiere. vj. Frustra conflauit conflatorem: malitie enim eorum nō sunt consumpte. Nec ex longa cōuersatione cū viris sciētijs. Ultimo qđ deterius est aliquādo bonos reddit sāculāt. Ose. vj. In domo israel vidi horrēdum. Idest fornicatione effraiz cōtaminatur israel. Nec ex potu dñici sanguinis qui xp̄s nobis dimisit ad bibēdū. Deute. xxxij. Sāguinē vue biberēt meracissimum. Nec ex assiduis bñficijs. Hie. xxxij. Percussi cum eis pactū sempiternū z non desinam eis bñfacere. ¶ Quarto i isto rege fuit humilitas cū lenitate cū dicit. Sedēs super asinā. Magna humilitas fuit q; sup asinā sedere voluit talis actātus. Quod tribus causis fecit. Primo vt superbiā prelatorū multoꝝ confunderet q̄ delectant in magnis equis: in frenis argēteis: in sellis depictis: calcaribus deauratis: z aliis pōpis. Unde post illud. Sedēs sup asinā subditur. zacha. ix. Et dispergā quadrigam de effraim z equū de jhierusalē. Ministri xp̄i sunt z seruiūt antixp̄o: honorati incedūt de bonis dñi: q̄ deo honorem deferūt. In his quoq; quotidie viget meretricij nitor: histrionicus habitus: regius apparat⁹: plus calcaria q̄z altaria fulgent. Idē mitror de clericis q̄ aliud esse volūt z aliud videri. Habitu milites, q̄stu rustici, actu neutrū exhibēt: qz nec vt mili tes pugnant, nec vt rustici laborāt, nec vt clerici euāgelizāt: z dū vtrunq; appetunt vtrūq; confundūt. Scō vt super māsuetos se quiescere demonstraret. Non enim quiescit sup dextrarios. i. supbos: nec super palefredos. i. vanigloriosos: sed sup asinā. i. animā māsuetā. Chrysо. Non sedit in curru aureo preciosa purpura fulgens. Nec ascendit super feruidū equuz discordie amatorem z litis: sed sup asinā trāquillitatis z pacis amicā. Tertio vt in quo statu homo erat ostenderet: quia similis erat bestijs z tumentis. Hoc significatum est Daniel. iij. vbi dicitur de Nabuchodonosor. Ejicient te ab hominibus: z cum bestijs atq; feris erit habitatio tua: fenum vt bos comedes. Septem quoq; tempora mutabuntur super te. Sicut autem dicitur in histo. schola. Ista non est passus secundū corporis immutationem sed secundū mentis alienationē. Et fabulatus est ei sensus z vsus lingue. Et videbatur sibi q; esset bos siue taurus in anterioribus, in posterioribus autem leo. Daniel quoq; pro eo orabat ita q; septē tempora i. septē anni ad preces suas in septē mensēs redacti sunt. In quibus septē p quadraginta dies insaniā patiebatur: p alios vero quadraginta ad cor reuertens suis flebat z orabat ita q; ex magnis fletib⁹ oculi ei⁹ vt caro facti sunt. Multi autē ad eum exibant z eum videbant. Cōpletis autē septē mensib⁹ reuocat⁹ est. Noluit em̄ statim reuocare sed vsq; ad septem annos penitentiam egit: panē z carnes non comedēs et vinū non bibēs. Ex hac historia quatuor elicuntur. Primo qualis est homo in statu peccati qz similis bestijs. ps. Homo cū in honore esset non intellexit: comparat⁹ est iumentis insipientibus z similis factus est illis. Ber. Ecce quomodo de grege bestiarū facta est nobis creatura: puto iumēta dicerent si loqui fas esset. Ecce adā q̄si vnus ex nobis fact⁹ est. Secūdo que sint illa peccata que animam assimilant bestijs: que quidem sunt luxuria z ferocitas nimia. Hoc significatur ex eo q; sibi videbatur q; esset bos siue taurus in anterioribus z leo in posterioribus. Nam in tauro feruens luxuria: in leone effrenata superbia significatur. Tertio quilibet homo debet esse in statu penitentie: qz debet orationibus z fletibus insistere: z aliorū sanctorum suffragia implorare. Que quante virtutis sint patet: qz Daniel per suas orationes septem annos mutauit in septē menses. Jaco. vlt. Multū em̄ valet deprecatio iusti assidua. Quarto qualiter homo se debeat habere post peractā penitētiā: qz sez debet semper timere z vsq; ad mortē i bonis operibus psenerare. Eccli. v. de propitiatu petōrū: noli esse sine metu. Eiusdē xviij. Ne verearis vsq; ad mortē iustificari: qñ merces dei manet in eternum. &c.

¶ Sermo. iij.

Lurima autē turba strauerūt vestimenta sua in via &c. Amorē semp in vita sua xp̄s familiaritatē habuit cū pauperib⁹ humilib⁹ z simplicib⁹: q̄z cū diuitibus potētibus z sapientibus. Imo de oīb⁹ diuitibus non habuit aliquē amicū nisi vnum solū: sez zacheū: de quo habet Luce. xix. Et de oīb⁹ potētibus nisi vnū solū: sez centurionē. de quo habet Mar. xvij. z de oīb⁹ sapiētib⁹ nisi vnū solū: sez nicodemū: de quo habetur Joh. iij. Hinc est q; hodierna die quādo diuites potētes z sapiētes: sez scribe z pharisei mortē xp̄i tractabāt: tūc pauper humiles et simplices. i. turbe christum honorabant z ipsum processionaliter in hierusalē deducebāt. ¶ Notandū aūt q; i hac die triplex ꝓcessio celebratur. ¶ Prima est qua xp̄s de mōte olineti vsq; i hierusalē honorabiliter fuit associatus. De qua processione agitur in euāgelio hodierno. In qua ꝓcessione fm Bern. triplex obsequiū xp̄o fuit exhibitū. Primū a iumēto cui insedit. Scōm ab his q̄ vestimēta i via pternebāt. Tertiū ab his q̄ ramos de arboribus cedebāt. Possum⁹ etiā addere quartū qđ fuit exhibitū a pueris qui eū laudabāt. Per ista igit significatur q; debemus deo seruire z obsequiū exhi-

bere de oīb⁹ q̄ in nobis vel circa nos sūt. Primo de vocib⁹ nostris vt sc̄z deū laudemus. Istud designatur in pueris qui xp̄m laudabāt. Et istud obsequiū ē deo valde acceptū. ps. Sacrificiū laudis honorabit me. Dz aūt ista laudatio fieri corde ore et opere. Aug. in lib. homel. Qui nō prevalet laudare vocibus, laudet bonis operibus: bonis orationibus: bonis cogitationibus. Sūt autē quidā qui laudāt ore: sz nō corde. Matt. xv. Popul⁹ hic labijs me honorat: cor aūt eorū lōge est a me. Alij sunt q̄ laudāt ore: sed nō opere. Aug. vbi supra. Si male viuis z bona dicis nō me laudas: si ceperis bene viuere et meritis tuis tribuis nō me laudas. Rursus si fueris quasi iustus: z de iustitia tua inflatus incesseris, z alios in tui cōparatione contēpseris: non me laudas. Scōo debemus seruire deo de reb⁹ nostris: vt sc̄z mie opera faciamus z ostēdamus: qō significatur in illis q̄ ramos oliuarū ferebāt. Per oliuā enī mia significatur q̄ fer ramos hz: qr sex mie opera cōtinet q̄ sunt vestio: poto: cibo: tectum do: visito: soluo. Quot ḡ mie opera facim⁹ q̄si tot ramos de hac arbore incidimus. Quilibet aūt ramus huius arboris deū ad miam inclinat. Matt. xv. Bti misericordes qm̄ ipsi miaz p̄sequēt. Tertio debemus deo seruire de exemplis nostris vt bona exempla proximis p̄beamus. Istud significat illis q̄ sua vestimēta in via prosternebāt. Uestimēta aūt alie sunt ipsa bona opera. Apoc. xvj. Beat⁹ q̄ vigilat z custodit vestimēta sua ne nudus ambulet. Illi igit vestimēta sua i via sternūt q̄ p bona sua opera exēplū bene viuēdi proximis tribuunt. Sunt quidā q̄ ista vestimēta nolunt in via sternere: sed semper in dorso tenere: nolentes aliqua bōa opera plusq̄ alij facere timentes inanis glorie notam incurrere. Cū tamen dicat Matth. v. Sic luceat lux vestra coraz hominibus, ꝛc. Augusti. Si times peccatores non habebis imitatores. Debēt igit et interius tenere synceram intentionē: et exterius bona opera ostēdere ad edificationem. Bernar. Sic sit opus in publico vt tamē intēctio remaneat in occulto. Alij sunt qui nō sternūt vestimēta sua sed aliena: qui scilz habent mala opera sz bona verba. De quib⁹ dicitur Matt. xxiij. Quecunq; dixerint vobis seruate z facite: sz opera eorum nolite facere. Alij sunt q̄ nō ponūt i via vestimēta sua sed laqos z retia: sicut plati q̄ habēt malā vitā z p̄culosam doctrinam: qui sunt alijs in scandalum et ruinam. Osee. v. Laqueus fuistis speculatiōi z rete expansū, ꝛc. Quanto debem⁹ seruire deo de cordib⁹ nostris vt sc̄z corda viridia z florida semp gerāmus: quod significatur in illis qui rami palmarū ferebant. Palma eīm floret in vere: autūno: estate: z hyeme. Per ver significatur inuētus vbi omnia florēt. per estatem senectus vbi folia cadunt. p hyemē aduersitatem prosperitas. per hyemē aduersitatem. Illi igitur sunt sicut palma quorū cor nō ꝯ arescit: sed semper viret, z in iuuentute z senectute: z in senectute per perseuerantiā vigorem: z inter prospera p tēperātiā inter aduersa per patientiā. ps. Iustus ut palma florebit, ꝛc. Quinto debemus seruire deo de corporib⁹ nostris: vt sc̄z christū in corpore nostro p mortificationē portemus. Isti tales significātur per iumētū cui ysaias insedit: qui dicūt cum propheta. Ut iumentum factus sum apud te. De talibus dicitur. j. Cor. v. c. Glorificate z portate deum in corpore vestro. Col. iij. Mortificate membra vestra que sunt super terram. Non dixit viuificate vel occidite: sed mortificate. Illi viuificāt qui corpus suum in delicijs nutriunt z in membris suis vitia regnare permittunt. De quibus dicit. j. Timot. v. Uidua que in delicijs est viuens mortua est. Illi occidunt qui pre nimia abstinentia sic se debilitant q̄ cum virtus naturalis necant. Ideo monet apostol⁹ ibidez. Modicū adhuc aquā bibere: sz modico vino vtere propter stomachum z frequentes tuas infirmitates. Illi mortificant qui naturam nutriunt z vitia extinguunt. De quib⁹ dicitur Roma. xij. Exhibeatis corpora vestra hostiā viuentem. Gre. Hostia immolat⁹ viua ē q̄a ab hac vita hō nō deficit et se carnalibus desideriis occidit. ¶ Secunda processio fuit qua a hierusalē vsq; ad calvarie locum ignominiose est deducta de qua legitur in passiōe que hodie i missa recitatur. Ab ista processione quidam recesserunt sed postea redierūt: sicut apostoli, qui relicto eo fugerunt: et fidem amiserunt. Sed postmodum fidem recuperāntes redierunt ad christū. Quidam recesserunt z nunq̄ redierunt: sicut iudas qui ab ipso laqueo se suspendit. Quidam nunq̄ recesserunt sicut virgo beata et cetere mulieres que iuxta crucez ihesu semp steterūt. Sed cū prima processio fuerit magne letitie, z ista sit magne tristitie. quare ecclesia vtrūq; cōiungit: sc̄z letitiā z tristitiam: leges euāgeliū q̄ō est tāti gaudij z honoris z passionem que fuit tanti ludibrij et doloris? Potest dici q̄ hoc fit tribus de causis. Prima est vt ostendatur quanta in voluntate humana z dignitate mundana sit instabilitas z breuitas. Ber. Ab eodez populo z in eodē loco z eodē tēpore paucis diebus interpositis: primo cum tanto triumpho susceptus: z postea crucifixus est. O q̄ dissīle est: tolle tolle crucifige eū z benedict⁹ q̄ venit in nomine domini. O q̄ dissimile est: rex israel z nō habem⁹ regem nisi cesarē. Quā dissimile est rami virentes z crux: flores et spine. Cui p̄terne hātur vestimēta aliena: ecce ernik ꝓpūs z fons mittitur super ea. Cui dixerūt. osanna id est salua obsecro: tunc dixerūt alios saluos fecit, seipsum saluum facere nō potest. Secunda est vt ostēdatur q̄ tēperanda sit mundana prosperitas: meditatione scilicet mortis vel alicuius aduersitatis de facili contingentis. Ideo eīm nimia prosperitas salomonē infatuauit qr ipsā tēperare nescivit. Istā p̄spitatē et mūdanā letitiā hodie xp̄s z ecclesia tēperauit. Christus dupliciter. Primo i hoc qr humilitate suscepit oīa nō super palefredum sed super asinā sedere voluit. Scōo in hoc q̄ tanto horori lachrymas admiscuit dum sup hierusalē fleuit: vt habetur Luce. xix. Ecclesia etiam mundanam prosperitatem tēperādam docet dum letitie processionis admiscet tristitiam passionis. Ber. Optime processioni passio est coniuncta vt discamus in nulla letitia huius seculi fiduciam habere: scientes quia extrema gaudij luctus occupat. Tertia est vt ostendat quātas. Fatuus enim esset qui cum honore ad mortem deduci vellet. Fugit christus in vita honorem regium: vt habetur Johā. vj. nūc autem ad mortem vadens suscipit honorē impensum: vt ostendat q̄ cū hec vita quidaz sit cursus ad mortem: tale est in vita hac honorem appetere quale esset ad mortē cum honore velle properare. Grego. Qui presenti suauitate capitur quasi per amena prata ad interitum ducitur. Moys igitur aduenies ostēdit fatuitatem esse, in hac vita prosperitatem vel honores querere. Fatuum enim est tot diuitias cōgregare cū nō possit homo secū nisi saccum et cilicium portare. Job. xvj. Saccum consui super cutē meam. ꝛc. Fatuum est corpus in delicijs enutrire quod postmodū vermes in cibū debēt habere. Eiusdē. xvij. Putredini dixi pater me⁹ es, mater mea z soror mea verm⁹. Fatuum sup alios velle exaltari quē i breui cōtingit a bestijs conculcari. Eccli. x. Qñ enim moritur homo: hereditabit bestias serpētes z vermes. ¶ Tertia processio est quā hodie facit ecclesia: in qua plura notantur mysteria. Primū est qr ordinate debēt incedere. Si eīm aliquis subsisteret vl retro rediret: vel nimis curreret, p̄cessionē turbare. Subsistūt tepidi z negligētes. Apoc. iij. Utinā frigidus esses aut calidus: sed quia tepidus es. ꝛc. Retro redeūt recidiuantes. Luc. ix. Nemo mittens manū suā ad aratrū z respiciens retro. ꝛc. Currunt presumētes. Prouer. xiij. Subtractia festinata minuetur. ꝛc. Secundum est quia cito rami olivarum z palmarū vbi haberi possunt debent deferri: per oliuam misericordie designatur. Amb. in lib. sermonū. Sine causa ramum olive portat q̄ opera misericordie nō amat. Per palpam significat victoria. Tum qr arbuscula dedicata erat marti. Tum qr victores inde coronabantur. Ambro. vbi supra. Sine virtute palmam portat quez diabolus decipiē do superat. Tertium est qr cruces portāntur z campane pulsantur. Ut demones videant vexilla dei z audiāt tubas dei: z sic territi fugiant. Propter hanc causam pulsantur campane z cruces exaltātur quando tempestates concitantur. Quartuz est quia versiculi clausis ianuis decantātur. Quod fit duplici de causa. Quarum vna est literalis ex eo q̄ fuerunt a clauso pa-

nitus decantati. Theodulphus enim archiepiscopus aurelianensis episcopus falso apud Ludouicum imperatorem ab inuidis accusatus. ab ipso est incustodia andegauis mācipatus: qui in ramis palmarū illos versus a se editos p̄sente imperatore et processione clausus in carcere: aperta tamen fenestra decantauit. Qui in tātum imperatori placuerunt q̄ mox a vinculis ipsum absoluit. Secunda ratio est mystica. Tēp⁹ em̄ illud signat tempus veteris testamenti in q̄ adhuc janua regni celestis clāusa erat et velamen legalium adhuc positū erat: sz in parasceue et ianua fuit aperta quantū ad precij solutionē, et velamina remota quātū ad mysteriorū expositionem. Et tūc ī versus agyos: i aperto decātant et cortine q̄ velabāt altare penit⁹ remonēt.

¶ In die sancto pasche. Sermo primus.

Maria magdalene et Maria Jacobi et salome emerunt aromata ꝛc. Mar. vlt. Pauci sunt q̄ amicum diligāt in vita: da fere oēs amicum diligunt propter sua nō propter se. Eccl'. vj. Est amicus socius mense et non permanebit in die necessitatis. Pauciores qui diligant in morte: imo sepe filij parentibus aduersantur: q̄si in morte volūt aliqua ordinare. Pauciss̄imi qui diligāt post mortem: q̄ post modicū tēpus amici obliuiscuntur. p̄s. Obliuioni datus sum tanq̄ mortuus a corde. Ite antē sancte mulieres rp̄m dilexerunt in vita: q̄ se q̄bant eū predicātē. Luc. viij. Seq̄bāt eū maria magdalena et Johāna uxor Chuze procuratoris herodis et alie multe q̄ ministrabāt ei de facultatibus suis. Dilexerūt in morte: q̄ sociauerūt se ei in cruce pēdēti. Joh. xix. Stabat iuxta crucē Jesu mater eius. ꝛc. Dilexerūt post mortez: iō vnguēta parauerūt vt corp⁹ eius inungerēt. Et hoc est quod Maria magdalena et Jacobi et Salome. ꝛc. In hoc igitur euāgelio de trib⁹ fit mentio. ¶ Primo de sanctarū mulierū deuotiōe. Quarū deuotio ostendit quantum ad tria. Primo quātum ad numerum personarū. Describuntur enim tres: scilicet Maria magdalena: et Maria mater Jacobi: scilicet minoris: et Maria filia Salome. Prima xp̄o nihil tinebat nisi fide et deuotione. Due seqntes erant eius matertere. Unde dicit. Joachim Cleopha Salome tres Marias Quas habuit iunxit Joseph Alpheo zebedeo. Uni⁹ hec mater, hec quor, illa duorū. Juncta enim Joseph beata virgo fuit mater vnius: scz xp̄i. Jacta alpheo fuit mater quatuor. i. Jacobi minoris Simonis Jude et Joseph. Juncta zebedeo fuit mater duorū: scz Jacobi maioris et Johānis euāgeliste. Secōo dicitur earū deuotio quātū ad opus deuotum: cum dicit. Emerūt aromata. i. vngenta aromatica. Cōsuetudo em̄ erat inde vngere corpora mortuorū vt cōseruarent a fetore: ab incineratione: et a vermib⁹ corrosiōe. Sed ille mulieres erāt decepte: eū corp⁹ xp̄i deitate esset imbalsamatū per mille annos in terra iaculisset non putuisset putrefieri nec incinerari nec a vermes generari. p̄s. Nō dabis sanctum tuū videre cor. Tertio ostēditur earū deuotio quātū ad opus festiuū: cū dr. Et de mane. Sed si erat valde mane quid ort⁹ erat sol? Dicēdū q̄ ille mulieres matutinitate habitabāt: sepulchrū autē extra ciuitatem erat. Ualde mane venerūt. i. mane inceperūt: sed iā ort⁹ erat sol q̄n peruenerūt. Uel sol dupliciter dr ortus: vel quo ad fulgorē, suū q̄ dr aurora, vel quātū ad spērā suā. Primo modo ort⁹ erat sol. Unde dicit Aug. Orto iā sole. i. cū celū ab vna tis parte iaz albesceret. Uel nomine solis xp̄s intelligitur: q̄ dupliciter fuit ort⁹ de matris vtero p̄ natiuitatē penosā: sepulchro per resurrectionē gloriosā. Secundo ergo sensus, valde mane venīt: sed mane erat sol xp̄s qui p̄ius fuerat ort⁹ natiuitate carnali: iam erat ort⁹ natiuitate celeste. Q̄ aūt dicit vna sabbatorū intelligēda est prima die sabbati: qui nunc dñica. Dies em̄ aliter a iudeis: aliter a romanis aliter notant ab ecclia. Judei ei nominant ipsos a sabbato dicentes. prima sabbati. scōa sabbati. et sic de alijs. Et hoc propter reuerentiam sabbati in quo deus requieuit: in quo opera sua perfecit: et q̄ de bus sanctificauit. Romani nominant dies a planetis et maxime ab illo qui primatur die diei dominatur. Et q̄ sol dominatur

prime hore diei dominice: ideo illum diez vocabāt die solis. et sic de alijs. Die autē sabbati vocabāt die saturni: q̄ prime hore illius diei dñatur saturn⁹. Eccl'ia notat tia, et sic de alijs. Et est idē feria q̄ cessatio. Uñ antiq̄ die solēnē feriā appellabāt: q̄ ab opere seruili cessabāt. Uel dr feria a feriēdis victimis: q̄ in dieb⁹ festinis sacrificia offerebāt. Modo autē eccl'ia omnem die appellat feriā: q̄ omni tpe a vitijs est cessādū. Uel dr feria a fieri: q̄ oēs dies facti sūt p̄ fiat et factum est. p̄s. Dixit et facta sunt. Gen̄. j. Fiat lux et facta est lux, et facta est vespere. ꝛc. Sed q̄re btā virgo cuz istis mulieribus ad monumētū nō venit? Diuersi pōt q̄ triplici de causa. Prima est q̄ nō potuisset sustinere videre sepulchrum filij quin gladi⁹ doloris aliaz ei⁹ pforasset. Secūda est q̄ i parasceue et sabbato tātuz se macerauerat et fleuerat q̄ pre nimia debilitate sustinere se nō valebat. Uñ sm Ber. Oportuit q̄ de loco passionis inter manus discipulorū tanq̄ semiuiua ad domū propriā deferretur. Augu. Illa q̄ppe pia mater imani dolore eiusdē et pectora delicata cōtūdēs: ita ipsa viscera oia fatigauerat et mēbra vt jā sēsu deficiēs vix p̄uenire potuisset ad xp̄i fun⁹. Tertia ē q̄ sciebat q̄ xp̄s resurrexerat et q̄ i monumēto corpus nō erat. Et pie credēdū est q̄ añ oēs fidē jā appuerat q̄ tripliciter ostēdi pōt. Prio p autoritatē. Seduli⁹ et alēs ō xp̄i apparitiōe dicit. Sēper virgo manēs huius se visib⁹ astans. Luce palam domin⁹ prius obtulit. Secūdo per romane eccl'ie approbatam cōsuetudinem. Sūmus em̄ Pontifex in die pasche ad sanctam mariā maiorem: primam facit statiōnem: p hoc inuens beate marie primam factam fuisse apparitionē: Tertio per quādā moralē rationē: xp̄s em̄ p̄cepit. honora patrē tuū et matrem tuam. Sed qualis honor esset, si aliquis de vltra mare veniens p̄sonas ex tranceas p̄mo visitaret: et matrē de sua absentia desolatā vltio visitādā accederet: Si xp̄s matrē nō mīt̄ honorasset, si p̄ alios de sua resurrectione letificasset et tā dē matri desolate apparuisset. ¶ Scōo fit mentio de monumenti clausione et apertione cum dicitur. Quis reuoluet nobis lapidē. ꝛc. Monumentū enim tripliciter clausum erat. scz grandis lapidis ad ostiū ad uolutiōe, sigilli appositione, et militum deputatione. Et ideo mulieres nō sperabāt se posse intrare: quia et lapidē tam grandē remouere nō possent: et milites eas fugarent: et sigillū p̄sidis frangere nō audēbant. Xp̄s aūt q̄ exiuit de clauso vtero matris et qui intrauit ad discipulos ianuis clausis: ipse ō sepulchro exiuit saluis sigillis. Dicitur i historia scholastica q̄ anno dñi. M. cxx. cuidam monacho sancti Laurentij extra muros mirant de cingulo suo de quo cinctus erat, insoluto et proiecto ante eū, vor iaere facta ē. Sic potuit christus clauso pdire sepulchro. ¶ Tertio fit mētio ō angelica visione cū dicitur. Uiderunt inuenem. ꝛc. Qui describitur quātuz ad quatuor. Primo quantum ad situ cum dicitur. Sedentem in dextris. Gregorius. Quid per sinistram nisi vita presens, q̄d per dexteram nisi vita perpetua designatur? Quia ergo redemptor noster tam p̄sentis vite corruptionem trāsierat: recte angelus qui nunciare eius perennem vitā venerat, in dextera sedebat. Scōo quātū ad habitum. cum dicitur. Coopertum stola candida. Seuerinus. Stola ista nō est ex mortali vellere: sed ex vitali virtute splendens celesti lumine non terreno colore: dicēte propheta. Amictus lumine sicut vestimento. Et de iustis dr. Tunc iusti fulgebūt sicut sol. Gre. Stola candida cooperto⁹ apparuit: q̄ festiuitatis nostre gaudia nunciauit. Cādor em̄ vestis splēdorē denūciat nre festiuitatis. Matthe⁹ aūt dicit q̄ aspectus ei⁹ erat sicut fulgur: et vestimenta eius sicut nix. Fulgur est de celo, nix de terra. Per quod datur intelligi: q̄ in xp̄i resurrectione terrenis celestia sunt cōiuncta. Scōm aūt Gre. In fulgure terror timoris est: in nive blandimentū cādoris. per q̄ datur intelligi q̄ xp̄s i iudicio terribilis erit peccatoribus: et blandus iustis. Tertio quātū ad etatē cū dicit. Uiderūt inuenem ad innuendū q̄ oēs in etate iuuenili resurgemus. Senerin⁹. Uiderūt iuuenē vt cernerent nostre resurrectionis etatem: q̄ nescit resurrectio senectutem: et vbi nasci et mori nescit, ibi etas nec admittit detrimēta nec indiget incrementis.

Unde iuuenē nō senem, non infantem sed iocundam viderunt etatē. quarta quantū ad locutionem. Allocutus est eīm mulieres tripliciter Nam primo eas confortauit dicens nolite expauescere. Sicut dicitur. ij. Thozinth. xj. Sathanas trāsfigurat se in angelum lucis. In hoc tamē bonus angelus a malo discernitur: quia bonus angelus in principio terret ex suo fulgore: in medio confortat ex sua allocutiōe: in fine letificat ex sua iucunda visione. Propriū vero mali angeli est, in principio ex sua apparitione terrere multum: in medio ex sua allocutione terrere magis: in fine ex sua horribilitate z visione terrere maxime. Scō ipsas confortatas z de resurrectiōe certificatas ad apostolos destinant dicēs. Ite, dicite discipulis eius z petro ꝛc. Petrum aūt solūmodo nominauit triplici de causa. Una assignat Greg. dicēs. Petrū vocat ex nomine ne desperet ex negatiōe. Si eīm nominatim eum non exprimeret qui magistrum negauerat, venire inter discipulos non auderet. Alia ratio est Jdeo specialiter ōt Petro: qz indignū se indicabat discipulatu vū ter negauit magistrū: sz pctā nō nocent que nō placent. Scōa causa est vt angelus sibi tanq̄ summo pontifici deferret. Si eīm quis pape z collegio cardinalū literas mitteret: papā nolatim exprimeret cardinales in generali proferret: Angel⁹ igitur nolatim exp̄ssit petrū tanq̄ pōtificē sūmū. Discipl'os aūt ḡhaliter tanq̄ collegiū. Tertia cā est: qz petr⁹ interptat agnoscēs: pq̄ dat itelligi q illi xp̄m inuenīūt qui deū z se veraciter agnoscūt. Tertio christi apparitionē z visionem per eas apostolis predixit cū ait. Precedet vos in galileā. Appartio aūt facta in galilea, iz fuerit occulta: tñ ppter mysteriū spāliter nominat. Galilea vero interpretat trāsmigratio. Xp̄s dū esset in hac vita mortali triplicē defectū patiebat. Unū quātū ad corpus scz mortalitatē: aliū q̄tū ad animā. s. passibilitatē: tertiū quantū ad vtrūq̄ scz multiplicē miseriā z penalitatē: sz in resurrectiōe facta est trāsmigratio. Si quidem transmigrauit corpus de mortalitate ad immortalitatē. Alia de passibilitate ad impassibilitatē. Corp⁹ z anima de miseriā et penalitate ad eternam glorie felicitatem.

De his tribus dicit Leo papa Post passionem christi ruptis vinculis mortis immitas in virtutem, mortalitas in eternitatem, z contumelia transiit in gloriam.

¶ Sermo secundus.

Jesum querit is nazarenū crucifixum, surrexit nō est hic. Christus in vita sua nobilem societatez habuit apostolos z quasdā sanctas mulieres. Inter quas aūt tēpore passionis quidā ab eo recesserunt: z quantū ad corporalē associationem: z quātū ad fidē: z quantū ad amorē sicut iudas. Alij quantum ad corporalem associationem z fidē: sed non quantū ad amorez sicut ceteri apostoli: qui eo relicto fugerunt et fidem perdiderunt sed non amorem. Alij q̄tum ad fidē sed nō ad associationem nec amorem: sicut sancte mulieres: que iuxta crucē stabant z ipsam etiaz defunctum amabant. Virgo aūt a filio nūquam recessit nec quoad associationem: quia iuxta crucē immobilis stetit nec quoad fidē qz ipsam retinuit, nec quoad amorē: quia ipsum perpetuo amore dilexit. Jstud repzesentat in quindecim candelis q̄ in matutinis alternatim extinguntur. Et repr̄sentat duodecim ap̄los z tres marias, qui omnes in passione christi quasi ad lumen fidei fuerunt extincti. Una tamen candela seruatur inextincta que repzesentat virginem mariam in qua lux fidei numquam fuit extincta. Quātus aūt mulieres ifte fidem amisissent, propter amorē ran z deuotionem ipsum querebant z corpus eius vngere volebant. Jdeo dixit eis angelus. Jesum querit is nazarenū. ꝛc. In quibus verbis tria ostendūtur. ¶ Prio q̄ in mulieribus fuit magna studiositas cū dicit. Jesum querit is. Circa quod tria sunt videnda. Primo quare pre ceteris mulieribus ille venerūt. Et dicendū q̄ ppter multa beneficia ille christo plus ceteris tenebāt. Nam de magdalena septem demonia ejecti martham sororem suam a fluxu sanguinis liberauit: fratrē suū lazaꝝ quatriduanū suscitauit: z eā semp dulciter excusauit scz apud phariseum q̄ dicebat eam immundam: et apud sororem que dicebat ipsam otiosam: z apud iudam q̄ dicebat eā prodigā. Scōa marta. s. mater iacobi minoris et multū tenebatur. Tum quia nepos suus erat. Tū qz tres filios suos. s. iacobū simonem z iudā: cardinales ideo apostolos fecerat. Tertia scz filia salome consimiliter multuz tenebatur. Tū quia nepos suꝰ erat: tū qz duos filios suos. s. iacobū z iohannem ap̄los fecerat. Scō videndum est quare in sit tres venerunt. Et dicendū q̄ propter quatuor cās. Prio ppter maiorē testimonij firmitatē, vt in ore duorum vel trium testium staret oē verbū. Scō p̄pter decētiā z honestatē. Decet eīm matronas ire bene associatas. Tertio propter mysticā significationē: vt ex hoc dek intelligi q̄ illi ad christū ven: ūt qui habēt fidē charitatē z bona opa. Quarto propter cōmēdandam coniugationē. Tuti⁹ est enim seruire deo in societate bona, q̄m in singulari tate. Eccl'i. iiij. Melius est duos simul esse q̄ vnū. ꝛc. Tales eīm merito societatis aliquando liberantur a malo culpe perpetrate. Jdeo subditur. Si vnus ceciderit, ab alio fulcietur. Aliquādo a malo culpe perpetrande. Jdeo subditur. Si quisq̄ p̄ualuerit aduersus alīū, duo resistēt ei. Aliquando mutuo se accendunt in amorē dei. Jdeo subdit. Si dormierint duo: fouebuntur mutuo. Unus quomodo calefiet? Aliquando protegūtur a tēptationibus diabolicis. Eccl'i. iiij. Funiculus triplex difficile rūpitur. Diabolus eīm nō potest rūpere seruos dei insimul ꝓgregatos qz nō potest inuadere nisi solos. Juxta illō. j. Reg. xvij. Eligite vobis virum z descendat ad singulare certamen. Tertio videndum est propter quid venerunt: vt scilicet vngerēt eius corpus iam prius magdalena vxerat caput eius: vt habetur Luce. vij. Unxerat pedes eius: vt habetur Matthei. xxvj. Modo ipsa cū alijs volebat vngere corpus eius per que significatur triplex vnguentum spirituale quod distinguit Bernardus super. Cañ. s. cōtrictiōis, deuotionis, z compassionis. Species vnguenti cōtritionis (vt idem dicit) sunt peccata propria: species vnguenti deuotiōis sunt dei beneficia, species vnguenti compassionis sunt proximorum calamitates et irrogata supplicia. Tunc igitur cum magdalena pedes Christi vngimus, z lachrymas

fundimus cum dei peccatis nostris doleamus. Tunc caput inungimus, quando de eius bñficijs sibi gratias exhibemus. Gratia q̄ eīm actio ipz letificat: z quodāmodo impingnat. p̄s. Impinguasti in oleo caput meū. Tūc corpus eius mortuū inungim⁹: quādo afflictos z pene mortuos oleo cōpassiōis z mie delinimus. Secūdo in xp̄o fuit festina iocūditas cum dicit. Nazarenū: qui interpretatur floridus. In sua eīm resurrectione omnia florent et gaudent. Juxta illud dies venit magna in qua resplendent oia. Ganise sunt omnes creature scilicet superiores sicut sol qui maiori luce respledūit. Maxim⁹. In resurrectiōe christi elementa omnia gloriantur: nam: z sol ez ipsum arbitror in hac die solito clariorem. Necesse enim est vt sol in eius resurrectione gaudeat: qui in eius passione cōdolūit. Cūm autē tūc sol maiorem q̄m vnq̄ habuit passus est obscuritatē i signū tristitie (qz creditur q̄ tūc fuerit vltis eclypsis) ideo nunc maiorē deberet recipere claritatem in signū letitie. Scōo ganise sunt creature inferiores. i. patres qui erant in limbo. Valde gauderet q̄s si de carcere saracenorum eriaderet. Multū igit ganisi fuerunt quādo fuerunt educti de carcere tenebroso vbi diuina visione carebāt. De carcere horrēdo vbi demonū societatē habebāt. De carcere ignominioso: qz sub terra in lacu iacebant. De carcere tā lōgo quia per multa milia annorum ibi remāserant. Esaie. xxxv. Gaudiū z letitiam obtinebūt et fugiet dolor et gemitus. Habuerūt eīm gaudium: quia assecuti sunt diuine visiōis aspectū, Habuerunt letitiā: qz euaserūt tā horribile ꝓloquiū. Fugit ab eis dolor quē habebāt propter locū tā ignominiosum: z gemitus quem habebāt ppter carcerez tā diuturnū. Si aūt querat vbi sancti de inferno educti fuerūt q̄z ad ascēsionē dñi ipse deus nouit qui eos eduxit. Uel dicit q̄ cū dño fuerūt in extremis maris. i. sup amplissimos fines orbis. Uel forte fuerūt in paradiso terrestri: vbi est nunc enoch et helias. Tertio ganise sunt creature medie. i hoies. hoiz aūt quidā erāt ꝓteriti. i. mortui. Jstis fuit resurrectio in vinificatiōnē. Matth. xxvij. Multa sctōrū corpora q̄ dormierāt surrexerunt. Alij erāt p̄sentes

Universidad de Sevilla Biblioteca

& viuit. Iste fuit in iustificationem. Rom. iiij. Tradit⁹ est ꝓpter delicta nra, & resurrexit ꝓpter iustificationē nr̄am. Alij sunt futuri & nascituri. Iste fuit ad illuminationem. Johā. j. Illuminat omnem hominez venientem in hunc mundū. Maximus inserene de resurrectiōe. Letemur in hac die que et vinos circūfulget, & mortuos viuificat, & veteros illumiat. Cōiungit autem angelus ista duo noīa, scz nazarenū & crucifixum: ad innuēdum q̄ qui vult florere in gloria, crucifigat se in penitentia. Flij em̄ israel agnū cū lactucis agrestib⁹ comedert: & discipuli xp̄o piscē assū cū fauo mellis dederunt: & magi xp̄m cū maria inuenerunt. Qui em̄ vult peruenire ad esum agni celestis: assumat lactucas amare contritiōis. Qui vult perfrui dulcedine, asset igne penitētie. Qui inuenire iesū vult in glia, habeat secū penitētiā amarā. ¶ Tertio ponit resurgētis felicitas cū dicitur. Surrexit: non est hic. Non erat em̄ ibi tanq̄ mortu⁹ qr iā resurrexerat glorios⁹. Notādū aūt ē q̄ eius resurrectio est figura nr̄e resurrectiōis spiritualis: qr sicut xp̄s velociter resurrexit, sic & nos ad deum velociter cōuertamur. Debem⁹ aūt ad deū cōuerti in iuuētute qr talis cōuersio habet facilitatem: tales enim sunt sicut mollis cera: qr de facili ad bonum deducuntur. p̄s. Fem̄ est cor meū tanq̄ cera liquescens. Sunt sicut rectes tecta: quia in bono odore vsq̄ in senectutem ꝑseruantur. Prouer. xxij. Adolescens iuxta viā suā: & cum senuerit, non recedet ab ea. Sūt sicut gracilis virgula: quia de facili ad bonum flectuntur. ptas. Quorum filij sicut nouelle plantatiōes in iuuentute sua. Non debemus aūt nostram conuersionem differre: nec vsq̄ ad senectutem, nec vsq̄ ad mortem, nec vsq̄ post mortem. Primo non debemus eam differre vsq̄ ad senectutem: qr talis cōuersio habet difficultatem. Difficile enim cōuertit, qui in petō inueterat. Un̄ posq̄ ꝓpheta dixit in persona iuuenū. Factum est cor meū tāq̄ cera liquescēs. Subdit in ꝑsona senū. Aruit tanq̄ testa virt⁹ mea. &c. Tales em̄ in malo indurant & ab humore gratie exiccantur. Ideo enim dicit. Aruit tanq̄ testa virtus mea. Et vix aut nūq̄ vere cōfitent. Ideo subdit. Et lingua mea adhesit fauci-

bus meis. Et sepe in peccatis suis morit̄ur. Ideo etiā subdit. Et i pulueꝛe mortis deduxisti. me. Sēcō etiam non debemus nostram cōuersionē differre vsq̄ ad mortē: qr talis cōuersio habet dubietatē. Aug. in lib. j. Home. Fidelis bene viuens securus hinc exit: baptizatus ad horā securus hinc exit: agēs penitentiam ad vltimum & reconciliatus, si securus hinc exit ego non sum securus: penitentiam dare possum, securitatē dare non possum. Nūquid dico damnabit? nō. sed nec dico saluabit. Uis tu bio liberari, age penitentiam dum sanꝰ es & securus es: quia penitentiam egisti cū potes quo peccare potuisti. Si aūt vis agere penitentiam quando peccare nō potes peccata te dimiserunt: & non tu illa. Ergo tene certum et dimitte incertum. Ideo autem sanctus Augustinus dubitatur de penitentia illorum qui penitent extremis: & tunc quidam penitent tantum timore pene: quidam amore iustitie: quidam cōsideratiōe vtriusq̄ cause. Et tales in extremis constituti videntur potius penitere timore pene q̄ amore iustitie: ideo eorum penitentia dubia esse dicitur. Tertio nō debemus differre nostram cōuersionem post mortem: quia talis conuersio habet impossibilitatem: Talibus enim dicit dominus ꝓuer. j. Vocaui & renuistis. Et infra. Ego quoq̄ in interitu vestro ridebo: & subsannabo vos cū vobis quod timebatis aduenerit. Tunc invocabunt me & non exaudiam: mane consurgent & non inuenient me. &c. Inuenient quidem damnati deum sed non inuenient. Deus em̄ est in mundo per iustitiā non poterūt igitur ipsum inuenire miseratorē: qr hoc mō inuenīt in mundo nec vt glorificatorē: qr hoc mō inuenīt in celo. sed vt iudicē & tortorē: qr hoc modo est in inferno. ¶ In horū significationem xp̄s post resurrectionem quadruplici rone ꝓpositus est quesitus. Primo in mane ab istis mulieribus que de facili eū inuenerunt: per mane aūt inuenius significatur. Secundo in vespere a duobus discipulis cuntibus emaus q̄ tarde & difficiliter inuenerūt: dixit eis. O stulti & tardi corde ad credendū. &c. per vesperaūt senectus accipitur. Tertio in sero a discipulis congregatis qui dubitauerunt credentes ipm̄ esse spm̄. Luc. vlt. per sero aūt que est vltima pars diei mors intelligitur. Quarto a militib⁹ ad custodiam noctis deputatis: qui nūq̄ inuenire potuerūt. per noctem autē significatur obscuritas infernalis.

¶ Sermo. iij.

Ite: dicite discipulis eius et petro: quia precedet vos in galileā. Prima mulier fuit media inter serpētem & hominē trahens ipsum ad perditionē. Sēcā mulier scilicet beata virgo fuit media inter deū & genus humanū faciens nostram reconciliationē. Iste aūt mulieres fuerūt medie inter angelum & apostolos nunciantes eis nostraz saluationē. Iā nō potest hō cōqueri de muliere: qr si prima dānauit: secūda saluauit. tertia nunciauit. Si prima fuit causa mortis nostre: secūda fuit causa vite: tertia fuit nūciatrix salutis eterne. Et ideo angelus istas mulieres fecit nuncias resurrectiōis dominice dicens. Ite dicite discipulis eius & petro. & cetera. Circa istam aūt resurrectionem christi quatuor considerare ꝓpsumus, que etiam circa spiritualem resurrectionem similiter considerare valemus: scz velocitatē, veracitatē, potestatem & integritatē. ¶ Primo nāq̄ resurrexit velociter: qr die tertia, sicut & nos saltē die tertia resurgam⁹. Tres dies sunt prava delecta tio, consensus & opus. Qui non resurgit a delectatione vel cōsensu, saltem resurgat ab opere: et hoc est resurgere tertia die. Quarta est cōsuetudo: & ab ista cum difficultate resurgitur. Istud significatum est etiam in tribus mortuis quos xp̄s resuscitauit. Nā de facili resuscitauit puellam in domo. vt habetur Math. ix. de facili suscitauit adolescentē delatū extra domum: vt habet Luc. vij. Lazarū aūt quatriduanū cum difficultate suscitare voluit: scz cum fui turbatione, cum oratiōe, cū lachrymatiōe, cum clamore, vt habet Joh. xj. Tūc mortuus est in domo q̄n peccatum adhuc est in anima aut per delectationē aut per cōsensum. Tunc mortuus defertur extra domum quando pcess exteriꝰ exit in actum. Tales igitur de facili suscitari p̄nt. Tunc mortuus est quatriduanus quādo per lōgā cōsuetudinem in peccato est mueteratus. Tales vix aut nūq̄ suscitant nisi dei manum sue pietatis apponat. ¶ Secūdo resurrexit veraciter: in corpore. s. et in anima. Qō hō veraciter viuat, duo sunt signa scz sensus & motus. Spūs quidē contingit corpori aliquādo quātū ad motū sed non quātū ad sensum: sicut q̄n spūs bonꝰ vel malus aliquod corpus assumit: cōiunctꝰ est corpori q̄ntū ad motū: qr spūs mouet ipm̄ de loco ad locum & membra ipsiꝰ corpis: sed nō quātū ad sensum: qr p illud corpus non videt, nec audit, nec odorat, nec sapit, nec sentit: & vere illud corpus nō est viuū: Aliq̄n cōiungit q̄tū ad sensum & nō q̄tū ad motum: sicut dicit Aug. q̄ spūs mali sunt coniuncti igni infernali non dantes illi motum: sed recipiētes ab illo igne sensum: & illud corpus sic̄ non est viuum. Aliq̄n contingit q̄tū ad sensum & motum, sicut aia cōiuncta est corpori organico: qō quidē mouet ad suas operationes & in eo sentit per sensus corporeos: & tale corpus est viuum. Est tn̄ aliquod corpus qō omino caret sensu & motu: sicut lapis que nec sentit: nec per se mouetur nisi ab alio moueat. Sic igit xp̄s ostēdit q̄ corp⁹ suū vere viuebat: qr spūs suus corpori coniunctꝰ erat q̄tū ad motū: qr mouebat ipsum mō vsq̄ ad monumētū, modo apparēdo mulieribus, modo vsq̄ in castellū emaus, modo vsq̄ ad discipulos clausos in hierusalē, modo de hierlm vsq̄ in galileā, mō de galilea vsq̄ in montem oliueti, modo de monte oliueti vsq̄ in celum. Coniunctus etiam erat q̄tuz ad sensum: quia videbat, audiebat, & comedebat. In comestione tn̄ quatuor; sunt: scz mastticatio: traiectio: digestio & dersuatio. ¶ Quātum ad ista quatuor christꝰ ante passionem vere comedebat: post resurrectionem aūt comedebat quantum ad duo prima: quia & cibum mastticabat & in corp⁹ trajiciebat: sed nō quātum ad duo sequentia quia nec cibum in stomacho digerebat nec ad membra deriuabat. Quid ergo de illo cibo fiebat? Potest dici quod virtute deitatis absumebatur: sicut aqua immissa in igne absumitur ab igne. Unde dicit glosa. Luce vlti. Man ducauit potestate non necessitate. Aliter

esñ absorbet aquam terra sitiẽs: aliter radius solis cãdes. Illa idigẽtia, ille ptãte. Si quis igitur vult scire vtrũ a peccato sit resuscitatꝰ z veraciter viuat, videat si habeat sensum z motũ. Sunt esñ q̃ habẽt sensum. i. fidẽ recte de deo sentiẽtes: sed non habẽt motũ sez se p bona opera exercitãtes: sicut mali christiani. Isti non sunt viui, sed mortui: qz sicut dr Jaco. ij. Fides sine operib⁹ mortua est. Alij sunt q̃ non habent sensum: qz de deo non recte sentiunt. videtur tñ habere motũ: qz aliqua de genere bonoꝝ faciũt: sicut heretici. Isti etiaz sunt mortui: q̃uis aliquib⁹ videãtur viui. Apoca. iij. Scio opa tua: qz nomẽ habeo q̃ viuas z mortuus es. Alij sunt q̃ habent sensum fidei rectũ et motum odorationis bone sicut boni christiani. Isti veraciter surrexerũt z viuũt. Titi. ij. Sobrie z iuste z pie vinam⁹ in hoc seculo. Isti esñ viuunt pie q̃tuz ad deuz: sobrie q̃tũ ad seipsos: iuste q̃tuz ad ꝓximos. Alij sunt q̃ nec habẽt sensũ nec motũ: sicut sunt pleriq̃ q̃ falso nolie dñr christiani: q̃ nec de futura vita habent fidẽ: nec p bona opera se mouent: similes lapidibus z statuis q̃ nec sentiunt nec se monẽt. ps. Simulachra gẽtiũ argẽtum z aurũ: os habent z non loquẽtur ꝛc. ¶ Tertio resurrexit potẽter ꝓtute ꝓpria. Innenim⁹ aliq̃n q̃ viuus suscitat mortuũ sicut Petr⁹ Thabitã: vt habẽ Act. x. Aliquãdo mortuus suscitauit mortuum: sicut corp⁹ heliei suscitauit quẽdã defunctum in sepulchro suo: vt habẽ. iiij. Regũ. xiij. Sed nusq̃ inuenitur q̃ aliq̃s suscitauerit seipsũ Christ⁹ aũt viu⁹ suscitauit mortuũ: sicut lazaꝝ. Et mortu⁹ suscitauit mortuos: qz in sua passiõe multa corpora sanctoruz q̃ dormierãt, surrexerũt. Et mortu⁹ suscitauit seipsum: iuxta illũ Joh. ij. Soluite tẽplũ hoc: et in tribus diebꝰ excitabo illud. per hoc dat intelligi q̃ sancti viri q̃ sunt viui possunt suscitare mortuos in peccatis: mortui autez nec se nec alios suscitare possunt. Si enim carbones viui ponantur cũ viuis: mutuo se inflãmãt ampliꝰ. Si autem carbones viui ponãtur cum mortuis: eos accẽdũt z vinificãt. Si aũt mortui ponãtur cum mortuis: amplius se deni grãt. Sic si boni morãtur cum bonis: in amore dei amplius se inflãmãt. Unus esñ ab alio discit patiẽtiã: ab alio tẽperãtiã: ab alio humilitatẽ: ab alio pietatẽ. z sic de alijs ꝓuer. xxviij. Ferrũ ferro acuit: z homo exacuit faciẽ amici sui. Si ꝛo boni mouentur cũ malis: ipsos sepe vinificant z inflãmãt: modo per ignita ꝛba: modo p ignita exẽpla: modo per ignita merita: modo per ignita desideria. ps. Carbones succensi sunt ab eis. Rom. xij. Si exurierit inimicus tuus, ciba illũ: si sitit, potũ da illi. Hoc esñ faciẽs, carbones cõgeres supra caput eiꝰ. Inimicꝰ noster ẽ pctõr: iquantũ peccat: quãtũcũq̃ ꝓficimus: tũc potamus q̃n per nostras operationes vinum sancti spũs sibi ꝓpinamus: et tunc carbones sup caput eius cõgerimus. q̃n ipz dei amore accẽdim⁹. Si vero moramur cũ malis: tũc ampliꝰ se deprauant: Osee. iij. Sanguis sanguinẽ tetigit. Tãgit esñ sanguis sanguinẽ tãgit q̃n vnus peccator aliũ inficit. ¶ Quarto surrexit integraliter. Quare integraliter? qz ꝓposita omnis miseria. Nihil esñ in eo fuit quod gloriosum non fuerit. Sic z nos integraliter resurgamus: vt nihil in nobis remaneat quod a peccato non resurgat. In homine quidẽ sunt potẽtia intellectiua, memorativa, affectiua, et operatiua. Sũt igitur q̃ intellectiuam dãt deo: memorativã petunt: affectiuã mũdo: operativã diabolo. Talibꝰ tres ꝑme sunt mortue, quarta vivit: et ideo regulariter nõ resurgũt. Uiuificatum ad intellectuam: qz ipsam dãt deo per fidẽ. Taliter etiã vinũt demões. Jacobi. ij. Tu credis q̃n vn⁹ est deꝰ, z bene facis: z hoc demones credũt z ꝛtremiscũt. Sunt aũt mortui q̃ memorativaz dant peccatis de aliquibus immũditijs z inuidijs z carnalitatibꝰ sepiꝰ memoratis: similes illis qui dixerũt Nũe. xj. Recordamur piscium quos comedebam⁹ in egipto: in mente nobis veniũt cucumeres z pepones, porri, se pe. z allia. Affectiuam etiam dant mũdo, amãtes diuitias, delicias, z honores. cũ dicat. j. Joh. ij. Nolite diligere mundum, neq̃ ea que in mũdo sunt ꝛc. Operatiuam etiã dãt diabolo: quia faciunt opera diabolo placita z grata. Joh. viij. Uos facitis opera patris vestri. Ille homicida erat ab initio: et in veritate nõ stetit: quia veritas non est in eo: cũ loquitur mendacium, ex ꝓprio loquitur. Sapie. ij. Invidia diaboli mors introiuit in orbẽ terrarum. Job. xl. Ipse est rex super omnes filios superbie. Ex quibus verbis habetur q̃ opera diaboli sunt occidere: mendacia dicere: inuidere z superbire. Et ideo q̃ talia opera agunt, opera diabolica faciunt. Ut ergo homo ite graliter resurgat, oꝑor tet q̃ deo totum cor suũ tribuat: vt sez vivat in intellectiua, in deum veraciter credendo vinat in memorativa, christi passionem z dei beneficia memoriter retinendo. Uiuat in affectiua, deum super omnia diligendo. Uiuati operativa, pietatis opera faciendo, z sic integraliter resurgat ꝛc.

¶ Dñica. j. post pascha. Sermo. j.

Cum sero esset die illo vna sabbatorum: et fores essent clause ꝛc. Joã. xx. Post passionem Christi discipuli remãserant in multo merore: iuxta illud Joan. xvj. Plorabitis z flebitis vos. Unde cantatur, Tristes erant apostoli de nece sui domini. In multo timore: ideo tenebant fores clause propter metũ iudeoꝝ. In multo errore: q̃ xp̃i resurrectionem ampliꝰ nõ sperabant. Unde dixit vn⁹ ex eis Luce vlti. Nos aũt sperabam⁹ q̃ ipse esset redempturus israel. Sed xp̃s resurgẽs z eis apparẽs mestos letificauit. Joh. xvj. Iterꝝ aũt videbo vos: et gaudebit cor vestrũ. Timidos cõfortauit. Luce vlt. Ego sum: nolite timere. Erroneos illuminauit. Ibid. Tũc apperuit illis sensum vt intelligerent scripturas. In hoc ergo cuãgelio tria ꝓponũt. ¶ Prio Jesus z stetit in medio ꝛc. z sequit. Gauisi sunt ergo discipuli viso dño. Ideo in ipso die resurrectionis quin quies apparuit illatione precipue indigebãt. Nam primo apparuit Magdalene, q̃ se fletibus macerabat: vt habẽ Joh. xx. Scõo ipi z alteri marie, que anxie multũ erant: vt habetur Matth. vlt. Tertio Petro, qui ꝓpter negationem in tribulatiõe erat: vt habẽ Luce vlt. Ubi aũt sibi apparuit nõ legitur, nisi forte tunc quando ad monumentum cucurrit: vt habetur ibidem. In hystoria tamen scholastica legitur q̃ Petrus quando Christum negauit, in quandaz foueã (que galli cantus dicitur) fugit: et ibi per tres dies in lachrymis fuit: et ibi forte apparuit. Quarto duobus discipulis euntibus in Emaus, qui multum tristes erant. vt habetur ibidem. Quinto discipulis cõgregatis in multo timore positis: vt habetur hic. Due prime et due vltime apparitiones fuerunt manifeste: media inter eas qua scilicet apparuit Petro fuit occulta. hoc representat sacerdos in missa: qui q̃des se populo manifestat. Nota tamẽ quod due prime z due vltime manifestationes fiant voce aperta: media fit voce submissa. Nihilominus tamen z hodie Thome apparuit, q̃ in errore erat: in quo magna christi pietas demonstratur: qui propter vnum solum venit. Chryso. Considera dominatoris clementiam: qualiter pro vna alia ostẽdit se vulnera habentẽ: z accedit vt saluet vnũ. Ex his patet q̃ xp̃s licet deposuerit passionem: nõ tamẽ ꝓpassionẽ. Et tñ honores quatuor mala inducere consueuerũt: sz Oblitionem, sicut legitur Gen. xl. q̃ pincerna succedẽtibꝰ prosperis oblitꝰ est interpretis sui. Scõo elationem. Gre. Plerunq̃ ad regiminis culmen q̃s erigitur: in elationem ꝑim⁹ permutatur. Unde Saul qui indignũ prius se cõsideraꝝ fugerat mox vt regni gubernacula suscepit, itumuit. Tertio mox mutationem. Unde dr q̃ honores mutãt mores qui esñ prius habebãt mores mãsuetos, incipiunt habere põpaticos. Quarto incõpassionẽ. De his duobꝰ dr Amos. vj. Optimates capita populoꝝ ingredientes põpatice domũ dñi: nihil, cõpatiebantur super cõtritiõe domꝰ Joseph. Christ⁹ aũt exaltatus nec suoꝝ pauperũ oblitus, fuit: sed eos benigne visitauit. Nec sup eos elatus: sz eos fratres appellauit. Joh. xx. Uade aũt ad fratres meos ꝛc. Nec i moribus imutatꝰ: sz humiliter cũ eis comedit z bibit. Nec durus: sz cõpassibilis factus. Ideo discipulos in merore, timore z errore positos visitauit, z dulciter cõsolatus fuit. ¶ Scõo ponitur qualiter timidos cõfortanti. Quod quidẽ multipliciter fecit. ꝓmo ordinando verbũ ꝓsolationis: cum dixit paxvobis. Eccl. xviij. Nõne ardor ẽ

refrigerabit vos: sic z verbū melius ꝙ datum optimū. Et ponit hic tribus vicibus pax, ad vnumēdū ꝙ triplex pax a xpō nobis datur: scz tēporis pectoris, et eternitatis. In hijs significationē in missa pontificali ter pax nominatur. Sed prima vice nominat eam vertēdo se ad populū: qz pax tēporis aliqñ datur in ministerio sanctoꝝ virorū. Scōa vice nō se vertendo: qz pax pectoris nō acquirit tumultib⁹ populoꝝz se immiscendo, sed sibi soli vacādo. Tertia vice a toto clero cātatur: quia pax eternitatis ab oibus desiderat. Scdo eos cōfortauit, ostēdēdo eis grāde miraculū et exēplū: cū dicit. Ostēdit eis manꝰ z pedes. Multū em̄ miles animari debet quādo regē fortiter dimicātē videt: sic discipuli multum animari debebāt videntes xp̄m tam fortiter dimicasse z vicisse. Si ḡs ergo est frigidꝰ in amādo, videat latꝰ xp̄i iuxta cor perforatum, z inflāmabitur ad amorem. Cāt. viij. Pone me vt signaculū super cor tuū ꝛc. Si tepidꝰ in operāda: videat manus eius pforatas, z incitabitur ad laborē. Esa. xlix. Ecce in manib⁹ meis descripsit te. Si est infirmꝰ in aduersa sustinēdo videat eiꝰ pedes pforatos, z animabitur ad sustinendū. ps. Intinguatur pes tuus in sanguine. Tertio confortauit eos promittēdo grāde auxiliū: cū dicit. Sicut misit me pater: et ego mitto vos. i. sicut pater me ad patiendum misit: z tū semp mecum fuit. Johan. viij. Qui me misit mecum est. sic ego ad patiēdū vos mitto: z tū semper vobiscū ero. Matth. vlt. Ecce ego vobiscum sum oib⁹ diebꝰ vsq; ad cōsummationem seculi. ps. Cum ipso sum i tribulatione. Deus em̄ tribulationes nostras supportat: z ideo dicit Cū ipso sum in tribulatione. Ab ipsis nos liberat: ideo dicit. Eripiam eū. Et ꝓ ipsis remunerat: ideo dicit. Glorificabo eū. Quarto eos pforrauit, dādo grāde solatiū: cū dicit. Accipite spiritum sanctū: vos scz ꝓsolantē. Ideo vocat paracliꝰ. i. ꝓsolatoꝝ ps. Scōm multitudinē doloꝝ meoꝝ in corde meo cōsolatiões tue letificauerunt aiam meā. Imo multo magis cōsolatiõe diuina superāt tribulationes mūdanas: sicut lux pūctum, hora momentū, dies ozā, annꝰ diē. De duobus primis, Esa. xlij. Ad pūctum i modico dereliqui te: z in miserationibus magnis congregabo te. In momēto indignationis abscōdi faciē meā parūper a te: z in misericordia sempiterna miserꝰ sum tui. Tertiū patet hoc qđ dicit Aug. ꝙ dñs. xl. horis mansit, qđ fuit tristitie: et. xl. diebus resurrexit, qđ fuit letitie: et. xl. diebus cōuersans cū discipulis mansit, qđ fuit letitie. De quarto dicit Esa. xlj. predicare et placabilē dño: z die vltionis deo vestro pro die vltionis reddit annum placationis. Quinto eos cōfortat, dādo eis ꝓ alios grāde dñium: cū dicit. Quoꝝ remiseritis peccata ꝛc. Sicut em̄ missus aliquis mittens aliquē principem, dat ei potestatē in carcerē mittēdi z liberādi: sic est qđ dicit dñs Quoꝝ remiseritis peccata ꝛc. Ecce nō solū de semetipsis securos sed z principatum supra iudicij fortitudinem vt vice dei quibusdam peccata remittat, quibusdam relaxēt. Hoc loco tenentur. Grādis honor: sz graue pōdus habent. Durum quippe est vt qui nescit tenere gubernacula vite sue, iudex vite fiat alterius. Chrysо. Sacerdos z si ꝓptiā bñ dispensauerit vitā: alioꝝ vero non cū diligentiā curā habuerit: cū periculosis in gehennā cadit. Sexto eos cōfortat, ꝓmittēdo eis de premiū: cū dicit. Beati qui nō viderunt z crediderūt. Et intelligit de fide sorta qđ habet secū charitatem z opera. Sine em̄ necessaria fides: vt opera sint deo accepta. Heb. xj. Sine fide ipossibile est placere deo. Charitas cum fide: me fides sine charitate nichil prōdest. Jacob. ij. Fides sine operibus mortua est. ¶ Tertio qualiter xp̄s discipulos erroneos in fide confirmauit. Qō quidē fecit per oscula corporis sensus. Primo per auditū: dixit. Pax vobis. Per hoc dans nobis exemplum vt semper habeamus verba pacis non diuisionis: qō de multis dicitur. Actuū xxviij. Lingua tertia multos communit, dispersit illos de gēte in gētem. Cōmouet aliquando magnū monstrum ꝙ vnus mo tres linguas habeat. Una ē adulationis: que blāditur in facie. Secūda detractiōis: que mordet in absentia. Tertia dissentionis: que seminat iurgia. Oēs istę sunt abscindēde. Prima: quia decipit.

Esaie. iij. Populus meus, qui beatum te dicunt: ipsi te decipiūt. Secūda: qz infamat. Unde sapiēs admonet nos ne cum talibꝰ assidui simus. Eccli. xxiij. Ne forte assidue tate tua infatuatus improperium patiaris: z maluisses non nasci ꝛc. Tertia: quia cōturbat. Eccli. vij. Calūnia perturbat sapiētes. Secūdo ꝓ visum: cum dicit. Oculos habetis manꝰ z pedes. Quidam em̄ ex eis credebant ipsum esse spiritum: ideo dixit. Palpate z videte ꝛc. Alij ipm corpus alienum assumpsisse z non suum: ideo dixit. Videte manꝰ meas z pedes meos ꝛc. Alij ipsum credebāt assumpsisse corꝰ suum: sed nō vere, sed phātastice: ideo dixit Habetis hic aliquid quod manducentur? ꝛc. Tertio per olfactum: per hoc ꝙ i eos insufflauit. Flatus enim ille valde odorifer erat: qz ab illo pectore ꝓcedebat qō quasi apotheca omniū charismatū erat. Namerat quasi odor myrrhe inquantum ꝓcedebat a carne mortificata: quasi odor thuris inquātū ab alta deuota: quasi odor balsami inquātum a deitate preciosa. Quarto per gustum: inquātum manducauit piscem assum, z fauum mellis. In fauo enim est cera inimiosa z mel saporosum. In christo vero sunt tres nature: scz anima, caro, z deitas. Illi ergo comedūt piscem assum qui delectantur circa eius carnem crucifixam. Illi mel cum cera: qui delectātur circa animam eius lucidā: illi fauum: qui circa deitatem dulcissimam. Quinto per tactum cum dixit. Infer digitū tuum huc ꝛc. In hoc dat nobis exēplum vt vulnera peccatorū nostroꝝ dimittamus tangi. i. reprehendi. Sed sunt quedā alia que nō permittūt se tāgi quia superba sunt: sicut leo quem supbi signant. Quedā qz hyspida sunt: sicut hericius. Quedā quia silestria sunt: sicut lupus. Superbi enim non pmittunt se tangi. i. reprehendi propter suam arrogantiam. Tales enim videtur pati illud apostema qō dr: Noli me tāgere. Exodi. xix. Omis q tetigerit mōtē morte morietur. Auari q sunt hyspidi z spinis diuitiaꝝ pleni nō sustinēt se reprehēdi. ij. Regum xxij. Si ḡs spinas tāgere voluerit: armabitur ferro z ligno lāceato. Oportet ergo q sit munitꝰ armis ad ptegēdum scz lorica ferrea. i. impenetrabili patiētia: z ad fe

riēdum, scz lācea. obiurgatione veneris. Iururioso aūt nō sustinēt se reprehendi: qz siluestres sūt: z nihil qō sit dei z salutis percipe possunt. j. Cor. ij. Animalis hō nō ꝓcipit ea q̄ sunt spiritus dei.

¶ Sermo secundus.

VEnit iesus z stetit i medio ꝛc. Magna dignatio ē qñ deꝰ ad suos venire dignat maior qñ cum eis etiā ꝓmorat. Johan. xiij. Ad eū veniemꝰ: z māsionē apud eū faciemꝰ. Maxima qñ cū eis ēt quinat. Apoca. iij. Cenabo cū illo, z ille mecū. Si quis igit vult recipe deū venientē z manentem z reficiētē, seipm disponat. Nō em̄ ad oēs venit, nec cū oib⁹ mansionē facit, nec oēs reficit: sz tm̄ quinq; gña psonaꝝ q̄ in phīi euāgelio notant. ¶ Prio em̄ venit ad pseuerātes: qō notat cū dr. Cū esset sero die illa. Sicut em̄ ꝓ mane ꝓncipiū opis, ꝓ meridiē medium operis, sic z per sero finem operis intelligim⁹. Hora em̄ seroina est hora terminati laboris z recipiende mercedis: vt habet Mat. xx. Un̄ dr Prouerb. iiij. Justoꝝ semita quasi lux splēdēs ꝓcedit z crescit vsq; ad perfectū diē. Lux splēdens est opus iusti, put est in inchoatione: lux ꝓcedens, put est in ꝓsecutione: ꝓfecta dies, put est in ꝓsummatione. Ideo in lege preceptū erat vt deo tota hostia offerretur: scilicet caput, corpus z cauda. per caput itelligere possum⁹ iuētutē, q̄ est etas prima: per corpus, virilem etatē: per caudam, senectutē. Sed sunt quidā qui dant diabolo suā iuētutem: isti auferūt de hostia dei caput. Alij q̄ dāt similiter diabolo suā virilē etatem, z volūt deo dare solum modo senectutem: isti auferūt caput z corpus, z deo offerūt solū caudam. Nos aūt deo totū offeramꝰ: z nostram iuuentutem bene incipiēdo: z nostram virilem etatem viriliter ꝓsequēdo: z nostram senectutem feliciter cōsummādo. De vnguēto Aarō dicit ꝓpheta. Sicut vnguentum in capite qō descēdit in barbam barbā Aaron ꝛc. Per caput iuētus: ꝓ barbā etas virilis: per oram vestimēti senectus intelligitur:

qz vnctionem ſpūs ſancti debet homo habere in iuuētute z virilitate,ē conſeruare in ſenectute. ¶ Scōo venit ad quieſcētes: qō notat cū dr Una ſabbatorū.Sabbatū em̄ dies interptat.Nunc eſt q̄ apli receperūt ſpm̄ ſanctū ſedētes.i.a curisnoxijs quieſcētes. Et filij iſrael nō receperūt mana niſi poſtq̄ pertranſierūt mare: qz nullus poteſt recipere mētis dulcedinem niſi habeat mētis quietem. Sūt tm̄ quidā qui quieſcūt mēte ſed non corpore: ſicut ſerui dei q̄ carnē ſuā crucifigūt,mēte tm̄ cū eo quieſcūt. Matt.xj. Inuenietis requiē animabus veſtris. Iſtud eſt ſabbatū de quo Leuit.xxj. Sabbatū requietionis dñi eſt: z affligetis aias veſtras religione perpetua. Alij ſunt q̄ quieſcunt corpore ſed non mente: ſicut pctōres. Hiere.xlviij. Requieuit ia cob in fecīb⁹ ſuis. Luce.xij. Aia mea habes multa bona: requieſce,comede ꝛc. Iſtud tale ſabbatū a demonib⁹ irridet. Thren.j. Uiderūt eaz hoſtes: z deriſerūt ſabbata ei⁹. Nō em̄ poſſunt habere verā quietem in mente z in corpore: iuxta illud Eſaie.lvij. Corimpij quaſi mare feruēs. qō quieſcere non pōt. Alij ſunt q̄ quieſcūt mēte z corpore: ſicut beati. Eſa.xxxij. Sedebit ppl's me⁹ in pulchritudine pacis: in tabernaculis fiducie:in requie opulenta. Iſtud eſt illud ſabbatū de quo dr. Eſa. vlti. Erit ſabbatū ex ſabbato: qz ex recte mētis puenitur ad quietē eternitatis. Alij ſunt q̄ nec quieſcūt mēte nec corpore: ſicut ſunt damnati. Hiere.v. Seruietis ibi dijs alienis die ac nocte: qui non dabūt vobis requiē. ¶ Tertio venit ad clauſos: qō notatur cū dr. Et fores eſſent clauſe. Qō aūt dñs corp⁹ ſuū clauſis ianuis introduxit, hoc fuit diuinū miraculū. Aug. Quidā ſic diſputāt: ſi corpus erat, quō p oſtia clauſa intrare potuit? ſi cōprehēdis modum, non eſt miraculū, vbi deficit ratio: ibi eſt fidei edificatio. hoc em̄ fuit diuine poteſtatis indiciū. Idem. Queritis a me dicitis, ſi per oſtia clauſa intrauit: vbi eſt moles corporis? Et ego reſpōdeo. Si ſup mare ambulauit: vbi eſt corporis pōdus? ſed fecit iſtud dñs tanq̄ dñs. Nūquid ergo qz reſurrexerit deſtitit eſſe dñs? Hoc etiā atteſtatur q̄ corpus habuit glorioſum: cui⁹ natura eſt vt corpus non glorioſuz ſibi reſiſtere non poſſit. Greg. Quid mirum ianuis clauſis poſt reſurrectionem intrauit: qui antea non aperto virginis vtero exiuit? In hoc ergo q̄ ad clauſos venitur intelligi q̄ venit ad illos q̄ portas ſuaz ſuoz claudūt. Specialiter aūt oculorū ſunt claudēde: qz ſunt magis periculoſe. Dauid em̄ qz non clauſit, in alterum z homicidiū cecidit. Circa hās portas quatuor ſunt attēdēda. Primo in feminas oculos non figamus. Aug. Oculi noſtri ſi taciūtur in aliquā feminarum, in nullā figātur. Legitur in vitis patrum q̄ quidā abbas fratrē quēdā a ſpectia in eremo nutritum, in ciuitatem duxit: z cū quasdā formoſas mulieres vidiſſet z oculos in eas fixiſſet: interrogauit ſi huſmodi res eſſent. Cui abbas: anſeres ſunt. Cū ergo ad monaſteriū reduceret, ille fletis dixit abbati. Pater da michi alas anſeribus illis vnā: qz anim⁹ me⁹ in ſpectia earū erarſit. Tūc abbas fratres admonuit vt a ſpectaculis mulierū cauerēt. Ait hic inquit puer qui nū q̄ mulierē vidit, qz ſemel aſperxit incaute: ecce inquinauit concupiſcentiam exarſit. Secundo vitemus formoſas mulieres maxime fugiam⁹. Unde legitur q̄ cū paris helenā duxiſſet: philoſophi q̄dā ad eā vidēdā purgētes z pulchritudinē videntes vultū operuerūt dicentes fugiamus. Sicut enim nature magis nocet oculis videre rez valde albam q̄ nigram ſic magis nocet aſpicere mulierem pulchram q̄ fedā. Eccleſi.ix. Auerte faciem tuam a mulierē compta. Tertio vt videndo pulchras q̄ fede interi⁹, cogitem⁹. Animalia que fuerunt ces vocantur vitus ſui ſubtilitate corpora opaca penetrare dicūtur. In videndo mulieres formoſas lynceos oculos habemus, z q̄ fede ſint interius, cogitemus. Quid enim aliud eſt corpus pulcherrimum mulieris niſi pulcher ſaccus fercoz? Quis autē tentari poſſet ſi ſtercora videret? Cā.iij. Tota pulchra es amica mea abſq̄ eo quod intrinſecꝰ latet .i. pulcres erterī⁹: iz feda interius. ¶ Quarto mulierē libidinoſa aſpici denitem⁹. Dabile enim videtur q̄ quando mulier rū libidinoſe aſpicit: famus libidinis ei⁹ oculis aſcēdēs aerē, ſicut oculos vi

e ſic infectio ad cor aſcendit. Si enim ſno viſa ſpeculū inſicit mulier menſtruoſa ſm philoſophoꝝ: non eſtimrū ſi aiam inficit mulier libidinoſa. Sicut enim baſiliſcꝰ vi ſugnito aues volātes occidit: ſic aſpectꝰ mulieris igne concupiſcentie inflammatꝰ aiam interficit. Eccl.xxvj. Fornicatio mulieris in extollentia oculorum. Et dicitur fornicatio quaſi fortis necatio: quia fortiter necat virum. ¶ Quarto venit ad congregatos: quod notatur cum dr. Ubi erāt diſcipuli congregati ꝛc. Matth.xviij. Ubi duo vel tres ſunt congregati in nomine meo,ibi ſum in medio eorum. ¶ Ex congregatione autem multiplex vtilitas acq̄ritur. Prima eſt quia tales non poſſunt exſtingui a dei gratia. Uidemus enim q̄ vna candela cito extinguitur ſed multe coniūcte extingui non poſſunt. Serui dei ſunt lux mundi. Mat.v. Uos eſtis lux mundi. Sunt carbones accenſi. ps. Carbones ſuccenſi ſunt ab eo. Sunt lapides igniti. Eze chi.xxviij. In medio lapidum ignitorum ambulaſti. Sicut ergo lux ſiue ignis non melius accenditur q̄ ignez igni applicando ſic ſerui dei non melius inflammatur q̄ in ſimul habitando. Et ſicut carbones mutuo ſe accendunt: ſic illi mutuo ſe calefaciunt. Et ſicut ex mutua collīone lapidum ignis excutitur: ſic ex mutua exhortatione ſpiritus ſancti ignis augetur: Eccleſi.iij. Si dormierint duo fouebūtur mutuo: vnus quomodo calefiet? Secunda vtilitas eſt quia non poſſunt vinci a tētatione diaboli. Uidemus enim q̄ acies pugnantiū militum coniuncte vinci nō poſſunt: ſed ſi quis de acie egreditur cito capitur. Sic eſt de ſernis dei. Juxta illō Cā. vi.c. Terribilis vt caſtrorum acies ordinata. Ideo em̄ thomas a diabolo victus fuit: qz ab acie apoſtolorū receſſit: diabolus enim non vult ſingulare certamē. Sicut dixit Holias.j.reg.xvij. Eligite ex vobis virū z deſcendat ad ſingulare certamen. Tertia vtilitas eſt q̄ non poſſunt frā gi a mundo per aduerſa. Uidemus enim q̄ vna virga cito frangit: ſed plures inſimul frangi nō poſſunt. Legitur q̄ q̄dā habēs tres filios dū morti appropinquaret dedit eis vnam virgam vt frangerent: et cōtinuo fracta fuit. Dedit eis duas z vix fregerūt. Dedit eis tres z frangere nō potuerunt. Et ait. Sic erit de vobis. Si enim diuiſi fueris cito ab inimicis ſuperabimini. Si aūtē vniti, non poteritis ſuperari. Eccleſi.iiij. Funiculus triplex difficile rūpitur. Quarta vtilitas eſt quia non poſſunt ſeducta mundo per proſpera. Uidemus em̄ q̄diu ones ſunt in grege ſunt ſecure: ſed ſi aliqua ſe ſeparat a grege cito errat. Sic z ſerui dei a blandimentis mūdi decipi non poſſunt. Tum qz manu paſtoris.i.prelati reguntur. Tum qz latratu canum.i.doctrina predicatorum munītur. Tum quia exemplis eoz cū quib⁹ ſunt fulciuntur. Ille aūt qui ſolus eſt cito decipitur. Unde clamat propheta. Erraui ſicut ouis que perūt. ꝛc. ¶ Quinto venit ad timoratos quod notat cū dicit. Propter metum iudeoꝝ. Bernar. ſuper cañ. In veritate didici nihil tam efficax ad gratiam promerendā retinendā z recuperandā: q̄ ſi omni tpe coz̄ deo inueniaris nom altuz ſapere: ſed timere. Timor igitur primo valet ad gratiam promerendā: qz ſicut dr Eccleſi.j. Qui ſine timore eſt non poterit iuſtificari. Secundo ad gratiam cōſeruā daz. Eiuſdē. xxvij. Si non in timore domini tenueris te inſtanter: cito ſubuertetur domus tua. Tertio ad gratiā perditā recuperandā. Recuperat em̄ per ſancta deſideria: per ſancta ſuſpiria: q̄ bona opera. Eſaie.xxvj. ſm aliam literam. A timore tuo concepimus z parturiuim⁹: z pepe rimus ſpiritum ſalutis. Conceptio reſpicit fetum dū eſt in ventre: parturitio dum mulier eſt in doloze: partus dum ferū emiſerit. Uirtute ergo timoris dei concipim⁹ ſancta deſideria: parturim⁹ ſancta ſuſpiria: z parimus bona opera.

¶ Sermo tertius.

Tuſer digituz tuum huez vide manus. ꝛc. Secundū dñm Aug. triplex eſt ſtatus hominis. Unꝰ put eſt in vita. Alius prout eſt in morte. Tertiꝰ prout conſideratur poſt mortem. In hoc triplici ſtatu chriſtus diſcipulos ſuos dilexerat ſcilicet in vita ſua eis ſecreta manifeſtando z amicos vocādo. Joh̄ā.xv. Uos dixi amicos: quia om-

nia que a patre meo audiui, nota feci vobis in morte sua pro eis animam suaz ponendo. Ibidem. Maiorem hac dilectionē nemo habet. Post mortē suā eis sepe apparendo. Prima duo signa amoris ostenderat beato thome sicut z ceteris. Tertiū aūt nondū sibi ostenderat: qz nondū sibi apparuerat: iō hodie sibi apparuit z tam per visum q̄ per tactū eū ad fidē reduxit dicens. Infer digitū tuū. ꝛc. ¶ Circa autē istā apparitionētria notabilia videri possunt. Unū q̄ chriſt⁹ qui cicatrices vulnez in carne seruauit: alia tamen causa seruanit ea post resurrectionem in mūdo: alia nunc seruat in celo: alia seruabit in iudicio: alia post iudicium. Post resurrectionem quidem eas seruauit vt in discipulis z in nobis fidem resurrectionis astrueret. Glos. Adh̄ dubitantium corda sananda vulnerum sunt seruata vestigia. Greg. in homel. Egit namq̄ miro modo diuina supernaq̄ clemētia vt discipulus dubitās dum in magistro palparet vulnera carnis in nobis vulnera sanaret infidelitatis. Plus enim nobis thome infidelitas ad fidem contulit q̄ fides credentium discipulorum profuit: quia dum ille ad fidem palpando reducitur: nostra mens oī dubitatione posposita in fide solidatur. Secundo eas seruat nūc in celo, z hoc vt patri eas representet z nobis eū reconciliet. Cicatricum eñ representatio est quedam ppō patrē pro nobis aduocatio. Sic miles tacēs ab imperatore impetrat q̄ vulnera que pro eo pertulit sibi demonstrat. Exemplum legitur i hiſtoria ſchol. q̄ antipater idumeus pater magni herodis in quodā seruitio imperatoris multis vulneribus est confossus. Qui tandē ab emulis accusat⁹ rei ectis vestib⁹ dixit, Ego cesar nolo me verbis excusare apud te sed ista vulnera que suscepi pro te loquant̄ p me si ego diligo te. Tunc cesar ipm in gratiā suscepit. Sic etiam xp̄s vulnera patri ostēdit: vt insinuet q̄tum nos dilexit. Bernar. Securum accessum habes o homo apud patrē vbi stat mater ante filiū z filius ante patrē. Mr ostēdit filio pectus z vbera: filius oſtendit pri latus z vulnera. Nulla ergo poterit esse repulsa vbi tot occurrūt charitatis insignia tertio seruabit eas i iudicio vt mali videāt q̄ iuste sint condemnati. Unde dicet eis in hec ꝓba: vt vt Chr. super Mat. Ego ꝓpter vos hō facta. propter vos alligat⁹ sum z deluſ⁹ z crucifixus vbi est tantarū mearū miseriarū fructus? Ecce preciū sanguinis meq̄ dedi in redēptionē animarū vestrū: vbi est seruitus mihi impēſa: q̄ precio sanguinis mei mihi dedistis? Sup gloriā meā vos habui cū essem apparens hō: z vilioꝛē oib⁹ reb⁹ p̄fecistis. Nā oēm rē vilissimā terre amplexistis q̄ iustitiā meā z fidē. ¶ Quarto natur⁹ est eas post iudiciū in celo. Et propter se z propter sctōs. Propter se quia vt semp secū deferat insignia sue victorie gloriose. Beda super Lucā. Miles ꝑfortitet agens z victoriā obtinēs multis vulneribus confossus si datur ei medicus z bz. Uis sanari sine omni cicatrice vel cicatricib⁹ sine omni deformitate? pute in signū sue victorie cicatrices seruari. Ille enim cicatrices in christo sunt nostre deformitatem, sed ad magnaz pulchritudinē. vnde bt Chry. q̄ super radios solis erūt lucidiores. Sicut enim honor est militi de prelio reuertēti deferre secū frangia sic est christo honor secū deferre victorie sue gloriosum triūphū. Glo. sup. Luc. Non ex impotētia curandi cicatrices remanuit: sed vt perpetuū victorie sue ornamentū ferat triūphū. Seruabit etiam eas pro sanctos: vt videātes q̄ misericorditer redempti cantēt in eternū mias dñi illud. Cōfitemini dño q̄m bonus: q̄m in culū misericordia eius. Dicant nūc q̄ redempti sunt a domino ꝛc. Non solū circa cicatrices christi: sed etiam circa cicatrices martyrum sancti afficientur. Augu. de ciuita. dei. Nescio quomodo sic afficimur amore martyrū beatorū: vt nos mus in isto regno videre vulnerū cicatrices q̄ pro christi nomine pertulerūt. Et si tasse videbim⁹. Nō eñ deformitas sed dignitas z pulchritudo erit. ¶ Secundum notabile est q̄ christ⁹ cicatrices me palpandas exhibuit: vt per illarū palpationem auferret illius dubitationem de mor certificatus dixit. domin⁹ z deus meus. Per quod datur intelligi q̄ vulnera peccatorum nostrorum non debent

abscondere sed ea per confessionez manifestare. Sz notandū q̄ vulnera aliq̄n sunt recētia: aliq̄n inueterata: aliquādo putrida. Recentia sanāturvnctione sine emplastri appositiōe. Inueterata adustione. Putrida incisione. Tūc vulnera peccatorum nostrorū sunt recētia q̄n adhuc sunt i volūtate vel i recēti opere: z tūc sanari possunt per vnctionem. i. spūſsancti inspirationem. Uel emplastri. i. lenis penitētie impositionē. Eccli. x. Lāguor prolixior gradus. Eiusdem. xxxviij. Unguentarij⁹ fabricet pigmenta suauitatis: z vnctiones cōficiet sanitatis. Tunc sunt inueterata q̄n p longam consuetudinem sunt iterata. ꝑs. Inueteraui inter omnes inimicos meos. Et tunc indigent adustiōe: id est adustiua carnis macerationē. ꝑs. Ure renes meos et cor meū. Zach. xiij. Per ignē viā eos siccat argētū. Tūc sunt putrida q̄n tam dudum stat hō in peccatis q̄ fetet cora deo z ab hominibus. Job. j. Cōputruerūt iumēta in stercore suo. In quorū persona dicit propheta. Putruerunt z corrupte sunt cicatrices. ꝛc. Et tunc indigent incisione. i. cisiua tribulatiōe. Tūc eñ sepe carnes putride auferuntur: z ipsi ad deum conuertuntur. ꝑs. Multiplicate sunt infirmitates eorum: postea accelerauerunt. De ista incisione bt Job. xvj. Cōcidit me vulnere sup vulnus. ¶ Tertiū notabile est q̄ xp̄s p ostensionē vulnerū thomam in fide solidauit. Ipse quidē erat tribulatus de christi passiōe: desperatus de eius resurrectione: z tepidus factus in ei⁹ amore. Sz xp̄s per ostensionem vulnerū tribulatū letificauit: desperatum certificauit: z tepidum inflammauit. Ista tria etiam in christi vulneribus inuenimus. Primo nam q̄ tribulatio christi ad memoriam reducatur nisi passio christi ad memoriam reducatur nihil est adeo durū q̄ non equo animo toleretur. Hoc significatuz est Exod. xv. vbi lignū missum i aquas amaras eas dulcorauit. quia memoria crucis omnes tribulationes in dulcedinē conuertit. Refert aūt Brisio. q̄ si vas cere noue vndiq̄ clausuz in mari ponatur aqua que subitrat in dulcedinem conuertitur. Istud vas factum de cera noua est corpus christi factum de carne virginea: quod vndiq̄ fuit clausum quia nulli vnq̄ tentationi fuit permiſſum. Si igitur mittim⁹ aquas amaras. i. tribulationes nostras in pectoꝛes, idest in vulnera istius valis: omnes in dulcedinem conuertentur. Bernar. Tua dulcedo domine lapides tostrētc ostephano dulcorauit, Tua dulcedo cratículam laurētio dulcorauit. Pre tua dulcedine ibant apostoli gaudētes a cōspectu cōcilij. Secundo in christi vulneribus desperati inueniūt spei corroborationē. In passione enim sua pactum firmauit per quod omnibus veniam dare prom sit. Pactum autē olim tribus modis firmabatur, aut manuz percussione: aut signi electione: aut aque effusiōe. De duob⁹ primis habetur Josue vltimo. de tertio. j. Reg. vij. Sicut enim in aque effusione nihil de aqua remanet nec quantū ad substantiam nec quantum ad saporem: sic de illis qui pactum illud frangerent nullum debebat vestigiū remanere. Christus igitur vt pactum nobiscum firmaret quo omnibus veniam daret: fuit nō tantū in manib⁹ sz etiam in pedib⁹ z etiā in latere z toto corpore percussus. Esaie. liij. Propter scel⁹ populi mei percussi eū. Fuit in cruce exaltatus. Johānis. iij. Sicut exaltauit moyses serpētez in deserto. Eiusdem. xij. Si exaltat⁹ fuero a terra omnia trahā ad me ipsum. Fuit sicut aqua effusus: quia nihil ei remansit. Nec anima quia eam in morte deposuit. Nec caro qz tota atrita fuit. Nec sanguis qz totū effudit. Nec familia quia euz dereliquit. Nec vestes quia eis spoliat⁹ fuit. Et ideo poterat dicere cū prophetā. Sicut a qua effusus sum ꝛc. Tertio in christi vulneribus frigidi inueniunt inflammationes, hoc significatum est. ij. Machabeorum. j. vbi dicitur q̄ ligna aspersa aqua crassa fuerūt ve hemēter accensa. Etiq̄ est ista aqua crassa nisi sanguis domini, spiritussancti pinguedine perfusus. Quo si ligna id est corda nostra arida aspersa fuerint: continuo inflammatur. Istud etiam significatum est. j. Machabeorum. vj. vbi dicitur q̄ elephātis ostenderunt sanguinem vue z mortis adeundum eos ad prelium. Fructus mori ſm Ambro. primo est albus: postea rubeus: postremo niger. Si christus pri-

no fuit albus et puras in tota ſua cõuerſatione: rubeus in cruce: niger in morte. Qui⁹ mori ſanguis debet nos accendere: et cor noſtrũ ad bellum cõtra vitia totaliter inflãmare.

¶ Dñica.ij.post paſcha. Sermo primus.

Ego ſum paſtor bonus. Johan.x. In p̃ſenti vita nullus debet ſe ipſum laudare: nec velle laudari ab alio. Et ratio eſt q̃a ſi cogitat tempus ſuum p̃terit⁹ videbit q̃ multa fecit vñ debet dolere. Si futur⁹, videbit imminere multa vnde debet timere. Si p̃ſis, inueniet multos in ſe defectus pro quibus debet erubeſcere et ſe humiliare. Quomodo igitur homo debet ſe laudare et velle laudari: qui habet cauſam tanti doloris et timoris et ruboris ſiue humiliationis? In chriſto autẽ non ſic eſt: quia de nullo trãſacto q̃ fecit dolu⁹it: quia fuit ſanctiſſimus. De nullo futuro eũ timere oportuit: quia erat omnipotentiſſimus. De nullo defectu p̃ſenti vitioſo erubeſcere debuit: q⁹ erat p̃fectiſſimus. Si igitur deus petit a nobis laudari: hoc non eſt propter ſe ſed propter nos. Augu. ſuper p̃s. Laudari a te vult deus: vt per hoc tu proficias: non vt ille ſublimetur. Non a te amat quod illuz augeat: ſed quod te ad illũ perducat. Si militer q̃ſi ſe laudat: hoc nõ facit propter ſe ſed propter nos. Greg. in moral. Deus qui nos prohibet ne proprio ore laudemus, per ſcripturas ſacras laudes ſuas loquitur: non quia ipſe eis indiget qui p̃ficere laudibus neſcit: ſed dum ſuam nobis magnitudinem narrat: noſtram ad ſe imperitiam ſublevat: et bona ſua loquendo nos edocet que ommno homo nõ cognoſceret ſi deus tacere voluiſſet. Deinde ſubdit. Idcirco igitur laudes ſuas indicat: vt valeamus eum audientes cognoſcere: cognoſcentes amare: amantes ſeq̃: ſequentes adipiſci: adipiſcentes vero ei⁹ viſione perfrui. Propter nos igitur nõ p̃pter ſe chriſtus in euangelio ſe cõmendat dicens. Ego ſum paſtor bonus. ¶ In iſto igitur euangelio de quatuor fit mentio. ſ. de paſtore: mercenario: lupo: et ouib⁹. Paſtor bonus eſt x̃ps cuius tria ponit⁹ ſigna. Primũ eſt quia pro ouibus ſuam p̃ponit. Sz cũ homo hz tria ſcz bona p̃pria, p̃ponit ſonam propriã. Iſta tria pro ouib⁹ ſuis ponenda. Bern. ſup Caſi. Nec ociose ter repetitũ eſt: petre amas me. in cõmiſſione ouiũ. Ecce dicat Jeſus. Niſi me valde fecte ames, hoc̃ plus̃ tua: plus̃ tua plus ẽ te: nc̃q̃ ſuſcipias curã hanc: te intromittas de ouibus meis. p quibus ſanguis me⁹ fuſus eſt. Sua autẽ q̃ ouis non ponunt qui temporalia eis non tribuunt. j. Johan. iij. Qui habuerit ſubſtantiam huius mundi et viderit fratrem ſuũ neceſſitatẽ habere: et clauſerit viſcera ſua a eo: quomodo charitas dei eſt i eo? Ponunt qui conſanguineos inſufficientes promoueri faciunt: ſepe autẽ q̃ carnaliter intrat carnaliter viuit. Johan. iij. Quod natũ eſt ex carne caro eſt. Petrus intrauit in atriũ pontificis p ancillã. x̃pm negauit, quia ſepe q̃ẽ caro que eſt anceps anime introducit: x̃pm non cognoſcit. Non ſonam non ponunt qui malis nõ reſiſtunt. Ezechie. xiij. Non oppoſuiſtis vos murum pro domo iſrael ꝛc. Chriſtus autẽ iſta non poſuit. Hiere. xij. Relicui hereditatem meam. i. familiam meam ſcilicet angelicam. Dimiſi hereditatẽ meã. i. totã eccleſiã militantiã meam. Dedi dilectã animam meam in manus inimicorũ meorũ. Secundum ſignum eſt: quia oues cognoſcit. Unde dicit. Ego cognoſco ones meas. ꝛc. Cognoſcere dicitur eas per imaginem ſuam quam eis imprimit. pſalmus. Signatum eſt ſuper nos lumẽ vultus tui domine. Per arma et virtutes virtutũ q̃b⁹ fideles ornauit. Rom. xiij. Induamur arma lucis. Et infra. Induimini dominum ieſum chriſtum. Per dona bonorum operũ quibus eos decorauit. ij. Tim. ij. Firmum fundamentum dei ſtat habens ſignaculũ hoc: cognouit dominus q̃ ſunt eius, et diſcedit ab iniquis qui inuocat nomẽ domini. Quaſi dicat. In hoc eſt ſignuz q⁹ ſunt domini quãdo a malis diſcedunt et bona faciunt. Per doctrinam ſuaz qua eos informauit. Jo. xiij. In hoc cognoſcent omnes quia mei eſtis diſcipuli ſi dilectionem habueritis ad inuicem. Quia vero mali iſta non habuerunt, ideo in iudicio a chriſto non cognoſcentur.

vnde Chryſoſto. ſuper Matthẽũ loquẽs in p̃ſona chriſti dicit. Pater eũ cognoſcit filios ſuos p̃prios p imaginẽ ſuã: rex vero milites ſuos p̃ arma ſua: paſtor oues per ſigna ſua: magiſter autem cognoſcit diſcipulos ſuos per doctrinam ſuã. Ego autem nõ cognoſco vos tanq̃ pater filios meos: quia meam imaginem nõ habetis. Nec tanq̃ res multes, q̃a mea arma abiectiſtis. Necego cognoſco vos tanq̃ paſtor oues meas: quia mea ſigna nõ portatis. Nec cognoſco vos tanq̃ magiſter diſcipulos meos: quia meã doctrinam contemp̃ſiſtis. Tertiũ ſignum eſt: q⁹ oues ad ouile deducit. Ideo ỏ alias oues habeo que non ſunt ex hoc ouili. ꝛc. Notandum autem q⁹ quidam ſunt qui ſunt totaliter intra ouile: ſicut ſunt boni chriſtiani qui ſunt de eccleſia et numero et merito. Quidam totaliter extra: ſicut hereticiqui nec fidem habent nec opera. Quidam partim intra et ptim extra: ſicut mali chriſtiani. Nam inquantum habẽt fidem ſunt intra ingtium mala opera ſunt extra. Prelatus igitur oues que ſunt intra debet fouere: mozbidas vero que ſunt extra debet effugare: illas ỏ q̃ ſũt ptim intra ꝛ ptim extra dz exeitare. Iſtỏ triplex offm̃ repꝛitat bacul⁹ paſtoralis: cuius principiũ habet reflexionem ad innuendum vt ea que aliquis predicat ad ſe reflectat: vt ſic oues que ſunt intra per bonum exemplum nutriat. Medium autem habet rectitudinez et eſt aptus ad ꝓcutiẽdũ: vt ſcilicet oues morbidas expellat. In fine habet ſtimulum ꝛ punctionem: vt ſcilicet pigros in eccleſiã introducat. Eccle. xij. Verba ſapiẽtium q̃ſi ſtimuli. ꝛc. ¶ Secũdo ſit mentio de mercenario: q⁹ autẽ aliquis ſit mercenarius tria ſigna ponit. Unũ eſt q⁹ de ouibus nullã curam gerit: q⁹ notatur cũ dicitur. Mercenarius videt lupum venientẽ ꝛ dimittit oues. Aug. Mercenari⁹ ſi ouis aberrat nõ reuocat: ſi infirmatur nõ medetur: ſi deuoratur non lachrymatur: ſi ſubterfugiunt temporalia que ipſe amauit fugit. Secundũ ſignum eſt quia fugit. Unde ſubdit. Mercenarius autẽ fugit q⁹ mercenari⁹ eſt. Aug. O mercenarie lupũ viditi ꝛ fugiſti. Forte dices. Ecce hic ſuz non fugi. Fugiſti q⁹ tacuiſti. Corpore hic fuiſti: ſpiritu fugiſti. Greg. Lupus veniẽs inducat q̃ quiq⁹ animo ſup gregis cuſtodiam ſtabat. Aliquã do tamen prelat⁹ poteſt fugere: quãdo ſcilicet ipſe ſolus queritur: ſicut fugit Paul⁹ vt habetur. ij. Corin. xj. Quia ſedm Aug. Ceſſit perſecutioni vt ſeruaret ſe in aliorũ vtilitatem. Aliquãdo debet ſe opponere quãdo ſcz pſecutio populo inducitur. Aliquãdo nõ debet fugere nec ſe opponere: ſed patienter expectare: quãdo ſcz tantũ lana. i. temporalia diripiunt. Matt. v. Qui vult tecũ in iudicio contendere ꝛ tunicã tollere: dimitte ei ꝛ pallium. Tertium ſignũ eſt: q⁹ tãtũ lanam id eſt tẽporalia querit: Aug. Sunt in eccleſia quidam prepoſiti non propter deum que ſunt dei q̃rẽtes, ſed tẽporalia quomoda ſectãtes: honores abhominibus appetẽtes: quiſquis talis eſt mercenari⁹ eſt. Legit Ge. xxxj. q⁹ quãdo labã iuit ad tondẽdas oues iacob fugit: q⁹ quãdo p̃latus in ſubditis tantum tẽporalia querit x̃ps ab eo recedit. ¶ Tertio fit mẽtio de lupo cuius triplex officũ ponit ſcz rapere diſpergere ꝛ mactare. De duobus p̃mis dicit hic. De tertio dicit ſupra Joh. x. Fur nõ venit niſi vt furet ꝛ mactet ꝛ p̃dat. Lupus igit infernalis animas diſpgit: diſpſas rapit: raptas occidit. Primo igitur diſpergit. i. p diuerſa vitia ſpargit. Nam lucifer ſpargit per ſuperbiã. Mammona per auaritiam. Aſmodeus per luxuriam. Tanto autẽ ſpargunt crudeli⁹ q̃to ſciunt ſe habere tẽpus breuius. Dicit in lib. de animalibus: q⁹ quando lupus ſenescit ꝛ non poteſt p̃dari: vadit de nocte intꝛa ciuitates ꝛ hominibus inſidiatur. Sic diabolus ſciens tẽpus ſuum eſſe breue, iã de hominibus beſtialibus nõ curat: ſz bonos denotare feſtinat. Iſido. ỏ ſummo bono. Tunc diabolus contra eum quẽ poſſidet acri⁹ ſeuit: quãdo ſe diuina virtute ab eo expellẽduz cognoſcit. Apoc. xij. Ue terre ꝛ mari: quia deſcendit ad vos diabolus habẽs iram magnã ſciẽs q⁹ modicũ tẽpus habet. Secundo animas diſperſas rapit ad penã: ꝛ hoc quãdam catenã annulos multos habẽte. Cõficitur enim ex malis ſuggeſtione: delectatione: conſenſu: opere: cõſuetudine: ꝛ neceſſitate. Prouer. v. Funibus peccatorũ ſuorum conſtringit⁹

kur. Quãuis autẽ eleemosynę sint lãcee in corde demonis ꝛ sagitte, ꝛ orationes sint lapides: tamen postq̃ diabolus sic eũz incatenauit vir expelli potest: siue per sagittas eleemosynarũ: siue p lapides orationum. Job. xij. Non fugabit eum vir sagittarius: ꝛ in stipulam versi sunt lapides fũde. Tertio eis as sic raptas occidit morte eterna. ps. Mors peccatorũ pessima. Est eñ mala: qz animã deuastat ꝛ pascit. ps. Mors depascet eos. glo. Hoc dicit ad similitudinem iumentorũ que non radicitꝰ herbas euellunt: sed summitates carpũt: vt iterum herbe nascantur ad pastũ. Sic etiam illi morte de pasti reuiniscunt: qz nõ deficiũt. Et est peior: qz non possunt mori. Aug. de ciui. dei. Nulla quippe malor ꝛ peior est mors: q̃ vbi nõ moritꝰ mors. Est pessima: qz vtrũq̃ occidit. s. corpus ꝛ animam. Idem ibidem. Mors anime fit cum eam deserit deus. Mors corporis cum illud deserit anima. Mors vtriusq̃ cuz anima deo separata deserit corpus: ita eñ nec ex deo viuit anima: nec corpus ex ipa.

¶ Quarto fit mentio de ouibus christi de quibus tria signa ponuntur. Primum est, qz pastorem recognoscunt: vnde dicit. Cognoscunt me mee. Boni enim cognoscũt deum non tantum cognitione innata que est per instinctum naturalez. De qua Job. xxxvj. Oẽs homines vident eũ. Non tantum cognitione speculatiua que est per fidem. De qua j. Cor. xiij. Videmus nũc p speculum in enigmate. Sed maxime cognitione practica: que est per mandatorũ dei obseruationẽ. ps. A mãdatis tuis intellexi. De qua tandem peruenitur ad cognitionem que est aperta. De qua ibidẽ. Tunc autem facie ad faciẽ. Secunduz est: quia vocem eius audiunt. Unde dicitur infra. Oues mee vocem meam audiunt. Unde supra dicitur. Non nouerunt vocẽ alienorum. Tres enim voces sunt alienorum: quarta veri pastoris. prima est vox lupi. i. demonis qui vocat oues ad occidẽduz. Grego. Lupus est malignus spiritꝰ q̃ cautas fideliũ insidians circuit: ꝛ mortes animarum querit. Secũda est vox furis. i. carnis que vocat ad predandũ. De q̃ fure dicitur supra. Fur nõ venit nisi vt furet. ꝛc. Caro enim per visum ꝛ alios sensus corporis animam depredatur. Threnor. ij. Oculus meus depredatꝰ est animã meã. Tertia vox est mercenarij: id est mundi q̃ eas vocat ad tondendum. Licet mundus diuitias ꝓmittat: tamẽ i morte oues suas tondet: attõsas ipsas extra mundum mittit. Job. xxvij. Diues cum dormierit nichil secum auferet. Quarta vox est veri pastoris: id est xpi: qui eas vocat ad pascendum. Johan. x. Ingredietur ꝛ pascua inuenict. De his quatuor vocibꝰ dicit Bern. Vocat mũdꝰ: vocat caro: vocat diabolꝰ: vocat Christꝰ. Mũdus dicit ego deficio: caro ego inficio: diabolus ego interficio: xps ego reficio, viũ quẽ sequeris. Tertiũ signum est q̃ pastorem sequũtur ꝛ post eũ vadũt. Unde postq̃ dixit dñs. Oues mee vocem meã audiunt. subiunxit: et sequuntur me. Ideo xps assimilat se galline. Matt. xxviij. Quoties volui congregare filios tuos: quẽadmodũ gallina cõgregat pullos suos sub alas: Instar eñ galline fouet bona nostra ꝓposita donec ꝓficiamus per bona opera: ꝛ tunc debemus eũ sequi regratiando ꝛ cognoscẽdo eius dona. Legitur de ꝓprietatibus auium q̃ gallina interdum fouet ova anetarũ ꝛ paponum et ꝓpria. Sed cum omnes creuerint veri pulli matri adherent: anete in aquis se immergunt: papones de sua pulchritudine gloriantes nutricẽ relinquũt. Sic etiam deus bona ꝓposita fouet et nutrit: sed quidam sibi adherent qui non sequuntur per imitationem ꝛ gratiarum actionẽ. Alij vero eũ deserentes in aquas voluptatum se immergunt. Alij vero de sua superbia gloriantes ingrati existunt.

¶ Sermo secundus.

Bon' pastor ani-
mam suam dat pro ouibꝰ suis. Mercenarius autem ꝛ qui nõ est pastor videt lupum venientem. ꝛc. Sicut est differentia inter regem ꝛ tyrannum: qz rex intendit vtilitatem populi non suam: tyrannus autem intendit vtilitatem suam non populi. Sic differentia est inter pastorem et mercenarium ꝛ lupum. Officium eñ pastoris est oues pascere: ꝛ mercenarij oues tondere: ꝛ lupi oues occidere. Dicit autem Aug. de verbis dñi q̃ pastor est diligendus. Mercenarius est tolerãdus: quia tãdiu est vtilis q̃diu non videt lupum venientem: tunc eñ fugit. Latro siue lupus est vitandus. Est igitur officium pastoris pascere: verbo scilicet ꝛ exemplo ꝛ temporali subsidio. Uerbo quidem per instructionem. Hieremi. iij. Dabo vobis pastorem iuxta cor meum q̃ pascet vos scientia et doctrina. ij. Timothe. iiij. Argue obsecra increpa: in omni patientia ꝛ doctrina. Boni enim sunt obsecrandi: mali arguẽdi et increpandi: omnes autem cum discretione ꝛ patientia tolerãdi. Hinc est q̃ in arca moysi erant mãna virga ꝛ tabule testamenti: vt habetur Hebre. ix. Quia in prelato qui est arca dei dz esse manna dulcis exhortationis quo ad bonos: ꝛ virga seuere: correctiõis quo ad duros: ꝛ tabule discretiõis quo ad omnes. Hinc est q̃ Salomõ fecit sculpi in basibus templi boues ꝛ leones ꝛ cherubim. vt habetur. iij. Regum. vij. In boue mansuetudo siue maturitas. In leone ferocitas. In cherubim scientia designatur. Prelatus eñ qz dz esse basis. i. sustẽtamentuz ecclesie: dz ẽ tũ ad bonos esse mãsuetus, ẽ tũ ad duros seuer⁹: ẽ tũ ad oẽs sapiẽs ꝛ discretus. Scõo dz pascere exẽplo q̃ bonis informationẽ. ad Tit. ij. In omnibus seipm prebe exemplũ bonorum operũ. Legitur. j. Reg. x. q̃ Saul fuit altior ot populo ab humero sursum: qz prelatꝰ sicut ꝓ alijs eminet officio: sic dz eminere exemplo. Greg. Non debet hominum ductatum suscipere qui nescit hoies viuẽdo ꝓuire. Sed hodie multi habent vocẽ Jacob per bonam doctrinã: sed manꝰ Esau per operationẽ malam. De talibus dicit Job. xl. Ossa behemoth velut fistule eris. Sunt enim ossa diaboli in ẽ tũ carẽt sensu bene viuendi: sed videntur esse fistule dei in ẽ tum habent sonum bene docendi. Tales nõ viuificãt animas sed occidunt. Triplicitter eñ potest dici pastor esse occisor ouium suarũ, etiã sine iniectione manuum. Uno modo quando dat eis pabulũ venenatũ. Scõo modo quãdo subtrahit eis pabulũ necessariuz. Tertio modo quãdo videt q̃ herbã venenatam comedũt: ꝛ eñ nõ arcet. Sic ꝛ prelatꝰ subditos occidit. Primo malũ exẽplum prebendo.

Osee. vj. participes sacerdotũ i via interficientium ꝓgentes de sichem in hierusalem. Interl. Falsi sacerdotes abscondunt viam: ꝛ occidunt homines malis operibꝰ ne perueniant in Hierusalem. Secũdo bona temporalia auferẽdo. Eccl. xxxiij. panis egentiuz vita pauperũ est: qui defraudat eum homo sanguinis est. Ibidẽ. Qui aufert in fudore panẽ: quasi q̃ occidit proximũ. Tertio vitia dissimulãdo. Eze xxxiij. Si dicente me ad impium morte morieris: non fueris ei locutus vt se custodiat a via sua mala, ipse in iniquitate sua morietur: sanguinẽ autem eius de manu tua requiram. Unde dicit negligens prelatus zacha. xj. c. Nõ pascã vos. Quod morit moriatur: et quod succiditur succidatur. Gre. Tot occidimus quot ad mortẽ quotidie tepidi ꝛ tacentes ire videmus. Tũc subditus moritur sine te quando in causa mortis nõ contradicentem pertulerit te. Tertio debet pascere temporali subsidio per subministrationez. Aug. Talis debet esse rector q̃ ꝓponat verbũ doctrine ignorantibus: ꝛ mensam suam cõmunicet indigentibus. Libẽter audit eius linguam loquẽtem cuius expectat dexteram porrigẽtem. Greg. Qui non dat ꝓ ouibꝰ substãtiam suam: quomodo ꝓ his datur? est animam suã? Sed multi sunt qui sua subditis non tribuũt: sed potius ab eis bona sua auferũt. Tales videntur esse prelati diabolo. Cum eñ homo tria habeat: scz res temporales corpus ꝛ animã. Diabolus non curat de rebus nec de corpore: sz tantũ de anima occidenda. Ben. xiij. Da mihi animas: cetera tolle tibi. Quamuis autem aliquando res auferat ꝛ corpus laedat: hoc non facit nisi ꝓpter animaz vt scz per rerum ablatiõem ꝛ corporis lesionem animam trahat in desperationẽ. Prelatus autem auarus: ꝛ res aufert indebite rapiendo. Ezec. xxxiij. Ue pastoribꝰ Israel qui pascunt semetipsos: Et corpꝰ ledunt iniuste opprimẽdo vt ex tali oppressione possint pecuniam extorquere. Michee. iij. Si quis non dederit in ore eorum quippiam sanctificans super eum prelũ. Animas occidit prauũ exemplũ prebẽdo. zacha. xj. Pasce pecora occisionis. Glos. Quicunq̃ doctores minimas scandali-

zant ipsi pecora occisionis nutriūt. ¶ Sequitur videre de officio mercenarij quod est tondere ꝛ tamen christus primo pastori nunc dicit tonde, qz non erat mercenarius: nec dixit occide, qz non erat lupꝰ: sz dixit pasce, quia erat pastor verus. Semel tamen sibi dixit occide. Nam sicut dicitur Actu. x. Cum petrus vidisset linteum de celo descendere in quo erant quadrupedia ꝛ serpentia terre ꝛ volatilia celi facta est vox ad eum dicens. Surge petre occide manducа. Ibi enim non erant oues: qz non dixisset ei occide sed pasce. sed erant volatilia per que intelliguntur superbi. Et reptilia terre per que intelliguntur auari: Et quadrupedia immunda: per que intelliguntꝫ luxuriosi. Luxuria enim in corpore agitur quod ex quatuor elementis componitur. Uel signatur luxuria per quadrupedia: qz luxuriosus vadit in infernum cum quatuor pedibꝰ. Auarꝰ eīm vadit cū duobus. Unus est quia male acquirit. Alius quia male retinet. Superbus autez vadit cum tribus. Unus est quia bona que habet suis meritis recepisse se credit. Alius autem est quia falso de se sentit, ꝛ multa se credit habere que non habet. Tertius autem est quia in sui comparatione ceteros parui pēdit. Luxuriosus aūt vadit cū quatuor. Unus est vitium gulositatis: vult enim laute comedere vt possit suam libidinem exercere. Secūdus autem est vitiū libidinose volūptatis. Ut dicit Hieron. Uenter mero estuans cito despumat in luxuriam Tertius autem est vitium prodigalitatis. Sicut patet in filio prodigo qui dissipauit vniuersam substantiam suā viuendo luxuriose vt habet Luc. xv. Quartus est vitium rapacitatis, qz postq̄ consumpserit propria comerit se ad rapiendum aliena. Omnes igitur tales prelatus debet occidere vt videlicet occidat superbiam in superbis, auaritiam in auaris, luxuriā in luxuriosis. ¶ Sequitur videre de officio lupi: id est diaboli: qō est oues occidere: quas quidem tripliciter occidit. Primo decipiēdo per astutiam. Legitur enim q̄ lupus aliquando voces humanas emittit ꝛ aliquando latratum canum fingit: vt sic pastores ꝛ oues decipiat. Aliqñ etiam diabolus aliquam suggestionē immittit q̄ habet speciem boni: vt sic homines decipiat. ij. Corin. xj. Timeo autez ne sicut serpens euam seduxit astutia sua ita corrumpantur sensus vestri. Ibidem. Ipse enim sathanas trāsfigurat se in angelum lucis. Tunc se in angelū lucis transfigurat: quos videtur suggerere que boni angeli persuadere consueuerunt. Secundo frangendo per impatientiam. Legitur q̄ quando lupꝰ ad ouile vadit ne canes ejus odorent sentiant contra ventum vadit, Sicut autē per ventum prosperum pſperitas: sic per ventum contrarium aduersitas designat. Tūc igitur diabolꝰ contra ventum vadit quando hominem in aduersitatibus existentem iterum tentando inuadit. Sepe enim dei iustitia permittente homini tribulato ex ablatione terrene substantie addit afflictionem in corpore: ꝛ inde tentationem in mente: vt sic ad impatientiam ꝛ desperationē inducat: Sicut patet in Job cui primo res abstulit. Deinde filios extinxit. Deinde graui vlcere eum percussit. Tādem per vxorem ꝛ amicos graues tentationes in cor ei⁹ misit: sed ille eū in omnibus superauit. Talis enim est natura diaboli q̄ si in principio ei resistitur, debilis efficitur. Chrysos. sup Matth. In primis grauis ꝛ intolerabilis est impetus diaboli: quem si quis fortiter sustinuerit in secundo inuenient eum infirmiorem. Quāto enim plus repercussus fuerit tanto magis refrigescit ꝛ deficit. Tertio alludendo q̄ spem vanam. Legitur in libro de ajalibus q̄ lupus diligit valde ludere: ꝛ si potest rapere puerum cum eo ludit ꝛ postea eū comedit. Qualiter autē diabolus cū peccatore ludat, ostendit Greg. in pastorali dicens. Diabolus modo aliorū facta grauiora aleuiat: modo nihil esse quod perpetratum est affirmat: modo miser: cordem deum loquitur: modo adhuc tēpus subsequēs ad penitentiā pollicetur: vt diu per hec decepta mens diuini⁹ ab incepta intentione penitentie suspēdatur. Prouer. xiiij. Stultus illudet peccatū. i. diabolus qui fuit causa peccati. Postq̄ autē cum peccatore sic insert eum comedit. Ambro. in sermōibus. Diabolus filios suos non diligit sz odit. Sic enim eos amat vt perdat: sicut amat gluto porcellum vt comedat. Uel per lupos intelligi possunt tyranni. Greg. Lupꝰ super oues venit: cum quilibet iniustus rector fideles ꝛ humiles opprimit. De istis lupis dicitur Soph. iij. Judices eius lupi vespere non relinquebant in mane. Habacuch. i. Uelociores lupis vespertinis. Sūt enim lupi vespertini matutini ꝛ meridiani. Lupi matutini quia adhuc non esuriunt multum: partē ouis comedunt ꝛ partē relinquunt. Tales sunt multi tyranni qui bona pauperum rapiūt: sed partez tamē eis dimittunt lupi vero meridiani. i. qui vsq̄ ad meridiē non comederunt: ꝛ qz multum esuriunt: ꝛ qz propter estum multū sitiunt: totā ouem comedunt: ꝛ sanguinem bibunt. Tales sunt qui totā supellectilē auferūt: ꝛ insup possessiones quas cū multo sudore acquisiuerunt diripiūt. Isido. Judices prauitatum more cuncta diripiūt: ꝛ vix pauca pauperibus derelinquunt. Lupi autem vespertini. i. qui vsq̄ ad vesperā non comederūt, adeo esuriūt, q̄ ꝛ carnes ouis comedunt, ꝛ sanguinē bibūt, ꝛ pellem scindunt, ꝛ ossa frangunt. Sic sunt multi tyrānni qui a pauperibus pecunias exhauriūt: possessiones diripiunt: domos tollūt: vestes auferunt: pſonas opprimūt. Pierre. lj. Comedit me devorauit me Nabuchodonosor rex babylonis. hoc q̄ ad lupos matutinos qui partem carnis comedunt. Absorbuit me sicut draco, hoc quo ad lupos meridianos qui totā ouē comedunt ꝛ sanguinē bibūt: ꝛ superi⁹ dr, Iste novissimus exossauit me. Nabuchodonosor. hoc quo ad lupos vespertinos qui ossa comedunt ꝛ sanguinē bibunt ꝛ ossa frāgunt. Prouer. xxviij. Leo enim rugiens ꝛ ursus esuriēs princeps impius super populū pauperē.

mortal. Qō abominant egyptij: hoc israelite deo offerunt: qz simplicitatē ꝛ māsuetudinem deo immolāt, quā abominantes egyptij furuitatē putant. Est ista simplicitas ꝑsistit ōtum ad aspectum: affectum: ꝛ actū. Debēt eīm habere aspectū simplicē sez ipsum ad deū tātū dirigant: ꝛ tunc totū corpus. i. cōgeries operū erit lucidum. i. deo gratū. Mat. vj. Si oculus tuus fuerit simplex totū corpus tuū lucidum erit. Istā simplicitatem aspect⁹ non habēt illi qui cum vno oculo volunt respicere in celū ꝛ cū alio in terrā. i. volūt simul diligere deū ꝛ mundū. Cōtra quos dicit Matth. vj. Non poteſtis deo servire ꝛ māmone. Tales non habēt simplicitatē aquilinā. Aq̄la eīm pullos quos viderit celū aspicere tāq̄ ꝓprios nutrit: quos aūt ad terrā, tāq̄ degeneres abjicit. Sco debēt hēre simplicē affectū. i. vt simplici corde nō duplici primū diligāt. j. Pet. j. Simplici ex corde inuicē diligite attētius. Istam simplicitatē affect⁹ nō habēt illi qui in ore habent dilectionē: sed in corde seruāt rancorem. Eccle. xiij. In labijs suis indulcatur inimicus: ꝛ i corde suo insidiat vt subuertat te in fouea. Isti non habent simplicitatē columbinam que caret felle amaritudinis ꝛ rancoris. Mat. x. Estote prudētes sicut serpentes ꝛ simplices sicut columbe. Tertio debent habere simplicem actū: vt simplici mētione primo seruiant. Ro. xij. Quitribuit in simplicitate. Istam simplicitatē nō habēt illi qui ideo aliquib⁹ tribuūt aliqua vt surripiant sua. Eccl. xiij. Subridens spem dabit narrans tibi omnia bona: et dicet quid opus est tibi. cōfundet te in cibis suis donec exinaniat te bis ꝛ ter. Isti non habent simplicitatem omnium. Ouis enim nullū ledit ꝛ nescit mala inferre: sed illata patienter tolerare. Omnibus seruit: qz pascit ꝛ induit. Unde dicit Aug. q̄ ouis implet preceptum euangelicum: quia de duabus tunicis dat vnam non habenti. ¶ Secūdo ouis est animal qō naturaliter fugit lupū: sic quilibet debet fugere peccatū. Eccl. xxj. Quasi a facie colubri fuge peccm imo multo amplius. Nā iter ea q̄ sunt infra terrā nihil est peius inferno. Inter ea q̄ sūt i terra nihil est pej⁹ serpente ꝛ colubro. Inter ea q̄ sunt super terrā. i. in aere

Sermo tertius.

Animā meam pono pro ouibus meis. Serui dei p quibus christus animā suā posuit: et quos precioso sanguine redemit: comparātur ouibus propter sex que in ouibus reperiuntur. ¶ Primo ouis est animal multa simplicitate preditum: sic serui dei debent esse simplices. i. sine plica duplicitatis. De qua simplicitate dicit Gregorius in

nihil est pei⁹ draconе. Et tñ ista tria iuitāt ꝓpheta vt laudēt deum. Laudate(inq̄t) dñm de terra dracones ⁊ oēs byssi, serpētes ⁊ volucres pennate. Nusq̄ autē ꝓphēta dicit q̄ superbi auari vel luxuriosi laudent deum. Et quo sequitur q̄ peccatū est pelus draconе, inferno, ⁊ sel pēte. Nec mirum q̄ infernus laudat dei iustitiam: sicut latro in patibulo judicē laudat: qui ꝑm in filiū esse demonstrat. Draco pre sui magnitudine laudat dei potentiā. Est ei martin⁹ olim aiantiū super terram. Serpēs laudat die sapientiā. Ipse enim caput abscondit ⁊ corp⁹ passioni exponit. Et in hoc deus laudat qui tantā sapientiā sibi dedit. Peccator autem non laudat: sed blasphemat. Ro.ij. Nomē dei per vos blasphematur. ¶ Tertio ouis est aial vtile ⁊ fecūdū: necesse ē aūt q̄ quādo oues sunt fete, pastor eas custodiat ⁊ portet. Esaie.xl. Fetas ipe portabit. Tribus aūt de causis ouis aliq̄n aborsum patitur. Primo secundū plinium quādo est sola. Tūc enim pre nimio timore fre quēter aborti: qr tunc ne in os lupi deueniat. Secūdo propter tonitrui: sicut idē dicit. Tertio quādo comedit herbas venenatas. Aristo. autem ponit quartū quod maxime eas aborti re facit scilicet fum⁹ extincte candele. Anima tunc est pregnās q̄n habet multa bona ꝓposita. Tūc parit q̄n ea complet per bona opera. Sz petō: est sol⁹ qui non habet deum secū et pdit participationem meritorum ecclesie. Et quia solus est nō habet qui eum adiuuet vel sublenet. Ideo tñ fetū boni ꝓpositi, nec etiā in corde potest nutrire: nec ipsū per bona opera parere: ⁊ sic necesse est q̄ patiatur aborsum. Eccli.iij. Ue soliq̄ si ceciderit non habet sublevantem. Auar⁹ in corde suo multa habet tonitrua. Unum est ārietas in acērendo. Aliud timor in custodiendo. Aliud dolor in pdendo. Et ista tonitrua boni propositi fetum extinguūt. Inter tot eīm anxietates, timores, ⁊ dolores bona ꝓposita crescere non possunt. Sicut patet in semine quod spine suffocauerūt. Luc.viij. Luxuria est herba venenata que corpus ⁊ animam inficit ⁊ corrumpit ⁊ boni propositi fetū extinguit. Semen enim nō potest crescere in terra conculcata: vt habetur ibidē. Anima eīm luxuriosa demonib⁹ conculcatur. Eccli.xx. Omnis mulier que est fornicaria quasi sterc⁹ in via cōculcabitur. Superbia est fumus qui in altum ascendit: ⁊ subito euanescit. Ite fumus fetum boni propositi extinguit. Semen etiam non potest crescere in terra petrosa. i. mente dura q̄ ad penitētiā resilit nō pōt. vt habet ibidē de semine qd cecidit ꝓ petram cecidit. ¶ Quarto ouis est aial obediens et mansuetum: illi aūt pastor oues secure obedire possunt q̄ eas cognoscit diligit ⁊ defendit. Sic ⁊ verus pastor christus circa eas habet scientiam cognoscendi. Joh̄.x. Cognosco oues meas. Potentiam defendendi. Ibidem. Non rapiet eas quisquam de manu mea. Et voluntatem saluandi ibidem. Animam meam pono ꝓ ouibus meis pone. Bersi hui⁹ secure me credo q̄ saluare me velit nōit ⁊ possit. Dicitur in lib. de animalibus q̄ pastores docent oues festine ambulare ad auditum alicuius vocis: sic ⁊ viri religiosi debent esse veloces multum ad obediendum ad vocem prelati sui. Debet autem ista obedientia habere tres comites: scilicet simplicitatem, charitatem, ⁊ concordem voluntatem: istud significatum est Joh.xiij. Ubi dicitur q̄ ibi amici dederunt sibi cibū: ⁊ inaurem aureā vnam. per inaurem intelligitur obedientia. ꝑs. In auditu auris obediuit mihi. Ista obedientia debet habere ouem anneram: quia debet fieri cum humili ⁊ simplici corde: ⁊ debet esse aurea: quia debet fieri ex vnanimi ⁊ concordi voluntate. Quidam enim obediunt non simpliciter sed ficte: isti non habent ouem annerā. Alij obediunt non ex charitate sed necessitate. horum inauris non est aurea. Alij prudentes apud semetipsos suaz volūtatē nolūt vnire cū volūtate prelati. hoz inauris nō est vna. ¶ Quinto ouis est aial sobriū ⁊ modestū: qr parum pascuis est contēta ⁊ expēsis modicis sustētatur. Sic ⁊ serui dei modicis debēt esse cōtēti. Seū. Victus sit tibi ex re facili. Non ad voluptatem sed ad cibum attende. Palatum tuum fames excitet nō sapores. Desideria tua paruo redime, quia hoc tum curare debes vt desinant. Cibus aūt istarum ouium in futuro erit ille de quo dicit Ezech.xxiij. In pascuis vberrimis pascam oues meas: et in montibus excelsis erunt pascue earū. Ibi requiescent in herbis virentibus ⁊ pascuis pinguibus pascetur super montes israel. Ex quib⁹ verbis habet q̄ pascua beatorum erunt vberrima pinguia ⁊ virentia. Pascentur enim in cognitiōe summe veritatis. Et ista pascua erunt vberrima: quia siue ingrediātur ad contemplandum deitatem siue ingrediantur ad contemplādum humanitatē: vbiq̄ inuenient plenam satietatē. Joh.x. Ingredietur ⁊ egredietur ⁊ pascua inueniet. Eiusdem.xvij. Hec est vita eterna vt cognoscant te solum verum deū ⁊ quē misisti iesum christum. Secundo pascentur in delectatione ⁊ fruitione summe suauitatis. Et ista erūt pascua pinguia. ꝑs. Et adipe frumenti satiat te. Istud frumentum est ille q̄ de se dicit Joh.xij. Nisi granum frumenti cadēs in terram mortuū fuerit: ipsum solum. ⁊c. Adeps istius frumenti est suauitas ⁊ delectatio que cantat ex amore dei. ꝑs. Sicut adipe et pinguedine repleatur anima mea. Tertio pascent in eternitate perpetue securitatis. Et ista sic erunt pascua virentia. Nunq̄ enim illa pascua arescent vel marcescēt sed semper ipsa virescent ⁊ perpetua erūt. ¶ Sexto autē ouis est animal multum pacificū, māsuetum: ⁊ quietū. Sic ⁊ vos serui dei laborare debent vt quieti sint. Thes.iij. Rogamus aūt vos fratres vt abundetis magis ⁊ operā detis vt q̄eti sitis. Ista aūt quietē habent illi q̄ terrena despiciūt: ⁊ in deo amorē suū ponunt. Jo.xvj. Hec enim locut⁹ sum vobis: vt in me pacē habeatis. Greg. Quid quietius q̄n nihil in hoc mundo appetere: quid laboriosius q̄ terrenis desiderijs estimare? Hinc est q̄ israel sabbatum accepit in munere: egyptus percutit in muscaz multitudine. Cū enim tria sint que naturaliter quietem appetant, s. corpus: sensus: et animus, In hominib⁹ terrenis desiderijs deditis q̄escere ista nō pōt. Corp⁹ eīm semp est in laboze ⁊ fatigatione. Eccli.xxxj. Laborauit dues in q̄gregatiōe substātie. Sensus nō pōt hōe somnū nec q̄etē. Cū eīm quies sensuū sit somn⁹, a talib⁹ somnus fugit. Eccl. xxxj. Fugiebat sōnus ab oculis meis. Eccl. v. Saturitas diuitis, i. abūdātia diuitiarū nō sinit eū dormire. Anim⁹ eīm e.⁹ sp̄ē i solicitudie. Hiere.xlix. Turbati sunt i mari: ꝓ solicitudine q̄escere nō potuerūt. Et qr ista tria in auaris quietē nō pōt habere: nō ō: Aug. Diuitias inuenisti, requiē perdidisti. Cum vigilas de his cogitas, cum dormis latrones somnias. In die sollicit⁹, in nocte pauidus, semper autem mendicus.

¶ Dñica.iij. post pascha. Sermo.j.

Modicum ⁊ nō videbitis me: ⁊ iterū modicum et videbitis me. Joh̄s. xvj. Naturale est inter amicos q̄ cupiunt mutua visione perfrui mutua locutione refici: et corporali presentia consolari. Ideoq̄ discipuli desiderabāt semper christum videre, eius verba audire, et presentiam retinere: et ideo nimis tristabantur qñ xp̄s de suo recessu mētionē faciebat sicut dixit in ꝓbis ꝓmissis. Modicū ⁊ nō videbitis me. Circa qd sciendū q̄ apli fuerūt in quadruplici statu. ¶ Primus est in q̄ fuerūt in multo timore: ⁊ hoc ex passione. Timebāt eīm sp̄ ne xp̄i pūtia perderent, et ad hoc ptinet id qd dixit parū supza, hec aūt ab initio nō dixi: qr vobiscū erā: ⁊ nūc vado ad eū q̄ me misit. Istū aūt timorē in eis gñabāt ꝓba tristia q̄ sup hoc sepe eis replicabat. Jo.xiij. Filioli mei adhuc modicū vobiscū sum. Eiusdem.xiij. Adhuc modicum et mundus me iam non videt. ¶ Secūs status est in quo fuerunt in multa tristitia ⁊ dolore: Et hoc in passione ⁊ in toto illo triduo in quo ipsam non viderunt. Et ad hoc pertinet illud quod dixit. Modicum ⁊ non videbitis me. Et illud quod sequitur. Amen amē dico vobis qr plorabitis ⁊ flebitis vos. ⁊c. ¶ Tertius status est in quo habuerunt gaudiū sed semiplenum: ⁊ hoc post christi resurrectionē. Gaudebant eīm de hoc q̄ christū sibi apparentem videbāt: sed plene gaudere non poterant: quia sciebāt q̄ modico tp̄e id est tantū quadraginta diebus: cū eis morat⁹ erat. Et ad hoc pertinet illud: ⁊ iterū modicū ⁊ videbitis me. Et illud. Vos aūt cō tristabimini: sed tristitia vestra vertetur in gaudiū. Quomodo aūt predicta ꝓba sint intelligēda, dicit Alcui. Modicū (inquit) christus fuit q̄ nō viderunt eū: idest illud

triduum quo in ſepulchro quieuit. Et iterū modicū quo eum viderūt. Illi quadraginta dies in quibus ſepius poſt reſurrectionē ſuā eis apparuit. Hec aūt verba intellectum eis erant obſcura q̄ ea intelligere nō valebāt. Jō dicebāt. Quid eſt quod dicit nobis modicum? Hmus autem triplex erat cauſa. Prima ſecūdum Chryſo. propter triſtitiam que amouebat a mente eorum ea que dicebātur. Alia erat ſecundū eundem cōtrarietas; que videbat eſſe in verbis domini dicētis: videbitis me et nō videbitis. Tertia erat quia credebant q̄ ei parabolice loqueretur ſicut ſepe facere cōſueuit. ¶ Quartus ſtat⁹ eſt in quo habuerunt gaudium plenum et perpetuū, vt in beata dei viſione in qua modo ſunt. Et ad hoc ptinet illud. Iterū aūt videbo vos et gaudebit cor veſtrū et gaudiū veſtrū nemo tollet a vobis. Scōm autē Aug. iſtud intelligit de gaudio illius beate viſiōis: de qua dicit. j. Joh. iij. Cū apparuerit ei ſimiles erimus: qr videbimus eum ſicuti eſt. Iſtud em̄ gaudiū nunq̄ tollit nec finitur. Aug. ibidē. Jbi non eſt finis et ſufficit nobis eternus igitur erit: neq̄ em̄ ſufficit nobis niſi eius nullus eſt finis. Iſtum autem quadruplicē ſtatū apoſtolorū oſtēdit dñs p ſimilitudinē mulieris pregnantis et parturiētis. Talis em̄ mulier quadrupliciter pōt conſiderari. Primo prout eſt pregnās et tūc eſt in multo timore: ſemper em̄ timet ne fetus diſpereat. Et huic reſpōdet primus ſtat⁹ aplorū in quo ſemp timebant ne xp̄s ab eis receederet. Scōo, put eſt in partu: et tūc eſt in multo dolore, pprer vēturis cruciationem. Et huic reſpōdet ſecūd⁹ ſtatus apoſtolorū in quo fuerūt in multa triſtitia propter chriſti paſſionē. Tertio, put eſt poſt partum: et hoc dupliciter. Uno modo prout peperit filiam et habet gaudiū ſemiplenum. Et huic reſpōdet tertius ſtatus aplorū in q̄ fuerunt aliquantulum in letitia propter xp̄i reſurrectionē et tūc ſemiplenū habuerūt gaudium. Secundo prout peperit maſculum: et tūc habet gaudiū plenū. Et huic reſpondet quartus ſtatus apoſtolorū in quo mō ſunt vbi habēt plenū gaudiū et pfectū. Uñ dicit aug. ibidem. Parturitio triſtitie, partus aūt gaudio cōparatur quod tunc maius eſſe conſueuit qñ nō puella ſz puer naſcatur. ¶ Iſtū quadruplicē ſtatū habet etiam ſerui dei. Scōm em̄ in timore et meroze, in gaudio ſemplno et in gaudio pfecto. In timore quidē ſunt ne deum amittant: ſicut propheta querebat ſe amiſiſſe dicens. Redde mihi letitiam ſalu. tui. Sed notandum q̄ ab aliquibus receditur et nunq̄ redit. Ab aliquibus recedit, et redit. Ab aliquib⁹ nunq̄ recedit et ideo nō opz q̄ redeat. Et iſta tripler differentia fuit in chriſti familia quā habuit hac vita. Fuit enim vnus ſcilicet iudas a quo xp̄s receſſit qñ ipſum negauit: et nunq̄ redijt qr deſperauit eū dixit. Peccauī tradēs ſanguinē iuſtū et plen⁹ malitia et omni iniquitate ſpm̄ extalauit ibidem. Et fine laqueo ſe ſuſpēdit. Secūd⁹ fuit petrus a quo xp̄s receſſit qñ ipſum negauit: ſed tiz rediit qñ amare fleuit. Tertia fuit beata vir go maria a qua nunq̄ xp̄s receſſit ideo redire nō oportuit. Iſta tripler differentia quotidie in hac vita inuenitur et ſimilitudinē in ſole conſideratur. Sol em̄ aliquas partes mundi nunq̄ illuminat regionē infernalem. Aliquas aliq̄n illuminat aliq̄n non: ſicut noſtram habitabilem. Aliquas autē ſemper illuminat: ſicut ea que ſupra ſunt vt dicit Dionyſi⁹. Similiter in hominib⁹ q̄dā ſunt a quibus ſol iuſtitie recedit et nunq̄ redit: ſicut ſunt dānati et obſtinati qui deū a ſe expellunt: et ideo eos reddet malis operibus cōtrā dicūs. Job. xxj. Dixerūt deo recede a nobis. Et ce quia expellunt deū. Scīe tiam viaꝝ tuarum nolum⁹. Ecce quia ne recedat cōtrā eūt. Eiuſdē. xxiij. Ipſi fuerunt rebelles luminiſ. Iſti ſunt qui dicunt Eſaie. xxx. Auferte a me viam, declinate a me ſemitam. ceſſet a facie noſtra ſanctus iſrael. Nolūt eni q̄ deus ad eos. redeat, nec perviā mandatorū: nec per ſemitā conſiliorum: nec q̄ illuminet per inſpirationem faciem mentis corū. Alij ſunt a quib⁹ deus recedit et poſt ea redit. Sicut ſunt penitentes a quibus deus receſſit per culpam ſed redit per penitentiam. Hieremie. xviij. Si penitētiam egerit a malo ſuo quod locutus ſum aduerſus eam: agam et ego penitentiam ſuper malo quod cogitaui vt faceꝝ rem ei. Zacha. j. Cōuertimini ad me et ego cōuertar ad vos: dicit dominꝰ deus exercituum. Tales etiam ſunt viri ſancti a q̄bus ad modicum iocunditas cōtemplationis ſubtrahitur vt hoc feruētius requiratur: et fortius teneatur. Bernar. ſuper cantic. Subtrahit ſe ad tēpus ab eis quo amidꝰ reuocetur et fortius teneatur. preteriens vult teneri: ablēs reuocari. Et tamē illud modicū quo ſe ſubtrahit videt eis valde longum. Idem. O modicum nō modicū: e modicum longum. Pie domine modicū dicis q̄ non videamus te. Saluum ſit verbum domini mei. Tamen longum eſt multum et valde nimis. Ceruntamen vtrunq̄ verum: et modicum meritis nō modicum potis. Alij vero ſunt a quibus nunq̄ recedit ſed quaſi violenter eum tenent. Canti. j. Tenui eum nec dimittaz. Ambro. Uim faciamus domino non compellēdo ſed flēdo nō puocando miuriis ſed lachrymis exorando: nō blaſphemādo per ſuperbiam ſed per humilitatem viuēdo. O beata violētia q̄ nō indignatione percutitur: ſed mia cōdonat. ¶ Scōo ſerui dei ſunt in mero et hoc ādruplici de cauſa q̄ ſignificatur Joſue. xv. Suſpiauit Axa vt ſedebat aſino et dixit patri ſuo. Terram auſtralem dediſti mihi: iunge et irriguā. Deditq̄ ei irriguum ſuperius et inferius. Axa ſedens aſino: eſt alia preſidēs corpori ſuo que plorat. Primo quia ſepe habet mentem aridam ab humore deuotiōs interne: et hoc eſt habere terrā arentem. ps. Anima mea ſicut terra ſine aqua tibi. Ec. xlj. Die noſtre ſentiūt vehemēter. Scōo plorat q̄ hz corp⁹ adhuc inflāmatū igne concupiſcentie: et hoc eſt habere terrā auſtralē, ppter q̄ dicit apls. Ro. vij. Infelix ego homo q̄s me liberabit de corpore mortis huius? Tertio plorat pro dilatiōe ſuperne patrie: et hoc eſt habere irriguum ſuperius. ps. Sup flumina babylonis illic ſedimus et fleuimus. Quarto plorat p incolatu preſentis miſerie: et hoc eſt habere irriguū inferi⁹. ps. Heu mihi q̄ incolas tus. ꝛc. ¶ Tertio ſerui dei habent hic gaudium et cōſolationem ſemiplenam, q̄ ſignificatū eſt. iij. Reg. xvij. Ubi dicit q̄ deꝰ per coruos mittebat helie mane et veſpere panem et carnes: et bibebat de torrente. Die pane et carne veſcitur, qui celeſti conſolatione nutritur: que maxime ex meditatione diuinitatis et humanitatis percipitur. Sed iſta cōſolatio in tribus deficit. Primo quia habet imperfectionē, q̄ notatur per hoc q̄ dabatur tm̄ mane et veſpere: et non meridie. In mane et veſpere eſt lux et calor: ſed imperfectus, in meridie ꝑfectus. Beati qui paſcūtur i meridie. i. in perfecta dei cognitiōe et dilectiōe. Cañ. j. Indica mihi vbi paſcas: vbi cubes in meridie. In preſenti autem paſcuntur mane et veſpere: quia imperfecte deū diligūt et cognoſcūt. j. Cozin. xiij. Nunc cognoſco ex parte. ꝛc. Secundo habet admixtionē: que admixtio cauſatur vel ex: corporis corruptione: vel diaboli tētatiōe: vel mūdi perſecutione, q̄ notatur per hoc q̄ bibebat de torrente. Eſa. j. Uinū tuū mixtū eſt aqua. Tertio habet terminationē q̄ notatur per hoc q̄ deus illū cibū ſibi ſubtraxit i tantū q̄ vadens in fareptam fidelioꝝ bulcellā panis vix habere potuit: qr deꝰ viris ſanctis ſepe conſolatiōes ſpirituales ſubtrahit: adeo vt etiaz modicū habere non ſinat, et hoc facit deus ſine vt in humilitate conſeruentur. ij. Cozin. xij. Ne magnitudo reuelationū extollat me. ꝛc. ſine vt incauta ſecuritas vitetur que eſt mater negligntie. Grego. Dum mens ſecura redditur in torporē relaxat. ¶ Quarto ſerui dei habent gaudium plenū: et hoc prout ſunt in beata vita. q̄ quidē ex dei viſione, cauſatur. Et ideo dicit. Iterū aūtē videbo vos, et gaudebit cor veſtrū. ꝛc De qua viſione dicitur Job. xxxiij. ca. Uidebit faciem eius in iubilo. j. Petri. j. Jn quē deſiderāt angeli proſpicere. Matth. xviij. Angeli cōz ſemper vidēt faciem patris mei. Sed facit hic Gregorius queſtionem in moralibus. Querit ſi vident q̄modo videre deſiderāt: et ſi videre deſiderāt quomodo videbitur? Et reſpōdet. Deſiderīū (inq̄t) anxietatē hz, anxietas penam. ſatietas vero faſtidiū. Ne ſit ergo in deſiderio anxietas deſiderantes ſatiantur. Ne ſit in ſatietate faſtidium ſatiati deſiderāt. Erit igitur nobis delectabiliter impreſſa ſitis ſimul, atq̄ ſatietas. Sz lōge aberit a ſiti neceſſitas, lōge a ſatietate faſtidiū: qr ſitientes ſatiabimur et ſatiati ſitiem⁹. patet ergo q̄ ois defectꝰ ibi ſupplet et gaudiū plenū inuenit, ad q̄ nos pducat dñs.

¶Sermo secundus.

MUlier cum parit tristitiam habet quia venit hora eius.&c. Inter malos& bonos hoc distat: quia mali volūt facere festū añ vigiliā volētes nunc gaudere tēporaliter: & ideo in futuro facient vigiliā quia flebunt eternaliter. Aliqui etiam sunt qui vellent ventre de festo ad festum: id est de gaudio presentis vite ad gaudiū felicitatis eterne, contra quos dicit Hieronymꝰ. Difficile imo impossibile est, vt presentib⁹ quis & futuris fruatur bonis: vt de delicijs trāseat ad delitias: hic ventrem ibi mentem impleat: et in vtroq; seculo sit primus; et in vtroq; appareat gloriosus. Boni vero faciunt hic vigiliam in luctu penitentie: ideo perueniunt ad festum iocunditatis eterne. Et hoc est quod dicitur hic sub metaphora mulieris. Mulier cum parit tristitiam habet. Ecce vigiliam penitentie. Deinde subdit. Tristitia vestra vertetur in gaudium. Ecce festiuitas iocunditatis eterne in verbis premissis tria ponuntur. ¶Primum est similitudo mulieris parientis, cum dicitur. Mulier cū parit. Ista mulier significat ecclesiam: vel quamlibet fidelem animā que concipit per bona proposita: sed parit per bona opera. De qua dicit Apocal.xij. Mulier amicta sole, & luna sub pedibus eius: & in capite eius corona stellarum duodecim, & in vtero habēs: & clamat parturiēs, & cruciatur vt pariat. Tunc ista mulier est amicta sole quando est inducta christi conuersatione: scilicet pietate, humilitate, patientia, & obedientia. Rom.xiij. Induimini dominum iesum christū. per lunam significatur mutabilitas rerum tēporalium, Sicut enim luna, mutatur quia nunc plena, nunc semiplena modo vacua fit. Sic mundus aliquando est plen⁹ quādo alicui dat plenam cōsolationem aliquando semiplenus quādo ex vna parte dat cōsolationem ex alia tribulationē. Aliquādo vacuus quādo dat omnimodam desolationem. Istam lunā sancti habent sub pedibus, quia temporalia habēt sub affectib⁹. Anari autē habēt istam lunā in capite quia habent cupiditatem in mēte. Amos.ix. Auaritia in cete omnium. Debent etiam habere coronā duodecim stellarum: quia debent imitari doctrinam & exempla duodecim apostolorū. Parit autem per bona opera: sed cruciatu: quia in bene operando multa tristitia sustinet aduersa. Ro.viij. Omnis creatura ingemiscit & parturit vsq; adhuc. Sūt tem aliq; mulieres que nolūt parere: & nolunt dolorem part⁹ sustinere. Sic etiam sunt multi qui nolunt facere opera pietie quia timent aduersa sustinere. Sed ter ceteras ppietates lilij legitur q; fi cens eius prodest mulieri ad partū. Et nus etiam comedit quandā herbā vel radicem q̄ dicitur dragantea q̄ parere cam cit. Ait etiam Plin⁹ q; aquila in nido ponit quendā lapidē pretiosum q̄ iuuat ad partū. Istud lilij est: per cit. Cant.ij. ego flos cāpi: & lilij cōual Nō est flos ortī sed campi: quia odo non est clausus sed apertus. & non lilij mōtiū sed vallium: qz nō plātat tib⁹. i. in cordib⁹ superborū: sed humi Succus huⁱ⁹ lilij est sanguis xpi. per bā significat humana fragilitas siue talitas. Esa.xl. Omis caro fenum. herba virescit: deinde arescit: pomo trescit sic homo viret in iuuentute: in senectute: putrescit i morte. Per lapidē pretiosum significatur gloria sanctorum Que & lapis est inquantū est solida & na: & preciosa est inquantū est inefla & supra merita: et lucida est inquantum luminat mētes & corda. ps. Posuisti pite eius coronā ō lapide pciosū. Ista tur tria facit vt homo non dimittat pter aduersa quin pariat p bona opa Primū est meditatio passionis domini Heb.xij. Recogitate eum qui talem nuit a pctōrib⁹ aduersum semetipsum tra traditionem: vt nō fatigemini animis stris deficientes. Bze. Si passio xpi a moriam reducitur: nihil est qđ non animo tolleret. Scōm est memoria tis ppte. Idem. Valde se solicitat no opere: qui semper cogitat de extre fine. Tertiuz est meditatio celestis Glo. sup illud Jaco.i. Oīne gaudiū mate &c. Ne indignemini si mali in fiorent, si & vos patiamini: qz nō est

liane dignitatis in temporalib⁹ exaltari: sed potiꝰ deprimi. Mali nihil habēt in celo. & vos nihil in mūdo: ſ spe illius boni ad qđ tēditis: quicqđ in via cōtingit, gaudere debetis. ¶Scōo ponitur huius inimici tristitia salubris: cū dz. Tristitia habet. Que quidē tristitia causat ex quadruplici causa: vt dicit Grego. i mozal. scz qñ quis considerat vbi fuit, vbi erit: & vbi est: et vbi non est. Ubi fuit (inquit) in peccato. vbi erit: in iudicio. vbi est: i miseria. et vbi nō est: in gloria. Primo igitur tristari debet qz fuit in peccato: ex eo qz pdidit deū et omne meritū suū. Michee. j. Faciā eis planctū velut draconū: & luctū quasi struthionum. Camelꝰ draconis in insidijs positus caput cum planta cōterit: tūc draco planctū magnū emittit. Struthio ouа inpaluere relinquēs eoz obliuiscit: que aliquādo a bestijs conculcantur. Tādē struthio rediēs & fracta ouа inueniens, luctū facit. Pctēr igit debet luctū facere & deplāgere instar draconis: quia caput suū. i. deū pdidit. & instar struthionis lugere: qz perdidit ouа sua scz oīa merita sua & bōa opera. Scōo debet habere tristitiā & timorem, cōsiderādo q; erit in iudicio. ps. A iudicijs eius timui. Nam fm Bern. supius erit iudex iratꝰ: inferius infernꝰ accē sus: a dextris pctā accusantia: a sinistris demonia ad supplicium trahentia. Tertio debet habere tristitiā cōsiderādo q; est in miseria. ps. Heu mihi qz incolatꝰ meꝰ, plōgatus est. Nec mirū: qz sicut dicit Chrysos. sup Matth. Alia in hac vita est potēs, sed peregrina: caro aūt infirma, sed in domo ppria est. Caro igitur qz hic ē domestica, sepeagle dñatur. Alia vero qz est potēs resti & sepe carnē ad bonū trahit: in futuro aūt erit alia potēs, qz in domo propria: caro vero infirma & peregrina. Et ideo tūc alia carni taliter dñabitur: et quicqđ voluerit spūs, mox consentiet corpus. Et ponit exēplum Chrysos. Si ēm aliquis potēs in domo pauperis hospitatur: pauper ibi habet, qz in domo sua ē. Diues aūt aliquā si habet agēdi fiduciā: qz potēs est. Sed si pauper in domo diuitis intrauerit, non est ausus os aperire: tuz qz peregrinꝰ est, tum qz pauper est. Quarto debet habere tristitiam, considerādo q; nō est in gloria. Ideo suspirabat pphetā dicēs. Sicut cervus desiderat ad fontes aquaꝝ &c. Ceruꝰ qñ senescit granatur in cornib⁹: muterātur pili, caligāt oculi tūc pugnāt cum serpēte & eū occidit: hausto; veneno ardentissime sitit: & in flumen se proijciēs totus renouatus erit. Sic viri sancti pugnant cū diabolo, carne, & mundo: & ardentur sitiūt ad fontem vite peuenire: vbi renouantur in cornibus. i. in virtutib⁹: qz modo habēt eas ipfectas, tūc āt pfectas. j. Corin. xiij. Cū venerit qđ pfectum est: euacuabit qđ ex parte est. Renouātur in pelle. i. corpore qđ efficit immortale, subtile, clarū, & agile renouant i oculis, qz nunc vident in enigmate, tunc aūt facie ad faciem: vt dicitur. j. Cor. xiij. ¶Tertio ponitur opportunitas tēporis: cū dicitur. Quia venit hora eiꝰ. In presenti eīm vita est tēpus flendi peccata in futuro aūt erit tempus letandi in gloria. Eccl. iij. Tēpus flēdi & tēpus ridendi. Modo est tēpus pugnādi cōtra vitia: tūc erit tēpus quiescēdi pace pperna. Modo est tēpus belli: tūc vero tps pacis. Modo est tēpus ppter deū pdēdi modicum: tūc erit tēpus acquirēdi in cētuplū. Aug. in lib. j. homel. Quasi fenus traiecti tuz cū deo facis. hic das: ibi recipies. hic das res perituras: ibi recipies res sine fine māsuras. ¶Notādū q; tēpus quadrupliciter potest considerari: scz in mundo, in iudicio, in celo, & in inferno. In mundo de tēpore est magna copia: & ideo ipso vti debemꝰ ad bonū operandū. Gal. vj. Dū tēpꝰ habemꝰ operemur bonū ad omnes. Ad malū vitandū. Eccl. iij. Conserua tēpus & deuita malū. Et ad salutem pcurandū. ij. Cor. vj. Ecce nūc tps acceptabile: ecce nunc dies salutis. In hoc igit tēpore debet quilibet bene facere: priusq; tēpus pretereat, priusq; mors supueniat, priusq; oīa derelinquat. Eccl. xj. Nescit q; tempꝰ pretereat, & mors appropinquet & relinquat oīa alijs. In iudicio aūt erit de tēpore ratio districta. Tūc eīm deꝰ omne tēpus nostrum accipiet: & fm illud nos examinabit & iudicabit. ps. Cū accepero tps: ego iustitias iudicabo. Bern. Omne tps nobis impēsum: requireret a nobis qualit sit expēsum. Idem. Sicut non peribit capillꝰ a capite: sic nec momētum a tpe. Ideo sa-

Universidad de Biblioteca

ctī viri diligenter cauēt ne de tpe modicū quid amittāt: ne de eo in iudicio rationē reddāt. Unde Aug. in lib. cōfes. accusat se coīā deo de hoc q̄ arancas muscas capiētes aliq̄n libēter asperit: z de hoc q̄ p̄ viā transiēs, canes leporē insequētes aliq̄n libēter vidit. Ideo aūt de his se accusat, non q̄ in his peccatū sit: sed q̄ tēpus q̄ ibi occupauit, in bonis meditationib⁹ expendere debebat. In celo aūt erit tpis p̄fectio plena. Deut. xxxij. Adesse festināt tēpora. i. ad pfectionem. Sed modo est tēpus preteritū: modo presens: mō futurū. Tūc nullū erit preteritū: nullū futurum: nullus annus: nullus mēsis: nulla hebdomada: sz tm̄ vna dies. Zacharie. xiiij. Erit dies vna que nota est dño. Non dies neq̄ nox: z in tēpore vespere erit lux. In inferno aūt erit de tpe magna caristia. Apoc. x. Angel⁹ iurauit per viuentē q̄ tps non erit, scz ad penitendū. Si em̄ dānati possent hñe aliq̄d tēporis momētum, carius esset eis q̄ si totū lucrarent mūdū: q̄ tūc possent penitere, z miam̄ pmereri. Unde dixit sanctus Martinus diabolo. Si tu miser ab hoīm infestatione desisteres, z de malis tuis penitteres: ego de deo cōfisus tibi veniā polliceret. Sed q̄ diabolus est extra tēpus meredi, z in malo cōfirmatus: ideo penitere non potest. Seruāduz est igit q̄d⁹ 3r Eccl's. ix. Quodcūq̄ potest manus tua, instanter operare: q̄ nec op⁹ nec ratio nec scīētia nec sapiētia erūt apd̄ inferos quo tu pperas. ¶ Homo em̄ quatuor modis mereri potest. Primo bona opera faciēdo: sed hoc ibi non erit, r3 3r q̄ non erit ibi opus. Dānati em̄ man⁹ ligatas habebūt: z ideo nihil boni operari poterūt. Matt. xxij. Ligatis manib⁹ z pedibus z. Scdo potest ds mereri carnem suaz mortificādo z rationi subiciēdo: sz hoc ibi non erit, ideo3r q̄ ibi non erit ratio que sensualitati dñet. Non em̄ vivent sm̄ rationem, sed sm̄ furiosam sensualitatem: q̄ semper erūt in turbatiōe. ps. Peccator videbit z irascetur. Sēper in desperatione. Hiere. xviij. Desperauimus: post cogitationes nostras sum⁹. Tertio potest quis mereri per fidem in deum credēdo sed hoc ibi non erit, ideo dicitur q̄ ibi nō erit scientia videlicet sanctorū: quia per fidem deū cognoscūt. In hac em̄ vita fideles habēt de deo veram fidem: i beatitudine vitam habebūt apertam visionem. Sed damnati habebūt obūbratā3. Mat. xxij. Mittite eū in tenebras exteriores. Quanto potest quis mereri deum diligendo? hoc ibi nō erit: ideo dicitur q̄ non erit sapiētia. i. sapida scīētia: q̄ cū sapore diligitur. Dānati aūt deum non diligunt sed odio habebūt. vñ Psal. Superbia eorum qui te oderunt ascendit semper.

¶ Sermo tertius.

Tamaūt pepe
rit puerum iam non mem
pressure propter gaudi
q̄ nat⁹ est homo in mun
Quāuis penitētia sanctorū virorū ma
videatur habere asperitatem: tamen
gari debet cōsiderādo tāte glorie im
sitatez. Et istud ostēdit Hiero. quadrup
ci exēplo, dicēs. Amaritudinem radici
dulcedo pomi cōpensat. Periculā many
spes portus delectat. Molorem medi
ne: spes salutis mitigat. Qui em̄ nucem
desiderat: nucē frāgat. Ergo penitentia
agat: q̄ eterno vult adherere bono. Q
tum aūt exēplū ponit dñs hic: quis Do
rem parturiētis alleviat natiuitas op
te prolis. Ideo dicit. Cū aūt peperit p
rū z. Per hāc mulierē designat eccle
siue quelibet fidelis aīa: quā q̄dē xps
spōsauit: que desp̄sata concipit z par
Desp̄sat aūt eā xps annulo fidei. Os
ij. Spōsabo te mihi in fide. Un̄ dixit be
ta Agnes. Annulo suo subarrauit me
Designatur aūt fides per annulum: q
sicut annulus gēmis ornat, sic fides d
decim articulis quasi duodecim lapid
pretiosis distinguitur z decorat. Q
gnatur per duodecim lapides pretios
qui erant in rationali summi sacerdo
vt dicitur Exodi. xxviij. Ista autem fid
debet habere anneram bonā operatio
z spez z charitatem: que etiam in ann
lo significātur. Nam in quantū in ma
defertur: bona opera exprimūtur. Lu
Date annulum in manu ei⁹. Multum
sponsus pro malo haberet si spōsa sua
nulum in arca vel in bursa teneret z no
in manu portaret. Sic christo fides gra

non est que tantūmodo est in corde z non manifestatur in opere. Inquantum autez signat spem q̄ est dei inuisibilibus z eternis. Roma. viij. Spes que videtur nō est spes: nā quod videt quis, quid sperat? Si autez quod non videmus speramus, per patientiam expectamus. In quantum autem annulus ponitur in quarto digito, signat charitatem. Dicunt enim physici q̄ a corde quedā vena pcedit q̄ in quarto digito respondet: per quod significat q̄ sponsa debet amare cū amore precordiali. Matthei. xxij. Diliges dñm deū ex toto corde tuo. ponitur aūt tātum in vno digito: ad inuendū q̄ dz amare eū amore singulari. In ceteris em̄ homo vult habere socium, nisi in amando vxorem, sic z christus vult vt mundū cū ipo non amemus. Jaco. iiij. Quicūq̄ voluerit amicus esse huius mundi: inimicus dei cōstituetur, Debet autem annulus aureus esse ad innuēdum q̄ debet eū diligere amore insuperabili. Sicut enim aurū sua preciositate omnia metalla excellit: sic amor sponsi z spōse omnes alios amores vincit. Unde vir z vxor patrem z matrez relinquunt, z invicem sibi adherent. Gen. ij. Relinquet homo patrē z matrem: z adherebit vxori sue. Sic etiā amor quo christum diligimus: ceteros amores excellere debet. Matthei. x. Qui amat patrem z matrem plus q̄ me: nō est me dignus. ¶ Scdo aia posq̄ xpo desp̄sata fuerit, cōcipere z parere debet. De cuius conceptu z partu dicit Aug. in epla ad Probam z Julianam. Hec est vberior fecūdioq̄ fertilitas non ventre ingrauescere, sed mente grandescere: non lassescere pectore: sz corde cā descere: nō viscera terram, sed celuz oratiōibus parturire. Sunt quedā mulieres que concipiūt sz nūq̄ pariūt. Quedā que pariunt: sz barā quedā pariūt monstra: quedā pariūt tātum feminas: quedā tm̄ masculos. Ista autem moraliter prosequamur. Sūt em̄ quedaz anime que concipiūt bona p̄positā: sz nunq̄ pariūt ea per opera. Esa. xxvij. Uenerūt filij vsq̄ ad partuz: z vires non erat parieēdi. Pro talibus dicitur Matth. xxiij. Ue pregnantib⁹ z nutrientibus in illis diebus. Orate autem ne fiat fuga vra hyeme vel sabbato. Scōm Ambr. loquitur hic dñs de die vel fuga que est in die iudicij, siuem morte cuiuslibet morientis. Pregnantes autem sunt sm̄ eundem, qui dei timore z bona propositā cōceperūt: z per bona opera non peperunt. Nutrientes parulos sm̄ eūdē sunt qui opera infirma z debilia habuerūt. Uel aliter sm̄ Aug. Pregnātes sunt qui inquos cōceptus in corde gerūt. Nutriētes parulos sunt q̄ diabolicas suggestiōes prauis delectationibus nutriunt, qui dicuntur parulj: quia non possunt vincere nisi volētes. ps. Sagitte paruulox facte sunt plage eorum. Idem Beatus qui tenebit z allidet paulos suos ad petram. Glos. Beati qui paruulos qui carne nascunt. i. motus pranos z malos anteq̄ crescāt, retinēt ne fiant liberi: z allidūt ad petram christum vt confract: dispereant. Est ergo sensus. Ue illis qui in die mortis sue inuenientur timore dei z bona propositis cōcepisse, z bona opera non peperisse: z opera etiam infirma z parua feciſſe. Jtez. Ue illis qui iniqua desideria habuerūt: z qui diaboli suggestiones prauas delectatione consensu, z opere nutrierunt. Deinde subdit dñs. Orate ne fuga vestra fiat hyeme vel sabbato. Dicitur autez mors fuga: q̄ anima tūc fugatur a deo vt sibi rationem reddat a diabolo vt eaz ad tartaruz rapiat. Caro fugatur a vermib⁹ vt eā cōedant, diuitie fugant a parētibus: vt eas diripiāt. Illi igitur ꝑz Hilariuz fugantur hyeme vel sabbato q̄ moriuntur aut i frigore peccatox, aut in ocio bonorū operx. Chrysostomus autez dicit. Qui non habet illum ignem de quo dicit dominus. Ignem veni mittere in terraz: in hyeme est etiā si fuerit in media estate. Est igitur necesse vt oremus deū ne mors nostra fiat in frigore peccati: vel cū extinctione ignis diuini: nec cum ocio in operibus bonis. Secundo quedaz sunt que pariunt monstra. Unde refert Augustinus in lib. de ciui. dei. q̄ tēporibus suis natus est homo duplex in superioribus, simplex i inferioribus. Habebat enim duo capita: duo pectora: quatuor manus: tantuz vnuz ventrez: z duos pedes. Illi igitur monstra

pariunt qui faciũt peccata. Peccatum eñ facit hominem monstruosum. Monstrum esset si quis faciem retro, z tergrum ante haberet. Talis est quilibet peccator q̃ habet faciem retro mundum per amorez respiciendo: tergum autem ante, deum scz obliuiscẽdo. Hier. ij. Uerterũt ad me tergum z non faciem. Maius mõstrum esset si quis oculos z os in pedibus haberet. Talis est auarus qui ad terrena semper respicit. ps. Oculos suos statuerũt declinare i terrã. Et de terrenis semp loquitur. Esaie. xxix. De humo eloquium tuũ mussitabit. Maximum monstrum esset si quis caput deorsum z pedes sursuz haberet. Talis est auarus superbus qui habet caput deorsuz terrena auare amãdo. Uñ Amos. ix. Auaritia in capite omnium. Et pedes sursum habet cõtra deũ per superbiã recalcitrando. Deut. xxxij. Incrassatus est dilectus z recalcitrauit. Super maximum monstrum esset si quis celum deorsum z terraz sursuz videret. Talis est homo carnalis z luxuriosus: in quo carnalitas z sensualitas rationi dñatur. Facit eñ celum. i. rationez deorsum descẽdere: z terrã. i. sensualitatem sursuz ascendere. cũ tamen dicat prouer. xxv. Celũ sursum z terra deorsum. ¶ Tertio sunt quedã q̃ eñ pariũt filias. Illi feminas pariũt. qui quedã vitia femínea faciũt. Ille parit filiam q̃ habet iracũdiã, que est vitiũ femineum: qz mulieres de facili irascuntur. Eccli. xxv. Non est ira sup iram mulieris. Sicut eñ ꝓpriũ vitiuz est hois superbia: ita ꝓpriũ vitiũ mulieris est ira. Eccli. x. Nõ est creata hoib⁹ superbia: nec iracũdia nationi mulierũ. quasi dicat. Ista vitia nõ habẽt a natura cõdita: sed a natura corrupta. Et qz iracũdia est ꝓpriũ vitiũ mulieris: ideo citi⁹ ira apparet in facie mulieris q̃m in facie viri. Et sicut visus ad pelum excecat: sic eius animus ab ira obnubilatur. Et sicut saccus apertus qñ hz intus effundit: sic ei⁹ animus iratus z apertus improperia dicit. Eccli. xxv. Nequitia mulieris immutat faciẽ ei⁹: z obcecat vultũ suũ tanq̃m visus: z quasi saccus apert⁹ effundit tram suã in medio ꝓximorũ. Ille parit aliã filiã qui habet emulationẽ z inuidiã, que est vitiũ femineum: qz cito mulieres ad inuidiã cõmouentur. Unde Auicẽ. q mulieres naturaliter sunt inuide. Eccli. xxxvij. Cum muliere tracez de his que emulat. Ille parit aliã filiã, q̃ habet mẽtis incõstãtiam, que est vitiũ femineum: qz mulieres z sepe z cito mutãtur. Uir eñ bene cõstãs vir de mille vn⁹ inuenitur: de mulierib⁹ aũt nulla. Eccli. vij. Virum de mille vnũ reperi: mulierem ex oib⁹ minime inueni. Ideo fm iura testimonium mulieris in causis non recipit: qz fm Ieronimum varium z instabile testimonium fem̃e profert. Ille parit aliam filiã quitin facie suis habet improuidentiam, q̃ similiter vitiũ femineũ: qz ꝓpter defectũ discretionis mulieres de facili decipiuntur. Idcirco serpẽs non iuit ad virũ scz ad Adamitam ad mulierẽ scz Euam: sciẽs q mulier decipi posset. j. Tim. ij. Mulier seducta est. vir. Item ille parit aliã filiã qui habet iram z loquacitatẽ nimiã, que est vitiũ femineum: qz mulieres sunt verbose z rixose. prouer. xxvij. Tecta iugiter pertusa in die frigoris, z litigiosa mulier cõparatur. Eccli. xxv. Sicut eñ ascensus arenosus in pedib⁹ veterani: sic mulier linguosa homini quieto. Iste malas filias alit. Ualerius libẽter nutrit. Aug. sup psal. Pharisaeos occidebat: femnas reseruabat. id est virtutes prefocabat: cõcupiscentias nutriebat. ¶ Quarto sunt quedã que pariunt masculos. Ista mulier vt dictum est signat ecclesiã: que oẽs fideles filios parit. sunt in hac vita in vtero gerit, sed eos postea extra vterũ exire appetit post q̃s ad debitum cõplementum venit, est qz invicem inuenit sufficiẽs nutrimẽtum: z ideo exire desiderat vt sufficiẽtez cibũ inueniat. Ideo igitur sancti viri in celo cupiũt videri: vt ibi possint refici z satiari. In hoc mũdo non est satietas aliqua, sed cuilibet tam in viris mũdanis, q̃m in cõtẽplatiuis. Homines enim mũdani appetũt diuitias, delicias, z honores: z in his nulla est satietas. Unde dicitur prouerb. xxx. Tria sunt insatiabilia: scz infernus: terra sitiens et ignis ardẽs. Infernus non satiat animabus: z signat superbum qui non potest satiari ambitione z dñio hoim. Unde refert Ualerius q cum Alexãder audiuisset ab Anaxarcho comite suo ex auctoritate sui ꝓceptoris innumerabiles esse mũdos, suspirauit profunde: z dixit. Heu me miserum: qz nec adhuc vno potitus sum mundo. Et tamen ille qui volebat totum mũdum possidere: post modicum sepultura vix quinq̃ pedum fuit contentus. Unde quidam philosophus ad eius sepulturã veniens dixit. Veri nõ sufficiebat isti totus mundus: hodie sepultura quinq̃ pedum est contentus. Terra sitiẽs non potest satiari a qua. Et signat auarũ qui ad instar hydropici quãto pl⁹ bibit, tãto pl⁹ sitit. Eccli. v. Auarus nõ implebitur pecunia. Ignis non satiatur appositione lignorũ. Et signat luxuriosum: qui quãto plus deliciis occupatur, tanto amplius inflãmatur. Eccli. xxviij. Sicut lignum silue sic ignis exardescet. Similiter spũales viri z contemplatiui tria desiderãt: scz amare deũ, cognoscere deũ: z summe delectari i deo. Sed in istis satietatez in presenti habere non possunt. Itẽ sunt tria alia insatiabilia que ponit salomon: scz oculus, auris, z cor. Eccli. Non satiatur oculus visus nec auris ipleꝫ auditu. Quid est qñ fuit? ipm qñ futurũ est. Quid est qñ factũ est? ipsum qñ faciẽdũ est. Oculus eñ non potest satiari in videndo pulchros colores. Auris i audiẽdo locũ dos rumores. Cor in cogitãdo modo preterita, modo presentia, modo futura. Ideo dicit. Quid est quod fuit z. In viris igitur spũal⁹ oculus non potest satiari hic in videndo pulchitudinem dei: nec auris i audiẽdo vultum dei: nec in cor ascendit que preparauit deus illis qui diligunt illum z.

¶ Dñica. iij. post pascha Sermo primus.

Vado ad eũ qui

misit me z nemo ex vobis interrogat me quo vadis. Joh. xvj. Quãdo aliquis pater familias aliquo est longius profecturus illis qui sunt de sua familia hoc ꝓmo predicit: z si viderit eos contristari tripliciter eos consolatur: vel dicendo q in breui reuertet, vel q mittet eis aliũ tanq̃m qui eos consolabitur vel q occasione sui itineris magna vtilitas eis procurabitur. Sic dñs noster ascensur⁹ in celũ. Primo discipulis suis suuz recessum predicit cũ ait. Uado ad eum qui me misit. Et quia vidit eos ex hoc tristari consolatur eos: primo promittẽdo eis suã celerẽ reuersionez: z hoc recolit ecclesia in euangelio dominice precedentis. Modicũ inquit z non videbitis me. ꝛc. Secũdo promittẽdo aliũ consolatorẽ tanq̃m seipm: cũ ait. Si eñ nõ abiero paraclitus non veniet ad vos. ꝛc. Tertio promittẽdo q ex suo recessu vtilitas magna erit: scz mũdi arguitio cõdicit. Arguet mũdũ de peccato. Ipsorũ apostolorũ instructio cũ dt. Docebit vos oẽz veritatẽ. Et christi clarificatio: cũ dicit. Ille me clarificabit. Dicit ergo vado ad eũ q̃ me misit. Quod ãt subdit. Et nemo ex vobis interrogat me quo vadis. Põt dici q hoc erat vel ꝓpter ascensionis euidẽtiã quo fuerãt certificati. Uñ dicit gl. Ita pã vt nemo interrogaret qđ visu corpali fierc̃neret. Uel ꝓpter nimiã tristitiaz recessus sui: cui⁹ occasione fuerant absorpti. Uel ꝓpter penarũ tolerãtiã q̃bus fuerãt exterriti. Dixerat eñ supra. Obsecro iter ficit vos arbitratur obsequiũ ꝓstare deo. z ideo dicit. Nemo ex vobis interrogat me quo vadis. Xps autẽ qui erat in celestib⁹ triumphator. j. Reg. xv. Pozro triũphator in israel non parcet. fact⁹ est in terrestrib⁹ viator. Piere. xiij. Quasi colonus factus es in terra z quasi viator declinãs ad manẽdũ. Iste autẽ viator nihil habuit de plano: sz tota via sua fuit ascensus vel descensus. Nã primo descendit de celo i mundũ: deinde ascendit de mũdo in patibulũ: postmodũ descendit de patibulo in limbũ, deinde resurgens ascendit i celũ: ideo dicit. Uado ad eũ q̃ me misit. ¶ Notãdũ aũt q xps qui est ver⁹ sol multos circuitus z multas vias fecit. De quibus ꝺr Eccli. j. Oriẽ sol et occidit z ad locũ suuz reuertitur: ubiq̃ renascens gyrat p meridiem z flectit ad aquilonem lustrans vniuersa

nersa, in circuitu pergit spūs, et in circu-
los suos reuertit. ¶ Pria igitur via fuit q̄
per natiuitatē carnis venit in mundū. Et
hoc notat cū dr. Orit sol. Uenit autē p fa-
ciā hūtē tres grad⁹. s. hūilitatis pauptat⁊
et acerbitatis. Luc. ij. Inuenietis infantē:
ecce quanta hūilitas. Pānis inuolutū: ec-
ce quāta pauptas. Positū in presepio: ec-
ce quanta acerbitas. Per istos aūt eos dē
gradus postmodū rediit in celū. Phil. ij.
Semetipsum exinanitu: ecce gradus hu-
pie et pauptatis. Formā serui accipiens.
ecce gradus humilitatis. Factꝰ obediēs
vsq; ad mortez. ecce gradus acerbitatis.
Sed quo durit eum ista scala? Sequitur.
Propter qō et deus exaltauit illū ⁊ dedit
illi nomen. ⁊c. Stulti igit sunt qui volunt
in celū ascendere per scalā contrariā. s. p
diuitias delicias ⁊ honores: quia ista sca-
la ducit ad infernū: sicut p dicta ducit ad
celū. De hoc habem⁹ exemplū Luce. xvj.
Erat inquit q̄dā hō dines: ecce diuitiaruz
abūdantia. Qui induebat purpura ⁊ bys-
so: ecce supbia ⁊ vana glia. Et epulabat
quotidie splendide: ecce diuitiarū affluen
tia. Sed quo durit eu⁹ ista scala? Sequit.
Mortu⁹ est dives et sepultus est in inferno. Lazarus aūt erexit sibi ista scalā con-
trarios grad⁹ habentē. Jacebat inqt ad
ianuā ei⁹: ecce grad⁹ hūilitatz. Erat inqt
q̄dā mendic⁹ vlceribꝰ plen⁹: ecce grad⁹
acerbitatis. Cupiens saturari de micis: ec
ce grad⁹ pauperatis. Sz q̄ durit eū ista
scala? Sequitur. Factū est aūt vt moreret
mendicus ⁊ portaret ab angelis in sinuz
abrahe. ¶ Secūda via quā fecit xp̄s fuit
de mūdo in patibulū vbi occubuit. Unde
postē dirit, ouitur sol: statim subiunxit, et
occidit. Et ista fuit via excellētissime cha-
ritatis. Unde eius passio vocatur excessus.
Luc. viij. Dicebant excessum ei⁹ quē ap-
plet⁹ erat i hierusalē. Excellit et oēs alio-
rū passiōes in tribus. s. in amore Joh. xv.
Maiorem hac dilectionē nemo habet. ⁊c.
In dolore. Threnorū. j. Attendite ⁊ vide
te si est dolor sicut dolor meus. Et in valo
re. Johā. xij. Si exaltat⁹ fuero a terra om
nia trahā ad me ipsuz. ¶ Tertia via fuit
qua iuit de cruce in tumulum. Et notatur
similiter p hoc qō dicit. Et occidit. Sicut
enim mortuus fuit in patibulo: sic et mor-
tuus iacuit i sepulchro. Et ista via fuit ma-
gne paupertatis: quia non potuit habe-
monumentū proprīū. Matthei. viij. Uul-
pes foueas habent. ⁊c. Licet dicat. Pau-
fui in hac vita: quia non habui nidū. do-
mū vbi possem habitare: sicut habēt vo-
lucres pauperior fui in morte: qz in cru-
nō habui cervical vbi caput possem re-
nare. Pauperrimus fui post mortē: da
habui foneā propriā in qua corpus me
posset requiescere: sicut habent vulpes.
¶ Quarta via fuit qua fuit in celū, et red
tur cū dicit. Et ad locū suum reuertit. s.
ista via fuit magne iocūditatis. Cū enim
nus letitie et melodie fiat trib⁹ modis
dicit. Aug. sup ps. scz voce, flatu et pul
Xp̄s ascēdit in celū cū melodia vocis. ps.
Jubilate deo in voce exultatiōis. Cū me
lodia flat⁹. ps. Ascendit deus i jubilatio
ne, quo ad primū. Et dñs i voce tube. qu
ad secū dū. Cū melodia pulsus. ps. La
date eū i psalterio ⁊ cithara, q̄ ad tert
¶ Quinta autē via est qua ad iudicia
venturus. Et hoc dr. Zbiqꝫ renascēn gr
rat p meridiem et flectitur ad aquilon
Tūc eiā p meridiē gyrabit qñ bona illo
rum q̄ erunt a dextris enumerabit dicen
Mat. xxv. Esurivi ⁊ dedistis mihi manduca
re. ⁊c. Et dicūtur sancti meridies: qa fer
in plena luce cognitiōis et caloze amoris
In quoꝝ cordib⁹ flauit auster sancti spū
tus. Est em̄ auster vētus calid⁹ humid⁹
⁊ fecundatiuus. Sic spiritus sanctus ca
tus calid⁹ inḡtū glacie peccatorū pōsi
uit. Ecclesi. iij. Sicut in sereno glacies
uentur peccata tua. ps. Cōuertere dñe
ptiultatē nostrā, id est nos ipsos qui a
bolo tenemur captiui: sicut torrens in
stro. Augu. in glo. Peccata nos ligant,
bñ operemur vel ad penitētiā curram
sicut frig⁹ vel glacies liquat aquā ne c
rat. Qñ autē flat calidus ventus auste
quescit glacies et implent et currūt to
tes. sic flante spū sancto soluimur a pe
tis et currimus ad penitentiā. Est etiā
midus inḡtū in lachrymas nos diffol
ps. Flauit spūs eius ⁊ fluent aque. Ro
viij. Ipse spūs postulat pro nobis gr
bus inerrabilibus. Est etiā fecundat
inḡtū germinare nos facit p bona op
Cañ. iij. Veni auster perfla ortū meū.

Deinde flectet se ad aquilonē qñ conuer-
ter se ad illos q̄ sūt a sinistris ⁊ dicet. Di-
cedite a me maledicti. ⁊c. Signanf autez
mali per aquilonē: qz est frigidus ⁊ siccus
⁊ pluuie retentiu⁹, sic diabolus infrigidat
eorū corda frigore malitie. Eccl. xliij. Ue
tus frigidus aquilo flauit ⁊ cōgelauit cry
stallus, cryſtallus ab aqua ghaf. Desiccat
ab humore gratie. Hiere. iij. Uent⁹ vrēs
in via deserti. ⁊c. Et impedit ne fluant plu
uie lachrymarū. Prouerbio. xxv. Uentus
a claudit pat pluuias. ¶ Sexta via est q̄
in apostolos misit spiritū sanctū et nihilo
minus ipse cū eo venit. Juxta illud Joh.
xiij. Non relinquam vos orphanos: ve-
nā ad vos. Ista via notatur cum dr. Lu-
trans vniuersa in circuitu pergit spūs.
Uniuersa em̄ intima apostolorū spiritus
sanctus lustrādo circuit ita q̄ nihil vacuū
in eisdem dereliquit. Et hoc quadruplici
ter. Primo infundēdo se eis ad iustifica-
tionē et hoc quādo primo christ⁹ eos ad
se vocauit. Rom. viij. Quos vocauit hos
et iustificauit. Secūdo ifundēdo se eis mi
raculorum operationē. Lu. ix. Dedit illis
virtutē et potestatē sup omnia demonia.
Tertio se eis infundendo ad peccatoꝝ re
missionē. Joh. xx. Accipite spiritū sanctū:
quoꝝ remiſ. pec. remit. eis. ⁊c. Quarto in
fundendo se eis ad corroborationē sicut
in pentecoste. ps. Spū oris eius omnis vir
tus eoꝝ. ¶ Septima via est qua quotidie
ad sanctos viros reuertitur gratiā infun-
dendo: quod notatur cū dicit. Et in circu-
los suos reuertitur. Dicuntur autē sancti
viri circularis figure. Prio qz vndiqꝫ sūt
clausi ne diabol⁹ ad cor eorū intrare pos
sit pillicitā cogitationē. Econtra in perso
nis malorū dr. Job. xxx. Quasi rupto mu-
ro et aperta ianua irruerūt super me. Se-
cundo quia sunt veloces p sollicitā ope-
rationē. Sic forma spherica velociter cur
rit. Prouer. xxij. Uidisti hominē velocē in
opere suo: coram regibus stabit. Tertio qa
mouētur circulariter a deo. s. in deū. Om-
nia em̄ a deo recognoscunt: et per gratia
rū actionē cuncta ad ipsum referūt. Eccl.
j. Ad locū vñ exeunt flumina reuertūtur:
vt iterū fluant. In istos igitur tales circu-
los xp̄s reuertit dū gratiam spiritussan-
ctī eis largitur. Joh. xiij. Ad eū veniem⁹
et māsionem apud eū faciemus. Uenit igi-
tur pater nostrā impotentiam roborādo:
venit filius nostrā ignorantiā illustrādo.
venit spiritussanctus nostrā tepiditatē et
negligentiam inflammando.

¶ Sermo secundus.

Expedit vobis
vt ego vadā: si enim nō abi-
ero paraclitus non veniet
ad vos. ⁊c. Secōm Chry. sup
Mat. tria sunt q̄ impediūtne
quis spiritualia capere possit: scz amor
carnalis: duritia cordis: et perturbatio
mentis. Ista tria fuerūt in discipulis. Pri
mo amor carnalis: quia minus corporalē
dei presentiam diligebant: et ideo ad sus-
ceptionem spiritussancti nimis idonei
erant. Unde super verbis premissis dicit
Aug. Si carni adheseritis capaces spiri-
tus non eritis. Secundo duritia cordis.
Mar. vltimo. Exprobrauit incredulitatē.
⁊c. Tertio pturbatio mētis de eo. s. q̄ chri
stus eos relinquebat. Aug. Cōtristabatur
humanus affectus: quia carnalis desola-
batur aspectus. Ista tria in apostolis im-
pediebant ne intelligerent q̄ expediebat
q̄ xp̄s ad celū ascenderet: ideo dicit. Ex-
pedit vobis. ⁊c. Apostoli quidem de reces
su dolebāt ex eo q̄ erat eoꝝ consolator.
iuxta illud Johā. xiij. Nō turbet cor ve-
strum: creditis in deū et in me credite. Eo
rum defensor et excusator. Math. ix. Nun
quid possunt filij spōsi lugere. ⁊c. Itē erat
eorum instructor. Joā. xv. Oia que audiui
a patre meo nota feci vobis. Sz christ⁹ in
presenti euangelio consolatur eos, pmit-
tens q̄ mittet eis spiritū in cōsolatorē: in
defensorem: et in eruditorē. ¶ Prio in cō-
solatorē contra omnē tristitiā: cū dicit. Si
non abiero paraclitus. i. cōsolator nō ve-
niet ad vos. ⁊c. Sermi enim dei de tribus
habent tristitiā: scilicet de aliqua perpe-
trata culpa. ps. Excit⁹ aqua. bdure. oc-
li mei: quia non custodiui legē tuā. De eo
q̄ sunt in miseria. ps. Heu mihi quia inco
latus meus prolōgat⁹ est. Et de eo q̄ nō
sunt in patria. ps. Fuerūt mihi lachryme
mee panes die ac nocte. ⁊c. Sed spiritus
sanctus consolatur eos: cōtra primū dā-
do remissionem peccatorum. Greg. in ho

mel. Cōsolator spiritus vocatur: quia de peccati perpetratione mentibus dū spē venie preparat, ab afflictione tristitie mētem leuat. Contra secundū, dando in tribulationib⁹ eternā cōsolationem. ps. Secūdum multitudinem dolorū meorū i cor de meo consolationes tue letificauerunt animā meā. Beda in homel. paraclit⁹ cōsolator interpretatur: qr cor da fideliū ne inter hui⁹ seculi aduersa deficiāt, celestis vite desiderio subleuat ac reficit. Greg. in moral. Qui superna degustat: inferiora equanimiter tolerat. Contra tertium: dando celestis dulcedinis: pregustationez. Illa enim dulcedo que hic datur: dicitur gustus, arrha, z gutta. Gust⁹ q̄dē dicitur secūdū ps. Gustate et videte qm̄ suauis est dominus. Cryſ. Uere non habet sup terrā quod amet, q̄ donū celeste in veritate gustauerit. Si autē tanta est dulcedo in gustu ꝯtā erit in pleno potu? ps. Inebriabū tur in vbertate domus tue. Dicitur enim arrha siue pign⁹. Eph. j. Signati estis spiritu promissionis sancto qui est pign⁹ hereditatis vestre. Si autem est tanta securitas z iocūditas i arrhe datione: ꝯta erit in premij z mercedis plena solutione? De qua dicitur Geñ. xv. Ego protector tu⁹ et merces tua magna nimis. Dicitur etiam gutta. Augu. Qui biberit de fluuio paradisi cui⁹ gutta maior est oceano, restat vt in eo sitis mundi penitus extincta sit. Si igitur est tanta suauitas in gutta ꝯta erit in fluuiali abundantia? ps. Torrente voluptatis tue potabis eos. ¶Scōo misit spiritum sanctū in defensorem z reprehēsorem contra mundi malitiam cum dicit. Ille arguet mundum de peccato. s. quod fecit. de iustitia bonorum operū quā non habet: et de iudicio quod nō timet. Et sic illi qui sunt spirititu dei pleni debent tria genera hominum arguere: scilicet peccātes, non operātes, dei iudicium non timētes. Arguēdus est igitur peccator sicut argueretur ille qui potiꝰ vellet esse inter spinas lacerantes ꝯ inter flores redolētes. Talis est auarus. Job. xxx. Esse sub sentibus delicias computabunt. Arguend⁹ est etiam sicut ille qui potius esse vellet in loco fetido ꝯ in prato ameno. Talis est luxurios⁹. Eccl. ix. Omnis mulier fornicaria quasi sterc⁹ i via conculcabit. Arguēdo ei cut ille q̄ potiꝰ esse vellet i vētre valida in loco trā quillo. Et talis ē supb⁹: et licito deiecit. Job. xxx. Quasi supra vētinēs allisisti me valide. Scōo arguēdi nō operātes: iuxta illō Matth. xx. c. Quid hic statis tota die ociosi? Iste em̄ mundo nō est datus ad ociandū: sed ad laborandū. ¶Notandū autē q̄ sunt quidam qui transeunt de labore ad laborem: sicut ari q̄ die ac nocte laborāt in congregatione pecuniꝰ. Ecclesiastici. xxxj. Laborantes in congregatione substantie: ponunt dicū autē laborabit die ac nocte inferno bus. penis. Hiere. xvj. Seruetis sibi fe inferno: dñs alienis. s. dmonib⁹ diegete qui non dabunt vobis requiem. sunt qui de quiete transeunt ad laborem cut sunt delicios i qui quiescunt hic in de cijs: sed postmodū laborabunt in perp tuis tormentis. Job. xxj. Tenent tympanū et citharam et gaudent ad sonitum gani: ducunt in bonis dies suos ecce quies in delicijs. Et in puncto ad infer descendūt. ecce quātus labor in tormē Luc. xij. Anima mea habes multa bona: q̄esce, bibe comede epulare: ecce quātes deliciarū. Sed sequit. Stulte hac nocte repetēt animā tuā a te scz demones ce quantus labor penarū. Alij sunt qui laboze penitētie trāseūt ad quietē celestis glorie. Apoc. xiij. Amodo iā ot spiritus vt requiescāt a laborib⁹ suis. Opera illorum sequunt illos. Matthei. iij. Agite penitētiam. ecce labor. Appropinq̄bit regnū celorum. ecce quies. Istum ordinē seruabat deus qui prius sex diebꝰ laborauit et postmodum septima die requieuit et ordinē conuertit lucifer qui prius volunt quiescere ꝯ laborare, dicēs. Isa. xiij. capi. Sedebo in monte testamenti latcrib⁹ aq̄lonis. Quātā differētiā impossibile est esse: scz illorū qui de quiete trā seūt: ad quietē ō delicijs: ad delicias. dato q̄ ipossibile q̄ tales celestes nuptias intrarent: deus eos inde expelleret, ꝯ significatū est Mat. xxij. in illo qui ad nuptias venit: sed vestem nuptialem non habuit. Per vestē nuptialē secundū Glo. gnificat fides cū operib⁹ charitatis. Tales et si habent fidē tñ nō hñt opera ꝯ

ritatis: sed iniquitatis et carnalitatis. Et ideo expellerenť etiā si ingrederētur. Tertio arguendi sunt iudicia dei contēnētes nō timētes. Cū dicat prophēta. A iudicijs em̄ tuis timui. Timor em̄ dei valde necessari⁹ est ad salutē: qr icitat ad bonū: cōseruat in bono: z p̄seruat a malo. Et ī edificio spirituali tenet locū fundamenti cemēti et tecti. Nā inp̄tū est principium ois boni, tenet locū fundamenti, p̄uer. i. Timor dñi principiū sapiētie. Inp̄tum cōseruat z cōstrigit in bono: tz locū cemēti Eccli. xxvij. Si nō in timore dñi tenuerť te instanter: cito subuertet dom⁹ tua. Inp̄tum p̄seruat a malo: tz locū tecti. Eccles. xxv. Timor dñi sup oia se supponit. Sicut em̄ tectū p̄seruat habitantē in domo ab estu a vento et a pluuia. Sic timor dñi p̄seruat hominē ne ca dat ab estu concupiscētie inflāmatus. Aut vento diabolice tētationis impulsus. Aut pluuia examinationis celestis et diuine probatus. Esaie. iij. Tabernaculū erit in vmbraculo diei ab estu, et in securitatē z absconsionē a turbine et pluuia. Anima em̄ q̄ est tabernaculū dei qñ hz i se timorē dei: tūc hz vmbraculū refrigeratiuū cōtra estū cōcupiscentie: tūc abscōditur a turbine tētatiōis diabolice: z a pluuia probationis diuine. ꝛc.

¶Tertio misit spūm sanctū in eruditorez cōtra ignorantiā: qđ notať cū dr. Cū autē venerit ille spūs veritatꝫ docebit vos omnē veritatē. Sm Augu. Ueritas opponit falsitati, vanitati et duplicitati. Illud em̄ qđ verū est non est falsum non est dupler, non est vanū. Est igiť spūs sanctꝰ spūs veritatis qz excludit falsa vana et duplicia. i. amotē terreno⁹: q̄ q̄dē terrena sunt falsa vana et mēdacia. Prio hec terrena sūt falsa. Hiere. xvj. Uere mēdacium possederūt patres nr̄i. q̄ iero. Si mund⁹ cultello veritatis aperiret nihil in eo appareret aliud ꝯ falsitas: qr quicq̄d in mundo est aut est peritur ꝛ nō est. Aut futurū z incertū est. Hec terrena sunt vana z ex pte principij: qr desinunt facta: et ex pte medij qr mutabilitati sunt subiecta: et ex pte finis q̄a cito trāsitura. Eccle. iij. Cuncta subiacēt vanitati, q̄ ad medium. De terra fcā sunt oia. q̄ ad principiū. Et in terrā pariter reuertentur. q̄ ad finē vltimū. Tertio hec terrena hñt duplicitatē. Ille est dupler q̄ aliud promittit et aliud facit. Mundus tria promittit amatoribus suis. s. longeuitatē satietatez et suauitatem. Ista tria promiserat illi q̄ dicebat. Luc. xij. Anima mea habes multa bona reposita in annos plurimos: ecce ꝯta longeuitas. Bibe et comede: ecce ꝯta satietas Requiesce et epulare: ecce quanta suauitas. Sed male attendit quod sibi promiserat: quia dedit sibi brevitatē vacuitatē z acerbitatē. Uñ sequitur. Stulte hac nocte repetent. ecce ꝯta brevitas. Anima tuam a te. s. demones ad punitēdū: ecce ꝯta acerbitas. Que autē congregasti cuius erunt? non tua, quia nihil inde portabis. ecce quanta vacuitas.

¶Sermo tertius.

Cum venerit paraclitus ille arguet mundum de peccato: z ō iustitia: z de iudicio ꝛc. Ad hoc q̄ reprehensio sit ordinata, tria requiruntur. Unum ex parte reprehendentis: scilicet eius irreprehensibilis vita. Augustinus. Iudex in nullo eorum sit iudicandus que in alio iudicare est p̄opt⁹. Scōm est ex parte reprehēsi: ei⁹ scz reprehēsibilis culpa: qr sicut ōt Aug. Si ea i me reprehēdis q̄ reprehēdenda nō sunt: teipsuz potiꝰ ledis ꝯ me. Tertiū ex pte modi reprehēdēdi. s. discretio puida. De discretione dicit Greg. i mora. Subiectorū vitia aliqñ sunt prudēter dissimulāda: aliqñ subtiliter inuestigāda: aliquando leuiter punienda: aliqñ vehemēter obiurgāda. Ista tria apli habuerūt z ideo mundū digne arguere potuerūt. Habuerunt em̄ vitā sanctā. Joh. xxvj. Spūs ei⁹ ornauit celos. i. apostolos suos donis et virtutib⁹ suis. Habuerūt etiā in arguēdo discretionē promidaz. de q̄ discretione ōt. s. Thessa. v. Corripite inquietos, cōsolamini pusillanimes, suscipite infirmos, patientes estote ad omnes. Inuenerunt etiam in mundo triplicē culpā, de qua ōt in verbis premissis Ille scz spiritus sanctꝰ arguet mundum per vos de peccato: et de iustitia et de iudicio. ¶Ad quoꝝ ꝯborum intelligentiam. Notandum q̄ iudei z ceteri homines qui erant in mundo tria

vitis habebant. Erant eñ infideles iniusti ⁊ temerarij. Quia enim erãt infideles: ideo spiritussanctus per apostolos ⁊ apostolicos viros eos arguit de pctõ infidelitatis: qz nõ crediderũt in christũ. Hoc eñ peccatum vt dicit Aug. quasi solum pre ceteris posuit: qz hoc manente cetera detinentur: ⁊ hoc discedente cetera dimittuntur. Erant etiã iniusti: ⁊ ideo arguẽdi sunt de iustitia quã habent iusti: ⁊ qz ipsi nõ imitantur. Que tanto est laudabilior ẽẽto credunt ⁊ sperant in christũ quem non viderũt: qz ad patrem init. Johan. xx. Beati q̃ non viderunt ⁊ crediderunt. Erant etiam temerarij qz princeps huius mundi: id est diabolus qui est princeps mundanoꝝ: iaz iudicatus est. Magna temeritas est non timere quã do videt tantũ principem iudicatum esse. ij. Pet. ij. Si enim angelis non pepercit. ⁊c. Istã expositionem Augu. breuiter recolligit dicens. Credant itaq; homines in rõm ne arguatur de peccato infidelitatis. Et transeant numerũ fidelium ne arguatur de iustitia illorũ quorum iustitiam nõ imitant. Caueant futurũ iudicij ne cuz mundi principe iudicentur quẽ iudicatuz imitantur. Ista aũt qualiter nobis conueniant videamus. Iusti eñ qui sunt spiritu dei pleni debẽt arguere mũdanos de peccatis, de iustitia, ⁊ iudicio. De peccatis quidẽ que habent. Ephe. v. Nolite cõmunicare operib⁹ infructuosis tenebrarum: magis autẽ redarguite. Ubi dicit Augustꝰ. Duobus modis nõ te maculat malꝰ: si nõ cõsentis ⁊ si redarguis. Tales aũt q̃ opa tenebrarũ faciũt reprehẽdi nolũt. Johã. iij. c. Omnis q̃ male agit odit lucẽ. i. correptionẽ. Quedã aũt alia fũt q̃ diligũt tenebras, qz sũt odiosa: sicut bubo: quẽ cetere aues odiũt. Quedam qz sunt nociua: sicut lupi q̃ oues rapere conant. Quedã qz sunt i visu debilia: sicut noctue. In hoc igitur q̃ mali tenebras peccatorum diligunt ostendũt q̃ deo sunt odiosi, ⁊ sibi ipsis nociui, ⁊ ad cognoscendũ deũ debiles ⁊ infirmi. Sũt eñ odiosi deo. Sapi. xiij. Odio sunt deo ipi⁹ ⁊ impietas sua. Tria sunt genera hominũ que naturaliter diligi cõsueuerũt: scz filij, amici, ⁊ fratres. Deus aũt intantũ peccatũ odit q̃ propter ipsum destruendũ filiũ suũ occidi permisit. Si aliqui diceret nõ possum occidere inimicum tuũ nisi cũ filio occidam simul ⁊ filiũ tuũ: ⁊ ille hoc faceret, multũ inimicũ oderet. Hoc fecit deus miꝛ q̃ vt pctm occidere, filiũ occidi permisit. Col. ij. Dolẽs q̃ adversum nos erat chirographũ decreti ⁊ ipsum tulit de medio affligẽs illud cruci. vbi ẽt Amb. Dũ affligẽs crucifigit. Romã. vi. Proprio filio nõ pepcit deꝰ. ⁊c. Bern. Qui non pepercit filio nunquid parcet famulo: famulo nunquid parcet seruo neq; Intantum deus peccatum odit q̃ amicos suos si peccauerint in eis peccatũ eternaliter punit, sicut patet in lucifero. Luc. x. Videbã satanam quasi fulgur de celo cadentem. Intantum etiam Petrum apostolum eternaliter punisset si in peccato negationis mortuus fuisset sine penitentia fuisset. Intantum peccatum odit q̃ etiaz tratres suos. i. christianos male viuentes qui sunt non redimit sz eternaliter punit. ps. Frater non redimit redi. ho. ⁊c. Secundo ipsi peccatores sunt nocitui sibiipsis. Primo quia auferunt sibi deũ. Hiere. ij. Me dereliquerunt fontẽ aque vive. ⁊c. Istud magnũ periculũ tangit. Augu. in lib sol. Deũ dereliquerũt hoc est perdiderũt. Quilibet igitur debet dicere hoc cum ait alibi Aug. Domine si vis recedam a me da mihi aliũ te, alioquin non dimittã. Secundo peccator aufert a deo semetipsum. Aug. de ciuita dei. Qui fundũ auferit ei a quo emptꝰ est ⁊ tradit ei q̃ nihil habet, iniustꝰ est. Et qui seipsum auferit dominatori a quo factus est: ⁊ tradit se malignis spiritibus, iniustus est. Tertio peccator amittit omne meritum suum quia vitiatur in naturalibus ⁊ spoliatur in gratuitis. Et minus malum esset perdere totam corporis q̃ merita ⁊ virtutes mentis. Bernar. q̃ mihi mꝰ me primaret amara mors vite vsu q̃ fructu. Nã vita sine fructu gratie peior mors. Denicq; duplex malũ ligna infructuosa: securis ⁊ ignis. Amittit enim participationem meritorũ omnium sanctorum. Peccando enim efficitur similis sicut dicit Eccli. xiij. Que cõmunicatio homini sancto ad canẽ? Tertio ipse peccator habet debilẽ oculũ intellectꝰ ad cognoscendum: ⁊ oculũ affectꝰ ad deum diligẽdũ. Istos duos oculos demones a peccatoribus effodiũt: ⁊ per omnia preci-

pitia eos ducũt. Prouer. xxx. c. Oculum qui subsannat patrẽ, ⁊ despicit partũ matris sue, effodient eũ corui de torrenti bus. Peccator patrẽ suũ deum subsannat q̃ eiꝰ precepta ꝓtenit. Partũ ẽt matris sue. ecclie q̃ eũ p penitẽtiã parturiuit despicit deũ ad pctã iterũ redit. Istos igit oculos scz intellectũ ⁊ affectũ: effodiũt corui. i. demones q̃ sunt nigri pigmis adustionẽ, qui sunt ingluuiei dediti p insatiabilẽ denora tionẽ, ⁊ faciunt nos ꝑcrastinare per tardã conuersionẽ. Isti corui habitant in torrentibus, id est in infernovbi quinq; sunt torrentes: scilz torrens odij oblionis ignis iracũdie ⁊ tristitie: quos etiam poete propriis nois⁹ appellarũt. Primꝰ torrẽs dicit siyx quod interpretat odiũ: qz demones ⁊ dãnati deũ odiũt ⁊ a deo in ꝑpetuũ odiunt. Hugo de sancto vict. Qui cũ dei odio de hac vita decedit: sub eodẽ odio in eternũ habescet. Secũdus dicit lethe q̃ interpretatur oblinio. Deus eñ perpetuã oblinionẽ eorũ habebit ex eo q̃ nunq; eos liberabit. Ideo infernꝰ vocatur a prophetа terra oblionis. Tertius dicit flegeton qui interpretatur ardens qz sunt in perpetuo igne. Esa. vlt. Uermis eorum non morit: ⁊ ignis non extinguet. Quartꝰ dicit cocytus qui interpretatur luctus: qz ibi erit fletus ⁊ stridor dentiũ: vt habetur. Matt. xv. Quintꝰ acheron qui interpretat tristitia: in qua sunt in perpetuum. Un. Johã. xvj. Tristitia implebit cor vestrũ. ¶ Secũdo il li qui sunt spiritu dei pleni debẽt mundum arguere ⁊ mundanos de iustitia: quã non habẽt: vt iustitia largꝰ accipiatur, ꝑ omnis scz bono: vnde super illud ps. Dilexisti iustitiã, dicit glosa omne bonum. Omnia eñ bona ⁊ merita nostra ex quatuor cautelis sancta: scz ex fidevera, spe certa, charitate ignita, ⁊ operatione solicita. Tãto magis aũt homines mũdani arguẽdi sunt quia nisi in hac vita habere valebãt. Eccl. xxiij. Ante obitum. operare iustitiã: qm̃ non est apud inferos inuenire cibum. Iste est ille quadrãs de quo dicit Mat. v. Non exies inde scz de carcere ifernali: donec reddas nouissimum quadrãtẽ. Illa enim quatuor dicit q̃drans: qz ꝑm. Bze. Quãtũ credis tãtũ speras. Quãtũ credis ⁊ speras tãtũ diligis. Quãtũ credis spas ⁊ diligis, tãtũ dñ oparis. Nõ potest q̃ dãnati mereri p cognitionẽ dei q̃ est p fidẽ: qz erũt cecitatis tenebris inuoluti. Unde Job. x. vocatur infernꝰ terra tenebrosa: ⁊ opera mortis caligine. Non potuerũt mereri per spem: qz erunt in baratro desperationis immersi. Hiere. xviij. Desperauimꝰ: post cogitationes nostras iuimus. Nõ potuerũt mereri p charitatẽ: qz in perpetuo dei odio erũt inclusi. ps. Superbia eorum qui te oderunt ascẽ. semp. Non poterunt mereri p aliqũ bonum opus: quia ibi non poterũt operari. Johan. ix. Uenit nox. i. infernalis obscuritas: quando nemo potest operari. Qz igit istum quadrantẽ nunq; soluere poterunt: ideo de illo carcere unq; exibunt. Ista q̃tuor significantur Matt. xxij. Ligatis manibus et pedibus mit. eum in te. exte. ⁊c. Non poterũt aliqũ bonũ facere: qz habebunt ligatas manꝰ. Nõ poterũt deũ diligere qz habebũt ligatos pedes. Nã ꝛz Aug. Pes aie est affectꝰ aie Nec poterũt deũ p fidẽ cognoscere: qz erunt in tenebris. Nec poterunt in deum sperare: qz ille tenebre erũt exteriores. i. extra amb itũ divine mie. ¶ Tertio illi q̃ sunt spiritu dei pleni debẽt arguere mũdanos de extremo iudicio qũ non timent: cum tñ omnes illud debeãt timere. Nã secundũ Augu. Omnes qui de hac vita decedũt aut sunt valde boni, aut valde mali, aut mediocriter boni ⁊ mediocriter mali. Valde boni sunt iusti qui etiã timebũt ex eo q̃ hũana iustitia divine iustitie cõparata iniustitia esse videtur. Et hoc ostendit Bzeg. triplici exemplo: scz lucerne regule ⁊ sigilli. Opera inquit nra quandoq; videtur esse lucida: quãq; recta: aliqñ etiã perfecta. Sz si divine luci cõparentur: ea que videbanꝰ lucida apparebũt obscura. Et hoc ostendit exẽplo lucerne dicens. Iustitia nostra divine iustitie ꝓparata iniustitia est: qz lucerna in tenebris fulgere cernitur: ꝛz in solis radijs posita tenebratur. Aliquando etiam opera nostra videntur esse recta: sed si regule divine rectitudinis coniuncta fuerint, videbũtur tortuosa. Et istud ostẽdit exẽplo regule dicẽs. Sepe lignum creditur rectũ si ad regulam nõ dicitur: sed tamen si regule conungitur per quandã tortuositatem ybi tumescat inue-

nitur. Aliquãdo opera noſtra videtur eſſe perfecta: ſed in oculis dei ſunt valde imperfecta: z illud oſtendit exẽplo figilli dicens. Sepe enim imago ſigilli videtur pfecta in oculis intuẽtium: z tamẽ multum eſt imperfecta in oculis artificis. Uñ idem in moralibus. Sepe ſordet in diſcretione iudicis quod in eſtimatione fulget operãtis. Valde mali tunc multũ timebũt qz impacabilez irã dei ſuper ſe habebũt. Multum videtur pater iratus eſſe filio quãdo ipſum maledicit. Plus qñ ipſum a ſe expellit. Plus qñ ipſum in carcere tenebroſo retrudit. Plus qñ cũ nunqz inde educere ſtatuit. Plus qñ carnifices qui continuo eum crucient ſibi apponit. Jſtam talẽ irã deus reprobis oſtẽdet in ſentẽtia quã ptra eos feret: vt habetur. Matth. xxv. Nam ipſos maledicet cũ dicet: Jte maledicti. Eos a ſe expellet cũ dicet. Diſcedite a me in penoſo carcere eos retrudet cum dicet. Jn ignẽ. Eos inde nunqz aducẽt cũ dicet. eternum. Carnifices vero torquẽtes eis apponet. Dabit eñ eis tyrãnũ imperãtẽ: ſcz diabolũ luciferũ: z carnifices obſequentes. i. alios demones: cũ dicit. Qui paratus eſt diabolo z angelis eius. Mediocriter boni z mediocriter mali ſũt q̃ parua merita ẽgre gauerũt. Jſti valde ibi timere poterũt. De hoc ſic ẽt Grego. Ecce in maieſtate terribili z inter angelorũ choros: quid vnuſqſqz ſit operatus oſtẽdet. Jbi petrus cũ iudea converſa apparebit quã poſt ſe traxit. Jbi paulus cõverſum vt ita dixerim totũ mundum ducẽs apparebit, ſibi andreas achariã. philippus azotum. Johannes aſiam. Thomas indiam: in cõſpectu ſummi iudicis ducent cõverſos. Quid nos dicturi ſumus miſeri qui ad deum noſtrũ vacui venim⁹? ij. cor. v. Oẽs nos manifeſtari oꝑz ante tribunal xp̃i: vt referat vnuſqſqz pro ꝓpria corꝑis ꝑut geſſit ſiue bonũ ſiue malũ.

¶ Dñica. v. poſt paſcha. Sermo. j.

AMen amen dico vobis ſi quid petieritis patrem in nomine meo dabit vobis. Joh. xv. Si quis in curia imperatoris haberet aliquem ſapientem a ducatum: vel auxiliatorem ſolicitum: vel fratrem vterinũ, multum gauderet z multum ſecur⁹ eſſ

Aſcẽdente chriſto in celum incepimus habere in curia regis celeſtis ſapientẽ a ducatum. j. Johan. ij. Aduocatum. habemus apud patrem Jeſum chriſtum iuſtum. Auxiliatorẽ ſollicitum Dentero. xxxij. Alſor celi auxiliator tuus. Et fratrẽ vterinum. Unde dixit Marie magdalene. Vade ad fratres meos z dic eis. Aſcendo ad patrem meum z patrem veſtrum. ꝛc. Debemus ergo iſto tempore petitiones noſtras formare z eas aduocato noſtro dare: vt eas ſuo regi offerat, Philip. iij. Petitiones noſtre innoteſcant apud deum. Debemus decios orationum noſtrarum ad auxiliatorem noſtrum mittere: vt adutricem manum nobis porrigat. ps. Emitte manum tuam de alto: z liberat me de aqs multis. ꝛc. Debemus eoſdem nuncios ad fratrem noſtrum dirigere: vt poſt ſe nos trahat. Cantico. j. Trahe me poſt te Chriſt⁹ igitur qui eſt dictator noſter dictat petitiones noſtras quas ſibi aduocato auxiliatori noſtri porrigere debemus: vt patri offerat quia dicit. Amen amen dico vobis, ſi quid petieritis ꝓtem in nomine meo dabit vobis. ꝛc. Sunt autem quatuor neceſſaria quibus volumus q̃ noſtre orationes debeãt exaudiri. ¶ Primũ eſt q̃ petãtur digna. Quod notatur cum dicitur. Si quid. Jntelligitur aliquid verum vt eſt eternum z nihil fictitium. Circa qđ notatur ſecundum Auguſtinum q̃ tria ſunt genera bonorum, ſcilicet in finis: media: z ſuprema. Bona infima ſunt temporalia que quaſi nihil ſunt. Eccle. iij. Aſperit terram: z ecce quaſi vacua erat et nihil. Jſta autẽ tam vilia aut non debemus a deo petere, aut cum moderamine, z cum conditione: quia non decet deum tam vilia dare. Unde refert Seneca ſuper Alexander cuidam petẽti denarium de ærario. Et cum ille reſponderet tantum donũ ſibi nõ cõuenire, dixit Alexander, quero quid te deceat accipere: ſed quid deceat dare. Chryſo. ſuper Mat. Jllud pete a deo quod tibi expediat accipere: z ſibi deceat preſtare. Si aũt petis terrena aut difficile impetras aut forte non impetras. Quomodo enim tibi preſtet liberum non habenti, que ſe habes admonet: vt petẽnas? Si autẽ tẽporalia petimus debemus

illa petere cum moderamine z conditiõe. De moderamine dicit. Bernh. in quodã ſermone. Jn petendo tẽporalia, cauẽda ſunt z ſuperfluitas et voluptas. Proverbiorum xxx. Mendicitatem et diuitias ne dederis mihi: ſed z tantũ victui meo tribue neceſſaria. j. Timo. vj. Habẽtes alimenta z quibꝰ tegamur his contẽti ſumus. De conditione apponẽda dicit Aug. Uñ a deo petitis tẽporalia cũ modo petite z cum moderamine z cũ timore illi cõmittite: vt ſi ꝓſint det: z ſi ſciat obeſſe nõ det. Quid obſit vel ꝓſit nonit medicus non egrotus. Bona media ſunt ſpiritualia: z iſta petenda ſunt cum attẽtione z feruore. Contra illos qui nõ habent attẽtionẽ: dicitur Mat. xv. Populus hic labijs me honorat: cor autem eorum longe eſt a me. Augu. Sicut vox ſine modulatione eſt quaſi vox picarũ: ſic oratio ſine deuotione quaſi mugitus boũ. Jdẽ. Ecce qđ iniurie deo facis. Si aliquez iudicem interpellas z ſubito cũ loqueris ad eũ, illũ dimittas z cũ alio fabulari inciꝑias: quomodo te tolerabit? Et tũ tolerat deus corda precantiũ z diuerſas res cogitantium. Cyprianus. Quo audiris a deo poſtulas cũ teipſum nõ audias? Deũ tui memor eſſe vis cum tui memor non ſis. Deſiderio autẽ z feruore ꝺ. Miere. xxix. Cũ quesieritis me in toto corde veſtro inueniar a vobis. Uñ dictũ fuit Moyſi tacenti ad me? Gregorius in moral. Eternã vitã ſi ore petim⁹ nec tamẽ corde deſideram⁹: clamantes tacemus. Signum autem deſiderij interioris eſt abũdatia fletꝰ exterioris. Aug. Quanto quiſqz eſt ſanctior z ſcti deſiderij plenior: tanto fit eius in oratiõe fletus vberior. Gregorius vbi ſupra. Ueraciter orare eſt amaros compunctionis gemitus z nõ cõpoſita ꝓba reſonare. Bona ſuprema ſunt bona celeſtia: z illa non tãtum petẽda ſunt cũ attẽtione z feruore ſicut ſpiritualia, ſed etiã cũ humilitate et ſine ꝓſumptiõe. Cũ humilitate petit q̃ de ſuis meritis nõ cõfidũt. Bernh. Jn petenda beatitudine elatio eſt cauẽda: ne tanqz ex ꝓpijs meritoꝝ fiducia exꝺrak. Stultꝰ eſt ille paup q̃ manibꝰ plenis eleemoſynã peteret. Sic ſtultꝰ eſſet ille qui ex meritis ꝓpijs beatitudinẽ obtinere vellet. Cũ tamen dicak Luc. xvij. Cuz feceritis oĩa que ꝓcepta ſunt vobis dicite ſerui inutiles ſumus: quod facere debuimus fecimus. Canenda eſt etiam ibi preſumptione ſine noſtro labore gloriam velim⁹ habere. De tali preſumptione reprehẽduntur filij zebedei a dño quia ſine labore z paſſione volebant cũ chriſto regnare. Mat. xx. Neſcitis qđ petatis. ¶ Secũdo oportet q̃ petitiones noſtre fiant cum inſtãtia z perſeverantia. quod notatur per verbum ſubiunctũ cũ dicitur petieritis. Jaco. vlti. Multũ valet deprecatio iuſti aſſidua. Roma. xij. Oratioꝝ inſtantes. Jlli non inſtant nec perſeverant qui primo orãt feruẽter poſtea tepide poſtmodum frigide. Augu. ſuper ps. Multi in nouitate ſue converſionis feruenter orant: poſtea languide: deinde frigide quaſi ſecuri fiant. Sed tamen cum videris deprecationem tuam non amotã a te ſecurus eſto qz nõ eſt amota mia eius a te. Jdeo dicitur Eccl. vij. Melior eſt finis orationis q̃ principium. Oratio habet principium medium z finem, principium debet fieri mediocriter, mediũ feruenter, finis perſeveranter. Sed multi ſunt qui ordinẽ perturbant qui feruenter inchoant, tepide mediant, z finem frigide cõſummant. Jſti ſunt ſimiles chimere, cuius prima pars eſt leo qui eſt animal caliduz: media eſt capra que eſt animal temperatum: finis eſt ſerpens qui eſt animal frigidum. ¶ Tertio oportet q̃ illi qui petunt habeant innocentiam vite: quod notatur cũ dicitur. Patrem. q. d. Ille qui petit non debet eſſe filius diaboli per imitationem malitie: ſed filius dei per imitationez perfectionis gratie Matth. v. Eſtote perfecti ſicut et pater veſter. ꝛc. Deus enim illos non exaudiret qui in peccatis eſſent. Joh. ix. Scimus qz peccatores deꝰ non exaudit. Tales enim qui a deo aliqmd petũt z ſemp in peccato exiſtũt: tribꝰ ſiles ſunt. Primo illi qui velit ſanari z haberet ferrum in vulnere. Jſi do. Sicut nullum proficit in vulnere medicamentũ ſi adhuc in eo ſit ferreum: ita nihil proficit oratio illius cuius adhuc peccatum in mente vel per odiũ manet in pectore. Scõo ſimiles ſunt illi qui aliquem orat z eũ vituperat. Chryſo. ſuper Matth. Qui orat z peccat nõ orat deum ſed deum

dit. Isti sunt similes militibus qui xpo genua flectebāt z alapas dabāt. Talis ē fenerator q̄ ex vna parte orat z ex alia fenerare non cessat. Tertio similes sunt aui q̄ vult volare immixta: vel mole corporis aggrauata sicut est struthio: vel laqueis irretita. An ma quidē inuiscat per auaritiaz. Ambro. in libro de bono mortis. Dū aurū petimus frāgulamur. Dū argētum ārim⁹ viscō eius adheremus. Dū p̄dia in uadimus aligamur. Inflat autem anima per supbiā. Sap. iiij. dirūpet illos isflatos malleo: scz sentētie finalis. Et hoc sine voce excusationis vel defensiōis. Illaqueat autē aia p luxuriā. Eccle. vij. Inueni amariorē morte mulierē que laqueus venatorum est: z sagena cor eius. Uincula sunt manus eius. Laqueo capiūtur aues, sagena pisces, vinculis ligant homines. Mulier ergo cepit auem q̄n decepit Dauid celestia penetrantē. Cepit hominē rōnalez: quādo decepit Salomonē tam sapiētem. Cepit maximū piscem q̄n decepit sansonē tā fortē. ¶ Quarto oportet q̄ illi q̄ petūt habeāt discretionē in petitione: vt scz illa petāt que sunt ad salutē, quod notat cū dicitur. In nomine meo. Aug. Nō petitur in nomine saluatoris q̄cquid petit cōtra rationem salutis. Idcoq̄ scōm Augu. maliquādoq̄ petūt bona: sed qz mali sunt exaudiri nō merentur. Qui enim deū ptēnūt in preceptis suis exaudiri nō merentur in orationib⁹ suis. Prouer. xxviij. Qui declinat aurem suam ne audiat legē: oratio eius erit execrabilis. Aliquādo mali petūt mala: z tunc aliquando exaudiūtur: aliquando non. Quādo autē nō exaudiūtur: tunc est signū magne mie. Jacob. i ij. Petitis et non accipitis eo q̄ male petatis. Quādo vero exaudiunt tūc est signū ire: sicut: exauditus fuit diabolus qui petūt vt Job tēptaret. Exaudit⁹ ēm fuit ad volūtatē: sed non ad vtilitatez: qz maiorē sibi acquisiuit damnationem Aliquando vero boni petunt bona, z tunc aliqñ exaudiunt. Iuxta illud ps. Clamauit ad me z ego exaudiā eū. Aliqñ vero nō exaudiūtur: z hoc est qz aut pro malignis vel pro indignis petūt. Hiere. vij. Noli orare p populo isto neq̄ assumas pro eis laudē nec orationē z ne obsistas mihi qz nō exaudiā te. Aut qz alio tēpore magis cōgruo accipiunt q̄s petūt. Aug. Qui a deo aliq̄d petit accipit q̄ petit aut qñ dz accipere accipit. Quē autē nō negant sz vt congruo tēpore det differūtur. Ust z ecclesia ḡtidie petit. Ueniat regnū tuū. Et nō statim adueniet iudicio finito aduenier. Aliquādo ho bini petunt non bona, sicut apostolus petiit stimulū amoueri. Illa ēm amotio stimuli apostolo bona nō fuisset: quia ad humilitatis custodiaz acceperat, quā ob humilitatis custodiaz acceperat, quā si hac caruisset saluus esse non potuisset. Auguſt. Exauditur diabolus petens ad tentandum: z nō exauditur apostolus petens stimulum amouendum. Exaudit deus quem disposuerat damnare: et non exaudiuit quez volebat saluare. Nā cū petit vinum a medico et non dat. Medicus non exaudit ad voluntatem vt exaudiat ad sanitatē. Quādo igit aliquis hec quatuor que p̄dicta sunt in oratione sua obtinuat: qz digna petit: z perseueranter petit: z sine peccato existēs petit: z ea q̄ sunt ad salutem petit: manifestū est q̄ impetrabit illud qō petit. Et dñs hoc non tantū promittit cū subiungit dabit vobis, sed et plus mentum promittit dicēs. Amen amē dico vobis. ꝛc. Et est modus iurandi ipsius dñi. Homo aūt habet suū modū iurandi: deus suum. Homo tres modos habuit quos iurauit. Unus fuit in veteri lege. Uiuit dñs. ij. Reg. vj. Uiuit dñs qz laudabiliores fiam ante dñm q̄ elegit me. ꝛc. Alius fuit tēpore ecclesie primitiue, scilicet tertius est mihi de⁹. Rom. j. Testis est mihi deus cui seruio. ꝛc. Tertius est moderno tēpore quo iuratur per deū sctm z p sanctā euangelia, per sctām mariā z hmōi. Sitterdus tres modos iurādi habuit. Unus fuit antiquā legē, scz p semetipsum. Hebre. vj. Abrahā quē iuraret maiorē: iurauit p semetipso. Secundus fuit in lege, scilicet vino ego iuro. Nūm. xiiij. Uiuo ego: implebit gloria dei vniuersa terra. Tertius tēpore gratie. Amen amē dico vobis, z est idem q̄ veritas. Geminatio autem dictionis est ad confirmationem promissionis. ꝛc.

¶ Sermo secūdus.

¶ Sermo secundus.

Usque modo non petistis quicq̄ in nomine meo: petite, z accipietis vt gaudiū vestrū sit plenū. Quātus sit tēpore sit orandū: tñ his diebus tria tempora elegit ecclia. Primum ante ascensionem in quo letanie instituite sunt: vbi scz a ducato suo ad curiam ascen. z pente. Exēplo apostoloꝝ qui tūc orationi insta bāt vt spūm sctm acciperent. Act. j. Erāt oēs perseuerātes ꝛc. Filij ēm regū regno suo recupato larga munera militibus largiunt. Et ideo ecclesia orat post ascēsionē vt ab ipo xpo in regno suo confirmato munera gratiaꝝ accipiat. Ps. Uerificauit dñs sanctū suū. Tertiū ē post pēte. vñ tūc orationes z ieiunia sunt instituta. Cōsuetudo ēm est q̄ rege coronato se z sua regie custodie milites recūmendant. Idcō igitur orat ecclesia post pēte. vt munera gratiarū sibi collata deus custodiat. Ps. Confirma hoc deus ꝛc. Christus igit ad petendū z rogandū nos inducens ait. Usq̄ modo non petistis quicq̄ in nōe, ꝛc. In quibus verbis duo ponunt. ¶ Primo reprehenditur humana negligentia cū dicitur vsq̄ modo non. ꝛc. Secundo commē datur liberalitas diuina. cū subditur. Petite z accipite. ꝛc. Circa primū notandum negligentia in orando est valde reprehēsibilis ex eo q̄ ipe orationes sunt valde vtiles z fructuose. Sunt ēm deo placite, angelo grate, diabolo inimice, z hoi necessarie. Deo q̄dē sunt placite triplici rōne. Sunt ēm tributū dei, z sacrificiū dei, z munus dei. Tributū q̄dē dei: sūt q̄ eas deo p̄ solum⁹, cū ēm hō a deo tria recepit. s. res corp⁹: z aiam: vult de⁹ vt de reb⁹ dem⁹ sibi in tributū eelemosynaꝝ largitionē, de aia ieiunē, de corpore mortificationē. Sed primū tributū est de his q̄ bōis sunt extra. Secūm de his q̄ sūt intra. Tertiū de his q̄ sunt intima: z ideo illud est magis gratuz. Chrys. sup Matth. De ofone ē nobis sermo⁹ holā quasi spūale tributū alia offert deo de viscerib⁹ suis. Sc̄o sunt sacrificiū deo odorē facim⁹. ps. Dirigat oro mea sicut incensuz i cōspectu tuo. Eleuatio manuū meaꝝ sacrificiū vespertinū. Illi offerūt deo sacrificiū matutinum, q̄ deo gras agūt deo q̄ dedit eis bñ incipere. Illi meridianuz q̄ deo gras agunt de eo q̄ dedit eis p̄cedere. Illi vespertinum q̄ deo gras agunt de eo q̄ dedit eis bene finire. Uel illi offerunt deo sacrificiū matutinuz: q̄ offerūt deo suā iuuētutē. Illi meridianum, q̄ offerūt deo suā virilē etatē. Illi vespertinū q̄ offerūt deo suā senectutē. De isto sacrificio dicit Chryso. sup Matth. Uis scire q̄ pciosa sit oratio: nulla iustitia thymiamata cōparat nisi sola oratio. Sicut ēm thymiama bene afficit hominē odorando: sic oratio iusti suauis est añ deū. Tertio sunt murus q̄ire dei resistit. Hiero. sup Ezech. Sicut hosti murus opponitur: z aduersario exaduerso venienti occurrit: ita dei ira sanctorū precibus frāgit. Usi et moysi dicitur Exo. xxxij. Dimitte me vt irascat furor meus cōtra eos. Et qz pauci sunt q̄ se sic vt murū opponāt et deum teneant: ideo dicitur Ezech. xiij. Non ascēdistis ex aduerso: neq̄ opposuistis vos murum pro domo israel vt staretis in dei prelio in die dñi. Esaie. lxvij. Nō est qui inuocet nomen tuū qui consurgat et teneat te. Sc̄o orationes sunt angelo grate. Chryso. Uis scire dignitatē orationis: mox vt de ore tuo p̄cesserit suscipiunt eam angeli in manibus suis z offerunt ante deum. ps. Preuenerūt principes cōiuncti psalentibus in medio iuuentumpa. Isti p̄ncipes sunt angeli, qui cōiungunt se illis psallentibus. de quibus dicitur Ephe. v. Cātantes et psallētes i cordibus vestris dño. Et eos p̄uenīūt qz orationibus ipsoꝝ occurrūt z in manibus suscipiunt. Et sunt in medio iuuentutis: id est animarū: quein orādo et psallendo debēt esse iuuencule. i. alacres, feruētes et infatigabiles. Et debēt esse tympanistrie i. xpi memoriā i corde retinere. Xps ēm dicit esse tympanū: qz in eo fuit figura sphaerica. i. deitas eterna: z pellis extēsa. i. caro crucifixa: et melodia. i. aia omni inbilatione z gaudio plena. ¶ Tertio orationes sūt diabolo inimice. z hoc triplici ō causa: sūt ēm scutū dei, sagitte dei, z carbones dei. Scutū quidē dei sunt quo tēptationibus inimici resistim⁹. Ambr. Bonū scutū oratioz quo omnia aduersarij spicula repelluntur.

Unde ꝓs. Inimici mei detrahebant mihi ego autē orabam. Tunc autem ad iſtud ſcutū oratiōis omnis tētatio frangit, qñ ipſa oratio cū magna fide effūdit. Eph. vj. In omnibus ſumentes ſcutū fidei, vt poſſitis omnia tela nequiſſimi ignea extinguere. De iſto ſcuto orationis dicit Sap. xviij. Proferens aaron ſeruitutis ſue ſcutum orationem retulit ire: et neceſſitati finem impoſuit. Dicitur aūt oratio ſcutum. Sicut eīm ſcutum habet tres angulos: ſic oratio debet fieri cū fide: id eſt ſine aliq̄ hesitatione, et cū ſpē id eſt ſine aliqua diffidentia: et cum charitate: id eſt cum deſiderio et amore. Secundo ſunt ſagitte dei et iacula quibus diabolum vulneramus. Pſal. Emitte ſagittas tuas et diſſipabis eos ꝛc. Origen. ſuper Numeri. x. Multo plus valet vnus ſanctus orando, q̄ peccatores innumerabiles prelūdo. Oro ei celos penetrat et q̄q̄ etiā in terris hoſtē vincit. Exo. xvij. Cū eleuaret manꝰ moyſes vincebat iſrael ꝛc. Si aūt paululū remiſiſſet, vincebat amalech ꝛc. Tertio ſunt carbones dei, q̄bꝰ diabolū icēdimꝰ. Tob. vj. Cordis eiꝰ pticulā ſi ſup carbones ponas, fumꝰ eiꝰ extirpat oīe genꝰ demoniorū ſiue a viro ſiue a muliere. Iſta duo. i. ſagittas et carbones petebat ꝓpheta ſibi dari cōtra doloſas ſuggeſtiōes diaboli. ꝓs. Quid det tibi aut quid apponat tibi, ad linguā doloſam. ſagitte potētis acute: cū carbōib⁹. ꝛc. ¶Quarto oſones ſūt homini neceſſarie: ex eo q̄ ſunt nūcij eius quos homo mittit ad deū, vt petant ſuccurſum. Unde ſuper illud ꝓs. Intret in conſpectu tuo oratio mea. dicit Gloſ. Magna virtꝰ pure orationis hic notat, quia quaſi quedam pſona intrat ad deū: et mandatū peragit, quo peruenire caro nequit Iſtū nuncium due domicelle aſſociāt. Quod ſignatū eſt Heſter. xv. vbi dicitur q̄ ipſa regina ad regem cū duabus famulabus ingrediens vni earū innitebatur. Altera veſtimēta in humum defluētia colligebat. Heſter interpretatur abſcōdita ſiue elenata: et ſignificat orationē que debet eſſe abſcondita a fauore populi: et elenata ad deū p feruorē animi. Due famule ſunt eleemoſyna et ieiunū: cū q̄bꝰ dzvenire ad regē celoꝝ. Famula cui oſo inuitik eſt eleemoſyna: q̄ ipſam ad deū introducit. eſt eīm eleemoſyna ſicut petit: ōarīꝰ i curia p̄ncipis: q̄ ſi ſit auarus, hoſtiū ſibi claudit: ſi munificus aperit. Prouer. xviij. Donū hominis dilatat viā eius: et añ p̄ncipē ſpaciū et facit. Famula q̄ veſtimēta defluētia colligebat, ieiunū q̄ affectꝰ carnales refrigit, et mortis laſciuiāt. Eph. vj. State ſuccincti lumbos veſtros i veritate. ¶Scō ponit liberalitas diuina, q̄ apparet i tribus. Primo hoc q̄ ad petēdū nos inuitat dicēs: petite. Pauci ſunt q̄ inuitant vt ab eis petat: ſed multi ſunt qui fugiūt ne ab eis petat. Refert Seneca q̄ paup tynicꝰ ab antiquo rege petijt talentū. rñdit ille pis eſſe q̄ tynicꝰ deberet petere. petijt denariū. rñdit ille minꝰ eſſe q̄ rex deceret dare. Et ſic petendo via excuſādi inuenit cū potuiſſet dare denariū tanq̄ tynico. et talētū tanq̄ rege deceret dare. Deus aūt nō ſe excuſat ſz oēs ad petēdum inuitat. Aug. Nō tantum hortatur ut peteremus niſi dare vellet. Erubeſcat humana pigritia, pius ille vult dare q̄ accipere plꝰ ille vult miſereri q̄ nos a ſeria liberari. Iō monet nos apoſtolus. Heſſal. v. Sine intermiſſiōe orate. Quibus modis fit. Primo locis et tēporibus orādo. Ambro. i lib. de virginitate. Solēnes oſones deferēde ſunt cū ſtrepitu actiōe cū a ſumno ſurgimus, cū peccatū cū cibū ſumere paramus, cū cibū ſumpſimus, cū cubitū pgimus. Scō celeſtia deſiderādo. Auguſt. ſup illud ꝓbū apoſtoli. Sine intermiſſiōe orate. Bonū deſiderium oratio eſt, et ſi cōtinuū ſit deſiderium, continua eſt oratio. Tertio benevivēdo vel agēdo. Aug. vbi ſupra. Juſtꝰ nunq̄ deſinit orare niſi deſinat iuſtꝰ eſſe. Et ſemp orat qui ſemper bene agit. Origen. Si omnis actus noſter ſit quem ſecundum deum agit oratio reputatur: qui ſine intermiſſiōe que iuſta ſunt agit ſine intermiſſione orabit: nec vnq̄ a bona oratione ceſſat niſi iuſtus eſſe deſiſtat. Et cū do apparet dei liberalitas, i hoc q̄ tam magna petēda nos inuitat et animat dicēs: Petite vt gaudiū veſtrum ſit plenum. Gaudiū mundi eſt vacuum. Eſaie. xxix. Sicut ſomniat eſurīes et comedit: quādo autem fuerit expergefactus vacua eſt anima eius. Gaudiū vero de ſpiritualibus in p̄ſenti eſt ſemiplenū. j. Corinth. xiij. Ex parte

gnoſcimus et ex parte ꝓphetamus. Eſa. j. Uinū tuū mixtum eſt aqua. Gaudium autem beatorum eſt plenū. Bern. Ke vera illud eſt bonum, et ſummum bonū, et ſummū gaudiū: quod nō de creatura ſed de creatore cōcipitur, cui comparata omnis alia locūditas meror eſt: oīs ſuauitas dolor: oēdulce amaꝝ: oē bonꝝ fedū: poſtremo oē terrenū quod dūq̄ delectare pōt moleſtuz. Tertio apparet liberalitas dei in hoc q̄ ad dandum quod nos petimus aſſecurat dicens. Et accipietis. Iſtud apertius promittit Matth. vj. dicens. Petite et accipietis: querite et inuenietis: pulſate et aperietur vobis. Iſta verba Auguſtinꝰ in ſermone domini in mōte exponit adducēdo exēplum alicuius hominis qui ad aliquē locū pergere vellet, et th infirmos pedes habēret et viā neſciret et loci illi⁹ ianua clauſa eſſet. Oportet ergo q̄ in pedib⁹ ſanet: deinde q̄ ſibi via demōſtretur: qz parū valeret ſanos pedes habere et per denia pergere deinde q̄ oſtium ſibi aperiatur: alias nihil valeret nec ambulare potuiſſe, nec viam rectam tenuiſſe, nec ad locum peruenire. Nos ergo p viā p̄ſentis exilij ſumꝰ ad patriā peruenturi peccator aūt habet infirmos pedes anime per peccatum. ꝓs. Miſerere mei deus qm̄ infirmus ſum. ꝛc. Ignorat viā que ducit ad celū. ꝓs. Uiam iniquitatis habita culi nō inuenerunt. Et ceciditis ſibi ianua clauſa ē. Matthei. xxv. Et clauſa eſt ianua. Debet ergo ꝓmo petere ſanationē et eam accipiet. Et hoc eſt quod dicit. Petite et accipietis. ꝓs. Sana animā meā quia peccaui tibi. Debet querere viā directionē et eaz inueniet. Et hoc eſt quod ſubditur. Querite et inuenietis. Hoc aūt ſit gratia ſancti ſpiritꝰ. ꝓs. Spiritus tuus bonus deducet me in terrā. ꝛc. Debet pulſare et petere celeſtis ianue apertionem et ſibi aperiet. Et hoc eſt qđ ſubdit. Pulſate et aperietur vobis. ꝓs. Januas celi aperuit iſaie. xly. Apertam ante eum ianuam et porta nō claudetur. ¶Sermo. iij.

Pſe eīm pater amat vos: qz vos me amaſtis, et credidiſtis qz ego a deo exiui. ꝛc. Diſcipuli dñi ſciere plurimū affectabāt. Primo ſi de eos in ſuis petitiōib⁹ exaudiret. Scō ſi eos amabat. Tertio ſi xps erat cū patre eiuſdē ſubſtātie. Quarto ſi chriſtus debebat ad patrē redire. ¶Chriſtus autem qui omnium cordium occulta nouit ad iſta quatuor eis reſpondit. ¶Primo quia in ſuis petitionibus erant exaudiendi: ideo dixiſſet. Amen amen dico vobis, ſi quid petieritis patrē in nomie meo: dabit vobis. ¶Secūdo qz a patre erant dilecti: ideo dixit. Ipſe enīz pater amat vos et ceteras. Tertio oſtēdit eis ſuaz eternam de patre, et ſuam tēporalem de matre generationem cum dixit. Exiui a patre et veni in hunc mundum ꝛc. ¶Quarto oſtēdit eis ſuam ad patrem reuerſionez cum ait. Iterum relinquo mundum et ad patrem vado. Diſcipuli ergo videntes q̄ Chriſtꝰ eis manifeſtat omnia que in corde habebant direrunt. Ecce nūc palam loqueris et prouerbium nullum dicis. Sunt autem prouerbia (ſecundum Auguſtinum) dicta obſcura: que ſolent audire homines et nō intelligere. Nunc ſcimꝰ quia ſcis omnia. Beda merito illum ſcire omnia quaſi deū confidenter affirmant. Apertum nanq̄ diuinitatis indiciū eſt: cogitationum noſſe ſecreta. Iſta ad nos cōuertentes poſſumꝰ dicere q̄ chriſtus de his quatuor nos certificat. ¶Primo de orationum noſtrarum exauditione. Cum dicit. Amen amen dico vobis, ſi quid petieritis patrem in nomine meo dabit vobis. Sunt autē tria ſecundum Bernardum in quodam ſermōe: que impediunt ne orationes noſtre exaudiantur, ſcilicet puſillanimitas, tepiditas, et temeritas. Puſillanimitas impedit: qz quādo homo conſiderat ſuam indignitatē nō audet oculos vertere ad dei dignitatē. Talis oratio ſic timida in celum non audet aſcēdere, ſed in infimis iacet. Talibus dicitur Eſaie. xxxv. Dicite puſillanimes cōfortamini et nolite timere. Secundum qđ impedit eſt tepiditas. Oratio enim tepida aſcendit quidem: ſed ſtatim deficit: et langueſcit: quia vigorem non habuit. De talibus dicitur Apocalypſis. iij. ca. Utinā frigidus eſſes aut calidus: ſed quia tepidus es, incipiam te euomere ex ore meo. Tertiū quod impedit eſt temeritas. Oratio enim aſcendere conatur ſed tamē dei

virtute repellitur: z non tãtum non meretur gr̃am, sed potiꝰ meretur offensã. Tales sunt oratiões eorũ qui de suis meritis itumescũt: sicut fuit oratio pharisei. De quo dicitur Luc. xviij. cap. Pharisæus stans, hec apud se orabat. Deus gratias tibi ago quia nõ sunt sicut ceteri hominũ ꝛc. Ut ergo oratio nostra exaudiri mereatur: sicut dicit idem Bern̄. Oportet q̃ sit fidelis, feruens z humilis. Fidelis contra orationem timidam: feruens cõtra tepidam: humilis contra temerariã. ¶ Secundo nos certificat de paterna erga nos dilectione cum dicit. Ipse enim pater amat vos. Quod pater diligat nos per quinq̃ signa manifestatur. Primo per hoc q̃ omnia visibilia dedit nobis vel in dñium vel in vsum. Unde Psalm̄. Constituisti eum sup opa manuũ tuarũ. oia subiecisti sub pedibꝰ eius ꝛc. Secũdo per hoc q̃ omnia celestia. i. angelos nobis dedit in ministerium. Hebr. j. Omnes sunt administratorij spiritus, in ministerium missi ꝓpter eos qui hereditabunt salutis. Tertio p hoc q̃ filium suum dedit nobis in precium nostre redemptionis. j. Johan. iij. In hoc apparuit charitas dei in nobis quia filium suum vnigenitum misit in mundum, vt viuamus per ipsum. Quarto per hoc q̃ dedit nobis spiritum sanctum in primitiegium nostre adoptionis. j. Joh. iiij. Cognoscim⁹ q̃ in ipso manemus z ipse i nobis qm̃ de spiritu suo dedit nobis. Rom. viij. Accepistis spiritum adoptionis filiorũ in quo clamamus. Abba pater. Quinto per hoc q̃ seipsum seruat in hereditatez adoptiõis. Ezechie. xlviij. Nõ erit eis hereditas ego dominus hereditas eorum. Deut. xviij. Dñs ipse hereditas eorum est. Ista quinq̃ signa amoris tangit Bernardus dicẽs. Domine quid est homo q̃ memores eius: aut filius hominis quoniã visitas eum? oia subiecisti sub pedibꝰ eius ꝛc. Denuq̃ mittis vnigenitum tuum, mittis spiritum tuum, ꝓmittis etiã vultũ tuum: z ne quicq̃ vacet in celestibus ab operes sollicitudinis, etiã beatos illos spiritus ꝓpter nos mittis in ministerium nostrũ. ¶ Tertio nos certificat de sua tẽporali z eterna generatione, cũ dicit. Exiui a patre. s. per eternã de patre ꝓcessionem: z veni in mũdũ per tẽporalẽ de matre generationẽ. Quantũ ad primã generationem est imago dei: ꝑtũ ad secũdã ꝑtũ est speculũ dei. Est igitur imago dei ꝑtũ ad primã nationẽ. ¶ Sed notandũ q̃ in ipsis sensibilibꝰ ãdrupliciter fit imago. Primo per ghationẽ, sicut in filio. Genesis. iij. Genuit adã filiũ ad imaginẽ z similitudinẽ suã. Secõ per impressionẽ sicut in nũmo. Mat. xxij. Cuius est imago hec z superscriptio? Tertio p incisionẽ sicut in lapide vel in ligno. Sapiẽ. xiij. Artifex faber sculpit lignũ diligẽter vt z charitatẽ. Modo est ẽ ignis vl⁹ dilectio similet imagini hominis. Quarto per colorũ suppositionẽ sicut in pariete pingit. Ezechie. viij. Uniuersa idola domꝰ israel depicta erãt in circuitu in pariete p totũ. Xp̃s ẽt imago dei ꝓto mõ per eternã generationẽ. Col. j. Qui est imago dei invisibilis. Et plene similis ꝑri. z de ꝑre. Johan. xiij. Qui videt me videt z patrẽ. Ego z ꝑr vnũ sumꝰ. Homo ꝛ. ẽt imago sine ad imaginem dei factus alijs tribus modis sequentibus. Primo per impressionem: quia deus in ipm imaginẽ suã impressit. Genes. j. faciamꝰ hoiez ad imaginem z similitudinẽ nostrã. Un sup illud Col. Qui est imago dei invisibilis. dicit Glo. Alia est imago regis i nũmo alia in filio. Nos sumus nũmꝰ i quibꝰ imago dei. Xp̃s est filiꝰ q̃ est hoc quod pater est, ꝛ. subdit in gl. Nulla imago coll debet. Sed illa q̃ ipse monilla qõ ille: sed cũ illo. Secũdo modo homo dicitur imago dei per decisionẽ. Corpus enim nr̃m modo pati multas supfluitates vitiorum z pensatũ. Sed in beata resurrectiõe omnes talitas z vitiositas a corpore decidet z tantũ reformabit q̃ corpori xpi gloriose configurabitur. Phil. iij. Salvator reformabit corpus humilitatis nostre configuratum corpori claritatis sue. Tertio homo ẽt imago dei ꝑ colorũ oppositionẽ. Alia nostra modo habet defectũ multorũ colorũ. i. diuersarũ virtutũ. Sed in patria habebitur: z detinget quatuor coloribus quibꝰ dicit Exo. xxj. Facies veluz de hyacintho z purpura coccoq̃ bis tinctos z byso retorta. Hyacinthus est coloris aerei sive celestis. purpura sanguinei. coccus

alb̃yssus niuei. Tingitur igit̃ alia colore hyacinthino sive celesti ꝑ celestiũ dulcedinẽ z suauitatem. ꝑs. Delectationes in dextera tua vsq̃ in finẽ: Tingit̃ colore purpureo sive sanguineo ꝑ mũditiã z puritatẽ. Licet ẽm sanguis aliorũ hominũ inficiat: tamen sanguis christi habet virtutẽ purificatiuam per quam animas sanctorũ purificat z dealbat. Apocalypsis. vij. Lauerunt stolas suas z dealbauerũt eas in sanguine agni. Tingitur colore coccineo sive flauo per immensam dilectionem z charitatẽ. Modo est ẽ ignis vl⁹ dilectio: nunc autem erit fornax charitatis et amoris. Esaie. xxxj. Dixit dñs cuiꝰ ignis in sion z caminus in hierusalem. Tingit̃ colore byssino per lucidam z apertam visionẽ. Modo enim videmus obscure: sed tunc clare z lucide. j. Corinth. xiij. Uidemus nũc ꝑ speculum z in enigmate: tũc autem facie ad faciẽ. Posset nihilominꝰ dici, q̃ sancti viri etiam in presenti imago dei dicitur esse ꝓ impressionẽ: q̃ imago dei est in eis impressa. Et per decisionẽ: quia a se resecant omnia vitia. Et per colorũ superpositionem: quia colores virtutum pingũt in anima. Et per generationẽ: q̃ a deo generantur i gratia. Iuxta illud Johannis. j. cap. Dedit eis potestatez filios dei fieri his qui credunt in nomine eius. Secundo quantum ad natiuitatem tẽporalem christus factus est speculuz dei. Sapientie. vij. Cãde. lucis eterne z speculum sine macula. Speculum fit ex coniunctione vitri cum plumbo. Quantuncunq̃ ẽm homo speculetur in vitro tñi, vel i plumbo tñi, imaginem suã videre non poterit: sed q̃n fit cõiunctio vtriusq̃, tũc ipsam videbit. Per vitrũ significatur deitas fulgida: per plũbũ q̃ habet colorẽ terrenũ, humanitas figurat. Homo igit̃ non potest speculari in deo ꝓpter nimiã suã claritatẽ. j. Timo. vj. Lucẽ inhabitat inaccessibilẽ. Nec in hoie aliquo ꝓpter suam tenebrositatez. Job. xxxvij. Nos quippe in nocte sumus tenebris. Idcoq̃ vitrũ sue deitatis cũ plũbo nostre humanitatis est cõiunctum: z sic vnũ speculũ est effectũ: in quo quilibet defectus suos speculari z reformare potest. Nam ſupbus potest speculari humilitatẽ. Matt. xj. Discedite a me q̃ mitis sum z humilis corde. Anarus pauperiatẽ. Matth. viij. Vulpes foueas hñt ꝛc. Gulosus sobrietatẽ: q̃. xl. diebꝰ z xl. noctibus ieiunauit: z nũq̃ carnes comedisse legit̃, nisi de agno paschali ꝓpter legis ꝓceptum. Tristis lociũ ditatez. Esa. xlij. Non erit tristis neq̃ turbulentus. Iracundus patientiam z taciturnitatem. Ibidez. Tacui, semper silui, patiẽs fui. ¶ Quarto nos certificat de sua gloriosa ad patrẽ reuersione: cũ dr. Iterũ relinquo mũdũ z vado ad patrẽ. Marci viij. Dñs quidẽ iesꝰ postq̃ locutꝰ est eis: assumptꝰ est in celũ, z sedet a dextris dei. Dextera aũt dei est equalitas dei. Sũt potiora bona dei: z est virtus dei: z est potestas dei. xp̃s ante est deus noster: frater noster: z iudex noster. Inq̃tum igit̃ deus noster, sedet a dextris dei. i. in equalitate dei. ꝑs. Dixit dñs dño meo ꝛc. Inq̃tum est frater noster, i. homo verus, sedet a dextris dei. i. i potiorib⁹ bonis dei z potiori modo. Act. vij. Uideo celos apertos: z filiũ hois stãtem a dextris virtutis dei. Inq̃tum est iudex noster, sedet a dextris dei. i. in potẽtia dei: q̃ dedit ei deus omnẽ potestatem iudiciũ faciendi. Joh. v. potestatem dedit ei iudicium facere: quia filius hominis est.

¶ Dñica infra octa. ascensionis dñi. Sermo primus.

Cum venerit paraclitus quem ego mittam vobis a patre ꝛc. Johãnis. xvj. Sciens benignus dominus de suo recessu discipulorum animos conturbatos: eis benigne cõpatitur, ex consolatorem mittere pollicetur. Iste est ordo consolationis: vt dicit Greg. in moral. vt si aliquẽ afflictũ volumus cõsolari, primo debem⁹ z cõpati z emollire. Et istud ostendit z triplici exẽplo: dicẽs. Neq̃ ẽm ferrũ ferro conungitur, si non vtrũq̃ ignis exustione liquatur. Et durũ molli non adheret, nisi prius duritia temperata mollescat. Sed nec tacentes erigimus, nisi rigore nostri status nos inclinemus. Dominus igitur discipulis tribulatis benigne cõdolescẽdes: z sciens quia remanebant desolati, ignari, z timidi: ideo eos tripliciter consolat, promittẽdo

ſez q̄ mittet eis ſpiritū ſanctū ad conſola-
dum ipſos deſolatos: z ad inſtruendum
ipſos ignaros: z ad roborādū ipſos timi-
dos. ¶ Primo igit̄ p̄mittit eis ſp̄m ſanctū
ad cōſolādū ipſos deſolatos: cum dicit.
Cū venerit paraclitus. Paraclitus em̄ cō
ſolator interp̄etatur. Ipſe em̄ cōſolatur
in hoc mūdo lugētes. Matth. v. Beati q̄
lugēt: q̄m ipſi conſolabunt. Et poteſt hoc
intelligi de triplici luctu. Uel de luctu devo
tionis: q̄ ſit p̄pter abſentiam viſionis divi
ne. p̄s. Fuerūt mihi lachryme mee panes
die ac nocte ꝛc. Uel de luctu contritionis:
q̄ ſit p̄pter p̄petrationem culpe. p̄s. Exit⁹
aquarū deduxerūt oculi mei: q̄ non cuſto
dierūt legem tuā dñe. Uel de luctu lamēta
tionis, q̄ ſit pro aliqua grauitribulatione.
p̄s. Intret in cōſpectu tuo gemit⁹ cōpedi
toꝝ. Oēs iſti luctus per ſp̄m ſanctū cōſo
latorem vertūtur in gaudiū. Uidem⁹ em̄
q̄ poſt pluuiā ſequitur magna ſerenitas:
poſt nubilū magna claritas: z poſtē peſta
tez magna trāquilitas. Eodē modo poſt
pluuiā lachrymarū denotiōis, ſequit̄ ma
gna ſerenitas cōtēplationis. Greg. Oēs
lachrymis baptizata, in cōtēplatione vi-
debit limpidius. Poſt nubilum lachrym⁹
cōtritionis, ſequitur magna claritas exul
tatiōis. Greg. ſup illud. Geñ. xxvij. Uidi
dñm facie ad faciē. Primus (inquit) exurē
tis triſtitie caligo detergit: z ſic reſpondē
te raptim in circūſcriptio lumine mens il-
luſtratur. Prouer. xiiij. Cor q̄ nouit ama
ritudinem alie ſue: in gaudio ei⁹ nō miſce
bitur alienus. Poſt tēpeſtatem lachryma
rū lamētētionis, ſequitur magna trāquil-
litas z exultatio mētis. Tob. iij. Poſt tēpe
ſtatē trāquillū facis: z poſt lachrymatio-
nem z fletū, exultationē infundis. p̄s. Se-
cūdū multitudinē dolorū meorū ꝛc. Hie-
ro. ſup p̄ſal. Quot vulnera patimur. tot
conſolatiōes meremur, Unā fudi lachry
mam: vnā cōſolationem merui. Decē la-
chrymas fudi decē cōſolationes merui.
Sicut aūt cōſolat i mūdo lugētes: ſic nō
cōſolatur in mūdo hoc gaudētes: imo di
citur eis. Luce. vj. Ue vobis diuitib⁹ qui
habetis hic conſolationē veſtrā. Sicut em̄
ſpōſa que recipit alienū nō merek cōſola
ri, ſz ſtagellari: ſic z alia non meretur cōſo
lationem diuinam que recipit aliena. Ber
nar. Delicata eſt diuina cōſolatio: z nō da
tur admittētib⁹ alienā. Ideo p̄phetar
fugiebat eā: dicēs. Renuit p̄ſolari aia. ea.
¶ Scōo p̄miſit xp̄s q̄ mitteret diſcipu
ſuis ſp̄m ſanctum ad inſtruendum ipſos
ignaros: cū dicit. Spiritū veritatis. Dic
tur aūt ſp̄s veritatis: q̄ inſtruit veritā
tem de qualibet re, z maxime de mundo
oſtēdēs q̄ nulla veritas eſt in mūdo. Nā
vt dicit Hilari⁹: vanitas nihil habet falſi
nihil incertū: nihil imp̄fectū. In p̄ſenti
igitur vita non eſt veritas: q̄ ibi eſt fal
tas: incertitudo, z imperfectio. Eſt em̄ fal
ſitas: q̄ ola que in mūdo ſunt, falſa ſunt. mi
dacia ſunt Hiere. xvj. Uere mendacia poſ
ſederūt patres noſtri, vanitatem que eis
nō p̄fuit. Eſt em̄ mēdacium ſignificatiū
falſe vocis cum intētione fallēdi. Ita ter
rena z mūdana ſunt bonis ſignificatio fal
ſa z malis ſignificatio falſa. Qualiter aūt
bonis ſint ſignificatio vera, oſtēdit Chry
ſo. ſup Matth. dicēs. Cōſidera q̄ deus
creauit bona delectabilia in hoc mundo
vt eis fruamur: ſz vt per hoc intelligamus
q̄ ſi tam bona ſunt delectabilia terrena,
q̄ bona ſunt ipſa celeſtia. Puta ſcis q̄ do
nuz eſt gaudere carnaliter: per hoc debet
intelligere q̄ meli⁹ eſt gaudiū aie. Gau
diū carnis cū carne finit: gaudiū aie cum
aia p̄ſeverat. Scis q̄ bonū eſt gloriari
terris: p̄ hoc intellige q̄ melius eſt glori
ri in celis. Quāto clarius eſt celū q̄ terra
tāto glorioſior eſt gloria illa q̄ ſta. Di
ſta em̄ ſignificatiōe dicit p̄phe. Sicut la
crificia in figuraſtituta ſunt: ita tēpora
tū fuere p̄miſſa z data in figura eternoꝝ.
Et ſicut de⁹ p̄miſit ſibi immolari hoſtias
ne demonib⁹ immolarent: ſic et diuina
dat vt poti⁹ ab ipſo q̄ a demonib⁹ pe
lentur. Malis aūt ſunt ſignificatio falſa.
Diuitie em̄ habēt apparētem ſatietatē
ſed verā eſuriez. Eſa. xxix. Sicut ſomnia
eſurtēs z comedit: cū aūt fuerit expergi
factus vacua eſt anima ei⁹. Delicie habēt
apparētē dulcedinē: ſed verā amaritudi
nem. Prouer. v. Fau⁹ diſtillās labia me
retricis: nouiſſima illi⁹ amara q̄ſi abſyn
thium. honores habēt apparētē ſublimi
tatem: ſed veram z ſubitam delectionem.
Job. xxx. Elevaſti me z quaſi ſup vētū po
nens alliſiſti me valde. Diabol⁹ igitur in

oībus iſtis oſtēdit apparēs bonū, z ce
lat verū malū. Et ideo per talē falſam ſi
gnificationē decipit alias ſtultoꝝ. Scōo
aliqua certitudo neq̄ ſecuritas: q̄ ſicut dr
Eccli. ix. Neſcit homo vtrū odio aut amo
re dignus ſit. Et intelligēduz eſt q̄ neſcit
vtrā finaliter dignus ſit odio vel amore.
Poteſt tñ dici q̄ neſcit ſcīētia certitudinis
niſi hoc habeat p̄ gratiam reuelationis.
Poteſt tñ cognoſcere ex aliquib⁹ ſignis.
Uidendū eſt igitur q̄ tria ſunt ſigna ſicut
dicit Chryſo. ſup Matth. Sicut ignis co
gnoſcit ſcintillis ſuis ſol radijs ſuis, z ro
ſa odorib⁹ ſuis: ſic viri ſancti habēt tres
ſcintillas. Primo feruentia deſideria: que
habebat p̄pheta, dicēs. Sitiuit aia mea
ad deū fontē viuū. Scōo feruētia verba.
Eccli. xlviij. Surrexit helias quaſi ignis:
z verba ei⁹ quaſi facula ardebāt. Tertio
feruētia opera. Job. xxxvij. Nōne veſtimē
ta tua calida ſunt: cū perflata fuerit terra
auſtro? Sicut ergo vbicūq̄ ſcintillas vi-
demus, p̄ſupponimus ibi eſſe ignē ma
terialē: ſic cūcūq̄ habet iſtas ſup̄dictas
ſcintillas, p̄ſupponere debet q̄ habet ignē
celeſtē. De illis ſcintillis dr. Ezec. j. Scin
tille em̄ z ꝓba z opera ſanctoꝝ virorū ſūt
ſcintille inq̄ātum ſine pondere terreno p̄
funt lenia. Et ſunt eris inquātum ſunt au-
ribus dei ſonātia. Et cādētia inq̄tuz ſunt
per amorē inflāmata. Scōo ſancti viri ha
bent tres radios. Primus eſt ſcīētia qua
cognoſcūt deū z ei⁹ iuſtitiā z bonitatem.
p̄s. Duo hec audiui: q̄ potestas dei eſt z
tibi dñe mia. Scōs eſt quo cognoſcūt mū
dum z ei⁹ miſeriā z vanitatē. Naum. iij.
Quis qui te viderit refiliet a te. Tertio eſt
quo cognoſcūt ſeipſos. i. miſeriā ſuā z vi
litatem. Mich. vi. Humiliatio tua i me
dio tui. Et ſicut quādo vidēmus radios p̄
ſupponimus eſſe ozū ſolem ſubſtātialez:
ſic q̄ſi aliqui cognoſcūt dei bonitatē z mi
ſeriā humanā, p̄ſupponim⁹ eis ozū eſſe
ſolē ſuper ſubſtātialem. De his trib⁹ ra-
diis dicit Eccli. xliij. Tripliciter ſol exu-
rens montes radioſi igneos ex ſufflans ꝛc.
Tertio ſancti viri hñt tres odores. Un⁹
eſt odoris denote. Apocalypſis. v. Habē-
tes ſingli citharas z phialas plenas odo
ramentoꝝ: que ſunt orationes ſanctoꝝ.
Scōs eſt fame preclare. ij. Cor. ij. Chriſti
bonus odor ſumus in omni loco. Terti⁹
eſt cōſciētie floride. Cāti. j. Lectulus no
ſter floridus. Et ſicut q̄ſi ſentim⁹ odorē ro
ſarum ibi roſas eſſe preſupponim⁹, etiaz
ſi eas minime videm⁹: ſic q̄ſi in obſiſtos
odores ſentim⁹, roſas gr̄az z virtutum
in nobis eſſe preſupponere debem⁹. De
quo odore dr Eccli. xxiij. Quaſi platanus
roſe in hiericho. Tertio i hac vita non eſt
veritas: q̄ hic non eſt pfectio aliqua, ſed
oīmoda imperfectio. Pauci em̄ ſunt q̄ co-
nentur ad pfectionem: z multi ſunt q̄ ten-
dunt ad imperfectionem: z intātum defi-
ciūt q̄ ad nihilum deueniūt. Iſti ſimiles
ſunt ſtatue Nabuchodonoſor: de qua le-
gif. Dan. ij. q̄ caput erat aureū: pectus z
brachia de argēto: vēter z femora de ere:
tibie ferree: pedū q̄dā pars erat ferrea,
quedā fictilis. Multi em̄ ſunt qui in pri
ncipio ſue converſionis ſunt aurei. i. ignei
z valde feruētes. In ſcōo argētei efficiū-
tur. i. tepidi z negligētes. Argētū em̄ dif
fert ab auro z ōptum ad valorem z ōptum
ad fulgorem: q̄ tales nō tātū valēt in ſe-
cūdo anno ōptum ad meritū, nec tātū ful
gēt ōptum ad exēplū. In tertio anno effi
ciuntur erei. i. impatientes z murmurātes.
Eſt em̄ ſi tāgitur, ſtatim reſonat. In quar
to anno efficiuntur ferrei. i. importabiles
z ꝟbis z inſurijs ceteros feriētes. Ferrū
em̄ ponderoſum eſt, z cetera metalla do
mat z ferit. Sepe aūt cōtingit q̄ ferrū do
mat ferrum: q̄ vn⁹ tyrānus ſepe aliū hu
miliat. In quinto anno efficiūtur terrei. i.
fragiles z in omni tēptatione cedētes. Sz
ſicut lapis ſtatuā in pedib⁹ fictilib⁹ pcu-
tiēs ipſam cōminuit: ſic modica tentatio
vt tribulatio eos frāgit. ¶ Tertio p̄miſit
diſcipulis q̄ mitteret eis ſpiritū ſanctuz
ad roborādos eos timidos: cū dicit. Ille
teſtimonium p̄hibebit de me: z vos teſti-
monium p̄hibebitis: Aug. Ille teſtimoniū
p̄hibebit de me i cordibus veſtris: z vos
in vocib⁹ veſtris. Ille inſpirādo, vos lo
nādo. Adeo em̄ facti ſunt fortes ad teſti
ficādū de xp̄o: vt q̄ prius timebāt teſtifi-
cari i vna lingua, poſtea teſtificati ſint in
oīb⁹ linguis. Qui prius in vno angulo,
poſtea i toto mūdo. Qui prius voce, poſt

modū morte. Hoc patet in Petro: q̄ prius ad vocem vilissime mulieris negauit xp̄z. Nam ꝑm Greg. in moral'. fuit persona vilis ꝓtium ad seruum, qz nō vir sed femina: vilior ꝓtum ad cōditionem, quia nō libera sed ancilla: vilissima ꝓtum ad officiū, qz nō thesauraria sed ostiaria fuit. Qualiter aūt postmodū factus est fortis, ostendit Greg. ibidem: dicēs. Cōtēnit Petrus flagella cedentium: qui paulo ante timuerat verba requirentium. Et qui ancille vires requisitus expauit: vires principū celsus non timuit. ¶ Sermo secundus:

Cum venerit paraclitus quē ego mittam vobis a pr̄e meo ꝛc. Predicauerat xp̄s inter indeos verba sue sapiētie. Johan. vij. Nunq̄ sic locutus est hō sicut hic hō loquitur. Similiter fecerat inter eos opera sue virtutis ꝛ potētie. Eiusdē. xv. cap. Si opera nō fecissem in eis q̄ nemo alius fecit ꝛc. Exhibuerat eis exēpla sanctitatis ꝛ vite. Matthei. xj. Discite a me qz mitis sum et humilis corde. Et tñ indei dicebant ꝑba sue sapiētie esse falsa. Joh. viij. Tu de teipso testimoniū dicis: testimoniū tuū non est verū. Et miracula sue potētie dicebāt virtute fieri diabolica. Matthei. xij. Hic non ejicit demonia nisi in beelzebub principe demoniorū. Et exempla sanctitatis sue dicebant esse exēpla hois peccatoris. Johā. ix. Nos scimus qz hic hō peccator est. Poterāt igit̄ xp̄o discipuli dicere. Quo nos relinquis: ꝛ quo ad iudeos nos mittis? Si em̄ falsa dixerunt verba tua esse: si miracula tua diabolo attribuerūt: si sanctitatē tuā pernerterūt, quid inter eos facere poterim⁹ nos ignari q̄ habem⁹ paruaz sapiētiā? nos infirmi qui habem⁹ parua potentiā? nos peccatores miseri q̄ habem⁹ culpabilem vitam? Et ideo christ⁹ cōsolatur eos: dicēs. Cū venerit paraclitus ꝛc. Ubi cōsolat eos ostendēs q̄ cū eis tota trinitas remanebit: scz ꝑsona patris q̄ dabit eis potētiā in miraculis: ꝑsona filij qui dabit eis sapiētiā in doctrinis: ꝛ ꝑsona spiritussancti q̄ dabit eis sanctitatez et gr̄am i exēplis. ¶ In ꝑbis igit̄ ꝑmissis quatuor tāgūtur. Primo ꝑsona p̄fis spiritum spirātis: cū dr. Spiritū veritatis q̄ a pr̄e ꝓcedit. Quānis aūt filr̄ ꝓcedat a filio, filius tñ dr q̄ ꝓcedat a pr̄e ex eo q̄ omnes pr̄em residet autoritas ꝓpter quā filius solet attribuere patri etiā q̄ sūt ei. qz q̄cq̄d hz a pr̄e hz. Per hoc aūt q̄ dicit. Quē ego mittā vobis a patre, manifestē dit q̄ etiā ab eo ꝓcedit: si em̄ nō procederet ab eo non mitteret eum. Et hoc aliq̄ hic exprimit q̄ spūs sctūs ꝓcedit a patre, ꝛ non exprimit q̄ ꝓcedat a filio, quia sat⁹ est error grecorū dictū spiritū sanctū tm̄ a patre ꝓcedere et nō a filio. Quidē error cōfutat autoritatib⁹ doctorū sctōz. Et primo autoritate apli: qui dicit ipsum esse spiritū xp̄i. Rom. viij. Qui spiritum xp̄i nō habet: hic non est ei⁹. Aut q̄ hoc est rōne solius ꝓprietatis: ꝛ sic dicit posset q̄ filius sit spūs sanctus: aut rōne alicuius relationis: sed in diuinis nō est relatio nisi originis: ꝛ ideo oportet q̄ filius sit a spiritu sancto q̄ nullus dicit, vt q̄ spūs sanctus sit a filio. Secōo hoc ostenditur autoritate eiusdem apli: q̄ dicit filium imaginem patris potius esse q̄ spiritū sanctū. Colo. i. Qui est imago dei inuisibilis. Et hoc ideo q̄ non solū habet essentiā communem cum patre, sed etiam assimilatur patri in hoc q̄ ꝓducit ex se personam scz spiritus sanctum. Tertio ostenditur hoc autoritate sanctorū doctorum grecorum. Athanasius enim in symbolo fidei sic dicit. Spiritus sctūs a patre ꝛ a filio non factus, nec creatus, nec genitus: sed procedens. Didymus enim magnus doctor grecoz in libro de sancto spū: et Cyrillus epūs: et Johannes chrysostomus. hoc idem testātur. Secōo ostenditur rōnib⁹. Prima ratio est: qz notum est per se q̄ amor ꝓcedit ab amāte. Cum igit̄ filius et⁹ spūs sit amor quo pater amat filium et filius patrē: manifestū est q̄ spūs sctūs ꝓcedit a patre ꝛ filio. Secōa ratio est: quia in sole relucēt trinitatis vestigia. Videmus enim q̄ radius est a sole, et calor procedit a sole et a radio: sic spūs sctūs a patre ꝛ a filio. Tertia ratio est: qz in alia q̄ est imago dei ꝓpter tres potētias, amor ꝓcedit a notitia: sic spūs sctūs q̄ est amor ꝓcedit a filio q̄ est sapiētia ꝛ notitia pr̄is. ¶ Secōo tāgit̄ ꝑsona filij mittētis spiritū sanctum cū dr. Quē ego mittā vobis a patre. Et

igit̄ spūs sctūs ad nos mittitur, nos ipsos ꝑparare debem⁹. Ideo aduēt⁹ spūs sancti in hac dñica recolit̄ duplici de causa. Primo: qz xp̄s spiritū sanctū ꝓmisit ꝛ ꝓmissum exhibuit. In hac dñica recolitur ꝓmissio: in se quēti exhibitio. Secūda causa recolitur: vt noster anim⁹ ꝑparet, ipsius scz mūdādo ꝛ purificādo. Spūs q̄ dem sctūs ꝓfigurat̄ per colūbam. Colūba aūt in locis lutesis nō manet, sz ea fugit totalr̄. In locis puluere aspersis moratur: sed non libēter. In locis floridis ꝛ mundis moratur ꝛ delectatur. Secōm aūt Aug. quidem sunt valde mali: quidā valde boni: quidā mediocriter boni ꝛ mediocriter mali. Valde mali sunt q̄ habēt corda lutosa. i. immūda: in quib⁹ spūs sctūs non habitat. Sapie. j. In malinolam animā nō intrabit sapiētia: nec habitat in corpore subdito ꝓtis. Et bñ dicit subdito peccatis. Aliud em̄ est subditū esse ꝓtis: aliud ꝓtis esse: et aliud superiorez esse peccatis. Ille subditus est ꝓtis cui peccata dominātur. In cui⁹ ꝑsona dicit ꝓpheta. In iniquitates mee ꝓpgresse sūt caput meū ꝛc. Aug. Peccator ser⁹ est tot demoniorū quot vitiorū. Ille est sapior peccatis q̄ ea ꝓpediit ꝛ vicit: ita q̄ vlteri⁹ sibi dominari nō ꝑmittit. ps. Cōfringā illos nec poterūt stare: cadēt subtus pedes meos. Cū vero sunt oēs hoies: iuxta illud. j. Joh. i. Si dixerimus q̄m peccatū nō habemus, nos ipsos seducim⁹: et veritas in nobis non est. Alij sunt valde boni: scz viri q̄ habēt corda mūda ꝛ florida: in quib⁹ spūs sctūs habitat delectabiliter. In quorū cordib⁹ nascit̄ lilij puritatis, rosa charitatis, viola humilitatis: q̄ ꝑtinet ad illud Cant. j. Lectulus noster floridus. Alij sunt mediocriter boni et mediocriter mali: scz ꝛ imꝑfecti quoz corda pulchre veni: alij sunt aspersa: et ideo in eis spūs sctūs habitat, sed non libenter. Nemo ādē libēter vult stare in puluere. Homines em̄ valde ꝓptus est ad istos puluerizādos. Et rō est: qz cū puluere habet magnā similitudinem ꝛ cognationē rōnem. Est em̄ de puluere fact⁹, et in puluerē resoluēdus, ꝛ puluereus hz corp⁹. Gen. iij. Donec reuertaris in terrā de qua sum ptus es: ecce qz de puluere ē cōdit⁹. Quia puluis es: ecce qz puluereus hz corp⁹. Et i puluerē reuerteris: ecce qz est in puluerem resoluend⁹. Quia igit̄ tantam habet similitudinē cū puluere: ꝛ simile appetit suum sim̄ lenō tā de facili cōtrahit terrenas affectiones. Ab his tñ pulueribus animus est purgād⁹. Matth. x. Excutite puluerez de pedib⁹. i. de affectiōib⁹ vestris. ¶ Tertio ponit̄ ꝑsona spūs sancti apl̄os cōsolātis: cū dr. Cū venerit paraclitus. i. cōsolator. Notādum aūt̄ q̄ iniuria siue tribulatio quā homines patiūtur, tripliciter pōt cōsiderari. Aut ꝓt est preterita: et tūc relinquit odiū in corde ꝛ rancorē. Aut ꝓt est ꝑsens: ꝛ tunc hz annexum dolorem. Aut ꝓt dubitatur futura ꝛ tūc habet timorem. Sed spūs sctūs contra istas tres tribulationes dat tres cōsolationes: ideo in tribus signis apparuit. Nam cōtra preteritam aufert rancorem: ideo in specie colūbe apparuit sup xp̄m baptizatū: vt habetur Luce. iij. Colūba em̄ felle carer: ꝛ signat q̄ spūs sctūs illū in quē venit, felle rancoris carere facit. Sapie. vij. Docatur idem spūs suauis, benignus, ꝛ humanꝰ: qz illos quos replet facit suaues i corde benignos in sermone: et humanos in conuersatione. Contra ꝑsentem refrigerat et restringit dolorem: ideo apparuit i specie nubis sup christum transfiguratum: vt habetur Matth. vij. Nubes em̄ hz contra estum refrigerare. Bern. Quē non refrigerat dulcedo illa q̄ mortē quoq; facit dulcissimā? Que asperitas resistere potest illi vnctioni de qua dr Dan. iij. Fecit medium fornacis quasi vētum roris flātem? Contra futuram animat ad cōstātem per pessionē: ideo apparuit in specie ignis super apl̄oz collegiū cōgregatū. Sicut em̄ vas terreum est fragile, sz igne excoctum efficitur solidum: sic ꝛ apli ante aduentū spūs sancti erāt fragiles ꝛ tāq̄ mollis cera siue terra: sed igne spūs sancti excocti facti sunt sicut testa fortis. Unde poterat quilibet eoz dicere cū ꝓpheta. Factū est cor meū tanq̄ ceraliquescens, scz ante ad uētum spūs sancti: sed postea aruit tanq̄ testa virtus mea. ¶ Quarto ponūtur personē apostolorum q̄ fuerunt idonei in testimonijs perhibendis: cum dr. Et testimo-

nium perhibebitis. Sicut autē dicit Isi-
do. Testis tribus modis consideratur: scz
natura: z vt sit vir non mulier: qz variū z in
stabile testimoniū femina profert. Condi-
tione: vt sit liber non seruus qz seruus me
tu: presidētis testimoniū supprimit verita
tis. Uita: vt sit innocens non infamis: qz in
stitia cum homine sceleratо nescit habere
cōmercium. Apostoli igitur fuerunt ido-
nei testes. Primo qz fuerunt viriles nō fe-
minei nec molles: ideo nullis persecutio
nibus cedebāt. Unde cū flagellarent dice-
bant. Actu. v. Obedire deo oportet magis
cz hominib⁹. Secundo quia fuerūt liberi
non serui: et ideo sine timore veritatē pre
dicabant. Actu. iij. Uirtute magna redde
bant apostoli testimoniū resurrectionis
dñi nostri iesu christi. Tertio quia fuerunt
innocentes et sancte vite: z ideo a testifi-
catione repelli non poterant. Non em̄ po
terat eis dici illud Rom. ij. In quo em̄ iu-
dicas aliū teipsum condēnas. Ista tria tā
git Aug. dicēs. Talis est gratia spūs san
cti que si tristitiā inuenit dissoluit: si desi-
derium pernicio sum cōsumit: si trepida-
tionem abijcit. In hoc qz dissoluit tristitiā
dat cordis firmitatez. In hoc qz desideriū
pnicio sum pſumit: dat vite sanctitatē. In
hoc qz trepidationē abijcit: dat cōstātiā z
animi libertatem. ¶ Sermo tertius.

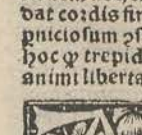

Asqz synagogis facient vos: sz ve-
nit hora vt omis q̄ interficit vos arbitrer ob sequium
se pstare deo. Ot discipu-
li multa aduersa erāt pas
suri: ideo xps eis ille predicit: siue vt ex
hoc verū deū esse cognoscant, qz ita scit
futura sicut pſentia. vt illis pricul⁹ cauti⁹
sibi puidere valeāt. Siue vt ptra ista cly
peis patiētie semuniāt. Predixit autē tria
eos esse passuros. Prio a synagoga sepa
ratione cū dicit. Absqz synagogis facient
vos. Secundo diffamationē. Tertio occi
sionem. Ista duo tangit cū dicit. Uenit ho
ra vt omis q̄ interficit vos. z cet. Ueli dicat.
Adeo malos vos reputabūt vt quicunqz
vos occiderit deo seruire credat. ¶ Circa
primum notandum qz sicut dicit Hugo de
sancto victore. Tūc temporis fuit grauе
apostolis essi a synagogis qz non
erant ecclesie: et ipsi adhuc ad templ
causa orationis ibant. Actu. iij. Petrus
iohannes ascendebāt in templum ad h
ram orationis nonam. Tamen secund
veritatem (vt dicit Augu.) nullū mali
eis excludi synagogis indecorum qui
leret. Ista aūt sententia qua indei apost
los ab ingressu templi separauerunt. in
sta erat. Tribus enim modis sententia
qua iniusta esse potest: vez ex animo qu
do scilicet profertur ex odio vltra. ex
quando scilicet causa rationalis non su
est. Ex ordine: quādo. s. pretermittitur
do iuris. Ista tria tangit concilij sardi
se: vt habek in decretis vbi ōt. Si epūs
te iracundus (qđ non dz esse) cito z alq
re cōmoneat: prouidendū est ne innoc
condēnetur, qđ dicit iracūdus referatur
animum, qđ dicit cito referk ad ordinē
dicit aspere refertur ad causam. Fuit
illa indecorum sntia iniusta ex alio: qz ip
ex odio protulerunt. Mat. x. Eritis od
omnibus hoibus ppter nomē meū. Se
cundo ex causa: qz ex eo qđ in xpm cred
bant et eū predicabant. Johā. ix. Jam
conspirauerant iudei vt si quis confite
eū esse xpm extra synagogam fieret. T
tio ex ordine. Unde dicit paulus Act. xx
Si hominē romanū indamnatuz licet v
bis flagellare. Interlinearis. Indānat
i. ordine iudiciali de nullo reatu cōuict
Tales sententias excommunicationis
iniustas prelati nostri tēporis sepe fer
Et tamen talis sentētia excommunic
nis a prelatis fulminata q̄uis sit iniust
iniqua: tamē est timenda et seruāda
tienter ferēda. Tunc enim non nocet
prodest. Meretur enim talis in hoc q
recundiā ustinet: in hoc qđ superiori
norem exhibet: et in hoc qđ proximo ex
plum patientie prebet. Qui autē qui
ste excōmunicatur: tūc illa sententia
de est timenda propter periculū dām
et opprobrium. Periculū aūt triplex
Primū qz in potestatē demonis tradit
cut patet. j. Corinth. v. de illo fornicar
publico quem apostol⁹ excōmunicauit
mor in ipsuz sathanas potestatē acce
Augu. Ois xpianus qui a sacerdote ex

catur sathane tradit. Extra ei ecclesiā est
diabol⁹: sicut i ecclesia xps: et propterea
diabolo tradit: qz ab ecclesiastica cōione
remouetur. Scōm periculū est qđ dei gra
z pectio ab eis subtrahitur z sibi ipsis re
linquuntur vt liberū sit eis ruere in pecca
ti precipitiū a quo exire non valēt cū sint
soli. Eccl. iij. Ue soli: quia si ceciderit nō
habet subleuātē. Tertiū periculuz est: quia
excōicatio est morb⁹ cōtagiosus. Sicut ei
participans leprosis incurrit leprā: sic p
ticipās excōicatis incurrit excōicationē.
Unde legitur qđ quidā sanctus quendam
demonē q̄ hominē inuaserat aduranit:
vt sibi diceret qđ esset illud pctm̄ p qđ dia
bolus plures lucraretur. Qui respōdit qđ
excōicatio: qz excōicatus homines ttota
die peccare facit dū eos ad participāduz
secum inducit. Scō timēda est ppter dā
num quod est triplex. Primum est: qa ta-
les suffragijs oronib⁹ et beneficijs eccle-
sie priuantur. Quoruū participationē pro
pheta optabat dicēs. Participem me fac
deus oim timētiū te. z c. Scōm est qz a spi-
ritu sancto non viuificantur. Sicut enim
ignis nō inflammat ligna diuisa: nec spūs
sanc⁹ viuificat mēbra a corpe separata.
Sic nec spiritussanctus inflammat nec vi-
uificat excōicatos: id est a corpore ecclie
separatos. Aug. super Joh. Nihil sic for-
midare debet xpian⁹ sicut separari a cor-
pore xpi. Jā em̄ nō est membrū ei⁹: iā nō
vegetatur spū ei⁹. Tertiū damnū: est qz a
pris infirmitatib⁹ nō curant. Nō em̄ cura
ri possunt: qz potiōes medicinas et reme
dia perdiderūt. q̄ dē sunt ecclie sacrā.
Quelibet vim sanie vulnerū mortificāt.
Unguentarius conficit pigmenta
Instar olei dolorē vulnerū dulcorāt. Ista
inſtar vnguētorū vulnera sanant. Eccles.
xxxviij. Unguentarius conficit pigmenta
suauitatis. Tertio timēda est propter op-
probriū siue infamiā. Infamia em̄ in tri
bus apparet. Prio qz tāq̄ canes de eccle
sia expelliūtur. Apo. xxij. Foris canes. Nō
ei sit dignū videre dei mysteria. Mat. vij.
Nolite sanctū dare canib⁹. i. hereticis ob
latrantibus et dilacerantib⁹ vt nec pos-
sis. i. ebriosis. Nec sunt digni fidelib⁹ ad
miscēri Ecc. xvij. Que cōicatio hoi sctō ad
canē? Scōa ifamia siue opprobriū est: qz
magis cz saraceni vel iudei vitanf vel ali
qui alij peccatores. Pōt em̄ hō loq alicui
saraceno vel vsurar io: nec ppter hoc ali
quā excōicationez incurrit. j. Co. v. Si qs
frater nominat inter vos fornicator aut
auarus. z c. Cū eiusmodi nec cibū sumere
Augu. Excōicationē intelligi volnit aplꝰ
que fit cōtra quēcz: cū snia ordine iudicia
rio et integritate proferk. Item sup illud
Matth. xviij. Sit tibi sicut ethnicus z pu
blicanus. dicit Glo. Detestabilior est qui
sub noie fidelis agit opa infidelis cz apte
infidelis. Jdeo ppter talē detestationē ec
clesia in parasceue cū orat p iudeis z pa
ganis non orat p excōicatis. ¶ Tertia in
famia est qz excōicatus videk esse sine oi
lege. Judei em̄ legē suā habēt: iz nō suffi
cientē. Saraceni suā. xpiani suā. Sed cuz
excōicatus sit extra xpiani tatē: nō erit iu
deus nec saracen⁹ nec xpianus. De tali ōr
prouerb. vj. Hō apostata vir inutilis. z c.
Illi aūt qui cū excōicato participāt pec
cāt in excōicatorē cuius autoritatē contē
nūt: et p cōsequēs peccāt in deū. Iuxta il-
lud. Qui vos spernit me spernit. Peccant
in excōicatū cuius sanitatē impedisūt duz
verecundiā et cōfusionē q̄ aliqn̄ est causa
salutis ab eis auferunt. Eccle. iij. Est con
fusio adducens gratiā et gloriā. Peccant
in seipsos: qz morbū pragiosuz vitare cō
temnūt. Peccant in illū cuius occasione ex
pmunicati sunt qz p hoc satisfactionē sibi
fieri ipedisūt. ¶ Scōm malū qđ aplꝰ pas-
suri erant fuit infamatio. Non est ti infa-
matio timēda: qn̄ a turpibus hominibus
est orta. Tunc em̄ potius videk esse ad cō
mendationē cz ad vituperationē. Ezc. su
per Ezechie. Pernersorū derogatio vite
nostre est approbatio: quia tā ostendimur
iustitie aliqđ nos habere si illi displicere
incipimus q̄ non placēt deo. Et hoc ostēn
di pōt quadruplici exēplo: scz lucis: odo
ris: coloris: z medici. Primo exemplo lu-
cis: qz non est derogatio sed cōmendatio
lucis si eam fugiunt et odiunt vespertilio
nes. Sancti enim viri sunt lux qz habēt lu
cidam famā. j. Thessa. v. Oēs vos filij lu
cis estis: et filij dei. Pctores autē sunt tan
cz vespertiliones: q̄ diligūt opa tenebraz
et odiunt opa virtutū. Et ideo cū viris lu
cidis cōuenire nō pnt. ij. Corint. vj. Que

Universidad de Sevilla Biblioteca

societas lucis ad tenebras? Nō ergo derogat viris lucidis si infamātur ab hominibus tenebrosis. Cū quidā sapiens amicus Diogeni philosopho dixisset. Cuncti te vituperant: ait. Opz sapientē ab insipiētib⁹ ferri. Et meliorē indicat esse lingua mala illū quē vituperat. Scōo hoc ostēdit exēplo odoris. Nō est em derogatio sz cōmēdatio odoris si eū fugiunt serpentes. Serui dei sunt odoriferi in fama. ij. Corinth. ij. Odorē notitie sue manifestāt per nos in oi loco. Peccatores autē sunt serpentini: quia virus detractionis semper portant z venenū in lingua. ps. Venenū aspidū sub labijs eoz. Sicut autem odor virtutū bonos recreat: sic malos cōturbat. ij. Corin. ij. Alijs em sum⁹ odor mortis in mortem: alijs odor vite in vitā. Non est ergo derogatio viris odoriferis si infamātur ab hominib⁹ fetidis. Unde Aristo. philosoph⁹ cū quidam diceret. Homines te cōtēnunt: ait. Et illos asini, sz nec illi asinos: nec ego curo illos. Tertio hoc ostēditur exemplo coloris quia nō est derogatio sed cōmendatio coloris si ceci de illo falsa indicant quem nunq̄ viderūt. Sancti viri colorati sunt albo puritatis: nigro humilitatis: rubeo charitatis: aere celestis contemplationis: z viridi amabilis conuersationis. Peccator autem sunt ceci. Sapien. ij. Excecauit illos malitia eoz. Nō est igitur derogatio quādo peccatores, cecide coloribus virtutum male iudicare volunt: imo a talibus laudari z diligi est vituperatio, z odiri est commendato. Unde cum quidam iuuenis speciosus diceret. Demosthenī philosopho. Si hoies me odirēt sicut te: suspendio me perimerem. Respondit. Et ego me perimerem si me quē admodū te amarent. Quarto vero hoc ostenditur exemplo medici quia nō est derogatio medicorum sed commēdatio: si frenetici eos contemnāt. Medici sunt serui dei ab hominibus honorandi. Eccle. xxxviij. Honora medicum ꝓpter necessitatē. Frenetici sunt peccatores qui manus sibi inferunt. Sapiētie. xv. Occidit homo per malitiam animam suam. Si igitur frenetici seruos dei infamant: non debent curare: sed eoz blatphemiaz deridere. Legitur de vespasiano imperatore: q̄ cum esset auarus z sener z quidam improperando sibi diceret vulpem pellem posse mutare, non animos. Respondit. Huiusmodi hominibus debemus risum: nobis correctionem: crimines penam. ¶ Tertium malū qđ apostoli erant passuri est occisio corporis. Non tamen timēda occisio propter christū, ꝓpter quatuor rationes. Prima ratio est quia miles nō timet exponere morti roncinum pigrum quādo sperat acciperea regem velocem dextrarium, id est corpus ipsius glorificatum ch̄tum ad dotem agilitatis. De qua agilitate dicitur Sapien. iij. Gebunt iusti et tanq̄ scintille in arundineto discurrent. Secunda ratio est quia libenter sustinet quis lacerationem grossi tunicei: vt habeat indumentum byssini subtilis. Saccus grossus est corpus nostrum post cuius lacerationem induemur vestimētū byssinū, id est, ipsum corpus glorificatum ch̄tum ad dotem subtilitatis. Tercia. xix. Datum est ei vt cooperiat se byssino splendenti z candido. Tertia ratio est quia libenter permittit homo frāgi ceream tenebrosum quādo sperat venire ad palatium lucidū. Carcer tenebrosus animam ipsum corpus: post cuius fractionem recipiemus palatium lucidum. i. corpus glorificatum quantū ad dotē claritatis. Matth. xiij. Tunc fulgebūt iusti sicut sol in regno patris eorum. Quarta ratio est quia libenter permittit homo destrui domū latere z casuram: vt possit recuperare domum aureā z eternā. Domus lutea est corpus nostrum de luto factum z mortali additū: post cuius destructionem recipiemus domum eternam, id est ipsum corpus glorificatum quantum ad dotem immortalitatis. ij. Cor. v. Scimus enim quoniam si terrestris domus nostra huius habitatiōis dissolvatur: q̄ edificationem ex deo habemus domum non manufactam sed eternam in celis: quam nobis prestare dignetur ipse altissimus.

¶ Explicit pars hymalas sermonum magistri Jacobi de Uoragine.

¶ Incipit pars estiualis.

¶ In die sancto pentecostes.

¶ Sermo primus.

Si quis diligit me sermonem meum seruabit. ꝛc. Joh. xiij. Serui dei in hac vita super omnia tria desiderant. Primo habere amorem dei. Secundo confirmari vsq̄ in eum in ipso amore dei. Tertio per aliquē modū fore se esse in amore dei. Ista tria a deo hīr tangūt Spiritus enim sanctus vt dicit Greg. amor est. Primo igitur potest spiritussancti in corda sanctoꝝ missi. ij. Ad eū veniem⁹. Secōo spūssancti missi affirmatio cū subdit. Et mansionem apud eū faciem⁹. Tertio ipsi⁹ missi z ꝓfirmati manifestatio cū ꝓmittit. Si q̄s diligit me sermonem meum seruabit. ¶ Circa ꝓmissū notandum q̄ sicut dicit Augustin. Uenit ad nos pater z filius z spiritussanctus. Uenit. subueniēdo, veniam⁹ obediēdo, conuenimus illuminādo, veniam⁹ intuēdo. Uenit amdāo, veniam⁹ imitādo. Ad hoc autē q̄ spūs sctūs ad nos veniētē possimus recipere debemus nos disponere z preparare. Sunt aūt tria que nos preparant z disponūt. Primo em necessaria est cordis purificatio. Null⁹ em sapiēs poneret balsamum in vase impuro: sic nec deus balsamū spūssancti mittet in corde immundo. Unde propheta ꝓmis petit vasis mundificationem. cum dicit. Cor mundum crea in me deus. Deinde balsami missionem cum subdit. Et spiritū rectū innova in visceribus meis. libēter hospitatur homo in domo munda: sic z spiritussanctus in conscie dia pura. z Gregorius in homel. Certe domum vestram quisq̄ dives aut prepositus mundaret, omni festinatone dolens amicus intraret, omni festinatone domus mundaretur: ne quicq̄ forte esset qđ oculos amici intrātis offenderet. Tergat ergo sordes prauas operis, qui deo preparatis domum mētis. Attribus autem peccatis maxime oportet cor purgari: q̄ spūs sanctus cū illis stare nō potest. De quib⁹ dicitur. j. Cor. iij. Spūs discipline effugiet fictum: z auferet se a cogitationibus que sunt sine intellectu: z corripietur a superueniēte iniquitate. Primū igitur est peccatum duplicitatis. Ideo dicit q̄ spiritus discipline effugiet fictum id est illum qui fingit se habere motū correctionem z motū cōpositionē, z nō habet. Ipse est enim spiritus veritatis, Johan. xvj. Cum autē venerit spūs veritatis ꝛc. Ueritas aūt integra z pura cū duplicitate vel fictione stare nō potest. Scōm petrū est carnalitatis: ideo subdit. Et auferet se a cogitationibus que sunt sine intellectu. Carnalis enim immunditia facit hominē esse bestialem z sine intellectu. ps. Nolite fieri sicut equus z mulus quib⁹ non est intellectus. Spūs enim sctūs est spūs sanctitatis. Joh. xiij. Paraclitus autem spūs sanctus ꝛc. Sanctitas autē cū immūditia stare nō potest. Tertiū autē petrū est elationis: ideo subditur. Et corripietur. i. expelletur a supernemente iniquitate. Iniquitas ōr quasi inequalitas. Nullus aūt magis inequalis est q̄m superbus: q̄ nullum vult habere equalem imo sicut dicit Plautus poeta. Natura superbi est minores despicere: maioribus inuidere. ab equalib⁹ dissentire. Cū tali igit superbo spūs sctūs habitare nō potest cū sit charitas. j. Joh. iiij. Deus charitas est: spūs autē charitatis non pōt stare cū spiritu diuisionis. Secōo necessaria est profunda humiliatio. Libenter enim homo venit ad illud hospitiū vbi honorari se credit. Humilitas aūt spiritui sctō honorē facit. Eccl. iij. Magna potentia dei solius z ab humilibus honoratur. Et q̄m spūssanctus a qua dicitur: ideo non fluit in montibus superboꝝ sed in vallibus humiliū. ps. Qui emittit fontes in conuallibus: inter mediū montium pertransibunt aque. Duo montes sunt due species superbie. Una q̄ nascitur ex re spūali. Alia q̄ nascitur ex re temporali. In medio istoꝝ duoꝝ mōtū trāsit humilitas q̄ semper mediū desiderat: nec ad aliquē illoꝝ declinat: z ideo in tali medio aq̄ gratiarū ptrāseūt. Quis aūt spūs sctūs non habiter nisi cū humilib⁹ z mansuetis significatū est Gen. j. vbi dicitur q̄ spūs dñi ferebatur super aquas. Non em ferē sup terram: q̄ non reqescit corde terreno. Nec sup aerē: q̄ nō reqescit i corde

elato. Nec sup ignē: qz nō recēscit in cor-
de ignē concupiscentie inflāmato. Sed su-
per aquā: qz recēscit in corde ductili z mā-
sueto. Cōtra spūs malignus requiescit su-
per terram qz data est sibi ad māducādū:
quia diabolꝰ terrenos homines sibi incor-
porat. Geñ. iij. Terrā comedes cūctis die
bus vite tue. Super aerem: qz datus est si
bi ad habitandū: qz diabolus supbos in-
habitat. Eph. ij. Scōm principē potesta-
tis aeris huius. Sup ignē gehenne: qz da-
tus est sibi ad comburendū. Mat. xxv. Dis
cedite a me maledicti in ignē eternū qui
paratus est diabolo z angelis eius. Et su-
per ignem cōcupiscētie q datus est sibi ad
succendendū. Osee. vij. Oēs adulterātes
quasi clibanus fascensus a coquente. Sup
aquam aūt non ferk: qz in corde ductili et
mansueto non morabitur: imo ibi contri bu
latur. ps. Contribulasti capita draconū in
aquis. Ibi submergitur. Exod. xv. Sub-
mersi sunt quasi plūbum in aquis vehemē
tibus. Tertio necessaria est mentis tranq̄l
la vacatio. Libenter enim homo ad illud
hospitium diuertit vbi quietem se habere
credit. vnde dicit Esaie. lxvj. secundū aliā
translationem. Super quē requiescet spi-
ritus meus nisi super humilē z quietum?
In huius significationē filij israel non po
tuerunt recipere manna q̄diu fuerunt in
egypto: nec q̄diu habuerk fecū farinā egy
pti: z q̄diu nō transierunt mare egypti, qz
in egypto non est quies: nec cū farina egy
pti est quies: nec contra mare egypti est
quies. Illi sunt in egypto qui adhuc sicut
in peccato. In istis non est quies. Esaie.
xlviij. Non est pax impijs, dicit dominus.
Illi retinent farinam egypti qui adhuc ha
bent cogitationes z delectationes peccati.
Nec in istis est quies. Job. xvij. Cogitatio
nes mee dissipate sunt, torquētes cor meū.
Illi nondum pertranseunt mare egypti q̄
adhuc premuntur variis pressuris z solli
citudinibus secūli. Nec in istis est quies.
Joh. xvj. In mundo pressuram habebitis:
in me autem pacem. ¶ Secundo ponitur
spiritussancti conseruatio cum dicitur: et
mansionem apud eu faciemus. Spiritus
sanctus ignis est qui per tria conseruatur
sicut z ignis materialis. Primo per cine-
ris superpositionem id est mortis medita
tionem. Eccl. x. Quid superbis terra z ci-
nis? Isto modo conseruabat apostolus q̄
dicebat. ij. Corinthioꝝ. iiij. Habemus the
saurum scilicet spiritum sanctum: in va-
sis fictilibus. Vas fictile est corpus mortale
Non enim est vas ferreum: sed tanq̄ fra-
gile fenum quod cito secak. Esaie. xl. Om
caro fenum. Tanq̄ vas terreū quod cito
frangitur. ps. Tanq̄ vas figuli cōfringes
eos. Tanq̄ vitrum quod cito comminu-
tur. Auguſt. in lib. homel. Fragiliores es
mus: q̄ si vitrei essemus. Vitrum enim
si fragile est, tamen seruatum diu durat
z inuenies tales calices ab auis z proauis
factos: in quibus bibunt nepotes z pronepo
potes. Vita autē humana q̄libet fragilis
tur: durare nō potest. Isto em̄ modo olim
imperatores istum ignē conseruabant. Sic
cut em̄ legit in vita sancti Johannis elemo
synarij. Illa die qua imperator coronā
batur: edificatores monumentorum eū in
terrogabant dicentes. De quali marmore
iubet iperiū tuū tibi fabricari sepulchrū.
Et sic eo die qua sibi imponebak coronā
sibi etiā fabricabak sepultura: vt sic mu-
talē se esse cognosceret: z semper sem in
militate teneret: qz sicut dicitur Eccle. x.
Omnis potētatus brevis vita. Secundo
cōseruatur per lignoꝝ (id est bonoꝝ ope-
rum) appositionē. Si em̄ ipa ligna bono-
operū multiplicātur: ignis scz spiritus sc
cti augetur. Eccle. xxviij. Secūdum ligna
silue: sic ignis exardescit. Si continuatur
semper conseruatur. Leuit. vj. Ignis in al
tari meo semper ardebit quem nutriet sa
cerdos subijciens ligna p̄ singulos dies.
Si diminuūtur: tunc ipsa charitas q̄dā de
ad feruorē diminuitur. Unde q̄dā de pa
reprehēditur Apoca. ij. Habeo aduersus
te pauca: qz primā charitatē tuam reliq
sti. &c. Si autem penitus auferūtur: tūc
iste ignis extinguitur. Prouer. xxvj. Cū
fecerint ligna extinguēt ignis. Tertio co
seruatur ignis per sufflationē. Sunt autē
istius ignis tres sufflatores. Primꝰ est ip
se homo qui debet in ipsum sufflare, fer
tia desideris z suspiria cōcipiendo. Eccli
xxv. ij. Si sufflaueris quasi ignis exardes
dit. Secūdꝰ est xps qui in istū ignē sufflā
ipsum amplius inflammando. Joh. xx. Ins
sufflauit z dixit. Accipite spiritū scīm. &c.

Tertius est diabolus qui in istū ignem suf
flat malā concupiscētiā inflāmando. Esa.
xlix. Ecce ego creaui fabrū sufflātē in ignē
prunas. ¶ Tertio ponit sancti spiritꝰ ma-
nifestatio cū dicit. Si quis diligit me ser-
monē meū seruabit. Manifestum est signū
spiritus sancti, obseruatio diuinorum manda-
torum. Preter istud autem signū sunt alia tria
per que quis potest cōgnoscere se spiritū san-
ctum habere. Ideo spiritꝰ sanctus in tri-
plici signo apparuit: scz in specie nubis su
per xpm trāsfiguratū. In specie colūbe su
per xpm baptizatum. In specie ignis sup
apostoloꝝ collegiū congregatū. Primum
igitur signū est abundātia lachrymarū: et
ideo apparuit in specie nubis. Sicut enim
aduenīēte austro nubes resoluūtur in plu-
uias: sic aduenīēte spiritu sancto mentes
resoluuntur in lachrymas. Unde spōsa pe
tit dicens Cantic. viij. Fuge aquilo et veni
auster. ps. Flabit spiritꝰ eius z fluēt aque.
Roma. viij. Ipse spiritꝰ postulat pro no-
bis, id est postulare nos facit, gemitibꝰ me
narrabilibus. Secundū signum est dimis-
sio iniuriarū: ideo apparuit in specie colū
be que felle caret. Odium quidē animā in
flāmat indurat z amaricat: iz spiritussctūs
defecat. Dicitur nomine roris vnctionis z mel-
lis. Nā impētū cor odio inflāmatum spiri-
tussanctus refrigerat, dicitur ros. Eccles.
xviij. Nōne ardorē refrigerabit ros? Ora
tio. Sui roris intima aspersione fecundet.
Inflātum cor odio induratū mollificat, di-
citur vnctio. j. Joh. ij. Unctionē habetis a
sancto z nostis omnia. Inflātum cor odio
amaricatum dulcorat, dicitur mel. Eccl.
xxiij. Spiritus meꝰ super mel dulcis. Ter
tium signū est desiderium supernorum: iō
apparuit in specie ignis. Sicut enim ignis
semper sursum tendit: sic spiritussanctus
corda eleuare sursum facit. Ezec. viij. Ele
uauit me inter celū z terrā. Non dixit po-
suit me in celo: qz ibi sunt tantū bea-
ti. Sed dixit eleuauit me inter celum z ter
rā: quia ibi debent esse fideles christiani.
qui aliquando debent ascendere in celum
celestia contemplando: aliquando descen
dere in terram, proximorum vtilitatibus
subueniendo.

¶ Sermo secundus.

Deum venie-
mus z mansionē apud eum
faciemus. Secundum Grego. Spiritussanctꝰ ad quos-
dam venit sed mansionem
non facit: quia per compunctionem respe
ctū dei percipiunt: sed tentationis tempo
re hoc ipsum quod compūcti fuerant obli
uiscuntur. Ad alios autem venit z mansio
nem facit: quorum cor sic amor diuinitatis
penetrat vt ab hoc amore tentationis tem
pore non recedant. Sunt tamen quidam
sic indurati ad quos nec venit nec mansio
nem facit: qui nec aliquando habent com
punctionē aliquam z vincuntur a qualibet
tentatione. De bonis autē z deuotis dicit
dñs. Ad eum veniemus. &c. Non tamen ad
omnes venit nec apud oēs mansionem fa
cit. Videamus igitur ad quos venit spiri-
tus sanctꝰ. Deinde ad quos venit spiritꝰ
malignꝰ. ¶ Spiritus autē sanctus nō ad
ad omnes venit nec mansionem facit: sed
tantum ad bonos cōtinentes: z bonos cōi-
ugatos: z bonos q̄tēplatiuos. Istud signi
ficatū est. Geñ. viij. vbi dicitur q̄ Noe tri-
bus vicibus emisit colūbā. Primo nāq̄ eā
emisit: z cū inuenisset terram adhuc palu-
dosam z nō aridā, ibi nō māsit. si em̄ ari-
dam inuenisset ibi māsisset. Secūdo eam
emisit: z tunc sup arborē olive virētis man
sit. Tertio emisit eā: z tūc per diuersas ar-
bores virētes z flores redolētes discurrit
et spaciata fuit. Ex his habetur q̄ spiri-
tussanctꝰ per colūbā designatus venit ad
illos q̄ habēt corda z corpora arida. i. ab
omni humore cōcupiscētie desiccata: sicut
sunt boni q̄tinentes: z hoc significatur per
primam emissionē. de quibus dicitur Esa.
lvj. c. Nō dicat Eunuchus. Ecce ego sum li
gnum aridū: qz dabo ei in domo mea locū
z nomen melius a filijs et a filiabus. Ista
corda sic arida spiritussanctus viuificat.
Ezec. xxxvij. Ossa arida audite verbum
dñi. ecce ego ntromittam in vos spiritū z
viuetis. De talibꝰ dr Geñ. j. Cōgregentur
aq̄ q̄ sub celo sunt in locū vnū z appareat
arida. Aque iste sunt fluxus carnales qui
sunt tātū sub celo: qz sicut dicit Mat. xxij.
In resurrectiōe nec nubēt nec nubētur. &c.
Iste aq̄ cōgregate sunt in vnū locū. i. in ma

trimoniū. Si enim extra locum isti fluxerint aque, putride sunt dicēde. De quibus dicitur Geñ.xlix. Effusus es sicut aqua: nō crescas qr ascendisti cubile patris tui. Nihilomin⁹ z ipse aque matrimoniales possunt esse clare, pñt esse putride, pñt esse nec plene clare nec plene putride. Tribus enim de causis potest quis coniugio uti. primo ꝓpter prolis ꝓpagationē: ad dei cultū nutriendū: z tunc ille sunt clare aque. De qb⁹ dicit Proue. v. Bibe aquā de cisterna tua: habeto eam solus ne sint alieni participes tui. Loquit enim ibi Salomon ad literā de istis aquis quib⁹ alieni. i. diaboli participes nō sunt: qñ ipsi coniuges honorem dei intendunt. Secundo propter solā voluptatis expletionē. z tunc ille aque putride sunt. Tob. vj. In eos qui coniugiū ita suscipiunt vt deū a se z a ḥa mēte excludant z sue libidini ita vacēt vt equus z mulus quib⁹ nō est intellect⁹. Habet super eos potestatē demonium. Ideo dixit sertus in suis sententijs. Adulter est in suā vxorē amator ardentior. Tertio ꝓpter infirmitatis sue casus preseruationē, z tūc iste aque sunt nec plene clare, nec plene putride. De quibus. j. Corin. vij. Propter fornicationem scz vitandam: vnusq̄sq; vxorē suā habeat. Et subdit. Hoc autē dico ñm indigentiam: non ñm imperium. Glo. paratus est medicus celestis apostolus: nō enim tam sanis istituit: q̄ infirmis medicamēta monstrauit. Istis igitur aqs sic in vnum congregatis apparet arida. i. castitas pura, que in trib⁹ locis apparet: scilicet virginibus: viduis: z cōtinētibus. ¶Secundo spiritussanctus venit z mansionem facit apud illos qui habēt corda pia z viridia, sicut sunt boni coniugati z mie opera exercentes. Qō significatur per secundā missionē columbe: scz qñ super oliuam sedit. Oliua quidem in folijs hz virorem. In liquore habet dulcedinem. Quantum ad primum significatur q̄ boni cōiugati z actiui debēt habere virorem bone vite. De quo viroze dicitur Geñ. j. Germinet terra herbam virentē. i. vitā gratā et deo placentē. Tūc autē vita eorū deo est placita quādo habēt timorē q̄tū ad deū: carnis mortificationē q̄tum ad seipsos: z charitatē q̄tum ad proximos. De his tribus dicit Watth. iij. Ultro em̄ terra fructificat primū herbā: deinde spicam: deinde fructū plenum in spica. i. ñm gloriam, penitentiā, z charitatē. Per herbam enim intelligitur timor: qr sicut herba est principiū spice, sic timor est principiū future vite. Pouer. j. Timor dñi principiū sapientie. Per spicam que est aspera: significatur penitētia dura. Job. xlij. Ipse me prehendo: z ego penitētiam ago in fauilla z cinere. Per plenū fructum in spica significatur charitas: qr sicut dicitur Ro. xiij. Plenitudo legis ē dilectio. Qui enim habet charitatem habet operū plenitudinē qr sicut dicit Greg. Nunq̄s est amor ociosus. Operat enim magna si est: si autem operari desinit amor nō ē. Secūdo oliua in liquore habet dulcedinē z ḥtū ad hoc signat opera pietatis que boni actus coniugati habere debent. Oleū enim habet virtutē penetratiuā. ps. Introibit sicut oleum in ossibus meis. Impinguatus. Impinguasti in oleo caput meum. Zelus. Oleum peccatum. ps. Ut exhilaret faciem in oleo. Et elevatiuaz qr sup ceteros liquores elevatur. Per quod dat intelligi q̄ ipsa elemosyna diabolū penetrando vulnerat. Et sit lācea dei. Unde dicitur de elemosyna. Eccle. xxix. Super scutum potentis et lanceam aduersus inimicum tuum pugnabit. Anima ipiguādo delectat ēt sitadeo dei. ps. Exadipe frumenti satiate te. Unde dicit oliua. Judicū. ix. Nūdd possū deserere pinguidinē meā: qua dū vtunt z homines: z venire vt inter ligna ꝓmoneā. Cōscientiā letificat cū, sit vinū dei. ps. Vinum letificat cor hominis. Unde dicit Judicū. ix. Nunquid possum deserere vinū meū qō letificat deū z homines. Animam ad celestia subleuat cum sit vitus dei. Hinc est q̄ xps de monte oliueti ascēdit in celū: ad innuendū q̄ ipsa operatio mie animam in celum deducunt. j. Timothei. iij. Pietas ad omnia vtilis est: ꝓmissionem habens vite que nunc est et futurē. ¶Tertio spiritussanctus venit z mansionem facit apud illos q̄ habēt corda florida. i. diuersis ornatib⁹ adornata: sicut viri cōplatui, qō significat per terram emissionē colūbe. De his diuersis floribus dicitur Eccle. xxxix. Quasi rose plātate

per riuos aquarū fructificate: quasi libanū odorē suauitatis habete. Florete flores: quasi lilium date odorem z frondete in gratia. Scōm Isido. rosa dicitur eo q̄ rutilāre accipitur, z cāditatio interpretat. Flores habēt gratū colorē z dolorē. Lilia secūdū Isido. dicunt q̄si lactea. In cordib⁹ sanctoꝝ crescit rosa rubentis charitatis. Liliū lactee puritat⁹. Libanus. i. suaues orationes z cāditē affectiones. Flores. i. odorifere volūtates. Et frondes. i. sermōes virētes. ¶Unde i qb⁹ spūs sctūs māsionē facit: videam⁹ in qb⁹ spūs malignus similiter māsionē facit. Circa qō sciendum q̄ diabol⁹ vocat serpēs: z corvus: z porcus. Inq̄tū est serpēs habitat in hominibus spinosis. i. in auaris. Dimitte em̄ spine vocātur. Luc. viij. Aliud cecidit inter spinas, z simul exorte spine suffocauerunt illud. Inter tales spinas serpēs latitat infernalis. j. Timo. vj. Nam qui volūt diuites fieri incidūt in tentationes diaboli z desideria multa. ꝛc. Secūdo inq̄tum diabolus est corvus, habitat in cadaueribus. i. in mundi honorib⁹. Cadauer em̄ videt esse homo z nō est: sed si ei anima coniungeret tunc vere homo diceretur. Sic z honores mūdi non sunt veri honores q̄tus videant. Anime ꝙ honor est ipsa charitas que ipsam viuificat. Tunc igit̄ sunt veri honores quādo ad ipsos suscipiendos inducit fraterna charitas nō ambitio vel vanitas. Tertio inquātū diabol⁹ porc⁹ est habitat i luto. i. in hoib⁹ immūdis z luxuriosis. ij. Pet. ij. Sus lota in volutabro lucti. Et nō tātū tale lutū inhabitat: sed etiā conculcat. Nau. iij. Intra in lutum z calca. Tales debet̄ clamare cū ꝓpheta z dicere Miserere mei dñe qñ conculcauit me homo. Et quia mēbra diaboli sepe a suo capite denominātur: ideo est quo diabolus est serpēs, corvus, z porcus: possunt z ipsi vocari serpētini corvi z porcini. Et qr sunt serpentini: ideo a deo maledicunt. Geñ. iij. dixit de⁹ serpenti. Maledictus eris inter oia animātia et bestias terre. Et tandē maledicētur male dictione perpetua. Watth. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternum. Qr corvus nō stat: ideo vir aut nunq̄ ad arcā. i. ad san

ctam ecclesiam per penitētiā reuertuntur. Gene. viij. Aperiens noe fenestram emisit corvū qui egrediebatur z non reuertebatur. Tales em̄ suam cōuersionē pro crastinando differunt. Augu. Remanēt foris cū voce corvina qr noluerūt habere gemitū colūbinum. Sopho. ij. Vox cātantis in fenestra, corvus in superliminari. Qr porcini: ideo in baratrū inferni demergent. Matth. viij. Impetu abūt totus grex porcorū per preceps in mare: z mortui sunt in aquis. Ista tria loca in quibus diabolus mansionem facit ponuntur Job. xl. Sub vmbra dormit in secreto calami: in locis humētibus. Quiescit enim in hominib⁹ vmbrosis. i. in auaris. Ideo dicitur. Sub vmbra dormit. Dimitte em̄ tanq̄ vmbre cito transeāt. Sapien. v. Transierunt enim omnia tanquā vmbra. Quiescit in hominibus superbis z vane glorioſis. Ideo subditur. In secreto calami. Superbi enim exteri⁹ videtur esse mitidi: sed interius sunt vacui. In qnib⁹ diabol⁹ dęscit. Job. xlj. Ipse em̄ est rex super omnes filios supbie. Quiescit in hominibus delicioſis: ideo subdit. in locis humētib⁹. In locis em̄ aridis. i. in sanctis viris ab huius mūdi delicijs exiccatis quiescere nō potest. Watth. xij. Ambulat ꝑ loca arida qrēs requiē z nō inuenit.

¶Sermo tertius.

HEraclitus aūt spiritussanctus quem pater mittet in nomine meo ille vos docebit oia ꝛc. Magnū donū deus pater nobis dedit qñ filiū suū nobis misit ad nostram redēptionē. Magnū etiā supaddidit qñ hodierna die spiritū sanctum nobis exhibuit ad nostrā filiatē adoptionē. Maximū nobis reseruat (scz vultū suū) ad nostre beatitudinis cōsummationē. Nos igitur festum celebrauimus de nostra redēptione: hodie festū agimus de nostra adoptione: in futuro autē festū faciem⁹ de beata visione. Festū igitur quod hodie agim⁹ de nostra adoptiōe, exprimitur in verbis ꝙ missis cū dicit. Paraclit⁹ autē spūssctūs. ꝛc. vbi de sancto spiritu ḥtuor tanguntur. Primo q̄ est aduocatus noster. Secūdo q̄ est consolator noster. Ista duo notant in hoc

qđ dicitur: paraclitus, nã ſm gregoriũm. Greca lingua paraclit⁹: latina aduocat⁹ ſiue conſolator dicitur. Tertio q̃ eſt ſancti ficator noſter cum dicitur. Spiritusſanct⁹. Quarto q̃ eſt inſtructor noſter ſiue infor mator noſter cũ dicitur. Ille vos docebit oĩa. ¶ Circa primũ notandũ q̃ ſicut dicit Greg. Spũſſctũs iõ aduocat⁹ dr, qz p er rore delinquẽtiũ apud inſtitiã patris iter uenit: dũ eos ds repleuit exorantes facit. Spũs igit ſctũs in eo q̃ apoſtolos reple uit, exoratores z nr̃os aduocatos eos fa cit. Ille eſt bon⁹ aduocatus q̃ z iudici ſcit luculẽter pſuadere: z cliẽtulo ſapiẽter cõ ſulere: z aduerſariũ potẽter confutare. Et ideo in bono aduocato tria requirunt: ſcz eloquẽtia ſapiẽtia z ꝓſtãtia. Jſta tria ap li ſufficiẽter receperũt a ſpũſancto. Lu. xxi. Ego enim dabo vobis os et ſapiẽtiã cui non poterunt reſiſtere z contradicere oẽs aduerſarij veſtri. Pulchra permixtio, elo quẽtie cũ ſapientia z cõſtãtia. Sapientia eſt ſine eloquẽtia habet inutilitatẽ. Eccl. xlj. Sapiẽtia abſcõdita z theſaur⁹ inuiſ⁹: que vtilitas i vtriſq; eloquẽtia ſine ſapiẽ tia habet garrulitatẽ. qui enim min⁹ ſunt ſapientes ſepe ſunt magis locaces. Unde cum Solon philoſophus alijs loquenti bus taceret, interrogatus eſt ſi taceret ꝓ pter inopiã verbor̃ vel qz ſtult⁹ eſſet. Qui reſpõdit. Null⁹ ſtultus tacere poteſt. Sa piẽtia z eloquẽtia ſine cõſtãtia habet timi ditatem. Jdeo tales timidi monentur Ec cle. vij. Noli querere fieri iudex niſi virtu te valeas irrũpere inſtãtẽ ne forte extimeſcas faciez potẽtis ꝛc. Dicit ergo dñs. Ego dabo vobis os. i. eloquẽtiã: ne ſitis inutiles z infructuoſi, dabo vobis ſapien tiam cũ eloquẽtia ne ſitis tantũ garruli et verboſi: z cũ his dabo conſtantiã cui non poterunt reſiſtere z contradicere oẽs ad uerſarij veſtri: ne ſitis timidi z formidolo ſi. Jdeo etiã apoſtoli receperunt ſpiritum ſanctũ i linguis z in igne. In linguis quia dedit eis facundiam: in igne q̃ lucet z ar det: qz dedit eis lucidã ſapientiã z ferue tem conſtantiã. Sed multi ſunt qui nõ ha bẽt linguã inflãmatam igne i. o: ſcz ſpũſ ſancti ſed potius igne infernali. Jaco. iij. Lingua conſtituitur in membris noſtris q̃ maculat totũ corpus: z inflãmat totã nati

uitatis noſtre iflãmata a gehẽna. Et ide ad linguã poteſt homo cognoſci ſi eſt i fernalis vel celeſtis vel terreſtris. Dea quidã tres ꝓuincias fecit z in qualibet p priũ lingua giũ poſuit: ſcz ꝓuinciã celeſt terreſtrẽ z infernalem. Linguagium ꝓ cie celeſtis eſt deuz laudare z benedicere ps. Beati qui habitãt in domo tua dñe, ſecula ſeculoz laudabũt te. Lingagiũ p uincie terreſtris eſt de terrenis tractare Joh. iij. Qui de terra eſt de terra loqui Linguagiũ ifernalis ꝓuincie ẽ deũ male dicere z blaſphemare. Unde dicit de dãnato Eſa. viij. Cuz eſurierit irascetur z maledi cet regi ſuo z deo ſuo. Cognoſcit igit qui de qua ꝓuincia ſit ad loqlã ſuã. Unde Pe ctũ fuit Petro Mat. xxvj. Galileus es nã loquela tua te manifeſtum facit. Qui ig tur loquitur verba laudis dei z edificatio nis, primi: ſignum eſt q̃ ſpectat ad ꝓuin ciã celeſtẽ. Unde dicebat dñs qui linguas celeſte habebat. Joh. viij. Quare loqua lam meam nõ cognoſcitis? Qui loquit verba terrena z mundana: ſignũ eſt q̃ ſpe ctat ad prouinciã mundi. j. Johã. iij. De de mundo ſunt: ideo de mũdo loquuntur et mundus eos audit. Qui vero loquitur verba maledictionis z mendacij. ſignum eſt q̃ ſpectat ad prouinciã infernalẽ. Jo iſtud eſt ꝓpriũ lingua giũ infernaliũ. Joh viij. Cum loquitur mẽdaciũ, ex propijs lo quitur: qz mendax eſt z pater eius. ¶ Ter cundo ſpiritusſanct⁹ eſt conſolator noſter Act. ix. Eccleſia ẽdem creſcebat z habe bat pacẽ z edificabat ambulãs in timo rẽ dñi: z cõſolatione ſpũſancti replebatur vna eſt conſolatio non eſt niſi in deo et deo loqui. Et iſtam cõſolationẽ diuina poſſunt recipere illi qui habẽt cõſolato nem mundanã. Joh. xvij. Spiritũ veritã tis quẽ mundus (. i. amatores mundi) non poteſt accipere: qz non vident eũ nec ſcit cum. In mũdo eſt tria ſunt: iuxta illud Johã. ij. Omne quod in mũdo eſt, aut cõcupiſcẽtia carnis: aut cõcupiſcẽtia oc lozũ: aut ſuperbia vite. Jſta tria pecca ſcz luxuria auaritia z ſuperbia vite: cõ lationẽ ſancti ſpiritꝰ impedit: ſicut ob dit Chryſo. ſuper Mat. per tria exempla primũ exẽplũ eſt: qz ſi oſtẽdas leoni pa tum virens non excitatur eius appetitus

quũ eſt de natura ſua comedere herbas virentes ſed carnes. Scõm eſt q̃ ſi pluuia ſuper lapidẽ deſcendat: lapis a foris bal neatur: intus autẽ ſi cecus remanet. Tertiũ eſt q̃ ſi vaſi pleno aceto, gutta mellis in fundatur: z mel perditur z acetũ nõ dulco ratur. Primo igitur conſolationẽ z viſita bonẽ ſpiritusſancti non poſſunt recipere illi qui habent cor animale per carnis la ſciuiam. Tales enim inſtar leonis non ap petunt herbas virentes, id eſt ſpirituales z celeſtes amenitates: ſed carnales volu ptates. j. Cozint. ij. Animalis homo non percipit ea que ſunt ſpiritus dei. Jſti circa cor ſuum faciunt foſſatum plenum aqua turbida z fetida: id eſt carnali concupiſcẽ tia. z ideo ad cor ſuum intrare non poteſt inſpiratio diuina. Hiere. ij. Quid tibi vis in terra Egypti vt bibas aquã turbidaz? Secundo conſolationẽ z viſitationem ſpi ritusſancti nõ poſſunt recipere illi qui ha bent cor durum per ſuperbiam. Cor enim ſuperbi eſt durum ſicut lapis: z ideo ſi plu uia diuine inſpirationis cor eius aſperſe rit, a foris quidem tangere poterit: intus autem ſiccum remanebit. iuxta illud pſal miſte. Anima mea ſicut terra ſine aqua ti bi. Jſti faciunt circa ſe murum lapideum: id eſt animum obſtinatũ: vt diuina inſpi ratio trãſire non poſſit. Job. xlj. Cor eius indurabitur quaſi lapis. Tertio conſolatio nem z viſitationem ſpiritusſancti recipere non poſſunt illi qui habent cor accerbum per auaritiã. Auarus eſt hz cor ſuũ plenũ aceto qz multas patit acerbitates ſiue in congregãdo, ſiue in cuſtodiẽdo, ſiue in dẽdo. Jſti tales nõ poſſunt ſentire melleã dulcedinẽ ſpũſancti ꝓ nimia acerbitate amoris mũdi. Aug. ſuper illud ps Diligi te dñm oẽs ſancti eius. Diſce non diligere mũdum vt diſcas diligere deũ: auerte vt auertatis, funde vt implearis. Jlli faciũt circa cor ſuũ aceruũ luteũ: z ideo non pñt trãſire ad aliquod bonũ ꝓpoſitũ. Abac. vſququo z aggrauat ꝓtra ſe denſum lutũ. ¶ Tertio ſpũſancti eſt ſctificator noſter. eſt aũt ſctificãdẽ qđ mundũ. Tũc aũt nos ſctificat quãdo p aquã gratie ſue nos mũ dat. Ezech. xxxvj. Effundã ſup vos aquã mundã: z mũdabimini ab oĩbus inquina

mẽtis veſtris. Jſta eſt aqua gratie de qua dicitur Ezech. xlvij. Mẽſus eſt mille cubi tos z traduxit me p aquã vſq; ad talos. Rurſus menſus eſt mille et traduxit me p aquam vſq; ad genua. Rurſus menſus eſt mille z traduxit me per aquam vſq; ad re nes. Et menſus eſt mille per torrentẽ quẽ nõ potuit trãſire: quia intumuerũt aque, p funde torrentis qui nõ potuit trãſuadari. Cauſa aũt quare nõ potuit tranſire: forte eſt illa q̃ penit Eſaie. xx. Spũs eius velut torrẽs inũdãs, vſq; ad mediũ colli. In ta lis aũt eſt tota corporis ſuppoztatio: i ge nibus eſt deãbulatio: in renibus eſt fomes z concupiſcẽtia: a collo procedit verborum affluentia apoſtoli igitur in flumẽ ſpiritus ſancti introducti fuerunt vſq; ad talos: qz facti ſunt fortes ad ſubſtinendũ pondus omniũ paſſionũ. ps. Ego cõfirma. co. eius. Uſq; ad genua: qz facti ſunt magnanimes ad ꝓgrediẽdũ z aggrediẽdũ opera vir tutum. ps. Jbunt de virtute in virtutem. Uſq; ad renes, qz debilitauit z extinxit in eis oẽm fomitẽ z concupiſcẽtiam. ps. In flãmatum eſt cor meũ: z renes mei cõmu tati ſunt. Uſq; ad collum: qz dedit eis oĩm linguarum peritiam. Sap. j. Spiritus do mini repleuit orbẽ terrarum: z hoc qđ cõ tinet oĩa. i. ipſe homo qui habet particꝑa tionem cum omnibus: ſciẽtiam habet vo cis. Jlli igitur qui in aduerſitatib⁹ nõ ſunt fortes ſed impatiẽtes: nondũ ſunt introducti i flumẽ ſpiritusſancti vſq; ad talos. Jlli qui in melius nõ proficiunt ſed aut de ficiunt aut ſubſiſtunt, non ſunt introducti vſq; ad genua. Jlli vero qui nõ habẽt cor dis mundũ ſed carnalib⁹ deſideriis agitant, nõ ſunt introducti vſq; ad renes. Jlli qui linguas ſuas nõ refrenãt: ſed eas ad verba inordinata relarant: nõ ſunt in troducti vſq; ad collũ. ¶ Quarto ſpiritus ſanctus eſt inſtructor noſter. Niſi enim ipſe doceat interius, fruſtra omnis alius magi ſter laborat exterius. Gregor⁹ in homel. Niſi ſpiritusſanctus cordi aſſit auditꝰ in vacuũ laborat lingua docentis. Nemo ergo id docenti homini tribuat, quod ex ore intelligit docentis: quia niſi intus ſit qui doceat, doctoris lingua exterius in va cuum laborat. Non eſt ergo attribuendũ doctori ſed ſpiritui ſancto: ſi aliquãdo dõ

bene docest vel fructū faciat. Quod ostē dit Bernardus super Canti. triplici exēplo. Primū est quia a qua fluit a fonte ad hortos: per cannalez siue aque ductum. Si ergo in horto auditoruz siat germinatio virtutum: non est gloria cānalis sz fontis. De quo fonte dicitur Cañ. iij. Fons hortorum, putens aquarum viuentiū ꝛc. Secūdum exemplum est illud: quia mens hominis formar verba sua p lingue aut dentium instrumenta. Si ergo in aure audientis inferuntur verba: prudētie: nō est laus plectri lingue sz mouentis animuz. Matt. v. Non enim vos estis qui loquimini: sed spiritꝰ patris vestri qui loquitur i vobis. Tertium exemplum est quia manꝰ figurat pulchrum scripturaz vel picturā: sed per calamum. Si ergo per aliquē doctorem in corde alicuius scribūtur dei pcepta vel pinguntur virtutum ornamēta: non est cōmendatio calami scribentis: sz manꝰ scribe p calamū opātis. ps. Lingua mea calamꝰ scribe velociter scribentis.

¶ De sancta trinitate. Sermo. j.

Quat homo ex phariseis nicodemꝰ nomine princeps iudeorū. Joh. iij. Festum de trinitate olim ab ecclesia non fiebat: sed quia circa ipsam trinitatē multe hereses succrescebāt: ideo Karolus christianissimus imperator rogauit Alcuinum magistrum, suum, vt historiam de trinitate cōponeret per quaz errores eliminaret, z fidem catholicaz edoceret. Qua cōposita ordinatum est vt festum illud solēniter celebrarek. Sunt tamen quidam que festū istud solēniter celebrant in octaua pēthecostes que principium dñicarū subsequentium: ad innuēdum q ipsa trinitas est prima causa omniū. Alij in vltima illarū dñicarum que est ante aduentū: ad innuendū q est finis oim. Alij nunq̄ celebrant contēti illa laude cōtinua trinitatis qua dicitur, Gloria pri z filio z spiritui sancto. Ille autem qui istud festum celebrant i octaua pēthecostes rationabiliter facere videnk. Celebrauimus em festum de filio z de spiritu sctō. Celebraturi sumꝰ in patris festū de patre eterno. Hodie vero celebramus insimul festū oiz triū personaꝝ ne videret inter eos esse diuisa maiestas quorū est diuisa vnitas Supradictū autē euangeliū hodie legit, i quo quelibet pſona aliū exprimitur. Nam persona filij est que loquitur. Persona patris exprimit cū dicitur. Scimꝰ qz a deo venisti. Persona spūs sancti cum dicitur. Nisi quis renatus fuerit ex aqua z spūsctō ꝛc. illud. Spūs vbi vult spirat. ꝛc. Exprimunt aūt pſone diuine cū suis appropriatis. Cū em attribuatur patri potentia, filio sapiētia, z spūsancto bonitas. Exprimit pſona patris cū sua potētia: cū dicit. Nemo em facit hec signa facere q̄ tu facis nisi fuerit deus cū eo. Miracula em facere, diuine potentie est. Exprimit persona filij cū sua sapientia: cū dr. Scimꝰ qz a deo venisti magister. Ad magistrū em spectat sapiētiā docere. Exprimit pſona spūssancti cū sua bonitate cū dr. Spūs vbi vult spirat ꝛc. Nō ex meritis, sz ex sua gratuita bonitate se nobis infundit. Quāuis em pater z filius z spūsctūs habeāt eādē potētiā z sapiētiā z bonitatē: tñ qz apud nos nomen patris ꝓpter antiquitatē importat ipotentiā: ne simplices hoc crederent de patre celesti attribuitur sibi potētia. Similiter nomen filij apud nos ꝓpter inuentutem importat iperitiā: nō ne de filio de hoc detur sibi attribuitur sapiētia. Similiter nomen spūs apud nos importat quādā spumositatez z furorē, iuxta illud. Cā. 8. Quiescite ab homine cuꝰ spiritꝰ in narib⁹ eius est. Ideo ne de spū sancto hoc credatur attribuitur sibi bonitas. Primo igitur patri attribuitur potentia. Est autē omnipotēs quia potest omnia que vult. ps. Omnia quecunq̄ voluit dñs fecit in celo z in terra: in mari z in omnib⁹ abyssis. Celū enim cum suis sideribus obedit sue voci. Baruch. iij. ca. Stelle vocate sunt z dixerūt, assumus ꝛc. Tertia etiam vocat z obedit suo respectu. ps. Qui respicit terram z facit eaz tremere. Ware sine liter obedit sue ordinationi. De quo dicitur Job. xxxvij. Ventus tendes ampli⁹: z hinc cōfringes tumētes fluctus tuos. Abyssi. i. demones obedierūt iussiōi. Sicut patet in legiōe demonū cui xps ipetrauit vt de homine exirēt z pos

tos intrarēt: z ptinus obedierūt: vt habet. Matt. viij. Solus aūt homo nec sue voci obedit. Prouer. xv. Vocaui z renuistis. Nec ēd ei⁹ aspectū peccare erubescit. Cū sñ dicat Eccli. xvij. Que corū nō sunt abscōdite ab oculis ipsi⁹. Nec ei⁹ ordiatione custodit, q̄ ordinauit vt rō ꝓsit sensualitati: sz in hoc ꝓest sensualitas rationi. Nec ei⁹ ꝓcepta facit. ps. Nō custodierūt testimonia ei⁹: z in lege eius noluerūt ambulare. Quāuis aūt deꝰ sit ops. duo sūt in ipso z duo in nobis que ipz vincere videtur. Primū est sua pietas viscera. Hiere. xxxj. Conturbata sunt viscera mea sup eū: miserās miserebor ei⁹. Aug. ꝓptior q̄dē videk deꝰ peccatoris venīā tradere q̄ ipse accipere. Sic em festinat reā absoluere a tormēto cōsciētie sue: q̄si eum pius cruciet cōpassio miseri q̄ ipsuz miserum passio sui. Scōz est sua charitas affectuosa que ipsum de celo ad terram deposuit. Aug. O charitas q̄ magnas vires habes: deū de celo ad terras deposuisti. Ipsum etiā in crucē ascēdere coegisti. Luce. xij. Baptisma habeo baptizari: z quō coarctor donec perficiar? Nihil antē ch esset ops coartare eū poterat nisi charitas q̄ plenꝰ erat. Tertiū est nra oratio lachrymosa. Unde dr de Iacob Gen. xxxij. Si cōtra deū fortis fuisti: q̄to magis cōtra homines pualebis? Prevaluit aūt p lachrymas: vt dr Osee. xij. Innalui ad angelū: z cōfortatus fleuit z rogauit eū. Ber. O hūilis lachryma, tuū est regnū: tua ē potētia. Ante cōspectū iudicis intrare nō vereris: sola si lacrymaueris nūq̄ sola redibis: de cōd peteris obtinebis. Uincis inuicibile: z ligas ꝙ oportē. Hoc etiā innuitur. iij. Reg. xx. de Ezechia rege: cuius lachryme deū vicerant. Quartū est nostra humilitas gratiosa. Istud innuitur. iij. Reg. xxj. vbi dixit dominus helie. Nonne vidisti achab humiliatū coram me? Quia igit humiliatus est mei cā: non inducā malum in diebus eius. Hoc etiā patet in niniuitis: quoꝝ humilitas deus dicit. ¶ Secūdo sapiētia attribuit filio: de qua sapiētia dicit Leo papa. Ista est scientia summi iudicis. iste tremendus aspectꝰ cui peruiū est oē q̄ solidū est et apertū oē secretū, cui obscura clare nuta ꝑdēt: silentiū cōfitek: z sine voce mēs loquit. Quāuis aūt sit sapientissimꝰ: tamen scienter permittit se decipi a nobis i vēditione, emptione, z cōmutatione. In venditione quidē: qz vendendo nobis regnū celorum dimittit se a nobis decipi infra dimidiā fortē iusti precij. Uendidit enim ipm apostolis pro retibus z parua nauicula. Zacheo p dimidia substātia. Uidue p duob⁹ minutis. Quibusdā p calice aq̄ frigide. vt habetur Mar. x. Quibusdā pro sola bona volūtate. Hiero. Que offerunk non sui ponderē sz offerentium voluntate pensant. Augu. Regnū celorū tñ valet q̄tū habes. Nihil vilius cum emitur: nihil chariꝰ cū possidetur. Sc̄o dimittit se decipi a nobis in emptione: quia vilia nostra pretio emit, Nā corpꝰ nostrum emit ꝑ cio sanguinis. j. Cor. vj. Empti em estis precio magno ꝛc. Animā nostrā emit positione anime sue. j. Joh. iij. Ille pro nobis animam suā posuit. Reos nōs emit ad cē tuplū. vt habetur Matt. xix. Centuplū accipietis. Penitētiā nostrā emit regno celorū. Matth. iij. Penitētiā agite ꝛc. Tertio dimittit se decipi a nobis in communicatione. Commutat em nobiscū aurum suū gratie in lutū nostre culpe. Celuz sue gloie in terram nostre temporalis substātie. Aceruum gaudiorū in semina lachrymarum. Nam accipit nostra peccata z ea destruit. Esaie. xliij. Deleui vt nubez iniquitatem tuā. Accipit nostras elemosynas, z eas secū recondit. Matt. vj. Thesaurizate vobis thesauros in celo, vbi nec erugo nec tinea demolit ꝛc. Accipit nostras lachrymas z eas coram se ponit. ps. Posuisti lachrymas meas in cōspectu tuo. Pro his aūt dat nobis aurum gratie. Celum gloie ps. Gratiam z gloriaz dabit dominus. Et acerum infinite letitie infūdit. ps. Euntes ibant z flebāt. ꝛc vsq̄ ibi Manipulos suos. ¶ Tertio bonitas attribuit spūi sctō. q̄ quidē tanta est vt ab ea nullus absc̄dere se possit. Iuxta illud ps. Nō est q̄ se abscōdat a calore eius. Nā i celo est ei⁹ mia saluās. ps. Dñe in celo mia tua. In purgatorio est mia liberās. Eccli. li. Libera sti me a pssura flāme q̄ circundedit me. In inferno est mia mitigans: qz etiā ibi deꝰ punit citra ꝑdignū. ps. Ne obliuiscatur misereri deꝰ: aut cōtinebit in ira mias

Universidad de Bibliotec

suas? In mundo vero est modo mia cōseruans quantū ad iustos. Modo mia expectans: quātum ad malos. Modo mia trahens ꝯtū ad duros: qui per beneficia z flagella trahuntur. Modo mia suscipiēs ꝯtū ad reuertētes: vt possit dici illud ps. Mia dñi plena est terra. Ista aūt bonitas z mia spūsctō est ꝑpria z innata iuxta illud. Deus cui ꝑpriū est misereri semp et parcere. Punire aūt est sibi alienū z ꝓtra naturā. Illud aūt qō hō ꝓtra naturā hz inuite z tarde facit: z ideo deꝰ inuite punit tarde. Qō te em̄ inuite puniat dicit Esa. j. Heu cōsolabor super hostibus meis, z vlcabor de inimicis meis. Interlin. Affectu pū patris eos licet inimicos plangit z percutit. Chryso. sup Matthēum. Deꝰ inuite z cū magno dolore cōpellit peccatores dānare. Non tamē sic delet q ipse ab eis offendat: sed quia violenter cogit aliquem perdere ꝺ omnes cupit saluare. Qō aut̄ sit tardꝰ ad puniēdū habetur p illud Gen. iij. Cum audisset vocem dñi deambulātis in paradiso ad auram post meridiem, abscondit se adam z vxor eiꝰ. Ecce deꝰ vadēs ad puniēdum transgressorem: non currebat iz deambulabat. i. lēto passu incedebat. Vadēs vero ad recipiendū ad miam filiū ꝑdigū, non ambulauit sz cucurrit, qz accurrēs cecidit sup collū eius: vt habeat Luc. xv. per qō dat intelligi q ipse est tardꝰ ad puniēdum, z promptus ad miserendū. Et dicit q deambulat post meridiē. Adā creditur peccasse hora sexta: z tñ expectauit punire post meridiē: qz penā differebat z ipsum ad miaz expectabat. Dicit iterū deambulabat ad aurā. i. cōtra aurā. Homo vadēs ꝓtra aurā ab itinere retardat: z q est ista sura nisi refrigerans dei mia? Qñ em̄ deꝰ aliquem punire ꝑdeliberat: mox eiꝰ misericordia sibi obuiat: z quodammodo i faciem sibi contradicit: z ad parcēdum et ad miserendum mducit.

¶ Sermo secundus.

Oen amē dicā tibi nisi quis natꝰ fuerit denuo nō pōt videre regnū dei. Sanctꝰ nicodemꝰ de salute aie sue volēs ꝑsiliū accipere ad xp̄z accessit: q sapiētissimū esse cognouit. Multū hō dz sollicitꝰ esse vt ꝑsiliū sapiētē inueniat a q cōsiliū petat. Dominus em̄ magna discretio i mdrēdo. Scripte xp̄i magna sapia in rhēdo. ¶ Circumspicit z discretꝰ vt possit bonū cōsiliarium inuenire, cui secure possit se ꝑmittere. Bonū aūt cōsiliariū ptinet tria hēre z timere. Prio dz habere magnā sapiam. Amb. i lib. de offi. Quis se ꝑmittat ei qui nō putat plꝰ sapere ꝯ ipe sapiat q ꝓ ratione vitāda. Prouer. xix. Que festinꝰ est deuiā digētē pascit dū rōne aiz imbuēs ꝓhibet esse ꝑcipitē. Socrates. Melox ꝑsiliū sequi q ipsis placēt. Ista em̄ est differētia inter sapiētē cōsiliariū z fatuū: qz fatuꝰ nō respicit nisi principiū facti. Sapiens aūt respicit finē z ea q sunt ad finē. Un legit quodā philosopho qui in foro i loco eminenti residens dixit se velle vendere sensum. Quod quidā princeps regiōis illius audiēs nūcios z aurū misit: vt ab eo sensum emerēt. Ille vo i schedula scripsit discēs. In oibꝰ q factur es semp cogita de tibi possit accidere. Qō cū nunciꝰ deferret z schedulā vellēt ꝑcipere ait. Potest secure ad dominū vestrum: quia bene ꝓcepit. Quod cum princeps accepisset: cepit tremere z pallere. Quo vidēte: ceps cū capi fecit: z minis z tormētis veritatē extorquēs sibi pcepit: sz auctore sceleris interfecit. per qō ꝓz ꝯ sit vtile oibꝰ finē pensare. Scōm est iustitia vt nec amore, nec odio, nec timore, nec ꝓmio recta cōsilia derelinquat. Amb. vbi. ꝯ. li vero salutē nostrā cōmittimus qui iustus z prudēs. Facit em̄ iustitia vt nullus sit fraudis metꝰ. Fac t prudētia vt nullus sit errozis suspicio. Tutius tñ viro talis ꝯ prudenti nos cōmittimus: qz consiliū viri iusti frequēter sapiētissimi ingenii

preponderat. Tertiū est inocētia siue bona vita. Amb. vbi. ꝯ. Aduertimꝰ q in quendis consiliijs plurimū adiungat vitę ꝓbitas: virtutū ꝓrogatiua: bñuolētie vsus. Quis em̄ in ceno fonte requirat? Quis ex turbida aqua potū petat? Itaq vbi iusticia, vbi intēperātia, vbi vitiozū confusio: quid inde sibi aliquis hauriēdū estimet? Quis vitlē aie sue iudicet quē v det inutiozē quē videt inferiozē moribꝰ? Sup me dz esse cui me ꝑmittere volo vl paro. Aut quo idoneū cū putabo q mihi dei cōsiliū sibi nōvacat? Tria aūt sunt a bono cōsilio vitāda. Prio em̄ vitā da est festinātia subita. Prouer. xix. Que festinꝰ est deuiabas offendet. Greg. in moral. Consilio in ꝓcipitē. Socrates. Melox ꝑsiliū sequi q ipsis placēt. Ista em̄ est differētia inter sapiētē cōsiliariū z fatuū: qz fatuꝰ nō respicit nisi principiū facti. Sapiens aūt respicit finē z ea q sunt ad finē. Un legit quodā philosopho qui in foro i loco eminenti residens dixit se velle vendere sensum. Quod quidā princeps regiōis illius audiēs nūcios z aurū misit: vt ab eo sensum emerēt. Ille vo i schedula scripsit discēs. In oibꝰ q factur es semp cogita de tibi possit accidere. Qō cū nunciꝰ deferret z schedulā vellēt ꝑcipere ait. Potest secure ad dominū vestrum: quia bene ꝓcepit. Quod cum princeps accepisset: cepit tremere z pallere. Quo vidēte: ceps cū capi fecit: z minis z tormētis veritatē extorquēs sibi pcepit: sz auctore sceleris interfecit. per qō ꝓz ꝯ sit vtile oibꝰ finē pensare. Scōm est iustitia vt nec amore, nec odio, nec timore, nec ꝓmio recta cōsilia derelinquat. Amb. vbi. ꝯ. li vero salutē nostrā cōmittimus qui iustus z prudēs. Facit em̄ iustitia vt nullus sit fraudis metꝰ. Fac t prudētia vt nullus sit errozis suspicio. Tutius tñ viro talis ꝯ prudenti nos cōmittimus: qz consiliū viri iusti frequēter sapiētissimi ingenii

tia z iustitia. Hieremi. xxiij. Regnabit rex z sapiēs erit z faciet iudicium z iustitiam in terra. Fuit in eo vite innocentia. j. pet. ij. Peccatum non fecit nec inuentus est dolus in ore eius Fuit in examinando maturitas. Joh. v. Sicut audio. i. sicut examino: sic iudico ꝛc. Fuit in iudicando magna trāquillitas. Sap. xij. Tu aūt dñator virtutis cū tranquillitate iudicas. Fuit in parcendo magna ꝓpria. Matt. ix. Misericordiā volo et non sacrificiū. ¶ Secundo ponitur magna sapiētia ex parte christi cum respondit. Nisi quis natus fuerit denuo ꝛc. Circa quod notādū, q triplex est natiuitas: scilicet naturalis, spiritualis, z celestis. Homo igitur qui est natus natiuitate naturali non potest intrare regnum dei nisi iterum nascatur natiuitate spirituali que fit in baptismo. Quantumcunq etiam sit renatus natiuitate spūali: adhuc tamē intrare non poterit in regnū celozū: nisi iterū nascatur natiuitate tertia. s. natiuitate celesti que fit in morte cuiuslibet sancti viri. Prima natiuitas est hominis ad humilitatez. Scda ad iustificationem. Tertia ad beatitu dinē. Puer q dez nascens natiuitate carnali: tria facit que sunt nobis ad humilitatis exēplū. Primū est: quia non nascitur ridendo sed flendo. Sap. vij. Primā vocē similē omnibꝰ emisi plozās. Aug. de ciui. dei. Puer q nascit a plozatu incipit: nesciēs ꝓphetizat qd malozum passurus sit Solū quando natꝰ est risisse ferunt zozoastē: z tamen ille risus monstrosus parū profuit illi. Fuit em̄ inuēt oz artium magicarū. Et cū esset rex bactrianozū a Nino rege assyriozū interfectꝰ est in bello. Hiero. etiā dicit ad Tyrasiū q dños fleuit qñ lazarum suscitauit. ex eo q amicū charissimū ꝓpter alios salūdos ad hostilē vitā reuocare itex cogebatur. Ubi etiā apud multos est cōsuetudo (vt dicit Solinꝰ) q qñ puer nascit a parentibus z ꝓpinquis deflet. Quādo vero quis moritur, ad tumulū cū tripudio deportat. Scōm est q puer more bestiaꝝ sez curuus z quasi in quatuor pedibꝰ nascit: ad innuēdū q cōparatꝰ est iumētis incipiētibꝰ z similis factꝰ ē illis. Propriū em̄ iumēti est oculos ad terrā hr̄e. Et ꝯtum ad hoc bestialis est auarus. ꝑs. Oculos

los suos statuerũt declinare in terrã. ꝓ
pium iumẽti est vna femina ꝓtentum non
esse. Et ꝯtũ ad hoc bestialis est homo lu
xuriosus. Hier. v. Equi amatores in femi
nas ꝛ emissarij facti sũt: vnusq̃sq; ad vxo
rem proximi sui hinniebat. ꝓpriũ iumẽti
est nõ rogꝫ rõne, sed ferri nature sue impe
tu. Et ꝯtum ad hoc bestialis est superbus
q̃ dicit Sapie. ij. Sit aũt fortitudo nra lex
iustitie ꝛc. Tertiũ est: qz mor puer manuz
ad os ponit: ad immundum q; ad tãtas cõ
uenit miserias ꝓpter peccatũ factum ore
primoꝝ parẽtũ. Naz mulier peccauit ore
per malã suasionem: qñ sz viro vt de po
mo comederet persuasit. Vir peccauit ore
p fatuã excusationẽ. Uterq; peccauit ore p
illectam comestionem. Multi autem ho
die ore suo taliter peccant: aut mala cõsi
lia dãdo: aut male excusando: aut nimis
se ingurgitãdo. Scõa natiuitas est spũalis
que fit in baptismo: vbi spũs scũs tenet
locũ patris: aqua sanctificata tenet locuz
matris: verbum est tanq̃ semen diuinum.
De quo dicit Aug. Accedit verbũ ad ele
mẽtum: ꝛ fit sacramẽtũ. Ephe. v. Mundãs
lauacro aque i verbo vite. In baptismo
sũt puer ter in aquã mergitur: siue ad re
presentãdum triduanã sepulturã: siue ad
innuẽdum q; ibi remittitur peccatũ origi
nale, veniale, et mortale: siue ad innuẽdũ
q; ibi tota trinitas operatur: siue ad inuẽ
dum q; i baptismo xpi tota trinitas se ma
nifestauit. s. pater in voce: filius in carne: spi
ritus scũs in specie colũbe. Tertia natiui
tas est celestis: q̃ sancti viri de vtero ma
tris ecclesie per mortẽ egrediẽtes in celo
nascũtur. Et ideo mors sanctorũ natalis
vocat. Ratio aũt est: qz infans i vtero exi
stẽs dum ad debitum cõplemẽtum deue
nerit, de vtero exire appetit: ex eo q; re
quirit ampliorẽ locũ ad manẽdum: vbe
riorẽ cibũ ad vescẽdum: liberiorẽ aerẽ ad re
spirãdum: et maiorem lucem ad videndũ.
Sic ꝛ sancti viri appetũt in celo nasci: qz
ibi recipiẽt ampliorem locũ ad manẽdũ.
Vbi do eñ sunt in loco arcto: qz tota ter
ra respectu celi est q̃dã pũctus. De ampli
tudine aũt celi dr Baruch. iij. O israel q̃
magna est domꝰ dei ꝛc. Illa eñ domꝰ in
finitã habet amplitudinẽ: iõ dr. Quã ma
gna est domus dei ꝛc. Infinitam longitu
dinem: ideo subdit. Magnus ꝛ nõ habẽs
finem. Infinitã altitudinem: ideo subdit.
Immensus excelsus. Est eñ lõgior q̃ au
lus possit aspicere. Est latior q̃ auris po
sit audire. Est altior q̃ cor valeat cogi
re. s. Corin. ij. Qõ oculus nõ vidit: nec au
ris audiuit ꝛc. Scõo tũc recipiẽt vbera
rem cibum ad vescẽdum: qz erũt i plen
satietate: q̃ satietas erit cuz desiderio. n
ibi sit fastidium. Eccli. xxiij. Qui edũt me
adhuc esuriẽt. Desiderium erit cũ satieta
te, ne ibi sit pena. ps. Satiabor cũ apparu
ruerit gloria tua. Et vtrũq; cũ securitate
erit ne ibi sit timor. Proverbio. xv. Secu
mẽs q̃si inge cõuiuũ. Tertio tũc recipi
liberiorẽ aerẽ ad respirãdum. Modo en
sancti viri vix respirare possunt, multo m
boze afflicti, multo timore anxij. Job.
Et si mst⁹ fuero nõ leuabo caput: ecce q̃
to dolore depressus. Saturaꝝ afflictõe
ecce q̃to labore afflictus. Et miseria: ec
q̃to timore ꝓtractꝰ. Sz tũc libere respi
bũt: qz nullũ habebũt dolorẽ. Esa. xxxv
fugiet dolor ꝛ gemitus. Nullũ laborem
Apoca. xxiij. Amodo iam dicit spũs vt re
quiescãt a laboribꝰ suis. Nullum timorẽ
prouer. i. Qui aũt me audierit, absq; to
more q̃escet. Quarto tũc habebũt maio
rẽ lucem ad videndum. Nã supra se habe
bũt deũ tã lucidũ. Apo. xxi. Claritas dei
illum imabit illã. Infra se locũ tam lumi
nosuz. Tob. xiij. Lucc splẽdida fulgebit
Intra se aiam tam illustrataz. Esa. lx.
Imblebit splẽdoꝛib⁹ aiam tuã. Extra
corpus tam glorificatũ. Mat. xiij. Tũc iu
sti fulgebũt sicut sol in regno patris eo

¶ Sermo tertius.

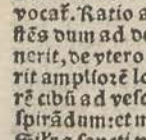

Oen amẽ di
co vobis qz qõ scimꝰ loqui
mur: ꝛ qõ vidimꝰ testamur
ꝛ testimoniũ nostrũ nõ acci
pitis. Sicut dicit Hieron
mꝰ ad Heliodoꝝ. Grãdes materias in
genia pua nõ sufferunt. Nulla est mater
grãdioꝛ ꝛ piculosioꝛ q̃ loq̃ de ꝓfundo m
sterio trinitatz. Dicit ei Aug i lib. de trin
vbi q̃rit vnitas trinitatz pris ꝛ filij ꝛ spũs
sancti. Nec piculosꝰ alicubi errat: nec la
boriosꝰ aliq̃d q̃rit: nec fructuosꝰ aliq̃d a
uenit. Nos igit alta sapiẽtibꝰ relinquen

tes, humilia ꝛ plana dicam⁹. In ꝟbis igit
premissis tria ponuntur scz fides recta: te
stificatio vera: et ingratitudo humana.
¶ Est aũt fides recta vt credam⁹ q; i deo
sit pluralitas ꝛ essentie, vnitas.
Igitur plurꝫ pluralitas insinuatur, per
hoc qõ dr in plurali. Qõ scimus loquimur
et qõ vidimus testamur. Unitas essentie:
in hoc q; non dixit Testimonia nostra: sed
Testimonium nostrum. Hoc igitur veraci
ter est credendum: et non est aliquid aliud
inquirẽdum. Versi. ad Eugenium. Dicim⁹
tres pꝛonas: sed non est preiudicium vni
tatis. Dicim⁹ vnũ: sz non ad confusionem
trinitatis. Queris qõ possit hoc esse: sufficiat tibi credere sic esse. Scrutari hoc: te
meritatis est: sz credere pietatis: nosse vi
ta est ꝛ vita eterna. Nihilomin⁹ tñ beata
trinitas ꝛ individua vnitas quadruplicꝫ
ter ostendi potest. Primo scripturaꝝ testi
monijs. Et talib⁹ testimonijs in quib⁹ er
rot vel falsitas non potest incidere. Tres
sunt q̃ mẽtiri vel falli non possunt: scz
Deus ꝛ est ipsa prima ꝛ summa veritas.
Joh. xiij. Ego sum via veritas ꝛ vita. An
gelus: qui ola videt in ipsa veritate. Mat
thei. xviij. Angeli eoꝝ semper vidẽt faciẽ
patris mei q̃ in celis est. Et ꝓphete q̃ cepe
runt influẽtiam ab ipsa prima veritate. ij.
Petri, i. Spũ sancto inspirati, locuti sunt
sancti dei hoies. Quãuis aũt ꝓphete po
tuissent fallere ꝛ falli in ꝛtũ erãt homies
partim nõ in ꝛtum immediate a deo inue
nte docti. Primo igitur testimonio dei.
Gen. i. Faciamus hoiem ad imaginẽ ꝛ si
militudinẽ nostrã. Nõ potuit aũt esse hoc
verum ad angelos: qr ipsi hoies nõ sũt.
Quis igit dicit Faciam⁹ ad nostrã plura
litatem indicat pꝛonaꝝ: qr si ibi non esset
pluralitas in pꝛonis, nõ diceret. Faciam⁹
sed faciã: nec nostrã, sed meã. Qõ ꝛo ad
imaginẽ est similitudinẽ, primet ad vnitatẽ
substãtie: que sz vnitas si non esset nõ di
ceret ad imaginẽ, sz ad imagines: nec ad
similitudinẽ, sed ad similitudines. Scõo
hoc ostẽditur testimonio angeloꝝ. Naz si
cut habet Esaie. vj. Angeli quotidie cla
mãt, ꝛ dicũt. Sãctus scũs scũs scũs dñs de⁹
exercituuz: plena est omis terra gloria ei⁹.
Quis etiam dicũt. Stũs scũs scũs, respi
cit trinitatem pꝛonaꝝ: q; semel dicũt Dñs
deus, respicit vnitatem substãtie. Tertio
hoc ostẽditur autoritate ꝓphete, dicẽtis.
Benedicat nos deus de⁹ noster bñdicat
nos deus ꝛc. In hoc qõ dr ter de⁹, ostẽdit
pꝛonaꝝ trinitas. In hoc q; i singulari sub
infertur eum, ostenditur essentie vnitas.
Et qz apli eodem quoꝛ ꝓphete spũ fue
rũt ispirati: ideo etiã ostẽditur aplica au
toritate: cũ dr. i. Joh. v. Tres sunt q̃ testi
monium dãt in celo: pater, verbũ, ꝛ spũs
scũs: et hi tres vnũ sunt. ¶ Scõo ipsa tri
nitas ꝛ vnitas ostẽditur creaturarũ vestigijs. Non est tñ aliqua creatura q̃ sibi va
leat assimilari: quia nec vmbra assimilat
corpori cui⁹ est vmbra: nec vestigiuz pedi
cuius est vestigium: nec imago ei cuius est
imago. Potest tamen aliqua similitudo te
nuis inueniri: et hoc in creaturis superio
ribus: mediis, et inferioribus. In creatu
ris superioꝛib⁹: sicut in sole. Nã ꝛm Aug.
tria in sole cõsideratur: scz qõ est, et qõ lu
cet, et qõ calet. i. substantia solis, radius,
et calor. Radius ergo de sole nascitur: qr
filius de patre generat. Calor ab vtroq;
progredit: qr spũs scũs ab vtroq; spira
tur. Ipse aũt sol a nullo procedit: qr pater
non est factus nec creatus nec genit⁹ nec
ꝓcedẽs. Et ola tria sunt vnus sol: ꝙa oẽs
tres persone sunt vnus deus. Scõo inue
nitur in creaturis inferioꝛib⁹, sicut in ele
mento aque. Fons eñ generat riuum, sic
pater generat filium: fons ꝛ riuus facit
stagnum, sic pater ꝛ filius spirãt spiritum
sanctum. Fons aũt a nullo ꝓcedit: qz pa
ter a nullo exist, et tamen in fonte riuo ꝛ
stagno est eadem aqua, qz i patre ꝛ filio ꝛ
spiritu sancto est eadem substantia. Ter
tio innenitur in creaturis mediis: sicut in
homine. Istud ostendit Aug. in lib. de tri
ni. dicens. Mens, et notitia eius, et amor
tria quedã sunt. Mẽs eñ nouit se ꝛ amat
se: nec ei posset se amare nisi se nosceret.
Ipsa aũt mens est quasi parẽs notitie ei⁹
quasi proles: tertiꝰ est amoꝝ q̃ de ipsa mẽ
te ꝛ notitia ꝓcedit: dum mens cognoscẽs
se diligit se: non eñ posset se diligere nisi
se cognosceret. ¶ Tertio ipsa trinitas et
vnitas demõstratur ostẽsis figuris. Quaꝝ
vna ponitur Gen. xviij. vbi Abrahã vidit
tres viros ꝛ vnũ adoꝛauit. vbi ꝛm gl. trinitatis ꝛ vnitatis mysterium delcaratur

Scđa figura ponit Gen.xl. vbi dr q̄ pincerna regis Pharaonis vidit tres ppagines in vna vite: per qđ significantur tres psone in vna deitate. Tertia figura ponit Dan.v. vbi dr q̄ apparuerūt tres digiti quasi manꝰ hois scribētis: appēdit, numerauit, z diuisit. Manus ista est ipse deus q̄ oia creauit: in qua manu sunt tres digiti, i. tres psone. de quibꝰ dicit Esa.xl. Quis appēdit molem terre tribꝰ digitis: Quāuis igitur oēs isti tres digiti habeāt appendere, numerare, z diuidere: pr̄ tamen per suā potētiam oia appendit. i. ponderat z custodit: filius per suā sapiētiam oia numerat. i. cognoscit z inuestigat: spiritꝰ sanctus per suam bonitatez oia diuidit. i. dona sua omnibus distribuit. ¶ Quarto ipsa trinitas z vnitas demonstratur oculis miraculis. Quoz tria tm̄ ponam⁹. Legit in historia scholastica. et Eusebius idez testatur: q̄ circa natiuitatem xp̄i tres soles in oriēte apparuerūt: q̄ paulatim ad se appropinquātes in vnum solē redacti sunt. per qđ figurabatur q̄ cognitio trinitatis z vnius dei toti immineret orbi. Secundum miraculum est qđ narrat Eutropius. Cum em̄ quidam sacerdos arrianꝰ quendaz baptizaret, et formam trinitatē mutaret: dicēs. Baptizo te i noie patris, cū filio, in spiritu sancto, volēs ex hoc ostēdere filium et spiritū sanctum patri equalem non esse, subito aqua disparuit: et baptizādus ad ecclesiam catholicam cōfugit. Tertium miraculum est qđ narrat Sigibertus, et in quadam chronica legitur. Cum em̄ itra gallias arriana heresis pullularet: que filium z spiritū sanctum minores patre affirmat: vnitas substātie trium psonaꝝ euidēti miraculo demōstrabatur. Nam circa annos dñi quingētos quinquaginta in vrbe Vasacensi: dum eps eiusdē vrbis missaz celebraret: vidit tres guttas clarissimas equalis magnitudinis de celo sup altare emissas. Que sibi paulatim appropinquātes vnā gemmam pulcherrimā effecerūt: quā cū i medio cumulsdam crucz auree posuisset, alie gēme q̄ ibi erāt tātam excellētiam eis non ferētes, subito ceciderūt. Immūdis aūt hoibꝰ terribilz videbatur z obscura. Mundis aūt z pijs amabilis z clara. Infirmis multis dabat

sanitatem: et adorātibꝰ ipsam crucē, adgebat virtutem. ¶ Scđo in verbis pr̄cedentis ponitur certificatio vera: cum dicitur Quod scimus loquimur: z qđ vidimus testamur. In hocaūt qđ dr. Qđ scimus loquimur, dat nobis intelligere q̄ de deo quilvel testificari nihil debemus nisi qđ per diuinā scripturā scim⁹: aut qđ per dei reuelationē cognoscim⁹. Alias em̄ periculū nobis esset si ea vellem⁹ curiose inquirere q̄ nr̄m intellectū excedūt. Et ideo oftēdit p tria exempla, primū est qđ legit in apocryphis Esdre. Cū em̄ ipse Esdras rogaret cur mali sic floreret z boni deprimerent: necnō z alia q̄dā secreta dei velle inquirere, nec rēnē posset inuenire: angelus sibi apparēs dixit. Si vales flāmā ignis pōdera: mēsura flatū vētiz dic̄ pteritam renoca. Ac si diceret. Si ea que tecū sunt non vales cōprehendere: quō ad ea q̄ ipa te sunt valebis attingere? Scōm exemplum est qđ ponit Rabbi moyses. Aiūt q̄ thamudiste dixerūt q̄ quicunq̄ poterit ingenium suum circa quatuor: recipiet confusionem: quādo scz vult scire quid est in summo: quid est in imo: et qđ fuit in primo: z quid erit in vltimo. Summum et primum vocat ipm deum in q̄tum est principium oim. Imum aūt z vltimum inq̄tum est finis oim, z hoc non debemus curiose inuestigare. Ea vero que sunt inter principium et vltimum. i. diuinos effectus, possumus inquirere: vt ex his possimus ipsum intelligere z eum laudare. Tertium exemplum est in beato Augustino. Eo em̄ tēpore quo librum de trinitate cōponebat: cum per litus maris socijs a longe sequētibus, quadam de trinitate meditando discurreret: puerū quēdam in littore maris inuenit cum quodam cochleari argēteo in quādam fouea fecerat foueam aquā de mari effundebat: dicēs se totum velle mare in illam foueam sic haurire. Cui Augustinus primo vacatus, ait. Quō fili hoc facere posses cū mare sit magnum z cochlear modicum: fouea parua? Et ille. Facilius ē hoc mihi agere, q̄s tibi qđ cogitas ad inquirendum. Cogitas em̄ in libro tuo mysterium trinitatis cōprehēdere: cū liber tuꝰ sit parua fouea ad recipiēdum: ingenium tuū parum, cochlear ad inquirendum: z trinitatis

tis immensum pelagus ad exhauriēdū. Statimq̄ puer disparuit: et Aug̃st. deo gratias agens q̄s sit verum qđ puer dixerat cognouit. ¶ Tertio ponitur magna ingratitudo humana: cū dicitur. Et testimonium nostrum nō accipitis. Pater em̄ et filius z spūs sc̃tus fidem trinitatis nos docuerūt: et ideo eoz testimonium fideli ter est admittēdum. Maxime aūt xp̄s hāc fidem nos docuit, dicēs Mat.vlt. Baptizantes eos i noie patris z filij z spūs sancti. Sta aūt fides z confessio si eam deuote recipere, maxime ad tria valet. Primo ad demonum expulsionem: qđ significatur in quodam hdeli notario apud Cōstantinopolim. De quo legitur q̄ cū quidam magus ad quēdam locum eū duxisset, vbi multitudo demonū residebat: vnus eoz in throno sedens, interrogauit cuz si seruus suus esse vellet. At ille signauit se, dicens. Ego sum seruus sancte trinitatis. Audito aūt noie trinitatis, et viso signo crucis: oēs demones aufugerūt. Cum igitur ad ecclesiā sancte Sophie misset, magno xp̄i q̄ ibi erat oculos ad ipm quocūq̄ per ecclesiam pergeret, conuertebat. Ac si ipso facto diceret sibi xp̄s. Quia cōfessus me fuisti coram demonib⁹ in terris: z ego te oñebor coz̃ patre meo in celis. Scđo valet ad tribulationum propulsationem. Nam sicut ait Johānes damascenus. lib.iij. Cum apud Cōstantinopolim pestilētia grassaret: quidaz puer de medio populi in celum raptus, cantecum sancte trinitatis scz Sancte deus, sctē fortis, sctē z immortalis, z misericors saluator miserere nobis, ab angelis est edoct⁹. Qui cū redīes ad cor̃ populo decātasset: mor oris pestilētia est fugata. Tertio valet ad maloruz cōfutationē z cōuersionē. Sicut em̄ refert Bonifo. in lib. quē scripsit ad comitissam Welchitildē. Cū eps Eburdunēsis simoniacus esset, et oēs testes pecunia corrupisset: quidā legatus vir sanctus ei precepit vt versum sancte trinitatis: scz Gloria patri z filio z spūi sancto diceret: rogans deū vt si simoniacus esset, spiritū sanctum cui iniuriaz fecerat, noiare non posset: qđ z factū est. Et sic ille deprehēsus, peccatū suū humiliter cōfessus fuit: et penitētiam egit. Illuz aūt ꝑsum scz Gloria patri z filio et spūi sancto ꝛc. synodus Nicena edidit. Sed sanctus Hieronimus in fine psalmorum ipsum decantandum instituit.

¶ Dñica prima post festum trinitatis. ¶ Sermo primus.

Homo quidez erat diues z induebat purpura z bysso ꝛc. Luce.xvj. Sepe dñs illō qđ docebat verbo, postmodū confirmabat exēplo. Superius quidem ab appetitu diuitiaꝝ homines retrahebat: et ad faciendū elemosynas inducebat. Pharisei aūt q̄ erāt auari cū deridebant: hō istud exēplū cōtra eos adduxit: vbi verificabat qđ dr Matthei.vij. q̄ lata ē via que ducit ad perditionem: et arcta q̄ ducit ad vitam. Diues quidem fuit per viaz latam: et ideo pditionē incurrit. Lazarus per viā arctaz: et ideo vita inuenit. Scōz Augu. status hois tripliciter considerat: scz in vita, in morte, et post mortem. Quātum igitur ad istum triplicem statū describit hic diues z pauper. ¶ Primo em̄ oñditur q̄ status diuitis in vita fuit valde gloriosus: q: fuit in magnis diuitijs, deliciis, z honoribꝰ. ¶ Primo igit fuit in magnis diuitijs. Esse aūt diuitem non est culpabile, Deꝰ em̄ diuites z potētes nō abiicit: cum ipse sit diues z potens: vt dr Job. xxxvj. Et multi sancti diuites fuerūt q̄ deo placuerūt: sicut Abrahā z ceteri patriarche. Sed notādum q̄ circa diuitias quatuor modis q̄s i culpā incidere pōt. Aut auare retinendo: aut indebite expēdēdo: aut nimis ardenter amādo: aut iniuste ac q̄rēdo. Et q̄tū ad istos quatuor modos quatuor diuites reprehēsibiles in euāgelio inuenimus. Et saltem cū his tribꝰ primis, iste diues reprehensibilis fuisse videtur. Primus diues fuit q̄ auare retinebat: ille scz qui dixit Luc.xij. Bia mea habes multa bōa reposita i annos plurimos ꝛc. Talis erat iste diues q̄ auare sibi oia retinebat, z nihil mendico cōmunicare volebat. Legitur q̄ cum Alexāder per quādā sylnam pgeret, et ipse cū suo exercitu fere siti deficeret: q̄dā p magno munere scyphum aque sibi dedit: quē ille ꝓtinus effundi mandauit. Noluit em̄ solus bibere

postq̃ suis militib⁹ non potuit cõmunicare. Econtra dicit anarus. Eccl'.xj. Inueni requiem mihi: z nũc mãducabo de bonis meis solus. Scõs dines fuit q̃ vane expendebat, filius scz pdigus: qui acceptã substãtiam in vanitatibus ꝓsumpsit: vt habetur Luce.xv. Talis fuit iste dines q̃ expendebat tñ vestibus curiosis z epulis delicatis. Et tñ sicut dicit Chrysо. Deus dispensatores diuitiaꝝ suarũ nos esse voluit, nõ dños. Per qõ patet q̃ diuitie non sunt nostre ꝓprie, sed nobis accõmodate: z ideo non debem⁹ eas expẽdere ad nostrã voluptatem. sed ad pauperũ necessitatem. Qõ eñ non sint nostre proprie: patet in morte. Si eñ canis duos hoies, sequitur cui⁹ sit ignoratur: sed cũ ab inuicez separãtur, canis dñm suũ sequitur. Quasi due persone sunt homo z mundus: sed cui⁹ diuitie sint hois an mũdi non videtur: sed in morte diuitie remanẽt in mũdo, z homo nudus recedit a mundo. Tertius dines fuit ille q̃ nimis diligebat diuitias: ille scz cui dixit dom⁹. Luc.xvij. O ia quę habes vẽde z da pauperibus ꝛc. Et sequit. His auditis cõtristatus est qz dives erat valde. Talis iste dives fuit q̃ diuitias nimis amauit. Cõtra tales bz.j. Timo.vj. Qui volũt diuites fieri, incidũt in tẽtationes z laqueum diaboli, z desideria, multa z inutilia z nociua: q̃ mergunt hominem in interitum. Et ideo nos potius eos mergere debemus. Sicut refert Hieroñ. de Crate thebano pho. Qui collectũ magnũ auri pondus in mare picei, dicẽs. Abite male cupiditates in pfundum: ego vos mergã, ne ipse mergar a vobis. Quartus dines fuit q̃ iniuste a equirebat. Iste fuit villicus iniquitatis: q̃ de bonis dñi sui ditat⁹ fuit: vt habetur. Lu.xvj. Cõtra tales dicit Augu. Res quam capis muscipula est: dũ capis caperis: tenes alienum, teneris a diabolo. Jdeo bz. Osee.vij. Factus est effraim quasi columba seducta nõ habẽs cor. Bene bz. seducta: qz cũ anas granũ aliene substãtie vult capere, a laqueo diaboli capit. Et bene nõ habẽs cor, quia anarus nõ habet cor in corpore, sed in arca. ¶ Scõo iste dives fuit in magnis honorib⁹: qz induebatur purpura ad oñtationem: z bysso. Ad delectationem. Nõ deberet tñ homo de vestib⁹ gloriari, respiciendo ad peccatũ suũ, ad subiectũ suas z ad finez suũ. Peccatum eñ fuit causa stium, qz homo ante peccatum nudus nec veste indigebat: qz induitus erat innocẽtie z decore. Videmus eñ q̃ sol indiget vestimẽto: qz induitus est decore. Nec lilium: qz indutum est cãdore. Mat.vj. Considerate lilia agri ꝛc. Et sequit. Nec salomon in omni gloria sua cooperuit est sicut vnũ ex istis: nec ager, qz indutus est floviroze. Luc.xij. Si agr fenũ agri hodie est, z cras in clibanũ mittitur: sic vestit ꝛc. Homo eñ non indigebat petitũ vestimẽto: qz ꝓsuꝑponẽdo q̃ erat in gloria ipse instar sol indutus fuit in gloria ipse instar solis erat luce gratie. Instar lilij cãdore innocẽtie instar agri viroze virtutũ. Sed peccata innocentia aduenit verecundia, z deus homini vestes pelliceas fecit. Homo quidem per peccatum fuerat vulneratus excecatus z in furto deprehensus: z ideo tanq̃ vulnerato ligaturam adhibuit, tanq̃ excecato velamen apposuit, z tanq̃ furi cauterium ipressit. Tale est igitur de pulchritudine vestiũ gloriari quale esset si quis vulneratus gloriaretur de ligatura q̃ habet pulchrum cauterium. Ber. Qui gloriatur de veste similis est furi qui de cauterio gloriatur Secundo non debet hõ gloriari de vestibus respiciẽdo ad subiectum. Homo quidem est tãq̃ pomũ in quo tria scilicet corter exterior: substãtia media z granum interius. Per corticem exteriorẽ intelligitur habitus exterior. Sicut enim corter pomi est alba z rubea: sic homo in diuersis coloribꝰ vestium delectatur z gloriatur. Per substantiam pomi intelligitur ipsum corpus. per granum interius intelligitur anima. Unde z vulgariter in sum granũ alą pomi vocatur. Stultus esset ille qui totũ pomũ alteri daret z sibi solã corticẽ retineret. Tales sunt vane gloriosi qui dant diabolo corpus z animas sibi tantũ retinent vestimentorũ vanã gloriã. Sed aliquando occidit: q̃ hõ pomum excorians corticem proiicit: substantiam comedit: z granum dispergit. Sic et qñ hõ superbus morit: vestib⁹ denudatus

caro vermibus comedit, z alia per diuersas penas dispergit. Tertio nõ debet hõ in vestibus gloriari respiciendo ad finem suũ. Qui eñ induebatur vestimento purpureo cito: induetur sacco vilissimo. Job. xvj. Saccũ consui super cutẽ meã. Qui induebatur molli bissyno: cito induet aspero cilicio. ps. Potui vestimentũ meum cilicium. Qui capilla tunicarũ suarũ ornabat cito de vermibus infinitis. Job. xxx. Qui me comedit (scilicet vermes) non dormiant. Multitudo ne corꝝ consumitur vestimentũ meum id est corpus meum, z quasi capitio tunice succonferunt me. ¶ Tertio iste dives fuit in magnis delictis, quod notatur cũ dicitur, epulabatur quotidie splẽdide. Et enim conuiuia fuerunt tanta: ideo dicitur epulabat. Epule enim abopulẽtia sunt dicte: talia conuiuia ducunt ad inopiã. Prouer. xxj. Qui diligit epulas in egestate erit. Fuerunt continua: ideo dicitur quotidie. Et talia perdere faciunt temperãtiã. Prouer. xxiij. Noli esse in conuiuijs peccatorũ vel potatorꝝ. Fuerũt nimis delicata: ideo dicitur splendide. Et talia generant luxuriam. Grego. ¶ celebrari conuiuia sine culpa vix possunt: pene em semper epulas comitat voluptas. Nã dũ corpus nimis refectio corporalis delectatiõe resolutur: cor admane gaudiũ relaxatur. Status autez pauperis fuit statui diuitis omnino cõtrarius. Ille eñ fuit diuitiaꝝ vbertate: hic in extrema paupertate. Ille purpura z byssо amictus: iste vlceribus circũdatus. Ille abundabat delicijs: iste indigebat micis. Et ex hijs patiebatur graue tentationẽ cor die. Jsta em tria patiebatur: scz extremaz paupertatẽ vlcerotam infirmitatẽ: z grauem tentationẽ. Et tamen quodlibet istoꝝ ad penã sibi sufficiebat, aut paupertas infirmitate, aut infirmitas sine paupertate, aut grauis tentatio sine vtroq̃. Jsta tria tangit Augu. dicens. Quantus putamus fratres chariss̃imi tunc in corde pauperis tumultus tentationis fuit: cui certe poterat ad penã sufficere paupertas vel egritudo, iz vt probaretur amplius simul hũc pauptas z egritudo tabefecit. Jdẽ. Quantas hunc egenũ z vulneribus obsessum tẽtationes creditis in sua cogitatione toleraſſe: cũ ipse egeret pane: z non haberet etiã salutẽ: atq̃ ante se diuitẽ cerneret salutem z diuitias habere cum voluptate. Lazar⁹ eñ erat aurũ dei, margarita dei: z stella dei. Ut ergo probaretur: positum est illud aurũ in camino paupertatis z nõ potuit corrumpi. Posita est illa margarita i sterquilinio vlcerose infirmitatis z nõ potuit inficĩ. Posita est ista stella in nebula tẽtationis z non potuit obscurari. Sed modo extractum est istud aurũ de camino z positũ est in celesti thesauro. Leuata est margarita de sterquilinio: z posita ẽ in regis ornamẽto. purgata est stella ab omni nebula z data ẽt nobis in exẽplo. ¶ Posito statu vtriusq̃ in vita, ponitur status vtriusq̃ in morte. Uterq̃ quidẽ est mortu⁹ z rapt⁹: sed differenter. Dives quidem est mortuus triplici morte. s. morte culpe dum esset in mundo: qua separat anima a deo. Morte nature: qua separatur aia a corpore christi. Et morte gehenne: qua separat aia a visione dei z beatorũ cõsortio. Lazarus autem mortu⁹ est vnica morte, scz nature. Fuit aũt viu⁹ z in mundo per gratiã: z modo viuit coraꝫ deo per gloriã. Uterq̃ etiã fuit de hoc mũdo rapt⁹: iz differẽter. Nã lazar⁹ i sinũ abrahe ab angelis ẽ portatus. Jsta autẽ portatio ab angelis facta est in tutamentũ custodie. ps. Angelis suis deus mãdauit de te. Jn signum reuerẽtie: sicut ẽpt in manib⁹ portãtur qñ in hoc nizãtur. ps. In manibus portabunt te. Et in signuz letitie. Chrysost. Sufficiebat ad portantũ pauperẽ vn⁹ angelus. Sed ꝓpterea plures veniunt vt chorũ letitie faciant. Dives em tanq̃ diaboli parochianus ad semiterũ infernale a demonibus est deductus: z sibi est sepultus. De qua sepultura bz. Ieremie.xxij. Sepultura asini sepelietur. Sepultura asini talis est: qz excoriatur: z pellis a dño possidetur: carnes a canib⁹ lacerantur: ossa pluuijs z grandinibus reliquũtur. Sic qñ aliquis dives iniquus morit: parentes possidẽt substantiã terrenã. Uermes lacerãt carnem suaz. Supplicia infernalia torquẽt animã suã: que natura ossa habebit: qz consumi nun q̃ poterit. Eccle.x. Cũ morit hõ hereditabit serpẽtes, scz infernales q̃tũ ad aiam. Et bestias id est parẽtes vanitates terrenã

subſtãtiã. Beſtia eñ quaſi vaſtia dr. Et ꝯmes corrodẽtes carnẽ ppriã. ¶ Tertio vi dẽdum ẽ de ſtatu vtriuſq; poſt mortẽ: qvalis de eſt diſſimilis: qz diues eſt in tormentis. z pauper in loco quietis. vñ dr. Eleuans aũt diues oculos ſuos cũ eſſet in tormentis. Dicitur aũt tormentũ q̃ſi torqueſ mẽtem. Torquebat aũt diues de gl̃a lazari quã videbat: z de ſua pena quã ſentiebat. z de impoſſibilitate remedij ꝑ quo deſperabat. ꝑs. Peccator videbit z irascetur: q̃ ad primũ. Dentib⁹ ſuis fremet z tabeſcet quo ad ſecundũ. Deſiderij peccatoꝝ peribit: quo ad tertium. Pauper aũt erat in loco quietis ſcz in ſinu abrahe. Dicit aũt ſinus abrahe locꝰ ſuperior inferni habens aliquãtũ lucẽ. Et dr ſinus ꝓpter quietez z trãquillitatẽ: ſicut ſinũ maris dicimus locũ a vẽtis z tẽpeſtatib⁹ quietũ. Et dicit a ſino ſinis: qz a ventis ſinitur eſſe quietus: vel quia ſinimur eſſe tuti in trãquillitate a tempeſtate. Abrahe autem ſinus dicit eo ꝙ abrahã fuit prima via credendi: z primus aperte prædicauit fidem vnius dei.

¶ Sermo ſecundus.

HOmo quidaz erat diues ꝛc. Verificatuz eſt in iſtis duob⁹ quod dr ꝓuer. xxij. Diues z pauꝑ obuiauerũt: ſibi z vtriuſq; opa ab initio fecit dñs. Dũ diues egredi⁹ pauperez aũ tanuã inueniebat: z pauꝑ diuitẽ egrediẽtẽ z regrediẽtẽ ſepe videbat: quodãmõ ſibi obuiabãt, ſz de vtroq; dñs mira iudicia operat⁹: qz diues ad extremã venit inopiã: z pauꝑ ad oĩz bonoꝝ abundãtiã. Deſcribẽs aũt dñs iſtũ diuitis v tã mox adiũxit eiꝰ penã: vt oẽs cõſiderãtes eiꝰ penã non imitarẽtur vitã. Primo ergo deſcribit eiꝰ vitã culpabilẽ: cũ dicit. Hõ q̃dã erat diues. Scõo eiꝰ penã horribilẽ: cũ ſubdit. Mortuꝰ eſt aũt diues. ¶ Circa primum eſt notandũ ꝙ peccatuz diuitis fuit quadruplex: ſcz auaritia: vana gl̃a: gula z immiſericordia. Auaritia eiꝰ notatur cũ dr. Homo quidã erat diues. Nõ dr aũt diues qz diuitias habebat: ſed qz auare retinebat z illicite expendebat. Et ideo nõ nominatur talꝰ q̃a deo non cognoſcatur: ideo caret nomine qui deũ noluit cognoſcere in pauꝑe. q̃ dicit Matt. xxv. Quãdiu vni ex minimis meis nõ feciſtis. ꝛc. Hinc eſt ꝙ vestes fatue: qz non habuerant oleum misericordie. Matth. xxv. Amen dico vobis neſcio vos. Sunt aũt alie rationes quare chriſtus nomẽ diuitis non poſuit z nomẽ pauperis dixit. Una ratio eſt qz nomen eſt qñ ſignificat ſubſtantiã cũ qualitate z caſu. Iſte diues perdidit ſubſtantiam. i. verũ eſſe gratie z glorie. tinebat autem qualitatẽ diuitiarũ z tamen incurrit caſum penarũ. Qz igit verũ nomẽ perdidit: ideo non debet nominari nomine ꝓprio, qz vero qualitatẽ diuitiaꝝ retinuerat, ab ipſis diuitijs debuit nominari. z iõ vocatur quidã diues, qz vero penarũ caſum incurrit debuit denominari cum a deo iuncto penarũ: z ideo vocatur diues in inferno ſepultus: z diues in tormẽtis poſitus. Lazarus vo ſubſtantiam conſeruabat: z habuit verũ eſſe gratie: z poſt modum rerum eſſe glorie: qualitatez tribulationum patienter portauit z caſum mortis corporalis incurrit: z ideo tripliciter deſcribit. ſ. noie ꝓprio qõ eſt lazarus ꝓpter verũ eſſe qõ habuit: z mendicus ꝓpter qualitatem z aduerſitatẽ quas ſuſtinuit: z mortuꝰ ꝓpter caſum mortis quem incurrit. mox ab angelis ſublenatus fuit. Scõa ratio eſt: qz nomina maloꝝ t eleta de libro dei. ꝑs. Deleãtur de lib. viuẽtiũ. Sunt ſcripta in libro diaboli. Heſ. xvũ. Peccatũ meum ſcriptũ eſt ſtylo ferreo i vngue adamantino. Et ſunt ſcripta in palatio iferni. Ecclẽ. xvij. Recedẽtes a te in terra ſcribentur in terra: ſcz infernali: quoniã dereliquerunt venã aquarum vinentium dominum. Et ꝓpter iſta deus ſcient a approbationis nomina malorũ non cognoſcit. Nomina ſanctoruz cognoſcit quia habet eaſcripta in libro vite. Phili. vlti. Quorum nomina ſcripta ſunt in libro vite. In palatio Luc. x. Gaudete qz nomia veſtra: ſcripta ſunt in celo. Et in manibus ſuis. Eſa. xlix. Ecce i manibus meis deſcripſi te. Tertia ratio eſt: qz nullus hõ honeſtus in oze ſuo poneret pomũ immundũ vel putridũ vel a porcis corrosum. Peccatorum autẽ anima ſunt immunda: quia ponũt ea in ſua cora que plena eſt multiplici immũditia. Vocauerunt nomina ſua in terris ſuis. Sunt etiam putrida: quia oĩa q̃ ſunt in peccatore putrido putrida cẽſentur. Prouer. oĩa hominũ pozcinoꝝ putreſcet. Sunt etiã peccata quibꝰ ſepe laudant. Prouer. xxviij. Qui derelinquerunt legẽ laudant impiũ: z q̃ cuſtodiunt ſuccendent contra eũ. Et iõ nõ eſſet conueniens ꝙ noia taliũ ꝓ os xꝑi transirent. ꝑs. Non memorentur noia corũ per labia mea. Sedz peccatũ iſtiꝰ a diuitis fuit vana gl̃a quã habuit i portãdo veſtes ꝑciosas. Quatuor aũt modis põt eſſe reprehenſio circa veſtes. Primo ꝙñ ſunt nimis ꝑciosas. Quatuor aũt modis põt eſſe reprehenſio circa veſtes. Primo ꝙñ ſunt nimis ꝑciosas. Ezeg. Si cultꝰ ꝑciosarũ veſtiũ culpa eſſet: ſermo dei non tã vigilãter exprimeret ꝙ diues q̃ byſſo z purpura induebat apud inferos torqueret. Materia vestis prime fuit multũ vilis: ſcz pellis cũ lana. Geñ. iij. Fecit deꝰ ade z vxori ſue tunicas pelliceas. i. de pellibus animaliũ puta mortuoꝝ. Deinde ꝓceſſuz ẽ ad lanã puã. deinde ad linã multiplici colore infectã. deinde ad auz. ſimul z ſericum de quo purpure fiũt. deinde ad auz. ſimul z ſericum de quo fiũt panni deaurati. deinde ad auri ficia z lapides ꝑciosos. Legitur in hiſtoria romana quꝰ ille q̃ primꝰ apud eos purpura ẽ induꝰ a fulmine percuſſus interiit. Secundo ornatus ipſe veſtes nimis ſunt curioſe. Greg. Nemo exiſtimet in luxu z ſtudio preciosarum veſtiũ petiũ deeſſe: qz ſi hoc peccatuz non eſſet nullo mõ dñs iohannẽ de veſtimẽti ſui aſperitate laudaſſet. Nã q̃ ꝓ ſola ipa teſtatur: qz nemo vult ibi ꝑciosis veſtibus indui vbi ab alijs non poſſit videri. Tertio q̃ ipa veſtimẽta nõ ſunt ſtatui ſuo conuenientia: ſicut q̃ clericus vult habere veſtẽ militarẽ: vel monachus veſtẽ nimis ſecularẽ: vel vir habitũ mulierẽ vel conuerſo. Sophonie. i. Viſitabo ſup oẽs qui induti ſunt veſte peregrina. Ueſtis pegri nã eſt q̃ hõ eſt ſcz ſtatũ ꝓpone. Deut. xxij. Nõ induet mulier veſte virili: nec vir vtetur veſte femínea. Quarto q̃ ꝺs hz diuerſa mutatoria ita q̃ a tineis demoliunt: z ꝛps in pauperib⁹ nudus relinquit. Jac. v. Agite nũc diuites. ꝛc. Et ſequit. veſtimẽta vestra tineis comeſa ſunt. Ber. Clamãt nuditatem famelici. Nobis inquit fame z frigore miſerabiliter laborantib⁹ q̃d cõferunt tot mutatoria extenſa in perticis vel plicata in mãticis? Noſtrũ eſt qõ effunditis: nobis crudeliter ſubtrahitur qõ inaniter expẽditis. Tertiũ peccatũ eius fuit gula: quia epulabatur quotidie ſplendide. Facit autem gulosus iniuriam tribus. Primo nature: nam ſicut dr in lib. de animalibus. Nulli animali tã magnũ corpꝰ habẽti dedit natura tã paruũ os z collum ſicut homini. per hoc ad cibi z potus parcitatem z temperantiã nos monẽs. Ber. Voluptas gutturis que hodie tãti emitur vix duotũ obtinet larimã dinem digitoꝝ. Eccli. xxxvij. Buſſera me ventris concupiſcentiam. Seneca. Veniri obediẽtes loco animaliũ nñ eremus nõ hoim. Tertiã iniuriã facit ordinatꝰ dñe q̃ eſt q̃ hõ os ſurſum habeat: vt per hoc ſignificetur ꝙ non tantũ epulas corporales ſed maxime celeſtes appetat: z ideo gulosus q̃ circa epulas corporales totaliter ſe effundit: z os ſuũ verſus terram vertit: beſtialis vocat. ꝑs. Cõparatꝰ eſt iumẽtis inſipientib⁹ ꝛc. Quartũ peccatium iſtius diuitis fuit immia: quia mendici nullã miam habere voluit. Aug. de verbis dñi. Inexplebilis ẽ auaritia diuitũ: ſ p rapit z nũq̃ ſatiat: nõ pcit pr̃i, nec matrez agnoſcit: nõ patri obtẽperat: amico fidez nõ ſeruat: vidnã opprimit: pupillũ inadit. Talis fuit auaritia iſtiꝰ diuitis q̃ pauperis vlceroſi noluit miſereri. Petrꝰ ranch. Auribꝰ diuitis obturatis nihil eſſet vox vnꝰ clamantis. Unde dominus ad aperiẽdum oz eius totum corpus pauperis vulneribus aperuit: vt ãt erant vulnera tot eſſent oza clamantia. Non potuit autem aliquã excuſationem habere vel qõ eſſent multi: quia tantum vnus erat, vel ꝙ ſibi ipſi ſuffi ciebat: quia erat mendicus, vel quod eſſet ſibi ignotus: quia ante ianuam poſitus, vel ꝙ laborare poterat: qz vlceribꝰ plenꝰ vl ꝙ nimis delicata petebat: qz micis erat contentus, vel ꝙ familia ſua ſibi ſubueniebat: qz nemo illi dabat. Iſte igit diues vt ait Grego. non eſt punitus quia aliena rapuit ſz qz ꝓpria nõ dedit. Et ſubdit, Hinc

ergo colligendum est qua pena multetandus sit qui aliena diripit si infernali dānatione percutitur qui proprianō largit. Dicit aūt Ber. Quātos hodie lazaros videtis ꝛ plns de equoꝝ faleris ꝙ de proximorū miseris cogitatis. ¶Scdo describitur huius diuitꝫ pena horribilis cū dr. Mortuus est aūt dives ꝛc. Quis vero scriptuꝝ est Sapien.xj. Per que peccat quis p hec ꝛ torquetur. Ideo iste dives qui peccauerat petō auaritie: punit⁹ est extrema paupertate. Job.xxvij. Dives cū dormierit nihil secū auferet: aperiet oculos suos et nihil inueniet, apprehendet eum quasi aqua inopia. Non est aliquis ita miser ꝙ nō possit aliquid recuperare aut pcio aut mutuo aut saltē mendicādo. Sz iste nihil recuperare potuit precio: qr nullū precium secū attulit: nō dr. Dives cū dormierit nihil secū auferet. Nec aliquē sibi mutuātē inueniet: ideo subdit. Aperiet oculos suos et nihil inueniet. Nec etiā inueniet ꝙ det sibi modicū aque. Et ideo subdit. Apprehēdet eū quasi aqua inopia. Scdo peccauit petō vane gḥvestes varias deferēdo. Et sicut peccauit in varietate vestiū: sic punitur in varietate tormētoꝝ. Habuerat qui dē duo mutatoria vestiū. ſ. purpurā ꝛ byssum: ꝛ ideo modo hz duo mutatoria penarū: de dbꝰ. dr Job.xxiij. Ad calorē nimiū transeunt ab aqs nimiū. Qui enim tunc induebatur purpura: nūc induit veste ignita, ꝛ ꝙ tūc induebat bysso nūc induitur vestimēto nimeo. purpura enim hz colorem ignis: ꝛ byssꝰ colorē nivis. Tertio peccauerat petō gule. Sicut igit fuerat pfundatus in delicijs: sic modo profundat⁹ est in tormētis: ideo dr ꝙ sepult⁹ est in inferno. Dan Glo. in pfunditate penaꝝ. Est eū infernus tanꝗ puteus hñs superficiē i qua sunt pctōres minores. hñs mediū in quo sūt pctōres maiores. hñs pfundū in quo sūt pctōres maximi. ps. Nō me demergat tēpestas aq: ḡtū ad illos ꝙ sunt i medio. Neq; absorbeat me pfundū: ḡtū ad illos qui sunt in profundo. Neq; vrgeat sup me putꝰ os suū: ḡtū ad illos ꝙ sunt in superficie. Et lz sint i superficie eī ide nūꝗ exhibut: tn putꝰ vrget ꝛ claudit sup eos os suum. ¶Quarto peccauerat petō immie: ideo pn ꝛ iudicio immie. Jac.ij. Judiciū sine misericordia fiet illi ꝙ nō fecit miam. Dives iste nō petebat stillā aque, nec manū pauperis nam aqua, nec digitus maiorē influm qua: sed minimuz ꝛ extremum. Nec petebat guttā balsami sed aq ꝛ nō potuit obtinere. Plusꝗ mille anni sunt ꝙ istud petūt, nec adhuc obtinuit, nec in perpetuū obtinebit. Vocabat aūt extremū digitum lazari modicū suffragiū meriti sui. Et volebat guttā aq modicū ꝙd refrigerāt lingua. Greg. Dives ꝙ pauperi mēse sue minimum dare noluit, in inferno positus vsqꝫ ad animā petēda pervenit. Nam guttā aque petūt qui micas panis negauit.

¶Sermo tertius.

Mortuus est autem dives et sepultus est in inferno. Juxta dictum sapientis. Nō qō sitū est aīa ociosa sufficit inuenire: rerum exigit prudentia meritum. Si illud quod sitiebat erat aīa ociosa fuissent stulti ꝙ tūc erāt. Recte vnitē sic epulātē ꝛ lazarū sic mēdicātē puniti⁹ affectassent statū diuitꝫ ꝙ pauperis si finē ꝛ exitū agnoscerē, statū diuitis non gerēt ꝛ statū pauperis affectarent. finis diuitis pauperis fuit eterna ꝙsolatio finis diuitis perpetua cruciatio. Finis igit diuitis describit in ꝟbis pmissis ꝛ sequentibꝰ cū dr. mortuꝰ ē aūt dives. Describit aūt ḡtz a quadruplicē penā. ¶Prio eī oñdit ipsū esse etꝰ pena ab inferiori ḡtū ad pfundū. Sicut eī ille ꝙ est sepultꝰ, supra ꝛ infra a dextris ꝛ sinistris terrā possidet: sic diabolus dānatꝰ supra ꝛ infra a dextris ꝛ sinistris penā habet. In inferno aūt nō est ita sepultura sicut in mundo. Nā Glo. in pfunditate penaꝝ. Est eī infernus tanꝗ puteus hñs superficiē i qua sunt pctōres minores. hñs mediū in quo sūt pctōres maiores. hñs pfundū in quo sūt pctōres maximi. ps. Nō me demergat tēpestas aq: ḡtū ad illos ꝙ sunt i medio. Neq; absorbeat me pfundū: ḡtū ad illos qui sunt in profundo. Neq; vrgeat sup me putꝰ os suū: ḡtū ad illos ꝙ sunt in superficie. Et lz sint i superficie eī ide nūꝗ exhibut: tn putꝰ vrget ꝛ claudit sup eos os suum. ¶Quarto peccauerat petō immie: ideo pn ꝛ iudicio immie. Jac.ij. Judiciū sine misericordia fiet illi ꝙ nō fecit miam. Dives iste nō petebat stillā aque, nec manū pauperis nam aqua, nec digitus maiorē influm qua: sed minimuz ꝛ extremum. Nec petebat guttā balsami sed aq ꝛ nō potuit obtinere. Plusꝗ mille anni sunt ꝙ istud petūt, nec adhuc obtinuit, nec in perpetuū obtinebit. Vocabat aūt extremū digitum lazari modicū suffragiū meriti sui. Et volebat guttā aq modicū ꝙd refrigerāt lingua. Greg. Dives ꝙ pauperi mēse sue minimum dare noluit, in inferno positus vsqꝫ ad animā petēda pervenit. Nam guttā aque petūt qui micas panis negauit.

¶Sermo tertius.

Mortuus est autem dives et sepultus est in inferno. Juxta dictum sapientis. Nō qō sitū est aīa ociosa sufficit inuenire: rerum exigit prudentia meritum. Si illud quod sitiebat erat aīa ociosa fuissent stulti ꝙ tūc erāt. Recte vnitē sic epulātē ꝛ lazarū sic mēdicātē puniti⁹ affectassent statū diuitꝫ ꝙ pauperis si finē ꝛ exitū agnoscerē, statū diuitis non gerēt ꝛ statū pauperis affectarent. finis diuitis pauperis fuit eterna ꝙsolatio finis diuitis perpetua cruciatio. Finis igit diuitis describit in ꝟbis pmissis ꝛ sequentibꝰ cū dr. mortuꝰ ē aūt dives. Describit aūt ḡtz a quadruplicē penā. ¶Prio eī oñdit ipsū esse etꝰ pena ab inferiori ḡtū ad pfundū. Sicut eī ille ꝙ est sepultꝰ, supra ꝛ infra a dextris ꝛ sinistris terrā possidet: sic diabolus dānatꝰ supra ꝛ infra a dextris ꝛ sinistris penā habet. In inferno aūt nō est ita sepultura sicut in mundo. Nā Glo. in pfunditate penaꝝ. Est eī infernus tanꝗ puteus hñs superficiē i qua sunt pctōres minores. hñs mediū in quo sūt pctōres maiores. hñs pfundū in quo sūt pctōres maximi. ps. Nō me demergat tēpestas aq: ḡtū ad illos ꝙ sunt i medio. Neq; absorbeat me pfundū: ḡtū ad illos qui sunt in profundo. Neq; vrgeat sup me putꝰ os suū: ḡtū ad illos ꝙ sunt in superficie. Et lz sint i superficie eī ide nūꝗ exhibut: tn putꝰ vrget ꝛ claudit sup eos os suum. ¶Quarto peccauerat petō immie: ideo pn ꝛ iudicio immie. Jac.ij. Judiciū sine misericordia fiet illi ꝙ nō fecit miam. Dives iste nō petebat stillā aque, nec manū pauperis nam aqua, nec digitus maiorē influm qua: sed minimuz ꝛ extremum. Nec petebat guttā balsami sed aq ꝛ nō potuit obtinere. Plusꝗ mille anni sunt ꝙ istud petūt, nec adhuc obtinuit, nec in perpetuū obtinebit. Vocabat aūt extremū digitum lazari modicū suffragiū meriti sui. Et volebat guttā aq modicū ꝙd refrigerāt lingua. Greg. Dives ꝙ pauperi mēse sue minimum dare noluit, in inferno positus vsqꝫ ad animā petēda pervenit. Nam guttā aque petūt qui micas panis negauit.

anaros. Iste habet i inferno sepulchrū altissimum ꝛ in circuitu eius sunt sepulchra omnium anarorum. Mosoch interpretatur captura ꝛ significat asmodeū. i. demonē ꝙ est super luxuriosos quos ipse capit ꝛ illaqat. De quibus laqueis dr.ij. Timo. Resipiscant a diaboli laqueis a quo captiui tenentur ad ipsius voluntatem. Iste habet in inferno sepulchrum maximum: et in circuitu eius sunt sepulchra omnium luxuriosoꝝ. Etiam interpretatur superfluminare ꝛ significat luciferum qui est super superbos: qui semper vult alijs eminere. Iste habet sepulchrum in inferno altissimum, ꝛ in circuitu eius sunt sepulchra omnium superborū. Sicut antē super mortuū quando fertur extra domum: tertius quā deportatur ad tumulū. Sic isti tres demones superbos faciunt tres magnos non planctus sed plausus. Unū quādo anima peccatoris dū adhuc est in domo. i. in corpore ꝓpono ad peccandum inducūt. Secūdum quādo animā peccatoris extra corpus suum quasi extra domuz exire faciūt. Tertiū qñ ipsam animam ad sepulchrum infernale deducūt. ¶Scdo describit eius pena ꝗlis sit a superiori ḡtuz ad visionē beatorum cūdicitur. Vidit abraham ꝛ lazarum in sinu eius. Uidendo enim lazarū ipso cruciat⁹ pene. Chrysost. super illud. Inter nos ꝛ vos magnum chaos firmatum est ꝛc. Videre possumus transire non possumus: ꝛ nos videmꝰ quod fugimꝰ: ꝛ vos videtis quod ꝓdidistis: ꝛ nostra gaudia accumulāt vestra tormēta: ꝛ vestra tormēta accumulāt nostra gaudia. Sicut dicit Greg. vſq ad iudiciū ꝛ boni malos, et mali vidēt bonos. Post iudiciū autem mali non vident bonos boni autē semper malos vidēt: qr malū ꝙspiciūt qō misericorditer euasērūt. Ex ista autē visione quinq; manifeste colligunt. Unū est ꝙ post hāc vitā boni cognoscēt bonos qr Abrahā cognouit lazarū ꝛ lazarꝰ cognouit abrahā. Secundū ꝙ mali cognoscēt malos. Unde dives scīēs ꝙ fratres suos cognoscēret si in infernū descēderēt: ꝛ ex hoc eius pena ampliꝰ creceret: nolebat ꝙ illud venirēt.

Tertiū ꝙ boni cognoscēt malos: qr Abraham ꝛ lazarꝰ diuitē cognouerunt. Quartum ꝙ mali cognoscent bonos: qr dives cognouit abrahā ꝛ lazarū. Quintū ꝙ non tantū cognoscent illos quos in hac vita viderūt: sed etiā quos nunꝗ viderūt. Nā dives cognouit lazarū quē in hac vita viderat: ꝛ Abrahā cognouit Lazarū ꝛ diuitē quos nunꝗ viderat in hac vita. ¶Tertio describitur eius pena qualis sit ab interiori ḡtū ad remediorū desperationē. Duo enim remedia petierat: vnū vt Abraham lazarū ad se mitteret. Sz ad hoc respōdit ꝙ nō posset ad se venire dicēs. Inter nos ꝛ vos chaos magnū firmatuz est. Istud aūt chaos multipliciter pōt intelligi. Primo distantia ꝛ differentia duorum dominorū. ſ. xpi ꝛ diaboli, ꝙ adeo inter se differunt ꝙ xps semper vult omne bonū ꝛ diabolus omne malū. Et ideo nunꝗ possunt adinuicē cōuenire. ij. Cor.vj. Que cōuētio xpi ad belial? Sicut igit isti dñi nūquā ꝙuenire possunt: sic nec ſui ipsoꝝ. Secundo potest intelligi illud chaos differētia meritoꝝ. Amb. Inter diuitē ꝛ pauperē chaos magnū firmatū est: qr post mortez nō, querunt merita immutari. illi eī tanꝗ peccatores remunerantur morte eterna: isti tanꝗ iusti beata vita ꝛ ideo nō possunt adinuicem cōmunicare. Eccle.xij. Si communicat lupꝰ agno: aliquādo sic peccator iusto. Tertio potest intelligi differētia vo luntatū. Boni enim habēt volūtatē firmatam i bono: mali autē obdurātā in malo. ꝛ ideo boni, sunt iusti, ꝛ mali iniqui ꝛ ideo nō possunt adinuicē participare. ij. Cor.vj. Que participatio iustitie ad iniquitatem? Quarto pōt intelligi differentia affectionū. Boni enim sunt in perpetuo amore dei: mali autez sunt in perpetuo odio dei. Nā boni tanꝗ fideles amici deo semp adheserunt. Mali autē tanꝗ infideles cū dereliquerūt: ꝛ ideo non possunt adinuicem participes esse. ij. Cor.vj. Que pars fideli ad infidelē? Quinto potest intelligi differētia ꝙsciētiaꝝ. Boni eī habet conscientiam redolentē. Cāti. ſ. Lectul⁹ noster floridus. Mali cōsciētiā remordentem. Esa. vlt. Uermis eorū non morietur. Et ideo boni habēt cōsciētiā bonam ꝛ mūdā: ꝛ mali aūt ꝙscientiā caninā ꝛ lacerātem. ꝛ ideo

non possunt ad inuicē cōmunicare. Eccls. xiij. Que cōuētio homini sancto ad canē? Sexto potest intelligi differentia animarum. Boni enim habent animas lucidas. Esa. lviij. Implebit dñs splēdoribus animam tuaz. Mali autē habēt animas tenebrosas. Thren. iiij. denigrate sūt super carbones facies eorum: z ideo nō possunt ad inuicem societatez habere. ij. Cor. vj. Que societas luci ad tenebras? Septimo pōt intelligi distātia z differētia māsionū. Mali enim habent māsionē in infimis: boni autem in excelsis. Theophil⁹. Chaos magnuz signat iustorum a peccatoribus distantiā. Nam sicut affectus eorum varij fuerunt: sic z māsiones nō modi cum differunt. Mansio igitur bonorū est tēplū celeste. Māsio malorū est habitaculū infernale. Et ideo nō potest aliquis consensus interuenire. ij. Cor. vj. Quis antē cōsensus tēplo dei cum idolis? Secundū remediuz quod petebat erat vt Lazarus linguā suā sibi refrigeraret. Nō em̄ est dicēdū q̄ diues linguam habuit corporalē: sed dicit cruciari in lingua. i. in anima que pro peccato lingue amplius torq̄batur. Triplicit̄ enim in lingua peccauerat vel pauperem irridēdo: vel nimis voluptuose edendo: vel inter conuiuia ad detractionē linguam laxādo. De duob⁹ primis dicit petrus raueñ. Lingua magis ardet que pauperi insultauit: z prima degustat cruciat⁹ que p̄ciosos cibos z odorata pocula degustauit. De tertio dicit Chrysо. Qz cōuinādo magis in loquacitate peccauerat, in lingua atrocius ardebat. Nullam autem potuit habere refrigerationē: qz nullā voluit pauper impēdere miserationē. Prouerb. xxj. Qui obturat aurē suā ad clamorem pauperis, ipse clamabit z nō exaudietur. Multi igitur sunt qui pro isto triplici peccato lingue in anima punientur, qui z de pauperibus irrisiones faciunt: z laute z nimis voluptuose comedūt: z bonis detrahere nō desistūt. ¶ Quarto describitur eius pena qualis est ab exteriori p̄tuz ad damnationez amicorū: cum dicitur. Rogote ergo pater vt mittas eaz in domum z c. Ista autem petitio z ex parte fuit iniqua: z ex parte fatua: et ex parte prouida. Iniqua enim fuit: qz lazaruz quē sic miserum viderat, iterum volebat miserū facere t eum iterum volebat ad vitam miserā p stinare. Fleuit dñs sup lazarū quem fu tault: ex eo q̄ (sicut dicit Hiero.) ipsum huius mundi miseriam iterū reuocabat. Petrus raueñ. Petit lazarū mitti ad fr tres suos: sic vult vexare pauperē sicut nites in hoc seculo vexare? sucuerūt. S cundo ista petitio diuitis qua petijt laz rū mittit fuit fatua, ex eo q̄ pl⁹ mortuis scripturis credēdū esse putauit. Quod tem hoc sit fatuū asserere ostendit Chr triplici ratiōe. Una est quia lazarus re rexit: z multi cum xp̄o resurrexerunt: z men iudei eis credere noluerūt: imo la rum occidere cogitauerūt. Secūda ratio est: qz magis credendū ē deo q̄ alicui h mini viuo vel mortuo vel etiā āgelo. S ptura autem sunt a deo: quia illud q dicunt scripture dicit deus: ideo credē est magis scripturis q̄ alicui homini v vel mortuo vel etiā angelo. Unde dat impossibile q̄ Abrahā vel lazarus re gens vel angel⁹ de cēlo veniens aliq̄d ceret qđ cōtra scripturā esset, magis pture q̄ eis esset credendū. Tertia ratio si esset cōsuetudo q̄ mortui resurgerent homines eis crederēt: diabol⁹ aliquos fantastice suscitaret: q̄ multa sa possent dicere z multos mittere in rem. Tertio ista petitio fuit puida. Sciebat enim q̄ ex damnatione fratrū suor crescceret suum supplicium z ideo pro faciebat si hoc impediebat. Greg. Ut catores in supplicio amplius puniant eorum videt gloriā quos cōtempserūt de illorum pena torquent quos inuitos dilexerunt. Rogabat igitur vt ad fratres suos lazar⁹ mitteretur qz adhuc essent eos esse in mūdo: ex eo q̄ nec videbat in sinu Abrahe cum lazaro: nec secum inferno. Preter hunc autē modum sciu sunt tres alij modi quibus mortui ea q in mundo geruntur scire possunt: vt Augu. in. l. b. de cura pro mortuis ag primo alijs animabus de mundo ve tibus ea reserantibus: sicut fortasse Abr ham scinit lazarum fuisse in tot doloribus et diuitem in tot delicijs ipso lazaro m cante. Secundo possunt scire ab angelis qui presentes sunt omnibus que ag

Tertio possunt scire aliqua q̄ necessaria sunt eos scire: nō solum presentia sed etiā preterita z futura: dei spiritu reuelante.

¶ Dñica.ij.post trinitatem. Sermo.j.

Homo quidaz fecit cenaz magnaz z c. Luce. xiij. Cuz homo ad imaginez dei sit factus non est incongruuz si deus nomine sue imaginis appellat vt homo dicat. Greg. Cū de⁹ vult indicare suā potestatiuā virtutem dicitur leuo: quādo vero suā misericordiā dicitur homo. Per istū igitur hominem deus intelligitur. Per istam vero cenā sm Greg. satietas eterne dulcedinis significatur: que dicitur cena z nō prādiū. Nā prandium est refectio sanctorum in via: cena vero in patria. Post prādiuz adhuc cena restat: post cenam vero cōuiuium nullum restat. Post prandiū adhuc restat labor: post cenā vero non restat nisi quies. Circa istam autez cenā tria notātur: scz inuitātis magna liberalitas: nuncij magna fidelitas: z vocatorū magna diuersitas. ¶ Liberalitas autem inuitātis in duob⁹ apparet: in hoc q̄ cenā magnā p̄parauit: z in hoc q̄ multos vocauit. Cena autē dicitur magna: qz magna sunt fercula que ibi apponuntur: et qz magni sunt fructus q̄ ibi dātur. De magni radine ferculoz dicit Esa. xxv. Faciat dñs exercituū oib⁹ populis in mōte hoc conuiuium pinguium medulatorum: ex quibus verbis habet q̄ ola que dātur in ista cena sunt pinguia medulata z defecata. In pāti em̄ vita alia nostra subiacet multis doloribus: corpus nostrū multis passionibus: z pt̄ūq̄ multis timoribus. Sz ista q̄ nunc subiacet doloribus tūc implebit pinguedine. i. dulcedine z suauitate. ps. Sicut adipe z pinguedine repleat aia mea. Hiere. xxxj. Cōsolabor eos z letificabo a dolore suo: z iebriabo animas sacerdotū pinguedine. Corpus qđ sic nūc subiacet passionibus tūc gaudebit defectiōe. i. omnium malorū ablatione. Corp⁹ em̄ modo est tenebrosuz, grossum, pōderosuz, z mortalitati subiectū. Sz: tūc defecabit z depnabit: z remanebit i corpore vinū purū. i. claritas subtilitas agilitas z immortalitas. Et in infernū proij cient feces: qz corpora dānatorū erūt tenebrosa vt nunq̄ in cē videāt: erūt grossa z spissa vt ignis in ea fortius agat: erunt tam ponderosa vt nunq̄ resurgāt z de pena in penaz cadāt: erūt semper in morte vtiq̄ nunq̄ deficiāt. De isto vino sanctorū z fece dānatorū bt in ps. Calix in manu dñi vini meri. Et subditur. Verūtm̄ fex eius nō est exinanita z c. Utrūq̄ aūt: scz corpus z aia q̄ modo sunt subiecta timorib⁹: tūc replebunt medulla i. securitate plena. Esa. xxxij. Sedebit populus meus in pulchritudine pacis. Sicut em̄ medulla intra ossa abscōditur: ita sancti a timore omniū abscōdētur. ps. Abscōdes eos in abscondito faciei tue a p̄turbatiōe hominum. Fruct⁹ autē qui dātur figurati sunt Num. xiij. in illis fructibus quos de terra promissiōis exploratores detulerūt qui fuerūt fic⁹, vua, z mala granata. Per ficum intelligit dulcedo q̄ causat ex cōtēplatione deitatis. Sicut em̄ ceteri fructus videtur insipidi respectu dulcedinis ficuū. sic respectu diuine dulcedinis ois alia dulcedo videtur amaritudo. Bern. Reuera illō est vere z solū gaudiū qđ nō de creatura sz de creatore p̄cipit. Cui cōparata ois alia iocunditas meror est: ois suauitas dolor. Omne dulce amarū: omne decorum fedū omne postremo qđcūq̄ aliud delectare possit molestū. Per vnā significatur dulcedo que causatur ex visione humanitatis xp̄i: que vna fuit de vite virgine nata. Eccli. xxiij. Ego quasi vitis fructificauit suauitatem odoris. Fuit igne charitatis excocta. Canti. j. Botr⁹ cypri dilect⁹ meus mihi in vineis engaddi. Ad literā em̄ ille vinee rādijs solarib⁹ dicūtur adiuri. Fuit in torcu lari crucis p̄culcata. Eccli. lxiij. Quare rubrum est indumētū tuū: z vestimētum tuū sicut cal. in torc. Per mala granata intelligitur letitia q̄ causat ex sanctorū societate. Can. iiij. Sicut fragmē mali punici ita gene tue. Sicut autē ibi dicit Glo. Malū, punicū hz cādorē z ruborē: hz in grauis magnā ordinabilitatē. Sancti igitur qui sunt gene dei per similitudinē: erūt in corpore cādidi z lucidi p̄pter nimiā claritatem. Erūt in aia rubicundi p̄pter feruentem charitatē. Erūt inter se valde ordina

ti per iocundā societatē. Secundo oſtēdit liberalitas muitātis ex eo q̄ vocauit multos. Uocauit aut̄ ē eos p quatuor modos: scz p exteriora documēta: per collata beneficia: p interna cōsilia: p irrogata flagella. Sed sicut dicit Greg. Uocat multos sz pauci veniūt: qz nonnunq̄ ipsi qui ei per fidem subiecti sunt: terno ei⁹ cōmunio male viuēdo cōtradicūt. De hoc ipse cōqueritur dicēs prouer. j. Uocaui: sz p legē, p phetas z alios exteriora documēta: z renuistis. Extēdi manū meā dādo vob̄ multa bñficia: z nō fuit q̄ aſpiceret. Despexistis oē cōsiliū meū q̄ vobis sepi⁹ inſpiraui. Et increpationes meas. i. flagella mea q̄ aliq̄n vobis inflixi: neglexistis. Jō subdit. Ego āz i interitu vestro ridebo. ¶ Secūdo ponit nunciū magna fidelitas cū ōr. Misit seruū suū. i. Fm Greg. ordinē predicatoz: dicere muitatis vt venirēt qz parata sunt, oia. Qz pat⁹ eſt loc⁹. Joh. xiij. Uado parare vobis locū. Parate sunt mēse. Luc. xxij. Ut datis z bibatis sup mensam meā i regno meo. Parat⁹ eſt panis. Sap. xvj. Paratuz de celo panē p̄stitisti illis. Parata sunt fercula Matt. xxij. Tauri mei z altilia occisa sunt z oia pata sunt venite ad nuptias. Paratuz est vinū. Cāt. v. Bibite z inebriamini charissimi. Parati sunt seruitores. i. angeli. Hebr. j. Oēs sunt administratorij spūs i ministeriuz missi. Parat⁹ ē ipe picerna. i. xp̄s. Luc. xij. Precinget se z faciet illos discūbere z trāsiēs ministrabit illis. Nō restat ergo nisi vt man⁹ laue mus. i. corda mundem⁹. p̄s. Scōm purita tē manuū meaz retribuet mihi. ¶ Tertio notāt vocatoz magna diuersitas. Nā sz Greg. tres fuerunt differētie vocatoz. Quidā em̄ vocātur z venire cōtēnūt. Alij vocātur z veniunt. Alij cōpellunt vt intrēt. Illoz aūt qui vocātur z venire contēnūt. Tres sunt differētie sz Aug. de verbis dñi: scz superbi auari z luxuriosi. Excusatio igit̄ primi ptinet ad supbos: qui dixit villā emi. i. dñatū terrenū multo labore acquisiui: vel infelici cōmercio scz precio aie siue regni celestis cōparauit: rogo te habe me excusatū. Gre. Humilitas est in voce: sed dū venire cōtēnit supbia est in actione. Fatuitas aūt isti notāt nō tātū in hoc q̄ dñatū tā care emit: sed etiā in hoc q̄ dixit. Necesse habeo exire z videre illā. Pri⁹ em̄ debuit videre q̄ emere. Null⁹ aūt dñatū terrenū tā care emeret si bñ videret z cōsideraret primo ipius bnitatē. Eccli. x. Ois potētat⁹ breuis vita. Scōo et⁹ periculū z anxietatez. Rami em̄ arboris q̄ sunt i timo sunt in q̄te: q̄ tē sunt in vertice semp sunt in agitatione. Refert Ualerius q̄ cū quidā rex deberet coronari: coronā in manu tenēs dixit. O nobilē magis q̄ felicē coronā: q̄si si dō cognosceret q̄ multis piculis z solicitudinibus stipleā, nec hūi facētē tollere vellet. Tertio ei⁹ p̄cipitij immanitatē: qz q̄to altior a cēsus tāto grauior casus. Cecidit Lucifer: sz de altissimo celo: ideo nūq̄ surgere potuit. Excusatio scōi ptinet ad auaros q̄ dixit. Juga bonū emi q̄nq̄. Per q̄nq̄ intellexerunt intelligunt q̄nq̄ sensus corp⁹. Et q̄ dixit. Juga bonū emi q̄nq̄. Per q̄nq̄ intellexerunt intelligunt q̄nq̄ sensus corp⁹. Et secunda differentia vocatorū: illorum sz q̄ vocātur z veniūt. Unde dicitur. Pauperes ac debiles cecos z claudos introduchuc. Et p̄ssunt intelligi literaliter: qz fm Greg. Infirmi quinq̄ z in hoc mundo perfecti: plerūq̄ tanto celerius vocē dei audiunt: quāto in hoc mūdo non habent vñ delectentur. Uel possunt intelligi spiritualiter. vt dicit Glo. Sicut peccatores fuerunt qui venire noluerūt: ita z peccatores sunt isti q̄ veniūt, sz supbie respuūt z humiles eligunt. Horum aūt quatuor sunt genera. Quidā enim peccāt per torpōrē z negligentiā. Isti sunt pauperes quasi parū operantes. Alij per fragilitatē hūanā. Isti sunt debiles: sicut fuit Petrus qui timore mortis xp̄m negauit. Alij per ignorantiam. Isti sunt ceci. talis fuit Paul⁹ qui dicit. j. Timo. j. Ignorās feci in incredulitate. Alij per certā malitiā. Isti sunt elandi qui vnū pedē volūt habere in celo z alterū i terra. Oēs isti aliquando redeunt ad cognoscunt z ad deum veniūt. ¶ Deinde ponit tertia differētia vocatorū: illorū sz qui cōpellūtur: cū dicit. Exi in vias z sepes z cōpelle intrare. Isti sunt q̄ longā cōsuetudinē in peccatis in duratum. qui dicuntur morari in vijs: qz demonibus sunt puū. Job. xx. Uadēt z venīēt sup eū horribiles. Et dicunt morari in sepibus: qz spinas peccatores colligunt in quib⁹ cōburunt: z in quib⁹ serpētes infernales morātur. Tales vix aut nūq̄ cōuertuntur nisi cōpellātur. Isti aūt cōpulsionem facit aduersitas. Greg. Mala q̄ nos hic premunt, ad deū nos ire compellūt. Aug. Felix necessitas que ad meliora nos compellit. Jdē. Si fortis inueniatur necessitas nascetur intus volūtas. Seneca. Infirmitati mee gratias ago: q̄ cogit me nō posse que non debeo velle.

¶ Sermo secundus.

Uxorem duxi et ideo nō possum venire. Nō dixit ille, virginitatē vouit: aut cōtinētiā promisit: z ideo nō possum venire, sed dixit vxorē duxi. ꝛc. Certum est aūt̄ q̄ qui vxorē ducunt ad celestē cenam venire possunt: sed ideo dicuntur non posse: qz nō ita libere nec ita expedite possunt venire coniuges sicut virgines vel continentes: ex eo q̄ plura habent inducentia ad malum: z plura retrahentia a bono. j. Cor. vij. Qui sine vxore est solicitus est q̄ sunt domini quomō placeat deo: qui aūt̄ cum vxore est solicit⁹ est que sunt mundi quō placeat vxori z diuisus est ꝛc. Nihilominus tñ vt dictum est venire possunt si ordinē matrimonialem seruare volūt. De⁹ em̄ matrimoniū i paradiso instituit q̄ dixit Gene. j. Crescite z multiplicamini. ꝛc. Si igit̄ grauiter peccat q̄ frangit ordinē quē instituit Augn. vel Benedictus: multo grauius peccāt qui ordinē frāgunt quē instituit ipse deus. Et qz quilibet ordo habet regulā suā: ideo i isto ordine matrimoniali data est regula z viris per se: z vxoribus per se. Qz em̄ sunt diuersarū cōditionū morū z volūtatū: ideo apostuit q̄ cuilibet daret̄ sua regula specialis. ¶ Regulā aūt̄ virorū fecit z dictauit paul⁹ ap̄ls: z hz. iij. cap̄la. Primū est qz viri vxores suas debēt instruere z regere. Istud cap̄z ponit Ephe. v. dicēs. Mulieres viris subdite sint sicut dño: qm̄ vir caput est mulieris: sicut xp̄s caput est ecclesie. Ex q̄ igit̄ vir caput est mulieris dz

eā instruere ꝛ regere, leges ei imponēdo prout viderit expedire. Quedam eñ sunt matrone probate. Jstis nō sunt leges imponende: sed sue libertati sunt penit⁹ relinquēde. Et quedā mulieres sunt ꝓbate ꝛ honeste, ꝛ fortes ad resistendū vitijs. Talium autem vita virū nō solicitat sed delectat. Eccli. xxvj. Mulier fortis oblectat virum suū. Quedā sunt suspecte. Jste legibus sunt artande ꝛ sub manu viri arcende, alias magnū periculū est. Uñ dicitur de muliere suspecta. Eccli. xxv. Si nō ambulauerit ad manū tuā confundet te in conspectu inimicorū tuorū. Quedā sunt medie, q̄ adhuc nō sunt bñ ꝓbate. Jste nec nimis sunt artande, nec nimis relaxāde: sed sunt prius probande. Si enim amicꝰ anteq̄ homo de eo confidat est probād⁹: multo fortius vxor. Eccli. vj. Si possides amicū, in tēptatione posside eū: ꝛ ne facile ei tetipsum credas. Scōm capitulū est: qꝛ vir debet vxorem suam discrete diligere. Jstud capitulum aplꝰ ponit ibidē dicēs viri diligite eas amore discreto ꝛ ordinato. Qō q̄dē sit qñ seruat qō dicit. j. Corin. vij, Qui habēt vxores: tāq̄ non habētes sint. Jste hz vxorē ꝛ nō habet, q̄ tpe debito scit operi contugali intēdere: ꝛ tēpore debito abstinere. De quo tpe dicit Chrys. sup Matt. Abstinent a menstruata abstinere a pregnāte: qñ etiā dies festus est, et dies ieiunij. Et his habetur q̄ quatuor tēporibus est abstinendū. s. tēpore mēstrui: qꝛ sicut dicit Hiero. tunc cōcipiuntur pueri mēbri dānati scilicet claudi, ceci, leprosi, elephātici ꝛ consimiles. Abstinēdū est etiam tempore pregnationis. qō etiā bestie obseruant. Dicitur enim in lib. de natura animalium q̄ elephas feminā suā pregnantē non tangit. Abstinendum est etiā tempore festo ꝛ ieiuniorum. Augu. Tēpore processionis ꝛ ieiuniorum non licet cōiugibus cōuenire: qꝛ tunc a licitis abstinēdum est vt facilius impetretur qō postulatur. Tertium capitulum est q̄ viri debēt vxoribus in necessarijs ꝓuidere. Jstud capitulum ponit idem dicens. Qui suā vxorem diligit, semetipsum diligit. Nemo enī carnē suā vnq̄ odio habuit, sz nutrit. Glo. cibo ꝛ potu. Et fouet. Glosa. vestimentis. Nonn̄ debent viri permittere q̄ vxores suę nimis vane se ornēt. Talis enī ornatꝰ reprehensibilis est quadruplici ratione. Una sumitur ex parte ipsi⁹ mulieris, quia tum ad animam: qꝛ christū in anima sua induere nō potest. Unde sup illud. j. Pet. iij. Quarū sit capillatura. dicit Glosa. Secut Cyprianus ait. Serico ꝛ purpura indute xp̄z induere nō possunt. Argēto, nilib⁹, ꝛ margaritis ornate ornamēta cordis ꝛ pectoris perdiderunt, qō de talis intelligēdū est que se ornāt ad alios ꝓpendas. Secūda sumitur ex parte eius q̄ ad corpus quod est cinis ꝛ pulvis. Stultꝰ autē esset ille qui cinerē ꝛ pulverem vellet in sacco serico custodire. Chrys. super illud Luc. xvj. Jnduebatur purpura ꝛ byssо. dicit. Pulverē ꝛ cinerem purpura ꝛ byssо tegebat. Tertia ratio sumit ex parte christi: quia xp̄s tales nō cognoscit. Cum enī per diuersos colores faciem suam transmutēt: xp̄s non cognoscit quod in nō creauit. Hiero. Qua fiducia erigis ad celos vultus quos cōditor nō cognoscit. Quarta sumitur ex parte ꝓximi: quē mulier cito decipit ꝛ ad concupiscentiam trahit. Chrys. super Matth. Si se mulier decorauerit vt oculos hominum ad se trahat ꝛ vocauerit, et si plagam non intulerit extremā tamen vindictā dabit. venenum enim obtulit: etsi nullus qui bibat inuentus sit. Quartū capl̄m est, qꝛ nō dēt vxoribus suis nimis rigidi ꝛ duri esse: istud ponitur Col. iij. Viri diligite vxores vestras ꝛ nolite amari eē ad illas. Talis enī animꝰ ꝛ nolitudo est causa discordie inter illos, quę multū deo displicet: sicut ꝛ ꝓcordia multum placet. Eccli. xxv. In tribus beneplacitum est spiritui meo. Et sequit. Uir ꝛ mulier bene sibi cōsentientes. Qō enī non bene cōueniāt: culpa aliqñ est ex parte viri, aliqñ ex parte vxoris, aliquando ex parte vtriusq̄. Et super hoc potest poni tale exēplum. Si quis enī ferrū ferro vult fugere: opertet q̄ vtrūq̄ perungnis exustionem moliscat. Si enim vtrū q̄ fuerit durum vel asperum: igitur vir est nimis seuerus ꝛ vxor nimis aspera: tunc ambo sunt duri ꝛ ideo nō poterunt pacificari. Quando vir est benignus ꝛ vxor superba, vel e conuerso vxor mansueta ꝛ vir seuerus: non poterunt bene

conuenire. Opz ergo q̄ vterq̄ mollescat. i. q̄ vir habeat benignitatem ꝛ vxor mansuetudinē. ꝛ tāc fiet qōd scriptura: q̄ multū placēt deo vir ꝛ mulier sibñ cōsentiētes. ¶ Scda regula est ipsarū mulierū q̄ tradit Tob. x. Dimiserūt filiā ire moueētes eā honorare soceros, diligere maritū regere familiā, gubernare domū ꝛ seipaz irreprēhēsibilē exhibere. Et hz ista regula quinq̄ capitula ꝛ lō est maior q̄z regula virorū q̄ hz tātū q̄tuor. Qꝛ enī mulier magis deficit i discretiōe: nō maior indiget eruditione. Primū capitulū est: qꝛ dz honorare honorare. Justū est enī vt tāq̄ pfez ꝛ matrē soceros honoret cū ipsi eā sibi in filiā associēt. Uñ ꝛ socer a sociādo nomē accepit. Sz sepe cōtrariū fit. Uñ Hiero. cōtra Jouinianū. In q̄dā regiōe cōsuetudo est vt nurꝰ altera die posti q̄z traducta est, a soceru ollā mutuo petat: cū illa statiz negat: vt cōprobet illud Terētij verū esse: oēs socerꝰ oderūt nurus. Scōm capl̄m est q̄ dz virū diligere: ꝛ hoc amore castoꝛ singulari. De quo amore ōt Chrys. sup Mat. Ecce si vir habeat vxorē quo cognoscit plena vxoris dilectio. Uxor neminē dz putare sapiētiozem q̄z virū suū: ꝛ si alter sit sapiētior: tñ illa sapiētiorē intelligere nō dz. Qꝛ neminē fortiorē dz putare q̄z virū suū: ꝛ si alter sit fortior, tñ illa intelligerenō debet alterū fortiorē. Uxor neminē dz putare formosiorē q̄z virū suum: et si alter sit formosior, tamen nō debet sibi apparere. Perfectum enim odium ꝛ perfectus amor verum rerum iudicium non cognoscit. Ut puta si perfecte odias aliquē: qualiacunq̄ fuerint a pud illum omnia tibi displicent, siue que dicit siue que agit: ꝛ si vere bona sunt, tñ tibi displicent ꝛ mala videntur. Sic ꝛ si perfecte aliquē ames, quecunq̄ sunt apud eum placēt tibi siue que loquitur, siue que agit. ꝛ si vere mala sunt, tamen tibi bona videntur. Tertium capitulum est: quia debet familiā suā regere. Sicut enī dicitur. j. Timo. v. Qui suorum ꝛ maxime domesticorum curā non habet, fidez negauit. Glo. Operib⁹ ꝛ si nō verbis: qꝛ ꝓximum non diligit. Et est infidelis deterior. Glo. Qꝛ hic veritatem nondum cognouit vel ꝓmisit. Sed de multis mulieribus potest dici illud Threno. iij. Filia populi mei crudelis, q̄si struthio i deserto. Struthio ouа sua terra cooperit: ꝛ abiēs ea derelinquit: que sepe a bestijs conculcantur. Sic sunt multe que permittunt filios suos terrenis affectibus inuolui, ꝛ a demonib⁹ conculcari: ꝛ ipse non curant. Jn hoc tamen sunt struthiōibus crudeliores, quia illi super ouа conculcata facūt magnū plāctū. Jste aūt sup filios a demonib⁹ cōculcatos nō plāgunt. De hoc filij in iudicio cōquerentur. Eccli. xlj. De patre impio conquerenī filij: quia propter illum sunt in opprobriū. Quartum capitulum est: quia debet domū suā gubernare ꝛ ideo oportet ipsam tria habere: scilicet sapientiaz, vt oia sapiēter disponat. Prouerb. xxiij. Sapiens mulier edificat domū suā. Incipiens extructam quoq̄ manibus destruit. Diligētiaz. vt solicite cūcta promoueat. Prouer. xij. Mulier diligēs corona est viro suo ꝛc. Et prouidentiam: vt suo tempore necessaria cūctis prouideat. Propter ista tria dicitur Prouer. vltimo de muliere forti. Operata est consilio manuum suarū. ecce q̄z sapiēs. Et de nocte surrexit. ecce q̄z solicita. Et dedit predam domesticis suis. ecce q̄z prouida. Quintum capitulum est: quia debet se irreprehensibilē exhibere vt scilicet nullam maculam habeat, nec in vita nec in fama nec in conscientia. Jstas autem maculas suas in triplici speculo debet videre. Primum speculum est sacra scriptura siue dei precepta. Greg. Specula sunt dei precepta in quibus anime sancte semper aspiciunt: vt si que in eis sunt feditates deprehendant. Secundum speculum est vita christi: ad cuius penitētiam, humilitatē, ꝛ pietatem se debet speculari. Bern. super Cāti. Utrumq̄ mihi es domine: ꝛ speculum patiens ꝛ preciuz redimenti. Tertium speculum est exemplum ancillarum christi. Si enim mulier dicat se non posse imitari vitam sanctorum virorum: saltem imitetur vitam suarū sororū: scilicet Magdalene, Agnetis, Cecilie, ꝛ ceterarum. Omnes autem maculas quas mulieres deprehenderit ad ista specula, lauare debēt in confessione vera. Jn huiꝰ significationez in lauatoria templi erāt specula: vt dicitur Exod. xxxviij. Berū. Alma cōfessionē

affectas docorem. Confessionē iungit decor. ps. Confessio et pulchritudo in conspectu eius. Confessio multe sunt que libētius viderent facies carnis sue in speculo vanitatis: q facies mentis sue in supradictis speculis. Hiero. Mulier adspeculum pingitur: et in contumeliā artificis conatur pulchrior esse q nata est.

¶ Sermo tertius.

DIco aūt vobis q nemo virorū illoz q vocati sūt gustabit cenaz meā. Ex eo q dicit dñs. Nemo virorum illorum qui vocati sunt gustabit cenā meā. Dat intelligere q gustabant aliaz cenam que non est sua. Ideo notandū q est quadruplex cena. s. corporalis, spūalis, infernalis, et celestis. In cena corpali dñt refici pauperes. Luc. xiij. Cū facis cenā vel prandiū, voca pauperes ac debiles: cecos et claudos. ¶ Sciendū est aūt q antiqui comedebāt tm semel i die: et in loco cōi et cōiter. Et q semel tm i die comedebāt: iō cenā appellabant: q post cenā nulla comestio restat. Qz etiā comedebāt i loco cōi et cōiter: ideo cenā sīliter dicebāt: a cenō. i. cōe. Ex primo igit ostendebant suā frugalitatē. Tante enim erāt abstinentie q contenti erant vna comestione in die. Ex scō ostēdebant suā honestatē. Ideo em i loco cōmuni et reuidēti comedebāt ne occasione secreti loci lasciui fierent: vel verba detractoria resonarent. Ex tertio ostēdebāt suā liberalitatem: quia non singulariter sed cōiter comedere volebāt et ideo peregrinos et hospites ad sua conuiuia aduocabant. Exēplo igitur antiquorū et nos ista tria in nostris conuiuijs habeam⁹. ¶ Primo temperantiā et frugalitatē. Eccl. xxx. Utere quasi homo frugalibus q tibi apponuntur. Eiusdem. xxxvij. capo. In multē escis erit infirmitas. Et ifra. Propter crapulam multi petierunt: qui aūt abstinens est adiiciet vitam. Unde refert Augu. tria documenta sca beato Ambrosio dicisse. Unum est ne officium militandi, aliquibus suadeat: ne forte ipsi calumnias et expoliationes exerceant. Scōm est ne vxorē alicuius petat: ne forte ipsi cōiuges male inter se conueniant et sibi maledicant. Tertium ne ad conuiuium inuitatus accedat ne forte ibi temperantie modum perdat.

¶ Scōo debem⁹ habere honestatē: ne scilicet in nrīs cōuiuijs fiant lasciua solatia. Esaie. v. Cithara et lyra et tympanū et conuiuijs vestris ꝛc. Et ne ibi dicantur verba detractoria. Prouerbio. xxiij. Noli esse conuiuijs potatorum, nec in comessationibus eorum qui carnes ad vescendū conferunt. Illi carnes ad vescendū conferunt secundū glosam: qui in locutione vicia proximorum vitia dicunt. Ideo Augustinus contra pestem detractionis hos versus in mēsa sua habebat inscriptos. Quis amat dictis absentum rodere vitam. Hanc mensam vetitam noverit esse sibi.

¶ Tertio debemus habere pietatem ad peregrinos et pauperes i nostris cōuiuijs habeam⁹. Job. xxxj. Si comedi buccellam meaz solus: etnō comedit pupillus ex ea. Econtra dicit auarus. Ecclesiastes. xi. Ego dixi requiem mihi: et nunc manducabo de bonis meis solus. Et nescit q tempus pretereat et relinquat omnia alijs et ipse moriat. ¶ Scōa est cena spiritualis quam deus facit cū anima. Apocalypsis. j. Ego sto ad ostiū et pulso: si quis aperierit mihi ianuam intrabo ad illum et cenabo cum illo et ille mecū: hoc est ponemus ad frugalitatē. Peccator em penitens debet in ista cena ponere tria fercula: scilicet contritionem confessionem et satisfactionem. Deus autem tria alia ponit scilicet miam gratiā et gloriam. De ista cena dicit. Joh. xij. Fecerunt ei cenā ibi. Chryst. scilicet Martha et Maria. Lazar⁹ vero erat vn⁹ ex discūbentibus. Per martham significant actiuū: per Mariam contēplatiuū: per Lazarū de nouo a mortuis resuscitati. Cenat igitur xps cū actiuis q delectatur in eorū operatione. Cenat cum contēplatiuis q delectatur in eorum deuotione. Cenat cū penitētibus et de nouo conuersis: quia delectatur in eorum cōuersione. ps. Myrrha et gutta et casia a vestimentis tuis a domibus eburneis, ex quibus delectauerunt te filie regum in honore tuo. Per myrrham que amara est intelligitur contritio. Per guttam que secundum glosam expellit tumorem: intelligitur humilitas. Per casiam que secundum glosam, nutritur in aquis, intelligitur fides que baptismo. Filie igitur regum i deles anime sanctorum que se bene regunt: que sūt domus eburnee. i. pure et caste: et quarū vestimenta. i. opera aromatibus virtutū sūt plena: ch̄ristū multū delectāt. Delectatur enim in contritione penitentiū, in humilitate cōtēplatiuorū, et in fide formata actiuorū. Sicut et cōtritio necessaria est de no uo uersis: et fides formata necessaria est actiuis: sic hūilitas necessaria est cōtēplatiuis. Nemo ei pōt ascendere ad deū nisi habeat humilitatis gradū. Aug. Tutā se curā q vīā sibi molit hūilitas leuans cor ad deū nō cōtra deū. ¶ Tertia cena est in celestis: de qua dr Apo. xix. Venite cōgregamini ad cenā magnā dei: vt mādūcetis carnes regum. ꝛc. In ista cena dabitur duplex panis. Unus durissimus qui nūq̄ poterit digeri, scilz mors eterna. ps. Mors depascet eos. Prouer. xx. Suauis est homini os eius calculo. Sicut em calculus non pōt masticari nec digeri: sic mors eos devorabit et masticare nec digerere non poterit. Alius panis erit amarissimus: scilicet conscientia mala cōscientia sequit se: imo nō recedit a se. Qui poterit fortis aliquod ē remediū q̄ mors est vulnus inclusum. Scōo in cena dabitur duplex vinū. s. rubeū q̄ ē fel draconū: et albū q̄ est venenū aspidū, scilicet venenum aspidum insana. Tertio in ista cena apponētur carnes lixe et asse. Si em dr Apo. xvj. Cōmanducauerūt linguas suas pre dolore. Mānati q̄dē transierūt ab aquis niuis ad calorē nimiū: vt dicitur Job. xxiij. Qñ igit erūt i ags niuis: nunc pre nimio dolore manducabunt linguas suas congelatas: et sic quodammodo comedent carnes lixas. Quādo vero erūt in igne tūc pre nimio dolore mādūcabunt linguas suas adustas: et sic quodammō comedent carnes assas. Quātūcunq̄ aūt et quotiēscunq̄ lingua comedatur, subito reintegrabitur vt iteruz comedatur. Et quoniā i magnis cōuiuijs cōsueuerūt resonare diuersa musicorū genera: ideo i illa cena resonabunt tria genera musicorum. Primum est fridor dētium. Mat. viij. Ibi erit fletus et fridor dentium. Secūdū est vlulat⁹ demonū. Esa. xvj. Ululabit moab ad moab vniuersus vlulabit. Moab iterpretat ex patre: et sīgt illū q̄ quo dicit Jo. viij. Ex pre diabolo estis. Moab igit vlulabit: q̄a demones maiores vlulabūt ad moab. Similiter vniuersus vlulabit: q̄a ceteri demones eis respōdebūt et ad eos similiter vlulabūt. Tertiū est plāctus cōiter oim. zach. xij. Plāget terra. s. infernalis familie: et familie seorsum. Nā seorsū plāget familia superbor, seorsū familia luxuriosorū, seorsū familia auarorū. ¶ Quarta cena est celestis: de q̄ dr Apoc. xvij. Beati q̄ ad cenā nuptiarū agni vocati sūt. Circa istā aūt cenā duo sunt videnda. Primo q̄s eā preparauit. Scōo p quē q̄d eā pparauit. Circa primū notandū q̄ cenā istam pparauit tota trinitas ita q̄ pater sua fercula ibi posuit: et filius sua: et spūsctus sua. Pater enim posuit ibi tria fercula. Primo sue faciet claram visionez. s. Johānis. iij. Scimus quoniam cū apparuerit similes ei erimus: q̄ videbimus eū sicuti ē. Scōo oim bonorum plenam possessionem. Tūc enim erit deus oia in oib⁹: vt dicit. j. Cor. xv. Sap. vij. Uenerūt mihi oia bona pariter cū illa. Tertio omniū volūtatū et desideriorū plenā cōpletionē et quietationē. Joh. xiij. Dñe ostende nobis patrē et sufficit nob⁹. Propter ista tria dr. s. Cor. ij. Q oculus nō vidit, nec auris audiuit. ꝛc. Oculus em non sufficit, videre tantā visionis claritatem. Nec auris audire tantū bonorum omnium vbertatez. Nec cor cogitare tantam voluntatē impletionē et tranquillitatē. Filius aūt in illa cena ponit tria fercula. Primo panē vite. de quo dicit Joh. vj. Ego sum panis vite. Secundo satietatē in sua humanitate. Unde dicit Joh. vj. Qui venit ad me non esuriet. Tertio satietatez in sua deitate. Joh. x. Ingredi et: et egredi et ad cōsiderandū diuinitatē, et egredi et ad cōsiderādū hūanitatē: et pascua inuenie. Spūsctus in illa cena tria fercula ponit. Primo ignē quo fercula decoquenf. Esa. xxxj. Dixit dñs cuius ignis in sion et caminus in hierusalem. Secūdo vinū quo sancti inebriabunf. ps. Inebriabunf ab vbertate domus tue. Tertio fructus quib⁹ delectabunf. Gal. v. Fructus aūt spūs charis-

tas gaudiū pax. ꝛc. Quāuis aūt tā delicto-
sa cibaria i ista cena denᵏ: aliqui tñ ve
nire ꝯtēpserūt: ex eo ꝙ interne dulcedinis
experiētiā nō habuerūt. Greg. in homeᵏ.
C Corporales delicie cū nō habenᵏ graue i
se desideriū accēdūt. Cū aūt habite edū
tur comedentem protinus in fastidiuz per
satietatem vertunt. At ecōtra spirituales
delicie cuz non habentur in fastidio sunt,
Cū vero edūtur in desiderio sunt. Augēt
et spūales delicie desideriū dū mentē sati
ant: quia quanto magis sapor earū perci
pit eo amplius cognoscitur: eo ꝙ auidius
ameᵏ: et propterea non habite amari non
pñt quia earum sapor ignoraᵏ. Quis em̄
amare valeat quod ignoratᵏ? C Circa se
cūdū scz ꝓpter quid deus istā cenā prepa
rauit et tam multos vocauit. Sciendu z ꝙ
ꝓpter hoc fecit: vt scz celestis ciuitas suis
ciuibus impleretur: vnde dixit. Compelle
intrare: vt impleaᵏ domꝰ mea. Glos. Nu-
mero predestinatorum fideliuz: qui nume
rus inexpletus non remanebit. Ante ascē
sionem quidē christi in celū domus dei ꝯ
tum ad homines omnino erat vacua: qa
nullus ad huc ibi fuerat. Nunc autē est se
miplena. Tuz qz numerꝰ sanctorū adhuc
non est impletus. Tum quia anime sancto
rum adhuc nō habent suam beatitudinē
completam: ex eo ꝙ earū corpora adhuc
non sunt glorificata. Post iudicium autem
totaliter domus dei erit plena: quia et
numerus electorum erit impletus: z quili
bet sanctus i corpore et in anima erit glo
rificatus. Unde dicit de christo Prouerb.
vij. In die plene lune reuersurus est in do
mum suā. Sicut enim luna aliqñ est vacua
aliquando plena, aliquando semiplena.
Sic domus dei ante christi ascensionē de
animabus sanctorū omnino erat vacua:
post ascensionem vero fuit semiplena: sed
qñ post iudicium christus in domum suaz
celestē reuertetur tūc totaliter erit plena.

C Dñica.iij. post trinitatē. Sermo .j.

Erant appro-
pinquantes ad ihesum publi
cani z pctōres vt audirent
illum: z murmurabant iu-
dei z scribe, dicentes: qz hic
pctōres recipit z manducat cū illis Luc.
xv. Sicut ꝺt Aug. sup Joh. Quidā sunt
firmi sed sanabiles: quidā infirmi sz in
nabiles: quidam aūt pfecte sani. Ista re
pler differentia tāgitur in hoc euangelio.
Nā infirmi sanabiles erāt publicani z pc-
catores. Infirmi insanabiles erāt scribe
pharisei. Perfecte aūt sani, sunt iusti q
indigēt penitentia. In medio aūt horū
erat medicus constitutus. C Primo igitur
ponunt infirmi sanabiles: scz publicani
peccatores. de qb⁹ duo dicūtur: scz q
xpm appropinquabāt: et ꝙ ei⁹ verba au
dire affectabāt. In hoc aūt qꝺ ꝺr appro
pinquabāt, ostēdit ꝙ prius lōge erāt: fu
Lōge a pctōrib⁹ sal⁹ Appropinquare
deo p penitētiā: de⁹ appropinquat q
tiam. Jaco. iiij. Appropinquate deo: z
propinquabit vobis. Ista aūt elōgatio
appropinquatio non fit loco, sz simili
ne vl dissimilitudine. Aug. sup Psal. D
q vbiq; est neq; p loca appropinqua
neq; ab illo per loca remouemur. Appro
pinquare illi, est sibi illi fieri: recedere
illo, dissimile fieri. Et subd t August.
ne cū vides duas res ppe sibi similes
eis appropinquat hec illi? Qñ aūt di
les, cuius vna manu tenetur, dies
est hec ab illa? Si ergo vis appropin
re, similis ei esto: si nō vis esse silis, el
beris. hec Aug. Boni igit z sunt christ
pinq; z a xpo lōginqui. Propinqui
ad similitudinem vite. Ipse em̄ est mi
cors: et ipsi misericordes. Luce. vi. E
misericordes sicut et pr̄ vester miseric
est. Ipse pfect⁹ est: z ipsi pfecti. Wa
v. Estote pfecti sicut z pater vester pfec
est. Ipse sanct⁹ est: z ipsi sancti. Leui
Sācti estote: qz ego sanctus sum. Sū
lōge a deo tm̄ vno modo: scz ꝯtum
tum miserie, sm̄ quem ei dissimiles
Christus em̄ est in statu felicitatis: et
in statu penalitatis. Olim quidē ꝑps
lis eis fuit: qñ in corpore habuit mor
tatem: in alia passibilitatem: in vtro
tiplicem miseriam et penalitatez. Si
resurrectionem corpus ei⁹ induit imm
talitatem: alia impassibilitatem: z vtru
olimodam felicitatem. Et ideo sancto
modo sibi dissimiles sunt: cum sint mo
les, passibiles, et multas penalitates
bētes. Pctōres aūt a deo lōge sunt

miles duplici modo. Primo ꝯtum ad sta
tum miserie: qz sunt mortales z corrupti-
biles sicut boni. Scōo ꝯtum ad dissimilit-
tudinē vie. Unde ꝺr Esaie. lv. Sicut exal-
tanᵏ cel a terra: sic exaltate sunt vie mee
a vīs vestris: et cogitationes mee a cogi
tationibus vestris. Hic quib⁹ xps ad nos
venit, fuerunt humilitas z pietas. Cogita
tiones aūt eius, fuerūt pure imo ipsa pu-
ritas. Superbus igitur non assimilatur ei
in sua humilitate: nec auarus in sua pieta
te: nec luxuriosus in sua puritate. Dānati
aūt sunt lōge a deo tripliciter. Primo ꝯ-
tum ad statum miserie. Licet em̄ habeant
corpus immortale, adeo tamē erit passi-
bile z tot miseriis subiectum ꝙ subsistere
vix valebit. Ps. In miseriis nō subsistent.
Secūdo ꝯtū ad dissimilitudinē vite: ꝯtū
ad hoc non tm̄ erūt dissimiles deo, sz etiā
satez in esurie: in vlulatu z in cātu: in gau
dio z in dolore. Ista notātur Esa. lxv. Ec-
ce serui mei comedēt, z vos esurietis. Ter
tio quia erunt extra ambitum diuine mie:
ideo dicūtur proiici in tenebras exterio
res: vt habeᵏ Wath. viij. Peccata em̄ sūt
tenebre: sed ꝑut sunt in presenti sunt tene
bre interiores, quia adhuc sunt intra am-
bitū diuine mie. ꝑout aūt sunt in inferno
sunt tenebre exteriores: qz extra ambituz
diuine mie cōputātur. C Scōo publicani
et pctōres christi ꝟba diuina affectabāt.
Peccatores sunt fedi, tenebrosi, z frigidi.
Verba aūt dei (sm̄ Amb. sup Beati imma
culati) habēt mūdare, illuminare, z accen
dere. Utile igitur est pctōrib⁹ ad ꝟba dei
accedere: qz si fūt fedi, mūdātur. Joh. xv.
Jam vos mūdi estis ꝓpter sermonē quez
locutꝰ sum vobis. Si sunt tenebrosi, illu
minātur. Ps. Lucerna pedib⁹ meis ꝟbuz
tuū: z lumen semitis meis. Si sunt frigidi
inflāmātur. Ps. Ignitum eloquium tuum
vehemēter. Origenes super Josue. Scri-
ptū est ꝙ appropiquātem hi, approximāt
rutilātio: per ignē effulgebis: si aūt fuerꝫ
fenū vel stipula, consumeris. C Scōo ponū
tur infirmi insanabiles: scz scribe z phari
sei: qui sm̄ glo. dupliciter errabāt: qz z se
iustos putabant, cū essent superbi: z illos
reos, cum essent penitētes. Primus error
eo erat: qz se iustos putabāt cū essent su
perbi: et ideo nulla ꝓpassione ad pctōres
mouebātur: sz cōtra eos potiꝰ indignabā
tur. In pctōre em̄ penitēte tria cōsideran
tur: scz vera penitētia: culpa ꝑterita: z iu
stificatio assecuta. Scōm aūt Greg. natu-
re debemꝰ cōpassionem siue dilectionez:
culpe districtionē. i. districtā correctionez.
Ps ait. Oportet vt sollicite discernamꝰ:
qz districtionem debemꝰ vitijs: cōpassio-
nem nature. Si em̄ ferendus est peccator,
nutriēdus est, primus. Aug. Sic diligēdi
sunt homines, vt cop nō diligantur errores.
Justificationi aūt assecute, debemꝰ cōgra
tulationem: iuxta illud Luce. xv. Epulari
aūt et gaudere oportebat: qz frater tuus
mortuꝰ fuerat z reuixit ꝛc. Ista aūt nec de
natura curabāt vt diligerēt vel cōpaterēt
tur: nec de iustificatione assecuta vt cōgra
tularētur: sed tm̄ de culpa preterita vt in
dignarētur. Greg. in homeᵏ. Uera iustitia
cōpassionē habet: falsa vo dignationē: ꝯ-
nis z iusti soleant recte peccatorib⁹ indi-
gnari. Sed aliud est qꝺ agit typo super-
bie: aliud qꝺ zelo discipline. Scōs error
istoꝝ erat: qz illos pctōres reputabāt, cuz
essent penitētes. Et ideo cōtra christuz de
duob⁹ murmurabāt. primo de eo ꝙ eos
recipiebat: scōo de eo ꝙ cum eis comede-
bat. Ex eo em̄ ꝙ eos recipiebat, credebāt
ipm̄ coinquinari. Sicut z phariseus ex ac
cessu peccatricis Magdalene xpm inqui-
nari credebat. Petrꝰ Raneñ. Erras pha-
risee. Lutū tangit sol: sed lutum non infi-
cit solem. Medicus tāgit vulnera: sz ipm
putredo nō corrūpit. Reus tangit iustum
iudicem: sed ipsum maculare non potest.
Et vocat hic xpm solem, medicum z iudi
cem: peccatorem aūt vocat lutum, vulne-
ratum z reum. Christus igit qui est verus
sol lutū tāgebat cū pctōres recipiebat: sz
tamen ipm̄ lutū solem non inficiebat: sed
potius sol lutū in aurū mutabat cū pecca
tores iustificabat. Christus aūt q̄ est ver⁹
medicus vulnera pctōꝝ curabat z fetorē
non sentiebat: sed fetorem fugabat cū cul
pam remittebat. Christus etiā qui est iu-
stus iudex eos admittebat et ipsos p iu-
stiam sentētiā absoluebat, dicēs. Gaudiū
est coram angelis dei sup vno pctōre penite
tiā agēte. Secūdo cōtra xpm murmura-

bant qz cū pctōrib⁹ comedebat. Hoc autē xps ex magna dispensatione faciebat. Inter iudeos eñ aliqui erant supstitiosi: q̄ diligebāt halijs magnā vite austeritatē. Alij erāt terrenis assueti: qui magis diligebāt quādam vite cōmunitatem. Alij erant curiosi: q̄ requirebāt miraculoz potestatem. Fecit igitur xps (sm Joh. chrysō.) sicut faciūt ven̄atores: q̄ per duas vitas ꝓtrarias aliq̄ animal insequūtur: vt in alterā incidat. Misit eñ Johannem baptistam cū vita austera: vt sic conuerteret supstitiosos. Uenit ipse cū cōmuni vita manducās z bibens cū pctōrib⁹: vt sic conuerteret terrenis assuetos. Uenit cū miraculoz potētia: vt sic conuerteret duros z curiosos. Sed cōqueritur dicēs. Matth. xj. Uenit Johānes non mānducās nec bibēs, z dicūt, demonium habet z c. ¶ Tertio erāt quidam perfecte sani: scz iusti, qui non indigebant penitētiā. Greg. Sūt plerīq; iusti in quoꝝ vita tñ est studium vt eis quelibet peccatoz penitentia proponi nullatenus possit. Hinc ergo colligēdum est q̄tum deo gaudium faciat quādo humiliter plūgit iust⁹ si sic facit in celo gaudium quādo in se q̄ male gesserat per penitētiam dānat iniustus. Tales igitur penitētia indigēt z nō indigēt. Est enim penitentia purgās, sicut fuit penitentia Magdalene. Est penitētia ornās, sicut fuit penitētia Johānis baptiste. Bern̄. Confessio peccatoz purgat: z instoz ornat. Est penitētia cōseruās, que iustum conseruat a casu: iuxta illō. j. Coz. ix. Castigo corpus meū: z in seruitutem redigo z c. Perfecti igit virī etsi non indigent penitētia purgāte: indigēt tñ penitētia ornāte z conseruante. ¶ Quarto in istoz medio erat index z medicus cōstitutus: q̄ infirmos sanabiles. i. peccatores penitentes recipiēdos esse ostēdit. Et super hoc tres parabolas adduxit. Unam de oue ꝑdita. Aliam de drachma amissa. Tertiā de filio prodigo reuertēte que post istas duas ponitur immediate. Tria eñ sunt que hoiez ad miserādum inducere consueuerūt: scz simplicitas, propinquitas, z necessitas. Ista tria similiter deū ad miserandum inducunt. Primo nra simplicitas. Et ad hoc ptinet prima parabola de oue errāte. Homo eñ est simplex respectu hostis tā astuti. i. diaboli: z ideo cito decipit. Unde cōmat psalmista. Eram sicut ouis q̄ perit, require seruū tuū z c. Secōo nostra ꝓpinquitas quā nobiscū cōtraxit. Heb. ij. Nusq̄ angelos apprehēdit z c. Et hoc ptinet secūda parabola de drachma amissa: i qua ymago Cesaris vt regis z superscriptio notatur. Sic z homo est ad imaginem dei formatus z habet superscriptionem xpi: q; a christo dicitur christian⁹: z ideo xps debet nos misereri: iuxta illō Ephe. v. Nemo carnem suam vnq̄ odio habuit z c. Tertio nostra necessitas z paupertas. Et ad hoc pertinet tertia parabola de filio ꝓdigo reuertēte qui dixit, Quāti mercenarij in domo patris mei abūdāt panibus: ego aūt hic fame pereo. Quādo eñ homo cognoscit suam miseriam z infirmitatem: tūc deus flectitur ad habet suā pietatem. Unde dicitur ibidem q̄ pater videns eum, misericordia motus est super eum: z cecidit super collum eius z osculatus est eum.

¶ Sermo secundus.

Grāt appropin-

quantes ad iesum pupli-
peccatores z c. Libēter debet
omnes ad xpm appropin-
re: quia omnia remedia in ipso potenter
inueniri. De quib⁹ sic dicit Amb. in lib. de
virginibus. Omnis oia accedat ad christum, qz oia xps est nobis. Si vulnera curare desideras: medicus est si febrib⁹ estuas: fons est. Si grauaris iniquitate: iustitia est. Si auxilio indiges: virtus est. Si mortē times: vita est. Si tenebras fugis: lux est. Si cibum quaris alimentum est. ¶ Ex his verbis habemus q̄ debemus ad xpm accedere z appropinquare. Primo sicut vulnerati ad medicum z sanatorem: ideo dicit. Si vulnera curare desideras: medic⁹ est. Sūt aūt quedā peccata q̄ vulnerant corp⁹: sicut gula. Eccli. xxxij. ca. In multis escis erit infirmitas. Quedam que vulnerāt alam: sicut superbia qua primus angelus vulnerat⁹ fuit. Unde alij angeli qui cum eo ceciderūt, sibi imputāt dicētes Esa. xiiij. Et tu vulneratus es sicut nos: nostri similis fact⁹ es. Quedā q̄ vulnerāt vtrūq;: sicut luxuria que quidem vulnerat corp⁹ mala z cupiscētia. Job. xxj. Cōmixti sunt lūbos z c. Et alia z amara cōcupiscētia. Prouer. vij. Statim eam sequitur sicut bos ductus ad victimā donec transfigat sagitta iecur ei⁹. Ista sagitta est cōcupiscētia amara. Et qm̄ sunt quedam vulnera que sanatur per incisionem, quedam per adustionem, que daz per emplastri appositionem: ideo iste medic⁹ vulnus gule sanandum docet per incisionem qui inordinatus gule appetitus est penitus refecādus. Unde dr Prouer. xxiij. Quādo sederis vt comedas cū principe, diligēter attēde que posita sunt ante faciem tuam: et statue culturū in gutture tuo. Ille in gutture suo culturū statuit, qui inordinate gule appetitum abscindit. Uulnus superbie per emplastri appositionez. i. per passiōis xpi meditationem sanari debet. Aug. sup illā. Phili. ij. Factus est obediēs vsq; ad mortem. Ecce habes humilitatis exēpluz superbie medicamentum. Quid igit intumescis: o homo pellis morticina quid tēneris: o sanies fetida quid inflaris? Prinzeps tuus humilis, z tu superbus. Uulnus luxurie per adustionem. i. per adustiuā carnis mortificationem: sicut petebat ꝓpheta dicēs. Ure renes meos z cor meum. ¶ Secūdo debem⁹ ad xpm accedere sicut ad refrigeratez: ideo subdit. Si febrib⁹ estuas fons est. In ꝓsenti vita boni z mali estuas multipliciter patiūtur. Nam boni actiui z cōiugati patiuntur estum tribulationū. j. Coz. vij. Tribulationē carnis habebūt hmōi. Intel. scz coniugati pro ne-cessarijs reb⁹. Contēplatiui patiūtur estū tentationem: qz ob humilitatis custodiam aliquādo a deo molestari permittuntur: sicut patet in Apostolo ysq; ad tertium celū rapto: vt habet. ij. Coz. xij. Uali aūt alis quādo patiūtur estum auaritie: aliquādo carnalis cōcupiscētie: aliquādo furētis sue. Oēs aūt isti ad xpm fontē accedāt: et ibi refrigerium inuenīet. Zacharie. xiij. Erit fons patēs domui dauid: z habitantibus hierlm in ablutiōe peccatoris z mē struate. Per dauid q̄ interpretatur manu fortis intelligūtur actiui. Per hierusalem que interpretatur visio pacis, intelliguntur cōtēplatiui. Nolie aūt peccatoris signant auariz supbi. Nolie vero menstruate luxuriosi. In isto igitur fonte actiui inueniūt refrigerium patiētie: contēplatiui refrigerium deuotionis interne: ceteri peccatores refrigerium mie. Hiere. vj. Inuenietis refrigerium aiab⁹ vrīs. ¶ Tertio debem⁹ ad xpm accedere sicut grauati ad iustū relenatorē: ideo subdit. Si grauaris iniquitate: iustitia est. Mūdus grauat nostrā irascibilē tria hīdo ad impatiētiam: diabol⁹ nostram rationem decipiēdo p̄ fraudulētiam. Caro nostrā cōcupiscibilem inflammādo per malam concupiscentiam. Sz tales sic grauati ad xpm accedant: z ipse de talib⁹ iustitiaz faciet, scz de persecutoribus mūdi qz ad nihilum eos deducet: de diabolo, qz eius falacias deteget: z de carne, qz eam rationi subiiciet. Joh. xij. Nūc iudicium est mūdi. quo ad primū. Nūc princeps huius mūdi ejicietur foras, quo ad secūdū. Et ego si exaltat⁹ fuero a terra oia trahā ad meipm. quo ad tertiū. Tūc xps oia que sunt in hoie ad se trahit qñ corp⁹ et animā sibi subiicit: vt iam caro aie non resistat, sed vtrūq; deo seruat iuxta illud Psal. Cor meū, z caro mea exultauerunt in deo viuo. ¶ Quarto debem⁹ ad xpm accedere sicut fatigati ad auxiliatorez: ideo subdit. Si auxilio indiges: virt⁹ est. Indigemus eñ auxilio xpi z in vita et in morte z post mortem. Et ideo ad xpm accedam⁹ vt nobis ferat auxilium in vita conseruando a casu peccati: i morte custodiēdo a laqueis diaboli: z post mortem deducendo ad gloriā celi. ps. Tenuisti manū dexterā meā: in vita scz a peccatis me cōseruādo: Et in volūtate tua deduxisti me: in morte scz a laqueis diaboli me custodiēdo. Et cū gloria suscepisti me: post mortem scz in celum me deducendo. ¶ Quinto debem⁹ ad xpm accedere sicut mo tui ad vinificatorem: ideo subdit. Si mortē times: vita est. Est autem triplex mors: scz nature, culpe, z gehenne. Qui igitur ad xpm accedit nō debet timere mortē nature: quia corpora suscitabit. j. Cozin. xv. Per hominez mors z per hoiem resurrectio mortuoꝝ. Necq; mortē culpe: qz omnem culpam delebit. Esaie. xliij. Ego sum ipse qui deleo iniquitates tuas ꝓpter me: z peccatoz tuoz vltra non recordabor. Nec morte gehennet qz ipsam precipitabit. Eius dē. xxv. Precipitabit dominus mortem in sempiternum

Universidad de Sevilla Biblioteca

ꝛ auferet oēm lachrymam ab omni facie. ¶Sexto debemus ad xp̄m accedere sicut peregrini ꝛ errabūdi ad ductorē: iō subdit. Si celū desideras: via est. Ipse em̄ est via ꝛ ductor vie ꝛ termin⁹ vie: iuxta illud Joh. xiij. Ego sum via veritas ꝛ vita. Ista via ē pēnitētia. De qua dr. Esaie. xxx. Hec est via, ambulate in ea: neq; ad dexterā neq; ad sinistram declinabitis. A penitentia enim non debemus declinare: neq; per aduersa neq; per p̄spera. Ista via est multum breuis: qr tm̄ cōtinet tres dietas. Primam dietā facit cōtritio: scōam cōfessio tertiam satisfactio. Ista est via trium dierū qua ab egypto. i. peccato recedit̄: vt deo gratū sacrificium offeratur: vt habet: Exo. v. Eo dē modo via que ducit ad infernū ꝑdinet; tres dietas. Primā facit malus cōsensus: scōam malū opus tertiā mala cōsuetudo. Ductor aūt in via penitentie est xp̄s q̄ est veritas: ꝛ ideo alia errare nō poterit in hac via. Licet em̄ vna sit via que ducit ad infernū, alia que ad limbum, alia que ad purgatoriū, alia que ad celū: iste tm̄ ductor oēs vias nouit, ꝛ ideo alias sanctorū per bonam viaz deducit. ps. Deduxit eos per viā rectā vt irēt in ciuitatem habitationis. Terminus hui⁹ vie est vita beata: iuxta illō Matth. iij. Agite penitentiā: appropiquabit em̄ regnū celoꝝ. Libēter igitur p hāc viā ire debem⁹: ꝛ ꝓpter vie brevitatem, ꝛ ꝓpter ductoris talis societatē: ꝛ ꝓpter termini tanta vtilitatē. ¶Septimo debemus ad christum accedere sicut tenebrosi ad illuminatorē: ideo subdit, Si tenebras fugis, lux est. Iste aūt tenebre quas debem⁹ fugere sunt tenebre infernales. vbi sunt tenebre superiores que causantur ex absentia visiōis diuine: tenebre inferiores, qr ipsa infernalis regio ē tota de se tenebrosa: tenebre interiores, qr ipse aie ꝛ conscientie tenebrose erūt: ꝛ tenebre exteriores, qr ipsi demones tenebrosi sunt q̄ erūt dānatoꝝ socij. Sed illi qui ad xp̄m accedūt istas tenebras fugiēt: ꝛ lucē inuenīēt. Habēbūt em̄ lucem a superiori: scz visionez dei. Apoca. xxi. Claritas dei illuminabit eam: ꝛ lucerna ei⁹ est agnus. Ab interiori: scz mansionez claram. Tobie. xiij. Lux splēdida fulgebit. Ab exteriori: scz iucidā aiam. Esa. lviij. Implebitdñs splēdoribus aiaz tuā. Et ab exteriori: scz societatem fulgidā ꝛ iocūdam. Sapie. iij. Fulgebūt iusti ꝛ tanq̄ scintille in arūdineto discurrēt. ¶Octauo debem⁹ ad xp̄m accedere sicut famelici ad cibatorez: ideo subdit. Si cibum queris, alimētum est. Notādū aūt q̄ filij israel dum exirēt de egypto, esplicem habuerūt cibū, scz farinam egyptiacam, qua deficiēte habuerūt mānā deserti: quo deficiēte habuerūt fruct⁹ terre ꝓmissionis. Petōres quidem pascunt farina egyptī. ꝛ delectatiōe peccati: de qua fit panis diaboli: q̄ licet videatur modo esse dulcis iuxta illud Eccli. xxiij. Homini fornicatori omis panis dulcis. in futuro tm̄ multum erit amarus. Job. xx. Panis in vtero illi⁹ vertetur in fel aspidū intrinsecus. Sed cum deficit ista farina peccati: tūc aia reficitur māna. i. gr̄a dei. ps. Panem celi dedit eis. Eccli. xv. Cibauit eū pane vite ꝛ intellectus. Q̄n vero labor deserti. i. p̄sens vita finit tūc aia reficitur fructu terre ꝓmissionis. i. dulcedine celesti satiatur. Quiquidē fructus causatur ex cōtemplatione veritatis ꝛ ex visiōe humanitatis. ps. Cū dederit dilectis suis somnū: ecce hereditas dominī filij merces. Hoc refertur ad visionē diuinitatis: qr secundū Aug. visio est tota merces. Fructus vēteris. hoc refertur ad visionem humanitatis: quia fuit benedictus fructus ventris virginis benedicte.

¶Sermo tertius.

Audium erit coram angelis dei super peccatore penitentiam agente, ꝛc. Magna ꝛ preciosa ē penitētia peccatoris de qua angeli in celo faciunt tantum festum. Hoc em̄ dicuntur gaudere de tam gloriosa visione: de qua dr. s. pet. s. In quē desiderāt angeli ꝓspicere. Nec de sua tam ineffabili habitatione: de qua dr in psal. Laudate eū oēs angeli eius, Nec de sua tam excellēti epulatione: de qua dr Tob. xij. Ego habeo inuisibili ꝛ potu q̄ ab hoīb⁹ videri non potest, vtor. Sed dicuntur gaudere de penitentia cōuersione: ideo dr. Gaudium erit coram angelis dei ꝛc. In quibus verbis notātur. Primum est angelorū letitia: ideo dr. Gaudiū erit in celis coꝝ angelis dō est letitie materia: cum subdit. Super uno petōre. Tertiū est materie causa: cū subdit. Penitētiam agēte. ¶Circa primum notādum est q̄ de nostra cōuersione non tm̄ angeli gaudent, sed etiā tota trinitas gaudet. Angeli em̄ gaudent triplici de causa. Primo: qr vidēt sue custodie tā gloriosam fructū. Cuilibet em̄ homini angelus ad custodiā delegat̄. Et dum est in vtero: me ibi a diabolo suffocetur. Et dum est egressus ex vtero: me forte a baptismi gr̄a impediatur. Et dū est in mundo: me forte a diaboli laqueis teneat de mūdo: me forte a diaboli laqueis teneatur. Sicut em̄ medicus gaudet quādo videt ergā infirmū sue curationis fructū: sic angelus multū gaudet cū videt circa hominē sue custodie effectum. De contrario aūt multū dolet: iuxta illud Esa. xiij. Angeli pacis amare flebūt. Scō gaudēt quādo videt ex peccatorib⁹ conuersis sūpleri numerū. Siue em̄ tot ascendāt de hoīb⁹ quot angeli ceciderūt, siue quot de hoīb⁹ reparari: ideo multum gaudent quādo petōres quertūtur: vt de ipsis eoꝝ numer⁹ reparetur. Jdeo i xp̄i resurrectione per quā peccatores sunt iustificati, angelus totus festiuus apparuit ostendens sibi letitiam in aspectu qui instar fulguris fuit coruscans: in habitu qui instar niuis fuit candidus: ꝛ in affatu que dulcis fuit ꝛ amenus quando dixit mulieribus. Mat. xvi. Jesum queritis crucifixum ꝛc. Tertio gaudent q̄n vident in laudādo deū tale se habere consortiū. Olim quidē laudabat deū sola natura angelica: sed nunc addita est natura humana: ꝛ ideo modo veracius dici pōt illō Job. xxxviij. Cū me laudarent astra matutina. hoc spectat ad laudē angelorū. Et iubilarēt oēs filij dei. hoc spectat ad laudē hominū. ¶Scō de conuersione peccatoris gaudet ꝛ festum facit tota trinitas. s. pater ꝛ filius ꝛ spiritussanct⁹. Et primo pater. Multum quidem gaudet rex terrenus q̄n filius sibi concipitur: sicut letatus est Abraham de conceptu. Sare. Multū gaudet q̄n nascit: sicut gauisi sunt Zacharias ꝛ Elizabeth in ortu p̄cursoris. Multū gaudet q̄n filius ablactatur. Unde Abraham fecit magnum cōuiuiū in ablactatione ysaac filij sui. vt habet Gene. xxi. Multū gaudet q̄n filius grandis effectus ad mensam suā recipitur. Pater igit celestis de filio spūaliter concepto, nato, ablactato, ꝛ ad mēsam recepto multū gaudet. Conceptio aūt attendit̄ in contritione: siue in boni p̄positi conceptione. Esaie. xxvj. Facie tua domine concepimus ꝛ parturiuimus spiritū salutis. Natiuitas attēditur in confessione vel bonorū operum offensione. Sed de multis potest dici illud Esa. xxvij. Venerunt filij vsq; ad partū: et virtus pariendi non est. Ablactatio attendit̄ in vite perfectione q̄n. s. hō intantū ꝓficit q̄ iam non indiget lacte parvulorū sed cibo solido perfectoꝝ. Hebr. v. perfectoꝝ est solidus cibus. Ad mensam receptio aūt tēditur in celesti refectione. iuxta illud Luce. xxij. Edatis et bibatis super mensam meā in regno meo. ps. Filij tui sicut nouelle oliuarū, in circuitu mense tue. Scō de conuersione peccatoris gaudet filius. Et hoc triplici de causa. Primo quia ex hoc videt effectū sue passionis: quod notatur in prima parabola de oue pdita ꝛ inuēta. Greg. Una omis perīt q̄n hō peccando vite pascua dereliquit. Jn hūero aūt posuit qr peccata nr̄a in corpe suo ipse portauit. De hoc sic dicit Augusti. in lib. contra ḡnes hereses. Homo cū esses inimicus patri meo, reconciliaui te per me: cū inter montes et silvas errares quesiui te: humeris meis portaui te: patri meo reddidi te. Laboraui, sudaui: caput meū spinis oppositū. Manus meas clauis obieci: lancea latus meū aperuit. Tot opprobrijs iurijs aspersus est. Sanguinē meū fudi. animā meā posui: vt viuere te mihi, ꝛ tu diuideris a me. Tātū aūt desiderū de oue inuenēda habuit q̄ ostertū. i. celū derelict̄. q̄ dr desertū. i. derelictū. Tū qr fuit derelictū ab angelo in quo fuerat creatus. Tū qr fuit derelictū ab hoīe q̄ ipsuz fuerat habitatur⁹. Tū qr ad instar deserti in eo sunt dulces cātus auiū. i. angelorū. Jbi sunt rose martyrū, viole confessorū, ꝛ lilia virginum. Secūdo gaudet filius: qr in peccatore ꝓuersoꝝ videt reformationē sue imaginis quod notat̄ in secūda parabola de drachma perdita ꝛ inuēta. Jn qua imago regis refulget. Decē ei drachme sūt. ix. ordines

angelorū ⁊ decim⁹ hoim: qui ad dei imaginē sunt creati. Sz decima drachma perdita fuit qñ hō peccauit: sz christus ipam quesiuit et suam imaginē reparauit. Tertio gaudet ex eo q̄ videt resurrectionē sui fratris, qđ notatur in tertia parabola de prodigo de quo dicit. Epulari et gaudere oportebat q̄ frater tu⁹ perierat ⁊ revixit. Tertio de conuersiōe peccatoris gaudet spiritussanctus triplici de causa. Primo quia recuperat tēplum suum quod debet inhabitare iuxta illō. ſ. Cor. iij. Nescitis quia templū dei estis ⁊ spirit⁹ dei habitat in vobis? habitare aūt nō posset nisi spiritus malign⁹ recederet. ij. Corint. vj. Que aūt cōuētio xp̄i ad belial? Quis autē consens⁹ tēplo dei cū idolis? Scōo gaudet: q̄ recuperat mēbrum suū qđ dz vivificare. ſ. Corint. vj. An nescitis, qm̄ mēbra vra tēplum sunt spūssancti? ⁊c. Videm⁹ enim q̄ mēbrū precisum vel putridū vel paraliti cum nonvivificāt a spū hūano. Eo dēmodo nec peccator a spiritu diuino tunc quia diuisus est ab eo. Esa. lix. Iniquitates vre diuiserunt inter vos ⁊ deū. tū q̄ putrefactus est in peccato. Joh. ſ. Cōputruerūt sumēta in stercore suo: tū quia paralytic⁹ est ex motu inordinato. Nō em̄ habet sensum amoris dei: ō q̄ dz Sapiē. ſ. Sētite de dño in bonitate. Nec hz motū ordinatum operis boni: sed inordinatū operis mali. ps. Turbati sun et moti sunt sicut ebrius. Tertio gaudet q̄ recuperat vas suū q̄ debet implere. Opz aūt q̄ istō vas sit vacuū ab amore mūdi si debet ipleri amore dei. Augu. sup. Joh. Vas es: si plenus es funde quod habes vt recipias qđ nō habes. funde amorē seculi vt iplearis amore dei. hoc significatū est. iiij. Reg. iiij. in Heliseo qui vasa vacua impleuit. De isto festo et gaudio quod facit de⁹: dicit Origē. super illud Nume. xxviij. Oblationem meam et panes ⁊ incensum odoris suauissimi offerre p tēpora sua. Litera aūt Origē. habet in diebus festis vestris: habet inquit sua festa deus. Est enim magna festinitas salus humana, puta per singulos fideles qui conuertuntur ad deum ⁊ in fide proficiunt. Festinitas oritur quando letificat eum impudicus si sit castus: ⁊ iniust⁹ quādo iustitiā querit. ¶Scōo ponit hui⁹ lectie materia: cū dr. Sup vno ptōre. Et hic addit: q̄ super nonagintanouē iustis. Q̄ dē intelligi pōt aut de tepidis iustis aut de feruentibus. Et primo mō hic verū qđ hic dr. Et sup hoc ponit Dic. duo pla dicēs. Maius de peccatore cōuerso de stante iusto gaudiū sit in celo: q̄ ⁊ in prelio plus illū militē diligit q̄ post gam reuersus hostem fortiter pmittē qui nunq̄ terga vertit ⁊ nunq̄ aliquid fecit. Sic agricola illā terram magis amat q̄ post spinas vberis fruges profert q̄ eā que nunq̄ spinas habuit: ⁊ nunq̄ tilem messem produxit. De hoc etiam dicit Augustinus in libro contra faustum Agricole pi⁹ placēt agri q̄ spinis magna eradicatis centesimum proferunt q̄ nullas spinas vnq̄ habuerūt ⁊ vix ad centesimum peruenerunt. Si autem intelligatur de iustis feruentibus tunc distinguendum est inter affectum ⁊ effectum. Nam secundum Ber. meliori maior est tribuendus effectus: magis autē indigenti maior est tribuendus affectus. Videmus enim ⁊ si aliqua mater habeat decē filios firmā ⁊ postea sanatur: mai⁹ gaudiū habet de sanitate ist⁹ recuperata q̄ de sanitate in alijs conseruata. Super hoc etiā dicit Augustinus in lib. confes. tria exempla ponit dicens, Triūphat imperator ⁊ vincit: sed si pugnasset non dicisset. Et quātomaius periculū fuerat in prelio: tanto maius gaudium in triumpho. Jactat tempestas nautigantes minaturq̄ naufragium, omnes futura morte pallescūt. Tranquillat celum ⁊ mare, ⁊ exultant nimis qui timerūt nimis. Chatus aliqs infirmatur: omnes alo egrotāt cum eo: postq̄ vero recuperauerit fit et omnibus tale gaudium quale ante non fuerat. ¶Tertio ponit titie ⁊ materie causa cum dicitur. Penitentiam agente. Non dixit penitentiam agente que est penitentia procrastinatorum. Prouerbiorum. iij. Nec dicas amico ī vade ⁊ revertere ⁊ cras dabo tibi cum possis dare. Nec dixit penitentiam docente: que est penitentia verbo⁹ predicatorum. Matthei. xxiij. Dicunt ⁊ non faciunt. ⁊c. Nec dicit penitentiam ostendente: que est penitentia hypocritarum ⁊ simulatorum. Matthei. vij. Venite ad vos in vestimentis ouium ⁊c. Sed dicit penitentiam agente: que est penitentia digne dignos fructus penitentie.

¶Dñica.iiij.post trinit. Sermo.j.

Estote misericordes sicut et pater vester misericors ē. Luc. vj.

Inter legem mosaicam ⁊ euangelicā differentia esse videt: q̄ illa p̄dicabat seuera iustitia ista dulcoras mla: iō subdit. Estote misericordes ⁊c. Ibi deus vocabat se dñm metuēdū: hic vocat se patrē benignū iō subdit. Sicut ⁊ pater vester misericors ē. Ibi pmittebantur carnalia ⁊ terrena: hic spūalia ⁊ eterna: iō pater ille sepe vocat pater celestis. i. dator celestiū. Inserte igit huic cuāgelij tria tāgunt. Primo enī xp̄s exēplo dei p̄fis ad misericordiā nos īducit. Scōo isti⁹ mie tres species pōit. Tertio rōnes et causas istarū specierū ostēdit. ¶Primū notat cū dicit. Estote misericordes sicut et pater vester misericors est. Circa q̄ notandum q̄ licet deus habeat potētiā sapientiam bonitatem diuitiarū copiā ⁊ miam: tamen nō dicitur. Estote potētes sicut et pater vester potens est. Nec estote sapientes nec locuples sed misericordes. Ratio huius est: q̄ appetitus potentie habet delectionē p̄s. Delecti sunt eos dū alleuarēt. hoc patet in lucifero qui dei potētiam appetit ⁊ ideo in tantū hz inflāmationē. ſ. Cor. viij. Scientia inflat. Cor. ij. Inflat⁹ sensu carnis sue. Discedentibus prosperis preposit⁹ pincerna oblitus est inter pretia sui. Deute. xxxij. Incrassatus est dilectus et recalcitrauit. Et seq̄tur. Dereliquit deū factorē suū. Mia aūt deducit hominē ī celestia regni eternā possessionē. Un dixit xp̄s misericordibus. Beati misericordes. xxv. Venite benedicti pa. mei possidete parati ⁊c. Nō em̄ dicet. Venite potentes: sz ve vobis q̄ potēles fuistis ad vibendū vinū: ⁊ viri fortes ad miscendā ebrietatē. vt dicitur Esaie. v. Nec dicet. Venite sapiētes sed ve vobis qui sapientes fuistis in oculis vestris ⁊ coram vobismetipsis prudētes: vt dr ibidē. Nec dicet. Venite diuites: sed ve vobis diuitibus q̄ habuistis consolationē vestrā. Sz dicet. Venite misericordes q̄ esurivi et dedistis mihi manducare, ⁊c. ¶Scōo ponunt huius mie tres species. Prima cōsistit in nō iudicādo: quod notatur cū dr. Nolite iudicare ⁊c. Interl. Non tantū in largitate bñficiorū sitis misericordes sed etiā in iudicando. ¶Notādum aūt q̄ scōm Augu. de sermone dñi. Quedā sunt manifesta: quedā occulta que dam media. De manifestis aūt possum⁹ iudicare. Unde dicit ibidē. De apertis q̄ bono animo fieri non possunt vt sunt iniqua blasphemie: ⁊ huiusmodi pmittitur nobis iudicare. Alia sunt occulta. Et de his iudicare periculosum est. Un̄ super illud. ſ. Cor. iiij. neq̄ meipsum iudico: dicit Augu. periculū est nobis de ignotis cordibus alios iudicare. Tāta enim profunditas credēda est esse in hoie q̄ lateat ipsum hoiem in quo est. In petro profunda infirmitas latebat dū se cū dño moriturū promittebat. Cū ergo quisq̄ de se aut nō omnino aut vix possit veram ferre sententiā: quo potest de alijs iudicare cuz nemo sciat quid agat in hoie nisi spūs hois q̄ est ipso? Media aūt sunt que bono ⁊ malo alio fieri possunt. De quib⁹ nō debem⁹ certam sententiā dare: sed debemus ea in melioꝛē partē convertere. Unde sup illud ſ. Corin. iiij. Nolite ante tēp⁹ iudicare. dicit Augu. Et si suspitiones vitare non possum⁹ q̄ homines sumus: tamē iudicia. i. diffinitiuas firmasq̄ sententias tenere debemus. Si ergo suspicamur (qđ est humana tentatio) saltē nō iudicem⁹. Hoc enim ad humanā tētationē pertinet. sine qua vita ista non ducitur. Item sup illud Rom. xiij. Stabit aūt. ⁊c. dicit Aug. Hic innuit apostolus q̄ ambigua debem⁹ in meliorē partē vtere: ⁊ in futuro spē boni habere: etiam si aliter sit in p̄senti. Manifesta igit sunt iudicanda. Occulta sunt diuino iudicio relinquenda. Media autē nō sunt diffinitiue iudicāda: sed in meliorem p̄ē vertenda secūda ipēs mie consistit in dimittēdo. Dimittite (inq̄t) sz iniurias: et dimittetur vobis, scilicet peccatū vestrū. Alia vero litera hz dimittite ⁊ dimittemini. Homo quidem aliquando detinetur a peccato qñ scilz enormitas peccati non dimittit

ipsum ꝓfiteri: sꝫ tñ ca pctō dimittit qñ ipe ꝓcōfessionē pctā dimittit. Proner. xxviij. Qui abscōdit scelera sua nō dirigēt. Qui aut cōfessus fuerit ea et reliquerit, miam consequit. Legit zacharie. v. q missa est massa plūbea in eos amphore. Cū massam plumbeā in ore suo vel in gutture tenet suffocatur: si deglutit extinguitur: si reiecit liberatur. Ista massa plūbea est peccatū pōderosum, qō homini claudi os qñ ꝓhibet ꝓfiteri: tunc aūt deglutit qñ delectatio peti in corde habet, sed tñc reiicit qñ hō cōfitetur. Aliqñ peccator tenetur a diabolo qñ sꝫ male ablata non vult restituere. ſ. Tim. vj. Qui volūt diuites fieri incidunt in tentationes ⁊ laqueum diaboli. Tunc aut ē a diabolo dimittuntur quando ipsa male ablata dimittuntur vel restituūtur. Hmōi modi enim homines tenet diabolus per capillos. Capilli em nascunt ex superfluitate humorum et significant superfluitatē malarū diuitiarū: qñ homo illos capillos radit tūc Diabolus ipsū dimittit. Aliqñ tenetur a deo: qñ sꝫ iniurias nō vult remittere. Mat. vj. Si non dimiseritis hoibus: nec pater vester dimittet vobis pcā vra. Qñ aūt hō dimittit iniurias tunc deus nras dimittit offensas. Et ibidem, Si dimiseritis hoibus peccata eorū dimittet vobis pater celestis peccata vra. Aug. sup ps. Dicit tibi deus Aliqd cōtra te teneo, aliquid tu ꝫ alū tenes: dimitte ⁊ dimittā. Tertia species misericordie ꝓsistit in eleemosynaꝝ largitiōe: cū dicit. Date et dabit ⁊ vobis. Iuterl. Date beneficia ⁊ dabitur vobis vita eterna. Qui enim dat temporalia deus dat sibi et tēporalia ad sustentationem: ⁊ corporalia ad consolationem: et spiritualia ad iustificationem: ⁊ celestia ad glorificationē. Esaie. lviij. Frāge esurienti panem tuum. Et sequitur. Et sanitas tua citius orietur. hoc refertur ad bona corporalia. Et anteibit faciem tuam iustitia tua. hoc refertur ad bona spiritualia. Et gloria dñi colliget te hoc ad bona celestia. Et eris quasi ortus irriguus cuius non deficient aque. hoc ad temporalia. ¶ Tertio xps ponit rationes et causas per quas inducit nos ad supradictas tres species misericordie. Primo enim inducit nos ne alios iudicemus ex consideratione maioris defectus proprij cū dicit. Quid aut cernis festucā i oculo fratris tui. Per festucā peccata minima: per trabem peccata magna intelliguntur. Sunt enim multi qui non vident sua grauia: et vident aliorū leuia peccata. Ante peccatū in primis partibus oculus erat apertus ad videndum opera dei: post peccatum penitus apertus est ad videndum defectū ⁊ miseriā sui: quia tunc aperti sunt oculi eorum et cognouerunt se nudos. Modo autem contra est: quia oculus noster non est apertus ad videndum et considerandum opera dei nec ad videndum defectus et miserias nostras: sed est apertus ad videndum defectus alienos: ⁊ est clausus ad videndum defectus proprios. Bernardus. Egregium instrumentū corporis esset oculus si sibi cetera videt, sic etiam posset seipsum cognoscere. Legitur in vitis patrum q quidam frater portabat ante se saccellos duos: ⁊ post se saccos magnos arena plenos. Et super hoc interrogat ꝰ respondet. Saccelli parui sunt peccata parua aliorum que ante oculos meos semp habeo. Magni sunt peccata mea magna que post dorsum meum proiecio. Unde Chrysostomus multi sunt qui cum viderint maiorē cibū super iuuū vestimentū habentē accipere cibū fetidū et potū amari sūt accusatores ꝗdie ipsi rapietes ⁊ crapulā patrantes. ¶ Scō nos inducit vt iniurias remittamus ex cōsideratione magni periculi ⁊ magni exempli. Primo ponit periculū dicens. Si cec⁹ ceco ducatū prebeat ⁊c. Aliquando contingit q ille qui fecit iniuriā et ille qui recepit ambo sunt vidētes: sꝫ ille qui fecit iniuriā humiliter recognoscit: et ille qui recepit liberaliter dimittit: ⁊ tunc nullū est periculū. Aliquando vero contingit q alter est cecus et alter videns: sꝫ qñ sꝫ ille qui fecit vult satisfacere: sed ille qui recepit non vult remittere vel cecus est. Et tunc non est magnum periculum: quia sepe benignitas vnius conuertit cor alterius. Rom. xij. Si esurierit inimicus tuus ciba illū: si sitit potū da illi. hoc em faciendo carbones ignis ꝓgeres super caput eius. hoc est induces eū ad amorē tui. Aliquando contingit q ambo sunt cecī, qñ sꝫ nullo illorum vult satisfacere: sꝫ

ille qui recepit vult parcere, ⁊ tunc est magnum periculū: qr ambo cadūt in foueam peccatorū. Deinde inducit ad iniurias remittendas ex consideratiōe magni exempli qñ dicit. Nō ē discipul⁹ sup magistrū. Magister em nr iniurias oēs sic remisit q nec seruauit turbationē in corde: nec dixit ꝓperū ore: nec fecit aliquā iniuriā in opere. Esaie. xlij. Non erit tristis neq turbulent⁹: quo ad primū. Nō clamabit nec audietur foris vox eius: quo ad secundum. Calamū cōtusum non cōteret ⁊ lignū fumigans non extinguet. i. minimā iniuriam non inferet: quo ad tertiū. ¶ Tertio inducimur ad dandū eleemosynas ex ꝓsideratione magni premij cū dicit. Mensurā bonā, ⁊c. Sm⁹ aut ē aie est intellect⁹ q implebitur gloria visionis aperte, ⁊ affectus q implebitur gloria dilectiōis immēse. Est aūt mēsura bona in aie beatificatiōe. Cōferta in corporis glorificatiōe: qr ad beatificationē aie ꝓfert ⁊ addet glificatio corporis, ⁊ tunc est mēsura cōferta. Coagitata erit in locūda ⁊ mordinata sanctorū societate. Sicut em i coagitatiōe valis grana adinuicē ordinant ⁊ associātur: sic sanctorū societas sanctorū erit ordinata et iocunda. Super effluens, erit in aperta dei visione. Esaie. lx. Tunc videbis ⁊ afflues: quo ad mēsurā superfluētē q erit in dei visione. Et mirabitur ⁊ dilatabitur cor tuum: quo ad mensurā bonā q erit in mirabili ⁊ leta aie glorificatiōe. Qñ cōuersa fuerit ad te multitudo maris: quo ad mensurā confertā q erit in corporis glorificatiōe. Corpus em mare aie fuit: qr multas amaritudines sibi dedit. Sed tunc conuertetur. i. aie totaliter subiicietur. Fortitudo gētiū veniet tibi: quo ad mēsuram coagitatā q erit in sanctorū iocūda societate que ex omnibus gentibus est collecta, ⁊ contra mundū carnem ⁊ diabolum fuit fortis et robusta.

¶ Sermo secundus.

Estote misericordes sicut ⁊ pr̄ vester misericors ē. Nusq̄ legit q deus voceꝫ pater potētie: nec pater sciētie, sꝫ pr̄ mie. Ad imitationē q illi q sunt eius filij nō debēt in potētia nec in sciētia sꝫ i mia eū imitari. Deus habuit tres filios: scz luciferū adam ⁊ xp̄m. Sed primus appetijt suā potētiā: ⁊ ideo tanq̄ filius degener fuit exheredat⁹. Secundus apetijt eius sciētiā: ⁊ ideo fuit similiter exheredatus. Tertius secutus est eius miam: ⁊ iō eternā assecutus est hereditatem. ps. Postula a me ⁊ dabo tibi gētes hereditatē tuā ⁊c. Si igit volumus esse filij legitimi, ⁊ nō exheredati, imitemur patrem nostrum. nō in potētia nec in sciētia: sꝫ in misericordia. Augu. sup illud. Estote misericordes. ⁊c. Imuenisti patrē, imitare patrē. Si em imitari non vis, exheredari dispōis. Dicit ergo. Estote misericordes. Ubi xp̄s nos iduxit ad duplicē miam: scz corporalē ⁊ spiritualē. Mia corporalis cōsistit in eleemosinarū largitione: ad quam nos inducit verbo ꝓmio ⁊ exēplo. ¶ Uerbo tripliciter: qr ipsum mie op⁹ ꝓcipit cōsulit ⁊ reqrit. Si quis hēret dñm aliquid ꝓcipiētē, ⁊ sapiētē aduocatū idē ꝓsulētē: ⁊ dilectū amicū idē volētē ⁊ reqrētē: deberet illud cū oi desiderio adimplere. Deꝰ aūt mie opus precipit tanq̄ dñs: sicut patet hic cū dr. Estote misericordes ⁊c. Consulit tanq̄ sapiens aduocat⁹. Mat. xix. Si vis ꝓfect⁹ esse vade ⁊ vēde oia q̄ habes. ⁊c. Ult ⁊ requirit tanq̄ dilectus amicus. Eusdem. ix. Misericordiam volo ⁊ non sacrificium. Nos igitur debem⁹ implere ꝓceptū dñi tam potētis: audire consiliū ad uocati tā sapiētis: ⁊ perficere voluntatem amici tā dilecti. ¶ Scō inducit nos ad mie op⁹ ꝓmio spūali videlicet, tēporali, ⁊ celesti. Premiū spirituale consistit in tēporalū multiplicatione. Proner. iij. Honora dñm de tua substantia: ⁊ de primitijs frugū tuarum da pauperibus ⁊ implebuntur horrea tua saturitate. Legitur i cesario: q cum fratres cuiusdā monasterij multum abūdarent: ⁊ multū ad pauperes liberales essent, tandem eleemosynas dimiserunt ⁊ ipsi egere ceperūt. Qō cū cuidā viro sancto referrēt ait. Duo socij in isto monasterio cōsueuerūt habitare: scilicet frater date: ⁊ frater dabitur vobis. Uos expulistis primū: ⁊ secūd⁹ sine eo noluit remanere. Premiū spirituale consistit in tribus. Primo in peccatorum remissione. Eccls. iij. Eleemosyna pauperis nō erit i oblitiōe. Et sicut sereno glacies solumentur peccata

ma. Eiusdē.iiij. Ignē ardentez extinguit aqua: z eleemosyna resistit peccatis. Glosa super illud Mat.xij. Ext ēde manū tuā. Frustra pro peccatis manū ad deū expādit: qui eā ad pauperes iuxta posse suum nō extēdit. Secūdo in diuine gratie collatione. ij. Cor.x. Qui seminat in bndi. de bndi. z metent gram sez in psenti, z gloriā in futuro. Tertio in gratie cōseruatione. Eccli.xxix. Eleemosyna viri q̄si sacculus eū ipso: z gratiā hominis quasi pupillā cōservab t. Sicut em man⁹ opponitur vt pupilla conseruetur: sic eleemosyna tētationi diaboli se iterponit z animā a peccato custodit. Premiū autē celeste ponit hic: cuz dicit. Mēsurā bonā. z cōfertā ꝛc. Sūt em qui dāt pauperib⁹ partē superfluoz̄ z partē retinent. De quibus dicit Luc.xj. Quod superest date eleemosynā: z ecce oia mūda sunt vobis. Jsti habēt mēsurā bonā. Alij sunt q̄ dant oia superflua: z retinent necessaria. De quibus dicitur Luc.iij. Qui habet duas tunicas det nā nō habēti. prima tunica est necessitas. secūda superfluitas. Jsti habēt mensuram conferta. Alij sunt qui dant partē necessarioz̄ z partē retinēt: sicut fecit Martin⁹ q̄n chlamydē dimisit. Jsti habēt mēsurā cogitatam. Alij sunt qui oia necessaria dāt z nihil sibi retinent: sicut sunt viri spūales qui relinquūt oia ppter deū. Matth.xix. Ecce nos reliquimus oia: z secuti sumus te. Jsti habēt mēsurā super fluētē. ¶ Tertio inducit nos ad opus mie exēplo oim creaturarū. vñ sanct⁹ Job ad ipsas creaturas hoies misericordes mittit dicens. Job.xij. Interroga iumēta z docebunt te. volatilia cel. z indicabūt tibi lo quere terrez respōdebit tibi: z narrabūt tibi pisces maris. Primo igitur nos mittit ad iumenta. Et istud patet in elephātib⁹: qz si vn⁹ cadit ceteri currunt ad sublenandum illum. Patet z in equab⁹: qz si mater vnius pulli moritur: alie suscipiūt filiū ad nutriēdum. Patet z in leonib⁹: qz a talibus parcūt z humiliatis cōzā eis z pueris parcūt nisi magna fame vrgeantur. Deinde mittit ad volatilia. Jstud patet in ciconijs q̄ parētes senes in nido collocāt z nutriūt. Patet in aquila que predā sola nō comedit: sed quibus se sequētib⁹ partē dimittit. Patet in chobar. de quo dicit Aristo. in lib. de animalib⁹. q⁹ aquila quādo trahit pullos habet nimis granatur i pascēdo z ideo vnum a nido reiicit: z alius q̄ a nido dicitur chobar: eū suscipit ad nutriendum. Deinde mittit ad terrā. Ambro. Terra li esse deterior insensibili elemēto. Terra illos fructus quos affert non suis viscerib⁹ vēdicat: sz tuis ministrat obsequijs: tuo fructus illi⁹ solus inuadis z tibi seruo cōcludis. Deinde mittit ad pisces. Jstud patet in delphinis qui homines mortuos in mari ad litus portāt. Patet in cōchis marinis que semper sunt clause. Quādo autē pisces ad eas pastū defert: ad cuius tactum ille se aperiūt: qui pastū in eas posuit z recedit. ¶ Secōo inducit nos ad misericordiam spiritualē que i duob⁹ cōsistit. Primo in iniuriarū z odij dimissione cū dicit. Dimittite z dimittet vobis. Periculum est enim in corde odiū retinere: z sicut ignis: tinea: z apis. Sicut enim ignis propriam de qua nutritur cōsumit materiam. Sic odiū mentē que nutrit ipsum in sumit: z oia merita ad nihilum redigit. Ideo comparatur fornaci babylonis q̄ eā incēdebāt: vt habetur Dan.iij. Secundo odiū assimilatur tinee, que sicut vestimēta corrodit: z cōmit oia de quibus nascitur: sic ira oia merita que sunt in anima cōsumit de qua nascitur. Gala.v. Nō si inuicē mordetis z cōditis: videte ne ab inuicē cōsumamini. Tertio odiū assimilatur apī: que dū aliū pūgit aculeū dimittit: z vltra melificare nō potest. Sic cor aculeo odij alium pūgēs: z vulnerans Job gratie dei perdit z seipsuz occidit. i. Joh. iij. Qui odit fratrez suū homicida est: scz suīpsius. Secūdo misericordia spiritualis cōsistit in delinquētiū correctione. Debet autem ille qui alios vult corrigere indicare: primo defectus suos respicere. Unde versus. Turpe est doctori cū culpa redarguit ipsuz. ideo dicitur. Quid autem vides festucā in oculo fratris tui. Et istam correctionē antecēdit ordinate posse facere, quinq; cōsiderationes debere. Quarum tres ponit Augu. super illud Matt.vij. Hypocrita ejice primū trabem de oculo tuo ꝛc. Reliquas duas ponit Greg. in moral. Primo nāq; qui alium vult corrigere z iudicare debet cōsiderare est ne ipse talis vel equalis vel maior: id est in simili culpa vel equali vel maiori: tunc nō debet ipsum corrigere: sed ambo super se debēt gemere: z ad bonum conari pariter z cōmonere. Alias posset sibi dici illud Rom.ij. Qui alū doces te ipsum nō doces: qui predicas non furandum furaris. Grego. Durū est vt qui nescit regere moderamia vite sue: inde fiat aliene. Si nō est similis: tūc dz trāsire ad cōsiderationē scōam z videre si aliqs sit similis. Et ideo sicut tūc volebat sibi misericordiā exhiberi. Eccls.viij. Ne despicias hominē auertēti se a peccato nec improperes ei. Memēto q̄n oēs in corpore sumus. Eiusdē.xxxj. Intelligere que sint proximi tui ex te ipso. Si vero nō est similis: nec aliquādo fuit similis: tūc debet cogitare q̄ adhuc posset esse similis: z ideo ratiōe talis dubiū nō debet supbire. Quis se existiat stare videat ne cadat.iij. Reg.xx. Ne glorietur accinctus eque vt discinctus. Aug. Nemo est qui secur⁹ esse possit in hac vita que tota tētatio nominatur. Utinam qui potuit fieri ex deteriori melior: nō possit fieri ex meliori deterior. Si autē non est similis nec vnq̄ fuit similis: z de qua debet bonitate cōfidit q⁹ nunq̄ erit similis: tunc debet transire ad quartā cōsiderationē: z videre si iste qui est ita reprehēdibilis: n aliquo cōmēdabilis sit. Et si habet aliquos defect⁹ videre debet si habet aliquos pfectus: z tunc ratione eoruz bonorū que habet supportā dus est i his que minus habet. Jstam cōsiderationem docet dñs Apoc.ij. Volens enim reprehēdere episcopū Ephes. primo ponit quod dam malū q̄ hz dicēs. Habeo aduersuz te pauca: qz charitatē tuā primā reliquisti. Sed statim ponit quoddam bonuz q̄ habet dicēs. Sed hoc habes bonū: quia odisti facta nicolaitarū que ego similiter odi. Similiter volens reprehēdere episcopum Sardis, primo ponit quēdam suum defectū dicēs. Nō inuenio opera tua plena coram deo. Sed statim ponit quendā suū bonum profectū dicens. Sed habes pauca nomina in sardis: que nō inquinauerūt vestimenta sua ꝛc. Ecce dñs postq̄ posuit illa in quibus iste episcopi erāt reprehensibiles: statim posuit illa in quib⁹ erāt cōmendabiles ad imitandū. q⁹ si propter aliquē defectū alios est reprehendend⁹, si tñ habeat aliquō bonū est supportandus. Si vero quis oīno videtur esse mal⁹: nec aliquod bonū hz propter qō sit tolerād⁹ tūc dz trāsire ad quintā considerationē: qz iste q̄ sic videt alicui esse mal⁹ forte in cōspectu dei est sibi in merito pferēd⁹. Et ponit exēplū Greg. in Stephano z paulo. Nam cum Stephanus consentiente z adiuuāte paulo lapidaretur: Stephan⁹ omnino erat bon⁹: Paul⁹ vero omnino vidēbatur esse mal⁹: z tamen in conspectu dei Paul⁹ erat Stephano in merito z pmio preferendus.

¶ Sermo tertius.

Numquid pōt cecus cecum ducere? nōne ambo in foueā cadunt? ꝛc. In isto euangelio dñs instruit quales debēt esse plati: quales subditi: quales oēs. Prelati q̄dem non debēt esse ceci sed vidētes. In celo em sunt omnes videntes z sapientes et deum cognoscentes: ideo nō indigent aliquo instructore. Hiere.xxxj. Non docebit vltra vir proximum suū z vir fratrē suum dicēs. cognosce dñm. Omnes em cognoscent me a minimo vsq; ad maximum: ait dñs. In inferno autē sunt oēs ceci ideo cadunt in foueam. i. in profunditatē penaz. Esaie.xxiij. cs. Formido z fouea z laqueus super te qui habitatores terre: scz Iferni. Et erit qui fugerit a facie formidinis cadet in foueā: z qui se explicuerit de foue a tenebitur laqueo. Dānati enim semp formidāt pati supplicia grauiora. Et volētes fugere a tali formidine cadūt in foueā id est in profunditatem penarū. Volētes aūt exire de illa fouea z nō valētes tēnent laqueo desperatiōis perpetuo colligati. In presenti aūt sunt quidā ceci: scz subditi z illiterati, qui nō habent cognitionem diuinorum, z quidā videntes scz prelati, qui debēt habere duos oculos, scz doctrinā fulgidā: z vitam preclarā vt illuminent z ducāt subditos verbo pariter z

exemplo. Sz quãdo isti ductores sunt cecꝰ: z ducunt subditos cecos: tunc ambo in foueã cadunt. Subditi quidẽ cadunt i foueã peccatorũ. Prelati autẽ in foueã supplicioꝝ. Maius autẽ periculũ est ceco ductorẽ cecũ hꝫ cũ nullũ ductorẽ habere. Si em cecꝰ ductorẽ nõ hꝫ: viã baculo pquirit. Si aũt cecũ ductorẽ habeat: se cũ illo in foueã precipitat. Formica licet sit animal cecutiens: tamen ducẽ sibi nõ pficit: sed habet velut quẽdã baculũ a natura per quãviã pquirit. Sic etiã frequẽter accidit q̃ simplices homines q̃dã instinctu nature simpliciter z innocenter viuũt: sed quãdo habent malũ pastorẽ tũc ambo in foueam peccatorũ cadunt. Qz sicut dicit Greg. Cum pastor per abrupta graditur necesse est vt ad precipitiũ grex suꝰ sequatur. Legitur. ij. Regũ. v. q̃ iebuzei posuerunt super muros hierusalem in cõtemptuz dauid cecos z claudos. Et dictũ est ei. Non ingredieris huc nisi abstuleris a cecos z claudos. Isti ceci et claudi sup muros hierusalem positi sunt mali plazi in culmine ecclesie constituti: qui sunt ceci per ignorantiam z claudi per distortaz vitã. Nisi igitur isti fuerint amoti, christꝰ in ecclesia nõ poterit dominari. ¶ Secũdo ostẽdit christꝰ quales debẽt esse subditi: qz debent esse ad prelatos valde reuerẽtes z obedientes: quod notatur cum dicitur. Non est discipulus super magistrũ. Non enim debẽt subditi super prelatos se efferre: sed eis potiꝰ subiacere. Et hoc propter dignitatem reuerẽtie: ministeriũ diligẽtie: z periculum rationis reddende Ista tria tãguntur. Heb. xiũ. Obedite p̃positis vestris z subiacete eis. ecce dignitas reuerẽtie. Ipsi enim pernigilant. ecce ministerium diligẽtie. Quasi pro alabus vestris rationem reddituri. ecce periculũ rationis reddende. Si autem prelati sunt mali adhuc nihilominus in reuerẽtia sũt habẽdi. sicut ostendit Chrysostomus. sup Matt. tribus rationibus: de prima sic dicit. Homines ab initio creati sunt ppter se: postea autem sacerdotes ordinati sunt ppter te. Ergo vita eoꝝ ipsoꝝ est, ordinatio autem eoꝝ vestra. Si bene vixerint lucrum eoꝝ est si bene docuerint vestrum erit. Accipite ergo quod vestrum est et nolite discutere quod aliorum est. De secũda dicit frequẽter de homine malo bona docet doctrina. Ecce enim vilis terra producit aurum pciosum aurum pciosum terram vilẽ pciosum aurum. Nunquid propter terram vilẽ pciosum aurum relinquit? Sic vos doctrinã accipite. Nunquid propter terram vilẽ pciosum aurum pciosum relinquite. De tertia sic dicit. Legant z apibus herbe necessarie nõ sunt: sed res herbarũ. Flores autem colligũt: bas relinquunt. Sic z vos florem doctrine colligite: z conuersationem relinquite. Tertio ostendit christꝰ quales debẽt esse omnes. De quibꝰ ista tria dicit. Primo non debent esse aliorum cordium iudices. cum ait. Nolite iudicare vt non iudicemini. Non enim debemus iudicare de occultis: nec de futuris: nec semper de manifestis. De occultis quidem sicut de intentionibus cordis iudicare non debemus: quia hoc est soli deo. s. Regum. xvi. Homo videt ea que parent: deus autem cor. Ideo apostolꝰ nõ curabat de iudicio humano: nec de iudicio proprio confidebat. Timebat aũt multuz de iudicio diuino. s. Cor. iiij. Mihi em pro minimo est vt a vobis iudicer: aut ab humano die: id est ab humano intellectu: sed nec meipsum iudico. Qui autẽ iudicat me dominus est. Secundo non habemus iudicare de futuris: qz hoc sibi soli⁹ est. Esaie. xlj. Annunciate que ventura sint futurum: z sciemus quia dij estis vos. hoc peccant multi vani homines z male res volentes de futuris cognoscere. Unde refert Aug. in lib. de vita christiana. cum quidam auguria obseruaret: z fulmen mali magnum indicium crederet si mures in domo aliquid corroderet. Sic cum dixisset mel mures ei⁹ caligas corrosissent. hoc interrogauit Catonem. qui eum dedes ait. Non est mirum si mures caligas corroserũt: sed hoc fuisset futuri mali magnum indicium si mures a caligis fuissent corrosi. Tertio nõ debemus semper iudicare de his que videntur manifesta. secut dicit Bern⁹. Debem⁹ si possumus excusare opus. Quod si non possumus excusare debemus excusare intentionẽ: q̃ si illud fecerit ex ignorãtia: ex subreptione vel ex casu. Qđ si neutrum possumus: saltẽ debem⁹ illud alleniare ppter grauẽ tẽtationem z dicere. O q̃ vehemens fuit illa temptatio: quid de me feciſſet si accepisset in me potestatẽ? Secundo dicit q̃ debent esse ad iniurias remittẽdas faciles: cum ait. Dimittite z dimittetur vobis. Iniurias aũt perfectis nõ tãtũ exigitur vt iniurias remittant: sed etiam vt inimicos diligant. Iuxta illud Matth. v. Diligite inimicos vestros: benefacite his qui oderũt vos: z orate p persequẽtib⁹ z calumniantibus vos. Mali enim sanctos viros tripliciter persequũtur scz per odia cordiũ: per iniurias operum: z per exprobatiões verborum. Ault igitur dñs vt cõtra odia cordiũ opponamus cordis dilectionẽ: ideo dicit. Diligite inimicos vestros. Cõtra iniurias operũ opponam⁹ bñficiorũ exhibitionẽ: ideo subditur. Benefacite his q̃ oderunt vos. Cõtra exprobatiões verbo rũ opponamus orationẽ ideo dicit. Orate pro persequentibus z calũniantib⁹ vos. Tertio dicit q̃ ad eleemosynas dandas debent esse libera les cũ dicit. Date z dabit vobis. Ubi tria de eleemosyna notãt. Primo debet esse gratuita: cum dicit date: nõ vẽdite. Tribus enim modis eleemosyna vẽdi potest. Primo quando dat cum spe retributionis future. Hier. ad nepotianũ. Sũt qui parum pauperibus tribuũt vt amplius accipiãt: z sub eleemosyne pretextu diuitias querũt. q̃ magis appellanda est venatio q̃ eleemosina. Scõ qñ fit cũ appetitu laudis hũane. Mat. vj. Cũ facis eleemosynam noli tuba canere. etc. Tertio qñ fit cũ q̃dã violẽtia z extortiõe. Eccli. iiij. Cor inopis ne afflixeris z ne p rabas datũ angustiãti. Aug. Qui dat vt careat tedio iterpellãtis nõ vt reficiat vicera i digẽtis: z rẽdit z meritũ. ¶ Scõdo dicit date in pñti: nõ data vtilior est q̃ fit post mortẽ. Uñ versus. Munera q̃ donat mortẽs hec munera nõ sunt. Ista enim animam custodit ne in foueã purgatorij cadat. Illa vero adiuuat vt a fouea resurgat. Melius est autem in foueam nõ cadere q̃ inde resurgere. Ista custodit animam ne in carcere purgatorij includatur. Illa adiuuat vt inde educat.

Melius est aũt nõ incarcerari q̃ inde educi. Ista custodit animã ne in igne purgatorij cõburatur. Illa vero adiuuat vt post combustionem ab igne eripiatur. Melius est autẽ nõ cõburi: q̃ post cõbustionem ab igne liberari. ¶ Tertio eleemosyna est multũ vtilis z fructuosa: ideo dicit. Et dabit vobis, scz regnũ celoꝝ. Per tria aũt q̃s cõsueuit aliquid a rege obtinere. Aut per allegatiões aduocatoꝝ: aut per preces amicorũ: aut per munus oblatũ. Eleemosynarij autez in iudicio pro se z pro suis allegabũt. Juxta illud ps. Jocũdus hõ qui miseretur z cõmodat disponit sermones suos in iudicio etc. Secundo ipsi pauperes facti amici pro ipsis orabunt. Luc. xvi. Facite vobis amicos de mãmona iniq̃tatis: vt cũ defeceritis recipiãt vos. etc. Nihilominus z ipsa eleemosyna orabit pro eo q̃ eã fecit. Eccli. xxix. Cõclude eleemosynã i sinu paupis z hec p te exorabit vt eruaris ab omni malo. Tertio p munus oblatũ. Ipse em eleemosyne sunt munera que deo offerre debemus: p q̃ iram dei extinguemus z regnum obtinebim⁹. Prouer. xxj. Munus abscõditũ extinguit iras: donũ in sinu indignationẽ maximã mitigat. Et dicit eleemosyna munꝰ abscõditũ: qz a laude humana debet abscõdi. Utilitas etiã eleemosyne notatur cũ dicitur. Mensurã bonã z confertã etc. Beatitudo enim nostra erit in dei cognitione, z visione z intuitione: z ista est mẽsura bona. In dei cogniti dilectione: z ista est mẽsura cõferta. In dei cogniti z dilecti eterna possessione, z ista est mensura coagitata. Et in dei cogniti z dilecti z possessi delectabili fruitione z ista est mensura superefflues. De hac quadruplici mẽsura dicit Augu. Facta est creatura rationalis: vt summum bonum intelligeret: intelligẽdo amaret: amando possideret: z possidẽdo fruetur.

¶ Dñica.v.post trinitatẽ. Sermo primꝰ.

Cum turbe irruerẽt ad Jesum vt audirẽt verbũ dei: z ipse stabat secus stagnũ genezareth etc. Luc. v. Sicut dicit Chrysost. super Matthe. Signum studioli agricole est messis fecunda

da. Signū boni negociatoris est theca re
ferta. Signuz gratiosi predicatoris est ec
clesia hominibus plena. Uidet ergo q ꝛps
gratiosissim⁹ predicator erat: qz tāta mul
titudo populi ad ipsuz ꝓfluebat. Dicit au
tem idem Chrys. ibidem q tribus de caus
sis sic ad eum veniebāt ꝛ irruebant: scz p
ter verba gratiosa que predicabat propter
facīē amabilē qua cunctos attrahe
bat: et ꝓpter miracula crebra q̄ faciebat.
Ideo nauem ascēdit: vt oēs ei⁹ ꝟba pos
sent audire: ꝛ oēs eius factē possent inspi
cere: ꝛ miracula possent videre. Sicut
oēs videbāt miraculū quod factū est i ca
ptura piscium. Dicit ergo. Cū turbe irrue
rēt ad ihesū ꝛc. In isto ergo euangelio in
struūtur auditores verbi dei quales esse
debēāt. In quib⁹ q̄dē quatuor esse debēt.
¶ Primū auditas i audiēdo: qđ notatur
cū dicit. Cū turbe irruerēt. i. cū quodā im
petu irent: sicut pauperes in distributione
eleemosynarū tēpore famis irruere ꝓsue
uerunt. In primitiua ecclesia fuit ma
gna fames audiēdi verbū dei: iuxta illud
Amos viij. Mittā famē i terrā: nō famez
panis: nec sitim aq̄: sz audiēdi ꝟbū dei. Ta
lis fames attestat sanitati mētis sicut fa
mes corpalis attestat sanitati corporis.
In fine etiā ecclie similr ista fames renoꝛ
cabit. Iuxta illud ꝟs. Cōuertent ad vespe
ram ꝛ famem patientur vt canes. Nā se
cundū Glo. ipsi iudei ꝛ aliqui de gētibus
conuertentur ad vesp rā: id est in fine mū
di: ꝛ famem patiētur id est magnū deside
rium habebunt alios cōuertendi: ꝛ erunt
vt canes: qz contra incredulosi latrabūt:
ꝛ circuibunt ciuitatem: id est munient ec
clesiam cōtra hereticoꝛuz impugnationē:
ꝛ dispergentur vbiq̄ ad manducā duz: vt
scz alios lucrentur christo et incoꝛpoꝛēt.
Et si non fuerint saturati, fide scz ꝛ cōuer
sione populoꝛū: murmurabunt: id est do
lebunt: vel murmurabunt contra nolētes
credere: eos scz grauiter arguēdo. In me
dio autem ecclesie id est moderno tēpoꝛe
nō est fames sed magna copia verbi dei.
Esa. xj. Repleta est terra scientia domini:
sicut aque maris operientis. Tanta autē
est copia q̄ sepe multis vertit in fastidiū:
quod est magnum periculum. Sicut eñ
fames verbi dei signum est salutis: sic fa
stidiū signum est mortis. ꝟs. Omnē escam
abominata est anima eoꝛū ꝛ appropiqa
uerunt vsq̄ ad portas mortis. Dicitur au
tē sermo dei ois esca qz replet ꝛ fatiat ani
nem famē diuitiarū, honoꝛū, ꝛ delicia
rum. Ostendit enim in deo veraz esse satietā
tē laboꝛis: nec ꝓpter apparētē inutili
tatē laboꝛis: sz oꝛ se deo cōmittere: ꝛ sim
pliciter obedire. Hz aūt alia duas aures
sez intellectū ꝛ affectū. Cū aure intellect⁹
audit qñ illud qđ ꝓdicat intelligit. Cū au
re affect⁹ audit qñ illud sibi placet ꝛ dili
git. Sz parū prodest si quis aliquod ver
bū intelligat et diligat nisi hoc ꝓ ali qua
opera ostendat. Tūc igit auditores sunt
vere obedientes qñ ea q̄ predicant intel
ligūt: et intellecta diligūt: ꝛ dilecta ꝓ ope
ra ostēdūt. Luce. xj. Beati qui audiūt ver
bū dei: intelligēdo scz ꝛ amādo, et custo
diūt illud: opere scz adimplendo. ¶ Ter
tioꝛ auditoꝛib⁹ debet esse modestia i amā
do terrena: quod notatur cū dicit. Roga
bant autē eum a terra reducere pusillū. Nō
rogauit eū vt fiet in terra: nec vt penit⁹ se
elonget a terra: sz vt pusillū se reducat a
terra. Quidam enim penitus sunt in terra
sicut auari. Alii penit⁹ sūt reducti a terra
sicut viri perfecti. Alii sunt reducti pusillū
a terra: sicut boni laici ꝛ perfecti q̄ non de
bēt esse in terra per mordinatū amoꝛē ter
renoꝛū. Nec etiam requirit ab eis q̄ omni
no retrahāt se a terra per omnimodū cōꝛ
temptum terrenoꝛum: sz q̄ pusillum redu
cāt se a terra per amoꝛem inordinatū. In
terra penit⁹ erat qui dicebat. Luc. xij. Ani
ma mea multa bona habes: requiesce co
mede bibe ꝛ epulare ꝛc. A terra penit⁹ se
elōgauerāt q̄ dicebant. Matthei. ix. Ecce
nos reliquimus omnia. ꝛc. Pusillum a ter
ra docebat apostol⁹ reduci dicēs. i. Coꝛ.
vij. Qui habent vxoꝛes tanq̄ nō habētes
sint: et qui vtuntur hoc mundo tanq̄ non
vtantur. Ille habet vxoꝛem tanq̄ non ha
bens, qui ea vtitur non ad libidinis exple
tionem: sed ꝓpter prolis procreationē
vel fratrem casus vite lubrice vitationē. Il
le vtitur mundo tanq̄ nō vtatur qui reb⁹
mūdi vtitur nō ad superfluitatē: sz ad ne
cessitatem. ¶ Quarto in auditoꝛib⁹ debet
esse reuerentia in audiēdo verba diuina:
qđ inuitur cum oꝛ. Ut cessauit aūt loqui.
Eius eñ predicationē nō interruperūt: sz

datur intelligi q̄ quando ꝓlat⁹ aliquid
precipit quod videtur continere honoꝛez
dei, vel edificationē proꝛtmi, vel merituz
ipsi⁹ subditi: nō debet se excusare. Nec ꝓ
pter fatigationē coꝛporis: nec ꝓpter. diffi
cultatē operis: nec ꝓpter apparētē inutili
tatē laboris: sz oꝛ se deo cōmittere: ꝛ sim
pliciter obedire. Hz aūt alia duas aures
sez intellectū ꝛ affectū. Cū aure intellect⁹
audit qñ illud qđ ꝓdicat intelligit. Cū au
re affect⁹ audit qñ illud sibi placet ꝛ dili
git. Sz parū prodest si quis aliquod ver
bū intelligat et diligat nisi hoc ꝓ ali qua
opera ostendat. Tūc igit auditores sunt
vere obedientes qñ ea q̄ predicant intel
ligūt: et intellecta diligūt: ꝛ dilecta ꝓ ope
ra ostēdūt. Luce. xj. Beati qui audiūt ver
bū dei: intelligēdo scz ꝛ amādo, et custo
diūt illud: opere scz adimplendo. ¶ Ter
tioꝛ auditoꝛib⁹ debet esse modestia i amā
do terrena: quod notatur cū dicit. Roga
bant autē eum a terra reducere pusillū. Nō
rogauit eū vt fiet in terra: nec vt penit⁹ se
elonget a terra: sz vt pusillū se reducat a
terra. Quidam enim penitus sunt in terra
sicut auari. Alii penit⁹ sūt reducti a terra
sicut viri perfecti. Alii sunt reducti pusillū
a terra: sicut boni laici ꝛ perfecti q̄ non de
bēt esse in terra per mordinatū amoꝛē ter
renoꝛū. Nec etiam requirit ab eis q̄ omni
no retrahāt se a terra per omnimodū cōꝛ
temptum terrenoꝛum: sz q̄ pusillum redu
cāt se a terra per amoꝛem inordinatū. In
terra penit⁹ erat qui dicebat. Luc. xij. Ani
ma mea multa bona habes: requiesce co
mede bibe ꝛ epulare ꝛc. A terra penit⁹ se
elōgauerāt q̄ dicebant. Matthei. ix. Ecce
nos reliquimus omnia. ꝛc. Pusillum a ter
ra docebat apostol⁹ reduci dicēs. i. Coꝛ.
vij. Qui habent vxoꝛes tanq̄ nō habētes
sint: et qui vtuntur hoc mundo tanq̄ non
vtantur. Ille habet vxoꝛem tanq̄ non ha
bens, qui ea vtitur non ad libidinis exple
tionem: sed ꝓpter prolis procreationē
vel fratrem casus vite lubrice vitationē. Il
le vtitur mundo tanq̄ nō vtatur qui reb⁹
mūdi vtitur nō ad superfluitatē: sz ad ne
cessitatem. ¶ Quarto in auditoꝛib⁹ debet
esse reuerentia in audiēdo verba diuina:
qđ inuitur cum oꝛ. Ut cessauit aūt loqui.
Eius eñ predicationē nō interruperūt: sz
quousq̄ cessauit narrare integrē audierūt.
Uerba quidē dei cū multa reuerentia sūt
audiēda: qz sūt medicine dei: gēme dei. et
reliquie dei. Quibus dā eñ sunt medicine
purgatiue sicut penitentib⁹ a quibus pur
gant malos humores peccati. Sapē. xv.
Neq̄ herba neq̄ malagma sanauit eos:
sz tu⁹ dñe sermo q̄ sanat oia. Quibus dam
sunt medicine meliozatiue sicut ꝓficientis
bus quos ad melius solicitant. Eccli. xij.
Uerba sapientuz quasi stimuli ꝛ quasi cla
ui in altum defixi: que per magistroꝛū ꝓsi
lium data sunt a pastoꝛe vno Uerunt aūt
sunt: medicina ꝓseruatiua: iuxta illud. ꝟs.
In corde meo abscondi eloquia tua: vt nō
peccem tibi. Si quis talem medicinaz do
ceret que morbos purgaret sanitatez an
geret et in sanitate conseruaret: libentissi
me audiretur. Secundo sunt gemme dei.
Istas gemmas sancti diligunt. ꝟs. Dilexi
mandata tua super aurum ꝛ topazioꝛ. Ho
mines autem poꝛcini contemnūt. Matth.
vij. Nec mittatis margaritas vestras an
te poꝛcos. Sed poma putrida: id est ꝟba
carnalia: tales poꝛci cum auiditate susci
piunt. Si quis gemmā haberet quā chris
tus in oꝛe poꝛtasset, cū magna reuerētia
eā seruaret. Cū magna igit reuerētia ver
ba sancti euangelij sunt habēda: q̄ in coꝛ
de christi fuerunt ꝛ ab eius oꝛe ꝓcesserūt.
Tertio sunt reliquie dei. Uerba eñ sancti
euangelij sunt reliquie christi. Uerba antē
aliozum sanctoꝛum sunt reliquie ipsoꝛuz.
Reliquie coꝛporales aliozum sanctoꝛum
aliq̄ sanant morbos coꝛporales. Uerba
aūt dei sanāt spūales. Nā etiam cecā illu
mināt. ꝟs. Preceptū dñi lucidū illuminās
oculos. Animā mortuaz viuificāt. Joh. v.
Omnes qui in monumētis sunt. i. in feto
re pctoꝛū: audient vocē filij dei: ꝛ q̄ audie
rint viuēt. Animā febrili calore inflāma
tam refrigerant. Eccli. xviij. Nōne ardo
rem refrigerabit ros: sic et verbum melꝰ
q̄ datuz. Animā male infrigidatā inflam
māt. ꝟs. Ignitū eloquiū tuū vehemēter.
ꝛc. Si igit medicinā coꝛpalē vl spūalē ꝓ
ciperem⁹ cū attētione: ꝛ diligerem⁹ cū de
uotiōe. Si gēmas q̄ fuerūt in oꝛe xpi ꝓser
uarem⁹ cū deuotiōe: ꝛ reliq̄as sctoꝛū ado
rarem⁹ cū reuerētie exhibitiōe: manifestū
est q̄ ꝟba dei deberem⁹ cū attētiōe intelli

gere: cū devotiōe suscipere: z cū multa re-
uerētia retinere. ¶ Sermo secundus.

Scēdēs autē in vnā nauim q̄ erat simonis rogauit eū a terra reducere pusillū. Qñ deꝰ p̄mū hoiez creauit: ip̄m i naui innocētie posuit. Sz facta nauc innocētie, tabulā penitētie p̄parauit: qz iterdū amissa mie pōtē erexit. Qui em̄ perdit innocētiā z penitētiā saluari nō p̄t vlteriꝰ nisi p̄ dei miaz. Quāuis aūt penitētia dicat tabula: tñ qñ perfecte agit homini innocētiā restituit. Et iō nō immerito nauis potest appellari. Circa hoc autē duo sūt videnda. ¶ Prio q̄re pnia sine religio dicat nauis. Scdo q̄ sūt merces istiꝰ nauis. Dicit aūt nauis q̄druplici ratiōe. ¶ Prio rōne materie. Nauis em̄ cōstruit ex tabulis cū clauis firmatis z bitumine linitis. Ad cōstructionē aūt nauis materialis multe tabule requirunt. Ad cōstructionē autē nauis pnie tñ tres tabule. s. cōtritio, confessio, et satisfactio. Clauus est timoꝛ dñi. p̄s. Confige timore tuo carnes meas ꝛc. Sto clauo timoꝛ dñi nisi penitēs firmetur cito nauis penitētie dissoluit. Eccl̄s. xxvij. Sinō i timore dñi tenueris te instāter: cito subuertetur domꝰ tua. Maxime aūt iste clauus timoris dñi necessarius est incipientibus. Aug. Tanto minoꝛ sit timoꝛ q̄nto patria ad quā tēdiꝰ sit p̄pinquioꝛ. Maioꝛ em̄ timoꝛ debet esse peregrinātiū. Minoꝛ p̄pinquantium. Nullus pnēnientiū. Bitnmē est ipsa charitas que animā cōiungit deo: cordi suo: z proximo. Qui em̄ nō habet vinculū charitatis, diuisus est a deo: diuisus est a corde suo: diuisus est a proximo. Sed charitas ista oīa coniungit. Col. iij. Super oīa habete charitatē quod ē vinculū pfectionis. ¶ Scdo dicit nauis ratiōe forme. Nauis em̄ in principio z fine est stricta: z in medio lata. Est etiā superius aperta: inferiꝰ clausa. Penitentia etiam in principio conuersionis videtur esse angusta p̄pter inexperientiam, et tentationum frequentiaz. Eccl̄i. ij. Fili accedens ad seruitutem dei, sta in iustitie et timore et prepara animaz tuam ad tētationem. In fine similiter erit stricta propter districtā rationem reddendam. ij. Cor. v. Oēs nos manifestari oportet ante tribunal xp̄i vt referat vnusquisq; p̄pria corporis prout gessit. In medio aūt est lata p̄pter charitatē diffusam. Rom. v. Charitas dei diffusa est i cordibꝰ nostris p̄s. Uiā manda. tu cucurri cū dilatasti cor meum. ¶ Tertio dicitur nauis ratione finis. Nauis enim propter finem fit vt homineꝫ per pelagus ad portum deducat. Sic et penitētis data est penitentia vt per pelagus mundi ad portum paradisi ipsa deducente perueniat. Et sicut homo in naui existens dormiēdo, comedēdo, z quiescendo semper vadit ad portū: sic z verus penitēs religiosus dormiendo vadit ad celū. Nā scōm Gregoꝛ. Somnus sctoꝝ nō vacata merito. Jō em̄ dormiunt vt ad laudādum deum fortiores surgāt. Imo z ipsa sanctoꝝ somnia alia sunt meritoria. p̄s. Reliquie cogitationum die festū agent tibi. Reliquie cogitationis sunt somnia q̄ sanctis viris accidūt ex bonis meditationibus quas vigilando habuerūt: q̄ quidem deo facit magnū festū. Similiter comedēdo vadūt i celū. Jdeo em̄ comedūt vt sint fortiores ad seruiendū deo. s. Cor. x. Sine mā ducatis, siue bibitis, oia in gloriā dei facite. Similiter deficiendo vadūt in celū. Jdeo em̄ deficūt vt fortiores sint ad laborandū. Sicut em̄ mutuunt sua fortitudine ad malū: iuxta illud Esa. v. Ue qui potētes estis ad bibēdū vinū ꝛc. sic z boni ea vtūtur ad bonū. Jdeo dicebat p̄pheta. Fortitudinē meaz ad te custodiā. ¶ Quarto dñr nauis rōne regimnis. Nauē em̄ regit nauclerꝰ a posteriori. Pars posterior hois est ipsa mors. Nauclerus est meditatio mortis. Clamat iste nauclerꝰ ad auaros ne amēt diuitias: quia nō portabunt inde nisi vilissimū saccum. Johan. xvj. Saccum consui sup cutem meam. Clamat ad voluptuosos vt dimittant delicias: quia eoꝝ caro cito erit esca vermibus vermium. Job. xxj. Simul in puluere dormient, et vermes operiēt eos. Clamat ad superbos, vt dimittāt ambitiones suas: quia illi qui volunt elevari sup alios per relationē: cito bestie super eos ascendēt p conculcationē. Eccl̄i. x. Cū em̄ moritur homo, hereditabit serpētes z bestias et vermes. ¶ Scdo videdū ē ō sint merces istiꝰ nauis. i. religionis. Que quidem sūt tres. Castitas, obedientia et paupertas. Et notant in verbis premissis: mā votū castitatis notat per hoc qđ dicit, a scēdēs iesus ꝛc. Per castitatē em̄ marie virginalē homo ascēdit vsq; ad angelicā similitudinē. Matth. xxij. In resurrectiōe neq; nubēt, neq; nubentur: sed erunt sicut angeli dei in celo. Ascendit vsq; ad angelicam equalitatē. Luc. xx. Filij huius seculi nubūt. ꝛc. Et infra. Equales em̄ angelis sunt. Transcēdit angelicam fortitudinem. Ambros. Virginitas cōditionē humane nature supergredit z angelicam dignitatē per quā homines angelis assimilantur. Maioꝛ tñ est victoria virginum q̄ angelorum. Angeli em̄ sine carne vincūt: homines vero virgines in carne triumphant. Ascēdit vsq; ad diuinam cognitionē. Sape. vj. Incorruptio p̄ximuz facit deo. Scda merces est votū obedientie: qđ notat p hoc q̄ dicit q̄ illa nauis erat simonis. Ubi notā dū q̄ iz petꝰ erat trinominis. s. cephas, petrus, et simon: tñ nō dicit q̄ ascēderit i naue cephe: nec petri, sed simonis. Cephas est interpretat caput: z signat p̄latos subiectos q̄ in ecclesia capitis locū tenēt. Petrus interpretat agnoscens: z significat illos q̄ vident habere magnā perfectionez scientie. Interpretatur etiā discalceatꝰ: z significat illos qui videtur habere magnā austeritatē vite. Simō aūt interpretat obediēs. Nō igitur dr q̄ xp̄s ascēderit i naue cephe vel petri, sed simonis: qz non habitat cū aliquibꝰ p̄pter suā potētiā vel suā sapientiā: nec p̄pter suā austerā vitā, iz tñ habitat cū illis qui habēt sapiētē z humilē obedientiā. Jdeo aūt dixi sapientē z humilē: qz q̄dā est obediētia stulta qua quis obedit sue sensualitati. De qua dicitur ad Roma. vj. Nō regnet peccatū i vestro mortali corpore vt obediatis cōcupiscētijs ei⁹. Istud em̄ est valde stultū quia hoc est hominem se tradere in manibꝰ demonum. Eccl̄i. xviij. Post concupiscētias tuas non eas ꝛc. vsq; ibi. Faciet te in gaudiū inimicis tuis. Est etiā alia obediētia superba: qua quis vult q̄ p̄latꝰ sue obediat volūtati. Et ista est obediētia ceci cui dixit dñs Lu. xviij. Quid tibi vis vt faciā? Sic oportet vt p̄lati talibus dicāt. Qō officiū vel quales obedientias multis vobis cōmittit: z ista nulliꝰ est meriti. Est alia obediētia humilis et devota qñ ds voluntatē suā voluntati p̄lati totaliter p̄mittit. Et ista fuit Pauli qui dixit Actu. ix. Dñe quid me vis facere, z ista magni est meriti. Tertia est merces paupertatis: quod notat cū dr. rogauit eū a terra reducere pusillū. Nō dixit reducere penitꝰ. sancti em̄ viri q̄diu sunt in hoc mūdo nō p̄t penitꝰ elongari a mundo: sed oportet q̄ corpori p̄deant, z necessitatibus p̄ximoꝝ satisfaciāt. Jdeo dr. Ezec. viij. Eleuauit me spūs iter celū z terrā. Nō dixit posuit me in terra qz ibi sunt auari: nec posuit me in celo qz ibi sunt beati. Sed eleuauit me inter celū z terram quia ibi sunt sancti viri i hoc mūdo positi: qui q̄nq; ascendūt in celū per amorē, q̄nq; descendunt in terram per necessariorum p̄uisionē. Et hinc est q̄ cor hois iz sit situatū i sinistra: tñ respirat ad dexterā. Sic sancti viri q̄uis sint i mūdo per corpoꝛalē habitationez: tñ suspirant in celū per ardentē amorē. Sicut suspirabat p̄pheta dicens. Sitiuit aīa mea ad deum fontem viuum.

¶ Sermo tertius.

Receptoꝛ per totā noctē laborantes nihil cepim⁹ ꝛc. Predicatores dei vocant piscatores z venatores z vindemiatores. Sz p̄dicatores primitiui fuerūt piscatores: qz vno tractu retis, id est p̄dicatiōis: aliqñ magnā multitudinē hoim̄ p̄querebāt. Predicatores aūt moderni sūt venatores: qz cū multi fatigatiōibꝰ z clamoribꝰ vix aliqñ p̄nt capere vnā ferā. i. cōuertere vnam animam. Hier. xvj. Ecce mittā piscatores multos z piscabūtur eos: et post hoc mittam eis multos venatores. z venabuntur eos. Predicatores aūt vltimi sine ipsi angeli erūt vindemiatores: qz cū falsi diu

ni eloquũ vuas maturas aputridis separabunt ⁊ maturas reponent in cellaria dei: putridas in torcularia inferni. Apoc.xiiij. Misit angelus falcem suã in terram ⁊ vindemiauit vineam terre. Modo diabol⁹ videt esse vindemiator terre, quia oẽs magnas vuas colligit. Christus autem est racemo⁹ ⁊ collector: qr vir aliquos pauperes conuertit. Michee.vij. Ue mihi quia factꝰ sum sicut qui colligit in autũno racemos. Quãuis autem primitiui predicatores (vt dictum est) fuerint piscatores: tamen nihilominus ⁊ moderni possunt vocari piscatores. Nam piscatores aliquãdo capiũt magnam piscium multitudinem: ⁊ tales fuerunt ꝓdicatores primitiui. Aliquãdo pauc⁹: ⁊ tales sunt ꝓdicatores moderni. Oẽ autem pisces nõ capiant potest esse causa aut ex parte piscatorũ: aut ex parte piscis. Et parte piscatorũ potest esse quadruplex causa. Prima est qñ piscantur in tge nõ debito. Uñ dicit petrus in verbo premisso. Per totã noctẽ laborãtes nihil cepimus. Illi piscãtur in nocte, q̃ non habẽt lumen sacre scripture ꝫ tenebras ignorãt e. Tales alios nõ conuertunt: sed in errorẽ mittunt. ſ. Tim.j. Uolẽtes esse legis doctores nõ intelligẽtes neq; q̃ loquũt, neq; de q̃b⁹ affirmãt. Greg. nazãzenus. Mũdari prius opꝰ: ⁊ sic alios mundare. Sapiẽtem prius fieri: ⁊ sic alios facere sapiẽtes. Lumẽ effici et ita alios illuminare. Accedere ad deũ ⁊ sic alias adducere ad deũ: Uel illi piscãtur in nocte q̃ aliquã de genere bonorũ faciũt i peccato mortali. Tales nihil capiũt qr nullũ meritũ vite sibi acquirũt. Aggei. j. Qui mercedes cõgregauit misit eas in saccum pertusum. Saccus cõsutus est animꝰ in gratia stabilitus. Saccus pertusus est animus peccati gladio laceratus. Tales nulla merita tenere potest: ꝫ ola effundũtur. Uel illi piscantur in nocte q̃ expectant penitere in morte. Tales nihil capiunt qr vlterius aliquid boni facere non possunt. Joh.ix. Uenit mor qñ nemo põt operari. Tales etiã potiꝰ videtur penitere timore mortis ⁊ pene q̃ amore iustitie. Ideo dicit Augu. Agens penitẽtiã in extremis si secutus huc exit ego non sum securꝰ. Scõa cã est qñ discãtur in loco vel in fundo infimo. Ideo dicit ꝓs petro. Duc in altum. ꝛc. Locus infimus est terra. locꝰ medius est aer. locus altus est celũ. Illi igitur piscãtur in loco infimo qui laborãt in acquisitõe terrenorũ. Tales nihil capiũt nisi lutũ. Sturcuch.ij. Ue qui congregat nõ sua: vsq; quo etiã aggrauat contra se densum lutũ? Illi piscantur in medio. i. in aere qui laborant in acquisitiõe superbozum honorũ. Tales non capiunt nisi muscas. Sicut enim aranea se euiscerat vt muscas capiat. Sic homo perb: interiora sua damnificãt vt aliquos honores acquirant. qui musce sunt. Tum quia mentes multis tribulationibus pungunt. Tum quia multis anxietatibus animum instabilem reddunt. Tuz quia mentem sedant. Tum quia cito euolãt. Illi piscantur in alto qui laborãt in acquisitiõe celestiuz. Tales multum capiũt, scilicet regna celozum. Mat.j. Regnum celozum vim patitur, ⁊ violẽti rapiunt illud. Tertia causa est qñ piscatur cum instrumento non congruo id est cũ retibus fractis: id est verbis Math.iiij. Reficientes retia sua. Illi retia sua frangunt q̃ ea que verbo predicãt male viuẽdo lacerãt. Greg. Quod verbis predicant moribus impugnant. Illi retia rumpũt qui vitam suam bonis actibus componunt. Tertio. Ad hoc vt seruetur veritas bene vivendi, Quarta causa est quando piscatur in loco nõ debito. Unde dicit dominꝰ Joh. vlti. Mittite i dexterã nauigij rete ⁊ inuenietis. Illi enim qui piscãtur in sinistra ꝑ sensus vite: scilicet in diuitijs, deliciis, honoribus: nihil capiunt, quia hec nihil sunt respectu eternoꝝ. Hiere.iiij. Aspexi terram et vacua erat et nihil ꝛc. Illi vere qui piscantur in dextera (scilicet vite eterne) multum capiũt: quia sicut dicit. ſ. Corinth.ij. Quod oculus non vidit, nec auris audiuit: nec in cor hominis ascendit, ꝛc. In presenti enim vita nõ satiatur oculus in videndo: nec auris in auditẽdo: nec cor in diligendo. Sed in futuro satiabitur oculus in dei visione auris in angelica iubilatione: ⁊ cor in dulci dei dilectione. Dicitur autem vita beatꝰ dextera: ⁊ ꝑsens sinistra, quia pars dextera in hoie eꝫ honorabilior, fortior, ⁊ calidior: q̃ sinistra. Sic ⁊ vita beata est honorabilior, quia sicut dicit Augustinus. Ibi est vera dignitas que nulli datur indigno. In presenti autẽ a pluribus despiciuntur ⁊ indigni exaltantur. Est etiã fortior: quia ibi est vera eternitas. Ysaie.xxiij. (Oculi tui videbũt tabernaculum: quod nequaquam transferri potest. In presenti autem est labilitas. ſ. Jo. ij. Mundus transit ⁊ concupiscentia eius. Est etiã calidior: qr ibi est imẽsa charitas. Uñ sancti vocantur carbones ardentes: et lampades fulgẽtes. Ezech.j. Similitudo animalium, aspectus eozum quasi carbonum ignis ardẽtium: ⁊ quasi aspect⁹ lampadarum. In presenti autẽ quo ad bonos est imperfecta charitas, quoad malos est frigiditas, q̃ ad pigros est tepiditas. Apoc.iij. Utinam frigidus esses aut calidus: sed quia tepidus es. ꝛc. ¶ Secũda causa quare pisces nõ capiunt potest esse ex parte piscis: ⁊ hoc quadrupliciter. Prima causa est quãdo. ſ. nimis sunt astuti: ⁊ cauent astucias diabolica vitant intrare predicatoris retia: timentes ne sua ibidem tanganta vitia. Nam superbus non vult audire verba humilitatis, nec luxuriosus verba castitatis, nec auarus verba liberalitatis. Sed ficut dr Job.v. Apprehẽdet sapiẽtes in astutia eoꝝ. Quãuis eñ modo nõ pmittat se capi: tamen in morte capiẽtur a deo et a diabolo, ⁊ a peccato. Deus enim eos capit infernali includet: peccatum aũt ipsos arcte ligatos sic alligabit ⁊ inuoluet q̃ nunq; exibunt. Matth.v. Esto ꝑsentiẽs aduersario mo. i. diuino sermoni quia aduersatur tibi peccanti vel peccare volenti: ne forte tradat te iudici. i. christo, ⁊ si tibi cã quadrans tradaris: ⁊ iudex tradat te ministro. i. diabolo, ⁊ in carcerem mittaris. Amen dico tibi, non exies ide donec reddas nouissimum quadrãtem. i. donec exoluas penã nõ tm pro pctis magnis: ꝫ etiã minimis. Scõa causa est quãdo sunt nimis malitiosi: qr tũc retia frãgũt. Sic ⁊ magni in seculo dei precepta ptẽnũt. Unde dr de optimatibus hiere.v. Ipi simul magis confregerũt iugũ, ruperũt vincula. Tales eñ ad penitẽtiam se capi non pmittũt. Unde xps in loco vbi dicit de oib⁹ sapiẽtibus non cepit nisi vnũ ꝫ gamalielem legis doctorem. Nec de oib⁹ nobilib⁹ nisi vnũ scz Paulũ: qui dr fuisse nobilis ciuis romanus. Nec de oibus diuitibus nisi vnũ scz zacheum. Nec de oibus principib⁹ et potentib⁹ nisi tres: scz Nicodemum, Centurionem, ⁊ Regulũ. De infimis aũt ⁊ simplicib⁹ ⁊ ignobilib⁹ ⁊ pauperib⁹ multos cepit. ſ. Cor. j. Uidete vocationem vestrã fratres: qr non multi potẽtes ꝛc. Tertia causa est ꝫ quãdo sunt nimis lubrici. Sicut patet i anguillis: que posq; capte fuerint, de manib⁹ lubricãt: sic sunt multi lubrici qui lubricant de culpa in culpã. Thren.iij. Lubricauerunt vestigia nostra ꝛc. Grego. Peccatum q̃ per penitentiam non diluitur, mox suo pondere ad aliud trahit. Lubricat de culpa in penã. Job.xxj. Ducũt in bonis dies suos. ecce culpa. In puncto ad inferna descẽdũt. ecce pena. Lubricãt de pena in penam. Job.xxiij. Ad nimium calorem trãseunt ab aquis nimiũ. Quarta causa ẽ quãdo sunt nimis parui: qr de reti prosiliunt. Isti sunt qui parum cor habẽtes timent aggredi quodlibet arduum. Sed serui dei nõ debẽt timere bona agere ꝓpter aliqua aduersa que possunt cõtingere. Sicut ostẽdit Chrysꝰ. sup Matt. p tria exẽpla. Dicit eñ q̃ sunt tria genera ꝑsonaꝝ q̃ ꝓpter aduersa nõ timẽt agere opera sua: scz miles, agricola, ⁊ negociator. Nõ dñt igit timere serui dei ꝫ vitia certare, cũ sint milites xpi. ij. Timo. ij. Laboza sicut bonꝰ miles ihesu xpi. Nec dñt timere bona opa seminare, cũ sint agricole dei: qr sicut dr Eccl. xj. Qui obseruat vẽtũ nõ seminat ꝛc. Nec dñt timere talẽta. i. gras sibi datas ad lucrãdas alias exponere, cũ sint negociatores regis. Luc.xix. Negociamini dũ venio ꝛc.

¶ Dñica.vj. post trinitatẽ. Sermo.j.

Insipiẽtia vsq; plusq; scribarum ⁊ pharisecoꝝ, nõ intrabitis in regnũ celoꝝ. Matt. v. Solẽt magistri scholarũ tres ordines habere scholarium. Quoꝝ quidã sunt incipiẽtes: q̃ indigẽt primis literaꝝ elemẽtis. istos magister non docet per se. sed per alios minus eruditos. Alij sunt proficientes: qr adhuc indigẽt instructionibus leuibus ⁊ planis.

istos sitr non docet per se,sed p alios magis doctos. Tertū sunt pfecti,q̄ iam apti sunt sensib⁹ profundis.istos magister per seipm docet ⁊ instruit. Magister verus est xp̄s. Unde bz. Matth.xxij. Un⁹ est magister vester xp̄s. Schola el⁹ est tot⁹ mundus. Habuit em tres ordines scholarū. Quoz quidam fuerūt tēpore legis nature Sti oino erāt rudes ⁊ insipientes:⁊ per elemēta ⁊ creaturas mūdi instruebātur: legētes in ipsis dei potētiam ex sui magnitudine:dei sapiētiam ex ordine:dei bonitatem ex utilitate. Roma.j. Invisibilia dei a creatura mūdi per ea que facta sunt intellecta cōspiciūtur. Alij fuerūt magis pficientes: qui scz fuerūt tempore legis scripte:quos deus docuit per magis eruditos:scilz per Moysen ⁊ pphetas. Alij fuerunt perfecti scz christiani. Istos xp̄s docuit per seipm sublimiora mādata,ideo oportet q̄ eoz iustitia magis abūdet q̄ iustitia ceteroz. Et ideo dixit. Nisi abūdauerit iustitia vestra ꝛc. ¶ In hoc igitur euāgelio xp̄s nos instruit ad pfectam iustitiam. Deinde ostendit que sit ista iustitia. Ultimo que sunt signa. ¶ Ad pfectam aūt iustitiaz nos instruat,dicēs. Nisi abūdauerit iustitia vra ꝛc. Justitia ei scribaz ⁊ pharisey erat simulatoria ⁊ mercenaria,tepida ⁊ seuera. Habebāt em iustitiā simulatam quo ad deū, quo ad proximū,⁊ quo ad seipsos. Nam quo ad deū simulabāt se habere deuotas orationes. Matt. vj. Cū oratis non eritis sicut hypocrite:q̄ amant in synagogis in angulis plateaꝝ stantes orare vt videātur ꝛc. Quoad primum simulabāt se dare eleemosynas ꝓpter deū:cum tamen darēt eas propter fauorem humanum. Ibidem Cum facis eleemosynaz,noli tuba cenere ante te ꝛc. Quo ad se simulabāt se magna seruare ieiunia. Ibidem. Cū ieiunatis nolite fieri sicut hypocrite tristes ꝛc. Justitia aūt christianoz debet ab ista abūdare:qz eoz orationes debēt fieri cū cordis attentione. Unde ait ibidem. Tu aūt cū oraueris intra in cubiculū tuū.i.in secretū cordis tui:⁊ clauso ostio.s.exteriori sensu:ora patrez tuum ꝛc. Eleemosyne debēt fieri recta intētione. Ibidem. Te aūt faciēte eleemosynā:nesciat sinistra tua quid faciat dextera. Jeiunium debet fieri cum cordis ⁊ vultus exhilaratione. Ibidem. Tu autē cum ieiunas unge caput tuū. ¶ Secundo eorum iustitia erat mercenaria:quia seruabant leges ⁊ mandata propter temporalia assequēda. Tria em seruātib⁹ promittebant:scz Augmētatio substātie tēporalis. Esa.j. si volueritis ⁊ audieritis me bona terre comedetis. Prologatio vite corporalis. Leuitt.xviij. Custodite leges meas atq̄ iudicia:que faciēs homo viuet in eis. Et pax tēporis. Michee.iiij. Conuertent gladios suos i vomeres:⁊ hastas suas in falces. Matt.v. Beati mites q̄ ipsi possidebunt terrā. Et dicit q̄ est antiquis:oculū pro oculo. Sed dicit mihi q̄ dicit:oculū pro oculo. Tūc em deus habebat officiales valde seueros:scz veritatem q̄ culpas stricte discutiebat:⁊ iustitiā q̄ culpas seuere puniebat. Justitia autē euāgelica hz pietatē. Nā istis duob⁹ officialibus deus dedit duos cōsiliarios:scilz misericordiam veritati:⁊ pacē iustitie. Misericordia veritatē habet culpas inquirere: sed veritas habet culpas inquirere: misericordia veritatē cōsulit vt videat si fuerit ibi aliq̄ infirmitas,vel infirmitas humana,vel tentatio diabolica. Per ista em culpe alicuius pensantur:pax sibi cōsulit vt nō intēdat cōfundere,sed ista intēdat vt homem reconciliet deo. Pacificet primo,⁊ tranquillet in corde. Hiere. xxix. Ego cogito cogitationes pacis ⁊ non afflictionis. Et sic verificatur illud Psal. Misericordia ⁊ veritas obuiauerūt sibi ꝛc. ¶ Secdo xp̄s ostendit q̄ talis iustitia cū ait. Audistis q̄ dictuz est antiquis ꝛc. Justitia em scribaz ⁊ pharisey erat diminuta q̄tū ad vtrūq; partem. Quātū em ad primā partē diminuta erat:qz nō cohibebat animū ab odio:nec ab ira a simplici mēdacio sed nec a periurio. Quātū ad secundā partē diminuta erat:qz cohibebat animū ab ira:sicut patet hic. Et oculū a concupiscentia. Matt.v. Qui viderit mulierem ad concupiscendam eam:iam ꝛc. Et coz a cogitatiōe malā. Matth.ix. Ut quid cogitatis mala in cordibus vestris? Cohibebat etiā linguaz ne esset a verbo iniurioso,sicut patet hic: Sermo vester est est,non non. Sed etiā a simplici mendacio. Matth.v. Sit verbum vester est est,non non. Sed etiā a verbo ocioso. Matth.xij. De omni verbo ocioso q̄s locuti fuerint homines reddēt rationem de eo in die iudicij. Cohibebat etiam manum a vindicta:vt scz homo non vindicet iniuriam personalem. Matth.v. Si q̄s te pcusserit in dexteram maxillam ꝛc. Nec iniuriam realem. Unde sequitur. Et q̄ vult tecum in iudicio contendere ꝛc. Nec violēter extorsionem. Unde sequit. Et quicūq; te angariauerit mille passus ꝛc. Erat etiā diminuta ꝗtum ad secundam partē iustitie,q̄ est facere bonū:qz nō tenebant inimicos diligere,nec p eis orare,nec eis bñfacere. Justitia aūt euāgelica oia ista ꝓcipit. Matth.v. Diligite inimicos vestros:bñfacite his qui oderunt vos:⁊ orate p persequētib⁹ ⁊ calumniantibus vos. ¶ Tertio xp̄s manifestat q̄ sint signa pfecte iustitie: cum ait. Vade prius reconciliari fratri tuo. Qualiter aūt ista reconciliatio sit facienda, ostēdit Chrysostomus dicens. Si cogitatu offendisti:cogitatione reconcilia. Si verbis offendisti:verbis reconcilia. Si operibus offendisti:operibus reconcilia. Cogitatu igit sine corde offendit qui aliquē odit:sed tunc eū reconciliat quādo odium deponit ⁊ ipsum diligit. Alias enim dei munera non reciperet,si quis odiū corde retineret. Nā sicut dicit Chrysostomus. Nemo inter duos inimicos potest esse fidelis amicus amboz. Ideo ⁊ deus nō vult esse amicus alicuoz q̄diu inter se fuerint inimici. Nos aūt (inquit) fidē deo nō seruamus si inimicos diligimus ⁊ amicos eius odimus. Si offendit verbo detrahendo:bz reconciare famam restituendo:cum pciosior sit fama q̄ tēporalis substātia vel corpus. Si tenetur satisfacere rapto⁹,res restituēdo. Si pcutor:emēdam offerēdo. Multo fortius infamator famā restituēdo. Si offendit factis:bz reconciliare factis. Aliter enim ꝓz Chrysostomus. Nisi quē factis lesisti factis placueris,sine causa oras deū:sine cā eleemosynā facis. Quid reb⁹ quib⁹ alios spoliasti. Quid em tibi pdest si vn⁹ pro te orat:⁊ alius aduersum te deū interpellat?

¶ Sermo secundus.

Si offers munus tuū ad altare:⁊ ibi recordatus fueris qz frater tuus hz aliq̄d aduersum te ꝛc. Cū in opere nostro tria attende-

re debeam⁹, scz honorē dei: edificationem proximi: z meritum nostrum. Deus tamē est tante bonitatis q plus respicit ad nostram vtilitatem z proximi edificationem ꝙ ad suū honorem. Sed qui illud offert cum odio proximi, non habet meritum: sz scandalizat proximum. Vult igitur deus vt homo suum intermittat honorez: vt sic proximo reconsiliatus meritoriā offerat oblationem. Chryso. Vide misericordiā: dei: q respicit plus hoim vtilitatē ꝙ suum honorē. Pl⁹ em̄ diligit cōcordiā fidelitū, ꝙ munera sua. Dicit ergo. Si offers munus tuum ꝛc. ¶ Notandum aūt q est quadruplex munus: scz munus a corde: mun⁹ ab ore: munus a manu: z munus ab obsequio. Munus a corde est munus amoris: qō intantum est deo acceptum vt sine illo nullū aliud munus sibi placeat. Nihil em̄ valet offerre deo verba nostra per gratiarum actionē: nec corpora nostra per mortificationem: nec res nostras per eleemosynaꝝ largitionem: nisi sibi offeram⁹ corda nostra q amorē. Istud patet Luc. xviij. in pharisco qui videbat offerre deo. Verba sua gratias referēdo, dicēs. De⁹ gratias a go tibi. Corpus nū macerando, dicens. Jeuno bis in sabbato. Res suas ministris dei largiendo, dicēs. Decimas do omniū q possideo, sed nihil profuit: quia non offerebat deo cor suum, ipsum deum et proximum diligendo. Non em̄ deum diligere poterat qui omnes proximos ptēnebat, dicens. Non sum sicut ceteri hoim: raptores, iusti, aduleri: velut etiā hic publicanus. publicanus autem a longe stās percutiebat pectus suum ꝛc. Altare super quod debem⁹ offerre deo munus amoris est altitudo trinitatis: de quo dicitur Exodi. xx. Non ascendes ad altare meū q gradus ne reuelletur turpitudo tua. In trinitate em̄ non sunt gradus inquirēdi: vt pater maior filio, vel filius minor patre, vel spiritus sanctus minor vtroq credat. Unde Arrius istos grad⁹ facere voluit: ideo sua turpitudo reuelata fuit: qz q os blasphemū omnia sua interiora emisit. Istud igitur mun⁹ amoris debemus offerre sup altare sancte trinitatis: vt scz diligamus. Patrem qui per suā potentiam nos creauit. Filiū qui q suā misericordiā nos redemit. et Spiritū sanctuz qui per suā gratiam nos in filios adoptauit. Frater autem noster est quilibet christianus, quē si offendimus, reconsiliare debemus: alis munus, quod offerrenō possum⁹. Chrisostomus. Si quis dixerit q dilectionis deo offerrenō possum⁹, sicut dicit. j. Joh. iij. Si quis dixerit q diligo deum, z fratrem suum odit: mendax est. Dicuntur autem omnes christiani fratres: qz oēs sunt ab vno patre creati: a precio redēpti: vno fonte regenerati: ad eandem hereditatem vocati. ¶ Sedm⁹ munus ab ore: quod est mun⁹ orationis, quod est valde odoriferum. ꝑs. Dirigat oratio mea sicut incensum ꝛc. Fumus si est leuis, calid⁹, z odoriferus. Tunc tm̄ tur oratio est sicut incensum quando est leuis calida, z odorifera. Tunc aūt ē leuis quādo habet secū humilitatem: que facit eam leuem q vsq ad celum ipsam producit. Eccli. xxxv. Oratio humiliantis nubes penetrabit. Tunc est calida quādo habet secum feruentē charitatē. Eccli. Quasi ignis effulgens: et thus ardens igne. Thus quidē ardet i igne, qñ oratio funditur a feruenti corde. Tunc est etiam odorifera, quādo secum habet puritatem. Apoca. v. Habentes singuli cithare z phialas aureas plenas odoramētorū, que sunt orationes sanctoꝝ. Altare aūt super quod orationes nras deferim⁹, ē ipe xps: qui per ipsum oēs orationes offerim⁹, dicentes. Per dñm nostrum iesum xpm filium tuum. Sicut em̄ a sole propter nimiā distantiam non possum⁹ habere lumen vel ignem nisi mediāte crystallo vel aliquo simili: sic a patre, ppter suā nimiam excellētiam quam gratiam possum⁹ petere, nisi mediante mediatore. Dicitur aūt xps altare terreum, eneum, z aureum. De primo dicitur Exo. xx. Altare de terra facietis mihi. De secūdo. iij. Re. xvj. Altare eneum q erat corā dño. De tertio Apo. viij. Data sunt ei incēsa multa: vt daret de oratiōnib⁹ sanctoꝝ super altare aureū. In xpo quidē tres sunt substātie: scz Caro mea litati subiecta, z ꝛ̄tū ad hoc fuit altare lignum. Alia inuitissima: z ꝛ̄tum ad hoc fuit altare eneū: z Deitas pciosissima: z ꝛ̄tum ad hoc fuit altare aureuz. Frater similiter est ipse xps, quem si per peccatum offendimus, per veram confessionem reconsiliare debem⁹. Dicit aūt xps Dom⁹ noster frater noster, z minister noster. Dñs autem dr per sublimitatē: frater per equalitatem: minister per inferioritatem. Christus igitur vocat se dñm nostruz: vt ostēdat q sit maior nobis ratione nature diuine. Joh. xiij. Vos vocatis me magister z dñe: z bene dicitis: sum et enim. Vocat se fratrem nostrum: vt ostendat q sit equalis nobis rōne nature hūane. Heb. ij. Non confunditur eos fratres vocare, dicens. Nūciabo fratribus meis nomē tuū. Vocat se ministrum nostrum: vt ostendat q sit minor nobis rōne humilitatis proprie. Luce. xxij. Ego aūt i medio vestrū sum sicut q ministrat. ¶ Tertium est mun⁹ a manu: qō cōsistit in largitione eleemosynarum. Unde dr de muliere forti prouer. xxxi. Manum suā aperuit inopi: z palmas suas ostēdit ad pauperes. Frustra aūt mulier fortis manū pauperi aperiret z extenderet, si eam vacuaz haberet. Ideo datur intelligi q homo misericors dz ad paupe res habere manum apertam, extensam, z plenam. Apertam: vt det cito z faciliter. Eccli. iij. Cor inopis ne afflixeris: z ne protrahas datum angustiati. Extēsam: vt det libenter. Sūt em̄ quidā qui videntur habere manuz ad se z ad suos ꝓpinquos tm̄ extensam: sz etiā debēt ad alios habere extensam. Luce. vj. Omni petenti te tribus. Plena vero: vt det abundāter. Tobie. iij. Similem tibi fuerit: abundāter tribue. Altare em̄ est cor nostrū, super qō eleemosyne nostre immolātur quādo eas facim⁹ cū cordis hilaritate. ij. Cor. ix. Hilarē em̄ datorem diligit de⁹. Cum cordis cōpassione. Job. xxx. cōpatiebatur aia mea pauperi. Dex cordis recta intentione. Math. vj. Nesciat sinistra, tua q̄d facit dextera tua. De isto altari cordis nostri dicitur Exodi xxvij. capit. Fecit altare thymiamatis de lignis sethim. Lignum sethim est leue, immarcibile, z imputribile: qz cor nostrum debet aliquo peccati pondere p grana mortis aliquo igne tribulationis consumi: necalīq ferore peccati corrumpi. Fratres nostri angeli sunt, quos offendim⁹ quādo cop inspiration⁹ b⁹ nō obedim⁹. Tūc autē eos reconciliam⁹ quādo cop inspiratiōes recipim⁹: et tūc ipsi nostras eleemosynas deferūt ante deum. Dicuntur aūt fratres nostri: qz cūdē habem⁹ patrem: z ad eandem facti sum⁹ imaginē: z ad eandem vocati hereditatem. ¶ Quartum est munus ab obsequio: qñ scz totū corpus nostrum z totam vitā nostrā in die obsequio mācipamus iuxta illud Luce. j. Seruiam⁹ dño in sanctitate z iustitia corā ipo oib⁹ diebus nostris. Debemus em̄ seruire deo cū munditia cordis: cū iustitia boni operis: cū rectitudine intētionis: z cū longanimitate finalis intētionis z cōsummationis. Altare est fides nostra: qz nisi opera nostra i fide offerantur, inutilia reputātur. Heb. xj. Sine fide impossibile ē placere deo. Frater noster est spūs noster quē tūc offendimus quando sensualitatem sibi prepōnimus. Tūc eū reconciliam⁹ quādo sensualitatem sibi subiicimus. De quib⁹ in domo anime nostre posuit fratrez z sororē: virū et vxorem: dñam z ancillam. i. rationē z sensualitatem: vt scz ratio sensualitatē instruant tanq̄ frater sororē suā: eaz corrigat tanq̄ vir vxorem suā: z eam sibi subiciat tanq̄ dña ancillā suam: vt in oib⁹ sibi obediat.

¶ Sermo tertius.

Omnis qui ira scitur fratri suo, reus erit iudicio. Scōm beatū Augu. de ciui. dei. Utrum ira et cetere anime passiones cadant in sapientem: aliter sentiunt stoici, aliter peripatetici: aliter christiani. Stoici enim dicunt huiusmodi passiones non cadere in sapientē. Quamuis enim quādoq aliqua sustineat aduersa: tñ in ipsis retinet firmū animum z constantē. Unde refert Seneca de Socrate: q potionem veneni sibi iniuste oblatā tanq̄ medicamentū immortalitatis bibit: z de anime immortalitate disputans: potionem illam letus z libens hausit. peripatetici vero dicūt has passiones in sapientem cadere: sed moderatas rationiq̄ subiectas. Et ponit exemplū Seneca de xenophōte rege: q audita filij morte dolens coronā de capite deposuit. Sed audito q fortiter pugnādo occubuit: depositā coronā resassumpsit dicēs se magis gaudere de filij virtute ꝙ de morte dolere. In disciplina aūt xpiana vt in eodem lib.

Augusti. de ciui. dei dicit. Nō ḡrīs vtrū pi⁹ animus irascatur aut tristet scḝm. Nam vtiqđ dicit in l b. retractationū. Aliud est irasci fratri: aliud culpe fratris. Nō enim fratri irascit nec sine causa irascit q̄ pctō fratris irascit. Dicit ergo omnis q̄ irascitur fratri suo ꝛc. Sicut i quolibet peccato potest esse grad⁹ culpe ita ꝛ pene. Nā eodem genere pcti potest ḋs aliq̄n peccare grauiter: aliq̄n grauius: aliquādo grauissime. Similis gradus est in pena. Et istud ostendit dñs in pctō ire q̄ habet tres gradus. Primus est q̄n ira tm est in corde vel in ore: q̄ notatur cū ōr. Qis qui irascit fratri suo. Scōs est quando manifestatur in exteriori signo: qđ notat cū ōr. Qui aūt dixerit fratri suo racha. ꝛc. Est aūt racha secundū Remigiū hebraicuz: ꝛ ē interiectio indignātis: velut cum diceretur ā dolente heu, abiascēte hem, a tadēte ha. Tertiꝰ quando manifestatur in cōtumelioso verbo: quod notat cū ōr. Qui aūt dixerit fratri suo fatue. De isto tripliciꝫ gradu sic dicit augu. ꝛ Beda. In primo est vnum. s. ira sola. In scḋo sunt duo, scz ira et vox, q̄ irā signat. In tertio sūt tria. s. ira vox ꝛ in voce vituperationis expressio. Sicut autē est gradus in culpa: ita ꝛ in pena, q̄ exprimit nomine iudicij cōsilij ꝛ gehenne. Per que tria pena infernalis intelligitur. Sed nomine iudicij intelligitur pena grauis que debetur prime ire. In iudicio enim causa discutitur: ꝛ adhuc locus est defensioni: et ideo reꝰ est in periculo graui. Nomine cō silij intelligitur pena grauior q̄ debetur secunde ire. In consilio enī cause sententia diffin tur adhuc tamē pena differtur, ꝛ locum habet dilatio ꝛ tunc reus est in periculo grauiori. Nomine gehenne ignis intelligitur pena grauissima que debetur tertie ire. Tūc enim datur sententia diffinitiua nec locū habet defensio vel dilatio: et tūc reus est in periculo grauissimo. Istud aūt totum intelligit de ira deliberata que odiū nuncupatur. Est igitur primus gradus ire quando est in animo. Secundum aūt Dama. Ira est accensio sanguinis circa cor. Ista autem accēsio quadrupliciter fit. In aliquibus enim ignis ircundie cito accenditur et cito extinguitur. Isti secūdum Grego. sunt similes siccis arundinibus in quibus ignis cito accenditur et cito extinguitur. In aliis ignis ircundie cito accēditur et tarde extinguitur. Isti sunt similes ceteris deteriores. Et sunt similes lignis humidis: in quibus ignis tardius accēditur ꝛ tardius extinguitur. In aliis vero ignis ircundie tardi⁹ accenditur: cito refrigerat: isti sunt ceteris meliores. De quibus dicit propheta. Irascimini nolite peccare. Pena huius ire (put ē iudicium, tales em ad iudicia citabitur. Et qualiter illud p̄ceptū. Diliges proximum tuū sicut teipm. seruauerit, redref. ꝛ imputabitur q̄ dilexerit cum minus q̄ sua bona sua sibi non cōmunicauit: minus q̄ suos q̄ propinq̄s suis tantū benefecit: minus q̄ se q̄ corpꝰ suū salutī aie frāgit ꝛ preposuit. Secūdus gradus est q̄n ira est in signo. Signa aūt odij sūt locutiones detrahere: facē auertere: ꝛ huiusmodi. Et aūt vexillū tyranni occulte habetur ut firo licet castrū sit iam captū nō tamē apparet captio nisi quādo erigit. Sic etiam q̄n odiuz latet in animo, captus est homo a diabolo. Sed tamen eius captio non videtur nisi q̄n signa odij magnifestantur. Pena huius ire est consilium: quia consilium contra talem in consilio sancte trinitatis sententia dictabit q̄ sicut fecit alijs sic fiet sibi. Quia enim contra proximū habuit signū rancoris: ideo contra ipsum signa ire sue ostendet deus: ꝛ totus angelorum exercitus sanctoꝝ cet⁹. Signū magnū ire dei est quia tales de tormentis nō liberabuntur. Imo si omnes sancti pro eis orarent non liberarentur. Hiere. vij. Noli orare pro populo hoc, ꝛ ne assumas pro eis laudem ꝛ orationem ꝛ non obsistas mihi: quia non exaudiam te. Signum magne ire angeli ruz erit: q̄ ipsos igni eterno tradēt. Mat. xiij. Mittet filius hominis angelos suos ꝛ colligent de regno eius omnia scandala et mittent eos in caminū ignis. Signum ire magne sanctoꝝ erit quia modicum fragium eis non impendent, sicut patet in diuite epulone. Tertius gradꝰ est quando ira est in contumelioso, verbo, vocādo fratrū fratrē suū. Videtur aūt q̄ christus ꝛ apostolus contra hoc fecerunt. Christus enim discipulos suos stultos vocat dicēs. Luce vlti. O stulti ꝛ tardi corde ꝛc. Apostolus etiā Gal. iij. O insensati galathe. Sed sciendū q̄ sicut dicit Isido. i libro. de summo bono: quadrupertita est loquēdi ratio vel quia bonū bene vel malum male: seu bonū male: ꝛ malū bene pferē. Bonum quippe bene loquī ḋ ea q̄ recta sunt humiliter annūciare videt. Malum male loquī ḋ quodlibet flagitiū suadere eo quod arroganter p̄dicare sentitur. Malū bene loquitur qui narrādo aliq̄d vitiū detestat: vt ab eo homines auertātur. Xps igitur ꝛ apostoli⁹ vocauerūt illos stultos non vt p̄funderent sed vt corrigerent. Pena que debetur huic ire est gehēna ignis. Dicitur autē gehēna a geos q̄d est terra: ē hēnos q̄d est profundū: q̄ infernꝰ est in profundo. i. in centro terre. Et talis locus expetit peccatoribꝰ ꝓpter elōgationē ob fœditatem ꝛ frigiditatē. Nullꝰ em locꝰ tā dignus est vt sicut hō elōganit se a deo per peccatū: sic etiam elongetur a celo per nullimū locū. Nullꝰ locus est obscurior q̄m medius terre: ideo dignū est vt q̄ dilexerūt opera obscura tenebrarū teneantur in loco obscuris penaꝝ. Nullꝰ locus est frigidior q̄ medius terre: ideo dignū est vt pecceatores qui fuerunt frigidi in die amore: temp frideāt dentibus pre nimio frigore. Potest autem addi quartꝰ gradus ire: q̄n scz est pro iniurioso facto vt verbo: quod notat cū ōr. Audistis q̄ dictū ē antiquis Nō occides. Istud aūt homicidiū multis modis cōmittit. Homo quidē habet res suas: corpus: famā ꝛ famā. Cōmittit igit homicidiū q̄tum ad res ipsas in rectipiendo. Eccli. xxxiij. Panis egentiū vita pauperis est: q̄ defraudat illū homo sanguinis est. Quantū ad corpus non tantuz gladio necādo sed etiā necessitatis tēpore non subueniendo. Ambro. Pasce fame morientem, si non pauidisti occidisti. Quātum ad animā tripliciter. Aut malū exemplū p̄bēdo. Rom. xiij. Noli cibo tuo illuz perdere p quo xps mortuus est. Aut veritatē vite tacēdo. Eze. Tot occidim⁹ quot

ad mortē ire tepidi tacentes q̄z videmus. Aut peccatū mortale committēdo. Sap. xvj. Occidit homo p malitiā animā. Quātuz ad famā detrahēdo. Eccli. xxviij. Flagelli plaga liuorem facit. plaga lingue cōminuit ossa. Pena huius ire est iudicium illud ō quo dicitur Mat. xxvj. Omnis qui accipit gladiū gladio peribit. Iste aūt gladius faciet in dānatis triplicē mortē. Iuxta illō Ezechie. xxj. Duplicit ac triplicetur gladiꝰ iterfectoꝝ. Prima mors erit q̄ igne inextinguibili cremabunt: ꝛ ista erit mala. Secunda q̄ a beatoꝝ consortio separabūtur: ꝛ ista erit peior. Tertia q̄ dei visione priuabuntur: et ista erit pessima. Mat. xiij. Exibunt angeli ꝛ separabūt ꝛc. Illud respicit separationē a ꝙsortio beatorum. Et mittent eos in caminum ignis. Illud respicit ignis inextinguibilis cruciatus eternos. Ibi erit fletus ꝛ stridor dentium. Illud respicit diuine visionis perpetuum damnū. Usio enim dei sanctos letificat: et in amorem inflammat. Et q̄ damnati visione dei carebunt: ideo semper in fletu erunt ꝛ semper dentibus stridebunt.

¶ Dñica. vij. post festū trini. Sermo. j.

Cum turba multa eēt cū Jesu nec haberēt q̄d māducarēt ꝛc. Mar. xiij. Sicut dicit Chrysо. Nō est credēdū q̄ turbe sine viatico ad dominum in solitudine venerint: sed prima ꝛ secunda die omnia consumpserūt. Et ideo Christus tertia die omnibus iam consumptis miraculū fecit. Ideo tādiu secū manebant sine propter suos infirmos quos sanari affectabant. Unde dicitur. Matth. xv. Ubi de isto miraculo agitur. Accesserunt ad eum turbe multe habentes cecos et claudos ꝛc. Siue propter documenta salutaria que ab eo audiebant Siue propter exempla sanctitatis que in ipso videbant. Iste due cause ultime ponuntur in glossa. Matth. xv. Qz igitur turbe iam tri duo cum eo fuerāt ꝛ alimēta nō habebāt: christus illud cōmiū eis fecit. Quod quidem communiū ymēdabile est ex parte christi facientis: ex parte conniuarū: ꝛ ex parte ministrātiū. ¶ Ex parte igit christi tria cōmendabilia fuerunt. Primo humilitas

in conferendo cū dicitur. Conuocatis discipulis ꝛc. Glo. super Matthei. xv. Cōuocat discipulos vt doceat maiores minoribus sua cōsilia communicare. Potest aūt circa cōsilium triplex esse reprehensio. Una ex parte petentis cōsiliū qñ hz itelectū nimis supbum. Alia ex parte dantis qñ non habet sensum prouidū nec aim iustū. Tertia ex parte rei de qua petitur qñ non habet decentē titulū. Debet igitur ille qui petit cōsiliū esse mēs humilis ꝛ mansueta: vt scz suo sensui non nimis credat. Quod est cōtra multos q̄ credūt sibi sufficere ꝛ cōsilijs nō indigere. Bern. Oia illi desunt q̄ sibi nihil deesse putat Augu. Ubi dixisti sufficit: ibi defecisti. Ubi tibi placuisti: ibi peristi. Prouerb. xxxvj. Vidisti hominem sapientem sibi videri: magis spem illo habebit incipiens. In illo autē qui dat cōsiliū debet esse discretio prudēs ꝛ incōcussa iustitia. Ambr. in lib. de of. Secure salutez nostrā illi viro cōmittim⁹ qui sit iustus ꝛ prudens. Facit enim iustitia vt nullus sit fraudis metus. Facit prudentia vt nulla erroris suspitio sit. In causa de qua petitur debet esse vtilitas ꝛ necessitas: quia non debet cōsilium petiue rebus superuacuis. Eccli. xij. In superuacuis reb⁹ noli scrutari multipliciter. Nec de rebus vanis. ps. Nō sedet cū cōsilio vanitatis. Nec de reb⁹ prauis perpetrādis: qz sicut dr Job. v. c. Consiliū prauorū dissipat. Sed de rebus vtilib⁹ ꝛ necessarijs. xij. Regū. j. Accipe cōsiliū a me: ꝛ salua animā tuā. Scdo in xpo fuit pietas i compatiēdo cū dr. Misereor sup turbam. Olim erāt quatuor incōpassibilia ꝛ dura. s. de⁹, angelus, celū, ꝛ mors. Deus em̄ hominē sibi reconciliare nolebat. Angelus hoiem non diligebat: nec animas deferebat. Celum tūc nullum suscipiebat. Mors omnes deuorabat: ꝛ ad tartara rapiebat. Sz modo recessit tota duritia: ꝛ aduenit magna mia. Nā in xpo tanta pietas fuit q̄ hominem sibi reconciliauit. Rom. v. Cuz em̄ esse mus inimici: reconciliati deo sumus p mortē filij ei⁹. De ista sua pietate effudit in angelum: ꝛ eum sic cōpassibilē fecit q̄ hominem deinceps tanq̄ suū cōmem dilexit: ꝛ in paradisum alias deportauit. Unde super illud Marci vlti. Nolite expauescere, dicit Grego. Nos autem cur expauescimus qui vestros conciues videtis? Sic effudit in celum q̄ ipsum intantū flexibile fecit ad omnem iustū suscipiēdum statim se ad omnem iustū suscipiēdum flatim se ostendit. In cuius significationem sup sepulcrum se aperuit ꝛ cū recepit. Sic effudit mortem q̄ que prius erat terribilis ꝛ dira: facta est dulcis ꝛ mansueta: ita q̄ a nullis nō timetur: sed desideratur. Philippēsium. j. Desiderium habēs dissolui: ꝛ esse cū xpo. Tertio in xpo fuit liberalitatis in satisfacēdo cū dicit. Nā ducauerūt ꝛ saturati sunt. In peccatoribus est fames cōtinua. Eccli. xl. In mēte nobis venit cucumeres pepones: p dr ꝛ cepe ꝛ allia. Cucumeres ꝛ pepones sunt dulces ꝛ suaues: ꝛ significāt peccāt petā suauia: sicut gulā ꝛ luxuriā. Porri cepe ꝛ allia sunt acerba: ꝛ significāt peccata acerba: sicut tristitiā irā ꝛ inuidiā. Ad intelligentia eorū est famelica: qz semper volūt inuestigare curiosa. Eccle. vij. Deus fecit hoiem rectū: ipse infinitis se miscuit questionibus. Et voluntas eorū semper vana est: quia semper volūt diligere vana. Ut q̄d diligitis vanitatē ꝛc. In futuro adimplebuntur. Nam per iste tres potentie saturabuntur. Nam per Bern. Filius saturabit intelligentiaz plenissima cognitione. Spūs sanctus voluntatē suauissima dilectione. Pater memoriā securissima vtriusq; retētione. Et sic istud conuiuiū fuit p̄medabile ex parte quantum. In qb⁹ tria fuerunt que p̄ma miam induxerunt. Primū est patientia suffinēdo: cum dr. Triduū sustinent mecū. ꝛ triduo perseuerāt mecū. vt dr Mat. xv. Qui vult ergo a deo sp̄haliter pasci: triduo cōmoretur. Prim⁹ dies est dolor contritionis. Secūdus pudor p̄fessiōis. Tertius labor satisfactiōis. Istud est illud quod i deserto pnie itur: vt deo grata sacrificiū offeratur. De q̄ dr Exo. xij. Secūdum glosam. Turba triduo dñm subsequit cū multitudo fideliū peccata sua per penitentiam declinās ad dñm se in operatione locutione ꝛ cogitatione cōuertit. De primo ad Rom. vj. Sicut exhibuistis membra vestra seruire immunditie ꝛ iniquitati ad iniquitatem ꝛc. De secūdo primi Regum. ij. Secūdo. Recedāt vetera de ore vestro. Deuterio Ephe. iiij. Renouamini spiritu mentis vestre ꝛc. Secūdū q̄ christū ad miaz induxit fuit labor in veniendo: cum dicit. Quidam autem ex ipsis de lōge venerūt. Scdm glosam. Ad seruitiū dei quidaz venerunt de prope: quidam de minus ppe: q̄dam longe. Qui enim integritatem mentis ꝛ corporis seruāt: de prope ad deū festinant. Qui vero cōiugio vtitur: nullis tamen alijs flagitijs inquinatur: de min⁹ p pe venire cognoscitur. Qui autē post multa flagitia conuertitur: de lōge venire p batur. Ephe. ij. Veniens euāgelizauit pacem vobis qui longe fuistis: ꝛ pacem his qui prope. Secundum hoc igitur de ppe venit virgo beata: que mētis ꝛ corporis integritatem seruauit. De min⁹ prope eliza beth cōiugata: que in suo coniugio honeste vixit. De lōge magdalena q̄ post multa flagitia se ad deū totaliter conuertit. Tertium q̄ christum ad misericordiam indu cit: fuit victus deficientia in redeundo: cū dicitur. Si dimisero eos ieiunos in domū suaz: deficiēt i via. Circa quod notādū q̄ sunt quatuor genera hoim qui difficulter ieiunia ferre possūt: scil. cetera magna egri tudine conualescentes. itinerantes, pueri, ꝛ senes. Tales sunt qui de nouo ad penitentiam veniunt. Ideo cibo verbi dei indigent: qz ipsi cōualuerunt de magna infirmitate peccati. Hebre. ix. Conualuerūt de infirmitate. Ipsi aggressi sunt viaz patrie. tertij Regū. xix. Surge comede: quia grādis enim restat via. Glo. super Matheum. xv. Perit q̄ sine celesti pane ad patriā tēdit. Ipsi tāq̄ pueri sunt recēter in gratia renati. j. Pet. ij. Quasi modo geniti infantes sine dolo lac cōcupiscite. Ipsi quandoq̄ fuerunt in peccatis inueterati. Ps. Inimici mei inter oēs inimicos meos. Tertio istud conuiuium fuit commendabile ex parte ministrātium. i. ex parte discipulorum. Fuit tamen in eis quoddam reprehēsibile tolerabile: ꝛ quoddā commendabile. Fuit reprehēsibile in eis istud qō dixerūt. Unde istos quis poterit saturare panibus in solitudine? Nō em̄ de hoc dubitare: cū paulo añ. christ⁹ q̄nq̄ milia hominū de quinq̄ panibus saturauerit: vt habetur supra. Joh. vj. Ipse antē dom⁹ non eos inclamauit: sz leniter interrogauit dicens. Quot panes habetis? Gala. vj. c. Uos q̄ spirituales estis instruite huiusmodi in spū lenitatis. Nō dixit i sermone lenitatis: nec in disciplina lenitatis: sed in spū lenitatis. Quidaz enim corrigendi sunt in sermone asperitatis: alij i disciplina seueritatis: omnes autē in spiritu lenitatis, qz ēt tuncuncq̄ sonet in voce asperitas: in correctione seueritas: semp debet esse in corde tranquillitas. Quādo autē aliqui quadā simplicitate dicuntur sicuterant isti discipuli: tunc tales corrigēdi sunt cū sermone lenitatis: ꝛ cū spiritu lenitatis. Scdo fuit in eis quoddā tolerabile: scilicet qz necessitati vite sue panes reseruabant. Sed contrariū videtur qō dicitur Mat. vj. Nolite solliciti esse i crastinū. Sz aliud est habere sollicitudinē nimiam per quā celestia t̄ potalib⁹ postponunt: q̄ est p̄hibita. Un dr Luc. xij. Primū querite regnū dei. Aliud est habere prudentiā qua laborādo vite necessaria acq̄runtur: q̄ est cōcessa. ps. Labores manuū tuarum qz manducabis ꝛc. Ideo labor est exercendus: sollicitudo tollēda. Aliud est seruare ordinationē diuinā qua deus ordinauit vt p̄dicatorib⁹ verbi dei a subditis ministret necessaria. j. Corin. ix. Deus ordinauit his q̄ euangeliū annunciāt de euangelio viuere. vñ dr Luce. x. Dignus est em̄ operarius mercede sua. Tertio fuit in eis quoddā cōmēdabile qz indistribuēdo panes xpo reuerēter assistebāt. Propter quod instruimur q̄ prelatis debem⁹ subijci: ꝛ in animo eos nobis humiliter ponendo: ꝛ in corpore eis assurgendo et genua flectendo: ꝛ in opere eis velociter obediendo. Heb. xiij. Obedite: cecce obedientia operis. Prepositis vestris: ecce humilitas corporis: qz debent reputare eos sibi in omnibus esse prelatos. Et subiacet eis: ecce reuerentia cum signo cordis.

¶ Sermo secundus.

Misereor super turbam: qz ecce iam triduo sustinent me ꝛc. Olim mia tantum erat in celo. vñ ps. Dñe i celo mia tua. Deinde descēdēs de celo inclusit se in quodā angulo. i. i deoꝝ populo. ps. Notus in in-

dea deus. Deinde effudit se in virginis vterū ps. Suscepimus deus miam tuaz. Tandem diffusa est i vniuerso mūdo. ps. Mia dñi plēa est terra. Et sic deus qui tantum videbatur esse misericors sup turbā angelorum z postmodum super turbā in deoruz: modo est misericors super turbā olim fideliū: ideo ōr. Misereor super turbam. De illa aūt mia tria dñr. Primo ponit promptitude mie. Scdo causa motiua mie. Tertio affectus mie. Promptitudo diuine mie notatur in hoc q ōr. Misereor sup terrā. ¶ Prio ergo ponitur prōptitudo diuine mie: quā quidē prōptitudi nez tria faciunt scz prio prietas naturalis: potentia vniuersalis: et experientia singularis. Sicut em naturalis ppietas ignis est calefacere. sic z naturalis dei ppietas est pcere. Dionysi. Neqz em ppriū ignis est infrigidare: neqz boni nō bōa pducere: qz igit misereri est deo ppriū punire ideo alienū inolūtariū z etiā tardū. Qō em sit alienū ōr Ysaie. xxviij. Alienū est sit opus ei⁹ ab eo. Et loquitur opere punitionis. Apis hz mellificare: z hoc est suū officiū propriū. habet etiā pūgere qñ. s. molesta tur: z hoc est sibi alienū. Sic z deus qñ dat mel sue mie facit officiū sibi proprū, qñ vero adhibet stimulū iustitie facit officiū sibi alienū. Est etiam inuoluntarium: qz inuite punit. Ysaie. Heu cōsolabor sup hostib⁹ meis: z vidicabor de inimicis meis. Ubi dicit glos. More pij patris eos licet inimicos plāgit z pcutit. Est etiā tardū: qz vt dicit Chrys. Illud qō hō ꝑm naturā facit cito facit: illō aūt qō ꝓtra naturā facit tarde facit. Sic z deꝰ cito facit opꝰ mie: qz est ꝑm naturā suā. tarde opꝰ iustitie qz est ꝓtra naturā suā. Ro. ij. An diuitias bonitatis eiꝰ z patientie z lōganimitatis cōtemnitis? Si igitur opus iustitie est deo alienū inolūtariūz tardū: querit Chrys. super Mat. Quare ergo punit. Et respondet qz ꝓpellitur. vñ ait. Deus em inuitus z cum magno dolore compellitur peccatores dānare. Nō aūt sic dolet q ipse abeis offendatur: sed quia violenter cogitur aliquē pdere qui oēs cupit saluare. Dein de querit dicens. Cum in ptāte sua deus habeat perdere z salnare: quid eū inuitū compellit? Et rñdet. Tu q̄ non desideras misericordiam dei. Nam sicut qui desiderāti misericordiam denegat crudelis est. Sic qui nō desideranti misericordiā prestat iniust⁹ est. Deinde tertio queritur. Quis est homo qui non desiderat misericordiā dei? Et respōdet. Tu qui pmanes in peccatis. Desiderare em misericordiā dei est cōuerti ad deum. Ille em desiderat misericordiā dei qui timet irā ei⁹. Qui autem non timet nō desiderat misericordiā: sed cōtēnit. Secūdū qō facit deum promptum ad misericordiā est eius potestas uersalis. Quanto enim quis est magis potens: tanto ad indulgēdū est ꝓnior. Videmus in animalibus z in hominibus. Nā inter animalia ea que sunt nobiliora ad indulgēdum sunt magis prona: z ca uerso. Unde leo a catulo pronocatus cū vidicat ꝓpter suā magnanimitatē z cōtēnit vltitatez. Sed si catul⁹ mordet cauda statim mutuis morsib⁹ se lacerāt: quia animalia sunt. Similiter videm⁹ q̄ homines magnanimes sunt ad indulgēdum ciles. Ambro. Procul a magnanimis crudelitas vltionis. iij. Regū. xx. Regesdomus israel clemētes sunt. Et cōuerso aūt mulieres (qz sunt viles z fragiles) ideo sunt irā z ad vindictā faciles. Eccli. xxv. Non est ira super irā mulieris. Deus igitur qui est oīpotēs: z non viles z inutiles verecundi: nostras iniurias paruipēdit. Et sic recognoscimus: statim remittit z hoc ꝓpter suam maiestatē z nostram vilitatē. ps. Excelsus dñs z humilia respicit. Et dicat: qz ipe est excelsus p potentiā maiestatis: ideo humiles respicit oculo pietatis. Sap. xj. Misereris omniuz: qz oīa potes. Et si dicat: qz tu habes potētiā vniuersalē. Et tu habes misericordiam generalē. Et hoc sensu loquitur ecclesia. Deꝰ qui oīpotentiam tuā parcēdo maxime z miserendo manifestas. Tertium qō facit deum promptū ad misericordiā: ē experiētia, singularis. Molestiam enim morbi medicus pluribus modis scire potest. Aliquādo p scientiā theoricā: z tūc est infirmo magis misericors. Aliqñ p quādā practicā z exercitationē longā: z tūc est magis misericors. Aliquādo per experientiā qñ ipa ꝑsona infirmitates plurimas ꝑpria est: z tūc est maxime misericors: z iō bonus

est vt aliquādo infirmetur vt infirmis melius cōpatiatur. Sed si esset aliquis medicus qui esset bonus theoricus z bon⁹ practicus z infirmitatē esset expt⁹: iste ad hunc effet magis misericors. Deus igitur ante incarnationē infirmitates nostras corporales z spirituales cognoscebat per eternam sapiētiā quasi per quādā theoricaz. Et ideo tāqz pater benignissimus multū erat misericors. ps. Quomodo miseretur pater filiorū misert⁹ est dñs timentium se qñ ipse cognouit figmentum nostrū. Recordatus est qñ pulvis sumus z homo si cut fenū ꝛc. Post incarnationē autē scimus per quandā practicā z exercitationē longam: qz xxxij. annis circa nostras infirmites sanādas tā corporales q̄ spirituales practicauit z se exercuit: z sic fuit magis misericors. Act. x. Qui ptrāsijt bñfaciēdo z sanādo oēs oppressos a diabolo ꝛc. Et sicut medicꝰ multū ꝓtristaret q̄ se circa aliquē ifirmū diu exercitasset z nihil profecisset. Ita christus. ps. Contrista tus sum in exercitatione mea z cōturbat⁹ a voce inimici z a tribulatione peccatoris. Aest dicat. De tribus doleo z cōtristor: scz qñ mea exercitatio nihil valet: et quādo vox inimici. i. suggestio diabolica valet q̄ mea inspiratio: z qñ ego peccatorem tribulo. i. punio. Tandē scimit per experientiā: qz expert⁹ est tētationes, famē, dolorē, z mortē: z ideo factus est maxime misericors. Heb. iij. Nō enim habem⁹ pōtifices qui nō possit cōpati infirmitatibus nostris ꝛc. Heb. iij. Didicite ex his q̄ passus est obedientiā. ¶ Secūdo ponit causa motiua huius mie: que quidē fuit deuotio hoc q de lōge veniebant. Illi de longe ad ꝓm venīūt qui de peccatis multis z magnis ad deum se cōuertunt. Sunt autem quidā qui timore peccāt per infirmitatez humanā: sicut Petrus qui timore mortis ꝓm negauit. Isti veniūt de longe. Alij p ignorātiā sicut Paul⁹. j. Timo. j. Ignorās feci in credulitate. Isti veniūt magis de longe, maxime qñ est affectata ignorātia. Alij per certā malitiā: sicut Dauid q̄ adulteriū z homicidiū cōmisit. Isti adhuc veniunt magis de lōge. Secūdo apparet eo ram deuotio: in hoc q triduo secuz manebant. Prima dies est cognitio veri. Secūda est detestatio mali tertia amor boni. Sunt autē quidā qui cū christo nolūt fiare nisi per diem: sicut mali christiani: q̄ habent cognitionem: id est fidem verā: sz tamen neqz malum odiunt nec bonū faciūt. Ad Titum. j. Confitentur se nosse deū: factis autem negant. Alij autē sunt q̄ stant secū tātū biduo: sicut desides z otiosi: q̄ licet habeant cognitionē veri z detestationem mali: tamē nō habēt amorē z operationem boni. De quib⁹ dicit Luc. iij. Omnis arbor nō faciēs fructū bonū excidet. ꝛc. Boni aūt sunt cū deo triduo: quia deū per fidē cognoscunt z malū fugiūt z bonū faciūt. De isto triduo dicitur Genesis. xl. Tres enim dies sunt post quos recordabit pharao ministerij tui: z restituet te in gradū pristinū dabisqz et calicē ꝛc. Ex his verbis habetur q̄ isti tres dies acquirunt nobis dei memoriā: mansionē eternaz: z deo faciūt magnā letitiā. ¶ Tertio ponit magna efficacia misericordie qua fit saturatio turbe. Distinguit autē Glos. super Matth. xv. Quatuor tempora: scz ante legē: sub lege: sub gratia: z i gloria: In primo fuit satietas nulla: nec in intellectu qz deum non cognoscebāt: nec in affectu qz iustificari non poterant. Ephe. iiij. Tenebris obscuratū habētes intellectū: quo ad primū. Alienati a vita dei: quo ad secundū. In secundo tēpore fuit satietas semiplena: qz intellectus erat refocillat⁹ per legē quo ad cognitionē. Sed affect⁹ remansit vacuus quo ad iustificationem. Roma. iij. Per legē cognitio peccati: quo ad primū. Nūc autē sine lege iustificatio: quo ad scōm. In tertio tpe est satietas plena: qz satiatus est intellectus cognitione. z affectus gratie plenitudine. Johā. j. Gratia z veritas per iesum xp̄m facta est. In futuro erit satietas plenissima: qz tot⁹ homo saturabitur: tam interior qz intellect⁹ satiabitur in aperta dei vsione: z affect⁹ in perfecta dei dilectione. q̄s exterior qz saturabitur oculus in videndo oculo ad oculū facie xp̄i. Auris in audiendo vocē xp̄i. Olfactus in sentiendo odorē christi. Os in loquendo ore ad os cum ore christi. Manus in amplexando vestigia christi.

¶ Sermo tertius.

ACcipiens dominꝰ septē panes gratias agēs fregit ꝛc. Cū hō tripliciter cōsideret: scz quātū ad corpꝰ, cētū ad aiaz, ꝛ cētū ad vtrūq; cōiū ctū: iō deus tripliceʒ cibū sibi preparauit: scz corporalē quo corpus reficit: spūalē quo anima nutritur: ꝛ celestē quo totꝰ hō beatificat. Conuiuiū aūt corporale tm̄ xp̄s in hac vita fecit: scz hic de septē panibus: et supra Joā. vj. de q̄nq; panibꝰ ꝛc. Cōuiuiū aūt spirituale multotiens fecit: nam quotiens predicabat totiens aliměta spūalia tribuebat. Aug. Nō est magnū pascere vē tres cito moriētes vel morituros: sz magnum est pascere animas in eternū victuras. Cōuiuium aūt celeste tm̄ semel facit: tamē nunq; finem accipiet. De quo dicitur Lu. xxij. Edatis ꝛ bibatis super mensam meā in regno meo. Jtaq; igitur cōuiuium corporale significare pōt spirituale ꝛ celeste. Jn isto igitur conuiuio ponūtur tres differentie personarū: scz xp̄s: turbe ꝛ discipuli. Jn christo aūt duo fuerūt: scz magna misericordia cū dicitur. Misereor super turbā. Et magna potētia qꝛ panes multiplicauit. Misericordia antē dei dicitur magna quatuor modis. Magnū eniz aliquid quadrupliciter dici potest. Aut altitudine: sicut arbor procera dicitur magna. Aut pfunditate: sicut puteꝰ pfundꝰ dicitur magnus. Aut latitudine: sicut platea lata dicitur magna. Aut lōgitudine: sicut via longa dicitur magna. Elsē modis misericordia dei magna vocatur. Est eniz tā alta qꝰ in celū ascēdit ꝛ sanctos super merita remunerari facit. p̄s. Magnificata est vsq; ad celos mia tua. Est tā pfūda qꝰ vsq; in infernum descēdit: ꝛ sanctos patres inde eduxit. p̄s. Misericordia tua magna est super me: ꝛ eruisti aiam meaz ex inferno inferiori. Est tam lata qꝰ in totū mūdū se expandit. p̄s. Misericordia dñi plena est terra. Est tam longa qꝰ ab eterna incepit ꝛ vsq; in eternū durabit. Psal. Misericordia dñi ab eterno ꝛ vsq; in eternum super timentes eum. Secūdo in christo fuit magna potentia qꝰ quam septē panes sic multiplicauit qꝰ quatuor milia hominū inde satiauit ꝛ nihilominus etiam septē sportē supfuerūt. Querit aūt Chrysostomus cur plures panes fuerint hic ꝛ pauciores. cum plures panes fuerint hic ꝛ pauciores comedentes q̄ in priori miraculo. Et respondet: quoniā aut hoc fuit qꝛ sportē fuerūt maiores q̄ cophini: aut vt ex diuersitate rememorent ꝛ illiꝰ ꝛ ifiꝰ miraculi. ꝓpter hoc tunc fecit cophinos reliquias equales discipulis. Nūc aūt sportas. Et de quo habes vt recipias qđ nō habes. Unde amorem secuti vt implearis amore dei. Secūdo habuerūt stomachum per hoc qꝰ priusq; eos pasceret ipsos fastidiosos reddit: vt habetur Matth. xv. Blo. ibidē. Et prius peccata sunt remouēda ꝛ verbi dei postea aia nutriēda: q̄ aūt sint infirmi de multe habētes claudos, cecos, debiles, mutos ꝛ curauit eos. Ab istis infirmitatibus tanq; malis humoribꝰ stomachꝰ nō purgādus: que sunt claudicatio p debilitas ad faciendū bonuz: mutitas ad laudādū deū. Dicitur in gl. sup illud p̄s. Pullis coruorū iuocātibꝰ eū. qꝰ q̄n pulli coruorū sunt albi pascunt roze celi: quā do vero crescere incipiunt, parentes eos nō pascunt. Sic etiam anima alba per puritatem pascitur a deo: nigra per iniquitatē pascit a diabolo. Tertio habuerūt pigritiā q̄ ab eo recedere nesciebāt: sz iazz fastidiū. Jntantū em̄ verba xp̄i eis sapiebāt q̄ ab eo recedere nesciebāt: sz iaz triduo cū eo mānerāt. Unde poterāt dicere cū p̄s. Quā dulcia faucibꝰ meis eloquia ꝛc. Christꝰ ergo nō pascit illos qui habēt pigritiā infipidū nō sapiēdo celestia: vt amatiā dilectēdo terrena: sz qui habēt sapidū dilectēdo celestia. Unde in huius significationē dicitur de aquila qꝰ nō pascit pullos illos qui respiciūt versus celū. ¶ Tertio i isto quinto meditatio pia: ꝛ solicitudo pulcra. Discipuli em̄ fuerūt meditatores iter xp̄z ꝛ populū. qꝛ xp̄s nō dabat panes turbe sz discipulis, ꝛ discipuli turbe dabāt. Et sic pz q̄ fuerūt tria: scz dās ꝛ nō recipiēs: scz xp̄s: recipiēs ꝛ dās. s. discipuli. recipiens

duerunt em̄ tria per que saturari merito debuerūt. Primo habuerūt stomachū vacuū: quod notatur per hoc qđ dicit: non habēt qđ māducēt. Stomachus em̄ plenus fastidit: vacuus appetit: sic ꝛ quando stomachus anime plenus est siliquis porcorū fastidit dulcedinē celestiū. Prouer. xxvij. Anima saturata calcabit fauū. Quādo em̄ homo vacuat amorem mūdi impletur amore dei. Augu. Uas es. Si plenꝰ es fundē quod habes vt recipias qđ nō habes. Unde amorem secuti vt implearis amore dei. Secūdo habuerūt stomachuz a nocīs humoribus expurgatū qđ notatur per hoc qꝰ priusq; eos pasceret ipsos sanauit: vt habetur Matth. xv. Blo. ibidē. Potio q̄ nās anfert infirmitatē ꝛ postea cibat: vel postea aia nutriēda: q̄ aūt sint infirmi dicitur ibidē. Accesserūt ad eū turbe habētes claudos, cecos, debiles, mutos ꝛ curauit eos. Ab istis infirmitatibus tanq; malis humoribꝰ stomachꝰ nō purgādus: que sunt claudicatio p debilitas ad faciendū bonuz: mutitas ad laudādū deū. Dicitur in gl. sup illud p̄s. Pullis coruorū iuocātibꝰ eū. qꝰ q̄n pulli coruorū sunt albi pascunt roze celi: quā do vero crescere incipiunt, parentes eos nō pascunt. Sic etiam anima alba per puritatem pascitur a deo: nigra per iniquitatē pascit a diabolo. Tertio habuerūt pigritiā q̄ ab eo recedere nesciebāt: sz iazz fastidiū. Jntantū em̄ verba xp̄i eis sapiebāt q̄ ab eo recedere nesciebāt: sz iaz triduo cū eo mānerāt. Unde poterāt dicere cū p̄s. Quā dulcia faucibꝰ meis eloquia ꝛc. Christꝰ ergo nō pascit illos qui habēt pigritiā infipidū nō sapiēdo celestia: vt amatiā dilectēdo terrena: sz qui habēt sapidū dilectēdo celestia. Unde in huius significationē dicitur de aquila qꝰ nō pascit pullos illos qui respiciūt versus celū. ¶ Tertio i isto quinto meditatio pia: ꝛ solicitudo pulcra. Discipuli em̄ fuerūt meditatores iter xp̄z ꝛ populū. qꝛ xp̄s nō dabat panes turbe sz discipulis, ꝛ discipuli turbe dabāt. Et sic pz q̄ fuerūt tria: scz dās ꝛ nō recipiēs: scz xp̄s: recipiēs ꝛ dās. s. discipuli. recipiens tm̄ ꝛ nō dās: scz turba. Per qđ datur intelligi q̄ ille ordo in ecclesia militanti debet seruari. Est em̄ ecclesia spūale celū ꝛ corpus mysticū: in celo aūt est quod dā corpꝰ qđ illuminat sed nō illuminat: sicut sol: et significat xp̄m q̄ lumē sapiētie a nullo recipit sz alijs infundit. Aliud qđ illumiat ꝛ illuminat: sicut luna q̄ recipit lumē suū a sole ꝛ illuminat ista inferiora. Et signi ficat prelatos qui illuminant a xp̄o ꝛ illumināt subditos. Aliud qđ illuminatur ꝛ nō illuminat: sicut firmamentū qđ non illumiat, sz a sole luna ꝛ stellis illuminatur. Et significat subditos ꝛ laicos quoꝝ est a prelatis lumē recipere ꝛ illuminari. Est etiā ecclesia corpus mysticū. Jn corpore aūt humano ſm Auicē. est quoddā mēbrū qđ ifluit sz nō recipit: sicut caput: ꝛ significat xp̄m. Quoddā qđ ifluit ꝛ recipit: sicut vene: ꝛ significat p̄latos. Quoddā qđ recipit sed nō influit: sicut caro. ꝛ designat subditos. Scđo fuit in discipulis solicitudo prouida: in hoc qꝰ fragmēta collegerūt vt pauperibꝰ darēt. Uoluit aūt christus vt colligerentur triplici de causa. Primo ꝓpter mysterium: quod quidē tāgitur in glo. super Mat. xv. Propter altiora inquit mysteria que non capit cōmunis turba apostoli sustollunt ꝛ implēt septē sportas. i. p fectorū corda septiformi sancti spiritus gra ad itelligēdū illustrata. Scđo ꝓpter exemplum: in hoc enim datur nobis exemplum vt ea que nobis, superſunt, vel que ieiunādo nobis subtrahimus: pauperibꝰ erogemꝰ. Aug. De tuo ieiunio fames pauperis satiet: aut si ieiunare nō potest magis pascas pauperē: cuius saturitate tibi venia concedatur. Jllud qđ māducatur eras si nō ieiunares da pauperibꝰ: vt ieiunium tuū sit saturitas anime, nō marsupij lucrū. Tertio ꝓpter documentū vt ex hoc instruamur qꝰ illis qui sunt pauperibꝰ misericordes: bona temporalia multiplicantur. Prouer. xj. Alij diuidunt propria ꝛ ditiores fiunt. Greg. in dia. Terrene substātie q̄ hoc qꝰ pauperibꝰ distribuunt multiplicant. Sicut pz. ij. Reg. vij. in vidua q̄ heliā panit cui dñs farinā ꝛ oleū multiplicauit. Per qđ datur intelligi q̄ pauperes magis pascunt electos ꝛ gnarios q̄ ecōuerso. Uel spiritualiter eis venā impetrādo. vt

tēporaliter bōa t ēporalia multiplicādo.

¶ Dñica.viij.post trini. Sermo.j.

ATtendite a falsis ꝓphetis qui veniūt ad vos in vestimētis ouiū ꝛc. Matth.vij. Secūdum leges humanas puniendi sūt falsarij literarū regaliū ꝛ bullarū, falsarij monetaruz, falsarij pōderū ꝛ mēsurarū. Falsarij literarū regaliū sunt heretici q̄ literas summi regis. i. sacrā scripturā falsificāt. Quā etiā filij dei per quinq; bullas .i. per quinq; vulnera roborauit: q̄s bullas heretici falsificāt dum xp̄m non vere sed fantastice passum fuisse affirmant. Falsarij monetarū sunt hypocrite. Moneta eñ regis celestis sūt oratiōes, ieiunia, ꝛ eleemosyne: q̄ ipsi falsa facīūt: qz i his nō intēdūt honorē dei: sz fauorē populi. Falsarij pōderū sūt mali prelati: de quib⁹ dicitur Mat. xxiij. Alligāt onera grauia ꝛ importabilia: ꝛ imponunt in humeros hominū ꝛc. Falsarij mēsurarū sunt mali subditi qui cum deo male mēsurāt: qz dāt sibi res tēporales ꝛ diabolo seipsos. Heretici igitur sunt falsarij literarū ꝛ bullarū dei. Hypocrite monete dei. Mali christiani sine sint ꝓlati sive subditi: pōderum ꝛ mēsurarū dei. Ab istis tribus falsarijs dñs nos attēdere admonet dicens. Attendite a falsis prophetis ꝛc.

Primo igitur falsi ꝓphete sunt heretici: de quib⁹ tria tāgitur. ¶ Primo eorū fraudulentia cū dicitur. Veniunt ad vos in vestimētis ouium. Ista autē vestis ouina triplex est: scz simulata locutio, simulata cōuersatio, ꝛ simulata operatio. Prima igit est simulata locutio. Lup⁹ quidē vt dicit in lib. de animalib⁹: aliq̄n fingit vocez canis: vt non lupus sed canis esse credatur. Canes dei sunt predicatores q̄ habēt linguam medicinalē. ps. Lingua canuz tuorum ꝛc. Heretici aliq̄n fingunt se habere verba p̄dicatorū: dicēres aliq̄ vera vt sic trahāt ad falsa. Ro. xvj. per dulces sermones ꝛ benedictiones seducūt corda innocētū. Jō Apoc. ix. assimilātur scorpionibus q̄ ꝛ in facie. i. principio dicunt verba blanda: sz in cauda pūgūt qz i fine dicāt ꝥba venenata. Aug. Vestimēta ouiū sunt blāda verba. Glo. Heretici q̄dā pietatis veste tecti venenato alo rapaces sūt vt lupi. Secūda vestis est simulata conuersatio: qz ꝓtēdunt magnā mānsuetudinē. Vñ de aialib⁹ q̄ lup⁹ aliq̄n emittit voces humanas vt nō lupus sz hō videat: sic heretici pretēdūt se habere cōuersationē honestam. i. humilē ꝛ māsuetā. Homo eñ mansueraliter est animal māsuetū, rōnale, ꝛ mortale: qz heretici simulāt se hñe māsuetudinē ꝛ q̄ habeāt desiderium monendi. Jō assimilant sepulchris dealbatis vt ht Mat. xxiij. qz exterius videnť esse picti decore virtutū: sz int⁹ sūt pleni fetidā cicia pctōrū ꝛ vitioꝝ. Tertia vestis est simulata operatio: sicut sunt ieunia, orationes ꝛ eleemosyne: sub q̄b⁹ malitiā suā tegūt. Legit q̄ lupus subt⁹ folia virentia se absc̄ōdit vt oues veniētes ad carpēdū ea capiat ꝛ occidat. Folia virētia sunt sc̄ōrum virorū opa in charitate facta: sub quibus heretici se absc̄ōdūt dum hec eadē faciūt vt simplices ḥcipiāt. ij. Tim. iij. Habentes quidē speciē pietatis: virtutē autē eius abnegātes. Ideo assimilant venefics q̄ dant venena offerunt melle inuoluunt. ¶ Secūda ponit eorū sentia cū ht. Intrinsecus autē sunt lupi rapaces: vel ſm Glo. spūaliter corrūpēdo: vel si possunt corporaliter sequēdo: vt ptz i Arrio cui⁹ ꝓsilio oēs ꝓpe catholici i exiliū sunt missi vt vix tres remanerent qui fidē defenderēt. Act. xx. Scio q̄ intrabūt post discessum meum lupi rapaces in vos ꝛc. Cōtra tales lupos necessarij sunt canes latrātes. Refert Petrus māducator q̄ dum philipp⁹ rex macedo obsideret athenas diriteis. Date mihi x. oratores quos ex vobis elegero: ꝛ cōderatus recedā. Rādit demosthenes pudentissimus orator. Lupi dixerūt pastoribus. Tota cā discordie inter nos ꝛ vos sūt canes: sed date nobis canes ꝛ erimus amici. Q̄ cum fecissent dormiētibus pastoribus lupi i gregē ad libitū desceuerūt. Et quo ptz q̄ magnū piculū est q̄n canes. i. p̄dicatores gregē deserūt vel latrare negligunt. Esa. lvj: Canes muti nō valētes latrare. Sicut eñ māsuetudo i hoie est laudabilis ꝛ ira vituperabilis: sic ecōuerso in cane. Dionisi⁹. Māsuet⁹ in olis⁹ fact⁹ est canis. ¶ Tertio ponit eorū

notitia cū ht. A fructib⁹ eorū cognoscetis eos. Nōeñ cognoscunť a vestimētz simulatis: sz a fructib⁹ aptis q̄ sūt tres. Primus est doctrina pestifera: qz dicūt diabolū eē creatorē oim visibiliū: ꝛ multa talia diabolica ꝛ puersa. Joh. xviij. Oſtēdā vos patrē dicatores eē mēdacū ꝛ cultores puersorū dogmatū. Scōs ē simulata vita. Mulsicut extermiatiōi faciei ꝛ plixitati oratio dñi. Mat. vj. Exterminānt ei facies suas ꝛc. Eccle. xxiij. Denorāt domos viduarum sub obtētu prolixe oratiōis. Tertius est pessimus: qz oēs credētes ab eis geniti sūt filij gehēne aduersus parētes suos. ¶ Secūdo falsi ꝓphete sunt hypocrite: ꝛ isti ecclesiā periculose ipugnant. Olim ei passa est bellū tyrānorū: sz illud vicit p patientiā: patit ḥtidie bellū hereticoꝝ: sz illō vincere nō pōt ꝛ qz occultū, ꝛ qz domesticū, ꝛ qz intestinū: iō ꝓmisit dñs. Attēdite. Cryſ. Ubi res certa est aspicitur: vbi autē incerta est attēditur. i. caute cōsiderat. Induūt eis vestimēta ouiū. i. ieiu. ꝛ oratio. ꝛ eleemo. in quib⁹ aūt sunt lupi rapaces: quia malo alo hoc faciunt. Uel poteſt dici q̄ fideles sunt vestimenta christi. ps. Myrrha ꝛ gut. ꝛ casia a vestib⁹ ꝛc. Ab istis enim vestimētis fluit gutta. i. lachrymа cōpūctionis. Gutta est species aromatica q̄ lachrymas stillat. Fluit casia id est pudor confessionis. Casia enim hz folia purpurea ꝛ significat pudorem cōfessionis. Fluit myrrha. i. labor satisfactiōis: vbi multiplex amaritudo non lachrymas fundere: cōfessionē promere, satisfactionē assumere: iō difficile cognoscū tur. Dicit tamen Chryſo. super Matth. q̄ lupus tectus pelle ouina per tria cognoscitur: scz per actum quia dētib⁹ mordet: quis vero neminē morsib⁹ ledit. per vlulatum: quia versus celum vlulat: ouis vero versus terrā balat. per cibū: quia carnibus delectatur, ouis vero herbis pascitur. Eodem modo ipsi hypocrite cognoscūtur. Primo p actū: quia bonos mordēt et eis detrahunt. Galath. v. Q̄ si inuicez mordetis et comeditis: videte ne ab inuicem consumamini. Ille qui mordet, partem subtrahit: et partē relinquit: sic aliq̄s detractor in parte laudat, et in parte vituperat. Ille vero qui comedit, cibum mastificat ꝛ incorporat: sic ꝛ multi contra aliorū vitia murmurant ꝛ tamen eadem faciēdo sibi incorporant. Ille aūt qui cōsumit, nec de pelle, nec de carne, nec de osse aliq̄d dimittit: quia plerisq; sunt qui condēnant vitam famam ꝛ conscientiā aliorū. Scōo cognoscuntur per vocem. Chryſ. Qui vocē hūilitatis ꝛ vere cōfessionis emittit ouis est qui vero contra veritatē blasphemās vlulat contra deū, lupus est. ps. Iniquitatē in excelso locuti sunt. Tertio cognoscūtur per cibū: quia boni pascuntur herbis virentib⁹. i. celestib⁹ amenitatib⁹. Ezech. xxxiij. Requiescent in herbis virentibus. Mali autē carnalib⁹ voluptatib⁹. Rom. viij. Qui sunt in carne q̄ carnis sūt sapiūt.

¶ Tertio prophete falsi fūt mali christiani. Uestimēta ouiū quib⁹ se induunt sunt opera que de genere bonorū faciūt: tñ qz in mortali hec faciūt nihil sibi ad salutez ꝓficiūt. Sūt ei respectu operū q̄ fiunt in charitate: sicut hō pict⁹ respectu veri. Uñ Sapiēs. Apud sapiētē ota sunt honesta: apud vulgus simulachra sunt rerū honestarū. Sūt sicut lignū putridū in nocte lucidū respectu vere lucis: q̄ th in die iudicij putrida apparebūt. j. Cor. iij. Illuminabit absc̄ōdita tenebrarū ꝛc. Sunt sicut aurichalcū et plumbū respectu veri auri. Ber. Welⁱ ē pallēs aurū, & fulgēs auri calchū. Sūt sicut flores respectu fructuū. Et sicut hō ꝺ olꝺ⁹ floꝛib⁹ vnⁱ⁹ viꝛiꝺaꝛij nō posset semel refici: sic de q̄ꝺuſcuq; talib⁹ operib⁹ nō posset ad momētū paradi si dulcedine satiari. Sicut aūt flores fructus ꝓducūt, sic talis opera sepe ad gratiā disponunt. Et sicut flores vinearū buffones fugā ꝛ dñz vinee recreāt: sic talia opa inc̄ptū disponūt ad gratiā diabolo displicent, et deo et angelis multum placent.

¶ Sermo secundus.

ATtēdite a falsis ꝓphetis. ꝛc. Triplex inuenitur ꝓphetia. Una de ꝑterito sicut illa. In principio creauit deus celū ꝛ terrā.

Alia de futuro, sicut illa. Esa.vij. Ecce virgo cōcipiet z pariet filiū. Alia de presenti occulto: sicut illa Johā.j. Ecce agnus dei. ¶Scōm hunc modū accipitur triplex falsus propheta scz diabolus, mundus, z caro. Diabolus est falsus propheta de ptō preterito. Suadet em̄ homini stare in peccato superbie, luxurie z auaritie: ad duces in exēplum quosdā preteritos qui peccauerūt z cū multum a deo exaltati fuerūt. Sicut Paulum qui peccauit peccato supbie: z tamen factꝰ est apls. Dauid qui peccauit pctō luxurie: z cū factus est prophetarū eximius. Et matthēū q̄ peccauit peccato auaritie: z tamē factus est dei euangelista electus. Et per his diabolꝰ arguit in corde peccatoris q̄ talia peccata leuia sunt: z q̄ deus ea leniter punit. Sed ista prophetia ptinet tria falsa. Unum est quia predicti viri nō sunt nobis dati in exemplū vt peccemꝰ: sed si peccauerimus, vt de dei mia confidamus. Legitur in hiſtoria tripertita q̄ cuz Theodosius imperator quēdam excessum ꝑmisisset: z in sui excusationem q̄ dauid peccauerat adduxisset dixit z Ambro. Qui secutus es errantem sequere penitētē. Refert Aug. in epla ad Hiero. q̄ cū quidā in puteū cecidisset z alius superuenīēs quomō illuc ceciderat interrogaret, ait. Non quēso queras qualiter huc ceciderim: sz inquire qualiter liberare me possis. Sic nullus debet interrogare qualiter cederit talis, sed qualiter resurrexit. Secūdum sīr est falsum. s. q̄ pctā lenia sint cū sint grauissima z pōderosa. Qō patet per hoc qm̄ tria sunt fortissima ac robustissima, scilicet celū terra, z deus. Celū em̄ habet fortissimā solidꝰtatē. Job.xxxvij. Tu forsitā cū illo fabricatꝰ es celos q̄ solidissimi quasi ere fusi sunt. Terra habet perpetuā ſtabilitatem. Eccl.j. Terra autem in eternū stat. Deus habet infinitā fortitudinez p quā totū mūdū substentat. Job.j. portās omnia verbo virtutis sue. Et tū petm̄ est ita pōderosum q̄ celū fregit. Luc.x. Videbā sathanā q̄si fulgur de celo cadentē. Et terram aperuit sicut patet. Nume.xvj. qñ sub pedibꝰ peccatoꝝ dirupta est terra. Et deū fatigari facit: ita q̄ peccatores portare neq̄t. Hiere. xxxij. Uos estis onus: proiciam vos q̄ppe dicit dominus. Tertiū similiter est falsum q̄. s. alia paccata deus leniter punīat cū cōtrarium videsmꝰ. Nam petm̄ ſuperbie in angelis puniuit in fernali carceratiōe. Esa. xiiij. In celū concēdā. Et sequitur. Uerūtamen ad infernum detraheris. Peccatum auaritie puniuit perpetua mēdicatione: sicut patet. Lu.xvj. i diuite qui gutta aquam mendicauit z habere non potuit. Paccatum luxurie puniuit fetenti odore: sicut patet Geñ.xix. in sodomi. ¶Secundus falsus propheta est caro que est propheta de futuro. Suadet enim homini vt in carnalitate vadit. Sic dicit. Anteq̄ peccem̄ liberi sumus: sz si semel operibus diaboli nos obligaueri mus in nostra virtute non possumus liberari. Sicut em̄ regē facit ppls: z cū iā fecerit, sed iā in sua ptāte non est expellere. Sic posſūt homines thronū diaboli i suis cordibus posuerūt: nam nullus potest eos corrigere nisi deus. Et istud exemplū convenit superbis qui p rege diabolū habēt. Job.xli. Ipse est rex super omnes filios superbie. Quartum exemplū ponit. Aug. dicens q̄ homo pōt seip̄m vulnerare: sed nō pōt se ipsum curare. Et istud exemplū convenit omnibus peccatoribꝰ: q̄ quodlibet petm̄ mortale: vulnus est ale. sicut ptz Lu. x. de illo q̄ incidit in latrōes. i. demōes. qui vulnerauerūt eū. Tertium similiter est falsum q̄ scz sufficit dare deo tuā senectutem. Est enim iuuētus sicut vinum purum. Senectus vero sicut vinum mixtum: quia senectus multas miserias hz admixtas. Qui ergo deo suā iuuentutem dant, vinum purū sibi propināt: qui vero senectutē, vinum mixtum. Peccatores aūt in suis feciebus requiescūt. Piere. xlviij. Requieuit in fecibꝰ suis. Deus. aūt habet tres calices. Unus est plenus vino mero. Alius est plenus mixto. Tertius plenus fece. ps. Calix in manu domini vini ꝛc. Illis igitur q̄ deo dederunt suam iuuentutem, dat bibere in calice vini meri: quia dat eis puraz gloriā z nullam purgatorij penam. Illis qui deo dederunt suā senectutem: dat bibere de calice mixto: q̄ non dat eis purā gloriā: sed quibus patiūtur purgatorij penam: peccatoribus autem dat bibere de fece infernali Esa.li. Usq̄ ad fundum soporis calicis bibistis: z potasti usq̄ ad feces. Iste em̄ calix habet superficiez, mediū, z fundum: q̄ in inferno quidam multum: quidā plus: quidaz plurimū patiuntur. ¶Tertius falsus

propheta est mundus: qui est propheta de presenti. Cum enim mūdus habeat tria in se: scz concupiscētiā carnis: cōcupiscentiā oculorum: z superbiam vite. Suadet homini vt ista diligat q̄diu viuat. Sed est falsa suasio: quia cito deficit homini q̄ntum ad ista. Istud signatum est Naum.ij. vbi dicitur. State state, z nō est qui reuertatur, vsq̄ ibi nigredo olle. Alloquitur prophetas primo superbos morientes dicens. State state: id est vos qui consuentis tam potenter stare: modo state: id est flatum z spiritum cōtinete: z de modo nolite exire. Et respondet propheta. Et non est qui reuertatur. quasi diceret. Quāuis sic alloquar tamen non est qui ad vitam possit redire. Deinde alloquit auaros monētes dicēs. Diripite argentum: diripite aurū. quasi diceret. Ad regionem ignotam pergitis: deferte vestro auro z argēto vobiscum portetis. Et respondet. Non est finis diuitiarum ex omnibus vasis desiderabilibus. i. mors q̄ est finis hoīs non est deputata ad diuitias deferēdas: nec ad vasa aurea vel argētea asportanda. Quid autē fiet de ipso auaro subdit. Dissipata est. s. eius substātia a parentibus. Scissa est. s. eius anima a demonibus. Dilacerata est. s. eius caro a vermibus. Deinde alloquitur delicioſos dicēs. Cor tabescens z dissolutio genitaliorum z defectio in cūctis membꝰ. hoc est. Uos delicioſi qui habuistis cor tam letum: habebitis illud acerbitate penaꝝ plenum a quibꝰ erit tabescens z stupidū. Et qui habuistis genua non infirmata a ieiunio sed impinguata prē nimio cibo: habebitis ea lassa z dissoluta prē nimia fame z esurie in inferno. Et qui habuistis renes infāmatos igne male concupiscētie: habebitis eos cō sumptos igne gehēne. Deinde ponit quid fiet de omnibus tam superbis q̄ auaris q̄ delicioſis dicēs. Facies eorū quasi nigredo olle. Omnes enim habebunt facies nigras p̄ nimis ignis adustiōe. Nigriores p̄ nimia famis attenuatione, Nigerrimas p̄ nimia infernalis fumi obfuscatione. Omnes isti prophete superius nominati sunt falsi z stulti. Thren.ij. Prophete tui viderunt tibi falsa z stulta: nec aperiebant iniquitatē tuā vt te ad penitētiam ꝓuocarēt.

¶Sermo tertius.

Omnis arbor bona fructus bonos facit ꝛc. Homo latine grece dicit antropos. i. arbor enersa. Habet eñ radices. i. capillos superi⁹ ad innuēdū q̄ debet plantari in celo. habet ramos. i. brachia ꝛ manus inferius, ad innuendum q̄ debet operari in mūdo. Jn arbore autē tria cōsideramus: scz Radices que hauriunt humorem. Stipitem qui habet rectitudinem. ꝛ Ramos qui debēt habere fructū vbertatez. Radices aūt arboris sunt sicut os animalis: quo humorem attrahūt vnde arborem nutriūt ꝛ fructꝰ producūt. Radices igitur hominis sunt affectiones mentis. Tunc autem ille radices bonū vel malū humorē attrahūt, put in bono vel in malo loco fixe sunt. Sunt enim quidā qui habent radices fixas in terra per amorē terrenoꝝ, ꝛ isti hauriūt humorē corruptū. ps. Oculos suos statuerunt declinare in terram. Alij in aquis deliciaꝝ: ꝛ isti hauriunt humorem aquaticū. Apoca. xvij. Veni ꝛ ostendā tibi damnationem meretricis magne que sedet sup aquas multas. Alij in aere per amorem ambitionū, ꝛ isti, hauriūt humorē ventosum. Osee. xij. Effraim pascit vētū. Alij in igne iracūdie per odiū ꝛ isti hauriunt humorem ignitum. Eccli. xxiij. Anima calida quasi ignis ardēs nō extinguet donec aliq̄d ciniat ꝛc. Alij in celo per amorē celestiū. ꝛ isti hauriūt humorē dulcē ꝛ salutiferū. Talis erat Aplꝰ q̄ dicebat Philip. iij. Nostra conuersatio in celis est. Secdo arbor habet in stipite rectitudinem. Homo eñ debet esse rectus: alr deū diligere non potest. Cāti. j. Recti diligūt te. Est eñ rectū cuiꝰ medium non exit ab extremis duo extrema in homine sunt: scilicet natiuitas ꝛ mors. Medīū inter has est vita. Illa autem extrema scz natiuitas ꝛ mors sunt extreme paupertatis. Job. j. Nudus egressus sum de vtero mr̄is mee: ꝛ nudꝰ renertar illuc. Illi igitur q̄ habent natiuitatem pauperem ꝛ mortem pauperem ꝛ volūt habere vitā locupletem, non sunt recti: qz eoꝝ medius discordat a suis extremis. Math. xix. Facilꝰ est camelum per foramen acus transire ꝛc. Camelꝰ est auarus quilin principio ꝛ in fine. i. in natiuitate ꝛ in morte est depressus. i. mēdicus in medio aūt. i. in vita est gibbosus. i. onustus onustus. Natiuitas etiā ꝛ mors sunt vilis multe vilitatis ꝛ ablectiōis: qz viliter nascitur homo ꝛ viliter moritur. Et hoc ad est cōmune. Sap. vij. Unus est oiꝰ introitus ad vitam: similiter ꝛ exitus. Illi ergo qui habēt natiuitatē ablectā: ꝛ mortē vilē habere vitā elatā nō sunt recti. Cōtra ds oz. Eccli. x. Quid superbis terra: ꝛ cinis quasi diceret mōstrū es: cū sis de terra ꝛ cinere redigēdꝰ: ad huc tū vis superbꝰ. Natiuitas ēt ꝛ mors sunt cū fletu ꝛ fient q̄ nascunt: ꝛ flēt vel saltē defient q̄ riunt. Illi igit q̄ habēt natiuitatē flebilē mortē flebilē ꝛ volūt hr̄e vitā risibilē non sūt recti. Dicēdꝰ oz Job. xxj. Tenēt tympanū ꝛ citharā ꝛ gaudēt ad sonitū organi ducūt in bonis dies suos: ꝛ in puncto ad ferna descēdunt. Tertio arbores habent in ramis fructū vbertatē. Distinguit hic dr̄is triplicē differētiā arboꝝ. Et eñ q̄dā q̄ facit fructa bonos, q̄dā q̄ facit malos q̄dā q̄ est sterilis. ¶ Arbor igit bona est homo bonus vel volūtas bona. Illa pōt aūt arbor bona malos fructus facere ponit Aug. exēplū de nive que nō pōt fieri manens nix: potest tn̄ in aquam liq̄ fieri: ꝛ tūc pōt calefieri. Arbor igitur bona pōt fieri mala ꝛ econuerso: sicut Saulus erat pessimus est Paulus. Et iudas qui erat pessimus fact⁹ fuit pditor: ꝛ tunc ille bonꝰ fructū ꝛ iste malū fructum producit. Et ista bona arbor que facit fructꝰ bonos. Unde dicit. Chrys. super Mat. q̄ sicut de ramis fiscunt gēme: ꝛ de gēmis flores: ꝛ de floribus poma. Sic de sensib⁹ bone aie nascunt bone cogitationes: que sunt coram deo gemme. De bonis cogitatiōibus nascuntur bone voluntates: que sunt coram deo sicut flores. De bonis voluntatibus nascuntur bona opa que sunt sicut poma. Ista arbor ventus tēptationis excutit. Ventus qñ aufert bonas cogitationes. Brumas qñ aufert bonas voluntates. Grando flores qñ aufert bonas voluntates. Ventus poma: qñ aufert bona opa. Habet aūt ista arbor. i. homo ramos inferius: ad innuendum q̄ opera mie non sunt facienda in celo, sed in mundo, sicut ostendit Aug. in lib. j. homel. dicēs. Nemo in celo est qui dicat pascue vel pota me, quia non inuenies ibi esurientem nec sitientē. Nec vest: nudos, vbi vestis immortalitatis est. Nec suscipe peregrinuz, vbi omnes in patria sua sunt. Nec visita in firmum, vbi est sanitas sempiterna. Nec sepeli mortuū, vbi moꝛs moritur. Et sicut arbor non fructificat tm̄ in vno ramo sed in pluribꝰ: sic ꝛ homo de oibꝰ sentibus suis oz deo seruire. Sicut ostendit Chrys. in homel. quaz fecit de vltimo ps. Oculus (inquit) deo pretat obsequiū si turpia ꝛ vana declinet aspicere. Lingua meretur premium suū qñ dei laudibus occupatur. Auditus placebit deo si se detracto rib⁹ non immiscet. Pedes deū laudabunt si curſum suū ab oi malitia reuocare festinēt. Manus bñdicunt: si rapinis renūciēt ad miam properent. Sicut aūt rami ch̄i to plus sunt onusti, tanto magis inclinant. Sic ꝛ viri sancti ch̄to bonis operib⁹ plus replentur tāto magis humiliantur. ¶ Alia arbor est que facit fructꝰ malos. Mala inquit arbor fructꝰ malos facit. Ad hoc aūt ꝙ a sua malitia conuertatur ꝛ bonos fructus faciat: quatuor sunt necessaria. s. labor. locus: tēpus ꝛ surculus. Est eñ necessarius labor, nam sicut dicit Aristotel. Arbores silueſtres per culturā debitam efficiuntur hortenses. Et ponit exemplū de amygdalo que p cultura ex amara efficit dulcis. Sic ꝛ homo debet coꝛ suum excolere purgare: ꝛ tunc bonos fructus faciet. j. Coꝛ. ij. Dei eñ agricultura estis. Et tūc deus etiā ipse suz similiter plꝰ purgabit. Jo. xv. Ē qui fert fructū purgabit vt fructū plus afferat. Sēdo necessariꝰ est locus. Dicit eñ Aristo. q̄ quedā plante in vno loco facie fructū pernicioſum que trāsplātata bunda plantis egypti que ibi facit fructū malum: sed alibi bonum. Sic etiā aliquando prodest homini mutatio loci. Nihil tamen prodest nisi sequatur mutatio animi. Quia sicut dicit Ber. Nec lucifero profuit locus celi: nec a de locꝰ paradisi: nec loth locus montis exelsi: nec filijs israel locus deserti. Interrogatꝰ Socrates a quodam cur mutatio locoꝝ nihil sibi pderat ad mutationem vitioꝝ. Respondit, Non est mirum si mutando locū non mutas vitiū: qui semper circunferēs teipsum. Tertio necessarium est tēpus. Dicit enim Aristo. q̄ plures plante plātantur in vere: pauce in autumno: pauciores in hyeme: pauciſſime in estate. Plātatio enim spiritualis conuenit eis in vere iuuētutis q̄ in autūno mature etatis, in hyeme senectutis, vel in estate: id est in feruore male cōsuetudinis. vbi totus humor gratie deficeatur. Quarto nec cessariꝰ est surculus qui trunco insertus totam eiꝰ virtutem sibi trahit ꝛ qualitatem: ꝛ signat ✠bū dei qō animam sic immutat q̄ qui prius ferebat fructꝰ porcis infernalibus comestibiles, postmodū fert fructꝰ deo et angelis delectabiles. ¶ Tertia est arbor sterilis que bonos fructus nō facit. De qua dicit. Omnis arbor q̄ nō facit fructum bonū. ꝛc. Qō autē alique arbores bonos fructus non faciunt possunt esse quatuor cause. Una est quando sunt nimis frōdose qz humor qui deberet trāsire ad fructus cōuertit ad folia. Jsti sunt qui tm̄ delectantur in foliis verborum: que signant per siculneū cui dominus maledixit: vt hr̄ Matt. xxj. Secunda causa est quādo sunt nimis procere. Humor enim a radice ascēdens per arboris altitudinem et latitudinem se diffundit: ꝛ ad ramos transīes pauc latim euanescit. Sic magni viri ꝛ prelati aliquando sunt infructuosi: quia ea que deberent dare pauperibus (expendūt in suis vanitatibus. Ambro. Auis se associat auibus, piscis piscibus, pecus pecoribus. Solus tu homo consortem excludis: feras in cludis: parietem vestis auro: ꝛ pauperem nudas, vestimēto: panē petit pauper ꝛ non accipit: ꝛ equus tuus aurum sub dentibus mandit. Tertia causa est quando sunt nimis vetuste. Dicit Arist. q̄ si amygdalus vetꝰ pforatur, humor in medulla deputabitur, ꝛ fertilior efficietur. Quando homo est vetus in peccato, tria foramina in coꝛde suo facere oz: ꝛ tunc bonum fructū producet. Primum est doloꝛ contritionis. Secūdū pudoꝛ cōfessiōis. Tertium est laboꝛ satisfactionis. Quarta causa est quādo nō sunt domestice sz̄ sunt silueſtres. Nā sicut dicit Aristo. Arbores silueſtres magis fructificāt ch̄ hortenses: sed fructus hortēsiū sunt meliores. Sic homo in suis oratiōis

Universidad de Sevilla BibliotecaUniversitaria

bus plus debet attendere ad bonitatē ꝙ ad multiplicitatē. ꝓs. Scōm puritatē manuū meaꝝ retribuet mihi. Non dicit scōm multitudinē, sz scōm puritatē: qz ipsa opera quātuncūqz sint multa, nō sunt deo accepta nisi sint munda, Cāticoꝝ. ij. Qui pascitur inter lilia. i. delectat inter opa mūda.

¶ Dñica. ix. post trini. Sermo. j.

HOmo quidaz erat dives qui habebat villicum ꝛc. Lu. xvj. Scōm gl. interli. spūaliter homo ille deus omnipotēs ē. per villicū aūt intelligi pōt q̄libet homo cui dñs omnia tēporalia dispē sanda cōmisit: iuxta illud ꝓfal. Oia subiecisti sub pedib⁹ eius. Sz sepe illa dissipat: vel iniuste cōgregādo: vel indebite retinēdo: vel illicite expendēdo: ꝛ ideo talis apud deū nō immerito diffamat. Diffamatio autē aliqñ causatur a ꝓsonis granib⁹: ꝛ tunc facit violētam ꝓsumptionez. Aliquādo a personis leuib⁹: ꝛ tūc facit leuē suspitionem. Aliquādo ab infamib⁹: ꝛ tūc potius in diffamato facit cōmendationem. Infamia igitur peccatoris causat ab angelis qui sunt fide digni, qui nobis ministrant, et oia opera nostra deo annūciāt. Et ideo dñs in morte cuilibet in iudicio rōnem requirit. ¶ De isto igitur villico quatuor ponūtur. Primū est collatio potestatis: cū dicitur. Homo quidā erat dives qui habebat villicum. Sicut autē dicit glo. villicus ꝓprie est custos ville, sz hic ponitur pro economo. i. dispēsatore: q̄ vniuersam substantiā domus dispensat. Et ideo bene signat quēlibet hoiem qui tria a deo dispē sanda recipit: scz res tēporales, corp⁹ ꝓp̄rium, ꝛ aiam. Ut de reb⁹ reddat sibi eleemosynas: de corpore casta ieiunia: de aia oōnes deuotas. Ista sūt tria munera que magi offerebāt dño: scz Aurum substātie temporalis. Tobie. iiij. Ex substantia tua fac eleemosynā. Thus deuote oōnis. ꝓs. Dirigaꝯ oratio mea in cōspectu tuo. Myrrham mortificatiōis carnis. Colo. iij. Mortificate mēbra vestra ꝛc. ¶ Scōo ponitur diffamatio criminis: cū dicitur. Et hic diffamatus est apud illum. Peccator em̄ dissipat res suas dum eas illicite expedit: dissipat corp⁹ dū ip̄m in voluptatib⁹ nutrit. dissipat aiam dum non deuotas orationes effundit, sed immūdas cogitatiōes immittit. Talis significatus est per filiū prodigum Luce. xv. qui totā substātiā suam dissipauit quādo corp⁹ suum voluptatib⁹ dedit: qui aiam immūdis cogitatiōib⁹ polluit: q̄ significātur per siliquas porcorum: quib⁹ saturari cupiebat. tales em̄ cogitationes sunt cibi porcoꝝ, id est demoniorum. ¶ Tertio ponitur districtaꝛ ꝙsitio rationis: cū dicitur Redde rationez villicationis: cū dicitur Redde rationez villicationis tue. Requirit em̄ dñs post mortem in illo qualiter homo dispēsauit illa tria sibi cōmissa scz res, corpus, ꝛ animā. Sed ante illud districtū examē vbi dabitur finitiua sentētia, tres interim sup illis ꝓpositiones incidūt quēstiones: que per sentētias interlocutorias dirimūtur. ¶ Prima quēstio incidit ꝙtum ad res tēporales: vtrū scz viros religiosos ꝛ mūdanos: virū scz sit melius dimittas contēnere ꝙ eas retinere. Et dicunt viri religiosi ꝙ melius est eas temnere. Et adducunt ꝓ parte sua duas leges. Unā euāgelū Mat. xix. Vade et vende oia que habes ꝛ da pauperib⁹ ꝛ habebis thesaurū i celo. Aliā apostolicā. j. Timo. vj. Qui volunt diuites fieri, incidūt in tētationes ꝛ laqueos diaboli: ꝛ desideria multa ꝛ nutilia que mergūt homines in interitum. Cōtra religiosos hoies mūdani dicūt ꝙ melius est diuitias retinere: quia multe eleemosyne ide fieri possunt. Et adducūt ꝓ parte sua duas leges. Unā euāgelicam: que hic ponit. Facite vobis amicos de māmona iniquitatis. Aliā apostolicam. ij. Cor. ix. Qui seminat in bndictionib⁹: de benedictionib⁹ ꝛ metet vitā eternam. Iudex aūt noster auditis allegationibus hinc ꝛ inde: dat sentētiaz interlocutoriam, dicens Mat. xix. Diues difficile intrabit in regnum celorū. Facilius est camelum per foramen acus trāsire ꝛc. Et ideo ligitur de illis divitib⁹ qui totum cor suum in diuitijs posuerūt. Ideo monet ꝓphēta. Diuitie si affluant, nolite cor apponere. ¶ Scōa quēstio inducit ꝙtum ad corpus: inter viros spirituales ꝛ carnales: vtrum scz sit melius castitatē seruare, aut matrimonium cōtrahere. Et dicūt viri spirituales ꝙ melius est ꝛ tenētiam obseruare. Et adducunt ꝙ parte sua duas leges. Unā euangelicam per quā suadetur vt matrimonia dimittant castitas seruetur. Matth. xix. Omnis qui reliquerit domū, aut fratres, aut vxores ꝓpter nomen meū ꝛc. Aliam apostoli. j. Cor. vij. Qui matrimonio iūgit vir bene facit. Econtra hoies carnales dicunt quod melius in matrimonio viuere. Et adducūt pro parte sua duas leges. Unā diuinam per quā deus matrimonium instituit: dicēs. Gen. j. Crescite ꝛ multiplicamini ꝛc. Aliam apostolicā. j. Timo. v. Volo aūt iuniores nubere ꝛ filios ꝓcreare ꝛc. Iudex aūt super hoc dat sentētiā interlocutoriā dicens Luc. xx. Filij huius seculi nubunt ꝛ traditur ad nuptias. Illi vo qui digni habebūtur seculo illo: in resurrectione ex mortuis neq; nubēt neq; nubētur neq; poterūt vltra mori. Ac si dicat. Illi q̄ volūt habere suas cōsolationes in mūdo, vxores ducant. Illi vo qui volūt tm̄ placere deo, non accipiant. ¶ Tertia quēstio incidit inter fideles ꝙtum ad aiam: vtrū scz melius sit habere fidē magnā an opera magna. Et dicunt quidā ꝙ melius est habere fidem magnam. Et adducūt ꝓ parte sua duas leges. Unā euāgelicam. Matth. xvij. Si habueritis fidem sicut granum sinapis ꝛc. Aliam apostolicam. Heb. xj. Sine fide impossibile est placere deo. Econtra alij dicūt ꝙ melius ꝛ habere opera magna. Et adducūt ꝓ parte sua duas leges. Unā apostolicā. Jacobi. ij. Vis aūt scire o homo inanis qm̄ fides sine operib⁹ mortua est. Abrahā pater noster nōne ex operib⁹ iustificatus est? ꝛc. Aliā ꝓphēticam. ꝓs. Labores manuū tuarū qm̄ā ꝛc. Iudex aūt dat sentētiam interlocutoriam: dicēs Matth. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe: intrabit in regnum celoꝝ ꝛc. Illi dicūt bis dñe qui credūt cor. Ideo sequitur. Sed qui fecerit volūtatem patris mei ꝛc. Deinde iudex ꝓcedit ad inquisitionem cause principalis: cum dicit. Discedite a me maledicti ꝛc. Et ista sentētia dabit ꝑtibus cōuocatis. Matth. xxv. Congregabūtur ante eum oēs gētes et separabit eos. Dauid in scripturis. ꝓs.

Ut faciat in eis iudiciū cōscriptum. Daniel. vij. Ad iudicium sedet ꝛ libri aperti sunt. Dabit sedendo. Matth. xxv. Sedebit sup sedem maiestatis. Dabit i die. Rom. ij. In die cū iudicabit dñs occulta hominū. Dabit in loco eum dēti ꝛ honesto qz i aere ꝛ in valle iosaphat. j. Thessa. iiij. Rapiemur in nubib⁹ obuiā xpo i aera. Joheł. iij. Cōgregabo oēs gētes: ꝛ deducā eas in vallem iosaphat. ¶ Quarto ponitur impossibilitas exercēdi laboris: cū dr. Jaz em̄ vltra non poteris villicare. In inferno enim non poterūt satisfacere deo de corpore p ieunia. Cuius em̄ semper ieiunabunt: tamē hoc non erit sibi ad meritū, sed ad supplicium. Hiere. xiij. Cum ieiunauerint, nō audiā pces eoꝝ: qm̄ gladio peste fame ego consumam eos. Scōo non poterunt satisfacere deo de aia per oratiōes. Tūc quia a deo nō exaudiētur. Prouer. j. Tūc inuocabūt ꝛ nō exaudiam. Tunc qz in peccatis eis reputabitur: ꝓs. Oratioei⁹ fiat in peccatum. Tum qz ꝛ si oēs sancti pro eis orarēt, adhuc nō exaudirētur. Hiere. vij. Noli orare pro populo hoc: qm̄ non exaudiā te. Tertio non poterūt satisfacere deo per eleemosynas ō reb⁹. Nos em̄ poterūt alquem iudnere, qz ipsi erūt totaliter deus dati. Ezech. xvj. Eris nuda ꝛ cōfusiōe plena. Non cibum vel potū alicui porrigere: qz erūt ꝓpetua fame ꝛ siti afflicti. Esa. lxv. Ecce serui mei cōmedent: ꝛ vos esurietis ꝛc. Nec hospitio aliqs recipere: qz erūt a ciuitate dei in ꝓpetuū bānti. Apoca. xxij. foris canes ꝛ venefici ꝛc. Nec infirmos visitare: qz lacebūt ꝓpetuis doloꝝ⁹ cruciati. Esa. l. In doloꝝ⁹ dormietis ꝛc. nec ad mcarceratos ire: qz erūt in ꝓpetuis vinculis ꝓpediti. Sapie. xvij. Vinculis tenebrarum ꝛ longe noctis compediti ꝛc. Nec ad quos sepelire: qz ipsi erūt in inferno sepulti. Luce. xvj. Mortuus est. diues ꝛ sepult⁹ est in inferno. ¶ Sermo secundus.

QUid faciā qz dominus me⁹ aufert a me villicationem ꝛc. Post hāc vitam nullus poterit aliq̄d bonum opus facere. Johā. ix. Uenit nox in qua nemo potest operari. Nul

lus. nudebit deo de suis meritis respondere. Job.xxxj. Quid faciam cum surrexerit ad iudicandum dominus: & cū q̄sierit quid respondebo ei? Nullus magnum dei poterit euadere. ꝑs. Quo ibo a spiritu tuo &c. In p̄nti igit vita homo debet sibi puidere vt hic se exerceat per operationē solicitam: hic deo respōdeat per obediētiā: hic fugiat ad dei miam. Ideo quilibet debet intra se dicere. Quid faciam: qr dñs auferet a me villicationem? fodere non &c. ¶ In quibus verbis quatuor ponunt. primo sui discussio: cum dr. Quid faciam &c. Eccli.xvij. Ante iudiciū interroga teipz. pme Cor.xj. Si nosmetipos iudicarem? &c. In isto aūt iudicio q̄ intra nos est faciendū ratio tanq̄ iudex dz alam tanq̄ reum ad iudiciū cōuocare: cogitationes debent ipm accusare: cōscientia testimoniū perhibere: timor tanq̄ carnifex eam torquere: & a pristina peccati conuersatiōe occidere: vt sic ide sanguis exeat lachrymar. Aug. in lib. de penitētia. Ascēdat homo a deorsuz se tribunal mētis sue: cōstituat se ante faciem suaz: atq̄ ita cōfitituto in corde suo iudicio: assit accusatrix cogitatio: testis cōscientia: carnifex timor: vt sic inde quidā sanguis quasi confitentis per lachrymas confinat. ¶ Secundo ponitur impotentie recognitio: cū dr. Fodere non valeo. Duplicitur homo pōt sibi puidere indigens. Aut laborādo. cōtra q̄ dicit. Fodere nō valeo. Aut donū siue mutuuz mēdicādo. cōtra quod subdit. Mendicare erubesco. Post mortē igitur vel in die iudicij, nō poterit laborare. Eccls.ix. Quēcūq; pōt manus tua instanter operare: qr nec opus nec ratio &c. Ideo Salomon pigrū qui non vult hic laborare mittit ad formicā, dicēs pro uer.vj. Vade ad formicaz o piger, & disce sapientiā: que cū nō habeat ducē nec preceptorem nec principem, parat in estate cibum sibi: & congregat in messe q̄ comedat. Item hyeme. Legit q̄ formica grana proratne germinēt. Unde formica non solum dicit ferēs micas, sed etiam forās micas. Grana etiā decorticat: vel ppter eandem causam: vel vt mūdi⁹ ea comedat. Si forte etiāfuerit balneata, extrahit: et ad solem calefacit & exponit, ne forte putrefiāt. In quatuor igitur consistit sapiētia formice: qr grana in estate & in messe cōgregat: congregata perforat: pforata decorticat & decorticata exsiccat. ¶ Primo igitur debet homo bona opera in estate & in mēse cōgregare. Glossa ibid. Hec vita merito paratur & estati: qr nūc inter ardores iustionum tēpus est colligēdi futuroz mercedem. Dies iudicij hyemi: qr nulla premiorū. Dies iudicij hyemi: qr nulla relinquitur facultas laborādi. p vita enim datur facultas laborādi. p vita enim na: sed tm cogitur quisq̄ de horreo proferre. Scdo debet homo ipsa bona opa pforare gladio penitētie. Heb.iij. Uiu⁹ est sermo dei & efficax & penetrabilior oīi gladio ancipiti. Et la pforatio impedit germinationē peccati. Heb.xij. Ne q̄ radix amaritudinis germinās impediat. ꝑs. In corde meo abscondi eloquia tua: vt non peccem tibi. Tertio homo debet ab ipsis operib⁹ mortis peccati corticē remouere: vt sic ꝑs mētis puritate pascatur. Canti.ij. Qui pascitur inter lilia: vt sicet ā homo dei familiaritate fruatur. Hiere.xv. Si separaueris pretiosum a vili: quasi os meum eris. Quarto aliqua opera sint humida humore vitiali exsiccāda sunt ad ardorē veri solis. Iste q̄ fuit siccus in natiuitate. Esaie.liij. Ascendet sicut virgultum coram eo: et sicut radix de terra sitienti. Siccior in vita. ꝑs. Exaruit tanq̄ testa virtus mea. Siccissim⁹ in morte. ꝑs. Ossa mea sicut cremium aruerunt. Nichil enim homo post hāc vitā poterit meritorie dicare. Sancti hories q̄ sunt in patria valde misericordes. Et sāctemulierez valde misericordes. Et sāctemulieres debēt esse misericordiores. Naturaliter debēt esse misericordiores. Christus autē est fons mie: & tamē mēdicatum fuit ad ostiū sanctoruz virorū. Abrahe et Lazari: nec vnā guttam aque voluit porrigere. Mēdicatum fuit ad ostium ctaz virginū: nec vllā stillā olei voluerūt impendere. Mēdicatū fuit ad os xpi q̄n dixerunt, dñe dñe aperi nobis. & xps nō solū aliquā eleemosynā eis nō rexit, sz nec ostium etiam eis aperuit. Imo dicitur piter eas licētiauit, dicens. Amen dico vobis nescio vos. ¶ Tertio ponit dilecta, puisio: cū dr. Scio q̄d faciā. Prouisa est sibi debitoribus gratiam faciēdo. Et nos pauperib⁹ eleemosynari⁹ puidet sibi in bonis, in morte, & post mortē. In vita: qr eleemosina expellit frigus culpe, cū sit ignis dei. Eccli.iij. Sicut i sereno glacies solue tur peccata tua. Generat benedictionem gratie dei cū sit semen dei. ij. Cor.ix. Qui seminat in benedictionib⁹: de benedictionibus & metet. Facit custodiam in vtroq̄ cum sit saccus & palpebra dei. Eccli.xxix. Eleemosynam viri quasi sacculus cuz eo. Et ꝑfam hois quasi pupillā oculi ꝑseruabit. Scdo pronidet sibi in morte: qr eleemosyna alat deo assotiat. Amb. Nō sunt hois nus est defunctoruū. Hostes fugat. vnde dr eleemosina Eccli.xxix. Super scutū potēs, & supl̄a ceā: aduersum inimicum pugnabit. Uiā demōstrat. Prouer.xvij. Donum hois dilatat viam eius. Tertio ꝑsidet sibi post mortē: quia eleemosyna animā ad inferna liberat. Thobie.iiij. Eleemosyna nō patit animas ire in tenebras. Purgatorio saluat. Prouerbioꝝ.xvij. Redēptio anime viri diuitie sue. Ultam eternam donat. Amb. Ars artium potissima est eleemosyna. Nō enim nobis domos fabricat luteas: sed vitam perennem impendit. Quarto ponitur ꝑuidētie illius contra iniquitatis: qr prudenter fecisset &c. Non laudauit eum de fraude: sed de ꝑuidentia. Et est simil⁹ tudo a contrario sensu Aug. Quia si ille laudatus est qui sibi ꝑuidet de re illicita: multo fortiꝰ a deo laudabitur qui sibi ꝑuidebit de re iusta. Ideā est aūt qualiter filij huius seculi & filij lucis. i. & filij dei. Ad q̄ sciendum est q̄ Aug. in lib. de qualitate aie distinguit ꝓplicem sapientiam: scz nocuam, superfluam, & necessariam. Et hoc ostendit per similē i corpore humano. Cū enim spūalis ter aia discēdo dicatur crescere: & dediscēdo decrescere. Et sicut i corpore ē tripler augmentū. Unum nocuum q̄ humor vocatur. Alterū q̄ vocatur superfluum: cum quis sentis digitis in manib⁹ & pedib⁹ naturalē cōuenientia impletur in membris. Sic et in aia tripler est sapiētia. Prima est nociua: que est de impedientibus ad salutez. Et ista respondet in cremēto corporis q̄ nocuū. Ista aūt est sapientia carnalis

quā habēt auari in acquirēdo diuitias: superbi in acquirēdo honores: luxuriosi in acquirēdo delicias. De ista sapiētia dicitur Rom.viij. Sapiētia carnis mors est. Quātum aūtē ad istam sapientiā verū est q̄ filij huius scli sunt prudētiores ꝑ filij lucis: qr filij lucis cā abominātur & fugiūt: cum non sit diuina sed diabolica. Jaco.iij. Nō est ista sapētia de sursum descendens: sed terrena quo ad auaros: animalis quo ad luxuriosos: diabolica q̄ ad superbos. Scda est sapiētia superflua: que est de impertinentib⁹ ad salutem. Et ista respōdet in cremēto corporis qō est superflū. Ista aūt sapientia est mūdana & secularis siue sit philosophia, siue physica, siue sciētia legis, siue decretalis: que pro tanto dicūtur sup siue, qr sine illis pōt esse salus. De ista dicit Aplus loquēs de phis ad Rom.j. Dicētes enim se esse sapientes, stulti facti sunt. Unde Aristo. in morte stultus factus fuit: qr totam sapiētiam suā pdidit. Unde cuidaz suo discipulo apparuit dicēs q̄ nihil amplius sciebat nisi penaz quā sentiebat. Quantuz etiā ad istā sapientiā filij huius scli sepe sunt prudētiores ꝑ filij lucis: qr viri spūales de talib⁹ scientiis parū curāt. Unde dr. j. Cor.ij. Loquimur nō i doctis humane sapiētie verbis &c. Tertia sapiētia est necessaria: q̄ est de expediētibus ad salutē. Et ista respōdet in cremēto alie q̄ est necessarium. Et ista est sapiētia diuina que consistit in vera dei cognitione. de qua dicit Hiere.ix. In hoc gloriet qui gloriatur scire & nosse me. Quantum ad istam sapiētiā filij lucis sunt prudētiores ꝑ filij huius seculi: imo in rebus diuinis filij huius seculi videntur esse stulti, filij aūt lucis valde sapientes & pronidi. j. Cozin. ij. Animalis homo non percipit ea que sunt spūs dei stultitia enī est illi: et nō pōt intelligere. Spiritualis aūt dñudicat: & ipse a nemine iudicatur. ¶ Sermo.iij.

Facite vobis amicos de māmona iniq̄tatis &c. Scdz dictū cuiusdā phi q̄libet deberet habere vnū amicū & vnū inimicū: vt amic⁹ veritatē sibi diceret, & inimic⁹ vias ei⁹ obfugaret: vt

amicus eū corrigeret, z inimic⁹ psecutiōi bus exercitaret. Hunc āt quilibet homo hz angelū bonū vt ad bonū pmoueat: et malū vt tentationib⁹ exerceat. Sed quis nomen inimici est odiosum, z nullus vult habere inimicos: videam⁹ saltem qualiter possim⁹ habere amicos. Zstō dns nos docet, dicēs. Facite vobis amicos de mā mona iniquitatis ꝛc. vbi tria ostendit: scz cui amicitia sit facienda, qualiter, z ꝓpter quid. Primum notatur cū dr. Facite vobis amicos de māmona ꝛc. Amicitia aūt aliquādo est bonoꝝ cū bonis. Aliquādo bonoꝝ cū malis vel ecōuerso. Aliqñ malorū cū malis. ¶ Amicitia aūt que est bonorū cū bonis, est amicitia vera: qz nō potest esse ꝛa amicitia nisi inter bonos. Tullius. Hoc primuz sentio: nisi in bonis amicitiam esse non posse. Dicit naturales q̄ quādo auruz debet argēto per mellcationem incorporari, oportet a trib⁹ precauerri: scz a vēto, a pulvere, z humore: qrisi aliquid istorū se interponit, perfectaynio fieri nō potest. Si igitur aliqui volūt p amicitiā iungi, opz vt caueāt ne inter eos sit aliquis vētus superbie, pulvis auaritie, vel humor luxurie: qz iter superbos, auaros, z luxuriosos vera amicitia esse nō potest. Non em̄ potest esse alicui amicus qui sibi est inimicus. Eccls. xiij. Qui sibi neq̄ est: cui alij bonus erit? Ad idē ꝯ fus. Qui sibi non parcit, mihi vel tibi quo parcet? Ve veris, aūt amicis Tullio dicit. Qui verum amicaz intuetur, tanq̄ exēplar aliqō sui intuetur: quo circa z absentes assunt z egētes abūdāt z imbecilli valent. z (qō dicit est difficili⁹) mortui viuūt. Veri enim amici etsi sint absentes corpore: tamē sunt presentes mēte. Et si vnus meritis est egenus: in alio est abūdāz plenus. Et si vn⁹ ad resistendum diabolo est debilis: in alio est fortis. Et si vnus est mortu⁹: in alio in his que spectant ad ordinationem dom⁹ z ale est viu⁹. ¶ Sēda amicitia est bonorū cū malis: z ecōuerso. Et ista bonis aliqñ est periculosa: q̄uis malis aliqñ inueniat fructuosa. Boni em̄ z malorū familiaritate aliquādo corrūpuntur in vita in quinā tur in cōscientia: z obfuscātur in fama. De primo ponit exēplum Chrys. sup mat. Qz si vinum admisceatur acetorynū non corrumpit acetum sed acetum vinum. Acetum sunt mali: qz deū in suis operibus exacerbāt. ps. Exacerbauerūt deū exercitus. Vinum sunt boni qui deū letificāt per bonā scientiā z primū edificant p bonā famā. Judicū. ix. Nunq̄d deserere possum vinū meū quod letificat deū z homines? Cū do igit boni miscent cū malis: q̄uis non semper, aliquādo meliorētur boni tamen corrūpuntur. j. Corint. xv. Corrūpunt mores bonos colloquia mala. de secundo ponit exēplum Chrys. vbi supra. Qz si misceatur farina cū luto: farina nō conficit panē faciunt. Lutū sunt mali: q̄ fetidi, pedibus demonū conculcandi. Os igit closcam infernale proūciēdi. Qñ igit nati miscētur cū malis q̄nis mali q̄q̄ boni nō dēbētur: tñ boni sepe in cōscientia inquinantur. Corin. v. Modicū fermētū totam massam corrūpit. De tertio ponit exēplū. Sicut si aurū argento misceatur argētū ad ritatē exurgit: aurū vero palescit. Boni sunt viri sancti fulgidi in fama z ꝓbitate. Argētū sunt mali q̄ tactu suo alios nigrāt. Qñ igit boni miscent cū malis quis mali videant lucere tñ bonā famā dētur pallescere. Sepe aūt cōtingit ni cum malis miscentur z tamen nec malos querūt nec mali bonos corrūpunt. Qō p tria exēpla videri pōt. Unde cū fece: z tamē fex nec aufert vino suā cedinem, nec vinū feci suā acedinem. Similiter rose morant cū spinis: z tñ nec ne auferre possūt rosis quin redoleāt. Similiter aurū occultat a luto z tñ lutū nō fit aure auro suū fulgorē, nec aurū luto suū torē. Sic sepe boni morātur cū malis, mali nō possunt auferre bonis suā tatē nec boni malis suā iniquitatē. Tertio amicitia est malorū cū malis. Et ista est mis piculosa. Mali em̄ sunt ignis accensi tie inflammati. z ideo ample⁹ inflammant ꝓuer. v. Nunq̄d pōt q̄s absc̄ōdere ignē in sinu suo vt cōmoueatur vestimēta sua? Sunt luto auaritie infecti z ideo amplius inficiunt. De quo luto dr Abachuc. ij. Ve q̄ cōgregat nō sua vsq̄q̄ aggrauat ꝯ

pestum lutū. Sūt pice superbie inq̄nati z iō empti⁹ mutuo inq̄nant. Eccli. xiij. q̄ tetigerit picē inquinabit ab ea. Assimilat aūt pici superbia pice: qz tā te est adherētie vt ecclesiastici. xxv. Spine congregate igni cōburent. Medio crimine aūt boni edificāt sibi domū in purgatorio de materia triplici. scz de ligno feno z stipula. vt dicit Corin. iij. Lignū plus habet de humore q̄ fenuz. Ideo tardius cōburitur. Fenū plus habet q̄ stipula iō tardius consumitur. Per ista tria intelligitur triplex amor, scz carnalitatis vt vxoris z filiorū vel cupiditatis vt diuitiarū, vel ambitionis vt honorū. qui igitur pl⁹ vel min⁹ hz de humore carnalitatis, vel cupiditatis vel ambitionis diu vel citius vel citissime cōburetur. Valde aūt boni edificant sibi domū i celo de triplici materia. scz de auro, argento, z lapidibus pciosis: vt dicit. j. Corin. iij. scz de amore dei z proximi z bonis operibus. Per aurum em̄ q̄ est incorruptibile intelligitur amor dei qui nō corrūpitur nec fluitur. Fides em̄ hic finitur z ei succedit aperta visio. Spes hic finit z ei succedit plena possessio. Charitas aūt nō finitur, sed incipit z ibi cōpletur: quia nō est aliquod melius: q̄ sibi succedere possit. Per argētū intelligitur amor primi. Sicut post aurū argentū est preciosius: sic post preceptuz de amore dei, preceptū de amore primi est magis sicut dicitur Matt. xxij. Per lapides preciosos intelliguntur bona opa. Nā q̄libet eleemosyna, quelibet oratio, q̄libet ieiunij, sunt lapides p̄cios. Pauperes igit nos recipiēt in suas domos celestes si nos eos receperimus in nr̄as domos terrestres Augu. Ola bona sua dns dedit duobus hosdus diuitibus terrenat pauperib⁹ celestia. Sed deus volēs vtrūq̄ saluare cōstituit vt hic diuites in sua hereditate recipiant pauperes vt pauperes i sua hereditate diuites collocent vt in eterna hereditate vterq̄ p alium collocetur.

¶ Dñica. x. post trini. Sermo. j.

Cum appropinquaret ihesus hierosolimā videns ciuitatem fleuit super illā ꝛc. Luc. xix. Sicut dicitur.

Ecclesia.xix. Ex visu cognoscitur vir z ab occursu faciei cognoscitur sensatus. Amictus: potus z risus dentiū z ingressus hōis enunciant de illo. Ex istis quatuor in isto euangelio xps cognitus videtur. Primo ex visu faciei ḡte fuerit maiestatis: qz sicut dicit sancti q̄dā splendor mirabilis de eius facie procedebat ita q̄ nullus in eius faciē intueri nec sibi cōtradicere audebat. Secūdo ex amictu quante fuerit iustitie z equitatis: qz iustitiā se induit qñ vēdentes z emētes de templo eiecit. Job xix. Justitia indutus sum z vestiui me sicut vestimento. ¶ Tertio ex fletu non ex risu ꝑz facile fuerit compassionis. Quarto ex ingressa quāte fuerit deuotionis. Quādo enim homo libenter graditur ad spectacula, signum est vanitatis: qñ vero libēter ad ecclesiam signū est deuotionis. Xps aūt qñ cunq; hierusalem veniebat mox ad templum ibat. In ꝓsenti euāgelio tria describuntur. Primo q̄ xps fleuit post honorem sibi exhibitū. Supra em immediate legitur q̄ cū appropinquasset ad descensum mōtis oliueti tur be sibi occurrerūt: z cū cātico z laudib⁹ eū suscepērūt: z cum appro. hic. ste. sup eā. Ex q̄ re voluit ostēdere q̄ mūdana letitia cito in fletū cōuertitur. Prouer. xiij. Risus dolore miscebit, Est autē letitia mūdana sicut vinū purum q̄ cito inebriat nisi temperet vel meditatione mortis vel recordatione alicui⁹ aduersi ꝓteriti vel timore aduersi futuri. Eccli. xj. i die bonoz ne immemor fis malorz. Tria em sunt cā occidūt hōlem. s. letitia, tristitia, z ira nisi tēperet. Nimia em letitia aliqñ subito occidit: qz cor tūc nimiū dilatat: z calor ad exteriora transit z a corde recedit: z ideo mors intervenit. Uñ refert Valeri⁹ q̄ cū quidam mulieri mors filij absentis ab errore fuisset nunciata, dū filia merēs sederet subito filius aduenit. Quem illa vidēs subito in amplexus ei⁹ init: z mox exanimata corruit. Legitur de Xristo. q̄ cum remearet ad propria nūciauit matri sue aduētū suū dicēs. Ne turberis cū q̄ceperis de infirmitate mea modica: statim vt cōualuit simulans se infirmari vt letitiam matris tēperaret dolore ne ei eueniret sicut euenit mulieri ꝓhabite q̄ ruerat in amplex⁹ filij ad se venientis. Tristitia autē non occidit subito. sz paulatim: qz in tristitia primo trahit calor naturalis ad interiora: z postea exalatad exteriora. Et talis exalatio calozis ꝓhibet nutrimētū in membris: z ideo operatur consumptionē in illis: z ideo ꝓcessum tpis. seqt ethico. Prouer. xvij. Spiritus tristis exsiccat ossa &c. Iracundia nunq̄ occidit: quia in ira non solum calor exit ad exteriora, sed etiā exteriora ꝓfunde mēbra interiora: sz etiā exteriora remaneant calori i sua radice: z ideo mors non sequitur. Ira autē occidit ꝓpter calorem qui remanet in homine nō causat ex ira. Ex his datur intelligi q̄ nimia letitia z tristitia animam occidunt. Propter primū dicitur Prouer. xiij. Letitia cordis bonum etatem floridam facit. Eccli. xxx. Tristitia occidit multos, et non est utilitas in illa. Ecclesiast. vij. Propter secundū dicitur. ij. Corin. vij. Que secundum deum tristitia mortē operatur. In hoc tristitia mortē operatur quia citius moritur anima in peccato q̄ in aduersitate. Augu. in lib. de vera penitentia. Multi res aduersas timent, ꝓsperitatem nō timēt: periculosioz tamē est res ꝓspera animo q̄ aduersa corpori. Prō em corpore ꝓpera vt inueniant q̄ frāgāt aduersa. Qñ sanct⁹ Dauid Saul inimicū persequebatur aliaz non concupiuit vroꝛē. Et vbi factus est securus, tumor exercuit z ideo ter iū z homicidiū cecidit. Ira vero z furor ꝓ zelū nō occidit sed vindicat z illos qui sic irascit qz sic meritū inde acqrit vitā gratie. Ecclesiast. xxx. Contra quē irascit qz sepe ad vitā gratie cōtra quē irascit qz sepe ad vitā gratie ꝓficit. Ezech. iij. Si tu annūcianeris impio &c. nō peccet: z ille nō peccanerit vita viuet, qz annunciasti ei: z tu animā tuā liberasti. Secūdo tāgitur q̄ xps fleuit superueniente periculū cū dicit. Si cognouisses &c. Videbat imminētia z tu scz fieres. Quinq; calamitatibus xps legit fleuisse. Primo ex imminētia. Secūdo ex tarditate. Tertio ex ingratitudine. Quarto ex necessitate. Sap. vij. Primā vocē ecclesie. Quomodo sedet sola ciuitas plena populo facta est quasi vidua. Similē olim ploras. Qñ cantat ecclesia. Ecce mater gemit infans inter arcta &c. Et signat fletus quo fiere debem⁹ qz in hac miserabili ꝓcessum⁹. Aug. puer q̄ nascit incipit ploꝛare. Lachryme testes sunt miserie nōdū loquitur z iam prophetat. Ista autē miseria incipit a natiuitate cōtinuat in vita z ꝓficit vsq; ad mortē. Ideo vita humana flumini paratur. Fluuius em in principio z in fine habet amaritudinē: qz in mari oritur z in mare progredit. In medio autē ḋs dulcis tatē. Sic natiuitas nostra est amara z ꝓcessus mūdi. vita amarior, qz labilis z caduca.

Dñs vero amarissima qz periculosa. Secōdo fleuit ex nimia cōpassione sicut ꝓz hic. et signat fletū quo fiere debem⁹ sup calamitatibus miseroꝝ. Job. xxx. Flebā quōdaz qui afflict⁹ erat &c. Ista aūt cōpassio fuit in xpo q̄ in aliquo aliozꝛ. Ideo est cōpassio aliqñ causat ab amore naturali. Sm q̄ hō hoiem naturaliter diligit: et ideo naturaliter cōpatit homo hoi afflicto. Hoc afflicto nō cōdolet: qz tñ iste amor est parvus iō parū mouet. Aliqñ causat ab amore accidētali secūdū quē homo diligit aliquē quadā amicitia tēporali. Et ex tali amore cōpatitur amico dolentinō tñ qz homo, sz qz amic⁹: z iste amor magis mouet ꝓ primus amor: aliqñ causat ab amore spirituali scōm quē homo diligit alterum deo z ꝓz deū z est maior q̄ primus vel secūdus: qz nō tñ facit duo corda esse vnū. Act. iij. Multitudinis credentiū erat cor vnum z alia vna &c. sz vt ambo sint vnius corporis mystici mēbra z iō si dolet vnuz ex illis cōpatit aliud. z iste amor magis mouet ꝓ primus vel secūdus. Et qz iste amor in xpo fuit maior q̄ in aliquo alio: ideo in eo cōpassio maior fuit. Sed multi sunt qui habēt cōpassionē nō habēt. Aug. Sāt ne in pena z cōpassiōis xpiane q̄ plāgis cor recepit de⁹. Tertio fleuit ex immēso amore quo lazarū mortuū. Et significat fletum quos fiere debem⁹ sup illos q̄ mortui sunt ꝓpter culpas. Hier. ix. Quis dabit capiti meo aquā z oculis meis fontē lachrymarū et ploꝛabo die ac nocte interfectos pp̄lī mei. Augu. sup. ꝑs. Multi male gemunt ego, quia cōpatior his qui male gemunt: tam si nūmū m inimū z gemit. amicum ploꝛa, qz deficit tur eius. Et super fratrem ploꝛa deficit em sensu. Et infra. Lugeās mortui septē dies. fatui autē z impij habet q̄ tres sunt ploꝛādi: scz mortuus, furiosus, z impius. sed differēter. Mortuus est ploꝛādus: sz paruo. tēpore. Fatuus est ploꝛādus est toto tpe vite sue. Impius aūt ploꝛādus est in tota vita sua z etiam post vitā suā. Quarto fleuit xps ex visceꝛa pietate sup casum inde. Aug. in quodam sermone. Dñs noster deliciis iudeis chrymauit: vt euāgelista. Cuz vidisset cū turbat⁹ est z dixit. Un⁹ ex vobis me tradet. Ista mia dei tradit⁹ ꝓpter ꝑditorē dolet: prodit⁹ ꝓ ꝑditore turbat. Per q̄dā intelligi q̄ debemus fieri plāctores clericos qñ cadūt qz eoꝝ casus est valde periculosus. Sicut em bon⁹ sacerdos vocat angel⁹ vt dicit. Mal. ij. Sic malus vocat diabo. Joh. vj. Nōne. xij. vos elegi. z vn⁹ ex vobis diabolus est. Chry. Nihil in tantuz destruit ecclīā sicut clericos laicis esse deteriores. Esai. xxiij. Et sicut ꝓpls sic sacerdos. Berñ. vtinā sic z nō peior populo sacerdos. Quinto fleuit ex intimo dolore z hoc in cruce. vt habetur. Heb. v. Et signat fletū cōpunctionis quē debēt habere illi q̄ sunt in cruce penitētie. ꝑs. Lauabo p singulas noctes lectū &c. Aug. Sciat se culpabiliter durū qui deflet mortē amici vel dāna rei tēporalis z dolorē peccati nō ostēdit in lachrymis. De isto fletu dicit Glo. sup Thob. Oratio deū lenit, lachryma cogit: hec vngit illa pungit: cuius igit xps tot vicib⁹ fleuerit risisse: tñ nō legit. Berñ. Xm fleuisse risisse vero aut leuiter locasse nunq̄ legim⁹. Chry. Frequēter inuenis dñm flentē, nunq̄ aūt ridentem nec saltē leuiter subridentē. Nec hoc dico vt risum penitus abscindā, sz vt dissolutionē extinguā. Tertio ostēditur in euāgelio q̄ xps post fletuz assumpsit magnū zeluz: qz de templo expulit vendentes z ementes. Dicitur em Joan. ij. q̄ expulit de templo oues z boues z nūmularios z vēdētes columbas q̄ prelat⁹ debet cōsīter reprimere hypocritas pellē ouinā simulantes: ꝛy rannos cornu sue potētie bonos ventilantes vsurarios z symoniacos vona sancti spiritus q̄ p colūbā intelligunt vendētes. De zelo aūt z constantia prelati dicitur. Eze. iij. Ut adamātē z vt silicē dedi faciē tuā. Hier. j. Ego ꝓpe dedi te i colūnā ferreā z in muruz eneuz sup oēm terrā. Ex q̄ bus ꝑbis habet q̄ cōstātia prelati dz esse instar adamantis, silicis, ferri, z eris. adamas sicut dicit glo. est in honorē. Et q̄nis cum auro ponatur tñ nō extollitur. Si ierit in conculcationē z tñ nō frangitur. Ferrum omnia domat. Et repercussum resonat. Tunc igit prelatus est sicut adamas

quãdo impẽsus honor ipsum nõ extollit Tunc est sicut silex qñ nulla aduersitas ipsum frangit. Tunc est sicut ferrum quãdo colla tyrannorũ potẽter premit. Tũc est sicut eos quando aduersitatib⁹ ipressus dei laudem depromit.

¶Sermo.ij.de eodem.

VEniẽs dies in te ⁊ circũdabunt te vallo ⁊c. Sicut legit i lib.q̃ dr mittra lis. Jstud euangeliũ ideo in mẽse Augusti decãtat: qr ciuitas hierusalẽ in illo mẽle pmo a Nabuchodonosor, deinde a romanis destructa fuisse inuenit. Supradicta aũt ꝓba q̃ de ciuitatis destructiõe dicunt intelligi pñt literaliter ⁊ moraliter. Quantũ em ad literã verũ fuit q̃ Romani principes, scz Uespasian⁹ ⁊ Tyt⁹ hierlm obsederũt: ⁊ circa eã fecerũt tres aggeres ⁊ sup aggeres fecerũt vallũ. i. concathenaturã de vallis hoc est de palis. Capiẽtes aũt ciuitatẽ eã destruxerũt. Judei aũt q̃ in syluis ⁊ spelũcis latitanerãt redierũt, ⁊ ciuitatẽ reedificare ceperũt. Tunc romani illud miserũt p eliũ adrianũ q̃ ciuitatẽ funditus euerteret ita q̃ lapis sup lapidẽ nõ remãsit. Jxta locũ tñ illũ quãdã ciuitatẽ eis reedificauit, ⁊ suo nõie eã helyã nominauit. Et lõgo tpe sic vocata fuit: q̃ aũt illa ciuitas nõ sit mõet pri⁹ erat pz qr sepulchrũ christi tũc erat extra muros. Mõ aũt i medio ciuitatis est. Jstam autẽ victoriã dr Aug. super ps. Romani a deo habuerunt, licet ipsi dijs suis ascriberẽt. Et dicit Aug. ibidẽ q̃ in hoc Romani facti sunt instrumẽtũ trati, nõ regnũ placati. Facti sunt securis dei qua indet sunt excisi: ⁊ virga dei qua sunt p meritis flagellati. Et subdit Aug. q̃ pr̃ qñ filiũ verberat virgã pũcit i ignẽ: ⁊ filio seruat hr̃ditatẽ. Sic Roñ. illi pierũt ⁊ multi ex indeis crediderũt: ⁊ in fine mũdi crediturí sunt. Noluit em de⁹ vt indei penitus cõsummẽtur: sed dispergauit ꝓpter tres causas ꝓpter quas etiã ecclia nõ psequitur iudeos: q̃uis psequaf hr̃ticos. Primo qr in fine mũdi oẽs debẽt cõuerti. Jxta ps. Cõuertantur ad vesperã ⁊c. Secũdo vt sit nobis memoriale dñice passionis. Quoties em iudeos videmus toties passionis dñi recordamur. ps. Ne occidas eos nequãdo obliniscantur pp̃ pulí mei ⁊c. Tertio qm ipsi sũt libratí ferri Augu. super ps. Ne forte pagani dicant nobis. Uos christiani literas istas habetis. Uos christiani literas istas inposuistis: proferim⁹ codices a iudeis inimicis vt cõfundamus alios inimicos. Et dicẽ portat iudeus vt inde credat ꝓsianus Librarij nr̃i facti sũt: qũo ferut post tñ codicẽ ferre solẽt. Causa aũt hui⁹ euersionis ponit cũ dr. Ex eo q̃ nõ cognouit tempus visitationis tue. Hiere. viij. Uilnus visitationis tue. Jhesus videns ciuitatẽ flenit eã dicẽs. Si cognouisses ⁊ tu celo cognouit tẽpus suum turtur ⁊ hyrundo ⁊ ciconia custodierũt tẽpus aduentus sui: populus autẽ meus nõ cognouit iudicium dñi. Glos. Aues sua nouerũt tẽpora vt sciant quãdo ad calida festinãtes loca rigorẽ hyemis declinare debeãt: ⁊ vere principio ad solitas redire regiones. Dicit miluo autẽ vnum verbũ moraliter videmus. Dicit autẽ q̃ primo anno est multa audax ⁊ multe magnanimitatis ⁊ magnum capit animus. Jn secũdo anno efficit pullitas mis ⁊ ad capiendos pullos ꝓsperos conuertit. In tertio timidior efficitur: ita q̃ muscas ⁊ vermes sibi q̃rit. Jn q̃rto fit timidus q̃ nihil vinuz audet inuadere: ⁊ ad cadauera bestiarũ se cõuertit. In quinto fit sic miser q̃ nihil tangere audet: ⁊ fame moritur. Sic etiã sunt multi qui primo anno cõuersionis opera fortia faciũt. In secũdo efficiũtur tepidi ita q̃ vt pauca facere volũt. In tertio: cogitationes latiles ⁊ immundas recipiunt. Jnq; ad immũdicias peccato ꝓ redeũt. In quarto tantã famẽ semper inuenit: q̃ in fame miseri moriũtur. Secũdo pñt verba exponi moraliter. Peccator quidem in morte circũdatur coangustat: ⁊ ad terram ꝓsternit ⁊ lapis sup lapidẽ nõ relinquit. Circũdatur a demõibus. Uenit quidem bonus ad ꝑnm morientẽ venit ad bonum: sed malus: ꝛz differẽter. Uenit ad bonum quidem: sed n hil in eo inuenit. Joãnis. xriij. Uenit enim princeps huius mundi: ⁊ in me non habet quicq̃. Uenit homelia. Quia em hũc mortalez homo vidit: suũ aliquid inuenire in ipso potuit: credidit: sed sine vllo peccato a mũdi ruptione exijt qui sine peccato in mundum venit. Ad bonos etiã venit: ⁊ suum

non inuenit: sed tñ eos rapere nequit: qr ꝓ ꝑ eis debitum soluit. Gze. Uenit iudex princeps mundi huius ⁊c. Hoc dicere nõ ausus ad celum raptus. Nec ioannes in sinu ꝑi receptus. qa sine culpa in mũdo esse non potuit: qui in mundum cum culpa venies venit: ⁊ eos ad tartara rapit Greg. Malignus spiritus ab anima egrediẽte operatur requirunt: mala que sua fecerunt replicãt ei cum ad tormenta trahant. Specialr diabolus ad moriẽtes venit: vt de arcanis fidei eos tentare possit. Nõ ei tũc diabolus hoc moriẽti immittit suggestiones quitiarũ vel honorũ vel delitiarũ qr possit sibi mortiens respondere: ad ꝗd mihi ꝗnte qr eas mecũ nõ possuz portare. Ad q̃ delitie: qr vermes statim corp⁹ meũ debẽt comedere. Ad ꝗd honores: qr statim pulverẽ debeo redire. Et ideo immittit suggestiones de fide que est fundamẽtum totius edificij destruatur. Ideo in ordine nostro est laudabilis ꝓsuetudo: vt cũ aliquis frater i extremis laboret: ⁊ extracto aliq̃ ligno: fratres vbicũq; sint: in lectis sine in mensa surgunt ⁊ ad moriẽdum symbolũ fidei currũt. Secũdo peccator in morte coangustat a peccatis. Demões em oia peccata ad memoriã sibi reducẽt vt ad ds̃pationẽ trahãt Gze. Malignus spis animã vndiq; angustat: qñ em nõ solum operis, verũ ⁊ locutiõis iniquitatis replicãt: vt q̃ pri⁹ se per mita diuina in scelere ad extremũ de oibus anxiet in retributione. Peccã em illa aia nõ potest egare: nec illa effugere nec ea emendare. Jõ i angusto ⁊ in arcto multũ posita erit. Ber. Tũc loquẽtia simul ei⁹ opa dicent. Jn nos egisti, opa tua sum⁹: nec te deserim⁹ ꝛz semp tecũ ad iudiciũ pgemus. Jõ nõ est mirũ hoiem i extremis laborãtẽ indigere ad recordationẽ suorũ pctorũ. sed potẽ ad spẽ diuine mie, ad memoriã dñice passionis, ⁊ ad recordationẽ suorũ bonorũ q̃ in vita fecit: ⁊ p dbs de dei mia sperare põt. Tertio hõi morte ad terrã proprium: qr corpus incineratur. Eccli. iij. De terra facta sunt omnia ⁊ in terrã pariter reuertẽtur. Noluit autez dñs hominẽ de terra facta nec de aqua ne esset nimis delitiosus. Nec de aere ne esset nimis supbus: nec de igne ne esset nimis iracundus. Sz de terra que est elementũ frigidum ⁊ siccũ ⁊ ifimũ, vtp hoc dare⁹ intelligi q̃ homo dz eẽ frigid⁹ ab igne iracũdie: sicc⁹ ab humore lasciue: ⁊ infimus a tumore supbie: q̃uis aũt de⁹ homini fecerit corp⁹ terrestre animã tñ fecit celestẽ. Unde sancti viri lz i terra habitauerũt corpore: i celo tñ habitãt mẽte. Dicet igitur de⁹ in iudicio auaris: terra es ⁊ i terra infernali sepelieris. Luce. xvj. ca. Mortu⁹ est dines ⁊ sepult⁹ ẽ in inferno. Dicet iracũdis ignis es: ⁊ i igne gehenne combureris. Job. xxxj. Ignis est vsq; ad consummationẽ deuorans. Dicet delitiosis: aqua es ⁊ in aquis infernalib⁹ demergeris. Exo. xv. Submersi sũt quasi plumbũ in aquis vehemẽtibus. Dicet superbis: ventus es: et ideo grauiter allideris. Job. xxx. Eleuasti me et quasi sup ventum ponens allisisti me valide. Bonis autem qui habuerunt animã celestem dicet: celum es: et ideo in celo regnabis in eternum. Matth. xxv. Possidete paratum vobis regnum ⁊c. Quarto lapis sup lapidẽ nõ relinquetur: quod qualiter sit intelligẽdum Grego. ostendit in homelia dicens. Peruersa mẽs cũ perverse cogitatiõi addit huc perversiorẽ adjicit: quid aliud ꝗ lapidẽ super lapidẽ ponit. Sed cũ ad vltionem suam anima ducitur omnis illa cogitationũ suarũ cõstructio dissipatur. Jurta illud. ps. Jn illa die peribunt cogitatiões eorũ: nec mirum si anima sic dissipatur in morte que pri⁹ fuerat dissipata in vita sicut ostendit Origen. dicens. Uer⁹ christi cultor templum est dei integrum et perfectum: sed si fidem teneat ⁊ opera deserat templum est ex parte consistens et ex parte destructum. Si autẽ in peccato permaneat, sic paulatim minuitur donec in ea lapis super lapidem mandatorum dei non remaneat qui non destruatur.

¶Sermo.iij.

OMn⁹ mea domus oratiõis vocabitur ⁊c. Consuetudo ẽt erat q̃ quãdo veniebat hierusalẽ mox ad templũ current. qõ faciebat duplici de causa: vt dicit Chrysо. pri-

mo vt i hoc exēplū nobis daret. Unde dicit. Propriū erat boni filij venientis hierusalē vt ad domū curreret patris. Tu aūt imitator xpi factꝰ cū aliqñ ingressus fueris ciuitatē. Primo ante oēm actum ad ecclesiā debes currere. Scōo vt sacerdotiuꝫ sanaret. Dicit ei ꝙ sacerdotiū est sicut stomachus in corpore qz sicut stomacho lāguēte ota alia mēbra lāguēt. Sic qñ sacerdotiū lāguet: lāguēt ota mēbra subditorū. Jō xps originē suę passiōis curare volens ad templū venit z vēdētes z emētes eiecit. Sacerdotes in atrio templi boues z oues tenebāt: me ex defectu hostie se aliqs excusaret. Cāpsores etiā ibi stabāt vt nō habētibꝰ vñ emerēt pecuniam mutuarēt. Jsta aūt tāta auaritia sacerdotū fuit magna cā destructionis iudeoꝝ. Uñ dicit beda. Post numerata mata ingressus in tēplum vēdētes z emētes eiecit. In hoc innuens ꝙ ruina populi maxime sacerdotū culpa fuit. Dū em vēdētes z emētes pcutit oſtēdit vñ radix perditiōis pcessit. Exponēs aūtē supra dictū verbū dixit ab initio. Domꝰ mea domꝰ oronꝫ vocabit. Domꝰ aūt dei ad q̄ drupler officiū est facta si cut ex p̄senti euāgelio colligit. Primo eīa facta ē deo ad habitādū: qđ notat cū dr. Domꝰ mea. i. mihi ad habitandū electa. Apo. xxj. Ecce tabernaculū dei cū hoibꝰ z habita. ꝛc. ij. parat. vij. Elegi locū istuꝫ vt sit nomē meū ibi i sempiternū z permaneāt oculi mei et cor meū ibi cūctis diebꝰ. Ex qbꝰ hbis habet ꝙ deꝰ in eccl̄ia ponit oculos suos nomē suū z cor suum. Oculos suos ibi hz qbꝰ videt orones: genuflexiones et lachrymas bonoꝝ: qbꝰ etiā videt vanitates oīa mētoꝝ. Umb. sup primam epiam ad Thim. Qui i orone vult exaudiri amota a se pompa inclinare se dzvt deum iam puocet. Habitꝰ nāq superbꝰ nō impetrat qđ orat: nec de se recta facit credi. Et q̄to magis hominibꝰ mulier splēdescere videt, tāto magis a deo despicitur. Uidet etiā illos z illas qui verba vana et detractoria in ecclesia loquūtur. Legitur de sancto Sixto epo tanuēsi: ꝙ semel i ecclesia cōsistens in risum est maximū puocatus: asserens se vidisse demonez loquētes in ecclesia seribentem z cum charta defecerat et ille cum dentibus eam elongare vellet: subito charta fracta caput eiꝰ vulnerauit murū impetūt: ita vt sonitus tonitrui et vulnus capitis sequeretur ꝙ sit euanuit. Uide etiam illos qui ecclesiā polluunt per aliqua illicita vel fecularia q̄ ibi faciunt. Legitur ꝙ pompeius cum portiū templi salomonis stabulari fecisset et cum vsq ad diem illam fuisset fortissimus nunq̄ postea pugnauit: quia per ab hostibus vincereꝫ. Scōo ibi debet nomē suū: quia domus dei vocat. Dicimus aūt a domo domas appellari eo quia domāt. i. humiliantur in ea bitātes et ex hoc humiles z boni fiunt dei. Superbi aūt vñ vocari debent a lucifer. Et sōz hoc poterit derivari a ma: que elenatus sup oēm structuram dicimus. Et p optime hoc nomē suppliciter tit talibus qui gloriātur z vtūtur ea: etiā hoc derinet a sup et beo beas: alis vult sup oēs esse beatus z elenatus ri z vsurarij domꝰ mam mone vñ appari. Luxuriosi z imūdi domꝰ a fmodi. stabilis z querulosi domus beelzebub ōr deus muscarum. Tertio dens hz duꝫ suum. Dicit enim Matth. vj. Ubi est thesaurus tuus: ibi z cor tuū. Thesaurus noster corpus xpi qđ in eccl̄ia cōficit. Sūt sacramenta ecclesie q̄ ibi ministrātur. Sūt z orones sctōrū q̄ ibi fanduntur. Thesaurus etiam dei est xpi meritum infinitū z cellentia z supabundātia merita sanctorū. De quibus thesauris eccl̄ia gentias facere consuevit. Scōo eccl̄ia est ad orandū. Uñ subditur. Domus mea vocabit. Parat. vj. Qui cūq orauerit isto orandi. de habi. j. Tribꝰ aūt sōnis cōtingit vt dicit Beda. Quare oronē aliquādo nō exaudiuntur. Primo petimus indigna z nobis nociua: sicut positalia z terrena. Legit in fabulis rū ꝙ mida rex petijt ab apolline vt tāgeret aurū fieret: z cōcessum est ei. igitur cibum vel potū manibꝰ vel tangeret: mox vertebat in aurū: z sic mortuus est. Sic etiā abūdātia facit auarū famelicū z ipsū trahit ad ritū. j. Thim. vj. Que volunt diuites ꝛc. Et subditur. Que mergunt homines interitum. Scōo petimꝰ indigne. i. existentes i aliquo crimine. Esa. j. Cū multiplicaueritis oones non exaudiā manꝰ em vre sanguine plene sunt. Treno. iij. Opposuisti nubē tibi ne trāseat oro. Zachar. v. Uidit massam plūbeā in os amphore. i. ale: z dixit hoc est iniquitas. Et hꝰ habetur ꝙ peccatū tāq̄ fagus os onem maculat: z iō q̄ nubes eam obtenebrat: z ideo nesciat p deo nō pōt in celū ascēdere. ¶ Tertio qñ mortes z samuel coram me: nō est anima mea ad populū istū. Legitur i vita patrū cū quidā frater tentaret: z quidam sanctus pater p eo oraret z tentatio non recederet: vidit deo sibi reuelāte spiritū sancti demonis diuersis formis mulierem coram illo fratre ludētē z ipsi applaudētē: vidit etiā angelū ipsū increpātē quare se nō in tentaret: z dixit ei. Senior. Impossibile est ꝙ fratres nisi te adiuues orationibꝰ insistendo z tētationibus diabolicis viriliter refricando: corpus ieiunijs macerando: quod cum ille fecit liberatꝰ est. Si etiam de aliquibꝰ conflaret ꝙ presciti essent ad dānationē nō plus p ipsis q̄ pro demonibus esset orādum. Aug. de ciuitate dei. Si ecclesia certa esset de aliquibus ꝙ predestinati essent ad ignem eternū cum diabolo. Sz q̄ de nullis certa est, orat p omnibus diuntarat hoibꝰ in hoc corpore cōstitutis. Tertio ecclesia facta est ad deum laudandū. Unde cū pueri xp̄m laudarent et dicitur parum supra: z pharisei hoc videderēt dixit xps. Dico vobis ꝙ si hi tacuerint lapides clamabūt. Jste em laus puerorum facte fuerūt in tēplo. vt di citur Matth. xxj. Jste enim laudes i septē horis canonicis sunt fiēde. In matutinis em deus laudat quia illa hora christus fuit natus: z inda traditus: a inda captus et illusus: ad iudicū creditur esse vēturꝰ. Juxta illud Matth. xxv. Media nocte clamor factus est ꝛc. In hora prima deꝰ laudatur: qz tunc celum z terram ad nostrum seruitiū creauit. Ad tēplū personaliter xps cōscendit. Juxta illud Luc. xxj. Omnis populus manicabat. i. mane festinabat ad ipsum in templo. s. existentem. Mulierib̄ etiam post resurrectionē i hac hora apparuit. In hora tertia laudatur: qz tunc xps ad columnā flagellatus fuit: sententiā sue mortis accepit z spiritum sanctum misit. In sexta hora laudatur: quia tunc in cruce fuit confixus: sol fuit obscuratꝰ: z christus volens in celum ascendere fuit cū discipulis conuinatus. In nona laudat: qz tunc christus in cruce spiritum emisit: vulnus in latere accepit: z celos ascendit. In vesperis laudatur: qz tunc sacramentum corporis et sanguinis instituit: discipulorum pedes lauit: et in habitu peregrini resurgens apparuit. In completorio laudatur qz tunc xps sanguineas guttas sudauit. De cruce depositus: in monumento clausus fuit. Et post resurrectionē clausis ianuis ad discipulos introiuit. Quarto ecclesia facta est ad docendum: vnde subditur. Et erat quotidie docens in templo ꝛc. Ille aūt qui docet salubriter debet docere z debet habere vitā pfectā: doctrinā claram z sonorā charitatē succensam: z hꝰ oibus finalem perseuerātiā. Jsta quatuor signata sunt. Exoꝝ. xxix. vbi dicit ꝙ in parte inferiori per circuitū tunice sacerdotalis erāt mala granata z tintinnabula aurea. Per malagranata: q̄ habēt in corticē amaritudinem: z intus dulcedinem significatur perfecta vita doctorum qui debent habere asperitatē vite in corpore, sz dulcedinem deuotiōis in mēte. De quibꝰ dicit Bernard. Multi vident crucem nostram qui non vident vnctionem nostram. Per tintinnabula significatur doctrina qꝫ debet esse clara z sonora quia sicut dicit. j. Corinth. xiiij. Si incertam vocem dederit tuba: quis preparabit se ad bellū. Per hoc aūt ꝙ tintinnabula erant aurea significatur charitas succensa. Per aurum enim feruor charitatis accipitur: qui tantus debet esse in predicatore vt nō dimittat eum tacere. Jhere. xx. Factꝰ est sermo dei i corde meo quasi ignis estuans: defeci ferre nō sustinēs. Per sibus meis z defeci ferre nō sustinēs. Per hoc autem ꝙ tintinnabula erant in fine tunice signatur finalis perseuerantia sine qua nulla bona sunt deo accepta. Beri. in epistola ad ianuarium. Colle perseuerātiā, nec obsequium meum recedem habet nec beneficium gratiarum nec laudem fortitudo.

Duo homines ascēderūt in tēplū vt orarēt: vn⁹ ꝑ phariseus, z alter publican⁹: &c. Luc. xviij. Scut ōr in hīstoria scholastica. ꝓ phariseo dñr diuisi: qz a ceteris indeis i q̄busdā ab sernātijs diuisi erant. Nā in fronte z in manib⁹ mēbranas portabāt in quibus decalog⁹ scriptꝰ erat ad inuēcōū q̄ dei precepta ante oculos cordis habere debebāt per iugē meditationē z in manib⁹ ꝑ implationē. In fimbrijs etiā pallioꝝ spinas alligabāt vt incedētes pungerētur, z sic mandatoꝝ dei memores redderētur. De hoꝝ numero erat ille phariseꝰ de quo in precedēti euāgelio agit qui cū publicano in tēplū ascēdit. Et q̄uis ex societate publicani debuisset humiliari magis ēt inde intumuit. Unde sup illō. Uelut etiā hic publicanus dicit, Interl. Ecce exvicino publicano maioꝝ tumoris accasio. Superbus enī ex malis z ex bonis ꝓmi semp facit dānuz suum, Si hz iusta se miserū inde magis in fiaturi si felicē inuoze torquetur. Econtra hūilis vbiq; lucratur. Si hz iusta se miserē cōpatitur misero: si felicē inde magis humiliatur habuit aūt iste phariseus bonuz principiū, sed malū ꝓgressum z peiorē exitū. Habuit q̄dē bonū ꝓncipiū, qz ascēdit i tēplū vt oraret, ꝓpter hoc enī q̄libet ad ecclesiā ire debet vt ibidē oret: nō vt se oñdat sicut vane faciūt mulieres. Est aūt oro ō dicit Dama. petitio decētiū. A deo enī nobis petere ea que decet deū dare: z ōt Glo. sup. ad Matt. xx vj. Orauit tertio eundē sermonē dicēs. Tribꝰ inquit vicibꝰ orauit vt nobis a preteritis peccatis veniā z a ꝓsentibus malis tutelam z a futuris ecclesia. xxviij. Fili in infirmitate tua ne despicias te ipsum: sz ora deum z ipse curabit te. De secundo. Matth. xxvj. vigilate z orate vt nō intretis in tētationē. De tertio Luc. xxj. Uigilate in tpe orātes vt digni habeamini fugere q̄ uentura sunt. Decet etiā deū nobis dare electia ad fruitionē: z tempozalia ad sustētationē. Sed ista duo differēter petēda sunt. Dma enim celestia sunt simpliciter bona magna z eterna. Qz igitur sunt simpliciter bona: petenda sunt sine cōditione: qz magna petēda sunt cū magno desiderio z feruoze: qz eterna petenda sunt cū ꝓseuerātia z continuatione. Bona autem tpalia nō sunt simpliciter bona. z ideo petēda sunt cū cōditiōe, sunt bona: parua, z nō petēda sunt cū paruo desiderio z affectione. Sunt trāsitoria: z ideo petēda sunt sine instātia: z replicatione. Ascēdit enī vt oraret: sed nihil oranit. Ascēdo iste phariseꝰ habuit malū ꝓgressum. Ascēdit enī vt oraret: sed nihil oranit: sed seipsum laudauit publicano insultauit z ceteros homines ꝓdenauit. Tria q̄dē mala ceteris ꝓponebat. s. rapinā adulteriū: z iusticiā. Sed ꝓtra ista tria mala dicebat habere tria bona. Nā ꝓtra rapinā dicebat se habere decimaꝝ solutionē: qz nō tāmen aliena nō rapiebat sed etiā sua dabat. Ꝓtra adulteriū dicebat se habere sue carnis macerationem dicens. Jeiuno bis in sabbato. Contra iustitiam habebat publicum in aspernationem quasi diceret: ideo sum iustus q̄ oim peccatoꝝ cōsortia fugio. Et iustiꝰ publicani ab horreo: z tamen in veritate ipse erat raptor, quia gloriā que ꝓpria dei sibi vsurpabat. Esai. xlij. Gloriā meā alteri nō dabo. Ipse erat adulter qz deū qui est spōsus anime reliquebat. Jaco. iij. Adulteri nescitis quia amicicia huiꝰ mūdi inimica est deo? Ipse erat iniustꝰ quis enī videret sibi ipsi q̄ debebat in eo q̄ iudicabat. Licet aūt sic se iustificaret tñ peccm in eo fuit. s. iustitia simulata z tumēs superbia. Simulabat enī se habere iusticiā ēt ū ad illā partē q̄ est decimare, malo dicēs. Nō sum sicut ceteri homines. Et ēt ū ad aliā que est facere bonū dicēs. Jeiuno bis in sabbato &c. fuit etiā in eo superbia per quā publicanū despiciebat dicens velut z hic publicanus. Quapꝰ aūt phariseus ista verba sugbe, prorit: tñ verum dicit quia in hoc mundo sunt multi raptores iniusti z adulteri, pauci vero sunt qui ieiunēt z qui decimas soluāt. Raptores quidē sunt multi. Esa. iij. Rapina pauperū in domo vra. In huius figuracione dicit Leui. xj. Accipitres nō comedes iuxta genus suū. i. raptores vorabunt in rapina. Et dicit iuxta genus suū: qz tria sunt genera accipitrum. Qui dā enim sunt qui tantum rapiunt sibi z nullis alijs: sicut accipitres siluestres. Alij sunt q̄ tantum rapiūt dñis suis sicut sunt accipitres domestici. Alij sunt qui rapiunt sibi z dominis suis: sicut accipitres gulosi q̄ aūquam ceperant comedunt z partem dominis dimittunt. Eodē modo sunt quidam q̄ rapiūt sibi z filijs suis: sicut vsurarij. z sua ꝓuer. j. Sic semite oīs auari animas possidentiū rapiūt. Alij sunt q̄ rapiunt tñ dominis suis sicut mali officiales z baliui. Zachee. ij. Ue enī ei qui multiplicat non sua. Alij sunt qui rapiunt sibi z alijs sicut raptorum socij. Proue. xxiij. ne emuleris viros malos nec desideres esse cuz eis qz rapinam meditatur mens eoꝝ z fraudes labia eoꝝ loquuntur. Secundo sunt etiā in hoc mundo multi iniusti de quibus dicit. Sap. xj. ꝙ deus creauit omnia in pondere numero z mēsura. Sunt igitur iniusti qui iniuste numerāt: qz mala aliorꝝ credūt esse multa: sua ꝙo pauca vel nulla. De quo numero erat iste phariseus qui mala aliorū numerabat z sua tacebat. Alij sunt qui iniuste ponderāt: qui mala aliorum, facta grauia z sua leuia. Matth. vij. Quid vides festucam in oculo fratris tui et trabē in oculo tuo non vides? Alij sunt q̄ iniuste mensurant z magnam mensuram ꝓceptorum z penitentiarum aliis imponunt. Ut dicitur Matthei. xxiij. Tertio sunt in mūdo multi adulteri, z dicit adulter, quasi ad alter. q. d. ad alteri⁹ thorū accedit. Eccl. xlix. effusus es sicut aqua: noli ascendere qz ascendisti cubile ꝑris tui. &c. ubi Legit in libro de naturis animalū q̄ camelꝰ non tñ fuit adulteriū: sz etiam incestus. Nā ꝑ matri sociat vel tū gitur. Et cū magi ster camelorum semel matris caput coopuisset z camelꝰ sup eā saltasset casu velamen cecidit z cognita matre super magistrū insurrexit z ipsuz calcibus interfecit. Mulier aūt adultera peccat in deū eiꝰ ꝓcepti trāsgrediēdo. Peccat in virū ei fidē nō seruādo. Peccat in matrimonium here des de adulterio statuēdo. De his dicit. Eccli. xxiij. Qis mulier relinquēs virū suū peccabit. ꝓmo eī in lege altissimi incredula fuit. Secūdo virū suū dereliq̄t. Tertio ex alio viro heredes sibi statuit. Pauci etiam sunt quibus ieiunent in sabbato. i. in septimana uno nec semel ieiunant: z tamē libenter ieiunare deberēt. ꝓmo quia ieiunū diabolus expellit sicut fames lupū de nemore ejcit Marci. ix. Hoc genus demoniorū nō ejcitur nisi in oratione z ieiunio. Ambro. Uide quāta sit virtꝰ ieiunij: qz ex sputo suo homo ieiunus serpentē occidit. Secundo vitia extinguit z ad paradisum reducit. Aug. Eua quandiu abstinuit virgo fuit, z in paradiso permansit: quando autem ꝓcepti abstinētie violauit libidinis incentiua sensit z de paradiso ejecta fuit. Tertio deum ad misericordiam cogit sicut patet in niniuitis contra quos deꝰ cōminatus fuerat penam: sed ipsi mutauerunt vitam z statim deus mutauit sententiam. Pauci etiā sunt qui decimas soluāt: cum tamē sit ꝓceptum. Mal. iij. Inferte omnē decimationē in horreum meum. &c. Seruātes aūt istud ꝓceptū quadrupliciter remunerant. ꝓmo remuneratione tē porali q̄ est abundantia rerū. Scōo remuneratione corporali que sanitas est corporum. De his duobus dicit Augu. Si decimas dederis nō solum abūdantiā fructuū recipies: sed etiam sanitatē corporis cōsequeris. Tertio remuneratione spirituali: q̄ est remissio petōrū. Quarto remuneratione celesti que est adeptio celestium ꝓmissorū. De his duobus dicit Augu. Qui vult sibi ꝓmium eternū comparare ac peccatorum veniā ꝓmereri decimas reddat. Qui autem decimas non soluunt tria mala incurrūt. Unum est penuria rerū Augu. Uastores nostri ideo copijs olim abūdabant: qz decimas dabāt. Modo aūt quia discessit deuotio dei: accessit vēdicatio fisci. Nā tollit fiscus quod nō recipit xps. Ideo hec est dñi iustissima cōsuetudo: vt si tu illi decimas nō dederis ad decimā reuocetis: se cūdū est eternū supplicij. Aug. Redde decimas aliter deduceris ad partē decimā angelorum q̄ de celo cecidit in infernum. Tertium est quia hoc est graue peccatum quia tales videntur crucifigere christum. Malach. iij. Staffliget homo deum quia vos cōfligitis me. Et dixistis in quo cōfi-

gimus te: in decimis ꝛ in primitijs. Interl. Nō reddēdo. s. decimas ꝛ primitias. Tertio pharisens iste habuit malum exitum: qz descendit reprobatus. Fecit enim sicut stultus medicus qui videtur in se sanasse vulnus lasciue dicēs, Jeiuno bis in sabbato, vt sanus auaritie dicēs, decimas do, ꝛc. sed non sanauit vulnus superbie: fecit etiā sicut stultꝰ nauta qui in naui cordis sui ob struxit foramen luxurie ꝛ auaritie sed non superbie. Fecit etiā sicut stultus predator qui omnia ostia claustri claudit: et vnum apertū dimittit Greg. in moral. Ecce pharisens ciuitatem cordis sui insidiantibus hostibus per elationē aperuit quā frustra per oratiōes ꝛ ieiunia clauserat. In cassuz munita sunt cetera cū locus vnus de quo hostibus patet aditus munitus non est.

¶ Sermo. ij. vnde supra.

Publicanꝰ a lōge stans nolebat nec oculos ad celū leuare: sed percutiebat pectus suum ꝛc. Cōsciētia hois est quo dā speculū mētis. in quo quilibet suā pulchritudinē ꝛ feditatē speculari pōt. sepe aut contigit ꝙ ipm speculū cōsciētie depravat tumore superbie: ꝛ tūc est speculū mēdax: qz nō indicat hoi veritatē de se. hoc patet i isto pharisco cuius cōsciētia sibi mētiebat tanq̄ si esset mūdus cū esset fedꝰ. Jō bñ significat ꝙ Naamā. iij. Regū. v. Qui interpretat decorus, cū tamen esset leprosus. Consciētia autem publicani fuit speculum verum: quia in eo videbat se esse fedum: ꝛ iō suas feditates mūdare cupiebat, dicens: deus ꝓpicius esto mihi peccatori. Uterq; datus enim est nob⁹ in speculum scilicet pharisens vt videamus q̄tum sit macula superbie detestāda. Et publicanꝰ: vt videamꝰ q̄tū sit pulchritudo hūilitatis ꝛ penitētie desiderāda. Tenet autez publicanus iste typū peccantium penitentium et iustorum. Peccantium quidem quis dicit ꝙ publicanus erat ꝙ a lōgestabat ꝛ ꝙ ad celum oculos non leuabat. Peccatum enim in hoc tria mala facit qz ipsum infamat a deo elōgat et excecat. Infamat autē dum facit ipsum publicanū. i. publicum canem. i. publicum peccatorē: quia publicanus dicitur quasi publicus canis. Tales enim publici peccatores quo ad deū ꝛ quo ad hoies sunt inimes. Ysa. iij. Frons meretricis mulieris facta est tibi ꝛ no luisti erubescere. Sunt tamen aliqui qui ꝓ verecūdia humana peccare dimittūt: sed qñ latere possunt: peccare non desinunt. Eccli. xix. Si inuenerit pus malefaciendi malefaciet. Alij sunt qui quātuncūq̄ lateret adhuc tamen peccata vitarēt sciētes se a deo latere nō posse. Ecclesi. xxiij. Oia videt oculus eius. Alij sunt qui etiā si homes scirent latere ꝛ deū ignorare: adhuc tamē peccarēt ꝙ vitarēt. In quorū persona dicit. Sene. Si scirē hominē ignotātes ꝛ deos ignoscituros: adhuc tamē peccare dedignarer illi igitur qui peccāt occulte sunt mali. Illi qui publice sunt pessimi. Illi qui nō peccarēt etiā si homines lateret sunt boni. Illi qui nō peccarent etiā si homines lateret ꝛ deus ignosceret sunt optimi: De his duobus dicit Ambr. libr. de offi. In terre hiatū sygas defecisse atq; ibidē. eneū equū inuenisse a pastore inducitur qui cū in lateribus fossi res haberet quas vt aperuit hominē mortuū ibi reperit ꝛ annulū de eius manu extulit. Qui cum ad cōpastores regiones disset ꝛ annulum in dextero posuisset digito omnes videns a nullo videbat. Demū annuli oportunitatē regine stupro patrato regi intulit. ceteriscq; qui sibi nocere poterant interfectis libere regnū obtinuit. Postea subdit: Amb. Da hūc quem sapienti vt beneficio eius possit latere. deliquerit. non minus fugiet peccatū q̄ pctm̄ a deo hoiem elōgat. ꝑs. Lōge a peccatoribus salus. Et qz petōr lōge est a deo iō sepe errat de paradiso. Nimia enim elongatio scōm Basilū facit errare circa trinitatē. Et ponit exemplū in sole. s. circa ḡtitatē. Et ponit exemplū in sole in insulis: quia sol cū sit satis oct⁹ ꝑ mag⁹ terra, tñ ꝓpter nimiā elōgationē tam parvus esse videtur. Insule etiam maris cū sint magne propter nimiā elōgationem videntur esse parue colūne. Scō circa quā litatez ponit exēplū de velis nauiū q̄ alba: sed ꝓpter nimiā distantiā videntur nigra. Tertio circa figuras ponit exemplū in turribus ciuitatū qui cū sint quadrati tamē propter nimiā elongationē videntur esse rotūde. Quōmodo cū peccator sit, nimis a deo elongatus non cognoscit deum qui est. i. q̄ potēs ꝛ q̄ immēsus: qz si cognosceret eū timeret. Hiere. xj. Quis nō timebit te o rex gentiū. Timent eꝰ potētiā angelice potestates. Job. xxvj. Colūne celi contremiscunt. Timēt eius potētiā etiā demones credunt ꝛ contremiscunt. Solus homo non timet: cū tamē dicatur Luc. xij. Timete eū qui postq̄ occiderit corpus habet potestatem mittere in gehēnā. Secundo non cognoscit qualis sit. i. q̄ sapiens ꝛ clarus: quia si cognosceret corā eo ꝛ ipso videret peccare erubescere: Eccli. xxiij. Oculi domini multo plus lucidiores sunt sole: circūspicientes oēs vias hoim ꝛ profundam abyssi ꝛ hoim cordia intuentes. Boetius. Magna est vobis si dissimulare non velitis indicta necessitas probitatis cū anle oculos agitis iudicis cuncta cernentis. Tertio nō cognoscit qualis figure sit. i. q̄ misericors ꝛ pius: qz si eius misericordiā cognosceret nunq̄ desperaret. Est em eius habēs. Primꝰ est qz peccatorē longanimi ter expectat. Secūs est: qz reuertentē statiz recipit. Tertiꝰ est: quia olim petōr priorum amplius non recordat. Quartus est: quia eccatū ad celū oculos non possit leuare. Et hoc triplici ratione. Primo qz hz oculos infectos humore carnalis concupiscē tie. Sicut em̄ madefactio ꝛ nimia pinguedo impediunt ne candela accēdatur. Sic nimie delicie impediunt ne gratia dei ab anima recipiat. i. Cor. ij. Animalis homo nō percipit ea que sunt spūs dei. Secundo qz habet oculos aspersos pulvere auaricie. ꝑs. Oculos suos statuerunt declinare ter rā. Mora fuit q̄stio inter quosdā sapiētes q̄s esset membrū magis insatiabile in humano corpore. Et dixerunt q̄dā q̄ vēter q̄ satiari nō potest epulationibus. Alij dixerunt q̄ corpus quod satiari nō pōt ꝓcio fis vēribus. Alij q̄ cor quod satiari nō potest varijs cogitationibus. Alij q̄ oculi ꝛ verius dixerunt: quia omnes superflui tates reximētoꝝ, edificioꝝ, vasorum auri, argēteoꝝ, ꝛ huiusmodi fiunt vt oculi ꝓ pascantur. Tertio qz habent oculos in

statos tumore superbie Secundū philosophum in lib. de animali. Oculꝰ preeminēs est debilis visus, profundꝰ vero est boni visus ꝛ fortis: ꝛ subtilia. distātia melius videt. Sic ꝛ humiles clariꝰ videt divina q̄ superbi. Prouer. xj. vbi humilitas: ibi sapiētia. Dicit etiā philosophꝰ ꝙ hō existēs in puteo ꝓfundo stellas videbit in die. per qđ datur intelligi ꝙ hō humilitate preditus ad divina suscipiēda magis est idoneus. Matth. xj. Confiteor tibi pater domine celi ꝛ terre: quia abscondisti hec a sapientibus ꝛ prudētibus ꝛ revelasti ea parvulis. Secundo iste publicanus tenet typum penitentiū. Habuit enim cōtritionem cordis quia percutiebat pectus suum sub quo est cor. est enim cor hominis sicut rota plaustri Eccl. xxxiij. Precordia fatui sicut rota carri. ꝛ quasi axis versatilis cogitans illius. Rota carri super quelibet immunda trāsit: semper vertitur ꝛ ad finem non peruenit onus portat ꝛ murmurat. Percutiat igitur peccator penitens pectus suum de eo ꝙ immūda cogitauit. Est enim cor sicut dicit Versi. tanq̄ molendinum qđ ois molit que recipit. Percutiat igitur pectus de eo ꝙ bona ꝓposita habuit et ad finem operis boni nō perduxit. Percutiat de eo ꝙ si aliqua de genere bonorū fecit cū murmuratione ꝛ tedio fecit. Scō habuit cōfessionē ozis qz petōrē seipsum vocauit Esa. xlij. Scōm aliā literā dictu priori iniquitates tuas vt iustificeris Eccli. iij. Pro alia tua nō confundaris dicere verū. ꝛc. Versi. O puerilitas non pudet maculari ꝛ pudet ablui. Chryso. Dic homo qđ peius est facere malū an dicere. Ergo ante ꝓspectū dei non erubuisti malū facere: quō ante cōspectū hominis erubescis dicere. ad iracundiā eū excitare nō erubuisti ꝛ ad miam eū placare dubitas. Tertio habuit satisfactionē operis. Multo enim melius q̄ pharisꝰ deo satisfecit siue ꝙ ieiunia qz ille abstinebat a cibis: iste a peccatis. Hie. Incassum quippe caro maceratur si animus voluptatibus non refrenatur Isido. Qui a cibis abstinent ꝛ mala agunt demones imitat, quibꝰ esca semper abest ꝛ culpa semper adest. Siue ꝙ eleemosynas qz ille dabat sua deo ꝛ se diabolo. Iste vero totū se dabat deo. Unde dicit Chry. Qui escam

ant vestē pauperib⁹ elargik sz cum anime aut corporis inīqtate polluik: qō min⁹ est offert iustitie: qō maius est culpa: sua quip pe dat deo ꝛ se diabolo. Siue ꝓ oratiōes: qz ille se laudabat: iste humiliter orabat dicēs. Deus ꝓpiti⁹ esto mihi petōri. Tertio iste publicanus gerit typum iustorum ideo dicit descendit hic iustꝰ. ꝛc. Amb. qui dam ad fontē mie venerūt pharisei. s. ꝛ publicanus: sed ille sitiēs redit iste ad sa tietatē hausit. Et hui⁹ q̄ duplex est causa. Una causa est qz ille venit cū vase tumido elatiōis. iste venit cū vase cōcauo hūilita tis. ps. Qui emittis fontes i cōualib⁹ Ubi dicit Aug alta siccant: ima replent. Scōa cā est: qz ille venit cū vase pleno dicēs. Je iuno bis i sabbato ꝛc. Iste cū vase vacuo, qz nihil boni se habere estimabat. Phari seus enim implcuit vasa vacua vt hr. iij. Regū. iiij. Tertia causa est qz ille stetit ad fontem cum ore erecto: iste cū ore ad fon tē inclinato ꝓtouer. ij. Inclina cor tuū ad suscipiendā prudentiā. Quarta causa est qz ille stetit ad fontē cū ore clauso iste cū ore aperto. ps. Os meuz aperui ꝛ attraxi spiritum. ¶ Sermo. ij. vnde supra.

Omnis qui se exaltat hūiliabit: ꝛ qui se humi. ꝛc. Si cōsideremus exitū rei i lucifero supbiē te ꝛ in xpo se hūiliāte. i. in eua elata: ꝛ virgine tam humiliata. in diui te purpurato: ꝛ lazaro vlcerato. in phari seo se extollente ꝛ publicano penitentie. Videbimus manifeste q̄ verum sit q̄ hic dicit dom⁹: ois qui se exal. hu. ꝛc. Sicut autē dicit Gre. in moral. ꝛ hr in glo. Quatuor sunt spēs tumoris vel cū aliquis bonū q̄ habet a se hr̄e estimat. Aut si datū a deo, ꝓ meritis datū putat. aut cū iactat se hr̄e qō nō hz Aut cū despectis ceteris ap petit singulariter videri hr̄e hoc quod hz Oēs aūt iste spēs tumoris hñt electionē. Pria em̄ spēs hūiliat hominē vsq ad bru talē vilitatē sicut pz. Dan. iij. i Nabucho do. qui ait. Nonne hec est babylō ciuitas magna quā edificauit in roborē fortitudi nis mee ꝛc. statim subdit. Ejcīēt te ab ho minibus et cū bestijs ꝛ feris erit habitatio tua: fenum quasi bos comedes. Scōa spe cies humilitatis vsq ad infernalē pfūdita tem. Deo aūt extrema in homine sunt nati ꝛ mors. Mediū autē inter hec est vi ta. hūiliari igit debem⁹ ꝓsideratō nostrā mutabilitatē vitā ꝛ mortē. Bern. Ut deveniat ad veritatē ꝛ erubesce: vbi sis ꝛ ingemisce: q̄ va gus dicēs. Quid fui q̄d sum: ꝛ q̄d ero? Et vermis. Legit q̄ cū aristoteles moriti ap poparet discipulis eū rogauerūt vt ali quod sōm sentētiosum ꝓ testamēto eis re linqueret. Qui ingemiscēs ait. Hūiliat⁹ in ferior inferi⁹ ꝛ ignar⁹ q̄ vadā. Ubi often dit suā natiuitatē fuisse miserabilē cū di cit. Hūiliat⁹ in hūc mūdū itraui. Nā intra uit cū peccato: cum fletu: pauper ꝛ nudus. Deride oītdit suā vitā fuisse penalē cū di cit. Beatus vir. Est tamē q̄dā laboris an nexus laudabilis. ps. Laboraui i gemitu meo. Quedā culpabilis Hier. ix. ca. Ut ini que agerēt laborauerūt. Quedā in diffe rēs. Job. v. Hō nasc̄it ad laborē. Anxieta tes aūt quas iste pertulit in scribendo et predicando nō fuerūt sibi meritorie: quia eas non pertulit ꝓpter deū sed ꝓpter fauorez humanū. Deinde ostendit q̄ habuit exitū miserabilē cū dixit. Conturbatus egredior. Peccatores em̄ ꝓturbati moriūtur, siue ꝓ terrena que dimittūt, siue ꝓpter de mones quos conspiciunt: siue ꝓpter penā quam expectāt. Et ideo dixit. In ferni ꝛ ignarus: qz sicut dicit. Ecclesia. ix. In inferno non est ratio nec sciētia nec sa pientia. Scōo inducimur ad humilitatem ex cōsideratione xp̄i. Qui secūdum Bern. humiliauit semet ipsum factus obediens patri vsq ad mortē. Phil. ij. Hūiliauit semet. ꝛc. Ubi dicit Aug. Ecce habes hūilitatis exēplū superbie medicamētū. Quid igit tu superbis homo, o pellis morticina quid erubescis, o fames fetida quid inflaris ꝓ pter terrena que dimittūt, siue ꝓpter de mones quos conspiciunt: siue ꝓpter penā quam expectāt. Et ideo dixit. In ferni ꝛ ignarus: qz sicut dicit. Ecclesia. ix. In inferno non est ratio nec sciētia nec sa pientia. Scōo inducimur ad humilitatem ex cōsideratione xp̄i. Qui secūdum Bern. humiliauit semet ipsum factus obediens patri vsq ad mortē. Phil. ij. Hūiliauit semet. ꝛc. Ubi dicit Aug. Ecce habes hūilitatis exēplū superbie medicamētū. Quid igit tu superbis homo, o pellis morticina quid erubescis, o fames fetida quid inflaris ꝓp

ma. Tertio hoi multū ꝓdest. Valet em̃ primo ad gr̃arū infusionē cū sit aqueductus dei. Wers. Ideo fluēta gr̃e tāto tpe defuerunt: q̃ nōdum iterum venerat aq̃ductꝰ ꝛ vocat aq̃ductū humilitatē sctē marie. Scōo valet ad ꝑtutū ꝓseruationē: cum sit balzamum dei. sicut em̃ balzamū fundū petit ꝛ a corruptōe custodit: sic hūilitas animā tenet ꝛ virtutes ꝓseruat. Tertio. Qui sine hūilitate ꝑtutes congregat quasi q̃ puluerē in vētum portat. Tertio valet ad iudicis placationē: cū sit reconciliatrix dei. Wers. Apud deū ffes ius hꝰe nō possumꝰ q̃m̃ i multꝰ offēdimꝰ oēs. Sz nec fallere eū qs p̄t: q̃ nouit abscōdita cordiꝫ nec resistere vtrib⁹: q̃ omps est. Quid ergo restat nisi ad hūilitatꝫ remedia tota mēte ꝓfugere Et sc̄d̄ i aliꝫ minꝰ habemꝰ ea supplex.

¶ Dñica. xij. post trinita. Sermo. j.

Exiens Jesus de finibus tyri venit per sydonem ad mare galilee iter medios fines decapoleos. et adducūt ei surdum et mutuz, ꝛc. Mar. vij. Iste due ciuitates. s. tyrus ꝛ sydon sūt iter medios fines decapoleos. Est aūt decapolꝫ vt ōt gl. regio decē vrbiū trās iordanē ad orientē. Adduxerunt igit ad eū quendā hoiem surduz ꝛ mutum cui diabolꝰ instrumenta ab fiulerat magis necessaria ad salutē. s. auditū ne ꝛba salutis posset audire: ꝛ loquelā ne de his que salutis sunt posset cōsilium petere. Per istuz igitur surdum ꝛ mutū a dño curatum intelligere possumꝰ peccatorē. Circa cuius curationem videnda sunt quedā antecedentia, quedā cōcomitātia, ꝛ q̃dā subsequentia. Antecedētia fuerūt tria scz adductio, deprecatio, ꝛ separatio. Primo em̃ ipsum ad xp̄m adduxerūt. Petōr em̃ cuz sit infirmus nō pōt ꝑse ad deum accedere: ꝛ id, opz q̃ alioꝝ meritis adducat. ꝛ istud maxime spectat ad prelatos quibꝰ nō sufficit ad deū venire nisi etiā alios adducāt. Unde cū ipsi sint pastores, venatores, piscatores: q̃ enim sunt pastores dicet ezech. Affer mihi ō venatiōe tua vt comedā. Affer de piscib⁹ q̃s prēdidistis nūc. Scōo ad ganerūt vt ipm curaret, p quod datꝰ est intelligi q̃ aliq̃s ꝓcib⁹ sanctoꝝ salus alicui impetratur. Job. vlti. Seruꝰ meꝰ Job orabit ꝓ vobis. Faciē ei⁹ suscipiā: vt nō vobis imputet stultitia. Custos etiā vince ipetrat. de ficulnea ne succinderet. vt habet Luc. xiij. Peccatoz em̃ nō pōt exmerit⁹ suis obtinere salutē: cū sit infirmꝰ imō ꝛ inimicꝰ: q̃ em̃ ē ifirmꝰ, nō pt ad rectū dū accedere: q̃ ē mūdꝰ nō ꝺz cōtā deo parere: q̃ est dei inimicꝰ nō pōt a deo quid obtinere. Ideo ꝺz ire ad sctōs vt suffragia: q̃ sunt fortes ad accedendū Esa. xl. Qui sperāt in dño mutabūt fortitudinē ꝛc. Pulchre ad cōparādū. ꝑs. Ambulans in via immaculata hic mihi ministrabat dei amici ꝛ ideo digni ad imperandū. Jo. xv. Jā nō dicā vos seruos: ꝙ seruus nescit quid faciat dñs eius. Vos autē dixi amicos ꝛc. Tertio, xp̄s ipsum de turba segregauit ꝙ quod datur intelligi vt illi qui tales sunt ꝓ quibus datur intelligi vt illi qui tales sunt ꝓ quibus datur intelligi vt illi qui tales sunt ꝓ quibus

primo tuo nocēti te:tūc deprecāti tibi pec
tata solvētur. Secundū est vinculi lingue
solatio. Qō tunc solvitur qñ lingua vtitur
ad orationē:ad primi ī structionē:ad pec
cati cōfessionē:z ad dei laudē. Alias eñ
homo mut⁹ dicēt. Sicut nāq animalia di
cimlis muta:qr nō habēt verba formata
sic homo est mutus qñ nō hz verba debi
ta. Augu. in lib. cōfessionū. Ue tacētibus
de te:qr loquaces muti sunt. Tertiū est mi
raculi publicatio cuius enim rēs sciret q
miracula publicaret eū tñ tribus de caus
is ne publicarent precipiebat. Primo vt
vanā gloriā fugiēdā esse doceret. Scōo vt
pigritiā nostrā pfunderet. vñ dicit Aug.
q p hoc pigris volebat ostēdere cū ēpto
fortiore pd care deberēt qđ⁹ iubet vt pdi
cēt qñ illi q phibebātur tacere nō pote
rāt. Tertio vt dātis z recipientis beneficiū
differentiā demōstraret. Unde dicit Theo
philus q per hoc instruimur q beneficia
dantes non debēt laudes appetere. Acci
pientes vero debēt suo benefactores etiā
si nolint laudare z predicare.

¶ Sermo.ij. de eodem.

Adducūt ei sur
dum z mutū ꝛc. Sicut dicit
Theophil⁹. Oia q ī xpi cor
pore fuerūt sancta z diuina
fuerūt siue vestimēta eius: si
ue digiti eius siue sputum eius. z ideo ali
quādo curabat per tactum vestimentorū:
aliquādo per digitum: aliquādo per spu
tum sicut patet hic. Per istum igitur surd
dum et mutum peccator intelligitur. Ui
deamus ergo qualiter est surd⁹ z postea
qualiter est mutus. Est enim surdus qui
non audit deum inspirantem nec precipiē
tem nec admonentem nec commmantem.
Sunt autem maxime tria peccata que ho
minem surdum faciunt. scz superbia, ava
ricia, z luxuria. Uidemus enim q tribus
de causis homo aliquādo surditatem in
currit, aut quando in aure inflatur nasci
tur, aut quando terra repletur aut quādo
putredine corrūpitur. In aure igitur ani
me superbus ponit inflaturā. auarus terr
ram. luxuriosus immunditiā. Superbia
enim est quedā inflatura in auribus ani
me gñata que impedit ne inspiratio divi
na vel aliqō verbū salutis ad cor trans
possit: z tumor mentis est obstaculus no
tatis. Aug. in lib. confessionum. Nu
flata facies claudebat oculos mētis
Ista autem inflatura superbie tumo
in mente sicut accidere solet in vesica
to inflata: que acu puncta detumesc
gu. O pellis morticina quid tē deri
nies fetida quid inflaris. Ista etiam
tura confringetur in die iudicii. Sup
tie. iij. Dirumpet illos inflatos sinere
Malleabitur autem a demonibus in
no. Prouerbiorum. xix. Parata sunt
soribus indicia z mallei percutientes
torum corporibus. Auarus aūt pona
ram. i. cupiditatē terrenoꝝ: quibus
Hiere. xxij. Terra terra terra. audi
dū dñi. i. de auribus anime tue terra
piditatis remoueas: vt dei verba rec
valeas. Et dicit ter terra: qr auar⁹ h
rā in ore: qr libētius loquit de auro q
deo Job. iij. Qui de terra est de terra
tur. Habet terrā in oculis qr libēter
aurū q̄s celū. Habet i auribus terrā q
tius audit nominare aurū q̄s sctm ev
lium Eccl'. j. Nō saturat oculus visu nec
ris auditu implet. Luxuriosus pon
mūditiā: nō nihil spūale ad cor ex
dere. j. Corint. ij. Alalis hō nō pōt
sunt spūs dei. Nec verba dei pōt
Eccle. xx. Audiet luxuriosus z displi
ei ꝛc. Tales q̄ sic sunt surdi similes
aspidi q dū sentit se incātari tres h
tias vna est qr de cauerna nō egred
ēuis illa cauerna sit fetida: libent
vult ibi morari q̄s foras egredi mor
Scōa est: qr si foras egredit mor vn
rē in terrā figit ne incātatorē audire
sit. Tertia est qr si incātator alta voc
cinnat. secundā aurē cū cauda obtu
Incātatores dei sunt pdicatores q
tāt serpētes infernales vt de cordib
catorē exeāt. Primā aūt astutia hz
sus q̄ pot⁹ vult stare in pscientia fetida
inde exire. Nulla eñ latrina sic fetida
sicut luxuriosi cōscientia. Legit in vi
trū q cū q̄dā angel⁹ in specie humana
quodā heremita pgeret obuiauerūt
dā inueni speciosū: statimq angel⁹ m
obturauit. Deinde inuenerūt quodā
dauer putridū iuxta qō angel⁹ stabat

est. odoriferū; cūq de his heremita mi
ret. dixit angel⁹. Ille inuenis speciosus
erat immunditia luxurie fetid⁹. Iste
fut quidā peregrinus imo center occi
anima redolet corā deo. Secū
tam hz auar⁹ qui obturat aurē
in terra. i. in cupiditatib⁹ terrenoꝝ:
nulla inspiratio diuina pōt transire
suū. ps. Infixus sum in limo profū
nō est substāna. Tales eñ q̄ terre
figit nullā in bono propposito sub
habere possūt. ps. Eripe me de lu
gat. Pōt quidē homo per ter
sed cor suū nō dz ibi infige
cotenā talū nō pōt trāsire memo
passiōis Job. xvj. Terra ne ope
sanguinē meū ꝛc. z vocat auarū ter
amorē terrenorum terra efficitur.
astutiā hz superb⁹ q̄ claudit au
fue cū cauda. i. cū longevite vana
Job. xv. Cunctis diebus vite sue im
superbit: z numer⁹ annorū incertus
dis ei⁹ cū tali cauda lōga clau
suā quidicebat Luc. xij. Anima
habes multa bona posita in annos
Sed ista cauda fuit multū ab
cū dictū est et. Stulte hac nocte
tua ꝛc. Consequenter videdū est
qualiter est sanat⁹. Est enim
immissionē digiti in auriculaz.
itelligit spūs sctūs iuxta illō.
digito dei eū cio demonia ꝛc.
digit⁹ in corde peccatoris se
fragit inflaturā superbie. Ab
auaricie. Et mūdat fetorē luxu
p exēpla possum⁹ videre. Pau
habebat inflaturā superbie: quia cō
z christianos tumebat: sed mor
digitū in aure cordis sui po
ad terram prostraut inflaturā fre
lupo agnū fecit. Matthe⁹ plen⁹
terra auaritie qr lucris terrenis in
sed mox iste digit⁹ omnē terrenaz
purgauit a p oia terrena di
pauperta secut⁹ fuit.
eam purgauit z mundaz
Scōdo peccator est mutus: qr deū
non edificat, siue qnis peccata
dissimulat. Iste mutus sanat
per immissionem saliue in linguam eius.
per saliuā secūdū Glo. intelligitur sapiē
tia que a christo capite descendit. Est au
tem salina medii gustus que si corrupta
fuerit decipit gustus in iudicādo de sapo
re cibi. sicut patet in febricitātib⁹ quibus
propter amarū humorem quo palatū in
fectum est: cibus dulcis amarus videtur
Saliua igitur aliquando est amara: z tūc
facit cibum amarū. Aliquādo insipida: z
tunc facit cibū insipidū. Aliquādo est dul
cis z bene disposita: z tūc iudicat de sapo
ribus prout sunt. Per istā triplicē saliuam
intelligere possumus triplicem sapient: ā
scilicet diabolicā mundanam z diuinam.
sapiētia diabolica est qua homines sunt
sapiētes in malo. Ieremie. iij. Sapiētes sunt
vt faciāt mala, bene autem facere nesciē
runt. Ista sapiētia significatur per saliuā
amarā. Talibus enim opera pietatis vi
dentur mala: spiritualia videntur amara.
Uicia enim videntur lucida Esa. v. Ue q̄
dicitis bonū malū: z malum bonū ponē
tes lucē tenebras: z tenebras lucē ponen
tes amarū in dulce: z dulce in amarū. Ta
lis saliua loquelā nō aperit sz magis clau
dit siue a confessione peccati: siue a laude
dei siue a proximi instructiōe: siue ab ora
tione. Necenim omnia fatua z amara a ta
libus reputātur. Scōa sapiētia est mūda
na qua q̄s est sapiēs in diuitijs acq̄rēdis
siue qua q̄s est magn⁹ phūs vel phisicus
vel legista ita significatur per saliuā insi
pidā. Iste eñ scientie z si nō sint diabolice
tñ sunt insipide: qr nō habēt sapozē amo
ris dei sz insipiditatē amoris mūdi. q eñ
aliq̄s sit sapiēs mercator vel magn⁹ phi
losophus vel phisicus vel iudex propter
hoc nō est maior in amore dei sed in amo
re munditatis salina similiter loquelā nō
aperit: quia ibi non docet qualiter homo
debeat deū laudare vel orare vel primū
edificare vel peccata sua in confessione di
cere. Legas in oib⁹ libris aristotelis. Ju
stiniani z Ypocratis. In his ista nō inue
nies. Tertia sapiētia est divina que signifi
catur per saliuā dulcē z sapidam. Est eñ
sapiētia a sapore dicta. Eccl'. vj. Sapiētia
doctrine secundum nomē eius est. Ista in
dicat de saporibus, qui sunt. f. carnalia et
se amara spiritualia dulcia. Ista muto lo

quelam aperit. Docet enim deum laudare. Eccl'.xliij. Benedicentes dñm exaltare eū quātū potestis, maior est em oi laude. Docet orare. Luc.xviij. Opz semper orare z nō deficere. Docet peccata cōfiteri. Jacob.v. Cōfitemini ūn alterutrū peccata vestra. Docet primos errātes corrigere desolatis cōsolationē impēdere, infirmos suscipere patiētiā oib⁹ exhibere. j. Thessa.v. Rogamus vos fratres corripite inquietos cōsolamini pusillanimes suscipite infirmos patientes estote ad oēs.

C Sermo.iij. vnde supra.

Bene oia fecit surdos fecit audire: z mutos loq. Ante aduentū filij dei in carnem homo deum factorem omnium rerum esse nō credebat nec dei precepta audire volebat nec sua peccata recognoscebat: sed veniēs xp̄s de his trib⁹ hoiem informauit: qz mō deū factorem oiz reddit. Jdeo dicitur. Bene oia fecit mō p̄cepta dei audit. Jō subdit surdos fecit audire z peccata sua recognoscit: ideo subdit z mutos loqui. In verbis p̄missis homo de tribus dñicis deo regratiat. primū est deo q̄ de⁹ oia propter hoiem creauit qđ notat cū dicit bene oia fecit. Sūt aūt tria opera dei. s. opus creationis redemptionis et glorificationis. Jsta tria opa dñica fecit. p̄s. Omnia in sapiētia fecisti. Opus creatiōis fecit potēter. Opus redēptionis sapiēter. Opus glorificatiōis misericorditer. Op⁹ quidē creationis potēter fecit: qz sola voluntate z solo verbo cūcta creauit. p̄s. Oia quecūq; voluit dñs fecit. Jdez. Ipse dixit z facta sunt ꝛc. Aug. in lib. de ci. dicit. De⁹ oia pōt facidēo quod vult z nō faciendo quod non vult: propterea quedā nō pōt quia opus est. Jn hoc etiā sua potētia apparet: qz creaturas tam magnas creauit. Ambr. Deus nanque qui natura inuisibilis est: vt etiā a visibilib⁹ possit sciri, op⁹ fecit quod opificem visibilitate sui manifestaret vt p certū incertum posset sciri, z ille deus omniū esse crederetur qui hoc facit qđ ab homine fieri est impossibile. Accedat quecunq; vis creatura z faciat talē celum z talē terrā z dicam qz deus est. Secundum opus scz redemptionis fecit sapienter Job.xxvj. Prudentia eius percussit superbū. i. diabolū. Erat em diabol⁹ superbus. Job.xl. Ipse est rex sup vniuersos filios superbiae. Et ideo dicit. Surdos fecit audire. Tunc surdus audit qñ preceptis dei obedit. Peccator aūt vere surd⁹ est qz quatuor magnas voces audire nō pōt. Pria est vox mire pietatis. Jsta est vox sanguinis xp̄i q̄ tripliciter clamat. primo petēdo pro nobis misericordiaz. Hebre.xij. Accessistis ad sanguinis asperionē melio loquētē q̄ Abel. Interl. Qz ille venia ille vindictā petit. Secundo petēdo a nobis sui memoriā. Job.xxj. Terra ne operias sanguinē meū, nec iueniat locū latēdi clamor me⁹. i. ne operias sanguinē p terrenā cupiditatē: nec i ea lateat oblionē. Tertio cōquerēdo q̄ nobis parū habeat efficaciam. p̄s. Que vtilitas in sanguine meo dū descendo in corruptionē. Quasi diceret parua ratio, vox scz oim creaturarū: q̄ q̄dē tripliciter clamat. Sūt em magne pulchre et vtiles. Earū magnitudo clamat deū potē tē oīm z adorate eū q̄ fecit celū et terram vt ipsum timeamus. Apoc.xiij. Timete. Earū pulchritudo clamat dei sapiētiā vt ipsam laudem⁹ Eccl'.xliij. Altitudinis firmamētū pulch. ei⁹ ꝛc. z infra. Benedicentes dñm exaltate illuz. Utilitas eorum clamat dei bonitatē vt ip̄m amem⁹. Aug. in lib. confessionū. Celū z terra z oia que in eis sunt vndiq; mihi dicunt vt amē te. Nec cessant hic oib⁹ dicere vt sint inexcusabiles. Tertia vox est mire sonoritatis. scz vox tube iudicialis que tripliciter clamat. Primo vt oēs mortui resurgant. j. Corin.xv. Canet em tuba ꝛc. Secō vt corā dice cōpareāt. Hiek. Sine comedem deū sonare i aurib⁹ meis illa terribilis tuba. Surgite mortui venite ad iudiciū. Tertio vt de oibus suis operib⁹ rationē reddant. ij. Corin.v. Omnes nos manifestari oz ante tribunal xp̄i vt referat vnusquisq; p̄pria corporis p̄ut gessit sive bonū sive malū. Quarta vox est mire magnitudinis horribilitatis. s. vox tonitrui sentē tie iudicis quadricetur. Discedite a me maledicti ꝛc. p̄s. Deus maiestatis intonuit. Job.xxvj. Tonitruum virtutum eius quis poterit intueri. Illa aūt vox tria

adimpletione, quod notat cū dicit. Surdos fecit audire. Tunc surdus audit qñ preceptis dei obedit. Peccator aūt vere surd⁹ est qz quatuor magnas voces audire nō pōt. Pria est vox mire pietatis. Jsta est vox sanguinis xp̄i q̄ tripliciter clamat. primo petēdo pro nobis misericordiaz. Hebre.xij. Accessistis ad sanguinis asperionē melio loquētē q̄ Abel. Interl. Qz ille venia ille vindictā petit. Secundo petēdo a nobis sui memoriā. Job.xxj. Terra ne operias sanguinē meū, nec iueniat locū latēdi clamor me⁹. i. ne operias sanguinē p terrenā cupiditatē: nec i ea lateat oblionē. Tertio cōquerēdo q̄ nobis parū habeat efficaciam. p̄s. Que vtilitas in sanguine meo dū descendo in corruptionē. Quasi diceret parua ratio, vox scz oim creaturarū: q̄ q̄dē tripliciter clamat. Sūt em magne pulchre et vtiles. Earū magnitudo clamat deū potē tē oīm z adorate eū q̄ fecit celū et terram vt ipsum timeamus. Apoc.xiij. Timete. Earū pulchritudo clamat dei sapiētiā vt ipsam laudem⁹ Eccl'.xliij. Altitudinis firmamētū pulch. ei⁹ ꝛc. z infra. Benedicentes dñm exaltate illuz. Utilitas eorum clamat dei bonitatē vt ip̄m amem⁹. Aug. in lib. confessionū. Celū z terra z oia que in eis sunt vndiq; mihi dicunt vt amē te. Nec cessant hic oib⁹ dicere vt sint inexcusabiles. Tertia vox est mire sonoritatis. scz vox tube iudicialis que tripliciter clamat. Primo vt oēs mortui resurgant. j. Corin.xv. Canet em tuba ꝛc. Secō vt corā dice cōpareāt. Hiek. Sine comedem deū sonare i aurib⁹ meis illa terribilis tuba. Surgite mortui venite ad iudiciū. Tertio vt de oibus suis operib⁹ rationē reddant. ij. Corin.v. Omnes nos manifestari oz ante tribunal xp̄i vt referat vnusquisq; p̄pria corporis p̄ut gessit sive bonū sive malū. Quarta vox est mire magnitudinis horribilitatis. s. vox tonitrui sentē tie iudicis quadricetur. Discedite a me maledicti ꝛc. p̄s. Deus maiestatis intonuit. Job.xxvj. Tonitruum virtutum eius quis poterit intueri. Illa aūt vox tria cōtinebit iuxta illud Apo.xvj. De throno p̄cedēt fulgura z voces z tonitrua. Voces examinationis tonitrua sentētie terribilis z fulgura gehenne ignis Matt.xxv. Esurini z nō dedistis mihi manducare ecce vox examinationis. Discedite a me maledicti, ecce tonitruū sententie terribilis. Jn ignē eternū, ecce fulgur ignis gehēnalis. Tertiū beneficium consistit in humili confessione: quod notatur cū dicitur. Et multos loqui vnde dicitur supra. Solutū est vinculū lingue ei⁹. Est autem quadruplex vinculum quod hominē a confessiōe ipedit. Primū est pudor peccati. Sz istud soluere debet pudor iudicij: vbi tres erūt qui peccata omnia reuelabunt. p̄m⁹ erit deus. Nau.iij. Reuelabo pudenda tua in facie tua ꝛc. Secūd⁹ erit diabolus. Amb. super. p̄s. Justus i principio accusator est sui vt delictum alienet dum illud confitetur: vt iam non habeat qđ aduersarius crimineter. Nō em accusatorem expectat: sz preueniet: z vocē sibi surripit z dētes sibi peccatorum suorum cōfessione cōfringit. Tertium est ipsum scel⁹ qđ seipsum manifestabit dum ad collum appensuz apparebit. Thre. j. Uigilauit iugū iniquitatum mearum in manu eius cōuolute sunt z imposite collo meo. Secūd⁹ vinculum est spes vana alias penitendi z vere vana. Tum qz hō sepe subito moritur. Eccl'. v. Ne tardes converti ad dominuz: z ne differas de die in diem: subito enim veniet ira illi⁹ ꝛc. Tum quia peccatum ex vsu contēnit. Aug. in lib. homel. Omne peccatū ex cōsuetudine vilescit z sic homini videtur quasi nullum sit. dolorem perdit: quod putridū est non dolet: quod non dolet non p sano habent: sed pro mortuo computādū. Tū qz homo in necessitate z oblionē sepe inducit. Bre. Justum est vt qui noluit penitere cū potuit: cum voluerit sero non possit. Aug. Hac anima duersione peccator p cutitur vi moriens obliuiscatur sui qui dū viueret oblitus est dei. Tertiū vinculuz est timor grauis penitentie. Sed cogitare debet peccator quia penitētia aut maior aut equalis aut minor Si maior valet ad dimissionē culpe et ad augmentuz glorie. Si equalis valet tantum ad dimissionē culpe: Si minor deus supplebit i purgatorio de

rigore sue iustitie. Tutiꝰ est tamē dare penitentias minores ꝙ grauiores tribus de causis: vt dicit C hry. super Mat. Prio ne illi penitentias reiciant ⁊ scādalizati ad peccata redeant. Secūdo quia melius est reddere rationē ꝺ nimia mia ꝙ de nimia iustitia. Tertio quia pfamilias est liberalis non debet esse dispēsator auarꝰ. Quarū vinculū est desperatio venie. Gene. iij. Maior est iniquitas mea ꝙ vt veniā merear. Secundū Aug. in libr. l. homel. Quidam pereunt confitendo in vite diuturnitate. vt sunt procrastinātes. Quidā sperādo de dei bonitate vt sunt psumētes. Quidam diffidēdo pre peccati immanitate vt sunt desperantes ⁊c.

¶ Dñica.xiij.post trini. Sermo.j.

Beati oculi qui vidēt q̄ vos videtis ⁊c. Lu. x. Sicut dicit Ambro. in. lib. de offic̄is. Beatitudinē q̄dā posuerūt in corporis voluptate: sicut epycurei. Quidā i animi virtute sicut stoici. Quidā in animi virtute ⁊ exteriori q̄dā honestate: sicut pypatetici. Quidā i dei cognitiōe ⁊ visiōe: sicut xp̄iani. Et ista opinionē dns approbat cū ꝺr. Bti oculi q̄ videt q̄ vos videtis. Apti q̄dē fuerunt bti q̄ viderūt xp̄z oculis cordis in eū credēdo ⁊ oculis corporis eiꝰ faciē ꝺsiderabilē intuēdo. Pharisei fuerūt miseri, qr ipsum non viderunt oculis p fidē verā. Uiderūt tñ oculis corporis ſz moti ad inuidiā. Iurta illiꝺ Sap. ij. Grauis est ēt nobis ad videndū. Patriarche ⁊ pphete fuerūt bti q̄ viderūt xp̄m incarnādū ſz a lōge p speculū ⁊ i enigmate. Moderni sunt beatiores: qr videt xp̄m incarnatū oculis cordis p fidē. Illi vero q̄ sunt in patria sunt beatissimi qr vidēt eū facie ad faciē. Circa istā visionē notādum ꝙ est visio vie ⁊ visio patrie iurta illud. j. Cor. xiij. Uidemꝰ nūc p speculum in egnigmate: tūc aūt facie ad faciē. Visio aūt vie cōsistit in vera fide ⁊ dei cognitiōe. Quam cognitionē i li. soli loquiorꝰ petebat Aug. vbi rō eū alloquit dicēs Ota, ꝙ breuiꝰ potes. Et rñdet Aug. Deꝰ semp idē. noueritz te nouerim me. Homo non semp idē: sed mō vult vnū: mō aliud. Hoc aūt non est in deo. Licet eū dicat penitere. Gene. vj. Penitet me hominē fecisse. Penitere ⁊ tamē dicere mētis instabilitatē: ⁊ sic non deo. vel exteriozis operis delectationē sic est in deo ⁊ est sensus. Penitet me fecisse hominē id est faciā quod penitēs facere consueuit qr delet qđfecit. Nō ēt mō semp idē: ſz modo est letus modo tranquillus. Deus aūt semper est letus ⁊ tranquillus. Et ꝙtus quandoq; dicatur iratus, hoc nomen ire nō est in deo. sicut dicit Aug. Non vsurpauit sibi turbulētos affectus sed vindicātes affectꝰ. Homo etiā nō semp est idē sed modo est pius modo, semper Deus aūt semper est pius. Pietas tamen aliquādo dicit passionis affectū ⁊ sic non est in deo. Aliqñ miserationis effectus ⁊ sic est in deo. Anselmus. Cū nobis cōpatimur nos sentimus miserationis effectū: in nobis sentis miserie affectū. Est igitur deꝰ semper idez. i. semp stabilis, semper tranquillus, semp letus, semp pius. Petitis deo qui semp idē vt cognoscat deū: ⁊ se. i. dei scientiā: sapientiā iam ⁊ sui miseriā. Cognitio potētie generat timorē. Lu. xij. Timete eū qui postq̄ occiderit ēū hz potestatem mittere in gehennā. Cognitio sapiēcie ducit ad cordis custodiā ⁊ cōseruationē qr sicut dicit. Eccl. xxiij. Oculi dñi multo plꝰ lucidiores sūt sup solē circūspiciēs omnes vias hominū ⁊ profundū abyssi, et hominū corda. Cognitio mie generat spem amorē: qr est deꝰ est bonus ideo ipm amemꝰ ⁊ in eū speramus. Cognitio propie miserie generat humilitatē. Mich. vj. Humiliatio tua i medio tui. Ex his ergo q̄ predicta oko continet oia q̄ sunt necessaria ad salutē. Timor est q̄ facit cor purū. Prouer. xv. Per timorē dñi declinat homo a malo. Custodia cordis facit cor purū. Prouer. iiij. Omni custodia serua cor tuū quia ex ipso vita pcedit. Amor sollicitat ad bonum. Gre. Nūq̄ est amor dei ocioscus. Operatur enim magna si est. Si aūt operatur magna diligit: amor nō est. humilitas aūt est ad quos omniū p dictorū. Idem. Qui fine humilitate virtutes cōgregat quasi q̄ in ventum paluerem portat. Secūdo visio patrie, de qua sunt duo videnda. Primo quid acquiratur. Secūdo in quo cōsistat. Acquiritur aūt per tria sicut dicit Aug. in lib. de ordine. Uidebit inquit deum qui bene vinit: bene studet: ⁊ bene orat. Prio igitur videbit deū qui bñ vixerit. Distinguit autem idem Aug. in li. de ciui. dei tria genus vite: actiuā: cōtēplatinā: et ex vtraq; compositam. Ille igitur qui habuit vitam actiuam bene vixit. Ille qui habuit cōtemplatiuā melius. Ille q̄ ex vtraq; cōpositā optime. Isti tales edificauerūt aurū et argētū ⁊ lapides pcciosos. vt ꝺr. j. Cor. iij. Argentū est lucidū: aurū lucidiꝰ: lapis pcciosus lucidissimus. Qui ergo habuit vitam actiuā edificauit argentū: ille videbit clare. Qui habuit vitā cōtēplatiuā edificauit aurū iste videbit clariꝰ. Qui habet vitam ex vtraq; compositā edificat lapides pcciosos: iste videbit clarissime. Oportet igit vt mundo ⁊ sancte viuat quisquis deum videre desiderat. Mat. v. Beati mundo corde: quoniā ipsi ⁊c. Aug. Erraꝛ quisquis veritatē agnoscere putat si adhuc nequiter viuat. Idē in ſlib. solilo quiorum. Deꝰ quem nemo amittit nisi deceptus: quem nemo querit nisi ammonitꝰ, quem nemo inuenit nisi purgatus. Secundo videbit deū qui bene studuerit. Ille bene studet qui ea que legit memoriter retinet ⁊ opere cōpiet Jaco. j. Estote factores verbi ⁊ nō auditores tantum: quia si quis auditor est verbi nō factor: hic comparatur viro cōsiderāti vultum natiuitatis sue in speculo. Homo respiciens in speculo postmodū sue faciei obliuiscit. Respiciens vero faciem alterius melius recordatur ex eo q̄ faciem illius directe pspexit: suam autem faciem non directe in speculo vidit. Scriptura igitur sacra ⁊ est speculū ⁊ est facies. Speculum est quādo q̄s in ea scientiā speculatiuā tñ querit. Talis non directe in eā respexit: ⁊ ideo deū cito obliuiscitur. Facies est quando nō solū scientiā speculatiuā: ſz maxie practicā ibi quenit: qr tūc in eam directe prospicit quādo nō tantū scit tiam sed operationē in ea inquirit: ⁊ ideo dei cognitionē ⁊ hꝫc retinet perfidē ⁊ in futuro habebit p̄ speciē. Ma prime autem plus est studendū in libro conscientie q̄ in libro scientie. Ibi enim perfecte se homo videt ⁊ cognoscit sed qui ibi nō studet se nō videt. Gre. in moral. Quāquisq; se minus videt: tanto minus sibi displicet: ⁊ ꝙto maioris gratie lumen recipit: tanto amplius reprehēsibilē se esse cognoscit. Aug. in li. l. homel. tractās illud prophe. Arguam te ⁊ statuam cōtra faciē tuā. Modo te nō vides: facias vt videas te: qr si videres te et displiceres tibi, placeres mihi: quia vero nō te vides placuisti tibi, displicebis ⁊ mihi ⁊ tibi. Mihi cuz indicaberis: tibi cū ardebis quod tu postorsum posuisti: ego añ faciē tuā ponā, vt debis feditatē tuam nō vt corrigas ſz vt erubescas. Fac ergo q̄ tibi minaꝰ deꝰ facere: tolle te de dorso tuo: ⁊ cōstitue te ante te, ⁊ dic. Mñ iniquitatē meā ego cognosco ⁊c. Qđ ergo erat post te fiat añ, ⁊ puniaꝰ a te: ne tu ipse a deo postea flas añ te: ⁊ nō fit q̄ fugias a te. Tertio videbit deuz q̄ bene orauit. i. cum attentiōe, deuotiōe, et cōtinuatione. j. Cor. xiij. Orabo: ecce cōtinuatio. Spiritu ecce deuotio. Et mēte: ecce attētio. Joh. iij. Ueri adoratores adorabūt patrē: hoc refert ad continuationē. In spiritu: hoc refert ad spūalē deuotionem. Et veritate: hoc refertur ad attentionē. Prouū. ij. Si quesieris eā quasi pecuniā ⁊ quasi thesauros effoderis illā ⁊c. Pecuniam queris infatigabiliter. Unde scōs philosophus interrogatꝰ quid est qđ hominē fatigari nō sinit: Rñdit lucrū. Thesaurū queris desideranter: vtrūq; attente. Sic deus debet queri in oratione et amari sine fatigatione: cū feruore ⁊ cū attētione. Aug. in libro de disciplina christiana. Improbis loquor auaris loquor. Pecuniā diligitz: tātū me diligite. Certe melior sum incōparabil'r. Nolo a vobis amplioré amorē: ꝙtū diligitis pecuniā tantū me amate. Secūdo vidēdum est in quo cōsistit visio patrie. Istud ostendit Aug. super Gen. ad literā dicēs: q̄ beati habebūt triplicem visionē: scz spiritualē corporalez: ⁊ intellectualez. Spūalis est qua videbūt angelos ⁊ alas beatoz. Ex qua visiōe resultabit gaudiū magnū. Si ei km Chrys. videre demonē est magna pena: ⁊ q̄dā gehenna: cōstat q̄ videre angelos erit magna gloria. Scda ē visio corporalis qua videbunt xp̄i hūanitatē: ex qua visiōe resultabit gaudiū maiꝰ. Cant. iij. Egredimini filie sion ⁊ videte regē Salomonē i diademate. i. i humana carne quo coronauit eum mr sua. Et ꝺr caro diadema xp̄i: siue

qz fuit nobis victorie causa: siue qz nullo vicio vel praue suggestioni vnq̃ fuit apta siue qz fuit tm̃ vna linea.i. carne virginea figurata. Cetere em̃ figure diuersis lineis formanť. Figura circularis tm̃ vna linea claudit: qz caro ceteroz̃ formata est ex semine vtriusq; parẽtis: caro aũt xpi tm̃ ex sanguinibus virginis. Tertia visio est intellectualz siue supintellectualis qua deũ videbunt: ex qua resultabit gaudiuz maximum. De hac visione dicit fulgẽtiꝰ. Sicut per speculum vitreum trina nobis visio administratur: quia nosipsos et ipsum speculum et quicquid adest videmus. Sic per speculũ diuine claritatis et ipsum deũ q̃tum possibile erit creature: z nosipsos: et cetera. omnia nostra ex certa scientia cognoscemus.

¶Sermo.ij. vnde supra.

OLiges dominum deum tuum ex toto coꝛde tuo ꝛc. Cum omnis scientia diuidať in tres. s. in phisicam siue naturalem ethicã siue moralẽ logicam siue rationalẽ. Otis huiꝰ scientie perfectio dei z primi vera dilectio. Uñ Aug. in li. de agone xpiano: tractans istud verbum. Diliges dñm deum tuum: dicit hic phisica qm̃ oẽs omniũ naturarũ causein deo creatore sũt. Hic ethyca quoniam vita bona z honesta nõ aliunde formatur q̃ cum ea que diligenda sũt diliguntur, quemadmoduz diligẽda sunt deus. s. z proximus. Hic logica quoniã inuenia ꝛõnalis nõ est nisi ipse deus. Quia igitur dilectio dei z proximi est totius legis impletio z ois scie perfectio: iõ ad vitã eternã est perfecta introductio. Et iõ cũ legisperitus dñm interrogasset q̃d faciendo vitã eternã possideret, z dñs ad legẽ tenendam ipsum remisisset illi propositũ verbũ respondit. Diliges dominum deuz tuum ꝛc. Est igitur prima dilectio qua diligimus deũ. Secũda qua diligimꝰ primũ. Circa dilectionẽ autẽ dei tria sunt videnda. scz causa modus z fructus. Causa autẽ diligendi deũ est ipse deus: qz in ipso inuenitur omnis causa z ratio diligẽdi. Tria em̃ sunt quenos inducunt ad aliquem diligẽdum: scz bonitas, pulchritudo, et amoꝛ.

De primo ait. Aug. in libro de trinit. Certa ista non diligantur nisi quis bona sũt, quibus deest illis inherẽdo nõ amare bonũ ipsi: vnde bona sunt. De secundo. Dionysius. Omnia inquit bonũ z pulchrũ desiderãt. De tertio. Ambro. i li. de officijs. Quid tã insitum nature: quid tã impressum homini affectibus: q̃ vt diligas diligentẽ? ne. Si vis amari ama. Est igitur deus diligendus. Primo quia habet summã bonitatẽ. Bonitates em̃ que sunt in creaturis sunt accidẽtales: z iõ sepe eis priuantur. sũt pticulares: qz nulla creatura habet bonitates. Sunt mixte qz nulla hz puram bonitatẽ: z ideo affectus noster delectari nõ potest in creaturarũ bonitatibꝰ: sic patet cidẽtalibꝰ: sic pticularibꝰ: sic pmixtis. Sed deo autẽ est bonitas essentialis: z iõ dicit Marci. x. Nemo bonꝰ nisi solꝰ deꝰ. Est bonitas vniuersalis. Sap. vij. Uenerũt mi ois bõa pariter cũ illa. Est bonitas pura. Aug. de ciuit. dei. Quanta erit ibi felicitas vbi nullũ erit malum: nullũ latebit bonum. Secũdo deꝰ hz summã pulchritudinem. Sap. vij. Cãdor est enim lucis eterne. Ista aũt pulchritudo attẽdiť q̃tũ ad tria. Primo q̃tũ ad sapientie splendorẽ: q̃ nostra sapiẽtia sue sapiẽtie quedam ignorãtia ẽ. Sicut põit exẽplũ Chrysostomus est q̃ nostra sapiẽtia sue sapiẽtie quedam ignorãtia ẽ. Sicut põit exẽplũ Chrysostomus q̃ tãta est claritas solis q̃ omne lucidum videntibꝰ cõparatũ videť obscurũ. Sc̃õ attẽditur q̃tũ ad ei⁹ puritatis nitorẽ q̃ tãta est q̃ omnis nostra puritas sue puritati quedam immũdicia est. Sicut ponit exẽplũ Chrysostomus in niue. in qua tãta est puritas q̃ os aliquibi cõparatũ videtur sordidũ. Esa. lxiiij. Quasi pannus menstruate omnes iustitie nostre. Tertio attenditur q̃tuz ad eius sanctitatem que tanta est q̃ nostra sanctitas ei⁹ sanctitati cõparata malitia est. Luc. xi. Si vos cuz sitis mali nostis bona data vestre filijs vestris. Tertio deꝰ habet ad nos summũ amorẽ. Qui quidem omnes alios amoꝛes excedit. Primo quidem amoꝛ qui est inter virũ z vxorẽ. Si q̃s haberet vxorem que multas haberet maculas: et nõ possent deleri: nisi fieret collyriũ ex sanguine viri. nullus vir hoc aliquatenus pateretur. Christus autem hoc modo ecclesiã dilexit. Eph. v. Uiri diligite vxores vestras sicut christus ecclesiam et tradidit semetipsum pro ea vt exhiberet sibi gloriosã ecclesiam non habentẽ maculã neq; rugam. Aug. Ut christus sponsam suam lauaret: semetipsum vulnerare permisit. Si sic fit inter viros z vxores: nemo inueniretur qui puteret vxorem. Secũdo excedit amorem qui est inter patrẽ z filium. Nullꝰ em̃ pater vel mater ob amoꝛem filij semp vel in manibus vulnera deferre vt his videlicet posset eius memoriã habere. Hoc tñ fecit christus. Esaie. xlix. Nunq̃d obliuisci põt mulier infantẽ suum vt nõ misereatur filio vteri sui? Et si illa oblita fuerit ego tñ nõ obliuiscar tui. Ecce in manibꝰ meis descripsi te. Tertio excellit amoꝛem q̃ est inter amicũ z amicũ. Joan. xv. Maioꝛem charitatẽ nemo habet q̃ vt animã suam ponat ꝛc. Rom. v. Uix em̃ p iusto q̃s moriꝛ. Nã pro bono forsitã quis audeat mori. Cõmendat autẽ deus suam charitatẽ in nobis: qm̃ cum adhuc peccatores essemꝰ christus pro nobis mortuus est. Facit hic differẽtiam apostolus inter iustum: peccatoꝛ z bonũ. Peccator est quilibet sceleratus. Iustus est homo in virtutibus exercitatus. Bonus est homo qua dã simplicitate preditus. Nullus autẽ mori vellet pro suo inimico. Pro amico autẽ z iusto z virtutibus exercitato vix aliq̃s mori vellet. Pro aliquo autẽ simplici innocẽti aliquis quadã cõpassiõe cõmotus forsitã se moꝛi exponeret. Nos autez nec eramus instes in virtutibus exercitati: sed multis vitijs pleni. Nec eramus boni id est innocentes: sed eramus impij z sibi inimici: et tñ p nobis xps mortuus est. Quarto excellit amorẽ qui est inter corpus et animã: qui tãtus est q̃ etiã in viris sanctis anima nolit a suo coꝛpore naturaliter separari. Unde sup illud Joh. vlti. Ecce ducet te quo tu nõ vis. Dicit glosa. Affectum indicat infirmitatis humane quo nemo velit mori q̃ adeo est naturalis vt eum a petro: nec senectꝰ expellere. Unde et dñs dixit. Trãseat a me calix iste. Sed quãtucũq; sit molesta mors: vincit eã vis amoris. Christus aũt intãtũ nos dilexit q̃ animã suam p nobis a suo coꝛpore separauit. Joh. x. Animã meã pono pro ouibus meis. Secundo videndum est quis sit modus diligẽdi deum: qui quidem triplex est. Est enim diligendus super omnia propter se z sine modo. Sup omnia quidẽ ipsum diligere debemꝰ (deest plusq̃ nostra: plusq̃ nostros: z plusq̃ nos. De his tribꝰ dicit. Luc. xiiij. Qui nõ renũciauerit omnibus que possidet: nõ potest meꝰ esse discipulus: quo ad primũ. Si quis venit ad me z nõ odit patrem suũ z matrez: quo ad secm̃. Adhuc aũt z animam suã: quo ad tertiũ. Isto triplici mõ xps etiam nos dilexit: scz plusq̃ regnũ suũ qz ipsum reliquit z ad nostrã miseriã venit. Plusq̃ suos. i. angelos: qz eos dimisit z nobiscũ parẽtelã cõtraxit. Plusq̃ seipsum: qz p nobis in mortẽ se tradidit. De his tribꝰ vꝛ. Hiere. xij. Reliqui domũ meã id est regnuz meũ. Dimisi hꝛeditatẽ meã. i. angelos qui sunt hereditas mea. Dedi dilectã animã meã in manꝰ inimicoꝝ. Scõo diligẽdus est deꝰ propter se. Aug. in lib. de doctrina xpiana. Dis peccatoꝛ inquãtũ est peccator, nõ est diligẽdus: z ois homo inquãtũ homo est diligẽdus propter deũ: deus vero ꝓpter se ipsum. Multi sunt q̃ diligũt deũ propter beneficia que ab ipso recipiũt: quoꝛũ dilectio mercenaria dici potest. Aug. Minꝰ te dñe amat qui tecum aliquid amat qõ non ꝓpter te amat. De tali dilectiõe dicit Seneca. Mel muscę sequũtur: formicę frumẽtum: cadauera lupi: z sic quidẽ p dicta sequitur turba ista nõhoiem. Si em̃ deꝰ alicui quibꝰ dederit mel. i. aliq̃d tẽporale i quo suauiter requiescãt: mox ipsum sequũtur sicut muscę: sed si mel deficit mox auolãt et recedunt: si aliquibꝰ dederit frumẽtũ. i. corporale cõmodũ: ipsum mox sequuntur vt formicę: sed si frumẽtũ deficit, vermes colligũt: qz se ad turpia lucra conuertũt. Si aliquibꝰ dederit cadauera. i. honores mox ipsum sequunť vt lupi. Et assimilanť honores mũdani cadaueribꝰ: tũ qz coraz deo fetẽt: tũ qz videtur esse honores z nõ sunt: sicut cadauer vꝝ esse homo z non est. Si aũt ista cadauera deficiũt mox versus celũ vlulãt: qz deũ z sanctos blasphemãt.

¶Tertio diligẽdus est sine modo. Berñ. Causa diligẽdi deũ deꝰ est. Modꝰ est sine modo diligere. In ceteris virtutibꝰ est nimietas vitiosa. Nã nimia credulitas hz leuitatẽ. Nimia spes habet presumptionẽ. Nimia misericordia fatuitatẽ. Nimia

stitia crudelitatem. Nimia prudentia curiositatem. Nimia fortitudo ferocitatem. Nimia abstinētia debilitatem. Sed nimia charitas habet beatitudinē z felicitatem. Unde non tantū ille beatus dicitur qui nimis diligit deū: sed etiā qui nimis diligit mādata dei. ps. Beatus vir qui timet dñm in mādatis eius cupit nimis. Tertio vidēdum est quis sit fructus diligendi deū qui scilz est totius trinitatis inhabitatio. Joā. xiij. Si quis diligit me sermonē meū seruabit, z pater meus diliget eū, z ad eum veniemus z mansionē apud eū faciemus ꝛc. Pater quidem mansionē facit in memoria inhabitans ipsam p sui ingem recordationē. Filius in intelligētia illuminans ipsam per verā cognitionē. Spūssanct⁹ in voluntate inflāmans ipsam ad amorē. Secūdo agit de dilectione primi. cū dr. Et primū tuū sicut temetipsum. Qō trib⁹ modis intelligi pōt. vt dicat sicut temetipm. i. ad id ad qō teipsum. s. ad gratiā in presenti z ad gloriam in futuro. Uel in quo teipsum. i. in deo. Auga. in lib. ꝑfes. Beatus q̄ amat te z amicos in te: z inimicos ꝓpter te. Solus em̄ ille nullum eorum amittit cui oēs chari sunt in illo qui nō amittit. Uel pōt intelligi vt homo faciat alteri qō sibi vult fieri: et non faciat quod sibi non vult fieri: vt duo precepta iuris naturalis ibi intelligantur. Unum affirmatiuū quod ponit. Marci. vij. Aliud negatiuū qō ponitur Thob. iiij. Si do. duo sunt erga dilectionem primi seruāda: scz vt beneficij in pensione foueatur: z nulla malitia ledatur.

¶Sermo.iij. vnde supra.

Homo quidam descendebat ab hierusalē in hierico ꝛc. Peccator non est statim abijciēdus sz curād⁹. Sicut traianus optim⁹ augustorū per tria exēpla ostēdebat: sicut legit in Policrate, oculi em̄ lippi nō sunt statim eruendi sed curādi. ungues acutiores nō sunt evellēdi sz p̄secindēdi. chorde in cytharanimis extēse nō sunt clangende sed remittēde. Lippi sunt luxurioſi q̄ sunt immundi z excecati ungues acutiores sunt superbi q̄ multos scindūt z lacerāt. Chorde extēse sunt auari qui p̄ nimia desideria se extēdunt, tales nō sunt statim abijciēdi sz benigne curādi. Hujus exēplū habem⁹ in nostro samaritano q̄ vnū holez vulneratū nō a se fez a deo hz. j. Cor. iij. Quid habes q̄ nō accepisti. De lege aūt z natura mutuāti. Cōtra hoc facit ingrati. Hiere. v. Nō dixerūt in corde suo metuam⁹ dñm deū nostrū q̄ dat nobis pluuiā tēporaneā z serotinā ꝛc. De natura etiā mutui est vt re mutuata ad illū a quē mutuata est. Deus mutuauit nobis tēporalia vt eis vtamur ad sustentationē nō ad voluptuosam delectationē. Contra hoc facit voluptuosi. Sap. ij. Ui nos ꝓtiosō z vnguētis nos impleam⁹ ꝛc. De natura etiā mutui est rem mutuatam reddere nō deteriorē tam. Deus dedit homini animā bonā. Sap. viij. Sortitus sum animā bonam. Sed cōtra hoc faciunt oēs mali qui animā occidūt. Sap. xvj. Occidit homo p̄ malitiā animā suā. Sēcō videndum est que sint incōmoda q̄ facit homini peccatū: q̄ quidē sunt tria homo ꝓ peccato vulneratur, z seminuus relinquit. Primo a diabolo spoliatur. Dicit aūt Chrys. sup Matth. q̄ diabolus dr fur: qr furatur hoi sup̄lētie, argētū eloquentie, vestimēta virtutū z lintheamina gratiaꝝ. Primo igitur furatur aurū sapientie. Nihil em̄ est qō latro tm̄ odiat q̄tum lumē. Jstud lumē est sapientia diuina, quā fures infernales multum odiūt. Joan. iij. Qui male agit odit lucem. Et ideo libēter eā extinguunt q̄s aūt extinguere nō possunt territi fugiunt. Job. xviij. Si subito apparuerit aurora arbitrā tur umbrā mortis. Jstud aūt demones furantur q̄s auferunt sapientiā diuinā z immittūt sapientiā terrenā. Baruch. iij. Nūq̄ fuit qui exquisierunt sapientiā que de terra est: viā aūt scientie nescierūt. ¶Secundo furantur argētum eloquētie. i. predicationis z doctrine. Multū timent latrones quādo aliquis clamat sic demones quādo aliquis predicat. Legit. Josue. vj. Ad clamorē filioꝝ israel muri hierico ceciderūt: quia sepe ad vocem predicatoris oīa mala diaboli corruūt. Jstud argētum diabolus furatur q̄n argētum sanctoꝝ eloquioꝝ vertit in scoriā fabularū. Esa. j. Argentū tuū versum est in scoriā. ¶Tertio furātur pedes virtutū. Facit igitur diabolus sicut fur violētus z malus que omnia preciosa

ea. Quarto luna habebit lucē mutuatā: qr nō a se lucet sz a sole. Sic z hō q̄cq̄d hz q̄ nō accepisti. De lege aūt z natura mutuāti. Cōtra hoc facit ingrati. Hiere. v. Nō dixerūt in corde suo metuam⁹ dñm deū nostrū q̄ dat nobis pluuiā tēporaneā z serotinā ꝛc. De natura etiā mutui est vt re mutuata ad illū a quē mutuata est. Deus mutuauit nobis tēporalia vt eis vtamur ad sustentationē nō ad voluptuosam delectationē. Contra hoc facit voluptuosi. Sap. ij. Ui nos ꝓtiosō z vnguētis nos impleam⁹ ꝛc. De natura etiā mutui est rem mutuatam reddere nō deteriorē tam. Deus dedit homini animā bonā. Sap. viij. Sortitus sum animā bonam. Sed cōtra hoc faciunt oēs mali qui animā occidūt. Sap. xvj. Occidit homo p̄ malitiā animā suā. Sēcō videndum est que sint incōmoda q̄ facit homini peccatū: q̄ quidē sunt tria homo ꝓ peccato vulneratur, z seminuus relinquit. Primo a diabolo spoliatur. Dicit aūt Chrys. sup Matth. q̄ diabolus dr fur: qr furatur hoi sup̄lētie, argētū eloquentie, vestimēta virtutū z lintheamina gratiaꝝ. Primo igitur furatur aurū sapientie. Nihil em̄ est qō latro tm̄ odiat q̄tum lumē. Jstud lumē est sapientia diuina, quā fures infernales multum odiūt. Joan. iij. Qui male agit odit lucem. Et ideo libēter eā extinguunt q̄s aūt extinguere nō possunt territi fugiunt. Job. xviij. Si subito apparuerit aurora arbitrā tur umbrā mortis. Jstud aūt demones furantur q̄s auferunt sapientiā diuinā z immittūt sapientiā terrenā. Baruch. iij. Nūq̄ fuit qui exquisierunt sapientiā que de terra est: viā aūt scientie nescierūt. ¶Secundo furantur argētum eloquētie. i. predicationis z doctrine. Multū timent latrones quādo aliquis clamat sic demones quādo aliquis predicat. Legit. Josue. vj. Ad clamorē filioꝝ israel muri hierico ceciderūt: quia sepe ad vocem predicatoris oīa mala diaboli corruūt. Jstud argētum diabolus furatur q̄n argētum sanctoꝝ eloquioꝝ vertit in scoriā fabularū. Esa. j. Argentū tuū versum est in scoriā. ¶Tertio furātur pedes virtutū. Facit igitur diabolus sicut fur violētus z malus que omnia preciosa tollit vilia dimittit. media aliquando tollit. aliquādo dimittit. Preciosa autem sunt ea istas tollit: cū eas ad pctm̄ ducit. Esa. xliij. Da mihi animas cetera tolle tibi vilia sunt peccata. Ista dimittit q̄ tm̄ vilia essent a pretio ea separāda. Hie. xv. Si separueris preciosum a vili. quasi os meum eris. Media sunt ꝑalia que diabolus aliq̄n tollit vt inducat hoiem ad errorē z impatientiā. Aliq̄n dimittit vt eū peccare faciat per intēperantiaz. Quarto furatur lintheamina gratiarū. Gratia dei dicit lintheamen. q̄ facit animā candidā. ps. Lauabis me z super niuem dealbabor. Facit eā subtilez id est cōscientiatā. Eze. xvj. Induite subtilibus ꝛc. Diabolus aūt furatur ipsa lintheamina q̄ facit animā nigrā. Treñ. iij. Denigrate sunt super carbones facies eorum. Et facit eā in conscientia grossam. Matth. xxiij. Excollantes culicem camelum autez glutientes. Secūdo peccator vulneratur. Sed notādū q̄ vulnera peccatoꝝ aliquādo sunt recētia: z ista sanantur vnctiōe: scz spiritussancti inspiratione: siue penitentie lenis impositione. Eccliasti. x. Brenez lauguorē precidet medicus. Aliquando sunt inueterata. Ista sanant a ustione. i. adustiōna carnis maceratiōe. ps. Ure renes meos z cor meū dñe ꝛc. Aliquādo sunt putrida. Ista sanantur incisione. i. incisiua tribulatione. ps. Multiplicate sunt infirmitates eorum ꝛc. Ideo christus fuit inunctus vt sanaret vulnera recentia. ps. Unxit te deus deus tuus ꝛc. Fuit tigne passionis adustus vt sanaret vulnera inueterata. ps. Igne me examinasti ꝛc. Fuit in quinq̄ partibus incisus vt sanaret vulnera putrida. ¶Tertio peccator seminuus relinq̄tur. Cū ens duo sint signa vite: scz de deo recte sentire per fidē z monēri p̄ bona opa. Ad Ro. j. Justus ecce opa. Ex fide vivit: ecce fides vera. Alij totaliter sunt mortui qui neutrū habent. De quibus dicit in epistola Jude. Arbores autumnales infructuose bis mortue. Alij sunt semiuiui qui habēt fidez sed nō opera. Titū. j. Confitētur se nosse deū, factis aūt negāt. Aug. de q̄stionib⁹ euāgelij. Seminuus dr qui ex parte qua potest cognoscere deū vltius est. Ex pte ho qua peccatis premit mortuus est. ¶Tertio videndum est que sint remedia ꝓtra peccatū.

Ad sananda eñ peccata tria sunt necessaria. Primo vinum mordentis timoris. Sz notãdum q timor aliq̃ causat ex consideratione pene: z tunc est quasi quoddã cauterium q̃ purgatur sanies peccatoꝝ. ps. Confige timore tuo carnes meas. Eccli. j. Timor dñi expellit peccatũ. Aliq̃n causat ex ꝓsideratiõe iudicioꝝ dei: z tũc est quasi semiens fluctus maris nauem mẽtis concutiens, donec põdus peccati abũciat. Job. xxxj. Semp quasi tumentes sup me fluctꝰ timui deum: z pondus eiꝰ ferre nõ potui. Aliq̃n causatur ex consideratiõe glozie: et tũc est quasi quoddam electuariũ q̃ animã fortificat. Prouerb. xiiij. In timore dñi fiducia fortitudinis. ¶ Secũdo necessaria est oleitid est spei dulcoratie infusio. Spes instar olei animã subleuat vt de salute obtinenda ꝓfidat. Prouerbio. xix. Qui sperat in dño subleuabitur. Roma. viij. Spe eñ salui facti sumꝰ: in aduersitatibus dolorẽ mitigat. ps. In quo mihi spendedisti: hec me cõsolata est in humilitate mea: ignem gratie conseruat. Unde in Cayn ifie ignis extinctus fuit quia oleo spei caruit dicẽs. Gene. iiij. Maior est iniquitas mea q̃ vt veniam merear. ¶ Tertio necessaria est alligatura penitentie salutaris. De qua dicit Eccliastici. vj. vincula illius alligatura salutis. Ista alligatura si est debito, modo facta sanitatem inducit si nimis laxa: fluxum nõ restringit: si nimis stricta: lesionẽ facit. Sic etiã est de penitẽtia iponẽda, q si est culpe ꝓportionata valet ad dimissionẽ culpe z pene. Talẽ penitẽtiã assumẽdã docet apls. Ro. vj. Sicut exhibuistis mẽbra vestra seruire immũditie z iniquitati ad iniq̃tẽ: ita nunc exhibete mẽbra vestra seruire iustitie in sanctificationem. Sed si est nimis laxa, pctm̃ non restringit nec remittit. Ideo vr: Eze. xvj. A qua nõ es lota in salutem: nec sale salita: nec inuolata pãnis. Si est nimis dura potꝰ nocet: q̃ pctõr ipsam pñciet z ad pctm̃ redit. Chrys. Uis apparere iustus vel setus: circa vitã tuã esto austerus circa aliorũ aũt benignus. Audiant te homines parua mẽdãtez z grã diavideãt facientem. Sed de multis dicitur. Matth. xxiij. Alligant onera grauia z importabilia z imponunt in humeros hominũ: digito autem suo nolunt eos mouere ꝛc.

¶ Dñica. xiiij. post trini. Sermo. j.

Cum ingredere tur Jesus quoddam castellũ occurrerunt ei decẽ viri lepro si ꝛc. Luce. xvij. Sicut dicit Augusti. de celo venit magnus medicus q̃ totum mundũ magnꝰ iacebat egrotꝰ. Ma gna egritudo est lepra corporis sed maior est lepra mentis, q̃ est peccatũ. Utrãq; autẽ xps in istis decem leprosis curauit et ipsos corporaliter z spiritualiter sanauit. Significatur aũt peccatũ per lepiã tripli ci de causa. Est eñ lepra morbus fetidꝰ e sitibũdus z cõtagiosus. Inquãtũ est morbus z fetidus signat peccatũ luxurie. In quãtũ est sitibundus peccatũ auaritie. In quãtũ cõtagiosus peccatũ superbie. In quãtũ igitur est fetidꝰ designat luxuriã: ꝙ corã deo z holdꝰ fetet. Johel. j. Cõputrerunt iumenta in stercore suo Grego. Jumenta aũt in stercore suo ꝓputrescere: est carnales homines in fetore luxurie vitam finire. Tunc antẽ animus luxuriosus est fetidus cũ est quatriduanꝰ. Jurta illũ Joan. xj. Ibat iaz fetet quatriduanus eñ est. Prima cogitatio est mala cogitatiõ z delectatio: z tunc adhuc non fetet. Secunda est malꝰ consensus z tunc non fetet. Tertia est malum opus. tunc animus licet sit mortuus pro vita men actu non fetet. Quarta est mala cõsuetudo z tunc animus est mortuus: z est fetidus: quia est quatriduanꝰ: z maxime quãdo penitere non vult. Ista sunt quatuor ulcera damasci de quibus dicitur Amos. j. Super tribus sceleribus damasci z super quatuor non conuertam eum. Ubi dicit glo. Primum est malum cogitare. Secundum est cõsentire. Tertiũ opere implere. Quartum non penitere. Et subdit. glo. qui a tribus prioribus peccat si penitet conuertit eum deus ad vnitũ clementie sue: si penitet non penitet auertitur ab eo vultus clementie dei. Et quia animus carnalis fetet in vita per culpam. ideo fetebit in inferno per penam. Esaie. iij. Erit pro suauitate odore fetor. Carnalis voluptas videtur esse suauis z odorifera: sed talis odor suauitatis vertetur in fetorem infernalis feditatis. Fetor autem ipse in inferno causabitur a quatuor. Primo a fetu

consortio. Demones enim qui sunt dãnatoꝝ socij sunt valde fetidi. Johe. ij. Ascendet fetor eius z ascendet putredo eius: q̃ superbe egit. Secũdo a fetenti supplicio. Ignis sulphur spis procellarũ ꝛc. i hui⁹ generationẽ dñs sup sodomitas sulphur z ignẽ pluit. vt habetur Gen. xix. Tertio a fetenti corpore suo: q̃ corpora dãnatoꝝ erunt fetida. Esa. xxxiiij. De cadaueribꝰ eoꝝ ascẽdet fetor. Quarto a fetente loco. Terra enim infernalis tota est fetida: q̃ oim fetoꝝ z immunditiaꝝ est plena. Sz in illo deo vinum de fecibus leuabit: z in cloacã infernalez õẽs feces iactabit: si cut ps in elementis z rebus ceteris. Sed pri mo de elementis videam⁹. Terra enim est frigida sicca z obscura. deus aũt iudicio suo elemẽto terre separabit quicqd est frigiditatis z obscuritatis z siccitatis, z totã eã proiciet infernalẽ z remanebit splendida terra sicut aurum. Job. xxviij. Glebe illius aurum. ꝛc. Apoca. xxj. Ipsa ciuitas aurum. ꝛc. Elementũ aque z maris aliq̃n est turbidũ z gelidũ z tẽpestuosum. Sed tũc deus omnia ista ab aqua maris diuidet z totã turbulentiã tempestuositatem z congelationẽ in infernũ proiiciet z remanebit mare fulgidum tanq̃ cristallus. Apocal. xv. In conspectu eius mare vitreum simile cristallo. In aere generãtur nubes grandines fulgura z tonitrua. Tunc aũt deus aere ista separabit: z omnes nubes grãdines fulgura z tonitrua in infernũ iactabit z remanebit aer lucidus z serenꝰ. Esa. lxv. Ecce ego creo celos nouos. Tũc celũ aereum nouũ creabit: nõ q̃tum ad substantiã. sed q̃tũ ad priftinã formã. Ignis etiã ex fumositatẽ ardorem z lucem. Tũc aũt deus fumositatẽ z ardorẽ mittet ad regionem dãnatoꝝ totã aũt lucez mittet ad regionem bton̄. ps. Uox dñi intercidentis flammã ignis. Flãmã ignis intercidet q̃n fumositatem ardorẽ a luce diuidet. Nõ solũ autẽ deꝰ in cloacã infernalẽ pñciet feces eleq̃n est dolor: fex sapiẽtie est stultitia. fex vite est mors. Tũc q̃ deꝰ a gaudio separabit dolorẽ fex sanitatis est egritudo. fex vite est egritudinẽ: a vita mortẽ z oẽm dolorez fatuitatem: infirmitatẽ: z mortẽ in latrinam proiciet infernalẽ. Sctis autẽ remanebit gaudiũ sine dolore: sapiẽtia sine obliuiõe: sanitas sine egritudine: z vita sine morte. Et his ptz q̃ elemẽta possũt tripliciter cõsiderari. Aut ꝓut sunt mixta et sic sunt in mũdo: q̃ ibi multis impuritatibus sunt respersa. Aut ꝓut sunt pura z sic erũt post iudiciũ: q̃ tunc deus ea purgabit z oẽm impuritatẽ separabit. Aut ꝓut sunt feculẽta: z sic erunt in inferno: q̃ oẽs feces elementoꝝ illuc proiicientur. Silr z cetere res tripliciter pñt consideran: aut ꝓut sunt mixte z sic sunt in hac vita in qua est gaudium cũ dolore, sapiẽtia cum obliuione, sanitas cum infirmitate, vita cũ morte. Aut ꝓout sunt pure: z sic sunt in btã vita vbi est gaudiũ sine dolore: sapientia sine obliuiõe: sanitas sine infirmitate: vita sine morte. Aut ꝓout sunt feculente z sic erunt in inferno vbi est omnis dolor, obliuio, infirmitas, z mors. ps. Calix in manu dñi vini meri. ꝛc. ecce puritas que est in celo. Plenus mixto: ecce mixtio q̃ est in mũdo: verũtñ fex eius non est exinanita. ꝛc. ecce feculentia q̃ est in inferno. Sc̃o lepra est morbus sitibundꝰ z q̃tum ad hoc designat peccatũ auaritie. Auarus enim adeo sitit q̃ satiari non põt. Prouer. xxx. Tria sunt insaturabilia z ãrtum quod nũq̃ dicit sufficit. Infernus et os vulue: z terra que nunq̃ satiatur aqua. Ignis ẽo nunq̃ dicit sufficit. Primũ igit insaturabile est infernꝰ: q̃ quotidie alas quasi infinitas deuorat: satiari tñ nõ põt. Tps vero veniet q̃n dicet sufficit. Judicio enim extremo celebrato oẽs reprobi in inferno retrudent: z infernꝰ ipe replebitur z manu dei claudetur: tunc infernus dicet sufficit. Sc̃m insatiabile est carnalis cõcupiscẽtia que adeo famelica est q̃ non põt satiari: nisi tps veniet in quo dicet sufficit: q̃n homo valde senescit ita q̃ calor naturalis in eo deficit, tũc ꝓcupiscẽtia carnalis dicet sufficit: q̃ senex velit nolit cogitur ꝓtinere naturali calore in eo deficiẽte. Tertiũ insaturabile est terra sitiẽs q̃ semper aquã absorbere desiderat. Tps tamẽ veniet q̃n dicet sufficit. Q̃n eñ est magna inundatio pluuiaꝝ ita q̃ aque supabũdantes: et per diuersa loca discurrunt: tunc

terra dicit sufficit: qz plꝰ absorbere nō po
test. Ignis vero etiā ē insatiabilis z nunqꝫ
dicit sufficit: qz ꝯto plus ligna apponunt
tāto magis accēdit: z ideo recte p ignem
auaritia designatur. Eccliā.xxiij. Sicut
da quasi ignis ardēs nō extinguet donec
aliqd glutiat. Auarꝰ igitur est insaturabi
lioꝛ ꝙ ista tria predicta insaturabilia. Pri
mo est insaturabilioꝛ ꝙ infernus: qz infer
nus postꝫ plenus fuerit dicet sufficit. Aua
rus autem ꝯto magis est plenus tāto ma
gis est cupidus. Proverb.xxvij. Infernꝰ z
perditio nunqꝫ replentur supple in presen
ti. Similiter oculi hoim insaturabiles. Ec
clesia.v. Auarꝰ nō implebit pecunia. Se
cundo auarus est insaturabilioꝛ ꝙ carna
lis cōcupiscētia: qz in hoc homine sene cō
cupiscentia carnalis dicit sufficit. Auari
tia vero in homine sene nō senescit sed am
plius iuenescit. Hier. Cum olea vicia sene
scant in hole sola auaritia iuenescit. Tul
lius in lib. de senectu. Auaritia senis quid
sibi velit nō intelligo quid enim absurdi
esse potest ꝙ quo min⁹ restat, vie eo plus
viatici querere. Tertio auarꝰ est insatura
bilioꝛ ꝙ terra sitiens q dicit sufficit qñ ple
na est qñ est magna inundatio aquarū z tñ
ipe aq supabūdātes p diversa loca discur
rūt, dicit sufficit. Auarus aūt si hꝫ magnaz
inundātiā diuitiarū nō tñ dicit sufficit sed
sue diuitie currāt in frāciā p diversas nun
dinas: sive vsqꝫ vltra mare p diversas mer
cationes, adhuc nō dicit sufficit. Ideo ꝑm
Senecam assimilatur cani qui piecta mor
denorat: z rursꝰ ad alia denorāda suspēsꝰ
an helat. Assimilat hydropico q ꝯto plꝰ
bibit tāto plus sitit. Johā.iiij. Olis qui bi
berit ex hac aqua siti z iterū ꝛc. Tertio lep
ra est morbꝰ cōtagiosꝰ. Et ꝯtū ad hoc si
gnat pctm̄ superbie qđ ē contagiosuz iuxta
illō Eccliā.xiij. Qui cōmunicauerit superbo
induet superbiū. signat etiā oē aliud morta
le pctm̄ qđ de se ē ptagiosum ex eo ꝙ vnū
trahit ad aliud. Et hoc pōt esse q̄drupli
ci de causa. Prima causa est ꝓpter pcti pō
derositatē. vñ Greg. Pctm̄ qđ p penitētiā
non diluit mor suo pondere ad aliud tra
hit: qz iusto iudicio deus coꝛ pctōris obnu
bilat vt precedētis pcti merito etiā in aliō
cadat. Scda causa ē ꝓpter pctōris cecita
tē. Et ponit exemplū Chri. de sansone cui

cū capilli inq̄bus erat virtus sua ampu
tati fuissent mox philistei ipsum ligauerūt
z oculos eruerūt z ipsum etiā molere fe
rūt q̄a q̄n pctōr p dit robur suum virtu
mox demōes funibus diuersoꝛ desideri
rū ipsum ligāt in intellectu et affectu ma
cāt: z de vitio in vitiū ipsum currere p
rāt. Tertia causa est ꝓpter demonū p
tatē. Dicit enī Chryso. ꝙ peccatores
equi diaboli quos exagitat perducit
serta facinoꝛ, dū eos ducit ō pctō i pc
Quarta causa est ꝓpter quandā pu
cōnentionē. Quedā em̄ pctā sunt fi Bo
q̄ vident ee onera. Nā auaritia trahit
rapinā ad furtū z ad multa mēdacia. Ira
la trahit ad hebetudinē z luxuriā. Ira
ter mero estuās cito dispumat in libi
Superbia trahit ad multas iurias
das z ad multas ambitiōes appetē

¶Sermo.ij. vnde supra.

Decurrerunt
decem viri leprosi qui ste
runt a longe ꝛc. Sicut
philosophia Boetio
rari desideras oporte
vulnus detegas. Dicitur Ecclesia.
In tempore infirmitatis ostende cōfi
tionē tuā. cōuersatio dicit totā vitā p
ris. s. cogitatiōes, locutiōes, z opera
bet enim ostendere medico spūali cog
tiones si fuerint immūde: locutiōes si
rint nocive opera mala que fecit opa
na q̄ omisit. Ideo isti leprosi sua vulnera
suas infirmitates nō abscōderūt: sed m
dico spūali. i. xpo aperuerūt z curari p
rūt. Circa curationē aūt ipsoꝝ ꝓsideran
tria. s. infirmitatis genus curationis m
dus: z curatiōis effectus. Genꝰ aūt in
mitatis est lepra que est morbus in
lis z abhominabilis z vniversalis: z
peccatū signat. Est igit primo morbus
rabilis sicut em̄ homo a lepra hūano
lio vix aut nunqꝫ curat, sic nec peccato
rari pōt nisi diuino auxilio adiuvet
spūs per se vadēs in pctm̄ sz per sem
diēs a pctō. Legitur.iij. Regū. vi. ꝙ
dei fuit septem annis edificatū. Legit
tez Johā.ij. ꝙ quadraginta sex annis
reparatum. per quod dat intelligi ꝙ
mo anteqꝫ peccet de facili pōt fieri

Deiſed si semel cadit difficile imo nunqꝫ p
se resurgit. Ideo casus pctōris potest cō
parari sagene piscatoris in quam pisces
per se exire nō potest. Cōparatur etiā ca
si elephātis qui postꝫ ceciderit per se re
surgere nō potest, nisi alii elephantes su
perueneriunt qui ipsum adiuuent. Compa
ratur etiam fractioni vasis terrei vel ficti
cui quod vlterius reintegrari non potest.
Primum exemplū pertinet ad luxuriosos
qui sunt in aquis delitiarum vbi sunt mul
ti aqi z sagene. Eccliā.vij. Uidi amario
sagena cor eius. Unde cū quidā phus vi
disset quēdā aucupē cū muliere iocātem
ait. Tu q aues decipe niteris vide ne qua
candā exēplus pertinet ad superbos qui
more elephantis nō flectūtur: z ideo quā
do cadūt nō resurgūt nisi ab aliis sctis vi
ris meritis adiuuētur Esaie.lxiij. Cecidi
mus quasi foliū vniversi. Foliū qñ cadit
ptō pertinet ad auaros q amādo terrena
efficiunt terra. Augu. Talis est vnusquisqꝫ
qualis est dilectio sua. Si terram diligas
terra es: si deū diligis: deus es. non quidē
per naturam sz per gram. Et ideo si tales
frangūtur nunqꝫ p se reintegrant. ps. Tā
quā vas figuli confringes eos. Intantū em̄
contemnuntur ꝙ nec in eis igniculus paru
desiderij nec modicū aq lachrymaꝝ iueni
tur. Esa.xxx. Comminuetur sicut cōteritur
lagena figuli contritione prevalida: z non
inuenietur de fragmētis eius testa: in qua
portetur ignis vl⁹ de incendio aut hauriat
parum aque de fouea. Secundo lepra est
morbꝰ abhominabilis: sic peccatores ab
hominabiles sunt apd deū. ps. Corrupti
sunt z abhominabiles facti sunt. Osee.ix.
Facti sunt abhominabiles sicut ea que di
lexerūt. Auari em̄ diligūt lutū: ideo sūt lu
to viliores. Sap.xv. Luto viliori vita illi
ꝛc. Luxuriosi diligūt immūda: z ideo sunt
spurcitij fetidiores. Joel.j. cōputruerunt
iumēta in stercore suo. superbi diligūt vē
tositatē: z ideo sunt vesica miserabiliores: sicut
vesica aca. pūcta detumescit, sic eoꝝ supꝫ
via z inflatio subito euanescit. Sapiē.iij.
Dirūpet eos inflatos sine voce scitz excu
tionis vel orationis. Qualiter aūt pctō

res sunt deo abhominabiles dicit. Chryſ.
sup illud Dat.xxv. Discedite a me ꝛc. qua
si non, sufferat presentiam illoꝝ vel aspi
cere sicut dicit. Nam sicut carnales oculi
per carnalem speciositatem videdo dele
ctātur. Si qua autē dissipata vel deforma
ta videamus quasi vulnerat aspectus nr.
sic z deus qui in sanctitate delectat. alias
peccatrices alias quasi grauatꝰ aspicere
nō suffert. tanqꝫ acsi dicateis quasi putre
do z spurcitia estis. Nec tandiu vos sufti
neo ꝯdiu statis i iudicio meo z nō discedi
te a me. Tertio lepra ē morbꝰ vniversalis:
sic z pctm̄ totū coꝛp⁹ coꝛrūpit. iuxta illud
Esaie.j. A plāta pedis vsqꝫ ad verticē ca
pitis nō est ibi sanitas. Ex quo ptz ꝙ pec
catū hoiem z per pedes ligat z capitidīna
tur. Ligat em̄ p pedes. Job.xviij. immisit
in rhete pedes suos: z i maculis eius am
bulat. Greg. Qui pedes in rhete mittit nō
cū voluerit exit, sic qui in pctō se dejicit nō
mox cum voluerit surgit. Et qui in mac
lis rectis ambulat gressꝰ suos ambulādo
implicat. et cū se expedire ad ambulādū
nititur ne ambulet obligatur. dñatur etiā
capiti Aug. peccatoꝝ seruus est tot demo
niorum quot vitioꝝ. Unde legit de dioge
ne phoꝛ: ꝙ cū Alexāder diceret se dñatoꝛē
orbis ille ait. Ne quaqꝫ eo dñs sz seruoꝝ
meoꝝ seruus. Superbia em̄ ē dña tua z an
cilla mea. Te em̄ ducit, ego autē cā suppe
ditaui. Carnalis concupiscentia et gula et
ira sunt dñe tue z ancille mee: qz te ducunt
et tibi dñantur. ego autē eas suppeditaui
et vici. Et ideo seruoꝝ meoꝝ seruus.
Et cum serui alexandri vellent in ipsuz ir
ruere z ipz occidere. Alexander ait. Uide
te ne ipsum contingatis: qz vere seruus
dei est z veritatē dicit. ¶Secūdo ponitur
curationis modus qui est triplex. Primo
enim pctōr curatur p humilē sui recogni
tionē: qđ notat cum dr. Qui steterūt a lon
ge ꝑm em̄ legē nō audebant leprosi stare
cum sanis z ideo de lōge steterunt. Sic z
humilis pctōr deo appropinquare nō au
det sicut dicitur. Luc.xviij. Publicanus a
longe stans ꝛc. Et talis humilitas deo ap
propinquare facit. Juxta illud. ps. Respe
xit in orationē humiliū. idē Coꝛ contritū
z humiliatū deus nō despicies. Jaco.iiij.
Appropinq̄te deo et appropinquabit vos

bis. Peccator enim appropinquat deo per humilē sui recognitionē et deꝰ sibi appropinquat per benignaz exaditionem, nisi autē deꝰ homini prīꝰ appropinquasset homo nullatenꝰ deo appropinquare potuisset. Aug. de verbis dñi. Quid tam longinquū: quid tā remotū ⁊c deꝰ ab hominibꝰ immortalis a mortalibus: iustꝰ a petōribꝰ nō loco sz dissimilitudine: cum ergo deꝰ in se habeat duo bona. s. iusticiā et immortalitatez et nos duo mala. s. iniquitatē et mortalitatē. Si vtrunq; malum nr̄m suscepisset pax nobis fuisset et liberari nobis cū opus haberet. Ut ergo esset nō hoc nos, sed ppe nos: nō est factus ille petōr: q tu, sz factus est mortalis quod tu suscipiēdo enim penā et nō suscipiēdo culpā, culpā deleuit et penā. Scdo petōr curat p accessum desiderium et clamosam oratiōnē qđ notatur cum dr. Leuauerunt vocē ⁊c. Ille ad deū clamat qui sua desideria ad deum leuat: vt sicut prius desiderauit terrena: sic postmodū desiderat celestia. Aug. O si possemus excitare homines et cum illis pariter excitari vt tales essemus amatores vite pmanētis, quales sunt homines vite fugiētis. Cū tali desiderio clamabat prophetа dicēs. Clamaui in toto corde meo exaudi me dñe. Et benedixit in toto corde. Quidam enim clamant cuz toto corde, sez qui in suis orationibus habent intellectum et affectum. i. attentionem et deuotionē. j. Corint. xiiij. Orabo spiritu: orabo et mente. Alij orāt cum medio in corde qui habent attētionem, sed nullā deuotionē: Ozee. x. Diuisum est cor eorum. Alij cū nullo corde: qui nullam habent deuotionem nec attētionē. Esaie. xxix. Populꝰ hic labijs me honorat cor aūt eoꝝ longe est me. ¶ Tertio peccator curatur per puram cōfessionem quod notatur in hoc q christus dixit leprosis. Jte ostendite vos sacerdotibus. Sed tamē in via mundati sunt: quia deus virtute contritionis peccatorem mundat interius, priusq; a sacerdote absoluat exterius: hoc etiā patet in leproso quē dñs tangēdo mundauit: et postea vt sacerdoti se representet et sacrificiū offerat precepit. vt habet Matth. viij. Tunc leprosus a domino tangit quādo pcōr pungitur. Tūc sacerdoti se representat quādo petōr sua petā cōfitendo manifestat. Tūc sacrificat offert quādo satisfactionē pplet. ſp. Jnoffert quādo satisfactionē ꝑplet. ſp. Jnoffert quādo satisfactionē ꝑplet. ſp. Jnoffert quādo satisfactionē ꝑ

lia distinguntur per greges: qz oues stãt per se: z capre p se: sic etiã ãnati similiter p diuersos greges distinguenk. Nã superbi faciẽt vnũ gregẽ. Luxuriosi aliũ, auari aliũ. zach. xij. Plangẽt terre familie z familie seorsum. Uel ducunk in inferno sicut oues tondenk, z sic, tonse ad pascua mittuntur: sic pctores hic dimittẽt tanaz. i. diuitias z sic attonsi ad pascua infernalia trãsmittentur. ps. Cuz interierit nõ sumet omnia: nec descendet cũ eo gloria ei⁹. Uel dicunk poni in inferno sicut oues: qz sicut oues in caloze stant cõpresse z vna super aliã: in frigore aũt stãt segregate. Sic z dãnati cũ erunt in ignẽ infernali stabũt cõpressi vt vn⁹ super aliũ magis incẽdatur. Cũ vero erũt in frigore erũt separati vt qlibet p se frideat. Matt. viij. Ibi erit fletus z stridor dentiũ. ¶ Secũdo leprosi vocãt rpm preceptorẽ. Ipse enim est ver⁹ ꝓceptor qdecẽ ꝓcepta nobis dedit, q̃ si aliquãdo trãsgreditur ipsum vt nr̃i miserear rogare debem⁹. Unde z isti leprosi dicunk fuisse decẽ sicut enim decem leprosi significant illos qui decem precepta sunt transgressi, sic decem mundati significãt eos qui per christum ad eoz̃ obseruãtiã sunt cõuersi. Ista decalogus preceptoz̃ est illud psalterium decachorde. De quo dicit ppheta. In psalterio decachordo psallã tibi: qõ verbũ tractãs Aug. i libro de decem chordis distinguit tres differẽtias. Quidam em̃ istud psalteriũ portant. sed in eo nõ cantãt. Qui scz precepta dei ex timore seruãt, portare em̃ psalteriũ scz nõ cãtare in eo onus qdẽ habet sed delectationẽ non habet: qz timor penã habet. Aliꝫ portãt z cantãt qz scz mãdata dei seruant z ex amore seruãt. Licet em̃ sit labor in portando est tamẽ delectatio in cantãdo. Iuxta illud. ps. Cãtabiles mihi erant iustificationes tue. Aliꝫ nec portãt nec cãtãt: sed pꝫcit, q̃. s. mãdata dei nõ ex amore nec ex timore seruãt. Melius est autem vt ibidẽ dicit Aug. psalteriũ portare z cãtare ꝙ tantũ portare. Rursus melius portare z nõ cãtare: ꝙ proꝫcere qz melꝰ est precepta dei ex amore ꝙ ex timore facere. Rursꝰ melꝰ est facere ex timore ꝙ nullo modo facere. Potẽtia addit quarta regula illoꝝ. s. q̃ nõ portãt sed cantãt. Isti sunt qui dicunt z non faciunt. In psalterio quidẽ. x. chordarũ cãtãt qui precepta dei alijs predicãt: sz nõ portãt: qz ea nõ seruant. De talib⁹ dicitur Matt. xxiij. Alligant onera grauia z importabilia z imponunt ea in humeros hominum. digito autem ea nolunt ea mouere. Tertio vocat christum miseratorem cum dicunt, Miserere nostri. Ad misericordiam autem inducẽdam tria ipsum inclinãt scilicet fides affectio precordialis nostra pcutio miserie: z nostra miseria generalis. Amor precordialis est quando radicatur in corde quando manifestatur in operis exhibitione: quando ostenditur in aduersitatis pressione: z quando est cum perseuerantia z continuatione. Isto modo christ⁹ in passione ad nos affectionẽ habuit precordialẽ: ipse enim intra cor suum fuit confossus ad innuendum ꝙ amor noster in eius corde est radicatus. Bern. In quo eñ clarꝰ ꝙ in vulneribus tuis eluxisset qd tu dulcis suauis z mitis z multe mie. Ipse fuit manibꝰ perforatus: ad innuendum ꝙ benefic⁹ est liberalis z largus: Sicut enim vas perforatũ nihil retinet: sic ꝑs nihil sibi retinuit sed oia nobis dedit, scz carnem in refectionẽ: sanguinẽ in ablutionẽ: aquam in redẽptionẽ: z deitatẽ dat in fruitionem. Ipse em̃ impeditus fuit cõfixus ad lignum ꝙ põdus peccatoz̃ nostroz̃ portauit. Esa. liij. Uere lãgnores nostros ipse portauit: z dolores nr̃os ipse portauit. Ipse fuit in cruce totus extẽsus: ad innuendũ q̃ amor quo nos dilexit vsqz in perpetuum extendit Matt. vlt. Ecce ego vobiscũ sum oibus diebus vsqz ad cõsummationẽ seculi. Sexto inclinat ipm ad miserãdũ nr̃os motio filialis Iere. xxxj. Si filius honorabilis efraim. Si puer delicatus: qz cum locut⁹ sum de eo: ad huc recordabor ei. Idcirco cõturbata sunt viscera mea super eũ. Miserãs miserebor ei⁹. Ac si dicat: minus. intãtum viscera mea super eũ cõuenk. Acsi ex eo mihi accresceret magis honor: z ideo dixit. Si filius honorabilis. Ac si ex eo mihil pueniat magnus vilitas z ideo dicit efraim qui interpretatur fecunditas, vel ac si esset parul⁹ z etate imbecillus: vel ac si esset delicate nutrit⁹: z ideo dicit. Si puer delicatus. Et reuera fatuus est filij honorabiles dei: qr in ipsis exhymago dei quam in seipsis honorant Eccli. x. Fili in man suetudine serua aiam tuã: z da illi honorẽ scdm meritũ ei⁹. Sũt enim viles deo nõ rõne dei: sed rõne ipsius. Tri. Sicut benefacientes nõ deo prestamus sed nobis: dns aũt gaudet nõde suo lucro, sed de nra salute. Sic peccãtes nõ deo nocemus sed nobis: deus aũt tristatur nõ de sua iniuria sed de nostra pditione. Sunt etiã paruuli in dei cognitione et dilectione q̃ diu sunt pñtli in vita. i. Corin. xiij. Cum esset paruulus loquebar vt parulus etc. Sunt etiam a deo delicate nutriti, scilicet pane angelico. i. deus ipse. pane angelorum mãducauit hõ. Ter. Ho adseũ. inclinat miseria gñalis. Sũt enim que nullã habẽt miseriã z nõ inclinãtur ad corp⁹ nec q̃tũ ad aiam. Apoc. xxi. Abstulit deus oẽz lachrymã ab oculis sanctoz̃ etc. Aug. de ciuita. dei. Erit in singulis inseparabilis voluntas libera ab omni malo liberata z impleta oi bonitate: oblita culparũ oblita penarum. Nec tamen ideo sine liberatiõis oblita vt liberatori suo non sit ingrata. Alij sunt q̃ habent miseriã nec vllã possunt recipere miaz scz dãnati. Eoz em̃ cor erit sub omni pene z miserie. Esai. i. A plãta pedis vsq; ad verticẽ nõ est in eo sanitas. Cor em̃ anima erit plena omni angustia pene ad culpã pteritã. Sap. v. Dicẽt intra se penitentiã agẽtes vt pre angustia spũs gemẽtes etc. Erit em̃ plena oi dolore. q̃ tũ ad penã presentem. Esa. xlij. Tortiones z dolores tenebũt etc. Erit plena omni tortione imaginatiua z formidatiua. Sapiẽ. xvij. Timore percussi illius que nõ videbantur. Erit plena omni desperatiõe propter veniam denegatã. Michee. j. Desperata est plaga eius. Alij sunt q̃ nec omnes nec multas: sed tamen aliquas habẽt miserias z ideo multiplici indigent mia. i. qui sunt in via qui multas habẽt miserias ꝺtum ad corpus. Bern. Homo natus de mulier̃e, ideo cum reatu repletꝰ multe miserie ideo cum fletu qui quasi flos egreditur z cõteritur: ideo cum metu habet etiam multas miserias in anima: quia secundum Bern. Ratio obnubilatur multiplici errore. Memoria confunditur multiplici oblitione. Uoluntas iactatur multiplici perturbatione.

¶ Dñica. xv. post festũ trini. Sermo. j.

MEmo põt duobꝰ dñis seruire etc. Matt. vj. Sicut dicit Aug. Deus hoiem fecit vt summũ bonũ intelligeret, intelligẽdo amaret amãdo possideret, z possidendo frueret. Ideo rps i hoc euãgelio intẽdit nos ab amore terrenoz̃ ad amorẽ celestiũ inducere. Et hoc quatuor modis. Primo dissuadẽdo diuitiaz̃ seruitutẽ. cũ dicit Nemo põt duobꝰ dñis seruire. Secõo iterdicẽdo nimiã sollicitudinẽ. cũ dicit. Ideo dico vobis ne solliciti sitis etc. Tertio ostẽdendo istã per similitudinẽ cũ dicit. Nonne alia plus est ꝙ esca? etc. Quarto inducẽdo suã intẽtionẽ cũ dicit Querite ergo primũ regnũ dei. ¶ Circa primũ notãdũ q̃ nemo põt seruire duobꝰ dñis contrariis precipiẽtibꝰ. isti duo dñi sunt deus z diabolus: vel deus z mũdus: vel deꝰ z caro. Primis duobus nemo potest seruire, quia deus precipit humilitatẽ. Matt. xj. Discite a me qr mitis sum z hũilis corde. Diabolus superbiã. Job. xlj. Ipse est rex sup oẽs filios superbie. Bze. Euidẽtissimum signũ reproborũ est superbia humilitas electorum. Cũ ergo quã quis q̃z habeat cognoscit sub quo rege militet muenit. Secũdis duobus nemo põt seruire qr deꝰ diligit pacẽ, mundus turbationẽ. Job. xvij. In mundo pressurã habebitis, in me aũt pacẽ. Tertijs duobus nemo põt seruire qr deꝰ precipit puritatẽ: caro appetit voluptatẽ. Isti sunt due leges. De quibus dicitur. Rom. xv. Uideo aliã legẽ in mẽbris meis repugnantem legi mentis mee. Lex carnis ẽ carnalia cõcupiscere. Lex mẽtis est mundiciã desiderare. Gala. v. Caro cõcupiscit aduersus spm̃: z spũs aduersus carnẽ. Sequitur enim. Aut vnum odio habebit scz diabolum z alterum diliget scz deũ. Aut vnum sustinebit scz diabolũ. non quidem diligit. Aug. Nemo diabolũ diligit: sed sua cupiditate implicatus subdit

Universidad de Deusto Biblioteca

est: z eū diligit: sicut qui ancille aliene con-
iunctus est propter cōcupiscentiā, patitur
diuturnā seruitutē: z si nō diligit eū cuius
ancillā diligit: z alterū contēnit. s. deū. Nō
quidem odio habebit. Augu. Nullius cō
scientia deū odisset. hoc autem Augustī.
post modum retractauit propter illud. ps.
Superbia eorum qui te oderūt ascēdit sem
per. Sed sine dubio nullus deū odit affe
ctu: z si effectu: nec etiam diabol⁹ inquan
tū est oīo guberna tor, sed inquātū est
eorum punitor: sicut nec latro odit iudicē
inquātum est homo sed inquantum est iu
dex z tortor. Post dixit in generali descē-
dit ad speciale dicens nō potestis deo ser
uire et māmone. Glo. Māmona nomen est
demonis qui preest diuitijs: nō q̄ in eius
ditione sint sed q̄ ipsis vtitur ad decipiē
dum ir retiēdo laqueis diuitiarū. Nō di-
xit. Non potestis habere sz nō potestis ser
uire. Licite em̄ haberi possunt quādo be
ne dispēsant. Quidam enim eas diligunt
contra deū: sicut auari qui sunt earū ser-
ui. De quibus dicit glo. Seruire diuitijs
deum negare est. Alij eas diligūt: sed in-
fra deū. sicut viri perfecti qui adhuc ter-
renis sunt dediti. Isti sunt qui edificant li
gnum: fenū: z stipulā: qui. s. terrena plus
iusto vel minus vel minime dilexerūt. Alij
retinēt ea ꝓpter deū. vt. s. pauperibus in
de subueniāt, sicut fuerūt patriarche: sicut
fuit sctūs Johānes patriarcha alexādri-
nus q̄ in oratiōe xpo dicebat sic. Bone ie-
su ego dispergēdo tu subministrando vt
videam⁹ q̄s vincat. Circa secundū notan
dū q̄ xps inter dixit superfluā curā mun
danorū. Diabol⁹ em̄ primo solicitat ho-
minē vt querat necessaria. Sicut de⁹ vi-
dek homini permisisse. Gen. iij. In sudore
vultꝰ tui vesceris pane tuo. habitis neces
sarijs sollicitat: vt querat supflua q̄ solli-
citudo dissuadetur. Phi. iij. Nihil solliciti
sitis. Chryso. Sollicitudo desperatiōis
est filia. Habitis necessarijs z supfluis sol
licitat vt querat nociua per vsuras. s. z ra
pinas. Prouerbio. j. Semite omnis auari
animas possidentium rapiūt. principium
igitur tentationis in auaritia est nimia sol
licitudo circa necessaria progressus circa
superflua. sz cōsummata malitia circa no
cua. Dominus igitur studuit amputare tē
tationis principium q̄ est nimis sollicen
do circa necessaria: cum dicit. ne solliciti
sitis anime vestre ꝛc. Quo oblato pcedit
ad superflua z nociua. Notandum tñ q̄
est quedā sollicitudo quaz fecit dominus.
De qua Rom. xij. Qui preest in sollicitudi-
ne. Alia quā facit necessitas. Tertia quaz
facit cupiditas. De hac duplici dicit glo.
In sudore vultus tui paratur panis: sed
panis exercendus, est sollicitudo tollē-
que mentem perturbat dum timet ne
possessa dispereant: aut elaborata nō ca-
tingant. Prima precipitur. Secūda per-
mittitur. Tertia prohibetur. Circa tertiū
tandū q̄ dñs phibet hanc superfluā soli
citudinē per multiplicem similitudinem.
Et primo p̄ similitudinē crearure rōnis. s.
qua ponit duo exēpla. Unū cū dicit: nō-
ne anima plus est q̄ esca: z corpus plus q̄
mentum? Qui dedit maiora. i. animā q̄
debit minora. i. escam z vestes. Et domi
ponit hic tria bona que deus homini de
dit. s. corpus, aiam. z res. Anima autez
bet subiici suo superiori. i. deo sibi obe-
do. z corp⁹ suo superiori. i. anime sibi co
temperādo z res suis superioribꝰ q̄ sz
vt pauperibus distribuant. z anime vt
screte diligantur z corpori sibi necessaria
ministrentur. Sed istum ordinem pertur
bant dūtes q̄ nō subijciuntur deo q̄ pro-
peribus nihil tribuunt nec animę: q̄ pro
inique diligunt: nec corpori quis studio
me affic. ūt. Aliud exemplum: quod ponit
circa creaturam rationalem, est cum dicit.
Quis autē vestrū cogitās pōt adūcere ad
staturam suam cubitum vnum? Glo. Si
ergo regendi corporis curā relinquit,
illud ad hanc staturā fecit peruenire. Et
gitur autem hic in gl. magna similitudo
vtrum nostrum corpus erit simile corpo-
christi quantum ad candē staturā. z dici
dum q̄ illa similitudo quantū ad tria po
considerari, vel quantum ad eiusdē gra
rie christi conformitatem z sic est impos
bile, quis nullius gloria potest gloriā chri
sti adequari: quia gloria corporis christi
erit instar solis, gloria beate virginis in
star lune z gloria ceterorum sanctorū in
star stellarum. j. Corin. xv. Alia claritas

solis id est christi. Alia claritas lune id est
beate Marie. Alia claritas stellarū. i. cete
rorū sanctorū. Uel potest cōsiderari quā-
tum ad eiusdem state qualitatem: z sic
non erit ibi talis similitudo. Aug. de ciui.
dei. Si dixerimus ad dominici corporis
modum minorum maiorumq̄ corpora re
digenda, peribit de multorum corporib⁹
per plurimum: cum ipse nec capillum esse
perturum permittat. Uel potest intelligi
quantum ad eandem etatem, z sic erit ibi
ista similitudo. Unde subdit augu. Restat
ergo vt quisq̄ recipiat suam mensuram
quam habuit in iuuētute. Si senex est mor
tuus vel fuerat habitur⁹ si est ante defun-
ctus: z ideo non est dictum ab apostolo.
Ephe. iij. In mensuraz state sed in mē
suram etatis plenitudinis christi: quia re-
surgent corpora mortuorū in iuuenili eta
te ad quam christum peruenisse cognoui-
mus. Hec Auguſt. Secūdo hoc ostendit
exemplo creature sensibilis: cum dicit. Re
spicite volatilia celi ꝛc. Ex hoc vt dicit au
gu. Quidaz dixerunt hominem non de-
bere laborare: sed diuine prouidētie se cō
mittere. Sz sicut ille ait si adest temporis
facultas debemus victum laborando ac
quirere. alias si vellem⁹ sicut volatilia vo
lare: aut sicut natantia natare hoc esset
bestialiare. Si vero imminet necessitas de
bemus nos diuine prouidentie cōmittere
z tunc ille nos pascet sicut aues. Et ponit
exemplū in paulo z petro. Paulus quidē
mortem fugit z tamen christus, petrum a
vinculis liberauit. Paulus em̄ per humā
num auxilium euadere poterat: z ideo si
humanū auxilium defuisset expectare diuinū. auxiliū hoc fuit
tentare deus. Petrus autem carebat
humano auxilio z ideo se cōmittebat diui
no. Tertio ostendit hoc exemplo creatu-
re vegetabilis: cum dicit Considerate li-
lia agri. z infra. Si autem fenum agri ꝛc.
Quod sericum: que purpura que
pictura textricum potest floribus cōpara
ri? Lilium igitur induitur veste candida.
fenum agri veste viridi: sicut z sol ve-
stitur veste purpurea: viola veste hyacinti-
na. fenum agri veste viridi: sicut z sol ve-
stitur incente. Iuxta illud ps. Amictus lumi-
ne sicut vestimento. Sic etiam inter san-
ctos viros quidā in duuntur candore pu-
ritatis, quidam rubore charitatis, quidā
hyacinthino celestis contemplationis: q̄-
dem viroze virtutis: quidā splendore ho
neste cōuersationis. Ultimo cōcludit suaz
intentionē. cuz dicit. Querite ergo primū
regnū dei z iusticiā eius: et hec omnia ad-
dūcientur vobis. Iustitia autem regni celo-
rum est illa per quam ipsum regnum ac-
quiritur. De quibus sic dicit Augu. Uenī
te habeo dicit dominus. Quid regnū celo-
rum. Quo emitur: pauertate regnū do
lore gaudium labore requies ignominia
gloria, mortevita. Moneta igitur qua emi
tur regnum est panpertas. Mat. v. Beati
pauperes spiritu: quoniam ipsorum est re
gnuz celorū. Moneta qua emitur gaudiū
est dolor z persecutio. Ibidē. Beati qui
persecutionē patiuntur propter iusticiaz.
quoniā ipsorum est regnū celorū. Mone-
ta qua emitur requies est labor penitēn-
tie. Matth. iij. Penitentiam agite appro
pinquabit enim regnum celorum. Mone-
ta qua emitur gloria est ignominia z hu
militas profunda. Matt. xvij. Nisi cōuer
si fueritis z efficiamini sicut parvuli. ꝛc.
Moneta qua emitur vita, est mors ꝓpter
christum assumpta. Matth. xj. Regnū ce-
lorum viz patitur, z violenti rapiūt illud.
Magnam vim z violentiam quilibet sibi
facit quādo propter regnū celorum vitaz
suam cōtēnit. Quod aūt dicit hec omnia
adūcientur vobis non est intelligendū si
cut dicit. Augu. q̄ semper adūcientur cū
apostolus de se dicat. In fame z siti: in fri
gore z nuditate. sed aliquādo dant, aliqñ
subtrahuntur. Est enim deus sicut dicit.
Aug. Medicꝰ q̄ nouit qñ sunt apponēda
z qñ subtrahēda. Cuius ergo apponit sūt ad
gratiarū actionē cū subtrahit ad ꝓbationē.

¶ Sermo. ij. vnde supra.

IAmo pōt duo
bus dñis seruire ꝛc. sz aug.
tria sūt gña hoīm. s. valde
boni sicut viri perfecti: val
de mali sicut peccatores z
impij. Mediocriter boni
et mediocriter mali sicut sunt negligen-
tes et tepidi qui volunt deum diligere et
mundum. Ista tria genera hominum do-
minus describit in presenti euangelio.
primo enim describit mediocriter bo-

nos ꝛ mediocriter malos.cū dicit. Nemo
pōt duobus seruire. Isti duo dñi sunt mū-
dus ꝛ deus qui in simul diligi nō possunt
sicut sancti viri per multa exēpla ostende
runt. Aug. sup. Joh. hoc ostēdit exempla
vasis dicens. Si habitet in te amor mūdi:
nō est quo intret amor dei: vas es sed ple
nus es: funde qđ habes vt recipias quod
nō habes: funde amorē seculi vt iplearis
amore dei. De hoc eodem inde sic dicit in
libro. Homel. l. Est amor vtilis ꝛ amor no
cius: amor vtilis amore prepedit: amor
noxius recedit: ꝛ amor vtilis succedit: ple
ni sunt hoies amor huius seculi: fundāt
ꝛ capiāt: vis vt intret mel vbi acetū infu-
disti. Idem etiam super Joh. hoc ostēdit
exēplo manus dicens. Nō potest qs ama
re quod eternuz est: nisi subtrahat ꝛ amare
quod temporale est. Amorez hominis sic
putato quasi manū anime: si aliquid tenet
aliud tenere nō potest: vt aūt possit tenere
qđ datur dimittat quod tenet. Qui enim
amat seculū: deum amare nō pōt qz occu-
patam habet manū. Dicit illi dñs. Tene
quod do. nōvult dimittere quod tenebat,
nō pōt accipere quod offertur. Si necessi-
tate impeditus possidere cogit possideat
non possideatur: teneat non teneat: dñs
fit rei sue: non seruus auaricie sue. Cypria
nus in tractatu de. xij. abusionibus seculi
ostēdit hoc exemplo oculorū dicēs. Mun
di amor et dei pater in vno corpore habi-
tare nō pñt quemadmodū oculi celū ꝛ ter
ra pariter nequaq̄ cōspicīūt. Chry. super
Mattheū hoc ostēdit exēplo per naturaz
celestiū ꝛ terrenoꝝ dicens. Celestia ꝛ spūa
lia leuia sunt naturaliter sursuz tendētia:
terrena ponderosa sunt ꝛ deorsū trahen-
tia. Si spūalia tenueris sursum te ducūt.
Si terrena deorsum te ponēt. De hoc di-
cit etiā quedā Glos. super hūc locuz. Res
inquit terrena vel deus si in corde homi-
nis dñet ad cōtraria ex vtraq̄ hō trahit.
Nā deꝰ trahit ad superiora sibi seruiētē.
Res vero terrena trahit ad inferiora. Ra
banus super Lucā ostēdit hoc exēplo va
sis dicēs. Dilectio dei nō recipit sectionē.
Nā quantū dilectionis in infimis expēde
ris hoc tibi necessario a deo deficiet. Sic
ut em in vase aliquo pleno liquore iquā-
tum emanauerit forras: intantū necessariū
est in plenitudine denegare. Sic et anim
in quantum emanauerit ab ipsius dilectio
ne ad illicita: intantū minui necessariū est
a deo. Potest autē homo ꝛ deo seruire ꝛ
diuitias habere: sed non eis seruire, qui
tunc diuitiarum, seruus esset ꝛ auaritia do
minaret eidē. Juxta illud. Amos. ix. Ex
ritia in capite omnium. Auaritia enim
quando occupat manum. quando
quis semper vult accipere ꝛ nō dare. Et
clesia. i. ij. Non sit porrecta manꝰ tua ad
accipiendum et ad dādū collecta. Alio
os: quādo sez de terrenis vult loqui ꝛ tra
ctare. Joh. iij. Qui de terra est de terra
quitur. Aliquādo oculos. Juxta illud
Oculos suos statuerūt decli. inter. Talis
auaricia curari potest: sed quando affec
dit super caput, ꝛ domina efficitur vt
rat. In seruis autem dei auaricia nō oc
pat caput quia eis nō dominat. Nec ocu
qz de terrenis nō loquuntur. Nec manꝰ
quia in talibus nō delectātur. Nec ma
qz liberaliter pauperib⁹ largiūtur. Sic
enim q bona tēporalia nō sunt ppria
accōmodata: nō sunt: secura: sed trāsi
ria. Nō sunt preciosa sed vilia. Eleem
na aūt facit vt sint ppria. Petrꝰ rauen.
pauperi: vt det tibi: qcqd pauperi dede
tu habebis: quod pauperi non dederis
Hereditas in tuto ponitur que deo cu
de seruatur. Facit vt sint preciosa: de
dum cōuertit in aurū. Aug. Laudāt
catorem si vendit plumbum ꝛ acquirit
rum: ꝛ illum qui erogat pecuniā et acq
rit iustitiam. Secundo describit valde
nos et hoc exemplo volatilium ꝛ libro
Per volatilia em sancti viri intelligun
ex eo q corde in celis morāt̄ur. Philo.
Nostra cōuersatio in celis est. Perfectus
est enim istis volatilibus habitare ꝛ
iuxta illud. Esa. xxiij. Formido et
laqueus super te qui habitator es terre
Auis em que habitat in terra aut est
midine ne capiatur: aut cadit in foue
scipule que sibi preparatur aut laqueo
retik: in formidine sunt auari. Job. xv.
nitus terroris in auribꝰ eius ꝛc. In fouea
cadūt luxuriosi. Prouer. xxiij. Fouea pro
funda est meretrix. Laqueis irretiuntur
perbi quos superbi demones in terra

scendant. ps. In via hac qua ambulabāt
absconderunt superbi laqueum mihi. Et
Job. it. Esa. Et erit omnis qui fugerit a fa
cie formidinis cadet in foueaz: ꝛ qui se ex
pleuerit de fouea tenebitur laqueo qz se-
pe fit quādo quis desinit ardenter amare
terrena tranſfert se ad amādū carnalia: ꝛ
quādo subingauerit auaritiā ꝛ cōcupiscē
tiā viri sancti p ulis. Nā ulis extra est cā
dū intus est aureū intus et extra odori-
ferū. Sic viri sancti in corpe sunt cādidi p
puritatē: in corde aurei p charitatē: in cō
fessis ꝛ vita sunt odoriferi p sanctitatez:
quorum vita est odorifera deo ꝛ primo.
Cāt. v. Dilectꝰ meꝰ cādidꝰ ppter purita
tē. Rubicūdꝰ ppter charitatem. Electꝰ ex
milibꝰ ppter vite ꝛ cōsciētie sanctitatem.
Unde em de mille inuenit vnꝰ q hāc dupli
cem habeat sanctitatē. Thren. iij. Cādidio
res nive: nitidiores lacte: rubicundiores
thore antiquo, saphyro pulchriores. Sūt
em cādidi et nitidi in corpore: rubicūdi in
mēte: fulgidi in cōscientia ꝛ cōuersatione.
Tertio dñs describit valde malos cū dr.
Si aūt fenū qđ hodie est et cras in clibā-
num mittit ꝛc. per fenū reprobi intelligunt
q hic fuerūt aridi in fine ꝛ in bono opere:
et postmodū mittent in clibanū infernalē
p cōbustionē. Quomō aūt corpora dāna-
ta possint cōburi etnō consumi ostendit
Aug. de ciui. dei: multiplici exēplo. Prio
exēplo vermiū dicēs. Nō nullū genꝰ ver-
mium in aquarū calidarū scaturigine repe
ritur quorū ferueōē nemo impune contra
ctat. illi aūt non solū ibi sunt sine vlla le-
sione: sed etiā extra non pñt vivere. Scōd
exemplo montiū dicens. Qui dā notissimi
montes sicilie qui tanta temporis vetusta
te ignes nūcflāmis estuāt et integri pseue
rāt satis idonei testes sunt nō omne qđ ar
dens cōsumi. Tertio exemplo carbonū qui
ignis opatiōe sic facti sūt incorruptibiles
vtin terrā humidā suffossi dū essent ligna
putrescerēt: corrūpi nō pñt. Quarto exē
plo pauonis dicēs q deꝰ dedit carnes pa
oni mortuine putrescerent: ꝛ narrat ibi q
semel cū hec aut sibi cocta fuisset oblata,
de pectore eius vsq̄ ad annū seruari fe-
cit: ꝛ nulla lesionē incurrit, nisi q aliquan
tulū corpulentie sicciotis ꝛ contractionis
fuit. Quito exēplo salamādre dicēs: sicut
scripserūt q de naturis animaliū curiosi
indagarāt. Salamādra ignibꝰ viuit. de
cuius etiā pellibus fiunt corrigie pciose,
q quasi vetustate cōsumpte si proiiciātur
igne ex veteribꝰ fiunt nove. Ultimo do-
minus instruito ēs sez valde bonos ꝛ val
de malos ꝛ mediocriter bonos ꝛ media
criter malos qñ pcludit. Querite ergo p̄
mū regnū dei. In hoc q dicit p̄mū dat in
telligere q p̄mo ꝛ principaliꝝ spūalia sūt
petēda. Sed istū ordinē puertunt auari:
cōtra quos dicit Aug. in lib. i homel. vsq̄
adeo cecitas mētis hoiem occupauit: vt
oia bona velit habere preter scipsum: vil
lā vis habere bonā, vxorē bonā, domum
bonā. Quid currā p singula? caligaz non
vis habere malā: ꝛ vis habere vitā malā
nunquid nocebit tibi plus mala caliga qñ
mala vita? Cum enim mala caliga constri
cta nocuerit sedēs discalcians te abijcis:
aut corrigis, aut mutas. Muta igit vitam
ꝛc. Deide subdit. Sz plane video vñ falle
ris Caliga nocēs dolorē facit vita nocēs
voluptatē: illō nocet: istō libet: sz qđ ad tē
pus libet postea peꝰ dolet. Cđ aūt ad tē
pus salubriter dolet: postea infinita volu
ptatez abūdāti gaudio letificat: scōz illō.
Qui seminat in lachrimis i gaudio metēt.
per hoc aūt quod dñs subdit. Et hec oia
adijcient vobis. dat intelligere q bōa tē-
poralia debemꝰ amare sicut accidētia. Ac
cidēs aūt est quod adest ꝛ abest pter subi-
ecti corruptionē. Serui igit dei diligunt
tēporalia sicut accidētia. Quia si assūt nō
corrūpitur eoz animus p superbiā. Si de
sūt nō corrūpit p impatiētiā. Talis erat
q dicebat. Phil. iiij. Scio humiliari, scio ꝛ
abūdare, ꝛ penurie pati. Huari aūt diligūt
divitias ꝛ terrena tāq̄ subditātia, ex si
assūt corrūpūt p superbiā. vñ ostēdit. Aug.
Radix divitiarū ē superbia. Si desunt frā-
gūtur p impatiētiā. Eccl. v. Divitie cōser-
uate in malū dñi sui perierunt in afflictio
ne pessima. ¶ Sermo. iij. vnde supra.

Cit em pater
vester celestis qz his omni-
bus indigetis ꝛc. Magna no
bis de deo nostro dz ē fidu
cia qz in ipso est magna be-

nis olētia: ideo dicit̄ pater vester. Ineo ei est olim futuroꝝ p̄scientia, ideo dicit̄. Scit eñ qualis in nobis sit magna indigentia ꝓpter qđ dicit̄ his oīb⁹ indigetis. ¶ Circa p̄imū notandū ꝙ magna dei benuolētia in hoc exprimit̄ ꝙ pater noster vocatur. Deute. xxxij. Nōne ipe est p̄ tuus qui possedit te ⁊ fecit ⁊ creauit te? Ipse enim nos fecit quātū ad corpus: creauit quātū ad animā: ⁊ possidere nos dz quātum ad res. Sed a dñio corporis ipm expellunt luxuriosi: a dominio aie superbi. a dominio rerū auari. Ista sunt tria q̄ scōm dicta salomonis hoiem de domo expellūt. s. fumus, malavroꝝ, ⁊ stillicidiū. Ista aūt spūaliter intellecta deū ab homine expellūt. s. fumus supbie q̄n in altum ascēdit, sed cito euanescit. Mala vroꝝ carnalis cōcupiscētie: ⁊ stillicidiū auaritie q̄ hoiem sollicitudinib⁹ inquietant. Circa scōm scz dei p̄scientiam. Quidā eñ curiosi duo marie ⁊quirere cōsueuerūt. Unū qz cū p̄scientia dei falli nō possit si p̄scit aliquē dānandū, oportet eū dānari: ideo nihil ꝓdest agere bonū ⁊ nihil obest facere malū. Se cūdū est quare deus creat vel nasci pmittit quos scit esse dānādos. Ad ista aūt tribus modis rēspōderi pōt. Primꝰ modus est nostrā insufficientiā profitendo: cuz vt phūs. Intellectus noster habet se ad manifesta nature: sicut oculus noctue ad solē. Intantū eñ cognitio nostra est debilis ꝙ nullus phūs potuit vnq̄ naturā vni⁹ muscę pfecte cognoscere. Unde legit̄ ꝙ vnus phūs multis annis in solitudine fletit: vt naturā apū posset cognoscere: ⁊ tñ pfecte cognoscere nō valuit. Si ergo intellectus noster nō sufficit cognoscere manifesta nature create: quomodo intelligere poterit occulta scientie diuine? Unde narrat. Tullius de natura deoꝝ, ꝙ quidam rex quesiuit a quodā phō quid esset deus. Et phūs ad rēspōdendū terminū postulauit. Cui rex trib⁹ dieꝝ terminū dedit. Quo expleto, terminū iterū petijt ⁊ trib⁹ dieꝝ terminū ad huc recepit. Illo expleto adhuc maiorē terminū requisiuit. Cui rex: vt video me deludis. Et ille: nō facio dñe: sed deus est hominū imm̄emor suoꝝ ꝙ quanto de eo pl⁹ cogito: tāto plus i eo deficio ⁊ in eo q̄d dicā nō inuenio. Secōs modꝰ rēspondēdi est questionez questionibus repellēdo ⁊ istū modū traditū habem⁹ a dño. Matt. xxij. Qui ait phariseis ipsum interrogantibus interrogabo ⁊ ego vos vnū sermonem ⁊c. Talib⁹ igitur curiosis pro oīnibus questio est reddēda: vt dū non rēspōdere ad minima ⁊ manifesta, ad inuestigare pfunda. De his aūt manifestis aliqua exempli gratia ponamus ꝙ Aug. de ciui. dei ducit in medium. Primo querit ꝙ cum tria sint lucidissima scz oleum: argētū: ⁊ ignis ⁊ nihil habeant in se nigredinis ⁊ si dent; quod nō habent? Quid est ꝙ oleū luciāz maculas nigras infundit? Argētuz candidū lineas nigras facit ⁊ omnis que lamberit nigredinem reddit. Scōo querit qđ est ꝙ pales ⁊ te sunt caliditatis ꝙ poma cruda maturant et tante frigiditatis ꝙ nives i mēse estate cōseruant ne fluant, cum tamen dū et frigidū sint oino cōtraria: ⁊ duo contraria in eodem subiecto esse nō pñt. Tertio querit de quadā ficu egiptiaca que ponatur in aqua mox fundā petit: ⁊ defacta ⁊ aqua repleta ad suprficiē ⁊ ibi cōsistit. Quarto querit de calce ignis latens continetur: ⁊ cuz naturaliter aqua ignē extiguat ⁊ oleū nutriat: ⁊ si aquā in calcē infundat, mox ignis latens pzere incipit: ⁊ si oleū adhibeat mox ignē extiguit. Quinto q̄rit de adamante nullo ferro frāgit, nullo igne ꝓsumitur. Hircino sanguine frāgi: ꝓhibetur. Dicunt autē ꝙ in ethiopia est quedam calamita ferrum nō attrahit sed repellit: ⁊ quecūq; alia que in vno angulo ferrum attrahit in alio repellit. Sexto q̄rit de duobꝰ ⁊ tribus: quorum vnus est in egypto in quo faces extinguūtur accense: et reaccenduntur extincte. Alius est apud garamantes qui in nocte est tam calidꝰ vt nō tangat in mane: ⁊ in die tam frigidus vt nō diligatur. In flumine etiam mira ⁊ stupenda parēt. Dicitur enim lapillus esse modo ad modum sagitte figuratus, ⁊ in medio interstitio in modum aeris generat. Aurum et argentum in marsupio lances ferineo liq̄facit: et marsupiuz et ferrum non ledit ⁊ multa alia stupēda facit. Si ergo homines curiosi istoꝝ et similium

scimt rationem reddere: desipiant celestia indagare. Tertius modus respondē di est rationi et exemplis veritatem astruē do. Primum igitur ꝙ scilicet divina prescientia nullam necessitatem inferat ostendit Boetius ratione ⁊ exēplo. Ratio eius est quoniam deus prescit futura: quedam de necessitate vt solem oriri: et quedā ex libera voluntate: sicut hominem currere vel aliquid operari, ⁊ ideo sol necessario oritur: quia deus sic prescivit ⁊ ordinavit et homo volūtate operatur: qz deus sic prescivit et ordinavit. Illa igitur que sunt a causa naturaliter operante vētura sunt de necessitate. Que vo a causa libere operante ventura sunt, libere et non de necessitate quia deꝰ sic instituit ⁊ prescivit. Exēplum autem tale ponit: sit alicui aliquod ferrum in quo homo sit paratus ad ambulandum: alius autem homo ibi sit supponet eum ne per viam siniſtraz incedat: sed aut per dexteram aut saltem per medium vadat et ille contemnens siniſtraz tendit in latrones inciđat non fuit culpa speculatoris quia hoc prescivit ⁊ maxime quia admonuit sed illius qui contempsit. Dicit igitur ꝙ via dextera est penitē tia que ducit ad celum. via siniſtra est peccatorum quod ducit ad tartarum: via media est penitentia imperfectorum que ducit ad purgatorium. Deus igitur scit quā vias quilibet est facturus: et monet ne per siniſtram incedat: sed aut per dexterā aut saltem per mediaz vadat. Si quis igitur viam peccati eligit: et ad tartarum descēdit non deo videnti et admonenti: sed sibi ipsi imputari debet. Postea queritur quare vulneratus medicinas requirit: cum deus scit quando est moriturus: ⁊ quare agricola terram serit ⁊ vineam colit: ex quo deus scit quos fructus debeat producere, sed si vulneratus medicinam contemnit mortem incurrit. Si agricola terram vel vineam non colit steriles fructus habebit: quia sic dominus fructum esse instituit ⁊ prescivit. Ad secundum quod dicitur scilicet deus creat et nasci permittit quos damnandos esse cognoscit. Respōdet apostolus. Rom. ix. An non habet potestatem figulus ex eadem massa facere

Universidad de Deusto Biblioteca

aliū quidē vas in honorē aliud in contumeliam. Ubi dicit Aug. Ideo non vtrunq; in honorem ne hoc meruisse estiment ⁊ nō vtrunq; in contumeliam vt indicium misericordia superexaltet. Ac per hoc ne dānatus ex debito de supplicio suo iuste conqueratur. Nec liberatus gratias superbe de merito gloriet̄ur. Aug. autem in enchiridion ad istam questionez respōdit dicēs ꝙ deus cum sit summe bonus non sustineret malum esse in operibus suis nisi adeo esset omnipotēs ꝙ de malis posset bōa elicere. Quatuor igitur bona de malis hominibus maxime deus elicit. Primo quia ex hoc poni meliores apparent: sicut et ⁊ album iuxta nigrum magis relucet. Aug. vbi supra. Illud quod malum dicitur bene ordinatum et suo loco positum eminentius commendat bonū vt magis placeāt et laudabiliora fiant bona dum cōparantur malis. Secundo quia ex hoc die iustitia cōmendatur. Cū enim vniuerse vie dñi sint mia ⁊ veritas si omnes ex mia saluaret non appareret eius iustitia et si omnes ex iniquitate dānaret nō appareret eius mia: velut si iudex omnib⁹ malefactoribꝰ parceret non appareret iustus: ⁊ si nulli vnq; parceret non appareret pius. Tertio qz per malos boni exercētur: ⁊ maiores eis corona preparatur. Si enim mali nō fuissent necꝝ fuisset occisus: ⁊ homo non fuisset redemptus, nec Stephan⁹ fuisset lapidat⁹ nec alicꝰ sanctus per martyriū fuisset coronat⁹. Greg. Quod lima ferro, ⁊ fornax auro, ⁊ tribula grano: hoc facit tribulatio viro iusto. Quarto quia de malis sūt sepe multi sancti generati. Sicut de Esau malo natus est sanctus Iob. de achā malo ezechias bonus, de amon malo iosias bonꝰ. De hereticis petrus martyr egregiꝰ. Ex spinis essi nascit rosa: sz si spina penitus peciderēt nulla rosa nasceret. Seruat igit interdū deus spinas, vt inde electas suscipiat rosas. Tertio ponit nostra indigētia cū dicitur quid his oīb⁹ indigetis? ex quo datur itelligi ꝙ nō debem⁹ tēporalia quere ad superfluentiaz: sed ad sublenā dā indigentiā, aut in nobis, aut in alijs. Contra hoc faciūt gulosi qui nō recipiunt ad necessitatem, sed ad voluptatem cū tamē dicat Seneca. Palatū tuū fames excitat ⁊

nō sapores Legit q̄ dario fugiēti facie alexandri, z magna siti oppresso aqua turbida: z cadaueribꝰ inquinata, est ei ad bibēdum oblata, quam bibens dixit se nunq̄ bibisse tocundius. Contra hoc etiam faciūt auari qui aliorum indigentias nolunt supplere, sed sibi ola retinere: cum tamē aquila z leo predam soli non comedant: sz auibus z bestijs a longe sequentibus partem relinquant. Legitur cum Alexander per quandam syluam pergeret, z ipse cum exercitu siti fere deficeret: z cij hus aque sibi oblatus fuisset ipsam aquā effundi mādauit. Noluit enim solus bibere posticꝫ militibus suis hoc non poterat communicare. Contra hoc etiam faciūt superbi q̄ nullo reputāt se idigere: z tū omnibꝰ indigēt. Superbia em̄ ola bona corrodit, z folia bonorum verborū z flores bonarū volūtatū z fructum bonorū operū. Juxta illud. Ecclesiastici. vj. Nō te extollas in cogitatiōe anime tue velut taurꝰ ne forte elidat virtus tua per stultitiam z folia tua comedat z fructus tuos perdat z relinquaris velut lignum aridum in heremo.

¶ Dñica.xvj.post festū trinita. Sermo.j.

NBat Jesus in ciuitatē q̄ vocat. Naym. Et ecce defunctꝰ efferebat. ꝛc. Luc. vij. Jfilijꝰ vidue defunctus erat z ad monumētū portabat. i. ēt extra portam delatus erat z mater vidua eū flebat. Per istum igitur defunctū peccator significatur. De quo quinq̄ per ordinē sunt videnda. Primo quare peccatū p mortuū intelligitur. Secūdo q̄ est monumētum in quo includitur. Tertio qui sunt peccatores a quibꝰ portatur. Quarto que est ista porta extra quā defertur. Quinta q̄ est vidua a qua defletur. Circa primū notādū q̄ peccator per mortuum intelligitur ex eo q̄ ad instar mortui est frigidus ponderosus z fetidus. Frigiditas autē in eo causatur a tribus. Primo causatur a frigida suggestiōe diaboli, de qua dicitur. Eccli. xliij. Frigidus ventus aquilo flauit z congellauit crystallum ab aqua. Jste ventus aquilonaris tentatio est illius qui dixit. Esaie. xlvij. Sedebo in lateribus aquilonis. Ex cuius tentatione frigida anima que erat c. ystallus inquātum ad dei imaginem est creata: efficit gelida. Secūdo causatur a frigida natura peccati. Peccatum enim de se natura peccati. Peccatum enim de se dū est cū sit venenū serpentis infernalis vel q̄ per sui frigiditatem extinguit feruorem cordis. De frigiditate peccati dicitur. vj. Sicut frigidā facit cysterna aquā sic frigidam facit malicia animam. Tertio causatur ab extinctione ignis. Ignem veni mittere in terrā. Jn hyeme ignem predictus ventus aquilonaris extinguit. z iō animaz frigidā relinquit. Qui non habet istū ignē de quo dicit. Ignem veni mittere in terrā. Jn hyeme etiam si fuerit in media estate: sicut arbor frigus poros terre constringit ne alios germinare permittat, sic tale frigus in ma generatū siue a frigida suggestione boli, siue a frigida natura peccati, siue extinctione ignis diuini: sic omnes bonas affectiones constringit q̄ nullū bonū opus animaz pōt posituū nullū bonū opus animaz pōt finit. ideo dr: Eccl. xliij. Gelu sicut sale dā super terraz. i. effundi pmittā. Tale gelu hz naturam salis q̄ animā que fructifera erat sterilē facit pōs. Terram eti. ꝛc. Sēdo peccator est ponderosus catū est dr ponderosum cum q̄ vnaquaque aliud trahit. Gre. Peccatū quod g pondus non diluitur mox suo pōdere ad aliud trahit. Esaye. xxxiij. Pilosus clamabit ad alterum. Glo. Perpetrata malicia petrandā vocat, tum q̄ labore facte mit Esaye. xliij. Seruire me fecisti in tis tuis prebuisti mihi laborē in iniquitatibus tuis, tum quia subito ad infernū uergit Job. xxj. In puncto ad infernū scendunt. Si oēs mōtes essent plumbi super aliquem iustum caderēt ipsum ad fernū nō traherēt z tū pctīm sic est ponderosum q̄ in momēto illud traxit nobilissimum spiritū. Luce. x. Uidebā sathanā quasi gur de celo cadētem. Tertio peccator fetidus. Est em̄ coram deo sicut latrina in qua ci infernales delectabilr volutant. Unde demones nō petierūt mitti in colūbas habēt simplicitatē. Nec l agnos sine q̄ habēt innocentiā. Nec in turtures q̄ diligunt castitatē: sed in porcos qui sordes immundiciā. Demones autē non habent

in cordibus simplicium: nec in innocentium: nec puritatem amantium: sed in cordibus superborū, raptorū, z immūdorū. Job. xlj. Sub umbra dormit, id est in corde raptoris in secreto calami. i. in corde subpbi. exterius videt nitidus: sed intus est vanus: z in locis humētibꝰ. i. in corde luxuriosi qui semp natare volūt in aquis sordidis delectarū. Secūdo videdū est quid mortuus in quo peccator includitur. Ad qd notādum q̄ sicut dicit Aug. de ciuitate dei. triplex est mors. Prima est mors corporis que fit q̄n ipsam deserit aia: z ista est naturalis. Alia est mors aie q̄n ipsam deserit deus z ista est mors culpe. Tertia mors est vtriusq̄: scilicet corporis z aie, q̄n sic quando nec anima vinificat corpus: nec homo vinificat animam: z ista est mors gehenalis. Primū est materiale in quo sepelietur corpus mortuū. ps. Sepulchra ipoꝝ domus eoꝝ in eternū. Et dicitur monumentū. fm Aug. quasi monēs mentem: Ut hoc quilibet admonetur vt mortalez se esse cognoscat. Eccli. xxxviij. Memor esto iudicij mei. sic enim erit z tuum. Secundum est corporale scz ipsum corpus in quo ala iacet sepulta qō quidem licet a forma videatur speciosum: intus tamē est plenum fetoribus peccatoꝝ. Matth. xxiij. Ue vobis scribe z pharisei z hypocrite qui similes estis sepulchris dealbatis q̄ a foris apparent hominibus speciosa intus autē plena sunt ossibus mortuorū z omni spurcicia. Tertium monumētū est infernale in quo sepelietur corpꝰ z anima: que ambo cum mortua morte eterna. Luc. xvj. Mortuus et sepultus est. ꝛc. Tertio est videndum qui sunt portatores: sicut est triplex mors z triplex monumētū: etsic ēt isti portatores tripliciter distinguūtur. Nam portatores corporis mortui ad sepulchrū materiale sunt quatuor elementa ex quibus corpus est cōpositum que tādiu adinuicem pugnant donec in corpore dissolutionem inducant: ibi tamē deus multū posuit de terra z parum de ceteris elemētis. Elementū enim aque apparet in humoribus z sanguinibꝰ. Elementum aeris in respiratione flatus. Elementum ignis in calore naturali. Elementū terre in carne, neruis z ossibus, z sic ptz q̄ multo plus ibi posuit de elemento terre q̄ ceteroꝝ. Si em̄ posuisset multuz de igne homo fuisset nimis iracundus vel anatus. Si multum de aere nimis supbꝰ fuisset. Si multuz de aqua nimis fuisset libidinosus. Sic multum ibi posuit de terra que est elementum infimū vt homo nō superbiat: sed in humilitate consistat. Portatores animae ad monumentum corporale sunt quatuor in peccato hominē perseuerare facīūt. Primus est fiducia longioris vite que tamen hoiem sepe decipit. Uñ ōr Esaie. xxxviij. Dum adhuc ordirer succidit me. Secūdꝰ est psideratio culpe aliene. Eccl. xxxij. Peccator homo deuitabit correptionē: z ex voluntatem suam inueniet cōparationē. Tertius est fiducia de venia quā aliquis concipit ex magna dei misericordia. Eccl. j. Ne dicas miseratio dei magna ē multitudinis peccatorum mee. miserebitur. Quartꝰ est adulatio peccantiū blanda. Esa. iij. Populeus qui beatū de dicunt ipsi te, decipiunt portatores corporis z aie ad sepulchrum infernale. fm Ambr. sup Lucā sunt quatuor spūs alia elemēta. Quidā illuc portātur a terra propter appetitū terrenoꝝ sicut auari. Alij ab aq̄ propter appetitum deliciaꝝ sicut luxurioſi. Ab aere ppter appetitum ambitiosum sicut superbi. Alij ab igne per irā z odiam sicut iracundi. Quarto videdum est q̄ sit porta extra quā mortuus egredit: que q̄dē est fm glo. aliquis de quinq̄ corporis sensibus. Nā qui videt mulierē ad cōcupiscendum ea mechatus est eā. ꝛc. Mortuꝰ extrahit p portā visus. Qui aurē detractionibus z lingua litigiosis accōmodat: extrahit mortuus p portā auditus z oris: z ideo ad istas portas sunt custodie adhibēde. Nam ad portā visus ponenda est pactio mutua. Debent enim cor z oculus eidinuicem pactum facere q̄ scz cor nō dirigat oculum ad aliqua illicita: z q̄ oculus nō renunciet cordi aliqua vana. Unde Job. xxxj. Pepigi fedus cum oculis meis ne cogitē quidez de virgine. Ad portā auditus ponēda est sepes spinea id est reprehensio dura. Eccli. xxviij. Sepi aures tuas spinis z noli audire linguam nequam, Ecclē. xxv. Uētus aquilo dissipat pluuias: z facies tristis lingua detrahens

tem. Hierony. ad Rusticū monachū. Sicut fagitta si mittitur contra duraz materiam nōnunq̄ in mittentem reuertitur z vulnerat vulnerantē. Sic detractoz cum tristem faciem viderit audientis illico cōtabescit pallet vultus: herent labia salina siccatur. Ista tales spinas etiā philosophi aliquando opponebant. Diogenes enim cuidam referenti quoddā malum ab amico de ipo prolatū ait. Dubiū vero est, an amic⁹ hoc dixerit. Certum est aūt mihi q̄ tu male dicis. Antisthenes cuidā dicenti: ille de te malum hoc dixit: ait non de me hoc dixit, sed de illo q̄ in hoc se habere recognoscit. Ad portam oris ponēduz est ostium vt quādo expedit aperiat z quādo nō expedit clausum teneatur. Ponēda est statera vt verba ponderata proferantur. Ponēdum est frenum vt ab assessore animi lingua regatur. Ista doctrina tradit. Ecclesia. xxviij. Ori tuo facito ostia: ꝓbis tuis facito stateram z frenos ori tuo rectos. Quinto vidēdum est que sit ista vidua a qua mortuus defletur sm glos. ista vidua est ecclesia q̄ sponsi sui p̄sentia viduata filios suos plorat quos ad mortem ire conspicit. Watt. ij. Rachel plorans filios suos sic plorabat. Paul⁹ dicens. Galath. Filioli mei quos iterꝫ parturio donec formetur xp̄s in vobis. Notandum autē q̄ tres planct⁹ circa mortuū fierī consueuerāt. Unus fit cū adhuc mortu⁹ est in domo. Alius dum fertur extra domū. Tertius dū defertur ad tumulū z sepelit. Tunc mortuus est in domo quando petīt adhuc est in aio. Tūc defertur extra domū quando procedit in actum. Tunc sepelit quādo mole terre. i. ꝓsuetudine peccatoꝝ premitur. Flendus est igitur peccator qui est in petō male voluntatis. Flend⁹ est qui procedit in actū p̄aui operis. Flēdus est qui est in peccato male consuetudinis. Iste tres differentie petōꝝ z isti tres planctus figurati sunt q̄ tres mortuos quos xp̄s suscitauit in quib⁹ oib⁹ fuit planct⁹. Suscitauit enī puellā in domo: z significat petīm in aia: z ibi fuit planctus. vnde dr Watth. v. Vidit timultum z flentes z eiulantes multum ꝛc. Suscitauit adolescentem prolatuz extra domū. vt habeā hic z hoc significat peccatum q̄ ꝓcessit in actum: z hic similiter fuit fletus: q̄ mater flebat. Suscitauit lazarū iam sepultū z fetidum z significat peccatū cōsuetudinis z ibi fuit magnus planctus. Nā flevit martha: flevit magdalena: flenerūt iudei: flevit z xp̄s. Iste tales maiori fletu indigent quam primi vel secundi. Demones enim circa peccatoꝝ mortem faciunt tres: nō planctus sed plausus. Faciunt enī plausum magnū q̄n peccator in mortis: hoc est in animo suo. Maiorē q̄n peccauit in actū. Maximū q̄n p̄ cōsuetudinem sepelitur. Treñ. ij. Aperuerūt sup te os suum inimici tui: hoc ptinet ad plausum. Dicato cordis. Sibilauerūt z fremuerunt dentibus suis: hoc pertinet ad plausum ꝓ dicato operis. Et dixerūt deuoremus eum. En iste est dies quē expectabāmus inuenimus z videmus: hoc pertinet ad plausum ꝓ peccato consuetudinis.

¶Sermo. ij. vnde supra.

Adolescēs tibi dico surge ꝛc. Sicut defunctus significat peccatorem. misera peccatoris condicio. sic q̄ istum suscitauit intelligitur saluifer puer-

tētis puerilio. Cui⁹ suscitatiōis z puerilis quedam sunt inductiua: quedam ostensiua: z quedam consecutiua. Inductiua autē duo sunt, scilicet cōpassio vidue: z p̄sentia turbe. Primū igitur christum induxit ad istum resuscitādum. Quā cōpassio vidue. Unde dicitur. Quā vidisset dñs misericordia motus. Ista cōpassio passio vidue signat cōpassionē peccatoris. Iste anime quā xp̄s super eam gerit: e cantat. Iter benignus consolationē infundit. Unde dicit. Rim. j. benedictus de⁹ z pater dñi nr̄i ih̄u xp̄i pater misericordiarū z tot⁹ consolationis ꝛc. Et vocat hic apl̄s deum misericordie: q̄ nolle: scz deū, dñm a patre. Nā scōm multiplicē tēporis veritatē assecuta⁹ est hāc multiplicem denominationē. In statu enī legis nature vocatus est deus. Unde dicitur. In principio creauit de⁹ ꝛc. Et ratio est: quia tunc erat tēpus instruendi homines in vera dei cognitione. De⁹ enī: vt Damascenus dicit, dicitur a theos q̄ est deus. siue a theoro gnoscens quia seipsum nos cognoscere facit. In statu legis scripte est vocatus dñs. Unde dicebat. Ego dñs ꝛc. Et ratio est

quia tempus erat tenēdi homines in timore. Iste enim est nomē timoris. In statu legis euangelice sepe vocat pater. Uñ in oratione dñica nō dicit deus noster: nec dñs noster: sed pater noster. Et ratio est q̄ mō est in confitendi filios in amore patris. Pascha enī nomē est amoris. Rom. viij. Nō enī accepistis spm̄ seruitutis iterꝫ in timore: sz accepistis spiritum adoptionis filiorum. Secundum inductiuum fuit p̄sentia turbe. Nam z cum ipso erat multitudo copiosa. Sic z ꝓs inductus fuit coram illis factis miraculis vt illi crederent: z ipsius miracula fierent testes essent. Sed notādum q̄ suscitatio filie archisynagogi facta est: iacta z lazari in penitentia multitudinis q̄ etiā in domo intelligitur peccator occultus q̄ deū offendit. Per puellā igitur suscitatā intelligitur peccator occultus q̄ deū offendit. Per puerū extra domū portatū peccator manifestus qui deū offendit z primū scandalizauit. per lazarū iam fetidum z fetidum peccator cōsuetudinarius q̄ deū offendit z primū scandalizauit z deū a se nimiū elongauit. Peccator igit occult⁹ dz facere penitētiā quia non placet deū. Peccator manifestus dz facere penitētiam manifestā z diuturnā vt placet deū z edificet primū. Peccator cōsuetudinarius dz facere penitētiā manifestā z diuturnā vt placet deū z edificet primū z paulatim possit appropinquare deū. Sed in ista resuscitatiōe fuerūt quedā effectiua: que quidē fuerūt duo scz tactus loculi z imperii precepti. De primo dicit tangit q̄n cor durū petōris ad penitētiam emollit. Loculus em̄ iste est cōscientia peccatoris: iniquo quo tanq̄ in lecto male quiescit reqescit. Est em̄ loculus iste spiritus z tamē in ipso reqescūt anari: vt dr Job. xxx. Esse sub sentib⁹ delicias cōputa bit. Est latosus z tñ in ipso requiescūt vo-luptuosi: vt dr. ij. Petri. ij. Sus lota i volutabro luti. Est vētosus: z tñ in ipso reqescūt perfecti vēt⁹. Ecce quāta cecitas reqescere facit spinosos, lutosos z vētosos. Sz accedit verbum dñi. Et loculū tangit dū peccatorē ad sui cognitionem reducit et tunc ille loculus q̄ prius erat spinosus per punctionem vicio rum efficitur floridus per amenitatem virtutum. Cant. j. Lectulus noster floridus. Qui prius erat fetidus per immunditiam efficitur odoriferus per puritatem internam. Cant. v. Uince florentes odorem dederūt. Odor vincat homines recreat superbētes fugat. Sic odor castitatis delectat deū z homines fugat z serpētes ifernales. Qui pri⁹ erat ventosus per inquietudinē efficitur quietus per mentis tranquillitatem. Ecclesia. xli. ij. In sermone eius silnit ventus: cognitiōe sua, id est sapientia placauit abissum. i. cor petōris confusum. Secundum effectiuum huius resuscitationis fuit iussio precepti cū ait. Tibi dico surge. Ista autem iussio est diuina inspiratio. De qua dicitur Ephe. v. Surge qui dormis z exurge a mortuis z illuminabit te xp̄s. Diuina quidē inspiratio excitat dormientem: ideo dicit. Surge q̄ dormis: viuificat morientē: iō subdit. Et illuminabit te xp̄s. Est em̄ xp̄s via ꝛitas z vita: vt dr. Joha. xiiij. Est via p quā hō ad celū vadit. Est ꝛitas que hominē ne erret deducit. Est ēt vita p quā homo tanq̄ ad terminū peruenit. Qz igitur est via excitat dormientē: vt surgat z per viā cadat. Qz est ꝛitas deducit ignorantem ne per deuia incedat. Quia est vita viuificat morientem vt ad vitam eternā peruenīat. Tertio in ipsa suscitatione fuerunt quedam ostensiua: id est quedam per que ostenditur q̄ fuit vere suscitatus. Et ista sunt duo: scilicet sessio z locutio. Primo dicitur Resedit qui erat mortuus. Non dicitur q̄ stetit: nec q̄ iacuit: sed q̄ resedit. In stando totum corpus laborat. In iacēdo totum quiescit. In sedendo partim laborat z partim quiescit. Ille qui circa curas tēporalium nimis laborant. Illi iacēt qui a bonis operibus nimis torpent. Neutri istorum vere sunt suscitati. Illi sedent qui dediti sunt z labori actionis z quieti contēplationis: illi sunt vere suscitati. Tales qui habent vtranq̄ vitam: scilicet actiuam z contēplatiuam dant se deo per deuotam orationem: proximo per misericordem subuentionem z sibūpsis per humilem recognitionem. Et sic habent officium Magdalene Marie z Lazari. Bernard⁹,

Opus est vt maria pie ꝛ subtiliter sentiat de deo martha misericorditer ꝛ benigne de proximo. Lazar⁹ misere ꝛ humiliter de ipso. Sēdo peccat⁹ ostenditur suscitatus quando ille qui cōsueuit loqui verba mūdi vel verba peccati incipit loqui verba dei. Sicut enim tunc ostendebat se esse ciuem babylonie: sic modo ostendit se esse ciuem hierusalē ciuitatis superne. Ad linguas igiz em̄ quod quis loquitur ostendit ciuilitatez quā profitetur. Unde dictū fuit Petro ꝛ loq̄la tua manifestū te facit. Qui ergo loquitur verba mundi, ostendit q̄ sit professus ciuilitatez mūdi. Johā. iij. Qui de terra est de terra loquitur. Qui loquit verba peccati indicat q̄ sit professus ciuilitatē nferni. Jac. iij. Lingua nostra ignis est inflāmata a gehenna. Qui loquitur verba dei indicat q̄ sit professus ciuilitatem paradisi. Unde dns loquens semp verba dei cōquerebatur de iudeis dicens. Johā. viij. Quare loquelā meā nō cognoscitis? Quarto in ipsa resurrectione sunt quedā cōsecutiua, que quidē sunt duo. Primū est dei laudatio. Unde dicitur. Accepit autez oēs timor ꝛ magnificabant deū. Nā sicut dicit Augu. Nemo donis dei est beatus q̄ donanti existit ingratus. Qualiter autem deus laudetur ostendit i libro. i. homel. in persona dei dicens. Si fueris iniquus: nō me laudas. Si fueris quasi iustus ꝛ de iusticia inflatus nō me laudas. Si vita cum lingua cōsentit me laudas. Et subdit. Melius ē tacere ꝛ benefacere q̄m laudare ꝛ peccatū cōmittere ergo fratres toti laudate cantet vox cantet vita: cantēt facta. Secūdum est christi fides ꝛ cognitio cum dixerunt propheta magnus surrexit in nobis. Et vocāt christū prophetam magnū ꝛ visitatorez nostrū. Fuit autē christus pphēta, magnus qz habuit verba magne sapiētie. Johā. vij. Nun̄ sic locutus est homo sicut homo iste. Habuit miracula magne potētie. Actuū. x. Qui pertransiit benefaciēdo ꝛ sanādo oēs oppressos a diabolo. Habuit exēpla magne sanctitatis ꝛ vite. Matth. xj. Discite a me: quia mitis sum et humilis corde. Luce. vlti. Qui fuit vir propheta potēs in opere, quo ad miracula: ꝛ sermone, quo ad verba cōrā deo, ꝛ omni populo quo ad exēpla. Fuit etiā visitator noster. Luce. j. Visitauit nos oriēs ex alto. In huius figura dixit isay ad Dauid. j. Reg. xvij. Ffes tuos visitabi si re[illegible] Et cū quib⁹ ordinati sunt dicit. Visitatoris enim officiū est inquirere de vita subditi. Si recte agāt. Inquirere de vita subditi ideo subditur. Cum: quibus ordinatus es. Et ista facere debet ex charitate paterna: ideo p̄mittitur fratres tuos. Visitans igitur ad nos visitando venit: et inquirens de vita inuenit in nobis mala opera. Joh. iij. Erāt autem eorum opera mala inquitēs de fama: inuenit q̄ erant demonib⁹ associati. Job. xxx. Frater eorum draconum ꝛ socius struthionū: id est visitator opera mala dissolut. Ideo venit visitator vt dissoluat opera diaboli ipse manifestatur. j. Joh. iij. In hoc apparuit filius dei vt dissoluat opera diaboli ipse manifestatus est nobis associatum de mūdo eiecit Joh. xij. Nūc iudiciū est mūdi: nūc princeps huius mūdi eiciet foras. Ista aūt nō fecit mundi ei⁹ frater vterin⁹. ps. Fuit extrān⁹: is tanq̄ frater vterin⁹. ps. Nunciabo nomē tuū ꝛc.

Sermo. iij.

Et hec vidua erat samaritana, mater de morte filij sui multum dolebat: ꝛ ideo lamentabiliter flebat. Dolor autē eius ex quatuor habatur: videlicet ex eo q̄ erat mulier: ex eo q̄ erat vidua mater: ꝛ ex eo q̄ erat vnici mater. Primo causabat dolor ex eo q̄ erat mulier. Dicit raliter em̄ mulieres magis patiunt gis ꝓpatiunt q̄ viri ex eo q̄ habēt magis molle. Uñ mulier: quasi mollis dicta est. Jdeo scōm philosophū alialib⁹. In oīni genere alialiū femine molliores q̄ viri: ꝓpter vsuz ꝛ leporā Uñ igit̄ inuenit aliqua mulier seuera ra nō pōt dici femina: sz vsa ꝛ Mulier q̄dē similiter naturaliter humida: ꝛ ideo de facili est passibilis passibilis. Uir autē naturaliter ꝛ siccus: ideo nec sic de facili patrinatur: ideo in filij morte ꝛ aduersitate turaliter pl⁹ dolet mater q̄ pater est magis mollis ꝛ ꝓpassibilis. honoze ꝛ sublimitate naturaliter pl⁹ det pater q̄ mater: qz est magis ma

filius sapiēs letificat patrem: filius vero stultus mestitia est matris sue. De filio autem sapiēte et bono habet pater letitiam: ꝛ mater vanam gloriā. De filio aūt stulto ꝛ malo habet mater tristitiaz: pater vero dolor matris q̄ genuit eū. Secūdo causaliter enim mater plus diligit q̄ pater: ideo pl⁹ ꝺ morte eius tristatur. De amissione enim eius rei quam maxime diligimus maxime tristamur. Quare autem mater pl⁹ diligit filiū q̄ pater multe sunt causa. Prima est: qz naturaliter plures habet defectus q̄ vir: qui quidē defectus releuāt mulieres q̄ a viris odirētur ꝓpter filios quos generāt diligunt: ꝛ ideo mulier scīēs ꝓpter filioꝝ ghationē se i suis defectib⁹ reclarari: a viro pl⁹ diligi vehemēter eos amat. Secunda causa est qz illud p q̄ pl⁹ laboratur⁹ pl⁹ diligim⁹. Mater autē plus laborat circa filios q̄ pater tā ꝛ importādo in pariendo: q̄ etiā in educādo. Tertia causa est: qz illam rem plus diligim⁹ quā certa, et certa dinaliter nostrā esse scimus. Mater autē vir aūt ꝛ si credat tamen certus nō est de suo semine ꝓpio generat⁹. Quarta causa est: qz illam rem plus diligim⁹ in quā magis tus nos habere scim⁹. Scōm autem philosophū: maior portio de substātia filij est i corpore filij q̄ de substātia patris. Quinta causa est: qz sicut dicit Augu. Amicitia trahit ex cōsuetudine cohabitā colloquēdi: ꝛ cōuersandi. Patres aūt filios magis cōsueuerūt habitare collo quia ꝛ seruari: ꝙ⁹ aūt mater pl⁹ diligit q̄ pr⁹ filius naturaliter plus amat matrē q̄ matrē. Et vna ratio est qz pr⁹ ē pn ꝓpter effectū ꝛ formale in filij ghatione formali. Alia est: qz filij dz pr⁹ in oīb⁹ bōis crescere. Tertia est qz pars⁹ sequit̄ ventrem quo ad libertatē ꝛ seruitutē. ita q̄ nata ancilla matre ꝛ libero patre erit ser Natus de seruo patre ꝛ libera matre liber in honozibus aūt ꝛ muneribus dignitatibus partus sequitur patrez: vt ꝛ contrahat cū aliqua plebeis filius q̄ ꝛ ꝛ dignitatem habebit regalē: filius plus diligit partem q̄ matrē: tum quia ab ipso recipit formationē. tum quia ab ipso expectat omnium bonoꝝ successionem: tum quia ab ipso habet dignitatē et honorez. Pater tamen ꝛ mater plus naturaliter diligūt filios q̄ a filijs diligantur. Et ideo ē: qz parētes de natura sua ꝓpria dederūt filijs corp⁹ ꝓpriū. Filij aūt parētibus i ghatione nihil dederūt, ꝛ ideo parētes filios vt opa sua: vt carnē suā. vt membra sua diligūt. Uidemus em̄ q̄ humor arboris fluit a radice in ramos nō ecōuerso: ꝛ amor ex pte dei tradix magz fluit i filiū tāq̄ i ramū q̄ ecōuerso. Tertio causabat ei⁹ dolor ex eo q̄ erat vidua mr: videbat em̄ sepe decipiunt: qz sunt sine viro ꝛ filiatoze. Uñ dicit. Mat. xij. deuorāt domos viduarum sub obtētu ꝓlixe oratiōis. Sepe molestant: qz sunt sine viro defensoze. Esa. x. Erūt vidue p̄de eoꝝ iō. vi. Esaie. j. Defendite viduā. Sepe sunt i tristitia: qz sunt sine viro cōsolatoze: ꝛ ideo graue est pēm ꝓtristatas iterū ꝓtristare. Hiez. xxij. Uiduā nō lite contristare: ꝛ magnū est meritum eas cōsolari. Job. xxix. Cor vidue ꝓsolat⁹ suz Jaco. j. Religio mūda ꝛ immaculata apud deum ꝛ patrem: hec est visitare pupillos ꝛ viduas in tribulatione eoꝝ. Quando igitur vidue filios suos amittunt multum dolere cōsueuerunt: qz remāserant eis loco viri cōsiliatis, defendētis ꝛ cōsolātz. Aliquando tamē expedit viduis viro ꝛ filijs carere: quia magis libere possunt deo seruire. vñ dicit Hiez. in epla ad paulā. Sancta melania calescente adhuc mariti corpusculo: necdū humato duos filios pdidit q̄ad pedes christi ꝓuoluta ait. Expedit tibi seruitura sum domine: quia tāto onere me liberasti. Debent autem ipse vidue tria vitia fugere. s. ociositatem, loquacitatem, ꝛ curiositatem. de quibus dicitur in Thim. v. Similiter ꝛ ociose discunt circūire domos non solū ociose: sed etiā verbose ꝛ curiose loquētes que non oportet. Primo igitur nō debent esse ociose. Hier. Semper aliqd boni operis facito: vt diabolus se m̄eniat occupatum. Ezech. xvj. c. Hec fuit iniqtas zodome sororis tue superbia: saturitas panis ocium ꝛ abundātia. j. Thimo. v. Uidua q̄ in deliciis est viuens mor tua est. licet enim sit viuēs in corpore tamē est mortua in mēte. Dixit ange

lus q̄ corpus hominis est sicut ferreū instrumentum: quod si exercitatur licet conteritur tamen luciduz efficitur. Si vero nō exercitatur rubigine consumitur. Si enim corpus nostrum ieiunijs ꝛ vigilijs exercemus debilitatem incurrit: si non tozpore merecscit. Melius est autem ipsum laborando conterere quā merita consumere. Secundo non debeat esse verbose: q̄uis em̄ verbositas reprehēsibilis sit in viris: tamen in femmis magis est reprehensibilis ꝛ maxime in feminis viduis. Nam ſm Chrysō. Mulieres sunt incaute molles et fragiles, ꝛ qz incaute, ideo cito decipiunt ex eo qō ea que audiunt ratione nō discernunt vel discutiunt, quia vero sunt molles ideo ad bonum et ad malū cito flectūtur: quia autem sunt fragiles. ideo de facili superātur. Unde diabolus nō est aggressus virum: sed mulierem, sciens q̄ mulier facilius deciperetur ex eo q̄ sexus ieauttor est ꝛ citius flecteretur: ex eo q̄ est sexus mollior: ꝛ facilius vinceretur ex eo q̄ est sexus fragilior. Tertio non debent esse curiose: quia non debent de domo in domuz circūire: sed in domo manere aut in ecclesia orare. j. Tim. v. Que vere vidua ē ꝛ desolata speret in domino: ꝛ instet obsecrationibus ꝛ orationibus nocte ꝛ die. Legitur de naturis animalium q̄ turtur amisso cōpari stat in hyeme in nido: in estate vero trāsit ad loca frigida: sic vidua in hyeme i. in presenti vita in qua est frigus peccati ꝛ carentia ignis diuini: ꝛ sufflatio mali vēti id est tentationis diaboli debēt morari, vel in nido domus proprie non discurrendo neq̄ vagando: memor. Dine que quia discurrit casti tatem amisit. Uel in nido sue conscientie. i. ipsam mundādo vt possit dicere Cant. j. Lectulus noster floridus. Uel in nido sancte ecclesie orationib⁹ scilicet insistendo: exemplo anne vidue: de qua habetur Luc. ij. Si vero sentit i carne aliquē malum calorem, transeat ad loca frigida hoc est assumat remedia refrigerentia scilicet macerationem carnis carnalitatem exurētem. ps. Ure renes meos ꝛ cor meū: abundantiam lachrymarum concupiscentiam extinguentem: ꝛ tunc dicere poterit cū propheta. Transiuimus per ignem et aquam, et eduxisti nos in refrigerium nihilominus vadat frequenter ad rore

bi dei refrigerantē. Ecclesia. xviij. Non ardoze refrigerabit ros: sic et verbū lius ꝗ datū. Quarto cauſabatur eius loz ex eo q̄ erat vnici mater: nō enim filius sibi remāserat qui ipsam alere nutriret hoc q̄ppe spectat ad filios tes scilicet nutrire ꝛ fouere ad quod cimur verbo, siue precepto. Exodi. xx. nora patrē tuū ꝛ matrem. Et intelligi tantum de honore reuerentie: sed etiā neficentie: sed quo plus mouent exem ꝗ verba: ideo inducimur exemplo de qui de matre curam habuit: et in vita in morte ipsam Joāni recōmēdādo. plus inducunt promissa ꝗ exempla vel ba: idco dominus nos promissione cit, cum precepto supradicto promitte addidit: dicens. Ut tis longeuus super ram. ꝛ intelligitur non tantū de terra rientium, sed etiam viuentium. Sed doq̄ aliqui sunt duri, quos plus mouent cōminata supplicia ꝗ verba vel exempla facit, dicens. Exodi. xxj. Qui maledixerit patri vel matri morte morietur: ꝛ gitur non tantum de morte temporali etiā de morte eterna. Sed dato q̄ dant omnia verba, exempla, promissiones ꝛ cōminationes, adhuc inducimur ctu nature: ꝛ super hoc Uasterius nit exempla cum enim quedam mulier bilis ob quoddam flagitium carceri cipata esset: vt ibi fame deficeret: filia nupta de licētia iudicis ipsam quotidie sitabat: prius tamen diligenter perscrutabatur ne comestibile ei deferret. Illa ro extracto vbere singulis diebus de pprio matrem propriam alebat. Cū uuerct repertum est quod fiebat iudex pietate motus matrem filie condonit. Simile fere per omnia refert Solide quodam patre sene: ꝛ grandeuo a filia in carcere fastētato. Secūdum plum ponit dicens: q̄ quando cycon nescūt filij parētes suos in nido ponere velut infantes iuxta pectus suum cultos fouent et nutriunt: solit vultures parentes

Hos mori permittunt. Tertiuz exēplū po
ni: q̄ cum Darius rex persarum fines scy
tharuz inuasisset miserunt ei scythe litte
ras q̄ depopulationem agrozum ꝛ vinea
rū equanimiter tolerarēt: si ꝛ sepulchra
parentum contingeret: tunc scythaꝝ po
tentiam ꝛ vires sentiret: quia ꝓ eozum de
fensione morti se exponere sunt parati.

Dñica.xvij.post festū trini. Sermo.j.

Am intraret Jesus in domum cuiusdam principis phariseozum sabbato manducare panem ꝛc. Luc. xiiij. Christus secundū
gist. sepe in sabbato docebat ꝛ curabat si
cut ꝓ plures q̄ ad sabbatū cōueniebāt lu
crescerent: siue vt in sabbato celestis quie
ris omnes infirmitates curādas esse oste
deret: siue vt interdum a quiete contem
plationis ꝓpter salutem animaruz nos
fabrahēdos esse doceret: ideo ad mādu
cādum sabbato cum isto principe intrauit
non ꝓpter cibum, sed ꝓpter animarū
lucrum. Ubi etiam hydropicum ibum in
corpore: ꝛ in mente curauit. Circa cuius
curationē ex parte phariseoꝝ fuit magna
malicia. ex parte hydropici fuit magna
miseria. ex parte xpi magna misericordia.
malicia aūt phariseoꝝ in trib⁹ fuit. Prio
in hoc q̄ eā obseruabāt si videlz sabbato
curaret: vt sic possent ei detrahere q̄ sab
bata solueret. Magna malitia eozū: qz eū
persequebāt ꝛ sibi insidias parabāt: cū eo co
medebāt ꝛ ipm mordere volebāt. Tales
sunt multi q̄ alios pascūt cibis corporalibus et ipsi comedunt eozum carnib⁹. Prouer.
xxiij. Noli esse in nomessationibus eozuz:
quoz carnes ad vescendum conferūt. Blo.
carnes ad vescendū cōferre est in collo cu
rie vicissim vitia proximorū dicere. Bal.
v. ꝗ si inuicem mordetis ꝛ comeditis ꝛc.
Ille mordet qui partem accipit: et partez
relinquit. Ille comedit qui accipit quod si
bi sufficit ꝛ reliquum dimittit: ille consu
mit qui nihil relinquit. Pharisei ergo chri
stum aliquādo mordebant ipsum i aliquo
landando ꝛ in aliquo reprehendēdo: iu
ra illud. Matth. ix. Quare cū publicanis
ꝛ peccatoribus manducat magister vester
bibit? In hoc q̄ magistrum eum vocant
laudant cum, sed in hoc cum reprehēdūt
q̄ cum peccatoribus māducabat. Aliquā
do ipsum māducabāt: eius opera peruer
tēdo ex eo q̄ in sabbato ea faciebat. Joh.
ix. Nō est hic homo a deo q̄ sabbatum nō
custodit. Aliquādo ipsum consumebāt: to
tam vitam suam contenendo. Matth. xj.
Ecce homo vorax ꝛ potator vini: ꝛ pecca
toz ꝛ publicanorum amicus. Sunt etiam
multi qui alios in parte laudāt: ꝛ in parte
vituperant isti mordent. Alij sunt qui ola
bona opera in alijs ꝙuertunt: isti come
dunt. Alij sunt qui ꝛ opera iudicant, ꝛ in
tentionem condēnant: isti consumunt. Se
cando eozum malitia in hoc erat q̄ tace
bant: cū enim dominus eos interrogaret.
Si licet sabbato curare ipsi tacuerunt: qz
sicut dicit Beda quicqd dicissent cōtra se
dictum fuisset. Nam si licet curare: quare
christum observant? Si nō licet: quare pe
cora curant? ꝙ igitur tacebant cū eos do
minus interrogaret: ex anguſtia procede
bat. Sed notandū q̄ aliquando bonū est
tacere: aliquādo bonum respondere. Bo
num quidem est tacere. Aut ꝓpter sapiē
tiam. Ecclesia. xx. Est tacens qui inuenit
sapiens: ꝛ est tacens sciens tempus apti
temporis. Aliquando tacent ratione igno
rantie. Ibidem. Et tacens non habēs sen
sum loquendi. Aliquando ratione patien
tie. ps. Posui oz meo custodiā dum consi
de. pecca. aduer. me. Aliquādo vero bonū
est respondere. Prouerb. xxvj. Responde
stulto iuxta stultitiam suam: ne sibi sapiēs
esse videatur. Et dicitur tamen ibidē. Ne
respondeas stulto iuxta suam stultitiā ne
efficiaris ei similis. Non est enim stulto re
spondendum stulte ꝛ impatienter: sed di
screte ꝛ sapienter. Unde etiā philosophi
aliquando maledicētibus respondebāt:
sed sapienter. Xenocrates em̄ cuidā male
dicenti ait. Ut tu lingue tue: sic ego auriū
mearū dominus sum. Aut: silencs etiā cui
dam dicenti homines de te male loquunt
ait. Superioris est hoc pati: inferioris dis
cere. Xenophon cuidam maledicenti ait.
Tu didicisti maledicere ego teste cōscien
tia didici maledicta cōtēnere. Tertio ma
litia eozum in hoc erat q̄ plus de animali
bus ꝗ de animabus curabāt: quod nota
tur cum dicitur: Cuius vestrum asinus aut

bos in puteum cadit: sic etiam sunt multi prelati qui de minimis habent curam magnaz, de magnis parum vel nullã. Job. Passus est dãna rerũ, mortẽ filiorũ, corporis cruciatum z tamẽ non scidit vestimenta sua nisi in morte filiorum. Nam in dãno rerũ ostendit patientiam. dicens. Dominus dedit dominus abstulit ꝛc. In cruciatu corporis ostendit non tantuz patientiam: sed etiã humilitatẽ magnam. Unde dicitur de ea tam sanem radebat sedens in sterquilinio. In morte autẽ filiorum ostẽdit magnã tristitiã. Sed prelati plus curant de decimarum subtractione z iniuriarum irrogatione: ꝙ de subditorũ perditione. Chryſ. Si populus decimas nõ obtulerit murmurant omnes: sed si populũ peccantẽ viderint nemo murmurat contra eos. Omnes de honore suo solliciti sunt: de honore autẽ dei nulli. Werñ. Cadit asinus z est qui sublevet. perit anima z non est qui recogitet. Secundo ex parte hydropici fuit magna miseria z hydropicus ſm Bedam tres habet miserias: que etiam tãguntur in gloſſ. ſcz inflationem ventris ardorem sitis: z exhalationẽ fetoris. Primo igitur habet inflationem vẽtris pquã intelligitur superbia. Sap. iij. Dirũpetur los inflatos sine voce scilicet excusatiõis vel deprecationis: z dicit dirumpet. i. diuersis partib⁹ rumpet. Nã a superiori rũpet eos malle⁹ diume sentẽtie. De qua dicitur. Matth. xxv. Discedite a me maledicti ꝛc. Hiere. xxiij. Nonne verba mea ꝙsi malle⁹ cõterẽs petras? Ab inferiori malleus vorantis gehẽne. Job. xxxj. Ignis est vsq; ad consummationem devorãs ꝛc. Ab interiori malle⁹ remordentis conscientie. Esaie. vlti. Uermis eorum nõ morietur. Ab exteriori malleus percussionis diabolice. Prouerb. xix. Parata sunt peccatorib⁹ iudicia z mallei percutientes stultorum corporibus. Nimis igitur est dur⁹ qui nõ frãgitur in consideratione istorũ malleorum. Aug. De miserabilis duritia ad quã contrigendam leues sunt grandes mallei. O insensibilis torpor ad quem excitãdũ obtusi sunt tam acuti aculei: o letalis sopor ad quã excitandam raucum est tam terribile tonitruum. Secundo hydropicus habet ardorẽ sitis: per quã intelligitur auaritia. Auarus enim tã ardenter sitit pecuniã ꝙ ẽpto plus bibit: tanto plus bibere cupit. Joh. iiij. Omnis qui biberit ex aqua non sitiet iterũ. Poeta. Sic quibus intumuit vẽter suffusus aqua. Tam ardenter sitit ꝙ aqua turbida vel furtiua ſ. pecunia iniuste acquisita dulcis⁹ sibi sapit. Hiere. ij. Qui tibi vis in via egypti vt bas aquam turbidã? Prouerbio. Aque furtiue dulciores sunt. Naz ardenter ꝙ etiã sanguinem pauperum bibit. Esa. xxxviij. panis egentium vita pauperis est: qui defraudat eũ homo sanguinis est. Tertio hydropicus patit exalationẽ fetoris per quam intelligitur luxuria que tet coram deo. Joel. ij. Ascendit fetor eius z ascendet putredo eius: qz supbe egit. Gen. xxviij. Clamor sodomorũ z gemorrorũ multiplicat⁹ est z peccũ eorum grauatum est nimis: ille autẽ clamor non est nisi peccati fetor. Est autẽ fetor reprobilis quãdo tãtũ ex vnaqre fetida causa vel ex diuersis rebus: tamen leuis est fetor, vel si eũ grauis: tamen cito deficit. vero causat ex diuersis rebus fetidis. est fetor grauis z diuturnus: tunc est reprobilis. Fetor igitur illoruz causatur ex multis peccatis: ideo dicit. Clamor eorũ multiplicat⁹ est. Erat grauis: ideo dicit. Et peccatũ eorũ aggrauatũ est. Et nimius. i. diuturnus: ideo dicit nimis. Talis fetor deũ de celo descẽdere fecit: ideo subdit. Descendã z videbo ꝛc. Tanq; aliqs diceret. Accessi de domo mea propter fetorem quem sentiebam. Ita hodie etiã hodie in mũdo est qui quidẽ castus ex multis peccatis. Osee. iiij. Maledictum z mendacium z homicidiũ: furtũ z adulterium mũ dauerũt. Causatur etiam ex poribus per luxuriã putridis. Esa. xxxiiij. De cadaueribus eorũ ascẽdet fetor. et etiam diuturnus: quia vsq; ad mortem immundicijs perseuerant. Joel. i. Computruerunt iumenta in stercore suo. Iumenta quidẽ in stercore suo putrescere: ecclesiales homines in fetore luxurie vitã finire. Tertio ex parte christi fuit magna misericordia: quod notatur cũ dicitur. ipse apprehẽdit sanauit eũ ac dimisit. Ubi additur triplex effectus misericordie. Primus est quia ipsum apprehendit: peccator enim est in fauc⁹ diaboli. Sed tunc dñs ipsum apprehendit qñ de faucibus eũ trahit. Job. xxi. Cõterebãt malos iniquitates de dẽtibus illius auferebãt predã. Et istud male fit per contritionẽ. Maxilla enim diabolici est perforata: z ideo qñ peccator cõteritur mox inde egreditur. Unde Job. xl. Armilla perforabit maxillã eius. Quis ergo illius semel raptꝰ maxillam eius nõ euaderet, si perforata nõ esset? Secundus effectus est: qz ipsum apprehensum sanauit. z hoc fit propter cõfessionẽi qua sanantur vulnera peccatorũ. Hiere. xxx. Obducam cicatricẽ tibi sanabo te a vulneribus tuis. Tertius effectus est: qz sanatũ dimisit: hoc fit per satisfactionẽ. Matthe. v. Esto debitũ dimisisti tibi. Non sufficit autem ꝙ dimittat peccata nisi cũ hoc cõfessionem z confessionẽ z satisfactionem deleat sicut ostendit Grego. in pastorali per tria exempla. Primũ est si quis literas vel aliquod instrumẽtũ falsum scribit non sufficit quod viterius non scribat sed quod male scripsit deleat. Pecca nostra omnia scripta sunt Hiere. xvij. Peccatum iuda scriptum est in stilo ferreo in vngue adamantino. Non sufficit ergo vt quis dimittat peccata nisi quod et male fecit per contritionem in lachrymis deleat. Ps. Lauabo per singulas noctes lectum meũ ꝛc. Secundũ exemplum est: quia si quis alicui blaphemias direxerit: nõ sufficit ꝙ viterius non dicat: nisi de his ꝙe male dixit poeniteat. Peccator deũ blasphemat. Rom. ij. Nomen dei per vos blasphematur inter gentes. Non sufficit igitur vt a talibus blaſphemijs desistat: nisi de his que fecit se in confessione culpabile reconoscat. Prouerbio. xviij. Justus prior accusator est sui. Tertiũ exẽplũ est debitor non absoluitur a debitis que cõtraxit pro eo ꝙ alia nõ multiplicat nisi ea que contraxit persoluat: quando peccatores debitores dñi sumꝰ, de his adhuc debemus absolui non sumus pro eo ꝙ alia nõ superadimus, nisi de illis digne deo satisfaciamus. Ad Rom. iiij. Ei autẽ ꝙ operatur merces non imputatur secũdũ gratiam, sed secundum debitum.

¶ Sermo. ij. vnde supra.

Ecce hõ quidã hydropicꝰ erat ãt illũ ꝛc Sicut dicit Beda hydrops est morbꝰ ab aquoso humore vocabulũ trahẽs. Grece enim hydros aqua latine vocat. Cui ꝓpriũ est ꝙ ẽptomagis abũdat humore inordinato: tanto amplius sitit. Per hydropicũ igit intelligere possumꝰ sitim sine appetitũ delitiarũ, honorũ: marie ãt dimittaꝝ. Sz primo videamꝰ qualiter hec tria sua rũ significent. Sicut enim dr Prouerb. xxx. Tria sunt insaturabilia. ſ. infernꝰ. z os vulne, vel ſm aliã literã amor mulieris z terra sitiẽs. Per infernũ intelligitur superbia. Tũ qz per superbiã angelorꝰ ꝓlio fuit factꝰ. Tũ qz a superbis angelis primo fuit possessus. Tũ qz primũ peccũ bi punituꝝ fuit. ſ. superbia: z ideo infernꝰ est ꝓpriꝰ locus superborũ. sicut infernꝰ nõ satiat alias: sic nec superbus honorib⁹. Per amorẽ mulieris intelligit carnalis cõcupiscẽtia ꝙ nõ satiatur. Hiero. Libido trãsacta semꝑ sui relinquit putredinẽ vel plenitudinẽ nunqꝫ satiata, z extincta reaccẽditur vsu crescit nec ratiõi paret. impetu deducitur. Per terrã sitientẽ intelligitur auaritia: quia sicut illa non satiat a qua: sic nec auarus pecunia. Eccli. v. Auarus nõ implebitur pecunia. Jn morte ãt ostendit ꝙ sitis eorũ sit vana z nociua: z mortifero potu extinguenda. est esn vana: qz ola huius mũdi i morte euanescũt. hoc patet in morte Alexãdri qui cũ fuisset totꝰ mũdi dominus cupidꝰ z luxuriosus: z eius ossa invase aureo fuissent recondita: illuc phĩa diuersis mũdi ptib⁹ pmenerũt. Unꝰ igit volẽs ostẽdere suũ dominiũ vanũ fuisse, ait. Heri isti non sufficiebat totus mundus hodie septẽ pedũ sepultura est contentꝰ. Alius volens ostendere vanũ esse aurũ z argentũ congregare ait. Heri iste faciebat thesaurũ de auro: hodie aurum thesaurum facit de ipso. Alius volẽs ostẽdere vanum esse corpus nutrire delicijs dixit. heri iste corpus suum diuersis nutriebat delicijs: hodie comeditur a vermib⁹ infinitis. Secundo ista sitis est nociua. Nam illi qui sunt in magnis honoribus

humliantur vsq; ad infimam delectionez. Hoc patet in primo angelo: de quo dicit Esaie.xiij. Detracta est ad inferos superbia tua: concidit cadauer tuum: subitus te sternetur tinea: z operimentum tuū erunt vermes. Quomodo cecidisti de celo lucifer: qui mane oriebaris? Corruisti in terrā qui vulnerabas gentes: qui dicebas in corde tuo. In celum cōscendam ꝛc. Et sequitur. Ueruntamen ad infernū detraheris ꝛc. Sic illi qui fuerunt in magnis diuitijs deuenerunt vsq; ad vltimam paupertatem sicut patet Luc.xij. in illo diuite qui volebat destruere horrea sua z facere maiora. Illi qui pascebant corpus suum magnis delicijs deducentur vsq; ad extremā esuriem sicut patet Luc.xvj. in diuite epulone qui habere non potuit guttaz aque. Tertio ista sitis in inferno potu mortifero extinguetur. Nam superbi z tyranni bibēt sibi sanguinem humanum: qui. s. de suis z aliorū corporibus fluet. Apoc. xvj. Sanguinem sanctorum effuderunt: z sanguinez eis dedisti bibere vt digni sunt Legitur in cronicis q; Theodora regina cū cepisset Cyrum regem persarum caput ei⁹ amputari fecit: z in vtrez plenū sanguine immersit dicens. Sanguinez sitisti: sanguinem bibe Sic superbis z tyrānis dicetur vt sanguinē bibant que sitierūt Auari enim ibi bibent aurū liquefactum. Uñ refert quidaz philosopus q; Nero⁹ ipator vsus est in auro liquefacto se apud inferos balneare: z cū vidisset cuneū a duocatorū dixit eis. Uenite venale genus hominum z mecū balneamini hic: quia vobis partē optimā reseruani. Luxuriosi ibi bibent fel draconum tanq; vinū rubeū z venenū aspidū tanq; vinū albū. Deut. xxij. Fel draconū vino eorū z venenū aspidū insana. Q̄ quidē vinū miscebūt effusione perpetua lachrymarū: ita q; totū inebriet Esa.xxvj. Inebriabo te lachrymā mea. Uocat aūt deus lachrymas ipsorum suas: quia eius iustitia puocat eas. In fernus aūt dei aqua sancti spūs istā triplicē sitiz extinguit. Aug. Qui biberit de fluuio paradisi cuius gutta: maior est occeano: restat vt in eo sitis huiꝰ mūdi penitꝰ extincta sit. In paulo em extinxit em superbiā qz qui prius dicebat Saulꝰ a saule rege superbo: postea dictꝰ est paulꝰ quasi pusillus: ꝺ prius erat lupus, postea factus est agnus: ꝺ prius sanctos in carcerē trahebat: postea p sanctis carceri z morti ponebat. In apl̄is z zacheo extinxit cupiditatē. Nā apli reliquerūt: habita desiderauerūt habēda: zacheꝰ largus est, ppria z restituit aliena. In magdalena extinxit oēm luxuriam. Hoc patet in muliere de qua legit in vita patrū q; cū p ciuitatē quādā cū nimia ambitione p̄cederet, quidā sanctus eā videns ad terram prostrauit se amarissime flere cepit ex eo q; illa pulcra erat. Cui placere mūdo q̄ ipse deo: z cum audisset visum est sibi q; ꝺ̄ā cornicula gerrima ad eū venit: quā accipiēs ademersit, z mox in columbā candidā conuersa fuit. Sequenti igitur die illa lachrymis resoluta ad pedes eius processit. Et prius peccādo nigerrima fuit, postmodum in lachrymis baptizata tota facta est candida. Uso qualiter q hydropicū imitantur sitis diuitiarū: delitiarū z honoꝝ. Unde dicit Aug. Prodigū z auarū z cupidū differentia designat auarū. Circa q̄ notandū q; prodigus est in exponēdo qui omnia sua dissipat z consumit: iste habet manus foratas qui nihil retinere scit: z in ipsis luxurijs omnia consumit. Jac. v. Ecce merces vestra que fraudata est a vobis clamat: z clamor eorum in aures dñi sabaoth introiuit. Deinde subdit. Si habet cornua cito dispumat in libidines. Et subdit. Et cōfundet te in cibis tuis dolatio. Patet igitur q; auarus siue cupidꝰ pecunia non satiatur. Quod per quatuor exempla ostendi potest. Primum est tale si aliquis: valde sitiret z tota aqua effunderetur in dolio z nihil in stomacho. ex hoc sitis eius non extingueretur: sed augmentaretur. Cupiditas auari est quedam sitis eius. Sitis aque sunt diuitie: sed ista sitis sedari non potest: quia cupiditas est in anima z diuitie ponuntur in arca. Jo. iij. Omnis qui biberit ex hac aqua sitiet iterum. Secundum exemplum est tale Si esset aliquis magnus ignis q̄to plus ligna ponuntur: tanto magis inflammatur: z q̄to magis diminuuntur: tanto magis remittitur cupiditas auari est quidā ignis cuius ligna sunt ipse diuitie: q̄to igitur amplius diuitie multiplicantur: tanto magis cupiditas augetur: z q̄to plus diminuuntur: tanto plus remittitur. Ecclesia. xxvij. Secūdum ligna sylue ruz: sic ignis exardescet. Diego. in moral. Auaritia de sideratis rebus nō extinguitur: sed augetur. Nam more ignis cum ligna que consumit erceperit excrescit. Tertium exemplum est tale. Si quis vellet implere situlam sapientia stultus esset: quia sapiētia cum situla nullam habet conuenientiam: quia sapientia est res spiritualis z situla est res materialis. Eodē modo est q̄ vult implere animam pecunia cum nullaz adinuicem conuenientiam habeāt: quia anima est res spiritualis z pecunia res materialis. Sed anima impleri potest sapientia: z arca pecunia: z tunc bene conueniūt ij. Corin. vj. Quis autem consensus tēplo dei cum ydolo Templū dei est anima. ij. ad Corin. vj. Uos estis templū dei viui: ydolū auari est mummus Coll. ij. Auaritia que est ydolorū seruitus. Ista igitur duo. s. anima que est templū dei z nummus qui est ydolum auari, conuenire non possunt. Quartum exemplū est tale. Si quis vellet implere horreū amplissimum cum vno grano milij stultus esset. Amplissimū horreū est anime a poetitus: cui totus mūdus est angustus z velut granuz milij reputatus. Si enim totum mundum possideret, adhuc alium mūdū peteret: quia habito adhuc aliū affectaret: z sic quasi in infinitū appetitus se extenderet. Solus igitur deus qui est maior omni anime appetitu ipsum appetitū implere potest. Aug. in libro confessio. Fecisti nos domine a te: et inquietū est cor nostrū nisi requiescat in te. Et omnis repletio q̄ deus meus non est egestas mihi est. ꝑs. Qui replet in bonis desiderium tuum.

¶ Sermo.iij.

Cum vocatus fueris ad nuptias ꝛc. Magister humilitatis sede nos ad hūilitatē reducit. Uñ hic dicit ꝺ̄ nullus potest venire ad nu-

ptias felicitatis eterne: nisi discumbat in loco nouissimo humilitatis. Qui em vult discumbere in loco celsitudinis dat locum illi qui discubuit in loco humiliationis. Nam lucifer posuit se in loco primo: ideo dedit locum xpo, qui posuit se in loco nouissimo. Eua posuit se in loco alto: z iō dedit locum virgini que se posuit in loco īmo. Diues sedit i loco purpureo: ideo dat locum lazaro sedenti in sterquilinio. Et ideo dicit dominus. Cū vocat⁹ fueris ad nuptias nō discumbas in primo loco ꝛc. Ubi duo videnda sunt. Primo que sūt ipse nuptie Secundo que sit via veniendi ad istas nuptias. ¶ Circa primum notandum q̄ sunt quedaz nuptie spirituales: et quedaz celestes. Spirituales si quis facit deus in presenti cū anima in thalamo conscientie. De quibus ōz Apoc.xix. Venerūt nuptie agni z uxor eius preparauit se. In hoc q̄ ōz uxor agni notaf felix cōiunctio. In hoc q̄ ōz preparauit se: notatur preābula dispositio. In hoc q̄ nuptie: notaf festiua epulatio. Coniunctio aūt anime cum xpo fit per fidem et dilectionez. Ex qua cōiunctione venit triplex bonū scilicet fidei prolis z sacramēti. Bonū fidei est ne diabolū adulterū suscipiat. Lectus enim nostre cōscientie est angustus z ideo deus et diabolus ibi nō possunt requiescere: z pallū nostri amoris est breue: z ideo deum z mundum nō potest cooperire Esa. xxviij. Coangustatum est stratum: ita vt alter decidat: z pallium breue vtrunq; cooperire non potest. Sed de multis dicitur. Esaye. lvij. Jurta me cooperuisti te. i. consensum tuum: z suscepisti adulterum. Secūdo debet ibi esse bonum prolis vt scilicet sponsa christi p bona opera se exerceat. j. Thimo. ij. Saluabit autem mulier p filiog generationē. i. bonorum operum productionem Aug. ad probam. Hec est vberior fecundiorq; fertilitas non ventre grauescere, nō lactescere pectore: sed corde cādescere: non visceribus terram, sed celū orationib⁹ parturire. Tertio ibi dz esse bonū sacramenti. vt inter sponsum et spōsam diuisio nūq; fiat Sicut enim in matrimonio corporali est triplex vnio. Una secūdū cōsensum animorum Alia secūdum permixtionem corporū. Tertia per individuā co

habitationem amborum sicet in isto matrimonio spirituali christ⁹ nobis copulatus est per charitatez. Hiere. xxxi. In charitate perpetua dilexi te ꝛc. Per naturalitatē. Heb. ij. Nusq; em angelos apprehendit sed semen abrahe et per hoc formitatē. Mat. vl. Ecce ego vobiscū sum omnibus diebus. Secūdo debet esse preambula dispositio: ideo dicitur preparauit se ꝛ cetera. Ista autem preparatio habetur cōsistit. Iste em sponsus vult habere spōsaz pulchram. ꝟs. Concupiscet rex decorem tuum. Sponsam pacificam: quia dicit dicitur Proner. xxj. Melius est sedere in angulo domatis q̄ cum muliere litigiosa in domo communi. Isti litigiosi sunt superbi. Proneriozum decimo tertio. Inter superbos semper iurgia sunt. et ideo habere spōsam totaliter amoti suo impetum, sicut et ipse sibi intendit. Cantorum secundo. Dilectus meus mihi et ego illi. Sponsa igitur vel que nō est pacifica per conscientie puritatem, vel non est intenta per charitatē ad eius nuptias meretur admitti. Ideo fatue virgines excluse sunt admisse: quia non habuerūt oleum nitorem et suauitatem conscientie: vt habetur Mat. xxv. Illi qui nolunt sedere loco nouissimo: sed in primo loco discumbie expelluntur cum rubore: vt dictum est. Illi qui non habent vestem nuptialem. i. et proximi charitatez similiter de nuptiis expelluntur sicut patet Matthe. xxij. dicit dñs. Amice quomodo huc intrasti. Tertio in isto matrimonio spirituali est festiua epulatio: ideo dicitur venerūt nuptie agni. Et ista epulatio habet fieri per gustū. isto tamen cibo gratie non pascuntur nisi illi qui habent tria predicta que sunt puritate nitidi corde tranquilli amore celestium amidi: hinc est q̄ filii el nō potuerunt recipere manna nisi exirent de egypto et nisi prius transirent per mare egypti et nisi prius deficerent farina egypti. Qui igitur vult pasci mana divine gratie, oportet q̄ sit purificatus: et hoc est exire de egypto z de nigredine peccati. Deus enim non pascit animam tenebrosam vel nigram: sed candidam et candidam. Unde super illud

Pullis corvorum invocantibus eum. Dicit Remigius q̄ ꝑdix pulli corvorum habent plumas albas a corvis parētib⁹ tandē degenerēs relinquuntur z rore celesti pascuntur. Cum autem eorum plume nigrescere ceperint: tunc a corvis cadaueribus nutriuntur. Eodem modo deus animam que habet mundiciam cōscientie pascit rore gratie: que autem habet nigredinem peccatorum: pascitur a demonibus cadaueribus immundiciarum. Secundo oportet q̄ sit mente tranquillus: et hoc est transire mare egypti. Mare enim semper est in motu et signat illos q̄ diuersis anxietatibus et tribulationibus commouētur. Esa. xvij. Cor impij quasi mare feruēs qō quiescere non potest. In cordibus igitur talium deus per gratiam habitare nō potest. Quod signatum est. iij. regum. xix. Ecce dominus transit z spiritus grandis et fortis subuertens montes et conterens petras ante dominum. Non in spiritu domini. Et post spiritum cōmotio: non in cōmotione dominus: et post commotionem ignis et non in igne dominus z post ignez sibilus aure tenuis et ibi dominus. Nō est dominus in spiritu conuertante nec in cōmotione perstrepente: nec in igne exurente sed in sibilo demulcente Tria enim sūt que faciunt cor inquietum. s. superbia: et ista est spiritus grandis et fortis subuertens montes et conterens petras. Secundum est auaricia et ista est commotio que est sollicitudinib⁹ inquietat. Tertium est iracundia et ista est ignis. Deus igitur nō est in corde superbo: nec auaro: nec iracundo: sed in corde humili vbi est sibil⁹ aure tenuis. Sibil⁹ habet demulcere. animā habet refrigerare: sed aura tenuis habet alleuiare. Per sibilum igitur intelligitur humilitas: quia sibil⁹ equos mitigat et catulos infligat: sic humilitas mentes elatas trāquillat et demones irritat: per auram significatur mansuetudo que ignē iracundie refrigerat z extinguit. Per aurā tenuem significat paupertas q̄ animā alleuiat ab oneribus sollicitudinum. Deus igitur habitat vbi est sibilus aure tenuis: id est vbi inuenit humilitatē: māsuetudinē et paupertatem. Tertio oportet q̄ sit celeris amoris auidus et hoc est abūcere fari ad egypti: ꝑdim enim homo delectatur circa extrema z mundana nō ꝑdest amare celestia. Farina inquātum est farina est alba: sed inquantum est farina egypti est tenebrosa: quia delectatio mundi videtur esse pulchra: sed cū mentē facit obscuraz. Legitur de naturis auium q̄ aliqua pullos quos ad terram respicere cōspicit: tā q̄ degeneres abūcit: quos vero ad celum tanq̄ ꝑ prios nutrit qz de⁹ cibo gratie sue non cibati illos quos videt amare terrena, sz quos videt ꝑsiderare celestia. Ber. Delicata est diuina cōsolatio, z non datur admittentibus alienam. Secundo sūt nuptie celestes de quibus dicitur Apo. Beati qui ad cenam nuptiarū agni vocati sūt. Ille aūt nuptie sunt refectio visionis dei ubi erit plena satietas ideo dicitur nuptie. In nuptijs enim consueuerūt omnia abūdare. Erit dulcis auditus, ideo dicit agni q̄ habet carnes dulcedinis: erit eterna saturitas: ideo dicitur cena: qz nullum aliud cōmunium illi succedet. Satietas autem parit fastidiū: fames siue auiditas habet penam dubitatione alimenta deficiāt habet timorez. Ideo dñs posuit famem siue auiditatem in satietate: ne satietas faciat fastidium. Posuit satietatem in fame ne fames habeat penam. Posuit securitatē in vtroq; ne dubitatio habeat timorez. Eccle. xxxij. Qui edunt me ecce satietas. Adhuc esurient: ecce auiditas. Qui audit me nō cōfundetur: ecce securitas. Secūdo videndū est que sit via veniendi ad istas nuptias. Est dicendū q̄ est humilitas: qō notatur cū dicitur. Unde et recūbe in nouissimo loco. Humilitas enim meretur gratiā qō est venire ad nuptias spūales: meretur ad gloriam quod est venire ad nuptias celestes Quanto enim aliquis humilior tanto in gratia z gloria erit maior et hoc per quatuor exēpla ostēdi potest. Primum est in pupilla quia sicut dicit Greg. pupilla quanto est nigrior tāto lucidior: sic homo quāto magis nigrescit in conspectu sui in cidior erit in conspectu dei: z hic per gratiam z in futuro per gloriam. Secundum est in candela que quanto plus inclinatur tanto maiori luce perfunditur. Sic homo q̄ta magis per humilitatē inclinatur tanto maiori lumine gratie z glorie repletur. Tertium est in aqua q̄ q̄to magis descen

dit deorsum, tanto magis ascēdit sursum. sic ꝛ homo quāto magis descendit humiliando seipsum tāto plus ascēdit ad deū. Aug. De cēdite vt ascendatis ad deū. cecidimus enim ascendendo contra ipsum. Quarto est in corde. Aialia enim habētia cor magnum in quātitate sunt timida: sicut patet i ceruo ꝛ asino. Habentia cor mediocre sunt audacia sicut patet i cane. Habentia parum sunt audacissima sicut patet in leone. Uidemus enim ꝙ ignis magnam domū parum calefacit, mediocrem magis, paruam maxime. Sic ꝛ accidit de spiritu ꝛ calore in magno ꝛ mediocri ꝛ puno corde: sicut igitur ꝯto est minus in ꝯti tate tanto est fortius i virtute: sic ꝛ homo ꝯto fuit humilior: tanto in gratia et gloria erit sublimior.

¶ Dñica.xviij.post festū trini. Sermo.j.

Adiētes pharisei ꝙ Iesus silentium imposuisset saduceis conuenerūt in vnum ꝛc. Mat.xxij. Sicut dicitur in hystoria scholastica Tres secte erant inter ideos ab aliis differētes scilicet pharisei, saducei, ꝛ esei. Pharisei ab aliis erant diuisi quantum ad habitum: quia in fronte et in brachijs chartas in quibus decalogus erat scriptꝰ super se portabant que philateria dicebātur a phylare quod est seruare: ꝛ thorath. quod sonat legem. Habebāt etiam in fimbrijs palliorum spinas alligatas quibus puncti dum incederent mandatorum dei memores fierent: et quia sic ab aliis diuisi erāt. Pharisei a phares quod est diuisio dicebātur. Alij erāt saducei: quia ab aliis differebant quātum ad doctrinam: ipsi ei resurrectionem negabant, animas cū corpore interire credebant, ꝙnꝫ libros moy si solūmodo recipiebāt. Alij erāt esei ab aliis differebant in vita ꝛ modo viuendi quia fere monasticam vitam ducebant. cōiugia vitabant: omnia in communi habebant. De duabus autem primis sectis mentio in isto euangelio habetur. Notandum igitur quia in presenti euāgelio tres questiones ponuntur. Prima est quam fecerunt saducei. Secunda est quaꝫ fecerūt pharisei. Tertia quā fecit christus. Questio quam fecerunt saducei ꝛ si hic tota ponatur: tamen hic tangitur cum dicitur ꝙ iesus silētiuꝫ imposuisset saduceis. Ipsi enim saducei christo volebant probare, nullum esse: quia si resurrectio fieret tunc habet mulier septem viros haberet. Sed christus per suam responsionem silentium eis imponebat et tria determinabat. Primo ꝙ in alia vita nulla erunt coniugia. Unde ꝙ in alia vita multi moriuntur: ideo multi nascuntur. Si enim nullus moreretur non esset necesse ꝙ aliquis nasceretur. Est enim humana generatio tanquam arbor. Secundo. Omnis caro sicut fenum veterascit et sicut folium fructificans in arbore vna dit: alia generantur et alia deficiunt: sic generatio carnis et sanguinis alia finitur et alia nascitur. Est etiam sicut mundus. Unde dicitur in quadam glosa in fine ecclesia. In muro quando fit quidam lapides latent: isti ad exterius producuntur quidam prominent: isti ad interius reducuntur: ꝛ sic tandem in muro omnia adequantur: sic est ꝛ in mundo. Nam latent homines antēꝯ nascantur: prodeunt cum nascuntur. Homines orti suo tempore moriuntur, et tandem omnia adequantur: omnes vno fine claudūtur. Secūdo determinauit ꝙ homines erūt angelis similes ꝛ etiā equales. Unde subditur. Sed sicut angeli dei de celo. Luc. xx. Equales eīm angelis sunt ꝛc. Homines respectu angelorū pñt dici minores, equales, ꝛ maiores. Minores inꝟtū ad hoc sunt in carne mortali. Nā sicut dicit Aug. Sicut aurum corruptū melius est ꝙ argētū incorruptū et argentū corruptū melioꝛ ꝙ plūbū incorruptū: sic et quilibet spūs melioꝛ est ꝙ corruptibile corpus. ꝯdin autē sumus in corruptibile corpus angeli nobis compatiuntur ꝛ nobis ministrant. Post resurrectionem autem homines angeli erūt equales in celio laudando: quia in laudādo deū angelis coniungentur ps. Preuenerunt principes iunctī psallētibus. Job. xxxviij. Cum me laudarēt astra matutina. Iubilarēt oēs filij dei. i. fideles. Et

autem holes angeli maiores inꝟtū habebunt deū tanꝯ fratrē suū: angeli vero tāꝯ dñm suū. Et inꝟtum beatitudinē habebūt in visione humanitatis, ꝛ in contemplatione diuinitatis: angeli vero tantū in contēplatiōe diuinitatis. Ad ista significāda quatuor legunt de angelis quos fato dñi oliuar. Scōo ꝙ alas habebāt expēditionis. Primo fecit. Primo ꝙ erant de ministres sunt eis minores, et corruptibiles sunt eis ꝑpassibiles. hoc significat ꝙ erāt de lignis oliuarum ꝛ ꝙ parati sūt eis manifestare. Hoc significat ꝙ alas habet expeditas. Tertio legitur ꝑ habebāt pedes obliquos ꝛ elevatos ad modū inhilantiū ad inuendum ꝙ sunt socij hominū ad laudandum deū. Quarto legitur ꝙ ꝟsis volabꝰ mutuo se respiciebant. hoc signat ꝙ stupent ꝛ mirant naturā humanā cū diuina i vnitate ꝑsone esse vnitā. Tertio determinauit ꝙ aie post mortē corporis viuent dicens. Nō est deus mortuorū ꝛ viuentiū. Istud etiā gētiles philosophi crediderunt: vnde ait Aug. in lib. de ciui. dei. Theobrotus lector Platonis libr. vbi de aie immortalitate disputauit se precipitē dedit de muro: vt ex hac vita migraret ad illā quā credebat esse meliorē. Sicut aūt dicit glo., ꝑhando xps eternitatē alaꝝ que ēt aiabus bona vel mala gesserunt. Secunda questio est quā fecerunt pharisei ꝑ xps. Nā multi cōuenerūt: ꝛ vnus tentando questuit dicēs. Magister qđ est mā datū magnū in lege? Chry. Conuenerunt pharisei in vnū vt multitudine vincerent quē rōne superare nō poterāt: a veritate vincti se ꝑfessi sunt ꝙ multitudine se arguerūt. Dicebāt eīm apud se. Unꝰ loquatur pro oībus ꝛ oēs loquamur ꝑ vnū vt si quidē vicerit oēs videamur vicisse. Si autē victus fuerit vt solus videatur confusus. Idē. Magistrū vocat cuius non vult esse discipulus. De magno mādato interrogat quātice minimū obseruat: ille dꝫ interrogare de maiori iustitia qui iā minora cōpleuit. Ad istā questionē dñs respondit dicēs. Diliges dñm deū tuū ꝑm Chry. Nō dicit time vel cognosce: ꝛ dilige. Timere iquit est seruoꝝ: diligere filioꝝ. Qui timet penā mercedez iusticie non habet. Non dixit ꝛ cognosce sed dilige. Cognoscere inquit deū proprie est nature hūane. Diligere autē religiosi cordis ꝛ recti. In hoc autē precepto de dilectione ostendit dñs modū diligendi deū et proximū cū dicit. Et toto corde tuo ꝛc. In aia esse est memoria: intelligentia: ꝛ voluntas: secundū igitur Augusti. Debet diligi deus ex toto corde, i. intellectu sine errore. Sed qz fides sine operibꝰ mortua est: debet diligi ex tota alia. i. volūtate sine ꝯtradictiōe vt in preceptis dei voluntatē suā ponat et ei per opera nō cōtradicat. In his autē diebus debet perseuerare: iō subdit ex tota mēte tua. i. memoria sine obliuiōe: secundū Chry. deū diligere ex toto corde, est vt cor nostrū nō sit inclinatū ad alicuius rei dilectionem magis ꝯ dei. Pro quāta enim parte inquit cor tuū fuerit ad aliquā rē. pro tanta parte minus est ad deū. Diligere ex tota alia est animū habere firmuꝫ i fide et veritate. Qui ergo, de deo dubitare ceperit vel incantationes vel diuinationes aliquid valere crediderit ille non in tota alia diligit deū. Diligere deū ex tota mēte est vt oēs sensus vacent in obsequiū dei. Unde subdit. Nā cuius intellectus deo ministrat, cuiꝰ sapientia deo vacat, cuius scientia circa deū est: cuius cogitatio ea que dei sunt tractat, cuius memoria que bona sunt recordat tota mēte diligit deū. Deinde ponit modus diligendi proximuꝫ cū ait. Et proximū tuū sicut teipsum. Nō quadruplicīter debet seipsum diligere. Primo veraciter vt. s. diligat se propter virtutē quia bonus est vel vt bonus sit. Modē modo debet diligere proximū. Augusti. de ciui. dei. Qui amat hominēs aut qz sunt iusti, aut vt iusti fiant amare debet. Sic enim ꝛ seipsum amare debet: aut quia iustus est: aut vt iustus sit. Secūdo ordinate vt sc̄z nihil diligat supra deū aut cōtra deū sed diligat supra omnia et postea animā suā postea corpus suū vltimo res exteriores. Sic ꝛ proximū suū debet diligere non supra deū aut cōtra deū: sed diligat deū super omnia. Deinde dꝫ diligere in ipso bona spiritualia. Deinde debet diligere bona corporis. deide bōa exteriora. Cāti. ij. Ordinauit i me charita

tem. Tertio efficaciter. Homo enim efficaciter se diligit qz bona sibi procurat z nocua denitat. Sic ehã debet diligere proximum. ſ. Jo. iij. Non diligamus verbo neqz lingua sed opere z veritate. Quarto perseueranter nullo ẽm tpe homo desinit se amare eodem modo debet proximũ diligere. i. tẽpore prosperitatis z aduersitatis. Propter. xvij. Omni tẽpore diligit qui amicus est. Tertia questio est quam facit xps pharisęis dicens quid vobis videt de christo cuius filius est. Pharisei enim credebant xps esse puram creaturã Sed cum dauid vocet eum dominum suum, constat eũ esse maiorem, Non autem eos reprehendit q filium dauid eum credunt: sed q filium dei esse non credunt. Ostendit hic duas fuisse in xpo nativitates scz tẽporalem secundũ quam dictus est filius dauid: z eternã scz quam est filius dei. Xps em erat filius dauid inquãtum de sua stirpe fm carnẽ erat natus: z erat dñs dauid inquãtũ ab eterno patre fuit genitus. vterqz aũt pater suꝰ fuit mitis z mansuetus We dauid dicitur. Memento dñe dauid z omnis mansuetudinis eius ꝛc. We deo dicit in. ps. Qm tu dñe suauis z mitis. ꝛc. Non ergo mirum si christus sic fuit mitis z mansuetus qui patres habuit tam mansuetos ideo vult filios habere mansuetos dicens Matthe. xi. ca. Discite a me qz mitis sum z humiles corde. Si multi sunt degeneres ẽ nõ sunt mansueti: scz instar ericij valde hispidi z pungitini. Ericius si tangit statim interius se abscondit z exterius pungit: z dicitur habere ẽm qz dentes. Sic multi quando reprehenduntur per verba maledictionis pungunt z vita sua abscondunt. Quinqz autem dentes sunt quinqz modi accusandi secundũ Bernardum. Iste enim qui peccauit quãdo reprehenditur dicitur: nõ feci, si feci non malefeci: aut si male feci nõ multum male: aut si multum male non mala intentione: aut si mala intentione: tamen alteꝰ persuasiõe.

¶ Sermo secundus.

OJliges dominũ deum tuum ex toto corde tuo ꝛc. Sicut dicit Augu. in lib. de disciplina xpiana vt nemo excusationem habeat voluit dominus ꝙsummare z abbreuiare verbum super terrã quod et iã nõ breue esse voluit: ideo breue ne nõ vacaret legẽti ideo apertũ ne quis dicat non mi hi licet intelligere, thesaurus est magnus diuinarũ scripturarum. Si piger eras z perseuerabis iesum non sis piger vnaz margaritã ferre sub lingua: z quo vis securꝰ ambulabis. Per margarita verbũ abbreuiatũ z ista margarita est precepta de dilectiõe dei z proximi. De qua dicit Augu. in libro de duplici dilectione agendũ scz dei z proximi. Circa primũ autem est sciendũ q ser sup. mouent ad diligẽdum que ota sunt in re scz pulchrũ bonum honestũ simile vtile delectabile. Primũ igitur quod mouet ad diligẽdum est pulchrum. Dionysi. Omnia bonũ z pulchrũ desiderant. In christo autem est summa pulchritudo: z ideo summe est diligẽdus. Sapientie nono. Cãdor est lucis eterne z speculum sine macula: imago bonitatis illius vbi tria dicuntur scz quod sit candor lucis eterne, speculum purissimum z imago diuine bonitatis. In christo autem sunt tres substantie scilicet caro anima z deitas. Caro eius fuit candida z rubicunda qz de purissimis sanguinibus virginis generata. Anima eius fuit ad dei imaginem creata: z omni bonitate repleta. Deitas fuit speculũ sine macula qz i christo videbant omnia z preterita z presentia z futura: z verba z facta z corda. De ista pulchritudine dei dicit Aug. in lib. de libero arbitrio. Tanta est pulchritudo intuentibus ea cum ditas lucis eterne: z si non liceret nobis ampliꝰ viuere ẽ vnius diei hora: propter hoc solum innumerabiles anni hume pleni delicijs z circumfluẽtia bonoꝝ tẽporalium recte meritoqz contẽnerẽtur. Secundo mouet ad diligẽdũ est bonitas sicut in superiori authoritate. Dionys. Bonum est diffusiuum sui. Item Augu. Deus aũt est summa bonitas z iõ summe diligendus. Augu. de ciui. dei. Cũ ista nõ diligantur: nisi qz bona sunt. pudeat illis impiis do non amare bonũ ipsum vñ bona sunt. De cuius bonitate dicit Damascenus. Bonus z oi bonus z sup bonus dñs totus est bonitas, ppter sup abundãtes diuitias sue bonitatis nõ sustinuit solũ esse qõ bonum scõm suã pfectionem naturã a nullo participabile. Ista auctoritas est cũ diligentia exponenda, Qõ sanctus est bonus: scz nõ oi bono

rũ parte bonus, qz multos habet defectus, Angelus est bonus z oi bonus sed non super bonus qz habet super se bonitatez diuinã. Qõ autẽ z angeli licet sint boni, non tñ sunt talẽ: sed accidentalẽ: qz pñt eã perdere: z tñ qõ remanebit qõ: z angelus remanebit angelus: sicut patet in malis angelis: Bonitas autem sic est in deo essentialis: qz sicut ignis non potest perdere suum calorem, sic nec deus suam bonitatem: qz igitur deus sic est bonus: z bonũ est sui cõmunicatiuũ: ideo suam bonitatem creaturis participat quãdam dans esse alijs viuere, alijs sentire alijs intelligere. Tertiuz quod mouet ad diligendum est honestum. Est enim honestum quod sua vi attrahit z sua delectatione nos allicit. In deo autem est summa honestas: z ideo summe est diligẽdus. Sap. vij. Innumerabilis honestas permanens illius. Est enim in deo summa delectatio que nos allicit. ps. Delectatiões in dextera tua pqz in finẽ. Et honestas in eo est vis quenos attrahit non voluntatem conuertendo sed alliciẽdo. Jo. vj. Nemo potest venire ad me nisi pater meus qui misit me traxerit eũ. Et sup hoc ponuntur tria exempla. Na fm Augu. Quis trahitur ad oftendonem virge vel rami viridis, sic anima attrahi debet desiderio diuine visionis. Jsaie xlij. ps. Sitiuit anima mea ad deũ fontem vinum ꝛc. Puer attrahit ad ostensionem nucis, sic anima attrahi debet ad promissionem glorie celestis que intus habetur. Columba ad dilectionem visionis diuine sed extra harum corticem penitentie. Matth. iij. Penitentiam agite ecce cortex exterior. Appropinquabit enim regnum celorum. ecce nucleus interior. Palliparius trahit emplastrum ad emendum per pellium extensionem non cogẽdo sed alliciendo. Sic z deus trahit animam ostendendo celum stellatũ tanqz pellem variam z depictam. ps. Extendens celum sicut pellem. Quartum qõ mouet ad diligendum est similitudo. Ecclesiastici xiij. Omne animal diligit sibi simile. Jn christum z nos triplex similitudo consideratur: xps enim factus est nobis similis nõe assumpte carnis Phil. ij. Jn similitudines homis factus ꝛc. Nos debemus ei esse similes ratione imitatiõis. Eph. v. Estote imitatores dei sicut filij charissimi. Ipse vero z nos sumus similes rõne imaginis: sed tamen differẽter qz sicut glo. dicit super Colo. Qui est imago dei inuisibilis. Aliter imago regis est in nummo: aliter in filio. Nos sumus nummus, christus vero filius. Quintum quod mouet nos ad diligendũ est vtile ꝛc. Homo enim sepe amicum diligit propter vtilitatẽ quẽ habere se credit. Xps igitur tanqz verus amicus est diligẽdus: quia ab ipso vtilitatem recipimus in vita z in morte, z post mortem. Nam in vita dilectores suos ditat spiritualibus diuitijs Proverb. viij. Jn vijs inuitie ambulo in medio semitarum iudicij vt ditem diligẽtes: me z thronos eoꝝ replebo. In morte custodit ab insidijs hostis ps. Custodit dominus omnes diligentes se. ꝛc. Post mortem suscipit in gloria patris. Eccl. j. Secundum datum suum. id est secundum qõ decet eum. dare prebet illam. i. celestem gloriam diligentibus se. Sextuz quod mouet ad diligẽdum est delectabile. Naturaliter enim homo vult diligi in qua anim delectabiliter conquiescit. Jn deo autẽ est summa delectatio ideo est summe diligendus. Jn presenti enim vita delectatiõis sanctorum quas habent in deo hñt imperfectionem: admixtionem: z interruptionem. hoc signatum est. iij. Regum. xvij. vbi dicitur q deus pascebat helyã mittens ei carnes mane z vespere tamen bibebat de torrẽte. Tandẽ illam refectionẽ deus sibi subtraxit vita q vix modicum panis z aque potuit habere. Habent igitur spirituales cõsolationes, sanctorum imperfectionem: quod notatur per hoc q illa refectio non fiebat in meridie sz mane z vespere. Jn meridie quidem est perfectio lucis z caloris. z signat refectionẽ beatorum qui sunt in plena luce cogitationis z pleno calore amoris. Jn mane autem z vespere est lux z calor sed imperfecte, z significat refectionẽ sanctorum in via qui habent imperfectam cognitionem z imperfectum amorem. ſ. Cor. xiij. Cum venerit quod perfectũ est euacuabitur quod ex parte est. Secũdo cõsolationes sanctorum habẽt admixtionẽ: quia sepe admiscentur: vel a corporis corruptione, vel a diaboli tẽtatione, vel a mũdi persecutione: hoc significatur q hoc q

b:bebat de torrente. Esaie.j. vinum tuum mixtum est aqua. Tertio consolatiões sanctorum habent interruptionem quia sepe ab eis subtrahuntur vel vt amplius humilientur vel vt feruenti⁹ desiderentur vel vt cautius conseruentur. hoc significatur per hoc q⁹ deus istum cibum helye subtraxit. Dicto de dilectione dei dicẽdum est de dilectione proximi. Circa quod notanduꝫ q⁹ Augu in lib.l.homel.inquirens que sit ista dilectio:de qua dictum est Diliges primum tuum sicut ꝛc.Quatuor dilectiões distinguit. Prima est carnalis que est inter virum et vxorem.ꝛ ista licet sit licita tamen de se non est meritoria: quia et in bruttis animalibus inuenitur. passeres in quit coniugia habent:mdos faciunt: oua confouent pullos nutriũt.q̃uis autez ista de se non sit meritoria potest tñ fieri meritoria: quando scilicet vir diligit vxorez:qz bona est vel vt bona sit:tunc enim nõ diligit vxorem,vt vxorẽ sed deum diligit in vxore:ꝛ tunc reducitur ad illud preceptũ. Diliges primum tuum.ꝛc.i.ad gratiam in presentiꝛ gloriam in futuro. Ephe.v. Uiri diligite vxores vestras sicut christus dixerit ecclesiam. Secunda est dilectio naturalis qua pater diligit filium:ꝛ ista licet sit licita tamen de se non est meritoria. Undè subdit.Aug.pro magno laudaturus sum in homine:quod video intigride:serpẽtes ꝛ lupi amant filios suos. Nõ est laudãd⁹ qui amat filios: sed detestandus qui non amat. Si filios amas serpentibus compararis si nõ amas a serpentib⁹ vinceris. potest autem hec dilecto fieri meritoria quãdo scz pater filiũ diligit:qz bonus est vel vt bonus sit. Tũc enim nõ diligit filium vt filiũ:sed deũ diligit in filio. Et tunc reducitur ad istud preceptũ. Diliges primũ tuũ ꝛc. Ad Ephe.v. Uos patres nolite ad iracundiam prouocare filios vestros sed educate illos in disciplina ꝛ timore domini. Tertia est dilectio socialis siue consuetudinis que cõtrahitur ex ꝓsuetudine cohabitandi colloquẽdi,ꝛ conuersandi:que licet sit licita,tamen non est meritoria:qz est etiam inter animalia. Unde subdit Augu. Duo qui manducant insimul desiderant se videre ad aliã diem precedit vnus festinat alter vix regitur a sessore:ꝛ tandiu impetu suo se prono cat donec ad amicum peruenerit quasi in loco suo reꝯ Cuius peruenerit quasi in loco suo reꝯ cuius autem ista dilectio de se non sit meritoria potest tamen fieri meritoria cuꝯ scz quis diligit amicũ:qz bonus est vel bonus sit. Tunc enim nõ diligit amicum amicum:sed deum diligit in amico:ꝛ talis dilectio reducitur ad preceptũ dilectione primi. De tali amico dicitur.Ecclesia.vj. Amicus fidelis medicamẽtum te ꝛ immortalitatis qui metuunt dominũ inueniunt illum. Quarta est dilectio rationis qua quis diligit alium propter veritatem et bonitatem:et ista non potest esse inter animalia que ratione carent. nõ diligunt alia animalia ꝓpter bonitatem ꝛ veritatem. ꝛ ista dilectio est meritoria de qua datum est preceptum diliges primũ tuum sicut teipsum. Tullius. Nichil virtute amabilius nihil quod magis alliciat ad diligendum cum ꝓpter veritatem ꝛ probitatem etiam eos quos nũq̃ vidimus diligamus. Idez. Tanta vis probitatis vt etiam eã in his quos nunq̃ vidimus vel quod maius est in hoste diligamus.

¶ Sermo tertius vnde supra.

IN his duobus mãdatis vniuersa lex pendet ꝛ pphetie. Oia diuina precepta q̃ ꝓ decalogũ sunt accepta in his duobus preceptis dependẽt scz in dilectione dei et proximi. Ipsa enim dilectione dei et proximi. Primum preceptum est. Non habebis deos alienos. ꝛ istud pertinet ad patrẽ qui tanq̃ fontale principium totius deitatis est principaliter adorandus. Gentiles em̃ olim faciebãt deos alienos. Undã simulachra in quibus demones habitant ꝛ responsa dabant sed tamẽ sapientes inter eos ea deridebãt ꝛ ꝓtẽdebãt. Unde dicit Amb.in lib.de virginib⁹. Cũ intrauit dyonisius tẽplũ iouis amictũ aureum ei⁹ operiebat simulachrũ detrahi iussit imponi plancũ:ꝛ dixit aurũ hyeme est frigidũ:estate ouero sum:deũ aũt suum sic

fit:vt nec on⁹ ferre posset nec frigus pozzare. Itẽ cũ esculapiũ vidisset barbam aurẽ cum apollo pater ei⁹ non haberet tol lẽ imperauit incõgruum esse appellans vt filius barbam habebat quã pater non haberet,item simulachris tenẽtibus pateras aureas ademit allegans se accipere debere quod dñ darẽt. Et subdit Ambro. Ita iudicio habitis sunt vt neq̃ iupiter vestem suam defendere potuerit nec barbam escu lapius:nec apollo pubescere adhuc cepe rit:nec omnes qui dicuntur dñ trahere potuerũt pateras quas tenebant. Refert etiã Aug.in libro de vera religiõe q⁹ Socrates a populo fuit occisus qz noluit idola adorare:dicebat enim q⁹ potius adorarent cas qui erãt opus nature q̃ idola q̃ erant op⁹ hoim Multi aũt hodie sunt qui faciũt sibi deos alienos. Nã sicut ó⁹t Augu. Hoc Sugbus ergo ꝓ deo colik qõ ꝓte ceteris diligit. curiosus luxuriã auarus auariciã. Roma. Uidauerũt gloriã incorruptibilis dei in imaginẽ volucrũ ꝛ quadrupedũ ꝛ serpẽtis. per volucrẽ supbia intelligit:q̃ semp i alũ volat. Per q̃drupedẽ luxuria q̃ ꝓ cozpas cepit qõ quattuoz elemẽtis ꝓponit. per serpẽtẽ auaricia q̃ semp terrenis incũbit. Quis aũt q̃libet istoꝝ triũ habeat suũ deum specialẽ:mihi dominus etiam habẽt deum cõem. i.beelzebub qui dicitur deus muscarum musca em̃ in quantũ est volatilis signat supbiã que sup alios volat:inquãtũ est immunda signat luxuriã,inquãtũ est pũgitiua signat auariciã que mentẽ diuersis sollicitudinibus pungit:ideo diuites spine vocant. Scõz ꝓceptũ est. Nõ assumes nomẽ dei tui inuanũ:ꝛ istud ptinet ad filiũ qui est nomẽ ꝑris. Inuanũ aũt nomẽ dei assumit q̃ iurat ꝓ nichilo ꝛ friuola vl q̃ iniuriã facit deo ꝛ sibi ꝛ primo.deo quidẽ qz cũ iurat aliq̃d nichil sit quã ei⁹ testimonio inuocare,qui falsum iurat supponit q̃ deꝰ mẽdaciũ diligat:cũ th dicat i ps.Perdes omnes qui loquũtur mẽdaciũ. Facit etiã iniuriam sibi:quia iudicio dei punitus dñ fe obligat. Nichil enim est aliud dicere q̃ deũ ita esse timisi deus me condẽnet si non est ita,facit iniuriã proximo:quia ꝓ falsam iurationem ipsum decipit ꝛ defraudat. Refert Augu,in quodam sermone q⁹ cum quidam negaret pecuniã creditori iuramentum exipso creditor exegit. In ipsa autem nocte ad iudicium rapt⁹ audiuit iudicem sibi dicentẽ:quare ꝓuocasti hoiem ad iurandũ quẽ sciebas falsum iuratur ũ respõdit,quia negauit mihi pecuniam. Et iudex melius erat vt pecuniã tuã perderes q̃ animã eius falsa iuratiõe perimeres. ꝓstratus igitur tam grauiter verberatus est:vt in dorso vigilantis plagaꝝ vestigia apparerent. Tertium est vt die sabbati sanctifices. Istud refertur ad spiritũ sanctũ i quo requies vera habet. Contra istud ꝓceptũ facit qui causa cupiditatis in die sabbati opus seruile facit.vel aliquod peccatũ cõmittit vel opera mie dimittit:quia a bonis operibus nõ est vacandum. Notandũ est autẽ q⁹ triplex est sabbatũ. Primũ est sabbatum tẽporis:scz dies septimus quẽ deꝰ voluit obseruari in memoriã q⁹ oia in sex diebus creauit ꝛ in septima a nouis creaturis condendis requieuit. Exodi.xx. Sex diebus fecit deus celũ ꝛ terrã mare ꝛ omnia que in eis sunt.ꝛ requieuit in die septimo. Secundũ est sabbatum pectoris ꝛ mẽtis:quod nõ habetur nisi in deo.sicut enim res nõ requiesc at nisi in loco ꝓpꝛio.sic nec anima requiescit nisi in deo qui est loc⁹ animẽ. ps. Esto mihi in deum protectorẽ ꝛ in locum.ꝛc. Joã.xvj. Hec locutus sum vobis vt in me pacem habeatis:in mundo pressurã habebitis. Tertium est sabbatũ eternitatis. Esa.lxvj. Erit sabbatũ ex sabbato:qz de requie mentis homo puenit ad requiẽ eternitatis. Eiusdẽ.lvij. Uocaberis sabbatũ delicatũ plus est dicere,do cibũ delicatum q̃ bonũ vel sapidũ. Primum igitur sabbatũ.i.quies tẽporis est bonum. Scõz scz quies pectoris est sapidũ. ps. Guttate ꝛ videte qm̃ suauis est dñs. Tertium scilicet eternitatis est delicatũ. Job.xxij. Tũc super omnipotentẽ deliciis afflues. Positis preceptis prime tabule que pertinent ad dilectionẽ dei sequunt ꝓcepta scõe tabule q̃ ptinẽt ad dilectionẽ ꝓximi. Ad dilectionẽ proximi pertinet sibi benefacere ꝛ ab offensis cauere,Debemus aũt ꝓncipaliter bñfacere his q̃ nobis magis ꝓximi sunt:scz patri ꝛ matri. Et ideo quartus ꝓceptũ est. Honora ꝑrem ꝛ matrẽ. Et inter

ligitur iste honor nō tantū in verbo vel signo sz etiā i obsequio. Debem⁹ aūt ipsos honorare: qz ab ipsis recipim⁹ esse nutrimentū z documentū: qz vero ab ipsis recipimus esse: debemus eis magnā reuerentiam. Eccli. vij. Honora patrē tuū z gemitus matris tue ne obliuiscaris. Memento qm̄ nisi p illos nat⁹ nō fuisses. Qz ab ipsis habuimus nutrimentū: debemus eis magnā dilectiā vt sicut nutrierūt nos in iuuentute sic z nos nutriam⁹ eos in senectute. Eccli. iij. Fili suscipe senectutē patris tui z c. Quia ab eis habemus disciplinā et documentū: debem⁹ eis magnam obedientiam. Ephe. vj. Filij obedite parentib⁹ vestris in dño hoc iustum est. Quintū est. Nō occides. ad dilectionē eius primi pertinet vt dictū est: nō tm̄ bñfacere sed etiā ab offensis cauere: offensa aūt pōt fieri facto. verbo vel volūtate. Facto aūt vel i ppria psona vel in cōiūcta. vel in reb⁹. offensa in ppria psona phibet, cū dr. Nō occides q homicidiū aliqñ fit in corde per odiū ptz j. Johā. iij. Qui odit fratrē suū homicida est. Aliqñ ore p malū ptilū vel ꝓbū detractoriū. ps. Filij hominū dentes eor⁹ arma z sagitte z c. Aliqñ ope: z istud est tripler. Quidā em̄ occidūt corpus tantū: z ista occisio nō est timēda maxime qñ ꝓpter iusti tiam sustinetur. Matth. xx. Nolite timere eos qui occidūt corp⁹ z c. Aliqui occidūt animā tm̄ qñ sz eā ad pctm̄ trahūt. Unde dicit de diabolo. Joh. viij. Ille erat homicida ab initio. et quo. s. primos parentes ad peccatū traxit. Alij occidūt vtrūq; z hoc pōt fieri in duobus casib⁹. Unus qñ ꝺs ꝓcurat aborticū qz tūc puer i corpore z in alia morit. Alius qñ ꝺs interficit seipsum vel alium in pctō mortali existentē. Sextū est. Nō mechaberis. vbi phibet offensa in persona pticta. Est aūt adulterium graue pctm̄ in viro z muli re: tū qz vterq; cōtēnit dei ꝓceptū: tū qz vterq; cōmittit furtuz. Nā sicut dr. i Cor. vij. Mulier sui corporis potestatē nō habet sz vir: z ecōuerso. Qui ergo corpus suū alteri tribuit furtum cōmittit. sicut seruus furtū cōmitteret qui alteri dño se daret: tū qz vterq; facit cōtra dei sacramētū. Nā sicut dicit Ephe. v. vbi agitur de matrimonio sic dicit. Sacramētū hoc magnū est: ego aūt dico in christo z in ecclesia. Significat em̄ vnionē naturē diuine cū humana que inseparabilis est qui igitur carnē suam diuidit sacramento incarnatiōis dei immutabiliter facit. Per autē qō dicit. Nō mechaberis ꝓhibet omnis carnalis corruptio ꝓter eaz quę est matrimonij. Septimū est. Non furtum faciet. vbi proh dolor offensa in rebus. furtum intelligitur omne malum ablatiuum siue occulte accipiendo siue violenter rapiendo: sine fraudē in mercatiōibus cōmittendo siue mercedē debitam non solvendo. Et em̄ furtuz graue peccatū. Primo respectu dei qz bona talia nimis execrantur. Exxxij. Qui offert sacrificium ex substantia pauperū: qua si qui victimat filium in conspectu ptis. Scdo respectu primi qz hoc est quasi homicidium cōmittere. Ibidem. Panis egētium vita pauperis est: q defraudat illū homo sanguinis est. Tertio respectu sui. De ceteris em̄ peccatis homo penitet. sicut de homicidio cessante. et de fornicatione cessante cōcupiscētia. furto aūt z si homo aliquādo penitet mē vir satisfacit. Octauū est. Nō loquaris aduersum primū tuuz falsum testimoniū. vbi ꝓhibet offensa in verbo. Testis falsus tres offendit. Sicut dicit Jhūs de summo bono dicēs testis falsidicus ꝓbus psonis est obnoxius. Primo deo ꝑiurando contennit. Secūdo iudici qm̄ mentiendo fallit. Postremo innocenti qm̄ falso testimonio ledit. Nonū est. Nō concupisces rē primi tui. In isto aūt pcepto z in sequenti ꝓhibetur offensa in radice. Cupiditas igitur phibet. primo quia radix z causa oīs mali. j. Timo. vj. Radix omnium malorū cupiditas. Eiusdē. vj. Qui volunt diuites fieri incidunt in tentationē z laqueos diaboli z desideria multa z nociua. Secundo qz turbat quietē animi: ideo diuitie spinis ꝓparāt. Matth. xiij. Diuitias inuenisti, requiē ꝓdidisti. Cū gilas de his cogitas cū dormis tarditatē somnias in die solicitus, in nocte pauper semp mēdicē. Tertio qz facit diuitias inutiles possessori: nihil eniz ex his habet nisi qz eas custodit z cernit. Eccli. xxvij. Auaro cupido z tenaci sine ratione est subtracta z c. Eccles. v. Quid ꝓdest possessori nisi q oculis cernit diuitias suas. Memoriam est. Nō cōcupisces vxorē ꝓximi tui. Cōcupiscētia aūt carnalis tres hz grad⁹. Un⁹ est. put ē i corde male cōsciētie. Mat. v. Qui viderit mulierē ad cōcupiscēdā eā iam mechat⁹ est eā i corde suo. Scds put est in ore ꝓba carnalia ꝓferēte. Ephe. iij. Omis fmo malꝰ ex ore vro nō ꝓcedat. Uñ poete olim fingētes carmina amatoria ex quo opere malā cōcupiscētiā ꝓficiēte. Rom. vi. Nō regnet petm̄ i vestro mortali corpore: vt obediatis cōcupiscētijs eius. Est igitur sensus. Nō ꝓcupisces vxorē ꝓximi tui. id est nō ꝓcupisces eā in corde: nec eā per verba amatoria solicitabis ore nec cōcupiscentiam tuam complebis opere.

Ascendēs ihesꝰ

in nauiculā trāsfretauit z venit in ciuitatē suā: z ecce offerebāt ei paraliticū z c. Mat. ix. Deus oia elemēta creauerat mūda: sz ea habitatiū facta sūt imunda: sz xps ea mundauit. Terra facta est imūda ex iniquitate sanguinis inocētis: sz xps hāc mūdauit qñ. xxxiij. ānis sup eā iuit. Aer factus est imūd⁹ ex fumo icēsoꝝ imolato idolis. Sed xps hūc mūdauit qñ nō sub tecto: sz ad aerē pati voluit: z qñ p aera i celū ascēdit. Ignis factꝰ est imund⁹ ex idolox hominū crematis. Sed hūc xps mūdauit quādo spiritū sanctū i specie ignis misit. Aqua facta est imunda ex nephādis hostijs abluendis. Sz xps hāc mundauit qñ i iordane baptizat⁹ fuit: z qñ p mare ambulauit: sicut pdicit legit cū dr. Ascēdens ihesꝰ i nauicūlā z c. Per hāc nauē religio siue penitentia intelligit: quā tūc ihesus ascēdit qñ aliquos fur salutis auidꝰ penitentiā assumit: ideo dicit. Ascēdēs ihesꝰ in nauiculā. Hec penitētia duo bona facit. Unū qz i ciuitatē celestē deducit iō sequit. Et venit i ciuitatē suam. Aliud qz infirmū ad sanitatē reducit. qō significat i paraliticō curato. Circa ꝓmiū quatuor sūt videda. Primū qua nauē religio intelligit. Scdo q sint vētus qui impellūt istā nauis ipellit. Tertio qd sit fas ꝺs. qñ tēpestas tētatiōis iminet. Quartū qd mare significat. Circa primū notandū q religio p nauem intelligit ꝓpter tria vota: scz pauptatis. Castitatis z obedientie. In naui qdem nō requirit cibus vel potꝰ delicatus sz necessarius nec lata mensa: sz arcta. Quia in religiōe nō debēt q̄rī delicata: sed necessaria: nō lata sz arcta: z hoc referre ad votū pauptatis. Et quo cū pauptatē vouim⁹: tantū necessaria z arcta q̄rere debem⁹. j. Timo. vlti. habentes alimēta z q̄b⁹ tegamur his ꝓtenti simꝰ. Mat. vij. Arcta est via q̄ ducit ad vitā. Secūdo in naui sunt oēs gubernatori obedientes z licet sit aliqs ibi magnꝰ: nō tamē dedignatur ad eius pedes sedere sic z in religione debēt oēs esse obedientes ꝓlato. Et si est ibi aliqs magnꝰ gñe vel sciētia: nō ꝺz dedignari ꝓlato subijci. Heb. xiij. Obedite ꝓpositis vestris et subiacete eis. Eccles iaſti. iij. Quanto magnus es humilia te in omnib⁹. Et istud pertinet ad votū obedientie. Tertio nauis si est vacua vacillat si nimis onusta submergit: si moderate stabilitur. Sic z si quis carnē suā in nullo macerat efficit lasciua, si nimis macerat efficitur infirma, si debito modo ē anime vtilis z rationi subiecta. Hugo. Qui carnē suā supra modum affligit cinē suum occidit. Si plus ꝫ expedit alimētz reficit hostē nutrit. Sic ergo ē nutriēda vt seruiat: z sic domāda vt nō supbiat z illō spectat ad votū castitatis, q̄ tūc seruat qñ caro macerat. Circa fm notādū q istā nauē quatuor vēti tētationū impellūt. Nā ꝺs religiosos exagitat vana gloria: z iste est vent⁹ q̄ flat ab oriēte. habēt em̄ vanā gloriā. Aut qz sunt orti de magno genere. Aut quia habēt lumen magne sciētie. Quosdā exagitat carnalis ꝓcupiscētia: z iste est ventus qui flat ab occidēte. i. a carne q̄ quotidie tēdit ad occasum. Quosdā exagitat anarisia: z iste vētus q̄ flat a meridie. s. auster terrene ꝓsperitatis. Quosdā exagitat accidia: z iste est vēt⁹ q̄ flat a septētrione. s. aq̄lo frigiditatis. i. accidie z torporis. De his quatuor vētis ꝺr. Dante. vij. Uidebā i visiōe noctz: z ecce q̄tuor vēti pugnabāt i mari magno. Circa tertiū notādū q imminēte tēpestate tētatiōis quatuor facere debet. Primo debet onus ꝓij cere: scz onus cupiditatis z peccatorū. Heb. xij. Deponētes omne pōdus z circumstās nos peccatū z c. vñ dicit Jone. j. Miserūt vasa que erant in naui in

mare vt alleuiaret ab eis. Secundo velū elationis debet deponere z in imo humilitatis debet edere qz venti celsa exagitāt z infima nō iquietāt. Unde dicit Chrysō. q̄ rami qui in alto sunt sepe a ventis frāgūtur qui autē sunt in imo: securi consistunt. Tertio anchoram spei debet in deū figere. Hebr. vj. Cōfugimus ad tenendā ppositā spē quā sicut anchorā habemus tutā z firmā. Quarto ad dēū z ad sanctos dz refugere. Sicut legit Mat. viij. cap. Cūq̄ nauicula fluctib⁹ operiret dixerūt discipuli xpō. Dñe salua nos perim⁹. Circa quartum sciēdum est q̄ p mare significat mundus triplici de causa. Primo ppter iquietudinē. Esaie. lvij. ipij quasi mare feruēs qđ quiescere nō pōt. Contingit eñ sepe q̄ in religione vbi debēt esse aque sloe q̄ vadunt cū silētio: vt dz. Esa. viij. Ibi inuenitur mare qz vbi debet esse silētiū ibi inuenitur tumultus litigantium: vbi debet esse trāquillitas ibi est animositas tales nō vi unt more hominū fz ferarū. Fere eñ ad inuicē pugnāt: aut ppter cibū: aut ppter domiciliū aut qñ ad libidinē cōsitant. Sic multi religiosi litigāt aut ppter cibum: qz nō delicate nutriūtur: aut ppter locū: qz. f. in magnis monasteriis nō collocātur aut ppter libidinez dominādi: qz ad magnas abbatias nō promouentur. Scdo dz mare ppter instabilitatē. Nā sicut dz. Eccli. ix. Ola flumina intrāt in mare: z mare nō redūdat. Tria sunt flumina infernalia q̄ hoc mare intrāt. De quib⁹ dz. j. Joh. ij. Oē qđ est in mūdo aut est concupiscētia carnis aut concupiscētia oculorū aut superbia vite. Sed ista flumina mundū nō satiāt: qz nec cōcupiscētia carnis satiat delitijs: nec cōcupiscentia oculorū diuitijs: nec superbia vite honoribus vanis. Tertio mūd⁹ dicit mare ppter amaritudinē habet enim in se multas amaritudines. Nā diuitie delitie z honores hoib⁹ mundanis vident dulcia: fz in veritate sunt amara. Sicut eñ pisces nō sentiūt amaritudinē maris qz ibi sunt nutriti: sic nec homines mūdani sētiūt horū amaritudinē qz sunt talib⁹ assueti. Dat etiā mundus sanctis viris multas amaritudines: que tñ in eis dulcorātur per diuinas cōsolationes. ꝓ. Secūdum multitudinem dolorū meorū ꝛc. Tribus nāq̄ modis possunt fieri dulcesa que marine. Primo per radijs solaribus in nubib⁹ elcuate. Secundo per venas i terre viscerib⁹ depurate. Aut per pozos subtiles in cerebras ingresse. Tertio secundū philosophū. Si fiat vas cereum z in mari ponat: aque que per pozos eius gredīuntur dulces reddūtur. Similiter sanctis viris tribulationes dulcorant. Unde ex cōtēplatione celestis glorie. Unde do eñ celestē gloriam cōtemplantur: de in nubes quodāmodo elenant z extollunt. In cōtemplatione leniunt pene. Unde gregorius. Consideratio premij minuit vim flagelli. Sicut ex recordatiōe mortis ppte. Quicquid quis habet in memoria q̄ cito erit finis: ex ra ptēnit ola mūdana tā ꝓspera q̄ aduersa. Unde Hier. Facile ptēnit ola q̄ se semp cogitat morituꝝ. Tertio ex meditatiōe passionis dñice. xp̄s eñ est tanq̄ vas cereū. Postquā factū est cor meū tanq̄ cera liquescēs. Dulcia sunt eius vulnera: in que nostre tribulationes misse dulces reddunt. Unde Gregorius. Passio ad memoriā reducit: nihil est adeo durū qđ nō equo aio tolerēt. Scdo ꝓmouet ad bonū qđ assequat ex naui penitētie. Quia celestē patriā nos inducit: ideo dicit. Sanabit in ciuitate suam. literaliter ciuitas dei. xp̄i fuit capharnaū: sicut dz Matth. ij. Secūdm Chrysō. xp̄s habuit tres ciuitates. Una est i qua fuit nat⁹. f. Bethleem. Secunda in qua fuit nutrit⁹. f. Nazareth. Tertia qua fuit cōuersat⁹. f. capharnaū. Spūalis autem ciuitas ista nra est ciuitas celestis. Ista nostra erit iure ciuitatis ppetue habitationis z filiatiōis. Deꝰ eñ facit nos ibi cōcines z ppetuos habitatores z filios ne heredes: z de his nob⁹ facit mentionē Apo. iij. Scribā sup eū nomē dei mei. Et Glo. hoc nomē q̄ est eternū. Et nomē ciuitatis noue Hierlm. i. fm Glo. hoc nomē q̄ est ciuis: z nomē meū nouū: qđ est filius. Et aūt ifra. xiij. Habebāt nomē ei⁹ nomē patris ei⁹ scriptū in frontib⁹ suis. Sāct⁹ habebūt fez ciuis eternus. z filius. Dicet p impossibile q̄ deꝰ alicui sancto dicat. Egredere ō ciuitate mea: qz peregrinus Rñdet. Ecce dñe me in ea scripsisti. Ecce in ciuitate mea p annos mille: z postea egredere. Rñderet. Ecce dñe qz scripsisti q̄

eternus sum. Si iterū diceret. Mane ergo in ciuitate tanq̄ ciuis z eternꝰ ad curiā tñ secreta mea non venias. Rñderet. Ecce dñe: qz scripsisti q̄ filius vester sum. Terio ponit aliud bonū qđ a naui penitētie assequimur: qz ab omni infirmitate liberamur: qđ notat in curatione paralytici. Est aūt paralysis morb⁹ q̄ mēbra reddit mollia z dissolūta z dissipata: z iō paralyticus significat voluptuosos z delicijs assuetos. De q̄b⁹ dz. Prouer. xviij. Qui mollis z dissolut⁹ est in ope suo frater est sua opa dissipātis. Differētia est inter ista tria q̄ ponit Salomō. Molle dissolutū: z dissipatū. Nā molle est qđ cedit oi duro. Dissolutū est q̄ totaliter est cōfractus. Sicut ptz i vase cōfracto. Tales igit sūt molles q̄ oi duro z tētationi cedūt. Mat. xiij. Facta autem tribulatiōe z persecutiōe ꝓpter ꝙbū cōtinuo scandalizant. Tales igit nō sunt alicui virculo timoris vel amoris ligati iō sunt imūdi. Nume. xix. Uas qđ nō habet opculum nec ligaturam immūdum erit. Tales etiam sunt confracti: quia nullum bonum ꝓpositū retinere possunt. Ecclesia. xx. Cor fatui quasi vas cōfractū z omnem sapientiam nō tenebit. Sanatur autē ille paralyticus quādo ille qui erat mollis ad cedēdum efficitur durus ad resistendū. ꝓ. Faciem eā cor meum tanq̄ cera liquescens ecce q̄ mollis ad cedendum. Arui tanq̄ testa vires mea ecce quā durus postea ad resistendum: quādo ille qui nō erat colligatus postmodū fortiter cū deo ligatur vinculo amoris. Cor. iij. Sup omnia hec charitatē habētes quod est vinculum perfectionis z vinculum timoris: quia sicut dicitur. Ecclesiast. xxvij. Nisi in timore dñi teneris te instanter: scito subuertetur domus tua. Quādo ille q̄ erat tāq̄ vas cōfractum: postmodū efficit vas solidū z precio sum. Eccle. i. Quasi vas auri solidū ornatū omni lapide pretioso. ¶ Sermo. ij.

Ferebāt ei paralyticū iacētē in lecto: z videns ihs fidē illoꝝ ꝛc. Miracula q̄ fecit xp̄s aliq̄b⁹ fuerūt occasio infirmitatis spiritualis: sicut pharisei q̄ dicebant. Joh. ix. Nō est hic hō a deo q̄ sabbatū nō custodit: z sicut scribis illis q̄ dixerūt hic blasphemat. Aliq̄b⁹ fuerūt cā sanitatis: z hoc triplicit er. Uel sanitatis corporalis tñ sicut ceco nato z mūdo in principio. Joh. ix. Ille aūt dixit: qz ꝓpheta est. Gl. adhuc immūdus est i corde: qz nūdum dei filiū ꝓfitet. Aliq̄b⁹ sanitatz spūalz q̄ tñ sicut illis q̄ ad hec miracula conuertebant sicut isti turbis de q̄b⁹ dz. Uidētes eū turbe timuerūt ꝛc. Aliq̄b⁹ sanitatis corporalis z spūalis: sicut isti paralitico quē dñs i corpore z mē te sanauit. Circa istud aūt miraculū ponūtur quinq̄ differentie ꝓsonarū. Primo ꝓsone offerētiū in q̄bus fuit magna fides ꝓfūtia. vñ dz. Oferebāt ei paralyticū: z videns iesus fidē illoꝝ ꝛc. Ex quo patet q̄ merito fidei illoꝝ xp̄s hunc sanauit. Glo. Quantū valet apud deū fides ꝓpria: apud illuz sic valuit fides aliena vt intus z extra sanaret hominē. per orationes eñ sanctoꝝ deꝰ sepe dat ꝓmā gratiā petēti. dūmodo quatuor i se habeat q̄ ponit Dyonisius in septē libris ecclesiastice hierarchie dicēs. Dico aūt q̄ vtiles sunt orationes sanctoꝝ scōm hunc modū. Si aliquis sancta desideras dona z ad participationē ipsoꝝ habitū fetñ habēs sicut ꝓprie cognitor pusillanimitatis venies ad aliquem sanctorū virorum: rogat i fm fieri susceptorē z cohortatorē: cōsequitur ola que petit diuinissime dona. Primū igit ē desiderū rei habēde: ideo dicit si aliqs sancta desideras dona. Deꝰ eñ nō dat dona sua negligēti: fz desiderāti. ꝓ. Desiderū pauperū exaudiuit dñs. Sap. vij. Preoccupāt q̄ se cupiscūt. ꝛc. Scōm est imunitas culpe: z ideo dicit sanctū habitū habēs. i. mundū affectū gerēs: si em in actu l. ꝓposito peccādi essent viri sancti p eo obtinere nō possent. Hie. xv. Si steterint moyses z samuel coram me: nō est aia mea ad populū istū. Petñ eñ posuit obstaculū ne orationes ad deum possint ascēdere. Treñ. iij. Opposuisti nubem tibi ne transeat oratio. Facit elōgationē ne deꝰ possit audire. Esaie. lix. Nō ē aggrauata auris eius vt nō exaudiat: fz iniquitates vre diuiserūt iter vos z deū vestrū: ponit velamē ne possit eas videre. Unde sequitur: z petā vra absconderunt facie eiꝰ a vob̄z ne exaudiret. Tertiū ē recognitio

prauitatis ppzie. Uñ dicit sicut ppzie cognitor prauitatis. Legitur.iij. Reg.ij. q̄ cū helisē⁹ pallio helie aquas iordanis p̄cussisset nō sūt diuise: qz de suo merito cōfidere vidēt. Sz postq̄ magistri meritū ipzouauit dicēs, vbi est de⁹ helie? statiz diuise sunt aq̄. Quartū est postulatio rei dignę: ideo subdit. consequit̄ oia q̄ petit: z si petit diuinissima dona: fuerūt eīm q̄petie sūt terrena z repulsi sunt. Jaco.iiij. petitis z nō accipitis. eo q̄ male petatis. Aliq̄ petierūt carnalia z pugniti sūt. Nume.xj. Quis dabit nobis ad vescēdū carnes. Et ponit ibi punitio ipa. Aliq̄ petierūt sublimis: z repzehensi sunt sicut filij zebedei, vt ptz. Watt.xx. Scdo ponit psona infirmi: in q̄ fuit magna miseria, qz erat palyticꝰ. Causat palysis q̄q̄ ex frigiditate ꝓstringēte: q̄q̄ ex hūore opilāte q̄q̄ ex vulnere nervos icidēte. Ex his eīm ipedit trāsitus spirituū ad instrumēta sensuū: z sit priuatio sensꝰ z motꝰ. Aia ergo auari palyzizincurrit ex nimia frigiditate. Est eīm sic ꝓgelata q̄ nullā sentit fraternā charitatē. Watth.xxiiij. Abūdabit iniq̄tas: z refrigescet charitas mltorū. Aia luxuriosi palisiz incurrit ex nimia hūiditate q̄ gnat ex nimietate cibi z potꝰ. De cibo ỏz. Ezech. xvj. Hec fuit iniq̄tas sodome sozoris tue: saturitas panis: z aōū dātia. De potu ỏz. Ephe. v. Nolite inebriari vino in q̄ est luxuria. Aia supbi palysiz incurrit ex incisione z separatiōe. superbia eīm separat aiaz a deo. Et ideo spūssctūs ad cozei⁹ trāsire non potest. Eccli.x. Initiū superbie hois apostare a deo: qm̄ ab eo q̄ fecit illū recessit cor eiꝰ. Tertio ponit̄ psone scribarū i q̄b⁹ fuit cogitatio temeraria dicētes intra se: hic blasphemat. Tribꝰ aūt modis blasphemia i deū cōmittit. Prio qñ deo negat̄ qđ sibi cōuenit. Secū do qñ sibi attribuit: qđ ei non conuenit. Tertio qñ id: qđ dei est aliquis sibi attribuit. Et qz scribe xp̄z deū nō credebāt: ideo ip̄z blasphemare dicebāt q̄ remissionē pcti qđ est solius dei sibi attribuebat. Contra istaz tertiam speciē facit supbi: q̄ sibi attribuūt gloriā que est ppria dei. Esai.xlviij. Gloriā meā alteri nō dabo. Facit iracū di q̄ sibi attribuit vindictā: q̄ est ppria dei. Roma.xij. Mihi vindictā: z ego retribuā. Facit q̄dā temerarie: qui volūt de aliox cordibus iudicare, cū hoc sit ppriū dei. j. Cori.iiij. Nolite añ tps iudicare z. Quarto ponit psona xp̄i i q̄ apparuit magna mia sapie z potētia. Mia i hoc q̄ dixit. Remittunt tibi pcta. Nā sicut ỏz infra potestatē hoīs i terra: dimittēdi pcta. Et hoc infra: nō sup nec infra terrā. Remittere eīm ista nō hz locū sup terrā. i. i celo: quia nulla sunt pcta: nec hz locū infra terrā. i. in inferno, qz ibi sunt pcta ꝓpetua. hz aūt locū meū z. Tunc ergo in domū suā vadit: qñ in celū meditatiōe pgit: vel qñ scīē suā discutit, vel qñ vtilitatē sui corpis q̄ dom⁹ est ale ꝓspicit. Quinto ponit̄ turbe in q̄b⁹ fuit laudatio diuina. Uñ ỏz: videtes aūt turbe timuerūt. xp̄s tribꝰ de causis miracula faciebat. Prio ꝓpter illo rū circa q̄s hec faciebat vtilitatē: qz eos i corpe z aia curabat. Scdo ꝓpter aliox cōuersionē: qz mlti videtes xp̄i miracula cōuertebant. Tertio pp dei gloriā z honorē sicut ỏz. Jo.ix. Neq̄ hic peccauit, neq̄ parentes eiꝰ: sz vt manifestent opa dei i illo. Ista tripler causa ponit: nā iste paralyticꝰ in corpore: z i aia fuit curatꝰ. Turbe fidē christi receperūt: z deum glorificauerūt.

¶ Sermo.iij.

Jxit iesus paralytico. Cōfide fili: remittunt tibi peccata tua. Sicut ỏt Beda: z habet in glo. quinq̄ modis infirmitates cōtingūt. Uel vt iusti merita ꝓpatiētię augeātur. vt iob. Uel ad custodiā virtutū ne supbia tētet: vt Paulo. Uel ad corrigendū peccata: sicut marie lepre: vt ceco nato z lazaro. Uel ad initiū penitentie: vt herodi: quatenꝰ hic videat q̄ in infernō sequit. Uñ dicit. Hier.xvij. Duplici cōtritione cōtere eos. Hec igit infirmitas: iō paralytico accidit: vt sua purgarent pcta vnde xp̄s ciēs pctm fuisse cām infirmitatis sue. Primo causam sanat cū dicit. Cō fidelis fili remittunt tibi pcta tua. In verbis dictis igit tria tāgunt. s. grauitas mozbi, benignitas medici efficacia remedij. Primū notat cū ỏz: dixit iesus paralytico. Est eīm paralysis grauis morbus quā triamala ꝓcomitat. s. tremoz, imobilitas z insensibilitas. Sicut aūt paralyticꝰ petō res vel quoslibet delicijs assuetos, in q̄bꝰ est tremoz. Timēt eīm aliq̄ op⁹ penitentie assumere. ps. Illic trepidauerūt timore vbi nō erat timor. Legit Gen.iij. q̄ deus posuit signū in Cayn. Et dicit in hystoria scho. q̄ illud signū fuit tremor capitis p q̄d ostēdebat q̄ deꝰ ipm abiecerat. Videt q̄ ille a deo sit reprobatꝰ q̄ in dñ opando timet vel tremit. Legit de natura aialiuz q̄ ceruꝰ hz cor timidū: sed comedit herbas medicinales virtute quarū cor ꝓfortat z medicinale efficit: z ossū chartilago in eiꝰ corde gnat. Iste herbe medicinales sunt memoria dñice passiōis q̄ fuerūt amare. Cañ.j. Fasciculꝰ myrre dilectꝰ meꝰ mihi. Sz nobis sunt medicinales. Eccl.xliij. Medicina oiz in festinatiōe nebule. Caro eīm xp̄i fuit nebula: qz nullo vnq̄ peccati pōdere pregrauata ab ha emanauit: medicina sanguinis: z hoc i festinatiōe sue in uētutis. Meditatio igit istaz passionū xp̄i ꝓfortat cor ad aggrediēdū arduā. s. Mach.vj. Elephātis ostēderūt sanguinez vue: z mori ad acuēdū eos ad plīū. Cor medicinale faciūt ad sanandum vulnera. Bern. Mirabilis passio tua dñe iesu ꝓpiciata est oīb⁹ iniq̄tatib⁹ nr̄is: z nulli vnq̄ infirmitati inuenit inefficax. Os eīm robur gnat in corde ad sufferēdū aduersa. Ezego. Si passio xp̄i ad memoriā reducit̄ nihil est qđ nō equo aio tolerēt. Scdm malū est imobilitas: qz caret motu. Si eīm paralyticus ambulare voluerit, aut penit⁹ subsistit, aut retrocedit: aut vnū passuz ad dexterā: z aliū ad sinistrā faciet. Tales sunt hodie multi paralytici de q̄b⁹ dicit Aug. de cātico nouo. Tria sunt gña hoīz quos deꝰ odit. s. remanētes. retro abeūtes z aberrātes. Qui nō ꝓficit remansit: q̄ a bono proposito declinauit retro abijt: q̄ fidē deseruit a via ꝓfitatis errauit. Et subdit Augu. Remanētes ergo excitādi sunt retrocedētes reuocādi, errātes in via reducēdi. Primi ergo sunt q̄ subsistūt. s. tepidi et negligētes. Ber. In via dei nō ꝓgredi regredi ē. Amb. Aq̄ statiue putrescūt. Aque statiue sunt negligentes q̄ ignauia z torpe marcescū. Josue.xviij. Usq̄quo marcetis ignauia. ij. Corin.vj. Hortamur vos ne in vacuū gram dei recipiatis. Ille i vacuum

dere nō valebat. Sz verbū xp̄i tāte fuit potētie q̄ sibi dedit robur ad stādūnō dixit surge. fortitudinē ad ḡue onꝰ portādū iō dixit tolle grabatū tuū: z facultatē ad ambulādū, iō dixit. Et vade in domū tuā. Mozalr lectꝰ petōris est ipm petm: i quo male delectā do ḡescit. Tūc ergo surgit: qñ petm deserit. ps. Surgite postq̄ sederitis z. Tūc lectū portat qñ petm qđ sibi erat quieti: z delectatiōi incipit esse doloriz oneri. ps. Lauabo p singulas noctes lectū meū z. Tunc ergo in domū suā vadit: qñ in celū meditatiōe pgit: vel qñ scīē suā discutit, vel qñ vtilitatē sui corpis q̄ dom⁹ est ale ꝓspicit. Quinto ponit̄ turbe in q̄bꝰ fuit laudatio diuina. Uñ ỏz: videtes aūt turbe timuerūt. xp̄s tribꝰ de causis miracula faciebat. Prio ꝓpter illo rū circa q̄s hec faciebat vtilitatē: qz eos i corpe z aia curabat. Scdo ꝓpter aliox cōuersionē: qz mlti videtes xp̄i miracula cōuertebant. Tertio pp dei gloriā z honorē sicut ỏz. Jo.ix. Neq̄ hic peccauit, neq̄ parentes eiꝰ: sz vt manifestent opa dei i illo. Ista tripler causa ponit: nā iste paralyticꝰ in corpore: z i aia fuit curatꝰ. Turbe fidē christi receperūt: z deum glorificauerūt.

¶ Sermo.iij.

Jxit iesus paralytico. Cōfide fili: remittunt tibi peccata tua. Sicut ỏt Beda: z habet in glo. quinq̄ modis infirmitates cōtingūt. Uel vt iusti merita ꝓpatiētię augeātur. vt iob. Uel ad custodiā virtutū ne supbia tētet: vt Paulo. Uel ad corrigendū peccata: sicut marie lepre: vt ceco nato z lazaro. Uel ad initiū penitentie: vt herodi: quatenꝰ hic videat q̄ in infernō sequit. Uñ dicit. Hier.xvij. Duplici cōtritione cōtere eos. Hec igit infirmitas: iō paralytico accidit: vt sua purgarent pcta vnde xp̄s ciēs pctm fuisse cām infirmitatis sue. Primo causam sanat cū dicit. Cō fidelis fili remittunt tibi pcta tua. In verbis dictis igit tria tāgunt. s. grauitas mozbi, benignitas medici efficacia remedij. Primū notat cū ỏz: dixit iesus paralytico. Est eīm paralysis grauis morbus quā triamala ꝓcomitat. s. tremoz, imobilitas z insensibilitas. Sicut aūt paralyticꝰ petō res vel quoslibet delicijs assuetos, in q̄bꝰ est tremoz. Timēt eīm aliq̄ op⁹ penitentie assumere. ps. Illic trepidauerūt timore vbi nō erat timor. Legit Gen.iij. q̄ deus posuit signū in Cayn. Et dicit in hystoria scho. q̄ illud signū fuit tremor capitis p q̄d ostēdebat q̄ deꝰ ipm abiecerat. Videt q̄ ille a deo sit reprobatꝰ q̄ in dñ opando timet vel tremit. Legit de natura aialiuz q̄ ceruꝰ hz cor timidū: sed comedit herbas medicinales virtute quarū cor ꝓfortat z medicinale efficit: z ossū chartilago in eiꝰ corde gnat. Iste herbe medicinales sunt memoria dñice passiōis q̄ fuerūt amare. Cañ.j. Fasciculꝰ myrre dilectꝰ meꝰ mihi. Sz nobis sunt medicinales. Eccl.xliij. Medicina oiz in festinatiōe nebule. Caro eīm xp̄i fuit nebula: qz nullo vnq̄ peccati pōdere pregrauata ab ha emanauit: medicina sanguinis: z hoc i festinatiōe sue in uētutis. Meditatio igit istaz passionū xp̄i ꝓfortat cor ad aggrediēdū arduā. s. Mach.vj. Elephātis ostēderūt sanguinez vue: z mori ad acuēdū eos ad plīū. Cor medicinale faciūt ad sanandum vulnera. Bern. Mirabilis passio tua dñe iesu ꝓpiciata est oīb⁹ iniq̄tatib⁹ nr̄is: z nulli vnq̄ infirmitati inuenit inefficax. Os eīm robur gnat in corde ad sufferēdū aduersa. Ezego. Si passio xp̄i ad memoriā reducit̄ nihil est qđ nō equo aio tolerēt. Scdm malū est imobilitas: qz caret motu. Si eīm paralyticus ambulare voluerit, aut penit⁹ subsistit, aut retrocedit: aut vnū passuz ad dexterā: z aliū ad sinistrā faciet. Tales sunt hodie multi paralytici de q̄b⁹ dicit Aug. de cātico nouo. Tria sunt gña hoīz quos deꝰ odit. s. remanētes. retro abeūtes z aberrātes. Qui nō ꝓficit remansit: q̄ a bono proposito declinauit retro abijt: q̄ fidē deseruit a via ꝓfitatis errauit. Et subdit Augu. Remanētes ergo excitādi sunt retrocedētes reuocādi, errātes in via reducēdi. Primi ergo sunt q̄ subsistūt. s. tepidi et negligētes. Ber. In via dei nō ꝓgredi regredi ē. Amb. Aq̄ statiue putrescūt. Aque statiue sunt negligentes q̄ ignauia z torpe marcescū. Josue.xviij. Usq̄quo marcetis ignauia. ij. Corin.vj. Hortamur vos ne in vacuū gram dei recipiatis. Ille i vacuum

gfam recipit q̄ in ea nō ꝓficit. Scōi sunt q̄ retro ad pt̄ā redeūt. Jſti sunt filꝫ vxoꝛi Joth q̄ qꝛ retro respexit in statuā salis cōuersa fuit i via vt hꝫ. Deu. xix. Jnq̄tū versa est in statuā amisit sensum ⁊ metū: qꝛ tales ola merita ꝓdiderūt q̄ acquisierāt: vel sensu fidei recte: vel motu opatiōis bone. Jnq̄tū versa est in statuā salis, est alijs in cōdimētū ne ipſi retro respiciāt. Jnq̄tum remāsit i via dat intelligi q̄ ipſi alijs viā demōſtrare possunt: ſz ad pfiā venire nō pñt. Tertū sunt q̄ errāt: ſcz declinādo ad dexterā spei p ꝓsumptionē mō ad sinistrā timoris p pusillanimitatē: tertio adverterā ꝓsperitatis p intēperātiā: mō ad sinistrā aduersitatis p impatiētiā. Legit. j. Regū. vj. q̄ vacce q̄ portabāt archā dñi ibāt mugientes nō declinātes ad dexterā nec ad sinistrā: donec venirēt bethsames. Jlli em̄ q̄ iugū dei deserūt dñe de ꝑctis gemere: ⁊ nō debēt amore alicuꝰ ꝓsperi vel timore alicuꝰ aduersitatis a via dei declinare: donec veniāt bethsames. i. ad domum dei: qꝛ bethsames interꝑtat domꝰ solus. Tertiū malū ē insensibilitas: qꝛ carēt. sensu. Tales em̄ q̄tuoꝛ mala nō sentiūt. Prio diabolicas tēptatiōes, ⁊ hāc insensibilitatē facit ꝓsensꝰ: qꝛ ōt Hiero. Nō sentit q̄ ꝓsentit: ſz sentit q̄ dissentit. De talibꝰ ꝺꝛ. Prouer. xxiij. Uerberauerūt me ⁊ nō dolui: traxerūt me ⁊ nō sensi: ſō āt tēptatiōi ꝓsentiūt ⁊ nō dissentiūt: qꝛ attēdūt ad id q̄ delectat, nō ad id q̄ cruciat. ōt Beda q̄ serpēs q̄ ēt sedurit facīē habebat virgineā: ſz caudā serpētināq; diabolꝰ i principio blādit, ſz postmodū veneno interficit. Jō filꝰ est scoꝛpiōi q̄ blādit i facie: ſz pūgit. i cauda. Scōo nō sentiūt diuinas suauitates: ⁊ hāc insensibilitatē facit amoꝛ mūdanus q̄ nō ꝑmittit sentire suauitatē amoꝛis dei. Dēmꝰ ergo coꝛ ad mūdū claudere ⁊ ad celū apire: si volumꝰ diuinas ispirationes suscipe ⁊ eaꝝ suauitatē sētire. Hic est q̄ coꝛ hois ē latū supꝰ, ⁊ strictū inferiꝰ: qꝛ debemꝰ esse stricti ad amādū terrena: et debemꝰ esse lati ad amādū celestia. Dicit Arist. i lib. de aialibꝰ q̄ aues claudūt oculos cū palpebra inferiori aialia gressibilia cū palpebra superiori: qꝛ viri spūales hñt oculos clausos ad terrena: aiales ꝯo ad celestia. Tertio nō sentiūt suos defectꝰ et imꝑfectiōes: ⁊ hāc insensibilitatē facit superbia. Humilitas ꝯo sentit ⁊ recognoscit. Si nō humiliꝰ sentiebā. Et qꝛ sentitis nō ꝑ ipsos defectꝰ ꝓficit. ꝑs. Infirmata ē in ꝑfeciſti eā. Aug. Si nō infirmaret nō ꝓficeret. Jdē Multos ipedit ab ifirmitate ꝑsumptio firmitatis. Tales supbi sūt filij vesp̄tiliōibꝰ: q̄ amiserūt visuꝫ ꝓpter volutum. Humoꝛ em̄ cristallinꝰ q̄ erigit ad vdēdū trāsit i subſtātiā aiaꝝ. Eodē mō supbi q̄ i altū volāt: defectꝰ suos nō ꝑcipiūt. Quarto nō sentiunt ꝓximoꝝ miſeriās ⁊ afflictiōes, ⁊ istā insensibilitatē facit auꝛitia: qꝛ auaꝛꝰ nulluꝫ hꝫ sensuꝫ ꝓximi. Uñ ꝺꝛ de auaro. Eccli. x. In vita sua ꝓiecit intia sua. Proiecit q̄dē exteꝛioꝛa, i. oēs ꝓximuꝫ extraneuꝫ. Proiecit iteꝛioꝛa, i. ꝓximū ꝓpinquū ⁊ amicū. Proiecit ītima, i. ꝓximū matrē aiam suā ⁊ deuꝫ. Aug. de ꝑbis ꝺñi. In exꝑlebilis est auaritia dimituꝫ, nec deū timet, nec hoīem verēt, nec ꝓximū ꝑdere honorē, nec pñi peit, nec matreꝫ agnoscit, nec ffi obtēperat, nec amico fidē seruat. Scōo ponit benignitas medici, cuꝫ dicit. Cōside fili. Debemꝰ ergo ꝓsiderare: qꝛ deꝰ pt̄ā nr̄a nobis remittet. ⁊ ad ifā cōfirmādū nos iducūt exēpla ꝑcedētiū q̄ tam grauiter ceciderūt, ⁊ tñ miſericorditer reuocati fuerūt. De q̄bꝰ sic ōt Ezech. xxv. Jmmēsam miaꝫ ꝓditoꝛis nr̄i fraternā debemꝰ aspicere: q̄ nobis velut i signaculo exēplū pnie posuit eos q̄s p vniam magdalenā: ⁊ nihil in eis videꝛ: misi anꝛe post lapsū fecit: ꝓpēdo etēn ꝑtri: qꝛ dero latronē aspicio zacheū: ituꝛo mag dalenā: ⁊ nihil in eis video: misi amoꝛ oculos nr̄os posita spei ⁊ penitētie exēpla. Fortasse em̄ in fide lapsus est aliquā petrū qui amare fleuit q̄ timide negauit aspiciat. Aliꝰ ꝯ primū sui in malicia ꝺelitatis exarsit. aspiciat latronē q̄ in ipa mortis articulo ad vite ꝓmia penitēdo peuenit. Aliꝰ auaritie est aliꝰ anhelās alienis ꝺiripuit aspiciat zacheū q̄ si q̄d alicui ꝺefiulit: quadruplū reddidit. Aliꝰ libidinis igne succēsus carnis mūdicīā ꝓdidit aspiciat mariā magdalenā q̄ in se amoꝛe extinguitur efficacia remedij cū ōt. Remittuntur tibi pt̄ā tua. Sed q̄m hoc est ꝓpriū ꝺei iō ſcribe: eū blasphemare dicebāt ex eo q̄ peccata nō remittere asserebat: qꝛ ipsum

esse deū nō credebant. Soliꝰ em̄ ꝺei em̄ remittere pt̄ā. Esaie. xliij. Ego sum ipse q̄ deleo iniq̄tates tuas ꝓpter me: ⁊ tñ dicit. Joh. xx. Quoꝝ remiſeritis pt̄ā remittuntur eis. Deꝰ em̄ ⁊ sacerdos remittūt pt̄ā sed ꝺifferēter. Jn pt̄ō em̄ tria sunt. ſcz ꝺei offensa ꝺeformis macula: ⁊ obligatio ad penā eternā. Treno. ij. Quō obtexit caligine ecce ꝺeformis macula. Jn furoꝛe suo ꝺna filiā fꝛon: ecce ꝺei offensa. Proiecit de celo ictte hierusalē: ecce obligatio ad penā eternā. Jſta tria solus ꝺeꝰ remittit: quoꝝ ista tria dicunt. ſcz q̄ pr̄ osculatus est eā: q̄ significat remiſſio offense q̄ inducit eū ſkola ꝓria. ꝑ q̄ significatur mūdi ꝺia ie. Et q̄ ipse mortuꝰ fuerat ⁊ reuixit q̄ significat ꝺimiſſio pene eterne. Sacerdos aūt q̄tū ad tria ꝺꝛ remittere pt̄ā. Primū est q̄ pt̄ōē absolutū a deo esse ꝺenunciat. Aliter em̄ p absoluto nō recipere ꝺnor. Scōm est qꝛ a pena purgatoꝛia est ꝺe obligatus: ⁊ pena penitentiali eum ligat. Tertiuꝫ est qꝛ virtute clauiū ꝺe ipsa pena partē relaxat: iuxta illud. j. Cozin. ij. Nāꝛ ego q̄ ꝺonauī: q̄d ꝺonauit ꝓpter vos in p sona xp̄i. Jſta tria notātur. Joh. xi. in resuscitatiōe lazari: vbi dñs ꝺiscipulis tria cō mīſit. ſ. vt lapidē tollerēt vt ip̄z soluerēt ⁊ liberū abire ꝑmitterēt. Tū sacerdos lapidē tollit: qñ ignē grauē purgatoꝝ i leuē penā penitētie cōuertit. ſTūc ip̄z soluit aliquā penā sibi ꝺimittit. Tunc libere abire permittit quādo ipsum ꝓ absolutum ꝺeo liberum recipiendum esse diffinit.

Dñica. xx. post festū trini. Sermo. j.

Jmile est re

gnū celoꝝ ;hoi regi: q̄ fecit nuptias filio ſuo. ⁊c. Matt. xxij. Qꝛ sumus sensibilibus assueti: nō dñs sepe p sensibilia nos manuꝺirit ad intellectualia: ⁊ p in tellectualia ad ꝺiuina sicut patet in ſetis magis: quos p sensibilē stellā ꝑmanuꝺirit ad intelligibilē ꝓphetiā ⁊ p' itellectualē ꝓphetiā ad xp̄i visionē imediatā. sicēt hic nuptias coꝛpales xp̄s nos manu ꝺuxit ad itelligētā spūales: ⁊ p spūales ad itelligētā celestes. Jn ista ergo pabola ꝓpria ſuaꝝ ꝺicta. Prio q̄d significat pregnū celoꝝ. Scōo q̄s sit iste hō rex. Tertio q̄ sint iste nuptie. Quarto q̄ sint inuitati. Quinto que sit ista vestis nuptialis. Sexto q̄ sit ista ligatio pedū ⁊ manuū. Septio q̄ sint iste tenebre exteriores. Circa pmū notādū q̄ ꝑm gl. q̄ regnū celoꝝ pñs ecclia siue ꝓgregatio iustoꝝ itelligit. nō em̄ pōt itelligi ō ecclia triūphāte. Tū qꝛ prādiū vocat: et post prādiū adhuc restat aliꝰ ꝓmiū. Tū qꝛ vnꝰ eūcit eū ide nulluꝰ eūciat. Et tō ꝓ uiū ꝺe q̄ hꝫ. Luc. xiij. de eterno itelligit ⁊ qꝛ cena vocat: ⁊ qꝛ nulluꝰ ide ejectꝰ fuisse ꝓhibet. Dicit āt ecclia celū: qꝛ i celo ē q̄ꝺam coꝛpꝰ celeste q̄ illuminat ⁊ nō illuminat: sicut sol. Jſti sunt ꝑlati maiores q̄ non debēt indigere aliena illuminatiōe: ſz ipſi verbo ⁊ exēplo debent alios illuminare. De q̄bꝰ ꝺꝛ Matth. v. Uos estis lux mūdi. Aliud est q̄ illuminat ⁊ illuminat: sicut luna ⁊ stelle. Jſti sunt ꝑlati minoꝛes q̄ debēt a superioꝛi lumē accipe ⁊ inferioꝛibꝰ infūdere. Tertiū est q̄ illuminat ⁊ nō illuminat: sicut firmamētū. Jſti sunt boni subditi q̄ debēt a ꝑlatis illuminari: ſz illuminare alios illi nō tenent. Dani. xij. Qui docti fuerint fulgebūt sicut splēdoꝛ firmamēti. hoc refert ad subditos illuminatos et q̄ ad iustitiā eruditi multos ꝙſi stelle i ꝓpe tuas eternitates: hoc refert ad ꝑlatos minoꝛes illuminatos ⁊ illuminantes. Circa scōm notādū q̄ iste hō rex est ꝺeꝰ pater q̄ ꝺꝛ rex: qꝛ regit in celo p gloriā: in mundo p gfam: in inferno p iustitiā. Dicit aūt hō ꝓpter cōformitatē q̄ est inter ꝺeū ⁊ hoiez. Ex q̄ cōformitate accidit q̄ hō aliq̄n accipit personā ꝺei ꝑs. Ego dixi. ꝺij estis: et deꝰ ꝑsonā hois sicut ꝑtꝛhic. Eodē modo tāta cōformitas est inter xp̄m caput ⁊ mēbra q̄ aliq̄n caput accipit ꝑsonā mēbꝛoꝝ. Matth. xvij. Jnimicus homo hoc fecit aliq̄n membra ꝑsonā sui capitis. Johan. xvj. Unus ex vobis diabolus est. Circa tertiū notādū q̄ sicut dicit Grego. Deus pater filio suo nuptias fecit q̄n ꝺo ip̄m nature humane cōiunxit. Et subdit. Nuptialis thesaurus est vteꝰ virginis.

ps. Ipse tāq̄ spōsus ꝓcedēs de thalamo suo. Et quoniā thalami regales sūt depicti: iō iste thesaur⁹ fuit depict⁹ colore nigro humilitatis: albo virginee puritatis: rubeo charitatis: pulchra cōmixtio. s. nigri albi et rubei: quia pulchra coniunctio humilitatis: puritatis et charitatis. Canti. j. Nigra sum: ecce color niger humilitatis: sed formosa: ecce color albus puritatis: sicut pelles salomonis que erant rubricate: ecce color rubeus charitatis. Circa quartū notādū q̄ ſſti inuitati sūt oēs fideles. Sed fidelit̄ q̄dā sunt boni q̄ habēt fidē z opa. Quidā mali q̄ habēt fidē sine op̄ibus. Unde dr̄ ifra. Cōgregauerūt oēs quos inuenerūt bonos et malos. Nō em̄ boni sunt mixtic malis: qr sicut dicit glo. Ecclesia est i medio inter celū vbi sunt tā tū boni: z infernū vbi sūt tm̄ mali. Grego. Mali miscētur bonis: qr nequaq̄ ꝓdicit ferrū aie ad subtilitatem acuminis si hoc nō abraserit aliene lima prauitatis. Idē. Bonus nō fuit q̄ malos tolerare recusauit. Inuitati ergo sunt omnes fideles sed horū quidā veniūt: qui. s. habēt fidē charitatē et opera. Alij nō veniūt q̄ez habēt fidem tm̄ sine op̄ib⁹ charitatis. Sūt autē quinq̄ cause quare nō veniunt Quidaz ꝓpter eorū voluntatē peruersam qō notatur cū dicit, z nolebant venire. Nullus em̄ aliud impedimētū habent q̄ nolunt. Tales nihil videtur de sua salute curare ps. Ꝓro nihilo habuerūt terrā desiderabilē. Alij veniunt ꝓpter suā negligētiā. Iō subdit. Illi aūt neglexerūt. Multi em̄ sunt sicpigri q̄ cū alia habeat duos pedes. s. salubre ꝓpositū z opus bonū. Aliq̄s pedē boni ꝓpositi ponūt i via iusticie. Reliquū autē ad multos annos differūt ponere: sz sicut dicit Eccli. vij. Qui timet deū nihil negligit Tertij nō veniūt ꝓpter eoz supbiā z vanā gloriā: iō subdit. Et abierūt alius i villā suā. Per villā em̄ terrena dñatio intelligit. Supbus em̄ nō solū nō venit: sz et deo ꝑdixit. Job. xxxiij. Ipsi fuerūt rebelles lumini Quarti nō veniūt ꝓpter eoz quaricia z hoc ē qō subdit. Alius ad negotiationē suā. Quar⁹ei nōpōt seruire deo z mūdo. Mat. vj. Nō potestis seruire deo z mammone. Quinti non veniunt propter eorū apertā maliciā. Et hoc est qō subdit. Reliqui vo tenuerūt seruos z eis cōtume liosaffectos occiderūt. Tales sūt multi uersi qui illos q̄ se admonēt z corrigūt runt i porta corripiētē z loquentē p̄ce abominati sūt Circa q̄ntū notādū q̄ ritas dr̄ vestis. Tū qr operit delicta. uer. x. Uniuersa delicta operuit charitas. Tū qr calefacit ꝓximū. Job. xxxvi. Nōne vestimēta tua calida sūt: cū fuerit terra austro: Tū qr ornat opa nra. Sine charitate em̄ opa nra deo nō placent. f. Cor. xiij. Si distribuero in cibos pauꝛ rū oēs facultates meas charitatē autē habuero nihil mihi ꝓdest. Dicit aut̄ filis nuptialis qr matrimonia fiunt ꝓp amicitiā reformādā vel cōfirmādā p gēdā. In matrimonio ergo filij dei q̄ fit cuz natura hūana amicitia iter nos z deū ē reformata. Ephe. v. Ipse em̄ est nra ꝛc. Est ꝓpetuo cōfirmata. Hiere. xxxi. In charitate ꝓpetua dilexi te Et augmentata qr filius dei q̄ erat dñs noster: factꝰ est frater z amic⁹ nr̄. Ber. hoc loco iquirit ꝑdicat magn⁹ dñs z laudabilis in paru⁹ vtiq̄: qr nat⁹ ē nobis. Ex hoc creatura nra intātū est exaltata q̄ et ab angelis i multa reuerētia est habita. Uñ angel⁹ nō sustinuit se a iohāne adorari: ne deb̄ Apo. xxij. Cū tñ añ incarnationē fuisneret. Circa sextū notandū q̄ inf celo nō oēs soluti. Habēt em̄ soluti intellectū facie ad faciē. habēt soluti cogitatiōes oēs cogitatiōes cōuertūt i deū sine vlla datiōe. Sap. v. Cogitatio illoꝝ apud deū tissimū. Habēt soluti affectū qr tot⁹ trafit in deum cū deificatiōe. Uñ de⁹ dr̄ ignis Heb. xij. Deus nr̄ ignis cōsumēs ē Sanctus dicunt cardines succēsi. vt habeāt ē. f. Dicunt lapides ignitī. Eccl. xxvij. Dicuntur ardores sēpiterni Esaye. xxxiij. habitabit ō vobis cū ardoribus sēpiterni Jn inferno aūt oēs sūt ligati. Habēt enim gatā potētiā opatiuā: qr nullū bonum ꝓpūt facere. Iō dr̄ Ligatis manib⁹. Per nus et⁹ potētia opatiua intelligit. Habēt ligatā potētiā affectiuā: qr deū diligere nō ꝓpūt iō dr̄ Ligatis pedib⁹. Nā scōm Aug.

pedes alie sūt affect⁹. Habēt ligatā potētiā intellectiuā qr dñm nō ꝓpūt cognoscere cum sint in tenebris obscuritatis z oblionis iō dr̄. Mittite eū i tenebras Habēt ligatā potētiā opatiuā: qr nūq̄ ad penitentiā reparari ꝓpūt: iō dr̄. Exteriores. Pctōr em̄ hac vita est in tenebris interioꝛib⁹: qr adhuc est i spe venie. Jn inferno aūt erit i tenebris exterioꝛib⁹: qr erit ex ambitū dine mie. Jn mūdo aūt sūt q̄dā ex toto ligat: sicut in pctō mortali existētes q̄ ligati sūt vinculo culpe z addicti sunt pene eterne. Jn cuius significatiōe dr̄ Judi. xv. Ligauerūt eū duob⁹ nouis funib⁹. Alij sunt ex toto soluti: sicut viri pfecti q̄ sicut dr̄. j. Cor. xiij. Edificāt gurū z argētū z lapides ꝓcioos. tales em̄ nullū habēt vinculū culpe z nulli sunt obnoxij pene. Alij sūt ex parte soluti ex ꝓte ligati sicut penitētes q̄ soluti q̄dē sūt a vinculo culpe. Eccl. iij. Sicut a facie ligni fugiens ita soluent peccata tua. Sed ligati sūt fun⁹b⁹ pene satisfactorie. Jn quibus significationē dr̄ Hiere. xxxviij. Extraxerūt hieremiā funib⁹ z ederunt eum in lacu. Deista ligatiōe z soluticōe dicitur Matt. xvj. Quodcūq̄ ligaueris sup terrā erit ligatū z c. Circa septimū notādū q̄ tenebre infernales dicunt exteriores: qr sūt ē oēm diē. Tripler est ordo dierū z noctiū. Uñ quo dies ꝓcedebāt z noctes seq̄bant, et iste ordo post pctm̄ primi hominis currere incepit ad innuendū q̄ hō p gratie cecidit in noctē culpe. Et durauit iste ordo vsq̄ ad passionē xpi. Tūc antez secūdū Bedā mutat⁹ est ordo: qr noctes ꝓcedūt z dies sequunt ad innuendū q̄ hō p xpi passionē de nocte culpe redūt ad diez gratie. Et iste ordo durabit vsq̄ ad diē iudicij. Tūc aūt mutabit tertius ordo: qr tūc noctes erūt p se z noctes p se. Deus enim separabit noctes a diebus z oēs noctes mittet ad celū. Noctes ergo nūc dicūtur tenebre interiores: tunc erunt separate ab omnibus diebus.

Sermo.ij.

Similecst regnū celorū hoi regi q̄ fecit nuptias filio suo. Jn ꝓpti vita celebrant nuptie carnales q̄ fiūt iter vir z vroꝛē. Jn futuro celebrant nuptie ecnales q̄ fiūt iter deū z curiā celestē. Prie aūt nuptie. s. carnales istitute fuerūt a deo. cū dr̄ Genesis ꝓmo Crescite z multiplicamini. Et adā cū ait. Eiusdē. ij. Hoc nunc os ex ossibus meis z caro de carne mea hec vocatur virago, q̄m de viro sumpta est: quā obrē relinquet hō ꝓtez z mr̄em: suā: z adherebit vroꝛi sue: z erunt duo i carne vna. Jn q̄b⁹ ꝓbis ondit. Adā q̄r vir debeat se hr̄e ad vroꝛē: z q̄r vroꝛ ad vir: z q̄r amboꝝ piter. Uir aūt dz vroꝛi sincerā dilectionē. Iō dr̄ hoc nūc os ex ossib⁹ meis z c. Dz em̄ eā diligere sicut os suū z carnē suā. i. seipsum Ephe. v. Qui suā vroꝛē diligit, seipsum diligit. Se aūt dz intelligere q̄ est bon⁹: vl vt sic bon⁹. Tūc em̄ vroꝛē suā sicut seipsū diligit qñ eā diligit qr ē bōa: vl vt sit bōa. Ex quo pz q̄ hō pl⁹ dz diligere bonitatē in vroꝛe ꝙ pulchritudinē: qr sicut dr̄ Ꝓuō. vlti. Fallax grā z vana ē pulchritudo. Est em̄ fallax: qr ꝺcipit intuētē. Uñ Aug. Mulier ē muscipula aie: latro vite suauis moꝛis: blāda ꝓcussio: ꝓnicies delicata: rosa fetēs: malū libēs. Scōs ꝓpōr pulchritudo ē flos marcid⁹ carnalis felicitas: ꝓcipiētia hūana. Uñ Boet⁹. Si liceis oculis hoies vterent: vt eoꝝ vis⁹ obstacula penetraret. Nōne introspectis viscerib⁹ et pulcherrimū corp⁹ turpissimū videret: nō solū aūt ista pulchritudo ē fallax: ituēti: sz et vana hūti: qr sepe ē sibi cā multiplicis vanitat⁹. Ꝓuō. xj. Circul⁹ aureus i narib⁹ suis mulier pulchra z fatua. Qñ mulier ē fatua z turpis nō ē periculū: qnemo eā sollicitat. Qñ et ē pulchra z sapiēs simil⁹ nō ē piculū qr sapiēter se custodit. Sz qñ ē pulchra z fatua tūc ē piculū: qr tāq̄ sus lota in mūdicie se immergit. Uroꝛ aūt dz viro suo subiectionē z obediētiā qō notat cū dixit: qr de viro sūpta ē. Ex q̄ em̄ de viro est sūpta dz ee sibi subiecta i his. s. q̄ nō sūt ꝓtra deū: sicut ait Aug. supra ps. q̄ qñ vir z vroꝛ adiuncē dissentiūt: tūc i domo est turbatio mꝛta. Qñ ꝛo vir subiicit z vroꝛ dñat tūc ē pax perfecta. Qñ ꝛo vir dñat z vroꝛ subiicit tūc est pax recta. Pōt addi quartū qñ scz vir z vroꝛ bñ cōueniūt: tūc est pax deo z hoibus grata. Ista etiā ostēdit Aug. in domo alie dicēs: q̄ caro est vroꝛ z rō vir. Qñ er-

go caro ꝙcupiscit aduersus spm̃ z ecõuer
sor tũc i domo ale magna ẽ pugna: qñ aũt
caro dñaĸ rõi tũc est pax turpis z pner
sa. Qñ aũt rõ dñaĸ carni: tũc est pax recta.
Qñ vero nec caro aduersus spm̃: nec spi
rit⁹ aduersꝰ carnẽ pugnat: tũc est pax oĩ
moda q̃ tãtũ erit i pria. Ambo. aũt. s. vir
z vxor piter tria sibi dñt. Prio idimisibilẽ
habitationẽ qđ notaĸ cũ dixit. Relinquet
hõ patrẽ suũ z matrẽ. Jõ patrẽ z matrem
relinquũt vt i simul habitẽt. Et ista habi
tatio nõ dz separari nisi ꝓpter mortẽ cor
porale vl spũale: aut ꝓpter fornicationez
corpalẽ vl spũalẽ. Tũc aũt ꝙs mouĸ spũa
liter qñ religionẽ i gredĸ. Tũc spũaĸ r for
nicaĸ qñ i heresim labik: z ad errorẽ tra
here conaĸ. Scõo sibi debẽt inviolabilẽ fi
dẽ: qz sicut dr. ſ. Cor. vij. Mulier nõ hz po
testatẽ sui corporis sz vir: z ecõuerso. Jstã
ñ fidẽ melꝰ seruat vxor q̃s vir: qz sicut dt
Aug. in enchiridiõ. Mulier q̃tuor hz re
trahẽtia: q̃ sũt timor dñi, diligẽs custo dia
viri, verecũdia z cõfusio mũdi: z terror le
gũ publicarũ q̃ puniũt vxorẽ fornicaruz
nõ virũ fornicariũ. Uir aũt hz tãtũ vnũ re
trahẽs qđ est timor dei. Et sub dit Augu.
Jõ necessaria fuit mulieri maior custodia
qz i ea est maior ifirmitas. Tertio dñt hr̃e
in ope ꝙiugali purã intẽtionẽ vt. ſ. ĩ gank
ꝓpter ꝓcreandã ꝓlẽ: qđ notaĸ cum dr. Et
erũt duo in carne vna. ſ. generãda. ipsa ei
carnalis cõiunctio aliqñ nullã hz culpã: qñ
sez fit intẽtione plis ꝓreãde. Greg. Tũc
cõinges in admixtiõe sine culpa fũt qñ p
cipienda ꝓle miscenk. Aliqñ hz culpã ve
nialẽ qñ sez fit cã cõcupiscẽtie explende q̃
ñ ita est rõi subiecta q̃ eã nõ expleret ni
si cũ vxore ꝓpria Glo. sup. ſ. Cor. vij. Cõ
iugalis cõcubit⁹ gñandi gra nõ hz culpã
cõcupiscẽtie vero satiãde: sz tñ cũ cõiunge
hz culpã venialẽ qñ sit rõi subiecta q̃ eã
nõ expleret nisi cũ vxore ꝓpria: sz tũc mor
talẽ qñ. ſ. cõcupiscẽtia sic est immoderata
q̃ cũ quacũq̃ expleret. Aug. cõtra Julia
nũ. Intẽperãs i cõiugio qđ aliud nisi qđã
adulter vxoris est? Aliqñ hz culpã morta
lissimã Aug. i lib. de bono cõiugali. Cũ ille
vsus qui ꝓlabik vltra pacta nuptialia z
vltra ꝓpagandã necessitatẽ venialis fit i
vxore i meretrice dãnabilis. Jlle q̃ est cõ
tra naturã execrabiliter fit i meretrice sed
execrabiliꝰ i vxore. Secũde sũt nuptie
lestes in q̃b⁹ multa fercula apponent. In
q̃b⁹ dt sic Aug. de ciui. dei. Quid est aliud
q̃ dñs q̃ ꝓphetaz dt. Ero illoũ deus z
ero vñ satienk: ero q̃cũq̃ ab hoĩb⁹ bene
ab⁹ dñs iam dicit spiritus vt requiescant a la
ge audierit absq̃ timore q̃scit. Null⁹ do
lor. Esa. lj. Fugiet dolor et gemit⁹. Quin
tum ferculum est gloria z pulchritudo glo
riosa que causabitur a virtutum varieta
te ps. Omnis gloria eius filie regis abin
time in fimbriis aureis ꝛc. ſ. A dei refulgẽti
mitate. ſ. Macha. vj. Refulsit sol in cly
peis aureos. i. sanctos qui fuerũt clypei.
i. rũgulati ꝓpter fidẽ trinitatis: et aurei
ꝓpter speciositatem charitatis, erei ꝓ
pter firmitatẽ spei: et etiaz causabik a xp̃i
conformitate. Phili. ij. Saluatorẽ expecta
mus dominũ nostrũ iesum xp̃m q̃ reforma
bit corpus humilitatis nostre cõfiguratũ
corpi claritatis sue. Sextũ ẽ honor. Erũt
eis sancti assessores dei: iudices mundi et
reges celi. Mat. xix. Sedebitis sup sedes
duodecim: ecce assessores. Judicãtes tri
bus israel: ecce iudices z omnes qui reli
querunt vsq̃ ibi z vitam eternam posside
bũt: ecce reges. Septimũ est par. De qua
dicitur Esay. xxij. Sedebit populꝰ meus
in pulchritudine pacis: in tabernaculis fi
ducie: et in requie opulenta. Tũc quidem
par est pulchra quando fit ab hostib⁹ sup
peditatis. Tũc par est secura quando fit
hostibus longe exterminatis. Tũc ẽ opu
lenta quando fit hostibus spoliatis. San
ctus enim habebũt pacẽ pulchrã: qz habe
bunt oĩa hostes suppeditatos Mal. iij.
Calcabitis impios cũ fuerit cinis sub plã
tis pedũt vestrorũ. Habebunt pacem secu
ram quia habebunt hostes exterminatos: z
in infernũ ꝓcipitatos. Esa. xxv. Precipi
tauit dominus mortem in sempiternum. i.
fecerunt q̃ fuerunt nobis cã mortis. Pa
cem habebunt opulentã: quia habebunt
hostes spoliatos. Tunc em̃ expolliabunk
egyptũ z ditabuntur hebrei. Octauum z
vltimum ferculum est oĩa bõa. ſ. bona su
periora q̃ erunt in visiõe dei Exodi. xxxiij.
Ego ostẽdã tibi oẽ bonũ. Joh. xiiij. Vñe
rede nobis patrẽ z sufficit nobis. Bõa in
feriora q̃ erunt dom⁹ dei i ordinatissima

dispositione. ps. Videas bona hierusalẽ
oĩbus diebus vite tue. Item q̃ dilecta ta
bernacula tua domine virtutum ꝛc. Joh.
xiiij. In domo patris mei mãsiones mul
te sunt. Bona interiora q̃ erũt i. animarum
illustratione. Esaye. lxiij. Implebit dom
nus splendoribus animã tuã. Et bona exte
riora que erũt in corporis imortalitalita
te z holm z angelorũ iocũda societatẽ ps.
Astitit regina. i. triũphãs eccla. a dextris
tuis i vestitu deaurato. i. cũ corpore glo
rificato circũdata varietate. i. holm z an
gelorũ iocũda societate. ¶ Sermo. iij.

Amice quomodo huc intrasti nõ habẽs ve
stem nuptialem? ꝛc. Per
istam qui nõ habuit vestẽ
nuptialẽ signatur vniuer
sitas malorum q̃ habue
runt fidem sine operibus charitatis. De
q̃bus dicitur. Titum. j. Confitentur se
nosse deum: factis aũt negant. Sed non
videtur ꝙ iste debuerit ex hoc reprehen
di: qz rex dixit seruis suis. Jte ad exitus
viarum. quoscunq̃ inueneritis, ꝛc. In tali
bus autem locis non inueniuntur nisi pau
pes. Sed dicendum ꝙ dominus omnib⁹
quos inuitat vestem nuptialem offert. Ali
qui autem recipiunt: sicut deuoti z humi
les. Aliqui recipere contennunt: sicut in
peccato perseuerantes. Aliqui accipiunt
et postea ꝓiciunt sicut ad vomitum re
deuntes. Jste ergo recipere noluit aut si
recepit postea abiecit et ideo merito fuit
reprehensus et de nuptijs eiectus. Jsta
autem reprehensio et abiectio fiet in iu
dicio quando christus malos christianos
arguet qui in militanti ecclesia existentes
fidem tantum habuerunt sed charitatem
non habuerunt Chrysо. Si aliquis cum
nigra vestre inueniak i nuptijs sordidat nu
ptiarũ gloriam: ita q̃ opa tenebrosa inter
christianos agit. christi christianitati facit
iniuriã Mõ itaq̃ aut ꝑm locum eligat ve
stez aut ꝑm vestẽ eligat locũ. i. aut ꝑm opa
eligat perfectionem aut secũdũ perfectio
nez faciat opera. Alioquin audiet. Amice
quomodo huc intrasti ꝛc. In verbis ergo
ꝓmissis tria de isto ponunk per quevniuer
sitas malorum xp̃ianorum figurak. Primo

ei⁹ ꝓbalis dilectio cū ꝺr amice. Scꝺo ei⁹ temeraria ꝓsūptio cū ꝺr: quō huc intrasti: ꝛc. Tertio ei⁹ seuera punitio: cū ꝺr ligatꝫ manib⁹ ꝛ pedib⁹ ꝛc. Circa ꝓmū notādū q̄ triplex ē dilectio scz ꝓbalis, ꝓcordialꝫ ꝛ realis. De qua ꝺr. ſ. Jo. iij. Nō diligam⁹ ꝓbo neq; lingua tm̄: ecce ꝓbalis. ſz ope: ecce realis, ꝛ veritate: ecce ꝓcordialis. Illa ergo dilectio est vera q̄ radicat i corde. Ex parte ergo isti⁹ fuit tm̄ dilectio ꝓbalꝫ: qr deū tm̄ ore ꝓfessus fuit, ſz nō fuit ꝓcordialis qr ipz ex corde nō dilexit: neq; realis, qr mīe opa nō habuit. xp̄s vera dilectiōe nos dilexit: ꝛ ꝓbaliter. ſ. nos vtilr istruēdo. Esa. xlviij. Ego sum dñs de⁹ tu⁹ docēs te vtilia. Et p cordialis aiam suā p nobis ponēdo. Jo. xv. Maiorē hac dilectionē nemo hz ꝛc. Et realis bonis oib⁹ nos ditādo. Jaco. ſ. Oē datū optimū ꝛ oē donū pfectū desursū ē. ꝛc. Est ergo sensus. Amice q̄ tm̄ me dilexisti verbalr nō ꝓcordialr nec realr quē tm̄ ego dilexi ꝛ ꝓbo docēdo vtiliter. ꝛ corde redimēdo misericorditer. ꝛ opere ditādo multipliciter qūo huc intrasti. i. qua temeritate ꝓsumptionis tibi nomen vsurpasti cū nec corde me dilexeris: nec opere mihi seruieris: ſz tm̄ verboten⁹ mihi ministraueris. Notādū q̄ vera amicitia quatuor importat: ꝺr primo cōicationē q̄ veri amici cūcta sibi cōicāt. Un cū diceret Socrati de quo dā paupere q̄ cuiusdā diuitis amic⁹ erat. ait. Cur ergo ille diues iste paup est: amic⁹ nō est q̄ fortune particeps nō est. Sicut em̄ mēbra sibīmicē subseruiūt in vno corpe: sic ꝛ amici cū habeant vnū cor sibi debent mutuo deseruire. Wan⁹ em̄ seruit ori cibū apponēdo os stomacho cibū destinendo. stomach⁹ mēbris sibi cibū deriuādo: cor pulmoni vitā ꝛ motū sibi tribuēdo pulmo cordi aerē sibi ad tēperamēta caloris tribuēdo. sic ꝛ amic⁹ debet esse amico. Wan⁹ defendēdo ab inimicis: eos docēdo bonis ꝓfitis. Stomach⁹ nutriendo bñficijs cor vimificādo bonꝫ exēplis. ꝛ pulmo refrigerēdo cōtra aduersa bonis ꝓbis. Jsta cōditio. ſ. cōicatio ē amicitia quā hūt sancti cū deo, qr bona q̄ ab ipo receperūt ei cōicāt, pauperibus largiēdo. ſ. Paral. xxix. Tua sunt oīa ꝛ q̄ de manu tua accepim⁹ dedim⁹ tibi. Jsta aūt cōditio amicitie nō est in malis qr bona sua ꝓpter deū pauperib⁹ non cōicāt: ſz sibi auare reseruāt. Eccli. xl. Si manducabo de bonis meis solus. Scꝺa amicitia dicit assimilationē. Amor em̄ assimilat amantem amato. Hugo de sancto re. Scio anima mea q̄ quicq̄ diligis elius similitudinem transformaris. Unde ꝓpter istā assimilationez quidā ꝓs amat⁹ quid esset amicus. Rñdit alter ego. Jsta conditio est in amicitia dei ꝛ sanctoꝝ viroꝝ. Ipse em̄ intm̄ p amorē assimilatus dū appellant. ꝓs. Ego dixi dū estis dii. Unusquisq; talis est qualis est dilectus. Si deum diligis deus es: si terrā diligis terra es. Sicut enim amor facit bonos, similes si diuersa vitia faciunt. homines esse brutales. q̄ oñdit Boeti⁹ in lib. de solatiōe dicēs. Euenit vt quē trāsformem vicijs videas: hoiem existimare nō possis. Auaritia q̄s feruet. alienaꝝ opū violentus ereptaꝝ hūc lupo similē dixeris. feroꝝ inquietꝰ linguā litigijs exercet canib⁹ similis habeat. Segnis ac stupid⁹ rabilis insidiator occult⁹ furripuisse dib⁹ gaudet: vel peculis exquet. Jracundus frāsfremit leonis aim gestare credat. quis ac fugax nā metuēdo formidat cervus. Si nihil ab anib⁹ differt. fedis immūdicijs dinib⁹ imergit sordide suis voluptatibus. Ita fit vt qui ꝓbitate deserta bestie similis habeat. Segnis ac stupid⁹ tinet. Ita fit vt qui ꝓbitate deserta bestie deserit eū i diuinā ꝓditionē trāsirens. Ita fit vertat i beluinā. Tertio amicitia est tatū id ētitatē. Nā ſm Tullū ꝓs amicitia est idē velle: ꝛ idē nolle. Et ista ꝓfectio amicitia dei ꝛ sctoꝝ viroꝝ. Nā ꝛ de⁹ qōs sctos volūt. ꝓs. Uolūtatē timentiū se fecit. Et sctī volūt qōs de⁹ vult. ꝓs. Btūs vir met dñm: in mādatis ei⁹ volet nimis. aūt cōditio nō est in malis: qr volūtas nō facit, ſz sibi resistit: ſz tā dē resistere valebūt: qr volūtas dei aut in ꝑsenti fiet homine. aut i futuro fiet a demone: fiet. Quarto amicitia ꝺr equalitatē. Maiorīs ad inferiorē est habere benignitatē. Inferioris ad superiorē est habere reuerētiā. Equalis ad equalē habere amicitiā. Hiek. sup. xli. ꝓphetas Amicitia pares aut accipit: aut facit: vbi autē inequalitas est: ꝛ alteri⁹ em̄ ētia alteri⁹ subiectio nō tā amicitia est: q̄ adulatio. Jsta cōditio

alī nō erat i amicitia dei hoīm: qr de⁹ erat hūm⁹ ꝛ hō inim⁹: ſz ne aliquid i amicitia deesset q̄ pri⁹ erat dñs noster fact⁹ est frater. Et sic fact⁹ equalis vocat se amicū. Joā. xv. Uos aūt dixi amicos. ꝛc. Scō ponit hui⁹ temeraria ꝓsumptio cū ꝛc. Quō huc intrasti nō hñs vestē nuptialē? Nuptialis est charitas q̄ trib⁹ de causis nuptialis vocat. Primo qr xp̄s in suis nuptijs eā ꝙtraxit. Nā in cruce nuptias fecit vbi carnē ꝓ pane ꝛ sanguinē ꝓ vino apposuit vt reficeret angelos in celo eos redimēdo: paradīsū: hoies i mūdo eos liberādo. In ist

dici pōt qui regit populū sapienter: z rem publicā vtiliter z seipsum innocenter. Debet quidē populū regere sapiēter. Eccl.x. Judex sapiēs iudicabit̄ pp'm suū z princi patus sensati stabilis erit. Econtra dicitur ibidē, Rex insipiēs perdet suū pp'm z ciuitates inhabitabunt̄ per sensum prudētiū. Prouer.xxviij. Dux indigēs sapientia multos o ppimet p calumniā. Jdeo dicit Valerius q plato tunc seculum beatū fore dixit cū sapiētes regnarēt vl reges sapere cepissent. Seneca cū dicit q scīm aureū diceba tur cū sapientes regnarent. Scōo debet regere rēpublicam vtiliter quā tunc vtiliter regit qñ non propter: sed cōmunē vtilitatē attēdit. Legit̄ de romanis q olim pugnabant p gloria acquirenda: p libertate asse quēda: z pro republica cōseruāda: z tunc semper vincebāt: sed postq̄ se ad auariciā extenderūt semper victi fuerūt. vnde dicit Aug. in epīs q qui prudēter attēdūt plō dolent paupertatē q̄ opulentiam perīsse romani. In paupertate eīm mor integritas seruabit̄. opulētia aūt mētes hoim oi peior hoste corrūpit: Legit̄ in historia romanoz q dū legati missi a sanitatib⁹ romā venissent inuenerūt Fabriciū principē romanoz i scanno sedētē z ligneo catineo cenantē. Cui cum pro sua libertate multa auri pondera obtulissent. Ille non ad propriā sed cōmunē vtilitatem respiciens ait abite z auz vestrum asportate: qz romani malūt dñari habētibus aurum q̄ auro. Et memētote Febricij: nec auro nec hostib⁹ vinci posse. Tertio debet regere seipm in nocēter: vt scz immunis sit ab illis vitijs q̄ in alijs reprehēdit ne sibi dicat̄. Ro.ij. In quo eīm iudicas alterū teipsum cōdēnas. Legit̄ q dū magistrat⁹ atheniēsiū quēdā furē ad penam trahi fecerūt. Xeno crates philosoph⁹ dixit magni fures minoris puniūt maxime aut debet princeps a trib⁹ vitijs esse immunis a q̄b⁹ nec ipse princeps inaxim⁹ Alexāder legit̄ imunis fuisse, licet eīm victor fuerit orbis terrarū: tñ ab ira a vinolētia: z cupiditate nimia vincebatur. Abscindēda est ergo a principe ira qz sicut dicit Prouerb.xxvij. Jra non hz mīam nec erū pēs &c. Nunq̄ eīm iudex irat⁹ sniam p ferre debet. vnde refert Valeri⁹: q cū Architarētin⁹ cōtra seruū suū irat⁹ esset ait o infelix iā de te supplicū sumerē si iratus nō essem. Legitur in historia romanoz cū Theodosius imperator ad missa sedet monuit: vt cū se irasci sentiret ptinus q̄ quā sentētiā pferret. xxiiij. litteras abeti intra se mozose diceret vt sic refrenetus quid statuendum esset matur⁹ videret. Scēdo abscīndēda est cupiditas nimia. Prouer.xxviij. Leo rugiēs z vrsus esuriens princeps pauper super pplm. Refert Valeri⁹ q Tyberius cesar iudices punitiuos mutabat: ex eo q nouī quilibet adrepti intēdi erunt. Ponēs exemplū de quodā vulnerato quē cū multitudo muscarū ruisset z quidā eas remouisset aut. Ille ciuis: qz iste plene erāt z fame lice venerūt amplius me affligēt. Nouī quidē iudices marie qñ sunt pauper vel auari sentētie recipiēdū sunt auctī vñ dicit ibidē q cōsules in hispaniā mitti deberēt: qui nō dus cōsulib⁹ haberēt. Scipio dixit. Nō mihi placet qz alter nihil h⁹: alter nimis satis est eque malū in magnarib⁹ inopiā z auaritiā. Scēo in patre fuit z credulitas. Dicit tamē Beda. Et triplicē hz gradū sicut z quelibet alius tus scz initiū icremētū: z pfectionē. Primū eīm initiū qñ ipsum rogauit: vt deficeret z filiū suū sanaret: tūc eīm credidit z tauit. Credidit q̄dē q filiū sanare posset nō credidit q posset eū sanare nisi pus esset z corpore. Deinde fides ei⁹ augmentū qñ scz credidit sermoni dñi. Ua de filius tu⁹ viuit. Ultimo perfectio credidit qñ. f. seruī sanitatē filij nūciauit qz tūc credidit z dom⁹ ei⁹ tota. Hic duo notabilia sunt. Unū in dño qz ad reguli ire noluit etiā rogat⁹: q̄ ñ ad centurionis venturū se dixit. etiā nō rogat vt habetur Mat.viij. Jn quo nostrā q̄ dia reprehēdit. Jn hoie nō naturā q̄ imaginē dei fact⁹ est: sz diuitias hō

nus. Seneca. Quemadmodū stult⁹ est q̄ equum emptur⁹ ipm nō aspiciat sz straturas frenos. sic stultissim⁹ q̄ hoiez ex veste estimat. Jn regulo etiā notabile est q̄ ex eius fide fuerit diminuta ei⁹ salutē filij ipetrauit. Ex q̄ magna fidei virt⁹ insinuat̄ q̄ etiā impetrata apud deum tñ merek. vñ Alexāder per fidē informē filioz israel iclusiones obtinuit. nā sicut ait Joseph⁹. Cum ad mōtes caspios venisset: z filij captiuitatis decē tribuū egredīdi licētiā petissent. Jlli cognita eā inclusiōis dixit q ampli⁹ eos nūciaderet, cū cepisset z videret q̄ op⁹ hu manū ad hoc nō sufficeret rogauit deū vt illis expleret z subito ruptā mōtiū ad seinuicē accesserūt z loc⁹ incōmeabilis factus est. Et subdit Josephus q̄d factur⁹ est de fidelib⁹, si tñ p infideli fecit. Scōo i firmitas. Leo notat magna infirmitas. Dicit̄ aūt q̄ infirmabat caph arnaū z q̄ erat filij regulis. Quantū ad primū notant tria q̄ sunt cā ager pinguedinis vl villa ꝓsolatiōis. erat ciuitas magni honoris. iuxta illō Luc. Tu caphārnaū. &c. Ex quib⁹ ꝓbis hī q̄ sepe cā spūalis infirmitatis est nimia abūdātia. ps. Prodiit q̄si ex adipe iniq̄tas eo rum. Nimia ꝓsolatio mūdana: ideo dr Luc. Vobis diuitib⁹ &c. Et nimis exaltatio terrena: qz q̄ sunt in plationib⁹ maiores. sepe sunt in trāsgressionibus prioz Dei. v. Jbo ad optimates z loquar eis: z ecce magis hi simul ꝓfregerūt iugū rupe rūt vincula. Jn hoc q̄ erat filij reguli dat intelligi q̄ nobilitas generis sepe est cā in firmitatis spūalis. filij nobiliū sepe efferū tur in superbiā. Ozee. ix. Dixa eoz a partu et ab vtero: z ceptu. i. gloriātur de eo q̄ de magno gñe sunt cōcepti z nati. Sepe exercent rapinā. Ufi dr de Leena. Ezech. xix. Educit vnū de leunculis suis z leo factus est: z didicit prēdā capere: holesq̄ comedere. Sepe limergūt etiā se in lutū luxurie: z in hoc de sua nobilitate degenerāt. Porro eīm notant in luto: sz alia nobilia i lo cis fedis. Filij ergo nobiliū his trib⁹ vitijs sepe laborāt. sez superbia rapina. z lasciuia: sz illi q̄ sunt in dei filios adoptati ista detestātur. Legit̄ in hystoria schola. q̄ cū rex pharaonis moysen i filiū adoptasset rex coronā i q̄ erat imago idoli capiti puer impositū: sz puer eā in terrā iecit z cōminuta est. Et cū sacerdos idoloz diceret eū occidēdum fore: ex eo q̄ ipm cultus idoloz euacuāret̄ esset ad suasionē sapiētis cuiusdā allate sunt prune q̄s puer acciēs in os posuit z os ꝓbusit: z sic inocēs cōprobat⁹ fuit. Filij ergo dei adoptiui debēt detestari supbiā q̄ significat̄ p hoc q̄ corona iecit z ꝓfregit. Esa. xxvij. pedib⁹ cōculcabit̄ corona supbie effraim. Dñt detestari auariciā q̄ significat̄ p hoc q̄ idolū cōminuit. iuxta illud. Colo. iij. Auaricia q̄ est idoloz seruitus. Debent timore dei adurere, z refrenare lasciuiā q̄ significat̄ p hoc q̄ prunas in os posuit et os ꝓbusit. ps. Urerenes meos z cor meū. Itē. Cōfige timore tuo carnes meas. Tertio in xpo notat̄ magna pietas: cū dicit. Uade filius tu⁹ viuit. Non dixit curatus est ad ostendē dum q̄ sc̄m naturam mor⁹ ille erat ad mortem. Necz tantum, dz intelligi de vita nature: sed etiam de vita gr̄e, quia sanat⁹ est in corpore z i mēte. Parū eīm fuisset dare sibi tñ vitā nature cū sit brevis z caduca. Juxta illud. Jaco. iij. Que est eīm vita vestra nisi vapor ad modicū parens. Ubi tria implicāt. scz q̄ est vapor: z vapor parēs: z ad modicū parēs. est enim vita vapoz q̄z sicut vapor a caloze solis dispergit tur, sic vita hūana a modico caloze febrili extinguit̄. Sap. ij. Trāsit vita nr̄a tanq̄ vestigiū nubis z sicut nebula dispergit̄ q̄ fugata est a radijs solis. Est etiā vapor non existēs: sz apparēs: sicut ēt aurū sommatū nō est aur̄ sz apparēs aur̄ sic hūana vita nō ē vera vita sz apparēs vita Job. xx. Uelut somniū auolās nō inuenit̄ trāsiet sicut visio nocturna. Est etiā vapor appens nō ad longū sed ad modicū Aug. in lib. l. homel. Tota vita humana ab infantia vsq̄ ad decrepitā senectutē brevis est. Et subdit. Si adhuc adā viueret z hodie moreretur q̄d illi vite lōgitudo ꝓfuisset z nec mīa si vita est brevis: qz dependet a scintilla: a fumo z a flatu. Scintilla est i corde q̄ ḡ cito extinguitur tā cito hō morit̄. Fum⁹ est i aurib⁹ cui⁹ si vita intercipit̄ vita finit̄. Flat⁹ ē in ore q̄ si aliqñ impedit̄ hō ꝓtinue suffocatur. De his trib⁹ dr Sap. ij. Fumus z flat⁹ est in naribus nr̄is: z sermo scintille ad ꝓmouendum cor nostrum.

¶ Sermo.ij. vnde supra.

Ebra septimare liquit eum febris. Johan. iiij. Sicut enim cor febricitans inducit langorē corporis sic mēs peccatis estuās inducit langorē aie: Nā sicut febricitans modo patitur tremorē modo calorem sic ꝛ pctōr mō timet pati ad uersa vl assumere penitētie opa: mō nimis amat bona terrena. Sicut em dicit Aug. sup illō ꝑm. Incensa igni ꝛ suffossa. Oia pctā due res faciūt. s. cupiditas ꝛ timor. In ꝙbus ergo ꝑmissis duo tāgunt. s. ifirmitatis genꝰ q̄ erat febris: ꝛ curationis tpis: cū ōr hora septima. Circa ꝑmū notandū q̄ sicut sunt diuerse species febriū sic sunt diuerse species pctōr. Prima est febris quotidiana: ꝛ significat peccatū gule ꝓpter q̄tidianaz extractionē. Esa. lxvj. Uenite sumamus vinum: ꝛ implcamur ebrietate ꝛ erit sicut hodie sic ꝛ cras ꝛ multo amplius. Jdeo ꝓparatur sanguisuge. Prouer. xxx. Sāguisuge due sūt filie dicētes affer affer qz gulosus post vnū ferculū dicit affer aliud. Et sicut febris q̄tidiana de facili mutat i aliaz: sic ꝛ gula cito trāsit i luxuriā. Hiero. Uenter mero estuās cito dispumat i libidinē. vl febris q̄tidiana aie sūt pctā venialia q̄ q̄ti die agim⁹ q̄ ꝑm Aug. i lib. i. homel. assumlant guttis aq̄ ꝛ arene ꝛ scabiei guttis aq̄ qz fernorē charitatis remittūt Arene: qz sepe a bonis operib⁹ animā sterilē faciūt Scabiei: qz decorē aie diminuūt. Et dicit Aug. idē q̄ multe gutte implēt flumē: et nauī faciūt: naufragiū. Multa grana arene faciūt onꝰ pōderosum. Multitudo scabiei corpꝰ reddit corruptū sic etiā venialia q̄n ꝓtinuant sepe sua multitudine. sua pōderositate ꝛ sua ꝺformitate ad pctm̄ mortale disponūt. Scōa febris est effimera, q̄ ōr ab effimere pisce marino q̄ eodē die q̄ nascit̄ morit̄ ꝛ signat subitū motū ire q̄ ꝺz sentiri añ occasum. Ephe. iiij. Sol nō occidat sup iracundiā vestrā. Glo. Ira nō duret subitꝰ em ire motus quasi naturalis est qz sicut ōr ꝓter. Qui nulla animi ꝑturbatiōe mouet vt simpliciter dicā: aut deꝰ est: aut lapis est. Jdeo dicit Gre. nazāzenꝰ q̄ duo sunt i celo q̄ nō possūt ꝑmoneri. s. deꝰ ꝛ angeli: ꝛ terti⁹ i terra scz xp̄ianⁱ pp̄hus. Licet em deꝰ aliq̄n dicat irasci hoc nō ꝺr ꝓpter aliquē turbulētū affectū: sz ꝓpter vltionē effectū. Ipsam em vindictā nō facit ex qua animi cōmotiōe: sz cū mētis tranquillitate. Sap. xij. Cū trāq̄llitate ordinas iudicas. Angeli sz etiā de pditiōe pctōr dicunt flere. i. ad modū flentiū. s. habere. Esa. xxxiij. Angeli pacis amare flebunt. vel cōturbatio ei⁹ cadere nō ꝑt dicunt flere. i. ad modū flentiū. s. habentis xp̄ianⁱ sūt pp̄he ꝑmissi aliq̄n turbati ex patiāt ex hoc tñ ei⁹ ratio nō obnubilat ea tenet sub dñio rōnis. Uñ ōr dicit Nazanzen⁹. xp̄ianⁱ pp̄he in terra celestis ex ruptiōe ipassibilis in oib⁹ vincit ꝑturbationē animi libertate. Tertia febris est error qz nō accidit certz hodie ꝛ significat ꝑmanere q̄ cū aliq̄s laudat accedit cū vanitate. Ecce. xxxvij. Qui laudat amicū suū in die

Actuū.xv. Fide purificās corda eoꝝ. De timore. Eccli.j. Timor dñi expellit pctm̄. Memoria mortis ꝓseruat ab infirmitate. Eccl'.vij. in oib⁹ opib⁹ tuis memorare nouissima tua ⁊ i eternū nō peccabis. Quies mētis cōseruat in sanitate. ꝙ ḋtē em̄ mentis hō a tumultu mūdanoꝝ auertit ⁊ deo vnit: ⁊ ideo in gr̄a ꝓseruat. vñ angel⁹ dixit Arseno. Si vis salu⁹ fieri fuge homines, tace. quiesce. ¶Sermo.iij.

Et credidit ipse ⁊ domus eius tota. per istam domū intelligit militās ecclesia que mō p fidē ambulat: nō per speciē sicut ꝺr. iij. Corin.v. Fundamētum hui⁹ dom⁹ est xp̄s. Iuxta illud. j. Coꝝ. iij. Fūdamētū aliud nemo pōt ponere ꝓpter id qō positū ē ꝙ est Iesꝰ xp̄s. i. fides xp̄i ie su. In fūdamēto ḡ hui⁹ dom⁹ dr: apli posuerūt duodeci lapides ꝑciosos. i. duodeci articulos fidei. Apo. xxj. Mur⁹ ciuitat⁹ habēs fūdamēta duodeci: ⁊ i ipsis noīa duodeci apl'oꝝ. Apli nāq; post missionē spūsancti p modū dispergēdi ilimul q̄uenerūt ⁊ in symbolū fidei duodecim articuloꝝ cō posuerūt. primū articulo⁹ posuit Petrus dicēs. Credo i Deū patrē oipotentē creatorē celi ⁊ terre. Ex quo ptz ꝙ deus saluare vult qz est p̄: ⁊ pōt qz est oipotēs ⁊ scit qz sapiēter scit creare celū ⁊ terrā. Dicit aūt oipotēs. Tñ qz oia q̄ vult facere pōt. Tūc qz ad operā dum nullo adminiculo indiget. Tūc qz eū nihil ipedire pōt. Potētia th̄ eius ē ordinata: qz hz secū annexā sapiētiā miam ⁊ iustitiā. Si ḋs em̄ haberet potētiā: sz sine sapientia multa faceret insipiēter: si sine mia multa faceret crudeliter: si sine iustitia mlta faceret iniuste. Deꝰ aut̄ nihil potest facere insipiēter nihil crudeliter nihil iniuste. ꝙuis ergo oia possit de potētia absoluta: tamē de potētia ordinata nō posset illud qō ꝓiudicaret sue sapientie sicut vere penitēti veniā denegare. hoc em̄ sue sapiētie ⁊ veritati ꝓiudicaret: qz ℥ veritatē sue p̄missionis faceret. ij. Timo. ij. Negare seipm̄ nō pōt. Glo. Qui veritas est ḋd faceret si dicta sua nō impleret? ymo sicut ꝺr Aug. Tardi⁹ sibi vī homini pctōꝝ veniā tradere ꝙ ipsam pctōri accipere. Nec posset illud quod ꝓiudicaret mie sue: sicut ab alīq̄ viro sancto grātiā suā violēter auferre. Cū em̄ voluntas nr̄am ꝓueniat ꝙ gratiā suā: olb⁹ multa nr̄am ꝓueniat ꝙ gratiā suā: olb⁹ multa mie ꝓiudicaret si eā ab aliquo iuito auferret: vñ dicit Anselm⁹. Cū de⁹ velit ꝙ homo habeat rectitudinē, volūtatis si eā ab ipo tio auferret iam vellet eū nolle qō vult velle. Nec illud ḋd ꝑdicaret sue iustitie sicut saluandū dānare. Un dixit angel⁹ gerebat ꝓsonā dei. Loth. Gen. xix. Fac ⁊ saluare ibi qz nō potero facere ḋcm̄ nec ingrediaris illuc. Nō em̄ de⁹ iuste damret saluādū q̄ etiā cū dolore dānat ꝑ Chrysō. De⁹ multoꝝ ⁊ cū magno dolore dānat ꝑ filiū eius vnicū dñm nr̄m. Credere em̄ debemus ꝙ xp̄s lz sit filius dei th̄ est p̄s coelis ⁊ coetern⁹. Joā. i. Ego ⁊ p̄r vn̄i sumus. Sed Jūs vī qō dr. Eiusdē. xiij. Pr̄ maior me est. Ad hoc rñdet Aug. ad Felicianū. cēs. Maior ⁊ minor trib⁹ modis dicit. etate, forma, ⁊ potentia. Etate senior iunior, forma lōgior paruo, potētia fortior debecilli. Et subdit Aug. videam⁹ vtrū aliquid hoꝝ accidat filio. Nam nec etate nor est qnē de principio patre cōstat. fortior est qnē de principio patre cōstat. nisse ꝓncipiū. Nec forma quē nō aliud est ꝑdicare ꝙ deū. Nec potētia ꝙ quē nouim⁹ esse facta. Idē sup ps. Un ḋs dicit in euāgelio. Ego ⁊ pater vn̄i sumus. hoc intelligit ꝑm formā dei. Et pr̄ maime est hoc intelligit ꝑm formā serui. Tertiū posuit Joānes euāgelista dicēs. Omnia cōcept⁹ est de spū sctō nat⁹ ex maria virgine. per hoc qō ḋr. Cōcept⁹ de spū sctō. dit ꝙ sine pctō nō tm̄ nat⁹ fuit sz etiā ꝓptus: qō nō ē inuenire in alīs in vtero ctificatis. Btā em̄ virgo fuit in pctō cōpta: sed sine pctō nata. Nos aūt ꝑ pcōcipimur ⁊ nascimur. xp̄s aūt fuit sine pctō cōceptꝰ ⁊ natus. Jtem vī in simp Job. iij. vbi loquit de culpa originali cēs. Obtenebrent stelle caligine eius cepetet lucē ⁊ nō videat nec ortū surgentis auroze. per stellas viri sancti p lucē ꝓ auroꝝ btā ꝙ ego itelligit. Sctī viri cuius originali fuerūt obtenebrati: qz i ea cōcepti ⁊ nati. Lucē aūt. i. xp̄z nō vidit. Descēdit ad cōceptū: sed nō ꝙ

dā hortū. Per hoc qō ḋr nat⁹ ex maria ꝙ ne: ḋat itelligi ꝙ ille ḋ apō patrē erat in sibilis nobis fact⁹ ē visibilis. Uerbū em̄ dei: ⁊ sic incognoscibile nisi ab ipo corde ⁊ charta scribit: ⁊ sic est visibile ⁊ tāg ibi cognoscebat nisi ab ipso patre. Mar. vi. Nemo nouit filiū nisi pr̄. Deide ist̄ ꝙ manifestauit. Baruch. iij. Post hec i ter ꝙ ⁊ cū hōib⁹ ꝙuersat⁹ ē. Tūc ēt fuit scriptū i charta. i. in carne hūana: ⁊ sic nō potuit audiri: sz ēt videri ⁊ tāg. ꝺ. Joh. i. Quod audiuim⁹ ꝙ vidim⁹ oculis nr̄is ⁊ ma nus nr̄e ꝓtractauerūt de ꝙbo vite ⁊c. Quartum posuit Jacob⁹ maior dicēs. Passꝰ sub pōtio pilato: crucifixꝰ mortuꝰ. ⁊ sepultꝰ. Quā mo aūt mortuꝰ sit: tñ ex sua potētia gliose resurrexit ⁊ nos simil̄ resurgere facit. Jō ultimū ad fenici leōi ⁊ pellicano. Fenix em̄ est vnus singularis trecētis vel ḋcentis annis viuēs ḋ in ignē a se ꝓparatū ꝙte se ꝓiecit: ⁊ tertia die ḋ ei⁹ cinere nouus fenix resurgit. Sic ēt xp̄s ꝙte ad mortē se tradidit ⁊ tertia die renouatꝰ surrexit. Leō etiā mortuꝰ nascit: sz die tertia p̄ ela emittit ⁊ ille reuiuiscit. Sic ēt die ter ti p̄ clamauit dicēs. Surge ḡlia mea. ⁊c. Et surrexit xp̄s surrexit. Serpēs etiā pullos pellicani occidit: sz p̄ rosto se vulnerat ⁊ illis sanguine aspsis resurgūt. Sic etiā xp̄s nos a serpēte infernali mortuos suo sanguine resuscitauit. Quitū posuit Thomas descēdit ad inferna. Uolūt ḋcē ad inferna descēdere. primo ꝓpter triūphū. Tūc em̄ ꝓprie de hoste triūphat quā do nō sola cāpo eū vicit: sz etiā ipm̄ expoliat ⁊ in domo sua ligat. xp̄s diabolū i cruce vicit: ⁊ in inferno eū spoliauit ⁊ ligauit. Colloss. ii. Expoliās ꝓncipat⁹ ⁊ potestates ⁊c. Secundo ꝓpter remediū: vt scz sanctis patri bus subueniret: ⁊ eos ide educeret. zacha rie. ix. Tu quoq; in sanguine testamēti tui emisisti vinctos tuos ℔ lacu i quo nō erat aqua. Tertio ꝓpter exemplū vt erudia mur sepe in inferni mente descēdere. ꝑs. descendat in infernū viuentes. Uersi. Si descenderēt viuentes nō descenderēt mortuos. ⁊ in hoc ēt iam erudimur illis qui

sunt in purgatorio subuenire. qō fit secundū Aug. per oratiōes eleemosynas missas ⁊ ieiunia. Sextū posuit Matheus dicens. Tertia die resurrexit a mortuis. Ad tertiaz diē resurgere noluit ꝓpter mortis probationez. Si enim statim resurrexisset non fuisset creditum ꝙ vere mortuus fuisset. Sed sicut in ore duorū vel triū testiū stat omne verbū sic in tribus diebus experiri possumus omne factū. Utra tres vero dies noluit differre ꝓpter apostoloꝝ cōsolationem qui remanserāt in errore timore ⁊ dolore sed ipe resurgēs eos certificauit ꝓfortauit ⁊ letificauit. Jn tertia aūt die voluit resurgere propter significationē vt ꝙ hoc significaret ꝙ lux sue mortis fugauit nostram duplā mortē. Et ideo ꝑm Grego. vna die integra ⁊ duabus noctibus iacuit in sepulchro. Septimū posuit Philippus dicēs. Ascendit ad celos sedet ad dexterā dei patris omnipotētis. Ascēdit ante ad celos primo vt celestem tantam aperiret. Hebre. ix. Per propriū sanguinē introiuit semel in sancta. Secūdo vt nobis viā ostenderet ⁊ secū nos duceret. Mich. ij. Ascēdit pandens iter ante eos quo aduie ostenderet. Translibunt portā ⁊ egredient ꝙ eā ḋ ad tantā apertionē. Tertio vt apud patrē ꝓ nobis interpellaret. Hebre. ix. Introiuit in ipsum celum vt appareat vultui dei ꝓ nobis. Octauū posuit Jacobus minor dicens. Inde venturus est iudicare vivos ⁊ mortuos. ꝑm autem Beg. Quatuor erūt ordines iudicādorū: aut em̄ erūt mali aut boni. Malorū quidā nō iudicabunt ⁊ condēnabūtur. Sicut infideles quorū facta nō discutiētur. De quibus dicit Joh. iij. Qui nō credit iam iudicat⁹ est. Alij. iudicabuntur ⁊ ꝺdēnabūtur: sicut mali christiani quoꝝ facta examinabūtur. Matth. xxv. Esurui ⁊ nō dedistis mihi mā ducare. ⁊c. Bonoꝝ aūt quidā non iudicabuntur ⁊ saluabūtur sicut apli. xp̄i. Mat. xix. Sedebitis sup sedes iudicātes duodecim trib⁹ israel. Alij iudicabunt ⁊ saluabūtur: sicut boni xp̄iani ḋ tamē aliquā do lapsi fuerūt: ⁊ ideo rationē reddēt de oib⁹ factis. Eccl'. xij Cūcta que fiunt adducet deus ad iudicium ⁊c. De oibus cogitatis ꝙ ſ ucuꝙ sint occulta. Soph. j. In tpe illo scrutabor hierusalē i lucernis. De oibus verbis. Mat.

ęſſ. De oi ỹbo otioſo qȝ locuti fuerint homines reddẽt rõnẽ in die iudicij. Nonum poſuit Bartholome⁹ dicẽs. Credo inſpm̃ ſctm̃, ſicut em̃ i pfez z filiũ z in ſpiritũ ſctm̃ credere opz cũ ipſe ſit pr̃ z filio cõſubſtã tialis z ab vtroq; pcedat eternaliter: pcedit tũc q̃tidie z in nos ſpũatr. Sz opz vt ſi ei⁹ amorẽ recipe volum⁹ triplicẽ alienũ amorẽ, cõtenam⁹. ſ. terrenũ, ppriũ z carnalẽ. Aug. Procedat ſpũſctũs i mediũ z dicat amatori ſuo. Quis me fruiz volo contemne quod cũq; terrenũ. Cõtẽpſi parũ feciſti q̃d ampli⁹. Cõtẽne te ipm, cõtẽpſi. Multũ feciſti ſic me inueniſti ſic ire fit amare, ſic pire eſt ad deũ puenire. Decimũ poſuit Symon dicẽs. Sctãz eccliam catholicã. Eſt aũt ſcta accliã mõ in tresptes diuiſa. Una eſt in mũdo q̃ adhuc eſt in timore z expectatiõe. Alia eſt in celo q̃ eſt ſine timore et expectatiõe. Tertia eſt i purgatorio q̃ medio mõ ſe hz qz eſt in expectatiõe cũ adhuc pñtẽ gloriã nẽ habeat. Eſt tñ ſine timore: qz hz liberũ arbitriũ in bono cõfirmatũ. Iſtud repſentat tres ptes q̃ de corpore xp̃i fiũt. Undecimũ poſuit Thade⁹ dicẽs Sãctoz cõmunionẽ remiſſionẽ petrũ. Credere em̃ debem⁹ q; i eccliã ſit cmunicatio bonoz. Iuxta illũ. Particeps ego ſum oim timẽtiũ te. Et q; ibi ẽt dek remiſſio petrũ p baptiſmũ z penitẽtiã. z alia ſacramẽta. Dicit aũt Amb. in lib. de apologia. Dauid dicẽs. Pcm̃ aut donaſ, aut delek, aut tegiſ, donaſ p gr̃am: delek per ſanguinẽ crucis tegiſ p charitatez. De pmo. Luc. vij. Nõ habẽtib⁹ ullis vñ reddere donauit vtriſq;. De ſcõo Apoca. j. Lauit nos a petis nr̃is i ſanguine ſuo. De tertio. Prouer. x. Uniuerſa delicta opit charitas. Duodecimũ poſuit Matthias dicẽs. Carnis reſurrectionẽ. z vitã eternã. Amẽ. Credere em̃ debem⁹ q; oẽs reſurgẽt: ſez mali ad mortẽ eternã z boni ad vitã eternã. Iõ poſtq; dixit carnis reſurrectionem ſtatim ad differẽtiã malorũ ſubiunxit de bonis vitã eternã. De q̃ ỹ Mat. xix. Uitã eternã poſſidebitis. Hoc q; ỹ vitã reſpicit illos q̃ ſunt in inferno q̃ nõ hñt vitã ſz mortẽ cõtinuã. Hoc q; ỹ eternã reſpicit illos q̃ ſunt in mũdo q̃ hñt vitã trãſitoriã. Hoc q; ỹ poſſidebitis reſpicit illos q̃ fũt in purgatorio q̃ adhuc nõ ſunt in poſſeſſione. Beati aũt q̃ hñt vitã ſine morte: z illos q̃ ſunt in inferno eternitatẽ ſine fine. z illos q̃ ſunt in mũdo z poſſeſſionẽ ſine ſpectatione: z illos qui ſunt in purgatorio.

¶ Dñica .xxij. poſt feſtũ trini. Sermo .j.

Similẽ eſt regnũ celoz hoi regi qui fecit rationẽ cũ ſeruis ſuis. Mat. xviij. Supra dixit Petr⁹ ieſum. Quãtiens peccabit in me frr̃ me⁹ z dimittã ei vſq; ſeptuagieſſepties. Cui dñs rñdit. Nõ dico tibi vſq; ſeptuagieſſepties. Et ponit ibi ſz vſq; ſeptuagieſſepties. Et ponit ibi numer⁹ determinat⁹ p indeterminato. Quãtiẽs peccauit: totiẽs dimitte. Ille in numerus ſeptuagieſſepties poti⁹ ponit q̃ ꝯs alĩ⁹: qz ab Ada vſq; ad xp̃m fuerũt ſeptuagintaſeptem gñationes. Sicut expctuagintaſeptem gñationes. Sicut expctuagintaſeptem gñationes. Sicut expct

qui secū aliq̄ cremabilia portauerūt. Horū em̄ petā angeli deo reuelabunt: vt de ipsis purgenk z demonib⁹ occultauūt: ne ab ipsis accusenk. Scōi accusatores erunt demōes. De quoꝝ accusatiōe. ōt Aug. Dicit⁹ est i iudicio aduersari⁹. Eā ſſime iudex iudicat istū meū esse ob culpā: q̄ noluit tu⁹ esse p gr̄am: tu⁹ est p naturā: me⁹ est p miseriā: tuus p passionē: me⁹ p suasionē. Tibi inobedies: mihi obedies. A te accepit i mortalitatis stolā: a me accepit hanc pānosaz qua indut⁹ est tunicā. Tuā vestē dimisit: cuz mea huc venit. Equissime iudex iudicat istū meū esse z mecū dānādum esse. In q̄b⁹ ꝙbus ponunk q̄nq; allegationes q̄b⁹ vult diabol⁹ oſtēdere petōrē secū esse dānādū. Pria est talis. Tu obtuliſti sibi tuā gr̄az, ego meā culpā. Tuā gr̄az cōcēpſit: meā culpā recepit. ergo dz eē me⁹. Scōa est talis. Tu creaſti eū p naturā, iō deberet esse tu⁹: sz fecit se meū p suā magnā miseriā, iō dz esse me⁹. Tertia est talis. Tu ſuſtinuī pp eū grauē passionē: iō deberet eē tu⁹: ego ꝙ obtuli sibi meā suasionē, sz ipse tuā passionē cōtēpſit: z meā suasionē recepit, iō dz esse me⁹. Quarta est talis. Duo sunt: scz obediētia z inobediētia q̄cūq; aūt est tibi inobediēs est tu⁹: quicūq; ꝙ est tibi inobediēs est me⁹. Sz iſte fuit tibi inobediēs, sed mihi obediens ergo dz esse me⁹. Quinta est talis. Tuū est facere sibi vestē fulgidā virtutū: meū est facere sibi vestē sordidā vitioꝝ: q̄cūq; aūt hz vestē ſtutū est tu⁹: q̄ vero hz vestē vitioꝝ est me⁹. Sed iste tuā vestē abiecit et meā secū portauit: ergo dz esse me⁹. Tertiū accusatores erūt ꝓpria petā. Sap. iij. Traducēt illos ex aduerso iniq̄tates ipsoꝝ. Istud oſtēdit. Jac. v. vbi ōt. Agite nūc divites plorate vlulātes in miseriis vr̄is q̄ aduenient vobis diuitie vr̄e putrefacte sunt: z vestimēta vestra a tineis comesta sūt aurū z argētū vestrū erugināuit: z erugo eoꝝ in testimoniū vobis erit. Et infra. Ecce merces opariorū q̄ defraudata est a vobis clamat: z clamor eoꝝ in aures dñi sabaoth introiit. Ubi oſtēdit Jacobus q̄ cōtra malos divites tria clamabūt i iudicio scz erugo tinea: z merces ꝺfraudata. Sūt q̄ diuitias suas seruare retinēt: z recōdāt ℣ hos clamabit erugo. Aliq̄ sūt q̄ eas vane expendūt: z multa mutatoria vestimēnt ℣ hos clamabit tinea. Aliq̄ sunt q̄ bona pauperū rapiūt: z eoſ per vim oppressos defraudāt: q̄ ceditb⁹ laboꝝ suoꝝ cos defraudāt: q̄ clamabit merces iniuste detenta. Quia accusatores erūt oia elemēta. Jſō dicit Hugo de scō victore. Cōtra petōrē in iudicio celi dicet. Ego lucē tibi mitrā ad solatiū. Aer dicet. Ego oē gen⁹ auiū dedi ad obsequiū. Aqua dicet. Ego dulcia ꝙ piscib⁹ tibi dedi ad esum. Terra dicet. Ego panē z vinū tibi dedi ad nutrimentū. Postq̄ ꝺo oia elemēta recitauerit sua bñficia q̄ertenk petōrib⁹ ad suppliciū: cui idē Hugo oſtēdit dicēs. Nā ignis dicet. In me cōburak. Aqua dicet. In me submergak. Aer dicet. In me vēticl. Terra dicet. A me absorbeak. Infernus dicet. A me deglutiak. Sap. v. Armabit⁹ em̄ zelus suā ad vltionē contra inimicos suos. Sequitur

¶ Sermo secundus.

Beatus est cui dñs non imputauit peccatum. Ps. xxxi. Ista dñica dicit⁹ est beata: ꝙm beati Petri. Unde ipse dicit⁹ est beatus Petrus. Quia ꝙm videret q̄ multa z ꝙ multos deberet cognominasse ꝙ multa z ꝙ multos deberet videres q̄ nihil est q̄ facis. Ꝓpter quod ꝙpo totā vitā tuā: q̄ ipe p tua peccata ſuit ſuſpensus. Scōo exigūt ꝓterita petā tua futurā vitā tuā: vt facias fructꝰ dignos pnie z recedentes oēs ānos tuos i amaritudine ānie tue. Quid sit tertiū ꝺbitoꝝ oſtēdā q̄ vēdicet totā sibi puta q̄ si desideras gr̄ā q̄ ꝺdonet tibi nō habes q̄ te fecit z bñfacit: z cūcta ministrat. Ista ꝙ tā maria debita sūt dece mandata talēta. de q̄b⁹ ꝓpo i iudicio a nobis ꝛ reqret q̄lr. s. totā vitā nr̄az dederim⁹ deo nos creauit ei q̄ nos redemit, ei q̄ tot ta petā nob⁹ dimisit, z q̄ tātā gr̄ā ꝓmittit. Ad istā aūt rōnē exigēdā q̄ ꝺdupl⁹ procedit. ꝓpio em̄ oēs ad suū iudiciū citabit: s triplici rōne. s. monitoria, ꝓceptoria, z ꝓhetica. Joel. iij. Cōsurgāt z ascēdāt gētes i vallē iosaphat: q̄ ibi sedebo vt iudicē oēs gētes in circuitu. Citatiōnē ꝓcedē ꝺo mittet p dauid ꝓphetā: q̄ ōt. Exurgat deus⁹ me⁹ i ꝓcepto q̄ mādauit: z synagoga ppⁱoꝝ circūdabit. Et pp hāc in altū regredet: dñs iudicat pp̄los. Citatio gel⁹ q̄ vidit stātē sup mare leuauit manū suā sup celos z iurauit p viuētē i scla sclo rū q̄ ꝙs ap̄lo nō erit: sz i diebꝰ vocis septimi angeli cū ceperit tuba canere ꝓsum mabit mysteriū dei. De hac triplici citatione. ōt. Thes. iij. Ipe dñs in imp̄sa: ecce citatio ꝓceptoria. Et i voce archāgeli: ecce citatio monitoria. Et in tuba dei descēdet de celo: z mortui q̄ i xpo sūt resurgēt ꝓmi: ecce citatio peremptoria. Scōo ipos citatos examinabit z marie de q̄tuor. ꝓpio de bonis ꝓmissis. Quatuor ei bōa nobis ꝓmisit. s. coronā q̄ aliaz res tpales: z tps ō q̄b⁹ ōt. Eccli. xvij. Deus creauit homez: z ꝺdit illi hoc ꝓpius. Et sz imaginē suā fecit illū: hoc refert ad coronā aliaz. Nūcq̄ dicit tps ꝺdit illi hoc referē ad tps. Et p̄tē eoꝝ sūt ſupter rās. Dedit ꝙ dñs hoi corꝙ vt ꝙseruet illud i mūdicia z sctificatiōe. s. Thessa. iij. Sciat vnusq̄sq̄ vr̄z suū vas possidere in sanctificationē z honorē. Dedit aliaz vt faciat sibi magnū honorē. Si ei honorauit⁹ imaginem dei pictā: mlto forti⁹ debem⁹ honorare imaginē ei⁹ i aia nr̄a creatā. Eccli. vij. Fili mā suetudie seruā aiam tuā. z da illi honorē sz meritū suū. Dedit ēt de⁹ hoi talia vt pauperib⁹ ea dispēset. Chrys. Deus dispēsatores nos diuitiaꝝ suaꝝ eē voluit ne dños: z iō cui voluerit dat eas: a q̄ voluerit tollit. Illō ꝙpie nr̄z est q̄ infra ptā te z hr̄es volum⁹. Dedit ēt hoi tps vt id ꝙseruet. Eccli. iij. Fili ꝙserua tps. Vers. Nihil ꝓcios⁹ tpe: sz hen hodie nihil vilius stat. etc. Zde. Nemo vr̄m ffes pui estimet irremeabile: volat ꝙbū tps q̄ i ꝙbis ꝙsumit⁹ ociosis: volat ꝙbū irremeabile: nec querit⁹ lis pies q̄d amittat. Sz ꝙfabulari sit⁹: donec hora ꝓtereat. O donec hora ꝓtereat: donec tps trāseat, donec hora ꝓtereat q̄ ad agēdā pniaz ad obtinēdā venā: ad acq̄rēdā gr̄az ad ꝓmerēdā gl̄ā: miseratio ꝙditoris i dulget etc. Si ei diabolus vnā horā tpis posset hr̄e cū illa z gehēnā euadere et gl̄ā obtineret. De his ꝙ q̄tuor nobis commissis nos rōnē reddere oportebit. Sz de corpe malā rōnē reddēt luxuriosi: q̄ illud in delicijs nutrierūt. Jacobi. v. Epulati estis z i luxurijs enutristis corda vestra. De alia malā rōnē reddēt superbi: q̄ alam in honorauerūt dū ipz oīb⁹ meritz ꝓ superbiā expoliauerūt. Ecce. vj. Nō te extollas i cogitatiōe aie tue velut taurus: ne forte elidak fr⁹ tua p stultitiam, z folia tua comedat, z fruct⁹ tuos ꝓdat etc. De reb⁹ malā rōnē reddēt auari: q̄ pauperib⁹ nihil dare voluerūt. Un dicet eis i iudicio. Esuriui z dediſtis mihi mā ducare: sitiui: z nō etc. De tpe em̄ malā rōnē reddēt ociosi: q̄ ipz tps negligēter expēderūt. Un Bern. Oē tps nobis ipē sum reqret a nobis qualr sit expēsum: sicut capill⁹ nō pertibit de capite: sic nec momētū ō tpe. Scōo rōnē reqret de bonis a nobis omissis Jſō ꝙz Matt. xxv. Ubi dñs seruū q̄ omisit lucrari talēto accepto redargnit z i tenebras mitti iussit. Per talētū itelligit dom⁹ itelligētie: qō q̄dā abscōdūt i terrā. vñ ōt ibidē. Abiēs fodit in terrā: z abscōdit pecuniā dñi sui. Quidā em̄ ponūt i sudario. vñ ōt Luc. xix. Ecce mna tua quā habui repositā in sudario. Aliq̄ ponūt ad mēsaz: sicut ōi fui. vñ ōt ibidē. Et q̄re n dediſti pecuniā mēsaz etc. Pecunia aūt abscondita in terrā rubiginē ꝙtrahit: reposita i sudario nō crescit: posita ad mēsam fructū facit. Illi in terra abscōdūt q̄ donū intelligētie in cupid: tatib⁹ terrenoꝝ ponūt ex hoc sepe cōtrahūt rubiginē petōꝝ. Illi ponūt i sudario q̄ dant se torpori z ocio. tales nullū fructū facit bonoꝝ operū. Illi ponūt ad mēsam q̄ dona itelligētie ponūt ad sacrā scripturā. tales sibi acq̄rūt magnū cumulū meritoꝝ. De q̄ mēsa dicit ps. Parasti in cōspectu meo mēsaz etc. Tertio reqret ratione de malis a nobis ꝓmissis. Judex terren⁹ rōnē nō reqrit de minimis nec de aliis nec de occultis. iudex em̄ eter⁹ tante erit seueritatis, q̄ rōnē reqret de minimis sicut de ℣bis ociosis. Matt. xij. de oi ℣bo ocioso q̄ locuti fuerūt hoies reddēt rōnē in die iudicij. Rōnē reqret de malis alienis z marie ō platz. Ezec. iij. Sāguinē eius de manu tua reqrā. Rōnē reqret ō cogita-

tionib⁹ occultationib⁹ occultis. Sap. vj. c. Cogitatiões nras scrutabit. Job.xxxj. Nõne ipe ꝯsiderat vias meas. Gl. Sicut de⁹ vniuscuiusq; vias ꝯsiderat: sic z gress⁹ diuerat vt minutissime cogitatiões: nec verba tenuissima q̃ apd nos vsu viluerũt: ei⁹ iudicio indiscussa remanẽãt. Quarto rõnẽ reqret de malis nobis dimissis: sicut pz hic in seruo cui dñs dimiserat decẽ milia talẽta q̃ noluit ꝓseruo suo dimittere cẽ tũ denarios. per decẽ milia talẽta signant decẽ ꝓcepta: q̃ dẽ q̃ trãsgredit dz deo decẽ milia talẽta. i. penã p trãsgressiõe decẽ ꝓceptorũ. Per cẽtũ õnarios itelligunt q̃li bet minores offense q̃ i primos ꝓmittunt Hiero. Dicam⁹ sub exẽplo. Si q̃s nr̃i cõmiserit adulteriũ: homicidiũ: sacrilegiũ: maiora crimina: decẽ milia talẽta rogãti dimittunt: si z ipse minora dimittat peccã ab⁹. Tertio ipos examinatos cõuincet: z hoc p autẽticas i strumẽta. i. p scta euangelia. Rom. ij. In die qua dñs iudicabit occulta hoim ꝛc. Sũt em̃ q̃dã opa q̃ tm̃ sũt hois: sicut ẽ op⁹ petri. ps. Nõ loquetur os meũ opa hoim. Quedã q̃ sũt tm̃ opus dei sicut ẽ op⁹ creatiõis Job. ix. Extendit celos sol⁹. Quedaz q̃ sũt op⁹ dei z hois: sicut ẽ op⁹ institificatiõis. i. Cor. iij. Dei ei sum⁹ adiutores. Joh. xv. Sine me nihil potestis facere. Op⁹ ẽ creatiõis de⁹ nõ iudicabit nec ꝓdẽnabit: iz remunerabit: Op⁹ aũt sol⁹ hois. i. petm̃ iudicabit z cõdẽnabit. ps. In opib⁹ manũ suar̃ ꝓpreẽsus est petõr. Quarto Ji ipsos cõuictos sniam diffinitiuã pferet dicẽs. Matt. xxv. Discedite a me maledicti ꝛc. Illa aũt snia nullo auxilio poterit subleuari. Quatuor em̃ auxiliis ꝓsueuit snia subleuari. Primo p appellationẽ. Secõo ꝓsupplicationẽ. Cũ ei snia ferr̃ a ꝓncipe: tũc nõ iz appellare: iz iz supplicare. Tertio p q̃relã falsi vt dicat q̃ snia lata sit per falsos testes iudice circunuẽto. Quarto p integrũ restitutionẽ. Est aũt in integrũ restituere. i. reducere ei q̃ statũ in q̃ erat añ lesionẽ. Illa autẽ snia nõ poterit releuari, ꝓmo per appellationẽ. Appellatio em̃ ibi locũ nõ habebit: qr crimẽ cuiuslibet notoriũ erit. Et hoc tripl̃r. Prio p confessionẽ ppriã. Cõscientia em̃ cuiuslibet ꝓfite dic̃ suã sceł. Aug. Quicũq; iudiciũ futuroꝝ times p̃sentẽ ꝓfessionẽ cõfitebit. Hiere. xx. Sic cõterã populum sicut cõterit vas figuli qõ non põt vlra reẽtaurari.

¶ Sermo. iij.

Serue neq̃ om ne debitũ dimisi tibi ꝛc. Secũdũ Aug. habere odiũ in corde, ẽ habere gladiũ: scoz in ꝓmone. Qui alij nocere desiderat: simi lis est illi q̃ gladio se trãsuerberat vt tuni alteri⁹. De scõo sic õt i sermone. Refrenẽtur ira q̃ vos stimulat ad vindictã. Ira em̃ est ꝓcipio est: si interi⁹ flãmas excitauerit. Si ergo te vis vidicare de inimico tuo ad ipsam irã tuã te cõuerte: qr ipsa est inimica tua q̃ occidit animã tuã. Detertio sic dicit super ps. Sic puta malitiã esse quõ ponis igni pzi⁹ ardet: nisi em̃ ardeat nõ ẽ cẽdit. Verbi gra. Cũ faculã apponis igni ꝓ⁹ ardet vt alij⁹ possit incẽdere. Ita ergo malitia ꝓcedet ex te: z q̃d vastat anteq̃ te malitia tua vt alteri nõ noceat fieri põt vt tibi nõ noceat fieri nõ põt. Qz ergo ille odiũ retinet seipm occidit venenat z inficit: iõ neq̃ appellat. Et sic õr Eccł. xiiij. Qui sibi neq̃ est: cui alij bon⁹ erit? Vñ sm Chry. Qñ ser⁹ decẽ milia talẽta ꝺbebat nõ est vocat⁹ neq̃: sed qñ fratri remittere noluit ds eũ neq̃ vocauit. dicẽs. Serue neq̃. Vocat aũt neq̃ ꝓpter duas neq̃tias q̃ habuit. Pria fuit neq̃tia magne crudelitatis: q̃d notat cũ õr. Tenẽs suffocabat ad gulã cucurrit: tales sũt multi furiosi q̃ ferunt impetu sue ire. Prouerb. xxvij. Ira citati spũs ferre q̃s poterit? Prouer. xv. Cor fatuoꝝ ebullit ftultitiaz. Et bñ dicit ebullit: qr cor fatui z iracũdi est sicut olla bullies q̃ sepe quatuor mala facit. Unũ: qr aquã feruentẽ extra feruentẽ proiicit z cinerẽ adurit. Scõm qr ignẽ extinguit. Tertiũ pinguedinẽ extra emittit. Quartũ qr ipsa ola sepe cõfringit. Olla er go bullies z animꝰ iracũdi: qr sepe ꝺba ignita et cõtumeliosa pijcit ex q̃bus alios inflammat. i. ad scãdalũ ꝓuocat. Ignẽ ẽt celi q̃ erat in illis q̃ eũ ex charitate arguebãt ex

ꝓptereа tz valide fragent z nũq̃ reintegrabunt. Hiere. xx. Sic cõterã populum tũ sicut cõterit vas figuli qõ non põt vlra reẽtaurari.

¶ Sermo. iij.

Serue neq̃ om ne debitũ dimisi tibi ꝛc. Secũdũ Aug. habere odiũ in corde, ẽ habere gladiũ: scoz in ꝓmone. Qui alij nocere desiderat: simi lis est illi q̃ gladio se trãsuerberat vt tuni alteri⁹. De scõo sic õt i sermone. Refrenẽtur ira q̃ vos stimulat ad vindictã. Ira em̃ est ꝓcipio est: si interi⁹ flãmas excitauerit. Si ergo te vis vidicare de inimico tuo ad ipsam irã tuã te cõuerte: qr ipsa est inimica tua q̃ occidit animã tuã. Detertio sic dicit super ps. Sic puta malitiã esse quõ ponis igni pzi⁹ ardet: nisi em̃ ardeat nõ ẽ cẽdit. Verbi gra. Cũ faculã apponis igni ꝓ⁹ ardet vt alij⁹ possit incẽdere. Ita ergo malitia ꝓcedet ex te: z q̃d vastat anteq̃ te malitia tua vt alteri nõ noceat fieri põt vt tibi nõ noceat fieri nõ põt. Qz ergo ille odiũ retinet seipm occidit venenat z inficit: iõ neq̃ appellat. Et sic õr Eccł. xiiij. Qui sibi neq̃ est: cui alij bon⁹ erit? Vñ sm Chry. Qñ ser⁹ decẽ milia talẽta ꝺbebat nõ est vocat⁹ neq̃: sed qñ fratri remittere noluit ds eũ neq̃ vocauit. dicẽs. Serue neq̃. Vocat aũt neq̃ ꝓpter duas neq̃tias q̃ habuit. Pria fuit neq̃tia magne crudelitatis: q̃d notat cũ õr. Tenẽs suffocabat ad gulã cucurrit: tales sũt multi furiosi q̃ ferunt impetu sue ire. Prouerb. xxvij. Ira citati spũs ferre q̃s poterit? Prouer. xv. Cor fatuoꝝ ebullit ftultitiaz. Et bñ dicit ebullit: qr cor fatui z iracũdi est sicut olla bullies q̃ sepe quatuor mala facit. Unũ: qr aquã feruentẽ extra feruentẽ proiicit z cinerẽ adurit. Scõm qr ignẽ extinguit. Tertiũ pinguedinẽ extra emittit. Quartũ qr ipsa ola sepe cõfringit. Olla er go bullies z animꝰ iracũdi: qr sepe ꝺba ignita et cõtumeliosa pijcit ex q̃bus alios inflammat. i. ad scãdalũ ꝓuocat. Ignẽ ẽt celi q̃ erat in illis q̃ eũ ex charitate arguebãt ex tinguit. Null⁹ em̃ audet eũ reprehendere posti q̃ videt ipm sic ad ꝓtumelias paratũ ẽe si ipe ẽt habebat aliq̃ pinguedinẽ deuotiõis vel gre: tora effundit ꝓpter furorẽ ire. Ali⁹ ẽt coꝛ sic frãgit vt vix ad trã quillitatẽ reintegret. Cõtra ergo istã ollã sic bulliẽtẽ tria sũt remedia. Unũ ẽvt ollã ab igne remoueamus. i. a taliꝰ pñtia nos subtrahamꝰ. Proũ. xx. Honor est hoi q̃ se parat se a cõtẽtiõib⁹. Oẽs aũt stulti miscẽtur ꝓtumeliis. Scõm ẽvt ligna auferem⁹. i. ꝺba icẽti⁹ subtrahamꝰ. Proũ. xxvj. Cuz defecerit ligna extinguet ignis z susurrone subtracto iurgia cõquiescũt. Tertiũ est vt aquã frigidã apponam⁹. i. ꝺba refrigeratiua rñdeam⁹. Proũ. xv. Rñsio mollis frãgit irã: sermo dur⁹ suscitat furorẽ. Sicut el ab ore duo ꝓcedũt, quoꝝ vnũ, ignẽ materiale accẽdit. s. flat⁹. Ali⁹ extinguit. s. spũtũ: sic ab ipso ore duo procedũt quoꝝ vnũ ignẽ iracũdie accẽdit. s. verba dura. Aliꝺ extinguit. s. rñsio blãda. Eccł. xxviij. Si suffl aueris q̃si ignis exardebit: z si expuer̃ sup illã extinguet: z vtraq; ex ore p ficiscunt. Scõa neq̃tia isti⁹ fuit petm̃ ingratitudinis. Uñ õr ei dñs. Serue neq̃ oẽ debitũ dimisi tibi: qm̃ rogasti me. Nonne ergo oportuit z te misereri ꝓserui tui ꝛc. Qui dã nõ dimittũt offẽsas nisi semiplene: qa aliquas dimittũt: aliquas nõ. aliq̃ non dimittũt, nisi habeãt magnã emẽdã: alij nisi diu rogent. De⁹ autẽ dimittit totaliter sine exceptiõe. Jõ dicit: oẽ debitũ. i. omnẽ penã qua ꝛ hõ sibi obligat⁹ est pro petõ cordis: oris: z operis. Eodẽ mõ dz q̃libet inimico recõciliari corde ipm diligendo, ore p ipo orãdo: z ope sibi seruiẽdo. Jsta tria notant. Luce. vj. Diligite inimicos vestros: z bñ facite his q̃ oderũt vos: z orate p calũniãtib⁹ vos. Scõo dimittit liberal⁹ cũ parua satisfactiõe. Jõ õr: dimisi nõ vẽdidi. Quidã em̃ offẽsas suas vendũt dñ pecunias z magnas emẽdas reqrũt. Qui autẽ nõ dimittũt magis sibi nocẽt q̃ illis ꝺb⁹ nõ dimittũt: q̃ ꝺo liberal⁹ dimittũt magis sibi, ꝓsunt q̃ illis ꝺb⁹ dimittũt. Chry. Si oderis inimicũ tuũ amplius tibi nocuisti ꝺm animã q̃ illi ꝺm corpus. Et illi forsitã nihil nocẽs odies eum: te ipsum aũt sine dubio ledis. Si ergo peccerẽris inimico: tibi amplius pepercisti.

Et si ei bñfeceris: tibi ampli⁹ ꝓtitisti ꝙ illi. Tertio dimittit facir sine extorsiõe: iõ dr: qñ rogasti me. Quidam remittere nolũt nisi aut rogati: aut coacti: aut nimis exterriti. De⁹ aũt facir remittit: nã remisit dõ adulteriũ z homicidiũ cũ trib⁹ syllabis: qñ dixit peccaui. Remisit petro petñ negatiõis cũ paucis lachrymis. Remisit publicano petã sua cũ quinq; ẏbis: cũ dixit. De⁹ ꝓpicꝰ esto mihi petõr: qr ꝙ deus remittit sic totalr: sic liberalr: sic facilr: iõ valde ingratꝰ ẽ ꝙ primo nõ remittit. Ingratitudo ei grane viciũ ẽ z ꝺnq; mala facit. Unũ est qr petã prius remissa revocat. Augu. de ẏbis dñi. Dicit tibi de⁹. Dimitte z dimittet tibi Sz ego pri⁹ dimisi: dimitte tu vel postea. Nã si nõ dimiserꝫ revocabo te: z ꝺcꝺ dimiserã replicabo tibi. Secũdũ est: qr oia merita dissipat Bern. Ingratitudo inimica ẽate, exinanitio meritorũ virtutũq; dispersio: ac bñficioꝝ pditio. Tertiũ ẽ: qr fontẽ divine gre exiccat. Jdẽ. Ingratitudo ẽ vẽt⁹ vrẽs: sicẽs sibi fõtẽ pietatis: rorẽ mie: z fluẽta gre. Quartũ ẽ: qr viã gre obstruit: ne. s. ad alam intrare possit. Jdem. Ingratitudo vias obstruit gre: z vbi illa fuerit gra accessum nõ inuenit. Jdẽ accipiẽdꝫ idign⁹ ẽ: ꝙ fuerit deceptis igrat⁹. Quintũ ẽ: qr põtẽ mie frãgit. Aug. sup ps. De⁹ vltionũ. Nefestines aliũ punire si ipse te lesit sicut nolles punir alio rogãte quẽ lesisti. Noli mie pontẽ subuertere quẽ trãsisti z si ille peccat ne ꝑces tu: deteri⁹ blasphemãs deũ. Quisꝫ ho ser⁹ neꝙ habuit duas ꝑdictas neꝙtias iõ habuit duas penas scz penã dãni z penã sensus: z vtraq; ẽ eterna. Pena dãni notat cũ dr. z irat⁹ dñs. Dãnati em nũq; videbũt deũ placatũ: sz iratũ: z vtrũq; ẽ magna pena. Nã videt deũ iratũ ẽ maria pena. Apo. v. Dicẽt mõtib⁹ z petrꝰ cadite su ꝑ nos: z absc̃õdite nos a facie sedẽtis sup thronũ z ab ira agni. Nõ videt ẽt deũ placatũ ẽ maria pena Chry. sup Mat. Multi gehẽnã horrẽt: ego aũt casũ illius gloriã to maiorẽ penã gehẽna cẽ existimo. Ueũ ẽt si mille põat alios gehẽnas nihil tale dicet q̃ le excidi a gria illa z odio⁹ a xpo haberi: z audire nõ noui vos. Et ei melꝰ ẽ sustinere decẽ milia fulgura q̃ facie illã mãsuetã videre a nobis auersã: z trãquillũ oculũ nõ ferẽtẽ videre nos. Pena ꝺ notat cũ dr. Tradidit eũ tortorib⁹, i. demõib⁹ i carcere ifernali. Hz ein de⁹ carcer: palatiũ: stabulũ z hospitale. Jn carcere sunt oẽs mali: i palatio oẽs boni i stabulo boni z mali: i hospitali mediocriter boni z mali: i hospitali mediocriter mali. Carcer ẽ ifern⁹: tibi penalẽ qñ manib⁹ z pedib⁹ vinculat. Tũc hz penaliorẽ qñ ꝓtinus retribuis inuolut. Tũc hz penalissimũ qñ ꝓtinus fletib⁹ z dẽtiũ stridorib⁹ angustat: tabi carcer ifernal⁹: iuxta illũ Mat. xxij. Ligatis manib⁹ z pedib⁹ mittite eũ i tenebras exteriores: ibi erit fletꝰ z stridor dẽtiũ. Palatiũ ẽ paradisꝰ q̃le aũt palatium fabricauit rex nisi ꝓ gratiã. Post mortẽ aũt hõ nõ suscipibilis gre. Sicut igit ignis materialis ẽt eternꝰ si ligna eẽt eterna: sic ignis ifernalis ẽ eternꝰ: qr eiꝰ pabulũ. s. macula z volũtas prava sũt eterna z iõ remanet eternũ. s. reatꝰ. Tertio ꝓpter eternitatẽ ma. li. ꝓpositi. Volũtas em peccãdi in eis non habuit finẽ: ergo nec pena eoꝝ habebit finẽ. Unde. i. morat. Aliũ q̃dã q̃ sine fine culpas q̃ recte dicerẽt si inderꝫ eternꝰ nõ foret. Jniq; em iõ cũ fine deliquerũt qr cũ fine vixerũ: voluissent q̃ iniquitatib⁹ ꝑmanere. Ad iudicis ꝙ distringet iustitia vt nũq; careãt supplicio cato: nõ dek iniquo termin⁹ dilatiõis qui ꝙ dispexit nolnit hr̃e t̃minũ crimis. Quare ꝑpt imitatiõnẽ fori. Uidem⁹ em q̃ vnũ furtũ in diuersis foris diuersimode punit. Nã alicubi ꝓ deẽ furto fur cautet hz duplex furtũ vnũ i pñti qõ ẽ fori ecclẽ z mie: vbi culpe puniũt pena trãsitoria. Aliũ i futuro q̃ ẽ fori pure iusticie: vbi culpe punit pena eẽna: vñ dr Chry. q̃ ꝺ tũ distat deꝰ ab hoie. tñ distat dei iudiciũ extremum a iudicio hoie. Nec recipit tũc mãsuetudinis miaz: sicut nũc tpe mie iudiciũ.

C Dñica.xxiij.post festũ trini. Sermo.j.

Beũtes pharisei cõsiliũ inierũt vt capẽrẽt iesuz ꝛc. Mat. xxij. Eo tẽpore quo cesar augustꝰ vniuersũ mũdũ describi fecit: et census capitalẽ ab oibꝰ solui iussit. vt habeẽt Ju. ij. Judea q̃q; tributaria fcã ẽ. Magnũ tñ scisma i populo sup hoc: q̃busdã dicẽtibus q̃ p securitate z q̃ete habẽda: qr romani ꝓ oibꝰ militabãt. Deberent soluere tributa. Pharisei⁹ cõsilio asserẽtib⁹ q̃ populꝰ dei q̃ decimas z ꝓmitias: z alꝫ i lege ꝑcepta deo soluebat: nõ tenebak hoi terreno tributa ꝓsolnere itãtũ aũt iualuit ꝓsuasio pharisecꝝ q̃ tributũ romanis ẽ negatũ ꝓpter qõ duos iperatores Titum z Uespasianũ i iudeũ miserunt z eã euerterũt q̃nis pharisecꝝ malicia sepe fuerat a xpo ꝛfusa: ñ tñ refrenata: qr affectata malicia aliq̃n rõne veritatꝫ ꝛfũdit: sz nõ emẽdat. Et istõ oñdit Chry. Exẽplo aũ z ignꝫ dicẽs. Quẽadmodũ si q̃s claudere voluerit aq̃ currẽtꝫ meatũ: aliũde sibi semitã ꝛrũpit. Sic istoꝝ malignitas ex vna pte cõfusa: aliũ sibi q̃ditũ adiuenit. Et sicut ignꝫ q̃to ãpli⁹ ligna susceperit: tãto maior excrescit. Sic alius mal⁹ q̃to magꝫ ẽtatẽ audierit ãpli⁹ i maliciam excitat Uolẽtes q̃ pharisei iesũ capere i ꝛmone nõ iuerũt ꝓsonakr: sz miserũt discipulos suos duplici ꝺcã vt ꝺt Chry. Mittũt iq̃t discipulos suos q̃si adhuc min⁹ cognitos: iõ vt aut ignoranti facile ꝺciperẽt: aut deꝑhẽsi min⁹ erubescerẽt. Et subdit Chry. Discipuli aũt illi magistris suis erãt etate maiores: malicia aũt pares. Nã z pulli serpẽtũ statura brevisores sũt veneno aũt eq̃les. Et catuli luporũ z si venationẽ tenere nõ pñt tã tñ insãgule gaudẽt z morsib⁹ inadũt. Miserũt ẽt cũ suis discipulis z ipsos herodianos. Dicebãt aũt herodiani milites q̃dã herodꝫ ascalonite q̃ adhuc supstes erat. Ut milites herodꝫ tetrarche: q̃ tũc ad hierꝫ ad diẽ festũ venerat. Ut ꝙ ẽ ie. Pharisei illos indeos bridẽdo herodianos vocabãt q̃ tributa romanꝫ solnebãt. Jõ herodianos miserũt: vt per illos illũ caperent qnẽ t̃pore turbe capere nõ audebãt. Dicit ꝙ Abeũtes pharisei ꝛc. In isto aũt enãgelio tria ponunt exẽpte phariseoꝝ: z tria exẽpte xpi. Nã exẽpte phariseoꝝ z discipuloꝝ. Prio fuit malicia i ꝛsiliãdo: qõ non ꝺbat cuz ꝺr. Abeũtes pharisei ꝛsiliũ inierũt. ꝛc. Jsti aũt ꝛsiliatores fuerũt pharisei z herodiani. Pharisei aũt erãt xpo inimici. Mat. xxvij. Sciebat em ꝙ inuidiã tradidissent cuz. Herodiani erãt amari: qr exactiões multas in ppho faciebãt. Ut riq; aũt erãt xpo

inimici. Inuidᵃ aūt ītēdit denigrare famā. Auarᵘ rapere tpalē substātiā. Inimicᵘ oppumere pſonā. Cōtra xp̃m ergo ꝓsiliū inierūt pharisei inuidi: vt eiᵘ famā ǒnigrārēt. Si ei rñdisset q̄ tributū cesari eēt soluēdū xp̃m apꝰ ppᵘm ifamassent. Inierūt aū ꝓsiliū herodiani auari: vt si rñdisset q̄ deberet tributū dari tūc maiorē occasionē habuissent maiores exactiões faciēdi. Inierūt ēt tā ifti q̄ illi q̄ erāt inimici vt si rñdisset q̄ nō liceret dare caperēt ⁊ occiderent. Qᵗ sicut ǒt Chy. Multi ꝓpter istos sermones a romanis occisi fuerūt: Ecce quale cōsiliū ēt quales ꝓsiliarij. s. pharisei inuidi q̄ xp̃m volebāt ifamare. Herodiani auari q̄ volebāt ppᵘm spoliare. Et ytriq; inimici q̄ occidere xp̃z volebāt. Sz ǒr Job. v. q̄ deꝰ ꝓsiliū prauoꝝ dissipat Chy. sup hūc locū. Ois colonᵘ cuiᵘ terrā possidet illiᵘ aurilio opᵘ hz. Colonᵘ die auxiliū diaboli nō requirit. Colonᵘ diaboli: auxiliū dei ⁊ si q̄rat nō inuenit. Uidisti ne aliq̄n latronē eūtē ad furtū deū orare vt ꝓsperet i furto? Aut q̄ vadit ad fornicādū nunq̄d nō sibi signū crucis iponit in frōte vt nō cōprehēdat. Qui tū iō nō adiuuat sz tāto citiᵘ capit: qᵗ nescit iustitia dei patrocinū dare criminibᵘ Scōo fuit in eis fraudulētia in laudādo cū dicūt. Magister scimᵘ qᵗ verax es ꝛc. Chy. Magistrū eū vocāt vt quasi honorat? misterium fui cordis simplr eis aperiat. Hec est ei hy potritaꝝ ꝑma potētia simulata laudatio. Cuius aūt adulādo. sic eū laudeuerūt. verū rñ direrūt. pōt ei q̄s eē magister falsitatis q̄ttuor modis. Prio mēdaciū iserēdo. Ad Ro. j. Cōmutauerūt veritatē dei in mēdaciū. Scōo veritatē tacēdo. Aug. Uterq; reᵘ est apꝰ deū ⁊ q̄ veritatē occultat ⁊ q̄ mēdaciū ǒt. Ille qᵗ p desse nō vult, iste qᵗ desiderat nocere. Tertio veritatē puertēdo sicut faciūt mali iudices q̄ amore, munere vel timore ꝓfitatē institie puertūt Prouer. xvij. Accipere pſonā ipij i iudicio nō ē bonū vt declines a veritate iudicij. Quarto ꝓfitatē nō defēdēdo: q̄ tñ defēdēda ē vsq; ad mortē. Ecclici. iiij. Usq; ad mortē certa ꝓ iustitia. Xp̃s aūt fuit magister ꝓfitatis. Prio qᵗ purā ꝓfitatē i ore suo habuit. Jō bñ ǒt. Scimᵘ qᵗ verax es. Nō em̄ aliq̄ mēdaciū dicere poterat q̄ deᵛerat. Hebreo. vj. Impossibile est deū mētiri. Scōo ꝓfitatē nō tacuit, iō dicūt. Uiā dei i ꝓfitate doces. Jo. viij. Et Rursus. Si habitauero in extremis maris ꝛc. Ware est mūdᵘ i cuᵘ medio cōuersant holes mūdani. Sctī aūt viri habitabāt in extremis maris: qᵗ i mūdo conuersant a deo cessitatē nō ad supfluitatē. Si igitur finxerē me hēre conuersationē celestē dextera tua tenebit me: ⁊ falcitatē meā cunctis in mundo demōstrabit. Scōo: qᵗ xp̃s eoꝝ laudes respuit ⁊ iō eos dure reꝓhēdit dicēs. Quid me tētat? hypocrite? Nō eis rñdit ad eoꝝ ꝓba blāda: sz ad eoꝝ corda prana. Chy. Pharisei blādiebant vt perderēt: sz iesus cōfundebat vt saluaret. qᵗ vtilior est deus tratᵘ q̄ hō ppiciᵘ. in hoc autē q̄ xp̃s laudes respuit dat intelligere q̄ nullus debet velle laudare respiciēdo ad vitā suā ꝑteritā, presentē ⁊ futurā. Nā si respicit ad vitā ꝑteritā inueniet se multa cōmisisse de quib⁹ corā deo dz erubescere Ro. vj. Quē ergo fructū habuistis tūc in illis i q̄b⁹ nūc erubescitis? Si respiciat ad ꝑsentē: inueniet se esse i loco exilij: de quo multū debet dolere: tarta illō. ꝑs. Heu mihi q̄ inc. me plō. Si respicit ad futurā inueniet sup se indicia dei: de q̄b⁹ multū dz timere. ꝑs. A iudicijs tuis timui. Quō ergo q̄s in hac vita dz velle laudari q̄ dz cāz tāti roboris ꝓfit qᵗ nec de ꝑterito hñt vñ possint erubescere cū sint in plena felicitate. Nec de pñti dolere cū sint in oimoda locū sint eterna securitate. Tertio xp̃s eoꝝ interrogatiōi sine alicuⁱ ꝓiudicio rñdit dicēs. Reddite ergo q̄ sunt cesaris cesari. ꝛc. Et hoc em̄ saluat iura imperij ⁊ iura dei. Et em̄ multa erāt q̄ xp̃m ad cōtrariū induebāt. Si em̄ attēdisset q̄ cesar erat alienigena ⁊ iudei domestici nō dixisset vt aliq̄d de solutione cesari soluerēt. Rursus si attēdisset q̄ p ta dixisset vt soluerēt. Iterū si attēdisset q̄ ex solutiōe taliū tributoꝝ ꝓpᵗs poterat retrahi a solutiōib⁹ decimarū ⁊ obligationū deinō dixisset etiā vt soluerēt. Si etiā attēdisset ad potentiā cesaris ⁊ tyrānoꝝ nō dixisset q̄ deo decimas soluerēt cū ipsi gētiles ⁊ tyrāni in deū ſ Israel nō crederēt. Sed voluit xp̃s alicui preiudiciū facere nec ꝓpter amorē primatū, nec i fauorē pauperū,

mus tua denucet me. i. falsitatē meā oīdet. Rursus. Si habitauero in extremis maris ꝛc. Ware est mūdᵘ i cuᵘ medio cōuersant holes mūdani. Sctī aūt viri habitabāt in extremis maris: qᵗ i mūdo conuersant a deo cessitatē nō ad supfluitatē. Si igitur finxerē me hēre conuersationē celestē dextera tua tenebit me: ⁊ falcitatē meā cunctis in mundo demōstrabit. Scōo: qᵗ xp̃s eoꝝ laudes respuit ⁊ iō eos dure reꝓhēdit dicēs. Quid me tētat? hypocrite? Nō eis rñdit ad eoꝝ ꝓba blāda: sz ad eoꝝ corda prana. Chy. Pharisei blādiebant vt perderēt: sz iesus cōfundebat vt saluaret. qᵗ vtilior est deus tratᵘ q̄ hō ppiciᵘ. in hoc autē q̄ xp̃s laudes respuit dat intelligere q̄ nullus debet velle laudare respiciēdo ad vitā suā ꝑteritā, presentē ⁊ futurā. Nā si respicit ad vitā ꝑteritā inueniet se multa cōmisisse de quib⁹ corā deo dz erubescere Ro. vj. Quē ergo fructū habuistis tūc in illis i q̄b⁹ nūc erubescitis? Si respiciat ad ꝑsentē: inueniet se esse i loco exilij: de quo multū debet dolere: tarta illō. ꝑs. Heu mihi q̄ inc. me plō. Si respicit ad futurā inueniet sup se indicia dei: de q̄b⁹ multū dz timere. ꝑs. A iudicijs tuis timui. Quō ergo q̄s in hac vita dz velle laudari q̄ dz cāz tāti roboris ꝓfit qᵗ nec de ꝑterito hñt vñ possint erubescere cū sint in plena felicitate. Nec de pñti dolere cū sint in oimoda locū sint eterna securitate. Tertio xp̃s eoꝝ interrogatiōi sine alicuⁱ ꝓiudicio rñdit dicēs. Reddite ergo q̄ sunt cesaris cesari. ꝛc. Et hoc em̄ saluat iura imperij ⁊ iura dei. Et em̄ multa erāt q̄ xp̃m ad cōtrariū induebāt. Si em̄ attēdisset q̄ cesar erat alienigena ⁊ iudei domestici nō dixisset vt aliq̄d de solutione cesari soluerēt. Rursus si attēdisset q̄ p ta dixisset vt soluerēt. Iterū si attēdisset q̄ ex solutiōe taliū tributoꝝ ꝓpᵗs poterat retrahi a solutiōib⁹ decimarū ⁊ obligationū deinō dixisset etiā vt soluerēt. Si etiā attēdisset ad potentiā cesaris ⁊ tyrānoꝝ nō dixisset q̄ deo decimas soluerēt cū ipsi gētiles ⁊ tyrāni in deū ſ Israel nō crederēt. Sed voluit xp̃s alicui preiudiciū facere nec ꝓpter amorē primatū, nec i fauorē pauperū, nec etiā sub pretextu cultus dei: nec ꝓpter timorē alicuius tyranni dans nobis exemplum vt ⁊ nos eadem similiter faciamus.

Sermo.ij.

Beūtes pharisei ꝓsiliū inierūt vt caperēt iesuz ꝛc. Scribe ⁊ pharisei sepe conati sunt capere iesuz in aliquo suo opere sz nō potuerūt qᵗ sua opa ota erāt sanctissima. Deide conati sunt eū capere in aliq̄ ꝙbo sue doctrine: sz nō potuerūt qᵗ doctrina sua erat ꝓfectissima. Jō mō ꝓsiliū fecerūt vt caperēt eū in aliquo sermone ignoranter ꝓlato. vñ reprehēdere eū possent sz nō potuerūt: qᵗ ipse est virtᵘ dei ⁊ sapiētia dei. Serpēs em̄ moysi serpētes magoꝝ devorauit. vt ǒr Exo. vij. Sic sapia dei vincit astutiā mūdi. In pñti enim euāgelio circa quatuor edocemur. Primo vt linguā custodiam? ꝑ eo q̄ ǒr q̄ voluerūt iesum capere in sermone. Si em̄ voluerūt illū capere in sermone qui est dei sapia: timēdū est ne nos i lingua aliquē offendemus qᵗ sicut ǒr Jac. iij. Si q̄s in ꝙbo non offēdit hic ꝑfectᵘ ē vir. Qui ḡ nescit discrete loqui saltē studeat sapiēter tacere. Job xiij. Utinā taceretis vt putaremini esse sapiētes. Sen. Taciturnitas hoi stulto pro sapia est. Cauēdū est ḡ cuilibet a multiloquio q̄druplici de cā. Primo qᵗ ē occasio culpe. Prouerb. x. In multiloquio non deerit pctm. Socrates ꝑs cū inter multas taceret, interrogatᵘ cur hoc faceret. Rñdit qᵗ locutū me esse aliq̄n penituit: tacuisse aut nunq̄. Scōo qᵗ est signū stulticie. Eccli. x. Stultᵘ ꝙba multiplicat. Solō ꝑs cū alijs loquētibᵘ taceret, interrogatᵘ vtr taceret ꝓpter inopia ꝙboꝝ aut qᵗ stultᵘ esset: Rñdit nullᵘ stultᵘ tacere pōt. Tertio est cā dilectiōis. Eccl. xx. Est tacēs q̄ inuenit sapiēs Et ē odibilis q̄ pcat ē ad loquēdū. Xenocrates cuidam ꝙboso alti: si nr̄is auribᵘ te audires taceres. Quarto ꝙ ē ǒr ordinatio nē ipsiᵘ nature. Natura em̄ imo auctor nature ordinauit vt hō vnū os ⁊ duas aures hꝫet, ad inuēdū q̄ dz multa audire ⁊ pauca loq̄ Ja. j. Sit ois hō velox ad audiēdū tardᵘ aūt ad loq̄ndū. Xenocrates cuidā multa loquēti ait os vnū ⁊ aures duas ad

andiēdū a natura recipim⁹: quasi diceret pauca debem⁹ dicere multa audire. Sc̄o docem⁹ ut adulatores vitem⁹ i hoc q̄ ps adulatores suos tā dure reph̄endit z eos ñ laudatores sz tēt atores vocabat dicens. Quid me tētatis hypocrite sicut ei ōt aug. Sup. ps. Duo sunt gña p̄secutor. s. lingua adulātiū z man⁹ psequēt iū seu vituperātiū Et pl⁹ psequit lingua adulator q̄ manus psecutor. Debēt igit adulatores rōne quadruplici vitari. primo q̄ sunt sicut ancupes alias capiētes pro. xxix. Nō qui fictio blādisq; sermonib⁹ amico loquit re the expādit gressib⁹ ei⁹. Sz debemus esse occulati ut fallacias tales perpendamus. Pro. i. Frustra iactā rhete aī oculos pēnator. Uñ q̄ dā ph̄s nepos platonis cuidā adulāti dixit. Desine adulari nihil p̄ficis cū te itelligā. Sc̄o sūt sicut syrenes dulces animas i pctis dormire faciētes. Esa. xiij. Syrene i delubris voluptatis. Syrene sunt pisces maris hābētes speciē mulieris q̄ ita dulciter cātāt q̄ nautas obdormire facit̄ z sic naufragiū patiunt: sz sapientes naute aures claudūt z sic eua dūt. Syrene iste adulatores sunt q̄ pctōres in peccatis dormire facit̄. Esa. iij. Populi me⁹ q̄ te beatū dicūt. ipsi te decipiūt. Sz dñt i. bi claudere aures spinis, id est reph̄ēsiōib⁹ duris. Eccli. xxviij. Sepi aures tuas spinis. i. duris reph̄ēsiōib⁹. Noli audire linguā nequā. Hieron. Nos ergo ad patriā festinantes mortiferos syrenarū cāt⁹ surda debem⁹ aure p̄trāsire. Tert. ossūt sicut scorpiōes z apes. Scorpio em̄ facie blādit: sz cauda pungit apis mel portat in ore: sed pungit a posteriori parte. Tales sunt q̄ homines in facie laudāt: z in absentia vituperant. Ideo tales scorpiones: z serpentes sunt expellendi. Hiero in epistola ad matrē z filiā. Quis vnq̄ iuxta viperā securus somnum capit? qui si non percutiat: certe sollicitat. Securius est perire non posse q̄ iuxta periculū non periisse. Seneca. Habet suum venerum blanda adulatio. Quarto sunt sicut fricatores: fricant em̄ sermonib⁹ blādis quē nō p̄t vincere minis. Sicut ponit exēplū Chry. in tauro quē si nō poterit ḡs viri⁹ subiugare: fricat manib⁹ ei⁹ cernicē. z sic em̄ app̄hēdit. Sz nō dz aliqs sustinere ut ḡs eū fricet, vl oleo ipiguet adulatiōis. ps. Corripiet me iust⁹ in misr. inc. crepabit me: oleū aūt pctōr⁹ nō ip̄inguet caput meū. Sicut aūt ōt p̄rouer. xxvij. Melliora sunt vulnera diligētis: q̄ fraudulēta oscula odiētis. Tertio ilt̄r̄ imur ut dei imaginē z supscriptionē nobis infodiam⁹ ei⁹ q̄ ōr cui⁹ est imago hec z supscriptio. Hec em̄ tria ponunt esse in hoie, moneta, imago z supscriptio. Dicet igit ds in iudicio: cui⁹ ē imago z moneta z supscriptio hec? Si dixerit cesaris. i. demonis p̄cipit in fornacē inferni. Si dixerit dei, reponit in thesaurū celestē. Moneta bona q̄ em̄ in regnū celeste sunt electi mole syne ofones, z c. Moneta qua emit supplicia infernale sūt opa tenebrar⁹. De hac duplici moneta ōr. Gala. vj. Qui seminat in carne de carne metet corruptionē: q̄ seminat i spiritu de spiritu metet vitā eternā. Ista duplex moneta cū aia semp̄ibit. Apoca. xiij. Opa illor⁹ sequunt illos. Imago aūt triplex. Una interior a deo hoi impl̄ta scōm̄ tres p̄sonas facta ē ad trinitatis imaginē scōm̄ tres potētias: sc̄z memoriā intelligētiā z voluptatē vt sc̄z memoria sit camera pfis in q̄ habitet p̄ptuā recordatione. Intelligētia naturali ē iure, eo q̄ naturalis rō dictat vt mera filiū i q̄ habitet p̄ verā fidei cognitionē. Uolūtas camera spūssett in q̄ habitet p̄ synceram amorē. Et iō ista imago in hoie est honorāda. Eccli. x. In mā suetudine seruiam tuā: z da illi honorē p̄m meritū subiectionis. Sc̄a imago est interior: sz supinducta. Facies pctōr⁹ sumitis. Boetius de consola. Qui virtute deserta homo esse desinit quia in conditionē diuinā in transire non potest. Si vertetur in beluam. Superbus em̄ homo faciem habet leoninā. Luxuriosus facies porcinam, gulosus vrsinam, auarus serpentinam, qz semp̄ terrā comedit raptor facies lupinā: detractor faciem caninam. Tertia est imago exterior: sz trāsformata. Sicut patet in mulieribus vanis que p̄ varios colores facies suas trāsformāt. Dicet ergo deus cuius est hec imago? Respōdebit tua p̄fecti. Et dñs ad eas. Mentiris q̄ mea nō est. Ego feci tibi pellem brunā z tu habes albam. Ego feci tibi albam z tu habes rubicundā. Ego tibi grossam z tu habes subtilem. Ego feci caput planum z tu habes cornutum. Ego tibi capillos nigros z tu habes flameos. Ego tibi supercilia depssa z tu habes elevata. Et dicet illi z sibi sibi⁹ illud q̄ dictū fuit quinq; virginib⁹ fatuis. Matth. xxv. Amē amē dico vobis nescio vos. Hiero. Qua fronte tollis vultū ad sydera quos p̄ditor tuus non cognoscit? Supscriptio ē illa de qua ōr Dan. v. Māethetel phares. i. numerauit deus regnū tuū z complēuit eū. Ponderatus es in statera z inuentus es minus habens. Dz q̄lz petā sua numerauit p̄ appēdit z diuisit. Dz q̄lz petā sua numera re vt sciat quot sunt. pōderare: vt sciat q̄ grauia sunt z diuidere. i. p̄fessionē a fere mouere. In malis aūt diabol⁹ hāc scripturā falsificat ap̄ponēdo nō ad quālibet distinctionē dicēs nō appēdas nō numeres non dividas. Quarto edocemur: vt mundo et deo q̄ sua sunt reddam⁹ p̄ eo q̄ ōr. Reddite q̄ sunt cesaris cesari. z c. Debem⁹ em̄ mundo reddere suos honores eos despiciendo dicēs nō appēdas nō numeres non dividas. Quarto edocemur: vt mundo et deo q̄ sua sunt reddam⁹ p̄ eo q̄ ōr. Reddite q̄ sunt cesaris cesari. z c. Debem⁹ em̄ mundo reddere suos honores eos despiciendo suas delicias abhorrēdo z suas diuitias eas ptēnēdo. De his trib⁹ ōr Deut. xxi. Fiet Moyses grādis effect⁹: negauit esse filiū filie pharaōis q̄ ad ptēptū honor⁹ magis eligēs affligi cū populo dei z hoc q̄ ad ptēptū delicias. Maiores diuitias estimās thesaur⁹ egyptior⁹ improperiū xp̄i q̄ ad ptēptū diuitias. xpi Deo aūt debem⁹ reddere p̄m Hier. decimas p̄mitias oblatiōes. Solutio aūt decimar⁹ ptim a naturali ē iure, eo q̄ naturalis rō dictat vt necessaria ministrem⁹ eis q̄ nobis spūalia subministrāt. Partim est a dei auctoritate. Malach. iij. Inferte oēs decimas in horreū meū vt sit cib⁹ i domo mea. Et dato q̄ ibi sit cib⁹ adhuc tñ dz inferri ppter pauperes q̄b⁹ tenem̄ de tali p̄uidere. Partim ab ecclie institutiōe q̄ ordinauit q̄ sicut i veteri lege: sic z i nona decime p̄solu ēt. Et q̄ decimar⁹ solutio ptim ē a iure naturali z ptim a dei auctoritate z ptim ab ecclie institutiōe, iō ōr Aug. Decime ex debito requirunt: z q̄ eas dare noluerit res alienas inuadit. Sc̄o dñt deo dari p̄mitie. i. de p̄cipuis fructibus terre. Iste tñ p̄mitie solui dēt: sz assuetudinē p̄hie z idigētiā ministro ecclie. Tertio dari dñt deo oblatiōes z suis oblatiōes sint volūtarie: tñ i duobus casib⁹ necessario sunt soluēde. Primo ppter necessitatē q̄n sc̄z ministri ecclie non haberēt vñ sustētar ēnt. Sc̄o ppter appositā assuetudinē sc̄z q̄n parochiani cōsueuerūt certis festiuitatib⁹ oblatiōes facere illas vellēt subtrahere possent cogi ad laudabiles assuetudines obseruandas.

Sermo tertius.

Reddite aūt q̄ sunt cesaris cesari z q̄ sunt dei deo. Ap̄ls ōt Rom. xiij. Reddite ergo oib⁹ debita cui tributū tributū. cui vectigal vectigal. cui timorē timorē. cui honorē honorē. Ista sunt q̄ hic ōt xp̄s. Reddite q̄ sunt cesaris cesari: et q̄ sunt dei deo. Cesari debem⁹ reddere tributū z vectigal. Deo aūt timorem et honorem. Principi ergo terreno debem⁹ tributū reddere: maxime q̄n videm⁹ ip̄m rēpublicā strenue gubernare. Est em̄ ad istar capitis: z ceteri ad istar mēbror. Uñ ōt plutarch⁹ phūs in strues p̄ eplam traianum. Princeps capitis obtinet locū vni tñ subiect⁹ deo. Cordis locū senat⁹ tz a q̄ bonorū z malor⁹ initia. Oculor⁹ auriū z lingue officia sibi vēdicāt iudices z p̄sides p̄uinciar⁹. Officiales p̄o z milites manib⁹ coaptant. Qui p̄o semp̄ assistūt principi lateribus assimilant. Pedib⁹ aūt solo adherentib⁹ agricole coaptant q̄ ergo p̄ceps locū capitis tz iō totū corp⁹. i. vniuersum populū sibi subiectū vtiliter regere dz. Ut autē bñ z vtiliter regat quinq; h̄e dz. Primo enim dz pp̄o se cōem z amabilē exhibere. Eccl. xxxij. Rectorē te posuerūt: noli extolli: esto in illis quasi vn⁹ ex illis. Uñ ōr i Policrate q̄ iuli⁹ cesar nunq̄ dixit militibus suis ite sz venite. Dicebat em̄ q̄ partit⁹ cū duce labor videt militib⁹ minor. et dur⁹ q̄ nō laborat vt militib⁹ carus si milites nescit amare. Uñ etiā ōt. Sen. Nō est op⁹ regi altas edes p̄struere: nec muris z turribus se sepire. In expugnabile em̄ munimētū est amor ciuū. Sc̄o rēpublicā dz zelare q̄ cōia p̄priis debet anteponere. Unde dicit Sen. in laudem Augusti, cesaris Ex quo cesar, orbi terrar⁹ se dedicauit se sibi erupuit, z syderū more q̄ cursus suos semper explicāt nunq̄ licebat sibi subsistere nec q̄cq̄ suū facere oim domos illi⁹ vigilia defendit oim otiū illius labor oim delitias illius industrio oim vocatione illius occupatio. In tñ etiā rēpublicam debet zelare q̄ p̄ea salutāda morti se debet exponere Unde refert Valer⁹. q̄ cū Cor⁹ rex athenie sium ab hostib⁹ vrgeret acce

plt ab Apolline rñsum q exercit⁹ su⁹ victoriã obtinet ⁊ si ab hostib⁹ suis se occidi pmitteret. Qđ rñsum cũ etiã hostib⁹ inno tuisset: ꝑceperũt ne ds codrũ tãgeret. Tũc ille mutato habitu ad hostes pcessit ⁊ quẽ dã ibi militẽ pcussit q pcuss⁹ mox in eũ irruit ⁊ occidit. Cognito ꝺo corpore. Codrus cõtinuo hostes ꝺz culi memores territi fugerũt. Intim etiam rẽ publicã ꝺz zelare q nec fili⁹ pri ꝺz parcere si videt cũ ℌ rẽ publicã aliq̃d agere vñ Tull⁹ i lib. de of. Inquirit si pr̃ patriã vult pdere vtrũ fili⁹ ꝺz filiere. Et rñdet q fili⁹ primo ꝺz rogare patrẽ vt ꝺsistat. Si nõ vult ꝑces audire ꝺz minus addet q ipz pplo publicabit. Si nec ꝑces nec minas vult recipe ꝺz salutẽ pfie saluti pris añponere. Tertio leges quas ꝺdidit ꝺz ꝙare: vñ refert Valer⁹ q cũ talẽt⁹ ꝓceps legẽ statuisset qꝺ q̃cũq; thoꝝ alteri⁹ violaret: ãbos oculos pderet: ⁊ cũ fili⁹ ei⁹ i adulterio deꝓhẽs⁹ fuisset pr̃ ⁊ legẽ seruare volebat ⁊ nihilomin⁹ filio ꝺdolebat sz inuenit remediũ p qꝺ ⁊ legẽ ꝺseruauit ⁊ filio visũ reliqt. Nã sibi vnũ ⁊ filio aliũ oculũ erui fecit. Quarto ℌ hostes ꝺz victorios⁹ exstere. Dr̃ aũt i Policrate q tria fecerũt romanos esse victores. s. fides sapientia ⁊ exercitatio. Seruabãt em̃ fidẽ oib⁹ illibatã. Vñ cũ qđ ab hãnibale capt⁹ romã venire fuisset ꝑmissus ⁊ iurasset se rediturũ si ꝑciũ habere nõ posset: ⁊ cũ viteri⁹ redire nolet senat⁹ eũ cõprehẽdere fecit ⁊ ad carcerẽ hãnibalis destinauit. Utebant em̃ romani magna maturitate ⁊ sapiẽtia. Vñ romul⁹ centum de populo seniores elegit quos etiã senatores appellauit quoꝝ. s. cõ filio respublica regebat. Naz vt ꝺz in lib. Ethi. Iuuenes nemo eligit duces eo q nõ cõstet eos esse prudẽtes habebãt ⁊ romani exercitiũ pliãdi: ⁊ ideo plurimum docti erãt. Nã sicut ꝺz. Eccle. xxxiij. Vir in multis expert⁹ cogitabit mlta: ⁊ q̃ multa didicit enarrabit itellectũ. Qui nõ est expert⁹ recognoscit pauca Judicum. iij. Dereliqt ds gẽtes vt eruditet i eis israelẽ vt post ea docerẽt filios eoꝝ certare cũ hostib⁹: ⁊ haberẽt ꝙsuetudinẽ pliãdi. Quinto iustũ ⁊ honestũ sẽp vtili ꝺz ꝓponere. Et sup hoc plura exẽpla ponit possunt: vnũ est qꝺ narrat Valerius ⁊ Amb. in lib. de offi. cum macedones ℑatheniẽses classem magnã di-

rexisset: venit q̃dã de exercitu ad eos dicẽs q si clãculo classem adiret totaz incẽderent posset. Sz illi nullaten⁹ acq̃escere volebant dicẽtes hmõi victoria ⁊ si viriliter nõ esset honeste acq̃sita. Amb. Waluerim⁹ posse honeste ꝙ pl⁹ turpiter. Exẽplũ narrat Aug. in lib. de ciui. dei q marc⁹ regul⁹ captiu⁹ a carthaginẽsib⁹ tineret: ⁊ romani multos a carthaginẽsibus iuuenes detinerẽt miss⁹ est dict⁹ regulus romã ꝑ cõmutatiõe fiẽda. iurãs q diret si cõmutatio fieri nõ posset. Qui romã venisset: supradictã ꝓmutationẽ suadẽs fier: eo q ipse senex esset ⁊ parum viuere posset. Zili aũt iuuenes ⁊ multa mouere possent. Et cũ rogaret vt sibi ipse remaneret nullaten⁹ acq̃euit. Redit aũt crudeli morte interẽt. Utile q̃dẽ fidem manere fuisset ꝓpter iusiurandũ nõ fuit honestũ. Tertiu exẽplũ legit i ystoria manoꝝ ⁊ recitat Amb. m lib. de offi. q medic⁹ Pyrrhi regis ad fabriciũ dux romanoꝝ venisset asserẽs q Pyrrho dicinã intoxicatã daret ⁊ sic rege mortuo ipse victoriã obtineret. Jussit eũ Fabricius ligari ⁊ ad dñm suũ remitti. Et subdit Ambro. Reuera ꝑclarũ vt q̃ virtutis certamẽ susceperat nollet fraude vincere. Tũc Pyrrhus dixisse ferũt. Jste est fabricius q̃ difficilius a legalitate q̃ sol a suo cursu auerti posset: ⁊ sic cum eo ad libitũ ꝓfoluit. Quid debeam⁹ reddere terreno principi videamus: nũc q̃d debeam⁹ reddere deo. Sup hoc fuerũt tres opiniones. Quidẽ em̃ dixerũt q̃ sufficit deo dare obsequiũ personale qđ cõsistit in genuflexionibus. Alij dixerũt: nõ sufficit deo dare obsequiũ personale nisi etiã dem⁹ sibi obsequiũ pecuniarie qđ cõsistit i eleemosynaꝝ largitione. Alij dixerũt q nõ sufficit obsequiũ spirituale nisi dem⁹ sibi obsequiũ corporale. Et hoc scilicet nos vel aliquẽ nr̃m ad cultũ dei ꝓpetuo deputem⁹. Vñ quidã bon⁹ homo venit ad micheaz prophetã: ⁊ sup his omnibus opinionib⁹ interrogauit ipm: vt habetur Miche. vj. Et primo interrogat si sufficiat deo facere multas genuflexiones dicens. Quid dignũ offerã deo? Curuabo genu de excelso. Et propheta nihil respondet. Deinde interrogat si sufficit deo multas eleemosynas dare dicẽs. Nũquid placebit

deo holocaũsta pinguium ⁊ vitulos anniculos. Nunquid placari poterit dñs in milib⁹ arietũ aut in multis milib⁹ hircoꝝ ⁊c. Propheta nihil respõdit. Deinde interrogat si sufficit ad perpetuũ dei cultũ filium suũ primo genitũ in religionẽ ponere dicẽs. Nunqđ dabo primogenitũ meũ pro sceleribus meis fructũ ventris mei ꝓ peccato anime. Et tũc propheta ad ista tria retrograde rñdit sibi dicens. Indicabo tibi o homo qđ sit bonũ, ⁊ quid dñs requirat a te nisi facere iudiciũ diligere miam ⁊ solicitum ambulare cũ deo tuo. Dicit ergo vtiq; facere iudiciũ ac si dicat ꝓpheta. Interrogasti si tibi sufficit ac saluti filium tuum in religionem ponere: ⁊ ego dico tibi q non nisi iudiciũ facias de teipso: vt sicut caro tua delectata est in peccatis: sic iudicetur ⁊ affligatur in penitentie lamentis. Non enim esset equum q tu peccata faceres ⁊ filius tuus penam portaret. Et ideo oportet vt carnem tuã iudices si nõ vis a domino iudicari. j. Coꝝ. xj. Si nosmetipos iudicaremus: nõ vtiq; a dño iudicaremur. Deinde rñdet ad aliã questionẽ dicẽs. Diligere miam: ac si dicat. Interrogasti si tibi sufficit multas eleemosinas facere. ⁊ ego dico tibi q non: nisi eas primo tibi facias ⁊ animẽ tue miam impendas mihi valebit. Ecclesiastici. xxx. Miserere aie tue placẽs deo. Proverb. xj. Bñfacit anime sue vir miseri cors. Nõ em̃ esset ꝙueniẽs vt alteri sit pius ⁊ sibi impius. Qz sicut ꝺz in. ꝑs. Qui diligit iniquitatẽ odit aiam suã. Deinde rñdet ad ꝛõnem ꝺicẽs. Et solicitũ ambulare cũ deo: ac si dicat. Interrogasti si tibi sufficit multas genuflexiones facere. Ego dico tibi q non: nisi per bona opera studeas solicitum esse. Ille aũt cum deo solicite ãbulat qui in suã inuentate deo seruire incipit. Et bona opera feruẽter facit. vel qui de ꝺfectibus nihil omittit. ij. Tim. ij. Sol licite cura teipm probabilẽ exhibere deo operariũ inconfusibilẽ: recte tractãtez verbum veritatis. Sunt qui pigre. id est in seipsis curãt. i. seipsos emẽdant. Recte seipsos curãt. i. seipsos emẽdant. Ideo dicit. Solicite cura teipsum ⁊c. Alij sunt qui confusibiliter: id est negligenter operant. Jõ subdit. Operariũ inconfusibilẽ. Alij sunt q̃ recta q̃dẽ faciũt ⁊ dicũt: sed nõ recte: quia circũstantias multas omittunt.

Sermo.

Jdeo dicit. Recte tractãtẽ ℌbũ veritatis.

¶ Dñica. xxiiij. post festum trinitatis.

¶ Sermo. j.

EQuente Jesu ad turbas. Ecce princeps vnus accessit ⁊ adorauit dicẽs. Dñe filia mea modo defuncta ẽ ⁊c. Mat. ix. Seruis dei valet corp⁹ suũ in quadruplici statu. s. qñ est sanũ vel infirmũ vel mortuũ vel suscitatũ. Valet em̃ sanũ: qz alia meditãte corpore merita multa acq̃rit q̃ sine corpore acq̃rere nõ valeret, sicut ieunare: peregrinationẽ facere: martyriũ sustinere. Ut etiã infirmũ qñ scz infirmitates patiẽter portabat. Juxta illud. ij. Coꝝ. xij. Libẽter gliabor de infirmitatib⁹ meis ⁊c. Valet mortuũ qz alia desiderabat sibi vniri ⁊ i ipo remunerari. vñ clamabãt ale. Apoc. vj. vsq; quo dñe sanct⁹ ⁊ ver⁹ nõ iudicas sanguinẽ nr̃m de his q̃ habitãt in terra? Valet resuscitatũ: qz tũc homo beatificat: ⁊ in alia ꝓmotiõe deitatis. Et in corpore i visiõe humanitatis. Johan. x. Ingredietur ⁊ egrediet ⁊ pascua inueniet. Jsta patent in istis duabus mulierib⁹ scz in emorroissa et in filia archisynagogi. Nã prima infirmũ habuit sz postea sanũ. Valuit igit sibi corp⁹ infirmũ qz illa infirmitas corporis fuit sibi occasio sanitatis mentis. Valuit corp⁹ sanatũ: qz illa sanitas i corpore fuit ad cõseruandũ sanitatẽ i mẽte. Secũda scilicet filia archisynagogi habuit corp⁹ mortuũ sed postea resuscitatum. Valuit sibi corp⁹ mortuum: qz illa mors corporalis fuit sibi causa vite spiritualis. Valuit ⁊ resuscitatum: quia illa resuscitatio fuit anime iustificatio. ¶ Per has autem duas vnam scilicet grauiter infirmam ⁊ aliam mortuam peccator significat. De prima em̃ tria dicuntur scilicet q̃ grauꝝ infirmitate erat circundata: q̃ miraculose fuit sanata, et q̃ ingratori nõ fuit ingrata. Infirmatur quidẽ grauis erat: quia duodecim annis fluxum sanguinis patiebatur. Et sicut ꝺz Marci. v. Omnia bona sua in medicos erogauerat nec quicq̃ ꝓfecerat sed magis deterius habebat. Peccator enim sanguinem fluit qñ de pctõ i pctm̃ cadit. Ozee. iij. Sãguis sanguinẽ tetigit. Tũc sãguis. sangui-

nem tāgit qñ ds de peccato in pctm cadit ꝛ fluit. Peccator em̄ fluit de mala cogitatione in malā delectationē, de delectatiōe in cōsensu, de cōsensu in op⁹, de opere in cōsuetudinē, de cōsuetudine in necessitatē, de necessitate in desperationē: ꝛ tūc tanq̄ infirm⁹ desperat⁹ nullū cibū nocuū: id est nullū vitat peccatū. Proverbio.xviij. Impius cū in pfundū peccatoꝝ venerit cōtemnit. Chryso. Sicut infirm⁹ donec mediocrē habet passionē, ꝛ sperat posse curari, servat se a nocuis. Si aūt intellexerit passionem esse insanabilē iā nō parcit sibi. Sic ꝛ homo donec mediocriter peccat ꝛ sperat salutē obseruat se a malo. Si autē grauiter peccādo ceperit desperare nil iā dubitat facere nesciēs miser q̄ sicut i bono gradus sunt gloriā, ita sic in malo grad⁹ sunt penaꝝ. Medici aūt fallaces q̄ animā deterius habere faciunt sunt honores, delicie ꝛ diuitie. Nā honores promittūt exaltationē ꝛ dant subitā delectionē. Uel in vita. Unde ór Job.xxx. eleuasti me ꝛ quasi supventū ponēs elisisti me valde. Uel i morte saltē. Eiusdē.xx. Si ascēderit vsq̄ ad celū superbia eius ꝛ caput eius nubes tetigerit quasi iter quilinū fetēs pdet. Diuitie .p. mittūt satietatē ꝛ dāt esurientē: sicut patet in diuite epulone q̄ ad tantā deuenit paupertatē q̄ modicū aquę habere non potuit. Delicie .p. mittūt delectationē ꝛ dāt amaritudinez. Istud ostēdit. Salomō ẏba ꝛ exēplo, ꝛ facto. Uerbo. Prouerb.v. Fauus distillās labia meretricis: nouissima aūt illi⁹ amara quasi absinthiū. Exēplo sup̄ plius dicēs. Eccl.ij. Et oīa q̄ desiderauerūt oculi mei nō denegauī eis nec .ph. bui cor meū quin omni voluptate frueretur. ꝛc. Ostēdit hoc idē facto. Cū em̄ multis vacasset, delicijs. tandē se ip̄m exposuit: vt dicūt iudei, et vsq̄ ad sanguinē se ẏberari fecit, ꝛ extūc penitētiā durā fecit. Sēdo ista mulier miraculose fuit sanata p tria. Primo p visum xp̄i. Unde ór. At iesus cōuers⁹ vidit eā. Ista visio fuit respect⁹ diuine misericordie quo de⁹ petōrē respicit. Quo etiā respexit petrū peccātem vt ór Luc.xxij. Quo etiā mulierē istā respexit ꝛ sanauit. Unde m⁹ em̄ q̄ sol poros terre penetrat ꝛ aurū ꝛ lapides preciosos in eis viscerib⁹ generat. Multo igit̄ forti⁹ oculi misericordie dei sup̄ solē lucidiores pfunda peccatoꝝ corda penetrāt. Eccl.xxiij. Oculi dñi sup̄ solē luces res multū pl⁹ hominū corda intuētes. Sēdo ista ptes cordis penetrādo generaurū gratie: ꝛ lapidē pciosum misericordie. Sapi.iiij. Gra dei ꝛ misericordia sanctos eius ꝛ respect⁹ in electos illius. Tertius em̄ fulgor de xp̄i facie pcedebat q̄ se pctōres attrahebat. Unde dicit piero. De te fecit. ps. Dabit voci sue voces virtutis. Pect⁹ q̄dē xp̄i fuit apothoca omniū ꝑfumatū: ꝛ ideo ẏba q̄ inde pcedebāt medicinalia ꝛ sanatiua. Sapiē.xvi. Nec herba nec⁹ malagma sanauit illos: sed tuus dñe q̄ sanauit oīa. Est em̄ xp̄s lignum vite: vt ór. apocalyp.xxij. cap. Cuius fol. id est ẏba sunt ad sanitatē gentium. Tactio sanata fuit p tactū christi q̄ tetigit fimbriā vestimēti eius. Luce.vj. Omnis turba rebat eū tangere: qz ẏt⁹ de illo exibat et sanabat oēs. Si em̄ magnes tactu suo attrahit ferrū: multo forti⁹ q̄ xp̄s p fidē ꝛ devotionē tāgit trahit ad se ferreas mentes. Hiere. Si in magnete lapide virtus est vt anulos ꝛ festucas sibi copulet, quāto magis dñs omniū creaturarū ad se ferre poterat q̄s volebat. Tertio hec mulier sanatori nō fuit ingrata. Dicit em̄ Ambrosius in hystoria ecclīastica q̄ mulier ex roissa, posteā a flumio sanguinis fuit famosa in cesaria philippi vnde fuerat oriunda. Fecit fieri statuā in curia sua ad imaginē christi cum fimbriis vestimenti, prout videbat chriſtū habere ꝛ ipsam imaginē deorsum adorabat. Fecit etiā imaginē sui ipsius stantē añ imaginē xp̄i genib⁹ flexis ꝛ manibus cācellatis. Et ór ibidē q̄ sub basi xp̄i q̄dā herbe crescebāt: q̄ cū pt⁹ nullus essent virtutis posteā fimbriaz xp̄i attingebant tante ẏrtutis erāt q̄ omnes infirmates curabāt. Dicit aūt hieronym⁹ in hystoria tripertita, q̄ Julian⁹ apostata imaginem xp̄i remouit ꝛ suā ibi collocauit: q̄ ita ictu fulminis ꝛminuta fuit. Per pannum mortuā significat peccator. De qua sic ter tria dicunt. Prio q̄ mortua ploratur. Unde ór Luce.viij. Flebāt aūt oēs ⁊ plangebāt illā. Sēdē modo peccator ab omnibus plāgi deberet. Prio em̄ plāgit a deo Michee.vij. Ue mihi qui factus sum sicut qui colligit racemos in autūno vindemie colligit etiā christus q̄ diabolus homines paruos. Esaie.l. Heu consolabor super hostib⁹ meis ꝛ vindicabor ó inimicis meis. Glo. More p̄ patris eos lz inimicos plāgit ꝛ punit. Secundo ploratur ab angelis. Sicut enim angeli gaudent de peccatorū conuersione sic dolent de eorum prevaricatione. Esaie.xxiij. Ecce videtes clamabāt foris, angeli pacis amare flebūt. Tertio ploratur eſt a seipso. Hiere.vj. Luctū vnigenitū fac tibi plāctum amaꝝ. Michee.j. Faciam planctū velut draconū ꝛ luctū āli struthionum. Draco plāgit quādo elephas capit suum conterit. Struthio vivlat quando ouas sua pdit. Debet igit̄ peccator fiere ꝛ quia diabolus caput suū: id est christū in eo extinxit: ꝛ quia ouā id est merita sua p̄dit. Quarto fletus est a quolibet christiano. Ecclesiastici.xxij. Luct⁹ mortui septē dies, fatui aūtez ꝛ impij omnibus diebus vite ipsorum. Augusti. Sunt ne in te christiani viscera misericordie q̄ plangis corpus a quo recessit anima ꝛ nō plangis animā a qua recessit deus? Sēcūdo ista puella fuit resuscitata ꝛ hoc manu eam tangēdo ꝛ eleuando. Manus autem dei quinq̄ digitos habet. Primus est potētia dei, iste est poller. Secūdus est sapiētia dei, iste est index. Terti⁹, gratia dei, iste est medi⁹ quia per gratiam mediantem peccator iustificat. Quart⁹ charitas dei, iste medic⁹. Charitas aūt dei maxime apparet i christi passione q̄ est medicina omnium peccatorū. Quintus est misericordia dei, iste est auricularis: quia maxime per misericordiam peccata purgantur. Peccator autez est infirmus. Ideo indiget potentia dei, q̄ ipsum faciat fortem ad resistendum ꝛ operandum philip.iiij. Omnia possum in eo qui me confortat. Est cecus: ideo indiget sapientia dei que sibi viam demōstrat. ps. Deduxit eos in viā rectam vt irent in ciuitatem habitationis. Est dei inimicus: ideo indiget gratia dei que ipsum reconsiliet ꝛ faciet ephe.ij. Cui⁹ gra vos saluati estis. Est vulneratus: ideo indiget charitate et

medicina dei que fuit in christi passione. Ecclesiastici.xxxviij. Altissim⁹ de terra id est de sua creauit medicinā. Et immūdus: ideo indiget misericordia dei q̄ immūdicias pctōrū purget. Prouer.xv. Per misericordiam fide purgant petā. Tertio ista puella post resuscitationē fuit nutrita. Unde dicit Marci.v. Jussit illi dari mādūcare. Posteq̄ em̄ peccator est resuscitat⁹ indiget pane verbi dei qui ipsuz fortificet. ps. Panis cor hominis cōfirmet. Indiget etiā bo gratie dei que ipsum fortificatum deleeter. Eccl.xxiij. Spiritus meus super mel dulcis. Indiget vino amoris quod ipsum confortatum ꝛ delectatum letificet. ps. Ut num letificat cor hominis. Isto vino hic aspergimur: sed i futuro ipsum in suo fonte bibemus. Augu. In regione illa intelligibili beata vita in suo fonte bibitur: unde huic humane vite aliquid aspergit̄ vt tentationibus huius seculi temperāter fortiter iuste prudenterq̄ viuatur.

¶ Sermo secundus.

Onfide filia fides tua te saluaz fecit. Secundum beatum Ambrosium in libro de sapientissimo Salomone mulier ista fuit Martha. Ait enim sic. Christ⁹ largum sanguinis fluxum siccauit in Martha. Demones expulit de maria. Corpus reddiuit spiritus calore constrinxit in lazaro. Isti ergo mulieri christus tria verba dixit. Unum quod fuit magne familiaritatis cum dixit filia. Secundum quod fuit magne securitatis cum dixit confide. Tertium quod magne letitie ꝛ iocunditatis: cum ait. Fides tua te saluā fecit. Isia tria verba similiter dicit christus cuilibet anime fideli. Primū verbū est magne familiaritatis eam nominādo filiā: est em̄ fidelis anima filia dei triplici iure. Primo ꝓpter generationē. De⁹ em̄ ipsam generauit generatione naturali qñ ad similitudinē suā eam fecit. Sed istā generationem primus homo de⁹ panis ꝛ ideo totā naturā hūanā immundā fecit. Si em̄ massa ē viciata ꝛ panis. Et sicut vinū purū si ponatur i vas viciatū vinū corrūpit: sic ⁊ ais munda creas-

ta z corpi immūdo infusa vitā. Ephe.ij. Eram⁹ natura filij ire. Jō de⁹ ipam aiam regñauit gñatione sacramētali q̄ fit i baptiſmo. Joh.iij. Niſi q̄s renat⁹ fuerit de nuo: nō pōt videre regnū dei. In ista regñatione spūſſctūs est loco pris: aqua loco matris verbū dei loco diuini ſemunis. Sed ab ista regñatione multi degenerāt q̄ baptiſmalē innocētiā fedant ideo deus ipam adhuc gñauit gñatiōe spūali q̄ fit p penitētiā. Et sicut de⁹ nō abijcit a sua filiatiōe illos q̄ reduūt ad pniam: ſz tā iſtos q̄ illos generat tādē q̄rta gñatiōe ſcz gñatiōe eccleſti. De qua ꝺr Geñ.xv. Generatiōe quarta reuertent huc. Beda. Nō nouū ꝺz videri ſi naſci dicat: q̄ ex hac vita mi grauerit. Sicut em̄ cōſuete nasci ꝺr cū q̄s de vtero matris ꝓcedēs in hāc vitā ingredit. Ita pōt natus appellari q̄ ſoluti vinculis carnis ad lucē ſublimat eternā. Secundo anima ꝺr filia dei ꝓpter imitatiōne. Nō debem⁹ tātū imitari in potētia q̄ ineffabilis est. ps. Quis loq̄tur potentias dñi. Nec i ſapia: q̄ incōpreh̄ēſibilis est. ps. Mirabilis facta est ſciētia tua ex me. Sz in mia: q̄ in hac imitabilis est. Luce.vj. Estote miſericordes ſicut z p̄r vester miſericors est. In futuro aūt ecōuerſo ſancti imitabunt deū i potētia. ps. Introibo in potētias dñi. In ſapia. ps. Exiſtimabā vt cognoſcerē. hoc labor est añ me donec intrē in ſanctuariū dei. Nō aūt oportebit q̄ ipm imitent in mia. Nec q̄tū ad nos: q̄ in eis nulla erit miſeria. Nec q̄tū ad mālos: q̄ gaudebunt de dei iuſtitia. Tertio dicit filia dei ꝓpter hereditatis ſucceſſionē. Rom.viij. Si filij z hr̄des hereditas trāſit ad hr̄des cū ſuo onere. Celeſtis em̄ hr̄ditas hz annexū onus hūilitatis z obediētie z aduerſitatis. Cū iſto onere eā habuit xp̄s. Philip.ij. Hūiliauit ſemetipm̄ q̄ ad primū. Fact⁹ obediēs vſq̄ ad mortē q̄ ad scōz. Mortē aūt crucis quo ad tertiū. Cū iſto onere z nos eā habere debem⁹ vt ſcz ſim⁹ hūiles. Mat.xviij. Niſi cōuerſi fueritis z efficiamini ſicut pueri: nō intrabitis i regnū celoz. Sim⁹ mādatis dei obediētes. Eiuſdem. xix. Si vis ad vitā ingredi ſerua mādata dei. Simus in aduerſitatibus patiētes. Matth.v. Beati qui pſecutionē patiunt ꝓpter iuſtitiā q̄ ipſorū est regnū celorū. Scōm verbū Magne ſecuritatis: cū dicit. Cōſide. Ta em̄ de nra ſalute ſecuri eſſe poſſumus quo ad cōſidēdū ſic aſſti ſum⁹. Fecit xp̄s de nra ſalute nos ſecuros ꝓ tria. Primo ꝓ iuram qd̄ tripliciter nobis iuranit. Primo ꝓ ſe oipotētē. Geñ.xxij. Per memetipm iuraui ꝺr dñs: q̄ benedicēs benedicā tibi. Secūdo ꝓ benedictione, ſcz gr̄e in p̄ſti, z gl̄ie i futuro. Scōo iuranit per ſe ꝓ uētē. Numeri. xiiij. Uiuo ego dicit dñs, implebit gl̄ia dñi vniuerſa. i. terra viuētiū q̄ gl̄ia dñi tanq̄ implebit q̄ numerus ſaluādorū erit certus. Tertio iuranit ꝓ ſe veritatē. Mat. Amē dico vobis q̄ vos q̄ reliquiſtis omnia z ſecuti eſtis me ꝛc. Ratio aūt quare de iſto triplici mō iuramit pōt aſſignari. Primo em̄ tribus de cauſis iuramētū q̄s facit q̄ nō ſeruat. Aut ꝓpter impotētiā q̄ nō pōt ſeruare q̄d iuramit. Aut ꝓpter imꝓuiſam ſubitā q̄ ſcz morte ꝓuenient⁹ nō pōt ſeruare q̄d iuranit. Aut ꝓpter fraudulētiam q̄ ſcz intēdit decipere eū cui iuramit. Et ſic aūt iuramētū ſuum nō violat. Nec ꝓpter impotentiā q̄ ſcz oipotēs est, iō iurat ꝓ ſe oipotētē. Nec ꝓpter mortē interpoſitā q̄ ipſe est vita, iō iurat ꝓ ſe viuētē. Nec ꝓpter aliquā fraudulētiā q̄ ipſe est veritas: iō iurat ꝓ ſe veritatē. Ueritas em̄ nemīnē decipere pōt. Scōo fecit nos ſecuros ꝓ inſtrumētū q̄d ſcripſerunt quatuor euangeliſte ſcz ꝓ quatuor euāgelia. Tertio aūt inſtrumentū est auctenticū quando habet ſapientem dictatorē teſtes veraces: z fidelem notarium. Dictator hoz⁹ inſtrumentorū fuit ſpiritusſanctus. ij. Petri. i. Spiritusſancto inſpirati locuti ſunt ſancti dei homines. Fuit etiā dictator filius dei qui euāgelia dictauit. Fuerunt teſtes duodecim apoſtoli. Actu. i. Eritis mihi teſtes in hieruſalem ꝛc. Notarij fuerūt quatuor euangeliſte: quorū lingua ſpiritusſancti tanq̄ calamo vſus est. ps. Lingua mea calamus ſcribe velociter ſcribentis. Notarius fidelis fuit Marcus, qui omnia audiuit a petro. Fuit Lucas qui omnia audiuit a paulo in paradiſum rapto. Fuit Matthe⁹ q̄ oia audiuit a xp̄o. Fuit Johannes, q̄ ſapiaz hauſit de pctōre dñico. Tertio fecit nos ſecur⁹ per pignus. Dedit eis pignora. Primo corpora ſanctorum q̄ apud nos ſepulta ſunt. Eccleſiaſtici.xlvij. Corpora ſctōrū in pace ſepulta ſunt z viuent nomina eorū in eternū. Ult⁹ de⁹ vt ipſa corpora in pignore teneas: ne ſine nobis reſurgant. Hebr.xj. Hi oēs teſtimonio fidei ꝓbati mūerī ſunt, nō acceperunt repromiſſionē deo aliq̄d ꝓ nobis melius ꝓuidēte: ne ſine nobis conſummarent. Scōo dedit nobis corp⁹ pro ſuum oibus diebus vſq̄ ad cōſummationez ſeculi. Et dñs dicit vſq̄ ad cōſummationez ſc̄i: q̄ poſtmodū nobiſcū nō erit ſub forma panis ſz i apta gl̄ia maieſtatis. Tertio dedit nobis ſpiritū ſanctū. Ephe.j. Signati eſtis ſpū promiſſionis ſctō q̄ est pignus hereditatis veſtre. Tertiū verbum fuit magne ꝓpūditatis cū ſuā ſalutē ſibi promiſit dicēs. Fides tua ſaluā te fecit. Mulier ſpa quedā erat ſibi cauſa ſalutis ſecū aſſumpſit: ſcz verecūdiā fidē, timorē, dilectionē, humilitatē. Uerecūdia eius apparet in hoc q̄ nō ante faciē: ſed retro acceſſit. Fiducia veſtimēti ei⁹ ſalua ero. Timor in hoc q̄ retro ſtabat. De cuius timore dicit. Marci.v. Mulier aūt timēs z tremēs ꝛc. Dilectio z fides i hoc q̄ tetigit. Fidem ſuam ꝓ dilectiōe deū tāgit. Humilitas ei⁹ ptz in eo q̄ nō reputauit ſe dignā tāgere pedes. Necessitā plenitudinē veſtimenti ſed tāmen ſimbriā. Iſte q̄nq̄ virtutes, ſunt valde neceſſarie cuilibet p ordinē ad ſalutē: ſed verecūdiā hz cor pctōris ad pniam diſponere. Qñ em̄ ſtatū ſue miſerie cōſiderat incipit de ſeipo erubeſcere, z de pctō ſuo do'ere. Sicut em̄ mala verecūdia impedit cōfeſſionē. Sic bona inducit dolorē, z eſt cōfuſio ad ducēs pcm. Talis cōfuſio ad ducēs gloriā z gr̄az. Bernita. ps. Dixit dñs ex baſan cōuertaz. Baſan interp̄tat cōfuſio. Liberat a p̄ti culpa. Michee.iiij. Uenies vſq̄ ad babylonē ibi liberaberis. ibi redimet te dñs de manu inimicorū tuorū. Babylon enim interp̄tat cōfuſio. Cōſeruat a culpa futura. Philoſoph⁹ q̄dā dixit. Erubeſcētia ſalus res est. Nō tm̄ aūt cōmēdabilis est verecūdia i corde, ſz etiā in facie: z maxie in adoleſcēte. Ambro. in libro de offi. Sicut in ſenib⁹ grauitas z i iuuenib⁹ hylaritas ſic in adoleſcentibus maxie verecundia cōmēdat. Sed multi ſunt ſic infrenati q̄ nec de pctō ꝓterito volūt cōteri nec p̄ſens dimittere: nec de futuro cauere. Cōtra q̄s ꝺr. Hiere.iij. Frōs mulieris meretricis facta est tibi noluiſti erubeſcere. Scōo adhuc nit fides q̄ cor ſic diſpoſitū hz purgare. xv. Fide purificās corda eorū. Fides em̄ expellit oēz inordinatū amorē: honorū vel cie⁹: z diuitiarū. Hebr. xj. Fide moyſes grandis effectus negauit ſe esse filiū filie pharaonis ecce per fidē cōtēptus bonorū. Magis eligēs ſe affligi cū ꝓpło dei ꝛc. Ecce ꝓtēpt⁹ ꝺlicia⁹. Maiores diuitias eſtimās theſauro egyptiorū i ꝓperiū xp̄i, ecce contēpt⁹ diuitiarū. Tertio aduenit timor q̄ cor ſibi depoſitū z ſic purificatū hz munire ne viteri⁹ aliq̄ imūditia ingrediant. Est em̄ tanq̄ ſpeculator q̄ a lōge in ſidias cōſiderat z vitat. Eccl.xxv. Timor dñi ſup oia ſe ſuppoſuit. Est tanq̄ ianitor q̄ cōtra pctm̄ oſtiū clauſum tz. Prouerbio. xv. Per timorē dñi declinat ois hō a malo imo ſi intrauit ſtatim expellit. Eccli.j. Timor dñi expellit pctm̄. Nā q̄ ſine timore est nō poterit iuſtificari. Est aūt magnū periculuz q̄ iſte ianitor dormit. Juxta illud Eccleſi.vij. Si nō in timore dñi tenueris te inſtāter. cito ſubuertet dom⁹ tua. Iſte timor ēt ciues cuſtodit ne diuiſio ſubintret. Aug. de ciui. dei. Scipio volebat carthaginē emulā romani imperij virui z decernēti vt diruet ꝓtradſerit Catho. Timēs infirmus anim⁹ hoſtiū ſecuritatē z idoneū tutorē videſ eſſe terrorē. Quarto accedit dilectio q̄ cor diſpoſitū: purificatū: z munitū hz gratificare. Sme hac em̄ ea q̄ facere mus deo grata nō eſſent. vt habet. j. Corin. xiij. Nec ea q̄ facerem⁹ q̄tum ad deū, ſicut deū laudare. Uñ dicit. Si linguis hominū loquar z angelo⁹: id est ſi laudauero deū ſicut laudāt angeli z beati: charitatē aūt nō habeā fact⁹ sum velut es ſonans: z cymbalū tinniēs. Nec ea que facerem⁹ q̄ ad primū ſicut eleemoſynas dare, vñ ſubdit. Et ſi diſtribuero i cibos pauperū oēs facultates meas: charitatē aūt nō habuero nihil mihi ꝓdeſt nec ea que

faceremus quo ad nos, sicut corp⁹ mortificare vel morti exponere. vñ subdit. Et si tradidero corpus meū ita vt ardeam ⁊c. Quinto accedit humilitas que hz oia supradicta custodire, qz sicut dicit Greg. q̄ ceteras virtutes sine hūilitate cōgregat quasi qui puluerē aīe vētū portat. Est em̄ humilitas sicut cinis, fundamētū: ⁊ radix Sicut em̄ cinis custodit ignē: sic humilitas gram spūalē. Eccli.x. Quid superbis terra ⁊ cinis? Et sicut fundamentū quāto magis profundat tāto magis edificium stabilitat. Et sicut arbor ⁊ quāto magis radices profundius fixerit: tanto firmior erurgit sic ⁊ humilitas quāto fuerit profundior tanto anima in gratia dei erit solidior. Augu. Cogitas magnam fabricam construere celsitudinis de fundamēto cogita hūilitatis. arborē attende. figit radicē in hūili: verticē tendit ad celū: si sine radice auras petit: ruina est nō incrementum ⁊c.

¶Sermo tertius.

Filia mea modo defuncta est. Quid significent tres mortui q̄s xp̄s suscitauit ostēdit Aug. in lib. de sermone dñi in mōte. Peccati tres sunt differentie: scz in corde: in facto: ⁊ cōsuetudine. Et subdit. Una est q̄si in domo: sicut puella q̄ in corde cōsentit libidini. Alia iam prolata extra domū. pcedit scz vidue filius q̄ in factū. pcedit cōsensus. Tertia q̄si cōsuetudine mala tanq̄ mole terrena premitur animus q⁹ tunc in sepulchro est iam fetens sicut lazarus. qz igitur ista puella significat p̄mā differētiā peccati, put est in aīa. ideo debet quilibet rogare ⁊ dicere. dñe filia mea. i. aīa mea mō defuncta est ⁊c. Sz vr esse cōtrarietas inter Matthēū, Marcū ⁊ Lucā. Matthe⁹ dicit q̄ pater dixit q̄ filia mortua erat. Marci. v. dr q̄ pr puelle dixit filia mea iacet in extremis. Luc. viij. dr q̄ hec moriebat. Sed dicēdū q̄ pater q̄si recessit a filia iam moriebat. Q̄n vero veniebat ad xp̄m presupponebat q̄ esset mortua. ⁊ ideo vtriq; potuit dicere. ⁊ q̄ dimiserat eam in extremis, ⁊ q̄ credebat q̄ esset mortua. Aug. de sensu euāgeliste dr q̄ pater puelle volebat q̄ dñs ad eā veniret quādimiserat in extremis, vt dum esset mortua eā sanaret. Si vero esset mortua: q̄ quidē credebat eam resuscitaret. Matthe⁹ igit posuit verba mortis. Marc⁹ hba oris. Et subdit Aug. rem necessariam discimus nihil in cuius verbis debere inspicere nisi voluntatē debēt hba seruire: nec mētiri quēq̄ in verbis dixerit, q̄ ille voluit cui hba dixit. Per istā igit filiā defunctā significat aīa p peccatū mortua de qua ponunt tres status preuaricatiōis ⁊ status iustificationis. Status preuaricatiōis notat cū dicit Filia mea mō defuncta est. Assimilat autē peccatōr mortuo triplici de causa. Primo pter fetorē. Sicut em̄ mortu⁹ fetet: ita peccator: sez loc⁹, calor, ventus, ⁊ tps. Locus q̄si sez cadauer est in loco alto tunc fetor magis diffundit: ⁊ signat superbiam. Calor cōsumit cadauer deo ⁊ angelis fetet. Johel. ij. Ascēdet fetor eius ⁊ ascēdet putredo eius quoniam superbe egit. Sēdm est calor q̄ magis fetet fetor cadaueris in calore q̄si frigore. Ventus signat carnalē cōcupiscētiā q̄ cōsumit. Esaie. xxxiiij. De cadaueribus eorum ascēdet fetor. Tertiū est vētus q̄ fetorē ad lōginquas ptes defert. Et signat detractionē q̄ semp hz in ore fetorē. ps. Sepulchrum patēs est guttur eorū linguis suis dolose agebāt ⁊c. Tūc fetorē ad inferi venit dicit: q̄si alior⁹ defectus refert. Quarto tps diuturnitas: q̄ quāto magis tempus cadauer diuturnū tāto magis fetidū. Significat peccātū cōsuetudinis. Johel. j. Computruerūt iumēta in stercore suo. Sēdo peccator assimilat mortuo ppter oblionem. Oblioni dat⁹ sū tāq̄ mortu⁹ a corde. Ideo igit peccātor oblit⁹ fuit dei in mūdo: iō peccator oblisceī⁹ i inferno. Ozee. iij. Oblitus est legis dei tui: obliuiscar tui ⁊ ego. Jō infern⁹ dr i terra obliuiōis. Effectū terra vbi est cognitio apta: scz terra pegrinātiū. Alia ē vbi est cognitio obscura: scz terra mundi nūc p speculū in enigmate: tūc autē facie ad faciē. Est ēt terra vbi oblitio est tua: scz moriētiū. Nā dr eor⁹ obliuio perit ad effectū mie. Job. xxiiij. Obliuiscat eī⁹ mia. Et ipsi obliuiscunt dei q̄si ad spē

nense. Mich. j. Desperata est plaga eī⁹. Et vnusq̄sq; obliuiscit suūpsi⁹ ppter immēsitatē pene. Vñ Aristo. cuidā discipulo suo apparuit dicēs q̄ totā scientiā suā oblitus est: ⁊ nihil aliud sciebat nisi penā suā. Tertio assimilat mortuo ppter vermiū corrosionē. Habet em̄ tria gña vermiū. Primus est remorsus cōscientie: q̄ ēt in inferno nō morit. Esaie vlti. Vermis eor⁹ non morietur. Ambr. Que pena grauior q̄ interna⁹ vita⁹ p̄scientie. Nōne hoc magis fugiē dū est q̄ mors: q̄ dispēdiū: q̄ exiliū? Alij vermes sunt ipsa vitia ⁊ petā. De q̄bus dr Psal. xxxiij. Ibi cubauit lamia ⁊ inuenit sibi requiē, hoc quātū ad luxuriā. Lamia sicut dicit Glo. hz pedes caninos: ⁊c. femina. Luxuriosus em̄ ⁊ in petā currit et sepe ad vomitū redit: ⁊ marie q̄n catulos suos. i. delicias nutrit. Treno. iij. Sz ⁊ lamie nudauerūt mammas: lactauerūt catulos suos. Sequit. Ibi habuit foueā ericij: hoc q̄ tū ad auaritiā. Ericius est aial spinosum ⁊ let significat auarū. ppter auricietates spinosas. Dicit aūt Isido. q̄ ericius sup vitē ascē dit ⁊ vuas ad terrā excutit ⁊ postmodum descēdēs sup eas se inuoluit: que spinis vndiq; infigunt: ⁊ sic escā catulis suis portat. Spine auarorū sunt astutie eorū quibus pauperes pungūt. q̄ quas etiā bona ipsorū rapiūt. ⁊ filijs suis tribuūt. Sequitur. Illic cōgregati sunt milui: alter ad alterū. i. ad inuicē ad inuicem. Milui em̄ insidiant auibus domesticis ⁊ maxime pullis pardis ⁊ pauperū bona rapit. Et vt possit alios fecū adiūgit. Ideo dicit. Alter ad alterū. Alij vermes sunt quedā petā q̄ nullā habēt delectationē: sed aiam cruciant: sicut ira cundia tristitia: ⁊ inuidia. Nā ira cundia vitam diminuit. Eccli. xx. zelus ⁊ ira cundia diminuit dies. Tristitia ossa cōsumit. Prouer. xvij. Spiritus tristis exiccat ossa. Inuidia ossa putrefacit. Prouer. xiiij. Putredo ossiū inuidia. Sēdo ponitur status iustificationis que significat in istius puelle resuscitatiōe. Ad resuscitationē autem spiritualē quedam cooperantur: quedam dispōnunt ⁊ quedam ostendūt. Cooperātur quidem sanctorum orationes: quod significatur per hoc quod dicit q̄ pater q̄ dicebat Jayrus vt dicit. Marc. v. p ipsa rogauit. Jayrus interpretat illuminans ⁊ signat eccl̄m sanctorū quis deo illuminanti sunt ⁊ alios illuminant. ps. Illuminans tu mirabiliter a mōtib⁹ eternis. Si enim sancti p peccatorib⁹ orabāt dū essent in miseria multo magis mō dū sunt in glia: cū eorū charitas non sit diminuta: sed augmentata. Bern. Orant pro nobis sancti patres: qz illa beata patria charitatē eorū nō minuit sed augmentauit. Sācti etiā dum erāt in hac vita de sua adhuc salute erāt solliciti: nō adhuc p peccatorib⁹ orabāt. Nūc aūt de sua salute sunt securi: ⁊ iō de nra totaliter possunt esse solliciti. Juxta illud. ij. Petri. j. Dabo aūt operā: et frequenter habere vos p obitū meum ⁊c. Sunt etiā sancti juxta speculum eternitatis in quo clare vident miseriā nostre penalitatis, ⁊ ideo monentur ad effectū pietatis. Bern. Si sancti dū adhuc viuerent miserti sunt petōrib⁹: qz pro eis orauerūt tunc tanto amplius q̄to veri⁹ nr̄as agnoscent miserias, p nobis intercedūt. Sēdo videndū est que sint illa q̄ disponūt ad spiritualē resuscitationē. Que q̄dē sunt tria. Primus est vtilitatē sue originis recognoscere q̄ notatur p hoc q⁹ xp̄s ad illam ⁊ resuscitationē assumpsit patrem ⁊ matrē illos scz de quib⁹ dicit Job. xvij. Putredini dixi pater me⁹ ⁊ mater mea. Talis em̄ cōsideratio hūilitatē inducit. Michee. vj. Humiliatio tua i medio tui. Bern. dicat, nō solū habes causam humilitatis ex his q̄ sunt supra te vbi habes iudiciū dei. ps. Judicia tua abyssus multa. Non solū ex his que sunt infra te: vbi habes tormēta inferni. Eccli. vij. ca. Humilia valde spiritū tuū q̄m vindicta carnis ipius ignis ⁊ vermis. Nō solū ex his q̄ sunt extra te vbi habes pericula mūdi. prime Joh. ij. Mund⁹ totus in maligno posit⁹ est. Sed etiā ex his que sunt intra te ⁊ i medio tui. Sap. j. Corpus q̄ corrūpitur aggrauat aiam. Secūdum dispositiū est gaudiū mūdi excludere: q̄ notat per hoc q⁹ xp̄s tibicines cantantes carmē lugubre insit exire. Carmē lugubre est gaudiū mūdi. Amos. viij. Cōuertam festiuitatem vestram in lamentum ⁊ gaudiū vr̄m in luctū. Presens enim vita

est vigilia: exilū: et stadiū. Ut sic de vigilia veniat ad festū eterne solēnitatis. De exilio ad patriā celestis hereditatis. De stadio ad ociū eterne ḡtis: sz̄ mali faciūt festū de vigilia: de exilio patriā de stadio ociū. Et iō in futuro semp erūt i vigilia qz̄ semp erūt tristes z̄ ieiunātes semp i exilio qz̄ a celesti patria semp erūt exules: semp in stadio: qz̄ de pena i penā semp erūt currētes et in tormētis laborātes. ps. Labo rabit i eternū et viuet adhuc i finē sz̄ beati semp erūt in patria i letitia: z̄ i ḡte eterna. Tertiū dispositiuū est turbaruz tumultū vitare: qđ signat p hoc q xps turbam eiecit. Seneca. Socrati z̄ Scipioni z̄ Lelio honestatē exculteret dissimilis multitudo. Idē. Quotiēs cū hoīb⁹ habitauī minor hoīe redij. Interrogat⁹ q̄dā philosophus q̄d esset hoī inimicissimū: rñdit alter hō. In vita patrū dicit q̄dā senex. Q̄n moyses intrabat in nubē loquebat cum deo: q̄n exibat loq̄bat cū populo: sic monachus q̄n est i clausto loquit cū deo: q̄n exit ad turbas loquitur sepe cū diabolo. Tertio vidēdū est q̄ sunt illa q̄ ostēdūt resuscitationē esseverā. Que quidē sūt tria. Primū est velox resuscitatio. Fātastice em̄ et magice resuscitati non surgūt velociter sz̄ mō mouent pedes: mō man⁹ mō caput. Illi ño q̄ veraciter suscitant cōtinuo surgunt. Ideo dr̄ de ista puella. Lu. viij. Surrexit cōtinuo. Et de lazaro. Johā. xj. Statim pdūxit q̄ erat mortuus. Peccatū hz̄ caput sz̄ malā suggestionē z̄ cōsensum. habet man⁹: sz̄ malum opus: hz̄ pedes: sz̄ malā cōsuetudinē q̄n q̄s de peccato i peccatū currit. Prouer. j. Pedes eoz ad malū currūt. Sunt igit q̄dā qui petm̄ dimittūt ḡtū ad cōsuetudinē: qz̄ nō tta sepe peccāt illi resuscitant in pedib⁹. Deide dimittūt opus: isti resuscitant in manib⁹. Tandē dimittūt cōsensum: isti suscitant in capite. Sz̄ q̄ veraciter suscitātur statim dimittūt peccatū: z̄ ḡtū ad cōsuedinē z̄ ḡtū ad opus z̄ ḡtū ad cōsensum z̄ suggestionē. Scōm signū est fortis ambulatio. Fātastice em̄ suscitati non pñt ire nisi p aliqs passus: dicit em̄ Petr⁹ alfonsus q̄ nō pñt ire nisi tm̄ ḡtū extēditur vmbra corporis sui. Veraciter autez suscitati vadūt libere sicut prius. Ut autē ostēdatur q̄ ista puella fuit veraciter suscitata dr̄. Mat.v. Cessa turbā respexit. Respect⁹ em̄ ille signat respectū paterne miē: quē respectū prophe ta petebat dicens. Respice in me et misere mei. Idē. Quō miserē pater filioz̄ miseretur est dñs timētibus se. Et subdit ratiōnē causam quare sic miserē. Una sumit per principiū q̄ de vili z̄ fragili materia facti sumus. Ideo dicit. Q̄n ipse nouit figmētū nostrū. Scōa ponit a pte finis: q̄ licet in cinerē redigēdi sum⁹: z̄ iō subdit. Recordatus est q̄n pulvis sum⁹. Tertia sumit a parte medij: q̄ sz̄ instabilē vitā habem⁹. Iō subdit. Hō sicut fenum etc. Nā ad instar feni z̄ floris hō: mō viresceit in iuuētute: mō arescit in senectute: mō floret in sanitate modo aret infirmitate: mō putrescit in morte. Scōo gerit psonā amici familiariter colloquētis in hoc q̄ tā familiariter cū Philippo locut⁹ fuit dicēs. Unde ememus panes? etc. Joh. xv. Jā nō dicā vos seruos sed amicos q̄ oia q̄ audiui a patre meo nota feci vobis. Quod autē sequit. Hoc autē dicebat tentās eum: ut q̄ null⁹ secreta sua amico cōmittere debeat nisi prius eū tētet. i. pbet. Eccle. xj. Nō omē hoiem in ducas in domū. i. in cor tuū multe em̄ insidie sūt dolosi. Eiusdē. vj. Si possides amicū in tētatiōe possideat illū: et nō facile credas ei tei ipsum. Ad pbationē autē nō dz̄ de facili seipsum sibi credere: sz̄ ipsum tētauit. i. probauit z̄ fidelem inuenit dz̄ secure sibi seipsum cōmittere. Ut legit de alexādro: q̄ cū philippus eius medic⁹ z̄ pbatus amic⁹ medicinā sibi daret superauerunt litere ab emulis missē cōtinentes philippū in medicina venenū admiscuisse: quas cū alexāder legisset medicinā pij hausit z̄ postea litteras dedit philippo. Legēdas ducam quā de ipso habebat malū de ipso suspicari nō poterat. Q̄ etiā dicit tantus ēs videt esse contrarius ei qđ dr̄. Jo. j. Deus em̄ neminē tētat. Sed dicēdū q̄ aliter tentat diabolus: aliter hō: aliter de⁹. Diabolus em̄ tētat vt decipiat. j. pe. vlti. Aduersarius videt diabolus tāq̄ leo rugiēs circuit querēs quem deuoret etc. Hō tētat vt pbet z̄ agnoscat. Ecclesia. xlij. Ex multa loq̄la tētabit te. Deus tētat vt tēta tū a seipso et ab aliis cognosci faciat.

Cum sublevasset oculos iesus et vidisset q̄ multitudo maria venit ad eū etc. Johā. vj. Sicut dicit Aug. sup Joh. Litteras quidā chias et bene formatas aliter laudat illa primus laudat figurarū pulchritudinem. Alius sensus profunditatem. Sic etiam aliter laudatur pictura aliter scriptura. Laus autē scripture maxime est in sensu interiori. Eodem mō miracula xpi aliqui pretendūt exterius aliud cōtinēt intus. Nā exterius pretendūt admirationes vt parvuli ed. ficent. Interius cōtinent mysteria vñ pfecti exerceant. Habēt em̄ ipsa miracula vt ibidē dr̄ Aug. linguas suas. Nam q̄ xps est dei verbū ideo etiā facta verbi est nobis dei verbū. Mystice ergo loquēdo xps in hoc euāgelio quadruplicem gerit psonā. primo gerit psonā misērentis in hoc q̄ oculos sublevauit et turbā respexit. Respect⁹ em̄ ille signat respectū paterne miē: quē respectū prophe ta petebat dicens. Respice in me et misere mei. Idē. Quō miserē pater filioz̄ miseretur est dñs timētibus se. Et subdit rationē causam quare sic miserē. Una sumit per principiū q̄ de vili z̄ fragili materia facti sumus. Ideo dicit. Q̄n ipse nouit figmētū nostrū. Scōa ponit a pte finis: q̄ licet in cinerē redigēdi sum⁹: z̄ iō subdit. Recordatus est q̄n pulvis sum⁹. Tertia sumit a parte medij: q̄ sz̄ instabilē vitā habem⁹. Iō subdit. Hō sicut fenum etc. Nā ad instar feni z̄ floris hō: mō viresceit in iuuētute: mō arescit in senectute: mō floret in sanitate modo aret infirmitate: mō putrescit in morte. Scōo gerit psonā amici familiariter colloquētis in hoc q̄ tā familiariter cū Philippo locut⁹ fuit dicēs. Unde ememus panes? etc. Joh. xv. Jā nō dicā vos seruos sed amicos q̄ oia q̄ audiui a patre meo nota feci vobis. Quod autē sequit. Hoc autē dicebat tentās eum: ut q̄ null⁹ secreta sua amico cōmittere debeat nisi prius eū tētet. i. pbet. Eccle. xj. Nō omē hoiem in ducas in domū. i. in cor tuū multe em̄ insidie sūt dolosi. Eiusdē. vj. Si possides amicū in tētatiōe possideat illū: et nō facile credas ei tei ipsum. Ad pbationē autē nō dz̄ de facili seipsum sibi credere: sz̄ ipsum tētauit. i. probauit z̄ fidelem inuenit dz̄ secure sibi seipsum cōmittere. Ut legit de alexādro: q̄ cū philippus eius medic⁹ z̄ pbatus amic⁹ medicinā sibi daret superauerunt litere ab emulis missē cōtinentes philippū in medicina venenū admiscuisse: quas cū alexāder legisset medicinā pij hausit z̄ postea litteras dedit philippo. Legēdas ducam quā de ipso habebat malū de ipso suspicari nō poterat. Q̄ etiā dicit tantus ēs videt esse contrarius ei qđ dr̄. Jo. j. Deus em̄ neminē tētat. Sed dicēdū q̄ aliter tentat diabolus: aliter hō: aliter de⁹. Diabolus em̄ tētat vt decipiat. j. pe. vlti. Aduersarius videt diabolus tāq̄ leo rugiēs circuit querēs quem deuoret etc. Hō tētat vt pbet z̄ agnoscat. Ecclesia. xlij. Ex multa loq̄la tētabit te. Deus tētat vt tēta tū a seipso et ab aliis cognosci faciat. Juxta illū. Genes. xxij. Tētauit de⁹ abraham. etc. Et sequit. Nūc cognouī. i. cognoscere feci q̄ timeas deū. Sed videt q̄ de turba pascēda xps non debuit requirere philippū sed iudā qui loculos portabat. Sed dicendū q̄ philippus oriund⁹ erat de patria illa. i. galilea: z̄ ideo notus fuerat turbis, z̄ ppter hoc de turbis pascendis magz̄ erat sollicit⁹. Et cū dicat. Mat. xiij. Uespere aūt facto accesserūt ad eum discipuli dicētes. Desertus est loc⁹ et iam preterijt hora: dimitte turbas vt eūtes in castella emant sibi escas. Credēduz est q̄ philipp⁹ inter eos erat q̄ xpm magis sollicitabat, z̄ ideo xps philippū req̄sinit dicens. Uñ ememus panes? etc. Tertio xps gerit personā dñi potēter operātis i hoc q̄ quinq̄ milia hoīm inde satiauit: exceptis mulierib⁹ z̄ parvulis: vt dicit Matt. xiij. Hoc enim fuit potētie infinite. Voluit quidē deus vt dicit Aug. sup Joh. notitiā sui dare humano generi: sed q̄ nō poterat ab oīb⁹ videri oculis corporalib⁹ voluit se manifestare ostensis miraculis. Iō in prima creatiōe miracula multa fecit: interq̄ vnū fecit q̄ terrā segetes pduceret fecit. Sed q̄ ista miracula ex assiduitate vi luerunt: igit xps aduenies multa alia miracula fecit pter visitatū cursum ordinēq̄ nature non quia sunt maiora: sed quia magis insolita. Et subdit Aug. Maius enim miraculū est gubernatio totius mūdi q̄ saturatio quinq̄ milliū hominū de quinq̄ panibus z̄ tamē hoc nemo miratur. Illud mirantur hoies: non q̄ maius est sz̄ quia rarū est. Idem. Unde enim multiplicat de paucis granis segetes z̄ cetera bladа: ide multiplicauit i manib⁹ suis quinq̄ panes Potestas enim erat in manib⁹ xpi panes autē illi quinq̄ quasi semina erāt non quidē terre mādata: sz̄ ab ipso qui terraz fecit multiplicata. Quamuis aūt Christo tam facile fuisset panes de nouo creare sicut iam factos multiplicare volebat tamē iam factos multiplicare vt cōfunderet hereticos quos sciebat esse dicturos: omnia visibilia a diabolo esse creata. Cū em̄ dicatur. pme Joā. iij. In hoc apparuit filius dei vt dissoluat opera diaboli. Sed si illi panes a diabolo fuissent facti xps eos nō multiplicasset: sed potius destruxisset et

Universidad de Deusto Biblioteca

ꝯ.illos denouo creasset. Jsti quinq; panes ꝑñt intelligi quinq; considerationes que mentem reficiūt. Quorū q̄dā cōficiuntur ex farina tota amara: quidam ex amario rū quidam ex amarissima: quidā ex farina tota dulci: quidā ex farina partim dulci ꝛ partim amara. Primus est panis ꝓpassionis. Jste cōficit ꝛ efficit de farina amara. i. ex miseriis primoꝝ. De quo dr Thob. ij. Manducauit panes in luctu et tremore rememorās illū sermonē quem dixit dñs per amos prophetam dies festi vestri conuertentur in luctum. Secūdus est panis afflictionis q̄ cōficitur ex farina amarioꝛi. i. ex consideratione passiōis xp̄i. De quo dicitur. Deut. xvj. Septez diebus comedes absq; fermēto afflictiōis panes. Jlle panē afflictiōis comedit qui considerando dñi nr̄i iesu xp̄i passionē corde ꝛ corpore se affligit: corde cōdolendo: corpore se mortificādo. Sz dz comedere sine fermēto malitie ꝛ neq̄tie. Cū fermēto nequitie comedunt heretici q̄ dicūt christū nō verefuisse passum. Cū fermēto malitie comedūt mali christiani q̄ fidē habēt: sz opa nō habēt. Debet igitur comedere sine fermēto. i. cū fide vera ꝛ operatione bona. Et dicitur q̄ comedebāt septē diebꝰ q̄a septē effusionibus sanguinis dñi nostri iesu xp̄i debemꝰ esse intenti. Quarū due fuerūt in duabus manibus et alie due in duobus pedibus. Quinta in toto corpore q̄ fuit flagellatꝰ. Sexta in capite q̄ spinis fuit coronatus. Septima in latere q̄ fuit lāceatꝰ. Tertiꝰ est panis tremoris q̄ cōficit ex farina amarissima. i. ex cōsiderati ōe penarū infernaliū. De quo dr. Ezech. xij. Panē tuū in cōturbatiōe comede. Multū em̄ dz timere ꝛ conturbarī qui considerat ponam inferni. Job. xxj. Cum recordatus fuero pertimesco: ꝛ contrahit carnem meam tremor. ꝑs Timor et tremor venerūt sup me: ꝛ ꝓtexerūt me tenebre. Nec mirū q̄a ibi comedet panis amarissimꝰ ꝛ venenosus. Job. xx. Panis eiꝰ vertet in vtero illiꝰ: i. fel aspidū intrinsecꝰ. Quartꝰ est panis deuotiōis qui cōficit ex farina tota dulci. i. ex cōsideratione celestiū gaudiorū. De quo dr in ꝓ. Fuerūt mihi lachrymē mee panes die ac nocte ꝛc. nihil em̄ sanctis viris in hac vita dulci ꝙ lachrimis deuotionis pasci. Esa. xvj. Inebriabo te lachrymis meis. Scite eleemosynā ꝛ ecce omnia mūda sūt vobis. Sed dicitur de auaro. Job. xx. Nō remāsit de cibis eiꝰ ꝛ propterea nihil remanebit de bonis eius. ꝑs. Saturati sunt filiis ꝛ thi reliquias nō dederunt i. famulis suis. Uel deus saturauit eos filiis. i. multis diuitiis ꝛ in morte nihil dimisit egenis: sz reliquas suas. i. diuitias q̄s hic reliquūt ꝛ secū portare nō ꝑt dimiserūt paruulis suis. i. filiis ꝛ nepotibꝰ suis.

Sermo secundus.

Eam subleuas set oculos iesus ꝛc. Scriptura sacra hz duplicē intellectū: scz literalē ꝛ mysticū. Et ꝛō assimilat fauo mellis: spr̄ dr Aug. de ꝑbis dñi. Qñ possumꝰ de diuinis operibꝰ q̄ legunt intellectum alicuius spūalis significatiōis exculpere: quasi de fauo xp̄i discipulos imitātes spicas manibus fricamꝰ: vt ad latētia grana. i. spūa ꝑba queniamꝰ. De tertio dicit Greg. in moral. Cum verbū sacri eloquii q̄ per narrationē litere frigida tenētur: si quis intellectu pulsauerit: deꝰ ignē ꝓducit vt in eius verbis animꝰ ardeat q̄ prius per literā frigidaz tenebat. Educamus ergo de ꝓsenti euāgelio mel quo dulcemur: granū q̄ nutriamur ꝛ ignem quo accēdamur. In hoc quidē euāgelio multa genera hominū informātur. Primo cōsideratiōq; notat in hoc q̄ iesus oculos sublimauit. Debēt em̄ subleuare ad deū oculū intellectus ꝑ meditationē: ꝛ affectꝰ ꝑ devotionē. Eccli. ij. Sapiētis oculi in capite eius. Illi enim qui sunt celestia sapientes debēt habere in christo capite oculuz intellectus ꝛ affectꝰ. Refert Aulus gelliꝰ q̄ democritꝰ philosophꝰ oculos sibi eruit. Et huius causa triplex ab alijs philosophis assignatur. Prima q̄ visus ipsum a meditationibus interioribꝰ impediebat.

Scōa quia mulieres sine cōcupiscētia videre nō poterat. Tertia quia malos flores nimis ipatiēter videbat: ꝛ sica sua philosopia eū impediebat visio rerū sensibiliū ꝛ visio rerū delectabiliū: ꝛ visio rerum sublimium. Eodē modo impeditur q̄s ne oculos subleuet ad deum. Primo quando quis nimis occupat circa sensibilia. i. circa terrenas diuitias: q̄ tunc oculus fedatur pluuere auaricie. ꝑs. Oculos suos statuerunt declinare in terram. Scōo quando occupat circa delectabilia. i. circa carnales delicias: quia tunc oculus excecat igne cōcupiscētie. ꝑs. Supercecidit ignis ꝛ non viderūt solem. Tertio quādo occupat circa sublimia. i. circa ambitiōes mūdanas quia tūc obscuratur fumo ſuperbie. Apo. ix. Ascendit fumus putei byssi ꝛ obscuratus est sol ꝛ aer: ꝛ de fumo putei exierunt locuste. Jste fumus infernalis est ſuperbia que primo ascendit in celum: ꝛ ibi obscurauit solē. i. angeluz. Deinde descēdit in aerē. i. in paradisuz terrestrem: ꝛ ibi obscuranit primos parentes. Aer em̄ sicut dicit Jsidorus partim ad celestem: ptim ad naturam terrenam pertinet. Sic paradisus terrestris medi⁹ est inter celestem ꝛ terrestrem regionem. Deinde ipse fumus superbie descendit de paradiso terrestri: ꝛ venit in mundum: ꝛ ibi generauit locustas. id est lōgas hastas: id est superbos q̄ nō solū de ꝓpe sed etiā de longe feriūt. Secundo informantur actui vt operibus misericordie insistāt: in hoc scilicet q̄ dominus turbā pauit dedit nobis exemplum vt operibus misericordie insistam⁹. Et licet hoc sit laboriosum est tamē multū fructuosum. Distinguit em̄ Grego. in moral. sup illud Job. vij. Habui menses vacuos ꝛ noctes laboriosas enūcrauī mihi: q̄ sūt quedam opera vacua ꝛ laboriosa: quedā vacua sed nō laboriosa: quedā laboriosa sed nō vacua. Pati enim aduersa ꝓ mūdo est laboriosum: sed tamen vacuum: q̄ nulla rer tribuitur est dignū. Sap. v. Lassati sumus in via perditionis ꝛ iniquitatis ꝛ ambulauim⁹ vias difficiles. Resolui autē delicijs est quidem vacū sed non laboriosum. Jbidem. Quid nobis ꝓfuit superbia: aut quid diuitiarū iactātia cōtulit nobis: trāsierūt omnia tanq̄ vmbra. Pati

vero propter xp̃m vel pietatis opera exercere: est quidem laboriosum sed nō vacuū: imo valde fructuosum. Sap̃.iij. Sonorus labozum gloriosus est fructus. Tertio informant prelati vt in corrigēdo debitā formā teneāt: in hoc scz q̄ xp̃s dedit turbis panes ordeaceos z pisces z ipsos diuisit. In panib⁹ ordeaceis asperitas: in piscib⁹ dulcedo: in diuisione discretio notatur. Et per hoc datur intelligi q̄ prelati quosdaz debent corrigere cum seueritate quosdaz ammonere cum amoris lenitate omnes autem cum discretione. Eccl̄s.xū. Verba sapientū quasi stimuli: z quasi claui in altum defixi. Stimul⁹ superficialiter pūgit clau⁹ defixus in altū. i. in profundū fortiter penetrat: vterq; adhibendum est sapienter. Ideo premittit verba sapientum. Prelati eñ quibusdā debent adhibere superficiales correctiones sicut manuetis. Quibusdā pfundas obiurgationes sicut supbis. Oibus tñ cū discretione qz in omni sacrificio sal discretionis offertur. Quarto informātur subditi: vt sensualitatē restringant: qō notatur in hoc q̄ discubuerunt superfenū. Per fenum enim caro intelligitur. Esa.xl. Omnis caro fenū: est eñ sensualitas cecat ideo vicit animam pervia periculosam. Eccl̄.xviij. Si prefles anime tue cōcupiscētiam eius faciet te venire in gaudium inimicis tuis. Est ale inimica. Bala.v. Caro concupiscit aduersus spm̃. Est indomita z la sciuis nisi a deo castigef. hier.xxxiij. Castigasti me z eruditus sum quasi vitul⁹ vel iuuencalus indomitus, qz igitur est ceca debet ipsam ratio pervia rectam ducere: quia est in anime inimica debet ipsam potēter ferire qz est lasciua debet ipsam in seruitutē redigere. j. Cor.ix. Ego aūt sic curro nō quasi in incertum: ecce quia sensualitatem suam per viam certā ducebat. Sic pugno non quasi aerem verberās: ecce qz potenter feriebat. Sed castigo corp⁹ meū ꝛc. ecce quia ipsam in seruitutem redigebat. Quinto informantur predicatores vt verba que populis predicāt: non a seipsis sz a deo se habere recognoscant quod notatur p hoc quod dr. Mat.xiiij. q̄ xp̃s dedit discipulis panes z discipli turbis. Pector qui dem est vulneratus: semiuiuus. z spoliatus vt habetur Luc.x. de illo qui incidit in latrones. Predicatores eñ debent animū vulneratum sanare medicinis oronum: q̄ enim oratio sanet dicitur. Jacob.v. Infirmatur quis in vobis inducat presbyteros ecclesie: vt orent super eum z oratio fidei salnabit infirmum ꝛc. Debet animā semiuiuā nutrire pene doctrine. Matiij. Non in solo pane vivit homo. ꝛc. Debent animam spoliatam inducere vestimentis virtutum de quibus dicitur ad. Rom.xiij. Abūciamus opera tenebrarū z induamur arma lucis ꝛc. Et tamen q̄ predicatores vulneratos sanant vel semiuiuos nutriunt: vel spoliatos induunt: nō a se fidē xp̃o habent. Unde quilibet predicator debet dicere. Esa.iij. Non sum medicus neq; ad primū. Nec i domo mea est panis: neq; ad secundum. Nec vestimentū: quo ad istum. Sexto informantur auditores vt quis aliqua audiunt que capere non possunt nec negligant sed in cophino memorie recondant. Hoc notatur in hoc qō xp̃s dr. Colligite q̄ supera. frag. ne pereant. Sepe enim difficultas in sacra scriptura accidit tribus de causis. Unde dicit Hieronimus. Ignosce obscuritati: que tribus modis fit: aut rerum difficultate: aut imperitia aut discētis nta tarditate. Quis igitur quis non potest aliquid capere sine quia illud in se est nimis difficile sue quia illud in se est nimis difficile sine illo qui docet nesciat bene exponere: sine illo qui audit est ad intelligendum durus. Et tamen illud negligat: sed in memoria recondat: z suo tempore peritiores consulat sicut faciebant discipuli qui quando a xp̃o occultas parabolas audiebant: ab ipso postea requirebant. Unde dixit ei petrus Matth.xv. Edisce re nobis parabolā istā. Septimo informantur benefactores vt beneficia sua maxima impēdēt illis qui sunt in maiori indigētia z necessitate, quod notatur per hoc q̄ xp̃s turbam satiauit: que vsq; ad vesperā ieiunauerat: z cibos alibi habere nō poterat. Nam sm̃ Ambr. in libro de offi. Beneficiū debem⁹ dare paueri indigenti potius q̄ diuiti trib⁹ de causis. Primo propter mal⁹ meritū. Luc.xiiij. Cum facis conuiuium noli vocare diuites ne forte z ipsi te reinuitent: z fiat tibi retributio. ꝛc. Secundo propter maius debitū. pauperes enim se obligatos reputāt illis qui bene eis faciunt. Diuites autem reputant se prestare gratiam illis a quibus beneficia recipiūt. Tertio ppter maius p̃cium. Pauperes enim laudāt illos quibus eis fecerunt. Diuites vero non laudant sed nec gratias agunt: imo verecundātur cōfiteri se beneficium recepisse. Octauo informātur benefactoribus gratias agant: qō notatur per hoc quod dicitur Jlli autem homines cum vidissent quod fecerat signū dicebāt. Quia hic est vere propheta qui venturus est in mundū. Quod est contra illos qui beneficia nō recognoscunt nec gras agunt: sed statim obliuiscuntur. Beneficium enim aut a paupere Beneficiuz singulare obliuiscit potest esse singulare: aut cōmune: aut datū domo de facili. Simonides philosophus interrogatus quid inter homines facile cō senesceret respondit beneficium. Seneca. Memoria beneficiorum labilis: iniuriarū vero tenax est. Beneficiū vero omne obliuiscitur homo facilius: quia scilicet dicit confuent Qui seruit communitati: seruit nulli. Beneficiuz autē a paupere impēsum obliuiscitur hō facillime: Unde dr. Eccl̄s. Da sapientiam liberauit q̄ null⁹ deinceps recordatus est hominis illius pauperis.

¶ Sermo tertius.

Tautē impleti sunt per istā refectionē xp̃i quaoēs impleti sunt intelligit celestis refectio vel erit plena satie tas atq; repletio. Tria autez sunt loca: scz mūd⁹, infern⁹, z celū. In mūdo nō est satietas aliqua in inferno est fames ppetua. In celo est satietas plena. In mundo quidem est cibus materialis z spiritualis: tamen neuter istorum satiat. Cibum autem materialem z corpozalez deus diuersimode homini preparauit sm̃ diuersum statum ipsi⁹. In primo enim statu: scilicet ante peccatū. Deus dedit homini in cibum fructus arboris: Et iste cibus cōpetebat innocētie. Deinde aūt tunc sibi tria genera fructū. Unū quo nutrietur. Alium quo in vita cōseruaretur Tertium quo probaretur. De isto tribus de huiusmodi omne lignum pulchrū visu ad vescendū suaue quo ad primū. Lignū etiā vite in medio paradisi: quo ad secūdū. Lignum quoq; scientie bom ac mali quo ad tertiū. Secundo homini in cibuz dedit olera herbarum z hoc post peccatū. Quia enim primus homo dei precepti contempsit z cibū veritū manducauit ideo de paradiso in hunc mūdum tanq; in exiliū demisit vt de peccato suo pniam ageret: z iō dedit sibi in cibū olera herbarū qui est cibus penitentium. Un̄ dixit ei dñs post peccatū. Gen.iij. Maledicta terra in opere tuo spinas z tribulos germinabit tibi z comedes herbas terre. Et isto cibo homo vsus est vsq; ad diluuiū. Tertio deus dedit homini in cibum esum carnium z piscium: z hoc post diluuium. Tunc enim natura humana est debilitata. Olera herbarū nō habuerunt post diluuiū tantam virtutem: nec terra tantā fertilitatem. Et ideo deus hūs ne infirmitati ꝓdescendens esum carniū z piscū sibi cōcessit. Unde dixit post diluuiū noe z filijs suis. Gene.ix. Terror vester et tremor sit super cuncta animantia terre: z sup omnes volucres z pisces maris: quasi olera virētia vobis dedi omnia: scilicet ad manducandum. Jn magnis tamen animalibus sicut in leonibus homo perdidit dñium suum: vt cognoscat propter peccatum diminutam esse suam dignitatem. Jn minimis etiam sicut in muscis z pulicibus perdidit vt cognoscat suā miseriam z vilitatem. In medijs autem sicut in pecoribus z in iumētis retinuit ppter suā necessitatē. Ista aūt concessio de esu carnium z piscū post diluuium adhuc durat. In nullo aūt istorum statuum homo satietatem inuenit Nam nec ante pctm̃ inuenit satietatē in fructibus arborū. Nec post pctm̃ in oleribus herbarū. Nec post diluuiū vl̄ mō in esu carniū vel piscium. Sed si homo hodie dñi cōmedit z bibit: crastinus vult comedere z bibere. Esa.lvj. Uenite sumamus vinuz z impleamur ebrietate: z erit sicut hodie: sic z cras z multo amplius. Quarto dabit deus hominiū paradiso cibum dissimilez ab istis. Nō fructū arboris materialis: sz fructū veteri virginalis. ps. Cū dederit dilectis suis somnum: ecce hereditas dñi filij merces fructus ventris. Non olera sine herbas terre: sz virētia pascua vite. Jo.x.

Ingredietur z egrediet z pascua inueniet. Nō carnes animaliū vel piscium: sed delicias angelorū. ps. Panem angelor̄ manducauit homo. Secundo mūdus habet cibum spiritualē id est appetitum diuitiarū z honorum. Et cibus iste etiam non satiat. Quomodo posset ḡs satiari de vmbra vēto z fetore. Umbra ḡdē nō pōt satiare: sed infrigidare. Uentus non pōt satiare: sz inflare. Fetor nō potest satiare: sed inficere. Umbra signat diuitias: ex eo q̄ cito transeunt. Sap. v. Transierunt omnia sicut vmbra z ideo cor auari infrigidat. Ecclesiast. xliij. Gelu sicut salē super terrā effundit id est effundi permittit. Et dicit salem q̄ tale gelu facit cor auari esse sterile ab oī ope bono. Uētus signat honores. Job. xxx. Eleuasti me z quasi sup ventum ponēs elisisti me valide. Talis ventus cor̄ supbi inflat. Ad collossen. ij. Inflatos sensu carnis sue. Tales inflatos dirūpit malie⁹ diuine sentētie. Matth. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. ꝛc. Sapiē. iiij. Dirūpet illos inflatos sine voce. Nō em̄ emittēt vocē alicui⁹ excusatiōis vel appellatiōis. Fetor signat immūdicias carnales: iuxta illō Esaie. xxxiij. De cadauerib⁹ eor̄ ascēdet fetor. Joel. j. Cōputruerūt iumēta i sterco re suo. Iste fetor nō reficit: sz totā terrā inficit z corrūpit. Ezech. xxxij. Rigabo: id est rigari p̄mittā terrā fetore sanguinis tui. Scōs loc⁹ est infern⁹ vbi erit fames ppetua: tāta sez q̄ p̄ nimia fame eor̄ caro erit ꝯsumpta. Treñ. iiij. Adhesit cutis eorum ossibus: aruit z facta est quasi lignū. Tanta q̄ pellis eorum erit adusta. Thren. v. Pellis nostras quasi clibanus exusta est a facie tēpestatū: fames intra costas eorum erit inclusa: z iō erit ppetua: q̄ de costis eorū nūq̄ exire poterit. Job. xviij. Attenuetur fame robur ei⁹ z inedia inuadet costas eius. Tāta q̄ linguas proprias manducabunt. Apoca. xvj. Mānducauerūt linguas suas. Tāta q̄ sua z aliorū brachia devorabunt. Esa. ix. Unusquisq̄ carnē brachij sui vorabit Manasses effraim z effraim manassem Tāta q̄ prenimia fame diabolū z deū blasphemabūt. Esa. viij. Cū esurierit irascetur: z maledicet regi suo z deo suo. Tertius loc⁹ est celum vbi satietas plena est. Jbi em̄ totus homo in quinq̄ sensibus satiabitur. Nam visus satiabit̄ in visione christi. Uisus autē delectatur in colore viridi q̄ est medius color constans ex albo z nigro. Color albus est deitas lucida color niger ē caro de terra formata. Iste duplex color id est de tas clara z nigra humanitas in christo est coniūctus z totus amen sanctus dicere potest illud Hester. xv. Ubi facti sum: in arido quid stet. Jdeo quilibet dicens. Luce. xxiij. Si in viridi ligno hec faciunt: in arido quid fiet. Jdeo quilibet de mirabilis es domine: z facies tua plena est gratiarum. Jdeo dicitur. j. Petri. i. In quem desiderāt angeli prospicere. Odorem dulcedinem: z colles fluent lac et mel. Per lac intelligitur caro christi munda. Per mel anima christi dulcissima. Per dulcedinē deitas xpi suauissima. Montes igitur et colles id est magni z minores sancti: z gustus habebūt dulcedinem a carne xpi mū dissima z anima xpi dulcissima. Tactus delectabitur a deitate suauissima. Tactus delectabitur in tangēdo xpm. Multū delectat homo in tangēdo amicū. plus in amplectādo amicū. Tūc ergo cū multo plus in osculādo amicū. Tūc ergo sancti xpm tāgēt z tenebūt fortiter. Cātico. iij. Tenui illū nec dimittā. Tūc amplexabūtur hylariter prouerbio. iij. Arripe lāc. i. sapientiā que est xps et exaltabit te z glorificaberis ꝛc. Et tūc osculabuntur dulciter. Cañ. viij. Quis mihi det te fratrem meū sugentē vbera matris mee vt inueniam te foris et deosculer: z iā nemo despiciat. Christus ante incarnationē erat in sinu patris, sz foras venit quādo naturā humanā assūpsit. Et tunc homo deū osculatus est qñ scilicet natura diuina humanā naturā in vnitate persone sibi vniuit et illud dicebat osculum petebat genus humanū dicens

Cant. j. Osculet̄ me osculo oris sui. Et sic ē nemo desperit. Nec deus sed multū dilexit. Nec angelus: sed in reuerētia habuit. Nec diabolus sed deinceps multum eū timuit. Auditus satiabitur in audiendo vocem xpi que tam dulcis est vt quilibet sanctus dicere potest illud Cantico. ij. Sonet tua vor in auribus meis: vox em̄ tua dulcis. Dicit Aug. q̄ sonus tripliciter fit. Aut pulsu sicut in cythara z psalterio. Aut flatu, sicut in organo, aut cantu sicut in voce. Iste tripler son⁹ in celesti patria resonabit. Sonus enim qui fit cum pulsu sicut in cythara z psalterio significat dulcissimam christi allocutionem. Ipse quidem est cythara z psalterium. iuxta illud. ps. Exurge gloria mea psalterium z cythara. Psalterium qui dem sonat a superiori: z cythara ab inferiori. Illa ergo vox christi est suauissima q̄ procedit a psalterio divine nature que est natura superior z a cythara nature humane que est interior. Sonus qui fit cum flatu significat organum spiritussancti quia spiritussanctus per ipsos sicut per organu est locutus. ij. Pet. j. Spiritussancto inspirati sancti sunt̄ sancti dei homines. Ipsi ergo spiritussancto afflati in laudem z gratiarum actionem prorūpent. iuxta illud. Esa. j. Gaudiū z letitia inuenietur in ea: z gratiarū actio z vox laudis. Sonus qui fit, cū cantu sicut in voce significat angelicaz iubilationem. De qua dicitur. Job. xxxviij. Ubi eras cum me laudarent astra matutina: z iubilarent omnes filij dei? Iste ergo triplex sonus in celesti patria audiet. Unus qui causatur a voce christi dulcissima. Alius qui causatur a iubilatione angelica. Tertius qui causatur a gratiarum actione et laude humana. Istud enim erit officium omnium sanctorum z angelorum continue scilicet laudare deum. Augu. in libro. de ciui. dei. Ibi vacabimus z videbimus: videbimus z amabimus: amabimus z laudabimus. Ecce quid erit in fine sine fine. Nam quis alius est noster finis: nisi peruenire ad regnum cuius nullus est finis? In isto ergo fine nostrum opus finiamus rogantes deum vt sicut est finis nostrorum laborum: sic dignetur esse finis nostrorum desideriorum. Iuxta illud quod idem doctor in eodem libro testatur. Ipse inquit erit finis desideriorum nostrorum qui sine fine videbitur: sine fastidio amabitur: sine fatigatione laudabitur. Hoc munus, hic affectus: hic actus profecto erit omnibus cōmunis sicut ipsa vita erit communis. Ad illum beatum finem perducat nos ille qui est principium z finis. Qui sine fine vivit z regnat p̄ infinita seculor̄ secula. A M E N.

Finis sermonum de tempore magistri Jacobi de voragine.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sermo. de Sanctis do. Jac. de Uorag.

Domini Jacobi

de Uoragine sacre Theologie professoris, ordinis Predicatorum, quondam Episcopi Januen. Sermones de Sanctis per anni totius circulū concurrentibus.

Lugduni apud Jacobum Giuncti.

Tabula sermonū

de sanctis in hoc volumine contentorum. Et nota q̄ de quolibet sancto habentur quatuor sermones ad minus.

De sancto Andrea apostolo.
De sancto Nicolao episcopo.
De sancta Lucia virgine.
De sancto Thoma apostolo.
In vigilia nativitatis domini.
In nativitate domini nostri Jesu christi.
De sancto stephano prothomartire.
De sancto Joāne ap'o z euangelista.
De innocentibus.
De sancto thoma epō Cantuariensi.
De sancto silvestro papa.
De circumcisione domini.
De epiphania domini.
De sanctis fabiano z sebastiano.
De sancto sebastiano martyre.
De sancta agnete virgine.
De sancto vincentio martyre.
De conversione sancti pauli apostoli.
De purificatione beate marie virginis.
De sancta agatha virgine z martyre.
In cathedra sancti petri.
De sancto mathia apostolo.
De sancto gregorio papa.
De sancto benedicto abbate.
De annunciatione beate marie virginis.
In cena domini.
De sacro die parascenes.
De passione domini.
De sabbato paschali.
In die sancto pasche.
Feria secunda post paschā.
Faria tertia post paschā.
De sancto ambrosio episcopo.
De sancto georgio martyre.
De sancto marco euāgelista.
De sancto petro martyre.
De sancto iacobo minori apostolo.
De sancto philippo apostolo.
De inventione sancte crucis.
De sancto Joanne ante portam latinā.
In diebus rogationum.
In die ascensionis domini.
In translatione beati dominici.
De spiritu sancto In die pentheccostes.
De sancta trinitate.
De sancto barnaba apostolo.
De sanctis gervasio z prothasio.
De nativitate sancti Joannis baptiste.
De sanctis Joanne z paulo.
De sanctis apostolis petro z paulo.
De sancto paulo apostolo.
De sancta margareta virgine.
De sancta maria magdalena.
De sancto Jacobo apostolo.
Ad vincula sancti petri.
De inventione sancti stephani.
De sancto dominico confessore.
De sancto laurentio martyre.
De sancto hippolyto cū sociis suis.
De assumptiōe gloriose marie virginis.
De sancto bernardo abbate.
De sancto bartholomeo apostolo.
De sancto Augustino episcopo.
De decollatione sancti Joānis baptiste.
De nativitate beate marie virginis.
In exaltatione sancte crucis.
De sancto matheo apostolo.
De sancto mauricio cum sociis suis.
De sanctis cosma z damiano.
De sancto Michaele archangelo.
De sancto Hieronymo confessore.
De sancto Francisco confessore.
De sancto dionysio episcopo.
De sancto Luca euangelista.
De sanctis simone z iuda apostolis.
In festo omnium sanctorum.
De commemoratione animarum.
De sancto martino episcopo.
De sancta cecilia virgine.
De sancto clemente papa.
De beata Katherina virgine.
De dedicatione ecclesie.
De officio divino.

Incipit regestrū

in sermones de sanctis per totius anni circulū concurrentibus prēdicatissim doctoris magistri Jacobi de Voragine p̄dicatorum ordinem alphabeti tangens materias generales in singulis sermonibus cōtentas.

Ber triplex est. sermone. clxxxiij. circa medium.
Agatha commendatur a septē. ser. lxxxiij. i p̄n. z. ser. lxxxv. in prin.
Agatha quadrupliciter certauit. ser. lxxxiij.
Agatha multipliciti radio coruscauit. ibi. in fine.
Agatha participat cū angelis in tribus. sermone. lxxxiij. in fine.
Agnes triplex habuit certamē. f. lxxxv.
Agnes habuit quinq̄ incitamenta carnis ibidem in medio.
Agnes multa patiebat. ibidē post medium.
Agnetis triplex recōmēdatio. ibidē in fi.
Agnes tripliciter est desponsata. sermone. lxvij. in principio.
Agnes desponsari carnaliter respuit. ser mo. lxvij. post medium.
Agnetis pulcritudo z decor. ibidē in fi.
Altare cur lanaā i cena dñi. ser. ibi. in fi.
Altaris confectio multa in se continet. sermone. ccciij.
Altaris confectio septem requirit circuitus. ibidem.
Altare oz esse setin̄, id est mūdū. ibi. in fi.
Ambrosi⁹ assimilat api leoni z fauo mel lis. sermone. cxxv. ij. per totum.
Ambrosius i quadrupli statu degebat. sermone. cxxvij. in princip.
Ambrosi⁹ exaltat⁹ per tria. ibi. circa medium. ibidem.
Ambrosius tria docuit beatum Augustinum. ibidem.
Ambrosij triplex privilegium. sermone cxix. per totum.
Amor dei sex operatus est in magdalena. ser. clxxxix. per totum.
Amicitia vera cognoscitur per septē. sermone. cclx. per totum.
Amici dicuntur quadrupliciter. sermone cclxxxiij. ante finem.
Andreas honoratus est per xp̄m quintupliciter. sermo. ij. per totum.
Andree quadruplex dispositio ad christum sermone eodem.
Angeli quatuor mirantur de virginea maria. ser. ccv. per totum.
Angeli deputati ad diversa officia. sermo. ccvij. per totum.
Angeli deputati sunt ad custodiaz hois in quintuplici statu, ser. ccij. circa prin.
Angeli custodiunt hominem quintuplici ter. sermo. cclv. in fine.
Angeli dicuntur ignis vrēs duplici ex cā sermone. cclvj. circa finem.
Angelor⁹ q̄druplex scitutas. f. cclj. i p̄n.
Angelorum triplex custodia circa hoiez. ser. ccxcj. circa prin.
Angelorum ministratio quadruplex. ser mo. ccciij. post principium.
In angelis quatuor sunt pēsanda. serm. cclvj. circa finem.
Anima in qua parte sit corporis sui quadruplex est opinio. ser. cxj. in prin.
Alia vnita ē corp̄i ppter tri. f. cclxxx. in fi.
Animam plus curat deus quā corp⁹ triplici ratione. ser. ccx. circa finem.
Anime triplex impuritas aufertur i morte. ser. cciij. in fine.
Anime igne infernali quod non consumūtur naturaliter ostenditur quadrupli ci exemplo. ser. ccv. in fine.
Animarum quintuplex receptaculū post hanc vitā sermone. cclxxxviij. in prin.
Alarū diversa egressio. f. cxciij. post me.
Anni tres assueri regis tria figurant ser mone. cclxxvj. in princip.
Anna tres habuit, viros ser. cxciij. in p̄nc.
Annūciatio duplex sermo. xx. in prin.
In annunciatione christi quatuor fuerūt persone sermo. xcix. per totum.
Annūciatio christi extollitur ratione triū sermone. cj. per totum.
Apostoli quatuor simul vocati sunt tripliciti de causa sermone. iij. in princi.
Apostoli frequenter fuerunt piscatores. ibi in medio.
Apostoli quadruplicez habebāt defectū sermone. cxciij. in princi.

Apli mäserūt in xpo quintupliciter ſmo. cclxxij. circa principium.
Apli meruerūt hereditatē celeſtē multiplici iure ſermo. cclxxvj. circa. prin.
Appropriate eſſe i diuinis oſtēdit et ḡre ſerm. clxxvij. in fine. clxxviij. poſt mediū.
Apes inducunt ad volandū quadrupliciter. ſer. ccxcv. poſt. principium.
Apum triplex ſagacitas: ibidē in fine.
Aquā quadruplex ſmo. cv. in. princi
Aquila multas habet conditiones. ſermo. xxxvj.
Arboꝝ multiplex genus ſermo. ccxvj. in principio.
Aromatum ſpecies nomē. ſermo. ccxvij. in principio.
Aſcēſio xpi qualis fuerit. ſer. cl. in princ.
Aſcēſio dñi quatuor i ſe hz: ſer. clij. p to.
Aſcēſio i deū fit per tres gradꝰ ſermōe. clxxxvij. circa princi.
Aſcēdit xps in oſtēte ſermone. cl. p totū.
Aſcēdit chriſtus tripliciter ſermone. clj. in principio.
Et rō quadruplex cur aſcēdit: ibi in fine.
Aſcendere volens dz habere tria: ibi.
Aſcēſiōe (In aſcēſiōe xpi oſtēdit quatuor mirabilia ſermone. clij. per totum.
Aſcendētiū in deū quadruplex. gradus ibidem in medio.
Aſſumpta eſt maria in celum quadrupliciter ſermone. ccxj. per totum.
Aſſumpta eſt corpore ⁊ anima ḡdruplici ratione ibidem. circa finem.
Aſſumptionē virginis ammiratī ſunt angeli. ſermone. ccxiij. in fine.
Auri precioſitas cauſatur in tribus. ſermone. lxvj. in princi.
Auri effectus triplex: ibidem.
Auri triplex ꝓprietas. ſermōe. cclij. poſt principium.
Auri examinatio tria requirit: ibidē poſt medium.
Artifices triplices domus virginis glorioſe. ſermone. ccxxv. in medio.

Baptiſmus triplex. ſermōe. lij. in fine.
Barba triplex eſt ſermo. cclix. in medio.
Bartholomeus deuz honorauit quadrupliciter. ſermone. ccxxiij. in principio.
Bartholomeus recōmēdatur a tribus. ſermone. ccxxv. in principio.
Bartholomeus triplici noie appellat eſt ibi.
Bartholomeus extēdit pellē quintu citer ſermone. ccxxvj. in medio.
Beatitudo ſeptuplex. ſer. cclxxx. g
Beatitudinem diuerſimode opiant philoſophi. ſermo. cclxvij. in prin
Beatitudinis ḡdruplex deſcriptio per totum.
Bellū ḡdruplex oritur i nobis in m ſermone. cclxxxj. in medio.
Benedictio tripler data patriarche cob. ſermone. xcvij. in fine.
Benedictus cur ſic noiat, ſ. xcvj. p Benedictus ꝓmēdatur in tribus ſer ne. xcv. in principio.
Benedictus remanſit nobis triplici ibidem in fine.
Bñdictꝰ egregietā finiuit. ibidē. Bernardus dilexit deū quadruplic ſermone. ccxx. poſt principium.
Bernardus habuit quatuor reuelatio nes ibidem in medio.
Bernardus fuit a deo dilectꝰ triplici ſermone. ccxxj. poſt principium.
Bernardus quatuor habuit priuileg ſermone. ccxxij.
Bos habet in ſe quatuor cōmendac ſermone. cclxxj. in principio.

Calor vehemēs cognoſcit tria ſigna. ſm. cxv. in hu
Calix triplex eſt. ſerm. ccx in principio.
Candele cur extinguntur matutinis lamētationū. ſm. cx. in fine.
Campane quare nō pulſantur in vi
Campane lignee cur pulſantur. ibid
Campane quare in tēpeſtatib⁹ pulſa ſermone. xlviij. in fine.
Caput triplex eſt. ſer. xlvj. poſt princ
Caput in cruce chriſtus inclinauit tripli ci ratiōe. ſm. cxiij. in principio.
Caput duplex habuit Johānes bapti ſermone. ccxxiij. in fine.
Carcer quadruplex. ſermōe. ccxxxij. principio.
Charitatis fortitudo attenditur; pe quinq. ſermone. lxxij. per totum.
Charitatis fortitudo in maria magda

tā attenditur penes multa. ſermone. clxxxvij. per totum.
Cecilia triplex habuit p cōiū. ſm. ccxciij.
Cecilia quadrupliciter deo ſeruiuit. ſermone. ccxciij. in princi.
Cecilia cōparatur apibus multiplici ratione. ſermone. ccxcv. per totum.
Celum extēderūt ſicut puellā multiplici intelligīa. ſermone. ccvj. in principio.
Certamē quadruplex. ſm. ccvj. in princi.
Cerui triplex cōditio. ſer. xciij. in prin.
Cerui diſcretio triplex. ibidē ante meḃ.
Chriſtus egit. ſer. xxv. in principio.
Chriſtus vt mutet corpꝰ tria requirit. ſ. ccxcvij.
Circūciſio xpi cur facta eſt: ſer. lj. p totū.
Color triplex in diāphygine ſer. ccxxviij.
Colorū differētia. ſer. cclxxix. circa. meḃ.
Collirium triplex eſt. ſer. cxiij. in fine.
Cognatio triplex. ſer. lj. circa medium.
Confeccatio ſacramētalis multa in ſe habet. ſermone. cccv. circa medium.
Conſtantinus a ſiluestro baptizatus. ſm. xviij. in principio.
Conſtātinꝰ a lepra mūdatus: ibi p totū.
Conſtantinus triplicē habuit defectū ſermone. xxix. in principio.
Conſtantinus a triplici morbo curatꝰ eſt ibidem.
Converſio beati pauli fuit per tria. ſermone. lxxiij.
Converſatio bonorum in quibus cōſiſtit. ſermo. xxv.
Clementis quinq; priuilegia: ſer. ccxvj. per totum.
Credentes in primitiua eccleſia ſaḡbant quinq; ſigna: ſermo. cliij. in principio.
Criſma cōſecratur in cena dñi triplici ex cauſa ſermone. cx. poſt principium.
Crux plantata in triplici loco: ſer. cxliij. in principio.
Crux lignum fructiferum: ibidem.
Crux ſancta inuenta per tria ſigna ſerm. cxij. circa medium.
Crux lignum ſcientie boni ⁊ mali. ſermo. cxiij. per totum.
Crux preciosa, gaudioſa, ⁊ fructuoſa ſermone. cxliij. p totum.
Crux non debuit occultari. ibidem circa medium.
Crux exaltata eſt tripliciter. ſermo. ccxlij. poſt medium.
Crux frontibus imprimit imperatorū. ibi.
Crucis ſancte triplex virtus. ſer. cxlj.
Crucis operatio virtuoſa. ibidem.
Cruce (In cruce eſt tantum gloriandum ſermone. cclij. per totum.
Crucis exaltatio multiplex. ſerm. ccxliij. in principio.

Decime inſtitute inveteri lege. ſerm. ccxlvij. in medio.
Dedicatiōis tēpli triplex ozigo. ſerm. cccj. in prin.
Dedicat eccleſia quadruplici ex cauſa. ſer. ccciij. in princi.
Dedicatione (In dedicatione multiplex fit circuitus. ſer. cccij. in prin.
Dedicatione (In dedicatiōe eccleſie multa requirūntur. ibidem.
Deus dicitur vinci a ſer. ſer. clxvij. in pn.
Deus permittit ſe decipi quadrupliciter. ibidem in medio.
Defectus in maria magdalena. ſermōe. cxxxvj. in medio.
Demōes in primitiua eccl'ia quadrupliciter impugnabāt homines. ſer. cclxxij. in fine.
Diabolus ꝓtra hominē quatuor obij cit. ſermo. xxx. circa medium.
Diabolus ſignificatur per draconē quadruplici ratione. ſer. cxxxj. in prin.
Diabolꝰ pugnat in ſanctꝰ tripliciter. ibi.
Diabolus decepit hominem tripliciter. ſermone. cxciij. circa finem.
Dies inde facti ſunt pauci. ſ. lxxxix. i pn.
Dies reſurrectiōis dñ luminoſa quadrupliciter. ſer. cxx. in. prin.
Dies pache dr gaudioſa ibidē p totum.
Dyoniſius votarꝰ triplici priuilegio. ſermone. cclxvij. per totum.
Dyoniſius triplicē habuit reuelationē ibidem in principio.
Dionyſij triplex querſio. ſermo. cclxviij. in medio.
Dionyſius in tribus cōmendat. ibidem in principio.
Dilectiōis vere tria ſigna. ſerm. xxxviij. circa medium.
Dilectio triplex. ibidē circa finem.
Dilectio dei erga nos oſtēdit ex tribus. ſermone. cclxxiij. in fine.
Dilexit maria filium tripliciter. ſermone

Universidad de Deusto Biblioteca

cxvj.in principio.
Diligere christum debem⁹ multiplici ra tione.sermo.cclxxiiij.per totum.
Diligere deum ⁊ mundū simul nō possu mus.ibidem in medio.
Diligēdus est summe deus propter quas tuor.fm̄.ccxxj.in.prin.
Dispensatio triplex.ser.lxvij.post p̄nci.
Doctores triplices.fmo.cclix.in.fine.
Doctrina gregorij vtilis populo ex tri bus.fmone.xciij.circa finem.
Doloris magnitudo virginis cum filio causatur ex tribus.fm̄.cxvj.post mediū.
Dominicus cōmendat in tribus.fm̄.clv. et.cxcix.in prin.
Dominice trāslationis triplex causa.ibi dem circa medium.
Dominicus tripliciter trāslat⁹ est.sermo ne.clvj.circa medium.
Dominici sanctitas nō potuit abscondi. sermone.clvij.in prin.
Dominicus comparatur stellis lune ⁊ so li.sermone.cxcvij.per totum.
Dominus fuit cū maria quadrupliciter. sermone.ciij.in medio.
Domus materialis tria requirit.sermōe cxxxv.⁊ cxxxvij.in prin.
Domus anime triplex cōditio.sermone. xij.in medio.
Domus christi fuit vterus virginis.ser. cxxxvj.in principio.
Domus dei commendabilis ex quatuor. sermone.cclxix.per totum.
Domus materialis triplex conditio.ser. ccc.in principio.
Domum materialem quatuor ornāt.ser. cclxxix.in principio.
Domus triplex in anima.serm.ccxlvij. circa medium.

Ecclesia multipliciter appel latur sermone.xlix.in fine.
Edificātes super fundamē tum fidei sunt multiplices. serm̄.cclxxxij.per totum.
Egredi debemus xp̄o qua druplicīter.fmone.xix.in principio.
Electio multiplex.fm̄.vij.circa finem.
Electio mathie cōmendatur dupliciter. sermone.lxxxv.in prin.
Electio cuiuslibet prelati tria requirit.
Eligendi modus beatū mathiam ibidē.
Electionis mathie causa.ibidem in fi
Electio vera tria requirit.fmone.xxi in fine.⁊ ser.c.in fine.
Eps dz hr̄e in se ser.ser.ccxxxj.in m
Error triplex tēpore cōstantini.serm xlix.in medio.
Euangelij Watthei preconizatur m bus.ser.ccxlij.in fine.
Euangelista verus quatuor requirit. ccij.in principio.
Euangeliste opus fecit matthens ci citer.sermone.ccxlv.per totum.
Excelsus quadruplex in trinitate.ser ne.clxij.in principio.

Fabiani ⁊ sebastiani sta simul celebant lxij.in prin.
Fabianus rectā co buit ibidem in fine.
Faciem tria ornant mone.xij.circa finem
Fama attendit quintupliciter.serm xij.circa medium.
Familiaritas christi ostēditur in tri sermone.cliij.circa medium.
Femella organizatur i vtero m̄is.ix de triplici rōne.f.lxxx.circa.prin.
Festū omniū sctōrū institutū est quad plici de causa.ser.cclxxv.in prin.
Ferculum quadruplex apposuit chr in cena.sermone.cv.circa medium.
Filij israel quatuor habuerūt doctor ab egypto.sermone.lix.in medio.
Fortitudo vera consistit in tribus.ser ne.ccvij.in medio.
Fortitudo vera quatuor probaturi dem in principio.
Fugit dñs in egiptū quadruplici de sa.sermone.xliij.in princi.
Fuga(In fuga xp̄s tria ondit.ibi cir Franciscus in multis commendatur. mone.cclxiij.per totum.
Franciscus tribus vicibus audiuit vo domini.ser.cclxij.in medio.
Francisci sanctitas.ibidem in prin.
Francisci perfectionem plura ostend sermone.cclxv.per totum.
Franciscus habuisse xp̄i stigmata multa persuadēt.ser.cclxiij.per totum.
Fructus marie benedictus tripliciter. mone.cliij.in fine.

Georgi⁹ miles fortis ⁊ strenu⁹. sermone.cxxx.in prin.et sermo ne.cxxxij.in princi.
Georgius vicit quadrupliciter ser.cxx.circa prin.
Georgius figuratur per elephantem.ser mone.cxxj.in medio.
Gladius malorum et bonorum.fmo.lxij. circa principium et medium.
Gratia dei cognoscit in homine ex trib⁹. sermone.i.in principio.
Gregorius vigilauit tripliciter. sermo. xj.circa medium.
Gregorius fuduit i quinq; libris.sermo ne.xcij.in prin.
Gregorius assimilatur pictori ⁊ figulo. sermone eodem.
Gregorius cōmendatur in tribus.sermo ne.xcij.in principio.
Gregorij dedit eloquia pulchritudinis tripliciter ibidem.circa medium.
Gregorij humilitas ptz ex quatuor. ser mone.xcj.in principio
Gregorius multe fuit virtutis.ser.xcij. per totum.

Habitaculū triplex. serm. vj.post principium.
habitare in vnū cōtingit ser tupliciter.sermo.ccl. per totū ⁊.f.cclix.i prin.
Herodes quadru.obijt. sermo.xliij.in fine.
Herodis sentētia cōtra Johānē bap.ini quo ostēditur triplici rōne.f.xliij.in pn.
Herodis crudelitas cōtra Johannē ba ptistā.fm̄.ccxxxiij.in prin.
Homo hortatur ad tria.ser.xcvij.in pn
Homo debet se p̄oare tripliciter. sermo ne.cx.in principio.
Homo ante passionē xp̄i q̄druplicē ha buit defectū.sermone.cxiij.per totum.
Homo ceticit per quatuor. sermo.cxxj. post principium.
Homo plus attinet christo q̄ angel⁹.ser mone.cclvj.ante medium.
Homo malus peior omni bestia. sermo. cx.in principio.
Hominis tripler est statu⁹ terminus. ser mone.cclxxxij.in principio.
Hominis magna est dignitas. sermone. clxv.circa medium.
Homines quadruplices non debēt time re.sermone.ccij.circa medium.
Homines assumuntur ad ordines ange lorum.sermo.cclvij.post medium.
Hoie(Jn̄hoie triplex potētia.sermo.cc lij.in principio.
Hoze cur instituta ⁊ an extra ec clesiam sint dicēde.ser.cccj.in fine.
Hospitiū in hac vita christus nō habuit. sermone.clxxxvj.in principio.
Hospitez tria expellūt.sermone.clxj.cir ca medium.
Hostium cordis nostri christ⁹ pulsat qua druplici ratiōe.sermone.clxxxvj.p totū.

Iacobus maior multiplex ha buit priuilegiuz.sermone.cxcj. in principio.
Iacobus minor commēdatur tripliciter,ser.cxxxviij.in prin.
Iacobi minoris perfectio ostitit in trib⁹. ibidem in medio.
Iacobi minoris passio est in quatuor cō mendabilis ibidem in fine.
Jeronymus carnis incēdia deleuit tripli citer sermone.cclviij.circa finem.
Jeronymus flagellatus est quadruplici de causa!ser.cclviij.circa medium.
Jeronymus didicit scientiā multipliciter. sermo.cclxj.in principio.
Jeronimum quatuor commēdant.ibidē post me.
Jesus nomē est vulcedinis quintuplici ter.sermone.lv.per totum.
Jehannes euangelista dicit acta ppter quatuor.sermone.xxxvj.in prin.
Johānes euāgelista multa habuit priui legia.ser.xxxij.xl.⁊ p totum.
Johannes a xpo p alios dilect⁹ q̄ntupli ci de causa.ser.xxviij.p totū.⁊ plus Pe tro.ibidem in fine.
Johānes cur sepulchrum ingressus? ser mone.xxxix.in principio.
Johānes euāgelista an mortu⁹ sit vel nō quadrupler opinio.ibidem per totum.
Johānes ante portam latinam tripler su stinuit martyrium.ser.clv.per totum.
Johānes quadrupliciter fuit priuilegia tus.sermone.ccxlvj.in principio.
Johānes baptista fuit missus quadrupli citer.sermone.clxxj.p totum.
Johānes baptista dict⁹ ē lucerna ardēs.

sermone.lxxvj.in principio.
Joannes baptista quadrupliciter est per fectus.ser.ccxxij.per totum.
Joannis baptiste excellētia patet ex ōn̄ sermone.clxxxij.per totum.
Joannis baptiste multa prerogatiua.ser mone.clxxv.per totum.
Joanne baptista nō surrexit maior qua drupli ci ratione. sermone.clxxiij.circa medium.
Ignis quadruplex in christo tēpore pas sionis.sermo.cxv.in medio.
Ignis quadruplex.sermone.clxij.per to tum.et sermo.ccv.in prin.
Indulgentiarum valor tria requirit.ser. clxxix.circa medium.
Infirmitas anime sanatur quadrupliciter ser.cclxix.post medium.
Infirmitas quintuplex hominis ante na tiuitatem.sermo.xxvij.circa medium.
Infirmitas triplex phariseorum.sermo. ccxlvj.in medio.
Innocentum beatitudo causatur ex mul tis.sermone.xlj.per totum.
Innocentum passio commēdatur ex qua tuor.sermone.xlij.in principio.
Innocentes cur occisi z quoto tempore? sermone.xliij.post medium.
Judas cur positus inter discipulos? ser mone.lxxxix.circa medium.
Judas discipulus apostolus procurator inops mendicus et pauper.ibidem per totum.
Judas fuit dilapidator quadrupliciter. sermone.xc.
Justitia vera in tribus consistit.sermone. v.circa principium.
Justitia triplex.sermone.clxxv.post prin cipium.

Bathedra triplex est.sermo. lxxxvij.in principio.
Bathedre petri festū institu tum.ser.lxxxvj.per totum.
Batherina excessit virgines in trib⁹.ser.ccxc.per totuz.
Batherina multiplex habuit priuilegiū. sermone.ccc.
Batherine multiplex gratia. ser.ccxcix. per totum.
Kyrie eleison cur iteratur i missa.sermo ne.cccvj.

Lachrime triplices sanc mo.clxxxviij.in prin.
Laicorum quadruplex p nus.ser.ccxxxiij.in prin.
Lapides q̄druplices.s xxxv.in princi.
Lapides materiales valent ad quatu ibidem.
Laqueus triplex diaboli. sermo.ccc circa medium.
Larachrum sanguinis sextuplex.ser ne.cvj.in principio.
Lauari pedes certoruz nō possunt tri ci ratione.ser.cviij.circa medium.
Laurētius tria fugit.ser.cciij.in med
Laurentius ignē materialem extinx
Laurentius ignē materialem extinx pliciter.sermone.ccv.circa medium.
Laurētius quadruplex habuit certam sermone.ccvj.
Laurentij triplex cōsolatio.sermo.ccc post medium.
Laus ppria vituperat.ser.clxxiij.in p
Leo quatuor timet.ser.cciij.ante finē
Letania instituta est ppter tria.sermo
clxviij.in principio.
Lex est quadruplex.ser.cc.in principio
Liber quintuplex.ser.xcij.per totum.
Liberalitas cōsistit in tribus.sermo.c in principio.
Liberalitas dei cognoscitur ex trib⁹.s mone.xliij.
Lignū triplex in paradiso.sermo.cxl in principio.
Lignum duplex.ser.ccxl.in principio.
Lignum humile exaltatum quadrupli ter.ibidem ante medium.
Lignum crucis percussit robustos.ibi in fine.
Lingua data est homini ppter quatuo fermone.cclxxix.in fine.
Lotio pedum discipulorum commen ex tribus.sermone.cv.ij.in prin.
Lotio manuum post missam quid sig cet.sermone.ccv.in fine.
Lucas quadrupliciter fuit illumina sermone.cclxix.in medio.
Lucas dicitur medicus.ibidem post m dium.et in ser.cclxx.ante finem.
Lucas per ser fuit eleuat⁹ in diuinā co templationem.ser.cclxx.circa medium.
Lucas quatuor habuit officia.sermone

clxxij.circa finem.
Lucas quadruplices habuit informato res.ibidem.
Lucie victoria i trib⁹ cōsistit.ser.x.in p̄n.
Lucie fuerūt septem virtutes.sermo.xs. per totum.
Lucie quadruplex effectus.sermo.xij.
Lucerna bona tria requirit.ser.cxxxvj.
Lucerna fuit benedictus quintupliciter. sermone.ccxxij.post medium.
Luminaria duo creata in mundo.sermo. clxviij.in principio.
Luna plena triplicem habet virtutē.ser.. cxviij.in medio.
Luna triplicem hz mutabilitatem.serm. ccxvij.in medio.
Lux habet quadruplicem effectum.ser. xxij.circa medium.
Lux mundi aliquis dicitur tripliciratio ne sermone.cciij.

Magi quare dicuntur.serm. lvj.in p̄ncipio.
Magi cur xp̄m quesierūt. ibidem in medio.
Magi ab oriente et cur p stellam vocati. ser.lvij. in principio z in medio.
Malorum seuicia apparet in duob⁹ ser. xij.in principio.
Manere in xp̄o quomodo exponitur.ser mone.xvj.per totum.
Manifestauit se xp̄s multipliciter.sermo ne.cxvj.per totum.
Man⁹ quadruplex porrecta thome.ser= mone.xviij.circa finem.
Manus xp̄i quinq; habet digitos.sermo ne.clxiij.post medium.
Marcus ambulauit multiplici via.ser= mone.cxxxij.per totum.
Marcus commēdatur in tribus.sermo. cxxxiij.circa principium.
Marcus multiplex habuit prerogatiuū. sermone.xxv.per totum.
Maria contra diabolum exercuit tripli cem potestatem ser.xxiij.in prin.
Maria nominatur domina,stella,illumi natrix.ibidem.
Maria triplex priuilegiū:ante,in,z post partum.ser.xxv.in p̄n.et in fine.
Maria dicitur templum dei.sermo.lxx= viij.circa medium.
Maria ōr mediū triplici rōne.ibi.ante fi.
Maria nō tenebat ad purificationē. ser. lxxix.circa prin.z.lxxxj.in fi.
Maria tripliciter cooperata est ad incar nationem xp̄i.ser.xxix.in medio.
Maria ōr virga triplici rōne.ser.c.in p̄n. Et.ccxxvij.post medium.
Maria mater pulchritudinis triplr ex ponitur.ser.cxxxviij.in prin.
Maria ser habuit maria dōa.f.ciij.p to.
Maria dicitur luminosa quadrupliciter. ser.ccxij.per totum.
Maria cōmēdat in trib⁹.f.ccxij.p totuz.
Maria cōparat aplis,martyrib⁹ z pa triarchis.ser.ccvj.per totum.
Maria est salutata septuplici causa. ser. ciij.per totum.
Maria frequenter a nobis est salutāda triplici rōne.ser.cij.post medium.
Mariā salutare debemus propter tria. ibi.in principio.
Maria magdalena multipliciter deum offendit.ser.clxxxviij.circa principium.
Maria Magdalena fuit tractata a xp̄o quintupliciter.ser.cxc.post princi.
Maria magdalena satisfecit multiplici ter.ibidem.in fine.
Martyrium sancte cecilie commendatur ex quinq;.ser.ccxc.circa med.
Martyrū q̄druplex.f.ccxcvij.cir. princ.
Martyrū quintuplex genus.ser. cclxxx viij.in fine.
Martinus placuit deo in triplici statu. ser.cclxxxix.in prin.
Martini potestas super omnes creatu ras.ibi.in fine.
Martinus mul⁹is decoratus virtutib⁹. ser.ccxci.post medium.
Martinus multipliciter fuit dilectus in vita z in morte.ser.ccxcij.per totum.
Mater zebedei triplici mō accessit xp̄m. ser.cxcij.in prin.
In matrimonio triplex coniunctio. ser. lxviij.in principio.
Ministerium quintuplex cōmissum beā te virgini.ser.ccviij.in med.
Matthēus comparatur martyri z euan geliste.ser.ccxlv.in medio.
Matthēus secutus est xp̄m sextuplici ra tione.ser.ccxlvj in princ.
Matthei triplr p̄conū.f.ccxliij.in med.

Medicus ꝺr xp̃s triplici ratione. sermo. cxc. in prin.
Medicus christus appropinquauit propter tria. ser. cclxvj. in fine.
Mel ponitur in medicinis triplici ex causa. ser. ccxcv. ante finem.
Memoranda christiano sunt tria. sermo. cclxxxj. per totum.
Memoria mortis valet ad quinq; serm̃. cclxxxiij. in prin.
Michael quadruplex officium. sermone cclxiij. per totum.
Militē strēnuū facit tria. f. cxxxij. in. m̃.
Militē bñ opari tria facit ibi. in medio.
Militū regula. sermo. ccxc. in princi.
Misse introitus quare cantatur. sermone. ccvj. in prin.
Missa cū alleluia cōcluditur. ibidem.
Missa cantatur tribus lingnis: grecis: hebraica, z latina. ser. cccvij. per totum.
Monumentum christi nouum fuit triplici de causa sermo. cxviij. in principio.
Monumentū cur alienuz et iuſti. ibi. p to.
Mors sanctorū preciosa. ser. lxx. in prin.
Mors sanctorum comparatur somno duplici ex causa. sermo. cclxxxvj. in prin.
De morte bonorum non est triſtandū triplici ratione sermo. cclxxxvj. circa prin. ser. cclxxxvij. per totum.
Mori voluit christus in cruce ꝓpter quatuor. ser. ccxlvij. in prin.
Mortis memoria triplex expellit peccatum. ser. cclxxxj. poſt medium.
Morientes sunt quadruplices. sermone cclxxxij. in principio.
Mortuis debemus subuenire ꝓpter tria ser. cclxxx. per totum.
Mūdus persequitur electos quadrupliciter ser. xxxj. in prin.
Mundus fallit tripliciter. f. lxx. cir. meō.
Mutabilitas ꝯdrupl'r. f. ccxij. poſt prin.

Atiuitas christi marie dignitatis: locū ditatis z vtilitatis est. ser. xxvij. in prin.
Natiuitas xp̃i nobis attulit ꝯtuor vtilitates. ser. xx. poſt p̃n. z ser. clxxx. in p̃n.
Natiuitas christi triplex oportunitas sermo. xvij. in principio.
Natiuitas christi liberauit hominē a tribus malis. ibidem.
In natiuitate christi apparuerunt ꝯtuor sermo. xxviij. in prin.
In natiuitate christi quinq; sunt attenda. sermo. xxix. per totum.
Natiuitas virginis gloriose comparatur domui materiali penes tria. ser. ccxxxv. in prin.
Natiuitas marie cōparatur fielle triplici ratione. ser. ccxxvij. in prin.
Naturalia suspenduntur in suis actionibus tripliciter. f. r. x. in medio.
Nicolaus commendatur a tribꝰ sermone. v. in principio.
Nicolai securitas erat in tribꝰ: sermone quinto circa finem.
Nicolaꝰ triplex habuit habitaculū. f. vi.
Nicolaus habuit triplicem thesaurum. ibidem.
Nicolai electio commēdatur tripliciter. sermone. vij.
Nicolai vita commendabilis septupliciter sermone. viij.
Nicolaus quatuor habuit ꝓuilegia. sermone. per totum.
Nobilitas causatur ex quatuor. ser. quinto. in medio.
Notorium dicitur aliquid tripliciter. ser. xc. in principio.
Nuptie tria in se habent. sermone. lxviij. in principio.
In nuptijs ꝯtuor inueniunt. f. lxxij. i p̃n.

Bedientia est quadruplex. ser. ccxc. in fine.
Oculus duplex mentalis z corporalis. ser. xxx. in fine.
Oculos quidā ꝛruerſit triplici rōne. f. ccxx. poſt p̃n.
Oculari quatuor nō possunt. serm. clvij. in principio.
Odor quadruplex. sermo. clvij. poſt me.
Offerre debemus tria. sermo. lxj. in prin.
Opus triplex. ser. xv. poſt medium.
Opus dei quadrup. ex. sermone. cxciij. in principio.
Optimam partem elegisse soli Marie cōuenit. sermo. ccxix. in prin.
Optima pars attenditur penes quinq; ibidem. circa medium.
Oratio fit geniculando ꝓpter tria. sermo. xvij. in fine.
Oratio ignita facit tria. sermo. lxj. in p̃n.

Oratio debet habere quatuor alas. ser. xlvij. in medio.
Oratio quando exauditur. ibidem.
Orans ꝓ alio debet in se habere quas tuor: ibidem in princ.
Ordines sanctorum in patria. ix. ser. cc. lxxvij. per totum.
Ornamenta sacerdotum celebrantium quid significent. z ser. cccv. in princ.

Pe tripler ꝓprietas. ser. cclix. poſt medium.
Partus virginis triplicem habuit conditionem. ser. xxvj. circa medium.
Passio christi cum triſtitia aliorum sanctorum cum letitia curelebretur. ser. cxvij. in medio.
Passio christi habuit quintuplicem effectum sermo. cclvij. per totum.
Passeri assimilantur sancti. ser. ccxvij. in principio.
Paulus ante conuersionem tria patiebatur. ser. lxxij. in prin.
Paulo infixa triplex spina. eodem sermone. in fi.
Paulus vas electionis propter multa. ser. lxxiij. per totum.
Paulus factus est spectaculum multis. sermone. lxxv.
Paulus conuersus est a tribus malis. sermo. lxxvij. per totum.
Paulus habuit triplicem scientiam. ibidem. in medio.
Paulus multipliciter curatus est. sermone. clxxxj.
Paulus quinq; habuit effectus gratie. sermone. clxxxj.
Pauli commendatio in tribus. sermone clxxxij. per totum.
Paupertas tripler. ser. cclxxx. in prin.
Patres veteris testamenti petierunt tria sermo. xcviij. in prin.
Patres veteris testamenti desideraueſunt pluuiam. ibidem in medio.
Peccatum quadruplicem inducit defectum. ser. xvij. circa medium.
Peccatum tripliciter execat hoiem. ser. cxiij. in fine.
Peccatū originale quintuplex habuit remedium. ser. lij. in prin.
Peccatum magnam habet ponderositatem. ser. cclxx. poſt princ.
Peccatores carent quintuplici esse. ser. cclxx. poſt medium.
Peccatores in spectaculis tria considerent. ser. lxxv. in prin.
Pellis quadruplex. sermone. ccxxvij. in principio.
Pellis culpe tripler. ibi. poſt medium.
Pellem deposuit bartholomeus multipliciter ibidem per totum.
Penitens publice reconciliantur in cena domini triplici ratione. ser. cx. in prin.
Penitētes vere debēt habere quinq; ser. clix. per totum.
Petrus commendatur in tribus. sermo. lxxxvij. circa prin.
Petri mansuetudo in tribus patuit. ibiō. in fine.
Petri exaltatio super angelos z eius solennitas. ser. lxxxvj. z. clxxx. in prin.
Petrus martyr passus est septupliciter. sermo. cxxxvj.
Petrus martyr secutus est xp̃m q̃tum ad tria. ser. cxxxvij. in fi.
Petrus martyr assimilat christo in multis. ibidem. in princi.
Petitio multiplex facta christo. sermone cxxxix. in prin.
Petitio filiorū zebedei fuit defectuosa ꝯdrupliciter. ser. cxcij. poſt medium.
Philippus tripler preconiū habuit. ser. cxxxix. in principio.
Philippus christo familiarior in tribus ibidem in fine.
Potestas clauium consistit in tribus. ser. clxxix. in principio.
Potestas clauium tria includit. sermone cxcv. in fine.
Potentia intellectiua z affectiua in homine quelibet illarum patitur triplicem defectum. sermone. ciij. in medio z in fi.
Prelatus potest deponi propter tria. sermo. xc. in principio.
Prelatus quadrupliciter potest dici dilapidator. ibidem in medio.
Prelato perfecto tria sunt necessaria. sermo. xciij. in principio.
Prelatus verus debet habere quatuor. ser. cxcv. per totum. z. ccliij. in princi.
Prelatus debet alijs lucere. sermo. ccliij. in fine.

Prelatus quomodo se dz habere erga subditos sermo.ccxxj.in fi.
Prelij magnitudo attenditur tripliciter. serm.cclxij.in prin.
Prelij quadruplex pugnauit michael. ibidem in medio.
Pregnantes triplicem habent timorem. sermo.xxv.in medio.
Pregnātes sentit vitā femelle. lxxx.die. sermone lxxx.circa prin.
Peregrin⁹ fuit xp̄s quadrupliciter. ser. cxxv.in principio.
Peregrin⁹ xp̄s triplex habuit hospitiz ibidem in fine.
Primogenita: quare in legeveteri offerebantur.ser.lxxx.circa medium.
Primogenita diuersa fuerūt.ibi.in fine.
Promissio fit trib⁹ modz.f. ccxlviij. i fi.
Pugil verus dz hꝫ tria.ser xlv. in prin.
Puer presentatus in templo ꝓpter tria sermo.lxxviij.
Puer cur illa die p̄sitatur.f.lxxx.in prin.
Puer iesus quatuor psonis portat in tēplum.ser.lxxxj.in prin.
Purificationis festum triplici causa instit tutum est.ser.lxxxij.circa prin.
Puritas triplex ser.ccxiij.post prin.
Placabilis redditur homo deo ex trib⁹ sermo.l.in fine.
Plenitudo quadruplex.f.xxxij. in prin.
Querentes xp̄m sunt quadruplices.ser.cxxiiij.post prin.
Questiones.ix.erant de homine ante aduentū ser.xxx.per totum.
Redimi debuit hō ꝓpter quinq.ser.xxx.in prin.
Regnum triplex vicerūt martyres sermō.ccxlviij. in medio.
Religioso perfecto tria sunt necessaria.f.cclx.
Religiosorum triplex fructus z quadruplex differentia.ser.xcvij. post medium.
Relinquenda sunt ser que impediunt salutem hominis.ser.clxxxij.in medio.
Resurrectio christi mirabilis. ser. cxxj. in principio.
In resurrectione christi tria sunt notanda ibidem.per totum.
Resurrectio xp̄i fuit necessaria tripliciter.ser.cxxiiij.in principio.
Resurrexit xp̄s triplici modo. ser. cxxij. in principio.
Resurgere debemus multipliciter ibidē per totum.
Respublica bene recta tria requirit sermone cxlvij.in principio.
Rubigo quadruplex.sermo. cxxix. circa principium.
Rubigo purgatur tripliciter. ibidem circa medium.
Rumores quadruplices libenter audimus.ser.cclxxxv.in principio.
Remuneratio eterna stat in trib⁹.ser.lxxv.in fine.

Sacramenti altaris cōsecratio excedit omnem potentiam ser.cviij.in fine.
Sacrificium veteris testamenti habuit tria.sermone cxv.in principio.
Sal triplex est:ser.cciij.in prin.
Sagitta quadruplex.ser.lxxj.circa me.
Sanatus perfecte cognoscitur p tria signa.sermone.lxxvij.in fine.
Sanat christus tripliciter.sermone. cxi. in principio.
Sanatio medicorum triplex est. sermo. cclix.circa medium.
Sanctitas vero tria requirit: et per tria cognoscitur et conseruatur. sermo. vij. in principio.
Sanctitatis perfecte triplex signum.ser. cxl.in prin.z sermo.cc.in medio.
Sancti gaudēt de tribus.sermone.clxx. in principio.
Sanctum accipitur quadrupliciter. sermone.ccvij.in prin.
Sapientia triplex. sermone. ccxxvij. in principio.
Sebastianus positus est ad multiplex signum sermo.lxiij. per totum.
Sebastianus in tribus commendat.sermone.lxiij.per totum.
Sepulchrū quadruplex.f.cxix.in princi.
Sepulchrum christi visitare debemus quadruplici ratione.ibidem.
Sepelitur homo quadrupliciter.ibidē. per totum.
Serui bonitas tria requirit, sermo. cci. in principio.
Seruus fidelis quatuor debet attēdere. sermo.ccxcvij.post prin.
Siluester fuit in quadruplici statu perfectionis sermo.l. in prin.
Signa tria ostendunt hominem esse in gratia ibidem.
Signa quinq; sequebantur in primitiua ecclesia credentes.ser.cliij.in prin.
Signa miraculorum cur hodie non fiūt tripler est causa.ibidem circa medium.
Singularitas quatuor mala inducit ser. xij.post medium.
Simon et iudas commendantur ꝓpter multa.ser.celxxij.per totum.
Sol amittit lucem erga nos quadruplicit.ser.cxcviij.in fine.
Sonus triplex i cantilenis significat iandem triplicem quam sancti impendunt deo ser.cclxxviij.in fine.
Scala qua ascenditur ad celum septem habet gradus.ser.cxlix.in prin.
Scbola quadruplex.ser.cxlvj.in fine.
Suffragium ecclesie quib⁹ prodest post mortem.ser .cclxxxvij.post medium.
Spiritum sanctū volens recipere dz habere tria.ser.clviij.per totum.
Spiritussanct⁹ ꝑparat q̄tuor ibi.in fine.
Spiritussanctus in trib⁹ generib⁹ hoim requiescit.ser.clx.per totum.
Spiritussanctus ꝑseruatur per tria.ser. clxj.in fine.
Spiritussanct⁹ missus est in specie ignis ser.clxij.in fine.
Spiritussancti receptionem quatuor dispōnunt ser.clxij.in fine.
Spiritussanctus vt maneat nobiscū qua tuor requirit.ibidem in medio.
Spiritussanctus missus est quadruplici signo.ibi.
Spiritumsanctū recipere tria impediūt: z receptum tria expellunt.ser.clxi. in p̄n. in medio.
Stella apparuit q̄tuplr.f.lviij. in p̄ne.
Stella tur occultata.ibi.circa medium.
Stella fuit creata ad tria. ser.lix. in p̄n.
Stellarum quadruplex ꝓpꝛietas.sermone.cxcviij. in prin.
Stephanus vicit mundum in quatuor. ser.xxxj.in prin.
Stephan⁹ habuit quintuplex adiutorium ibidem in fine.
Stephanus q̄re electus.f.xxxiij. in p̄n. Stephanus habuit q̄tuor coronas.ibiḋ.
Stephan⁹ quinq; habuit priuilegia ser. xxxiij.in principio.
Stephanus commendatur tripliciter. ser.cxcvij.in principio.
Stephani inuentio cōmendatur quadrupliciter.ser.cxcvj.in prin.
Stephani translatio triplex.ibi.in meḋ.
Stigmata xp̄i franciscū habuisse multa persuadent.sermo.cclxiij.

Terra bona cognoscit ꝑ tria.f.xcvij.circa meḋ.
Thesaurus triplex in margareta.ser.clxxxiij. in principio.
Thesaurus quomodo absconditᵭ.z emiᵭ ibidē in medio.et in fine.
Thomas edificauit regi domum tripliciter.ser.xij.per totum.
Thomas dedit quatuor voces.ser.xiij. in principio.
Thomas erat in q̄druplici fide sermone.xv.in principio.
Thomas mānsit in christo tripliciter.ser. xvj.in principio.
Thomas cantuariēsis commendatur in sua passione tripliciter. sermone. xlv. in principio.
Thome sanctitas patet ex septē.sermone.xlv..per totum.
Thoma habuit quatuor p̄conia.sermo. xlvj.per totum.
Torcular significat ecclesiam:et tripliciter fuit repletum.ser.xcj.in fine.
Trahitur homo a christo tripliciter.ser. ccxliij.in medio.
Transitus malorū triplex est. ser.cxvij. post medium.
Trinitatis festum diuersimode celebratur.ser.clxv.in principio.
Trinitas non est curiose se inuestigāda: sed pie credenda.ibidem per totum.
Trinitatem personarum z vnitatē essentie tria ostendunt.ibidem in medio.
Circa trinitatem tria sunt attendenda. ser.clxlvj.in principio.
Trinitas elucescit in omnib⁹ creaturis. ibidem in fine.
Crinitate in diuinis esse tria ostendunt. sermone.circa in principio.

Triaerant quōdam impossibilia sermone.cj.in principio.

Vana gloria difficulter vincit triplici ratione.sermone. ccij. in medio.

Vanitas q̄drupler in mundo sermo.cclxxxj. circa medium.

Vbera triplicia sunt ser. lxxxiij. in fine.

Vbera habent triplicem vim.serm.lxxv. post medium.

Vcter beate virginis habuit quatuor cō mendabilia.sermone.cclxxix.per totuz.

Vestigia xp̄i sunt vir tutes. ser. in princi.

Via custodit per quatuor.ser.j.cir. meō.

Via amictitur per quatuor.ibidem.

Videre quatuor hominem delectant sermo.xxxij.cir.medium.

Ad videndum quatuor requiruntur.ser. xxxiij.circa medium.

Vigilare debemus ad tria.serm.xcj.circa medium.

Vigilare debent quinq; genera hominū sermone.xcij.circa medium.

Vigilantium sextuplex conditio.ser. cclj. in fine.

Vigilia pfecta tria requirit. ser. ccxcvij. post medium.

Vincentius habuit triplex certamē. ser. mone.lxix.in principio.

Vincentius tripliciter vicit.ibidem.

Vincentius pugnauit cōtra tres acies. sermo.lxx.circa principium.

Vincentius commendatur a duob⁹. sermone.lxxj.in principio.

Vincentius nomen victoriosum.ibi.in fi.

Virginis vterus fact⁹ est nobis propter tria sermone.xxvj.in principio.

Virginitas sancte agathe commendat quadrupliciter sermone. lxxxiij. circa medium,

Virginitas conseruatur per quatuor sermone.ccxciij.circa medium.

Virgines faciliter decipiuntur triplici ex causa.ibidem in fine.

Virginitatem quatuor impugnant serm. ccxcvij.in principio.

Virginitas a deo multipliciter est honorata.ser.ccc.ante finem.

Virtutes quatuor serm.ccxxviij. in fine.

Viro pfecto tria sunt necessaria. sermone.j.circa principium.

Viri sancti gaudēt de trib⁹.ser.lix.i fine.

Vita hominum triplex ser.cc.in fine.

Vita socialis quatuor requirit.sermone. iiij.ante medium.

Votum religiosorum triplex. sermone. ccxc.circa medium.

Vnio multiplex.ser.clxxvij.circa finem.

Vnguentum triplex.ser. clxxxvij.in fine.

Vox de celo. Scribe beati mortui qui in domino &c.audita est quadruplici ratione.sermo.cclxxxv.in medio.

Vxorem ducens duo dz attendere.serm. ccxlix.circa principium.

Xp̄s multos habet effectus ser.iij.circa finem.

Xp̄s benigne inuitat.ibidem.

Xp̄s natus est triplici ex causa. sermone. xviij. in principio.

Xp̄m preuenire oportet multipliciter.serm. xxj.per totum.

Xp̄s nominatur parvulus quadruplici ratione.sermone.xxiij.

Xp̄s pro nobis quatuor obtulit. sermone. lij. in principio.

Xp̄s habuit q̄tuor nota.ser.lij.per totum.

Xp̄s habuit quatuor cognomina sermone.liij.per totum.

Xp̄s dr̄ fol⁹ venit ppter q̄tuor ser.lxxx.

Xp̄s quadrupliciter fuit oblat⁹. sermone. lxxxj.circa medium.

Xp̄s dr̄ flos triplici rōne.ser.c.post principium.

Xp̄s in cena q̄drupliciter se habuit. sermone.ccxvij.per totum.

Xp̄s passus est in quatuor locis. sermone. cxj.per totum.

Xp̄s in testamento suo octo nobis legauit.sermone.cxij.

Xp̄s multis comparatur in scriptura.sermone.cclxxxiij.in principio.

Explicit index.

Sermones pulcherrimi varijs scriptura rum doctrinis referti de sanctis p anni totius circulū cōcurrentib⁹: editi a venerabili viro Jacobo de Voragine ordinis p̄dicatorum quondā epo Januēsi: incipiūt feliciter.

De sancto Andrea Sermo primus.

Vestigia eius secutus est pes meus, vi am eius custodiui, et non declinaui ex ea. Job.xxiij. Tria sunt necessaria cuilibet viro perfecto. Unuz q̄ xp̄m sequar p bonaz vitā. Secūdū q̄ ipsum custodiat per finalem p̄seuerātiā. Tertiū q̄ ab eo nūq̄ declinet p aliquā culpā. Ista tria dūs Andreas se fecisse gloriat cū dicit. Uestigia eius sequ⁹ &c. Circa p̄mū notādum q̄ vestigia xp̄i sunt virtutes eius scz eius puritas, charitas, mansuetudo, mia siue pietas. Ista vestigia xp̄i sctūs andreas sequtus est: ut notat i antiphona q̄ de ipo cātat. Cōcede nobis hoiem iustū. redde nobis hominē sanctū ne interficias hoiem deo charū, iustū, mansuetū, z piū. Habuit ergo pfectā puritatē: Ideo dr. Redde nobis hoiem sctm. Sanctū em idem est qđ purū: Unde in greco sanctū idem est qđ agyos. i. sine terra. Tunc em Andreas fuit sine terra q̄n oia terrena reliquit: et sic in mūdicia cōseruauit. Mat.xix. Ecce nos reliquim⁹ oia z sequti sum⁹ te. Habuit charitatē: ideo dicit. Ne interficias hoiem deo charū. Charitas em dr ex eo q̄ hoiem charū facit. Qui em magnam charitatē hz magni p̄cij est apud deum: Si charitatē nō habuero nihil sum. Habuit mansuetudinē z humilitatē. Jō subdit mansuetū: qđ significat p moysen: qui sicut fuit ex a qua assumpt⁹: sic iste de mari vocatus. De quo moyse dr Nume. xij. Erat moyses vir mitissim⁹ inter oēs homines. Habuit miam et pietatē. Jō subdit z piū. Et⁹ aūt pietas ostēdit ex eo q̄ q̄tuor vicib⁹ fleuisse legit. Habuit em lachrymas amoris qñ fleuit p̄o scarcerati one matthei sui amicissimi z dilecti. Cōpassionis qñ fleuit ppter extinctionē inuenis a septē demonib⁹ suffocati. Doloris quādo fleuit miserabilē statum. Nicholai semis Et deuotionis sicut qñ fleuit vadēs ad patibulū crucis. Jstaz autē quatuor accipiūtur penes quadruplicē interpretationē hui⁹ nominis Andreas Interpretat em decor⁹. Et q̄tuz ad hoc accipit ei⁹ puritas. Cozin.j. Ecce tu pulcheres dilecte mi: z decorus. Interpretatur etiā virilis. Et q̄tum ad hoc accipit eius charitas q̄ facit hoiem virilē z fortē. j. Cor.xvj. Charitas oia suffert. Interpretat respōdēs pabulo. Et q̄tū ad hoc accipit eius pietas. Sicut em oleum est in pabulū luminis. sic pietas gr̄e spūalis. Tūc aūt q̄s rndet pabulo: qñ cōpassioni q̄ est in corde rndet effectus in opere. Dicit etiā Andreas quasi antropos. i. sursum cōuersus p qđ intelligit ei⁹ humilitas q̄ hoiem sursum conuertit. Luc. xviij. Qui se hūiliat exaltabit. Scōo viaz ei⁹ custodiuit. Circa qđ notandū q̄ quatuor sunt q̄ viā custodire facit. f. ferramētorū impressio: crucū erectio: plātarū reflexio: z lapidū aggregatio. Et qñ x̄p̄s factus est nobis: via iō habuit ferramenta. i. clauorū ipressionē: crucis erectionē: spinarū in modū cozone reflexionē z lapidum aggregationē: qñ. f. indet lapides in xp̄m iacere voluerūt. Dūs igit andreas viā xp̄i custodiuit: qz semp respexit ad ei⁹ clauoz vulnerationē ad xp̄i crucē: ad ei⁹ cozonationē: z ad ei⁹ lapidationē. Tertio viā ei⁹ nō amisit. Circa qđ notādū q̄ quatuor sūt q̄ viā amittere facit. f. tenebra: nebula: mimietas mulū: z dēsitas herbaz. Nulle istoz modoz sctūs Andreas viā dei pdidit. Nō ppter tenebras auaricie: qz oia terrena cōtemsit. Auari em tenebras facit dū inter se z solē iustitie terrā opponit. Sap.v. Justicie lumē nō luxit nobis. Scōo eā nō pdidit ppter nebulā carnalis cōcupiscētie qz corp⁹ suū semper domauit. Unde refert. Augu. in lib. de penitentia ita di-

xisse dō esset in cruce. Recordor dñe ꝯtū in portādo corp⁹ onerosum: i domādo supbū: in fonēdo infirmū: in coercēdo lētu laboraui. Dicitur aūt nebula carnalis cōcupiscētia: qz sicut nebula exaq̄ vapo⁹ b⁹ erurgit: sic in hoie voluptuoso fumositas malarū cōcupiscētiaꝝ scaturit. Aug, in lib. cōfes. Exalabāt nebule limosa cōcupiscentia carnis z scatebra puber tatis z obnubilabāt atq̄ obscurabāt cor meū vt nō discerneret serenitas dilectionis caligine libidinis. Tertio vīa dei nō perdidit propter nimiā mundane glorie: qz tota vitam suā in cruce xp̄i posuit. Unde ait amator tuus semper fui z desiderauī amplecti te o bona crux. Assimilatur aūt mūdana gloria nui: qz licet ad modicū luceat, tamen cito euanescit. Et ita vīa dei perdere fecit. Joā. v. Quomodo potestis credere qui gloriam abinuicem queritis gloriā que a solo deo est nō queritis? Quarto eam nō perdit propter densitatem herbarū pigritie, non est piger fuit sed ad tota achaya cōuertit. De pigris aūt dicitur. Proū. xxiij. Per agrū hominis pigri transiui z ecce totum repleuerant vrtice ꝛc.

¶ De eodem Sermo. ij.

Imis honorati sunt amici tui deus. ps. Deus omnes sanctos honorat cōmuniter apostolos vero honorauit specialiter: sed beatū andreā honorauit singulariter. Videamus igit singulares honores quos xp̄s beato andree cōcessit. primo nanq̄ fecit eum primicerium suū, qz. i. ipsum ad omnes apostolos vocauit. Exodi. xxiij. Primitias frugum terre tue deferes in domum domini dei tui. Tres fuerunt apostoli q̄ sunt de terra xp̄i id est galilea. s. Andreas petrus, z Philippus: quos xp̄s quasi primitias ad se vocauit z merito. Christus enim fuit agnus in ara crucis immolandus: Isti aūt tres apostoli similiter erāt agni, qz in crucis patibulo immolati. Ceteri autem apostoli fuerunt oues qz fuerunt lupoꝝ morsibus lanati Mat. x. Ecce ego mitto vos sicut oues. Qz igitur xp̄s erat agn⁹: ideo prius colligere voluit agnos z postea oues. Esa. xl. In brachio suo leuauit agnos z in sinu suo congregabit fetas ipse portabit. Scdo fecit ipsum meditatorē z nuncīū suū qñ. petrum ad iesum vocauit z ad eū adduxit, vt habetur Joā. j. O ꝯtū petrus amandreā dz diligere per quē xp̄m meruit venire. O ꝯti meriti vir iste est apud deū qui cōuertere meruit principē apostolorū, z sic vere fuerunt fratres carne, fidē, z passione. Tertio fecit ipsum secretarium z cōsiliariū suū quando de turba saluauit da eū eo cōsiliū habuit, vt habet Jo. vi. Nā philippus non cōsidebat. Andreas vero dei potētia z miam quocat dicens Est puer vnus hic ꝛc. acsi dicat ḡnis hec modica sint in tu dñe supple qđ decet. Et modica sunt in tu dñe supple qđ decet. Ecclesi. vj. Amic⁹ i domesticis fiducialiter agit. Quarto fecit eū portariū suū sicut pt̄z Jo. xij. Nā cū quidā gentiles ieslm qui vellent dixerūt philippo z ipse philippus dixit Andree. Isti aūt duo portarij dixerūt iesu. uij. Regū. vij. Inerūt portarij z nūciauerūt in palatio regis intus. Sec⁹. Quinto fecit eū cōmilitonē assessorē cōmēsalē: z sacrificiū suū in ḡtū sez pabulo crucis eū pati voluit. Xp̄s em̄ habuit crucē tāq̄ equū per quā cōtra demones militauit sup quā andreā sedere fecit: z iō fecit eū cōmilitonē suū. Hester. vi. Homo quē rex honorare cupit: sedere dz sup equū q̄ de sella regis est. Habuit crucē tāq̄ solū in q̄ inter hoiem z diabolū iudiciū diffinuit. In isto solio andreā collocauit: z iō fecit eū suū assessorem. iij. Reg. xxiij. Dauid. i. xp̄s sedēs in cathedra. s. crucis sapiētissim⁹ p̄ncep⁹ inter tres q̄ fuerūt in ea dē cathedra. s. andreā petrū z philippū, habuit crucē tāq̄ mēsā ansam i q̄ fideles refecit. In hac mēsa andreā tecū tenuit z iō fecit eū suū cōmēsalē. ps. Parasti i ꝯspectu meo mēsem ꝛc. Habuit crucē tāq̄ arā in q̄ pr̄i se sacrificiū obtulit In q̄ ara andreā sibi immolauit z iō fecit eū suū sacrificiū z odorē. Ubi sacrificiū odorē suauitatis. Dilexit andreā dñs in odorē suauitatis. Quāuis aūt fuerit patibulū crucis in eo mō q̄ xp̄s. Xp̄s em̄ fuit crucifixus. petr⁹ reuers⁹. Andreas trāsfuerit tāq̄ caput obtiebat supiora pedū

Alter princeps obtinebat inferiora. z iō cōmēsis fuit q̄ andreas teneret medīū, petr⁹ auxiliū ascēdēdi in celū sinistrā ad petrū petēs sibi apiri regnū celoꝝ. Xp̄s in cruce fuit rect⁹: vt respiceret mundū quē redimebat. Petr⁹ reuersus vt respiceret celū cuius claues tenebat Andreas trāsuers⁹ vt cū vna manu peteret regnū celoꝝ xp̄o cum alia sez claues a petro.

¶ De eodem. Sermo. iij.

Tabat ioannes z discipulis duo. ꝛc. Jo. j. Circa ista primā vocationē andree, tria tangūntur. Nā in ioanne notatur fidelis testificatio cū dixit. Ecce agnus dei. in andrea prudēs interrogatio: cū dixit. Rabbi vbi habitas. In christo benigna imitatio: cum dixit. venite z videte. Circa primum notandum q̄ testificatio ioannis fuit andree causa salutis qz mox christū secut⁹ fuit p qđ dat intelligi ꝯtū verū verbū ab vno sapientie audire bones aūt mortui insimul positi se se manēr. Uini cum mortuis z mortuos accēdit. Sic etiā pctōres habitātes insimul magis se inquināt. Sācti viri insimul habitātes se inflamāt. Sācti viri cū pctōribus cōmorātes eos vitā ꝑfāt. Joannes igit andreā docuit z ipsum pfecte ad ieslm trāsfuit. Et ipse sic dispos⁹ ad ieslm trāsiuit. Dispositus aūt ipsum ꝗtuor modis. Prio sicut dispōnit lucifer ad solem Joānes erat lucifer Job. xxxviij. Nūquid. pduces lucifer in tpe suo? Christ⁹ erat sol Malach. iij. Uobis timētib⁹ nomē meū oriet sol iustitie. Lucifer aūt dispōnit ad solē pycinā denūtiationē. Alij pphete fuerunt stelle qz nūtiauerūt xp̄m sed de longinquo Isti fuit lucifer: qz nunciauit ipm sez de ppinquo cū ipsum ostēdit dicēs. Ecce agnus dei. Andreas igit sic dispositus de lucifero trāsiuit ad solē xp̄i. Secundo de discipulatu ioānis ad discipulatum ad lucē. Joānes erat lucerna. Jo. v. Ille erat lucerna ardēs z lucēs. Christus erat lux. Joā. j. Erat lux vera ꝛc. Lucerna aūt disponit ad lucē per quādā radiationē ipfectā. Joānes ergo tāq̄ lucerna lucebat sed imperfecte p suā tm̄ lucez imperfectā disposuit andreā ad lucē pfectā. Et sic andreas dispositus de lucerna trāsiuit ad lucē. i. de impfecta radiatiōe ioānis ad pfectā lucem xp̄i. Tertio ipm̄ disposuit sicut facula ad ignē. Joānes erat facula. Eccli. xlviij. Uerbū ipi⁹ quasi facula ardebat. Christ⁹ erat ignis Heb. x. De⁹ nr̄ ignis cōsumēs est. Facula aūt disponit ad ignē per quādā semiplenā inflāmationē. Joānes igit tāq̄ facula inflamabāt: sez impfecte. p suā in inflāmationē impfectā disposuit andream ad veri ignis inflāmationē pfectā z sic andreas disposit⁹ de facula trāsiuit ad ignē. i. de semiplena inflāmatiōe ioānis ad plenā inflāmationē veri ignis. i. xp̄i. Quarto ipm̄ disposuit tanq̄ pcursor ad regē Joānes erat p̄cursor. Lu. j. Preibis em̄ añ faciē dñi. ꝛc. Christ⁹ erat rex Apoc. xix. Rex regū z dñs dñantiū. Joānes igit tanq̄ p̄cursor vīa ad regē p̄parabat Jo. j. Ego vox clamātis i deserto ꝛc. Et sic andreas p̄parat⁹ de p̄cursore trāsiuit ad regē z de militia militis trāsiuit ad militiā impatoris. Scdo i btō andrea ponit prudēs interrogatio cū ōt Rabbi vbi habitas? Circa qō notādū q̄ xp̄s est luminos⁹. Amic⁹ lumine sicut vestimēto: z iō reḡit domū lucidā p sapiaz z veritatē. Prouer. viij. Ego sapia habito i ꝯsilio. ꝛc. Et speciosꝰ p̄s. Speciosus forma pre filijs hoim̄: z iō reḡit domū mūdā p puritatē. ps. Tu aūt in scō habitas. Scīm. i. mūdū z purū. Est tranquill⁹ z det⁹ Sap. xij. Tu aūt dñator fortutis cū tranq̄llitate iudicas. Et iō reḡit domū tranq̄llā p cōcordiā z bonitatē. ps. Fact⁹ est in pace loc⁹ ei⁹. Et excelsus Job. xj. Excelsior celo est z iō reḡit domū artā p charitatē Eccl. xxiij. Ego in altissimis habito. Est stabilis z ppetu⁹. Eccl. xlij. Dñs ops stabilis in ḡha sua. Et iō reḡit domū firmā p patiētie stabilitatē. Sicut em̄ incus firmat p cussionib⁹ sic dom⁹ dei firmat aduersitatib⁹. Et i tali domo xp̄s hītat. ps. Cū ipo sum in tribulatiōe. Qz igitur btūs andreas hūit domū cordis sui luci

dā:iō xps in eo habitauit tāq̄ luminos⁹. Qz habuit mūdā in eo habitauit tāq̄ speciosus,qz habuit pacificā:in eo habitauit tāq̄ trāquil⁹:qz habuit altā i eo habitauit tanq̄ excelsus,qz habuit firmā in eo habitauit tāq̄ ppetu⁹. Tertio ponit xpi benigna inuitatio cū dixit. Uenite et videte. Uidere aūt hic sumit poi sensu. Augu. in lib. cōfes. Dicim⁹ nō solū vide qd inueat sed etiā vide qd sonat vide qd oderat,vide qd sapiat ,vide qd durū sit. Uiderūt ergo qz eius gfosaz faciē cōspexerūt. Hest. xv. Valde admirabilis ē dñe z facies tua plena est gfarū. Et⁹ ꝓba dulcissima audierūt. ps. Quā dulcia faucib⁹ meis eloq̄a tua ꝛc. O dozē padisi q̄ plen⁹ erat pfenserūt. Cañ. j. Trahe me post te curremus i odozē vngūtoz tuoz amorem suū suauissimum gustauerunt. Eccl. xxiiij. Qui edūt me adhuc esurient. Brachijs fidei z amoris eū tenuerūt,z amplexati fuerūt. Cañ. iij. Tenui eū nec dimittā. Prouer. iiij. Glorificaberis abi eas cum eam fueris amplexatus.

¶ De eodem sermo. iij.

Obulās iesus iuxta mare galilee vidit duos fratres Symonē q̄ vocat⁹ Petrus,z andreā fratrē ei⁹ Mat. iiij. Uocatio istoz apostolozum cōmēdabilis est ex pte vocātis z vocatoz. ex parte quidē vocātis commēdabilis est ḡtū ad duo. s. ḡtū ad numerū: z ḡtū ad officiū. ḡtū ad numerū: qz vocati sunt insimul q̄tuor fratres bini z bini: vt in isto euāgelio hr. Ō factū est triplici de causa. Primo ppter eo ꝓplenā cōsolationē. Si em fuissent dimissi z alicui nō fuissent vocati nō fuissent plene cōsolati. Chry. sup illud. Et vocauit eos. Erāt em habitatione cōcines dilectione cōcordes: artificio pares fraternitatis pietate cōiuncti. Ideoq̄ simul eos vocauit ne tot homines coniunctos dissimilis vocatio separaret. Uocauit ergo eos simul vt plena eis consolatio daret. de⁹ em̄ semper dat plenā pfectā z purā cōsolationē Jo. xvj. Petite z accipietis vt gaudium vestrum sit plenū. Conuerso autem mūdo dat cōsolationē decepto:iā:sicut ꝓmisit angelus falcem suam in terram z vindemiauit vineam terre. Modo autem diabolus est vindemiator z xps racemo ꝛ collector. Mich. xvij. Ue mihi qz factus sunt sicut qui colligit i autūno racemos vindemie. Ex parte aūt vocatoz cōmēdabilis est ipsa vocatio quantū ad duo. Primo qz oia reliquerunt scz amorē terrenū,domesticū,z priuatum. Terrenū q̄ de cum ūz. Relictis retibus,z naui ꝛc. Matth. xix. Ecce nos reliquim⁹ ꝛc. Amore domesticū cū ūz. Et patre ꝛc. Matth. x. Qui amat patrē z matrē plus ꝗ me. ꝛc. Amore priuatū cum ūz. Secuti sunt eū z non seipsos. Joan. x. Qui amat aiam suā perdet eā. De his tribus amoribus ūz Luc. xiij. Si q̄s venit ad me z nō odit patrē suū ac matrē. Hec referunt ad amorē domesticū adhuc aūt z aiam suā: hoc ad amorē priuatū. Et q̄ nō dat ulatī crucē suā z venit post me scz pauperē nō pōt meus esse discipul⁹: hoc refert ad amorē terrenū. Secōo cōmēdabilis fuit eoz vocatio: qz secuti sunt xpm, scz tāq̄ lucē sodalē. ducē: z regē: q̄ vadit post talē lucē nō pōt offendere. Joā. xj. Si q̄s ambulat in die nō offendit ꝛc. Qui vadit post talē sodalē nō pōt deficere: qz manū porrigit sibi adiutricē. ps. Tenui sti manū dexterā meā. Qui vadit post talē ducē nō pōt errare. Joā. viij. Qui seq̄t me nō ambulat in tenebris. Qui vadit post talē regē nō pōt corona carere. Apo. ij. Esto fidelis vsq̄ ad mortē z dabo tibi coronā vite. Beat⁹ igit Andreas secut⁹ est xpm tāq̄ ducē in sua cōuersatiōe: qz tūc de tenebris ad lucē venit. Tāq̄ sodalē in sua cōuersatiōe: qz semp sibi adhesit. ps. Adhesit anima mea post te ꝛc. Tāq̄ ducē in sua passione. vñ cantat de eo. Et in ligno crucis dur⁹ iusti fuisti. Tāq̄ regē i sua glificatione a quo coronā accepit. Uñ dixit cū eēt in cruce. Jam em̄ video regez ꝛc.

¶ Sermo. v. De sancto nicolao. epō. Sermo. primus.

Justus quasi leo ꝓfidēs absq̄ terrore erit Prouerb. xxviij. In his verbis sanctus atq̄ devotus nicolaus a tribus commendatur primo a

vite sanctitate cum dicitur Justus. Scōo a mentis magnanimitate z nobilitate cū dicit quasi leo cōfidens. Tertio a cōscientie securitate: cū ūz. Absq̄ terrore erit.

¶ Circa primum notandū q̄ sm Aug. vera iustitia in tribus consistit. s. in innocētia: z beneficētia: z hūilitate ꝛa. Fuit ergo beatus nicolaus iustus. Primo qz nulli nocuit: vñ ūz. Puerilib⁹ annis innocenter trāsactis ꝛc. j. Cor. x. Sine offensiōe estote in deis, gentibus, z ecclesie dei ꝛc. Secōo dei ꝛc. qz omnib⁹ ꝓfuit: qz z auruz dedit z triticū impetrauit. ps. Diffusit dedit pauperib⁹ ꝛc. Tertio qz verā humilitatē seruauit. vñ ūz de eo q̄ fact⁹ eps eā dem quam prius humilitatem seruabat. Tria em̄ sunt que hoiem consueuerūt immutare. s. etas, dignitas, z ꝓsperitas. Sz beat⁹ nicola⁹ nō est immutatus a sua humilitate nec ꝓp etatē: qz eā seruabat magnus z paru⁹. Deut. xxxij. Sicut dies iuuentutis tue:ita z senect⁹ tua. Nec ꝓpter dignitatem: qz eā seruabat in prelatiōe. Eccli. xxxij. Rectorē te posuerūt: noli extolli. Nec ꝓpter ꝓsperitatē: qz eā seruabat in ꝓsperitate sicut i aduersitate. Eccli. xxvij. Homo sensatus in sapiētia manet sicut sol. ¶ Circa secundum notādū z q̄ scz Gre. nazāzenū q̄ dripler est nobilitas. Pria causaf ex carnis ꝓpagie. Scōa ex animi virtute. De hac duplici nobilitate dicit Hiero. Ille apud deuz nobilior z potior est: nō quē nobilitas generis nec dignitas seculi, sz quē deuotio fidei deo z sancta vita cōmēdat. Istam duplicē nobilitatē habuit sanct⁹ nicolaus. vnde dicit de eo nobilissimis natalib⁹ ortus. quo ad primā velut lucifer nicolaus emicuit. quo ad secundā. Itē dicit q̄ fuit nobilis genere: sed nobilior fide. Tertia causaf ex legali adoptione: sicut patet Exod. ij. Ubi filia pharaonis Moysen in filium adoptauit. Istā habuit sanct⁹ nicolaus indei filiū per spiritū sanctū acceptatus. Rom. viij. Nō em̄ accepistis spiritū seruitutis ꝛc. Quarta ex diuine imaginis impressione sz quā oēs homines sunt equaliter nobiles. De q̄ dicit Act. xvij. Ipsi⁹ em̄ z genus sumus. Si ergo honorāmus imaginē depictā multo forti⁹ honorare debemus imaginem dei nobis impres-

fam. Eccl. x. Fili i mãsuetudine serua aiam tuã: z da illi honorẽ sm meritũ suum. Ista imago i peccatorib⁹ a deo obfuscat q a deo nõ cognoscunt. Mat. xxv. Amen dico vobis nescio vos. ¶ Circa tertiũ notandũ q ipe fuit securꝰ invita z in morte. In vita ꝓpter securam ꝓscientiã. Prouer. xv. Secura mẽs quasi iuge cõuiuiũ propter bonorũ operũ affluentiam qõ indicabat olei emanatio. Quã qui dẽ affluentiã patientes ꝝgines habuerunt, z ideo secure dormierũt: vt habemꝰ Mat. xxv. Propk spiritussancti presentiã: qz a sua pueritia gratiã dei habuit: in ipsa semper pseuerabat. Ista esm tria ꝛz Chry. hominẽ sanctum faciũt esse securũ. Fuit etiã securus in morte. Primo ꝓpter gloriã reuelataz: z angelicã custodiã. Angeli esm sibi morienti apparuerunt, z suam gloriã sibi reuelauerũt, z ipsuz custodierũt. ps. Angelis suis deus mandauit de te. Scõo propter recõmẽdationẽ diuinã: qz deo se de uote recõmẽdauit dicẽs. In manus tuas cõmẽdo spiritũ meũ. Sap. iij. Justoꝝ aũt aime i manu dei sũt. Tertio ꝓpter celestẽ armoniã. Quia angeli ipsiꝰ animã in celũ cũ laudibus deduxerunt. Esa. xxxiij. A finib⁹ terre laudes audiuimꝰ z gloriã iusti. valde igit securaꝰ eiꝰ anima i morte esse potuit que sic habuit conscientiã puram bonorũ operũ affluentiã et dei gratiã que sic habuit angelos custodientes sup gloriã reuelãtes cũ laudibus eius animã deducentes: z manus dei i omnibus protegentes.

¶ Sermo. vj. De eodẽ Sermo. ij.

Thesaurꝰ desiderabilis z oleum in habitaculo iusti. Prouerbiorum. xxj. Iste iustus fuit sanctus nicolaus. de quo dicitur Iuste pie vixendo ꝛc. qua tuor autem sunt videnda. Primo quare dicatur iustus. Secũdo qõ est eius habitaculum. Tertio quis est iste thesaurus. Quarto quod est oleuz istud. ¶ Circa primũ notandũ q Aug. i lib. de perfectione iustitie tractans illud verbũ Mat. vj. Attẽdite ne iustitiã vestrã faciatis ꝛc. Dicit q dñs ibi in trib⁹ iustitiã cõprehẽdit. s. in ieunij obseruatiõe: in elemosynaꝝ largitiõe, z in deuota oratiõe. Istas tres ptes iustitie habuit nicolaus. Primo habuit ieunij obseruationẽ vsq; cũ adhuc esset infans feria quarta z feria sexta semel lac sugebat. Thren. iij. Bonũ est viro cũ portauerit iugũ dñi ab adolescẽtia sua. Iste aũt portauit ab infantia sua nõ a senectute tm. Portãti ergo iugum dñi ab adolescẽtia bonũ erit puꝛ. s. gliaꝛ ꝑ pena. Portanti a senectute sua bonũ erit mirtũ. i. gria cũ pena purgatorij. Nõ tãti i aliq̃ etate sua malũ erit puꝛ. s. penã eterna. Istã triplicẽ differẽtiã tãgit ꝓphe ta dicẽs. Calix i manu dñi vini meri plena mixto ꝛc. Scõo habuit eleemosynaꝝ largitionẽ: qz omnes diuitias suas distribuit z dedit pauperib⁹: nõ diuitib⁹. i. illi habitum q filias suas ꝓ paupertate ꝓhibere volebat, dedit ꝺ melioꝝ nõ q deteriorũ. dit ꝓpter honorẽ dei: nõ ꝓpt fauorẽ populi. Tertio habuit deuotã oratiõnẽ: vacauit esm oratoni i sua iuuẽtute. Unde ꝺr. Ecclesie sancte frequẽtãs limina ꝛc, z in reliq̃ sua etate. Unde ꝺr q faciꝰ eps i oratione vigilabat, z i morte: qz ihc psalmũ. In te dñe speraui. denote dixit Luce. viij. oportet semper orare z nõ deficere. ¶ Circa 3m notandũ q q̃druplex est eiꝰ habitaculũ. primũ est corpꝰ q ẽ habitaculũ aie. Job. xvij. Peccatũ reddit habitaculũ iustitie tue. Scõ est aia, q̃ est habitaculũ spũssancti. Ephe. ij. In q̃ et vos coedificamini i habitaculũ dei i spũsctõ. Tertiũ ẽ momẽtũ qõ est habitaculũ corporis. ps. Sepulchra corum domꝰ illoꝝ i eternũ. Quartũ ẽ celũ q̃ est habitaculũ aie z corporis. Eccl. xxiij. In habitatiõe sctã coram ipso ministrauit. ¶ Circa tertiũ notãdũ q ꝓ ipso habitaculo. i. i corpore habuit thesaurũ ꝝginitatis müditie: qz ꝝgo fuit. Mat. xiij. Simile est regnũ celoꝝ thesauro absco̅dito in agro id est corpore terreno. ij. Cor. iij. Habemus aũt thesaurũ iustũ in vasis fictilib⁹. Et ꝺr ꝝginitas thesaurꝰ ꝓpter suã ꝓcitatẽ. Eccli. xxxv. Nõ est cõdigna ponderatio ꝙtinẽtis aie. In scõo habitaculo. i. in aia habuit thesauꝝ diuine sapiẽtie magnã sapiẽtiã habuit. ꝺ quo thesaurus dicitur Sapien. vij. Infinitus thesaurus est omnibus. Job. xxviij. Nescit homo

pretiũ eius. In tertio habitaculo scilicet in monumẽto est thesaurꝰ ꝓciose margaritę. i. corpꝰ suũ ꝓciosum. Mat. xiij. Qui profert de thesauro suo. i. de corpore suo ꝓ cioso nona z vetera vt vocenꝫ vetera mi racula q̃, olim ab alijs sctis sũt facta. Et nona q̃ ab alijs facta nõ fuerũt. In quar to habitaculo. i. in celo habent thesaurũ suoꝝ meritoꝝ. Mat. vj. Thesaurizate vo bis thesaurũ in celo. Ibi thesaurꝰ est mi rabilis: ideo ꝺr. Ubi neq; erugo. Et ictoꝝ ruptibilis: iõ ꝺr. Neq; tinea. Est inamissibilis, ideo dicit. Ubi fures nõ effodiunt. ¶ Circa quartũ notandũ q in ꝓio habitaculo. i. in corpore habuit oleũ mãsuetudinis: qõ omnes ad se trahebat. Cant. i. Oleũ effusum nomẽ tuũ ꝛc. Res rigida oleo mũcta efficit mãsueta. Sic hõ durꝰ oleo spũssancti mũgit: i mãsuetudinez conuertit. In cuius figura Jacob lapidez oleo vnxit: vt habet Gen. xxviij. Dicit Amb. i li. de offi. In senib⁹ grauitas: in iuenib⁹ alacritas: i adolescẽtib⁹ verecũdia: cõmẽdat. Nõ fuit ergo mirũ si sanctus nicolaꝰ olib⁹ fit cõmẽdabilꝫ z amabilis: qz habuit verecũdiã cũ adolescẽtibus. Unde ꝺr. Pudore bono repletꝰ ꝛc. Alacritatẽ cũ iuenib⁹. Unde ꝺr. q erat alacer dicit. q grauitatẽ in oib⁹ sectabat. In se cundo habitaculo. i. aia habuit oleũ charitatis. Unde dicit. Copiose charitatis nicolaus pontifex ꝛc. Et signat charitas per oleũ: qz sicut oleũ supeminet alijs liquoribus: sic charitas supeminet oibus alijs virtutib⁹. i. Cor. xiij. Adhuc excellẽtiorẽ vobis demonstro ꝛc. In tertio habitaculo: id est in monumẽto habuit oleũ pietatis. Illũ esm oleũ qõ emanat significat eiꝰ pietatẽ q abũdauit. Totus esm mundus plenꝰ est doctrinis suis z misericordijs suis. ps. A fructu frumẽti vini z olei sui multiplicati sunt. Multiplicat⁹ est esm misericordie. In quarto habitaculo. i. in celo habet oleũ eterne iocũditatẽ. ij. Esa. lxj. Dabo eis coronã ꝓ cinere: oleũ gaudij ꝓ luctu pallium laudis ꝓ spiritu meroris. Sancti esm viri in presenti fuerunt in humiliatione luctu z meroꝛe. Sed ꝓ cinere humiliationis habebunt regalez sublimitatem: ꝓ luctu mẽtis iocũditatem: ꝓ meroꝛe immortalitatem.

¶ Sermo. vij. De eodẽ Sermo. iij.

Quemcũq; elegerit dñs: ipe erit sanctus. Num. xv. In his oñdit q̃ beatus nicolaꝰ fuit sanctꝰ z miraculose electus. ¶ Circa primũ notãdũ q fuit sctus: qz habuit sctitatẽ effectiuã, cõseruatiuã, z ostẽsiuã. Effectiua aũt est sanctitatis tria sunt sm Chry. s. cordis mũdicia, z spũssancti gra, z bonoꝝ operũ affluẽtia. Ista tria habuit sctus nicolaꝰ. Prio mũdiciã: ꝓpter quã dicit amicꝰ dei Nicolaꝰ. Qz sicut ꝺr Prouerb. xxij. Qui diligit cordis mũdiciã ꝓpter gram laborũ suoꝝ habebit amicũ regẽ. Scõo habuit spũssancti gram in suo ꝓncipio: qz sancte ceꝑit ps. Dñe puerilli eũ i bñdictiõib⁹ dulcedinis: z in suo medio: qz sociatꝰ vixit. Prouerbi. xviij. Utr amabilis ad societatẽ magis amicꝰ erit q̃ frater. Et i suo vltimo: qz gratiose finiuit dicens. In manꝰ tuas dñe. Tertio habuit bonoꝝ operũ affluẽtiã: habuit esm opera penitẽtie q̃ ad se. Unde ꝺr. Multo tempꝰ macerabat corpꝰ. s. Cor. ix. Castigo corpꝰ meũ, z in fuitutẽ ꝛc. Misericordie q̃ ad primum. Unde ꝺr. Erat esm valde cõpatiẽs ꝛc. Job. xxxj. Ab infantia creuit mecũ miseratio. Et gre q̃ ad deũ: qz i oratiõib⁹ vigilabat. s. Pet. iiij. Vigilate i oratiõib⁹. Scõo habuit cõseruatiua sctitatꝫ q̃ sunt tria. Primũ ẽ carnis mortificatio: qz statim ipe a sua pueritia carnẽ mortificauit. In sua esm adolescẽtia ipa caro ẽ mortificãda. In cuiꝰ figurã magi puero unxerũt. vñ ꝺr. iiij. Regũ. iij. Afferte vas nouũ z nõ vetustũ: z mittite i illud sal. Scõm est mulieꝝ vitatio. vñ ꝺr q mulieꝝ ꝓcortia ꝑsi quã dã pestẽ fugiebat. Sicut esm ꝺr Eccl. xlij. De vestimẽtis ꝓcedit tinea: z a muliere iniq̃tas viri. Tertiũ est denota oꝛo. Unde ꝺr q nõ tm i die: sz et i nocte sempoꝛabat, z ad matutinas etiã ad huc laicꝰ ibat. ps. Querite dñm. s. in oꝛone: et confirmamini ꝛc. Tertio habuit sctitatis ostẽsiua q̃ tria sunt. Primum est mun-

di despectio. Unde dicit. Gloriã mundi sprenuit. Jacob. iij. Quicũq; voluerit esse amicus seculi huius ꝛc. Ex quo sequitur qđ qui non est amicus seculi est amicus dei. Secundũ est ꝟbi dei devota auditio. vñ dicit. Eccle sancte frequẽtãs limina ꝛc. Johan. vij. Qui ex deo est verba dei audit. Tertium est miraculorũ operatio vnde ꝺr. Deus qui beatũ Nicolaũ in numeris decorasti miraculis ꝛc. p qđ ostenditur ꝯte fuerit potẽtie apud deũ Mat. xxj. In qua potestate hec facis. Quãte fidei apud seipz. Luc. xvij. Si habueritis fidẽ sicut granũ sinapis ꝛc. Quante charitatis erga proximũ. quẽ semper ad bonum inducere satagebat: modo ꝟbis modo exẽplis modo miraculis. ij. Corinth. v. Sive mẽte excedam⁹ deo. s. miracula faciendo: sive sobrij sum⁹ vobis. s. ꝟba ꝛ exempla prebendo. circa autem electionem ipsius notandũ est q ipa electio cõmendabilis fuit ex parte eligẽtiũ electi ꝛ modi eligendi. In electorib⁹ quidẽ tria cõmẽdabilia fuerũt primum est devota oratio: quia tota nocte orationib⁹ insistiterant. Unde etiã xps electurus apostolos iuit in montẽ orare. vt habet. Luc. vj. Et apostoli in electiõe Matthie orãtes dixerũt Tu dñe quinosti ꝛc. Secundum est diligens inquisitio: quia prelatus non debet precipitãter eligi sed cũ diligentia inquiri: quia qui idoneũ ẽrit idoneũ inuenit. Quesiuit dñs idoneũ ꝛ timenti dicẽs. Inueni dauid seruũ meũ. Quesierũt electores mirrhe ep̃m civitatis ꝛ inuenerũt. Tertiũ est recta intentio quia non debet quis intendere eligere istum vel illum qr nõ est propinquus: sz quia magis idoneꝰ vnde dixerũt apostoli. Act. j. Tu domine qui corda nosti omniũ ꝛc. Per quod dat intelligi q electores pl⁹ debẽt respicere ad gratias spirituales ꝙ corporales. s. plus, ad bonitatem quã ad nobilitatem pl⁹ ad sciẽtiã ꝙ ad potẽtiã: pl⁹ ad ppũ vtilitatẽ. ꝙ ad carnẽ ꝛ sanguinẽ. Sz ꝺr Joh. xviij. q ancilla hostiaria petrũ itro duxit i atriũ p̃cipis sacerdotũ. Qr caro ꝺz esse ancilla sepe introducit platũ. Cũ ẽm Eros. xij. dicat q postes domus intingebant sanguine agni: qr nõ ꝺz ꝙs introduci in domũ dei respectu sanguinis p-

p̃ij: sed sanguinis crucifixi. Sc̃o fuit delez educandã ad dei seruitiũ generãtes. Sc̃o ex ꝓcurgentiũ: qr ad vbera pẽdens quarta ꝛ sexta feria: ieiunabat. hoc autẽ nõ fuit a natura qr tũc i oĩb⁹ punctis semp idẽ ẽtingeret vl frequẽter neq; a casu: qr tũc feria a feria nõ distingueret: nec a ppofito: qr tũc vsum liberi arbitrij nõ haberet. Refert ꝙ fuerit a singulari dei dono. tertio ex pte modi generãdi qr generatus est per orationẽ: parentes enim sui dum orauerũt vt filium eis concederet quem nõ tam divitiarum ꝙ moꝛuꝫ habere rent heredẽ. s. Regum. s. Pro puero iste rogauit ꝛ dedit mihi dominus petitionẽ meam. Sc̃o da fuit gratiose educatus. Primo scilicet vt per ieiunium lasciuias carnem, inquinabitur ab ea. Sc̃o da vt ecclesiã frequentaret. Unde dicitur. Ecclie sancte frequẽtãs limina. glossa sup mat. Ingressus Jesus vrbem: tẽplũ adꝛt: dãs forma religionis vt quocũq; imus p̃mo domũ orationis adeam⁹. Tertio vt ꝟba dei libẽter audiret ꝛ suaret. Unde ꝺr. Quicquide scripturis audire poterat arma rio⁹ debat pectoris. puerb. viij. Beat⁹ qui audit me: ꝛ q vigilat ad fores meas quotidie. Quarto vt corp⁹ ieunio macerare. Unde ꝺr. Beat⁹ Nicolaꝰ adhuc puer mꝛo ieiunio macerabat corp⁹. Quinto⁹ opib⁹ pietatis se assuefaceret. Unde ꝺr Bibẽs mie viscer⁹, dato auro triũ vir ginũ nefas, phibuit. Job. xxxj. Ab infantia mea, erexit mecum miseratio. Tertio fuit gratiose elect⁹ p̃missa oratiõe exẽplo apostolorꝫ. Act. j. orates dixerũt ꝛc. Secũ do diuina revelatiõe, qr vor ꝺ celo lapsa fuit vt eligeret Nicolaũ. Licet enim quidam per hominẽ sine deo sint intrusi: quidam p hominẽ ꝛ deũ sint canonice electi quidã a seipsis sine hoie ꝛ deo sicut amdtos⁹. Iste tñ fuit elect⁹ a deo sine homine vt apl̃s. Tertio fuit electus omniũ cõsensu ꝛ approbatiõe. Unde eo viso oẽs laudauerũt dei magnalia. puerb. xxiij. In exultatiõe iustoꝝ multa gloria est. Quarto fuit electus inuitus, ꝛ cũ quadã coactione. Unde poterat dicere cũ ꝓpheta. Exaltatus aũt humiliat⁹ sum ꝛ cõturbat⁹. Quinto fuit ꝛepatu gratiose ꝙuersat⁹. Ipe ẽm

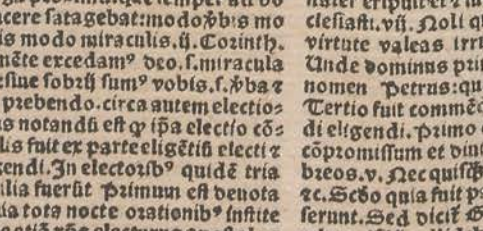

Sermo. viij. De eodẽ. Sermo. iij.

Inuenit cora oculis dñi. Eccle. xlviij. Tota vita beati nicolai fuit gratiosa: qđ p̃z ex septẽ. Primo qr fuit gratiose natꝰ: ꝛ hoc ꝛ patre vtriusq; generãtis: ex parte geniti ꝛ modi generãdi. Patre ex parte generantium: qr licet essent inuenes: tamẽ mor vt natus ex continenti vixerũt: ex quo p̃z q erãt mꝛimonialiter

duct⁹.nec vlalatū demonū,q̄ tali leticia fuit perfusus. Esa.lv. In leticia egrediemini ⁊ in pace deducemini. Mōtes ⁊ colles cantabunt cozā vobis laudem,⁊ oia ligna regionis plaudent manu. Ipse eīm anime qñ assumunt gaudent iō dicit. In leticia egredimini. Et tota trinitas gaudet:ideo dicitur. Mōtes. Et angeli.ideo dicitur Colles. Et oēs sancti qui fuerunt de nostra regione gaudent:iō. Et oia ligna regionis plaudent manu ⁊c.

¶Sermo.ix. De eodem sermone.v.

MOn est inuē⁹ mus similis illi ⁊c. Eccl. xliij. Quis sanctus in aliqua ꝑtute emicuit in qua null⁹ filius sibi fuit ꝓpter quod ꝺr. Nō est inuentus similis:illi ⁊:in hoc appparet sapientia dei:que in tanta varietate sanctorum tā tam ponit varietatez virtutum:⁊ licet nobis non sit cognita,deo tamen est nota. Si eīm tanta est diuersitas in faciebus:potest esse ꝓcaldubio ⁊ in animab⁹. Habuit eīm sanctus nicolaus quatuor primilegia ꝓpter q̄ pōt dici. Nō est inuent⁹ similis illi. Primū est festina sanctificatio:qz a matris vberib⁹ fuit sctūs. Fuit felix q̄ dicere potuit cum ꝓpha. Spes mea a iuuētute mea:sicut fuerūt Martinus ⁊ Bñdictus: q̄ a iuuētute deo seruire inceperūt. Felicior q̄ dicere pōt. Spes mea ab vberib⁹ matris mee:sicut fuerūt Nicolaus ⁊ Whicus ,ille ab vberibus abstinendo:iste adhuc sub nutrice constitutus in terra incēdo. Felicissimus,qui dicere potuit. Spes mea ab vtero matris mee:sicut fuit sanctus Joannes baptista q̄ fuit in vtero sanctificatus. Null⁹ aūt senex potest dicere. Spes mea a senectute mea. Sed ne p̄cia tur a dei mia debet ozare. Et qz btūs nicola⁹ sic tēpestiue incepit pōt sibi ꝓuenire qō ꝺr Eccl.xxxix. Cor suū tradet ad vigilandū diluculo ad dominum q̄ fecit illū. Sūt q̄ deo tradūt bona sua qō magnū est. Alij corpora sua qō maximū est. Btūs. Nicolaus tradit ⁊ bona sua ⁊ ad dispergendum:⁊ corpus suum ad macerandū,⁊ cor suū ad orandū:⁊ hoc fecit beculo.j.in sue etatis primordio Scīm miraculosa electio qz voce de celo lap⁹ elect⁹ fuit,⁊ accidit ex eo q̄ electores stabant ieiunijs,oronib⁹ ⁊ vigilijs. Hec eīm tria meremur a deo bonum fi tū hfe. De ieiunijs hf Act.xiij. In electione Pauli ⁊ Barnabe. De oronib⁹ hf Ecclj. In electione Matthei. De vigilijs hf ⁊ oronib⁹ hf Luce.vj. In xpo q̄ electus apl̄os pnoctauit in oratione dei. Tertio miraculoz cerebra opatio:quoz dā ꝓpter⁹ est in maiori mūdo,quedā in minori. In maiori mūdo operat⁹ est quatuor elemētis: qz nautis mare trāquillauit pestatē ab aere fugauit.ignē dyane exurit:⁊ terrā sterilē fecūdauit. In minori tem mūdo.i.in hoie:multa miracula est opat⁹. Quibusdā ei subuenit a tribulatione quē patiebant a diabolo:sicut qñ resuscitauit pr̄i filiū a diabolo strāgulatū. Quibusdā a tribulatiōe quā iuste patiebant a deo sicut qñ resuscitauit filiū pfi cū cipho i mari submersum. Quibusdā a tribulatiōe quā patiebant a tyrāno,sicut qñ patri reddidit filiū a soldano detēto. Quibusdā a tribulatiōe quā patiebant in ꝓbus.sicut iudeo,q̄ imaginē nicolai in domo sua fecerat. Quibusdā a tribulatione quā patiebantur in ꝓnis:sicut trib⁹ puellis dotē ꝓcipib⁹ falso ꝓstantino ad inuidia sceratis. Quibusdā a tētatione quā patiebant in animabus:sicut eō qui a diabolo tentabatur qui se in forma mulieris posuerat. Quartum est olei in monumento effusio per quod ꝺatur intelligi quāte fragmie in mundo:⁊ quante mie existant in celo. Unde pōt sibi cōpetere illō. Job.xxix. Petra fundebat mihi riuos olei. Ipse ei fuit petra.i.tritus qz se macerabat. Fuit ꝺur⁹:qz nullis aduersis cedebat. Fuit et firmus:quia cōstanter arguebat. Ipse ei oleū fundebat:qz miam impēdebat liberaliter ꝓtra illos q̄ nō effundūt:sed ab eis magis ꝓcib⁹ obtinebat.puerb.xxij. Qui fingit nus est ad miam bñdicēt. Effūdebat aūt riuos:qz misericordiā i pēdat abūdāter. Sol⁹ de⁹ hz miam vniuersalē:tā⁹ fluuius. Eccl.xviij. Miseratio hois circa proximū suū. Mia aūt ꝺet sup oēz carnē: Et ꝺr riuos olei,nā vnū,qz magis voluit se q̄ pietatē ꝓ seueritatē Eccle.vij. Noli esse iust⁹ nimis ⁊ trūcxt ñ i cas ñ est necessariū qz samaritanus.vt hf Luce.x. Infundit vinū ⁊ oleuz fasciato.

¶Sermo.x. de sancta. Lucia. Sermo.j.

MUlierē fortez qui inueniet puerb.xxxj. Tēpore salomonis nulla mulier inuenta est fortis. Tpe gratie.inuēta est vna fortissima.s.btā Ago Inuēte sunt alie fortes.s.sancte ygines mundū cū carne vincentes inter quas fuit beata lucia,cuius fortitudo in trib⁹ apparuit. Primo i hoc q̄ vicit oia blādimenta oim vitiozuz scz auaritiam:luxuriam ⁊ supbiam. Auaritiam vicit per liberalitatem:qz patrimoniū erogauit:dedit aūt pauperib⁹ invita oia ⁊ seipam:qz dedit pauperib⁹,hēbit celestē thesaurū. Matt.xx. Uēde oia q̄ habes ⁊ da pauperib⁹:⁊ habebis thesaurū in celis. Qz dedit in vita p̄misit ad locū secuz. Mat.v. Thesaurizate vobis thesauros i celo ⁊c. Qz dedit oia recepit ⁊c. cētuplū. Matt.xxix. Dis q̄ reliq̄rit domū corpus mortale seipsum glorificatū. Ad philippen. Saluatorē expectamus dñm nfm ⁊c. Scōo vicit luxuriā per virginitatem. Uñ ꝺr Agatha. Jocūdū deo in tua virginitate habita culū ꝓparasti. Ex quo ꝓpter q̄ habitaculū mentis sue fuit jocūdū, purum ⁊ ꝓparatū. Fuit jocūdū:qz nunq̄ spū sanctuz ꝓpter̄ ꝓtristauit. Ephe.iiij. Nolite contristare spūm sctū dei. Fuit purū quia puritatē mentis ⁊ corporis ꝓseruauit. Corruptores mētis ⁊ corporis nunq̄ scini ꝓs. Domum tuā dñe decet sanctitudo. Fuit ꝓparata:qz omnib⁹ virtutib⁹ se ornauit Eccl.ij. Qui timēt dominuz preparabūt corda sua. Tertio vicit superbiaz per humilitatē. Unde humilias se dixit. Ancilla xpi sum. Aliqñ ado alia est ancilla pcti. Joh.viij. Dis q̄ facit pcm̄ seruus est pcti. Aliqñ nūmi. Luc.vj. Nō potestis deo seruire ⁊ māmone. Aliqñ diaboli.ij.Pet.ij. A quo q̄s superat⁹ est ei⁹ ⁊ seru⁹ est. Aliqñ ꝓpr̄ corpis. ad Ro.vj. Xpo dño nō seruiūt,sz suo vētri. Hec aūt noluit esse ancilla pcti:qz hoc esset dānabile:nec nūmi qz viruperabile:nec diaboli,qz periculosum:nec sui corporis,qz ignominiosum: sz tm xpi,qz hoc est gloriosū. Propter istā triplicē victoriā tripl⁹ appellat. Qz eīm vicit luxuriā fuit tēplū dei. Uñ ait. Quisca ste vinūt,tēplū sūt spūssancti. Qz vicit auaritiā fact⁹ ē colūna pdisi:vñ cantat. Colūna es imobilis ⁊c. Qz vicit supbiā accepit coronā regni:vñ cātat. Ois plebs te expectat vt accipias coronā regni Scōo ei⁹ fortitudo appet i hoc q̄ vicit violētie hostiū. vñ cātat. In tua patiētia possedisti aiaz tuā:lucia spōsa xpi. Odisti q̄ i mūdo sūt ⁊ cozuscas cū āgelis:sanguine eīm ꝓpio inimicū subdisti. Ipsa eīm vicit hostē iteriorē iō ꝺr. In tua patiētia,puerb. xvj. Melior ē patiēs viro:hostē exteriorē:vñ sequit. Odisti q̄ i mūdo sunt. Gal. vj. Mihi mūdus est crucifixus ⁊c. Hostē supiorē vñ ꝺr. Saguine ꝓpio ⁊c. Valde admirabile fuit q̄ fragilis femina ꝺt hostē tā robustū inuēcula hostē tā antiquū,puella delicata hostē tam austerū. Tertio ei⁹ fortitudo appet i hoc q̄ vicit seuitiā tormētoz:qō ptz ex q̄uor. Nam ꝑtus hoim ⁊ boū amisit ꝑtutem trahendi:qz nec mille hoies nec multa paria boū ad lupanare eā trahere poterāt. Nō eīm hoc erat queniēs. qz sicut ꝺr j. Cor. vj. Tollēs mēbra xpi facia mēbra meretricis?absit. Scōo ignis amisit ꝑtutez cōburendi. Eccl.lj. Et i medio ignis nō sum eſtuata. Nec mirū:qz desuper habebat rorē saluificū q̄ ignē refrigerabat in tus ignē diuinū q̄ exteriorem superabat ignē extra corp⁹ ygineū,qō a cōbustiōe immune esse dēbat,sicut ab igne concupiscētie alienū fuerat Dañ.iij. Illos aūt oino non tetigit ignis ꝓpter corp⁹ virgineū: nec ꝓ strikauit ꝓpr̄ rorē saluificū:nec ꝙ nec ꝓ molestie itulit ꝓpr̄ ignē diuinū. Tertio gladi⁹ amisit ꝑtutē scādali:qz pcussa i gutture gladio necari nō potuit:sz ꝙ diu voluit supuixit. Impetrauit eīm in dulcias a dño multiplici de cā:vt i legēda habet.s.vt corp⁹ dñi recipet ⁊ deo se recommendaret:vt bonis timorez:⁊ malis insultationē auferret:vt aduocatā ecclie reddita nūciaret. Quarto mors amisit virtutē occidēdi,qz

Universidad de Deusto Biblioteca

noīa ipsum nō interfecit, sz ipsa mortē occidit. s. eternā mortē q̄ est tripler. Una q̄ consistit in pena sensus. Occisio huj⁹ mortis significata est in extinctione fui ignis naturalis. Alia q̄ consistit in carentia diuine visionis que tm̄ videt a cordibus mūdis. iuxta illō Mat. v. Bti mūdo corde &c. Hāc mortē occidit qz mūdicīā mētis & corporis cōseruauit. Alia est in separatione a cōsortio beatoz q̄ vincit per opa pietatis. Luce. xvj. Facite vobis amicos &c. Istā occidit p opa mie que habuit qz totū patrimoniū pauperib⁹ erogauit.

¶ Sermo. xj. De eodem sermo. ij.

Sapientia edificauit sibi domum, excidit columnas septem proner. ix. Xps sapiēs architectus domum quandam edificauit: in cuius animo habitauit p gratiam & in vtero p carnis substantiam: & ista fuit virgo maria. Alias plures domos edificauit: in q̄bus p gratiam habitauit quarum precipua fuit sancta in qua esset domus firma septem colūnas excidit: quia in ea septem virtutes posuit. Prima est fidei magnanimitas: vnde dixit ei sancta agatha. Fides tua matri tue subuenit. & ecce sanata est. De⁹ em̄ est inaccessibilis. j. Thimo. vj. Lucem habitat inaccessibilē. Invisibilis. j. Thimo. j. Regi autē seculoz immortali invisibili &c. Incircumscribilis Job. ix. Si fortitudo q̄rit fortissimus est. Sancta igit lucia indigebat fide tāq̄ scala vt ad inaccessibilē accederet & ascēderet. Rom. v. Per quē accessum habemus p fidē tāq̄ lucerna p quā invisibilē ꝓspiceret. Heb. xj. Invisibilē em̄ tanq̄ videns sustinuit tanq̄ ✠tute fortissima p quā olpotētē superaret & vinceret quā q̄dē tūc per ōfonem vicit, qñ matri sanitatē obtinuit: vñ xps poterat sibi dicere illō. Mat. xv. O mulier magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. Scōa est ✠ginitas: vñ dixit ei agatha. Jocūdū deo in tua ✠ginitate habita culum preparasti: hoc autem ꝓfonso multum placet, ita q̄ in ea tanq̄ in domo propria morat. ps. Domū tuam dñe decet sanctitudo: tanq̄ prato floridō spatiatur. Cant. Lectul⁹ noster floridus⁹ tanq̄ cibo, suauissimo pascitur. Cant. j. Dilect⁹ meus mihi & ego illi q̄ pascitur inter lilia. Tertia est ad parentes magna pietas: qz matri sanitatem obtinuit: volem̄ hre curā de me. Et propter dei preceptū Exo. xx. Honora pcm tuū & matrem tuā. Et ppt xpi exēplū q̄de matrē curā habuit. Et ppter hābam dei prouisionē additur que p̄cepto cū ōr: vt sis longeuus sup terrā: & ppter vitādā damnationē q̄ ōr Exo. xxj. Qui maledixerit patri vel matri morte moriatur &c. Intelligit de vtraq̄ morte & vita. Quicunq̄ honorat parentes a dñ⁹ hz vitā: de ꝑpetua sibi ꝓservat vitā corporalē. Qui vero non honorat, de⁹ anfert ab eo. Quarta est ad pauperes magna liberalitas: vñ p̄s. Beatus qui intelligit super egenum & pauperem. Item Prouerb. xxxi. Manū suā aperuit inopi: & palmas suas extendit ad pauperes. Frustra aūt mulier fortis manū aperiret, si nihil in manu haberet. Sic nō aperiret, si nihil in manu haberet. Sancta igit lucia habuit manū apertā: qz largiebat per dabat extensam, qz oīb⁹ dabat: & plenam, qz abūdāter dabat. Quinta est bonitas q̄ apparuit in hoc q̄ seno filiam, vel spōsam, sed ancillam noluit vocāre. Ancilla xpi sunt. Filia q̄dem ōr nobilitatis. spōsa equalitatē, ancilla ño humilitatis. Ipa igit de se prodere nolebat ea q̄ videbant esse sublimitatis vel equalitatis. sz humilitatis. Sexta fuit perseuerantie firmitas. vñ ait. Nō q̄ voluntatē meā ad consensum tuū poteris reuocare. Licet ei ire pler martyriū passa fuerit: tm̄ ꝓstanter & seneruit. Unū habuit in carne p sanguinis effusionem. Exo. xiij. Spōsus sanguinū tu mihi est. Aliud in mēte p pauperum ꝓpassionem. Gregor. Qui passionem exhibet in aliena necessitate crucē portat in mente. Tertiū in carne & mēte per carnis mortificationē. ps. Propt te mortificamur tota die. Septima est corporis immobilitas, qz tanto pondere eam sirit spūs sanct⁹ vt nullo mō moueri posset. Ipsa em̄ fuit leuis & grauis, leuis, qz immunis a pondere petōz: expedita ab onere terre noxe & plena plumis ✠tutū Heb. xij. Depone tes oē pōd⁹, s. terrenoz & circūstās nos petm̄ per patientiam curramus. s. penis ✠tutū. Fuit aūt grauis siue pōderosa: nō tm̄ in corpe p immobilitatē: sz etiā in corde ꝑ sensus maturitatē. Sap. iiij. Canities senectus hois &c. per gre stabilitatem. Heb. xiij. Optimū ē gra stabilire cor. In ore p̄mōis pōderositatē. Eccl. xxj. Uerba sapiētū statera pōderabunt. In corpe per morū grauitatē ad Titū. ij. In omnibus teipsum prebe exemplū in doctrina in integritate, in grauitate, in ope p conti nuitatem. Eccl. xxviij. Homo fatuus in sapiētia manet sicut sol.

¶ Sermo. xij. De eadem sermo. iij.

Lucerna splendēs sup cādelabrū sanctum & species speciei. s. mulieris sup etatē stabilē. Eccl. xxvj. per lucernā a luce dictā intelligit sancta lucia a luce similr notata. De q̄ in verbis p̄missis quatuor dicunt. Plio q̄ fuit luminosa cū ōr. Lucerna splēdēs. Fuit aūt luminosa quadrupliciter. Plio a superiori p diuine gratie refulgentiā. Job. xxvj. Qñ splēdebat lucerna sup caput meū, & ab iferiori p ✠ginalē, mūdicīā. Saph. iiij. O q̄ pulchra ē casta gnatio cū claritate, vñ dixit ei agatha. sororimea lucia ✠go deo devota: in hoc q̄ fuit devota, habuit lucē superiorē. In hoc q̄ fuit ✠go, habuit lucē interiorē. Scōo ab interiori p mūdā ꝓscientiā. ij. Cor. iiij. De⁹ q̄ dixit de tenebris lucē splēdescere illuxit in cordibus vris: & ab exteriori p conuersationem honestā. Mat. v. Sic luceat lux vra coram hoibus vt videāt opa vra bona &c. ꝑpter hoc ipa vocauit tēpli: qō q̄dez erat interi⁹ fulgidū & exteri⁹ ornatū. Tertio a posteriori dei bñficia a rememoratione, & ab interiori futura ꝓcauēdo & ꝓsentia ordinādo. Deut. xxxij. Utinā saperēt, & ꝓterita recogitando: & intelligerē. s. ꝓsentia ordinādo ac nouissima pulderēt. s. futura ꝓcauēdo. sic btā lucia dei bñficia recogitauit qñ dixit. Nō sunt ista maleficia sz bñficia dei. Pñtia ordinauit qñ divitias suas pauperib⁹ dedit: futura prouidit qñ pacē ecclesie reddita nūciauit. Quarto a dextris q̄ inter ꝓspera suauit tēperātiā. prouer. xiij. Est pauper cū in multis divitiis sit a sinistris: qz inter aduersa habuit patiētiam: vnde dicitur de ea. In tua patientia possedisti animam tuā. Secūdo fuit famosa: qō notat cū ōr. Sup cādelabrū sanctū. Fuit aūt famosa ex oib⁹ causis ex q̄b⁹ aliqs famosus efficit. Efficit āt aliqs famosus multiplicē rōne. Primo ꝑpter sapiam q̄ apput i rēbus Luc. xxj. Ego dabo vobis os & sapiētiā &c. Scōo ꝑpt potētiā q̄ apput i miraculis. Matt. x. Dedit eis potētiā spūum imūdoz. & vt curarēt oēm lāguorē & infirmitatē. Tertio ꝑpter sctitatem q̄ apput in exēplis. Dedit ei exēplū pietatis ad parētes: largitatis ad pauperes, charitatis ad oēs. Judith. viij. Pec erat oib⁹ famosissima: qz timebat deū valde. Quarto ꝑpt pulchritudinem que apparuit i decore puritatis mentis. s. & corpis. Hester. vj. Erat hester famosa valde & incredibili plchritudine omniū oculis admirabilis videbat. Quinto ꝑpter fortitudinē que apparuit in tormētis. puer. xxi. Mulierem fortem quis inueniet. Tertia fuit speciosa: cū ōr species faciei. im aūt Aug. de trini. Facies est pulchra quādo est dimēsa pariliter: affecta hilariter: & colorata lucenter. Facies igitur anime tunc est pulchra quādo est dimēsa pariliter quā dimensionem parilē faciūt fides, spes, charitas & bona operatio: que sm̄ Gre. sunt equalia: quia ✠tūs ds credit tm̄ sperat &c. Beata igitur lucia habuit spem: qz de auxilio beate agathe confidit: habuit fidē, quia matrem sanauit, habuit charitatē, qz ꝑpter xpi charitatē morti se tradidit. Habuit bonaz operationem qz bona sua paupib⁹ dedit. Scōo fuit affecta hylariter. ij. Cor. ix. Hylarē datorē diligit de⁹. Gaudebat em̄ deus seruata virginitate. Un̄ dicit de thesauro virginitatis. Mat. xiij. Pre gaudio illius vadit &c. De ꝓscientie puritate. ij. Cor. j. Gla nostra hec est testimoniū ꝓscientie. De penaz acerbitate. Roma. v. Spe gaudētes in tribulatione patiētes. De glie securitate. ibidē. Gloriamur in spe glie filioz dei. Fuit etiā colorata lucenter. Habuit em̄ candorē puritatis: rubozē charitatis: & mille alios colores multiplicis virtutis. Cāt. j. Dilect⁹ meus candidus & rubicūdus &c. Quarto fuit virtuosa: qō notatur cū ōr. Superetatem stabilē. Est as stabilis nō est inuēta qz tendit ad pfectionē. nec senect⁹ qz incipit

deficere occulte: nec sentiū: qz deficit manifeste. Sed est etas virilis quia tūc natura stat. Beata ergo lucia licet habuit etatē iuuenilē in corpore: habuit tñ stabilitatē virilē i mēte: qz vinci nō potuit nec matris monitu. Mat. x. Quiamat patrē z matrē plusq̄ me. ꝛc. nec sponsi blanditijs. Hester. j. Parumpendēt vrores imperia maritoꝝ: nec irrogatz opprobrijs qñ iudex dixit patrimoniū tuū cū corruptoribꝰ expēdistī: nec illatis minis qñ ōt Ego faciā te duci ad lupanar: nec adhibitis supplicijs: nec appositis violētijs: ideo columna immobilis es vocata.

¶ Ser. xiij De sctō thoma. Sermo. j.

Sapiens architectus fundamētū posuit. j. Cor. iij. Perfecta domus est qñ est firma z pulchra talē domum thomas missꝰ a dregē indie fabricauit, scz firmā: qō notat cū ōr: fundamētū posuit. Scōo pulchrā cū dicit. Ut sapiēs architectus. Sapientis est pulchra opera facere. Et qz incipit a fenideo domū aie sue talē fecit. Prio firmā, qz supra firmā petram ipsam fundauit. Mat. vj. Qui edificauit domū suā supra petrā et ꝺscēdit pluuia. ꝛc. Thomas est passus est tentationē a diabolo suggerēte: z hoctpe dñice passionis qñ z ceteri corruerūt: tūc habuit ventū q̄ ab aere venit, passus est dubitationē deo ꝓmittēte: z tūc habuit pluuiā q̄ de celo descēdit: passꝰ est afflictionē a tyrāno seuiēte z tūc habuit flumē qō per terrā vadit: sed qz fundatꝰ est supra firmā petrā, corruere nō poterat nec a vēto diabolice tētatiōis: qz postmodū resurrexit. Nec a pluuia diuina auersiōis qz ꝑtinus in fide cōfirmatus fuit nec a flumine tyrānice ꝓsecutiōis: qz oia cōfāter sustinuit tormēta. Scōo fecit domū aie sue pulchrā. Est aūt domꝰ pulchra sm Aug. de trini. qñ est partibus mēbris dispositis ampla z lucida. Membra aie sunt virtutes aie quas beatus thomas apłs in domo spirituali ponēdas docuit. Nā cum duodecim gradꝰ virtutū opere p̄dicaret inter cetera monuit vt penitētiā ageret: qō spectat ad iustitiā vt dei volūtatē inq̄rerēt: qō spectat ad prudētiā vt gule vi-
cū tēperarēt: qō spectat ad tēperantiā vt bōis operibꝰ ꝓseuerarēt: qō spectat ad fortitudinē. Itas aūt virtutes quas docuit in domo sua similr posuit. Et ornauit eā et pulchra fecit: prudētia eā ipsā ornauit ab anteriori vt caueret futuris. Iustitia a posteriori vt satisfaceret de ꝑterito. Tēperātia a dextris ne ea unarē ꝓsperz. Et fortitudo a sinistris ne succūberet in aduersis. Scōo domꝰ ista fuit pulchra qz fuit ampla. Oportuit eā qz valde ampla eēt triplici de cā. Prio qz habebat recipere ifinitū. iij. Reg. viij. Si eīm celū z celi celoꝝ te capere nō ꝓsūt quāto magis domꝰ hec quā edificauit sc̄ā cūdo qz habebat recipe charitatis ꝓfectū qō est valde latū. ꝑs. Latū mādatū tuū nimis. Ephe. iij. In charitate radicati z fundati vt possitis ꝓprehēdere cum oibꝰ sctis q̄ sit lōgitudo ꝛc. Tertio qz habebat recipere statū olim z merita singulos x: scz afflictos ad ꝓpatiēdū. ij. Cor. xij. Quis ifirmat z ego nō ifirmor: ꝛc. Cōfortatos ad ꝓgandēdū. Phil. j. Tectis e mihi deꝰ quō cupiā vos oēs i viscerib⁹ ihu xp̄i. Rom. Gaudete cū gaudētib⁹. flete cū flētibꝰ. Merita singuloꝝ ad plenū ꝑfectū ꝑs. Participē me fac deꝰ olim timētū te. ꝛc. Tertio domꝰ aie sue fuit lata qz habuit eīm lucē diuine gr̄e sapiēte cū uersationis honeste. Jō spūssectus apparuit sibi z aplis i specie ignis et ligne, ad innuēdū q̄ dabat eis ignē iflāmātē per gratiā. Lucē radiātē ꝓ uersationē honestā. Et ligna disertā farētē ꝓ sapiētiā.

¶ Sermo. xiij. De eodem. Sermo. ij.

Dedit abyssus vocē suā altitudo manus suas leuauit. Abac. iij. In his verbis notant duo. Primū ē dubietas discipuli: cū ōr. Dedit abyssꝰ vocē suā. Scōz est pietas magistri cū subdit. Altitudo manus suas leuauit. Circa ꝑmū notādū q̄ thomas q̄ interpretat abyssus ḡtuor modis dedit. Prima fuit vox fiducie z familiaritatis: cū ōr Joh. xiij. Dñe nescimus quo vadis z quō possumꝰ viā scire: hoc eīm scōm Chry. ex multa dilectiōe dixit
qz ipsū seq̄ semp cupiebat. Ōr autē Aug. in lib. de sermone dñi in mōte q̄ ad amudandū tria requirunt. Primū est vt hō sanos pedes habeat. Scōm vt viā inueniat. Tertiū vt locū aptū inueniat. Beatus autē thomas post xp̄m ire desirās tm duo scire petit, scz viā z termiū vie cū dicit. Dñe nescimus quo vadis et quō possumꝰ viā scire? pedes aūt sanos habere nō petebat qz hos se habere credebat scz i hoc deceptꝰ erat sicut et petrus deceptus fuit q̄ pedes sanos habere se credidit: cū ait. Joh̄. xiij. Quare nō possum te sequi? mō igit cū post xp̄m ire cupimꝰ, oportet vt pedes sanos habeam? z intellectū per fidē z affectū per charitatē. Heb. xij. Gressus rectos facite pedibꝰ vris ꝛc. Oportet ergo vt sciamꝰ vel inueniamꝰ q̄ sut bōa opa z dei mandata. ꝑs. Viā mādatoꝝ tuoꝝ cucurri ꝛc. Janua aūt semp est apta: q̄ sūt xp̄i vulnera z eiꝰ pietatis viscera. ꝑs. Januas celi aperuit. Scōa ē vox cōstātie z ꝑbitatis cū dixit. Joh̄. xj. Eamꝰ z nos z moriamur cū illo. nō dixit. Fugiamus cū eo qz xp̄s qz xp̄s mortē nō expectabat: sz dixit eamus cū eo: qz xp̄s spōte ad mortē ibat. Esa. liij. Oblatꝰ est qz ipse voluit nec dixit. Eatis vos, sz eamꝰ nos: qz sic voluit esse socius in aduersis, q̄ fuerat in ꝓsperis. Legit de cesare q̄ nuscz dixit militibus. Ite illuc sed venite. Dicebat eīm q̄ labor cū duce partit⁹ minor videt ee mi litibus. Nec dixit moriamur ante illū qz hoc nullius fuisset vtilitatis cū ianua nō esset apta: nec post eū qz viuere post eum nō reprobat vitā: sz mortē. Sz dixit moriamur cum eo. Sciebat eīm q̄ beatꝰ eēt in throne. Tertia fuit vox incredulitatis cū dixit. Nisi videro in manibꝰ eius fixurā clauoꝝ ꝛc. qz eīm ab aliorū cōgregatione recessit: iō incredulitatē incurrit z xp̄m videre nō meruit. Quatuor eīm mala incurrit qui a cōgregatione recedit. Primū est qz spū sancto nō vivificat. Anima enim non vivificat membra separata: sz cōiuncta. Scōm est qz a diabolo citiꝰ suꝑatur. Naz scōm Ezeg. Colūbe ab agmine separate ab accipitre rapiūt, ouꝭ a grege divisa cito a lupo deuorat. Diabolus eīm semper desiderat singulare certamē quod significatū est. j. Reg. xvij. i golia. Tertium est q̄ gratia devento tētatiōis extinguitur. Una eīm candela cito a vento extinguit. nō sic multe cōiuncte. Quare uz est, quia citius aduersitatibꝰ frangit. Una eīm virga cito frangit: nō sic multe simul ligate. Quarta fuit vox multe fiducialitatis cuz dixit. Dñs meꝰ z deus meus. Thomas eīm cōcepit magnū timorē honorē et amorē. Timorē ex quo videbat virū quē credebat mortuū. Jdeo verbū timoris pōit dicēs: dñs. Honorē ex eo q̄ ꝑm videbat scire absentia vt ꝓsentia occulta vt manifesta tāq̄ deū. Jdeo verbū honorationis z adorationis pōit dicēs: z deꝰ. Amorē ex eo q̄ videbat ipsuꝫ ꝓpter se solū reuocādū venisse. Jō verbū amoris ponit dicēs meꝰ. Scōo ponit pietas magistri: cū dicit. Altitudo leuauit manus suas. Nā leuauit deꝰ quadruplicem manū ad quadruplicē Thome apli vocē. Prio ad vocē familiaritatis leuauit manū sue sapiētie: cū ꝑdū miscritū exposuit dicēs. Ego suz via veritas z vita. Ipse eīm est via ꝑ quā imꝰ: veritas qua ducēte imus: z vita ad quā vinimꝰ. Secūdo ad vocē cōstantie ꝑbitatis leuauit manū potētie qz lazarū resuscitauit. Magna potētia resuscitat mortuū maior q̄ triduanū, maxia fetidū. Est aūt mortuus qui mortaliꝫ peccat: quatriduanꝰ q̄ sepelitur: fetidus q̄ ꝓseuerat. Tertio ad vocē incredulitatis leuauit manū mie cum dixit. Infer digitū tuum huc ꝛc. Magnamia: qz certificauit eum per auditū: quādo ei locutꝰ fuit: ꝑ visum et factū. j. Joā. j. Quod audiuimꝰ z qō vidimꝰ ꝛc. Quarto ad vocē felicitatis leuauit manū finalis sentētie cū dixit. Quia vidisti ꝛc. Ubi notandū q̄ nō quelibet fides facit hominem beatū: sed fides recta quā nō habēt heretici. j. Thim. iij. Discedēt q̄dā a fide ꝛc. Perfecta quā nō habēt mali christiani. Jaco. ij. Fides sine operibꝰ mortua est. Veritate inmixa quā nō habēt curiosi. j. Cor. j. Judei q̄ figura petūt. Fortz z firma: quā nō habēt instabiles z indeti. Luc. viij. Ad tempus credunt z in tempore tentationis recedunt.

¶ Sermo.xv. De eodē. Sermo.iij.

EGo sum via veritas & vita. Joh.xiij. Ihū respōsionē dedit xp̄s ad interrogationē Thome qñ dixit ei. Domine nescimus quo vadis &c. Pōt ñ hoc sibi conuenire ex eo qz iuit ad xp̄m p via fidei veritatē operis: & vitā charitatis. Fides autē dicitur via: iuxta illud Esa.xxx. Hec est via ambulate in ea neq; ad dexteraz neq; ad sinistrā declinabitis. Eius aūt fides fuit in triplici statu. Primo in statu dubitationis: cū dixit. Nisi videro &c. Et inde vocat dyndimū, ppter dubiū cor i fide. Secūdo fuit in statu cōfirmatiōis cū dixit. Dominus meus & deus meus: & inde dicitur. Thomas id est abyssus: qz tūc secūdū Bedā altitudinē dīne virtutis: fide certa penetrauit. Tertio fuit in statu cōsummatiōis in quo mō est & inde dicit Thomas q̄si totus me⁹ in dei scz amore & cōtēplatiōe. In p̄mo ergo statu fuit i fide dubi⁹. In scōo in fide firm⁹. In tertio eorū q̄ tentant ad intoz potētissim⁹. Pōt eīm mō nos iuuare: qz in dei potētias introductus sit qz tentationē fuit. experti⁹. Eccli.xxxiij. Qui nō est tētat⁹ q̄d fecit: ille dz velle: qz est a deo miam cōsecut⁹ vt sibi dicat. Mat.xviij. Nōne ergo oportuit & te misereri conserui tui sicut & ego tui miser⁹ sum? Scōo iuit ad deū p veritatē bonorū operū. Et ista sunt tria. Prima sūt opera pietatis & mie. De quibus dr ad Gal.vj. Dū tēpus habem⁹ operemur bonū ad oēs Ista opa thomas habuit q̄ totū thesaur⁹ regis indie pauperibus dispēsauit ex dei prouidētia. Et ista opa hoiem sctm faciūt & ostendunt. Alia sunt opa virtutis & gr̄e sicut fides spes & cetere virtutes. Joh.vj. Hoc est op⁹ dei vt credatis in eū quē misit ille. Ista thomas habuit q̄. xij. grad⁹ virtutū distinxit. Et ista hoiem sanctū faciūt sz nō ostē dūt. Qz sicut dr Job.xij. Weridetur iusti simplicitas &c. Alia sunt opa admirationis & glorie sicut sunt miracula. Ista thomas habuit: qz multa miracula fecit: et ista scōm Greg. Hoiem sanctū nō faciūt sz ostēdūt. Tertio ad deū iuit p viā charitatis: sicut eīm dr. j. Cor.xiij. Charitas nullū hereticū vel infidelē vinere p̄mittit. Ex quo patet quātū sit defensoz fidei q̄ nullū iurta se infidelē vinere p̄mittit. Quarto ptz ex eo qz q̄ nō pōt errare tiā. Scōo māsit in xp̄o p obedientiā perfe & p̄seueraūter. Totaliter q̄dē qz de se nihil sibi retinuit. Iz eīm p̄i⁹ dixerit. Dñe quo vis mitte me ꝓterq̄ ad indos. tñ hoc cor rexit postea dicēs. Deus me⁹ es tu & ego seruus tuus: fiat voluntas tua. In hoc eīm imitat⁹ est magistrū suū q̄ ait. Mat.xxvj. Pater si possibile est trauseat a me calix iste &c. Obediuit velociter: qz mox in initio nō p̄rastinat: sed parat aures audiendi. pedes itineri man⁹ opi: & se totū itineri colligit, vt mādatū peragat impetrā & exēplo xp̄i. de q̄ dr ad Phil.ij. Factus est obediēs vsq; ad mortē. Tertio māsit in xp̄o p charitatē sincerā: q̄ eīm hāc charitatē habuit: scz p tria signa. Primz ē: qz fuit ꝓ ꝓtor terrenoz, qz oia q̄ rex indie sibi tribuit ero gauit pauperib⁹, nec aliq̄ terrenū ab eo accipere voluit. Chrys. Vere nō hz suā terrā q̄ amet: q̄ donū celestei veritate gustauerit. Scōz est q̄ fuit cōtēplator celestiū cui⁹ signū est: qz inuitus nō māducabat hz oculos i celū erectos habebat. Mat.vj. Ubi ē eīm thesaurus tuus ibi est & cor tuū. Tertiū: qz erat audit⁹ auidus diuinoz: sicut ptz i puella hebrea: quā dei laudē sepe repetebat sata gebat. Inde: cū eīm amoris est loq̄ libēter & audire de amato. Joh.viij. Qui ex deo est verba dei audit. Scōo xp̄s in eo mansit p cōtinuā ptectionē: q̄ ptz p tria signa. Primū est magna puritas: xp̄s ei nō manet nisi i corde puro. Thomas aūt intā puritatē dixit q̄ ipsa castitatē vocat turrim fontē & dei ministrā. Turris ꝓpter suā excellētiā: qz sicut turris trāscēdit domū: sic virginitas matrimoniū. Hier. Si aurum ex terra: ita virginitas ex nuptijs nascit. vocat eā fontē ꝓpter fecunditatē. Ide nuptie replēt terrā virginitas para disum: vocat eā dei ministrā: qz ꝑ gines in ciuitate sua edissa vbi corpus suū quiescit nullū hereticū vel infidelē vinere p̄mittit. Ex quo patet quātū sit defensoz fidei q̄ nullū iurta se infidelē vinere p̄mittit. Quarto ptz ex eo qz q̄ nō pōt errare tiā. Scōo māsit in xp̄o p obedientiā perfe & p̄seueraūter. Totaliter q̄dē qz de se nihil sibi retinuit. Iz eīm p̄i⁹ dixerit. Dñe quo vis mitte me ꝓterq̄ ad indos. tñ hoc cor rexit postea dicēs. Deus me⁹ es tu & ego seruus tuus: fiat voluntas tua. In hoc eīm imitat⁹ est magistrū suū q̄ ait. Mat.xxvj. Pater si possibile est trauseat a me calix iste &c. Obediuit velociter: qz mox in initio nō p̄rastinat: sed parat aures audiendi. pedes itineri man⁹ opi: & se totū itineri colligit, vt mādatū peragat impetrā & exēplo xp̄i. de q̄ dr ad Phil.ij. Factus est obediēs vsq; ad mortē. Tertio māsit in xp̄o p charitatē sincerā: q̄ eīm hāc charitatē habuit: scz p tria signa. Primz ē: qz fuit ꝓ ꝓtor terrenoz, qz oia q̄ rex indie sibi tribuit ero gauit pauperib⁹, nec aliq̄ terrenū ab eo accipere voluit. Chrys. Vere nō hz suā terrā q̄ amet: q̄ donū celestei veritate gustauerit. Scōz est q̄ fuit cōtēplator celestiū cui⁹ signū est: qz inuitus nō māducabat hz oculos i celū erectos habebat. Mat.vj. Ubi ē eīm thesaurus tuus ibi est & cor tuū. Tertiū: qz erat audit⁹ auidus diuinoz: sicut ptz i puella hebrea: quā dei laudē sepe repetebat sata gebat. Inde: cū eīm amoris est loq̄ libēter & audire de amato. Joh.viij. Qui ex deo est verba dei audit. Scōo xp̄s in eo mansit p cōtinuā ptectionē: q̄ ptz p tria signa. Primū est magna puritas: xp̄s ei nō manet nisi i corde puro. Thomas aūt intā puritatē dixit q̄ ipsa castitatē vocat turrim fontē & dei ministrā. Turris ꝓpter suā excellētiā: qz sicut turris trāscēdit domū: sic virginitas matrimoniū. Hier. Si aurum ex terra: ita virginitas ex nuptijs nascit. vocat eā fontē ꝓpter fecunditatē. Ide nuptie replēt terrā virginitas para disum: vocat eā dei ministrā: qz ꝑ gines

deo assistūt. Apo.xiiij. Hi sequūtur agnū q̄cūq; ierit. Scōm signū est magna potestas quam habuit in miraculis faciēdis: qz multos sanauit: q̄busdā dādo medicinā purgatiuā sicut regi indie: & pluribus alijs quos a peccatis purgauit: q̄busdā medicinā meliorativam: sicut illis quos ad virginitatē induxit: quibusdā medicinā cōseruatiuā: sicut illis quos ad dādū eleemosynā ꝓuocauit. Eleemosyna enim gratiam dei cōseruat: iurta illud Eccli. xxix. Bratiā hōis quasi pupillā cōseruabit: quibusdā medicinā ꝓseruatiuā sicut illis quos ad audiēdū vbū dei induxit. Uerbū eīm dei a casu preseruat: iurta illud ps. In corde meo absc̄ondi eloq̄a tua vt nō peccem tibi. Tertiū signum est magna firmitas quā habuit i tormētis. Sz oia ista tormēta que sustinuit christ⁹ sibi in gloriā cōmutauit. Nā a petitēte maxillā accepit iustam vltionē: incarcerat⁹ a rege recepit honorificā liberationē: super laminas aduſtus accepit fontē emanationē in fornacē, pectus accepit rosis refrigerationē lanceis pforat⁹ accepit felicem coronationem. Tertio multum fructum attulit: quia multos conuertit & cōuersos nutrimit, verbo, exemplo, et coꝛporali subsidio: verbo quidez quia solliscite predicauit assimilando verbum dei collirio emplastro: potioni: & cibo sicut in legenda patet. Nam quosdam ad fidem illuminauit: iſtis apponebat collirium. Quosdam a tumore superbie frangebat iſtis apponebat emplastrū. Quosdam ad cōfessionem inducebat: iſtis dabat potionem. Quosdam enim timidos confortabat iſtis dabat cibum. Scōo cōuertebat & nutriebat exēplo: fuit etiam sibi parcus. Unde etiā in nuptijs abstinebat fuit pauperib⁹ pi⁹ quia eis oia erogabat: fuit deo fidelis & devot⁹: vñ dixit dñs abane nūcio rogis. Habeo seruum fidelem qui omniū laborū mihi mercedem apportat. Tertio nutriebat temporali subsidio quia thesaurū de quo palatiū facere debebat pauperib⁹ erogabat. In hoc pulcdit sibi regi: & pauperib⁹: qz p̄miū & laudē promeruit. ps. Dispersit dedit pauperib⁹. Regi. quia palatiuz in celo fabricauit. Pauperib⁹: qz eos in suo

penuria iunxit. ps. Et audiuit pauperez de inopia ꝛc.

¶Sermo. xvij. In vigilia natiuitatis dñi. Sermo primus.

VBi venit plenitudo tēporis misit deꝰ filiū suum sup. in mundū ad Gala. iiij. Circa aduētū saluatoris in mūdum tria hic determinantur. Primum est temporis opportunitas: cū dicitur. Ubi venit plenitudo temporis. Secundū est nascētis sublimitas cū subditur: misit deus filium suū. Tertium est loci congruitas qđ notatur i verbo subintellecto scz in mundū. Ista tria per ordinē similiter in leta annunciatione notā tur que modo est lecta in kalendario. Anno inquit Cesaris. Aug. xlij. hebdomada iuxta danielem prophetā. xlvj. olympiade autem centesima nonagesima tertia. Ecce temporis opportunitas. Jesus christus filius dei ecce nascentis sublimitas. In bethleem nascitur. Ecce loci cōgruitas. Circa primum notandū q ipsa temporis opportunitas determinat scōm motem Romanorū Grecorum z Judeorum: q enim dicitur anno cesaris Augu. xlij. est mos romanorū. Qđ sequit: hebdomada aūt ꝛc. est mos iudeorū. quod subinferk olympiade autē centesima ꝛc. Est mos grecorū ex his tribus, respondent ista tria verba que sequūtur. Jesus christus filius dei. Nā iesus est hebreū: christus est nomē grecū: filius dei romanum. Apud romanos autem erat imperialis potentia. Apud iudeos sacerdotium z prophetia. Apud grecos vero sapiētia: per istam ergo triplicem determinationē dak intelligi q iste puer q nascitur est rex z imperator celi: sicut angelus testak dicens. Luc. j. Regnabit in domo iacob in eternum ꝛc. Est ppheta z sacerdos generis hūani ps. Tues sacerdos in eternū ꝛc. Jo. vj. Hic est vere ppheta ꝛc. est sapiam dei. j. Corin. j. Qui factus est nobis sapia a deo ꝛc. Circa scōm scz nascētis sublimitatē: notandū q homo triplicē incōmoda incurrerat. eratem inimicus deo: vulneratus a peccato z exclusus a regno. Contra ista tria ponunturia sacta annuntiatione: cum dr: iesus xps filius dei vñ dicit Ber. ecce dominus venit ad salute: venit cū vnguentis: venit cū gloria nec enim sine salute iesus: nec xps sine vnctione nec sine gloria venit filius deus. Qz igit homo inimicus erat deo attulit nobis salutē qđ notak in hoc quod dr iesus id est saluator. Ipse em saluum me fac q nos pri reconciliauit. Ro. v. Cū em inimici essemus reconciliati sumus deo per mortem filij eius. De ista reconciliatione dr Aug. in li. cōtra hereses in persona xpi. cū esses inimicꝰ patri meo reconciliate per me. Cū inter siluas z montes errates sīsti te hūeris mei portauit te: patri meo red didi te. laborauit: sudauit cū eo: fleuit: fatigatus est: manus meas eius clauis obieci lācea latus meum aperuit: tot non dicā tetunūs: sed a peritatiō lacerat⁹ sum: sanguinem meuz fudit ad meam posui: coniungerem mihi te: z nō diuideris a me. Secundū incōmodū erat homo erat vulneratus a peccato. Contra hoc attulit vnctionē: quod notatur hic in hoc q dr xps qui interpretatur unctus. ps. Unxit te deus tuus. De ista autem vnctione nobis effudit: iuxta illud ppte. Sicut vngmētū in capite qđ descendit i barbā ꝛc. per caput itelligit xps qui fuit plene mēsura vnctione spūs sancti fuit perfectus. Jo. iij. Non ad mensuram dat deus spm. i. xps per barbā intelliguntur progenitores qui debēt esse viriles ad vicia vincenda: per vestimentum intelligunk contemplatiui: qui sunt ornamētū ecclie per ornamenti intelligunk actiui qui sunt remedium deuiti. vnguētū ergo facere vnctionis fluit in capite xpi per plenissimam redemptionē in de fluit in barbaz: in proficientes vt sint flexibiles ad cōpassionem. Reg. xx. Reges israel clementes sunt: de in vestimētū. i. i cōtemplatiuos vt sint odoriferi p deuotionē. Canti. iij. Odor vnguentorū tuorū sup omnia aromata. inde in oza vestimenti. i. i actiuos vt sint vnibiles p fraternam dilectionez. ps. Ecce qđ bonum z qđ iocundū habitare fratres i vnū ꝛc. Tertiū incōmodum erat quod erat exclusus a regno: ō attulit nobis gloriam qđ notatur cū dicit filius dei.

secundū Ber. ad eugeniū. xps triplici iure regnum possidet: scilicet iure creationis redēptionis, z dono patris. primuz iure totaliter nobis tributi: qz non creauit propter se: sz propter nos Mat. xxv. Possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi. Scōz ius nobis tributi quia non est passus propter se sed pter nos Jo. xij. Moriturus erat pro gēte et nō tm pro gente ꝛc. Tertium ius nobis cōmunicat. fecit enim nos fratres suos z ideo coheredes suos. Ro. viij. Si aūt filij z hēdes: heredes qđē dei coheredes aūt xpi. Tertio ponitur loci cōgruitas: cū dicit in leta annuntiatione. In bethleem iudee nascit. Circa qđ notādū q xz Ber. triplici morbo laborabat genus humanū. i. in natiuitate vita z morte: qz nascitas erat imūda vita laboriosa: mors periculosa. Cōtra primuz xps nascit: vt per suā natiuitatē mundā nostrā immūdā purgaret Job. xiij. Quis pōt facere mundū de imūdo conceptū semine ꝛc. Leo papa. Reddit, in honorē suū ab antiqs cōtagijs purgata natura. Mors morte destruit natiuitas natiuitate reparat: qm simul redēptio aufert seruitutē z gñatio mutat originē: z fides iustificat pctō. Contra ꝑm nascit in bethleem que interpretat domus panis qz em vita laboriosa erat: ō homo sepe deficiebat. Sz natus est panis qui hoiem cōfortat. Jo. vj. Ego sum panis viuus ꝛc. ps. Panis coz hois cōfirmat. Cōtra tertiū natus est in bethleem inde que interpretat cōfitēs. Qz em mors periculosa erat ō homo deū laudare non poterat. ps. Nō mortui laudabunt te dñe sz per christi natiuitatē erat vitificādus z sic ad laudandū dignꝰ fuerat: vt possit dicere cū ꝓpheta. Nos qui viuimus benedicimus dño.

¶Sermo. xviij. De eodem. Ser. ij.

AUdierunt q visitasset dñs filios israel: z q respexisset afflictionē eoz z pronī adorauerunt Exaudi. iij. In his premissis tria notantur. Primum est nra deuota auditio: cū dicit. Audierut. ꝛc. Ista auditio est quam modo legi audituꝰ. Jesus christus filiꝰ dei in bethleem inde nascitur: natus est em vt saluaret perditos, ō venit iesus portans salutem. ps. Deꝰ autem rex ante secula operatꝰ ē salutē i medio terre. i. in humana carne caro em xpi nō z terre sed medū terre. Natura quidem nostra habuit duplicē extremitatē. Unam qua fuit sub innocētia: aliam qua nō est sub miseria. Christꝰ ergo assumpsit naturā nostrā cū innocentia z quātū ad hoc participauit cū prima extremitate. z assumpsit cum miseria. i. cū penalitate: z qtum ad hoc participauit cū scda. Secūdo natus est vt sanaret egrotos: z ō vocak xps portās vnguētū. Fiunt em vnguēta ex speciebus aromaticis z herbis virtuosis aliquo liquore ifuso. Species aromtaica est eius diuinitas preciosa z herba virtuosa est eiꝰ caro incorrupta: qz sicut ōt. Esai. Ois caro fenū. Liquor infusus eius sanguis preciosus. ex his tribus cōfectū est vnguētū quod omnez sanat egrotum. Eccl. xxxviij. Unguēta rarius cōficiet vnguēta sanitatis. Tertio natus est vt reduceret exules z peregrinos z ō venit filiꝰ dei portans secum regnū Esa ix. Factus est principatus sup humerū eius. Iste principatus est diuinitas regalis qđ apportauit vt nos reges faceret: vel est onus pctōrū quod portauit vt nos alleuiaret. Esa. liij. Vere languores nros ipse tulit vel est crux xp̄i ipe suis humeris portauit vt nos tanq̄ ad vexillū colligeret. Esa. xj. Leuabit dñs signū in nationes ꝛc. Secundo ponitur dei viscerosa cōpassio cū dicitur. z respexit afflictionem eorum. Circa quod notādum q sicut dixit Beda homini ex peccato quatuor fuerunt inflicta scilicet ignorantia concupiscentia: impotētia z malitia. Sed deus oculo cōpassiōis respicies cōtra ista quatuor incōmoda misit quatuor remedia de quibus dicit. j. Corin. j. Qui factꝰ est nobis a deo sapientia: iustitia: sanctificatio: z redēptio. Primū igit incommodū erat ignorantia qz per vias salutis incedere nesciebat ps. viā ciuitatis habitaculi nō inuenerūt: ideo indigebat doctore: ideo deus factus est sapientia docens nos viā duplicem: vnā amplectendam z aliaz fugiendā. Mat. vij. Lata

porta ꝛ spaciosa via que ducit ad pditionē. Scōm incōmodum erat impotentia quis nullum bonū facere poterat per qō iustificari posset: qz sicut dicit. Esa. lxiij. Omnes iustitie nostre quasi pannus mēstruate: iō indigebat iustificatore ,pter hoc factus est nobis iustitia: ad Ro.v. Justificati ergo ex fide pacem habemus ad deū p ihesum christum. Tertiū incōmodū erat malitia. habebat enim voluntatē in malo obstinatā: ꝛ a diabolo ligatam: iō indigebat redemptione. Et ,pter hoc fact⁹ est nobis redēptio. ps. Redimet in pace aiam meam ab his qui appropinquant mihi quādo inter multos erāt mecum. Et dicit nter multos quoniam multi demones cōueniūt ad faciēdum istam cathenā: vnus ponit suggestionez, alius ducit ad delectationē, alius ad cōsensuz, alius ad opus: alius ad cōsuetudinem. Et ideo dicit mecū qz hō sepe luuat diaboluz. Quartū incōmodū est concupiscētia: homo em̄ erat tot⁹ morbo infect⁹: et mala concupiscētia inflāmat⁹, ideo indigebat sanctificatione. Et ,pter hoc fact⁹ est nobis sctificatio. ad Ephe.v. vt exhiberet sibi gloriosam ecclesiā nō habētē maculā neq; rugā. Non em̄ debem⁹ hr̄e maculā i cogitatiōe nec rugā in ope: nec aliqd hmōi i sermone, sz debem⁹ cē gliosi in cogitatiōe: i sermone ꝛ ope Tertio ponit humilis ꝛ pfunda oratio cū dr. Et proni adorauerūt sic ꝛ mō adorauimus: q̄ sit triplici de causa. Prio vt xp̄m natū honorifice suscipiamus. Ipse enim nos a deo honorauit qz fecit nos sibi similes: ꝛ hoc in creatione fecit nos fratres ꝛ hoc in redēptione faciet coheredes ꝛ hoc in glorificatione. Et ideo merito debemus ipz honorare qui tam multipliciter nos honorauit. Scōo vt sibi gr̄as referam⁹. Modus referēdi gratias aliqñ fit per solam vocis expressionē, aliquādo per manuum eleuationē: aliquādo per genuflexionem aliquādo p totā corporis pstrationē sicut modo fecimus: hoc significatum est Geñ. xvij. Ubi abrahā audita nativitate futura Isaac cecidit in faciē suā ꝛ adorauit gratias scilicet referendo. Tertio vt nos mortales recognoscamus si quilibet dicat ideo in terrā me prosterno qz mortalem me esse cognosco Geñ. xlij. pulvis es ꝛ i pulverē reverteris ideō. pulvis est animat⁹ cinis⁹ erat⁹ fm Aug. Pulvis est animat⁹ cinis⁹ erat⁹ ꝛ in pulverem reverteris inanimatus q̄s eras.

¶ Sermo.xix. De eodem sermone.ij.

Gras egredimini ꝛ dominus erit vobiscum Josaphat ergo ꝛ iudas ꝛ oēs hitatores hierl salē ,pni ceciderūt in terrā coram dominos adorauerunt. ij. Paral. xx. In verbis premissis tria tanguntur. Primo ponitur nostra xp̄o cras deo reuētī deuota obuiatio cū dr. Cras egrediemini. Egrediemur quidē cras supra nos intra nos ꝛ extra. Supra nos egrediemur aliqñ p excessuz rationē. Act. xj. Uidi in excessu mētis mee visionē aliq̄s sublimitatē cōtēplatiōis. Job. xxv. Suscipe celū ꝛ intuere ethereaq; altior tua. Prio ergo cras egrediemini supra nos per excessum rōnis: quia illud misterium dñice natiuitatis excedit nostrā rationē: imo etiā angelicū intellectū: vñ Joā. ait Cui⁹ non sunt dign⁹ vt solua cōrigiam calciamēti. In i carnatione ,ppe vt dicit. Grego. venit ad nos diuinitas calciata. Calciamētum aūt mediante cōrigia pedi adungit. Calciamētū igitur est caro christi. Corrigia est eius anima qua mediante diuinitas coiuncta est carni. In hoc dat intelligere q; nō erat sufficiēs cognoscere aliquod extremorū. s. nec diuinitatē eternā: nec carnē de virgine genitam. Secūdo egrediemur supra nos per sublimitatē comtenplationis: quia contemplationi tante dignationis vocare debemus Eccl. ij. trāsiut ad contemplādū sapientiā. Canti. iij. Egrediemini filie sion ꝛ videte regē salomonem in diademate ꝛc. vocatur caro christi diadema: quia fuit nobis causa victorie cozone. vel dicitur diadema: quia ex omni pte fuit circlata nec alicui vicio vel tentationi fuit subiecta. vel dicitur diadema quia sola figura circularis vna tantuz linea clauditur. caro aliorum facta fuit duabus lineis. i. cōmixtione vtriusq; parentis. caro autē xp̄i vna tantū linea fuit figurata: qz tm̄ ex carne ꝟginis fuit formata Scōo cras egrediemur vel potius ingrediemur intra nos. Et iste ingressus aliqñ ihz fieri p ineternam meditationē. Geñ. xxiiij. dicit de Isaac egressus fuit in agrū ad meditādum. Aliqñ per suauē deuotionē Judi caz. iij. De fortī egressa est dulcedo Sic ꝛ nos cras debemus egredi per internā meditationem: quia tantū beneficiū sem p meditari debemus. Proū. xv. Mēs iusti meditabit sapiam. Deuter. vj. Meditaberis sedens in domo tua: ꝛ ambulās ꝛ dormiēs atq; cōsurgens. Et ponit ibi triplex situs corporis. s. stare: sedere ꝛ iacere. In stādo totū corp⁹ laborat per qō intelligit labor actionis. in iacendo totū corpus quiescit: per qō intelligitur quies cōtemplationis in scō partim quiescit ꝛ partim laborat: per qō intelligit vita composita ex vtraq; Ult ergo dicere q; istud bñficiū meditari debēt actiui et cōtemplatiui ꝛ perfecti. Debemus ēt egredi ire ingredi per suauē deuotionē intra nos. Unde cantat ecclesia. Hodie per totū mundū facti sunt melliflui celi. Et ibi pluraliter: qz factū est melliflui celum materiale: qñ stellā magnam destinauit. Celū spirituale. i. virgo btā: q̄ dulcedinem paradisi ptulit. Eccl. ij. Breuis i vocibus est apis ꝛc. Celum rationale. i. magi ꝛ pastores q̄ tāta sunt dulcedine affecti q; illi sua regna ꝛ isti suos greges reliquerūt Celū intellectuale. i. angeli qui tanta suauitate sunt repleti q; celū reliq̄unt ꝛ ad pueri cunabula cucurrerūt. celū supsubstātiale seu diuinum qō deificū cōiter appelliūt. i. de⁹ p̄ q; hodie suā dulcedinē ad nos misit. ps. Dedit eis mānā ad mā ducādū. Tertio egrediemur cras extra nos. Et iste egressus aliqñ ihz fieri per extasim amoris. Dyonisi⁹. Est autē extasim faciens divin⁹ amor nō dimittēs suipsoz esse amatores: sed amando oz. Aliquādo p actionē gratiarū ꝛ laudis. s. Tim. ij. Leuātes puras man⁹ ꝛc. Isto ātē duplici mō cras extra nos egredi debemus ꝛ extasim amoris. Amor em̄ si cut dicit Dionysi⁹ facit extasim in deo, qz nobis dignat̄ ministrare. In homine imperfecto qui per amorē anime videt defficere: sicut ptz i paulo q̄ dicit. Uiuo ego. iaz nō ego ꝛc. Sic hodie p amorē egressus est de⁹ extra se ,pter nimiā humiliationem. Itē angel⁹ ,pter nostrā exaltationē ꝛ virgo beata ,pter nostrā inauditā perturbationē. Debem⁹ etiā egredi extra nos p gr̄arū actionē ꝛ laudis, qō significatū est Exo. xv. Ubi dicit q; maria sumpsit tympanū ꝛ præcinebat dicēs. Cātem⁹ dño ꝛc. Tympanū fit de cozio i ligno extenso ꝛ virga percusso. per cozio intelligit xp̄i corp⁹ qō fuit albū in natiuitate: rubicūdū in cruce ꝛ nigrū in morte: ꝛ fuit extēsum in ligno crucis. ps. extendēs cez iū sicut peliē. fuit p̄cussū disciplina p̄is. Esai. liij. Propter scel⁹ populi mei percussi eum. ex ista p̄cussione resonabat tymitus pie conquestionis in auribus patris amoris in auribus matris, doloris in auribus humani generis. Thr. i. j. O vos omnes qui transitis ꝛc. Et charitatis in auribus hostis qñ dicebat. Pater ignosce illis. Scōo ponit p̄fitie xp̄i corporalis exhibitio. cū dr ꝛ dñs erit vobiscum. Dñs importat potestatem honorem ꝛ timorem. Hoc autem quod dicit vobiscuz cōtrario importat equalitatem: humilitatē ꝛ amicabilem amorem. Est ergo sensus: ille qui erat dominus per potestatē cras erit vobiscum per nature equalitatē. Heb. ij. Nō confundit eos vocare fratres ꝛc. Ille q̄ erat dñs per honorē ꝛ reuerentiā cras erit vobiscū p humilē p̄sentiā. Phil. ij. Exinaniuit semetip̄m ꝛc. Ille q̄ erat dñs p timorē cras erit vobiscū p amicabilem amorē. Aug. Ama amorem illi⁹ q̄ amore tui amoris desc̄dit in vterum virginis. ꝛ ibi amorē suū amori tuo copulauit hmmiliādo se subleuando te coniungendo naturā sue eternitatis limo tue mortalitatis. Tertio ponit nostra profunda humiliatio cū dicit. Ceciderunt proni in terram cōra domino ꝛ adorauerūt. Est autē adoratio recognoscere in deo plenā dominationem. et ista recognitio habet fieri corde, ore, corpore. ꝛ munere. Corde quatuor modis: scz fide vt in eū credam⁹ tanq̄ in summe verū. amore, vt ip̄m diligam⁹ tanq̄ summe bonū: timore, vt ipsum metuamus tanq̄

omnipotentē spe: vt in ipsum speremus tanq̄ in misericordem Iste antē sunt quatuor species aromatice q̄ ponunt in dya demate. Prima tamen speciem non habent heretici siue homines vani qui pl⁹ credunt fabulis q̄ verbis diuinis. Secūdam non habent auari qui plus diligūt nūmum q̄ deum. tertiam non habēt presumptuosi: quartā non habēt desperati. Sed etiā fieri debet hec recognitio oris vt scilicet ipsum laudemus benedicam⁹ et adorem⁹. Habet etiā fieri corpore scilicet inclinatione genuflectiōe: et prostratione habet fieri munere. vt scilicet in signū diuinitatis atq̄ dominij oblationes et primitias sibi demus.

¶Sermo.xx. De eodē. Sermo.iij.

HEc dies boni nunciū est si tacuerimus et noluerimus nunciare vsq̄ mane sceleris arguemur. iij. Regū. vij. Ex his verbis habetur p hec dies sit gratiosa: quia est dies boni nunciū. Et est gaudiosa: quia non debemus a laude tacere. circa primum notādum est q̄ est duplex annunciatio. scilicet serpentis et angeli celestis. de prima dicitur Genesis. iij. Cur precepit vobis Deus ꝛc. De secunda dicitur Luc. ij. Ecce enāgelizo vobis gaudium ꝛc. In prima quatuor fuerūt. scz dubietas ex parte mulieris: cū dixit. Ne forte moriamur Falsitas ex parte serpētis. Fatuitas ex pte hominis. Et seueritas ex parte dei penā irrogantis. Et ista quatuor fecerunt illam diem esse diem malinunciū. Et quāuis illa quatuor tunc inchoauerunt: tota mē totum genꝰ humanum postmodū occupauerūt. s. dubietas in sperandis, falsitas in credēdis, fatuitas in diligendis, et seueritas in penis irrogandis. Secūda est annunciatio angeli celestis in qua quatuor ponūtur scilicet q̄ natus est nobis saluator natus est xp̄s natus est dominus nat⁹ est panis q̄ bethleem iuda ita q̄ saluator a tenebris eternam salutē xp̄s vnctionē dūs legislatorez et panis suauissimā refectionē. Et ista quatuor remedia sunt cōtra quatuor incōmoda supradicta: propter q̄ hec dies est boni nūciū primo igitur in hymano gñe erat dubietas in sperādis. Cōtra hoc venit nobis saluator portās eternā salutē. Esa. xxv. Urbs fortitudinis nostre ihesus saluator ponet in ea murū et ante murale. Multū ergo sperare debem⁹: q̄ saluator factus est fortitudo nra ex eo q̄ nos defendit Murus noster igneus videt: quia hostes cōsumit zach. ij. Ego ero murus ignis in circuitu igneus. Et ante murale nostrū q̄ ictus passionis p nobis sustinuit. fidos erat seueritas in penis irrogādis. Contra illud venit xp̄s afferēs vnctionē. Unxit te deus deꝰ tuꝰ oleo letitie pro cōsortibus tuis. Olim deꝰ erat durus: sz modo est vnctus et factus est mansuetus ideo dicit Unxit te deus deus tuus. Erat tractus: sed hodie factus est letus et recōciliatus ideo subditur. Oleo letitie Erat auarus: quia vix volebat modicum gratie sue elargiri sed hodie factus est largus ideo subdit. pre cōsortibꝰ tuis. Et ideo de plenitudine eius nos oēs accepimus. Tāta est modo abundātia vnguentorū: q̄ ea q̄ erāt dura facta sunt mollia. Quatuor quidē olim erant dura et inflexibilia: scilicet celum vt aliquem reciperet. angelus vt scz hominē diligeret deus vt hominē recōciliaret et mors vt omnes a fore beret. Sz ista sunt vncta et facta sunt flexibilia. ps. Inclinauit celos et descendit: et caligo sub pedibꝰ eius. Factū est celum flexibile celum materiale vt homines sciant. Intellectuale. i. angelus vt homines diligat ipse deꝰ descēdit et homines recōsiliauit. Caligo sub pedibꝰ eius fuit q̄ mortē suppeditauit tertio erat falsitas in credēdis. cōtra hoc venit dūs afferens nouā legislationē. Esa. xxxiij. Dominꝰ iudex nr̄. dūs legifer. nr̄. dūs rex nr̄. ipse saluabit nos Sed m autem dionysius ad p̄fectū dūum tria requirunt. s. preeminentia ptinentia permanētia. Sed deus non videbat dñari in mundo: nec ḡtum ad preeminētiaz. Esa. lxvj. Facit sumus quasi in principio cū nō dñareris nostri. Nec ḡtum ad continētiā eiusdem. xxvj. Domine deus noster possederūt nos domine ab sc̄a te: nec ḡtum ad pmanētiā. videbat a dño eciditse. Esa. xix. Trādā egyptum in manꝰ dñorum crudelis. Sed

hodie ipsum dñm recupanit. Luce. j. hic erit magnus, et filiꝰ altissimi vocabitur. Ecce preeminētia et dabit dominꝰ illi sedē danid patris eius ꝛc. ecce cōtinentia et regni eius non erit finis ecce pmanentia. Quarto erat fatuitas et incipiditas in intelligēdis. Cōtra hoc venit panis totius suauitatis. Sapiē. xvj. panē de celo prestitisti illis omne delectamentuz in se habentem ꝛc. Unde cantat ecclesia. et est sumptum de Johele. et Amos. In illa die stillabūt mōtes dulcedinē et colles fluent lac et mel. Per lac intelligitur christi humanitas: per mel diuinitas: p dulcedinē totꝰ xp̄s qui totus erat totꝰ dulcis et suauis. Quidā autez delectant circa ea que spectāt ad humanitatem: isti fluūt lac q̄dam circa ea que spectāt ad eius diuinitatem isti fluunt et distillant dulcedinem. Secūdo hec dies est gaudiosa: ideo dicitur. Si tacuerim⁹ Nō em̄ debemus tacere corde sz annūciare ore. Corde q̄dē nō debem⁹ tacere: sed magnā exultationez habere ephe. v. cantātes et psalletes in cordib⁹ Philip. iij. Gaudete in dño semper ꝛc. Istud est gaudiū debet esse manēs ḡtum ad impmtionē: ideo dz. gaudete in dño Quantū ad perpetuationez ideo dz. Semp Quantū ad intentionem ideo dz. Iterū gaudete. Quantū ad oste sionē ideo dz. Modestia vestra nota sit. Quantū ad extēsionē ideo dz. Omnibus hominib⁹. Debem⁹ etiā annunciare: ore verbo et signo. Uerbo. ps. In psalterio decacordo psallā tibi. per psalterium: decacordū intelligim⁹ xp̄m incarnatū in quo fuerūt qui z corde. i. vulnera quinq̄ ostēdētes suā hūanitatē: et quinq̄ ostēdētes maiestatē. s. natiuitas supnaturalis: gloria resurrectiōis: maiestas ascēsiōis missio spūssancti: et iudiciaria potestas Debem⁹ etiā laudare signo. i. corporis prostratione vt christo vicē repēdamus qui totaliter se pstrauit et nihil sibi de se retinuit: nec ppriū amorē. Rom. v. Etem christus sibi nō cōplacuit ꝛc. Nec ppriū sensū. Joā vj. Mea doctrina nō est mea. Nec ppriā volūtatē retinuit. Lu. xij. Nō mea sz tua volūtas fiat. Nec ppriā operationē. Job. vij. A me ipo facio nihil: sz nec ppriā sed cōmunē conuersionē. Baruch. iij. Post hoc in terra visꝰ est ꝛc. Unde ergo tu fac similiter vt de te nihil retineas nec amorem. Johannis. xij. Qui amat animā suam ꝛc. Nec propriam sensum. Rom. x. Nolite esse prudētes apud vosmetipsos. Nec voluntatem. Matth. xvj. Si quis vult venire post me abneget semetipsum ꝛc. Nec propriam operationem. Galat. vj. Operemur bonū ad oēs nec ppriā cōuersationē. i. Pet. ij. Cōuersationē vestrā inter gētes habētes bonā.

¶Sermo.xxj. De eodē. Sermo.v.

OPortet solē preuenire ad benedictionem. Sapiētie. xvj. Ortum veri solis crastino celebrandum hodie dupliciter preuenimus scilicet in choro in capitulo. In choro autem tripliciter. Prima preuentio est: quia hec festiuitas natiuitatis dominice hodie in laudibus inchoatur: quod est insolitum et singulare. et hoc triplici de causa. Prima est q̄ hec festiuitas incepit a laudibus tam angelorum qui dixerūt. Gloria in altissimis deo quā pastorum. De quibus dicitur. Reuersi sunt pastores laudantes et glorificantes deum ꝛc. Secūda est quia omnes creature ipsam laudant. vnde propheta inducit oēs creaturas ad laudādū christi aduētū dicēs. Letētur celi et exultet terra ꝛc. Tertia ratio est: quia in ea materia et ratio omnis laudis. Omnes em̄ q̄ cātica laudis ediderūt: aut ediderūt propter immensum gaudiū vt illud. j. Regū. ij. Exultauit cor meum in domino: aut propter completū desideriū: vt illud Luce. ij. Nūc dimittis seruuz tuū domine. Aut propter receptū beneficiū: vt illud Exodi. xv. Cātem⁹ domino gloriose ꝛc. Et sicut fuit canticū Zacharie et beate marie. Recte igitur hec festiuitas a laudibus inchoatur: q̄ hodie venit nostrū gaudiuz. Esa. xxj. Gaudete, et laudate simul deserta hierusalē ꝛc. Nostrum desideriū Aggei. ij. Ueniet desideratus cūctis gentibus: et nostrum beneficium nobis datuz. Esa. ix. Puer natus est nobis. Scōa preuētio q̄ ē festiuitas crastina hodie nobis crebro pnūciat. Et fa-

ect ecclesia ad similitudinē alicuius ciuitatis, regem aliquem expectātis. Uenit ēm vn⁹ nuncius qui dicit q̄ rex quidā venit: sed adhuc multum longe est: et istum nuncium mittit eccl'sia in prima dominica de aduentu aspicies a lōge ⁊c. Sz qñ audietes regē lōge esse ex hoc posset dubitari q̄ nimis tardaret: ⁊ ex hoc essent in aliquo meroze: ideo mittit secundū nūciū in secūda dominica dicēs. s. hiernsalem cito venit salus tua: quare meroze cō sumeris: ⁊c. Deinde mittit tertiū in tertia dominica: q̄ dicit q̄ iā apparet persona regis dicēs. Ecce apparebit dom⁹. Jam apparet militia regis: cū subditur. Et cum eo sanctorū milia. Jam apparēt. vexilla regis: cū subdit. Habens in vestimento ⁊ in femore suo scriptum ⁊c. Tūc etiā mittit preconē vt omnes conueniāt. ⁊ sint parati. Et hoc i quarta dominica: cum dicit. Canite tuba in sion vocate gētes ⁊c. Quādo aūt ostat q̄ crastino est vēturꝰ thc nō vnū sz plures nuncios mittit. Unus dicit. Hodie scietis qz veniet dñs. Alius dicit. Cras egrediemini ⁊c. Alius dicit. Crastina die delebit iniquitas terre. Alius. Cras faciet dñs itervos mirabilia. Tertia p̄nētio est: qz nra sanctificatio et preparatio nobis p̄dicit. Spōsa quidē debet se p̄parare ām nobilitatez sponsi. De cuius nobilitate dicit Cant. v. Dilectus meus cādidus ⁊ rubicūdus. Cāndidus quātum ad carnē purā: rubicūdus quantum ad animā charitate succēsam: electus ex milib⁹ quantū ad diuinitatē verā. Sponsa igitur vt spōso assimiletur debet assumere vestes albas puritatis rubeas charitatis. Prouerb. vlti. Byssꝰ ⁊ purpura indumentū eius: ⁊ varias multiplicis virtutis. ps. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato ⁊c. Secundo preuenimus hanc festiuitatē in capitulo: ⁊ hoc triplicit er. Primo qz singulari modo pronūciatur: cū dicit. Anno Cesaris Aug. xlij. ⁊c. ⁊ sit tibi annūciatio in triplici lingua vt dictū est: scilicet i latina, hebraica, ⁊ greca. Iste ēm tres lingue laudāt christū in mūdū venientē: sicut patet hic. Laudāt ipsum orientē: qz crucis titulus scriptus erat grece, hebraice, ⁊ latine. Laudabāt ipm in celo regnātem. sicut patet in missa vbi eius gloriā laudam⁹. Latine: vt patet in epistolis, euāgelijs, ⁊ cātu. Grece: sicut in Kyrie eleison. ⁊ hebraice. sicut i alleluia et amen. Secunda preuentio est: quia in terrā nos pternimus vt de suavisitatione sibi gratia referam⁹. Eroō. iij. Audierit q̄ visitasset dñs filios israel ⁊ proiecerāt. Legitur Jone. iij. q̄ rex induit sacco, ⁊ sedit i cinere, ⁊ omnes serui idē fecerūt. Rex christus sedet in cruce quādo inductus est carne ⁊ ideo nos debemus sedere in cinere ⁊ nos pfunde hymiliare: ⁊ sibi gratias agere tympanū assumētes ⁊ dicētes Eroō. xv. Cantem⁹ dño ⁊c. In tympano est forma speric⁹: pellis extēsa ⁊ melodia. Si i christo fuit diuinitas eterna, caro crucifixa, ⁊ anima omni iubilatione plena. Jstū debem⁹ assumere per meditationē ⁊ sibi cantare per gratiarū actionē. Tertia p̄nētio est: quia sermo in vigilia preponitur. Dicit aūt Ambrosius super Beati immaculati. q̄ sermo dei habet illuminare, accēdere, ⁊ mūdare. Nos igit expectamus ortum vere lucis, solis ⁊ ignis. Cōuenienter igitur sermo p̄ponitur vt quia habet illuminare: disponamur ad illuminationem lucis refulgentis. Esa. ix. Habitātibus in regione vmbre mortis lux orta'est eis, qz habet calefacere disponamur ad calefactionem solis incalescentis. s. Regū. xj. Cras erit nobis salus cum incaluerit sol: qz habet mūdare disponamur ad purificationem ignis cōsumētis ⁊ purgantis. Malac. iij. Ipse enim quasi ignis cofluans.

¶Sermo. xxij. In natiui. dñi. Ser. s.

Jacob genuit Joseph virum marie. Mat. j. Aug. dicit in lib. de tri. Testimonia quedā veterum prenunciauerunt: quedam venisse testate sunt creature eum per quem facte sunt factum quippe creatorē p quē facta est ois creatura oēm creaturā testē habere oportebat. Ex his duo elicium⁹. Unū qz xp̄s vētur⁹ mundū venisse testate sunt. ¶Circa p̄mum notandū q̄ ip̄m multi p̄nūciauerūt sicut fuerūt p̄phete q̄ eū p̄dixerūt, ⁊ patriarche q̄ ipsum in mundū p generationē adduxerūt. Ex hac genealogie hodie recitant: ⁊ ideo illa genealogia dz esse nobis valde speciosa ad innuendū: qz ex ea p̄cessit ille. de quo dz Speciosus forma ⁊c. dulcis ad audiendū: qz ex ea p̄cessit ille q̄ ām Ber. ⁊ in hore mel: i ore melos: in corde iubilus debet esse delectabilis ad ozādū: quia ex ea p̄cessit ille. de quo dicit Eccli. xxiij. Sicut cinamomū ⁊ balsamum aromatizās ⁊c. debet esse sapida ad p̄gustandum: qz ex ea processit ille. de quo dicit in p̄o. Quoniā ibidem. Qui edunt me adhuc esurient ⁊c. debet esse suauis ad ampleādum: qz ex ea p̄cessit ille. de quo dicit in p̄o. Quoniā tu dñe suauis ⁊ mitis ⁊c. ¶Circa secūdū notandū q̄ oēs creature christi natiuitatē testate sunt. Primo creatura celestis que ostēdit eius eternitatē. Unī dicit Chry. q̄ tūc circa solē circulus aureus apparuit: festauit suā potestatē: sicut patet in stella que magis apparuit q̄ puero obsequiuz p̄stitit, ⁊ quā puer de nouo creauit. Manifestauit eius cū patre ⁊ spiritu sancto equalitatē: quia tunc tres soles in oriēte apparuerūt qui ad vnum corpus solare postmodū sūt redacti. Manifestauit suā cum patre puritatem: sicut patet in stella que in forma puelle puerum tenētis in vnis apparuit. Stelle enim natura purissime sunt. Secundo testificata est creatura terrestris: sicut patet in quatuor elemētis. Terra ēm induit nouā fecūditatē: qz deuincis engaddi balsamū miraculose pullulauit. Aer induit nouā claritatē. Luc. ij. Claritas dei circūfulsit illos, ⁊ aq̄ induit nouā saporis dulcedinē: qz tūc fōs aque rome in oleū est conuersus ignis induit nouā virtutē: qz cū illius virtus sit illuminare ⁊ cōburere: habuit virtutē illuminativā ⁊ nō cōsumptiuam. hoc significatum est Exoō. iij. in rubo q̄ ardebat sz nō cōburebat. Quia virgo beata fuit igne spiritus sancti inflāmata, ⁊ nullo igne concupiscentie adusta ⁊ illuminata ⁊c. Tertio ei⁹ natiuitatē testificata est creatura vegetatiua: qz tūc vinea engaddi induit nouū florē. Cāt. ij. Vinea nra florauit nouū fructum ibidē. Fructus ēm dulcis gutture meo induit⁹ nouū balsami liquorem. Eccli. xxiij. Quasi balsamuz nō mixtum odor⁹ me⁹. Quarto testificata ē creatura sensibilis. Nam bos ⁊ asinus ipsum sui dñm cognouerūt. Esa. j. Cognouit bos possessorē suū. ⁊c. ip̄m fleris genib⁹ adorauerūt. Esa. xliij. Glorificauit me bestia agri: qz a comestiōe feni sup quod ia cebat abstinuerūt. Quinto testificata est creatura rationalis: sicut patet i Cesare Augusto qui tunc publicas stratas p mūdum fieri iussit romanis debita dimisit, ⁊ vocari deus renuit. ⁊ huius horū significationē non intelligeret: spiritus tamen sanctus intellexit. per hoc enim significabatur q̄ christo venientī debem⁹ p̄parare viā cordium. Luc. iij. Parate viam dñi q̄ ipse debebat dimitere debita peccatorū. Mat. xviij. omne debitū dimisi tibi ⁊c. Et q̄ veniebat ille qui erat naturalis dñs ⁊ rex vniuersorū: vnde propter absentiam istius dñi in humano genere cōquerebatur. Esa. xxvj. Domine deus nr̄ possederunt nos domini absq̄ te. Sexto testificata est creatura intellectualis: id est angeli q̄ quidē testificati sunt eū patenter, honorabiliter, ⁊ letanter. Christus quidem occulte venerat: sz angeli nō sunt passi ipm penitus occultari: ⁊ ideo angel⁹ ip̄m pastoribus patenter annūciauit dicēs. Ecce euāgelizo vobis gaudium magnum ⁊c. Testificati sūt honorabiliter: qz nō vn⁹ vel duo sz exercit⁹ militie celestis de celo venit. Testificati letāter dicētes. Gl'ia in altissimis deo.

¶Sermo. xxiij. De eodē. Sermo. ij.

Jacob genuit Joseph virū marie de q̄ natus est Jesus q̄ vocat xp̄s. Uirgo beata i his ⁊bisa trib⁹ describit. Primo a mximo nialī federe. cū dt. Joseph virū marie. Uoluit ēm xp̄s matrem suam habere sponsum multiplici de causa. Ipsa ēm erat tenera puella: ideo indigebat viro maturo ⁊ grādeuo vt ab ipso custodiret. Erat sola: ideo indigebat fideli socio a q̄ in partu et ante partū ⁊ post partum associaretur. Erat ⁊go verecūda: ideo indigebat

viro sibi matrimoniali r copulatone tāq̄ adultera infamaretur. erat multis laboribꝫ exponēda: iō indigebat magno adiutorio quo relenaret. Erat diabolo suspecta: ne sez esset ilia de qua Esaias prophetauerat. Ecce virgo ꝯcipiet z pariet. ꝛc. ideo debuit esse in matrimonio vt illō mysterium diabolo celaretur. Secundo describitur a nomine cum dicitur Marie que alio nomine dicitur domina. Et interpretatur stella z illuminatrix: est ergo domina z imperatrix. z ideo tanq̄ dominus contra diabolū potestatiue exercuit. p̄mum quia ipsum de cordibus fidelium expulit. hoc significatum est in tēplo pacis quod corruit sicut enim boni sunt templum dei: sic z mali sunt templum diaboli. ceciderunt igitur prout erant templum diaboli: z facti sunt templum dei. Secundo quia principem demonum contriuit. Hoc significatum est per illā magnā statuam que erat rome arte diaboli in aere sublenata de qua responsum est q̄ non caderet donec virgo pariat que nocte qua peperit cecidit: per quod significat q̄ potestas principis demonum per virginem contrita fuit. Tertium est q̄ cultum idolorum anacuauit. Hoc significatum est in statuis idolorum que in Egypto corruerunt. hiesa. em in Egyptum descendēs signum eis dedit q̄ tunc idola sua corruerent quādo virgo pareret: ideo sacerdotes illi imaginem virginis cum puero in secreto tēpli adorabāt: sed in ipsa nocte qua peperit idola corruerunt. Secundo dicitur stella: ideo Rome apparuit in forma stelle puerū baiulantis queerat circūdata aureo circulo, z erat iuxta solē, zan dita est vox: hiceſt ara celi. per hoc significatur quante fuerit puritatis: quia visa est in specie stelle q̄ est nature purissime. Quante dignitatis: quia circundata aureo circulo Tota enim curia celestis in modum corone ipsam circundat z ornat. Unde cantat ecclesia. Circumdabant eā flores rosarum z lilia conuallium. Quāte sit potestatis: quia erat iuxta solem: id est christum hoc significatum est. iiij. Regū scō. Positum est thronus matris iuxta thronum regis. Quāte sit pietatis: q̄ vocata est ara celi. Sicut enim altare est medium inter deū z populū: sic ipsa est medium inter deum z nos. Tertio dicit illuminatrix inter deum z nos. Tertio dicit illuminans siue illuminatrix q̄ hoiem cecū illuminauit, z hoc significatū est q̄ vinea Engaddi florē attulit fructū produxit: z cum balsami liquorē emisit. Homo q̄dē habebat oculū carnis sanguinolētū: q̄ez habebat oculū carnis sanguinolētū: q̄ez habebat desiderabat: sed virgo florem p̄ulia desiderabat: sed virgo florem p̄ulia qui in passione attritus z exoctus oculus carnis est appositus z ipm sanauit. habebat etiā oculū affect⁹ ceci: dū q̄ spiritualia sibi desipiebāt ſz fructū p̄oferebat, sanabat eum oculum intellectus obscurū q̄ dulcedo ipam insipiditatē fugauit. habebat eū oculū intellectus obscurū q̄ veritatē nō recognoscebat: ſz liquor balsami oēm impuritatē abstersit. Tertio dicit̄ a virginali pudore quod notat in scribit̄ a virginali pudore quod notat in dicit. De qua natus est iesus ꝛc. Nomen dicit. De qua natus est iesus ꝛc. Nomen q̄b⁹ decuit ipam virginē esse q̄ deus sibi cōmittebat precium redēptionis hūane. ideo debuit z decuit vas integrū ne effunderet: ꝯginitas em pfecta integritas carnis z mētis: ſz de multis dicit. Eccli. xxj. Cor fatui quasi vas ofractū ꝛc. animebat sibi thesaurū diuine sapientie: ideo debuit esse vas nouū: ꝯginitas em totū hominē nouū facit. hoc signati t. iiij. Regū ij. Ubi dicit q̄ Helyseus, i. deꝰ pr̄ posita sal, i. diuinā sapiētiā in vas nouū, i. in mariē vterū, omittebat sibi balsamū diuinitas em dicit perfectā mundiciā mētis z corporis. Uñ prophēta petēs spūsanctū gratiā. primo petit vasis mūdiciā dicēs. Cor mundū crea in me deus ꝛc. Cōmendebat sibi splendorem et paterne glorie. debuit esse vas admirandū. Eccli. xliij. Uas admirabile opus excelsi.

¶ Sermo. xxiiij. De eodem. fermo. ij.

Populus qui ambulabat in tenebris vidit lucē magnā. Et habitantibus in regione vmbre mortis lux orta est eis. Isa. ix. Uñ rex alienus, z filius dat⁹ est nobis ꝛc. Esa. ix. Uñ rex alienus, z filius dat⁹ est nobis, z principatus factus est sup humerum eius. Et vocabitur nomen eius admirabilis, consiliarius, deus fortis, pater futuri seculi, princeps pacis. Et vocabitur multi nūcū destinauit. Sic erat in ꝯcīē huiꝰ regis in q̄ibet trū missarū recitandis nūcios mittit. s. vnū pphetā vnū cūgelistam z vnū apl̄m: z isti sunt omnes sanctissimi. Nā pphetā. s. Esa. fuit a spū sancto inspiratus Apostolus vsq̄ ad tertiū celū fuit raptꝰ. Euāgelista. s. Lucas q̄n duabꝰ missis ponit: fuit a beata ꝙgine doctus. Joānes qui ponitur in tertia missa fuit a fonte pectoris xp̄i aq̄ sapientie potatus. Uerba igitur premissa sunt vnius de his tribus ambasiatoribus: in q̄bus tria ponunt. Primū est humani generis magnū periculū: cum dicitur. Populus qui ambulabat in tenebris ꝛc. Tenebre quidem quatuor incommoda inducūt: sez horroꝛē, obscuritatē, tristitiā z frigiditatē. Homines igit̄ tūc erant in tenebris, q̄ erant in horroꝛe et timoꝛe, ex eo q̄ erāt in potestate demonum traditi. Exodi. x. Facte sunt tenebre horribiles in vniuersa terra egypti. Erant in obscuritate q̄ erāt multiplici ignorantia inuoluti. Job. xxxvij. Nos quidē inuoluimur tenebris: erāt in tristitia: q̄ de visiōe erāt pati. Thob. v. Quale gaudiū mihi est q̄ in tenebris sedeo: z lumen celi nō video? Erāt in frigoꝛe: quia igne diuini amoris alieni: illo: sez igne. De quo ꝛ Luce. xij. Ignem veni mittere in terrā: z quod volo nisi vt accēdat. Sz populꝰ q̄ti erat in his tenebris hodie vidit lucem magnā illam. s. de qua dicit in ꝑs. Lux orta est iusto. Lux autem habet assecurare: illuminare: z letificare calefacere. Primo ergo assecurauit hominē expellens z refrenans demonis potestatē. ꝑs. Ortꝰ est sol scilicet christus in cōgregati sunt omnes demones z in cubilibꝰ suis collocabunt. Secūdo nos illuminauit dās verā dei cognitionem. Luce. j. Illuminare his q̄ in tenebris z in vmbra mortis sedēt ad dirigendos ꝛc. Tertio nos letificauit restituens dei visionem. puer. xv. Lux oculorum letificat animam. Quarto letificauit z inflammauit infundens diuinum amorem. ꝑs. Ignem misit vt luceret eis p nos cē. Ista quatuor hodie angelꝰ dñi de celo nobis attulit. Remouit enim obscuritatem z induxit illuminationem. vnde dicitur. Claritas dei circumfulsit illos. remouit timoꝛem z induxit securitatem cū dixit. Nolite timere. Remouit tristitiam z induxit leticiam cum dixit. ecce euangelizo vobis gaudiū mꝫ gnum. remouit frigiditatem et addūxit verum ignem scilicet christum: cū ait. Natus est vobis hodie saluator z cetera. Secundo ponitur huiusmodi periculi magnum remedium: cum dicitur parvulus natus est nobis. et licet christus hodie fuerit parvulus quātum ad etatem matrem staturam familiam domum lectum cibum z vestimentum. Potest tamen dici q̄ ipse fuit parvulus triplici alia ratione. Primo q̄ offensus de facili potest placari. q̄ enim oi mi virerat tāq̄ implacabilis. Ezech. vij. nō parcet oculus meus super te. z nō misere bo. Modo ꝺt Esa. lxj. predicare annuz placabilem dño z diē vltionis deo nr̄o vt cōsolarer omnes lugentes vt ponerē fortitudinē lugētibꝰ siō. Secō q̄ in emēdo faciliter potest decipi: parvulus em. aliquando p vno pomo dat totam suam hereditatem. Olim deus regnum suum valde care vendebat: q̄ nullꝰ ipsum emere poterat, nec p aliqua grā pmia: nec p morte aliqua sed modo dat regnū p calice aque frigide. Matt. x. Quicūq̄ dederit vnī ex minimis istis calicē aque frigide ꝛc. imo p vna bona voluntate ꝑs. Desiderium pauperꝫ exaudiuit dominꝰ: ideo deum quodāmodo decipimus: q̄ eius regnū quasi pro nihilo obtinemus. ꝑs. Pro nihilo saluos faciet illos. Tertio dicitur parvulꝰ: q̄ ad instar parvuli dꝫ cōcipi p bona ꝓpolita. ſz multi sunt q̄ aborsum faciūt q̄ bonū propositū ad opus nō pducūt. Esaie. xxxvj. Uenerūt filij vsq̄ ad partum: z virtus non est pariēdi. Debet etiā parturiri p bona opera. Esa. xxvj. A facie tua concepimus z parturiuimus: z peperimꝰ spiritum salutis. Debet nutriri p perseuerātiā. Exo. ij. Accipe puerū istū z nutri mihi. Debet portari p patientiam. Ecclesiast. vj. Subjice humerū tuum z porta illum. ſez sapientiā. Tertio ponitur istiꝰ remedū magnū preconium cum dicitur. Et filius datꝰ est nobis. Magnuz preconiū est dei patris: q̄ tante erga nos fuit liberalitas: q̄ dedit nobis quod dā sibi p primo: ſez suū filium. quod dā sibi ex filio commune. ſez spiritū sanctū: quod dā sibi in filio z spiritu sancto cōmune. s. mundū vniuersum z angelicū ministerium: denig̃ promeruit vultū suum nobis. Psal. Domine q̄d est

homo, qz immotuisti ei: aut filiꝰ hois, qm̃ visitas eũ? Ber. Deniqꝫ mittis ei vnigenitũ tuũ: imittis spm̃ tuũ: pmittis ei vultũ tuũ. Et ne quid in celestibus vacet ad opa solicitudinis nostre etiam illos beatos spiritus mittis in ministeriũ nostrũ.

¶ Sermo.xxv. de eadem. ser̃m. iiij.

EXijt edictuz a Cesare augusto, vt describeretur vniuersus orbis. Luce. ij. In hoc euangelio fit mentio de Cesare mundũ describente: de maria p̃gnãte: z de maria pariẽte. ¶ Circa primum notandum q̃ Cesar tunc tempoꝛis tria fecisse legitur. Primum est, nomẽ mutauit. Cum eñ prius vocaretur Octauianꝰ: vocari se fecit Cesarẽ: in honoꝛez auunculi sui: z augustum propter rez publicam augmentatam. Imperatoꝛem qz fuit primus hoc nomine insignitꝰ: per qõ datur intelligi q̃ ille veniebat qui electis suis nomina mutaturꝰ erat. Esa. lxv. Seruos suos vocat nomine alio. Cũ eñ priꝰ vocarentur hebrei: id est trãsitoꝛij: quia erãt terrenis actibus dediti. Postmoduz vocati sunt christiani: quia sancto spiritu sunt peruncti. Ultimo in celo vocabuntur filij dei: quia per gratiam sunt in filios adoptati: z dei heredes effecti prime Johannis. iij. Nunc filij dei sumus: sed nõdũ apparuit ꝛc. Secundo mundũ descripsit per quod datꝫ intelligi q̃ ille veniebat q̃ electos suos in eternitate sua descripturꝰ erat. Deus quidem nomina electoꝝ suoꝝ scripta habet in libro suo: iõ nõ possunt falsificari. psal. In libro tuo oẽs scribẽtur. In palatio suo: ideo nõ possunt deleri. Luce. x. Gaudete qz nomina vestra scripta sunt in celis. In manibus suis: iõ non possunt oblitioni tradi. Esaie. xlix. Ecce in manibꝰ meis descripsi te. In coꝛde suo iõ nõ possunt nõ amari. ij. Coꝛ. iij. Epistola estis xp̃i scripta non attramento, sed spiritu dei viui. Tertio vniuersalem pacem fecit: per quod dabat intelligi q̃ ille veniebat qui oĩes discoꝛdias removere debebat. Erat eñ discoꝛdia interdeũ z hominẽ: ideo fecit se mediatoꝛẽ. j. Thimo. ij. Unus est mediatoꝛ dei z hominuz christus Jesus Inter hominẽ z hominẽ

propter diuersum cultum: iõ se fecit lapidem angularem Ephesios. ij. Ipso summo angulari lapide z̃ poꝛiesu. Interholes z angelos: iõ fecit se pastoꝛem. Ipse est ille pastoꝛ: de quo dicit Luc. xv. Qui reliquit nonagintanouez. oues in deserto z venit querere ouem que perierat. Scõs est mentio de maria p̃gnante. Ex quo datur intelligi q̃ in ipsa in vtero gestabat ignẽ diuinũ splendoꝛẽ eternũ thesaurũ sapientie z fontem misericoꝛdie. ideo dicit Eccliasti. viceſimo tertio. Ego mater pulchre dilectionis ꝛc. Nam inquantum habuit ignem diuinũ facta est mater pulchre dilectiõis. Sicut eñ auruz ad ignis p̃sentiam liquescit sic eiꝰ anima ad presentiã istius ignis liquefacta fuit. Cantiꝝ coꝝ quinto. Anima mea liquefacta est. Inquantum habuit splendoꝛem eternus facta est mater timoꝛis: id est demonibus terribilis. Sicut eñ noctua solis splẽdoꝛem fuit, sic demones eius maximam claritatem. Canticoꝝ sexto. Terribilis vt castroꝝ acies ordinata. Inquantũ habuit thasauruz diuine sapiẽtie. Facta est mater agnitionis. Inquantũ habuit fontem misericoꝛdie facta est mr̃ sancte spei. De his duobus dicitur Prouerbioꝝ. xxij. Thesaurus desiderabilis: scilicet diuine sapiẽtie, z oleum misericoꝛdie in habitaculo iustiꝝ: id est beata virgine: que fuit habitatio Christi. Tertio fit mentio de maria pariente. ¶ Circa quod est notandus q̃ ceteri mulieres pregnantes, añ partũ habent timoꝛem, in partu doloꝛez post partum languoꝛem. Hec autẽ ante partũ timere non potuit: qz habuit angelum eius custodiẽtẽ Judith xiij. Uinit dominus quoniam custodiuit me angelus eiꝰ ꝛc. p̃fez sanctificantẽ. p̃s. Sanctificauit tabernaculum suum altissimus. Spiritum sanctũ conceptum operantẽ: z filium eius vterũ habitãtem. In partu etiã non habuit doloꝛẽ. Non eñ dolere poterat sz multiplicater gaudebat propter prolis maiestatez: pꝛpter conseruatam virginitatem: ꝓpter generis humani salutionẽ: z ꝓpter angelicam iubilationem. iuxta illud. Dñs pauoꝛes gaudes: cantãt celi agmina laudes. Post partum etiam nõ habuit languoꝛẽ.

quia pariebat medicum peritissimũ qui omnem lãguoꝛẽ sanat. Eccles. xxviij. Altissimus de terra creauit medicinam ꝛc. Gigantem foꝛtissimum: q̃ omnem imbecilitatẽ sustentat. p̃s. Exultauit vt gigas ad currẽdam viam ꝛc. Celeste vmbraculũ quod refrigeriũ dabat. Luce. j. Uirtus altissimi obũbꝛauit tibi.

¶ Sermo.xxvj. de eadem ser. v.

IMpleti sunt dies Marie vt pareret z peperit filiũ suũ pꝛimogenitũ. Luce. ij. Tria ponit euãgelista. Primo temporis plenitudinẽ cũ dicit. Impleti sunt dies Marie: simpleti sunt eñ sm Augusti. cclxxvj. vnde dicit Augustinus ibidem Octauo calendas aprilis, conceptus creditur Jesus xp̃s, qui z passus: natus autẽ octauo calendas ianuarij. Ab illo autẽ die vsq ad istum. cclxxvj. reperiũtur dies. Quia igitur tãto tempoꝛe christꝰ in eius vtero habitauit factus est eius vterus fons pietatis, speculũ puritatis, z vas sanctitatis. Fuit eñ fons pietatis: cũ eñ misericoꝛdia olim habitaret i celo p̃s. Dñe in celo misericoꝛdia tua: z postmodũ inclusit se in quodam angulo. i. iudeoꝝ populo. p̃s. Notus in iudea deus ꝛc. Tanꝑ fundebat se p̃ginis vtero. p̃s. Susceꝑ pꝛimꝰ deus misericoꝛdiã tuã, in medio tẽpli tui. Hodie autẽ emanauit in toto mũdo. p̃s. Misericoꝛdia dñi plena est terra. Hoc figuratum est rome in fonte cuius aq̃ in oleum conuersa largiter emanauit. Secundo factus est eius vterus speculũ puritatis. Spũssanctus enim purificauit eius mentem, filius inhabitauit eius vẽtrem, pater sctificauit eius mentem z vẽtrem. p̃s. Sanctificauit tabernaculũ suũ altissimus. Si quis igitur habet maculã sup hic: debet speculari ad eius humilitatem, si quis maculã immundicie: ad eius puritatem. z sic de aliis. Tertio factꝰ est vas sctitatis. Eccli. xxiiij. In me omnis gꝛa vite z veritatis ꝛc. In illo eñ vase: id est in marie ventre deus posuit vnguẽta q̃ hñt viuificare mortuos: ideo dicitur In me omnis gꝛa vite. Posuit collyria q̃ hñt illuminare cecos: ideo subdit. Et veritas posuit balsamum quod hz preseruare mortuos: ideo subditur. In me oĩs spes vite. Posuit electuaria q̃ hñt pfoꝛtare debiles z infirmos: iõ subdit. Et virtutis. Secũdo ponit euãgelista virginei partus felicitatem cum dicitur. Ut pareret. Eius autem ptus habuit tres laudabiles cõditiones. Prima qz fuit multe puritatis z ex pte mris z ex pte prolis. Mater enim peperit diuini splẽdoꝛis radiũ: ideo fctã est magis lucida p̃s. Lux oꝛta est iusto. s. de Marie vtero. Peperit floꝛẽ amenum. s. illum de quo dicitur Cãticoꝝ ij. Ego flos cãpi: iõ fctã est magis floꝛida. Peperit thus odoꝛiferꝫ. Eccli. xxiiij. Quasi libanꝰ nõ icensus vapoꝛauit habitationem meã, z sic vocat ibi libanꝰ thus: ideo fctã est magis odoꝛifera. Fuit autẽ purissimus eius partus z ex parte pris. In christo eñ fuit diuinitas, alia z caro. Diuinitas est pura Sap. vij. Candoꝛ est eñ lucis eterne ꝛc. Anima pura. Sapiẽ. vij. Sortitus sum animã bonã. Caro pura ibidẽ. Uenit ad coꝛpus coinquinatum. Secundo eius partus fuit multe paupertatis: qz nihil habuit de his que cetere parentes requirunt. Non eñ habuit seruientium peritiam sed animaliuz presentiam. s. bonis z asini. nec pannoꝝ copiam: qz vilibus pãnis eũ inuoluit. Nec ciboꝝ abundãtiã: sed multã penuriã. Nec camere pulchritudinem: sed stabuli feditatem. Nec lecti molliciem: sed feni rigiditatem. Nec ignis presentiam, sz frigoris asperitatem. Tertio fuit multe nouitatis. Fuit eñ nouus: qz fuit sine doloꝛe. Esa. lxvj. Anteqũ pturiret peperit. ꝛc. Fuit nouꝰ: qz fuit sine peccati cõtagione. Eccli. vij. Uir de mille vnũ reperi: sz sine peccatoꝝ: scilicet christũ. Fuit nouus qz fuit sine coꝛruptione. Iõ Christus vocat se vermen dicens. Ego autẽ sum vermis z non homo ꝛc. Uermis enim generatur de terre humoꝛe a sole: z sic hz patrẽ in celis z matrẽ i terris: sic z xp̃s fuit nouꝰ: qz de femina sine viro. Fecerat deꝰ hoiem sm Anselmũ: sine viro et femina sicut Adã. De viro sine femina sicut Euã. De viro z femina sicut nos. De femina sine viro, sicut hodie. Fuit nouꝰ: qz hz Bernardũ in xp̃o nouum z antiquũ z eternũ

conuenerunt natura suprema ac media et infima coniuncte fuerũt. Tertio ponit euãgelista matris veritatẽ: cũ dicit. Peperit filiũ suũ ꝛc. Veritati matris attestatur: qz totã corporis substãtiam sibi ministrauit. Gal.iiij. Factũ est ex muliere. ꝛc. Veritati matri etiã attestatur q ipm in vtero nouẽ mensibus, ꝛ decimum attingens ꝑm Dam. portauit et fouit. Sapiẽtie.vij. Decem mẽsium tẽpore cosgulatus sum i sanguine. Veritati matris attestatur q ipsum nutriuit lacte virgines ꝑ ꝰsancto purificato: ꝛ de celo ministrato vnde cantat. Sola ẏgo lactabat vbere de celo pleno. Veritati matrẏ attestat q ipsa sibi materna cõpassione ꝩdoluit. Et qz naturaliter pater plus gaudet de ꝓsperitate filij ꝙ mater, ꝛ mater plꝰ dolet de aduersitate ꝙ pr̃ iuxta illud Prouer.x. Filꝰ sapiẽs letificat patrem ꝛc. et btã maria fuit Christo loco pr̃is ꝛ mr̃is: iõ plꝰ ceterẓ martyribꝰ dolnit de xpi passione, ꝛ plꝰ gaudia est de eiꝰ resurrectiõe.

¶Sermo.xxvij. De eadẽ. Ser.vj.

Ecce euãgelizo vobis gaudiũ magnuz quod erit omni populo: qz natꝰ est vobis hodie salnator ꝛc. ¶Circa natiuitatez salnatoris angelus tria ponit. Primo q sit magne iocũditatis cũ dr. Ecce euãgelizo vobis gaudiũ. Fuit em̃ magnũ ꝙtũ ad quadruplicẽ dimẽsionẽ: nã fuit altũ, qz vsq; ad celũ ascẽdit, et sic angelos letificauit q celos religꝛũt: ꝛ ad pastores veniẽtes suũ eis gaudiũ retulerũt. Fuit ꝓfundũ: qz infernũ penetrauit: ꝛ sanctos q erãt in limbo letificauit Esa.ix. Habitãtibꝰ in regiõe vmbre mortẓ, lux orta est eis. Fuit longũ: qz iuit vsq; in orientem ꝛ magos ficletificauit q sua regna reliq;runt ꝛ ad puerum cucurrerũt. Iuit et ꝙ occidentem, vbi Augustum letificauit: q imagine visa thura obtulit. Sapiẽ.viij. Attingit a fine vsq; ad finem fortiter ꝛc. Fuit latũ: qz ꝓfudit preteritos. Johan. viij. Abrahã pr̃ vester exultauit ꝛc. Presentes vnde dixit angelꝰ. Annuncio vobis gaudiũ magnũ quod erit oi populo Et extẽdit ad futuros. Ambrosi. Hec est gloria natalis dñi vt in futurum transeat ad predestinatos ꝛ in ꝑpetuum maneat ad deuotos. Secũdo est multe dignitatis qõ notat cum dicit. Natꝰ est vobis. i. de vobis. i. de vestra ꝓgenie qõ assumpsit humanitatem ꝛ carnalis cognationis nomen. De melle et cera: id est de diuinitate et humanitate vt habetur Johã. xv. De melle et cera: id est de diuinitate melliflua et carne incorrupta: ꝛ vt habetur primi Regum.xvij. de Ionatha qui gustauit fauum mellis et illuminati sunt oculi eius. Tertia infirmitas erat insipiditas in mente qua spiritualia sibi insipiebant: ideo christus de spiritualibꝰ ꝙtũ mel dulcissimũ fecit: quod insipidita tẽ hominis dulcorauit. Eccl.xxiij. Spũs mens super mel dulcis. Eius autẽ dulcedo nõ sentiebatur: ꝙdiu in vase corporis clausa morabat: sz ꝙ inclinato capi tetradidit spiritum: tũc sua dulcedo replenit celum et mundum. Unde cãtat ecclesia hodie per totum mundum: melliflui facti sunt celi. Nã et pater sic factus est mellifluus, qz fuit recõciliatus. Angelus sit mellifluus: qz fuit pacificus: hõ ꝙ erat in lymbo sic melliflluus: quia immẽso gaudio fuit repletus. Quarta infirmitas erat vulnus culpe Esai. Uulnꝰ ꝛ liuor ꝛ plaga tua nõ sunt circumligata ꝛc. Ideo christus de anima sua fecit vnguẽtarium in quo continẽt omnia vngucnta omnium vulnerum ꝛ infirmitatũ. Omnia enim vulnera anime causant aut ex infirmitate, aut ex ignorãtia: aut ex malicia. Sed dicitur Joh.j. Uidimus gloriaz eius: id est gloriosam misericordiã eius plenum gratie et veritatis. Nã gloriosa misericordia eius sanat vulnus causatũ ex malicia: gratia eiꝰ sanat vulnꝰ causatũ ex infirmitate humana: veritas eius sanat vulnus causatũ ex ignorantia. Quinta infirmitas erat fetor ꝙsuetudinis pra. ideo xps attulit diuinitatem tãꝙ balsamum preciosum: cuius odorem sensit Lazarꝰ quatriduanus ꝛ fetidꝰ ꝛ reuixit. Et antez prima dies mala delectatio, secunda malus cõsensus: tertia malũ opꝰ: quarta mala consuetudo: ꝛ tunc homo efficitur fetidus cozã deo et mundo. Qui ergo ad odorem istius balsami non resurgit magis est insensibilis ꝙ mortuus fetidus et ĩmundus.

¶Sermo.xxvij. De eadẽ. ser.vij.

Apparuit benignitas ꝛ humanitas salnatoris dei xpi. Et Titũ. iij. Circa natiuitatem xpi ap̃s apparuisse testat. Primo benignitas dei. cum dicit. Apparuit benignitas que quidem apparuit in benigna erga nos dilectione. Cũ em̃ amor tripliciter ꝓbet. i. dono: passiõe ꝛ ope. Pater amorẽ suũ nobis ostendit dono: qñ nobis filiũ suũ dedit. Joh.iij. Sic deꝰ dilexit mũdũ vt filiũ suũ vnigenitũ daret. Filius ostendit passionẽ. Ro.v. Cũ adhuc pctores essemꝰ xps ꝓ nobis mortuꝰ est. Spũsctus ostẽdit ope: qz bona sua nobis tribuit ꝛ incarnationẽ xpi operatus fuit. Sedo appuit hũanitas dei ꝛ hoc in nostre carnis assũptione qñ dr ꝛ hũanitas: de qua benigna hũanitate assũpta dixit angelus pastoribꝰ: qz inuenietis infantẽ pãnis inuolutũ ꝛ positũ in ꝓsepio: ecce signa sue hũanitatis. i. hũilitatẽ eiꝰ iõ dr. Inuenietis infantẽ. Paupertas eiꝰ: iõ subdit. pãnis inuolutũ. Et asperitas, iõ dixit. positũ in ꝓsepio. Solẽt reges cora se deferre vexilla: sic xps i hũc mundũ veniẽs signũ ꝛ vexillũ suũ sñ se portauit i quo picta est hũilitas, pauptas et asperitas. Illi ergo q hñt hũilitatẽ sũt de familia xpi phĩ.ij. Hoc sentite in vobis qđ ꝛ in xpo iesu ꝛc. Isti aũt q hñt superbiã sunt de familia diaboli. Joh.xij. Jpe est rex sup oẽs filios supbie. Illi qui hñt pauptatẽ de familia xpi sunt. Matt.xix. Uade ꝛ vẽde oia q habes ꝛ da pauperibꝰ ꝛc. Illi aũt q sequunt auaritiã sunt de familia diaboli. Uñ auaritia vocat idolorũ seruitus: vt hr̃ Ephe.v. Illi q hñt carnis asperitatẽ sũt de familia xpi vt hr̃ Gen. v. Qui aũt sũt xpi, carnẽ suã crucifixerũt ꝛc. Illi aũt qui sectant luxuriã sũt de familia diaboli. Thob.vj. In eos q libidini vacãt habẽt potestatem demonũ. Tertio apparuit pietas dei, quod notat cuz dr. Sz secũdũ misericordiã suaz saluos nos fecit. Et hec pietas attẽdit in nostre salutis operatiõe. Homo autẽ infirmus sanus non efficit: nisi ꝙtraria remedia sibi dentur. Infirmatus fuerat homo per superbiam per quã ꝑm Damascenũ ere

rit se contra deū:id est contra ipsius pre ceptum,vsq; ad deū:id est vsq; ad diuini tatis appetitū:z supra deū.i.supra votū tatis sue beneplacitum:ideo christus vt hominē ab illa infirmitate sanū faceret humiliauit se ꝓpter hoies,i. ꝓpter ipso rum saluationē:vsq; ad homines : id est vsq; ad humane nature susceptionem:et infra homines ꝓpter passionis numiam abiectionem:ita vt dicat. Ego sum ver mis et non homo. Quarto apparuit libe ralitas dei:quo notatur cū dr. Et iustifi catigratia,ipsius heredes sim⁹. Et⁹ au tem liberalitas i hoc apparet q; accepit a nob; vilis z dedit nobis preciosa. Nā sicut dicit Augustinus super Hebreo. se cūdo. Liberaret eos q̄ timor z mort; ꝛc. A nobis accepit tres meres nostras:sci licet nasci:laborare:et mori. Et dedit no bis tres suas meres.i.renasci: resurge re z ineternuz regnare. De prima merce q̄ accepit a nob; dr. Esa.ix. Paruul⁹ na tus est nob;.de scba.ps. Pauꝑ suz ego et in laborib⁹ a iuuētute mea.ō tertia. Phi lip.ij. Fact⁹ est pro nobis obediēs vsq; ad mortē.de prima mercede quā nob; de dit.dr Johā.j. Dedit eis potestatē filios dei fieri.de scba Joh.vj. Ego resuscita bo eū i nouissimo die.de tertia Lu.ij. Cō placuit pfi vestro darevobis regnuz.ꝛc.

¶Sermo.xx. Deeodē.sermo.viij.

VErbū caro fa ctum est:z habitauit in no bis. Joh.j. Et eo q̄ verbū factū est caro, sex causari videntur. Primo in patre magna charitas:q̄ tāta fuit q̄ nām sorozem scz humanā naturam filio suo in sponsam accepit,z sic nobiscū parētelaz cōtraxit. Parentela aūt cōtrahit aliquā do dando tantū. Aliqñ accipiēdo tātum aliqñ dādo z accipiēdo. Deus cū angelis parentelā cōtraxit tm̄ dando:qz ima ginē suā eis dedit. Sed nō accipiēdo qz naturā eoz nō assumpsit. Heb.ij. Nusq̄ angelos apprehendit sed semē abrahe ꝛc. Cū hoie aūt cōtraxit accipiēdo z dā do. Dādo qz suā imaginē ei dedit. Accipiēdo:qz humanā naturā assumpsit. De hac ꝛ infinita charitate dei dicit. Hiere. xxxj. In charitate ꝑpetua dilexi te.scīe pā aūt descēdere nō potuit:cū deus eēt z peccatū in ipsuz cadere nō posset. Pec catū ēt nihil est,iō infra petm̄ nihil est. Hu miliando ergo se xp̄s vsq; ad penā natu re se humiliauit ꝑfundius potuit. Quarto i nobis causat magna puritas. Ex quo ei xp̄s naturā nostrā assumpsit, multa puritate vigere debem⁹; aks face rem⁹ iniuriā patri nostro q̄ ipsaz naturā filio suo copulauit z fratri nostro ,id est xpo:qui ipsaz i vnitatē psone sibi assum psit:z mri z sorori nostre:id est beate|vir gini q̄ est mr̄ nr̄a inquantū fratrē nostruz genuit. Et est sororis nr̄a inquantū de ꝑge nie nr̄a descēdit. Iniuriā em̄ facerem⁹ to ti cognationi nostre,id est curie celesti q̄ sibi iniuriā reputaret quādo aliquis na turā suā macularet. Quinto causa in iu dicio magna securitas. Valde em̄ in iudi cio securi esse poterimus qñ fratrē nostrū iudicem vniuersoꝝ esse viderim⁹. Joh. vj. Potestatem dedit ei iudicium facere quia filius hominis est. Demones tūc eū timebunt tanq̄ iudicem suū. Johan.xij. Princeps huius mūdi iam iudicatus est. Angeli tanq̄ dñm suum. Job.xlj. Time bunt angeli z territi purgabūtur. Homi nes vero de ipsis cōfidēt:et ipsum ama bunt tanq̄ fratrem suum. Unde christus tunc dicere eis poterit illud Hester.xv. Ego sum frater tu⁹ noli timere. Demo nes eū tūc timebūt vt iudicē punientem. Angeli ipsum honorabunt vt dicit in ꝓce fidentē. Bernard⁹. Puto q̄ iam me chri stus spernere nō poterit os ex ossib⁹ meis z caro de carne mea. Falsi tñ christiani valde timere poterunt quia a fratre suo nō redimen̄ quātūcūq; preces effude rint. ps. Frater nō redimit redimet ho mo nec redimuntur quātūcūq; sanguinē christi pro se allegarēt:ideo subdit. Nō dabit deo placationem suam et pretium redemptiōis anime sue. Sexto causabi tur in regno magna felicitas:qz tunc ho mo beatificabitur in corpore per visionē humanitatis. Et in anima ꝑ cōtemplatio nē diuinitatis. Johā.x. Ingrediet z egre diet z pascua inueniet. Nam ingredien ad contemplandum deitatem z ibi inue niet pascua mire suauitatis z gredietur

propter iniquitates nostras. Usq; ad cul pā aūt descēdere nō potuit:cū deus eēt z peccatū in ipsuz cadere nō posset. Pec catū ēt nihil est,iō infra petm̄ nihil est. Hu miliando ergo se xp̄s vsq; ad penā natu re se humiliauit ꝑfundius potuit. Quarto i nobis causat magna puritas. Ex quo ei xp̄s naturā nostrā assumpsit, multa puritate vigere debem⁹; aks face rem⁹ iniuriā patri nostro q̄ ipsaz naturā filio suo copulauit z fratri nostro ,id est xpo:qui ipsaz i vnitatē psone sibi assum psit:z mri z sorori nostre:id est beate|vir gini q̄ est mr̄ nr̄a inquantū fratrē nostruz genuit. Et est sororis nr̄a inquantū de ꝑge nie nr̄a descēdit. Iniuriā em̄ facerem⁹ to ti cognationi nostre,id est curie celesti q̄ sibi iniuriā reputaret quādo aliquis na turā suā macularet. Quinto causa in iu dicio magna securitas. Valde em̄ in iudi cio securi esse poterimus qñ fratrē nostrū iudicem vniuersoꝝ esse viderim⁹. Joh. vj. Potestatem dedit ei iudicium facere quia filius hominis est. Demones tūc eū timebunt tanq̄ iudicem suū. Johan.xij. Princeps huius mūdi iam iudicatus est. Angeli tanq̄ dñm suum. Job.xlj. Time bunt angeli z territi purgabūtur. Homi nes vero de ipsis cōfidēt:et ipsum ama bunt tanq̄ fratrem suum. Unde christus tunc dicere eis poterit illud Hester.xv. Ego sum frater tu⁹ noli timere. Demo nes eū tūc timebūt vt iudicē punientem. Angeli ipsum honorabunt vt dicit in ꝓce fidentē. Bernard⁹. Puto q̄ iam me chri stus spernere nō poterit os ex ossib⁹ meis z caro de carne mea. Falsi tñ christiani valde timere poterunt quia a fratre suo nō redimen̄ quātūcūq; preces effude rint. ps. Frater nō redimit redimet ho mo nec redimuntur quātūcūq; sanguinē christi pro se allegarēt:ideo subdit. Nō dabit deo placationem suam et pretium redemptiōis anime sue. Sexto causabi tur in regno magna felicitas:qz tunc ho mo beatificabitur in corpore per visionē humanitatis. Et in anima ꝑ cōtemplatio nē diuinitatis. Johā.x. Ingrediet z egre diet z pascua inueniet. Nam ingredien ad contemplandum deitatem z ibi inue niet pascua mire suauitatis z gredietur ad considerandum humanitatem et ibi inueniet pascua mire iocunditatis.

¶Sermo.xxx. De eadē.sermo.ix.

VEniēs euan gelizauit pacē. ꝛc. Ephe. ij. Ante aduentuz filij dei in carne:multe q̄stiones z discordie erant quas ipse oēs dissoluit et pacifica uit. Prima questio erat in sancta trinita te:si homo deberet redimi cum angelus non redimebatur. Et diffinituz fuit q̄ sic ꝓpter quinq; rationes. Prima est, quo niam angelus peccauerat ex se nullo sug gerente:homo vero alio suggerente et decipiente. Scōa quia angel⁹ erat spiri tus:et ideo debebat esse fortis z ꝓmp tus. Homo vero habebat carnem que semper est ad bonum infirma:iuxta illud Matth. xxvj. Spiritus quidem ꝓmp tus est. ꝛc. Tertia quia angelica natura non tota ceciderat:humana vero tota ce cidit quia in radice peccauit:et inconue niens erat q̄ tam nobilis creatura tota periret. Quarta quia adam peccauit ex quadam infirmitate humana:et iaz ideo peccauit in patrē. Eua ex quadam igno rantia feminea,z ideo peccauit in filiuz. Angelus autem peccauit ex certa malī tia:et ideo peccauit i spiritū sanctū. Qui aūt peccat in patrem et filium remittit ei:qui vero peccat in spiritum sanctum nō remittetur ei nec i hoc seculo,nec in fu turo. Quinta qz casus angeli ē mors an geli. Et ideo quādo angelus cecidit ex tra statū merēdi erat,homo vero qñ pec cauit extra statū merēdi non exiuit. Et ideo ad misericordiā cōsequendā dispo nere se potuit. Secūda questio erat i san cta trinitate quis ad istā redemptionem iturus erat. Utrum scz pater vel filius vel spiritussanctus. Et diffinitum est q̄ filius. Si quidez patri attribuitur dei potētia: filio sapiētia:spiritu sancto bonitas. Lu cifer aūt appetijt dei potentiam:z ideo iniuriā fecit patri. homo appetijt dei sa piētiā. Gene.iij. Eritis sicut dij scientes bonū z malum:z ideo iniuriaz fecit filio. Antichristus vsurpabit sibi bonitatē spi ritussancti simulatā religionē ostenden-

do z simulata miracula: z ideo iniurią faciet spiritui sancto. Ad illū autez spectat dare indulgentiā qui recipit iniuriā. Si igit diabolus fuisset redimendus spectaret ad patrez: anticristus ad spūm sctū. Qz igit homo redimendus erat eius redemptio ad filium ptinebat. Tertia questio adhuc in sancta trinitate erat p quez modū homo redimēdus erat. Et diffinitum est q non p potētiam: sed p sanctificationem condignam. Homo quidā peccauerat p superbiam: inobedientiam z delectationez prauam. Ideo christus satisfacere voluit p humilitatem verā: obediētiā promptitudinem: z penaz afflictionem. Ad philip. ij. Humiliauit semet ipsuz: ecce humilitas ya. Factꝰ obediēs ecce obedientia prompta vsqz ad mortez: ecce afflictio magna. Quarta qstio erat inter deū z hominē. Deus enim conquerebat de homine q ipsuz offenderat: homo vo cōquerebat de deo q creaturam sua reliquerat. Istam questionem christus soluit q mediatorē se fecit. Mediatoz autē debet hre cōmunitatem z auctoritatē z strēnuitatē. Unde hūanū genus conquerebat si non habere mediatorē q haberet cōmunitatē dicēs. Iob. ix. Neqz enim viro q similis mihi est respondebo nec auctoritate que sez ptes vtrasqz possit arguere: ideo subdit. Nō est q possit vtrūqz arguere nec strēnuitatē que sez ptes possit dimidere z separe: ideo subdit z ponere manū i ambobus. Christꝰ ergo fuit verus mediator: qz habuit verā cōmunitatē cum deo inquantū deꝰ, z cū homine inquatū homo. Ad Gal. iij. Mediatoz vniꝰ nō est, sez nature sed duplicis sez hūane z dīne. Habuit auctoritatē i arguēdo. Esa. ix. Arguet in eqtate pro mā suetis terre. Esa. j. Arguite me dicit dñs. Vūlt strēnuitatē i diuidēdo. Nā cū inter deū z hoīem esset discordia: xps mediū se posuit z pacificauit. Colo. j. Pacificās p sanguinez suū, siue que i celis, siue que in terris sunt. Contingit autē sepe vt mediatoz ab vtraqz pte vulneret: sic christꝰ vulneratꝰ erat a pfe. Esa. liij. Propter sceꝰ populi mei percussi eum. Et ab hoie zach. xiij. His plagatus sum in domo eoꝝ q diligebāt me. Quinta qstio erat inter hominem z diabolum. Diabolus enim contra hoīez quatuor allegabat. Primo instrumentū autenticū. Gene. iij. Quacūqz hora cōederis ex eo morte morieris. Repulsus est a nro aduocato: qz ipm instrumentū falsificauit dicens. Nequaqz morte morieminī. Secōo allegabat preceptum. Gene. j. Crescite z multiplicamini z replete terrā: qz p multa milia annoz ipm posside rat. Sed repulsus est pq interruptionem tum quia ratio se pe cōtradicit: tū qz pphetas suos sepe destituit. Tertio allegabat emptionē: qz hominē p comparabat se emisse dicebat sed repulsus est pomi se emisse dicebat sed repulsus est qz hoiem deceperat vltra dimidiū mali, cū. Esaie. lij. Gratis venundati estis z sine argento redimemini. Quarto allegabat peccati pprietatē, que est deorsū tendere cū sit pōderosum sed repellit eum qz pena xpi oibus peccatis plus pōderabit. Job. vj. Quasi arena maris hec grauior appareret. Sexta questio erat inter vir z mulierē. vir ei dicebat q mulier sue pditiōis cā extiterat: mulier vo dicebat q non debebat sibi cōsentire sed ea corrigere. Sed xps sciēs vtrosqz cās fecit se sue pditiōis. Utrosqz fecit participes redēptionis. Suscepit em carnē de femina non de viro: nec ipsa se excusaz putaret: sed naturā suscepit in forma viri: ne femine: ne vir ab ipsa se redēptione crederet esse alienū. Sz suscepit de hūana gne corpus z nō angelico vel deifico: qz aliter ad humanū genꝰ redēptio nō pertinet. Septima qstio erat inter diuites z paupes. Diuites em paupes decipiebāt. Eccli. xiij. execratio diuitum paup. Pauperes vo reguū celorum suum esse dicebāt. Wath. v. Beati paupes spiritu: quoniā ipsorū est regnū celorū. Sed istā questionem christus dissoluit q diues et pauper esse voluit. ps. Diues z paup simul in vnum. Fuit enim diues inquantuz deus qui inuocant eū. Sed paup inquantum homo. ps. persecutus est hoīez inopem z mendicum. Christus ergo voluit esse diues z paup vt ostēderet q vtrosqz possunt puenire ad regnū. Sz tamē magis est vsus pauptate q diuitijs vt ostenderet q tutior via veniēdi ad regnum est via pauptatis. Octaua questio erat inter mulieres

mulieres sez inter virgines, nuptas seu maritatas z viduas. Virgines em dicebāt se tm esse in statu salutis. Sapiē. iij. Felix sterilis z incoinquinata habebit fructū in respectione aiarū sanctarū. Nuptę dicebant se implere dei preceptum. qđ dicitur Gene. j. Crescite z multiplicamini z replete. Uidue dicebant q cum multas tribulationes patiant sunt in via qua itur ad regnū. Iuxta illud Act. xiiij. Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnū dei. Istā questionē dissoluit btā virgo q fuit in statu virginali, matrimoniali, z vidualī: qz ioseph eius sponsus an christi passionē credit fuisse defunctus. Nona questio erat inter iustos z peccatores. Istā inst pctōres despiciebāt: z peccatores de dei misericordia desperabant. Istā questionē christꝰ dissoluit: qui cum iustus. Esa. xlv. Nubes pluant iustū: sz tū accepit carnē peccatrici similē. ad Rom. viij. Deus filiū suū misit in similitudinez carnis peccati. In sua genealogia iustos cū pctōribꝰ habere voluit: remedia petit z cū eis querelationē habuit vt sic iustos ad cōpassionē induceret: z peccatores ad spem. Luc. v. Non em veni vocare iustos sed peccatores ad penitentiam.

¶ Sermo. xxxj. De sctō stephano. Ser. j.

Stephan'ple nus gratia z fortitudine faciebat pdigia z signa magna in populo. Act. sexto

Describit hic Lucas beati stephani passionem. Circa quam passionem notandū q mundus persequit sanctos: modo p prosperā vt alliciat: modo per aduersitatē vt deiciat: modo per aduersa vt frangat: sed nullo istorum modorū beatus stephanus potuit superari. Primum namqz prospera ipsum nō poterāt allicere. Fuit enim archidiaconus ordinatus. Fuit temporalium administratio nibus prefectus. Fuit feminis prelatus: z tamen in tanto honore seruauit humilitatem: in tanta rerū administratione seruauit paupertatem. In tanta feminaruz multitudine seruauit integerrimam virginitatem. Ideo dicitur fuisse plenus spū sancto fide z boni testimonij: in eo q fuit plenus spiritu sancto datur intelligi q habuit verā humilitatem: quia sicut dicit Jaco. iij. Deꝰ superbis resistit, dat gratiam humilibus: in eo enim q erat plenꝰ fide datur intelligi q habuit pauperta tem. Augu. Qui verā fidē habent de deo non cupiunt in his miserijs diuites fieri: in eo q erat boni testimonij datur intelligi q habuit sincerissimaz castitatē. Aug. In hoc q stephanus prelatꝰ est feminis testimonium habuisse dicit sincerissime castitatis. Secundo astutie malorū ipsuz non poterant decipere. Surrexerunt em quidā de synagoga disputantes cum stephano: sed tamen ipse eos superauit. Qz triplex adiutorium contra eos habuit: sez adiutorium dei seu spiritum dei angelum dei z sapientiā dei. Et sic fuit homo diuinus: homo angelꝰ: z hō oculatus: et ideo decipi nō potuit: tres enim sunt qui decipinō possunt: sez deus: angelꝰ: z homo oculatus. habuit quidē spūm dei q ei facundiā ministrabat. vñ dicit Nō poterāt resistere sapiētie z spiritui q loqbat. habuit angelū dei q sibi diuinas illuminationes infundebat. Ideo quidē fuit diuinis irradiationibꝰ illustratꝰ q sitis angelo est effectꝰ. Act. vj. Uiderūt faciē eiꝰ tāq̄ angeli stātis inter illos habuit sapiētiam dei: p quā tāq̄ homo oculatꝰ eoruz fallacias p̄uidebat. Act. vj. Considerate ex vobis viros plenos sapia z. c. Prouer. j. Frustra iacitur rhete añ oculos pēnatorū. Tertio aduersa non poterāt ipm vincere. habuit em i suo martyrio quinq̄ adiutoria ppter q tāq̄ miles strēnuus fortissime dimicauit. Primo habuit grāde exēplū velut similes ante se videret regē fortiter dimicātē. Unde vidit iesum stātē a dexteris dei. Glo. ibidē. Ne lapidā dꝰ hō dubiter in terra: deꝰ homo crucifixus appet in gloria. ad Heb. xij. Recogitate eū q talē sustinuit a pctōribꝰ aduersus semetipsum contradictionē vt non fatigemini animis vestris deficientes. Secōo habuit grāde spectaculum qđ notatur per hoc q vidit celos apertos. Apertum em fuit celuz vt rex z tota curia celestis videret militē dimicātem. Tertio autez strē-

nue miles dimitteret qui a rege ⁊ tota ciuitate se spectari cognosceret. j. Cor. iiij. Spectaculū facti sum⁹ deo: angelis ⁊ hominib⁹. Tertio habuit cōtā se appositū magnū premium, quod notatur cum dicitur. Uidit gloriam dei Greg. Consideratio p̄ma minuit v̄m flagelli. Eccli. xv. Apposui tibi ignē ⁊ aquam ⁊c. Quarto habuit grande auxiliū qđ notat cū dicit. Et iesum stantē a dextris dei. Glo. Quia stare pugnātis vel adiuuātis est recte a dextris stare vidit quē inter p̄secutores adiutorē habuit. Multū miles securꝰ eēt q̄ iuxta se pugilē fortissimū hꝫret. Exodi. xiiij. Dñs pugnabit pro vobis ⁊ vos tacebitis. Quito habuit grāde refugiū qđ notat in hoc q̄ celos aptos vidit ad qđ cōtra hostes refugere potuit. Multū miles securꝰ eēt qui iuxta fortissimū castrū haberet: ad qđ quandocūq; vellet refugere posset. ij. ad Corin. v. Scimꝰ enim q̄ si terrestris domꝰ nostra huiꝰ habitationis dissoluat̄ q̄ edificationē ex deo habemus domū non manufactam: sed eternam in celis ⁊c.

¶ Sermo. xxxij. De eodē. Sermo. ij.

Tamesset stephanꝰ plenꝰ spiritu sancto intētēs in celū vidit gloriā dei ⁊c. vt dicit Aug. in lib. soliloquiorū. Anime q̄dē tribꝰ opꝰ ē: q̄ oculos habeat quibus iam plene vti possit: aspiciat ⁊ videat. Ista tria in verbis p̄missis de sancto stephano tanguntꝰ. Oculos em̄ spirituales habuit quia plenus spiritu sancto fuit. Deinde aperit cū dicit. Attētēs in celū. Deinde vidit cū dicit. Ecce video celos aptos. In hoc igit̄ q̄ spiritu sancto plenus fuit datur intelligi q̄ oculos spirituales habuit sicut dicitur Apo. vij. Agnꝰ habebat septē oculos qui sunt septē spūs dei missi in omnē terram. Habuit igit̄ oculos agni: q̄ fuit plenꝰ spū agni. Sz notandum q̄ est quadruplex plenitudo. Prima est effluētie q̄ fuit in christo. Joan. j. De plenitudine eiꝰ oēs accepimus. Secunda est excellētie q̄ fuit in b̄tā virgine, q̄ p̄ oibꝰ sanctis excellēt. as gratiā accepit. Luc. j. Aue gr̄a plena. Tertia est abūdātia, q̄ fuit i apostolis qui gratiā in abūdātia receperūt. Act. ij. Repleti sunt oēs ⁊c. Quarta est ficiētie quā hñt oēs fideles. Luc. j. Zacharias pater eius repletꝰ est ⁊c. Ista quadruplex plenitudo ostēdi pōt ad similitudinē aque. Est enim q̄dam plenitudo fluminis ⁊ ista est effluētie q̄ fuit in christo. p̄s. Flumē dei repletū est aq̄s. Quedā est fontis ⁊c. hec ē excellētie q̄ fuit in virgine q̄ admīstar fontis supstāt. Cant. iiij. Fons hortorū ⁊c. Quedā ē vasis: ⁊ ista ē sufficiētie q̄ est plenitudo mēsurata. iij. Reges iij. Pete mutuo ab omnib⁹ vicinis tuis vasa vacua nō pauca ⁊c. Istam, quadruplicē plēitudinē stephanꝰ habuisse vt sez effluētie in continua doctrine emanatione: excellētie in signoꝝ ⁊ prodigiorū opatione. Abūdantie in tam benigna inimicorū dilectione, sufficiētie in opatione fortitudinis ⁊ ista fuit in Actū. vj. Elegerūt stephanū virum id est virilē ecce opatio strēnua: plenū fide: ecce fides recta ⁊ spiritu sancto: ecce doctrina lectio sincera. Scō necessariū est animaduertere qđ notat cū dicit intētēs in celū. Homo libēter ad quatuor confugit respicere scilicet ad thesaurum vnde ad amicum suum ⁊ ad auxiliū suū, ⁊ ad palatium suum. Et quia stephanꝰ in celo ista quatuor videbat. iō libēter in celum respiciebat. Primo nāq; ibi videbat thesaurum suū quod notat cū dicit. Uidit deī gloriam. Matth. vj. Ubi est thesaurꝰ tuꝰ ibi ⁊ cor tuū. Iste est thesaurꝰ de quo dicit. j. Corinth. iij. Si q̄s superedificat fundamētū hoc ⁊c. Conficitur enim iste thesaurꝰ meritorū sanctorū ex auro fulgido conscientie: ex argento sonore fame ⁊ lapide pretioso opationis bone. Secundo ibi videbat amicū suum: qđ notatur cū dicit. Jesum stantē a dextris dei. Iste est ille amicꝰ de quo dicit. Prouer. xvj. Omnī tēpore diligit q̄ amicꝰ est. Diligit em̄ stephanū in vita: q̄ oī gr̄a cū ipse fuit in morte: q̄ ipm ad iuuandū parauit. Tertio videbat auxiliū suum qđ notat cū dicit. Et filiū hominis stātē a dextris dei. ℔. Parat. xx. Cū ignoram⁹ q̄d agere debem⁹ hoc solū habem⁹ residui vt oculos dirigam⁹ ad te. Glo. sup illud. p̄s. Firmabo sup te oculos meos. Nō auferā oculos meos a te, q̄ tu semp leuas oculos tuos a me. Quarto videbat ibi palatiū suū quod notat cū dicit. Uideo celos aptos de quo palatio dicit ꝓpheta. Quā dilecta tabernacula tua dñe virtutū. Sicut em̄ peregrini terram suā a lōge aspiciūt ⁊ quodāmodo salutant: sic ⁊ nos patriam celestē aspicere debem⁹ p fidē ⁊ salutare p deuotionē. Hier. lj. Reordamini pcul dñi ⁊ hierusalē ascēdat sup̄ corda vestra. Tertio necessariū ē animē q̄ videat qđ notat cū dicit. Uidit celos aptos. Uidit enim aut oculo corporali aut mētali. Si corporali: tūc tria mīlia secuta sunt. Unū ex eo q̄ vidit celos aptos cū ꝑm naturam impossibile sit celum aperiri diuidi vel secari. Secūdū ex eo q̄ vidit iesum in gloria patris cū ꝑm naturā impossibile sit q̄ corpus glorificatum ab oculo mortali in sua gloria possit videri. Tertiū est: quia cū corpus saluatoris nostri sit in celo empireo videndo ipm vidit vltra aereū: sydereum cristallinū vsq; ad empireum celū. Impossibile est aut̄ ꝑm naturā vt oculꝰ corporalis in tanta distantia possit videre. Nec tamē ista incredibilia videantur cū i scriptura similia legant̄. Sol em̄ per spaciū vnius diei immobilis stetit vt habetur Josue. x. decē lineis retrouersis fuit vt habetur Esa. xxxviij. In passione xp̄i obscuratus fuit cū luna tūc esset in perfecta distantia a sole. Si autē vidit oculo mētal: quod cōmuniter creditur tūc dicendū est q̄ vidit ex eo q̄ habuit oculum mētis purificatum: quia fuit plenꝰ fide q̄ habet purificare. Act. xv. Fide purificās corda eorū. Illuminatum quia fuit plenus sapiētia ⁊c. Reucla oculos meos ⁊c. Sanctificatū: q̄ fuit plenꝰ gratia. Mat. v. Beati mundo corde: quoniam ipsi deū videbūt. Irreuerberatum: quia fuit plenus fortitudine. Unde dicit de aquila. Job. xxxix. Oculi eius de longe ꝑspiciēt. Deificatum: q̄ fuit plenus spiritu sancto. Alias enim videre non potuisset nisi vitalem deificam habuisset.

¶ Sermo. xxxiij. De eodē Sermo. iij.

Legerunt stephanum virum plenum fide ⁊ spiritu sancto Actū. vj. Beatas stephanus multas ⁊ magnas p̄rerogatiuas habuit propter quas ab apostolis electus fuit. Prima: quia multe dignitatis fuit: que dignitas apparet ex eo q̄ inter apostolos p̄ior quodammodo est effectus Aug. Licet stephanus ab apostolis diaconus ordinatus sit: ipsos tamen triumphali morte p̄recessit: ⁊ qui inferior erat ordine primus factus est passione: ⁊ qui discipulꝰ est gradu magister cepit esse martyrio ab apostolis est ordinatus sed p̄ior est coronatus. Inter j septem diaconos fuit primꝰ Augusti. Inter diaconos stephanus nominatus est primus: sicut primus inter apostolos nominatus est petrus. Inter martyres est signifer ⁊ primicerius. Aug. Adhuc laicꝰ diaconū meruit electionē: ⁊ martyriū lenita obtinuit principatum. Inter confessores fuit p̄cipuꝰ. Confessus est em̄ veram in christo humanitatē: cū dixit filius hominis eiusdem cum patre equalitatez cum ait Stantem a dextris virtutis dei. Inter virgines mēte ⁊ corpore fuit incorruptꝰ. Cuius signū est sincerissima castitas: quia ⁊ feminis fuit p̄latus ⁊ in vultu angelico demonstratus. Secunda est q̄ similis angelo electꝰ fuit: ⁊ apparuit ⁊ hoc propter angelicā puritatē quaz habuit: propter angelicā claritatē qua resplenduit propter angelicam charitatē qua contra persecutores efferbuit. Tertia est q̄ celorū secreta penetrauit. Uidit ioānes baptista celū apertū. Uidit paulus dei gloriam raptus in paradisum. Uidit petrus ⁊ quidā alij discipuli christū transfiguratum. Stephanus autem ⁊ celū apertum vidit ⁊ gloriam dei conspexit: ⁊ iesum glorificatū intuitꝰ fuit. Quarta est quia p̄ro inimicis suis orauit. Ora uit autem cum genuflectione: cū clamore: ⁊ cū allegatione dicens p̄ront addit ecclesia. Quia nesciūt q̄d faciū. Pro se

antē orādo: nec genna flexit nec clamauit nec allegauit. Beda ꝓ se stans orauit pro inimicis genua flexit quia maior iniquitas maꝝ supplicādi remediū flagitabat Quinta est quis esus passio passiōi christi multuꝫ similis fuit. Ista assignat glo. dicēs. Sicut christus sic iste falsis testibus accusat. Christus extra portā patitur stephanus extra portā lapidatur. xp̄s ait tanc̄ filius patri. In manꝰ tuas domine cōmēdo spiritū meū. stephanus tanc̄ seruus dixit. Dñe iesu xp̄e accipe spiritum meū. Et xp̄s ait. Pater ignosce illis peccatū. Stephanꝰ autē. Dñe ne statuas illis hoc peccatū. Sexta est: qꝫ paulum cōuertit. vt dicit. Augu. Si stephanꝰ nō sic orasset: hodie paulū ecclesia nō haberet. de istis duobꝰ discipulis sic ait idē in istis duobus discipulis geminū nobis monstratur salutis indiciū. vt si quis bonus est: imitetur ꝓseuerantiā charitatis in stephano. qui autem malus est sequat exemplū cōuersionis in paulo: nec bonū hominē presumptio institie faciat negligentē, nec malum iniquitatis ꝓsideratio faciat desperantē. Sed ille bonū fortiter teneat ⁊ iste malū celeriter deserat. Septima qꝫ quatuor coronas habuit: ideo merito corona interꝑtatur. habuit enim coronam rosēā inc̄tum fuit sanguine purpuratus Apoc. vij. Lauerūt stolas suas et dealbauerūt eas in sanguine agni. Ecc̄li. iij. Esto fidelis vsq̄ ad mortē: ⁊ dabo tibi coronaꝫ vite. Habuit coronā aureā: inc̄tum fuit ꝓgo incorruptus Eccl. xlv. Corona aurea sup mitrā eius. Sicut eñ aurū est incorruptū: sic ⁊ ipsa virginitas. Sap. vij. O q̄ pulchra est casta gnatio cū claritate: ⁊ subdit. Immortalis est eñ memoria illiꝰ. Habuit coronā stellatā inc̄tū fuit ꝓdicator lucidꝰ. Dan. xij. Qui ad iustitiā eruditi multos quasi stelle fulgebūt in perpetuas eternitates. Habuit coronā gēmatam inc̄tum fuit vir perfectꝰ ps. Posuisti in capite eius coronā de lapide ꝑcioso Lapis ꝑciosꝰ habet claritatē, ꝛrtuositatē ⁊ soliditatē. Et sigt visionez dei q̄ sanctos facit claros in aperta visione ꝛtuosos inuirtuosos de dilectiōe. solidos atq̄ securos in vtroq̄. Octaua quia multa miracula fecit quorum quedā attestātur sue potentie. Ostēdit enim se posse sup creaturas superiores: cū dicit Anselmꝰ. s. vt oculos sanos habeat. Scōm ex parte medij deferētis vt scilicet lux clara refulgeat Tertiū ē ex parte recipiendē ne nimis ⁊ remota existat. Quartum ex parte medij non impedientis. vt scilicet nullum obstaculum se interponat. Et ideo merito filium dei vidit scilicet oculum purum presentem deuꝫ: splendorem diuinum: ⁊ nullum obstaculum. Et propter ista quatuor dicitur fuisse plenꝰ gratia ⁊ spiritusancto ⁊ sapientia ac fide. Habuit enim oculū mundū: qꝫ fuit plenꝰ gratia ⁊ veritate: q̄ habet mūdare. Juxta illē Ezech. xxxvj. Effundā sup vos aquā mundā ⁊ mundabimini ab oībus inquinamentis vestris. Habuit deū p̄sentē: qꝫ fuit plenꝰ spūsancto. Spūs eñ sctūs est deꝰ: ⁊ iō q̄ hꝫ spiritūsanctū hꝫ deū. habuit splēdorē diuinū: qꝫ fuit plenꝰ sapiētia q̄ est lux diuina. Sap. vij. Proposui pro luce habere illā. Nullum habuit obstaculum: qꝫ plenꝰ fide: q̄ peccata habet purgāre. Prouerb. xv. Per fidē ⁊ miam purgātur peccata. Et qꝫ ista quatuor habuit ideo cū apostolo dicere potuit. ij. ad Corin. iij. Nos autem reuelata facie gloriā dei speculantes ⁊c. Secundum eius privilegium est qꝫ inter christi discipulos primus in celo natus fuit: ideo dicit primogenitus ille. Aug. Natꝰ est xp̄s i terris: vt Stephanꝰ nasceret in celis. Jō obitꝰ eñ de vtero mris exire cupit: vt recipiat ampliorē locū ad manendū vberiorē cibū ad vescendū, liberiorē aerē ad respirandū: ⁊ maiorē lucē ad videndū. Sanctiquoq̄ ꝑdum sunt in vtero ecclesie habent loca arctū: qꝫ terra exigua est ⁊ punctus. Sapiē. xj. Tanc̄ momētū statere, sic ante te est orbis terrarꝫ: ideo exire appetūt vt locū amplū habeant. De q̄ dr Bar. ij. O israel q̄ magna est domꝰ dei ⁊c. Habent etiā parū cibū: qꝫ sunt in ꝛminua esurie: ideo exire appetunt vt sint in plena satietate. ps. Satiabor cum apparuerit gloria tua. Nō habent etiā libertatē aeris. id est divine refrigeratiōis vt respirare possint: ⁊ ideo exire appetūt vt l dei eternitate respirēt. Uñ cantat ecclesia. Absolue dñe animas eorum: vt inter sanctos ⁊ electos tuos resuscitati respirēt. Sūt autem in tenebris multiplicis ignorātie: iō exire appetūt vt veniant ad lucē claritatis eterne. Apo. xxj. Claritas dei illuminabit illā Jsta quatuor beatꝰ Stephanꝰ in celo sibi refuata vidit: ⁊ ideo de vtero ecclesie exire optauit vidit eñ celū apertum, tanc̄ locuꝫ amplum ad manendum vidit Jesum tanc̄ dulcē cibū ad vescendum. Uidit dei dexteram tanc̄ beatā requiem ad respirādum. Uidit gloriā dei tanc̄ eternā lucem ad videndū. Tertiū priuilegiū est: quia principatuꝫ martyrū obtinere promerit cum dicitur. Principium doloris mei. i. martyrum cuius dolores reputo meos: ⁊ qꝫ primus ideo merito honorādus. Maxime honoramus martyres dei. s. vt fidei p̄cipes: intercessores mundi p̄cones regni ⁊ coheredes dei. Ipse fuit princeps fidei inc̄tū ꝓ fide passus est primꝰ. Fulgentius. Heri celebrauimus tēporalem sempiterni christi natalem: hodie celebramus triūphalez primi militis passionem. fuit intercessor mundi: quia primus post christū pro inimicis orauit. Fulgētius. Plus illoꝝ dolebat peccata q̄ sua vulnera. Fuit primꝰ preco regni. homo quidē amiserat habitationē celi: gloriā paradisi: ⁊ visionem dei: Sed Stephanꝰ p̄conizatus est restitutionē factā esse homini restitutam habitationem celi, visionem dei, ⁊ gloriam paradisi cū dicit. Ecce video celos apertos, visionē dei. cum addit. Et filiū hominis ⁊c. ⁊ gloriam paradisi: cū dicit. Gloriam dei ⁊c. Fuit etiam primus coheres christi: qꝫ primus hereditauit regnum p tollerātiam passionū. Tales enim possunt deū conuenire sicut dicit. Ambro. super beati immaculati. Ualt deus conueniri vt si quis bene certauerit fructum remuneratiōis expectet. Seruus sum expecto a domino alimentū. Miles sum expecto ab imperatore stipendium. Uocatus sum postulo ab inuitate ꝓmissum. Quartum priuilegiū est quia spiritusancto plenus fuit: cū dicitur. Prior in donis scilicet spiritussancti, q̄ eñ donis spiritussancti plenus fuit patet ex multis signis ꝓ-

Sermo. xxxiij. De eodē. Ser. iij.

Rabē primogenitꝰ me° principiū dolorꝭ mei: prior in donis maior in imperio. Esth. xlix. inter ceteros scitis beatꝰ stephanꝰ q̄q̄ privilegia habuit: q̄ in verbis ꝓmissis patris patris vidit: quod notatur cum dixit Rubē. qui interpretatur videns filiū tantur. Primum est quia filium dei ꝛ dor-

nitudinis. Primo quia fuit valde ponderosus. Est autem pondus elevās sicut pondus penarū z inclinās sicut pondus corporū. Stephan⁹ habuit pondus elevās quod est pondus amoris: qz in celum elevabatur: cum dicit. Video celos apertos. Esa. xl. Assumūt pēnas vt aquile ꝛc. z pondus inclinās quod est pondus timoris qō ad sui inclinationē et consideratione inclinabat. Job. xxvij. Qui fecit vētis pondus. Secundū signum est: quia stabilis z semper fixus fuit. hebre. xiij. Optimum est, gratia stabilire cor. Tertiū est qz plenitudine sua effudit et plurimū redundauit quod patet quia difficillimū in quolibet amore habuit. Difficillimum in amore dei est animaz morti tradere in amore proximi necnon pro inimicis orare. in amore sui sensualitatem totaliter rationi subiugare que omnia habuit sicut patet. Quartū signum est quia lapidibus percussus nō murmuravit: nec impatiēs fuit: nec verbo quia non blasphemauit, nec facto: quia non percussit: nec signo: quia turbatus non apparuit. Quintum primilegium est quia plationem habuit cum dicitur. Valor imperio. Ipse em fuit prelatus mensis viduis altaribus sacris Mēsis apostolorum: collegiū viduarum. Et habuit archidiaconatus officium. iō habuit triplex gen⁹ vite: qō distinguit Aug. in li. de ciuitate dei scilicet actuosum otiosum et ex vtroq cōpositum. Nam inquātum fuit prelatus mēsis: habuit genus vite actuosum quod cōsistit in laboze actionis Inquātum fuit prelatus altaribus sacris habuit genus vite otiosum quod cōsistit in otio cōtemplatiōis. Inquantum fuit prelatus feminis: habuit genus vite cōpositum ex vtroq quod consistit in culmine pfectionis. Qui enim feminis presicitur necesse est vt perfectione multiplici decoretur et cetera.

¶ Sermo. xxxv. De eodē. Sermo. v.

Jerusalē hierusalem q occidis prophetas: et lapidas eos qui ad te missi sunt ꝛc. Matt. xxiij. In isto euangelio ponuntur quatuor differētie lapidum. scilicet indel christus Stephanus z ipsi lapides materiales vnde Auguſt. Dum iudei lapides currerent duri ad duros iactabāt in ipm pares suos petrus lapidabat qui p petra lapidabaf, z moriebat. Deinde autē iudei lapides qz sicut dicit. Bzo. sup Luc. lapides sunt deformes ad vsum nudi ad ornandū ac sterites ad fructuū: irrationales ad pfectū: sic peccatores sunt deformes z turpes. Juxta illud Thre. iij. Denigrata est super carbones facies eoz ꝛc. Sunt nudi qnō habent ornatū virtutuz. Ezec. xvj. Eras nuda z cōfusiōe plena. Apo. iij. Nescis qz miseres z miserabilis ꝛc. Sunt etiā sterites qz nullū fructum bonū faciūt. Rom. vj. Nunc fructus eoz mors est. Sunt etiā irrationabiles ad pfectum qz non crescūt sed potius decrescūt. ij. ad Thi. iij. Malī autē homines z seductores pficiunt in peius. Secundo xp̄s dr lapis p quo stephanus petiebat. Et em est lapis q in edificio spūali ponit in imo: qz est fundamentū qđ edificium spūale regit. j. Cor. iij. Fundamētū nemo pōt ponere preter id ꝛc. In medio autē qz ipsum edificium crescere facit. ad Eph. ij. In quo omnis edificatio constructa crescit ꝛc. In summo qz tangit. vnde lapis angularis xp̄s nos iungit. vnde scriptum est. Jpso summo angulari lapide christo Jesu. Tertio stephanus dicit lapis non quilibet sed quadratus viuus z politus. Fuit enim quadratus habens quatuor virtutes scili. et tēperantiā in prosperis: qz fuit plenus fide q omnia spera manebat facit despicere. Habuit fortitudinē in aduersis: qz plenus fortitudine, habuit prudentiam in eligendis: qz fuit plenus sapientia. habuit iustitiaz in agendis: qz fuit plenus gratia. Justitia enim facit homines gratiosum: qz reddit vnicuiq suum. Secundo fuit lapis viuus. Et quo tres ignes sunt accēsi excutiebat. j. ignis celi qui malos arguebat dicēs dura cervice ꝛc. Ignis amoris quo pro persecutoribus orabat. Ignis passionis q velut aurum ipsuz pbabat ps. Igne me examinasti ꝛc. Tertio fuit lapis politus. Nam z deus ipsum politit quando eum vultum angelicū habere fecit. Et ipse se politit. quia omnē tenebrositatem a se abiecit.

lucem virtutū induit Ad rom. xiij. Abijciamus opera tenebrarū z induamur ꝛc. Judei ipm polluerunt qñ lapidibus rubiginē corporis abiecerunt. Prouer. xxv. Rubiginem ab argēto ꝛc. Quarto fuerūt lapides materiales qz ibi ad quadructiuū carceris. ps. Educ de carcere aiam meam ꝛc. Secundo in oblectamentū dulcedinis. Unde cantat. lapides torrentes ili dulces fuerūt. Deute. xxxij. Et sugeret mel de petra. Tertio in ornamentū diadematis. Omnes em lapides electi fuerunt in eius corona lapides preciosi. ps. Posuisti in capite eius coronam de lapide pretioso ꝛc. ps. Supra dorsuz meū fabricauerūt peccatores. Sicut em faber super incudē fabricat coronā regalem sic iudei super stephanū fabricauerunt sibi coronaz triumphalē que tot hz distinctiones gemmarū quot sunt ictus lapidū. Christ. Sicut ex corona regalium diaq fulgores emittunt: ita martyrum corone christi vulneribꝰ distinctissime omnibus regum diademate redduñ delectabiliores. Quarto fuerunt sibi in materia ponderis. Ex illis enim lapidibꝰ factus est pōs quo stephanus transiuit in celum. Olim deus posuerat Adam in naui innocentie que fracta naui preparauerat homini tabulam penitentie. quibuscā ponitem martyrū z passionis pro christo assumpte. Beatus autē stephanus p mare huius seculi ad portū paradisi pervenit per nauem: qz innocentiam seruauit. Et per tabulam: quia duram penitentiā non deseruit. Et per pontez quia martyriam passus fuit.

¶ Sermo. xxxvj. De sancto Joāne euāgelista. Ser. j.

Uartum animal simile aquile. Apocalypsis quarto. Cum per quattuor animalia quatuor euangeliste figurentur. Johannes tamen per aquilam designatur: et hoc propter quatuor commē dabilia que in ipsa aquila reperiuntur. Primo namq in volatu. habet sublimitatem: sic etiam Joannes tam sublimiter volauit, q omnia visibilia deserens vsq ad ipsum ascendit. Augustinus sup Joannem. Transcendit Joannes omnia celsa cumina terrarum omnes cāpos: omnes altitudines syderum omnes choros et legiones angelorum. Nisi enim transisset omnia ista que creata sunt nō peruenisset ad deū p quē oia facta sunt. Idem etiam dicit super Joannē q nisi esset, super oia elevatus z totus sanctus nō ascenderet in deum. Distinguit autez Richardus in lib. de trinita. tres spiritus. s. spiritū humanum, angelicum, z diuinuz. Joannes autem transcendit spiritum humanum z angelicum z peruenit vsq ad diuinum. Esa. lij. Ecce intelliget seruus meus et exaltabitur z elevabitur z sublimis erit valde. Fuit em exaltat⁹ super spm humanū, elevatus super angelicū, sublimatus in deum. Dicit autez Ambrosius in libro sermonum. Volare nō potest nisi qō purum, leue, ac subtile est. Joānes igitur tā sublimiter volauit: qz pur⁹ fuit sine admixtione eterne anauritie. Fuit levis sine pōderositate carnalis cōcupiscētie: fuit subtilis sine grossicie supbie. Scōo aquila habet in venando generositatē: cuius generositas est: qz vicinis auibus parcit non enim circa nidū suū venatur: sz longe a nido. Ceteri euāgeliste in locis vicinis sunt venati. Venat⁹ est enim marcus in locis vicinis, id est i euāgelio matthei quia dicta sua collegit z in euāgelio suo reposuit. Uenat⁹ est matheus in locis vicinis quia carnalem christi generositatē texuit. Uenatus est lucas in locis vicinis qz infantiā x̄pi dissernit. Uenati sunt oēs in locis vicinis: qz conati sunt oēs ea dicere q̄ christ⁹ gessit in mūdo. Joānes aūt in locis vicinis venari noluit: qz nec dicta aliorum replicauit nec texuit x̄pi nativitatē carnalē sed celestez: nec x̄pi infantiā sz gloriā sempiternā: nec tantū ea q̄ x̄ps fecit in mundo: sz etiā in celum ascēdens ipm verbum eduxit de celo z in suo posuit euangelio. Eze. xvij. Aqla grādis ꝛc. Et seqt Uenit ad libanū, id est ad celū z tulit medullā cedri, id est x̄pi q̄ est alta z potentiā maiestatis que habet corticem id est humanitatē: z medullaz, id est deitatē. Ceteri euangeliste tulerunt corticez

id est versati sunt circa humanitatē. Medullam aūt id est diuinitatez Joānes accepit. iō ꝑm Greg. ceteri euangeliste per animalia designantur: qz animalia in terra gradiunt. hic aūt per aquilam qz in celum volauit cum xpi diuinitatē differuit. In hoc scō cōsistit generositas aqle ꝙs predā sola nō cōmedit: sed partē alijs de relinquit. Paulus predā quam in celo rapuit solus nō ducauit quia sibi retinuit: qō hominū loqui non licuit. Sz Joannes predā quā super celos rapuit solus non mā ducauit: sed eam z verbis predicauit z nobis relict in scriptis. Origenes. Qz igitur paulus verba audiuit que nō licet homini loqui. Joānes intime veritatis inspectator in paradiso paradisorū, id est in cā oīa audiuit vni cum verbū p quod oīa facta sunt quod z licuit loqui et pōt hoīb⁹ ꝑdicari. Tertio aquila habet in faciēdo nidū astutiā z caliditatem: quia ibi ponit preciosos lapides habentes virtutē fugādi serpētes. Sic Joānes i nido id est in suo euāgelio ponit lapides ꝑciosos qui fugāt oēs hereticos. Unus lapis ꝑciosus est. In principio, id est in eternitate erat verbū. Iste lapis ꝑciosus fugat serpentē nequissimū. q̄ dixit xpm habuisse principiū. Alius est z verbū erat apud deū. Iste lapis fugat serpētē sabelliū: qui dixit q̄ nulla in diuinis est distinctio personarū. Alius cū dixit. Et deus erat verbū. Iste lapis fugat serpētē arriū qui dixit filium esse minorē patre. Alius cū dixit. oīa per ipsum facta sunt. Iste lapis fugat serpentem manicheū q̄ dixit visibilia a deo creata nō esse. Alius cū dixit. Verbū caro factum est. Iste lapis fugat serpentes machomētis qui posuerunt christum habuisse corpus: non tamen de virgine sumptū: sed de celo delatum quod si esset corpus illud, caro non posset cum caro dicat aliquid contextum ex quatuor elementis. Quarto aquila habet visus acuitatē. vñ secū dū. Isiō. aquila ab acumine est dicta: Joannes tātā habet visus acuitatē qō interra positus celestia vidit. Unde ꝑpter eius altissimum intellectū dyonisius vocat eum euāgelū solē: z eius doctrinam plendidissimum radium. Et sicut aquila pullos suos in sole aspicere facit z quos irreuerberatis oculis radios aspicere ꝑterrā bonā: z ortū fecit fructū cētuplum. Sēz primilegiū est sincera dilectiō: cū ōt. Amātissim⁹ dñi. dilexit aūt ipe triplicē dilectionē. s. sermonis, opis, z cordis dicēs. s. Joā. iij. Diligam⁹ ẏbo negz lingua opis, z cordis. iō dñi ōt. diligam⁹ ẏbo ꝛc. dilexit xps apl̄os dilectiōe sermonis qz eos diligēter instruxit: iō fuerūt amati dilectione opis, qz oia charismata gratarum infudit iō fuerunt amātiores Joānē dilexit dilectiōe ꝑcordialis: iō fuit amātissim⁹. Hoc voluit vt supra pect⁹ suū vbi ē fides cordis recūbere: ad innuēdū q̄ ipz ꝑcordialī amore dilexit. Tertiuz primilegiū est eo. Cōfidēter em in xpo mori potuit qui habuit conscientiaz letificantem. s. Coz. i. Glia nra hec est testimoniū psciētie nre bonoz operz afluētiā cū comitātē. Job. z. Ingredieris i abūdātia sepulchrū. ꝛc. xpm associātē. Apparuit nā sibi dñs Je sus xps dicēs. Veni dilecte mi: tēp⁹ est vt epaleris mecū i quinto meo cū fratribus tuis apl̄oz turbā quenietē: qz oēs ad ei⁹ trāsitū quenerūt. ōt. Gen. xlij. Duodecim fratres sum⁹ minim⁹ domi remāsit: alis nō est sap. Apostoli q̄dē duodecim ffes fuerūt: vn⁹. s. iudas nō erat sup minim⁹. s. Joānes q̄ ceteris erat iunior adhuc in domo remānserat: z iō ad ipm deducē dū oēs quenerūt. Quartū primilegiū est mīs dei veneranda custodia: cū ōt. Quasi i thalamo tota die mozabit. Ipse em fact⁹ est paranymph⁹ spōse regis: z iō tota die in thalamo habitabat, qz spōsam regis custodiebat. Qualis aūt z quātā fuit ille thesaur⁹. talis z tant⁹ fuit iste thesaur⁹. Credē dū est em q̄ si xps inuenisset meliorez thesaurū sibi q̄ mēdasset. Secure ergo iuit ad Joānē deberēt accedere q̄ hz i ptā te matrē. gre. Secure z potōres: qz hz in potestate matrē mie. Secure z morientes: qz hz in ptāte illā q̄ in morte ab hoc nos ptegit. Secure z alie decedētes: qz habet in potestate illā q̄ in hora mortis animas suscipit. Unde cant at ecclesia Maria mater gratie ꝛc. Quintum primilegiū est honoris magnificētia: cū ōt. Intēr humeros ei⁹ requeuit. Magnus honor z magni amoris indiciū fuit qñ ioannes in xpi pectore requeuit. Debem⁹ ergo nos ipm honorare: qz ipsum honorauit xps angel⁹: tot⁹ cet⁹ apostolic⁹ oim sanctoz laudabilis numerus: xps nāq ipsum honorauit qñ eū sup pect⁹ suū requiescere fecit. Unde cātat. Valde honorādus est beat⁹ ioānes q̄ supra pect⁹ dñi i cena recubuit. Angel⁹ ipsum adorauit: qz ab eo adorari recusauit, z se conseruū suū vocauit. Apoc. xix. Permisit q̄dez se adorari a Josue, qz erat calciat⁹: ideo dicit. Solue calciamētū ꝛc. Joānes aūt pedes affectuum suoz ab omni amore mūdi discalciauerat. Apostoli quoq; ipsum honorauerūt quando ipsum z petrū colūnas ecclesie ad samaritanos miserūt: vt habetur. Act. viij. Oēs etiā sancti ipz honorauerunt: quia ad eius transitū cōuenerūt, z ideo totus mundus debet euz honorare, z honore generali inquātum fuit apostolus, z speciali inquātū christi amicus, z singulari inquantū recubuit su pra xpi pect⁹ z custos ē virgini deputat⁹.

¶ Sermo. xxxviij. De eodem ser. iij.

Dilect⁹ meus mihi z ego illi. Cant. ij. Isto ẏbo nō pōt alicui melius conuenire q̄ Joāni q̄ fuit a xpo dilect⁹, z qui christū specialiamore dilexit. Circa ipsam aūt dilectionem quinq; per ordinē sunt videnda. Primo quid fuit huius dilectiōis causa. Circa q̄ sciēdum q̄ prima causa fuit Joānis puritas z incorruptio. Tales em christ⁹ amat. Prouer. xxij. Qui diligit cordis mūdiciam ꝑpter puritatem z gratiam labioꝝ, habebit amicuz regem. Et quia adeo purus fuit: iō christ⁹ cū eo familiaritatē habuit. Eccli. xxij. Volatilia ad sibi similia quenīt. vñ vnū volatile fuit xps. Ascēdit christus sup cherubin z volauit. Secundū fuit beata virgo. Eccli. xj. Breuis in volatilib⁹ est apis. Tertiū fuit Joānes qui in forma aquile est domonstrat⁹. Ista aūt tria volatilia cōuenerūt: qz specialē familiaritatē habuerūt. Scōa cā est festina quersio: qz in iuuētute ad xpm cōuersus fuit. Tales em xps multū diligit sicut inuitur Mat. j. vbi dicit q̄ christus

paruulos amplexat⁹ fuit: man⁹ eis impo
fuit dñs dixit ipsis nunc̄ alicui sent tales
amicitias ostendit. Sufficit nāc̄ senib⁹ q
a xp̄o regant: iurta illō. Senex puerum
portabat puer aūt senē regebat q ab ipo
nō p̄ciant. p̄s. Ne p̄cias me in tēpore
senectutis q ab ipso nō derelinquant. Et
vsq̄ in senectā z senū ne derelinquas me.
Tertia causa est ipsius Joannis feruens
dilectio. De⁹ em̄ diligit diligētes se. pro
uerbioꝝ. viij. Ego diligentes me diligo.
Ipse em̄ Joānes dilexit xp̄m viuētē cui⁹
signū est: qz ob sui amorē ota dereliquerit. Cant. viij. Si dederit homo oēm sub
stantiā dom⁹ sue p dilectione ꝛc. Dilexit
mortuē. cui⁹ signū est: qz iurta crucē ipse
stetit. Dilexit mortuū cuius signū est: qz
ad monumentū ipse cucurrit. Bern. Qui
amat ardētius cucurrit velociꝰ, z prenit
citiꝰ. Sedo videdū est q̄ sunt signa huius
dilectiōis. Primū q̄dē signū est: qz sua se
creta sibi reuelauit z ea q̄ facturū ad instru
ctionem fidei pfecte sicut in euangelio, et
vite pficiēde sicut i epīs, z glie ꝑ summā
de sicut in apocalypsi. Scōm est: qz ma
gnis gratijs ipsum dotauit. Magnā em̄
gr̄am deputauit sibi Esaias qñ de⁹ fecit
ip̄z prophetā suū Jacob⁹. qz fecit ipsum
ap̄lm suū. Lucas qñ fecit ipsum euange
listā suū. Aug. qñ fecit eū ꝑfessorē z docto
rem suū. Agnes quādo fecit eā ꝑginē et
sponsam suā. In Joāne aūt hec ota repe
riunt. Tertium signū est: qz multū sibi fa
miliariter adeo vocat discipul⁹ quē dilige
bat Jesus Eccle. vij. Amicus in domesti
cis fiducialiter ager. Fecit eū camerariū
qz in thalamo sui sinus requieuit. Deut.
xxviij. Quasi in thalamo tota die moza
bit. Fecit eū secretariū: qz secreta sua sibi
reuelauit. Esa. xlv. Dabo tibi thesauros
absc̄ditos et arcana secretoꝝ. Fecit eū
thesaurariū suū: qz matrē suā reliquit, qō
ad magnaz iocūditatē z exultationē sibi
fuit. Eccle. xvj. Iocūditatē z exultationē
thesaurizauit sup eū. Per q̄ oñdit q̄ xp̄s
nō tm̄ dilexit ipsum dilectione gñali qua
diligit sua precepta seruātes: iurta illud
Job. xv. Vos amici mei estis si feceritis q̄
precipio vobis. Nō tm̄ dilectione spetia
li qua diligit sua secreta scientes: iurta
illō Joā. xv. Vos aūt dixi amicos: qz que
cūq̄ audiui a ꝑre meo nota feci vobis.
Sz et dilectiōe singulari qua diligit am
cos intimos z pcordiales. Tertio vide
dū est q̄ sit ista dilectio. Dilectio mūdi
est vera: qz z in vita fallit z in morte de
rit, z post mortē amicū oblivioni tradit
Dilectio aūt q̄ xp̄s Joānē dilexit ē vera:
q̄ ipm̄ dilexit in vita. vñ vocat discipul
quē diligebat Jesus. dilexit i morte: qz ei
ceteris aplis ad ipm̄ morientem accessit.
Dilexit post mortē: qz ipsum ad sū⁹ pu
nū itroduxit. p̄s. Tenuisti manū dexte
rā meā: me. s. i vita i tui amore seruāde,
z i voluntate tua deduxisti me. s. i mortē
ligēdo, z cū gl̄ia suscepisti me. s. post mor
tē deducēdo me ad p̄mium tuū. Quarto
videdū q̄ fuit differētia dilectiōis petri
z ioānis ad xp̄z. Circa q̄ sciēdū sicut bi
Ber. xp̄s diligēd⁹ est fortiter, dulciter, z
sapiēter. petr⁹ ergo dilexit fortiter, dulciter
secū z i mortē z i carcerē ire ꝑmisit. Joā
nes dilexit dulciter: qz i sinu suo recubuit.
Uterq̄ dilexit sapiēter: qz nullis tēptatiōib⁹
diaboli: nullis p̄turbatiōib⁹ mūdi: nullis
voluptatib⁹ carnis a xp̄i amore poterunt
euelli. Quito videdū ē q̄ sit dīa dilectio
xp̄i ad petrū z ad Joānē. Videt em̄ q̄ plꝰ
dilexerit Joānē q̄ petrū: z tm̄ petr⁹ plꝰ
dilexisse xp̄m q̄ Joānes. Circa q̄ sciēdū
q̄ triplex est dilectio. Una q̄ ꝓsistit i fami
liaritatis oñsiōe: z ista magis dilexit xp̄s
Joānē q̄ petrū: qz magna signa familia
ritatis Joāni oñdit. ex eo q̄ supra pec
tus suū recubuit. z matrē suā sibi recōmēda
uit. Scōa dilectio est q̄ ꝓsistit in donoꝝ ex
hibitiōe z ista magis dilexit petrū: qz ma
ioza dona sibi cōcessit: qz fecit eū principe
apostoloꝝ, z suū vicariū vereliquit, z clas
ues regni celoꝝ sibi dedit. Tertia dilec
tio est que cōsistit in p̄cordiali amore
z ista vtrū equaliter dilexit. Ambos em̄
dilexit aq̄lr affectione animi: qz ambo
apud deum erant equalis meriti.

¶ Sermo. xxxix. De eodē sermo. iij.

Egredieris i

abundantia sepulchrum si
cut infertur acervus tritici
in tempore suo Job. xv. Jo
annes euāgelista nō fuit po
st⁹ in sepulchro sed spōte ingressus est
e hoc vt iterū reuocaret: vt triticū iteruz
renouatur. In ꝟbis igit̄ p̄missis tria tan
guntur. Primum est moriēdi magna auidi
tas in hoc q̄ sepulchrū sponte ingressus
est. Qualde em̄ mori affectabat: qz multuz
desiderabat gustare tā dulce cōmūnū: vñ
ait. Ecce ego tibi: qz dignat⁹ es me ad
tuas epulas inuitare: sciēs qz ex toto cor
de desiderabā te. Eccli. xxiij. Qui edunt
me adhuc esurient. Desiderabat videre tā
dulcē amicū: vñ ait. O dor tuus in me cō
cupiscētias excitauit eternas. p̄s. Qñ ve
niā z apparebo añ faciē dei. Desiderabat
videre tam pretiosum thesaurū. i. virgi
nē beatā sibi a deo recōmēdatā. Ibi em̄
habebat cor suū vbi thesaurus suus. Desi
rabat adiungi ad tā iocūdū cōsortiū vñ
ait. Suscipe me vt cū fratribus meis sim.
p̄s. Ecce q̄ bonū z q̄ iocunduz habuare
fratres in vnum. Secundo ponitur meri
torum copiositas: cum dicitur In abun
dantia. Est em̄ mortuꝰ in abundantia die
rum: quia cū esset. xcix. annorū. Gen. xxv.
mortuꝰ est abrā in senectute bona z ple
nus dierū. In abūdātia meritoꝝ: qz i sua
iuuentute seruire incepit: z vsq̄ ad decre
pitā etatē perseuerauit. Eccli. xj. Mane
semina semē tuū ꝛc. In abūdātia p̄mio
rum. Habuit enim coronā vnaz inquātū
fuit virgo incorrupt⁹: aliā inquantū pre
dicator gratiosus: aliā inquantū fuit mar
tyr inuictus: quia in oleo fuit assat⁹. Ter
cio ponit̄ sua felicitas: cum dicit sicut in
fert acerꝰ tritici in tempore suo. Triticū
z in suo tpe seminet, z iterū renouet. Sic
beatus Joānes in celū est illat⁹ vt nos nu
triat p̄ sua merita z ipse renouet z in alia
passibilitatē z in corpore p̄ immorta
litatē. De morte quidē sua quatuor sunt
opiniōes. Quidā em̄ dixerūt ipsum in ce
lo esse cū corpe glorificato: qđ quenire di
cunt dei liberalitati: z Joannis dignitati.
Deo q̄dē sibi valde liberalis fuit: qz cor
pus suū custodiuit ne corruptiōi subiace
ret nec leōi adureret, nevenenū nocaret, ne
gladios deseruiret, ne mortis dolorē sen
tiret. Si igit̄ xp̄s corpi Joānis tā libera
lis fuit in mūdo nō debuit m'no liberalis
esse i celo. Cōgruit etiā dignitati Joānis
q̄ in sinu xp̄i recubuit q̄ xp̄o tā familiaris
extitit q̄ virgini societatē fecit a quo ange
lus adorari noluit. Si ergo alioꝝ apostolo
rū corpora sic honorātur in terris: ma
nifestum est q̄ corpus Joannis sic honora
ri debuit: quia tanta excellentia dignitatis p̄ditum fuit. Postc̄ aūt nullus exhi
bet sibi honorem mūdo: conueniēs est vt
corp⁹ ei⁹ corpori xp̄i z matris eius socie
tatē faciat, in celo sicut fecisse cōstat in mū
do. Alij dicūt ipsum esse defunctū, z alia
glorificatā in celo. Corp⁹ ꝟo in loco hoi
bus ignoto: deo aūt cognito reseruari si
cut de corpore moysi ōr. pōt q̄dē de⁹ in
aliquo loco sibi cognoto p̄ angelorum mini
sterū corpori dilecti sui honorē exhibere
diuinū. p̄zont decet suū hr̄e dilectū. Qua
re aūt diuina p̄uidētia indicauerat ip̄m
corpus esse occultādū: inter diuina secre
ta est hoc numerādū. Tertij dicūt ipsum
adhuc viuere: z in paradisum terrestrem
trā slatū esse. Type aūt antixp̄i ideducēt
z ab ipo occidēt. vñ ōt Theophil⁹. Jo
nō negauit Joānē morituꝝ: nā oē q̄ ōrik
mor t: sz ōt Uolo eū viuere vsq̄ ad finem
mūdi z tūc patiet xp̄o me martyriū cū he
lia. Postea subdit. Et si assignet ei⁹ sepul
chrū viuēs itrauit illud z postea decessit.
Quarti dicūt ip̄m adhuc viuere z quēad
modū celi apli sub terra dormiūt. Et hoc
volūt ostēdere p̄ ꝟbū dñi nr̄i q̄ dixit. Sic
eū volo manere donec veniā. Et exēplo
moysi quē adhuc dicunt sub terra dormi
re: z qz i ei⁹ sepulchro nil nisi māna inue
tur: qđ adhuc ibi q̄si statu q̄escētis scatu
rire. vr̄. Sz huic opinioni obuiat. Aug. q̄
ait. Paruā gr̄am xp̄s suo dilecto fecisset:
si ceteris apostolis in glia regnātib⁹ ipe
sub terra dormire dicat. Ad ꝟbū aūt dñi
q̄ dixit. Sic eū volo manere donec veniā
ꝛc. Respōdet. Chrys. id est nolo ip̄z p mar
tyriū cōsummari sz expectare donec ego
veniēs recipiā eū in eterna btitudine. Ad
exēplū autem de moyse respōdet Aug. q̄
scriptura ip̄m testat fuisse mortuū. Si tñ
ōr q̄ cū helia viuus apparuit potuit de⁹
de facili ip̄m suscitare ad hoīa. Corp⁹
autem eius voluit esse absconditū: ne in
dei circa corpus eius idolatriam exer
cerēt. De manna aūt scaturiente respon
det. Augu. q̄ forte propter hoc fit vt eius
mors pretiosa commendetur: quē mortē

martyrium nō commēdat. Uel forte' propter aliam causam quam ignoramus.

¶Sermo.xl. De eodē Sermo.v.

Hic est discipulus ille quez diligebat Jesus Joannis vlti. Magna progatiua Johānis in hoc perpendit q ipse specialiter dilectus fuisse perhibetur. Nos vero eiꝰ prerogatiuas et priuilegia videamꝰ primum priuilegium est: quia Christus ipsum specialiter amore dilexit: nec mirum: quia ipse propter amorem Christi omnem aliū amorem deseruit: scz amorem naturalem id est patris: quem in naui deseruit. Amorē carnalē: scilicet vxoris sue, quā ob amorem Christi contempsit. Amorem mundanum, quia nauem et rhetia z omnia q̄ habuit contempsit. Amorem proprium, qz ꝓpriam voluntatē dimisit z christo semper adhesit. Matth.xix. Ecce nos reliq̄mus omnia z secuti sumus te: hoc quātū ad desertionē amoris ꝓpij. Et subdit. Et omnis q̄ reliquerit fratres aut sorores, aut patrem z matrē, hoc ē̄tum ad desertionem amoris naturalis: aut vxorē, hoc ē̄ tū ad desertionem amoris carnalis. Secundum priuilegiū est: quia ad omnia secreta eū admisit sicut ad puelle resuscitationem, z ad gloriosam transfiguratiōnē. Si em̄ Christꝰ volebat facere gratiā apostolis: ipse eratvnꝰ de tribꝰ, sicut ptz in illius puelle resuscitatione z gloriosa trāsfiguratiōe. Si volebat facere gratiā duobus, ipse erat vnus de duobus. Naz ipsum solū z matthеū fecit euangelistā z apostolum. Si volebat facere gratiā vni soli: ipse erat ille solus: qz ipsum solum in sinu suo admisit. Tertiū priuilegiū est quia matrem sibi recōmendauit. Christꝰ nanq̄ in hac vita ipe possedit quinq̄: scilicet corꝑ animā modicam temporalez substantiā et ecclesiam et matrez ꝓpriā. Corpus igitur recōmendauit nicodemo, animā patri, temporalez substātiā inde. Ecclesiam petro, matrem Johāni: quod vtiq̄ magni amoris indicium fuit. Et ratione rei recommendate: quia: scz tm̄ thesaurū sibi commisit. Et rōne recommendātis: scz suorū vulnerū oblitus matris non obliuiscebatur et dilecti discipuli recordabatur: et ratione modi recommendandi: quia non dixit. Ecce femina tua vel nepos tuus: sed ecce filius tuꝰ. Nec dixit. Ecce domina tua vl matertera tua: sed ecce mater tua. Quartum priuilegiū est: quia profunda sapientia ipsum repleuit Eccl.xv. Aqua sapientie salutaris potauit eū. Nec mirū si tanta sapientia fuit plenus: qz sedit ad fontem diuinum, hausit intellectum angelicū: intrauit in cameram causarum z totus trāsiuit in deum. Ad fontem quidem diuinū sedit: quādo supra pectus dñi recubuit. De quo fonte tā copiose hausit: q̄ quasi quidem ebrius factus fuit. Unde cātatur. Quasi vnꝰ de paradisi fluminibꝰ, rc. Intellectū angelicum habuit. Augustinus. Sapientia dei (vt ait apostolꝰ) in cor hominis non ascendit. Sed tm̄ in cor Johānis ascendit in ē̄tum ipse nō homo erat, z angelus esse ceperat. Intrauit etiā in causam causarū. Un Origines ōr q̄ paulus raptus est vsq̄ ad tertiū celū: Johānes raptus est in paradisum: Johānes supra omnes est in paradisum paradisorū. Trāsiuit etiā to paradisum paradisorū. Trāsiuit etiā omnes potuit ascendere in deū nisi tot⁹ fieret deus. Quintū priuilegiū est: quia supra pectus xpi recubuit. Pectus autē ihu erat mēsa celestis i qua sunt delicie angelorū Gazophilaciū in quo sunt thesauri omniū scientiarum. Et fons diuinus, in quo est plenitudo omniū gratiarū. Cuando autē famelicus sedet ad mēsam deliciarum valde satiatur. Quādo egen⁹ intrat ad gazophilaciū omnium thesaurorum, valde ditatur. Quando sitibundus peruenit ad fontem amenū, tūc valde repletur. Beatꝰ ergo Johānes recūbēdo supra pectus domini sedit z famelicꝰ ad mensam angelorū: z ideo fuit valde satiatus. Intrauit tanq̄ egenꝰ ad gazophilacium omniū scientiarū: z ideo fuit valde ditatus. Sedit vt sitibundus ad fontē omniū gratiarū: z ideo fuit valde repletus Ista tria tā gunt. Eccle.xv. Cibauit eum dominus pane vite z intellectus ecce qualr famelicus est pastus. Aqua sapientie potauit illū. Ecce qualr sitibūdus est potatus. Jocūditatē z exultatione thesaurizauit super eū. Ecce qualiter egenus est ditatus. Sextū priuilegiū est: qz christus sibi proditionem z non alteri reuelauit: put petrꝰ Johāni innuit, ex quo ostēdit eius magna auctoritas, perus damianus. Profert christus verbuz in medium: et totꝰ tacet senatꝰ apostolorum. Johānes vero cū discipulorum persona in se suscepta vnus consultor accēdit. Ostendit eius magna potestas. Jdē ē̄tū apud iudicē ꝑ peccatoribꝰ poterit qui pro ipsius curie celestis senatoribus interuenit: ostēditur magna nostra securitas idē ē̄tū flagitare debemꝰ eiꝰ auxiliū, quā sibimet apostoli intercessorē petierūt. Et qz aduocatus est summꝰ: humiliter est a nimis implorādꝰ. Septimū priuilegiū est: qz oim̄ sanctorū perfectionē habuit. idem. Quem in virtutibus inparabilē Johānes non excedat. Apostolus nanq̄ est i epistolis. Euāgelista in euāgelio. Propheta in Apocalipsi. Fuit etiā martyr in ē̄tū in oleo adustus: vnde dicit Policratꝰ eps ephesiorū. Johānes pōtifex aureā laminam in frōte portās: martyr z doctor in Epheso obdormiuit. Octauū priuilegiū est: qz xps de ipso specialē curā habuit: cuz dixit petro. Quid ad te? Curā ecclesie petro cōmisit: curaz autē Johānis sibi reseruauit, cum dixit. Sic eos volo eū manere donec veniā rc. Et matri cōmisit dicēs. Ecce filius tuꝰ. Magnū est esse in cura vicarij dei. s. Petri. Maius est esse in cura mīs dei: maiorē in cura xpi. Nonū priuilegiuz est, qz qō triplici signo oñdit. Prio qz ad monumētū prius cucurrit. Greg. Jlli pre ceteris plus ceteris locutꝰ fuit. Matthei duo decimo. Exabūdātia cordis os loquit. Chry. Dos est amantiū vt amorē suum silētio tegere nequeāt. Tertio qz vsq̄ ad decrepitam etatē charitatē docuit. Nicolaum, Johānes cū ephesi moraret vsq̄ ad vltimā senectutē et vix inter discipulorū manus ad ecclesiā deferretur: nec posset

plena ꝓba cōtexere semper dicebat filioli diligite alterutrū. Tandē interrogatꝰ cur hoc semper diceret. Respōdit qz ꝓceptum dñi est: z si hoc solum fiat sufficit.

¶Sermo.xlj. de innocētibꝰ. Serm.j.

Vidi supra mōtem siō agnum stantem rc. Apoc.xiij. Gloria z beatitudo istoꝝ puerorū ex multe causāe, put in ꝑsenti lectiōe colligit. Prioex nobili associatiōe: qz associati sunt agno: nec mirū si agnꝰ libēter morat cū eis. Hō quidē libenter moratur cū cōcivibus suis. Christꝰ igit fuit bethleemita: et isti bethlemite. Libēter hō morat cū toculatoribꝰ suis, z isti fuit toculatores xpi. Apo.xliij. Uocē quā audimi sicut citharedoꝝ citharizantiū in citharis suis. Libēter hō morat cum domici cellis z seruitoribꝰ suis: maxime cū sunt mundi z honesti: z de his ōr. Sine macula sunt añ thronū dei. Libēter et hō morat cū ꝓsimilibus suis. Ipsi nanq̄ fuerūt ꝗgines, martyres z innocētes. Libēter igit xps cū eis morat tāq̄ ꝗgo cū virginibus: martyr cū martyribꝰ, innocēs cū innocētibꝰ. Scōo eoꝝ gloria causatur ex descriptiōe cū ōr. Hūtes nomen eiꝰ z nomē ꝑris eiꝰ scriptū in frōtibꝰ suis: Tertiū aūt nomē qō i frōte scribitur, hꝝ Apoc.xiij. Et nomē civitatis none hierusalē. Jsta ergo tria nota. s. deꝰ, hierusalē, et iesus in frōtibꝰ eoꝝ sūt scripta: deꝰ aūt ꝑm Dam. idē est qō ardere. Hierusalē ōr visio pacis. Jesus salvator: per qō datur intelligi q̄ illi hūt plenā inflāmationem in dei dilectione. Esa.xxxj. Dixit dominus cuius ignis in sion: z caminꝰ i hierusalē plenam cognitionez in aperta dei visione: primeCorinthiorum.xiij. Videmus nūc per speculum in enigmate, tunc aūt facie ad faciē. Et habebūt plenū saluationem in corꝑis z aie glificatione. Esaie.lxj. In terra sua duplicia possidebūt. Tertio cōsistit glis ipsoꝝ iocūda in dilatiōe cū ōr: Et cātabūt cāticū nouuz. in quo q̄dē cātico tria sunt. s. nouitas, singularitas z sonoritas. Nouitas cum ōr. Cātabūt cāticū nouū. Haymo. Canticuz nouū cātare est de incorrupta mētis z cor

poris integritate gaudere. Singularitas cum dicit. Nemo poterat dicere canticum, nisi illa ꝛc. Beda. Hoc cāticū cctorum electi audire pñt lz dicere nequeāt: qz p charitatē q̄dē de corū celsitudine letifūt q̄uis ad eoz pmia nō assurgūt Sonoritas vo notat cū ōr. Tūq̄ vocē aquarū multarū. Illa aūt sonoritas assimilat triplici sono. s. aq̄ruz tonitrui: z cytharę. Sācti em̄ q̄ laudāt deū, victoria q̄s habuerūt de pſecutiōib⁹ tyrānorū cātāt cāticū aq̄ū multaꝝ: qz p aq̄s tribulatiōes ite[illegible]. gūt iurta illō ps. Saluū me fac deꝰ qm̄ intrauerūt aq̄ vsq̄ ad aiaz meā. Qui vo laudant deū pro victoria demonū q̄ fūt in aere caliginoso cāt̄ant cāticū tonitrui. Qui vero laudāt pro victoria carnis cantāt canticū cytharę. In cythara quidē est lignū attenuatū z corda extēsa qz corpꝰ dz ieiuniis attenuari z mēbra mortificari. Quarto causatur eoz glia ex ppetua incorruptiōe cū ōr. Hi sunt q̄ cum mulieribus nō sunt coinquinati. Meritocuius incorruptionis semp agnū sequuntur. Unde subdit. Hi sequunt agnū q̄cumq; ierit et eisdem cum eo vestib⁹ albis decorant. Apo. xiij. Ambulabunt mecū in albis. Corā ipo ptinue modulant: sicut supra dictū est. Et corona aureola adornantur. Eccl. lxv. Corona aurea sup mitraz. eiꝰ. Quinto causat eoz glia ex, pmordia li passiōe: qz pmi martyres extiterūt: qō notat cū ōr. Hi empti sūt ex hoibꝰ primitie deo z agno. De hijs pmittis ōr. Exod. xx. Decimas tuas z pmitias nō tardabis offerre: xps em̄ primitias deo obtulit q̄n istos puulos ad deū misit. Chry. Mittit ifantes xps ad celū offert noua encenia pri pmitias fructū exhibet genitori. O puuli bti mō nati nūq̄ tētati nō dū ablactati ēt coronati. Aug. Has pmitias misit xps pri venit infās z vemūt ifātes. In fans ad nos: ifantes ad celū. Nō tm̄ xps obtulit primitias: sz ēt decimas q̄s q̄dē obtulit viuꝰ mortuꝰ z glificatꝰ. Nā viuꝰ obtulit decimas abstinētiaz: q̄n quadraginta dieꝝ z. xl. noctiꝝ ieiunauit. Mortuꝰ obtulit decimas horaz: q̄n .x. xl. horas mortuꝰ iacuit. Glificatꝰ obtulit decimas diez: q̄n resurgēs xl. diebꝰ discipulis apparuit. Et q̄uis. xxxvj. dies sūt ꝺ̄ci me anni, xps tñ voluit supaddere: ad innuēdū q̄ i seruitio deꝰ sp nō dz pꝰ facere q̄ min⁹. Bñ q̄ ōt decimas z primitias nō tardabis offerre. Nō em̄ tardauit offerre pmittias q̄ puulos obtulit recenatꝰ. Nō tardauit offerre decimas q̄ eas obtulit z vinus z mortuus et glorificatꝰ.

¶ Sermo. xliij. De eisdē. Sermo. ij.

Empti sunt ex hoibus primitie deo et agno. Apoca. xiij. Passio istorū btorū parvulorum cōmendabilis est ex quatuor: vez ex tempore nūero. causa z loco. Ex tpe, qz primitie xpo passi sunt: iō ōr. Hi empti sunt ex hoibus pmi ꝛc. z iō facti sunt erumpētes ecclesie gemme flores primi nascentia, z ecclesie plātationes novelle z immature. Primo nanq̄. fuerunt erumpentes ecclesie gemme. Auguſt. Isti ure dñr martyrū flores: quos in frigore infidelitatis exortos: rebut pmas erūpētes ecclie gēmas quēdā pſecutiōis pruina decorit. De istis gēmis ōr. Gen. xl. Videbā corā me vitē in qua erāt tres ppagines crescere paulatiz in gēmas, z post flores vuas maturescere. Ista vitis est xps in qua fuerūt tres ppagines. i. tres martyrū distinctiones. Una vna ptulit gēmas. i. hoc martyrū primatias qui fuerūt martyres actu: sz nō voluntate. Scōa ptulit flores. i. fctos z sō actu: inter quos pmatū tenet Johannes euāgelista. Tertia ptulit vuas maturas. i. martyres actu z voluntate, inter quos pmatū tenet stephanus. Scō fuerūt primi flores nascentis ecclie. Ut q̄dā ait. Capite nobis vulpes parvulas q̄ demoliunt vineas: nā vinea nostra floruit Ulnea. i. ecclia floruit q̄n istos martyres pduxit: z in floribꝰ vulpes demote fuerūt q̄n herodes z sui cōplices istos martyres necauerūt: vñ herodes vocat vulpea. Luce. xiij. Ite dicite vulpi illi. Ly autem isti flores fuerūt anulli nō tñ suo odore puati. Cāticoꝝ. ij. Uinee floretes odorem dederūt. Tertio fuerūt plantationes novelle z immaturate. Esa. xvij. Aū messem totꝰ effloruit z imatura pla

tatio germinauit. Sūt em̄ quedā plātationes que fructū martyrij ptulerūt in senectute: sicut petrꝰ: q̄dā in iuuentute sicut stephanus: q̄ in sua imaturitate seu novelpla plātatiōe sicut martyres innocentes. ps. Filij tui sicut novelle olivarū in circuitu mēse tue. Scō eoz passio est cōmendabilis ex nūero: z lz a nobꝭ eoz nūerus ignoret, tñ eccl̄ia sub nūero magno eos honorat: vñ vt supra. Et cūeo cētū z qua draginta milia: qz ergo illa btā societas est tā nūerosa, iō digna est maiori veneratiōe. Si em̄ vn⁹ miles regis honorādus esset, multo fortiꝰ militū multitudo: z familiares regis, z induti eiusdez regis vestib⁹. Sic tales fuerūt isti puuli q̄ fuerūt de cognatiōe xpi cū fuerūt de bethleē iuda: z xps de iuda originē duxerit. Sunt etiā sibi familiares. Apoc. xiij. Hi sequunt agnū quocūq; ierit. Sūt etiā indui cecū eiusdē vestib⁹ Apo. vij. Ambulabūt mecū in albis: qz digni sunt. Scō exaudit preces vniꝰ sancti: multo fortius preces multoꝝ: nā impossibile est preces multorū nō exaudiri: vñ z ipsa ꝥgo btā societas cū ea vadit. ps. Astitit regina a dextris tuis ꝛc. Tertio sūt digni ma exultatione. Cum em̄ multi sunt qui gaudent: gaudium vnius augeꝝ ex gaudio singulorum: et ideo gaudiū istorum parvulorū tanto ampliꝰ augeꝝ: q̄nto amplꝭ ab inicē iflāmant. ps. Ecce q̄ bonū & q̄ iocūdū habitare frēs i vnū. Aug. i li. cōfes. Qñ cū mltis gaudēt i singulꝭ vberiꝰ ē gaudiū qz feruere faciūt z se iflammāt vnꝰ ex altero. Quarto ē idonea dei laude. Si ei deo ē accepta laus vniꝰ scti, multo fortius multorū. ps. Ex ore infantiū & lactētiū pfecisti laudē ꝛc. Tertio eoruz passio cōmendabilꝭ ē ex cā: qz pp xpm sūt passi: z iō iure i nūero martyꝝ ꝓputant. Et hoc q̄dē accidit rōne pſone: qz p xpo passi sunt: imo in singulis xps passus est. Hoſtis noster est, cuiꝰ crudelitas redundat in regem. Verū. Qui autē occasionem damni dat damnum dedisse vf. Debuit ergo christi pietas illis dare vitam inglozie q̄bus occasio aliter abstulit vitam nature. Scō hoc accidit ratione singularis gratie: rex enim terrenus quādo coronatur multos milites secum facit, Christus ergo qui coronatus erat corona paterna: hodie coronatus est corona materna: et ideo nouꝰ rex nouos milites sibi voluit congregare Tertio hoc accidit ratiōe innocētie in baptismo sanguinis assecute. Bernar. Ille pro christo trucidatos infantes dubitet coronari: q̄ generatos in christo nō credit inter adoptionis filios generari. Et sicut tunc circumcisio, nunc vero baptismus sine vllo volūtatis vsu sufficit ad salutē, sic p xpo susceptū martyriū illis sufficit ad sanctitatē. Quarto cōmēdabilis est ex loco, qz in bethleē inde passi sūt. Ex q̄ tres prerogatiuas assecuti sūt. Primo magnā cū xpo familiaritatē: ex eo q̄ in ciuitate xpi nati sūt. Hoies et eiusdē ciuitatis magnā solēt adinicē familiaritatē habere: magnā familiaritatē xps eis oñdit: qz fecit eos de camera sua. Apo. xiij. Cātabāt q̄si cāticū ꝛc. De societate sua ibidē. Hi sequuntur agnum quocūq; ierit. De militia sua: quia tanq̄ commilitones eisdem vestibus eos induit. Apocali. ij. Ambulabūt mecum in albis. Secundo magnam in christo societatem: qz bethleem domus panis interpretatur. Satiantur illo pane: de quo dicitur Johannis. vj. Ego sum panis vivus, qui de celo descēdi. ps. Sicut ablactatus super matre sua: ita retributio in anima mea. i. sicut parvulꝰ lacte nutritur: postea grandiusculus ablactatur, z ad mēsam patris recipitur: sic fiat retributio in anima mea: vt scilicet hic lacte matris ecclesie nutritus: tandem ad mensam celestis patrie se recipiat: vbi iā non nutriatur lacte parvuloꝝ: sed pane solido pfectorū. Hinc est quod Abrahaz nō in natiuitate Isaac: sz in eius ablactatione grāde fecit conuiuiū ad significandum quod nō est plena satietas ad vbera matris, sed ad mēsam patris. Tertio meruerūt spūalē dei laudationē: iō nati sunt i bethleē inde q̄ interptaꝝ cōfitens. Magnū em̄ cōfiteri dño corde. Malꝰ est cōfiteri dño corde z ore. Melius corde, ore, z ope. Sup maximū ei cōfiteri cū sanguinis effusione. Taliter cōfessi sunt isti

paruuli: de q̄bus ōt ecclesia. Non loquēdo sed moriendo cōfessi sunt. phylipp. j. Magnificabitur Christus in corpe meo: siue per vitam, siue per mortem ⁊c.

¶ Sermo. xliij. De eisdem. Sermo. iij.

Surge et accipe puerum ⁊ matrem eius ⁊ fuge in egyptuz ⁊cetera. ¶ Circa istud euangelium plura videnda occurrunt. Primo quare christus fugit? quod quidem fecit multiplici de causa. Primo ꝓ̄m Chrysostomum propter ostentionem humane nature. Quantum em̄ ad diuinam non habuit necesse fugere, sed potⁱ⁹ nullus eum potuit effugere. ps. Quo ibo a spiritu tuo? ⁊ quo a facie ⁊c. Secundo propter victoriā sue sapientie. Fugiendo em̄ herodem vicit: ⁊ sibi milites acq̄siuit. Petrus raneñ. Bell: cosus si in bello fugit: artis est non timoris. Tertio propter documentū, vt ex hoc nos doceat nullum debere indignari: si innocēter ab impijs patiatur. Joām. xv. Si me p̄secuti sunt ⁊ vos persequentur. Hieronymus. A cunabulis ecclesie non defuit iniquitas premens: ⁊ stitia patiens. Quarto propter exemplum, vt ex hoc informemur nobis fugiendum esse. Modo fuga prouidentie: quādo scilicet maiori vtilitati reseruamur. Matthei decimo. Cum persequentur vos in ciuitate ista: fugite in aliam. Modo fuga cautele. Sunt enim quedaz vicia que non possunt vinci, nisi fugiendo: prime Corinthiorū sexto. Fugite fornicationem. Modo fuga compassionis: quando a facie malorum fugimus vt occasionem subtrahamus. Secundo videndum est de personis que fuerunt in ista fuga: que fuerunt Maria, Joseph: ⁊ puer Jesus. Jstud consortium est inuentum in bethleem a pastoribus in fugiēdo in egyptum ⁊ in redeundo. Siue ergo herodē, id est diabolum fugias: siue de egypto: id est de peccato redeas: siue in bethleez id est in gratia maneas, semper tecuz habeas mariā. i. amaritudinem penitētie. Puerum. i. puritatē cōscientie ⁊ Joseph: id est augmentum virtutis ⁊ gratie. Tertio videndum est de contigentibus i pla-

Ibi enim x̄p̄s manifestauit suam maiestatem. Nam sic legitur in historia tripartita. Arbor quedā procera, in via existens vsq̄ ad terram inclinata puerum simpliciter adorauit. Secūdo manifestauit suam bonitatem in eo q̄ parentes suos in vanitate saluatoris: cū sub q̄dā palma alimenta saluatoris: cū sub q̄dā palma alimenta quiescerent ⁊ esurit ēt atq̄ sitirēt: palma ad preceptū pueri, vsq̄ ad terrā se inclinans fructus colligēdos obtulit: ⁊ de sua radice fontem amenum produxit. Tertio manifestauit suā potestatē: q̄ patrōnes suos a latronibus defendit. Cūq̄ latrones irruissent q̄ eos expoliare vellent, vnus eoz̄ respiciens puerum ait. Credite dico vobis si possibile esset deū incarnari dicerē istū puerū deū ē ⁊ sic socios suos induxit vt eos illesos abire permitterent. Jste dicit fuisse ille latro cui pater dñs dixit. amē dico tibi, hodie mēcum eris in paradiso. Quarto videndū est de ira herodis, p eo q̄ dr. Jratus est valde. Jratus est q̄dē ꝓpter regni zelū. Prouer. xx. Sicut fremitus leonis sic ⁊ ira regis. Augustinus. Quid erit tribunal iudicantis q̄n̄ super hos reges cura terrebat infantis ꝓpter sui contēptum. Chrys. Magi cōtēnere herodē addidere causas dolorum prius ꝓpter cesaris metum: p̄ceperat ne fine suo imperio aliquis rex diceretur vel esset. Quinto videndū est de sevitia herodis ꝓ eo q̄ dicit. Occidit oēs pueros. Excessit em̄ in tribus ꝛc̄z numero: quia cū deberet occidere vnum occidit omnes. Jn loco q̄ cum deberet occidere bethleemitas occidit etiam finitimos. Jn tempore quo deberet occidere anniculos occidit et bimatos. ⁊ infra. Huius aūt tante excessiue quadruplex fuit causa. Prima eⁱ⁹ implacabilis ira. Prouerbiorū. xvj. Jra nō habet misericordiā nec erūpēs furor. Secunda eius sevitia quia in sanguine nec statur. Eccl. viij. Quasi autem nihil esset ante euz̄ sanguis. Tertia est astutia: vsq̄ omnes occidendo ille non posset euadere quem querebat. sed dicitur Job. v. Qui prehendit sapiētes in astutia eorū. Quarta est diuina prouidentia q̄ ex tanta herodis sevitia, tantā sibi martyrum multitudinem copulauit. Sexto quidē videndum est de tēpore occisionis ꝓ eo q̄ dicit. Videns ꝓ illusus esset a magis per q̄ datur intelligi q̄ facta fuit eorum occisio post epiphaniam: ꝛ tamē scōm glosam. post annū ⁊ quatuor dies puerorum occisio facta fuit: distulit enim triplici de causa. Primo propter discredētiam: quia secundū glosaz. Magis discredidit putās eos falsa stelle apparitione delusos. Secundo propter astutiam: vt scilicet dissimulando puer in medio deduceret. Tertio propter morā contractam. Juit enim romā a cesare citatus. Et sic fere per annū impedⁱ⁹ fuit. Septimo videndū est de fletu matrū ꝓ eo q̄ rachel a non iacob inducitur ad plorandū. Matres em̄ cum sint magis passibiles consueuerūt plus dolere de filiorū aduersitate q̄ ꝑ̄s: ⁊ ꝑ̄s plus gaudere de eorū prosperitate q̄ matres. Jstud innuit salomō dicēs. Prouerbio. x. Filius sapiēs letificat patrem: filius aūt stultⁱ⁹ mestitia est matris sue. Pater em̄ plus diligit: ⁊ ideo plus dolet quādo filium perdit: q̄ autē plus diligebat ostēditur triplici ratione. Prima est quoniā mater dat plus de substātia filio q̄ pater: ⁊ ideo maiorē partē videt habere. Scōa causa est quoniam mater plus laborat circa filium q̄ ꝑ̄s. Jstud autē circa quod magis laboramus magis diligimus. Tertia causa est quoniā mater plus est certa q̄ pater: ⁊ ideo mater diligit filium tā q̄ rem certā: pater vero aliquādo minus diligit; tanq̄ rē dubiā. Octauo videndum est de morte herodis ꝓ eo quod dicitur. Erat vsq̄ ad obitum herodis. Mors em̄ sua fuit mors pessima q̄ manu propria se occidit: herodes quidē iniuste effudit sanguinē paruulorum. Et ideo bibit sanguinem proprium quē gladio in vētre immerso effudit. Bibit sanguinē filiorū: quia filios ꝓ pios interemit. vnde Augustⁱ⁹ cesar hoc audito dixit. Melle esse herodis porcus q̄ filius: q̄ cum sit proselytus porcis parcit: ⁊ filios occidit. Legit ētiā in quadam cronica q̄ herodes quēdā filium suum parvulum in bethleez tradiderat nutriēdum qui cum ceteris paruulis occisus est. Et q̄ herodes sic sitiuit sanguinē ꝓprium: et

¶ Sermo. de sctis.

domesticum furorē diuinū. Jdeo potest sibi cōuenire quod dicit Apocal. xvj. Justus es domine qui hoc iudicasti q̄ sanguinē sanctorum tuorum fuderunt: ⁊ sanguinē dedisti eis biberent digni sunt. Nono est videndū de subtractione laudis q̄ ecclia subtlicet cātica laudis ⁊ letitie. ⁊ hoc primo in signum: fletus quē matres habuerūt. Secūdo in signū status quia scilicet in lymbū descenderūt. Tertio in signū incolatⁱ⁹ quē virgo beata puer et Joseph fugiēdo in egyptuz fecerūt. Magna compassione dignum fuit ⁊ propter pueri tenerā etatem ꝓpter puerperij nouitatem: ⁊ propter ioseph senectutem.

¶ Sermo. xliij. Eodē die. Sermo. iij.

Mittens occidit omnes pueros. In his verbis tria tanguñ. Primo herodis iniqua sentētia cuz dicit. Mittens. Secundo eius seruitia cū dicitur Occidit. Tertio paruulorum innocētia cum dicitur. Omnes pueros sententia autez dicitur iniusta trib⁹ modis. Aut ex animo quādo ex ira vel turbatiōe ꝓfertur. Aut ex ordine quando ordo iuris omittitur. Aut ex causa quando sufficiēs causa non suffragatur propter hec autez sententia herodis iniusta fuit. Primo ex animo quia ex ira ⁊ perturbatione ipsam protulit. Nam in aduentu magorum dicitur q̄ turbatus est: hic autē dicitur q̄ iratus est valde. Jbi enim turbatⁱ⁹ est propter prodigij nouitatem vel prospter romanorū timorē. Hic autē turbatⁱ⁹ est propter magorum deceptionem: ⁊ timens regni sui amissionē. Et in tali turbatione ⁊ ira sententiā protulit. Et iō eiⁱ⁹ sententis ex animo iniusta fuit. Jacobi. j. Jra em̄ viri iustitiam dei non operatur. Secūdo fuit iniusta ex ordine. Videt em̄ ad pueri inq̄sitionem ordinate processisse. Primo em̄ q̄ fuit de loco natiuitatis a doctoribus legis. Secūdo de tēpore ab ipsis magis. Tertio inq̄rit ⁊ mandat de persona dicēs. Jte ⁊ interrogate diligenter de puero ⁊c. Jstū autem triplicem inquisitionis ordinē: insidiose faciebat nō vt puerū adorare sed vt perderet: ⁊ iō

Universidad de Deusto Biblioteca

eis⁹ sentētia ex tali ordine fuit iniusta. Jō Danielis.vij. Assimilat vīso in cui⁹ ore erant tres ordines dentiū. Jte vīsus est insidiator herodis. Threnorū.iij. Usq⁹ insidiās facet⁹ est mihi. Hic hūit i ore suo tres ordies, qz ab ore suo tres de christo emanauerūt inq̄sitiones: sed tamen fuerūt ordines dentiū z vīsi, qz insidiose faciebat z lacerare intēdebat. Tertio fuit ex cā qz innocētes dānauit. Daniel.xiij. Nūc peccata tua venerūt q̄ operabaris pri⁹ iudicās iudicia iniusta innocentes opprimens z dimittēs noxios, ideo ipsi beati parunii innocētes dānati vindictā petūt a deo dicētes. Apoc.vj. Usq̄q̄ domine sanct⁹ z ver⁹ non iudicas z vindicas sanguinem nostrū de his qui habitant in terra? Secūdo ponit herodis seuitia, cū dicit Occidit. Et qz sanguinem innocētem iniuste dānauit, ideo iuste dānat⁹ est. Unde effusio sanguinis parunlorū non poterit in iudicio occultari sz manifestabit a terra reuelāte. Esa.xxvj. Revelabit terra sanguinem suū &c. Job.xv. Terra ne operiatis sanguinē meū. Ab ipso parnulorū sanguine pclamāte. Ubi dicit iudēr. Gen.iij. Vos sanguinis fratris tui clamat de terra ad me. A tota celesti curia interpellāte. ps. Vindica sanguinē sctorū tuor q̄ effus⁹ est a dei iustitia reqrente. Ezechiel.ix. Sanguinem aūt de manu tua reqram. Tertio ponit parunlorū innocētia cū dicit Pueros. In hero de q̄dem erat malitia: in istis innocentia. In illo callidītas in istis simplicitas. In illo potentia: in istis infirmitas. Pugnabat ergo cū innocentia malitia cum simplicitate callidītas cū infirmitate potētia z crudelitas: sed in isto bello innocentia malitiam vicit astutiā simplicitas fregit potentiā infirmitas supauit. Jstud tripler bellū adhuc quotidie gerit. Ecclesiastī.iij. Uerti me ad alia: z vidi calūnias q̄ sub sole gerūt. Ecce quō ipugnat astutia simplicitatum z lachrymas innocentiam. Ecce quomodo impugnat malitia innocentiam nec posset resistere eorū violentie. Ecce quomodo impugnat potentia infirmitatem.

¶Sermo.xlv. De sancto Thoma cantuariensi. Sermo.j.

Ro iustitia agonizare, p anima mea vsq̄ ad mortē certa pro iustitia. Eccli.iij. Pugil fidelis z miles strēnus in sua pugna tria dz hre scz causam legitimam intētionem rectā z finalē perseuerantiam. Ab his tribus beatus thomas in sua passione commēdatur. Primo a legitima causa. cum dicitur. Pro iustitia agonizare. Describitur autem iustitia q̄ sit virtus reddens vnicuiq̄ ius suū scz deo obediētiaz superiori reuerentiam: patri cōcordiam: inferiori disciplinam: inimicis patientiā: miseris z afflictis compassionem operosam z sibi sanctimoniā. Pro tali iustitia sanct⁹ thomas pugnauit. Dedit em̄ primo deo obedientiā: qz maluit obedire deo q̄ regi contra deum: z ideo regis irā contra se prouocauit. Eccl.v. Obedire opz deo magis q̄ hoibus. Secundo dedit superiori reuerentiā, id est summo pontifici. Nam cū quadā vice a rege artatus postmodū se to eius annuisset a altari postmodū suspendit donec per summū pontificem est restitut⁹. Eccli.x. In medio fratrū doctor illoz in honore. Tertio dedit paricordiā. vñ dicit de eo q̄ salno semper rigore sub ducētia vestiū z apparatu vīs filiū concordabat moribꝰ singulorū ad Roma.xij. Si fieri pōt quod in vobis est cū omnibus hominibus pacem habentes. Quarto dedit subditis disciplinam. Unde ōr de eo. Sapia qua prediet⁹ erat in ecclesia malignorū prohibebat insultus. Prouerbiorū.xxix. Stultitia colligata est in corde pueri z virga disciplīne fugabit eam. Quinto dedit inimicis patiētiam: qz in exilio posit⁹ pro grege ac rege anglie semp orauit z suis occisorib⁹ nullum impatientie verbum dixit. Lucexxj. In patientia vestra possidebitis animas vestras. Sexto dedit miseris cōpassionē operosam quia quotidie tredecim pauperū pedes curuatis genibus ablubat z post refectionē cuilibet quatuor argēteos pro eorū vsib⁹ consumēdos ero gauit. Septio habuit in se sanctimoniā qz virginitatem seruauit z carnem suam

ieiunijs z cilicio macerauit. Hebreo. xij. Pacem sequimini cum omnib⁹ z sanctimoniam &c. Et qz sic iustitiam seruabat pōt dicere cū Job.xxix. Justitia indutus sum: z vestiui me sicut vestimento. Ille q̄ est indutus ab oi parte est rect⁹. Sic beatus thomas iustitia fuit indut⁹ a dextris qz ipsam defendit in apice pōtificalis dignitatis. A sinistris qz ipsam defendit in exilio relegatus ante se: qz ea quelibet predecessores in preiudicium ecclesie cōcesserant ipse noluit confirmare post se, qz in his que petebat rex assentire nolnit videns imminere futurum periculum animarum. Secūdo commēdatur ab intentione recta: cū dicit pro anima tua. Vulti eni sunt q̄ pugnāt p substātia sua z p pelle sua z gloria sua sed pauci pro anima sua, cum tamen ibi magna pugna requirat. Matthei.xj. Regnum celorū vim patitur z violēti rapiūt illud &c. Et posnit ibi tripler vocabulum violentiam designans scilicet vim z violēti rapiunt illud: ad designādū q̄ tales triplicem viz debent inferre scilicet rōni intellectum captiuando. ij. Corinthioz. x. In captiuatem redigentes itellectū voluntati i paz a suis cōcupiscētijs auertendo. Ecccle. xviij. Post concupiscētias tuas non eas. &c. Et operatiue opera fortia aggrediēdo. Prouerbiorū.xi. manū suā misit ad fortia. Uel pōt dici pontiur ibi illud tripler vocabulū ad innuendum q̄ vult habere fortissimū celi castruz. Debet habe re audacem animū ne sit formidolosus: firēnū conatum ne sit otiosus: toleratiam contra quodlibet aduersum ne sit delicios⁹. Jsta tria genera hoiez de bello dei scilt vt habet Deutero.xx. Quis est homo formidolosus z corde pauido ecce formidolosi. Quis est homo q̄ edifficauit domū nouam &c. Ecce q̄ otiosi vorant in domo quiescere z nō ire ad laborem. Quis est homo q̄ desponsauit proxem &c. Ecce delicios⁹ q̄ delicijs volunt vacare. Sed beatus thomas hūit audacem animum: qz contra regem cansaz ecclesie audacter defendit. Strennuum corpus qz ante ēpm vellet cedere in exiliū se mitti pmisit. Tolerantiā contra quodlibet aduersum qz mortez sustinuit. Tertio cōmēdatur a finali perseuerātia: cum dicit vsq̄ ad mortem certa, pinstitia vere vsq̄ ad mortē p iustitia pugnauit: qz pro ipsa defendenda quadrupler martyriū sustinuit. Primum fuit in rerū ablatione: qz fuit omnib⁹ rebus ecclesie spoliatus. Et cuius sancti viri ablationez rerum libenter sustineant: dolent tamē inquantum erant sustentamētū pauperum: z inctum vident ea consumi vsibus impiorum. Jsta autē talis patientia quodā martyriū est. Gregorius. Sine ferro martyres esse possumus si patientiā veracter in animo custodimus. Secundus fuit in suorum propinquorū persecutione quod magnum dolorē z compassionem gnauit secundum Gregorium. Qui dolorē exhibet in aliena necessitate crucem portat i mēte: tertium fuit i exilij relegatione: qz a patria sua fuit expulsus z p diuersas puincias exul effectus. Fuit enim de numero eoz de quibus dicitur Heb.xj. Circuierunt in mellotis z pellibus caprinis egētes angustiati afflicti q̄ bus non erat dign⁹ mūdus. Jpse em̄ circuiuit qz per diuersas patrias z terras peregrinat⁹ fuit z in pellibus caprinis qz cilicium deferebat: fuit egens qz omnibus bonis spoliat⁹ z angustiat⁹ propter compassionem afflictorū: afflictus propter perditionem mimicorum. Et qz mundus co dignus non fuit, ideo deus mūdo ipsuz abstulit. Esa.lvij. Justus perit z nō est q̄ recogitet i corde suo. z viri misericordie colligent qz nō est q̄ itelligat a facie ire malicie collect⁹ est iustus. Quartū fuit in sua occisione: qz eius cerebrū sparsersit: z eū crudeliter occiderunt: fuit enim de numero illoz. De quibus dicitur Hebr. x. In occisione gladij mortui sunt. psal. Gladium enim exaginauerūt peccatores &c. Sed certe gladius eoz intrauit i corda ipsorum: qz alij digitos discerpētes: alij sanie defluentes: alij paralysi dissoluti: alij amentes effecti miserabiliter mortui sunt.

¶Sermo.xlvj. De eodem Sermo.ij.

Justus iustificetur adhuc z sanctus sanctificetur. Apoca.xxij. Beatus thomas sz i vita sua fue-

vit ꝛ iustus ꝛ sanctus: in passione tamen sua fuit magis iustus ꝛ sanctus ostensus: et hoc propter septem conditiones que in passione sua reperiūtur. primo nanq; fuit passus in loco sancto, id est in ecclesia ad innuendum q; ipse ecclesiam consecrabat: et ecclesia ipsum magnum ꝛ sanctum ostendebat locus siquidem aliquando sanctificat locatum sicut templū sanctificat aurū. vnde Mat. xxiij. Quod maius est aut aurum aut templū qđ sanctificat aurū. Aliquando vero locatum sanctificat locum sicut corp⁹ christi et reliquie sanctorum que sanctificant locū in quo recūdunt. Aliquādo vero locus sanctificat locatū: ꝛ econuerso. sicut patet in arca q; tabulas sanctiores ostēdebat: ꝛ tabule arcam, sanctiorem reddebant. In hoc igit q; Thomas passus est i ecclesia ipse ecclesiā sanctiorē reddidit: ꝛ ecclesia ipsum sanctiorē ostēdit. Secūdo passus est in officio sancto ad innuēdū q; de laude vie transibat ad laudē patrie: vbi omnia que sunt in homine conuertuntur ad laudem. Nā visus allectus dei ammirabili visione clamabat et ait. Hester. xv. Valde ammirabilis es dñe ꝛ facies tua plena est gratiarū. O dorat⁹ effect⁹ tā mirabili odore dicitur. Cāticoꝝ. j. Trahe me post te curremus in odorē vnguētorum tuorū. Auditus recreatus angelica iubilatione dicit. Canticoꝝ quinto. Sonet vox tua in auribus meis. ꝛc. os dulcoratum laude dei. ps. Replet⁹ os meū laude ꝛc. manus locūdate christi amplexiōe dicit. ps. Omnes gētes plaudite manib⁹. Tertio passus est in mēbro sancto, id est in capite sacro oleo vnguto. Est aūt quadruplex caput. Primū est sup substantia le scilicet de⁹. Istud nō erat in beato thoma Iesum: sed diligēter conseruatū: nam instar serpētis corpus exposuit ꝛ caput conseruauit. Secundum est rationale qđ est ipsa mēs siue superior pars rationis. Istud similiter nō erat Iesum per aliquaz impatientiaz vel murmurationem vnde dicitur de martyribus. Nō murmur resonat: non querimonia ꝛc. Tertiū est spirituale scilicet ipse prelat⁹ qui est caput ecclesie: ꝛ quātum ad hoc persecutorib⁹ resistit ꝛ corp⁹ ecclesie defendit. ad Colloſ. primo. Adimpleo ea q; desunt passionib⁹ christi in carne mea pro corpore eius qđ est ecclesia ꝛc. Quartū ē corporale ꝛ istud feriēdum exposuit: ꝛ caput christi in se conseruauit. Sicut opponit quis brachiū vt ab ictib⁹ caput custodiat. Quarto passus est in tēpore sancto scilicet in tēpore dominice natiuitatis, ad innuēdum q; sicut christus natus erat in terris, sic ipse nasceba tur in celis. Anima enim sancta modo cōcipit per bona ꝓposita: parit autem per bona opera: nutrit vero p̄ dei verba. hoc autem hic facit gemēdo: tunc autez gaudēdo. Apocalipsis duodecimo. Mulier amicta sole ꝛ luna sub pedibus eius. ꝛ in capite corona stellaꝝ duodecim ꝛc. Tūc aīa est amicta sole qñ sequit xp̄m. Tūc conuersationē. Tūc habet coronā duodecim stellaꝝ qñ seruat doctrinam duodecim apostoloꝝ. Tūc habet lunam sub pedibus quādo habet terrena sub affectib⁹. Clamat autem quādo parit: quia in presenti secuto ingemiscit. Tandē rapt⁹ est filius eius ad thronū dei: qz post generationē que fit cum dolore in mundo generantur filij eius cū honore in celo. Quinto. passus est pro causa sancta qz p liber tate ecclesie defendēda. In veteri lege nō la erat libertas sz seruit⁹: licet esn habe rent liberum patrem scilicet deum: habebant tamē ancillam matrez scilicet synagogā. Partus autem sequitur ventrem ꝛ ventris cōditionem quātum ad libertatem ꝛ seruitutem. Erant tamen ibi dām totaliter serui qui scilicet habebāt ancillam matrem scilicet synagogā: ꝛ seruum patrem scilicet diabolū. Johā. viij. Vos ex patre diabolo estis. In noua autē lege est libertas quia nascimur ex libero patre. s. deo ꝛ libera matre scilicet ecclesia. Galat. iiij. Nō sumus ancille. filij sz liberi. Sunt tamē et ibi quidam serui qui videntur esse filij dei et ecclesie per fidē. et sunt filij diaboli per opationē. Johānis octauo. Omnis q̄ facit peccatum seruus est peccati. Christ⁹ ergo nos seruos redemit prime Corinthioꝝ septimo. Precio empti estis. Redēptos manumisit, id est extra potestatē diaboli posuit. Joh. viij. Si filij⁹ vos liberauerit vere liberi eritis: liberos i filios adoptauit. Ad romanos viij. Nō enim accepistis spiritum seruitutis iterū in timore: sz ꝛc. Et de hoc cyrographū fecit. Esaie q̄dragesimo nono. Ecce manib⁹ meis descripsi te. talē igit libertatē thomas defēdit: ꝛ iō martyriū passus fuit. Sexto passus ē inter manus sanctas scilicet inter monachos. Corp⁹ christi posteā patri immolatū fuit a nullo prophano fuit contractum: sed a viris sanctis fuit a cruce depositum ꝛ sepultū. Corpus autē sanctus thome fuit organū spiritussancti: margarita dei ꝛ hostia xp̄i. Ipsi autem persecutores fuerunt canes id est nō debuerunt tāgere organum spiritussancti: ꝛ quia erant porci non debuerunt cōculcare margaritā dei. Matthei septimo. nolite sanctuz dare canibus ꝛc. Et quia psecutores erāt prophani: iō nō debuerūt cōtractare hostiam xp̄i. Corp⁹ ergo beati thome a ministris dei tm̄ tāgi debuit postea tanq; sacra hostia immolata fuit. Nā ꝛ in veteri lege hostia deo immolata nō tāgebaī nisi manib⁹ sacerdotū. Septimo erat approbat⁹ ab angelis sanctis nā sicut dr dñ requiē eterna dicentibus. Letabitur iust⁹ ꝛc. Et hoc fecerūt angeli propter dubiū tollēdū. Cū em̄ non fuerit passus ab infidelib⁹ nec ꝓpter fidez: sed ꝛpianis ꝛ p iustitia voluerūt angeli ostēdere hūc vez esse martyrē ꝓpter cōsimile officiū: quia officiū: angeli est ecclesiā defendere ꝛ custodire. Esa. lxij. Super muros tuos hierusalē constituit custo. ꝛc. Horum autē eius dē officij ꝛ artis honorē sibi impēdunt ꝓpter priuilegium Angeli enim sunt virgines p̄ naturā: ꝛ thomas fuit virgo per gratiā ꝛ iō tanq; sibi simile priuilegio speciali ipm̄ honorāt per laudem diuinaz Eccl. xij. Omne animal diligit sibi simile.

¶ Sermo. xlvij. De eodē. Sermo. iij.

QUi mihi ministrat me sequat ꝛc. Joh. xij. Beat⁹ thomas habuit quatuor magna p̄conia. Primū habuit p̄lationē dignā qz fuit dei minister vñ dr. Qui mihi ministrat ꝛc. Ad bonū aūt ministrū tria requiruntur. s. mūdicia fidelitas ꝛ prudētia. Nemo em̄ vult ministrū immundū vel infidelez seu fatuū. de ꝓmo. ps. Ampulas i via immaculata hic mihi ministrat de alijs duob⁹. Luc. xij. Quis putas ē fidelis dispēsator ꝛ prudēs? ꝛc. Beatus ergo thomas fuit minister dei ꝓpter mūdiciā: qz integrā castitatē seruauit ꝓpter sapiētiā: qz iura eccl'ie. sapiēter defendit ꝛ ꝓpter fidelitatē: qz de trib⁹ q̄ sibi cōmisit sibi fideliter deseruit. s. de corpore p̄ macerationē: de anima per sincerā dilectionē: et de reb⁹ per liberalē distributionē. Sexto habuit ꝓpassionē xp̄o cōsimilē ꝛ acceptā ideo subdit me sequat. In passiōe quidē xp̄i multa cōmādabilia fuerūt. Primum est libera volūtas Esa. liij. Oblat⁹ est qz ipe voluit. Similiter ꝛ thomas voluntarie pass⁹ fuit. vnde cū monachi forēs ecclesie. clauderēt beat⁹ thom̄. eas reserās dixit nō est ecclesia vt castrū custodiēda: ꝛ sic occisoribus obtulit. scōm est immēsa charitas que tanta fuit in christo q; solus mori voluit ꝛ ceteros illesos seruari precepit dicēs. Si ergo me queritis sinite hos abire. sic ꝛ Thomas dixit: si caput meū queritis ꝑcipio ex parte dei ne cuiq; clerico vel laico noceatis. Tertiū est magna vtilitas: qz xp̄s passus est p iusticia ecclesie acq̄rēda. ps. Annūciauit iustitiā tuam in ecclesia magna. sic ꝛ tho. pass⁹ est pro iustitia ecclesie defendēda. Quartū est deuotiōis suauitas qua xp̄s tā plenus fuit q; inter vulnera patri se recōmēdauit dicēs: pater in manus tuas cōmendo spiritū meū. Sic ꝛ sanct⁹ thomas dū occideret dixit: deo ꝛ beate marie ꝛ sanctis omnib⁹ ꝛ beato Dionysio causā sancte ecclesie ꝛ meipsum cōmēdo. Quintū est cōstātie firmitas: tam constans enim fuit xp̄s q; nō cessit ꝓpter iniurias verborum nec ꝓpter supplicia tormentoꝝ. Similiter ꝛ thomas recepit cōtumelias cū dixerūt. Capite furē: sulpēdite latronē ꝛ pditorē. Multas iniurias in rebus propriis: qz fuit omnib⁹ spoliat⁹. Et multa supplicia in tormētis: qz fuit in oībus mēbris punitus ꝛ excerebrat⁹: sed tñ in nullo potuit cōm oueri. Tertio habuit vitam sanctā ꝛ hoc notat cum dr. Si quis mihi ministrat ꝛc. Ipse enim se totū ministrauit deo: qz se totū diuinis obsequijs

manci pauit. Et sicut in passione sic et vita sepo cōformauit. xps namq; habuit hūilitatē q̄ maxime apparuit in pedum ablutione. Cōmunitatē que apparuit in benigna cōuersatione. Baruch. iij. Post hec in terris visus est z cū hoibus cōuersatus est. Asperitatē que apparuit in adorationē ppessione. ps. propter verba labiorū tuorum ego custodiui vias duras. Sīr z beat⁹ thomas tantā habuit humilitatē q̄ singulis diebus pedes pauperum tredecim abluebat z quatuor argenteos cuilibet tribuebat. Tantā habuit etiā cōmunitatē q̄ salno honestatis honore seoibus cōformabat. Seneca. Id agamus vt meliorē vitā sequamur q̄ vulgus non vt contrariā alioquin quos emēdare volumus fugamus a nobis z auertim⁹. Tā tā habuit asperitatez q̄ ieiunijs corpus suū macerabat z cilicio mēbra sua domabat. Gal. v. Qui aūt sunt xpi: carnē suam crucifixerūt cū vitijs z concupiscentijs. Quarto nūc hz claritatē eternā: dū dicit vbi ego sum illic z minister meus erit. circa q̄ notādū q̄ xps est in dextera patris Mat. viti. sedet a dextris dei est in gloria patris philip. ij. dns iesus christ⁹ in gloria est dei patris est in lumine patris. s. Thi. vj. Lucē habitat inaccessibilē. est in throno patris Apo. j. Sicut z ego vici et sedi cū patre meo in throno eius. Beat⁹ ergo thomas est in dextera dei: qz recep't omniū beatorū affluētiā. ps. delectationes in dex. id est vsq; in finē. est in lumine dei qz hz visionez apertā. s. Cor. xiij. Videm⁹ nūc p speculū in enigmate: tunc aūt facie ad faciē. est in throno dei qz hz regiā dignitatē. Prou. vlt. Nobilis i portis vir eius cū sederit cū senatorib⁹ terre est in gloria dei qz hz oim bonorū securitatē z eternitatē Augu. in lib. confessio. Ipse erit finis desideriorū nostror̄ q̄ sine fine videbim⁹: sine fastidio amabim⁹ sine fatigatione laudabim⁹. ¶Ser. xlviij.

¶De sancto Siluesto papa. Sermo. j.

Deo ē omnis medela: z a rege accipies donationē. Eccle. xxxviij. Cōstantinus impator cum lepra esset pfusus a siluestro est curatus z curanti nō fuit ingratus. In verbis premissis primo ponitur eius miraculosa curatio cū ōr: Deo est omnis medela. Secūdo cōstātini gratie recognitio cum ōr. A rege accipies donationem. Circa primū notandū q̄ cōstātinus catechumenus est p siluestrū per virtutē baptismi ratus: est p siluestrū per virtutē baptismi circa quē baptismū quatuor persone cōsiderant. s. apl's cōstantinus siluester: s. xps. ex parte aplorum fuit intimata materia z figura. vnde dixerūt cōstantino in visu apparētes qz horrifici effusionē sanguinis innocētis siluester ostendet tibi peccatis tuis: ecce materia in qua immersus leprā: ecce materia in qua immersus leprā: ecce curaberis ab oi lepre morbo: ecce fuit sanctificata tactu dñice carnis cū in iordane oſtēdit. Fuit ē institutiōis cū dixit Joānis. iij. Nisi q̄s renat⁹ fuerit ex aqua z spiritu sancto ꝛc. Aqua regenerationis z de latere emanauit z benedictionis sacerdotis. Aug. Accedit ꝟbū ad elementū z fit sacramentū. Trina aūt immersio fit ad designādū triduanā xpi sepulturā z q̄ a trinitate hz efficaciā z q̄ triplicē remittit culpā scz originalē, actuālē: z penitentie: qz siluester ante baptismū vnius hebdomade ieiunauit. Christus nō ieiunauit ante baptismū qz non indigebat aliqua dispositione. Ieiunauit aūt post baptismū: ad innuendū q̄ qui in baptismo nascitur nouus homo efficit. Paulus autem z cōstantinus ante baptismū ieiunauerūt: qz indigebant dispositione. Per opera misericordie: qz ante baptismū carceres aperiri fecit. Matt. v. Beati misericordes quoniā ipsi misericordiā cōsequent. Tertio ex parte siluestri fuit forma debita z recta intentio: q̄ quā ipsum intendebat virtute baptismi sanare in corpore z mente vnde poterat dicere illud. Joā. vij. Totū hominē sanū feci in sabbato. Tunc cū fuit sabbatum propter pacem q̄ fuit ecclesie restituta.

Quarto ex parte christi fuit efficacia virtuosa: que fuit triplex. Prima est qz ipm in baptismo curauit a morbo lepre. ij. Reg. iiij. Restituta est caro eius sicut pueri gratie z hoc significat per hoc q̄ in baptismo eius mirabilis splendor lucis emicuit. Super apostolos descēdit spiritus sanctus in linguis igneis: qz in predicatione requirit lingua ignita ad instamandū super constantinū apparuit in specie lucis qz in prime per requirit lux sapientie ad indicandū. Tertia qz ipsum dignum fecit sua visione hoc significat per hoc q̄ christus constantino in baptismo apparuit. Legitur enim. j. Re. xij. q̄ absalon duobus annis facie regis non vidit terga peccatum originale institutum fuerunt sacrificia in lege moysi circuncisio: sed postea ostia celos aperiebat in lege autem vidit. Quia in lege nature contem gratie quasi in tertio anno institutus est baptismus qui celos aperuit z hominibus dignos dei visions fecit. Secundo ponitur in constantino grata recognitio cum dicitur: z a rege accipies donationē quia ipse enim ecclesiā xpi fundauit: vñ legit q̄ de fundamēto ecclie sancti petri. xij. capitulo terre propijs hūeris a sportauit. vnde dicit quedā glosa super Esa. ix. Edificabunt filij peregrinorū muros tuos. Sicut cōstantinus qui rome. xij. ecclesias in honore duodecim apostolorū fecit. Secundo fundatam dotauit: qz totā italiam: n dotē donauit. Gen. xxx. Dotauit me dominus dote bona. mecū erit vir meus eo q̄ genuerim ei sex filios. Et post esse verbū ecclesie que hic dotatur z in futuro christo coniungetur: eo scz q̄ sex filios sibi generauit apostolos martyres confessores virgines continentes z coniugatos. Tertio dotatam primilegijs cōmunit. Dedit enim legem: quicunq; fureret in ecclesiam salnus esset: z plures alias leges fecit. Christus tamen ecclesiam nobilioribus primilegijs cōmunit de quibus dicitur. ij. Re. ix. Sanctificauit domū hāc vt ponerem nomen meū ibi in templo eternū z erunt oculi mei z cor meum ibi cunctis diebus. ecce quia deus in ecclesia posuit nomen suū: oculos suos z cor suum. Et sic nominatur nomine dei videt oculis dei z vivit corde dei. Propter primum est famosa z cognoscibilis. mane. s. ab ortu solis vsq; ad occasum magnū est nomē meū in gētib⁹. ppter scōm est circūspecta z infallibilis. Prouer. j. Frustra iacit rethe ante oculos pennatorū. Propter tertium est perpetua z immortalis. Esa. xxxij. Tabernaculum q̄ nequa q̄ transferri poterit. Quarto primilegia tas dignitatibus exornauit. Dedit em siluestro coronam imperialem z equū albū. Voluit em ecclesiam ornare: quia sciebat ipsā esse summi regis sponsam. ps. Stetit regina ꝛc. ipsam esse ad dexteram dei collocandā. vnde sequit. A dextris tuis. ipsaz immortalitatis stola induendā ideo subdit. In vestitu deaurato ipsam angelorū multitudine z obsequijs mācipatā ideo subditur. Circundata varietate.

¶Sermo. xlix. De eodem sermo. ij.

Honorabilis propter necessitatē eccl. xxxviij. In verbis p̄missis duo ponunt. s. cōstātini ne cessitas in quam incidit z honoris sublimitas que siluestrum honorauit. Circa primum notandum q̄ constantinus triplicem necessitatē patiebatur prima erat corporalis: quam patiebatur in carne sua: z ista erat morbus lepre. Secunda erat spiritualis que erat in mēte sua, z ista erat morbus idololatrie. Tertia erat in gente sua, z ista causabatur ex diaconi infectione. Primum morbum curare volebat per innocentum sanguinis effusionem. Secundum augere volebat per christiane religionis extirpationem. Tertium fedare volebat per cerimonialium exhibitionem. sed affluit celestis medicus scilicet siluester: qui hunc triplicem morbum salubri remedio curauit. Primum namq; curauit per baptismi regenerationem quia scz morbus fuit baptizatus ab oi lepra fuit curatus. iij. Reg. v. Restituta est caro eius sicut caro pueri paruuli z mūdat⁹ est. In carne quidē sua patiebatur triplicē morbū. Prim⁹ causabatur ex lepre aspersiōe

ꝛ ꝯtum ad hoc ꝺt. Restituta est caro eiꝰ. Secundꝰ causabatur ex fomite concupiscẽtie ꝛ iste per baptismũ debilitatus est. ꝛ ꝯtuz ad hoc dicit caro pueri. ꝛc Tertio causabatur ex vetusta conuersiõe qua in baptismo spoliatꝰ est. Col. iij. Spoliãtes vos veterẽ hoiez ꝛc. ꝛ ꝯtũ ad hoc dicit Wlgatꝰ est. Scõs erat morbus spiritualis. ſ. morbus erroris. Notandum aũt. q tũc erat triplex error. Primꝰ gẽtilitatis ꝛ idololatrie. ꝛ istũ curauit siluester miraculis. ꝑs. Dabit voci sue vocẽ ꝟtutis in miraculis scilicet miraculosa curatione constãtini. Scõs erat iudaice perfidie. ꝛ illũ curauit doctrinis: quia disputãdo cũ helena ꝛ iudeis ipsos cõuicit. Luc. xxj. Ego eñ dabo vobis os ꝛ sapientiã ꝛc. ꝛ miraculis scilicet resuscitatiõe tauri. ſ. Coꝛ. j. Judei signa petunt greci sapiẽtiã querũt Siluester aũt grecis siue gentilibꝰ sapiẽtiã ꝛ iudeis signa ꝓbebat. Sapiẽtes eñ acquieſcũt rationibus simplices miraculis. Sed quãdo vtrũq datur tũc ꝛ rationes miracula cõmẽdãt, ꝛ miracula rationes confirmãt. Tertiꝰ erat error ꝓuitatis heretice ꝛ ille fuit arrij qui statim post siluestrũ adhuc tamẽ viuẽte cõstantino incepit qui dicebat xp̃m esse puꝝ creaturã ꝛ ille morbꝰ curatꝰ est doctrinis: qz nicenũ cõsiliũ cõgregatũ vbi aptis rõnibus eiꝰ error cõfutatus est. ꝛ miraculis qz arrius crepuit medius: ꝛ nep hãdo oze quo xp̃m blasphemauit viscera sua enomuit. Tertiꝰ morbẽ causabat ex ifectiõe diaconis. ꝛ hũc morbũ siluester curauit per potentiã quia ad p̃ceptũ ꝑ petri ꝛ pauli apl̃orum ad ipsum descendit. ꝛ ibi tria fecit. Nã sibi precepit q ibi xp̃m veniẽte iudicẽ expectaret os eius filio ligauit ꝛ cuz sigillo habente crucẽ sigillauit. Xp̃s nãq vicit diabolũ p potentiã, hoc signat preceptũ quod ei fecit. per sapientiã hoc signat ligatio qua eum ligauit. p iusticiã que apperuit in passiõe hoc signat sigillatio facta cum cruce. Secũdo ponitur honoris sublimitas quas siluestruz honorauit cum dicitur, honora medicum. Circa qõ notãdum q ecclesia est vicaria christi vꝛ agni: thesauraria dei ostiaria paradisi. Primo igiꝝ qz ecclesia est vicaria christi constantinus in sede sibi cessit dimisit enim sibi sedem romane vrbis ꝛ ipse in constantinopolim sibi sedẽ locauit. vnde in suo testamẽto vbi principatus sacerdotum ꝛ christiane religionis caput a celebrat imperatoꝛ instituꝝ est iussũ est vt illic imperatoꝛ terrenus non habeat potestatem. Secundo quia est ꝑponsa agni ipsius. Ecce tu es sponsa mea. Cant. iij. Tertio quia est ꝑponsa agni ipsius tanq̃ fidelis paranymphꝰ nobiliter erat nauit. Naz sicut legitur in suo testamẽto dedit siluestro coꝛonam imperialem ſceptrum imperiale: ꝛ oia imperialia ornamenta. humerale: ꝛ oia imperialia ornamenta. ordinans etiam q cardinales essent pro sules ꝛ patricij: ꝛ imperialibus dignitatibus adornati. Tertia quia thesaurarius dei imperium occidentale sibi custodiendum commisit. ꝛ ipse ad partes orientales accedẽs Cõstãtinopolim edificauit. Esay. xlv. Dabo tibi thesauros absconditos ꝛc. Quarto qz erat ostiaria paradisi iudicio suo se ligandũ ꝛ absoluendũ ꝑfuit vnde legitur in hystoria ecclesiastica q cum niceno cõsilio diuersi essent libellos constantino ꝓsentassent vt ipse inter eos iudicaret omnes libellos ignem ꝓiecit: dicẽs. Deus vobis ꝓbationem dedit de nobis iudicare: ꝛ ideo a vobis recte iudicamur. vos autem non potestis ab hominibus iudicari. Quos eñ nobis a deo datos estis dñ ꝛ conuenit nõ est vt homo iudicet deos sed ille de quo dicitur. Deus stetit in synagoga deoꝝ.

quasi saculꝰ cũ ipso: ꝛ gratiã: hominis quasi pupillã cõseruabit. Sicut eñ magnus opponit vt pupilla ab ictibꝰ custodiat sic per eleemosynã a tentationibus diaboli omnia cõseruant. Istud siluester adhuc laicꝰ habebat de quo dicitur hospitalitatẽ summopere exercebat. Hebr. xiij. Hospitalitatẽ nolite oblimisci. ꝓ hac enim quidem placuerunt angelis hospitio receptis. Secundum signum est firmitatem cõscientie habere Eccl̃. xx. Homo sapiẽs. i. sine gratia quasi fabula vana erit. Eccl̃. xxvij. Homo sensatus manet in sapiẽtia sicut sol ꝛc. Istud siluester habuit. Nam cum olim quẽdam christianũ nomine thimoteũ omnes christiani timerent recipere ipse eum recepit ꝛ secũ remanere fecit. Tertium signũ est habere spiritũ prophetie. ij. Pet. j. Spiritu sancto inspirati loquuti sunt sancti dei homines. Istud siluester habuit. Nam cũ prefectꝰ sibi in craſtinũ diuersa tormenta minaretur: prophetica voce respõdit. Multe hac nocte morieris tuz velis nolis verũ deũ quem colimus recognosces quod ita factum est. Secundo placuit in statu prelationis per curam sollicitam. Ipse eñ populũ suũ pauit verbo predicationis per quod iudeos conuicit: gentiles conuertit: fideles instruxit. Pauit etiã exemplo reformationis. Unde dicitur q non solũ a christianis: sed etiam a paganis miro diligebat affectu. Erat enim aspectu angelicus: sermone nitidus. ꝛ fide catholicus: charitate diffusus. Pauit temporali subsidio. Unde dicit q omniũ orphanorũ viduaꝝ ꝛ pauperũ nomina scripta habebat: ꝛ eis in necessarijs subueniebat. Ppterea tria dicit. ſ. Thimo. iij. Eremplũ esto fidelium in verbo scilicet predicationis: in conuersatione scilicet informationis in charitate scilicet subministratione. Tertio placuit in statu cõsummationis siue mortis: quia tũc gratiosum testamentũ fecit in quo tria subditis delegauit vt inter se charitatem haberent ecclesias suas diligentius gubernarẽt: ꝛ gregem a luporũ morsibus custodirent. Ista tria paulus discipulis suis ꝓ testamento legauit dicẽs. actꝝ. xx. Attẽdite vobis ꝛ vniuerso gregi vt scilicet ipsum sincere diligatis in quo vos ſpũs sanctꝰ posuit episcopos regere ecclesiã dei: vt scilicet diligentius gubernetis. Ego scio quoniã intrabũt post discessionem meaz lupi rapaces: non parcentes gregi: ꝛ iõ ipsum a luporum morsibus custodiatis. Et intelligũtur lupi demones heretici: et tyranni. Debent quidem prelati custodire ecclesiam a morsibus demonũ per orationem assiduam Luce. xxij. eccce sathanas expetiuit vos ꝛc. Et aliquando conuersus cõfirma fratres tuos scilicet per orationem sollicitam a morsibꝰ heretico rũ per sanam doctrinam. ſ. Petri. iij. Parati semper ad satisfactionem omni poscenti ꝛc. A morsibꝰ tyrannorũ: per firmam constantiam. Unde quidam reprehendunt. Ezechie. xij. Non ascendistis ex aduerso. ꝛ cetera. Quarto placet nũc deo in statu glorificationis. ꝑs. Placebo domino in regione viuorũ. Sunt autem tria per que beati placent deo. Primum est identitas volũtatis. Modo enim in malis volũtas est deo cõtraria. iõ displicent. In bonis eñ est ſplena: ꝛ iõ imperfecte placent sed in beatis est perfecta, iõ perfecte placent. Esaye. lxij. Vocaberis volũtas mea in eis. Scõm est identitas similitudinis. Similitudo quidem dei in malis est delata: ideo nõ cognoscuntur. In bonis est obscura: qz i corpoze quod corrumpitur aggrauatur. In beatis est clara. ſ. Joh. iij. Scimus qz similes ei erimus cum apperuerit ꝛc. Tertium est idẽtitas amoris. Mali autem habẽt coꝛ frigidũ. Hiez. vj. Sicut frigidã facit cisterna aquã suam ꝛc. Boni hñt coꝛ callidũ. ꝑs. Concaluit coꝛ meum intra me. Beati vero habent coꝛ in ignẽ amoris totaliter conuersum: ideo vocant ſcintille ignis. Sap̃. iij. Fulgebũt iusti ꝛ tanq̃ ſcintille i arundineto discurrent.

¶Sermo.I. ¶De eodem. fermo.iij.

IN diebus

fuit placuit deo scilꝫ ritij. Totavita scõs est dies. i. Tessal. v. Oẽs vos filij lucis ꝛ filij dei: ꝛ quia sancti viri sepe mutant status ideo quot status habent tot dies continent. Beatus autem siluester fuit in qua druplici statu scilicet subiectionis, prelationis, cõsummationis, ꝛ glorificationis: ꝛ in his diebus. i. statibus suis lucidis semper placuit deo. Primo namq placuit in statu perfectionis gratiam. Sunt aũt tria signa per que potest homo cognoscere vtruz placeat deo per gratiã. Primũ est exercere opera misericordie. Eccl̃. xvij. Eleemosyna viri

¶Sermo.ſ. ¶De circuncisione domini.

INfans octo

dierum circũcidetur in vobis. Genesis octauo. Quãtuls ꝛ enim iesus dñs noster fuerit infans octo dierũ tñ circuncisionem non indigebat. Cum enim

rantum circūcisio data fuerit contra peccatū. Et qñ xps fuit sine peccato nō indigebat tali remedio Bern. q non fecerit peccatū etas ipsa manifestat: q nō cōtraxerit multo fortius probat patris diuinitas z matris integritas. Est em̄ tibi pater ab eterno sed in deo non cadit petm̄. Est tibi mater ex patre: sed virgo nec parere potuit incorruptio corruptelā. Notāduz autē q circucisus fuit christ⁹ a parētib⁹ in parte corporis z a iudeis in oib⁹ sensibus corporis. Primam autē circūcisionē voluit accipere nō propter indigentiā sz propter congruētiam. Congruū em̄ fuit multiplici ratione. Primo vt legez impleret. Ro. xv. Dico enim iesum christū fuisse ministrum circūcisiōis ꝛc. Scōo vt incarnationis mysteriū diabolo occultaret. Sicut enim piscis volens capere escā capit ab hamo: sic diabol⁹ videns christū circūcidi voluit ipm capere tanq̄ purū hominē in carne: et captus est diuinitate. Job. xl. Nūquid illudes ei quasi auis? Tertio vt ꝓmunitatē cōmēdaret. Bern. Amator ꝓmunitatis quō illam desereret: z alios scādalizaret? sicut em̄ scadalizant xpiani videntes aliquem de genere xpianoz nō baptizatū: sic z iudei videntes ipsum non circūcisum. Quarto ne iudei se excusarēt dicentes. Ideo te nō recipimus: q contra legē facis z de populo nostro debes perire: iuxta illud Deu. xvij. Masculꝰ cuius ꝓputij caro circūcisa nō fuerit delebitur ala eius de populo suo. Quinto vt no strā naturā sanaret. Sicut em̄ fit cauteriū in vno mēbro vt totum corꝰ sanetur: sic christus voluit circuncidi vt corpus ecclesie totū sanaret. Colꝰ. ij. Circūcisi estis circuncisiōe nō manufacta. Secūdo fuit circūcisus a iudeis in oibus partib⁹ corpis z olb⁹ sensibus sui corporis. Primo quātum ad aures: q detraxerūt sue potētie. Wath. ix. In beelzebub principe demoniozū eiicit demonia z sapientie fuc. Joā. viij. Tu de teipso testimoniū phibes testimoniū tuū nō est verū. Sue mie. Luc. xv. Murmurabāt pharisei z scribe dicētes: q hic pctōres recepit z māducat cū illis. Scōo quātū ad visum: emisit em̄ lachrymas ꝓpassiōis. Luc. xix. Videns ciuitatē fleuit sup illā ꝛc. Lachrymas amoris. Joā xj. Lachrymatus est iesus. s. superamicū suū. Lachrymas doloris sui in passione vt habeť Heb. v. Tertio ḡtū ad olfactū. Habuit em̄ odorē grauem fetidum z fetidissimū. Odor grauis causabatur ex poculo myrrhato z absynthiato. Odor fetidus causabatur ex sputis indecoz z caducis ulceribus mortuoz̄. Odor fetidissim⁹ causabatur ex spurcitijs peccatoz̄. Peccata em̄ aerem inficiunt z fetidum reddūt. xps. Corrupti sunt z abominabiles facti sunt ꝛc. Quarto ḡtū ad guſtū, q amarū potū sibi ꝓpinauerunt. s. mixtū cum felle, aceto, z myrrha. vt. s. fel venenaret, myrrha amarificaret, acetum qō est penetrans et totum venenum z amaritudinē per totum corpus deduceret. Quinto ḡtū ad manꝰ Habuit em̄ manus ligatas vinculis amaris quando. s. flagellatus ad columnam. Eccli. vj. Ne acciderīs in vincula eiꝰ. Pedes habuit manus perforatas largitate maneriis. ps. Aperis tu manum tuā: z implens tu omne animal bñdictiōe. Habuit crucis tu omne animal bñdictiōe. Habuit crucis ꝛc. Et oleū lebam. Esa. liij. Disciplina pacis nostre super eū. Leo em̄ timet quādo catulus flagellatur: quanto magis catus timeret si leonem flagellari videret? Sic z nos debem⁹ timere qñ xpm videmus sic flagellatū esse. Scōo obtulit sanguinē redēptionē nostram. s. pec. j. Nō corruptibil⁹ auro vel argēto redēpti eis⁹ sanguine agni immaculati christi. Sed nāq̄ q precium persoluit ipsum recuperare vel appēdere vel mēsurare? Tertio ꝓpter quē aūt sanguinē suū dedit in precium numero ponderē z mēsura. Tertio obtulit animā suam in reconciliationē. 1. Cor. v. Oia aūt ex deo q reconciliauit nos sibi per christū. Et qz reconciliator se interponit aliquādo a partib⁹ vulneratur, sic christ⁹ vulneratꝰ fuit a deo. Esa. liij. Propter sceľ populi mei percussi eum. Ab homine fuit vulneratꝰ, zach. xiij. Quis plagatus sum in domo eoz q̄ dilecti sunt me. Quarto obtulit diuinitatē infruitionē. Esa est beatitudo cōis nob⁹ z tanbonē. Joā. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscant te solū verū deū ꝛc. In xpi tñ humanitate homo in quinq̄ sensib⁹ beatificat pte angelis. s. in visu: qz videbit xpi humanitatē. In auditu: qz audiet christi

Octāu con summati sunt dies octo vt circunciderēt puer. ꝛc. Luc. ij. Humana natura in Adā adeo fuit corrupta qō oēs ab ipo ꝓpagati corruptionem traxerūt: quia sicut massa corrupta fuerit z delibatio vitiata. Et sicut⁹ de⁹ animam purā infundat: tamen ex vase. i. corpore corrumpit z vitiat. Ideo de⁹ a principio posuit remedia cōtra ipm peccatū instituit, q etiā christ⁹ humilitatis causa assumpsit. q ꝙ dicit. Primū fuit oblatio. z istud in Abel, z duravit vsq̄ ad diluviū. Istud remediū christus assumpsit: qui quatuor ꝓ nobis deo obtulit. s. carnē satisfactionē. Adam em̄ debebat satisfacere z pēnā portare. Christ⁹ aūt pēnā sustinuit, z sic satisfecit. ps. Quenō rapui tūc exolvebam. Esa. liij. Disciplina pacis nostre super eū. Leo em̄ timet quādo catulus flagellatur: quanto magis catus timeret si leonem flagellari videret? Sic z nos debem⁹ timere qñ xpm videmus sic flagellatū esse. Scōo obtulit sanguinē redēptionē nostram. s. pec. j. Nō corruptibil⁹ auro vel argēto redēpti eis⁹ sanguine agni immaculati christi. Sed nāq̄ q precium persoluit ipsum recuperare vel appēdere vel mēsurare? Tertio ꝓpter quē aūt sanguinē suū dedit in precium numero ponderē z mēsura. Tertio obtulit animā suam in reconciliationē. 1. Cor. v. Oia aūt ex deo q reconciliauit nos sibi per christū. Et qz reconciliator se interponit aliquādo a partib⁹ vulneratur, sic christ⁹ vulneratꝰ fuit a deo. Esa. liij. Propter sceľ populi mei percussi eum. Ab homine fuit vulneratꝰ, zach. xiij. Quis plagatus sum in domo eoz q̄ dilecti sunt me. Quarto obtulit diuinitatē infruitionē. Esa est beatitudo cōis nob⁹ z tanbonē. Joā. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscant te solū verū deū ꝛc. In xpi tñ humanitate homo in quinq̄ sensib⁹ beatificat pte angelis. s. in visu: qz videbit xpi humanitatē. In auditu: qz audiet christi dulcissimā vocē. In olfactu: qz sentiet de corpe christi mirā odorē. In ore: qz loquetur ore ad os cū xpo. In tactu: qz amplexabit ipm xpm. Scōz remediū fuit sacrificiū. z istud incepit i Noe, z duravit vsq̄ ad Abrahā. Istud aūt xps obtulit qñ in ara crucis patri se sacrificiū immolauit. Dicit aūt Levit. vj. Oē sacrificiū sacerdotū igni cōsumet. Et ideo xps vt acceptabile sacrificiū fieret: fuit igne ꝺntupliciter inflammatꝰ. s. igne, diuinitatis. Hebre. x. Deꝰ noster ignis ꝓsumēs est. Igne amoris. Luc. xij. Ignē veni mittere in terraz. Igne doloris. Matt. xvj. Tristis est anima mea vsq̄ ad mortē. Igne passionis. ps. Ossa mea sicut cremiū aruerūt. Et igne ꝓpassiōis. Videns em̄ matrē sic anguſtiari z sic apostolos dispergi magno cepit in corde ꝓpassionis igne cremari. ps. Concaluit cor meū intra me. ꝛc. Et qz ista ꝺntupliciter igne fuit circūdatꝰ. Ideo a plāta pedis vsq̄ ad verticē capitis fuit inflammatus. Ezech. xxviij. Ab aspectu lūboꝝ eius z deorsum ignis z a lūbis eius sursum quasi aspectus splendoris visio cleteri. Tertium remediuz fuit decimatio: et istud incepit i Abraham z melchisedech: z duravit vsq̄ ad Christum. Sed tamen notandū q̄ sunt decime rerum: istas christus nō solvit qz nihil habuit. Matt. viij. Vulpes foueas habent: z volucres celi nidos ꝛc. Et sunt decime dierum. Istas christus solvit quando quadraginta diebus z noctib⁹ ieiunauit. Sunt decime ꝓceptoꝝ. Deus enim multa precepta homini dedit. Decē aūt sibi reservavit: istas et christ⁹ servavit z solvit: qz legem perfecte adimplevit. Matth. v. Non veni solvere legem sed adimplere. Sunt decime ordinum. Deꝰ enim fecit novē ordines angeloꝝ, z decimū hoim: xps autez novē ordines. i. novē ordines. dimisit in deserto. i. i celo. z decimū. i. hoiez venit ḡre re i mundo, z ipz tāq̄ decimā repzesentavit patri suo. Quartū remedium fuit circuncisio. z istū xps hodie accepit cum tñ nō indigeret. In pctō nāq̄ originali quatuor sunt. s. culpa, fomes privatio gře. z carentia visionis divine. In circuncisione enim auferebatur culpa nostra: debilitabatur concupiscentia conferebať gra

Universidad de Deusto Biblioteca

tia: tollebat diuine visionis carētia. Sz quia ianua nondū erat aperta: ideo ipse nō poterat frui visione diuina. Christus nō indigebat circuncisione: quia in ipso nulla fuit originalis culpa: nec in carne sua aliqs fomes, vel aliq̄ cōcupiscētia, nec habuit p̄uationē sz plenitudinē gre. ēt in terra degēs fruebat diuina visione. Voluit tn circūcidi vt verū corpus hūanū se assumpsisse oñderet. Cū ei xp̄s fuerit ver⁹ de⁹ z ver⁹ hō. Quidā tn dixerūt ipsuz nō fuisse deū: sicut Arriani. Quidā ipsum nō habuisse verū corp⁹ hūanū sz fantasticū: sicut Manichei. Jō Johānes vtrūq̄ errorē excludens dicit. ſ. Joh. v. Tres sunt q̄ testimoniū dant in celo pater, verbū, z spiritussanctus: quia ei xp̄s fuerit nature celestis. i. diuine testimoniū dat pater: cū dixit: hic est filius me⁹ dilectus ꝛc. Testimonium dat filius: cuz ait. Ego z pater vnū sum⁹. Testimoniū dat spiritussanct⁹ qui sup ipsum in specie colūbe apparuit: q̄ antē fuerit ver⁹ homo testimoniū dat spiritus aqua et sanguis. Ad compositionē enim hominis duo requirūtur. ſ. anima rationalis z corp⁹ humanū: q̄ autem habuit animam rationalez. ptz ex eo q̄ inclinato capite tradidit spiritū. Quod videns cēturio ait: dicēs. Vere filius dei erat iste: q̄ vero habuit verū corpus humanū: ptz ex eo q̄ ex corpore eius exiuit sanguis et aqua: et ideo postq̄ Johānes dixit. Spiritus subdit: aqua et sanguis. Cū em̄ ad cōpositionez corporis humani quatuor elemēta ꝯcurrant. ſ. terra, aqua, aer, z ignis. Et ad vegetationē eiusdē quatuor humores cōsimiles illis ꝯnexi: videlicet sanguis, colera, flegma, melācolia. Ideo vt veritatē humani corporis Johānes demōstraret. vnū ex elemētis. ſ. aquā: z vnū ex humoribus. ſ. sanguinē a pte posuit vt ex hoc oñderet corpus xp̄i ex quatuor elemētis componi, z ex quatuor humoribus vegetari. Quintū remediū fuit baptism⁹. Est autem triplex baptismus quem xp̄s assumpsit. ſ. fluminis, sanguinis, z flaminz. Baptismum fluminis accepit vt aquas sanctificaret. Omnia em̄ elemēta erāt immunda: sed ipse sanctificauit. Terrā scilicet per ipsam gradiendo. Aquā: in ipsaz se baptizari faciēdo. Aerē nō sub tecto sed in aere patiendo. Igeni spiritum ꝯcetum in specie ignis mittēdo. Scō baptizari voluit baptismo sanguinis: vt suo licet nos a peccatis nr̄is lauaret. Apoc. i. Lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. Et ibidem. Lauerunt stolas suas z dealbauerūt eas in sanguine agni. Et quo patet q̄ sanguis xp̄i habet dealbare ad istar lactis. Lac em̄ ōz sanguis dupliciter: coct⁹, scz igne amoris z dolaui. Uere igit̄ sanguis xp̄i est ad istar lactis: qui non dupliciter sz quadrupliciter fuit exoctus. ſ. igne amoris, doloris, pallo. nis et cōpassiōis: de quib⁹ supra dictum est. Tertio fuit baptizat⁹ baptismo flaminis. Luce quarto. Jesus autē spiritu sancto plen⁹ regress⁹ est a iordane vt de plenitudine sua nob⁹ effunderet. Joh. i. De plenitudine eius oēs accepimus. In aliis em̄ sanctis fuit plenitudo ad instar vasis: quia habuerunt gratiam sufficiētem. In beata virgine plenitudo ad instar fontis: qz habuit gratiam ingiter emanāte. In xp̄o plenitudo ad instar fluminis: qz habuit gratiam omnibus affluentem.

¶ Sermo. liij. De eodē festo Ser. iij.

Vocabitur nomē eius emanuel. Esa. vij. Circūcisio (sm Ber.) pertinet ad veritatē humanitatis nomen vero gloriā indicat maiestatz ꝯtnoz. Quatuor nomina ꝓpria z ꝯtnoz cognomina. Propria noia sunt Christ⁹, Jesus filius dei, z Emanuel. Primū ergo nomē ei⁹ est Jesus: quod interpretat⁹ saluator, Ipse em̄ saluauit nos a peccato originali, mortali z veniali: ō ōz. ad. ſ. Ipse em̄ saluū faciet populū suū a peccatis eoz. Ad ista tria petā sanāda xp̄s triplex vulnus accepit sez vuln⁹ lateris vt sanaret originale peccatū: qz ena de latere viri est formata aqua originale peccatū tnct. p̄t. Unln⁹ manuū vt sanaret actuale: qz in manibus operatio designatur. Unln⁹ pedū vt sanaret veniale: qz p pedes vestigiantur effect⁹. Secūdū nomen est xp̄s qui interpretat⁹ vnct⁹. Fuit enim vnct⁹ a patre vnctione charismatis. ꝯ. Unxit te deus ꝛc. A matre vnctione lachrymatio

nis. ſ. in morte. Tho. x. Flebat igit̄ eius mater irremediabilibus lachrymis atq̄ dicebat. Heu me fili mi vt q̄d te misimus peregrinari inmē oculoū nostroꝝ. ꝛc. A Maria magdalena vnctiōe deuotiōis. Joh. xij. accepit libraꝫ vnguēti nardi pistici ꝛc. A indeis vnctiōe sanguinis. Bene. xxvij. Tulerūt tunicā ei⁹: q̄ i sanguine hedi quem occiderāt tinxerunt. Terciam nomē est filij⁹ dei. Et q̄ hoc nomen vere conueniat multis modis ostenditur: vt dicit Hylarius de triplici nomine. Lu. i. Altissimi vocabit. Natiuitate: quia deo non potest nasci nisi deus. ꝯ. Ex vero ante luciferum genui te. Natura: quia eādē cū patre habuit naturā. Joh. x. Ego z pater vnū sum⁹. Potestate. Joh. quinto. Quēcūq̄ pater fecerit: hec z filius similiter faciet. Professiōe: q̄ professio si ſ. potestatis facta est a pr̄e de celo. Mat. iij. Tu es filius me⁹ dilectus. Ab apostolo in mundo. Mat. xvj. Tu es Christ⁹ filius dei vivi. Ab angelis de paradiso. Luce. i. Dicetur magnus et filius altissimi vocabitur. A demonibus de inferno. Luce octauo. Quid mihi et tibi Jesu fili dei altissimi? Quartum nomē est emanuel: qđ interpretatur nobiscū deus. Jpse em̄ est nobiscū generaliter per potentiā Heb. i. portans omnia verbo ꝛtutis sue: specialiter per gratiā. Matt. viij. Ubi sunt duo vel tres cōgregati in noie meo ꝛc. Singulariter p nature vnionē. Joh. i. Verbū caro factum est z habitauit in nobis. Sacramētaliter per sui corporis dimissionē matr̄i: vlti. Ecce ego vobiscū sum omnibus diebus ꝛc. Secūdo habuit quatuor cognomina: quarū primum traxit a pr̄ia. Et sic deus cum Jesus nazaranus q̄ interpretat flos. Jpse em̄ floridus fuit et odorifer⁹. Jurta illō Gene. xxvij. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni. ꝛc. Jpse em̄ tanq̄ in agro liliū cādens in natiuitate Cāticoꝝ. ij. Ego flos cāpi et lilium conuallij. Fuit viola lunida in flagella ne. Esa. liij. Liuore ei⁹ sanati sumus. Fuit rosa rubēs in passiōe. Eccle. xxiiij. Quasi plantatio rose in hierico. Secundū cognomē traxit a puincia. Et dict⁹ est Jesus galileus a galilea. Galilea; nanq̄ interpretat trāsmigratio. Christ⁹ assumpserat mortalitatē quo ad corp⁹, passibilitatē quo ad animam: multiplicem miseriam quo ad vtrunq̄: sz in resurrectione transmigrauit de ipsa mortalitate ad immortalitatē quo ad corpus: de passibilitate ad impassibilitatē: quo ad animā: de miseria ad gloriā quo ad vtrūq̄. Leo papa post passionē infirmitas in virtutē: mortalitas in eternitatem: contumelia in gloriā. Tertium cognomen traxit a parentela et progenie sua: z sic dict⁹ est iesus filius dauid. Inter ceteras virtutes habuit humilitatē et pietatem ac gratie plenitudinem. Fuit filius dauid non tantū carne: sed moruz similitudine habuit em̄ humilitatem. Matthei vndecimo. Discite a me quia mitis sum z humilis corde. Pietatem. Luce decimonono. Videns ciuitatem fleuit super illam ꝛc. Gratie abūdātiaz ꝯ. Unxit te deus deus tuus oleo letitie. Quartum cognomē traxit ab ipso euentu. Et sic dictus est iesus crucifixus. Marci decimosexto. Jesum quaeritis nazarenū crucifixum. Pulchrum em̄ est cognomen qđ oſtēdit eis victoriam z triūphum: q̄ per passionem de demonibus triumphauit. Collossenses scō. Expolians principat⁹ z ptātes ꝛc. quod ostendit eius meritū q̄ merito passionis gloriam resurrectionis meruit. Philippēses scō. Humiliauit semetipsum factus obediēs vsq̄ ad mortē: quod nobis prebet exemplū: vt si volumus cū eo regnare in celo: studeamus pro ipso pati in mūdo. Petri. secūdo. Christ⁹ passus est pro nobis nobis relinquēs exemplū.

¶ Sermo. liiij. Eodē die Sermo. iij.

Vocabitur nomē eius magni cōsilij⁹ angelus sumptum est. Esaie nono. Angelus enim nomen officij, nō creature est Christus ergo dicitur angelus non ꝯtum ad naturam sed quantum ad officium. Notandum autem q̄ christus habuit quatuor nomina officialia: et quatuor nomina cōmunia. Primum est angel⁹ quod sibi competit ab officio nunciandi: hō quidem afficiebatur circa vana: circa carnalia z terrena. Et venit xp̄s z nobis cōtra

vana nūciauit eterna. j. Joh. ij. Hec est p missio quam ipse pollicitus est vita eterna. Contra carnalia annūciauit spiritua lia. Ephe. j. Benedixit nos in omni bñdi ctione spirituali in celestibus in christo. Contra carnalia eterna annūciauit celes tia. Unde quosdam obstinatos reprehē debat dicens. Joh. iij. Si terrena dixi vo bis z non creditis, quomodo si dixero vobis celestia credetis? Secundū est ma gister, quod nomen sibi competit ab offi cio docēdi. Docet enim tres vtiles lectio nes De quibus dicit Augusti. Christus est qui docet audiamus: timeamus: et fa ciamus. Debemus enim ipsum audire si cuti magistrum discipuli. Et saye. j. Dedit mihi aurem vt audiam quasi magistruz Timere sicut dominum serui. Malac. j. Si ego dominus: vbi est timor meus. Ip sum honorare eius precepta faciendo: si cut patrez: filij: ubidē. Si pater ego sum vbi est honor meus? Tertium est medi cus: quod nomen sibi competit ab offi cio sanandi. Homo fuerat infirmatus ex nimia comestione quando scilicet adam pomum vetitum comedit. Ecclesiastici. xxxvij. Propter crapulam multi obie runt: ex corrupto sanguine. Esaye primo. Manus vestre sanguine plene sunt. Ex nimia infrigidatiōe. Jeremie sexto. Sicut frigidam facit cisterna aquaz suā zc. Ex superfluo et corrupto amore. ps. Corrupti z abominabiles facti sunt zc. Primam infirmitatem sanauit per diete observationem, quando quadraginta diebus ieiunauit. Secundam per minu tionem: quando in pedibus et brachijs perforatus fuit. Tertio per sudorē, quā do sanguineum sudorem effudit. Quar to per amoris medicine sumptionē: quā do vinum myrrhatum sudorem et fel in crucz assumpsit. Quartum nomen est ad uocatⁱ, quod sibi ꝑpetit ab officio aduo candi. Allegat autem in sua aduocatione dei innatam misericordiam. Johan. quarto. Scio quia tu deus es: clemens z misericors es: zc. Hominis multiplicem miseriam. Genesis. viij. Sensus z co gitatio humani cordis in malum prona sunt ab adolescentia sua. Et suūpsis sanctificationem exhibitam. Johannis xvij. Opus consummaui, quod dedisti mihi vt facerem. Secūdo habuit quatuor nomina communia, vt dicit Isidorus. Deus enim est eloy. id est deus. Eh autem se cundum Damascenum: idem q̄ currere et fouere. Ardere et considerare. Ipse enim in nobis currit et currere nos facit per operationem sollicitam Romano. Non est volētis neq; currentis zc. Fauet dando perseverantiam Philip. ij. cundo. Deus est qui operatur in nobis velle et perficere. Ardet dando charita tem ignitam. Deuteroñ. quarto. Deus noster ignis consumens est. Considerat per sapientiam profandam. Ecclesiast. xvij. Oculi domini multo plus lucidio res super solē. Secundus nomen est ado nay: id est dominus. Sicut enim dicit Cy prianus. Dominus debet habere ordi nationem z amorem. Hiere. x. Quis non timebit te, o rex gentium. Debet amari. Matth. xxij. Diliges dominum deum tuū ex toto corde tuo. Debet ei⁹ ordina tio seruari: quia sapienter ordinat vni uersa. Sapientie septimo. Ipse sapientie dux est, et sapientium emendator. Tertium est sabay: id est omnipotens, quia autem sit omnipotens tria tamen sunt q̄ non potest. Non enim potest penitere nec negare seipsum non potest. Nec potest iniuito gratiam afferre, sicut Anselmus ait. Nec potest innocentez punire Genes. xix. Festina et saluare, non potero facere quicquā donec ingrediaris illic. Quartus est helyon quod est excelsus. Deus enim habet excelsam sapientie, potētie et mise ricordie. Habet autem humile infirmitas tis humane quo ad corpus, ignorantie quo ad animam, et multiplicis miserie quo ad vtrunq;. Deꝰ enim de excelso po tentie respicit humile infirmitatis huma ne, dando virtutem malo resistendi. Phi lippen. quarto. Omnia possum in eo qui me confortat. De excelso sapientie, re spicit humile nostre ignorantie, dando lumen cognoscendi. Johannis primo. Illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. De excelso miserieors die: respicit humile nostre miserie, dādo effectum miserendi. psal. Quomodo mi

seretur pater filiorū, ꝓpter ista tria dicit in psal. Excelsus dñs z humilia respicit. Licet em̄ sit excelsus per potētiā sapien tie z misericordiā: respicit tñ hūilia: scz infirmitatē hūanā, ignorātiā z miseriaz.

¶ Sermo. lv. De eodē fes. Ser. v.

VOcatū est nomen eius. Jesus. Luce. ij. Istud nomē Jesus est gloriosum sua sublimitate virtuosum sua potestate: z deliciosum sua suauitate. Sublimitatis em̄ ostendit Phil. ij. Deꝰ illū exal tauit et dedit illi nomen qđ est sup omne nomē zc. Ipsum q̄dē nomē hz in reueren tia: deus iō hz: qz deꝰ exaltat illū. Hz in reuerētia angelⁱ vñ dicit vt in nomine ie su omne genu flectat: celestiū. Hz in reueren tia timore diaboliⁱ: iō dicit infernoruz. Habet in reuerētia creatura irrationalē, iō dicit Terrestriū. Hz in reuerētia crea turā rationalis, iō dicit. Et ois lingua cōfi teat. Quia ois Jesus ihs in gloria est dei pa tris. Secō est virtuosum sua ptāte: cuiⁱ ꝓprietas notat Marci vltio. In nomine meo demonia eiciēt zc. Deꝰ quidē volēs in firmitatē nostrā sanare. Primo radices superbie eradicez superbie: ideo dicitur. In nomine meo demonia eiciēt. Demō em̄ est rex super oēs filios superbie: vt dici tur Job. xli. Aufert etiā radicez anaritie quo serpentes tollent. Auarus em̄ adin star serpētis terrā comedit. Aufert radi cem luxurie: ideo dicit. Et si mortiferum biberint nō eis nocebit. Luxuria em̄ cito hominem venenat. Juxta illud Pro uerb. xxiij. Sicut regulⁱ venena diffūdet. Aufert radicē infirmitatis sanans ac cusationē q̄ consueuerunt remanere post infirmitatē sicut languor et pōderositas membrorū, ideo subdit. Super egros ma nus imponēt et bene habebūt, deinde to tus homo renouatur z ad statū pristinū reuocatur. Ideo subdit. Et bene habebūt. Tertio est delitiosum sua suauita tis. Delectat nāq; gustū sua dulcedine: si q̄s bolū in ore suo haberet q̄ ex oi parte melle circūdatū esset multā dulcedinem sentiret. Istud nomen Jesus triplici dul cedine est inuolutū. s. dulcedine diuinita tis, carnis z anime. Iste anime tres subtiā tie dulcissime sunt in xpo, quibⁱ nomē ie sus est inuolutū: z ideo suaue est atq; dul cissimū. Secūdo delectat auditū ꝑ me lodie suauitatē. Sonⁱ nanq; melodie cō surgit ex flatu in vas musicum. Flatus est diuinitas vas musicū est corpⁱ domi nicū. Et ex hac duplici natura diuina scz et humana: consurgit tanq; sonus musi cus hoc nomē Jesus, quod spiritualem auditū delectat. Bern. Jesus in ore mei, in ore melos z in corde iubilⁱ. Tertio de lectat visum per speciei amenitatē. Ocu lus nō dilectat circa colores extremos scz, albū vel nigrū: sed circa medios co lores. Color albus q̄ est visus disgregā tivus, ipa diuinitas, ad cuiⁱ aspectū ocu lus cordis non pōt assurgere: pre sue lu cis immensitate. Color niger est humani tas eius in passione eius nimiū denigra ta. Ad cuius aspectum oculus nō pōt as surgere pre nimia confusiōe. Jdeoq; xps quoddā temperamentū fecit z nomen ie sus sibi imponi voluit quod est quasi co lor mediⁱ ex albo diuinitatis z nigro hu manitatis causatⁱ cū sibi cōpetat ratiōe vtriusq; nature. Quarto delectat olfactū pre doloris magnitudine. In Christo nā q; fuerūt tres species aromatice. s. balsa mū nature diuine, cynamomū ꝺuote ani me et myrrha carnis mortificate. Eccle. vicesimo quarto. Sicut cynamomū z bal samū aromatizans. Ex his cōsurgit aro maticus: scz hoc nomē ihs, est conditū balsamo diuinitatis prectose cynamo mo deuote anime, et myrrha carnis mor tificare. Quinto delectat tactum pre sui mollicie leuitate. Tactus nō delectatur circa dura, sz mollia. Nec circa asperā sz māsueta. Neq; circa rigida: sz flexibi lia. Olim deꝰ erat durⁱ ad inferēdū iusti tiā. Sapiētie vndecimo. Illos tāq; durⁱ rex interrogās cōdēnasti. Erat rigidⁱ et inflexibilis ad veniā. Habebat asperita tē ꝑ severitatem nimiaz. Job. tricesimo. Mutatus est mihi in crudelem, sz modo Christus est vnctus. Psalm. Unxit te deꝰ

deus tuus oleo letitie pre cõsortib⁹ tuis ꝛc. Et ideo fact⁹ eſt mollis ad miſericordiã, flexibilis ad veniam: mitis ad gratiã.

¶Sermo.lvj. De Epyphania dñi. Sermo primus.

ECce magi ab oriente venerũt ꝛc. Matt. ij. Chriſtus in hunc mundum venit vt regnũ ſuum recuperaret, ꝛ diabolum imaſorẽ eĳceret. Joã. xij. Nũc iudiciũ eſt mũdi, nũc princeps huius mũdi eĳcietur foras: ꝛ iõ milites ſue curie ſcz angelis ad ſe venerũt vt ſibi gratias agerẽt, dicẽtes. Gloria in altiſſimis deo. Deinde viſitauerũt eũ populares: id eſt paſtores: vt eius dominũ recognoſcerẽt. Hodie viſitauerunt eũt principes et barones vt ſibi fidelitatem facerent ꝛ munera offerrent: ideo dicit. Ecce magi venerunt ꝛc. Circa iſtos magos tria ponũtur. Primo eorũ ſapiẽtia. Dicũtur enim magi a ſapia: mã grece philoſophus, hebraice ſcriba, latine ſapiẽs, per ſe magꝰ vocat. Eorũ autem ſapientia in hoc apparet q̃ Chriſtũ ſapienter queſierũt ex eo ſcilicet q̃ habuerũt deſiderium in q̃rendo, ſtudiũ in interrogando, ꝛ manſuetudinem i acquiſcẽdo: ꝛ quia iſta habuerunt: ideo Chriſtũ inuenire meruerunt. Magnũ eñ deſiderium habuerũt: quia ſingulis annis ſuper montẽ victoriale aſcendebant ꝛ deũ ſtellam a balaam: ꝓpheta predictã eis oſtẽderet exorabãt. Sapiẽtie. vj. Preoccupat qui ſe concupiſcunt vt ſeſe prior illis oſtẽdat. Secũdo habuerũt ſtudium in interrogando dicẽtes. Ubi eſt q̃ natus eſt ꝛc. Interrogauerũt enim a ſapiẽtibus: ſcilicet legiſdoctoribus. Thobie. iiij. Conſilium ſemper a ſapiẽtie perquire: ideo magi vt ſapiẽtes interrogauerũt in hieruſalẽ vbi erãt ſcribe. ꝛ legiſdoctores: de re vtili ꝛ neceſſaria nõ curioſa. Eccli. vij. Ne dicas quid putas cauſe eſt q̃ prioza tẽpora meliora fuerũt q̃ nunc ſunt ꝛc. Interrogauerunt animo inueniẽdi ꝛ adiſcẽdi, non tentandi. Unde dicitur Matthei. xxij. Interrogault eum vnus legiſdoctor tentãs eum ꝛc. Tertio habuerunt quietuz animũ acquieſcendo. Triplex enim inſtructio ſcilicet. Una a celo per ſtellam: alia data eſt eis. Una a celo per ſtellam: alia ab homine per prophetiam: tertia a deo p̃ reuelationem internam. Acquieuerũt ergo ſtelle eius ducatũ ſe quẽtes: prophetie locum querentes: ꝛ inſpirationi diuine ad herodem non reuertentes. Sed multi ſunt qui inſtructionibus, creaturarum non acquieſcũt: cum tamen dicatur Romanorũ primo. Inuiſibilia dei a creatura mundi per ea que facta ſunt intellecta conſpiciũtur ꝛ verba dei contemnunt. Prouerbiorum primo. Sapientiam atq̃ doctrinam ſtulti deſpiciunt. ꝛ diuinam inſpirationem extinguunt. j. Theſaloniſ. v. Spiritum nolite extinguere. Secũdo potuit autẽ deus primitias gentiũ vocare potius ab oriente q̃ ab alia regione. Ex eo q̃ regio orientalis erat odioſa ac immunda ꝛ maledicta. Odioſa quidã erat, ex eo q̃ ibi orta erat prima ꝑuaricatio. Uoluit ergo deꝰ, vt vbi fuerat principium noſtre ꝑuaricationis: inde prodiret in gentilibus principium noſtre vnificationis. Hinc eſt q̃ dominꝰ in cruce poſitus dorſum habuit verſus oriẽtẽ. vt ait Damaſcenus libro quarto. Ad ſignificandũ q̃ culpam ibi contractã poſt dorſuz poſuerat nec vlteriꝰ ipſiꝰ recordari voluerat. Secũdo erat immũda: quia fuit prima effuſione ſanguinis: ſcz Abel, fedata: ꝛ per fumũ incẽſorum idolorũ: ꝛ arũ maculata. Et ideo voluit deꝰ vt que immunda fuerat, per apparitionẽ noui ſyderis, hinc eſt q̃ dominꝰ in celum aſcẽdẽs ad oriẽtẽ aſcendit ſuum celi ad oriẽtem, vt per ſacram aſcenſionẽ ſui corporis mũdaret infectio aeris. Tertio erat maledicta, q: prima maledictio ibi fuit data quando dixit. Scĩ. iij. Maledicta terra in opere tuo. Uoluit igiſ deꝰ vt ibi ortũ hũit maledictio prima: ibi oriretur gẽtiꝰ prima bẽdictio. Hinc eſt q̃ licet iudei ad occidẽtem. Sacraceni ad meridiẽ. Chriſtiani ad orientẽ ex eo q̃ prima benedictio gratie inde remit. Sapiẽtie. xvj. Oportet preuenire ſolem ad bẽdictionẽ tuam ꝛc. Tertio ꝓpter aduentus ipſorũ cauſa motua: cũ dicit. Uidimus eñ ſtellam eius in oriẽte. Circa q̃ notãdum q̃ per quatuor ad veniendum moti ſunt. Primo per ſtellã apparentez. Uidebãt eñ ipſam ab aliis differre ſitu: quia non erat i firmamento cum fixis. Nec i et here cũ ceteris planetis: ſz i aere vicina terre. Jn motu: q: ſm Damaſce. Oñq̃ moneb at ab oriẽte l oc dicit: q̃ſq̃ ex aq̃lone l auſtrũ: ꝛ quãdoq̃ ab oriẽte i meridiẽ, ꝛ a meridie i aquilonẽ. Sic eñ ſm Chryſoſtomum. Jacet paſſina reſpectu perſidis i luce: q: lucem ſuã non poterat ſolis claritas obumbrare in nocte, ſed etiã i die lucebat. Jn illuminationis interp̃tatiõe q: quandoq̃ occultabat ꝛ quãdoq̃ apparebat, cuz alie ſtelle non occultentur niſi per extrinſecum impedimentũ. Secundo moti ſunt ad veniendũ per angelum imperantem, vt in ſermo. Si dicturꝰ es, a quibꝰ manat, ſignificaret, pfecto ab angelis aliq̃ motione reuelatiõis. Et ſubdit. Potuerũt audierunt q̃ talis ſtella puerum tantũ nasci eſt, ꝛ ſimul indicate qualis quãtuſq̃ eſt q̃ natus ſit. Tertio moti ſunt ad veniendũ per puerũ alloquentem. Nam ſi ſtem exiſtentib⁹ ſtella hñs formã pueri in cuiꝰ capite erat crux, ad eos deſcendit: eiſq̃ dixit vt in indeã pergerent, ꝛ ibi natũ puerũ inuenirent. Quarto moti ſunt ad veniẽdum per diuinã inſpirationem reuelantem. Unde dicit Leo. Preter illã ſtelle ſpeciẽ que corporeum incitauit obtutũ cum fulgentior veritatis radius, eoꝝ corda perdocuit. Verũ. Profecto q̃ magos adduxit ꝛ inſtruxit q̃ ſtellã foris amonuit ipſe in occulto corda edocuit. Iſti ſunt q̃tuor nunciꝰ p quos chriſtus nos ad ſe vocat. ſ. per p̃dicatoꝝ inſtructionem: iſti ſunt angeli dei perſue gratie oblationẽ: iſta eſt ſtella dei. Per interiorem admonitionẽ: iſta eſt inſpiratio dei ſue paſſionis memoratiõnẽ: iſta ſignificatur per puerũ dei q̃ in capite crucem gerebat. Sz tamẽ multi ſunt adeo obſtinati q̃ ad ipm venire contemnunt, vnde ꝛc ꝓſa. ſ. Uocaui eos p nũcios ammonendo ꝛ renuiſtis. Extendi manum meã, ſcilicet in cruce ꝛ non fuit qui aſpiceret. Deſperaſtis omne conſiliũ meũ id eſt inſpirationem meam: ꝛ increpationez meã neglexiſtis id eſt gratiam que veſtra vitia arguebat.

¶Sermo.lvij. Eodem die Sermo. ij.

ECce magi ab oriente ꝛc. Aduentꝰ magoꝝ deſcribitur ẽtum ad tria. Prime ẽtum ad locum: cũ dicitur Ab oriente venerũt ꝛc. Jn oriente quidem ortum habuit peccatum inuidie: quia Cayn ex inuidia occidit Abel fratrem ſuum. Peccatum auaritie quia cum Cayn deberet offerre munera ſpicas corroſas ſibi obtulit. Ibi etiam ortũ habuit confuſio lingue, ſz iſti beati magi in oriente geniti contra vitiũ inuidie, habuerunt mutuã charitatem: quia concorditer ꝛ amicabiliter venerũt ſm tamen eccleſie repſentationem vnus erat adoleſcens, alius vir, tertius ſenex. Adoleſcẽtes enim conſueuerunt eſſe temerarii ꝛ pſumptuoſi. Uiri vero ſuperbi ꝛ ambitioſi. Senes iracũdi ꝛ auari ac ſuſpitioſi. Fuit ergo mirum q̃ iſti in quibus erat tanta morum diuerſitas, ſic pacifice venerunt. Eſa. vndecimo. Uitulus leo ꝛ ouis ſimul morabuntur, ꝛ puer paulus minabit eos. Per vitulũ ſignificat adoleſcens laſciuꝰ. Per leonẽ vir ſuperbus. Per ouẽ qui habet anhelitũ fetidũ ꝛ paucitatem dentium ſenex intelligitur. Iſti concorditer morati fuerunt, ꝛ puer paruulus in cunabulis existẽs eos ad ſe benigne mouit. Secundo contra peccatũ auaritie habuerunt libertatẽ. Unde dicitur. Apertis theſauris ſuis ꝛc. Non eñ eos aperuerunt herodi diuiti, ſz chriſto pauperi: nec in via: ſed cũ ad Chriſtũ peruenerunt: q: non ſunt aliqua danda propter apparẽtiã, ſed propter laudem dei ſeu diuinã. Nec dederunt vilia, ſz ꝑciosa: q: theſauros. Tertio contra cõfuſionez lingue habuerũt lingue vnifozmitatez. Non eñ variauerunt, ſed vna ꝛ cõ cordi lingua dixerunt. Uenimꝰ adorare eũ. Et ſi multa impedimẽta retrahentia eis occurrerunt, ne ipſum quererent vel

adorarēt, scilicz difficultas itineris, amissio syderis, timor, regis, vilitas nascētis, pauptas z penuria matris. Secūdo describit aduentū magorum, quantū ad ducatū cum dicit. Vidimus enī stellā eius. Voluit autem dominꝰ natiuitatē suā potius per stellā cē per aliaz creaturā reuelare. Et hoc ex triplici ratiōe. Primo vt incarnationis mysterium ostēderet. Stella enī corpus celeste a luce solis irradiatum. Lux solis est diuinitas q̄ tunc corpꝰ irradiauit quādo se carni vnuit. Et quoniam solem non possumus in se respicere videmus eius lucē in sydere: in nube z in monte. Lux igitur diuinitatis corpori venīēs a nobis videtur tāquā in sydere. Apocalypsis vicesimo secūdo. Ego sum radix dauid, stella candida et matutina tanq̄ in nube. Esaie decimono. Ascendit dominus super leuem nubem, scilicet super carnem a peccati pondere immunem tāq̄ in monte. Esa. ij. Erit in nouissimis diebꝰ preparatꝰ mons domus dñi. Secūda ratio est vt lingua celi sibi testimonium perhiberet. Est enī quadruplex lingua scilicet diuina angelica humana z celestis. Locuta igitur fuit lingua diuina dicens. Psalmista. F. iijꝰ meus es tu, ego hodie genui te. Lingua aūt angelica, cū dixit Luce. ij. Natus est nobis hodie saluator z lingua humana dicens. Augustinus. Quid erat illa stella nisi mirifica lingua celi que narraret gloriā dei. Tertia ratio est vt magos per sensibilia ad diuina manuduceret. Nā secundū Dionysiū triplex est ordo ascendēdi in deū: scilicet per sensibilium manuductionem: per intellectualiū operationē: z per immediatā vnionem. Magi ergo primo vsi sunt sensibili stella deinde intellectuali. Et spirituali pphetia. Tādem immediate xpi presentia. Tertio describitur eorum aduentus q̄tū ad finem intentum cum dicitur. Et venimus adorare. Adorauerunt ipm corde: qz verā de ipso fidē habuerūt. Ore: qz ipm regē deū z hominē confessi fuerunt. Corpore: qz ante ipsum se prostrauerunt. Et opere: qz preciōsa munera sibi obtulerunt.

¶Sermo. lviij. De eodem festo
Sermo tertius.

Vidimꝰ stellā eius in oriēte z venimus ꝛc. De ista stella quinq̄ leguntur. Primum est eius apparitio: qz magis in oriēte apparuit. Mirandū aūt q̄ in Christi natiuitate quedā stella apparuit in aere: sicut ista de qua dicit hic. Que nō erat in firmamēto cū fixis: nec in ethere cum planetis: sed in aere proxima terre. Quedam apparuit in monte, qz fm narrationem Chrysostomi. Magis in monte eminentibus, quedā stella in forma pueri astitisse eos descēdit quedā apparuit in circulo aureo fm narrationem Hozologij z Innocentij. Quedā apparuit in celo: qz fm quod refert Albumasar: quedā puella i celo apparuit que puerū in vlnis tenebat. z senex iuxta eā erat qui eā non tāgebat. Que puerum xpiani (vt idē ait) deum fuisse dicunt. Per stellā ergo gratia dei significatur que apparuit in aere: in monte: in circulo z in celo. Aer enī est medius inter celū z terrā per quē significāt illi q̄ nec a scēdunt per superbiam z precipitionē neq̄ descēdūt in infernū p nimiā inordinatum timorem: sed stāt in medio per spem z per amorē. Et in talibus gratia dei apparet. Ezechiel. viij. Elevauit me spiritus inter celum z terrā. Et ad hoc significādum homo factus est medius. Fecerat deus creaturā corporalem z ipsam terrā prostrauit. Fecerat pure spūalem q̄ se nimis eleuauit: nōq̄ fecit hominē ex vtraq̄ natura cōpositū, scz corporali et spirituali: ne aut nimis eleuet per superbiam aut nimis se deiciat per timorē: sz in medio maneat p spem z dei amorem. Scdo apparuit stella id est diuina gra in monte, id est multis scīs qui sunt eleuati p vite perfectionē. Prouer. xviij. Via iustitia eleuat gētē. Magni p iustificationē Rom. viij. Quos aūt iustificauit hos z magnificauit. Et cōspicuū p exēpli exhibitionem. Watt. v. Non potest ciuitas abscondi supra montē posita. Tertio apparet in circulo: forma circularis ē pulchra, simpla z āpla. Illi ergo sūt forma circulari q̄ sunt pulchri p puritatē: simplices per rectam intentionē z lati per charitatē. Quarto apparuit in celo, id est in his q̄ sunt celestes p conuersationē. de quorū numero erat apostolꝰ q̄ dicebat. Phil. iij. Nostra conuersatio i celis est. Scdm q̄d ista stella legit est eiꝰ occultatio. Fuit enī ad tempus occultata ex diuina puidētia vt ipsi hierusalē cogerent itrare a doctoribꝰ inquirere vt sic in ozē duorū vel triū staret omne verbū. Primꝰ testis fuit apparens stella. Secūdꝰ insinuata pphetia. Tertiꝰ p reuelatio diuina cū dicit Responso accepto in somnis. Isti aūt tres nō potuerūt falli neq̄ falli scz nec stella: qz ad hoc a deo fuerat missa: nec pphetia: qz ab immutabili veritate fuerat inspirata: nec reuelatio diuina: qz imediate a deo fuerat infusa. Notādū āt q̄ hec stella i oriē te occidēte, id est rome fuerat visa: i medio occultata, id est hierusalē que in medio terre habitabilis ꝺr esse sita. Oriens occidēs signāt natiuitatē z mortem: medium aūt vitā. Cōsideratio aūt natiuitatis est cā humilitatis. Humilitas aūt est introductiua gre. i. Pet. v. Humilibꝰ aūt dat gratiā. Cōsideratio autē mortis est cā timoris. Eccli. i. Timor dñi expellit pcm. Cōsideratio aūt longioris vite est cā superbie z vane fiducie: Job. xv. Cūctis diebꝰ suis impiꝰ superabit: z numerꝰ annorū ꝛc. Et sic ptz q̄ in oriente z occidente, id est in cōsideratione natiuitatis z mortis stellā, id est dei gra infunditur in cōsideratione medij occultat. Tertiū q̄ de ista stella legit est eiꝰ añcessio. Vñ ꝺr Antecedere scz stellā: virtute angelicā: z spūsancti pfectā. Qñ et vt narrat Remigiꝰ. Quidā dixerūt ipaz stellā fuisse angelū. Aliꝰ spiritum scīm qui in specie stelle apparuit. Qui ergo vult ad xpm ire opz q̄ ducat a discretione dñi illuminātē: z iste est doctor sydereꝰ. Prouer. iiij. Palpebre tue p̄cedant gressus tuos. A timore filiali dñi humiliāte, z iste est doctor angelicꝰ. Sicut et angelꝰ datꝰ est hoi ad custodiā: sic timor custodit. Eccl. xxvij. Si nō in timore dñi tenueris te: statim subuertet domꝰ tua z ab amore dei dñi inflāmāte: z iste est ductor diuinꝰ, scz ipsa charitas. j. Corin. xij. Adhuc excellētiorē viā vobis demōstro ꝛc. Mali aūt ducunt ab errore male excecāte. Sap. ij. Excecauit eos malitia eorū. A timore seruili male hūiliāte. ps. Ibi trepidauerūt timore vbi nō erat timor. ab amore carnali male inflāmāte. ps. Supcecidit ignis: z fuiderūt solē. Quarto q̄ de ista stella legit est motio: cū ꝺr Usq̄ dū veniēs. Cetere stelle mouent motu circulari veloci, pprio z violēto. Motꝰ aūt huiꝰ stelle nō fuit circularis vel sperica: sz q̄si linealis z rectꝰ ꝙz Dama. Nec fuit velox nec rapidꝰ: sz dulcis z tēperatus. Aug. Ut xpo stelle plenū redderet obsequiū tēperat gradū, donec magos ducat ad puerū. Nec fuit violētꝰ vel pprius a diuina puidētia ordinatꝰ. Chrysos. Cū oportebat ire magos ibat q̄si aūt stare oportebat stabat. Nos etiā debemꝰ moueri motu circulari p amorē mūdanū: qz in circuitu ipū ambulāt: sz motu recto p amorē diuinum. Cañ. j. Recti diligūt te. Nec motu rapido p indiscretū fauorē: sz cū tēperamēto p discretionē. Prou. xiij. Subtātia festiat a minuet ꝛc. Nec motu pprio sz a deo ordiato: qz nō dēm̄ sed p priū sensū: sz dei bñplacitū. Eccli. xviij. Post cōcupiscētias tuas ne eas. Quintū qd ista stella legit ē eiꝰ statio cū ꝺr Stabat supra. Sra enī dei p stellā significata aīam stabilē facit. Prio qz cōiūgit eaz vni nō diuiso sz deo. Esa. lj. Unū vocauit eū. ps. Una petij a dño hāc requirā. Secūdo stabili z eterno. Aug. i li. cōfes. Redite puaricatores ad cor z iherete illi q̄ fecit vos: state cū eo z stabitis. Recescite cū eo: z securi eritis. Tertio vniuersaliter perfecto. Watt. v. Estote perfecti sicut z pr̄ ver ester celestis perfectꝰ est. Quarto fini vltio. Aug. de ciuitate dei. Ipse est finis desiderioꝝ nostroꝝ q̄ sine fine videbit sine fastidio amabit sine fatigatione laudabit.

¶Sermo. lix. Eodem die. ser. iij.

Ecce stella quaz viderant magi in oriēte antecedebat eos ꝛc. Stella ista ad tria fuit a deo missa, scz vt esset xpo in obsequiū vt eēt magi i ducatū

vt esset ipsis z nobis i gaudiū. Fuit nāq; christo in obsequiū nō i factū. vnde dicit Usq; dū veniēs staret supra vbi erat puer. Fulgēti⁹. Christo stella p̄buit obsequiū non imperiū. Aug. Nō ideo x̄ps est nat⁹ quia illa stella extitit sz illa stella extitit: quia christus est natus. Inde si dici oporteret nō stellā christo: sed christū stelle factum fuisse dicerem⁹. Greg. Duz nō puer ad stellā: sz stella ad puerū cucurrit. si dici l: cuit nō stella factū pueri, sz factū stelle his q̄ apparuit puer fecit. Cōstellationes cū vel signa sub quib⁹ aliqui nascūtur necessitatē inferre nō possunt qz nati sub eodē signo sunt sepe diversoꝝ morū diversoꝝ officioꝝ, diversaꝝ cōditionum. Quod enim sunt diversoꝝ moꝝ. dicit Greg. in homel. Cū vno tempore eodēq; pene momēto. Jacob⁹ z Esau mater fuderit nōvna vtrinsq; vite qualitas fuit. Quod sunt diversoꝝ officioꝝ dicit ibidem fateri etiam mathematici solent q̄ quisquis in aquariū signo nascit piscatoris ministerium sortiatur. Piscatoris officium vt fertur. Bethulia non hz. Rursus quos sub signo libre nasci, asserūt Trapezitas futuros. Et trapezitas multarū gentium pronincie ignorāt. Quod vero sunt diversarum cōditionū. dicit idē Gregorius. In persarum francorūq; terra reges ex genere prodeūt quibus profecto nascētib⁹ quis existimet: quāti eisdē momentis horarū ac tēporib⁹ ex seruili conditione nascūtur z tamen regum filij vno eodēq; sydere z syderum eodem momēto cum seruis nati ad regnum proficiunt cū serui fuerunt geniti in seruitute morātur. Secundo stella fuit magis in ductu: quod notatur cū dicitur Antecedebat eos. Circa qō notandū q̄ duz filij israel in terrā promissiōis pergerent quatuor habuerūt ductores scz columnam nubis per diē: z colūnā ignis per noctem angelicam custodiā. Exo. xxiij. Ecce ego mitto angelū meū qui precedet te. et diuinā presidentiā. Exodi. xxiij. vbi cum diceret deo moyses. Si nō tu ipe p̄cedas ne educas nos de loco isto ait dñs. Et verbum istud qō locutus es faciam scilicet te precedā. magi similiter cūtes ad christū habuerūt columnā ignea, id est stellam fulgidā. Esa. lx. Ambulabūt gētes in lumine tuo. Habuerūt colūnam nubis, id est prophetiā: qua dictum fuit. Et tu bethleem terra iuda. Et dicit p̄phetia nubes propter obscuritatē. p̄s. Tenebrosa aqua in nubib⁹ aeris, id est obscura mysteria in p̄phetis. Habuerūt angelicum ministeriū quia p̄m beatū Augu. Angeli apparētes dixerunt q̄ illa stella natum x̄pm significabat: z q̄ in iudea pergerent et natum puerum inuenirent habuerunt diuinum presidiū: quod eos ab omnibus periculis cōseruauit. Unde dicitur respso accepto i somnis scilicet a deo ne rediret ad Herodē. Si ergo ad christum volum⁹ p̄gere necesse est vt nos quatuor ductores habeamus scz columnā ignis. id est spiritū sanctum dirigentē. p̄s. Spiritus tuus bonus deducet me in terrā rectam. columnā nubis, id est sermonem diuinū refrigerantem. Eccli. xviij. Nūbe ardorē refrigerabit ros. Sic z verbum eius melius q̄ datū. Angelum dei custodientē. p̄s. Angelis suis mandauit de te. z deū in omnib⁹ cōseruantē. Deutero. xxiij. Deus qui ductor est vester pro vobis ipse pugnabit. Tertio stella fuit magis z nobis in gaudiū. vnde dicitur. Gaudij sunt gaudio magno valde. Isti quidē de quatuor gaudiū habuerūt. scz de sua pacifica deductione: z ideo gaudent in sua incolumi puentione: de stelle recursu. Herode fallaci eusione: de stelle recessu. Et de puerī natiōe. ideo gaudio magno. Et de puerī nāciōe ideo gaudio magno valde, de his quatuor viri sancti debēt vtiq; gaudere. Primo qz sine labe peccati z corruptiōis ad patriā celestē puenerūt. Esa. lv. In letitia egrediemini z in pace deducemini. pmo etiā gaudet. Luce. xv. Frater tuus venit z occidit pater tuus vitulū saginatū: qz sanū eum recepit. Secūdo quādo de dis bolj potestate fugiūt: ideo ipse liberatus deum laudat dicēs. Eccli. li. Cōfitebor tibi dñe rex: et collaudabo te deū saluatorem meū. z. Gaudēs se liberatū de faucibus leonis superbie. De seruitute auaritie, z de p̄ssura flamme luxurie. Tertio quādo gfaz amissam recuperāt. De hoc enim ipe gaudet. Unde dicebat p̄pheta. Redde mihi letitiā salutaris tui, de⁹ gaudet. vt Luc. xv. Epulari z gaudere oportebat &c. Et angel⁹ gaudet ibidē. Gaudiū est angelis dei sup vno peccatore penitentiā agente. Quarto qñ post illud exilium ihesus inuenire se sperāt. Abachuc. iij. Exultabo in deo iesu meo. p̄s. Adimplebis me letitia cum vultu tuo.

Sermo.lx. De eodē. Sermo.v.

Intrantes

domū inuenerūt puerū cū maria mr̄e eius &c. Isti beati magi quatuor fecisse legunt: ipsi em̄ x̄pm inuenerūt, inuentū adorauerunt, adoratū honorauerūt. honoratū custodiendū. Inuenerūt. igit: nō dicit. Intrātes domū inuenerūt puerū. Ideo aūt inuenerunt: qz ipsum quesierūt eo studio eo modo ordine z eo fine quo debuerūt. Studium aūt ipsoꝝ fuit in perscrutando scripturas Balaam q̄ de hac stella prophetauerat diligēter scrutati fuerūt. Joānis. v. Scrutamini scripturas &c. in quibus &c. Secūdo: qz super montem victoriale vigilabāt. Prouerbioꝝ. viij. Qui mane vigilauerint ad me inueniēt me. Et oratiō: qz pro illius stelle apparitione semper deū laudabāt. Mat. xj. Omnia quecūq; orātes petitis &c. Sēdo quesierūt eo modo quo debuerūt scilicet fortiter vt nec laboze itineris nec turbatiōe regis: nec amissiōe sydera frangerent. Sapiēter vt. Herodis astutia nō deciperentur. Dulciter vt eius promissionibus blādis non alicerētur. Tertio querūt eo ordine eum: quo ordinē querere debuerūt. Quia primo quesierūt eum p̄ rem sensibilem, id est stellam. Deinde per rē rationalē, id est prophetiam. Tandē per rem superintellectualez id est reuelationē diuinā. Si igitur z nos ipsum querere volum⁹ incipiamus ab imo humilitatis. Deinde pergamus ad media z tutis. Ultimo ueniam⁹ ad sum. Corint. iij. Nos autem reuelata facie gloriā dei speculātes &c. Quarto q̄sierūt eum eo fine quo debuerūt, vt scilicet ipm honorarēt p̄fratiōe corporis adorarēt devotione mētis votarēt largitione muneris: z sic patet q̄ sibi obtulerūt quicq̄d habuerūt: scilicet corpus cū dicitur. Procidentes. Animam. cum dicitur adorauerunt. Res etiā temporales cum dicitur. z apertis thesauris suis &c. Secūdo inuētum adorauerunt quod notat cum dicit et procidētes adorauerūt eum, adorauerunt ergo ipsum adoratione latrie: q̄ est cult⁹ soli deo debit⁹. Que habet fieri ānque modis. s. mentaliter que secūdū Augustinum consistit in dei cognitione, dilectione, z debita subiectione. et istam beati magi cognouernnt z habuerūt, qz deū cognouerūt z dulciter amauerunt et se sibi humiliter subiecerūt. Secūdo habet fieri vocaliter scilicet orādo: laudādo: z gratias agēdo. et isto modo beati magi adorasse credēdi sūt. Tertio hz fieri realiter in nr̄aꝝ rerū oblatione z isti thesauros suos obtulerūt. Quarto habet fieri personaliter sicut in genuflexione z prostratione. z isti in terram prostrauerunt. Quinto habet fieri sacramēt aliter vt i sacrificij immolatiōe, z isti sibi munera obtulerūt. Tertio adoratuz honorauerūt: z hoc per munera que sibi obtulerūt. Nā quadruplex munus sibi obtulerunt scilicet mun⁹ a corde: qz in eū fideliter credi derūt. Munus ab ore quia ipsum verum deum z hominē confessi fuerunt. Munus a manu: qz sibi munera obtulerūt. Munus ab obsequio: quia ante eū se prostrauerūt. Illud quadruplex mun⁹ z nos debemus offerre deo z proximo. Deo debemus offerre munus cordis quod est munus orationis. ij. Regū. viij. Jnuenit seruus tuus cor suū: vt adoraret te oratiōe hac. Munus ab ore q̄ est munus laudationis. p̄s. Sacrificiū laudis honorificabit me. Mun⁹ a manu quod est mun⁹ bone operatiōis Ecclesia. ix. Quodcūq; potest manus tua instāter operare &c. Munus ab obsequio: q̄ est exhibitio seruitij personaliter. Ecclesiast. xlv. Bonū est obsequi sancto deo. Jtem etiā quadruplex mun⁹ debem⁹ offerre proximo: scilicet munus a corde per cōpassionē. Esa. lviij. Cū effuderis esurienti animā tuam. Munus ab ore per correctionē. Mathei decimo octauo. Si peccauerit in te frater tuus &c. Munus a manu per subministrationem. Eccles. septimo. Pauperi porri-

Universidad de Deusto Biblioteca

ge manū tuam. Manus ab obsequio per corporalis obsequiū exhibitionē. Galat. vj. Alter alteri⁹ onera portate ꝛc. Quarto magi honoratū custodierunt qz hero di ipsum non pdiderūt. Herodes nanq; habebat turbationē in corde. Unde dicitur. Iratus est valde astutiā in opere: qz a iudeis locū ꝛa magis didicit, ꝛ per religionē simulatā in ore vnde dixit. Ut et ego veniens adorem eum. Magi autem ista non cognouerūt ꝓpter tres causas. vt dicit Chrisostomus scilicet propter eorum bonitatē et simplicitatē. secundum quā ceteros existimabant ꝓpter regiā dignitatē quia non poterant suspicari q̄ tantus rex contra vnū puerum talia cogitaret et ꝓpter pueri maiestatez: quia nō poterāt opinari q̄ tā admirabili puero insidias moliri auderet. Cōtra tamē eius malitiam astutiam ꝛ religionem simulatā triplex remedium habuerūt. Primum est ipsum suffragiū orationis deuote. vnde dicitur. Respōso accepto in somnis. Glossa. Sicut ipse moyses tacēs clamabat sic ꝛ isti. Secundū est beneficium inspirationis diuine qz ipse de⁹ malitiaz herodis eis intimauit. Et q̄d ipsi facere debeāt reuellauit scilicet ne redirent ad herodē. Tertium est promptitudo obedientie: qz mox diuine inspirationi obedierunt: quia per aliā viam reuersi sunt in regionem suam.

¶ Sermo. lxj. De eodem. Sermo. vj.

Apertis thesauris suis obtulerūt ei munera. ista munera fuerunt mystice significativa. Quia per aurum intelligitur diuina dilectio: per thus deuota oratio: per myrrhā carnis mortificatio: que omnia deo offerre debemus. Significatur autem dilectio per aurum quia aurum est pretiosum cuius pretiositas causatur ex tribus scilicet ex charitate: durabilitate et vtilitate. est enim rarum: ideo pretiosum. Hiek. Omne quod rarum est magis appetitur. Pulegiuz apud indos pretiosius est q̄ aurum. est igitur charitas ꝑciosa: quia rara dicit. Phil. ij. Omnes que sua sunt querunt: ꝛ dicitur. j. Corint. xiij. Charitas non q̄rit que sua sunt. Et quo sequitur q̄ nullus, id est valde pauci charitatem habent. Secundo aurum est durabile: sic et ipsa dilectio est durabilis et immortalis. ꝑme Corint. xiij. Charitas nunquam excidit. Excidit lingua ꝛ succidit cordium perfecta cognitio. Excidit spes ꝛ succedit presentialis possessio. Charitas non autem excidit: quia ea nihil meli⁹ quod succedere sibi possit. Tertio aurum est vtile quia cor cōfortat: letificat: in iuuentute cōseruat. Sic charitas habet cor confortare: conseruare: ꝛ fouere. Cāticorū. viij. Fortis est vt mors dilectio habet letificare. Unde ipse apostolus vocat eā solatiū dicens. ad Philip. ij. Si qua cōsolatio in xp̄o: si quod solatium charitatis ꝛc. Habet vero inuentute conseruare et facit de se iuuenem: sed renouabit vt aquile⁊ iuuent⁹ tua ꝛ de vetusto, nouū. Johānis. xiij. Mādatum nouum do vobis: vt diligatis inuicē. De mandato tuo viuū. ij. Johānis. ij. In hoc scim⁹ quoniam trāslati sumus de morte ad vitam: quoniā diligimus fratres. Secundo debem⁹ offerre deo thus deuote orationis. ꝑs. Dirigat oratio mea sicut incēsum in conspectu tuo. Thus redolens ex carbonibus viuis ꝓcedit in altū ascēdit ꝛ odorem reddit. Sic oratio debet ꝓcedere ex corde ignito p amorez. Ecclesia. l. Thus ardēs i igne. Talis oratio sic ignita bona facit. Primū est quia diabolum expellit. Thobie. vj. Cordis ei⁹ particulis si sup carbones ponas fumus eius extricat omne genus demoniorum. Secundo deum ad nos accedere facit. Unde psalm. Sagitte potētis acute cū carbonibus desolatoriis. Sicut em̄ stimulus aliquē pungit ad currendū. Sic et oratio ignita vocat ad subueniendum. Tertio vitia incendit ꝛ consumit. ideo subditur. Sicut fumus thuris in altum ascendit. sic et oratio ascendit in celū. maxime si est lachrymosa. Ecclesia. xxxv. Lachryma vidue a macilla ascēdit vsq; ad celū: quasi dicat ꝓ humilitate ꝑdita. ꝛ ibidē. Oratio humiliātis se penetrat nubes: quādo est a peccati pōdere aliena ideo dixit dominus malis. Esaie. j. Cū multiplicaueritis oratio-

nem nō exaudiam: manus vestre sanguine plene sunt. Tertio thus odorē dedit. Sic oratio est odorifera maxime quādo fundit a corpore mortificato a corde dilatato ꝛ a corde ꝓ spiritualem letitiam ornato. De primis duobus dicitur Apoc. quinto. Habentes singuli citharas. Hoc est. i. corpora mortificata ꝛ phialas. i. cordata ꝓ amorem plenas odoramentorum que sunt orationes sanctorum. De tertio ecclesiast. l. Quasi thus redolēs in diebus ætatis. In estate enim odor thuris latius sentitur: qz tūc puritas aeris et serenitas maior habetur. Tertio debem⁹ offerre myrrhā mortificatiōis. Myrrha habet triplicem virtutē scilicet expulsiuā: quia expellit vermes ꝛ serpētes. Sic mortificatio carnis expellit omnes diabolicas tētationes. Ecclesiastici. xj. Malitia vnius hore facit oblivionē luxurie magne. Secūdo habet vitam cōfortatiuam qz confortat membra tenera et debilia. Sic mortificatio carnis animū infirmuz ꝛ debilem constantem facit. secunde ad Corinthios duodecimo. Cuz enim infirmor tunc fortior sum et potēs. Tertio hz virtutem conseruatiuā: quia quātum dissolutis tantum cōsumit. Sic mortificatio carnis gratias et virtutes conservat. secunde ad Corinthios duodecimo. Uirtus in infirmitate ꝑficit. Sicut em̄ sal ꝑseruat a putrefactione vermium: sic mortificatio a corruptione. Ideo necesse est vt omnes enim hostia igne cremabitur: ꝛ omnis victima sale salietur.

¶ Sermo. lxij. De sancto Fabiano et Sebastiano. Sermo. primus.

Ladiuz euaginauerunt peccatores intenderunt arcū suū vt deiciant pauperē ꝛ inopē: vt trucidēt rectos corde. Hodie celebrat festiuitas fabiani pontificis ꝛ sebastiani militis. Pulchra ꝓcessio pontificis ꝛ militis. Sine vt ostēdat q̄ de⁹ fecit nos deo pri regnū et sacerdotiū. Sine ostēdat q̄ ad regnū celorū nō solū ꝓuenīt deuoti clerici, sz etiā fideles laici. Sine vt ostēdatur q̄ illi ad deū ꝓuenīt q̄ sibi assistūt ꝓ ociū ꝓtemplatiōis ꝛ q̄ sibi militāt ꝓ labore actiōis. In verbis ergo premissis duo tāguntur. Prosecutor⁊ crudelis sentencia cū dr. Gladiū euaginauerūt pctōres ꝛc. Scdo sanctorū innocens pena: cuz subditur. Ut decipiāt pauperē ꝛc. Sentencia aūt pctōrum in duobus apparet. s. in euaginando gladiū. s. quo ad fabianū quē decapitauerūt ꝛ i tendendo arcū q̄ ad sebastianū quem sagittauerūt. Circa primū notādū q̄ mali habent gladios q̄s euagināt cōtra bonos: ꝛ boni habēt gladios quos euagināt cōtra malos: habēt q̄dē mali vnū gladiuz in corde q̄ est malicie. vñ. ꝑs. Gladi⁹ eorum intret in corda ipsor⁊. Hūc euaginauerūt cuz malitiā acuerūt ad persequendum. ꝑs. Concepit dolorem ꝛ peperit iniquitatē. Aliū habēt in ore qui est gladi⁹ male lingue. ꝑs. Gladius in linguis eorum: hunc euagināt cum linguam laxant ad detrahēdū. ꝑs. Exacuerūt vt gladiū linguas eorū. Aliū habent in manu q̄ est malignitatis inique: ꝑs. De gladio maligno eripe me. Hūc euagināt cū manu⁹ extendūt ad persequēdum. Exo. xv. Euaginabo gladiū meuz: interficiet eos manus mea. Primū gladium euaginauit decius cōtra Fabianum. qui et ecclesie magnam persecutionē cōmouit. Secundum euaginauit diocletian⁹ cōtra sebastianū quē sum̄ proditorem vocauit: ꝛ multas blasphemias sibi dixit. Tertiū vterq; cōtra vtrūq; euaginauit: dū ille fabianum fecit occidi, ꝛ iste sebastianū fecit sagittari. Scdo boni habēt gladios cōtra malos. Primus est doctrine Heb. iiij. Uiuus est sermo dei ꝛefficax ꝛ penetrabilior omni gladio ancipiti. Hūc euagināt in eruditione ꝓximi. Eph. vj. Gladiū spiritus quod est verbū dei. Secundus est iusticie. Exo. xxxij. Ponat vir gladiū suum cōtra femur suum hunc euagināt in peccati vltione. ꝑs. Gladij ancipites in manib⁹ eorum. Tertius est fortitudinis et ꝓstantie. Cant. iij. In lectuluz salomonis seraginta ambiunt omnes tenētes gladiū hunc euaginant in gregis domini defensione. Macha. iij. iudas i gladio suo ꝓtegebat castra. gladiū ergo doctrine euaginauit Sebastianus q̄n ydolatras ꝛ infideles

conuertit: ⁊ gladium iustitie euaginauit fabianus quādo decij imperatorē dure corripuit. Gladij fortitudinis vterq; euaginauit quando vterq; instāter martyrij tollerauit. Secūdo apparet sentia cōtra beatum sebastianum cum dicitur. Intenderunt arcum suum quia ad instar ericij fuit sagittis repletus Intenderunt arcuz rem amaram: illa enim sagittatio amara pena fuit propter intraneitatem viscerūz quia saggitte non tm̄ vulnerant membra exteriora sed etiā viscera interiora Job. xxx. Interioza mea effervbuerūt absq; vlla requie. Magna etiam pena fuit propter generalitatē vulnerū: quia nō tantum in vno vel duobus locis: sed in toto corpore vulneratꝰ erat ⁊ sagittis repletꝰ Job. xvj. Cōcidit me vulnere super vulnꝰ. Esa j. A planta pedis vsq; ad verticē nō est in eo sanitas ⁊ magna pena erat ꝓpter maliciā irrisionum: quia ipsum quasi signuz in derisione posuerunt Job. xij. Deridet simplicitas iustiz ⁊c. ps. Jn me psallebant qui bibebant vinum. Fuit etiā magna pena propter totiꝰ populi spectaculū. Fuit enim in campo iuxta palatium cesaris sagittatus: vt illic omnis populus conueniret euz sagittari videre. vt hr̄. j. Cor. iij. Spectaculum facti sumus mundo angelis ⁊ hominibus. Scō ex parte sanctorū ponitur pena innocens cuz dicitur. Ut decipiant pauperē ⁊ inopē. Sed primo ponitur innocens pena sebastiani: cū dicit. Ut decipiant pauperem. Pauper igitur ⁊ inops fuit sebastianus quē oibus bonis spoliauerunt: ⁊ a principatu deposuerūt. Jstum decipere conati sunt modo falsis allegationibus volētes xp̄m ondere nō esse deum modo vanis ꝓmissionibꝰ promittentes sibi restituere suū principatum modo diuersis cruciatibꝰ ⁊ diuersis passionibus quia ipsum fecerunt sagittari: ⁊ vsq; ad mortē fustigari: ꝛ nō potuit decipi: nec falsis allegatiōibꝰ adduci: qz hēbat christū qui sapiētia est Luc. xxj. Ego enim dabo vobis os ⁊ sapiētiam ⁊c. Nec vanis promissionibus: qz habebat xp̄m qui est vera merces ⁊ summū bonū. Gen. xv. Noli timere ego protector tuꝰ sum: ⁊ merces tua magna nimis Exo. xxiij. Ego ostendaz tibi omne bonū. Nec vanis cruciatibus ⁊ passionibus: qz habebat christum qui virtus est ⁊ fortitudo. ps. Dominus protector vite mee a quo trepidabo? Jtē ibidē. Cū ipso sum in tribulatione eripiā eū ⁊ glorificabo eū. Scō ponitur inno cēs pena fabiani: cū dicit vt trucidet rectos corde: ipse ei rectū cor habuit. qđ patet ex multis. Primo qz ipse p colubas fuit miraculose electus ne quaq; eū deus ipsum miraculose eligeret. nisi ipsum haberet rectū cor ⁊ sanctū cognosceret. Numero imperator. Philippo volēti interesse paschę solennitatibus ⁊ diuinis cōcare mysterijs fabianus constanter restitit, nec ibidem ipm esse permisit: donec inter publice penitentes fletit, ⁊ peccata sua cōfessus fuit. Ecclesiast. xlviij. Jn diebus suis nō pertimuit principem ⁊c. Tertio quia circa diuinū cultum fuit valde diligens ⁊ deuotꝰ. Nam sicut dicit Damascē. papa ipse fabianus p oēs regiones septē diaconos misit, ⁊ eisdē tot subdiaconos aliꝰ gnauit vt gesta martyrū colligerēt: ⁊ sibi romā deportarent quod factum est. Jtē ergo sic rectum corde trucidauerūt ⁊ decapitauerūt. Etꝫ carnē trucidare: aliꝰ tm̄ ledere non poterāt. Matt. x. Nolite timere eos qui occidunt corpus: animam autem non possunt. Ratio quare enim occidere non possunt. Quia animas sctorū mali occidere nō possunt. est quia ipsorum anime in manu dei sunt. Sap. iij. Justorū anime in manu dei sunt. Sunt etiam in sinu dei. Esa. xl. Manu sublevabit agnos ⁊ in sinu suo portabit. sunt etiā in corde dei ad Phil. j. Teste deo mihi deus quō vos cupiam omnes in visceribus iesu xp̄i. Quia igit sunt in manu dei nō possunt ab aliquo auferri. Joa. x. Non rapiet eos quisq; de manu mea qđ sunt ī sinu dei nō p̄nt amitti. Aug. Quid times homem hō in sinu dei positus? Tu de sinu illius noli cadere: ⁊ qđ patieris ad salutē valebit nō ad pnicie: qđ sunt in corde dei nō p̄nt oblivioi tradi. Jo. ca. tesimo tricesimo sexto. Si oblitꝰ fuero tui hierlm: oblivioi dex dextera mea ⁊c.

¶Sermo. lxiij. De sancto Sebastiano martyre. Sermo secundus.

Etendit arcū suum ⁊ posuit me quasi signum ad sagittā. Thren. ij.

Jstud verbum conuenienter potest qui fuit ad signum positus ⁊ ab infidelibus sagittatꝰ. Fuit em̄ positꝰ ad multiplex signū. Primo in signum prudē tie ex eo q; se sub militari habitu occultabat vt christianos martyres ꝓfortaret bonum quidē fuerat si statim se christianuz fuisse erat q; ꝓ tali vtilitate ad tempꝰ sub militari habitu se occultaret. Postmodū habuit fidē tāq; loricā. j. Thessal. v. Induti loricā fidei postmodū habuit eā tāq; scutū. Ephe. vj. Jn oibus sumentes scutū fidei. Apls esset de hoc loquēs 2 Cor. xj. Per feneſtrā i sporta dimissus ⁊c. Bonū erat si apostolus nō fugiē do martyrij fuisset ppessus sz melius fuit ꝓ vtilitate. primoꝝ ad tps fuit reseruatus. Scō fuit positꝰ in signū constantie cuius constātia etiā apparuit in corrobo rādo sū dixit. O fortissimi milites xp̄i ⁊c. nes tui Jn arguēdo, qz imperatores ꝓtā ter redarguit. Et tūc marie postq; ab eis flagellatꝰ fuit tales em̄ ꝓtates erāt apli. Deū hōr Act. v. Cesis ōnūciauerūt apostolis: ne ampliꝰ loqrent ⁊c. Jn sufferēdo qz multa martyria ptulit: sz vinci nō potuit. Ro. viij. Certꝰ sum em̄ qđ neq; mors neq; vita ⁊c. Tertio fuit positꝰ in signū doctrine. Docuit em̄ tres vtiles lectiones. Prima fuit circa ꝓceptū tēporalis sū dixit. Vata hec in se credētes fefellit sz experta vapor ad modicū parens. Scō fuit circa appetitum celestiū. Un dixit Nō separabuntur a vobis sz vadūt parare vobis ꝓdereas māsiones. Heb. xiij. Nō em̄ habemus hic ciuitatē permanētē: sed futurā inquirim̄ Tertia fuit circa tollerantiā aduersorum. vnde ait. In amorē martyrij nostros sustinem̄ effectꝰ ⁊ Matthei x. Nolite timere eos qui occidunt corpꝰ ⁊c. Quarto erat positus in signum patiē tie: qz patienter supplicia tollerauit. Magna patientia qz martyres non in supplicijs cesserūt sz potiꝰ eis nocumēta cesserūt. Cyprianꝰ. Torquētibꝰ fortiores fieterunt: ac laniātes vngulas laniata mēbra vicerunt. maior ꝙ nō maledixerunt. Luce. vj. Benedicite maledicentibꝰ vobis maxima quod aduersus deū nō murmurauerunt. vnde dicitur. Non murmur resonat nō querimonia. Per maxima ꝙ in tot supplicijs cor pacificū habuerunt. vñ subdit. Sz corde tacito mēs bñ ꝓscia seruat patiētiā. Sup maxima ꝙ ꝓ persequentibꝰ orauerunt Luce. vj. Orate pro psequentibꝰ ⁊ calūniantibꝰ vos. Quinto fuit in signū positꝰ operatiōis bone. habuit em̄ opationē bonā. i. vtilē delectabilē ⁊ honestā. Utilē ꝯtum ad aliorū querelationē qz multos quertit ⁊ saluos fecit. j. Cor. x. Nō querēs qđ mihi vtile est sz ꝙ multis vt salui fiāt. Honestū ꝯtū ad pacificā quersationē. vñ 2 Cor. Erat em̄ vir tortius prudētie. Jn sermone verax in opere fidelis. in bonitate cōspicꝰ in vniuersa moꝝ honestate preclarꝰ ⁊c. j. Thessa. iij. Honeste ābuletis ad eos q̄foris sūt. Delectabilē abt ꝯtum ad celestiū contēplationē. Ecclesiast. xj. Dulce lumen ⁊ delectabile est oculis videre solē. i. xp̄m per contemplationem. Sexto positus fuit in signum pene eterne reprobis inferende. Si em̄ deꝰ tm̄ punit illos qui habēt vitā sanctā: ꝯtum punit ⁊ illos qui habent vitam iniquā. prouer. xj. Si iustus in terra recipit mala: ꝯto magis impius ⁊ peccator. Si tm̄ punit illos in quibus benedicitur: ꝯtum puniet ⁊ illos in quibus blasphemat. Hiere. xxv. Ecce ego in ciuitate in qua inuocatū est nomen meū incipio te affligere et vos quasi innocētes eritis nō eritis immunes. Si tm̄ punit illos q̄ sunt virides in conscientia ⁊ in vita quantum puniet illos qui habent conscientiam aridā: ⁊. vitaz corruptā? Luce. xxiij. Si in viridi ligno hoc faciūt: in arido qđ fiet? ⁊c.

¶Sermo. lxiij. De eodem sermo. iij.

Ece docuisti plurimos ⁊ manus lassas roborasti Uacillantes confirmauerunt sermones tui ⁊ genus debilis cōfortasti.

Universidad de Deusto Biblioteca

Job.liij. In verbis istis tria tãgunt. Nã sanctus sebastianus fuit doctor ignorantiã: iõ dicit Ecce docuisti plurimos. Fuit roborator debilium. iõ subditur. Manu lassas roborasti: vacillantes confirmauerunt sermones tui. Fuit consolator afflictor. iõ subdit. genua debilia. Circa primum notandum q̃ quidam ignorabant fitatẽ dei sicut idololatre. iõ sctus. Sebastianus docuit fideiveritatem. Unde vna die plusq̃ trecenta idola confregit: & pfectum vbis & mille quadrigentos. viros de eius familia baptizauit. j. Joã. iij. In hoc apparuit dei filius vt dissoluat opera diaboli. Quidã ignorabãt vanitatẽmũdi vt cupidi & auari: iõ docuit vite labilitatẽ dicens. Ab initio mundi &c. hec vita in se credẽtes fefellit & post se expectãtes irrisit &c. Job. xiij. Homo natus de muliere breui viues tẽpore &c. Quidã ignorabãt leuitatẽ pesentis supplicij vt timidi & desistiosi: ideo docuit pene pẽsentis & future differentiam. Unde ait. Hec psecutio quã hic patimur hodie excãdescit & cras euanescit dolor autẽ eternꝰ renouatur vt sentiat augmẽtam vt exurat: inflãmaꝫ vt puniat. Tanta est em differẽtia ad illã: quãta stilla aq̃ ad fluuiũ: sibuli ad tonitruũ. Job. xxvj. Cũvir vnã quã stillã sermonis eiꝰ audiuerimꝰ: q̃s poterit tonitruũ magnitudinis eiꝰ intueri? Quidã ignorabãt astutiã dyaboli: vt neophiti & inexperti. iõ docuit diaboli astutiã supandã dicẽs. In amorẽ martyrij: iã nostros sustinemꝰ affectus. Ibi enim diabolus se vincere existimat qui dum capit captꝰ est: dum tenetentꝰ est Job. xl. An extrahere poteris leuiathã hamo. Esca est exterior caro martyrio afflicta, hamꝰ est interior patiẽtia. Diabolus credit se capere martyrem pescam carnis exterius mortue: & captꝰ est ab hamo interioris patientie. Scõo fuit debilium: corroborator. cũ dr. Manu lapsas roborasti. Sunt em quidam debiles ad bonũ incipiendũ. Prouer. ix. Abscondit piger manum suam sub asella. De quoꝝ numero erat Cromatius prefectus q̃ cuz ydola ota se confringere promisisset vnũ tñ abscondit fz sanari nõ potuit quousq̃ confractum fuit, Similes sunt qui penitẽtiã volentes inchoare pcã sua deserunt vnũ tamen retinere volunt. Quidaz sunt debiles ad bonũ inceptũ prosequendum. Tales sunt sicut statue q̃ pedes habent sed in ambulando non pficiũt. de quoꝝ numero erant multi christiani qui fidẽ fendere incipiebãt: sed ptimꝰ deficebãt. Ideo sebastianus clamidez deferebat eis. Uoluit ipsa tñ prius verari: vt ostẽdat q̃ diligat mundiciam. Uoluit & sacerdotem qui pallio altaris eã operuit simiter verari: vt ostẽdat q̃ odit p̃ sumptuosam audaciam. Uoluit ad incantationez eam amplius verari: ita q̃ legio demonũ in eam intrauit vt ostẽdat q̃ odit superstitionem fallacem & vanam.

ter in tuscia: vt refert Greg. in dyalogo q̃ dor ad dedicationẽ eccle sancti sebastiani ire deberet nocte illa a cõcupiscẽtia sinulata a viro suo noluit abstinere: q̃ mox vt sancti sebastiani oratorij est ingressa a diabolo est vexata Jstam p̃solatus est sanãdo p̃ suã & sancti fortunati intercessionem. Uoluit ipsa tñ prius verari: vt ostẽdat q̃ diligat mundiciam. Uoluit & sacerdotem qui pallio altaris eã operuit simiter verari: vt ostẽdat q̃ odit p̃ sumptuosam audaciam. Uoluit ad incantationez eam amplius verari: ita q̃ legio demonũ in eam intrauit vt ostẽdat q̃ odit superstitionem fallacem & vanam.

(Sermo. lxv. De sancta Agnete ser. j.

Mulierem fortez quis inueniet. Prouerbio. vlti. Inuẽtũ est hodie de sancta agnete q̃ salomon aut p̃ impassibilitatẽ, aut p̃ difficultatez, aut per ammirationem se non posse inuenire dicebat fortem mulierem. Sancta quidem agnes adeo fortis extitit q̃ triplex certamen maximum superauit. primum nãq̃ certamen habuit contra prefecti filiuz qui volebat sibi subtripere virginitatem inducendo ipsam ad suum coniugium. Secundum habuit contra ipsum prefectum qui volebat polluere sue fame honestatem trahendo ipsam ad prostibulum. Tertium contra prefecti vicariũ habuit qui volebat in ipsa corrumpere fidei integritatem: multiplex inferendo ei certamen. Sed in quodlibet certamine habuit adiutorium. Nam in primo habuit angelum: vnde ipsa dixit. Mecum enim habeo custodem corporis mei angelum domini. In secundo habuit christum. Unde ait Unigenitus dei filius murꝰ mirabilis impenetrabilis & mei custos nũquã dormiens: et defensor nunquam deficiens In tertio habuit spiritum sanctuz. Unde dicit. Ecce nũc p̃ spiritum sanctum rore celesti perfusa focus iuxta me mortem. Circa primum notandum q̃ ipsa quinque habuit que in aliis mulieribus sunt ad impedimentum castitatis: in sue autem sunt instrumentum virtutis. primus est etas iuuenilis quia. xiij. etatis sue anno mortem perdidit & vitam inuenit: & sic dr Eccl. xij. Adolescentia enim & voluptas vana sunt sed etatẽ iuuenilẽ mẽtis canicie tẽperauit. Uñ dr de ea. Infantia computabatur in annis fz erat senectꝰ mẽtis imensa: corpore iuuẽcula. fz alo cana. Sap. iij. Cani sunt sensus hominis &c. Secundũ est pulchritudo corporis. Ipa em sicut dr de ea fuit pulchra facie: fz pulchrior fide & sic dr Prouerb. xxxj. Fallax gra & vana est pulchritudo. Sz ipsa pulchritudinẽ suã corporis maceratione turbauit Unde poterat dicere illud Cãti. j. Nigra suz sed formosa. Nigra exteriꝰ p̃ macerationẽ: formosa interiꝰ p̃ virtutũ decorẽ. Uñ dr Greg. i dyalogo de galla nobilissima femina q̃ ad instar, fcz viri habitura erat barbã si nõ nuberet. Illa exterius nihil timuit deformitatis: q̃ iteriorã speciẽ amauit. Nec mirũ si hoc illa fedaret q̃ a celesti spõso nõ amaref. Tertiũ ẽ multiplex oblatio muneris Unde dr q̃ cepit offerre plurima & plurima pmittere. Multe em sunt quas nõ decepit iuuẽtus nec pulchritudo fz inducit munera oblatio Ozee. iiij. Munera dederũt amatorib⁹ suis. Ipsa aũt munera oblata desperit. Uñ dr i legẽda detulit secũ p̃ciosa ornamẽta q̃ ab ea sunt tãq̃ stercora reputata. Sciebat em q̃ huiusmodi munera nõ dant spõsis sed pcubinis. Ben. xxv. Filijs aũt concubinarũ largitus est munera. Quartũ est nobilitas amatoris. Nõ nobilitas virox facilius inclinat animos puellarũ. Ille autẽ erat filius prefecti vrbis rome: & ideo nobilitas & sublimis. Sz ipsa eius nobilitatem comparatione spõsi celestis vilipendit Uñ ait. Discedite a me pabulũ mortis qr iam ab alio amatore preuẽta sum q̃ longe tenobilior est: & genere & dignitate. Quintũ est terror: supplicij qr p̃fectus multa supplicia eis minaꝰ ei. Multe aũt sunt q̃ respuũt munera: & cõsentiunt propter supplicia Dan. xij. Sic faciebatis filiabus israel: & ille timentes loquebant vobis. Sz ipsa terrores & minas derisit Une dicitur ea q̃ terrentem sicut & blandientem animo deridebat. Amb. Cetere puelle tornos vultus parentum ferre nõ

Universidad de Deusto Biblioteca

possunt et acu puncta districta solēt qua fl vulnera flere. Hec autē virgo cruētas carnificum manꝰ impauida expectauit. Ḡrōm certamē habuit ꝓtra p̄fectū: qr voluit in ipsa polluere honestatē trahēdo eā ad p̄stibulū. In quo certamine cōtra eā multa aduersariꝰ tela iniecit: sed virgo oīa superauit. Primo nanq; fecit ipsā nudā per ciuitatē duci vt nuditas sibi verecūdiā faceret. Solēt em̄ ipse virgines magis nuditatis verecūdiā timere q̄ pnā Ezechiel. xvj. Eras nuda ⁊ cōfusione plena. Sed cōtra istud telū habuit dēsitatē capilloꝝ: q̄ eā induerūt ⁊ verecūdiā propulsauerūt. ſ. Cor. xj. Capilli ꝑ velamine mulieri dati sunt. Sēdo in loco turpi. i. in p̄stibulo fecit eā includi vt nomē et honestatem polluereꝝ Johelis. iij. Posuerūt puerū in p̄stibulo. Sed ipsa cōtra hoc habuit societatē angelorū: vt. ſ. presentia angelorum loci infamiam aboleret. Esa. xxxv. In domibus in q̄b⁹ pus habitabant dracones orietur viror calamī et iuncī. Calamꝰ ⁊ iuncus virent iuxta fluēta aq̄rū. Et signat angelos q̄ habēt virorē contemplationis: ⁊ sunt mersi in pelagus amoris. Tertio in loco. ſ. obscuro, fecit eā claudi: vt loci obscuritas virginē pterreret. Cōtra istud habuit luminis claritatē q̄ tanta fuit vt nullus posset eā cōtingere vel videre. Sapiē. xviij. Sāctis autē tuꝫ maxima erat lux. ij. Cor. vj. Que societas luci ad tenebras. Quarto sine vestimēto fecit eā relinq̄, vt frigoris asperitas eā affligeret. Michee. ij. Desuper tunicā pallū subtulistis. Cōtra hoc habuit vestē celestem: quā angeli sibi in carcere parauerūt. Judith. x. Induit se vestimētis iocūditatis sue. Quinto omnibus eā fecit exponi: vt pro vno quē contemplerat oēs haberet. ij. Macha. quarto. Lusus est gymnasiū cōstituere: ⁊ optimos epheborū in lupanari ponere. Contra hoc habuit dei virtutes: quia omnes qui ingrediebant conuertebantur. ſ. Regum. x. Insiliet in te spiritꝰ domini: ⁊ mutaberis in virū alterū. Sexto filio suo illudendā dedit, vt quē noluerat habere maritū: haberet amasiū. Cōtra hoc habuit iudiciarij dei emulationē. i. demonꝫ qui ipm̄ ꝓfocauit. Ut ipsa ait. Ille cuius voluntatem volebat perficere potestatē in eū accepit et occidit. Demones em̄ filios in eū accepit et occidit. Demones em̄ filios habeant iudiciarij dei qui etsi a seipsis habeant malā voluntatem a deo tamē iustā accipiūt potestatē. ſ. Re. xviij. Spūs dñi malus inuasit saul. Est em̄ spūs dñi propter acceptā potestatem, sed malus propter iniquā volūtatē. Tertiū certamē habuit cōtra p̄fecti vicarium qui voluit in ipsa corrūpere fidei integritatē: multiplex inferēdo supplicū: sed ipsa oīa superauit supplicia. Fecit nāq; ipsa virginē p̄ci in ignē: ⁊ ipm̄ ignē fecit copiosum fieri ⁊ tā dē in gutture fecit eam gladio feriri. Ignē q̄dē fecit eā p̄ci ꝓpter cōsumptionē: vt sez ignis carnem ⁊ ossa in cinerem redigeret ne sez aliq̄ relicte remanerent. Amos. ij. Sup tribꝰ sceleribꝰ Moab. Et sup ārtū nō cōuertā eū: q̄r incēderūt ossa regis idumee vsq; ad cinerē. Primū sceleris fuit: q̄r filiꝰ ipsiꝰ p̄fecti virginitatē fregit: secūdū fuit: q̄r filiꝰ ipsiꝰ p̄fecti virginitatē fregit et subuerterevoluit. Sēm q̄ ipe p̄fectus eā nudā p ciuitatē duci fecit. Tertium q̄r eā in lupanari exposuit. Quartū q̄ ipse vicariꝰ eā in ignē p̄ci fecit vt eis ossa in cinerē redigerent: ſz istud certamē victi p oratiōnē deuotā: q̄r mox vt orauit ignis extinctꝰ fuit. Eccl. ij. In medio ignis non sum estuata. Sēdo ipsum ignē copiosum voluit fieri: vt ⁊ ipsa cito cōsummaret ne sibi auferret. Sz cōtra istud certamē habuit refrigerātē dei gratiā: q̄ sibi refrigerīū p̄stitit: vñ ipsa ait. Ecce nūc p spūs sanctū roze celesti p̄fusa: focꝰ intra me mortuꝰ est. Eccl. iij. Ignē ardētē extinguit aqua. i. refrigerās dei gratia. Tertio in gutture fecit eā secari. Sed istud certamen victi per celestē palmam quam acquisiuit. Apo. vij. Stantes ant̄ thronū dei in conspectu agni amicti stolis albis: ⁊ palmis in manibꝰ eorū. Stat ant̄ thronū dei per cōtemplationē deitatis. In conspectu agni per considerationē hūanitatis. Amicta stola alba per dotē anime: ⁊ palme in manibus eius per ostensionem victorie.

¶ Sermo. lxvj. De eadē. Sermo. ij.

Fortitudo ⁊ decor in dumētū eius ⁊ ridebit in die nouissimo. Prouer. vlimo. Hec verba cōuenienter de sancta agnete exponi possunt que fuit robusta decora ⁊ leta. Fuit sic robusta q̄ etiam hostes vicit. Fuit sic decora: q̄ omnibus placuit. Et modo leta: quia ad letitiam sempiternam peruenit. Primo igitur fuit robusta ⁊ fortis ideo premittitur fortitudo. Fuit enim fortis: quia vicit fortissem se. i. diabolum. Unde dicit beata agnes spurcitias diaboli imaculato calcātes quia vicistis malignum. Fuit fortis q̄r a nemine potuit vinci nec a p̄fecti filio promissis donis, nec etiam ab ipso p̄fecto irrogatis iniurijs necab ipsa vicario illatis supplicijs Eccli. xlviij. Potentia nemo vicit illum. Fuit fortissima: quia vicit semetipsam: scilicet corpus seruando munditiam ⁊ animā seruādo patientiā. Prouer. xxj. Melior est patiens viro forti: ⁊ q̄ dominatur animo suo expugnatore vrbiū. Fuit sup fortissima, q̄r vicit deū: ⁊ hoc q̄n resuscitando filiuz p̄fecti oratiōib⁹ deuotis induxit. Eccl. xvj. Mulier fortis oblectat virū suū. i. deū. Gen. xxxij. Si cōtra deū fortis fuit quātomagis cōtra homines prenualebit. Sēdo fuit decora: iō subditur. Et decor. Deus em̄ ipsam in presenti decorauit: q̄ ipsaz multiplici gloria illustrauit: et nouis miracula in triplici machina rerum: quia ⁊ de celo chorus cantio ⁊ fulgur descendit: ⁊ terremotus magnꝰ exti. ⁊ p̄fecti filiū de inferno suscitauit. Fecit em̄ miracula in quadruplici substātia elementorū: q̄ ignis extinctus est aquar: aqua ⁊ pestas super paganos exorta est terra mota: aer dum esset in carcere illuminatus est diuina luce. Fecit miracula in quinq̄plici differētia creaturaꝝ: scilicet in illis que habent tantum esse sicut in imagine amulū que recepit, ⁊ tētationez fugauit. In illis que habent viuere sicut in capillis qui ad instar plantarū viuunt ⁊ crescunt. Et in illis que habēt sentire: sicut patet in agno nine candidiore q̄ iuuenē flare p̄sus est. In illis que habēt discernere: sicut ptz in constantia quā cor pore ⁊ mēte sanauit. In illis que habent intelligere sicut in angelis qui sibi vestez in p̄stibulo prepararunt. Tertio est modo leta: ideo dicitur. Et ridebit in die nouissimo: non dixit in die primo, quia ille est dies ploratus. Sapien. vij. Primūz vocem similem omnibus emisit plorās: nec dixit die medio: quia ille dies est incolatus. ꝑs. Heu mihi quia incolatꝰ meus prolongatus est. Sed dixit in die nouissimo: quia ille est dies iocūditatis ⁊ risus. Job. viij. Donec impleatur risu os tuuz. In hoc ergo die nouissimo ipsa ridet: q̄r preter gloriam communem quatuor speciales habet. Primam habet in capite q̄ est aureola. Exoꝺ. xxv. Super coronā facies alteram coronam aureolam. Secūdam habet in ore que est suauis melodia. Apocalyp. xiiij. Cantabāt quasi canticū nouum. Tertiam habet in corpore que est vestis candida. Apocalyp. iij. Ambulabunt mecuz in albis: quoniā digni fūt. Quartam habet in prosecutione que est associatio diuina. Apocalyp. iij. Hi sequuntur agnuz quocunq; ierit. Propter primam coronam quaz habet in capite dixit. Quasi sponsam decorauit me corona. Propter secundaz quam habet in ore dixit. Cuiꝰ mihi organa modulatis vocibus sonant. Propter tertiam quam habet in corpore dixit. Induit me dominus ciglade auro contexta. Propter quartā quā habēt in christi associatione. ait. Ipsi sum iūcta in celis quā in terris posita tota anime deuotione dilexi. ⁊c.

¶ Sermo. lxvij. De eodē festo ser. iij.

Dilectus meꝰ mihi ⁊ ego illi. Cant. ij. Cōsuetudo est inter sponsum ⁊ sponsam: q̄ sponsus spōsam copulat sibi per amorem: et q̄ sponsa sponsum multipliciter commendat. Beata igitur agnes primo gloriatur q̄ christus eam in sponsam accepit: ⁊ sibi eam per amorem copulauit cum dixit. Dilectus meus mihi. Secundo eum multipliciter commendauit: cuz subdit. Et ego illi. Est igitur sensus. Dilectus meus mihi. i. intēdit me sibi in spōsam accipiendo. Et ego illi scilicet intendo ipsum multipliciter cōmēdando. Circa primū notādū est q̄ triplex est desponsatio. Prima est carnalis. Johānis. ij. Vocat spōsum architriclinus. ⁊c. Alia est spi

ritualis:z ista est triplex. Una que fit p fidei signaculum que cōtrahitur in baptismate. Ozee.ij. Spōsabo te mihi in fide: alia que fit per passionis sacramētū. Et ista ꝓtracta fuit in christi passione. Jbidē Sponsabo te mihi in iustitia z iudicio. Tunc eīm diabolus est iudicatus. Joh̄. xvj. Nunc iudicium est mundi ꝛc. Alia que fit per virginitatis votū. Et ista cōtrahitur in thalamo conscientie. Jbidē. Sponsabo te mihi in misericordia z miserationib⁹. Virginitatē enim seruare nō est virtutis humane: sed miserationis diuine. Cor. xj. Desponsi eīm vos vni viro. ꝛc. Tertia est desponsatio celestis. Ozee. ij. Spōsabo eīm te mihi i sempiternū. Apo. xxj. Vidi ciuitatē sanctā hierusalē nouaz descēdentē de celo sicut sponsam ornatā viro suo. Primā despōsationē sez carnalē beata agnes respuit: qz in luctū cōuertit: vñ ait. Discede a me pabulū mortis: qz iam ab alio amatore ꝑuenta sum. Sap̄. iij. Felix sterilis z incoinquinata ꝛc. Secām sez spiritualē habuit tā p fidei signaculū: vñ ait. Anulo suo subarrauit me: ꝛ̄ per passionis sacramentū: vñ ait. Sanguis eius ornauit genas meas: ꝛ̄ p virginitatis votū: vñ dicit. Quē cū accepero virgo sum: cū amauero casta sum: cū tetigero mūda sum. Tertiā sez celestē hodie assecuta fuit: qz hodie celestem curiā. i. thalamū introiuit. Cant. ij. Introduxit me rex in cellam vinariam. Ubi quidem est inter sponsum z spōsam felix amplexatio. Vñ ait. Jam amplexibus eius castis astricta sum. Cant. ij. Dextera illi⁹ amplexabitur me. Beata ꝓiunctio: vnde ait. Jam corpus eius corpori meo sociatū est. Joh. xvij. Omnes vnum sint: sicut pater in me z ego in te. Gloriosa plis generatio: vñ ait. Nec deerūt post nuptias filij vbi pars⁹ sine dolore succedit: z fecūditas quotidiana cumulatur. Cant. iij. Oēs gemellis fetib⁹: z sterilis non est inter eas. Ex tali eīm cōiūctiōe resultat gemin⁹ fetus. s. glorificatio corporis z alie vel glorificatio in cōtemplatiōe diuinitatis z visiōe humanitatis. Scām spōsum suū multipliciter cōmēdauit: z maxime a tribus sez a pulchritudine, nobilitate, diuitiarū fertilitate. De pulchritudine ei⁹ dicit. Cuius pulchritudinē sol z luna mirant. Pulchritudo sūt maxime attendi in facie. De pulchritudine autem facie ipsius sponsi. dicit Hester. xv. Facies tua plena est gratiarū. Dicit autem Aug. de trin. Pulchra facies est dimēsa pariter affecta hilariter, z colorata luculenter. Habuit igit iste spōsus pulchrā faciem: sez bene ꝓportionatā. Ante incarnatiōnē nō erat bñ ꝓportionat⁹: qz erat altus nimis: pfundus nimis: nimis latus z nimis longus. Tā alt⁹: vt nō posset attingi. Tam pfund⁹: vt nō posset videri. Tam latus: vt nō posset cōprehendi. Tam longus: vt nō posset mēsurari. Job. xj. Excelsior celo est ꝛc. Sed post incarnationē est ꝓportionata altitudo sue maiestatis vsq; ad nostrā substātiā. Philip. ij. Exinaniuit semetipsū formā serui accipiēs. Profunditas sue sapiētie vsq; ad humanam stultitiā. j. Cor. j. Placuit deo p stultitiam predicatiōis saluos facere credentes. Latitudo sue pot̄tie: vsq; ad nīam miseriā. Esa. liij. desiderauim⁹ eū despectum z nouissimum virorum ꝛc. Longitudo eternitatis diuine vsq; ad nostre tēporalitatis mensuram: ad Hab. iij. Ab vbi venit plenitudo tēporis ꝛc. Scēdo ei⁹ facies fuit hilariter effecta: nō eīm erat litigiosus in ore. partialis in opere: nō iracundus in sermone: nō durus in cōpassione: nō tristis in mente: nō turbulentus in facie. De his omnib⁹ dicit Esa. xlij. Non clamabit neq; accipiet personaz ꝛc. Tertio ei⁹ facies fuit luculēter colorata. Fuit eīm candidus ꝓpter virginitatem: que maxime resultat in carne. Rubicūd⁹ ꝓpter charitatem: que maxime seruabat in mente. Fulgidus z electus ex militibus ꝓpter maiestatē: que maxime resultabat ex diuinitate. Cant. v. Dilect⁹ me⁹ candidus z rubicundus. Secūdo cōmēdat eū ex nobilitate: cū dicit. Qui lōge nobilior est re: z genere z dignitate. Est autem fm Ezech. nazā. etriplex nobilitas. Una datur ex imaginis diuine impressiōe: alia ex carnis ꝓpagatione: tertia ex animi virtute. Quātū igitur ad diuinitatem in christo fuit nobilitas imaginis. Colosse. j. Qui est imago dei inuisibilis. Quātum ad carnē fuit in xp̄o nobilitas originis. Romanos. j. Qui fact⁹ est ex semine david fm carnē, quantum ad animam fuit in eo nobilitas virtutis. Joh. j. Plenū gratia z veritate. Tertio cōmendat ipsum a diuitiarū plenitudine: cū dicit: cuius opes ꝛc. deficiunt: cuius diuitie nūq; decrescunt. Prouer. viij. Mecū sunt diuitie et gloria. i. diuitie gloriose. Jlle eīm sunt mihi vere iste gloriose: qz iste sunt perpetue illeriālitorie. Jsta differentia ponit Wat. j. Nolite thesaurizare vob⁹ thesauros in terra: sed in celis. Ubi neq; erugo neq; tinea demolit. Jste faciunt hominē satiatum: ille famelicū. Jsta differentia ponit Job. iij. Omnis q̄ biberit ex hac aqua sitiet iterum. Jste faciunt hominem locupletem z glorioſum: ille indigentē et miseram. Jsta differentia ponitur Apo. iij. Dicis quia diues sum z locuples z nullius egeo, z nescis q̄a miser es z miserabilis: z ideo suadeo tibi emere a me auro ignitum z probatū vt locuples fias.

Sermo. lxviij. De eadē. Serm. iij.

Gaudeamus z exultem⁹ z dem⁹ gloriam deo qm̄ venerūt nuptie agni, z vxor agni ꝓparauit se, z datū est sibi vt cooperiat se byſſo splendenti z candido. Apo. xix. Tres persone principales reperiuntur in nuptijs: scz paranymphi: spōsus z spōsa. Ad paranymphos autem pertinet supliciter cantare epithalamiū. Ad spōsum ꝑtinet ꝓparare dulce z nuptiale conuiuiū. Ad spōsam pertinet se preparare per decētem ornatū. Ad vtroſq; pertinet se preparare per coniugalē affectum. Et quoniam inter christum et beatam agnetam spirituale est contractū matrimoniū: ideo i ipso spirituali matrimonio ista quatuor reperiunt q̄ in predictis duobus denotant. Primo eīm ex parte paranymphor⁹ ponit epithalamiū laudis cū dicit. Gaudeamus z exultem⁹ ꝛc. Est autem epithalamiū canticum q̄ in honore sponsi et sponse in nuptijs decantatur: z dicit ab epy quod est supra et thalam⁹, quia ergo dr̄ ꝑ ginis agnetis ē duplex. Una est in via: aliud in ꝑria de ei⁹ epithalamio in vita ei⁹ Amb. Hāc senes, hāc iuuenes, hāc pueri in via decantāt. Nemo ē laudabilior: ꝛ̄ q̄ ab oīb⁹ laudari pōt. Quot hoies tot precones q̄ martyrē ꝓdicant dū loquuntur. Ipsa igitur puella fuit nō tm̄ p etatē sed maxime per puritatē: inuenis p fortitudinē z alacritatē: senex p sensus ac morū maturitatē. Ipsaz ergo debēt laudare pueri tanq; purā in mēte et in intētione. Juuenes tanq; fortē z alacrē in passione. Senes tanq; maturā in sensu z in conuersatione. Epythalamiū eius in patria canūt paranymphi. i. angeli et alij bñdicētes. Sapien. iij. Hec est q̄ nescīit thorū i delicto habebit fructū in respectiōe animarū sanctarū. De isto epithalamio quod sibi decātat ipsa dicit. Amo xp̄m in cuius thalamū introiui cui⁹ mihi organa modulatis vocib⁹ cantant. Secūdo ex parte sponsi ponit ꝓparatio cōiugij nuptialis, cū dicitur. Venerunt nuptie agni. De hoc nuptiali cōiugio dicitur Apoc. xix. Beati q̄ ad cenā nuptiarū agni vocati sunt. Ex q̄bus ꝛ̄ bis habet⁹ q̄ ibi erit plena satietas, dulcis suauitas, et eterna securitas. In ꝑsenti q̄dē satietas hz fastidiū: fames hz molestiā: timor ne scz alimēta ōficiāt hz penā. Jdeoq; ꝓuidit deus vt in illo celesti conuiuio sit plena satietas: ne ibi sit molestia famis: ideo dr̄ nuptiarū. Jn nuptijs eīm cōsueuerūt oia abundare. ꝑs. Satiabor cuz apparuerit gloria tua: sit dulcis suauitas ne sit mentis fastidiū: iō dicit agni qui habet carnales, delectabiles, et suaues. Job. xxxj. Si nō dixerūt viri tabernaculi mei q̄s det carnib⁹ ei⁹ vt satiremur: sit eterna securitas vt tollat timor defectionis: vñ ōr. Cena q̄ nullum aliud ꝓuidiū sibi succedit. Prouer. j. Qui me audierit sine timore requescet. Tertio ponit ex parte spōse ꝓparatio ornamēti singularis cum ōr. Datum est ei vt cooperiat se byſſo fulgido z candido z vestibus ornatissimis. Habuit q̄dē spōsa quatuor gña vestiū scz vestē deauratam. ꝑs. Astitit regina a dextris tuis i vestitu deaurato. i. xp̄i ala q̄ corp⁹ suū rexit in vestitu deaurato. i. i corpe glificato. Habuit vestē variā. Vñ sequit. Circūamicta varietate. Uestē albā. Apoc. iij. Ambulabūt me-

cum l albis. Et habuit vestē rubeā. Esa. lxiij. Quare rubrū est idumētū tuū? Ista vestes xp̄s agneti sue spōse cōtexuit, scz deauratā vestē ikundēdo charitatē. vnde ipsa ait. Jnduit me dñs ciclade auro texta. ps. Olis gloria eius filie regis abinte in fimbrijs aureis. Variā ornādo p virtutū varietatē. Uñ ait ipa btā agnes. Circundedit me venātib⁹ atq; corruscātib⁹ gēmis. Eze. xvj. Uestiui te discoloribus. Uestē cādidā decorādo p puritatē. In cuius sīgatiōe angel⁹ carcere vestē cādidā ei dedit z dedit sibi vestē rubeā: eā rubricādo p sanguinis effusionē z sue passionis meditationem. Uñ btā agnes ait. Sāguis eius ornauit genas meas. De hac duplici veste dicit. Prouer. vltimo. Byssus z purpura indumentū eius. Sz qm̄ mobiles sponse consueuerūt vestes suas etiā gēmis ornare. iō z ipsa gemmis virtutū erat ornata. quas gēmas habuit in manu dextra p rectā intētionē. vñ ait. Dexteram meā cinxit lapidib⁹ pretiosis. Qui em̄ facit opera q̄ vident esse virtuosa sed intentione corrupta, gēmas hz in sinistra. Matthei. v. Nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua. Secundo ipsas hūit in collo vñ ait. Collū meum cinxit lapidib⁹ pretiosis. Collum xp̄i sunt predicatores qui a christo capite influentiā recipiunt z in cetera mēbra ifundūt. Illi ergo sunt collum q̄ tantum predicāt verbum. Illi sunt collū lapidib⁹ pretiosis ornatū qui verbū predicāt: z verba predicationis operib⁹ virtuosis exornant. Cant. j. Collum tuū sicut monilia. tertio ipsas hūit i auribus per obediētiā. vnde ait. Tradidit auribus meis inestimabiles margaritas. Ille simpliciter est aureis q̄ coactus obedit. Qui vo spōtane⁹ est obediēs aureis est margaritis ornata. Prouer. xxv. Jn auris aureis z margarita fulgēs: que arguit sapiētē z aure obedientē. Quarto eas hūit i toto corpore. vñ ait Jnduit me dñs ciclade auro texta, z immēsis monilib⁹ ornauit me. Ipsa em̄ btā agnes hūit ciclade aureā. i. puersationē lucidā: z immēsa monilia. i. lucida z ꝓtuosa exēpla. Dan. x. Corp⁹ eius q̄si crisolit⁹. Quarto ponit ex pte vtriusq; affect⁹ coniugalis, cum dicit. Uxor agni. In duob⁹ quidem mutuo partic pāt. scz in cōiūctione cum ūx. Uxor in noie cū ūr. Agni. Est aūt iter ni mōnium triplex cōiunctio. Una est per cōsensum alterū. Alia per cōiunctionē corpoꝝ. Tertia per indiuisibilē habitationē amboꝝ. Jsta triplici cōiunctiōe est cōiunct⁹ xp̄s agneti: z ipsa sibi p mutuā charitatē. Uñ ait. Nō ego potero ad cōtumeliā prioris amatoris aliū aspicere: cū q̄ suz charitate cōiūcta. Cant. vj. Ego dilecto meo z dilect⁹ me⁹ mihi. Per naturā cōformitatē quia sicut ūr. Heb. ij. Nusq; em̄ angelos apprehēdit: sz semē abrahe apprehēdit. Uñ ipsa dicit. Jam amplexibus eius castis astricta sum. Jam corpus eius corpori meo sociatū est. Per inseparabilitatem: qr Christus eam sibi eternaliter copulauit. Hier. xxxj. In charitate perpetua dilexi te. Secūdo conuenit in noie qr ille agn⁹ z ista agna. Agn⁹ autem dicit ab agnoscēdo: qr pre ceteris animalib⁹ matrē agnoscit. Sic xp̄s mēz agnoscit: ab infantia p hūilē obedientie subiectionē. Luc. ij. Erat subdit⁹ illis. Jn mutate p sue petitionis adimpletionem: qr ad preces matris aquā i vinū in nuptiis cōmutauit: in morte per curā z pusillanimitatem discipulorū. Post mortem qr ipsam ioāni commendauit. Post mortem per sui apparitionem: qr vt crederet sibi apparuit. Sic btā agnes spōsū suū cognouit in vita per fidē z deuotionem. Uñ ait. Jpsi soli seruo fidē: ipsi me totam deuotione committo. In morte per cōfessionē. Unde in igne positus dicit. Te confiteor labijs z corde: te totis viscerib⁹ concupisco. Post mortem nunc videre cupio. Quod credidi video quod speraui iam teneo: z qd̄ ꝓcupini amplector.

¶ Sermo. lxix. De sancto Vincentio martyre. Sermo primus.

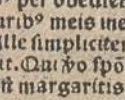

Certamen forte dedit illi vt vinceret. Sap. x. Inter ceteros martyres beatus Vincentius certamē forte fortē sustinuit quod tamen fortiter superauit z vicit. Habuit autem duplex certamen. Unum cum Daclerio episcopo. Aliud ipse sol⁹ sine ꝓpo. Ipse fuit duo in isto certamine tria tela sustinuerūt. id est iniuriam carceris, morbum famis z minas mortis. Qr Daclianus eis mortem minat⁹ est, nisi ei consentirent: sed ista tria vicerūt per tria arma que habuerunt. Nā primum telū! vicerūt per letitiā spiritualem: vnde dicit de eis. Valeri⁹ episcopus z leuita vincentius confessione fidei alacriter cucurrerunt. Et exemplo apostoloꝝ: de quibus dicit. Act. v. Ibant apostoli gaudentes &c. Secundū telum vicerunt per patientiā singularem: qr non murmurauerunt: sed patienter z fortiter famis molestiā tolerauerunt. Eccli. ij. In humilitate patiētiam habe. Tertiū certamen vicerūt p apertā fidei cōmissionē. Unde em̄ vincentius dixit Datiano de mādato Valerij. Nefādum apud christianā prudentiā esse cognoscere diuinitatis cultū abnegādo blasphemare. Ad Rom. x. Corde creditur ad iustitiā: ore autem confessio fit ad salutē. Secundū certamen ipse solus hūit in quo certauit vinus z mortuus. Uinus aūt habuit tripler certamen vnū in equuleo aliud in ignis incendio tertiū in carnifice ergastulo. In equuleo fecit eum Datian⁹ i toto corpe distēdi, distētū diuersis vulneribus cruciari, cruciatū ferreis pectinibus dilaniari, z carnifices ad crudelius feriendū verberib⁹ fecit vrgeri. Sz ista quatuor tela que sustinuit vicit p q̄tuor arma que habuit. Primū fuit voluntas patiendi. Unde dicebat. Hoc est qd̄ semper optaui: z votis omnib⁹ concupiui. ij. Corinth. xij. Libēter gloriabor in infirmitatibus meis. Sēm erat cōstātia sufferēdi. Uñ ait. Videbis me de virtute plus posse dum torqueor, q̄ possis ipse q̄ torquere. Et ideo illud qd̄ dixerat. Job negat ne pōt ipse cōuenire affirmatiue Joānis. vj. Caro mea enea est. Ipse em̄ hūit fortitudinē lapidis: qr torpentis non cessit, z fortitudinem eris: qr dei laudes resonauit. Tertiū erat magnanimitas contemnē tyranni iram cōtēnēdā! dicens. Cū dico! tyranni iram magis putas: mō melius inspice miserere. Judicū. ix. Da mihi i animo constantiā vt contēnā illam. Quartū fuit desiderium ampliora supplicia pa-

¶ Sermo. de sctis

tiendi vnde dicebat. Hoc solū valde me tuo qr te fingis mihi velle misereri, nolo vt aliqd minuas ō supplicijs, vt te victū in omnibus fatearis. Uñ dixit de eo prudentius. Ridebat hic miles dei manus cruētas, increpās q̄ fixo nō ꝓfundi⁹ intraret art⁹ vngula. Job. vj. Quicepit me ipse cōterat soluat manū suā z succidat me. Secundū certamen habuit in craticule incendio: vbi totū corpus vncis ferreis aperitur: ardētes lamine infigūtur. sale ignis aspergit, tela ad viscera z extra iaciunt, sed ista quatuor vicit per q̄tuor arma que hūit. Primum erat oratio deuota vnde dicit. Sursum erectis luminibus dominū precabatur. Eccli. xxix. Aperiet os suū in oratione. Secūdū fuit magna mētis cōstātia. Unde dicitur. Inter hec manet immobilis ille dei seru⁹. Thobie. ij. Immobilis i dei timore pmānsit. gras agens deo. Tertiū fuit charitas ignita. Unde ōt Ambrosius. Torquetur vincēti⁹, tendit, flagellat, exuritur: sed inuict⁹ pro sancto nomine animo nō excutit plus ardēs igne celi q̄ ferri. Ignis celi est ipsa charitas: que in corde vicentij sic ardebat q̄ ignez exteriozē frigidū faciebat. ps. In meditatione tua exardescit ignis. s. charitatis diute. Et locutus sum i lingua mea. s. ꝓfessiōe fidei xp̄iane. Quartū fuit conscientia sincera per quam in omnib⁹ intēdebat placere deo nō mūdo. Unde ōt Ambrosius. Pl⁹ voluit vincent⁹ placere deo q̄ foro, pl⁹ dilexit mori i domino, q̄ viuere in mūdo ad Ephesios. vj. Non quasi hominib⁹ placētes: sz deo q̄ probat corda nostra. Tertium certamē hūit i carceris ergastulo. Nā tyrān⁹ fecit ipsum in obscuro carcere includi testas ibi acutissimas congeri. Jn ligno pedes affigi, z sine vllo omni hūano solatio relinqui. Sed ista q̄tuor Christus in glorią commutauit: quia carcerem obscurū luce ineffabili illustrauit, floribus amenissimis carcerez aspersit, pedes resoluit, societatē angelicā destinauit: nec mirū. Ipse nāq; habuit vitā lucidā: ideo nō debuit i obscuro sed in luce manere. ij. Corin. vj. Que societas lucis ad tenebras. Habuit cōsciētiā floridē, iō nō debuit fulcri asperitate testaꝝ. Cantico. ij.

fulcite me floribus ꝛc. Habuit affectionem liberã, nõ cũ terrenis ligatã: nõ non debuit habere pedes ligatos sz solutos. Pes em aie (sm Augustinũ) est affectus anime. ij. Regum. iij. Manus tue nõ sunt ligate, ꝛ pedes tui nõ sunt cõpediti. i. cõpedibus aggrauati. Habuit vitã angeli cã nõ debuit societate angelica decorari. Daniel. iij. Angelus dñi descẽdit de celo cum ananta ꝛc. Secundo vicentius vicit mortuus. Voluit quidẽ datianus corpꝰ eius in terra denorauĩ: ab auibus in aere lacerari: a piscibꝰ in mari cõsumi sed angelꝰ dñi corpꝰ a feris: custodiuit. Exodi. iij. Ecce ego mitto angelũ meũ qui custodiat te ꝛ pcedat te in via: corpꝰ suum abegit, vñ poterat dicere insipiẽti datiano. Job. xij. Interroga iumẽta ꝛ docebunt te: volatilia celi, ꝛ indicabunt tibi Ware. corpꝰ eis ad littus remisit. Sapiẽtie. xiij. Dedisti in mari viã, ꝛ inter fluctꝰ semitam fortissimam.

¶ Sermo. lxx. eodem die. ser. ij.

VIncẽti dabo manna absconditum, ꝛ dabo illi calculum candidum Apocaly. ij. Nomen victorie nulli melius cõuenit qm vincentio qui re ꝛ nomine victor fuit. In verbis premissis duo ponunt. Primo pugna cum victoria, cũ dicit Vincenti. Secundo retributio cũ eterna glia eũ. s. subditur. Dabo mãna absconditu ꝛ cetera. ¶ Circa primũ notandũ q sicut dr Aug. in lib. de correctiõe ꝛ gra. Sancti martyres pugnant contra mundanos timores immũdos amores, ꝛ falsos errores. Cõtra istas tres acies sanctus vincentiꝰ pugnauit. ꝛ vicit. Primo em vicit mũdanos timores ola aduersa etiã suplicia contẽnendo. Unde dr. Videbis me de virtute plꝰ posse dũ torqueor qm possis ipse qui torques. Ezech. iij. Ut adamantẽ ꝛ silicem dedi faciẽ tuã. Hiere. j. Ego quippe dedi te in columnã terreã: ꝛ in murum eneum. Ex quibus verbis patet q cõstantia vincentij fuit ad instar adamãtis: silicis ferri ꝛ eris. Adamas aũt sicut dicit glosa ibidẽ. Est in honorem ꝛ qbuis cum auro ponatur, tñ inde non extollitur. Silex autem est in conculcationẽ: ꝛ tñ nõ frangit. Ferrum autem omnia domat: ꝛ es reprecussum resonat. Sic beatus vincentiꝰ fuit adeo fortis, q nec datiani blãditijs vel fauoribus potuit inclinari nec tormentis ꝛ suppliciis deiici: sz potiꝰ corũ malicias duris reprehensionibus edomabat: ꝛ g cussus dei laudẽ resonabat. Istã aũt ei fortitudinẽ tria ostendebãt. s. constantia in ãimo: Unde, dixit. Videbis me plus posse dum torqueor qm possis ipse torques. Fiducia in verbo. Augus. Tãta in vincentio penarũ asperitas seuiebat in membris, ꝛ tãta securitas in verbis resonabat: vt putaremus alium loqui ꝛ aliũ torqueri: ꝛ vere sic erat. Caro em patiebat ꝛ spũs loquebatur. Tertium fuit patientia in suppliciis. Idem habebat vincentius in sermone fiduciam, in passione tolerantiã nemo de suo corde presumat, q ꝛ vt bona prudẽter loquamur ab illo est nõ nostra sapia, ꝛ vt mala fortiter perferamus ab illo est non nra patiẽtia. Scõo in mũdos amores vicit corpꝰ suũ eũ omnibꝰ vitijs mortificando. Ad Col. i ij. Mortificate mẽbra vestra que sunt super terrã Roñ. xiij. Curã carnis ne feceritis in desideriis. Et bñ dr ẽ desiderijs. Est quedã cura carnis vitiosa, de qua dicitur hic ꝛ quedam virtuosa, de qua ad Gal. v. Qui autẽ sunt Christi carnem suã crucifixerũt cũ vitijs ꝛ concupiscẽtijs. Que dã indifferens de qua dr Ephes. v. Nemo carnẽ suã vnqm odio hũit. Primã autem curã carnis sanctus vincẽtiꝰ abhorruit. Secũdã fortiter tenuit. De tertia parum curauit. Tertio vicit falsos errores oẽs mundi fallacias euitãdo. Mundus enim hz triplicẽ falsam sapientiã scilicet nocturnã. fãtasticã ꝛ vmbraticã. Noctur nam hñt illi qui ad instar noctue fugiũt lucẽ virtutũ ꝛ diligunt tenebras vitioꝝ. Joan. iij. Qui male agit odit lucẽ, ifãm falsam sapientiã vincentius vicit: qui vitia tenebrosa abhorruit: ꝛ luce ꝛtutũ se vestiuit: iuxta illud Roñ. xiij. Abiciamus ergo opera tenebrarũ, ꝛ induamur arma lucis ꝛc. Fãtasticã sapiaz hñt illi qui fãtum bona ꝛsentia diligũt: que non sunt bona essentialiter sz apparẽter. Ecclesiastici. xxxiij. Sicut ꝛturienti cor tuũ fantasiam patitur: nisi ab altissimo fuerit emissa visitatio. Istã sapiẽtiam fantasticam vincẽtius vicit: qr licet esset archidiacon⁹ in honore magno cõstitutus: tamen omnia ꝛsentia respuit ꝛ contempsit: et bona celestia que sunt bona veraciter cõcupiuit. Umbraticã sapiẽtiã habent illi q̃ instar equi vmbratici pericula falsa timent vera tamẽ nõ timẽt. Tribulatiões ẽ ꝛsentis vite sunt quasi quedã vmbre ꝛ futurarum penarum picture. Beatus aũt vincẽtiꝰ istã sapiẽtiã vmbraticã vicit: qr ꝛs penas contẽpsit: ꝛ ideo fuit. Sap. xv. Nõ em l. errorẽ induxit nos hoc vanum male artis excogitatio: nec vmbra picture, labor sine fructu. Secundo ponit ẽ eius retributio cũ gloria eterna: cũ dicit. Dabo tibi mãna absconditũ ꝛ calculum candidũ. Per mãna intelligitur beatitudo anime. Per calculũ glorificatio corporis. Beatitudo autẽ anime consistit in dei cognitione ꝛ dilectione cogniti ꝛ dilecti ꝛpetua ratione significatur autẽ beatitudo anime p mãna ratione saporis immutationis ꝛ nominis. Nã in sapore intelligit dei cognitio: sicut dicit Exodus. xvj. Sapor mãne erat quasi simile cũ melle: simila de terra ozit: mel celeste rogat. ꝛ ideo per similã christi humani tas per mel eius diuinitas intelligit. Per facta autẽ cognitio consistit i visiõe humanitatis ꝛ contẽplatione diuinitatis. Joãnis. xvij. Hec ẽ vita eterna vt cognoscãt te solum verum deũ ꝛc. Perfecta autẽ dilectio intelligitur per mãna ratione immutationis: immutabat em palatuz, ꝛ omnẽ saporẽ: vt habet Sapiẽtie. xvj. Beati enim ad quod cunqꝫ ise diuertunt: ibi dulcedinẽ mueniẽt: nã conuertẽdo se ad deum: delicias infinitas hauriẽt. Cõuertẽdo se ad angelos vel sanctos siue celum nouum ꝛ terrã nouã: ibi sanitatem inueniẽt. Sicut em apis ex quolibet flore rosẽ sugit vnde mel componit: sic beatus ex qualibet re materiam sue dilectionis inuẽt vnde dulcedinẽ assumunt. Et ergo ꝛpria aũt possessio cogniti ꝛ dilecti intelligitur p mãna ratione nominis. Dicit ẽ mãna quod sonat quid ẽ hoc ꝛ est verbum ammirationis siue congratulationis. Beati enim admirabuntur de tãta dei liberalitate ꝛ, congratulabuntur de perpetua sua eternitate. Esa. lx. Tunc videbis ꝛ afflues ꝛ mirabitur cor tuum et dilatabit ꝛc. Per calculuz autẽ significatur glorificatio corporis. Calculus nã q̃ qui secundum aliã trãslationẽ dicit margarita siue carbunculus est puus in q̃ notatur subtilitas. Est rotundus in quo notat agilitas est lucidus in quo notat claritas ꝛ est solidus i quo notat eternitas. De his q̃tuor dotibus corporis dicitur. Sapientie. iij. Fulgebunt: ecce claritas. Justi ecce immortalitas: qr sicut dicitur. Sapiẽtie. j. Justitia ppetua est ꝛ immortalis. Tãq̃ scintille: ecce subtilitas. In arũdineto discurrent: ecce agilitas.

¶ Sermo. lxxj. de Eodem.
Sermo tertius.

VIdi et ecce equus albus ꝛ qui sedebat super eum habebat arcum: ꝛ data est ei corona ꝛ exiit vicens vt vinceret. Apocaly. vj. Beatus vincẽtius dicitur equus dei inquãtuz nomen dei predicãdo portauit: ꝛ dicit miles dei inquãtũ de hostibꝰ triũphauit. In verbis aũt p̃missis primo describit iste equꝰ dei. Scõo iste miles dei. Equus autẽ describit a duobus. Primo a fortitudine in eo q̃ vocat equus. Job. xxxix. Nũquid p̃bebis equo fortitudinẽ suppleno. nisi ego. Scõo a pulchritudine cũ dicit Albus. Fortitudo aũt isti⁹ eũ appet qr portauit magna põdera, magna supplicia, magna q̃dẽ numerositate, acerbitate, ꝛ diuturnitate. Fuerũt nãq̃ ei⁹ suppliciа multa ꝛ põderosa ac numerosa: sicut ptz iin legẽda: vt possit dicere cũ pp heta. Oẽs fluctꝰ tuos induxisti sup me. Idẽ Sup dolorẽ vulnerũ meorũ addiderũt. Job. xvj. Cõcidit me vulnere sup vulnꝰ. Fuerũt etiã in magna acerbitate. Unde potest dicere secũdi Machabeo. vj. Dñe qui habes sciãz sciẽtiã, tu manifeste scis qr duros i corpore sustineo dolores, non tñ duros: sed duriores ꝛ durissimos. Duros: qr i craticula assabat. Duriores quia tela ad viscera iaciebãtur. Durissi-

mors:qz ossa frägebantur. Fuerūt etiaz magna in magna diuturnitate:qz nō fuit decapitat⁹ nec subito mortuus:sz nouis supplicijs reseruat⁹. ps. Dolor me⁹ renouatus est ⁊c. Et Hieremie decimo quinto. Quare fact⁹ est dolor me⁹ perpetuus:id est diuturn⁹ ⁊ lōgus respondet dom⁹. Si separaueris pciosum a vili quasi os meū eris:ac si dicat. Ideo ista pateris vt anima tua p̄ciosa a vili corpore separet et mihi familiaritate iungeret. Quia igitur sic fuit fortis ad portādum supplicia tam multatā:acerbatam diuturnā. Ideo exclamat Prudēti⁹. O miles inuictissime fortissimorū fortior. Jam te feua et aspera;tormēta tremūt victorem. Secūdo describit ipse equus a pulchritudine cū dicitur alb⁹:ostēditur q̄ fuit a Christo speciali amore dilectus. Cāticorum quinto. Dilectus me⁹ cādidus q̄ fuit Christi sanguine dealbat⁹. Apocalypsis vigesimo tertio. Lauerūt stolas suas:⁊ dealbauerūt eas i sanguine agni q̄ est familie x̄pi ascriptus. Apocalypsis tertio. Ambulabūt mecū in stolis albis. Et q̄ est in q̄driga tertia collocat⁹. Nā sicut dicit. Zach. sexto. In quadriga p̄ria sunt equi rufi:id est martyres. In secūda equi nigri:id est confessores. se per penitentiam dimigrātes. In tertia equi albi:id est virgines innocētes. Beatus autez vincentius in hac triplici quadriga fuit:quia sanguinē suū fudit ⁊ se in penitētia maceravit ⁊ in innocentia se cōseruauit. Secūdo describitur miles:⁊ maxime a quinq̄. Primo a nomine cum dicitur vincēs. Secundo ab officio siue ab arte cum dicitur Habebat arcū. Tertio a cordis magnanimitate cuz dicit. Exiuit vincēs. Quarto a finali ⁊ recta intētiōe:cū dicit vt vinceret. Quinto a palma victorie:cū dicitur, ⁊ data est ei corona. ¶ Circa primum notāduz q̄ ipe habuit nomē celebre:id est victorioſum: quia;vincēs siue vincētius est appellatus Ruth.iij. Habess nomē celebre i bethleem.i.in ecclia militanti ⁊ triumphāti: primi paralipomenū.xj. Ipse erat inter tres nominatissim⁹ ⁊ inter tres scōs et inclytus. Tres nominatissimi sunt, martyres cōfessores ⁊ virgines. Ipse em̄ est nominatissimus inter martyres: qz durissima supplicia pertulit Inter cōfessores quia fidē x̄pi constātissime confessi⁹ fuit ⁊ inter virgines, qz sincerissimam puritatem seruauit. Sed parū esset si miles bonus esset qui ad bellū p̄cederet ⁊ haberet nomē celebre. nō exerceret officiū militātis:ideo sequēdā ab officio siue arte:cum dicitur. Habet arcum. Habebat em̄ iste miles officiū sagittādi. ideo vnā sagittam iecit in deum:que fuit sagitta deuote oratiōis:vnde dicitur de eo. Erectis in celū lumminibus dominum deprecabatur. ij. Regum. j. Sagitta Jonathe nunq̄ abijt retrorsuz. Tū em̄ sagitta retrorsuz abijt, q̄n oratio a deo recua recedit. Secūdā iecit in seipsum que fuit sagitta diuini timoris quo carnē suā cōfixit. ps. Cōfige timore tuo carnes meas ⁊c. Tertiā iecit;cōtra diabolū q̄ fuit sagitta humilitatis, qua ipsum superbū graviter vulneravit. ps. Tu hūiliasti sicut vulneratum superbum. Esa. lj. Nūquid non tu percussisti superbū vulneratuz draconē. Quartā iecit cōtra tyrānū que fuit sagitta dure increpationis. ps. Sagitte potentis acute cū carbonib⁹ desolatorijs: ita em̄ sagitta fuit potēs:quia iram tyranni nō timuit: ⁊ fuit acuta quia eius cor mediuit penetrauit ⁊ fuit accēsa:qz solo dei hoc fecit. Sz multorū sagitte sunt debiles propter timorez:⁊ retruse propter p̄uatū amorē, ⁊ frigide propter zelū remissionē. Sed parū p̄desset si miles haberet officiū militare ipsum tamē nunq̄ exerceret nec ad bellū p̄cederet: ideo tertio cōmēdatur a cordis magnanimitate, cū dicitur. Exiuit. s. ad certamē. Sunt tria que militē retrahūt: ne ad bellum p̄cedat, aut amor inordinat⁹ sui: aut timor cuiuslibet aduersi: aut defect⁹ exēplioſi dominus milites suos admonēs dicit Luce nono. Si q̄s vult venire post me abneget semetipsum ⁊ tollat, ⁊c. Ecce quia non debet diligere:sz despicere: seipsuz ⁊ tollat crucē suam. Ecce qz non debet timere aduersum quod aduersuz ⁊ sequat̄ me. Ecce gloriosum exēplum: ista tria retrahentia nō habuit Uincēti⁹: Unū ōt Aug. Quid em̄ mirū si in illo vicit Uincēti⁹ a quo victe sunt duo ecce exhibitū exemplū. Deinde possunt alia duo dicēs. Duplicem aciē munidus produxit cōtra milites x̄pi. Blādiz

enim vt decipiat:terret vt frāgat nō nos teneat propria volūtas, nec terreat alienas crudelitas:⁊ victus est mūdus. Sed vilis miles esset qui ad bellū p̄cederet ⁊ ibi nō intenderet vincere, sed expolliare. Ideo quarto cōmēdat a finali ⁊ recta intentiōe cū dicitur. Ut vinceret. Nō em̄ vincentius affectauit spolia mūdi: sed tm̄ vt vinceret ad gloriā dei:⁊ ideo in oibus victor fuit nā vicit in aere in equuleo extensus. Uicit in igne sup craticulā positus. Uicit in terra in testis acutissimis innocentius. Uicit in aqua, in mare, piect⁹: ideo clamabat Aug. dicēs. Beatus Uincētius vicit in verbis, vicit in penis, vicit in confessiōe, vicit in tribulatiōe, vicit exultus. Parū etiā valeret similes vincere intēdere:⁊ tamen cū efficacia victoriā nō obtineret. Jō dnto q̄medat a palma victorie cū dicit. Et data ē ei corona ō q̄ corona dicitur sibi āgeli. Agno sco vincēti:qz p cuius noie decertasti ipse tibi coronā preparatā seruat in celis q̄ te fecit victorem in penis. Diabol⁹ nāq̄ cōtra st̄os cōcertat pugnā:iō dr. Decertasti. Sz de⁹ dat victoriā ideo dicitur. Qui te victorē fecit in penis:⁊ post victoriā dat coronā:ideo dicit. Ipse tibi coronā p̄paratā seruat in celis. Et sic ptz q̄ diabol⁹ p̄parat malnz pugne. Sz de isto malo dicit q̄ De⁹ dat bonum victorie. ⁊ de isto bono elicit⁹ sanctis optimum coronē eterne.

¶ Sermo.lxxij. De eodē. Sermo.liij.

Fortis ē vt mors dilectio dura sicut inferni emulatio. Cantt. viij. Salomon posuit quinq̄ fortissima quibus comparat fortitudinem charitatis. Dri mo nanq̄ est fortis sicut mors. iō em̄ dr. Fortis ē vt mors dilectio. Sicut em̄ mors separat animā a carne: sic ⁊ charitas separat animā ob oī illicito amore. Facit em̄ triplicē sepationē. Separat em̄ aiam ab illicito amore mūdi. Mat. xj. Uenit separare hominē aduersus fratrē suū. Ab amore corporis ppriū. Eccl. xlvij. Surrexit nathā ppheta:⁊ q̄si adeps sepat⁹ ē a carne. Ab amore sui:qz tales nō vinūt vita sed amore sui sz xp̄i. Gala. ij. Uiuo ego iā nō ego. vivit aut̄ in me x̄ps. Istā triplicē separationē charitas fecit invincētio. Ipe em̄ mūdū vicit, vt cā tāt de eo i q̄ pssuram mūdi martyz vicit vincentius. propriū corp⁹ cōtēpsit. Unde dixit datiano. Tormēta tua nō timeo sz hoc solum timeo qz te fingz velle mille mihi miserere ipse em̄ nō sibi sz x̄po vivit. ij. Cor. v. Qui sibi viuūt nō sibi viuāt:sz ei ō p ipsis mortuus ē ⁊ resurrexit. Scōo charitas est fortis sicut infernus. Unī sequit. Dura sicut infernus emulatio. Sicut em̄ infern⁹ animas fortit retinet ⁊ custodit:ita q̄ nullū pdit:sic amor dei sanctū vincētiū tā fortiter christo vinit:q̄ ab eo separari nō potuit. Ro. viij. Quis ergo nos separabit a charitate christi tribulatio an angustia? ⁊c. Ipse em̄ traditus est carceri:vt fame maceraret equuleo vt flagellaret vngulis vt lacerarent craticule vt assarent testis acutissimis vt vulnerarent. Sz sic erat deo per amorē colligatus q̄ nō poterat separari nec mirū. Ipsa em̄ charitas erat ei sibi tanq̄ vinculū quo deo erat colligat⁹. Collosēses tertio. Super omnia autem charitatem habete quod est vinculū perfectionis. erat enim tanq̄ adamas:p quē ad deū erat attract⁹. Hiere. xxxj. In charitate perpetua dilexi te:id eo attraxit te miserās. Erat tanq̄ radix qua deo erat firmiter radicat⁹. Ephe. iij. In charitate radicati ⁊ fūdati. Tertio charitas est fortis vt ignis q̄ habet virtutē incēdēdi. Unde sequtur. Lāpades eius lāpades ignis atq̄ flāmarū. facit enim incēdium amoris. Luce vltimo. Nōne cor nostrū ardēs erat in nobis ⁊c. incēdisti sermonis. Eccle sia. xxviij. Surrexit helyas q̄si ignis: ⁊ verbū illius quasi facula ardebat. incendium operrs. Job. xxxvij. Nōne vestimēta tua, id est opera tua calida sunt cū perflata fuerit terra austro. i. spiritu sancto. Auster enim est vētus calidus fecundatus pozorū reseratiuus:qz spiritussanctus et corda inflāmat:et ipsa per bona opera fecūdat:⁊ ad diuinas inspiratiōes recipiēdas ipsa reserat. Istud tripler icē diū charitas in beato vincētio fecit scilicet amoris in corde. Unde dicit inclytus vincentius accensus igne diuini amoris: feruoris in ore:vñ ait. Exurgeet toto malignitatis spiritu debachare ⁊c. Et feruo

ris ℓ opere vnde dicitur de ipo ℓ de alijs quos charitas implenit. Rom. xij. Spiritu feruētes dño seruiētes. Quarto charitas est fortis imo fortior quā aqua: quia magis extinguit. Aqua cū tribulationū nō extinguit charitatē: sz charitas ipsam vnde sequit. Aque multe nō potuerūt extinguere charitatē. Facit autez ipsa charitas multiplicē extinctionē. Naz extinguit ignē carnalis voluptatis. Eccli. xij. Ignē ardentē extinguit aqua. Extinguit sitim mūdane cupiditatis siue cōcupiscētie. Joh. iij. Qui biberit ex aqua ꝙ ego dabo ei nō sitiet i eternū. Extinguit aquā misse aduersitatis. Sap. xix. Ignis valebat in aqua supra suā virtutē. Sic i vincētio charitas extinguit voluptatē per pudicitiā siue prudentiā. Sap. vij. Veni ad corpus coinquinatū. Cupiditatē per temperātiā. j. Cor. vij. Qui vtuntur hoc mūdo tanq̄ nō vtant. Aduersitatem per patientiā. j. Corin. xiij. Persecutionem patimur ℓ sustinem⁹. Quinto charitas est fortior flumine: id est omni mūdana aduersitate. Unde sequit: nec flumina obruent illam. Mat. vij. Descendit pluia ℓ venerūt flumina ℓ flauerunt venti ℓc. Est cū quedā aduersitas veniēs a deo iuste infligēte. Et hec est pluuia que de celo descendit. Ista non potest obruere charitatem quia eā portat patienter. Hiere. x. Plane hec infirmitas mea ē ℓ portabo illā. Quedam a diabolo immittente. Ista est vētus qui ab aere venit. Ista nō potuit obruere charitatem: qz resistit fortiter prime Petri ānto. Cui resiste fortes in fide, scilicet operāte per dilectionē. Quedā a tyranno seuiente. Ista nō potuit obruere charitatem: quia eā sustinet perseueranter. prime corinthior. xiij. Charitas oia suffert. beatus autē vincentius siue pluuiam aduersitatis immissam a deo: siue ventū tēptationis immissum a diabolo: siue flumen persecutionis immissum a tyrāno nō tantum portauit patiēter: fortiter ℓ perseuerāter sz etiā gaudēter qz oia mala ℓ aduersa ꝓpter ꝓpo pati quēdā ludū et quodā solatiū reputabat. vñ dicit. Prudentiꝰ ipm respōdisse daciano. Tormēta carcer: vngule stridēsq̄ flāmis lamina: atq̄ ipsarū penarū vltima mors Christianis ludus est.

¶ Sermo. lxxiij. De conuersione sancti Pauli. Sermo primus.

QUoniam die ac nocte grauata ē sup me manus tua. Cōuersus sum in erūna mea dū ꝑfigit spina. ꝑs. Possunt esse hec verba beati Pauli regratiātis deo de sua cōuersiōe: ℓ quersiōis mō. vbi duo ponunt. Primū est sua gloriosa conuersio cum sic licet dicit. Cōuersus sum in erumna mea. Secundum est quersiōis modꝰ. cū dicit. Quoniaz die ac nocte grauata est sup me manus tua dum cōfigit spina. Circa primum notandū q⁹ ante conuersiōē triplicem patiebatur erumnam. Una est quia fygnagogam nimis zelabat. Galathas primo. Abundātius emulator existēs paternaz meaz traditionuz. Secūda est ecclesiam christi nimis impugnabat. Zbdez. Supra modū persequebar ecclesiā dei ℓ expugnabā illam. Tertia quis nomen christi nimis odiebat. Actū nono. Nonne hic est qui expugnabat eos q̄ in hierusalē inuocabāt nomē istud. De his tribus dicit ad Thimotheū primo. Qui primus fuit blasphemus qz. s. nomē christi blasphemabā. ℓ persecutor quia ecclesiā xpi persequebar. Et contumeliosus: quia in contumeliā nominis christi fynagogam nimis zelabā. Sed ab ista triplici erumna quersus est videlicet in fynagoge fundatorē: in ecclesie fundatorem: ℓ ipsius nominis christi portitorē. De his tribus dicitur. Actū nono. Uas electiōis mihi est iste vt portet nomē meū. ecce quia fuit et gentibus ipsos ad fidē christi conuertendo. ecce quia fuit ecclesie christi fundator ℓ filios ipsos scilicet cōfundēdo et conuincendo. ecce qz fuit fynagoge euacuator. Secundo ponitur modus siue cōuersionis: qui quidē fuit triplex. Est enim conuersus per lucē refulgentē per virtutem potentem per vocem obiurgantem. Primo nāq̄ cōuersus fuit per lucem refulgentē quod notatur cum dicitur. Quoniam die ac nocte. Illa enim lux que ipm circunfulsit fuit et nox inquantū ipm terꝛ illustrauit. Et ab omni difficultate purgauit ipsuz in amore christi incendendo. Fuit autē ipsa lux repētina immensa: et celica. Uñ dicit. Et subito circunfulsit eū lux de celo. Fuit nāq̄ subita et repentina quia ipsum subito immutauit atq̄ perfecit in sciētia: in vita in cōstantia. In sciētia quia totū mysteriū dñice incarnationis: in triduo fue execatiōis edoctꝰ fuit. Galat. primo. Notum vobis facio euangelium quod euangelizatū est a me: quia non est scōm hominē neq̄ ab homine didici illud neq̄ accepi: sz ꝑ reuelationem ihesu christi. In vita: qz statim oēm amorem carnalē abiecit. Gal. j. Cōtinuo non acquieui carni et sanguini ℓc. In ꝑstātia. Dicebat illis iesum. fuit etiā illa lux immensa. Unde bz. Circūfulsit, id est circū quaq̄ fulsit. Ab interiori ꝑ sapientiaz. ij. Cor. iij. Deus q̄ dixit de tenebris lucez splendescere: lucrit in cordibꝰ nostris ℓc. Ab exteriori ꝑ conuersationē lucidā. prime Thessal. v. Nō sumꝰ noctis neq̄ tenebrarum ℓc. A superiori: per cōtēplationē celestiū. ij. Cor. iij. nos reuelata facie gloriā dei speculātes que solet in hoc seculo videri per speculū in enigmate. Chrysa. Paulus carcere coartatus habitabat in celo. Ab inferiori ꝑ potemptū terrenoꝝ. Phil. iij. Existimaui omnia detrimentum esse ℓc. Fuit etiā ista lux celestis ad imuendam ℓ deꝰ dedit sibi intellectū angelicū qz ab ipo angeli plurima didicerūt. Unde super illud Ephesios. iij. Mihi aūt mi nimo omniū sanctoꝝ data est gloria hec ut innotescat principibus ℓ potestatibus celestibꝰ. Dicit glo. Uidete quātus est ille: qz per aliquid hoc accrenit angelis qui multa secreta in his didicerūt. Dedit si affectum diuinum. Chryso. Ut cū fervidū mittum in igne totus ignis efficitur. Sic Paulus charitate succēsus totꝰ efficitur charitas. Dedit sibi actū celestē et sanctū. Phil. iij. Nostra quersatio i celis est. Ista tria tāgit Dionysius in epistola de morte sancti Pauli dicēs. Hic est angelus terrestris. Ecce qz habuit intellectuz angelicū. Et homo celestis: ecce qz habuit actū celestem ℓ sanctum. imago ℓ similitudo diuinitatis. ecce qz habuit effectum diuinitatis. Secundo qz eius conuersio fuit ꝑ virtutem potētem: cū dicit. Quoniā grauata est sup me manus tua. Christus habet manum in qua sunt q̄nq̄ digiti. Primꝰ est pollex, id est eius potentia. ꝑ quā omnibus dñatur: ℓ omnia domat. Secundus est index. i. eius sapientia ꝑ quā oīa indicat ℓ manifestat. Tertius est medi⁹, id est charitas infinita: ꝑ quā nos tanq̄ mediator patri recōciliat. Quartus est medicꝰ, id est eius mia per quā nostras infirmitates medetur ℓ curat. Quintus est paruus, id est humilitas summa ꝑ cuius exemplū ad humilitatez nos reuocat. Istam manū cum his quinque digitis super pauluz aggrauauit, id est fortificauit primum scilicet digitū potentie ipsum ad terrā proiiciēdo. ꝑs. Humiliasti sicut vulneratum superbum digitum sapiētie omnia sibi mysteria reuelādo. Ephe. iij. Scōm reuelationē notū mihi factū est sacramentum. Digitum charitatis infinite se patri reconsiliādo. prime Thim. ꝑmo. Miam cōsecutꝰ sum. Digitus mie eius culpā medēdo. ꝑme Thimo ꝑmo. Christus iesus venit in hūc mūdū peccatores saluos facere quorū primus ego sum. Digitū humilitatis ꝑ suuz exēplū ad humilia reducendo. vñ ait prime Cor. xv. Ego sum minimꝰ apostolorū qui nō sum dignꝰ vocari apostolꝰ. Tertio ipsum cōuertit per vocē obiurgantē: cum dicitur. Dū configitur spina illa scz spina de qua dicitur. Durum est tibi contra stimulum calcitrare. Infixit autē christus corditui quadruplicem spinā. Prima fuit verbū obiurgationis cum dixit. Saule saule quid me persequeris. Et ista fecit i eo vulnꝰ doloris. Rom. ix. Tristitia est mihi magna et continuus dolor cordi meo ℓc. Scōa fuit verbū improperatiōis cum dixit. Ego sum iesus quē tu psequeris, quasi dicat. ego sum ille qui te saluaui. qui pro te ℓ morte sustinui. et talia mihi repēdis. ℓ ista fecit in eo vulnus pudoris: adeo q⁹ se indignū apostolatu iudicabat. j. Cor. xv. Nō sum dignꝰ vocari apostolus. Tertia fuit ꝟbum cōquestiōis q̄n similiter dixit. Ego sum iesus nazarenus. q̄si dicat. Sufficere tibi deberet q⁹ iudei me crucifixerūt ℓ penis meis saturati fue

runt.z ista facit in eo vulnus amoris cōpassionis adeo q amoꝛ,compassio christi crucifixi cordi suo fuit affixa vt ōt Galathas secundo.Christo cōfixus sum cruci. Quarta fuit verbum cōminationis: cū dixit. Durum est ibi contra stimulū calcitrare z ista fecit in eo vulnus timoris.vnde dicitur. Tremēs, ac stupens dixit ꝛc. secundo Corinthiorum septimo. Foris pugne intus timores.

¶Sermo.lxxiij. De eodem.Sermo.ij.

VAs admirabile op⁹ excelsi. Eccli.xliij. Istud est illud vas de quo ōr.Act.ix. Vas electionis mihi est iste.z nō est vas cōmune:sed admirabile z nō est opus mortalis viri:sz op⁹ excelsi. Fuit autem istud vas admirabile.z op⁹ excelsi ꝓpter suas mirabiles cōditiones quas habuit. Primo fuit mirabiliter cōfictus:quod patet. quia de limo humilitatis profunde et aqua compunctionis lachrymose fuit confictus:quantum ad primum dicitur. ij.Coꝛ.iiij. Habem⁹ thesaurum istum in vasis fictilibus:q̄tum ad secundum dicit Chrysostomus. Paulus consolationē recipiebat in lachrymis in rota timoris z amoris fuit constrictus. Nam cū dixit ei iesus .ego sum iesus nazarenꝰ,id est salus tor tuus. Ex hoc enim concepit magnum amorē cū dixit. Quem tu persequeris.ex hoc concepit magnū timorē. Velociter fuit agitatus quādo subito ipsum lux illustrauit z in terraz cecidit. Esa.xxxvij. Ponam' circulꝰ in naribus tuis z frenū in labijs tuis:z reduc a me in via p quaz venisti. Fuit a superfluitatibus resecat⁹, quis omnem terrenitatez christus ab eo amouit quod notatur per hoc q de terra surrexit z squame ab oculis eius ceciderunt. Secūdo istud vas fuit mirabiliter pictum scilicet colore albo virginalis mundicie:vnde loquēs de virginib⁹ dicit.prime Coꝛ.vij. Volo omnes homines esse sicut meipm.Chrysostom⁹. Joseph pudicitie virtute decorat⁹ est:z ego vereor ne ridiculum sit hinc inde paulū laudare:qz omnis q̄ videbanꝫ clara atq; decora cernebat:quemadmodum nos fanillaz cineremq; despicimus. Colore nigro humilitatis ꝓfunde.pme Coꝛ.xv. Ego sū minimus apostolorū ꝛc. Colore rubeo charitatis intēse. Romanoꝛ quinto. Charitas dei diffusa est in cordibus nostris Colore hiacinthino cōtēplationis superne. Philippenses .iij. Nostra cōuersatio in celis est colore viridi cōuersatiōs grate.j.Corinthioꝛ.ij. In gratia dei cōuersati sum⁹, Tertio istud vas est mirabiliter excoctū fcilz igne amoris.ij.Corinthiorū quinto: Charitas dei vrgetnos. Chrysostomus. Paul⁹ sine charitate christi nec principatū socius cupiebat esse. Ab hac em̄ charitate descendere hoc sibi erat tormētum. i. mūdanis z petōribus:z angelis tā bonis q̄ malis hoibus scz iustis et rōnabilibus. Angelis bonis ad admirandū. Angelis malis ad imitādū. Bonis z iustis admirandū. Petōres aūt in eo speculari ꝓt tria. Primo dolorē z contritionē amarā. Tm em̄ doluit q̄ trib⁹ diebꝰ i dolore cōtinuo fuit:z in fletu q̄ dolorē suum semp cōtinuauit. Rom.ix. Tristicia est mihi z cōtinuꝰ dolor cordi meo q̄ habuit lachrymas ꝓfectionis z hoc in triduo sue conuersionis. Lachrymas deuotionis. ij. Coꝛ v. Nā z i hoc ingemiscim⁹ habitatione q̄ de celo est supindui cupiētes. Lachrymas ꝓfectiōis siue ꝓpassiōis. ij. Corinth.ij. Nā ex multa tribulatiōe z angustia cordis scripsi vobis p multas lachrymas.Sēdo speculari ꝓt confessionē purā. Dicit autē ꝓuer. xviij. Just⁹ in principio accusator est sui. Si i principio multo magis in medio z in fine. Peccatū em̄ hz principium scilicet malam cogitationem:mendacium scilicet consensum:z finem scilicet opus. De his tribus apl's se accusat scz de principio peccati,id est de malis cogitatiōib⁹ ipsas expellēdo.ij.Coꝛ.x. Abdicamus occulta dedecoris.id est occultas z turpes cogitatiōes cordis.de medio peccati,id est de ipso peti cōsensu ipm recognoscēdo. Act.xxij. Cū funderetur sanguis stephani testis tui.ego astabā et

timore semper timuit. Sexto illud vas fuit mirabiliter effusuz.effudit em̄ se verbis.ij.Coꝛ.vj. Os nostrū patet ad vos o corinthij. Scripto Philip.iij. Eadē vobis scribere mihi quidē non pigrū vobis autem necessariū.exemplo.ij.Corinth.xj.capite. Nos scilicet in exemplū nemi nem lesimus.ꝛc.Martyrio. Philip. ij.Sed z si emulor super sacrificiū z obsequiū fidei vestre gaudeo z cōgratulor omnibus vobis.

¶Sermo.lxxv. De eodē die. Ser.iij.

SPectaculū facti sumus mundo angelis et hominibus.j. Corin.iij. Hodie deus spectaculum nobis dedit qñ beatū paulū cōuertit. Qui q̄dē est spectaculū mundo.i.mūdanis z petōribus:z angelis tā bonis q̄ malis hoibus scz iustis et rōnabilibus.est spectaculū petōribus ad petendū.Angelis bonis ad admirandū. Angelis malis ad imitēdū. Bonis z iustis admirandū. Petōres aūt in eo speculari ꝓt tria. Primo dolorē z contritionē amarā. Tm em̄ doluit q̄ trib⁹ diebꝰ i dolore cōtinuo fuit:z in fletu q̄ dolorē suum semp cōtinuauit. Rom.ix. Tristicia est mihi z cōtinuꝰ dolor cordi meo q̄ habuit lachrymas ꝓfectionis z hoc in triduo sue conuersionis. Lachrymas deuotionis. ij. Coꝛ v. Nā z i hoc ingemiscim⁹ habitatione q̄ de celo est supindui cupiētes. Lachrymas ꝓfectiōis siue ꝓpassiōis. ij. Corinth.ij. Nā ex multa tribulatiōe z angustia cordis scripsi vobis p multas lachrymas.Sēdo speculari ꝓt confessionē purā. Dicit autē ꝓuer. xviij. Just⁹ in principio accusator est sui. Si i principio multo magis in medio z in fine. Peccatū em̄ hz principium scilicet matam cogitationem:mendacium scilicet consensum:z finem scilicet opus. De his tribus apl's se accusat scz de principio peccati,id est de malis cogitatiōib⁹ ipsas expellēdo.ij.Coꝛ.x. Abdicamus occulta dedecoris.id est occultas z turpes cogitatiōes cordis.de medio peccati,id est de ipso peti cōsensu ipm recognoscēdo. Act.xxij. Cū funderetur sanguis stephani testis tui.ego astabā et cōsentiebam. De fine petī,id est de ipso opere ipm humiliter confitēdo.j. Thim.j. Qui prius fui blasphem⁹ psecutor z contumelios⁹ ꝛc. Tertio speculari ꝓt i ipso satisfactionē cōdignā. Ipse q̄dē rpm offenderat corde ore z ope. Act.ix. Saul⁹ adhuc spirās quo ad pmū:minarū quo ad scōm:z cedis quo ad tertium. Jō satisfecit corde diligēdo ipm plus q̄ se. Act. xxj. Ego em̄ non solum alligari sed etiaz morī paratus sum ꝓpter nomen dñi iesu christi. Plus q̄ suos. Galat.j. Continuo nō acq̄eui carni z sanguini. Plus q̄ sua. Philip.iij. Que mihi fuerūt lucra hec arbitratus sum propter christū detrimēta. Satisfecit ore ipsum fideliter p̄dicando. Act.ix. Vas electionis mihi est iste vt portet nomē meū cora regib⁹ z filijs israel. Nā gētes,id est populos gētiles redarguebat z conuertebat per sapientiam. reges ac tyrannos per miracula:q̄ eundem filios israel per diuinam scripturā. Satisfecit opere:quia predicabat z laborabat.j. Thessalon.ij. Nocte z die operantes manibus ꝛc.id est manualiter:ne aliquem vestrū grauaremus.vnde dicit Haymo.q̄ a primo gallorū cantu vsq; ad quintam horam laborabat. Deinde predicationi vacabat.ita q̄ plerūq; vsq; ad noctem sermonem ꝓtrahebat. Somno z orationibus z comestioni residuū temporis satis necessarium erat. Scēo fact⁹ est ipse spectaculū bonis angelis admirandū.in angelis enim tria cōsiderātur scz velox obedientia vt dicit.ps. Ministri eius qui facitis voluntatē eius charitas ignita.ps. Qui facis angelos tuos spūs ꝛc. Custodia sollicita.ps. Angelis suis mādauit de te vt custodiāt te i oib⁹ vijs tuis ꝛc. Admirantur igitur in paulo angeli velocem obedientiam quā habuit i conuersiōis sue primordio quando dixit. Domine q̄d vis me facere? Quā habuit in medio quādo spiritussanctus dixit. Segregate mihi saulum z barnabā:quia cōtinuo apostolis obediuit.vt habetur. Act.xiij. Quā habuit in vltimo:quia iacobo episcopo precipiente vt in tēplo se purificaret continuo obediuit:cū tamen periculū sibi imminere cognosceret. Quaz habuit in tota vita sua:qz totum mundū

predicando circumiuit. Chry. paul⁹ tã ꝯ pennatus totum docẽdo puolauit orbem. Secundo admirantur in ipso charitatẽ ignitam fuit qz totus in ignem charitatis cõuersus fuerat. Chri. Ut enim ferꝝ missum in ignem totus ignis efficitur: sic paulus charitate succensus totus efficit charitas, siue quia ignem charitatis nihil in eo extinguere poterat. Roñ. viij. Certus sum enim: quia neq; mors neq; vita ꝛc. Siue quia alios vehementius iuſtã mabat. Chryſo. Paulus velut ignis totũ percurrebat orbem ꝛ percurrẽdo purgauit. Siue quia omnia vicia exurebat. Super hoc Chryſoſto. Sicut in ſtipulas aut in fenuz ignis eſt miſſus ſic omniũ demonum opera paulus cõſumpſit. Tertio admirantur in ipſo tam ſollicitã cuſtodiaz. Quidam enim angeli cuſtodiunt mundũ vniuerſum ſicut damnationes. Quidam prouincias vt principatus. Quidaz loca principalia vt archangeli. Et quidã ſingulares perſonas vt angeli. Paulus aũt curam habuit de mũdo vniuerſo. Chry. Nullũ angelus ita populũ creditum gubernauit vt paulus vniuerſum orbẽ. curam habuit de prouincijs Idem. Tanta ipſe paulus virtute progreſſus eſt vt viginti annorum ſpacio et Romanos et perſas ꝛ partos ꝛ Medos ꝛ Indos et Scithas ꝛ Ethiopes ſub iugo mitteret veritatis. Curaz habuit de ſpecialib⁹ locis ad que apiſtolas deſtinauit. Sicut de roma corintho galathia: ꝛ huiuſmodi curã habuit de ſingularib⁹ perſonis ſicut de timotheo tito ꝛ philemone. Tertio fuit ſpectaculum malis angelis ad innuẽdũ in quibus eſt triplex viciuz: ſcilicet ſuperbie inuidie: ꝛ fraudulentie. contra ſuperbiaz igitur ſpectatur in eo humilitas. Tanta enim fuit in eo humiles q̃ ſe reputabat minorẽ omni apoſtolo. ſ. Corin. xv. Ego enim ſum minimus apoſtolorum. Reputabat ſe maiorem peccatorem aliquo. ſ. Thimo. j. Ihs ieſus venit in hũc mũdũ peccatores ſaluos facere, quorum primꝰ ego ſum. Reputabat eñ ſe nihil a ſeipſo habere. ij. cor. iij. Non q̃ ſufficiẽtes ſumus aliq̃d cogitare a nobis quaſi ex nobis. Secundo inuidiam ſpectat in eo fraterna charitas que tanta in eo fuit q̃ omnes hoies ſaluari cupiebat. Chri. Quaſi mundũ vniuerſum ipſe genuiſſet ſic omnes in regnũ dei feſtinabat adducere quos pro ſalute aliorꝝ morti deſiderabat. j. Corin. xij. Ego enim libentiſſime impẽdar ꝛ ſuperimpendar pro animabus veſtris: ꝛ pro eterna pena aliorꝝ vitã da ipſe a gloria excludit affectabat. Roñ. ix. Optabã ego ipſe anathema eſſe a chriſto p fratribus meis. Chry. Nã nõ ſaluari illos multo acerbiꝰ eſtimabat q̃ ſemetipſum perire. Tertio contra fraudulentiam ſpectat in eo veritas quam mittere ſatagebat p ſinceritatem doctrine. ſ. Timo. j. Doctor gentium in fide ꝛ veritate per exemplum vite. ij. Cor. vij. capite. Nos neminẽ leſimus neminem circũuenimus ꝛc. Per ſanctitatem orationis deuote collo. ſ. Non ceſſamus pro vobis orantes ꝛc. Quarto factus eſt bonis et iuſtis ſpectaculum admirandum. In quo quidem tria ſpectari poſſunt. Primo ad contemplationẽ celeſtium. Phil. iij. Noſtra vero uerſatio in celis eſt. Conuerſatio autem dicit totam vitam hominis. Quidam enim ſunt in celo tãtum ore: vt predicatores verboſi. Quidã tãtum exteriori opere: vt hypocrite ꝛ vani glorioſi ſeu vanorum glorioſi. Quidã vero tantum corde: ſicut pigri ꝛ deſidioſi q̃ tantum bona propoſita que habent operẽ non implent. Paulus autẽ erat in celo ore: ꝛ ore: quia habuit ſinceriſſima verba. ij. Corin. ij. ex ſinceritate ſicut ex deo coraz deo in chriſto loquimur. Et opere: qz habuit ſollicita opera. ij. The. ij. In labore ꝛ fatigatiõe nocte ꝛ die laborãtes. Et corde: quia habuit ſancta deſideria. Phil. j. Cupio diſſolui ꝛ eſſe cum chriſto. Secundo in eo ſpectare poſſunt abundantiꝰ bonorꝝ opeꝝ. j. Cor. xv. abundantius omnibus laborauit vere abundãtiꝰ qz pij operibus peragunt. Roñ. xv. Ab hieruſalẽ vſq; ad illiricum per circuitũ repleui euãgelium. Vere abundantius qz plures operibus ad fidem conuertit. ſ. innumerabiles populum gentilium. Gal. ij. qui operatus eſt petro in apoſtolatu circũciſiõis: operatus eſt mihi inter gentes. Vere abundãtius qz plus omnibus laborauit manibus. Actuum. xx. Manus iſte miniſtrauerũt mihi ꝛ his q̃ mecum ſunt. Tertio ſpectat in eo ſollicitudo ꝛ fatigatio. ij. Cor. xi. In laboribus plurimis. ij. Cor. vj. In vigiliis ꝛ ieiunijs. ij. Cor. xj. Ter naufragium feci. ij. Cor. xj. Bis virgis cesus fuz. ꝛc. Chryſ. Uis eius innumeras tibi oſtẽdi mortes. Tot vtiq; quot eñ dies vixit. Vere abũdanti⁹ qz plures epiſtolas ſcripſit. Tertio ſpectare pñt in eo firmã toleratiã aduerſorum Nã ſicut ꝺr Chryſ. Ipſe fuit faxo durior ferro firmior adamãte fortior: ꝛ auro ĩcorruptibilior. Fuit faxo durior: qz nulli aduerſitati cedebat. Gal. ij. Quibus nec ad horã ceſſimus ſubiectiõi. Fuit ferro firmior: qz nulla tribulatio ipm cõmouebat: ſz tãq; incus percuſſionib⁹ firmabat. ij. Corin. xi. Cũ infirmior tũc potens ſum. Fuit adamãte fortior qz nulla aduerſitas ipſum frangebat. ij. Cor. xiij. Placebo mihi in infirmitatib⁹ meis ꝛc. Fuit auro ĩcorruptibilior qz nullo igne p̃ſecutionis p impatiẽtiam crepabat. Eccl'ia. ij. Igne probatur aurum ꝛ argentum.

¶ Sermo. lxxvj. de eodem.

Sermo. iij.

Saulus adhuc ſpirans minaruz ꝛ cedis in diſcipulos domini. Act. ix. Quãuis in btõ paulo abũdauerit delictum perſecutionis. In ipſo tamen abundauit poſtea gratia miraculo ſe conuerſionis ꝛ denote predicationis. In ipſo namq; ante cõuerſionẽ abũdauit triplex. viciũ. ſ. magna ſuperbia: cum dicitur ſpirans minaꝝ ꝛ cedis in diſcipulos dñi ac magna ſuperbia cũ dicitur acceſſit ad principes ſacerdotuz. Glo. Non vocatus ſed ſponte zelo concitante eum: ꝛ magna ignorantia cum dicitur: vt ſi quos inueniret ꝛc. illos enim qui erant in via credebat eſſe extra viaz: ſed converſus a ſcientia in fraternam charitatem: a ſuperbia in profundam humilitatem, ab arrogantia in ſapientie claritate. Primum autẽ ſcilicet ſcientia in quatuor erat ſcilicet in corde per odium: vñ dicitur ſpirans In ore per aſperitatẽ vñ ſequitur minarum. In perſonis per perarum irrogationem: vnde dicitur ꝛ cedis: ꝛ in rebus per expoliationem. vñ ꝛ mittitur. Actuum. viij. Saulus autẽ deuaſtabat eccleſiã ꝛc. Sed q̃ xpianos ſic fuerat perſecut⁹ quadrupliciter poſtmodũ eos eſt quadrupliciter cõſolatus. Dedit enim cor ſuum ad cõpatiendũ. ij. Corint. xij. Quis infirmatur ꝛ ego non infirmor? ꝛc. Chryſ. Nullus tãto affectu mala propria ꝺr paul⁹ deflebat aliena. Dedit os ſuũ ad predicãdũ. ij. Cor. vj. Os noſtrũ patet ad vos o corin. ij. Ephe. vj. Orantes p me vt det mihi ſmo i aptione oris mei. Dedit corpus ſuum ad moriẽdũ. j. Theſſ. ij. Uolebam⁹ tradere vobis non ſolũ euãgeliũ dei ſed etiã aias noſtras. Chry. Mortẽ atq; cruciatus ꝛ mille ſupplicia q̃ſi indũ putabat eẽ puerorꝝ dedit res ſuas ad ſubminiſtrandũ. Act. xx. Ad ea q̃ mihi opus erãt: ꝛ his q̃ mecum ſunt miniſtrauerũt ĩte manus. Sc̃o converſus eſt a ſuperbia i pfundã humilitatez. Habuit eñ humilẽ denominationẽ converſationem ſcientiã ꝛ vitã. Denominationem q̃dem humilem habuit: qz vocat paruulum q̃ prius vocabatur ſaulus: a ſaule ſupbo. poſtea vocauit ſe paulũ: vocat ſe ſeruũ. Ro. ſ. Paulus ſeruꝰ ieſu xpi vocat ſe ſeruorꝝ ſeruũ. j. Corin. ix. Cũ liber eſſem ex omnibus omniũ me ſeruum ꝛc. Uocat ſe apl'orꝝ minimum. ſ. Cor. xv. Ego ſum minimus apoſtolorꝝ ꝛc. Uocat ſe aborti⁹. j. Corin. xv. Nouiſſime tãq; aborti⁹ viſus eſt mihi. Sc̃ĩdo habuit humilem converſationem. j. cor. x. Sine offenſione eſtote iudeis ꝛ gentib⁹ ꝛ eccleſie dei: ſicut ꝛ ego omnibus p omnia placeo. Seruauit enim illud. Eccl'. xxxij. Rectorem te poſuerũt noli extolli eſto i illis ſicut vnus ex illis. Prelatus enim aliquã do debet eſſe maior ſubditis ſcilicet i correctionis auctoritate. Aliquando dz eſſe minor ſcilicet i cordis humilitate. aliquã do equalis, ſz in amicabili converſatione ꝛ ſocietate. Iſtã regulaz ſeruauit apoſtolus. j. Theſſalo. ij. Facti ſumus paruuli in medio veſtrum. Ecce ꝺta humilitas tãq; ſi nutrix foueat filios ſuos. Ecce ꝺta auctoritas. Quoniam chariſſimi facti eſtis nobis. Ecce quãta amicabilitas. Tertio habuit humilem ſcientiã. Primo enim habuit ſcientiã ſupbam. Gal. j, Proficiebam in iudaiſmo ſupra multos coetaneos meos abundantius emulator exiſtẽs ꝛc. Cã aut̃ erat defect⁹ charitatis. j. corin. viij. Scientia inflat charitas edifi

erat: post modum autem habuit humilez
scietiam. ſ. Cozin. ij. Non iudicaui me ali
quid scire inter vos nisi christum iesum z
hunc crucifixū. Quarto habuit humilem
vitam quia non reputabat se perfectum.
Philip. iij. Non q̄ iam acceperim aut p
fectus sim ꝛc Non audebat se reputare
iustum. ſ. Cozin. iiij. Nihil mihi conscius
sum: sed nō in hoc iustificat⁹ sum. Reputauit se omnium sanctorum minimum.
Ephe. iij. Mihi omniū sanctorum mini
mo data ē gratia hec. Reputabat se pec
catorē maximū. ſ. Thi. ſ. Xp̄s iesus venit
in hūc mūdū peccatores saluos facere:
quorū p̄mus ego sum. Tertio cōuersus
est ab ignorātia in sapiētie claritatē. Ha
buit em̄ triplicē sapiētiā. scz mosayca
euāgelicā z superintellectualē siue diui
nā. Primā didicit in scholis iudeorum.
Actu. xxiij. Ego sum vir iudeꝰ secus pe
des gamalielis eruditꝰ iuxta veritatē pa
terne legis. Secūa didicit in scholis apo
stolorū quib⁹ magistrū habuit solū xp̄m.
Gal. ſ. Notū vobis facio euāgeliū quod
euāgelizatū est a me: q̄ nō est scōm homi
nē neq; em̄ ab hoīe accepi illud: neq; di
dici: ſz p reuelationē iesu xp̄i. Tertiā di
didicit i scholis angelorū. ſ. Coz. xij. Scio
hominē in xp̄o añ annos xiij. siue in cor
pore siue extra corpus nescio deꝰ sit rap
tū hmōi vsq; ad tertiū celū: ꝛc. Ecce q̄
gradatim ad summum sapiētie deuenit
apl's: q̄ de magnis scholis iudeorū trās
latus est ad scholas maiorez apostolorū.
Et de maiorib⁹ scholis apostolorū trās
lat⁹ est ad maximas scholas angelorū:
z q̄ in his trib⁹ scholis sic sapiētiā dedi
cerat ō cōueniēs p̄dicator erat: ō. scōm
dionysiū p̄dicabat sapiēter: dulciter, in
fatigabiliter. Unde dicit in epistola de mor
te pauli. Abyssum sapiētie: fiducialē altisso
nā predicatorem veritatis infatigabilez
Paulum dico nobilissimum apostolum.

¶Sermo. lxxvij. De eodē sermo. v.

Subito circun
fulsit eū lux de celo. ꝛc. Añ
cōuersionē erat paul⁹ val
de infirmus: ſz hodie fuit
mirabiliter curatus. Circa
istam curationem tria videre, debemus.
ſ. curationis modum: curationis effectū
z curationis signum. Modus enim cura
tionis fuit multipler. Primo curatus est
p adductionē, q̄n scilicet ignis de celo de
scēdit z ipsum circūfulsit: qui ignis omnē
rubiginē peccati in eo cōsumpsit. Hebre.
xij. Deus nr̄ ignis cōsumēs est ꝛ uer. xxv.
Auferit rubiginē ō argēto: z egredietur vas
purissimum. Secūdo per emplastri ap
positionē sed quoddā emplastrum erat
mortificatiuum cum dixit. Saule saule q̄d
p̄sequeris. Quoddā emplastruz fuit vul
neratiuum et viuum cum dixit. Ego sum
iesus nazarenus id est saluator tuus. Lu
ce. x. Infundens oleum q̄tum ad dulcos
ratiuū z vinū q̄tū ad mortificatiuū. Ter
tio p incisionē cū dixit. Durū est tibi con
tra stimulū calcitrare. Ille em̄ stimul⁹ cor
suū scidit z oēm sanie peccati eduxit. He
bre. iiij. Vinus est sermo dei z efficax z pe
netrabilior oi gladio anciptti. Quarto p
minutionem. Tunc em̄ habuit spūalem
minutionē q̄n amorē terrenū a se abiecit
quod notat cū ōr. Surrexit de terra. i. de
terrena affectione. Heb. xij. Deponētes
oē pond⁹ z circunstās nos pec. ꝛc. Quin
to p obscurationē: solet em̄ infirmi z ma
xime oculos debiles habētes loca obscu
ra q̄rere: sic z ipse paulus in trib⁹ diebꝰ
fuit exteri⁹ excecatus sed interi⁹ illustra
tus. ij. Cozin. iiij. Deus qui dixit de tene
bris lucē splēdescere illuxit in cordibus
nostris. Aug. Eo tpe quo paul⁹ nō vide
bat cetera ministerio informabatur cre
dētiū q̄n q̄ credit in xp̄m iesum ōz intue
ri cetera, nec nata reputare: creatura vi
lescat vt creator dulcescat. Sexto p piete
observationē. Erat em̄ ipse paul⁹ tribus
diebus nō videns: z nō mā ducauit neq; di
bit. ſ. Cor. ix. Castigo corpus meū ꝛc. Se
ptimo p amare medicine sumptionē. De
qua dixit dñs. Ego em̄ offēdam illi q̄ra
oporteat illū pati pro nōie meo. Sed q̄
uis ista potio fuit amara sensualitati erat
tñ dulcis rationi. ij. Cor. xij. Libēter glo
riabor in infirmitatib⁹ meis ꝛc. Octauo
p deuotā orationē Unde dixit dñs Ananie.
Ecce em̄ orat. Jac. vj. Oratio fidei salua
bit infirmū. Nono per diuinā incarnatio
nē cū ōr. Imponēs illi manū. Cōfessores
em̄ dei sūt dei incātatores q̄ de corde ser

pentē expellunt: sed de multis ōr: sicut
aspidis surde z obturantis aures suas.
Decimo p balnei administrationē cū ōr.
Surgēs baptizat⁹ est. Tale em̄ balneuz
est lauat petm: ſz ōr Eccl. xxxiij. Qui ba
ptizat a mortuo z iterū tāgit mortuū q̄d
p̄dest lauatio eius? Undecimo p sudorez.
Sudores aie sunt eī lachrime quas ip
se in triduo effudit. Chryso. paul⁹ cōso
lationē accipiebat in lachrymis. Duode
cimo p obedientie adimpletionē. Ois em̄
precedentia nō p̄odessent nisi infirmus
medico obediret: qō notat cum dicitur.
Domine q̄d me vis facere? Ber. heu plu
res habem⁹ illius ceci: q̄ apostoli nouis
imitatores. Quid vis inq̄t dñs ad cecuz
vt faciā tibi? Secundo considerare debe
mus curatiōis effectū qui erat valde mi
raculosus et gratiosus: q̄ de vase perdi
tionis. Unde dicit dominus. Vas electiōis
mihi est iste vt portet nomen meum co
ram gētibus z regib⁹ z filijs israel Olim
q̄dā a p̄dicatione cessabāt ppter timo
rē tyrānoꝝ. Quidā propter subsannatio
nē philosophorū q̄ deridebāt p̄dicātes
hominē crucifixū. Quidā ppter scādalū
iudeorū q̄ ō hoc magnū scādalū accipie
bāt. Sz beatū paulū retrahere a p̄dica
tione nō poterat nec timor tyrānorū. Jō
ōr. Ut portet nomē meū coram regibus.
Nec subsannatio gētiliū phōrū: nō ōr. Et
gētib⁹. Nec scādalū iudeorū: nō ōr. Et fi
lijs israel. ſ. Cor. ij. Predicam⁹ xp̄m cruci
fixū iudeis: q̄dē scādalū gētib⁹ aūt stul
tū. Tertio videre debem⁹ curatiōis si
gnū. Sicut aūt ostēdit per q̄ signa quis
corporaliter sanat⁹ est: sic etiā sunt qua
tuor signa p q̄ ostēdit quis sit curat⁹ spi
ritualiter. Que q̄dē in ap'o perfecte fue
rūt. Primū est appetitus ordinatio. Nō
em̄ ip'e appetebat carnalia q̄ mors ani
tis morientium. Nec terrena: q̄ vanitas
vanitatū. Sz spūalia q̄ vita aie sūt. Hec
ē q̄ inquāt affectū z representāt terrena
totius cordis z corporis fortificatio. Unde
ōr. Et cū accepisset cibū confortatus est.
Ad eo q̄dē fuit fortificat⁹ q̄ nec in corpo
re ledi poterat p impugnationem: nec in
corde p timorē. Cor. vij. Foris pugne in
tus timores. Tertiū signū est coloris ve
nustas. Fuit em̄ candidus p puritatē. ij.
Cor. ſ. Gloria nostra hec est testimoniū
cōscientie nr̄e. Et rubicūdus p charita
tē. Ro. v. charitas dei diffusa est in cordi
bus nr̄is. Ideo in sua passione emisit lac
in signuz puritatis. Et sanguinē in signū
charitatis. Quartum signū est cordis et
corporis mira agilitas. Adeo quidē fuit
agilis: q̄ sicut dicit Chry. Paulus velut
pēnatus totū peruolauit orbē: ideo fuit
etiā agilis q̄ nullū habuit pondus terre
norum: nullum circunstans peccatū: nul
lū impatiētie vitiū: q̄ semp respiciebat
ad celeste spectaculum. Unde ipse ait. He
bre. xij. Deponētes omne pondus z cir
cunstans nos peccatū per patiētiā cura
mus ad propositū nobis certamē respi
ciētes in actorē fidei: z p̄fectorē iesum.

¶Sermo. lxxviij. De purificatiōe
beate Marie virginis. Sermo. ſ.

Suscepimus
deus misericordiā tuaz
in medio templi tui. p̄s.
Olim scti p̄fes erant in
continua expectatione.
Esaye. xxviij. Expecta
re expecta. Moderni sunt in deuota susce
ptione. Luce. ſ. Suscepit Israel puerum
suum. Beati autem sunt in secura posses
sione. Matthe. xxv. Uenite benedicti pa
tris mei possidete paratū vobis regnū.
Ecclia igit̄ deo gratias agēs nō ōr. Ex
pectamus deus misericordiā tuam quia
hoc fuit antiquorum. Non etiam dixit
possidemus deus misericordiam tuā q̄
hoc est beatorum: sed dicit Suscepimus
deus misericordiaz: quia hoc est moder
norū. Et p̄t verbum propositū intelligi
de quadruplici templo. ſ. materiali: vir
ginali: spūali: z rōnali. Ad templū quidē
materiale beata maria hodie venit z fi
liū obtulit z p̄sentauit: cū th̄ non tenere
tur. Nec q̄tū ad literalem legis institu
nez. Nec q̄tū ad spiritualē rationē. Nec
q̄tum ad mysticam significationē. Tres
em̄ videbantur esse cause quare puer. xl.

die in templo presentabatur. Una erat literatis quia lex p̄ceperat. Leuit.xij. Ut mulier que suscepto semine masculū peperisset ipsum.xl.die in templo presentaret. Ista autē causa xp̄m nō tāgebat: qr nō erat conceptus ex humano semine: sz mistico spiramine. Scōa causa erat ppā lis, qr p hoc dabat intelligi q deus in tē plū suū spūate. i. in animā p gratiā spūalē ingreditur quādo decalogus cū fide quatuor euāgeliorū ab homine obseruatur. Ista scōa ratio xp̄m sūr nō tāgebat: quia plenitudinē gratiarū ab instāti sue cōceptiōis receperat. Tertia causa erat quedā ratio mystica. Per hoc em̄ dabat intelligi q sicut puer die.xl. ingrediebat templū materiale sic anima pueri.xl.die a cōceptione vt sepius ingrediebat templū suū corporale. Ista tertia ratio similiter in christo locū nō habuit: qr corpus eius per.xl.dies formatū non fuit: sed in instanti fuit t corp⁹ formatū t aia infusa t diuinitas anime t carni vnita, vñ. Oze. in moralibus. Angelo nūciante t spiritu sctō aduenīēte t mox in vtero ꝟbū mox intra vterū ꝟbū t caro: cuius igit non teneret voluit tñ xp̄s se subijcere legi per hūilitatē q tñ erat supra legē p autoritatē In veteri em̄ testamēto erāt q dā in lege q ipsam legē seruabāt ex amore: qui dā sub lege q ipaz legē seruabāt ex timore: q dā cōtra legē q neutro mō eā seruabāt. Supra legē aūt null⁹ erat nisi xp̄s q legē dederat t tñ voluit eē in lege seruādo ipsam p spōtaneā voluntatē: t sub lege subijcēdo se sibi p hūilitatē: t nō .on tra legē sz p lege implēdo ipsam p euangelicā veritatē q: tñ erat supra legē p diuinaz ptātē. Scōo pōt intelligi de tēplo virginali de quo tria videnda sunt. Primo quare virgo dicatur templum. Quarto medium: et qualiter in eius medio diuina misericordia fit suscepta. Dicit aūt templum: quasi tenēs amplū. Et ipsa habuit amplū affectū ad deuz diligendum amplum vterum ad deum capiendū: amplum intellectum ad deū cognoscendum t amplum sinum ad compatiendum. De ista quadruplici amplitudine bene dicit Ecclesia. xxiij. Ego mater pulchre dilectionis et agnitiōis t timoris t sctē spei. Si quidē amplitudo charitatis amplius eius affectum: ideo dicit. Mater pulchre dilectionis. Amplitudo timoris amplianit ei⁹ vterū: nō sequit: t timoris. Per hoc em̄ demōstrat⁹ est valde terribil⁹. Amplitudo sapientie et veritatis ampliauit ei⁹ intellectū: ideo sequit. Et agnitionis. Amplitudo pietatis ampliauit ei⁹ sinum ideo subdit. Et sancte spei. Dicitur aūt mediū triplici ratiōe. Primo quia est mediū noſtre salutis. p̄s. Deus autem rex noster ante secula operatus est salutē in medio terre. i. in vtero virginis gloriose Marie cui⁹ caro non fuit simpliciter terra sz mediū terre. Caro em̄ xp̄i fuit sine peccato cōcepta et sine pctō nata: iō fuit mons terre: sed caro nostra cū peccato concipitur: et cū peccato nascitur: ideo est vallis. Caro aūt btē marie mediū tenet. Fuit em̄ cū pctō originali cōcepta, sz sine pctō nata. Et ideo est collis siue medius terre. Scōo est mediū nostre reconciliationis: iōq vocat sol. Canticoꝝ. vj. Electa vt sol. Sicut em̄ sol habet tres planetas supra se, et tres infra se: t ipse est medius: sic virgo gloriosa beata maria habet supra se in trinitate tres psonas: t infra se tres status saluādoꝝ: scz virginū cōiugatorū. Et ipsa in medio cōstituta vbi ipsā beatā trinitatē recōciliat trib⁹ statib⁹ saluandoꝝ. Tertiō dicit mediū nostre aspiratiōis. Oēs em̄ sicut ad mediū ipaz aspiciūt t aspirāt. Bern. Ad ipsam sicut ad mediū: sicut ad cām rerum oīm sicut ad negociū singuloꝝ respicit vniuersi: et qui habitāt in celo: t q in inferno: t qui nos p̄cesserūt: t nos q sum⁹: t q nos sequunt et nati natorum: t qui ab illis nascētur. Qui in celo sunt vt rep̄staurent: et qui in inferno sunt vt eripiāt. Qui p̄cesserūt vt fideles pphete iuuentant: t q sequuntur vt glorificent. In hoc igit medio mia dei est suscepta olim quidē dei mia tñ habitabat in celo. p̄s. Dñe in celo mia tua. deinde inclusit se in ginis vtero. Tādē i natiuitate diffusa est i toto mūdo. p̄s. Mia dñi plena ē terra. Tertio pōt exp̄i de tēplo spūali. i. de ecclia militāte q ē mediū inter synagogā t ecclīa triūphātē q̄tū ad cognitionē qui

noꝝ in synagoga et fuit cognitio vmbratica. Heb.x. Umbrā ei habēs futuroꝝ bonoꝝ ꝛc. In ecclia triūphāte est cognitio clara t apta. i. Cor.xiij. Tūc aūt facie ad faciē. In ecclia āt militāte ē q̄si cognitio media, id ē speculatiua. Ibidē. Videmus p speculū i enigmate. In medio huius ecclie mia dei suscipit t inuenit. In synagoga em̄ de dei mia erat magna charitas: vñ cōquirebat pphet⁹. Quare facie bās auertis ꝛc. In iudicio erit magna intēgētia. Vñ dixerūt virgines sapiētes fatuis: ne forte nō sufficiat nobis t vobis ꝛc. In inferno oīmoda carētia: ita q diues mediū aque habere nō potuit mō aūt est magna copia. p̄s. Aptē dām mia t colaphi ꝛc. Quarto pōt exponi de tēplo nō i. Cor.vj. Nos ei estis tēplū dei viui. In quo corde nō dz ē angul⁹ sz mediū. An gulus em̄ hz impuritatē: obscuritatez: t carnalitatē ac quādam singularitatē. Mediū aūt habet mundiciam euidētiā rectitudinem: et cōitatē. Xp̄s igitur nō habet in angulo: sed in medio: qr est amator nūc dicit sapientie intentiōis recte et conuersationis grate. Ideo quatuor nominib⁹ a symeone nominat⁹ est scilicet gloria: lumen salutare et pax. Quia enim gloria dei requirit mūdicā et puritatem: quia vero est lumen dei requirit sapientie claritatē: t qr est salutare dei requirit intentionis rectitudinem nequaq̄ enim salutem tribueret nisi intētionē reciperet. Inueniret qr est pax requirit pacificaz cōmunem conuersationem. Et propter hoc quatuor dr Luc.j. Seruabim⁹ dño in sanctitate. i. in mentis puritate t iusticia. Cum cōi t pacifica conuersatione. Justicia enim est virtus vniuersq̄ reddēs q̄ suum. Et coram ipso p rectā. i. intentionez omnibus diebus nostris habēdo sapiētie illuminationē. Tota em̄ vita sctōrū dz esse clara t lucida dei. i. sapia strata.

Sermo. lxxix. De eodē. die. Serm. ij.

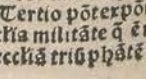

Ecce ego mittam angelum meū: immediate subdit. Et statim veniet ad tēplū. In quibus verbis quatuor ponunt. Primo em̄ ponitur tempus quando veniet: cum dicitur. Statim veniet. Secūdo locus ad quem veniet, cum dicit. Ad templū suū. Tertio p̄sona que venit: cū dicitur. Dominator quem vos queritis. Quarto cā ppter quam venit: cū subditur. Ipse em̄ quasi ignis cōflans, t quasi herba fullonum. ¶ Circa primū notādū q christus statim secutus est Johānē sicut sol statim sequit luciferū. xp̄s em̄ est sol. Malach. iij. Uobis timentibus nomen meū orietur sol iustitie. Johannes autē lucifer: dicit Job. xxxviij. Nunquid p̄ducēs lucifer in tempore suo: sicut sponsus sequit paranymphum. Christus em̄ dicit esse sponsus. Johānes aūt amic⁹ t paranymph⁹ sponsi. Johan. iij. Qui hz sponsam sponsus est. Amic⁹ autē sponsi ꝛc. Sicut dñs statim sequitur suum precursorē. xp̄s em̄ fuit dñs t Johannes precursor. Luce. j. Preibis enim ante faciem domini ꝛc. Sicut verbum statim sequitur vocem suam christus enim est verbum. Joh. j. In principio erat verbum. Johannes autē vox. vt de hoc etiam ibidē dicitur. Ego vox ꝛc. Secundo ponit locus ad quez venit: cum dicitur. Ad templum sanctum suum. Virgo enim beata. xl. die ad templū venit t filium presentauit vt se purificaret cum tamen ad hoc nō teneret: nec ratione legis nec ratione sue puritatis: nō em̄ tenebat ratione legis. Lex tantum tria supponebat: scz fractionem: ideo dixit. Mulier que fractionē sonat. Seminū cōmixtionē. Et ideo dixit. Que suscepto semine. Et assimilationē, q scz generet filiū sibi simile in natura: ideo dicit. Peperit masculum. In virgine autez non fuit fractio: sed spiritus sancti operatio: t ꝯnis filium genuerit sibi similez quantum ad naturam humanam: tamen fuit omnino dissimilis quantum ad naturam diuinā z. Scōo nō indigebat purificatione rationē pris: qr i xp̄o tripler erat natura purissima: scz diuinitas lucida. Sap. vij. Cādor est em̄ lucis eterne ꝛc. Ita sanctissima. Eusdē. viij. Sortit⁹ sum aiaz bonā ꝛ

caro immaculata. Ibidē. Veni ad corp⁹ incoinq̄natū. Nō etiā indigebat purificatione rōne sue puritatis. Nā ipsa btā virgo maria erat a pr̄e sanctificata. ps. Sāctificauit tabernaculū suū altissim⁹. A spū sancto repleta. Luc. j. Spūs sanctus superueniet in te. A filio impregnata. Ibidē. Quod eī ex te nascet sanctū vocabit. A tota trinitate obumbrata. et etiā ibidem. Et virt⁹ altissimi obumbrabit tibi. Non eī ipsa indigebat purificatione que portabat florem amenū: sz illum. de quo dicit Cant. ij. Ego flos campi. balsamū o doriferum. Eccle. xxiiij. Si namomum z ballamum aromatizās ꝛc. z etiā splendorem diuinū. Hebre. j. Qui cum sit splendor glorie ꝛc. Vas aūt plenum floribus recipit maiorē amenitatē: plenū balsamo recipit maioris odoris suauitatē plenū splēdore recipit maiorē claritatē. Et q̄uis nō indigent voluit tamē purificari vt ostēderet ei⁹ humilitatem z ostenderet pauptatē: ideo pauperum oblationē elegit: z vt ostēderet obedientie sanctitatē: z vt ostēderet cōuersationis cōmunitatē. Bernard⁹. Btā virgo nō indigebat purificatiōe: sicut nec filius circūcisione. Ēsto tamen inter feminas sicut vna earū. Nā z filius tuus sic est in numero peccatorum. Tertio ostendit persona que venit: cum dr. Ecce dominator quē q̄rit is, z angel⁹ testamēti quem vos vultis. Et vocat dupl'r: sz dūs z angel⁹. Sed z aūt Dionysiū in lib. de diuinis nominib⁹ dūs tria iportat. s. preeminētiā, cōtinentiā, z permanentiā: ipse eī omnibus preeminet. ps. Excelsus sup oēs gētes dūs. Ota possidet z ptinet. ps. Dominabit a mari vsq; ad mare. Ota potēter cōseruat: z i suo dūio pmanēt. Dan. iiij. Potestas ei⁹ potestas eterna. Ista autē tria xp̄s hodie occultabit: sz preeminētiā in eo q̄ tāq̄ seruꝰ se legi subiecit. Cōtinētiā: in eo q̄ tāq̄ pauper oblationem pauperū elegit. Potētiā: i eo q̄ tāq̄ infirmus ad tēplū deduci voluit i vinis matris sue. Vocat⁹ est etiā angel⁹ nō ratione nature, sed ratiōe officij: sm aūt Dionisiū de angelica hierarchia. Officiū angeli est purgare, illuminare, z perficere. Istud triplex officiū habuit xp̄s: ideo simeon vocat xp̄z salutare: lume z gloriā. Ipse eī purgat remittēdo culpam: illuminat dādo cognitionem: z salutare illuminat dādo cognitionem diuinā: ideo dicit lumen perficit deducendo ad cognitionē z consummationem eternā: ideo dicit gloria. Quarto ponit causa ꝓpter quā venit: z tangitur hic ex causa ꝓpter quā venit: z tangitur hic ex parte matris. Ubi notādū dicit. Ipse eī quasi ignis ꝛc. Ubi notādū q̄ ipse ad quatuor venit: sz ad colandū aurū, ad cōflādum argentū, ad lauādos vestes vt herba fullonū, ad purgādum opera leui. i. dei ministrorum. In hominibus quidem sunt sapiētia, eloquētia, z opera que facit quātū ad proximū, z opera que facit quātū ad deū. Et ista sepe habēt aliquid imperfectionis. Nā scientia hz multa imperfectiones: eloquentia hz varij sermonis. Opera que facim⁹ quātū ad primum: ostentationem. Opera que facim⁹ quātū ad deū: sepe hīt remissionem. Ergo ad scientie est colādum ab omni infantia. Et ista indigēt vna z leui purgatiōe, sicut per virū significantur opera fortia. Argentū eloquentie est cōflādus ab omni inutili sermone. Prouer. xxv. Auferatur rubiginē de argēto: z egredietur vas purissimū. Opera quātū ad primū sunt lauanda ab omni ostētatiōe. Ezec. xvj. Lauit te aqua. Opera quātū ad deū sunt purganda ab omni negligētie remissiōe: ideo dicit. Purgauit filios leui: z si filios leui multo fortiꝰ filios babylonis. Luc. xviij. Si in viridi ligno hoc facīt i arido q̄d fiet.

¶ Sermo. xxx. De eodem Sermo. ij.

Hodie impleti sunt dies purgationis beate marie ꝛc. Luce. ij. Preceptum tamen erat Leuit. xij. q̄ mulier pariēs masculum. xl. die: pariens vero feminam. lxxx. ad templū cum puero z puella irent. Preceptum etiam fuit Exo. xiij. Oē primogenita leuitice tribus deo offerent: aliarū vero tribuū redimerent. ¶ Circa hoc aūt quatuor sunt querenda. Primo q̄re deus ordinauit q̄ puer. xl. die tēplū ingrediat. Qō q̄dē fit vt oftendat q̄. xl. die fit ingressio i q̄libet tēplo. Nā z puer in. xl. die ingredit tēplū materiale. Anima pueri. xl. die vt sepiꝰ ingredit templū suū corporale. Deus post. xl. dies ingreditur tēplū spūale, i. animā. quādo scz de calogus cū fide quatuor euāgeliorū seruat. Homo iustus cōpletis. xl. diebꝰ i pn̄ti vita que p. xl. dies designat in templū ingredit celeste. Secundo querit quare dies duplicant in pariēte femīa. qō videt fieri triplici de cā. Prima est: qr mulier suo pctō cōmisit: qr z superbiuit: z pretiū pomū comedit. Ideo duplici pena fuit punita: qr z sub viro humiliata, z in fructu ventris punita. Vir autem vnū pec catū cōmisit: qr vetitum pomū comedit. Et ideo in acquirēdo cibū punitꝰ fuit: cū dicit. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Quis vnum commisit: sic punitus est vna pena in vtero, sic punitꝰ est vna pena extra vterum qr vero mulier duplicia peccauit, duplicata est eiꝰ pena tā extra vterum q̄ in vtero. Secūda causa est: quoniā per virū significantur opera fortia. Et ista indigēt vna z leui purgatiōe, quoniā aliquādo sunt cum aliq̄ negligentia. Ecclē. vij. De negligētia purga te cuz pudicis. Per mulierē intelliguntur infirma z carnalia: z ista indigent duplici purgatiōe. Una qr mala: alia quia male fiunt. Tertia causa est, feminarū quedā pariūt masculū, id est opera fortuosa. z tales post quadraginta dies, id est presentem vitā intrant templū celeste ingrediuntur. Alie parīt femīa, id est opera quidē bona tamē cū negligentia facta. Talis ingressꝰ in templū celeste differtur donec in purgatorio crucient. Alie sunt q̄. riles q̄ sm legē erāt maledicte: z sunt q̄ a bono operatore pescunt. Tales fleriles maledicunt Mat. xxv. Esurini z nō dedistis mihi māducare ꝛc. Et sequit. Ite maledicti i ignē eternū ꝛc. Alie sunt que pariunt monstra id est mortalia pctā, de quibus, monstris dicit Geneſ. vj. Gigantes erāt super terram. Quidā tamen postmodum in diluuio sunt submersi. Nā tales in inferno barathrum submergūtur. Tertio queritur quare primogeniti potius ꝙ alij deo offerebātur. Quod quidē fit triplici de causa. Prima est ad innuendū q̄ deꝰ est causa prima z principiū omniū operū. Esa. xxvj. Omnia opera nostra opera es domine in nobis, z sicut deus est principium omniū a quo omnia debemus cognoscere: ita est finis omnium ad quem omnia debemus referre. Apocal. xxj. Ego sum alpha z oo, principium z finis. Secunda causa est ad innuendū q̄ deꝰ occidit primogenita egyptiorum per quod datur itelligi q̄ non tātum est principium bonis: sed etiā est destructor oīs mali. Esa. xliij. Ego sum qui deleo iniquitates tuas ꝓpter me, z sicut filij israel nō sunt liberati a seruitute egyptiaca nisi quādo iterfecti sunt egyptiorum primogenita: sic nec homo a potestate diaboli liberat nisi quādo omnia pctā occidūntur. Tertia cā ad innuendum q̄ deus reseruauit primogenita iudeorum ꝓ quod datur itelligi q̄ deus non tātum est principium omnis boni z destructor omnis mali: sed z conseruator z perfector omnis boni. Philippen. ij. Deus est qui operatur in nobis: z velle z perficere pro bona voluntate. Quarto querit de istis primogenitis. Nā primogenitorum quedā deo simpliciter offerebātur vt primogenitia leuitarum. Quedā offerebātur, sed postmodum redimebātur vt primogenita aliarum tribuum. Quedā commutabātur vt primogenita asini que, commutabātur in ouem. Quedam occidebantur: vt primogenita canum. est igit quod dā primogenitum quod deo est soluz offerendum. s. intentio. Omne enim opꝰ intētio precedit: z ideo ipsa intētio quo dā primogenitū est. Istud aūt primogenitū sz intentionem deo solum debemus offerre simpliciter: qr in nostris operib⁹ nō nostrā sed dei gloriam debem⁹ intendere. Esa. xliij. Gloriam meā alteri nō dabo: est aliud primogenitum qō deo offertur: sed postmodū nobis relinquit. s. ipa volūtas. Omne eī quod agimus, volūtas pcedit z iō ipsa z voluntas quod dā primogenitū est. Ipsam aūt volūtatem deo offerre z consecrare debemus. sz tñ in nostra potestate ea z ab ipso recipim⁹ z qr alias opera nostra non essent meritoria nisi essent voluntaria. Ecclia. xv. Deꝰ ab initio creauit homines: reliquit in manus consilij sui. Est aliud primogenitus qō est communicādū: sicut fatuitas asini nā cōmutā da est in simplicitatē animam. Opera eī fatuorū pcepit fatuitas: z iō

ipsa fatuitas quasi primogenitū est ipsis ſ. Cor. xiij. Nolite pueri effici sensib⁹, ecce fatuitas a sinina: sed malicia parunli esto te: ecce simplicitas ouina. Est aliud primogenitū quod est simpliciter occidēdum sicut mala suggestio inimici: que est principiū omniū peccōrū: et ideo est quodam primogenitum. Ita enī instar cami mentem mordet per consensum lacerat trahendo ad opus malū: et fedat dum p consuetudinem animā in peccatis et in putredine peccati tacere facit. Eccli. xxv. Non est caput nequius super caput colubri: et non est ira super ira mulieris. Caput colubri est suggestio diaboli qui est nequā: qz est principium omnium sub sequētiū malorū. Ira mulieris est effrenata concupiscētie malorū sensualitatis: ſz suggestio demonis est occidēda et concupiscentia sensualitatis, sub rōnis imperio subiuganda.

¶ Sermo. lxxxj. De eodem die sermo quartus.

Cum inducerent puerum iesum parentes eius. Luc. ij. Ad celebrandū presentē solēnitatem tres persone principaliter conuenerunt ſcz Symeon cū oblatione et portatione. vñ ꝺr. Senex puerū portat etc. Jesus cū oblatione: et maria cū purgatiōe. Simeō igit puero obuiauit: et ipm invitis portauit: ſm Glosaz. Puer iesus a q̄tuor psonis tūc portat⁹ fuit ſcz a tā maria, a ioseph, a simeone, et ab anna. Per quos q̄tuor datur ſpūalit intelligi q̄ xp̄s p gr̄am a q̄tuor personis portat. Prio ab illis q̄ hūt penitētiā amarā: q̄ significant p mariā. Talr portabat apl's q̄ dicebat. Gal. vj. Ego enī stigmata dñi iesu in corpore meo porto. Et ibidē. Qui aūt sunt xp̄i carnē suā cū vitijs et cōcupiscentijs crucifixerunt. Heb. xiij. Ercam⁹ igit ad eū extra castra improperiū eius portātes. Improperiū xp̄i sunt afflictiōes quas patimur ꝓpter xp̄m, q̄ ab incipientib⁹ improperiū reputātur. ſ. Corin. xv. Sicut portauim⁹ imaginē terreni, idest culpā: sic portem⁹ imaginē celestis: id est penā. Scdo portat ab illis q̄ habēt opationem cōtinuā: q̄ significant ioseph: q̄ interpretat augmentum. Tales ab adolescentia incipiūt et vsq; in finē nō deficiunt. Thren. iij. Bonū est viro cū portauerit iugū dñi ab adolescētia sua. Tales enī nō recedūt vt fregidi nec subsistūt. vt tepidi: ſz pficiūt vt feruentes et calidi. Apoc. iij. Utinā frigidus esses aut calidus etc. Tertio portat ab illis q̄ habent etā maduersis animos q̄ significantur per manū dexterā subiectiū: qui sunt patientes i tribulationibus et aduersis. Quidam subiūciunt os: q̄ scilt alios inducere ad penitētiā. Quidā digitos q̄ aliqualē seu modicā habēt patiētiaz. Quidam manu sinistrā: q̄ sunt patientes i paruitatē et mūdiciā: q̄ significant p animā que mundiciā et cōmentia seruauit. Portāt enī christū qui habent mūdiciā corporis. ſ. Cor. vj. Glorificate et portate deū in corpore vestro Qui habent puritatē mentis. Uñ spōsa inuitat sponsum Cant. j. dicēs. Lectulus noster floridus. Qui hūt claritatē honeste conuersatiōis: sicut habuerunt virgines sapientes q̄ habuerūt oleū mitde conscientie cū lumine claritatis conuersationis honeste. Scdo in hac solēnitate fuit iesus cum oblatōe. Obtulerūt enī eū dño et pro eo vnā par turturum vel duos pullos colūbarum. Non enī obtulerunt agnū ꝓpter paupertatē siue ꝓpter veritatē qz verū agnū offerrebāt siue ꝓpter mysticā significationem: vt ſcz ſm Glo. Qui non potest offerre agnū innocētie ad lachrymas currat penitētie: que significat per columbas turtures que pro cāta habent gemitum. Notandum q̄ christus quadrupliciter fuit oblatus. Primo a patre in mūdum. Gal. iiij. Misit de⁹ filiū natū de muliere etc. Scdo a mūdo ipsi deo sicut hodie ad innuendū q̄ ea q̄ a deo recipim⁹, ipsi deo reddere debem⁹. ſ. Paral. xlvi. Tua aūt sunt oia q̄ ō manu tua accepim⁹ reddim⁹ tibi.

Tertio a seipso i cruce patibulo hebreo rū. ix. Semetipm obtulit et maculatū deo. Quarto offertur quotidie a nobis in sacrificio. Malachie primo. In omni loco sacrificatur et offertur tibi oblatio mūda. Tertio in hac solēnitate fuit maria cum purificatione que non indigebat purificari: qz tota purissima fuit. Cāticoꝝ quarto. Tota pulchra es amica mea: et macula non est in te. Ipa enī fuit pulchra qui vtero sanctificata. Fuit tota pulchra quia omnibus virtutib⁹ et gratijs fuit illustrata. Fuit dei amica: quia a dei filio adamata. Fuit sine macula: qz ab omni peccato immunis fuit effecta. Nos autē non sumus pulchri: qz multorū peccato rum deformitatibus fedati: nec toti pulchri: qz multis circūdati. Nec sine macula: quia multi venialibus sumus respersi sumus certi q̄ sumus dei amici: qz nescimus an amore an odio sim⁹ digni. Fit aūt ista purificatio p agnū aut p turtures: aut duos pullos colūbarū. Illi circumcisi purificātur qui hūt innocētiā qui significant per agnū. ꝑs. Ego autem in innocentia mea etc. Qui habēt vitā contēplatiuā: qui significātur per turturem q̄ est auis soliuaga. Qui habēt vitam actiuam qui significantur per columbā que gregatim volat vtraq; autē auis bona pennā: et vtraq; gemitum pro cātu hz: cōtemplatiua em debet hre oculum duplicem. Unum quo, cōtemplet celestia ad quod videt terrena ad despiciēdū. ꝑs. Ascendūt vsq; ad celos, descendunt vsq; ad abyssum etcetera. Actiua autem debet hre duplicem actū. Uñ erga se ad sui correctionē ꝑs. Exercitabar et scopebā spīm meū aliū erga proximum ad eius edificationē. Mat. v. Sic luceat etc. et vtraq; hz duplicē gemitum: cōtemplatiua em hz hre gemitum amoris q̄ desiderio celestis pātie. Rom. viij. Ipsi intra nos gemimus adoptionē filiorum dei expectātes et deuotionis: cōsiderationē passiōis dñice. Thren. j. Idcirco ego plorās et oculus me⁹ deducēs lachrymas qz lōge fact⁹ est a me cōsolator me⁹. Sil'r actiua debet hre gemitum compunctionis ꝓ petis ꝓpijs. ꝑs. Lauabo q̄ singulas noctes lectū meū lachrymis meis stratū meum rigabo et cōpassiōis pro alienis miserijs Jeremi. ix. Quis dabit capiti meo aquam et oculis meis fontem lachrymarū: et plorabo die ac nocte interfectos populi mei etc.

¶ Sermo. lxxxij. De eodem die sermo quintus.

Lumē ad reuelationem gentiū etc. Luc. ij. Qz symeon lumen christus vocauit ideo consuetudo inoleuit in ecclesia vt hodie lumina deferamus. Sicut enim hodie ipsa maria ioseph symeon et anna lumen processionaliter in templum deduxerunt: sic nos cādelas accēsas vsq; ad ecclesiam processionaliter baiulamus. Notandum autē q̄ istius obseruantie et consuetudinis triplex fuit ratio. Una literalis, alia spiritualis tertia moralis. Literalis quidem ratio est quoniā romani olim in hoc mense tria festa luminaria celebrabāt. primum in honorem proserpine. Secūdum in honorem februe. Tertium in honorem totius curie infernalis. Si quidem secundum eorum fabulas proserpinā speciosam puellam flores colligentem pluto de⁹ infernalis concupiscens rapuit: et accipiēs in sponsam dēa fecit. Mulieres ergo romane tota nocte eam cum luminaribus querentes respōsum acceperunt q̄ pluto esse rapuit et in sponsam accepit. igitur singulis annis mulieres romane in kalendas februarij lumina deferebāt tota nocte in memoriā proserpine rapte: et in eā translate. Secūdo ꝺo honorem fecerūt februe et in festo ei⁹. Nam ipsa fuit mater martis: vnde et mēsem istum suo nomine vocauerūt et de lustro in lustrum id est de quinquennio in quinquennium totam vrbem cum luminaribus ob sui honorē lustrare consueuerum. Tertium festum luminarium in hoc mense faciebant in honorem omniū deorum infernalium vt. ſ. ipos placarent et ad misericordiam inducerēt q̄ animas suorum defunctorum mitius punirent. Quia vero difficile est assueta relinq̄re: Romani etiam postq̄ fidē xp̄i receperūt ista festa luminariū ad huc i februario fa

elebāt:ideo Greg. papa istud festū in honorē matris luminis transtulit vt in eius honorem deferam⁹ lumina que nobis genuit verū lumen. Et iam nō fiat ad honorem pserpine spōse dei infernalis:sz ad honorē spōse dei celestis. Nec iā fiat ad honorem februe,matris dei belli:sed ad honorez matris dei pacis:iā non fiat ad honorē curie demonū sed ad regine oīm angelox:z merito trastlatio ista facta est. Honorabant igitur romani proserpinaz vt sic a suo sponso acquirerēt gratiā. honorabāt februā:vt sic a filio suo impetrarent victoriaz. Honorabāt demones animas puniētes:vt inclinarēt ad misericordiam. Sz ista tria a matre dei recepim⁹ scilicet gratiā,misericordiam z victoriā. Et ideo cātat ecclesia. Maria mater gratie mater misericordie zc. Ipsa eīm vinis dat gratiā:ideo dicit Maria mater gratie. Defūctis ipetrat misericordiā:ideo subditur. Mater misericordie. Et vniuersali ecclesie de hostibus obtinet victoriā ideo subdit. Tunos ab hoste ptege. Secūda causa est spiritualis:z illa ē duplex. Prima est ex parte ẏginis:alia ex parte christi. Nā ex parte virginis:ideo cādelas deferimus ad innuendum q̄ purificatiōe nō indigebat q̄ tota ratilabat z splēdebat significantur p candelam accēsam quatuor prerogatiue q̄ in ipsa fuerūt.s. virginitas in carne:que significat per ceram,que generat ab ape sine corruptione. Puritas in mēte,que intelligitur per lichnū.ps. Omnis gloria eiꝰ filie regis ab intus. Sanctificatio in vtroq; que itelligitur per benedictionē cādele.ps. Sāctificauit tabernaculū suum altissimus. Diuinitatis in vētre, que significat per lumen. Apocaly.xij. Mulier amicta sole zc. Alia ratio spiritualis ex parte xpi accipitur:que quidē intelligit vel significatur per candelā ratione cōpositiōis. Cōponitur quidē cādela ex cera, lychnio z lumine. Sic christus pstat ex carne sine semine generata,ex anima cādore innocētie adornata:z luce diuinitatis carne vnita. Cāticorū quinto. Dilectus meus candidus propter animā candidā. Rubicūdus propter virginitatē fulgidā. Electꝰ ex milibꝰ propter carnē sine peccato genitam. Significatur z christus per istā candelā ratione consumptionis. Sicut enim candela semetipsam consumit in nostrū seruitiū sic et christus in nostrū obsequiū consumpsit carnez per attritionē. Esa. liij. Attritꝰ est ꝓpter scelera nostra. Sanguinem per effusionē.ps. Ossa mea sicut cremiū aruerūt. Sicut eīm in cremio nihil remanet pinguedinis:sic z i corpore christi nihil remansit sanguinis. Animam pertristitiam z dolorem. Matthei.xxvj. Tristis est anima mea vsq; ad mortem. Substantiā corporalez vsq; ad denudationē. ps. Diuiserūt sibi vestimēta mea zc. Vitā corporalē p abbreuiationē. Esa.xxxviij. Precisa ē velut a texēte vita mea zc. Tertia ratio ē moralis. Et circa hāc tria sunt videnda. Primo q̄d per illā candelam accensam significet. Secūdo qualiter possiet custodiri ne extinguat. Tertio q̄ impediunt ne extincta iterū reaccendatur. Significatur autē moraliter per illam cādelam q̄ homo debet habere vitā sanctaz, et famā bonam. Sanctā enim vitam faciunt opera bona,fides recta,z intētio illa cera. Operatio autez bona intelligit per ceram: qz sicut cera roze celestī gignitur sic et bona nostra a deo tantum habēt. Esa.xxvj. Opera nra operat⁹ es nobis. Fides intelligitur per lumen:qz sicut cera sine lumine non lucet:sic nostra opera sine fide deo nō placet. Hebreoz.xj. Sine fide ipossibile est deo placere:intentio significat per lychnium, qui quidem est occultus:cā didus et luminis baiulus. qz intētio nostra debet esse occulta a laude humana z cādida,z pura z operū nostrox cora deo baiula,iuxta illud. Matthei.vj. Pater tuꝰ qui videt in abscōdito reddet tibi. Significat etiam qualis debet esse homo in fama:candela etiam accensa lucet fetet,extincta occultata nō lucet. Sic sancti viri lucēt alijs p exemplū. Matthei.v. Sic luceat lux vestra cora hominibꝰ. Pigri se occultant p torpore z otiū. Matthei.v. Neq; accēsa ēūt lucernā z in abscōdito ponūt zc. Sed mali fetēt p opa mala. Esa.xxxiij. De cadaueribus eoz ascēdet fetor. Circa scōm notādū q̄ tria sunt q̄ custodiūt candelā ne extinguatur, scilicet quādo abscōditur a vēto: quādo alijs cādelis associat:z qñ eis sufficiens pabulū ministratur. Qui ergo nō vult extingui abscōdat a vēto laudis hūane gregēt z vniat congregationi sancte: et habeat pabulū orationis cōtinue. Circa tertiū nota q̄ tria sunt que impediunt ne candela extincta reaccendat.s. remotio, humectatio:z grossi corpoz iterpositio Multi ergo sunt q̄ nō accenduntur:sine qi predicatoribus nō appropinquāt nec adiuū sunt. Deutero.xxviij. Qui appropinquāt pedibꝰ eius accipiūt de doctrina illi⁹:sine qz aquis deliciarū humectātur.i. Corin.ij. Animalis homo nō ꝑcipit ea q̄ sunt spiritꝰ dei. Sine qz amoz terrenoꝝ in eis interponitur. Matthei.xiij. Sollicitudo seculi istiꝰ z fallacia diuitiarum suffocant verbum.

¶ Sermo.lxxxiij. De sancta Agatha.

Sermo primus.

Accinxit fortitudine lumbos suos,z roborauit brachiuz suū ac gustauit et vidit quia bona ē negociatio eius. nō extinguetur in nocte lucerna eius. Puerbioꝝ vltimo. Laus magna est in muliere,animi fortitudo: quia ex animi fortitudine omnia bona causantur in tantiere:z pauce habent istam fortitudinem:ideo dicebat Salomō puerb. vltimo. Mulierem fortē quis inueniet? Beata autē agatha quadruplicē fortitudinē habuit z iō omni laude digna fuit. Pria est qua ferum fragilē virtute animi superauit cū dicitur. Accinxit fortitudine lūbos suos. Secūda est q̄ cōtra mūdi z tyrāni feuitiā pugnauit et vicit cū dicitur. Roborauit brachiū suuz. Tertia est qua pre dei dulcedine omnia delectamēta z obiectamēta mūdi despexit cū dr. Gustauit et vidit zc. Et quarta est qua in morte q̄ martyriū triū phauit:cum dr. Nō extinguet in nocte lucerna eius. Pria igit fortitudo fuit:qz sexū fragilē virtute animi superauit. Magnā quidem animi virtutem habuit ex eo q̄ in xpo per fidem fuit fundata:ex eo q̄ fuit ad instar sarti firma effecta:z ad instar ferri indomabilis habita. De duobꝰ ꝑmis ipsa dr. Pēs mea stupra petrā solidata est:z in ipsa firmata z fundata. De duobꝰ sequētibꝰ Affrodosianus. Facilꝰ possunt saxa molliri,et ferrū in plūbi mollicie cōuertit,q̄ ab intentiōe xpiana mēs istiꝰ puelle reuocari. Tyrānꝰ eīm z diabolꝰ quatuor telis ipaz voluerūt superare.s.nimis vt eā deterrent:promissis vt eam allicerent,z tentationū iaculis vt animā perforarēt:z tormētis z supplicijs vt eam ꝓfringerēt. Sz minis nō potuit deterreri:qz supra fundamentū fidei fortissime erat fundata. Mat.vij. Descēdit pluia z venerūt flumina,z flauerūt venti z nō cecidit. Fundata enim erat ipsa supra firmam petraz: nec promissis potuit allici:qz sup iesum xpm per charitatē erat solidata z radicata. Ephes.iij. In charitate radicati zc. Nec tētationū iaculis potuit pforari quia tota fuit ferrea.i.lozica dei induta. Ephe.vj. Induti lozicā iustitie:nec tormētis potuit frangi:qz tota fuit saxea et adamantina effecta Ezechiel.iij. Ut adamātem et silicem dedi faciem tuam. Secūda fortitudo fuit:qz contra mundi et tyranni seuiciam pugnauit et vicit.cū dr. Roborauit brachium suū zc. Quadruplici nāq; acie tyrannus contra eā pugnauit:qz fecit eā in equuleo extendi:in mammilla torqueri:i carcere obscuro recludi, z iter testas et carbones volutari. Sz inter ꝑmā aciē scz penā equulei vicit ꝓsideratiōe eterne remunerationis vnde ait. Ego in his tātum delector sicut qui bonum nunciū audit,et qui videt qō diu desiderauit: vel q̄ multos thesauros inuenit nec potest asa mea paradisum intrare:nisi feceris diligēter corpꝰ meū a carnificibꝰ cū corona martyrij attrectari. Ex qbꝰ ẏbꝫ hꝫ q̄ ipa merito passiōis sperabat se audire bonū nunciū.i. bonā auditionē z beatā que dr Matthei.xxv. Uenite bñdicti patris mei zc. Sperabat se videre amicū.i. recepturam dei visionem: sciens q̄ ibi est tota merces sua. Johā.xvij. Hec est vita eterna zc. Totaq; letitia sua Job.xxxij. Uidebis facie eiꝰ in mubilo. Tota dilectio sua. Hester.xv. facies tua plena ē gratiaz: sperabat se inuenire celestē thesauz. de quo dicit Matth.vj. Nolite thesaurizare vo-

bis thesauros in terra: sed thesaurizate vobis thesaurū i celo. Thesaur⁹ aūt mūdi aut i seipso cōsumit: ideo ōz. Ubi erugo. aut i morte relinquit: ideo ōz. Et tinea aut violenter auferēt. iō ōz. Ubi fures. In celo autē nulla erit cōsumptio. Ubi vera eternitas: vbi nulla mors: vbi plēa i mortalitas null⁹ timor: vbi plena securitas: sperabat se receptura coronaz regalem. ij. Thimo. ij. Nō coronabit nisi qui legitime certauerit: quis fortiter, letāter, fideliter z vtiliter. De his quatuor dicit in legenda. Mentē sanctā. s. habuit. Ecce qz certauit fortiter. sanctam idē est q firmā Spontaneā deo fic se exhibuit. Ecce qz letāter certauit. Honorē deo dedit: ecce quia fideliter. z patrie liberationē fecit: ecce qz vtiliter. Secūdum certamē: quia fuit in māmilla torta. Istud certamē vicit ex triplici cōsideratiōe, cum ait. Ego habeo mammillas integras mi⁹ in ania mea quas ab infantia domino p̄secraui. Mā mille em̄ sunt intellectus et affectus Ipsa igit mammillas integras habuit. s. sinistrā, qua deum cognouit per fidem: et dexterā qua ipsum amauit p̄ deuotionez Et istas māmillas habuit p̄secratas: Qz intellectū posuit circa vtilia inuestigan da et affectum circa celestia diligenda: z istas māmillas cōsecrauit deo: nō ab ipa senectute: sz ab infantia. Threnorū. ij. Bonum est viro cū portauerit iugum dominī ab adolescētia sua. Tertio fuit i obscuro carcere clausa. Et p̄ta istud certamen Petr⁹ apostol⁹ dedit sibi triplex auxilium. s. splēdorem eximiuz: qz sicut dicitur. ij. Cor. vj. Que societas lucis ad tenebras dulce alloquiū. Eccl. xviij. Nōne ardorē refrigerabit ros sic z vbū meli⁹ quam datū celeste medicamentum: quia māmilla fuit sibi restituta. Ecclia. tricesimo octauo. Unguentari⁹ faciet p̄ gmēta suauitatis. Quartū certamē est: q̄ p̄fecit eam inter testas z carbones volutari. Cōtra istud certamen habuit adiutorium omnia elementa. Nam terra tremuit aer chorruscauit aq̄ tyrannū absorbuit ignis erupit. Sap. ē. xvj. Under est orbis terrarū p̄ icētatos. Tertio p̄ dulcedine dei oia mūdi oblectamēta despexit cū dicitur. Sustinuit et vidit. Beati q̄ sunt ipa tria qz sunt dei nomine insignita Apocr. xiiij. Habētes nomē ei⁹ z nomē p̄fis ei⁹ Sūt in fonte celesti refrigerū positi. ps. Cūm apud te est fons vite ꝛc. Sūt multitudine dulcedinis repleti. ps. Quā magna multitudo dulcedinis tue dñe. Hac triplici plenitudine btā agatha triplicē gustū recipit. s. nomē dei vtuosū renē saluificū z spm̄ sanctū: vñ ait. Si ferasmittis audito xp̄i nomine mā suescunt. Mar. vltimo. In nomine meo demōia ej̄ ciēt: si ignē adhibeas de celo rorē mihi saluificū angeli ministrabūt. Daniel. tertio. Fecit medium fornacis quasi ventirozis flārē Si plagas ingeras habeo spiritum sanctū per quem despicio vniuersa p̄s. Secūdū multitudinē dolorum meoz ꝛc. Quarto i morte permartyriū triumphauit: cū dicit. Non extinguemur in nocte lucerna ei⁹. Nō em̄ i nocte. i. morte extincta fuit: sz in̄ triplici radio chorruscauit primo radio magne reuerētie et dignitatis: qz deus de ipsa curā habuit specialem z singulariatq̄ gñalem. Unde ipsa ait cū deberet decapitari. Dñe iesu xp̄e q̄ me creasti: ecce cura generalis, d̄ me ab infātia custodisti, ecce cura specialis. Qui corp⁹ meum a pollutiōe seruasti, ecce ura singularis. Scōo fulsit radio puritatis: qz deus ab ipsa omnē amorem illicitum resecauit. s. amorē carnalem dicens. Corp⁹ meū a pollutione seruasti. Amorē terrenū dicēs. Et tulisti a me amorē fecundi amorē p̄prīū dicēs. Qui me tormentis vincere fecisti: z perduxisti ipam ad amorem eternū. vnde ait. Jube me ad tuā mi sericordiā puenire. Tertio fulsit radio ciuitatis: quod notat. cū ōz. Mentē feminā spōtaneā. Ipsa em̄ quantū ad se fuit valde deuota. Fuit deo valde grata: ideo dicit honorē deo. z primo valde fructuosa. iō ōz. z patrie liberationē. Quarto fulsit radio pietatis qz data ē nobis i aduocatā. Usi ipsa ait lucie. Sicut p̄ me ciuitas sicat hanā sua fubl̄matur a xp̄o ꝛc. Ipa em̄ tanq̄ aduocata liberauit patriā suā ab ic̄dio ignis z cultura demonis. z liberat quotidie a periculis vniuersis. Ipa em̄ tanq̄ fidelis aduocata p̄ nobis intercedit ardēti vote

ta ssīō. ā. Wacha. j. Et nūc hic sumus orātes p̄ vob⁹. Grādi merito Aug. Immē sa dei bōitas z pietas sctōrū merita nra cur de sanguine xp̄i. Heb. xij. Accessistis ad sanguinis aspsionē meli⁹ loquentē q̄ Abel. Quanta em̄ fulsit radio potestatis. Odit se hēre ptātē sup corpa: qz ea sanauit. sup alias: qz eas quertit, sup creaturas. s. superiores: qz de⁹ ipsam ad angelos de celo destinauit: sup inferiores: qz terrā tremere fecit z sup medias: qz ignē accēsuz extinxit aerē etiā dū esset in carcere chorruscare fecit.

Sermo. lxxxiiij. de Eodem die.
Sermo secundus.

Soror nostra parvula est z vbera non habet Cantico. viij. possunt hec verba esse angelorum beatam Agatham a tribus commendantium. Primo ab angelica amicitate cum dicitur. Soror nostra. Secundo a profunda humilitate cum dicit. parvula est. Tertio a pene acerbitate: cū dicitur. Et vbera nō habet. Circa p̄mū notandū q̄ i angelis tria sunt in quibus beata Agatha eis fuit affinis. Primū est innata p̄ginitas. Btā aūt agatha z si nō habuit p̄ginitatē innatam: habuit tamen per gratiā acq̄sitā. Usi Ambr. Maior. est victoria p̄ginū q̄ angelor⁹. Angeli em̄ si ne carne viuūt hoies vo i carne triūphāt Magnū igit est q̄ femina i merito sctitatis ei pares fuerit viris. Cāt. j. Eq̄tani i currib⁹ pharaonis: assimilaui te amica mea. Ma vobis q̄ meretrices p̄cedēt vos i regno dei. Eccl. xxxvj. Oēz masculū excipiet mulier. Et ē filia melior filio. Maximū q̄ eq̄ parē angel. Cāt. vij. Statura tua assimilata ē palme. i. celsitudini angelice. Btā aūt agatha i merito sctitatis angel z mīt̄z fortis egit, extitit z mīt̄os excellit. Et p̄ hoc magnā se ꝛgelis sociauit. Ei⁹ āt p̄ginitas q̄ simplex fuit p̄medabilis. Prio qz fuauit ea cū pulchritudie. Fuit em̄ valē pulchra z speciosa: cū tñ ipsa pulchritudo omnibus mulieribus p̄fueuerat eē cā ruine. pueb. xj. Circūp̄ aurē⁹ i naribus suis mulier p̄chra

z fatua. Scōo eā fuauit cū iuuētute: cum etas iuuenilis lasciua sit. Eccl. xij. Adolescētia z voluptas vana sūt. Tertio fuauit eā rogatā z p̄missionib⁹ sollicitā: cum tñ p̄ces z promissiones sepe inclinent animos puellarū. Quarto seruauit eam minis exterritam z supplicijs cruciatam. Greg. Quid nos barbati z debiles in iudicio dicem⁹ q̄ tread celestia regna puellas p̄ ferrū videm⁹ q̄s ira superat, superbia inflat, ambitio p̄turbat, luxuria i quinat. Scōo i angelis est feruēs charitas. ps. Qui facit angelos suos spūs z ministros suos ignē vrētē. z i hoc btā agatha affinis eis fuit q̄ xp̄m feruēter dilexit. Cuius triplex est signū. Unum est qz propter eius amorem omnia terrena contempsit vnde ipsa ait. Qui abstulit a me amorem seculi. Cant. viij. Si dederit homo omnē substātiā dom⁹ sue p̄ dilectiōe ꝛc. Scōz est: qz ip̄m semp i corde z i ore habuit. vñ ait q̄diu vixero ip̄m corde semper et labijs inuocabo. Matth. xij. Ex abūdantia cordis os loquitur. Tertiū est qz gloriāter z libēter p̄ ipso tormēta sustinuit. vnde ōz. Agatha z letāter z gloriāter ibat ad carcerē ꝛc. Tertio in angelis est magna stabilitas. Job. xxxvij. Solidissimi q̄si ere fusi sūt. z i hoc ipsa fuit eis affinis que super christū fuit fundata z solidata. vñ dixit. Mens mea supra petrā solidata est z in xp̄o fundata. Uerba vestra vēti sunt p̄missiones vestre pluuie sunt terrores enīz vestri flumina sunt. q̄ quantūcūq̄z impugnāt fundamēta tñ dom⁹ nec cadere nō valebūt. Ipsam enim deūcere nō potuerūt nec pluuia, id est examinatio celestiuz flagellor⁹ nec vēti, id est tētationes demonum nec flāma, id est violētie tyrānorum. Uel dici pōt q̄ ipsam deūcere nō potuerunt nec tētationes demonum graues et aperte: q̄ sunt q̄si fluuina. Nec graues z occulte: q̄ sūt q̄si pluuie. Nec leues et apte q̄ sunt quasi vēti. Uenti enim sunt occulti q̄ntum ad originē: sed aperti sunt q̄ntuz ad effectum. Scōo cōmendatur ab humilitate cum ōz. Parvula est. parvulus autē tria, importat. Primo hūilitatē. j. Regū. xv. Nā cū parvul⁹ esses in oculis tuis ꝛc. Et q̄ntū ad hoc ipsa fuit parvula. Et ideo meruit celestē exaltationē. Mat. xix. Simi

re parvulos ꝛc.taliū est eñ regnū celoꝝ. Scō iportat simplicitatē.ſ. Coꝛ.xiij. Malitia parvuli estote. Tali mō etiā fuit parvula:ꝛ iō mernit diuinoꝝ reuelationē. Matt.xj. Abscōdisti heca sapiētibꝰ ꝛ prudētibꝰ ꝛ reuelesti ea parvulis. Tertio importat puritatē.vñ parvulꝰ a puritate ꝺr ꝛ hoc mō fuit parvula:ꝛ iō mernit diuine gratie infusionē.ꝑs. Sapientiā.i.sapidā scientiā:q̄ est gra dei ꝑtās parvulis. Tertio btā agata cōmēdat a passiōis acerbitate cū ꝺr. Ubera nō hz. Notandū aūt q̄ sunt vbera exterioza interioza ꝛ supioza. Ubera aūt exterioza nō habuit:qꝛ tyrānꝰ ea amputauit qō q̄dē fuit magne crudelitatis q̄tū ad amputātē:vñ dixit. Impie crudelis ꝛ dire tyrāne ꝛc. Magne pietatis quo ad sanātē qꝛ xp̄s per btm̄ petrū vbera sibi restituit. Job.v. Ipse vulnerat ꝛ medet. Magne acerbitatis quo ad patiētē:qꝛ magnū doloꝛē ibi sensit. Tū propter vim sensitiuā q̄ maxime ibi viget cū sint ibi nerui arterie sibi inuicē cōiuncti. tuꝫ ꝓpter vicinitatē cordis,tū ꝓpter caliditatē pectoꝛis. Scō sunt vbera interiora scz intellectꝰ ꝛ affectꝰ. De q̄bꝰ ipsa dixit. Ego habeo mamillas integras intus ꝛ ſaſa mea ex q̄bꝰ nutrio oēs sensus meos intellectꝰ eñ infundit cognitionē: affectꝰ submministrat deuotionē. Ex his ergo vberibus nutriebat oēs sensus scz visum:diuinā pulchritudinem admirādo. Auditū diuine inspirationi obtēperando. de his duobus ꝺr. Job.xlij. Auditu auris audiui te,nūc autem oculus meus videt te. Olfactū christi puersationē ꝛ beneficia odorādo. Cant.ſ. Curremus in odoꝛē vnguentoꝝ tuoꝝ ꝛc.ꝛ gustu diuinā dulcedinē pregustādo. ꝑs. Gustate ꝛ videte qm̄ suauis est dñs. Tactū christi charitatis brachia amplectēdo. Cant.iij. Tenui nec dimittā. Tertio sunt vbera supioza,id est celestia, de q̄bus ꝺr Esaie.xlvj. Letamini cum hierusalē oēs q̄ diligitis eā:vt sugatis ꝛ impleamini ab vberibꝰ cōsolatiōis eius vt mulgeatis ꝛ delicijs effluatis ab olmoda gloꝛia eius. Ex quibꝰ ꝑbis habeꝫ q̄ ab illis vberibus tres riui emanāt scilz plenitudo gaudij et exultationis plenitudo solatij ꝛ plenitudo delectationis.

¶Sermo.lxxxv. de eadem.Sermo.iij.

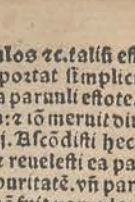

Fasciculꝰ myꝛrhe dilectus meus mihi inter vbera mea cōmoꝛabit. Cant.ſ. Btā agatha mihi ta,p dilecto suo passa fuit q̄ p ipā multa passus fuit ꝛ iō penas dilecti iter vbera sua portauit ꝛ iō penas dilecti iter vbera sua portauit p meditationē ꝛ tozmēta ꝓpria.inter vbera cordis sui poꝛtabat magnanimit̄ p voluntariā ꝓpessionē. Cōmēdat i ꝑbis ꝑdictis a tribus. Primo a penarū acerbitate quas pro dilecto suſtinuit:cū dicit. Fasciculus myꝛrhe dilectus meus mihi. Circa quod notādū q̄ dilectus habuit magnū fascem virtutuꝫ ꝛ magnū facē penarum. Fuit enim tanq̄ pratum repletū floribus omnium virtutum. Geñ.xxvij. Ecce odoꝛ filij mei sicut odoꝛ agri pleni. De isto magno fasce florum virtutū dilecti btā agatha quosdā flores collegit ꝛ sibi fasciculum fecit. Collegit eñ lilij pudicitie vocabulum fecit. Collegit eñ lilij pudicitie vocabulum fecit. Collegit eñ lilij pudicitie vocabul

¶Sermo.lxxxvj. In cathedra sancti Petri. Sermo.j.

EXaltē eū i cathedra seniorum laudent eum.ps. Dupliciter beat⁹ petrus exaltat⁹ fuit scz a deo cū ōr. Exaltent eum in ecclia plebis. Et a populo antiocheno: cum dicit. Et in cathedra seniox laudēt eum. Quantum ad primum notandū q̄ pater ⁊ filius ⁊ spiritussanctus eū super apl̄os seu angelos in quatuor exaltauerunt. Primo in dñica corporis consecratione. Angelox quidē est sacerdoti cōsecranti assistere ⁊ hostiā cōsecratā deo offerre. petri autē ⁊ sacerdotū est pauez in corpus christi conuertere: quod nulli angelo est datum. vnde nō angelis: sz solis sacerdotibus datū est. Luc.xxij. Hoc em facite in meā ꝯmemoratiōnē. Scdo i peccatox remissionē. Angelox q̄dē est petōres suis ispirationib⁹ a peccatis auertere suis oratiōnib⁹ sibi deo miaz iplorare. petri vero ⁊ sacerdotū est sibi ꝓfessis peccata remittere. vnde nō angelis ſ solis sacerdotib⁹ dictū est illud joā.xx. Quorum remiseritis petā remittūt eis. Et qz hoc offcium solius dei est scz peccatum remittere. ideo dñs vocauit. ps. Ego dixi dij estis. Tertio in claui collatione. Angelorum quidē est alas ad celū deducere: petri ⁊ sacerdotū est ipsis aiab⁹ celi ianuam aperire. Unde nō angelis ſ petro dctū est. Matth.xvj. Tibi dabo claues regni celorum. Quarto in indiciaria potestate: angelox q̄dē est iudicādos ad iudiciū colligere, collectos ab iuice separare: separatos malos i ignē proicere. Sz petri ⁊ successox eius est ipsos iudicare. Uñ nō angelis sed petro ⁊ successoribus suis dictū est. Matth.xix. Amē dico vobis q̄ vos q̄ reliquistis omnia ⁊ secuti estis me ⁊c. Scdo beatus petr⁹ fuit hodie exaltat⁹ ⁊ in cathedrat⁹ a populo antiocheno: cum ōr. Et i cathedra seniorum laudent eum. Notādū autē q̄ istud festum de in cathedratiōe sci petri q̄nq; de causis celebratur. primo ꝓpter miraculosam petri liberationē ⁊ exaltationē. Nā cū theophilus princeps antiochiaz ip̄m in carcerē dedurisset ⁊ tandē q̄ deū ꝓ ipō in carcere

sup terrā ꝛc. Pōt infernū claudere. ibi ō. Porte inferi nō pualebūt aduersus eaz. Potest spiritū sanctū dare. Act. xvj. Tūc imponebāt manus super illos ꝛ accipiebant spiritū sanctū. Pōt pctā dimittere. Joh. xx. Quorum remiseritis peccata remittunt eis. Pōt sanctoꝝ merita cōmunicare. ij. Cor. ij. Cui autē aliquid donastis ꝛ ego ꝛc. Secūdo cōmendat petrus a firmitate ꝓfātie cū dr. Dauid q̄ interpt̄at mansfortis. Prelat⁹ eccl̄ie nō debet esse mollis sz fortis qr sicut dicitur Proverb. xviij. Qui mollis ꝛ dissolut⁹ est in ope suo frater est sua opa dissipātis. Tria ponit scilicet molle dissolutū ꝛ dissipatū: molle est q̄ cedit ol duro: dissolutū quod nullo est vinculo colligatū: dissipatū q̄ est omnino cōfractū. Btūs aūt petrus nō fuit mollis sed durus: qr nō cessit sed fortiter sustinuit oēm psecutionez illā. Actuū. v. Ibant apostoli gaudentes a cōspectu cōcilij Nō fuit dissolut⁹ sz cum christo colligatus quia per charitatem firmam. Joh̄ā. vltimo. Domine tu scis quia amo te. Non fuit fractus sed solidus p pseuerantiā. Eccli. l. Quasi vas auri solidum ꝛc. Tertio cōmendatur a perfectione sapientie: cum dicitur Sapientissimus nec mirum si sapientissimus fuit: quia tres sapientissimos doctores habuit. s. patrē ire nelantē. Mat. xvj. Caro et sanguis nō revelauit tibi ꝛc. Filium instruentē. Johan. xv. Omnia q̄cūq̄ audiui a patre meo nota feci vobis. Et spiritū sanctus infundēt vobis Joh. xiiij. Paraclitus autē spiritus sanct⁹: quē mittet pr̄ in nomine meo ille vos docebit omnia. Quarto cōmendatur a perfectione gratie cum dicitur. Tenerrimus ligni vermiculus. Ille enim est vermis ꝛ est tener ad tangendū et est durus ad perforandū. Ex quo innuit a beato petro q̄ fuit mānsuetus ꝓtū ad bonos ideo dicit tenerrimus. Que mānsuetudo in trib⁹ apparuit. Primo in hoc cū esset pontifex summus humile officiū nō recusauit. Joh. xxj. Dixit symon petrus vado piscari: scōo q̄ a minori reprehēdi patienter sustinuit. Gal. ij. Cum venisset cephas antiochiā in faciē ꝛ restiti ꝛc. Nos autē cum a superiori reprehendimur impatienter ferim⁹. Si a pari indignamur si a minori irridem⁹. Tertio in hoc q̄ minoribus humiliter obediuit. Actuū. viij. Cum audissent apostoli qui erant hierosolymis: qr recepit samaria verbū dei miserunt ad eos petrum et ioannem. Secundo fuit durus et seuerus ꝓtūz ad maledicendum fuit durus et seuerus ꝓtūz ad malos: ideo dicitur vermiculus ligni cuius seueritas in tribus apparuit scilicet quia seuere malos reprehēdit. Actu. viij. Pecunia tua tecum sit in perditione. Seuere punuit sicut patet. Actu. ij. In punitione ananie ꝛ saphire. Seuere dominū defendit Joh. xvij. Symon petrus habis gladium ꝛc. Tertio fuit humilis ꝓtū ad seipsum ꝛ deū ideo dicitur vermiculus. Eius autē humilitas in tribus apparuit Primo in hoc q̄ indignum se christi prosentia reputauit. Luce. v. exi a me qr homo pec. ꝛc. Secūdo in hoc q̄ a christo famari recusauit. Joh. xiij. non lauabis mihi pedes in eternū. Tertio in hoc quod crucifigi vt dominus voluit: vñ ait: quia non sum dignus in cruce esse sicut dominus meus crucem meam gratie.

¶ Serm̄. lxxxviij. de sctō Mathia. ser. i.

Certe videtis quē elegerit dñs q̄ nō sit sibis ei i omni populo. j. Ro. x. Quamuis istud dictū sit de famulo superbo in regē assumpto in quo conuenienter ⁊ dicitur q̄ nō sit similis ei in populo. Circa primum notandum q̄ eius electio cōmendabilis est ex parte electorū electi ⁊ modi eligēdi: eligētes aūt fuerūt magne auctoritatis: quia apostoli: qui sunt principes mundi: sanitores celi et iudices secundum ꝓphetā scilicet mathie electionē. Ecce quia sunt principes mundi: quoniam dū fortes terre. Ecce qr erūt iudices seculi. Et vehementer elenati sunt: vt scilicet sint sanitores celi. Secūdo cōmēdabilis est ex parte electi. In quo q̄dē fuerūt

tris que in quolibet prelato requiruntur Primum est morum maturitas: quod notatur cū dicit. Ex his viris vir eē maturitatē importat. Magnū enim periculuz est dum prelatus maturus nō est. Eccl. x. Ue terre cuius rex puer est. Secūduz est vite sanctitas: quod notat cū dicit. Qui nobis cū sūt cōgregati. In tam beata eē congregatione nullus potuisset habitare nisi valde sanctus: vñ dicit. Chrys. q̄ quādiu indas fuit i collegio apostolorū dyabolus non fuit ausus ipsum inuadere: sz q̄n abipsis recessit in ipsuz intrauit. Tertiū est sapiēte ⁊ doctrine veritas: qō notat cū dicit. Omni tēpore quo intrauit ⁊ exiuit ꝛc. Nullus eē alicui⁹ negocij plenaz noticiā scire potest nisi prius scierit eius principiū: finē ⁊ mediū. Matthias namq̄ oim actuū sciuit principiū ideo dr oī tpe quo intrauit. s. p natiuitatē sciuit ⁊ finem. Ideo sequit. Eruit dñs ies⁹ scz p passionē. Sciuit ⁊ mediū: vñ sequit. Incipiēs a baptismate Johānis ꝛc. De his trib⁹ dr. Deut. j. Date ex vobis viros: ecce morum maturitas. Sapiētes ⁊ ignaros: ecce sapiētie veritas. Et quoū quersatio fuit ꝓbata: ecce vite scitas. Tertio cōmēdabilis est ex pte modi eligēdi. Apostoli ei ipsam electionē incoauerūt ab exhortatione salutifera: qr petrus vtile sermonē premisit cū eē dr. Surgēs petrus in medio fratrū dixit ꝛc. Prosecuti sunt ipsam cū oratiōe devota vñ dixit. Et orātes dixerunt. Tu domine ꝛc. Et terminata est cū reuelatione diuina: vñ dicitur Et cecidit sors super mathiam. Scōm dionysiū illa sors fuit q̄dā splendor diuinus p quē ostēdebat q̄ erat in apostolū assumēd⁹. Secūdo cōmēdat a vite perfectione: cuz dicit. Non sit sibis ei in omni pplo. Hec aūt perfectio in quatuor cōsistit. Primo in hoc q̄ fuit magne sanctitatis quo ad seipsam. Et hoc habet testimoniū a patre: qr Mathias paruus interpretatur. Et ad patrē spectat paruulos cōfouere. Matth. xviij. Nō est volūtas pr̄is mei vt pereat vn⁹ ex pusillis istis. Testimoniū habuit a filio: quia cū duos statuissent. istū ꝓ ritu sctō in penthecoste cū eū gra sua replenit. Testimoniū et habuit a toto apostolorū collegio q̄ eū cū Ioseph statuerūt. Credēdū ē eē q̄ si duos meliores habuissent ipsos statuissent Scōo ei⁹ ꝓfectio cōsistit in hoc q̄ fuit multe familiaritatis ⁊ dilectiōis quo ad xp̄m. Cuius signa tria fuerūt. Primū est q̄ xp̄s fecit eū cōtribulem suū. Fuit enim de tribu iuda sicut et xp̄s. Solēt aūt hoies q̄ sunt ex eadē cognatione se inuicē diligere. Ephe. v. Nemo carnem suam odio habuit ꝛc. Scōo. fecit eū cōpatriotā suum. Fuit eē bethleemita sicut ⁊ christus. Solent nāq̄ homines eiusdē patrie specialem adinuicē familiaritatē habere. Tertiū est: qr fecit ipsum cōmilitonē suū: quia scōm quosdam crucifixus fuit. Et sic xp̄o in eodem equo et sella sedit. Hester. vj. Homo quē rex honorare cupit debet imponi supra equū qui de sella regis est. Tertio ꝓfitit eius ꝓfectio in hoc q̄ fuit multe potestatis quo ad operationē miraculorū: quorum quedam attestant suā misericordiā Nam cū cētum quinquaginta homines ex quadā potiōe toxicata intoxicati fuissent: omnes sanauit et ad fidē conuertit. Quedam attestātur sue inflicie veritatē. Quia cum quidā obstinati persisterent ⁊ verbū dei deriderent dixit eis. Denūcio vobis q̄ viui in infernum descendetis. Statimq̄ terra se apparuit: ⁊ ipsos vivos deglutiuit: quedam vero suā potentiā: quia demones expellebat ⁊ in infernū mittebat. Vñ cū quidam demon infoma pueri cōtra ipsum excitaret: ipsuz, expulit ⁊ in infernum misit. Cū etiā esset in carcere demones in ipsum dētib⁹ fremebāt ⁊ ad ipsum accedere nō audebant. Quedā vero attestant magnā suā fidez: qr quādā potionē intoxicatā totam bibit et nullam lesionē sensit. Hec eē eius fidem attestātur iuxta illud quod legit Marc. vl. Signa autē eos q̄ crediderint hec sequentur. Et in fra. Et si mortiferuz q̄d biberint non eis nocebit. Quarto cōsistit ei⁹ ꝓfectio in hoc q̄ fuit magne acerbitatis ꝓtū ad martyriū. Quamuis eē alibi legatur q̄ in pace quieuerit alibi tamen legitur q̄ fune in collo misso p ciuitatem sit tractus alibi crucifixus alibi q̄ fuit lapidat⁹: ⁊ securi excerebrat⁹. Subponendo igitur q̄ ad dominū transires

per viam martyrij: possumus ista cōcordare & dicere q primo per ciuitatez fuit tractus sed non mortuꝰ: deinde fuit crucifixus et ibi stans in cruce fuit lapidatus & secari percussus.

¶ Sermo. lxxxix. Eodem die sermo. secundus.

Jāt dies eius & pauci & episcopatum eius accipiat alter. Et infra, Et persecutus est hominem mendicū & inopem, et compūctum corde mortificare. Et zona qua semper precingitur &c. ecc. Psalmus. cviij. et ista verba de inde depositione & quod de Mathie electione intelligatur testatur Petrus dicens. Actuum primo. Viri fratres oportet implere scripturā quam dixerat spiritussanctus per dauid &c. In quibus verbis quattuor ponuntur: inde depositio: cum dicitur. Fiant dies eius pauci. Christus namq; iudam fecit discipulum suum postea apostolum suum, postea procuratorem suum. Sed in hoc triplici statu facti sunt dies eius pauci. Paucis enim diebus fuerit in discipulorum consortio, paucis diebus in apostolorum collegio: et paucis diebus in procuratoris officio: sed mirum videtur quare Christi sapientia ipsum posuit in consortio suarū ouium quam sciebat futurum esse lupum: in collegio apostolorum quem sciebat futurum esse proditorem suum: quare eum fecit suum procuratorem quem sciebat esse futurum magnum furem, sed hoc sapientissima ratione est factum: ideo enim posuit eum in consortio discipulorum suorum vt bonos cum malis in hoc mūdo mixtos esse ostendat. Nam in hoc mundo aliquando diabolus inuenitur inter filios dei. Job. secundo cap. Quadam die cum venissent filij dei et assisterent coram domino affuit inter eos Sathan. Aliquando inter ministros dei zacha. tertio. Ostendit mihi Jesum sacerdotem magnum: & sathan stabat dextris eius vt aduersaretur ei. Aliquādo inter apostolos dei Johan. sexto. Nonne duodecim vos elegi: & vnus ex vobis diabolus est? Secundo fecit eum apostolum quem sciebat futurum esse proditorem suum vt vanam fiduciaz amputaret ne in hunc mundum aliquis securum se esse credat. Bernardus. Nusquam est securitas fratres mei: neq; in celo, neq; in Paradiso: multo minus in mundo. In celo namq; cecidit angelus sub pretexta diuinitatis. Adam in paradiso in loco voluptatis: iudas in mundo in schola saluatoris. Tertio fecit eum procuratorem suum quem sciebat furem: ut temporalia vilia & contemnenda esse doceret. Habuit quidem christus in hoc mundo quinque, scilicet corpus: ecclesiam: matrem propriam & animam: et quandam modicam substantiam pro expensis oblatam. Corpus autem habuit valde charum, ideo dimisit ipsum custodibus: valde charis, scilicet Joseph et Nycodemo. Matrem et ecclesiam habuit chariores ideo commendauit eas custodibus charioribus, scilicet Joanni & Petro. Animam habuit charissimam: ideo eam recommendauit patri charissimo: pecuniam habuit contemptibilem & vilissimam, ideo ipsam inde commendauit. Secundo ponitur depositionis tactio cum dicitur. Persecutus est hominem inopem, & mendicum et compunctum corde mortificare. Et vocatur Christus inops, mendicus & compunctus: fuit enim inops, id est, sine ope aduersus: quia ipsum pater dereliquerat multis cum tribulationibus expendendo. Matthe. vicesimo septimo cap. Deus meus vt quid dereliquisti me. Judei vsq; ad mortem persequendo. Psalm. Amici mei et proximi mei aduersum me appropinquauerunt & steterunt. Apostoli abeo fugiendo. Psalm. Elongastia me amicum et proximum: notos meos a miseria. Tales igitur inopem iudas persecutus est vsq; ad proditoriam captionem. Et hoc fecit intus turbarū auxilio ac interuentu precio et mediante osculo. Mira insania: quia iudas cum turba cepit deum cum osculo prodidit amicum. Pro pecunia vendidit saluatorē suum. Secundo fuit mendicus. Dicitur enim mendicus quasi ad manum dicens: quia pauperes sine voce solent ad diuites manum extendere. Sic & Christus in cruce manus extendit ad patrem: vt ipsum reconciliaret. Psalmus. Elevatio manuum mearum sacrificium vespertinum. Ad diabolū vt ipsum caperet. Abachuc tertio. Cornua in manibus eius. Ad humanum genus: vt ipsum ad compassionem inclinaret. Sed conqueritur dicens. Ysaie. sexagesimo quinto. Expandi manus meas tota die ad populum incredulum. Judas sic mendicum iudas persecutus est vsq; ad futuram rerum oblationem. Johannis duodecimo cap. Fur erat et loculos habens &c. Tertio fuit compunctus id est doloze captus. Et hoc intus in mente. Matth. vigesimo quinto cap. Tristis est anima mea vsq; ad mortem. Et terra in corpore: et hoc supra capitis coronatione. Et infra in pedum perforatione Et in medio: in flagellatione. Et in latere: in operatione eiusdem. Et sic compunctum & doloribus plenum iudas persecutus est vsq; ad mortem. Tertio ponitur eius punitio: cū dicitur. Induit maledictionem sicut vestimentum &c. Vbi maledictio inde assimilatur vestimento zone: aque: & oleo. Vestimentum autem induit: zona restringit vestimenta: aqua subintrat viscera oleum penetrat ossa. Maledictio igitur dei corpus inde: sicut vestimentū induit quando laqueo se suspendit. Tanq; zona ipsum precinxit: quando pene eterne ipsum addixit. Illi qui sunt in purgatorio habent penam sed non cū zona quia pena non est eis stricta. Illi qui sunt in inferno habent cum zona: quia eternitatis penam constringit & perpetuo adhuc in eius viscera quando in terrā sunt diffusa. ij. Macha. iij. Apprehendit eum dolor diruus visceru: & quidem satis iuste quippe qui aliorum torserat viscera. Justo igitur inde viscera sunt diffusa qz multorum torserat viscera scilicet christi doloribus ea replendo marie viscera

uetum cum osculo prodidit amicum. Pro pecunia vendidit saluatorē suum. Secundo fuit mendicus. Dicitur enim mendicus quasi ad manum dicens: quia pauperes sine voce solent ad diuites manum extendere. Sic & Christus in cruce manus extendit ad patrem: vt ipsum reconciliaret. Psalmus. Elevatio manuum mearum sacrificium vespertinum. Ad diabolū vt ipsum caperet. Abachuc tertio. Cornua in manibus eius. Ad humanum genus: vt ipsum ad compassionem inclinaret. Sed conqueritur dicens. Ysaie. sexagesimo quinto. Expandi manus meas tota die ad populum incredulum. Judas sic mendicum iudas persecutus est vsq; ad futuram rerum oblationem. Johannis duodecimo cap. Fur erat et loculos habens &c. Tertio fuit compunctus id est doloze captus. Et hoc intus in mente. Matth. vigesimo quinto cap. Tristis est anima mea vsq; ad mortem. Et terra in corpore: et hoc supra capitis coronatione. Et infra in pedum perforatione Et in medio: in flagellatione. Et in latere: in operatione eiusdem. Et sic compunctum & doloribus plenum iudas persecutus est vsq; ad mortem. Tertio ponitur eius punitio: cū dicitur. Induit maledictionem sicut vestimentum &c. Vbi maledictio inde assimilatur vestimento zone: aque: & oleo. Vestimentum autem induit: zona restringit vestimenta: aqua subintrat viscera oleum penetrat ossa. Maledictio igitur dei corpus inde: sicut vestimentū induit quando laqueo se suspendit. Tanq; zona ipsum precinxit: quando pene eterne ipsum addixit. Illi qui sunt in purgatorio habent penam sed non cū zona quia pena non est eis stricta. Illi qui sunt in inferno habent cum zona: quia eternitatis penam constringit & perpetuo adhuc in eius viscera quando in terrā sunt diffusa. ij. Macha. iij. Apprehendit eum dolor diruus viscerū: & quidem satis iuste quippe qui aliorum torserat viscera. Justo igitur inde viscera sunt diffusa qz multorum torserat viscera scilicet christi doloribus ea replendo marie viscera doloris gladio vulnerando. Apostolorum: ea tristitia implendo: et sanctarum matronarum viscera fletibus contristando. Maledictio dei sicut oleum eius ossa penetrauit quando eius anima que debet esse os et robur corporis ad infernum descendit. Actuum primo. Prevaricatus est iudas vt abiret in locum suum, id est, in infernum qui est locus suus, id est, sibi congruus ratione desperationis. Amos secundo. Super tribus sceleribus moab: et super quartum non conuertam eum. Judas autem quatuor scelera cōmisit scilicet auaritie: proditionis: homicidij: & desperatiōis. Super tribus igit sceleribus primꝰ deꝰ fuisset conuersus inde ad misericordiā. Super quartum ante scilicet desperationis conuerti noluit: quia indignum se fecit. Quarto ponitur mathie electio: cū dicitur. Episcopatum eius accipiat alter. Qua quidem electio commēdabilis fuit propter tria que electores habuerunt. Primo habuerunt intentionem rectam. Intendebant enim illum eligere qui esset secundum dei approbationem: qui haberet scientie illustrationem: et qui posset facere in populo magnam edificationem. De his tribus dicitur. Jeremi. iij. Dabo vobis pastores iuxta cor meum qui pascent vos scientia & doctrina Secundo habuerunt mentem deuotam qz orationibus insteterunt. Imminente enim electione debemus orationibus insistere: ad quod instruimur exemplo apostolico sicut hic. Exemplo prophetico Unde moyses cum deberet a principatu cessare orauit dicens. Nume. xxvij. Prouideat dominus deus exercituum omnis carnis hominem qui sit super multitudinem hanc &c. Tertio seruauerunt formā canonicam que fuit per communem consensum & potius diuinam inspirationem cum dicitur. Cecidit sors super mathiā. Proverbio. xvj. Sortes mittuntur in sinū et a domino temperantur. Huius autem exemplo nō est sortibus vtendum. Tum quia secundum Hiero. priuilegia paucorum: non faciunt legem communē Tum qz secundum Bedā. Donec veniret veritas figurā licuit obseruare. Posset tamē

quis vti sortibus quādo tria cōcurrunt Primo qñ hoc fieret in necessitate vnde cū quedā ciuitas fuisset obsessa: cesset cōditio q̄ dēret recedere: z q̄ remanere. Cō sultus Aug. rūdit. Sorte hoc est dirimēdū. Uñ alibi dicit q̄ sors nō est aliq̄d malū sed tres in humana dubietate diuinaz indicās volūtatē. Scō qñ fieret p̄missa deū ad oronē. Tertio qñ fieret cū sapiēti ꝓsilio z deliberatiōe Ista tāgit Beda dicēs. Si ꝯs necessitate cōpulsus exēplo apl̄oz sortib⁹ putat deū esse cōsulēdum videat apostolos hoc egisse collecto fratrum cetu z ad deum fusis precibus.

¶ Sermo. xc. De eodem die ser. iij.

Oportet ipleri scripturā quam predixit spiritussanct⁹ p os dauid de iuda ꝛc. In hac electione apostolica fit mētio de duobus. primo de indigni prelati scilicet iude depositiōe cū dicit. Oportet impleri scripturā ꝛc. Secūdo de digni subrogatiōe cū dicit. Oportet ex his viris ꝛc. Circa primū notandū q̄ prelat⁹ quatuor de causis deponi debet propter ꝙs iudas depositus debuit. primo ꝓpter homicidiū immanitatē z maxime qñ homicidiū notoriū est. Judas aūt homicidiuz cōmisit qñ dei filiū interficit, p̄curauit. Et illud homicidiū fuit notoriū. Uñ dicitur. Et notū factū est oibus habitātibus in hierusalē. Est aūt triplex notorietas. s. presumptiua ꝓbabilis z iuris. Homicidiū ergo ei⁹ fuit notoriū. primo p̄sumptionē violēta: qñ cū inimicis capitalibus xp̄i secretū cōsiliū inīt. Matth. xxvj. Tūc abiit vn⁹ de duodecim q̄ dicebatur iudas scarioth ad principes sacerdotū ꝛc. Scō per facti euidētiā qñ. s. venit cū turba cū gladijs z fustib⁹ cōprehendere iesum. Tūc em̄ nulla potuit tergiuersatione celare: quin xp̄i mortē tractauerat. tertio per cōfessionē ꝓpriā: qđ est notoriū iuris quādo homicidiū suum manifestauit dicēs. Matt. xxvij. Peccauī tradēs sanguinē iustum. Et ista confessio facta est in iudicio idest coram ꝓcipibus sacerdotum qui erant iudices ꝯtra malū essent. Secūdo deponi debuit ꝓpter hereticam ꝓ-

uitatem. Ipse enim christi fidem recti ꝓpit: z ab ipsa postmodū ꝓuaricatus est: vñ dicit. de qua ꝓuaricatus est in quo dirisset ei. eme nobis que op⁹ sunt ad diē festū: aut quod egenis aliq̄d daret. Et quo habetur quod iudas nihil parauerat nec ꝓ die festo: nec ꝓ pauperibus. Tertio spiritualia negligebat, quare pauperibus nō curabat. Joan. ij. Hoc aūt dixit nō quia de egenis pertinebat ad eum ꝛc. Quarto apostolos ꝯtuz in se erat malo exemplo corrūpebat vñ ꝓpt̄ ꝯ ab apostolis eximit dixit christus Joānis. xiij. Nūc clarificatus est filius hominis. Erat em̄ iudas cum apostolis sicut diabolus cum angelis: lupus cum agnis. z accipiter cum columbis: z iō collegium apostoloz non fuit clarum: sed ipso recedente clarificatus est xp̄s in eo. Secūdo fit mētio de prelati digni id est mathie subrogatione: cum dicit. Oportet ergo ex his viris qui nobiscū sunt congregati ꝛc. Circa cuius electionē quatuor tāguntur. Primum est commēdatio eligēdi. Commendat aūt a tribus scz a magna amitate constātie in hoc q̄ vocatur vir, id est virilis. Non em̄ fugit vt mercenarius sed constāter stetit vt pastor bonus. Greg. Mercenarius fugit non mutādo locum: sed subtrahendo solatium: fugit quia iniustitiā vidit z tacuit: fugit qz silentio abscondit. Secūdo commendatur a ꝓfectiōe scientie: fuit em̄ in schola xp̄i ꝯtum ad inchoationē. vnde dicitur. Omni tempore quo intrauit ꝛc. ꝯtuz ad cōsummationē m: cum dicitur: z exiuit dñs iesus inter nos ꝛc. quantum ad ꝓsecutionem vnde dicitur. Incipiēs a baptismate Joānis: quātuz ad terminatio nem. vnde sequitur. Usq̄ ad diem quo assumptus est a nobis. Tertio cōmēdat a sanctitate vite que apparet ex nois interpretatione: quia interpretatur paruus. Et apostoloz̄ electione quia de tāto numero ip̄m ioseph statuerunt: ex diuina approbatione: qz de⁹ ip̄m alteri ꝓelegit.

¶ Secūdo tāgit electionis commendatiōem cum dicitur. Et statuerunt duos. Que quidē commendab. lis est ex ratione nūeri, z meriti. Ipsa em̄ fuit magna ꝯtū ad numerū: qz de centū z viginti electo rum nullus discordauit. Fuit sana ꝯtū

ligens erat vt cum xp̄o diceret ei. Joānis xiij. Quod facis fac citius quidā crediderunt quod dixisset ei. eme nobis que op⁹ sunt ad diē festū: aut quod egenis aliq̄d daret. Et quo habetur quod iudas nihil parauerat nec ꝓ die festo: nec ꝓ pauperibus. Tertio spiritualia negligebat, quare pauperibus nō curabat. Joan. ij. Hoc aūt dixit nō quia de egenis pertinebat ad eum ꝛc. Quarto apostolos ꝯtuz in se erat malo exemplo corrūpebat vñ ꝓpt̄ ꝯ ab apostolis eximit dixit christus Joānis. xiij. Nūc clarificatus est filius hominis. Erat em̄ iudas cum apostolis sicut diabolus cum angelis: lupus cum agnis. z accipiter cum columbis: z iō collegium apostoloz non fuit clarum: sed ipso recedente clarificatus est xp̄s in eo. Secūdo fit mētio de prelati digni id est mathie subrogatione: cum dicit. Oportet ergo ex his viris qui nobiscū sunt congregati ꝛc. Circa cuius electionē quatuor tāguntur. Primum est commēdatio eligēdi. Commendat aūt a tribus scz a magna amitate constātie in hoc q̄ vocatur vir, id est virilis. Non em̄ fugit vt mercenarius sed constāter stetit vt pastor bonus. Greg. Mercenarius fugit non mutādo locum: sed subtrahendo solatium: fugit quia iniustitiā vidit z tacuit: fugit qz silentio abscondit. Secūdo commendatur a ꝓfectiōe scientie: fuit em̄ in schola xp̄i ꝯtum ad inchoationē. vnde dicitur. Omni tempore quo intrauit ꝛc. ꝯtuz ad cōsummationē m: cum dicitur: z exiuit dñs iesus inter nos ꝛc. quantum ad ꝓsecutionem vnde dicitur. Incipiēs a baptismate Joānis: quātuz ad terminatio nem. vnde sequitur. Usq̄ ad diem quo assumptus est a nobis. Tertio cōmēdat a sanctitate vite que apparet ex nois interpretatione: quia interpretatur paruus. Et apostoloz̄ electione quia de tāto numero ip̄m ioseph statuerunt: ex diuina approbatione: qz de⁹ ip̄m alteri ꝓelegit.

¶ Secūdo tāgit electionis commendatiōem cum dicitur. Et statuerunt duos. Que quidē commendab. lis est ex ratione nūeri, z meriti. Ipsa em̄ fuit magna ꝯtū ad numerū: qz de centū z viginti electo rum nullus discordauit. Fuit sana ꝯtū ad zelū: qz statuerunt mathiā extraneū: nullis apl̄oz ꝓpinquū: vt ostēdat q̄ illa electio non amore carnali fiebat: sz ex zelo dei. Fuit digna ꝯtum ad meritum: qz ipsi electores z ipse electus magni meriti extiterūt. Tertio tangit electi cōfirmatio cū dr. cecidit sors sup mathiā. Quidā nāq̄ de apl̄is prius fuerunt electi, z postmodū in penthecoste confirmati. ꝓs Ego confirmaui columnas eius per qđ datur intelligi q̄ electus nō est statiz cōfirmādus: sed prius in fama z persona examinandus. Quidē fuerunt electi sed nūq̄ cōfirmati sicut iudas. ꝓ qđ datur intelligi q̄ aliquis ꝯtūcūq̄ sit electus nō est cōfirmādus qđ scz nō est dign⁹ vel nō est riteelect⁹. Aliq̄ fuerūt simul electi z cōfirmati sicut mathias q̄ ab apostolis erat elect⁹ z mox a spū sancto cōfirmat⁹ z sicut paulus q̄ dicit Gal. j. Paul⁹ elect⁹ nō ab hoibus scz elect⁹ nō per hoies scz cō cōfirmat⁹: sed per iesum christū ꝓ quod datur intelligi q̄ aliq̄s mox vt est elect⁹: est confirmādus qñ scz cōstat de electionis forma z ꝓsone sufficiētia. Quarto tāgitur ipsi⁹ cōfirmati iurisdictio cū dr. Et annumerat⁹ est cū vndecim apl̄is. Trib⁹ nāq̄ modis iurisdictionem ordinariā est assecutus. primo per ipsam electionē cōfirmatā. Scō per legē aiatā. Princeps em̄ est lex animata. Et quo ad iurisdictionē ordinariā cōferēdā equipollet lex animata z inanimata. Ista lex animata est spūssanctus: quē ipse cum ceteris apostolis accepit. Et ideo iurisdictionē ordinariā ab eo sortitus est. Tertio per cōsuetudinē scriptā z approbatā. Obtentū est em̄ ꝓ diuinā consuetudinem q̄ quecunq̄ mittit a deo iurisdictionē ordinariā sortiatur. Sicut ꝓz in Hier. ꝓpheta. qui cū a deo mitteret dictū est ei ecce constitui te hodie super gentes z regna.

¶ Sermo. xcj. De Beatissimo Gregorio. sermo. j

Ego nouissimus enigilauit: z quasi q̄ colligit racemos post vindemiatores vindemiauit in benedictione dei z ipse spauit z q̄si. q̄ vindemiat im

plenit torqunlar. Eccles. xxxiij. Magna humilitas beati gregorij qui cum fuerit doctor excellētissim⁹: tñ vocat se nouissimū, z cū de sacra pagina magnas vuas. i. libros collegerit se tñ collegisse racemos asserit. In verbis igit̄ a quatuor cōmendatur. primo a pfunda humilitate cordis in eo q̄ vocat se nouissimū z colligentē racemos q̄ tñ vt dictū est fuit eximius doctor z collegit sensus pfundos, huius aūt doctoris humilitas in sua doctrina maxime apparet q̄tum ad q̄tuor. Primo q̄ scripta sua in cōparatione aliorum vilia reputabat. vnde dicit in epistola ad innocentiū a frice prefectū. Si delicioso cupitis pabulo saginari beati Augu. opuscula legite z ad cōparationē illius similaginis nr̄m furfurē nō queratis. Secūdo q̄ scripta sua q̄diu vineret publicari nolebat vñ ait ibidē. Neq; em̄ volo dū in hac carne sum: si qua me dixisse cōtingit ea facere hominib⁹ innotescere. Tertio q̄ aliquē pluerem humane laudis furtim in se cognoscebat. Vñ ait in fine moralium. Dum radicē pure intētionis cōspicio: deo quidem ex ea me summopere voluisse placere cognosco. Sed eidē intētioni furtim: fz nescio qūo humane laudis appetitus interserit. qō cū iam postmodū tardius q̄ discerno: inuenio me aliter agere qō scio me aliter i choasse. Quarto q̄ se aut mala incaute aut bona nō bñdixisse metuebat, vñ ait. z q̄dē mala me aliq̄n dixisse: z si nō inuenio, tñ q̄ olim nō dixeriz nō defendo. Bona ꝓo si qua diuinit⁹ accipiēs dixi: meo vtiq; iudicio min⁹ me bñ dixisse ꝓfiteor. Sexto ꝓmēdāt a vigilātia solicitudinis: cū dicit. Vigilauī, vñ z Grego. interp̄tat vigilās. Vigilauit aūt tripl̄r. Primo quātum ad se p vite pfectionē. Cui⁹ q̄dē perfectionis tria erāt signa: fez q̄ terrā despiciebat celestia appetebat, z mortē desiderabat. Ista tria ponit in plogo super dialogū dicēs. Infelix anim⁹ me⁹ meminit q̄lis fuit quō ei labētia cuncta subterreāt i monasterio: q̄ nulla nisi celestia cogitare ꝓsueverat q̄ mortē quoq; pene cūctis pena est. f. vt ingressum vite z laboris sui p̄miū amabat. Sexto vigilauit q̄ ad deū q̄ cōtēplationē, cōtēplabat q̄dem dei maiestatē in oratione. Eccl. xxxix. Cor suū tradidit ad vigilādū. diluculo ad eū q̄ fecit eū ⁊c. Cōtēplabat dei veritatē in locutione. ij. Tim. iij. Tu vero vigila z in omnibus labora: opus fac euangeliste ⁊c. Ipsemet cōtēplabat bonitatē dei in meditatiōe. Prouer. viij. Beatus qui audit me z vigilat ad fores meas q̄tidie. qz inueniet me. qui aūt inuenit me, inueniet vitā ⁊c. In his em̄ tribus marie cuncta beatus Greg. fez in orādo, i lēgēdo, z in meditādo. Tertio vigilauit quātum ad proximū p sollicitā pusionē. Necesse fuit em̄ vigilare voluit scies se datū in speculatorē in medio hostiū. Ezech. iij. Speculatorem dedi te domui israel. In pastorē in medio luporū. ideo voluit vigilare cū Jacob q̄ dicebat. Gen. xxxi. Die noctuq; estu vrebar z gelu. Fugiebat q̄ somnus ab oculis meis. In gubernatore in medio fluctuū. Unde periculosum est si gubernator dormiret. Prou. xxiij. Eris sicut dormiēs i medio maris: z q̄si sopitus gubernator amisso clauo. Tertio cōmēdāt a spe z fiducia diuine miserationis: cū dicitur. In benedictione deprecatus est q̄ potuit in deū q̄n fez per orationes ipsum ad misericordiā inclinauit qui tra iano a pena eterna pepcit. Gen. xxxij. Et cōtra deū fortis fuisti ⁊c. Potuit in angelum, q̄ ipsum placauit. cū em̄ Greg. pro peste oraret vidit angelū gladiū cruentatū tergentē z reponentē: potuit indubitanter petri accipies os eius z facie eruisse. sed admodum ethiopis denegauit. potuit in celum: quia in eius obsequiū columbā ignis destinauit, potuit in infernū quādo vt dictum est: animā traiani a b inde suis precibus eduxit, potuit in purgatorium quando quendam monachum in excommunicatione defunctum lecta super eius fouea absolutionis cedula de purgatorio extraxit: prout ipse postmodū apparens asserit. Quarto cōmēdatur a copia doctrinarū z instructionis: cum dicitur, z quasi qui vindemiat replenit torcular. Per torcular significat sacra scriptura: q̄ sicut in torculari sunt vuestre i sacra scriptura diuerse sunt sententie. Uel significat ecclesia: q̄ sicut in torculari vue debēt exprimi. sic sacra scriptura in fide ecclesie debet exponi. Uel significat quelibet fidelis anima: q̄ debet sicut in torqularī exprimit vinū gratie z sapiētie. Beat⁹ enim Greg. torcular sacre scripture implenit diuersis expositionibus. Sicut em̄ in torculari sunt vue magne mediocres z racemi: sic in sacra scriptura sunt expositiones magne anagogice siue celestes. Sunt mediocres. i. allegorice siue spirituales sunt parue. i. tropologice, siue morales. Sūt racemi, id est historice siue literales, ipse em̄ oib⁹ modis sacrā scripturā exposuit. Secūdo implenit torcular ecclie officiorus. Stare fecit circa altare cātores. Ipse enim ordinauit missale z gradale: vt dicit. Stare fecit iuxta altare cātores. Ordinauit hymnos, ideo sequit. In sono eorū dulces fecit modos. Ordinauit missas. ideo sequitur. Dedit in cel ebrationib⁹ dec⁹. Ordinauit officium in septē horis decātandum z perpetuo, ideo subditur: Ordinauit templū in consummatione vite. Ordinauit antiphonariū in matutinis substāialiter decātandum: ideo subdit. Et amplianit mane sanctitatem dei. Tertio implenit torcular aie variis instructionib⁹. Nam docet prelatos in pastorali. Docet etiam subditos. Sed subditorū quidā sunt incipiētes. hos docet per exempla in dialogo. Quidā proficientes. hos docet in omelijs. Quidam perfecti. hos docet per occulta mysteria in expositione super Ezechielem, hos ād omnes docet in moralibus. Ibi enim instruūtur prelati qualiter subditos regāt: incipiētes qualiter viuāt proficientes q̄liter de virtute in virtutem proficiant: et perfecti qualiter consummationem appendant.

¶ Sermo. xcij. De eodem ser. iij.

Qui mane vigilat ad illam scilcet sapientiaz nō laborabit. Sap. vj. Beatus Greg. qui vigilās interpretatur. Ad sapiētiā de mane vigilauit, q̄ in sua adolescētia querere cepit eā z tantum desiderium in eo ādiscēdi erat q̄ labores nō sentiebat. Gen. xxix. Uidebāt ei dies pauci pre amoris magnitudie. Ideo sapiētiā adinuenit: q̄ in libris sapie vigilādo studuit q̄ sunt q̄nq; libri fez liber cōsciētie: liber vite: liber scientie: liber gratie z nature: tres enim primi significāt Gen. p tria ligna que erāt in paradiso. Liber em̄ cōsciētie significat per lignum q̄ erat pulchrum visu z ad vescēdum suaue: q̄ conscientiam bonam deus intuet libenter z i ea delectat. Liber scientie significatur p ligni scientie boni z mali: q̄ p scientiā bonū z malum cognoscūtur: liber enim vite significat p lignū vite q̄ erat in medio paradisi. Quart⁹ est liber gratie qui scribit hominem intus p virtutū varietatez, z foris p morum honestatez. Apoc. v. Uidi in dextera sedētis librum scriptū intus z foris. Quint⁹ est liber nature. i. creaturarū in quo legere possunt tam scientes q̄ nescientes, z cognoscere dei potentiaz z magnitudinē: sapientiā, ex ordine bonitatē ex fine: q̄ sūt valde bona. Esa. ix. Wabitur liber nescienti literas. In his quinq; libris vigilando studuit: z ab his omnes libros suos extraxit z exēplauit. Quia in his sic vigilauit, ideo quinq; generibus hoim ad quos spectat vigilare cōparari potest. vt habet Eccli. xxxviij. scilcet aratori, pictori, doctori, fabro', z figuloo. primo igitur vigilādo studuit in libro cōsciētie per vitiorū extirpationem z virtutū plantationez. Nā de cor de suo eradicauit superbiā, z plātauit humilitatem. Unde in literis suis primus seruus seruorum dei appellatur. Eradicauit auaritiā z plātauit liberalitatem: quia ad pauperes liberalissimus erat. Eradicauit immūdiciā z plātauit puritatez: q̄ virgo fuisse creditur. Ab isto libro conscientie extraxit z explanauit librum moraliū: q̄ ibi docet extirpationem vitiorū z plantationem virtutum. Hiere. i. Constitui te super gentes, id est super malos gentiliter viuētes. Et super regna: id est super bonos in quibus regnat per graz: vt scilcet a malis euellas z destruas vitia z in bonis edifices z plātes virtutes: q̄ in libro cōscientie sic vigilando stu-

fruitt z libros moraliū ide extraxit: ideo cōparatur aratori vigilanti. Cor inquit dabit adversādū suos sulcos: z vigilias eius in sagina vacarum. In libro quidez moraliū multos fecit sulcos: scilicet in scriptura eradicādo dubietates et plantando veritates. In ecclesia eradicando prauitatem hereticam, z plantando catholicā fidem. In anima eradicando vitia: z plātando virtutes, z vigilias z studium suū in signa vacarum, in pinguedine animarū. Secūdo studuit in libro scīe tie p pastoralis officij plenā cognitionē. Officiuz enim pastorale est liber scientie: quia sicut dicit Gregorius Nazanzenus. Renera mihi esse videtur ars artium: et disciplina disciplinarū hominem regere vel imbuere q̄ est inter omnes animantes maxime moribus varius et voluntate diuersus. Ab isto libro scientie Gregorius extraxit z exemplauit librum pastoralez in q̄ plene docet omnes pastores. Unde ait ibidē. Pensandum est ad culmen regiminis quisq̄ qualiter perueniat, atq̄ ad hoc rite perueniēs qualiter viuat, et bene viuēdo qualiter doceat: z bene docens infirmitatē suaz quanta consideratione cognoscat. De primo sicait cū regiminis culmen imperatur si donis pūctus est: q̄ alijs prosit debet ex corde fugere. De scōo sic dicit. Cōsiderandū est qz cuz causam populi presul suscepit: quasi ad egrū medicꝰ accedit. Quia ergo presumptiōe ꝑcussum mederi ꝑperat qui in facie vulnꝰ portat. De tertio sic dicit. Ab imperitis pastorale magisteriū q̄ temeritate suscipit quādo ars artium est regimen animarū. De quarto sic dicit. Dum rector fortis imēso fauore circūdat: intꝰ veritate vacuat. Et qz i hoc libro scīētie sic vigilādo studuit, z librū pastoralē inde extraxit ideo assimilatur fabro vigilāti. Uox inq̄t male innouat aurem eiꝰ: z vigilia sua ornauit imperfectionem. Malleꝰ ferrum domat et incudem firmat: z suauē sonū generat. Sic prelati debent domare duos z inquietos. Consolari pusillanimes et infirmos: et patienter se habere ad omnes. Istam regulam apostolus tangit. j. Thessalonicen. v. Rogamus vos fratres corripere inquietos. Tertius est liber vite: scilicet christus in quo beatus Greg. vigilādo studuit: z inde spirituales delicias et delectationē exhausit. Ab isto libro extraxit: z exemplauit expositiones quas fecit super Ezechie ē. Hec enim tam ꝑfunda et occulta mysteria cognoscere potuisset nisi ea a libro vite hausisset z spūssanctꝰ ei renelasset: vñ pe be forma sup caput eius manētēt ꝑbe que dicebat inferentē. j. Cor. ij. Spiritus omnia scrutat: etiaz profunda dei. Et qz in hoc libro sic vigilādo studuit et occulta misteria inde extraxit: iō assimilat doctori vigilāti. Uñ dicit. Eccli. xxxix. Sapientiam omniū antiquorū exquiret: et in pliens z occulta ꝓuerbiorū exquiret: et in absconditis parabolarū cōuersabitur. z sequitur. Cor suū tradet ad vigilādū diluculo ad eū qui fecit illū et in cōspectu altissimi deprecabit. Ubi ostendit q̄ ad ista occulta ascendit per cōtinuam et assiduam meditationē. Unde dicit. Cor suū tradet ad cogitandū, per cordis emūdationē: vndedicitur diluculo. Ille est dies lucido facit: qz corde suo omne tenebrosum expellit. Et p devotā orationē, vñ dicitur. Et in ꝓspectu altissimi deprecabit. Quartꝰ est liber gratie. Et in isto studuit extraxit z exēplauit ordinationē officij ecclesiastici. Et q̄tum ad hoc assimilat pictori vigilanti. Uñ dicitur. Cor suū tradidit in similitudinē pictoris z vigilia sua pficiet opꝰ. Ecclesia quo dāmodo picta est in officio ecclesiastico multipliciter colore. Primum colorem apposuit christꝰ quā do dixit. Hoc est corpus meū. Secundus apposuerūt apostoli quādo orationē dominicā in missa dicenda ordinauerunt, z minorem symboluz apposuerūt. Tertiū apposuit Ignatius q̄ psalmos per antiphonas dicēdos statuit. Quartū apposuit Hilariꝰ, q̄ Gloria in excelsis deo cōposuit. Quintū apposuit Nicena synodus q̄ symbolū maiorē edidit. Sextū maiorē apposuit Athanasiꝰ q̄ fidē i psalmo Quicūq̄ vult ꝛc. sufficiētissime explanauit. Septimū apposuit hiez. q̄ psalteriū p ferias

distinxit z Hīa pfi i ipsine pkalmorū ordinauit. Octauū Ambrosiꝰ q̄ cārꝫ hymnos et orationes fecit. Grego. vero opꝰ fecit z pfectionē officiū tā diurnū q̄ nocturnū fecit. Quinꝰ est liber nature: z in isto studuit p creaturarū cōsiderationē: qz i ipsis vidit deum ꝓfectia, sapiētia, z bonitatē z ab isto libro homelias z dialogū. Tales aliq̄n istruxit libros q̄dus rudiores instruxit s. ꝓphetas z ꝑtū ad hoc fecit homelias. Et aliq̄n exēplis, z ꝑtū ad hoc fecit dialogos. Creature em̄ nos aliq̄n instruūt ꝑbis ꝓphetis. Celi enarrāt gloriā dei. Aliq̄n exēplis. Preceptū posuit z nō ꝓteribit. Et ꝑ hoc assimilat figulo vigilāti. vñ ꝺr. Cor tuū dedit vt ꝓsummet linitionē: z vias tuas mūdabit fornacē. Ipe em̄ p verba z exēpla illos q̄ erāt i vase cōtumelie formauit i vasa gīe. Iuxta illud. Eccl. xl. Quasi vas auri solidū ornatū oī lapide ꝓcioso. Fecit em̄ vt essent vas. p gīe redūdationē: vt essent aurei. p charitatē succēsa. i. per virtutū refulgētiam.

¶ Sermo. xciij. De eodē. Sermo. ij.

Neptalim cervus emissus dans eloquia pulchritudinis. Genesis. xlix. Tria namq̄ sunt necessaria cuilibet prefecto prelato. Primo vt deus habitet in ipso per gratiā. Secōo vt sit solicitus p operationē bonā. Tertio vt sit strenuosus p doctrinam: Ista tria habuit beatus Greg. que notant in ꝑbis premissis. Primo nāq̄ deus in ipso habitauit p fidē: q̄ notat cū dr. Neptalim q̄ interpretatur habitatio. Nā z pater i ipso habitat et g fidē: dādo sibi i miraculis magnā potentiam. Miracula em̄ operari spectat ad potentiā. Luce. ix. Dedit potestatem illis i eo habitauit dādo sibi ꝑfectiā fidē. Secōo Grego. ipsum in forma peregrini suscepit. Et dādo sibi suā carnem verā, quādo hostiā visibiliter in veram carnē conuertit. Spūssctūs in eo habitauit q̄ ostendit per speciem columbe: que super caput eius visa fuit: et p columnā igneaz que super ipsum de celo descendit per q̄ datur intelligi q̄ habebat simplicitatem columbinam z charitatem ignitam: ideo poterat dicere. Pater z filius z spiritus sanctus Johā. xiiij. Ad eum veniemus z mansionem apud eum faciemus. Secūdo fuit velox per operationem sollicitaz cum dicitur Ceruus emissus. Ceruus autem habet velocitatem renocationem: et discretionem: Sic sanctꝰ Grezorius fuit velox ad sequendum illum: de quo dicitur in. ps. Exultauit vt gygas ad currēdam viam ꝛc. Ideo fuit velox: quia deposuit velocissime omne pōdus scilicet pōdus diuitiarum quas omnes reliquit. Et de ipsis septē monasteria edificauit. pōdus deliciarum deposuit: qz corpus continue macerauit itaq̄ ifirmate stomacho vix subsistere valeret. Duz etiam esset in monasterio a matre sua crudis leguminibus pascebatur. Pondus bonorū qz cum esset electus in summum pōtificem fugit z se abscōdit: sz indicio columbe celestis manifestatus erat. Nō em̄ poterat latere propter vitā eminētē. Mat. v. nō potest ciuitas abscōdi super montē posita propter cōuersationem fulgentem. Ibidem. Nanq̄ accēdunt lucernā ꝛc. Propter famam redolentē. Eccli. xxiij. Sicut cynamomum z balsamū aromatizans odorē dedi. Res igitur alta, lucida z vaporosa abscōdi nō pōt. Secōo cervus habet renouationē: quando em̄ senescit cū serpēte pugnat: z hausto veneno ardentissime sitit: z in fontē se proijciens in oculis, pilis z cornib⁹ ac pelle renouat. Sic sanctus Grezorius z ceteri sancti cū demone pugnātes z eius tentationes vincētes ad fontē gīe refrigerātis currūt: z sic renouātur in intellectu: quia lympidi⁹ deū ꝓspiciūt ad Ephes. iiij. Renouamini spiritu mētis vestre. Renouātur in affectu qui feruentius deum diligūt. ps. Emitte spiritum tuū z creabuntur. Renouant in operatiōe: qz opera ꝓfuosa faciūt. Ephe. quarto. Induite nouū hominē q̄ sm deū creatus est i iustitia z sanctitate veritatis. Tunc em̄ opera nostra virtuosa sunt q̄s sunt cū iustitia ꝑtū ad proximū: z sancta quantum ad nos renouātur, ꝑtū ad cōuersationē extrinsecam, qz honestiorē cō

uersationē induunt. Colosse. iij. Induentes nouum hominē q̄ renouatur in agnitionē dei. Tertio cernus habet discretionem: z ius discretio in tribus attenditur scz in vulneris sanatione: in parturitiōe, et in cordis cōfortatione. Cerui⁹ em̄ sagitta pcussus puleguū comedit: z sic sagittā proiecit. Cerua tragātiū comedit: z sic leuius parit. Certus etiā comedit quasdaz herbas medicinales habētes respectuz ad cor: z sic cor quod erat tremulū confortationē accipit. Habemus em̄ tria gña herbarū quas ipse seru⁹ comedit: quarū vna valet ad sanandū, alia ad pariendū et tertia ad cōfortandū. Ista tria genera beatus Gregori⁹ habuit: z alios etiā habere docuit. Herba nanq̄ valēs ad sanādum est verbū dei. Sapiē. xvj. Neq̄ herba neq̄ malagma sanauit eos; sz sermo tuus dñe q̄ sanat z medetur omnia. Et sicut pfitia huius herbe est causa sanationis: ita absentia est causa mortis. Gregorius. Quisq̄ alimēta nō retinet hui⁹ pfectovita desperat. Eterne ergo mortis periculū formidat si nō cibū sancte exhortationis accipitis. Si verba vite. i. alimēta iustitie i memoria nō tenetis. Secūda herba est memoria mortis. Esa. xl. Omnis caro fenū: z ois gla eius quasi flos agri etc. z ista valet ad pariēduz. i. ad pposita cōplēda p bona opera Greg. Valde em̄ se solicitat in bono opere q̄ semp cogitat de extremo fine. Tertia herba ē meditatio dñice cō passiōis: que fuit herba multum amara Cantico. i. Fasciculus myrrhe dilectus me⁹ mihi. Et ista valet ad cōfortādum z roborandū Greg. Si passio xpi ad memoriā reducit: nihil est q̄ nō equo animo tolleret. Tertio beatus Gregori⁹ fuit fructuosus primo p doctrinā. vnde dicitur. Dās eloquia pulcherrima z pulchritudinis. Ista antē eloquia pulchritudinis trib⁹ modis dicit. ¶ Primo nanq̄ fuit predicator gratios⁹: z ideo dedit eloquia pulchre facundie. Dicit autem Augu. i libro de doctrina xpiana q̄ eloquēs in verbis suis agere debet: vt veritas pateat, veritas placeat, pitas moueat, z vt pateat dz loq̄ clare z aperte: vt placeat debet loq̄ cōposite z ornate: vt moueat dz loq̄ feruenter z deuote. Talis em̄ fuit eloquētia beati Gregorij. f. clara, deuota z ordinata. Clara, nihil habēs obkurū z ordinata. Doctrina prudēs ritatis. Proverb. xiij. Doctrina prudētis facilis. Ordinata, nihil hns rusticitatis. Proverbio. xxv. Lingua sapiētis ornat scientia. Denota nihil habēs inepiditatis. Proverbio. vj. Fauus mellis ppositus. Scō fuit sacre scripture compositor luculētissimus: z q̄tū ad hoc deditus eloq̄a pulchre sentētie. Eius em̄ sentētia z doctrina habuit pulchā venustatē, pulchra autem venustas in eloquio causata erat in tribus. f. a celesti sapiētia qua fuit a nobilitate senatoria. Una ōt pulcr. esse vult per iperitos sermones. Causata Esa. Esayas i fmone discret⁹ est quippe vt. f. vir nobilis z vrbane eloquentie: nec hns aliq̄d rusticitatis ad mixtū. Causata erat a rhetorica z philosophia: qz ēt i sua adolescētia magn⁹ philosoph⁹ z rhetor habebatur. De his tribus dicit. Proverbio. xx. Aurū z multitudo gemmarum z vas pciosum labia scientie. Labia enim sciētie beati Gre. fuerūt ornata auro. i. celesti sapiētia gēma, id est rhetorica philosophia. Et ista precedebat a vase pciosoq̄ pducū erat nobilitate senatoria. Secūdo eius doctrina habuit solidā firmitatem z veritatem. Cum enim quidā emuli post mortem suā libros comburere vellent. Petrus dyaconus restitit asserēs se spiritū sanctuz in specie columbe sup eū sepe vidisse: z desup iuramēto facto i morte sua iuramentum firmauit: ex quo patet q̄ doctrina ip⁹ fuit p tria. f. p spiritū sanctum verba ipius referentē. Johānis. xvj. Paraclytus aut̄ spiritus q̄ mittet pater i nomine meo ille vos docebit omnia. Per iurationem itervenientem. Hebreo. vj. Omnis cōtrouersie finis ad confirmationē est iuramentū: z per mortē subsequentem ibidem testamentum em̄ i morte confirmatū est. Tertio eius doctrina habet dulcem suauitatē. Est em̄ i corde tanq̄ pigmentū ad medendum. In ore tanquam mel ad profe-

rendū, z i opere tanq̄ odor ad imitādū. Eccle. xlix. Memoria Josie. i. beati Gregorij q̄ seipm in sacrificiū deo exhibuit. Quia Josias sacrificiū interpretatur. Inpassione odoris facta. Ecce q̄ odorifera ad imitationē. Op⁹ pigmētarij: ecce q̄ delectabilis est vtiq̄ ad meditationez. In ore quasi mel dulcoratio: ecce q̄ dulcis ad prolationē et vt musica in cōuiuio erat laudator dei devotus: et quantū ad hoc habuit eloq̄a pulchre laudationis divine: cū em̄ missa prius cōfuse dicerētur; ipse eaz pulchre ordinauit statuēs vt in lingua triplici decantaret: scilicet, Greca: vt sit Kyrie eleison: hebrea: vt sit amen, z alleluia, z latina vt sunt cetera. Sicut em̄ iste tres linguē in ligno z titulo crucis posite cōfesse sunt christū morientem, sic voluit vt christū laudar ēt in celo regnantē. Ordinauit etiam vt in ipa missa fierēt tres partes de corpore christi ad innuēdum quod corpus mysticum: id est christi fideles sunt diuisi in tres ptes Nam illa pars que ponit in calice abscō ditur z in vino ponitur signat illam ptez que est in celo que ab olibus malis abscōditur, vt ab vbertate dom⁹ dei inebriat Alie due partes significāt duas ptes fidelium que adhuc tribulationib⁹ exponūtur, vna q̄ est in mundo q̄ subiūcitur multiplici passiōi. Alia que est i purgatorio, que subiicit magne curatiōi. Ordinauit etiā q̄ missa vocetur ex eo q̄ ipsa sacra hostia a deo patre nobis dupliciter est missa. scilicet p incarnationem in mundo z sanctificationem in in sacramento et nos eam sibi dupliciter mittimus. scz p passionem qua deo reconciliamur z per quotidianā oblationez que pro nobis interdit vt misericordiam consequamur.

¶ Sermo nonagesimus quartus. De eodem. Sermo quartus

Vigilate quia nescitis qua hora dominus vester venturus sit. Matth. xxiiij. Istud euangelium legitur in honore beati Gregorij qui vigilans interpretatur. Ipse enim vigilauit, sibi ecclesie z deo. Sibi quidem per virtutum acquisitionē, multas nanque virtutes acquisiuit sibi. Prima est fortitudo cum infirmitate. Licet enim corpore langueret: semper tamen aut legebat, aut scribebat aut orabat. ij. Corinthio. xij Cum infirmor tūc potens sum. Sancti enim viri quandocunq̄ sunt infirmi in corpore, sunt fortes in mēte: infirmi autē ad amandū terrena, fortes vero ad amandū celestia. Hoc ostēditur exemplo arboris, cordis z corporis. Arboris q̄dem, qz ꝑm Gregorij sancti viri significant per palmā que inferius est arcta, z superi⁹ lata. Mali autē significantur p alia arbusta que inferius in ramis sunt lata z superi⁹ angusta. Exemplo cordis, quia est latum superius. z inferius strictuz. Exemplo corporis quod habet rectitudinē quia homo debet habere rectam intentionē, eleuatam faciem: qz debet habere cor eleuatū p amorem. Radices superius z ramos dependētes inferius: qz debet esse plantat⁹ in celo p desiderium z inferius fructificare p operationis studiū. Secundo habuit abundātiā cū paupertate. Ipse em̄ in multis diuitijs adū dauit: sz in his olbus paup fuit: qz omnia pauperibus erogauit Proverbiorum. xiij. Est quasi diues cū nihil habeat: z est quasi pauper cum in multis diuitijs sic. Ipse em̄ fer monasteria i sicilia fecit: z septimū in domo propria fundauit. Indigētiuz nomina scripta habuit z eis necessaria ministranit. Tribus milib⁹ ancillis dei octoginta libras auri annuatim offerebat. Hic cadit exēplū ꝺ heremita q̄ omnia reliquerat: z vnū solum captum tenebat. Tertio habuit exēplū cum humilitate, quā humilitatem habuit in animo in ꝓbo: in signo: z in honore huius. In animo quidē, quia peccatorem se reputabat: vnde Mauricio imperatori qui eū p sequebat scripsit. Quia em̄ peccator sum credo q̄ omnipotentē deus tanto vobis amplius placatis, q̄to me sibi male ferientez magis affligitis. In verbo, qz ꝑm⁹ i suis ꝓlis seruū suū se appellat. In signo, qz cum quidē heremita vellet sibi reverentiam exhibere: ipse pri⁹ se in terrā pstrauit. In honore multo: quia electio fuit in-

ulta ex parte sui: z ideo fugit z se abscō-
dit: sd tamen fuit volūtaria ex parte po
puli: qz enim omnes vnāimiter elegerūt.
Et fuit miraculosa ex parte dei: qz cū lati
raret iudicio colūne manifestat⁹ ē. Quar
to habuit iustitiā cum pietate. Nam iust⁹
fuit in puniendo z pius in compatiendo: ta
lis debet esse q̄libet prelat⁹ sicut ipse Gre
gorius ostēdit triplici exemplo. s. exēplo
lasse: vnde ait. Jacētem non erigit: nisi q̄
stratus sui rectitudinem per cōpassionez
flectit. Exemplo ferri: quia sicut ferrū qñ
debet cōiungi adinuicē oportet q̄ prius
molliscat. Qui enim vult alium sibi vnire
p mozum correctionē pri⁹ sibi molliscat
per cōpassionem z alūs molliscat per tē
perantiā exēplo olei. Ignis eñ correctio
nis nō lucet nec ardet i vino seueritatis:
nec in aqua instipide affectiōis, sz in oleo
misericordie z cōpassionis. Secundo vi
gilauit ecclesie p officiū ecclesiastici ordi
nationem. Quānis eñ dies naturalis ha
bet. xxiiij. horas: de ipsis tamē. Greg. ex
traxit septem, ordinās vt in ipsis de⁹ lau
daret: ex eo q̄ ipe hore, sunt a xpo multi
plici priuilegio ꝓsecrate. Si q̄dē in matu
tinis Christus natus est, a iuda tradit⁹ z
captus. In media autem nocte fz Hiero
nymum ad iudiciuz est ventur⁹. Libēter
igitur in matutinis deū laudare debem⁹
z eiꝰ gratiari, p sua natiuitate z captiōe: z
p iudicij executione. In prima deus celū
z terrā in seruitiuz z ad seruitium homi
nis creauit. Ad tēplū in hac hora perso
naliter ire cōsueuit. Unde dicit Luc. xxi.
q̄ omnis ppl's ad deū manicabat. i. ma
ne festinabat. Resurgēs a mortuis, mulie
rib⁹ apparuit in hac igit hora laudam⁹
deū: z p beneficio creatiōis: z pro gloria
resurrectiōis: z vt in nobis baptism⁹ exē
plum sue imitationis. In tertia ad colum
naz xps fuit ligatus flagellat⁹ z sue mor
tis sententiam accepit a iudeis: spiritum
sanctum in apostolos misit: z ꝓpter hoc
in tertia deum laudamus. In sexta xps
erat in cruce cōclaust⁹. Sol radios suos
subtraxit z se tenebris iduit. Et i die ascē
sionis christus cum discipulis suis tanꝯ
cum amicis suis ab eis recessurus conui
uium fecit. In nona xps spiritū emisit: in
cruce lancea latus eius perfozatū fuit. z
in celū ascendit. In vesperis xps corpꝰ
sui z sanguinis sacramētū instituit: z de
scipulozū pedes lauit: z refurgēs in ba
ptu pegrini apparuit. In cpletorio xps
sanguineas guttas fudauit: de cruce de
posit⁹ i monumēto clausus fuit refurgēs
clausis ianuis ad discipulos intrauit. Ter
tio vigilauit quātū ad deū p cōtēplatio
nem: z quia vigilauit: iō deum inuenire
meruit. Iuxta illō puerbio. viij. Qui ma
ne vigilauerit ad me inueniēt me. Meruit
quidē inuenire xpm spm̄ sctm̄, beatā vir
ginem z angelos. Xpm quidē inuenit in
peregrini specie, z i visibili carne. Spm̄
sctm̄ inuenit in colūna ignis, z in specie co
lumbe super caput eiꝰ manentis. Beatā
virginis turbulētia aeris fugit: z serenit
tas in ira remāsit. Angelos multos inue
nit habuit: q̄dē angelū oꝰones suas de
offerētē. Uñ dixit ei angelus quem in for
ma pauperis susceperat. Et angelus dei
sum: z dñs me misit ād te vt ꝓcrā te z
oꝰones tuas deo offerā. Habuit angelū
eū ꝟ oia aduersa defendētēvñ cū Mauri
cius imperator ipsum ꝓsequeret angel⁹
in monastico habitu ꝓtra ipm̄ spatā stri
ginatā vibrauit: z sic a ꝓsecutiōe cessauit.
Habuit angelū in olb⁹ obsequentem. Ut
cū in die pasche ap̄ sanctā mariā mag
rem missum celebraret z pax dñi ꝓnūcia
ret angel⁹ dñi alta voce sibi respōdit. Et
cū spū tuo. Unde in illa die papa in dicta
ecclia celebrat z cū pax dñi ōt sibi minis
mer̄ dēt in illius miraculi testimoniū.

¶ Sermo. xcv.

¶ De sancto benedicto abbate. Sermo. j.

Olect⁹ deo z hominib⁹, cuius memoria in ꝑdictiōe est. Eccli. xlv. Magnū preconiū est a deo diligi, ab holib⁹ amari, z in memoria haberi. Ab his trib⁹ preconiis sctūs benedict⁹ in ꝑbis ꝓmissis ꝓdit. Fuit enim a deo dilectus, ab hominibus amatus, z oi memoria dignus. Dilectus a deo fuit, qz deuote incepit: deuotius vixit: z deuotissime finiuit. Incepit quidē a puritate. Greg. etatem quidē mozib⁹ transiēs nullā animū suū voluptati dedit z ideo meruit diuine visionis claritatem. Mat. v. Bti mūdo corde qm̄ ipsi deū vi
debūt. Incepit a pauptate. Greg. Despe
ctis siquidē relicta domo: rebusq̄ ꝓpris
Sancte conuersatiōis habitū quesiuit: z
iō meruit iudiciariā potestatem. Joannis
xvij. Judiciū pauplib⁹ tribuit: incepit ab
humilitate. Greg. Pl⁹ appetebat mala mū
di ꝓpter q̄ laudes pl⁹ ꝓdeo laboribꝰ fa
cere sublimitatem Luc. xiiij. Qui se hu
miliat exaltabit incepit a ꝓpassiōe. Gre
gor. Benedict⁹ religiosus z piuspuer cū nu
ditatē suam fieri ꝓspiceret eius doloꝛi cō
passus est: z iō meruit diuinā miseratio
nē. Mat. v. Bti misericordes: qm̄ ipi mi
sericordiā consequent. Incepit a deuota
ꝓcione qz capisterium fractū deuota ora
tione sua reintegrauit: z iō meruit a deo
magnā fiduciā z securitatem. Eccli. xxv.
Oꝰ humiliantis se penetrat nubes z nō
descēdet donec respiciat altissim⁹. Scōo
deuot⁹ vixit: tota eñ vita sua fuit in oꝰo
ne iō merebat exaudiri. Eccl. iij. In oꝰo
ne diez exaudiet. Fuit in lectiōe: z iō me
rebatur sapientia diuina impleri. i. Thi
mo. iiij. Attēde tibi z doctrine tue ꝛc. Fuit
in contēplatione: z ideo merebat celesti
bus reuelationibus adimpleri. ꝑs. Reue
la oculos meos z considerabo mirabilia
de lege tua. Fuit in efficaci locutiōe: et iō
merebat ab auditoribꝰ exaudiri. Greg.
Dum eñ sibi cibum deferebant corpo
ris ab eius oze alimenta deferebant vite.
Tertio z ultimo modo deuotissime finiui
uit. Quod patet per quatuoꝛ signa. Pri
mo qz monumentum sibi fecit, qđ indica
bat per moziendi alacritatem Job. iij.
Gaudent vehemēter cū inuenerint sepul
chꝝ. Scōo ecclias ꝓferri se fecit: vt. s. lau
daret dei bonitatem. ꝑs. In medio ecclie
laudabo te. Voluit q̄dē deo gras referre:
de eo q̄ in vita ipsum conseruauerat: et
de eo q̄ ipz ad se vocauerat, z de eo. s. q̄
eternam gloriam ꝓmiserat. Gratiaꝝ em
actio est dz preteritis, ꝓsentib⁹ z futuris.
Cassianus. Gratiaꝝ actiones q̄s agit, cū
preterita bñficia recollit, cum presentia
conspicit, ꝙta deus ꝓparauit his qui eū
diligunt. Tertio corpus z sanguinē xpi
suscepit, vt se muniret cōtra demonū ma
lignitatem q̄ aliabus insidiank. ꝑs. Inuis
hac qua ambulabā absconderūt laqueū
mihi. Job. xvij. Pone me dñe iuxta te, z
cuiusuis magn⁹ pugnet contra me. Quar
to erect⁹ inter man⁹ discipulozꝝ vitā fini
uit. Quidāeñ moziunk nacētes: q̄ a bonis
operib⁹ vocauerūt. Quidam ꝓstrati: q̄
ꝓ petiñ corruerūt. Quidā claudi q̄ fidem
sine opib⁹ habuerūt. Quidā ab infirmita
te sanati, qui post petiñ ad pniam redie
rūt. Quidam erecti sicut viri q̄ a petō libe
rati sunt bonis operibus pleni z intentio
ne erecti. Istā quadruplicē differentiam
agit ap'ls Heb. xij. Remissas manus z ge
nua soluta erigite z gressus rectos facite
pedibus vrīs: vt nō claudicās quis er
ret magis aūt sanet. Scōo fuit ab oībus
amat⁹ z hoc ꝓpter multa beneficia z mi
racula que inter eos fecit. Quozū quedaz
fecit ꝙtū ad semetipsum. Mira eñ totus
de illo eribat. s. ab ocbis suis qñ ligatum
vidit ab hostibus mor a vinculis est solu
tus. Mira a manib⁹ suis: qz vas i q̄ erat
potus venenatus signo crucis cōfregit.
Mira ab oze eius. s. qñ ōt monial. b⁹ que
linguam suā non cohibebāt excōico eas.
Mira a corde suo qz absentia vt pñtia co
gnoscebat. Quedā opat⁹ est ꝙta ad mū
dum minorē. i. hoiem. Quosdā eñ iuuit
in vita z a diabolica tētatiōe eripuit: sicut
monachum qui i oꝰone starenō poterat.
Quosdā ꝟo i morte z diabolica oppīsio
ne sicut monachū quē diabolus a ruina
parietis opp̄sserat. Quosdā post mortē:
sicut monachū q̄ ad parētes visitādos
sine bñdictiōe iuerat. Quedā ꝟo operat⁹
est i maiozi mūdo. s. in celo qñ aliaz sozo
ris i spē colūbe ascēdētē vidit. In purga
torio sicut qñ ꝓ mōialib⁹ ōfūctis oranit.
In aere: sicut qñ lucē celestē asperit. In
aq̄ sicut qñ puerū placidū liberauit. In
terra: sicut qñ aquā de terra ꝓduxit. In
igne: sicut qñ ignē fantasticū extirit. Ter
tio erat oi memoria dign⁹. Qz eñ a no
bis recesserit corporaliter, nobiscū tñ q̄
drupliciter remā sit. primo quo ad odo
rē sue fame. Sicut eñ post poma odorife
ra: post spēs aromaticas remanet odor

ipsoꝝ: sic post mortē sctōꝝ remanet nobis cū odor virtutū. Joā. ix. Dies mei transierūt sicut naues poma portātes. Scdo ꝙ̄ tū ad dulcedinē sue doctrie. Sicut ei apis posſit̄ de suo alueario auolat nobꝫ fauos mellis relinqt sic sctūs bñdict⁹ de corpe recedēs doctrinā mellifluā mūdo dimisit. Eccli. xj. Brevis in volatilib⁹ apis: ⁊ initiū dulcoris illius fructus eius. Sctūs em̄ bñdict⁹ fuit apis rone ꝓ similitudinis Fuit brevis, et hoc rone humilitatis. Et fuit volatile rone celestis cōuersatiōis: ⁊ habuit dulcē fructū rone mellifluę ꝓdicatiōis. Tertio quātū ad lucē sue regule: Sicut em̄ sol occumbens dimittit nobis lucē in luna, ⁊ luna nos illuminat, sic beatus benedictus occumbens post mortem corporis dimisit nobis luuam: id est salutarem regulam q̄ illuminat religionem monasticam. Luna tamen non lucet quando terra interponitur: quia odor monasticus multum tenebratur, quando terrena cupiditate aspergit. Quarto ꝙ̄tum ad calorez charitatis succēse. Sicut em̄ ignis in clibano vel fornace extinctus remanet in suo calore: sic btūs bñdictus qui habuit ignita eloquia succēsa desideria, ⁊ feruētia opa. In xpo em̄ per mortem corporis extinctio remāsit per eius calorē in mūdo. Eccli. j. Scintille quasi aspectus eris candentis. Ipse ⁊ fuit scintilla inquātum habuit subtilia, ⁊ celestia desideria: ⁊ fuit ex inquantum habuit sonora ⁊ inflāmatiua ꝓba: et fuit cādens inquantū habuit feruētia opera.

¶ Sermo.xcvj. De eodem. Sermo.ij.

Benedictus in filijs aser. Sic placens fratribus tuis tingit in oleo pedez suū. Ferrū ⁊ es calciamētū eius Sicut dies iuuētutis tue sic ⁊ senectus tua. Deut. xxxiij. Sctūs bñdict⁹ re ⁊ nōie. Bñdict⁹ multas bñdictiōes habuit: q̄ i ꝓbis ꝓdictis notant. Prima ꝓsistit i dei habitatiōe cū ōr. Aser q̄ interpretat atriū. Et ōr atriū a trib⁹. Ipse em̄ atriū. erat qz totatrinitas in eo habitauit scz pr̄ dādo sibi potētiā in hostiū expugnatiōe vicit em̄ diabolū carnē ⁊ mūdū. Diabol⁹ ipm voluit vincere p impatiētiā qñ tintinabulū fregit Sed vinci nō potuit qz in dei seruitio perseuerauit. Eccli. x. Si spūs ptātis habentis ascēderit super te locū tuū ne dimiseris. Ipsum voluit allicere per cōcupiscentiā: quādo grauem tentationez sibi immisit. Sed allici nō potuit: qz inter spinas ⁊ vepres se proiecit. Eccli. xj. Malitia vnius horis oblitionē facit luxurie magne. Et ipm voluit decipere per fraudulētiā: sicut qñ deceptus est quis monachū quem inuasit in forma medici sibi apparuit asserens se venire potionare fratres. Sz ipse diabol⁹ apparebat: ⁊ in ipsum flammātib⁹ oculis per horribilē formam: qz sibi teterrimus erit paruulus. Ipm voluit deterrere eſt strictētib⁹ obuiabat. Sed ipsum vetere non poterat: qz scz scuto pręmunitus erat. Ephe. vj. In olib⁹ scutū sumētes fidei ⁊c. Sctō vicit carnem. Nā cū quedaz auis que merula dicitur ante eius faciem volitaret magna carnis cōcupiscentia est in eum secuta. Sed tamē ipsam tētationez per tria dentelet scz per crucis impressionē. Ezechiel. ix. Signa thau sup frontes virorum g̃mētū ⁊c. Per denotā ortionem ⁊ intētionē. Sap. viij. Ut scirent qñ aliter non possem esse cōtinēs nisi de⁹ dederit ⁊c. per carnis macerationē: qz mos se nudum inter spinas ⁊ vepres se pstrauit. Et sic per vulnꝰ corporis: sanauit vulnus mētis. Tertio vicit mūdū: ⁊ ꝙ̄tuz ad diuitias: qñ omnia contempsit ⁊ in heremū nud⁹ aufugit. Et ꝙ̄tum ad delicias qz secundum Gregoriū. A puericie cor suum le gessit ⁊ nullivoluptati animū dedit Et quantuz ad honorez: quia cum per miraculum de capistrerio in multo honore haberetur inde latenter fugit. Scdo fili⁹ in eo habitauit vando sibi sapiētiā in secretoꝝ cognitiōe. Ipse em̄ cognouit absentia pterita ꝓsentia ⁊ futura. Absentia preterita ꝓsentia ⁊ futura. Cognouit futura cōtingētia: sicut obitū suū ⁊ casuz rome. Cognouit occulta pctia sicut ptz i monacho sibi seruiētē de superbia tētato. Et sic patet q̄ fuit pphēta de preterito de futuro ⁊ de psenti occulto. Tertio spūssanct⁹ habitauit in eo vando gratiā in sui institutiōe. Dedit nāq; sibi gratiā incipiēte per quā de mūdo exiēs deuote incepit proficientē quā feruenter prosecut⁹ erat. Et perfectā quia ad summuz cōtemplatiōis gradū peruenit. Istud significat in via quā fecerūt filij israel: qz de egypto exeūtes i desertū venerūt. De deserto in terra pmissiōis: i qua fructus terre primo comederūt. Deinde pueuerunt in hierusalē. Sctūs bñdict⁹ de mūdo tenebroso venit ad desertū penitētie. Et de deserto penitētie puenit ad gustū celestis gratie. Et de gustu gratie puenit ad contēplationē visiōis diuine. Scda benedictio cōsistit in filioꝝ ppagatiōe: cū dicit. Bñdictus in filijs. Ipse em̄ per sanam prędicationē ⁊ regulā multus filios genera uit. Generatos: ꝓpalib⁹ subsidijs enutriuit. Enutrios ad pmotiones ⁊ abbatias pmouit. Sz mō pōt ꝙ̄queri. Esa. j. Filios enutriui ⁊ exaltaui, ipsi aūt spreuerūt me Scī sunt degeneres filij qz regulares ob seruantias cōtēnunt ⁊ ꝓlationib⁹ ⁊ abbatijs intēdūt. Temporalia indebite cōsumūt nō dei honorē sz ꝓpriū fauorē attēdūt. Tertia benedictio ꝓsistit in regulari institutiōe qđ notat cū ōr. Placēs fratribus suis. In sua et regula posuit ea q̄ deo placitū est spiritui meo: q̄ sunt ꝓbata coram deo ⁊ hoibus: cōcordia fratrū amoz proximoꝝ vir ⁊ mulier sibi bene cōsentiē tes. Et illa ei regula docenk monachi vt inter eos sit cōcordia mutua, iō ōr. Cōcordia fratrū, ꝙ̄tum ad ꝓlatos sit obediētia denota, ideo ōr. Ubi ⁊ mulier sibi bñ ꝓsentientes. Tunc em̄ prelatus qui per virū: ⁊ subditus q̄ per mulierē intelligitur bñ sibi cōsentiunt qñ prelatus sapienter regit et subdit⁹ humiliter obedit. Et sic xp̄s primoꝝ. Rom. v. Charitas dei diffusa est in cordibus ⁊c. Quarta bñdictio consistit in bñ dei devotione: qđ notat cum ōr. Tingat in oleo pedem suum. Tingere est mollicum ad accipere In presenti vita sctūs bñdict⁹ ⁊ alij scti tingūt memoriā in sanguine per dñice passionis recordatio nē. ps. Intinguat pes tuus i sanguine. Tingit intellectū i oleo: qđ est fomētū luminis aliqualē de deo cognitionē: sicut ōr hic. Tingāt in oleo pedē suū. Tingit affectū

in melle per aliqualē devotionē. q̄ significatū est. j. Regū. xiiij. Jonatha q̄ summitatē virge in fauū mellis intinxit. In futuro aūt nō erit tictio sed imersio, ⁊ natatio ⁊ inebriatio. Tūc em̄ scti mergent in abyssuz ineffabilis charitatis. Esa. xl viij. Implebit dñs splendoribus animā tuā. Tūc natabūt i pelagus devotiōis ⁊ mellifluę suauitatis. Esa. lx. Tūc videbis et affluens ⁊c. Tunc inebriabunt in cellario infinite charitatis. Inebriabunt abundantia domꝰ tue. Quinta bñdictio ꝓsistit in presentiꝰ seruatiōe: qđ notat cū ōr. Ferrū ⁊ es calciamētū eius. Lucerna extinguit aut p negligentiā: aut nimiā abundantiā aut per nimiā penuriā. Devotionē autez mētis q̄dā perdunt ex sola negligētia: sicut virgines fatue. qui dā ex nimia abundātia. ps. Prodiūt qñ ex adipe iniquitas eoꝝ q̄dā ex aduersitate illata. Eccli. xxj. Cor fatui qñ vas cōfractum omnē sapiētiā nō tenebit. Sed beatꝰ benedictꝰ fuit calciatꝰ, id est expeditus ad ambulā duz ne torpescat per negligentiā. Et ideo ōr calciamētum eius. Fuit etiā calciatꝰ ere ne marcesceret per prosperitatē nimiam fuit calciatus ferro: vt sit firmus contra aduersitatē illatā. Et ideo ōr ferrum et es calciamētū eius. Sexta bñdictio cōsistit in felici cōsummatione: quod notatur cū dicitur. Dies iuuentutis: tue ita ⁊ senectus tua. Juuentus est etas fortitudinis alacritatis ⁊ caloris. Fuit em̄ sanctus benedictus talis in senectute qualis in iuuētute qz semper perseuerauit in fortitudine operis. ps. Fortitudinem meam ad te custodiam in eadem alacritate veritatis. Prouer. xvij. Animus gaudens etatem floridā facit. Fuit in cōtē caloze amoris. Can. vij. Fortis est vt mors dilectio dura sicut infernus emulatio.

¶ Sermo.xcvij. De eodem. Sermo.iij.

Credere de domo tua et de cognatione tua et de domo patris tui et veniin terram quam mōstrauero tibi. Faciamq̄ te in gentem magnam et benedicam tibi: ⁊ magnificabo nomen tuum erisq̄ benedictꝰ. Gen. xij. Possunt

hec ꝓba q̄ locut⁹ est dñs ad abrahā conuenire beato bñdicto z cuilibet religioso. Jn q̄b⁹ dñs quēlibet nr̄m adhortat. Primo ad mūdi cōtēptū: cū dicit. Egredere de terra tua: vbi ostēdit q̄ debemus contēnere mundū q̄tum ad tria: scz q̄tū ad terrenā possessionē: cū dicit. Egrede re de terra tua ꝛc. vt nihil terrenū possideas. Eze. xliij. Possessionē non dabitis eis in israel. Ego em̄ dñs possessio eorū quantū ad carnalē affectionē: cum dicit. et de cognatiōe tua: vt scz parētes tuos carnaliter nō nimis diligas. Mat. x. Qui amat patrē et matrem plus q̄ me: non est me dignus. Aug. Amand⁹ est generator sed proponēd⁹ est creator: q̄tum ad corporalē habitationē: cū dr: z de domo patris tui, scz in eadē domo nō mancas: q̄ sicut dr. Mat. vij. Jnimici hois domestici eius. Ab his oīnibus debemus exire z corpore z mente z cōuersatiōe hoc signatū est. Gen. xix. Ubi dicit q̄ angeli Loth exē sodomā posuerūt ꝓcipientes ne post tergū respiceret: z ne circa regionez maneat. Jn hoc q̄ eū edurerūt de sodoma: dat intelligi q̄ religiosus nō dz manere eū mūdanis etiā corporaliter. Jn hoc q̄ angeli p̄ceperūt ne post tergū respiceret dat intelligi q̄ nō debet redire ad mūdū mentaliter. Jn hoc q̄ dr q̄ nō stet i omni loco circa regionē dat intelligi q̄ nō dz stare i mūdo et mozaliter, id est religiosi non debēt habere mozes mūdanos. Regio aūt vicina ē pctō vetusta ipsa cōuersatio q̄ ostēdit in verbis talcinis in gestibus et mozib⁹ vanis. Scdo dñs hortat ad religiōis ingressum: cū dr. Et veni in terrā q̄ mōstrauero tibi. Terra optima est religio sacra. Scōm aūt ꝙgilliū: terra bona trib⁹ modis cognoscit. Primo mō q̄ nigredinē: q̄ nigredo terre bonitatem attestat. Scdo q̄ dulcedinē: q̄ sapor dulcis z nō amar⁹ bonitatē indicat. Tertio q̄ suffossionez: q̄ q̄ effodit z postea replet si q̄ aliq̄ ꝑs supabūdauerit ē optima. Si defecerit est mala. Si equata fuerit est bona. Terra ꝑmo cognoscit q̄ est nigra q̄ abiectionē z asperitatē. Religio igit tūc est bona q̄ est nigra q̄ asperitatē. Boni em̄ religiosi denigrāt se per humilitatē exteri⁹: sed dealbāt se interi⁹ q̄ puritatē. Cant. j. Nigra sum sz formosa. Scdo quādo est dulcis per deuotionem seu deuotiōis suauitatē. Jn deserto enim penitētie z nō in egypto mūdi dat mā celeste: deuotio spūalis. Ozee. ij. Ducā eā in solitudinē z loquar ad cor eius. tertio cognoscit q̄ suffossionē z repletionē. Jlli em̄ q̄ seruāt ꝓcepta sunt bona terra: qz q̄tū peccauerūt tm̄ deo satisfacūt Rom. vj. Sicut exhibuistis mēbra vra seruire immūdicie ꝛc. Jlli q̄ supercrogāt cōsilia sūt optima terra. Lu. x. Quecūq; superoganerz ego cū rediero reddaz tibi. Jlli qui deficiūt ab vtroq; sunt reproba terra. Heb. vj. Proferēs aūt spinas z tribulos reproba est: z signāter dicit quam monstrauero tibi cū em̄ in religione sunt tria substātialia. i. votū obedictie: paupertatis: z cōtinentie ꝙs ista tria nobis mōstrauit ꝙbo et dixit. Luc. ix. Si quis vult post me venire abneget semetip̄sum. Ecce renūciatio ꝓprie volūtatz z tollat crucē suā. Ecce mortificatio carnalis voluptatis: z sequat̄ me, scz pauperē. Ecce ꝓpositū paupertatis. Ostendit etiā exemplo qz virginitate floruit: paupertatē elegit: z ꝑfectionē in oībus obediuit. Tertio ponit religionis fructū: q̄ q̄druplex est primus est magna in ꝑsonis dilatatio: cum dixit. Faciāq; te in gentē magnā. Jn religionis oībus est q̄druplex differētia ꝑsonaꝝ que significat. zacha. vj. Per q̄drigas equos rū ibi sūt cōtēplatiui celestib⁹ desiderijs fragrātes isti sūt equi rubei. Jbi sūt actiui virtutū varietate pollentes: isti equi varij. Jbi sunt virgines puritate pollentes. Isti sunt equi albi. Jbi sunt ꝓuinctes fide opa ꝓnie macerantes. Isti sunt equi nigri. Scdo fructꝰ est celestis gr̄e benedictio. cū dr. Et bñdicā tibi. Notandū autem q̄ iacob in deserto triplicē bñdictionē obtinuit ab angelo. Una est qz nemus femoris emarcuit. i. concupiscentia debilitata fuit. Scda qz nomē mutauit. i. israel q̄ interpretat virtutes deū. Tertia qz deū fortis fuit: vñ dixit ei angel⁹ cōtra deum fortis fuisti. Ista triplex bñdictio in ꝑfecto penitētie obtinet. i. carnis ꝯruptio. Deut. xxxiij. Bñdictio illi⁹ qui apparuit in rubo veniat sup caput ioseph. Rub⁹ qui nō cōburit est castitas q̄ a ꝓcupiscē

supstat: celestiū cōtēplatio. Gen. xxxvij. Jn pinguedine terre i roze celi desuper erit bñdictio tua: z deuota oratio q̄ denz vincit. Ozee. xij. Jnualuit iacob ad angelū z cōfortat⁹ est fleuit z rogauit eū. Tertius fructꝰ ē nois exaltatio: cū dr. Et magnificabo nomē tuū. Nomē scti bñdicti aliorꝝ sanctorꝝ magnificatū est. ꝓtio qz femg ē coram oculis diuine maiestatz. ꝑs. Honorabile nomen eoꝝ coram illo. Scdo qz in honore habet ab angelis. Luc. xv. Gaudiū est angelis sup vno pctōre penitētiā agēte multo fortiꝰ super vno iusto deo seruiēte. Tertio qz scriptū est. Lu. x. Gaudete qz noia vestra scripta sunt i celo. Quarto qz honorat ab oīb⁹ populis ab oīb⁹ ecclesiis z in oīb⁹ seculis. Unde Sapiētia scriptū narrāt ppli: z laudē eoꝝ enarrāt ecclia: noia autē eorū viuēt in seculi. Quartus fructꝰ est eterna remuneratio: cū dr. Erisq; bñdict⁹. Est aūt bñdictiō illa q̄ dr triplici bñdictiōe: de qua Gen. xlix. Bñdictiōib⁹ celi desup abyssi bñdictiōib⁹ vbertatis z vulue: habet deus facie gloziosam: ista est bñdictio celi desuper: habent ab inferiori: respiciēdo ad abyssū: habēt ab interiori cōuertēdo vbera. Conscientia, ista est benedictio ceteras virtutes nutrit. Habent ab exteriori possidentes societatem fecundam: ista est benedictio vulue: deus enim tunc valde fecundus erit: quia magnam filiorum multitudinem generabit.

¶ Sermo. xcviij. De annunciatiōe beate marie virginis. Sermo. j.

Orate celi desuper z nubes pluant iustū: aperiatur terra et germinet saluatorē ¶ Isa. xlv. Possunt esse hec verba antiquorū scriptorū patrum ꝑ desiderantiuz christi aduētū. Jn q̄bus ꝓbis tria petunt a sancta trinitate. Primo petunt dñice incarnationis mysteriū: cū dicūt: Rorate celi desup. Ubi duo sunt videnda, scz q̄re de⁹ dicat celuz. Et quare xp̄i incarnatio rori assimilet. Deus aūt dr celū scz empireū: q̄ id celū est lucis forme: immobile: z capacitatis immēse. Sic de⁹ dz iocalē claritatē. j. Joh. j. Deus lux est z tenebre nō sunt in eo vlle. Dz immobilē stabilitatē. Jaco. j. Apud quē nō est trāsmutatio ꝛc. Dz immēsam capacitatē. Sap. vij. Qui capit oēs spūs intelligibiles Assimilat aūt incarnatio xp̄i rori, qz scz ros ghatur in medio aeris interstitio: a tēperato calido: z tēperato frigido. Tria nāq; interstitia sunt scz celū: mūdus z infernus. Hic igit ros. i. xp̄i incarnatio non est facta in supiori interstitio. i. celo: qz naturā angelicā nō apprehēdit: nec in infimo, id est in inferno: qz demones nō redemit: sed est facta in medio scz in ipso mūdo: qz nature hūane se vnit. Bar. iij. Deus filiū suū mittit natū ex muliere: factū sub lege. Et ista redēptio facta est ex calido z frigido. Duo em̄ sunt q̄ monerunt dñm vt hō fieret. vnū exptē sul scz magnitudo charitatis q̄ fuit quasi calor. Rom. v. Cōmēdat de⁹ charitatem suā in nobis ꝛc. Aliud ex ꝑte nr̄i scz miseria generalis. ꝑs. Propter miseriā z gemitū pauperū nūc exurgā dr dñs. Jn hoc tñ deficit similitudo: qz ibi est tēperatus calidū z tēperatū frigidū. Hic aūt est nimius calor amaris. Ephe. ij. Deꝰ qui dives est in mia ꝓpter nimiā charitatē suā qua dilexit nos ꝛc. Et nimiū frigꝰ, lāguorū. ꝑs. Oēs defecerūt. Scdo scti prēsepūt ab angelis i virgine saluatiōis ꝓconiū: cū dr. Et nubes pluāt iustū. Tunc em̄ nubes iustū pluūt: cū gabriel xp̄s virgini nūciauit. Hic aūt duo videnda sunt, scz quare angeli dicuntur nubes: et quare xp̄i incarnatio pluuie assimilat. Dicūtur autē nubes qz sunt thronus dei in q̄bus sedet z ꝙscit. Juxta illū Ecclī. xxiiij. Thronus meus in colūna nubis. Dicit aūt Apoc. iiij. q̄ de throno ꝓcedebāt fulgura, voces, z tonitrua. Nā sm Dionysiū triplex est officiū angelorū scz illuminare purgare z perficere. Ab illis ergo thronis ꝓcedūt fulgura z coruscatiōes q̄ illumināt nostrā intellectiuā. ꝑs. Illuxerūt coruscatiōes tue orbi terre. Ꝓcedūt tonitrua q̄ ꝑ cōminationes z terrores purgāt nostrā affectiuā. Nā sicut dr.

Eccl. j. Timor dñi expellit peccm. Procedunt voces, id est inspirationes p quas pficiūt nostrā operationē. zach. j. Angelus ꝙ locꝫbat i me ꝺba bōa ⁊ ꝺba cōsolatoria. Assimilat aūt incarnatio xpi pluuie ꝙ tribꝰ modis gñat scz virtute caloꝛ attrahētz virtute vapoꝛ ascēdētis: ⁊ virtute vēti colligētis: vēti eivolātes supra mare multū humoꝛē sepe colligūt: ⁊ secū ad aerē attrahētes i pluuiā dissoluūt. Istā aūt pluuiā subtilat his tribꝰ modis gñatā fuisse ostēdit gabriel i triplici locutiōe cū virgine. Primo nāq; ostēdit ipam esse gñatā virtute caloris attrahētis: cū dixit. Aue gra plena. Gra em dei est amoꝛ dei. Amoꝛ aūt ē ignis. Juxta illud. Luc. xij. Ignē veni mittere in terraz ⁊c. Si igit ꝺna fuit plena gra ⁊ amoꝛe ꝺi fuit plena ignee caloꝛe. Et ꝺtute istiꝰ caloris diuinū fontē ad se attraxit et ignez celestē gñauit. ps. Descēdet sicut pluuia in vellꝰ. Secūdo ostēdit gabriel istā pluuiā generandā virtute vapoꝛis cū dixit. Ecce cōcipies ⁊ paries filium ⁊c. Filius aūt dei est vapoꝛ dei: iuxta illud. ps. vij. Vapoꝛ est virtutis dei ⁊c. Iste igit vapoꝛ dei intra viscera virginis sine sui incisiōe sine apertiōe se occultauit. Juxta illō. Ecclī. xxiiij. Quasi libanus nō incisus vapoꝛauit habitationē meam ⁊c. id est q̄ in me per carnē assumptā habitauit. Et iste vapoꝛ inter viscera virginis occultatꝰ i pluuiā se deffudit quādo mundum famelicū satiauit. ps. Pluit illis manna ad māducādū. Tertio ostēdit gabriel hāc pluuiam, generandam virtute venti colligētis: cum dicitur. Spiritussanctꝰ superueniet in te. Spūs est vētꝰ: iuxta illō. Joh. iij. Spiritus vbi vult spirat. Iste autem ventus flans in maria, id est in corde virginis uarie humoꝛes virginis collegit ⁊ coꝛpꝰ xpi formauit qō salutarē pluuiam gñauit q̄ totū mūdū fructificare fecit. Vnde aūt Jac. v. Nō pluit ann os tres ⁊ mēses sex. Anni tres sunt tria tpa q̄ pcesserāt scz nature, culpe ⁊ legꝭ scripte. Et in his pluuia bñdictionis nō venit: q̄rtū aūt ē est tps gre. Et in isto etiā non venit ad mēses sex. In isto aūt mēse sexto missus est angelꝰ gabriel a deo ⁊c. Tūc em pluuia descēdit ⁊ salutarem fructū ꝓduxit. Tertio sancti pres petūt a virgine demissum sensuz: cū ꝺr. Aperiat terra. Ubi duo videda sunt scz quare virgo dicatur terra: ⁊ quakr se aperuit ⁊ saluatorē gñauit. Dicit aūt terra: q̄ sicut dicit Aug. de trini. Bona terra est in altitudine mōtis ideo peramēto colliū: planicie cāporū. Sicut ipsa fuit alta per celestiū cōtēplationem. Eccl. xxiiij. Ego i alt: issimꝭ habitauit: fuit parat. Luc. j. Maria aūt cōseruabat oia vt terra ꝺr: q̄ terra exteriꝰ venusta ⁊ pla. tis, interius ditat innumeris thesauris. In intimo est plena tot bōis ⁊ ibi inferi esse ꝺhibet. Sic ⁊ ipsa exteriꝰ fuit ornata venustate moꝛū, ⁊ interiꝰ fuit ditata thesauro virtutū in intimo cordis pulnerata doloꝛibꝰ tormētoꝝ: iuxta illud Luc. ij. Tuā ipsiꝰ aiaz ptrāsibit gladius. Et ppt ista tria ipsa dicit. Cant. j. Nigra sum sed formosa. Nigra sum p doloꝛe passiōis sz formosa decoꝛe ꝓtutis: sicut pelles salomonis fulgoꝛe scz cōuersatiōis. Jlle enim pelles erant vmbratice. Et ista terra se aperuit ⁊ saluatorē gñauit. Aperuit q̄dē animū suū ad cōsentiēdū quē, ꝺsensuz requirebat spōsus dicēs. Cant. v. Aperi mihi soror mea. Ver. sup Cant. Surge cur re aperi. Surge p fidē: curre p devotionē: aperi p cōsentionē. Aperuit em vterū suū ad cōcipiēdū hec est ei illa porta de q̄ ꝺr Ezech. xliij. Que fuit clausa oliro sz apta dño. Aperuit os suū ad benedicendū qñ dixit. Magnificat aīa mea dñm. sinuz saum ad miserēdū. zach. xj. Aperi libane portas tuas. Liban⁹ interꝓtatur cādidatio. Et significat beatam mariā q̄ tota fuit cādida: ⁊ hz tres portas scz potētie sapie mie. Quidā em peccāt p ignorātiam istis aperit portas potētie dādo eis virtutē resistēdi. Quida p ignorātiaz illis aperit portas sapie dādo eis lumē cognoscēdi. Quida p malitiā: ⁊ illis aperit portas mie dādo eis gram penitēdi. Aperit manꝰ suas ad largiēdū. Pro. xxi. Manū suā aperuit inopi. i. xpo pauperi sex opa mie vñ ꝺr. Berñ. Beata ꝺna dei

in vtero suscepit nudū carne vel etiā pānis operuit esurientem pauit sitientē lacte potauit: infirmū p infantiā nō solū visitauit sed etiam oia humana sibi exhibuit in carcere posito et crucis patibulo ligato visitauit. Eiꝰ sepulture interfuit. Apellat eos suū ad subueniēdū: q̄ misericoꝛdia ꝺna subuenit vniuersis scz bonis malis et defunctis vnde cātat ecclesia. Mater misericordie ⁊c. Aperuit q̄dē bonis impetrando gram vñ ꝺr. Maria mater gre ⁊c. Aperit malis obtinēdo remissionem misericordiā vñ dicit. Mater mie ⁊c. Aperit vitis eos a demonū insidiis pro tegēdo vñ ꝺr. Tu nos ab hoste protege. Aperit mortz eos ad gloriā deducēdo vñ dicitur. In hora mortis suscipe. ⁊c.

¶ Sermo. xcix. De eadē. Sermo. ij.

Visitasti terram et inebriasti eam ⁊c. Multiplicasti locupletate eā. ps. Genꝰ humanū per christi redēptionem redēptū recolens christi redemptionez seu redemptionis sue beneficium deo regratiatur. Et dicit visitasti terram. In quibꝰ verbis ponuntur quatuoꝛ persone que ad christi incarnationem cooperantur. Ponitur persona angeli qui ipsam salutando visitauit cum ꝺr. Ulsitasti scz per angelum. Et sic cooperatus est ad christi incarnationē per modū salutādi: nunciandi. cōmendandi: ⁊ inducendi. Istud est quadruplex officiū paranymphi scz ipsam ex parte sponsi salutare volūtatz ꝺnūciare: ⁊ ipsam sponsam ad cōsentiēdū inducere. Ipse igit prio virginē salutauit: cū dixit. Aue maria gra plena: vocauit: sponsi sibi insinuauit cū ait. Ecce concipies ⁊c. Ipsum spōsum multipliciter cōmendauit: cū ait. Hic erit magnus ⁊c. Ipsam ad cōsentiēdū induxit: cū ait: Spūs scūs ꝺsentire: q̄ nō cōcipies hūano semine ꝛ mystico spiramine. Sēdo ponit ꝺsona virginis q̄ saluatorē gñauit: cū ꝺr. Quē q̄dē opata est ad xpi incarnationē p modū cōsentiēdi: submistrā dicōfouēdi: ⁊ educādi. Ipsa q̄dē matrimonio spūali cōsensit: cū dixit. Ecce ancilla dñi. Et iō fuit legitima mater: q̄ in quolibet matrimonio cōsensus req̄rit vt scz aliqua mulier habeatur. Cōsēsit aūt jam mo cū dixit. Magnificat aīa mea dñm. Consensit signo: cū dixit. Et exultauit spūs meus ⁊c. Bandiū q̄dē q̄ erat i coꝛ de exultauit. i. extra saltauit exterius in facie. Consensit verbo: cum subdit. Quia respexit humilitatem ancille sue. Et q̄ dixit. Ecce ancilla domini. Sēdo materiam conuenientem submistrauit. Ipsa em materiam conuenientem ad productionem prolis mistrauit. Jdeo dicitur Pie. xxxj. Nouum faciet dñs sup terram mulier em circūdabit virum. Homo circūdat q̄dē suū ppriū: nō q̄ est alienū. Ego el puerū sola circūdedit: q̄ xpi caro tota sua ppria fuit. Ois em figura pficit et pluribꝰ lineis: q̄ coꝛpꝰ alioꝝ puerorꝝ formak ex cōmixtiōe vtriusq; parētis. In virgine aūt fuit circūdatio: q̄ circularis forma tm vna linea claudit: q̄ coꝛpꝰ xpi formatū est sola carne ꝺginis i coꝛrupta istud ēt q̄ est circundatum: ex omni parte est clausum. Sola igit ꝺgo circūdak: q̄ in cōceptiōe ⁊ ptu virgo pmāsit. Tertio in vtero nouē mēsibꝰ ⁊ decimū attingēs ipsum fouit ⁊ ideo fuit virgo ⁊ vera mater. Locus em cōueniēs ⁊ dispositus matricis operak ad bonitatē plis, quasi prebens fomentū eidē. Beata igit virgo maria locum cōuenientē ⁊ nutrimentum conueniens cōceptioni fetus prebuit. Et ideo vera mr fuit. Jdeo xps dixit. Sāp. vij. decem mēsibus coagulatꝰ sum in sanguine. Quarto ipsum sollicite educauit: et fuit studiosa mater. Nam ipsum pannis inuolnit in ꝑsepio reclinauit et fascia cōstrinxit: ⁊ lacte pauit. Est autē lac sanguis scōo in opibꝰ coctꝰ de mānillis tra hēs albedinē ⁊ saporositatē. Sāguis ꝺginis dis igne spiritussancti fuit excoctꝰ scz qñ ipsam in vtero sanctificauit: ⁊ qñ i eā supervenit. Et sic lac eiꝰ habuit albedinē: quia fuit virgineꝰ saporositatatē: q̄ fuit a spū sancto deputatū ⁊ vbertatē q̄ fuit de celo ministratū. Jurta illō. Sola ꝺgo vbere lactabat ꝺ celo pleno. Ter

tio ponit̃ psona spūsancti qui ipsam inebriauit:cū dicit Inebriasti eā. Qui quidē spiritussanctus. Ām Joh. Dam. Operatus est ad xpi incarnationem dando scilicet matri sanctificationis gratiam seminī diuinitatis potentiam receptiuā:r virgini potentiam generatiuā. Tria nanq; erant olim impossibilia. Unum q; aliqua mater sine peccato cōciperet:ideo spūs sanctus eam in vtero sanctificās:r in eā post modū venīēs sibi dedit sanctificationis gratiā vt sine peccato cōciperet r pareret ps. Sctificauit tabernaculū suū altissimus. Scōm impossibile erat vt femina intra suum corpus deū reciperet iō r spūssanct⁹ sibi dedit verbi diuinitatis potentiā receptiuā. Apoca. xij. Signum magnuz apparuit in celo:mulier amicta sole. Tūc em sole amicta fuit quādo deū in vtero suo concepit. Tertiū impossibile erat:vt virgo generaret,iō spūssanct⁹ ei dedit virtutē generatiuā qz virgo cōcepit :ꝑgo peperit ideo assimilatur api. Eccli. xl. Breuis in volatilibus est apis: initium dulcoris habet fruct⁹ illius. Jpa em fuit apis:qz virginitate priuata. Qz ām Ambro. Omnes apes virgines sunt. Fuit brevis qz humilitate predita. Fuit volatilis:quia in celestibus elevata,fecit fructū dulcoris qz celesti plenitudinē fecundata. Quarto ponitur persona filij qui ipsam multipliciter locupletauit dū ex ea carnē assumpsit:qō notat cū ōr. Multiplicasti locupletare eā. Assumpsit a ūt ipsaz carnē sine diuinitatis pollutione:sine diuinitatis mutatiōe cū ꝑginitatis cōseruatione r cū nostra saluatiōe. Jsta ꝗnor tāgit ecclesia dicens. Magnū hereditatis mysterium templum dei factus est vterus nesciens virum. Ecce qz recepit carnē cum virginitatis conseruatione. Non est polutus ex ea carnē assumens. Ecce qz recepit sine diuinitatis pollutione. Mirabile mysterium declaratur hodie innouantur nature. ecce qz recepit cum nra saluatiōe. Deus homo factꝰ est,id qō fuit permansit r qō nō erat assumpsit. Ecce quia recepit sine sue diuinitatis mutatione. Assumpsit igitur primo cū matris cōsernatiōe: qz ipsam illibatam seruauit. Huius exēplum ponit Bernardꝰ dicens. Sicut sine corruptione sui sydus emittit radiuz: sic absq; sua lesiōe virgo protulit filiū. Nec syderis radiꝰ sui minuit claritatem, nec virginis filius integritatē. Hinus exemplum ponit. Aut in. lib. de fide ad petrū dicens. Predicauit istum visibilem solez radios suos super omnes feces sparere. Sic et ipse mūdos r sinceros seruare. Sic eos mūdos r sinceros seruare. Si ergo visibilia mūda visibilibꝰ immundis cōiungi possunt r non coinqnari ꝗto magis inuisibilis veritas totū hominē sine sui cōtaminatione assumpsit etiā cū nostra saluatiōe. Nā sicut dicit Damascen⁹ Totum me totus assumpsit vt mihi totū saluatē gratificet. Uere totū sicut habet tertio sententiarū Cū ꝗdruplex sit flagellatio hois:scz añ pctm sub pctō,sub gra. r in gra. xps de primo assumpsit peti immunitatē De scōo penalitatē. De tertio sine plenitudinē. De ꝗrto nō posse peccare. Assumpsit sine sue diuinitatis mutatione, huius exēplum ponit Augus. dicēs. Nō oportet verbū esse mutatū suscepto ne hominis sic nec membra vestis induens mutant:ꝗuis illa susceptio ineffabilis susceptum suscipiēti copulauerit.

¶ Sermo.c. De eodem sermone.ij.

Egredietur virga de radisse iesse. Et flos de radice eius ascēdet. Et requiescet super eum spiritus dñi r c. Esa. xi. Olim per ra nostre nature maledicta erat:quia tribulos germinabat. Nunc autem per virgam:sic r tu pasce r dirige populum tuum per matrē tuā. Data est ps. Virga tua r baculꝰ. r c. Ipsa electa est per quibꝰ verbis propheta tria scribit. Primo virgam egredientem:id est de virgine nascentem. cum dicit. Egredietur virga de radice r c. Dicitur autem virgo virga triplici de causa. Primo qz fuit gracilis per humilitatem. Et ꝗuis gracilis fuit tamen plusꝗ septingētis annis post Esayā fuit. Et ꝗuis fuit gracilis in primum fructum portauit: quem celum r terra capere nō possunt:qui sufficit ad mundi redēptionē. r ad plenā angelorū r hominū reformationē. Licet tunc gracilis

vas fuit totū mundū suo roboze sustētauit. Nam in passione xpi colūne mūdi,i. apostoli fuerūt cōcusse. Ipsa aūt tāqz columna immobilis stetit:r totus mūdꝰ super eā mirus. Scōo ōr virga:qz fuit flexibi per pietatē. Cant. iij. Que est ista que ascendit per desertū sicut virgula fumi: r c. Ipsa enim fuit virgula qz flexibilis p pietatē. Et fumi:qz conbremata per charitatem. Ex aromatibus mirre qz fugat diabolicā tetationē. Et thuris qz restringit fluidas cogitatiōes puluerīs pigmentarij,qz delectat virtutes r confortationes. Tertio dicitur esse virga:qz est vtilis per officiorū multiplicationē. Usus eñ virge aliqū est ad dñij obtētionē siue ad plecutionē;aliqñ ad regimē sine directionē aliqñ ad sustētationē. Ad istud quadruplex officiū siue vsum data est nobis virgo maria Unde ipsa dicit. Eccli. xxiij. Ego mater pulchre directiōis r c. Data ꝺd̃ est nobis tāqz mater ad dñam. Unde dicit. Ego mater r c. ps. Uirgam virtutis sue emittet dñs ex syon:domina re in medio inimicorū tuorū. Data est nobis ad defendendū r percutiendū sollicet demones ꝗbus ipsa est valde terribilis. Ideo dicitur mater timoris. Nunc autē et dures Moab Data ē nobis ad directionem. iō dicitur. Mater agnitionis. Dicit. vij. Pasce populum tuū in virga tua. Et potest esse verbuz patris ad filiū. Et si dicat. Sicut pastor dirigit gregem suum per virgam:sic r tu pasce r dirige populum tuum per matrē tuā. Data est nobis ad sustētationē. iō ōr. Sancte spei. Uirga tua r baculꝰ. r c. Ipsa electa est virginem demones percutit:r baculus sustentat r regit. Secundo propheta describit florem ascendere cū dicit. Et flos de radice eiꝰ ascendet de virga:dixit ascendet de radice:vt ostēdat hoc factum esset per dei infinitā charitatē:qz ipse incendium interpretatur vt ostendat in xpo nature humane veritatem quia inde sumpta est caro floris. Unde traxit originē caro radicis. Dicit aūt christus flos ꝓpter tres rōnes. Primo ꝓpter generationē. Flos nāqz gene-

¶ Sermo. de scīs

rat a calore solis r infusione roris r sine apertione arboris Sic ad conceptionē xpi calor spūsancti se infudit r ipsaz incarnationē fecit. Ros diuine gratie supervenit:qui virgini obūbrauit nulla apertionem pertulit sed virgo cōcepit. Secūdo significat xps per florem ꝗtum ad odorationem habet enim odorē patrē assistentē:r ꝗtum ad hoc sibi odorī sacrificiū. Ben. viij. Odorat⁹ est dñs odorē suauitatis r c. Odorē demones expellētem. Et ꝗtū ad hoc est sibi odorī myrrhe q̃ expellit vermes. Eccl. xxiij. Quasi myrrha electa dedi suauitatē ꝺ odoris. Odorē hoiem a putredine peccati conservantē. Et ꝗtū ad hoc est sibi odorī balsami. ibidē. Quasi balsamū nō mixtum odor meus. Odorē nunqz deficiētē. Flos quidem anulsus attrit⁹ arefact⁹ odorē suū nō perdit. Sic r xps fuit anulsus in morte Esa. liij. Quasi em absciss⁹ est de terra viuētium. Arefact⁹ in cruce. ps. Aruit tāqz testa virtus mea. Attritus in flagellatione. Esa. liij. Attrit⁹ est ꝓpter scelera nostra: Et odorē suū nō perdidit: sed semp seruauit. Amb. Flos odorem r sucisus seruat r contra ct⁹ accumulat:nec anulsus amittit. Ita dñs in patibulo crucis nec contritus emercuit, nec anulsus euanuit:r lancea punctionis succisus sole speciosior fuit crucis calore vernauit. Tertio assimilat⁹ christus flori ꝗtum ad floris varietatem. Nā assimilatur viole ꝓpter humilitatē. Cant. ij. Ego flos cāpi. Uiola nanqz dicitur flos campi:qz iter flores campi obtinet pruncipatū vel i partibus vltra marinis dicitur nasci quidaz flos q̃ flos campi dicitur qui habet stipitem asperum. r quinqz folia rubea. Ut significat xpm qui pertulit asperitatē crucis:r quinqz vulnera passionis. Assimilatur rose ꝓpter nimiā charitatē per quā ꝓ nobis se sanguine rubricauit. Ecc. l. Quasi flos rosarū in diebus vernis. Assimilatur lilio ꝓpter puritatē. Cañ. ij. Quasi lilium conuallū. Tertio propheta ponit spūm redescētē: cum dicitur. Requiescet super eū spiritus dñi. In alijs hominibus spūs nō requiescit qz habet ibi aliquid aut per modū contristātis sicut pctm mortale ꝙmissionis Ephe. iij. Nolite. Jac. de Uora.

re ẽ tristare spm̃ sanctũ dei. Aut per modũ extinguẽtis: sicut pcm̃ mortale omissionis. j. Thessal. v. Spiritũ nolite extinguere. Aut p modũ aduersantis sicut est veniale ⁊ sensualitas. Gal. v. Caro concupiscit aduersus spm̃ ⁊c. Aut per modũ molestantis vt tumult⁹ solicitudinũ contrarietas desiderioꝝ: pturbatio passionum. In xpo aũt spũssanctus requieuit pfecte quia nihil in eo fuit ꝙ spiritũ sanctũ cõtristaret: vt est pcm̃ cõmissionis. j. Petri. iij. Peccatũ non fecit ⁊c. Nihil qõ extingueretur vt est peccatum omissiõis. Esaye. v. Quid est quod debui facere vineemee ⁊ non feci ei? Nihil ꝙ aduersare tur qr sensualitas rõni in oib⁹ obediuit. Nihil qõ molestaret, qr nullus tumultus sollicitudinũ nulla contrarietas desideriorum, nulla pturbatio passionum in eo fuit. In hac em̃ archa ola erãt pacifica. Vnde est ꝙ columba requieuit in cadauere qr diabol⁹ requieuit i pcõ Job. xj. Sub vmbra dormi ⁊c. Columba requieuit in viridi arbore: qr spiritussanct⁹ requieuit in sctõrũ mẽte q̃ sunt virides coram deo. Hiek. xvij. Erit folium eius viride: in hac vita nõ reqeuit pfecte, iõ colũba de viridi arbore ad archã redit: archa ℞o reqeuit in mõte: qr xps q̃ est archa sctificatiõis reqeuit i spũssct altitudine ⁊ plenitudine. Vñ ⁊ in euãgelio nazareoꝝ sic scriptũ est. Factũ est cũ ascendisset dñs de agna descendit fortis ois spũs ⁊ requieuit sup eũ ⁊ dixit ei. Expectabã te in oibus pphetis: vt venires ⁊ requiescerem in te. Tu es enim requies mea.

¶ Sermo. cj. De eodem die sermõ.

IMissus est gabriel angelus a deo in ciuitatẽ galilee. Luce. j. ⁊c. Olim missus fuit diabol⁹ ad eũ inferẽs pꝛauã suggestionẽ mẽdacẽ assertionẽ ⁊ fallacẽ pmissionẽ. Sz hodie mittit angel⁹ ad virginẽ offerẽs reuerẽdã salutationẽ, cũ dixit. Aue gꝛa plena. Verã assertionẽ, cũ dixit. Inuenisti gꝛam apud dñm. Utilẽ pmissionẽ, cũ dixit. Ecce cõcipies. Quãmo aũt deꝰ olim miserit multas legatiões ⁊ ambasiatas ꝙ angelos suos ⁊ pphetas suos Ista ℞ fuit maiõr ẽ dignior ẽ vna? misit: qõ ptz ex quatuor. Magn⁹ ei ille ẽ q̃ misit ⁊ magn⁹ nũci⁹ quẽ misit magna pson̄a ad quã missit magnã ꝓpter quã misit. Primo igit magnus est ille q̃ misit: qõ notat, cũ dicitur, A deo i. a tota trinitate. Nã pater ibi posuit suã potẽtiã filiꝰ suam sapiam spũssanct⁹ suã gratiam. Tria em̃ olim erãt impossibilia. vnũ ꝙ aliqua femina intra suum vterũ posset cõcipere deum. Ut autem pater beate virgini marie dederit vt intra suum vterũ posset cõcipere deum. Ut angelus. Luc. j. Nunc conceptum ꝙ dei põtentiam, pbauit non erit inquiẽs impossibile apud deum omne verbum. Apocalipse. xij. Signum magnum apparuit in celo. i. in ecclesia militãti: mulier amicta sole. i. fulgida diuinitate. Secundũ impossibile erat ꝙ ℞go existẽs ℞go conciperet. ideo filius potuit ibi suã sapiam: qr salao filio virginitatis sapiẽter fecit ⁊ sapiẽter exire. hec em̃ est illa porta de ꝙ Ezech. xliij. ꝙ omni homini est clausa nisi soli pncipi qui ⁊trat ⁊ exit per eam. Tertiũ impossibile erat ꝙ aliqua mater sine pcõ filiũ generaret. Ideo spũs ꝛc. vtero matris sctificauit ⁊ postmodũ i cõceptu eam supuenit ⁊ eam purgauit atq; mundauit: ita ꝙ sine peccato concepit. Ideo ℞. Qõ em̃ nascẽ ex te sctm̃ vocabit ⁊c. Scõ ipsa legatio fuit magna: qr missus est angel⁹ gabriel. Ei⁹ aũt magnitudo appet i trib⁹ magnis officiis ꝙ in curia dei ihz. Unũ ẽ assistẽtia apud deũ. Luc. j. Ego sum gabriel angelus ꝙ assisto semp̃ ante deũ Scõm est victoria pcliosꝝ. vñ dicit glo. sup Dan. viij. Gabriel fortitudo dei. vñ dicit glo. fortitudo dei interpꝛetatur. Tertiũ est revelatio secretoꝝ. Dan. viij. Gabriel fac intelligere istã visionẽ ecce ꝙ magna officia. Magnũ em̃ est secreta revelare: maius victoria in pcliis tribuere: maximũ aũ deũ semp̃ assistere. Et sicut videm⁹ ꝙ papa hz tres differẽtias nũcioꝝ sive legatoꝝ quoꝝ quosdã mittit ad negocia magna: ⁊ isti vocãtur nũcij: quosdã ad negocia maiora: ⁊ isti legati ẽ ex latere quosdã ad negocia maxima: ⁊ isti dicunt legati ex latere: sic deꝰ quosdã mittit ad negocia magna vt angelos quosdã ad negocia maiora vt archãgelos, quosdã ad negocia maxima vt sez illos de suprema hierarchia q̃ semper deo assistũt. Et iõ de illis legatis dr latere q̃ sunt isti⁹ suprem̃e hierarchie: vt ꝛc. Ad mariã summ⁹ angel⁹ mitti debuit q̃ summũ obz nũciauit. Tertio hec legatio fuit magna: qr magna pson̄a fuit ad quã fuit missus. Qõ notat cũ dr. Ad vnũ dicunt sez ꝙ fuit ℞go ⁊ desponsata. Iõ vt dicũ ẽ qrc xps nasci voluit. de virgine ⁊ qre de desponsata. De virgine q̃dẽ nasci voluit ꝑm Ansel. vt opera sua ꝓficeret ⁊ cõpleret. Quatuor aũt modis nasci voluit hoiem facere ht sez sine hoie ⁊ femi sicut fecit Adã. De hoie sine femina sicut fecit primã matrẽ Euã. De hoie et femina, sicut fecit nos. ⁊ iõ vt opa dei assent pfecta. Quartũ modũ faciẽdi hoiem nasci voluit: vt hꝫ Deut. xxiij. Dei filii dñs iesus xps vt in quolibet statu sanctus esse ostẽderet: sez in statu virginali. Tertia legatio fuit magna quia magna causa ꝓpter quã missit. Cõmisit em̃ ipsa deꝰ angelo quatuor legationes. Prima vt ipsam beatã virginẽ salutaret: qõ fecit cũ dixit. Aue gꝛa plena. Bernar. Induxit nos ad salutationẽ marie gabrielis ꝛxpli. Joãnis tripudiũ ⁊ pfesalutatiõis helizab. Scõa legatio quã cõmisit deus angelo est: vt salutatam cõfortaret. Cum em̃ virgo salutationẽ audiuisset turbata est in sermone angeli. Beata ergo virgo maria turbata fuit: nõ turbatiõe impatiẽtie: sed verecundie: pudoris ⁊ admiratiõis. Angelus autem in specie iuuenis speciosi ad eam intrauit in cubile. iõ fuit multum turbata ⁊ pauefacta. Unde cantatur. Expauescẽs virgo de lumine. Nouam ⁊ insolitam salutationẽ angel⁹ beate virgini fecerat, ideo fuit secundo turbata. idest admirata. Ideo angel⁹ bestia maxima ⁊c. ista dicunt legati ex latere: sic deꝰ quosdã mittit ad negocia magna vt angelos quosdã ad negocia maiora vt archãgelos, quosdã ad negocia maxima vt sez illos de suprema hierarchia q̃ semper deo assistũt. Et iõ de illis legatis dr latere q̃ sunt isti⁹ suprem̃e hierarchie: vt ꝛc. Ad mariã summ⁹ angel⁹ mitti debuit q̃ summũ obz nũciauit. Tertio hec legatio fuit magna: qr magna pson̄a fuit ad quã fuit missus. Qõ notat cũ dr. Ad vnũ dicunt sez ꝙ fuit ℞go ⁊ desponsata. Iõ vt dicũ ẽ qrc xps nasci voluit. de virgine ⁊ qre de desponsata. De virgine q̃dẽ nasci voluit ꝑm Ansel. vt opera sua ꝓficeret ⁊ cõpleret. Quatuor aũt modis nasci voluit hoiem facere ht sez sine hoie ⁊ femi sicut fecit Adã. De hoie sine femina sicut fecit primã matrẽ Euã. De hoie et femina, sicut fecit nos. ⁊ iõ vt opa dei assent pfecta. Quartũ modũ faciẽdi hoiem nasci voluit: vt hꝫ Deut. xxiij. Dei filii dñs iesus xps vt in quolibet statu sanctus esse ostẽderet: sez in statu virginali. Tertia legatio fuit magna quia magna causa ꝓpter quã missit. Cõmisit em̃ ipsa deꝰ angelo quatuor legationes. Prima vt ipsam beatã virginẽ salutaret: qõ fecit cũ dixit. Aue gꝛa plena. Bernar. Induxit nos ad salutationẽ marie gabrielis ꝛxpli. Joãnis tripudiũ ⁊ pfesalutatiõis helizab. Scõa legatio quã cõmisit deus angelo est: vt salutatam cõfortaret. Cum em̃ virgo salutationẽ audiuisset turbata est in sermone angeli. Beata ergo virgo maria turbata fuit: nõ turbatiõe impatiẽtie: sed verecundie: pudoris ⁊ admiratiõis. Angelus autem in specie iuuenis speciosi ad eam intrauit in cubile. iõ fuit multum turbata ⁊ pauefacta. Unde cantatur. Expauescẽs virgo de lumine. Nouam ⁊ insolitam salutationẽ angel⁹ beate virgini fecerat, ideo fuit secundo turbata. idest admirata. Ideo angel⁹ bestia maxima ⁊c. ista dicunt legati ex latere: sic deꝰ quosdã mittit ad negocia magna vt angelos quosdã ad negocia maiora vt archãgelos, quosdã ad negocia maxima vt sez illos de suprema hierarchia q̃ semper deo assistũt. Et iõ de illis legatis dr latere q̃ sunt isti⁹ suprem̃e hierarchie: vt ꝛc. Ad mariã summ⁹ angel⁹ mitti debuit q̃ summũ obz nũciauit. Tertio hec legatio fuit magna: qr magna pson̄a fuit ad quã fuit missus. Qõ notat cũ dr. Ad vnũ dicunt sez ꝙ fuit ℞go ⁊ desponsata. Iõ vt dicũ ẽ qrc xps nasci voluit. de virgine ⁊ qre de desponsata. De virgine q̃dẽ nasci voluit ꝑm Ansel. vt opera sua ꝓficeret ⁊ cõpleret. Quatuor aũt modis nasci voluit hoiem facere ht sez sine hoie ⁊ femi sicut fecit Adã. De hoie sine femina sicut fecit primã matrẽ Euã. De hoie et femina, sicut fecit nos. ⁊ iõ vt opa dei assent pfecta. Quartũ modũ faciẽdi hoiem nasci voluit: vt hꝫ Deut. xxiij. Dei filii dñs iesus xps vt in quolibet statu sanctus esse ostẽderet: sez in statu virginali. Tertia legatio fuit magna quia magna causa ꝓpter quã missit. Cõmisit em̃ ipsa deꝰ angelo quatuor legationes. Prima vt ipsam beatã virginẽ salutaret: qõ fecit cũ dixit. Aue gꝛa plena. Bernar. Induxit nos ad salutationẽ marie gabrielis ꝛxpli. Joãnis tripudiũ ⁊ pfesalutatiõis helizab. Scõa legatio quã cõmisit deus angelo est: vt salutatam cõfortaret. Cum em̃ virgo salutationẽ audiuisset turbata est in sermone angeli. Beata ergo virgo maria turbata fuit: nõ turbatiõe impatiẽtie: sed verecundie: pudoris ⁊ admiratiõis. Angelus autem in specie iuuenis speciosi ad eam intrauit in cubile. iõ fuit multum turbata ⁊ pauefacta. Unde cantatur. Expauescẽs virgo de lumine. Nouam ⁊ insolitam salutationẽ angel⁹ beate virgini fecerat, ideo fuit secundo turbata. idest admirata. Ideo angel⁹ bestia maxima ⁊c. ista dicunt legati ex latere: sic deꝰ quosdã mittit ad negocia magna vt angelos quosdã ad negocia maiora vt archãgelos, quosdã ad negocia maxima vt sez illos de suprema hierarchia q̃ semper deo assistũt. Et iõ de illis legatis dr latere q̃ sunt isti⁹ suprem̃e hierarchie: vt ꝛc. Ad mariã summ⁹ angel⁹ mitti debuit q̃ summũ obz nũciauit. Tertio hec legatio fuit magna: qr magna pson̄a fuit ad quã fuit missus. Qõ notat cũ dr. Ad vnũ dicunt sez ꝙ fuit ℞go ⁊ desponsata. Iõ vt dicũ ẽ qrc xps nasci voluit. de virgine ⁊ qre de desponsata. De virgine q̃dẽ nasci voluit ꝑm Ansel. vt opera sua ꝓficeret ⁊ cõpleret. Quatuor aũt modis nasci voluit hoiem facere ht sez sine hoie ⁊ femi sicut fecit Adã. De hoie sine femina sicut fecit primã matrẽ Euã. De hoie et femina, sicut fecit nos. ⁊ iõ vt opa dei assent pfecta. Quartũ modũ faciẽdi hoiem nasci voluit: vt hꝫ Deut. xxiij. Dei filii dñs iesus xps vt in quolibet statu sanctus esse ostẽderet: sez in statu virginali. Tertia legatio fuit magna quia magna causa ꝓpter quã missit. Cõmisit em̃ ipsa deꝰ angelo quatuor legationes. Prima vt ipsam beatã virginẽ salutaret: qõ fecit cũ dixit. Aue gꝛa plena. Bernar. Induxit nos ad salutationẽ marie gabrielis ꝛxpli. Joãnis tripudiũ ⁊ pfesalutatiõis helizab. Scõa legatio quã cõmisit deus angelo est: vt salutatam cõfortaret. Cum em̃ virgo salutationẽ audiuisset turbata est in sermone angeli. Beata ergo virgo maria turbata fuit: nõ turbatiõe impatiẽtie: sed verecundie: pudoris ⁊ admiratiõis. Angelus autem in specie iuuenis speciosi ad eam intrauit in cubile. iõ fuit multum turbata ⁊ pauefacta. Unde cantatur. Expauescẽs virgo de lumine. Nouam ⁊ insolitam salutationẽ angel⁹ beate virgini fecerat, ideo fuit secundo

turbata. idest admirata. Ideo angel⁹ bestiam virginẽ sic verecundatã: sic pauefactã, sic admiratã confortauit dicẽs. Ne timeas maria ⁊c. Proprium em̃ boni angeli est tertere in pncipio: confortare i medio: ⁊ letificare in fine. Mali aũt angeli qui se transformãt in angelos lucis: in pncipio quidẽ terrẽt multũ: ⁊ in medio magis, ⁊ in fine maxime terrent. Tertia legatio que commissa fuit angelo ex parte dei ad btãm virginẽ vt confortatã magnũ filiũ generaturã nũciaret, cũ dixit. Ecce ꝛcipies ⁊ paries filium ⁊c. hic erit magnus ⁊c. Ubi ostẽdit ipsum esse magnum ex origine, cũ dixit. Filius altissimi vocabit. Ex potenti dñatione, cũ ait. Dabit illi dominus deus sedẽ dauid patris eius. Ex nobili subditorũ possessiõe cũ dr. Et regnabit in domo iacob in eternũ. Nõ dixit i domo Esau: qr nõ regnat in malis sz i bonis. Et ex eterna duratione, cũ dixit. Et regni eius non erit finis. Quarto qr ipam generatẽ virginitatem seruaturã promitteret. Quesiuit em̃ maria dicẽs. Quo fiet istud, qm̃ virũ nõ cognosco? Ac si dicat. Cũ tres sunt modi generãdi filiũ. s. spũaliter, naturaliter, ⁊ sup substãtialiter. Si intelligas ꝙ generabo ipm̃ spiritualiter magnũ quidẽ erit; sed tñ ad me nihil ptinebit. Si autem intelligas ꝙ naturaliter. s. ꝙ volũtas dei sit: vt despõso meo ioseph naturali more generem. Mains quidẽ erit. Gaudebo em̃ de tam nobili ꝓle, sed non gaudebo de pdita ꝛginitate. Si aũt intelligas ꝙ suplubãm substãtialiter ⁊ mira culose, hoc ẽ de maximus erit. Gaudebo em̃ de tã nobili prole ⁊ cõseruato pudore ⁊ tũc angel⁹ ei exposuit ꝙ tertio mõ cõciperet. s. super substãtialiter dicẽs. Spũssanctus superueniet in te: ⁊ virtus altissimi obumbrabit tibi. Et conueniẽter dicit obũbrabit tibi. Deꝰ em̃ lux est inaccessibilis. s. Thimo. vj. Lucẽ habitat in accessibilẽ, ⁊ ignis inexstinguibilis. Hebreo. xij. Deus noster ignis cõsumẽs ẽ, ⁊ dulcedo ineffabilis. Eccliastici. xxiij. Spũs me⁹ sup mel dulcis. Virgo igit habẽdo deũ in suo vtero habuit lucem inaccessibilem, ignem inextinguibilẽ ⁊ dulcedinẽ ineffabilẽ. Sz si oculꝰ adviũ talis reuerberat si caro modicũ car

bonis tactū nō patit: si ex imēsitate gaudij qs mozit: q̄modo virgo beata q̄ pura creatura erat, potuit respicere in lucē tā infinite claritatis: pati ī caminū diuinitatis sustinere dulcedinē tā infinite ioci ditatis? Proculdubio nō potuisset nisi ℣t⁹ altissimi obūbrasset. Lux em̄ in accessibilis se: sibi obūbrauit qū teste, id est terrene carni se vnimit. Et sic lucē i testa tanq̄ in lucerna videre, potuit. Ignis quidē ex tinguibilis ⁊ diuin⁹ se sibi obūbrauit: q̄ inter se ⁊ animā ℣ginis coz⁹ assumptū mediū posuit: ⁊ sic calorem sustinere potuit. Dulcedo ineffabilis se sibi obūbrauit q̄ tātā dulcedinē carne velauit: sicut hō habēs i oze aliq̄d dulcissimū tātā dulcedinē tēperat: q̄ aliq̄ extrinseco ipsam velat. bene ergo dicit ℣tus altissimi obūbrabit tibi: dū et lux teste se vnit ⁊ ignis mediū interposuit ⁊ dulcedo ineffabilis se velauit. Tūc. maria sic salutata, sic cōfortata, sic magnifica ple letificata sic de pdoze certificata ait. Ecce ancilla dñi ⁊c. Nō ē credēdū q̄ ista sic leniter ꝓtulerit: sz q̄ ipa i terra genua flexit terrā oscula ēaesit: oculos ad celū leuauit: manꝰ ⁊ brachia in celū extēdit: ⁊ sic cū magno gaudio dixit. Ecce ancilla domini ⁊c.

¶Sermo.ciij. De eodē. Serm̄.v.

Aegra plena dominus tecum ⁊c. Nullus sufficienter laudare et salutare potest illā quam salutauit angelus dicens. Aue gratia plena quam sanctificauit, pater altissimus. ℔s. sanctificauit tabernaculū suum altissimus quam reueretur dei filiꝰ. Luce.ij. Erat subditus illis cui se cōmisit spiritussantus. Luce.j. Spiritussanctꝰ superueniet in te quam totus beatificat ⁊ admirat mūdꝰ. Ibidē. Ecce em̄ ex hoc beatā me dicēt oēs generatiōes. Quānis autē digni non sum⁹: tñ eā salutare debemus: ⁊ ꝓpter debitū: ⁊ ꝓpter exemplū: ⁊ ꝓpter fructū. Debitū quidē: est: q̄ salutatio debet amicis: beneficis ⁊ dñis. Et ipa est amica nra. Cant.ij. Surge ꝓspera amica mea. Eccl.xxiiij. Ego mat pulchre dilectiōis. i. que pulchre diligo ⁊ pulchre amari volo. Est ⁊ benefica nostra. Sa℔. vij. Veneruḷ mihi oīa bōa pariter cū illa. Et dña nra. Eccl.xxiiij. In omni ꝓpte et m omni gente primatū tenui ⁊c. Ipsa em̄ omni gēte ꝓmatū tenui. In inferno. ideo dñatur in celo: ideo dicit. In omni ꝓpte sc̄z angelox. In mūdo: ideo subdit. Et in omni gēte ꝓmatū tenui. In inferno. ideo subdit. Oīz excellētiū ⁊ sublimiū colla q̄ ℣tute calcauī. Quia ergo ℣ amica nostra debem⁹ eā salutare deuote: ⁊ ille nouit, salutat q̄ salutat eā cū sincera intētione: cū cordis attētiōe ⁊ cū fidei deuotione. Qz igit̄ bñfica nra est oz salutari frequēter. Esa.xxiij. Sume citharā, id est salutationē angelicā ⁊ circui ciuitatē. i. beatā ℣ginē in qua est vnitas ciuis id est cogitationū in ipsum deū vnitarū. Deinde subdit. Bñ cane frequēta canticum ut memoria tui sit. Qz ē dña nra debet salutari ḥūiliter, id ē cū genuflectiōe. Nō est magnū si hō ad salutationē illā genua ponat in terrā: ad cuiꝰ ꝓclationē rex regū descēdit i terrā. nō est mirū neq̄ magnū si se humiliat vermiculꝰ: cū ad illā salutationē altissimꝰ factus est parvus: non est magnū si hō genua in terrā figat: qñ regina celi ⁊ terre salutat. Sc̄o debem⁹ eā salutare ꝓpter exēplū. Habem⁹ em̄ exēplū ab āgelo q̄ eā salutauit i thalamo. Bñe q̄ eā salutauit in vtero. Bñ filio ē ei salutauit i celo. iij. Regū. ij. Surrexit rex in occursū mīis: adorauitq̄ eā. i. salutauit ideo debem⁹ erubescere eā. i. nō salutare ꝓstq̄ taleis salutāt. Eccle.xli. Erubesce a salutātiḃ⁹ de silētio. Tertio debem⁹ eā salutare ꝓpter fructū. Ipa em̄ salutātē refalutat. Eccl.xxiiij. Obuiauit illi q̄si mr̄ honorificata. Obuiam⁹ em̄ sibi ora tionibꝰ deuotis. Obuiat ipsa nobis auxilijs opportunis vādo nobis. s. panē gratie. vnde subdit. Cibauit eū pane vite et intellectus virtutē ꝓseueratie. vnde subditur. Et firmabit̄ in illo ⁊ non flectet̄ et exaltatione glorie. vnde seq̄tur. Et exaltauit illū apud ꝓximos suos. Uel potest dici q̄ hec salutatio est dicēda: q̄ virgini multum placet ⁊ diabolo multū displicet. hominibus multū ꝓdest. Placet dātē virgini quādo audit salutatione q̄ sibi detulit fidelis paranymphus q̄ sibi gaudiū maximum fuit. vnde dxit. Exultauit spiritus me⁹ ⁊c. Quādo audit celestis

tionē q̄ sibi detulit oculatoꝛ deno tus que cārio tāte suauitatis fuit q̄ pronocauit ad cantā dū ⁊ ipsam cū dicit. Magnificat anima mea dñz. Et angelos quādo dixerunt. Gla in excelsis deo. Et totum mundus. ℔s. Letētur celi et exultet terra Quādo audit epistolā q̄ sibi detulit fides sua nūcius in q̄ cōtinebaṫ ꝓsperitas amissa, redēptio captiuoꝛ, et victoria hostiū ⁊c. Ita autē epistola fm Ber. fuit in cōsiliozio diuinitatz seu trinitatis dicta ta, q̄ filio dei descripta, ⁊ vni ḃoztissimis palatium ad deferendū delegata. Quānis legatus q̄ quā sibi annunciabat q̄ in regiā erat assumēda. Ber. Egredietur Gabriel de rege ad reginā: de iperatoze ad iperatricē: ⁊ eo forte alacrius vt. s. cū angeli ꝓ regē haberēt habituri essent ⁊ reginā. Sc̄o diabolo multū displicet. Displicet ei illa, sibi salutatio: q̄ sibi ē ad dissecandū ꝓ illā salutationē hō acq̄rit salutē. Displicet sibi illa cantio: q̄ ē sibi ad mortuna narratio. Displicet sibi illa epistola: q̄ ē sibi ad cōturbationē. Cū em̄ sit tyrānꝰ displicet sibi q̄ ꝓ illā amisit captos. Esa.xlij. Educēs d̄ ꝓsolatiōe vinctū ⁊c. Displicet sibi illa ambaciata: q̄ ē sibi ad dignationē. Cū em̄ sit supbꝰ dignat̄ q̄ a muliere sit victꝰ. Judith.ix. Erit enim memoriale dño q̄ manꝰ femine deiecerit eū. Nec mirū si em̄ displicet illa salutatio: illa cantio: illa epla: illa ābaciata: q̄ per illā fuit tertiꝰ. Cāti.vi. Terribilis vt castroꝝ acies ordinata. Fuit cōfusus. Judith.xvi. Tradidit eū in manꝰ femine: ⁊ cōtudit eū, fuit ꝛ tritꝰ. Esth.iij. Ipsa cōtriuit caput tuū. Fuit mortuus. Judicū.iij. Inf pedes. Johel.j. virgis defecit ⁊ mortuus est. Sisara. i. diabolꝰ. Et iō cū illā salutationē audit timet ac si audiret tōitruū ⁊ rotet ⁊ terreat. ℔s. Uox tonitrui tui deme. xciij. Cōsurge ℣ga de israel ⁊c. Acsi videret gladium quo iugularet Judith in ora. Acsi videret clauū q̄ pcutiat. Nu. xxv. Amputauit Judith pugiōe caput holofernis. Acsi videret clauū ⁊ malleū quo excerebraret. Judicū. v. Sinistrā manum misit ad clauū: ⁊ dexterā ad fabroꝝ malleos. Tēpora sysare. i. diaboli valide ꝓcussās. Non solum autē displicet sibi illa salutatio: sed etiā omnia ℣ba q̄ sūt in ea. Displicet enim sibi Aue. i. sine ve. cū ipse eternum ve procurauerit. Cunq̄ audit nominare Mariam cū ipsa eum contriuerit. Cunq̄ audit gratia plena cū ipse ꝓmos parentes gratia euacuauerit. Cum audit dominus tecum cum serpens sit ⁊ fuerit cunq̄ audit benedicta tu in mulieribus: cum ipse maledictione zinduxerit. Cum audit benedict⁹ fructus vētris tui cum per suam suggestionem fructus mulieris fuerat maledictus. Tertio hec salutatio homini multū ꝓdest. Homo enim aliquādo est immūdꝰ per culpā tenebrosus ꝑ ignorātiam vacuus per ꝓuationē gre. Solꝰ derelictus a diuina ꝓtectione maledictꝰ maledictiōe pene eterne, ⁊ famelicus a celesti refectiōe. Sed q̄ est immūdus ad tā sanctā accedat q̄ est sine ve culpe: ideo dicit aue. Qui est tenebrosus accedat ad tā illuminatā: ideo dr maria q̄ interp̄tat illuminata. Qui est gra vacuꝰ accedat ad tā repletā. iō dr gra plena. Qui est solitariꝰ ad tā satiatā accedat. iō dr. Dns tecū. Qui est maledictꝰ accedat ad tā bñdictā. iō dr. Benedicta tu i mulieribus. Qui ē celesti benedictiōe, ⁊ refectione ꝓuatus accedat ad ipsaz tali fructu in immensum dotatam. ideo dicit. ⁊ benedictus fructus vetris tui.

¶Sermo.ciij. De eodē. Serm̄.vj.

Ue maria gra plena dominus tecū. Solēt mulieres sex gratias affectare tēporaliter quas beata maria ℣go habuit spiritualiter, q̄ in angelica salutatiōe optantur. Primo nanq̄ habuit pulchritudinem: cum dicitur. Aue. i. sine ve peccati. Fuit enim taz pulchra q̄ fuit sine macula. Cāti.iij. Tota pulchra es amica mea: ⁊ macula nō est in te. Ipsa enim fuit pulchra: quia sine peccato originali. Tota pulchra, quia sine peccato mortali. Et sine macula: quia sine peccato veniali: et non tantum pulchra, sed

habuit pulcherrima ornamēta. de q̄bus dicit i ꝓo. Ois glia eius filie regis ab intꝰ in fimbriis aureis. Habuit eñ vestimētū variatū p virtutū diuersitatē. Ideo dicit. Circūamicta varietate. Interiꝰ informatus p sinceram intentionē: deo hr. Ois gloria eius filie regis ab intꝰ. Exteriꝰ auro seratū infrascatū p charitatē: nō hr. In fimbriis aureis. eiꝰ eñ charitas z vsq; i finē pseueravit, z vsq; ad paupes se extendit: qui sunt q̄si fimbrie in vestimēto ecclesie. Scōo excellētiā z nobilitatē habet: cum dicit. Maria q̄ interpretat dña. Est autē triplex nobilitas. Prima est originis q̄ causatur ex carnis ꝓpagatione. Scōa motū q̄ causat ex motū ꝓpositiōe. Tertia hꝰ q̄ causat ex virtutū possessione. Istam triplicē nobilitatē ipsa habuit. De qua dicit in ꝓo. Astitit regina a dextris tuis: ecce nobilitas originis. In vestitu deaurato, id est cū corpe mox honestate p̄claro. ecce nobilitas moris. Circūdata varietate i. ſtutū multiplicitate. ecce nobilitas ſtutis. Tertio habuit diuitias plenitudinē: cū dicit. Gſa plena hz aūt deꝰ q̄druplicē mēsurā gre. i. cōferta bonā coagitatā z superefluentē, vt habet Luc. vj. Bona mēsura est mēsura sufficiētie quā habent omnes sancti ad sui iustificationē. Cōferta e mēsura abūdātie quā habuerūt apostoli ad suā psecutionē z alioꝝ saluatiōnē. Coagitata e excellētie q̄ habuerūt in vero fctificati. Superfluēs est mēsura affluētie que fuit in xpo. Oīes. autē has quatuor mēsuras gre ꝙgo maria habuit se videt. Unde ipsa ait eccli. xxiij. In me ois gra vite, q̄ ad gratiā iustificantē. Et veritatis, quo ad gratiā alios psuertētē, z saluantē. Et virtutis, quo ad gratiā cōfirmātē. Extra generationib⁹ nostris adimplemini q̄ ad gratiā sup effluētē. Quarto habuit sponsum amabilē: cū dr. Dñs tecum. ¶ Circa q̄ notādū q̄ quadruplex est vnitas. Prima est carnalis q̄ est inter sponsum et spōsam. Scōa est naturalis q̄ est inter patrē z filiū. Tertia est socialis q̄ est inter amicū et amicū. Quarta est spūalis q̄ est inter deū z animā. Ista q̄druplici vnitate dñs erat secū. Primo vnitate carnali q̄ est inter spōsum z spōsam. Xps eñ cū ea mīmonij ꝺr̄it, ꝛeā in spōsam accepit. Ozee. ij. Spōsabo te, mihi i fide. ps. inclinā q̄ spōsi, pcedēs ó thalamo suo. spōse tāq̄ spōsi, pcedēs ó thalamo suo. spōse tāq̄ spōsi, pcedēs ó thalamo suo. spōse tāq

tyum:cōfessoꝝ:ꝛ virginū. Et illuminata ab iferiori:cū ōr Luna sub pedib⁹ eius. Hꝛ etiā eccliā militantē sub ꝓtectione ꝛ triumphantem sub sua dñatiōe. Eſt ēt illuminata ab exteriori:cū ōr Amicta sole.i.fulgida ꝙuersatione. Illuminata ab uteriori:iō ōr. In utero hñs. Habuit em̄ nouē mensibus in suo utero diuinū splēdorem. Illuminata a dextris qꝛ in ꝓsperitate habuit sapiētiā. Et a sinistris qꝛ in aduersis habuit patientiā. Jō ōr q̄ date sunt sibi due ale ꝙ quas volauit in desertū.i.in celū. De eius etiā luminositate ōr Cāti.vj. Que ē ista q̄ ꝓcedit velut aurora consurgēs:pulchra vt luna:electa vt sol terribilis vt castroꝝ acies ordinata. In die nihil pulchriꝰ sole:i nocte nihil pulchriꝰ luna:i ꝓfunto diei ꝛ noctis nihil pulchriꝰ aurora,i certamine nihil pulchriꝰ castroꝝ acie ordinata. Ipsa igit pctōres purgata tenebris lumine gre sue:iō assimilat auroꝛe. errātes dirigit luce sue sapiētie:iō assimilat lune. Ac frigidos accēdit calore charitatis sue:iō assimilat soli. Demōest erret fulgore maiestatis sue:iō assimilat castroꝝ acieī ordinate. Termo salutanda est dña tā gr̄osa:eū ōr. Gr̄a plena. Magnū est habere potētiā receptiuā gre quā hñt mali q̄diu sunt in via: sz ea carēt dānati in pena:q̄ vlterius non p̄nt redire ad gr̄am. Luc.xvj. Inter nos ꝛ vos chaos magnū firmatū est. Maius est habere guttā gratie quā habent boni:q̄ tamen sunt imperfecti. Qui biberit de fluuio paradisi:cuiꝰ gutta maioꝛ oceano:restat vt in eo sitis mūdi sit extincta. Maximum est habere calicē vel plenitudinem gre quam habent viri perfecti:q̄ quodammodo dei amore sunt ebrij.ps. Calix meus inebriās q̄ ꝓclarus est. Permaximū est esse in fonte gre in quo sunt beati. De quo fonte ōr i ꝓo. Quoniā apud te est fons vite ꝛc. Quā felix ergo est ✠go maria. Maria que nō tātum potentiā receptiuā gratie:nō tantum guttā gre:nō tā tum calicem ꝛ plenitudinem gratie:sz etiā fontem ꝛ flumen habuit omniū gratiarū. Bern. Uehementia desiderij feruore dilectionis puritate orationis,fontem attingit pietatis vt hauserit ꝛ super angelos quā refundat hoībus aquā vitā.

Quarto salutāda est domina tā gloriosa cum ōr. Dominus tecum. Fuit quidem ꝛ cum dñs pater:qui fecit eam tā potentē. Eccl.xxiiij. In hierusalez potestas mea. dñs filius q̄ fecit eam tam sapientē. Proverb.xiiij. Mulier sapiens edificat domū suā. Dominus spiritus sanctus. qui fecit eam tā clementem:Unde dicitur Oliua. Eccl.xxiiij. Quasi oliua speciosa i cāpis. Et ideo potenter in morte nos defendit. vñ ōr. Tu nos ab hoste ꝓtege. Sapiēter nos suscipit:vnde sequit. In hora mortis suscipe. Clemēter in vita in fis gr̄am,ꝛ peccatoribus miaz ifundit. vnde p̄mittit. Maria mr̄ gre mr̄ misericordie. Eccl.xxiiij. Ego mr̄ pulchre dilectionis quo ad gr̄am quā ipsis tribuit ꝛ timoris:qꝛ hostibus terribilis existit:q̄ agnitiōis:qꝛ sapiēter nos deducit:ꝛ cte spei:quia clementer peccatoꝛ veniaz infundit. Quinto salutāda est dña taz ta mosa:cum dicit. Benedicta tu i mulieribus vere est bñdicta non solū i mulieribus:sed super omnes mulieres:qꝛ cū ptes sit status mulier̄.s.virginum,viduarum integritas carnis:ꝛ quoddam bonum,.s. dam bonum.s.libertas animi:ꝛ quoddā malum.s.solitudo ꝙiugij. In cōiugio ✠ est quoddam bonū.s.fecunditas ꝓlis:et quoddā malū.s.corruptio carnis. Beata igit virgo maria est benedicta sup omnes mulieres:qꝛ fuit ✠go sine sterilitate viduā,sine solitudine:coniugata sine corruptione. Judit.xv. Utiliter fecisti q̄ castitatē amaueris:ꝛ post virum tuum aliū nō nesciueris:Ipsa nāq̄ viriliter fecit:qꝛ fuit mater incorrupta. Castitatē amauit. qꝛ fuit virgo fecunda:ꝛ post mortem viri sui alterum nescīuit:qꝛ fuit vidua ꝛ ota ti trinitati sociata. Sexto salutāda ē dñs tā fructuosa cum ōr. Benedictꝰ fructꝰ ventris tui. Ille autem fructus scḥm Bern. fuit benedictus in odore ꝛ in sapore,ꝛ in specie. O dor autem istius fructꝰ tantus erat q̄ patrē reconciliauit. Genes.xxvij. Ecce odor filij mei. Q̄ dēmones spargit ꝛ cōturbauit. Eccl.xxiiij. Quasi enim myrrha electa dedi suauitatē odoris:q̄ totum mundū repleuit. De hoc Job.ix. Dies mei transierunt quasi naues pomaportantes. Xp̄s eſt per mare huiꝰ mūdi nauigauit ꝛ nobis odorem suum reliquit Sēcūdo est iste fructus benedictus in tē pore,cuiꝰ sapor est tā dulcis q̄ appetitū ꝓuocat. Eccle.xxiiij. Qui edūt me adhuc esurient. Qō oia amara dulcorat. Deut. xxiij. Inundatiōes maris quasi lac suget. Qō oia alia dulcia i īsipiditatē ꝛmutat. Tertio est benedictꝰ in spe. Eiꝰ eſt spēs luminosa,q̄ requiritur in nobis ma gna purificatio:vt ipam videre valeam⁹ Mat.v. Beati mūdo corde qm̄ ipi deū videbunt. Tam gratiosa q̄ ibi est nr̄a delectatio. Hester.xv. Facies tua plena ē gratiarū. Tam gloriosa q̄ ibi est nostra beatitudo. Joan.xvij. Hec est vita eterna vt cognoscam te solum verū deum ꝛ quem misisti Jesum christum ꝛc.

Sermo.cv. In cena domini. Sermo.j.

Ferā pauxillū aque ꝛ lauent pedes vestri requiescite sub arbore ponāq̄ bucellā panis ꝛ cōfortetur cor vestrū. Genes. xviij. Ista verba que Abraam angelis dixit,possunt esse ✠ba xpi dicta in cena apostolis suis. Fecit em̄ cum eis cenā:in qua tuor genera ferculoꝝ apposuit.s.exēplū: medicamentū:sacramētum ꝛ documētū. Exemplū humilitatis impendit in pedū ablutione cū dicit. Afferam pauxillum aq̄ ꝛ lauentur pedes vestri. De isto em̄ exemplo ipse dicit. Exēplū em̄ dedi vobis ꝛc. Lauit aūt eoꝝ pedes nō tm̄ corporales, sed etiā spūales quadruplici aqua: q̄ in presenti euāgelio designatur. Primo et aqua materiali:de qua dicit. Misit aquā in peluim:ꝛ cepit lauare pedes discipulorum. Et hoc vt dictum est fecit in exemplū humilitatis. Augustinus. Didicim⁹ fratres humilitatem ab excelso. Faciamus inuicem humiles quod humiliter fecit:excelsus nec dedignetur q̄ fecit christus facere christianus Cum enim ad pedes fratris lauamur:corpus etiam in corde ipso vel excitatur vel si iam inerat confirmatur humilitatis affectu Secundo lauit aqua sacramentali:de qua dicit Qui locus est non indiget nisi vt pedes lauet Jbi dicit glo. Ex his verbis intelligim⁹ baptizatos fuisse apostolos ꝛ si nō legatur:vbi Aug. Totus homo in baptismo ablutur,sed cum in rebus humanis postea limitur, vtriq̄ terra calcatur. Ipsi ergo affectus humani quasi pedes sunt: vbi ex humanis rebus afficimur. Quotidie ergo lauat pedes in nobis q̄ interpellat ꝓnobis. Necꝛ absurdū altētas similitudine neq̄ mirum si hō est ꝓmptꝰ ad pulueres contrahendos:qꝛ est pulvis in natiuitate:in vita ꝛ in morte. Nam pulvere fuit conditus:ꝛ in pulverem est resolnēdus:ꝛ pulvereū habet corpus. Genes. iij. Pulvis es, ecce quia de pulvere conditus:ꝛ in pulverem ibis:ecce quia pulvereum habet corpus Loquar ad dominū meum cum sim pulvis ꝛ cinis:quia igitur totus homo est pulvis et simile appetit suum simile:ideo affectus humani prompti sunt ad pulueres cōtrahendos: ideo sepe sunt lauandi ne ipsi affectus in naturam pulveris conuertantur. Augustinus. Talis namq̄ est vnusquisq̄ qualis dilectio sua. Si terram diligis,terra es si deum diligis deus es. Tertio eos lauit aqua spirituali que est aqua spiritussancti de qua dicit. Et vos mundi estis:sed non omnes:non enim intelligitur de lotione materiali:quia omnes lauit,nec sacramentali:quia omnes baptizati erant: sed de locione spiritussancti quā in.das non habebat. De qua dicitur Ezechiel. xxxvj. Effundam super vos aquam mūdam et mūdabimini ab omnibus inquinamentis vestris:de quibus inquinamētis dicitur. Job.vij. Induta est caro mea putredine quo ad inquinamentum luxurie:ꝛ foꝛditas pulueris quo ad inquinamentum auaritie:cutis mea aruit ꝛ contracta est quo ad inquinamentum superbie. Superbia enim facit cor aridum,iuxta illud. Eccl. Nō te extollas in cogitatione anime tue:ꝛ relinqueris velut lignum aridū in heremo. Ab isto triplici inquinamento mundari debemus.ij. Coꝛ.vij. Mundemus nos ab omni inquinamento

carnis ecce mūdatio a luxuria et spūs. ecce mūdatio a superbia: pficiētes sanctificationem. ecce mūdatio ab auaritia. Sanctū enim idem est q agros z sine terra. Quarto nos lauit aīa celestī q de suo latere emanauit: de qua dixit. Si nō lauero te nō habebis partē mecum. De hac lotione dicit Apocalypsis. vij. Lauerūt stolas suas z dealbauerūt eas in sanguine. Sanguis em xpi instar lactis hz alias vealbare. Sāguis est hmte caloris i lacte uertit. Sāguis aūt xpi in corpe fuit suo excoct⁹ ignē amoris de quo ht. Luc. xij. Ignē veni mittere in terrā ꝛc. In corde autē nostro debet excoqui vbi sunt duo ybera. f. intellect⁹ z affect⁹. In intellectu hz excoqui per meditationē. ps. In meditatione mea exardescet ignis. Et i affectu p deuotionē. Job. xxxix. Pulli eius lābunt sanguinē. Scō xps in celo ponit secū dū ferculum. f. medicamentū pietatis in medicinali passione quā hodie inchoauit qđ notatur cum ht. Requiescite sub arbore scilicet crucis. Olim gen⁹ humanū laborabat circa tria. f. circa operāda: z iste labor causabaī a timore male humiliante circa diligēda: z iste labor cābatur ex amore male inflāmante: circa cognoscēda: z iste labor cābatur ex errore male excecāte. Sz ab isto triplici labore debem⁹ sub arbore crucis requiescere: qr ibi inuenimus fortitudinē cōtra timorē male humiliātē, hoc significatū est ij. Regum. xix. Ubi ht q helyas fatigatus processit se sub arbore iuniperi: rēū come disset tātā fortitudinem sensit: q ad mōtem dei oreb ambulauit: ibi inuenit refrigerium contra amorem male inflammatum. Hoc significatū est Jone quarto. qđ Jonas contra estum super edera requiescit refrigeriū inuenit. Jbi inuenimus cognitionem veritatis cōtra errorē male excecātem: hoc significatū est Luc. xix. vbi ht zacheus ascendit in arborem sicomorū vnde xpm meruit videre z cognoscere. Tertio posuit tertiū ferculū: scz sacramētū charitatis i sui corpis z sanguinis cōsecratione cum ht. Donāq buccellam panis. Iste panis fuit format⁹ in archa vteri virginalis de tribus farinis scz antiq, nona z eterna, id est carne anima z deitate vera. hoc significatum est. iij. Reg. xix. Respexit helyas z ecce ad caput suum subcinericius panis. Nā iste panis est cinericius q̄tum ad animā paramꝰ: subcinericius q̄tum ad carnē mortalitati subiectā: et ad caput positus: quia vna duo scz caro z anima fuerunt christo in vnita te persone cōiuncta. Iste panis sic formatus triplici igne fuit excoctus: scz cōpassionis quo ad farinam antiquā: id est carnem. ps. Ossa mea sicut cremiū aruerūt. Igne amoris quo ad farinā nouā: id est animā. Joānis. xv. Maiorē hac dilectionem nemo habet ꝛc. Igne veritatis quo ad farinā eternā. Hebreorum duodecimo. Deus noster ignis cōsumens est. Iste panis sic format⁹ z cocts q ānq vulnerat⁹ q̄st q ānq frustra fuit incisus: vt pōt frustrū pfez reconciliaret. Rom. v. Cū em inimici essem⁹ deo reconciliati sum⁹ per mortē filij ei⁹. Scōz vt celestē ianuā aperiret. Hebreos nono. Per pprium sanguinem introiuit semel in sancta. Tertiū vt sanctos pres de lymbo educeret. zacharie nono. Tu quoq i sanguine testamēti tui eduxisti vinctos de lacu i quo nō erat aq. Quartum vt ruinā angelicā repararet. Judicabit in nationibus. f. demonū. ps. Judicabit in nationibus. f. demonū. ps. plebit ruinas: scz angelorum. Quintū vt demones expoliaret. Colo. ij. Expolians principat⁹ z potestates ꝛc. Iste panis sic format⁹ sic excoctus z ictus manducatur sacramētaliter tm sicut a malis q̄ species sacramētales recipiūt sed effectum sacramenti non recipiūt. j. Cor. xi. q̄ manducat z bibit iudigne ꝛc. Ab aliquibus auferūtur z bibit iudigne ꝛc. Ab aliquibus auferūtur dentem z ventrem? Crede z manducasti. Ab aliquibus sacramentaliter z spūaliter tantum sicut a bonis: quādo scz articulus necessitatis non concedit religionis sacramentum excludit. Ps. Deus hō modo ht Augustinus. Ut ad pacem dei pueniat. Ut ad pacem dei pueniat. Ut ad pacem dei pueniat

humiliter: quod notatur cū dicit. Non lauabis mihi pedes in eternum. Augu. Quānis magne audacie esset cōtradicere seruum domino, homīe deo, tñ hoc magis facere voluit q̄ pat̄l vt xp̄s sibi lauaret pedes. Tertio dz se habere obediēter, qđ notat in hoc q petr⁹ postmodum obediēs dixit. Domine nō tantū pedes meos ꝛc. Hebr. xiij. Obedite prepositis vr̄is Ecce obediētia: ꝛ subiacete eis. Ecce humilitas deuota. Tertio instruūtur, equales et oēs vt habeant charitatē mutuam ad inuicem: quod est ꝑm glo. Inuicē sibi seruire, inuicē sibi peccata dimittere. pro inuicē orare. Aug. Inuicē nobis delicta donem⁹: et pro nostris inuicē peccatis oremus atq; ita quodam modo nos bis pedes lauam⁹. Secūdz lauacrū est aque spiritualis per quā eleemosyna significatur, que pedes. i. pauperes qui videtur esse extremi: id est abiecti sūt lauādi. id est refouendi. Dicit aūt eleemosyna aqua: qr habet virtutem extinctiuā respectu peccati quod extinguit. Eccli. iij. Ignē ardētem extinguit aqua, ꝛ eleemosyna resistit peccatī. Virtutē mundatiuā respectu gratie que infundit Luc. xj. Date eleemosynam ꝛ omnia mūda sunt vobis Virtutē fecūdatiuā respectu bonorū que augētur. ij. Cor. ix. Multiplicabit semen vestrū ꝛc. Virtutem fructificatiuam respectu premij quod acquirit. Thobie quarto. De substantia tua fac eleemosynā: ꝑmiū em̄ bonū tibi thesaurisas. Tertiū lauacrum est sanguinis effusi in patibulo: quo xp̄s peccata nr̄a lauit. Apoc. j. Lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo vñ p̄s. Asperges ꝛc. Lauacrū siue balneum dz esse medicinale, calidū ꝛ clarū: sic sanguis xp̄i fuit medicinalis rōne diuinitatis cū fuit vnitus. Et fuit calidus ratione amoris quo fuit inflāmat⁹. Ista duo notant in hoc q xp̄s ysopo assumitur q̄ est herba medicinalꝭ ꝛ calida. Fuit ēt iste sanguis clar⁹ qr iam facit clarā et mūdam: iō sequit. Lauabis me ꝛ super niuē dealbabor. Quartū lauacrū ē sāguis oblati in sacramento: qđ quidē sacramē tū: xp̄s nob⁹ dimisit i memoriale siue passionis: de q̄ dicit Luc. xxij. Hoc facite in meā ꝫmemorationē. Habem⁹ em̄ triplex memoriale passiōis. Unū in visu. s. passio xp̄i picta: aliud in auditu. s. passio xp̄i predicata: aliud in gustu. s. passio xp̄i in hoc sacramēto veraciter cōtēta. Si igit affectū mouet passio xp̄i imaginibus visa: ꝛ passio audita ꝛ p̄dicata: multo fortiꝰ dz passio degustata. Eccl. xlix. In ore q̄si mel dulcorabitur ei⁹ memoria. Quinimo dulcorabitur ei⁹ memoria. Quinuz lauacrū est lachrymarū ex oculis ad lamentū q̄tū ad publice penitētes qui hodie recōciliant. In capite em̄ ieiunij excludunt ab introitu ecclie. Arcētur a perceptiōe eucharistie: ꝛ ligant nexibus penitētie: ꝛ istud fit in signū penitētie adcelestē ianuā cepit aperiri: iō in ecclesiam introducunt. Hodie corpus in sanguinem ad māducandū dedit: ꝛ iō ad edendum admittunt hodie: ligat⁹ fuit: ꝛ iō ipsi qui ligati erant nexib⁹ soluuntur: iuxta illud Joh. xviij. Si ergo me q̄ritis ꝛc. Sextum lauacrū est lachrymarū ex plantis ad sacramētū sicut est oleū ꝛ balsamū ex quibus crisma cōficit: ꝛ hoc pōtificali bñdictiōe adiūcta. per qđ dat intelligi q̄ dectiōe adiūcta. per qđ dat intelligi q̄ debem⁹ hñe oleū. i. nitorē ꝫ scie q̄tū ad deū. Watt. xx. Prudētes ẏgies ꝛc. Balsamū. i. odorē bone fame q̄tū ad primū. Eccl. xxiiij. Sicut cynamomū ꝛ balsamū odorē dedi. Et benedictionez celestis gratie quantum ad seipsos: quam quidem benedictionē celestis pontifex habet dare.

¶ Sermo. cvij. De eodē die, sermo. ij.

Surgit a cena ꝛ ponit vestimenta sua. In hac cena dñs multorū personā assumpsit. s. personaz amici, magistri dñi et serui ac prelati, personā quidem amici assumpsit quando cum discipulis cenare voluit. Signum enim spirituālis amicitie est invicem epulari. ꝛ maxime q̄n debent separari. Christus igitur ab apostolis discessurus: primuz eis cenam voluit celebrare. In qua quidē fuit triplex genus vini. Ibi em̄ fuit panis azim⁹ agn⁹, typic⁹, ꝛ xp̄i verū corpus. quod christus in specie panis discipulis dedit. Contraria aūt his fuerūt in cena ade quam ipse cum proze sua celebrauit. Hic enim fuit panis azimus: ibi fuit panis fermentatus quia tota natura humana per peccatum fuit fermētata ꝛ corrupta. Hic agnus typic⁹ ibi cib⁹ vetus: hic panis in corpus christi mutatus ibi panis mutatus in corp⁹ diaboli: peccatum enim mortale in corpus diaboli facit transire. Fuit etiam in cena domini tripler genus vini, scz legale, id est sucus de lactucis agrestib⁹, sacramētale, id est sanguis xp̄i discipulis in specie vini oblatus. Et sp̄iale, id est abūdantia, diuini amoris quo oēs q̄ erant in illa cena erāt repleti et quodāmō ebriī effecti. Nā per amorē xp̄s fuit ebrius: qñ in cruce fuit inebriatus. Petrus fuit ebrius qñ ꝛtra peticula mortis securꝰ erat effectus. Johānes fuit ebrius q̄ in xp̄i pectore quasi in fōte fuit potatus. Si igit ad hāc volumus accedere ꝛ corpus xp̄i digne suscipe: debem⁹ hūc triplicē cibū habere scz panē azimū. i. cor purū. j. Cor. v. Epulemur in azimis sinceritatis. Agnum. i. cor amore christi inflāmatū ꝛc. ps. Inflammatū est cor meū ꝛc. Et panez substantiatū, id est cor ab omni amore mūdi alienatū vt nihil sit ibi amoris mūdi: scz ibi accidētia sine subiecto, id est amor tēporaliū nō razionabiles ꝛc. ps. Potabis nos vino compunctiōis: vinū deuotiōis vt ei⁹ sanguinis habeamus. Job. xix. Pulli ei⁹ lābunt sanguinē vinū amoris: vt ei⁹ dulcedine inebriamini charissimi. Scōo xp̄s assūpsit personā magistri: cum dicit. Vos vocat⁹ me magister ꝛ dñe. Joh. xiij. De isto magistro dz Mat. xxij. Magister scimus qr verax es ꝛc. Scōm autē Chrys. Magister veritatis quis efficitur veritatē nō falsificādo: a veritate nō cadendo ꝛ veritatē defendendo. Christus igitur dicitur verꝰ magister: qr veritatem non falsifficat: vnde dicitur. Magister scimus qr verax es: veritatē nō tacuit. Unde dicit. Et viam dei in veritate doces ꝛ veritatez de nullo est tibi cura. Non enim respicis personam hominū. Habuit aurem iste magister quatuor modos docēdi docuit verbis exēplis sacramētis ꝛ miraculis. Quidā enim erāt rudes et insci: ꝛ istos docebat verbis. Matth. v. Aperiēs os suum docebat eos dicēs. Beati pauperes spū quoniā ꝛc. Quidā erāt curiosi qui nolebāt audire verba sed videre facta: istos docebat exēplis. Mat. x. Discite a me qr mitis sum ꝛ humilis corde. Quidā erant superbi et istos humiliabat sub creaturaꝝ institutōes sacramēta a quibus iustificationem acciperent. Johānis. iij. Nisi q̄s renatus fuerit ex aqua et spū scto ꝛc. Quidā erant duri et obstinati istos conuincebat miraculis. Act. x. Qui ptransiit bene faciēdo et sanādo oēs oppressos a diabolo. Tertio assumpsit pſonam dominī: cū dicit Si ego magister ꝛ dñs. Dicit autem Cyprianus q̄ ad perfectum dominū tria requirunt scilicet terror, ordinatio, ꝛ amor. Quantum ad ista tria christus in presenti vita plenum dominū non ostendit, in futuro autez ostēdet: qr reprobos reget i terrore p̄s. Reges eos i virga ferrea ꝛc. Beatos reget i amore. Deut. iiij. Amantissim⁹ dñs habitat cōsidēter ꝛ omnes ponet in ordine. Nā ꝛ i bonis erit ordo p̄miorū. j. Cor. xv. Alia claritas solꝭ, id est xp̄i: alia claritas lune, id est btē virginis marie. alia claritas stellaꝝ, id est aliorū sanctorū. Stella enim differt a stella in claritate quia etiam gloria vnius sancti differt a gloria alteri⁹. In malis est ordo penarum: iuxta illud Apoc. xviij. Quantū se glorificauit et in deliciis fuit: tantū date ei tormentū ꝛ luctū. Quarto assumpsit pſonā serui in hoc q pedes seruorū lauit: quod fecit primo in exemplū humilitatis: vñ dicitur. Exēplū em̄ dedi vobis ꝛc. ps. Quis sicut dñs deus noster qui in altis habitat: ꝛ humilia respicit in celo ꝛ in terra. Tūc humilia respicit i terra qñ pedes iude lauit q̄ iudas erat terrenus per auaritiam. Chryso. Quem tumorem non destruat q̄ qui sedet super cherubin pedes lauit proditoris. Secūdo lauit in medicamentū nostre infirmitatis: homo quidē se ererat vsq; ad summū dei: iō christus se humiliauit vsq; ad infimū hominis: vt eius humilitas superbiā nostraz sanaret. Aug. Tanta q̄ppe est humilitas

vt eā suo cōmendaret exēplo diuina sub
limitas: quia homo superbus in eternū
periret nisi eū deꝰ humilis munaret. Ter
tio lauit in sacramentum habende puri
tatis: lauit enim pedes anteq̄ eis corpꝰ
suū daret vt per hoc daret intelligi q̄ an
teq̄ ad corpus christi accedamus lotio
ne pedū. affectuū indigemꝰ. In cuiꝰ sig
nificationē dicit Dionysiꝰ: q̄ sacerdos
celebraturus lauat manꝰ: qz non tantum
debet esse mūdus a peccatis graujb⁹ sz
etiā a venialibus. Quinto assumpsit per
sonā prelati: cum dixit. Exemplum enim
dedi vobis ꝛc. Christus ergo prelatꝰ in
exemplū docuit discipulos suos: p̄ doc
trinā et protexit per orationem: de q̄b⁹
dicit Greg. Christiꝰ venies noua docuit.
noua docens mira faciēs prauа tolera
uit. In his ergo tribus tota vita christi
comprehenditur sz in docendo, in faciē
do, et in predicando. In quibus prelati
ipsum imitari debent. Ipsi nanq̄ subdi
tos nutrire debēt per doctrinam informare per vitā et defendere p iustitiā: sed
multi nolsent dicere illō. Esa. iij. Nō sum
medicꝰ et in domo mea nō est panis neq̄
vestimētū: nolli me cōstituere principē po
puli. Ipsi enim nō sunt medici: quia non
possunt sanare aliox vitam cū ipsi etiaz
habeāt vulnera tā. Greg. Cū causam po
puli presul suscipit quasi ad egrū medi
cus accedit. Qua ergo presumptiōe me
deri pperant q̄ in facie ipsum vulnꝰ por
tāt. Ipsi etiā nō habēt panē facere doctri
ne: ꝛ tō alios reficere ꝛ instruere nō pos
sunt. Tertio. iij. parvuli petierūt panez ꝛ
nō erat q̄ frāgeret eis. Ipsi etiā non ha
bēt vestimētū iustitie: ꝛ tō alios nō defen
dunt per iustitiā. De quo vestimento di
citur Ephe. vj. Induti lorica iustitie.

¶ Sermo. cviij. De eodē. Sermo. iiij.

Scitis quid
fecerim vobis. Ad istam
interrogationem possu
mus respōdere vtiq̄ sci
mus quidꝰ hodie fecerit
nobis: qz tria opera fe
cit nobis. Primum est opus mire humili
tatis: et hoc inquantum pedes discipu
lorum lauit: et ista humilitas commēda
bilis est ꝑ tum ad q̄a ꝛ rupier gen⁹ cau
se: primo ex consideratiōe cause agētis:
quia sz ille q̄ est super oia se hodie hu
miliauit ifra omnia, id est vsq̄ ad pedes
seruoꝝ: vnde primo ostendit suam subli
mitatem: et postea ponit humilitatem di
cens. Vos vocatis me magister ꝛ domi
ne ꝛc. Si ergo dñs et magister fecit ꝛc.
nec est verbū superbie: sz humilitatis ne
cessarie. Cū em superbire sit super alios
ire: q̄ super oēs est superbire nō pōt. Se
cundo cōmendabilis est ex cōsideratiōe
causе materialis: id est ipsoꝝ discipuloꝝ
circa quos fiebat ipsa ablutio: qz nō las
uabat pedes imperatoꝝ: sz piscatoꝝ ꝛ
seruoꝝ: vñ petrus sciens suā vilitatē ꝛ
christi maiestatem dixit. Non lauabis mi
hi pedes in eternum. Et christus respo
dit. Si nō lauero te ꝛc. Tūc petrus timo
re cōcussus et amore inflāmatus obtulit
lauādos pedes ꝛ manꝰ ꝛ caput. Sz dñs
p suā respōsionē ostēdit q̄ petrꝰ nō indi
gebat lotiōe capitis nec manuū: sz tm pe
dū. per caput ei intētio: p manꝰ aūt ope
ra fācta habebat. Per pedes aūt signi
ficat affectio q̄ aliquo puluere terrene af
fectiōis sine cupiditatis sepe aspergitur.
Aug. Ipsi humani affectus sine q̄bus in
hac mortalitate nō vimꝰ q̄si pedes sunt
vbi ꝛ humanis rebus afficimur. Unde si
dixerimus q̄m peccatū nō habemus nos
metipsos decipimus. Nō aūt indigemꝰ
vt lauētur in nobis et caput intentiōis q̄
sepe est discordataret manus opationis
que sepe est remissa et pes affectionis q̄
sepe est puluere aspsa, ꝛ tot cogitatiōis
que sepe est im munda. Et corpꝰ totꝰ cō
uersationis q̄ sepe est inordinata. Et ad
ista quinq; abluenda xps in quinq; partis
bus corporis sanguīe emisit. In capite
sz vt lauaret nostram intētionē. In ma
nibꝰ vt lauaret nostrā opationē. In pe
dibus vt lauaret nostrā affectionē. In cor
de vt lauaret nostrā cogitationes: ꝛ in
flagellatꝰ in toto corpe vt lauaret nram
vitā ꝛ cōuersationē. Tertio ista ablutio
cōmendabilis est ratione modi agēdi q̄
fuit, qz vestimēta deposuit: linteo se pre
cinxit ꝛ aquā in peluim misit: atq̄ pedes

lauit vestimentū deposuit: qz corpus ab
eo separatū fuit. Linteo se p̄cinxit qñ
idem corpꝰ renouatū resumpsit: ꝛ aquā
in peluim misit: qñ suum sanguinem in
nros effudit. Et sic pedes, id est affectꝰ
nostris in sanguine suo. Fecit nobis spiri
tuale lixiuiū in quo p̄ aqua posuit suum
sanguīe pciosum. Prime Johānis iiij.
Hic est qvenit in aqua ꝛ sanguine xps
ihs. Cinerem tanq̄ panem manducabaz
Johannis. xiij. Cum dilexisset suos qui
erant in mundo ꝛc. Sed quia lixiuium ni
mis erat forte tum propter nimiluꝫ cine
rem amaritudinem: tum propter nimiaz
ebulitionē amoris: ideo eū duplici aquā
temperauit, scilicet aqua lachrymatiōis
q̄s injecrunt fudit: vt dicitur Hebreoruz
quinto. Et aqua regeneratiōis que de la
tere emanauit. Et sic ex tali lixiuio sic fa
cto ex aqua sanguinis ꝛ cinere amaritu
dinis sic calefacto: ex igne amoris sic tē
perato ex aqua lachrymatiōis omnium
pedes lauit. Quarto cōmendabilis est ex
tanta date. Et etiam vt daret exēplū pre
sul: vt ipsi qui sunt caput subditos qui
si pedes lauent, id est verbo et exem
plo informent. Quo dautē pedes aliquo
nō pōt lauari vel emūdari hic potest
esse tripler causa. Prio ex rōne lauātis:
quādo scilicet non habet manꝰ mūdas.
Prelatiēm qui vitam mundam non ha
bent ponus inquinant q̄ lauent. Ecclesi.
xxxiij. Ab immundo quid mundabit. Gre
gorius Nazanzen⁹. Mundari prius opor
tet et sic alios emundare. Secundo scz
ex parte lauandi quādo scilicet lauandus
subditꝰ habet pulueres terrenoꝝ nimis
inueteratos qz amor terrenoꝝ non inest
cordibus anarorum per modum forme
accidentalis que possit eis adesse vel ab
esse: preter subiecti corruptionez quia si
aliquis corrumpitur animus eoꝝ p̄ super
biā abfunt corrumpit per impatiētiā:
vel etiam quando nimis inquinank. Et
clesia. xxxij. Qui baptizatur a mortuo ꝛ
iterū tangit mortuū quid proficit lava
cro eius? Tales em sūt ad instar lateris:
quia quanto plus lauank tanto plus in
quinātur: prime Petri secūdo. Canis re
uersus ad vomitū ꝛc. Tertio ex pte aque
qua lauantur quādo scz est turbida ꝛ im
munda per quam amor ipsius mūdi si
gnificatur: qz animā non abluit: sz immū
dā facit. Hiere. ij. Quid tibi in via egypti
vt bibas aquā turbidam? Aug. Quisqs
es qui es in mundo ad te venit qui fecit
mundū vt eripiat te de mūdo. Qui si ad
huc aliqua delectatione te retinet mun
dus semper vis esse immundus. Secun
do fecit opus mire maiestatis quod esse
fit in corporis ꝛ sanguinis cōsecratiōne:
hoc em est tāte maiestatis q̄ excellit oēm
potentiam creatā scilicet potentiam fe
stiuā eo q̄ accidētis ibi sine subiecto cō
sistant et sensum mouent: sensibilis co
gnitiōis naturā excellit et accidētis esse
fit inesse. Cum ergo audis hoc corpus
meum non acquiescas gustui quia putaz
ret se sentire saporem panis nec visui, q̄
sic de aliis sensib⁹ q̄ ibi decipierent. Acce
scas tantū auditui: quia cum audis hoc
est corpus meū. hoc est quod audis
hoc significatū est. Gette. vicesimo septi
mo. In isaac in quo deceptus fuit visus,
qz Jacob nō cognouit. Olfactꝰ qz trecta
dit sentire odorem vestimentoꝝ Esau: ꝛ
sensit odorem Jacob. Gustus: qz putabat
se comedere de venatōe Esau. Tactꝰ qz
putabat tangere manus Esau. Auditus
vero nō fuit deceptus: cum dicit Vox q̄
dem vox Jacob est. Secundo excellit po
tentiā imaginatā inquantū vnitz ꝛ idem
corpus est in diuersis locis. Dicit aūt In
nocentius tertius q̄ sicut filius dei p̄ na
turam habet triplicē modum essendi in
rebus. Est em in omnib⁹ per essentiam
in iustis per gratiā in natura assumpta p̄
vnionē: ita corpus eius habet triplicem
modum essendi. Est enim in celo localiter
in verbo specialiter in altari sacramēta
liter. Tertio excedit potētiā intellectuā
inquantū corpus christi integrū ꝛ perfe
ctum sub tam parua specie est ꝓtemptū.
Augustinus loquēs de hoc sacramento
cōtra felicianū dicit. Hoc fides q̄rat: intel
ligentia non exquirat ne aut non inuētus
credat incredibile, aut inuentum credat
singulare. Quarto excedit potētiā opati

nam: qz potentia creata hoc non potest: sed solummõ increata. Eusebius. Inuisibilis sacerdos inuisibiles creaturas verbo suo secreta portare cõmittat, Tertio fuit opꝰ mire charitatis: quod cõfistit in sue passiõis inchoatione: ho die q̃dẽ suã passionẽ inchoauit inquãtã factꝰ in agonia sanguineas guttas sudauit. vt scz dicit Luc. xij. Sudor ãt causat ex nimio labore, timore, dolore, z calore: xps ãut habuit laborẽ. Esa. xlix. In vacuũ laborauri ꝛc. Habuit timorẽ inquãtũ erat homo passibilis. Marci. xviij. Cepit pauere z tedere. Habuit dolorẽ: Threnoriũ. j. O vos oẽs qui transitis per viã attendite z videte si est dolor similis sicut dolor meꝰ, hũit calorẽ, id est feruẽtẽ amorẽ. Jo. xiij. Cũ dilexisset suos q̃ erãt in mũdo ꝛc. z dicit factꝰ in agonia. iste eñ quatuor acies pugnabãt inuicẽ. tres scz contra vnã z vna cõtra tres. Si quidẽ labor pugnabat cõtra amorẽ: z amor cõtra laborẽ. Labor enim nolebat passionẽ sed amor volebat z amor laborẽ vicit z labor amori cessit: qz fructũ de labore suo consideravit. Esa. liij. Pro eo q̃ laborauit ridebit z saturabitur. Sitr timor pugnabat cõtra amorẽ: z amor cõtra timorem, timorem nolebat passionẽ scz amor volebat: z amor timorẽ superauit atq; timor amori cessit. Unde deposuit timorẽ z prudenter passionẽ sustinuit. Prouerb. xxviij. Justus quasi leo confidens absq; timore erit. Sitr dolor pugnabat contra amorẽ: z amor contra dolorẽ q dolor nolebat passionẽ scz amor volebat, z amor dolorẽ superauit: z dolor amori cessit: vñ cum magno gaudio passionem sustinuit. Heb. xij. Proposito sibi gaudio sustinuit crucem. Non fuit ergo mirum si in corde suo agonia magna fuit vbi tantus conflictus extitit. Tã vehemẽs fuit ardor z cõflictus amoris q̃ per totũ corpꝰ sudauit z sudorem conuertit in sanguinem.

¶ Sermo. cix. De eodem Sermo. v.

Robet seipm homo et sic de pane illo edat z de calice bibat. j. Corinth. xj. Ceteri sibi sunt p̃bandi z sic recipiendi, iste autẽ cibus non est p̃bandus: qz semper est bonus: sed recipiens est probandus si est bene preparatus. Ideo dicit apostolus. Probet autem seipsum homo. Sicut enim medicina homini nõ preparato est causa mortis: z homini preparato est cã salutis: sic iste cibus homini indigno est venenum: homini autem digno est meritum sempiternũ. Notãdũ ãut q̃ homo circa hec tria p̃bare se debet. Primo scz ipsum quãte sit puritatis de puritate autem recipiẽtis hoc sacrũ corpus dicitur. Exodi. xj. Renes vestros accigetis ꝛc. q̃ ibi ponuntur. Ex quibus verbis habet q̃ recipiens hoc sacramentum debet esse mundus a carnali delectatione. Ideo dicitur Renes vestros accingite. Legitur secundi Regum sexto. q̃ oza a domino percussus: quia arcam dei tangere presumpsit. Et rationem assignant indei q̃ mundus nõ erat quis illa nocte cum vxore sua iacuerat. Si ergo ille est percussus qui iacuit cum sua vxore qua percussione dignus est qui se fedat cum meretrice? Si ille qui tetigit qua percussione dignus est qui sumit. Si ille qui tetigit arcã ligneã quod notatur cum dicitur. Calciamenta habebitis in pedibus: non enim debetis ligere terrena per inordinatũ amorem. Sed in suis affectibus debet habere calciamenta, id est sanctoꝝ patruꝫ exemplis perimitationẽ qui terrena omnia contempserunt. Qui enim diligit terrena efficitur terra. Ozee. ix. Facti sunt abominabiles sicut ea que dilexerunt imo efficitur lutũ. Abacuth. ij. Dicitur de auaro vsquequo aggrauat contra se densum lutum. Auarus ergo qui corpus christi recipit ipsum in terram z lutum proficit. Tertio debet esse mundus a vana cogitatione: quod notatur cum dicitur. Tenentes baculũ in manibus. Debet enim baculum crucis in corde retinere z cum eo carnes id est desiderium cogitationes animum lacerantes abiicere. Chrysostomus. Ubicũq; demones signum crucis viderint territi fugiunt baculũ timentes quo plagam acceperunt. Legitur Gene. decimosexto. Super

super sacrificium abrahe volucres descẽdebãt: sed ipse eas abigebat: quia quãdo hoc sacrificiũ offerimꝰ vel recipimꝰ cogitationes volatiles abigere debemꝰ. Quarto debet esse mundus a negligentia z torpore qđ notat cũ dicitur Et comedetis festinãter. Festinãter comedit qui cum feruẽti desiderio suscipit. Glosa super Iliad. Qui mãducat z bibit indigne. Indigne sumit q̃ nõ deuota mẽte accedit propter ista significãda legitur Exodi. q̃ quatuor persone ab Esu agni excludebant scz seruꝰ incircuncisus, mercennariꝰ, z aduena ac alienigena. Seruꝰ incircuncisus, id est luxuriosus qui non est mundꝰ a carnali delectatione: qz sicut dicit Gal. v. Qui autem christi sunt carnem suã crucifixerunt cũ vitijs z concupiscentijs: Mercennariꝰ ãut est, auarꝰ qui non est mũdus a terrenorum affectione quia est seruꝰ z mercennariꝰ pecunie. Juxta illud Watt. vj. Non potestis deo seruire z mãmone. Aduena est neophitꝰ, id est denuo conuersus quia ille adhuc nõ est mũdꝰ a carnali cogitatione. Et iste cibus non est neophitorũ sed grãdiũ sicut dicũ fuit. Aug. Cibus sum grãdium ꝛc. Alienigena est tepidꝰ z indeuotꝰ q̃ nõ est mũdꝰ a negligentia z torpore, z iste cibꝰ non est insipidorũ, sed palatũ sanũ habentium: sapor em discernentiũ. Aug. Pax lasa nõ sano pena est panis qui sano est saluatis. Secundo debet probare corpus dominicũ quãte sit maiestatis non enim recipit panem materialem sed celestem Joan scz qui ait, Joãnt. vj. Ego sum panis viꝰ q̃ de celo descendi. Deus enim primo homini triplicem cibũ pparauit: scilicet habet. Gen. ij. Scilicet consensum: prohibitũ z pmissum. Si enim concessus fuisset a phibito abstinuisset z ad p missum peruenisset. Sed qz male vsus est prohibito iuste priuatus est concesso patet z promisso. Unde dicit dominꝰ. Ut eternũ. Quilibet ãut cibus habuit aliqđ de ne forte sumat de ligno vite z vivat in imperfectionis. Nã prohibitus fuit mors causa suꝰ. Concessus non fuit de celo sed de humo productus promissus est vitã beatam non dabat: sed in vita laborem prolongabat. Sed longe nobiliorem alium cibum christꝰ nobis dedit. Ille eñ fuit mortis causatiuꝰ: hic ãut est vivificatiuꝰ, ideo dicitur. Ego sum panis viuꝰ. Ille fuit de humo p̃ductꝰ: iste de celo deiatꝰ, ideo dicit. Qui de celo descẽdi. Ille cõseruabat vitã corporalẽ: iste dat vitã celestẽ, iõ dicit. Si qs mãducauerit ex hoc pane vivet i eternũ. Tertio habet probare recipiẽdi modum q̃te sit sanctitatis. Modus ãut quintupler tradit a Dam. li. iij. Quia scõm eũ dz recipi cum multo timore: cũ cõsciẽtie puritate, cum vera fide: cũ multa reuerẽtia z honore: cũ multo desiderio z deuotione, dz nãq; recipi cũ multo timore: qz ibi cõtinet divina maiestas. Cũ tali timore receperat petrus q̃ dicebat. Luc. v. Exi a me qz homo pctõr sum dñe Stupor enim circumdederat eũ, debet recipi cũ cõsciẽtie puritate qz ibi cõtinet ille q̃ est sinceritima puritas. Cum tali puritate recipere vult eũ sponsa q̃ dicit. Cãti. j. Lectulus noster floridus est. ¶ Debet recipi cũ vera fide: qz ibi continetur velata veritas. cũ tali fide receperat eũ virgo beata maria. ¶ De qua dicit Luc. j. Beataq̃ credidisti ꝛc. Debet recipi cũ multa reuerentia z honore qz ibi cõtinet vera diuinitas. Cũ tali reuerẽtia recipiebat ille qui dicebat Watth. viij. Dñe non sum dignus vt intres sub tectum meũ. Debet recipi cũ multo desiderio z deuotione qz in eo cõtinet infinita charitas. Cũ tali deuotione z mentis exultatiõe recipiebat ille q̃ dicebat Luc. xix. Accepit illum gaudens in domũ suã.

¶ Sermo. cx. de eodẽ die ser. vj.

Cetera cũ ve- neno disponã. j. Cor. xj. Postq̃ ordinauit apostolus Corinthios sctũ ad corporis z sanguinis dignã susceptionez promittit se in aduentu suo ordinaturũ ea que pertinent ad sacramẽti huius dignaz celebrationem. Ex quibus verbis colligitur q̃ apostoli multa ordinauerunt que in scriptis non reliquerunt. Similiter ipsa ecclesia a spũsancto docta multa hodie facienda ordinauit: que mysticũ sensum continere videntur. Primum est qz

Hodie publice penitētes reconciliātur. Nā in capite ieiunij cādela accensa eis datur: cilicium eis tradit: z sic ab ecclesia eiciūtur. Et ista representant statum Ade post peccm. Nā cādela accensa representat flāmeū gladiū: cilicium ipsa tunica pellicea fuisse indutū: electio ab ecclesiā signat electionem ipsius de de paradiso. Hodie aūt reconciliantur triplici de causa. Prima qr petrū publice peccantem christus hodie reconciliauit Naz publice peccauit quādo christuz negauit scilicet in nocte sequēti quia tunc noctes sequētes spectabāt ad dies precedētes: sed mō mutatus est ordo. Publice penitētiam fecit quādo amare fleuit sed christus eū reconciliauit quādo ipsum re spexit. Secūda causa est qr in quinta feria deus aues z pisces de aqua pduxit. Sz aues in aere sublevauit z pisces in gurgite remisit sic ecclesia hodie petōres in aquis deliciarū natātes relinquit: z penitentes ad celestia desiderāda pduxit. Tertia cā est qr xps hodie pro peccatoribus penitētiā facere incepit. j. Petri. ij. Peccata nostra ipse ptulit in corpore suo ꝛc. Et iō conueniēs est q post xps penitētiā fecit a publice penitētib⁹ penitentia relaxetur. Secūdū est qr hodie crisma cōficitur. Et fit triplici de cā. Prima est qr crisma fit ex oleo z balsamo. Christ⁹ autem hodie oleū benedixit quādo in monte oliueti orauit: z tāq̄ plāta celestis balsamum produxit: quādo sanguinea sudoris gutas fudauit. Secunda cā est qr hodie institutū est sacramentū sacramentorum. i. corpus xpi ꝛc. Et ideo q̄nies est vt hodie crisma conficiat q̄ est materia multoꝝ sacramētoꝝ. Tertia causa est qr hodie xps apostolos in psbyteros z episcopos cōsecrauit: qr potestatem conficiendi eis dedit. Et iō cōueniens est vt hodie crisma cōficiat. De quo presbyteri z epi seu pōtifices inunguūt. Tertiū est qr hodie altaria denudātur ad innuēdum q̄ xps o lbus suis vestimētis fuit denudat⁹ scz vestimēto materiali: qñ a militib⁹ spoliatus fuit spūali qñ collegiū apostoloꝝ ipsum reliquit. Corporali qñ anima eius corpore denudata extitit. Super subtā. Ali aūt spoliari non potuit: quia eius diuinitas corpi in sepulchro anime ſ[illegible] bo semp cōiuncta fuit. Quartū est qr hodie altaria cum aqua z vino abluuntur ad significandū q̄ xps ecclesiā suā [illegible] plici lauachro abluit. i. aqua regnationis Ephe. v. Mundās eā lauachro aque in verbo vite. Aqua gratie spūalis. Ecce xxvj. Effundā sup vos aquā mundā [illegible] Et vino sanguinis. Et ideo vinū effundit in modū crucis. Apoca. j. Lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. Quartuz est qr tribus diebus xpi mors ab ecclesia plāgit: qō fit triplici de cā. Prima est qr sol trib⁹ horis obscurat⁹ fuit. Secūda cā est qr xps trib⁹ diebus mortuus iacuit. Tertia cā est qr triplex creatura ipm fleuit scz pura corporalis vt terra q̄ tremuit. pure spūalis: angel⁹ qui secūdū modū suū fleuit. Et xxxiij. Angeli pacis amare flebant. Secūdo cōposita sicut apli z mulieres. Sextum est qr luminaria extinguūtur, nam secundū aliquarum ecclesiaruz consuetudinem quindecim cādele pponunt. Cādele q ponunt vt paula tim extinguant. Una tn abscondit̄ que non extinguit. Ille quindecim cādele representāt duodecim apostolos z tres marias in q̄bus lumen fidei fuit extinctum. Cā dela aūt que nō extinguit significat beatā virginē mariā. Fuit enim⁹ corde semp lux fidei radiauit. Septimū est quia tenebre inducuntur ex q̄ omnia luminaria tū c sunt extincta. Luminare celeste idest sol p obscurationem. Luminare celeste i. xps per ignominiosam passionē. Luminare spirituale idest virgo btā per tribulationē. z meroꝝ. Luminare rationale idest apostoli per lapsum fidei amissionē. De obscuratione primi luminis dicit. Amos. viij. Occidet sol meridie. De obscuratione altoꝝ erit dies tristis. Apoc. j. Fact⁹ est sol. i. christ⁹ niger tāq̄ saccus silicin⁹. Et luna. i. virgo btā tota facta est sanguis. Et stelle cel. i. dei apostoli ceciderunt super terram.

¶ Sermo. cxj. Die sacro. parasc. ser. j.

In faciebant

Qui querebant animam meā. ps. Judei voletes christi animam in suo corpore crudelitate ac violētia hoc fecerūt. Et. deo xps cōquerit dicens. Quia faciebāt ꝛc. Olim de anima quatuor fuerunt opiniones vbi cz principalem habet sedem. Quidam dixerunt ipsam esse in capite. Et hoc volunt ostendere p auctoritatem. Genesis secundo. Inspiravit in faciem eius spiraculū vite ꝛc. Joā. xix. Inclinato capite tradidit spiritum. Et p rationes quia omnes sensus vigent in capite. Nam anima in capite videt audit odorat z sapit, alij dixerunt eam esse in corde z hoc volunt ostēdere per auctoritatem. Matthe. xxv. De corde exeunt male cogitationes ꝛc. Cum enim cogitationes exeant ab ipsa: z cogitationes exeunt a corde: ideo anima est in corde. Et per rationes: quia est fons vite. Nam in corde incipit vita radicatur vita z finitur. Alij dixerunt eam esse in sanguine: z hoc volunt ostendere per auctoritatem. Leu. f. xvij. Anima omnis carnis in sanguine est. Et per rationes: quia si quis p[illegible] eam esse totam in toto: z in qualibet parte corporis totam. Et hoc volunt ostendere per auctoritatem. ij. Regum. j. Adhuc tota anima mea est in memetipso. Non dixit adhuc tota est in cerebro meo vel in sanguine vel in corde: sed tota in memetipso idest in corpore meo. Et per rationem: quia cum anima sit perfectio corporis organici non erit vnius corporis organici tantum: sed omnium z totius. Judei autem videntur omnes istas quatuor opiniones saltem ipso facto scinisse quia in his quatuor locis christi animam cruciauerunt. Primo nanq̄ eius anima cruciata fuit in capite z hoc in ānimam cruciauerunt. Primo nanq̄ eius anima cruciata fuit in capite z hoc in ānima cruciata fuit per compassionem quando sensibus qui ibi vigent: scilicet in visu quia sicut per compassionem quando hierusalem ciuitatem vidit. Pre amore: quando amicum lazarum audiuit mortuum. Et pre dolore quando in cruce dolores mortis sensit: vt habetur. Hebreo. v. Jn auditu qr contumelias z opprobria audiuit. Sapien. ij. Contumelia z tormento interrogemus eum. Beatus ille qui audiunt in celo sanctus sanctus in terris audie rūt. Peccatorum insultus. Jn odoratu: quia

rez nimia crudelitate ac violētia hoc fecerūt. Et. deo xps cōquerit dicens. Quia faciebāt ꝛc. Olim de anima quatuor fuerunt opiniones vbi cz principalem habet sedem Quidam dixerunt ipsam esse in capite. Et hoc volunt ostendere p auctoritatem. Genesis secundo. Inspiravit in faciem eius spiraculū vite ꝛc. Joā. xix. Inclinato capite tradidit spiritum. Et p rationes quia omnes sensus vigent in capite. Nam anima in capite videt audit odorat z sapit, alij dixerunt eam esse in corde z hoc volunt ostēdere per auctoritatem. Matthe. xxv. De corde exeunt male cogitationes ꝛc. Cum enim cogitationes exeant ab ipsa: z cogitationes exeunt a corde: ideo anima est in corde. Et per rationes: quia est fons vite. Nam in corde incipit vita radicatur vita z finitur. Alij dixerunt eam esse in sanguine: z hoc volunt ostendere per auctoritatem. Leu. f. xvij. Anima omnis carnis in sanguine est. Et per rationes: quia si quis p[illegible] eam esse totam in toto: z in qualibet parte corporis totam. Et hoc volunt ostendere per auctoritatem. ij. Regum. j. Adhuc tota anima mea est in memetipso. Non dixit adhuc tota est in cerebro meo vel in sanguine vel in corde: sed tota in memetipso idest in corpore meo. Et per rationem: quia cum anima sit perfectio corporis organici non erit vnius corporis organici tantum: sed omnium z totius. Judei autem videntur omnes istas quatuor opiniones saltem ipso facto scinisse quia in his quatuor locis christi animam cruciauerunt. Primo nanq̄ eius anima cruciata fuit in capite z hoc in ānimam cruciauerunt. Primo nanq̄ eius anima cruciata fuit in capite z hoc in ānima cruciata fuit per compassionem quando sensibus qui ibi vigent: scilicet in visu quia sicut per compassionem quando hierusalem ciuitatem vidit. Pre amore: quando amicum lazarum audiuit mortuum. Et pre dolore quando in cruce dolores mortis sensit: vt habetur. Hebreo. v. Jn auditu qr contumelias z opprobria audiuit. Sapien. ij. Contumelia z tormento interrogemus eum. Beatus ille qui audiunt in celo sanctus sanctus in terris audie rūt. Peccatorum insultus. Jn odoratu: quia magnum fetorem sensit, scilicet quando fuit sputis fetidis delinitus z peccatorum id est indeorum spurcitia circundatus, z inter corpora fetida mortuoū crucifixus. Jn gustu: quia felle z aceto potatus. ps. Dederunt in escam meam fel ꝛc. Jn tactu quia eius caput fuit arundine percussum. z spinarum aculeis perforat⁹ Bernard. Caput illud diuinum densitate spinarum vsq̄ ad cerebrum perforatum est Anselmus. Coronatus incedit fz ipsa sua corona est cruciatus quia mille punctis eius speciosissimum verticē vulnerauit, secundo cruciata fuit in corde quando fuit in latere lanceatus Cuz esset tripler amor, scilicet sermonis cordis operis. Ostenderat nobis christus amorem sermonis ir sapienti predicatione. Amorem operis: in miraculorum exhibitione Non restabat nisi vt ostēderet nobis amorem. scilicet cordis quem nobis ostendit in lateris apertione Versi. Clauis penetrās clauios referans factus est mihi q̄ non videam per foramen. Clamat clauus clamat vulnus q̄ deus sit in christo mundum reconciliās sibi. Jste autem amor omnes alios superat amores scilicet naturalem qui est inter patrem sue matrem z filium. Esa. xlix. Nunquid obliuisci potest mulier infantem suū ꝛc. Amorem carnalem qui est inter virum z vxorem. Hiere. iij. Vulgo dicitur. Si dimittit vir vxorem suam ꝛc. Amorem animalem: qui est inter animam z corpus p quā. Joā. x. animā meā p ouibus meis. Amorē socialē qui est inter amicū z amicū Jo. xv. Maiorē hac dilectionē nemo habet Tertio cruciata fuit in sanguine q̄n venis aptis tot⁹ sanguis de corpore emanauit: nta q̄ eius corp⁹ tāq̄ lignum aridum i cruce remāsit. ps. Ossa mea sicut cremiū aruerūt Cetera de⁹ fecit in numero pōdere z mēsura, vt dicit. Sap. xj. Jn effusione aūt sui sanguinis nō seruauit num. erū, qr non vnā vel tres guttas dedit fz totum dedit. Non seruauit pondus qr nō vnā vnciā: vel libram fudit fz totum fudit. Non seruauit mēsurā: qr non vnum calicē mēsurauit: fz totum sine mēsura tribuit. ps. Copiosa apud eum redēptio Bernar. Prorsus copiosa: quia non

Tutta ꝛ vnda sanguinis largiter p ḡnḡ partes corporis emanauit. Quarto crucciata erat ei⁹ aia in toto corpore ꝛ in qualibet parte corporis: quādo ad colonaz erat flagellatus ꝛ totus vulneri⁹ repleta ita vt posset dici illud. Esaie. j. A plāta pedis vsq; ad verticē non est in eo sanitas. Uere planta pedis vsq; ad verticez: quia pass⁹ est in parte suprema media et extrema. Nā in parte suprema ei⁹ caput fuit vulneratum ꝛ percussum eius facies alapis inflata et sputis deturpata ꝛ barba depillata. Esa. l. corp⁹ meū dedi percutientibus ī genas meas vellētibus faciē meam non auerti ab increpantibus et conspuentib⁹. In media parte corpus eius fuit macie attenuatum. ps. Dinumerauerunt omnia ossa mea modo sed finibus dissecatum: lancea perforatum. In parte extrema erat in pedib⁹ perforat⁹ vdi magnum dolorez est passus. Et quia locus erat neruos⁹ ꝛ quia grossis clauis cōfixus: ꝛ qz vnus pes super alium perforatus et qz nitebatur clauatis pedibus totum corpus sustētare propter ista omnia dicit Augu. Expalmatur qui est vera palma victorie: spinis coronatur qui spinas peccatorum venit cōfringere. ligat qui solvit compeditos. disciplina ceditur salus vulneratur: vita moritur: occiditur ad tempus vita a morte vt imperpetuz a vita occidatur mors.

¶ Sermo. cxij. De eodē. Serm. ij.

Disposui testamentum electis meis. ps. Quando quis ō morte dubitat testamentum condit et filiis propinquis et amicis legata dimittit. Christus igitur nolens intestatus decedere testamētum condidit in testamento multa legata dimisit. De quo testamento sic dicit Ambrosius auctor humani generis in cruce pēdens pietatis officia diuidebat persecutionez apostolis pacē discipulis corpus iudeis patri spiritum ꝛ virgini marie paranymphā latroni paradisum peccatoribus inferum crucem penitentie penitētibus christianis delegauit. In isto testamento christus octo legata fecit. Primo nāq; legauit apostolis persecutionē: illud enim eis legauit quod ꝛ ipse in vita possedit. Joh. xv. Si me pſecuti fūt et vos pſequentur. Et istud legatum erat omnibus apostolis perfecte solutum qz ꝛ persecutionem habuerunt ꝛ mortem sustinuerunt. Hēditas nāq; trāsit ad heredes cū suo onere ꝛ honore: de⁹ autē hereditati est ne beatitudinis adiunxit onus scilicet tribulationis passionis. Cum isto onere hereditauit eaz christus. Luce vltimo. Oportuit christum pat. ꝛ sic intrare in gloriā suā: habuerūt eā apostoli Act. xiij. Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnū dei. habent eam omnes fideles. ij. Timo. iij. Omnes qui pie viuere volūt in christo iesu persecutionē patiūtur Qui ergo vult assequi eternam beatitudinem et nullam pati tribulationē: videtur q̄ velit esse ꝛ christo dignior ꝛ apostolis fāctior ꝛ cunctis fidelibus melior. Secundo legauit discipulis pacē. Johā. xiij. pacem meam do vobis ꝛc. habebat enim christus septuaginta duos discipulos quinō erant ita fortes sicut apostoli. Et ideo legauit eis nō tantū pacē pectoris vel eternitatis: sed etiā temporis. Er quo habentes iuxta illud Mat. ix. Nunquid possunt filij sponsi lugere ꝛc. Er quibus verbis colligitur quod non sunt imponēda triſtitia festiuis: ꝛ ideo dixit. Nunqd possunt filij sponsi lugere ꝛc. Festini sunt contemplatiui qui de quiete pectoris pernniunt ad quietē eternitatis. Iuxta illud Esaie. lxvj. Erit sabbatū ex sabbato. Tales nāq; nō sunt imponēda triſtitia: quia posset eorū iocunditas retardari: nec debet statim imponi cōuersatio nouaz vetustis ideo subditur. Nemo habet panniū rudis ꝛc. nec mentis iocunditas in expertis: ideo subditur. Nec vinū nouum mittit in vtres veteres ꝛc. Tales enim non sunt statim ad spūalia cōpellendi: sz paulatim promonēdi. Tertio legauit corpus suum iudeis vt tribus diebus ipsum in potestate haberēt. Joh. x. Terra. j. corpus christi terrenū data est in manus impiū. i. pilati siue iudei. Corp⁹ nāq; christi erat tanq; saccus plen⁹ thesauro. ideo dedit ipsum in manus iudeorum vt ipsum finderent et thesaurus emanaret quo captiuus redimeretur. Iste sacc⁹ venit ad nos in natiuitate prouer. vj. Sacc⁹ pecunie secum tulit: fuit autē scissus in passione. ps. Consecidisti saccū meū ꝛc. Et exiuit pcium in sanguinis emanatione Wers. Saccū plenū misericordia sua misit deus pater in terram. Saccum in p̄ passione cōsiderandū vt effunderetur illa alabastrū plenum vnguento. Et ideo dat ei⁹ latet pretiū nostrū. Erat tanq; alabastrū plenum vnguento. Et ideo data est in manus iudeorū vt ipsum frangerēt: inde vnguentū effunderet quo vulnerat⁹ sanaraī. inde enim emanauit vnguentum mortificatiuū inducens contrisationē: ac sanatiuum dans plenam remissionē. De duob⁹ primis dicitur Luc. vij. Infundēs et oleum. De tertio Eccli. xxiij. Unctiones cōficiet sanitatis. Erat tanq; apotheca plena balsamo. ideo datum est in manib⁹ iudeoz: vt balsam⁹ eri. et vnde fetidus releuet. Tunc enim ista apotheca aperta fuit quando vn⁹ militū lancea lat⁹ eius perforādo aperuit. Iste autem odor assimilat odori vinee: balsa. et myrrhe vt habetur Eccli. xxiij. Uinee quia serpentes infernales fugat Balsami quia patrem reconciliat Myrrhe, qz hominē a putredine peccati preseruat. Quarto legauit patri spiritū vnde Luc. xxiij. Pater in manus tuas comēdo spiritum meum docens nos vt in hora mortis deo spiritum commendemus primo vt ipsum ab insidijs demonū custodiat. Ecclesiastici. ij. Liberasti me a rugitētibus preparatis ad escam Secundo vt per ministerium angelorū ipsum ad celum dedu cat. Exod. xxiij. ego mittam angelū meū qui precedat te ꝛc. Tertio vt ipsuz quasi depositū custodiēs corpori suo quādoque restituat j. Thim. i. potens est depositum meū seruare vsq; in illū diē. Quinto legauit virgini paranymphū quando patrē suā ioh̄āni dimisit: quod fecit christus ratiōe sui quia conditor legis debet seruare legem Exodi. xx. Honora patrē tuū ꝛ matrē tuā. Ratiōe nostri vt instruat nos secundū Chrys. vsq; ad vltimā respirationē habere curam parentū. Ratione virginis vt aliquā cōsolationē reciperet de amissione filij ex custodia fidelis discipuli. Sexto legauit latroni paradisum. Amen dico tibi Ecce quāta firmitas: modus enim iurādi christi fuit. Quia hodie ecce ista celeritas. Mecū eris ecce ista beata societas. In paradiso. ecce ista felix loci amenitas. Septimo legauit peccatorib⁹ inferni vbi pulchre notātur: quod quadruplici ratione ostēdi potest. Porc⁹ est id est luxuriosus pulchrius manet in luto infernalis feditatis ista ī prato celestis amenitatis. Seruus. i. auar⁹ qui est seruus pecunie pulchri⁹ manet in cloaca infernj ista in camera picta dei. Latro. i. superbus qui furatur deo id quod est sibi proprij scilicet gloriaz. pulchrius manet in patibulo infernalis vitalis ista in solio manifestatis. Lignum putridum id est peccator peccandi consuetudinem putrefact⁹. pulchrius manet in igne infernalis cruciationis ista in regali ecclie celestis mansione. Octauo legauit crucē penitētie penitētib⁹ christianis. Luc. ix. Si q̄s vult venire post me abneget semetip̄m ꝛc. Ip sa enim penitētia debet esse perfecta. Ideo dicit abneget semetip̄m. i. ex toto neget. Uolūtaria. ideo dixit tollat. aspera. ideo dixit: crucē que ōra cruciatu. propria non aliena ideo dixit suā. ꝓtinua. ideo dixit quotidie. et pura intentatione facta ideo dixit. et sequatur me.

¶ Sermo. cxiij. De eodē. Sermo. iij.

Proprio filio suo non pepercit ꝛc. Rom. viij. Magnam deo fiduciā habere possumus quia si dedit nobis filiū suum dabit nobis cetera bona sua. ꝛ istam fiduciaz dat nobis christus ex modo standi in cruce. de quo dicit Wers. Quis non rapitur ad spem impetrandi fiduciam qui eius in cruce considerat corporis dispositionē: videlicet caput inclinatum ad osculum: brachia extensa ad amplexum: manus apertas ad largiendum: latus apertum ad diligendum: pedum afflixionē. ad non discū ꝓmanendū ꝛ totis corpis extēsionē ad se totū nobis ipendendū. Primo igit debem⁹ ꝓsiderare q̄ in cruce tenet caput

inclinatū ⁊ hoc triplici rōne. Primo rōne reconciliationis solet esse q̄ alīū vult sibi reconciliare: caput iclinare ⁊ oscula sibi dare. Sic xp̄s caput iclinavit ⁊ oscula porrigat ⁊ nostrā reconciliationē faciat. Cāti. j. Osculet me osculo oris sui. Secōo rōne elevationis solēt nāq̄ q̄ alīū vult sursum erigere seipsum inclinare: ⁊ ipsum ad alta elevare. Sic xp̄s caput iclinauit: ⁊ de collo suo scalā fecit: ⁊ nos ad patrē elevauit. Joh. xv. Nemo venit ad patrē nisi per me ⁊c. Tertio ratione exaudītionis. Solet esse hō libēter aurem inclinare ei quē vult benigne exaudire. Christ⁹ ad patrē caput inclinās aurē dexterā nobis porrigit et sinistrā nobis auertit. Auris dextera est eius mia quā mō nobis libēter impēdit. Sinistra autē est eius iustitia quaz modo libenter a nobis auertit. Sēo hz brachia extēsa ad amplexū. Solet nanq̄ mr brachia aperire: ⁊ sic puero veniēdi fiduciā ad se dare de⁹ hz duo brachia. s. sinistrū sue gr̄e: ⁊ dexterū sue gr̄e. Ista brachia duo de⁹ olim ābo clausa tenebat: qr nulli plene dabat suā gratiā ⁊ nullū recipiebat ad suam gloriā. Tandē aperuit brachiū sinistrū recipiēs ad suā gratiam populum iudeorū: sed tamē dexterum clausum tenebat: qr nullum ad suam gloriaz admittebat. Modo autē ambo brachia habet aperta et extensa: quia omnes ad suam gratiā recipit: ⁊ ad suam gloriā introducit. Tertio habet manus pforatas ad largiēdum. Habuit esse in cruce manus aptas cōtras ⁊ pforatas. Aptas ad innuēdū q̄ dat oibus liberaliter. ps. Aperis tu manuz: ⁊ imples omne animal bōdictiōe. Cōtra, ad innuendū q̄ dat vniuersaliter. Sunt esse qui habēt manus apertas ad ꝓpinquos: ad alios aūt clausas: Christus autē ad omnes ⁊ bonos et malos Mat. v. Solez suum oriri facit super bonos ⁊ malos ⁊c. Perforatas: ad innuēdum q̄ dat oibus abundāter. Sicut esse vas perforatū nihil sibi retinet: sic ⁊ christus iesus nihil sibi retinuit: ⁊ omnia dedit. Nā dedit nobis carnem suam: patri animā: Johānī matrem suā: Petro ecclesiam. latroni paradisum: crucifixoribus vestimēta: lāceatori restituit visū. Quarto habuit latꝰ apertū ad diligendū. Ex hoc esse xp̄s ostendit q̄tū nos dilexit: quia ipse sāguis xp̄i emundabit conscientias nostras ab operib⁹ mortuis. Lauacrū frigidū lauit: calidū autē melius lauat. Sic ⁊ sanguis christi omni tēpore lauat: hodie melius lauat qr de suo vase calidō effusꝰ. In quo quidē fuit valde calefactus fez igne amoris. De quo ipse dixit sic. Luc. xv. Ignē veni mittere in terrā. Igne doloris. Treñ. j. Attēdite et videte si ē dolor similis sicut dolor meus. Igne passionis. ps. Igne me examinasti ⁊c. Nō tātum lauat conscientias nostras, sed cetaz omnes creaturas. Omnia nāq̄ elementa ab ydolatriis fuerunt fedata. s. aqua ex neph̄andoriū hostiarum ablutio ne: ignis ex concremātione. aer ex fumi aspersione: ⁊ terra ex innocētis sanguinis effusione. Sed christus omnia ista purgauit scilicet p aquam quā de latere emisit. Aerē qr nō sub tecto sed i aere passus est. Terraz quia super eā sanguinē fudit: ⁊ ignē quando spiritū sanctum in specie ignis emisit. Sēo qr homo erat durꝰ effudit sanguinē suum in emplastrum nostre mollificationis. Fit autem emplastrū de verbis ⁊ floribus ⁊ speciebꝰ aromaticis aliquo liquore sup infuso ⁊ melle appositis. Iuxta illud Esa. xl. Omnis caro fenum. Flos odoriferꝰ est eius anima olim ca est eiꝰ diuinitas speciosa. Liquor infusus eiꝰ fāguis effusꝰ. Mel dulce ē eiꝰ spiritꝰ humanus. De quo dr Eccl. xxiiij. Spiritus meus sup mel dulcis. Ex his igit quoq̄ generibꝰ ꝑfectū est illō emplastrū ad omnē duriciā cordis nr̄i debet mollificare, maturare ⁊ frāgere. Dicit nanq̄ q̄ en quidā lapis adamātinus q̄ frāgi non potest, nec malleo percussione, nec ignis adustione, nec antiqua inueteratione: frangitur autē sangis appositione. Sic multi sunt q̄ ad penitētiā frāgi nō possunt, nec p diuinā admonitionē, nec p adiunctā tribulationē, nec p lōgā senectutis ꝓfessionē: frangunt aūt p dulce passiōis recordationē. Tertio qr hō erat a deo fugitinus effusione sanguinez suū in reclamatoriū nr̄e reconciliationis: qr aues ad dnos suos nō reuertuntur nisi ex fruto carnis: arbores

suū in lauacrū nostre purgationis Heb. ix. Sāguis xp̄i emundabit conscientias nostras ab operib⁹ mortuis. Lauacrū frigidū lauit: calidū autē melius lauat. Sic ⁊ sanguis christi omni tēpore lauat: hodie melius lauat qr de suo vase calidō effusꝰ. In quo quidē fuit valde calefactus fez igne amoris. De quo ipse dixit sic. Luc. xv. Ignē veni mittere in terrā. Igne doloris. Treñ. j. Attēdite et videte si ē dolor similis sicut dolor meus. Igne passionis. ps. Igne me examinasti ⁊c. Nō tātum lauat conscientias nostras, sed cetaz omnes creaturas. Omnia nāq̄ elementa ab ydolatriis fuerunt fedata. s. aqua ex neph̄andoriū hostiarum ablutio ne: ignis ex concremātione. aer ex fumi aspersione: ⁊ terra ex innocētis sanguinis effusione. Sed christus omnia ista purgauit scilicet p aquam quā de latere emisit. Aerē qr nō sub tecto sed i aere passus est. Terraz quia super eā sanguinē fudit: ⁊ ignē quando spiritū sanctum in specie ignis emisit. Sēo qr homo erat durꝰ effudit sanguinē suum in emplastrum nostre mollificationis. Fit autem emplastrū de verbis ⁊ floribus ⁊ speciebꝰ aromaticis aliquo liquore sup infuso ⁊ melle appositis. Iuxta illud Esa. xl. Omnis caro fenum. Flos odoriferꝰ est eius anima olim ca est eiꝰ diuinitas speciosa. Liquor infusus eiꝰ fāguis effusꝰ. Mel dulce ē eiꝰ spiritꝰ humanus. De quo dr Eccl. xxiiij. Spiritus meus sup mel dulcis. Ex his igit quoq̄ generibꝰ ꝑfectū est illō emplastrū ad omnē duriciā cordis nr̄i debet mollificare, maturare ⁊ frāgere. Dicit nanq̄ q̄ en quidā lapis adamātinus q̄ frāgi non potest, nec malleo percussione, nec ignis adustione, nec antiqua inueteratione: frangitur autē sangis appositione. Sic multi sunt q̄ ad penitētiā frāgi nō possunt, nec p diuinā admonitionē, nec p adiunctā tribulationē, nec p lōgā senectutis ꝓfessionē: frangunt aūt p dulce passiōis recordationē. Tertio qr hō erat a deo fugitinus effusione sanguinez suū in reclamatoriū nr̄e reconciliationis: qr aues ad dnos suos nō reuertuntur nisi ex fruto carnis: arbores ascēdūt, ⁊ ad eas sibilāt ⁊ eas revocant. Alique tamē sunt que non reuertunt triplici de causa: aut qr sunt nimis repletet aut qr deuotatiōe prede sunt occupate: aut qr nō sunt bñ domesticate. Homo esse tanq̄ auis cōtumax a deo aduolauerat, Ozee. xi. Effraim q̄si auis aduolauit. Ideo xp̄s arborē crucis ascēdēs: ⁊ corpꝰ crucē tatum habēs ad nos sibilare non cessat. Esa. v. Leuauit dñs signū in natiōibus: ⁊ sibilabūt ad eū de finibus terre. Sz q̄daz sunt q̄ venire cōtemnunt: aut qr sunt nimis repleti sicut auari. Deu. xxxij. Incrassatus est dilectus ⁊ recalcitrauit. Aut qr sunt in cadaueribus occupati sicut luxuriosi ad instar corui qui deuotatiōi ꝑdauerum se dedit: et ideo ad archā non redūt. Aut qr sunt siluestres ⁊ non bene domesticati sicut superbi. Animalia autē domesticantur tribus modis. Aliquādo per flagellationē: qr cum canis flagellatur leo domesticatur. Aliquādo p sanguinem: qr aliquādo ausibus datur sanguis siue vinū ad bibendū vt domesticentur. Aliquādo vero p beneficiorum collationē. Non est enim aliquod animal ita siluestre qđ ex beneficijs nō fiat māsuetum ⁊ leue. Christ⁹ igitur qui est leo autē nos canes vinos domesticari ⁊ flagellarivo⁹ luit. Esa. liij. Disciplina pacis nostre super eum. Vinum sanguinis ad bibendum nobis dedit beneficia ꝓtinua nobis tribuit, ⁊ tamen aliqui domesticari non possunt; nec flagellatione leonis: nec puto sui sanguinis: nec ex collatis bñficijs. Quarto. qr homo erat cecus effudit sanguinē suū in collirium nostre illuminationis. Sunt enim tria peccata que excecant: scilicet timor superbie: pulvis auaritie, ⁊ humor luxurie. Et ista cecitas sanatur ex triplici collirio. Quod dā enim est collirium cōfectum ex felle piscis quo illuminati sunt oculi Thobie. Et istud collirium est totū amaruz ⁊ representat christū ipzout erat in patibulo. Consideratio autem istius fellis: id est amaritudinis passionis frangit duriciam nostre elationis. Unde et in passione. Petre scisse sunt: terra mota est monumēta aperta sunt: ⁊ mortui surrexerunt illi ergo qui ad istud collirium non sanant sunt lapidib⁹ duriores: terra im-

sensibiliores monumentis fetidiores: et mortuis miserabiliores. Et scom collirii confectum ex fano mellis quo linti sunt oculi. Jonathe. vt habetur. j. Regū. xiij. Et istud collirium est totū dulce, z repzesentat christum: pront est in regno vbi totus est dulcis: ex quo sancti habent suam dulcedinem ex melle scilicet diuinitatis z cera humanitatis. consideratio autez huius dulcedinis debet extingere cecitatē carnalis delectationis. Tertium collirii confectum ex coniunctione saliue z pulueris quo illuminatus est cecus a natiuitate. Joā. ix. Et istū ē ex parte dulce, z ex parte amarum. Nam salua habet dulcedinez: sed terra amaritudinē. Et repsentat christum pront erit in iudicio vbi malis erit terribilis z bonis dulcis. Cōsideratio autē istius collirij tā terribilis dz sangre cecitatem cupiditatis: qz tunc diuitie nō poterūt liberare. Bernardus. Uenit dies illa in qua plus valebūt pura corda cū assunta verba z sciētia bona cū marsupia plena.

¶ Sermo. cxv. De eodem sermo. v.

Tradidit semetipm pro nobis oblationem z hostiam deo in odorez suauitatis. Ephe. v. In veteri sacrificio cōsiderabant tria: scilicet oblatio, inflammatio, z reconciliatio. Si quidem animal sacrificatum offerebatur oblatū cremabatur cremarum odorē reddebat quo deus placabat. sic z christus fuit oblatus: ideo dicit. Tradidit semetipsum p nobis. Fuit inflammatus. ideo dicit. Oblationem z hostiam. hostia enim cremabatur z odorem emisit quo deus fuit reconciliatus: ideo subditur. In odorem suauitatis. Primo quia christus fuit oblatus z traditus in sacrificiuz a patre. Rom. viij. Proprio filio non pepercit: sed p nobis tradidit illum. Et a se: vt patet in verbo proposito. Sed qz in sua deitate nō erat aptus sacrificium: iō fecit se ouē z agnum vt aptus esset ad sacrificandū. Esaie. liij. Tanq̄ ouis ad occisionē ducetur: z quasi agnus coz̄a tondente se obmutescet, z nō aperiet os suum. Non enim os suum aperuit per aliquam impatiētiaz: nec cor suū per aliquam irā, quod patet. quia cū ira sine impatientia aliquando sit in animo: aliquādo manifestetur in exteriori signo: aliquando ostēdatur in iniurioso verbo: aquādo exerceatur in contumelioso facto. Christus nullo istoz modoz in passione fuit ꝓmotus: sed tanq̄ agnus obmutuit. Esa. xlij. Nō clamabit z non audietur vox eius: ecce qz nō fuit ꝓmotus in verbo coram iudice quassatū nō ꝓteret: ecce qz nō fuit commotus in facto: qz nulli nocuit: sed omnibus ꝓfuit. Nō erat tristis: ecce qz non fuit cōmotus in animo neq; turbulentus: ecce qz nō fuit cōmotus in exteriori signo. Secundo christus fuit inflāmatus z succēsus z hoc quadruplici igne. Primo igne amoris. De quo dicitur Luce. xij. Ignem veni mittere in terrā. ꝛc. Joā. xv. Maiorē hac dilectionez nemo habet ꝛc. isto igne amoris adeo fuit inflammatus q̄ propter nos fuā iniuriā sz filij furiā. Sic z christus ferentium in ipsum insurgentem ꝓlorat. Heb. v. Qui in diebus carnis sue preces supplicationesq; ad deū ꝛc. Ecce qz orabat z cum clamore valido. Ecce quia clamabat z cum lachrymis offerens: Ecce qz plorabat. Tertio christus suauēo dolorez fecit patri: ex quo fuit reconciliatus. Un dicitur. In odorem suauitatis. Istud autē sacrificiuz erat valde odoriferū: quia flebat in holocaustuz. Holocaustum enī erat totum incensum. Christus igitur erat holocaustum: quia totus erat in passione incensus: vt supra dictum est. Et intus. igne amoris z foris igne passionis. Et istud p quatuor signa pōt ostendi qne sunt signa in aliquo vehementis caloris. primū. est quia valde sudauit quisudoz in guttas sanguinis aque fuit connexus. Magnus erat ille ignis qui ipsum non tantum in facie sed etiam in toto corpore sudare faciebat: z qui humorem flegmaticum in sanguinem conuertebat qui in tantū abundabat q̄ in terram decurrebat. Secūduz signum est quia vestes ferre non potuit: sz nudus in crucem ascendit. Ac si ipse facto loquatur z dicat. Tanto igne ardeo: q̄ vestes sustinere non valeo. Hoc significatum est. ij. Regum sexto: vbi dicitur q̄ Dauid nudus ludebat ante arcam domini. Arca domini est crux christi in qua p̄funda dei mysteria continentur. Ubi christus nudus lusit: q̄ nudus z gaudens crucem ascendit. Tertium signum est: quia sitiuit z potum petit. Bernardus. O dolorose quid sitis: fidem nostram, salutē nostrum, z gaudiuz nostrum. Plus animaz̄ vestrarum q̄ corporis mei me tenet cruciatus. Quartū signū est: quia totus in liquore conceptionis duranit vsq; ad mortez quia ipse enim mortem suaz semper sciuit: z ideo quodlibet die dolorē habuit. Quarto erat inflammatus igne compassionis Magna enim compassione vreba tur quando matrē flentem vidit. Quādo apostolos dispersos vidit. Quando etiā suos crucifixores in frenesim versos aspiciebat. Sicut enī pius pater videns filiuz freneticum in ipsum insurgentem ꝓlorat. nō suā iniuriā sz filij furiā. Sic z christus nō suos dolores: sed frenesim suorum inferficientiū deflebat. Jō etenim pro ipsis orabat: clamabat z plorabat sicut dicitur Heb. v. Qui in diebus carnis sue preces supplicationesq; ad deū ꝛc. Ecce qz orabat: z cum clamore valido. Ecce quia clamabat: z cum lachrymis offerens: Ecce qz plorabat. Tertio christus suauēo dolorez fecit patri: ex quo fuit reconciliatus. Un dicitur. In odorem suauitatis. Istud autē sacrificiuz erat valde odoriferū: quia flebat in holocaustuz. Holocaustum enī erat totum incensum. Christus igitur erat holocaustum: quia totus erat in passione incensus: vt supra dictum est. Et intus. igne amoris z foris igne passionis. Et istud p quatuor signa pōt ostendi qne sunt signa in aliquo vehementis caloris. primū. est quia valde sudauit quisudoz in guttas sanguinis aque fuit connexus. Magnus erat ille ignis qui ipsum non tantum in facie sed etiam in toto corpore sudare faciebat: z qui humorem flegmaticum in sanguinem conuertebat qui in tantū abundabat q̄ in terram decurrebat. Secūduz signum est quia vestes ferre non potuit: sz nudus in crucem ascendit. Ac si ipse facto loquatur z dicat. Tanto igne ardeo: q̄ vestes sustinere non valeo. Hoc significatum est. ij. Regum sexto: vbi dicitur q̄ Dauid nudus ludebat ante arcam domini. Arca domini est crux christi in qua p̄funda dei mysteria continentur. Ubi christus nudus lusit: q̄ nudus z gaudens crucem ascendit. Tertium signum est: quia sitiuit z potum petit. Bernardus. O dolorose quid sitis: fidem nostram, salutē nostrum, z gaudiuz nostrum. Plus animaz̄ vestrarum q̄ corporis mei me tenet cruciatus. Quartū signū est: quia totus in liquore crucis rubicundus fuit. Homo enim qui stat ad parum ignem afficitur rubicundus in facie. Iste autem portabat quatuor ignes: ideo fuit rubicūdus in corpore: quia totus crucifixus in cruce. Esa. lxiij. Quare rubrum est indumentum tuū ꝛc. Cant. quinto: Dilectus meus candidus z rubicundus. Per puritatem fuit candidus: z rubicūdus p sanguinis effusionē.

¶ Sermo. cxvj. De eodem sermo. vj.

Fasciculus myrrhe dilectus meus mihi inter vbera mea commorabitur. Canticorum. j. Quānis ergo beata maria nō fuerit gladio materiali percussa: tñ in christi passione gladio doloris fuit transuerberata: z ideo quādo christi passio ad memoriam reducitur: non immerito z matris passio ad memoriam reuocat. In verbis ergo premissis tria ponūt. Primo ei ponitur magnitudo sui amoris, cū dicitur. Dilectus meus. Dilexit autē xpm duleiter, fortiter z sapiēter. Sic duleiter eū dilexit: qz tota p amore liq̄facta fuit: sicut cēra aufert a facie ignis liq̄scit: sic eius anima ad presentiā ignis celestis qui in eius vtero nouem mensib⁹ habitauit. Cāticoz. v. Anima mea liquefacta ē ꝛc. Sic duleiter eū dilexit qz tota in amorē ouersa fuit. Si enī ignis materialis ea in que agit sibi assimilat: multo fortius ignis diuini amoris: q̄ in eius vtero habitauit eam sibi assimilauit: z totā in amorē cōuertit. Hoc significatuz est Exod. iij. vbi dicitur. Rubus ardebat z non cōburebatur. Arsit q̄dem igne amoris in mente: sed non fuit combusta igne concupiscentie. Sic z vt citer eius dilexit q̄ pre nimia amoris dulcedine a se quodammodo alienata fuit. Nā z filius pre amore matris extra se positus esse videbat quādo sua vulnera ob iniuri tradiderat: z matris solū modo memor erat: qz Joānis ipsam recōmendabat. Mater etiā pre amore filij sui extra se esse videbat dū mortē suā respiceret: vt in medio occisorū sui filij amore itrepida remaneret. sic dilexit z, dilexit q̄ tota lā guida facta fuit, Nō lā guere consuerit

post certamen z durum laborem. In cor de namq; virginis gloriose certabant duo amores z duo dolores: scilicet amor filij qui nolebat ipsum pati. Et amor generis humani, qui volebat ipsum mori. Et sic iter istos duos amores magna pugna erat. Certabant enim ad inuicem dolor quem habitura erat de morte filij sui qui nolebat ipsum pati. Et dolor de perditione generis humani qui volebat ipsum mori. Et qz in corde suo talis pugna erat. ideo tota langnida facta fuerat. Cantico. ij. Nūciate dilecto: qz amore lāgueo. Scdo dilexit filiū fortiter. In christi passione quidā erant fortes quantū ad amorē: sicut apostoli qui etiaz ipm mortuū diligebant. Sed debiles quātuz ad corporalem associationem qz ipso relicto fugerent z quantum ad fidem: quia ipsam pdiderūt. Alij fuerunt fortes quātum ad amorem z associatorem sicut sunt sancte mulieres q ipm diligebāt z iuxta crucē associabāt. Sz debiles ad fidē: qz ipsam perdiderūt. Beata autē virgo fuit fortis: z quātum ad amorez q filiū suuz semper dilexit: z quantuz ad associationem: quia iuxta crucē se in per stetit: z quātum ad fidez: quia ipsam nunq; amisit: z quātum ad mortis horrorem quia mori nō timuit. Unde dicit in prosa. Nato quesso parcite mātrē crucifigite: aut in crucis stipite nos ambos affigite male sol⁹ morit. Tertio dilexit sapiēter z discrete, cuius discreta dilectio in trib⁹ apparet. Primo qz ipsum dum adhuc puer esset ad ē plum z festiuitates dei per viam etiam lōgam z asperam ducere consuenit. Secūdo quia ne crucē ascenderet nunq; sibi dissuasit. Tertio vt de cruce descēderet nūq; sibi ꝓfuluit: q; uis sciret qz dolores maximos pateret. Qd est cōtra multas mulieres q filios suos a puericia nimis delicate nutriūt: z ne crucē penitētie ascendant auertunt. Et si ascenderint nō solū vt descēdāt consulunt: sed etiam violēter educūt. scdo ponitur magnitudo sui doloris: cum dr Fasciculꝰ myrrhe. Iste aūt dolor causabatur in ea ex rōne sui ex rōne filij: z ex ratiōe supplicij. Rōne sui: quia ipa erat pia mater: q; tū em̄ mater est magis pia tanto ad dolendum magis pelli-

na. Beata ergo virgo maria: licet ingens mater ad filium pia fuerit: est tam ē facta magis ex eo qz diuina pietas eiꝰ vtero no quam mensibus habitauit. Fuit etiā tota mater quia quādo diuiditur in multis mi notinuenit in singulis. Si qua mater plā git dolorem cum patre diuidit. Hec autē diuidere nō poterat: quia nullꝰ pater ibi erat carnalis Fuit etiam vnica mater. Si qua mater filiū amittit solatiū recipit aut alios habet: vel habere se sperat: hec aūt nullū alium hēbat nec habere sperabat. Et ideo vnicꝰ sibi erat. Multuz dolet mater quando audit filium mortuū: sed plꝰ dolet quādo ipsum horribili morte necatū. Sed maxime dolet quando occiditur ante suum cōspectū: quāto ergo dolore virgo vulnerabat: q; cū esset pia mr̄ z tota mr̄ z vinci mr̄ videbat filiū mortuū z horribili passione necatū: z ista omnia fieri ante sui cōspectū: scdo causabatur iste dolor in ea ex ratione filij. multū enim dolet mr̄ quādo filiuz bonū z sapientē perdit aut amittit. Hec aūt amittebat filium. de quo dicit. Ecclesiastici. xxiij. Ego mater pulcre dilectionis z c. Videbat enim a sēre gentem: ideo dicitur. Ego mater pulcre dilectionis. Filiū mātrē tam filialiter requerentem, ideo dicitur: Et timoris. Filiū matrem de cruce tam feliciter agnoscētē ideo dicitur. Et agnitiōis. Filiū ergam matrem tuam pium existētem: ideo dicit. Et spei. Tertio causabat̄ in eo dolor ex rōne supplicij videbat em̄ filium pati pe nā ignominiosam: qz pena latronū erat penitus penā dolorosam, z cū toto corpore erat vulneratus: penā mustā: qz sine aliquando digna est morte. ꝓpter aliqd ne causa fuerat damnatus. Homo quidē facimus quod committit: sicut homicida, aliqū ꝓpt blasphemiā quā irrogauit, sicut ille qui blasphemat regiā maiestatē, aliquādo ꝓpter aliquā negligentiā committit sicut ille qui ex negligentia hostes castruz intrare permittit: hic aūt nulli vnq; iniuriam fecit nulli vnq; iniuriā irrogauit: nullum bonū vnq; omisit, z de his oibus dicitur. j. Pet. ij. Qui peccm̄ non fecit, nec inuentus est dolus in ore eiꝰ z c. Passa est pena dolorosaz, ideo dicitur. Qui peccata nostra: id est penā ꝓ peccatis nostris pertulit in corpore suo. s. toto. Ignominiosam pena m: ideo sequit: sup lignū crucis. Iniustā, iō dicit. Tradidit autē iudicāti se iniuste z vere iniuste, quia nulli vnq; iniuriā fecit iō dr. Qui peccm̄ nō fecit: qz nullū vnq; iniuriam fecit: iō dicit Qui cū malediceret nō maledicebat: nullum vnq; bonū omisit: sed z plus fecit q; debuit. ideo sequitur: cuius liuore sanati sum⁹. Tertio ponitur magnitudo sue de notiōis. cum dicitur. Inter vbera mea cō morabitur ipsa eiꝰ omnia q filius passus fuerat in corde suo reponebat z reuolebat: z ex ipis vulnerabat: ꝓ dolore crucia bat pie amore estuabat pie compassione Ista igitur fasciculum. i. passionis cumulum inter suavbera reponebat: qz inde semper z interꝰ muniebat. Muniebat em̄ cor suum ne in memoriam intraret hostis super suggestionē vel intelligentiam per aliquam delectationē vel volūtatē: p aliquem cōsensum. Muniebat z opera ne in traret per siniſtram intentionem: ideo dr Cantico. viij. Ortus conclusus. Clausa dā fuit eiꝰ memoria qz nūq; intrauit ꝓ ta fuit eius intelligentia: quia nunq; ibi intrauit aliq; prava delectatio ideo secūdo dicitur, Ortus conclusus. Clausa fuit eius voluntas: quia nunq; ibi intrauit aliquis ꝓauꝰ consensus nō dr. Fōs signatꝰ: Eiꝰ etiaz opera fuerunt cōsignata deo valde amena iō dr. Emissiones tue paradisus. Et intra ponem valde ordinata: ideo dicit. Malorum punicorum. Prorim⁹ odoriferum ꝙ fructuosū: ideo dicitur, Cū pomorum fructibus.

¶ Sermo. xcvij.
De eodem, sermo. vij.

Nūciate in ter gētes studia eius z c. ps. Hec possunt esse verba prophete alloquētis predicatores, vt annunciēt populis opa studiosa que hodie ecclesia commemorat z mysteria que hodie repzesentat. Primū est: quia campane hodie nō pulsantur, ex eo ꝙ omnes campane hodie siluerunt. Xps em̄ habet duodecim apl̄os, quasi duodecim campanas sed vna ipsarū, scz Iudas fracta fuit: qz suspensus crepuit medius. Alia fuit grossa campana. s. petrꝰ q semel tam sublum sonum dedit q; super oēs angelos auditus fuit. Matt. xvj. Tu es xps filiꝰ dei viui: sed hodie sonum perdidit: quia ipsum confiteri ausus non fuit. Cetere cāpane scilicet alij apostoli etiā sonum perdiderunt: quia christum cōfiteri ausi non fuerunt. Post resurrectionem aūt dñi z spiritussancti missionem per totum mūdum sonuerunt. ps. In omnem terrā exiuit sonus eorum. Alia campana fuit q; tā dulciter sonuit: scilicet beata virgo: q; ad eius sonum i vtero filiꝰ dei descendit qū dixit. Ecce ancilla dñi z c. q; Joānes in matris vtero tripudiauit quod eius sonum christus semper audire desiderauit. Cantico. ij. Sonet vox tua in auribus meis z c. Ista hodie sonum perdidit que pre nimio dolore perforata fuit Luce secundo. Tuam ipsius animam pertransibit gladius. Alia campana fuit christus qui non cessauit sonare: qz nō cessauit predicare: z tandem elevata in cāpanali crucis: ibi multiplicicem sonū dedit. Nā i auribꝰ pfis dedit sonū pie ꝙquestiōis. Matthei. xxvj. Helyz z c. In auribꝰ matris sonū dilectionis: quādo ipsam oāni commendauit. In auribꝰ hostis sonū magne charitatis quādo pro ipsis orauit. In auribꝰ humani gēis sonū doloris. Thren. i. Attendite z videte, si est dolor similis sicut dolor meus. Tātum ista cāpana sonuit qō tota rauca fuit. ps. Laboraui clamans rauce facte sunt fauces mee: z dem in ānq; partibus perforata fuit z sic oino siluit z sonum amisit. Secundo qō ecclia hodie repsentat est pcessꝰ tabule qō fit triplici rōne. Sonꝰ em̄ tabule repsentat ꝓfusū sonū totius officine infernalis. Xps em̄ vectes ferreos ꝓfregit. Angeli valēter clamabāt. Aperite portas ꝓncipes vestras. Scti em̄ ꝓpter q; dibi fuerūt in bilabāt: demōes vlulabāt: dānati flebāt z sic murꝰ erat sonꝰ flētiū z sonꝰ gaudētiū. Scdo repsentat strepitū dhice passionis seu captiōis. Judei em̄ ad capiendū christū cū magno strepitu armorum venerūt. s. cū gladijs fustibus et lanceis.

Matthei.xxvſ. Tāḡ ad latronē exiſtis. Tertio ſonus ille excitat dolorē in xp̄ianis. Eccleſia nanq̄ nititur fideles hodie incitare ad fletū. Jō tacet ſonus letitie q̄ ſity actu ſicut eſt ſonꝰ cāpane z fecit ſonū triſtitie: ſcilicet ſonum tabule: tacet etiaz ſonus leticie qui ſonus fit cuz voce ſicut patet in lectionibꝰ: z facit ſonum triſtitie ſicut patet in lamentationibꝰ. Tacet etiā ſonus letitie qui fit cum flatu: et facit ſonum triſtitie qui fit cum fletu: quia cātus letitie ſubticentur et cātus triſtitie recitātur. Tertiū eſt quare paſſiones aliorum ſctōrū celebrāt cū letitia: chriſti aūt paſſio cū triſtitia. Pria ratio eſt: qr aliū ſancti paſſi fūt ꝓpter ſe: vt ſcilicet p ſuā paſſionē acquirāt gloriā celeſtē: et ideo eis congaudere debemus. Chriſtus aūt non eſt paſſus ꝓpter ſe, ſed ꝓpter peccata noſtra ideo flere debemꝰ. ¶Scōa ratio eſt: qr hodie fleuit terra. ſ. qñ contremuit: ſol quādo obſcuratꝰ fuit: fleuerūt ſancte mulieres: fleuerūt apoſtoli: fleuit petrus fleuit virgo beata z fleuit xp̄s vt habeꝫ Heb. quinto. Fleuerūt z angeli. Eſaie. xxxiij. Angeli pacis amare flebāt: fleniſſet deus pater ſi potuiſſet. Quis ergo filiū hodie nō flebit? Quartum eſt: qr miſſa hodierna nō hz principiū. ſ. introitum: qr chriſtus a nobis exiuit. Non habet finez. ſ. benedicamus domino: qr ille q̄ eſt in tribulatione non indiget benedictione ſed cōpaſſione: non habet mediū: qr hodie non conſecrāt, ex eo q̄ vera hoſtia eſt oblata. Uel pōt dici q̄ hec miſſa nō hz principium medium neq̄ finem: qr a nobis receſſit ille qui ſui eſt principiuz, a quo oīa medium per quem omnia z finis ad quem omnia. Quintum eſt, qr ante crucem nos proſtramus vt chriſto repēdamus qui ſe proſtrauit vſq̄ ad terre ſuſceptionē. Philippē. ſecūdo. Exinauit ſemetipſuz ꝛc. vſq̄ ad terre habitationē Baruch tertio. Poſt hec in terris viſus ꝛc. vſq̄ ad terre corruptionē. Hieremie. xlvſ. Fortis impegit in fortem: z ambo corruerunt: vſq̄ ad terre penetrationez. Eccleſia. xxiij. Penetrabo īferiores partes terre ꝛc. Sertū: qr crucē hodie oſculamur. Notandū q̄ quatuor ꝓſone chriſtum erant oſculate: ſcz Maria in ſignū amoris: Symeō in ſignū denotiōis: Magdalene in ſignū recōciliatiōis. Judas in ſignū proditionis. Quicūq̄ igitur crucez hodie oſculabitur videat qualiter oſculetur. Qui eñ deiet primi amoꝛe replet. Qui in paſcha ad menſam Chriſti epulatur, z poſt paſcha ad peccata reuertitur, z poſt paſcha ad peccata reuertitur oſculaſ cū iuda ꝓditoꝛe. Magna eñ ꝓditio Chriſto oſculū dare z corꝑ Chriſti de menſa altaris ſuſcipere z poſtea xp̄m expellere z demonē introducere. Septimū eſt quia hodie eccleſia pro omnibus orat. Cuius ratio eſt: quia Chriſtꝰ fuit hodie valde pius in parcēdo, qñ ꝓ ſuis crucifixoꝝ ozauit. Fuit liberalis in largiendo: qr latroni paradiſum dedit. Largus in redimendo, quando non guttam ſed ſanguinem totū dedit. Uiſceroſus in miſericordia totū dedit. Uiſceroſus in inſanguinem totū dedit. Uiſceroſus in inſanguinem totū dedit. Uiſceroſus in inſanguinem

Venit Maria Magdalena ⁊ altera maria videre sepulchrū. Matthei vltimo. Iste sācte mulieres fuerunt valde sollicite sepulchrū xp̄i visitare: exēplo quarum ⁊ nos sepulchra visitare dēm⁹. Notādū aūt q̄ est quadrupler sepulchrū. primū est speciale et singulare, quod erat Christi, quod affectu cōpassionis ⁊ deuotiōis visitare debemus. Quatuor autē de causis sepulchra visitari cōsueuerūt. Aliqñ ad plorādum, aliquando ad inungēdū, sicut antiquitus erat consuetudo, aliqñ ad sepeliendū, aliquādo ad honorādū, sicut sepulturas martyrū visitam⁹. His quatuor de causis sepulchrum Christi visitare debem⁹. Primo vt ploremus affectu cōpassionis, exēplo Magdalena, de qua dicit Joh. xx. Maria stabat ad monumentū foris plorans: vnde cantat ipa ecclesia. Hierusalē luge: quia in te occisus est saluator israel. Sepūdo ad inungēdū ⁊ hoc triplici vnguento secundum Bern. scilicet cōtritionis: quod fit de recordatione peccatorū, deuotionis, qđ fit de recordatiōe būficiorū: ⁊ pietatis qđ fit de operibus miserationū. Tertio vt cuz eo sepeliamur per imitationē. Romanorum xerto. Cōsepulti esm⁹ cū illo ⁊c. In morte esm⁹ Christi a ia fuit a carne separata: anima tamen et caro diuinitati fuerūt vnita, sic et in nobis ala debet separari a carne. i. a carnali amore. Anima tamen ⁊ caro debēt deo vnīri, anima per amorez caro per incorruptionē. ps. Cor meum ⁊ caro mea exultauerūt in deum viuuz ⁊c. Quarto vt ipsum honorem⁹: scz per honestam conuersationē. Mat. v. Videant opa vra bona ⁊c. Et p laudationē et carnis mortificationē. i. Cor. septimo. Glorificate ⁊ portate deuz in corpore vestro. Secūdū est monumentū materiale, circa qđ potest fieri quod dā cōmendabile vt s. monumenta sepe videam⁹ ⁊ ad inferna pgamus. Ecclesia. septimo. Melius est em ire ad domū luctus q̄ ad domum conuiuij. Et quod dā vituperabile: scilicet q̄ aliquis vsurarius in loco sacro sepeliatur. ✠ Isaie. xxij. Quid tu hic, aut quasi qs hic, quia excidisti sepulchrum tibi? Ecce dominus asportari te faciet sicut asportat gallus gallinaceus. Gallus gallinaceus est gallus castratus: qui ideo impinguatur vt comendatur: et per pedes asportet. Sic tales impinguantur diuitijs: vt diuitie a parentibus, caro a vermibus, anima a demonibus comedatur. Tales sūt de quibus dicit Ezechiel. xxxiij. Vos greges mei greges pascue mee homines estis. Vos autē pinguedinem comedebatis et lanis vestimini: et quod infirmum fuit non consolidastis. Et quod abiectum fuit non reduxistis. Et quod perierat non requisistis. Et cum austeritate imperabatis eis et cum potentia. Et dispersi sunt pastores mei. Et dispersi sunt greges mei. Et erunt in rapinam omnibus bestijs agri. Et dispersi sunt greges mei. Et errauerunt oues mee in cunctis montibus et in omni colle excelso. Et super vniuersam faciem terre dispersi sunt greges mei. Et non erat qui requireret neque qui exquireret. Vos autē pastores audite verbum dñi. Vt quid dicitis pastores: nisi vt pascamini? Lac comedebatis et butyro vestiebamini. Quod crassum erat occidebatis. Gregem autem meum non pascebatis. Infirma non consolidastis. Curam gerebat non habuistis. Quod abiectum fuit non reduxistis. Et quod perierat non requisistis. Et cum austeritate imperabatis eis et cum potentia

sta lux in solis iudeis fugebat quia soli habebāt fidē verā: spūalē grām z doctrinā sancta. Tota aūt gētilitas erat in tenebris infidelitatis culpe z ignorātie. Sz post xp̄i resurrectionē gentilitas est cōuersa z in ea luxit fides vera grā et doctrina. Et quoniā lux nūc̄ augek meli⁹ q̄ per applicationem lucis ad lucē: ideo hec lux spiritualis multū excreuit: qz in vtroq; populo scz iudaico z gētili cūcta fuit scz fides fidei. Rom. j. Justitia em̄ in eo revelatur ex fide grā gratie. zacha. iiij. Exequabit gratiā gratie eius z doctrina doctrine scz nouū testamentū veteri vtriq; em̄ est in altero scz nouū in veteri p̄ prefigurationē: z vetus in nouo p̄ expositionē. iurta illud: Ezechiel. v. Rota in medio rote. Sc̄o hec dies est virtuosa: cui⁹ virt⁹ z efficacia in triplici machina mūdi apparet. In celo scz qz sc̄ōrū gloria est aumētata q̄tū ad tria scilz q̄tū ab obiectum: quia cum obiectū beatitudinis eēt sola diuinitas modo est humanitas z diuinitas. Jo. x. Egrediet scz ad considerationē humanitatis z ingredietur ad cōsiderationē diuinitatis z vbiq; pascua inueniet scz eterne suauitatis q̄tū ad subiectū: quia cum modo sole aie sint glorificate tandē per christū resurrectionem corpora resurgēt, z animalibus cōiungent: z sic erit ot⁹ homo beatificabit q̄tū ad cōsortiū. Olim q̄dē nō erat i beatitudine eterna de creaturis rōnalib⁹ nisi angelica. Sed modo associat z humana natura: qz homines intra angelorum ordines assumūtur, ppter ista tria dr̄ hester. viij. Judeis nona lux oriri visa est gaudium honor z tripudiū. Habebūt enim sancti gaudiū de angelica societate honorē immēsum p assumpta a xp̄o hūanitate z tripudiū: qz corporis z aie felicitatem. Sc̄ūdo apparuit ei⁹ efficacia i mūdo scz q̄tū ad p̄teritos p̄sentes z futuros. Marci. Letemur i hac die q̄z vivos circūfulget: z mortuos vivificat: z ventos illuminat. Specialr aūt xp̄i resurrectio aplis, pfuit q̄ remāserāt in terrore in timore z i merore. Sz hodie timor trā siuit in cōstātiā error in fidē verā. Actuū. iiij. Nr tute magna redebāt a postoli: ecce q̄sta constātia testimoniū resurrectionis. ecce fides vera meror in letitia. Joh. xx. Bauisi sunt discipuli viso dño. Tertio apparuit ei⁹ virt⁹ z efficacia in inferno. Sācti em̄ p̄es ibi erāt multū desolati p pter locū: qz erāt in loco infimo q̄ debebāt esse in celo: z ppter dānū qz erant in caligine q̄ debebāt esse i dei lucida visione: z ppter cōsortiū: qz habebāt demones z ppter vicinitatē q̄ debebāt hābere angelorū vicinitatē q̄ debebāt hābere angelorum societatem. Sed xp̄s eos extrahēs ad locū celestē eos deduxit, suā visionē eis reddidit angelor⁹ socios eos fecit. Esa. xxxv. Gaudiū z letitiā obtinebūt. Habebūt em̄ gaudiū: qz cōsecuti sunt diuine visiōis respectū letitiā qz dimisit locū tā infimū. fugit ab eis dolor: z gemitus: qz ualerūt tā horribiles sortiū. Exultemus z letemur in ea. Est aūt aliq̄ differētia inter gaudiū z letitiā z exultationē. Nā sm Aug. Gaudiū est diffusio cordis de aliq̄ bono p̄cepto. letitia addit supra gaudiū maiorē scz cordis dilatationē. vñ z letitia q̄si letitia dr̄. Exultatio aūt addit sup vtrūq; maiorē ostēsionē. vñ exultatio quasi extra saltatio dr̄. Est ergo hec dies tota gaudiosa. qz i hac die gaudet creature superiores letate sunt medie exultauerūt inferiores. Ista ostēdit Ambr. dicēs i hac die p xp̄i resurrectionē aperiuntur tartar⁹: p neophitos eccle renouat terra. Celū p spm̄ reserat. Aperte tartarus reddit mortuos renouata terra germinat resurgētes. celū reseratū suscipitatē resurgētes. Tartar⁹ quos hz reddit ad superos terra quos sepelit mittit ad celū. Celum quos suscepit representat ad terram.

¶ Sermo. cxxj. De eodem Ser. ij.

Surrexit dñs vere z apparuit simoni. Luc. vltimo. Quatuor sunt que xp̄i resurrectionē fa ciunt valde mirabilem: re surgentis mira felicitas eiusdē mira potestas resurrectionis jo imoda veritas z resurgētis ineffabilis pietas, ista q̄tuor i p̄missis ybis notant. Primo em̄ ponit xp̄s magna felicitas: cū dr̄. Resurrexit. Sc̄o Aug. Nō surgit nisi q̄ prius cecidit. Sed xp̄s cecidit p mortē corpis nō p mortem mētis: z ō tātū vna resurrectione indigebat sc̄z resurrectione gloriosa. nos aūt quadruplici casu cecidimus scz p mortē corporis, p mortē mētis, per mortē vite cōuersationis, p mortē infidelitatis. Prio ergo hō ceciderat p mortē corporis. Jō indigebat resurrectione corporali. j. Cor. xv. Per hominē mors z p hominē resurrectio mortuorū. Sc̄o ceciderat p mortē mētis. ideo indigebat resurrectione spūali de qua dr̄. Apocal. xx. Beatus q̄ hz partē in resurrectione pria. z Osee. vj. Vluificabit nos post duos dies in die tertia suscitabit nos. Ad resurrectionē em̄ spūalē duo d. eos reqrunt scz remissio culpe z collatio gr̄e. Ad resurrectionē vero corpor⁹ spectat ablutio culpe z collatio gr̄e z despoliatio ois miserie. Tertio hō ceciderat p mortē vetuste conuersationis. ideo indigebat resurrectione sacramētali. de q̄ dr̄ Roma. vj. Sicut xp̄s resurrexit a mortuis ad gl̄iā p̄tis sic z nos in nouitate vite ambulem⁹. Quare ceciderat p mortē infidelitatis: ideo indigebat resurrectione exēplari. Nūc̄ ei credidisset resurrectionis sacramētū nisi hūisset in exēplū. Greg. Xp̄s mortuus est ex volūtate resurrexit ex potestate: z ostēdit exēplo q̄ nobis p̄misit in premio. Sc̄o ponit resurgētis magna potestas: cū dr̄ dñs. Jpse em̄ fuit dñs: sue resurrectionis qz seipsum suscitauit. Magna c̄ potētia est q̄n vnus resuscitat mortuū: sicut petr⁹ thabitā: vt habetur Act. ix. Maior q̄n mortu⁹ suscitat mortuū sicut corp⁹ helysei suscitauit cadauer defuncti. vt habet. iiij. Reg. xiij. Maxima ō potētia si defunct⁹ suscitaret seipm̄. Sed istud nusq̄ als est reptum. xp̄s autem z vn⁹ suscitat: defunctū: z hoc tanto mortuo multa corpora sanctor̄ resurrexerūt z mortu⁹ suscitauit seipm̄. Jo. ij. Solute templum hoc: z in triduo excitabo illud. Et vidē. Potestatē habeo ponendi animā meā etc. Tertio ponit eius dem resurrectionis oimoda veritas: c ū dicit. Vere quā quidē veritatē ostendebat: modo per comestionē: modo per palpationē: mō per cicatricū ostēsionē. Sic z nostra resurrectio spūalis debet esse vera. Notādū aūt q̄ spūs aliq̄n cōiungit corpori q̄tū ad motū: sz non q̄tū ad sensum: sic spūs aereo corpi q̄ assumit. Aliquādo q̄tū ad sensum z nō ad motū: sic spūs reprobor⁹ cōiungunt igni. Sz Aug. Non dātes illi vitā: sed sentiētes ab illo penā. Aliqn̄ q̄tū ad vtriq; sicut alia corpori hūano: z solūmō veraciter est vnū: Sūt igit qui habēt motū alicui⁹ exteriorīs opis boni sz nō hūt sensum recte fidei sicut sunt heretici. Jsti sunt mortui q̄tūcūq; videant vivi. Apoc. iij. Nomē habes q̄ vivas z mortu⁹ es. Alij sunt qui habēt sensum recte fidei sed nō habē motum opationis bone. Sicut mali xp̄iani: z isti sīr sunt mortui. Jac. ij. Fides enim sine operibus mortua est. Alij sunt q̄ habent sensum z motū, id est fidē rectam z operationē bonam: sicut boni christiani. Et isti solūmō viuunt vita gratie coram deo. Titū. ij. Sobrie z pie z iuste viuam⁹ in hoc seculo, qui hūt sobrietatē q̄tū ad se: iustitiā q̄tū ad primū: pietate q̄tum ad deū. Quarto ponitur xp̄i resurgētis magna pietas. cū dicitur. Apparuit Simoni. Magna nāq; pietas q̄ discipulū se negantem non desperit: sz sibi benigne apparuit. Quānis em̄ xp̄s exuerit mortalitatē: nō tamē exuit pietatē, q̄uis deposuerit oēm miseriā nō tñ deposuit miam: q̄uis abiecit passionē nō tñ cōpassionē. Verū cū petr⁹ fuerit trinonis, scz petrus, cephas, z simon: nō tñ dicit q̄ apparuerit petro vel cephe sed simoni. Petr⁹ nanq; interpretat agnoscens. Et pōt significare p̄dicatores. Interpretat etiam discalciās: z pōt significare minores. Cephas interpretat caput: z pōt significare eccl̄ie prelatos z pastores. Simon interpretat obediēs: z significat p̄ceptorū factores: xp̄s igit nō apparet alicui propter suam auferam vitā: nec ppter dignitatē suam neq; summā prelationē: sed ppter preceptorum dei obedientiam veram.

¶ Sermo. cxxij. De eodem. Ser. iij.

Qui suscitauit iesum z nos cum iesu suscitabit. ij. Corinth. iiij. Qz caput non est sine corpore, nec corpus sine capite: z ō

apostolus ait hec de resuscitatione capitis. cum dicit Qui suscitauit iesum. Secūdo de resuscitatione corporis: cuz addit Nos cum iesu suscitabit. Circa primum notādū q ipa resurrectio capitis nostri, id est christi tripliciter fuit. primo nāq surrexit velociter: qz die tertia: noluit āt ante diem tertium resurgere. Tū ppter probationem: qz sicut in ore duorū vel trium testiū stat omne verbū. Sic in duobus vel tribꝫ experiemur omne factum. Tum ppter significationē vt sez ex hoc significaret q lux sue mortis fugauit nostrā duplicem mortē. Et ideo vna die integra z duabꝫ noctibus iacuit in sepulchro. Tum propter restauratoꝝ pfigurationem. petrus raven. Tres dies voluit esse sue sepulture q i celo sunt restauratꝫ q in terra reparaturus z q apud inferos redēptꝫ. Secūdo surrexit feliciter quia depositā omni miseria: qđ quidē ostēdit verbo facto, z signo ac mysterio. Uerbo qđ ē cū dixit. Luce vltimo. Hec sunt verba q locutꝰ sum vobis cum adhuc essem vobiscū. Nā z cū illis erat per pñtiam: sed cum eis non erat p mortalitatē depositā. Facto quando ianuis clausis ad discipulos intrauit. Grego. Quid mirū si clausis ianuis in eternum iam victurꝫ intrauit q morituꝫ veniēs nō aperto vtero virginis exiuit? Signo qñ discipulis piscantibꝫ in littore apparuit. Greg. Actus ipm resurrectionis sue mysteriū rebus loquatur dicens. Ideo vobis in mari nō apparco: qz vobiscum in perturbationem fluctibꝫ non sum. Mysterio sez per hoc q in galilea apparuit. Greg. Galilea transmigratio interpetatꝫ. Jam q ppe a passione ad resurrectionē. a morte ad vitā. a pena ad gloriā transmigranerat. Tertio surrexit potenter: qz capta preda sez infernali. Ipse eñ infernū spoliauit. Hiere. liij. Ascēdit leo de cubili suo rapredo gentiū se leuauit. Sanctos qui ibi erant ad se traxit. Joan. xij. Si exaltatus fuero a terra oia trahā ad meipsuz. Multitudinē q erāt in inferno memorat qz vnā partem ad se accepit z aliam ibi dimisit. Ozee. xiij. capko. Ero mors tua o mors morsus tuus o inferno. Secūdo ponit apostolus resurrectionē corporis mystice dicitur. Et nos cū iesu suscitabit nostra ꝛc. Octava per arrā. Est autez arra pars pcij q soluēdi. Tūc igit christus nostre resurrectionis arrā dedit: qz multa corpora sanctoꝝ suscitauit. Nono per missionē possessionis in rē. Tūc eñ i possessionem resurrectionis missi sumus: qñ caput nostrū resurrexisse videmꝰ. Si eñ caput resurrexit cētās est q z corpꝰ resurget. Warim⁹. In saluatore nostro oēs resurgemus. Est eñ in christo hoie vnius cuiusq; caro sanguis z portio. vbi ergo portio mea regnat regnare me credo. vbi dñat sanguis meꝰ dñari me sentio. ac sic cognosco.

¶ Sermo. cxxiij. De eodem. Ser. liij.

Oportuit christum pati z resurgere. Luce vltimo. Quāuis in predictis verbis fiat mentio de iudicio passiōis: tamē de hoc nihil ad presens sed solummodo vi deam⁹ quare xp̄m resurgere oportebat. Homo nāq erat mortuꝰ, vetustꝰ, z a paradiso cōclusus. Ideo oportebat christū resurgere vt mortuū vivificaret: vetustū renouaret: z exclusum aperiendo celestē ianuā introduceret. Primo igit oportet xp̄m resurgere: sez vt mortuū vivificaret. Genus quidem humanū quadrupliciter consideratur aut quātum ad illā partē q est in patria: aut quantum ad illā q est in via aut quātū ad illā que est in medio vie id est in purgatorio: aut quātū ad illam partem que est extra viā, id est in inferno Quātum aūt ad illā partem que est in patria anima vivit p glorificationē. Corpus autem est mortuū per incinerationez sed spiritꝰ immortalis est. Corpus quidem mortuū ē ppter pctm. spūs aūt vivit sez deo ppter iustificationē. Illa vero pars q ē in via est mortua: sed illa est duplex. Alie dā eñ est mortua mūdo sed vivit deo. Colꝰ. iij. Mortui eñ estis z vita vestra abscōdita est cū xp̄o in deo. Que dā eñ est mortua deo sez vivit mūdo. Uñ ps. Mors pctoꝝ pessima. Illa ꝓo q est in purgatorio est mortua quo ad copꝰ p incinerationē: z quātū ad animā quo ad gra

in nobis vivificabit z mortalia corpora nostra ꝛc. Octava per arrā. Est autez arra pars pcij q soluēdi. Tūc igit christus nostre resurrectionis arrā dedit: qz multa corpora sanctoꝝ suscitauit. Nono per missionē possessionis in rē. Tūc eñ i possessionem resurrectionis missi sumus: qñ caput nostrū resurrexisse videmꝰ. Si eñ caput resurrexit cētās est q z corpꝰ resurget. Warim⁹. In saluatore nostro oēs resurgemus. Est eñ in christo hoie vnius cuiusq; caro sanguis z portio. vbi ergo portio mea regnat regnare me credo. vbi dñat sanguis meꝰ dñari me sentio. ac sic cognosco.

¶ Sermo. cxxiij. De eodem. Ser. liij.

Oportuit christum pati z resurgere. Luce vltimo. Quāuis in predictis verbis fiat mentio de iudicio passiōis: tamē de hoc nihil ad presens sed solummodo vi deam⁹ quare xp̄m resurgere oportebat. Homo nāq erat mortuꝰ, vetustꝰ, z a paradiso cōclusus. Ideo oportebat christū resurgere vt mortuū vivificaret: vetustū renouaret: z exclusum aperiendo celestē ianuā introduceret. Primo igit oportet xp̄m resurgere: sez vt mortuū vivificaret. Genus quidem humanū quadrupliciter consideratur aut quātum ad illā partē q est in patria: aut quantum ad illā q est in via aut quātū ad illā que est in medio vie id est in purgatorio: aut quātū ad illam partem que est extra viā, id est in inferno Quātum aūt ad illā partem que est in patria anima vivit p glorificationē. Corpus autem est mortuū per incinerationez sed spiritꝰ immortalis est. Corpus quidem mortuū ē ppter pctm. spūs aūt vivit sez deo ppter iustificationē. Illa vero pars q ē in via est mortua: sed illa est duplex. Alie dā eñ est mortua mūdo sed vivit deo. Colꝰ. iij. Mortui eñ estis z vita vestra abscōdita est cū xp̄o in deo. Que dā eñ est mortua deo sez vivit mūdo. Uñ ps. Mors pctoꝝ pessima. Illa ꝓo q est in purgatorio est mortua quo ad copꝰ p incinerationē: z quātū ad animā quo ad gratuez passionē: qz sicut ōr Eccli. xx. Melꝰ est mors ꝙ vita amara. Illa aūt que in inferno nō tantū est mortua quo ad corpus sed etiā ꝓtū ad alaz que quidē mortua est per remorsum cōscie: z per cruciatū ignis gehenne. Esa. lxv. Uermis eoꝝ nō morietꝫ z ignis eoꝝ nō extinguet. In horū significationē sacerdos de hostia tres partes facit. Illa eñ que ponit in calice signat illā partem que est in celo que a turbatiōe hominū abscōdit: z torrente voluptatis dei potatur. Alie due representant i las duas: sez illā que est in purgatorio: z illā q̄ est mortua mūdo. Quarto aūt z quinta pars sez pctoꝝ z damnatoꝝ: ibi nō prefigurat: qz a corpore sunt precisa. Omnes autē istas quinq; partes sic mortuas christus p suā resurrectionē vivificat. Nā illā que est in celo vivificat corpa de monumentis suscitādo z animabus coniungendo. Joan. v. Omnes qui in monumentis sunt audiēt vocē filij dei. ꝛc. Illam que est mortua vivificat in celo gloriosam apparere faciēdo Colloc. iij. Cū christus apparuerit vita vestra: tūc z vos apparebitis cū ipo in gloria. Illā q̄ est in purgatorio vivificat post purgationem ad salutē eternā ducēdo. j. Coꝝ. iij. Ipe autē saluus erit sic tamen quasi per ignē. Que est mortua ex peccato sepe vivificat eā a somno pcti excitādo. Ephe. v. Surge qui dormis z exurge a mortuis z illuminabit te christꝰ. Illā que est in inferno vivificat corpora vivificādo z animalibus coniungendo ac duplici penalicet, in corpore z anima puniēdo. Hiere. xvij. Duplici contritione contere eos. Scōo oportuit xp̄m resurgere vt hoiem vetustū renouaret. Juxta illud Rom. vj. Sicut christꝰ resurrexit a mortuis in gloriā patris: ita z nos in nouitate vite ambulemus. Xp̄s autem surrexit velociter: veraciter: integraliter z perpetualiter. Et per istum modū nos in nouitate vite debemꝰ ambulare z resurgere. Primo nāque nostra innouatio debet habere velocitatem: quod est contra penitētiā differentes. Sicut eñ xp̄s tertia die resurrexit a mortuis: sic saltē z nos tertia die debemus resurgere a peccato. Prima dies est delectatiōis. Scōa ē ꝓsensus. Tertia

dies est opus. Si enī addit quartam diē que est cōsuetudo resurgere vix valebit. In huius significatione dñs de facili suscitauit puellam in domo. i. peccatorē dū adhuc peccatum haberet in corde p consensum. Faciliter etiā suscitauit mortuū extra domum delatū. i. petōrem qui exiuit ad peccati simplicē actū. Difficulter aūt suscitauit lazarū quatriduanū. i. peccatorē i pctis inueteratū. Scōo nostra in nouatio dz habere veritatē qō est cōtra penitentiā simulantes. De quibus dicit Apo. iij. Nomē habes q viuas z mortuꝰ es. Quidā enim sunt viui quātum ad nomen: sed mortui cītum ad rē. sicut hypocrite. Et quidā sunt vini quātum ad rez: sed quātū ad nomē mortui. sicut scti viri qui viuūt coram deo: z despiciūtur a mūdo. Quidā vero sunt viui cītum ad nomē et rem. Sicut illi qui habēt interius mundam cōscientiam exterius clarā famam. Quidaz autē sunt mortui cītū ad vtrūcz qui z intrinsus sunt sceleribꝰ pleni: et exterius horibꝰ odiosi. Tertio debet habere integritatem: qō est cōtra penitētiā diuidentes. Sicut enim xps integer surrexit sic z nos debemꝰ integre resurgere a peccato. Sed quidā sunt q deo ex suo corde tres partes facīūt: nā intellectinam dant deo per fidē. Sed hoc modicum est quis sicut dicitur. Jac. ij. Tu credis quia vnus est deꝰ z benefacis. Et demones credūt z contremiscunt. Affectinam dant mūdo per amorē. Sed hoc prohibitū. j. Joā. ij. Nolite diligere mundū. neqz ea q in mūdo sunt. Et operatiuā dāt diabolo p operationē: sed hoc diabolicuz est. Joh. viij. Facitis opera pris vestri. Deus autē totū cor vult habere. Prouer. xxiij. Prebe fili mi cor tuū mihi. Quarto inouatio nostra dz habere perpetuitatē vt sicut christus resurrexit. nunqz de cetero morituꝰ. Sic z nos a peccato debemꝰ resurgere: z ad ipsuz nunqz redire Qui enīz ad peccatum redeunt sunt suam animā polluentes. j. Pe. ij. Canis ad suū vomitum reuersus. Sunt z proximū suo malo exemplo inficientes. Unde sequit. Et sua lota in volutabro luti. Sūt christum crucifigētes. Heb. v. Rursus crucifigētes sibimet ipsis filiū dei. Sunt deū irridētes. Aug. penitētes sivere penitētes: z nō erubescentes irridētes immutate vitā reconciliamini nos. Tertio oportebat christum pati vt ianuam paradisi aperiret: z hominem exclusum illuc reduceret. Janua enim paradisi tripliciter clausa fuit vt habetur. Gen. iij. scilicet angelica custodia ignis vehemētia: rūphea bis acuta. angelica custodia significabat inimicitiā q erat inter hominem z angelum. Ignis significabat obligationē ad penā eternaz. Rumphea bis acuta significabat dei iustitiam que hominem intrare nō patiebatur: donec sibi, satisfaceret de offensa. Sed christus per suam passionem z resurrectionem angelum hominī pacificauit: et sic primum obstaculū remouit. Cor. j. Pacificās per sanguinē crucis: q i celis z q interris sūt. Mortē z penā eternā superauit. Et sic secundum obstaculum remouit. Unde dicitur in prefatione. Eternitatis nobis aditum deuicta morte reserauit. dei sententiaz timitatus est, qz sibi plene satisfecit. Et sic tertiū obstaculū remouit. Unde cōtinuo Qui pro nobis eterno patri ade debitaz solvit. ps. Que nō rapui tūc exolnebam.

¶ Sermo. cxxiij. De eodē. Serm. v.

Jesum queritis nazarenum surrexit nō est hic. Mat. vltimo. Ista dicta dixit ag̃elis sctis mulieribꝰ q̄ dē secute fuerūt xp̃s ꝓdicantē: vt sibi ministrarēt. In patibulo pēdentē: vt dolorē z ꝓpassionē ostenderēt. xp̃m i tumulo q̄escētē: vt ipz inūgerēt: cui hodie. In p̄missis p̄bis tria ponunt. Primū est ista sanctaꝝ mulierum magna studiositas: cū dr. Jesuz queritis nazarenum. Et nota q quatuor fuerūt differentie querētiū dñm. Quidā enim querūtie querētiū dñm. Quidā enim querūtie mane. sicut iste mulieres. De quibus dicitur. Et valde mane vna sabbatorum ꝛc. Et ideo eis inuenire fuit valde facile. Illi querūt xp̃m in mane: qui querūt ipsum inuēnite. Et ideo de facili inuenīūt ipsum uer. viij. Qui mane vigilauerit ad me inueniēt me. Sūt enim sicut mollis cera que de facili reciptūt impressionem bonam. p̄s. Factū est cor meum tanqz cera liquescens Sicut recēs testa: quis de facilius bibunt z obseruant bonū odorē. prouer. xij. Adolescēs iuxta viā suam ꝛc. Sicut gracilis virga quia de facili flectūtur ad bonam operationē Cañ. iij. que est ista q̄ ascēdit de deserto sicut virgula fumi ex aromatibus. Alij quesierūt in vespere si cut illi q̄ dixerūt Luce vltimo. Mane nobiscū domine qm̄ aduesperascit. Et eis inuenire fuit tardum z difficile. Un̄ christus eis dixit. O stulti z tardi corde ad credendū. Illi ergo q̄runt vesperē: q̄ que rāt ipsum in sua senectute. Tales enī cuz difficiliter inuenīūt ex quo in malo induratur z ab humore gratie exiccātur. p̄s. Aruit tanqz testa. p̄tus mea. Et vir aut nū quā ostēdit. Ideo subdit. Lingua mea adhesit fauc̄ibꝰ meis. Et spe in peccatis suis emoriuntur. Unde subdit. Et in pulue rem mortis deduxisti me. Alij quesierūt ipsum in sero: sicut illi de quibus dicitur. Johan. xx. Cū esset sero die illo vna sabbatorum ꝛc. Et eis inuenire fuit dubitabile. vnde dicitur Luce vltimo vbi agitur de ista apparitiōe facta in cero q̄ dubitauerunt z ipsum esse spiritum credidērūt. Illi ergo querunt in cero qui querunt in mortis articulo: z talium penitentia magis dubitabilem dicens fidelis bene vitiens securus hinc exit. Baptizatus ad horam securus hinc exit. Agēs penitentiam dū sanus est z reconsiliatꝰ si securus hinc exit. Agens penitentiam ad vltimū, z reconsiliatus si securꝰ hinc exit: ego non sum securus. Eorum enī qui in morte penitent quidam penitent tantum timore pene isti sunt in statu perditionis. Et quidā penitēt amore iustitie: qui etiam si penā nō timerēt adhuc deo seruirent: isti sunt in statu perfectionis. Quidam ex cōsideratione vtriuscz cause habētes respectum ad amorē iustitie z ad vitationem pene isti sunt i statu salutis, z quia illi qui tantū penitēt in extremis videntur hoc facere timore penetideo eorum penitentiaz Aug. dicit esse dubiā. Alij querūt eū in nocte sicut milites positi ad sepulchrum: z eis inuenire fuit impossibile. Illi aut in nocte querunt qui christum vocare nō inuenire, post mortē. z qui in mortali cessauerant impossibile est q eum vnquā inuenīāt: nisi eo modo, quo est in inferno.

Deus enī est in mundo per misericordiā et in celo p gratiā z gloriā: in inferno p iustitiā. Nō ergo ipsum inuenīūt vt misera torē: qz hoc mō est in mūdo: nec vt glorificatorē: qz hoc modo est i celo. Sz vt iudicē z tortorē: qz hoc modo est i inferno. Secūdo ponitur christi infinita charitas cum dicit. Crucifixū. De qua dicitur. Johan. v. Maiorem hac dilectionem nemo habet vt animam suā ponat quis p amicis suis: z ponit christus vltimū signum amoris. Amor enim per quatuor manifestatur aliquādo per verba z istud est magnum signū. Quando enim cor est plenū amoris: os abūdat in sermone Luce. vj. Ex abundātia cordis os loquit. Aliquādo per beneficia: z istud est maius signū Multi enim darent verba qui non tamen darent beneficia. Joh̄. iij. Non diligamus v̄bo neqz lingua ꝛc. Aliquādo etiaz per obsequia p̄sonalia: z istud adhuc est maius. Multi enī similiter seruirēt de substantia sua qui non seruirent de persona. propria. De isto dicit Gen. xxix. Seruiuit Jacob pro Rachele septē annis. aliquādo p morte. z istud est maximū z vltimum. Multi enim darēt in obsequiuz p̄sonas suas qui non darēt in mortem animas suas. Ista quatuor signa xp̃s nobis ostēdit. de duobus primis dicitur Johā. xv. Vos amici mei estis z post. vos autez dixi amicos: quia o ia q̄ audiui ꝛc. Ecce signum amoris p beneficia. De alīs duobus dicitur Matthei. xx. Filius hominis nō venit ministrari: sꝫ ministrare: quo ad primū. z dare animā suam in redemptionem pro multis. quo ad secūdum. Tertio ponit christi resurgētis immēsa pietas. in hoc p z Petrū voluit designare z nomine ne desperaret ex negatione. quādo angelus dixit. Dicite discipulis eius z Petro. Licet enī deposuerit omnē passionis defectū tamē nō deposuit pietatis affectū. Xp̃s nanqz ante incarnationem cognoscebat nostras miserias p quandā theoricam. i. p̄suā sapientiā: ideo multū erat misericors Quomodo misereꝫ pater filiorum misertus: est dominus timētibus se recordatꝰ ē quoniā pulvis sumꝰ. ꝛc. Post incarnationē aūt eas scivit per practicam z exercitationē lōgnam, quia.

xxxiij.annis practicauit.Et se exercitauit circa nras infirmitates.Et ideo fuit valde cōtristatus quod tam longa exercitatio in nobis non habet effectum.ps.Contristatus sum in exercitatiōe mea ⁊c. Tādem sciuit eas per experientiam:quia expertus est tētationes dolores ⁊ mortem, ⁊ ideo factus est maxime misericors.Hebre.ij. Nō enim habem⁹ pontificem qui non possit compati infirmitatib⁹ nostris tentatum autem per omnia.Si em esset aliquis medicus qui esset bonus theoricus et bonus practicus ⁊ infirmitates sepe expetr⁹:iste maxime esset misericors. Talis enim medicus fuit christus dominus noster.Ista tria tāguntur.Heb.v.Et quidē cum esset fili⁹ dei.Ecce qr sciuit nostros defectus per diuinam sapientiam didicit ex his que passus est obediētiaz. Ecce quia eos sciuit per experientiam: et cōsummatus factus est omnibus obtē perātibus sibi causa salutis eterne.Ecce quia eos sciuit per exercitationem longam:tādiu enim se exercitauit q̄ cōsummauit artem suam ⁊ veritatem.

¶Sermo.cxxv. Feria.ij.post pascha. Sermo.j.

Ta solus peregrinus eo in hierusalem ⁊c.Luce vlti. Volēs xp̄s in hierusalē transfretare: peregrinū se fecit. Fuit em peregrinus quantū ad quatuor. Primo q̄tū ad habitū q̄ assumpsit.Ipse em crucē assumpsit qñ ipsam ppriis hūeris baiulauit.q̄ q̄dē crux fuit nauis:qr in celestē hierusalē deduxit.Sapi.xiij. Transeuntes mare p̄ratē liberati sunt.Et fuit mal⁹ in ipsa naui.Ezech.xxvij. Cedrum de libano tulerūt vt facerēt tibi malū.Et fuit clauis qr celestē hierusalē aperuit. Esa.xxij.Dabo clauē dauid sup humerū ei⁹.Scēo assūpsit pileū.i.coronā spineā pegrini em portāt pileū.ytra eētū:ventū ⁊ pluuiā.Sic xp̄i corona ⁊ passio ē nobis in vmbra ab estu voluptatū.Defēdit em nos a pluuia tribulationū ⁊ a vēto tētationū.Esa.iiij. Tabernaculū erit in vmbraculū diei ab estu:quo ad primuz ⁊ in abscōsione a turbine ⁊ pluuia:q̄ adalia duo sequētia.Tertio assumpsit scalumā. i.corp⁹ que scaluina fuit albi coloris propter puritatē. Apoc.xix. Ecce equ⁹ albus ⁊c.Corp⁹ em xp̄i fuit equus insign̄ ratione fuit benedictus.Nā eius scharcellā.i: ipsum durit ⁊ fuit albus.f.insign̄ puritatem habuit.deinde factū est nigrū propter ānimā.Solēt em peregrini in scharcellā thesaurū ponere ⁊ portare.In christi fit aia fuit triplex thesaurus.f. misericordiam eius plenā gr̄e ⁊ veritatis.Quinto assumpsit baculū.i.crucē qui quatuor eius fuit ferratus.peregrini em vtūtur baculo ad sustētationē, fluuiorū trāsuadationē ⁊ ad malarū bestiarū percussionē. Sic xp̄s baculo sue crucis mūdū sustēnuit.ps.Virga tua et baculꝰ tuus ipsa me cōsolata sunt. Fluuiū mūdi trāsuadauit. Gen.xxij.In baculo meo transiui iordanē. Esa.xxij.In die illā.diabolū percussit.Esa.xxx.Ad vocē domini pauebit assur virga percutiēs. Sexto assūpsit calciamētū.peregrini em calciamētū assumūt cōtra lutū.f. spinas et lapides.Judei em in xp̄m piecerūt lutū.ps.Extrie me de luto vt nō infigar.Spinas qr coronā spineā sibi imposuerunt. Et lapides.Joā.viij.Tulerūt lapides vt iacerēt in eum. Cōtra ista christus assumpsit calciamenta.Deut.xxxij. Tingat in oleo pedez suū ferrū ⁊ eo calciamentum eius.anima xp̄i erat tincta oleo gratie:q̄ ola aduersa dulcorabat.munita ferro cōstantie que ipsa aduersa non timebat. Et ere incorruptibilis patiētie q̄ omnia sup plicia tollerabat Septimo assumpsit insignia ⁊ vulnera peregrini em reuertentes gnia assumunt vt ostēdant q̄ suaz peregrinationē cōpleuerūt ad plenū vt hōmines prouocēt ad sibi bene faciendum ⁊ sint securiores ad ambulādū. Sic xp̄s ad patriā rediēs cicatrices reseruat.Et hoc in ostensionē paterne obedientie ipse complete.Johānis.xvij. Opus consummauī q̄ dedisti mihi vt facerē.In ipsa tionem paterne misericordie obtinendē

Ambro.Vulnera suscepta abolere voluit celo ferre maluit:vt ea p̄i misericordie ostēderet.In signū securitatis nobis acq̄ste Ezechie.ix.Sup quē videritis thau nō occidatis.Octauo habit⁹ ist⁹ pegrinus fuit benedictus.Nā eius scharcellā.i: ānimā benedixit de⁹ pater. Ezechie.ij. Benedicta glia domini de loco suo.Et⁹ scharcellā.i.carnem benedixit xp̄s.Luce.j.Benedict⁹ fructꝰ vētris tui.Eius baculuz.i.crucē bñdixit totus mundus. Sapiē.xiij, Benedictum signū per q̄ iniquitia. Secundo dicitur peregrinus q̄ habet aliqñ ascēsus.aliquādo descensus aliquando vias planas. Iste antē peregrinus nihil habuit de via plana:sz ascēsum fecit quādo de celo in mūduz venit. Magnum etiā ascensum fecit quādo crucem ascēdit. Fecit etiā magnū descēsum quando in lymbuz descendit. Et magnū ascensum quādo inde rediens in celum ascendit.Tertio fuit peregrinus quātuz ad hospitia.Solēt peregrini maxime in estate ter in die intrare hospitia scilicet in tertia ad prandēdū:in meridie ad bibēdum ⁊ cōuescēdum:⁊ in sero ad suaz cenam faciendū ⁊ ad dormiēdum. Sic iste peregrinus tripler hospicium est ingressus.Primū est vter⁹ virginis q̄ ingressus est in tertia.i.nō in primo tēpore nec in secūdo tēpore legis:sed in tertio tēpore gratie ibi prādiū fecit quādo natūrā nostram assumpsit habēs carnē tanq̄ cibū:⁊ sanguinē tanq̄ potū. Scōm est patibulū crucis Joh.xix.Sitio. Et deinde ei acetū Ubi⁊ requieuit.Ibidē.In limato capite tradidit spīm.Et istō hospitū ingress⁹ est meridie.Cant.j. Judica mi bi vbi cubes i meridie. Tertiū hospiciū est sepulchrū vbi dormiuit.ps.Ego dormiui ⁊ soporat⁹ sum.Cenā nanq̄ cū illis dā erat in lymbo fecit Lu.xiiij. Homo qui dā fecit cenā magnā ⁊c.Istud hospitium ingressus est in sero.Mat.xv.Cū iam sero esset factū venit Joseph ⁊c. Quarto fuit peregrin⁹ xp̄s ad pericula q̄ sustinuit. Solēt nāq̄ peregrini sustinere pericula tam ab hostib⁹ q̄ eos ingulāt vt eoz̄ bona diripiant q̄q̄z a latronibus qui eos spoliāt.Sic xp̄s a suo socio iuda fuit proditus.Matthei.xxvj.Qui intingit mecū manū i parapside hic me tradet ⁊c.A iudeis in quoz̄m domo venerat hospitari fuit occisus zacha.xiij.his plagat⁹ sum in domo eoz̄ qui dilexerūt me.A militibus expoliatus Joh.xviij. Milites acceperunt vestimēta:⁊ fecerūt quatuor partes vnicuiq̄ militi partem fecerunt.

¶Sermo.cxxvj. Feria.iij.post pascha. Sermo.j.

Tetit Jesus in medio discipulorū suoz̄: ⁊ dixit eis.pax vobis.Luce vlti.Sicut ex presenti euangelio patet.Christus multipliciter se manifestauit. Primo per miraculosam ad ipsos ingressionem:quia ianuis clausis intrauit Sicut dicit Johannes qui de ista apparitiōe agit per quod ostenditur q̄ glorios⁹ resurrexerat ⁊ q̄ dotem impassibilitatis:agilitatis:subtilitatis:⁊ claritatis induerat.Signuz ergo vere spiritualis resurrectiōis in homine est: quando istas quatuor dotes spirituales habet scilicet claritatem conuersatiōis honeste.Matth.v. Sic luceat lux vestra coram hominibus vt videant opera vestra bona:et cetera. Et subtilitatis profunde Sapi.vij. Spiritussanctus vocatur subtilis:qr subtiles.i.humiles facit.Agilitatē obediētie.Prouerb.xij.Vidisti hoiem velocē i ope suo ⁊c.Et impassibilitatē patiētie.Prouerb.xij. Nō cōtristabit iustū q̄cūq̄ ei acciderit.Secūdo manifestauit se per sitū sive collocationem: cum dr.Stetit iesus in medio discipulorū suoz̄.Aesi.dicat.Ego suz ille q̄ i medio stare cōsueui.Ipse nāq̄ stetit in medio in ingressu qr i media nocte nat⁹ in medio animaliū reclinat⁹. et gemine gygas sub statie effect⁹.Stetit i medio i processu,quia stetit in medio doctorū in medio discipulorū ⁊ in medio iudiciorum. Juxta illud Prouer.viij.In vijs iustitie ambulabo:⁊ in medio semitarū iudicij.Stetit i medio in egressu:qr i medio terre passus:in media die crucifix⁹:i medio latronū posit⁹. Tertio manifestauit se per ppriā testifi-

cationē:cū dixit.Ego sum quasi dicat.Debetis mihi credere:qm mētiri nō possum. Jo.viij.Si ego testimoniū phibeo de me ipso:verū est testimoniū meū.Spūalr aūt quis resuscitatus intelligi pōt qñ triplex testimoniū hz.s.bone cōsciētie.ij. Coz.j. Gloria nostra hec est testimoniū cōsciētie nre.Bone vite.Joā.x.Opa q̄ ego facio illa testimoniū phibent de me.Et bone fame.j.Tim.iij.Oportet illū hēre testimoniū bonū ab his q̄ foris sunt.Quarto manifestauit se p occultarū cognitionū manifestationē:cū dixit.Quid turbati estis:cogitatiões ascendūt in cordib⁹ vestris:rc. Acsi dicat debetis me cognoscere:qr ego sum ille q̄ vīa occulta cognosco. Spūalr etiaz q̄s resuscitatus est qñ cogitationes suas discernit.Et bonas custodit:z malas expellit.Periculū est nāq; malas cogitationes in corde tenere qr sunt sicut mus in pera.ignis i sinu p̄dēs in gremio.Mus est ola corrodit in petra.sic male cogitatiões ola merita corrodūt i aia Job.xiij. Quasi vestimētū q̄ comedit a tinea Ignis in sinu vestimēta cōburit sic mala cogitatio concupiscentiā accēdit.Proner.vj. Nū q̄d pōt hō abscōdere ignē in sinu suo:vt nō cōburant vestimēta sua.Serpēs in gremio venena diffundit sic mala cogitatio peccati venenū in cor emittit.Ūñ.Proū. xxvj.Quasi regulus venena diffundet. Quito se manifestauit p palpationē:cū dr Palpate z videte rc.Quasi dicat.debetis me cognoscere qr istō est idē corp⁹ qō sepe videre z palpare cōsueristis.Spūalr etiā q̄ resuscitati intelligunt q̄ permittūt se palpari.i.argui z reprehēdi.Sz sunt q̄dā alia q̄ se palpari nō pmittūt.Aut qr hispida;sunt sicut heritⁱ aut qr siluestria sunt sicut lup⁹.Aut qr arrogātia sūt sicut leo.Sic ēt sunt plerīq; q̄ si arguunt a deo sunt hispidi q̄ p̄ba iniuriosa pūgūt.Qui dā a deo siluestres q̄ ad latebras excusationū cōfugiūt.Quidā a deo arrogātes q̄ nimis idigne ferunt.Sexto manifestauit se p cicatricū ostensionē,qñ dr.Ostēdit eis manⁿ z pedes,Acsi dicat debetis me cognoscere qr ego sum ille quē in his pedibus z manib⁹ i cruce cōfixū vidistis.Spūaliter esse q̄s resuscitat⁹ intelligit qñ vulnera sua.i.petā nō abscōdit:sz sacerdoti ostendit.Luc.xvij.Ite oñdite vos sacerdotib⁹. Jnā sapiētiā ipse habuit.Unde dr de eo q̄ cū rome liberalib⁹ artibus esset traditus ad plensi fuit erudit⁹.Tertia est pseuerātia.Apoc.vij.Seruiet ei die ac nocte in templo dei.Jstā pseuerantiā ipse habuit:qr vsq; in finē in bonis pseuerauit. Unde cū moreret dixit.Nō sic vixi inter vos:vt iterū p̄deat viuere.Scō notatur status sue prelationis:cū dr.Et exalsidera nk.Primo qualis fuit eius electio. Fuit ā deo isp⁹rata:qr ibi vox mirabiliter celebrata.Nā cū in discordia multa essent ptim⁹ in Ambrosium unanimiter cōsenserunt.Eccl.xxv.In tribus beneplacitū est spūi meo:q̄ sunt concordia fratrū rc.Fuit a supiori cū gaudio confirmata.Ūñ legit de eo q̄ cū missa ē relatio ad valentinianū imperatorē qui summo gaudio accepit q̄ iudices a se direct⁹ ad sacerdotiū petant.Scō videndū est q̄lis fuit ei⁹ ad hoc aspiratio.Jpe rim nō tm fugit vt nō posset inueniri sed ēt se habere simulauit q̄ sunt plationis officio inimica,scz crudelitatē.Ūñ dr:qr tribunal cōscēdit z cōtra cōsuetudinē tor menta personis adhibere iussit.Eccl.iij. Noli esse sicut leo i domo tua.rc.Philosophiā pfiteri voluit.j.Coz.ij.Loquebar sapiētiā inter perfectos:sed non sapiētiā huius seculi nec principū huius seculi q̄ destruūt⁹.Infamiā z inhonestatem.Unde dicit Ecce itelliget seru⁹ meus.ipse q̄dē fuit dominus seru⁹ dei.Et iō habuit tres laudabiles cōditiones boni serui.Prima est mādatia.ps.Ambulās in via immaculata:hic mihi ministrabat.Jnā ipse habuit qr mandata mētis z carnis ipse seruauit.Ūñ refert Hieron.ipm dixisse.Urgimur at nos solūofferim⁹ sed seruam⁹.Sap.viij.Cū essem magis bon⁹ veni ad corp⁹ cōnatū.Secūda p̄ditio est sapientia.Proue.

viij.Acceptus est regi minister itelligēs. Jnā sapiētiā ipse habuit.Unde dr de eo q̄ cū rome liberalib⁹ artibus esset traditus ad plensi fuit eruditⁿ.Tertia est pseuerātia.Apoc.vij.Seruiet ei die ac nocte in templo dei.Jstā pseuerantiā ipse habuit:qr vsq; in finē in bonis pseuerauit. Unde cū moreret dixit.Nō sic vixi inter vos:vt iterū p̄deat viuere.Scō notatur status sue prelationis:cū dr.Et exalsiderauk.Primo qualis fuit eius electio. Fuit ā deo isp⁹rata:qr ibi vox mirabiliter celebrata.Nā cū in discordia multa essent ptim⁹ in Ambrosium unanimiter cōsenserunt.Eccl.xxv.In tribus beneplacitū est spūi meo:q̄ sunt concordia fratrū rc.Fuit a supiori cū gaudio confirmata.Ūñ legit de eo q̄ cū missa ē relatio ad valentinianū imperatorē qui summo gaudio accepit q̄ iudices a se direct⁹ ad sacerdotiū petant.Scō videndū est q̄lis fuit ei⁹ ad hoc aspiratio.Jpe rim nō tm fugit vt nō posset inueniri sed ēt se habere simulauit q̄ sunt plationis officio inimica,scz crudelitatē.Ūñ dr:qr tribunal cōscēdit z cōtra cōsuetudinē tormēta personis adhibere iussit.Eccl.iij. Noli esse sicut leo i domo tua.rc.Philosophiā pfiteri voluit.j.Coz.ij.Loquebar sapiētiā inter perfectos:sed non sapiētiā huius seculi nec principū huius seculi q̄ destruūt⁹.Infamiā z inhonestatem.Unde dicit q̄ publicas mulieres publice ad se venire fecit:vt per hoc a sua intētione populū mirē esse.Tertio videndum qualis fuit eius in officio psecutio.Jpse em pp̄m i fide istruebat.Tūc em arriana heresis tota Italiā corruperat sed ipse pp̄m suum ab ista peste purgauit Et veritatez edoc uit fidei.Eccl.j.Qui curauit gētē suā z liberauit eā a perditiōe.Jpse etiā mores informabat.Unde iter cetera docuit Augtria ad mores spectātia.Prio ne cuiq; male conueniant ipsi sibi maledicant. Secundo ne aliquibus militiā exercere cōsuleret:ne ipsi rapinā z calumniā exerceāt.Tertio ne ad conuiuia inuitat⁹ acc̄ederet,ne ibi tēpantie modū pderet.Jpe exēplum bonor̄ operū oibus tribuebat. Titum.ij.In omnib⁹ teipsum prebe exēplum bonorum operū:in doctrina;in integritate:in grauitate.In doctrina q̄ dez qr semper populis p̄dicauit.In integritate:qr perpetuam castitatem seruauit. In grauitate:quia maturitatē semp ostēdit.In bonis oibus:qr omnia bona peribus erogauit:Tertio notatur status cōsummationis:cum dr.Eleuabitur.Jpe enim secure mori potuit:qr ab oib⁹ terrenis eleuatus fuit.Habuit enim in morte quatuor que ipsum secure mori faciebāt scz corpus dñicū.Honorat⁹ em eps Vercellensis ex precepto dei ad ipsum puenit,z sibi sacramētū dominici corpis dedit,z cū tali viatico ipe trāstuit.Jstud autem tanq̄ pugil ab omnib⁹ istis dñs dēmonis eū secur⁹ reddebat Job.xvij.Pone me iuxta te:cuiusuis manus pugnet contra me.Scō habuit spūm sanctū.Jmminēte nāq; ei⁹ morte spūs sanct⁹ i specie ignis z i modū scuti i ei⁹ os intrare visus est. In specie ignis:vt ipm purgaret.In modum scuti:vt ipm protegeret.In os ei⁹:vt verba a spiritu sancto plata ostenderet. Et istud scōm tanq̄ doctor eū per viā ducebat,ps.Spūs tuus bon⁹ deducet me i viam rectam.Tertio habuit vitam;sanctā:quam quidem duo cābant scz meritorū suor̄ affluētia,z magna de deo fiducia.Unde sic dixit in morte.Nō sic vixi inter vos vt me viuere pudeat.Nec mori timeo quoniā bonū dominū habem⁹.Et istud tertiū ei⁹ mortem deo gratā reddebat Aug.Certe nō potest male mori qui bñ vixit Quarto habuit cōmēdationē diuinam.Jpse enim manus in modum crucis expandēs spiritū suū in manⁿ dei recommēdauit:Et istud quartū secure eum mori faciebat.Sap.iij.Justorum anime i manu dei sunt:z nō tanget illos tormētū mortis.Quarto notatur status sue glorificatiōis:cū dr.Et sublimis erit valde. Jpse em tūc triplicē sublimitatē accepit. Primo sublimē locū ad habitā dū:vt celum.Unde a multis visus ē ascēdere:scz in celū tanq̄ in ppriū suū locū.Et istud

sibi acãssuit propter innocẽtiã. ps. Quis ascendet in montem ꝛc. Innocẽs manibus: scz ꝛ mũdo corde ꝛc. Scõo accepit sublime officiuz ad iudicãdũ. Uñ a multis visus est i cathedra residere: ꝛ isto accepit propter paupertatez volũtariã. Joã. xxi. Judicũ paupib⁹ tribuit. Tertio accepit sublime pẽiũ ad perfruẽdũ. Unde multi supra corp⁹ e⁹ stellam spendidaz conspexerũt: illã scz stellam de qua dicit Apoc. xij. Ego sum stella splẽdida ꝛ matutina. Et istud accepit propter omniũ victorum victoriã. Apoc. j. Qui vicerit: dabo ei stellam spendidam ꝛ matutinam.

¶ Sermo. cxxviij. De eodem ser. ij.

Xamen apuz in ore leonis erat et fauus mellis. Judicũ. xiij. Legit de beato Ambrosio q̃ cũ esset infans ꝛ dormiret era mẽ apũ os ei⁹ ꝛ faciẽ sic cõplenit: vt quasi in alue olũ suũ intrarẽt pariter ꝛ exirẽt. Et ideo verba premissa sibi conuenienter aptari possunt. In q̃b⁹ verbis ipse assimilat api: leoni ꝛ fauo mellis. Assimilat aũt api triplici de causa. Primo: qr sicut ipse dixit in ezameron. Apis virginitatem custodiunt: sic ꝛ ipse virginitatẽ custodiunt ꝑpetuã. Cui⁹ signũ fuit: qr de ꝑginitate luculentissime disserunt, ꝛ libros de virginibus cõposuit: in q̃b⁹ virginitatẽ mirabiliter cõmẽdauit Matt. xij. Bon⁹ hõ de bono thesauro ꝓfert bona. Chrysost. ibidẽ. Cũ audis aliquẽ de deo loquentẽ intellige qr cor illi⁹ amore dei repletũ est. Qui libidinis t thesaurũ habet in corde: de puellis delectat̃ dicere vel audire. Nõ tantuz Ambrosi⁹ de virginitate libẽter disserebat: sz etiã aliquid indecor̃ dicere vel audire erubescebat. Uñ ipse ait de officiis. Non solũ aũt hoc ab oculis abscõdam⁹: verũ etiã eouz iudicia vsq; membrorum suis appellatiõib⁹ nũcupare indecor̃ putem⁹. Secũdo assimilat̃ api. Apis florez de diuersis floribus colligit. In prato q̃dẽ celestis viriditatis sunt diuersi flores: scz ros se martyrũ: viole pfessor̃, ꝛ lilia virginum. De rosis myrtyrũ colligit florẽ ꝑfectionis, ꝛ magnanimitatis. Unde cũ ꝓpositꝰ Valẽtiniani imperatoris sibi diceret. Tu cõtemnis. Valentinianꝰ caput tibi tollet. Ille respondit. Deus permittat tibi vti. Ille respondit. Deus permittat tibi vti ecclesia sua omnes hostes auertat: ꝛ me omnia sua tela conuertat ꝛ meo sanguine satientur. De violis ꝓfessorum colligit florẽ sobrietatis: qr quotidie nisi in sabbato ꝛ die dñica, ꝛ festis precipuis ieiunabat. De lilijs virginũ collegit florez castitatis: qr virginitatem perpetuã seruauit. Tertio assimilatur api: qr apis alienum furtiue non attingit. Ambn. Ambrosius nescit imitari Colossen. ij. Ambn. defendit: sic ꝛ ipse ecclesiã sibi commissam. Secũdo defendit ipsam a fraudulẽtis hereticorum. Et hoc fiebat tribus modis. Primo iudicijs eos per seculare brachiũ coercẽdo. Deut. xiij. Si tibi voluerit frater tuꝰ ꝛc. Et infra nõ eũ parcat tibi nec occultabis eum. Et statim interficias. Secõo miraculis eos cõuertẽdo. Uñ cũ q̃dã heresiarcha eos ad fidẽ catholicã reduceret. Augustinus vidisset angelũ loquentẽ ad aurem ambrosij statim cõuersus est. Tertio doctrinis eos ad fidẽ catholicã reducendo. sicut patet in beato Aug. q̃ suis predicationib⁹ ad fidẽ conuertit. Tertio defendit ecclesiam a malicia demonum. Primo q̃ habuit in ipsos efficax imperiũ ex eo q̃ eos de corpor̃ib⁹ expellebat. Matth. viij. In nomine meo demonia ejicient. Secũdo quia habuit in ipsos durũ flagellum ideo ipsum valde timebant. Unde demõ quẽdam demonia cũ mediolanũ ingredientem dimisit: egredientem inuasit: quia de hoc interrogatus respondit se ambos timuisse. Luc. x. Ecce dedi vobis potestatẽ calcandi super serpentes ꝛc. Tertio assimilatur leoni tripliciter ratione. Primo qr leo apertis oculis dormit: sic beat⁹ ambrosius dormiebat per quietem contẽplationis: ꝛ tamen vigilabat ꝑ laborem actionis. Cãtic. v. Ego dormio ꝛ cor meum vigilat. In dormitatione q̃dem sensus ꝛ motus intercipitur: ꝛ calor interior ad exteriora reuocat̃. Sic i beatis Ambrosio deficiebat sensus ambitiose vanitatis. Unde ipse de se dixit. Ambrosius nescit instari. Colossen. ij. Ambn. Frustra inflatus sensu carnis sue. Deficiebat motꝰ terrene cupiditatis: qr ola sua pauperibus erogauit. Auari eñ semper sunt in motu: qr semper sunt in appetitu. Eccl. v. Auarꝰ nõ implebit pecunia. Deficiebat ipso calor carnalis voluptatis: qr virginitatem seruauit. Uiuebat autem in eius corde flãma charitatis. ps. Inflãmatũ est cor meũ. ꝛc. Secõo assimilatur leoni: qr leo clamãdo suos leoniculos suscitat. sic ꝛ ipse multos mortuos i peccatis suscitauit: nõ tantũ clamore oris ꝓdicando. Esaye. lij. Clama ne cesses. ꝛc. Nõ ẽm clamore cordis feruẽter orãdo. Ezo. xviij. Quid clamas ad me? Non tm clamore operis fortiter operãdo. Jone iij. Clamẽt ad deũ i fortitudine: sed etiã clamore oculorũ lachrymas emittẽdo. Emisit eñ tria gña lachrymarũ: scz lachrymas deuotiõis ꝑternis desideriis. Unde fr de eo q̃ cũ aliqs vir sanctꝰ moriebat abũ dantissime flebat. Et iterrogatus cur hoc faceret? Respõdit. Ne putes me flere: qr recessit: sed qr me precessit. Lachrymas doloris: pro aliorꝰ peccatis. Unde legit q̃ cũ aliqs lapsum suũ fratrem sibi confitebatur: sic amare flebat q̃ ipm similiter cõpellebat. Et lachrymas cõpassionis pro aliorum iniurijs: Unde fr de ser: ꝛ esti decreto. Aduersus milites gothos lachryme mee arma mea sunt. Aliter non possum nec debeo resistere. Tertio assimilatur leoni: quia leo quãdo fugatur vestigia sua delet cũ cauda: sic ꝛ beatus Ambrosius. Omnia vestigia diaboli de corde suo deleuit, ꝛ vestigio xpi impressit. Sed multi sunt de quibus dicitur illud Dan. xiij. Uideo vestigia virorum quo ad peccatum superbie, ꝛ mulierum quo ad peccatum luxurie, ꝛ infantũ quo ad peccatum auaricie. Auarus enim instar infantis super terram repit. Tertio assimilat̃ melli: ꝛ hoc ꝓpter suã melleã doctrinã. Doctrina ei⁹ fr mel ꝓpter vtilitatẽ ꝛ ꝓfunditatẽ. Utilitas aũt est: qr mel est mũdificatiuũ, cõseruatiuũ, ꝛ vulcoratiuũ. Et ideo ponit̃ in medicinis ad mũdificãdum, ad cõseruandũ, ꝛ ad amarũ saporẽ remouendũ. Sic doctrina beati Ambrosij habet mundificare a culpa ꝑterita. Joã. xv. Jam vos mũdi estis ꝓpter sermonem quẽ locut⁹ sum vobis. Ps. seruare a culpa futura. ps. In corde meo abscondi eloquia tua vt nõ peccẽ tibi. Et dulcorare a pena illata. Eccli. xviij. Nõne ardorẽ refrigerabit ros: sic ꝛ ꝑbũ melli⁹ q̃ datũ. Secõo ei⁹ doctrina fr mel ꝓpter ꝓfunditatẽ. Oleũ quidẽ melli⁹ est in superficie: vinũ melius in medio: mel melius i ꝓfundo. Scriptura sacra habet triplicem intellectum: scz historialẽ, moralem, mysticum siue spiritualẽ. Per oleuz q̃ eũ melius in supficie intelligitur sensus historialis qui est cibus parunloruz. Quem ꝛ apostolus vocat lac dicẽs. j. Corin. iij. Tanq̃ parulis in christo lac potum vobis dedi nõ escam. Per vinum q̃ est melius in medio significat sensus moralis q̃ est medi⁹ iter sensum historialẽ ꝛ spũalẽ. Per mel quod est melius in fundo significat sensus spũalis. Sacra eñ scriptura quanto profundi⁹ penetrat: tãto dulcior inuenitur. Istũ triplicẽ sensum sponsa cũ suauitate sibi ꝛcorporat dicẽs Cant. v. Comedi fauũ cũ melle meo: bibi vinũ cũ lacte meo. Istũ profundũ ꝛ tel le etiã Ambrosius in sacra scriptura habuit, de quo sic fr Hiero. ꝛ li⁹. de. xij. doctorib⁹. Ambrosi⁹ sup. ꝓfundor̃ puteor̃ ꝛ aeris volucer q̃dam ꝛ fundũ igredit fructũ de alto capere [illegible] ꝛ.

¶ Ser. cxxix. De eodẽ [illegible].

Auus dilecte mi: candidus et rubicundus electus ex milibus. Cant. v. Et infra. vij. In corpe mystico xpi vbi caput est xps diuersa sunt mẽbra. Nã oculi sunt apostoli totũ mundum illuminantes. Manus sunt martyres in bello dei fortiter laborantes. Aures sunt confessores dei preceptis obe-

gietes. Nares sūt ꝯgines puritatꝫ odore spirātes. Labia sūt doctores ꝛ pdicatores cibū ꝰbi dei a deo recipiētes, ꝛ populo ministrātes: ꝛ qr sctūs Ambrosius fuit magꝰ pdicator et doctor: ideo prelecta ꝰba dei eo cōuenienter exponi pñt. In quib⁹ ꝰbis tria priuilegia de ipo pnuntur. Primū est: qr in doctrina sua fuit valde gratiosus, cū dicit. Labia tua. Ex his em labijs mō eribant ꝰba ducentia peccatores ad cōtritionis amaritudinez Cantico. v. Labia ei⁹ distillantia myrrhā primam. Modo inflammātia bonos ad amorē. Cantico. iiij. Sicut vita coccinea labia tua. Mō verba verissima cōfirmātia oēs in dei fide ꝛ dilectiōe. Prouer. xij. Labia veritatis firmum erit in ppetuū. Ista autē verba de se nō habebat: ꝫ ab ore dei recipiebat. Hiere. xv. Si separaueris preciosum a vili q̄si os meum eris. Fuerūt aūt labia ei⁹ quasi quidaꝫ fons dei ꝰm illud. Prouer. xviij. Aqua pfunda ꝰba ex ore viri torrens redūdās fons sapiētie. Ab isto aūt fonte in labijs siue suo ore tres magni riui emanauerūt. s. sapiētie, doctrine et cōstātie. Eius autē sapientia fuit pfunda. Hiero. Ambrosius super profundorū pinnā raptꝰ ꝛc. Job. xxviij. Profunda a quoꝫ fluniorꝫ scrutatꝰ ē. Fuit a deo inspiratꝰ. Unde legit q̄ quidā hereticus vidit angelū ad aures Ambrosij loquētem, et ꝰba q̄ pdicabat populo referentem. Fuit pmagno habitus: qr alij doctores eiꝰ ꝰba pro magna autoritate habebāt. Unde refert Augustinꝰ ad Januarinū: q cum mater sua miraretur q̄ sabbato Mediolani non ieiunaret. ꝛ suppl hoc Ambrosiū interrogasset, ille respondet. Cum romę ieiuno sabbato, sic et ꝰbi in quā eccl̄iā veneris eiꝰ morē serua: Acutiꝰ nō ꝰbis scādalū esse nec quēꝫ tibi. Et subdit Aug. Ego de hac sūta etiā cogitās ita semper eā habui. acsi eā ecclesti oraculo p̄ceperiz. Scdo emanauit ab eo solida doctrina. Unū Aug. de doctrina xp̄iana: d. doctor dz agere vt i pe audiat: intelligēter libēter ꝛ obediēter. Btūs igit Ambros. audiebat intelligēter libēter ꝛ obedienter. Prio intelligēter qr doctrina eius fuit firma ꝛ solida. Unū Hiero. ōt de eo. Eiꝰ oēs sentētie fidei ꝛ ecclesie, ꝛ oim virtutū firme sūt colūne. Ephe. iiij. Nos sumꝰ ꝓuuli fluctuātes: nec circūferamur omni vento doctrine. Audiebat libēter: qr ei⁹ doctrina fuit placēs ꝛ pulchra: vñ ōt Augu. in libro de nuptijs ꝛ cōcupiscētia. Pelagi⁹ hereticarcha sic laudat ambrosiū dicat btūs ambrosiꝰ eps i cui⁹ pectore btūs romana lucet fides q̄ scriptor literatinos flos q̄dā emicuit. Et pro. xxi. Appone cor tuū ad doctrinā meā q̄ pulchra erit tibi cū seruaueris eam. Audiebatur obediēter: qr eiꝰ doctrina fuit efficax ꝛ fructuosa: sicut ptz in btō Aug. qui cū virtuose cōuertit. j. Cor. iiij. Nō em in sermone est regnū dei: sed in ꝰbute. Terminatio emanauit ab ipso fortis cōstātia que maxime in tribꝰ fuit. Primo in sustinēdo aduersa. Unū ōt in hist̄oria ecclīastica. Imperatrix iustina cōturbare cepit ecclesiastū statū in quo bello murū ꝛ turrim vidit. Ambrosiꝰ sic rīdit. Noli fraure teimperator: nec putes te in ea q̄ dei sunt imperiale aliquod ius habere: tributū cesaris vtiq; nō negetur ecclesia dei est: cesari vtiq; non donet. Prius est vt animā mihi q̄ fidē auferas. Tertio in reprehendendo principū vitia. Unde cum theodosius imperator quosdā innocētes occidisset ab introitu ecclie ipm suspēdit ꝛ publicā pniam eidē iniūxit, Titū. ij. Arguite cū oi imperio. Scdm pnilegiū est qr fuit in vita sua valde virtuosus: qđ notat cū ōt. Faucs vbi est mel ꝛ cera. Distinguit aūt. Aug. lib. de ciuitate dei triplex est vite scilicet octosam que consistit in octo contemplationis ꝛ est quasi mel. Actuosam q̄ cōsistit in labore actiōis: ꝛ est quasi cera. Zpsi enim actiui ad instar cere: debent esse ductiles ad omne bonuz. Et certi vtroq; composita est quasi fauus. Prima autē vita scz contēplatiua cōsistit i deuota oratiōe: in diuinorū reuelatione: et in dei laudatiōe. Et ista tria ambrosius habuit: scz deuotam orationē. vnde dicit in hystoria ecclesiastica. Ambrosius ad̄ter sus regine furorē nō se mouit: nec defēdebat aut telo: sed ieunijs ꝛ vigilijs sub altari

positus p obsecrationes defensorem sibi ecclē deū parabat. Habuit diuinorū reuelationē: qr spiritū sctm in specie ꝓt. Fecit dei laudationē. vñ refert Aug. in lib. cōfes. q̄ cū iustina ipsuz cū populo catholico intra ecclesiā cōclusisset. Ambrosiꝰ instituit ymnos ꝛ psalmos decātare populꝰ merorꝫ tedio cōtabescēret. Scda vita scz actuosa cōsistit in carnis macerātiōe eleemosynarū largitiōe ꝛ tertio occupatiōe. Primū habuit ambrosius q̄ tante abstinētie fuit q̄ quotidie nisi in sabbato ꝛ die dnica, et festis ꝓcipuis ieiunabat. Scdm habuit: vñ respōdit imperatori: ꝛ est in decreto. Si a me peteret quod meum esset. i. fundū meū argētum meū: aut hmōi non refragare: cui⁹ omnia que mea sunt pauperum sunt. Tertiū habuit: qr semper aut predicabat scribebat aut orabat. Tertia vita. s. ex vtraq; compositā consistit in obseruatione consiliorū. s. paupertatis, castitatꝫ ꝛ humilitatis. Et ipse pauperē se fecit, qr factꝰ epi copus oia pauperibus dedit: ꝛ virginitatē perpetuam conseruauit: humilitatē magnā habuit. Unde ipse dixit Ambrosius nescit inflari. Tertiū priuilegiū est: qr fuit in sua predicatiōe valde discretꝰ, qđ notat cū dicitur. Diuidens. i. diuersis modis fidens. Nō em vna ꝛ eadē instructio est omnib⁹ faciēda: sed ꝛm qualitatē auditorū formanda: sic ostendit Gregoriꝰ in lib. mozal. dicēs. Sepe alijs afflicta que alijs prosunt, Nā plerunq; herbe eius sibilus equos mitigat catulos interficit: ꝛ medicamētū quod huic morbū infundit: alteri vires iungit: ꝛ panis qui cordē confortat: parvulorū necat, et vno quidē plectro: ꝫ nō vno impulsu feriuntur. Ex quibus verbis habet q̄ sermo dei est tāq̄ herba viridis dei, que animā confortat. Est tanq̄ sibilꝰ dei qui animā peccatorum ad deuz reuocat. Est tanq̄ medicamentū dei quod animaz in firmam sanat. Est tanq̄ panis dei q̄ animam famelicam satiat. Est tanq̄ plectrū dei: quod spirituale melodiam generat.

¶ Ser. cxxx. De sctō georgio martyre. f. i.

Induite vos armaturā dei, vt possitis stare aduersus insidias diaboli: qr nō est nobis colluctatio aduersus carnem et sanguinez ꝛc. Ephe. vj. Miles strenuus dz esse armis munitus: ꝛ ad hostes expugnādos semp paratꝰ. Et qr beatꝰ Georgius erat miles dei: iō prio describit ab indutione armorū: cū dicit. Induite vos armaturā. Scdo ab expugnatiōe hostiū cū dz: qr non est nobꝫ colluctatio. Habuit arma q̄ ponunt ex omni parte. Ephe. vj. s. loricā iustitie. Sicut em lorica ex oi pte munit: sic beatꝰ georgiꝰ fuit munitꝰ a dextris seruādo in ꝓsperis tēperātiā: a sinistris habēdo in aduersis patientiā: ab pcula precauendo retro dei beneficia memorādo. ¶ Secundo habuit gladiū spiritus, qđ est verbū Dei. Istū autē gladiū habuit valde acutū p feruorē: valde limatū p vite splēdorē: ꝛ aliqñ euaginatū aliqñ repositū p discretionem. Ezechie. xxj. Gladiꝰ a cutꝰ est ꝛ limatꝰ. Ut cedat victimas exactus est, vt resplendeat: limatus est mucro ꝛ euaginatꝰ. Tertio habuit galeā. Caput em est mēs: galea est spes eterne salutis: prime Thessa. v. Induti galeā spē salutis. Hebr. vj. Cōfugimus ad tenendā ꝓpositā spem. Quarto dz assumere scutū fidei: ōr autē fides scutū qr ibi constringuntur oia diaboli tela. Ephe. vj. In omnib⁹ sumentes scutum fidei in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere. Tū qr tm in sinistra et nō in dextera. i. in presenti vita ꝛ non in futura. Tum qr est in deo in quo sūt tres anguli. i. tres ꝓsone: ꝛ tñ est vnum scutuz id est vnus deus. Quinto dz assumere lāceā charitatis. Et autē charitas qua q̄s diligit deū ꝛ prorimuz et ordinate seipsum, de quo triplici modo ōr. Matt. xxij. Diliges dominum deuz tuum: quo ad primum: ꝛ primū tuuz: quo ad scdm sicut te ipsum: quo ad tertiū. Zste sunt tres lācee quibus diabolꝰ vulneratur de quib⁹ ōr ꝫ. Regū. xviij. Tulit ioab tres lāceas: et fixit eas i corde absolō. Cū em diligim⁹

denm vulnerak diabol⁹ lancea inuidie. Cum diligimus proximum tūc vulnerak lancea iracūdie. Cū ordinate diligimus nosmet: pos vulnerak lācea tristicie. Seēm do cōmēdak ab expugnatiōe hostium cū dr: qr nō est nobis colluctatio ꝛc. Ipse eēm quatuor hostes vicit: scz diabolū, mūdū, corp⁹ proprīū, ꝛ deū, q̄ intantū hostia noster dr inspectum sensualitati nostre aduersak de quo dr Mat. v. Ēsto consentiens aduersario tuo ꝛc. Primo ergo vicit diabolū qō significatū est per draconē quē interfecit q̄ in flumine habitabat. Est eēm animal valde sitibundū. Sitim tū suā tēperat trib⁹ modis. s. haustu fluuij, tractiōe vēti: ꝛ potu sanguinis elephātis. Cū eēm elephas habeat sanguinē frigidū: draco naturaliter sitit. Draco igit infernalis, qui nostraz perditionem sitit ipsam sitim temperat per haustuz fluuij. per fluuiū intelligunt luxuriosi: qui semper de vitio in vitiū fluūt. Ezechie. xxix. Ecce ego ad te pharao rex egypti draco magne, qui cubas in medio fluminū tuorū. Nō eēm cubat in medio fluuij hierusalē, sed egypti. i. immundarū mētiū. Hiere. ij. Quid tibi i via egypti vt bibas aquaz turbidā? Ēt tū tāte audacie q̄ ꝛ sanctos absorbere conak. Job. xl. Habet fiduciā q̄ influat iordanis in os eī. Secūdo eaz temperat attractione venti. Hiere. xiij. Traxerunt ventū quasi draco. Anaricia eēm vētus dicit: qr animā nō satiat: sed inflat. Eccl. xl ij. Quasi q̄ apprehendit vmbrā ꝛ sequit ventū. Tertio eā temperat sanguine elephātis. per elephātē superbi intelligunt qui sunt docti ad preliandū: id est ad rixandum: ꝛ frangi quidem possunt: flecti antē nō possunt: hoc eēm superbia diabol⁹ nititur. Job. xl. Hic etiā montes herbas ferunt. Secūdo vicit mundum, mundus eēm cōtra eum pugnauit grauia supplicia inferēdo. Inter ceteros eēm martyres tres fuerūt q̄ acriora supplicia passi sunt. s. laurētius, vincentius ꝛ Catherina: fz iste cū vincētio passus est equulei extēsionē totius corporis laniationē viscerū, effusionē ꝛ salis confricationē. Cum laurētio passus est in sartagine plumbi liquorem, ꝛ cum tali oleo assaretur. Ēt cū Catherina habuit rotaz acutis gladijs undiq̄ circūseptā. Istam tē supplicia vincebat p patiētiā: et ideo nō poterat frangi. Hebre. x. Patiētia vobis necessaria est ꝛc. Per cōstātiā: videbat non poterat superari. Insidē. xj. Fortes facti sunt in bello: per crucis efficaciā: et ideo nō poterat a diabolo ledi. Ezechie. ix. Omnē autem super quē videritis thau non occidatis. Tertio vicit corpus ppriū, quia ipsum morti tradidit pter xpm Corp⁹ eēm est equ⁹ aie: vestimētum aie ꝛ dom⁹ aie. Null⁹ igit dr timere ponere morti pigrū runcinū. i. corp⁹ corruptiōi subditū qui sperat recipere desuatorē expectamus dominū iesum thm q̄ reformabit corpus humilitatis nre ffre ꝛc. Nec dr timere laceratiōē vestre cozrose. Job. ij. Quasi putredo consumendus sum et quasi vestimentū q̄ rodit a tinea: q̄n sperat indutionem vestis decore. ps. Astitit regina a dextris tuis i vestitu deaurato ꝛc. Nec timere dr destructionē dom⁹ ruinose: q̄n sperat se habitarū habitationē domus eterne. ij. Cozin. v. Scimus q̄n si terrestris domus nr̄a huius habitationis soluat ꝛc. Quarto vicit deū. De⁹ eēm iz sit ops: tñ a tribus dimittit se vinci. Prio sua pietate victe rosa. Ozee. xj. Cōuersuz est i me cor meū ꝛc. Isto mō pmittit se vinci cht̄ō ad beatū Georgiū. Videns eēm ipm tā crudeliter laceratū pietate mot⁹ ad ipm venit ꝛ dulciter cōfortauit. Secūdo vincit a nr̄a oratiōe lachrymosa. Ozee. xij. Inualuit ad angelū ꝛ cōfortat⁹ est: fleuit ꝛ rogauit euz. Isto mō se vinci pmisit ab ōnē sanctū Georgiū. Nā imminēte passiōe oravit deū p illis q̄ ipsum inuocarēt. Et ecce vox ad eū venit q̄ sic veniret ꝛ fieret put postulauit. Tertio vincitur a merito sanctoz victoriosa. Mat. xj. Regnū celorū vi patit ꝛ violēti rapiūt illū. Isto mō beatus Georgi⁹ p suā passionē regnā celeste sibi rapuit: ꝛ ipz sibi ppetuo acquisiuit.

¶ Sermo. cxxxj. De eodē. sermo. ij.

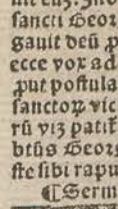

Onculcabis leonē ꝛ draconez ps. Scūs Georgius draconē cōculcauit: q̄n ipm interfecit per quam dr̄a leonē significat diabol⁹. Sicut eēm draco semp insidiak elephāti, sic diabol⁹ viris sanctis. Circa aūt hec q̄tuor sunt videndum: ꝛ est rō: qr draco est animal valde nocuū. Nocet eēm lingua p horribilē sibilū. dente per lethalē morsuz, flatu aerez inficiēdo, sic diabol⁹ nocet p sibilū magestiōis. Iudicū. v. Quar habitas inter duos terminos vt audias sibilum gregū. i. demonū. Un⁹ termin⁹ est diabolus, q̄ sibilat malā suggestionē. Alt⁹ est malā delectationē. ij. Joh. ij. Omne q̄ est in mūdo, aut est cupiscētia carnis ꝛc. Ni hominē tñ de⁹ sibilat pctōri p internaz inspirationē. Esaie. vij. Sibilabit dominus muscē. Ēt tñ pctōr citi⁹ ac descit diabolo suggerēti ꝛ carni inficiēti: q̄n deo inspiranti. Secūdo nocet per morsum prauē delectatiōis. Grego. Pri⁹ illicita suggerēs linguā extrahit post ad blectatio nē trahens dentem figit. Deutero. xxxij. Deuorabunt eos aues morsu amarissimo. Tertio nocet flatu venenoso ꝛ ignito pauci fez opis. In hoc eēm est cōcupiscētia praua, ibi diabol⁹ immittit tēptatiōes ignitas ꝛ sic ipellit ad operationes illiciti tas. Esa. lxij. Ecce ego creaui fabrū suflātē in igne pruinas. Quarto nocet cauda cōtringēdo sune praue ꝛsuetudinis. Apo. xij. Draco traxit cauda tertiā ptez stellar. i. illos q̄ nec sunt actui nec cōtēplatiui. Job. xviij. Immisit in rethe pedes suos. Qui eēm sm Greg. in rhete pedes mittit: nō cū voluerit ejcit: sic q̄ i pectore se deiicit: nō mox cū volueris surgit. Secūdo videndū est q̄re dīus Georgius et alij sancti viri p elephātē figurant. Nā scom Aristotetē: Elephātes carēt felle: ꝛ ideo naturaliter sūt benigni. Insūt autē seueri quāt, aut q̄ nimis puocant, aut q̄n amore fecundi sunt. Sic ꝛ serui dei q̄nis sint mansueti: tñ debēt ee seueri ad corripiēdū, maxie q̄n a peccatorib⁹ puocant, ex iniurijs deo illatis ps. zelauit sup iniquos pacē pctōrū videns. Secūdo seruētes ad diligēdū. Rom. xij. Spiritu seruētes dño seruientes. Tertio cautī ad prelianduū, ad q̄ quidē acuunt q̄n memoria passiōis dñice inflammantur q̄ significatū est. s. Machab. vj. vbi. s. ōr. q̄ elephantis ostēderunt sanguinē vue ꝛ mori ad acuendū illos in prelio. Christ⁹ eēm fuit vus inquantū de vite ꝑgimea nat⁹: ꝛ in patibulo crucis ei⁹ sanguis effusus est ꝛ fuit mortuus inquātū in passione denigratus. Tertio videndum est qualr draco. i. diabol⁹ pugnat cum elephātibus. i. cum sanctis viris pugnat nanq̄ tribus modis. primo execando. i. lumē fidei auferēdo. s. Reg. xj. In hoc ferīā vobiscū fedus: vt ernam omniū vestrū oculos dextros. Talis eēm est inhabilis ad pugnandū: qr ei sinister oculus impeditur a clipeo: dexter ꝛo priuatur lumine suo. Et sic nec videtur qualiter p̄cussus se dēfendat: sic ille qui amittit lumē fidei a diabolo quidē ferri pōt, se autem defendere nō potest. Secundo pugnat pedes elephantis cauda cōtrīmendo et inuoluendo: sic ad terram deiiciendo: sicet diabolus cauda hominē involuit quādo ipsum tentationib⁹ irretituz ad peccādū deijcit. Joh. xviij. Tenebitur plāta ei⁹ laqueo vt exardescat contra eū sitis. Tertio eius sanguinē bībendo. i. omnibus gratijs et meritis priuando. Job. v. Cuius messez famelic⁹ comedet: ꝛ ipsum rapiet armatus: ꝛ bibent sitientes diuitias eius. Quarto videndum est qualiter elephantis vincūt draconē. Vincūt autē ipsum quatuor modis. Primo aquā cū rostro in eius faciem proiiciendo, sic sancti viri diabolum vincūt, quando aquam lachrymarum in deum proiiciunt. Ipsa eēm oratio lachrymosa habet dyabolum expellere. Marci. ix. Hoc genus demoniorum in nullo pōt ejci nisi in oratiōe ꝛ ieiunio. Vz ipsum submergere. Exo. xiij. Sumersi sunt ēqui plūbum in aquis vehementib⁹: habet ipsuz cōtribulare. ps. Cōtribulasti capita draconum in aquis. Secundo caput ei⁹ conterēdo. Elephas eēm caput ipsius draconis cū plāta cōterit: ꝛ tūc draco terribilē sibilū emittit. Michee. j. Faciē plāctū velut draconū: iste est secūdus mod⁹ vincēdi diabolū. s. caput sue suggestiōis cōterere. Gene. iij. Ipsa cōteret caput tuū. Qñ eēm caput conterit: tūc virt⁹ dyaboli a fundamētis enerua. Abac. iij. Per cui

stit caput de domo impij ꝛc. Oñ ho pterit: tūc draco cū cauda sue suggestionis hoiem ad terrā trahit ꝛ surgere nequit. Thren. j. Dedit me dñs in manu de qua n̄ potero surgere. s. p meipz. Tertio dr sum opponēdo: diligēter eñ vētrē custodit ꝛ dorsum opponit. Uēter eñ est ipsa sensualitas quā draco appetit. Hiere. l. Uētrē suum repleuit temeritudine mea. Dorsum nostrū est ipse xp̄s inq̄tū pcā nostra ꝛ vulnera nostra suscepit ꝛ portauit. Debet igit hō a diabolo sensualitatē suā absc̄dere xp̄i passionē opponere in qua fuit dorsum nr̄m. Esa. liij. Dñs posuit sup eū iniquitatem oīm nostrum. Et scutū nr̄z. Thren. iij. Dabis eis scutū cordis laborē tuū. Et armurale nr̄m. Esai. lvj. Saluator ponet in ea murus ꝛ ante murale. Quarto eñ vicit molle corporis opprimēdo. Sepe eñ cōtingit q̄ cū draco cauda stringēdo pedes elephātis ad terrā trahit ipse eñ elephas sup draconē cadēs mole corpis ipm̄ extinguit. Et iste est quartus mod⁹ vincēdi. s. p passionē diabol⁹ eñ martyrē ad terrā trahit p mortē corporis sz martyr demonē vincit p victoriā passionis. Hier. xlvj. Fortis impegit in fortē, ꝛ ambo pariter corruerunt. Cadit diabol⁹: qz maiori pena constringit. Cadit martyr quātū ad corpus sed eius animam in celo coronatur.

¶Sermo. cxxxij. De eodem Sermo. ij.

Laboza sicut bon⁹ miles iesu xp̄i. ij. Thim. ij. Uerū ꝛ legitimū militē tria facit. s. sedulitas in operando: strennitas in preliando ꝛ fidelitas in obsequēdo: qñ sz ē sedule laborat ꝛ strenue pugnat: ꝛ dño suo fideliter militat. Ista tria notanť in verbis p̄missis q̄ i bt̄o Georgio fuerūt. Primū est sedulitas in ope cū or: labora. Ipse eñ sedule laborauit p̄dicādo, Idola destruēdo, ꝛ pp̄m puertēdo. Sūt eñ tria q̄ iducūt militē ad dñ laborādū. Primū est cōsideratio laboris i rege. Rex eñ xp̄s sp fuit in laboze i ifantia sua: qz fugit in egyptū. In iuuētute sua, qz cōtinue p̄dicauit ꝛ in morte sua, qz pensas sustinuit: Uñ or cū propheta. Paup sum ego, ꝛ i laboribus a iuuētute mea ꝛc. Secūm est cōsideratio conditionis in milite. Nomē eñ, militis nō men est laboris ꝛ exercitij. Job. vij. Militia est vita hoīs sup terrā. Uñ dictū fuit cuidā militi. ij. Thim. iij. Tu ño vigila, i labora sicut bon⁹ miles. Tertiū ē p̄sideratio magnitudinis in mercede. s. Cor. ix. Unusq̄sq̄ p̄priā mercedē accipiet sm̄ laborez suū. Sap. iij. Bonorū labor est gloriosus fructus. Secūo notat strenuitas i pugnādo cū or. Sicut bon⁹ miles. Strennū autē militē tria facit. s. robur virtutis: scientia artis: ꝛ copia armature conueniētis. Nobur aūt virtutis in tribus cōsiderat. Debet eñ habere robustū animū ad aggrediēdo iō formidolosi de p̄elio eiciunt: vt habetur. Deutero. xx. Iste robustum animuz habuit beatus Georgius, qui in medio hostiuz exiliens exclamauit. Oēs dij gētiū demonia: dñs aūt celos fecit. Secūdo debet habere manū robustā ad ferendum. Ecc. xlix. Manus tua in cunctis inimicorū tuorū. Istam robustā manū etiā habuit georgius qui ceruicem draconis q̄ diabolū figurabat manu amputauit propria. Tertio debet habere robustū dorsum ad sustinēdū: sicut habuit sanctus georgius qui multa tormenta sustinuit cōstāter. p̄s. Sup dorsum meū fabricauerūt peccatores. Secūdū quod militē strenuū est scientia. s. artis militaris. Ista sc̄ietia acquiritur aut p aliena cruditionem: sz sacrā scripturā. Ephes. vj. Accipite armaturā dei. Sz p frequentem militātium considerationē sz christi ꝛ militū eius. Jacobi. v. Sufferentiā Job audistis ꝛ finem domini vidistis. Per crebrā congressionē: sz cū diabolo Judicum. iij. Dereliquit dominus gentes vt eruditet in eis israelem. Sc̄le sia. xxxiij. Qui nō est tētat⁹ quid sc̄it ꝛc. Tertium q̄ facit strenuū militez est habere copiā armature cōueniēte. s. habuit eñ beatus georgi⁹ quatuor armaturas sz fidē tāq̄ scutū: qz fidē Christi constanter confessus est. Ephes. vj. In omnibus sumētes scutū fidei. Spem tāq̄ galeam. Tradidit enim corp⁹ suum ad mortē. Sperās q̄ ipsum reciperet gl̄oificatum. Uerbū dei tāq̄ gladiuz per quā bonos

vulnerabat ad amorē, ꝛ malū incidebat ipsorū euacuando idololatriā ꝛ errorē. Bona opera tāq̄ loricā: quis ola terrena bona deserit, ꝛ dei ꝛ proximi obsequis se mācipauit. Tertio notatur fideli tas in obsequendo, cū dicitur. Christi iesu. Ille enim est miles iesu christi: qui certat pro honore iesu christi ꝛ talis legitime certat. ij. Thimo. ij. Nō coronabitur nisi legitime certauerit. Legitime aūt certat, q̄ certātiū regulā obseruat que hz quatuor capitula. Primū est vt ad oibus noctalis: id est peccatis ꝛ terrenis abstineat. j. Tozinthi. ix. Omnis enim qui in agone contendit ab omnib⁹ se abstinet. Secūdū est vt non segniter: sed fortiter pugnet. Jbidē. Sic pugno nō quasi aerē verberās. Tertiū est vt vsq̄ ad mortē in certamine perseueret. Eccli. xlij. Usq̄ ad mortē certa p iustitia. Quartū est vt i certās ne non sup̄: sz dñi honorē intendat. Jnd seruauit Joab ad dauid dicens. ij. Regum. xvij. Congrega reliquā partem populi ꝛc. Et infra ne nomini meo adscribatur victoria. Jsta quatuor capitula fuit georgi⁹: qz ola terrena p̄tēpsit: ꝛ fortiter dimicauit: ꝛ vsq̄ ad mortē i p̄lio fletus: ꝛ dei honorē i oib⁹ obseruauit.

¶Sermo. cxxxiij. De sancto Marco euangelista. Sermo. j.

Buiauit illi quasi mater honorificata. Eccli. xv. Sapientia diuina inq̄rētibus se obuiā vadit ꝛ se desiderātib⁹ seipsaz infundit. Hoc modo diuina sapia bt̄o marco obuiauit: ꝛ i oib⁹ suis vijs sibi occurrit. Fecit eñ ter vias, tres in vita ꝛ tres alias post vitā. Prima est qua iuit romam vbi fecundus est petrum tanq̄ onus patrē et pastorez suum: tanq̄ discipulus magistrū fuit ꝛ tāq̄ filius p̄rem suū. Et ibi diuina sapia sibi obuiauit: sz Hiero. i lingua greca euāgeliū ibi scripsit, put ab ore magistri sui petri audiui. Qz eñ aliq̄n testimoniū ferē ō visu, aliq̄n de auditu: nō xp̄s fm Aug. duos testes hr̄e voluit de visu. s. matheū ꝛ ioānē: ꝛ duos de auditu. s. lucā ꝛ marcū. Secūa via est: qz iuit aq̄legiā,

¶Sermo. de sctis.

ꝛ ibi sapia diuia sibi obuiauit: qz tria magna būficia ibi fecit. Primū qz primus eis lumē ifudit diuinū, ex eo q̄ primus eis fidē predicauit. Secūm est, qz magnū eis reliquit thesaurū. s. volumē suū, q̄d rome in lra greca ibidē cōscriptū in lingua latina cōscripsit: q̄d q̄dē vsq̄ hodie reservatur. Tertiū est: qz specialē eis dimisit patronū. s. sctm̄ hermagorā q̄ē ad fidē cōuertit, ꝛ eis in eom ordinauit q̄ ibi specialis patron⁹ hr̄. Tertia via est q̄ iuit i alexādriam ꝛ ibi sapia diuina sibi obuiauit. Jbidē eñ fuit in patriarchā cōsecratus. Primus missam ibi celebrauit: ꝛ ibi monasticā religionē instituit. Nā sicut dr Philo. Maximā multitudinē i alexādria aduabat in fide, ꝛ deuotiōe, ꝛ cōuersatiōe. Uñ ait petr⁹ damianus. Tātā ei de⁹ gr̄az apud alexādriā p̄roganit, vt oēs q̄ tūc ad fidei rudimēta cōfluerent, mor p cōtinētiā, ac toti⁹ sctē cōuersationis instātiā tāq̄ ad monastice cōuersationis fastigiū euolarēt. Ad ista aūt ducebat eos p tria: sicut ibidē dr. s. p ẏba: per exēpla, p miracula. Mat. vlti. Illi aūt p̄fecti p̄dicauerūt: ecce verba. Dño cooperante: ꝛ sermonē cōfirmāte: ecce exēpla sequētib⁹ signis: ecce miracla. Post mortem aūt ei⁹ tres alias vias fecit. Una via est qua ei⁹ spūs in celū ascēdit: ꝛ merito qz exactēs in terra tam erat, in celo ascriptus: supnis ciuib⁹ associat⁹, ꝛ eterne pacis cōiunct⁹. De duob⁹ primis dixit ei angel⁹: ecce nomē tuū in celo scriptū est: so ciusq̄ fact⁹ es supnarū virtutū. de tertia dixit ei xp̄s. Pax tibi marce euangelista me⁹: noli timere, ego eñ tecū suz. Secūa via est q̄ cū corpore in italiā redūt, vbi petrus damian⁹. Bt̄ā ē alexādria triūphali⁹ sanguine purpurata, felix ꝛ tu italis corporis ei⁹ thesauro diues effecta. Ei⁹ aūt torp⁹ cū veneti⁹ trāsferret fuit odore mirabili circūfusum: multis in via miraculis declaratū, nūc est in loco pulcherrimo collocatū. Erat eñ alabastrū dei: ꝛ iō debuit odorē diffundere. ij. Corinth. ij. Odorē notitie sue manifestat p nos in oi loco. Et lucerna pp̄i: ꝛ ideo debuit se manifestare. Mat. v. Neq̄ accendūt lucernā ꝛ ponūt eā sunt modio. Erat gēma dei ꝛ iō debuit in loco pulchro ms

nere. Erat nãq; vna de gẽmis illis: de q̃ bus Exo. xxviij. Posuit in rõnali gẽmaꝝ ordines q̃tuor. Quatuor ordines gẽmaꝝ sunt: ꝑ̃ quatuor euãgeliste. Tertia vis est q̃ ḧdie suffragijs ꝛ̃ bñficijs venit in mũdũ. Et⁹ em̃ suffragijs obtinem⁹ cozporalia ad sustẽtationẽ q̃ ꝓtz in miraculo sarracenꝰ naufragium patentis qui ad baptismũ conuolauit. Obtinet nobis celestia ad glorificationẽ quod ꝓtz in miraculo cuiusdã reliquie: ad cui⁹ obitũ sctũs marcus comenit: ꝛ in celum eius animam deportauit.

¶ Sermo. cxxxiij. De eodẽ. Sermo. ij.

Ecomeden

te scz leone exiuit cibus. de forti egressa est dulcedo. Judith. xiij. Qz sanctus marc⁹ ꝑ speciẽ leonis figuratur: ideo predicta verba de leona dicta de ipso congrue exponunt⁹r. In quibus verbis a dn̄o describit ꝛ laudat. Primo a magna excellẽtia in hoc q̃ leoni assimilat. Leo em̃ grece, latine ór rex olim bestiarum. Sic ꝛ marcus fuit apud alexãdriã patriarcha christianorũ. Que quidẽ dignitas commẽdabilis fuit a tribus. Primo ex ratione promouẽtis: qz a petro sancto reuelãte spũ fuit promotus. Scõo rõne promoti: qz nõ reputabat se esse dignum: nõ sibi pollicẽ amputauit sed btũs petr⁹ secum dispẽsauit. Tertio ex parte officij prosecuti: qz scz primus missam alexãdrie celebrauit populũ ꝛ scientia ꝛ doctrina paulst. Scõo describit ab insula sapiẽtia: cũ ór De comedente. De⁹ quidẽ diuina sapiẽtia ipsum cibauit. Eccli. xv. Cibauit illum pane vite ꝛc. Jp se aũt sic cibatus ꝑ sapientie infusionẽ comedit per assiduã meditationẽ. Hiere. xv. Inuẽti sunt sermones tui ꝛ comedi eos. Jn comestione aũt tria sunt: scz masticatio. incorporatio ꝛ derivatio. Btũs ergo marcus sapiẽtia diuina cibatus ipsaz masticauit ꝑ meditationẽ. vñ ꝑs. Os iusti meditabit sapientiã. Masticatã sibi incorporauit per imitationẽ ꝛ operationẽ. Jaco. j. Qui ꝓsperexerit in lege ꝑfecte libertatis ꝛc. Mastficatã ꝛ incorpatã in mẽbra fideliũ derivauit per euãgelij descriptionẽ. Prouerb. v. Derivent fontes tui foras ꝛc. Tertio describit a cõmunicata doctrina: cũ ór. Exiuit eibus scz doctrie euãgelice ꝛ recitur totus mũdus. Jstud autem euãgeliũ habuit quatuor cõpositores: scz marcus habuit quatuor cõpositores: scz marcũ ꝛ ipm ꝓpria manu scripsit. Spũ sctũ cũ ꝛ ipm inspirauit. j. Pet. j. Spiritusctõ inspirati locuti sunt scti dei homines. Petrũ ꝛ sibi verba omnia ministrauit q̃ sic scripsit ad ei⁹ ore audiuit. Et mat heb q̃ sub euangeliũ sibi abbreuiã dũ dedit. Quarto describit a forti constãtia: cum dicit, de forti. Jdeo paulus scies illuz esse magnanimem atq; fortẽ ipsum secũ habere deliderabat dicẽs, Marcũ assume ꝛ adhuc tecũ ꝛc. Mũd⁹ quidẽ erat cõtra vel munitus: tenebrosus: aridus: ꝛ darus. q̃ paulus volebat marcũ secũ haberet cũ ꝙ duo ꝓngiles mũdũ cõtra deũ munita expugnarẽt. Eccli. xiij. Melius est duos simul esse ꝙ vnũ ꝛc. Volebat ipsum secũ habere vt tã ꝙ duo luminaria mũdũ am plius illustrarẽt. Gen. j. Fecit deus duo luminaria magna, luminare maius, id est solem ꝛ luminare min⁹, id est lunã. Sol impẽdebat ꝛ luminare min⁹, id est marcũ vt ꝓesset nocti qz per suũ euãgelium infidelitatis tenebras expellebat. Volebat ipm secũ hr̃e vt tã ꝙ duo flumina paradisi mundũ aridũ ampius irrigarẽt. Magnus fluui⁹ ex ore pauli emanauit q̃ ibi vñ ꝑs. Flumẽ dei repletũ est aq̃s. Marcus fluui⁹ ex ore pauli emanauit q̃ ibi tertiũ celũ raptus doctrina sua mũdum olime mũdũ durũ emolirẽt. zach. iiij. Jpi sunt duo filij olei qui assistũt dñatori ꝛc. Quito describit a multiplici cõsolatione nobis exhibita: cum ór. Egressa est vulcedo. Cõsolat⁹ est em̃ quosdã in vita: licut ꝓtz in naue periclitãte: ꝛ in mille ꝓponte cadẽte: ꝛ quosdã in morte. sicut ꝓtz in illo qui de campanili sancti marci cecidit quosdã post mortẽ, sicut ꝓtz in eius gloso ad celi gloriam ꝛ gaudia portauit ꝛc.

¶ Sermo. cxxxv. De eodem, ser. ij.

Marcũ assume

ꝛ adhuc tecũ. Est enim mihi vtilis in ministeriũ. ij. Thimo. vltimo. In eo q̃ paulus vas electionis a dn̄o in ministerio ꝓdicatiõis asseruit: manifestẽ ostẽdit q̃ ꝑfund⁹ fuerit in diuina sapiẽtia q̃ gratiosus in doctrina q̃ ꝑfect⁹ in vita. Et⁹ aũt gr̃as ꝛ ꝓrogatiuas btũs Hieroym⁹ in quadã glosa sup marcum breuiter enumerat dicẽs. Marc⁹ euãgelista feminat post mattheũ. fremit vt leo vocat aquila dicit vt homo: imolat vt sacerdos, irrigat vt flumẽ, floruescit vt ager feruet vt vinũ. Prima igit ꝓrogatiua est q̃ post mattheũ seminauit: ex eo q̃ post illũ suũ euãgeliũ scripsit: ꝛ eius euãgeliũ abbreuiauit. Jstud aũt semen sicut ipse dicit fructificauit. Primo quidẽ herbã dei: de spicã deinde plenũ fructũ in spica, id est ꝑm glosam, timorem, penitentiam ꝛ charitatẽ. Herba em̃ signat timorẽ q̃ est principiũ noue vite. Prouer. ix. Principiũ sapiẽtie timor dñi. Spica q̃ aspera ꝛ plena grauis signifi cat penitẽtiã amarã, q̃ significat charitatẽ. Rom. xiij. Plenitudo legis est dilectio. Scõa ꝓrogatiua est q̃ fremuit vt leo: fremit⁹ em̃ leonis terrorẽ immittit aliis⁹ facit eis gressum figere, ꝛ oculos ad vitã restituit. Sic ꝛ doctrina marci q̃ ꝑ leonẽ significat ꝑsumptuosi terrent ꝑ cõminationẽ pene. Unde dicit. cap. xiij. Ue pregnãtib⁹ ꝛ nutriẽtib⁹ in illis dieb⁹. Pregnãtes sunt q̃ bona ꝓposita cõcipiũt sz ea ꝑ bona opera parere negligũt nutriẽtes sunt q̃ se l pctis nutrizt. ꝛ de dei miam ipunitatẽ sibi ꝓmittũt. Deus stabiliunt ꝑ firmitatẽ cõstãtie: vt tales reprehẽdunt: cũ ór ca. iiij. Non habẽt radices i se: sz tẽporales sunt. Mortificat ad vitã resuscitãtur. Jo. vj. Verba q̃ ego lo quor vobis spũs ꝛ vita sunt. Tertia ꝓrogatiua est: qz volat vt aq̃la volat aũ quidẽ in celũ per pennã timoris. ꝑs. Quis dabit mihi pẽnas sicut colũbe ꝛc. In infernũ per pennã timoris. ꝑs. Ascẽdunt vsq; ad celos: ꝛ descẽdũt ad abyssos. Volauit ꝑ mũdũ per pennã euãgelice ꝓdicationis. Esa. ix. Qui sunt hi q̃ vt nubes volãt ꝛc. Et ostẽdit ꝛ ꝑm volasse sup pẽnas hierarchie celestis. ꝑs. Ascendit sup cherubim ꝛ volauit ꝛc. Quarta ꝓrogatiua est qz dicit vt hõ. Sapiam quidẽ euãgelicã dediscit a ꝛ̃po ꝑ inspirationẽ. Eccli. xv. Impleuit eũ dñs spũ sapiẽtie et intellect⁹. A petro per eruditionẽ qz fuit ei⁹ auditor devotus. A matheo ꝑ fut euãgelij abbreuiationẽ: qz fuit ei⁹ abbreuiator discret⁹. Nõ fuit ergo mirũ si tãta sapiẽtia fuit plen⁹ qz eã didiscit ab illo q̃ est fons sapie. Eccli. j. Fons sapiẽtie verbũ dei in excelso, ab illo q̃ est ciaui ger sapiẽtie. Mat. xvj. Tibi dabo claues regni celorũ. Et ab illo q̃ fuit calam⁹ sapiẽtie. ꝑs. Lingua mea calam⁹ scribe ꝛc. Quinta ꝓrogatiua est: qz imolat vt sacerdos. Primo qz ꝛ̃p me esse imolatũ ostẽdit ꝑ passionẽ: qz ipsam diligẽter ꝓsecutus est. Eph. v. Tradidit semetipz ꝓ nobis oblationẽ ꝛ hostiã deo. Scõo qz seipm imolauit ꝑ mortificationẽ. Colo. iij. Mortificate mẽbra vestra q̃ sunt sup terrã. Tertio qrvngulã diuisit ꝑ discretionẽ ꝛ ruminauit ꝑ meditationẽ: ꝛ iõ fuit aial mũdũ ꝛ immolatiõi aptũ. Leuit. xj. Omne qõ hz diuisam vngulã ꝛ ruminat l pecorib⁹ comederis. Sexta ꝓrogatiua est qz irrigat vt flumen. Dicit aũt Hieron. in glosa sup marcũ. q̃ ãtor⁹ sunt qualitates: de q̃b⁹ scrã euãgelia cõtextũtur. scilz precepta, mãdata, testimonia, ꝛ exẽpla. His quatuor fluminib⁹ euãgeliũ marci ecclesiã dei irrigauit scz ꝓceptis q̃ a malis nos abstinere cõmonuit. cap. viij. Uidete ꝛ cauete a fermẽto herodis. Mãdatis q̃ ad dilectionẽ dei ꝛ ꝓximi nos iduxit. ca. xij. Diliges dñm deũ tuũ ex toto corde tuo ꝛc. Testimoñs q̃ ꝓphetis testimoniũ ꝑ filiũ introduxit. cap. j. Uox clamãtis est de celo: tu es filius me⁹ ꝛc. Exẽplis: q̃ ꝛ̃ps exẽplo pueri nos ad hũilitatẽ induxit. vt hr̃ cap. ix. Septima ꝓrogatiua est qz floruescit vt ager. Jn suo em̃ euãgelio tã ꝙ i agro sunt diuerse herbe medicinales q̃ dã valẽtes cõtra morbũ auaricie. cap. iij. Erũne seculi ꝛ deceptio divitiarũ suffocãt ꝛ̃bũ. Alie valẽtes cõtra morbũ luxurie. ca. ix. Hoc genꝰ demoniorũ nõ ej

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

ri: nisi in oratione z ieiunio. Alie valẽtes ptra morbũ superbie. ca. xiij. Videte vosmetipsos. sicut dr Michee. ij. Hũilitio tua i medio tui. Octaua p̃rogatiua est qr feruet vt vnũ. Unũ em facit hominẽ calidum: iocundu z animosum, it z inter ceteros euangelistas marcus tractat aptissime de christi resurrectione, passione, z ascensione. Feruet igit vt vnũ qi p tractatũ passionis nos calefacit ad amorẽ. j. Machab. vj. Elephãtis ostẽderũt sanguinem vue per tractatũ resurrectionis nos letificat ad deuotionẽ. ps. Ad vesperum demorabit fletus z ad matutinũ letitia per tractatũ a cẽsionis nos animat ad celestis anne introductionẽ vt dicat quilibet. Cant. j. Trahe me post te.

¶ Sermo. cxxxvj. De sancto Petro mar. Sermo. j.

Vestigia eius secut⁹ est pes meus. Job. xxiij. Scõm batum Augu. perfectior fuit ne religiõis est hũc imitari quem colit Uestigia igit xpi semper imitari debem⁹: vt sicut ipe p nobis mortu⁹ ẽ: sic nos p ipso moriamur. j. Pet. ij. Xps pass⁹ est p nobis, nobis relinquens exẽplũ vt sequamur vestigia ei⁹. Ista aũt vestigia secut⁹ est beat⁹ Petr⁹ martyr nõ tm in patiẽdo: sed in passiõis mõ. Et iste mod⁹ q̃tũ ad sex attẽdit. Primo q̃tũ ad passiõis p̃figuratiõnẽ. passio em xpi p̃figurata est i morte abel. quẽ occidit cayn, propter anaritiã: ppter irã. z ppter inuidiã. Sic r z i morte xpi fuit anaritia ex pte inde. Ex pte aũt iudeorũ fuit ira. Luc. iiij. repleti sunt oẽs in synagoga ira. Et fuit inuidia. Mat. xxvij. Sciebat em q̃ p inuidiã tradidissent eũ. Similr in morte petri ex pte hẽticor fuit ira: qr irascebãtur tã valido expugnatori. fuit inuidia: mã invidebãt tã valido p̃dicatori z tã gracioso. Ex pte occidẽtium fuit anaritia: qr fuerũt mercedẽ ducti. Scdo attẽdit iste mod⁹ q̃tũ ad mortis testificatiõnẽ. De testificatiõe mortis xpi dr. j. Joh. v. Tres sunt q̃ testimoniũ dãt i celo. s. pater, v̄bũ, z spũsanctus. Et tres sũt q̃ testimoniũ dãt in terrã. s. spũs, aqua, z sanguis. Qõ em christus fuit celestis, id est dei testificat⁹ est pater, cuj dixit. Mat. iij. Hic est filius mens dilect⁹. Testificat⁹ spiritussanctus q̃ in forma colũbe super eũ apparuit. Testificat⁹ est ipe de seipo. Joh. x. Ego⁹ ps. Ibi testes similiter i beato Petro fuerũt. Ibi testes fuerũt terrestris ter vnũ sumus. Quis aũt fuerit terrestris id est homo passibilis testes fuerũt spũs quẽ in ipsa cruce per eũ emisit, z aqua de latere ei⁹ emanãs z sanguis quẽ effudit. Ibi testes similiter i beato Petro fuerũt. Quod em fuerit celestis, id est de celo ad cõuincẽdũ hereticos miss⁹, testat⁹ pater qui sibi tantã dedit cõstantiã ad resistendum: filius q̃ sibi tãtam dedit sapiẽtiam fuerit terrenus. i. a terrenis hũanis passus ad totũ mũdũ: petẽs sui sanguinis remuneratiõnẽ. Ioquẽtẽ q̃ abel. Clamat ad instos petẽs ab eis deuotiõnẽ. Uñ z hoc po. Intimgus ad totũ mũdũ petẽs cõpassiõnẽ. Quẽ vtilitas i sanguine meo: z c. Clamat ad pectores petẽs ab eis suã cõuersiõnẽ. Clamat ad totũ mũdũ petẽs cõpassiõnẽ. Quẽ vtilitas i sanguine meo: z c. Clamat ad totũ mũdũ petẽs cõpassiõnẽ. Mercj. O vos oẽs q̃ transitis p viã: attẽdite z c. Clamat etiã ad terrã petẽs sui sãguinis manifestatiõnẽ. Job xvj. Terra ne operias sãguinẽ meũ z c. Manifestat⁹ est etiã sanguis christi p tremotẽ z lapidũ fractiõnẽ: z p monumẽtor⁹ a sp̃sionẽ. Similr petẽs beati petri clamat ad reuniõnẽ. Ecc. vj. Usq̃quo domine sanct⁹ z ver⁹ non vindicas sanguinem nostrũ z c. Clamat ad fideles petẽs sui sãguinis imitatiõnẽ. iuxta illud. j. Macha. vj. Elephãtis ostẽderũt sanguinẽ vue z mortẽ ad acuendus eos i preliũ. Clamat ad hereticos petẽs eorum conuersiõnẽ. Esaie. xxxiij. Tabescent montes a sanguine eorũ. Clamat

rationẽ. Juxta illud Hebre. xj. Fide celebrauit pascha z sanguinis effusiõnẽ. Clamat ad locũ sue passionis: petẽs sui sanguinis revelatiõnẽ. Esaie. xxvj. Revelabit terra sanguinẽ. Terra enim sũ sanguinẽ revelauit: quãdo sanguine suo aspersa multis santatẽ dedit. Quarto attendit iste modus q̃tũ ad volũtariam perpessiõnẽ: christus enim volũtarie passus ẽst. Esa. liij. Oblatus est q̃ ipse voluit: z non aperuit os suum. Nõ enim aperuit os suũ ad maledicẽdũ vel murmurandum. Aperuit autẽ os suũ ad mdulgẽdum q̃ dixit. Pater dimitte illis z c. Ad suũ spiritum recõmendandũ: quãdo dixit. Pater in manꝰ tuas ꝰmẽdo spiritũ meũ. Ad veritatẽ p̃dicẽdũ: quãdo oia legalia ꝰsumata esse profess⁹ est dicẽs. Cõsummatũ est similiter z petrus nõ aperuit os suum vt malediceret vel murmuraret. Aperuit tamẽ quia pro suis occisoribus exorauit quãdo spiritũ suum in manibus deitre commẽdauit dicẽs. In manus tuas dñe cõmẽdo spiritũ meũ: qr veritatẽ fidei professus fuit dicẽs. Credo in deum patrem omnipotentẽ z c. Quinto attẽdit iste modus q̃tũ ad liberalẽ distributiõnẽ. Christus em in morte suum testamẽtum fecit: quo liberaliter bona distribuit. De q̃ sic dicit Ambro. Auctor hũani generis i cruce crucifẽs pietat⁹ officia diuidebat: ps ecclesie apls pacem discipulis corpus introitum paradisum, peccatorib⁹ infirmuz, christianis penitentib⁹ crucem penitẽtie delegauit. Christus igit tanq̃ dines multa z magna legata dimisit. Petr⁹ aũt cũ rales corpus z animã, z oia xpo dedit. s. res reporales. p ipso omnia cõtemnẽdo, corpus morti exponẽdo: z animã sibi reseruãdo. Sexto attẽdit iste mod⁹ q̃tũ ad aie cruciationẽ. Ita em xpi in suo corpore fuit cruciata valde. De ipsa em aĩa vbi sit i corpore hois q̃tuor sunt opiniones z fuerũt, q̃dã dixerũt ea esse i capite. q̃dã i sanguine. q̃dã i corpe: z q̃dã in toto corpore: z in qualibet pte ei⁹. Ideo fidei ritam xpi crucianerũt i capite. s. q̃a spinis ipm coronauerũt. In sanguine q̃a venas aperuerũt. In corde q̃a iuxta cor lanceã infixerũt. Ex toto corpore q̃a ipsum ad columnã flagelauerũt. In his quatuor locis anima beati Petri fuit similiter cruciata. s. in capite quãdo est ibi duris vulneribꝰ pcuss⁹. in corde: q̃a i latere est trãsfossus. In sanguine q̃a de latere z capite eius sanguis est effusus. Et in toto corpore quãdo ieiunijs z vigilijs fuit in corpore maceratus.

¶ Sermo. cxxxvij. De eodem. Sermo. ij.

Si q̃s vult venire post me abneget semetipsum z tollat crucez suam z sequatur me. Luc. ix. Miles em q̃ vult ire post regẽ ad prelũ debet in oĩbus sequi volũtatem regis: dz portare vexillũ regis: z dz sequi in oĩbus opera regis. Beatus igit petrus miles egregius volẽs ire post regem xpm ad bellãdũ cõtra carnẽ mũdũ z diabolũ volũtatẽ suam voluntati christi postposuit. Ideo abneget semetipsum. Secundo vexillũ christi, id est mortificationẽ carnis portauit. Ideo dicit. Tollat crucem suam. j. Cor. iij. Sẽper mortificationẽ in corpore vestro circunferẽtes z c. Tertio ipsum in omnib⁹ operibus imitatus fuit. Ideo dicit. Et sequat me. Et sic patet q̃ beat⁹ petrus magnã in vita habuit perfectionẽ: z multã corpori suo intulit mortificationẽ z christi habuit similitudinẽ z imitationẽ. Primo igit habuit magnam vite perfectionem. cum. dicitur Abneget semetipsum. Hujus autem testimonium habuit a superioribꝰ: inferioribus: z medijs. A superioribus quidem, id est a sancta trinitate. prime Joannis. v. Tres sunt q̃ testimoniuz dãt in celo. s. pater, v̄bum, z spiritussanctus. Et tres sunt qui testimoniũ dant in terra, spiritꝰ, aqua, z sanguis. ipse enim fuit celestis celestia cõtẽplando. Et fuit terrestris: terrestria hominibus predicãdo. Sibi igit celesti testimonium dedit patris potẽtia in miraculis filij sapiẽtia in doctrinis spiritussancti bonitas in virtutibus z donis quibus eum perfecte impleuit. Sibi terrestri testimoniũ dedit spiritus sapiẽtie salutaris: quã gratiose diffudit aqua inno

cētie baptismalis quā semp fuauit. Et si quis passiōis triūphalis quā pro christo fudit. Secūdo habuit testimoniuz sue sanctitatis ab oib⁹ elemētis. eius sanctitatē ignis cognouit quādo lampades accēdit. Cognouit aer quādo obscuritas in claritatem versa est. Cognouit aqua quando mare tranquilitatem accepit et quādo tactu suarum reliquiarum aqua cōsecrata multas infirmitates fugauit. Cognouit terra q̄ suo sāguine rubicata multis infirmis subuenit. Tertio testimonium habuit a medijs, id est ab hoib⁹ q̄ sunt medij. Inter creaturas supiores. i. angelos infimas. i. ipsa elemēta. Et hoc in multis bñficijs sanitatū: que eius meritis acceperūt. Secūdo corpori suo magnaz intulit mortificationē: cū dicit. Tollat crucem suā. Col. iij. Mortificate mēbra vestra. i. viciose passiones q̄ sunt in mēbris. q̄ quidez viciose passiones: put dicit Greg. Fuissem⁹ in exameron trib⁹ de causis nobis aduenīūt scilicet ex mala educatione ex mala corporis habitudine z ex vicio ignorātie. Qualiter aūt cu renk ostēdit in sequēt⁹ dicens. Curank mali mores bona consuetudine. mala habitudo bona exercitatione: ignorātia studio discipline. Primo igitur aduenīūt ex mala educatiōe. Prouerbioz. xxij. Adolescens iuxta viam suā: etiam. cum senuerit non recedet ab ea. ex ista autem causa nō fuerūt in beato Petro: q̄ in sua adolescētia fuit sancte educatus eo q̄ tūc ordinem prędicatorū etiam fuit ingressus. Secundo aduenīūt ex mala corporis habitudine. Sanātur autem bona exercitatione. Qui enim ex mala habitudine corporis sentit se inclinari ad luxuriā debet exercitari circa ieiunia. Qui ad auaritiaz se sentit inclinari: z debet se circa eleemosinas exercitare. Et q̄ ad superbiā se debet ad oīones exercitare. ex ista igit secūda causa viciose passiones in eo non fuerunt: quia exercitauit se circa ieiunia corpus suum macerādo. Circa liberalitatē: omnia rēporalia cōtemnēdo z dimittēdo Circa orationes: dic primo: z nocte deo tribuendo. Tertio aduenīūt ex ignorātia Esa. x. Ue nobis qui dicitis malum bonū et bonum malū. Ex ista autem causa non poterunt in ipso viciose passiōes prones nire q̄ diuinam sapientiam habuit tā retus ch̄ nouum testamentū elegāter scribit. mat. xiij. Similis est homini patrifamilias qui profert de thesauro suo noua z vetera. Tertio habuit christi similitudinem z imitationē: cū dr. Et sequāt me. Secus est autem ipsuz. Et hoc ch̄tū ad tria prio enim ch̄tū ad statū. z ps em fuit ego mar tyr z predicator. Cant. v. Dilectus meus candidus z rubicūdus electus ex milibus. z isto triplici statu fuit beatus Petrus. Ideo i eius morte triplex miraculum apparuit. s. miraculū luminis q̄ fuit p̄dicator lucidus. Lampades enim diuinitus fuerunt accēse. Miraculum sanguinis: q̄ fuit martyr precios⁹: quia terra suo sanguine rubricats multis sanitatē dedit. et miraculū columne celestis: quia fuit virgo angelicus. Nā super locū sue passionis luminaria de celo descēdētia z ad cum ascendētia visa fuerūt. Secundo imitatus est eū. ch̄tū ad habitū. xp̄s em habuit vestes albas. Apoc. iij. Ambulabūt mecum i vestibus albis. Rubeas. Esa. lxiij. Quare rubeum est vestimentū tuum. Deauratas z varias. ps. Astitit regina. i. christi anima a dextris tuis etc. similiter et Petrus habuit vestes albas p sanguinem quē effudit varias per diuersas frutes quas habuit. Et deauratas p charitatē dei z proximi q̄ flagranit. Tertio est imitatus eū ch̄tum ab obitum. Sunt enim q̄ moriūtur i xp̄o id est i fide z passiōe christi. Apoc. xv. Beati mortui qui i domino morīūtur. Quidā cum xp̄o i cruce scilicet penitentie christi. Gal. v. qui autem sunt christi carnem suam crucifixerunt etc. qui dam propter christum. i. propter defensionē fidei christi. Eccl. iij. Pro iustitia agonizare pro anima tua etc. Isto triplici modo mortuus est petrus. s. in christo. i. in fidei xp̄i confessione. Unde cū iter fieret dure penitētie q̄ triginta annis se i ordine afflixit. Et propter christuz. id est propter christi fidei defensionē philip. i. Uobis datum est pro Christo non solum vt in eum credatis sed etiaz vt pro illo patiamini.

¶Sermo.cxxxviij. De sancto Jacobo minore apostolo. Sermo. j.

Hec dicit dñs formans te ab vtero auriliator tuus: noli timere serue meus iacob rectissime quem eligi. Esa. xliij. Ista verba dicta de iacob patriarcha: de iacobo apostolo exponi possunt. In quib⁹ verbis ostenditur q̄ conmēdabilis fuerit in sua natiuitate in vtero in sua vita in mundo et in passione in tormēto. Nam in vtero fuit sanctificat⁹. Ideo dr. Formās te ab vtero: sicut em dicit Greg. Fuissem⁹ in exameron trib⁹ de causis nobis aduenīūt scilicet ex mala educatione ex mala corporis habitudine z in hystoria ecclesiastica: ipse ex matris vtero sanctificat⁹ fuit. Ista aūt gratia triplicē effectū sanctificatiōis in xp̄o operata est. Primus est q̄ ipsum ab originali purgauit. Hier. i. Ante q̄ exires de vulua sanctificaui te. Secūs est q̄ ipm a mortali cōseruauit. Licet em dicat q̄ i passione xp̄i oēs apostoli mortalit peccauerit: tamē forte ab illa generalitate est iste excipiendus, tū q̄ in vtero fuit sanctificatus z sanctificari in vtero cōfirmātur i bonis q̄ cōm hieronimum de viris illustribus in parasceue se voto astrinxit q̄ nō comederet donec ipsuz resurrexisse vidēret. Ad quid enim se voto astringeret nisi de resurrectione fidē indubiam haberet? Tertius effectus est q̄ in eius carne fomitem debilitauit z refrigerauit. Ecclesia. xviij. Nōne ardorem refrigerabit ros. i. gratia spūssancti. z propter istuz triplicē effectū dr iacobus frater domini. Jacob⁹ iustus z virgo perpetuus. Nam inquātū fuit a peccato originali mundus pōt frater domini appellari: quia sicut dominus in vtero matris fuit sanctificatus. Inquātum fuit a mortali z seruat⁹ dicit iustus. Sap. v. Sciuit iustū z cōseruauit sine quereia deo. Inquātū fomes debilitatis i eo fuit virgo perpetuus dr. Nā secundū Hieron. ipse in perpetua ȳginitate extitit. In cuius signū semper syndōe mū davte batur. Prouer. xxv. Auser rubiginē de argento et egredietur vas purissimū. ablata est a beato iacobo rubico petri originalis per sanctificationē mortalis per cōuersationē fomitis p debilitationē. Et sic fact⁹ est totus purissimus z totiz sanctus. Secundo cōmendabilis est ch̄tum ad vitam in mundo. cū dr: rectissime quem elegi. Ipse enim fuit rectissimus ch̄tum ad vite perfectionem. Et fuit elect⁹ in apostol: cā dignitatem. Eius aūt sanctitas atq̄ p̄fectio in tribus apparet. Primo q̄ fuit multe auferitatis z abstinētie q̄ ad seipsum sicut dicit Egisippus z Hieronym⁹ de viris illustribus. vinum et siceraz nō bibit: carnes nunq̄ manducauit: nouacula sup caput eius nō ascendit: balneo vsus non fuit Judi. xiij. Ab infantia sua z matris ex vtero quicquid ex vinea nascitur non comedit etc. Secundo fuit multe deuotiōis z gratie quo ad deū: q̄ totiēs in oratiōe genua flectebat vt callos in genubus sicut in calcaneis habere videretur. Unde dicit Hieronymus de viris illustribus q̄ fixis genub⁹ deuz pro populo deprecebatur intantuz vt camellorū duriciam eius genua traxisse viderent. Tertio fuit multe dignitatis z reuerētie quo ad primuz. Nam in multa reuerent a ipsum apostoli habuerūt. Quia sicut dicit Hiero. Ipsum in episcopū hierosolymis elegerūt z sicut dicit Anaclet⁹ papa: z habetur in decreto Petrus. Jacob⁹ maior, z Johānes ipsum ordinauerūt z cōseruauerūt. Ipm in reuerentia habuerunt iudei quia sicut dicūt Egisippus et Hieron. solus inter apostolos: z propter nimiā suam sanctitatem p̄mittebat intrare in sancta sanctorum non quidē ad immolandum sed ad orandum Ipsum nanq̄ in reuerentia habuerūt singuli z vniuersi: quia sicut dicit Hiero. de viris illustribus tāte reuerētie z sanctitatis in populo extitit vt fimbriā vestimenti eius certatim tāgere cuperēt. Mar. vj. Rogabāt eum vt fimbriā vestimenti eius tangerēt. Et ideo apostoli et omnes alij eū in tanta reuerētia habuerunt q̄ frater domini dicebat. Et hoc triplici de causa. s. ppter similitudinē: quia facie simillim⁹ fuit: z propter cognationem: q̄ z mater sua fuit sozor matris xp̄i z pater matris sz Cleophas fuit frater Joseph. q̄ fuit pater xp̄i putatiu⁹: z propter sanctificationē q̄ habuit in vtero: z sanctitatē quam habuit in mundo. Ter

tio ꝓmẽdabilis est ꝗtum ad passionẽ in tormẽto: cũ ꝺr. Noli timere serne meꝰ iacob Minꝰ dicit ꝛ plus significat: quia nõ tantum non: muit sed in sua passione cõmendabilis fuit ꝗtum ad quattuor. Primo quidẽ habuit acerbitatẽ in pena: qꝛ fuit de pinna templi precipitatus. deinde lapidatꝰ deinde excerebratus. Et sicut dicit Hiero. vnus ex iudeis cuꝫ partica fullonis cerebrum eius excussit. Secũdo habuit cinceritatez in causa quia propter infidã fidei defendẽdam passus est. Nam cum iudei eũ rogarent vt a fide iesu populũ reuocaret. Ipse in altum ascendens dei filiũ est ꝓfessus. Et ideo iudei indignati ipm vt dictum est precipitauerunt ꝛ lapidauerunt dicẽtes. Lapidemus iacobũ iustum. Tertio habuit seueritatem in vindicta. Quia sicut dicit Josephus propter iniustam mortem iacobi factum est excidium in hierusalem ꝛ dispersio iudeoꝝ. Non tantum aũt ꝓpter hoc sed maxime propter mortem xpi. Luc. xix. Non relinquẽt in te lapidẽ super lapidẽ ꝙ non destruak. Quarto habet pietatẽ i venia impetranda. Nam sicut dicit Hier. Cuꝫ fuisset precipitatus super genua procũbens eleuatis manibus dixit. Rogo domine dimitte eis quia nesciunt quid faciunt. In hoc ei imitatꝰ est magistrũ suũ ꝙ ait Luc. xxiij. Pr dimitte illis qꝛ nesciũt ꝙd faciũt.

¶Sermo. cxxxix.

¶De sancto Philippo apło sermo. j.

Omine ostende nobis patrẽ ꝛ sufficit nobis Joã. xiiij. Magne familiaritatis philippꝰ cũ xpo fuit seu ꝙ visionẽ pris petijt qõ quidã nullus apłs vnq̃ petere ausus fuit. Circa hoc aũt tria ponunk. Primo namq̃ ponit eius pia petitio in hoc ꝙ patrẽ nobis ostendi petijt. petierãt em aliqui de apostolis secularẽ potẽtiam. Mar. x. Da nobis vt vnus ad dexteram tuã ꝛ alius adsinistram sedeamus in gloria tua. Quidam futurorum scientiam. Matth. xxiij. Dicnobis quando hec erunt ꝛc. Quidã inimicorum vindictam. Luc. ix. Vis dicimus vt ignis descendat de celo ꝛ sumat illos. Philippus autẽ non petijt secularẽ potentiã que breuis est. Eccl. x. Ois potẽtatus breuis vita. Nec futuroꝝ scientiam qꝛ curiosa est. Ro. xij. Non plus sapere q̃ oportet sapere ꝛc. Nec inimicoꝝ vindictã quia phibita est. Mat. v. Diligite inimicos vestros ꝛc. Sꝫ petijt paternã visionẽ: quia eterna beatitudo est. Sciebat enim ꝙ in paterna visione est summa iocunditas, ps. Adimplebis me letitia cum vultu tuo. Est plena satietas. ps. Satiabor cũ apparuerit gl̃ia tua. Est eterna facilitas. Jo. xvj. Hec est vita eterna vt cognoscãt te solũ verũ deũ ꝛc. Scõo ponit in philippo benigna meditatio. ostendit nãq̃ philippꝰ nos christũ inter ꝛ patrẽ esse mediatorem a quo sibi ostendit petijt patris visionem. Olim quidẽ de patre tria crãt abscondita ꝛ ignota scz eius sapientia. Job. xxviij. Sapientia vbi inuenitur ꝛ quis est locus intellig̃tie. Misericordia eius. Job. xxx. Sto ꝛ non respicis me mutatꝰ es mihi in crudelem facies eius Deu. xxij. Abscondã faciem meaꝫ ꝛc. Xps aũt media tor em se fecit. vt paternam sapiẽtiam nobis reuelaret. Mat. x. Nemo nouit filiuꝫ nisi pater, nemo patrẽ nouit nisi filius et cui voluerit filius reuelare vt paternã misericordie nos reconciliaret Ro. v. Cum enim inimici essemus deo reconciliati sumus ei per mortem filij eius. Ut paternã visionem nobis ostẽderet. Ideo dicit philippꝰ Domine ostende nobis patrẽ ꝛ sufficit nobis. Non autem illam visionem petebat que est per creaturaꝝ speculationem: quia obscura est Rom. i. Inuisibilia enim ipsius a creatura mundi ꝛc. Nec illam q̃ per fidez videt: qꝛ imperfecta est. i. Cor. xiij. Ex parte enim cognoscimus ꝛ ex parte prophetamus Nec illam que videtur per contemplationẽ, qꝛ permixta est. Contemplatio enim nostra non habet plenã delectationẽ propter coꝛporis coꝛruptionem. Sap. ix. Coꝛpus qđ coꝛrumpitur aggrauat animam. Sed petit paternam visionem que erit in patria que nihil habebit obscuritatis qꝛ clarissima est. i. Cor. xiij. Videmus nunc per speculũ in enigmate: tunc autem facie ad faciem. Nihil imperfectionis: quia sufficientissima est eidem. Cum venerit quod pfectum est euacuabitur qđ ex parte est. Nihil admixtis qꝛ tota suauissima est. Esaye. lj. Gaudium ꝛ letitiam obtinebunt ꝛ fugiet dolor ꝛ gemitus. tertio in patre notatur omnium bonorum sufficiens et plena perfectio cũ dicitur. Et sufficit nobis Vere suffi: qꝛ in paterna visiõe omnia bona habentur. Unde cum moyses faciez dei sibi peteret ostendi: dominus sibi respondit Ego ostendam tibi omne bonum vt habetur Exodi. xxxiij. Et quo colligit ꝙ ex paterna visione omne bonum habetur. Omnium bonorum tria importat scilz omnium bonorum cõgregationem ꝛ possessionem. Sap. vij. Venerunt mihi omnia bona pariter cum illa. Omnium congregatorum fruitionem. Hiere. xxx. Reuertetur Jacob ꝛ quiescet ꝛ cunctis affluet bonis. Fruitorum continuationem. ps. Ut videam bona hierusalem omnibus diebus vite mee. Ecclesiastici. xxxj. Stabilita sunt bona illius in domino ꝛc.

¶Sermo. cxl. De eodem sermo. ij.

Philippe qui videt me videt ꝛ patrem meum. Ceteris apostolis tacẽtibꝰ ꝛ patrẽ sibi ostẽdi petere nõ audẽtibus: philippus sumpta fiducia petijt dicẽs. Domine ostẽde nobis patrẽ ꝛ sufficit nobis. Xps aũt ꝝbum propositũ sibi respondit. De isto aũt philippo tria ꝓconia reperiuntur que sunt maxima Primũ est qꝛ fuit multe sanctitatis. Sunt em tria signa ꝓfecte sanctitatis. s. diuine inspirationi perfecte obedire ꝛ velociter tẽptationes pestiue penitẽtiã inchoare: ꝛ dona recepta alijs cõmunicare. Sic ꝛ ipse philippꝰ diuine inspirationi ꝛ vocationi velociter obediuit Nam cum christus dixit ei, Seq̃re me: protinꝰ est secutꝰ. vt habetur Joã. i. Et istũ nõ ꝓfecit ex leuitate scz cordis: sed ex beneficio gratie superioris. Joã. iij. Spiritus vbi vult spirat. ex virtute doctrinate exteriozis. Eccl. viij. Sermo eius potestate plenus est: ex bona dispositione hominis interioris Esaie. l. Dominus aperuit mihi aures: ego autem non contradico ꝛc. Secundo tempestiue penitentiaz inchoauit. Fuit enim vnus de primis apostolis qui ad christum sunt conuersi. primo nãq̃ vocatus est andreas. Secundo petrus. Tertio philippus. De isto triplici funiculo dicitur Joã. j. Erat aũt philippus a bethsaida ciuitate andree ꝛ petri. bethsaida interpretatur dominꝰ venatorum de ista enim domo processerunt isti tres animarum venatores. Petrus autez interpretatur agnoscens Andreas ipse virilis interpretatur. Philippus vero os lãpadis, qꝛ venatoꝛ dei debet habere diuinam scientiam et magnanimam vitam ꝛ lucidam doctrinam. Tertio dona recepta natanaeli communicauit. vt habetur Joã. j. ꝛc. Apo. xxij. Qui audit dicat veni ꝛc. Eccl. xx. Sapientia abscondita ꝛ thesaurus que vtilitas in vtrq̃. Proue. xj. Qui abscondit frumentum maledicetur in populis. Ex quibus verbis habetur ꝙ prelatus debet communicare subditis: ꝛ sapientiam per eruditionẽ: thesaurum bonoruz operum per exẽpli exhibitionẽ ꝛ frumentuz rerum temporalium per subministrationẽ. Secũdo fuit multe reuerẽtie ꝛ dignitatis: q̃ in quattuoꝛ apparet. Ipse enim primo fuit ostiarius ẽpi. Nam sicut ꝺr Jo. xij. Gẽtiles quidã venerunt ad eũ dicẽtes. Domine volumꝰ Iesum videre. Ex quo bene ptz ꝙ i curia xpi erat portarius ꝓtitutus. j. Paral. xv. Filios inditũ: qui interpretatur trãsiliens fecit esse portarios. Et significat beatũ petrũ ꝛ beatum philippum. Ille em oẽm intellectũ angelicũ ꝛ humanũ trãsiliuit qñ dixit tu es xps filius dei viui. Iste aũt petijt illud scz qõ oẽm intellectum trãscẽdit cũ dixit. Mõe ostẽde nobis patrẽ ꝛc. Unũ ergo scz philippũ fecit portarium in sua curia terrestri. Aliũ scz petrum fecit portariũ i sua curia celesti. Scõo fuit mediator dei ꝛ populi. Ipse enim et andreas fuerunt mediatores inter xpm ꝛ gẽtiles vt eum viderẽt ꝛ agnoscerẽt. iij. Regum vij. Jerunt portarij scilicet philippus ꝛ andreas: ꝛ annũ clauerũt i palatio regis intrinsecus. Tertio fuit aduocatus cetꝰ apostolici. Audierũt em apostoli a christo ꝙ ascẽsurus erat i celũ: ꝛ missurꝰ erat eis spiritum sanctum ꝛ de his nihil dicebant. Audierunt quoq̃ ꝙ ꝛ patrem viderant: ꝛ de hoc plurimum mirabantur. nullus tamẽ interrogare ausus est. Philippꝰ

Universidad de Deusto Biblioteca

pus autem tanq̃ omnium aduocatus petiuit dicens. Domine ostende nobis patrem ꝛc. Si ergo ipse fuit aduocatus iudicibus seculi ꝛ principibus celi credẽdum est q̃ modo sit aduocatus pro peccatoribus mundi. Quarto fuit procurator totius collegij de turba enim pascẽda xps cum nullo contulit nisi cum philippo dicens: Unde ememus panes vt manducẽt hi vt habetur Joã. vj. Ex quo videtur q̃ in collegio christi dispensator erat. Luce xij. Quis putas est fidelis dispensator et prudens? Ipse enim fuit fidelis quia bona domini sui fideliter custodiuit Fuit dispensator quia ea sibi non retinuit: sed populo distribuit. Fuit prudens quia bona domini sui augere scivit. Tertio fuit cum christo magne familiaritatis cuius triplex est signum. Primum quia fiducialiter gaudia postulauit. Signum magne familiaritatis fuit quando Joannes a christo petiuit sibi reuelari proditorem suum: signum maioris familiaritatis fuit quando scilicet petrus Jacobus et Joannes petierunt a christo sibi reuelari aduentum suum. Matth. xxiiij. Dic nobis quando hec fient ꝛc. Signum autem maxime familiaritatis fuit quando Philippus a christo petiit sibi reuelari patrem suum. Secundum signum est quãdo christus sibi secreta reuelauit dicens Philippe qui videt me videt ꝛ patrez. Sap. vij. In animas sanctas se transfert amicos dei ꝛ prophetas cõstituit. In animã sanctam philippi se transtulit: quando sibi gratiam infudit. Amicum eum constituit: scilicet quãdo ei secreta sua reuelauit ac prophetam constituit quando filiabus suis spiritum prophetie dedit. Tertium signum est quia in eadem cathedra id est cruce eum cedere fecit. hester. vj. Homo quez honorare cupit rex debet imponi super equum qui de sella regis est. Ceteri apostoli sederunt in equo christi qui per passionem triumphauerunt. Illi autem sederunt in equo christi ꝛ in eadem sella christi qui crucifixi fuerunt: sicut philippus qui secundum Isido. fuit crucifixus. ij. Regũ. xxiiij. Dauid sedẽs in cathedra sapientissimus princeps inter tres. Tres nanq̃ sedẽtes in cathedra crucis fuerũt. petrus. Andreas ꝛ philippꝰ. Sed christus sapientissimus fuit quia per crucem diabolum superauit.

¶ Sermo. cxlj. De inuentione sancte crucis Sermo primus.

OStendit et lignum quod cum misisset in aquas in dulcedinem verse sunt Exodi quinto. Cuz pplus israel pre nimia amaritudine aquaz bibere non posset dominus moysi lignum ostendit quod aquas amaras dulcorauit. Istud ergo lignum significat crucem quam deus sancte helene ostendit: quod signum aquas tribulationum in constantino dulcorauit. Primo ergo ponitur crucis miraculosa ostensio cum dicitur ostendit ei lignum Secundo ponitur ostense crucis virtuosa aperatio cum dicitur ostendit ei lignum Secundo ponitur ostense crucis virtuosa operatio cum dicitur quod cũ misisset in aquas ꝛc. Fuit autem ostensa per multa signa. Quorum quedam fuerunt ante inuentionem ꝛ quedam in inuentione: quedam vero post ipsam inuentionem. Ante inuentionem tria signa fuerunt. Unum quia angelus in celo ipsam ostendit constantino. Aliud quia mirabilis claritas ipsam circunfulsit. Tertium quia literis victorie inscripta fuit: scilicet hoc signo vinces. Ex his significatur triplex virtus crucis. Primo est quia angelos reparauit: quod significatur per hoc quod angelus in celo eam tam reuerenter ostendit. Colos. j. Pacificans per sanguinem crucis eius siue que in terris sunt. i. homines siue que in celis sunt: id est angelos. Et in hoc fallit regula illa que dicit q̃ positis duobus extremis ponitur ꝛ mediam. Ecce enim christus pacificauit celum angelorum cum terra hominum: ꝛ tamen non pacificauerem domum. Secũdo virtus est quod mundum tenebrosum illuminauit. Quod significatur per hoc q̃ cum splendore apparuit. Apocalipsis. x. Vidi alterum angelum amictum nube et iris in capite eius et facies eius erat vt sol. Iste angelus fuit Christus qui est amictus nube id est humana carne qui fuit insignitus iride. i. cruce que est lignũ reconciliationis. Genes. ix. Ponam arcum meũ in nubibus ꝛc. Qui tanq̃ iris habuit colorem rubeum per sanguinis effusionem aque lateris emanationem viridem ex liuoris impressione. Fuit etiam instar solis lucidus: quia per crucem tenebras expulit ꝛ mundũ illuminauit. Tertia virtus est, qz diabolum vicit et infernum expoliauit: quod significatur per literas victorie. Esa xxiij. Infernus subtus conturbatus est in occursum aduẽtus tui. Infernꝰ subtus est locus damnatorum: iste fuit conturbatus. Infernus vero superior est fernus quasi medi⁹ est purgatorius: ꝛ iste infernꝰ fuit confortatus. Secundo fuerũt quedã signa in inuentione per que ipsa crux fuit inuenta. s. deuota oratio, ꝛ odoris emanatio: per que significatur virtus crucis per tria obtinetur. Primo per ꝓy. Quod cum Moyses ad deum clamasset, deus sibi lignum ostendit. Proverbio rum. vij. Qui mane vigilauerit ad me inueniet me. Secundo per contemptum terrenorum vt. s. aspectus terrenorum qui erat sursum in ratiõe, moueatur ꝛ descendat in sensualitatem: ꝛ sic fiat quidam terremotus spiritualitatis, postea fiat tranquilitas mentis quãdo celum id est celestia erant in ratione sursum in sensualitate. Proverbiorum. xxv. Celum sursum et terra deorsum. Tertio per fragrantia virtutum et desideriorum. Sponsus enim rapitur ab hodie puritatis. Cantico. i. primo. Lectulus noster floridus. Humili sano ꝛc. ibidem cum esset rex in accubitu. ij. Vinee florentes dederunt odorem suũ. Cantico. ij. Tertio fuerunt quedam signa post inuentionem. Manifestum enim est ipsam veram effe crucem per tria signa vt pote p infirmationẽ per mortui resurrectionem per tactum per quod significatur, q̃ homo per crucẽ est a morte peccati reformatus. Colos. ij. Et vos cũ mortui essetis i delictis ꝛc. Ab infirmitate: qz fez bilis erat ad bonũ est sanatus ꝛ fortificatus. ꝓs. Uirga tua ꝛ baculus tuus ipsa

me cõsolata sunt: ꝛ q̃ i dei militẽ est assumptus. Apocalipsis. iij. Scribam super illum nomen dei mei ꝛc. In horum significationem in passione christi fuerunt quidam resuscitati quia multa corpora sanctorum que dormierant surrexerunt: et quidam ab infirmitate sanati sunt: sicut longuinꝰ, quidam celesti militie assumpti sicut latro, a dextris positus. Secundo notatur crucis virtuosa optatio cum dicitur. Cum misisset in aquas: in dulcedinem verse sunt. Aque amare significant amaritudinem tribulationum. ꝓs. Saluũ fac me deus quoniã intrauerunt. ꝛc. Multitudinem populorum. Apoc. xvij. Aque quas vidisti populi sunt ꝛ gentes. Estus fortium desiderio. ꝓverb. xxv. Aqua frigida anie sitienti. Aque ergo tribulationũ erãt ex parte ꝓtãtini. Aq̃ populoꝝ ex parte maxentij. Aque desideriorum ex parte helene imperatricis: sed per lignũ crucis in constãtino dulcorate sunt aque tribulationum per hostis superationem. ꝓs. Fac mecum signum in bonum. ꝛc. Aq̃ populoꝝ dulcorate sunt per pacificationem ꝛ cõuersationem hoc significatũ est. Numeri. xx. In virga que de petra aquã produxit: quia christus virtute crucis de duritia aquam protulit gratiarum aque desideriorum dulcorate sunt in helena p ligni crucis inuentionem. Prouerb. xiij. Lignũ vite desiderium veniens. ꝛ ibidẽ. Desiderũ si cõpleat delectat animam. ꝛc.

¶ Sermo. cxlij. De eodẽ. Sermo. ij.

CRit tãquam lignum quod plantatum est secus decursus aquaꝝ ꝛc. ꝓs. Istud est lignũ sancte crucis de quo tria dicũtur scilicet q̃ sit plãtatum q̃ sit iuxta aquas complantatum: ꝛ q̃ sit fructiferũ. Fuit autem plantatum in triplici loco. Primo in terrestri paradiso secundum aliquarum hystoriarum narrationẽ qõ satis cõueniens fuit. Primũ eiꝰ lignũ fuit homini causa mortis diuine offensiõis ꝛ sue electiõis. Conueniẽs ergo fuit vt per lignũ crucis transiret de morte ad vitã Apoc. ij. Uincenti dabo edere de ligno vite ꝛc. De offensa reciperet in

gratiã. Hec em̃ est illa virga q̃ hester inuenire fecit gratiã assueri vt haberẽt. Hester.viij. De exitio tanq̃ p nauẽ reuocare tur ad patriã. Sap.xiij. Trãseũtes mare per ratẽ liberati sunt. Scõo fuit plantatũ in libano. Libanꝰ nãq̃ est mõs altꝰ et interpretatur candidus z ibi nascitur odoriferum: thus p que significatur q̃ lignum crucis hominẽ humiliatũ exaltauit. Prouũ.viij. Accipe illã et exaltabit te. Joh.x. Si exaltatꝰ fuero a terra: omnia trahã ad meipsum. Et hominẽ dei gratum dealbauit Apo.vij. Lauerũt stolas z dealbauerũt eas in sanguine agni: hominem ex peccato fetido deo recõciliauit Geñ.viij. Odorat⁹ est dominus odorez suauitatis ꝛc. tertio fuit positũ pro ponte in fluuio. In mari em̃ huiꝰ mũdi deꝰ hominẽ tria adiutoria preparauit. s. nauem baptismalis innocẽtie. s. pes. s. In diebꝰ noe cũ fabricaret arca ꝛc z. s. Qõ z vos nũc similiꝫ forme saluos facit baptisma. Scõo preparauit tabulã penitẽtie: dicit em̃ Hieronymꝰ q̃ pnia est secũda tabula post naufragiũ. ij. Paral.v. Nihil erat aliud in arca. s. ecclesie nisi due tabule. i. penitẽtia q̃ dz agi de cõmissis z de omissis. Sed qz sepe agit male z frangit nauis baptismalis innocẽtie, z multi etiam pdũt tabulã pnie: ideo preparauit põtẽ crucis sue. In quo ponte scũm qua cruce extendit corpus p tabula: qõ quidẽ corpus figi voluit firmitate clauorũ z pilaz cõgerit lapidũ. i. diuersorũ suppliciorũ. Scõo dr de isto ligno q̃ sec⁹ aquas fuit plantatũ: z hoc vel sec⁹ aquas sacramẽtales: qz fuit aquis saluatoris irrigatũ. Esa.xij. Hauritis aquas in gaudio de fontibꝰ saluatoꝛ. Uel sec⁹ aq̃s spũales: qz lachrymis cõpassiõis sepiꝰ est irrigãdũ: z dz irrigari. Eccl.xxij. Sup mortuũ s. x pm̃ plora: deficit ei lux eiꝰ. Uel secus aquas materiales: qz in pbatica piscina fuit iuẽta. Dicit aũt pbatica a pbatõ qõ est ouis qz ibi hostie lauabant: piscina aũt dicebat a pisce: cõueniẽter igit̃ signũ crucis ibi fuit inuentũ ad significãdũ q̃ immolãda erat vera ouis i sacrificiũ. Esa.liij. Sicut ouis ad occisionẽ ducet. Ibi etiã erãt lauãde alie nostre a sordibꝰ scilicet victorum. Apocal.j. Lauit nos a peccatis nostris i sanguine suo. Ibi affuit. In verbis p̃missis. Prio ponit ligni crucis cõmẽdatio: cũ dicit. Omne lignũ pulchrũ visa ꝛc. Scõo ipsius ligni crucis cõmẽdate reuelatio: cũ dicit: produxit de humo. ¶ Circa primũ notandũ q̃ in paradiso terrestri erat triplex differẽtia ligni: sicut ptz Geñ.ij. Lignũ commune. vite, z sciẽtie: de primo aũt ligno tria dicunt. s. q̃ erat diuersum, erat pulchrũ visu: z erat ad vescendũ suaue. Erat dẽ diuersus z tolleret fastidiũ pulchrũ vt alliceret visum, z suaue vt attraheret saporem. Per istud ergo lignũ sancte cruc̃ significat. Prio qz fuit diuersum. i. ex diuersis lignis factũ: ibi et fuit cedrꝰ: cypressꝰ palma z oliua: p q̃ significat quadruplex efficacia sctẽ crucis. Prima est: qz malas cogitatiões fugat: qõ significat i cedro q̃ fugat serpẽtes. Scõa est: qz pstã tq̃ pfat: qõ significat i cypresso q̃ nullus vri impulsu comã amittit. Tertia est: qz de hoste triũphat: qõ significat i palma. Quarta est: qz a maritudinẽ pnie dulcorat: qõ significat in oliua. In his ei quasi casibꝰ signo crucis nos munire ꝓsue rit nos munire debemꝰ signo crucis: vt cũ aliq̃ piculũ subito insurgit, vel cũ aliq̃ tristitia se obijcit, vt cũ aliq̃s dolor nos vrit. Scõo istũ lignũ crucis ẽ pulchrũ xpi fuit ei ipa crux pulchra i passiõe: qz sanguine rubricata: pulchra i mũ do: qz ab iperatoribꝰ honorata. Augustes iperatoꝝ: z pulchra i celo: qz literis aure: insignita: sicut ꝓstãtino ostẽsa fuit: z pulchra erit i iudicio: qñ ꝑm Christ. sup sol radios illustrata. Tertio istũ lignuz est ad vescẽdũ suaue. Delectat ei memo rãd recordationẽ. ps. Memor fui dei z delectatꝰ suꝫ. Rõnẽ ad ꝓsiderationẽ. p. Respice in faciẽ xpi tui volũtatẽ ad dilectionẽ. Cant.ij. Fructꝰ eiꝰ dulcis gutture meo. Secundo significat per lignuz vite: erat enim quadruplex mors scilicet nature, culpe, gehenne, z gratie. Crux igitur dr lignũ vite: qz dꝰtruxit mortẽ natur̃e p resurrectionẽ. i. Cor. ix. Per hominẽ mors: z p hoiez resurrectio mortuoꝝ. Mortẽ culpe: p pcti delectationẽ. Col. ij. Et vos cũ mortui essetis in delictis ꝛc. Mortẽ gẽne p iferni spoliationẽ. Ozee xiij. Ero mors tua o mors ꝛc. fecit autez mortẽ gr̃e p iustificationẽ. Colosse. ij. Si mortui estis cũ xpo ab elemẽtꝫ huiꝰ mũdi: q̃d adhuc tãq̃ viuẽtes mũdo deseruitis? Tertio significat p lignũ sciẽtie boni z mali, crux enim fuit sciẽtia boni z mali xpo z homini. Christo: qz ibi expertꝰ est malũ penalis angustie z bonũ gloriose victorie. Scõo qz p crucẽ didicit q̃d sit inter bonũ qõ nobis cõtulit: z malũ qõ a nobis abstulit. Fuit etiã homini scientia boni z mali. Primo: quis p crucẽ homo didicit q̃d sit bonũ boni, z maluz delicti: sicut apostolus Roma.v. Secũdo: quis per crucẽ cognouit quid sit inter bonum quod deseruit, z malũ quod incurrit. Secundo ponit ipsiꝰ crucis de terra manifestatio: cũ dicit. Produxit de humo. Ipsa nãq̃ crux nõ erat in limo absc̃dẽda sed fodiẽda z manifestãda. Prio qz in ipsa fuit pecunia nostre redẽptiõis: portante em̃ sacculũ ista pecunia plenũ. Prouer. vij. Sacculũ pecunie secum tulit. Secũda ipsa fuit thesaurꝰ nostre ditatiõis. pri me. petri. j. Non corruptibilibꝰ auro vt argẽto redẽpti estis. Tertio: qz in ipsa emanauit fons nr̃e regeneratiõis. Esai. xij. Haurietis aquas in gaudio de fontis saluatoris. Debuit igit̃ ipsa sancta crux fodi et manifestari, quia in ipsa fuit pecunia qua sumꝰ redempti: z thesaurꝰ quo sumus ditati. De his enim duobus dicitur Prouerbio. ij. Si quesieris eã quasi pecuniã: z si cut thesaurum effoderis illam ꝛc. Tertio: quia de ea processit aqua regenerationis qua sumꝰ abluti. iij. Regum. iij. Facite alneum torrentis huius fossas: z fossas. i. vulnera: z vulnera et alueus iste replebitur aquis.

¶ Ser. cxliij. De eodẽ sermo. ij.

Rodurit dominus deus de humo omne lignũ pulchrũ visu ꝛc. Gene. ij. Deꝰ lignũ sancte crucis de humo pdurit

¶ Ser. cxliij. De eodẽ die ser. iij.

Effodientes thesaurũ gaudẽt vehemẽter cũ inuenerint sepulchrũ Job. iij. Sancta helena et ceteri christiani qui cũ ipsa erãt fecerũt fodi crucẽ super omnem thesaurũ pciosiorẽ z vehemẽter sũt gauisi qñ ipsam inuenire potuerunt. In verbis

Universidad de Deusto Biblioteca

igit̄ p̄missis tria de sancta cruce oste̅dūt. Primo q̄ p̄ciosa sit: cuz ór. Effodientes thesaurū. Scō q̄ gaudiosa sit: ibi cum ór. Gaudēt vehemēter. Tertio quātum sit gloriosa: cū ór. Cum inuenerint sepulchrū: crux xp̄i ór sepulchrū: qr i ea mortu⁹ requieuit: z sic sepulchrū ei⁹ fuit gl'iosum. Esa. xj. Erit sepulchrū ei⁹ gl'iosuz. est igit crux p̄ciosa: qr thesaur⁹ dei. Est gaudiosa: qr est redēptio gh̄is humani. Est gl'iosa: qr sepulchrū xp̄i, z iō debuit occultari. Prio: qr est p̄ciosa rōne sui: cui⁹ p̄ciositas ex trib⁹ apparet: est em̄ tincta sanguine dei est margarita dei, ē thesaur⁹ dei. Ista aūt tria nō sūt occultāda. Nec sanguz dei. Job. xvj. Terra ne operias sanguinē meū ꝛc. Nec margarita dei q̄ fuit deligēter indrenda. Mat. xiij. Simile est regnū celoꝝ negociatori q̄renti bonas margaritas. Nec thesaurus dei. Eccl. v. Sapiētia abscōdita z thesaur⁹ inuis⁹ q̄ vtilitas i vtrisq; qr igit scta crux fuit tincta sanguine dei z margarita dei: z thesaur⁹ dei non debuit occultari. De duob⁹ p̄mis ór Mat. vij, Nolite sanctū. i. crucis lignū sanguine tinctū dare canibus. i. iudeis p̄sequentibus: nec mittatis margaritas ante porcos. i. ante ipsos iudeos sz añ xp̄ianos. De tertio ór Eccle. vj. Qui inuenerit illā inuenit thesaurum. Quia igit sancta crux fuit tincta sanguine dei: dimissa est nobis in monumētum. Exo. xiij. Erit tibi quasi signū in manu tua quasi monumentū añ oculos tuos. Et qr ē margarita dei dimissa est nobis in ornamētū. Esa. xxviij. In die illa erit dñs corona gl'ie: z sertū exultationis residuo pp̄li sui. Qz em̄ est thesaur⁹ dei: est nobz dimissa i sustētamētū. Prouer. xxj. Thesaur⁹ desiderabil' z oleū i habitaculo iusti. Crux em̄ q̄ fuit habitaculū z māsio iusti. i. xp̄i est thesaur⁹ nr̄e sustētationis, z ē oleū diuine miserationis. Scō nō oz occultari: qr ē gaudiosa respectu nr̄i. Sic gaudebat apostol⁹ q̄ dicebat Gal. vj. Mihi absit gloriari nisi in cruce dñi nostri iesu xp̄i in quo est salus vita et resurrectio ꝛc. Est aūt crux xp̄i nobis gaudiosa triplici rōne: z in trib⁹ ō causis p̄pter q̄s nō debuit ēt abscōdi sz reuelari. Primo qr est cādelabrū nostre illuminationis. Cādelabrū em̄ crucis est lignū: lucerna in candelabro lucens est Christus i cruce pēdēs. Sicut aūt lucerna nō oz abscōdi nec cādelabrū. Mat. v. Neq; accēdūt lucernā et ponūt eā sub modio sed super candelabrū ꝛc. sic nec crux xp̄i debuit abscōdi: sz in loco honorabili collocari. Secūdo qr est vexillū nostre triumphalis debellationis. Uexillū em̄ non est abscondendū: sed cōtra hostes eleuādū Esa. xiij. Sup montē caliginosuz: id est diabolū: leuate signū: tela autē ictus vexilli, i. crucz fuit caro xp̄i q̄ fuit picta rubeo colore sanguinis: et colore nigro inuenitis, et colore albo aque de latere eius. Tertio qr fuit scala nostre ascēsionis. Scala autē nō est abscōdenda, sz erigēda. Ista est nanq; scala, de qua dicit. Gen. xxviij. Uidit Jacob scalā stantē super terram, z cacumē eius tangēs celū, et dominū innixuz. Tertio nō erat occultanda: qr est gloriosa respectu cruciatus Christi, sapiētia Christi: z cathedra Christi. Ista em̄ non sunt occultāda. De primo dicit. j. Pet. ij. Uirtutes ei⁹ annuncietis ꝛc. De secūdo Eccli. xvj. Sapientia abscōdita ꝛc. De tertio. Esa. xvj. Uidi dñm sedentē sup soliū excelsum ꝛ eleuatū ꝛc. Quia igit est virt⁹ Christi diuinā est nobz infulcimētū q̄ q̄ diabolū expellimus, z nos ab ipso defendim⁹. Nā q̄cūq; ipm̄ expellimus per nomen crucis. Chry. Demones sanctū nomē crucis audientes, in fugā resiliūt. Aliquando per signum crucis. Aug. Signū crucis a nobis expellit exterminatorez si cor nostrū recipiet ipsum saluatorē: aliqñ per fidē crucis. Aug. Postē visibilem vincis resistendo: et hostem inuisibilem vincis crucifigendo. Quia est sapiētia christi diuulgata est nobis in sacramentū. j. Cor. ij. Loquimur dei sapientiā i misterio abscōditā. Ibidem. Predicam⁹ christū crucifixum, iudeis quidē scandalū: gentib⁹ autem stulticiā ꝛc. Quia est cathedra xp̄i diuulgata est nobis in documentū. Aug. Crux fuit lignū xp̄i morientis: z cathedra fuit magistri docētis. Docuit aūt nos de ista cathedra tres lectiones. Prīa est vt sequamur p̄m. Mat. xvj. Si quis vult venire post me abneget semetip̄sum ꝛ tollat crucem suā ꝛ sequat̄ me. Secūda lectio est, vt innocēter transeamus istum mundum Gen. xxxij. In baculo tuo trāsiui iordanē iſ̄: ꝛ nūc cū duab⁹ turmis regrediot. ꝛc. Tertia lectio est vt iuxta ipsi⁹ crucis deuotionē sperem⁹ premiū: hoc signatū est. Apo. xxj. vbi dicit q̄ dat⁹ est angelo calamus similis virge ad metiēdū templū ꝛ altare. q templū em̄ significant corpa sanctorum, ꝛ per altare anime ipsorum que virge calamo mensurant, qr secundum deuotionem crucis mensurantur premia eterne retributionis

¶Sermo. cxlv. De sancto Johanne ante portā latinam. Sermo. primus.

Arasti in conspectu meo mēsam aduersus eos que tribulant me. Impinguasti i oleo caput meū et calix me⁹ inebrians q̄ preclar⁹ est. p̄s. Quāuis sanct⁹ Johānes euāgelista vitā nō finierit p martyrij ferri habuit tñ tria alia martyria q̄ notant in verbis premissis. Primū est qr fuit exilio relegat⁹ qđ notat cū ór. Parasti in cōspectu meo mēsam aduersus eos q̄ tribulāt me. In hac em̄ die fuit q̄drupliciter tribulat⁹. Fuit em̄ grauiter flagellat⁹. Fuit ex deriſiōe tonsurat⁹. Fuit refectis olei dolio missus. Et fuit exilio relegat⁹. Cōtra ista q̄tuor icōmoda xp̄s mensam sibi p̄parauit: in qua sibi quatuor fercula deliciosa parauit: q̄ igitur erat grauiter flagellat⁹: xp̄s sibi parauit sibi corone celestis decorationē Apo. ij. Esto fidelis vsq; ad mortē ꝛ dabo tibi coronā vite. Quia fuit in oleo feruenti assatus parauit sibi in fluuio paradisi refrigerationē ibidē. Agn⁹ q̄ in medio throni est reget illos: ō ducet eos ad vite fontes aquarū. Quia fuit exilio relegat⁹ parauit sibi celestis ciuitatis perpetuā habitationē De qua ipse Apoc. xxj. Ostēdit mihi ciuitatē sanctā hierusalem descendentē de celo ꝛc. Sanctū martyrium: quia fuit in feruentis olei dolio missus: qđ notat cū ór Impinguasti in oleo caput meū. Et dicit impinguasti: qr potius exiuit impinguatus q̄ adustus Fuit autem vnctus triplici oleo: scz materiali sicut hodierna die q̄n in oleo fuit missus. Fecit aūt domicianus ipsum poni potius in oleo feruenti q̄ in aqua bulienti quia aqua bulliens penetrat exteriora et interiora. Oleum vero feruēs penetrat exteriora interiora: z ossa. Iuxta illud. p̄s. Intrauit sicut aqua interiora eius et sicut oleum in ossibus eius. Secundo fuit vnctus oleo sacramētali q̄n: scz fuit asie in patriacham consecrat⁹. p̄s. Sicut vnguentū in capite quod descendit in barbam ꝛc. Unguentū em̄ spiritussancti fuit in christi capite in plenitudinē: deinde descēdit in barbā. i. in apostolos q̄ fuerāt ceteris magis viriles, deinde descēdit in ceteros doctores z platos: q̄ debēt esse vestimentū ecclesie ipsam verbo et exemplo ornādo. Deinde descēdit in oīa vestimēti id est in subditos. Tertio fuit vnct⁹ oleo spirituali. De quo dicit. j. Johānis. ij. Unctio ei⁹ docet vos de omnib⁹. Tam plene fuit inunct⁹ vt posset dici de eo illud. p̄s. Unxit te deꝰ deus tuus oleo leticie p̄ cōsortib⁹ tuis. Nec mirum: qr fetit ppe: z iuxta apothecā illi⁹ vnguentarij: de quo ór. Eccli. xxxviij. Unguentarius facit pigmētaria. s. suauitatz. Istud aūt ē oleū letitie habuit q̄druplici rōne. Gaudere em̄ ipse potuit de secretorū celestiū reuelatiōe. Apo. j. Significauitde⁹ que oportet fieri cito mittens p angelū suū seruo suo Johanni ꝛc. Iere. xv. Factū verbū tuū in: gaudiū et in letitiā cordis mei. Secūdo de iusta vindicta tyrānni. i. Domiciani p̄s. Letabit iust⁹ cū viderit vindictam et lauabit manus suas in sanguine peccatoris. Tertio de honorabili renouatiōe. Iere. xxxj. Conuertā luctū eorū in gaudiū ꝛc. ¶Quarto de sue dilecte. s. druſiane resuscitatiōe facta p̄ q̄ omnes gauisi fuerūt ꝛ deū laudauerūt p̄s. Tunc repletum est gaudio os nr̄m: z lingua nostra exultatiōe. Tertiū martyrium est quia fuit veneno potatus qđ notat cū dicitur. Calix me⁹ inebrians q̄p̄ preclarus est. Bibit Christus duplicē cal

cem.s.sanguinẽ ⁊ myrratam.vnum,scilicet sanguinẽ communicauit iacobo qui sanguinem suum fudit:alium Joanni,q̃ amarum venenum bibit:⁊ sic impletũ est illud Matthei.xx.Calicem quidem meũ bibetis.Et dicitur iste calix inebrians:et preclar⁹:quia ipsum venenũ cum desiderio ⁊ auiditate multa bibit.Preclar⁹ aũt dicit:quia tria p̃clara miracula inde cõtigerunt vnũ,quia sancto Joanni nullã lesionem intulit.Marci vltimo.Si mortiferum quid biberint,non eis nocebit.Secundũ qz duos hoies ex illo veneno mortuos suscitauit.Tertiuz,qz ex hoc multus populus gẽtilis cõuersus fuit:⁊ sic pz qũo de⁹ ex malis sepe multa bona elicit ⁊c.Et ideo ipsa mala penalia nõ sunt semp mala:quia inde eliciunt multa bona.Patet etiã q̃ sint bona tripliciter cã.Primo qz sunt a summo bono a quo non põt procedere nisi bonum.Esa.xlv.Ego dñs pacem faciẽs ⁊ creãs malũ.Fuerũt in summo bono.j.in rpo.Esa.j.A plãta pedis vsq; ad verticẽ non est in eo sanitas.Et ducunt ad summũ bonũ Ozee.x.In funiculis ade traham eos.

¶Ser.cxlv.De eodem,Sermo.ij.

Onuersus petrus vidit illũ discipulum quem diligebat Jesus sequentẽ qui ⁊ recubuit in cena supra pectus eius ⁊ dixit.Domine quis est q̃ tradet te? Joannis vltimo.Quãuis beatus Joãnes multa bona habuerit priuilegia.in verbis tamen premissis tria de ipsis priuilegiis exprimunt.Primũ est:qz fuit amic⁹ xpi.Cũ dicitur.Quem diligebat Jesus.Dicitur autem ipsum dilexisse plus q̃ cæteros,quia maiora signa dilectionis sibi ostendit.Et q̃uis multa fuerint dilectionis signa ad ipm,p̃cipuũ tñ fuit,quia matrez suã sibi recommẽdauit.Ex quo quatuor magnas p̃rogatiuas pmeruit.Una est,qz factus fuit gabrielis archangeli socius Petr⁹ damian⁹.Joãnes archãgelo gabrieli ad custodiã matris dei socius est datus,vt et ille integrã virginem inuisibiliter custodiret ⁊ iste fozinsecus fragilitati feminee obedientie sue ministerium exhiberet.Secũda est qz fact⁹ est thesaurarius:inquãtũ scz thesaurũ dei sollicite custodiuit.Eccli.xli.Sicut qui thesaurizat:ita ⁊ qui honorificat matrem suam.Tertia est:quia fact⁹ est xpo magis vicinus Petr⁹ damian⁹:Quanto Joãnes familiarioz cũ matre verbi conuersat:tanto vicinioz verbo inuenit.Quarta est q̃ factus est quodãmodo christi frater adoptiu⁹.Petr⁹ Damianus.Quoniã ab ipsa veritate Joãnes Marie dictus est filius: quadã speciali gratia frater est saluatoris Sc̃m priuilegiũ est:qz cubicularius ⁊ camerari⁹ est iesu xpi,cũ dicit.Qui recubuit supra pect⁹ dñi.Deut.xxxiij.Amabilissim⁹ dominus habitabit confidenter in eo quasi in thalamo tota die mozabit̃.Proiectus aũt xpi est fons dei:cellariũ paradisi:est mensa angeli:est thalam⁹ beatorũ: est gazophilaciũ omniũ thesaurozũ:qz sicut dicitur Colossences.ij.In ipso sunt omnes thesauri sapiẽtie ⁊ sciẽtie dei,absconditi.Inquantum igitur Joannes fuit pxa pect⁹ Christi recubuit:ista quinq; habere meruit.primo nãq; potuit os suum ad fontem dei a quo hausit aquã sapie salutaris.Eccli.xv.Aqua sapientie salutaris potauit illum.Secundo intrauit cellariũ paradisi in quo bibit vinũ:vinum amoris.Canticoz.ij.Introduxit me rex in cellã vinariã ordinauit in me charitatẽ.Inquantũ aũt bibit q̃ quodammodo ebriꝰ fact⁹ fuit.Sicut em̃ ebrii non sentit verbera.Juxta illud Prou.xxiij. Verberauerũt me sz non dolui:sic tibi nõ videbatur sentire supplicia.Ũ dicit Dionysi⁹ in epistola quã sibi scripsit.Nõ em̃ ita versus sum in insaniã q̃ putez vos aliquid pati ad corpoz passiones sedilis tpas sentire credo.Tertio sedit ad mensam angeli in qua comedit panẽ vite et intellect⁹:⁊ licet panis mutet̃ in comedentem:Joãnes tamen cemedẽdo panẽ vite mutat⁹ est in vitã.De hoc iterato dicit Dionysi⁹ vbi supra.Aliquos videm⁹ eũ deo de deo facto ꝺ,qm̃ veritatis ardentes amatores ab effectu quidem recedunt materialiũ ⁊ ter presenti incipiũt futurã vt decet angelos in medio hominũ conuersari.Quarto introiuit in thalamum beatorũ in quo indut⁹ est stola gl̃ie.Ecclesiastici.xv.Stola gl̃ie induit eũ.Que stola fuit candida p̃ virginitatẽ:⁊ purpurea p̃ charitatẽ.Quinto ingress⁹ est in gazophilatium thesaurozũ:a quo traxit thesaurũ sapiẽtie.Petr⁹ damianus Joãnes eminentem diuine gratie sciẽtiã excelsi gazophilacio:in quo sunt omnes thesauri sapiẽtie ⁊ sciẽtie dei absconditi traxit.Tertiũ priuilegium est:qz fuit secretari⁹ christi:quod notatur in hoc qđ dixit.s.Domine quis est quis tradet te?Quãdo em̃ omnes dolebãt timebãt ⁊ dubitabãt:sol⁹ Joãnes ad rpm accessit:ei interrogauit.Eccli.vj.Amic⁹ i doctrina ⁊ profunda sibi reuelauit:qñ suaz eũ patre eternitatẽ ⁊ coequalitatem sibi ostendit.Ista aũt tam profunda mysteria dicit in quadruplici schola.Prima est schola angelica.Apocal.j.Significauit deus que oportet fieri cito loquẽs per angelũ suũ,seruo suo Joanni ⁊c.Secunda est schola virginea,qz em̃ fuit custos virgini deputat⁹:ad ipa est plurima edocendus.Eccli.xv.Obuiauit illi quasi mater honorificata,Tertia est schola sancte tricitatis ad quã volauit qñ verbũ in principio esse vidit.Ezech.xvij.Aquila grãdis magnarũ alarum venit ad libanum. Et est ad altitudinẽ trinitatis:⁊ tulit medullã cedri:id est mysterium verbi incarnati.Quarta ẽ schola dñici pretozis.Ũ cantatur.Fluenta euangelij,de ipso sacro dominici pretozis fonte potauit.

¶Sermo.cxlvij.In diebus rogationum.Sermo.primus.

Rate pro inuicẽ vt saluemini.Multũ em̃ valet deprecatio iusti assidua Helias em̃ homo erat ⁊c.Jacobi.v.Ut lena ecclesia fideles inducere ad orandum.Ito tempore verba sancti Jacobi assumit in quibus tria facit.primo nãq; ad orãdũ p̃ inuicem nos inducit:cũ ôt Orate pinuicem vt saluemini.Libenter em̃ pro alijs ꝺlibet orare debet.Qz sicut dicit Chrisostomus sup Matthẽũ.pro se orare nature est:pro alio aũt gratie est

pro se orare necessitas cogit,pro alio aũt orare charitas fraternitatis hortat̃.Dulciozaũt est añ deũ oratio non quam necessitas rei transmittit:sed quã charitas fraternitatis cõmẽdat.Oportet nanq; vt ille pro quo orat quatuor in se habeat sicut tõt Dion⁹.in lib.de celesti hierarchia.xiij.cap̃.Primũ est feruens desideriũ rei habẽde:qz opz q̃ illud feruenter desideret ⁊ affectet ⁊c.Sc̃m est status gratie:qz opz q̃ sit in statu gratie et penitẽtie.Tertiũ est recognitio infirmitatis ppꝛie.Opz em̃ q̃ recognoscat q̃ illud per se obtinere non valeat.Quartũ est petitio rei digne:qz oportet q̃ ea petat que deũ dare deceat:⁊ ipsi accipere expediat.Secũdo vtilitatẽ oratiõis ostendit,cum dicit.Multũ nanq; valet deprecatio iusti ⁊c.Ubi tria ponit scz q̃ oratio multum valet,cum dicit.Multum em̃ valet ⁊c.Secundo cuius oratio valeat:qz iusti.Tertio qualis oratio valeat:qz assidua,qđ aũt oratio multum valet,dicit Greg.Magna em̃ virtus oratiõis:qz fusa in terra in celo operat̃.Ad hoc aũt q̃ in celo ascendat ⁊ operetur opz q̃ habeat quatuor alas.Prima est profunda humiliatio.Eccli.xxxv.Oratio humiliantis se nubes penetrat ⁊c.Secunda est deuota lachrymatio:ibidem.Lachryme a maxilla ascendũt vsq; ad celũ ⁊c.Tertia est desideriũ feruẽs deuotio ⁊ intẽtio. Apo.viij.Ascẽdit fum⁹ incẽsoꝛ de oratiõib⁹ sanctoꝛ de manu angeli coram deo. Quarta est honorũ operum exercitatio. Tho.xiij.Qñ orabas cũ lachrymis ⁊ sepeliebas mortuos,ego obtuli orationẽ tuã coram deo.Secũdo valet oratio,qñ est iusti.Est aũt iustus,qui dat deo obedientiã. Proximo misericordiã,⁊ sibi sanctimoniam.Exaudiat igitur deus orationem illius qui dat deo obedientiã.Aug. Citius auditur oratio vna obedientis:q̃ decẽ milia contemptoris.Et exaudit deus oronẽ illius qui dat primo suo misericordiam.Eccl.xxix.Conclude eleemosynã in sinu pauperis,⁊ hec p te orabit⁊ liberabit ab oi malo.Exaudi oronem illius q̃ hz sanctimoniã:qz sicut dicit ps.Iniq̃tatẽ si aspexi in corde meo non exaudiet deus ⁊c.Tertio oro exauditur qñ est assi-

dna. Assidue quidē orationis nuntiuz, p spero cursu ad deum mittere debemus: qz z nos hostib⁹ assidue circū dati sum⁹. De isto nanqz tria dicuntur in .ps. f. q di rigaf, q approp nquat: z q intret. Dirigatur aūt per rectā intentionē: sic sagitta dirigitur ad signū ps. Dirigatur oro mea sicut insensum in conspectu tuo. Ap propinquat vero per ieiunia. Duis eīm nimis impinguata volare nō pōt. Uñ i ps. Appropinquet deprecatio mea in cōspectu tuo Intrat aūt p elemosynā: eleemosyna eīm est ostiaria: z iō oro auari ostiū claudit. Oratio eīm munifici apperit ps. In cōspectu tuo oratio mea. Tertio salubre exēplū ponit cū dr. Helyas homo erat rc. Cū eīm terra esset sterilis. Helyas orauit z celū pluuiā z terra fructificauit. Oratio aūt terrā aie nostre sic fructificare facit z illos tres panes producit. De q̄bus dicitur Luc. xj. Amice, cōmoda mihi tres panes rc. Amic⁹ de vis venit q̄n animus de labore actiue vite ad ociū cōtēplatiue recurrit. Et per importunitatem orationis impetrat tres panes. i. triū virtutū. scz rōnis: concupiscibilis, z irascibilis. Nā si tētatur quis spū erroris, quo ad rōnalē, spū voluptatis, q̄ ad cōcupiscibilem. spū turbatiōis quo ad irascitabilē petat tres panes. i. refectionē rōnalis p diuinā sapiaz: z concupiscibilis p tēperātiā: z irascibilis p trandillitatē z patiētiā.

¶ Sermo. cxlviij. Eodē tēpore, ser. ij.

Petite z accipietis. Luce. xj. Quānis omni tēpore sit orādū: p cipue tamē his diebus q̄ bus ecclesia solēnes instituit letanias. De quib⁹ letaniis tria vidēda sunt. Prio quare fiūt. Nā fiūt ad remouēdū malū culpe z malum pene. z ppter adipiscēdū bonū gratie. Cōtra malū culpe institute sunt letanie maiores q̄ fiunt in festo sancti Marci. Et dicunt maiores qz institute sunt a maiore epo, scz a beato Gregor. In maiori loco, scilicet Rome que est caput mūdi, z p maiori morbo. In romanis enim tūc quatuor vitia abūdabāt, scilicet auaritia, gula, luxuria z superbia: z ideo deus eis quatuor pestilētias misit. Nā cōtra auaritiam eis misit aquaruz abundāciā. omnē terram substantiam destruentem. Job. xij. Si emiserit aquas destruēt, et subuertent terrā. Contra luxuriam misit fetorē horribilē, aerē inficientem. z eis fetore horribilē, aerē inficientem, sicut olim homines subito suffocantem, sicut olim sodomitas: pena fetendi punitur vt habetur Gen. xix. Contra gulā misit inflaturā in inguine subito extinguentē. Eccles. xxxvij. Propter eīm crapulā multi obierunt. Contra superbiam misit ignitos sagittas acutas ab aere venientes. Job. vj. Sagitte dñi i me sunt quarū indignatio ebibit spiritū meum. ¶ Alie lanie que dicunt minores, que fiunt trib⁹ diebus ante ascensione zinstitute sunt cōtra quatuor mala pene. Tunc enim audiebantur nocturni sonitus, quib⁹ z homines terrebantur. Job. xv. Sonitus terroris semper in auribus meis. Tūc flebāt terremotus quibus domus destruebant. Luc. xxj. Terremotus magn⁹ erit p loca. Tunc ignis descēdebat de celo, quo edificia consumebant. Job. j. Ignis dei descēdit de celo rc. Tunc discurrebāt ignita demonib⁹ agitati, quibus homines deuorabātur. Sapiētie. xv. Superueniet illa seua bestiarum ira. Ex his manifeste ptz quō omnia elementa dei iniurias vindicāt. Nam aqua terrena scētia subuertit. Terra suo motu terrorē incutit. Aer fetore corrumpit. Ignis de celo efurit. Istud autē in inferno melius declarabit. Tunc eīm terra damnatos incarcerabit. aqua frigoribus purgauit, ignis ardoribus cremabit, z aer lumē denegabit. Ter tio institute sunt tam iste, quā ille ppter bona ādi piscenda, scilicet temporali, spirituale seu celeste. Isti sunt tres panes quos ab amico Christo petere debem⁹, i bonū temporale ad sustentationez, spirituale ad pregustationē, celeste ad plenam fruitionē. Ista sunt illa tria que nobis pater celestis dat, scilicet panis, pisces z ouum: sicut inferius cōtinetur. Per panem nanqz intelligitur bonum tpale necessariū. Per lapidem intelligitur cor duru. Dicitur cor auari incompassibile: z durū. Deus ergo dat panē: id est tēporalia, ad sustentationem, diabolus lapidem, id est cor durū ad incompassionē. Per piscem intelliguntur bona spiritualia: que aīam in aquis tribulationū nutriūt. Per serpentem vero intelliguntur vitia z peccata. Deus igitur dat piscem, id est gratiā in tribulationib⁹ animā cōseruantē: sz diabolus dat serpētem. i. maculā culpe mortalis animam veneno interficiētem. Per ouum vero intelligitur bonum celeste. Ouum eīm habet exterius corticem, int⁹ dulcedinem. Cortex eīm est ipsum celū, q̄ tanqz faccus gloriā eius occultat. Dulcedo autem consistit in duplici substantia: scilicet albumine z vitello: quia in Christo est humana natura tāqz albumen qō tāquā vitellum ex quo dulcedo glorie generatur: z p scorpionē intelligitur pena eterna. Demones enim modo blandiuntur p delectationē peccati: sed tunc punget pacerbitatem supplicij. Deus igit dat ouū: id est gloriā dulciter reficientez sed diabolus dat scorpiones: id est penā eternaliter cruciantē. Secundo videndū est quare letanie isto tempore magis fiūt. Sciendū autem q̄ fiunt maxime propter duas causas. Prima vt teneri fructus terre conseruentur quos demones isto tpe per tempestates destruere moliunt, contra quos in letaniis cāpanas pulsam⁹, tanqz tubas dei z cruces deferimus tāqz illa vor dei: orationes z letanias proferimus tāqz iacula dei, quibus demones iaculantur. Cum istis ergo tribus armis a domo in vita hac hūana demones expellimus, scilicet cū tuōis, vexillis z iaculis. Secūda causa est: vt orationes nostre xp̄o ascendente, facilius audiantur. Tunc eīm petitiōes nostras debem⁹ porrigere quando aduocatus noster vadit ad curiā qui scit petitiōes nostras formare. j. Joannis. ij. Aduocatum habemus apud patrem Jesum christum iustū. Quādo frater noster pergit ad confistoriū. q̄ scit z potest nos iuuare. Bernadus. Pusillanimis q̄ spernere me non potest Christus, os de ossib⁹ meis, z caro de carne mea, q̄ regis filius regnum suū suscepit: qui nos pōt saluare. Solet eīm regū filij dare munera dum regna suscipiūt: vñ cāta tur, Et regnū in manu ei⁹; scilicet ad largiendū. ¶ Tertio videndū est quare nō tantū in letaniis, sed etiam quando tempestates fiunt cāpane pulsant. Ipse q̄dē campane sunt tube dei, q̄b⁹ demones de terrent. Amos. ij. Si clanget tuba in ciuitate z popul⁹ nō expauescet. Sūt cymbala dei de quib⁹ deus laudat: ps. Laudate dñm in cymbalis bñsonātib⁹. Sūt precones de q̄b⁹ pp̄ls cōuocatur. Nūc. x. Fac tibi duas tubas quib⁹ conuocare possis multitudinē, Cāpane aūt successerunt in loco tubarū pulsant etiā cāpane vt demones effugētur, vt deus laudet, z populus ad orandum incitetur.

¶ Sermo. cxlix. In die ascensionis domini. Serm⁰. j.

Qui descendit ipe est q̄ ascēdit sup oēs celos Ephe. vj. qz hūilitas est via ad glām. Iō apl's primo ostēdit xp̄i humilē descensum: cū dicit. Qui descēdit. Secūdo eius gloriosum ascēsum: cū subdit. Ipse est qui ascendit super omnes celos. Istū aūt ascensum z descensum describit Ambro in lib. de Isaac dicēs. Saltu quodā Christus venit in hūc mūdū. Apud pfectum erat, in virgine venit, ex virgine in presepe transiliuit: descendit in mūdum, ascendit in crucem, descendit in tumulum, surrexit ex tumulo: ascendit ad celum z sedet ad dexteraz dei patris. Ecce scala q̄ hz septem gradus per quam xp̄s humiliter descendit, z gloriose ascendit. Primus gradus est q̄ de sinu pris venit in virginis uterū: z iste fuit gradus magne hūilitatis de quo dicit etiā Philippen. ij. Semetipsum exinanuit rc. vbi ponit apl's quadruplicem Christi humilitatē. Una ē qua conformauit z similē se fecit seruis, quādo voluit legi subdi, z circuncidi, iō dr: formam serui accipiens. Secunda humilitas est qua contraxit parentelā cū seruo: iō subditur. In similitudinē hominum facti⁹. Tertia humilitas est qua induit habitū serui: iō eīm dr. Et habitu inuētus vt hō. Quarta est qua voluit mori p seruo: iō subditur. Factus obediēs vsq̄ ad mortē. Secūd⁹ gradus scale est quo de vtero venit in presepiū: z iste est grad⁹

magne asperitatis, qz lectū habuit durū z asperū vbi tria fuerūt que aspiritatem fecerūt. s. teneritas pueri, vtilitas pāni, z duritia p̄sepij. Luce. ij. Inuenietis infantē ecce puer: ꝯ delicat⁹ panis fuit tectus positum in p̄sepio, ecce ꝯ durus fuit lectus. Tertius gradus est q̄ de p̄sepio venit i mundū: z iste fuit grad⁹ magne paupertatis. Ipse em̄ fuit pauper in vita, in morte z post mortē. Matth. viij. Vulpes foueas habent, z volucres celi nidos, Filius autem hominis nō habet vbi caput suum reclinet. Ac si dicat. Nec habeo foueam, sicut vulpes: id est sepulturaz post mortē acquiescendum. Nec habeo nidū sicut volucres: id est domum in vita, ad habitandū. Nec habeo i morte. id est in crate tabulam siue cernical ad caput reclinandum. ¶ Quartus grad⁹ est quo descendit in tumulum: z iste fuit grad⁹ magne pietatis: magna nāq; fuit pietas visitare illos sctōs patres qui erant desolati: z ꝓpter damnū quia dei visione erant priuati et ꝓpter vmbrosum locū: quia erant in tenebris inuoluti: z ꝓpter consortiū: quia demonibus erant vicini. Sed christus eos fuit consolatus: qz suam faciem eis restituit et ad locum lucidum eos deduxit: z socios angelorum eos fecit ꝓpter ista omnia dicit Esa. ix. Popul⁹ qui ambulabat in tenebris vidit lucez magnā. Sextus gradus est quo de tumulo in mundū redit z ista fuit grad⁹ magne felicitatis. Leo papa post passionem suam ruptis vinculis mortis infirmitas in virtutē: mortalitas in eternitatem contumelia translata in gloriam. Septimus gradus est: quo de ipso mūdo ascēdit in celū: z iste fuit gradus magne manifestatis. Ascendit enim cum iubilatione angelica. p̄s. Ascēdit De⁹ in iubilatiōe z dñs in voce tube. Ascēdit inuitatus voce paterna. p̄s. Dixit dominus domino meo sede a dextris meis. Cant. ij. Reuertere dilecte mi reuertere. Ascēdit virtute ꝓpria. Esa. lxiij. Gradiēs in multitudine ꝓtutis sue. Ascēdit cū nube lucida. ō hoc Actuū primo. Nubes suscepit eū ab oculis eorū. Ascēdit cum societate decora, scilicet cum angelis z animab⁹. Genesis xxij. Cum duab⁹ turmis regrediot. ideo cātat ecclesia. Omnis pulchritudo domini exaltata est sup̄ sydera. Et dixit. Omnis pulchritudo: quia exaltata est pulchritudo deitatis: quia hodie ostēdit suā potentiam pulchritudo sui corporis: qz induit immortalitatē: pulchritudo aūtiq; induit impassibilitatē pulchritudo angelica: qz hodie recuperauit sui numeri integritatem: z pulchritudo hūana: qz hodie animē sanctoꝝ receperūt eternā felicitatem. In illa em̄ p̄fessione fuit quicquid pulchrum erat in celo, scilicet angeli ꝰequi pulchrū i inferno, scilicet patres de lymbo educti quicqd pulcherrimū in mundo. s. apostoli z ceteri discipuli: quicqd pulchrum super celū z mundum, scilicet christus z beata virgo.

¶ Sermo. cl. De eodē. Sermo. ij.

Sallite deus ꝰ ascendit super celum celi ad orientē. Ecce dabit voci sue vocem virtutis. p̄s. Prophetia oēs ad gaudendum inuitat qñ christus ad celos z in celum ascendit z celestem ianuā aperuit. In premissis verbis quatuor sunt videnda. Primo nāq; qualiter xp̄s ascēdit: qz cū iubilatiōe angeli ca qō notat cū ōr Psallite deo ꝰ ascēdit. Angeli enim cū multa iubilatione ipsum in celū deduxerūt. Fit autē iubilatio z sonus music⁹ scōm Aug. tribus modis. Aliquādo voce: sicut in cantu: aliqñ flatu sicut i turba: aliqñ pulsu sicut i cithara. Ut ergo oñdat q̄ angeli in christi ascēsione habuerūt oīa gña musico⁹: ideo aliquādo ōr ꝓbi fuit son⁹ ꝰ fit cū voce. p̄s. Jubilate deo in voce exultatiōis. Aliqñ dicitur q̄ fuit ibi sonus qui fit cum flatu. p̄s. Ascendit deus in iubilatione: z dñs in voce tube. Aliqñ ōr q̄ fuit ibi sonus qui fit cū pulsu. vñ psal. Laudate eū i psalterio

cithara. Similiter z nos p̄ sua ascēsiōe ipsum laudare debem⁹ voce ꝓ gratiarum actiones Eccli. xlij. Benedicētes dñm exaltate eum ꝯtuz potestis z c. Flat⁹ per cordis deuotionē. Ephe. v. Cātantes et psallētes in cordibus vestris domino. Et pulsu ꝓ bonā operationē. Matth. v. Uideant opera vestra bona z glorificēt patrē qui in celis est. Secundo videndū est quo ascendit quia supra celoꝝ alta cuz dicit Super celuz celi. Christus nāq; descēdebat infra oēs celos: scz infra celos materiales qz in terra cōuersat⁹. Baruth. iij. Post hec in terris vis⁹ est: z cū hominib⁹ cōuersatus est. Infra celos rōnales: quia infra homines fact⁹. p̄s. Ego aūt sū vermis: z nō homo. Infra celos intellectuales: qz infra angelos minoratus. p̄s. Minuisti eum paulomin⁹ ab angelis z c. Infra celū super substātiale: quia seruili forma indutus. Phil. ij. cū in forma dei esset non rapinam arbitratus est esse se equalem deo, sz semetip̄m exinaniuit z c. Sz qui sic infra oēs celos descēdit hodie super omnes ascēdit, scilicet sup̄ celos materiales: qz in celo emperio collocatus. p̄s. A summo celo egressio eius z occurs⁹ eius vsq; ad summum eius. Super celos rationales quia caput ecclesie cōstitutus Ephe. i. Ipsum dedit caput super omnez ecclesiam que est corpus ipsius super celos intellectuales: quia angelorū dominus ordinatus. Ibidez. Constituit eū ad dexterā suā in celestib⁹: super oēm principatum z potestatē vsq; ad celum superfabstantiale: qz vsq; ad dexteram patris exaltatus, vñ dicitur in symbolo athanasij. Ascēdit in celū sedet ad dexterā dei: dextera autē dei tripliciter accipitur. Dicitur em̄ dextera dei equalitas dei vel potentia bona dei: vel virtus z potestas dei. Xp̄s est z de⁹ noster. frater noster z iudex noster. Inquantū igit̄ est deus nr̄ sedet a dextris dei, id est i equalitate dei. p̄s. Dixit dñs dño meo: sede a dextris meis. Inquantū vero est frater noster, id est verus homo sedet a dextris dei, id est i potiori bus bonis dei: et potiori modo. Act. vij. Ecce video celos apertos z c. Inquantū est iudex. nr̄: sedet a dextris dei. i in potētia dei. Nam dedit sibi potestatez omne iudicium faciendi. Mat. vltimo. Data est mihi oīs potestas in celo z in terra. Tertio videndum est vnde ipse ascēdit: qz ab orientali plaga: cum dicitur Ab oriente. Ratio autē quare potius ad orientem ꝯ ad occidētem ascendere voluit est qz plaga orientalis erat odiosa ex eo, scz ꝙ ibi ortū habuit prima ꝓuaricatio. Erat maledicta: qz ibi ortum habuit prima maledictio dei. Erat immūda: qz ibi ortū habuit prima sanguinis effusio. Sed de⁹ cōtra tria mala ibi facit tria beneficia. Primum est quia ab oriēte magos vocauit: vt quia erat odiosa ꝓpter p̄mā prevaricationē fieret gratiosa: ꝓpter primā gentium vocationē. Secundum est: quia ab oriente ad iudicium est venturus: vt quia ibi audita fuit prima dei maledictio: ibi audiat eterna dei benedictio: qua dicet. Uenite benedicti p̄ris mei z c. Tertiuz est quia ab oriēte ascēdit: vt qz erat immunda per sanctā ascensionez fieret munda. Erat quidē immūda terra per effusionē sanguinis innocētis: sed ipsam mūdauit per aspersionē sui sanguinis. Erat immūda aqua per ablutionē hostiarū immolatarum idolis: sed eam mūdauit p̄ cōtactum sue carnis mūdissime. Erat immūdus aer ex fumo incensoꝝ: sed eum christus mūdauit p̄ suū glorioſum ascensuz. Quarto videndū est ꝓpter quid ascendit: quia ꝓ celesti anua reseranda: qō notatur cū dicit. Ecce dabit voci sue vocem ꝓtutis. Illam scz vocez de qua dicit in p̄o. Tollite portas principes vestras et z eleuamini porte eternales z c. In magnis nāq; palatijs ꝓsueuerūt esse tres ordines hostioꝝ. Jō deus palatio celi tres posuit portas ꝓut significatū est. Gen. ij. Scz angelicā custodiā q̄ signabat inimiciti⁹ inter angelū z hominē. Rūphea bis acutā q̄ representat diuinā iustitiā: q̄ satisfactionē re ꝙrebat z hominē i corpore z alas incidebat. z ignis vehemētiā q̄ significabat obligationē ad penā eternā. Sed in baptismo christi remota est vna clausura. s. ignis vehemētis. Aqua enim baptismatis extinguit oēm vim ignis infernalis. Jdeo celū tūc aptū. In passiōe vero ablata est scōa clausura. s. rūphea acuta, id est diuina iustitia: qz tunc sufficiens

preciuz solvit divine iustitie, z divine iusti tie satisfecit: ideo poterat dicere Aperite mihi portas iustitie. In ascensione vero ablata est tertia clausura. s. angelica custodia quia angelos hominibus reconsiliauit: z vtroscz in celū deduxit. Et ideo tam homines quā angeli qui eum sequebantur clamabant dicentes. Tollite portas principes vestras z elenamini porte eternales z introibit zc.

¶Sermo.clj. Eodem.die. Sermo.iij.

VIdentib⁹ illis eleuat⁹ est z nubes suscepit eum ab oculis eorum. Act.j. In verbis premissis ostenditur q̄ xps tripliciter ascēdit patēter: sublimiter z reuerēter. Patēter cū dr. Videntib⁹ illis. In xpo nāq; fuerūt q̄dā mysteria q̄ fuerūt occulta sicut resurrectio: qz null⁹ eā scinit nisi xps. et qualiter claustra inferni cōfregit: z qualiter de monumēto clauso exiuit nulli manifestum fuit. Quedam vero fuerūt ex parte occulta: et ex parte manifesta sicut natiuitas: q̄ autē fuit in presepio reclinatus hoc fuit manifestuz. Sed q̄ fuit de spiritu sancto cōceptus z clausotvero natus: hoc fuit occultū. Quedaz fuerūt manifesta sicut passio z ascensio. Eius nanq; resurrectio fuit magne sublimitatis: z iō voluit eaz esse occultam. Eius natiuitas fuit magne humilitatis inquātū fuit pannis inuolutus e in presepio reclinatus: et quantū ad hoc voluit ipsam esse manifestam: z fuit magne dignitatis in quantum fuit de spiritu sancto cōceptus. z quantū ad hoc voluit ipsaz esse occultā. Passio aūt christi cedebat ad magnā infirmitatem z vtilitatē: z ideo voluit eam esse manifestā. Ascensio autē cedebat ad patris honorem z discipulorū cōsolationem: et ideovoluit eā esse manifestaz. Ex quo patet q̄ christ⁹ abscōdebat sua sublimia z manifestabat sua infima: et ea q̄ erāt ad honorem dei z edificationez primi. Sed nos ecōtrario faciamus quia nos nra infima abscōdim⁹ z nostra subblimia propalamus. de dei honore z populi edificatione sepe parum curam⁹. Per hoc ergo q̄ christus videntibus discipulis ascēdit dak intelligi q̄ ante oculos cordis nostri eius ascēsionē semper habere debem⁹. Qui em ipsam sepe meditat divinā gratiā promerek: hoc significatū e. iij. Reg. ij. Ubi cum helyseus videret helyaz ascendentē recepit duplicē spm̄ z pallium. Illi enim qui xp̄m ascendentem per fidē z denotionē cōspiciūt sepe recipiunt spiritus duplicem, id est ad duo: scz ad remissionē peccatorū z ad munera virtutū. Remisit peccatorū z ad munera virtutū. Recepit etiā pallū, id est sanctitatis eremplū primo adhibēdū. Christ⁹ aūt nō habuit spū duplici sz simplici: qz nō habuit ipsum ad remissionē petōr: qz nullū peccatū cōmisit. Habuit tn spm̄ ad munera virtutū z oim gr̄az. Ascēdens etiā i celum non indigebat pallio. i. exēplo: quis exemplo indigebat pallio. i. exēplo: quia exēpla non sunt necessaria nisi in presenti vita non sunt necessaria nisi in presenti vita. Scdo xps ascēdit sublimiter cū dicit eleuatus est. Nos etiā debemus ad ipm eleuari z ad ipm ascēdere scalā: q̄ quatuor gradꝰ debet hꝫe. Primꝰ gradꝰ dr esse scz, terrena despicere. Et p hūc gradū clenatus est Ezechiel q̄ ait. Eze. viij. Eleuauit me spūs ink celū z terrā. Nō ei dixit, Dimisit me i terra: qz ibi sunt tanari terrena appetētes. Nec dixit. Posuit me in celo, qz ibi sunt boni celestis possidētes: sed dixit. Eleuauit me iter celū z terrā: qz ibi sunt pfecti viri terrena despicientes. Sūt em sup terrā p terrenoz cōtemptū z appropinquāt ad celū p celestiū appetitū. Secūdus gradus est operibus mie vacare. Per istū gradū raptꝰ est abacuth vt habet Dañ. xiij. Qui raptꝰ est ab āgelo vsqz in babylonē portās danieli ptādius qō z messorib⁹ preparaueratq̄ qō datur intelligi q̄ homo iterdū debet pauperes remotos indre: z ō necessariūs dare: z bonos iniustis pponere. Tertiꝰ gradus est deum z primū perfecte diligere: per hūc gradū ascēdit helyas qui i curru igneo raptꝰ est. Currus igneꝰ est ipsa charitas: quatuor rote sunt quatuor modi diligendi scz ex toto corde: ex tota mente: ex tota anima z ex omnib⁹ viribꝰ: vel quatuor rote sunt quatuor diligēda scilicet deus, amicus, inimicus, z nosipsi. Quare gradus est divine cōtemplatiōi insistere: per

hunc gradum ascēdit paulus: z est z fuit vsqz in tertiū celū raptus. Ascēdere autē in deum per creaturarū visibiliū mandu cationē est ascēdere vsqz ad primuz celū. Ascēdere per intellectualiū considerationem est ascendere vsqz ad secundum. Ascendere autem per intellectum ad dei formam immediata intuitione: est ascendere vsqz ad tertium celum. Tertio ascēdit honorabiliter cū dicit. Et nubes suscepit eum. Voluit autem cum nube celesti ascēdere ad innuēdū q̄ sicut impleuerat terrestria mundū redimēdo z infernalis patres educēdo: sic volebat iplere celestia ruinā angelicā reparādo: vt implere dicit illud qō dicitur. Ephe. iij. Qui descēdit ipse est qui ascēdit super oēs celos vt adimpleret oia. Ut vero meli⁹ videam⁹ quomodo oia adimpleuit. Notādū q̄ in mādo quintuplex erat defect⁹ q̄ notatur. Est. s. primus erat habitationis gre. cū dicit In principio creauit deus celū z terram, acsi dicat: terrā dedit homini: celuz vero reseruauit sibi. Secūd⁹ erat ignorā tie q̄ homo viā patrie nesciebat. cuz dr. Tenebre erāt. Tertius aūt erat defect⁹ gratie cuz dr inanis: qz sicut dr Eccl. xxx. Homo acharis, id est sine gr̄a q̄si facula vana. Quartus erat defectus mie. cū dr, Et vacua. Erāt enim vacua scz dei mia: z plena dei iustitia. Quintus erat defect⁹ perseuerantie: qz homines fragiles erāt ad perseuerantiā boni z tollerantiam mali. cum dicit Abyssi, id est sine base virtutis Christus igitur p̄tio ascēdit vt celestē iuuentutis aperiret z sic adimpleuit defectū habitationis gratie. Heb. ix. Per p̄priū sanguinē introiuit semel in sancta sanctorū. zc. Scdo ascendit vt viam in celū ostenderet z sic adimpleuit defectum scientie. Dicher. ij. Ascēdit pandēs iterāte eos. Tertio ascēdit vt spiritū sanctum mitteret: z adimpleuit defectū gratie. Johannis. xvj. Si em nō abiero paraclit⁹ nō veniet ad vos zc. Quarto ascēdit vt p nos intercederet z patrē ad miaz inclinaret. Et sic adimpleuit defectū misericordie. Heb. xj. Introiuit in ipsum celū vt appareat vultui dei p nobis. Quinto ascēdit vt per missionem spūssancti vt corda discipulorū debilia roborar et. Et sic adimpleuit defectū perseuerantie. Ps. Verbo dñi celi firmati sunt z spiritu oris eius omnis virtus eorum.

¶Sermo.cliij. De eodē. Sermo.iiij.

ECce duo viri astiterūt i vestib⁹ albis zc. Isti duo viri fuerūt duo angeli in forma virili positi q̄ apl'os instruxerunt. Ceteri autem psallentes cum xpo ascēderūt. De ipsis nāq; angelis circa domiciliā ascēsionē q̄tuor legunt. s. eoz reuelatio, admiratio, eductio, z iubilatio. Primū nāq; est reuelatio. nō fm Dionysiuz. Lex divine boni satis est vt illumiationes suas influat superiorib⁹ superiores mediis, z mediis inferiorib⁹ ac inferiores nobis. Ista lex hodie est fuata. Nā ipe dñs noster iesꝰ xps suā ascēsionē superiorib⁹ angelis reuelauit qn ipsis interrogātib⁹. Quis ē iste rex glie. Rndit Ego q̄ loquor iustitiā z ppugnator sum ad saluandū. vt dr Esa. lxiij. Deinde ipsi superiores mediis reuelauerūt. ps. Dies diei eructat verbū. Dies diei verbū eructauit qn reuellauit ascēsionis mysteriū supior hierarchia medie. deinde mediis inferiorib⁹ reuelauerūt qn ipsis inferiorib⁹ interrogantib⁹ Quis est iste rex glie. Respōderūt. Dñs virtutū ipse est rex glorie. Deinde ipsi inferiores nobis reuelauerūt: quādo infor ma viri apparētes dixerūt. Hic iesus qui assumpt⁹ est a vobis in celū zc. Scdo est eoz admiratio. Admirabant em videntes q̄ terra ascēdebat supra celū. Cū enim olim dictū sit. Prouer. xxv. Celū sursuz z terra deorsuz. Iā in xpi ascēsiōe ecōtrario dici poterat terra sursum z celū deorsuz. Admirabātur q̄ homo ascēdebat supra angelum. Un ps. Ascēdit sup cherubin z volauit. q̄ homo ascēdebat vsqz ad deū. Dañ. vij. Venit vsqz ad virū q̄ sedebat in throno Insup poterant admirari de tali corpis q̄litate. de tāta decora societate: z de tāta potestate. Esa. lxiij. Quis est iste q̄ venit ō edō tinctis vestib⁹ ō bosra. ecce q̄s admirabil corpis q̄litas. Iste nāq; formos⁹ i stola sua: ecce q̄s formosa societas ale em sanctoꝝ sunt decora vestis xpi gradiēs in multitudine fortitudinis sue. ecce quā-

ꝑ potestas. Tertiū est eoꝝ deductio. Deducebāt enim ipsum in celum tanq̄ regē in signum reuerētie ad solū maiestatis. Esa. ix. Super solium dauid ⁊ sup regnū. eiꝰ sedebit. Tanq̄ summū sacerdotē ⁊ pōtificem in signum obedientie in tēplū paterne pietatis. Heb. iiij. Habētes pōtificē magnū penetrauit celos iesum ⁊c. Tāq̄ eternum iudicem in signū potentie ad sedem iudiciarie potestatis. Matt. xxv. Cū venerit filiꝰ hominis in maiestate sua: tūc sedebit sup sedē maiestatis sue ⁊c. Tāq̄ victoriosum pugilē in signum victorie ad brauium triumphalis victorie. Apocal. iij. Ego vici ⁊ sedi cū pfe meo in throno eiꝰ. Tāq̄ sponsum in signū letitie ad thalamuz nuptialis festiuitatis. Deut. xxiij. Amātissimus dñi habitabit confidēter in eo quasi i thalamo tota die morabit. Quarū est eoꝝ iubilatio. Angeloꝝ em̄ q̄ cuz christo ascendebāt quidā precedebāt vt viam ꝑpararēt ⁊ demones deaere expellerent: quidam vera cōcomitabant vt sibi assisterent. quidam sequebant vt obsequium sibi exhiberēt. Omnes autem ⁊ q̄ precedebant ⁊ qui concomitabant ⁊ qui psallebant ⁊ christū cum laudibus deducebant quoꝝ q̄dā vocibus iubilabāt: quidam tubis clāgebant. ps. Ascēdit deꝰ in iubilatione: dñs in voce tube: quidā citharizabant. ps. Laudate eum in psalterio ⁊ cithara: quidez toto corpore plaudebāt. ps. Omnes gētes plaudite manib⁹. Omnes enim sine intermissione ꝓtinuatis vocibus psallebant dicentes. psallite deo nostro psallite regi nostro psallite.

¶ Sermo. cliij. De eodem. Sermo. v.

OMinus qui dē iesus postq̄ locutus est eis assumptus est in celū: et sedet a dextris dei. Marci vltimo. Bñs marcꝰ descri bēs xp̄i gloriosum ascēsum quatuor oñdit scz q̄ xp̄s in sua ascēsione habuit multā potestatē cum dicit. Dñs quidē iesus: ⁊ q̄ habuit cum aplis multā familiaritatem cum dicit. Postq̄ locutus est eis: ⁊ q̄ habuit in sua ascensione magnam sublimitatem cum dicit Assumptus est in celū. Quod habuit multā maiestatem cū dicit Sedet a dextris dei. Potestas' quidē ostendit: qñ dñs appellat. Oñderat ꝺ se dñz maris qñ sup mare ambulauit ⁊ eo rū q̄ sunt in mari: qñ magnā multitudinē nem piscū capi fecit. Oñderat se dñm terre. qñ in sua passione terra cotremuit. Et eoꝝ q̄ sunt in terra qñ mortuos suscitauit Oñderat se dñm inferni. qñ vectes ferreos confregit ⁊ eoꝝ q̄ in inferno: qñ deꝺ monē alligauit ⁊ sanctos patres ide eduxit. Modie aūt ostēdit se dñm aeris quando ꝓpria virtute per aerē ascēdit ⁊ eoꝝ q̄ sunt in aere: qñ ipm nubes lucida baptizauit. Vñ glosa sup illud Actuū. i. Etnubes suscepit eū. dicit. Creatura videlicet obsequit creatori. Altra enim indicat nascentē patienti compatiuntur. ascendentem nubes suscepit. Ostendit etiā se dñm celi quando celum sibi aperuit ⁊ eoꝝ que sunt in celo qñ ois angelorꝝ multitudo sibi obuiauit ⁊ ipsum i celo deduxit. Scdo christus in sua ascensione ostendit apostolis magnā familiaritatem. Et hoc maxime in trib⁹. primo in hoc q̄ cum eis comedit tanq̄ dulcis amicus. Solent enim amici ab inuicem discessuri inuicē epulari. Unde dr Et conuescēs precepit eis ⁊c. Scdo in hoc q̄ eis benedixit tanq̄ eorum eps vt habetur. Luce. vltimo. ⁊. j. Petri. ij. Cōuersi estis ad pastorē ⁊ episcopū animarū vestrarū. Tertio in hoc q̄ eos instruxit ⁊ increpauit tanq̄ magister verus. Unde dicitur q̄ exprobrauit incredulitatē eorū ⁊ duriciam cordis. Tunc eos em̄ maxime increpauit quando ab eis erat discessurus ⁊ videbant potius consolationibus indigere: per quod datur intelligi q̄ nullo debet indignari si corripiat: sz debet patiēter ferre ⁊ se emendare. Sunt tamen quidam quidam reprehendunt habēt se ad instar cere, quidam ad instar lapidis, ⁊ q̄ statim cedit: sic plerīq̄ aliquo verbo correptionis tanguntur statim cedunt. Alii si tangitur non cedit, nō tamē ledi: sic plerīq̄ si corriguntur non acquiescunt. Alii si tangitur non cedit, nō tamē ledi: sic pleriq̄ si corriguntur non acquiescunt. tamē reprehendēti iniuriosa verba non inferūt Spina autem si tangitur nō cedit nec ledit, sic plerīq̄ si reprehendant nec per pungit, se corrigunt, ⁊ insuper in reprehendentē

verba cōtumelioſa ꝑferunt. Tertio christus in sua ascēsione habuit magnā sublimitatem. cum dicitur. Assumptꝰ est in celū. Non em̄ fuit trāslatus sicut enoch. nec subnectus sicut ipse helias nec raptꝰ sicut paulus sz fuit assumptꝰ idest a seipso sumptꝰ. Per hāc autem quadruplicez differentiam ascendētium ostendit: quadruplex gradus ascendentium in deum. Primus est quo quis transfert de culpa in gratiā. Iste significatur per translationem enoch in paradisum. Gratia em̄ dei dicitur paradisus. Ecclesiastici. xliij. Gratia dei sicut paradisus benedictiōis. Significatur etiam per trāsitū filioꝝ israel de egypto in desertū. Secundus gradꝰ est quo quis subuehit de gratia incipiēte in gratiam proficientē. Et iste significatur per subuectionē helie in curru igneo quia gratia dei est currus igneus: qz bona opa ⁊ huiusmodi similia currere nos faciunt: in amorem dei ⁊ proximi nos incendit. Significat etiam per secūdū trānsitum filiorum israel quo de mānsione in mansionem transierūt. Tertius gradus est quo quis in deum rapitur p cōtemplationē, ⁊ iste significatur per raptū pauli qui vsq̄ ad tertium celum raptus est. Et etiam iste significatur per transitū filiorū israel quo de mānsionib⁹ in terram promissionis peruenerūt. Quartus gradus est quo quis transit de contemplatione vie ad contemplationem patrie iste significatur p assumptionē xp̄i i celū. Significatur etiam per quartum transitum filiorum israel quo de terra promissiōis per multa certamina in hierusalem, id est in visionem pacis postmodum peruenerunt. Quarto christus in sua ascensiōe ostendit suam maiestatem: cum dicit. Et sedet ad dexteram dei. Ex eo autē q̄ ad dexteram dei sedet fiduciam habemus ascendēdi ad deū. Primo quia ibi est caput nostrum glorificatū. Et ideo sibi membra coniungit. deforme enim esset caput sine membris. Et qui recipit caput in hospitio suo ⁊ ipse membris hospitum non negabit. Joā. iij. Nemo ascendit in celū nisi qui descendit de celo: caput scz cum membris. Secundo quia habemus ibi fidelem socium qui manum nobis porrigit ⁊ nos ad se trahit Deut. xxiij. Ascēsor celi auxiliator tuus. ps. Tenuisti manū dexterā. Cañ. j. Trahe post te ⁊c. Tertio quia ibi habemus sapientē aduocatum q̄ pro nobis allegationes proponit. j. Joan. ij. Si quis peccauerit aduocatū habemus apud patrem Jesum christum Sic enim in ipso mūdo fuit cū peccatoribus apud patrem pro eis aduocādo in iudicio autem erit cōtra peccatores ipos puniēdo. Quarto quia ibi habemus precursorē presentiam qui viam nobis ostendit. Mich. ij. quia ibi habemus fratrum nostroꝝ collegium qui suis orationib⁹ ⁊ meritis nos perducent. ps. Leuaui oculos meos in mōtes vnde veniet auxilium mihi. Unde dicunt illi qui sunt in hierusalē idest in dei visione illis qui sunt egypto idest in hoc mundo illud quod habetur. ij. Macha. j. Hic sumus orantes pro vobis.

¶ Sermo. cliij. De eodem sermo. vj.

SIgna autem eos qui crediderint hec sequentur ⁊c. Non vult dicere dominus q̄ quicūq̄ credit omnia ista sigma facit sed qb⁹ ista signa inter fideles ⁊ credentes fiant Nam alius eiūcit demonia alius fugat serpentes alias loquit linguis nouis: alius venenum bibit ⁊ sibi nō nocet alius sanat egrotos. Ista autem quinq̄ signa intelliguntur literaliter aut spūaliter Si litteraliter intelliguntur tūc in ecclesia primitiua frequenter fiebant: nō autem raro. Ecclesia autem habuit triplicem statum scilicet primitiuum moderatum ⁊ vltimū. In statu primitiuo frequēter fiebant modo autem raro ⁊ in vltimo statu .i. antichristi fiēt rarissime. In primitiuo nāq̄ statu frequēter fiebant: quia ⁊ secundum Chrys. Cetera miracula habent admirationem ⁊ vtilitatē ⁊ necessitatem. Tunc igitur miracula fieri oportebat secundum Chrisō. Et propter admirationē: quia homines erant sensib⁹ assueti: ⁊ ideo erant aliquib⁹ mirabilib⁹ subleuādi. Et propter vtilitatem quia ⁊ tunc multi erant infideles ⁊ erroribus inuoluti. Moderno autem tempore raro fiunt cū hoc nō suadet necessitas ex eo q̄

sunt fideles. Aliquando tamen fiūt quia hoc sua detvtilitas: quia aliquando inue niuntur aliqui infirmi ⁊ indigentes Quare autem modo non fiant ita indifferēter sicut in primitiua ecclesia. triplex est ratio Una est propter dei firmamentum: quia modo ecclesia est in fide firmata ⁊ stabili ta. Ista m rationem assignat. Aug. de ciui. dei dicēs. Quisquis ad hucpro digia vt credat inquirit. magnum est ipse prodigium qui mundo credēte non credit. Tertio propter fidei maius meritum qz secundum. Grego. Fides non habet meritum vbi humana ratio ꝓbet experimētum In fine autem rarissime fient triplici de causa secundum Isid. Siue vt pſequētium manus audacior efficiatur: siue vt sanctorum patientia comprobetur. siue vt qui casari sunt eorū leuitas ostēdatur. Secundo hec miracula possunt intelligi spiritualiter ⁊ tūc ista miracula quotidie fiunt. Primo namqꝫ sunt multi qui demonia eiiciēt auarus enim habet demonem qui vocatur māmon Sed luxuriosus demonem habet qui vocatur asmodeꝰ. Superbus vero habet demonem qui vocatꝫ lucifer. Uarijs tentationibꝰ agitatus habet demonē qui vocatur beelzebub: qui est deus muscarum. Si ergo aliquis sanctus vir per suam predicationē vel orationem conuertit aliquem anarū vel vsurariū expellit mammonā. Si cōuertit luxuriosum expellit asmodeū. Si vero conuertit superbū expellit luciferū. Si autē conuertit tentationes varias patientem expellit beelzebub. Secundo linguis loquunt nonis. deꝰ namqꝫ tres prouincias fecit scilicet celestem, terrestrem ⁊ infernalem. Linguagiū prouincie celestis est deum laudare. Terrestris vero est de diuitijs tractare. Infernalis vero mentiri ⁊ blasphemare. Quando enim aliquis cōsueuerat loq linguagium prouincie terrestris tota die de terrenis tractando vel quando quis ꝓsueuerat loqui linguagiū prouincie infernalis mētiēdo ⁊ detrahēdo ⁊ quersus incipit loqui linguagiū prouincie celestis deum laudando ⁊ priuā edificando iste loquit linguis nouis. Tertio serpētes tollūt, serpēs aliqñ tollunt per amputationem caude, ⁊ tūc adhuc viuit. Aliquādo per amputationē corpis ⁊ tūc similr viuit, Aliqñ per strictionem capitis ⁊ tūc omino extinctus est. Quidam igitur tollūt serpentē quātū ad amputationē caude: qui dimittūt peccatū ꝗtū ad actū exteriorē ⁊ non ꝗtū ad actuz interiorem scz cogitatū ⁊ cōsensum: ⁊ ifi imperfecte tollunt serpētem quantū ad amputationē corporis ꝙ dimittūt peccatū ꝗtū ad actū: ⁊ quātū ad cōsēsum: sed nō quantum ad cogitatū ⁊ ifti semplene tollūt. Quidā vero tollūt ipm serpentē quātū ad cōtrictionē capitis ꝙ dimittūt peccatū ꝗtū ad actū quantū ad consensum. ⁊ quantum ad cogitatū Et isti perfectius me tollunt. Quarto aūt si moriferū quid biberint non eis nocet. Moriferū autem non eis nocet qñ guſtatur: sed non bibit, qñ bibit sz statim reſciaſ aut qñ tiriache medicina adhibetur. Quādo igitur diabolus aliquā moriferā suggestionem alicui offert his tribus casibus nocere nō pōt. Primo quādo quis illā guſtat sed non bibit hoc est sentit sed non ꝓsentit: qz statim diabolo resistit ⁊ cōtradicit. Jaco. iiij. Resistite diabolo ⁊ fugiet a vobis. Secundo quādo quis bibit per cōsensum ⁊ operationem scz statim reſcit per cōfessionem. Prouer. xxx. Uerba congregantis filijvo mentis. Ille enim qui peccata congregat per operationem: statim debet ea euomere per cōfessionē. Tertio quando recurrit ad tiriacam. i. ad sanguinem ihesu christi. Aug. effusus est sanguis medici ⁊ fasti. cta est medicina frenetici. Quinto super egros manus imponent ⁊ bene habebūt Sunt quidā sani, quidā infirmi. Quidaꝫ mortui quidam fetidi. Sani sunt iusti. infirmi sunt de nouo ꝙuersi mortui sunt peccatores fetidi sunt diu in peccatis permanentes. Sancti igitur viri aliquando ponunt manus suorum meritorumꝫ id est suorum suffragiorum super sanos: non vt sanentur sed vt in sanitate conseruentur. et maiorem gratiaz mereant Act. viij. Tūc imponebant super illos manus ⁊ accipiebāt spiritū sanctum. Imponūt super infirmos et infirmos vt ad bene opandū fortificentur. Jaco. v. Infirmaꝫ quis in vobis inducat presbyteros ecclesie. ⁊c. Imponunt sup mortuos vt a peccato reuiſ centur qđ significatum est Math. ix. vbi dominus tenuit manū puelle mortue dicens. Tibi dico surge imponunt super fe ſdos vt misericorditer reparentur. sicut patet in lazaro quatriduano et fetido quam deus misericorditer suſcitauit.

¶Sermo. clv. De trāslatione beati dominici. Sermo primus.

Iste translationē testimonium habuit Enoch placuisse deo Heb. xj. Hodie festū translatiōis dñici celebramꝰ. Cōmendamus aūt in verbis ꝓmissis a tribus: ⁊ primo a sua sacra dedicatiōe cū dr. Enoch inter pretaꝫ dedicatio. Dedicauit eñ omnium domino sua ⁊ se. Sua quidem omnia Christo domino dedicauit: propter christum omnia relinquendo ⁊ pauperib⁹ largiēdo. Dedicauit ⁊ se dño quāū ꝓ se vt pote totā vitā suā in dei obsequiū mancipādo: scz suā pueritiam: suā iuuentutē: totā suā reliquā etatē. Nā et in pueritia sua sepe lectum dimisit: ⁊ super terrā iacuit ⁊ accubuit. Prouer. xx. Ex studijs suis intelligit puer. In iuuentute lasciuias inuenū declinauit ⁊ libros vēdēs precium pauperib⁹ ero gauit. Eccl. xxij. Que in iuuētute cōgregasti qūo inuenies in senectute: Totā etiam reliquam suam etatē in ordine laudabiliter cōsummauit Sap. iiij. Cōsummatꝰ in breui explenit tēpora multa ⁊c. S: ꝺo commendaꝫ a diuina approbatiōe: cū dicit. Placuit se deo. Placuit aūt deo ꝓ tria scz per ordinē quē instituit per alias quas cōuertit: ⁊ ꝙ sensualitatē quā rōni seruire coegit. De his tribus dicit. Ecclesiastī. vigesimo quinto. In tribus beneplacitum est spiritui meo: que sunt cōcordia fratrum hoc quā ad ordinem quem instituit: vbi vnam animam ⁊ vnū corꝰ esse voluit. Amor proximorū hoc quātū ad animas, quasi conuertit quas ad dei ⁊ proximi dilectionem ⁊ amorem adduxit. Et vir ⁊ mulier bene cōsentiētes hoc quantū ad sensualitatē quem rōni seruire coegi. Tertio cōmendatur a miraculosa translatione cum dicitur. Ante translationē testimonium habuit. habuit quidem testimoniū ante translationem ⁊ post translationem et in ipsa translatiōe. Ante translatiōem quidem scilicet dū viueret in mundo habuit triplex testimonium de quo dicitur. Joā. v. Tres sunt q̄ testimonium dant in terra scilicet spūs, aqua, ⁊ sanguis. Sic quidē beato dominico ad huc viuēte in terris testimoniū dedit spiritussanctus replendo ipsum charismate omnīū gratiarum. Eccl. xv. Adimpleuit eū spū sapientie et intellect⁹. Testimoniū sibi dedit aqua in abūdantia lachrimarū. Unde dicitur in legenda sua. Specialem gratiam sibi dederat deꝰ flere pro peccatoribus miseris ⁊ afflictis. Testimoniū sibi dederat sanguis. i. feruens martyrij desiderij. vnde dicitur de eo. Sitiebat seruus xpi martyrij sicut sitit seruꝰ ad aque fluuium. Secundo habuit testimonium post translationem sicut modo habet in celo quia tres sunt q̄ testimoniū dāt in celo. s. pr verbū ⁊ spiritussanctus. Pater namqꝫ introduxit eū i thesaurū sue potētie. ꝓs. Introibo in potentias domini. ⁊c. Prou. xxj. Thesaurꝰ desiderabilis ⁊ oleum in tabernaculo iusti. In beato enim dñico q̄ fuit tabernaculū xpi est thesaurus ad ditandum ⁊ est oleū ad miserendū habēti illum thesaurum nō deest facultas. Hñti misericordie oleū nō deest voluntas: ⁊ iō habet potestatem vt ditari possit. Et habet voluntatē vt ditari velit. Filiꝰ statuit eum iuxta speculum sue sapientie de quo speculo, ꝺr. Sap. vij. Cādor enim est lucis eterne ⁊ speculū sine macula. btūs igitur dñicus ⁊ bibit in fonte diuino et videt in speculo clarō ꝓs. Apud te fons vite et in lumine tuo videmꝰ. Spiritussanctꝰ introduxit eum in fontē gratie ⁊ misericordie de quo dicitur Apo. xxij. Ostendit mihi fluuiū aq̄ viue splendidū tanqꝫ crystallū. Ipse enim modo habet gratiam dei habundantem: ideo dicitur fluuium. Inde ficientem: ideo dicitur aque viue. Refulgentem ideo dicitur splēdidum tanqꝫ crista lum. Tertio habuit testimonium in translatione per odorem mirabilē qui de eius

Universidad de Deusto Biblioteca

tumulo emanauit. Nō em̄ ille odor erat naturalis: sz mirabilis quia fuit res ardua: res insolita z res insperata z res cōtra solitum nature effecta. Fuit em̄ res ardua: z hoc ratione virtutis. Tante em̄ virtutis fuit: q infirmos curabat. Eccles. xliij. quasi myrra electa dedi suauitatem odoris. Sicut em̄ myrrha expellit serpētes sic odor ille fugat demones z oēs infirmitates. Scō fuit res insolita z hoc rōne qualitatis. Nulli enim odori materiali similis videbat. Quia nimirum celestis pigmētarius nō de materia terrenorū aromatū: sed de plenitudine celestiū charismatū ipsum cōfecerat. Eccles. xxxviij. Unguentarius faciet vnguenta suauitatis z. Tertio fuit res inspirata. Et hoc ratione quantitatis vincebat em̄ oēs alios odores. Cant. iiij. Odor vnguentorū tuorum super omnia aromata. Quarto fuit res contra solitū cursum nature effecta: z hoc ratione originis est nanq; contra cursum nature vt de ossib⁹ fetidis vnde consueuit emanare fetor: tātus ereat odor. Eccles. xlix. Ossa ipsius visitata sunt a deo sz per tam mirī odoris infusionē vnde sequit, z post mortez prophetauerunt non quidem verbis: sz miraculis: nō lingua sed suauis odoris fragrantia nō voce sed spiritu z virtute.

¶Sermo. clvj. De translatione beati dominici. eiusdem. sermo. ij.

EHochplacuit deo z translatus est in paradisum vt daret sapiētiā gentibus Eccle. xliij. Per translationē ipsius enoch in paradisuz terrestrē significatur trāslatio beati dominici hodie facta: i ecclesia militanti. In verbis autē premissis sanctus Dominicus a quatuor commendatur. Primo a deuota christi imitatiōe cuz dicitur enoch: qui interpretat ambulās cum deo. Conuenit autē homo libenter cuz alio ambulare: z se sibi associare aut quādo est similis: aut quādo est familiaris aut quando est propinquus siue affinis. Innocentia autē facit hominē christo similē: ideo christus innocentes sibi libenter adiungit. ps. Innocētes z recti adheserunt mihi Contemplatio facit hominē deo familiarē: vñ dicitur de moyse maximo contemplatore dei. Exo. xxxiij. Loquebatur dominus ad moysem facie ad faciez sicut loqui sol et homo ad amicū suū. Castitas autē facit hominem deo ppinquuū et affinem. Sap̄. xv. Incorruptio proximū deo facit. Recte autez xps ambulauit cū beato dñico: z beatus dominicus cū eo. Tum quia fuit sibi similis seruando innocentiam baptismalē. Tū quia fuit sibi familiaris p contemplationem celestem. Tum qz fuit sibi proximus z affinis p pudicitiam virginalē. pes meus stetit in directo hoc quo ad virginalē pudicitiā. pes ideſt affectus anime tunc in directo stat: quando ad nulla immunda dilabit: sed semper mundus et castus seruat. In ecclesia benedicamte domine, hoc quo ad cōtemplationē eternā. Scō cōmēdat a diuina approbatione cū dicitur placuit deo. Inter ceteras autē virtutes q deo placet est misericordia iuxta illud Mat. ix. Miam volo z nō sacrificiū. Beatus dñicus miam habuit tēporalē z spūalē. Tēporalē ad̄ qz: los beralitatis in mundo multo fortiꝰ vsus est in celo cum hic charitatz ignis ibi caminꝰ. Esa. xxx. Dicit dñs cuiꝰ ignis in syon: z caminꝰ in hierusalem. Hic fuit la pietatis: ibi fluuius. ps. Fluminis impetus letificat ciuitatē dei: hic fraginēs liberalitatis ibi cumulꝰ. Luc. vj. Mensuram bonam z confertam z. habuit etiā misericordiā spiritualem in conuersione peccatorū per sollicitam z feruentē predicationē. Noluit enim exercere officium mundanuz: sed in hoc exercuit officium apostolicū. j. Corin. j. Non misit me: deus baptizare sz euāgelizare. Officiū angelicū Luce. ij. ecce euangelizo vobis gaudiū magnū. Officium diuinum vnde dixit Christꝰ. Luce. iiij. Alijs ciuitatibus euangelizare meo patet regnū dei quia ideo missus sum. Tertio commendat a facili translatione cum dicitur: z transiit

is in paradisum. Fuit dominicꝰ triplici trāslatus ante mortē in morte: z post mortē. Prima translatio est quantum ad corpus z spiritū. Secunda est ctum ad spiritū. Tertia quātū ad corpꝰ proprium. Prima fuit de loco periculoso ad locum securū. Secūda trāslatio fuit de loco laborioso ad locū quietum Tertio de loco despecto ad locū honorificum. Prima q̄ dem translatio est quantū ad corpus et spiritū scilicet quādo de mūdo translatus est ad claustrū relinquens mundū: z corpore per habitationē: z mēte p amorem. Sap̄. iiij. Placens deo factꝰ dilectꝰ z vīs inter pctōres trāslatꝰ est. Scōda translatio est ctūm ad spiritum scz de mūdo ad celū. Col. j. Eripuit vos de potestate tenebrarū: z trāstulit in regnuz filij dilectionis sue. Tertia est ctum ad corpꝰ propriū de loco scilicet despecto ad locum honorificū: de quo potest exponi qđ dicit. Eccli. vltio: de⁹ visitabit nos aspore ossa mea vobiscū de loco isto Pria visitationē seu trāslationē fecit spiritus sanctus: qui sibi inspirauit vt mundū relinqueret z religionē intraret. Sapiē. iij. Properauit illum educere de medio iniquitatū. Secundam fecit angelꝰ: imo pater z filiꝰ vt patet in apparitione scale. Tertiā fecit fideliū cetꝰ. Unde pōt exponi illud quod dr. ij. Parak. v. Cū venisset eunctī seniores israel portauerūt leuite arca z intulerunt eam in paradisuz. Nam prima translatio facta est in paradisum religiōis. Genes. ij. Tulit deus hominē ideſt beatū dominicum z posuit eū in paradisum voluptatis: id est religiōis vt operaretur z custodiret illū. Religiosus esse vir debet contēplationi insistere z bona opa se exercere: z suum ordinē custodire. Secūda facta est in paradisum ecclesie triumphātis. Apo. ij. Uincēti dabo edere de ligno vite quod est in paradiso dei mei. Tertia trāslatio facta est i paradisum ecclesie militātis vbi datur nia ad remissionē z gratia ad iustificationē. Eccle. xl. Gratia dei sicut paradisus in benedictionib⁹ z mia in secula pma net. Quarto z vltimo beatꝰ dominicꝰ cō dūcat a finali intentiōe cū dicit. Ut daret sapientiā. Nā inchoatum trāslatꝰ est in paradisum religiōis dedit sapiētiā suis doctrinis. Prouer. v. Deriuentur fontes tui foras z. Inquantū vero trāslatꝰ est in paradisum ecclesie triumphantis dat sapiētiā suis meritis. Eccli. xliij. Sapiētiam sanctoꝝ narrant populi z. Et inchoatū trāslatus est in paradisum ecclie militantis dat sapientiaz suis miraculis que quotidie innouantur: z fiunt Eccli. xxxvj. Innoua signa z immuta mirabilia.

¶Sermo. clvij. De eiusdem translatione: sermo tertius.

ECce odor filij mei sicut odor agri pleni cui benedixit dñs Genes. xxvij. quia in trāslatiōe beati dñici magnꝰ odor emanauit. Ideo verbū propositū de ipso pōt exponi vt sit verbū dicētz. Ecce odor filij mei z. Ubi quatuor dicunt de ipso odore. Prio q̄ nō fuit occultꝰ, sz manifestus cū dicit. Ecce odor. Nā hec dictio seu aduerbiū ecce euidentiā dicit seu importat. Quatuor autē sūt q̄ occultari nō possunt: sc̄z res luminosa. Ephe. v. Omne qđ manifestat lumē est. Res vaporosa. Eccli. xxiij. Quasi libanus nō incisus vaporaui habitationem meā. Res ignita. Prouer. vj. nūc q̄d pōt ds absc̄ōdere ignē in sinu suo? Res alta etiā occultari nō pōt. Mat. v. Nō pōt abscōdi ciuitas supra montē posita, his q̄tuor de causis odor sanctitatz sancti, dñici absc̄ōdi nō potuit. Primo qz fuit luminosus: vt sc̄z mūdū tenebrosuz illuminaret. Eccli. j. Quasi stella matutina in medio nebule. z. Mūdꝰ et patiebat nebulas pctōrū tenebrositatē errorū z obscuritatē ignorantiarū. Cōtra primū attulit statū lucide vite: z iste est radiꝰ stelle matutine. Contra scōm attulit radiuz plene doctrine: z iste est radiꝰ lune plene lucētis in nocte. Cōtra tertiū attulit radium sapientie: z iste est radiꝰ solis lucētis in die. Scō fuit vaporosus vt mūdū fetidū odore reficeret: qz eis caro vaporauit odorē virginitatz qua instar lilij cāduit. ps. Justus germinauit sicut lilium. Eiꝰ cor vaporauit odorē charitatis qua instar rose rubuit. Eccli. xxiij. Quasi platatio rose in hierico, i. ecclia militāti eiꝰ

op⁹ vaporauit: odorē sctitatꝫ q̄ ad istar thuris deo placuit. Cant.iiij. Odor vestimētoꝝ tuoꝝ sicut odor thurꝫ ei⁹. Ybū vaporauit odorē veritatꝫ: qz instar balsami redoluit. Eccl.xxiij. Quasi balsamū non mixtū odor me⁹. Eius forma vaporauit odorē celebritatꝫ q̄ ad istar odoris vinee bonos refecit z malos serpētes z hereticos affugauit. Cant.ij. Uinee florentes odorē dederūt. Tertio fuit ignis⁹ vt mūdū frigidū inflāmaret: portauit eñ secū tres ignes, scz ignita verba. Eccl.xlviij. Uerbū illi⁹ q̄si facula ardebat. Ignita exēpla. Job.xxxvij. Nōne vestimēta tua calida sūt? Et ignita desideria. Ezech.j. Scintille q̄si aspect⁹ eris cādētis. Quarto fuit alt⁹ p cōsilia vt mūdū delectū erigeret. Homo quidē fuerat humiliat⁹ infra angelū vsq̄ ad exiliū z vsq̄ ad terrenoꝝ affectū. Sed dīus dūicus ostendit remediū p quod homo erigat se vsq̄ ad dignitatē angeli scz per votum castitatꝫ vsq̄ ad sublimitatem celi per votuꝫ obediente Sicut enim in obedientia hominē de celo expulit ita obedientia ipsum ad celum reducit. Usq̄ ad dominiū mūdi p votum paupertatis que altissima est: et hominem mundo dominari facit. j. Cor. vij. Altissima paupertas eorum abūdauit ꝛc. Secundo de isto odore ostenditur q̄ non fuit parum sed magnus, quia dicitur sicut odor agri pleni, Impleuit quidem mundū celū et tumulum. Talis eñ odor mūdū implenit Odor aūt quadrupliciter causari cōsueuit aliquādo enim causatur ex cōcremātione. Eccl.l. Quasi thus ardens in igne Aliquādo ex cōtritione. Aromata eñ integra redolēt: mōdi cū fracta multum in pulverem contrita plurimū. Aliqñ ex revelatione. Balsamum enim clausum nō sentitur: sed vase aperto sentitur. Joh.xij. Domus impleta est odore vnguenti. Aliquando ex agitatione vnde dicit Aug. Pari modo exagitatū z exalat fetorem cenum: z fragrat suaue vnguentū. Istis modis videt̄ fuisse cantus odor bestri dominici. Ipse enim fuit totus igne diuini amoris cōcremat⁹ Unde cū tota nocte in ecclesia vestimentis madefactis p noctarent: mane inueniebātur sicca: acsi fuissent iuxta fornacē posita. Ipse etiā totus fuit p macerationes contritus Unde tres singulis noctibꝰ recipiebat cū quadā cathena disciplinas. Ipse etiā toti mūdo fuit reuelat⁹ p exhibitiones vite z p verba doctrine: per miracula eoꝝ operationē z per ordinis institutionē. Ipse eñ in vita activa et cōtemplativa fuit sedule exercitat⁹. Usi dicit de eo. Nocte celi plustraz lumina ꝛc. Sed hoc ipse odor repleuit celū. In celo q̄dem est quadruplex ager. Un⁹ est plen⁹ balsamo scientie. Et iste ager est apostoloꝝ. Secundus ē plen⁹ rosis patiētie. Et iste ē ager martyrū. Terti⁹ est plen⁹ violis cōtemplationis eterne. Et iste est ager cōfessoꝝ. Quart⁹ ē plen⁹ liliꝝ mūdicie. Et iste est ager virginum. Beat⁹ igit dominic⁹ fuit ager virginum. Beat⁹ igit dominic⁹ fuit ager apostoloꝝ p sapiētiā: ō l eūdē gelio qđ de eo legit assimilat luci fulgēti. Fulget etiā l agro martyrū p charitatē ignitā: ō assimilat ibidē lucerne ardēti. Fulget in agro cōfessoꝝ p cōtemplationē supernā: ideo assimilat ibidē lilio castitati eminenti. Fulget in agro virginuꝫ p mūdiciā: ideo assimilat ibidem sali condienti. Tertio iste odor ipleuit tumulū: nec mirū: qz ei⁹ corp⁹ fuit alabastrū plenū vnguēto omniū gratiaruꝫ. Cant.iij. Odor vnguentoꝝ tuoꝝ sup oia aromata. Fuit apotheca plena aromatib⁹ olus virtutū. Cant.v. Bene eius sicut arcele aromatū. Fuit ort⁹ plen⁹ floribꝰ bonoꝝ operū. Eiusdē.iiij. Surge aq̄lo z veni auster: perfla ortū meū ꝛc. Ultimo dicit de isto odore q̄ fuit a dei benedictiōe emissus: cū dz. Cui benedixit dñs. Ipse enim vt habet Gen xlix. Fuit a deo benedict⁹ bñdictione celi de sup: propter gratie et oium virtutū infusionē benedictionibus abyssi iacentis deorsum propter odoris ex tumulo emanationē benedictionibus vberū z vulue: ppter filioꝝ ppagationē.

¶ Ser.clvij. De die pēthecostes. Ser.j.

Dz mūdū cre[a]

in me deus: z spiritum rectū innoua in visceribꝰ meis ꝛc. Propheta volēs petere gratiaz spūs sancti. Prio petit dari sibi q̄dā ante aduentū. s. cordis mūdationē: ibi dicit, Cor mūdū cre[a] i me de⁹, petit q̄dā

hi dari i ei⁹ aduētu. s. cordis innouatio dicit. Et spiritū rectū innoua in visceribus meis. Quiddam petit sibi dari post ei⁹ aduentū. s. gr̄e cōfirmationē: cuz dicit. Et spiritu puncipali cōfirma me. Petit igitur primo mūdiciā cordis. Qui enim vult spiritū sanctum recipere: debet cor mūdū habere. Ratio hui⁹ est: spūs sanct⁹ est colūba celestis. Luc.iij. Descendit spūs sanct⁹ sicut colūba in ipsum. Et hospes honorabilis. Sap.xviij. Solem celeſtura boni hospitij ꝓtitisti. Et amicus est hoib⁹ quo q̄ vsi sunt ptcipes efficiuntur amicitie dei. Et balsami liquor mixtū odor meus. Qz ergo spūssanctus est celestis: ō nō habitat in corde lutoso et per peccatū mortale inquinato sicut nec colūba ponit pedem in luto qđ significat Gen. xviij. Ubi cū Noe colūbā emisisset cū adhuc tota terra palludosa eēt inuenies vbi requiesceret ad aream est reuersa. Sedo qz est hospes honorabilis nō vult habitare in hospitio pulneribus venialiū peccatoꝝ asperso. Jdeo dicit Grego. Tergat ergo sordes prauis q̄ deo ꝓparat domū mētis. Tertio qz est amic⁹ dulcis: vult habitare in loco florido. i. ameno p variarū virtutuꝫ adornationē. Unde dilecta imitat amicum suū dicens Cant.j. Lectulus noster floridꝰ est. Quarto: qz est balsami liquor fragrantis: vult reponi in vase solido p ꝓfectionē, z precioso p charitatē veram. Eccles.i. Quasi vas auri solidū ꝛc. In corde igit lutoso z inq̄nato nō habitat sz fugit. Sap.j. In malivolā animam nō introibit sapiētia, neq̄ habitabit in corpore subdito peccatis. In corpore vero pulcro venis: ibi asperso habitat: sz nō libere: nec quodammō a multitudine venialiū contristat. Ephe.iiij. Nolite ꝓtristare spiritū sanctū. In corde vero puro z florido habitat delectabiliter. Sap.viij. Deli cias meas cū filijs hominū. In corde solido ꝓcioso z firmo habitat ꝓfecte. Joh.xiij. Ad euz veniem⁹ z mansionem apud eū faciem⁹. Secūdo ꝓpheta petit sibi dari in ei⁹ aduētu: sz cordis innouationē. Spirit⁹ eñ sanct⁹ est ignis dei. Lu.xij. Ignē veni mittere i terrā ꝛc. Et est fons dei. ps. Quia apud te est fōs vite ꝛc. Et auster dei. Cantic.iiij. Surge aquilo et veni auster ꝛc. Fac nos habitare in foraminibus petre. i. in vulneribus xpi. Cant.ij. Surge propera amica mea colūba mea, z veni in foraminib⁹ petre: qz spūssanctus est ignis dei: renouat hō instar argenti deponēdo scoriā peccati. Esa.j. Excoquā ad purū scoriā tuaz: qz est fons dei: renouat instar aquile z cerui. Aquila nāq̄ exusta radio solari se in aquā proiicit z vetustatē deponit. Et cervus pugnās cū serpēte hausto veneno i fontē se ꝓiicit z venenuz abūcit. Sic aia in fonte spūssancti renouat sicut aquila nouā cōuersationē assumēdo. ps. Renouabit vt aquile iuuētꝰ tua. Et instar cerui venenū abūciēdo peccati. ps. Quēadmodū desiderat cervus ad fontes aquarū ꝛc. Qz ē auster dei: renouat aia instar accipitris deponēdo plumas vetusta s vitioꝝ induēdo nouas plumas virtutū. Joā.xxxix. Nunqd p sapiētiā tuā plume scit accipiter alas suas expandēs ad austrū: qz facit animā habitare i foraminibus: renouat instar serpētis q̄ trāsiens ꝓ foramen angustū deponit vetustam pelle ad nouā, p ducēdā. Et sic aia habitās in vulneribꝰ dñi nostri ihesu xpi p devotionem deponit vetustā querſationē. Ephe. iiij. Deponite vos sm priſtinā querſationē veterē hominē. Tertio ꝓpheta petit sibi dari q̄dāz post ei⁹ aduentū scz gr̄e cōfirmationē. Spūs eñ sanctus cōseruat z ꝓfirmat ad similitudinē aque: pupille, flāme, lucerne. Dicit eñ spūssanct⁹ aque Joh.iij. Qui biberit ex aq̄ quā ego dabo ei: nō sitiet in eternū q̄ sicut cōseruat per decursuz: sic spūssancti gr̄a p bonoꝝ operū exercitiū. Jō monet ap⁹s. h. Coꝝ. vj. Hortamur vos ne i vacuū gratiā dei recipiatꝫ. Sedo spūssanct⁹ est sicut pupilla q̄ hz hoiem dirigere z illuminare. ps. Spūs tu⁹ bon⁹ dūcet me i terrā rectā. Sicut ergo ipsa pupilla cōseruat p palpebre appositionē: sic spūssanct⁹ p eleemosynaꝝ largitionē. Eccl.xvij. Eleemosyna q̄si sacul⁹ cū ipo. z gram hois quasi pupillā ꝓseruabit. Tertio spūssanct⁹ est sicut flāma siue ignis q̄ hz animā inflam

mare ad amorē q̄ q̄dē seruat p apositionē lignorū. sic spūssanct⁹ p feruorē sētōz delideriorū. Eccl.xxvij. Secūdū ligna filiue ignis exardescet. Quarto est sicut lucerna que illuminat ea q̄ sunt i domo aie q̄si cū seruāt p olei appositionē: sic gra spūssancti p denotionē. q̄ q̄dē poleū significat: qz facit alam reb⁹ mūdi fugnare, z i celū ascēdere: iuxta illud Jo.iij. Fiet i eo fōs aq̄ saliētis in vitā eternam.

¶Sermo.clix. De eodem. Ser.ij.

SUper quez requiescet spūs meus nisi sup humilē z quietū z tremētē sermones meos? Verbum istud intelligitur Esa.lxvj. fm aliam trāslationē. Ubi notāt q̄ sup gra hoim requiescit. Primū sup humilem Jac.iij. Deus superbis resistit: humilib⁹ aut dat gratiā. hoc significatum est. Gen.j. vbi scz dicit. Spirit⁹ domini ferebat sup aquas. Nō em̄ fert sup terrā: qz non requiescit in corde terreno nec sup aerē: qz nō requiescit in corde elato, nec sup ignem qz nō requiescit in corde igne cōcupiscētie inflammato, sed supra aquas: qz requiescit in corde mānsueto. Ecōtrario. Spiritus malign⁹ fert sup terrā: qz data est sibi ad mādūcandū Gen.iij. Terra comedes cūctis diebꝫ vite tue: qz diabol⁹ terrena sibi incorporat. Esa.ly. Serpēti pulvis panis ei⁹ sup aerē: qz dat⁹ est sibi ad habitādū. Ephe.ij. Sup principe ptātis hui⁹ aeris: qz diabol⁹ superbos inhabitat. Job.xlj. Ipse em̄ rex ē sup oēs filios superbie. Sup ignē gehēne: qz dat⁹ est sibi ad cōburendum. Mat.xij. Discedite a me maledicti in ignē eternum q̄ preparatus est diabolo z angelis ei⁹. Et sup ignē cōcupiscētie: qz dat⁹ est sibi ad succedēdū. Ozee.vij. Omnes adulterātes: quasi clibanus succensus a coquēte. Super aq̄s aūtmō cōfertur: qz in corde ductili z mansueto non cōmoratur: sed ibi contribulatur. ps. Contribulasti capita draconum in aquis. ibi submergitur. Exo. xv. Submersi sunt quasi plūbum i aquis vehemēb⁹. Secūdo requiescit sup quietis amatorē: cū dicit. Et quietū. Un̄ apostoli receperūt spm̄ sanctū sedentes. i. q̄ supfluis curis quiescētes. In huj⁹ significatiōnē. q̄ quiescere nō potest. Et redūdat fructē⁹ eius in conculcationē z in lutum. In secunda emissione columba requievit, sed non pfecte requievit: iquia requievit super arborem olive: z iterū ad archā rediit: per qđ datur intelligi q̄ spiritus sanctus in cordib⁹ sctōrū qui sunt in via requiescit pp mūdiciā: sz nō pfecte requiescit quia huc a corpore hñt pugnā. Gal.v. Caro cōcupiscit aduersus spm̄, z spūs aduersus carnē. In tertia emissione colūba perfecte requievit, qz vltra ad archā nō redijt per quod datur intelligi q̄ spiritus sanctus super eos qui sunt in patria perfecte requiescit, cū in eorū cordibus sit par plena z requies pfecta. Esai. xxxv. Sedebit pp⁹ me⁹ in pulchritudine pacis. i. tabernaculis fiducie: i requie opulēta.

¶Sermo.clx. De eodem. Sermo.iij.

REpleti sunt omnes spiritu sancto. z c. Actuū.ij. Perfecta liberalitas in tribus cōsistit scz quādo quis dat multum z multis: z pretiosum. Deus hodie fuit valde liberalis qz dedit multum cum dicitur. Repleti sunt. Dedit multis: cū dicitur, omnes. Et dedit bonū vtile z pretiosum: cum dicitur spiritu sancto. Dedit quidez aplis multum: quia eis dedit in abūdātia spm̄ sanctū. Licet em̄ sancti viri in pūi vita sunt quibusdā guttis sūssancti aspersi. Apli vero fluuialī abūdātia pleni. Joan. vij. Flumina de ventre ei⁹ fluēt a que vi: hoc aut̄ dicebat de spiritu quē erāt accepturi credētes in eū. De flumine dicitur Eze.xlvij. Mēsus est mille cubitos, z traduxit me per aquaz vsq̄ ad talos, rursus mēsus est mille z traduxit me aquā vsq̄ ad genua: rursꝰ mēsus est mille z traduxit me p aquā vsq̄ ad renes: z mēsus est mille torrentē quē non potui pertransire: quoniā intumuerāt aque, pfunditatis torrētis qui nō potuit trāsuadari. In signū eīt tota corporis supportatio. Lumbos z libido in aq̄s intumescentibus abūdātie plenitudo. In istud ergo flumen spūssancti apostoli i sunt traducti vsq̄ ad talos quādo sunt facti fortes ad sustinendū pondus omnium passionum. z c. ps. Ego cōfirmaui colūnas eius. Usq̄ ad genua q̄n facti sunt magnanimes ad progrediendū z aggrediēdū opera virtutū. ps. Ibūt de virtute in virtutē. Usq̄ ad renes q̄n debilitat⁹ z extinct⁹ est in eis omnis fomes z cōcupiscētia. ps. Inflammatum est cor meū. s. igne spūssancti z ideo renes mei mutati sunt. Aque vero huius flaminis vehemēter in apostolis intumuerūt: qz dat⁹ est eis spūs i abūdantia. Esa.xxx. Spūs eius sicut torrēs inundās vsq̄ ad medīū colli. In alijs sanctis flumen spūssancti ascēdit infra collū. In apostolis aūt vsq̄ ad medīū colli. In xpo aūt vsq̄ supa collū: qz nō ad mēsurā recepit spm̄. Fuerūt aūt apostoli repleti quadruplici mēsura spiritussancti de qua dicit. Luc.vj. Mēsurā bonā z confertam. Mensurā quidē bonam habuerunt in sua iustificatione. Rom.v. Charitas dei diffusa est in cordibus nostris z c. Confertā habuerunt in aliorū cōuersione. i. eloquētia verbi ardorē celi scripturarū intelligentiā in aduersis firmaz constantiā z in miraculis faciendis magnam potentiā. Habuerunt mēsurā cogitatā in sui confirmatione quia nūq̄ ab ipsa cadere potuerūt. ps. Verbo dñi celi firmati sunt z c. z habuerūt mēsurā superefluentē in doctrinaz abundanti emanatione que totū mundum doctrinis repleuerunt, ps. Flumen dei repletū est aq̄s. Ex isto flumine deriuati sunt multi riui. i. doctorū sententie multe. Ex istis riuis p cesserūt multa stillicidia. i, modernorum doctorum dicta. vnde sequit Riuos eius inebrians multiplica genimina eius. Secūdo liberalitas dei attendit in hoc q̄ dedit multis: i hoc q̄ dicit. Oēs Si ergo repleti sunt oēs spiritu sancto, ergo z peccatores qui nō sunt repleti nō sunt de numero vnmersi. Omnia em̄ entia aut hñt eē aut viuere: aut sentire: aut rōnari: aut intelligere. Peccatores aūt nō habent esse: qz omne esse est a forma. Forma ve-

vo ipsi⁹ esse spūalis est charitas. iuxta illd. Philip. iij. Obseruate eos q̄ nō ambulāt sicut habētes formā nostrā: qz igit petōres nō hūt formā esse spūalis: ideo nō habēt eē spūale. Uñ dicit de diabolo Job. xvij. Habitāt in tabernaculis illi⁹ socij ei⁹ qui nō est. Scdo nō habēt viuere, duo sunt signa vite. s. sensus z motus Ipsi aūt nō hūt sensum dilectionis vel cognitionis diuine nec motū opationis bone. ps. Oculos habent z non videbūt z hoc quo ad sensum diuine dilectionis z cognitionis. Duo em̄ oculi intellectus z affect⁹ pedes habēt z nō ambulabūt: hoc quo ad motū bñ operationis. Tertio nō habēt sentire. Non em̄ sentiūt diabolicas tēptationes: ideo aūt nō sentiunt qz cōsentiūt. Ille em̄ sentit qui ouer. xxiij. Uerberauerūt me: z ego nō sensi. Quarto nō habēt rationari: qz nō viuunt sm rationē: sed sm sensualitatē: z ideo nō sunt rationabiles sed brutales. ps. Facti sunt sicut equus z mul⁹ q̄b⁹ non est intellect⁹.

¶ Quinto nō habent intelligere: qz vera intelligētia est deū timere z a malo recedere. Prouerbioꝝ. xxviij. Ecce timor dñi: ipse est sapiētia, z recedere a malo, ecce intelligētia. Tertio oñdit liberalitas dei qz dedit donum preciosum: cū dicitur. Spiritu sancto: iō aūt spiritū sanctū receperunt: qz habuerunt corda pura z charitate vnita: z fuerūt receptacula munda, sicut cantat ecclesia. Inuenit eos receptacula mūda, z tribuit eis charismatū dona. Inuenit eos concordes in charitate. Quatuor em̄ sunt q̄ de facili se infundūt. s. aer dū attrahitur, lux dū modo fenestra aperiat, aqua dūmodo loca depressa inueniat: z ignis dūmodo materiā preparatā habeat: z qz spiritꝰ sanct⁹ significatur p aerem, lucem aquā, z ignē ideo instar aeris. se statim diffundit dūmō attrahat desiderio cordis. ps. Os meū aperui z attraxi spm̄, instar lucis dūmodo aperiat fenestra voluntatis. Apoc. iij. Ego sto ad hostiū z pulsoꝝ. instar aq̄ dūmodo inueniat cor depressum. i. humile mansuetū. ps. Qui emittit fontes in cōvallib⁹, instar ignis dūmō inueniat ligna bonoꝝ operū, Eccli. xxxviij. Sicut ligna siluarū, sic ignis exardescit.

¶ Sermo. clxij. De eodem sermo. iij⁹

Rogabo patrem z alium paraclytū dabit vobis spiritū veritatis, quem non potest mūd⁹ accipere. Jo. xiij. per mundū in hoc loco intelligunt amatores mūdi. i. supbi, auari z luxuriosi. Ista em̄ tria petā spm̄ sanctū recipere nō possunt: z recepto malam receptā impēdunt: z recepta remunerationē impendūt: z male remuneratū expellūt. Primo igitur ne recipiatur impedūt: z hoc ostendit Chry. superbum. xxx. Ignis em̄ nūquā dicit sufficit. Serpēs in gremio est luxuria in alio quo ibi venenū diffundit: z vitā gratie extinguit. Prouerbioꝝ. v. Fauus distillans labia meretricis. Eccli. xxvij. Ingredi blāde: sed in nouissimo mordebit vt colubr, z quasi regul⁹ venena diffundet. Tertio ista tria q̄ dicta sunt spm̄ sanctum male remuneratū expellūt. Sicut glosa hoc tāgit. Tria sunt que expellūt hoiez de domo scz fum⁹, stillicidiū, z mala uxor. Per fumū intelligit superbia, q̄ in altū ascendit z cito deficit. ps. Ascendit fumus z. Iste fum⁹ superbie spm̄ sanctū de corde expellit: z ne reuertatur semper resistit. Act. vij. Dura cervice z incircūcisis cordib⁹ semp vos spū sancto restitis. Per stillicidiū intelligitur ipsa auaritia qz stillicidiū hoiem in domo inquietat: sic auaritia varijs sollicitudinibus z diuitijs alaz suffocat iuxta illud. Luc. viij. Spinę sollicitudinib⁹ suffocātur. Tales enim spm̄ sanctū expellūt cū tamen dicatur. s. Thessalon. v. Spiritū nolite extinguere per malā vxorē intelligitur carnalis cōcupiscētia: que semper cū ratione litigat iuxta illd. Gal. v. Caro concupiscit ad versus spm̄. Et isti tales spm̄ sanctuz z filia dei pedib⁹ immūdis cōculcāt z cōtumelia deh onorāt. Heb. x. Quarto magis patratis deteriora mereri supplicia q̄ filia dei cōculcauerit, z spūi gratie contumeliā fecerit? De hac vxore siue cōcupiscētia carnali. Rom. viij. Prudētia carnis mors est. Uoluptas em̄ carnis ita z hoiem in delitijs q̄ad eterna delicias peruenire non desiderat. Uñ i figura hu-

ignis in sinu: z serpēs in gremio. Vnus i pera, est supbia in anima: q̄ ola bona spiritualia comedit z corrodit. Ezechielis xxvij. Nō te extollas in cogitatiōe anime tue velut taur⁹, ne forte elidatur virtus tua. p supbiā z folia tua comedat z fructus tuos perdat vt reliquaris velut lignū aridū in heremo. Ignis in sinu est auaritia in affectu que ola spūalia que i anima inuenit annichilat z cōsumit. Job. xxxj. Ignis est vsq; ad consumptionem devorans, z omnia eradicās genimina. Iste est ille ignis de quo dicit Prouerbiorum. xxx. Ignis em̄ nūquā dicit sufficit. Serpēs in gremio est luxuria in alio quo ibi venenū diffundit: z vitā gratie extinguit. Prouerbioꝝ. v. Fauus distillans labia meretricis. Eccli. xxvij. Ingredi blāde: sed in nouissimo mordebit vt colubr, z quasi regul⁹ venena diffundet. Tertio ista tria q̄ dicta sunt spm̄ sanctum male remuneratū expellūt. Sicut glosa hoc tāgit. Tria sunt que expellūt hoiez de domo scz fum⁹, stillicidiū, z mala uxor. Per fumū intelligit superbia, q̄ in altū ascendit z cito deficit. ps. Ascendit fumus z. Iste fum⁹ superbie spm̄ sanctū de corde expellit: z ne reuertatur semper resistit. Act. vij. Dura cervice z incircūcisis cordib⁹ semp vos spū sancto restitis. Per stillicidiū intelligitur ipsa auaritia qz stillicidiū hoiem in domo inquietat: sic auaritia varijs sollicitudinibus z diuitijs alaz suffocat iuxta illud. Luc. viij. Spinę sollicitudinib⁹ suffocātur. Tales enim spm̄ sanctū expellūt cū tamen dicatur. s. Thessalon. v. Spiritū nolite extinguere per malā vxorē intelligitur carnalis cōcupiscētia: que semper cū ratione litigat iuxta illd. Gal. v. Caro concupiscit ad versus spm̄. Et isti tales spm̄ sanctuz z filia dei pedib⁹ immūdis cōculcāt z cōtumelia deh onorāt. Heb. x. Quarto magis patratis deteriora mereri supplicia q̄ filia dei cōculcauerit, z spūi gratie contumeliā fecerit? De hac vxore siue cōcupiscētia carnali. Rom. viij. Prudētia carnis mors est. Uoluptas em̄ carnis ita z hoiem in delitijs q̄ad eterna delicias peruenire non desiderat. Uñ i figura huius dicit. iij. Reg. xij. q̄ fecit Hieroboam duos vitulos aureos, vnū in dan: alium in bethel ne popul⁹ reuerteretur i hierusalem, sz ipsos adorarent, qui vituli sunt dupler, lasciuia. s. voluptas carnis, z vanitas mūdi: quas tā clerici q̄ laici adorant, z ad celestē hierusalē irenō laborant. Ad hūc vitulū cōflatilē faciēdū populus israeli aures precit, qz quicq̄d hz homo preciosum ad hoc expēdit vt voluptas vel vanitas ipleat: z sic voluptas carnalis, spiritum sanctum expellit.

¶ Semo. clxij. De eodem Sermo. v.

Ignem veni mittere in terrā. Et q̄d volo nisi vt accēdatur? Luc. xij. De isto igne spiritussancti q̄tuor sunt vidēda. Primo qualis fuerit quātū ad similitudinē qz veni in similitudine lingue. Et potissima rō fuit vt hic estēdat quale linguagiū sit in celo: qz ibi nō sunt nisi ꝓba ignita z ꝓba amoris. Deo em̄ tres pūncias fecit. s. pūnciā celestē, pūnciam terrestrem, z pūnciā infernalē. Et in qualibet pūncia posuit ppriū linguagiū. Et est linguagium pūncie celestis deū laudare z benedicere. ps. Beati qui habitāt in domo tua dñe, in secula seculoꝝ laudabūt te, z ill⁹ linguagiū, pūncie terrestris est de terrenis tractare. Joan. iij. Qui de terra est, de terra loquitur, sed linguagiū pūncie infernalis est maledicere z blasphemare. Esa. viij. Cū esurierit irascet⁹ z maledicet regi suo z deo suo. Cognoscit aūt quisq̄s de qua pūncia sit ad linguagiū, ex linguagio suo seu loq̄la. Unde dictum fuit Petro. Matth. xxvj. Galileus es: nā z loquela tua manifestum te facit. Cū igitur quis loquit verba laudis z. edificatiōis primi: signū est q̄ est de pūncia celi, z de pūncia celesti. Uñ dicebat dñs, Joan. viij. Quare loquelam meā non cognoscitis. Quando aūt quis loquit verba terrena: signū est q̄ est de pūncia mūdi seu terrestri. s. Joannis. viij. Ipsi de mūdo sunt z de mūdo loquūtur: z mundus eos audit. Quādo vero aliqs loquit verba mendacij z blasphemie tunc signum

est q̄ est de pfessiõe ⁊ puincia ipsius miserabilis inferni, qz istud est proprium linguagiũ demonis infernalis. Johã. octauo. Cum loquitur mendacium ex pprijs loquitur. Secũdo videndum est qualis sit iste ignis ꝯtum ad virtutez. habet em̃ virtutem inclinatiuã: quia alta humiliat et incinerat ⁊ annichilat: habet ℣tutẽ elenatiuaz: qz eleuat eos superius per desideriuz eternoz. Ezechiel. viij. Eleuauit me spiritus inter terram ⁊ celũ: duxit me in hierusalem in visione dei. Tertio hz virtutem coadunatiuã per concordiã ⁊ vnitatem morũ. Ephes. iiij. Solliciti seruare vnitatem spiritus in vinculo pacis. Urt⁹ nanq; ignis in hoc cõsideratur: qz substernit sibi omnia alia elemẽta. i. terrã in carbonibus: aerem in flãma: aquã i balneo calido. Sic ⁊ spiritꝰ sctus substernit sibi terrenã cupiditatẽ. Grego. in homi. Quia spũs sanctus apostolos in tãte celsitudinis culmẽ erexit: quid aliud dixerim nisi q̄ mẽtes terrenoꝝ celos fecit? Amicicia zz vanitatẽ. ps. Qui emittit fontes in cõualles. i. gratiã suã prestat humilibus Et voluptuosã carnalitatẽ. Galat. v. Spiritu ambulate ⁊ desideria carnis non pficietis. Tertio videndũ est q̄liter iste ignis extinguitur. Nã extinguitur primo p vẽtum superbie. Job. pmo. Ventus veniẽs a regione deserti cõcussit quatuor angulos domꝰ. Quatuor em̃ anguli domꝰ spũalis sunt fides: spes. charitas, ⁊ bona operatio. Secũda p lignoꝝ separationẽ: id est per spiritũ discordie. Sicut em̃ anima nõ vinificat mẽbra separata: nec ignis inflãmat ligna diuisa: sic nec spiritus sanctꝰ illos inflammat q̄ sunt diuisi a deo p mortalem culpã. Esaie. lix. Iniquitates vestre diuiserunt inter vos ⁊ deũ vestruz. Uel a proximo discordia mediãte, seu p discordia Luce. ix. Omne regnũ i semetipm diuisum desolabit. Uel ab ecclia p excõmunicationis sentẽtiã. Matthei. xviij. Si ecclesiaz nõ audierit sit tibi sicut ethnicꝰ et publicanꝰ. Tertio extinguitur p aquam luxurie. Eccli. xiij. Ignẽ ardẽtem extinguit aqua. Cetera nãq; vitia non omnino extinguũt igniculũ cordis quin aliquando ibi remaneãt alique affectiones bone volũtatis. Luxuria aũt adeo extinguit q̄ nihil spirituale in corde relinquitur: ⁊ ro tus homo caro efficitur. Quarto vidẽdũ est qualiter iste ignis ꝑseruatur. ⁊ hoc fit per lignoꝝ appositionẽ. i. bonoꝝ, operum multiplicationẽ. Eccli. xxviij. Sicut lignis silue: sic ignis exardescet. Leuitici. vj. Ignis i altari meo semp ardebit: quẽ nutriet sacerdos subijciẽs ligna p singulos dies. Secũdo p cineris asperionem id est memorie mortis superinductionẽ. Job. xvj. Operui cinere carnẽ meã. ij. Corin. iiij. habemꝰ thesaurũ istum in vasis fictilibus. Tertio p sufflationẽ. i. frequentem meditationẽ. Eccli. xviij. Si sufflauero quasi ignis exardescet. Nihilominꝰ et ipse ꝯs sufflat. Joh. xx. Insufflauit ⁊ dixit. Accipite spm̃ sctm. Quarto p diligẽtem ab omni cõtrario ꝑseruationẽ. i. per malarũ societatũ vitationẽ. Ex mala em̃ societate homo peruertitur in intellectus quãtũ ad cognoscẽda. Prouerb. xiij. Qui cũ sapiẽtibus graditur sapiẽs erit. Amicꝰ stultoꝝ efficit similis. Inquinatur in affectũ ꝯtũ ad diligẽda. Eccli. xiij. Qui tetigerit picẽ inq̃nabitur ab ea. Et emoletur cor ejus ꝑ ignorantiã ꝑ ignorantiã mysterii. Quinto p vnitatem spũs ⁊ effectu ꝯtũ ad operandũ mysteria. Primo. Recedite de medio babylonis ne forte emoleseat cor vestrum.

¶ Sermo. clxiij. Decodẽ. Sermo. vj.

O excelso mis

sit ignem in ossibus meis, ⁊ eruditꝰ me. Thren. i. Hec possunt esse verba ecclie recollentis aduentum spũs sancti in apostolos per quos ãdem est erudita. In quibus verbis quatuor ostẽduntur. Primo vnde missus est: quia de excelso. In beata quidem trinitate est quadruplex excelsum. Primũ est infinite potestatis. Job. xj. Excelsior celo est: quid facies. Secundũ est infinite varietatis, per quod omnia prospicit et cognoscit. ps. Dominus ꝓsperit de excelso sancto suo. Tertiũ est infinite charitatis. Esa. vj. Uidi dominũ sedentẽ sup solium excelsum ⁊ elevatũ. Quartũ est infinite bonitatis p q̄ oculo mie nos respicit. Ps. Excelsꝰ dñs ⁊ humilia respicit. De isto q̄druplici excelso iste ignis sctus spũs missꝰ. In ipsis em̃ erat q̄druplex defectꝰ. Primꝰ ꝯtũ ad interpatiuã: qz timidi erãt ꝓfiteri rpm. Sicut ptz i principe apostolorũ q̄ dum mori timuit vitã negauit. Secũs est ꝯtum ad intellectiuã: quia multa ignorabãt: que th ipsos scire expediebat. Job. xvj. Adhuc habeo vobis multa dicere: ⁊ nõ potestis portare modo. Tertiũ ꝯtũ ad effectiuã: qz in amore adhuc lepidi ⁊ frigidi erãt: nec christum eo modo diligebãt quo eũ diligere debebãt. Joh. xiij. Si diligeretz me gauderetis vtiq; qz vado ad ꝑem. Quartꝰ ad operatiuã: quia infirmi erãt ad aggrediẽdum opera fortis ⁊ virtuosa q̄ timuit. Mat. ix. Nemo immittit cõmissuram panni rudis in vestimentũ vetus, ⁊c. quia igit habebant defectum quantũ ad interpretatiuã missus est spiritus sanctus de excelso infinite potestatis: vt timidos roboraret, qui em̃ prius timebãt tacẽdo post modũ nõ timuerũt cũ fiducia cõfitẽri. Actuũ. iij. Repleti spũ sancto loq̃bãtur cum fiducia ꝟbum dei. Qui prius timebant ꝓfiteri i vna lingua: postmodũ sunt cõfessi in omnibꝰ linguis. Actuũ. ij. Cepe runt loq̃ variis linguis: ⁊ qui prius timebant fragile mulierẽ: postmodum non timuerũt ꝓncipẽ neq; imperatorẽ. Act. v. Obedire magis oportet deo q̄ hominibus. Secũdo qz habebant defectuz ꝯtũ ad intellectiuã: missus est de excelso veritatis infinite: vt iscios edocere. Joh. xvj. Cũ autem venerit spũs veritatis docebit vos, em̃ veritatẽ. s. vite: ⁊ doctrine et infinite. Sap. viij. Sobrietatẽ em̃ ⁊ sapiẽtiam docet atq; iustitiã ⁊ veritatẽ quibus virtutibus nihil est in vita hominibꝰ: sobrietatem quo ad veritatẽ vite: ⁊ prudẽtiam quo ad veritatẽ doctrine: ⁊ iustitiã quo ad veritatẽ iustitie. Tertio quia habebãt defectũ quo ad effectiuã missꝰ est de excelso mãnite charitatis, vt frigidos inflãmaret. Inflãmauit em̃ corda eoꝝ. Greg. Foris apparẽtibꝰ linguis igneis intꝰ facta sunt corda flãmãtia eoꝝ. Ꝟba. Greg. In igneis linguis apparet spũs: qz oes ꝺs repleuerat ardẽtes pariter ⁊ loquẽtes facit ẽt eoꝝ opa. Job. xxxvij. Nõne vestimẽta tua calida sũt cũ pflata fuerit terra austro? Quarto qz ipsi habebãt defectũ ꝯtũ ad opatiuã missꝰ est de excelso infinite bonitatis, vt eos pficeret ⁊ ꝓsummaret. Nã q̄ prius faciebãt opa debilia, postmodũ aggressi sunt fortia. Aggressi sũt q̄ dã opa q̄ est supra naturã. i. castitatẽ seruare. ℣ier. In carne ꝑ ter carnẽ vincere nõ hũanũ sz angelicũ esse puto. Et qz dam opa q̄ est ꝺ naturã. s. mortem affectare. Actuũ. xxj. Ego nõ solũ alligari: sz ⁊ mori paratꝰ sum ꝓ nole dñi iesu Quod dã q̄ est ꝺ cõsuetudinẽ hũanã. s. diuitias ꝓtẽnere. Actuũ. iij. Argẽtũ ⁊ aurũ nõ est mecũ ⁊c. Et q̄ dã q̄ est ꝺ rõnẽ. s. deũ credere trinũ ⁊ vnũ, de ℣gine natũ ⁊ passum. Jsta em̃ credere nõ potuerũt nisi p spm̃ sctm̃ Sapiẽ. ix. Sẽsum aũt tuũ q̄s sciet: nisi tu dederis sapiẽtiã ⁊ miseris eis spm̃ sctm̃ de altissimis? Quod dã q̄ ẽ supra hũanã ꝓditionẽ. s. nullã ad malũ ℏre ꝓtitudinẽ, qz sicut ꝛ Gen. viij. Sẽs ⁊ cogitatio humani cordis ꝓna sunt ad malũ ab adolescẽtia sua. In apls aũt fuit ꝺdẽ natura ad malũ ꝓna: sz in bonũ cõfirmata. ps. Ego cõfirmaui columnas eiꝰ. Secũdo ostẽditur qualiter sit missus qz in specie ignis: cũ dicit, misit ignẽ. De quo cantat ecclesia, aduenit ignis diuinus nõ cõburens: sed illuminãs: nõ cõsumẽs sed lucens. Er q̄ habeꝝ q̄ iste ignis nõ fuit carbo nec flãma sz lux. Carbo em̃ ẽ ignis in materia terrestri: ⁊ ideo nõ apparuit in specie carbonis: qz illos quos replet nõ facit predicare propter terrenũ quẽstum sed ꝓpter celeste premiũ. s. Corin. nono. Que est enim merces mea vt euãgelium ⁊c. Nec apparuit in specie flãme: qz flãma est ignis in materia aeris: spiritꝰ aũt sanctus illos quos replet nõ facit ꝓdicare ꝓpter fauorẽ humanũ: sz ꝓpter honorez diuinũ. Galat. pmo. Si adhuc hominibus placerẽ christi seruus non essem. Apparuit ergo in specie lucis q̄ est duplex et

puriſſima: quia quos replet predicare facit ex cinera intētiōe. ſ. ppter vtilitatem proximi ⁊ honorem dei. Philippen. quarto. Nō quero datū ſed quero fructum ⁊c. Tertio oſtenditur in quos ſit emiſſus. ſ. in apoſtolos: cū dicitur. In oſſib⁹ meis. Apoſtoli enim dicuntur oſſa: quia fuerūt exterius duri per paſſionum toleratiōnem. Job. xxij. Solidiſſimi quaſi ere fuſi ſunt fuerunt ſolidi: quia minas non timebant: ſolidiores quia verba cōtemnebāt ſolidiſſimi quia mortē deſpiciebāt. Interius autem fuerunt medulis pleni per deuotionem. Job. xxi. Medullis⁹ oſſa illi⁹ irrigātur. Medulla eñ ſecūdum Rabbanuz dicitur ex eo q̄ madefacit oſſa. Et eſt calide nature ⁊ dulcis ſaporis: qz deuotio ſpiritualē animā ardā madefacit: frigidā accēdit, ⁊ mūdi amaritudinē in celeſtē dulcedinem conuertit. Quarto oſtēditur quare miſſus eſt cū dicit. Et erudiuit me. Spiritus nāq̄ ſanctus apoſtolos erudiuit. Nā in credendis dedit eis plenaz veritatē. Unde vī. Spiritus veritatis. Johannis. xvj. Spiritum veritatis quē mūdus non poteſt accipere in diligēdis dedit ordinatā charitatem, Ideo dicitur Spiritus charitatis. ſ. Johan. iij. Deus charitas eſt ⁊c. In operandis dedit perfectam ſanctitatē. Et ideo vocatur ſpūs ſanctus. Johānis decimo quarto. Paraclitus autē ſpūs ⁊c. In ſuſtinendis dedit conſolationem et ideo cunditatem. Johannis decimo quinto. cum venerit paraclytus ⁊ cetera.

¶ Sermo. clxiij. Eodē die. Sermo. ij.

SI q̄s diligit me ſermonem meum ſeruabit ⁊c. Johannis. xiij. Circa aduentum ſpiritusſancti in ſupradictis verbis tria ponuntur. Primo ipſius ſpiritus aduentus ſiue miſſio cum dicitur. Ad cumveniem⁹. Secundo miſſi confirmatio, cuz dicitur. Et manſionem apud eum faciemus. Tertio ipſi⁹ miſſi cōfirmati manifeſtatio cuz vī i principio. Si q̄s diligit me ſermonē meū ſeruabit. Circa p̄mū notādū q̄ quatuor ſūt q̄ diſponūt ad ſpūſſācti aduētū ⁊ miſſionē. Primū eſt deuota oratio: cū libēter homo ad illū hoſpitiū vadit ad q̄ inuitat. Nſe aū: oſtones ſūt q̄dā inuitationes. Nō autē noſtra oratio requiratur dones. Nō autē noſtra oratio requiratur donec chriſt⁹: Joh. xvij. Rogabo patrē mē ⁊ aliū paraclitū dabit vobis. Docet tot⁹ ap̄lox̄cet⁹. de quib⁹ dicit. Oātibus apoſtolis ⁊c. Docet pphēta qui oādo dicit. Cor mundū ⁊c. Docet vniuerſalis eccla q̄ dicit. Uent ſancte ſpūs. Scōm eſt pfunda humiliatio, Libēter hō ad illud hoſpitiū vadit vbi honorari ſe credit. Vbi ſpiritū vadit vbi honorari ſe credit. iuxta illud Eccl. iij. Magna poētia dei ſolus ⁊ ab humilib⁹ honorat. Aqua aūt ſpūſſcti nō ſtat in mōtib⁹ ſupbox̄ ſz vallib⁹ hūlib⁹. Ps. Qui emittit fontes i cōvallib⁹: inter mediū mōtiū ptrāſibūt aq̄. Duo mōtes ſunt due ſpecies ſupbie. Una q̄ naſcit ex re tēporali: z alia q̄ naſcit ex re ſpūali. In medio ſtox̄ mōtiū trāſit humilitas q̄ ſemp tenet mediū: nō declinās ad aliquā illax̄ ſpeciex̄. Et i iſto medio aq̄ trāſeunt gratiarum. Tertium eſt cordis purificatio. Libēter eñ hō hoſpitat in hoſpitio mūdo: ſic ſpūſſctūs habitat i corō puro. Ps. Domū tuā dñe decet ſcitudo i lōgitudinē dier̄. Gze. Tergat. ſordes pīas ut opis q̄ deo ꝓparat domū mētī. Eſt aūt mūdā⁹ intellect⁹ ab omni prana cogitatione. Sicetiā effect⁹ ab oi inordinato amore. Op⁹ exteri⁹ a negligētia ⁊ torpore. Hoc ſignatū eſt. Numeri. xij. vbi dī q̄ mūdauerūt ppl̄z portas ⁊ murū. Per portā intelligit turba cogitationū p quas tas cōſenſ⁹ volūtatis. p murum bonus ſeſtos ſuos. Quedā q̄ facit ad ſpūſſancti miſſi ⁊ opera q̄ animū munit ne ab ipſis ſupere tur hoſtib⁹. Quarto eſt mentis trāquilla vocatio. Libēter eñ homo ad illū hoſpitiū diuertit in q̄ quietē inuenire ſe credit: hinc eſt q̄ ap̄li receperūt ſpūm ſcm̄ ſedētes. i. a curis ſecularib⁹ quieſcētes. hinc eſt q̄ filij iſrael acceperūt mānā in ſolitudine. i. ſpiritusſancti dulcedinez in mentis quiete. hinc eſt q̄ Helyas iſolitudine mā ne ⁊ veſpere panē ⁊ carnibus paſcebat. Uenīēs aūt ad pp̄m vix bucellā panis inuenit qz homo in mētis q̄ete diuinas conſolationes recipit: in turbatiōe aūt fame inuenit. Scō ſunt quedā q̄ diſponūt ad ipſius ſpiritusſancti cōfirmationē cū dicitur Et mānſionem apud eū faciem⁹. Et iſta ſunt ꝛtuor. Primū eſt meditatio mortis. Sicut eñ materialis ignis cōſeruat ſub ſinere: ſic ſpūſſctūs ſub mortis meditatione. Memoria enim mortis gratiam cōſeruat: qz facit humilē animū. Eccli. x. Quid ſuperbis? In omnib⁹ operib⁹ tuis memorare nouiſſima tua ⁊ in eternū non peccabis. Dat pfectū. Gzeg. Ualde ſe ſollicitat in bono opere: q̄ ſemp cogitat de extremo fine. Scōm eſt mortificatio carnis. Carnes eñ cōſeruant ex ſalis appoſitiōe. Sic ſpiritusſancti⁹ ex carnis mortificatiōe. Mat. ix. Oi victima ſale ſalietur. Bone ſtātes ſcōm Ambro. putreſcūt: ſz p diuerſos lapides currētes in ſuo vigore ꝓficiūt. Sic ala ſtās in otio putreſcit cito ꝓfectō, ſed q̄n inter diuerſos lapides vi ſillax̄ tenuiox̄ frāgit: in gra cōſeruat. Et ſecūdū Aug. in libro de ciuitate dei. Aq̄ quedā fons q̄ in die frigeſcit: in nocte calefcit qz ignis ſpiritusſancti in ꝓſperitate extinguit: z i aſperitate penitētie cōſeruat. Tertiū eſt diuini timoris ꝓſentis. Sicut enim domus ſtare non poteſt ſi nō habet ſtabile fundamentū et forte tectū: ſic nec anima ſi nō habet timorē. q̄ timor ſine fundamentū dī Eccl. xxvij. Si nō in timore dñi inſtāter tenueris te: cito ſubuertet dom⁹ tua. Et q̄ ſit tectum. Eiusdem. Timor dñi ſuper oīa ſe ſuppoſuit. Quartū eſt cuſtodia exterioris hominis ſicut enim vas plenū balſamo aptū relictū cito effundit. ſic balſamū gre dei in Eua ſuſus eſt: z in Adā p oēs q̄nq̄ ſenſus. ſ. vſum auditū, guſtū, odoratū, z tactū. Ecce. xx. Gratie fatuox̄ effundētur. Tertio ſunt quedā q̄ facit ad ſpūſſancti miſſi ⁊ cōfirmatio oſtēſionē. Et illa ſunt quatuor ſpūs eñ ſanct⁹ oſtēſus eſt in quadrupli ſigno: ſcz nubis columbe: flatu: z ignis: per q̄ datur intelligi q̄ quatuor ſunt ſigna per que quis poteſt agnoſcere ſe habere ſpiritū ſanctū. Primū ſignū eſt abundantia lachrymarū. Et ideo apparuit in ſpe nubis ſup chriſtū trāſfiguratū. Ps. Flabis eis ⁊ fluēt aque. Beñ. i. Spiritus dei ferebat ſup aquas. ſ. lachrymax̄. Secūdū eſt dimiſſio iniuriarū. Et ideo apparuit in ſpecie colūbe q̄ felle caret. et ideo mites ⁊ humanⁱ qz facit homines ſuaues in corde et benignos i ſermōe: ⁊ hūanos in omni cōuerſatiōe. Tertiū eſt cōtemptū ꝓzalia. ⁊ ideo apparuit i ſpecie flat⁹: quia oia tēporalia facit contēnere tanq̄ flatum vapoꝛē ⁊ fumū. Et ideo legitur de ſanſone q̄ cuz ſpūs dñi in eū irruit leonē interfecit, Phil. ſeos ſuperauit vincula dirupit. Per leonē intelligitur ſuperbia. Per philiſteos qui interpretantur cadētes intelliguntur diuitie ſiue ipſa auaritia: quia ſicut dicitur Prouer. xj. Qui cōfidit in diuitijs corruet. Sed p vincula intelligit ipſa carnalis cōcupiſcētia. iuxta illud Eccl. vij. Uincula eñ ſūt man⁹ illi⁹. Quartū eſt deſideriū ſupernox̄. Et ideo apparuit i ſpecie ignis q̄ ſemp hz ſurſuz ferri. Eze. viij. Eleuauit me ſpūs iter terraz ⁊ celū. Ubicūq̄ ergo eſt fum⁹ aromatic⁹ ſcti deſideriū ſignū eſt q̄ ibi ſit ignis ſpūſſcti. Gze. Qui mēte integra dñm deſiderat profecto iā habet quem amat.

¶ Serm. clxv. De ſctā trinitate. Serm. j.

ALtitudo diuitiarum ſapiētie et ſcientie dei. Rom. xj. Feſtum ſancte trinitatis quidaz celebrant dñicaz que eſt octaua pētheoſtes que eſt principiū dñicarum: ad innuendum q̄ deus eſt prima cauſa oīm. Sed alij celebrāt illud feſtū in vltima dñica ad innuēdū q̄ deus eſt finis omniū. Alij nunq̄ celebrāt cōtenti illa laude continua trinitatis: qua vī Olim pri ⁊ filio ⁊c. vt oſtendat q̄ eſt gubernatrix ⁊ ꝓſeruatrix oīm. Apoſtolus igit licet raptus fuerit vſq̄ ad tertiū celū. tamē nō ē auſus myſteriū trinitatis curioſe inueſtigare: Sz in ꝑba admirationis ⁊ laudis prūpēs dicit. O altitudo diuitiax̄. In q̄bus verbis tria ponit. Primo q̄ ipſa beata trinitas nō eſt curioſe inueſtigāda cum dicit O altitudo diuitiarū ſapiētie ⁊ ſciētie dei ⁊c. Curioſe eñ hoc inueſtigare vanū eſſet ac periculoſuz: ⁊ cōfuſione dignū. Uanū quidē eſſet quia intentū ſuum cōſequi nō poſſet. Eccle. iij. Altiora te ne q̄ſieris ⁊ fortiora te ne ſcrutatus fueris, ⁊c. Unde legitur q̄ eo tempore quo btūs Auguſtinus libros de trinitate faciebat: quēdā puerulū in littore

maris inuenit: q̄ cū quodā cocleari argē teo aquā maris in quādā paruā foueā re fundebat dicēs se velle totū in mare illā foueam refundere. Cui Augustin⁹ puoca tus ait. Quō hoc posset fieri cum mare sit magnū z coclear modicū ac fouea par ua? Et ille facili⁹ est mihi hoc agere q̄ ti bi id qđ cogitas adimplere. Cogitas em̄ in libro tuo mysteriū trinitatis ꝓprehēde re cū liber tu⁹ sit parus fouea ad recipiē dum ingeniū tuum modicū coclear ad in q̄rendū z trinitas ipsa immēsum pelag⁹ ad exhauriēdū. Statimq; puer disparuit Scđo hoc esse periculosum: q̄ ex nimia immēsitate luminis posset incurrere ceci tatē erroris. ꝓuū. xxv. Sicut q̄ mel mul tum comedit non est ei bonum: sic q̄ per scrutator est maiestatis opprimet gloria Aug. in libro de trinitate vbi querit vni tatis trinitas patris z filij z spiritussanc ti nusq; piculosi⁹ alicubi errat nec labo rios⁹ aliquid querit: nec fructuosius ali qđ inuenit: vñ legit in apocryphis. Esdre q̄ cū ipse esdras ꝓfunda dei inquirere vellet ad seipsum reductus est: ne supra seminis elenarēt angelo sibi dicente. Si velles flāmā ignis pōdera flatū vēti mē sura. diei preter ea renoca. quasi dicat Si hec que infima sunt nō vales cōprehende re: quō hec qui diuina sunt valebis attingere? Tertio hoc esset ꝓfusiōe cōdignū. Dixit em̄ rabi moyses q̄ talmudiste dixe runt q̄ quicūq; ingeniū ponit circa quatuor recipiet confusionem. Qñ scilz vult scire quid est in summo: qñ vult scire qđ est in imo: qđ fuit primo z qđ erit vltimo: summū z primū vocat deum inquantum est principium oīm: imū z vltimuz vocat ipsum inquātū est finis oīm. Quantū em̄ ad ista de⁹ est inuestigabilis. Esa. vj. Dicitur de seraphin q̄ duabus alis velabāt faciē eius. Et duab⁹ velabant pedes ei⁹. Velant igitur caput z pedes: q̄ deus put est principiū z finis est nobis inuestigabilis. Media autem nō sunt velata q̄ ea q̄ sunt a principio i finē, id est diuini effect⁹ nobis cognita sunt. Scđo ponit apls q̄ ipsa btā trinitas fideliter est credēda cū dicit. Qñ ex ipso z per ipsum ꝛc. Vbi ponit z trinitatem personaꝝ, cū dicit Quoniam ex ipso ꝛc. Et vnitatē essentie cū dicit. Ipsi gloria in secula. Ista em̄ fideno stra adiuuari potest scripturaꝝ testimo niis creaturarum vestigiis z ostēsis mira culis. Potest aūt hoc ostendi per auctori tatem diuinā, angelicā z humanā. De pri uina dicit Gen. i. Faciam⁹ hoiem ad imā ginē z similitudinē nostrā. qđ ergo dicit Faciamus z nostra: personaꝝ pluralitatē respicit q̄ vero in singulari numero dicit similitudinem z imaginem substantie re spicit vnitatem, hoc etiā ostēditur p auc toritatē angelicā q̄ angeli quotidie ex clamant z dicunt Sāctus sanctus sanctus dominus deus exercitum ꝛc. q̄ per dicit sanctus pertinet ad trinitatem personaꝝ q̄ semel dicūt dominus deus. ad vnitatē essentie. Hoc etiam ostenditur p auctori tatem humanā scz propheticam. ꝓs. Be nedicat nos de⁹ deus noster ꝛc. Apostolicam primē Joā. v. Tres sunt q̄ testimo niū dant in celo, pater, verbū, z spiritus sanctus. Et hi tres vnum sunt. Et p auctoritatem euangelicam. Matt. vltimo Bap tizātes eos in nomine patris z filij z spi ritussācti. Secūdo adiuuatur ipsa fides nostra qua credimus deum esse trinum z vnum ex creaturarū vestigijs. Et ista vestigium inuenitur in creaturis superiori bus: sicut in sole: in quo scēm btm Augu stinum tria cōsiderantur scz qđ est qđ lu cet: z qđ calet. i. substātia solis radius et calor. Radius de sole nascit: q̄ filius de patre generat. Calor aūt ab vtroq; procedit quia spiritussanctus ab vtroq; procedit. Substātia vo solis a nulla creatura cau tur p̄a nullo derivat. In creaturis in riorib⁹ sicut patet in aqua vna est aqua in fonte, in riuo, z stagno. Sz riu⁹ est a fon te: stagnū ab vtroq; fōs a nullo. In crea turis medijs sicut in hoie in quo est vna ala tas in tribus potēcijs. de qb⁹ dicit Aug. sufficit solus intellect⁹, nisi sit voluntas in amore dei: nec duo sufficiunt nisi memo ria ad dak: qua semp̄ nata intelligēs ma neat de⁹. Tertio adiuuat oīs ista miracula q̄z vnū ponit. Eusebi⁹: q̄ circa natalitia tē christi tres soles in oriēte apparuerat q̄ paulatim in vnū solē redacti sunt. Alij ponit eutropius q̄ dū quidā arrian⁹ que dā baptizaret. Et formā trinitatis pue teret mox aqua disparuit. Tertiū ponit

gibers⁹ q̄ episcopo nanstrāsi missam ce lebrāti tres gutte clarissime sup altare cel⁹ sunt emisse q̄ sibi appropinquātes vnā gēmā pulcherrimā effecerūt, quam ei in quadā cruce vbi erant multe gēme posuisset: ille tātā ei⁹ excellentiā nō ferē tes de cruce ꝓtinus ceciderūt. Tertio di cit apls q̄ ipsa btā trinitas z vnitas est a nobis glorificāda. cum ait. Ipsi gloria i secula seculoꝝ amē. Debem⁹ ipsam glo rificare propter debitū: q̄ propter ipsaz homo est formatus. Esa. xliij. Populum istum formaui mihi: z laudē meam nar rabit. Propter meritum. j. Reg. ij. Qui eū honorificauerit me glorificabo eū. Propter exemplum: q̄ ipsam glorificat creatura insensibilis. ꝓs. Celi enarrant gloriam dei. Irrationalis creatura. Esa. xli. ij. Glorificabit me bestia agri z draco ins. creatura intellectualis. Job. xxxviij. Ubi eras quando me glorificabāt astra matutina? Et ideo debet istam glorifica re creatura rationalis vt verificetur illud quod dicit Augusti. Non cessat nec tacet laudes tuas vniuersa creatura tua.

¶ Sermo. clxvj. De sctā trinitate. ser. ij.

Benedicat nos deus deus noster: benedicat nos deus ꝛc. Propheta spirtu sancto inspiratus mysteriū trinitatis nobis aperiens tria dicit. Primo quid de eo sit credendū. Secundo quid ad eo sit petendum. Tertio qualiter sit ei seruiendū. De eo autem est credendū q̄ sit trinus: quia ponitur ibi ter deus z qđ sit vnus: ideo in singulari ponitur benedicat. Et licz istud sit supra nos tamen in creaturis aliqualiter elucescit. Et ꝓmo in creaturis vniuersalib⁹ in qb⁹ inuenim⁹ magnitudinē per quā intelligitur patris potentia: speciem z pulchritudinem per quam intelligitur filij sapiē tia de his duobus dicitur. Sapien. xiij. A magnitudine enim speciei z creature cognoscibiliter poterit eorū creator vi deri: vtilitatem per quā intelligitur spiritussancti bonitas z clementia. Gene. j. Vidit enim de⁹ cuncta que fecerat z erāt valde bona. Secundo elucescit in creaturis in particulari sicut in igne: i quo quidem est species, signis, splendor, z calor. Splēdor ab igne nascitur: calor ab igne z splendor generatur. Unde dicit Augustī. Splēdor ignis est de igne: z tñ coeua sunt. Da mihi em̄ ignem sine splendore: et credam patrem esse sine filio. Secūdo in creatura spirituali sicut in anima. vnde dicit Augu. de trinita. Mens amor et notitia eius tria quedam sunt. Mens em̄ novit se amat se z cognoscit: notitiā suā gignit: z est parens sue notitie: tertius est amor qui de ipsa scz mēte z notitia ꝓce dit cū mēs se cognoscēs diligit se. Tertio in secularibus disciplinis. Unde dicit Faustus in lib. de fide catho. Tres enim psonas liberalia studia senserūt. Nunq; em̄ in arte grāmatica nisi primā secundā z tertiā personam inuenim⁹. Etiam inue nitur vna dictio que est vnica in voce, et triplex i significatiōe: vt hec dictio amor que pōt esse alicuius nomē proprium: et est nomen cōmune z verbum. Quarto in numeris. Unde dicit Philosophus per hūc numerū scz ternariū ad hibuim⁹ nos ipsos magnificare deum vnū eminentem ꝓprietatibus eoꝝ que sunt creata: nō autem intelligēdū est q̄ ipsi posuerūt numerum ternarium in personis: q̄ hoc nō cognouit. Sed vult dicere q̄ antiqui vte bant numero ternario in sacrificijs z oratiōnib⁹ ꝓpter quādā numeri perfectionē. Scđo ꝓpheta ponit qđ sit ab eo petēdū, scz bñdictio cū dicit. Benedicat nos de⁹ ꝛc. Invocatio nāq; trinitatis triplicē nobis benedictionē acquirit. Prima ꝓsistit in terrenorum despectione z celestiū contēplatiōe. Esa. xl. Quis appendit tribus digitis molē terre? quasi dicat nullus, nisi deus trin⁹ in sua potentia, sapiētia, z mia quasi tribus digitis molē terre. i. ponderositatem corporis appēdit sursum eleuando ad contēnendū terrena z ad contemplandū celestia. Sic igitur appensus z eleuat⁹ erat beatus Augustinus de quo dicitur q̄ cum libros de trinitate scriberet z quedā vidua i tribulatione posita ad eū vadēs ipsum salutasset z ipse nihil illi mulieri rñderet ipsa tristis abscessit. Sequēti vero die eū ei⁹ missam audiret facta est in extasi mentis z rapta in celum: ibidē vidit augustinū facie in-

vor ad eā dicens. Cū ad augustinū insti
tunc de trinitatis gloria attētissime disp
tabat. Et ō q̄ ibi fueris nō audiuit. scōa
cōsistit in tētationū: z oim demonū effu
gatione. hoc signatū ē Lro. v. De hebreo
rū vocauit nos vt eam⁹ viā triū dierū in
solitudine, id est p fidē trinitatis z in hac
vita in qua pegrini sum⁹ seruiam⁹ ne for
te accidat nobis pestis. i. tētatio que est a
carne aut gladi⁹ qui est tētatio ab hoste.
Istud etiā notat in quodā fideli notario
apud cōstātinopolim de quo legit q̄ cū
mag⁹ eū duxisset ad quēdā locū vbi ogre
gata fuit multitudo demonū vn⁹ sedes in
rhzono interrogauit. Si seru⁹ fu⁹ erat. Et
iste se signās dixit ego sum seruus sancte
trinitatis. Et statim oēs dispauerūt. Ter
tio cōsistit in aduersitatū ppulsiōe. Nam
sicut refert Joānes damascen⁹. Cū apud
Istātinopolim grauis pestis esset de me
dio ppli q̄dā puer in celū raptus cantica
sctē trinitatis, sez Sctē de⁹ sctē fortis san
cte z misericors saluator miserere nobis
ab ægelis ē edoct⁹ q̄ cū redīes decātas
set mor ois turbatio cessaut. Tertio pro
pheta ponit qual'r sctē trinitati est seruiē
dū: q̄ cū timore, cū ōt. Et metuāt eū oēs
fines terre. Circa q̄ sciēdū est q̄ q̄dam
sunt sub terra sicut demones z dānati in
aḡs penarū positi. Joā. xxvj. Ecce gigan
tes gemūt sub aquis. Isti sanctā trinitatē
nō timore metuūt: nō odiūt z blasphemāt
ps. Superbia eoz qui te oderūt, ascēdit
semp. Alij sunt sup terrā sicut sunt ange
li z beati. ps. Credo videre bona domini
in terra viuentiū. Et isti sanctam trin ta
tem amore sancto metuūt z reuerētur ac
laudant quotidie dicētes. Esa. vj. Sctūs
sanct⁹ sanct⁹ dom⁹ n⁹ de⁹ exercituū. Unde
legit q̄ cum quidā vir sanctus cum alijs
psallentibus esset in eccla: vidit beatam
virginē illuc aduenīrē, z ad gloria p̄ri
p̄funde inclinatē: q̄ cū eā de hoc interro
gasset respōdit q̄ quādocūq; ille versicu
lus trinitatis ab ecclesia dicit: tota curia
celestis sancte trinitati celinat ipsam re
nerē. Alij sunt in medio terre sicut auari
z terrenorum cupiditatib⁹ dediti. Et isti
non sunt digni gloriam sancte trinitatis
narrare ne dicat eis illud: Peccatori aūt
dixit de⁹: Q̄re tu enarras iustitias meas ꝛc.
Unde sicut refert Bonifacius in libro su
q̄ scripsit ad comitissam Matildā. Cū
quidā archiep̄s simoniacus per tēpes⁹
uinci nō posset: preceptum est ei vt p̄ sum
trinitatis diceret. Et cū ille sanctā trini
tatē: z maxime spiritū sanctū nolare non
posset, sic deprehēsus z cōfusus est. Alij
sunt in finibus terre sicut viri p̄fecti in qui
bus terrena sumunt. Et isti diā trinitatē
z spiritu sctō Jstū em̄ rerum sctē trinita
tis Nicena synod⁹ edidit. Sed hieron⁹
mus in fine psalmoz dicendū ordinaui
mus in fine psalmoz dicendū ordinauit.

¶ Sermo. clxvij. Eodē die. Sermo. iij.

RES sunt q̄ testimoniū dāt i celo, sez
p̄ p̄bū z spūssanct⁹: z hi
tres vnū sunt, p̄ me Jo.
v. Sctūs Joānes euāgeli
sta recūbēs supra pect⁹ dñi: z fluēta sapiētie ide hauriēs myteriū
sctē trinitatis nobis sub breuib⁹ p̄bis tra
didit dicēs. Tres sūt i cl̄o⁹ p̄bs tria oñ
dit dicēs. Tres sūt q̄ testimoniū dāt. Primo q̄ i diuinis est trinitas p̄sonaꝝ
z vnitas essentie. cū ōt. Tres sūt q̄ testimo
niū dāt i celis ꝛc. Jstā aūt trinitatē z vni
tatē p̄sonaꝝ oñdit. Dionysi⁹ i libro de di
uinis nois⁹ p quatuor exēpla oñdēs q̄ si
li⁹ z spūssctūs p̄cedūt a p̄re sicut duo ri
ui ab vno fonte, sicut due pullulatiōes ab
vna radice, sicut duo radij ab vno sole. Aut
em sic. P̄ est fontana deitas. Filius aūt et
spūssctūs riui deitatis. Si ita opz dicere pul
lulatiōes diuine nature z sicut flores z fu
dūt igit̄ primo sicut duo riui ab vno fonte.
dicere neq; cogitare est possibile. Proce
p̄ em̄ est instar fontis, filius instar riui s
fonte p̄cedētis. Spūssctūs instar stagnis
fonte z riuo p̄cedētis z emanātis. Sctō
p̄cedūt sicut due pullulatiōes ab vna ra
dice. A radice dē p̄cedit truncus z a tra
dice z truco educit ram⁹: Sic a p̄re p̄ce
dit filius: a p̄re z filio procedit spūssanct⁹.
Tertio p̄cedūt sicut duo flores ab vna ar
bore. De arbore dē p̄cedit flos: z ex flo
bore z flore nascit fruct⁹. Sic a p̄re proce
dit filius z ab vtroq; spūssctūs. Quarto pro

redūt sicut duo radij ab vno sole. A sole
idem p̄cedit splēdor. A sole et splēdore
producit calor. Aug. Idem⁹ solem per
celū currentē, lucentē, z calentē. Jsta igit̄
tria considerant in sole sez cursus splen
dor, z calor. sic in deitate inuenimus pa
trem currentem idest potēter omnia ope
rantē. Joā. v. Pater me⁹ vsq; modo ope
ratur. filiū splendentem idest splendorē
sue sapiētie effundentē. Joā. j. Erat lux
vera ꝛc. Et spiritū sanctum calentē. i. cor
da inflammātē. Luce. xij. Ignē veni mit
tere in terra ꝛc. Secundo oſtēdit. Joan
nes q̄ in diuinis sunt quedā appropria
ta cum dicit, qui testimonium dant in ce
lo. Secundū autem glosam. Christus ha
buit triplex testimoniū q̄ fit celestis. Pri
mū est a patre cū dixit. hic est filius me⁹
dilect⁹. Secundū autem a seipso quādo
quādo in specie colūbe super eum appa
uit. Et ḡtius iste operatiōes fuerunt cō
munes: tamē secundū beatū. Aug. illius
vocis allatio attribuit patri, trāsfigura
tio filio, z colum be formatio spiritui san
cto. Ponunt autē sci z alia appropriata
diuinis p̄sonis quorū. Aug. in li. de tri
nitate tria ponit dicens. In patre vnitas
in filio equalitas, in spiritu sancto vnita
tis, equalitatisq; cōnexio. In alio quoq;
loco appropriat p̄ri potentiā filio sapiē
tiam: et spiritui sancto bonitatē. Hilari⁹
vero in li. de trinitate alia tria pōit dicēs.
Eternitas est in patre, species in imagie:
us in munere. Ex his ergo patet q̄ patri
attribuitur potentia vnitas et eternitas.
Filio sapiētia: equalitas species siue pul
chritudo. Spiritui sancto bōitas: nexus:
z vsus: horū autem rationem breuiter vi
deam⁹. Pater nanq; est fontale principiū
et sibi attribuit potentia qui in se includit
rationē principiū. Et etiam principiū nō
est de principio: deo sibi attribuit vnita
tas: q̄ sicut principium sine principio in
numeris inuenit. Et etiam principiū om
nis processionis. s. generationis z spira
tionis: z ideo sibi attribuit eternitas que
est principiū omnis durationis scilz eni
et temporis. Filius autem p̄cedit a patre
per modum intellectus quo sapiētia per
scitur: et ideo sibi attribuit sapientia. re
cipit etiam inq̄tū filius a patre genitus
eandem naturā quam habet generās ō
sibi attribuit equalitas. Et etiam verbū
patris in quo tā q̄ in speculo oia respien
dent atq; relucent et ideo sibi attribuit
species sive pulchritudo. Spiritus sanct⁹
procedit a patre et filio, vt amor cui⁹ ob
iectum est bonū et ideo sibi attribuit bo
nitas. Et etiā amor: patris et filij q̄ vniū
tur z est donū quod nos vnit: et ideo si
bi attribuitur, nexus. Pater in amore diui
no fruitur seipso z diligit filiū a more frui
tionis. ergo spūssancto appropriat⁹ vsus
unde Beatus Aug. Usum exponit fruitio
nē. Tertio ponit quedā propria cū dicit.
Pater, verbū, z spiritus sanctus. q̄rum em̄
per hoc ab inuicem distinguunt: non ta
men diuidunt. Sed sicut habent vnam
essentiam ita habent vnā virtutē vnā vo
luntatē z vnā operationem quod enim
q̄tum ad ista quattuor non diuidant. di
citur. Joā. v. Nō potest filius quicq̄ a se fa
cere. Ecce quia habet eandē cum patre
virtutem. Sicut enim filius nō est a seipso
sed a patre, sic z seipso nō habet virtutē
operandi sed a patre: habet etiā a patre
eandem essentiā. Unde subdit. Nisi q̄ vi
derit patrem facientē, q̄a enim illa ge
neratio qua filius a patre procedit: non est
carnalis sed spiritualis: z sensus vis⁹ in
ter ceteros sensus est magis spiritualis
ideo per sensū visus exprimitur. Videre
enim patrem faciētē nihil aliud est q̄ ab
ipso accipere essentiā et operatiuam vir
tutem: habet etiam eandem operationē
Unde subditur. Quecūq; q̄ em̄ pater fece
rit habet etiam eandem cū patre volūta
tem. ideo subditur. hoc z filius similiter fa
ciet idest simili voluntate cum patre.

¶ Sermo. clxvij. De eodem die
Sermo quartus.

TESTAS dei ē:
et tibi dñe misericordia, q̄r
tu reddes vnicuiq; iuxta ope
ra sua. Psalm. Secundum
sanctos doctores patri at
tribuitur potentia, filio sapientia, spiri
tui sancto bonitas, sine misericordia. Duo
prima, scilicet potentia et misericordia
patent in auctoritate premissa. Ter-

Universidad de Deusto
Biblioteca

tium'autē scilicet sapiētia notatur: cum dicitur quia tu reddes vnicuiq; secūdum opera sua Omne eñ iudiciū datum est filio sicut dicit. Joh. v. Iudex autē indiget sapiētia ad examinādum z diffiniendum. Et iō in hoc qō ōr Quia tu reddes vnicuiq; secundū opera sua: filij sapientia intelligitur. Primo igit potētia attribuitur patri cuius enim filius z spūssanctus omnipotētes patri tñ omnipotētia attribuitur ne in cordib⁹ simplicium ex eo q̄ pater dicit impotens reputet. Quamuis autē deus sit omnipotēs sunt tamen ser que ipsum superant z vincūt. Primū est sua pietas viscerosa. Hie. xxxj. Si filius honorabilis mihi effraim si puer delicat⁹: qz ex quo locut⁹ sum de eo adhuc ego recordabor eius. Idcirco turbata sunt viscera mea super eū miserēs miserebor ei⁹. Osee. xj. Cōuersus est cor meū in me pariter turbata ē plenitudo mea non faciam furorē meū. Scōm est oratio nostra lachrymosa. Gene. xxxvij. Si contra deū fortis fuisti cū to magis cōtra homines prevalebis? Fuit autē cōtra deus fortis p lachrymas quas effudit sicut dicitur. Ozee. xij. Innaluit a deangelū z cōfortat⁹ est, fleuit, et rogauit eū: hoc etiā notat. xiij. Regū. xx. de ezechia rege cui⁹ lachrymē deū vicerūt. Tertiū est charitas affectuosa. Ipsa eñ deus de celo ad terram trahit. Augu. O charitas cūtas z cū magnas vires habes deū de celo ad terrā deposuisti. Ipsa enim eum in parvulo ascēdere fecit z coegit. Luc. xij. Baptisma habeo baptizari: z quō coactor donec perficiar Quartum est cōfiātia virtuosa. Qui eñ sibi z voluntati sue vim faciunt deū vincūt. Mat. xj: Regū celorū vim patit z violenti rapiūt illud. Quintum est humilitas gratiosa: quod signatum est. iij. Regū. xxj. Ubi scz dñs dixit helie. Nonne vides achab humiliatū coram me: qz igitur humiliat⁹ est mei causa nō inducā malum in diebus eius hoc etiam manifeste patet in ninivitis. Sextū est veritas ꝓfuosa. ij. Timoth. ij. Negare seipsum nō pōt. Glo. qō faceret: si dcā sua nō impleret. Ex hoc eñ verbo ipocrates perabat helimus magus paulo quēadmodū refert ipe Dyonisius i libro de divinis nominib⁹. Dicebat eñ si omnipotens est quomodo ōr aliquid nō a nobis tens est quomodo ōr aliquid nō a nobis theologo. Et rñdet ipse dionysius. Deus enim sui ipsius negocio casus est a veritate: veritas aūt est existēs a veritate aut casus ab existēte aūt cadere nō pōt de⁹. Secūdo sapientia attribuit filio: z quā beant sapientiā: tñ ne ex eo q̄ dicit filius ab imperitis min⁹ sapiēs crederetur iō sibi attribuitur sapiētia, cuius autem sit lumme sapiens, tñ scienter se a nobis decipere p̄mittit. Et hoc in venditione. In vēditione, cōmutatione z divisione. In vēditione eñ: quia vendendo nobis regnum celorū dimittit se decipi infra dimidium infti precij: vēdidit eñ ipsum aplis pro rhetibus z parua nauicula. Mat. iiij. Jacheo p dimidia rerū suaꝝ substātia. Luc. xix. Vidue p duob⁹ minutis. Et q̄buscūq; pro calice aq̄ frigide: vt habet. Marth. x. Quibuscūq; etiā p sola bōa volūtate hiero. Que offerunt nō sui pōdere: sz offerētis volūtate pensant. Aug. Regnū celorū tm̄ valet cūtū habes: nihil vil⁹ cū emitur: nihil charius cum possidet. Secūdo dimittit se decipi in emptione: qz vilia nra charo precio emit. Nā corpus nr̄m emit precio sui sanguinis. j. Cor. vj. Empti estis pcio magno. Animā nr̄am emit positione aie sue. j. Joh. iij. Ille pro nobis animā suā posuit z c. Res emit ad cētuplum: vt habet. Mat. xix. Penitentiam suam emit pro regno celorū. Matth. iij. Penitentiā agite appropinquabit enim regnum celorū. Tertio permittit se decipi in cōmutatione quia auruz sue gratie commutat in lutū nostre culpe. Quarto pmittit se decipi in diuisione: homo enim quandoq; corpus suū cum deo z diabolo diuidit: z dat diabolo iuuētutē: z natmine quicquid habere: potest. Gene. iij. Nonne si recte offeras: z non recte diuidas, peccasti. Tales ei recte offerūt: q̄s deo senectutem suam tribuūt. Sed nō recte diuidunt: qz deo dant etatem viliorē et dāt diabolo meliorē. Tertio bonitas z mia attribuit spiritui sancto. Et ꝑ pater z filius habeant eandem misericordiā tñ qz spūs dicit quādā impetuositatem, ne hoc de spiritusancto ab iperitis crederetur ei bonitas z mia attribuit: z ipse eius mia est tāta q̄ vbiq; inuenitur. Nā in celo mia tua. In mūdo mia lōganimitas expectās. Esa. xxx. Expectat vos dñs vt misereat vestri. In purgatorio est misericordia liberalis. Eccl. ij. Liberasti me a pressura flāme que circūdedit me. Et ibidem. Liberasti me secundū multitudinē miserico die nominis tui. In inferno nēz misericordie nominis tui. In inferno est misericordia mitigans: quia ibi peccatores puniunt citra cōdignū. ps. Nūqd in eternum obliuiscetur misereri de⁹: aut cōtinebit in ira sua mias suas? Tāta autem est eius mia z bonitas q̄ nō videtur posse ea que repugnāt sue bonitati vt saluandum damnare. Un dixit angel⁹ qui ducebat loth viro iusto vt haberet. Gene. xix. Nō potero facere q̄dq; donec egrediaris illuc. Non videt posse ea q̄ repugnāt sue misericordie sicut peccatorem penitētē ad misericordiaz non reuocare seu recipere. Unde dicit. Augu. Tardius si quidē videtur deo peccatori veniā tradere q̄ ipsi peccatori. Sic enim festinat absoluere reū a reatu conscientie sue quasi plus ipsum cruciet compassio miseri: q̄ ipsum miserum compassio sui. Non et. ū videtur ea posse que repugnant sue gratie: sicut gratiā ab inito auferre. Unde dicit Anselmus. Cū deus vult q̄ anima habeat rectitudinē voluntatis, si ab ipsa inuita eā auferat: iam vellet eam nolle quod vult eam velle.

¶ Sermo. clxix. De sancto Barnaba. Sermo primus.

Ioseph qui cognominat⁹ est Barnabas ab apostolis, qō interpretatū est fili⁹ cōsolatiōis leuites cyprius genere cū haberet agrū vendidit illū: z attulit precium posuit ante pedes apostolorum. Act. iij. Quilibet vere penitens z conuersus quinq; debet habere. Debet nanq; profitere in gratiā sperare de venia: satisfacere de offensa: dolere de culpa: z despicere terrena. Ista beat⁹ barnabas a christo conuersus perfecte habuit q̄ in ꝑbis premissis notantur. Primo nanq; profecit in gratia quod notatur cum dicitur. Joseph, quod interpretatur augmētū. Ipse enim augmētum faciebat: quia de virtute in virtutem semp ibat. ps. Ibunt de virtute in virtutem. j. Petri. iij. Crescite in gratia z cognitione domini nostri ihesu christi z saluatoris Debet autē q̄libet iustus proficere quantū ad augmētum virtutum z extirpationē vitiorū. Unde dicit Gene. j. Crescite id est de virtute in virtutem, pficite: z multiplicamini id est virtutes multas acquirite: z replete terram id est p̄ bona opera fructificate z subijcite eam id est sensualitatē rationi supponite: z dominamini piscib⁹ maris. i. motib⁹ luxurie. De qua dicitur. Prouer. v. Favus distillās labia meretricis: nouissima autē illius amara quasi absinthium. Et volatilibus celi. i. motibus superbie: z vniuersis animantib⁹ que mouent sup terrā. i. motibus auaritie. Scdo speraut de venia quod notatur cū ōr Barnabas. i. filius consolationis. Magna eñ est cōsolatio peccatori quādo de venia salutaris. ps. Memor esto ꝑbi tui seruo tuo: in quo mihi spē dedisti: ex tali enim spe anima cōsolatur. Unde dicit. Hec me cōsolata est i humilitate mea. A morte culpe vivificat homo iō dicit. Eloquiū tuuz vivificauit me superbi aūt z obstinati peiores efficiunt: ideo dicit. Superbi iniq; ageb,ant vsq; quaq;. Nam ꝓfundi deū misericordiorē sentiunt tanto securius in peccatis consistunt. Tertio satisfecit de offēsa: quod notatur cū dicitur: leuites. Nā si aliquando mancipauit se mūdo. postea tamen totaliter dedicauit se deo. Dicit aūt ō leuitis. Deut. penul. Ponēt thimiama in feruore tuo z holocaustia sup altare tuū. Bñdic dñe fortitudini ei⁹: z opa manuū eius suscipe. Per q̄ dat intelligi q̄ sctūs Barnabas ingressū fuit leuites satisfecit deo p̄ deuotam z odoriferam orationem. Ideo ōr ponent thymiama. Per carnis mortificationē: ideo ōr. Holocaustū sup altare tuū. Per fortē aduersorum ppessionē iō ōr. Benedic dñe fortitudini eius. Per largas eleemosynarū largitionē: ideo ōr. Et opera manuum eius suscipi. Ipse eñ agrū vēdidit, z pciū ad pe-

des apostolor posuit. Quarto voluit de culpa qđ notat cũ dr Cypr⁹ qđ interpretat merẽs Job.xxx. Merẽs incedebã: sine furore cõsurgẽs in turba clamabã. Uerus esñ penitens dz habere dolorẽ magnã: ideo dr. Merens dolorẽ continuũ. ideo dr incedebã. Nũqđ esñ ille dolor debet finiri: sed semp augeri. Dolorẽ spontaneũ: ideo dr: suz furore zsurgẽs. Aug. hic sp dolebat: ⁊ de dolore gaudebat. Dolorẽ vniuersalẽ: ideo dr. In turba clamabã. Et talis dolor dz esse perfect⁹ debet nãqz clamare isto dolore cordis non cõtra vnũ petñ sed cõtra turbã omniuz peccatorũ. Quinto terrena cõtẽpsit: qđ notat cũ dicitur. Cum haberet agrũ ꝛc. Istũ contemptũ ⁊ nos habere debemus. Geñ.x. Egredere de terra tua ⁊ de cognatiõe ꝛc. Debẽt nãqz religiosi habere ⁊ ꝓponere cõtẽptũ terrene substãtie. Et iõ dr. Egredere de terra tua. Debẽt habere cõtẽptũ cognatiõis ⁊ patrie: iõ dicitur: ⁊ de cognatiõe tua. Et debẽt habere religiosi cõtẽptũ dom⁹ paterne ⁊ iõ subdit: ⁊ de domo pris tui. Et debẽt habere cõtẽptũ dilectiõis ꝓprie: iõ subditur. Et faciã te crescere in gentẽ magnã. Priuatus nãqz amor nõ extendit ad alios: sed clauditur intra seipsum. Debet aũt habere amorẽ spãlẽ ⁊ diuinũ: iõ subditur: ⁊ veni. s. passibus amoris interrã: scilicet viuẽtium quã monstrauero tibi hic: scz per cõtemplationẽ: sed tandem tibi dabo eam per veram possessionem.

¶Sermo.clxx. Gervasij et Protha. martyr. Sermo.j.

Reciosa ĩ cõspectu dñi mors sanctorũz ei⁹: sicut dicit dñs Augu. Stat⁹ hois tripliciter cõsideratur scilicet in vita in morte ⁊ post morẽ. Ista aũt sancti habuerũt vitã sanctã mortẽ pretiosam: ⁊ post mortẽ trãslationẽ glõia saz Eorũ aũt sanctitas notat: cũ dr. Sctõrũ. Sãcte nam ipsi vixerũt quo ad deũ p devotã orationẽ: vñ dixit paul⁹ de eis qđ nihil terrenuz desiderabãt. Sctẽ ẽt vixerũt quo ad ꝓximos ⁊ quo ad superiores: vñ dixit paulus monita mea secuti sũt. Quo ad equales. s. nazariũ ⁊ celsum: cũ qb⁹ vnanimiter habitauerũt. Quo ad inferiores qz pauperes sustẽtauerũt. Quo ad pares qz eorũ suplicia nõ timuerũt: quos seipsos qz carnẽ suã p decẽ annos mortificauerũt ⁊ sens⁹ suos ab exterioribus⁹ hꝰ buerũt: iõ ei se recluserũt seruãtes illud ꝓphete. Si mei scz sens⁹ nõ fuerint tibi, ex hoc esñ animus preseruat⁹ a malis futuris, iõ dr. Tũc immaculatus ero. A preteritis, Ideo subdit. Et emũdabor a delicto maximo. Orationes nãqz sunt deo placite et meditatiões sũt deo grate: iõ subdit. Et erũt vt cõplaceãt eloquio mei ⁊ meditatio cordis mei in conspecta tuo semp. Scõo habuerũt mortẽ pretiosam: qđ patet qz eorũ mors passioni xpi multũ similis fuisse vr. Passio christi nãqz fuit longa ⁊ diuturna: fuit multiplex et diuersa: fuit vilis ⁊ ignominiosa: fuit cõtrãs ⁊ firms. Sic ⁊ isti sancti habuerũt in sua passiõe dolorẽ acerbitatẽ. Unde dicit de Gervasio qđ plũbatis cesus fuit qđ erat gen⁹ supplicij valde doloroſuz: habuerũt pene diuturnitatẽ. Uñ dr de eodẽ: qđ tãdiu plũbatis cesus fuit quoadusqz spiritũ exalauit. Habuerunt penarũ diuersitatẽ. Uñ dr de ꝓthasio qđ primo fuit in oculeo suspensus. Et postmodũ capite trũcatus. Habuerũt in sua passione ignominiã ⁊ vilitatẽ: qz Gervasius ad instar malefactorũ fuit verberatus. Prothasi⁹ vero ad instar latronis in patibulo suspensus. Habuerũt cõtrãz ⁊ firmitatẽ. Unde cũ tyrann⁹ Prothasiũ miserum vocaret: respondit. Quis es mi ser ego qui te non timeo aut tu qui me temere probaris? Tertio habuerunt translationẽ gloriosam vnde postqz dixit. Pretiosa in conspectu domini ꝛc. Subiungit. O domine quia ego serꝰ tuus sum. ꝛc. Acsi dicant. O domine nos sumus serui tui ⁊ filij vitalj martyris tui ⁊ valeremus viliter sub terra iacere. Eorum ergo translatio fuit gloriosa qz eorũ corpora reuelata: qz ipsi quo ad deũ miraculose reuelata: qz ipsi quo ad homines ⁊ tertio cũ paulo sancto Ambrosio apparuerunt sua corpora reuelantes. Fuerũt integra ⁊ incorrupta: quia licet p centos annos in terra iacuissent integra ⁊ recẽtia sũt repta: acsi illa die fuissẽt tumulata. Fuerũt odore mirabili circũfusi: qz nan⁹ de odor olib⁹ emanauit. Fuerũt miraculorũ gl̃a illustrata: qz ibi de⁹ ad eorũ honorẽ miracula multa ostẽdit.

¶Sermo.clxxj. De sancto Johanne baptista. sermo.j.

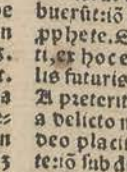

Uit hõ missus a deo cui nomẽ erat Johãnes. Hic venit in testimoniũ vt testimoniũ ꝑhiberet de lumine. Johã. j. Magnũ est eẽ nũciũ est: sed maiꝰ est habere gratiã dei ⁊ maiꝰ esse testẽ dei. Istud triplex priuilegiũ beat⁹ Johãnes habuit: vt ex prerogatiua dei. cũ dicitur: fuit homo missus a deo. Circa qđ notãdũ qđ fuit missus quadrimodr. Prio mõ fuit missus sicut mittitur radius a sole. Sol esñ est ipse xps. Malach. iij. Uobis timẽtib⁹ nomẽ meũ oriet̃ iustic̃le. Et iste sol hz tot radios quot hz sanctos. Eccl̃ia. xliij. tripliciter sol exurens montes radios igneos exufflans. Mõtes nãqz sunt angeli quos iste sol tripliciter exurit: qz virtutẽ purgatiuã illuminatiuam: ⁊ perfectiuam eis dedit. Exufflat radios ignicos fulgidos id est sanctos ignitos charitate: ⁊ fulgidos veritate. Unde vnus etiã de maioribus radijs huius solis fuit ipse Johannes baptista, ⁊ ideo lucifero comparatur. Job. xxxviij. Nũquid ꝑduces luciferũ in tempore suo? Alij prophete fuerũt stelle nũciantes xpi aduentũ: sed ti de longinquo Iste fuit lucifer nũcians xpi aduentũ de propinquo. Scõo fuit missus a deo sicut scintilla ab igne ignis esñ est deus. Hebre. xij. Deus nr ignis cõsumẽs est: qđ tot scintillas habuit quot sctõs emisit: de qbus dicitur Ezec. j. Scintille quasi aspectus eris candentis: huius autẽ eris imago scintilla fuit Johannes baptista: qđ totus igne celi ⁊ charitatis ardebat. Jõ fuit similat gladio acuto. Esaye. xlix. Posuit os meũ dñs quasi gladiuz acutum. Gladius acutꝰ ⁊ secat in quantũ gladius. ꝛr penetrat in quantũ acutus ⁊ vulnerat in quantũ vtrũqz. Sic sermo Johãnis ⁊ secabat vitia cũ dicebat. Luc. iij. Neminẽ cõcutiatis ꝛc. Et penetrabat intima: cũ dicebat ibidẽ genimina viperarũ qs ostendet vobꝭ fugere a vẽtura ira? ⁊ vulnerabat corda cũ dicebat ibidem: iam enim securis ad radicẽ arborꝭ posita est. Tertio fuit missus a deo sicut odor a flore. Flos esñ est xps. Can. ij. Ego flos cãpi qđ tantos odores emisit quot sctõs ꝓduxit ⁊ huiꝰ floris maxim⁹ odor fuit Johãnes qđ toto odore fragrauit vt xps de eo dicere posset illud quod legit Geñ. xxvij. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni cui benedixit dñs: eius esñ odor nõ fuit horti sed agri: qz non fuit clausus sed apertus qz oẽs vicini cognati et qui in mõtanis habitabãt isto odore sunt refecti hodie etiã nõ solũ xpiani, sz etiam farraceni eiꝰ odore reficiunt. Et fuit odor agri pleni, qz in ipso fuit lilij virginee puritatis: ⁊ viola celestis contemplationis ⁊ rosa rubẽtis passiõis. Et dicit qđ fuit a deo benedictus. Ille ager est benedict⁹ qui multũ fructũ affert: iuxta illud Hebr. vj. Terra esñ sepe sup se venientẽ bibẽs imbrẽ ꝛc. Accipit benedictionem a domino Sic beatus Johãnes fructũ centesimuz protulit: qz ẽgo predicator ⁊ etiam martyr fuit. Quarto fuit missus a deo sicut legatus a principe. Princeps esñ est Christus qđ tot hz legatos quot sctõs. Et huius siquidẽ principis legat⁹ magn⁹ fuit Johãnes qui fuit legat⁹ a latere: qz non fuit missus a deo immediate. Felix nanqz legatus quẽ nõ misit cupiditas: sed charitas: qz nõ fuit missus a deo qđ charitas est. Quem deus non misit ꝑ sua: sed proalioꝝ vtilitate: qz venit testimoniũ perhibere de lumine per quem ꝓcurata est homini pax atqz tranquillitas: qz venit vt omnes crederent ꝑ illum qui non predicabat seipsum sed deũ: quia non venit vt lux sed vt testimoniũ perhiberet de lumine. Secundo beatus Johãnes habuit gratiã dei: quod notatur cum dicit. Cui nomẽ erat Johãnes: quod interpretat, in quo est gratia. Tria esñ vasa deꝰ creauit, qđ mor gra sua implenit scz: xp̃m ac Mariã ⁊ Johãnẽ. ỹ p̃s est sol: Maria luna: ⁊ Johãnes est lucifer. Post solẽ nãqz luna ẽ clarior: qz post xp̃m ipsa ỹgo ma

ria est glorioſior. Et poſt ſolē z lunā lucifer eſt lucidior qz poſt xp̄m z mariā ioānes eſt dignior. Tertio ioānes fuit teſtis dei qđ notat cū dr. Hic venit vt teſtimoniū phiberet de lumine. Sicut em̄ dr Iſido. Teſtis tripl̄r ꝓſiderat ſcz natura vt ſit vir: cōdītiōe vt ſit liber. Uita ſcz vt ſit iuſt⁹. Sic nāq beat⁹ ioannes fuit vir, id eſt virilis z fortis: qz nō fuit arūdo vt h̄ Matt. x. Fuit liber qz nō fuit mollib⁹ veſtit⁹ z indut⁹ ſicut ſunt illi q̄ ſtāt z ſeruūt in curijs regū qz regē libere arguebat. Fuit iuſt⁹ z ſctūs: qz nō tm̄ fuit ꝓpheta: ſz pluſq̄ ꝓpheta. Jñe aūt ꝓpheta teſtimoniū phibuit de xp̄o ſcz q̄tū ad viſum de ei⁹ maieſtate. Jo. j. Et ego vidi z teſtimoniū phibui: qz hic eſt fili⁹ dei. q̄tū vero ad auditū de ei⁹ cū p̄fē equalitate: qñ audiuit: hic eſt fili⁹ me⁹ dilect⁹ ꝛc. q̄tū vero ad tactū de eius humilitate qñ ipſuz: baptizauit. q̄tū ad olfactū de eius odoris ſuauitate qñ in carcere exiſtēs odorem virtutū ei⁹ pſenſit q̄tuz ad guſtū de eius infinita dulcedine. Eſca em̄ ei⁹ erat mel ſilueſtre chriſt⁹ nāq fuit mel inquā tū de⁹: z ſilueſtre inquātū in deſertum huius mundi venit. Myſtice igitur premiſſa intelligendo z exponendo: Beatus ioānes mel ſilueſtre comedebat qz chriſti incarnati dulcedinem degustabat.

¶Sermo. clxxij. De eodē. Sermo ij.

Erit enim magnus coꝝ dño vinū z ſicerā nō bibet ꝛc. Luc. j. Angelus gabriel natiuitatē p̄curſoris annūciās q̄nq̄ p̄conia de xp̄o dixit. Prio nāq q̄tū ad xp̄m deuz fuit valde gr̄atioſus cū dr. erit em̄ magnus coꝝ dño. Noluit em̄ eſſe magn⁹ coꝝ ſeipſo: ſz z ſe valde hūiliauit qñ voce ſe eſſe dr: nec voluit eſſe magn⁹ coꝝ xp̄o mūdo qz oīa terrena ꝛtēpſit: nec voluit eē magn⁹ coꝝ hoīe aliq̄ qz iudeis: p̄z p xp̄o ſuſcipere volētib⁹: ſeipſum nō eſſe aſſeruit. Fuit aūt magnus coꝝ dño q̄tū ad quadruplicē dimenſionē. Fuit enim alt⁹ per celeſtiū contēplationē. vnde celos apertos vidit z voce patris audiuit ſpiritū ſanctum in forma colūbe ꝓſperit. Fuit ꝓfundus p humilitatē ex qua chriſtum baptizare refugiebat ſanctā z mirabile dei virtutē tangere nō audebat: fabilē totus tremebat. Fuit longus ad patientiam z longanimitatē: qz ſe non ingeſſit: ſed longo tēpore in deſerto ſuam diſpoſitionē exp̄etauit. Fuit lat⁹ per charitatem per quā extēdebat ſe ad dexteram quo ad amicos: ſcz diſcipulos q̄s inſtruebat: z ad ſiniſtrā. i. ad inimicos: ſicut ad herodem quem arguebat. Scō q̄tū ad corpus ſuū fuit valde auſter⁹. Attendit nanq̄ ei⁹ auſteritas q̄tū ad cibū et potū: qz locuſtas z mel ſilueſtre cōedebat: z vinum z ſicerā non hibebat. Quātū ad indumentum. qz de pilis camelorum erat indutus ac veſtitus ſcōm aures Chryſoſt. Veſtes quatuor de cauſis p̄ferri. Aut ꝓpter oſtētationē z turpis curioſitas eſt. aut ꝓpter mollitiem z delectationē z ſic carnalis voluptas eſt aut ꝓpter tegumentuz carnis z fugatiōz frigoris z humana neceſſitas eſt. aut ꝓpter mortificationē carnis z virtuoſum z meritoriū eſt. Sed reuera beatus ioānes nō deferebat veſtes ꝓpter oſtētationē cū in deſerto maneret: qz ꝑz Greg. Nemo preciosas veſtes querit vbi a nemine videre se credit. Nec etiā veſtes ferebat ꝓpter carnis mollitiē. Uñ ſi dixit dñs de eo Mat. xj. Qui ergo i deſertū videre hominem mollib⁹ veſtitū: ecce q̄ mollib⁹ veſtiuntur i domib⁹ regū ſunt. Nec ſim pliciter ꝓpter tegumētū: qz tales veſtes nec dñ corpus tegebāt nec etiā bene frigus arcebāt: ſed ferebat huiuſmodi veſtes ꝓpter carnis mortificationē. Habebat etiā miſerū ſertū habitaculū: qz nō mozabat in palatio: ſed in deſerto z in loco ſolitario. Et hoc q̄tuor de cauſis: ſicut dr Theph. ſc̄ſ ſanctā educationē haberet vt p̄etōres li beri⁹ argueret: hō em̄ non ita libere arguit illos cū q̄b⁹ comedit: cōuerſat z vt uit vt malitias hoīm cuitaret: qz ex cohabitatione malo⁹ interdū q̄tra hīt mala pceret. Si em̄ cū xp̄o mozat⁹ fuiſſet: tunc dicere⁊ q̄ amicitia teſtimoniū phiberet Tertio quātū ad animā fuit valde ſtuſus: cū dicit. Et ſpū ſancto repletur ex. Spūſctūs nāq habet quo ſcā effectus generales .ſ. culpā remittere, gratificare, ipſum virtutib⁹ exornare. Et iſtos hūit in Joāne: qz z culpā originalē in Joanne purgauit: qñ ſcz in vtero ſanctificauit. Uñ de vulua ſanctificauit te. i. a pec cato mū dauit te. Et ipſum glorificauit z eius aūt ſpōſi ꝛc. Jp̄m etiā virtutib⁹ exornauit. vñ dixit Warim⁹. Joānes virtutū ſcḣola z vite magiſterij ſanctitatis formanorma iuſtitie ꝛc. Alij vero ſunt effectus ſpeciales ſpiritusſancti. Et iſtos effectus nō dat oīb⁹ hominib⁹. ſz ſolū aliq̄bus ſpecialib⁹ ſicut ipſis apoſtolis : vt poſſent diuinas reuelatiōes imittere in plenitudine ſe diffundere, z in gr̄a ſtabilire. Iſtos etiā effect⁹ habuit beat⁹ Joānes. habuit em̄ diuinas reuelationes: qz patet ſe ſibi reuelauit per vocem, z fili⁹ dei per aſſumptā carnē. ſpūſſanctus per columbe ſpeciem. Spiritū ſanctū in plenitudine accepit. Luc. j. Spiritu ſancto replebit ꝛc. Fuit etiā beat⁹ Joānes in gr̄a habitue: amice aūt ſponſi ſtat. Alij nāq gulares q̄ etiā ſimiliter in beato Joanne fuerūt quos in vtero accepit: ſcz ſanctificatio gaudioſa: xp̄i ſalutatio, z ſpūs p̄phetie repletio. Quarto quantū ad p̄miū ſuū fuit valde fructuoſus, qđ notat dicit: z multos filios iſrael quertet ꝛc. Conuertit aūt eos clamādo z p̄dicando. Matt. iij. Ego vox clamātis in deſerto ꝛc. Dixit aūt Chriſ. z Remig⁹ q̄ frigus de cauſis clamam⁹: aut quando loc̄ mur longe poſitis: aut ſordis: aut quando loquimur irati. Joānes autem clamabat p̄etōres: qui ſunt a deo elōgati p̄s. Longe a p̄etōribus ſal⁹ q̄ ad dei mādata dicēda z facienda ſunt ſurdi. Eſaie. xlviij. Educ autez foris ſurdū, z aures ei ſunt. Et quia erat iratus: ira ſcz ꝑ zelū. p̄s. Jrasci ſuper iniquos ꝛc. Quinto quantū ad chriſti aduentum fuit valde deuot⁹, quod notat cum dicitur. Jpſe precedet ante illum in ſpiritu z virtute helie: imo z in maiori ſpiritu q̄ helias. Jn helia q̄dem fuit ſpiritus ſimplex: in helifeo duplex. ꝓphetia in vita: helifeus in vita z in morte: qz mortuus mortuū ſuſcitauit. vn de eo. Eccli. xlviij. Mortuū ꝓphetauit corp⁹ ei⁹. Joānes aūt fuit plen⁹ ſpiritu ſancto, z ſpiritu ꝓphetie, z ante vitam hominib⁹ cognitam: qz xp̄m in vtero cognouit z in vita: qz hominib⁹ digito. demonſtrauit. Et poſt vitā: quia ipſuz illum dño exiſtentibus nunciauit.

¶Sermo. clxxiij. De eodē die ſer. ij.

Erit enim magnus coꝝ dño. Luc. j. Magnitudo beati Joānis quātum ad ſe cōſiderat. Fuit enim magn⁹ i vtero: egreſſus ex vtero exiſtēs in mūdo: egreſſus de mundo exiſtēs in limbo: regnās in celo. Primo beat⁹ Joānes fuit magnus in ſue matris vtero: qz fuit miraculoſe conceptus: qz a tota trinitate ei⁹ cōceptio fuit cauſata. Nā pater dedit nouā potentiā generādi: mā cū parentes eius eſſent impotētes ad gerādū ꝓlem: oportuit q̄ nouā generādi z cōcipiēdi potētia prebe rēt. Chryſ. ſuper illud, Luce. j. Sic fecit mihi dñs ꝛc. vt poſſet ſterilitatē ſoluit, et domū ſuper naturā ꝓceſſit, ex petra infructuoſa ſpicas maturas p̄duxit: dedec⁹ abſtulit dū genitricē me fecit. Fili⁹ dedit nouā ſapiaz cognoſcēdi: qz puer exiſtēs in vtero ipſum cognouit. Ambro. Uocē pri⁹ elizabeth audiuit: ſed Joānes prior gratiā ſenſit: illa nature ordine audiuit iſte exultatione myſterij: illa marie iſte dñi ſenſit aduētū. Spūſctūs dedit nouā gr̄am ſanctificādi: qz in vtero fuit ſanctificat⁹ z ſpūſctō repleti⁹. Ambr. ſup illud Spū ſctō replebit ad huc z vtero ſue matris. Ali⁹ eſt ſpūs ei⁹ vite: ali⁹ gr̄e. Jlle naſcēdo ſumit exordiū: moriēdo defectū: iſte nō etatib⁹ coercet nō obitu extinguit nō aluo miſer includit. Scō fuit magnus egreſſuo de vtero: qz gaudioſe natus, nā gauiſus eſt puer cū dr. Exultauit i gaudio ſcāns i vtero meo: gauiſi ſunt parētes. vñ dr. Et tibi gaudiū erit z exultatio: gauiſi ſunt ēt vicini z cognati vnde dicit. Et audierūt vicini z cognati ei⁹ ꝛc. gauiſi ſunt omnes vnde dixit angel⁹. Et in natiuitate eius multi gaudebunt. Magnum nāq dicitur gaudium quatuor modis. aliquando intenſiue: z hoc modo gauiſi ſunt parentes, aliquando oſten-

siue, z hoc modo puer gaudsus est q̄ motu corporis gaudiū suum manifestauit, aliquādo cōmunicatiue: z hoc modo gaudsi sunt vicini: qz parētes beati ioannis tātū gaudiū nō ferētes vicinis z cognatis illud cōmunicauerūt, aliquādo extē siue: z hoc modo gaudsi sunt omnes: qz ad oēs illud gaudiū extendeř. vñ dicit, z sāp omnia mōtana diuulgabant oīa verba hec. Tertio fuit magn⁹ existens i mūdo: qz fuit oīb⁹ virtutib⁹ exornat⁹. Si q̄dem cōtēplatiōis sublimitas ipsum ornauit a superiorib⁹: qz celos aptos vidit: vocē patris audiuit: spīm sanctū in specie colūbe aspexit: filiū i humana carne cognouit: z sic tota trinitas se sibi reuelauit. Humilitas ipsum ornauit ab inferiori p quā senō esse dignū soluere corrigiā calciamēti christi asseruit puritas ipsuz ornauit ab interiori, p quā angel⁹ meruit appellari: qz ꝑz Hieř. In carne nō ꝑz carnē viuere nō est humanū sed pot⁹ angelicū. Sanctitas ipsum ornauit ab exteriori: qz de pilis camelo⁹ circūdatus erat. Et mel siluestre z locustas cōedebat. Et hominū ꝓfortiū fugiebat: patiētia ipsum ornauit a sinistris: qz ipsum persequebatur: z herodes ipsum incarcerādo: z herodias sibi insidiādo: z puella caput eius petēdo z ministri herodis ipsuz decollādo, z tñ ipse beat⁹ Joānes baptista i oibus patiētiā ꝓseruauit. Tēperātia ꝑm ornauit a dextris: qz in domo summi sacerdotis vnic⁹ nat⁹ ab oīb⁹ ꝓsperitatibus mūdi abstinuit: a iudeis rps extimatus p̄cursorē suū se esse aperuit. Quarto fuit magn⁹ egressus de mūdo: qz p veritate passus fuit: scz p vitate, doctrine, iustitie, z vite. Pro veritate q̄dē doctrine: qz sicut ōt Joseph⁹ ad eius predicationē multitudo ppli cōueniebat pp qō herodes timēs dispēdiū ppli ipm carceri mācipauit, passus est etiā p veritate iustitie quā defendebat. Arguebat nāq; herodē ex eo q̄ uxorē fratris sui acceperat qō erat cōtra legis p̄ceptū. vt fratre viuēte uxor tra duceretur. z sic dū defendit iustitiā ꝓdidit vitā. Est eīm passus p veritate vite quā tenebat. Mos eīm malignātium est sanctorum hominū pernertere vitaz. beatus autem Joānes baptista non comedebat panē: nec etiā bibebat vinū. p̄terea ipsi dicebāt eū habere demoniū. z sic scandalum accipiebāt: vñ edificationem habere debuerant. Sicut enim serpens vinec flores tis fugit lucem z serpens vinec flores tis odorem: sic mali bonorū hoim deteruantur sanctitatē. Quinto fuit magn⁹ existens in limbo: qz illic preciosus nūcius fuit destinat⁹. Sicut eīm patres desolati erāt z ꝑpter tātā temporis diuturnitatē, z ꝓpter demonum vicinitatem, z ꝓpter diuine visionis primationē: z ꝓpter locū infimū z horribilē: sed Joānes ad eos descēdēs eos letificauit: z affectus sicut ꝓphetā illū habebāt. Ab aduersario. s. ab hero de q̄ eū metuebat, et spīrū sanctū, bonum z iustū esse sciebat: vt dicit Matt. vj. Ab angelo q̄ ait. Ecce mitto angelum meum ante faciem tuam qui p̄parabit viam tuam ante te. Ab hoīe q̄ dixit. Inter natos mulierū non surrexit maior Joanne baptista. Dicit nāq; q̄ nullus maior eo surrexit ꝑpter quasdā spūales ꝓrogatiuas quas hūit. Prima est, qz fuit i vtero sanctificatus, ex qua sanctificatione tria dona accepit. s. peccatorū mundationē. Hiere. j. Anteq̄ exires de vētre matris sanctificauit te. i. a pcō mundaui te per sancti spīritus replētionē. Luce. j. Spiritu sancto replebitur adhuc ex vtero matris sue: diuinorū cognitionem: vt ibidē. Exultauit infans in gaudio in vtero meo. Secūda est: qz fuit beate virginis marie spiritalis filius. Cū eīm triplex sit generatio. s. naturalis: q̄ est per carnis ꝓpagationem. spiritalis que est per baptismi regenerationē, z legalis que est p adoptionem. b. vir. m. ꝑtū ad triplicem cognationē tres hūit filios, vnū naturalē. s. Jesum quē de suis visceribus gēnauit. Alium legalē. s. Joānē euāgelistā: quē ex receptio z mādato principis i filiū adoptauit. Tertiū spūalē. i. Joānē baptistā quē ꝑ spīritū sanctū in matris vtero baptizauit. Cū eīm Elizabeth salutauit mater infans in vtero exultauit: z spīritū sanctū recepit: z ab originali peccato mūdatus fuit. Et sic virtute ꝑbi virginei baptismū recepit spūs sancti. Tertia est quia fuit angelus appellat⁹. Cum enim secundū Dionysium angelus habeat triplicē virtutem scz purgatiuam illuminatiuam z perfectiuā, habuit virtutem purgatiuā qz sicut dicitur Joannis. v. Ipse erat lucerna ardens. Habuit virtutē illuminatiuā: qz erat lucerna lucens. habuit perfectiuam virtutē: qz sicut dicit Luc. j. Ipse venit dño parare plebē perfectā. Quarta est qz fuit ꝓpheta z plusq̄ propheta. Prophete nāq; q̄ñq; acceperūt spīritum sanctū ad cognoscēdū ꝓterita, aliq̄ñ ad sciēdū futura, aliq̄ñ ad intelligēdum occulta presentia. Joānes vero habuit spīm prophetie de futuro q̄ñ dixit. Jo. j. Ipse est qui post me vēturus est, habuitde ꝓterito cū subdit. Qui ante me factus est. De ꝑsenti occulto cū subiung. t. Nō sum dignus corrigiā calciamēti eius soluere. Quita ꝓgatiua est: qz fuit xpi baptista electus: vbi totā mersit agnoscere trinitatē. Vñ Aug. in libro de fide ad petrū. Quamuis patris z filij z spūsseti vna sit natura firmissime tamē tenet tres esse personas diuinas: scz patrē quidem. Hic est filius meus dilectus, z filiū solū esse super quē vox illa patris insonuit: z spīm sctm esse qui in specie colūbe super christum baptizatū descendit. Sexta est qz fuit p̄cursor christi deuot⁹. Quare christus voluit vt ioānes ante eum precederet z praeiret. Super hoc Chrys. ponit tres causas. Prima est ꝑpter z ꝑi dignitatē: vt discas inq̄t q̄ sicut pater: ita z ipse ꝓphetas habeat. Scōa est ꝑpter iudeorū inexcusabilitatē. Vñ ait: deinde z iudeis nullā causam derelinquat, qō z ipse dominus ostendit dicēs. Venit ioannes non mādducans neq; bibens ꝛc. Venit filius hominis manducans z bibens ꝛc. Tertia ꝓpter māiorem firmitatem. Necesse erat inq̄t ab alio prius dici que de ipso erāt. Nam alias iudei dixissent. Tu de teipso testimoniū phibes ꝛc. Septima prerogatiua est: qz fuit tribus meritis quibus aureola cōferř, z figuris. Quod scz fuit p̄dicator: martyr z virgo. Et ideo habuit corōnā stellatā q ue debetur predicatoribus. De hoc dañ. xij. Qui ad iusticiā erudiūt multos quasi stelle i perpetuas eternitates. Habuit corōnā gēmatā que debeř martyrib⁹. ꝑs. Posuisti in capite eius corōnā de lapide p̄cioso. Et corōnā aureā que debeř virginibus. Ecclīastī. xlv.

Sermo. clxxiij. Eodem die ser. iij.

Inter natos

mulierū nō surrexit maior Joanne baptista. Mat. xj. Laudatio a seipso est vere cuncta: qz laus hois in ore sua: quia secūdum Senecam idem est laudari a turpibus, z ob turpia. Ab homine sancto licet nō sit certa tamen ꝛ de digna. Ab aduersario vero ēt ꝛ

Corona aurea sup mitrā eius. Sicut eñ aurū est fulgidū ꝛt incorruptū ac pretiosum: sic et ꝯginitas. Sapiē. iij. O q̄ pulchra est casta generatio cū claritate: ecce q̄ fulgida. Immortalis enim est memoria illi⁹. Ecce q̄ incorrupta: qñ apud deū nota est: ꝛ apud homies. ecce q̄ p̄ciosa. Octaua p̄rogatiua est qz dies natiuitatis eius habeā festiu⁹. Triū eñ natiuitates solēniter celebram⁹. s. xp̄i: ꝛ virginis gloriose marie: ꝛ Johannis baptiste. Tū qz oēs tres fuerunt i utero sctificati. Tū qz ort⁹ istoꝝ triū gaudio magno fuerūt dedicati. De gaudio nāq; natiuitatis xp̄i dr. Luce. ij. Annūcio vobis gaudiū magnū q̄ erit oi pplo. De gaudio vero natiuitatis beate ꝛ gloriose marie ꝯginis dr Hester. viij. Judeis noua lux oriri visa est gaudiū honor ꝛ tripudiū. Sz de gaudio natiuitatis bti Johānis dr Luc. j. Et multi in natiuitate eius gaudebunt ꝛc.

¶ Sermo. clxxv. De eodē. Sermo. vj.

Erauī lucernaz xp̄o meo. Inimicos eius induā cōfusione ꝛc. ps. Nullus cōuenientius lucerna dici potest quā Johannes baptista. De quo dr Johannis. v. Ipse erat lucerna ardens ꝛ lucens. Uolēs eñ de⁹ pater mittere in hunc mundū verū solem premisit lucernam ardentē, ideo dixit. Paranit lucernā xp̄o meo. In his ꝯbis q̄tuor sunt videēda. Primo quare Johānes dr lucerna quod quidē fit triplici causa. Prio, ꝓpter lucis mutuationē. Lucerna enim nō lucet a seipsa, sz alibi de lucē suā accipit, et mutuat: sic et Johānes nō lucebat a seipso sed a xp̄o. Uñ dr Joh. j. Nō erat ille lux. Et tamē dr Esa. xij. Dedi te in lucē in gentibus. Johānes quidē erat lux: ꝛ nō erat lux. Est eñ quoddā quod tantū lucem influit, sed non recipit, sicut corp⁹ luminosum. Quoddā quod recipit lumē ꝛ nō influit, sicut corpus opacuz. Quoddā vero quod lucē recipit ꝛ influit: sicut corpus diaphanum. Lux igit̄ que tantum lucem influit sed non recipit est xp̄s. Corpus vero quod tantum recipit sed nō influit, est tantū dei ꝛ sunt ceteri auditores. Lux vero q̄ recipit ꝛ influit erat beat⁹ Johānes q̄ lucē a xp̄o recipiebat ꝛ populo infundebat. Uñ Augu. super illud. Erat lux vera quare additur est vera: qz ꝛ homo illuminatus non dicit lux vera: sed vera quare additur non dicit lux vera: sed vera lux est illa q̄ illuminat. Et tamen nisi per noctem lucerna accendatur: ꝛ per die sol exerat lumina illa sine causa parēt. Sctō do dicit lucerna, ꝓpter lucis abundantiā cerne minuitur ꝛ obumbrat: sic adueniente xp̄o fama Johānis baptiste fuit obumbrata ꝛ quodāmodo diminuta. Unde decebat Johānis. iij. Illū oportet crescere, me aūt minui. Et istud secundū Augustinū aūt minui. Et istud secundū Augustinum oñdit in eorum ortu ꝛ obitu. Nam Christus natus fuit quādo dies incipit crescere: Johānes q̄n dies incipit minui ꝛ decrescere. Christ⁹ i morte fuit exaltatus, et Johānes fuit capite minorat⁹. Tertio dicit lucerna, ꝓpter consumptionem. Sicut eñ lucerna se ꝯsumit in seruiendo: ꝛ corpus suū ipm durissime conterendo: ac ꝯba sua cotā iudeis ꝛ interea quotidie predicādo: ꝛ famam suaz ipam annihilādo: qz cū xp̄s crederet ita famā extinxit ꝛ annihilauit. Sctō est videdus quomodo hec lucerna fuit parata, ꝓ eo qō dr. Paraui lucernā. Tūc ante lucerna est bene parata: qñ sz est lucens ꝛ clara. Ista aūt lucerna bene parata fuit quādo multis radijs emicuit. Prim⁹ radius est puritatis ꝛ mūdicie ob quā angelo dicit dē niuei pudoris. Chrys. Cōuersatio annis olim vltā culpabilē faciebat apparere, quē admodū si videas vestē albā dictis q̄ satis cādida est illa. Si aūt apparuerit eā iurta niuē: incipit tibi sordida apparere ēt si sordida nō. sit. Sic reuera ꝙ tū ad ꝓparationē beati Joh. oīs hō vide bat eū imūd⁹. Scōs radi⁹ ē vite religio se assumende, ꝓ hoc q̄ mundū fugiēs in deserto habitauit. Nā ꝓ certo immūdos sensus hois polluunt. s. vis⁹ in videndo vanitates. Audit⁹, ꝙba vana audiendo. Olfat⁹, odores varios odorādo. Os vana sepe loquēdo. Et man⁹ se ad illicita extēdēdo. Beat⁹ ergo Johannes baptista in loco deserto voluit habitare: vt mundos haberet oculos q̄ h⁹ spūm sctm̄ i specie colūbe erat ꝙspectur⁹: ꝛ mūdas haberet aures q̄ h⁹ vocē p̄is erat auditurus. Et mūdum os seruaret, ꝓ quo d xp̄i testimoniū erat ꝓbatur⁹: mundūq; seruaret olfactū, per quē xp̄i odorē erat personarus. Et mūdas manus obseruaret q̄ bus xp̄m iesuz erat baptizatur⁹, digito ꝛ oste. Tertio⁹ est radi⁹ hūilitatis, ꝓfunde: qz eū crederet esse xp̄s: cōfess⁹ est se esse indignū deserto. Sub hoc Joh. j. Ego vox clamātis i deserto. Sub scutiferū. Watt. x. Non sum dign⁹ p⁹ cui bēs soluere corrigiā calciamēti. Sub p̄cursore deuotum. Joh. iij. Nō sum ego xp̄s sz miss⁹ ante eū. Quare aūt indei magis credebāt Johānē esse xp̄m q̄ ipm dr̄z ponit Chry. tres causas. s. ꝓpt gen⁹ illustre: ꝓpt durā eductionē ꝛ hūanaz vestiū despectionē. In xp̄o aūt nūq videbat. s. gen⁹ hūile dieta cōis, ꝛ vestimēta cōia. Quart⁹ radius est discretionis nature: qz paulatim indeos ad xp̄i cognitionē ducebat. Fecit ei sicut dr Chry. Sicut facibt multe aues pullis suis: qz nō statim docēt eos volare, sz primo pullos ex nidō educūt: ꝛ postea pauxillatim volationē apponūt, ꝛ sic tandē eos reliquūt. Tūc ꝛm Chry. beat⁹ Johānes indeos a nido volare docebat q̄n christū maiorē se esse dicebat dicēs Mat. iij. Qui post me vēt⁹ est fortior me est. Maiorē aūt volatū docuit q̄n nō tm̄ sup se sz sup omnes alios esse ꝺmōstrauit dicēs Joh. iij. Quipe de celo venit, sup oēs est. Et adhuc maiorē docuit: q̄n ipsum ei verū dei filiū ostendere cepit dicēs. Johā. j. Ego vidi ꝛ testimoniū perhibui: qz hic est filius dei. Tertio principaliter videdū cui ista lucerna fuit preparata: qō oñdit cū dicit xp̄o meo. Fuit igit̄ parata xp̄o vt ipsum manifestaret. Solet eñ hō q̄n aliquā rez preciosam ꝛ minimā vult inuenire, accēdere lucernā ꝛ ipsaz inuenire. xp̄s aūt erat factus minimus. vt in ps. Minuisti eum

ab angelis: ideo lucerna venit ꝛ ipm humano gñi demōstrauit. Ista aūt lucerna ꝛ luxit sub modio: q̄n xp̄m in utero recognouit: ꝛ i cādelabro luxit, q̄n ipz digito demōstrauit, ꝛ luxit i lymbo q̄n xp̄z his q̄ erāt i tenebris annūciauit. Sctō fuit parata vt ad verū solē nos manu duceret. Hō quidē erat i oculo saucius ꝛ non poterat verū solē ꝙspicere ideo de⁹ misit Johānem tanq̄ parietē illuminatū. Augu. Quomō plerūq; fit vt q̄ sauciatos h̄t oculus nō possunt videre solē sed parietē illuminatuz: ideo de⁹ irradiauit Johannē ꝛ p illū illuminatū cognit⁹ est ille qui illuminat. Erat etiā lippus nec poterat in solē respicere ideo missus est Johānes qui dictus est lucerna, vt p ipsam posset videre Augu. Fulgoreꝝ solis lippitudo nostra ferre nō pōt: ideo exquisit⁹ est Johānes lucerna vt testimoniū perhiberet veritati. Erat nanq; in visu debilis. Ideo miss⁹ est Johannes baptista tanq̄ mōs: qz non sufficiebat respicere ad solē respicere posset ad irradiatū montē. Greg. Qui oriētem solē ꝙspicere nō valet, irradiatos mōtes aspicit: ꝛ qz ort⁹ sit sol deprehēdit. Tertio ipsa lucerna fuit parata xp̄o vt ante ipm p̄iret. Solēt eñ añ regē deferri luminaria multa ꝛ honesta: sic añ xp̄m Johānes tāq̄ lucifer venit: hinc est q̄ in dieb⁹ p se fact⁹ vn⁹ cere⁹ ante euāgeliū defert, et in diebus festiuis duo: qz primū aduentum quisq; tot⁹ dz esse penitētie p̄cessit vnū luminare. s. beat⁹ Johānes. Scōm ꝺo aduentum qui est festiuitatis eterne p̄cedit duo sez Helyas ꝛ Enoch. Quarto principaliter est videdū, ꝓpter q̄d ista lucerna fuit preparata: qō notat cū dr. Inimicos eius induāt confusione. Cōfudit eñ in deos q̄ deplicit. Prio ex suo baptismo. Mat. xxj. Baptism⁹ Johānis ex duo erat añ ex hominib⁹. Quicqd aūt rñdissent ꝙfusi fuissēt. Scō testimōio suo. Dixit nāq; se nō esse xp̄m. De xp̄o aūt dixit q̄ erat, multo aūt magis credit alicui ferēti testimoniū de alio q̄ de seipso. Tertio ex abstinētia sua. Matthei. xj. Uenit Johannes non māducans neq; bibēs. Ac si dicat secundum Chrysostomum: per viā contrariaz venim⁹ ego et Johānes: ꝛ idē fecim⁹ sicut si venatores p duas vias contrarias

aliqđ animal insequanť vt in alterā incidat. Quarto er sua vita. Si enīz homo in vtero sanctificatꝰ, sine peccato natꝰ gr̄a dei plenus tā aſperam vitā durit quantam confeſſionē habere debemus: q̄ ſumus gratia dei vacui: ⁊ in peccatis inueterati ⁊ tamen modicam penitentiam nolumus ſuſtinere

¶ Sermo. clxxvj. De ſanctis Johanne ⁊ Paulo martyr. bus. Sermo. j.

MUlte tribulationes iuſtorum, ⁊ de omnibꝰ his liberauit eos ⁊c. De iſtis ſanctis martyribus. Johanne et Paulo dicitur in premiſſis verbis q̄ erāt iuſti ⁊ tribulati, ⁊ liberati. Iuſti: quia tus ſuum vnicuiq; reddiderunt, ſcilicet ſibi, deo ⁊ proximo. Sibi, quia habuerunt magnam puritatem, ⁊ etiam magnam fidelitatem. Puritatis autem eorum nota tur in hoc quod dicuntur fuiſſe eunuchi. Licet enim quedā caſtitas nature ⁊ quedam vio entie, ⁊ quedam virtutis ⁊ gratie: iſti tamen diuina gratia ꝓpter regnū celorum ſe caſtrauerunt. Iſta triplex caſtitas tangit̄ Matthei. xix. Ubi tria eunuchorum genera diſtinguūtur. Habuerunt etiam fidelitatem: quia et theſauros ſibi s conſtantia derelictos pauperibꝰ fideliter erogauerunt et diſpenſauerūt: quia nihil ſibi retinuerunt. Matthei. xxvij. Quis putas eſt fidelis ſeruus ⁊ prudēs ⁊c. Et humiliter, q̄ nō tanquam domini ſed tanquam ſerui. Et prudenter: quia non diuitibus ſed egenis, nō vni ſed multis: non poſt mortem ſed in vita diſtribuerunt. Secūdo fuerunt iuſti ꝓtum ad deū: quia ſibi exhibuerunt reuerentiam, ⁊ fidem ſinceram. Reuerentiam quidem, q̄ iulianum apoſtatam qui deum cōtempſerat cōtempſerunt dicentes. Quia religionem plenam virtutibus dereliquiſti a te receſſimus et deum tibi preponētes: minas tuas non timemus. Habuerunt etiā fidem ſinceram vnde Terētiano emiſſo vt ſtatiunculam adorarent dixerunt. Si tuus dominus eſt iulianus habeto pacez cum illo: nobis autez alius deus non eſt: niſi pater ⁊ filius et ſpiritusſanctus. Romanorum. x. Corde creditur ad iuſtitiam, oze autem confeſſio fit ad ſalutem. Tertio fuerunt iuſti quantum ad proximum, et hoc quantum ad tirannos, egenos, ⁊ amicos, ⁊ inimicos. Quantū ad tyrānos ipſos grauiter arguēdo: quia ⁊ Julianū apoſtatā grauiter arguerūt nec eius potentiā timuerunt. Unde Eccl. xlviij. In diebus ſuis nō pertimuit principem ⁊ potentia nemo vicit illum. Quantum ad egenos eos cū eleemoſynis ſubſtētādo. Galla. vj. Dū tps habemꝰ operemur bonum ad oēs. Quantū ad amicos eis fideliter conſulendo in periculis. Unde dicit. Gallicano in periculis cōſtituto. Facrūt. votū deo celi ⁊ eris vitor melior q̄ fuiſti. Uerus eſt amicus non cognoſcit in proſperitate: ſz in aduerſitate. Eccl. xij. Nō agnoſcetur in bonis amicꝰ ⁊c. Quantum ad inimicos ipſos ad pacem ⁊ cōcordiā reducēdo meritis nanq; iſtorū tota gens ſithicā ad pacē ⁊ concordiam venit: ⁊ cū gallicano cōpoſuit. Prouerb. xvj. Qui placet eis ineūt cōſilia ſeq̄tur eos gaudiū. Secundum eſt enim magnum gaudiū de hoſtium pacificatione, de gallicani cōuerſione: et de cōſtātie regime obſeruato pudore. Secūdo fuerūt multipliciter tribulati. Nos etis nāq; eos ē multipliciter pſecutꝰ. Primo p̄ blāda ꝓba, ⁊ blāditias, vt. ſ. eos alliceret dicēs. Uos q̄ in aula regia nutriſtis: nō debetis meo lateri deeſſe vt primos in palatio vos habeā. Sed iſti promiſſiones ſuas penitꝰ cōtempſerunt, nec ad ipſum accedere voluerūt neq; curauerunt. Secūdo vt ipſos deterreret dicendo. Puniam vos nō vt martyres: ſz vt rebelles hoſtes: ſz ipſius minas nō curauerūt neq; timuerūt dicētes. Dominū noſtrum Jeſum Chriſtum tibi ꝓponētes, minas tuas nō timemꝰ. Tertio per ſupplicia, ne eos vinceret quādo eis mandauit, q̄ ante ſtatuā idoli adorarēt, aut ſententiam capitalem acciperēt: ſed ipſi mortē patiendo vincerūt. Unde beatꝰ Aug. Miles xp̄i fidei armis inductꝰ in ꝓlio ſtetit fortiter dimicauit, pugnauit ⁊ vicit: nō feriēdo, ſed patiēdo. Quarto occulte eos occidēdo vt cozuz famā extingueret, ſed fama eorū extingui nō poterat, q̄ ſcripti erant in celo. Luce. x. Gaudete q̄ nomina veſtra ſcripta ſunt in celo. Cōſeruata i deo. Sapiē. iij. Immortalis eſt ē memoria eius, quia apꝰ deuz nota eſt ⁊ apud hoies. Et viget in toto mūdo. Eccl. xxxix. Nō recedet memoria eiꝰ et nomē eiꝰ reqrēt a generatiōe in ḡnationē. Tertio fuerūt liberati ⁊ hoc q̄ deꝰ dedit eis ꝓſtātiā. Unde iuliano dāti inducias decem dierum cōputa dies: et modo facito quod tūc te facturū minaris. Secūdo dedit ipſis victoriā; quia de hoſtibus triumpharunt. Uicerūt enim mundū per fidem. j. Johā. v. Hec eſt victoria que vincit mundū fides nra diabolo reſiſtēdo. Jacobi. iiij. Reſiſtite diabolo ⁊ fugiet a vobis. Seruj. Meliꝰ ē patiēs viro forti, ⁊ q̄ dñat animo ſuo expugnatore vrbiū. Tertio de ipſis coronā. Jacobi. j. Beatꝰ vir qui ſuffert tentationē: q̄m cuz probatus fuerit accipiet coronā vite ⁊c. Ipſam eſt coronam accipiunt ſufferētes per longanimitatem. Ideo dicitur. Qui ſuffert tentatio. Qui cū probatus fuerit. Fuerunt diligētes per charitatē ideo ſubditur. Diligentibus ſe. Et q̄m ſic liberati fuerunt: ideo nō emul os ſuis meritis ⁊ oratiōibꝰ liberāte maxime in iudicio liberabūt. Uñ de hoc refert beatꝰ Grego. in dialogo. Q̄ dā quedā matrona eccleſiā iſtorū ſctorū frequēter ſepius viſitaret eidē parētes diceret. Tu nos modo viſitas nos autē in iudicio requiremꝰ ⁊ quicquid poteris nobis tūc tunc preſtabimus.

¶ Serm. lxxvij. Eodē die Serm. ij.

ECce q̄ bonuz et q̄ iocundū habitare fratres in vnū ⁊c. Beati martyres Johānes ⁊ Paulus non tm̄ fuerūt ffes carne: ſed etiā fide ⁊ paſſione ex dono celeſti. Et ideo cōueniēter ꝑbū ꝓpoſitum de eis dici pōt. In ipſis quidem vera fraternitas: q̄d notat cū dicitur. Habitare ffes ⁊ fraternitatis vera vnitas. cū ſubditur. In vnū. Unitatis et fraternitatis magna vtilitas cuz ḃr. Ecce q̄ bonum ⁊ q̄ iocundum. ¶ Circa primum notandū q̄ fr̄nitas ſpūalis excellit fraternitatē carnalē in tribus. De quibꝰ ſic dicit Ambꝝ. Sanguinis fraternitas interdum ſibi inimica eſt. Chriſti autē fraternitas ſine intermiſſiōe eſt pacifica. Illa inter ſe cōmunia cum emulatione, diuidit. Hec virgo ꝓpria cōgratulatiōe cōmunicat. Illa in cōſortio deſpicit ſepe germanum hec frequēter aſſumit alienū. Ex quibus ꝑbis hr̄ q̄ fraternitas carnalis ſepe hz ꝓtentionē. j. Cor. vj. Frater cū fratre in iudicio cōtendit ſpūalis autē fraternitas hz pacē ⁊ dilectionē. Eccl. xxv. In tribus beneplacitū eſt ſpiritui meo q̄ ſunt probata cora deo ⁊ hoibus. ſ. concordia fratrū, amor proximorū: ⁊ vir ⁊ mulier ſibi bene conſentientes. Duo fratres, ſunt intellectus ⁊ affectus, qui tūc ſunt cōcordes: quādo intellectus bonū diſcernit ⁊ affectus illud eligēdo diligit. Duo proximi ſunt oculus ⁊ cor: tūc cōcordes ſunt quando ipſum cor ſtudet oculū ad bonū dirigere: ⁊ oculꝰ ſtudet cordi bona renūciare. Uir ⁊ mulier ſunt rō et ſenſualitas que tunc bene ſibi conſentiētes ſunt, q̄ndo ratio ſēſualitatē regit: ⁊ ſēſualitas rationi obedit. Secūdo fraternitas carnalis diuidit cōis. Geñ. xij. Diuiſi ſunt alter utrum a fratre ſuo. Spūalis nāq; fraternitas ꝓmunicat ꝓpria ⁊ hoc taz ꝓpria ꝓpria ſpūalia. ꝓuer. xj. Alū diuidūt ꝓpria ⁊ ditiores fiūt ⁊c. q̄ ſpūalia ꝓpria. Aug. Omnis res que dādo nō deficit dum habetur ⁊ nō dat: nōdū habetur q̄n habenda eſt. Tertio fraternitas carnalis ſepe deſpicit germanū. Sapiē. x. Per irā homicidij fraternitas deperiit. Spūalis autē amittit alienū. vñ Aug. in lib. de civit. dei. Nullo mō fit minor accedēte cōſortē poſſeſſio bonitatis. Non habebit denicq; iſtā poſſeſſionē q̄ eā noluerit habere cōmunē: ⁊ tāto eā reperiet āpliorē ſto amplius ſibi poterit amare cōſortē. Scōdo ponit fraternitatis vera vnitas. Qualr aūt ſancti viri vniant̄ ōt Cyprian⁹. Unitatur cū ſicut diuerſi radij i vno ſole, ſicut diuerſi rami in vna radice: ſicut diuerſi rui in vno fonte: ⁊ ſicut diuerſa mēbra in vno corpore. Iſtis q̄tuor modis iſti beati martyres Johānes ⁊ Paul⁹ adinuicē cū deo vniti fuerūt. Primo nanq; in vna fide

sicut diuersi radij in vno sole. Radij, nāq accipiunt a sole inmē, calorē, et virtutē. Illā igit est pfects fides q̄ hz de deo verā z indubitatā cognitionē: z q̄tū ad hoc distinguit a fide gentiliū z hereticoꝝ. Charitatē z dilectionē: z q̄tū ad hoc distinguit a fide demoniū Virtutē z opationē z q̄tū ad hoc distinguit a fide malorꝝ xpianorꝝ. Sc̄o vniunt sicut diuersi rami in vna radice. i. in vna charitate. Ephe. iij. In charitate radicati z fundati ꝛc. Ezech. Ut essent multi arboris rami ex vna radice pdeūt z pcedūt: sic etiā similiter multe virtutes ex vna charitate generant. Nec hz aliq̄d viriditatis ramus boni opis si non māserit in radice charitatis. Tertio vniunt sicut diuersi rivi in vno fonte. i. in vno spū fontalis sapiētie. De quo fonte dr. Gen. ij. Fluuius egrediebat de loco voluptatis, q̄ inde dividit in quatuor capita. i. in q̄tuor exponūt ghia scz hystoricū, tropologicū, allegoricū, z anagogicum. Quatuor vniunt sicut diuersa membra in vno corpore sacrosctē mīs ecclie que tñ vnio aliq̄n in presenti separat, aut per culpaz mortalē. Esa. lix. Iniquitates vestre diuisit inter vos z deū vestrū, aut p excōmunicationē. j. Corin. v. Auferte malum a vobismetipsis. Et loquit de publico fornicario per excōmunicationē auferendo. Et q̄nq̄ in futuro q̄n separabūtur mali a dei visione. Matth. xxv. Discite a me ꝛc. Et a sanctorum societate. Matt. xiij. Exibunt angeli, z separabunt malos z de medio iustorum. Tertio ponitur vnitatis fraternitatisq̄ vtilitas: cum dicitur. Ecce q̄ bonum z q̄ iocūdum. Dicit autem btūs Bern. q̄ sunt q̄dā bona sed non iocūda: sicut sant passiones z tribulationes, que non sunt iocūde carni, sed tamen sunt bone z vtiles, q: hominem faciunt meliorē. Chry. Q̄n carnalis hominis affligunt, tunc spūalia eius florent. Sicut ergo vernali afflatu arbores laxantur in folia z in fructus: sic in persecutionib⁹ excitant aie ad vtutes. Quedam aūt sant iocūda sed nō sunt bona sicut petā carnalia. puer. v. Fraus distillās labia meretricis, ecce q̄ iocunda. Nouissima aūt il. ius quasi absinthiū, ecce q̄ amara. Quedaz bo sunt q̄ fūt amara sz nō bona nec iocūda: sicut q̄dā petā q̄ hñt secū penā annexā: vt ebrietas z inuidia. puer. xviij. Spūs mētis excitat ossa. Eccl. xxij. Putredo ossa inuidia. Quedā sunt bona z iocūda sine charitas mutua: z cohabitio fīna. nec eē cohabitatio est iocūda: q: dat vnicuiq̄ gfe, vt sequ t. Sicut vnguētū ꝛc. q̄ descendit in refrigeratione cōcupiscētie, vt subdit. Sicut ros hermon: z est bona: quia est benedictionis gratie z vite perennis gratie: vnde subditur. Quoniaz illic mandauit dominus benedictionem z vitam vsq̄ in̄ seculum.

¶Sermo. clxxviij. De sancto petro et Paulo apostolis sermo. j.

Decit deꝰ duo luminaria magna luminare maius vt preesset diei luminare minꝰ vt preesset nocti. Gen. i. Per ista duo luminaria magna mundi, pōt intelligi duo magna luminaria paradisi, scz Petrꝰ z Paulꝰ. Per luminare maius intelligit Petrꝰ: q: sicut sol est princeps olm planetarū z luminariū: sic z petrꝰ est princeps omnium apostolorū. Sed plus minare minus intelligitur beatus Paulus quia sicut ipsa luna est vltima olm planetarum: sic z ipse beatus Paulus vltimus fuit omnium apostolorum. Luminare maius, preest diei: quia Petrus erat apostolus iudeorū, quibus erat lux fidei, z diuine legis. Preest luminare minus, nocti: quia z Paulus fuit apostolus gentium in quibus erant tenebre ignorantie z infidelitatis. Ista nāq̄ duo luminaria scilicet sol z luna habēt in effectu magnā potestatē, in motu magnā velocitatē in situ magnā sublimitatē z in ḡtitate excellentem magnitudinē. Et isti duo apli significāt q̄ ista duo luminaria. Primo q: magnā hñt in inferioribꝰ ptātē. nā vnꝰ est tanq̄ tot⁹ celi: z alꝰ rectoꝛ mundi: z ambo sunt thesaurarij dei. Deꝰ q̄dē hz triplicē thesaurū scz potētie q̄ ē pris, sapiētie q̄ est filij, z mie q̄ est spūs scti. Deut. xxxij. Nōne hec condita sunt apud me z signata in thesauris meis? Ola etiā in thesauris divine potentie z sapiētie z mie recōdunt vt p effectꝰ postmodū pferunt. Thesaurarius igit pris est petr⁹ cui pater commisit thesaurum sue potentie vnde dixit dns Petro. Caro z sanguis nō revelauit tibi: sed pater meꝰ qui in celis est. Magnū nāq̄ thesaurū potētie petrꝰ accepit quādo potestatem claudendi et aperiendi celū habere pmeruit. Thesaurarius filij est paulus cui christus cōmisit thesaurū sue sapiētie. Galat. j. Neque enim ab hoie accepi illud neq̄ didici: sz per revelationē iesu christi. Nemo igit pōt intrare in thesaurū sapientie dei nisi per doctrinā et sapientiā pauli. Thesaurarius vero spūssct est virgo beata cui ipse cōmisit thesaurū sue mie: z ituz thesaurū expēdit in mūdo. id circo vocatur mater gfe z mater mie: z in celo vbi etiā celestes gras admistrat. Eccl. xxiiij. In habitatiōe sctā coram ipo mistrau. Sc̄o habēt in motu velocitatē. Motꝰ aūt anime est amoratie. Est autē triplex motus sicut distinguit. Dionysius in libro de divinis noibꝰ: scz circularis quo ipsa mouetur per amorē ad mundū. vñ psal. In circuitu impij ambulāt obliquꝰ quo ds monet per amorē ad seipsum: cū enim de natura amoris sit in alterum dirigi: q̄n ds ipsum ad se reflectit tūc obliquitatē facit. Rectus quo ds monet per amorē ad deum. Cant. j. Recte diligunt te. Beatus igit petrꝰ nō mouebat motu circulari per amorem ad mundum: quia ipse omnia mūdana contēpsit nec motu obliquo ad seipsuz per amorē: q: se pro christi noie z amore crucifigi permisit. Sed mouebat motu recto per amorem ad deū q: super ota ipsum dilexit. Joan. xxi. Sitr beatꝰ paulꝰ nō mouebat motu circulari qui dicebat. Galat. vj. Mihi mundꝰ crucifixus est z ego mūdo: nec motu obliquo q̄ dicebat. Galat. ij. Vivo ego iā nō ego. vivit vero in me, sz motu recto q̄ dicebat. Roma. v. Charitas dei diffusa est in cordibus nostris. ꝛc. Tertio habuerunt magnā claritatem, id sapiētie immēsitatem. quam quidem sapientiam petrus a triplici magistro didicit: scz a patre revelante. Matth. xvj. Caro z sanguis non revelauit tibi: sz pr̄ meꝰ q̄ in celis est. A filio instructe. Johā. xv. Quecūq̄ audivi a pre meo nota feci vobis: A spūssc̄o docebit vos omnē veritatē. Similiter z paulus tantam sapientiam didicit in tribus, scholis: nā i parvis scholis iudeoꝝ didicit legem mosayeam. Actuū. xxij. Secus pedes gamalielis eruditus. ꝛc. In magnis scholis apostolorum didicit legem euangelicam quam tamen non ab homine docente didicit: sed christo revelante accepit. In maximis angelorū didicit legem supersubstantialem z divinam. q̄n scz vsq̄ ad tertium celum fuit raptus, et ibi inter angelos doctꝰ. Quarto habituri sunt in iudicio magnā sublimitatem q: super thronos duodecim sedebunt z ceteros iudicabūt. Et illa talis sessio erit ad sententie iudicis approbationem. psalmus. Ut faciant in eis iudicium scriptum ꝛc. erit ad ipsoꝝ timensum honorē. Proner. xlvi. Nobilis in portis vireiꝰ q̄n sederit cū senatoribꝰ terre. Erit ad magnā demoniū confusionē. j. Cor. vi. Nescitis q̄n angelos iudicabimꝰ. Erit etiā ad malorū condēnationē. vt ibidē. An nescitis quoniā sācti de hoc mundo iudicabūt? Erit ad bonoꝝ magnam cōsolationē: quādo. s. videbūt fratrē suū: id ē christū esse iudicē. et sororē suam. i. marīā esse mediatricem z fratres suos. i. apłos esse intercessores z assessores. Quisto habēt magnitudinē excellētē. i. gloriā oīb⁹ eminentē. ps. Principes populoꝝ cōgregati sunt cum deo abraham. Quānis autē gloriosa sanctorūsit magna: peccatoribꝰ tamē videt parua: ex eo q̄ ab ipsa nimiū se elongant. Nimia nāq̄ distantia fīm. Basilū errare facit circa tria scz circa ḡtitatē z pōit exēplū in sole z in insulis maris circa qualitatē z ponit exēplū in velis navium q̄ cū sint alba: tñ ppter nimiā distantiā videt esse nigra: circa figuras z ponit exēplū in turribꝰ que cū sint quadrate tñ ppter nimiā distātiā videt esse rotūde: q: ergo petōres nimis sc̄o longāt a celesti patria: ideo errant circa eiꝰ quātitatē nō cōsiderātes q̄ magna sit: cū tamē, dicat Baruth. iij. Israel q̄ magna ē domꝰ dei. ꝛc. Erant circa eius qualitatē nō cōsiderātes q̄ preciosa sit de eiꝰ pcio sitate dr. Apo. xxj. Ipsa civitas aurum mūdū. Errant circa eiꝰ figurā

non ꝓsiderãtes ꝙ stabilis sit ⁊ ꝙ eterna. Est em̃ ꝓia celestis in quadro posita. vt ibidē ō. Ipsi ꝙo petōres credūt ipsaz eē rotūdā. i. mobilē ⁊ caducā. De cui⁹ eternitate ōr. ij. Cor. v. Edificationē ex deo habem⁹ domū nō manufactā eternā i celis.

¶Sermo. clxxix. De eodē. Sermo. ij.

Imis honora ti sunt amici tui de⁹ ⁊c. Ps. Inter oēs sanctos deus magis istos duos ap'los honorauit in vita in morte ⁊ post mortē. In vita: qz claues regni celestis eis dedit. Nā petro dedit claues penitētie ⁊ paulo dedit claues sapiētie. Ista aūt ptās clauiū cōsistit in trib⁹. Primo in petōz remissione. Joā. xx. Quoz remiseritis petā remittunt eis. ⁊c. Et ih ō: Luc. v. Quis potest remittere petā nisi solus de⁹? Sz vt ūrūq; est verū qz de⁹ remittit: ⁊ sacerdos remittit. Ex petō nāq; i hoie tria causant sez dei inimicitia deformis macula ⁊ obligatio ad penam. Trenoz. ij. Qō obtexit in caligine. ecce deformis macula. In furore suo dūs. Aliā siō. ecce dei inimicitia, piecit de celo in terrā inclytā israel. ecce ad penā eternā obligatio. Ista tria sol⁹ de⁹ ꝑtute ꝓtrictionis remittit. sol⁹ em̃ de⁹ remittit offensam. lauat maculā ⁊ dissoluit obligationē eternā ista tria signāt Luc. xij. In filio ꝓdigo de quo ōr ꝙ pr̄ fuit eū osculat⁹ ⁊ ꝙ stola prima eū induit ⁊ ꝙ dixit mortu⁹ fuerat ⁊ reuixit. In hoc nāq; ꝙ fuit eū osculat⁹ dat intelligi ꝙ soli⁹ dei est remittere inimicitiā suā ⁊ offensam, i hoc ꝙ stola induit eū dat itelligi ꝙ ei⁹ ē lauare maculā ⁊ ornare alam in hoc aūt ꝙ dixit mortu⁹ fuerat ⁊ reuixit dat intelligi ꝙ ei⁹ est remittere penā eternā. Sacerdos aūt ōr remittere petā ꝙtū ad alia tria. Ipse em̃ petōrez a deo absolui nō recusaret, a pena purgatorij ꝙ obligat deobligat ⁊ pena satisfactoria ipm ligat: ⁊ de ipa pena partē relaxat. Ista tria notant. Jo. xi. i resuscitatiōe lazari. Sol⁹ q dā xps ipz a mortuis resuscitauit: sz tā discipulis tria ꝓmisit sez vt lapidē tollerēt: vt ipm̄ solueret ⁊ vt libere abire permitterēt. Lapidē tollere ē penā purgatoriā in penā satisfactoriā cōmutare. Petōrē absoluere est ipz a deo absolutū esse ostendere. Et libere abire pmittere est ei pnām aliqualiter indulgere. Scdo ꝓsistit i eōm municā di ⁊ absoluendi iurisdictiōe. Inter aūt absolutiōes ⁊ligationes nō sunt inceles, qz ibi sunt oēs absoluti: nec sunt in inferno qz ibi sunt oēs ligati: sz sunt in mūdo, vbi q̄dā sunt absoluti ⁊ q̄dā ligati. In inferno q̄dē sunt oēs ligati ⁊ excōicati p illā sententiā. Matt. xxv. Discedite me maledicti in ignē eternū q̄ parat⁹ est diabolo ⁊ angelis eius, ⁊ ideo sancti eis non loquūtur sed semper ab eis auertunt, de hoc psal. Auertisti nos retrorsum propter inimicos nostros ⁊c. nec participabūt cū eis in diuino officio de quo ōr Tho. xiij. per oēs plateas hierusalē Alleluia cātabat. Ipsi nāq; a tēplo dei erūt exclusi. Apoc. vlt. Foris aūt carnes ⁊ venefici ipsos salutabūt, id est salutē eternā optabūt imo sicut ōr in psal. Letabit⁹ iust⁹ cum viderit vindictā. Exclusi etiā erunt a participatione sacramētoz: ⁊ maxime a perceptione panis vite. Mat. xv. Nō est bonū sume panē filioz ⁊ mittere canib⁹: Nō pare panē filioz ⁊ mittere canib⁹: Nō participabūt etiā sancti cū eis in mēsa. Esa. lxv. Ecce serui mei comedēt: q vos esurietis ⁊c. Tertio cōsistit ista potestas i indultis largitione. Ad hoc nāq; ꝙ ista indulgētia valeāt, tria sunt cōmuniter necessaria. Unū ex parte faciētis sez auctoritas. Scōm ex parte recipiētis sez charitas. Tertiū ꝙo ex parte cause sez pietas. ꝙ duo includit sez honorez dei qz pietas est cult⁹ soli deo debitus: ⁊ vtilitatē pximi pietas em̃ alio modo miam ōr. Scdo principaliter xps honorauit istos sctos in morte: qz eoz mortē nobis fecit valde vtilē ⁊ fructuosam. Ex morte em̃ beati pe tri tripler fructus euenit: vn⁹ est ꝙtū ad deū, id est eius glorificatio. Joā. vlt. Hoc aūt dixit significans qua morte glorificaturus esset deū. Alt⁹ ꝙtū ad ei ipsum sez coronatio sua vnde. Dionysius vidi eos post mortē coronis luminis coronatos. Tertius ꝙtū ad nos sez sua ꝓ nobis intercessio. ij. Petri. j. Dabo autem operaz frequenter habere vos post obitū meum ⁊c. Similiter ex morte beati pauli tripler fructus ꝓuenit. Unus quo ad deum sez el⁹ glorificatio. Phil. iij. Magnificet christus in corpore meo, siue per vitam siue per mortē. Secūd⁹ ē quo ad seipsum sez sua oratio. ij. Thim. iij. Reposita ē mihi corōa iustitie ⁊c. Tertius est q nobis sez salutatio nostra. ij. Cor. vij. Libēntissime impendā ⁊ superimpendar ego ipse ꝓ animabus vestris sez salūdis. Tertio xps honorauit istos sctos post mortē corū qz fecit eos suos tanito re in domo sua. vñ cantat de eis. Habēt potestatē celū claudere nubib⁹ et aperire portas ei⁹. De⁹ enim habet quatuor domos sez ecclesiā militātē: patriā celestē purgatorū ⁊ infernū. In prima habitāt peregrini: in secūda filij: in tertia debitores obligati: in quarta incarcerati: et que habet ista quatuor domorū habet suā claue speciale. Nam clauis p quā intrat in primam domū sez ecclesiā militātē: est clauis iudulgētie. Clauis vero per quam intrat in secūdam domū sez patriam celestē est clauis mie. Clauis per quā intrat in tertiā domū sez purgatorij: est clauis iustitie. Justitia nāq; dei requirit ꝙ nullū maculatū remaneat ipunitū. Sz clauis ꝙ quā intrat in quartā domū. s. infernū ē clauis mortis eterne. Peccatori ergo volēti redire ad ecclesiā ꝙ pniam, petr⁹ aperit ostiū vñ. Quoz remiseritis petā remittunt eis ⁊c. Et alioz sanctoz volēti intrare in domū celestis patrie aperuit ostiū cū illis alioz que debēt intrare in purgatoriū aperuit ostiū cū claue iustitie. ps. Aperite mihi portas iustitie: hec porta cum aliqua cremabilia portāt. Alioz vero dānādis nec petr⁹ nec paul⁹ ostiū aperuit nec claudit: sed xps ostium aperit et nemi claudit: et peccatores in inferno claudit: et clauē custodit Apoc. j. Habet clauē mortis ⁊ inferni. Et etiā. Apoc. ix. Data est ei clauis putei abyssi.

¶Sermo. clxxx. Eodē die. Sermo. iij.

Tes Petrus ⁊ sup hāc petrā edificabo ecclesiā meā. Matth. xvj. Magnā auctoritatē potestatem ⁊ dignitatē iesus xps cōcessit beato petro quādo super eius confessionem ecclesiā fūdauit, ac claues regni celoz sibi dedit. Ut autē ei⁹ dignitates ⁊ prerogatiuas melius videre valeam⁹. Sciēdū ē ꝙ btūs petr⁹ inter ceteros apostolos fuit sublimior in platiōe: feruētior in amore: efficatior in virtute, ⁊ gloriosior in passiōe. Primo fuit sublimior in prelatiōe. Christus em̃ cū summū pōtificez fecit ⁊ suū vicariū cōstituit ⁊ dereliquit qñ et dixit. Petre pasce oues meas. Ad istā autē ꝓmotionē pr̄ipm elegit. Mat. xvj. Caro ⁊ sāgis nō reuelauit tibi: sed pr̄ me⁹ q̄ in celis ē. Et dei filij electū examinauit: et maxime in duob⁹: sez in fide recta qñ dixit ei. Quē dicūt homines esse filiū hois ⁊c. Et petrus respōdit. Tu es xps filius dei viui. Et in declaratiōe sincera qñ dixit. Simō ioānis diligis me ⁊ plus his? Et spūssctūs electum examinatū cōfirmauit qñ i pēthecoste ad robur se sibi effudit. vñ ps. Ego cōfirmaui columnas ei⁹. Tota trinitas electo, examinato ⁊ cōfirmato dedit iurisdictionē. s. iurisdictionē sup infernū. cū ōr. Porte inferi nō ꝓualebūt a duersus eā. Sup eccl'iā cū ōr. Tibi dabo claues regni celoz. Sup mūdū: cū ōr. Q̄cūq; ligaue. sup terrā. ⁊c. Scdo fuit feruētior in amore. Hui⁹ aūt plura sunt signa. Unū ante passionē qz ꝓpter ei⁹ amorē oia terrena ꝓtēpsit. Mat. xix. Ecce nos reliq̄m⁹ oia ⁊ secuti sum⁹ ⁊c. Quidā em̃ sunt procrastinātes: iō dixit: ecce. alij ad tps reponētes: iō dixit reliq̄m⁹ nō reposuim⁹. Alij dimidētes: iō dixit, oia. Alij res relinquētes: sz volūtates suas retinētes: deo dixit, secuti sumus ⁊c. Scōm signū fuit in passiōe: qz cū xpo mori voluit: qñ dixit Luc. xxij. Paratus sum tecū ⁊ in carcerē ⁊ in mortē ire. Nō ei volebat mori añ eū, qz nolebat carere tā dulci pñtia xpi, nec ēt volebat vivere post eū: qz tūc nō reputabat vitā, sz mortē eternā. Volebat aūt mori cū eo: qz hoc sibi reputabat glōriaz ⁊ coronā. Tertiū signū fuit post passionē: qz ex tūc ipse btūs petr⁹ semp fuit i lachrymis. Habuit em̃ lachrymas doloris, ex eo ꝙ magistrū suū negauit. Luc. xxij. Egressus foras flevit amare. Un̄ dicit clemēs ꝙ qñcūq; gallicantū audiebat lachrymas emittebat. Habuit ēt lachrymas cōpassiōis ex eo ꝙ

amicū suū mortuū videbat. Johan. xvi. Plorabitis ⁊ flebitis vos: mūd⁹ aūt gaudebit ⁊c. Habuit etiā lachrymas deuotionis, ex eo q̄ ad amicū suū videndum pergere sperabat ⁊ hoc post ascēsionē. Uñ dicit clemens q̄ semp in sinu sudarīū deferebat quo fluētes lachrymas detergebat: ⁊ sic vt idem dicit: in cōsuetudinez duxerat flere q̄ tota ei⁹ facies adusta lachrymis videbat. Quartum signum fuit post resurrectionē: q̄ ipse cum Johanne ad monumētū cucurrit: ⁊ sicut dicit Bre. Illi⁹ pre ceteris cucurrerūt q̄ pre ceteris amauerūt: Aliq̄n simul cucurrerūt: aliq̄n Johānes cucurrit citi⁹ petro: ⁊ aliq̄n petrus citius Johāne: q̄ prior monumētū intrauit. Per q̄s dat intelligi q̄ ambo sapiēter xp̄m dilexerūt. Johānes aūt magis. dulciter. Petr⁹ vero magis cōstāter. Tertio beat⁹ petrus fuit efficacior in virtute: ⁊ hoc quadrupliciter. Fuit em̄ efficacior in virtute credēdi q̄n dixit. Tu es xp̄s fili⁹ dei vivi. De ipsi⁹ petri fide dicit Luce. xxij. Si mō ecce sathanas expetiuit vos vt cribraret sicut triticū ⁊c. Ubi habet q̄ eius fides multū fuit a diabolo tētata: cū ōr Ecce sathanas ⁊c. Hostis ei vbi inuenit locū magis munitū: ibi maiorē exercet conatū. Fuit a xp̄o multū roborata: cū ōr Ego aūt pro te rogaui petre vt nō deficiat fides tua q̄ olbus fuit in exēplū data: cū ōr Et tu aliq̄n conuersus ⁊c. Fuit etiā efficacior in virtute sanādi: non solū enim sanabat sicut ceteri verbo orationis sed etiā verbo iussionis sicut ptz Act. ix. in sanatione Enee. vmbra corporis sui sicut ōr Act. v. In' positione baculi sui sicut ptz in discipulo per quadraginta dies defuncto q̄ ad ipositionē sui baculi iam sanatus est ⁊ resuscitatus. Fuit efficacior in virtute predicandi. Tā gracio se namq̄ predicabat q̄ aliq̄n vna die tria milia aliq̄n quinq̄ milia hominū cōuertebat: sicut habet Act. ij. ⁊. iij. Hoc em̄ est testimoniū gracioſi predicatoris. vnde Chrȳ. super Mat. Testimoniū studiosi agricole e messis fecūda testimonia doctoris eccl'ia plena. Negociatoz̄ multipler theca. Fuit etiā efficacior in virtute orādi. Eius em̄ oratio aliq̄n aperiebat celū: sicut patet Act. ix. Ubi ōr q̄ cecidit super eū mentis excessus ⁊ vidit celum apertū. Aliq̄n faciebat descēdere spūm sctm̄: sicut ptz Act. viij. in samaritanis. Aliq̄n spoliabat infernū: sicut. q̄n suscitauit defunctū q̄ē simō magⁿ⁹ fecit: sicut ps potuit: ⁊ aliq̄n vincebat demonē: sicut in demone q̄ simonē magū p aerē deferebat. Quarto btūs petr⁹ fuit gloriosior passione. Passus est em̄ eandē penā cum christo. put xp̄s ei p̄dixit. Joh. xxi. Sequere me. Sap. xviij. Simili pena seruus stare me. Sap. xviij. Simili pena seruus stare me. Sap. xviij. Similis pena seruus dño est afflictus. Noluit aūt beatus petrus illā penā pati rectus sed reuerſus. Prima q̄ propter honorē dñi sui nō reputabat se dignum eo modo penā illam pati quo xp̄s eā pertulit. Secūa q̄ christus passus est ꝓpter mundū redimēdū. ideo debuit ad mūdū respicere. Ipse autem petrus patiebat ꝓpter acquirēdū celū. ideo debuit ad celū habere respectū. Tertia ꝓpter lapsum generis humani significādum. Christus em̄ semper rectus stetit: ⁊ nunq̄ in peccatum cecidit. Homo vero caput mētis in terram deiecit ⁊ cōtra deū recalcitrauit. Quarta ad innuendū q̄ hō mutauerat amorē spūalē in amorē mundanū: homo ei rectus in cruce posit⁹ si revoluit illud quod erat dextrū efficitur sinistrū. Tunc igitur hō mutauit dextrū in sinistrum q̄n mutauit amorem celestiū in amorez mundanum.

¶ Sermo. clxxxj. In commemoratiōe. sancti. Pauli. sermo primus.

Cum autē placuit ei qui me segregauit ex vtero matris mee ⁊c. Gala. j. Ap'l's nō ingratus fuit gratie dei: sed quinq̄ effectus divine miseri cordie i se recognouit humiliter. Primus effectus est q̄ ipm de vtero sue matris eduxit. Notandū aūt ē q̄ est quintupler vterus mīs. Prim⁹ vter⁹ est vter⁹ mīs generalis scz terre. Scūs est vter⁹ mīs specialis scz mīs ꝓprie. Tertius est vter⁹ mīs figuralis scz synagoge. Quartus est vter⁹ mīs spūalis scz militātis ecclesie. Quintus est vter⁹ matris celestis scilicet triumphātis ecclesie. Beat⁹ igit paulus primo fuit in vtero sue matris carnalis

terinde deus eū segregauit q̄n eū ad lucem deduxit. vñ ps. De ventre mīs mee deus meus es tu ⁊c. Et idem. Tu es qui extraxisti ⁊c. Deinde intrauit in ventrem matris figuralē scz synagoge. Et ab isto vtero dei eū segregauit: q̄n i ꝑm ad; fidē conuertit. Et ista segregatio fct̄a ē in ortu beniamin: vbi rachel mortua est, ⁊ vocauit eū filiū doloris. Sed pr̄ valde est gaudens, iō vocauit eū filiuz dextre. Ex sua em̄ conuersiōe synagoga mortē spūalē incurrit: ⁊ multā tristitiā habuit: scz deus pr̄ valde gaudens ē cū eū filiū dextre appellauit. q̄ dixit Act. ix. Uade q̄ vas electionis est mihi iste. Deinde de vtero synagoge intrauit in vterū militantis ecclesie in quo tādiu p̄mānsit q̄diu in hac vita fuit. Ab isto vtero dei eū segregauit q̄n suus animā a corpore separauit: ⁊ tūc in traxit ei⁹ corpus in vterū matris generalis scz terre ⁊ aia ei⁹ vterū mīs celestiz scz hierūsalē supne. In ipsa aūt separatione caput ei⁹ exiliens tres saltus dedit et in quolibet saltu fontē aque aperuit: per quod significabat q̄ in vita sua tres saltus fecerat: vnum saltauit de synagoga ad ecclesiā. Et tūc aperuit ⁊ manifestauit fontē divine mīe. Aliū saltū fecit discurrendo p̄ mundū ⁊ tūc aperuit fontē celestis doctrine. Tertiū q̄n saltauit vsq̄ ad tertiū celū, ⁊ tūc aperuit fontē divine sapiētie. Ipsum etiā caput beati pauli bñdictiz nomen iesus clara voce insonuit. Ipsum em̄ nomē iesus fuit in corde eius igit⁹ post mortē nomē iesu protulit nimia dulcedine allect⁹ ⁊ nimia inbitatiōe aromatica pronuncians. Tunc etiā de ei⁹ sancto corpore quatuor emanauerūt scz vnda lactis propter ei⁹ puritatē vnda sanguinis propter ei⁹ martyriū sanctitatē: splēdor lucis propter ipsius sapiētie claritatē: fragrantia odoris propter ipsi⁹ famose celebritatē. Tandem deus ipsuz corpus de vtero mīs terre segregabit: scz q̄n dicet in tēpore extremi iudicij. Surgite mortui venite ad iudiciū: ⁊ tūc in vtero mīs celestiz intrabit. Et de illo vtero nūq̄ exibit: iō obitus sanctorū natale vocatur q̄i tunc in celo nascunt. Secūd⁹ effectus divine misericordie ihm q̄ gratiam suā vocauit ideo subdit. Et vocauit per gratiā suā: hmōi aūt vocatio cōmēdabilis est ex parte vocātis. Ceteros quidez ap'los xp̄s vocauit existēs in sinistra presentis miserie: sed hunc vocauit existens in dextera paterne gloie. Et ꝓpter istaz causam in papali bulla ponit beat⁹ paulus a dextrz sz effigies beati petri ponit a sinistris. Est etiā cōmēdabilis ex parte vocati. Nō em̄ xp̄s vocauit eū piscātē vt petrū nec lucris inhiātē vt matheū nec rhetis reficiētē vt Johānē ⁊ Jacobū: sed odientē ardētī animo: vñ ōr. spirās minarū: innitētem praue studio: q̄ accessit ad principē sacerdotū: ⁊ persequētē solicito ministerio q̄ ibat in damascū vt, si quos inueniret ⁊c. Cōmēdabilis est etiā ex parte modi vocādi. Ceteros em̄ vocauit solo verbo hunc aūt vocauit p̄ lucez excecantē. Per virtutē ꝓternentem per vocē obmurgantē. Tertius misericordie effectus est quia ipsum p̄ divinā sapientiā docuit: cū subdit ⁊ revelaret filium suum in me. Istam aūt sapientiam beat⁹ paulus a quinq̄ magistris accepit. Prio a moyse. Gal. j. Proficiebā in iudaismo super multos coetaneos meos ⁊c. Et xp̄s tū ad hoc fact⁹ē pharise⁹: de hoc actuū. xxij. Ego pharise⁹ sum filius pharisseorū Scdo a filio ⁊ ꝑtuz ad hoc factus est ap'los. Gal. j. Paul⁹ apostolus nō ab hoibus neq̄ p̄ hoiem sed p̄ xp̄m iesum. Tertio a spū scto: ⁊ ꝑtū ad hoc fact⁹ est dei legatus. Act. xij. Dixit spūssanct⁹ segregate mihi paulum ⁊ barnabā. Quarto a patre: et ꝑtū ad hoc factus est dei euangelista verus: vñ dixit vt revelaret in me filiū suum vt euangelizarē eum in gentibus. Quinto a tota trinitate quādo i tertiū celū est raptus. ij. Cor. xij. Audiuit arcana verba q̄ nō licet hoi loqui. Quartus effectus misericordie quē btūs paulus i se recognouit pōtesse: q̄ ipsuz p̄dicatorē gētium fecit. Unde subdit: vt euāgelizarē illū in gentibus nā in gentibus erat maior potētia: q̄ ibi erant reges et impatores. Maior sapia: q̄ ibi erāt philosophi ⁊ doctores: maior eloquētia: q̄ ibi erāt rethores ⁊ oratores maiorū varietas errorū ⁊ maior diversitas viciorū. Sz

contra ista quinq certamina accepit qnq a diutoria. Nam cōtra tyrannoꝝ potentiā accepit virtutē ⁊ cōstantiam. Act xxiij. Apparuit illi dās dicēs. Constans esto paule: oportet te nāq rome testificari. Cōtra sapiētiā mūdanā accedit ⁊ simplicitatē angelicā. j. Cor. ij. Nō eligi dica ui me aliqd scire iter vos: nisi xp̄m ihesuꝫ ⁊ hūc crucifixū. Cōtra rhetoꝝ eloquentiā accepit facūdiā fructuosam. Ibidē. Sermo meus ⁊ p̄dicatio nō in persuasibilibꝫ humane sapiētie verbis: sꝫ in ostēsiōe spūs ⁊ virtutis. Cōtra diuersitatem errorū accepit fidei ⁊ sapiētie veritatē sicut patet Act. xvij. vbi dixit athenīēsibꝫ qō ignorātes colitis hoc ego nūcio vobis ⁊c. Contra multiplicitatem viciorum accepit oīm gratiarū plenitudinē. Nam cōtra luxuriā opponebat virginitatē. j. Cor. vij. Volo aūt oēs homines eē sicut me ipsum. Cōtra gulā parcitatē. j. Thi. vj. Habentes alimēta ⁊ quib⁹ tegam⁹ his contenti sumus. Contra auariciā habuit voluntariā paupertatē. Phil. iij. Omnia arbitrat⁹ sum vt ſtercora: vt xp̄m lucrifacerē. Cōtra tristitiam conscientie iocūditatē. ij. Cor. j. Gloria nra hec est testimoniū cōsciētie nre. Contra trā benignitatem. j. Cor. x. Sine offensione estote iudeis ⁊ gentibus ⁊c. Cōtra inuidiā fraternā charitatē. Rom. v. Charitas dei diffusa est in cordib⁹ nostris ⁊c. Cōtra vanaꝫ gloriā habuit humilitatē. j. Cor. xv. Ego em sum minimus apl̄oꝝ ⁊c. Quint⁹ effectus ex diuina mia est: qr xp̄s mor eum fib⁹ obediētē fecit. qō notatur cū dr. Cōtinuo nō acquieui carni ⁊ sanguini. i. amori ⁊ dilectioni carnis: sed pot⁹ diuine inspirationi cōtinuo. i. sine contradictione. Act. ix. Dñe qd me vis facere vel continuo. i. sine deliberatiōe. Un beat⁹ Bern. Amicos cōsulat qui non nouit q̄ inimici hominis domestici ei⁹ Uel continuo. i. sine dilatione: qr inducias nō petijt sꝫ protin⁹ obediuit. Prouer. vj. Nō dicas amico tuo vade ⁊ reuertere ⁊c. Uel continuo. i. sine trepidatione: qnia nihil timuit: sed dei bonitati cōfidit. Esa. xxxv. Dicite pusillanimes: cōfortamini ⁊ nolite timere.

¶Sermo. clxxxij. De eodem die

Sermo secundus.

Ecce nos reliquimus oīa ⁊ secuti sumus te ⁊c. Mat. xix. In isto euāgelio qō ad honorez beati pauli dr a tribus cōmēdabilis inuenitur. Primo qdē a pfectamodi abrenūciatione. Et hoc tangit cuꝫ dr. Ecce nos reliquimus oīa. Reliquit enim oīa impedimēta. i. amorē diuitiarū q̄ hominē impedit a salute. Marc. x. Difficulter qui pecunias habēt regnū dei introibūt. Istū amorē mūdi iste reliq̄t qui ait. Gal. vj. Mihi mundus crucifixus est ⁊ ego mūdo. Scdo reliquit omnia retinentia: sicut est amor parētū qui pariter hominē retrahit a salute. Mat. x. Inimici hominis domestici eius. Istum reliq̄t qui ait Gal. j. Non acquieui carni ⁊ sanguini ⁊c. Tertio reliquit omnia ponderātia: vt est sarcina pctōrum Hebr. xv. Deponētes oē pondus ⁊ circūstās nos peccatū ⁊c. Quarto reliquit oīa graciosa: vt est amor delitiarū. vñ ait. j. Cor. ix. Castigo corp⁹ meū ⁊ i seruitute redigo. Ut alto reliquit oīa periculosa vt est amor sui ipsius. De quo periculoso amore ipe ait. ij. Thi. iij. In nouissimis diebus instabūt tēpora piculosa ⁊ erūt homines seipsos amantes: istū amorē fugiebat ihesus dū pati tradere semper paratus fuit. Unde ait. Act. xx. Ego nō solum alligari sed etiam mori parat⁹ sum ꝓpter nomē dñi iesu xp̄i. Sexto reliquit omnia infructuosa: vt est amor bonorū qui est infructuosus ⁊ vanus: vnde. ps. Ut quid diligitis vanitatē ⁊ queritis mendaciū? Gal. j. Bn ego hominibus placere. Si adhuc hoībus placerē: seruus xp̄i nō essem. Scdo commendatur a salutifera imitatione quod notatur cum dr. Et secuti sum⁹ te. Ad hoc autē tuoz funiculi scilicet modo exteriori ⁊ paterna flagellatione: modo beneficiorum exhibitione. Sed quibusdā qui istis quinq̄ hominus conqueritur dicens. Prouer. j. Uocauī ⁊ renuistis quo ad exteriora vocātis. Extendi manum meā ⁊ non fuit q̄ aspiceret quo ad collata beneficia. Destruxistis omne cōsiliū meū quo ad inspirata cōsilia. Et increpatiōes meas negleſtis quo ad irrogata flagella. Istꝫ quatuor funiculis apl̄s tractus fuit. s. exterioꝝ eruditione ⁊ reprehensiōe Act. ix. Saule saule qd me persequeriꝫ ⁊c. Interiori inspiratiōe ibidem. Subito circumfulsit eū lux de celo. Flagellatiōe: quia excecat⁹ et in terrā pꝛostratus. Beneficiorū exhibitione quia postmodū, fuit illuminatus ⁊ ꝓ edoctus ⁊ in tertium celū rapt⁹. Scdo ex pte hois requiritur expeditio voluntatis. s. ne a diabolo teneat cathenis ferreis. i. ferrea voluntate: q̄ qdē cathenas octo hz anulos. s. malā suggestionem delectationē consensum operationē cōsuetudinē necessitatem ⁊ desperationē. Istos nāq octo anulos apl̄s frangit. s. prauā suggestionē. ij. Cor. iiij. Abdicimus occulta dedecoris carnalē cogitationē. ij. Cor. j. Aut q̄ cogito ꝼm carnē ꝼm. circa spūalia delectatur Rom. vij. Condelector enim legi dei scdm interiorem hominē. Prauā cōsensum qr bonis meritis semp cōsentiebat. Ibidē cōsentio legi qm bona est. Prauā operationem Rom. vij. Abdicamus ergo a nobis opa tenebrarū. Prauā cōsuetudinē: qr ad oē opus bonū se assuefecit. Philip. iij. Ubi ꝙ et in oibus instructus sum ⁊c. Prauaꝫ necessitatē: qr habuit spūs libertatē. iij. Cor. iij. Ubi spiritus dñi: ibi libertas. Omnē desperationē quia habuit omnimodā spei firmitatē. Heb. vj. Cōfugim⁹ ad tenendā ꝓpositā spē. Tertio cōmendatur a fructuosa remuneratione cum subiungit. Sedebitis sup sedes duodecim. In qua remuneratiōe tria erūt. Prio regalis dignitas: cū dr sedebit⁹: habnerūt regale dñium Sap. v. Accipiēs regnū decoꝝ regale sceptrū. Ibidē. Et diadema regni de manu dei sui. Regale sceptruꝫ. Sap. x. Donec offerret illi sceptrum regni. Regalē habitū Prouer. vij. Byss⁹ ꝙ purpura vestimētū eius. Regale solium. Luc. xxij. Sedebitis super thronos duodecim et cetera. Scdo in ipsa remuneratione erit magna dei liberalitas: etiaꝫ in presenti. Quod quidem quatuor modis potest itelligi. s. aut ꝓpter tū ad tēporalia discretā possessionē: qr auari possidētes vt serui. Sancti vero viri vt dñi q̄ possessio et tēporalibus in cētuplum melioꝝ. Aut ꝓpter tū ad spūalia acq̄sitionē. Acsi dicat dominus. Spūalia percipiet que temporalibus comparata excedūt sicut maior numerus minorē numerū excedit. Aut ꝓpter tū ad suffragioꝝ ecclesie participationez. Illi enim qui sunt de ecclesia tantum numero possunt a diminicē participare substantiā suam. Illi vero qui sunt numero ⁊ merito possunt a diminicem participare merita sua que participatio in centuplū melioꝝ est ꝓpter ma. Aut ꝓpter tum ad religiosoꝝ inter se cōmunicationē qui sepe ꝙ vno fratre carnali vel domo tēporali cētuplum accipiunt. Tertio in illa remuneratione erit eterna felicitas cum dicitur. Et vitam eternā possidebitis. Hoc nāq ꝙ dicit vitā respicit illos qui sunt in inferno qui non habent vitā sed mortem. Et hoc ꝙ dicit eternā respicit illos? qui sunt in mundo: qui ⁊ si habent vitā: habent eā transitoriā et caducā. Hoc autē ꝙ dicit: possidebitis: respicit illos q̄ sunt in purgatorio: qui ⁊ si habituri sunt vitā non tamen sunt in possessione. Illi nanq qui sunt in celo: habēt ⁊ vitam sine morte ⁊ eternitatē sine fine atq̄ possessionez sine expectatione.

¶Sermo. clxxxij. De sancta margareta virgine. Sermo primus.

Ipsa conteret caput tuū Gene. iij. Quāuꝫ beata margareta fuerit puella th cōtriuit caput pfi ꝓpriꝫ dyaboli ⁊ tyranni. Pf nanq sus intēdebat eā trahere ad cultū idolorū: sꝫ ipa istud caput sue intētiōis contriuit: qr eius societatē fugit: ⁊ oues sue nutricis pascebat. Periculosum nāq est bonis cū malis cohabitare: qr mali sūt igne cōcupiscētie inflāmati: ⁊ iō boni sepe inficiunt a malis. Sunt luto auaricie inquinati et ideo sepe inficiuntur. Sunt pice

Universidad de Deusto Biblioteca

ad herentis supbie infecti z ideo sepius denigrant. Sunt tenebris ignoratie obscurati: z ideo sepe a malis illis obfuscatur. Beata igitur margareta noluit habitare cū malis ne aut inflāmarek igne cōcupiscētie aut inquinarek luto auaricie. Aut inficerek pice supbie. Aut obscurare tur tenebris ignoratie. Scōo cōtriuit caput tyranni qui in supbia elat⁹ cultū xpi euacuare volebat. Sed caput sue elationis ipsa cōtriuit: z cultū xpi defendit z in nullo psentire voluit. Et ideo quitupliciter certamen passa fuit. Primo qz in eculeo suspensa. Ideo em fuit in aere cruciata. ad ostēdēdū q adhuc nō fuit in celo, qz ibi sunt bti, nec erat i terra: ibi sunt auari: sz erat in medio: qz ibi sunt pfecti. Habebat em supra se celū ad desiderādū. Et infra se mundū ad despiciēdū, iuxta illud Prouer. xxv. Celū sursum z terra deorsum Scōo fuit adusta sed nō cōbusta. Nec mirū qz habebat interius gratiā afflantē. Dan. iij. Fecit mediū fornacis quasi ventū roris flantē. Cōscientiam delectātē prouer. xv. Secura mēs quasi iuge cōuiuiū. Spē letificantē. Rom. xij. Spe gaudētes in tribulatione patiētes. Carnē virgineā refrigerētē. Un dictum fuit marie. Uirt⁹ altissimi obūbrabit tibi Ideo poterat dicere illud. Eccli. xl. In medio ignis nō sum extuata. Fuit em i medio ignis: qz habuit carnē propugnātē. Gal. v. Caro cōcupiscit aduersus spm, ꝛc. Demonē inflamātē Job. xli. Alit⁹ ei⁹ primus arderefacit Holem sollicitātez: qz prefectus eā in vrorē accipere cupiebat. Pulchritudinem allicientē que iam multas femias pthdolor decepit z adhuc quotidie decipit. Prou. vlti. Fallax gratia z vana est pulchritudo. Tertio fuit in aqs gelidis cruciata. Postēm in igne fuit cruciata. fuit in aqua frigidissima posita. Et ista est tam seuissima pena vt etiā fiat in inferno. Job. xxiij. Ab aqs niuium trāsibūt ad calorē nimiū. Un et tunc fact⁹ est terremot⁹: aclī terra non posset tantū facin⁹ sustinere. Aliquādo fit terremotus in signum doloris. Aliqn incussionem timoris. Et sic mota fuit in passione z resurrectione xpi vt ostenderet dolorē z custodes deterreret. Terremot⁹ ergo fact⁹ est in passiōe sancte margarete in tāti sceleris detestationem ad doloris z compassionis ostensionē: eius timoris incussionem. Et in peccatoꝝ magnā cōfusionē Quato fuit decollata. et in sua decollatione tria maxima fuerūt. Primū est deuota oratio: qz ad exemplū xpi se deo recōmēdauit. xps qdē in passiōe patri spm recōmēdauit. z p suis crucifixorib⁹ inter cessit. z pro omnib⁹ fidelibus exorauit. Jo. xvij. Non pro eis rogo tm, sz etiā pro his q credituri sunt per verbū eorū. Et sic beata margareta orauit deū pro se z pro suis occisorib⁹, z pro ipsam inuocātib⁹. Fuit etiā in passione ei⁹ custodia angelica, qz ipsi angeli ipsaz custodierūt ad martyriū pperantem, in tormētis existētē: z ad celū ascendentē. Judith. xiij. Custodiuit me angelus dñi z hinc eūtē z ibi cōmorantē: z inde hue reuertentem. Fuit etiā in passiōe eius celestis armonia. Et merito: qz spōse solent deduci ad sponsum cū canticis z laudib⁹. Apocaly. xix. Gaudeamus et exultemus z demus gloriā deo. Quoniā venerūt nuptie agni ꝛc. Quinto eius passio fuit passioni christi multū conformis effecta. xps em fuit denudat⁹ in patibulo. Margaretaqz fuit expoliata i eculeo. xps fuit flagellatus ad colūnā vt diceret plinam pro nobis portaret. Margareta aūt fuit tota virgis lacerata: vt posset vitā aliam nō sentiret disciplinam. xps fuit pforat⁹ clauis, z btā Margareta fuit lacerata vngulis. xps passus est in patibulo: qō quidem erat supplicii latronum z malefactorū infamiū, Margareta vero passa est in eculeo. quod erat supplicii nobilium z malorū. xps totus fuit sanguine plenus Margareta in eculeo tota fuit sanguie cruētata. xps passus est in aere ad inuendū q ipse est medius dei z hominū. Sic beata margareta passa est in aere ad inuendū q ipsa sit mediatrix apud deū. Tertio contrivit caput sez suggestionē demonis Ipse quidem demon habet magnā potentiaz superbiā astutiā, z experientiam, z fraudulētiā. Ista quinqz notant Apocal. xij. Proiect⁹ est draco: ecce ecce potētie. ecce ecce gnus, ecce ecce superbie serpēs: ecce ecce astutie, antiq⁹ ecce ecce experiētie. Qui reducit vniuersum orbem, ecce ecce fraudulētie. His quinqz armis cū beata margareta pugnare voluit, sed ipsa omnia cōtriuit. Fregit ei⁹ potētiā: qō ipsum apparētē in specie draconis virtute crucis euanescere fregit. Fregit eius supbiam: quādo pedē supra collū ei⁹ posuit. Fregit ei⁹ astutiā qz coactus, est dicere: q lōgas pfectis obediret. Fregit eius malitiam: qz ipse beate margarete in nullo nocere potuit. Fregit ei⁹ experiētiā: qz i nullis suis suggestionib⁹ assentire voluit.

¶ Sermo. clxxxij. De eadē sermone. ij.

Simile est regnum celorū thesauro abscondito in agro Mat. xiij. In isto euāgelio quo adhonorem beate margarete le gitur quatuor sunt videda. Primo quid significetur per thesaurū. Est autem thesaurus iste de quo loquitur. j. Cor. iij. Si quis edificauerit super fundamētū hoc: aurū argentū z lapides preciosos. Est aūt aurū virginitas: argentum fides, lapides pciosi opera pietatis. Iste triplex thesaurus fuit in beata virgine margareta. Ipsa nāqz habuit virginitatē integrā fidem sinceram z operationem sollicitā, significatur aute virginitas per aurum. Aurum nō amittit fulgorem suum nec ignis adustione: nec luti mutatione: nec temporis antiquitate: sic z fulgor virginitatis nō minuitur nec igne concupiscētie nec terreno corpore: nec longeua etate ideo Sap. vij. Assimilatur speculo, lucet z diuine imagini. Sicut em splendor lucet in speculo sic z virginitas in corpo terreno, z sicut ignis lucē suā non combarit sic z cōcupiscentia virginitatem nō aburit: z sicut ymago dei in viris sanctis vetustate nō inficitur: sic z ipsa ex diuturnitate tēporis renouat. ij. Cozin. iij. Licet is q foris est homo corrūpit: tñ is q intus est renouat de die in die. Sz fides similis est argentū. Fides nāqz causatur a verbo dei sm illud Rom. x. Est aūt fides ex auditu, auditus aūt p verbū dei. Deus dī ps. Eloquia dñi eloquia casta ꝛc. Ex quib⁹ verbis hr q fides catholica est casta p puritatē sincerā qz ipsa nulla adulterina falsitate polluit: qō est cōtra fidez hereticorū. Est examinata per tribulatiōnē imissam: qz nulla aduersitate frangit qn est cōtra fidē instabilis. Est pbata per psperitatē mundanā qz nulla terrena psperitate allicit qō est cōtra fidē aurorū. Est purgata p spūssancti septiformi dono spūssci fulcit qd est cōtra fidē malor. xpianor. Opa aūt bona significant p lapides pciosos. Lapis aūt preciosus excellit aurū z argētū in splēdore: in valore z in vtute, z iō nec aurū virginitatis: nec argētū fidei coīa deo lucēt nec aliquid valent nec aliquid possunt pficere sine bonis operib⁹. Quādo aūt bonis ad ornātib⁹ opibus fulciunt z decorant tūc magnū hnt splēdorē valorē z virtutē. De virtute fidei p bona opa ꝛc. Heb. xi. Scti p fidē vicerūt regnū ꝛc. De virtute z pulchritudine, virginitatis per bona opera etiā ꝛc Sapiē. iij. O qp pulchra est casta gnatio cū claritate ꝛc. Secūdo videdum est quid sit iste ager. Qui quidē est triplex. s. corporalis: spiritualis: z tēporalis. Ager corporalis est ipsum corp⁹ in quo inuenit thesaurus virginitatis z castitatis. ij. Cor. iij. habemus thesaurum istū in vasis fictilibus. Quāuis aūt istud vas sit terrenum: tñ dz esse mundū per puritatē pietū p morum honestatē: z excoctū p charitatē. j. Thes. iij. Sciat vnusq sz vtm vas suū possidere in sanctificatione: ecce qz dz esse mundum: z honore: ecce qnia dz esse pctum. Nō in passione desiderū ecce quia non dz igne concupiscētie: sed igne sancti spiritus inflāmari. Ager spūalis est animus in quo inuenit thesaurus fidei. Roma. x. Corde creditur ad iusticiam ꝛc. Virginitas nāqz est i corpe bona aūt opera sunt in exteriori exhibitione, sed ipsa fides radicat in corde. Et rō est, nam si alicui⁹ oppressor virginitatē alicui⁹ abstulerit pp hoc illa persona oppressa eam non perdit. Unde dixit sancta lucia. Si me remittētē z iuitā violaueris: castitas mihi duplicabit ad coronā. Si aūt aliquis raptor alicui tēporalē substātiā rapuerit pp hoc deū nō perdit: quia p pa-

tiētiā ꝛ alia bona opera pōt mereri ꝯus sibi bona sua tpalia fuerint ablata ꝛ subtepta, sed si fides subtripit, pcerto tūc deus perditur ꝛ totū spirituale edificiū subtruit. Et tō necesse fuit vt in corde radicaret. Ager temporalis est ipsa terrena possessio, in qua dz esse thesaur⁹ bonoꝝ operū ideꝫ elecmosynaꝝ. Prouer. iij. Honora dñm de tua substātia ꝛc. Qui em̄ modo honorat dominū de substātia: dominꝰ ipsuꝫ honorabit in sua gloria. Et loco qꝫ statuet cū a dextris. Et ꝯbo: cū dicet. Esurim ꝛ dediſtis mihi mādu care. Et facto cū dicet Uenite bñdicti pcipite regnū patris mei ꝛc. Tertio videt dū est, qualiter iste thesaurus absc̄dit. Thesaur⁹ em̄ castitatis absc̄ondit p carnis macerationē. j. Cor. ix. Castigo corpus meū, ꝛ in seruitutē redigo. Custodit ꝛ absc̄dit thesaur⁹ castitatis p sensuꝫ co hibitionē. Job. xxxj. Pepigi fedus cum oculis meis. per fugā ꝛ elōgationem. ſ. Cor. vj. Fugite fornicationē ꝛc. Thesaurus autē fidei cum sit radix omnium bonoꝝ, debet absc̄ondi ab estu male inflāmātē: ꝛ frigore male humiliante ꝛ a diabolica tētatione male infestante. Uñ ps. Incensa igni quo ad amorē male inflammātē. Et suffossa quo ad timorē male humiliātē. Fiat manꝰ tua sup virū dextere que. ſ. pprimat insultū diaboli male infestantem. Thesaurus autē bonoꝝ operū absc̄ondi debet ab humana laude. Mat thei. vj. Cū facis elemosynaꝫ noli tuba canere ante ꝛc. Ane gligentia ꝛ torpore. Ozee. vij. Comederūt alieni robur eius ꝛ ipse nesciit. Ab discretoferuore. Esa. xvij. Ante messem totꝰ effloruit ꝛ immatura plātatio germinauit. Quarto est vidēdū qualiter iste thesaurus emitur. Si quidē emitur dādo deo ppriū effectū p prium sensum, ꝛ ppriū tributū sive censuꝫ. Qui ei vult emere thesaurꝫ castitatis det deo ppriū sui affectū: vt nihil diligat nisi deū sponsum celestem. Est est ze lotipus ꝛ non vult cū adultero adamari. Esa. xxvij. Coā gustatum est stratum, ita vt alter decidat ꝛc. Qui vult emere thesaurum fidei dz deo propriū sensum ꝛ totā suam intelligentiam applicare. Sm Uinc. ij. Cor. x. In captiuitatē redigētes oēm intellectū in obsequiū xpi. Qui autē vult emere thesaurū meritorum: vendat deo ppriū sensum bona sua pauperibus largiēdo. Mat. xix. Si vis pfect⁹ esse ꝛ de ꝛ vēde ola q̄ habes ꝛ da pauperibus ꝛ habebis thesaurum in celo.

¶ Sermo. clxxxv. De eodem. Ser. ij.

Similē est re gnū celoꝝ homini negociatori q̄rēti bonas margaritas ꝛc. Negociator iste est chr⁹ de quo tria ponunt̄ ſz eius officiū, cū dz homini negociatori. Studiū, cū dicit. Querēti bonas margaritas. Et eius cōmerciū, cū dicit Inuenta aūt vna preciosa margarita ꝛc. Circa primum notandū q̄ sicut dicit Aug. ſuper Hebre. ij. Liberare ret eos qui timore mortis ꝛc. Chr⁹ in hūc mundū tanq̄ negociator venit ꝛ tres merces a nobis accepit. ſ. nasci: laborare ꝛ mori: tres suas merces nobis portauit: ſcilz renasci resurgere: ꝛ in eternū regnare, accepit eā a nobis nasci. Esa. ix. Paruul⁹ natꝰ est nobis. Dedit aūt nobis renasci. Joan. j. Dedit eis potestatē filios dei fieri. ꝛ Joh. iij. Nisi q̄s renatꝰ fuerit ex aqua ꝛ spū sctō nō intrabit in regnū celoꝝ. Secōo accepit a nobis mori. ad Phil. ij. Christus factꝰ est p nobis obediēs vsq̄ ad mortē, mortē aūt crucis. Nobis aūt dedit resurgere. Jo. vj. Ego resuscitabo eū in nouissimo die. Tertio accepit a nobis laborare, nam ipse laborauit corde volendo et cōpatiēdo. Esa. liij. Pro eo q̄ laborauit anima eius ꝛc. Laborauit etiā ore clamando ꝛ predicando. ps. Laborauī clamando ꝛ predicando. Esa. lviij. Quasi tuba exalta vocē meā. Laborauī in gutture facte sunt fauces mee. Laborauit in oculis, pluries flēdo ps. Laborauī in fletu meo, lauabo p singulas noctes ꝛc. Laborauit toto corpe penas ꝛ diras supplicia sufferēdo. Esa. j. Laborauī sufferēs ꝛc. dedit aūt nobis regnare. Luc. xij. Nolite timere pusillꝰ grex: qꝫ placuit pr̄i vr̄o dare vobis regnū. Secōo ponit ihc mercatoris studiū cū dz. Querēti bonas margaritas. Dicunt aūt sctī ꝛ magistri sctā margareta q̄nq̄ de causis margarita. Primo ex eo q̄ fuit celesti rore ꝑfusa nāq̄ cor suū aperuit ꝛ rorē spūsctī accepit ac suggestioni diabolice cōclusit ꝛ sic preciosa ꝛ nobilis margareta ꝑfecta fuit: aperuit ad deū suā memoriā ꝛ ibi recepit dei cōtinuā recordationē. Suā intelligētiā: ꝛ ibi concepit dei cognitionez suā volūtatē ꝛ ibi cōcepit dei amorē. Secōo dz margareta: qꝫ fuit fulgida. Et hoc tā in carne p virginatē pudicitiā q̄ in mente per intentionē sinceram q̄ in conuersatione p lucidā famā. Sap. viij. O q̄ pulchra est casta gnatio cū claritate. Ipsa nāq̄ habuit pulchritudinez intentionis in mente. Castitatē in corpore. Claritatē in cōuersatione. Tertio dz margareta qꝫ fuit parua p humilitatē. Quanto ista fuit fulgidior erat in cōspectu dei tanto erat humilior in conspectu suiipsius. Sepe em̄ res lucide nigrū hñt effectum sicut ostēdit Aug. in li. de ciui. dei triplici exemplo Nā oleū lucidū nigras macu las effundit. Argentum fulgidū nigras lineas tingit. Ignis splēdidꝰ facit cunctā nigra que iā bit. Sic ꝛ sācti viri q̄tūcūq̄ lucerēt instar olei per pietatē: instar ignis per charitatē, instar argēti p fame honoritatē. ſñ debēt in se nigrescere per humilitatē. Sācta aūt margareta fuit p̄ ea corā se p humilitatē: sz magna corā rānō p cōnātia magnanimitatē. Wedicens aūt corā fidelib⁹ p socialē cohabitationē. Job. xiij. Paru⁹ ꝛ magn⁹ ibi est. ſ. ſeru⁹ ꝛ liber a dño suo. In domo dei sancti viri sūt, ꝛ sunt qui seipsos hūiliando: ꝛ sunt magni: tyrānos cōtēnendo ꝛ sunt liberi sociali. vitādo. Quarto dz margareta: qꝫ fuit solida. Nō est potuit cōmoueri a pre p blādiciarū adulationē nec frangi ab ipso tyrāno p tormētoꝝ illationē: nec p̄fataria diabolo p tētationū immissionē. Matt. vij. descēdit pluuia. i. ps adulatio q̄ videt hre vim refrigerādi. Flauerūt vēti. i. tētationes diaboli. Tamerūt flumina. i. tormēta tyrānoꝝ: ꝛ ipsa ruit. qꝫ fuit ſtuosa. Ipsa em̄ magnaꝫ virtutē ostēdit in acre: qꝫ ibi fuit in eculeo suspēsa ꝛ ſñ ē aio lesa. In igne: qꝫ ibi fuit posita ꝛ ſñ ē adusta. In aqs: qꝫ i aqs fuit posita ꝛ ꝑmāsit illesa. In terra: qꝫ ipa terra fuit trementoꝛe ꝑcussa. Tertio ponit ihc mercatoris cōmerciū cū dicit. Abijt ꝛ vēdidit vniuersa q̄ habuit ꝛ emit eam. Ihc nanq̄ mercator quatuor habuit que ola vendidit vt istā emeret margaritā. ſ. deitatē: aiam, carnē, ꝛ sanguinē. Deitatē q̄dē dat nobis i premiū. ps. Adimplebis me letitia cū vultu tuo. Animā vero dedit nobis in preciū. De hoc Mat. xx. Uenit filiꝰ hois nō ministrari ſz ministrare ꝛ dare aiam suā in redēptionē p multis. Carnē ꝛ sanguinē in remediū. Nō q̄dem erat famelicꝰ sitibund⁹ ꝛ infirmꝰ. Qꝫ ergo erat famelicꝰ dedit nobis carnē suā in cibū: qꝫ sitibūd⁹ dimisit nobis sanguinē suū in potū: qꝫ vero fuit infirmꝰ dimisit nobis vtrūq̄ in remediū. De quo remedio cātat eccha in ofone. Sit ablutio sceleꝝ: sit fortitudo fragiliū cōtra mūdi pericula firmamentū. Est em̄ in remediū cōtra petā ꝑteritaꝝ dicit. Sit ablutio sceleꝝ contra petā presentia: ideo subdit. Sit fortitudo fragiliū, ꝓtra petā futura: ideo subdit. Si contra mundi pericula firmamentum ꝛc.

¶ Sermo. clxxxvj. De sancta maria Magdalena sermo. j.

Ego sto ad ostium ꝛ pulso. Apo. iij. Dñs i presenti vita noluit habere hospitiū temporale, vnde in aliena domo fuit natus: ꝛ in aliena domo conuersatus ꝛ hospitatus. In alieno sepulchro sepult⁹. Uoluit ih̄s habere domū spūalē q̄ est cor nostrū quātantū desiderat vt ertā hospitatim eā que rat dicēs. Ego sto ad ostiū ꝛ pulso ꝛc. In hāc duplicē domū beata maria magdalena xp̄m recipit in domū temporalē, vt ipsum corporaliter refficeret. Lu. x. Intrauit Jesus in quoddā ꝛc. ꝛ in domū spūalem: vt eū pasceret spūaliter. Greg. Apud pharisēū veritas pascebat foris apud mulierē peccatricē: sed penitentē pascebat intus. In ꝓmissis ꝛbis ponunt̄ p̄ces causę quare xp̄s ostiū cordis nr̄i sibi postulat aperi. Prima nāq̄ sumit ex cōsideratione psone fiātis cū dz. Ego qui q̄dē. p nomē p tribꝰ noibꝰ supponit. Ego sz ie sus xp̄s filiꝰ dei. Nō igit infirmꝰ libenter apit suo saluatori: meꝝ suo cōsolatori:

ab hostib⁹ obsess⁹ suo liberatori: ac si dicat xps. Libēter debes mihi aperire, qa tu es ifirm⁹, z ego sum Jesus. i. saluator. Tu es mest⁹: z ego sum xps z cōsolator. Tu es ab hostib⁹ obsess⁹: z ego sum fili⁹ dei: tu⁹. s. liberator. Btā igit maria Magdalena, erat infirma: mesta z obessa, quia erat infirma libēter recipiebat iesum medicū z saluatorē q̄ sanauit eā valde facile. Hoc est cū q̄tuor ꝟbis dicēs. Remittunt tibi peccata tua. Jpse etiā in dauide petīt adulteriū z homicidiū sanauit cū tri pus syllabis: cū dixit. Peccaui. vñ Aug. Quātū valent tres syllabe peccant. si in his trib⁹ syllabis. flāma cordis, z ascēdit in celū. Jn Matheo sanauit petīt quarta cie cū q̄tuor alijs syllabis q̄s xps dixit ei Mat. ix. Sequere me. Jn paulo ꝟo sanauit petīt supbie q̄nq; ꝟbis quando dixit Act. ix. Dñe q̄d me vis facere. Jn petro autē sanauit petīt negationis paucis latrymis quādo egress⁹ foras fleuit amare. Scō maria erat mesta. ideo libenter recipiebat christū ꝛsolatorē. Suā autem mestitiā ostēdebat p lachrymas q̄s fundebat. fudit em quatuor genera lachrymarum: scz lachrymas cōpunctionis ex peccatorū recordatiōe. Luc. vij. Lachrymis cepit rigare pedes ei⁹ ꝛc. Cōpassionis in fratris sui morte Jo. xij. Jes⁹ ergo vt vidit mariā plorantem ꝛc. Doloris ex christi passione Luc. xxiij, Seqbant ipm mulieres ꝛc. Amoris ex corporis christi subtracti desiderata visiōe. Joh. xx. Maria stabat ad monumentū foris plorans. christus autē eam ꝛsolatus est in lachrymis compunctionis peccata sua sibi remittēdo. Jn lachrymis cōpassionis fratrem suū resuscitādo. Jn lachrymis doloris post resurrectionē sibi apparēdo. Jn lachrymis amoris suā presentiā sibi exhibēdo. Tertio erat obsessa. z ideo libenter recipiebat dei filiū auxiliatorē et liberatorē. Erat enim obsessa a demonibus: scz xps eā liberauit q̄n septē demonia ab ea eiecit. Erat etiā obsessa ab hominib⁹: qr pharise⁹ dixit eā esse imūdā. Martha dicebat eā esse otiosaz. Judas dicebat ipam pdigā: qr vnguētū p̄ciosū inutiliter expēdebat. Discipuli decebant eam fatuā. Unde dicit Luc. xxiij. Mō cū Magdalena z cetere mulieres discipulis ipsos quasi deliramentū verba ista. Et talter obsessā xps admisit, z ꝫ pharisēi oſtēdēs ipsam nō esse immūdā: sed purificatā cū dixit. Remittunt ei peccā multa. Et cōtra sororē oſtēdēs q̄ melior erat ex ocio ipsi⁹ Marthe ministeriū laboriosum dicēs. Martha martha sollicitaris ꝛc. Et etiā iuuit xps eā ꝫ iudā ostēdēs q̄ illa effusio vnguēti nō fuit pdigalitatis sed cōsolatiōis: scz fuit suę sepulture sacramētū. Jps etiā iuuit eā cōtra discipulos ostendēs q̄ non fuit fatua: scz veridica. q̄n xps sibi apparuit, z apostolos⁹ apostolā eam fecit. Scōa principalis causa ꝛgre xps ostendit cordis nri sibi postulat aperiri. sumit exēplū cōsideratiōe fit⁹ corporis cū dixit. Sto parat⁹. s. adiuuare. Stare q̄dē est pugnare. Jn istis nō acere vero est q̄escētis: sedere vero est regnātis. Christ⁹ vero stat i actiuis: sedet in cōtēplatiuis: scz sedet in beatis. Sic ergo stabat xps i ea inquātū actiua: quādo sibi per viā ministrabat. Jacebat i ea inquātū cōtēplatiua ad pedes xpi sedebat: modo vero sedet z regnat in ipsa. quātū ē beata. Tertia causa fuit ex cōsideratione loci q̄uenientis: cū dicitur. Ad ostiū. Nō em stat i vicis vel plateis: qr nō diligit curiosos. nec in foro: qr nō diligit negociosos. scz ad ostiū cordis: qr diligit quietos. Christus igit stabat ad ostiū cordis beate Madalene qr non fuit curiosa: sed domi sedere ꝛsueuit. Joh̄ā. x. Maria autez domi sedebat. nec fuit negociosa: qr omnia terrena deseruit z reliquit propter christum. Sed fuit quieta: quia xps dei ad pedes xpi libēter audiuit. Quarta causa quare xps ostiū nri cordis sibi postulat aperiri fuit potest ex cōsideratione cōuiuij tam exellētis: cū subditur. Si quis aperuerit mihi: intrabo ad illū z cenabo cū eo z ipse mecū. Nō dixit gustabo nec prādebo nec merēdinabo: scz dixit cenabo. Nā gustare est aliqs bolos recipere. q̄dā em volūt cū deo gustare facientes bolos duos ō corde suo. Unū dāt deo. s. intellectū p fidē: aliū dant mūdo. s. affectū p amorē. Quidā etiā duos bolos faciūt ō etate sua. Unū bolū dāt diabolo. s. iuuētutē: aliū bolū dant deo. s. senectutē.

Sunt etiā aliqui q̄ duos bolos faciūt de ipso z reb⁹ suis. Unū bolū. s. ipsos dāt diabolo: aliū bolū. s. sua dare volūt deo. Nec etiam christ⁹ dixit. Prādebo. Nam post prādiū aliud adhuc restat cōuiuiū. Illi ergo cū xpo prādiū faciūt q̄ post petīt ad petīm redeūt. Nec dixit merēdinabo: qr hoc ē dtōr. vbi ē plena lux cognitiōis, z plenus ardor amoris. Cant. j. Indica mihi vbi pascas: vbi cubes in meridie. Dixit autē cenabo: qr post cenā nullum aliud restat cōuiuiū: cū illis igit christus tenat q̄ semp in gra perseuerāt. Sumit ergo simulātes: predēt recidiuātes: merēdinat triumphantes, z cenat perseuerātes. Beata igitur maria magdalena ante suā ꝫuersionē cū deo gustauit: qr de se p fidē: scz diabolo per malā operationē. Post cōuersionē suā cū christo prādiū fecit: qr tempore passionis per infidelitatē ceciderit. Post resurrectionē vero cū ipso cenauit: qr semper in gra perseuerauit. Modo autem cum christo in meridie merēdiat: qr plena est luminosa cognitione, feruēti amore, z dulci fruitiōe. Et dixit cenabo cū illo q̄ pe mecū. i. ego ponam pectes meas z ipse ponet ptes suas. Jn hac cena spūali magdalena posuit tres partes. Primo ponit cōtritionē que apparuit p tātas lachrymas quas effudit. Secūdo posuit cōfessionē: pctā em sua pudice quodāmodo cōfessa fuit q̄n inter cōuitātes lachrymas obtulit. Tertio satisfactionē: qr sicut dicit Greg. Cōuertit ad deo seruire i penitētia q̄cquid de se deseruerat i culpa. Christ⁹ autē alias tres ptes posuit: scz peccati remissionez: q̄ dixit. Remittuntur ei pctā multa. Gre collationē: cū subiunxit. Quoniā dilexit multum. Et eternam saluationem: cū dixit. Fides tua saluā te fecit: vade i pace.

Sermo. clxxxvij. De eadē Sermō. ij.

Mulierem fortem quis inueniet. Prouerbiorum vltimo. Tempore salomonis nulla mulier est inuenta fortis: sed tempore gratie multe sunt inuente fortes: scilicet facre virgines sexum cum mundo vincētes. Inuēta est namq; vna fortior: scilicet Magdalena que carnem vicit, mundum contempsit, z invincibili amore flagrauit. Jnuenta est vna fortissima scilicet virgo beata que deum de celo ad terram traxit. Ista autem tantam fortitudinem Magdalena habuit ex charitate que totaliter accēsa fuit in ea. Ponunt autē Cā tuco. vij. dnq; fortia quibus assimilatur fortitudo charitatis; cū dr. Fortis est vt mors dilectio. Dura sicut infern⁹ emulatio. Lāpades eius vt lāpades ignis atq; flāmar. Aque multe nō potuerunt extinguere, charitatē: nec flumina obruēt illā. Primo igitur charitas i magdalena fuit fortis sicut mors, que quidē mors est fortis in separādo. Quia sicut mors animā a corpore diuidit: sic z charitas dei animā suā ab amore mūdi totaliter separauit. Reliq̄rat q̄dē oia sēsibilia dimiserat omnia intellectualia: z amori xpi imediate se cōiūxerat. Distinguit nanq; dionys⁹ tres grad⁹ ascēdendi ad diuina. Prim⁹ est per sensibiliū manuductionez. Iste est gradus incipiētium, de quo dicitur Roma. i. Jnuisibilia em dei p ea que sunt cōspiciunt. Isto gradu vsa est magdalena i primordio sue cōuersionis: qñ ad pedes xpi stetit. Per pedes em dei sensibilia accipiūtur iuxta illud Esa. lxvj. Celū mihi sedes est terra aūt scabellū pedū meor. Scōs grad⁹ est p intellectualiū operationem. Et iste gradus est p̄ficiētiū, de quo dr. proverbior. viij. Qui mane vigilauerint ad me inuenient me. Et isto gradu maria vsa est in ꝓcessu: quādo sensibilia dimittebat z spiritualib⁹ z diuinis intēta erat. Luce x. Maria sedēs sec⁹ pedes dñi audiebat ꝟbū illius. Tertius grad⁹ est per immediatā vnionē: z iste grad⁹ est pfector. De quo dicit. ij. Cor. iij. Nos autē renelata facie gl̄az dñi speculātes ꝛc. Et isto gradu maria vsa est i sua pfectiōe qñ de ea dñs dixit. Maria optimā ptē elegit que nō auferet ab ea. Habere nāq; p̄mū gradū est hīe ptez bonā. Hīe vero scōm gradū est hīe partē meliorē. Sz hīe tertiuz gradū est habere partē optimā. Secūdo charitas fuit in ea fortis sicut infernus: q̄ est fortis i retinēdo. Charitas em eius mentē deo sic fortiter colligauit q̄

Universidad de Deusto Biblioteca

nunq̃ ab eius amore cadere potuit. Rari nanq̃ sunt qui amicum vere diligunt in vita. Rariores qui diligunt in morte. Rarissimi vero inueniuntur qui post mortez diligat. Maria autem dilexit christum viuentez. Luc. vij. Quoniã dilexit multũ. Dilexit xp̃m moriẽtez. Joh. xix. Stabat iuxta crucẽ iesu ꝛc. Dilexit etiã mortuũ: qz vnguẽte parauerat ꝛ ip̃m xp̃z mortuũ vngere volebat. Dilexit etiã xp̃m sepultum. Idcirco ad xp̃i sepulchrũ stabat: et flebat: qz ip̃ũ inuenire nõ poterat. Tertio charitas fuit in ea fortis sicut ignis q̃ est fortis in incendio. Amor enim dei quadruplex incẽdiũ in ipsa fecerat. s. presumptionẽ criminis. Luc. vij. Remittuntur ei peccata multa. ꝛ Heb. x. Deꝰ nr ignis cõsumẽs est. Greg. Incẽdit plene peti rubiginẽ q̃ ardet valide p amoris ignẽ. Incẽdium cordis. Greg. Que eñ prius frigida remãserat postmodũ amãdo fortiter ardebat. Luc. xij. Ignẽ veni mittere in terram ꝛc. Incẽdiũ sermonis. vñ dicit Joh. xx. Dñe si tu sustulisti eum dicito mihi et ego eũ tollã. Ecce verba mirabilis feruoris: qz vna mulier fragilis tñ corpus humeris posse portare putabat. Uñ Origenes. O ineffabilis huiꝰ mulieris amor nullũ locũ accipit sine terrore dicit absolute ꝓmittit. ego eũ tollã. Incẽdium operis: qz ceteris dormiẽtibus ꝛ quiescẽtibꝰ ipsa nõ quiescebat sz nocte ad monumẽtem veniebat nõ perterrita ex tẽpore non iudeorũ ꝓsecutione. non mortis horrore non armato custode, non palati timore. Quarto charitas fuit in ea fortis sicut aq̃ q̃ fortis est in extinguendo. Extinxit eñ in ea carnalẽ amorẽ quia postea castissime dixit. Greg. Gustato spũ decipit ois caro. Amorẽ terrenũ: quia oĩa mũdana cõtempsit. Chrysо. Uere nõ habet qđ amet sup terrã q̃ donũ celeste in veritate gustauerit. Amorẽ ꝓprium: qz triginta annis in penitẽtia se afflixit. Bal. v. Qui autẽ sunt xp̃i carnẽ suã crucifixerunt cũ vitiis ꝛ cõcupiscẽtijs. Amorẽ domesticum: qz fratrẽ sororẽ parentes deseruit: ꝛ in solitudine mãsit. Aug. Amãdus est ghator: sed ꝓponẽdꝰ ẽ creator. Quinto charitas dei fuit in ea fortis sicut flumẽ qđ ẽ forte ꝛ obruẽdo. Licet eñ ipsa fuerit ꝓiꝰ castrũ diabo

li tamẽ a duenientẽ flumine diuini amoris penitus corruit ꝛ deo digna domꝰ facta fuit. Dicit enim Augustinꝰ de trinitate q̃ bona domus est paribus mẽbris dispota ampla lucida. Sic ꝛ ipsa fuit paribus membris disposita p virtutũ varietates. De quibus dicit Greg. Quantum credis tantum speras. ẽtum credis ꝛ speras tantum diligis ẽtum credis speras ꝛ diligis intantũ bene operaris. Ifasem quatuor virtutes ipsa habuit scilicet fidẽ. Uñ dixit xp̃s ad eam. Fides tua te saluã fecit. Habuit spem quod notatur cum dicitur Stans retro. Spes enim facit stare: sicut desperatio facit cadere. Habuit dilectionem. Ideo dixit christus. Dimissa sunt ei peccata multa: quoniã dilexit multũ. Habuit bona opera: qz christo in itinere ministrabat. Fuit bene disposita per virtutum varietatem. lucida per cõscientie puritatẽ ꝛ claritatẽ. ꝛ ampla per charitatẽ. De his tribus dicitur ꝓuerb. vltimo. Stragulatã vestem fecit sibi. i. diuersorũ colorum: hoc quo ad virtutũ varietatẽ. Byssus hoc quantum ad cõscientie fulgorem: ꝛ purpura indumentũ eius hoc quo ad charitatem.

¶ Serm̃. clxxxviij. De eod. Serm̃. iij.

Stãs retro secus pedes domini ꝛc. Luc. vij. Dicitur sapien. xj. per que quis peccat, per ea torquetur. Et quia beata maria Magdalena multipliciter deũ offenderat: ideo multiplicẽ satisfecit. Offẽderat quidem deum oculis, eos ad vanitates fepius iaciendo, ideo satisfacit de oculis lachrymas effundendo. Est autem triplex natura lachrymaruz quia est clara, humida ꝛ falsa. Beata autẽ maria Magdalena ante sui conuersionem erat tenebrosa, immunda ꝛ in sipida. Fuerũt ergo lachrymeꝫ eius clare vt tenebrosam illoꝫ eminarent. Chrysosto. Sicut autez post vehemens imber erumpit sit serenitas sic lachrymis effusis apparet tranquilitas: ꝛ perit caligo reatuũ ꝛ sicut p aquã ꝛ spiritum, sic lachrymis ꝛ confessione dignẽ mũdamur. Gen̄. i. Spũs dñi ferebat̃ super aq̃s. i. sup lachrymas. hs. Fluãt

ãt spiritus eius ꝛ fluent aque. s. lachrymarum. Secundo lachryme in ea fuerũt humide vt immundam abluerunt. Unde Greg. Quia enim maculas sue turpitudinis aperit lauanda ad fontes misericordie ducurrit. Fecit nanq̃ spirituale lachrymaruz abũdantiã pro cinere posuit humilitatem profundã. Unde ꝺr. Stans retro fec̃ ꝛc. Pro igne posuit amorẽ feruentem. Unde dicit. Quoniam dilexit. Et dolorem vehemẽtem. Unde dicit Aug. q̃ lachryme sunt testes doloris. Tertio fuit in ea fortis vt eã incipidã sale sapiẽtie celestis conditet. Hoc significatũ est. iij. Reg. v. vbi dicit Heliseus. Afferte mihi vas nouũ ꝛ mittite l illo sal. Ipsa ei prius vas vetustũ, vetustate culpe. Sz postmodũ facta ẽ vas nouũ nouitate gratie. Prius fuit vas cõtumelie, sed postmodũ facta ẽ vas honoris ꝛ glorie. In isto vas fuit missus sal: qz celestis sapiẽtie plenitudinẽ habuit: ideo deo gratum sacrificium obtulit. leuitici ij. Omne sacrificium tuum sal. Secũdo offenderat in capillis ipsos vane cõponendo, ideo de ipsis satisfecit, pedes Christi humiliter tergẽdo Gregorius. Capillos ad compositio rem vultus exhibuerat: sed iam capillis lachrymas tergebat. Per capillos autẽ capitis intelliguntur cogitationes mentis. De quibus dicitur Ezechielis. v. Sume tibi gladium acutum ꝛ radentem pilas ꝛc. Usq̃ ibi. Alligabis ea in summitate pallij tui. Sancti enim viri aliquãdo habent cogitationes sancti spiritus instinctu inflammatas: ideo dicit. Tertiaz partem comburet. Aliquando habent aliquas volatiles quas non possunt ex toto ẽburere: sed tamen debent eas circuncidere: ideo dicit. Assumes tertiã partem ꝛ circuncides gladio in circuitu. Aliquãdo habent aliquas sollicitudines tẽporales q̃ tamen debent esse moderate: nec debẽt mentes effectũ penetrare: sz quodammodo a foris mentez attingere: ꝛ ideo dicit. Assumes ide paruũ numerũ ꝛ ligabis in summitate pallij tui. Cogitationes autẽ more sunt penitus expellende. Et si forte redire fatagerẽt ẑ eas est diuine feueritatis gladius opponẽdꝰ: ideo dicit. Aliã partem inuentũ disperges ꝛ gladium nudabis post eos. Beata igitur maria magdalena cogitatiões bonas igne spiritꝰ sancti iflãmabat volatiles circũcidebat. ꝛ tẽporales curas sub moderamine coercebat: noxias aũt penitꝰ expellebat. Tertio deũ offenderat ore vana loquẽdo: iõ satisfecit pedes xp̃i cũ deuotione oscilãdo Greg. Ore superba direrat: sed pedes dñi oscilãs hec i redẽptoris sui vestigia figebat. Est aũt oscilũ signum aliquãdo amoris sicut quando mater filiũ vel amicus osculatur amicum, aliquando vero oscilũ est signuz reuerẽtie ꝛ deuotionis sicut quãdo oscilat manꝰ vel pedes põtificum. Aliquãdo est signũ pacis vel reconciliatiõis: sicut quãdo illi qui ad pacẽ veniũt mutuo se oscilãtur. Aliquãdo autem oscilũ est signũ fallatie ꝛ pditionis: sicut legit. ij. Regũ. xx. De ioab qui osculans amasan ipsum occidit. Quantũ aũt ad ista quatuor signa quatuor persone ipsum oscilate fuerunt. s. mr̃ sua in signũ amoris dicẽs illud Genes. xxvij. Da mihi oscilũ fili mi. Illi igitur cũ maria oscilantur qui dei ꝛ proximi more replentur Symeon vero oscilatus est in signũ deuotionis. Et illi oscilantur cuz symeone q̃ repleti sũt spirituali deuotiõe. Magdalena oscilata est in signũ reconciliationis: qz cñ fuerat dei inimica: ideo oscilabat ad innuendũ q̃ erat deo reconciliata. Illi ergo cũ beata maria magdalena oscilank: qui deo per penitentiã reconciliank. Judas oscilatus fuit in signũ pditiõis. Illi igit oscilank cum iuda, qui deum a corde suo expellũt ꝛ diaboli introducũtur. Quarto offenderat deũ l vanis odoribus: ideo satisfecit pedes xp̃i vnguẽtis odoriferis vnguẽdo. Est aũt quadruplex vnguẽtũ quo deuz inunxit. s. ꝓtritiõis de mortis ꝑpassiõis odorifere opinionis, vnguẽto cõtritionis ipsum inunxit: quando lachrymis pedes eius rigauit. speciei huiꝰ vnguẽti sunt valde amare q̃ sunt cõsideratio peccatoꝝ que debent in mortario memorie siue cõscientie recõdi pitio doloris conteri lachrymarũ abũdantia impiguari ꝛ igne amoris exquoq. Secũdo inunxit ipsum vnguento deuotionis que significatur per vnctionẽ capitis de

qua vnctiõe hẽ. Mat. xxvj. De isto vngnẽ to dr ps. Impinguasti in oleo caput meũ. Caput oleo impinguat: qñ xps nra deuotione pascitur vel qñ mẽ nostra suauitate uotiõe repleꝛ. Species aũt istius vnguẽti sunt diuina beneficia. sm Bern. q̃ studio se debent colligi. i. añ oculos mentis sepe reduci ⁊ in vasculo pectoris recõdi ⁊ igne sancti desiderij excoqui ⁊ oleo leticie impinguari. Tertio ip̃z vnxit vngnẽto ꝓpassiõis qõ significat per vnguentũ quo vnxit pedes ihesu i bethania. De qua vnctiõe agitur. Ioã. xj. Per pedes nãq intelligũtur illi q̃ in ecclesia sunt vltimi. i. pauperes ⁊ afflicti. Species istius vnguenti sunt ipsorum afflictiões quas debem⁹ in corde recõdere ⁊ inde vnguentũ cõficere in affectu miserationis vel cõsolatiõis, vel cõpassiõis. Quarto ihm xp̃m inũxit vngnẽto odorifere opiniõis hoc significat per aromata que emit ex q̃bus xp̃m vngere voluit mortuũ. Istud autem vnguentum odorifere opiniõis ꝓficitur ex tribus speciebus. i. ex odorifera ꝓscientia: odorifera vita: ⁊ odorifera fama. Tale vnguẽtũ delectat deum nosmetipsos: ⁊ primũ. Deo quidem debemus odoriferam cõscientiã: nobis odoriferã vitam: ⁊ proximo odoriferam famã. De odorifera conscientia dr Proverb. xxvij. Unguẽtis ⁊ varijs odoribus delectat cor. De odorifera in vita ⁊ de bonis operibus dr Canticorum. iiij. Odor vestimẽtorum tuorum sicut odor thuris ⁊ de odorifera fama dr. Eccls. vij. Melior est nomen bonum ex̃ vnguenta preciosa.

¶ Sermo. clxxxix. De eodẽ. sermo. liij.

REmittũtur tibi petã multa qm̃ dilexit multũ. Amor dei non fuit in beata maria magdalena ociosus: sed ser mirifice in ea opat⁹ est. Primo namq fecit in ea mentis purgationẽ. Ezc. in homel. Tãto amplior rubigo peccati ꝓsumitur: quanto peccatores cor magno charitatis igne concrematur. Ista aũt purgatio petit ẽ illõ magnũ debitũ de quo xps dixit. Duo debitores erunt cuidã feneratori ꝛc. Nos em̃ debem⁹ xp̃o ꝺ̃cẽ̃ sum⁹ tanq̃ emptori. j. Cor. vj. Empti estis precio magno. Quicq̃ habem⁹ tãq̃ creditori. i. cor. iiij. Quid habeas nõ accepisti? ꝛc. Quicquid possum⁹ tanq̃ feneratori: quia ad gratiã tanq̃ ad fontẽ debem⁹ addere bona o pera vitra sorti. Unde quidẽ hoc reprehendit. Luce. xix. Et quare non dedisti pecuniam meã ad mensam? ꝛc. Magdalena autem erat debitrix q̃ngentor̃ denariorũ pharisee aũt quadraginta, qz minus se peccasse credebat: ⁊ ideo plus illa tenebatur diligere et dimisso: ille antẽ ex ꝑmisso: qz maior scientia legis sibi cõmissa erat ambo aũt tenebant diligere ex immisso: qz multa bona ꝓposita deꝰ immittebat ihs. Immittit ange⁹ dñi ꝛc. ⁊ ex ꝑmisso. j. Cor. ij. Quod oculꝰ nõ vidit ꝛc. Secundo amor dei fecit in ea mentis liquefactionem. Ipsa efficit in ea mentis liquefactionem. Ipsa efficit fuit priꝰ valde indurata: sz postea efficta facta. ihs. Liquefacta est terra. i. maria magdalena q̃ priꝰ erat terra. i. demõiꝰ trita. Quatuor autẽ sunt que valde ligna faciunt. s. ignis, sicut patet in metallis. Aqua, sicut ptz in re arida. Auster, sicut ptz i aqua cõgelata. Et vnguẽtũ sicut pix in re aspera. Olim Magdalena fuit dura ad cõtritionẽ. Arida ad deuotionẽ. Cõgelata ad amorẽ. Aspera p grauẽ famã, ⁊ opiniones. Sed quia erat dura: habuit ignem diuini amoris qui ipsam liquefecit ad cõtrictionẽ. Canticor. v. Anima mea liquefacta est, vt dilectus locutus est michi ⁊ dosez dixit remittũtur ei pecc̃a multa q̃ erat arida: habuit aq̃ lachrymar̃ p quas facta est humida ⁊ fecũda ad deuotionẽ. Esa. xliij. Effundã aquam super sitientẽ. Que erãt congelata habuit austrũ sancti spiritus q̃ ipsam liquefecit ad amorẽ. Cãticor. iiij. Surge a quilo ⁊ veni auster ꝛc. Que erat infamis: habuit vnguentũ odoriferũ id est redolentiam virtutũ que fecit ipsam odoriferam per bonam famã et opinionẽ. Joannis. xij. Domus: id est ecclesia impleta est ex odore vnguẽti. Tercio amor dei fecit in ipsa inflãmationẽ. Sicut em̃ ex cõcussione duor̃ lapidum ignis excutitur: sic in corde magdalene magnꝰ ignis generabat. Duo lapides erãt meditatio suor̃ peccator̃: ⁊ meditatio misericordie nar̃ miserationũ. ihs. In meditatiõe meã exardescet ignis. Uel duo lapides erant

dictus verba xp̃i que audierat sancta ei⁹ trempta que viderat. Uel duo lapides erãt timor et amor, ex quorũ agitatiõe excutiebat ignẽ doloris quantum ad timorẽ ⁊ sic videsiderijignẽ, ꝙtũ ad amorẽ. Quarto amor dei fecit in ea mẽtis vulnerationem. Fuit nanq̃ vulnerata sagitta doloris. Et hoc ptz p lachrymas quas effudit, qz vt ptz per Augu. Lachryme sunt testes doloris, huꝰ quasi sagittis peccatoris vulneratur. ihs. Sagitte potẽtissacute. Sagitta amoris. vh. dr. de rio. Sagitta diuini sermonis, qz iuxta pedes xp̃i stabat ⁊ verba illius attẽte audebat. De ista sagitta dr heb. iiij. Uiuus est sermo dei ⁊ efficax: ⁊ penetrabilior omni gladio ancipiti ꝛc. Sagitta timoris. ps. Confige timore carnes meas. Prima sagitta ipsius cor scindebat. Secunda mẽtem mundo diuidebat. Tertia oẽ petm̃ vitare faciebat, iuxta qõ ps. dr. In corde meo abscõdi eloq̃a tua vt nõ peccẽ tibi. Quarta oẽm petm̃ sanitẽ effundebat iuxta illud Eccli. i. Timor dñi expellit petm̃. Quinto amor dei fecit i ipsa mẽtis alienationẽ. De hoc ita dicit Origenes, loquẽs ad xp̃z di tum: Maria tibi pariter sepeliuit spm̃ suũ Spũs em̃ Marie magis erat in corpore suo ꝙm in corpore suo cũq̃ requirebat cor tuum requirebat pariter ⁊ spm̃ suũ: ⁊ perdidit corpus tuum p didit ⁊ spm̃ suũ. Quidergo est mirũ si te nesciebat q̃ nõ habebat spm̃ quo scire debebat: nõ fortsitan te est extra se. Sexto amor dei fecit in ea mẽtis inebriationẽ. Ebrietas nãq̃ presumit impossibilia, cõtẽnit pericula parui pẽdit vãna: qz igit Maria spũs cẽ ebria erat, ideo impossibilis p̃sumebat dicens. Domine, si tu sustulisti eum dicito mihi, ⁊ ego eum tollam. Non em̃ attendebat pẽ derositatez funeris: nec tubecilli tatẽ mu lieris. Hiero. Amem⁹ xp̃m, ⁊ facile videbitur omne difficile. Ipsa etiam pericula ptẽnebat. Origenes. Joseph fi fuit ausus petere corp⁹ tuũ nisi de nocte, ⁊ nisi hoc latenter a pilato. Maria ꝙ noctẽ nõ ꝓtolleret corp⁹ si positũ i domo principis esset facerdotum vbi ⁊ princeps apostolorũ timuit quid actura esset? Ego inq̃t eũ tollã, ipsa dãna temporalia parui pẽdebat. Nam vnguenta preciosa pedib⁹ adhibebat modo super caput effundebat ⁊ mõ totũ corp⁹ vngere volebat, puer. xij. Qui negligit damnũ ꝓpter amicum iustus est.

¶ Sermo. cxc.

De eadem. Sermo quintus.

REmittũtur tibi petã tua ꝛc. In his verbis fit mẽtio de trib⁹ sez de medico q̃ sanauit: cũ dr. Remittunt. De infirmo quẽ sanauit cũ dr, tibi. De malo quẽ sanauit cũ dr petã tua.

¶ Circa primũ notãdũ q̃ iste medicus trib⁹ modis eã sanauit. s. medẽdo: trahẽdo ⁊ tãgendo. Nã vidit cordis sui cõtritionẽ: nõ sibi dedit pfectã curationem. Uñ pharisẽo. Uides hãc mulierẽ quasi diceret. Nõ vides sicut ego: qz si eã videres non indicares. Dicitur autem q̃ animal qõ animal lumẽ radio suorum oculorũ corpa opaca penetrat. Radi⁹ solaris terrã penetrãs aurũ generat. Columba super aquã existẽs vmbrã accipitris cõsiderat ⁊ eius insidias vitat. Sic xp̃s cor btẽ marie Magdalene suo respectu fundit⁹ penetrauit: ⁊ ad ei⁹ atritionẽ aspexit ideo aliã pniam non sibi iniunxit: qz vidit suã cõtritionem perfectã. Ipse etiam suo respectu in corde ei⁹ aurũ sue gr̃e generauit, ⁊ aquã suarũ lachrymarũ cõsiderans demones ab ea eiecit: vñ ad ista significanda tria verba dixit vnũ. s. p qõ eius fidẽ ⁊ contritionem aspexit cũ dicit. Fides tua te saluã fecit. Aliud p qõ oia demonia. i. petã ab ea eiecit cũ dixit. Remittunt tibi petã tua. Aliud per qõ ipsi gratiã suã tribuit: cũ dixit. Uade i pace. Sed o sanauit eã trahendo. Traxit autẽ eam quisq̃ funiculis. Primo sua amabili visione. In facie nãq̃ christi splẽdor diuinitatis relucebat, quo ad se pctores trahebat. Hieron. Certe fulgor ⁊ maiestas diuinitatis occulta, qui est tam in humana facie relucebat: ex quo ad se vidẽtes trahere poterat aspectu Hester. xv. Valde

Universidad de Deusto Biblioteca

ām̄irabilis dñe es tu: ⁊ facies tua plēa est gratiarū. Secūdo traxit eā potēti dignatiōe. Unde subdit. Hieronymus. Si enim in magnete lapide hec virtus esse dicit vt anulos ⁊ festucas sibi copulet: ꝯto magis dom⁹ omniū creaturarum ad se trahere poterat ꝙs volebat. Tertio traxit eam eterna spiratiōe. Greg. in Homel'. Quid amiramini fratres mariā venientē ad dominū suscipiētē? Suscipiētem dicā aut trahētē? Dicā melius trahentem et suscipiētē: quia nimirū ipse etiam per penitentiā traxit ⁹ qui per misericordiā suscepit: fortis. Quarto traxit eā sua odorifera cōuersatiōe. Canticoꝝ primo. Trahe me post te. Curremus in odore vnguentorū tuorū. Bernard⁹. Omnino propter māsuetudinē que in te predicat currim⁹: post te domine iesu audientes q̄ nō spernis pauperē humilem peccatorē nō abhorreas: nō publicanum: nō peccatricem mulierem confitentem. Quinto traxit eā sua ipsius deuota oratiōe: quā deuotā oratiōez Magdalena per lachrymas ostendebat. Oratiōes nanq̄ sūt quidam funiculi, per quos de⁹ nos ad se trahit. Unde dicit. Augustin⁹ super. Joānē. Quem trahat et quē nō trahat ⁊ quare istum trahit et illū non trahit: noli velle iudicare si nō vis errare. Si nō traheris ora vt traharis: et nēo potest ire ad deū nisi per ꝑ dictos funiculos trahat ad eū ideo dicit. Joānis sexto. Nemo potest venire post me: nisi pr̄ qui misit me traxerit eum. Tertio sanauit eaz tāgēdo: id ē se tāgi permittēdo: quia sicut dicitur. Luce sexto. Uirt⁹ de illo exibat et sanabat omnes. Est autē virt⁹ i verbis: i herbis: et in lapidib⁹. xp̄s em̄ est, verbū ꝯtū ad deitatē ⁊ herba ꝯtū ad carnem: et lapz preciosus ꝯtū ad vtrūq̄. s. naturā diuinam ⁊ humanā. Non fuit ergo mirum si fuit sanata que tāgebat ꝑbū tam pretiosum et gloriosū caius tactus habet virtutē immutādi. Eccl'. viij. Sermo illi⁹ potestate plen⁹ est herbam: id est carnē tam virtuosā que habet virtutē abluēdi. ꝑs. Asperges me dñe ysopo ⁊ mūda. ⁊c. Lapide preciosū ā habet totā virtutē vnificandi. s. Petri secūdo. Ad quē accedentes lapidē vīū ⁊c. Pharisēus autem de isto tactu. Christū iudicabit. Petrus erunen. Erras phar see lutū tangit solem sed nō immutat solem. Medicū tangens vulnera a putredo non corrūpit. Judicem ꝯuis tāgat re⁹ maculare nō potest, et vocat hic Christū solem medicū ⁊ iudicem. Magdalenā autē vocat lutū, neratam: ⁊ ream. Solis ꝛ tangit lutum, et ipsum mutauit in aurum, quādo dixit. Remittunt tibi peccata tua. Uulnerata tetigit medicū: et recuperauit sciētialis et quando audiuit. Fides tua te saluū fecit. Re⁹ tetigit iudicē ⁊ reportauit sententiā salutare: quādo Christus sententiando dixit: ꝓpter quod dico. Remittūtur ei peccata multa. Secūdo fit mētio de infirmo cū dicit. tibi. s. peccatrici. Quāuis em̄ ista pecatrix fuerit multis petis cir⁹ data tamē fuit miraculose curata: vt dicat de⁹ illud Esa. xxj. Babylon dilecta mea dicit dom⁹ posita ē mihi i miraculum. In ꝓspectu q̄dē hominum dicit esse miraculū: quādo aliquid sit contra solitum: cursū inferioris nature: sicut quando ceci vident: claudi ambulāt et huiusmodi sīlia. In ꝓspectu angelor⁹ dicit esse miraculū quando aliquid sit cōtra cursū superioris glorie, sicut fuit ꝯdo vna mulier. s. virgo btā celos ascēdit. In cōspectu dei dicit esse miraculū quādo aliquid contra solitū cursū interioris gratie ꝛ sicut quādo paulū persecutorē virtus diuina tā subito mutauit. Uere igitur conuersio magdalene fuit miraculosa q̄ ibi fuit quidda contra solitū cursum inferioris nature. s. quādo tot lachrymas fudit q̄ pedes Christi lauit. Et quidda q̄s fuit cōtra solitū cursū superioris glorie sicut quādo ipsa adhuc i mortali corpe posita lenabat in celū ⁊ angelor⁹ gloria fruebatur. Fuit etiā quidda contra solitum cursum interioris gratie. s. quādo ipsam tam maximam peccatricem tam subito ⁊ tam perfecte conuertit. Roma. v. Ubi abūdauit delictū supabūdauit gra. Tertio fit mentio de morbo. Et hoc tāgit cū dr. Peccata tua. Et q̄ ipa petā multa habuit, iō multipliciter satisfecit. Primo quidē puritatis ⁊ purpura charitatis. puer. Byssus ⁊ purpura indumētum eius. Ipsum xp̄m paul⁹. Joā. xj. Fecerūt aūt ei cenam. s. Martha ⁊ maria Magdalena, Christū in hospitio recepit. Luce. x. Intrauit in quoddā castellum iesus ⁊c. Ipa Joā. xix. Stabat iuxta crucē iesu ⁊c. eius sepulture obsequz p̄buit. Marci. xvj. Ubi q̄ emerūt aromata vt venientes vngerent iesum. Scdo satisfecit p opera scilz humilitatis ⁊ penitentie. Offenderat quidē Jesum in oculis, in capillis, in ore, ⁊ in vnguentis. Ideo in omnibus istis satisfecit. De oculis lachrymas emittēdo, capillis pedes tergēdo, pedes xp̄i osculando ⁊ vnguentis eos vngēdo. ⁊c. Quot ergo habuit oblectamenta, tot in se repetā numerū. Criminū: vt totū deo in penitētia ferure: quicquid deum in culpa cōtaminat, tergerat. Tertio satisfecit p opa liberalitatis ⁊ fe. Dedit q̄dē xp̄o mun⁹ a corde dr. qz dilexit multū. Mun⁹ ab ore cū dr. Osculabat pedes ei⁹. Mun⁹ a manu cū dr. Unguēto vngebat. Mun⁹ ab obsequio cū dr. Et cepit rigare pedes ei⁹ ⁊c. Ista ꝯtuor antiq̄ suis hospitib⁹ exhibebāt, qui tamē pharisē⁹ xp̄o exhibere ꝓtēplit. s. mun⁹ a corde q̄ recipiebāt eos ex charitate: sed nō dilexit. Un est qd̄ dr. Cui aūt min⁹ dimittit, min⁹ ipe diligit. Exhibebāt mun⁹ ad ora. s. osculum in signum securi hospitij. Sed istud pharisē⁹ nō habuit q̄ xp̄o osculū nō dedit. Unde dr. Osculū mihi nō dedisti. Hec aūt ⁊c. Exhibebant mun⁹ a mansuetudine, quia vngebāt caput ad refrigeriū: sz istud pharisēus non fecit: q̄ caput christi non vnxit. Et exhibebant mun⁹ ab obsequio quia eius pedes lauabant p̄ labore itineris: sed istud pharisēus nō fecit q̄ pedes christi non lauit.

C. Sermo. cxcj. De scō iacobo apō. ꝑ. s.

Decidit autē Jacobū fratrē ioānis gladio ⁊c. Actuū. xij. Nō solū mors beati iacobi fuit p̄ciosa: sed etiam vita ei⁹ fuit gratiosa. Habuit em̄ multa priuilegia i vita i morte ⁊ post mortē. Nā i vita habuit coram deo magnā gratiā ꝯtum ad d⁹ mones magnā potētiā. Fuit em̄ coram xp̄o valde gracios⁹: q̄ cū xp̄o habuit septuaginta duos discipulos si voluit facere gratiā. xij. ex illis iste fuit vnus de illis. xij. qui in apl'm est electus. Si voluit facere gratiā quatuor iste fuit vnus de illis quatuor sicut ptz Math. xij. Ubi petro, andree, iacobo, ⁊ ioāni multa secreta reuelauit. Si voluit gratiā facere trib⁹: iste fuit vn⁹ de trib⁹: q̄ petrū, iacobū, ⁊ ioānē admisit ad suam transfiguratiōnē ⁊ puelle resuscitationē. Si voluit facere gratiā duobus: iste fuit vn⁹ de duob⁹. Habebat nāq̄ christ⁹ duo nomina que apostolis imponere voluit, scz petr⁹ ⁊ filij tonitrui. Sed vnū imposuit simonitz: aliud vero iacobo ⁊ ioāni. Si voluit vni facere gratiā. Iste iacobus fuit ille vnus q̄ fuit primo inter apl'os q̄ in xp̄o passus fuit: primus etiā celos ascēdit: ⁊ in die annūciatiōis ⁊ passionis dñice martyriū sustinuit, prout dr Calixt⁹ papa. Scō ad demōes fuit multe potestatis. Nā sicut in legēda habetur demones valde timebāt sudariū suū ⁊ baculū suū: ⁊ suū incendiū ⁊ cubiculū suum. Scō habuit priuilegiū in morte scz trāslationē miraculosam. Ibi em̄ ostēdit miraculū in olbus elemētis scz in aqua. Nā discipuli eius se mari exponētes sine regimine tranquillū mare habuerunt. ꝑs. In mari vie tue ⁊c. In aere q̄ vētus secūd⁹ eis flauit q̄ ad portū eos deduxit. ꝑs. Deduxit eos in portū voluntatis eorū. In terra quia cū in terra super vnū lapidē eum posuissent mox lapis cessit: ⁊ in sepulchrū se coaptauit. In igne quia draconem spirantē ignez discipuli qui portabāt corp⁹ per medium virtute crucis ipsum draconem sciderunt ⁊ ip̄m corp⁹ in reuerētia ⁊ honore habuerūt creature pure corporales sicut lapis de quo supra dictū ē. Creature etiam sensibiles sicut thauri in domiti vt in eius legēda hr̄. Creatura etiā rationalis corp⁹ eius in reuerentia habuit: sicut ptz in lupa regina q̄ postmodū facta est agna. Intellectualis q̄ sicut ōrieo papa angelo duce discipuli corp⁹ eius in galileā deduxerūt. Tertio habuit magnū priuilegiū post suā mortē, scz remuneratiōnē gloriosam ⁊ subuentiōnē quam no-

bis eribet fructuosam. Hz quidē gloriosam remunerationē: quā mater petijt dicēs. Matt. xx. Dic vt sedeant hi duo filij mei vnus ad dexterā ꝛc. per sinistrā ptē vita presens: p'dexterā vero vita btā figurat. Sedens ergo hi duo apli ad sinistrā qz corp corpora in p̄senti vita in multa gloria ꝛ honore habenť. Nā ꝛ si corpus Johānis nō inueniať: tamē in multa gloria ei⁹ sepulchrū habeť. Sedēt ad dexterā: qz eorū anime in celo beatificantur. Plus igiť christus eis cōcessit q̄ mater petijt. Petijt em̄ vt vnus ad dexteraz ꝛ alius ad sinistrā sederet. Et ecce ambo sedent ad dexterā ꝛ ambo ad sinistram: proprie tñ post resurrectionē sedebūt in celo ad dexterā ꝛ ad sinistram. Per dexterā enim xp̄i diuinitas intelligiť: et per sinistrā eius humanitas. Hic ergo sancti sedebunt ad dexterā dei: qñ eorū aīe beatificabunť in contēplatione diuinitatis. Tunc sedebunt ad sinistrā dei: qz tūc visus corporalis delectabiť in visiōe humanitatis. Uel pōt dici q̄ in p̄senti vita etiā q̄tum ad corpora verificatū est qō mater petijt. Dextera siquidem celi est oriens. Sinistra vero est occidēs. Sedet igiť Johānes a dextris qz sepulchrū habet ex parte orientis. Sedet Jacob⁹ a sinistris qz quiescit ex parte occidētis Secundo btūs Jacob⁹ exhibet nobis subuentionē fructuosam: sicut dicit beatus Aug. Homo tripliciter cōsideratur scz viuens, moriens, ꝛ mortuus. In isto triplici statu beatus Jacobus adiuuat sibi devotos. Nā in vita impetrat petōribus remissionē: sicut refert Beda de illo q̄ peccata scripsit in cedula ꝛ remissionē p̄meruit. In morte iuuat ꝛ ptegit cōtra demonū infestationē. Sicut patet in illo cui laboranti in extremis apparuit ꝛ burdonē vtens pro lancea ꝛ sacculo mulierculē p̄ scuto demones effugauit. Post mortē iuuat ne incurram⁹ eternā damnationem. Sicut refert Hugo de sancto victore de illo qui ad sanctū Jacobū pergēs cū ad suasionē demonis se occidisset et ad infernum a demonibus duceret beat⁹ Jacobus occurrit et ipsum ab inferno, ꝛa dēmonibus liberauit.

¶ Sermo. cxcij. De eodē. Sermo. ij.

Accessit ad ie sum mater filioꝝ zebedei. ꝛc. Matth. xx. In isto euāgelio mētio fit de trib⁹ scz de mr̄e ō filijs ꝛ de xp̄o. Jn matre nāq; dicunt fuisse fiducia: reuerentia: ꝛ ignorātia. Uñ dicit Raban⁹ Reuerentia: ꝛ ignorātia. Jn accessu nanq; notatur cōfidētia in adoratione reuerētia: in petitiōe ignorātia. Fiducia aūt p quā accessit causabať ex eo q̄ nepos suus erat. Anna q̄dē habuit p̄mū virū, scz Joachim de quo genuit virginē beatā mariā quā xp̄m genuit. Quo q̄dē Joachim mortuo: beata anna duxit aliū virū i maritū nōie Cleophas de quo genuit mariā q̄ genuit Jacobū minorē ꝛ Ioseph iustū. Simonē ꝛ iudā. Quo mortuo accepit tertiū maritū nōie salome: de quo genuit tertiā mariā q̄ habuit iacobū ꝛ Johānē. Scēdo mr̄ia fuit magna reuerētia q̄ notať i hoc q̄ nō tñ deū adorauit sz etiā ppter xp̄m ea q̄ ampli⁹ p̄desset marito suo si propter deū relinq̄ret virū: q̄ si ppter virū rel n queret deū. Tertio fuit i ipsa ignorātia. Uñ ōt Hiero. Uñ opinionē regni habuit mater filioꝝ zebedei hac vt reor ex eā: qz dixerat dñs. Tertia, die resurgā. Putauit em̄ illico regnaturū: ꝛ auiditate feruentis amoris cupit immemor futurorū. Scēdo fit etiā mētio de filijs: in q̄bus tria fuerūt. Prio sagacitas in submittēdo: qz p se nō petierūt sed matrē submiserunt. Qō fecerūt ppter quatuor causas quas tres p̄mas ponit Chrys. Primo ne ceteros discipulos scādalizēt vñ ōt Chrys. Si nos rogam⁹ magistrū forsan ceteros fratrū corda cōcutim⁹. Scēdo vt ipsa p filijs citi⁹ impetraret. Chrys. Ipse dñs q̄ mr̄ nos alios filioꝝ miseratiōe admiscuit facili⁹ exaudiet maternū affectū. Tertio qz si nō discrete peteret xp̄s sibi facilius indulgeret. Idē si reprehēsibilis inueta fuerit: facile merebitur veniā. Ipse enim serus excusabit errorē. Quarto ne ipsi notam ambitiōis incurrere possent petere eē primatum pro aliquo eo

morante tolerabile est: et pro consentiente reprehensibile: pro se autē vitupabile. Scēdo in eis fuit temeritas in postulando. Aut enim petebant primatum terrenum aut celestem: si terrenum temerarium et fatuitas erat: qz volebant dominari in mundo. Si celestē temeritas similiter erat: qz sine meritis illud assequi volebāt. Dicit nāq; Chry. q̄ desiderare bonū q̄ bonū est: qz est nostre voluntatis et nostra merces. Desiderare autem primatū terrenū vanitas est. Desiderare vero primatū ecclesiasticū vanitas ꝛ fatuitas est qz oportet q̄ sit seruus subditoꝝ. Desiderare autē primatū celestē sine meritis temeritas est. Sed desiderare ipsū meritis precedētib⁹ p̄uidētia est. Ter dño fuit in eis firmitas in patiēdo cum: di cam possumus: ꝛ christus subiunxit: calicem quidem meum bibetis ꝛc. Bibit em̄ Johānes per mortificationē: per martyriū desideriū ꝛ afflictionē ꝛ per veneni sumptionē: per feruētis olei adustionem bibit Jacobus p carnis mortificationez ꝛ xp̄m ad desiderium volūtatis ꝛ q̄tuz ad effectū passionis. Tertio fit mētio de christo in quo etiā tria fuerūt. Primū est benignitas in respōdēdo. Chry. Benigne quidē eos reprehēdit. Nō em̄ dixit nō sedebitis ne duos confunderet: nec etiā dixit. Sedebitis ne ceteros irriraret matrez autem noluit reprehēdere propter simplicitatem: antiquitatē ꝛ maternam amorem. Secundo in christo fuit rectitudo zeli in reprehendēdo: cū dixit Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicē quē ego bibitur⁹ sum. Dicitur autem passio christi calix a calore: vel sm̄ gnū. Erat enim antiquitus vas ligneū in quo medicine calide amare propinabā tur. Similr ꝛ passio xp̄i fuit in ligno crucis propinata ꝛ fuit nostrarū infirmitatū fanatiua: fuit ex calore amoris facta ꝛ christo valde amara. Tertio fuit in christo fidelitas in deferendo: qz p̄i dicens. Non est meum dare vobis, ipse: Nō est meum dare vobis quia non habeo illud a me: sed a patre: vel secūdū Rabanū. Nō est meū dare vobis si nō vestro merito ꝛ labore: vt scōm Remigiū. Nō est meū dare vobis talib⁹: q̄les vos estis, scz superbis sed humilib⁹. Uel scōm Hieronymū. Non est meū dare vobis: ratione cognationis carnalis.

¶ Sermo. cxciij. De eodē. Serm. iij.

Calicem quidē meum bibetis. Mat. xx. De⁹ hz tres calices in presenti et tres in futuro. Jn presenti q̄ de tres calices hz. Quoz prim⁹ est balsamo plen⁹, id est spū scō. Et iste est calix innocētie: i quo bibit xp̄s p̄go btā ꝛ oēs apli in die pēthecostes. Inter quos p̄cipui fuerūt isti duo scz Jacob⁹ ꝛ Joānes. Bibūt etiā oēs pueri baptizati q̄ martiſ malē innocētiā assequunť de quo i psal. Hz Ego aūt in innocentia mea ingressus sum. Scōs calix est plen⁹ absinthio ꝛ iste est calix pnie. Qui ei amisit balsamū gre ꝛ innocētie: accedat ad calicē amare pnie. Licet aūt sit absinthiū amarū. Hz tñ dulcorari ppter celeste p̄miū. Mat. iij. Egte pniam: ecce absinthiū appropinquabit em̄ regnū celoꝝ, ecce ibi p̄miū. Jn isto calice nō bibit xp̄s nec btā virgo. Biberūt tñ oēs apli in isto tpe passiōis xp̄i. Bibūt ēt oēs electi: iuxta illud Rom. iij. Oēs peccauerūt et egēt gl̄ia dei. Tertio calix plen⁹ sanguine rubicūdo. Jn isto bibit xp̄s. Joh. xviij. Calicē quē dedit mihi pater nō vis vt bibā illum? Biberunt oēs martyres. Apoc. vij. Lauerunt stolas suas ꝛ dealbauerūt eas in sanguine. Qui igiť amisit balsamū innocētie ꝛ abiecit absinthiū pnie accedat ad tertiū calicē, scz ad meritū passiōis dñice. Jpse em̄ sanguis ꝛ mors christi: nos a p̄cis lauat ꝛ nobis aduocat ꝛ pro nobis orat. De istis trib⁹ legiť. Heb. ix. Emūdabit ꝛ scientias nr̄as ꝛ hoc quo ad primū: ꝛ ō noui testamēti mediator est: quo ad scōm. Ut morte intercedente: quo ad tertiū. Scēdo deus habuit tres calices: post hanc vitā quoz prim⁹ est plenus vino mero: scōs est plenus vino mixto: terti⁹ est plen⁹ fece. De quo triplici calice dr̄ in ps. Calix in manu dñi vini meri plen⁹ mixto. Quedā em̄ aīe sunt q̄ statim dū a corporibus euolant celeste regnū attingūt: et isti bibūt de calice vini meri qz recipiūt puraz

elitiã ꝛ celestẽ glĩã nec aliquã penã purgatorij sentiant: de isto potu ỹz Cant. v. Bibite ꝛ inebriamini charissimi. Ebrietas nãq; nõ causat ex vno haustũ sed ex frequẽti. Mõ esñ aie sctõrũ habẽt vnum haustũ scz fruitionẽ in cõtẽplatione diuinitatis. Sed in die nouissimo resumpto corpore habebũt aliũ. Et iõ bibẽt ꝛ rebibẽt ꝛ ebrietatẽ tũc incurrẽt. Angeli nãq; sunt amici q; deo intimo amore sunt conuncti. Sancti vero sũt deo chari: q; sunt ei cõiũcti p amorẽ. Et charissimi: q; sunt sibi nature cõformitate ꝓpinqui. Et charissimi: q; ꝑcio charissimo redẽpti. Angeli vero q; sunt amici bibũt quia ex cõtemplatiõe diuinitatis suas delectatiões habuerũt. Boles vero ꝛ bibũt in cõtemplatione deitatis: ꝛ bibũt in cõtẽplatione humanitatis. Scõo sunt quedã aie q; nõ statim euolãt: sed aliqua cremabilia secum portant. Isti bibũt in calice vini mixti habẽt quidẽ gloriã: sed cũ admixtione pene purgatorij de hac Esaie. j. Vinũ tuum mixtũ est aqua. In purgatorio q̃dẽ multiplex est mixtio, scz pena cũ gr̃a: ꝛ securitas cum timore. Securi q̃dẽ sunt de gr̃ia habẽda sz semp sunt in timore ne nimiũ differat. Consolatio cũ desolatione. habẽt esñ cõsolationẽ de tali securitate: et de angelox visione sed th desolationem habẽt de pene acerbitate: ꝛ demonũ apparitione. Tertio sunt q̃dã aie q; in inferno detinenk. Et isti bibũt in calice pleno fece. In iferno q̃dẽ sunt feces oim elemẽtoz ꝛ olim rerũ. Si quidẽ facto iudicio extremo renouabik terra: ꝛ nouã formã assumet. Renouabik aer ꝛ perpetuã claritatẽ induet. Apoc. xxj. Vidi celũ nouũ et terrã nouã. Renouabik aqua q; chrystallinã formã accipiet. Ut Apoc. vik. Ostendit mihi fluuiũ aque vite splendidũ tanq; chrystallinũ: oẽs autẽ feces istox elementorũ in lacrimã infernalẽ ꝓiciẽtur. Ipse etiã ignis renouabik: q; lux a calore diuidek tota lux transibit in regionem beatorũ: ꝛ totus calox in regionẽ damnatorum. Ibi etiã sunt feces, olim rerũ. Naz in presenti vita nõ sunt bona pura sz mixta. Fex esñ vite est mors ꝛ fex sanitatis est infirmitas. Fex gaudij est dolor ꝛ tristitia. Fex lucis est tenebra. Deus igitur tunc totũ vinũ lauat de fece. Vinũ purum scz vitam, sanitatem gaudium et lucem ponet in cellario celesti. Feces autem scz mortem: infirmitatem, dolorem: et tenebras ponet in cloaca Ifernali. Et ista de feces damnati semp bibent. Esaie. lj. Usq; ad fundum calicis saporis bibisti ꝛ epotasti usq; ad feces.

¶ Sermo. cxciij. De sancto Petro ad vincula. Sermo primus.

Orupisti vincula mea ꝛc. Quadruplex beneficiũ ꝛ opꝰ mirabile quod deus fecit de quo multipliciter sibi refertur gratiaꝝ hodie eccl̃ia representat. primũ est opus mire gr̃e qõ fecit in gratiosa petri de carcere liberatiõe: qõ notaꝝ cũ dicik. Dirupisti vincula ꝛc. Que q̃dẽ liberatio fiebat p duo scz p suffragia orationũ. Act. xij. Oratio autẽ fiebat ab ecclesia sine intermissione ad deũ pro eo. Que quidem orationes meruerũt exaudiri q; habant a dignis et a multis: q; dicit ab ecclesia: ꝛ quia fiebãt pro digno scz p petro: ꝛ quia fiebant cũ instantia: videlicet sine intermissione: ꝛ quia fiebãt pro re vtili ꝛ honesta scz liberatiõe beati petri. Secundo fiebat angelico ministerio: angelus enim lucem sibi tribuit ꝛ ipsam velociter surgere fecit: ꝛ cathenas de eo manibus soluit: per q̃ datur intelligi q; ille q̃ est in carcere diaboli hz intelligentiã obtenebratã: sz angelꝰ ipsam illuminat p fidẽ: habet affectiuã ad terrã inclinatã: sed ipsaz angelꝰ elevat ad amorẽ. Hz operatiuã alligatũ: sz angelꝰ ipsam soluit ad meritoriã operationez. Scõm est opus mire mie q; qõ filiã ꝓcipis bonas beati petri osculantẽ sanauit ꝛ alexãdrũ papã a vinculis liberauit qõ notaꝝ cum ỹz. Tibi sacrificabo hostiam laudis. Et quanta dei mia q̃ est sctõrũ suppliciis recedit venerabilia ꝛ gr̃iosa. Sanauit q̃dem beatus petrus p ꝫba sua. Act. ix. Enea sanet te dñs nr̃ ihesꝰ xp̃s: p verbũ ꝛ gr̃a sua. Act. xix. Afferebant semicinctia ꝛc. per vmbrã suã. Act. v. Per bacultũ suũ filiũ resuscitauit martinianuz. Per suppliciũ me sua sicut istã puellã sanat quotidie g me

ritã ꝛ ossa sua. Tertiũ est opus mire sapiẽtie quod notaꝝ cum dicik Et nomẽ eius vocabo. Sapientia enim dei hodie apparuit q; de malis bona elicere sciuit. Diabolus q̃dẽ p quatuor modos declinare conatꝰ est. primo p vanti cultꝰ superstitionem. Romani enim ad honorẽ augusti imperatoris festiuz solẽniter faciebãt: sed ex isto malo deus sciuit elicere bonũ: q; festum superstitionis cõuertit in festũ de oratione: ꝛ quod fiebat principi dãnato post modũ est factũ apl̃o principi petro: fecũdo per simulatã religionẽ. Diabolus enim in specie moysi iudeis apparuit ꝛ supra magnum montẽ iuxta mare lucens plurimos necauit. Sed de isto malo deus bõa extraxit: quia ceteri hoc videntes ad fidẽ cõuersi sunt. Tertio p terribilis monstri apparitionem: q; diabolus in specie draconis apparuit: sed quidã deus in bonũ quertit: quia sanctus Donatꝰ in os eius expuit: ꝛ ille mox crepuit. Quarto p oppressionẽ: quia diabolus quedã innasit ꝛ coram omnibus vexauit: sed istud deus in bonũ conuertit: quia mox vt catena beati petri collo eius imposita fuit diabolꝰ abscessit. Quarto offendit corpus mire potentie quando classes petro cõfessit quod notaꝝ cũ dicitur. Tota mea reddam in conspectu portꝰ eius ꝛc. Dedit enim dñs beato petro potestatẽ in celo vt ianuam celi claudat ꝛ aperiat: ideo dixit. Tibi dabo claues. In mundo vt scz in eo liget ꝛ soluat: ideo dixit. Quodcũq; ligaueris sup terrã erit ligatũ ꝛ in celis: ꝛ quodcunq; solueris sup terrã erit solutum et in celis ꝛc. In inferno vt scz diabolꝰ ecclesiẽ nõ prevalebunt aduersus eam. In purgatorio vt ecclie suffragia ibi valeãt: nõ dixit. Et quodcũq; solueris sup terrã: q; scõz quos dem purgatorij in terra esse opinatur.

¶ Sermo. cxcv. De eodẽ Sermo. ij.

Caꝰ es simon barjona: q; caro et sanguis nõ reuelauit tibi ꝛc. In quolibet ꝓlato reꝙruntur quatuor que in beato petro fuerunt, scilicet vita, sapientia, constantia: ꝛ autoritas rite collata. Perfectio autem vite notatur: cum dicik Beatus es. Licet enim plena beatitudo sit in patria: est tamen aliqua beatitudo in via. Nam ẽm Augu. in libro de vita btã. Ad plenã beatitudinem tria requiruntur, scz completa voluntas: voluntatis sanctitas: desideriorum satietas. Et in his omnibus plena securitas. Habent quidem sancti in presenti quodammodo voluntatem completaz. Sicut esñ ipsi faciunt voluntatẽ dei. ps. In lege domini voluntas eius: sic ꝛ deus facit voluntatem ipsoz. ps. Voluntatem timentiuz se faciet. Habẽt sanctitatem voluntatis. Dicit esñ Aug. q; btus est q̃ habet q̃cq̃d vult ꝛ nihil mali vult. In sctis viris voluntas eoruz est in bonis ꝛ de bonis. ps. In mandatis eius volet nimis. Habẽt quodammodo desideriorum satietatẽ quia habendo deum habent desiderium completum: vnde dixit philippus. Joh. xiij. Dñe ostẽde nobis patrẽ ꝛ sufficit nobis. Aug. Nimis est auarꝰ cui nõ sufficit deꝰ: habent securitatem quã habebat apl̃s. Rom. viij. Certus sum enim q; neq; mors neq; vita ꝛc. Scõo necessariũ est prelato diuina sapientia: quod notatur cum dicitur Caro ꝛ sanguis nõ reuelauit tibi ꝛc. Est nanq; quedam sapientia carnis: quedam sanguinitas: quedam patris celestis. Sapientia carnis est appetitus sensualitatis. Non est autem credẽdũ eius magisterio: q; falsus ꝓpheta est. Threno. ij. Prophete tui viderũt tibi falsa et fatua. Nec est standũ iudicio eius: q; falsus iudex est. Joh. viij. Uos secundũ carnem iudicatis ꝛc. Nec seruãda dicta eiꝰ quia insipiẽs medicus est. Romano. viij. Si secũdum carnẽ vixeritis morieminí. Nec habendus comitatus eiꝰ q; ꝓceps dux est. Ibidẽ. Nihil damnatiõis est his qui nõ secũdum carnẽ ambulãt. Nec sũt querende diuitie eius q; vilis negociator est: prime Corinthioꝝ. xv. Caro ꝛ sanguis regnũ deinõ possidebũt. Sapiẽtia sanguinis affectus ꝓpinquitatis. Et ista similiter nõ est sequenda maxime in tribus. s. l. bonoꝝ tẽporaliũ distributiõe vbi seruãda ẽ regula q̃ hr̃. Lu. vj. Qõ superest date eleemosynã. Nõ edificate primoꝝ lata palatia. In beneficiorũ ecclĩasticoꝝ

collatione vbi seruanda est regula q̄ habet. Eccli.xlj. Benefac iusto. s. pauperi clerico ⁊ bono, ⁊ ne dederis impio. s. malo propinquo. Jn sacramentoꝝ dispēsatione vbi seruanda est regula q̄ hr̄ Mat. x. Gratis accepistis: gratis date. Tertia est sapia pr̄is ce estis quam habuit petrus, ⁊ ista sapia beatificat. vñ premittit. Beat⁹ es symon bario. ⁊c. Uere em̄ beati ficat, qz ista fides trāscēdit omnē sensuz. Hebre. x. Fides est substantia sperandarū rerum argumētū non apparētiū. Trāscēdit intellectuz humanū. ij. Coz. x. Jn captiuitatē redigētes oēm intellectū in obsequiū xp̄i. Trāscēdit intellectū angelicum: de hoc Dion. Jesus scōm nos diuina cōpositio ⁊ ineffabilis est omni verbo ⁊ incognita omni mēti ⁊ ipsi p̄tos dignissimoꝝ angeloꝝ. Transcendit nature cursum qz est operatrix miraculoꝝ. Wardi. ix. Si pōt credere: oia possibilia sunt credenti. Trāscēdit oēm mundi principatū Heb. xj. Sancti per fidē vicerūt regna ⁊c. Tertio necessaria est prelato cōstātia, hec aūt cōstātia maxime cōsistit in delinquētiū correctione ⁊ reprehensiōe, ⁊ ista cōstātia fm̄ Greg. dz habere discretionē maturitatē ⁊ fortitudinem. vñ dr̄ super illud. Eze. j. Plāta pedis vituli. s. mature incedens fortis ⁊ diuisa: qz vnusq̄sq̄ prelatus ⁊ venerationē hz in maturitate ⁊ fortitudinem in opere ⁊ diuisionē vngule in discretione Prelat⁹ quidem dz esse discret⁹ i discreta culparū examinatione maturus in examinatorum matura pōderatiōe ⁊ fortis in potenti punitione. Quarto necessaria est plato auctoritas rite collata quod notat dñ dicit, tibi dabo claues regni celoꝝ. Circa tria q̄ sunt tria videnda. Primo a quo sunt iste. s. claues qr̄ xp̄o. Xp̄s nāq̄ hz tria genera clauiū. s. claues infernalis iusticie. Et istas claues nulli dedit, hz ea sibi retinuit. Apo. j. habeo claues mortis ⁊ inferni, hz claues celestis curie. Et istas nō dedit oibus hz solū sacerdotibus ⁊ prelatis que fm̄ Hilare. sunt scia ⁊ potētia discernēdi, qua scientia seu potētia precedente sacerdos dz dignos recipere: ⁊ indignos a regno excludere, hz claues fidei catholice, ⁊ istas cōmunicat omnibus. Ambr. Clauem petri fidem dixerim per quam ille medius inter albū ⁊ rubeū: qr ipse ille aperuit. penetrauit inferna maris calcauit. Arōtroz illaz clauē quo decim ārū cum operatione constatā. Quo decim ārū apostoloꝝ symbolo fides sancta constat. Scō vidēdū est cui dar qr propria est Scō vidēdū est cui dar qr potestas, soli em̄ sacerdotes hñt istas claues, vere enim boni sacerdotes iurisdictionē habēt vere ⁊ digne ⁊ cōplete. Tertio videndū est ad q̄d dar̄ ille claues. s. ad ligandū ⁊ soluēdū. Est aūt vinculū culpe ⁊ pene eterne ⁊ pne, Sacerdos igit̄ p̄t ligare ⁊ soluere vinculū pne. So luit aūt deus ⁊ ligat vincula pene eterne ⁊ culpe.

¶Sermo. cxcvj. De inuentione sancti Stephani. Sermo. j.

Tatuisti verba tua que locutus es in manibus puerorū tuorū ⁊ pphetarū vt transferentur ossa regum nostrorum ⁊ ossa patrum nostrorum de loco suo ⁊c. Baruch. ij. Jnuētio siue trāslatio corporis beati stephani protho martyris commendabilis est quadrupliciter. Primo ex pte illius a quo facta est, scilicet christi cum dicit. Statuisti verba tua. Jpse enim verba que, locutus est de trāslatione beati stephani loquendo statuit. i. firmauit. Secundo ex pte loci ad quod facta est, scilicet ecclesie. Jpsa enim ecclesia

maxime apparuit in beato stephano qui nō hūit vacuitatē: sed spūssancti plen tudinē. Nec etiā dilexit terrenas vanitates sz celestes amenitates adamauit: nec habuit aliquā tenebrositatē sz diuinā charitatē. Ab his ergo p̄missis verbis cōmendatur. Et primo a gratie plenitudine cū dicit, cū esset plen⁹ spiritusancto ⁊c. fuit aūt maxime plen⁹ gr̄a ⁊ fortitudine, vñ premittit stephan⁹ plen⁹ gr̄a ⁊c. Ista aūt gr̄a fuit charitas que est caput oīm gr̄arū que in eo tāta fuit q̄ pro illis q̄ p̄m lapidabāt deū exhorabat. Fulgētius commendat deo inimicos q̄s alius oblīuisci poterat etiā suos charissimos. Bern̄. Ut cui⁹ in eo sensum corpozee passionis affectus interne cōpassionis: vt illoz̄ scelera magis plāgeret q̄z ꝓpria vulnera. Fuit etiā plen⁹ fortitudine: q̄ fortiter pugnauit ⁊ vicit: ⁊ hoc fecit auxilio xp̄i. q̄ cum ipso semp erat. ps. Cū ipso sum in tribulatiōe eripiā eū ⁊ glorificabo ⁊c. Nō patet ex miltis. primo ex imperterrito sermone: cū dr. Dura cernice ⁊ incircuncisi cordib⁹ ⁊ aurib⁹. Mar. xiij. Nō em̄ vos estis loquētes sed spūssanct⁹. Scdo ex importabili passione Job. vj. Que nāq̄ est fortitudo mea vt sustineā, nec fortitudo lapidū fortitudo mea, nec caro mea enea est. Uirtutē aūt dei stephan⁹ fuit fortior lapide: q̄ pcuss⁹ fract⁹ nō fuit ⁊ fuit fortior ere: q̄ pcussus non murmurauit. Tertio ex miraculosa operatione, tanta em̄ prodigia ⁊ signa facere nō potuisset nisi deus cū ipso fuisset. Joā. iij. Nemo em̄ potest hec signa facere que tu facis nisi fuerit de⁹ cum eo. Quarto ex taz difficili inimicoz̄ suoz̄ dilectiōe, in hoc q̄ pro persecutoribus suis ⁊ ipsum affligētibus deū exorauit. Est nanq̄ manifestum q̄ deus cū eo fuit qui sibi tantam patientiā dedit q̄ etiā seipm superauit. Pro uer. xvj. Melior est patiens viro fortiz ⁊c. Quinto ex tanta diuine sapiētie illustratione: q̄z non poterant resistere sapientie ⁊ spiritui qui loquebatur. Secūdo cōmendatur a celesti cōuersatione quod tangit ibi cū dicit. Intendēs in celū. Stephan⁹ em̄ libenter corde cōuersabatur in celo nō in mundo: sciens q̄ mūd⁹ trāsit ⁊ cū eo ad diuitias delicias ⁊ honores. ſ. Jo. ij. Oē q̄d est in mundo cōcupiscētia carnis est, ⁊ cōcupiscētia oculoz̄ aut superbia vite. Mūdus trāsit ⁊ cōcupiscentia eius. Qui igit adheret istis translatoriis male postmodū triplicē transitum faciet. Primo nāq̄ transit de culpa in culpā. Sapiens. iij. Uino precioso ⁊ vnguento nos imple mus nullū pratū sit quod nō pertrāseat luxuria nostra. Greg. Pctm̄ quod p̄ tentiā non diluitur mox suo pondere aliud trahit. Scdo de culpa in penā, vbi dupliciter. Uel in penā presentem de qua dicit Ro. j. Tradidit illos deus in passiones ignominie ecce culpa ⁊ mercedē quas oportuit erroris sui in semetipsis recipere ecce pena. Et sicut nō ꝓbauerūt deum habere in notitia ecce culpa. Tradidit illos de⁹ i reprobū sensum ecce pena, vel ipsā ad penā futurā. Job. xxj. Tenēt impium ⁊ citharā ecce culpa ⁊ in puncto ad infernū descendūt, ecce pena eterna. Tertio de pena in penā. Job. xxvij. Trāsfatio de pena in penā. Job. xxvij. Trāsfat ab aquis nimium in calorē nimiū. Tertio cōmendat a diuina reuelatione: q̄ notatur cū dr. Ecce video celos apertos ⁊c. Uidēdo aūt celos apertos vidit locū ad quem ad ingrediēdū, securum ⁊ amenū ad inhabitandū. Olim erat celū clausum, ⁊ iō tūc impossibilis erat introitus. Sed mō celū est apertū, ⁊ ideo omnes intrare possunt vñ ps. Aperite mihi portas iusticie ingressus eas cōfitebor dño ⁊c. Est locus securus. Mūdus aūt non est securus ꝓpter peruersitatē hoim nec ꝓpter inhabitationē demoniū: nec paradisus terrestris ꝓpter ignē ⁊ gladiū. Sz ibi. s. in celo, nec peruersitas hoiz̄ pōt attingere, nec malicia demoniū ubi pōt peruenire, nec ignis seu gladius ibi deseruit. Luc. xvj. Inter nos ⁊ vos chaos magnū firmatum est vt hi q̄ volūt hinc trāsire ad vos nō possunt neq̄ inde huc trāsmeare. Est etiā locus amen⁹. Tria antez sunt fm Aug. que domū facit amenam, sc̄z quando dom⁹ parib⁹ est disposita mensuris: ampla ⁊ lucida. Sic i celo sunt multa loca. i. diuersa merita q̄ in sunt paratā q̄z fz Aug. i dispari claritate erit pargaudiū. Est etiā valde amplū Baruch. iij. O israel q̄ magna est domus dei: et ingressus possessionis eius. Est etiam lucidum.

ꝓpoca. xxj. Claritas dei illuminabit ill⁹ ⁊ lucerna eius est agnus.

Sermo. cxcviij. De sctō Dñico. Ser. j.

Quasi stella matutina in medio nebule ⁊ quasi luna plena i diebus suis luceret ⁊ quasi sol refulgens sic ille refulsit in templo dei. Eccli. l. j. celum spūale sunt viri sancti in quibus deus per gratiā requiescit peccatores aūt sunt terra quos deus peccatis suis cōculcat dū eos insuperabili iustitia comprimit. Esa. lxvj. Celum mihi sedes est, terra aūt scabellū pedū meoz̄: beat⁹ dominicus fuit celum, ⁊ ideo i ipso fuerunt planete dei scilicet stella matutina. Sol. ⁊ luna. In verbis ergo premissis assimilatur stelle matutine radianti lune plene lucenti: ⁊ soli refurgēti. Stella matutina est lucifer q̄ quidem est calidus: humidus: iocundus: ⁊ solisnuncius. Sic beat⁹ dominic⁹ fuit calid⁹ per feruentem zelū, vnde dicit de eo. Uerba eius ardebant vt facule: q̄z in spiritu veneratione virtute helie. Eccli. xlviij. verba eius quasi facule ardebāt. Dicunt autem ver da sanctorū ignita triplici de causa fm Amb. super ps. Beati immaculati. Tum q̄z mundāt. Tū q̄z inflāmāt. Tū q̄z illuminant. Sic verba beati dñici habuerūt triplicē mundā di: inflāmā di: ⁊ illuminādi: ⁊ ideo viso de ipso apparuit in spē cauda facule: ⁊ stelle. Nam instar catuli habebat linguā medicinalē per quam mundabat a nīē culpe ⁊ peccatorū. Instar facule inflammabat torpozez negligentie. Instar stelle illuminabat tenebras ignorantie. Scdo fuit humidus per lachrymas ⁊ effusionē, vnde de eo dr. q̄ de suis oculis quasi quendā fontē effecerat lachrymarum. De isto fonte procedebant aque mare dulces calide ⁊ frigide aque a mari sicut lachrymē cōpunctionis que fundebat p̄ peccatis propriis. Judith. viij. Penitentiā ei⁹ fuis lachrymis postulans nō haberet. Adeo tñ per elemētape ctās se macerabat acsi talia haberet. Ho dulces sunt lachrymē deuotiōis q̄ fundunk pro celestib⁹ desiderijs. Istas habuit beat⁹ dñicus q̄ in o fone sepe flere consuenit, vnde de eo dr. Credros adtunges sedulis fletus orationibus. Aque calide sunt lachrymē cōpassionis q̄ fundunk pro miseriis alienis. Et dicunk calide: q̄z nō fundunk nisi a corde fraterna charitate inflāmato. Juxta illud. ij. Cor. xj. Quis scādalizat ⁊ ego nō vror. Istas lachrymas hūit beatus dñic⁹ de quo dicit q̄ de⁹ sibi specialē gratiā contulerat flere pro pctōribus miseris ⁊ afflictis. Aq̄ frigide sunt lachrymē lamentationis q̄ fundunk pro incolatu presentis miserie. Uñ ps. Heu mihi q̄z incolat⁹ meus prolongat⁹ est ⁊c. Sancti em̄ viri multas patiunk tribulationes sed refrigerium magnū habent p̄ lachrymarum effusiones ps. Trāsiuimus p̄ ignē ⁊ aquā ⁊ deduxisti nos in refrigeriū. Hier. vj. Ingredientes refrigeriū alabus vestris. Tertio fuit iocūd⁹ ⁊ hoc in mente pr̄ cōscie tie serenitatē. Prou. xv. Secura mēs quasi iuge cōuiuiū. Jn facie q̄ vultus alacritatē, vt ibidē. Cor gaudēs exhilarat faciē in sermone per exortatiōis alacritatē, ⁊ sinceritatē. Jn conuersatione per amicabilitatē. Prou. xviij. Uir amicabilis ad societatē magis amicus erit, q̄ frater. Et propter istā quadruplicē iocunditatem pōt dici de eo quod dr de dño. Esay. lij. Non clamabit. s. per impatientiam: quia habuit exhortatiōis alacritatē. Calamū conquassatū non conteret: quia habuit cōuersation o cōitatē, nō erit tristis quia habuit cōscientie serenitatē: neq̄ turbulentus: q̄z habuit vultus alacritatē. Quarto solis iusticie q̄ christi est preco siue nuncius. Sicut em̄ beatus Joannes baptista p̄nūciauit aduentū christi: sic ⁊ iste vicinum creditur prueniisse iudicij. Luc. xviij. Misit seruum suum. i. ordinem p̄dicatorū: vt exponit Greg. Hora cene ideſt in fine seculi. Missus est ergo in extremo tēpore quia sicut dr. ſ. Cor. x. Nos sum⁹ in quos fines seculoz̄ deuenerūt. Miss⁹ est ab extremis terre. i. definib⁹ hyspanie Esa. xlix. Ab extremis terre ideſt a lōginquis ego vocaui te ⁊c. Missus est vsq̄ ad extremū terre ps. Jn omnem terram exiuit sonus eoz̄ et in fines orbis terre verba eoz̄. Esa. xlix. Dedi te in lucez gē-

Universidad de Deusto Biblioteca

ę̃tum: vt sic salus mea vsq; ad extremum terre missus est pro extremo fine. i. prosequędo ipsum deum. qui sicut dicit beat⁹ Aug. est finis desideriorū nostrorū qui sine fine videbitur sine fastidio amabitur sine fatigatione laudabitur. Scdo assimilatur lune plene. Quādo aūt luna est plena tūc hz quadruplicē plenitudinē scilicet plenitudiē lucis in corpore, virtutis in operatiōe forme specie, z imaginis impresse. Sic beatus Dominic⁹ habuit plenitudinem lucis in corpore. id est diuine sapientie in mente. Est autem triplex sapientia sicut dicit. Augu. in libro de quātitate anime scilicet nociua que est sapiētia mundana. superflua q̃ est philosophica, et necessaria q̃ est diuina. Habere igit sapientiam nociuam est esse lunā vacuā. Habere sapienti ā philosophicā: est esse lunam semiplenā. Habere vero sapiētiā diuinā est esse lunā plenam. Beat⁹ Dominicus non fuit luna vacua: quia sapiētiaz mundanā abhorruit: nec fuit luna semiplena: quia sapientiam philosophicam contēpsit: sed fuit luna plena quia sapiētiaz diuinā dilexit Secundo dicitur luna plena: qz habuit plenitudinem virtutis in operatione. In homine sūt intellectus affectus, z effectu. Illi ergo sunt luna vacua qui habent intellectum vacuū dei cogitatione: affectū dei amore et effectum bonā operationē. Illi vero sunt luna semiplena q̃ habēt fidē: sz nō habēt amorem nec operationē. Beatus vero Dñic⁹ fuit luna plena: quia habuit intellectum illuminatū per fidē. effectum inflāmatuz per amorem: z effectum informatum per bona ꝫ operationē. Tertio dicitur luna plena: quia habuit plēitudinē forme specie. id est perseuerantie Sunt enim qui nec bene incipiunt. nec bene proficiūt nec bene finiūt. Et isti sunt luna vacua Sunt qui bene incipiunt: sed male proficiunt. isti sunt luna semiplena. Sunt z q̃ bene incipiunt, proficiunt et finiunt: isti sunt luna plena. Sed beatus Dominicus bene incepit, quia adhuc sub nutricis cura constitutus: in terra iacebat bene profecit qz in sua iuuentute vendidit libros et preciū pauperibus eroganit: et bene continuauit et finiuit: quia totam, vitam suam in seruitio dei expendit Quarto beatus Dominicus dicitur luna plena: quia habuit imaginis plenitudinē. Anima nāq; facta est ad imaginem dei quantum ad memoriam intelligentiam: z voluntatem. Quādo igitur deus non est in memoria per intentionē nec in intelligentia per fidē nec in volūtate per amorē tūc luna est vacua. Quando vero quis habet deū in intellectu per fidē, fz non habet eū i amore per volūtate: tunc imago lune est semiplena Beatus dominicus habuit eam plenā, qz deū recte cognouit: vere dilexit: z in memoria semper retinuit. Tertio bīs dñicus assimulatur soli. Nā dicit Augustin⁹ q̃ in sole tria cōsiderātur. s. quod est, qđ lucet z quod calet. In beato autem dominico instar solis fuit essentia pura: id est vita sancta, doctrina lucida, z charitas inflāmata. Amittit aūt sol. i. plāti q̃ debent esse sol: lucem suā ꝙtū ad nos quadruplici de causa. Prio ꝓpter nubis interpositionem. i. superbie obumbrationē Ezechiel. xxxij. Solē nube tegā. id est regibus mittā. Sz beatus dñicus isto modo non amisit lucē, quia sine nube superbie fuit. Uñ libētius morabat carcassone vbi despiciebat ꝫ tholose: vbi ab omnib⁹ honorabat. Secūdo propter obiectionē insolentie. i. leuitatis z incōstātie. Unde de hoc Eccl. xxvij. Stultus sicut luna mutatur. Beat⁹ aūt dñicus habuit magnā mentis firmitatē. Unde dicit in eius legenda, tā seruabat mentis constantiam, vt vix aut nunq̃ semel nunciatum sermonem cum deliberatione acquiesceret imutare. Tertio ꝓpter fumi vel vaporis obūbratione. i. carnalis cōcupiscentie exalationē. Apoca. ix. Excēdit fum⁹ putei sicut fornacis magne: z obscuratus est sol z aer de fumo putei. Istaz autem exalationē habuit dominic⁹ non habuit: qz virginitatē integram custo diuit. Quarto ꝓpter terre interpositionem. i. terrenoꝝ cupiditatem Iere. vj. A minori vsq; ad maiorē omnes auaritie student. Sed beatus dñicus isto modo obscurari nō potuit: qz volūtariā paupertatē elegit. Gal. vj. Mihi mūdus crucifixus est z ego mundo. Mundus ꝙpe sibi crucifixus est: qz ipsum mundum z oia mūdana z terrenas cupiditates

pendit z desperit. Et ipse mūdo crucifixus est qz de mūdo nō fuit reputatus nec mundus de ipso curabat.

¶ Sermo. cxcix. De eodē. Sermo. ij.

Spirit⁹ meus qui est in te, z verba mea q̃ posui in ore tuo non deficient de ore tuo z de ore seminis tui dicit dominus: a modo z vsq; in sempiternuz. Esa. lix. Ue rem predicatorem tria ꝓmendat scilicet vita sancta, doctrina assidua, z sapiens proles z fecūda. Ista tria beatū dñicū cōmendabilē reddūt scz vita sancta cū hz Spūs me⁹ qui est i te. Ipse enim habuit spūs sctm: et ideo non tm̄ verbo sed etiā exemplo z virtutib⁹ predicauit. Utebat enim doctrinis, exēplis, z etiā miraculis. Quidē enim erant inscī z ignari: z ꝫtum ad istos vtebatur bonis z vtilib⁹ doctrinis vt eos instrueret. Quidā erāt insipidi z indenoti z quantū ad istos vtebat gratis z exemplis vt indenotos attrahent. Quidam vero erāt duri z obstinati z quātum ad istos vtebat miraculis vt eos cōuerteret de his tribus hz Marci vltimo. Illi aūt profecti predicauerūt vbiqz: ce dominō cōfirmante: ecce vita graciosa doctrina fructuosa dño cooperante et sequētibus signis: ecce miracula virtuosa. De his trib⁹ etiā hz. Joh. v. Tres sunt qui testimoniū dāt in celo, id est in beato dño spirituali z celesti, scz pater qui sibi credit miraculoꝝ potentiā filius q̃ sibi dicit ꝓdicāti sapiētiā: z spūssctus q̃ sibi dicit virtutem z gratiā. Scōm est doctrina assidua. cum hz Et verba mea q̃ posui in ore tuo qđ est cōtra ꝓdicatores desidiosos qui verba dei nō habent in ore p dominicā sed absc̄ōdūt in corde p desidiā z diuinā debēt, scz sapiētia z thesaurus. Ecclesia. xlj. Sapiētia absc̄ōdita z thesaurus inuisus q̃ vtilitas in vtrisq; Talentū. vt habet Mar. xxv. Et frumētū. Prouer. xj. q̃ absc̄ōdit frumētū maledicēt in populis. Nō debēt verba dei absc̄ōdi: quia sunt sapiētia dei qua mediāte instruunt. Ps. Testimoniū dñi fidele sapiētiā ꝓstās parvulis. Sūt thesaur⁹ dei quo egeni ditant. ꝓs. Bonū mihi lex oris tui sup millia auri z argēti. Sunt talēta quibus serui peccati redimūtur: z ad ista talēta aures christinos admonet cōparāda. vt habet Apoc. iij. Suadeo tibi emere a me aurum ignitū ꝓbatū etc. Sūt frumētū dei quo fideles reficiunt. Mat. iiij. Non in solo pane viuit homo etc. Tertiū ē pies sapiēs z fecūda. cū hz. Et ō ore seminis tui etc. Semen eñ beati ꝓnici fuit ordo predicatoꝝ quē in christo pe uāgellū g: neranit. Nō enim ipse ordo fuit a casu inuentus vel ex humana prudētia institutus: sed fuit potius ꝫ deo destinat⁹. Luc. xiiij. Misit seruum sū dicere inuitatis vt venirēt. Uze go. Hora cene finis ē fcī. In hoc fine mittitur seruus, id est ordo ꝓdicatoꝝ ad inuitatos p legez z prophetas: vt repulso fastidio ad gnām̄ cenā se prepararēt. Scdo fuit a prophetis ꝓfiguratus z maxime. Zacha. vj. Ubi dicit q̃ i quarta quadriga erant equi varij et fortes. Isti equi sunt predicatores christum per vniuersum mūdū portātes. Et dicunt varij: nō tm̄, ꝓpter habitū, sz etiā ꝓpter varietatē ꝗtutū z dicunt fortes: qz fortiter scīūt pugnare: se defendere: z sunt i q̃driga quarta. In prima eñ q̃driga sunt eq̃ rufi. i. ordo martyrū. In scda sunt eq̃ nigri. i. ordo cōfessoꝝ q̃ se per macerationē denigrauerūt. In tertia sunt eq̃ albi. i. ordo ꝗginum. In quarta sunt eq̃ varij. i. ordo doctoꝝ z ꝓdicatoꝝ. Tertio iste ordo fuit a matre dei impetratus z habitu insignit⁹. Nā cū quidā sanct⁹ vir ante istius ordinis institutionē instaret oratiōi. vidit beatam virginē mariā ꝓ humano genere exorātē. Cui ait xps. Quid possum ampli⁹ facere? Misi ꝓphetas z ꝓphetas z patrū se emēdauerūt: veni z ego ad eos. Deinde misi apłos: z me z eos occiderunt. Misi etiā martyres z cfessores ac doctores: z nec illis acquieuerūt. Sed qz nō est fas vt alicui tibi denegē: dabo eis predicatores meos. Fuit etiā ipe ordo ꝓdicatoꝝ a ꝗgine gloriosa in habitu insignitus. Nā cū pri⁹ fratres habitū aliū deferrēt beata ꝗgo habitū qnā nūc habēt eis ostēdit. Quarto fuit ab apostolis dei scīētia z cōstātia decorat⁹. Nā Petr⁹ z paulus sibi apparuerūt: cui Petr⁹ baculum.

Paul⁹ vero libꝝ tradidit dicẽtes. Uade ꝓdica: qm̃ ad hoc ministeꝝ a deo es electꝰ. Per libꝝ aũt significat domũ scientie Et ꝑ baculũ intelligit fortitudo ꝓfatie q̃ duo in predicatoꝝ maxima reqruntur. Quinto a vicario dei fuit cõfirmatꝰ. Cum esset summus pontifex beato dñico ordinis predicatoꝝ cõfirmationẽ petenti se difficilem exhiberet. sequẽti nocte vidit in visiõe q̃ ecclesia lateranen. ruinã minaret. & ecce beatꝰ dñicꝰ occurrit: & humerꝝ supposits ipaz ecclesiã sustẽtauit ꝛc. Sexto fuit a beato dñico institutꝰ. Unde super illud Eccli. x. Utilem rectorem in tempore suscitauit. Dicit glosa interlinearis. i. ordinem predicatoꝝ ꝛc.

¶ Sermo. cc. De eodem ser. iij.

Ex veritatis fuit in ore eius: et iniquitas nõ est inuenta in labijs eius: in pace & equitate ambulauit mecuꝫ: & multos conuertit ab iniquitate. Malach. ij. Ex his verbis ostenditur q̃ beatꝰ dñicꝰ habuit triplicẽ perfectionẽ. Primo nãq; fuit pfectꝰ quãtum ad se: cũ dicitur. Lex veritatis fuit in ore eius, & iniq̃tas nõ est inuẽta in labijs eiꝰ. Que perfectio fuit in veritatis scẽtia: cũ dicit. Lex veritatis fuit in ore eiꝰ & in sanctitate vite: cũ dicit. Et iniq̃tas nõ est inuẽta in labijs eiꝰ. ¶ Circa primũ notandũ q̃ q̃druplex ẽ lex. Pria est lex. cupiditatꝫ que est aduocatoꝝ. Esa. v. Ue q̃ iustificatis impiũ ꝓ muneribus: & iustitiã iusti auferris ab eo. Scda est lex vanitatis q̃ est philosophoꝝ. Sap. xiij. Uani sunt oẽs homines: in q̃b nõ est scientia dei. Tertia est lex iniq̃tatis q̃ est malox. Sap. ij. Sit aũt fortitudo nra lex iniustitie ꝛc. Quarta nãq; lex veritatis que lex est sanctoꝝ. Sap. x. Dedit ei illi scientiã sanctox. Beatus aũt dñicus nõ habuit legẽ cupiditatis: quia omnia terrena cõtempsit. nec legem vanitatis: qꝛ philosophica dogmata vilipẽdit. neq; legẽ iniquitatis: quia innocentiam custodiuit. sed ipse habuit legem veritatis: quia in illa studuit et eam ampleratus fuit. Prouerbioꝝ. iiij. Arripe illaz & exaltabit te: & glorificaberis ab ea cum eam fueris ampleratus. Secunda ꝓfectio beati dominici fuit in sanctitate vite: cũ dicit. Et iniquitas nõ est inuenta in labijs eius. Unde dicit & plus significat. Nõ solum nõ fuit in ipso iniq̃tas: sed potius fuit in ipso magna sanctitas. Perfecte aũt sanctitatis fuit signa. Primũ est ubertas fletus. Aug. Tanto quisq; est sanctior & sancti desiderij plenior quãto fit in eiꝰ oratione fletꝰ uberior. Istud fuit in beato dñico de q̃ dicitur. Specialẽ habuit beatꝰ dñicꝰ de q̃ dicitur. Speciale sibi gratiã dñs ꝓtulerat flere ꝓ peccatoribus miseris & afflictis. Secundum est mundi despectꝰ. Unde sãctꝰ in greco dicitur agyos. i. sine terra: qꝛ ille vere est sanctꝰ qui est sine terra auaritie: & dñicus mũdũ despexit: & quãtum ad diuitias: qꝛ oia terrena ꝓtẽpsit. & quãtum ad delicias: qꝛ ꝓ nimitatẽ seruauit. & quantũ ad honores: qꝛ episcopatũ fugit. Tertiũ est mẽtis excessus. ij. Cor. v. Sine mente excedimꝰ ꝛc. ps. Ego dixi i excessu meo omis homo mẽdax. Et de beato dñico dicitur q̃ interdũ rapiebat mẽtis excessus: maxime quãdo missa dicebat: ac si christum ibi visibiliter videret. Quartum est moriendi desiderium. Philip. j. Desiderium habẽs dissolui & cum xpo esse. Et de beato dñico dicitur. Sitiebat seruus dei martyrium sicut sitit seruus ad aque fluminum. Quintum est appetitus celestium. Philip. iij. Nostra conuersatio in celis est. Chrysosto. Nihil dz habere terrenũ qui vult esse celestis: & de beato dñico dicit. Nocte celi perlustrãs lumina ꝛc. Sexto est facilis impetratio gratiarũ. ps. Iuxta est dñs inuocantes eum. Esa. lxv. Adhuc illis loquẽtibus ego audiã. Istud fuit in beato dominico q̃ fuit arcauit meꝫ & ego audiam eum. Esa. lxv. Adgnũ habuit beatus dominicus qui legit dixisse. Nunq̃d a deo aliq̃d petijt: q̃ non assequerer iuxta votũ. Septimo fuit perfectio quantũ ad deũ: q̃ notat cũ dr. In pace & equitate ambulauit mecũ. Ipse em̃ cũ vera in equitate ambulauit: qꝛ se totaliter deo mancipauit. Multi aũt sunt q̃ cũ deo inequaliter ambulãt: qꝛ peiorẽ partẽ dant deo: & meliorẽ mũdo: & diabolo scz de corpore suo: diabolo inuẽtutem, & deo senectutem. Ozee. viij. Comederũt alieni. i. demones robur eius. i. inuẽtutẽ ꝛc. De suo corde, qꝛ dãt deo intellectũ per fidẽ, et mãdant affectũ ꝓ amorẽ. Titũ. j. Cõfitẽntur se nosse deũ: factis aũt negant. De octaua fuit in sancta vite: cũ dicit. Et iniquitas nõ est inuenta in labijs eius. Unꝰ dicit & plus significat. Nõ solum nõ fuit in ipso iniq̃tas: sed potius fuit in ipso magna sanctitas. Perfecte aũt sanctitatis fuit signa. Primũ est ubertas fletus. Aug. Tanto quisq; est sanctior & sancti desiderij plenior quãto fit in eiꝰ oratione fletꝰ uberior. Istud fuit in beato dñico de q̃ dicitur. Specialẽ habuit beatꝰ dñicꝰ de q̃ dicitur. Speciale sibi gratiã dñs ꝓtulerat flere ꝓ peccatoribus miseris & afflictis. Secundum est mundi despectꝰ. Unde sãctꝰ in greco dicitur agyos. i. sine terra: qꝛ ille vere est sanctꝰ qui est sine terra auaritie: & dñicus mũdũ despexit: & quãtum ad diuitias: qꝛ oia terrena ꝓtẽpsit. & quãtum ad delicias: qꝛ ꝓ nimitatẽ seruauit. & quantũ ad honores: qꝛ episcopatũ fugit. Tertiũ est mẽtis excessus. ij. Cor. v. Sine mente excedimꝰ ꝛc. ps. Ego dixi i excessu meo omis homo mẽdax. Et de beato dñico dicitur q̃ interdũ rapiebat mẽtis excessus: maxime quãdo missa dicebat: ac si christum ibi visibiliter videret. Quartum est moriendi desiderium. Philip. j. Desiderium habẽs dissolui & cum xpo esse. Et de beato dñico dicitur. Sitiebat seruus dei martyrium sicut sitit seruus ad aque fluminum. Quintum est appetitus celestium. Philip. iij. Nostra conuersatio in celis est. Chrysosto. Nihil dz habere terrenũ qui vult esse celestis: & de beato dñico dicit. Nocte celi perlustrãs lumina ꝛc. Sexto est facilis impetratio gratiarũ. ps. Iuxta est dñs inuocantes eum. Esa. lxv. Adhuc illis loquẽtibus ego audiã. Istud fuit in beato dominico q̃ fuit arcauit meꝫ & ego audiam eum. Esa. lxv. Adgnũ habuit beatus dominicus qui legit dixisse. Nunq̃d a deo aliq̃d petijt: q̃ non assequerer iuxta votũ. Scõo fuit perfectio quantũ ad deũ: q̃ notat cũ dr. In pace & equitate ambulauit mecũ. Ipse em̃ cũ vera in equitate ambulauit: qꝛ se totaliter deo mancipauit. Multi aũt sunt q̃ cũ deo inequaliter ambulãt: qꝛ peiorẽ partẽ dant deo: & meliorẽ mũdo: & diabolo scz de corpore suo: diabolo inuẽtutem, & deo senectutem. Ozee. viij. Comederũt alieni. i. demones robur eius. i. inuẽtutẽ ꝛc. De suo corde, qꝛ dãt deo intellectũ per fidẽ, et mãdant affectũ ꝓ amorẽ. Titũ. j. Cõfitẽntur se nosse deũ: factis aũt negant. De tertia ꝓfectione. Et ista ꝓfectionem habuit dum ad huc esset laicus. Secũda est excellentior que cõsistit in cõsiliorũ additione: & istaz habuit dum fatuꝰ esset regularis canonicus. Tertia est excellẽtissima: & ista ꝓsistit in supererogatiõe: & istã habuit quãdo factus est vir apostolicus. Tũc enim multa cõsilijs supererogauit: vt pote cõsilio paupertatis nihil habere ꝓprij: nõ tantum in speciali sed etiam in cõmuni. Et cõsilio obedientie seruare obedientiam: nõ solum vsq; ad cõtumelias verborũ vel oblationem rerũ: vel iniurias verborũ etiã vsq; ad mortẽ. Consilio castitatis addidit: qꝛ nõ fuit cõtemptus seruare castitatem cõtinentie: sed etiam seruare castitatem virginalis mundicie.

¶ Sermo. ccj. De eodẽ. Sermo. iiij.

Misit seruum suũ hora cene ꝛc. Lu. xiiij. per cenaz finis seculi: per seruum ordo predicatoꝝ significat: huius ordinis beatus dominicus fuit institutor. Ad bonitatem autẽ seruitoris requirunt. Primũ est fidelitas. Mat. xxiiij. Quis putas ẽ fidelis seruꝰ & prudẽs. Istã fidelitatẽ beatꝰ dñicꝰ deo fuauit: tria em̃ ab ipso accepit. s. corpꝰ, animã, & res tẽporales q̃ deo fideliter reddidit: nam de carne reddidit deo puritatẽ: de mẽte deuotã orationẽ: de rebus liberalẽ: ad pauperes distributionẽ. fuit etiã fidelis seruus qꝛ in his q̃ faciebat non suũ sz dñi sui honorẽ intẽdebat: qđ est ꝛ illos q̃ in his que faciũt gloriã mundi q̃rũt Ipsa autẽ humana gloria aliquando opus bonum precedit: & tũc illud opus est penitꝰ intermittendum: qꝛ ex corrupta radice nõ potest bonꝰ fructꝰ ꝓdire. Aliqñ cõcomitatur: & tũc opus, et si cõtinuãdũ & ꝓficiendum. Aliquãdo vero subsequit quando quis de aliquo bono quod fecit intra se vane gloriatur: & tũc ad confessionem est recurrendũ. Istud autem vitiũ vane gloriẽ secũdum eundẽ Chrysosto. difficulter vincitur triplici de causa. Primo quia de bono nascitur: sicut enim ex vestimẽto tinea nascitur que vestimentũ corrodit: et ex oleribus nascitur vermis q̃ olera corrodit.

tione. Et istã ꝓfectionem habuit dum ad huc esset laicus. Secũda est excellentior que cõsistit in cõsiliorũ additione: & istaz habuit dum fatuꝰ esset regularis canonicus. Tertia est excellẽtissima: & ista ꝓsistit in supererogatiõe: & istã habuit quãdo factus est vir apostolicus. Tũc enim multa cõsilijs supererogauit: vt pote cõsilio paupertatis nihil habere ꝓprij: nõ tantum in speciali sed etiam in cõmuni. Et cõsilio obedientie seruare obedientiam: nõ solum vsq; ad cõtumelias verborũ vel oblationem rerũ: vel iniurias verborũ etiã vsq; ad mortẽ. Consilio castitatis addidit: qꝛ nõ fuit cõtemptus seruare castitatem cõtinentie: sed etiam seruare castitatem virginalis mundicie.

¶ Sermo. ccj. De eodẽ. Sermo. iiij.

Misit seruum suũ hora cene ꝛc. Lu. xiiij. per cenaz finis seculi: per seruum ordo predicatoꝝ significat: huius ordinis beatus dominicus fuit institutor. Ad bonitatem autẽ seruitoris requirunt. Primũ est fidelitas. Mat. xxiiij. Quis putas ẽ fidelis seruꝰ & prudẽs. Istã fidelitatẽ beatꝰ dñicꝰ deo fuauit: tria em̃ ab ipso accepit. s. corpꝰ, animã, & res tẽporales q̃ deo fideliter reddidit: nam de carne reddidit deo puritatẽ: de mẽte deuotã orationẽ: de rebus liberalẽ: ad pauperes distributionẽ. fuit etiã fidelis seruus qꝛ in his q̃ faciebat non suũ sz dñi sui honorẽ intẽdebat: qđ est ꝛ illos q̃ in his que faciũt gloriã mundi q̃rũt Ipsa autẽ humana gloria aliquando opus bonum precedit: & tũc illud opus est penitꝰ intermittendum: qꝛ ex corrupta radice nõ potest bonꝰ fructꝰ ꝓdire. Aliqñ cõcomitatur: & tũc opus, et si cõtinuãdũ & ꝓficiendum. Aliquãdo vero subsequit quando quis de aliquo bono quod fecit intra se vane gloriatur: & tũc ad confessionem est recurrendũ. Istud autem vitiũ vane gloriẽ secũdum eundẽ Chrysosto. difficulter vincitur triplici de causa. Primo quia de bono nascitur: sicut enim ex vestimẽto tinea nascitur que vestimentũ corrodit: et ex oleribus nascitur vermis q̃ olera corrodit.

rumpit: sic ex bonis operib⁹ interdū vana gloria nascitur: que ipsa bona opera ledit. Scdo qr nō hz contrariū per quod vincatur: sicut fornicatio habet pro ptrario castitatem: superbia pro cōtrario habet humilitatem. Tertio qr quanto plus compescitur tanto plus augetur. Et rō secundū Chrysostomum: qr omne malum ex malo nascitur. Sola autem pena glia, de bono procedit: ideo non extinguit per bonum: sed magis augetur. Scdo ad bonitatem serui spectat mūdicia. ps. Ambulans in via immaculata hic mihi ministrabat. Jsta mundiciam beatus dominic⁹ habuit: quia virginitatē integram custodiuit. Que quidē virginitas beati dominici virginitate beate marie inēstum fuit possibile similis multum fuit. Ipsa esm habuit virginitatem integrā, quia fuit virgo ⁊ mente ⁊ carne, sic ⁊ beatus dominicus integritatem carnis habuit ⁊ etiā mentis puritatez seruauit. Una enim sine alia nō sufficit. Un de angelus qui Joanni apparuit zona aurea cinctus, in pectore aduenit: vt habetur Apocaly. primo, qr talis debet esse angelicus p integritatē carnis ⁊ debet esse cinctus per mundiciam cogitatiōis: ⁊ debet esse cinct⁹ in pectore zona aurea, qr hoc dz facere ex charitate cordis. Secūdo beata virgo habuit virgini tatem dedicatā Christo, qr ipsam primo deo vouit ⁊ dedicauit. Sic beat⁹ dominicus virginitatem suā deo vouit ⁊ vendidit. Proverbiorum vltimo. Syndonē fecit ⁊ vendidit, ⁊ cingulum tradidit chananeo. Per syndonem que multis consōib⁹ ad candorē dedicitur, significat virginitas, que multis maceratiōibus habetur. Jsta virginitas debet deo vendi: ⁊ cā est denoueri. Jn qua venditiōe homo cum deo multū lucratur: quia q̄ dat Deo corporis ⁊ anime puritatez recipit ab eo dē corporis ⁊ anime felicitatem. Justi autem qui mundo eam vendūt multū perdūt: quia dant aurum virginitatis ⁊ recipiūt plumbum scz corruptionis ⁊ castitatis cingulū quo sinus fluxibiliū cogitationū restringitur chananeo tradit̄, qñ christo qui est zelator spōte fuę ipsa virginitas denouetur. Tertio virgo beata habuit virginitatē trāsfluam: qr licet pulcherrima fuerit a nullo tamen potuit cōcupisci qr puritas sua in alios trāsfundebat: ⁊ omnes mot⁹ illicitos extinguebat. Jnde cū fuit in beato dominico, qr cum quidam scholaris carnis lubricum pateret ⁊ manum eius osculatur: ipse scholaris tanquam ex illa manu virginea pdire sensit odorē q̄ eius cor penetrauit ⁊ omnem concupiscentie estum extinxit: ideo eius odor assimilari pōt odori ⁊ cedri myrrhe. Sicut el odor cedri fugat serpētes ⁊ odor myrre fugat vermes: sic odor sue puritatis imūdas expellebat cogitatiōes. Tertio ad bonitatem serui requiritur vigilātia. Luce. xij. Beati serui illi quos cū venerit dominus inuenerit vigilātes. Sz beatus dominicus valde in orationib⁹ vigilauit cuius orationes sex circumstātias habuerūt primo nāq̄ fuerūt feruētes. Un legit q̄ frequenter cum vestibus balneatis in ecclesia pernoctabat. Mane aūt facto hūsmodi sue vestes magis sicce reperiebant q̄ vestes sociorum suorum: Quia vestimēta madida exsiccabat. Scdo fuerunt efficaces. Unde dixit cuidam suo fratri miseri. Nunq̄ a deo q̄cq̄ petijt quin illud consequerer iuxta votū. Ipse enim a deo exaudiri meruit ⁊ pter intensum clamorē cordis. ps. Clamauit ad me ⁊ ego exaudiam eū: ⁊ propter impletionē diuine voluntatis. ps. Voluntatem timentium se faciet: ⁊ propter magnitudinem crudelitatis. Mat. xxj. Quecūq̄ petieritis in oratiōe credentes accipietis. Tertio fuerūt leues: ⁊ ideo in celum ⁊ aſcē debāt. Jlla enim oratio est grauis que vel habet pondus peccati. Esa. j. Multiplicaueritis orationem non exaudiā ⁊c. Uel pondus terre nitatis. Hebr. xij. Deponentes omne pondus ⁊c. vel pondus carnalitatis. Jn veteri autez lege de altari holocaustorū erat via ad altare incensi: quia de mortificatione carnis trāsitur ad suauitatem orationis. Jtem aūt pondus orationes beati dominici pfis nostri non habuerunt: qr sine peccato extitit ⁊ terrena contēpsit ⁊ carnem suaz maceravit. Quarto fuerunt

continue qr in oratione continue pernoctabat. Luc. xviij. Oportet semper orare et nunq̄ deficere: Uere ipse nō deficiebat quādo orare incepit in sua puericia: quādo super nudam terrā accumbebat: ⁊ pcurus est in etate reli qua ⁊ cōsummauit i morte sua: qr tūc christo filios suos recommendauit ⁊ pollicitus est seruaturū pōst mortē suā. Quinto fuerūt devote: ⁊ tanta dulcedine plenus erat q̄ sepe ipso deficiebat. ps. Memor fui dei et delectatus sum ⁊c. Sexto fuerunt sincere: quia non petebat aliquod terrenū cōmodū: sz salutem animaz. Unde de eo dicit̄ q̄ sepe deū rogauit q̄ talē gratiā sibi impendere dignaret q̄a se totum posset impendere vtilitatibus proximorum.

¶ Sermo. cclj. De eodem. Ser. v.

Opus face euāgelistę, ministerium tuū ple: sobriū esto. ij. Thimo. iiij. Et his vbis ostēdit q̄ laudabiliter beatus dñicus se habuit q̄ ad primū, q̄ ad deū ⁊ q̄ ad seipsum. Quo ad primū dē laudabiliter se habuit: qr verbo ⁊ exēplo predicauit quod notat cum dr. Opus fac euangelistę. Ad verū autem euangelistam quatuor requirunt scā doctrina, scientia, vita ⁊ conscientia. Istā quatuor tangit dominus Luc. xxj. Ego enim dabo vobis scilicet apostolis quibus fuerunt magne perfectionis: ecce vita: ecce doctrina: ⁊ sapientiam: ecce scientia cui non poterunt resistere et contradicere omnes aduersarij vestri: ecce constantia. Scientia esm sine doctrina nulla est vtilitatis. Doctrina vero sine scientia est magne fatuitatis. Scientia ⁊ doctrina sine vita, est magne vanitatis: ⁊ habez ista tria siue constantia est magne despicabilitatis: qr timidi ⁊ pusilanimes ab omnibus contemnuntur. Beatus igitur dominicus habuit scientiam cum doctrina alias sua scientia nullius fuisset vtilitatis Eccl. xx. Sapiētia abscondita ⁊ thesaurus inuisus, que vtilitas in vtroq̄. Tria nāq̄ sunt que nō debent abscondi. s. iustitias dei veritas dei: ⁊ misericordia ps. Justitiam tuam non abscondi in corde meo: veritatem tuam ⁊ salutare tuū dixi. Non abscondi misericordiam tuam ⁊c. Prelatus igitur debet manifestare iustitiam dei ⁊c. per quam subditi solliciteantur in operandis. Ueritatem dei per quam instruant in credendis. Et miaz dei per quā animent in diligendis. Secūdo beatus dominicus habuit doctrinā cū scientia: alias doctrina fuisset magne fatuitatis: vñ Greg. Necesse est quod stulte sapiāt stulte predicent. j. Thim. j. Non intelligētes neq̄ q̄ loquūtur neq̄ que affirmant Tales sunt sicut filij viperarum, q̄ ante tempus rumpunt maternū vterū vt exire possint ad ortum. Sic ⁊ multi ante tempus interrūpūt studium vt exire possint ad p̄dicandū. Tertio habuit scientiam ⁊ doctrinam cū vita alias totū fuisset vanitas. Magna esm vanitas est instar candele, alios illuminare ⁊ seipsum consumere. Talis habet vocē Jacob. i. doctrinā: sz manus Esau. i. operationē malam. Tales sunt similes illi egyptio de quo legit Numeri. xxiiij. qui natus erat ex patre egyptio ⁊ mre iudea q̄ deū israel blasphemauit. Tales esm nascunt ex patre egyptio, i. diabolo, ppter malā vitā sz vident esse filij inde. i. ecclie ppter doctrinā. Quarto habuit cōstantiam contra hereticos ⁊ infideles: alias cetera ꝑcedētia fuissent magne despicabilitatis: sm autē Chrysp. tria sunt genera hoīm q̄ in suis operationibus timere non debēt. Ut a t. Miles si bellū timere, nunq̄ victoria frueret. Agricola ho si labores fugeret, nunq̄ fructus terre colligeret. Negociator si terre ⁊ maris pericula formidaret lucri commercia non cōgregaret: sic serui dñi si pericula tentationis abhorrēt ⁊ ociosi residant nunq̄ probationis coronā inuenient. Beatus ergo dominicus nō timuit sz valde ꝑstās fuit ex eo q̄ fuit miles xpi. ij. Thi. ij. Labora sicut bonus miles ihesu xpi ⁊ sicut agricola dei. Jbidē. Laborātē agricolam oportet primo de fructibus p cipere. Et negociator regni, Luc. xix. Negociamini dū venio. Secūdo btūs dominic⁹ laudabiliter se habuit quo ad deū, cuius ministerium adimplenit: qđ notat cum dicitur. Ministerium tuum imple. Ministauit quidem deo suaz intelligētiā per fidē nō quātūcūq̄ fidem: sed firmam

Universidad de Deusto Biblioteca

z certam z dilectioni coniunctam.ij. Thimo.iij. Bonum certamen certaui, cursuz psummaui, fidē seruaui: ecce ꝯ firma. In reliquo reposita est mihi corona iustitie: ecce ꝯ certa: nō solum mihi sz z his qui diligunt aduentum eius, ecce ꝯ cōiūcta dilectioni. Secundo beatus dominicꝰ ministrauit deo suā affectiuam p amorē. Nolnit eñ terrena querere sed spiritualia z celestia desiderare: qz terrena in vita habet labozē. Eccl.viij. Est hō qui diebꝰ ac noctibus somnuz non capit oculis ꝛc. In morte habēt dolorem. Eiusdē.v. Diuitie congregate in malum domini sui perennt in afflictione pessima. Post mortē paritꝛ vacuitatem z famē. Job.xxvij. Diues eñ cū dormierit nihil secū auferet ꝛc. Bona aūt spiritualia in vita hñt delectabilitatē. ps. Cantabiles mihi erant iustificationes tue. In morte securitatem. puerbiorū tertio. Si dormieris nō timebis ꝛc. Post mortem satietatem. ps. Satiabor cū apruerit gloria tua. Tertio ministrauit deo suam operatiuā p sollicitā operationē. Ipse enim bonis operibus vacauit. Et in pueritia sua, qz sub nutrice sua constituꝰ lectum dimittebat z super nudam terraz accumbebat. In iuuētute quia libros vendidit z preciuz pauperibꝰ erogauit. Et in tota reliqua sua etate: qz totam vitā suā expendit in dei seruitium z conseruationē animarū. Quarto ministauit se totū deo. Nā cum a deo acceperit corpꝰ z aiam et res: ipse corpꝰ dedit primo ad vendēdū sicut patet in legenda. Anima ad compatiendum vnde dicitur de eo. Specialē sibi gratiam dominus dederat flere p peccatoribus miseris z afflictis: z res ad subueniēdum quia omnia sua pauperibꝰ erogauit. Tertio laudabilr se habuit quo ad seipz cū dicitur. Sobrius esto. Circa quod est notādū q est quadruplex homo. i. homo brutalis: qui. i. sequitur appetitū sensualitatis. ps. Cōparatꝰ est hō imentis insipiētibus z similis factus est illis: z istenō est sobrius sed ebrius ebrietate carnalis lasciuie, puer. viij. Veni z inebriemur uberibus. Scōs hō est ipse homo rōnalis, ḋ. s. viuit sm rōnis iperiū. j. Cor. vij. Qui aūt hñt vxores tanqꝫ nō hñtes sint ꝛc. Iste est sobrius sobrietate temperātie. Uñ oz de vino io cūditatis mundane. Eccl. xxxi. Sobribus iudicatis tēperate, eris sobriꝰ. Terribus illud tēperate, eris sobriꝰ. Tertio est homo angelicus qui. s. mūdū z omne actū carnalem penitꝰ deserit z angelico more vivit de talibꝰ oz. Luc. xx. Equales eñ sunt angelis. Iste est sobriꝰ sobrietate abstinētie: et abstinētia mundo z delectationibus mundi. j. Thes. v. Nos qui de sumus, sobrij sumꝰ. Quartus est hō divinus. s. qui totus per amorē trāsit in deū. Talis erat apls q̄ dicebat ad Gal. ij. Uiuo ego iam nō ego ꝛc. Et iste est sobriꝰ sobrietate vie inde vēturꝰ ad satietatē patrie. Cāticoꝝ. v. sic oz. Bibite amici: ecce sobrietas vie. Et inebriamini charissimi: ecce satietas patrie. Btūs igit dominicꝰ nō fuit homo rōnalis: qz oibus mūdanis z terrenis abrenūciabat: sed fuit hō angelicꝰ, qz ab omni carnali delectatione abstinuit: fuit homo divinus, quia totꝰ per amorē in deum transiuit, de sobrietate vie perueniēs ad sobrietatem patrie: vnde de eo dicit. Liber carnis vinculos celos introiuit, vbi pleno poculo gustauit z sitiuit.

¶Sermo. cciij.

¶De eodem, Sermo sextus.

Vos estis sal terre. Mat. v. Iste ꝯtum presens euāgeliū ad honorē beati dñici decantat: ipse ibidē assimilat saliō dienti, luci refulgenti, ciuitate eminēti, z lucerne in cādelabro radianti. Ipe nāq; habuit diuinā sapientiam, z iō assimilatur sali condienti. cū dicitur. Uos estis sal terre. Dicitur aūt sal terre rōne originis: rōne nominis z ratione virtutis. Ratiōe originis, qz sicut dicit Chrys. super. Matth. Natura salis generatur per aquā z calorem solis ac per flatuz vēti, z ex eo q̄ fuit in aliā speciem commutatus. Sic etiam beatus dñicus in virū spiritualem est ḡnatus per aquā. i. lachrymarū affusionē: vñ oz de eo. Crebros adiungēs sedulis fletus oronibꝰ. z ps. Lauabis me. s. p lachrymarū effusionem z super niuem dealbabor

nia inde acquirā mentis innouationē. per calorē solis. i. per feruentē amorem Unde interrogatus in quo libro magis inuenerat trīdit i libro charitatis. ps. Inflammatū est cor meum. s. per feruentem charitatē, z renes mei commutati sunt, s. per mentis puritatē. Per ventū. s. spiritū sancti afflationē qui cor eius sic afflauit q̄ mentis excessum aliqñ in eo faciebat amoris ebrietatem loquens cum proximo in exhortationibus cū temperatꝫ per sobrietatē. ij. Cor. v. Sine mē recedimꝰ deo siue sobriꝰ sumꝰ vobis. Sobrietas est sal rōne nois. Sal eñ sm Isiō. dicit a salo. i. a mari salso, vel a sole: qz sicut oibus est cōis z necessariꝰ, ita, z sal. Unde et a saliēdo: qz salit ab igne. Beatꝰ aūt dominicus per suam sapientiam et discretiam modo inducebat homines ad peccatorum contritionem, z tunc poterat dici saba sallo: modo ad lucidā dei cognitionē, et tunc poterat dici sal a sole nē z tūc poterat dici sal a saliēdo, qz homines ab appetitu mūdi restre faciebat. Unde illud Nah. iij. Omnis q̄ viderit te refugiet te. Tertio oz sal rōne ꝓtutis. Nā sicut sal in carne fetorē aufert, sozdes expurgat, z ꝑmes nō sinit generari: sic beatus dñicus per suā sapiētiā z doctrinā auferebat fetorē male fame, expurgabat ordes cōcupiscentie, z non sinebat generari vermē remordentis conscie. Quando aūt sal istā virtutē nō habet, ad nihilū valet vltra nisi vt mittat foras z conculcetur ab hominibus. Tales enim conculcabuntur a sanctis in iudicio per condemnationē. Maia. vlt. Cōculcabitis impios ꝛc. A deo per sui furoris effusionē. Esa. xlij. Calcaui eos in furore meo ꝛc. Ab angelis p separationē. Apoc. xiij. Calcatꝰ est locus extra ciuitatem. A demonibꝰ calcātur p eternā cruciationē. Job. xviij. Calcet sup eū quasi interitus. Secūdo habuit lucidā doctrinam, z ideo assimilatꝫ luci refulgenti dicitur. Uos estis lux mūdi. Dicitur aūt mundi triplici de causa. Primo propter lucis puritatem. Cum eñ triplex sit genꝰ ignis, s. carbo, flāma, z lux: nō dixit xps. Uos estis carbo mūdi vel flāma mūdi, sz lux mūdi. Carbo eñ est lux i materia terrestri. Tales sūt q̄ꝫ. s. doctrina admixta est terrene cupiditati. Flāma ē ignis in materia aerea. Tales sunt quoꝝ doctrina admixta est humane ambitiōi. Lux ꝓo ignis est i sua essentia purissima Tales sunt quoꝝ doctria est pure ꝓpter deū z cōmodū aiaꝝ. Talis fuit doctrina beati dñici z talem voluit esse doctrinam sequentium filioꝝ. Unde in testamēto qñ beatus dñicus in morte fecit: tria eis legauit. s. paupertatē, humilitatē, z charitatē. In hoc eñ q̄ paupertatē legauit nolnit q̄ ꝓpter cupiditatē terrenā predicarēt. In hoc q̄ humilitatē eis legauit nolnit q̄ ꝓpter laudem humanā p̄dicarēt. Et in hoc q̄ eis charitatem legauit voluit q̄ predicarēt solū ꝓpter salutē animaꝝ. j. Thes. ij. Neq; eñ aliqñ fuimꝰ in occasiōe auaritie deꝰ testis est: ecce qz nō fuit carbo mūdi: neq; querētes ab hoibꝰ gloriā, ecce qz nō fuit flāma mūdi: sed facti sumꝰ paruuli in medio vestri ꝛc. Ecce qz fuit lux mūdi. Scōo dicit lux ꝓpter lucis effectum siue operationē. Lux eñ excitat dormientes delectat aspicientes z dirigit operantes. Sic beatus dñicꝰ tria in hominibꝰ faciebat propter q̄ mōstratus est in specie catuli latrātis facule ardentis: z ꝛ velle micantis. Fuit eñ dei catulus inquātum petōres latratu sue p̄dicatiōis a sono peccati excitabat: z fuit facula dei inḡtū bonos ad celestia inflāmabat. Fuit stella deiinḡtū omnes i viā iustitie deducebat z dirigebat. Tertio oz esse lux ꝓpter maioris lucis ꝓcipationē. Lux eñ primo cōtinet in luminaribꝰ: deinde hī in nubibus, postea i montibꝰ, postea in terris inferioribꝰ. Radiꝰ diuine glorie z sapiētie. Primo fuit i apostolis tanqꝫ in luminaribꝰ: deinde fuit i primis doctoribus sicut in nubibus, deide in modernis doctoribꝰ sicut i mōtibꝰ deinde ēt i subditis ceteris electis sicut in terris inferioribus. Beatus aūt dñicus inquātū fuit deuotꝰ laicus: fuit terra dei. z ideo fuit irradiatus. Inḡtum vero fuit regularis canonicus sic erat mōs dei, et iō magis fuit illustratꝰ. Inḡtum fuit hō celestis z angelicus p ꝛginitatē: erat nu-

bes deiret ideo adhuc amplius fuit illuminat⁹. Inq̃tū ꝙ fuit vir aplic⁹ erat luminare dei: z iō fuit maxime illustratus. Prouerb. xiij. Semita iusti. i. bti dñici q̃si lux splendens: qñ. s. fuit deuot⁹ laic⁹, procedit qñ fuit regularis canonic⁹: z crescit qñ fuit effect⁹ angelic⁹. Tertio habuit vtā eminētē: z iō assimilat ciuitati eminēti: cum subditur. Non potest ciuitas supra montem abscondi ꝛc. Sicut igitur ciuitas supra montem posita est sana z munda: z est secura sicet religio in eminentis perfectionis est sana propter votuz paupertatis voluntarie. Eccli. xxxj. Sanitas anime et corporis sobrius potus, z etiā sobrius cibus. Econtra dicitur Eccles. xxxvij. Propter crapulā multi obierunt ꝛc. ps. Prodūt quasi ex adipe iniquitas eorum. Est munda propter votum castitatis z continentie. ij. Coz. vij. Emundemus nos ab omni inquinamento carnis z spūs. Est secura ꝓpter votū obediētie. Periculosum est enī qñ quis a ꝓpria voluntate ducit. Eccl. xvij. Si ꝓtes animetue cōcupiscētias ei⁹ faciet in gaudium inimicis tuis ꝛc. Quarto habuit lucidaz famā: iō assimilat lucerne sup cādelabrū radiāti cū dr. Neq; accēdunt lucernā ꝛc. Prelat⁹ etem sicut alijs ꝑeminet in ordine sic ꝑeminere dz in fama z opinione: vñ dr. s. Regū. x. ꝙ Saul ab humero supra oēm pplm eminebat. In humero pōdus laboris intelligi pōt. Sup humerū autez est caput: in quo maxime visus z odoratus viget. Prelat⁹ ergo dz alijs preeminere z in labore actionis: z in visu cognitionis: z in odore opinionis. Sz th multi pñt dicere illō. Esa. iij. Nolite me ꝓstituere principē ppli. Nō sum medic⁹: z in domo mea nō est panis neq; vestimētū. Nō eī pñt curare aliena vulnera exēplo vite: nec hñt panē sacre doctrine, nec ornamētū bone opinionis z fame. Sz de btō dñico pt dici illō Mat. v. Qui aūt fecerit ecce vita setā. Et docuerit, ecce doctrina clara. Hic magn⁹ vocabit in regno, ecce eminēs fama. Fuit nāq; magn⁹ in regno celorū: id est in ecclesia militāte: sz modo est maior in ecclesia triumphante.

¶ Sermo. cciij. De sancto laurentio martyre. ¶ Sermo primus.

Robauit me q̃si aurū qđ per ignē transit. Job. xxiij. Beat⁹ laurētius fuit et aurum propter perfectionē vite, z fuit ꝓbatus per examinationem pene. Dr aurum inq̃tum fuit prelatus z inq̃tum fuit martyr inuict⁹: z inq̃tuz fuit ꝓdicator glorios⁹. Dr aut̄ aurū inq̃tum fuit prelatus. Est nanq; aurū temperatū, solidū z purū. Sic etiā prelat⁹ dz esse tēperatus in iustitia, solid⁹ in vita, z pur⁹ in cōfessione. Habrā aūt hz ex tēperantia q̃ sit calidus et humidus. Calidus sic prelat⁹ hr̃e dz istō tēperamētū vt sit calidus per amorē: z humid⁹ p cōpassionem. Istud aūt tēperamentū dās Gre. quadrupl'r ponit. Primo qñ vinum severitatis temperat oleo pietatis: sicut patet in samaritano. Scō qñ ꝙ ꝓga correctionis temperat māna dulcedinis, sicut patet in archa in qua erat ꝙ ga z manna. ¶ Tertio quādo ꝙ ga feriētis disciplinā temperat baculo sustentantis mle. ps. Virga tua z baculus tuus ꝛc. Quarto qñ rigor paterne rectitudinis, temperatur mitescetur lenitate materne cōpassionis. Secundo aurū est solidum, ex qua soliditate hz ꝙ nō tingit sicut alia metalla. Prelatus ergo dz habere vitam tam solidā ꝙ subditos nō tingat. i. ꝙ malū exēplū non inficiat. Malū el exēplū prelatorum cito inficit vitā subditorū. Sicut beatus Greg. ostdit exemplo capitis ducis ceteri, z pastoris. Languēte inquit capite, mēbra in cassum vigent. Frustra exercitus velociter sequitur duz a duce erret. Ostendis hūane ambitiōis: qz archidiacono ecclie romane erat: z th pauperū pedes lauabat: z humorem horū propriū amouebat: qz vitā suā contēpsit z ꝓ primo the. s. Neq; ei aliq̃n fuim⁹ in occasione mortis fetradidit. De his tribus dicit. i. Paral. xxviij. Ecce ego ad hoc ꝓparaui pauperib⁹ ꝓpatiēdo. Fuit etiā solid⁹ solide ꝛꝓpter sanctitatis ꝓbendo. Et pur⁹ mūdus laurentius fuit martyr inuict⁹. Et ꝙ ad hoc sit̄ cōparat auro. Aurū nanq; sub malleo nō resistit vt ferrū: nā frangit vt vas terreū: nec resonat vt es sonoru: sed in subtilissimas laminas dilatat: sic etiam laurentius sub malle tribulationis diuine correctionino resistebat p mēdas aut intentionis duriciā. Ut illi fecerūt de quib⁹ dr Job. xxj. Cor eoꝝ indurabit quasi lapis. Nec fuit fractus p aliquam ira dissidētiā: vt illi q̃ significant per statuā Danielis. cui⁹ pedes ferreus lapis percussit z cōminuta fuit. Nec murmurauit p impatientiā: sicut dr Eccl. x. Vir sapiēs disciplinatus nō murmurabit correct⁹: sed fit dilatatus et subtiliatus per obedientiam z iō cōsecut⁹ victoriā. Prouer. xxj. Vir obediēs loquetur victorias Terrigenum ad hoc dñi significat per aurū. Qñ aut̄ lamina aurea subducta dñi malleādo cū argēto incorporari necesse est vt a tribus ꝓcaueat. s. a puluere, a vēto z ab humore: sic si aurū charitatis dz adiungi cū argento sonore ꝓdicationis ꝙ illi cōseruet a puluere terrene cupiditatis: z a vento humani fauoris z ab humore amoris ꝓpriꝰ. Ista tria beat⁹ laurētius vitauit. s. puluerē terrene cupiditatis: thesauros auare sibi nō retinuit. Dein hūane ambitiōis: qz archidiaconus

orbem gratia sua meruit fragare martyrij, qz a natura cōstitut⁹ in corpore erat humilis: ignot⁹ z vilis. Postq̄ ho. est veratus: laceratꝰ: z exutus: vniuersis p totum mundum ecclesijs odorem sue nobilitatis infudit.

¶ Sermo. ccv. De eodem. Sermo. ij.

VApor ignis exuret carnes eiꝰ. Eccles. xxxviij. Notandū est q̄ est quadruplex ignis: scz interior siue spūalis: exterior siue materialis: superior siue celestis: et inferior siue infernalis. Primus ignis inflāmat corda. Secūdus exurit corpora. Tertius consumit carnem: z illuminat rationem. Quartus vrit carnem z affligit mentem. Primo igne beatus laurentius fuit inflammatus per amorē. Secūdo fuit examinatꝰ p crematione. Tertio fuit plenus: sed a quarto totaliter alienꝰ. Est igit primus ignis interior z spūalis q̄ est deuotio z feruor diuini amoris: quo btūs laurētius fuit totaliter inflāmatꝰ, vñ poterat dicere cū ꝓpheta. Inflāmatū est cor meū z renes mei cōmutati sunt. Ex quibus verbis habet q̄ iste ignis diuini amoris extinguit quadruplicē amorē inordinatū: scz accēdit diuinū amorē. Extinguit em amorē carnalē. Ideo dicit. Renes mei cōmutati sunt. Greg. Gustato spiritu desipit omis caro. ps. Ure renes meos z cor meū. Extinguit terrenū amorē: vñ subdit. Et ego in nihilū redactus sum. Qui ei mūdū despiciunt: nihil a mūdanis hominibus reputant. j. Cor. iij. Tanq̄ purgamenta hui⁹ mūdi facti sumus etc. Iste igit ignis spiritualis amorē terrenū extinguit: qz sicut ōt. Chry. Uere nō hz super terrā quod amet q̄ donū celeste i veritate gustauerit. Extinguit amorē domesticū. i. parentū: vnde subdit. Et nescini. Deut. xxxiij. Qui dixerūt pri suo z matri sue. Nescio vos: z suos fratres⁹: et ignoro illos, z nescierunt filios suos. Hi custodierūt eloquiū tuum. Extinguit amorē proprij z primatū, vñ subdit. Ut iumentū factus sum apud te. Qui em seipsos despiciūt ꝓpter xp̄m sunt iumēta xp̄i sicut z amatores sui sunt iumēta diaboli. Generat autē amorez diuinū: vnde subditur. Ego semper tecū. Amor namq; diuin⁹ alias deo cōiungit. j. Cor. vj. Qui adheret deo vn⁹ spūs est cū eo. Iste igit ignis spūalis extinxit in beato laurencio amorē carnalē qz credit q̄ virginate servauit. Amorē terrenuz: qz thesauros ecclesie sibi nō retinuit: sz pauperib⁹ dispensauit. Amorē domesticū: qz patris z parentes suos q̄rāt in hyspania deseruit. Et ob amorē principis apl̄oz rome petere voluit. Amorem primatū q̄ p xp̄o vitā suā ōspexit z morti se tradidit. Habuit aūt amorē diuinū: qz sup omnia xp̄m dilexit. Secūdus est ignis exterior z materialis quo beat⁹ laurēt⁹ fuit exustus z examinatꝰ. ps. Igne me examinasti z nō est inuēta iniquitas. Iste aūt ignis exterior quo cruciabat extinxit ꝓpter tria refrigeria que habuit. Primū est desiderium celestis glorie. Ambrosius. Neq; enim beat⁹ laurentiꝰ ignīū tormēta viscerib⁹ sentire poterat: q̄ sensibus paradisi refrigerijs possidebat. Secūdū est meditatio diuine legis. Idē. Mū xp̄i ꝓcepta cogitat frigidū est sibi omne quod patitur. Tertiū est puritas conscientie. Idē. Ardet ꝓfecto totis visceribꝰ fortissimus martyr cōscientie victor exultat. Tertiꝰ vero ignis est ignis superior z celestis, scz spūalis amor dei. De quo btūs laurētius fuit plenus. De quo ōt Thre. j. De excelso misit ignē in ossib⁹ meis z erudiuit me. Si em ibi ignē mittit i ossa: manifestū est q̄ mittit in carnē: pellem, z medullam. per pellē intelligit exteriorē cōuersatiō, per carnem sensualitas: p os ratio: per medullis intellectus. Iste igitur ignis incēdit pellē qz exuit conuersationez vetustam et facit nouam. Esaie. j. Ex eo quā ad purū scorū tuum. Ephe. iij. Deponite vos scōm pristinam vestrā conuersationē veterē hominē. Incendit carnem, id est sensualitatē: vt iam homo scōm sensualitatē z voluptatē carnis nō viuat. j. Cor. j. In carne em ambulantes non scōm carnem militamus. Incēdit et ossa, id est rationē vt nunq̄ ipsa cōfusio in animo gharet. Proverb. xxxv. per tria monet: id est aia z q̄rtū nō possit sustinere. Et ista tria sunt, seruus stultus: mulier odiosa: z ancilla. Sēsualitas est serua: ideo nō debet regnare. Et stulta: nō dz cibo saturari, sz fame affligi. Et odiosa: ideo nō debet cū ratione matrimonio copulari. Et ancilla: ideo nō debet dñā, id est ratione maiorē fieri. Incendit etiā iste ignis medullā, id est intentionē: dcd faciat amore celestiū faciat. Sed dicit Ozee. ix. Effraim pcussus est: radix eius exiccata est: fructuz nequaq̄ faciet. Radix exsiccata intētio corrupta est. Si nō facit fructuz, id est aliq̄d opus meritorium. Quartꝰ est ignis inferior infernalis qui alias z corpora non combussit: vt ꝓbat Aug. in libro de ciuitate dei multiplici exemplo. Primo exēplo verbis dicēs. Non nullū genus vermiuz in ignis caldis reperit quarū feruorē nemo pugne cōtracter. Illi autem non soluz sine vita sut lesiōe ibi sunt: sed etiā extra ignē vivere nō possunt. Scdo exēplo mōtiuz: montes sicilie ab antiqs ignib⁹ estuāt et tamē integri perseverāt. Tertio exemplo carbonis: ignū em sub terra positū facili putrescit sz virtute ignis in carbonē redactū putrescere nō pōt: ita vt in terra humida carbones infossi incorrupti perhibent manēt. Quarto exēplo pauonis qui habet carnes quasi incorruptibiles si fuerint assate sicut ipse ōt se hoc experti. Quinto exēplo salamādre quā igne viuere phibetur: sexto exemplo vnde ait. Ipse anim⁹ cuius ps̄entia corpus vivit et regitur et do lorē pati et mori non potest. Hoc ergo erit tūc in corporibus damnatorum: quod nunc esse scimus in animis hominum.

¶ Sermo. ccvj. De eodē. Sermo. ij.

CErtamen fortē dedit ei vt viceret. Sap. x. Btūs laurentius christi pugil egregius quadruplici certamine certauit contra suam sensualitatem. Nam sensualitas penas refugiebat et ratio appetebat: sed ratio vicit: z penas sustinuit patienter: gratanter gauder et desideranter. Sustinere patienter est necessitatis: gratanter est deuotionis: gaudenter est perfectionis: desiderāter est ꝓprius diuine virtutis. Beatus laurentius penas sustinuit patienter: qz non murmurauit: nec persecutores odiuit: sed ꝓ ipsis orauit. Hebreoz. x. Patientia vobis necessaria est: vnde dicitur de martyribus. Non murmur resonat, nō querimonia z c. Secūdo sustinuit gratanter, quia in ipsis penis gratias deo reddebat dicens. Assatus sum gratias ago. Caro assata sapidior est q̄ cruda: qz magis placet deo gratiarum actio in aduersis q̄ in prosperis. Tertio beatꝰ laurentius sustinuit gaudenter. vnde dixit. Gaudeo plane, quia hostia christi efficiemur. Exemplo apostoloz: de quib⁹ dicitur Act. v. Ibāt apostoli gaudentes a conspectu consilij. Quarto sustinuit desideranter qz ad huc maiora pati z apponi desiderabat: vñ dixit decio. Infelix hās epulas semper optauī. Sācti nanq̄ viri desiderant ꝓ christo pati z affligi sciētes q̄ persecutores sunt tanq̄ apes qui licet pungant per penā: tamē mellificāt preparando dulcedinē eternā. ps. Circūdederūt me sicut apes. Sunt tanq̄ fabri: quia licet feriant tamen coronā eternam fabricant. ps. Supra dorsum meū fabricauerunt peccatores prolongauerūt iniquitatem suam. Sunt tanq̄ conflatores quia licet argentum ponant ad flam mā: tamen purgant ab omni scoria. Malac. iij. Sedebit conflans et emundans argentum etc. Secundo certauit contra carnifices. Carnifex enim contra ipsum inferebat penas: sed beatus laurētius contra cornificem offerebat patientiam z cōstantiam. Ambro. Beatus laurentiꝰ martyr mansit in christo vsq̄ ad tentationez: vsq̄ ad tyrannicā interrogationem: vsq̄ ad acerrimā cōminationē z vsq̄ ad mortem. In qua longa nece qz bene māducauerat: z bene biberat tanq̄ illa esca saginatus: z illo calice ebrius tormenta non sensit: non cessit: z in regnū successit. Iste autē tantam constantiā habebat per charitatē inuincibilē qua munitus erat. Cant. viij. Fortis est vt mors dilectio. Sicut em mors separat ab homine animā sensuz z motū. Sic in beato laurētio⁹ charitas separauit aniā suā ab amore mū

Universidad de Deusto Biblioteca

di sensum carnis, ab amore sui, et motiõis peccati. Et sic mortuus erat mũdo p separationẽ anime ab ipso: sibi vero p separationẽ sensus ppũj: et diabolo p separationẽ motus omnis peccati. Et sic christus in ipso erat loco anime vivificando ipsum per amorem. Loco sensus, infundẽdo sibi sensum p fidem. Et loco motꝰ ducẽdo eũ ad bonã operationẽ vt dicere possit cũ apostolo ad Gal. Vivo ego iam nõ ego: vivit vero in me xps. Tertio certauit cõtra diabolũ. Nam diabolus fortiter cõtra eũ seuiebat et ipse viriliter resistebat: qz armis spũalibꝰ munitꝰ fuit. De quibꝰ dicit Ephe. vj. Induite loricã iustitie in omnibus sumentes scutũ fidei et galeã salutis assumite. Diabolus nãq habet tela multa et venenata et ignita, vñ dicit ibidem. Ut possitis ola tela: ecce ꝯ multa nequissima: ecce ꝯ venena ignea extinguere: ecce ꝯ ignita, qz igit fũt multa debemꝰ induere loricã iustitie, id est charitatẽ: q̃ dicit lorica, qz ex oĩ pte munit et iustitie: qz vnicuiq; ips suũ reddit, qz sunt ignita debemꝰ assumere scutũ fidei in q̃ ola tela diaboli extinguũt. Diabolus totũ mũdũ impleuit igne cupiditatis, voluptatis, et ambitionis. Sz fides istũ triplicẽ ignẽ extinguit sicut manifeste habet Heb. xj. Fide moyses grãdis effectus negauit seipsum esse filium filie pharaonis &c. Quia sunt venenata debemꝰ assumere galeã salutis, id est spez: sicut em venenũ statim cor petit: sic diabolus venenũ sue malitie statim in mẽtẽ mittitur vt spem extinguere valeat: et sicut accipiter cor anis quã ceperit statim impetit: sic diabolus ab aia quã cepit cõtinuo spẽ tollit qua ablata ipsam i desperationẽ ducit. Et iõ ipsa mens galea spei est muniẽda. quarto certauit contra incẽdiũ. Nam ignis materialis fortis vrebat carnẽ. Ignis vero spũalis intus inflãmabat mentẽ. Sed ignis interior superauit ignem cruciatiõis exteriozis. Hꝰ habuit antem triplicẽ ignẽ interius qui exteriorez ignẽ totaliter extinxit. Primus fuit charitas ignita. Augustinꝰ. Superari charitas christi in laurentio flãma non potuit et seuior fuit ignis qui foris vrit ꝯ ignis q̃ intus accendit. Secũdus fuit fides sue-

censa. Ambro. Inquãtum in laurentio fuit rei dilectabilis: qz solatio pris spũalis fortis et extitit q̃ nec minas timuit nec supplicijs: cessit: et pris primationem patiẽter portauit. Quarto probatus est fuisse fidelis p fidelẽ distributionẽ thesaurop. ps. Dispsit dedit pauperibꝰ &c. Ipse em dedit pauperibꝰ &c. Ipse ei dedit nõ vendidit qz nõ q̃siuit munꝰ a corde. id est mundanã delectationẽ, nec ab oculis id est hũanũ fauorẽ nec a manu, id est temporalẽ retributionẽ: nec ab obsequio id est obsequij exhibitionẽ. Iterũ dedit etiã in vita nõ post mortẽ. Eleemosyna nãq est instar cãdele lumen prebentis. Tob. iij. Eleemosyna ab oi pcõ liberat nõ patiet aiam ire i tenebras: ad impuppille animũ dirigẽtis. Eccli. xxix. Eleemosyna viri q̃si sacculus cum illo: et gratia eũ pupillis cõseruabit. Instar seminis centesimũ fructũ reddẽtis. Luc. viij. Et istũ fecit fructũ cẽtuplum. Qui igit vult tãtas eleemosynas post mortẽ facere sitis et ut q̃ vult hẽre lumẽ post tergũ oculos post caput suũ: et seminare post dorsum. Scõo ostendit q̃ fuit a deo visitatis cũ dicit Et visitasti nocte. Ipm em in nocte visitauit: qz sibi in sua passione multas consolationes et maxime quas dedit de quibus ps. Nox illuminatio mea in deliciis meis: qz tenebre nõ obscurabunt a te &c. Prima consolatio cauta ex multa amoris dulcedine: cum dr. Nox illuminatio mea in deliciis meis. Nox in deliciis conuertit q̃ tribulatio amoris dulcedine superat. Vñ dicebat. Tot pene tua epule mihi fiãt. Scõa cãba ex certitudine gre. vñ subdit. Qz tenebre nõ obscurabunt: q̃ ds in tribulatione positus per pcti caligine nõ obnubilat. Vñ secundo dicebat. Mea nox obscurũ nõ hz: sz sicut in face clarescit. Tertia causa ex certitudine gre et glorie ides subdit. Sicut tenebre eius ita et lumẽ eius. Tũc inchoatẽ gaudioꝝ scõz multitudinẽ passionũ. Ista certitudinẽ se hẽre ostẽdẽs dicebat. Gras ago tibi dñe ihesu xpe: qz iam tuas igredi meruĩ. Tertio ostẽdit

q̃ fuit examiatꝰ cũ dr. Igneme examisasti, Sũt ãt q̃dã q̃ examinant tactu vt argentũ ad lapidẽ, q̃dã ex sonitu: vt vasa si sunt plena aut vacua, q̃dã vento vt grana et palea, q̃dã p ignẽ vt aurũ. Sic beatus laurẽtiꝰ fuit examinatus tactu dure passionis. Et iõ argentũ electũ est inuentus. Job. ij. Mitte manũ tuã et tãge oseiꝰ et carnẽ. Sz de multis dr. Prou. vj. Argẽtum reprobũ vocauit eos. Fuit examinatus sonitu patiẽtis filionis nõ cũ murmurauit sz potiꝰ dedit sonitũ laudis. Vñ dr de eo. Inuẽtũ est sacrificiũ laudis sonitu cõfessionis vñ et ipse ait. Te xpe confessus sum. Emisit etiã sonitũ deuotiõis. cũ dixit Assatũ est laz vel sat mãducs. Fuit examinatꝰ vẽto honoris et vituperationis. Nõ em potuit eleuari nec a vẽto honoris cũ esset archidiaconꝰ nec a vento laudis cũ pauperes eũ sepe laudarẽt nec etiã potuit deiici a vẽto vituperationis, cũ th infideles eum sepe blasphemarẽt. Fuit examiatꝰ igne tribulatiõs. Eccli. xxvij. Vasa figuli pbat fornax et homes iustos tẽtatio tribulatiõis. Vñit nãq btũs laurẽtiꝰ ignez aduersionis in carne, ignẽ amoris i corde, ignẽ sermonis i ore seruoris i opere. Quarto ostẽdit q̃ fuit inuentꝰ sine pcõ, cũ dr. Et nõ est inuenta in me iniq̃tas. Scti nãq viri in igne tribulationis sanctitate acq̃rũt. Mali vero acq̃runt iniq̃tate, sicut ostẽdit btũs. Aug. in libro de ciuitate dei multiplici exẽplo, palee et auri, stipule et frumẽti, amurce et olei luti et vnguẽti dicẽs. Sicut subito igne aurũ rutilat et palea fumat et sub eadem tribula stipule cõminuunt et frumẽta purgantur neq; cum oleo amurca funditur, q̃ th eodẽ preli pondere exprimunt, ita vna eadẽq; vis irruẽs bonos pbat et purificat liquat et malos dãnat et vastat et extermiat. Nã pi motu ex agitatũ: et exalat horribilr cẽnũ suauit fragrat vnguẽtũ.

¶ Sermo. ccviij. De sancto hippolyto, et socijs eius. Sermo primus.

Prima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium. ps. Ad honorem sci hippolyti et sociorũ ei⁹. Ista versicul⁹

in missa decantat. In euāgelio etiam hodierno in exemplū sanctorū passeres introducunt. In p̄missis verbis tria facere videnť sancti. Prio nāq; de sua exceptione gr̄as agūt cum dicit Anima nr̄a sicut passer erepta est de laqueo venātiū. Assimilant aūt sancti viri passeribus sc̄m Rabanū tribus de causis. primo qr passer est quātitate paruꝰ: vnde a paruitate est dictꝰ. Sic sancti viri paruos se reputāt per humilitatē. Wat. xj. Reuelasti ea parvulis. Dicit autem Gregoriꝰ q̄ pupilla ḡto est minor tāto est lucidior. Animalia ēt habentia paruū cor in quātitate: sunt cōmuniter magis animosa, sicut ptz in leone. Granū etiā sinapis qđ est minimum inter omnia semina olerū adeo crescit q̄ ramos facit in quibus aues nidificant et quiescant: per qđ datur itelligi q̄ quāto quis est minor apud seipsum: tāto est incidior apud deū: et quāto animosior ptra diabolū tāto magis crescit p opera ꝑtutum: ita vt etiā viri cōtēplatiui in eiꝰ virtutibus cōquiescāt. Scđo passer est velocitate celerrimus: sic sancti viri in suis opibus debēt esse veloces et feruētes. Eccli. xxxj. In omnibꝰ opibꝰ tuis esto velox. Sicut dicit bt̄us Amb. Qui nō potest volare vt aq̄la: saltem volitet vt passer quia q̄ nō pōt vt cōtēplatiuus volare i celū p cōtēplationē: saltē volitet vt actiuus per actionē. Et q̄ nō pōt esse magnꝰ seruādo cōsilia: saltē sit parvꝰ seruando p̄cepta. Et q̄ nō pōt apprehendere perfectionem nitat ad illā per ꝓmuaz exercitationem. Tertio passer est in nidificando cautus. Nō em̄ nidificat nec nidificatur: nec publicat in vijs: ne aut nidus eius a vento rapiat: aut ona a serpētibꝰ comedantur aut pulli a p̄datore capiant: sed potius nidificat in foraminibꝰ domorum. psal. Et enim passer inuenit sibi domū. Nidꝰ aūt spūalis est animꝰ in quo deꝰ reqescit In hoc nido deus generat ona et bona p̄posita et de onis pullos educit quādo bona p̄posita in opꝰ prodire facit. Sed si aliqs ponit nidū in alto est alm in terra p effectionē: timēdū est ne diabolꝰ qui est vent⁹ vehemēs p suggestionem: qui est serpens p deceptionē qui est p̄dator p meritoꝝ exp̄ationem, et animam p vanam gloriā rapiat: et bona p̄posita medebat bona opera extinguat. Sic sancti viri nidificant in foraminibus petre i. in vulneribus xp̄i. Cāt. ij. Veni colūba mea in foraminibus petre quo ad foramina et manuū et pedū in caverna maceratione. Secūdo nidificant in foramine lateris. Secūdum ereptiōis exponūt cū dicit. Laqueus cōtritꝰ est et nos liberati sumus. Tres sunt qui sunt diaboli, quos sancti euadunt. Primus est laqueꝰ gule. ps. Fiat mensa eorū cōa ipsis in laqueū Aug. in lib. cōfesso. Ad quietē satietatis cū ex ingestæ molestia tendo in p̄fotransitu insidiantes. Secūdo est mihi laqueꝰ cōcupiscentie. Secūdo est laqueus luxurie Eccli. vij. Inueni amariorem morte mulierē que laqueus venatorū est. Tertius est laqueꝰ auaricie. De quo dr Amb. in li. de bono mortis. Auaritia que descēdit ex alio frequēter laqueus capit a visco fallit et quibuscūq; insidiatur retinet. Sic ergo alia nostra cancat ad ima mundana descendere: qz laqueus est in auro, viscus in argēto, nexus in predio. Nā dū aurū querimus strāgulamur: dū argētū petimus in visco eius herem⁹: dū p̄dia inuadim⁹ alligamur. Istos tres laqueos isti sancti euaserūt. Et per corpus maceratione, et per puritatis cōseruatione et p terrenorū despectionē tertio istam ereptionē nō sibi sz deo attribuūt: dicunt. Adiutorū nostrū in nōie dñi. Fuerunt enim adiuti et in corporibus et animabus. Corpora quidē martyrū adiuuant. Unde dicit Cypria. Claudānt oculos persecutionibꝰ, sz patēt in celū. Minantur tyrānos sed tenet xp̄s. Worās inferunt sed immortalitas sequit. Exilio mūdo erepitur: sz restituto paradiso exhibet. Uita tēporalis extinguitur sz eterna reparatur. Ecce mirabilis ꝓmutatio qua sancti martyres recipiunt: q̄ omnia in martyrio sancti stephani apparuerūt. Nā claura oculorū aperit sibi regnum celorum ideo vidit celos apertos. Sic sanctus p̄s mat: xp̄s tuetur. Ideo beatꝰ stephanꝰ vidit iesum stantē. i. iuuare paratū. Si cor pus mouit immortalitate vestitur. Unde vultus bti stephani apparuit i specie angeli tāq; immortalitatis gloria vestiens. Si auferť mūdus datur paradisus, ideo

respiciebat in celū tanq; sibi tribuēdum. Et vita tēporalis tollitť dat vita eterna. Ideo vidit gloriam dei. Anime etiā istorum martyrū non solū fuerunt adiute: sz etiā multis priuilegijs sunt dotate. Ipse est sanctus ypolitus habet cū laurentio societatem. Unde dixit ei laurentius martyr. Ambulemus ambo pariter qz mihi tibi gloria p̄parat. Unde etiam beatus ypolytus se iuxta corpꝰ laurentij sepeliri fecit, ad innuendum q̄ sicut eorum corpora sunt iuncta in terris sic et eorum ale sunt iuncte in celis. Secūdo habet cū virgine magnā familiaritatē. Uirgo em̄ beata cū ypolito cuidam infirmo apparuit: illū sanare precepit. Quid est q̄ vir dei beata ypolitū assumebat ad suam societatem: nisi qz cum illo speciatez habet familiaritatē? Tertio magnam habet sn per demones potestatem: qz exhibente diabolꝰ decū vexaret. Quarto contra tyrānos magnam securitatem. Unde de eius clamabat O ypolite cathenis aspera tuis me ducis. Quinto habet super peccatores penitētes magnā pietatē, sicut ptz in illo cuius tibiā infirmā incidit: et ad sanam restituit.

Sermo. ccix. De eodem Sermo. ij.

Custodit animas sanctorum suorum et de manu peccatoris liberauit eos. ps. Dñs custodit aias ypoliti et sociorū eius et de manu peccatoris liberauit eos. Custodiuit aūt dñs aiaz ypoliti in vita, et i mort et post mortē. In vita q̄dē qz fecit eum magne puritatis: q̄ ptz qz animas beatorū videre meruit: qz nō nisi a mundo corde videri possunt. Unde positꝰ fuit ba ptizatus dixit. Uidi animas innocentiuz sub altare gaudere. Scđo multe pietatis: ex eo q̄ corpꝰ bti laurētij sepelirit. Sepelierūt mortuos inter opa pietatis nume rando. Quarto mirabilis: ita vt ad deū etiā ascēdat. Thob. xij. Quando orabas et sepeliebas mortuos ego obtuli orationē tuam dño. Ter tio dñs fecit eū multe cōpassiōis, qz q̄n laurētij cruciabatur ipse flebat et mugi-

tus dabat. Quarto multe deuotionis qz pre nimia deuotione fidei etiā ante tēpꝰ christianū fecisse voluit profiteri. Un dixit ei laurētiꝰ. In interiori homine abscō de christum: et dū clamauero audi et veni Scđo custodiuit eum in morte quando quatuor malis tyrānꝰ eum voluit superare. Primo rubozem et verecundiam inferendo quando ipsum denudari et spoliari fecit. Sed istud telū beatꝰ ypolitus contriuit, quia meliori veste scilicet veste virtutū se indutū esse agnouit. Unde cuz tyrannus ei diceret. Quomodo sic incipiens factꝰ es: q̄ de nuditate tua nō erubescis? Ille respōdit. Non me expoliasti: sed magis vestisti. Sciebat enim se esse vestē virtutū indutū: que quidem habent tegere peccata. Prouerb. x. Uniuersa delicta operit charitas. Habent tegere cōtra diaboli tentamēta. Eph̄e. vj. Induite vos armaturā dei: vt possitis p̄sistere aduersus insidias diaboli: et etiā habent ornare p̄pter honestatē. Rom. xiij. Induamur arma lucis sic vt i die honeste ambulem⁹. Habent etiā calefacere q̄ charitatē. Job. xxxvij. Nonne vestimēta tua calida sunt cū perflata fuerit terra austro? Scđo per p̄sperā ipz allicīēdo qz veste militari eū induxit: vt sic ad p̄stinā militiā alliceretur. Sed ipse istud telum confregit: quia dixit se meliori regi nō tyrāno militare. xp̄s enim non fuit tyrānus: sz rex benignus. Tyrannū nanq; facit dominādi cupiditas effrenata crudelitas et p̄nata vtilitas. xp̄s aūt non habuit dominādi cupiditatem, qz fugit ne fieret rex. vt habetur Joā. vj. Nec habuit crudelitatē, sed māsuetudinem vt habetur zach. ix. Ecce rex tuus venit tibi māsuetus. Non quesiuit p̄priā vtilitatem sed nostrā. Ad Rom. xv. xp̄s sibi non placuit. Tertio timorē sibi incutiendo: qz omnes de familia sua ante eiꝰ oculos occidi fecit. vt sic timoz ypolito incutetur: sed ipse non timuit sed eos cohortauit dicēs. Fratres nolite timere qz ego et vos vnū dominū habem⁹. Quarto per lōga et aspera supplicia ipsum affligendo. Fecit em̄ ad pedes equorū indomitorum ligari et per cardnos et tribulos trahi vt sic dolore p̄patus vincerēt. Sz

Universidad de Deusto Biblioteca

istud telū ypolitus cōfregit. quia ibi habuit patientiā per quā non murmurauit. Habuit constātiā per quā telo nō cessit: nec de supplicio curauit. Habuit victoriā per quaz sibi coronā acquisiuit. Unde cātatur de martyrib⁹. Hi pro te furias atq; feroc ia calcarunt hominum senaq; verbera cessit his lacerans fortiter vngula nec carpsit penetralia ecce quanta constantia Non murmur resonat nec querimonia: ecce ēsta patiētia. Que vox que potuit lingua retexere, ecce ēsta gloriosa corona. Tertio custodiunt animā eius post mortem anima enim habet triplicē statū Unus est inquātum ipsa anima est vnita corpori. Secūd⁹ est prout est exuta a corpore. Tertius prout consideratur resumpto corpore. Et in quolibet istorū statutū dominus animas sanctorū custodit Naz prout sunt coniuncte corpori in manu dei sapie. iij. Iustorū aie in manu dei sunt z nō tanget illos tormentum mortis. In ēstuz sunt exute a corpore sunt i sinu dei. Olim quidē erant in sinu abrahe: modo sunt i sinu dei. Esai. xl. In brachio suo cōgregabit agnos et in sinu suo leuabit. In ēstuz cōsiderātur resumpto corpore erūt in thalamo dei Deuk. xxviij. Amātissim⁹ dñi habitabit confidenter in eo: quasi in thalamo tota die morabitur.

¶Sermo. ccx. Eodē die. Sermo. iij.

Nolite timere eos qui occidūt corpus: z post hoc nō habēt amplꝰ quid faciant. Luce. vij. In verbis istis tria notantur. Primo in persecutoribus magna crudelitas cum dicitur Qui occidunt corpus Crudelitas autem magni hominis secūdum Chry. peior est crudelitate serpentis bestie z diaboli ēstuz ad primum sic dicit. Si cōparaueris hominem serpenti peiorem inuenies: quia serpens z si maliciam habet hominis tamen habet timorem. Homo autē malus et maliciam habet serpētis: z timorē non habet sicut serpens. Est etiā peior omni bestia: quod ostēdit triplici ratiōe. de prima sic dicit. Nā ipa bestia ēnis sit crudelis tamen qz est irrationalis declinat ab homine crudelitas eius: homo autem qz rationalis: non facilius cū sit crudelis rationalis: non facilius euadetur credulitas eius. De secūda sic dōt. Bestia si irritata fuerit semper irritatus insanit z magis insanit superalios a quibus nō fuerit irritatus. De tertia sic dicit. Una quecq; bestia vnū proprium malum habet. Homo vero omnia vitia in se habet. Est etiā peior diabolo qō ōnes dicit triplici rōne. De prima sic dicit. Diabolus si viderit hominē iustū nō est ausus ad eū accedere. Homo aūt malꝰ hominē sanctū nō solū nō timet: sed etiā cōtemnit. Secūda ratio est quia diabolꝰ nō armat hominē: sed homo armat diabolū. Sicut enim homo sine armis nihil pōt facere cōtra hostē: sic diabolꝰ nō valet cōtra homine hoie. pōt etiam tertia rō assignari: diabolus nō pōt nocere hoi nisi permissus: homo autē malꝰ nō solū nocet hominī permissi⁹: iz etiā a deo phibit⁹. Sēc⁹ in sanctis notat magna securitas: qz ēnis persecutores corpus occidere possint tñ in animas nullā hñt ptātē. Un posq; dñs dixit Nolite timere eos q occidūt corpus flatiz subiūxit. Et post hoc nō habēt amplius q̄d faciāt qz sez i animas nihil possunt. vt patet in Job: qz postq; diabolus accepit potestatē in corpus statim vomit flatū sub dicit. Uerūtamē anima illi⁹ seruus sub dicit. Deus nāq; maiorē curā habet de anima ēq; de corpore. Et hoc triplici de causa: sicut ostēdit Chry. sup Mat. De prima sic dicit. Maior cura ē deo de salute animē ēq; corporis. Prima qz dignior est anima. ēq; caro Alia cām sine carnevivere nō potest. Caro aūt sine anima viuere nō potest. De secūa sic. In omni peccato prius anima peccat z postea caro Nā nisi anima prius victa fuerit. caro peccare nō poterit. Caro siquidē prius malū cōpisceret potest peccare autem nō potest nisi anima illi cōsenserit. Nā caro in potestate anime est: nō autē ipsa anima est in potestate carnis. De tertia sic dicit. Necessariū est vt anima que prius ceciderat ante resurgat. deide aia liberata a potestate diaboli carnē suam seruare potest a peccato. Caro aūt sanata ab īfirmitate animam liberare nō pōt: sed magis cā cuera

qz icolumitas sepe impugnat iusticie sceptimā Quātuis autem persecutores corpora sanctorū occidāt non tamē peranimas sed etiaz in presenti multiplici gloria illustrātur Nā scōm Chry. in sermone de machabeis eorū corpora efficiunt radiū dei de ḡbus demones excecant. Sūt etiā vexilia dei a ḡb⁹ ipsi demōes fugiūt z deterrent. Sunt corona fulgida dei vnde ecclesia adornat. tertio in deo notat magna potestas qō notatur cū ōr. Time aūt eum qui postq; occiderit corp⁹ habet potestatē mittere i gehennā. id est in penā eternā scilicet corp⁹ z animā. Sed hoc non videtur diuine iustitie conuenire vt homo pro culpa transitoria puniat pena eterna. Sed istud fit propter infinitatē offensi mutationem fori z eternitatez mali propositi. due prime rōnes sunt Chry. id est Greg. Prima cām rō est qz iniuria ad tanto maiori dign⁹ est pena: quanto maior est ille cui infert iniuria. Qui est offendit militē dignus est magna pena qui offendit comitē dignus est maiori. qui vero offendit regē dign⁹ est maxima pena. Deus autē est magnus in infinitū z ideo qui ipsum offendit dignus est pena infinita. Secūda ratio est propter diuersitatē fori. Nā pro vno eodem furto quis alicubi cauteriatur. alicubi mutilatur. alicubi vita punatur. Est autem duplex forū. scilicet forum ecclesie z forū dei. In foro ecclesie omnes culpe puniunt pena trāsitoria eo q omnes cause agunt sub throno misericordie z feria facit tribunali iustitie in foro autē dei culpe puniuntur pena eterna: quia tūc iusticia causas agit z misericordia ferias facit. Un de hoc dicit Chry. q nō recipit tūc natura iudicis misericordiā: sicut nec tempus misericordie iudiciuz. Tertio hoc accidit propter eternitatem mali propositi. vñ dicit Greg. in moralibus. inich ideo cū fine peccant: z cū fine vixerūt. voluissent eōdem fine fine viuere vt potuissent sine fine iniquitatibus pmanere. ad districti ergo iudicis iustitiā pertinet. vt. s. nunq; careant supplicio quorū mens in hac vita nunq; voluit carere peccato. istam rationē sumit petr tangit beda dicēs q mali habuerūt voluntatē sine fine peccādi si habuissent

natura sine fine viuendi ex quib⁹ patet q mali merito damnant sine fine z eis indicitur eterna pena z c.

¶Sermo.ccxj. De assumptiōe virginis gloriose. Sermo. j.

Surge domine in requiem tuam tu z archa sanctificationis tue z c. Pō. q christi corpus gloriose resurrexit omnibus fidelibus est certum q autem corpus beate marie ꝟginis glorificatū surrexit: z si nō sit certū: est tñ pie credendum. q autem corpora sanctorum que cū christo surrexerūt sint glorificata inter multos doctores vertit in dubiū. Propheta igit dimittens illud qō est dubium ponit qō certuz est dicēs. Surge domine in requiē tuam. Et illud qō pie est credendū dicit. Tu et archa sanctificationis tue. Archa ista est beata ꝟgo filij dei cōtenta. Et est sctificationis: quia i matris vtero fuit sanctificata. Ista autē archa surrexit in requiem id est in corporis et anime plenā felicitatem. Hodie quidē surrexit de tumulo qz immortalitatis gloria fuit induta. Surrexit de mūdo quia hodie in celū est gloriose assumpta. Secūdo secūdū quid sit assumpta. est aūt ꝟgo maria assumpta quadrupliciter cū. s. honorabili societate cū ineffabili iocunditate: z cum terribili: postestate. Primo quidē virgo maria assumpta est cū honorabili societate quod significatū est. ij. regū. vj. vbi ōr q david z ois Israel deducēbāt archā dñi cū gaudio z erāt cū dauid chori septē. p dauid significat xp̄s p septē choros intelligit vniuersitas hominū z angelorū. sc̄ōz: qz per septenariū numerū vniuersitas accipit vel p septē choros intelligunt tres chori q fuerūt tēpe noue testamētū. s. angeli patriarche z pphete. Et ḡtuor q fuerunt in nouo. s. martyres cōfessores: z virgines z etiā ipsi apli qui eius exequijs interfuerūt de ista honorabili societate cantat ecclesia. Sicut dies verni circundabāt eaz flores rosarū z lilia cōuallij. Per flores rosaruz intelligunt oēs martyres sangine rubricati. Per lilia cōuallij intelligūtur omnes angeli cōfessores z virgines.

et etiã apli q̃ eĩ⁹ exequijs interfuerunt, q̃ oẽs eam circũdederũt ⁊ eam associanerunt. Scõo est assumpta cũ ineffabili iocunditate qõ significatũ est. ij. Regũ. vj. vbi õr. Dauid ⁊ omis israel deducebãt archã testamẽti dñi cũ iubilo ⁊ clãgore buccine ⁊ ludebãt coꝝ dño in oĩb⁹ lignis fabrefactis ⁊ citharis ⁊ lyris. vbi notandũ q̃ sicut dicit Aug. sup. põ. est triplex sonꝰ musicus. Unꝰ qui fit in voce sicut in cãtu. Alius qui fit cum flatu: sicut in buccina. Et tertiꝰ qui fit in pulsu sicut in cythara. Iste triplex sonus tangitur hic. Sonus q̃ fit cũ voce cum õr in iubilo est enim iubilatio cãtus modulatio. Sonus q̃ fit cum flatu cũ õr. In clangore buccine. Sonus qui fit cum pulsu. cuꝫ dicitur in omnib⁹ lignis fabrefactis ⁊ cytharis ⁊ lyris. per hoc q̃ dicit q̃ ista archa deducta est cuꝫ iubilo ⁊ in buccina ⁊ i cythara datur intelligi q̃ ibi fuerũt omnes species sonoruꝫ ⁊ oia genera musicoꝝ. Tertio assumpta est cũ mirabili claritate. Cañ. vj. legitur. Que est ista que progredit quasi aurora consurgens pulchra vt luna electa vt sol terribilis vt castrorũ acies ordinata. Apo. xij. Signũ magn̄ apparauit in celo mulier amicta sole ⁊ luna sub pedibus: ⁊ in capite eius corona stellarũ duo decim. Ex q̃b⁹ ꝓbis ptz q̃ ipsa ascẽdit cũ claritate corporali ⁊ ista ẽ claritas aurore. Sicut enim aurora post noctẽ ozit̃ nullam obscuritatẽ retinet. Sic etiã licet caro eĩ⁹ nata fuerit de corruptibili carne nullã tamẽ sensit corruptionẽ: sed omnẽ depositum miseriam ⁊ penalitatem. Ascendit cum claritate spũali. i. cum anima q̃ tota fuit luce ꝑfusa ⁊ ista est claritas lune sicut enim luna post solem maiorem habet lucem sic ⁊ ipsa post filium maiorem habet cognitionem. Ascendit cum claritate supersubstãtiali. i. cum filio suo qui obuiam sibi venit ⁊ ista est claritas solis. Ascẽdit cum claritate intellectuali. i. cuꝫ toto exercitu angelorꝫ ⁊ iõ õr. Terribilis vt castrorꝫ acies ordinata. Quorũ q̃dã ꝓcedebãt vt domicelli. q̃dã vero comitabãt tanq̃ baiuli q̃dã subseq̃bant tanq̃ famuli oẽs aũt eã associabãt tãq̃ loculatores deuoti. Ascẽdit cũ claritate rõali. id est cũ omnib⁹ apl̃is q̃ eius assumptioni interfuerunt. Ideo dicit q̃ habebat coronã duodecim stellarũ. Quarto allegorice ꝓta est cum terribili potestate, q̃ ob hoc mones perterriti fugerũt: nec mirum hoc runt enim territi a tã honorabili societate. cañ. vij. q̃d videbis in summitatem chorozs castrorũ id est ordines angelorũ. Uulnerata tam ineffabiliter q̃ dilatata sicut õr Eccli. xxiij. musica i luctu impertuna narratio est. Execrati a tam mirabili claritate instar noctue que ad lucem solis excecat. Tremefacti a tã terribili potestate instar eĩ⁹ canum virgam iesse timentiũ a qua plagã acceperũt. Secũdo videndũ est secũdũ q̃d fit assumpta q̃ non solum ꝙtũ ad animã: sed etiã ꝙtum ad corpus est glorificata. ⁊ secũdũ hoc assignat Aug. quatuor rationes. Prima est quia fuit mater christi deifica: ⁊ ideo debuit a filio sublimari. voluit enim ꝓ honorare matrem scõm carnẽ vt. s. parentem carnalem nõ haberet: voluit ⁊ matrẽ honorare tam esse suã vt alios filios nõ generaret. qui ergo matrẽ noluit communicari de mini nũquid eã ꝓmunicabit vermi? Quia ex ea noluit generari filios carnales: nec q̃d ex ea voluit generari vermes. Ideo ꝓcepit cuilibet suũ patrẽ ⁊ matrẽ honorare. Qui ergo tantũ honorat sanctos quos alios in terris quomodo matris coniugis honorem? Quomodo ergo filiũ a virginis erga matrẽ: ⁊ ingratitudinis erga hospitem: ⁊ fallacie erga amicam ostendemus immunem: si eã qui in vita prelatijs dilexerat pre alijs dilectis in fine. Secunda ratio est: q̃ fuit christi fidelis ministrat. vnde Augustꝰ. We fuis ministris veritas dicit. Ubi ego sum illic et minister meꝰ. Si Maria ibi erat mundi ⁊ minister meꝰ. Si Maria ibi erat mundi equali gratia. Et sic q̃li gratia vbi ego dei censura qua reddit vnicuiq̃ secundũ merita. Si ꝓ omnibus viuentibus mortuis viuenti donata est gra mortue erit nuꝺa: absit. Ministranit aũt xp̃o i vtero matris corporis ꝓparãdo extra vterũ in sua infantia cum alendo: ⁊ in egyptum fugiẽdo: i sua pueritia ad festiuitates rõ deducendo: in sua iuuentute ad nuptias associando: in morte cruci affigẽdo. post mortem omnia loca eius deuotissime frequentando post ascensionem ei sedulas

preces offerendo. vt habetur Actuum tertia ratio est quia fuit vestis christi ꝓcurata. Nullus enim rex pateretur testimentum suum a vermibus corrodi Augustꝰ. Si elegit diuina voluntas inter omnium flammas puerorũ vestimẽta seruare illesa cur abnuat a matre propria, quod elegit in veste aliena. Conueniens autem fuit vt in coronatione regine ceteris, sit etiã ornatus corporis sui: cur rex in regis scriptũ ẽ Rex regũ, ⁊ dñs dominantiũ: ⁊ sic in corpore regine scribatur Regina reginarũ. ⁊ dña dominarũ. Quarta ratio est: quia fuit thesaurus Christi, ⁊ gemma pretiosa: ideo debuit i celesti thalamo recondi. Unde Augustinus. Thronet thalamũ dñi celi: tabernaculuꝫ Christi dignũ est ibi esse vbi ipse est. Tazꝫ preciosum thesaurũ dignius est celũ seruare q̃ terra. Istud sacratissimũ corpus in terram vermibus traditum: q̃ sentire non valeo, dicere pertimesco.

¶ Sermo. cxij. Eodẽ. Sermo. ij.

Mulier amicta sole ⁊ luna sub pedibꝰ eius in capite eius corona stellarum duodecim: et in vtero habẽs ⁊c. Apocal. xij. Glo

riam domini describens Johannes euangelista ostẽdit eã er oi parte luminosaꝫ ⁊ gloriosam. Primo est luminosa a parte superiori: quia in capite habet coronam duodecim stellarũ. Stelle duodecim sunt ordines angelorum, ⁊ tres ordines beatorum scilicet martyres, confessores, ⁊ virgines: qui omnes ipsam coronant: quia eam venerantur et laudant. Seraphin enim mirantur, et laudant ipsa charitatem successam. Cherubin sapientiam tam profundam. Throni pacem ⁊ quietem in deo tam tranquillã dominationes tam magnam ⁊ tãtam superangelos preeminentiam. Uirtutes tantam miraculorum efficaciam: potestates tantam super demones potentiam. Principes tantam de omnibus regnis prouidentiam. Archangeli tantam de omnibꝰ actibus diligentiam. Angeli tantã de singulis ꝑsonis custodiã. Martyres tantaz in tribulationibus constãtiã. Cõfessores tãtã sobrietatem ⁊ tẽperantiam. Uirgines tãtã puritatẽ ⁊ mũdiciã. Scõo ẽ luminosa aparte inferiori. cum õr Et luna sub pedibus eius. Per lunaz mutabilitas designatur. Est aũt qua drupler mutabilitas vna est nature que etiã est in angelicis spiritibus q̃ sint mutabiles per naturã: iz, sint immutabiles facti per gratiã. Ista talẽ lunã hz sub pedibus q̃ omnes ẽgeli eius impio fauẽt. de hoc Ben. xxxvij. Uidi q̃si solẽ, ⁊ lunam ⁊ stellas vndecim adorare me. Per solẽ itelligit supma hierarchia per lunã media, per stella a vero vltima. Scõa est mutabilis fortune. Eccli. xxvij. Stultꝰ vt luna mutat. Ista etiã lunã sub pedibus habuit: q̃ omnis terrena calcauit per paupertatem voluntariã quã elegit. Dicitur autem Deut. xj. Omis locus quẽ calcauerit pes vester, vester erit. Si em̃ tẽporalia calcarem⁹ sub pedib⁹: ⁊ ea nõ tãgerem⁹ affectib⁹ veraciter nr̃a essẽt. Tertia ẽ mutabilitas culpe. ꝑs. Per diẽ sol non vrette: neq̃ luna p noctẽ. Anima mihi sancta nec i die prosperitatis cadit in peccatũ p intemperãtiã: neq̃ in nocte aduersitatis p impatiẽtiã. Ista lunã sub pedibus habuit: q̃ nulla culpa vnq̃ in ea prenalere potuit. vñ Aug. in libro de natura ⁊ gratia. Excepta sctã virgine maria si omnes scti ⁊ sctẽ interrogati fuissẽt verũ sine pctõ essent. rñdissent. Si dixerimus q̃m pctm̃ nõ habemus nosipsi nos seducim⁹ ⁊ veritas in nobis nõ est. Excepta hac sctã ꝛ gine de qua ꝓpter honorẽ dñi cũ de peccatis agit: nullã prorsus volo mẽtionẽ habere. Quarta est mutabilitas miserie. ꝑs. Orietur in diebus eius, iustitia ⁊ abũdãtia pacis: donec auferat luna. Glo. ſ. mutabilitas q̃ne quidẽ in resurrectiõe auferẽt. Ad Rom. viij. Ipsa creatura liberabit a seruitute corruptiõis ⁊c. Et ista lunã sub pedib⁹ eĩ⁹ habet q̃ perfectã corporis immortalitatẽ possidet: ⁊ super angelos glorificata manet. ꝑs. Caligo. i. hũana mortalitas sub pedib⁹ eĩ⁹ ⁊ ascẽdit sup cherubin ⁊ volat ⁊c. Tertio fuit luminosa a parte interiori. quod notatur cũ õr In vtero habẽs. Habebat em̃ in vtero paternũ splẽdorẽ. Heb. j. Qui cũ sit splẽdor glie ⁊c. Niuẽ cãdorẽ. Sap.

vñ. Cãdor eſtẽ lucis eterne ꝛc. Diuinũ odorẽ. Eccli. xxiiij. Ego quaſi vitis fructificaui ſuauitatẽ odoris. Suauẽ dulcoreꝫ illũ ſcz q̃ dicit. Ibidem. Spiritꝰ meus ſuper mel dulcis ꝛc. Ignem celeſtẽ. Heb. xij. Deus noſter ignis conſumẽs eſt, qr igit in ſuo vtero habuit paternũ ſplẽdorẽ ibi remanſit mirabilis claritas. vñ Ambro. Quid nobiliꝰ matre dei quid ea ſplẽdidiꝰ quã ſplẽdor elegit qr habuit nitoreꝫ cãdorẽ. ibi remãſit mirabilis puritas. vñ Anſelmus Decebat vt virgo btã ea puritate niteret q̃ maior ſub deo neq̃t telligi qr habuit diuinũ odorẽ. ibi remãſit mirabilis ſuauitas. Eccl. xxiiij. Sicut cynamomũ ⁊ balſamum aromatizãs odorẽ dedi qr habuit ſuauem dulcorẽ ibi remã ſit mirabilis pietas. Uñ ór Water gratie et mie: qr habuit ignem celeſtẽ, ibi remãſit mirabilis charitas p quã diabolum ſuccendebat. Judith. ix. Percuties eũ labijs charitatis mee p quã ola terrena cõtẽnebat. Hiek. ij. Recordatꝰ ſum tui miſerans adoleſcẽtiã tuã ⁊ charitatẽ deſponſationis tue quãdo ſecuta es me in deſerto ꝛc. per quã omnia aduerſa patienter ſuſtinebat. Cant. viij. Aque multe nõ poterãt extinguere charitatẽ. Quarto fuit luminoſa a parte exteriori: cũ ór. amicta ſole. i. immortali corpore. ps. Otis glia eꝰ filie regis abintus quãtũ ad gloriã anime: et cũ data varietate quãtũ ad dotes corpis que redundãt ab intus ab anima in corpꝰ Si quidem ex redundãtia prudẽtie reſultat in eius corpore claritas: et ex redundantia fortitudinis impoſſibilitas. Ex redundantia temperantie ſubtilitas. Et redundantia iuſtitie que omnes vires circuit: reſultat agilitas.

¶ Sermo. ccxiij. Eodẽ die ſermo. iij.

Tota pulchra es amica mea ⁊ macula nõ ẽ in te ꝛc. Cant. iiij. Spõſus celeſtis volẽs ſpõſe ſue pulchritudinẽ ⁊ dignitatẽ oſtẽdere quatuor implicat in ꝟbis p̃miſſis: ſcz q̃ fuit ſine macula: q̃ fuit dei amica: q̃ fuit pulchra: ⁊ q̃ mõ eſt tota pulchra. Primo ei fuit ſine macula p ois pctl immunitatẽ. Ipa q̃dẽ liberũ arbitriũ in bono ꝓfirmatũ habuit: ⁊ iõ nulli pctõ ꝓſentire potuit. Poterãt ſi liberi arbitrij vno modo ꝓſiderari. hz idifferẽter ad peccãdũ ⁊ nõ peccãdũ. ⁊ hoc modo ꝓſiderat q̃ſi in diſpoſitione hoc vel ad illud, ⁊ hoc modo in adiũcta tu innocẽtie. Eccl. xv. Deꝰ ab initio creauit hoiem ⁊ reliquit eũ in manu ꝓſilij ſui. Scõo cũ diſpoſitiõe ad peccãdũ: ⁊ hoc modo eſt i regeneratis p baptiſmũ: q̃ mes ab eis nõ auferꝝ. Tertio cũ neceſſitate ad peccãdũ: ⁊ hoc modo eſt in generatis p baptiſmũ in q̃bꝰ fomes nõ tũ eſt diſpoſitio ad peccandũ ſed quãdã neceſſitas. Quarto cũ diſpoſitione ad peccandũ. Et hoc modo eſt in angelis ſine ſanctificatiõis vltime. ⁊ quãtũ ad hoc fuit in ſtatu angelorũ. Scõo fuit dei amica p feruentẽ caritatẽ. diſtinguit aũt Dionyſius in ſeraphin quatuor gradꝰ charitatis. dicitẽm eoꝝ dilectionẽ eſſe mobilidã, acutã, et ſuperferuidã. Iſti quatuor gradꝰ in btã ꝟgine reperiunt. Amor ei dei fecit eã mobilẽ. i. dei ꝓceptis vltro obedientẽ q̃ſi ſcz ipſa dixit. Ecce ancilla ꝛc. Fec t eã calidã. i. alta virtutũ feruentẽ cõſcendentẽ. q̃ ſignificat per hoc q̃ ꝓpto dño mox cũ feſtinatione abijt in montana, Fecit eã acutã. i. alta celoꝝ ſcrutãtes penetrãtẽ. Eccl. xxiiij. Girũ celi circuiui ſola ꝛc. Fecit eam ſuperferuidã in ſolo dei amore quieſcẽtẽ. Cant. v. Annũciate dilecto: qr amore lãgueo. Tertio fuit pulchra p oĩmodã mẽtis ⁊ corporis puritatẽ. Eſt eñ puritas fuit perfecta, im permixta. ⁊ ĩnua. Fuit ꝓfecta: qr cũ tripler ſit puritas: ſcilicet humana angelica ⁊ diuina. Ipſam diuinam puritatẽ in vtero nouem mẽſibus portauit ipſam puritatẽ angelicã trãſcẽdit: omnem puritatem humanã vniuerſaliter ſuperauit. Secũdo eis puritas fuit im permixta. Nõ eñ habuit ſũ mixtionẽ originalis: qr fuit in vtero a ſpõ ſctõ ſanctificata. Nec admixtionẽ mortalis: qr fuit a patris potentia confirmata. nec admixtionẽ venialis: qr fuit a puritate filij ipregnata. Judith. xiij. Utuit dñs qr cuſtodiuit me angelꝰ eiꝰ: ⁊ hic eum custodiet ⁊ ſibi cõmorantẽ: ⁊ huc reuertẽtẽ. Cuſtodiuit eñ eã dñs: ⁊ in mũdũ eũtẽ: qr ipſam

h originali pctõ purganit, ⁊ in mundo cõmorãtẽ: qr ipſã a mortali ꝓſeruauit, ⁊ ad patriã reuertẽtem: qr ſine macula ve nialis pcti de mũdo exinit. Tertio eius puritas fuit cõtinua: nũq̃ eñ interrupta. Eccle. xxiiij. Uſq̃ ad futurũ ſeculũ nõ deſinã ꝛc. Nunq̃ interpolata: qr fuit a deo cõfirmata. ibidẽ. Et ſic in ſyon firmata ꝛc. Nunq̃ diminuta: ſeruabat eñ illud dictũ pphete exercitabar ⁊ ſcopebã ſpũ meũ, ſed ſemp fuit augmẽtata: imo totaliter vltimata ⁊ dei formis effecta. vnde Hiero. Jure ſole phibẽt amicta q̃ luce immarceſſibili videt immerſa: neq̃ cõmatum tangi nec operiri magis ſcirc confundi: ⁊ tanq̃ illo igne ꝑcludi. Quare fuit tota pulchra. Er hoc autem hꝰ q̃ in corpore ⁊ in aia ſit aſſumpta. Si enim aia gloriſicata eſſet, ⁊ caro putrefacta in terra iaceret: tota pulchra nõ eſſet. Hoc aũt ꝓpenit diuine potentie, ſapientie: iuſtitie, ⁊ bonitati. Potẽtie quidẽ. vnde dicit Aug. Si ieſus quẽ ſciꝰ oia poſſe voluit matre integrũ ſeruare pudorẽ, cur nõ poterit eã a putredinis ſeruare fetore. Quis niſi puerſi ſenſus audeat dicere q̃ matrem quã a putrefactione facilitet ſeruare potuit, ſeruare noluerit: Hoc etiã cõuenit diuine ſapientie: ſicut dicit Prouer. Sapiẽtia edificauit domum ſuã ꝛc. Sapiẽs architectꝰ domum pulchrã facit in partes ⁊ extra. Talez chriſtꝰ in preſenti vita matrem ſuã ſibi edificauit: ſcz pulchrã: ⁊ in mẽte p puritatẽ: ⁊ exterius in corpore per virginitatem. Si igit diuina ſapiẽtia pulchrã eã in corpore ⁊ in anime edificauit: nõ debuit in morte iſtã pulchritudinem ſibi diminuere, ſed magis auge re ꝓpenit ẽt hoc diuine iuſtitie. Honorat quãq̃ multoꝝ ſanctoꝝ corpora. honorat ⁊ ſua formẽta ſicut crucem: clauos, ſpineã, coronã, ⁊ lanceã. Si i tãto honore habetur cur ſetã in qua corpꝰ xpi ad horam requieuit in quãto honore debet hẽre matrẽ ſuã glorioſã in cuius vtero nouem mẽſibus requieuit ⁊ habitauit. Et ſi in tãto honore habenẽ corpora ſanctoꝝ: ex eo q̃ fuerũt organa ſpiritusſancti in quãto honore tunc haberi debet corpus illud q̃ fuit ſpiritusſancti organum ⁊ xpi ſpeciale domicilium: imo totiꝰ trinitatis nobile triclinium? Si in tãto honore habentur imagines picte: in quanto honore debet haberi illud corpus in quo filiꝰ qui eſt imago patris habitauit. In quo quidem imago dei ſibi impreſſa illibata permãſit in quo ⁊ pq̃ imago noſtra que erat corrupta reparata fuit. Cõpetit etiã hoc ſne bonitati: bonicz filij ſemp itereſt magis parcere matri q̃ ſibũ ipſi. Conſtat autem q̃ filiꝰ ſibũ ipſi parcere voluit, ab illa generali ſnia qua dicitur. Puluis es ⁊ in puluerem reuerteris: ⁊ matrem ſuã excepit ab illa alia ſententia qua dicitur. In dolore paries. Quare ergo nõ excepit a prima: ſcilz ne in puluerem reuertatur: quia tam bonus filius extitit q̃ etiã inter paſſionis ſuã vulnera curam habuit de matre dilecta. Tam bonus filius fuit q̃ in ortu voluit flere: ⁊ matrem gaudere voluit. Qui igitur mortalis tantã curã de ea habuit nunquid factus glorioſus de ea amplius non curabit? Abſit. Requirit ergo potẽtia dei, ſapientia, iuſtitia, ⁊ bonitas, q̃ virgo mater non tantum in anima ſit glorificata ſed etiam in corpore ſit ſtola immortalitatis induta.

¶ Sermo. ccxiij. Eodem die ſer. iij.

Que eſt iſta que ꝓgreditur quaſi aurora conſurgens: pulchra vt luna, electa vt caſtrorũ acies ordinata. Cant. vj. Celeſtes ſpiritus claritatẽ ꝟginis: eiuſq̃ gloriam ⁊ laudẽ ammirãtes inter ſequerunt ⁊ dicunt que eſt iſta que ꝓgreditur quaſi aurora conſurgens ꝛc. Admirant autẽ eam quantum ad quadruplicem eius ſtatũ. Primo quantũ ad ſuũ ortũ cũ ſcz dicũt quaſi aurora: qr ab omni peccati tenebra eſt expurgata, ⁊ luce gr̃e diuine perfuſa. Ceteri ſancti cũ peccato originali cõcipiuntur ⁊ naſcunt. Chriſtꝰ autẽ fuit ſine pctõ originali cõceptus, ⁊ ſine originali natꝰ. Uirgo aũt maria mediũ locũ tenet, qr fuit cũ pctõ originali ꝓcepta, ⁊ ſine originali nata. Iſta tripler differẽtia tangit Job. iij. vbi dicitur de die culpe originalis. q̃ incepit quãdo apti ſunt oculi Ade.

Obtenebrent stella caligine eius. Stelle ei idest ceteri sci ille die culpe originalis sunt obtenebrati: qr fuerūt cū pctō originali ocepti z nati expectet lucē. i. xpm z nō videat. Iste em̄ dies culpe nō vidit xpm: nec in suo ceptu, nec i suo ortu. Nec ortū surgētis auroze. Auroza ſ. dē. i. v. rginē beatā vidit quātū ad ceptum: sed nō vidit quātum ad ortū. Necesse autē fuit vt ista auroza nobis oriret. Ante em̄ eius ortū homo infestabat in tētationib⁹ demonū. z infirm⁹ erat ad incipiēdū bonū, z debilis ad perseuerādū: sz aduenīente ista auroza demones i infernū fugiūt homes meritorie operari pñt, z vsq; ad finē opus p ducūt. Ista tria tāgunt in po. Ortus est sol z pgregati sunt: z in cubilib⁹ suis colloca bunt. Quo ad pmū exibit hō ad op⁹ suū. Quo ad scōm operationē: vsq; ad vesperā quo ad tertiū. Necesse etiā fuit vt ista auroza oriret: qr afi angeli officiū suū circa homes nō exercebāt qđ est illuminare, z purgare z perficere: sed aduenīente ista auroza ceperūt nos disponere ad illuminationē gr̄e purgationē culpe, z pfectionē glorie. Istō notat Gen. xxxij. vbi dixit angelus Jac. Dimitte me auroza est. q̄, dimittere noluit angelū, donec triplicē graciam impetrauit illuminationem intellectiuā, per hoc q̄ israel sibi nomen imposuit, purgationem affectiue pro eo q̄ nervus femoris eius emarcuit, z perfectionem glorie: per hoc q̄ eum bñdixit. Secūdo mirantur, spiritus celestes virginem quātum ad ipsius progressum. Cum adducunt pulchra vt luna. Ipsa aūt nunq̄ alicuā maculā habuit in cogitationibus, qr semper fuerūt sancte, nec in affectionib⁹: qr semper fuerunt munde: nec in intētionibus: quia semper fuerunt recte. Cant. iiij. Tota pulchra es amica mea: z macula nō est in te ꝛc. Fuit nāq; in cogitationib⁹: tota pulchra in affectionib⁹: sine macula in intentionibus. Secūdo luna habet lucem variatam et sepe obscuratam. Est autem luna festiuitatum distinctiua. Eccl. xliij. A luna signatum diē festi. In visione namq; istius lune semper magnā festū facit de⁹ angel⁹ z homo beatus. Nā de⁹ de hoc habet magnā gloriā: angel⁹ magnā letitiā homo beat⁹ magnā honoris excellentiā. Judith. xv. Tu gloria hierusalē. ipsi⁹ dei q̄ est visio pacis: tu letitia israel i. angelorum q̄ deum facie ad faciē vident: tu honorificentia populi nostri. olim sanctor⁹ z beator⁹ de quor⁹ progenie ipsa descēdit. Fuit autez pulchra z luna. sua quersatiōe, z i sua vita, imo pulchrior luna: qr luna habet lucem multis maculis respersam. Aliqñ lucet in principio ētis: z significat bene incipiētes. Aliquando in fine noctis: z significat perseverantes qñq; per totam noctē, z significat vitā bonā continuantes. Virgo autem Maria fulsit z in suo pricipio qr fuit in vtero sanctificata. In medio qr fuit filio dei illustrata z sancte conuersata, z in fine vite quia in anima z corpore fuerat glorificata. Per noctē etiā significari pōt tēptatio z tribulatio. Quidā em̄ sancti adiuuant in principio tentationis, quidem in medio, quidā in fine: sed beata Maria semp adiuuat, z in principio dando constantiā et in medio dando perseuerentiam, z in fine dādo gloriosam coronam. Tertio hz luna cem eclypsatam z obscuratā. Sm aūt beatum Augustinum Luna tripliciter obscuratur, Aut quando nubib⁹ tegitur, aut eclypsat, aut quando renouat. Sic etiā virgo benedicta fuit obscurata p sui humilitatem per quā se obumbrabat. De hoc habet Cāticor. primo. Nolite me cōsiderare q̄ fusca sim: qr decolorauit me sol. ac si dicat. Quāto magis sol me illuminauit et suam maiestatem: tanto magis exteri⁹ me decolorauit per humilitatem. Secundo fuit decolorata ꝓpter nimū doloris acerbitatē: z hoc in filij passiōe: vbi cum eclypsim. i. cū filio suo xpo Jesu passa est eclypsim. Joh. ij. Sol id est xp̄s conuertetur i tenebras per mortem: z luna. i. ꝥ beata Maria conuertetur in sanguinem p dolorem. Non est tunc tantum vnam mortem sed tres quodāmodo passa est. Eze. xxxi. Duplicetur gladius ac triplicet. Una em̄ mors seu tristitia quā ipsa virgo. Maria passa fuit patiebat: fuit separatio matris a filio et ista fuit mors amara. Alia fuit separatio a le xp̄i a suo corpore: z ista mors seu tristitia fuit z virgini benedicte multū amarior. Tertia mors fuit i mē fez separatio a le xp̄i a spiritu suo. Bis nāq; xp̄i

marie corpus suū viuificabat. Spūs ꝥ⁹ sanctus cū spū xp̄i vnitus fuit. Magis em̄ erat spūs beate marie: cū suo filio bñdicto q̄ in suo corpe ꝓprio. Qñ ergo xp̄s emisit spm̄ suū: ipsa dolorē inter̄ fissimum patebat, z ista tristitia in virgine gloriosa fuit mors amarissima qr tunc doloris gladi⁹ ipsi⁹ aiam p̄trāsiuit. Tertio ꝥ⁹ benedicta fuit obscurata per mortē suā corpalē. Tunc em̄ facta est obscura quādo ab ipsius corpe ata recessit vt sic obscuraretur in morte z fieret nouiluniū in resurrectiōe. Dam̄. Sicut sol iste splēdidus ac luciflus sub lunari corpore lassatus ad breue videt deficere cū suo nō priori lumine habēs in se perenne luminis fontē: sic z tu fons veri luminis incōsumptus vie thesaur⁹ licet breui i teruallo tē pore corpaliter morti fis addicta tñ corpe nobis ifundis indeficientis lumis claritatē. Tertio angeli admirāt eā quo ad dei filij cōceptū: cū subiūgūt. Ele ctā vt sol. Scōm aūt Aug. in sole tria virtutes electa sicut sol qr habuit electū esse. Nā pater elegit corp⁹ ipsum sanctificādo elegit aiam ipsam virtutib⁹ adimplendo z vtrūq; elegit et preelegit vt habitaret in tabernaculo suo faciendo. ꝥ. Elegit eā de⁹ z preelegit eā. Filij⁹ dedit sibi electā lucē. i. diuinorū cognitionem. Spoc. xxi. Ciuitas nō eget sole aut luna ꝛc. Ista nāq; est ciuitas de q̄ dr in ꝥ. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. ista ciuitas nō indiget illuminatione angelica, iō dr. q̄ nō indiget sole, nec illuminatiōe humana iō dr q̄ nō indiget luna: sed illuminatur luce diuinitatis: iō dr. Et claritas dei illuminabit illam: z luce humanitatis sanctē ded. t sībi calorē. i. ordinatū amorē. Scōm autem August. quadruplex est gradus a motis. Primo nāq; debem⁹ dicere qđ sumus. i. nos ipsos. Deinde quod infra nos est. s. deum. Deinde quod infra nos est. s. mundū z totum gen⁹ humanū. Virgo ergo beata ordinatā habuit charitatē. Nā qđ supra se erat. scilz deū amauit reuerenter qđ iuxta se erat. scz fideliū dilexit pulciter: quod ipsa erat. s. se virgine. Qđ infra se erat. s. genus humanū dilexit misericorditer. Quarto mirant eā ciues ad eius ascensum gloriosum: cū subdūt terribiliz vt castror⁹ acies ordinata. Sciebāt em̄ angeli spm̄ humanū corpori terreno inclusum ab ipsis minorātum. vnde ps. Minuisti eū paulominus ab angelis ꝛc. Et de hoc nō mirabāt qr corp⁹ qđ corrūpit animā aggrauat: sz tñ adequationē tpe gratie sūt experti, qr homes per virginalē munditiā adequant angelis. de hoc etiā nō mirebant eo q̄ hō factus est ad dei imaginē: z dei faciē cōtemplādā. Minorationem igitur nouerat nec de hoc admirationem cōceperant: sublimationem aūt credere non valebant. Et iō videtes humanā naturā in duabus psonis. s. xp̄i z mr̄is sup angelos sublimari in admirationē sunt cōmoti dicētes. De christo illud quod legitur Esa. lx. Quis est iste qui venit de Edō ꝛc. Et de virgine. Que est ista q̄ progreditur quasi auroza consurgens ꝛc.

¶ Sermo. ccxxv.
De eadem. Sermo. v.

Que est ista q̄ ascēdit de deserto delicijs affluens innixa sup dilectū suū. Cantico. vlt. Si alicūs rusticus vel inexpertus lapidē pretiosum laudaret modica laus esset, sed si gemmarius doctissimus aliquē lapidē pretiosum miraretur z laudaret, ingens laus esset. Si igitur nos grossi z inexperti virginem laudam⁹ parua laus vt: maxima aūt laus est, qñ spūs celestes laudāt tantā virginis maiestatē. Ponūt ergo angeli in premissis ꝛbis duo. Prio suā admirationē cū dicūt. Que est ista ꝛc. Ad istā aūt admirationē rñdet Aug. Ista est mr̄ dei, regina celi, dña mundi, porta paradisi. In hoc autē qđ dr mr̄ dei tria notant. Unū est q̄ ipsa super Christū habuit materne autoritatis imperiū. Luc. ij. Erat subditus illis. Secūdū, quia debuit sublimari ad filium. Mama scenus decuit matrem ad filiū sublimari: vt ad ipm̄ ascēdat sicut ad ipsam descēderat. Tertio qr habet ad nos materne cōpassiōis effectum, vnde frequenter ei dicere

debem⁹. Monstra te esse matrē ⁊c. Secū do est regina celi. Hier.xliij. Sacrificemus regine celi, ⁊ libem⁹ ei libamina: et faciam⁹ placētas sicut fecim⁹ nos et patres nostri: ⁊ saturati sumus panib⁹ ⁊ bñ nobis erat malūq; nō vidim⁹, ex eo autē quo cessauimus sacrificare ei indigem⁹ olb⁹ ⁊ fame ⁊ gladio cōsumpti sum⁹. Sicut aūt dr in scholastica hystorijs triplex erat distinctio eorū que deo offerebātur Aut ei erat oblatio de animalib⁹ ⁊ dicebat sacrificiū. Aut erat ō sicca materia, vt de simila: pane, vel filib⁹, ⁊ tūc dicebat oblatio aut erat de liq̄dis. ſ. vino vel oleo ⁊ dicebatur libatio. Ista autē triplex distinctio tangit hic: pmo sacrificiū cū dicitur Sacrificem⁹. Libatio cū subdit. Et libemus ⁊ libamina; oblatio: cū subdit. Et faciamus ei placentas. Nos autē debem⁹ regine celi sacrificare corpa nra p mortificationē vitioꝝ. libare corda liq̄da p cōpassionē lachrymaꝝ, ⁊ exhibere placentas, id est conscientia placidas p interiorē nostrā purificationem. Tertio est dña mūdi, tō ad ipsam tangē ad dñam ⁊ augustā omissis alijs intermedijs appellare licebit, siue q̄s grauet a diabolo: siue a tyrāno, siue a carne, siue a dei inſtitia? Licet em̄ ad ipsam appellare: si q̄s grauat a diabolo: sicut pz in Theophilo, q̄ cū seruū se diaboli fecisset tādē appellauit ad augustā, ⁊ ipsa totū irritū fecit et ad pristinū statū gre restituit eū. Licet ēt ad ipsam appellare, si q̄s grauet a tyrāno hoc significat in Hester, vbi tyrann⁹ amā ypolitū dei voluit occidere, sz regina hester. i. ego bñdicta ipsi⁹ tyranni malicie obuiauit ac sniam reuocauit: ⁊ ypolitū ad pristinū statū restituit. Licet ēt appellare ad ipsam si q̄s grauet a carne, sicut patuit in maria egyptiaca q̄ multo tēpore libidini deseruit sz ad ipsaz virginē cōfugit ⁊ appellauit, ⁊ sic carnis libidinem ⁊ concupiscentiam superauit. Licet etiā ad ipsam appellare, si qui se a dei iustitia sentiant aggrauari. Vñ legit in vita beati dñici, q̄ cū xp̄s ptra mūdū duraz sniam, pferre vellet occurrit mr xp̄i gloriosa ⁊ dixit. Bōe fili nō sm eoꝝ malicia sed sm tuā miam agere debes. Quarto est porta paradisi qz p ipsaz tādē q̄ portā ad nos deus venit. Eze.xliij. Porta hec clausa erit ⁊c. Et p ipsam ẏginē bñdictā Mariā qui sz tangē q̄ porta in celū pdit. Vñ de ipsa cantat eccl̄ia. Tu regia ianua, tu porta lucis, fulgida ⁊c. Et ipsam tangē per fenestrā dei ad nos ꝺlo mie sue respicit. Cantic.ij. En ipse stat post parietē ⁊c. Stat em̄ post parietē. i. post hūanā naturā nr̄am respicit nos per fenestrā. i. p mr̄ez suā ⁊ q̄ cantat los. i. p vulnera sua. Scō angeli ponūt sue admiratiōis rōnē cū dicit. Que ast dit de deserto vbi pōit rō admirationis ⁊ qz de deserto ascēdit, ⁊ qz ō delicijs fluēs ascēdit: ⁊ qz innixa sup dilē dit. Admirant nāq; ipsi angeli sue celestes spūs angelici: q̄ ascēdit de deserto. i. de mūdo tātis delicijs plena: de quo dē mūdo dei ipsaz ẏginē bñdictā immo fuist dñs deꝰ tu⁹ in solitudine in qua erat serpēs fiatu adurens: ⁊ scorpio atq; dipsas. Est autē dipsas fm Isid. quoddam genꝰ serpētis q̄ latine dr situla p ꝺuō q̄ cū talis serpens momorderit siti perit facit. In hoc ergo deserto mūdi est ferus hominum pēs adurēs. i. diabol⁹: mētes hominum ad appetitū ambitionū incēdens ⁊ scorpio. i. carnalis delectatio q̄ pz blanditur sed postea pungit. Et est ibi dipsas: videlicet auaritia q̄ semper sitim facit. Secundo mirantur q̄ ascendebat cū affluentia delicijarum de deserto vbi est penuria cōsolationū. Sūt aūt delicie gñales spūales ⁊ singulares. Gñales delicie beatorum sūt de q̄b⁹ dicit Augustin⁹ de ciuitate dei. Ciuitas supna videt ⁊ amat: ⁊ i eterna tate dei viget: in veritate dei lucet. in bonitate dei gaudet. Et iste diuitie gñales nobiliꝰ sūt in virgine. Sapiētie quarto: O quā pulchra est casta gñatio cū claritate: immortalis em̄ est memoria illius. In hoc q̄ dicit casta gñatio notat q̄ iocundius gaudet de eo q̄. ſ. casta permanet et tñ genuit. In hoc q̄ dr cū claritate notat q̄ clarꝰ lucet. In hoc q̄ dr immortalis est enim memoria illius, notatur q̄ nobiliꝰ viget. Sūt aūt delicie spūales q̄ spāliter virginib⁹ debent sz aureola in capite, alba vestis in corpore, canticū ineffabile in ore, ⁊ familiaritas i affectu.

rqta sicut habet Apoc.xiiij. Vi sequū ⁊ agnū quocūq; ierit. Ne autem delicie speciales abū dantiꝰ sūt in ẏgine Apoc. xij. Mulier amicta sole ⁊ luna sub pedibus ei⁹: et in capite ei⁹ corona duodecim stellarū, in vtero habēs ⁊c. Alie autē virgines habent coronam aureolā: hec aūt corona duodeciz stellaꝝ ornatā. Alie de tunk veste alba hec vero est sole amicta. Alie equunk agnū pedibus suis, hec autē hz lunā. i. eccl̄iam militantem ac trium phātē sub pedib⁹ suis. Alie cantant pro cessata ẏginitate. hic pro virginitate defecata: ō dr i vtero habēs. Tertio sunt delicie singulares: de q̄b⁹ dr Bern. Quid inq̄t delicias dixerim ẏginitatis hec est munere fecūditatis humilitate signe distillans charitatis fauū mie. Vulnera picnitudine gre prograuā gloria singularis. Propter tres pmas virtutes dr Cant. ſ. Cū eēt rex in accubitu suo nardus mea dedit odorē suum. Iste rex hz triplicē accubitū. ſ. sinū pris: vterum mr̄is et patibulū crucis. Nard⁹ est herba parua ⁊ odorifera ⁊ calida. per hoc q̄ est parua notat humilitas. per hoc q̄ odorifera notatur ẏginitas. per hoc q̄ est calida notat charitas. Cū igit iste rex esset in sinu pris dedit odorē Marie humilitas ⁊ ipsum mox descendere fecit. Dnz esset in vtero mr̄is odorē dedit suū virginitas que ipsuz in vtero panit. Dñs esset in patibulo crucis odorē dedit sua charitas per quā xp̄s materni amoris immemor esse nō potuit: sz etiā Joā. recōmēdauit: ⁊ ypter alias sequētes dicit. Cant.iij. Que est ista que ascēdit de deserto sicut ẏgula fumi? ⁊c. Fuit em̄ virgula. i. fortibilis ad pietatē ⁊ ex aromatibus: q̄ fuit plena odoribus omniū gratiarū: ⁊ vniuersi pulueris pigmentarij, omnes glorias q̄s alij sancti habent particulariter ipsa hz vniuersaliter. Ter admirabātur quod ipsa innixa erat sup dilectum suum. In hoc aūt q̄ innixa dicit, quattuor prerogatiue notant. ſ. eius gna securitas. Securaꝝ nāq; erat q̄ cadere non poterat q̄ super deū innixa fuerat. Sed a magna dignitas. Innixa enim erat ei cui⁹ aspectū tremūt angelice potestates. Tertia magna familiaritas. Signum enim magne familiaritatis fuit in Johāne: qz in sinu xp̄i recubuit tāto dulcius q̄to familiarius: tanto secreti⁹. q̄to sublimius. Quarto magna potestas. Nā qui alicui rei innititur virtutem eius sibi quodāmodo assumit, et ea sicut vult vtit. Sic mater dei omnipotentiā filij quādo vult assumit. Vers. Quō misereri nō poterit mater omnipotentis?

¶ Sermo.ccxvj. De eodē. sermo.vj.

Quasi cedrus exaltata sum in libano ⁊ q̄si cypressus in monte syon ⁊ q̄si palma exaltata sum in cades et quasi plantatio rose in hiericho: quasi oliua speciosa in campis: et quasi platanus exaltata sum iuxta aquā i plateis. Eccl.xxiiij. Ecce sex posuit differentias arborum: quia in celesti patria sex sunt ordines beatorum scz virgines, confessores, martyres: ⁊ apostoli, pphete ⁊ pñarche. Quos siquidē omnes ⁊ singulos ẏgo maria in sua assumptione visitauit: ⁊ visitando pcurrit ⁊ percurrendo transcendit. Libet tamen dialogū facere inter virginē ascēdentem: ⁊ ipsos sanctorū ordines eā totis affectib⁹ retinere cupiētes. Occurrit quidam ab inferiori ordo virginū dicēs ei. Mane nobiscū domine in eternū. Tu es em̄ dña nostra, abbatissa nostra: ordinem nostrum instituisti ordinasti et tenuisti. Te decet stare velut magistrā cū discipulis, dominā cum ancillis, abbatissam cum famulis. Ipsa autē beata virgo tria priuilegia habuit. Vnū in carne. ſ. virginitatē. Aliud in mente. ſ. puritatem. Tertiū in conuersatione. ſ. fame celebritatē. Sapiētie. iij. O q̄ pulchra: ecce puritas mētis. Casta generatio, ecce castitas virginalis. Cū claritate: ecce celebritas cōuersationis. Sacre autē virgines in his tribus quantū possibile fuit se sibi assimilauerunt. Sicut autez habetur Eccl.xvij. Similitudo induxit dilectionem, coniunctionem et associationē. Associatio autez est amicorum, coniunctio, ꝓpinquorū. Electio filiorū. Dicunt ergo virgines beate virgini Marie. Nos inquantuz nobis possibile fuit, nos similes tibi fecimus in

carne, in mente ⁊ in cõuersatione. Et ꝗs similitudo induxit dilectionẽ, cõiunctionem ⁊ associationem facte sumus amice prime tue ⁊ filie tue, ⁊ ideo debes te associare nobis vt amicis tuis, cõiungere te nobis vt primis tuis ⁊ specialẽ dilectionẽ exhibere vt filiabus tuis. Rñdit ẏgo Maria. Nõ vos filie desero, ſz ſi cedr⁹ exaltata sunt in libano. Sũt autez multa genera cedroꝝ. ſ. cedri q̃ nascuntur in libano: quarũ odor fugat serpẽtes, ⁊ interficit vermes. Libanus antẽ cãdidatio intelligit. Alie sunt cedri maritime que habent poma habentia triplicẽ substantiã. Prima est calida media ⁊ temperata ⁊ vltima est frigida ⁊ significat xp̃m in quo fuit diuinitas q̃ est multũ calida. i. omniũ cordiũ inflãmatiua: in quo fuit alia tẽperata, qz oẽs virtutes in ipo mediũ tenuerunt: ⁊ in nullo vnq̃ ad aliquod declinauit extremũ: in quo erat caro frigida. i. ab omni concupiscẽtia aliena. Dicit ergo beata Maria ẏginibus sacris. Nõ vos desero filie: sed tanq̃ odor cedri vobiscũ maneo, per quẽ odorẽ ⁊ demões a vobis fugauit ⁊ sepe malas cogitationes in vobis extinxi, et vestras alas dealbaui. Vobiscuꝝ etiam remanet odor filij mei, quo per odorẽ charitatis vos inflãmauit ⁊ p tẽperamentũ sue virtutis vos castificauit ⁊ p mũditiã sue carnis vos regenerauit ⁊ in mundicia cõseruauit: sequitur ordo confessorũ qui confessi sunt deũ corde, ore ⁊ opere ⁊ virgo bñdicta ip̃m confessa est corde credendo. Luce p̃mo. Beata que credidisti ⁊c. Ore gloriã dei p̃dicãdo ubidẽ. Quia fecit mihi. Opere dei mãdata adimplendo. Est etiã virgo bñdicta coram deo confessa suã humilitatẽ quãdo dixit. Ecce ancilla dñi ⁊c. coram angelo suam castitatẽ quãdo dixit. Qm̃ virũ nõ cognosco. Coram toto mũdo suaz maiestatẽ qñ dixit. Ecce em̃ ex hoc beatã ⁊c. Dicũt igit̃ sci cõfessores. Utinã placeret dñe cũ tuis seruis habitare: q̃ deũ orze, corde ⁊ opere: cõfessa fuisti: q̃ coram deo, angelo ⁊ mũdo xp̃i gloriã p̃dicasti. Rñdet illa ⁊ dt. Non vos filij charissimi desero: ſz vobiscũ ẽ ſi cypressus in mõte syon remaneo. Cypress⁹ tota est medicinalis. ſ. cortice foliis ⁊ fructib⁹. Et ꝺcꝺ erat in virgine totũ medicinale fuit cetera. i. exterior cõuersatio sua. filia sua. i. pha sua suauia. et fruct⁹. i. opa sua fructuosa. Fuitq̃ plãtata in monte syon. i. in sancta cõfessorib⁹ qui deũ per verã fidẽ specu lati sunt. Dicat ergo virgo beata. B vos bis filij nõ recedo sed tanq̃ odor cypressi vobiscũ maneo: qz ex odore mee conuersationis sepe recepistis cõsolationẽ: et ex odore ẏhoꝝ meoꝝ instructionẽ: et odore fructus. i. filij mei saluationẽ. Sed quis ordo martyrũ: in quib⁹ tria mirabilia fuerũt: scz dolor intolerabilis, cõstantia laudabilis, ⁊ charitas inextinguibilis. Ista tria laudabili⁹ fuerũt in virgine maria. Nã in filij passiõe in ea fuit dolor intolerabilis. Luc. ũ. Tuã ip̃s⁹ aiaz pertransibit gladius. Qñ em̃ corp⁹ xp̃i lãcea ptã fuit: aia xp̃i in xp̃o nõ erat. aia ẏo mris in ipso erat ⁊ illa lãcea ei⁹ aiam ptransiuit. Fuit ⁊ in ipsa cõstãtia laudabilis: qz ceteris fugientib⁹ ipsa nõ fugit, ceteris pauentibus ipsa nõ pauit, ceteriz fidẽ pdentib⁹ ipsa fidẽ seruauit. Fuit etiã in ea inextinguibilis charitas. Tũ qz habebat ignẽ pphetis charitas, Tũ qz habebat ignẽ ꝑpetuũ. i. dei filiũ q̃ corp⁹ ei⁹ impleuerat: et mentẽ ei⁹ inflãmauerat, ⁊ ex ea corpus hũanũ sũpserat: tũ qz hẽbat pabulũ cordiũ. i. bona opa q̃ faciebat: tum qz hẽbat sufflatoriũ assiduũ. i. spm̃ fctm̃ q̃ semper amorẽ accẽdebat. Dicãt ergo scti martyres. Nobiscũ dña stare ỏbes q̃ martyres pforauit: tãta cõstãtia armauit: tãta charitas inflãmauit. Rñdit illa. Nõ vos filij desero: sed quasi palma exaltata in cades vobiscũ maneo. Per palmã nanq̃ victoria intelligit. Per cades ẏo, q̃ inter pretaf sancta martyres significanf, qui fuerunt sct. i. sanguine tincti. In virgine aũt erat ⁊ victoria amoris ad amorem ⁊ amoris ad dolorẽ: erat siquidem in ipsa amor filij immẽsus, in xp̃o aũt erat caro ⁊ alia ac deitas. Erat igit̃ inter matrẽ ⁊ filiũ triplex cõiunctio. ſ. carnis ad carnẽ fm naturã, sic ad aiaz fm similitudinẽ spũs ad deitatẽ fm gr̃am. Amabat quidẽ christũ amore nature: vt mr̃ filiũ. Amore amicitie, vt amica dilectũ: amore gr̃e: vt creatura suũ creatorẽ: ecce ẽtus amor in ea fuit. Sed videam⁹ nũc ẽtũ doloꝛẽ habe

rat: dissecabat nãq̃ caro ẏginis duz sic videbat carnẽ xp̃i laniari. Et dissecabat aia videẽs xp̃i aiam tã grauiter cõtristari. Dissecabat ⁊ spũs eius dũ videbat xp̃i deitatẽ tam ignominiose tractari ac horribiliter vilipẽdi: mihi omnin⁹ erat ea magna amor filioꝝ. i. audeoꝝ ⁊ magnus ille excessus dolor de pditiõe ipoꝝ. Dicat ergo ẏgo btã. Nõ vos desero sed in hac die. i. iter vos q̃ estis de xp̃i sanguine electi ẽ palma maneo qz inter vos maneo odor victorie mee ex eo q̃ amor quo me diligebã vicit amorẽ filij q̃ ipsi⁹ virginis de vna pditiõe vicit doloꝛẽ quẽ habebãt de filij passione. Sequit cõsequẽter ⁊ aplor⁹: q̃ iz tũc non essent ẽclia: tã fideles magnalia p̃dicare potuissent. Ideo ipsis etiã existentibus dicit: lucerna accẽsa ciuitas supra mõtẽ posita. Ista aũt de virgine exponit p̃dicant. Ipa em̃ tãq̃ lucerna ardens ad dei amorẽ multos inflãmauit tãq̃ lux mũdi ad dei cognitionẽ illuminauit: tãq̃ ciuitas supra mõtẽ posita oĩbus se ostendit. Dicãt ergo aplı. Ita et nos aplorũ apostola in aplos colle mus notari debes q̃ tanq̃ lucerna ardens mundo frigidũ inflãmasti, tãq̃ sal terre mundo insipidũ condiuisti: tanq̃ lux mũdi tenebrosum mũdũ illuminasti: tãq̃ ciuitas supra mõtẽ posita tue viscera mie ordi aperuisti. Rñdet illa ⁊ dt. Non vos desero: ſz tanq̃ plãtatio rose in hiericho vobiscũ maneo. Hiericho iter pretat lucem, ⁊ significat ecclesiã. i. apostoloꝝ congregationẽ q̃ ecclesiã plãtauerunt. Quia apostol⁹ fuit vna rosa p aliquã speciem gr̃am qua redoluit. Ipsa aũt plãtatio rosei hiericho, qz in ipsa fuerũt oẽs apostoli singulares. Dicat ergo. Quasi plantatio rose vobiscũ maneo. Quo em̃ estis quasi rosa coram deo redolẽtes, ego ẏo suz plãtatio rose que inter vos per gr̃as quas habetis familiariter maneo. Nã maneo cum Petro, per deitatis ⁊ humanitatis cognitionẽ: cum paulo per altã contemplationẽ: cũ andrea p precordialem ad xp̃m deuotionẽ, cũ iacobo per viciorum mortificationẽ: cũ Johãne p virginitatis cõseruationẽ, cũ thoma p fortiũ operum aggressionẽ, qñ. ſ. dixit. Joh. xj. Eamus ⁊ nos moriamur cũ eo: cũ Jacobo alphei p meã in vtero sanctificationẽ: cũ philippo p specialẽ cũ filio meo p familiaritatẽ: cũ bartholomeo p feruẽtẽ ofonẽ. Uñ dixerũt õmones ei. Incẽdũt nos orationes tue cũ matheo p terrenoꝝ despectionẽ cũ symone p mãdatoꝝ dei promptaz executionẽ: ⁊ cum thadeo p mentis mundiciã ⁊ puritatẽ. Nã in hystoria ecclesiastica. vocat⁹ corcul⁹. i. cordis cultor. Seq̃tur ordo ꝓphetarũ q̃ quidẽ modo prophetabant de preteritis mõ de futuris: et mõ de presentibus occultis. Uirgo aũt gl̃iosa maria ꝓphetabat de ꝑtecto, qñ dixit. Suscepit israel puerũ suum ⁊c. Et de futuro qñ dixit. Ecce ei ad hoc beatã. Et de p̃nti occulto cũ Ioãnẽ in vtero sue mris esse cognouit. Dicãt ergo. p̃phete Recte debes dña in ꝓphetarũ numero copulari q̃ ꝓphetie spiritũ ad preterita ⁊ futura ⁊ occulta p̃sentia suscepisti. Rñdet illa ⁊ dicit. Nõ vos desero ſz quasi platanus vobiscũ maneo. Est aũt platanus arbor habẽs folia lata plantata in plateis: vt ibi vmbrã faciat: ⁊ significat verba q̃ fuerũt refrigeratiua: ⁊ p totũ mundũ lata ⁊ diffusa. Quatuor em̃ vicibus ẏgo gloriosa locuta fuisse legit scz cũ angelo: cum elizabeth: ⁊ cum filio in templo: ⁊ cũ filio in nuptiis. Ipsa nanq̃ loquẽte cũ angelo de⁹ factus ẽ homo verus. Ipsa loquẽte cum elizabeth: repletus est spiritu sancto in vtero ioãnes. Ipsa loquente cum filio in tẽplo: de⁹ factus est hominib⁹ subditus. Ipsa loquẽte cũ eo in nuptiis: manifestauit suã gloriã Christus Jesus. Dicat ergo ẏgo gloriosa. Nõ recedo a vobis: sed odor verbotũ meoꝝ manet in vobis quorum virtute ⁊ deus suscepit humanã naturam: ⁊ puer in vtero suscepit gratiã: ⁊ deus hominibus exhibuit obedientiã ⁊ suam manifestauit gloriã. Sequitur ordo patriarchaꝝ qui allegãt dicentes. Tu es filia nostra, tu es caro ⁊ os nostrũ. Tu fuisti baculus senectutis ⁊ debilitatis nr̃e: ergo tanq̃ filia debes pẽes tuos tua p̃sentia honorare tãq̃ caro nr̃a debes tua p̃sentia cõfouere tãq̃ virga nostra debes

tua ꝓsentia nobis cosolationem impendere attestante ꝓpheta qui sic mꝫt. Virga tua ⁊ baculus tuꝰ ipsa me consolata sunt. Respondet illa ⁊ dicit. Non vos desero sed quasi oliua speciose in cāpis vobiscū maneo. Scti nanq; patres operibꝰ misericordie intēti fuerunt: virgo autem Maria habuit misericordiā ꝙsi naturalem: ideo dicit. Quasi oliua. Solus enim deꝰ est ipsa oliua ⁊ ipsa misericordia. Ceteri sancti habent oleum: id est compassiōis affectū. Virgo aūt gloriosa est quasi oliua qꝛ misereri est sibi ꝙsi versum in naturā. Habet etiā quasi totalem miseri cordiā. ideo dicit. Quasi oliua speciosa. Illa enim oliua est speciosa que est pulchra ⁊ in ramis, in foliis, ⁊ in fructu, sic ⁊ ipsa habet misericordiā ⁊ in corde exhibendo compassionis affectū, ⁊ in ore pro nobis aduocādo apud deū, ⁊ opere cōferendo miserationis auxiliū. Habet etiā misericordiā vniuersalē. Sunt quidam sancti qui habent misericordiā specialē: qꝛ subuenerunt quibusdam ⁊ quibusdam non. Sunt quidā sancti qui habēt misericordiam particularē: quia in quibusdā infirmitatibus habent virtutē curandi: Sunt qui habent misericordiā localē: quia maiora bñficia ꝓstant in locis sepulture. Sunt qui habent misericordiā temporalē: quia in aliquibus temporibus magis subuenīūt. Misericordia aūt virginis est sicut oliua in cāpis: qꝛ eius misericordia est omnibꝰ personis: infirmitatibus ⁊ oibus locis ⁊ oibus tēporibus. Dicat ergo. Nō vos desero: ꝛ vobiscū maneo ꝙ miaz quā habeo sic naturalem: sic totalē: ⁊ sic vniuersalem.

¶ Sermo. ccxvij. De eodem. Ser. vij.

SIcut cynamomum ⁊ balsamū aromatizans odorē dedi, quasi myrrha electa dedi ſuauitatem odoris, ⁊ quasi storax ⁊ galban ⁊ virgula ⁊ gutta: ⁊ quasi libanus nō mixtus vaporauī habitationē meā: ⁊ quasi balsamū nō mixtū odor meꝰ. Eccli. xxiiij. Ecce nouē posuit species aromatū qꝛ vez nouē sunt, ordines angelorū ꝙs virgo maria i sua assumptiōe visitauit visitādo ꝓcurrit: ꝓcurrēdo trāscēdit. Vt dialogū facere iter i paz ꝝginē assistēdo ⁊ ipsos ordines angelorū ea retinendo affectibꝰ cupiētes. Prio igit volitis ordies inferioris hierarchie, ꝛ ꝙs angelos, archāgelos ⁊ virtutes. Angelorū officiū est nūciare ⁊ ministrare aut ea dire, sic ipsa gram hūano gñi pdigna nūciauit ⁊ fuerit sicut dictū est. Inuenit gram apud deū. In ecclesia ministra ordiata fuit. Eccli. xxiiij. In habitatione sctā coram ipso ministrauī. Alias nras ꝙs custo dinit. Nec em est illa gallina que Mat. xxiij. Que pullos suos custodit ho alis sue pietatis abinsidijs demonū. Dicāt igit angeli ꝝgini btē. Intra nrīm merū o dña debes hre ꝙsortiū q̄ sine bis sortita es offīū dū ⁊ mūdo letitiā nūcias: dū diuinas gras administras: alias oīz custo dire nō cessas, rīdet illa ⁊ dicit. Nō vos desero: ꝛ sicut cynamomū vos maneo. Ipsa species est sicca calda ⁊ aromatica. sic ⁊ ipsa fuit sicca ne ꝓ tēperātiā ⁊ pcitatē calida ⁊ aromatica uorē ⁊ charitatē aromatizās in vtero mūdicia ⁊ puritatē. Dicat ergo nō vos desero: ꝛ vobiscū manet odor tēperātie ⁊ vobiscū manet odor charitatis ⁊ aroma pietatis mee. Sequitur de angelorū officiū est secreta dei cōsilia scire ⁊ marie mysteria de incarnatiōe ꝝbi cognoscere. Istud nāq; mysteriū supiores angeli cognouerūt a deo immediate ꝓ infusam illuminationē. Medij ab ipis supioꝝ ꝓ traditā illuminationē. Inferiores angeli a medijs cognouerūt ꝓ ꝓdicationē, sicut dr Hiero. Virgo aūt scimꝰ dei secretū fuisse exptā, nisi el suggeres a deo cognouerūt ꝓ inspirationē, in medū a supiorib ꝓ illuminationē, inferiores abipis medijs ꝓ ꝓdicationē. Reuera tu ꝝgo btā cognouisti ꝓ beatā experiētiā ⁊ inuiscerationē. Rīdet illa ⁊ dicit vos desero: ꝛ sicut balsamū aromatizās inter vos maneo, sicut em dr. gloſa ib. Oia q̄ i balsamo sunt ꝝtuosa sunt. ꝛ ꝙs ignū, cortex, semē, ⁊ liquor. Sic oia q̄ in virgine

virgine fuerūt. Per lignū nāq; intelligit ꝙsus btē marie corpus virgineū. Per cortē eius exteriorē quersatio. Per semē mūdata. Per liquorē siue balsamū eius fluus benedictꝰ intelligit. Dicat ergo a vobis nō recedo, sed sicut odor balsami vobiscū maneo quidē odor causat ex carne mea ꝝginea ⁊ cōuersatiōe clara ⁊ ex alta pte ⁊ ex ꝓle beata. Sequitur ordo virtutū quorū est miracula operari. Sm aūt aliā de nouo creādo: sed de ministerio exhibēdo. Boni aūt ꝛpiani miracula facere ꝓ publicā iustitiā. mali aūt ꝓ signa publice iustitie: ⁊ potest vocari publica iustitia aut fides vera. Mat. xvij. Si habueritis fidē sicut granum sinapis ꝛc. Aut ꝓ deuota. Jac. v. Helyas homo erat similis nobis passibilibus carne aut vita ꝓfecta ꝓs. Voluntatē timentiū se faciet. Istā aūt publicā iustitiā mali nō habēt sed quādoq; habere vident. Pro pace aūt solꝰ deꝰ miracula facere potest: est ipse solus omnipotentiā habet. Preciosa mē in virginis vtero operatus est miracula miraculorū. Primo nanq; fuit spiritus aduenīte mox verbum in vtero introiuit vterū verbū caro. Fuit inso lacio dicit nouū. Hiere. xxxj. Nouuz faciet dñs super terrā ꝛc. Fuit supra spectrium. Fuit supra facultatem natura ⁊ vsus rationis ⁊ mētis. Hiero. Nō natura non habuit vsus nescunt: ignorauit ratio: mens nō capit humana hoc fecit. per gabrielē marie diuinitus nunciatur. Ipsa etiā beata virgo multa miracula est operata: quia habebat fidem ꝛ ꝙ deuotaz. Actuū. j. Hi omnes erant ꝓseuerantes in oratione cum maria matre iesu. Vitā perfectā quia habuit vitā actiuam ⁊ contemplatiuam. ¶ Dicant igitur virtutes. Nostrā tua debes ꝓsentiā illustrare societatē que tantam accepistis ꝓ faciendis miraculis potestatē modo ꝙ per fidē verā: mō per oratiōnē deuotā mo ꝙ per vitā sanctā. Sed in tuo vtero deꝰ operatus est miraculum miraculorū, ad cuius cōparationē nostra miracula vidē ꝛ fore nulla. Respōdit illa ⁊ dicit. Non vos desero ꝛ sicut myrrha electa inter vos maneo. Est aūt myrrha prima electa atq; pbatissima. Myrra prima penitentia est innocētiū. Cāti. v. Manus mee distillauerūt myrrhā ꝑmā. Myrrha electa est penitētia claustraliū q̄ dicit. Elegi abiectꝰ esse in domo dei mei. Myrrha aūt pbatissima est penitētia ꝓfectorū q̄ ꝓ solo desiderio ꝓsie se affligunt. Btꝫ aūt ꝝgo fuit innocentissima fuit de mūdo in matrē dei electa ⁊ fuit celestiū desideriozuz anxia. Dicat ergo. Nō vos desero sed vobiscū maneo, ⁊ odore myrrhe ꝓme qui consurgit ex ꝓtute mee innocētie, ⁊ ex odore myrrhe electe q̄ consurgit ex mīna electione: ⁊ ex odore myrrhe, pbatissime q̄ consurgit ex desiderio celestis ꝓsie. Trāsactis ordinibꝰ inferioris hierarchie ꝓuenit ad ordines medie qui sunt potestates, principatꝰ, ⁊ dñationes. Officiū aūt potestatū est arcere demones. ne tīm noceāt quātū velint. Istud officiū btā virgo hūit de qua dr Gen. iij. Ipsa cōteret caput tuū. Per caput pōt intelligi suggestio demonis vel ptās vel astutia. Ipsa aūt oēs suggestiones expulit: ⁊ potestatē abstulit: ⁊ astutiā ꝓpulsauit. Dicāt ergo ptātes nobiscū o dña esse debes, nobis em cōmissum est vt demones refrenemus. Tu aūt nō tīm refrenasti: ꝛ suggestionē cōtriuisti ptātē abstulisti. astutiā ꝓpulsasti. Rīdet illa ⁊ dicit. Nō vos desero: sed tāq̄ storax vobiscum maneo. Est autē storax sm glosam arboz arabie cuius virgule lachrymas fluūt ex quibus pigmētū cōficit ꝓciosum. Et q̄ est ista storax lachrymas fluēs nisi virgo maria se pe lachrymas ⁊ suspiria emittēs? Hec ei ē illa arabe q̄ legit Josue. xv. Que sedēs asino, id est ꝓsidēs corpori suo suspirauit ⁊ ab ipso ꝓce q̄tuoz impetrauit ꝛ ꝛ terrā arentem: australē irriguū superius et inferi. Virgo em btā ꝓ sua suspiria ⁊ desideria impetrauit ꝛ terrā arentem, id est ipsam carnē ab oi humore cōcupiscētie exsiccatā. Et australē id est animam flatu scti spūs inflāmatā. Et irriguū supius id est ie su xpi diuinitatē. Et inferi. i. ei humanitatē. Dicat ergo. Nō vos desero: ꝛ tāq̄ storax vobiscū maneo: qꝛ vobiscū manet odor lachrymarū per q̄s impe-

trare merui carnem mortificatã: aiaz inflãmatã: z diuinitatẽ suprema z humilitatẽ verã. Sequitur ordo principatuz, quorũ officiũ est regnis z prouincijs psidere hostes cõprimere: bonos custodire demones arcere: z in tribulationib⁹ ptegere. Istud quintuplex officiũ habuit ỹgo maria. Eccl. xliij. In omni gente z in oi pplo principatũ habui: ecce qz super oẽs principatũ gerit, o im excellentium: sublimiũ cola calcauit: ecce qz hostes cõprimit, gyruz celi circuiui sola: ecce quia bonos custodit, z pfundũ abyssi penetrauit: ecce qz demones ipsa expellit: z in fluctibus maris ambulauit: ecce qz in tribulationib⁹ ptegit, dicãt ergo principatus. In nro stare debes ordine q̃ sic i oi gẽte principatũ geris: sic hostes cõprimis sic z bonos custodis: sic demones cõteris sic in tribulatiõe ptegis. Rñdet illa z ỹt. Nõ vos desero: iz sicut galban⁹ in vobis maneo. Scõm aũt Isidoz. Galban⁹ est succ⁹ herbe q̃ feruida dicit q̃ qdem vulnera sanat: serpẽtes fugat: frigidas passiones curat. Dicat ideirco ỹgo maria. Nõ vos desero: sed vobiscũ remanet odor pietatis mee q̃ petoz vulnera sepe sanauit virt⁹ potestatis mee quas demonũ tẽtationes sepi⁹ refrenauit z ardor charitatis mee vobiscũ manet: quia charitate mediãte tepidos ad amorẽ celestiũ inflãmani. Sequitur ordo dñationũ quorũ est offiñ subditos sibi angelos purgare, illuminare z perficere. Istud triplex off. cum maria hz que a culpa purgat affectinã ab ignoratia illuminat itellectinã z ab infirmitate pficit operatiuã. Dicãt igitur dominationes. Presentiam tuã dña nobis nõ subtrahas que plen⁹ q̃ nos purgatiões illuminatiões z perfectiones omnib⁹ administras. Respondet illa z dicit. Nõ vos desero: sed qua si vngula inter vos maneo. Est aũt vngula fin glosam dextra parua suaue redolens habẽs formã vnguis humane. Ungula aũt est lucida a deo vt tãq̃ in speculo plerq̃ imagines in ea contemplent: significat ỹginẽ q̃ dei speculũ facta fuit. Speculũ nãq̃ est vitro z plũbo cp̃ vitrũ eius lucida virginitatis per plũbum ei⁹ ductrix humilitas designat. Nec sola ỹginitas, nec sola hũilitas eã fecit sed vita tãta cognitionẽ habuisti. z sciam do audiẽdo per inspirationẽ: modo do per cõtemplationẽ: modo tãgẽdo per operationẽ: modo gustãdo p affectionẽ: modo orãdo p deuotionẽ. Nũc do per apertam visionem. Respondet illa z dicit. Nõ vos desero: sed sicut libamen inciſus vobiscũ maneo. Libanus ratio interpretatur. In virgine aũt fuerunt cãdida nunq̃ incisa. i. Thes. Integer spirit⁹ vester z anima z corp⁹ querela seruet. Ipsi⁹ aũt spirit⁹ integritas fuit qz nunq̃ a deo separari potuit. anima indiuisa: qz nunq̃ a dominio rationis recessit. Eius nanq̃ corpus fuit incisum: qz semper integrũ permãsit. Dicãt igitur. Nõ vos desero: sed sicut libamen inciſus vobiscũ permaneo: qz in illum vos delectari debet odor ispus qui a deo nũq̃ separatus fuit odor mee: cã nunq̃ a dominio rationis recessit. odor corporis mei qui semper illi subditus permãsit. Sequit ordo seraphin qui interpretatur ardentes. Sicut nanq̃ dicit Bernardus. Voluntas quãdo veritati per gratiã associatur: z sursum tendit amor est. Cum promouet z ad ipsa grauia delectat dilectio est. Cum vero appetendit tenet z fruit charitas est. Quãdo igit gratia dei coz virginib⁹ sursum elevat: generabat in ipsa amorẽ p̃mouebat dilectionem, qñ cum dilecto eã totaliter vniebat: faciebat in eius animo charitatẽ. Dicãt ergo illi de ordie seraphin. Nobiscũ dña remanere debes que plenitudine tãto amore tãta dilectione: z tã ardenti charitate. Respõdet illa z dicit. Non vos desero: sed tãq̃ balsamũ nõ mixtuz vobiscũ maneo. Sicut nãq̃ ỹt Isidorus habetur in glosa. Balsamum nõ mixtuz aliarum cognoscitur: iz quãdo lac coagulat: q̃n in aqua nõ supernatat: z qñ lacrimam non maculat. Tunc igitur vere amor dei esse cognoscit quando coz totaliter, vnitur per superbiã non maculat: z nulla macula peccati pollitur. Nõ fuit in virgine per omnes suas dies: sed vixit in deo viuebat super alios se ipsa despiciebat: z nullam peccati maculã habebat. Dicat ergo a vobis non recedo: iz q̃si balsamũ nõ mixtũ, id est per amorem purũ vobiscum maneo quem quidẽ puruz sepe me probastis: z per cordis cum deo vnitatẽ z per profundam humilitatem: z per peccati, omnimodam immunitatem.

¶ Sermo. ccxviij. De eodem. Ser. viij.

Vlla habitatio ne sancta coram ipo ministratui. Eccles. xxxvij. In verbis premissis primo cõmendatur habitatio cũ dicitur In habitatione sancta. Secũdo ipsi⁹ habitatricis officij executio cũ dicitur. Coram ipso ministrauit. Sancta nãq̃ habitatio dicitur celestis patria iurta quadruplicẽ acceptationẽ huius nominis quod est sanctum. Est enim sancta, id est munda: q̃tũ ad ipsam habitationẽ. Apoc. xxj. Ipsa ciuitas aurũ mundũ: z q̃tũ ad ipsuz habitatorẽ vt ibidẽ. Nõ introibit illã aliqd coinquinatũ. Hec aũt habitatio terrena est immunda. Et q̃tũ ad habitationem. Hiere. lij. Polluisti terrã in fornicatiõib⁹ tuis. Et q̃tũ ad habitatorem. Eiusdẽ. ij. Quomodo dicis. Non sum polluta ꝛc. Secundo sancta est idem q̃ firma. Et q̃tum ad habitationem. ps. Fundamenta eius in mõtibus sanctis. Et q̃tũ ad habitatorem. Apoc. lij. Qui vicerit faciam illum columnã in templo dei mei. Hec aũt habitatio terrena nõ est firma q̃tũ ad se ij. Joã. ij. Mundus trãsit z concupiscentia eius nec q̃tum ad habitatorem. Job. xiij. Homo natus de muliere ꝛc. Tertio dicitur sctã, id est sacro vsui deputata. Et q̃tum ad se: quia deputata est ad producẽdum rosas martyrũ: libanum: id est thus odoriferum confessorũ z lilium virginũ. Eccl. xxxix. Quasi rose plãtate super riuos aquarum fructificates z quasi libanus odorem suauitatis habentes ꝛc. Et q̃tum ad habitatorem sui deputatus est ibi ad laudandum ps. Beati qui habitãt in domo tua domine: in secula seculorum laudabunt te. Hec autem habitatio terrena est malo vsui deputata: scilicet ad producẽdum spinas tribulos z vrticas, id est homines superbos auaros z luxu-

riosos. Et ẽptũ ad habitatorẽ ꝙ deputauit se ad metiendũ z ad furãdũ: z hmõi. Ozee. iiij. Maledictũ z mẽdaciũ z homicidiũ z furt ũ z adulterũ mundauerũt. Quarto est sctã, id est sãguine tincta. Et ẽptum ad se: qz eius tanua fuit sanguine christi reserata. Hoc significatũ est. Exo. ij. Ubi precepit dñs q̃ de sãguine agni liuirentur postes. Et ẽptuz ad habitatores qui xpi sanguine sunt redẽpti. Apocal. j. Lauit nos a pctis nostris in sãguine suo. Hec aũt habitatio terrena tincta est sanguine malo, z ẽptum ad se. s. sãguine homicidiij. ꝑs. Interfecta est terra in sãguinib⁹. Et ꝑtũ ad habitatorez. s. sanguine pcti. Esa. ix. Man⁹ vestre pollute sunt sãguine. Scõo ꝙmẽdat i habitatrice sui officij executio. cũ dicit Cozã ipo ministrani. Deus em̃ suam ministram z officialem eã fecit: z multipler ministeriũ z officium sibi cõmisit. Primũ est, qz est eleemosyna ria celi: et ista eleemosinaria nõ est tenax: necauara. Prouer. vlti. Manũ suã aperuit iopi: et palmas suas extẽdit ad pauperes cuius liberalitas in trib⁹ determinatur. Et qz brachiũ versus peccatores extensum tenet qz manus apertas hz. Et qz manus plenas eleemosinis possidet. Per brachium extensam potẽtiã per manum apertã scientiã. per manum plenã liberalitas designatur. Tenet igit brachium extensum: qz põt omnib⁹ misereri. Tenet manũ apertã: qz scit optimo tẽpore miserei. Tenet ẽt manũ plenã: qz vult omnib⁹ oĩ tẽpore misereri. Sz de liberalitate istius eleemosinarie dicit ibidez. De nocte surrexit dedit predã domesticis suis: z cibaria ancillis suis. Et infra omnes domestici eius vestiti sunt duplicibus. Habet ẽgo ancillas, id est alas dei ꝓcepta seruãtes. Istis cibaria ipẽdit: qz cibo diume eas pascit. Habet etiam domesticos, id est viros perfectos. Et istos vestit duplicibus: qz animã vestit virtute: z corpus vestit cãdore innocentie. Hz filios secretarios qui scilicet virginitate sunt prediti et sibi intima deuotione conuncti. Et istis dat predam, id est gratiarũ z virtutum abundãtiã copiosam. Scõm ministeriũ est qz facta est cellaria spũssanci. Uñ ipsa dicit. Cãt. ij. Introduxit me rex in cellã vinariã. de ista cella prinat vinũ sanctis qui sunt in via ad alios ꝙ satietatẽ: z illis qui sunt in patria ꝓ nam ebrietatem. Cãt. v. Bibite amici mee inebriamini charissimi. Ihũ assimilatus teri nunq̃ deficiẽti. Cãtico. vj. Umbra tu⁹ sicut crater tornatilis nunq̃ indigeat poculis, Ipsa enim est crater inquã ipse perinfundit. Et est tornatilis inquã ipse cũ circa semp vadit. Et est nunq̃ indigens poculis inquatũ nunq̃ ena cuatur: sed semp est plena. Hilo aute cibo nos pascit z potu reficit q̃ scripsam fouet z sustentat. Ut ibidẽ. Comedi fauum cum melle meo. Bibi vinũ meum cum lacte meo. Ipse enim in quo est cera humanitatis: z mel diuinitatis in suo vtero portauit. ipsa vinũ caritatis in suo vtero portauit. ipsa vinũ cum lacte bibit quãdo spiritussanct⁹ z ei mam implenit vino celestis gre z carnem perfudit lacte virginalis mũdicie. Eodẽ modo pascit nos fauo: qñ et nos facit delectari circa christi humanitatem: z pascit; melle quãdo nos facit delectari circa christi diuinitatẽ z similiter nos potat vino z lacte quãdo dat nob⁹ spũa: z lenitatem in mente: z mundiciã in carne. Terciũ ministeriũ est: qz facta ẽ thesauraria dei. Habet quidẽ deus thesaurũ potentie sapientie et mie. Ipsa nanq̃ habet thesaurum potẽtie per quẽ thesaurus ipsa dei potenter ad se traxit. Cant. j. Cum esset rex in accubitu suo. ꝛc. quo potẽter diabolum contriuit. Gen. iij. Ipsa cõterit caput tuum quo nos potẽter in celestez gloriam introduxit. Eccl. xxiiij. In hierusalem potestas mea. Habet thesaur⁹ sapiẽtie q̃ quem nobis diuinã cognitionẽ infundit. Eccli. xxiij. Ego mater pulchre dilectionis z agnitionis: z i mari presentis seculi nos sapiẽter dirigit. Iõ vocat stella maris: z actus nostros sapiẽter dispõit. Prouerbioꝝ. xxiij. Sapiens mulier domũ suã edificat ꝛc. Habet thesaurum misericordie quẽ largiter dispensat. Eccles. xxiij. In plenitudinem sanctoꝝ detentio mea. Dispẽsat communiter. vt ibidez dicitur. Trãsite ad me omnes q̃ cõcupiscitis me ꝛc. Dispẽsat faciliter: qz non permittit se diuti⁹ rogari. Ecclesia. iiij. Cor lopis ne afflexeris: et ne protrahas datum angus

stti. Dispensat sapienter: qz quando luna: z necessitas: ideo vocat luna: qz ꝛ nocte aduersitatis quãdo sol abscondit se. lucet vicina terrene, id est peccatis ꝛ humiliatis. Quartũ ministeriũ est qz cõstiaria paradisi. Ipe nãq̃ est per quẽ ad paradisum intramus per eã clausuz est: sed per eã aptum. Ipa est que nos suis meritis in atriũ principis introduxit. vnde vr Joh. xviij. Ancilla ostiaria virgo maria q̃ se ancillã dixit. Ipsa nãq̃ virgo maria est fenestra per quã deus oculo misericordie nos respicit. Unde de ea cãtat ecclesia. Intret tua flebiles celi fenestra facta es, ipsa misericordie aperit: vñ sepe est rogãda. Ministeriũ est: qz est aduocata generis humani. Bon⁹ aduocat⁹ dz habere diligentiã z cozã rege aliquã potẽtiã z cozã regis magnã gratiã z in propositis allegationibus magnã sapiẽtiã. Hec tria fuerunt i maria: que etiã de ea tã ꝓpheta dicẽs. Astitit a dextris tuis regina quante diligentie. Regina ecce quã potentie. In vestitu deaurato: ecce quã sapientie. per auruz enim sapientia designatur circundata varietate. i. sanctoꝝ multiplicitate ecce quãte in cõspectu filij regis benivolẽtie z reuerẽtie ibi em̃ circumdata aureus apostoloꝝ. Ruꝺe⁹ martyres celestis, confessoꝝ albus virginum. Hec tanq̃ regina suaz associant.

(Sermo. ccxix. De eodẽ. Sermo. ix.

Maria optimã

partem elegit que non auferetur ꝛc. Luce. x. Istud verbum ꝓprie nulli competit nisi virgini marie nec homo enim vel angelus qui optimam partem habet, nullus est. Deus autem non habet partem sed totum. Sola nanq̃ optimaz partem habet: quia est mater creatorem qui totũ tenet: z omnem creaturam que bonaz vel meliorem partem possidet. Ista autem pars optima quam elegit intelligitur et in vita presenti, et in vita celesti. Nam in vita presenti multiplicẽ partẽ optimam habuit. Quarũ prima considerat ẽptum ad castitatis cõseruationẽ. Castitas aũt tres partes habet. Una nãq̃ est castitas cõiugalis Et ista vtiq̃ est pars bona que hz fructũ tricesimũ. Scõa est castitas viduales z ista est pars melior Et ista habet fructũ sexagesimũ. Tertia est excellẽtia ꝙginalis. z ista est pars optima q̃ habet fructũ cẽtesimũ. z istã prẽ optimã elegit. vt tñ oñderet q̃ fuit pfona cõis volnit esse cõiugata cũ ꝙiugati. z vidua cũ viduis: z immaculata cũ imaculatis Scõo cõsiderat ẽptũ ad vite pfectionẽ. Est em̃ actiua vita que est pars bona vita cõtẽplatiua que est pars melior: z ex vtraq̃ cõpositus que est pars optima. Et istã virgo maria elegit. Ideo significat per illas duas sorores: scilicet per Marthã q̃ fuit actiua z per Magdalenã que fuit cõtemplatiua. Et qz actiua intendit primo cõtẽplatiua deo magna laus fuit i virgine que vtraq̃ vitam circa filium suum deuote exercuit. Nã quãtum ad diuinitatem contemplationi eius semper intẽta fuit. Quãtum vero ad humanitatẽ sibi chedule ministrauit: qz sibi domũ eburneã ꝓparauit ipm carne purpurea induit: lacte de celo sub ministrato cibauit ac potauit: i tribulatione z in cruce positũ visitauit. Tertio accipit ẽptũ ad gre cumulationem. Deus em̃ habet quadruplicez mensuram. De qua dicitur. Luce. vj. s. bonã que est ad iustificationẽ z hec est pars bona Confertam scilicet quãdo alicui vltra cõferẽ scilicet ad sui iustificationem z ad aliorum salutationem et hec est pars melior. Coagitatam quãdo de⁹ gratiã agitãdo in anima cõfirmat sicut quãdo fuit in vtero sanctificata. Et hec est pars optima. Supfluẽtem q̃ de sua plenitudine alijs effundit z hec est pars optima q̃, fuit in xpo et matre eius. Quarto accipitur et consideratur ẽptũ ad perfectam humiliationem. est autẽ triplex gradus humilitatis primus scilicet subiici suo superiori. z hec est bona. Secũdus vero est subiici equali z hec est pars melior. Tertius est subiici suo inferiori. Et hec ẽ ꝑs optima. Ego em̃ beati

ta non soluz subiecta fuit superiori.i. deo z non solū subiecta fuit equali.i. suo sponso sed subiecta fuit suo inferiori.i. helizabeth apud quā tribus mensibus ibidem mansit atq; sibi deuote seruiuit. Ipsa nāq; virgo de deo sentiebat digna. de seipa parua: z de proximo magna. Quinta ps accipit ꝯtum ad studiū z operationem. Quidam enim intendunt proximo p eruditionem z hec est pars bona. Alij intendunt sibi per discussionez z hec est pars melior alij intendunt deo per vocationē et hec est pars optima. Virgo maria z proximo intendebat per doctrinā z sibi per custodiā z ipsi deo per meditationem interna. Unde poterat dicere cum prophe ta Meditatus sum nocte cum corde meo deo scilicet vacādo: z exercitabar. proximum scilicet erudiendo: z scopebā spiritum meum: me scilicet discutiendo. Secūdo habet partem optimam in vita celesti. Et ista pars cōsiderari potest quantū ad quinq;. Primo quantum ad subiectuz quod glorificatū est: qz scilicet in corpore et in anima est glorificata. Gloria nāque quam deus dat suis sanctis tres partes habet. Una est qua glorificat eorū corpora in terris: sicut corpus beati petri z sancti iacobi apostolorū z est pars bona. Ecclę. xliij. Corpora eoz i pace sepulta sūt ꝛc. Alia est qua glorificat eorū animas in celo z hec est pars melior. Apoc. vj. Date sunt eis singule stole albe. Tertia est qua glorificat vtrūq;. z hec est pars optima. z istam partem maria elegit. Petrus autem z paulus habent partem bonā qz eorū corpora honorātur in terris z partem meliorem quia eorum anime glorificantur in celis. Sed non habent partem optimam quia ipsorum corpora iacēt in sepulchris. Alij scti voluerunt in celum cum vna ala id est cū dote anime. Iste autem est mulier que volauit cum duabus alis id est cum glorificatione corporis et anime vt habet. Apoca. xij. alijs sanctis datur vna stola. Hec est autez illa de qua dicitur. Prouerb. vlti. Byssus z purpura indumentū eius. Secundo consideratur ꝯtum ad modum quo assumpta est. Quidem enim sancti assumuntur: z in celū deducuntur per angelum vnum: z hec est pars bona. Alij deducuntur p plures angelos: z hec est pars melior. Si p vnū ma esset si omnes angeli z sancti ꝯuenirent et omnes vna cū christo aduenirent. Et ipse christus psonaliter aduenisset illam partē habuit virgo maria. Tota consideratur ꝯtum ad locū quem ingressa est. Quidam enim associantur angelis in sime hierarchie. z hec est pars bona. Alij angelis medie hierarchie. et hec est pas melior. Alij ꝥo angelis supremę hierarchie: z hec ē ps optima. Maria ascendit super omnes angelos est exaltata z ad altitudinem sanctorum eleuata z ad dexterā filij collocata. Ideo habet partem optimā. Quarto consideratur ꝯtum ad premium quo beatificata est. Beatitudo enim tres hz ptes. vna est beatitudo animarum que adhuc est imperfecta et hec est pars bona. Alia est beatitudo ipsorum angelorum que est cōpleta. z hec est pars melior. Alia est filij que est consummata et hec est pars optima. Si istā ptem eligeret Maria qne in anima consummatam suam recipit. Quinto consideratur quantum ad officium quod sibi cōmissum est. Est nāque marie commissum officium ad iuuandū: aduocandū: z miserendi. Debet quidē hominē invita in mortē: z procurat mortē. vnde cātatur Maria mater misericordie: mater misericordie: tu nos ab hoste protege ꝛc. Nā z ipsa i vita bonos iuuat z malis misericordiā impertit z ideirco dicitur Mater gratie et mater misericordie. Et hec est ps bona. Ista autez mortem a diabolo defendit. Ideirco subditur. Tu nos ab hoste ptege. z hec est melior post: mortē animas nostras suscipit: z in celū deducit. Ideo subditur. In hora mortis suscipe. Et hec ps optima. Secundo virgo gloriosa maria hz officium a duocādi in qua a duocatione meritę periti aduocati primo captat benivolentiā: deinde nostrā insinuat miserationem: deinde deum inclinat ad misericordiam. Scire autez benivolentiā dei captare est bona pars. Scire miserias z necessitates ostendere est pars melior. Scire deus ad misericordiā inducere est pars optima. Ideo significatur per illaz mulierem pietissimā de ꝙ agit. h. Reg. xvij. Capitulum primo benivolētiam dicens. Sicut angelus domini sic z dominus meus rex non mat: dictiōe. nec benedictione moueatur deus nāq; nec ex maledictiōe pectatu mouet ad iracūdiā. Sap. xij. Tu autē dñator virtutis cū trāquilitate iudicas. Hec etiā mouet deus ex benedictione bonorū nostrorū ad improperandū nobis Zac. j. dat omnib⁹ affluenter z non improperat. de nde nostram insinuat miseratiōē dicēs. Omnes morimur: z q̄si aqua dilabimur in terrā que nō reuertunt. Vna est culpa in culpā qz non pōt p se redire a culpa. vltimo petit miaz dicens. Ne ac abiectū tuū. Acsi dicat. Abiecisti hominē a paradiso ad miseriā: sed reduc per passionem tuā. abiecisti p culpā originalē: sed reduxisti per grām baptis mi. Unde Grego. Similiter z nūc ab actualez culpā redūt ad te per penitentiā. Tertio habet officiū miserendi. In iudicādo enim quidā sequūtur veritatem conscientie et hec est pars bona. Quidā vero sequunt rectitudinē ipsius equitatis z hec est pars melior qz in cōscientia posset ꝺs errare. Quidā vero in iudicando sequunt temperamētum misericordie: z hec est pars optima. Sunt nāq; qui dicunt sancti. qui suā sequētes cōscientiam quibus sua non rapiunt suffragia quia dicunt eos nō reputāt gratia. Deus enim iudiciam suā sequitur a qua declinare nō potest. Tenēat ergo qui sequi volunt cuz sententia vel cuz iustitia maria autē semper tenebit secū misericordiam.

¶ Sermo. ccxx. de sancto Bernardo. Sermo. j.

Assum deduxit dominus per vias rectas. Sapiē. x. Sūt quedā vie circulares p ꝙs vadunt homines mundū amantes. ps. In circuitu impij ambulāt. Sūt quedā vie oblique per quas vadūt homines seipsos diligentes. Cū ergo amor cordis directus in alium. Illi nā amorem ad se conuertūt quādam obliquitatē faciunt. Sed sunt quedē vie recte p quas vadunt deū super omnia diligentes. Cant. j. Recti diligūt te p istas vias rectas. ber. iuit q̄ supoia deū dilexit p qđ patet q̄tuor q̄ habuit. Primo nanq; habuit animū sublimē celestium contemplatione. Totus quidē erat in celo: ō insensibilis videt in mūdo. vnde ōr i legēda. Ita tot⁹ in spū absorpt⁹ est: vt iā nullis sensib⁹ vteret corporis. Sicut ponit exemplū de domo testudinata quā ignorabat: z de fenestris ecclesie: quas non viderat: z de lacu lausanēsi de quo non audierat. Refert nāq; Agili⁹ philosoph⁹ q̄ demetri⁹ philosoph⁹ oculos sibi erut fecit. Et sup hoc triplex causa a poetis assignatur. Prima est vt meditationi philosophie liberi⁹ vacaret. Secūdo est vt nō videret malos i hoc mūdo florere tertione vlsio mulierū eius cōcupiscētiā inflāmaret. Sed Beatus bernard⁹ oculos sibi nō eruit corporaliter sed spiritualiter ꝯtum ad omnē vsum illicitū. nā ꝯtū ad secundā causam sibi spiritualiter oculos eruit quādo eius oculi nō erāt sibi ad impedimentū: sed ad expedimentū interioris cōtemplatiōis ex eo q̄ ipse in creaturis cōsiderabat dei potentiā z sapientiā ac bonitatez. Etiā ipse oculos suos eruit spiritualiter quo ad secundā causam: qz malos non videbat oculo indignationis sed compassiōis. Erut spiritualiter suos oculos quo ad tertiam causam quia eos in feminas non figebat: sed suos oculos a feminis aduertebat. Unde cū quadā vice in quandā mulierem aliquādiu defixos oculos tenuisset in aquas gelidas se immersit donec fere exanguis effect⁹ est. Secūdo habuit intellectum illuminatuz diuinorū reuelatione. Quatuor nāq; sibi fuerūt precipue reuelata. Primo domini cenatiuitatis mysteriū. Nā in nocte natiuitatis puer Jes⁹ sibi aparuit q̄si iterū ab oculos ei⁹ ex vtero mris nascens. Secōdo gliā sctōz. Nā cū sctūs malachias defunctus esset z missa pdefūctis cātaret eidē ei⁹ glia est revelata. Tertio notitia futuroz. Multa nāq; futura puidit: sicut pz in gerardo suo fratre: cui suā cōuersionem predixit. Quarto scientia scripturarum quam quidem scientiam scripturarum

nō habuit per magistri eruditionem: sed per propriam meditationem z orationez. Unde dicitur in eius legenda. Quicūq; in scripturis diligenter didicerat maxime in agris z in siluis meditādo z orando se accepisse cōfitebatur. Aut per diuinam reuelationez. Unde dicitur ibidem. Cōfessus est aliqn meditāti vel oranti omnem sacrā scripturā melius expositam sibi apparuisse. Uñ etiā dicitur in Cāticis, q dum quedā retineret q̄ alias dedicerat: venit ad eū vox dicens. Donec istud tenueris aliud nō accipies. Ex quo habetur q ea que dicebat spiritussancto reuelāte discebat z didicit. Tertio beatus Ber. habuit effectum instillatum feruenti dilectione. Nam taz feruenter deū diligebat q in diligendo modus seruare nesciebat. Unde dixit. Causa diligendi deū deus est modus sine modo diligere. Tam feruenter diligebat q tot⁹ in amore absorpt⁹ erat adeo q nullis iā sensibus corporis vtebatur. Uñ ipe potebat dicere cū apło ad Gal. ij. Uiuo ego iam non ego, viuit autē in me xps. Tam feruenter diligebat q omnem amorez illicitum amouebat. s. amorē cupiditatis terrenorū: quia omnia terrena deseruit z cōtempsit. Amorem carnalitatis quia virginitatem seruauit. Amorem vanitatis contempsit: quia multos episcopatus renuit. Non em̄ pōt possideri amor dei cū amore mundi. Unde ipse dicit sup. Jo. Qui habitat z c. errat omino. Sicūs celestē illaz dulcedinem huic cineri. illud balsamum huic veneno carismata illa spirit⁹ miscerī posse, cum istis illecebris patiat. Sanctus enim Barnardus tam feruenter diligebat q omnem z singulū amorē ad dei amorem referebat. Distinguit nāq; quintuplicem amorem scilicet pium: iocundū iustum, violentum: z deuotum. Amor nāq; pius vt dicitur est quo amam⁹ parentes. Amor autē iocundus est quo amamus socios z amicos. Iustus quo amamus vniuersos homines. Uiolētus quo amamus inimicos. Deuot⁹ quo amam⁹ deū. Quatuor autem primos amores beat⁹ bernardus referbat ad quintum. Parētes enim amabat secundum deum. Unde patrē ad religionem adduxit z fratres conuertit z amicos z socios cum quibus conuersari consueuerat diligebat in deū: quia eis predicabat z eos conuertebat. Inimicos etiam diligebat propter deum. Deum non diligebat ppter seipsum. Uñ Aug. Bene est domine qui amat te z amicum in te z inimicum propter te. Solus em̄ nullius rum amittit cui omnes in illo charissimi qui non amittitur, z te nemo amittit nisi qui dimittit. Quarto habuit affatum pleno potēti sermone. Sermo namq; eius potestate tāta plenus erat q sibi obedibāt elemēta insensibilia z corda z demonia. Elementa quidem sicut patet in vita Nā cū quādā epistolā sub dño scribuia faceret subito imber magn⁹ eripuit e⁹ ipse scriptor cartham complicare vellet, ait. Bernar. Opus dei est scribe z nō deistas. Et sic totā illā epistolam scripta in imbre sine imbre. Obediebāt etiā sibi sensibilia sicut patuit in ipsis muscis quas cōmunicauit. Obediebant etiā sibi homines corda sicut patuit in militibus raptas frequenter exercētibus quibus vinopinari fecit dicens. Bibite pocula amarum et continuo mutati fuerunt. Obediebant ei etiā demonia quia ea expellebat scripto suo: quia cuidam demoniace cedulam hoc continentem misit. In nomine dñi nostri iesu christi precipio tibi demon q exeas ab ea qua cedula ad collum illius mulieris obsesse a demonio z demoniace ligata statim demon euanuit et recessit. Etiam beatus Bernar. demonia expellebat cum suo baculo sicut patet in muliere a demone infestata, cui beatus Bernar. suum baculum trādidit et diabolus ad illam mulierem accedere non presumpsit. Aliquando etiam suo imperio z sententia sua demonia expellebat sicut patet in dem̄one quem exorcizans cum infirmaret z in excessu mentis Nam cum infirmaret z in excessu mentis fuisset adductus, demon affuit ipsum accusans. et ille respondit. Fateor non sum dignus obtinere regnum celorum: sed duplici iure illud obtinens est dominus meus scilicet patris et merito passionis. Altero ipse contentus: altero mihi donat.

¶ Sermo. ccxxj.
De eodem. sermo secundo.

Dilectus deo z hominibus cuius memoria in benedictione est. Eccle. xlv. Quidā diliguntur a deo sz odiunt ab hoīb⁹. Luc. xxj. Erritis odio hominib⁹ propter nomē meū quidā vero diliguntur ab hominibus sed a deo odiunt. Jac. iiij. Quicūq; voluerit esse amicus huius seculi: inimicus dei cōstituetur: quidā vero odiuntur a deo z ab hoīb⁹ sicut supbi. Eccl. x. Odibilis corā deo z hominib⁹ est superbia: quidā diligunt a deo z diliguntur ab hoīb⁹ sicut beat⁹ Bernar. De quo in premissis principalibus ꝓbis duo ꝓpositū: sz meritū eius cū ōr. Dilect⁹ deo et hoīb⁹. z premiū cum subdit cuius memoria in benedictiōe est z c. Circa primū notandū q multiplici rōne mouet homo ad diligēdū aliq̄d. Diligit em̄ aliq̄d, qz bonū, qz pulchrū, qz honestū, qz vtile, qz delectabile, z qz sic. In deo aūt oēs istę rōnes sunt: z ideo summe diligendus est. In eo ꝺ̄ppe est summa bonitas. Matthe. xj. Nemo bonus nisi solus deus. Sūma speciositas Sap. vij. Speciosior sole est. Uñ z Agnes dixit. Cui⁹ pulchritudinē sol z luna mirant. Summa honestas. Sap. vij. Honestatē illi⁹ nō absc̄ōdo. Sūma vtilitas. Sap. vij. Uenerūt mihi oia bona pariter cū illa. Summa delectabilitas. ps. Delectationes in dextera ei⁹ z nostre nature cōformitas. Ph. ij. In similitudinē hominū factus z habitu inuentus vt homo. Btūs vero Bernardus ꝑ tria, prima fuit dilectus a deo: z pro tribus sequētia fuit dilectus ab hoīb⁹ primo nāq; a deo fuit dilect⁹ qz habuit bonitatē i affectiōe. Affectio nāq; bona est volūtas q̄ tūc est bona qñ gaudio et dolore spe z timore est ordinate affecta. Uñ Aug. in li. de patiētia. Uolūtas bona volūtas fideliter deo subdita, volūtas fetitate sugni amoris accēsa, volūtas q̄ deū diligit: z proximū ꝓpter deum, siue amore. De quo respōdit petr⁹. Tu scis te q amo te. Siue timore. De quo dicit Apostolus. In timore z tremore vestram salutem operamini. Siue gaudio. De quo dicit idē. Spe gaudētes. Sine tristitia qualē ōt se habuisse ꝓ fratribus suis q̄cūq; amara z aspera sufferat. Charitas nāq; dei est que omnia tolerat q̄ nō diffundit in cordib⁹ nostris nisi ꝑ spiritū sanctū qui datus est nobis Scōo fuit dilect⁹ z deo qz habuit pulchritudinē q̄ puritatē in intētione, intētio aūt in mēte est sicut ocl's in capite. Oculus nanq; debet esse purus simplex z rectus. Tunc em̄ ocl's intentiōis est purus qñ est sine puluere z sine terrena cupiditate, tunc est simplex qñ est sine duplicitate, scilicet quādo oculus intellectus ad deum dirigimus per fidez z oculum affectus per amorē, sz qñ affectum dirigimus ad mundū: z intellectuz ad deū tūc est duplex. Tunc autem est rectus quādo nō habet obliquitatē, sed directe ad deū dirigim⁹ z corda z opa nostra iō ꝑcipitur. Leui. xxj. Ne offerat luscus: aut lippus aut maculam habens in oculo luscus em̄ est, qui habet in intētiōe obliquitatē. Lippus qui habet duplicitatem. Maculā hz qui hz pulverem: id est cupiditatē. Tertio Bernard⁹ fuit dilect⁹ a deo: qz habuit honestatem in cogitatione, pudicioz. xij. Cogitatione iustorū iudicia. Qui iusti inter suas cogitationes iudicia exercent, qz malas expellunt: z bonas retinent. Dicit aūt Chrysostomus q homo bonus sm volūtatē anime bonus est, sm naturā vo carnis malus. et ideo, possunt inesse cogitatiōes bone et male. Malus autem homo sm voluntatatē carnis bonus est, z sm voluntatem anime peruersus: et ideo nō pōt habere nisi malas cogitationes. Dicitur aūt. s. Machabeo. ꝓmo. Qū antioch⁹ precepit idolum abominale super altare ponet ab hoīb⁹ adorari z sabbatū nō celebrari. Tūc idolū super altare ponitur quando in corde prava suggestio dominatur. Tūc adorat quando vsq; ad consensum animus petō adheret: et vsq; ad consensum peccati protrahitur: et sic sabbatum nō celebrat, qz animi quies amittitur. Secundo fuit dilectus ab hoīb⁹. primo quia fuit vtilis in predicatione. ij. Thimo. iij. Omnis scriptura diuinit⁹ inspirata vtilis est ad docēdum, ad arguendum, z ad corripiendū, z ad erudiendū. Sic beatus Bernard⁹ ꝑ suam doctrinā docebat ignorātes: argue

bat negligẽtes corripiebat delinquẽtes, ꝛ erudiebat penitẽtes. Secũdo fuit delectabilis ꝛ amabilis in cõuersatione. Prouerbior. xviij. Vir amicabilis ad societatẽ magis amicus est ꝙ frater. Prelatus nãq; debet esse mansuetus in conuersando, seuerus autem in corripiẽdo, dulcis autẽ ꝛ pius in compatiendo ꝛ miserendo. Nã in archa Moſi cũ virga rectitudinis fuit mãna dulcedinis: ꝛ samaritanus cum vino mordacis reprehẽsiõis infudit oleum pie cõpassiõis. Legitur. iij. Regi. j. ꝙ Salomõ in regẽ inũgẽdꝰ super mulã fuit positus, que ex equa ꝛ asino procreatur. In equa ferocitas: ꝛ i asino simplicitas inuenitur. Mula autem cuz ferocitate equina habet simplicitatem asininã. per qõ datꝫ intelligi ꝙ prelatus cũ ferocitate rectitudinis debet habere simplicitatem mãsuetudinis. Tertio fuit nobis similis ꝓ hũilitatẽ. Eccli. iij. Quanto maiores, humilia te in oibus. Prelatus aũt cotã deo semp debet se humiliare in oibꝰ, ꝛ cotã subditis qñq; debet se hũiliare in oibus. aliqñ in aliqbꝰ. aliqñ ẏo in nullo. Quidã nãq; duci possunt per lenitatem: iz nunq; per asperitatem. Cotam istis debet se humiliare prelatus in oibus. vñ Grego. nazãzenus. Aliquos lenitate curare debemꝰ, alios aũt hũilitate. Alij nãq; sunt duri ꝛ superbi ꝙ ex mansuetudine prelati peiores efficiunt. Cotã istis nõ debet se in aliquo humiliare fz debet eoꝝ superbiã frangere. Alij aũt sunt ꝙ medio modo se habent. q̃ fcz ex nimia severitate frãgunt vel nimiã lenitate soluunt. Et cotã istis debet se ꝓlatus humiliare in aliquibus nõ autez in oibus. Tales esñ indigẽt temperamẽto. De quo dicit Greg. Faciẽdũ est nãq; qõdam temperamentũ vt nec nimia asperitate exulcerẽtur subditi, nec ẽt nimia lenitate soluãtur. Hinc est in basibus templi erant sculpti leones ꝛ boues. Per basem ꝓlatꝰ intelligiẽ qui debet populũ sustẽtare in quo dz esse auctoritas vt seuere corripiat ꝛ maturitas vt misericorditer demulceat. Sẽdo subdit ꝓmiſſ cũ subiungitur. Cuiꝰ memoria in bñdictione erit. ꝛc. vbi duplex premiſſ ponit, scz memoria ꝛ gẽia. Qr esñ fuit dilectus ab hominibus est modo in memoria: quia fuit dilectꝰ a deo est modo in celesti gloria. De memoria sanctorum dicitur. Eccle. xlix. Memoria ioſie in cõpositione odoris facta ẽt pigmẽtarij: in omni ore quasi mel indulcabitur eiꝰ memoria: ꝛ vt musica in conuito vini. Memoria quidem sanctorũ recolat nostrum olfactum ad odorandum ideo assimilatur operi pigmẽtarij. Delectat os ad loquẽdum ideo assimilatꝫ mel li. Delectat aures ad audiendum, ꝛõ assimilatur musice. Secundo habuit celestes gloriaz, ideo subditur. Similem illum fecit in gloria sanctorum. Est autem duplex gloria vna est gloria essentialis que dicitur aurea que cõsistit in dei visione in qua delectabũtur omnes sensus. Erit enim ipse culũ visui melodia auditui ballamũ odoratui mel gustui, flos suauissimus tactui. Alia est gloria accidentalis que dicit aureola que dabitur martyribꝰ virginibus ꝛ predicatoribus. Nã in veteri testamento tria habebant aureolaz, scilicet altare archa ꝛ mẽsa. Per altare significant martyres qui de corporibus suis deo sacrificium obtulerunt. Per archam que intꝰ ẽ extra fuit deaurata: significant virgines que habuerunt puritatem in mente: ꝛ integritatem in carne, per mensam autẽ intelligunt predicatores qui feeterunt ad mensam sacre scripture. De qua dicit in ps. Parasti in conspectu meo mẽsam ꝛc. Et quia beatus bernardus fuit valde perfectꝰ ideo habuit auream, ꝛ quia fuit virgo incorruptus ꝛ ꝑdicator gratiosus dilectus complicem tenet aureolam.

¶ Sermo. ccxrij. De eodem sermo. iij.

In fide ꝛ lenitate ipsius sanctũ fecit illum ꝛ elegit enm ex omnium carne. Eccli. xlv. Ex his verbis habetur ꝙ beatꝰ bernardus quatuor speciales prerogatiuas habuit. Nam in corpore ꝛ in corde magnã habuit puritatẽ: quod notatur cũ dicit in fide. Fidesnãq; habet purificare. iuxta illũ Act. xv. Fide purificãs corda eoꝝ. In cõuersatione habuit magnã hũilitatem. quod notatꝫ cũ dicit. In lenitate. Invita habuit magnam sanctitatẽ, qõ notatꝫ cũ subditur. Sanctũ

fecit illũ. In corpe suo nullã habuit carnalitatẽ. Ideo subdit. Et elegit eũ ex oi carne. Deus esñ ab oi carnalitate eũ elegit ꝛ totaliter seperauit. Primo igit habuit magnã puritatẽ: qz. ſ. ẏgo corpore mẽte fuit. Castitas autẽ est magne ẏtutis qñ quis eã feruat ꝛ ab hoste tentatꝰ, ꝛ carne illectꝰ ꝛ ab exteriꝰ ꝓuocatꝰ. Sãctus igitur Bernardus si ab hoste tentabat: oẽs tentatiões fugabat: vnde dicit de eo perpẽdẽs periculũ esse cohabitare serpẽti: fugã meditari cepit ꝛ ordinem ꝓmꝰ macerabat. Unde cum adhuc esset adolescẽs: ꝛ i quadã femina oculos defixos habuisset ꝛ aliquãdiu tenuisset: ista gnũ gelidarũ aquarũ se immersit, donec pene exanguis effectus est. Si vero ab exteriꝰ ꝓuocabat: totis viribꝰ resistebat. Sicut ꝓz de puella q̃ se in lectũ suũ iniecit ꝛ de hospita que ipm allicere voluit. Sẽdo habuit in cõuersatiõe magnã humilitatem: vnde de eo legit. Uincebat in eo sublimitatẽ nois humilitas, cordis nec ẽm poterat eũ vniuersus erigere mũdus quãtũ seipm deũcere solus. Signũ aũt magne humilitatis fuit ꝙ pluribus ẽuitatibꝰ in epm electꝰ semp cõtradixit ꝛ repudiauit. Legit Judi. ix. ꝙ ligna silvarũ venerũt ad oliuã ficũ ꝛ vitẽ: vt fcz vngeret sibi regẽ: per oliuã ficũ ꝛ vitem intelligunt religiosi q̃ debẽt habere oleũ cõpassiõis ꝛ mie ꝛ dulcedinem cõscietie, ꝛ vinũ spũalem ꝛ sacre scripture. Sed cũ promouent inter ligna syluarũ ꝛ turbas populoꝝ amittũt ꝓpassionẽ: qz efficiunt valde auari. Amittũt cõscie dulcedinẽ: qz efficiunt parũ i pscietia. Amittũt letitiã spũalem ꝛ predicadi feruorẽ: qz efficiuntur valde indeuoti. Tertio in vita habuit magnam sanctitatẽ. vnde de eo legit. Semp aũt inueniebat: aut orãs aut legens: aut scribens: aut meditans, aut fratres verbo edificãs. Signũ autẽ magne sanctitatis ꝛ perfectionis eret ꝙ ipse ꝓpo mori totis desideriis affectabat. Unde legitur Apoc. xij. Signum magnũ apparuit in celo. Mulier amicta sole ꝛc. Per solẽ intelligũtur celestes. per lunã ẏo que crescit ꝛ decrescit intelligũtur terrene. Per duodecim stellas intelligunt duodecim apłoz exempla. Scti nãq; viri amicti sunt sole. i. celesti cõuersatiõe lunã habent sub pedibus. i. ꝑ alia sub affectibꝰ: coronam duodecim stellaꝝ in capite. i. exempla apłoz in mente. Hec nãq; mulier cruciat vt pariat: vt scz deposita corruptiõis seruitute pariat nouũ hominẽ in statu glorie. Ro. viij. Ois creatura ingemiscit et parturit vsq; adhuc. Mali autẽ regiosi habent lunã in capite. i. tẽporalia in affectione solẽ sub pedibꝰ. i. celestia in despectiõe: stellas duodecim in corpore. i. apłoz exempla in exteriori cõuersatione. Quarto in corpore nullã habuit carnalitatem. Ipse enim corpus suũ macerabat ꝛ affligere solebat: ieiunijs, vigilijs, asperis, vestimẽtis ꝛ ẽplurib⁹ aliis penis. vnde de cibo eiꝰ sic legitur. Ad comedẽdũ vix voluptate trahebat appetitus sed solo timore defectꝰ sic accedebat ad sumendũ cibũ quasi ad tormentũ: Solũ aũt aquã frigidã sibi sapere dicebat eo ꝙ dũ eã sumeret: fauces sibi refrigeraret: de eiꝰ vigilijs sic legit. Vigilabat seruus dei vltra possibilitatẽ humanã: nullũ ẽm tempus se magis cõqueri perdere solebat, ẽ illud quo dormiuit. Sancti nãq; viri in bonis operibꝰ ꝛ oratiõibus semper vigilant: ne ipsa mors ipsos iparatos inueniat. Mat. xxiv. Vigilate ꝛ orate, quia nescitis qua hora dominus vester vẽturus sit. quod est contra illos qui tantum in morte se ꝑparare volunt, quod fieri nõ debet: sicut ostendit Chrysost. per tria exempla. Primum est, quia sponsa expectãs sponsum prius se ornat. Nam si tantum in aduentu sponsi se ornaret: sponso plurimũ displiceret. Secundum est strennuus miles semper debet habere arma sua preparata, vt cum tempus belli aduenerit ire possit ad prelium. Qui autem gladiũ cuspinare dimiserit lorica fortefcere scutũ frangi non poterit celare negligentiam cum ingens necessitas non permittit longi temporis opus implere. Tertium est: quia malus seruus absente domino opera sua non aspicit ꝛ negligenter operat: sed cum viderit dominum suum venientem incipit festinare: sed nihil ꝓficit festinatio huiusmodi: qz multorũ dierũ ne-

gligentia non pōt vna hora expleri. De eius vestimēto sic legitur. In vestib⁹ semper et paupertas cōplacuit: fordes vero nunq̄ cilicii multis annis portauit q̄diu occultū esse potuit: sed vbi cognitus esse sensit: illud remouit. habens in ore sepe illud. Prouer. q̄ hoc facit qđ nemo mirātur oēs. Sāctiem viri: sibi cauēta varietate ciborū et vestimentorum: qr ibi nō deest pctm̄. Hier. ptra Iouinianū. Recte in tāta diuersitate victus aut vestitus necesse est hic aut ibi ee pctm̄ non in cibo vel in vestib⁹ asserā pctm̄ ee: sz q̄ varietas et cōmutatio in deterius reprehensioni prima sit. qđ autē reprehendit, peul est a virtute: qđ autē a virtute, peul est vitio mācipat: quod vero vitiosum est petō iūgitur tādem peccatum est in sinistra, et hyrcorum grege describitur.

¶ Sermo. ccxiij. De eodē ser. v.

Emo accendit lucernā et in abscōdito ponit ꝛc. Luc. viij. alias. ix. Beatus bernardus fuit lucerna super cādelabrū posita: qr oīb⁹ fulsit p doctrinā et p vitā bonā. Fulsit aūt ad laicos. Fulsit ad religiosos. Laicos quidē anteqū tuos erāt gña. s. tyrāni ecclesiā psequētes: et inter istos fulsit p magnā cōstātiā: sicut pz in duce acātanie q̄ cū ecclesiā psequeret beatus Bern. post missam cum xpi corpore ignea facie ad eū accessit dicēs. Ecce ad te venit filius virginis quem tu psequeris. Resiste ergo ei si vales, sta et timeq̄ dux ille ad pedes beati Bernardi accessit: et sibi in oībus et p oīa obediuit. Simil'r. iij. Reg. x. legit q̄ dauid misit nūcios ad regē Amon. sz illi dimidiā barbā eis rasērūt et vestes p̄ciderūt. Dauid aūt ē exercitū fecit, et eos cōtriuit. Nūcij Dauid sunt clerici et prelati: filij Amon sunt demones vel principes mali: due p̄tes barbe sunt vita et sciētia: vel ordo vt ecclesiastica beneficia. Demones igit̄ dimidiā barbā radūt: qñ sez vitā tollunt et scientiā dimittunt. Tyrāni etiā mediam barbā radunt quādo auferunt substātiā temporalē, et dimittunt eis ordinē clericalē. Sz et Dauid q̄ interpretat manu fortis. s. bonus prelat⁹ debet habere audacem animū vt tales nō timeat: debet ē bere imperiosum verbū: vt. s. eos reprehendat et excōmunicatiōi subiiciat: et dz huiusmodi plat⁹ fortē manū vt etiā per brachiū seculare si op⁹ fuerit eos coerceat. Alij erāt ei⁹ inimici eū indebite petētes iter quos fuit p patiētiā. Dimittebat ipse triplicē gradū patiētie. vnus est ad iniurias ꝓbroz: iste est magnus alius est ad dāna rerū: et iste grad⁹ est maior. Tertius gradus patientie est ad contumelias verborū, et iste est maxim⁹. Iste triplicē gradū ipe ostēdit: nā ipse fuit patiens ad iniurias verborū: nā cū cuidam episcopo de sua correctiōe amicabiliter scripsisset: ille indignat⁹ rescripsit saluti et nō spiritū blasphemie: sz tñ in nullo cōmotus sibi rescripsit: ego spiritum blasphemie in me habere nō credo. Fuit etiā patiēs ad dāna rerū. Nā cū qđā abbas trecētas marcas sibi mitteret p vno monasterio q̄struēdo, tota illa pecunia a latronibus est sublata. Qō audiens nihil aliud respondit: nisi benedict⁹ deus qui nobis pepercit ab onere. Fuit patiēs ad contumelias verborum. Cum enim quidā eum in maxillā percussisset vir dei circūstātes adiurauit ne tangeret sz in pace dimitteretur. Alij nanq̄ erant hmōi les et denoti: inter eos Bernardus fuit per benuolētiam. Unde dicitur in eius legenda. Inter summos honores vt sepius fatebat alterum sibi mutuatum hominē videbatur: seq̄ potius reputabat absentem velut quoddam somnium suspicans, vbi vero inter simpliciores erat et amicabilis decebat humilitate frm se inuenisse gaudebat et in propriam redūsse personam. Debent nanq̄ prelati ad subditos bene noli esse: et eorum infirmitatibus condescendere. Hier. s. Dedi te hodie in ciuitatem munitā: vt. s. fugientes ad te recipias per ꝓpassionē et columnā ferreā vt sustentes pauperes et infirmos per bñficiorum exhibitionē: et in murū eneū vt oppressos ptegas per defensionē. Alij aūt erāt ad ꝓba sua valde auidi: et inter istos fuit p magnā gratiā. Uñ mater vidit se in vtero habere catulū tota liter cādidū: et in dorso subrufum atq̄ latrantes. Ipse nāq̄ fuit catulus: et hoc inquātum lingua

sue predicatiōis peccatorū vulnera sanauit: fuit cādid⁹ inquātum puritatē mētis et corporis seruauit. Fuit subrufus inquātum igne celi succēsus fuit. Et fuit latrās. s. inquātū ipos tyrānos redarguit: et hereticos a grege dei cōpescuit. Sco lucerna fulsit inter religiosos. Et hoc quinq̄ radios. Primus est q̄ laicos ad religionis habitū cōuertebat: et hoc doctrinis, miraculis, et exemplis. Doctrinis quidē sicut fratres carnales quos verbis salutaribus ad religionem adduxit. Miraculis sicut patet in gerardo fratre suo in carcere posito quē miraculose extraxit ad ordinē adduxit. Exēplis put pz in quodā nūcio ab archiepo ad ipm trāsmisso: q̄ dū nūcius visa tanta beati Bernardi sāctitate seculo vale fecit et religionem introiuit. Scōs est qr nouicios carnalē affectum relinquere satagebat. Vñ dicebat eis. Si ad q̄ intus sunt festinatis hic foris dimittite corpora que de hoc seculo attulistis. Soli nanq̄ spūs ingrediant: caro autem nō prodest quicq̄. Religiosus esse nō dz portare ad religionem corpus. i. corporalem voluntatē: vt seq̄ propter ventrem pascendū ingrediat sed reuera de multis pōt dici Hiere. lj. Replebo hominib⁹ terrā tuā q̄si bruchus. Bruchus totus est in vētre et fructū nullū facit: Et aliquādo in tanta sunt multitudine vt solē obscurare videant. Hodie esse sic etiam multi religionē intrēt vt vēt pascant et nullam vtilitatem faciant, et malo exēplo bonos obumbrēt. Nō dz pus: seq̄ carnalē, siue propriā voluntatē: vnde Seneca. Uñ virtuti adiicitur q̄ tuo p̄prie voluntati subtrahit. Nec etiam religiosus dz ad religionē apportare corpus. i. carnalē parentum amorē. Benef. tuis. Egredere de domo p̄tis tui ꝛc. Terra: q̄ professos virtutib⁹ et moribus grad⁹ siue radi⁹ p quē fulsit est a luce informabat. Tria esse in vita sua seruauit et docuit q̄ moriēs dereliquit dicēs. Tria vobis obseruāda relinquo, q̄ siquidem ego p̄ vtrib⁹ obseruaui. Nemini verbo scādalū feci, min⁹ sensui meo quā alteri credidi, Iesus de ledente vindictā nunq̄ non expetij. Ecce charitatē, humilitatem et obedientiā vobis relinquo. Nocebat nā q̄ vt nullus verbis ꝓtumeliosis aliū scādalizaret vel malediceret. Legitur nāq̄ Deut. xvij. Quod filij cōcubinarū iacob electi sunt ad maledicendū: filij vo liberarum ad benedicendū. per quod datur intelligi q̄ maledicere et cōtumelias ferre est vilium personarum: et ergo de eis nō est curandū. Docuit etiā humilitatem et relinquere propriā voluntatem. Eccli. xviij. Post cōcupiscētias tuas non eas. ꝛc. Docuit patientiā similiter. Luce. xxj. In patientia vestra possidebitis alas vestras: et ppt̄ istā tria dixit abbas Joseph q̄ tria sunt honorabilia cōā deo sez patientia in infirmitate, obedientia sine prosopria voluntate et bona operatio cum mūda intentione. Quartus est: qr tentatos cōsolationib⁹ et oratiōib⁹ refouebat. Uñ cum quidem nouicius tentatus diceret. Nūq̄ amplius letus ero: btus. Bernard⁹ taliter eū consolatus est et tam feruēter pro eo oauit q̄ ille tandem ait. Nunq̄ amplius tristis ero. Deus esto non permittit de nouo cōuersos grauiter tētari. Uñ Greg. distinguit tres status conuersorū: qui sunt inchoatio: medietas: et p̄fectio. In inchoatione venit blandimēta dulcedinis. In medio veniunt certamina tētationis: ad extremū venit perfectio plenitudinis: qr sponsam suam quilibet vir primo dulcius blādimentis fouet vt allectat: quā coniunctam asperis increpationibus probat: et probatā securis cogitationibus possidet. Quint⁹ est: qr apostatas renocabat: sicut pz in diuersis et pluribus apostatis quos recepit. Uñ legit. j. Regū. xviij. q̄ filij israel videntes se in antro vel spelunca positos q̄dā eorū abscōderunt se in speluncis et quidā se abscōderūt in abditis: in cisternis q̄dā qui aūt trāsierūt ad philisteos: quidā remanserunt cū rege suo saule. Sic etiā israelite, id est religiosi quādo in antro penitētie et abstinētie sunt positi: q̄dā volūt ad hospitiū, et isti absconduntur se in spelūcis quidam ad infirmatoriū: et isti abscōdūt se in abditis: q̄dā exire volunt sez extra ad solatium et refrigeriū: et isti abscōdūt se in cisternis quidam transeūt ad philisteos, id est ad seculū. Uōi aūt religiosi

remanẽt cũ xpo z plato cõtra philisteos id est cõtra demones fortiter dimicãtes.

¶Sermo.ccxxiij. De sancto bartholomeo apostolo. Sermo.j.

Vicunq; honorificauerit me glorificabo eũ.j. Regũ. ij. Magna siquidẽ dei liberalitas qui pro modico honore quaz sctis sibi exhibent in terris ipse deus eos glorificare dignatur in celis. Talis beatus Bartholomeus qui deũ honorificauit z iõ deus ipsum glorificauit z glorificare dignat. In premissis ergo ꝓbis duo cõiter tangi z notari phit. Primo meritũ dñi Bartholomei cũ dr. Quicũq; honorificauerit me Secũdo tangit premiũ ei⁹. Ibidẽ cũ subiungit glorificabo eũ. Circa ꝓmũ est notãdũ q̃ sctus Bartholome⁹ deũ honorificauit. s. corde: ore: opere: et corpore. In corde aũt sunt intelligẽtia voluntas z memoria. Illi ergo corde deuz honorificãt q̃ ei⁹ bñficia recognoscũt et eũ z ei⁹ bñficia diligũt z nunq̃ obliuioni tradunt. Talis fuit dñus Barth. q̃ humane redẽptionis bñficiũ cognoscebat, et sue memorie illud sepius imprimebat: z illud fortiter retinebat: z ipm regi cũ tãta dilectiõe exponebat ostẽdẽs q̃ p ipm nr̃a redẽptio facta est valde cõgrueter, q̃ primꝰ hõ factꝰ est de ỹ ginea terra: secũdus ꝺo hõ factꝰ est de ỹgine maria. Est facta valde potẽter: q̃ dyabolũ inuasorẽ z abusorẽ alterius iuris potẽter eiecit. Est ẽt facta valde iuste siquidẽ vt diabolꝰ q̃ hoiem comedẽtẽ vicerat: a ieiunãte vinceret. Est ẽt facta nr̃a redẽptio valde sapiẽter: q̃ xps diabolo tãq̃ illusit dũ escã carnis ostẽdẽs hõ diuinitatis eũ cepit. Secũdo sanctꝰ Bartholomeꝰ Christũ honorauit ore, dum xpi gloriaz per orbẽ vniuersum fideliter ꝓdicauit. Mundus siquidẽ erat mendicꝰ ignobilitate abiectus et refutatꝰ z mestitia plenus. Beatus autẽ Bartholomeꝰ erat thesaurꝰ dei: margarita dei: z luminare dei: z iõ mundũ ditauit ac nobilitauit z illuminauit. Ista tria tangit beatꝰ Theodorꝰ in sermone quẽ fecit de ipso: vbi ait quaz Hereiꝰ corpꝰ ad liparĩ insulã est trãslatũ dicẽs. Venit ad paupercula thesaurꝰ ditissimꝰ. Venit ad ignobilẽ pclarissima margarita: venit ad mestã splendissima luminare. Tertio deũ honorificauit operando quia demonum culturã destruxit z cultũ dei ampliauit: sicut antẽ dicit beatꝰ Augustinus in lib. de ciui. dei: tria gña deorũ fuerunt. Unũ a poetis, alterũ a philosophis: tertiũ a principibꝰ ciuitatum: q̃ autẽ isti dũ nullo modo sunt colendi: ibidẽ ostẽdit dicẽs. ꝓponũt greci, si pdẽ colẽdi sũt pfecto tales homines tales colẽdi sunt ꝓfecto tales hominẽ sũt honorãdi. Assumũt romani: sz reuera nullo mõ honorãdi sunt homines tales. Cõcludũt xpiani nullo mõ ergo tales dũ colẽdi sũt: ola nãq; ista gña deorũ bartholomeꝰ destruxit: sicut patet in legẽda. Quarto Bartholomeꝰ honorificauit deũ in corpore seu cũ suo corpore: q̃ cẽties i die et cẽties in nocte genua flectebat. Unde sup hoc beatꝰ Augusti. Omne quod cũq; inchoaueris facere: ꝓmo muca deũ et gratias age illi z cum consummaueris illud sit⁹ fac vnde yler. Nec ei bi ante sumank nisi oratiõe ꝓmissa nec recedak a mẽsa nisi gr̃e referank nec ꝓcedat a mẽsa nisi gr̃e referant mee pr̃i corpus quicũq; inchoauerit nisi pascat anima. Secundo ponit ei⁹ ꝓmiũ quod tangitur cũ dr glorificabo eum. Deus nanq; cuz glorificauit in vita z in morte tandẽ glorificauit post mortẽ. In vita siquidẽ beatus bartholomeus deũ glorificauit z laudauit: z ipse deus eũdẽ in ei⁹ vita glorificauit multipl'r. Primo nanq; fecit eum magne dignitatis de cui⁹ dignitate sic dr Theodorus. Petrus apostolus docet nationes. Bartholome⁹ cõsequẽter patrias inuestigat. Petrꝰ operatꝰ est ꝓdigia multa, gna. Bartholomeꝰ fecit ꝓdigia multa, petrus demũ capite crucifigitur: sed beatus bartholomeus viuꝰ excoriatꝰ. Ad ꝺ̃t valet Petrꝰ mysteria capescẽda: ad tot sufficit bartholomeꝰ penetrãda. Secundo fuit multe sanctitatis, que quidẽ sanctitas in tribus et ex tribꝰ apparet: z cõsistit scz terrenorum despectione vnde dicitur de eo q̃ ipse sic ait. Ego nihil terrenum nihilq; carnale desidero. Probat et ipsius sanctitas in feruenti oratione: vñ dixit ei ꝺ̃mõ. Apostole dei bartholomee tue z in cõstãti mẽcendunt me orationes tue z in cõstãti mẽ

te. Unde de eo dicitur. Semper eodẽ vultu et animo letus z hylaris perseuerat. Tertio fuit potẽtie multe ipse nãq; diabolus habet potẽtiã astutiam atq; malignitatem vñ dixit demon Deus vr̃ cathenis igneis est cõstrictus: z illa hora qua apostolꝰ dei bartholomeus tẽpli intrauit eius astutiam detegebat. Fingebat ei diabolus se sanare infirmos quos tñ nõ sanabat subueniẽdo sed a lesione cessando. Et malicia impediebat: sicut patet in filia regis a qua diabolũ exire coegit. Quarto fuit magne vtilitatis. De hoc sic dicit Theodorus. vide bartholomeum igne aratro rationabilia rura sulcantem: fidet verbum in profundo scilicet. corda recondentẽ: paradisum et vineas deum: plãtantẽ: siluas euellere: spinas ineratis secare, sepes circumponere z in manducẽtem: naufragi gubernatorem mortui vnificatorẽ. Secundo principali ter deus ipsũ glorificauit in morte: ipsi⁹ mortẽ sue assimilãdo: Christꝰ nanq; fuit expoliatꝰ, flagellatꝰ, crucifixꝰ, z sic mortuus. Cant. v. Inuenerũt me custodes qui circuierũt ciuitatem: percusserunt me. s. flagellãdo vulneranerũt me custodes qui circuierũt ciuitatem: pcrucifigendo et decollando: tulerunt palleum meum. s. me excoriãdo. Tertio deus glorificauit post mortẽ: z hoc respectu quo ad animaz z quo ad corpus. De primo aie sic dr ipse Theodo. Gaude bartholomee qui mare gressibus sancti transisti qui terrã purpureã tuo cruore fecisti qui ad celum commeasti vbi in me diuine aciei refulgens ẓin splendore lucis locũditatz mirabilis gaudẽs gloriaris cessibilis glorie splendẽs in exultatione etiã dens ipsius corpꝰ: qz sicut dicit ipse Theodorꝰ de armenia vsq; ad partes sicilie quatuor archis sanctoruz a mari pectis precedẽtibus archã beati bartholomei cum reuerentia deducentes. Secũdo glorificauit deꝰ eũ respectu ei⁹. Et hoc q̃drupliciter. Primo quia ei⁹ est aduocatꝰ pctoꝝ sicut ipse cuidã suo deuoto apparuit dicẽs p multos tps deꝰ nr̃is precibꝰ z meritis populo huic pepercit. Secõ, qz ipse est liberator deuotorũ sicut ptz in magistro quem ab mſidys diaboli liberauit. Tertio qz est cõdẽnator reprobor̃: put ptz in Frederico imperatore qui eiusdẽ corpꝰ de loco in quo est remouere voluit. Quarto ipse est reprobator muner̃ iniustorũ, sicut ptz in muliere q̃ oleum iniuste acquisitum in lampadem beati Bartholomei infudere voluit: sz tñ illo facere nequit.

¶Sermo.ccxxv.

Eodem die sermo.ij.

Extendens celum sicut pellem qui tegis aquis superiora eius. ps. Inclytum beatus bartholomeus fuit apostolus competit sibi quod dicitur celũ. Apostoli nãq; celum vocantur secundum istud ps. Celi enarrant gloriam ꝛc Inclytum autẽ ipse fuit excoriatus cõpetit sibi illud qđ dicitur. Extendens celum sicut pellem. Inclytum vero ipse interpretatur filius suspendens aquas competit sibi illud quod dicitur. Qui tegis aquis superiora eius: quod ergo dicitur celum: respicit dignitatẽ apostolice dignitatis: q̃ vero celũ dicit extensum respicit genꝰ passionis: q̃ autem dicitur quis tegis aquis superiora eius respicit interpretatione nominis. In verbis ergo premissis sanctus bartholomeus a tribus commendatur. Primo a sublimitate perfectiõis z vite in eo q̃ vocat celũ. Dicit autẽ Isidoꝰ. Celũ philosophi ardens volubile, z rotundũ esse dixerũt. Dicit autem ipse celum, quia fuit ardens per charitatem succensaz. Ex qua charitate quatuor carbones ꝓdierũt. Unũ carbonẽ iecit cõtra diabolũ q̃ mediãte incẽdit, z iste carbo fuit eius oratio ignita. Uñ dixit demõ. Apostole dei bartholomee iecẽdũt me orationes tue. Aliũ aũt carbonẽ iecit ꝺ̃ diabolũ q̃ diabolũ ligauit q̃ fuerũt ipsius apli merita gloriosa. Unde dicit in ipsius legenda. Deus vester cathenis igneis est ligatꝰ: nec respirare nec locq̃ audet ex illa hora qua apostolꝰ ingressꝰ est illuc. sam

Universidad de Deusto Biblioteca

tiem̃ viri er se tot carbones emittũt, ꝙt n se virtutes habent: z quot opera fer-nẽtia faciũt ex quibus vnã cathenã con-stituunt cũ qua diabolum ligatum tenẽt: Tertiũ carbonem direxit z destinauit ad deũ qui ipsi deo odorem facit z iste car-bo fuit eius caro cõcremana. Deñ. viij. Edificauit. Noe altare dño: z infra odo rem suauitatis odoratus est dñs. Quar-tã aũt carbonẽ direxit ad primũ ꝙ primũ ad dei amorẽ inflãmauit: z iste carbo fuit ipsi⁹ ꝑdicatio ignita. ¶ Theodo. Gau deas Bartholomee sol orbis terre cũcta illumin ãs os dei lingua ignita sapiẽtiã pmẽs fons vite sanitates emanãs. Secũ do ipe dicit celum: quia ipse fuit mobilis z volubilis per operationẽ sollicitã. Ipe nãq; tã sollicitus fuit q; tres prouincias pera grauit: sicut vt Theo. f. licaoniã in diã z armeniã. Nec mirũ si tã volubilis z solicit⁹ fuit qz fuit rota dei, nubes dei, ple nus dei z plen⁹ feruore dei fuit eteñ nu bes dei. Esa. lx. Qui sunt, isti quivt nubes volãt, z ideo terrã etiã fecundi⁹ irriga-uit. Sol nãq; virtute sui caloris illud qõ subtile ẽ i aquis vapozat̃ extrahit z nu-bes cõdẽsat: sic etiã xp̃s, Jesus qui est sol iustitie ex calore z virtute sui amoris om ne humanum effectum qui in apostolis erat ad se per desideria attrahebat z in nubes condensat. Btũs nãq; apostolus fuit etiã tã volubilis z tã velox, qz fuit ro ta dei. Eze. x. Rotas ille vocauit volubi-les: iõ aũt rote sic sunt volubiles qz non tãgũt terrã nisi in pũcto, sic ipse bartho lome⁹ a deo velox erat q; terrenis in pũ-cto. i. necessitatis articulo adherebat. s. Thim̃. vj. Hñtes victũ z quib⁹ tegamur his contenti simus. Fuit etiam beatus Sartholomeus tã mobilis et tã velox: qz fuit plenus sapientia. Nã sicut dicitur Sap̃. vij. Omnib⁹ mobilib⁹ mobilior est sapientia: qz quos replet mobiles hos z veloces facit. Fuit etiã tã velox, qz fuit plenus zelo dei. Videbat nãq; mundum esse tenebro suz ac esse in sipidũ: z ẽ, vide bat mundũ esse incultũ: z iõ p̃ p̃m veloci ter discurrebat: vnde btũs Theodorus. Bartholomeus vero famulus dei, ꝓgit per mundũ velut: lux vt tenebros os illu-minare, tãq; sal vt insipidas gẽtes sali-ret, tãq; agricola vt spiritualẽ cultum fa-ceret. Tertio ꝑcipaliter vt celũ: q; ro rotund⁹ per finalẽ perseuerẽtiã: fo-nãq; sperica fine caret. Nõ enim potu missis emolliri. Uñ cũ res camelos ratos auro z argẽto z lapidibus pre-sis sibi dare vellet: ipse respondit. Ni terrenũ nihil carnale desiderio nec ẽ potuit nimis deterreri: vñ cũ rex dixer sibi. Tu es qui a duertisti fratrem meu Ipse respondit audacter. Ego vero non euertiẽũ sed potius conuerti. Etiã ne potuit supplicijs superari. Licet em̃ ip fuerit flagellat⁹: crucifixus excoriatus decollatus tñ in dei amore semp perma sit inuict⁹. Secũdo commendat̃ a pas te passionis pene, cum dicit. Extendens celum sicut pellem. fuit em̃ excoriatus pelle sui corpis denudatus z decollat tñ in dei amore semp mãsit inuictus. Hoc significatum est Leuitici. s. vbi dicit. Del tracta pelle hostie artus in fruſtra conci dent z subijciẽt i altari ignem struc ligno rum ante composita intestinis pedibus lotis aq̃ adolebit eas sacerdos super al tare in holocaustũ: z suauem odorem o mino. Jsta hostia dei fuit Bartholomeus cui fuit pellis detracta: qñ scz ipse fuit ex coriat⁹. Fuerunt etiã artus in fruſtra con cisi quãdo ipse fuit crucifixus z decapita tus. Fuerũt etiã ipsius intestina z pedes loti: qz affectiones eius fuerunt emunda date a domni terrena concupiscentia e cupiditate ex diuino fermone. Joã. xv. Jam vos mundi estis ꝓpter sermonẽ quẽ locutus sum vobis. z ex spũ sancto a quo gĩt z hr̃ Act. s. Uos aũt baptizabimini spũsctõ. Fuerũt etiã ipsi⁹ aplı affectiones mũdate in sanguine fuso. Apoc. vij. Lau uerũt stolas suas z dealbauerũt eas in sanguine agni: circa istã hostiã posita es ſtrues lignoꝝ. Nã z intus in ala hõis li gna desideriozꝝ fctõrum z ab extra ligna bonorũ operũ deinde subiect⁹ est ignis amoris in mẽte: z ignis cõpassiõis in cor pore: z sic holocaustũ extitit: qz totus in census fuit ei⁹ anim⁹ p amorem, z corp⁹ ei⁹ succensum fuit per passionẽ verbi p celi ardorẽ eiusq; ops per feruorem. Et sic odorẽ suauitatis fecit dño. Fudit em̃ odorem suauez per odoriferã famã, sua uotẽ per sincerã cõscientiã. suauissimuz odorem per spontaneaz penam. Tertio commendatur a pfunditate diuine sapiẽ tie: cum dicitur. Qui tegis aquis superio ra eius. Superioza anime sunt rõnalis cõcupiscibilis z irascibilis. Fuit enim ta ta z repleta eius rationalis aquis diui ne sapientie. Eccli. xv. Aqua sapientie sa lutaris potauit illũ. Fuit em̃ cõcupiscibi lis repleta aque diuine gratie. Esa. xlviij. Effundã aquã sup sitientẽ. Fuit eius ira scibilis repleta aquis emulationis ferui de. Cant. viij. Fons hortorũ: pute⁹ aqua rũ viuentiũ, que fluũt impetu de libano. Nã sicut dicit de sanctis alalib⁹. Eze. s. Ubi erat ipet⁹ spirit⁹ illuc, gradiebant.

¶ Sermo. ccxxvj.

Eodem die Sermo tertius.

Extendens celum sicut pellẽ. Jstud verbum multiplicẽ habet intelectum. Primo enim dicitur celum extensuz sicut pellis ad scribendũ. Sicut em̃ hõ pellẽ extẽdit vt in ea scribat: sic ipse de⁹ celũ extendit vt in eo scribat nomina electorũ. Luc. x. Gaudete q; nomina vestra scripta sunt in celis. Secõd ed in habitandũ. Sicut em̃ hõ de pellibus facit tentorium, sic deus i celo sũ habitaculũ. Unde alia trans latio habet extendẽs celũ sicut camerã. Unde celũ dicitur quasi casa eloy. i. dei. Job. xxxvj. Extendit quasi nubẽ tentoriũ suum. Tertio ad circundandũ. Sicut em̃ pellis totũ corpus circundat z nihil est, quod non sit circundatũ pelle: sic secũdũ Dauid. Celũ empireũ cõtinet omnes creaturas: z nihil est creatũ quod non sit in fra celũ. Quarto ad regendũ. Est em̃ ce lum quasi tectũ orbis terrarum. Undeõr dit de⁹. Fecit nãq; amplum firmamentũ vt tegat orbẽ terrarũ. Et subdit glos. et hec sine pelle. i. sine labore: sed tã facili er̃ sicut pellẽ. Quinto ad alliciẽdũ: sicut emptore extẽdit atq; exponit, vt scz ipm emptorẽ alliciat ad emendũ. Sic deus firmamẽtũ syderibus depictum extẽdit vt alliciat ad desiderãdũ. Sexto ad cõ mensurandũ. q. d. Quãtũ homo coram deo suã pellẽ extẽdit tm̃ extẽdit hoi ce lum suũ. Oibus his modis btũs bartho lome⁹ sicut pellis fuit extẽsus. Primo vi delicet ad scribendũ. Fuit em̃ hec pellis primo excoriata Michee. iij. Pellẽ desup excoriauerũt. Eadẽq; pellis fuit scripta int⁹ p impressionẽ stutũ. Threñ. iij. Cã didiores nazarei ei⁹ nive z fortis p impres sionem passionũ. Similiter z pellis car nis xp̃i fuit in cruce extensa, vñ p̃s. Dinu merauerunt omnia ossa mea. Fuit scri pta ab intus multiplicitate dolorũ. Thre norũ. s. Attẽdite z videte si est dolor sic sicut dolor me⁹. Et fortis confixione cla uorũ. Malachie. iij. Configitis me gens tota. Secũdo fuit extẽsus ad habitãdũ: qz deus in eo per fidẽ habitauit. Ephes. iij. Habitare xp̃m ꝑ fidẽ in cordib⁹ vr̃is. Et quia p fidẽ in eo habitauit veraciter: ideo multa miracula fecit. Fides em̃ op⁹ tio miraculorũ attribuitur. Ostendit em̃ miracula in quatuor elementis: z prio in aere: quia ipsum a diabolo purgauit, in igne qz ꝑmissione dei ossa sua tãq; ignis splẽdentia demõstrauit. In aqua: qz ar cha in qua ossa sua erãt recõdita de ar menia, vsq; in siciliã per mare deduxit. In terra qz mõtẽ quẽdã per septẽ fiadis elongari fecit. Tertio fuit extẽsus ad cir cũdandũ. Fuit em̃ circũdat⁹ penis sursuz qz fuit decollat⁹: z deorsuz, qz fuit i cru ce pedib⁹ affix⁹: a dextris z a sinistris qz manib⁹ in cruce fuit clauatus, ante z re tro qz flagellatus. In toto corpe: qz fuit excoriatus. Jste nãq; est ille hõ de quo ꝛ Luc. iij. Qui ab hierl'm in hiericho descẽ dit qñ xp̃s ip̃m lunaticũ ad predicandũ misit: q; incidit in latrones q; eũ expolia uerũt. excoriãdo, plagas imposuerũt fla gellãdo z crucifigendo, z semiuiuũ reliq runt decolãdo. Tũc em̃ fuit semiuiu: re lict⁹: qz xp̃tũ ad corp⁹ fuit mortu⁹: sz cor rã deo fuit in anima viu⁹. Quarto btũs Bartho. fuit extẽsus ad ꝓtegẽdũ. Quã-uis em̃ alij electi sint lapides i domo dei apli tñ suz tectũ: qz ꝓ ceteris sanctis, ce lo. i. deo magis fuerũt vicini. Uñ alij scti vocant̃ serui: ipsi aũt fũt amici. Joã. xv. Jã nõ dicã vos seruos, sz amicos meos

ec. Tum qz solis radio fuerũt illustrati. Num. xvij. Appuit gladij sup tectũ federis tũ qz illi q̃ ad aplorũ auxiliũ pfugiũt sum magis securi. Mat. xxiij. Qui in tecto sunt non descendant aliq̃d tollere de domo sua. Tum quia defendunt ab estu vitiorũ z a turbine tribulationuz: z a pluuia tentationũ. Esa. xxiij. Tabernaculũ erit in umbraculum diei ab estu z in securitate z in absc̃sione a turbine z a pluuia. Quinto fuit extẽsus ad alliciendum. Corpora em̃ sanctorum in hac vita multa claritate z miraculis fulgent. Si igit̃ tam p̃closus sacc⁹ exterius ptz q̃ p̃ciosus thesaur⁹ est qui intus latet: in isto nãq̃ sacco latet duplex thesaur⁹, scz interior qui fuit animus dei gra plen⁹. Prouerb. xxj. Thesaurus desiderabilis z oleũ i habitaculo iusti z thesaur⁹ superior. scz gle celestis de quo dr. Mat. xix. Vade z vẽde oia que habes: z da pauperib⁹: z habebis thesaurũ in celo. Istũ thesaurũ hodie beatus Bartholo. recepit. Ambro. i p̃fa. Bartholomeus mortuus viriliter p̃ferendo discrimẽ glorioſi certaminis ad celestẽ gloriã secũ portauit triumphũ. Sexto fuit extensus ad cõmẽsurandũ: qz ſm q̃ ipe extendit pellẽ suã deo p diuersitatẽ supplicioz̃: sic de⁹ extẽdit sibi celũ suũ p̃ immensitatem p̃miorũ. Multuz siquidẽ pellẽ suã extendit. qz primo fuit flagellatus, deinde ſm dim̃ Theod. fuit excoriat⁹: qz ante q̃ i cruce moreretur inde fuit depositꝰ z postmodum excoriat⁹. Ultimo ſm Usuardũ fuit capite truncatus: qz igit̃ sic ve hemẽter extendit pellẽ suã: nõ de⁹ excellenter extendit sibi celuz suũ. Un̄ sup hoc Theodo. Ad celos beate Bartholomee p̃measti vbi i medio diuine acies refulgens in splendore immarcessibilis glorie splendẽs, in exultatione dignitatis insatiabilis gaudes. Quãtuz ergo homo extẽdit pellem deo per macerationẽ: tantũ de⁹ extendit celum, suũ p̃ glorie largitionẽ. Multũ nãq̃ dilus bartholomeus se extendebat. Threno z. v. Pellis mea quasi cliban⁹ exusta est. Job xix. Pelli mee cõsumptis carnibus adhesit os meum. Minusq̃ extẽdebat q̃ dicebat. Luce. xvij. Semino bis in sabbato. Nihil extendebat qui dicebat eiusdem. xij. Anima mea habes multa bonaconde, bibe z epulare ꝛc. Extendenti ignosce, bibe z epulare ꝛc. Extendenti ignosce deo multũ pellẽ suã: deus multũ extendit celum suũ z extendenti parũ pellem suã deus parum extendit celũ suum: z nequ extendenti pellem suam de⁹ claudit aut lum z aperit infernum. Joan. xxvj. Extendit aquilonẽ super vacuum.

¶ Sermo. ccxxvij.

¶ De eodem, sermo quartus.

Pellem p pel

leꝛ cuncta q̃ habet homo, dabit pro anima sua Job. ij. Secundũ gl. pellis pro pelle datur: quia sepe dum ictus cõtra nos venit manum opponimus vt pellem nostram saluemus. Sed nõ sic dat̃ sacerdos in veteri lege pellẽ hostie detrahere igneq̃ supposito ipsam i odorẽ suauissimũ dño immolare. Sic dat̃ bartholomeo est pellis detracta q̃ igne charitatis incẽsus: i odorẽ suauissimũ est dño immolat. Sap. iij. Tãquã aurũ in fornace p̃bauit illos z q̃si hostiã accepit eos. Sc̃da aũt pellis est tripler. Una est q̃ induũt luxuriosi que est pellis vetusta. Thren. iij. Uetustã fecit pellẽ meã. Luxuria nanq̃ dicitur vetusta siue vetustatẽ: siue qz homo q̃ se illi vicio immergit vsq̃ ad mortẽ in illo inueterascit. ps. Inueteraui iter omnes inimicos meos ꝛc. Sine qz cũ ipsa sit lutũ fetiduz facit ipsum hominẽ turpẽ z vetustũ ꝛc. Eccli. ix. Omnis mulier que est fornicaria quasi stercus in via cõculcabit. Alia est q̃ inflata. Ozee. xij. Ephraim pascit ventuz. Esa. O pellis inflata quid tenderis. O lamies fetida quid inflaris qz igit̃ est vẽ. Job. vij. Memẽto qz vent⁹ est vita mea. Ideo leui impulsu circũferꝛ. ps. De⁹ me⁹ pone illos vt rotã z sicut stipulã ante faciẽ vẽt. iõ cito deij cꝛ. Job. xxx. Eleuasti me z quasi super vẽtum ponens attulisti me valde. Alia est qua induunt auari z hec est pellis nigra. Hiez. xiij. Si mutare potest ethiops pellẽ suam ꝛc. z auarus conculcabit nigredinẽ corporalẽ: quia p lucro capiãdo die noctuq̃ exurit: z gelu punitur. Thren. v. Pellis mea quasi cliban⁹ exusta est. Job xix. Pelli mee cõsumptis carnibus adhesit os meum. Minusq̃ extẽdebat q̃ dicebat. Luce. xvij. Semino bis in sabbato. Nihil extendebat qui dicebat eiusdem.

lis. Solet nãq̃ hõ libẽter deponere vestẽ vetustã vt vestẽ induere valeat deaurata: qz sedecorãdũ veste immortalitatis exuit ps. Astitit regina, id est ei⁹ aia q̃ corpus bñ rexit, a dextris tuis i vestitu deaurato, id est cũ corpore glorificato. j. Wamẽt. s suus z induit eũ purpura, id est carne gloriosa: qñ erit in ẽtali resurrectione. Quarto deposuit pellẽ suã in odorẽ suauitatis. Solebat nãq̃ sacerdos in veteri lege pellẽ hostie detrahere igneq̃ supposito ipsam i odorẽ suauissimũ dño immolare. Sic dat̃ bartholomeo est pellis detracta q̃ igne charitatis incẽsus: i odorẽ suauissimũ est dño immolat. Sap. iij. Tãquã aurũ in fornace p̃bauit illos z q̃si hostiã accepit eos. Sc̃da aũt pellis est tripler. Una est q̃ induũt luxuriosi que est pellis vetusta. Thren. iij. Uetustã fecit pellẽ meã. Luxuria nanq̃ dicitur vetusta siue vetustatẽ: siue qz homo q̃ se illi vicio immergit vsq̃ ad mortẽ in illo inueterascit. ps. Inueteraui iter omnes inimicos meos ꝛc. Sine qz cũ ipsa sit lutũ fetiduz facit ipsum hominẽ turpẽ z vetustũ ꝛc. Eccli. ix. Omnis mulier que est fornicaria quasi stercus in via cõculcabit. Alia est q̃ inflata. Ozee. xij. Ephraim pascit ventuz. Esa. O pellis inflata quid tenderis. O lamies fetida quid inflaris qz igit̃ est vẽ. Job. vij. Memẽto qz vent⁹ est vita mea. Ideo leui impulsu circũferꝛ. ps. De⁹ me⁹ pone illos vt rotã z sicut stipulã ante faciẽ vẽt. iõ cito deij cꝛ. Job. xxx. Eleuasti me z quasi super vẽtum ponens attulisti me valde. Alia est qua induunt auari z hec est pellis nigra. Hiez. xiij. Si mutare potest ethiops pellẽ suam ꝛc. z auarus conculcabit nigredinẽ corporalẽ: quia p lucro capiãdo die noctuq̃ exurit: z gelu punitur. Thren. v. Pellis mea quasi cliban⁹ exusta est. Job xix. Pelli mee cõsumptis carnibus adhesit os meum. Minusq̃ extẽdebat q̃ dicebat. Luce. xvij. Semino bis in sabbato. Nihil extendebat qui dicebat eiusdem. Ne q̃ multiplicat nõ sua z vsq̃quo aggrauat cõtra se dẽsum lutũ, ista tripliex pellẽ bartholome⁹ nõ induit, qz terrena despexit z honores fugit verã castitatez seruauit. Tertia ſo pellis est pellis gre qua induũt iusti imitãdo cõuersationem xp̃i, xps em̃ induit⁹ est pelle, id est cõuersatione cãdida rubicũda: z electa. Cãt. v. Dilect⁹ me⁹ cãdidus z rubicũdus electus ex milib⁹. Esa. xlij. Nõ erit tristis neq̃ turbulẽt⁹, ecce q̃ cãdida. Un̄ ps. Cum his qui oderũt pacẽ erã pacific⁹: ecce q̃ rubicũda: z firma charitate pacifica. Mathei. xj. Discite a me qz mitis suz z humilis corde: ecce q̃ pro olib⁹ mãsueta. Ista pelle gre bartholome⁹ fuit tinctus: quia ei⁹ cõuersatio fuit iocũda pacifica z mãsueta. Un̄ de eo dicit in eius legẽda semper eodẽ vultu z animo let⁹ et hylaris perseuerat. Quarta pellis, est pellis glie qua induũtur beati. Unde legit Exodi xxxvj. Quod tabernaculũ tribus pellib⁹ operiebat scz pellibus rubricatis, hiacinctinis z sagis cilicinis q̃ fiebãt de pilis caprarũ. Operiebatur etiã de pellib⁹ magnis nigris: sed formosis. Cãt. j. Nigra sum sz formosa filia hierl'm sicut pelles salomonis. Beati igit̃ induerũt pellẽ formosam p corpis claritatẽ. Apoc. xix. Datũ est ei vt cooperiat se byſſo splẽdẽti et cãdido. Pelle hyacitina p subtilitatẽ. Hꝰ iusmodi em̃ pelles hñt colorẽ aereũ. Corpora sc̃ozũ nãq̃ q̃ mõ sunt grossa z ponderosa tũ cad instar aeris erũt subtilia. j. Cor. xv. Seminatur corpus animale z surget corpus spũale. etiã induunt pelle rubricata per im̃ortalitatẽ. Hyuenãq̃ color est valde viu⁹. vnde de homine rubicundo cõiter dicimus. Iste est valde viuus. Sap. v. Iusti aũt in perpetuum viuent. Pelle caprina per agilitatẽ: p quã sancti comparant fulguri cozuscãti. Job xxxvij. Nunquid mites fulgura. Sancti etiã propter eorum agilitatez comparãtur nubi z scintille discurrenti. Deute. xxxij. Magnificẽtia eius discurrent nubes. Sap. iij. Tãq̃ scintille in arundineto discurrent. Comparãtur etiam aui velociter volãti. Tunc enim aues velociter volãt qñ sunt plumis plene z subtiles: z vento agitate. Sic sancti tunc erũt pleni plumis omniũ virtutũ. Habebunt cor-

pus subtile: z gloriosus z agitabunt per spiritum sctm. Ezech. .j. vbi erat impetus spūs illuc z gradiebātur. Uel pōt dici q pellis tripliciter ponit scilicet p re tēporali. Michee. .ij. Desuper tunicā z paluz subtulisti. Ponit etiā pellis pro vita mortali. Gen. .iij. Fecit de⁹ ade tunicas pelliceas. Et p superficie corporali. Job. .x. pelle z carnib⁹ vestisti me. Beat⁹ igit bartholomeus dedit rem temporalē pro celesti substantia. Matth. .xix. Si vis perfect⁹ esse vade z vende omnia que habes z da pauperibus. dedit ettāvitā temporalem pro vita ppetua z gliosa. Joh. .xij. Qui odit animā suā in hoc mūdo pdet eā. Etiā dedit pellem corporalē per carnē glorificatā. Phil. .iij. Saluatorē expectamus dominum nostrum iesum christum.

¶Sermo. ccxxviij. De sancto Augustino epo z doctore. Sermo. .j.

D. Paulo Vasel. en Sev.

Quasi vas auri solidū ornatū omni lapide pciosō. Eccl. .l. Illō vas aureū z pciosum repūtat btm Aug. doctorē egregiū q̄ im pmissis ꝓbis a tribus commendatur. Primo commendatur a plenitudine diuine sapientie. cum dicitur Quasi vas auri. Per aurum nāq̄ diuina sapientia intelligitur qua ipse beat⁹ Augustinus tanquā vas dei fuit repletus: sicut autez ipsemet ostēdit in libro de qualitate anime triplex est sapientia: scilicet nociua, supflua z necessaria. Nociua em̄ sapientia est de impedientibus ad salutem. Necessaria est de expediētibus. Sz supflua est de impertinētibus. hoc ostēditur per similē in corpore humano. Cū enim translato verbo anima discendo dicatur crescere: z dediscendo decrescere: z in corpore sit triplex argumentum: vnum nociuū quod tumor dicitur: alterū superfluum per q̄ interdū euenit vt senis dicitis in manib⁹ aut pedibus nascant homines. Tertiū vero est necessariū quo naturalis conuenientia adimpletur in membris. sic z in anima est sapientia nociua q̄ est de impediētibus. Et sapientia supflua que est de impertinentib⁹. Et sapientia necessaria que est de expediētib⁹ z necessariis. Ista triplici sapientia ista vas plenum fuit: scz sapientia nociua que ante gratiam fuit de qua dicitur Jacobi. .iij. Nō est ista sapientia descendens desursuz: sed terrena animalis diabolica. Est em̄ terrena q̄ defixit i terrenoꝝ cupiditate: ō hoc ipm̄ confitet in confessionib⁹. Docebāt artem rhetoricam victoriosam locacitatē. victus cupiditate vēdebā. est etiam animalis que defixit i carnali voluptate. De hac dicit ibidem, recordari volo trāsactas feditates meas nō q̄ eas amē, sed q̄ amē te deus meus. est diabolica que ꝓfixit in superbia et ventosa ambitione. De hac libides ait. Libros discebā eloquētie i qua eminere cupiebā sine damnabili et ventoso plausu cupiditatis hūane. Secūdo pter gaudia vanitatis hūane. Secūdo añ suā cōuersionez habuit sapientiam supfluā que est sapiētia secularis z philosophica q̄ ideo supflua dicit: quia sine ea salus eterna habetur. In libro cōfessoꝝ. De illa sapiētia dicit Infelix ait ille homo qui scit omnia hec ite autem nescit. scit. btūs autem qui te etiā si illā nescit. Qui vero te z illam nouit non propterea illam beatior est: sz propter te btūs est. Ista autē sapiētia plenus fuit. qui autem vocant tunc nequissim⁹ malarum cupiditatum seruus per metipsum legens inteligens: z loqūs: z dissertē dit: q̄ quid est dimēsionib⁹ figuratum z de musicis z de numeris sine magna difficultate z nullo homine tradente intellexit. Tertio habuit posit suam cōuersionem sapiētiaz necessariā, id est diuinam que dicit necessaria. Quia sicut dicitur. Prouer. .xviij. Ubi nō est sciētia anime ibi non est bonū. Primaz igitur sapiētiā, scz nociuā ipse ex toto z omnino abhorruit. Secūdam. s. supflua totis viribus cōtēpsit. Tertiā sapientia scz necessariā et diuinā totis suis viribꝫ acupiuit vt de ea dici possit illud. .iij. Reg. .iij. Dedit sapiētiā salomoni, z prudētiā multā nimis et latitudinē cordis quasi arenā que est in littore maris. Ubi quatuor implicātur. s. qui habuit sapiētiā multā sufficientem. habuit sapientiam nimiā z q̄ habuit cor latum. Unde habuit sapiētiā multā quia habuit sapiētiā diuinā nihil enim sibi defuit quod ad eā ptineret haberet. Voluminus. Legi dei deest quicquid augustinum cōtigerit ignorare. Habuit sapiētiā nimiā, nā habuit sapiētiā superfluētem. vndelegit q̄ cū quidā tractat⁹ beati Augustini in matutinis legeret beatus Bernardus obdormiēs parum vidit quēdā inuisibilē de cuius ore tam immēsus fluuius exibat q̄ totā ecclesiā irrigabat. Cui dubium non fuit illum augustinū fuisse qui habuit cor latū qz scilicet habuit celerē intellectum z nobile ingenium. Unde in libro confess. ait. Scis tu dne de⁹ meus celeritas intelligendi z discendi acumen donum tuum est, sed nō inde sacrificabā tibi. Prosper. in libro de vita cōtemplativa dicit. Sctūs Augustinus fuit acer ingenio: suauis eloquio secularis literatura peritꝰ in ecclesiasticis laboribꝫ operosus. Qui habuit sapiētiam sicut arenā maris. Sicut em̄ arena ē innumerabilis: sic z libri eius innumerabiles sunt. vnde dicit Remigius q̄ lz Hieronymus ser mi gustin⁹ ēt tanta scripsit vt nullus posset eius libros diebus ac noctibus scribere: sed nec legere quidem occurrat. Secundo commendatur a solidate doctrine: cū dicit. Solidū. eius enim doctrina est solida propter quatuor cōditiōes quas habet. Habet em̄ purissimā veritatē. vñ cōparatur simile. Uñ Greg. in epla ad ꝓfectum africe sic ait. Beati Augustini cōpatriote opuscula legite z pparationē illi⁹ sanctaginis nr̄m furfurē nō q̄ratis. Prolationes nāq̄ beati Augustini sunt puri: qz nullā habēt falsitatē. Sūt purioze: quia non habent dubietatē. Sūt purissimi qz omnē cōtinēt veritatē. vñ Cassiodor⁹ i p so sup psalteriū. ēst autē Aug. olim literarū magister. Et q̄ in vbertate rerum est tantissimus disputator. decurrit ꝺppe tā de fons purissim⁹. nulla fece pollut⁹: sz in integritate fidei perseuerās nescit hereticare: vnde se possint aliā collutatiōe defendere totus catholicus. tot⁹ orthodoxus inuenitur. In ecclesiasticꝭ dñi suauissimus odore splēdens superni etiā luminis claritate radiatur. Secūdo eius doctrina habet altissimā, profunditatem: ideo cōparatur aquile. Hiero. Augustin⁹ episcopus volans per mōtiū cacumina q̄si aquila. z ea que sunt in montiū radicibus non cōsiderās. multa celoꝝ spacia terrarūq̄ situs z aquaꝝ circulos charo fermone pnunciat. Job. .xxvij. Profunda fluminoꝝ scrutat⁹ est z abscōdita pduxit in lucem. fluminis sacre scripture habet superficiem scz sensum literalē z hz mediū scz sensuz moralē z hz pfundū. s. mysticū z spūalē. Iste autē nō tm̄ scrutat⁹ est scripture superficiē sz etiā mediū z pfunduz. Tertio hz firmissimā soliditatē. Jō pparat malleo. vñ Ber. Aug. hic ē validissim⁹ malle⁹ hereticoꝝ. Sicut em̄ malleus ictib⁹ suis incudē firmat z ferrū domat z melodiā generat sic Aug. doctrinis suis ecclesiā firmauit. Eccl. .l. In vita sua suffulsit domū z in diebus suis corroborauit tēplū. Hereticos em̄ domuit z fugauit. Et ibidem. Qui curauit gentē suā z liberauit eā a pditiōe. Prosp. .i. libro de vita ꝓplatina sic ait. Sctūs augustin⁹ fuit in quotidianis disputationib⁹ clar⁹ z in oīb⁹ actionibus suis bene cōpositus in q̄stionib⁹ solvendis acutus. In hereticis cōuincēdis circunspectus. In expositiōe nr̄e fidei catholic⁹. In explanādis scripturꝭ canonicis cant⁹ dei laudē generauit. Tota nāq̄ ecclesia laudat deū q̄ sibi pcessit doctorē tam egregiū. Unde cātat ecclia. Magn⁹ dñs z laudabilꝭ valde q̄ de tenebrꝭ gētiū lumen ecclie. vocauit aug. Quarto btūs aug. hz dulcissimā suauitatē. Jō ppar cibo dulcissimo. Uñ Gre. vbi. s. Si delicioso cupitis pabulo saginari btī aug. opuscula legite. Et vocat ipe Greg. doctrinā btī augu. pabulū z deliciosuz z saginatiū pabulū qz faciat deliciosū qz ꝺlectat. vñ cātat. Tu de ꝑbꝭ saluatoris dulcē panē conficis. Panē qz satiat dulcē: qz delectat. vocat ēt saginatū: qz ipinguat. De hoc nāq̄ cassiodor⁹ sic inqt. Btūs augu. in q̄busdā libris nimia ē difficultate recōditus. In q̄busdā vero sic planissima vt etiā paruulis ꝑbeat accessus. Cuius opera suauia sūt obscura vero vtilitatib⁹ magnis farcita pingnescūt. Tertio ꝓmēdat a pfectione olim virtutū z gr̄e: cū dicit o-

uatū ol lapide p̄cioso. Et isti lapides p̄cio-
si dicunt esse quatuor ꝑtutes. s. prudē
tia, iustitia ac tēperātia, z fortitudo ex q̄-
bus coronat q̄ spōsa xp̄i ornat. hīs prū-
dētiā ab anteriori q̄ precedet a futuris.
Iustitiā a posteriori p quā satisfacit de p̄
teritis. Tēperantiā autē a dextris ne ele
uaret in ꝓsperis. Fortitudinē vero a sini
stris ne succūbat in aduersis. istas q̄tuor
ꝑtutes augustin⁹ habuit, put scz sunt purga
tī animi. Nā scōm plotinū iste ꝑtutes pu-
gnāt cōtra iordinatas affectiōes, z tūcdi
cunt politice: aut auferūt eas omnino.
z tunc dicunt purgatiue, aut auferūt me-
moriā illarū: mō tñ illas, z tunc dicūtur ꝑ
tutes purgati animi: aut talem facūt vt
nephas sit illis notare affectiōes z tūc
exēplares dicūtur z si sunt in deo. Prime
igit iordinatas affectiōes reprimūt. Se
cunde auferūt. Et tertie nesciūt. In quar
tis nephas est affectōes h̄m̄ōi cogita
re. Beat⁹ vero augustin⁹: aut tales inor-
dinatas affectiones i memoria nō habe
bat aut in horrore aut in aspernatiōe ha
bebat. vñ cū rō in libro soliloquior ipm
interrogasset. Nōne te delectat vxor casta
pudica pulchra morigerata et diues. rñ
dit quātūcūq; mulierē depinxerīs atq; de
bonis omnibus cumulaueris: nihil mihi
tā fugiēdū q̄ pcubitū decreui. de hinc ra
tio nō quero quid decreueris sed vtrum
adhuc allicaris. z respōdit prorsus nihil
in h̄m̄ōi ꝙro mihiq; desidero. Iz etiā cum
horrore z aspernatione talia recordor.

¶ Sermo. ccxrix. De eōd. Serm. ij.

Fuser rubigi-
nem de argento z egredie-
tur vas purissimum. Pro-
uerbiorum. xxv. Ostenditur
nanq; in his verbis premis
sis qualis beatus augu. fuit ante suā con
uersionem quia tunc fuit rubiginosus z
qualis fuit in ipsa conuersione: quia fuit
a rubigine purgat⁹ z qualis fuit post ei⁹
conuersionez: quia tunc totus purissim⁹.
Ante conuersionem vero istud vas con-
traxerat quadruplicē rubiginem. scz insi-
delitatis quia in sectam manicheorū in-
cidit in qua aliquibus annis fuit involu-
tus ad has sūdē nugas ꝙducti⁹ est vt ipe
ait in libro cōfes. vt diceret. Ficum plo-
re cuz decerpitur z matrē eius arborē la-
cteis lachrymis flentem. secūdo contra
xerat ipse beatus aug. ante eius cōuersio
nem rubiginē philosophice vanitatis vt
ipse ait vbi. s. Institui animo intēdere in
scripturz sacris: sz visa ē mihi sacra scrip
ptura indigna quā Tulliane dignitati
pararē. Tumor ei mētis fugiebat et ma
dum. Illa autē erat que creseeret cū par
nulis: sz ego dedignabar esse parvulꝰ et
turgid⁹ factu mihi grādis videbar. Ter
tio cōtraxerat rubiginē terrene cupidita
tis vnde ipse de cartagine romā z de ro
ma mediolanum perrexit vt rhetoricam
vēderet: z sue cupiditati satisfaceret. vo
cē victoriosam loquacitatē vicē. s. cupi-
ditate vēdebā. Quarto rubiginē carnalis
voluptatis. vñ ait ipe vbi supra. Exhala
bāt nebule de limosa ꝙcupiscētia carnis
z scatebra pubertatis obnubilabat cor
meū vt nō discerneret serenitas dilectio
nis a caligine libidinis. Scōo notat q̄ hec
fuit in ipsa cōuersiōe qz. s. fuit ab omni ru
bigine purgatus. Ad istam nanque rubi
ginem auferēdā quedā fuerūt ieo p mo-
dū cause efficiētis: quedā p modū cause
disponētis. est em purgat⁹ p verā pniten
tiā. vñ ōr ibidē. q̄ sub q̄dā arbore se pie-
cit z dimisit habenas lachrymis z prae-
rūt flumina ex oculis ei⁹ acceptabile sacri
ciū deo z iactabat voces. s. miserabiles ad
plorabat amarissima ꝓtritiōe cordis sui.
Scōo fuit purgatus per verā confessi-
nē vñ deo cōfitebat dicēs. vbi supra. Re-
cordari volo trāsactas feditates meas
nō q̄ eas amē sz vt amē te deꝰ meꝰ. amo
re amoris tui facio illō recolēs vias mas
as neq̄ssimas vt tu dulcescas mihi dulce
do nō fallax: dulcedo felix et secura. z nō
solū de hoc sz etiā de minimis se accusa-
bat: sicut de eo q̄ cū puer esset ad pilam
ludebat: z q̄ ad scholas non nisi violenter
ire volebat: z q̄ fabulas poetaꝝ nimis li
bēter legebat: z q̄ dicōnē ex amore mor
tuam flebat: z q̄ in ludis puerop̄ fraudu
lentas exercebat victorias: z q̄ve quadā
arbore piri pira furatus fuerat. Tertio
fuit purgatus cum plena satisfactione.
Ipse nanq; tres partes satisfactionis ꝓ

uit scz ieunia, oratiōes, z eleemosynas
exporales: z p maxime eleemosynas spi
rituales q̄ consistit in docēdo indoctos.
vnde dicit deo. Post morte matris re-
uersus est augustin⁹ ad agros proprios
vbi cum amicis ieunijs z orationib⁹ va
cabat. Disponentia autem ipsum ad istam
conuersionē quatuor fuerunt scilicet fla-
gella z erēpla, z doctrina, ac solicitudo ma
terna. Fuit autē quatuor vicib⁹ flagella-
tus. sicut ipse in libro confes. refert. Prio
dolore stomachi: cū adhuc iuuenis esset
nōdū baptizat⁹ fuisset. Sed mater vo-
luit vt bapt. zaretur z lauatus fuit. Pater
autē prohibuit ne baptizaretur ne iterū fe
cerit. Secūdo cū iuisset romā vbi in-
firmat⁹ est egritudinē validā z hoc mater ne
sciebat: quia si adhuc vulnere ferretur:
nō q̄ eo⁹ sanaret. Tertio i p̄mordio
sue conuersionis tā validissimo dolore dē
tis torquebat q̄ etiā loquelā amisit: vñ
ait in fabulis fereis scripsit vt oēs p eo ora
rent. Ipse autē cū aliis genua flexit z sana
tus fuit. Quarto flagellat⁹ fuit in quodā
amico suo defuncto. In cui⁹ morte cor ei⁹
ita deo cōturbatū fuit q̄ quicquid aspicie-
bat erat illi mors z seipsum semimortuū
reputabat. Secūdo dispositiua fuerunt
exempla scilicet Ambrosij, Simpliciani,
Victorini, Anthonij: z aliorum sanctorū.
Exēplum siquidem Ambrosij ipsum ani
mauit ad cōuersionem, nam z omni do-
minica beatus Aug. predicationem san-
cti Ambrosij audiebat q̄ Ambrosius pa
terne suscipiebat z clementer tractabat.
Mater enā eius btm̄ Ambrosiū quasi an
gelū dei diligebat. Sciens q̄ per eū eius
filius puerti debebat q̄d z factum est. Exē-
plū Simpliciani ipm animauit ad sctē vi
te electionē. Unde ad ipsuz perrexit z gest⁹
eius sibi retulit: z q̄s esset aptus modus
predicādi ab eo petijt: videbat enī, ecclesiā
plenā esse clericis: z qua alius sic z alius
cum docuit. Exemplū victorini ipm ani
mauit ad imitationē. Unā cū simplicianus
narrasset: vt in eodē libro habet q̄mo
do victorin⁹ philosoph⁹ rome i foro sta
tuam meruisset z quomodo Christianus
factus fuisset, exarsit Augustin. ad imitan-
dum eum z cepit grauiter suspirare. Exē
plum Antonij ipsum animauit ad cele-
stium auiditatem. Nam sicut ibidem ha
betur. Cum quidam miles nomine Pon
tianus, de affrica venisset z vitam z mira
cula Antonij eremite narrasset, cepit au-
gustinus ingemiscere z ad alipidiū excla
mare. Quid patimur: quid audimus.
Surgunt nanq; indocti z celum rapiunt
z nos cum doctrinis nostris in infernum
demergimur exempla sanctorum defun-
ctorū ipsū aiauerūt ad ardētez charitatē.
vnde ait ibidem. Exempla seruorum tuo
rū quos de nigris lucidos: z de mortuis
vīuos feceras congesta in sinum cogita-
tionis me vrebant z accendebant me val
de. Tertium dispositiuum fuit doctrina
Tulij Pauli z Ambrosij. Cuz enim vt ibi
refert esset annorum. xix. z quendam li-
brum Tulij q̄ hortensius dicitur legisset
q̄ exhortationē facit ad philosophiā re-
pente affectū eius mutauit: z immortali-
tatē sapientie concupiuit. Scōo doctrina
Pauli. Nā cum codicem apostolicū ape
ruisset z capitulū q̄ primo sibi occurrit
legisset. Induimini dñm ieſuz christū ꝛc.
Statim a corde eius omnes dubietatis te
nebre diffugerunt. Tertio doctrina Am
brosij Cum enim eius p̄dicationē audi
audiret: z quadā vice cōtra sectam mani
cheorum Ambrosius disputasset
error ille a corde Augustini penitus est
ablat⁹. Quartū dispositiuū fuit solliciti
do materna q̄ sicut eum carne pepererat
mūdo: ita postmodū multo lachrymarū
semine genuit xp̄o. Et cū apō quēdā epi
scopū vbertim fleret Ille ait. Fieri nō pōt
vt filius tātaꝝ lachrymaꝝ pereat. Et sic
de filij sui cōuersiōe mater certificata est.
Et tā p ipsius epi rñsionē q̄ etiā celestiū
reuelationē qua secum filio in quadam
linea stātem aperit. Tertio post puersio
nē fuit pūssim⁹ q̄ patet: qz diuitias cōtē
nebat, Honores respuebat, voluptates
abhorrebat q̄tū ad diuitias Ideo i libro
soliloquiorū quē i primordio sue puersio
nis fecit ipm interrogari fecit dicēs. Di-
uitias nullas cupio. Et ipe respōdit Hec
quidē nec nūc primum nam cum. xxx. an
nos agaz. xuij. anni sunt ex quo ista cupe
re desitī. porro vn⁹ liber ciceronis mihi

facile psuasit nullo modo esse diuitias appetendas. Quātū ad honores interrogat dicens: qd honores fatcor eos pene his diebus cupere desiti. Quāts vero ad voluptates interogat mē dicens Quid vtor respondit. Quātūcūq; mihi eam depinxeris nihil mihi magis fugiendū ēē ꝛ cubitum decreui. Deinde subiungit dicens. Quid de cibis: respondit Siue de cibo ꝛ potu ceteraq; corporis voluptate nihil interroges tm̄ ab eo peto ēē tum mihi validitudinis opem conferre potest.

¶Sermo.ccxxx. De eodem sermo.iij.

Aqua pfūda ꝛ verba ex ore viri ꝛ torrēs redundās fons sapiētie ꝛc. Prou.xviij. Inter ceteros alios sanctos doctores btūs Aug. tria privilegia specialiter a deo recepit. Nā deo habuit sapiētiā ꝛ doctrinam profundaz lachrymarum abundantiam ꝛ dulcedinem internam Et ab his tribus p̄missis verbis cōmendatur. Nam primo habuit pfundaz sapientiam ꝛ doctrinam: cum dicitur. Aqua profunda verba ex ore viri. Sacre namq; scripture pfunditas tanta est q; nullus eā perfecte penetrare potest quod significatūest Ezech.xlvij. vbi dicitur. Mensus est mille cubitos ꝛ traduxit me per aquam vsq; ad talos ꝛc. vsq; vbi quē nō potui trāsuadare. In flumine essacre scripture quilibet doctor vsq; ad talos ducitur quādo expositiones elicit quibus pedes affectionum in auditorib⁹ purificātur vsq; ad genua quib⁹ auditores ad bene operandū confortant vsq; ad renes quibus tentatiōes ꝛ praua desideria superant. Ad quartū vero gradum. s. vt diuine scripture profunditas pfecte trāsuadari possit nullus mortalis attingere potest de ista profunditate dicit ipse in li. cōfess. Mirabilis profunditas eloquiorum tuorum quoz ecce ante nos superficies blādiens parunlis. Sed mira profunditas deus meus: mira profunditas erroꝛ est intendere in eam. Istam autem profunditatem sacre scripture: inquantū hominis fuit possibile Augustī. scrutatus fuit ꝛ inde copiositatē expositionum ꝛ sententiarū eduxit. Eccl.j. In diebꝰ illius emanauerūt putei aquaruz: ꝛ quasi mare adimpleti sunt vltra modū vbi tria implicātur. s. aqua emanatio facta sit ad instar putei maris ꝛ supra modū. Tūc aūt sit emanatio instar putei qñ aque de pfundis rivisceribꝰ ducunt. Et ēē puteꝰ pfundus fodit: tāto magis aque sympidescunt Sic ipse puteū sacre scripture fodiens intrās de occultis scripture sensibus tiferas scripturas eduxit ꝛ quāto scripturas pfundius penetrabat tāto inde hauriebat dulciores ꝛ sympidiores sententias educere videtur Job.xxviij. Profunda quoq; fluuiorū scrutatus est ꝛ absconditā pdurit in lucem. Tūc aūt fit emanatio ad instar maris quādo a marifontes ꝛ flumina derivant. Sicetiā a doctrina beati Aug. derivantur olim expositionum dicta sequentiū doctoꝝ: vt possit dici de eo illud. Ioēl.xxiij. Fluet aqua de situla eius. pfundū flumen sunt dicta apostoloꝝ p̄phetarū ꝛ euāgelistarum. Aquā aūt illi legit in situlis. i. i diuersis libris. Una magna situla est q̄ appellat liber de trā. alia ē liber de ciuita. dei: ꝛ sic de alijs. De istis namq; situlis ceteri doctores hauriūt: nā omnes sermones q̄stiones summe tractatoꝝ: ꝛ decreta ac decretales reformat augustinum. Esa.xj. Repleta est terra sciētia dñi: sicut aque maris operientis. Tūc aūt fit emanatio supra modum quando diuersa loca plus solito irrigantur: sic doctrina Aug. in diuersis locis: ꝛ in diuersis modis emanauit. In diuersis q̄dē locis quia omnia scripture loca exposuit q̄ inq̄sinit. iij. Reg. iij. Disputauit a cedro que est in libano vsq; ad ysopū q̄ egreditur de pariete ꝛ disserit de iumētis ꝛ volucribus ꝛ reptilibus ꝛ piscibus. Per cedrum intelligitur sublimitas diuinitatis. Et p ysopū intelligit humilitas humanitatis Disputauit igit a cedro diuinitatis vsq; ad ysopū humanitatis vñ ipse scribit de tri. quasi de cedro ꝛ de humanitate quasi de ysopo. Asserit et de iumētis. i. de virtutibus sanctoꝝ: q̄ sunt iumenta dei. ps. Ut iumēta factus sum apud te ꝛc. De volucribꝰ. i. de dignitatibus angelorum ꝛ de reptilibus. i. de vitijs ꝛ criminibus peccatoꝝ que in terra repūt p amorē ꝛ est sumptum de li. cōfes. Dehabat

nati gemunt sub aquis tribulationuz. Emanauit etiā diuersis modis. Alij nā doctores habent specialem modū tradi sicut est videre in hiero. nam ꝛ ipe versatur circa expositiones. Ambr. vero instructiōes morales. Iste aūt nō habet specialem modū. qz habet cōmunem et vniuersum modum. Ideo significat per fratē. Alia tria flumina q̄ habēt specialia loca per que fluunt significāt doctores. Eufrates aūt nō determinat locus: qz iste per diuersa loca. Sic etiā alij docto res habent specialez materiam de qua tractāt. Iste autem nō hz spālē materiā de qua tractat, qz de oibus tractat. Secundo principaliter cōmendat a lachrymarum vbertate: cū dicit. Et torrēs redūdās. Quasi em̄ quidam torrens oculis emanauit aque lachrymarum qz de eis ipse quattuor genera lachrymaꝝ habuit. Nā habuit lachrymas cōpunctionis: ꝛ hoc p peccatis ppriis. Et has lachrymas habuit in principio sue cōuersionis: nā. s. sub qua dā ficu se pūciēs lachrymas amaras effudit. Scō habuit lachrymas denotionis, ꝛ has habuit p celenib⁹ desideriis de quib⁹ ipse dicit in lib. cōfes. Quātū fleui in hymnis ꝛ canticis suaue sonantis ecclie voces igitur illefluebant. at auribus meis ꝛ fluebant lachryme: ꝛ bene mihi erat cū illis. Tertio habuit lachrymas lamentatiōis ꝛ has habuit pro mundanis periculis: ordinat em̄ in presbyterū ꝛ postea in epm̄ sta tas illis periculū psideras multū ac amare fleu t. vñ dicit in nulla re deū mihi sentio ita iratū sicut in hoc q̄ cū nō essem dignus ponit ad remū posuit me ad amplure in apice regiminis ecclesie. Quarto habuit lachrymas cōpassionis quas habuit pro alijs miserūs. Cū enim ipsi barbari cicta deuastarēt. beat⁹ Aug. lugubrem vitam duxit. Fuerūt em̄ lachryme eius panes die ac nocte. Tertio cōmēdatur ab affectionū dulcedine cum dicitur fons sapiētie. Sapientie em̄ a sapere dicitur. In ipso nāq; tāta fontalis suauitas fuit q̄ tria mira in ipso generauit. primo sacre mentis inflāmationem. Unde cātat verba eius in visceribus quasi sagittas acutas ꝛ exempla seruoꝝ dei tāq; carbones vastatores. Secundo in eo generauit mentis vulnerationem. vnde cātatur de eo. Vulnerauerat charitas christi cor eius: ꝛ ipse dicit in lib. confes. Sagittauerastu cor meū charitate tua. Tertio fecit in eo mentis deificationē vnde ipse ait supra. Audiui vocem tuā de excelso cib⁹ fum grandium cresce ꝛ manducabis me: nec tu me mutabis in te sicut cibū carnis tue, sz tu mutaberis in me, quarto fecit in eis mentis alienationē, vnde ait vbi supra. Aliquādo intromittis me in affectū multum insitatum intorsus: nescio ad quam dulcedinē que si perficiatur in me nescio quid erit quod vita ista non erit.

¶Sermo.ccxxxj. De eodem. sermo.iij.

Quasi sol refulgens: sic ille effulsit in tēplo dei. Eccl.i. Sicut sol radios suos vbiq; spargit sic ꝛ ipse beatus Aug. vbiq; refulsit. In vita quidem. s. in statu laicali: clericali: ꝛ pōtificali. Nam in statu laicali refulsit quādo incepit a feruenti dilectione vnde ipe ait in li. confes. Sagittaueras tu cor meū charitate tua ꝛ gestabā verba tua transfixa i visceribꝰ meis: ꝛ dederas sagittas acutas carbones ꝛ vastatores Incepit a dulci deuotiōe vnde ait vbi supra. Nec satiabar illis diebus dulcedine mirabili cōsiliū sup salutē generis humani. Incepit ab omnīū sensuū in deū perfecta cōuersatione. Unde ait vbi supra. Vocasti ꝛ clamasti ꝛ rupisti surditatem meam chorucasti ꝛ splenduisti: ꝛ fugasti ceccitatem meam ꝛ duxi spiritū. anhelo tibi gustaui esurio ꝛ sitio te, tetigisti me ꝛ exarsi in pacem tuā. Scō fulsit in statu clericali ostēdēs suam humilitatem: sanctitatem: ꝛ doctrine veritatē. Tāte quidez humilitatis fuit q̄ indignū se reputabat in presbyterū promoueri Et idcirco lychrymas vberrime fudit. Ostēdit etiā tūc suā scitatē: quia mor monasteriū clericoꝝ instituit ꝛ scōm regulā apostoloꝝ in illo monasterio viuere sacepit. vbi nullꝰ quicq̄ proprij habebat: sed omnes in cōmuni viuebat. Ostēdit

Universidad de Deusto Biblioteca

etiã sue vite z doctrine veritatem, qz verbũ dei in satiabiliter ꝓdicabat ac libros scribebat z hereticos conuincebat. Tertio fulsit in statu pontificali. In quo sex raꝺ̃s insulsit a quibus alij episcopi consueuerunt priuari. Primo enim remouit a se omnem suspectam familiam. Unde dicit Bze. Legitur ꝙ beatus Aug. nec cum sua sozore habitare consensit dicẽs. Que cũ sozore mea sunt: sozores mee nõ sunt. Secundo remouit a se omnem ambitionẽ z pompam, tam in vestibus ꝙ in vasis Uestimenta enim sua nec fuerunt nitida nimium nec abiecta plurimuz, sed ex moderato z competenti habitu erant. Ipse etiam dixisse legitur fateor de preciosa vesse erubesco. Et ideo cũ mihi datur vẽdoeã. Et quia vestis non potest esse communis: preciuz ergo sit commune. Uasa etiã aurea vel argẽtea nõ habuit: sed ligneis vel marmoreis vsus fuit non necessitatis inopia sed proposito voluntatis. Tertio remouet a se omnem cupiditatem z auaritiam. nullam enim villam vel agrũ emere voluit vnq̃. Multas etiã hereditates ei dimissas respuit. z propinquis mozuorum dari fecit. Quarto ad pauperes habuit magnam libertatem a deo ꝙ q̃cũq̃ vasa dominica iubebat frangi z conflari z captiuis indigentibus dari. Quãdo vero pecunia deficiebat hoc populo nũciabat z eos ad erogandam pecunias prouocabat. Quinto in cibo z potu ipse habuit magnam parcitatem. Unde scribitur de eo ꝙ mensa frugali z perca vsus est. Ipse nãq̃ in libro confes. dicit. Sic me docuisti domine quẽadmodum medicamenta sic alimenta sumpturus accedam In ipsa namq̃ mensa potius lectionẽ q̃ epulationem diligebat. detractiones ꝯo penit̃ ꝓpescebat. Unde in mẽsa versus scriptos habebat. Qui ꝯs amat dictis absentum rodere vitã. hanc mensam vetitã nouerit esse sibi. Unde si detractio ibi incidebat. dixit ꝙ aut tacerẽt aut illos ꝯsus delerẽt, aut de mẽsa recederent. Sexto nullam habuit ad suos cõsanguineos carnalitatem. Uñ dicitur de eo Consanguineis sic benefecit non vt diuitias haberẽt: sz vt aut non aut minus egerent. Secũdo fulsit in morte. Et hoc quinq̃ raꝺ̃s. Primo ei sibi ostendit magnã cõpassionẽ: qz cũ in lecto decũberet z barbari oia deuastarẽt z ipse amarissime fleret. cõuocatis fratribus dixit eis. Ecce rogauit dñz vt aut nobis ab istis periculis eruat aut nobis patiẽtiam tribuat aut me de hoc vita suscipiat. Secũdo hz in isto tertio fuit erauditus. Secũdo habuit magnã deuotionẽ nã septẽ sos penitentiales sibi scribi fecit ipsosq̃ cõtra parietem positos decumbens legebat: cum multis lachrymis. Tertio habuit magnã vberrime flebat. Tertio habuit magnã puritatem. Dicebat enim nullum ẽtum cunq̃ excellens fuerit sine cuiuscunq̃ meriti fozet sine eucharistie sacramento decedere z exire debere: quod z ipse in seruauit obseruare. Quarto habuit magnam charitatem. Quidã enim eger ad ipsum venit cum gemitu magno sibi rogans manum imponere z sanitatem cõferre Et cũ se excusare inciperet z diceret ꝙ non posset sibi ipsi sanitatem conferre, instabat ille egerardentius rogando dicens q̃ sibi per somnium reuelatum esset ꝙ ad beatum Augu. accederet z ille sibi manum imponeret, z tunc sanitatem obtinere deberet. Ipse igitur auditis ab illo infirmo huiusmodi deprecatimis verbis, illi statim manum imponens ꝓ eo orauit, z sic infirmus ille sanitatem recepit: ecce ergo ẽte charitatis fuit potius ille ergo ad eum venienti ꝙ sibi ipsi charitatem voluit impẽdere, nec mirum: quia desiderabat transire ad eum. Quinto habuit paupertatem magnam, vnde de eo dicitur: ꝙ testamentum nullum fecit quia vnde facere posset pauper ipse non habebat. Quanuis autem ipse non habebat. Quanuis autẽ tem dimiserit rerum substantiam tamen toti mundo dimisit tripticem thesaurum scilicet preciosam sui corporis margaritam, perpetuam famam. z affluentes sue doctrinam. Eccli. xliij. Corpora sanctorum in pace sepulta sunt. ecce corporis margaritam, z nomina eorum viuent in generationes: ecce ꝓpetua fama. Sapiẽtiã ipsoz narrant populi. Ecce affluẽs doctrina. Tertio fulsit post mortẽ, tpor quatuor modis. Primo quia illustratus est lumine celestis claritatis. Unde quidam monachus in spiritu raptus vidit ipsum super lucidam nubẽ sedentem cuius oculi quasi solis radij totam ecclesiã illumis

nabant. de quo odor nimius exhalabat. Ipse est immersus in pelagus infinite suauitatis. Uñ legit ꝙ beat̃ Bern. ipsum vidit de cuius ore tant̃ aquarũ impet̃ ebat ꝙ totã ecclesiã replebat. Augusti. Hanc immersus in pelagus illud. De quo scitur in ps. Fluminis impetus letificat ritatẽ dei. de sua influentia nos irrigat z fecundat. Tertio collatus est i culmine summe maiestatis. vnde cũ quidã in ecclesia sancti petri pernoctãs vidisset sanctũ Gregoꝛ. cum multis epis processionaliter ccedẽtẽ interrogauit Gregoꝛiũ: si inter tes Augu. erat. Et ille respondit Augu. stinum excellentissimũ de quo queris alter locus nobis tenet. Sikmõ de quodã spiritu rapto qui cũ omnes sanctos in gloria conspexisset z augustinũ minime videret: responsum est illi. Amice noli dubitare: Augu. residet in excelsis. Ubi dicitur de gloria excellentissime trinitatis. Quarto cõstitutus est in plenitudine potestat. s. ps. Introibo in potentias dñi. Itẽ dicẽ. Potẽs in terra. s. viuentiũ semen eius. Beat̃ autem Augustinus quẽ ꝯs genuit per Ambroſiũ doctrinam z baptismi gratiã: z lachrymarũ matris abundãtiam. Et qz ipse est in tãta potẽtia cõstitutus in multis patere potest quos a diuersis languoꝛib̃ z afflictionib̃ liberauit.

¶ Sermo. ccxxxij. In decollatione beati Joannis baptiste. Sermo. j.

Tale tractaue

runt eum quia ventre matris consecratus est ꝓphe ta. Eccl. xlix. Legitur ꝙ huius beatus Joãnes adhuc ro matris sanctus fuerit: multis tamẽ male tractat̃ fuit. s. ab herodes ꝙ ipsum beatũ ioãnẽ in carcere detrusit: ab herodia que ei̇ sanguinẽ sitiebat. etiã male tractat̃ fuit a phariseis: quoꝝ consilio fuit incarceratus: fuit etiã male tractatus a iuliano apostata ꝙ eius statua disperfit z ex parte combussit. Oẽs enim isti prelibati male tractauerũt eum in vita: in morte z post mortem. Nã herodes z eius complices beatum ioannẽ male tractauerunt in vita: quia ipsum incarceranerũt: z tñ ipse, incarceratus ostendit quo ad herodem magnã constantiã vnde super hoc ait. Chryso. id quod herodes beato ioanni faciebat pro iniuria ipse totũ hoc suscipiebat pro beneficio: qz dei mia fouebat: qz vez gaudiũ sctoꝝ est exire de mũdo. Ostendit quo ad xpm magnã reuerẽtiã z amorẽ nimiũ: qz sciẽs se xpi nũciũ z famulũ ei̇ etiã misit discipulos ad xpm vt sciret si ipsum xpm nũciare debebat inferis sicut nũ ciauerat supernis. Quo ad discipulos ostendit magnã diligentiã vñ Chryso. Missus ioannes in carcerẽ nõ de suo periculo: sed potius de discipuloꝝ salute sollicitus misit eos ad xpm vt miracula sua viderẽt que tot fecit vt paucoꝝ alias lucrarẽt qz melioꝛ est apud deum vnus iustus ꝙ totus mundus peccatoꝛib̃ pleñ. Ostẽdit quo ad sez magnã sanctitatẽ z gratiã: qz mundũ reputabat fore paradisum. Chry. Joannes specie hõ: gra angel̃, qz nihil carnis seu carnaliter erat i eo nisi visio sola. Corpe tenebat in carcere: animo autẽ in celo. Secũdo male tractabant eũ in morte, qz ipsum decollauerunt: eius aũt decollatio facta est pro iustitie defensiõe, qz scz herodẽ de stupro arguebat: facta est cum multa sui deuotione: qz deo se recõmendabat. Unde cantatur hodie. In medio carceris stabat Joannes z voce magna clamabat dicẽs. Dñe deus me⁹ tibi cõmendo spm̃ meũ: etiã facta est cum patrũ multoꝝ qui erãt in lymbo gaudio: Unde legitur in euãgelio Nichodemi ꝙ ipse eis dixit. Ego sum ioãnes ꝙ xpm baptizaui: z digito demõstraui z descẽdi nũciare vobis, qz vos in proximo visitabit. Facta est etiã cum mystica significatione quã significationẽ beatus Aug. assignat dicẽs ꝙ Christus natus est eo tẽpore quo dies incipiunt crescere. Joãnes eo tẽpore quo incipiunt decrescere. Christ̃ fuit in cruce exaltat̃ Joãnes fuit capite mizoratus. per que datur intelligi ꝙ fama ioãnis decrescere debebat. Famã vero xpi crescere oportebat. facta est etiã cũ eccliẽ veneratione: qz ꝙtis ad lymbũ descenderit eius tamẽ passio celebrat̃. Eorum enim qui ad lymbũ descenderũt quidam spectãt simpliciter ad vet̃ testamtẽũ si-

Universidad de Deusto Biblioteca

cut abraham danid ⁊ ceteri. Et istorū solennitas non agit. Quidam vero spectabant ad vetus testamentū: sed ḡtū ad tēpus: ad nouū. Et ideo ꝓpter causam: eorū obit⁹ celebrat: sed ꝓpter tēpus alleluya subticetur. Johānes aūt spectabat ad nouū ⁊ rōne cāe: qr ꝓ iustitia est mortu⁹: ⁊ rōne tēporis qr fuit finis veteris testamenti ⁊ initiū noui. Et ideo eius obitus collitur: ⁊ alleluya cantatur. Tertio male tractauerūt beatum Johānē post eius mortē scilicet herodes caput eius in disco afferri faciēdo quasi quoddam ferculū discūbentibus inde faciēs: ⁊ herodias corpus sine capite sepeliēdo: timens ne ipse ꝓpheta resurgaret si cū capite corpus positum fuisset. Et iulianus apostata eius ossa dispergēdo ⁊ in parte comburendo. Et quia omnes isti beatū Johānē male tractauerunt iō a deo ipsi male tractati fuerūt. Nā herodes in exiliū fuit missus: ⁊ ibi miserabiliter est mortuus: herodias autem vt aiunt quidam cum caput beati Johannis manu teneret ⁊ sibi insultaret diuino iudicio in ei⁹ faciē insufflauit: ⁊ illa subito mortua corruit. Puella autē dum super glaciem ludendo discurreret: glacies sub pedibus eius frangitur: ⁊ ista sic miserabiliter suffocat. Judei a tyto ⁊ vaspasiano fuerunt capti ⁊ triginta ꝓ vno denario vēditi. Julianus apostata celesti plaga percuss⁹ ab hostib⁹ excoriatur: ⁊ de corio scabellum regi persarum efficitur. Quamuis autem Johannes sic fuerit male tractatus in vita in morte et post mortem, de⁹ tamen in hoc triplicistatu eum venerabiliter tractauit. Nā in vita celestib⁹ mysterijs interesse fecit: quia celos apertos vidit vocem patris audiuit: spiritum sanctum in specie colūbe aspexit: filij diuinitatē agnouit: ⁊ sic tota trinitas venerabiliter eum tractauit. Similiter ⁊ in morte: qr mors sua fuit valde ꝑciosa respectu dei: quia ꝓ iustitia mortem sustinuit respectu sui: qr precio sanguinis regnū celorū acquisiuit respectu lymbi: quia precium nuncium patribus apportauit: respectu mundi: quia eius mortem venerabiliter colit. Simili modo post eius mortem. Ipse em dictus est patriarchꝫ ꝓpheta. Apostolus angel⁹ martyr cōfessor et virgo ⁊ ideo in celo existēs modo nominatur in societate patriarcharum: modo in societate prophetarū: modo in ordinibus angelorū: modo in choro apostolorum: modo inter rosas martyrum, modo inter lilia violas confessorum: modo inter lilium virginum et sic deinceps.

¶Sermo.ccxxxiij. De eodē Ser.

Male tractauerūt eū ꝙ de vtero mris sue consecratus est ꝓpheta

Ecclia. xlix. In ꝑbis filijs ḡtuor ponūtur. Primus ponit herod⁹ crudelitas ꝙ Johānē crudeliter tractauit. Notandū ꝙ aliquādo mali male tractant malos. Proverbiorum. Inter superbos sepe iurgia sunt. Aliquādo mali male tractāt bonos: vñ de hac ꝑte ps. Persecut⁹ est hominē inopē ⁊ mendicum. Aliquādo boni pugnāt contra malos: vnde ps. zelani sup iniquos pacem. Aliquādo boni pugnāt contra peccatorū vicēs ⁊c. Aliquādo ⁊ boni contra bonos: qñ. s. fūt imperfecti, pfecti autē perfectos pugnare nō possunt. Ista multiplex pugna pōt inueniri circa beatū Johannē. Tunc em pugnabāt mali cōtra malos. s. herodes ⁊ herodias contra Johānē. Et pugnabāt boni cōtra bonos. s. herodes ⁊ herodias contra malos. s. Johānes cōtra herodē ⁊ herodiā: quorū vitā persequebat. Pugnabāt et tūc boni imperfecti contra bonos sicut discipuli Johānis qui tunc pugnabāt contra discipulos Christi. Inter Johānē aūt perfectū ⁊ Christū pfectū fuit et tanq̄ scintille ⁊c. Christ⁹ fuit lux ⁊ Johānes lucerna lucēs. Ceteri sunt radij lucis. Quarto ponit beati Joānis magna autoritas cū dr. Euertere et patere et dissipare ⁊c. i. via domini preparare quē q̄dē via quatuor modis preparat. s. fossa replēdo tumētia: deprimendo lapides, ⁊ offendicula removēdo, ⁊ tortuosa rectificādo. Hec q̄tuor tāgunt Esa. xl. Omis vallis exaltabit: ⁊ omis mōs ⁊ collis humiliabit: ⁊ erūt prava i directa ⁊ aspera in vias planas. Tunc em fossa replet qñ in precipitiū desperatiōis ꝓla ꝑsi in spē venie eleuant: ⁊ tūc tumentia deprimunt: qñ ꝑ superbiā elati ad humilitatē reducunt. Tūc offendicula removentur qñ oia petā abȳciant. Tūc vero tortuosa rectificant qñ oēs intentiōes nostre in deū dirigunt ⁊ qr Joānes est apud deum tāte sanctitatis, dignitatis, et autoritatis: manifestū est ꝙ pōt ⁊ scit ac vult nos iuuare. Adiuuat aūt nos in triplicistatu. s. in vita: sicut ꝑz in lōgobardis quoruz a duocatū se dixit: vt refert ipse Paulus lōgobardorū historiograph⁹. Adiuuat ⁊ in morte sicut ꝑz ⁊ in sanctulo ꝙ cū decollari ōberet Joānes speculatori spatā tenuit: vt dicit Greg. Etiā adiuuat post mortē sicut ꝑz in lōgobardo i eccliā beati Johannis sepulto: vt refert predictus Paulus lōgobardorū historiograph⁹.

¶Sermo.ccxxxiiij. De eodē Ser. iij.

Tertio qr fuit cū xp̄o forti vinculo amoris copulatus quā amicitiā in vtero matris contraxerūt quādo matres mutuas salutauerūt q̄ nūq̄ interrumpi potuit, ut in ꝓperis nec in aduersis. Scdo in Johāne fuit magna sctitas: quod notat dr. Ex ventre matris cōsecrat⁹ est. Ex quā autē sanctificatiōe accepit, gr̄e repletionē. Luce. j. Spiritu sctō replebit adhuc ex vtero matris sue. Accepit et ex illa sctificatiōe gaudiosaz xp̄i cognitionē. Unde cū dicit Exultauit infans ⁊c. Accepit in bono cōfirmationē. Esai. xlix. Sub integumēto man⁹ sue ꝓtexit me. Pcti purificationē. Piere. j. Anteq̄ exires de vētre sanctificaui te. Et ꝓpter illa ei⁹ natiuitas fuit miraculosa. Tres nāq̄ sunt natiuitates. Una q̄dē q̄ fuit facta cū hoie sine femina sicut fuit natiuitas eue. Alia est facta de femina sine hoie sicut natiuitas xp̄i. Tertia facta est de hoie ⁊ femina cōtra solitū cursum nature sicut natiuitas beati Joānis q̄ fuit sine pctō natus est. Ubi et triplex impedimentū. Unū fuit ex ꝑte ꝑentis q̄ senimia senectus. Et iō nō poterat generare. Et duo ex parte mris scz sterilitas ⁊ sterilitas. Et iō non poterat concipere. Tertio notat similr in btō Johāne magna dignitas: in hoc q̄ dr. ꝓpheta. Omi genere creature Johānes semp excellentiorib⁹ cōparatur. Nam inter corpora assimilat corpori luminoso. Sicut lucerne ardenti. Inter spūalia assimilat angelis qui inter spirit⁹ rōnales nobiliores sunt. Inter cōposita ex corpore ⁊ spū assimilat ipse ꝓphetis qui ceteris hominib⁹ excellentiores sūt. Patet etiaz in hoc dignitas ipsius, qr ceteris sanctis ꝓ priorimio esse videtur. xp̄s nanq̄ est verbū dei. Johānes vero est vox dei. Ceteri sancti sunt tuba dei. Ozee. viij. Guttur tuo sit tuba, ⁊c. xp̄s ⁊t fuit sponsus. Johānes autē fuit amic⁹ sponsi. Ceteri vero sancti sunt serui sponsi: xp̄s nā fuit sol et Joānes fuit lucifer ceteri ꝓ stellē sunt stelle. Baruch. iij. Stelle vocate sunt ⁊ dixerunt: assum⁹: xp̄s fuit ignis ad quē. xij. Deus noster ignis cōsumēs est. Joānes fuit facula ardens. Eccl. xlij. Verbū illius ⁊si facula ardebat. Ceteri vero facti sunt scintille. Mat. xiij. Fulgebūt

inquinatum. Puritas enim beati Joānis post puritatē xp̃i z ꝟginis gloriose Marie maior fuit. Jstorū triplex puritas significat p tres luciferos planetas. i. p solē, p lunā, z per luciferū. Puritas enim xp̃i assimilat̃ soli. ps. Jn sole posuit tabernaculū suū: sz puritas Marie assimilatur lune. Can. vj. Pulchra vt luna. Puritas Johānis comparat̃ lucifero. Job. xxxviij. Nunqd̄ p̃duces luciferū in tēpore suo? Sicut igit̃ in sole est lux fontalis sic fontalis puritas est i xp̃o, z sicut post solē magis lucet luna: sic post xp̃m maior est puritas i virgine Maria. Et sicut post solē z lunā lucifer magꝭ splēdet: sic etiā post xp̃m z Mariā Joānes amplioꝛi claritate refulget. Tertiꝰ est carcer deserti. Et iste fuit valde pennriosus exterꝰ: sed tñ fuit valde deliciosus interiꝰ. Quānis enim exteriꝰ ederit locustas: tñ interiꝰ edebat delicias sempiternas. exterius edebat mel silueſtre: sz interiꝰ mel celeste. Jtaq; exteriꝰ bibebat aquā materialē: sz interiꝰ aquā spūalē. Exteriꝰ vestitus erat pilis camelorū: sed interiꝰ indumētis virtutū. Jpe exteriꝰ habitabat in deserto: sed interiꝰ habitabat in celo. Exteriꝰ nāq; habebat societat̃ ferarū: sed interiꝰ habebat societat̃ angelorū. Quartꝰ erat carcer tyr̃āni. i. herodis, et iste fuit valde gloriosus: qr magna letitia z iubilatio fuit btō Johānī p̃ xp̃o z p iustitia carcerē sustinere fuit eñ incarceratus p triplici ꝟitate. s. p ꝟitate iustitie quā defendebat qñ dixit herodi. Non lz tibi habere vroꝛē fratris tui. Pro veritate doctrine quā p̃dicabat. Unde ꝺ Josephꝰ q herodes vidēs ad p̃dicationem beati Johānis magnā ppl̄i multitudinē cōuenire timēs tumultū populi in ipsum incarceraūit, z fecit carceri mancipari. Tertio p veritate sctē vite quā rr̃debat. Sicut eñ serpētes z bufones odorē vinearū fugiūt: z sicut noctue solis lucē declinant z aufugiūt. Sic Judei vitā beati Joānis imitari no valētes ip̃m odiebāt: z arti demonū attribuebāt. Mat. xj. Joānes nō mād̄cās neq; bibēs: z dicūt demoniū hz. Quintꝰ est carcer limbi: z iste carcer fuit valde gratiosus ei: qr sanctis patribꝰ gratiosum incensū apportauit. Erāt nanq; in magna tristitia: tum quia videre qꝺ. s. cū diuersis nauibꝰ eiꝰ reliq̄e quā deferri deberēt tāta in mari orta est tempestas vt oēs naufragū formida ret. Reuelatū est autē cuidā sacerdoti q reliq̄e insimul reponerent magnā magnā trāquillitatē sentirēt: qꝺ z factum est. Sup terrā: qr cū siccitas magna esset reliq̄e ipsi deferebant p̃cessionaliter et pluie ceciderūt: z terra dedit fructū suum.

¶ Sermo. ccxxxv. De natiuitate beate Marie Sermo primus.

Sapientia edificauit sibi domū. Prouerbi. ix. Cupiēs dei filiꝰ p̃ suscep̃tionē humane nature nobiscum habitare: nullam domū inuenire potuit quare tñ habitare: recipere digna fuit: z iō opportuit vt ipse sibi talē domū crearet. Et iō dicitur. Sapientia edificauit sibi domū. Et dicit beatꝰ Ambro. in exameron. Bonus artifex primo fundamentū ponit postea fundamēto edificatiōis mēbra distinguit, z ornat. Et ista tria diuina sapientia in huiꝰ domꝰ edificatione seruauit. primo nanq; ipsam fundauit. ps. Fundamenta eius in montibus sanctis id est in altitudine trinitatis scilicet patris cui attribuitur potētia: filiꝰ cui attribuitur sapiē tia. Et spūsanctꝰ cui attribuitur bonitas et gratia. Et ideo cadere non potuit: neq; per ignorantiam, nec per aliquam malitiam. omnis nanq; casus in peccatum fit aliquo istorum trium modorum: z isti tres modi inter sctos apostolos reperti fuerunt. Petrus nanq; cecidit per infirmitatem. Et ne timore mortis christum negauit. Et ratio est: qr nondum fundatus erat super altitudinē diuine potentie. Paulꝰ cecidit per ignorātiā. Timo. j. Ignorās feci in incredulitate. Et ratio est: quia nondum erat supra altitudinē diuine sapiētie. Judas vero cecidit p̃ malitiā excogitatā et opatā. vnde p̃s. Dilexit maledictionē et longe faciet eam. Et ratio est: quia nodum fundatus erat supra altitudinem diuine bonitatis. nullo autem istorum modorū ista domus cadere potuit que dicit Eccl. xxiij.

In huiusmodi tempestas cessauit. Sup

In me omnis gratia vie et veritatis. In me omnis spes vite z virtutis: nō eñ domus huiusmodi cadere potuit per malitiam. quia fundata erat supra altitudinē diuine gratie: ideo dicit. In me ois gratia vie, nec per ignorantiā: quia fundata erat supra altitudinez diuine sapientie: z ꝓpterea subiungit z veritatis. Nec p̃ firmitatē humanaz: quia fundata fuerat supra altitudinē diuine potētie: ideo subdit. In me omnis spes vite z virtutꝭ. Secundo diuina sapiētia edificiuz pulchrū erexit. Circa qꝺ duo videnda existunt. s. qui fuerunt artifices qui erexerunt hoc edificium: z qꝺ fuit edificium qꝺ erexerunt. Artifices enim isti fuerunt pater z filius z spiritussanctus. Pater pulchrā fecit ei? mentē: qr eā purgauit. Filiꝰ eiꝰ ventrē: qr ipsuz inhabitauit. Spūssanctꝰ z eiꝰ ventrē z eiꝰ mentē: qr vtrūq; sanctificauit. Uñ scribitur Cant. iiij. Tota pulchra es amica mea z macula nō est in te. Ipsa nāq; merito fuit pulchra: cuiꝰ filiꝰ dei sic ventrē illustrauit. Fuit etiam sine macula cuius mentem spūssanctꝰ sic purgauit z fuit tota pulchra cuius ventrez z mētem pater sic sanctificauit. Jstud nāq; edificiū de triplici materia fuerat erectū de argento et auro ac de lapidibꝰ p̃ciosis. s. Cor. iij. Si quis super edificat sup fundamentū hoc aurum z argentum z lapides p̃ciosos &c. per argentuz intelligitur eius corpus lucidum z virgineum. Sap. iij. O q̄ pulchra ē casta generatio cum claritate. Quānis autē fuerat pulchra: p virginitatē tamē reputabat se, nigrā per magnā humilitatē. Cant. j. Nigra suz sz formosa filia hierl̄m &c. Sepe eñ lucidū nigrū habet effectū: sicut dicit Augustin. in li. de ciui. dei. vbi ponit triplex exemplū. Nā licet ignis sit splendidꝰ, tamen carbonē nigrū facit: sic etiam est de argento. nam lz argētū sit fulgidū: tñ lineas nigras facit: Oleum sit fulgidū: tñ maculas nigras expurgat. Sic z btā virgo Maria: lz habuit igē diuinuz. i. amorem dei amore iflāmatū: lz habuerat ēt argētū fulgidū. i. corꝰ ꝟgineū z lz habuerat oleū lucidū. i. abūdātiā meritoꝝ: th de se ꝰ nigra z hūilia sentiebat. Fuit ēt istud edificium factū de auro. per aurū nanq;

Universidad de Deusto Biblioteca

significat⁹ animus aure⁹,i.tot⁹ deificatus ⁊ in amorē ipsi⁹ conuersus. Sicut etēm hō amādo terrena efficit terra:sic amādo deū efficitur deus. Jsiud ostēdit Guido. Cartusiēsis in lib. suo dicēs. Si ymago stercoris ex auro fiat melior ⁊ est substātialiter q̄ ymaginabilr. Substātialiter quidē est aurum. Sed, ymaginabiliter est vile ⁊ sordidissimū lutū. Si autem ymago angeli fiat ex auro melior ē ymaginabiliter q̄ sit substātialiter:nā ymaginabiliter est substātia rationalis:substātialiter vero est corpus inanimatū. Cum igit mens nostra rebus terrenis per amorē afficit melior est substātialiter q̄ ymaginabiliter. Substātialiter quidez est spiritus rōnalis:ymaginabiliter aūt talis est qualia sunt illa quibus intendit. Cum igit p amorē dei afficit melior est forma liter q̄ substātialiter. Substātialiter quidē est aia, formaliter ℣o si dicere licitum sit, est deus. Fuit quoq; ⁊ istud edificium factum de lapidibus preciosis .i. virtutibus gloriosis:de eis siquidem virtutib⁹ ōt Hiero. ad Cromaciū ⁊ Heliodorum q̄ btā virgo Maria, istā regulam sibi statuerat: vt a mane vsq; ad vesperam o℞onib⁹ ilisteret, ⁊ a tertia vsq; nonā, opi vacaret. A nona vero ab o℞one nō, recedebat donec angel⁹ apparens sibi cibū ministraret, ecce ergo quatuor lapides p cios istius dom⁹ preciose. Primus est o℞o denota. Scōs est opatio sollicita. Tertiꝰ patiēter refectio expectata. Quartus est cōuersatio angelica. magis nāq; cōuersabat cū angelis q̄ cū hoib⁹. Tertio sapiētia diuina ipsam domū depinxit ⁊ ornauit:⁊ hoc triplici colore. s. albo puritatis, nigro hūilitatis ⁊ colore rubeo charitatis. Ecce ergo q̄ pulchra colorū permixtio sez alb⁹, niger, ⁊ rubens: qz in virgine pulchra cōiūctio fuit sez virginitas hūilitas ⁊ charitas. Jstū triplicē colorē se hūisse ℣go maria attestat dicēs. Cāti. s. Nigra sum. Ecce color hūilitatis: sed formosa: ecce color alb⁹ ℣ginitatis: sicut pelles salomonis: ecce color rube⁹ charitatis qz sm glosam ibidē iste pelles rubricate erāt p quas charitas designat.

¶ Sermo. ccxxxvj.

De eodem. Sermo secundus.

Sapiētia ædificabitur dom⁹ ⁊c. Jpa uer. xxiiij. Alia dom⁹ fuit. Jlla dom⁹ sapienter est edificata que habet in se tria, de quibus dicit btūs. Augu. in libro de tri. Bona dom⁹ est paribus membris dispositā, ampla est lucida virgo ergo beata que est sapienter edificata ⁊ ornata sapiētia diuina in habitaret ista tria habuit. Fuit enim primo paribus mēbris disposita. De quorū membrorū dispositione dicitur Cant. iij. Ferculū sibi fecit salomon rex de lignis libani: colūnas eius fecit argēteas, reclinatoriū, fecit aureum ⁊ ascensū purpureū media charitate cōstratum. Fecit igit primo sibi in ipsa domo cenaculū: qz fecit eam ferculō. Pōt autem vocari ferculū vas escarū: ipsa em̄ vas escarū fuit: q̄ nobis cibū angelor⁹ ministravit. Prou. xxxj. Facta est quasi navis institoris de lōge portās panē suū. In ista navi q̄ nane, erectū est velū. De quo ōt. Exod. xxvj. Byssus ⁊ purpura varia de egypto ortā est tibi l velū. Et istō velū significat x̄pm multiplici depictū colore. Jpse nāq; fuit caro humana: alia ⁊ deitas. Ex carne etēm resultat color alb⁹ propter puritatē ex anima color rubeus propter charitatē: ⁊ ex deitate resultat color aureus pp p̄ciositatē. Cāt. v. Dilect⁹ meus candid⁹ propter carnē mūdissimā rubicund⁹ propter aiam feruētissimā, elect⁹ ex milibus pp diuinitatē p̄ciosam. Et ista omnia nobis apportauit panē: qz de lōge. Jpse em̄ de longe ōt distātiā locoz: qz sc̄s de celo apportauit in mūdū. Et ēt ōt distātiā naturarū: qz ipse est panis ex natura divina ⁊ hūana. Etiā ipse panis ōt distātiā meritorū qz nulla merita p̄cesserūt verbū caro fieret. Scōo i ista domo fecit thalamū vt ibi reqesceret, ſō ōt reclinatoria fuerūt spūs, alia, ⁊ corp⁹. De ōt. s. Thes. v. Jnteger spūs noster alia: ⁊ corpus sine q̄rela seruat. Jn istis reclinatorijs xp̄s requiescit in ei⁹ spā inquātū sedet cōtēplatiōi vacabat. Jn alia sez inquātū ronī ⁊ tra dixit. Tertio inquātū sensualitas nūq; rōni ⁊ tra dixit. Tertio x̄ps fecit in ista domo solariū in ei⁹ medio ⁊ superi⁹. Solariū aūt inferius muniuit colūnis argēteis. Jdeo ōt colūnas eius fecit argenteas medio pauimētauit lapidib⁹ preciosis, ideo dicit superi⁹ ordinauit pānis purpureis. Et ideo charitate construxit. Sz solariū ascensū purpureū. Solariū nāq; inferi⁹ est ipsa sensualitas, q̄ de mane ad matū, pcliua esse nō potuit: qz semper est ad malū pcliua: sed i ꝑfectione colūnis argēteis. i. septē donis spūs sc̄i roborata fuit. Unde Prouerbi. ix. Sapiētia edificauit sibi domū excidit columnas septem. Solarium medium est ei⁹ anima paulimētata lapidib⁹ preciosis. i. virtutibus varijs. s. tribus ℣tutib⁹ theologicis. Eccli. xxiiij. Ego mr̄ pulchre dilectionis quo ad charitatē: ⁊ agnitiōis quo ad fidē: ⁊ sancte spei quo ad spem. Ista fuit anima virginis benedicte pauimentata q̄tuor virtutib⁹ politicis. Jpa ꝑfecte ꝑperanter, cum dixit. Quoniam virū nō cognosco. Prudenter q̄n cogitabat qualis esset ista salutatio. Fortiter quia licet fuerit turbata: non tamen conturbata. Juste dū dixit. Ecce ancilla dñi. Humilitas em̄ est pars iustitie. Solariuz superi⁹ et eius spirit⁹, qui fuit ornatus quatuor pānis purpureis: id est quatuor affectionibus q̄ ipam totā purpureā fecerunt. Jst. s. fagitta timoris: que oia vitia resecat. Jsa. s. Cōfige timore carnes meas. Bernardus. Est fagitta q̄dam timor dei, que carnis desideria cōfigit. Amoris quo sp̄s fagitta charitate ego suz. Bernard⁹. Est fagitta electa amor Christi animā marie. Jam in pectore virginali particulā vacuā non cōfixit: sed ⁊ pertransiuit vt mulcere reliqueret. Dimni sermonis: qz verba dei in corde medullit⁹ deferebat. Jsa. ij. Maria aūtē conseruabat omnia verba hec conferens in corde suo. Et sagitta sermo dei viuus ⁊ efficax ⁊c. Et do lens, que in filij passione sustinebat. Luc. ij. Tuam ipsius animam, pertrāsibit gladius. Secūdo hec dom⁹ fuit ampla. Habuit em̄ vterum amplū ad deum contendū. Jdeo dicit se implum, quasi tensam. ps. Suscepim⁹ de⁹ misericordiam tuā in medio templi tui. Sicut em̄ totū manna erat in vna: ⁊ tota vna erat in archa ⁊ tota archa claudebat in templo sic etiā diuinitas tāq̄ māna: tota erat in vna. i. in Christi anima: ⁊ vna, id est aia tota erat in archa: id est in Christi carne deifica. Et hec omnia claudebant i tē plo: id est in ℣gīnis vtero. Secundo habuit amplū intellectū ad cognoscēdum. Eius etēm intellectus non indigebat radio solis: qz intra se habebat ipsum solē. Eccli. xxvj. Sicut sol oriens in mūdo ⁊c. Nec radio lucerne qz intra se habebat lucernā diuinā: id est diuinā sapiētiā: que de ea assumpserat tc̄tam, id est carnem humanā. Unde etiā dicitur ibidē. Lucerna splendens super candelabrū sanctū ⁊c. Nec scintilla ignis quis habebat ipz ignem diuinum intra se. Fuit nanq; rub⁹ dei inflammatus ab igne diuino de quo hr̄ in eodē. iij. Tertio habuit amplū affectum ad compatiēdum: qz omnes in sinum sue pietatis recepit habēt nāq; quadruplicē sinum, scilicet gratie misericordie dulcedinis melliflue ⁊ glie de quib⁹ eccl̄ia cātat. Maria mater gratie mater misericordie ⁊c. Si quidez intra sinū gratie recepit iustos. Intra sinum misericordie recipit peccatores: iō dicitur Maria mater gratie mater misericordie. Intra sinū sue dulcedinis recepit tribulatos ⁊ tentatos ab eis hostem repellendo: ideo subiungit. Tunos ab hoste ꝓtege. Intra sinum sue glie recepit defunctos: iō cōcludit. In hora mortis susc̄pe. Quarto habuit amplū mēbrū ad subueniēdum. Habet enim subueniēdi potestatē: sapiētiaz ⁊ voluntatē. Prouerbiorū. xxj. Thesaurus desiderabilis ⁊ oleū i habitaculo iusti. Potest em̄ subuenire qz habet thesaurum. Unde qz hz pietatis oleum. Scit qz fuit iusti habitaculum: id est christi qui est dei sapientia: que sapiētia in vtero ℣gīnis nonem mensibus habitauit. Tertio hec domus fuit lucida. Nam sicut dicitur Canticorū. vj. In ea fulsit lux aurora quādo spiritus sanctus eā sanctificauit: qz tunc tenebram originalis peccati ab ea abstulit. ij. Reg. xxij. Lux auroze oriēte sole mane absq; nubibus rutilat. Aurora aūt sp̄ crescit donec diē ꝑfectū fa

elit: sic virgo vñ dicta post suã sanctificationẽ in vtero semper creuit in mundo. Prouer. iiij. Semita iustoꝝ quasi lux splẽdens procedit, ꝛ crescit vsq; ad pfectum die. Ihc ipsa nãq; fuit lux splẽdes in sanctificatione, processit in spũ sancti superuẽtione: creuit in filij cõceptione. ꝛ facta est perfecta dies in sua assumptione. Etiaz in ea fuisit lux lune. i. sapiẽtie diuine incarnate. Eccli. xlij. A luna ostensio temporis ꝛ signũ diei. A luna nãq; est signũ diei fest; per qõ datur intelligi q; diuina sapiẽtia incarnata, tunc ostẽdit suam tẽporalitatẽ, suã eternitatẽ ꝛ suã festiuam iocunditatẽ. Fuisit etiam in ea lux solis Augu. de sole sic dicit. Videm⁹ solẽ fulgẽtem calentẽ currentẽ. Sol igitur spũalis xps in hac domo refuisit: qz fecit eaz fulgere per plenissimã cognitionem, calere per feruẽtissimã dilectionẽ ꝛ ad nos currere per velocissimã subuentionem.

¶ Sermo. ccxxxvj.

De eodem, Sermo tertius.

Dicitur stella ex Jacob, ꝛ cõsurget virga de israel, ꝛ percutiet duces Moab. Num. xxiij. Qz nulla creatura inueniri põt in qua sunt oẽs pprietates que designẽt Marie virtutes: ideo scriptura sacra diuersas res adducit quib⁹ eã assimilat: vt aliquas virtutes inde eliceat. Jdeo in verbis premissis assimilatur stelle ꝛ virge. In quibus verbis a tribus cõmendatur. Primo a suo ortu cũ dicitur. Oriet̃ stella ꝛc. Secundum nãq; philosophum in stellis non icidit corruptio, nec casus, nec error. Dicitur igitur stella quia nullã corruptionẽ habuit, nec in natiuitate, nec in vita, nec in morte. In natiuitate nõ habuit corruptionem peccati originalis ꝛ istud ostẽdit, exẽplo auctoritate: ꝛ rõne. Exẽplo. siquidẽ in Hieremia ꝛ Joanne hoc asseritur: quoꝝ vn⁹ fuit pphet̃ Christi: alter eius precursor. Multo forti⁹ hoc de ista creditur q̃ fuit christi mater. Auctoritate ps. Sctificauit tabernaculũ suũ altissimus. Bernard⁹. Neq; eñ festis laudibus nascens honorare: nisi sancta nascetur. Nullus eñ gemmã; nobilissimam in vase immundo collocaret: sic nec deus pater filiũ suũ in vtero virginis posuisset nisi munda fuisset. Sanct⁹ eñ est in sanctis habitas, Nõ etiã habuit corruptionẽ alicui⁹ actualis pcti: qz fuit totaliter virtutib⁹ premunita. Cantico. iiij. Hort⁹ cõclusus est soror mea ꝛc. Fuit ergo hortus cõclusus: qz ei ipsam claudebat sensus suos custodiẽdo. Fuit hort⁹ cõclusus, quãdo angel⁹ eam clauserat ita vita sua eã conseruando. Fuit fons signat⁹, qz deus ipsam signauerat eã per sponsandoꝝ: ideo deus solus clauẽ potest. Fuit cisterna tabat: cui⁹ thesaur⁹ intus latebat. Non habuit alicui⁹ putrefactionis corruptionẽ in morte, qz corp⁹ eius fuerat per potentia firmiter cõpaginatũ: de ipsa tia prudenter contemperatũ: ꝛ igne spiritus sancti firmissimo consolidatũ: de nitate filij dei imbalsamatũ. Secundo dicit stella: quia in ea nullus fuit casus. Apostoli in passione Christi ceciderunt a fide xpi: ꝛ a gra spiritussancti: ꝛ a sorte xpi. Sed maria nõ potuit cadere neca gratia quia in vtero matris fuit cõfirmata, nec a societate Christi: qz Christo semp fuit coniuncta. Joãnis. xix. Stabat iuxta crucẽ iesu mater ei⁹. Tertio. Stella: quia nullus in ipsa fuit error. Stelle eñ in suo motu errare non possunt: q̃ mouent motus a deo sibi cõcreato. Mouent aũt motu firmamẽti citissime, motu vero suo lentissime. Sic ipsa non mouebat motu ppie volũtatis: sz motu diuine dispẽsationis. Mota nanq; est a spiritu sancto: vt xpi cõceptioni cõsentiret: ꝛ ei tinus acquieuit, vt in egyptũ fugeret cõtinuo obedimit, vt inde rediret, statim ob tẽperauit, nos aũt ad preceptũ nostri saluatoris mouere nolum⁹, sz nostras voluntates facere affectam⁹: ꝛ ideo syderea errãtia sum⁹ vt in canoñ. Jude sunt syderea errãtia. Secũdo dicitur. Et consurget virga de israel. Dicit eñ virga ꝓtum ad eius ortum filij dei conceptũ: ꝛ vite sue progressum. De eius ortu Esa. xj. Egredief virga de radice iesse: id est exhibit ꝛ procedet

natura radicis. Radix eñ ad ima: virga tendit ad alta. Radix in terra affigit virga aere elenat. Radix terre humore vescit. Sic indeperebãt ima viciorũ illa radicia virtutũ. Illi erãt fixi in terra per cupiditatẽ terrenorũ, hec in aere per amorẽ celestiũ. Illi nutriebant amore carnali hec amore spũali. Illi constringebã per frigore infidelitatis: hec aũt fouebat calore charitatis. Scõo dicit virga ꝓtũ ad filij conceptum. De qua dicitur Jsaie. xxvij. Jmuenit germinasse virgã Jacob ꝛc. Ista autem virga genuit florem ꝛ fructũ scdm̃, id est Christũ; qui dicitur propter suam humanitatem odoris ꝛ pulchritudinẽ conuersationis: dicit etiã christi caro fragilis. i. caro passibilis: int⁹ nu ꝛ scdm̃ id est diuinitas temperata: ꝛ dulcedine ꝛ ẽga ꝓtũ ad vite progressum. Tertio dicit virga erat maria virga nitida et virgo: tandẽ inde perueniret ad castitatem: iõ dicitur virgo: tandẽ inde perueniret ad fecunditatẽ maternam, iõ subdit per xpm florem. In integritate sui corpis germinauit. Tertio beata virgo commẽda ꝛ spiritualitate ꝛ effectu: cũ dicit. Et pcutiet duces Moab. Diabol⁹ nanq; est magnus, immũdus, superbus ꝛ astut⁹. Jpa percussit malicioziz per charitatẽ, suã humilitatẽ. Judith. xiij. Una mulier hebrea fecit confusionem in domo nabuchodonosor. Sicut eñ magna cõfusio diabolo a puella vir ꝛ magna cõfusio diabolo a femina vinci, sic per humilitatẽ superari. Job xl. Ligabis eũ ancillis tuis. Ista fuit de ꝓcipuis ancillis dei ꝛ ecce ancilla dñi, que diabolũ ligat: per suã humilitatẽ superbiã illi⁹ refrenat: ꝛ ei aũt decepit p suã sapiaz. Judith. xiij. In manu femine tradetur sisara. Virgo eñ bta Maria est valde sapiẽs. Prouer. xxiij. Mulier sapiẽs edificat domum suã diabol⁹ est valde astut⁹. ij. Cor. xj. Timeo aũt ne sicut serpẽs decepit euaz, astutia sua ꝛc. Tuc eñ sisara in manu femine tradit: qñ astutia demonis per sapientiam virginis hebetatur.

¶ Sermo. ccxxxviij. De eodem ser. iiij.

Ego mater pulchre dilectionis ꝛ timoris, et agnitionis ꝛ sancte spei. Ecclesia. xxiij. Altitudinem, ꝛ sublimitatẽ matris dei angelici spiritus admirantes queserunt. Que est ista que ꝓgreditur quasi aurora consurgens, ꝛ que est ista que ascendit per deserta ꝛc. Cui bus ipsa respondẽs ait. Ego mater pulchre dilectionis ꝛc. Que verba tripliciter intelligi possunt, vel de ipsa respectu sui: vel de ipsa respectu filij, vel de ipsa respectu nostri. primo mõ sic intelligũtur. Ego sum mater q̃ habeo in me pulchraz dilectionẽ, pulchrũ timorem: ꝛ pulchraz agnitionẽ, ꝛ spem pulchraz vbi sunt duo videnda. s. qualr dicatur mater, ꝛ qualiter habuit pulchrã dilectionem ꝛ timorẽ ꝛc. Est nãq; mater carnalis, legalis ꝛ spiritualis. Ihc ergo est mater carnalis xpi quẽ genuit de veritate sue substãtie. Mr spũalis pcõrũ: qz eos baptizans p spm̃ sctm̃ in fonte mie. Mater legalis in florũ ꝺo adoptat in filios gre. Un̄ cãtat ecclia. Memento salutis auctor ꝛc. Ecce qr est mater xpi carnalis. Mr gre. Ecce qr mr̃ legalis. Mr mie: ecce qr ẽ mr̃ spũalis. Et scdm̃ hoc habuit tres filios. s. xpm, qui fuit ei⁹ filius naturalis: quẽ de sua substãtia genuit ioãnẽ euãgelistã q̃ fuit ei⁹ filius legalis, quẽ ex rescripto ꝓncipis. i. xpi i filiũ adoptauit: ꝛ ioãnẽ baptistã quẽ p spm̃ i mr̃is vtero baptizauit qñ eũ saluauit. Elizabet ifans i vtero exaltauit ꝛ spũ sctõ fuit repletus, habuit ãt ista mr̃ pulchrã dilectionẽ, q̃ est dilectio ordiata. Cãti. i. Ordinauit in me charitatẽ. Habuit eñ ordiatã charitatẽ ad id qõ est supra se. s. deũ: scz ad corpus ppriũ ipsum rationi subiciendo. Ad id qõ est intra se: scilicet

el perfete obediẽdo ad id qõ eſt infra ſe: ſcz aliam ipam cuſtodiẽdo: ad id q̃ ẽ iuxta ſe. ſ. primũ: et ſubueniẽdo. Habuit ẽt pulchrũ timorez. Timor aũt neceſſarius eſt z habenti gr̃am ne indignus exiſtat: z amittẽti vt ipam recuperare valeat: z recuperãti ipſam cuſtodiat. Berñ. ſup Cantica. Cũ ad ẽ gr̃a, time ne i digne operaris: z ãpli⁹ time ſubtracta gr̃a qz reliq̃te cuſtodia tua ſi redierit: rũc magis ẽ timẽdũ ne. ſ. otingat te recidiuũ pati. Quã tũ ad iſta ꝓgo btã timore nõ indigebat: qz i gr̃a ꝓfirmata erat. Habebat tñ timorẽ ſcm̃ quẽ hñt bti. De q̃ ps. Timor dñi ſctus pmanet ꝛc. habuit etiã agnitionẽ. i. de deo verã fidẽ. habuit nãq̃ fidẽ pfectã in filij icarnatiõe. Luce. j. Btã q̃ credidiſti ꝛc. Fidẽ viuã i aſſidua opatiõe. puerperio z vltimo. Panẽ otioſa nõ comedit. Fidẽ firmã i filij paſſiõe: qz alijs a fide cadẽtib⁹ ipſa firma pmãſit i fide. Habuit ẽt ſcẽam ſpẽ ſiue qz filiũ reſurrecturũ expectauit ſiue qz ſẽp de dei bõitate nõ de ſuis meritis ſperabat ſiue qz futurã bitudinẽ certitudinaliter expectabat. Scõo pñt p̃dicta ꝓba expõi de ipa reſpectu filij: vt ſit ſenſ⁹. Ego ſũ mr̃ illi⁹ q̃ ,ꝑpter ſuã pulchritudinẽ eſt diligendus z timẽdus ꝛc. Ubi duo ſunt vdẽda. Primũ eſt quare Chriſt⁹ dicatur pulcher. Secũdum quare ſit diligendus z timendus. Circa primum notãdum eſt q̃ ſecundum philoſophum quatuor ſunt cauſe pulchritudinis. ſ. numer⁹ magnitudo, color et lux. In xp̃o eñ fuit numerus omniũ ꝓtutum z gratiarũ. Johannis. ſ. Vidimus gloriam ꝛc. plenum gratie z virtutis. Fuit plen⁹ gloria vt expelleret omnez miſeriam: plenus gratia: vt tolleret culpã: plen⁹ ſapiẽtia per quã ignorãtiam expurgaret. Secũdo fuit in eo magnitudo. ps. Magnus dominus et laudabilis nimis. Iſido. Iueſt ei latitudo charitatis q̃ nos ab errore colligit: z inveritate collocat. Lõgitudo quanos lõganimiter portat. Altitudo q̃ quam omnem ſenſum ſue ſcientie immenſitate ſuperat profundum: quia damnatos inferius iuxta equitatem diſponens preordinat. Tertio eſt in eo lux. Johãnis primo. Erat lux vera ꝛc. ps. Quoniam apud te eſt fons vite: z in lumine tuo videbim⁹ lumen. Pater quidem tanquam ignis inflammat ad charitatẽ, filius tanq̃ lux nos illuminat de veritate: ſpiritus ſanctus tanq̃ fons nos inebriat ad ſuauitatem. Quarto fuit in eo color triplex. ſcilicet albus rubeus z aureus. Canticorũ. v. Dilectus meus cãdidus quantum ad carnem mundam: rubicundus quãtũ ad animam inflãmatam electus ex milibus, quantũ ad diuinitatẽ auream z preciosam. Secõdo videdũ eſt qualiter chriſtus ꝓpter ſuam pulchritudinez eſt diligendus z timẽdus. Nã quantum fuit pulcher ex numero ſtipite omnium gratiarũ eſt valde diligẽdus. Sapiẽ. viij. Siluſtitiã quis diligit labores huius magnas habet ꝓtutes. Inquantũ fuit pulcher ex magnitudine omnipotentie eſt valde timẽdus. Hiere. x. Quis non temebit te o rex gẽtiũ? Inquãtũ fuit pulcher ex luce diuinitatis in eũ eſt fidaliter credendũ. Johãnis duodecimo. Dũ lucem habetis credite i lucẽ. Inquãtũ aũt fuit pulcher coloze bonitatis eñ eo vt exponi de ipſa reſpectu noſtri vt ſit ſenſ⁹. Ego ſum mr̃ pulchre dilectiõis: id est ego ſum turris z imperatrix dilectiõis: dilectus meus q̃ eſt pulchra dilectio z timoris dilectio: qui eſt timor pulcher ꝛc. Eſt aũt quadruplex dilectio ſm Augu. ſ. carnalis q̃ eſt inter virũ z vxorẽ. Naturalis q̃ eſt inter matrem z filiũ. Socialis que eſt inter amicum z amicũ. Et ſpũalis que eſt inter aiam z deum: z iſta eſt dilectio pulchra aũt timorẽ Aug. vocat, caſtũ, filialem et amicabilẽ. Chriſt⁹ eñ eſt ſpõſus, pater et amicus debem⁹ ergo eum amare timore caſto: quia ſpõſus eſt, timore filiali: quia pater eſt timore amicabili, quia amicus eñ. Tertio dat nobis pulchrã agnitionẽ. i. veram de eo cognitionẽ nobis infundit. vel qz oculo miſericordie nos cognoſcit. Sicut eñ in curia pape quedã litere conceduñ pure iuſticie, quedaz pure gratie quedã mixte: ſic z in curia dei. Michael dat literas iuſtitie. Uñ ſm repreſentant eccleſie hz animas põderare. Petr⁹ dat literas mixtas, ſcz iuſtitie z gratie: nãm qui ſaluantur ex operib⁹ iuſtitie apertam iuſtitie: illis autem qui ex ſola miſericordia ſaluãtur aperit portaz dei miſericordia ſaluãtur aperit portaz gr̃e. Virgo autẽ bñdicta maria ſemp dat literas gr̃e z miſericordie. Berñ. eñ ſup Miſſus. Quid eñ de fonte pietatis pce derent niſi pietas? Quid mirũ ſi pietate exhibẽt viſcera pietatis? Nõne q̃ pomũ in manu ſua tenerit dimidia die, reliq̃ die parte pt ſeruabit odorẽ? Quãtũ ergo viribus diuina pietas requieuit. Quare ipſa eſt ſpes noſtra: quia p ipſam' ſalui ſperamus, ipſa nanq̃ nos adiuuare poteſt: ſcit z vult. Bernar. Nõ deeſt ei poteſtas quia eſt mater dei, nec voluntas: quia eſt mater miſericordie nec ei deeſt, in doctrina: qz mater eſt ſapientie.

¶ Sermo. ccxxxix. De eodẽ. Serñ. v.

Beatus venter qui te portauit ꝛc. Luce vndecimo. Uenter beate Marie eſt beatus: quia fuit thalamus chriſti habitaculum ſpiritus ſancti. Apothecas chariſmatuz, z fons omnium gratiarum. Fuit igitur primo thalam⁹ chriſti: z quia thalamum regalem debet eſſe decens. z quia thalamum regalem debet eſſe grandum vterus eius fuit mundus: quia ſeruauit mundiciam virginalem: habuit quidem virginitatem integram dedicatam transfuſaz z exẽplatam. Integram, Ther. v. integer ſpirit⁹ videl, z aia z corpus ſine querela in aduentu dñi nr̃i ieſu xp̃i ſeruet. Habuit quidẽ integritatem in corpore: qz ipſum ſemper illibatum ſeruauit in anima: qz oẽm motũ z ſenſuz prauum reſecauit. In ſpũ, qz numq̃ per aliq̃d ꝓcẽſſa a deo diuiſa fuit. Can. iij. tota pulchra es ꝛc. pulchra quidẽ fuit i corpore, ſine macula in aia tota pulchra i ſpũ. Sed habuit ꝓginitatẽ dedicatã: qz ꝓma ꝓginitatẽ vouit: z poſt ipam multe. Pri⁹ ꝓpoſuit ꝓginitatẽ ſuare nõ erat magni honoris ſed poſt mo dũ tãti honoris factũ eſt q̃ ipſam de⁹ honorauit qñ. ſ. nõ deſponſata, ſed de ꝓgine naſci voluit angel⁹ qñ a ioha ne euãgeliſta ꝓgine adorari recuſauit: et totus mũdus. qz mõ ꝓgines beate dñr. Luce. xxiij. Beate ſteriles z vẽtres q̃ non genuerũt. Sic in ꝓgine maria ꝓginitatẽ honorauit deus qui ſibi ſubdit⁹ eſſe voluit. Luce. ij. Erat ſubdit⁹ illis. Angel⁹ qñ eã reuerẽter ſalutauit z tot⁹ mũdus. Uñ ipſa dicit. Ecce eñ ex hoc ꝛc. Tertio habuit ꝓginitatẽ trãſfuſaz: qz ſz pulchra fuerit a nullo tñ potuit cõcupiſci: qz eius puritas cordia intuẽtiũ penetrabat, z motus illicitos extinguebat: vñ aſſimilat⁹ myrrhe z cedro: qz ſicut odor myrrhe fugat ꝑmes z odor cedri ꝓpẽtes: ſic z puritas eius de alioꝝ cordib⁹ fugabat mot⁹ bruttales. Quarto habuit ꝓginitatẽ exẽplarẽ: iõ ſignificat p amygdalũ, q̃ ſicut inter ceteras arbores ꝑmo flores ꝓducit: ſic z ipſa ꝑma votũ ꝓginitatis emiſit q̃ alijs in exẽplũ fuit. ps. Adducent regi ꝓgines poſt eã ꝛc. De iſto amygdalo dicit Eccl. vlti. Florebit amygdalũ impugnabitur locuſta diſſipabitur capparis. Tunc eñ amigdalus floruit quãdo ipſa virgo votum virginitatis emiſit tunc locuſta, id eſt gẽtilitas inſtabilis et iq̃eta gr̃a ſpũſancti impugnata fuit z capparis. i. populꝰ indeorũ i diſſipatiõe init. Capparis eñ eſt fructer ſpinoſus ſuper terrã exãſus z ſignificat populũ indaicũ durũ z rebellem z ſemp terrenꝰ adherẽtẽ. Scõo venit eius fuit beat⁹ qui fuit habitaculũ ſpũſancti. Spũs eñ ſctus in ipſam venit ad ſanctificandũ. ps. Sanctificauit tabernaculũ ſuũ altiſſimus venit ad impregnandum. Mat. j. Qõ eñ in ea natũ eſt de ſpũ ſctõ ẽ. Ad cumulũ duz. Luc. j. Spũs ſctus ſupueniet in te z virtus ꝛc. Tertio venter ei⁹ eſt btus: qz fuit apotheca charismatũ in qua deus medicinas repoſuit ꝛ morbos omniũ viciorum. Medicina eñ contra cõcupiſcẽtiã carnis ẽ cõſideratio ſue ſinceriſſime puritatꝭ. De qua dicit Cant. vij. Uẽter tuus ſicut acervus tritici vallatus liliis. In eius enim vtero fuit triticum. De quo dicitur Johã. x. Niſi granũ frumenti ꝛc. Et fuit inſtar qui in imo eſt latus et in ſummo anguſt⁹. Quia xp̃s quãtum ad humanã naturã nobis fuit manifeſtus. Quãtũ vero ad diuinam naturaz fuit valde occultus. Et fuit vallata. i. cir-

Universidad de Deusto Biblioteca

cundata liljs puritatis scilicet int9 z extra sursū z deorsuz a dextris z a sinistris ante z retro. Et dicit liljs i plurali qz habuit mūdas cogitationes, affectiões, intentiones, locutiones, z operatiões. Uel fuit liljs vallata id est puritate munita. ita q hostis nunq̄ per impuritatē ad eiꝰ cor intrare potuit. Medicina autez cōtra auaritiā est cōsideratio sue paupertatis. nam ipsa fuit pauper ante partū: qz fuit nupta pauperi spōso vecta paupe iumento z hospitata in paupere domo. fuit pauper in partu: qz pro thalamo habuit stabulū, p lecto habuit presepe z fenū, p domicellis habuit bouē z asinū. Fuit etiam paup post ptū: qz obtulit oblationē pauperū nutriebat filiū p acum z collū z nullum cū filio habuit domicilū. Medicina vero cōtra superbiam est cōsideratio sue humilitatis. Est humilitas coacta spōtanea z honorata: humilitas coacta: z si de se nō sit mertoria. habet th̄ intra se causaz vñ generet mercedē qñ necessitas cōuertitur in virtutē. ꝑs. Humiliauerūt in compedibus pedes eius humilitas vero spōtanea z si de se sit meritoria habet th̄ causam vñ gñatur. Wich. vi. Humiliatio tua in medio tui. Sz hūilitas honorata nullā hz coactionē nec humiliādi occasionem: sed quāto magis a deo extollit: tanto magis ad humiliora pronocat. Talis fuit humilitas marie q̄ quidē honorata ab angelo qui eā reuerēter saluauit a patre qui eā elegit: a spū sancto qui eā sanctificauit. a filio qui eā impregnauit: a toto mūdo qui eā beatā dixit: tamen se humiliās dicit. Respexit humilitatē ancille sue. Quarto eius venter est beatus: ꝯa est fons omniū gratiarū. Cant. ij. Fōs ortorum, puteus aquarū viuētiū q̄ fluūt impetu de libano. Habuit virgo ortū: campum z viridarium. Ortus sunt electi qui sensus suos clauserūt in quo sunt flores z herbe redolentes, id est gratie z virtutes. Campus autē sunt pctōres qui nullā habēt in sensib9 suis clausurā: z in q̄b9 sunt multe arbores steriles et infructuose. Uiridarium vero sunt beati in quib9 virgo bene dicta spaciat z delectat. hz igit iste fons triplicē riuum. Unū qui habet ꝓtutem fecundandi: iſtū mittit in ortū electorum fecundans eos per opera virtutū. ideo dicitur fons ortorū. Esa. lv. Quomodo descendit imber de celo ꝛc. Scōo hz riuum qui habet virtutez vimificādi z istū mittit in cāpum peccatorū qui cū sint mortui steriles ipsos vimificat z fecundat: ideo subditur puteus aquarum viuentiū. Et chiel. xlvij. Oia ad q̄ venerit vinēt. Tertio habet riuū q̄ habet ꝓtutē letificādi istū mittit i viridariū beatoꝝ quos adeo inebriat q̄ semper eos letificat. ꝑs. Fluminis impetus letificat ciuitatē dei: ideo subditur. q̄ fluūt impetu de libano. Libanus est mōs altus: interꝑtat cādidatio: z significat illum qui est altus p diuinitatem z cādidus p humilitatē. Zb isto libano facit effluere in beatos aquas gratiarum z hoc cuz impetu, id est cum magna plenitudine z cum magno sono letitie: z cum tugi z cōtinua emanatione.

¶Sermo. ccxl. De exaltatione sancte crucis. Sermo. j.

SIcut Moyses exaltauit lignum sublime, z exaltauit lignum humile. Ezechie. xvij. Hic ponitur duplex differentia ligni: scz lignum sublime sed humiliatum: lignum humile sed exaltatum. Lignum sublime sed humiliatum est christus qui pro nos p scha tā habentē tres gradꝰ se humiliauit scilicet vsq̄ ad carnē vsq̄ ad mortem scilicet vsq̄ ad crucē. Phil. ij. Semetipsum exinaniuit formam serui accipiens: quo ad primum. factus obediēs vsq̄ ad mortem: quo ad secundū. mortem autem crucis: quo ad tertium. magna fuit humilitas quando lux purissima humiliauit se vsq̄ ad lutum. Maior quando vita se humiliauit vsq̄ ad mortis supplicium. Maxima vero quando dominus angelorum humiliauit se vsq̄ ad patibulum latronū. Per hanc scalam humilitatis: z nos descendere debemus vt ascendere mereamur scilicet vsq̄ ad carnis z infirmitatis nostre considerationez. Wiche. vi. Humiliato tua in medio tui vsque ad mortificationē. Colle. iij. Mortificate membra vestra que sunt super terram, vsq̄ ad crucem, id est penitentie susceptionem. Matth. xvj. Si quis vult venire post me abneget ꝛc. Lignum humile: sed exaltatum est lignum sancte crucis quod prius erat humile: quia erat supplicium latronum, sed factum est valde sublime: quia factum est gloria imperatorum. Auguſt. Crux que prius erat supplicium latronum: transit ad frontes imperatorum. Si talē honorē deus cōtulit penis suis qualē ergo honorem pferet sanctis suis. Fuit aūt illud lignū sublime factū z exaltatū in celo, in mūdo, in inferno, vt sit verū qđ dicit Phil. ij. In nomine iesu omne genu flectat celestium terre z infernorū. Est igit exaltatū in celo, quia ipsuz celū reseruat. Janua eñ celestis triplici, clausura fuit firmata z clauſa. vt haberet Deū. ij. s. angelica custodia flamma opposita z rumphea bis acuta. Crux aūt ꝓtute sāguis custodiā āgelicā removit qz clauis est. Esa. xxij. Dabo clauem domus dauid sup hūerū eius. Hier. Sāguis xpi clauis paradisi. Itē flammā, extinxit: qz aqua celestis in huius significatiōe de latere christi exiuit sanguis z aq̄. De his duobus Hieroñ. ait. Flāmea illa rūphea z forabꝰ ꝑfidēs cherubin christi extincta z reserata fuit sāgnine. Rūpheā bis acuta tam precio abstulit quia precium est. Illa tam nanq̄ rūphea erat diuina iustitia que requirebat satisfactionem condignam, per quā sanguinē est facta. j. Pet. j. Nō corruptibilib9 auro vel argēto redēpti estis: sed pcioso sanguine ꝛc. Scōo exaltatum est in mūdo: qz ibi mira opera fecit scz sanctie, potētie, z mie. Et idcirco ter i anno celebramus festū sancte crucis: scz in parasceue: in inuētione z in exaltatione. Nam in parasceue fecit opus mire sapiētie: qz diabolum sapienter decepit. Aug. Tetēdit xps muscipulā crucē suam posuit eā carnem suā: diabolus autem volens capere escam carnis: z captus est ab hamo deitatis. Job. xl. An extrahere poteris leuiathā hamo. In inuētiōe fecit opꝰ mire potētie: quia maxīmū tyrānū deuicit et cōstantinū in imperiū iuste restituit: multos mortuos suscitauit: z infirmos curauit. Ista omnia sunt opera diuine potentie: z diuine iustitie: maxime tyrannum deicere: et hūiles exaltare. Sapiētie. iij. Benedictum lignuz per quod fit iustitia. z Luce primo. Fecit potētiam in brachio suo. Sed in exaltatione fecit opus mire misericordie qz deus tunc multis lachrymis christianorum eraciuz confortauit: tyrannum deuicit z gentiles ad fidem cōuertit. Sapientie. xviij. Exiguo ligno credunt homines animas suas. Tūc enim eraclꝰ z ceteri ligno crucis animas suas crediderūt: qz sibi deuote recōmendauerunt: z victoriam obtinuerūt. Tertio fuit exaltatū in infermo: qz diabolū deuicit z superauit. Diabolus nanq̄ tunc erat robustus: munit9 z securꝰ. Luce vndecimo. Cum fortis: ecce ꝯ robustus armatus custodit atriū: ecce ꝯ munitus in pace sunt omnia que possidet: ecce ꝯ securus. Sed christus per lignum crucis robustum percussit: quia est baculꝰ dei. Esaie. xxx. A voce domini pauebit assur, id est diabolus virga percussus. Ista enim dicitur virga moysi que serpētes deuorauit: qz virtus crucis demōes prostrauit. ¶ Chrysostomꝰ. Ubicūq̄ demones signū crucis viderint territi fugiūt timētes baculū quo plagā acceperunt. Secūdo inimicum vulnerauit quia est gladius et ensis dei, q̄ autem sit gladius dicit Origenes. Tāta est ꝓtus crucis vt si in mente fideliter habeat: nulla libido: nulla peccati macula poterit ꝓualere: sed cōtinuo ad memoriā eius totius: peccati z mortis fugit exercitꝰ nullꝰ demonū, ppe stare poterit vidēs gladiū in quo delectus est. Chrisostomꝰ. Diabolus timet crucē quasi ensem in quo letale vulnus accepit. Tertio securum terruit z expoliauit: quia est vexillum dei. Solent nanq̄ aduersarij ad visionē vexilli regis fugere z spolia dimittere. Sic et demones ad vexilli visionē crucis territi fugerūt z sanctos qui erant in lymbo dimiserunt. Esaie decimotertio. Super mōtez caligi nosum, id est super diabolū leuate signū crucis et ingradient portas scilicet ciuitatis supne ducēs, id est sancti patres se z alios discrete ducentes. Istam triplicē virtutē crucis quā habuit in inferno cōtra demones tangit. Esaie quinquagesimo primo dicens. Nunquid nō tu percussisti superbū: ecce quia percussit robustum baculo dei vulnerasti draconē: ecce quis

vulneranit munitū gladio ꝛ ense dei: qui posuisti profundum maris viam vt trāsirent liberati, id est sancti patres ex lymbo eduxisti: ecce quia ipse christus virtute ipsius crucis spoliauit securum.

¶Sermo.ccxlj. De eodem. Sermo.ij.

Ibi autē absit gloriari, nisi in cruce dñi nr̄i iesu xp̄i p quē mihi mūdus crucifix⁹ est ꝛ ego mūdo. Hec scripsit ap̄s ad Gal.vj. tāq̄ dicat. Quidā gliant i affluētia diuitiar̄ p̄s. In multitudine diuitiar̄ suar̄ gloriant: quidā in seculari potētia Judith. Gloriabat quasi potens in potētia sua, quidā in religione simulata. Gal.vj. Uolūt vos circūcidi vt in carne vestra glorientur: sz renera mihi absit gliari nisi in cruce dñica. In premissis autē verbis ap̄s tria facit. Primo ostendit q̄ i cruce est solūmodo gloriādū cūm dicit Mihi absit gloriari nisi i cruce dñi nr̄i iesu christi. In qua quidē gloriari debem⁹ ꝓpter suam dignitatem ꝛ nostrā vtilitatem. Eius aūt dignitas ostēdit: qr in passione fuit imperiale solium. Esa.vj. Uidi dñm sedentem super soliū ꝛc. Fuit nāq̄ illud solium excelsum, quia christus per crucē celoꝝ excelsa conscendit. Fuit eleuatū qr oia ad se traxit. Fuit plena oīs terra maiestate ei⁹: quia totā ecclesiā gratia sue benedictionis implenit. In inuentione crucis factū est ecclesie triūphale vexillū. Esa.vj. Leuauit dñs signū in nationibus ꝛ cōgregabit ꝓfugos israel ꝛc. In exaltatiōe factū est ecclesie victoriale signū. Esa.xlj. Super montem caliginosum, id est sup demonem leuate signū ꝛc. In iudicio extremo erit in regale sceptrū: per quod christ⁹ bonos reget clemēter. Hester.xv. Accede ꝛ tange sceptū. malos aūt reget inflexibiliter. p̄s. Reges eos in virga ferrea. Secūdo debem⁹ gloriari in eo propter nostrā vtilitatem: quia in ipsa inuenit⁹ omn⁹ gloria nostra: scilicet interior que est in ꝓscientie puritate. ij. Cor. j. Gloria nostra hec est testimonium cōscientie nostre: quia cōscientiam mūdat. Heb.ix. Sāguis christi emūdabit conscientias nostras ab operibus mortuis. Exterior que est in tribulatione ꝛ infirmitate. ij. Cor.xij. Libenter ergo gloriabor in infirmitatibus meis vt inhabitet in me virt⁹ christi, id est crux q̄ in tribulatiōes dulcorat. Hoc significatum est. Exo.xv. In ligno qō aquas amaras dulcorauit. Superior que consistit in fide nor reuelatiōe. ij. Cor.xij. Pro huiusmodi sz reuelatiōibus gloriabor quia arcana reuelat. Hoc significatum est. Matthei xxvij. in velo templi scisso. Quia ea q̄ fide ꝛ reuelatione nr̄a ꝛ gaudiū: qr christ⁹ mortuus est mundo: q̄ sz homo mundum nō diligit. Et ipse mūdus hominē fastidiosus nō extollit. Talis erat ap̄s cum dicit. Mihi mundus crucifixus est ꝛ ego mundo ꝛc. Greg. Cum quis in amore mūdi nō retinet, nec rursus ab amore mūdi retinet vicissim sibi vtriq̄ extincti sunt: quia dum alter alterū non appetit quasi mortuus mortuum non attendit.

¶Sermo.ccxlij. De eodē. Sermo.iij.

Christus factus est pro nobis obediens vsq̄ ad mortem mortē aūt crucis. Phil. ij. Qr Ziia iuxta se posita amplius erucescit: ideo apostol⁹ ponit christ⁹ humilitatem. Est enim quedam gemma ꝓfulgida ipsa humilitas in honore ꝛ honor in humilitate. In ꝓmissis ergo verbis duo tanguntur sz genus passionis quod dicitur. Mortem autem crucis: ꝛ triūphus exaltatiōis cum subditur. propter quod deus exaltauit illū ꝛc. Circa primū notandū est q̄ cōueniens fuit q̄ xp̄s mortem crucis sustineret: ꝛ hoc quintuplici ratione. Primo vt nullū genus mortis sanctis timēdū esse doceret. Est em̄ quoddā genus mortis qō est valde dolorosum ꝛ ignominiosum: sicut decapitatio quod etiam conuersio: sicut patibuli suspensio. Quoddā est dolorosum ꝛ ignominiosum sicut crucifixio q̄ est ignominiosa qr erat supplicium latronū: est dolorosa qr fit in locis nervosis in quib⁹ maior dolor sentit: volūt igit hoc genus mortis sustinere: vt

ostēdat q̄ adhuc homo viuit mūdo qñ. s. mūdus hoiem ꝓsperitatibus nō ꝓsequit ab hoie per amorē retinet. Greg. Ecce tam mūdus in seipso arguit: ꝛ adhuc cordibus nostris floret. Aliq̄n ecōuerso homo mortuus est mundo: sed tamen mundus adhuc viuit homini: q̄ hō sz mundum mente fugit: ꝛ tñ mūdus ipsum occupationibus astringit. Greg. Plerūq̄ contingit vt homo mundū mente nō teneat sed tñ mundus hominem occupationibus astringit. Ipse tūc in mūdo mortuus sed ei mūdus mortuus nō est. Nāq̄ vero mundus homini mortu⁹ est ꝛ homo mortuus est mundo: q̄ sz homo mundum nō diligit. Et ipse mūdus hominē fastidiosus nō extollit. Talis erat ap̄s cum dicit. Mihi mundus crucifixus est ꝛ ego mundo ꝛc. Greg. Cum quis in amore mūdi nō retinet, nec rursus ab amore mūdi retinet vicissim sibi vtriq̄ extincti sunt: quia dum alter alterū non appetit quasi mortuus mortuum non attendit.

¶Sermo.ccxlij. De eodē. Sermo.iij.

Christus factus est pro nobis obediens vsq̄ ad mortem mortē aūt crucis. Phil. ij. Qr Ziia iuxta se posita amplius erucescit: ideo apostol⁹ ponit christ⁹ humilitatem. Est enim quedam gemma ꝓfulgida ipsa humilitas in honore ꝛ honor in humilitate. In ꝓmissis ergo verbis duo tanguntur sz genus passionis quod dicitur. Mortem autem crucis: ꝛ triūphus exaltatiōis cum subditur. propter quod deus exaltauit illū ꝛc. Circa primū notandū est q̄ cōueniens fuit q̄ xp̄s mortem crucis sustineret: ꝛ hoc quintuplici ratione. Primo vt nullū genus mortis sanctis timēdū esse doceret. Est em̄ quoddā genus mortis qō est valde dolorosum ꝛ ignominiosum: sicut decapitatio quod etiam conuersio: sicut patibuli suspensio. Quoddā est dolorosum ꝛ ignominiosum sicut crucifixio q̄ est ignominiosa qr erat supplicium latronū: est dolorosa qr fit in locis nervosis in quib⁹ maior dolor sentit: igit hoc genus mortis sustinere: vt diceret nullum genus mortis xp̄i fidelib⁹ timēdū ēt cūcq̄ fuerit doloroſū ignominiosum vel vtroq̄ mō esse videret. Secūdo vt mala ade restitueret. Adā ei ad lignū manū extēdēs quatuor petā ꝓmisit sz petrū auaricie in eo immoderatā sciētiā appetiit. Supbie i eo q̄ dei aq̄litatē cōcupiuit. Inobediētie in eo q̄ dei precepta ꝓtēpsit. Gule in hoc q̄ vetitū pomū mādicauit, iō xp̄s manū i ligno extēdēs satisfecit p liberalitatē p hūilitatē p obediētiā ꝛ p asperitatē. Phil.ij. Nō rapinā arbitrat⁹ est se esse equalē deo. Ecce ēsta liberalitas diuinitatē ei nō auare rapuit sed liberaliter eā nobis impēdit. Formā serui accipiēs: ecce ēsta humilitas factus obediēs vsq̄ ad mortē: ecce ēsta obediētia: mortē aūt crucis: ecce ēs dura ꝛ amara pena. Tertio vt elemēta sanctificaret ꝛ mūdaret. Sanctificaret em̄ terrā super eā lōgo tpe ambulādo. Aquā se in ea baptizari faciēdo ꝛ super mare gradiēdo, ignē sanctificatur⁹ erat spūs sctūs i specie ignis trāsmittēdo. Nō restabat nisi vt sāctificaret aerē nō sub tecto sz in aere moriendo. Quarto vt ascēsum in celū nobis ꝓpararet, hō q̄dē ceciderat: sz ad celū resurgere nō valebat qr deo satisfacere nō poterat. hō em̄ satisfacere debebat: sz nō poterat. Angel⁹ vero satisfacere nō debebat nec poterat. De⁹ pur⁹ poterat: sz nō debebat: Ideo fact⁹ est de⁹ hō: vt posset inquātū de⁹ ꝛ deberet inquātū hō. Sed si iste mediator semper fletisset i celo nimis fuisset in loco alto: si semper in terra: nimis in loco infimo, ideo in loco medio. i. in aere se ponere volebat: vt hoiem q̄ in terra erat assumeret ꝛ vsq̄ ad celū exaltaret. Joan.xij. Si exaltatus fuero a terra: oīa trahaam ad me. Quinto vt vniuersale saluationē ostenderet. Erat nāq̄ deus recōsiliandus: infern⁹ cōculcādus: populus gentilis attrahendus: ꝛ populus iudeor⁹ reprobandus. Ideo per mortē crucis voluit mori: vt per caput sursum deū recōsiliaret p pedes deorsum inferos conculcaret per manum dextram ad aquilonē extensam gētes in frigore infidelitatis positas attraheret: ꝛ per manū sinistram ad austrum expēsam pplm in deo⁹ in quib⁹ aliquādo calor fidei vigere ꝓsueuerat re

probaret. Scõo ponit triũphũ exaltationis. Et ista exaltatio attẽdi potest ẽ̃ctũ ad crucẽ: z ẽ̃ctũ ad illũ qui pepẽdit in cruce. Crux si q̃dẽ exaltata est in celo: qz ianuã celestẽ reserauit. Hoc significatũ ẽ ỹesterinij. Qz cũ nullꝰ palatiũ regis intrare ausus esset: virga regis aurea ipm̃ introduxit. In inferno: qz ipsum spoliauit. Beñ. xxxij. In baculo meo trãsiui iordanẽ istũ z nũc cũ duabus turmis regredior. Duc turme fuerunt oẽs sancti qui fuerunt ante legẽ z sub lege vel vna turma fuit angelorum: z alia hominũ. Exaltata est etiã in mundo, z hoc tripliciter. Primo qz ponitur in locis eminẽtibꝰ ecclesiaꝝ: habemus z enim memoriale passiõis vnum in visu quod est passio christi in imaginibus figurata. Aliud in auditu: qõ est ipsa passio christi predicata. Tertiũ in gustu qõ est christi passio in sacramento altaris tã signanter expressa. Secũdo imprimit in frontibus fidelium. Hoc significatũ est. Exodi. xij. Ubi sanguis agni iubet poni in superliminari: z in vtroq; poste. Superliminare est frõs sed duo postes sunt corpus z cor. Debet autem memoria crucifixi esse in frontibus per impressionem: in corpore per mortificationem: z in corde per frequẽtem recordationem. Tertio p miraculorum operationem: put patet in inuentione z exaltatione crucis: vbi p virtutem sancte crucis multa miracula sunt ostẽsa. Exaltabitur aũt in iudicio: qz supra solis radium tũc lucebit: Chry. Sol obscurabitur z luna non dabit lumẽ suũ: vt discas qm̃ crux est luna lucidior: et sole erit clarior. Secũdo ista exaltatio attẽditur ẽ̃ctũ ad illum qui in cruce pepẽdit. Qui q̃dẽ descẽderat: z se hũiliauerat ẽ̃ctũ ad quatuor scilicet ẽ̃ctũ ad mortis suppliciũ cui⁹ debitor ipse non erat ẽ̃ctum ad locum: quia corpus positum fuit in sepulchro z eiꝰ anima fuit posita in lymbo cuz vtrũq; debuisset esse in celo. ẽ̃ctuz ad multiplicem opprobrium quod a iudeis sepius audiuit: cũ tñ laudes z gratiarum actiones potius audire debuisset ẽ̃ctuz ad humane potestatis subiectionem: qz tradituꝰ est humane potestati cũ ipse in manu haberet omnium ptãtes. Quia igit xps sic descenderat ideo per crucẽ meruit exaltari. Primo ẽ̃ctum ad gloriosam resurrectionẽ: vt q̃ se humiliauerat vsq; ad opprobrium mortis gloriã iuduceret ad gloriosum resurrectionis. Secundo ẽ̃ctũ ad mirabilem ascensionẽ vt q̃ se humiliauerat vsq; ad sepulchrũ z ad lymbũ exaltaret se vsq; ad celũ. Tertio ẽ̃ctũ ad paterne dextere sessionem: vt q̃descẽderat vsq; ad opprobria exprobrãtiũ exalteret vsq; ad pinnaculum fastigium. Quarto quãtum ad iudicialem potestatem vt qui humane potestati fuerat subiectus z iniuste iudicatus omnium iudex sit effectus.

Sermo. cclij.

De eodem sermo. iij.

SI exaltatus fuero a terra omnia trahã ad meipsum. Joannis. xij. In his verbis duo tanguntur. Primum est sublimitas crucis cum dicit. Si exaltatus fuero a terra. Secundum est vtilitas passionis cuius. Subditur omnia trahã ad meipsum. Christus exaltatus fuit multipliciter primũ est notandũ q̃ ipsa crux fuit multipliciter exaltata. Primum vt esset exaltata. Secundo vt esset candelabrum. Luc. xj. Nemo accendit lucernã. Chry. Lucerna vniuersalis ecclesia candelabrum crucis est lignum. Lucerna diuina sapientia incarnata. Lucerna igitur in candelabro existens xps est pendens in cruce. Scõo vt esset nauis ecclesie malum. Chry. Nauigat ecclesia instructa fidei gubernaculo felici cursu per huius seculi mare habens deum gubernatorem: angelos remiges positos choros oĩm sanctorum erecta in medio ipse saluari arborẽ crucis in qua euangelice fide vela suspendens spiritu sancto flante ad portũ paradisi deducitur. Tertio vt esset solũ iudicis. Leo papa. O admirabilis potẽtia crucis. O ineffabilis gloria passionis in qua z tribunal domini z iudicium mundi z potestas est crucifixi. Isto autem solio christus iudicia sua exercuit: et ius suum, omnibus dedit Ambro. Auctor humani generis in cruce existens pietatis officia diuidebat persecutionẽ a pñs: pacẽ discipulis corpus iudeis, pñi spm̃: virgini paranympho ẽ̃ctũ trõi paradisum petõibꝰ ifernũ: christus

lis penitentibꝰ crucẽ cõmẽdauit. Quarto vt esset cathedra magistralis. Augu. Lignũ in quo fixa fuerũt mẽbra morientis etiã cathedra fuit christi docentis doctrinã aũt ibi tres lectiones que significant tres q̃ sperent z firmiter confidant per crucem saluari. Jõ ór Jesus. i. saluator. Docet bonos vt per crucem sperent ỹtutem. Jõ adomari: ideo dicitur nazarenus. i. floridus. Docet beatos: vt p crucẽ fiant in celestibus coronari: ideo dicitur rex iudeorũ. Scõo ponitur vtilitas siue efficacia passionis cum dicitur. omnia trahã ad meipsum. Ista autem tractio tribus modis potest intelligi. primo vt dicatur vis trahere per multiplicem efficaciam sue virtutis. Sunt nãq; quattuor que cõmuniter attrahere dicunt. f. similе vacuũ calidũ z quedã naturales proprietates ferri: xps autẽ nos attrahit per similе nostre mortalitatis. Hebr. ij. Debuit autem per oĩa fratribus assimilari etc. per vacuũ sue pauptatis. ij. Cor. viij. Scitꝫ gratiam dñi nostri ihesu xpi qm̃ ppter nos egenus factus est etc. Per calidũ charitatis. Joã. xv. Maiorẽ ac dilectionẽ nemo habet etc. Per proprii pietatis, qz ei est proprium semp misereri z parcere. Sicut em adamas naturaliter attrahit ferrum sic xpi pietas attrahit omne cor durũ. Secundo vt ipse dicatur nos trahere p dispositionem sui corporis in cruce existentis. Et hoc quadrupliciter sm̃ Bern. scz per capitis inclinationẽ: sicut vnus amicus attrahit alium: vt det sibi osculum. Cã. i. viij. Quis mihi det te fratrem meum. etc. per brachiorũ apertionem, sicut mater attrahit filium. Esa. xlix. Nunq̃d mulier obliuisci põt infantẽ suũ etc. Per manuum pforationẽ sicut liberalis attrahit egenũ. Christꝰ nãq; manꝰ pforatas habuit: qz nichil sibi retinuit: sed alam dedit patri. Corpus toseph: ecclesiam petro, patrẽ ioãni, paradisum latroni, z vestes crucifixori. p lateris apertionem sicut foramẽ attrahit ad se columbã ad abscondendũ. Cañ. ij. Surge ppera amica mea columba mea formosa mea et veni in foraminib⁹ petre: i cauerna macerie. Tertio vt dicat nos trahere p effusionẽ sui sanguinis. Circa quod notãdũ q̃ homo erat a deo elongatꝰ: frigore nimio repletus: amaricatus in carceribus induratus. Sanguis aũt christi hz ỹtutem renouatiuam per quã reuocat elongatos sicut enim illi q̃ reuocant aues arborẽ ascẽdũt z ad ipsam sibilãt: sic z xps arborẽ crucis ascẽdẽs reclamauit ỹbis. Luc. xxiij. Pater ignosce illis. Clamauit etiã lachrymis. Hebr. v. Cũ clamore valido z lachrymis offerens exauditus est. Clamauit etiã sanguine Genes. iiij. Vox sanguinis fratris tui Abel clamat ad me de terra. Treñ. j. O vos oẽs qui trãsitis per viam etc. Scõo habet virtutem calefactiuam per quã calefecit frigidos hoc significatum est. j. Macha. vj. Ub dicitur q̃ elephantis ostendebant sanguinẽ vue z mori ad inflammãdum eos ad prelium. Fructus mori ỹm Amb. primo est albus postea est rubeꝰ: postea est niger. Sic xps primo fuit albus. i. innocens z purus in tota sua conuersatione: rubeus in cruce z niger in morte. Tertio habuit virtutem dulcoratiuã per quã dulcorabat amaricatos. hoc significatũ est. Exoꝺ. xv. Ubi dicit q̃ lignũ in aquas amaras immissuz eas dulcorauit: qz memoria crucis oẽs tribulatiões in dulcedinem conuertit. Greg. Si xpi passio ad memoriã reducitur nichil a deo durũ qõ non equo animo toleretur. Quarto hz virtutem reseruatiuam per quam edurit icarceratos in lymbo positos. zacha. ix. Tu quoq; i sanguine testamẽti tui emisisti vinctos tuos de lacu in quo nõ est aqua. Unde in historiis legitur q̃ Salomon habebat structionem habentem pullum quem cũ in canea vitrea inclusisset z pater illũ haberenõ posset vermẽ de deserto attu-

lit de cuius sanguine vitrum,liniuit z protinus ꝓfractū fuit. Ista cauerna est infernalis cauerna i qua inclusus erat pulꝰ: id est omniū sanctorum cetus. Sz venit vermiculus id est chriſtꝰ qui dixit in ꝓo. Ego sum vermis z nō homo ꝛc. Et cum sanguine suo infernū fregit: z sanctos q̄ ibi erāt eduxit. ꝑs. Contriuit cor ere. ꝛc. Ozee. xiij. Ero mors tua ꝛc. Dicitur aūt chriſtus vermis quia vermis generatur ex humore terre virtute caloris solaris. Et sicut vermis patrē habet i celis z matrem in terris: sic chriſtus habet in celis patrem suum sine matre: in terris matrē sine patre. Quinto habet virtutē modificatiuā per quam emollit z frangit induratos. Unde dicit. Numeꝛ. xxv. Qō moyses virga bis silicē percussit: z inde aque largissime emanauerūt: quia multi q̄ fazei videbant: sepe ad memoriam crucis dominice ad lachrymas cōmouētur. Sarum quandoq; frangit ferro: aliquando igne suppoſito. Est etiā quoddam genꝰ lapidis quod adamas dicitur qui tantū frangitur sanguine hircino Sunt ergo q̄dam qui ad penitentiā franguntur timore diuine potentie isti frāguntur ferro. Quidam amore diuine gratie isti frangūtur igne Quidam recordatione passiōis dominice: isti frangunt sanguine.

¶Sermo. ccxliij. De sancto Matheo apoſtolo. ſermo primus.

Jerusalē euāgeliſtam dabo. Esa. xlj. Ad hoc q̄ aliq̄ donū sit gratū tria requirūtur. Unū ex parte dātis: q̄ sez det liberaliter. Secundum ex parte illius cui fit donatio: q̄ sit dignus ipſum recipere. Tertium ex parte ipſius doni q̄ sit preciosuz z vtile. Ista tria tanguntur in verbis premiſſis. Primo ex parte dei tangitur magna liberalitas cum dicitur dabo. Jac. j. Si quis vestrū indiget sapientia poſtulet a deo qui dat omnibꝰ affluēter. Deus enim tria opera fecit in quibꝰ valde liberalis fuit. Primū fuit opus creationis: in quo tam liberalis extitit q̄ celū z terraz solem z lunam: stellas z omnia astra celi creauit: vt mireris z diligas creatorē eoruz et ne erroze deceptus adores eos. Secundū fuit opus redemptiōis vbi fuit liberalior. ꝑs. Apud dominū misericordia z copioſa apud eum redemptio. Bernardꝰ. Uere copioſa redemptio quę non gutta sanguinis sed vnda fluminis largiter p quinq; ptes corporis emanauit. Tertiuz est opus glorificationis vbi est liberalissimus. j. Cor. ij. Quod oculus non vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis ascēdit ꝛc. Secūdo notaꝛ ex parte illius cui fit donatio magna dignitas: vt dicit. Hieruſalē. Per hierusalē que intꝛerpretatꝛ visio pacis: ecclia intelligitur. Dicit aūt Aug. in libro de ordine. Uidebit deū qui bñ vivit: bñ orat: z bñ studet. Ista aūt visio pōt intelligi vel in pñti vel in futuro. In pñti quidē deus cognoſcitur in diuinis mandatis: z hoc est qđ dicit. Videbit deū qui bene vivit. ꝑs. A mādatis tuis intellexi. In orationibꝰ devotis vñ subdit: q̄ bene orat. ū. Paraꝛ. xx. Cum ignoremꝰ quid agere debemus: hoc solum residuū habemꝰ: vt oculos nostros dirigamꝰ ad te. In diuinꝭ scripturis: vbi scribitur: qui bñ studet. ꝑs. Lucerna pedibus meis verbū tuū ꝛc. Uel poteſt intelligi de visiōe que erit in patria ex qua cauſabitur in homine summa dilectio ad eo q̄ bene vixit: pfecta cognitio ex eo q̄ bene orauit: pfecta cognitio ex eo quod bene studuit. Esa. xl. Tunc videbis: ecce cognitio. Et affluues: ecce fruitio. Et mirabitur z dilatabit cor tuum: ecce dilectio. Beatus igitur Matthęus bene vixit: vixit obedienter quo ad deum: quis statim vt chriſtus eū vocauit sibi obediuit. Sinceriter quo ad seipſum: qz nihil terrenū possidere voluit. sed omnia derelinquit. Patienter quo ad malos: quia cum murmurarent q̄ chriſtus ad peccatores diuertiſſet: ipse nullū impatiētie verbū dixit: hūiliter quo ad bonos: publicanos humiliter se appellans. Ipse etiam bene orauit. Actuum. j. Hi omnes erant perseuerantes vnanimiter in oratione cum mulieribꝰ z matre ieſu. Eius em̄ oratio fuit charitatiua. Jdeo dicit vnanimiter: fuit perſeuerantiſſima. Idcirco dicitur pſeuerantes: attentiſſima: qz orabat cū matre

gratie et efficaciſſima: quia orauit cū matre misericordie. Ipse etiam bene ſtuduit et tantum profecit q̄ librum plenum diuina gratia compilauit: z quia sic bene vixit: bene orauit z bñ studuit. Jdeo mo do accipere promeruit perfectā dilectionem ratione vite ſancte: fruitionē rationē orationis deuote: et cognitionem ratione ſtudij et diuine ſapiētie. Tertio ex parte boni notaꝛ magna dignitas z preciositas. Ista autem preciositas attenditur ex parte illius qui ſcripſit et ex parte euangelij quod ſcripſit. Ille em̄ qui ſcripſit: fuit: ſcilicet Matthęus fuit forma hominis prefiguratus a chriſto immediate edoctus: z a virgine gloriosa in ſpecialē familiaritatem aſſumptus. Fuit enim ꝑfiguratus in ſpecie hominis: quia homo eſt animal rationale mortale. Ante vero incarnationē deus erat ſpiritus. Johan. iij. Spiritus eſt deus: ſz noſtrā mortalitatē ſuſcipiēs factꝰ eſt animal rationale mortale q̄ fuerit animal apparuit in incarnatiōe q̄ fuerit rōnalis apparuit i ꝑſſione. Matthęus autē in principio ſui euāgelij oſtēdit xp̄i incarnationē: in medio ꝓdicationē z in fine paſſionem. Secundo beatus Matthęus fuit per chriſtuz immediate edoctus. Johā. v. Omnia que audiui a pre meo nota feci vobis: quia omnia miracula chriſti vidit. Et qz euangeliſte ſūt teſtes xp̄i: z teſtimonium aliqñ fertur de viſu aliqñ de auditu. Jō chriſtus duos teſtes de viſu habere voluit. ſ. Matthęum z Johannem et duo teſtes habere voluit de auditu, ſcz Marcū et Lucam. Tertio btūs Matthęus fuit a virgine maria in ſpecialem familiaritatē aſſumptꝰ. Fuit em̄ btē virginis notarius: qz ſuā genealogiā deſcripſit. Secretarius: qz multa maxime in principio poſuit que non niſi ab ipſa ſcire potuit. Cubicularius: qz ei⁹ cubiculū immaculatum fuiſſe docuit dicens. Mat. j. Anteq̄ cōuenirent: inuenta eſt in vtero habēs de ſpū ſancto. Euangeliū etiam qđ ſcripſit fuit valde ſublime z ꝓciosum: qđ pz ex tribꝰ. Primo qz fuit a btō marco abbreuiatuz. Johānes nō habuit abbreuiatorē: quia ait: de xp̄i diuinitate q̄ abbreuiari nō pōt Lucas etiā non habuit nec Marcꝰ. Matheus vero habuit. Cuius rationem assignat Aug. dicens Matthęus ſcripſiſſe legit incarnationē dñi ſecūdū ſtirpē regiā Lucas vero ſecundū ſacerdotalē. Et iō Lucas non habuit abbreuiatorē. Matheꝰ autē habuit: qz regis eſt nō eſſe ſine comitū obſequio: ſacerdos autē in ſancta ſcīoꝝ ſolus itrabat. Scīo: qz fuit a Barnaba i magna reuerētia habitū qui xp̄i euangeliū ſecum portabat: z ſnz infirmos ponebat: z ſecū in ſepulchro poni mādauit. Jdeo autē ſecū portabat vt ab oibꝰ malis protegereꝰ: ideo ſuper infirmos ponebat vt ſanarenꝰ. Et idcirco ſecuz ſepeliri vobuit: vt ſecuriꝰ morereꝰ. Tertio fuit ab eccleſia valde approbatū. Eccleſia em̄ valde frequēter recitare ſolet euāgelia matthei ep̄las pauli: z dauid ꝑs. ne aliquis deſperet quocunq; gñe peccati peccet. Omne em̄ peccatum aut ꝓmittit ex infirmitate humana: z iſto mō peccauit matthęus pecunias em̄ augere. ꝓcedit ex humana infirmitate. Aut ex ignorantia z iſto mō peccauit paulus. j. Thimo. j. Ignorās feci in incredulitate. Aut ex malicia: z iſto mō peccauit dauid qui homicidiuz z adulteriū perpetrauit Omne ēt peccatū aut eſt in deū ſicut peccatū pfidie: z iſto modo peccauit paulꝰ. Aut eſt in primū: ſicut homicidiuz z iſto mō peccauit dauid. Aut in ſeipſum: ſicut cupiditas rerū: z iſto mō peccauit Matthęus. Omne ēt pctm̄ aut ꝓcedit ex calore cōcupiſcētie: z iſto mō peccauit dauid q̄ adulteriū ꝓmiſit: aut ex auaricia: z iſto mō peccauit matthęus q̄ fuit auaricia ſe cutus: aut ſuperbia z iſto modo peccauit paulus qui ſuperbia in ſanctos perſecutionem exercuit.

¶Sermo. ccxlv. De eodem ſermo. ij.

Pus fac euāgeliſte. ij. Timo. iiij. Opus euangeliſte eſt euangeliuz predicare vel ſcribere: vel ſecundum euangelium viuere. Isto triplici modo btūs matthęus opꝰ euāgeliſte fecit. Primo qz euāgeliū predicauit. Predicauit autē ſapienter qz ſicut in legēda habēt omnia figmēta de

Universidad de Deusto Biblioteca

monū detegebat. Dyabol⁹ nāq; aliquā-do suadet aperte maluz z tūc necessaria est resistentia. Aliquādo qō videt bonuz esse: z tūc necessaria est sapiētia. Aliquā-do illud quod videt esse perplexū: z tūc necessaria ē discretio ꝓuida. Suadebat diabol⁹ aperte malū quādo magi vole-bant se facere adorari: z ideo duos dra-cones ignē spirantes miserunt. Sed illō vicit per resistentiā quia cōstāter restitit z signo crucis dracones fugauit. Deide suasit diabol⁹ apparens bonū: sicut qñ sacerdotes ydolorū sibi voluerūt sacri-ficare. Sed istud vicit per sapiam: qz sa-pienter docuit soli deo esse sacrificādū: z omnia que attulerūt respuit: z inde ec-clesias edificari precepit. Deinde diabo-lus suasit illō qō videbat ꝓplexū, scz aut ꝛigeniā regi in vrozē dare aut mortem subire: malū nāq; erat si apl's occideret: z ifi pius erat si virgo dei violaret. Sz istud vicit per discretionem, puidā: quia elegit vt fieret minus malū. s. fut occisio poti⁹ eīm optabat se ipsuz occidi ꝙ ma-lus malū cōmitteretur: scz virginis vio-latio. Scō predicauit fideliter: qz hono-rē dñi sui sibi noluit vsurpare: nec sacrifi-ciū qō volebāt impendere recipere. ꝓpe-dicator nāq; licet multos cōuertat: hoc tñ nō sibi, sed diuine virtuti dz ascribere. Nō eīm dat virtutē gradiēdi ille q̄ cū lu-cerna ꝓcedit nec vitā comedēti ille q̄ ci-bū administrat: nec cāpana ꝛtutē orādi q̄ ad eccliā vocat: nec tuba ꝛtutē preliādi quead preliū incitat et inuitat. Sic pre-dicator pōt exterius iuuare: vt aliōs per viā salutis incedat: vt vita gr̄e viuat: vt deuotionē accrat: vt diabolo fortiter re sistat sed nisi de⁹ interi⁹ operet nō valet ad ista. Tertio p̄dicauit cōstāter: qz nec pmissis potuit emolliri cū rex dimittere gni sui sibi dare ꝓmitteret: nec minis de terreri: nec supplicijs superari: sed mis-sam deuote perficiens mortē accepit. Se cūdo fuit opus euāgelistę: qz euāgelium scripsit. Sic ipse fuit apl's euangelista et martyr: ita q̄ in nullo alio tres rogati-ue simul inuenimur. Petr⁹ eīm erat apl's z martyr: sed nō euāgelista. Johānes fuit apl's z euangel.sta: sed non fuit martyr. Stephanus fuit martyr: sed nō fuit apl's nec euangelista. Matthęus autē fuit apl's z ꝛgēlista ad hoc factus est inde-di. Mat.xix. Cū sederit filius hominis Erit aūt iudex non sniam ferendo: sd iudicē assistendo. Prouerb. viii. Nobis in portis vir eius quando sederit cum se natoribus terre Uel in dictis sniam subtra-hendo. ꝑs. Ut faciant in eis iudicium con-scriptū: vel in dictis sniam commēdādo. Apoc.xix. Laus z gloria z virtus deo no-stro ꝛc. Uel malos ex vite merito cōdem-nos ꝛc. Secūdo fuit euāgelista: z ꝛgēlista ad hoc fuit notarius xpi. Mat.xiii. Om-nis scriba doctus in regno celorū ꝛc. Ho-mo scriba doctus in euangelio posuit nouā nouā z scriba in euangelio posuit nouā z vetera. i. veterum prophetarū documenta posuit z veteri-monia: scil: etiā potest conuenire illud q̄ legitur Leuit.xxvi. Comedetis vetustissi-ma veterū z vetera nouis superuenientia bus prūcietis Ipse enim comedit: intus euāgelio incorporauit vetustissima. i. ve-mandata in corde hominis ab ipsa pri-ma creatione cōscripta: z noua. i. chri-sti precepta de nouo promulgata: ab-sti precepta de nouo promulgata: ab-cit autē veterem. i. cerimonialis ostēdē esse omnia completa. Tertio fuit martyr: dei: z ꝛgium ad hoc fuit testis eius: qua martyr testis vocat. Iste autē fidem ꝛ ficatus est: z corde veraciter eā ꝛfessus ore ferventer predicando z opere eā operibus comprobādo: z sanguine ꝓ ipso moriendo. Tertio fecit opus euā-gelistę: quia ꝛm euangelium vixit: z ꝛ respectu dei z primi z sui. Respectu dei qz secutus est ipsum gressu corporis: af-ctu mentis et effectu operis corporis. Am. Sequebatur matthęus xpm leuis z alacer: ecce gressus corpis z exultantis cens. Jam non publicanum gero iam n porto leui: ecce mutatio affectus mentis Erui leui postq̄ christum indui Ecce ma-tatio operis. Uicit ꝛm euangelium respe-ctu primi: qz pauperes pascebat: z ꝛ z discipulis cōuiuia faciebat non tñ cō-porale: sed maxime spūale. Fecit inquā leui ei cōuiuiū magnū in domo sua. Uere magnū: qz talis cibus spūalis delectat animū. Glosa ibidē. Qui domicilio re-cipit interno: maximis exuberātijs delecta-tur. Conuiuas voluptatū pascit christū Greg. Quid pharisęū veritas pascebat foris. Ad mulierē penitentē pascitur intus. Po-tat angelū. Bernardus. Lachrime peni-tentū sunt vnuz angelorū. Fecit deo ma-gnum festum. ꝑs. Reliquie cogitatiōis diē festum agent tibi: z angelus magnū gau-dium facit. Luc.xv. Gaudiū erit angelis in celo super vno peccatore penitentiam agente. Uirit etiā ꝛm euāgelium respectu dei quia et patiens fuit z cito vitā muta-uit. Patiens eīm fuit: quia iudei dicebant ipsum esse peccatorē, qui erat iustificat⁹. Dicebant eū esse publicanū: q erat mun-danus: z presentia Christi indignū q̄ iam ꝛpter erat effect⁹. Sed ad ista i nullo fuit mot⁹: nec in animo: nec in aliqua tur-batione: nec in signo ex aliqua vult⁹ ostē-sione: nec in ozeex aliquo impatiēti ser-mone nec ex facto ex aliq̄ iniurioso ope. Christi vocem obediuit. Quidā nāq; cō-tinuō surrexerunt ad vnā vocem dei. s. ad interiorē inspirationem. Alij vero nō nisi habeāt causas. s. inspirationē et exteriorem exhor-tationē. Alij non nisi cum illis duab⁹ ha-beant, tertiam. s. diuitiarum cumulatio-nem. Alij vero non nisi cum illis trib⁹ ha-beant quartaz. s. flagellationē: z tūc sta-tim surgunt ad deū currūt. ꝑs. Multiplicate infirmitates eoz: postea acceleraverūt.

¶ Sermo. ccxlvj.

De eodem Sermo. iij.

Relictis omnibus surgens secut⁹ est eū. Luce. v. In isto euangelio ponitur duplex dif-ferētia infirmantiū: quo-rum quidam firmitatez recognoscebant alij recognoscere nole-bant: in horum medio medicus confitu-bat tribus. Primo de infirmo, id est mat-theo sanato qui suam infirmitatem reco-gnoscebat: cuz dr Relictis oibus ꝛc. Est aūt tam velociter ꝛm secutus nō ex anti-pe ei citate sed dei virtute. Nā ser de cau-sa est ꝛm secut⁹ tā velociter quas hic le-gim⁹ in originali. Prima qz fuit ꝛbi dei virtuosa operatione cōuersus. Scōa qz fuit dei inspiratione afflat⁹. Istos duos modos tāgit: cū dr. Arguit Porphiri⁹ z Julian⁹ august⁹ vel imperitiam historici mētientis: vel stultitiam eoruz qui statim secuti sunt saluatorē quasi irrationabili-ter vocantem hominē sunt secuti. Habet eīm xps duos supradictos modos vocā-di scz per exteriorē verbi exhortationez ad Heb. iij. Uiuus est sermo dei z efficax. ꝛc. ꝑs. Dedit voci suevocē virtutis: ideo verbū dei cōparat surculo arbori insito. Jaco. j. Suscipite verbū insitū ꝛc. Sicut eīm surculus trahit totā arborē ad sui nā-turā: sic verbū dei trahit totū corad sui gratiā. Scō per internā spirationē. ꝑs. Audiā quid loquat in me dñs ꝛc. Apoc. iij. Ego sto ad ostiū z pulso. Tertio mira-culorū visione permot⁹. Uñ subdit. Cum tāte virtutes tātaq; signa ꝓcesserint: que apl's vidisse anteq̄ crederēt dubiū non est. Miracula nāq; hoies sepe cōuertunt qñ rudes sūt. Sapiēs vo doctrina cōuer-tit qñ dociles sūt. j. Cor. j. Judei signa pe-tūt: greci sapiētiā q̄rūt. Quarto splēdo-re faciei illustratus. Unde subdit Certe fulgor est ipsa maiestas diuinitatis occul-ta: q̄ ēt in hūana facie nitebat ex qua pri-mo ad se videntes trahere poterat aspe-ctu. Facies ei xpi erat valde speciosa ad videndū j. Pet. j. In quē desiderāt an-geli ꝓspicere. Gratiosa ad diligēdū Ye-ster. xv. Facies tua plena ē gr̄a. Lumi-nosa ad imitandū. ꝑs. Illumina faciem tuā sup seruū tuū. Nō fuit ergo mirum si visio faciei sue taz feliciter attrahebat q̄ sic erat speciosa: sic gratiosa: sic lumino-sa. Quinto gloriosa maiestate abiect⁹ cū dr: z maiestas diuinitasq; occulta. Ber. Omnino ꝓpter mansuetudinez que in te predicatur: currimus post te dñe iesu au-dientes q̄ non spernis pauperē z pecca-torem non horreas nō horruisti cōsiten-tem latronē: non lachrymātē peccatricē non supplicantē chananeā nō deprehen-sam in adulterio: nō sedētē in theloneo: non supplicantem publicanū nō negātē discipulū: non persecutorem discipulorū nonipsos crucifixores tuos. Sexto ꝓpt eīm est virtute atract⁹. Si eīm in magnete la-pide hec virtus esse dicat vt anulos z fe-stucas sibi attrahit: q̄to magis domin⁹

omniū creaturarum sibi attrahere poterat quos volebat Ista enim tractio non erat p coactionē: sed per quādā inductionem, sicut ostendit btūs Aug. exēplo rami viridis: z nucis. Ostendis: inquit ouiramū viridez: z attrahis eū: ostēdis puero nuces z trahis eū non violētiā inferēdo sed appetitum alliciendo Et ppheta hoc ostendit exemplo pelliparū ps. Extendens celū sicut pellis. Sicut em̄ pelli parius expandit pellē pulchrā ante emptorem vt. s. alliciat eū ad emendum: sic deus celū stellis depictum z ornatum nobis expādit vt nos alliciat ad desiderādū. Secundo agitur de infirmis qui suā infirmitatē non recognoscebāt q̄s xps in sua infirmitate reliquit cū dicit. Et murmurabāt scribe z pharisei etc. Pharisei nāq; triplici infirmitate laborabant. Prima infirmitas erat murmurationis, est autē quedā murmuratio bona sicut murmurare p̄tra apta mala. Unde q̄dā de tali reprehendunt Esa. lvj. Canes muti nō valētes latrare. Alia murmuratio est mala sicut murmurare p̄tra bonos z de bonis. Sap. j. Custodite vos a murmuratione etc. talis erat murmuratio pharisęor. Tertia est pars cōmixta quodammodo q̄n. s. q̄dā p̄tra dei patientiā murmurant: et eo q̄ sic p̄mittit bonos opprimi z ipios exaltari. Aba. j. Quare respicis cōtemptores: z taces impio cōculcante iustiorē se murmurāt etiā admirādo dei liberalitatē q̄ ipse tarde venientes sic liberaliter cum primis remunerat. Mat. xx. Accipiētes murmurabāt ad patrēfamilias. Secundo erat infirmitas p̄sumptionis: qt p̄sumpserūt reprehēdere meliores se. s. xp̄m discipulos, z Mat. reprehēderūt nāq; infirmū de curatione: medicum de subuētione: z discipulos medici de obseq̄ exhibitione. Tertia vero infirmitas elatiōis: qt se iustos credebāt z alios despiciebāt, tales credūt q̄ nō sit lux nisi in aia sua: nec tranquillitas nisi in mente sua: nec perfectio nisi in vita sua: cum tamen deo parat⁹ sit oīb⁹ dare lucē gr̄e: serenitatē cōsciētie, tranq̄llitatē pacis iterne, p̄fectionē vite. Ista q̄tuor tāgit Boetius dicēs. Atq; tuo splendore micas tu nāq; serenū: tu reges trāquilla p̄ys, te cernere finis. Tertio ponit medicus in medio cōstitut⁹ q̄ dicit se venisse ad tris. Primo ad medendū z sanādū cū dicit: nō egent q̄ sani sunt medico: sz q̄ male hñt. dicēdo tē Aug. super Joānē. Aliud est esse sanabile, aliud sanabile et aliud esse insanabile. Qui em̄ san⁹ est non egeret medico: q̄ vero egrotat i spe sanabilis est: q̄ aūt egrotat i spe insanabilis est. Sani igit cū desperatiōe insanabilis est. Sani igit nō egent medico nisi ad sanitatis cōservationē. Sanabiles ad curationē. Insanabiles nō nisi ad vite plongationē. Et isti non egēt medico quātū ad curationē a mortali culpa: egēt tn̄ ad p̄servationē gr̄e. Sanabiles aūt sunt peccatores penitētes. Isti egēt medico quātū ad culpe curationē z p̄servationē gr̄e. Insanabiles, sunt obstinati, isti nō egēt medico ad cōservationē gr̄e quā nō hñt, nec ad curationē culpe: qr ipsam nō recūrūt: n̄ quātū ad plongationē vite z expectationē ad penitētiā. Esa. xxx. Expectat nos dña vt misereat nr̄i. Scdo ibi medicus fuit missus ad miserēdū. Ideo dr. Misericordiā volo: nō sacrificiū. Habet aūt ista medicina misericordiā a natura z p̄suetudine loq̄ ab experiētia. A natura quidem diuina p̄m quam semper est sibi proprium misereri z parcere. A natura humana: qr abundanti sua cōceptiōis fuit vnctus oleo misericordie z cōpassionis. Esa. lxj. Spūs dñi super me eo q̄ vnxerit me. p̄s. Unite deus deus tuus oleo letitie etc. Job. xxxi. Ab infantia creuit mecuz miseratio: z de vtero egressa est mecū. A consuetudine longa. Incepit em̄ a principio mundi q̄ nos generationes misericordiā impendere: z vsq; ad finē mundi nō cessabit exhibere. s. Wacha. ij. Cogitate per generationē z generationem: qr omnes q̄ spērāt in dño non infirmantur. Ab experientia. Heb. iij. Non habemus pontificem q̄ nō possit cōpati infirmitatibus nr̄is tētatū aūt per oia etc. Heb. v. Dicitur etiā his q̄ passus est obedientiā. Tertio missus est ad vocandum, vnde dicit. Nō veni vocare iustos sed peccatores ad penitentiā. Vocat em̄ peccatores ab omni gente sua: sc̄z a superiori ostendendo celū pulchrū: z ab inferiori ostendendo infernum tū horrendum. Prouer. xxv. Celum sursum z terra deorsum. Scdo vocat ab interiori p̄ dicationē: z ab interiori per spirationē. Prouer. j. Sapientie foris predicat ecce exterior exhortatio. In platea dat vocē suā clamabat: ecce interior inspiratio. Caput em̄ est mēs que hz tres partes: sc̄z cogitationes, intentiones, z affectiones. Tertio vocat ab interiori reducēdo beneficia preterita ad memoriā z a posteriori reducēdo ad memoriā dei iudicia futura. Apoc. iiij. Animalia plena oculis ante z retro. Quarto vocat mō a dextris vādo, p̄speritatē: z mō a sinistris, iligēdo aliquā aduersitatē. s. Coz. vj. Per arma iustitie a dextris z a sinistris.

¶ Sermo. ccclvij.

¶ De sancto Mauricio z socijs ei⁹ ser. s.

Tstorū anime i manu dei sunt: z nō tanget illos tormentum mortis. etc. Sap. iij. Ostēditur de istis sanctis qualiter fuerūt in vita: cuz dicitur. Iustorū a ie, q̄les fuerūt i mortel cū dicit. Et nō tanget eos tormētū mortis. z quales post mortē: cū dicit. Illi sunt in pace. In vita q̄dē fuerūt iusti qr fuerunt positi vt iustitiā facerēt: z rēpub. cōseruarēt. Ad rei aūt publice cōseruationē q̄ fuerunt exigunt: sicut dicit Cato z Aug. lib. de ciu. dei: sc̄z quantū ad domesticos magna industria: quātū ad forēses iustitia: quātū ad seipsos anim⁹ liber in p̄sulāndo: z quātū ad seipm anim⁹ nulli obnoxi⁹ petō. Et ergo p̄mū q̄ctū ad domesticos magna industria: qr sicut dr. s. Timo. v. Si q̄s suorū z maxie domesticorū curā nō hz fidē negauit z est infideli deterior. Thobie. x. Apprehēdētes parentes filiā suā osculati sunt monētes eā honorare soceros: diligere maritū: regere familiā: domū gubernare: z seipsam irreprehēsibilē exhibere. s. Tim. iij. Opz episcopū irreprehēsibilē esse sue domui bñ p̄positū etc. Scdm est quo ad forēses iustitia. Job. xxix. Iusticia indut⁹ sum etc. Jo. xp̄. Nolite iudicare s̄m faciē: sed iustū iudicū iudicate. Tertiū est anim⁹ in p̄sulē liber: vt nec timore, nec amore: nec odio, nec mūere a ritate discedat, nec veritatē taceat. Isido. Iniq̄ iudices errāt i veritate iustitie dū intendūt in quātitatē persone. Quartū est vt anim⁹ nulli vicio sit subiect⁹. Tullius. Age ne tua oratio tibi cōtraria sit, qt pond⁹ est p̄doris grauissimi p̄pria voce cōfundi. Grego. Durū est vt q̄ nescit tenere moderamina vite sue iudex fiat vite aliene. Ista quatuor in istis martyrib⁹ p̄fecte fuerūt. Habuerunt em̄ domi industriā. Unde dicit in legenda. Habitatores regiōis illi⁹ erāt callidi ingenio: sapiētia locupletissimi. Habuerūt foris iustitiā: qr sicut dicit ibi deus. que dei erāt deo, z q̄ cesaris cesari reddebāt. Habuerūt aim in reprehēdēdo libertatem. Unde dixit Mauric⁹. Milites sum⁹ imperator tui serui aūt q̄ liberi profitemur dei. Habuerūt animū innocētia p̄dētū: qr nō se armauerūt armis carnalibus. Unde dixit Exuperius. Proficiant dextere nostre arma carnalia z arment virtutib⁹. Scdo ostēdit quales fuerūt in morte. Fuerūt siquidē examinati, decimati, vallati, z trucidati. Examinati aūt fuerūt de trib⁹: sc̄z vt idolis immolarēt vt fidē xp̄i desererēt: z vt cōtra xp̄ianos cōmouerēt. Sz ipsi nec idolis voluerūt immolare: nec fidem xp̄i desere re: nec xp̄ianos impugnare: sz pot⁹ defensare. Unde dixit Exuperius. Oia tormēta p xp̄o suscipere parati sum⁹: z ab eius fide nūq̄ discedem⁹. Scdo fuerunt decimati. Reperimus em̄ decimas rerū quem veteri lege fuerūt institute. Decimas dierū que a xp̄o fuerūt inuēte q̄n. xl. dieb⁹ z xl. noctib⁹ ieiunauit: nūq̄ aūt reperim⁹ decimas capitū nisi hic. Magnū est soluere decimas rerū mal⁹ soluere decimas dierū: maximū soluere decimas capitū. Multi em̄ darēt res suas q̄ nō libēter darēt dies suos: z multi darēt res z dies suos q̄ nō libēter darēt capita sua. Isti aūt exoluerūt decima rerū: qr q̄ cesaris erāt dabāt cesari z decimas dierū: qr q̄ erāt dei dabāt deo: z insup̄ soluerūt decimas capitū. Tertio fuerūt vallati sicut oues a lupis. Mat. x. Ecce ego mitto vos sicut oues in medio lupor. Ipsi em̄ tāq̄ oues nō restiterūt: nō fugerūt: nō ballatā murmuratiōis emiserūt. Uñ dixit mauric⁹. Cōmilitones nō-

stros sustinuimus carit: qt vos ad passionē ꝓpo paratos vidi: z dñi mādatū seruani, ꝙ dixit petro. Mitte gladiū tuū i locū suū ꝛc. Quarto fuerunt trucidati: in q̄ trucidatiōe sic fuerūt firmi: qt nec mūdus, nec diabol⁹, nec caro eos, nec in vita, nec in morte vincere poterāt. Mūd⁹ em̄ cōtra eos in vita pugnabat: manu dextera ꝓsperitatis vt alliceret: z in morte sinistra aduersitatis vt frāgeret. Sed ipsi z in vita mūdū cōtēpserūt blādiētē z in morte seuiētē. Sic⁹ diabol⁹ etiā pugnauit ꝓtra eos manu sinistra ipellēdo ad vicia: z dextera eos trahēdo ad tartara. Sz nō potuit ipos ipellere ad aliq̄ vicium: nec post mortē aliq̄ iferre supplicium Sic⁹ caro pugnabat. Ipos sinistra q̄ inducit ad ocositatē, z dextera q̄ iducit ad voluptatē. Sz ipsi corp⁹ suū i labozib⁹ exercitauerūt ꝛc. carnis delicias abhorruerūt. Tertio oñēdit ꝙles fuerunt post mortē: cū dr. Illi aūt sunt in pace. Habēt em̄ pacē ꝑpetuā. Esa. xxvij. Sedebit populus meus in pulchritudie pacis ꝛc. Sancti em̄ isti dāt deo magnā glām. Nā si vnus petōr q̄ ꝓsitet xp̄z facit glām xp̄o: ꝙtū magis isti q̄ tot fuerūt gloriā sibi dederūt. Luc. xij. Omis q̄cūq; cōfessus fuerit me coram hoib⁹ ꝛc. Fecerūt angelis magnā letitiā: qz si angeli letant sup vno petōre, penitētiā agēte: q̄nto magis sup tāta multitudine triūphāte. Luce. xv. Gaudiū erit angelis i celo sup ꝛc. Dāt nobis magnā fiduciā: qz si ipossibile est nō exaudiri ꝑces multoꝝ, ipossibile ē nō exaudiri ꝑces tātoꝝ militū sctōꝝ. Exaudiunt multiplr ꝓtio qz ꝓsolant tribulatos, sicut pz in vidua q̄ filiū suū monasterio dederat. Secūdo, qz adiuuāt in periculo cōstituto. sicut pz in illis q̄ p lacū reliquias deferebāt. Tertio: qz corripiūt indeuotos, sicut ptz i illo clerico q̄ cū iura sci Mauricij vsurpasset z blasphemiam intulisset: mala perūt morte.

¶ Sermo. ccxlviij. De eodem ser. ij.

Sancti p fidē vicerūt regna: operati sūt iustitiam: adepti sunt ꝓmissiones ꝛc. Heb. xj. De istis beatis martyribus mauricio z socijs eius quinq; ostendunt in verbis ꝓmissis. Primo quales fuerint: secundo ac ꝓgit. Tertio ostenditur qualiter fuerūt in victoriis suis. cū dr. Ui cerunt regna. Uicerūt nāq; regnū demonū: hostiū z celorum olim. Primū vicerūt per fidē. Jacob. iij. Resistite diabolo z fugiet a vobis. Nā ꝑm Bern. In aia sunt tres domus. Prima domus dicit esse memoria in quā diabol⁹ vult intrare ponēdo ibi malā suggestionē. Sed portarius debet diabolo resistere ne intret: qui vocat ꝓpriā stat⁹ cōsideratio. Scōa domus est intelligentia, in qua diabol⁹ vult intrare ponēdo ibi prauā delectationē sz hunc nō debet portarius debet resistere q̄ vocat eternā delectationis cogitatio. Tertia domus est voluntas in quā diabol⁹ vult intrare immittēdo ibi prauum cōsensum sed hunc portarius debet resistere q̄vocat eternā panē meditatio. Scōo vicerūt regnum ꝓpter ꝓpriā patiētiā. Et iste mod⁹ vincēdi est valde gloriosus: qr iste fuit mod⁹ xp̄i. Victorioſus. Seneca em̄ ait. Innumerabiles sunt qui populos q̄ vrbes habuerūt in potestate paucissimi vero sunt q̄ in ꝓpria potestate seipsos. Est etiā victorioſus q̄ ipse sibi vincit z rapit. Mat. xj. Regnū celoꝝ vim patit z violēti rapiūt illud. Tertio victi vicerunt regnū per passionē suaz. Olim aūt erāt quinq; inuincibilia que tñ vicerūt. Angelū per lacrimas quas effuderūt. Ozee. xij. Inualuit ad angelū fleuerūt z rogauit eū. Diabolū p fidē quā habuerūt. j. Pet. v. Aduersarius vester diabol⁹ ꝛc. Mag̃ ꝓ magnitudinē quā suo corꝛ dñati fuerūt Prouer. xvj. Melior ē patiēs viro fortiꝛ q̄ dñāt alio suo expugnatore vrbi. mortē p charitatē qua iclamatio. Regnū celoꝝ p sanguinis preciū fuerūt. Cant. viij. Fortis est vt mors dilectio. Regnū celoꝝ p sanguinis preciū dederūt ꝑs. Pr eciosa id est ꝑcio pleta est in cōspectu dñi mors sctōrum eius. Quarto ostendit quales fuerunt in operibus suis cū dicit. Operati sunt iusticiā. Opera meritoria p que iuste regnū celo sibi acquisiuerunt. Mat. iij. penitētiā agite appropiquabit enim deo per opera penitētie tñ dr. Sibi appropinquat per collationem gr̃e z glorie. Parū a ꝓpinquabat qui dicebat. Luc. xij. Jeiuno bis in sabbato. Jō parū sibi appropinquauit deo qr iustificatus nō fuit nihil appropinquabat q̄ dicebat Luc. xvj. Alia habes multa bona ꝛc. Jdeo deo nihil sibi appropinquauit: qr sue domui salus facta nō fuit. Valde appropinquabāt qui ditebāt Mat. xix. Ecce nos reliquimus oia ꝛc. Jō deus valde appropinquauit eis: qr iudices mundi eos fecit. Quinto oñdit quales fuerūt ꝑmissiones ꝓmiſ: cū dr. Adepti sunt repromissiones. Olim nāq; fiebat ꝓmissio tribus modis. Aliqñ se mutuo osculādo. Aliqñ manū ad manū applicādo Aliqñ rē aliquā porrigēdo. Sic xp̄s vitā beatā nobis daturū ꝓmisit. s. osculādo q̄ fuit i incarnatiōe vbi cētā fuit dulcis vnio diu ne nature cū natura hūana. Cāt. viij. Quis mihi det te fratrē meū id est vt tu q̄es dominū meū efficiaris z ff meꝰ sugētē vbera mea. s. mee. i. vt tu q̄es in sinu ꝓris mei efficiaris puer⁹ in sinu mris vt iueniāt te foris. i. vt tu q̄ habitas semp i celis visibilis inueniaris i terris, deosculer te id est dulce vnionē nature tue cū mea nā hūana ꝓcipiā. Et iam nemo me despiciet nec deꝰ sz me sibi reconciliabit: nec angel⁹, sz in magna reuerētia habebit nec diabolus, sz me valde timebit. Promisit etiam manib⁹ manꝰ suas cruci applicādo. Habacuch. ij. Cornua. s. crucis, in manibus eius. Promisit insuper spiritū sanctum nobis dando. ij. Corint. v. Dedit nobis pignus spiritus.

¶ Sermo. ccxlix.

¶ De sanctis Cosma z Damiano. ser. j.

Medici suscitabunt z confitebuntur tibi ꝛc. ꝑs. Ista verba que prophetа vidēt posuisse interrogatiue z negatiue exponi possūt de istis sanctis martyr⁹bus, scilicet Cosma z damiano, remissiue, et affirmatiue. Ipsi nanq; fuerunt medici corꝓrum z animarum: z multos a diuersis languoribꝰ resuscitabāt ideo dicit: medici suscitabūt: z hoc nō sibi sz deo attribuebāt. ideo dicitur. Et cōfitebunt tibi. De istis autez sanctis

medicis quatuor vidēda fūt. Primo quales fuerunt ꝯtum ad progenie. Fuerunt em̄ quinq; fratres ꝓ xp̄i nōie passi: sz ecclesia de duobus principalib⁹ solēnizat. Felix fuit talis fraternitas: qz fuit a parētibus religiosis progenita: bonitas em̄ parentū: sepe est causa multarū in filijs bonitatū. Chrysostom⁹ super Matthēū Uxorē accipere volētibus dat documentuz: quod si ambo parētes ipsius puelle boni sunt: secure accipiat: si vero ābo mali oīno refugiat: si alter bon⁹ sit, alter malus, quid tunc faciet⁹ sit? timeat veruntamen si pater est bonus ⁊ mater est mala, magis debet timere. Si atem ecōuerso: minus timere debet. Est ⁊ ista fraternitas felicior: qz fuit martyrio coronata: pati pro xp̄o est beatitudo magna. Matthei quinto. Beati q̄ persecutionē patiūtur ꝓpter iustitiā. Istā autē beatitudinē passionis nos habere nō possumus triplici de causa dicit Origenes. Una ē ex parte nostri: quia tantā gratiam non meremur vt pro Christo pati digni simꝰ. Alia ex parte diaboli: quia sciens per martyriū nos consequi remissionē peccatorum: ⁊ ad regnum peruenire celorum: nobis prestat impedimētū. Tertia ē ex pte dei, q̄ scies nostrā infirmitatē, nobis misericorditer condescendit. Istam autem beatitudinez passionis, isti martyres habuerūt: quia ⁊ deus ⁊ istos dignos fecit: ⁊ constantiam tribuit ⁊ diabolus eos impedire non potuit. Est etiaz ista fraternitas felicissima, quia ad celestē gloriam est assumpta. Felices igitur illi, qui hos quinq; martyres habere merētur i patronos spirituales. Ecclesiastici. xlij. Melꝰ ē duos esse simul, q̄ vnū. Si enim vnus vel duo sancti sicca peccato reuocāt, sic a diaboli tentationibus ꝓseruāt, sic in die amoze inflammāt, quid facerent si quinq; essent. Secundo videndum est quales fuerint quātuz ad artem. Ipsi enim fuerūt medici: quia sanabant cōmuniter: quia omnibus tam magnis q̄ paruis: tam diuitibus q̄ pauperibus: ⁊ etiam brutis animalib⁹, sanitatis beneficia impēdebāt. Sanabant liberaliter: qz nihil ab aliqua accipiebāt. Matthei decimo. Gratis accepistis: gratz date. Sanabāt mirabiliter, qz mirabilz fuit eorū curatio: quia habenti crus putridū crus aliud inseruerūt. Sanabāt instra liter⁹a corpib⁹ morbos pellēdo: ⁊ peccatoꝝ veniā ipetrādo. Tertio videndū est quales fuerūt quantū ad passionē. Equi nanq; passio fuit gloriosa, qz instar Christi fuerūt crucifixi Ecclesia. xxij. Magna est gloria seq̄ dominū. Fuit miraculosa, quia sagitte i suos redibāt aceotes. Fuit fructuosa: quia fructum centesimum habuerunt. Luce septimo. Cui autē interam bonā: sunt qui in corde bono ⁊ optimo audientes, verbum retinēt: et fructum afferūt in patiētia. Habuerūt em̄ cos pacificuz: quia passi sunt patiēter. Cor optimū qz passi sunt gaudenter. Fuit victoriosa: qz vixerūt in oibus elementis: sz in terra: qz in manib⁹ ⁊ in pedibus fuerunt lesi in aqua: quia in mare precipitati: in igne: quia in equuleo suspēsi: in igne: qz in ignem ꝓiecti. Quarto videndū est qualos fuerunt quantū ad nostrā subuētionē. Ipsi enim subuenīūt tribulatis: sicut patet in illo in quē serpēs intrauerat, dicebant ab oppressione demonis, sicut patet in illo q̄ vxorem suam eis recommendauerat. Diligentē curam habēt de infirmis sicut patet de custode ecclie sue cuius crus marcidū erat. Seueram vitam inferūt malis: sicut patet q̄ demonibus preceperūt vt tyrannū percuterent. Misericordiā impēdunt penitentibus ⁊ humiliantibus se: sicut patet. Quia cum predictus tyrann⁹ peniteret: mox ab eo demōes aduertūt. Job quadragesimo. Nunq̄d illudes ei quasi aui. Auis em̄ domestica q̄ emittit recedit ⁊ q̄ reuocat redit. Sic ⁊ isti martyres videtur hoc facere: quia demōes q̄si aues: quia q̄ eos testate sua demōes q̄si aues: quia q̄ eos emittūt ad malox vindictā exercendam, statim obedīūt: quādo eos reuocāt, statim obsequuntur.

¶ Sermo. ccl. Eodem die. Sermo. j.

Ecce q̄ bonū et q̄ iocundum habitare fratres in vnum. Ps. Iste sancti martyres, scilicet Cosma ⁊ Damianus fuerunt fratres: non tantum

ꝓpe, sed etiam fide ⁊ passione. Habitauerunt autem in vnum sex modis. primo quia ad idem domicilium vbi habitaue runt pacifice ⁊ concorditer. Eccle. qua. Melius est duos esse simul q̄ vnū ⁊c. Quatuor nāq; sunt genera hominum qui inter socios habere volūt: scilicet necessarios ꝙ adinuicē emolumenta acquisitatis sue. Itinerantes: quia auxiliū sibi mutuo prebēt. Ideo dicitur. Si vnus ceciderit ab alio fulcietur. Preliantes: da si hostibus resistūt. ideo dicitur. Si cōtra eum prevaluerit cōtra vnū: duo resistēt ei. Dormientes: quia tēpore frigoris mutuo a se frigꝰ expellūt: ideo subditur. Si dormierint duo fouebunt mutuo ⁊c. Sermocinantes sunt negociatores dei: ⁊ ideo libenter insimul commorantur: quia vnus ab alio acquirit humilitatem ⁊ castitatez ⁊c. Sunt itinerātes: id est ad celestem patriam festinātes: ⁊ ideo si vnus cadit: alius exhortationib⁹ et exhortationib⁹ eū sublevare festinat. Sunt prelatores: ⁊ iō cōtra demōes fortius insurgūt qui tantuz ad salare certamē desiderāt. Sunt doctores. i. lecto cōtēplatiōis ꝙescētes: et isti sunt plures inuicē se inflāmant. Secundo insimul habitāt ꝯtum ad cuiusmentis affectū: sed multi religiosi insimul habitātes, nō more hominū seculari. Fere em̄ a diuicem pugnant ꝓpter cibū, aut ꝓpter domicilū. Et quando a libidine cōcitant. Sic etiā ꝓpter cibum, quia non deliciose pascū tur. Propter domicilū: sz quando imanes domibus non collocant. Aut propter libidinē dominādi, qz ad magnas dignitates non ꝓmouent. Religiosi ergo insimul iuncti sunt corpore, ita debēt esse mentis dilectione. Jungit em̄ ipa res. i. homines diuersax complexionum ꝙ. habitabit lupꝰ cū agno: ⁊ pardꝰ cum hedo accubabit. Quidā enim instar leonis dicūtur naturaliter esse feroces. Qui dā instar agni naturaliter mites. Quidā instar pardi naturaliter astuti. Quidā instar hedi naturaliter inquieti. Sed istas diuersas complexiones amor dei debet vnire. Cōtingit etiam homines diuersax rū, puiciarū: ⁊ diuersax cōditionū. Esaie lxv. Lupus ⁊ agnus pascent simul: leo et bos comedent paleas. Siue em̄ sint multū apparētes vt lupi: siue parū vt agni: siue nobiles instar leonū: siue ignobiles instar bouū omnes debēt vti eorū dem gracibozū. Cōtingit etiam homines diuersarū etatū. Esa. xj. Uitulus, leo et ouis, simul morabunt, ⁊ puer paruulus minabit eos. per vitulum intelliguntur iuniores. Per bouem qui habet palatum obscurū intelliguntur seniores: ⁊ per leonem, robusti ⁊ fortes. Isti sepe in vna domo pacifice commorātur: ⁊ prelatus inuenis eis preficit. Tertio habitauerūt simul ꝯtuz ad idē officiū. Fuerunt enim medici non tantum corporum, sz etiaz animax: quos quidē sanabāt inducēdo eas ad cōtritionem: cōfessionē ⁊ ad satisfactionē. Sanatur quidē anima ad instar corporis. Alis quando ꝓ amare medicine sumptionem ista ē ꝓtritio. Esaie. xxxviij. Amara erit potio bibentibus eā. Aliquādo per vomitū et reiectionē. ista est cōfessio. Prouerbiorum. xxx. Uerba cōgregantis filij vomentis. Aliquādo vero ꝓ sudorē vel minutionem ⁊ dietam: per que intelliguntur tres partes satisfactionis. s. oratio, eleemosyna, ⁊ ieiunij. Nā oratio lachrimosa intelligitur per sudorē. Ecclesiastici. xxij. Pūgens oculū deducit lachrymas. Eleemosyna vero ītelligitur per minutionē, que enim supflua habet, debet de ipsis diminuere ⁊ dare paupib⁹. Luce ꝓmo. Quod superest date pauperibus. Jeiunij vero, intelligitur per dietam ꝓ quod diabolus expellit de corde. sicut lupus de nemore. Matth. xvij. Hoc genus demoniozum nō ejicit: nisi oratione ⁊ ieiunio. Quarto habitauerūt i vnū ꝯtū ad eādē fidē. Fides em̄ cōiungit hominem deo. Ideo cinctorium appellant. Esa. xj. Fides cintorium renū eius, hominez homini. Eccle. xxvij. Dilige proximū, ⁊ iungere fide cum illo. Hominem sibi ꝓpsi. eiusdē: xxv. fides autem initium ad cōglutinandū est ei. Quanto habitauerunt in vnū ꝯtū ad eandem operationē. Omnes enim operabantur ꝓpter eundem. s. ꝓpter deum: deus em̄ est finis omnium desideriozum: quia est summa bonitas. Prouerbioꝝ xj. Deside

rium iustoꝝ est bonū omnium cogitatio num: quia summa veritas est. Johannis xviij. Ego sum via, veritas ⁊ vita omnium amoꝝ: quia est summa suauitas. Eccl. xxiij. Spūs meus super mel dulcis. Omnium operum, qꝝ summa tranquilitas est Sapiē. xij. Tu autē dominator virtutis cū trāquilitate iudicas. Sexto habitauerunt in vnū ⁊ctus ad eandem passionem. Omnes eñ passiões quas alij sancti habuerūt particulariter, isti sancti videntur habuisse vniuersaliter. Fuerūt eñ in mari mersi instar Clementis. In igne plecti instar Laurentij. In equuleo torti: instar vincētij. Crucifixi: istar Petri. Lapidati: Iuste Stephani. Sagittati: instar Sebastiani. Et decapitati: istar beati Pauli. Et ideo poterant dicere cū pphēta. Oēs fluctus tuos induristi super me.

¶ Sermo. cclj. De sancto Michaele. Sermo primus.

Audium erit angelis dei super vno peccatore penitentiam agente. Luc. xv. Si angeli gaudent de nostra conuersione: ⁊ nos gaudere debemus de eoꝝ glorificatione. Et si de nobis faciunt festum in celis: ⁊ nos debem⁹ de ipsis facere festuz in terris: ⁊ ideo quatuor solennitates de ipsis angelis celebrantur. Prima hodierna die celebratur que ortum habuit ex quadā ecclesia quā in monte Gargano Michael edificauit. Et se loci illius custodez esse asserit. Ex quo dat itelligi qꝫ angeli sunt custodes omnium animarum. Hieronymus. Magna dignitas animarum: vt vnaquaq; angelum habeat ad sui custodiam deputatum. Datur enim angel⁹ cuilibet in quintuplici statu in quo nondū est ei custodia eius necessaria. Primo nato in vtero: ne a diaboli malicia necaret. Secōo egresso de vtero ne baptismi gratia a diabolo impediretur. Job. iij. capite. Quare non in vulua mortuus sum, egressus de vtero non statim perij. Tertio viuenti in mūdo: ne ad peccata plurima ptraheret. Unde postq; propheta dixit. Angelis suis mandauit de te statim subiunxit. Supra aspidē et basiliscū ambulabis ⁊c. Per aspidē q; surem in terra figit: intelligitur auaritia. Per basiliscū q; habet visum venenosum intelligitur luxuria que aspectibus maturat. Per leonez intelligitur superbia. Per diaconem qui caudam inmoliri dicit: intelligitur cōsuetudo prava. Quarto custodit de mūdo per mortē ne de fide tēptet: vel a cōfessione impediat. Sexto. iij. Tu insidiaberis calcaneo eius. Quos eñ diabol⁹ non potuit decipere in iuuētute, q̄ est ꝓma pars hominis: mec i senectute, que est quasi calcaneum et vltima pars hominis. Quinto post mortē. In via quā anima est tūc factura sunt tres. Scilicet a q̄bus angel⁹ hominē protegit. Iudith. xiij. Uiuit dominus: qꝫ custodiuit me angelus eius: ⁊ hinc cunctē ⁊ ibi cum enim custodit animā huc venientem quamdiu est in vtero ⁊ ex vtero: ⁊ ibi comitatē in vtero ⁊ ex vtero: ⁊ hinc recurrantem et viuentē in mūdo: ⁊ hinc recurrentem. s. ad celestē patriā redeuntem. Nec dum est in morte, siue dū vadit post mortem. Secūda solēnitas fit. xvij. Kalendas nouēbris, in loco qui tūba dr: vbi angelus Michael episcopo apparens ecclesiam sibi edificari precepit. Et q̄ datur intelligi q; angeli libenter cum hominibus sunt de latem habēt, qui totiēs in terris volant habere habitationē. Hoc significatur et in angelis quos Salomō fecit fieri in templo in propiciatorio tēpli. de quibus quatuor legitur: q; erāt de lignis oliuarū: q; tenebant alas expāsas, q; habebāt pedes obtectos ⁊ eleuatos, q̄s ad iubilandū parati erāt. Olim angeli videbant esse ferrei. i. impassibiles ⁊ duri: sed nunc sunt de ligno oliuaz. i. misericordes ⁊ pij. Olim intrabant ad homines venientes: ⁊ iō tenebāt alas suas demissas, sz mō cito ad nos veniūt ⁊ ideo alas expāsas habēt. Olim sol nō laudabāt sz modo in laudādo assistunt se hominib⁹. ps. Conuenerūt principes coniuncti psallentibus ⁊c. Olim natiuitatē nostrā infirmā despiciebāt: sed modo videntes ipsam in xpo exaltatā in stupore admirationē cōuertunt. Quod respectus ipse mur⁹ repsentat. Ideo etiā modo hic, mō ibi, sibi ecclesias edificare fatigat. vt ismnēt q; libēter homies associāt maxime dnq; gñā hominū. s. deum laudantes. ps. In cōspectu angelor⁹ psallā tibi ⁊c. In tribulationibus eriptētes. Daniel. iij. Angelus domini cū Azaria ⁊ sociis eius in fornacē ⁊c. Contra demones dimicātes. iiij. Regū. vj. Nolite timere, plures eñ nobiscū sūt q̄ cū illis. In dño confortamini ⁊ in potentia virtutis eius. Luce. xvi. Factū est cū moreretur mēdicus ⁊c. Mysteria diuina deuote exequētes, ⁊ maxime missarum solennia celebrātes: vt dicunt Greg. ⁊ Beda. Tertia solēnitas. vj. idus Maij celebrat quā victoria sancti Michaelis dicit quā de Longobardis sipontinis victoriā dedit: ⁊ contra aduersarios eorū omnia elementa fecit pugnare. s. terraz: quia mons garganus cōtremuit. aerē: quia caligo tenebrosa totū montē obduxit. ignem: quia fulgura crebra volabāt: aquā. vnde cantatur. Cōcussum est mare ⁊c. Sapiē. v. Pugnabit cum illo orbis terrarū cōtra insensatos. Quarta solennitas rome viij. idus Maij agit, quando. s. deus pestem inguinariā inmisit: ⁊ Greg. angelū spatam tenentez aspexit. Angeli eñ punit, mactant ⁊ ceffuosos. vt hī Geñ. xxx. Opprimere ⁊ violētos sicut pharaonē ⁊ egyptios vt habet Exo. xv. Superbos ⁊ vanagloriosos sicut dauid populū exvana gloria numerantē: vt habetur. ij. Regū viij. Immundos ⁊ gulosos sicut romanos qui cum gule ⁊ luxurie deseruirēt ab angelo peste inguinaria sunt percussi.

¶ Sermo. cclij. De eodē. Sermo. ij.

Omnes sunt administratores spiritꝰ in ministerium missi propter eos qui hereditatē capiūt salutis. Ad Heb. primo. Cum omnes dixit, nullū excluſit. Omnes enim mittuntur ad salutez superiores ad medios, medij ad imos, ⁊ infimi ad nos. Notandum autem quod in homine est potentia intellectiua operatiua: ⁊ affecti ua. Intellectiua autem habet triplicem

defectum ad quem remouendum mittuntur ordines inferiores hierarchie. Est eñ obscura. s. Cor. xiij. Uidemus nunc per speculum in enigmate ⁊c. Ad istud impedimentū remouendū mittuntur angeli, quorum officiuz ꝑm Grego. est nunciare minora ⁊ imperfecta: qꝫ et si aliquando cognoscat minima ⁊ nō tamē ꝓfunda. s. Cor. xiij. Ex parte cognoscim⁹ et ex pte prophetam⁹. Contra istam defectū mittuntur archangeli, quoꝝ officiū ꝑm Gregoriū. est nunciare summa. Est multiplex obliuiōi subiecta. Aug. de cīui. dei. Cū labore meminimus. et sine labore nescim⁹. Cū labore strenui: sine labore inertes sum⁹. Cōtra istū defectū mittunt ⁊tutes, q̄bus ꝑm Greg. attribuit operatio miraculorum. per que sciētiā nostrā: que est ex fide stabilit ⁊ confirmant. Isti tres actus istoꝝ trium ordinum significant. Geñ. xxxij. Ubi angel⁹ tria bona Jacob dedit: qꝫ ipm ꝓtra Esau cōstātē fecit: Israel nomē iposuit: ⁊ neruū femoris percussit ⁊ emarcuit. Tū angel⁹ ꝓtra Esau hominē ꝙstātē fecit: qñ ꝓtra diabo-

licas tẽtatiõs eũ forte reddidit ꝛ spectat ad ptãtes. Tũc aũt israel q̃ interptatur vir videns deũ nomẽ iposuit, qñ ppt celestiũ ꝛ tẽplationem terrena despicit: ꝛ hoc spectat ad principat⁹. Tũc neruũ pcussit ꝛ marcessit, qñ oẽm estũ carnalis ꝛcupiscẽtie in nobis extinguit, ꝛ hoc spectat ad dñationes. Tertio in hoie est potẽtia affectiua: ꝛ ista hz triplicẽ defectum quẽ remouẽt ordines de suprema hierarchia. Prim⁹ est qꝛ dilectio nr̃a sepe est priuata qñ hõ tm̃ seipz diligit: ꝛ talis dilectio nõ est eq̃. Istũ defectũ remouẽt Throni. Nã sicut ỹt Greg. Throni dicunt sedes eo q̃ de⁹ in eis sedeat ꝛ p eos iudicia sua decernat. p. Sedes sup thronũ quinũ. ter. Scõs est, qꝛ sepe est simulata, qñ. s. fingit se diligere primũ ꝛ nõ diligit: ꝛ istũ defectũ remouẽt cherubin, q̃ interptant plenitudo scie, q̃ oia simulata detegũt, ꝛ ad lucẽ ỹitatis reducũt. Terti⁹ est, qꝛ qñq̃ est tepida, qñ. s. tepide amat deũ: ꝛ istũ defectũ remouẽt seraphin, q̃ interptant ardẽtes: qꝛ hñt a nobis torporẽ excutere: ꝛ in amorẽ dei nos firmiter iflãmare. Isti tres act⁹ istoꝝ triũ ordinũ significati sunt. iij. Reg. ij. Ubi cũ dñs helię in celũ subleuare vellet, appuerũt ei ãgeli i forma equorũ, ꝛ curr⁹ igniti. Angeli igit dñr eq̃ ꝛ currus ꝛ ignis. Eq̃ alia dñr ex eo q̃ olim quadrigis equales p oia iungebant. Eq̃ igit sunt throni q̃ inequles ad equalitatẽ p iudiciũ iudicij sui descẽdũt, ꝛ sic remouent dilectionẽ priuatã. Curr⁹ sunt cheribin q̃ in obsecta charitatis currere nos facũt: ꝛ oẽm simulationẽ detegũt: ꝛ sic remouent dilectionem simulatam. Ignis sunt seraphin q̃ torporẽ excutiunt ꝛ vehemẽtẽ accendũt: ꝛ sic remouẽt dilectionẽ tepidaz.

¶ Sermo. ccliij. De eodẽ: Sermo. iij.

Actũ est prẽliũ magnũ in celo. Michael ꝛ angeli ei⁹ pliabãt cũ draconẽ ꝛc. Apo. xij. Per celũ ecclia militãs itelligit in qua multipler pliũ gerit de q̃ plio ꝙtuor tãgunt. Primo ꝙueniẽtia loci. cũ ỹ Factũ ẽ pliũ magnũ in celo. i. in ecclia militãte. Celuz aũ btoꝝ nõ ꝙueniẽs ad pugnãdũ: qꝛ ibi sunt solũmodo triũphantes nec inferne qꝛ ibi sunt incarcerati ꝛ succũbentes. Ideo inuidia torqueant. Scõm prelii est cũ diabolo de corpore moysi habuit. sicut dicit in canonica Jude. Scies enim diabol⁹ iudeos ad idolatriã ꝓptas es se volebat corpus moysi honorabiliter sepeliri: vt indei suos idolatrias ibi exercẽt, sed michael victoriã habuit qꝛ corpus moysi ab oibus abscõdit forte ista altercatio fuit, qꝛ diabolus dicebat se in moyse, ꝓpter peccatũ ad aquas cõtradictionis aliquod ius habere. Sed cũ michael sibi culpã remissam assereret: ꝛ diabol⁹ adhuc instarer. Ihael ei dixit. Imperet tibi dñs ꝛc. Tertiũ prelii est quod habuit cõtra pharaonẽ ꝛ egyptios. Creditus em̃ fuisse ille angelus qui plagas egyptijs intulit: qui mare diuisit: qui in colũna ignis ꝛ nubis populũ israeliticũ antecessit: ꝛ ad terrã promissionis introduxit. Fuit em̃ princeps synagoge. Unde ỹt Dan. x. Nemo mihi adiutor est nisi michael princeps vester. Sed postq̃ iudeos dñm crucifixit factus est princeps ecclesie. Uñ refert Josephus q̃ audite sunt voces angelo⁹ dicentiũ. Trãseamus ab his sedibus. Quartũ prelii est qũ cõtra antichristũ habebit. Sicut em̃ dicit glos. super illud Apoc. xiij. Uidit vnũ de capitibus eius occisum. Antixps mortuũ se finget ꝛ per triduũ latẽs: postea apparebit dicẽs se suscitatũ ꝛ ferẽtib⁹ eũ demonib⁹ in aere ascendet: ꝛ vniuersis mirantibus adorabunt eũ. Tandẽ dũ stabit in papilione in montẽ olireti ipse michael antichristũ occidet: vt dicit glos. sup illud. ij. Thessa. ij. Quem dñs de⁹ interficiet spũ oris sui. Quarto ponit nobilitas triũphi cũ ỹ. et nõ valuerunt nec loc⁹ inuentus est eorũ amplius in celo. Locus quidẽ inuentus est: sed nõ in celo. In demonib⁹ quidem est cõsiderare naturam, officium et culpã. Nature cõueniret locus suprem⁹: scilicet celum in quo fuerũt creati: et ibi stetissent si perseuerassent. Officio vero eũ habẽt scz holes exercere ꝙuenit locus medi⁹ scz aer caliginosus. ꝛ vt nobis ꝓximi sint ad exercitandum ꝛ claritatis lucem nõ habeant ad gaudendum: et ceteris sursum respiciant ad inuidendum. Culpe autem conuenit locus infimus scz

infern⁹. Uñ post iudiciũ quãdo cessabit eorum officiũ detrudẽtur in infernũ: nec vltra paerẽ habebũt trãsitũ: scz incarcerati perpetuum sustinebunt tormentum.

¶ Sermo. ccliiij. De eodem Sermo. iiij.

Michael vn⁹ de principibus primis venit i adiutoriũ meũ. Dan. x. Bt̃o michaeli deus quin tupler officiũ in sua cura assignauit. Primũ est officium principãdi. Jõ dicit Michael vnus de principib⁹ primis. Licet em̃ olim fuerit princeps synagoge: modo tm̃ fact⁹ est princeps ecclesie intãtũ angeli ꝓ his ob⁹ principant zelare vident: vt sibi inuicem obuiare ꝛ pliari dicant. Uñ Dan. xiij. Ponunt quatuor angeli de ordine principatus: quoꝝ vn⁹ scz Michael erat princeps eoꝝ q̃ remãserãt in terra ꝓmissionis, ali⁹ scz q̃ loquebat cũ Daniele erat princeps illoꝝ in deoꝝ q̃ erãt in captiuitate persarũ, alius erat princeps grecoꝝ. Quartus erat princeps ꝑsaꝝ. Ubi Greg. dicit. Recte angeli cõtra se veniunt: qꝛ subiectaꝝ sibi gentium vicissim sibi merita cõtradicunt. Cũq̃ vnusq̃sq̃ gentis vel culpa vel iustitia ad suprem⁹ cõsiliũ dei ducit. eiusdẽ gẽtis ꝓpositus vel obtinuisse in certamine vel nõ obtinuisse perhibet. Scõo habet officiũ adiutãdi. Unde dicit Michael venit in adiutoriũ meum. Ipse em̃ cũ ceteris angelis sibi cõmissas adiuuat malos ꝛ bonos. Malos mouẽdo eos ad cõtrictionẽ. Hoc nãq̃ significatũ est Judi. cũ. vi. Ubi angel⁹ eduxit ignez de petra Nã sepe de holb⁹ duris angelus educit ignẽ ꝓ tritiõis. Purgat labia ad ꝓfessionem. Hoc significatum est. Esa. vi. Ubi p angelum labia esaie expurgantur. Inducit ad satisfactionem. Hoc significatum est. j. Paral. xxj. In angelo q̃ dixit Gad prophete vt diceret Dauid vt in montez ascenderet a deo satisfaceret. Adiuuat etiam bonos, diabolus enim nititur intelligentiam nostram obnubilare per errorem: ꝛ voluptatem nostram coinquinare per amorem: ꝛ memoriam nostram offuscare per oblationem. Angelus aũt ſm Dionysiũ habet virtutem illuminati

nam: purgatiuã: z perfectiuã. Et ideo eis indigemus ministerio: vt rationẽ illuminet: affectionẽ purget: memoriã perficiat z cõsummet. Tertio habet officiũ prelidi. pliabak ei cũ draco. Dañ. xj. In tpe illo cõsurget michael princeps magn⁹ q stat pro filijs populi tui: vt plick cũ draconе. i. cũ diabolo. Apo. x. Michael z angeli eius pliabank cũ diabolo. In canoñ. Jude. Cũ michael archãgelus cũ diabolo altercaret ꝛc. Preliabak etiã cũ princi pe psax. Dañ. x. Princeps regni persax restitit mihi: z ecce michael venit in adiutoriũ meum. Per diaconẽ qui est animal sitibundũ significak demõ q preest anaritie contra quẽ michael pugnat qñ ipm refrenat. per diabolũ qui dick deorsum fluens: significak demon qui preest superbie: qz diabol⁹ per superbiã de celo deorsum defluxit. Cõtra quez prelijũ gerit qñ ipm ab infestatione cessare facit. Per regem persarũ intelligitur demon q preest luxurie. Perse nanq; interpretant sua latera dissoluentes: qz luxuria tota ad terram deprimit z tota deo diuidit z segregat: z totum corpus miserabiliter dissoluit z totam substantiam consumit. Et tõ tales recte vocank perse, id est sua latera dissoluentes. Cõtra istũ ergo draconẽ pugnat quando ipsum ab impugnatione refrenat. Quarto habet officiũ ponderãdi nam secundum ecclesie picturas. Michael habet animas ponderare. Dicitur autez Dañ. v. Appensus es in statera z inuentus es minus habens. Sunt nanq; q̃dam anime vacue q̃nulla secum merita portauerunt istas appendet z eis dicet. Appensus es in statera, z inuentus es nil habens. Quedam vero sunt anime q̃ semiplene sunt. Istas ponderabit z dicet. Appensus es in statera z inuentus es minus habens. Sunt quedã anime plene q̃ multa merita secũ portauerunt. Istas põderabit z dicet: Appẽsus es in statera: z inuentus es satis habens. Sunt eñ quedam superplene q̃ non tantũ p̃cepta christi: sed eius ꝯsilia seruauerũt. Et istas animas põderabit z dicet. Appensus es in statera: z inuentus es multũ hñs. Quinto habet off ciũ deportandi: qz cum ceteris angelis sibi subiũctis alas istas in celũ deportat. Portant aũt animas valde reuerenter: qz nõ in humeris sed in manibus, ps. In manib⁹ portabunt te ꝛc. Portant diligenter qz eas ab omnibus offendiculis custodiũt. Unde sequitur ne forte offendas ad lapidẽ pedem tuũ. Portant valde gaudenter cũ canticis z tubilationib⁹. Ysaie. lv. In letitia egrediemini ꝛc. Portãt valde humiliter: quia pauperes z mendicos non despiciunt sicut ptz Luce. xvj. in lazaro mendico quẽ angeli deportauerunt. Et ista deportatio fit in signum fiducie: vt scz ex hoc detur intelligi q̃ secure sunt anime sanctorum de hac vita egredientes: que tales habẽt defensores. ps. Angelis suis mandauit de te ꝛc. In signum reuerentie. Sicut aliquando socius insistere aliũ portat non in humeris: sed solatijs. Ysa. lv. Mõtes z colles, id est maiores z minores angeli cantabunt coram vobis laudem.

¶ Sermo. cclv. De eodẽ. Sermo. v.

Angelis suis

mandauit de te: vt custodiãt te in omnibus vijs tuis. ps. Ista verba pertractans beatus Ber. sic dicit. Magna dilectio charitatis: quis quẽ de quo z quid mandauit. Si quidem deum mandauit z angelis suis mandauit. De te homine mandauit: z vt custodiant te in omnibus vijs tuis mãdauit. Ex quib⁹ verbis habetur q̃ in illo qui mandauit ostendit magna charitas: ex eo q̃ tãtos z tales homini deputauit. Undevidet ibidem. Dñe quid est homo q̃ innotuisti ei aut filius hois, quia reputas eũ. Denique mittis vnigenitũ tuũ immittis spũs sanctũ tuum, promittis vultum tuum: z ne quid vacet in celestibus ab ope sollicitudinis: illos etiã beatos spiritus propter nos mittis in ministerium nostrum. Sedo in angelo ostenditur magna humilitas: qz tam humile officium non recusat. Et ideo magnã sibi debet homo reuerentiã exhibere. Unde Ber. In quouis diuerforio in quouis angulo reuerẽtiã exhibe angelo tuo: z ne audeas illo ꝑsente cõmẽpere. Sedo angelus custodit hoiem in morte. Alianãq; tũc quatuor incõmoda patitur. Primũ est qz timor mortis eã affligit. Cõtra hoc verbũ inferre reuerentiã: afferre deuotionẽ cõferre fiduciam reuerentiã pro ꝑsentia deuotionẽ p benuolẽtia: z fiducia p custodia. Tertio in hoie notak magna dignitas in hoc q̃ ab angelis me fruit custodiri. Hier. Magna dignitas animaꝝ vt vnaquęq; ab ortu sue natiuitatis angelũ habeat ad sui custodiã deputatũ. Libẽter eñ angel⁹ homini ministrat ꝓpter hois dignitatẽ necessitatẽ: z suã vtilitatẽ. Dignita a hois in hoc attendik q̃ natura diuina associata est nature humane in eandem personã. Et ideo homo est frater dei z honor q̃ exhibek homini in christũ fratrẽ refundik. Necessitas hois est: qz diabolus sepe rationem in homine seducit: voluntatẽ allicit: opprimit ꝛc. ideo necesse est vt angelus rationem erudiat per suã sapiẽtiã volũtatẽ inflamet p charitatẽ ignitã: z ꝛtutẽ roboret p exhortationẽ internã. Utilitas vero angelis est: qz eoꝝ ruina dẽfect hoiem: qz ex hoibus restaurari. Dicit aũt Aug. q̃ tot hominib⁹ restaurari. Dicit aũt Aug. q̃ hoc hoies saluabunt: quot angeli ceciderũt. Greg. dicit q̃ tot hoies saluabunt quot remãserũt angeli. Alij dicũt q̃ celo erũt due societates nũero equales. Una erit societas angelorũ: quoꝝ ruina de solis ꝑsonis restaurabik. Et alia est societas hoim alioꝝ. Quarto notak magna vtilitas: cũ dicitur, vt custodiant te in omnib⁹ vijs tuis. Custodiũt enim hoiem, in vita, in morte, z post mortẽ. In vita quidem a tentatione diabolica ꝓseruando. Hoc significatũ est Apo. xx. In angelo qui descendit ligauit z in abyssum misit. In bonum gratie eos perficere facit̃do. s. in donum gratie preuenientis, proficientis et perficientis. Judith. xiij. Uiuit dñs quia custodiuit me angelus ei⁹ z hinc euntem quo ad gratiã preuenientẽ: z ibi cõmorãtem quo ad gratiã proficiẽtẽ z inde hunc reuertentẽ: quo ad gratiã perficientem. Bona eoꝝ in conspectu dei representãbo, scz oꝝones, ieiunia, eleemosynas. Tobie. xij. Bona est oꝛo cũ ieiunio z eleemosyna magis ꝙ thesauros auri cõdere ꝛc. Sedo angelus custodit hoiem in morte. Alianãq; tũc quatuor incõmoda patitur. Primũ est qz timor mortis eã affligit. Cõtra

hoc sepe sanctis viris angelus suã salutationem reuelat z sic timorem excludit et letanter animã exire facit. Esa. lv. Jubilatia egredi emini. Secundũ est: qz rõnem deus requirit. Contra hoc angelus deum sibi reconciliat. vnde Ber. super Canti. Discurrit angelus medi⁹ inter dilectũ z dilectã: vota offerẽs z referẽs dona. excitat istã placat illũ, tertiũ est qz diabol⁹ recipere alam cõtendit. cõtra hoc angel⁹ diabolũ fugat. hoc significatũ est Geñ. xxvij. Ubi cũ iacob esau valde timeret angelos obuios habuit ipsum adiuuare paratos z ait. Castra dei sũt hec quartũ est qz peccatoꝝ multitudo ipsum terret, z sollicitũ reddit. cõtra hoc angelus sepe petã dimissa reuelat. Dañ. ix. Dixit gabriel ab exordio precum tuarꝝ egressus est sermo. Glosa. i. ynia a deo. Et sequitur. Ego autẽ veni vt indicarẽ tibi, scz petã esse dimissa: qz vir desideriorũ es. Tertio angelus custodit animã post mortẽ in olbus vijs suis. tres eñ sunt vie vna que ducit ad infernũ alia ad purgatoriũ tertia ad celũ. In prima via angelus animã custodit ne per eã incedat. vnde talis aia regratiak deo dicens. Nisi quis dñs adiuuit me. s. per angelũ suum paulominus habitasset in inferno aia mea. In secũda via eã custodit, qz ipsam purgandã ad purgatoriũ ducit: z purgatam inde educit. Thob. v. Dixit angel⁹. Ego sanum ducã z reducã filiũ tuũ. In tertia via eam custodit: quia ipsam in celum feliciter introducit. Exo. xxiij. Ecce ego mittam angelum meũ qui te custodiat in via z inducat in terrã quã promisi patribus tuis.

¶ Sermo. cclvj. De eodem. Sermo. vj.

Qui facit ange-

los suos spũs z ministros suos ignẽ vrẽtẽ ps. Angel⁹ est nomẽ officij: spũs aũt est nomẽ nature', minister nostre operationis: ignis vero nomẽ ardentis amoris. In p̃missis ergo verbis quatuor de angelis cõsiderantur. Primum est obedientie valũtas. cũ dr. Qui facit angelos. Sunt nãq; angeli dei nũcij q̃ vadũt z discurrũt ꝑ dei imperiũ vñ Dionysi⁹ distinguit in angelis triplicem motũ: scz circularem, rectum z

Universidad de Deusto Biblioteca

obliquũ. Circulari motu mouent cũ ad deũ mouent. Recto ad nos mittunt. Obliquo vero q̃ ex recto & circulari motu cõponit: qñ scz & nobis ꝓuidẽt & i deũ immobiles manẽt. Si em̃ ad nos mouent vt a deo minime auertant. Scdo in angelis cõsideraf nature dignitas: cũ dr Spirit⁹. Aug. Sicut aurũ corruptũ melio⁹ est q̃ argẽtũ incorruptũ: & argentum corruptũ, melio⁹ q̃ plumbũ incorruptũ: sic etiã q̃libet corruptus spũs melior est q̃ corpus incorruptũ. Et hoc est rõne simplicitatis nature. Quãuis em̃ angel⁹ dignior sit hoĩs ꝓpter nature simplicitatem. Hõ tñ ẽ dignior angelo ꝓpter assũptã a dei filio humanitatẽ. Hõ em̃ magis attinet xpo q̃ ángel⁹. Qũ trib⁹ modis faciliter ostẽdi põt. Primo qz deus angelũ de pgenie sua fecit, qñ ad imaginẽ & nõ similitudinẽ suã fecit eũ. Hoiez, ño fecit de pgenie sua: qz ad imaginẽ & similitudinez suã fecit eũ. Et insuper se fecit de progenie nra scz qñ verbũ caro factũ fuit. Secundo qz angel⁹ tm̃ attinet xpo ex parte pñs: qz deus pñ est pater xpi scz per eternã gñationẽ: & est pater angelo⁹ p creationẽ: homini vero christ⁹ attinet ex parte patris sicut angeli: & ex parte mris q̃ non est angel⁹. Tertio quia deus contraxit parentelã cũ angelo solũmodo dãdo quã do scz filiã suam, id est imaginẽ suaz eis dedit. Cũ homine vero contraxit dãdo filiã suam, id est sanguinẽ suum et recipiendo sororem nostrã, id est humanã naturã. Tertio cõsideraf in angelis operationis strẽnuitas: cum dr Et ministros suos Ut autẽ videamus illa q̃ nobis ministrãt, Notãdũ est scõm Aug. q̃ quodã sunt bona infirma: quedã media & q̃daz suprema. Bona infima sunt bõa tpalia q̃ angeli nobis ministrãt ad sustẽtationez. Et hoc significatũ est .ij. Reg. xix. Ubi angel⁹ ministrauit helye cibũ & potũ. Thobie. xij. Bonis operib⁹ p cũ repleti sum⁹. Media vero bõa sunt bõa spũalia q̃ angeli nobis ministrant ad inflammationez. Quia illuminant ad cognitionẽ: hoc significatũ ẽ Apo. xviij. In angelo de quo dr q̃ terra illuminata est a claritate ei⁹. Inflãmãt nostrũ amorẽ: hoc significatũ est .iij. Reg. ij. In angelis q̃ i curru igneo & eqs igneis apparuerũt: & excitãt nos ad operationẽ. Zach. iiij. Angel⁹ dñi excitauit me q̃si hoiem q̃ excitat a somno. Bona vero supma sunt bona celestia q̃ nobis ministrãt ad glorificationẽ portant. em̃ alias nras ipsas in manib⁹ suscipiendo. ꝓs. In manib⁹ portabũt te: vñ cãtat ecclia. Archãgele michael cõstitue tibi principẽ sup oes: alias suscipiendas. Subscriptas vero p viã reducẽdo. Exod. xxiij. Ecce ego mitto angelũ meũ q̃ custodiat te in via &c. Deductas ño deo repsentando: hoc signatũ est Luc. xv. in illo mẽdico quẽ angeli in celũ deduxerũt: & deo repsentauerũt Quarto in angelis cõsideraf fernẽs charitas cũ dr Ignẽ vrentez. Dicunt aũt angeli ignis vtẽs duplici de cã scz qz ardẽt p amorẽ & lucẽt p cognitionẽ: sm aũt Dionysiũ amor hz triplicẽ vim scz eleuatiuã: qz eleuat inferiora superioribus coordinatiuã: qz coordinat equalia coequalib⁹: inclinatiuã: qz inclinat superiora inferiorib⁹. Istã aũt triplicẽ vim amor in angelis operaf. Et quantũ ad hoc ipsi angeli vocantur ardores sempiterni lãpades ignite & carbões accensi. Nã inquantũ amor hz in angelis virtutẽ eleuatiuã p quã ad deũ eleuãtur: et ab ipso inflãmank: dicũtur ardores sempiterni. Esa. xxxiij. Quis habitare poterit de vobis cũ ardorib⁹ sempiternis. In quãtum autẽ hz in eis vim inclinatiuã q̃ quã ad nos inclinãtur: & ad deũ nos inflammãt tñc dicuntur carbones accensi. Ezech. j. Similitudo alaliũ & aspect⁹ eoꝝ q̃si similitudo carbonũ ignis ardentium. Inquãtum vero hz vim coordinatiuã q̃ quã se inuicẽ coordinãt: & i deũ amorẽ inflammãt & dicũtur lapides igniti. Ezech. xviij. In medio lapidũ ignitorũ ambulasti. Scdo ipsi angeli dicunt ignis q̃ tales cẽt p cognitionẽ. Habẽt em̃ triplicẽ cognitionẽ scz matutinã, vespertinã, meridianã. Cognitio vero matutina est put cognoscũt res i verbo. Cognitio vespertina est put cognoscũt res: put sũt in propria natura. Sicut aũt mane ẽ ꝓncipium diei: vesperce aũt termin⁹: ita cognitio dr matutina scõm q̃ res sunt i ipso primo ꝓncipio. Uespertina aũt scõm q̃ i ꝓpria natura cõsistũt. Et cognitionẽ meridianam habẽt in ꝑtũ deũ aperte & clare cognoscũt: & istam cognitionẽ spõsa petebat dicẽs. Cãt. j. Indica mihi vbi pascas vbi cubes in meridie: & ꝑtũ ad ista cognitio triplicẽ: ipsi angeli tripl'r nominãtur. Astra matutina. Job. xxxviij. Ubi eras cũ me laudarẽt astra matutina. Specula para. Dionisi⁹. Angel⁹ ẽ ymago dei manifestatio occulti luminis speculũ purum & inestaminatũ immaculatũ Lumina. ij. dam. loquẽs de angelis dr eos esse luminã scdã intellectiua ex ꝓncipio sine principio illuminationẽ habẽtia Lumẽ primũ & principale: est ipse de⁹ cũcta illuminãs & a nullo illuminat⁹. Sz lumẽ scõm est ipse angel⁹ ab ipso primo lumine illustratus. Lumen autem tertiũ põt hõ vocari q̃ sepe ministerio angeli mediante diuinas illaminationes recipit.

¶ Sermo. cclvij. De eodẽ sermo. vij.

Anquid nosti ordinẽ celi & ponas rõnẽ ei⁹ i terra. Job. xxxviij. Cũ de reb⁹ ꝓ triplicẽ modum notitia habeak. i. p reuelationẽ diuinã & eruditionẽ humanã & per inquisitionẽ. ꝓpriã ordinẽ celi q̃ consistit in hierarchijs & ordinib⁹ angelo⁹: beatus paulus vsq; ad tertiũ celũ raptus cognouit p diuinã reuelationẽ. Dyonisius per pauli eruditionẽ ceteri autem vocato res cognouerũt per reuelationez dei & p eruditionẽ pauli & dyonisij: aut p inquisitionẽ ꝓpriã studiũ. De isto ergo ordine celi tria sũt videnda. Primo qualr xpi ordines ab inuicẽ distinguunt: q̃ quidẽ distinctio haberi põt: ad distinctionẽ & similitudi nẽ regalis curie vbi sunt quidã qui circa ꝑsonã imperatoris assidue cõuersank. Similes his sũt ordies prie hierarchie. Eorũ aũt q̃ circa ꝑsonã regis conuersank hoc ꝙbusdã cõpetit ratione familiaritatis & amicitia: vt sũt amici filij & cubicularij. Et istũ spectat ad seraphin q̃ dei familiaritate prie alio⁹ sunt dilecti. Greg. Seraphin sunt illa agmina q̃ ex singularitate conditoris sui incõparabili ardẽt amore. Quibusdã autem hoc cõpetit rõne sapiẽtie: vt sunt philosophi & cõsiliarij: & istud spectat ad cherubin q̃ dei cognitiõe & sapiẽtia sũt ꝓditi. Greg. Cherubin plenitudo sciẽtie & dicitur sublimior illa agmina cherubin vocata sũt: qz tanto perfectionis sunt plena scientia quanto claritatem dei vicinius contemplank. Quibusdã aũt hoc competit rõne iustitie: vt sunt iudices & assessores & istũ spectat ad thronos. Greg. Throni dei sunt qui tanta diuinitatis gratia replentur vt in eis dominus sedeat & per eos iudicia decernat. Alij sunt qui circa negocia totius regni generaliter occupantur. Similes autem his sunt ordines mediæ hierarchie. Eorum aũt quidam hoc faciunt per modum imperãdi vt sunt regalia curie domini, & istud spectat ad dominationes. Ad quos pertinet alijs angelis inferioribus preesse et eis diuina ministeria imperare quod' innuit zacha. ij. Ubi vnus angel⁹ imperauit alteri dicẽs. Curre & loquere ad puerũ istum &c. Quidã vero faciũt p modũ operãdi: vt sunt inficiarij: & istud spectat ad ꝓtutes quarum est ardua opari. Unde attribuũt eis operatio. Greg. Uirtutes vocank illi spiritus p quos signa & miracula frequentius fiunt. Quidã vero hoc faciũt p modum pugnãdi. Ut sunt milites & legiões & istud spectat ad potestates q̃ cõtra demones habẽt pugnare & eorũ potentiaz refrenare &c. Potestates vocank hi angeli qui hoc pre ceteris potentius ꝓcepe runt vt eorũ iurisditiõi potestates aduersantes subiecte sint. Alij ño ad locũ determinata vel negocia regis specialiter deputant. Similes his sunt ordies tertie hierarchie. Eorũ aũt q̃dã hoc faciũt p modum legatorũ & istud ad principat⁹ spectat. Quidã vero p modum simplicium ministrorũ & istud proprie spectat ad archangelos. Quidam vero per modũ cursorũ & nunciorũ: & hoc spectat ad angelos, vel dicendũ est: q̃ q̃dã presunt pronunciũs: et isti sunt de ordine principatus. Quidam ciuitatibus & locis: & isti sũt de ordine archangelorum. Quidã singularib⁹ ꝑsonis: & istud spectat ad angelos. Secundo videndũ est qualiter homines ad ipsorũ angelo⁹ choros assumantur. Quidam em̃ assumunk ad ordines inferioris hierarchie: & istorũ tria sunt ge-

nera. Quidã enim sunt simplices et litterati: verbo tamen ꝛ exemplo ꝓfũ possũt edificantes alios: ꝛ isti assumuntur ad ordinẽ angelorũ. Greg. Sũt plerique q̃ parua cupiunt: sed tamen pie hec annũciare fratribus non desistunt: isti angelorũ numerũ currũt. Quidã vero sunt magna intelligentes: ꝛ sollicite alios admonẽtes: illi in ordinẽ archangelorum assumunt. Greg. Sũt nonnulli qui summa capere ꝛ nunciare prevalent: quo isti nisi in archã gelorũ numero deputant. Quidam sunt per vite perfectionem aliorũ merita trãscendentes illi assumunt ad ordinẽ principatuũ. Grego. Sunt nõnulli: q̃ etiam electorũ hominum merita transcendunt cuncta bonis meliores sint: sortem suã nisi inter principatuũ numerũ acceperũt. Uel potest dici q̃ ad ordinẽ principatuũ assumuntur illi qui bene rexerũt suã ꝓuinciam. Ad ordinẽ archangelorum assumũtur qui bene rexerũt suã terrã ꝛ suam ecclesiam. Ad ordinẽ vero angelorũ assumuntur qui bene rexerunt suã personam. Alii vero assumuntur ad ordinem medie hierarchie. Et istoꝝ tria sunt genera. Quidã enim sunt de aliorũ corporibꝰ ꝛ animabus peccata et demonces expellentes. Et isti assumũtur ad ordinẽ ꝓlatuum. Greg. Sũt nõnulli q̃ ẽt de obsessis corporibꝰ malignos spũs effugãt ꝛ expellunt quo isti meritũ suũ nisi intra potestatũ numerum sortiuntur. Quidam vero sunt signa ꝛ mirabilia operantes. Et isti assumũtur intra ordinẽ virtutuꝫ Grego. Sunt q̃ mira signa valenter opant: quo isti nisi ad supernarũ virtutũ sortẽ congruunt. Quidam vero fit oꝝ bus in sevitijs dñantes. Et isti assumunt intra ordinẽ dñationũ. Greg. Sunt nonnulli qui in cepsis cunctis vitijs dñant quo ergo isti nisi intra numerũ dñationũ currũt. Alii autẽ assumunt ad ordines supreme hierarchie. Et istorũ tria sũt genera. Quidã enim sunt valde spirituales ꝛ iõ de aliis iudicantes. De quibus dicitur. j. Cor. ij. Spiritualis homo omnia iudicat: ꝛ ipse a nemine iudicatur. Et isti assumuntur ad ordinẽ thronorũ. Greg. Sũt nonnulli qui sibimet vigilãti cura dominantur ꝛ hoc in munere virtutẽ accipiũt: vt iudicare se ꝛ alios recte possint quorũ mentibus velut in throno dominꝰ presidẽs aliorũ facta examinat qui ergo isti nisi throni sui conditoris sũt. Quidã isti dei ꝛ proximi charitate flagrantes. Greg. assumunt intra ordines cherubin. Greg. Sunt nonnulli qui tanta dei ꝛ proximi lectione plene sunt vt iure cherubin nominentur. Quia plenitudo legis est charitas: omnes qui dei ꝛ proximi charitate ceteris plene sunt: sortem in cherubim perceperunt. Sunt nam ꝛ quidam in igne amoris cõuersi ꝛ in solo dei desiderio anhelantes isti assumuntur intra ordines seraphim. Greg. Sunt nonnulli qui supernẽ cõtemplationis facib⁹ accensi in solo cõditoris desiderio anhelant: ꝛ quos verbo tangũt ardere primi⁹ in dei amore faciunt. Quid ergo istos nisi seraph in deum ꝛ proximum exercerũ quorũ in ignẽ cor cõuersũ liquescit. Tertio videndũ est qualiter mutuo se seraphim. Greg. Sunt nonnulli qui quidẽ mittunt ad cordia inflammationẽ. Esa. vj. Uolauit ad me vn⁹ angel⁹ de seraphim. Cherubim mittũtur ad scientie eruditionẽ. Hoc significat. Apoc. x. in angelo q̃ hẽbat libꝝ in manu. Throni mittunt ad iudicij informationẽ. Hñt nãq; ipsi throni iudices institutionẽ. Hñt nãq; ipsi throni iudices instituti ꝛ legẽ in dispositione angelorũ. Dominationes mittunt ad sensuum dominio rõnis subiugationẽ. Hoc significatũ est Gen. xvj. Ubi angel⁹ dixit agare illi vt ad dñam suã rediret ꝛ se sibi humiliaret. Uirtutes mittunt ad miraculorũ operationẽ. Hoc significatũ est in angelo Raphaele q̃ tobiã illuminauit et ab deglutione piscis eripuit. Potestates mittunt ad tentationũ ꝛ demonũ repulsionẽ. Hoc significatũ ẽ. Apoc. xx. In angelo qui sua cathena draconẽ ꝛ suã potentiaꝫ colligauit. Principatus mittũtur ad principũ institutionẽ. Hoc significatum est. Dan. x. Ubi ponuntur tres principes scz psonaꝝ: greco ꝛ indeoꝝ. Archangeli mittunt ad singulorũ rectoꝝ eruditionẽ ꝛ malorũ revelationẽ. Unde archangelus gabriel zachariã docuit ꝛ natiuitatẽ xpi nunciauit. Angeli vero mittuntur ad singularium personarum defensionẽ: ꝛ minoꝝ revelationẽ ac animarũ deportationẽ. Luc. xvj. Factũ ẽ vt mozereꝰ mẽ die⁹ ꝛ portaret ab angelis i sinũ Abrahe.

¶ Sermo. cclxviij. De glorioso Hieronimo. Sermo. Psalmus.

Ductũ deduxit dominus per vias rectas. Sap. x. Presens verbũ potest exponi de beato hieronymo q̃ vere iustus erat et dominus vias fecit in qb⁹ vijs dñs cũ deduxit. Prima via est qua de ꝓpria sua rosmã venit ꝛ sibi quatuor acciderũt. Prio ibi affectus est omnium scientiarum magistrũ habuit donatũ. In rhetorica. Secundo magnã promotionẽ quia cum ipse esset triginta annorũ cardinalis presbyter est ordinat⁹ ꝛ mortuo papa dignus summo pontificio ab omnib⁹ acclamat. Tertio passus est magnã ꝓsecutionẽ qr cũ ipe quorũdã clericorum ꝛ monachoꝝ vitia reꝓhẽderet ipsi ei insidias parauerũt ꝛ y vestẽ mulieb⁹ ei turpiter illuserũt. Uñ senec⁹ ait de sctõ Hieronimo. Ingis aduersus malos fuit pugnator. Oderunt eũ heretici: qr eos impugnare nõ desinebat: oderũt eũ clerici: qr eorum vitã infectabãtur ꝛ crimina. Sed reuera: eos boni cũ admirantur ꝛ diligũt. Iste nãq; ꝓsecutiões ferebat patiẽter. Uñ dicit. Maledici in me garriunt sz scio ad me genti celorũ peruenire p infamiã ꝛ bonaz famã. Ferebat gratanter. Uñ in epistola ad ascellã sic ait. Gratias ago deo quia sum dign⁹ habitus qnẽ oderit mund⁹ et pati ꝓpter xpm. Ferebat desideranter: ꝛ ideirco dicebat. Utinã ob domini mei no mẽ infidelium turba me ꝓsequeret vtinam in opprobriũ meũ solidi⁹ insurgeret hic mundus, vt tm̃ merear a xpo laudari et tue pollicitationis sperare mercedẽ. Grauis quidẽ ꝛ desiderata tentatio est cuius premiũ a xpo sperat. Ideo ante istas persecutiones sustinuit patienter: gratanter desideranter: qr sciebat verũ xpianũ ꝓse cutiones pati debere. Uñ ipse ait in epistola ad heliodoꝝ. Erras frater erras si putas xpianũ vllꝰ ꝓsecutionem nõ pati tunc maxime oppugnaris si te oppugnare non sentis. Quarto rome passus est a deo magnã flagellationem: sicut ipse refert in epistola ad eustochiũ: cũ ipse esset adolescens seculares scientias nimis ardenter legebat. Et circa hoc sicut ibidez refert in quatuor peccabat. Primo qr toti ꝓpe tali lectioni dabat: de die tullium: de nocte legens platonẽ. Sedo quia lectus tullium ieiunabat: lecturus aũt euangelium nõ abstinebat. Tertio qr post lachrimas penitentie legebat libros secularis scientie cũ potius tunc sacri libri fuissẽt legẽdi. Quarto qr stilũ sacre scripture vt lipendebat: ꝛ sibi tullianam eloquentiã preponebat. Ideoꝝ dominꝰ eũ graui infirmitate percussit. Et cũm sibi exequie pararentur subito ante tribunal iudicis est ꝓductus vbi a iudice cuius esset conditionis est interrogatus qui christianuz se esse respondit. Cui iudex ait: Mẽtiris Ciceronianus es tu: ꝛ nõ xpianus. Tandem promittens q̃ de cetero litteras seculares nõ legeret ad corpus reductus est. Unde dicit idẽ super ad Gal. Plusq̃ quindecim anni sunt ex quo nunq̃ in manus meas gẽtilium literarum acto: ascendit Sed quid obrepit: dũ loquimur velut antiq̃ ꝓ nebulã somniũ recordamur. Secunda via est qua de rome constantinopolim est profectus: vbi Gregorius nazanzenum magistrum habuit ꝛ doctorẽ. Hic nanq; est ille Grego. de quo loquit idem hiez. in prologo, super apologeticum, q̃ due speciose pueile sibi legenti: vna in dextera: ꝛ alia i sinistra apparuerunt quas ipse toto vultu que essent ꝓ cũctabatur ꝛ inquirebat: At ille familiarius cũ repugnantem amplexantes ꝛ tenẽtes dũ surgere vellet ꝛ abire dixerũt. Ne moleste feras ꝛ accipias iniuenis. Tibi nanq; familiares sumus ꝛ vna ex nobis sapientia: altera castitas dr ꝛ misse sumus a deo habitare tecũ qr io cundũ nobis ꝛ mundũ in tuo corde habitaculũ ꝓparasti. Et quia Greg. nazãzen⁹ ista duo excellenter habuit scilicet sapiẽtiã ꝛ mũdiciã ideo beatus hiero. ista duo ab eo didicit. Uñ ipse senec⁹ ait de hiez. Nõ solum latinis ꝛ grecis sed etiam hebraicis literis ita instructus fuit vt se illi in omni

scietis nullus audeat cōparare etiā beatus hieronymꝰ habuit carnis mūdiciaz qz virgo dicitur extitisse. Quia enīz in sacre doctrine z divine scripture studio tam studiosus erat: ideo abhorrebat carnis vitia z voluptate que hmōi viciorū cause sunt Unde ait ad rusticum monachū. Ama scientiam scripturarū: z carnis vitia non amabis. Tertia via fuit quando de constātinopoli cuntēte in syriam est profectus vbi heremū petijt z ibidem quatuor annorum spacio in arctissima penitētia se afflixit. Sicut ipse ostendit i epistola ad eustochiū Ibidē nāqz durū habuit habitaculū Unde ait. Quotiēs constitutus in illa vasta solitudine, q exusta ardoribus solis horrendū prestat monachis habitaculū, putauī me romanis interesse delitijs z seruiri delicatis cibarijs romanorū dum vescebat de herbis mōtanis. Durū habitū Unde ait. Horrebāt sacro mēbra deformia: squalida cutis sitū ethiopice carnis abduxerat. Duruz lectū. Unde subdit Si quando repugnātē somnꝰ imminēs oppressisset nuda humo vir ossa herentia collidebā. Durū cibum z potū Unde subdit de cibis vero z potu taceo cū etiam languentes aqua frigida vtant: z coctum aliquid accepisse luxurie sit. Et tamen post tālē z tantā asperitatē vir sanctus in carne sua aliquā ad huc sentiebat rebellionē Unde subiūgēs ait. Pallebāt oraz ieiunijs z mens deliderijs estuabat: z tñ in frigido corpora solita libi dinū incendia pullulabant Sz ista incendia per quatuor refrenabat: sicut i eadē epistola ostendit. Primo per lachrimosam orationē vñ ipse ait, Itaqz omni auxilio destitutus ad Jesum iacebā pedes rigabā lachrymis crine tergebaz p laborū occupationem. Unde ait ad rusticum. Cū essem inuenis z incentiua vitiorum crebris ieiunijs frangerē tamē mēs cogitationibꝰ estuabat ad quam edomādam cuidā hebreo me in discipulū tradidi, vt discerē hebraicum alphabetuz. Per carnis macerationē. Unde ipse ait. Repugnātem carnem ebdomadarū inedia refrenabā. per scripturarū ferueutem amorē. Unde quod in se experꝰ fuerat hoc rustico monacho dicebat, Ama scientiā scripturarū: z carnis vitia nō ames Quarta siquidē via fuit q pacta penitentia ad bethleem rediit. z ibi monasterium construxit, in quo per. lvj. annos totā vitam suam circa quatuor exercedit. Primo circa scripturarum diuinarū interpretationē z expositionez Jsidoꝝ lib. etthymo. Hiero. trium linguarū peritus extitit: cuius siquidē interpretatio ceteris ante ferē interpretationibus: quoniam z verborū tenacior est z perspicuitate sententie clarior vt pote z ppiancior greco hebraico: z latino eruditꝰ eloquio in locis sanctis, z literis sacris vsq ad etatē decrepitā vixit Secundo circa hospitalitatem suscepti onē. Unde ait cōtra Julianum in monasterio hospitali ex corde intimus z omnes ad nos veniētes preter hereticos leta fronte suscipimus. Tertio ca pedes lauamus Tertio circa corporis sui macerationem naz adhuc afflixit ieunijs orando: z ferbentem vt in suo stratu iacens sune ad trabez pensō manibus erigeretur supinus. Quarto circa officiū ecclesiastici ordinationem officium monasterij exhiberet. Quarto Damasus enim papa ad preces Theodosij imperatoris rogauit hiero. vt esset ciuum ordinaret diuinum qui psalterium per ferias distinxit: z versiculum illum Gloria patri z filio z. in nicena condita synodoin fine psalmorum dicendum statuit z epistolas z euangelia prouide q anni circulum dicenda ordinauit quod quidem officium dicendum z legēdum papa approbauit z ab omni ecclesia tenendum demandauit.

¶ Sermo. cclix. De eodem sermo. ad.

Ecce q̄ bonū z

q̄ iocundum habitare fratres in vnū z. ps. Super hoc vel bnm sic dicit Aug. Jste velut dulcis fons et suauis melodia toti orbi notissimus vt tuba spūssancti diuisos corpore ygregauit in vnū monasteria plurima peperit. Btūs aūt hieronymꝰ fuit monachꝰ perfectus. Et q̄tū ad hoc sibi cōueniat dicitur.

dicitur. Ecce q̄ bonum z. Fuit etiā cardinalis reuerendꝰ. Et q̄tū ad hoc sibi cōpetit quod dicitur. Sicut vnguentum in capite z. Fuit z doctor egregius z q̄tū ad hoc sibi cōpetit: quod subditur. Quoniam illic mādauit dominus benedictionem z. Circa primum est notādū q tria sunt que faciūt monachum perfectū scz vite bonitas: ideo dicitur. Ecce q̄ bonum z iocundum: z cordium vnitas ideo subditur. Et q̄ habitare fratres i vnum. Quādo igitur in ipsa religione est bonitas z sanctitas z vnitas: tunc ipsa religio est deo gratam habitaculū. Mat. xviij. vbi sunt duo vel tres cōgregati z. Et angelo magno festatum. ps. Preuenerunt principes iuncti psallentibus id est angeli coniuncti psallentibus ideo fit regiosis deū laudantibus: in medio iuuē cularum id est feruentiū animarum tyrannisarum id est corporum mortificatorum. Est hoc magnū presidium prouer. xviij. Frater qui iuuatur a fratre quasi ciuitas firma. Ecclesie. iij. Melius est duos esse simul q̄ vnū. Est etiam diabolo magnum tormentū, vnde dicitur de congregatione sanctorum. Terribilis vt castrorū acies ordinata. Jocunditas autē i religione causat a grata soc etate. Eccliā. xxv. In tribus beneplacitum est spūi meo q̄ ideo sunt probata grata cora deo z hominibus cōcordia fratrū amor proximo vir z mulier sibi bene consentientes. Tunc nanqz est grata societas quādo fratres exterius inter se habent concordiā z pacificā cōuersationē z intus habent veram z non fictā dilectionē, z ideo dicitur concordia fratrum z amor proximo rum. Et quando prelati habent ad subditos magnā benignitatē z subditi ad prelatos verā obedientiā. Et ideo subdit. Et vir z mulier sibi plene consentien tes. per virū nanqz intelligit̄ prelatus qui debet subditos suos docere legē z per mulierē intelliguntur qui debent prelatis suis humiliter obedire: vnitas autez in religione causatur ex eo q materia dissensionū inde aufertur. Dimissiones esse vt discordie causant ex auaritia. j. Timot. vi. Radix omniū malorum est cupiditas Causantur ex superbia. Prouer. xiij. Inter superbos semper iurgia sunt. Causatur propter carnalē cōcupiscētiā Jacobi iij. Unde bella z lites in vobis nonne ex concupiscentijs vestris, que militant in membris vestris. In religione autem est votū paupertatis z ideo nō dz ibi esse alicuius dimisio ex radice auaritie, est votum obedientie ideo non debet ibi esse dimisio ex radice superbie, est votum castitatis, iō non debet ibi esse dimisio ex radice carnalis concupiscentie istam vnitatem beatus hieronymus habuit, paupertatem z humilitatem tenuit z castitatem seruauit. Secundo fuit cardinalis reuerendus: ideo sibi competit. qō dicitur. Sicut vnguentum in capite. z. Caput q̄dē est summus pontifex in quo est vnguētū id est auctoritas z velle domini. Et dicit auctoritas prelatorū vnguentū: qz quodam vnguētum est dulcoratiuū: quod dā est mortificatiuum: z vtrūq est sanatiuū. Sic v potestas prelatorū debet esse dulcoratiua quo ad bonos, z mortificatiua quo ad malos z sanatiua quo ad oēs. Quia fm beatum Aug. siue piectendo siue ignoscēdo. Hoc solū inde agit vt vita hoim corrigat: istud caput hz barbā vestimentū z oza vestimēti. Barba ei sunt cardinales sibi ceteris prelatis vicini ores. Est aūt barba fm glosam iudicium discretiōis: maturitatis virilitatis: z alacritatis: qz ipsi cardinales circa causas sibi cōmissas debēt esse discreti in discreta causarū examinatione: maturi in matura causarū ponderatione: viriles in digna correctione: alacres in benigna exhortatiōe, vt illosq̄s puniūt benigne ad patientis exhortent. A capite igitur primo fuit vnguentum in barbā: quia summi pontificis auctoritates primo relucet in ipsis: de inde fluit in vestimentū: id est i alios prelatos q̄ post ipsos sunt maiores Et ecclesiā debēt ornare p honestos mores. Deide fluit in oza vestimētiid est in alios prelatos minores, z inferiores, et qz hieronymꝰ fuit cardinalis: ideo fuit barba summi pontificis: in quam fluit vnguentum auctoritatis z iurisditionis. Tertio fuit doctor egregius quod notatur cum dicitur. Illic. i. in beatum hieronymum mandauit dominus benedictio

nem. Sancti em̃ doctores habēt bñdictionem gratie. Prouerbi. xj. Qui abscōdit frumentum maledicetur in populis, bñdictio super caput vendentium. Habent etiam vitaz eterne glozie. Daſi. xij. Qui ad iuſtitiam erudiūt multos quaſi ſtelle in ꝓpetuas eternitates. Sed reuera iſta duo non habent omnes doctores ſz tātū illi qui docēt verbo z exēplo. Sūt nanq; quidā doctores delicati quorum tria genera beat⁹ Hiero. diſtinguit. Quidam em̃ ſunt doctores guloſi: qui tamen docere volūt abſtinētiā, de his ad helio dozum dicit, delicatus magiſter eſt q̄ pleno vētre de ieiunijs diſputat, alij ſunt fozmidoloſi qui ramē volūt alios alare ad pugnā. Alij ſunt delicioſi qui tñ volūt in cruentato milite reprehēdere fozmidinē z ignauiā. Alij ſunt luxurioſi q̄ tñ reprehendunt in fornicatoze cōcubitū. De his doctoꝛib⁹ ꝓdictis ait ad Pāmachiū. Delicata doctrina eſt pugnādi ict⁹ dictare de muro z cū vnguentis ipſe delibutus ſit cruētū militem accuſare fozmidinis. Hieronym⁹ vero nō fuit magiſter delicatus: qz nō fuit guloſus ſz magne abſtinētie. Unde ad Euſtochiū. Repugnātē carnē ob dogmata inedia ſubigebam. Nec fuit fozmidoloſus ſz magne cōſtātie: qz nec laudib⁹ mouebaꝝ ꝓ ineptā letitiā nec vituperationibus ꝓ impatientiā, vnde dicit in prologo ſup Eſaiā. Nec affectauꝝ laudes hoim: nec vituperatiōes expaueſcim⁹ nec fuit delicioſus: ſed vita auſterus. vñ ait ad Euſtochiū: de ſe z fratribus ſuis q̄ ſecū degebāt de cibo z de potu taceo cū etiā lāgueꝛes aq̄ frigida vītatur z coctum aliq̄d accipere luxuria ſit.

¶ Sermo. cclx. De eodē. Sermo. ij.

Amici fideles ſortis qui aūt inuenit illum inuenit theſaurū ꝛc. Eccliā. vj. Amici fideles: z in amicitia fortes z omni theſauro precioſiores fuerūt. Hieron⁹. z Augu, dicit aūt Hiero. i ꝓlogo ſuper bibliā. Vera enim illa neceſſitudo eſt: z chriſti glutino copulata quam non vtilitas rei familiaris non preſentia corꝓꝛum non ſubdola z palpans adulatio ſed dei timoꝛ z diuinarū ſcripturarū ſtudia conciliant. Iſti ergo ſacri doctores in vera amicitia ſunt coniuncti non ꝓpter aliquam temporalē vtilitatē, qz veritatē ꝓpaꝛaz ſemꝑ ſibi mutuo ſcripſerūt, ſed ꝓpter dei timoꝛē z diuinarū ſcripturarum amoꝛē. Quod em̃ fuerūt amicitia ſpirituali cōiuncti per multa ſigna ap̄paꝛet. Primū nanq; ſignū vere amicitie eſt q̄ amicus ſuū amicum iratum moꝛ reconciliat. Iſtud ſignū beat⁹ Aug. ad ſcīm Hieroꝛo. habuit ſcribens ei. Si quid vere me tenere vel ſcio vel credo vel etiā puto in quo tu aliter ſentis ſine tua iniuria coniboꝛ aſſerere. Quod aūt ꝓtinet ad offenſionē tuā cū te indignatum ſenſero mihi aliud q̄ venia deꝓrecaboꝛ. Scōm eſt q̄ amic⁹ ab amico repꝛehēdi affectat. Iſtud ſignū habuit Aug. ad Hiero. ſcribēs ei. Zelꝛ dis em̃ me ſi tacueris errozē meū q̄ fozte inuenies in libris. z dictis meis. Nā z ego amiciſſimā rep̄hēſionē tuā ſi trāſmiſſa accepero nō dolebo meli⁹ nanq; mulꝛ capitis dolet cū curat: nā dū ei parcit nō ſanat hoc eſt qđ acute vidit q̄ dixit nō ſanak hoc eſt qđ acute vidit q̄ dixit vtiliozes eſſe plerūq; inimicos vigētes q̄ amicos obiurgare metuētes. Illi em̃ dū rixank dicūt vera q̄ coꝛrigamus. Iſti vero mmoꝛē q̄ oꝑtet exhibēt iuſticia libertatē dum amicitie timent exaſperare. Iſti dulcedinē. Quapꝛopter z ſi es vt tibi videres lapſus forſan ſenectute coꝛꝓis non vigoꝛe animi: tamen i area dominici fructuoſo labore diſſuadas, eccl̄ēſtico ſi. Si q̄d perperam dixi foꝛtius, fige pedē non mihi debet eſſe moleſtū ponꝛ etatis tue dū nō cōtegak palea cr.ipe mee. Tertiū eſt quādo amic⁹ omnem occaſionē inimicitie z offenſiōis vitat, z reſecat. Iſtud ſignū habuit beatus Hiero. ad ſanctū Augu. ſcribens ei. Supereſt vt dilegas diligentē, z in ſcripturarum cāpis uenis ſenē nō ꝓuoces, nos noſtra habemus opera z cōcurrim⁹ quatū ꝓtuim⁹: nūc te currēte z lōga ſpacia trāſmeante nobis dek officium. Quartum eſt q̄ amicus amico oīa ſecreta reuelet. Iſtō ſignū habuit beat⁹ Hiero. ad Aug. ſcribēs ei. dei amicitia oīs tollenda ſuſpicio eſt ſic cū amico q̄ſi cū altero ſe loquendū. De

ho etiā ſigno ſcribit beat⁹ Aug. ecōuerſo ad Hie. Cum hoiez charitate chriſtiana fragrātem atq; mihi fidelē amicū fratrem meum ſentio quicquid z cōſiliozuz meoꝝ z cogitationuz cōmitto, ſed nō homini cōmitto illi i quo manet vt ſit talis. Deꝰ em̃ charitas eſt z q̄ manet in charitate in deo manet, z deꝰ in eo. Quintum ſignum eſt quādo amicꝰ amicum abſentē cognotum facie amat. Et iſtud ſignū beatus Aug. ad Hieronymum habuit ſcribens ei. Si em̃ propter eam te nō nouimus: quia faciem coꝛꝓoꝛis tui nō videm⁹ hoc mō, nec ipſe te noſti: nā tu quoq; faciem tuā nō vides. Si aūt tibi nō ob aliud notas es: niſi q̄ noſti animū tuum z nos eū non medio criter nouimus ex literis tuis quibus deum benedicimus qui nobis z omnibus qui tua legunt talem dedit. Septimum ſignū eſt quādo amicus amici abſentiam moleſtē portat. Iſtud ſignū Augu. ad Hieronymuz habuit ſcribēs ei. Nihil equidem moleſtius fero in omnibus angu ſtijs meis quas patioꝛ quantā longinquā tue charitatis abſentiā: cum fieri poſſet quotidie te preſentē habere vellē Septimū ſignū eſt quādo amicus de amico frequenter loquitur z libē ter eum nominat. Iſtud ſignū Hieronymus ad Augu. habuit. Scribens omni tempoꝛe beatitudinez tuā eo q̄ decet hoꝛe venꝛatus ſum: z habitantem in te dilexi dominum ſaluatoꝛē. Sed nūc ſi fieri poſſit aliquid addim⁹ z plenius vt abſcꝫ tot nominis mentione: nec vnā qui dem hoꝛam ꝓterire patiamur.

¶ Sermo. cclxj. De eodem ſermo. iij.

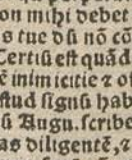

Emo accēdit lucernam: z ponit in abſcōdito ꝛc. Luc. xj. Sicut peccatoꝛ ꝺt tenebꝛa qz oīa q̄ in ea ſunt tenebꝛoſa ſunt: ſic vir iuſt⁹ ꝺt lucerna fulgida: qz oīa q̄ i eo ſunt luminoſa ſunt, iō i ꝓnti euāgelio de beato Hieronymo quatuoꝛ oſtendūtur. Primo nanq; habuit lucidā ſapientiam z doctrinā, qō notak in hoc q̄ ipſe vocatur lucerna accenſa. Iſta em̃ lucerna radios ſue ſapie nō abſcōdit neq; occultauit ſed ꝓ totū mundū diſſudit: ideo ſubdit: Ut luceat oib⁹ q̄ in domo ſunt. Saꝑ. vij. Quā ſine fictione didici, z ſine inuidia cōmunico, z honeſtatē illi⁹ non abſcondo. Prius em̃ dicit ſe didiſſe z poſtea cōmunicaſſe. didicit aūt ipſam multipliciter. Primo audiendo. Audiuit em̃ donatū in grāmatica, victoꝛinū in rethoꝛica. Greg. nazāzenū in theologia, vñ ipe dicit ad Heliodoꝛū. Dū eſſem iuuenis miro feruebā deſcēdi ardoꝛe: nec iuxta quotidiā ꝓſumptionē ipe me docuit, eudiē do etiā pl⁹ ꝓficim⁹ q̄ legendo, vñ ipſe dicit ſup ad Gal. Scriptura edificat lectaꝝ ſz magis ꝓdeſt ſi delectis vertak in voces. Secūdo didicit legēdo. Aug. cōtra iulianū. Sāct⁹ Hieronym⁹ oēs vel pene oēs qui añ ipm̃ de doctrina eccl̄iaſtica ſcripſerūt legit ipſe Hiero. ōt ꝓtra Iouinianū. Operis ac ſtudij mei eſt multos legere vt exꝑlurib⁹ diuerſos flores ſic carpā q̄ bona ſunt electur⁹. Ideo dicit ad nepotianū. Diuinas ſcripturas ſepius lege: imo de tuis manib⁹ ſacra lectio nūq̄ deponatur. Tertio didicit meditādo: qz die ac nocte meditabak. ꝑs. In legedis meditabiꝝ die ac nocte Ezech. iij. Comede volumē iſtud. Cib⁹ etem qñ comedik maſticatur: deinde ſic in ſtomachū trahik, vñ digeſt⁹ in mēbꝛa deriuak, ſic tādē incoꝛporak ꝛc. Sci doctoꝛes verbū dei maſticāt frequēti meditatione: z trahūt in ſtomachū memoꝛie, z derināt in ſubditis ſuis per aſſiduitatē doctrine, z eis ico: poꝛāt ꝑ exēplū vite. Quarto didicit cōferendo, vnde ait ad Auguſtinū ep̄iſtola. Tꝛiſtes hec dictauim⁹ vt mererem ur cōpleꝛus tuos z collatione mutua doceremus aliquid vel diceremus. Quinto didicit z abſtinē do: qz magnā abſtinētiā faciebat z coꝛp⁹ ſuū ieiunijs macerabat: qz ſicut ꝺt ad Heliodoꝛum. Pinguis venter non gignit tenuē ſenſuz. Sextodidicit vſq; ad ſenectutē ſacris literis inſiſtendo. Unde eo ꝺt Aug. q̄ in locis ſanctis z literis ſanctis vſq; ad decrepitā etatē vixit. Nā ſicut ait idē Hiero. ad Aug. ad diſcēdū q̄ op⁹ eſt nulla miht etas ſera videri ꝑt: qz z ſi ſenē magis deceat docere q̄ diſcere: magis āt decet diſcere q̄ ignoꝛare. cōſto āt Hiero. ſenioꝛem fuiſſe. tāto ſolidioꝛes ſuos

proferebat. Ũ ait ad Aug. Memẽto vulgaris puerbij q̃ dos lapsus fortiter rigit pedẽ. Sc̃o habuit lucidã famã: qõ notatur p hoc qõ dicit. Lucerna super cãdelabrũ posita. Esse aũt sup cãdelabrũ ecclie trib⁹ modis põt intelligi. Uel q̃tũ ad officiũ: qr est doctor vniuersalis. Uel quantũ ad vite meritũ: qr fuit eminẽtis ꝓfectus. Et ꝓpter ista duo tott mũdo erat notissim⁹. vnde dicit dcõ Aug. q̃ ipse tanq̃ lãpas ab oriẽte i occidẽtem instar solis resplendiuit, vel põt accipi quantũ ad grad⁹ sublimitatẽ: qr fuit i ecclia dei ꝑbyter cardinalis. Tales eñ sũt i ecclia sancta sublimãdi: q̃ vita et doctrina sũt lucidi, sicut eñ deus luminaria in celo posuit z bruta animalia i terra dimisit: sic z doctores luminosi essent in eccl̃a, pmouẽdi: z brutales homines relinquẽdi. Tertio habuit lucidam intẽtionẽ z pfectiã: cũ dicit. Si oculus tu⁹ fuerit simplex: cor. tuũ lucidum erit. Et dicit ibi corꝑ⁹ vniuersitas operũ. Sicut eñ corꝑ⁹ iuris dicit vniuersitas legũ, et corꝑ⁹ ciuitatis vniuersitas ciuiũ z corꝑ⁹ naturale vniuersitas mẽbrorũ: sic corꝑ⁹ mortale dicit vniuersitas operũ. Si igit oculꝰ intẽtiõis fuerit purꝰ z rectꝰ: omnia opera eiꝰ erũt pura z recta. Ji aũt oculo intẽtiõis quatuor sunt nocius: scz fumus superbie. prouerb. x. Sicut acetũ dẽtibus: sic z fumꝰ oculis ꝛc. Fluxus humoꝝ luxurie. Ezech. xxiij. Sicut fluxꝰ equorũ: fluxꝰ eoꝝ puluis auaricie. ꝑs. Oculos suos statuerũt. iter. ignis iracũdie. ꝑs. Supercecidit ignis: z nõ viderũt sol. Nullo tamen istorum modorũ oculꝰ beati Piero. lesi potuit: nec fumo superbie: qr valde humilis fuit: nec pulvere auaricie: qr oia terrena cõtẽpsit: nec igne iracũdie: qr patiẽs fuit nec ettã fluxu luxurie: qr virginitatẽ seruauit: z q̃us dicat in epistola ad pãmachiũ. virginitatẽ in celũ offero: nõ qr habeo, sz magis miror q̃ nõ habeo. credit tamẽ q̃ ex humilitate hoc dixerit: z forte virginitatẽ, ideo se habere nõ reputabat: qr carnis incẽtiua sepe perpessus fuerat: vnde ait in epistola ad Rusticũ monachũ. Ue nobis q̃ quotiẽs z cupiscim⁹: totiẽs fornicamur. Et cõtra Jouinianũ sic ait. Illa virginitas hostia xpi est: cui⁹ nec mentẽ consensus, nec carnẽ libido maculauit. Ex quib⁹ ꝟbis satis colligit ex quo christe virginitatẽ nõ habere. Quarto habuit lucidã vitã: cũ ór. Si ergo totũ corꝑ⁹ ruminãdã q̃ ab oi amore terreno sunt purgata. sunt aũt q̃dã terrena in q̃b⁹ homo ꝓficit. lum administrationẽ sicut bona ecclesiastica: z ista relinq̃re ẽ pfectio magna. Quedam vero sunt q̃ nõ possidet p hereditariã successionẽ sicut sunt bona paterna. ista relinq̃re est pfectio maior. Quedã vero sũt q̃ possidet p ꝓpriũ studiũ sicut sunt bona, ꝓpriis laboribus acq̃sita: z ista relinquere ẽ pfectio maxima. beat⁹ vero Mat. tãte pfectionis fuit q̃ relinq̃t bona ecclesiastica: qr cũ esset cardinalis: officio z beneficio cessit. Relinq̃t pr̃na bona: qr eẽm hereditatẽ deseruit: z ob amorẽ apostolox romã venit. Bona vo ꝓpriis manibus acq̃sita si habuisset reliq̃sset. Ũ dicit ꝓ logo Job. Si aut fiscellã tũco texerẽt, zuzalmax folia cõplicarẽ vt in fudore vultus mei vescerer pane meo: nulli⁹ re⁹ haderet. Nũc autẽ qr iuxta sẽtẽtiaz saluatoris volo operari cibũ q̃ non perit: ertis mihi gemin⁹ crescit z infligitur.

¶ Serm. cclxij. De sctõ frãcisco confes.

Qui sanctificet sanctificet adhuc. Apoc. xxij. Sanctificetur quantũcunq; sanctificetur in corde nibilominꝰ sctificari volũt in corpore. ij. Cor. vij. Emundem⁹ nos ab omni inquinamẽto carnis z spiritus. ꝑs. Cor meũ z caro mea exultauerunt in deũ viuũ. Ista duo excellẽter habuit beatus frãcisc⁹. s. corꝑ⁹ sanctũ z animã. de eo veracit dici possit q̃ sanct⁹ est. s. in alio sctificet adhuc i corꝑe. Pro sq̃dem habuit corꝑ⁹ sctm: qr oia q̃ i ipo fuerũt, sctã erãt. Incipiam⁹ igit a capite z descẽdam⁹ vsq; ad pedes: videbim⁹ q̃ a plãta pedis vsq; ad ꝟticẽ nõ erat i eo nisi sctitas. Sancti sq̃dẽ fuerũt capilli beati frãcisci. Cũ eñ dom⁹ cuiusdã minaret ruinã: ille monasterium posuit, z dom⁹ firmata pmãsit: quã nimirum sancti viri capillis stabilauit fragilia.

Secũdo fuerũt sancti oculi eiꝰ de quib⁹ ipse devotas lachrymas emittebat: z tãtas z tã assiduas vt infirmitatẽ incurreret oculoꝝ. Et cum moneret vt sibi a fletu parceret respõdebat. Nõ est ob amorem luminis qõ cõmune habem⁹ cũ muscis expellẽda iterne visitatio lucis. Tertio, sancte erãt aures eius que vocẽ diuinam z iubilationẽ angelicaz audire meruerũt. Tribus nãq; vicibus vocẽ diuinã audire promeruit. Prima erat vox patet ne increpationis, qua in apuliam profectus audiuit. Quis põt tibi melius facere dõe an seruus, diues an pauper. Extunc autẽ amor terrenoꝝ sibi viluit z in amorem dei totꝰ exarsit. Secũda fuit vox magne eruditiõis quã audire meruit in hec verba. Frãcisce amara p dulcib⁹ sume, z reipsam contẽne si me cupis et velis cognoscere. Et istã vocẽ nõ surda aure audiuit, sed omnia aduersa gratanter sustinuit z de suo corꝑe nõ curauit. Tertia fuit vox magni amoris q̃ vocẽ audire meruit, q̃n. s. crucifixus sibi de cruce locutus est dicẽs. Frãcisce vade repara domum meam quevt cernis tota destruit. Ab illa autem hora in amorẽ z compassionẽ crucifixi eius anima fuit totaliter liquefacta. Sanctus etiã frãciscus audiuit angelicam iubilationẽ, cũ eñ semel egrotaret angeli sibi dulcissimũ edidere cõcẽtũ: ex qua iubilatione eius anima magnũ recepit gaudiũ z corpus magnũ alleniamentum. Quarto fuit sanctũ os eius. Uerba enim q̃ de ore Frãcisci procedebant: tanq̃ fuerũt ꝟtutis q̃ si quẽ benedicebat benedictus erat sicut bene patet in illo qui ꝓrẽ suã a salubri proposito impediebat cui sanct⁹ vir suam benedictionẽ mittebat dicẽs. Filiũs, nisi tẽpus est misericordie: z postea tẽp⁹ est equitatis: ad quod verbũ ille fuit protinus immutat⁹: sed et si quem maledicedat ille erat maledict⁹. Unde cum quedã suo agnũ manuetissimũ comedisset illi maledixit z statim illa mortua fuit: etiã cuz quedam puella fuisset lumine oculoꝝ priuata, z vir dei de sputo suo eiꝰ oculos liniuisset illa puella protinus est curata. Quinto fuerunt sancte manꝰ eius q̃ fuerũt stigmatib⁹ ꝑse rate ita q̃ ea q̃ tãgebat sancta erãt. Nã sepe panis ab eo tact⁹ infirmos comedẽtes sanabat. Quidã eñ cũ inter nuces gelidas deficeret manib⁹ beati frãcisci cõtractat⁹ mox fuit i corde z corpore mirabiliter iflãmat⁹: q̃ nec mirũ si ille manus frigidos iflãmãt q̃ ignitos carbũculos, id est xpi stigmata deferebãt. Sexto sctẽ fuerũt vngues eiꝰ. Cũ eñ quidã frater tẽtaret devnguib⁹ sancti ꝓtis frãcisci habere cupiebat q̃ ille i spiritu recognoscẽs dixit ei: veni fili prece de mihi vngues. Ille aũt cũletitia iussa cõplẽs ꝓ reliquis praescissuras ipas seruauit, z oi tẽtatione fugata multã ꝓ solationẽ recepit. Septimo sancta fuit scriptura eius. Cum eñ q̃dam frater tẽtaretur cogitauit q̃ si de scriptura beati francisci aliq̃d acciperet oẽm tẽtationẽ vincere posset q̃ ille in spũ recognoscẽs ẽ ille vocato qua sdaz laudes ei i cedula scripsit: z sibi dedit: z ois tẽtatio ab eo recessit. Octauo sctã fuit chorda eiꝰ. Cũ eñ q̃dã chordã q̃ vir dei accinctus cũ devotiõe suaret chordã illã sepe in aquã intingebat z oẽs infirmi ex illa aq̃ potẽtes afficiebant sani. Nono fuit sctm corꝑ⁹ eiꝰ: tũ qr fuit lateris vulnere dedicatũ: tũ qr erat duob⁹ ensib⁹ crucis ꝓmunitũ: tũ qr erat omni puritate mũdũ. Ũ cũ quadã vice i carne sua videret motus aliqs pullulare cassitatẽ q̃ amatoꝝ chordã se fortissime ꝟberauit dicẽs. Eia frat a sine sic opz te manere: sic subire flagellũ. Decimo sctã fuerũt pedes eius qr fuerũt xpi stigmatib⁹ ꝓsecrati. Ũ cũ oues z boues i puincia reatina pestis ꝓsumeret: q̃dã a quã cũ qua pedes ipsi⁹ lotꝰ fuerant cũ devotiõe reseruãs animalia illa aspersit: z mox omnis pestilẽtia ab illis animalib⁹ euanuit. Sc̃o anima eiꝰ fuit sancta Una cũ alia de eiꝰ corꝑe exiret visa est in specie stelle: cuius magnitudo ad instar lune lux vero ad instar solis esse videbatur. Jsta stella fuit anima beati Francisci que ad instar lune erat magna propter immensam amorẽ: qr scõm Bernar. Qui charitatẽ magnã habet est beatus z magnus q̃ vero parvã habet charitatẽ parvus, est: q̃ nulla nullus est. Ad instar solis erat lucida ꝓpter dei cognitionẽ. Et ad instar stelle fuit incorrupta ꝓpter cognitẽ z dilecti perpetuã retentionẽ. Hoc signi-

ficatuꝫ est ꝙ quibusdã fratribꝰ apparuit in specie currꝰ ignei mirãdi splẽdoris super quẽ globꝰ igneꝰ lucidꝰ splendebat: qui solis habẽs splẽdorẽ noctẽ cõuertit in diẽ. Jõ aũt apparet in curru igneo Qꝛ eius alia posita est i fornace charitatis accẽse. Jdeo globꝰ lucidus qꝛ immersa est in lumine diuine sapiẽtie. Jdeo ad instar solis qꝛ tota deificata ẽ: ꝛ ideo secura est de eterna possessione.

¶ Sermo.ccxiij. De eoꝺ Serm.ij.

Vidi alterum angelum ascendentem ab ortu solis habentẽ signũ dei vini ꝛc. Apo. vij. Ips ante primũ aduentum qui erat aduẽtꝰ mie ꝓmisit angelũ. s. beatũ Joannẽ baptistã. Aũ vero scõm aduẽtũ sue institie ꝓmisit alterꝫ angelũ. s. beatũ Frãciscũ. Jn premissis aũt verbis tria de beato francisco oſtẽdunt. Primo ꝙ erat homo angelicus: cũ dicit. Vidi alterũ angelũ. Jn angelo sunt quatuor cõmendabilia, de quibus dicit prophẽta. Qui facit ãgelos suos spiritꝰ ꝛc. Scz obediẽtie velocitas: ideo dicit angelos suos. i. nuncios magna puritas: ideo subdit spiritꝰ magna humilitas: ꝛ ideo dicit: ꝛ ministros suos ꝛ feruẽs charitas ideo dicit, ignem vrentem. Propter ista quatuor beatꝰ franciscus angelo assimilatur. Primo ꝓpter obediẽtie prõptitudinẽ. Quatuor siquidẽ deus beato francisco ꝓcepit. Primo vt aduersa letanter acciperet. Scõo vt semetipsum cõtenneret, dicẽs. Francisce: amara ꝓ dulcibus sume: quoꝫ ad primũ. Et teipsum contẽne si me cupis agnoscere, quoꝫ ad secundũ. Tertio vt suã ecclesiã repararet: sibi dixit. Francisce vade repara domũ meam. Quarto vt in se tantũ ꝛ nõ i aliquo homine speraret dicẽs. Quis põt tibi meli⁹ facere: dñs an seruus, diues an pauꝫ. Ad ista quatuor precepta que ei deus precepit: valde obediẽs fuit. Primo qꝛ aduersa letanter sustinuit, vnde ipse dixit. Tñ est bonũ qõ excepto ꝙ ois pena me deletat, ꝺz etiã de eo ꝙ malebat de se audire vituperiũ ꝑ laudis ꝓconiũ: ꝛ cũ pueri post eũ currerent ꝛ lutuꝫ proꝛcerent ipse semp ad oia patiẽs fuit. ꝑs. Opprobrĩ exprobrãtiũ ceciderẽt super me. Secundo seipsum cõtempsit: qꝛ se maximũ peccatorẽ reputauit. Unde cuidã suo fratri interrogãti quã opinionẽ de se haberet respõdit. Uideor mihi esse peccator maxim⁹. ſ. Thimo. ſ. Christꝰ venit i hũcmũdũ peccatores saluos facere: quoꝝ primus ego sum. Tertio ecclesiã dei verbo ꝛ exemplo reparauit. Thimo. iij. Scias quomodo oportet te i domo dei cõuersari ꝛc. Quarto spem suã i solo deo posuit. Uñ sepe dicere ꝙ fuerit cũ ꝓpheta. Jacta cogitatũ tuũ i domino, ꝛ ipse te enutriet. Secũdo assimilatur angelo propter suã puritatẽ. Laborauit nanꝙ diabolus in cor beati Frãciſci ꝺ̃ duplicẽ suggestionẽ immittere. Aliquãdo suggestionem fraudulentie: vt eum a feruore spiritus reuocaret dicẽs. Nullus est peccator cui penitenti deus nõ indulgeat: sed nimis seuere fligenti misericordiã denegat. Ipse autẽ istam suggestionẽ vicit ꝓ sapientiam ꝛ discretionẽ: sciẽs ꝙ per hoc ipsum volebat a feruore reducere. ſ. Johan. iij. Nolite omni spiritui credere: sz ꝓbate spiritꝰ si a deo sunt. Aliqñ suggestiõe cõcupiscentie: sed istã suggestionem deuicit p carnis mortificationẽ, naz modo chorda grauiter se verberabat: modo se i niue magna proiẽciebat: modo cibos ne palatũ allicerent: aqua frigida vel cinere ꝓmiscebat. Ad Colocẽ. iij. Mortificate mẽbra vra q̃ sunt sup terram. Aliquãdo materiã auaricie quãdo in via sacculum plenũ pecunie reperit: sed nullo modo accipere curauit. Tandẽ a socio molestatus aperiri iussit: ꝛ ecce serpẽs inde exiliẽs cum ipse euanuit. Ad philip. iij. O la arbitror vt estercora: vt Christũ lucrifaciã. Aliquando materia impatientie: sicut qñ ipm grauiter ꝺberauit. Hebre. x. Patientia dei est vobis necessaria. Nec mirũ si diabolus nunq̃ i corde eius intrare potuit qꝛ fortissime munitꝰ fuit. Quidã em̃ vidit dñm frãciscũ fortissimis ensib⁹ duobus in modũ crucis signatũ, quoꝝ vnus a capite ad pedes, alius autem a manu ad manũ tendebaꝫ. Si em̃ diabolꝰ volebat in illum insare a superiori parte per fraudulẽtiaꝫ ibi incidebaꝫ ensis sapiẽtie: si ab inferiori

per cõcupiscentiã: ibi incidebaꝫ ensis castitatis ꝛ cõtinentie: si vero a dextris per prosperitatẽ ꝛ anaritiã ibi incidebaꝫ ensis frugalitatis ꝛ tẽperãtie si a sinistris ꝑ aduersitatem, ꝛ in patientiã ibi incidebatur ensis magnanimitatis ꝛ patiẽtie. Tertio assimilatur angelo per excellentẽ humilitatem, ꝓpter quam qua druplicẽ meruit exaltationẽ. Primo exaltatꝰ est in ecclesia. qꝛ factꝰ est eius sustẽtator. Uñ sum⁹ pontifex cũ laterañ. basilicã subito minari ruinã cõspiceret: vidit dñm frãciscũ suo dorso subito sustẽtare. Eccl. ix. Civitas pua ꝛ viri pauci i ea. Uiri q̃dẽ mulieres sunt ecclesia nũero: sz pauci sunt i ea me rito. Uenit cõtra eã rex magnus. i. diabolus ꝛc. Scõo exaltatꝰ est in fama: qꝛ toti mũdo fuit admirabilẽ ꝓclarꝰ. Eccl. xj. Est homo abundãs paupertate: ꝛ oculꝰ dei respexit illũ i bonis. Tertio exaltatꝰ est i doctrina: qꝛ factꝰ est fructuosꝰ ꝓdicator eccl. xj. Sapiẽtia hũiliati. ſ. beati frãciſci exaltabit caput illi⁹. Et i medio magnatorũ. i. ꝓdicatorũ cõsidere eum facit. Quarto exaltatꝰ est i glia: qꝛ factꝰ est ciuitatis celestis sũꝰ i habitator: sicut patẽtis visiõe habita de sede sublimi. Job xxij. ca. Qui humiliatꝰ fuerit, erit i glia. Quarto assimilat angelo ꝓpter feruentẽ amorẽ. Ipse em̃ totus fuit dei amore plenus, quod patet p quatuor signa. Primo per corporis eleuationẽ: qꝛ sepe cũ oratiõe vis⁹ est totꝰ a terra sublenari. Ista nã sublenatio corporis mẽtis elenationẽ significat. Secũdo p corporis calefactionem. Interrogatꝰ tamẽ quõ tam tenui tunica posset a frigore arceri. Respõdit. Si ignis spiritus sancti interius nos calefaceret: caro nra exterius frigus nõ sentiret, ꝑs. Inflãmatũ est cor meum: ꝛ renes mei cõmutati sunt. Tertio p mẽtis eleuationem. Sãcti em̃ viri in mẽtis excessum rapti: exterius insensibiles reddunt: qꝛ ab amoris violẽtia totaliter iteri⁹ absorbent. Uñ q̃dã vice cũ sanctꝰ frãciscꝰ a populo cõprimeret: insensibilis ꝓ omnia videbatur. ſ. ad Cor. xij. Scio hoẽm i xpo siue in corpe, siue extra corpꝰ ꝛc. Quarto per ignẽ exteriorẽ extinctionẽ. Martyres em̃ dei iõ sepe vim ignis nõ sentiebãt: qꝛ ignis amoris ipos frigidos reddebat. Jõ beatus franciscꝰ soldano dixit ꝙ cũ sacerdotibus suis ignẽ intraret, ꝛ ille quem dei clemẽtia ꝓtegeret, verã fidem haberet. Sciebat ei ꝙ ignis exterior cessisset ardori fidei ꝛ ignis amoris iferni. Origenes. Mirabile genꝰ medicamẽti vt ignis ignibus extinguaꝫ. ¶ Secũdo fuit homo virtuosus quod notatur cum dicitur. Ascẽdẽte ab ortu solis. Jn hoc em̃ ꝙ ascẽdit cum sole: notatur ꝙ totus fuit illuminatꝰ ꝛ deificatus. Primo ascẽdit totus illuminatꝰ: iõ totũ mundũ tenebrosũ illuminauit. Apoc. xviij. Uidi alĩ angelũ ascẽdẽtem ab ortu solis ꝛc. Et sequit. Et terra illuminata est a glia eius. Terra nanꝙ est obscura, sicca, ꝛ frigida: ꝛ significat mundũ vbi sunt multi obscuri. i. erronei. multi frigidi. i. negligẽtes ꝛ tepidi: multi duri. i. obstinati. Beñ. ſ. Tertia erat ianis q̃ ad tepidos ꝛ vacua: quo ad duros: ꝛ tenebre erãt sup faciẽ abyssi: quo ad obstinatos. Uenit em̃ sanctꝰ frãciscꝰ portãs secũ tres radios: scilicet radiũ doctrinarum per quã illuminauit obscuros. radiũ exemplorũ ꝑ quem cõuertit obstinatos. Eccli. xliij. Triplicit sol exurẽs mõtes ꝛc. Ipse em̃ exercuit, ignorantiã in erroneis. radio doctrinarũ: negligentiã in tepidis radio exemplorũ: et duritiã in obstinatis radio miraculorum. Secũdo ascendit totus in flammatꝰ. Habuit em̃ carbones accẽsos in ore: qꝛ habuit ignita ꝓba. Eccl. xlviij. Surrexit helyas quasi ignis. In corde: qꝛ habuit ignita desideria. Luce vi. Nõne cor nr̃m ardẽs erat i nobis ꝛc. In corpore: qꝛ habuit ignita stigmata. Eccliast. xxxviij. Uapor em̃ vrit renes eius. In sua actiõe: qꝛ habuit ignita opa Job. xxxvij. Nõne vestimẽta tua cãdida sunt ꝛc. Tertio ascẽdit totus deificatus. Ex eo em̃ ꝙ cũ sole ascẽdit: eius similitudinẽ i duit ꝙ stigmata q̃ portauit Mat. xvj. Si q̃s vult venire post me abneget semetipsum ꝛ tollat crucẽ suã et sequatur me. Tertio fuit homo diuinus. Et hoc tangitur cũ dicit. Habentẽ signum dei viui. Jstud signum portauit in corde ꝑ amoris vulnerationẽ Cantico. iij. Uulnerata charitate ego sum ꝛc. Jn corpe p macerationẽ. ij. ad Cor in. iiij. Sẽp mortificationẽ iesu in corpore vestro circumferentes. Jn parte ꝙ stig-

matum impressionem Canti.viij. Pone vt signaculum me super cor tuum: hoc refertur ad vulnus cordis per amorem: vt signaculum super brachium tuū. Hoc refertur ad vulnᵃ stigmatū p impssionē: qr fortis est vt mors dilectio: hoc refert ad vulnus corporis p macerationē. Sancti enim viri per dilectionem quam in se feruenter gerūt: oia vitia in se extinguunt.

¶Sermo.cclxiij.

De stigmatibus Francisci sermo pmᵘˢ.

Ego enim stigmata dñi nostri ihesu Christi in corpore meo porto Gal. vj. In his ꝓbis que ad honorē beati frācisci leguntur tria implicantur. Primus est quia stigmata portauit quod fuit indiciū magne charitatis. Quinq; eīm fuerunt in corde eius que fuerūt causa stigmatū in eius corpore. Primum fuit vehemens imaginatio: q̄ autez imaginatio imprimat patet per duo exempla que ponit ꝟhieron. in glo. Genes. xxx. Unum est q̄ duz quedam mulier ethiopem peperisset ꝛ ex hoc a viro suspecta haberetur inuentum est hoc sibi accidisse ex quadam imagine ethiopis quam ipsa cōspexit. Aliud exemplum est q̄ cū quedam mulier filium parentibus omnino dissimilem peperisset: et ex hoc suspecta haberetur, inuentuz est q̄ talis imago in cubiculo habebatur. Dicit eīm philosophus in lib. de animalibᵘ Quod cum quedam gallina gallum vicisset galline ex imagine. s. victorie crista ꝛ calcanea sunt exorta. Sanctus ergo francisc⁹ in visiōe sibi facta imaginabatur. Seraphi crucifixū ꝛ tā fortis imaginatio exti tit q̄ vulnera passionis in carne sua impressit. Secundū fuit vehemens dilectio q̄ eīm amor hz virtutem imprimēdi. Dicit Hugo de sancto victore. Scio anima mea q̄ quicquid diligis in eius similitudinem transformaris. Quia igitur amor passiōis dñice in corde beati frācisci ardebat fortiter et feruenter: ideo in carne sua faciebat mirabilia. ꝓuerbiorum. vj. Nunquid potest homo ignem abscondere in sinu suo vt vestimenta non ardeant. Tertiū fuit vehemens admiratio, q̄ eīm admiratio imprimat ostendit Augustinus tra Julianū adducēs exēplū ouiū iacob q̄ ex quadā admiratiōe virgaꝝ fer̄ pas rios cōcipiebāt. videbat aūt frācisc⁹ seraphin crucifixū: ꝛ admiratione ꝛ stupore nimio replebat. Eze. j. Hec erat visio discurrēs i medio alaliū splēdor ignis, ꝛ de igne fulgor egrediēs. Quartum fuit vehemēs meditatio: q̄ āt meditatio imprimat, sufficiēter ptz. Ecclesia. xij. Ub. Frequēs meditatio carnis afflictio est. In meditatione mea exardescet ignis. Itā meditationē habuit frācisc⁹ ad passionē quotidie meditari non cessauit. Deutero. vj. Meditaberis sedēs in domo tua. Quinto fuit vehemēs ipsius cōpassio, q̄ aūt ꝓpassio imprimat ptz: qr gallina ad pullos suos tāta cōpassiōe afficit q̄ tota infirmari vī. Sic Frācisc⁹ ad passionē tāta cōpassiōem mouebat: vt cum eius passio in mēte veniret: tot⁹ liq̄fieret ac vir lachrymas cōtineret. Cātico. v. Anima mea liq̄facta est vt dilect⁹ locutus est ei. Sexto q̄ hoc q̄ portauit stigmata dñi ostendit q̄ fuit preconiū maxime familiaritatis. Christ⁹ eīm dedit beato Frācisco stigmata tanq̄ arma sua vexilla sua: signilla sua ꝛ testimonia sua. Ipse nāq; erat miles Christi: signifer xp̄i: legat⁹ Christi: ꝓco xp̄i. Quigit erat miles xp̄i. Ipse xp̄s dedit sibi stigmata tanq̄ arma sua. Dedit ptz ex eo q̄ visus est munit⁹ duob⁹ ensibᵘ in modū crucis: ita q̄ diabol⁹ nō poterat intrare in cor suū: nec a superiori per aliquā vanaz spem: nec ab inferiori per aliquem inordinatū amorē: nec a dextris, q̄ al quā inordinatā leticiā: nec a sinistris q̄ aliquem inordinatum dolorem. Secundo fuit signifer xp̄i: ideo dedit sibi stigmata tanq̄ vexilla sua. Ad vexilla siquidē regalia hostes terrent, qui fugere ꝛ nertunt, principes animantur: ꝛ cetera congregant. Legitur q̄ quidā ex renelatione divina vidit crucē auream ex ore Francisci ꝓcedentē: cuius summitas celum tangebat: cuiᵘ brachia videbant vsq; ad finitas mūdi extēdi q̄ hoc q̄ stimitas celos tāgebat significabat q̄ angeli ad vitos nē stigmatū trahebant i magnā admirationē. Per brachiū inferi⁹ significabat q̄ demones ducebant ad magnā ꝓfusionē.

Per brachiū sinistrū q̄ ꝓtēdebat ad aḡs sionē significat q̄ petōres i dei amorē fri gidi, ꝓuocant ad ꝓuersionē. Per brachiū dextrū q̄ ꝓtendebat ad auxiliū, significabat q̄ fideles in dei amore feruētes, inducebantur ad deuotionē. Tertio q̄ erat legatus dei ideirco dedit stigmata tanq̄ signa sua: ipse quidē tanq̄ legatus Christi, bullā summi pontificis secum ferebat. Uñ ꝛ in vita sua signo thau literas sigillare cōsueuerat. Tanq̄ legat⁹ signa pontificalia secum deferebāt. Unde quidā in eius frōte vidit signum thau varietate colorum distinctum: q̄ eius frontē miro vernustabat ornatu. Tanq̄ legatus petā remittebat: vnde cuidā cū baculo q̄ figurā thau in se habebat, apostema frēgit ꝛ sanatus fuit. Tanq̄ legat⁹ benedictionē dabat. Uñ appropinquāte hora mortis i modū crucis manibᵘ cācellatis fratres benedixit tanq̄ legatus synodo intererat. Uñ cū quadā vice a ꝓuinciali capitulo corporaliter defuisset visus est aquodā ibi consistere in spiritu ꝛ in modū cruc⁹ fratres benedicere. Quarto qr erat preco dei, dedit ei stigmata tanq̄ signa vel testimonia sua vt ab oib⁹ preco dei cognoscerek: ꝛ ꝟba illius quasi ex ore dei reciperent. hiere. xv. Si separaueris preciosum a vili quasi os meū eris. Uñ cū quidā rusticꝰ eū interrogarent ds ipse esset: ꝛ ipse se dei preconem esse diceret. eum in nnes ꝓcerūt dicentes. Jace ibi rustice preco dei. Tertio ostēditur p hoc q̄ stigmata in corpe suo portauit q̄ fuit argumentū omnimode veritatis. Quod multipliciter ostendi pōt. Primo ex sera ꝓphica visiōe. Uidit eīm beatus Francisc⁹ xp̄i passionē meditando renolui vnū de seraphin ser alas habentem ꝛ iter alas erat effigies Christi crucifixi. Disparēs aūt in corde suo mirabilē reliquit ardorē ꝛ in corpe suo stigmatū impressionē. Secūdo ex sāguinis emissōe ex dextero eīm latere tanq̄ lācea trāsfixo sepe sanguis exibat: q̄ tunicā ꝛ femoralia respergebat. Alias eīm sāguinē nō emisisset si vera stigmata nō fuissent. Tertio ex sensibili dolore. Cū eīm quidā frater scapulas eius cōfricaret ꝛ vulnᵘˢ lateris sic ctigisset beatus Frācisc⁹ ad eius tactū dolorē sensit, ꝛ maxime exclamauit. Alias eīm dolorē sibi nō sentiret nisi vera stigmata haberentur. Quarto ex multoꝝ fideli attestatione, qr multi tā in vita q̄ in morte ista stigmata vidēt, tetigerūt ꝛ osculati fuerūt j. Joānis. j. Quod audiuimus ꝛ q̄ vidimᵘˢ oculis nostris ꝛc. Quinto ex multorum miraculorum ostensione: nam ex signis ipsis modo certificat dubios, sicut ptz in papa Gregorio. Modo iunat deuotos, sicut ptz in milite sibi deuoto, q̄ lethaliter fuit vulneratus. Modo cōuertit incredulos: sicut ptz in clerico de eius stigmatibᵘ dubitāti, ꝛ in manu sua vulnus recipiēti.

¶Sermo.cclxv. De eodē. Ser. iij.

Venite ad me oēs qui laboratis ꝛ onerati estis et ego reficiā vos. Matthe. xj. In pñti euangelio quatuor persone inuitantur vt ad xp̄m veniant, scz fatigati. i. auari: q̄ sunt in cōtinuo labore onerati. i. superbi: qr superbia nimis est ponderosa: famelici. i. luxuriosi: ꝛ separati. i. sine iugo discipline diuisi. Dicat ḡ beat⁹ Frāc⁹ ꝓ. Uos fatigati labore auaritie venite ad me pauperē: ꝛ ego refouebo vos. Uos onerati pondere supbie venite ad me humilē ꝛ allenabo vos. Uos aūt famelici fame cōcupiscētie, venite ad me amore dei flagrātē, ꝛ ego reficiā vos. Uos diuisi a iugo discipline, venite ad me iugū obedientie ferūtē ꝛ ego pacificabo vos. Habuit igit Frācisc⁹ pauptatē p quā fatigatos labore auaritie refouebat. Eius aūt pauptas fuit spōtanea. Cū eīm quadā die euangelium legeretur in quo dñs discipulos sine auro ꝛ argento ꝛ calciamentis mittebat: continuo ad oia adimplēda se accinxit. Sexto fuit extrema, qr nudus ad cōuersionē venit: qr etiam cum vestibus patris auaritie resignauit: ꝛ nudus de nudo exiuit: qr nudus super nudam se ponī fecit. Tam extrema fuit q̄ non solum pauper sed pauptas poterat appellari, sicut ptz in tribus mulieribus q̄ ipsum taliter salutauerūt. Tertio eius pauptas humilis ꝛ deuota, libēter

vtebat eleemosynis hostiatim quesitis, q̃ sp̃te oblatis dicẽs illũ panẽ esse angelicũ, qr dabat inspirationib⁹ angelor. ps. Panẽ angelor manducauit homo. Scõo habuit humilitatẽ profundã p quã oneratos pre superbia alleuiabat. Cui⁹ humilitatis sunt q̃nq; gradus. Primũ est laudes hoim fugere. Wallebat em̃ de se audire vi tuperiũ quã laudis preconiũ: vñ cuidam fratri preceperat: vt cũ populus eũ laudaret, ipse in eũ p̃ba vilitatis inferret. Scõs gradus est humilia sentire de se: vñ a quodam fratre interrogatus quã opinionem haberet de se: rñdit. Videor mihi esse maximus peccator. Tertiꝰ est in hac vita semper se timere: vñ cũ ab aliquo ppl'o beatificaret: dicebat. Noli me laudare tanq̃ securũ adhuc filios z filias habere possum reuertens ad seculũ nemo laudandus, cuius exitus est incertus. Quartꝰ est inferioribꝰ obedire, voluit em̃ magis subesse q̃ preesse: vnde general celẽs officio guardiani parebat volũtati: z socio suo cũ quo ire solitus erat: obedientiã promittebat. Quintus gradus est de opprobriis hoim nõ curare: vñ cum tpe hyemali indutus pãniculis, orationi tremebundꝰ insisteret dixit ei quidã: vt de suo sudore sibi nummatã venderet. Ille resp̃ndit. Nõ tibi: sed domino meo vẽdo. Tertiõ habuit dei amorẽ feruentẽ, per quẽ concupiscentie fame oneratos spiritualiter reficiebat: cuius amor feruidus ptz per orationes feruidas quas faciebat. Eius nãq; orationes fuerunt multe dulcedinis, feruoris, virtutis, potestatis z gratie. Tante dulcedinis vt in ea facerent mentis excessum z eleuationẽ. Tanti feruoris vt in eo inducerent corporis eleuationem. Tante virtutis vt in hominib⁹ facerent magnã immutationẽ: vnde cum pro quodã abbate oraret, ille subito tantam sensit immutationem et dulcedinem mentis, quantam in vita sua non fuerat expertus. Tante potestatis vt diabolo faceret magnam cõfussionem. Cũ enim ciuitatem Assisij totam illam regionem draco videretur absorbere ille orauit, ac statim euanuit draco. Tante gratie vt sibi impetraret peccatorum remissionẽ. Cum enim quadam die peccata deflet, a spiritu sancto certificationẽ accepit q̃ dominus sibi peta sua dimisit. Quarto habuit perfectã obedientiã p quã illos qui erãt sine iugo discipline pacificauit. Cuius obedientia tãta fuit q̃ nõ tm̃ obedebat suo superiori. i. deo nõ solũ suo cõsuli. i. cuilibet alteri prelato: sz suo inferiori qr guardiano suo obedientiã p̃mittebat: z quia sic obedies fuit: idcirco ois elementa z oẽs creature sibi obediebãt: ser nãq; induit nouã claritatẽ: quia ipse cũ ipsum z socium suũ caligo tenebrosa inuolueret, ad eius oratonem tandẽ tãta claritas radiauit, q̃ ipsos vsq; ad hospitiũ letos perduxit. Ignis induit nouã lenitatẽ: qr cũ ipse ex nimio oculor̃ dolore infirmitatem incurrisset z oporteret sibi cũ igneo ferro coctura fieri ille sibi ferrũ candẽs ingnauit: q̃ nullũ dolorẽ sensit. Aq̃ induit nouã trãquilitatẽ: qr cũ q̃dã nauta hanc fragilẽ formidaret: inuocato eo trãsitas est secuta. Aq̃ẽt induit nouũ saporẽ: ad eius oratonem in vinũ optimũ est conuersa. Terra induit nouã fertilitatẽ qr petrina sepe fertilitas magna fuit. Eius enim oratone terra fontem aque dedit. Obediebãt etiã ei cetere creature: scz creature q̃ hãt tm̃ esse: sicut ptz i lapide: quo caput mulieris contriuit: q̃ hãt viuere sicut ptz in petro salino miraculose inuẽto q̃ hãt sentire: sicut ptz i anib⁹ in q̃b⁹ hõ ppter petm̃ triplex amisit dñium: qr aues audita voce fugiũt: z se cõtractari nõ p̃mittũt z viso hoies a cãtu desistũt. Sed reuera ei obediebãt: qr vocate veniebãt z se ab ipse tãgi p̃mittebãt, z tusse. cãtabãt: z inse subticebãt: sicut in legẽda p̃tinet. Obediebãt ẽt ei creature q̃ hãt discernere. f. hoies nõ solũ viui sed ẽt mortui: qr plurimos suscitabat. Obediebãt etiã ei creature intellectuales scz angelinõ solũ bonι q̃ corã ipso in infirmitate posito vaticinauerũt, sed etiã mali q̃ ad eius interitum sepe fugerũt. Unde cũ ciuitas vicentina iteslino bello periret vidit supra potestã demones exultãtes. vñ socius de eius mandato clamauit. Ex parte dei omnipotentis z iussu serui ei⁹ Fr̃acisci discedite demones vniuersi, z statim demones fugerunt z sunt fugati z ciues pacificati.

¶ Sermo. cclvj. De sancto Dionysio martyre. Sermo primus.

Quidã viri adherẽtes paulo crediderũt: in q̃b⁹ Dionysiꝰ ario pagita. ꝛc. Actuũ. xvij. in ista collectatione quã habuit paulus cum dionysio stoicis z epicuris quasdam ternarũ ponuntur sicut ex ipso textu manifeste habetur. Primus ternariꝰ est: ibi sunt q̃dã irridẽtes quidã dubitantes z quidã credentes. Irridentes erant qui dicebãt quid vult seminiverbius iste dicere. Dubitantes qui dicebãt audiemꝰ de hoc iterũ. Dionysius aũt nõ erat de numero irridentiũ: sed de numero dubitantiũ z tandẽ factꝰ est de numero credentiũ. Ut̃ Aug. in quodã sermone tractans verba p̃dicta inter irridẽtes z credẽtes mediũ sunt dubitãtes. Qui irridet cadit: sed credit stat: z qui dubitat ille fluctuat. Audiemus te inquiũt: de hoc iterũ incertam casuri essent cũ irridentibus an stantes cũ credentib⁹ hodie aũt iste ternariꝰ multus viget. Sunt nanq; multi irridentes. Prouer. xv. Stultus irridet disciplinã patris sui et tales a deo irridebũtur. Qui habitat i celis irridebit eos. ꝛc. Sunt etiã multi dubitãtes qui nec cadũt cũ irridentib⁹: nec stãt cũ credentib⁹: sed fluctuant cum hesitantib⁹. Jac. j. Qui hesitat similis est fluctui maris q̃ a vẽto movetur z circunfertur. Pauci autem hodie sunt veri credentes qui scz habẽt fidẽ cũ spe vera z cum dilectione sincera: z cum operatione sollicita. Luce. xviij. Filiꝰ hominis veniens putas inueniet fidẽ in terra. Secundus ternarius est quia ibi erãt quidam epicuri: quidã stoici: z q̃dã christiani. Ut autem a aliquib⁹ conueniebãt et in aliquibus disconueniebant. Conueniebãt nanq; in appetitu beatitudinis sz non in modo appetẽdi. Appetitus em̃ felicitatis omnibus est ꝯmunis. Oẽs philosophi disputãdo. studẽdo. z viuendo petierũt apprehẽdere vitã beatã appetitꝰ autẽ vite bie philosophis: christianis: bonis z malis est cõmunis. Disconueniunt autẽ in modo. Epicuri nãq; ponũt summũ bonũ in voluptate corporis. Stoici vero in virtute animi: sz christiani in dono z gratia dei. Est et alia cõuenientia z differentia quam ponit Beda iter epicureos: stoicos z xp̃ianos. Nã epicuri ponũt felicitatẽ hois in solo corpore cõsistere. Stoici in sola aia sz paul⁹ z xp̃iani ponũt in corpore z aia nõ in p̃tinet nec er se: sz ex gr̃a dei. Epicuri ig̃ r. vt dicit btũs Augu. in h̃dicto sermone dicũt. Comedam⁹ z bibamus cras em̃ moriemur. Christiani ho nõ dicũt comedam⁹ z bibam⁹ sz potiꝰ dicũt aut dicere debent. Jeiunem⁹ donem⁹ z oremus cras em̃ moriemur. Aut si hec tria nolũt dicere: saltẽ dicãt duo, sz ista duo donem⁹ z oremus potiꝰ q̃ ieiunem⁹. Stoici aũt dicere possunt virtutẽ animi a nobis habeamus et possideamus cras em̃ moriemur. credebant em̃ virtutes polyticas a se hre z sic se beatos esse. Hodie aũt sunt multi epicuri de q̃b⁹ ꝛ. Phil. iij. Quor̃ deꝰ vẽter est: z gloria in cõfusiõe eor̃ qui terrena sapiũt. Sunt etiã hodie multi stoici q̃ de se z de sua virtute cõfidũt. ps. Qui cõfidũt in virtute sua z in multitudine diuitiarũ suarũ. Glo. Pauci vero hodie reperiunt veri christiani. Sunt em̃ veri christiani q̃ corpꝰ suũ macerãt ne sint epicuri: z i deo spem suã ponant ne sint stoici. Aug. Virtutes querebas dicit beatus paulus cuꝰ nõ voluptas, carnis non virtus, ppria: sz cuiꝰ est dñs deus ipsius. Hec cniz doctrina christianorũ incõparabiliter preferenda doctrinis immũ dicũs epicureor̃ z suberbũs stoicor̃. Tertiꝰ ternarius est: qr ibi erãt quidã curiosi q̃ semper volebãt audire vel dicere aliq̃d noui, quidam superstitiosi qui dediti erãt cultui idolorũ, quidã vero malitiosi qui doctrinã beati pauli demonib⁹ attribuebãt. Hodie etiã iste ternarius multũ viget. Sunt em̃ multi curiosi q̃ supernacua inquirunt z se relinquũt. Bern. Stude cognoscere teipm̃ qr melior es si teipsum cognoscis q̃m si reneglecto cognosceres cursum syderũ virtutes herbarũ ac cõplexiões hoim: z naturas animaliũ z haberes scientiã oim̃ celestiũ atq; terrestriũ. Sunt etiã multi superstitiosi. Fm Isidor. Superstitio dicit̃ quasi sup̃ statuta: qr tales statuta maiorũ despiciũt z sua anteponunt. Sunt etiã multi malitiosi qui scripturã sacrã dicũt esse diabolicã. Esa. v. Ue q̃ dicitis bonũ ma-

Universidad de Deusto Biblioteca

lum ꝛ malū bonū. Sed beatus dionysi⁹ licet aliqñ fuerit curiosus scientiā philosophicā sectando: aliqñ superstitiosus superstitiosum cultum idolorū tenendo nō fuit: tñ malicios⁹ sz auditor deuot⁹ doctrinā beati pauli deuote suscipiēdo. Quart⁹ ternari⁹ est q̄ cōsistit in beneficijs a deo receptis quē ponit paul⁹ dicēs. In ipso viuim⁹ mouemur: ꝛ sumus. Adeo si q̄dē recipim⁹ esse nature vitā gr̄e ꝛ motū operatiōis bone. Gen. j. Fecit deus hominē de limo terre: ecce ē nature. Et inspirauit in faciē ei⁹ spiraculū vite: ecce esse gr̄e: ꝛ posuit ip̄m in paradiso vt operaret ꝛ custodiret illuz: ecce motum operationis bone.

¶ Sermo. cclxvij. De eodē. Ser. ij.

REfulsit sol in clypeos aureos ꝛ ereos ꝛ resplenduerunt montes ab eis ꝛc. j. Mach. j. Ex his verbis de btō Dionysio ꝛ socijs ei⁹ tria oñdunt. Fuit em̄ primo a deo valde illustrat⁹: cū dicit Refulsit sol. Et hoc triplici radio. Primo radio celestis sapiēcie q̄ acquisiuit diligētē exercitationē ꝛ sollicitudinē. Adeo quidē fuit diligēs: q̄ sicut ipse innuit in epla ad apolophanā de athenis vsq; ad heliopolim egypti studio acquirendē scientie pfectus est. Didicit p gerotheū ꝛ pauli eruditionē. Uñ in lib. de di. no. postq̄ se accusauit quare post gerotheū scripsit ait ꝛ iniuriā facimus ꝛ magistro ꝛ amico existēti ꝛ nos ex eius eloquijs post diuinū paulū introducti. Didicit p assiduā oronē. Uñ in libr. de di. no. Opz em̄ oronibus pri⁹ ad ip̄m sicut boni principē p̄duci ꝛ magis propinquantes i hoc doceri optima dona circa ip̄m collocata. Scō fuit illustrat⁹ radio reuelatiōis diuine q̄ fuit tripler. Prima est q̄ spū pphetie claruit. Prophetauit em̄ Joāne enā gelista in exiliū relegato q̄ inde eisset reuersur⁹. Uñ ait i epla quā sibi misit dicēs: gaude vere amabilis ꝛ infra ex custodia q̄ est in pathmos demitteris ꝛ ad terrā Asiā reuerteris. Et facies ibi bonas dei mutationes: et his q̄ erūt post te trades. Scōa est qua assumptiōi beate marie interfuit: sicut ipse in lib. de di. no. insinuare videt: loquens ad Timotheū. Nos inquit vt nosti ꝛ ipsi et multi sctōz fratrū cōuenimus ad visionē corporis vite p̄cipis: ꝛ q̄ deū suscepit: dorat autem ꝛ frater dei iacobus ꝛ primus summa p̄nectissima theologoz summitas. Tertia est qua oronibus officia ꝛ dignitates angeloz pfecte agnouit. Paul⁹ em̄ in tertiū celum raptus q̄ hec oia cognouit ip̄m edocuit. Tertio fuit illustratus radio oratiōis denote de qua sicut in lib. de diui. no. Nosipsos ergo erudiam⁹ oronib⁹ ad diuinoz ꝛ beatoz radios altiorē inspectū. Per orationes em̄ surguz ad diuinoz cognitionē trahimur nō deū ad nos trahētes. sz nosipsos ad deū ertēdētes. Et oñdit hoc Dionysius triplici exēplo. Primo exēplo chatene in minose extense: ꝛ funis ꝛ naues ad petram impingētis. In p̄mo exēplo tria ponit assimilat em̄ orationē chatene inminose ꝛ de super ertēte. Oratio em̄ ꝛ chatena inquātū p ipsam ad deū trahimur. Dicit inminosa inquātū p ipsam illuminamur. Dicit ertēta inquātū desup nobis a deo ifundit. In scō exēplo similiter tria ponitur sc̄z nauis, funis, ꝛ petra. Nauis est anima nr̄a: funis oratio denota: petra autē xp̄s: p funes ergo oronū trahimur ad xp̄m ad petrā sc̄z xp̄m nō ipsum ꝛ nr̄am animā. In tertio exēplo similiter tria ponūtur sc̄z nauis petra, ꝛ impulsus ad petrā. Alia em̄ nr̄a in petrā impingit: q̄ peccatū mortale cōmittit ꝛ quāto impingit fortiꝰ tāto se a deo elōgat amplius. Secūdo ipse cū socijs suis fuit valde manifestus q̄ notat cū dr̄. In clypeos aureos ꝛ ereos. Ipse em̄ fuit clypeus dei inquātum habuit fidē dei. Ephe. vj. In omnib⁹ sumentes scutū fidei. Tūc aūt ille clypeus est aureus q̄n fides est cū charitate ꝛ tunc est ereus q̄n nō pōt aliqua possessiōe frangi. Tali clypeo fuit munit⁹ btūs dionysius. Fuit em̄ diuersis supplicijs examinatus: sz semp māsit inuictus. Fuit tertio militū manib⁹ flagellatus ad instar beati pauli q̄ dr̄. Ter virgis cesus sum. Fuit super cratē ferreā assat⁹ instar beati laurentij: fuit ad ferocissimas bestias proiectus instar danielis ꝛ ignatij. Fuit in claui lactatus instar trium pueroz. Fuit innocuus instar xp̄i. Fuit capite trūcat⁹ instar pauli. Sed tamē flagella aut̄ non virtutē sentēdi ppter virtutū mutationē. ij. Corin. vj. Per arma iustitie a dextris ꝛ a sinistris. Cratis ferrea amisit virtutē combur̄edi: ꝛ hoc ppter ignitam dilectionem. Origenes. Mirabile genus medicamenti vt ignis ignibus extinguatur. Bestie amiserunt virtutē sentiendi et hoc ppter crucis oppositionē: mor enim et crucē opposuit eas māsuetissimas fecit. Job. v. Bestie terre pacifice erūt tibi. Tibanus amisit virtutē viendi ꝛ hoc p̄ter aure spūssancti refrigerationē. Daniel. iij. Fecit mediū fornacis quasi ventum roris flantē. Patibulū crucis amisit virtutē crucīādi: ꝛ hoc ppter dñice passionis recordationē. Greg. Si passio xp̄i a memoriā reducit nihil est quod non equo animo tollerē. Gladi⁹ amisit virtutē occidēdi. Gladius em̄ ipsum nō occidit: sz p amorē ad vitā perduxit. Terrio fuit ceteris ad illuminationem dat⁹. quod notat cū dr̄. Et resplenduerūt montes ab eis. Est em̄ dat⁹ fidelib⁹ ad illuminationē ꝛ cōsolationē propter beneficia que impēdit. Admuat em̄ deuotos: punit indeuotos: recipit penitentes cōuersos. Deuotos quidem admuat in vita, in morte ꝛ post mortē. In vita sicut patuit in dagoberto regefrancoruz sibi deuoto qui sepe ab ira patris eripuit. In morte sicut ptz: q̄ cū legati michaelis imperatoris libros dionysij de nouo trāslatos ludouico misissent nouē decim infirmi cum fuit quoz aliq erāt ad mortē dispositi. Post mortē sicut pz in suprascripto dagoberto: cui⁹ aiam a demonib⁹ liberauit. Indeuotos etiā punit: sed penitētib⁹ parcit sicut patet i clodoneo rege q̄ bracchiū dionysij frangēs in amentiā versus est sz postmodū penituit ꝛ sanitatem recepit.

¶ Sermo. cclxviij. De eodē. Sermo. iij.

MAstoxum anime in manu dei sunt: ꝛ nō tanget illos tormētum malicie ꝛc. Sap. iij. Q̄ deus beatuz dionysiū socios ꝛ suos manu sue gratie conuertit iuxta illud ps. Emitte manum tuam de alto ꝛc. conseruauit iuxta illud Joā. x. Nō rapiet eas q̄sq̄ de manu mea coronauit: iuxta illud Sap. v. Accipient regnū decoris ꝛ diadema speciei de manu dñi. Jdeo verba premissa de ipso ꝛ socijs ei⁹ recte exponuntur. In quibus verbis describit ip̄tū ad quinq;. Primo ip̄tum ad vite perfectionē cum dicit Justoꝝ aie. Fuit em̄ iustus: q̄ vnicuiq; ius suū reddidit, sc̄z deo: primo ꝛ sibi. Fuit em̄ ordinatus ip̄tū ad deū p mtimā contemplationē. Ascendit em̄ ad deū p tres gradus cōtemplatiōis quos ipse distinguit in lib. de di. no. sc̄z p sensibilium manductionē: per intellectualē operationē: et p immediatā ꝛ felicē vnionē. Jpe q̄dē ante suā cōuersionē fuit magnus philosoph⁹ postmodū factus est verus ꝛ pianus post modum a btō paulo ꝛ gerotheo in diuinis factus est valde pfectus. Inquantuz igit fuit philosophus ascēdebat in deuz p creaturarū manuductionē. Rom. j. Jn uisibilia em̄ dei a creatura mūdi p ea que facta sunt intellecta cōspiciunt: unde ip̄tū factus est xp̄ianus ascēdebat p intellectualē opationē. ps. Da mihi intellectū vt discā mādata tua. Inquātū fuit in diuinis valde pfect⁹ ascēdebat p imediatā vnionē. ij. Cor. ij. Nos aūt reuelata facie gloriā dei speculātes. De isto triplici gradu dr̄. Prou. iiij. Justoꝝ semita quasi lux splēdēs, pcedit ꝛ crescit vsq; ad pfectum diē. Primo nāq; iust⁹ de deo icipit habere aliquē splēdorē q̄n creaturis respicit deinde pcedit ad maiorē cognitionē q̄n in animo ipm q̄rit ꝛ tādē crescit vsq; ad pfectū diē q̄n se sibi totaliter p amorē vnit. Scō fuit ordinat⁹ ip̄tū ad primū p cōpassionez. Displicebat em̄ sibi q̄n alios erat nimis auster⁹. Erāt tūc duo sanctiviri q̄ nimis erāt austeri sc̄z carp⁹ et demophilus. Unde volēs ipm demophilū ad passionē inclinare epistolā sibi scripsit. in qua de ipso carpo exemplū mirabile recitauit. Cū em̄ quidā fideles quēdam xp̄ianū puertissent tantā carp⁹ turbationē habuit q̄ infirmitatē incurrit quotidie rogans deū vt ipsos puniret. Ecce i domo sua q̄dā forma apparuit ꝛ iuxta illā illi duo valde tremuli stātes q̄ retro a q̄busdā impingebant ꝛ aī⁹ serpētib⁹ de

fomace surgẽtib⁹ trahebãt. Respiciẽsq; carp⁹ vidit celũ apertũ ꝛ iesum cũ multitudine angelorũ: sed a deo delectabat in punitione illorũ q; vix respicere volebat ad celũ. Tandẽ iesus ad ipm descẽdẽs homines eripuit ꝛ carpo dixit. Percute me parat⁹ sum eẽ adhuc ꝓ oib⁹ salnãdis pati: ꝛ hoc mihi amicũ q; non pecẽt hoies. Ecce tria ꝛba mirabilis pietatis. Unũ qñ dixit ꝓcute me vt illoꝝ vindictam in semetipm retorqueret. Aliud qñ dixit q; si possibile eẽt adhuc ꝓ hoibus salnandis pati parat⁹ esset. Tertiuꝫ qñ dixit q; valde sibi amicũ est vt hoies abstineãt a peccatis. Tertio fuit ordinat⁹ ẽpũ ad se ꝓ magne sanctitatis pfectionẽ ꝓpter quã honorat⁹ fuit a xpo: ab angelo ꝛ a mundo. Christus nãq; ad ipm in carcere descendit: ꝛ missam celebrãti panez obtulit dicens. Accipe hoc chare meus q; mecũ erit merces tua magna. Angeli honorauerũt: ꝛ ẽpũ ad corp⁹ qñ corpus dionysij caput inter sua brachia angelis cũ laudib⁹ ꝓcedentib⁹ fere ꝓ duo miliaria deportauit. Et ẽpũ ad aiam: qz multis laudib⁹ aiam eius ꝛ sociorũ angeli deportauerunt ad celum. Totus ẽt mundus ipm honorat. Unde dixit sibi christus. Memoria tua erit in laude. Eccli. xliij. Sapiẽtiã sanctoꝝ narrãt populi ꝛc. Secũdo describit ẽpũ ad suã cõuersionez: cũ dr: in manu dei sunt. Prius quidẽ erãt in manu sinistra sed postmodũ in manu dextera dei venit qñ de statu infidelitatis xpi ipsum conuertit. Cuius conuersionẽ tria causarunt. Primũ est obscuratio. Uidẽs eẽ Dionysi⁹ eclypsim factã in passione domini nõ esse naturalẽ: tũ quia luna erat imperfecta diffãtia a sole: tũ quia eclypsis lumen nõ aufert ab omnib⁹ partibus terre tũ qz ꝓ tres horas durare nõ põt Dixit. Ordo nature peruertitur aut elementa mentiunt aut de⁹ nature patit ꝛ elemẽta sibi cõpatiunt. Scõm est pauli predicatio. Act. xvij. Quidã viri adhereẽtes paulo crediderũt: in q̃b⁹ dionysi⁹ ariopagita ꝛc. Tertiũ est cuiusdã cecitas illuminatio sicut in legẽda habeꝫ. Tertio describit seu cõmendat ẽpũ ad peccatorũ ꝓvocationẽ: cũ dr: ꝛ non tanget illos tormẽtum malitie. Malitia post suã questionẽ ipsum nõ tetigit: sed semper se in puritate seruauit: qđ triplici exemplo ostendit. Primo qz se a minimis in puritatib⁹ custodiauit. Unde dicit in eccl. hier. Et eminẽcedentes ad diuinũ sacrificiũ mundari conuenit etiam ab vltimis animi fantasijs. Secũdo quia se ad puritatẽ semꝑ ducebat. Uñ dicitur in lib. de diuino. Sãctitas vt scõm nos dicatur esse ab omni immũdita libera et pfecta ꝛ omnino immaculata mũditia. Sicut enim dr. Mat. vj. Ex abundantia cordis os loquit. Tertio quia tẽporalia cõtẽnebat vbi supra dicit. Si illi quos dicis fetos diligunt res que sunt super terram inherentes materie corruptibili ab omni diuino amore ciderunt et nõ nouit quomodo sancti vocentur. Quarto describit ẽptum ad suam passionem: cum dicit Uisi sunt oculis insipientiũ mori. Uñ dr: visi sunt insipientibus: quia in veritate coram ipsis infidelibus non sunt mortui: sed vini. Quodq; tetigit quia sancto regulo epo arelatẽsi, missam celebranti tanq̃ tres colũbe apparuerunt habentes in suis pectoribus tres sanguineis nomina ipsorũ scripta. Ideo autem apparuerunt in specie colũbe sanguine tincte ad innuendum quod per simplicitatem innocentie et per sanguinem passiõis proprie. Quinto describitur ẽptum ad suam glorificationẽ: cum dicitur Illi autez sunt in pace de quo pace dicitur Esai. xxvũ. Sedebit populus meus in pulchritudine pacis in tabernaculis fiducie in requie opulenta. Eotumq; pax est pulchra secura ꝛ opulenta. Tunc enim est pulchra quando fit hostibus superatis. Esaie. nono. Jugum enim oneris eius: et virgam humeri eius ꝛ septrum exactoris eius superasti. Tunc est pax secura quando fit hostibus exterminatis. Esai. vigesimoquinto. Precipitata mortem in sempiternum. Leuit. vigesimoquinto. Dabo pacem in finibus vestris tunc est opulenta quando fit hostibus expoliatis. Tunc enim expoliabuntur egyptij ditabuntur hebrei. Exo. xij. Expoliauerũt egyptios.

¶ Sermo. cclxix.

De sancto Luca. Sermo. j.

Salutat vos lucas medicus charissimus. Colo. iiij. Ad honorem salutãtis prosequimur istud verbũ salutatiõis vbi beatus lucas a quatuor commendatur. Primo quia salutẽ ꝓcuratiõe: cũ dicit Salutat vos. i. salutẽ eternã exoptat. Quã si quidẽ salutẽ dupliciter ꝓcurauit. Primo verbo euãgelice cõscriptionis. Unde potest ꝓpriã scribe in tpe vacuitatis. In humano siquidẽ genere triplex erat vacuitas. De qua dicit Geñ. j. Terra autem erat inanis ꝛ vacua ꝛc. Uacua quidẽ erat affectiua dei dilectione. Uñ dicitur inanis: ꝛ vacua: ꝛ intellectiua dei cognitiõe. Jõ dicit Et tenebre erant super faciẽ abyssi. Contra istã triplicem vacuitatem lucas triplicẽ scripsit sapiẽtiã scz euãgelicã: vt illuminaret intellectiuã ad dei cognitionez. Esa. xj. Repleta est terra sciẽtia dñi. ꝛc. Apostolicã, id est actus apostolo. vt animaret operatiuã ad meritoriã actionẽ. In ipsis nãq; actib⁹ ostẽdit ẽpũ apli fuerit fortes ad operandũ ꝛ ad quodlibet aduersum sustinendũ. Jac. v. Exemplũ accipite fratres lõganimitatis: labore ꝛ patientie ꝛc. Epistolarẽ, id est epistola ad Hebreos. Nã sicut dr in ꝓlogo epistolã ad Heb. Illã scriptã lingua hebraica apls misit cui⁹ sensuꝫ ꝛ ordinẽ retinens Lucas post mortẽ apostoli eaz greco sermone ꝓposuit. In illa autẽ epistola intendit apostolus iudeos a legali ritus obseruãtijs auertere: ꝛ ad legẽ charitatis ꝛ amorẽ christi ipsos inflammare. Secũdo nostrã salutẽ procurauit ex habuit ꝓ que nobis fuit: in exẽplũ scz innocentiã veram. Hieroñ. Seruiens deo sine crimine. Penitentiã durã. Unde dicit Crucis mortificationẽ in suo pecto re ꝓtulit nois amore portauit: ꝛ finalem perseuerantiã. Hieroñ. lxxviij. annoruꝫ obijt in bithinia plenus spiritu sancto. Ecce ẽ sancte incepit quia ob innocẽtiã laborioseꝫ ꝓsecutus fuit quia cũ penitẽtia durã quã feciliter cõsummauit: quia cũ spiritussancti abundantia. Habemus ergo in eo exemplũ innocentie ẽptuz ad vitã inchoandã penitentie ẽptum ad vitam prosequendam: ꝛ perseuerãtie ẽptũ ad vitã consummandam. Secundo commendatur a multiplici illuminatione, cũ dicit Lucas qui a luce dr. Est enim quadruplex lux que ipsum illuminauit. Prima est lux spiritualis q̃ est diuina sapientia q̃ ipm illuminauit ab interiori. Sap̃. vij. Proposui pro luce habere illã ꝛ eccl. xv. Implenit eũ dominus spũ sapiẽtie et intellectus Amb. Lucas omnes sapiẽtie virtutes sua hystoria compreheñdit. Docuit quippe naturalia dñi vnigenitz dei filium ostendit: ꝛ in eius aduentu celorũ virtutes moueri predixit. Jn cui⁹ passione tenebre facte sũt. Docuit etiam moralia vt inimicũ diligere verberantem non repercutere mutuꝫ gratis dare Docuit rationalia dñi qui fidelis est in minimo et in maiori esse ostendit. ¶ Secũda lux est carnalis que est cõuersatio lucida q̃ ipm illuminauit ab exterioꝝ Matt. v. Luceat lux vestra coram hominib⁹ ꝛc. ij. Cor. viij. Misimus fratrem nostrum. i. lucã secundũ glo. cuius laus est in euangelio ꝓ omnes ecclesias. Misimus inquit fratrẽ nostrum. i. speciali nobis familiaritate cõiunctũ: cui⁹ laus nõ est in mũdo: sed in euangelio ꝓ ecclesias: nõ ꝓ synagogas Ostẽditur igit q̃ lucas fuit celebris fame: tũ qz familiaritate apostolica decorat⁹, tũ quia apud oẽs fideles accept⁹. ¶ Tertia est lux intellectualis: q̃ est virginalis mundicia: que ipsum illuminauit ab interiori. Sap̃. viij. O q̃ pulchra est casta generatio cũ claritate: que ꝓ tãto dicitur intellectualis: quia hoc est angelicũ non humanũ. Lucas aũt teste hieronymo virginitatẽ perpetuã custodiuit Cui⁹ virginitas quatuor conditiones laudabiles habuit Fuit nanq; integra in carne: ꝛ in mente. Hiero. Sine crimine in virginitate ꝑmanẽs dño maluit deseruire. Fuit laboriosissime acquisita: vnde dicit in oratione Sancte crucis mortificationem ꝛc. Fuit lõganimiter cõseruata. Hier. Neq; vxorẽ vnq̃ habẽs neq; filios. lxxviij. annorũ obijt in bithinia. Fuit oleo spiritus sancti enutrita Hiero, obijt plen⁹ spiritus

sancto. Jt ad oleuz fatue virgines nō ha
uerunt tō defecerūt. ¶ Quarta est lux ce
lestis que est spūssancti inflentia, q̄ ipsuz
illuminauit a superiori de qua dicit. Act.
ix. Circunfulsit eū lux de celo. Jstam lucē
habuit beatus lucas qui teste hier. sctō
instigante spiritu euangeliū suuz scripsit.
De ista luce dicitur in ps. Signatū est su
per nos lumen vultus tui domine. Spiri
tus enim sanctus z animā illuminat id
circo ōr lumē z aiam sigillat ideo ōr si
gnatū est z aiam deo assimilat, ideo dicit
vultus tui dñe z aiam letificat, tō ōr dedi
sti letitiā in corde meo Sic z beatū lucā
illuminauit per celestē sapiētiā. Sigillau
it p integritatē pfectā. Assimilauit per
charitatē accēsam z letificauuit per tocū
dita tē internā. Tertio cōmēdak a spūa
li curatione cū ōr medic⁹. Qrem erāt q̄
tuor infirmitates: ideo in suo euāgelio
posuit quatuor medicias dicēs, Luc. vj.
Beati pauperes qm̄ vr̄z est regnū celoz.
Est em̄ primꝰ modꝰ curādi p munitionē,
t isto mō curak infirmitas auaritie. Jstuz
modū tangit: cū dicit. Beati pauperes.
rc. Jn minutione aūt sanguis putridus
ex toto est abiciēdꝰ supfluꝰ diminnēdꝰ
necessariꝰ retinēdꝰ. Sāguis putridꝰ sunt
diuitie iuste acquisite q̄ sunt ex toto abi
ciēde Luc. xix. Si q̄d alicui defraudaui
reddo q̄druplū. Sāguis supfluꝰ sunt di
uitie ex supfluitate possesse. Jste sunt di
uitie diminuēde: t paupibꝰ erogāde. Jbi
dē: ecce dimidium bonorum meorum do
pauperibus. Sāguis necessarius sunt di
uitie ad necessitatē retēte. j. Tim. vj. hītes alimēta z quibus tegamur his con
tēti sumus. scōs modꝰ curādi est p diete
obseruationē p quā sanak infirmitas gu
le qō notak cū ōr. Beati qui nūc esuritis.
rc. Eccl. xxxvij. Qui abstinēs est ad ūciet
vitā. Luc. xxj. attendite ne grauent̄ cor
da vestra in crapula z ebrietate. Tertiꝰ
modꝰ curādi est per sudorē quo sanak i
firmitas inepte leticie quod notak cū di
citur. Beati qui nūc fletis. Sudat em̄ ocu
lus p lachrymationē: cor p dolorē. Eccl.
xxij. Pungēs oculū deduxit lachrymas
t q̄ pungit cor pfert sensum, id est sen sibi
lem dolorē. Quartus modus est p famā
re potionis sumptionem per quā sanak
infirmitas luxurie t istum modū tangit
cū dicitur. Eccli. xxj. Malicia vnius horē
oblionē facit luxurie magne. Jstas qua
tuor medicinas medicꝰ christꝰ assumpsit
in se. Quibus dā: enim in manibus t pedi
bus minutionem fecit. xl. diebus t noctibus dietam seruauit, t sudorem sanguineum sudauit fel z acetum ad bibendum
sumpsit. quarto commendatur a sanctis
biti cōuersatione cum dicit charissimus.
Jpse em̄ fuit charus regi: tum quia sce
tis discipulꝰ scōm quos dā ynus de. xpi
secretis ius. Secreta em̄ paranymphi
lia que angelus z sola virgo sciebant lo
cus lucas disseruit tam qz ex pictor exe
gius quia secundum Damas. Jmagines
eius de pinxit que rome habentur. et
eius historiographus describens ipsius
riam eius annunciationis, concepcionis
t natiuitatis. Fuit charissimus pincipi regis, id est paulo, tum quia eius
tutor deuotꝰ quia secundum hiero. ipsi
vsq; ad consummationem seculi. Co. in
quia eius comes indiuiduus. j. Coloss.
viij. Ordinatus est ab ecclesijs comes peregrinationis nostre hoc secundum fa
mam de beato luca accipitur.

¶ Sermo. cclxx. De eodem. Sermo. ij.

Lucas est me
cum solus rc. Thema
lucas interpretatur elatus
uans vel consurgens in
premissis autem verbis
de beato luca triplex elena
duntur primo p habuit mentis elevationem: quo ad deum cū dicitur elevauit
Jpse enim a terra se totaliter elevauit
in duz penna contemplationis volatu.
Sex nanq; in se habuit per que ipse se
a terrenis elevauit z sic alte volauit. Unde
mo per corporis attenuationem. Unde
dicitur in sermone qui per ecclesias
gitur. Martyrium suo corpori assidue
lamentationibus crebrisq; vigilijs ma
bra sua macerans ipse indixit. Secun
per plumare id est virtutum varietatem
vnde dicitur vbi supra. Lucas inter ge
gelorum z apostolorum choros elegan
denitum

lentium virginum lilia z immarcessibi
es rosarum martyrum flores chorusca
dicit nāq; chorusare iter angelos z vir
gines: quia virgo extitit inter martyres,
inter apostolos: quia euangelista z nuncius dei fuit Tertio per alarum magnitudinem que sunt oratio z eleemosyna:
apponendo autem opinionē beati Hie
ronymi. q̄ fuit socius cleophe ipse deuotam
orationem fecit quando dixit. Mane no
biscum domine quoniam aduesperascit
z eleemosynam impendit quando ipsuz
ad hospitiū inuitauit. Quarto per venti
spiritussancti impulsionem, vnde dicitur
de ipso z alijs sanctis animalibus. Ezechiel. j. Ubi erat impetus spiritꝰ illuc gradiebantur. Quinto per esce preparationem. autis enim que ad destinādā escam
perge t citius volat iurta illud Job. ix. Sicut aquila volans ad escam, esca ad quā
lucas festinabat fuit ardens ad quam p
ardentis desideria currebat. vnde dicebant ipse z cleophas. Luce. vlti. Nōne
cor nostrum ardēs erat in nobis. Secūdo habuit peccati immunitatem quo ad
se quod notatur in illa interpretatione q̄
dicitur consurgens: qz ab omni petō surrexit. peccatum nanq; propter suā ponderationem surgere non permittit, cuꝰ
ponderositos mōstratur: tū qz ad aliud
trahit Greg. Peccatū q̄ō per penitentiā
non diuitur mox suo pondere ad aliud
mergit trō. xv. Submersi sunt quasi plū
bum in aquis vehementibus: tū qz deus
eum premit. Esa. j. Laborauit sustinens. Patet eius ponderositas etiam ex
fat. gat z dine. Job. ix. Si fortitudo queritur robu
stissimus est: celū firmissimū solidātem.
Job. xxvij. Tu fortitan cū illo fabricatꝰ
es celos q̄ solidissimi quasi ere fusi sunt
terra, perpetuā stabilitatē: Eccli. j. Terra aūt in eternū stat: z tū petim̄ a deo pon
derosam est q̄ nec deꝰ ipsum portare po
test cū tota sua fortitudine. Hier. xviij. c.
vos estis mihi onus p̄ciam vos: nec ce
lū cū sua soliditate. Luc. x. videbam sa
tanā quasi fulgur de celo cadētem: nec
terra cū tota stabilitatē rc. Num. xvj. Di

Sermo. de sctis

rupta est terra sub pedibꝰ eorum: z apes
riens os deuorauit eos, tertio habuit ma
gnā charitatē ihū ad proximū q̄ notatur cum dicit. Est mecū solus magna cha
ritas: qz ceteris apostolis deserētibus,
ipse solus nō nos deseruit sed nobiscū
quadruplr remānsit. s. q̄ desiderabilia sua
p verba sua per exempla sua, z p aditoria sua. Jpse em̄ dū vineret quatuor p̄conia habuit fuit nanq; charissimus z fuit
medic⁹. Colo. iiij. Salutat vos lucas me
dicus charissimꝰ, Fuit fama z opinione
preclarꝰ. q̄. Coy. viij. misimus fratrē no
strū scilicet lucam em̄ glo. cuius laus est
in euangelio p omnes ecclesias. Fuit z fi
delis socius. Einsdem. viij, ordinatus ab
ecclesijs comes peregrinationis nostre.
Quia igit fuit charissimus remansit no
biscū p desideria sua. desideria siquidē
ardentia habuit qui dixit. Nonne cor no
strū ardēs erat in nobis rc. z si tā arden
tia desideria habuit in hac vita misera
multo fortiꝰ mō hz in vita beata vbi no
strā salutē desiderat. Unde recte mō sibi
conuenit illud quod dixit apostolꝰ. Col.
iiij. Salutat vos lucas id est salutē eternā optat rc. Deus autē desideria sctōrū
cito exaudiuit. ps. Desideriū pauperum
exaudiuit. Secūdo qz fuit medicꝰ remansit nobiscū per verba sua: per que z animas languentes curat, z nostrā tarditatem informat: z viā celestis patrie demōstrat. de primo dicit Hiere. Ota ybra sua
ale languentis sunt medicina. de duobꝰ
sequentibus dicitur in sermone q̄ per ecclesiā legit. Beatus lucas velut insignis
lucifer ab occiētalibꝰ relucēs nobis lumē
fidei z celestis itineris callem patiēter de
monstrat. Tertio qz fuit fama preclarus
remānsit nobiscuz per exempla sua. Nos
em̄ in hoc seculo vt habeā ad Titū. iij.
debemus viuere sobrie quātū ad nos: et
pie quantū ad deū, z iuste scilicet ihū ad
proximū. Ad ista tria sanctus lucas nos
suo exēplo informat. Jpse enim vixit so
brie quantū ad se quia crucis mortificationem in suo corpore portauit z virgini
tatē seruauit. Uixit pie ihū ad deū: quia
circa pietatē cultus diuini z fidei excellenter claruit. vixit iuste ihū ad proximū
qz suo superiori dedit reuerentiam sicut

paulo cui semper in omnib⁹ obediuit: z suo equali dedit concordiam sicut cleophe socio suo cum quo emaus concordi ter iuit z concorditer redijt: z suo inferiori. i. nobis dedit doctrinam: quia per euangelium fidem; docuit: z per actus apostolorum mores instruxit. Quarto quia fuit fidelis socius remansit nobiscū per auxilia sua. Ipse enim z alij sancti per orationes. z merita sua nos adiuuant. .j. Macha. xv. Hic est qui multū orat p populo z vniuersa ciuitate. Unde legitur q cum christiani a turcis essent obsessi: apparuit eis quidam vir lucidus z coruscans dicens se esse lucam euangelistam precipiens christianis vt contra hostes ad bella procederent. Sed cum illi trepidarent ante eos se posuit et victoriam magnam fecit.

¶ Sermo. cclxxx. De eodem sermo. iij.

Secundū animal: simile vitulo. Apoca. iij. Inter cetera sancta animalia sanctus Lucas per vitulum siue bouem est designatus. Est nanq; bos ad quatuor commendabilis. Primo ad sacrificium quia deo in templo in sacrificiū immolabatur. Sic beatus Lucas dicitur bos ratione sacrificij: quia circa templū semper immolatus fuit: z in principio sui euangelij z in medio e in fine. In principio agendo de zacha. immolatione precursoris in tēplo annunciatione z marie purificatione. In medio agendo de christo duodeni in tēplo remanente z in templo predicāte. In fine suū euangelium per discipulos in templo deū laudātes consummante, homo enim iust⁹ dz esse bos ratione sacrificij: qr corpus suum debet macerare ne lasciuiat in principio in medio: z in fine. i. in iuuētute. virili etate, z in senectute. Secundo bos commēdabilis est christū ad suū incessum: qr non saltando vadit sed mature incedit. Gregor⁹ sup illud Ezechie. .j. plāta pedis q si plāta pedis vituli. .s. mature incedētis fortis z diuisa. Et quo habetur q lucas in suo euāgelio incessit mature fortiter z diuisum. Mature q dē primo introduxit precursorem regis postea incepit a conceptione regis. Et de conceptione precursoris ad natiuitatē: de natiuitate ad infantiā qñ dixit Luc. ij. Postq̄ cōpleti sunt dies octo vt circūcideret puer, de infantia ad pueritiā. Cū dixit eiusdem. ij. Remanēte puer iesus ꝛc. De pueritia ad iuuentutē. Ibidē Erat iesus incipiēs quasi annorum xxx. Deinde ad suā consummationē in cessit fortiter, alij euangeliste fortiter inceperūt sed nō fortiter finierūt. Matheus enī z Joannes nihil egerunt de ascensione. Marc⁹ nihil agit de iudiciaria potestate. Lucas autē tā in euangelio q in actibus ista plenius prosequitur. Incessit etiam divisim qr narrationē precursoris z regis nō cōmiscuit: sz diuisiz posuit. Aget enī de annunciatione precursoris accedit ad annunciationē regis, agens de natiuitate precursoris accedit ad natiuitatē regis. Agēs de p̄dicatione precursoris accedit ad p̄dicationē regis. Homo etiā iust⁹ debet esse bos ratione incessus qr dz procedere mature: opera sua matere pficiendo. Quia sicut dicit. Prou. xiij. Substantia festinata minuet: que autem paulatim colligit multiplicatur. Fortiter in bonis operib⁹ perseuerādo. Prou. xvij. Manus fortiuz dominabitur. Diuisim bonos a malis z magna a minoribus separādo. Hiere. xv. Si seperaueris pretiosum a vili quasi os meū eris. Tertio bos cōmendabilis est christū ad māsuetudinē: quia iugo, pressus stimulo agitatus clamoribus lacessitus non murmurat nec reclamat. Sic lucas z alij sancti viri sub iugo penitētie: agitati stimulo passionis tyrannice: lacessiti clamoribus iniurie nō murmurant in ore: sed patientiā seruāt in corde. Juxta illud quod cātat ecclia. Non murmur resonat non querimonia ꝛc. Quarto bos commendabilis est christo ad laborē z vtilitatē. Est enim animal de laboriosum z vtile Sic ipse beatus lucas fuit laboriosus z vtilis per quatuor officia que habuit. Primo enim fuit pictor imaginum. Unde dixit Damas. Beatus lucas pictus lucam euangelistā pinxisse domine matrē eius: z eorum imagines habere in romanorum famosam ciuitatē. Ecclias. xxxviij. Assiduitas eius variabit picturā eorū dabit in similitudine pictore: z vigilia sua perficit opus. Secundo fuit medicus corporū z aiarum. Hic z hystoriam: sz si nouerimus eorū scripto rum esse lucā esse medicū aduertimus ola verba illius aie lāguentis esse medicinis. Eccli. xxxviij. vnguentarij faciet pigmētum sanitatis ꝛc. Tertio beat⁹ lucas fuit compilator librorū. Cōpilauit enī euāgelium: actus apostolorū z epistolas ad hebreos prout ab ore sancti pauli audiuit. Eccli. xlij. Quesiuit verba vtilia christum ad euāgelium qō cōposuit z scripsit sermones rectissimos christum ad actus apostolorū quos compilauit ac veritate plenos: christum ad epistolā ad hebreos quā trāslatauit. Quarto fuit notarius plurimorum sicut christi cuius genealogiā: conceptionem: natiuitatē infantiā predicationem z passionem ac resurrectionez, z ascēsionem fidei filio conscripsit. Beate marie virginis quia scripsit eius secreta. Fuit notarius apostolorū qr scripsit eorum acta fuit specialis notarius pauli: qui prosecutus est eius gesta. Nec mirum si notarius tot z tāta scribere sciuit: qui ad hoc quatuor magistros habuit. Primus fuit spūssanctus. Hiero. Sancto inspirante spiritu in chaye partibus scripsit euangelium. Secundus fuit beata virgo maria que verba angeli z pastorū cōseruabat z manifestabat. Eccli. xv. Obuiauit illi sicut mater honorificata. Tertius fuit apostolorum, vnde dicit in prologo suo. Sicut tradiderunt nobis qui a principio viderunt z ministri fuerunt sermonis. Quart⁹ fuit speciāliter apostolus pau. Hieron. in libro de viris illustrib⁹. Quidā suspicant quo tiens cunq; paulus dicit secundum euangelium meum de luce significare voluisse.

¶ Sermo. cclxxxj.

¶ In die Symonis z Jude. Sermo. .s.

Symon frater vester scio q vir consilij est ipsum audite: z ipse erit vobis pater. Et iudas machabeus fortis viribus a iuuentute sua sit vobis princeps militie z ipse aget bellum populi ꝛc. .j. Mach. ij. De istis beatis apostolis symone z iuda quatuor cōsiderant que in premissis verbis notātur. Primo equales fuerunt christum ad se, quia fuerunt magne sanctitatis qō habetur ex interpretatiōe. Judas em̄ interpretat glorificans. Symon obediens. Ipsi enim deum glorificauerūt q conuersationis honestatem. Mat. v. Luceat lux vestra corā hominib⁹ vt videāt ꝛc. vñ legit i hystoria q cū iudas ad abgarū regem venisset: vidit rex in vultu eius quēdā mirū z diuinū splēdorē. Ille em̄ splendor significabat eius opera luminosa. Habuerūt etiā perfectā obedientiā. Et qr deo obediebant ideo oēs creature eis obedientes erāt. Habuerūt enim posse super elementa sicut super aquam aerem z ignē. Nā mare septuaginta mortuos reddidit quos symō suscitauit. Aer cū esset serenus in eorū morte tēpestate magna conuersus est. Ignis celestis pōtifices idolorū cōbussit, habuerūt posse super demonia: quia de corporibus hominum ea eiecerūt. Super corpora quia ea curabāt. Super animas qr eas a peccatis z ab errore purgabant. Secundo cōsiderādū est quales fuerūt ad bonos z fideles. Fuerunt nāq; magne charitatis: z ideo dr frater vester magne sapiētie: nō subdit, vir consilij est Magne pietatis: nō dr. Et ipse erit vobis pater. Eorū aūt charitas sapia z pietas manifestatur christū ad quatuor. Aliquādo enim subueniebāt in corpore in anima sanitatem integrā cōferendo sicut patet i abgaro rege cui iudas sanitatē corporis z aie impetrauit. Aliqñ in rebus z personis bella cōpescēdo: sicut ptz in duce babylonie cōtra indos pgētes quos ofonib⁹ mediātib⁹ pacificarūt, sicut ptz etiā in ciuitate Edissa: vbi epla saluatoris legit, z hostes inde fugiūt: aut cōponitur. Aliqñ subueniebāt infama z innocētia ipam cōseruādo, sicut ptz in quodā dyacono infamato quē ab ifamia defenderūt. Aliqñ in tribulatione magna morbos z pestilētias auferēdo: sicut ptz cum due tigrides per terram discurrerēt z omnes occiderēt apostoli eas manuetissimas

Universidad de Deusto Biblioteca

vedd̄iderūt. Tertio cōsiderandū est quales fuerūt ꝑsūt ad ꝑsecutores, qđ notat cum dr fortis viribus. Dñt nanq; sancti viri ꝑsūt ad ꝑsecutores tria hñe. ſ. firmaz eloquētiā, sapiētiā, ⁊ pstātia, ⁊ de his tribus dr. Luce. xxj. Ego ei dabo vob; os: ecce eloquētiā: ⁊ sapiētiā cui nō poterūt resistere: ecce sapiētiā: omnes aduersarij vestri: ecce cōstantiā. Jſti em̄ apostoli habuerūt firmā eloquentiā, vnde cum dux eos interrogasset de eorum genere ⁊ conditione ac causa audētius respōderunt. Si genus queris: Hebrei sumus: si cōditionē q̄ris: serui Christi Iesu. Si vero causam causa salutis vestre huc venim⁹. Secundo habuerūt magnā sapientiā. Magna siquidē sapiētia fuit q̄ magnos ⁊ pōtifices idolor; sciuerūt cōfundere p benivolentiā ⁊ iustitiā. Magna benivolentia q̄ cū dux pontifices idolorū vellet incendere ꝓhibuerūt dicētes. Nos missi sum⁹ nō vinētes occidere: ſz mortuos viuificare. Jtē cū angel⁹ dixit eis vnū ex duob⁹ eligite: aut hoz repentinū interitum aut vestrum martyriū R̄nderunt ei. Oramus dei miam vt istos cōuertat: ⁊ nos ad martyriū palmā ꝑducat Habuerūt ēt magnā iustitiā: qr cum magi serpentes venire fecissent ipsos in eos cōuerterunt qui eorū carnes lacerabāt. Tertio habuerūt magnā pstātiā. Potⁱ em̄ voluerunt mortem sustinere q̄ fidē dserere ſuātes illō Matthei. x. Nolite timere eos q̄ occidūt corpus: animā autem occidere non possunt. Quarto considerādū est quales fuerunt cōtra demones: qr fuerūt magne potestatis, qđ notatur cuz dr. Et ipse aget bellū populi. Demōes em̄ tūc quatuor modis homines impugnabāt. Primo p̄ fraudulentiam: dādo falsa respōsa. Sed apostoli horū fraudulentiā ⁊ deceptionem detegebant modo ſz ne per simulachra loq̄rentur ꝓhibēdo. modo vt responsa darent permittēdo. Ezech. xiij. Uidēt vana: ⁊ diuinant mēdacia dicētes ait dns cum dns nō miserit eos. Scdo per violētiā ad diuersa supplicia trahēdo: ſz apli eor; violentiā refrenabāt. Un̄ dux tantā eor; potentiā videns ait. Mȳs nr̄is potentiores vos video. Tertio p̄ prestigia per q̄ homines indificabāt: hominū, corda ⁊ sensus

Hs viriditatē Grego. Nihil viriditatis habet ramus boni operis nisi mānserit in radice charitatis. Tales enim qui habēt charitatē semper sunt virides quia si paulisper si succedūt ꝓspera ibi virescunt per temperantiā Nam secūdum Aug. homo aliquādo est bon⁹ iter bona ⁊ aliquādo est bonus inter mala aliquādo malus inter mala. aliquādo mal⁹ inter bona. Habens enim charitatē inter bona est bonus inter mala: quia malis scit vti ad patientiā. sed non habēs charitatē est malus inter mala: qr aduersa faciunt eū peiorē, ⁊ est malus inter bona: qr ꝓspera eū facūt elatiorē. Tertio mānserūt in xp̄o si curadū i sole accipiētes ab ipo sapiētie claritatē p̄ quam totā ecclesiā illuminaverūt. Un̄ de eis cāt⁊: quor; doctrine fulget ecclia vt sol ⁊ luna. Dicit autē beat⁹ Aug. qđ luna tripl⁹ obscurat: aut qñ eclipsat aut quādo nubib⁹ tegit, aut quādo renouat. Ecclesia q̄dē tripliciē statum hz ſz ptmittūs, modernū, ⁊ vltimū. In primo statu ſz tēpore martyr; luna fuit eclipsata: luna autē quādo est eclipsata, tota sanguinolēta esse videt. Sic etiā ecclesia primitiua catholica videt sanguinolēta. i. sanguine martyrū rubricata. In statu moderno obscurat p̄ nubes. i. per carnales cupiditates q̄ dicunt nubes, et fumentē obnubilāt: ⁊ qr etiā cito pertrāsūt. ps. Qui operit celū nubib⁹ ꝛc. Tempore aūt antichristi obscurabit p̄ renouationē. Tūc em̄ obscurabit: qr multis pse fuerit deprimet. ps. Ut obscurēt iobediā fm̄ literā Aug. ſz tñ postmodū renouabit: qr de fide trāsibit i spē. ō speciem magit⁊ i faciē claritatē. Quarto mānent in xp̄o sicut edificiū i fundamēto actipiētes ab ipso stabilitatem: ita q̄ nō timuerūt ventū. i. tentationem immissam a diabolo d est i aere caliginoso. nec pluuiā. i. persecutionē immissam ab hominē terreno. Mat. vij. Descēdit pluuia ꝛc. Quinto manserunt in christo sicut membra in capite suo: accipientes ab ipso sensum ⁊ motum. id est influentiam gratiarū et virtutum. Membra autem influentiam a capite non suscipiunt: aut quando sunt precisa, aut quādo sunt putrida, aut quādo sunt paralisi resoluta. Precisi autem a deo ⁊ hominibus sunt superbi. Eccl. x. Odibilis coram deo ⁊ hominibus est superbia. Putridi ꝓ sunt immundi. Prouer. xij. Putredo ossium est inuidia. Paralitici autem sunt auari: quia habent cor contractiuz ex frigiditate charitatis, ⁊ humidum ex abundantia iniquitatis. Matth. xxiij. Abundabit iniquitas ⁊ refrigescet charitas multorum.

¶ Sermo. cclxxiij. Eodē. Serm. iij.

Manete in dilectione mea ꝛc. Johannis. xv. Dominus apostolos sepe ad dilectionem admonet: inter ceteros autem isti duo scilicet Simon ⁊ Judas in dilectiōe sua vsq; ad mortem manserunt: quia pro christi amore mortē sustinuerūt. Sic etiā ⁊ nos debemus in dilectiōe christi remanere ⁊ ipsum diligere multiplici ratione. Primo propter tanti amici fidelitatem. Sunt enim quidam infideles amici qui non diligunt vere in vita: alij qui non diligunt in morte: alij qui statim obliuiscūtur post mortem. Christus autem in vita veraciter diligit. Prouerbiorū. viij. Ego diligentes me diligo. Et in morte diligit fortiter: quia ab hoste defendit. Eccl. vj. Amic⁹ fidelis ꝓtectio fortis. Et post mortem diligit vtiliter: quia ad regnū celorum perducit. ps. Tenuisti manum dexteram meam: scilicet in vita me conseruando: ⁊ in voluntate tua deduxisti me in morte me custodiendo, ⁊ cum gloria suscepisti me ad regnum tuum perducendo. Secundo christus est diligendus propter amicitie vtilitatem. Johannis. xiij. Pater meus diliget eum ⁊ ad eū veniemus ꝛc. Uenit autem pater ad memoriam cōfirmando: venit filius intelligentiam illuminando: venit spiritussanctus voluntatem inflammando. De eius vtilitate dicit Augustinus. Attendite quanta est charitas: que si desit frustra habentur: cetera si assit habētur omnia. Jdez. Ubi charitas ad est: quid est qđ deesse possit. Ubi

deest qđ est: qđ possit pdesse. De eis etiã vtilitate dicit Rom. viij. Diligẽtib⁹ deus oia cooperant in bonũ. Etiã petã pm gl. occasionaliter: qr tales fiũt humiliores: sicut ptz in Petro. vñ Aug. Audeo dicere sapbis esse vtile cadere in aliqđ pctm ap tum vñ sibi displicẽt qđ iam sibi placẽdo ceciderũt. Salubr⁹ em̃ sibi petr⁹ displicuit qñ flenit qđ placuit qñ negauit. Fiũt etiã cautiores sicut patet i dauid. Hiero. Aues ceteraq animalia i eaſdẽ pedicas retiaq nõ icidũt. Fiũt etiã fernẽtiores si cut ptz i magdalena. Ambro. Sãcti dñi si aliquãdo cadũt fernẽtiores resurgũt. Fiunt etiã deuotiores: qr cũ maiori deuo tione deo seruiũt ex eo q ipsos eripuit a morte culpe: resuscitauit in vitã gre, z li beranit a penis gehẽne. Unde talis ani ma regratiatur deo dicens. Eccl. xlj. Lau dabit vsq ad mortem anima mea domi num ꝛc. Tertio deum debemus diligere propter debitũ: quia ppter hoc homo fa ctus ẽ vt diligat deũ. Aug. Propterea fa cta est creatura rõnalis. vt summũ bonũ intelligeret: itelligẽdo amaret, z amãdo possideret: z possidẽdo frueret. Jstud de bitũ cũ nimis deũ a nobis reqrit Aug. in lib. pfes. Qui suz ego dñe vt me amare te iubeas z nisi hoc faciã trasceris mihi et minaris ingẽtes miserias ꝛc. Quarto de bemus eũ diligere ppter exẽplũ. Jpe em̃ nos dilexit amore recto, discreto z pseue rãti. Amore recto nõ habẽdo respectum ad suã vtilitatẽ: sz ad nr̃am. Sic z nos de bem⁹ r̃pm diligere ppter se solũ. Sz mul ti sunt q diligũt eũ amore obliquo volen tes simul diligere deũ z mundum: quod fieri nõ potest. sicut ostendit beatus Aug. triplici exẽplo: scz vasis. sinus, z manus. De primo sic dicit sup Jo. Si habitat in te amor mũdi nõ est q itret amor dei. vas es: sz plen⁹ es funde. qđ habes vt recipi as. qđ nõ habes fũde amorẽ seculi vt im plearis amore dei. De scõo sic dicit. De⁹ in sinu cordis tui parat⁹ erat dare indul gẽtiã exclusas claudis sinũ. z icludis pec catũ. excludz medicinã pcti. De tertio sic dt. Nõ pt qs amare qđ eternũ est: nisi de sitierit amare q tẽporale ẽ. Amorẽ homi nis sic pnta q̃si manũ aĩme. si em̃ man⁹ aliqđ tenet aliud tenere nõ põt. vt aũt te nere possit qđ dat: dimittat illũ qđ tenet. Scõo nos dilexit amore discreto: qm̃ turã nr̃am assumpsit z culpã cauit. Ver Christ⁹ i carnis assamptiõe cõdescendit mihi: in culpe vitatiõe consulnit sibi. Jto amore ꝓbem⁹ diligere primũ nos z deũ. Charitas ei habet zelũ mortẽ z alas. vñ Ambro. i lib. de Jsaac. Zelũ em̃ charitas hz: quoniã p zelũ quẽ habet: nec suis par cit. Et mortẽ hz charitas: qr sicut mors est finis, ita z charitas. Er q̃b⁹ ꝑdis ha bet q illi q̃ habẽt charitatẽ debẽt habe re zelũ ad primũ vitia arguendo. ad se ipsum mortẽ: vitia z omnẽ amorẽ mũdi extinguẽdo. Ad deũ alas ignitas: ad it p amorẽ ardẽter currẽdo. Tertio dilexit nos r̃ps amore pseuerãti. s. in principio parẽtelã nobiscũ cõtrahẽdo. Hier. xxxj. Jn charitate ꝑpetua dilexi te, ideo attra xi te miserãs i medio nobiscũ familiari ter cõuersando. Baruch. iij. Post hec in terris visus est, z cũ hominib⁹ cõuersa est. Jn fine p nobis moriẽdo Joh. xiij. Cũ dilexisset, suos q erãt in mũdo: in finẽ di lexit eos. sic z nos debemus r̃pm diligere in principio. s. in adolescẽtia nostra. in medio. i. in iuuẽtute: in fine. i. in senectute. Prouerb. xvij. Omni tempore diligit qui amicus est.

¶ Sermo. cclxxv. In festo omnium sanctorum. Sermo. s.

Mentote omnes do ferni facti sunt patres nostri ꝛc. s. Matth. iiij. Si cut dicit Beda. Festiuitas omniũ sanctoꝝ triplici de causa celebrat. vnde ali quando celebrantur Festiuitates sanctorum patres sanxerunt: vel ad incitandũ ad imitationem: vel vt nos eorũ meritis sociemur: vel eorũ ofonib⁹ adiuuemur: z iõ valde vtile est vt qualiter sancti sunt saluandi bis ad memoriã reducat. Hec aũt solem tas q̃ fit ad honorẽ omniũ sanctorũ qua druplici de causa instituta est. Prima sci licet a parte basilice consecrate: que eo dem cõsecrata erat omnibus idolis: sed postmodum consecrata est omnibus sanc tis. Aliqui igitur sunt qui faciunt festum pront consecrata est omnibus sanctis. Primo festũ angelorũ faciũt humiles. Angeli enim; sunt tante hũilitatis q nos Heb. j. Omnes sunt administratorii spũs militatẽ honorãt deum. Eccl. iij. Magna potestis dei solus: z ab humilibus hono ratur. Econtra vero festũ luciferi faciunt superbi. Job. xlij. Jpse est rex super oẽs filios superbie. Scõo festũ patriarcharũ faciũt misericordes z pij. Eccl. xlij. Hi sunt viri misericordie quorũ pietates nõ defuerunt. Econtra festũ mãmone faciũt mammonari. Mat. vj. Nõ potestis deo seruire et mammone. Tertio festũ prophetarum faciunt despecti qui ad instar reorum se despiciũt ꝓpter deũ. Heb. xj. Circuierũt in melotis z in pellibus ꝛc. Festũ autem Sephegor qui interpretatur deus vesti tus faciunt vane glorieris vnq. Quarto festum ne vane glorieris vnq. Apostolor⁹ faciũt fraternã salutẽ zelates pos. Jn omnẽ terram exiuit sonus eorum ẽt fi. or. ꝛc. Ecõtra vero festũ de beel ze pub. q interptat de⁹ muscar⁹ faciũt detra hentes q ad immũda. i. ad alior⁹ defect⁹ semper volãt: aliquando melioribus de trahẽtes. Mat. x. Si patrẽ familias beel zebub: vocauerũt q̃tomagz domesticos eius: de quib⁹ dicit. Non murmur resonat in platea. Quinto festũ martyrũ faciũt patien tes grimonia ꝛc. Econtra vero festũ martis est de⁹ belli faciũt iracũdi z ipatientes. Jac. iij. Litigatz z belligerarz ꝛc. Sexto festum cõfessorum faciunt abstinentes. q. Cor. vj. Jn fame z si. z igiin. mul. ꝛc. Econ tra festũ bel qui interpretatur deuorator faciũt gulosi z epulz seruientes. Math. xiij. Nõ tibi videt bel deus vivens: an nõ vi des quãta comedat z bibat q̃tidie. Phi lippen. iij. Quorũ deus venter est. Septi mo festũ virginũ faciũt puri z continen tes. j. Thes. iiij. Sciat vnusquisq vestrum vas suũ possidere in sanctificatiõe. z ho nore. Econtra festũ asmodei faciũt volu ptatem sectantes. Jlle enim demõ vt ha betur Tob. iij. Odit matrimonia et dili git adulteria. De talib⁹ dr. Sap. iij. Nul lum pratũ sit quod non pertrãseat luxu ria nostra. Secũda causa institutiõis su

mitur a parte nostre insufficiẽtie. Sancti em̃ sunt quasi infiniti: qr nõ possem⁹ om nium sanctorũ festum specialiter facere. Hodie facimus cõmuniter. Unde dictum est Leuit. xxvj. Comeditz vetustissima ve terũ z nouis supueniẽtib⁹ veteres abijcie tis. Uetustissima veterũ sunt tres in trini tate psone q̃ principio carẽt z fine: que de bemus come dere cũ auiditate, z deuotio ne reuerẽtiã exhibere, vt sibi per amorez incorporari possim⁹. Ueteres aũt sunt pa tres veteris testamẽti: quos possum⁹ ab ijcere. i. ab cor festiuitatib⁹ abstinere. No ua vero sunt patres noui testamẽti qs de bem⁹ p anni circulũ recoll gere z eis lau des impẽdere, nõ tñ singulariter: qr ipsi quasi infiniti sunt. Sicut em̃ ôt Hiero. in epi. ad Heliodorum z Cromatiũ. Null⁹ dies est qui nõ vltra quinq̃ milium mar tyrũ reperiri possit ascript⁹, excepto die Kal. Januarij. Romani em̃ ꝓceperãt nes tunc aliquis interficerẽt: tum qr erat pri ma dies anni: iõ deferri sibi volebãt: tum quia iano q̃ erat ꝑmus rex italie dedi cata erat: tum qr illa die multa ꝑtigia exer cebant: tum quia tunc suo cõsules permu tabant. Tertia ratio sumit a parte nostre negligẽtie. Nõ em̃ sepe festa sanctorũ ne gligẽter egimus aut propter hũanã fra gilitatẽ: aut ppter ignorantiã z oblitio nem: aut ppter negligentiam z remissio nez: aut ppter negociorũ secularũ nimiã occupationẽ. Et ita quatuor tangit Ra banus dicẽs: Decretuz est: vt hac die om nium sanctorũ memoria habeat: vt quic quid humana fragilitas per ignorãtiaz seu negligentiã seu occupationem rei se cularis in solennitatibus sanctorum mi nus pfecte peregisset: i hac sancta obser uatione soluat. Quarta ratio sumit a par te nostre indigẽtie. Nos em̃ suffragijs in digemus z qr hodie nõ honoramus ome nes: oẽs aduocatos habem⁹. Et qr im possibile est oratiões multorũ nõ exaudi ri, impossibile erit eorũ preces deo non admitti: iõ regina virginũ hodie ab om nibus sanctis associata ascẽdit. z ꝓ nobis intercedit: sicut in quadã visione mõstra tũ erat. ps. Astitit regina a dextris tuis: investitu deaurato circũamicta varietati bus. Jpam nãq associãt apli cũ vestib⁹

Beauratis: martyres cū vestibus purpureis confessores cum vestibus hiacinctinis: virgines cum vestibus candidis.

¶Sermo.cclxxvj. Eodē die. Sermo.ij.

ASsuerus q̄dez tertio anno imperij sui fecit grāde conuiuiū cūctis principib⁹ z pueris fortissimis persarū et medorū inclytis z prefectis puinciarum. Hester. j. Assuerus quo interp̄tat⁹ btūs significat xp̄m q̄ est gl̄ia z beatitudo sanctorū. Primꝰ annus ipsi⁹ fuit t̄ps legis mosaice in quo fecit conuiuiū valde paruū. Scōs annus fuit t̄pus gr̄e in quo fecit cōuiuiū semiplenū. Tertius annus est stat⁹ glorie in quo fecit cōuiuiū plenū atq; perfectum. Facie autem principibus, id est patriarchis z prophetis qui fuerūt in dei acie primi duces vel principibus. i. apostolis qui principant in celo: in mundo: z in inferno. ps. Principes populorum congregati sunt. Et pueris suis. i. virginibus a puritate dictis et fortissimis persarum. i. martyribus. persa enī interpretantur sua latera diuidentes: qz martyres habuerunt sua latera diuisa. i. corpora lacerata, z medoꝝ inclytis id est cōfessoribus. Medi interpretantur adequati: qz adequauerūt magnitudinē fidei, spei, charitatis z operatiōis. z fuerunt inclytū sciētia, vita z fama. z p̄fectis pronincia⁹ id est angelis. quorum quidā principant principatus. q̄dā locis. et quidā singularibus personis. Oēs ergo isti celestē gloriā cōsecuti sunt et multiplicī iure. Angeli q̄dē p feudataria possessionē. q̄nis enī suā beatitudinē z confirmationē meruerūt ex eo q̄ alijs superbientibus ad deū totaliter sint cōuersi. nihilominus tñ tenent seruare feudū z tributū z regi, z familie regis qz tenent deo assistere z nobis ministrare. Math. viij. militia militū ministrabāt ei. ecce tributū familie regis: z decies milies centena milia assistebant ei. ecce tributū regis. Istud autez tributū nos debem⁹ persolnere. s. de corpore mortificationem de anima deuotaz orationem z de rebus ad pauperes liberalem largitionē. Scōo patriarche z p-phete ipsam assecuti sunt p edificatiōē. edificauerūt enī sibi celestē mansionē. auro dilectiōis diuine de argēto dilectionis primi z de lapidib⁹ p̄ciosis. i. de-rib⁹ meritorijs. De isto edificio aureo argēteo z p̄ciosis. s. Cor. iij. Si quis superedificat sup fundamētū hoc aurū, argētē. ꝛc. Eleemosyna enī dū dat egēnis ꝛc. Eleemosyna enī dū dat egēnis ra. plūbū z sarū. Sed ibi terra puerilis aur. plūbū in argētū sarū, i lapidē fal sum. Augn. sup. ps Laudas mercatorē q̄ vēdit plūbū z emit aurū. nō laudas lū q̄ erogat pecuniā z acq̄rit intellectū. ratio apli ipsam assecuti sunt p emptionē. Math. xiij. Ecce nos reliquim⁹ oīa. ecce p̄cium. z infra cētuplum accipietis, z vi. possi. ecce cōparatū p̄mium. dz aut emit instar agri thesauri z margarite. vt habetur Mat. xiij. Instar agri qz reḡit in thesaurem consumpserūt iō dr. Dabo eis corona pro cinere. Secundo habebūt celestē melodiā quam sole cātabunt eo q̄ p absentia spōsi gemuerūt: nō dr oleū gaudij p luctu. Tertio habebūt cādidā ex eo q̄ vestē nigrā merorum induerunt iō subdit palliū laudis p spiritu merorum.

¶Sermo.cclxxvij.

¶Eodem die, Sermo tertius.

VOcate cetū cōgregate populum, sanctificate ecclesiā, coadunate senes, congregate parvulos z sugētes ꝛc. vsq; ibi. de thalamo suo ꝛc. Johelis. ij. Sancta mr ecclesia ordines omnium sanctorum hodie cōgregat vt eis laudem impendat qui in verbis premissis denotātur. Primus est ordo trinitatis qui notatur cum dicitur. Egrediatur sponsus, ꝛc. Sponsus autē est xp̄s. In nomine aūt Christi sm Augustinum tota trinitas intelligitur: nā cum xp̄s dr intelligitur vt vngens pater z vnctus filius: et ipsa vnctio spūssancti. Spiritualiter aūt xp̄s est spōsus qui hz quadrupler cubiculū. s. patris sinum, virginis vterū, crucis patibulū, z suū monumentū. Egrediatur ergo sponsus de isto cubili suo, vt associetur huic p̄senti sole nitati. De primo enim cubili egressus ei⁹ ab initio a diebus eternitatis. De secundo egressus est per temporalem generationem. ps. Ipse tanq̄ sponsus p̄cedēs de thalamo suo. De tertio egressus est ppt nr̄az salutē. Abacuc. iij. Egressus es in salutē ppli ꝛc. De quarto egressus es per gloriosam resurrectionē. Hier. remie. iij. Ascendit leo de cubiculo suo ꝛc. Ex ijs ergo quatuor trahit q̄druplex rō, q̄re iste spōsus sit a nobis honorād⁹ s. qz est rex noster, frater nr̄, iudex z glorificator noster. Nā inquātū egressus est de sinu patris, est rex noster. Inquātum egressus est de vtero mr̄is est frater nr̄: Inquantū de patibulo, est iudex noster. Et inquantū de monumēto est glorificator noster. De his quatuor legit zacha. ix. Ecce rex tuus, quo ad primū, venit tibi, vt. s. carnē assumat: quo ad scōm: iust⁹ quo ad tertiū. z saluator: q̄ ad quartum. Scōs est ordo virginis: q̄ notat cūbicū. Et spōsa de thalamo suo. Virgo enī beata nō est in ordine trinitatis: quia ibi nō sunt nisi tres psone, nec i ordine sanctoꝝ angelorum: sed sup eos: z iō facit ordinē p se. Dicitur aūt sponsa: qz de⁹ mr̄imoniū contrahit cū ea: quod fuit initiatū p verba de futuro quando dixit ei angelus. Ecce cōcipies z paries filium ꝛc. Fuit ratificatū per verba de p̄senti, q̄n virgo respōdit. Ecce ancilla domini. Et fuit cō summatum q̄n filius dei in thalamo virginali nostram naturā sibi vnivit. In isto matrimonio fuit bonum fidei: quia virginitatem illibatā virgo semp seruauit. Fuit bonum p̄olis: qz dei filium de suis visceribus genauit. Fuit bonū sacramēti, qz nunq̄ a filio suo diuisa vel separata fuit. In isto etiā matrimonio fuit cōiunctio animoꝝ per mutuā charitatē. Cāntico. vj. Ego dilecto meo, z dilect⁹ meus mihi. Fuit coniunctio corporū per naturę vnitatem, qz caro xp̄i est caro matris. Fuit indiuisibilitas habitatiōis amboꝝ qz sicut in vita dilexerūt se: ita z in morte nō sunt separati. Joā. xix. Stabat iuxta crucem iesu mr̄ ꝛc. Ista spōsa habuit triplicem thalamū. s. vterum spectosum, in quo habitauit diuina sapiētia. Animū vi scerosum in q̄ habitauit vniuersa eccl̄ia: z locū gloriosum in quo habitat sublimata. Ex his ergo trahit tripler ratio quare ego beata sit a nobis honorāda.

Universidad de Deusto Biblioteca

scz qz sponsa eterni regis: aduocata hũa ni generis, z regina totius curie celestis. Nã inquantum in eius vtero habitauit sapientia diuina facta est sponsa regis. Inquãtũ in ei⁹ animo viscerοso habitauit vniuersalis ecclia. facta est aduocata humani generis. Inquãtũ in loco glorioso habitat sublimata: facta est regina curie celestis. De his trib⁹ dicitur. Apo. xij. Mulier amicta sole ꝛc. Sole quidem amicta fuit: qñ dei filiũ genauit. Et lunã sub pedib⁹ habet, qz ecclesiã sub defensiõe tenet. Duodecim stelle sunt nouẽ ordines angelor: z tres hoim. s. martyres, confessores z virgines: que sunt corona eius: qz omniũ est regina. Tertius est ordo angelorũ qui notat cũ dicitur. Uocate cetum: vnde cantat. Cetus oẽs angelici. Iste autem cetus ſm Dionysiũ triplex habet officiũ scz illuminãdi, purgandi, z perficiendi. Et ex his trahitur triplex rõ quare sunt honorandi. s. quia sunt nostri illuminatores, purgatores perfectores. De his tribus regratiatur deo ppheta dicẽs. In conspectu angelorum psallã tibi ꝛc. Et subdit. Super misericordia tua, qua scz a petõ seu culpa me purgas: z veritate tua. qua. s. sapientia me illustras: qñ magnificasti super omne nomen sanctũ tuũ. i. qñ in tua gra me magnificas perficis z consummas. Quartus est ordo patriarcharum z pphetarum: qui notat cum dicit. Coadunate senes: q dicunt senes ppter reuerẽdã paternitatẽ qua nos genuerũt i fide. Thob. viij. Filij quidẽ sanctorũ sumus. Propter sensus maturitatem. Sap. viij. Cani sunt sensus hominis. Propter, puer sationis granitatẽ. ibidẽ. Etas senectutis vita immaculata. Ex his ergo trib⁹ trahitur triplex ratio quare a nobis sũt honorandi scz qz fuerunt genitores nostri in fide vera, maturi in sapientia, z honesti in vita. Eccl. xliij. Laudem⁹ viros gloriosos z parẽtes nostros. In hoc eñ q dicit viros: notatur sensus maturitas. In hoc q dicit gloriosos notat cõuersationis honestas. In hoc q dicit parẽtes nostros: notat ipsoꝝ reuerenda paternitas. Quintus est ordo apostolorum qui notatur cum dicitur. Sanctificate. i. sanctã ostendite eccl'iam. Sanctificatio autẽ presupponit sctm. Cõgregatio igit apostolorũ ꝛ eccl'ia sancta z sanctificata. ecclesia qz ipsam plãtauerunt. i. Cor. iij. Ego plãtaui: apollo rigauit eã. Scã ut vitã sanctã habuerũt: terrena z temporalia contempserunt: z fenestras sensuũ custodierũt. Esa. lx. Qui sunt isti q vt nubes volãt: z quasi columbe ꝛc. Sanctificata q: i aduentũ spũs sancti confirmati fuerunt. ps. Ego confirmaui ꝛc. Ex his ergo trahitur triplex rõ quare sunt honorandi. s. qz in fide nos plantauerunt suis doctrinis. Informauerunt suis exemplis. Corroborauerũt suis miraculis. Apoc. iiij. De throno. i. de aplis in quib⁹ deꝰ sedet procedũt voces ꝑ dationũ: z fulgura. s. lucidoꝝ exẽplor⁹ et tonitrua. s. terribiliũ miraculoꝝ. Septimus est ordo martyrũ. qui notat cum dicitur. Cõgregate pp'm. dñr eñ pp's a depopulando: qz depopulati sunt diabolum, mundũ z corpus ppriũ. Diabolũ in resistendo. Jac. iiij. Resistite diabolo z fugiet a vobis. Mundũ. i. pfecatores mũdi patiẽdo. puer. xvj, Melior est patiẽs viro fortti ꝛc. Corpus ppriũ faciẽdo. i. Corpus meũ z in seruitutem redigo. Ex his ergo trahitur triplex rõ quare sunt a nobis honorandi. s. qz oẽs hostes vicerũt triplici genere victorie. s. per modũ resistendi, patiendi, z feriendi. Heb. xj. Sancti per fidẽ vicerũt regna. ecce subdit. Obturauerũt os leonũ. ecce potestatia: per modũ resistendi: lapidati sunt. ecce sancti sunt ꝛc. Ecce victoria per modũ patiendi. Circuierunt in melotis z in pellibus caprinis ꝛc. ecce victoria per modũ se feriendi. Septimus ordo est ꝓfessorũ qui notat cum dicit. Et sugentes vbera. Ex vberibus triplex liquor effunditur. s. lac, butyrũ z sanguis. Sancti itaq; ex vberibus diuine pietatis suxerunt lac. i. intelligentiã diuine scripture. Esa. lx. Suget lac gentium ꝛc. Butyrum deuotionis interne. Job. xix. Quãdo lauabã pedes meos butyro: z sanguinẽ. i. memoriã passionis diuine. ps. Ut inting. pes tuus in sanguine. Ex his ergo trahitur triplex ratio: quare sunt a nobis honorandi. s. qz fuerunt doctores nostri, intercessores nostri, z inflãmatores nri. Nã inquãtum

suxerũt lac diuine scripture facti sunt doctores nostri. Inquantũ suxerunt butyrũ deuotiõis interne, facti sunt intercessores nri. Inquantũ vero suxerunt sanguinem passionis dñice, facti sunt inflãmatores nri. Nam qz erant inflammati: ideo alios inflãmabant. Octauus est ordo ỹginum: q notatur cũ dicitur, Cõgregate parunlos a puritate dictos. Est nãq; in eis triplex puritas que notatur Mat. xxv. In parabola de ỹginibus. s. vasis, liquoris ac lucis. Puritas vasis est mũdicia corporis. Puritas liquoris ẽ mũdicia gratie spũalis. Puritas lucis est honestas conuersationis. Ex quo trahitur triplex rõ quare sunt honorandi. s. qz sunt socij xpi: tẽplũ spũssancti z filij dei. Nã inquãtũ habuerũt puritatẽ virginalis sanctitatis puricie facti sunt socij xpi. Apo. xiiij. Hi sequuntur agnũ quocũq; ierit. Inquãtũ habuerũt puritatẽ spiritualis mũdicie facti sunt tẽplum spiritussancti. ij. Cor. vj. Nos enim templum dei estis. Inquantũ habent puritatẽ conuersationis sancte facti sunt filij dei: vnde postq; dominus dixit. Sic luceat lux vestra coram hominib⁹ ꝛc. subdit. Et glorificent patrem vestrũ q in celis est. De his trib⁹ dicit Apoca. xiiij. Hi enim empti sunt ab hominib⁹ primitie deo z agno: ecce quia sunt socij xpi. Et in ore ipsorũ nõ est inuentum mendaciũ: ecce quia sunt filij dei. Sicut enim diabol⁹ est pater mẽdacij: ita deꝰ est pater veritatis. Sine macula sunt añ throno dei. Ecce qz sunt templum spũssancti.

¶ Sermo. cclxxviij.

De eodem, Sermo quartus.

Beati qui habitant in domo tua domine in secula seculorũ laudabũtte. ps. Omnes homines naturaliter appetũt beatitudinem: scz circa ipsaz beatitudinem diuersimode errauerũt. Quidam circa beatitudinis subiectũ: quoruz quidam dixerunt subiectũ beatitudinis esse solum ipsam animam sicut stoici qui posuerunt beatitudinez in sola animi virtute consistere. Alij in solo corpore sicut epicuri, qui posuerunt beatitudinem esse in voluptate carnis. Sed ppheta ẽtum ad subiectum beatitudinis dicit quod totus homo in anima scilicet z in corpore sit beat⁹. ideo dicit. Beati q habitãt. Si eñ cõsisteret in sola aia vel in solo corpore: tunc dixisset. Beate aie vel beata corpora. Alij vero errauerũt circa beatitudinis locũ ponẽtes beatitudinẽ tm̃ i hoc mũdo. s. in diuitijs: delicijs z honorib⁹. Sed ppheta dicit de loco. In domo tua dñe. Alij errauerunt circa beatitudinis durationẽ dicẽtes Animã beatitudinem consequi: sed tm̃ post multorum annorum curricula anime iteꝝ ad corpus reuertẽtur: z miserijs mundi iteruz subijcientur. Et in istũ errorem incidit Origenes. Sed ppheta dicit de duratione. In secula seculorũ. Alij errauerunt circa beatitudinis occupationẽ sicut iudei z sarracẽi: q dicunt beatos vacare cibis z potib⁹ z feminarum coniunctionibus. Sed ppheta dicit de occupatione eorum. Laudabunt te. Ex his ergo ostenditur q ppheta quantum ad quatuor describit beatitudinem. primo ẽtum ad beatitudinis subiectum: cum dicitur: beati. Totus eñ homo et in corpore et in anima beatus erit. Corpus nanq; in presenti quadruplicem habet defectum. Est enim mortale. obscurum: ponderosum et grossum. Et ẽtum ad hos quatuor defectus glorificabit. s. et quatuor dotibus vestietur: et hoc insinuat apostolus dicens. j. Cozin. xv. Seminatur corꝛ ꝛc. Tota enim passibilitas pertransibit in immortalitatem: ideo dicit. Seminatur in corruptione, surget in incorruptione. Tota obscuritas transibit in claritatem: ideo subditur. Seminatur in ignobilitate, surget in gloria. Tota ponderositas transibit in agilitatẽ: ideo subditur. Seminatur in infirmitate surget in virtute. Tota grossities transibit in sublimitatem. ideo subditur. Seminatur corpꝰ animale surget spirituale. Anima similiter beatificatur quãtum ad intellectiuam: affectiuam z appetitiuã. Intellectiua siquidẽ delectabitur in dei veritate. Scientia autem nostra in presenti habet triplicez defectum. Est eñ obscura. j. Cozin. xiij. Videmus nũc per speculum in enigmate. Est imperfecta ibidẽ. Nũc cognosco ex pte. Et a sensibilib⁹ accepta.

videm. Cum essem paruulus, loquebar vt paruul⁹ ꝛc. Tunc autē scientia nostra erit clara: vidē. Tūc facie ad faciē. Erit perfecta: iō infert. Tunc autē cognoscaz sicut ꝛ cognitus sum. Erit ab ipso deo in fusa: iō subiungit. Quādo autē fact⁹ sum vir euacuaui q̄ erant paruuli. Affectiua nostra delectabitur in dei bonitate. Triplicē nāq; defectū habēt bonitates que sunt in creaturis. Sūt em accidētales: iō sepe eis spoliant. Sunt particulares: qr nulla creatura est q̄ habeat omnes bonitates: sed sunt in eis sparse ꝛ diuise: sunt ēt mixte: quia nullā habēt purā bonitatē ideo affectus noster delectari non potest in creaturarū bonitatib⁹: sic accidentalibus sic pticularib⁹ ꝛ sic mixtis. In deo aūt est bonitas essentialis iō dr Matt. x. Nemo bonus nisi solus deus. Uniuersalis. Sapiē. vij. Uenerūt aūt mihi omnia bona pariter cū illa ꝛc. Pura. Aug. Quāta ibi erit felicitas: vbi nullū erit maluz: nullū latebit bonū. Appentiua delectabit in dei societate. Si em aliqs valde sitiens guttas lambit: non satiat: sed sitis magis augeť. Si calix mensuratus sibi pponat, semiplene satiat: sed si in fonte ponit pfecte satiat. Peccatores ei i creaturis q̄dā delectatiōes lambūt. ps. Inimici ei⁹ terrā lingent: ideo nō satiant: sz miserabili fame torquent. ps. Famē patientur vt canes. Boni aūt in presenti diuinas delectationes recipiunt sed mēsurate: ideo appetit⁹ eorū non perfecte delat. Ephe. iij. Unicuiq; vestrum data est gratia sm mensurā donationis xpi. Beati autē sunt in fonte dei ideo nō pñt sitire Apoc. vij. Agn⁹ qui in medio throni est: de eos ad vi. fon. aqua. Beati etiā sūt in cenaculo dei: ideo nō pñt esurire. ps. Satiabor cū apparuerit glia tua. Sūt i thesauris dei: ideo non pñt penurią sustinere. Eccl. xv. Jocunditatē ꝛ exultationem thesaurizauit super eum. Sunt in plenitudine gaudiorū dei, iō nō pñt aliqd triste sentire. Mat. xxv. Intra in gaudiū dñi tui. Secundo describit beatitudinē quātū ad locū. cū dicit. In domo tua. Tunc autē dom⁹ est pulchra qñ est bñ ordinata. De ordinatione aūt domus dei dicit Esa. lviij. Ego em sternā per ordinē lapides tuos et fundabo te in saphyris ego ponam iaspidem propugnacula tua, ꝛ portas tuas in lapides sculptos: et omnes terminos tuos i lapides desiderabiles. Per lapides enim ordinate stratos intelliguntur patriarche ꝛ prophete qui fuerunt ordinati quantum ad deū per virtutem cōtemplationis: quantū ad seipsos per pulchritudinem actionis quantū ad proximos per reformationez pacis. De his tribus dr. Eccl. xlviij. Nomines boni in virtute pulchritudinis studuerunt ꝛ benedicentes: pacificantes in domibus suis. Et lapides desiderabiles intelliguntur apostoli, a quibus gloria dei magna reluxit ideo ad videndum sunt magis desiderabiles. Per lapides sculptos intelliguntur martyres, qui diuersis vulneribus fuerunt sculpti ꝛ vulnerati. Per iaspidem qui est viridis coloris intelligūtur confessores qui fuerunt virides in conscientia ꝛ in fide. Per saphyros qui sunt celestis coloris intelliguntur virgines que vitam celestem ꝛ angelicam habuerunt. Tertio describit beatitudinem ęt̄ quantū ad eternam durationem cum dicit. In secula seculorum laudabunt te. Quatuor nāq; de causis potest quis perdere possessionem domus quam inhabitat: aut quia illa domus fuit ad tempus conducta: aut quia ruinosa est ab hostibus est ablata: aut quia ruinosa debatur expositaiant quia est credita hostibus assignata. Nullo istoꝝ modoꝝ habitationem domus celestis sancti; amittit. ideo dicit. Esa. xxxij. Sedebit populus meus in pulchritudine pacis: ꝛ in tabernaculis fiducie ꝛ in requie opulēta. Non enim amittent tanq̄ habitatores conditi; quia erunt habitatores veri, vppe ciuitij quia erunt habitatores conducte peculiaris populi dei. ideo dicitur. Sedebit populus meus nec tanq̄ ab hostibus expulsi quia ipsos hostes subiugauerunt: ideo dicit. In pulchritudine pacis. Illa enim est pulchra pax que fit hostibus superatis: nec tanq̄ a ruina domus deterriti: quia illa domus erit perpetua et secura. ideo subdit in cenaculis fiducie. nec tanquam depauperati seu indigentes: qr omnes erunt diuites et opulenti: ideo subiungit. In requie opulenta. Quarto describit beatitudinem ęt̄

ad occupationē cū dr. Laudabūt te. Distinguit aūt Aug. in. ij. lib. de do. xpiā. triplicem sonū qui fit in cantilenis. Un⁹ est qui fit in voce, sicut in illis q̄ faucib⁹ cantant. Alius q̄ fit in flatu, sicut est son⁹ tubarū ꝛ organoꝝ. Alius q̄ fit in pulsu sicut i cytharis ꝛ tympanis. Illo triplici gñe armonie sancti deū laudabunt. Armoniaz siquidē cū voce faciūt. ps. Juuenes ꝛ virgines senes cū iunioribus laudent nomē domini. Armonią cū flatu faciūt angeli: flatu scti spūs sunt pleni. Ezehie. j. Ubi erat ire per spūs illic gradiebant. In dei habitatione prorum pūt. ps. Laudate eū oēs angeli ei⁹. Armonią ꝛo cū pulsu faciūt dei⁹ patriarche siquidē habēt chordam suā, Apostoli suā ꝛ sic de alijs. Tāget igit dei⁹ chordā patriarharū ꝛ dulcē sonū faciet. Chordam prophetarū ꝛ dulcē sonum faciet: ꝛ sic per ordinem. Tanget autē dissimiliter: vt concordē faciat melodią: quia i disparitate erit parilitas ꝛ gaudiū. ps. Laudate eū sol ꝛ luna: laudate eum omnes stelle et lumen. per solē intelliguntur sancti superiores: per lunam mediocres, per stellas inferiores. Chorda igit superiorū cum tangit facit quasi vocem octauā, Chorda mediorū, facit vocē quintā. Chorda ꝛo inferiorū facit vocē inferiorez ꝛ planā. Tanget etiā chordam beate virginis ꝛ super omnes alia dulciorem sonum faciet: ꝛ vocē altiorem emittet. Propter istam triplicez melodiam dicit Esaie quinquagesimo primo. Gaudium propter armoniā fiat⁹ ac letitia inuenit in ea ꝓpter armoniā pulsus gratiarū actio: ꝛ vox laudis propter armoniam vocis.

¶Sermo. ccl xxix. De eodem die: sermo. v.

Rex meus et ꝛ deus meus: beati qui habitāt in domo tua domine: in secula seculorū laudabunt te. ps. Quatuor sūt q̄ domū reddūt amenam sc̄z dñi liberalitas: consortij nobilitas: loci amenitas: ꝛ gaudū immensitas: ab his quatuor domum celestem cōmendat. Primo a liberalitate domini, cū dicit. Rex meus ꝛ deus meus. Licet enim sit rex ꝛ de⁹: est tamē noster quia se ꝛ sua nobis dedit. Liberalitas autē eius apparet: qr omnes peregrinos facit ciues facit perpetuos habitatores facit domesticos ꝛ heredes. Jsta tria tāgit apostolus Ephesios. ij. Jam non estis hospites et aduene: sz estis ciues sanctorum ꝛc. Ecce qr pegrinos facit ciues: ꝛ domestici dei, ecce qr peregrinos facit domesticas heredes. Superedificauit sup fundamentū apostolorū ꝛ prophetaruz ꝛc. Ecce quia facit eos lapides vinos. i. eternos habitatores. De his autē tribus facit de⁹ publicum instrumentum de quo dicit Apocal. xiij. Scribā super eum nomen domini dei mei, id est scām glosam hoc est nomē eternum ꝛ nomen ciuitatis noue hierlm id est scām glosam nomē habebit a ciuitate, id est ciuis ꝛ nomē meū nouū quod est filij dei: hec igitur tria nomina scz ciuis eternus filius: in frōtibus scripta habebunt. Apoc. xiij. Habentes nomē ei⁹ et nomen patris eius scriptū in frōtibus suis ꝛ sic habebunt instrumētuz de sua ciuitate: eternitate. ꝛ dei filiatione. Secūdo cōmendatur a nobilitate cōsortij: cū dicitur, beati. Erūt em omnes beati ęt̄ quantū ad omnes sensus. Usus siquidē beatificabit in dei visiōe. Sed notādū. q⁹ color niger visum cōgregat color albus visuz disgregat: color viridis delectat: q̄ ē medius inter album ꝛ nigrū. Jste triplex color in christo cōsideratur. Niger fuit ei⁹ humanitas in passione denigrata. Apoc. vj. Sol factus est niger tāq̄ saccus cilicinus: ꝛ iste color niger debet cogitat⁹ nostros cōgregare: quia si tanta passus est in nocēs ꝛ sanct⁹ quid nunc faciet peccator mal⁹ ꝛ iniustus: color alb⁹ est sua diuinitas que prenimia sua claritate oculos mētis disgregat. j. Thimo. vj. Lucē habitat inaccessibilē. Coniunctus est igitur color alb⁹ diuinitatis in christo: colori nigro humanitatis: ꝛ factus est tot⁹ viridis et delectabilis ad videndū. Unde christus seipsum vocat viridē dicēs. Luce. xxiij. Si in viridi ligno hoc faciūt ꝛc. Auditus beatificabit ęt̄ quantū ad dei dulcissimam allocutionē. Cantico. secundo. Sonet vox tua in auribus meis ꝛc. Vox

etenim tus dulcis. Quātum ad angelos inuitationem. Job. xxxviij. Ubi eras cuz me laudarent astra matutina ꝛc. Quātuz ad perpetuā hominū laudationē. Esaie lj. Gaudium et letitia inuenietur in ea: ac gratiarū actio: ꝛ vox laudis. Olfactus beatificabitur odorādo rosam, id est carnem christi mundissimam. Eccl. l. Quasi flos rosarum in diebus veris: odorādo balsamuz, id est diuinitatem suauissimā. Eccl. xxxix. Quasi balsamū non mixtum odor meus. Odorādo animam omnib⁹ vnguentis pleniſſimam. Cantic. j. Curremus in odorē vnguentorum tuorū. Gustus beatificabit in plena dei delectatione quam sentiet ex carne dei dulcissima. Job. xxxj. Quis det de carnib⁹ eius vt saturemur: ex alia dulcissima. Eccli. xxiij. Spiritus meus sup mel dulcis et ex diuinitate omnium sapozum pleniſſima. Sapiē. xvj. Panē de celo prestitisti eis omne delectamētum in se habentem ꝛc. Tactꝰ beatificabitur tangēdo personā christi. Si em̄ tanta virtus erat in tangendo, frā briam eius quanta suauitas erit tangere personam eius. Cantic. secūdo. Dextera eius amplexabit me. In osculando. Si em̄ tāta suauitas fuit osculari pedes xpi quanta erit obsculari a diuinitate christi. Canticoz. viij. Quis mihi det te fratrē meum vt inueniam te foris et deosculer. Tertio cōmendatur domus dei ab amenitate loci cuz dicitur, in domo tua. Que amenitas consistit in duobus. Est em̄ magna ꝛ bñ dispositā. De magnitudine eius dicit Baruch tertio. O israel q̄ magna est domꝰ dei ꝛc. Est em̄ longa sine fine: ideo dicitur magna ꝛ nō habens finem. Est alta sine modo: ideo ꝛ excelsa. Est ampla sine mensura: ideo dicit immēsa. Est igitur sic longa q̄ oculus nō poterit attingere: sic alta q̄ aurz nō poterit audire sic ampla q̄ cor nō sufficiat cogitare. j. Corinth. ij. Quod oculus non vidit nec auris audiuit ꝛc. Est ordinata ad instar domus regalis. Multas em̄ in ea deꝰ fecit mansiones. Joh. xiiij. In domo pris mei mansiones multe sunt scz oratorium atrium, cellariū cōsistorium cenaculum viridarium ꝛ cubiculū. In oratorio sunt angeli dei laudem continue cantantes et dicentes. Sanctus sanctus sanctus. In atrio sunt patriarche pauperes salutantes. Est enim atriū locus in quo pauperes recipiuntur. Et quia in hac vita receperūt pauperes eleemosynas suas: ideo sancti tūc eos recipient i atrijs suis. Luce xvj. Facite vobis amicos de mām̄ona iniquitatis. In cellario sunt prophete aduentū christi ardentissime sitientes de hoc scribitur Esa. lxiij. Utinam dirumperes celos ꝛ descenderes. Et q̄ sic fuerunt sitiētes: ideo plenissime bibētes. Cantico. secūdo. Introduxit me rex in cellam vinariaz ꝛc. In consistorio vero vidē causse audiuntur ꝛ sententie proferuntur ponunt apostoli. Matt. xix. Sedebitis et per sedes duodecim iudicātes ꝛc. In cenaculo ponunt martyres: quia fuerūt tribulati: afflicti fame ꝛ siti affecti: ideo plenissime saturant. Luc. xxij. Edatis et bibatis super mēsam meā ꝛc. In viridario vero ponuntur cōfessores qui sunt viridarium dei: in quibus fuit rosa patientie liliū humilitatis. Et viola mādicitie. In cubiculo antē ponunt virgines: tanq̄ sponse. Hester. ij. Ducta est hester in cubiculū regz. Virgo antē gloriosa beata maria non est in aliquo istorum locorū determinate: sed modo stat cū angelis in oratorio: modo cū patriarchis in atrio: modo cū prophetis in cenaculo ꝛc. Quarto cōmendat domus celestis ab immensitate gaudij hoc tangitur cū dicit: ꝛ in seculorū laudabunt te. Sed nunqd cessabūt pozibus reassumptis ibi erit laus vocalis. Dicēdū est q̄ lingua homini data est ad quadruplex officium. Primo ad nouficandū conceptum cordium. Aug. in enchiridion. Uerba ꝓpterea sunt instituta vt per ea homines seinuicē faciāt: sed nō vt per ea homines seinuicē fallāt: sed vt per ea in alterius quisq̄ notitiā cogitationes suas ꝓferat: q̄tū ad istud officiū non erit ibi lingua: qz corda erūt manifesta. j. Cor. xiij. Manifestabit⁹ cogitationes cordiū. Scōo ad erudiendū. Esa. l. Dñs dedit mihi linguam eruditā vt scirē sustentare eum qui lapsus est verbo: nec ꝙtū ad istud erit ibi lingua qz omnes erūt docti. Hier. xxxj. Non docebit vltra proximum suum. Tertio ad cōfitendū. Eccl. xl. Tibie ꝛ psalteriū suauem fa

cit melodiā, ꝛ super vtrūq̄ lingua' suauiter: nec etiā q̄tuz ad istud erit ibi lingua omnes erunt consolati ibi ꝛ leti. Esa. xxv. Gaudiū ꝛ letitiā obtinebūt: fugiet dolor ꝛ gemitus. Quarto ad deū laudādū. Eccl. lj. Dedit mihi dñs linguā meā: ꝛ in ipsa laudabo eū. Et q̄tuz ad istud officiū ibi remanebit lingua. Unde dicit Remigius q̄ tunc omnis lingua cessabit: ꝛ sola lingua hebrea q̄ fuit linguā dei tūc remanebit. Augustinus. Uadimus ꝛ videbimus: videbim⁹ ꝛ amabimus: amabim⁹ ꝛ laudabim⁹. Ecce dñs omnū desideriorum nostrorum qui erit in fine sine fine idem. Ipse deꝰ erit finē sine fine videbitur: sine fastidio amabit: sine fatigatione laudabitur. Si q̄s amicum libenter videt aliquādo ipsa sua visa fastidium: ideo dicitur Sine fine videbit. Si quis aliquē amat aliquādo ipse suus amor in fastidium vtitur: ideo dicit. Sine fastidio amabitur. Si quis semp cantaret aliquando fatigaretur. ideo subditur Sine fatigatione laudabitur.

¶Sermo. cclxxx.

De eodē die. Sermo. vj.

Beati pauperes

spiritu q̄m ipsoꝝ est regnū celorum ꝛc. Matt. v. In isto euāgelio ponunt septem beatitudines ꝛ septem promissiones correspōdētes q̄ septē sanctoꝝ ordinib⁹ adaptant. Prīa beatitudo est beati pauperes spū. Et ista cōuenit ordini apostolorū: qz ipsi primi fuerūt q̄ ꝓpter xpm omnia contempserunt Ista autez paupertas vt sit meritoria debet habere tria que tanguntur in glosa q̄ dicunt ex textu vt. s. terrena despiciat. Ideo dicitur Beati pauperes vt recta intentione hoc faciat: ideo dicitur, spiritu: q̄ dicunt spirituali intentione vt celestia cōcupiscat, ideo dicitur, quoniā ipsoꝝ est regnum celorum. Ista paupertas etiam in apostolis fuit meritoria: quoniam nō fuit coacta sed spōtanea non simulata sz vera. Bernar. Cum tria sunt genera paupertatis scz necessaria, voluntaria: ꝛ simulata: recte dividens ꝛ recte offerens recepta simulatione necessariam patiens voluntariam amplectens pauper efficitur spiritu. Huic beatitudini addit⁹ pmissio: cum dicitur Quoniam ipsoꝝ est regnum celorum. Tales enim pauperes habent mundum ad dominādum. ij. ad Corinth. vj. Tanq̄ nihil habentes ꝛ omnia possidentes. Habent deum ad hereditandum. Numeri. xviij. In terra eoꝝ nihil possidebitis ego pars ꝛ hereditas tua. Habent celum ad largiendū. Luce. xvj. Facite vobis amicos de mammona iniquitatis ꝛc. Habent etiam regnuz ad possidendum. Luce. xij. Nolite timere pusillus grex quoniam placuit patri vestro dare vobis regnum: et ideo dicit. Ipsoꝝ est non erit regnum celoruz qz iam habent ipsum in spe certa. Ro. viij. Spe salui facti sumus. Tales autem nō sunt pauperes sed valde diuites. Tres enim sunt species hominum qui q̄uis nihil habeant in re tamen multa in spe scz licet qui ad magnam dignitatem electi sunt qui in loco tuto aliquem thesauruz reposuerunt: ꝛ qui sunt heredes principum. Tales sunt pauperes christi. Jacobi. ij. Nōne deus elegit pauperes in hoc mundo ecce quia sunt ad celestem dignitatem electi diuites in fide. ecce qz thesaurizoꝝ sunt in tuto repositi diuitie nanq̄ spirituales a nullo possunt auferri ꝛ heredes regni quod repromisit deus diligentibus se: ecce quia sunt heredes regni dei futuri. Secunda est: beati mites: et conuenit angelis qui alijs superbientib⁹ deo humiliter adheserūt ꝛ qui nobꝭ etiā ex humilitate deseruire dignātur: isti autē sunt mites qui nō sunt ad iniurias impatientes: q̄ tribꝰ modis fieri pōt aut quando quis monetur plusq̄ debeat: aut plusq̄ debeat aut cū oino non debeat. Señ. i lib. de vir. Quedā nos tolerare debeāt cū omnino nō debeāt: sicq̄ aut augemus dolorem: aut preoccupam⁹ aut fingimus huic beatitudini addit pmissio: cū dicit, quoniā ipsi possidebūt terram scz viuentium vel terrā, id est corpꝰ suum terrenum possidebunt glorificatū. Bern. Habitet gloria in terra nra, id est in corpore nostro: q̄ ex q̄tuor elemētis constat esse compactū postea subdit. Habeat ergo corpꝰ ex terra imortalitatē: ex

aquas impassibilitatē exacre lenitatez ex igne pulchritudinē z claritatem. Tertia est beati qui lugēt z ista beatitudo cōuenit martyribus quibus dictū est. Joānis xvj. Amen dico vobis: qz plorabitis z flebilis vos, felices sanctorū lachrymę que habent deū inebriare. Esaie. liij. secū dū alii. literam. Adipe lachrymarū tuarū inebriasti mē. Habēt etiā deum pūgere ad subuenīēdū: sicut equus calcaribus pungitur ad currēdum, vnde dicit glosa sup Tob. Oratio deum vngit: lachryma pūgit habēt deū cogere z vincere. Ozee. xij. Inualuit ad angelū z confortatus est flevit z rogauit eum. Augustin⁹. Oratio deū flenit: lachryma cogit habēt aiam clarificare. Greg. Mens lachrymis baptizata videt in cōtemplatione limpidius. Lachryme etiā habēt diabolū submergere z necare. ps. Contribulasti capita draconū in aqs. Huic beatitudini addit promissio, cū subdit, quoniā ipsi cōsolabūtur z etiā risu perpetuo replebuntur. Luce. vj. Beati qui fletis qm̄ ridebitis. In celo quidē est risus plenus. Job. viij. Donec impleatur risu os tuū. In mundo autem est risus semiplenus. Prouerb. xiiij. Risus dolore miscebitur. In inferno aūt non erit risus: sz ibi erit irrisio. Irridebūtur si quidē ipsi dānati a deo. ps. Qui habitat in celis irridebit eos. Irridebunt ab angelis q̄ fuerūt eorū amici. Eccl. xx. Fatuo nō erit amicꝰ, irridebunt a demonibus. Thren. j. Viderūt eā hostes z deriserūt sabbata sua. Irridebunt a dānatis: etiā a parentibꝰ z cognatis. Thob. ij. Parētes z cognati irridebāt vitā eiꝰ. Irridebunt mutuo a seipsis. Esaie. xxiij. Et tu vulneratꝰ es sicut z nos nostriqz similis es effectꝰ. Quarta est Beati qui esuriunt z sitiunt iustitiaz. Et ista beatitudo conuenit prophetis qui vehemēter esuriebāt z sitiebant aduentū iusti dicētes. Esaie. xlv. Rorate celi desuper: z nubes pluāt iustū, ista iustitia z nos hꝫ debemꝰ est aūt iustitia sicut dicit glosa ibidem. Unicuiqz tā sup̄ior: q̄ inferiori aut equali tus suū reddere. Thren. Redde plato reverentiā z obedientiā q̄rū altera cordis altera vero corporis est. Erigit a te subditꝰ custodiā z disciplinā. Custodiaz vt possit cauere pctm̄: disciplinā: vt malum non remaneat impunitū. Equali debes consiliū z aur liū. Cōsiliū quo eximatur ignorantia. Auxilium quo iuuetur infirmitas humana. huic beatitudini addit promissio cum dicit Qm̄ ipsi saturabuntur. De quorū esurie z saturitate dicit. Thren. Cor meum cōturbatum est in me. z inde dolor. Et dereliquit me virtus mea z inde pauor, z lumen oculorum meorū z ipsum non est mecum, inde error. Ueruntamen. Quare tristis es anima mea, spera in dño: qm̄ adhuc confitebor illi, ea ratione erroris a voluntate dolor memoria timor omnis recesserit z successerit illa quā speramꝰ mira claritas plena felicitas: z eterna securitas. Idem. Qui repletur in bonis desiderium anime ipse tractioni futurus est plenitudo lucis voluntati plenitudo pacis memorie continuatio eternitatis. Quinta Beati misericordes: z cōuenit patriarchis q̄ operibus misericordie insistebāt nō tātū corporalibus sed etiā spiritualibꝰ. de corporalibꝰ operibus dicit. Uisito: poto, cibo, do, vestio, colligo. Sed de spūalibꝰ dicitur Consule, castiga, soluere, remitte, fer, ora. Et primo consule id est doce ignorātē: z dirige habitātem. Et sic in hoc intelligitur duplex eleemosyna spūalis scz doctrina z consilii. Castiga delinquētē consolare tristem z remitte in te delinquentibus. Fer dictis patienter porta aliorū defectꝰ. Et ora pro omnibus. huic beatitudini addit promissio, cū dicit: qm̄ ipsi miam cōsequent. Et istā miam cōsequenk ipsi z in vita z in morte, in vita qz ipsa mia impetrat remissionem culpe. Eccl. iij. Sicut in sereno glacies soluenk pctā tua. Benedictionē gre ij. ad Corin. ix. Qui seminat in bñdictionibus: de bñdictionibꝰ metet etc. z cōtinuationē perseuerātie. Eccl. xxix. Eleemosynā viri quasi saccul⁹ cū ipso z gratiā hois quasi pupillā ꝑseruabit, in morte dētales misericordes portāt secū tripudices ista scz literas simplicis iustitie, de qbꝰ ōr Luc. vj. Date z dabit vobis. Sta tuite mie de qbꝰ ōr hic. Beati misericordes: qm̄ ipsi miam etc. Abundanti gre de qbus dicit Luc. vj. etc. Mensurā bonā z confertā z coagitatā etc. Sexta beatitudo est. Beati mundo corde, et hec beatitudo conuenit virginibus que mundi cordis z corporis habuerunt. In veteri nanqz testamēto triplicitur fiebat mūdatio scz per aquā expiationis, deo quā habet. Exme. xxx. Per sanguinem. Heb. ix. Ois pene in sanguine mundant. per ablutionē sicut tabernaculū z vasa z aarō z filiōs suos. Sic z ipse virgines se mundabāt per aquā confessiōis pure: Esa. j. Lauamini z mūdi estote. per sanguinez passiōis dñice. Heb. ix. Sāguis xpi mūdabit conscientias nostras etc. per vnctionē gratie infuse. j. Jo. ij. Unctio eiꝰ docebit vos de oibus, huic beatitudini addit promissio qua ōr, qm̄ ipsi deū videbūt Deū. Fuerūt deo tribus modis videndo eū in oibꝰ creaturis, habētes eū in quibusdā vestigiis. z qō oibꝰ beatiꝰ ē cognoscere ipm̄ in se ipsa veritate. Septima beatitudo est. Beati pacifici, z ista beatitudo conuenit cōfessoribus q̄ in se pacē cōscientie habuerūt: z pacē in aliis procurauerūt. De ista pace ōr btūs Aug. in lib. de ciuitate dei. Tm̄ est bonū pacis vt etiā in bonis terrenis atqz mortalibus nihil soleat gratius audiri: nihilqz desiderabilius cōcupiscit: z nil postremo possit melius inueniri. z huic beatitudini addit promissio: qz subdit qm̄ filij dei vocabunt. Tūc enim vere apparebit qz filij dei sumꝰ q̄ptā si manifestus fuerit sites ei erimꝰ p hereditatis eterne perceptionē. j. Cor. xij. Necq enim debēt filij parētibꝰ thesaurizare: sz parētes filijs z familiaritatis magne ostēsionē. Tenebūt enim eos i mēsa suaꝑs. Filij tui sicut nouelle olivarū etc. i camera sua. Luce. xj. Pueri mei mecū sunt in cubili, i sede sua. ps. Et filij eoꝝ vsqz i seculū sedebūt sup sedē tuā: z ꝓtinet eos sup oia bona sua. Mat. xxv. Sup pauca fuisti fidelis: sup multa te constituam.

Sermo. cclxxxj. De commemoratione animarum. Sermo. j.

MEmorare novissima tua: z in eternū non peccabis. Eccle. vij. Quia valde est vtile mortez nostram sepe ad memoriaz reducere, ideo

spiritussanctꝰ nos inducit ad nostre mortis memoriam habendam, cum dicit Memorare novissima tua etc. Deinde ponit huius memorie vtilitatē magnam cū subdit z in eternum nō peccabis. Circa primū notandū est q̄ in hoc quod dicit, novissima, includit prima z media quorum recordatio ad humilitatē nos inducit. Primo enim debemus memorare nostra primordia, id est nativitatem. Circa quā tria sunt consideranda scz reatꝰ status, z ortus. Beatus quia puer cum peccato concipitur. ps. Ecce enim in iniquitatibus cōceptus sum etc. Statꝰ quia puer matris stat curuus genas super genua tenens. Hinc est q̄ natura liter oculi genibꝰ flexis citius lachrymātur: z super genua positi ad fletum citius prouocantur. Ortus etiam circa nativitatē nostram est cōsiderandus quia ipse ortus noster est cū fletu. Aug. in libro de civitate dei. Infantia que non a risu sed a fletu oritur i hāc lucem quid malorum passura sit nescies prophetat. Solum quādo natus est ferunt risisse zoroastē nec tamen ille risus sibi profuit: quia a Nino rege assyriorū interfectus fuit: z ista tria deplorat prophetā dicens. Miser factus sum propter culpabilem reatum z curatus sum propter situm curuū contristatus ingrediebar: quo ad flebilē ortum. Secūdo debemus memorari nostra media quia vita nostra vanitatibus plena est. Nā Fulgonem de sctō victore in hac vita, est quadruplex vanitas. Prima est in rebus conditis q̄ quidē habēt vnā vanitatem a nō esse ad esse ps. Quae ꝓtitusti oēs filios hoim. Alia est in ipso esse: quia in eodem statu nō permanent. Rom. v. ij. Uanitati creatura subiecta est. Alia est ab esse i nō esse. ps. Ueruntamen in imagine pertrāsit hō. Ista triplex vanitas tāgit. Eccle. iij. Cūcta subiacēt vanitati: quo ad vanitatē i esse. De terra facta sunt quo ad vanitatē de non esse in esse. Et in terra pariter reuertunt: quo ad vanitatē de esse in non esse. Secūda vanitas est in operibꝰ humanis que consistit in acquirēdo divitias delitias z honores: que tamen cū labore acquiruntur cur timore possidentꝰ. z cum dolore pdūtur. Tertia vanitas est

in corporalibus, nã secundum Bernardũ. Caro nostra impugnat a suo materiali principio, id est a luto: ab ipso mũdo: et a diabolo. Et ót q a luto hz cogitationes voluptuosas: a mũdo curiosas: et a diabolo malicioſas. Quarta vanitas est in mẽtib⁹ in qb⁹ est triplex vanitas ſm Gregoriũ. Una est: quia cum labore ptingit, sine labore deficit. Alia est: qr modo ardẽter appetit, mõ fastidit. Tertia est: affectionũ varietas que ipsam sepe tpellit. Tertio debus memorari nostra nouissima, scz mortem periculosam et viam formidolosam. Mors nanq; valde est periculosa qr tunc animal quadrupler bellũ gerit. Unũ cũ morbo separãte. Anima nãq; naturaliter vult esse in corpore: et morbus eã nititur separare. ſ. Regũ. xv. Sic cine separat amara mors. Secundus hz cũ diabolo insidiãte. Beñ. ih. Tu insidiaberis calcaneo ei⁹. Tertiũ hz cum peccato se ingerente. Sepe em̃ fit diabolo p curãte. vt ipsi anime ola sua peccata ad memoriã reducantur: vt ex hoc in desperationẽ labat. Ideo nõ debet tunc ad memoriã reducere sua peccata: sed potius sua merita: sicut ille fecit q̃ dixit. ih. regũ. xx. Memento quomodo ambulauerim coram te. Quartũ hz cũ deo rationẽ exigente. ij. ad cor. v. Oẽs nos manifestari opz ante tribunal. xpi. Scõo debem⁹ memorari viã formidolosaz. ps. Invia qua ambulabã ab. la. mihi. Jõ talib⁹ debet dari viaticũ. i. corpus dñicũ, via em̃ illa est longa ideo sibi datur ad refectiõẽ ih. Regũ. xxx. Surge comede: grãdis ei tibi restat via. Et periculosa. iõ sibi datur tanq̃ pugil ad defendendũ Job. xvij. Pone me iuxta te: et cuiusuis manus pugnet contra me. Et tenebrosa ideo dat sibi tãq̃ lucerna ad illuminãdum. Jo. viij. Ego sum lux mundi ꝛc. est dubia et ignota. Jõ sibi dat tanq̃ ductor ad precedẽdũ. Exodi. xv. Dux fuisti in misericordia populo quẽ redemisti. Scõo ponit memorie mortis vtilitas magna cũ dicitur. Et in eternuz non peccabis: nec peccato superbie: nec peccato luxurie: nec peccato auaricie. Superbus em̃ si aliquas gratias hz inde extollitur, si aliqua sibi pspera succedũt inde eleuat. Si vero aliquib⁹ aduersis deprimitur in de dedignat. Sic mulier mortis mortis cõpescit ne homo extollat in gratijs Eccli. x. Qui superbis terra et cinis. Sicut est panno in extensione cum de gloriat: sed cõsiderãdo pedes ad humilitatẽ reducit. Sic homo si ex consideratione gratiarum extollitur cõsideranda pedes i. est finẽ ad humilitatẽ reducatur. Grego. in moral. Despectui accipitur putredine: qr prius intumescebant in prosperitate. Compescit etiam ne eleuetur in prosperis. Sicut enim aues cauda se regit volando per aerẽ: sic memoriam mortis regit hoiem ne eleuetur in prosperis p supbiã. Et sicut vinũ purũ cito inebriat, mixtum vero sobrietatẽ facit. Sic letitia mundana cito resoluit animũ, mixta vero cũ mortis memoria animũ tẽperatũ facit. Prouer. xiij. Risus dolore miscebit. Et si extrema gaudij luctus occupat. cõpescit etiã hominẽ ne indigneturi: vel frangat in aduersis. Sicut em̃ pisces in aqua natãdo cũ cauda se dirigunt: sic et homo in aḡs tribulationũ ne per impatientiã demergank. per memoriã mortis se regat. Scõo expellit peccatũ luxurie. Sicut enim animal cũ cauda expellit muscas. Sic et homo cũ mortis memoria debet a se expellere cogitationes immundas. Stet. q̃d enim fit carnis subtãtia tetant sepulture mihiq; sic ad domandũ carnis delicia vez q̃ vt quisq; hoc q̃s diligit quãdo sibi mortuum pẽset. Magna si quidẽ stultitia est corpus suũ delitijs impinguare carnalib⁹. quod postmodũ cibus fuerit vermibus associatum serpẽtib⁹ subiectum bestijs ambulatib⁹: ista agentibus cem hereditatem corpus habituru. scilicet vermes ad cor. o dendum, serpentes ad asso ciandũ: bestias ad concalcandũ Eccli. x. Cum eniz morietur homo hereditabit serpentes: bestias: et vermes. Tertio memoria mortis expellit peccatũ auaritie Nullus enim sapiens ds dantias appetere cũ postmodũ de corpore exiturus sit nud⁹ Job. j. Nud⁹ egressus sum de vtero matris mee: et nud⁹ reuertar illuc. Exitur⁹ sit sacco vel cilicio tegẽdus. Job. xvj. Saccũ consui super cutem meã Exitur⁹ sit oibus diuitijs spoliãdus. Ne timueris cũ dives factus fuerit

mo. Exitur⁹ sit cito in vermen et putre dinẽ resoluẽdus. Job. xvij. Putredini dixi pater me⁹ es: mater mea et soror mea vermibus. Exiturus sit cito in cinerẽ et in putredinẽ redigendus. Eccli. x. Quid superbis terra et cinis cuius conceptus est culpa, nasci miseria: viuere pena: et mori iustitia.

¶ Sermo. cclxxxij. Eodem die ser. ij.

Separate erant intrauerũt cum eo ad nuptias Mat. xxv. anime fidelium vt ad celestes nuptias intrare possint: qñ de hoc mũdo decedũt debent se preparare

[illegible] vita: et ni morte, in vita faciendo bona opera in terris ex qbus domũ sibi valeant edificare in celis. Edificantium autem quã dã sunt valde boni quidã sunt valde mali quidã vero mediocriter boni et mediocriter mali Ualde boni sunt viri p fecti qui domũ in celis edificant de auro, argento: et lapidibus pciosis. ſ. Cor. iij. Si quis super edificat super fundamentum hoc aurũ et argentuz: et lapides pciosos ꝛc. Per aurũ intelligitur dilectio vel que est incorruptibilis sicut aurũ, fides aũt corrumpit ex eo q̃ sibi succedit melius. ſ. aperta visio. Spes euacuatur q̃ sibi succedit melius scz eterna possessio. Charitas aũt non euacuat: qr charitati nihil quod melius est succedere potest. Charitas q̃ ipsa charitas que deus est. per arcam intelligitur dilectio proximi. Si cut est post aurum pretiosius metallum argẽtum: sic post mandatum de dilectione dei mandatum de dilectione proximi melius esse censetur. Matt. xxij. Diliges dominũ deum tuum ꝛc. Hoc est maximum et primũ mandatũ: scõm aũt simile est huic, diliges proximũ tuum sicut teipsum. Per lapides pretiosos intelligũtur bona opera que debẽt esse lucida p intentionez rectam, et solida per perseueranciam: et virtuosa. per charitatẽ veram quas enim nullius virtutis essent nisi in charitate fierent. Illi ergo edificant domũ de auro et argẽto et lapidibus pciosis. qui habẽt charitatẽ dei proximi dilectionẽ sincerã et operationẽ solitam. Tales em̃ destructa domo corporis: mox ingrediunt domum celestis claritatis. ij. Cor. v. Scimus quoniã si terrestris domus nostra hui⁹ habitationis dissoluat ꝛc. Valde mali sunt miseri peccatores qui edificãt sibi domũ infernalem de spinis auaricie, de luto luxurie: et de lapidib⁹ supbie per spinas diuitie intelliguntur vt habetur Matt. vij. Auari ergo edificãt sibi domum spinosam, et iõ in ea comburẽtur. Esa. xxvij. Spine congregate igni comburẽtur Luxuriosi edificant sibi domũ luto sam Eccle. ix. Omnis mulier fornicaria quasi luto in via cõculcabitur. Quia igit sibi edificauerunt domũ luteam ideo in ipsa do. lutea a demonibus conculcabunt. Esa. x. Virgam eñ. ſ. assur. i. diabolum contra populũ furoris mei: et ponat illũ in conculcationez sicut lutum platee. Superbi aũt edificãt sibi domũ lapidosam. Superbia enim ad ſtar lapidis facit cor durũ. Job. xlj. Cor eius indurabit quasi lapis: et quia edificant domum lapidosam, ideo cũ ipsis lapidibus a demonib⁹ debẽt lapidari. Eccle. xxij. In lapide luteo lapidatus est piger. Nemo em̃ pigrior q̃ superbus. Dedignat enim pauperem recipere erubescit ad Ecclesiã ire: verecundatur iuuenia obseruare. Mediocriter aũt boni et mali sunt viri imperfecti qui licet super fundamentũ fidei edificent aurum argentũ et lapides pretiosos edificauerunt nihilominus lignũ: fenũ, et stipulã. i. peccata venialia quorum quidã sunt in vsu: et cõsuetudine, et ista sunt lignũ, quedã vero ex quadã subreptione: et ista sunt fenũ, quedam aũt ex quadã assuetudine: et ista sunt stipula. Uel potest dici q̃ per ista tria intelliguntur amor domesticorũ vxoris et filiorũ amor diuitiarũ: et amor bonorũ. Qui ergo ad ista intensiori amore inclinãtur plus habentes vel minus vel minimũ de humiditate carnalitatis vel cupiditatis vel ambitionis, plus vel minus: vel iciti⁹ cremabunt. Secundo fidelium anime debẽt se preparare ꝛ morte. Quatuor nãq; ipse anime de corpore exeuntes timere cõsueuerũt, ſ. laqos demonũ multitudi-

nem peccatorum, z penarũ acerbitatẽ, et viarum ignorãtiã. Cõtra laqueos demonum se debẽt amare per eleemosinarum largitionẽ. Eleemosyna eñ tanq̃ lancea ad feriendũ z scutũ ad defendẽdũ antecedit Unde de eleemosyna ỹ Eccl. xxix. Super scutũ, potẽtis z sup lanceã aduersus inimicũ tuum pugnabit. Contra multitudinem peccatorum debent se armare per veram confessionez Eccl. xxvij. Ante mortem cõfitere. Eccl. xviij. Ante iudicẽ interroga teipsum z in conspectu dei inuenies propitiationem. Contra timorem penarum debent se armare per extremã vnctionem. Que quidez vnctio valet ad tria vt habetur Jacob. v. Scz ad celerioꝛez de pena purgatorij saluationẽ. Unde dicit. Oratio fidei saluabit infirmuz. Ad ipsius pene aliqualẽ mitigationẽ. Unde subdit. Et alleuiabit eũ dominꝰ. Ad peccatorũ dimissionẽ Unde ait. Et si in peccatis sit dimittentur ei. Contra ignorãtiã viarum debent se armare p corporis xpi perceptionem. Filius eñ dei scit viã que ducit ad infernũ que ad lymbum que ad purgatoriũ: z que ad celuz. z ideo anime sanctorũ errare nõ possunt que habẽt talem ductoꝛẽ Joh. xiij. Ego sum via veritas z vita Ipse enim animã in via recta ponit: qz est via z posita p viã rectã deducit: quia est veritas: z deductam in paradisum introducit. deducẽs eã a se qui est vita: z beatitudo nostra.

¶ Sermo. cclxxxiij.

Eodem die. Ser. iij.

MEmoꝛ esto iudicij mei: sic eñ erit et tuũ mihi heri. z tibi hodie Eccle. xxxviij. Recte mortuus vino ad memoriam mortẽ reducit ex eo quod ipsa mortis memoria est multum vtilis z necessaria adeo q ipi philosophi multum mortis memoriam recommendauerant. Unde Hieroni. Platonis sententia est omnium sapientium meditationem esse mortis. Alius philosophus dixit. Summa philosophia est assidua mortis meditatio Ualet autem memoria mortis ad quinque. primo ad ostendendum quod vita nostra multe sit breuitatis Et istud patet in illo reseꝓ tentissimo De quo dicit Hieronimus ad heliodo. Xerxes ille potentissimus rex qui subuertit montes: mariaq̃ cõtinet cum de sublimi loco infinitã cerneret multitudinem exercitus fleuisse dicitur de eo quod post centum annos nullus eoꝝ quos tunc cernebat superuicturus esset. Deus nanq̃ tres terminos humane vite imposuit Primus fuit ante diluuium. scz mille annoꝝ licet enim milienarij nullus attigit. Secundus fuit post diluuium. z duranit vsq̃ ad dauid. f. centum. z viginti annoꝝ Gen. vj. Erũt p dies z centum et viginti annoꝝ Tertius fuit illius centũ z viginti annoꝝ. Tertius incepit dauid z duranit vsq̃ ad annos lxx. vel. lxxx. annoꝝ. ps. Dies annoꝝ nostroꝝ in ipsis. lxx. anni ꝛc. Nec mirũ si tam breuis est vita: qz sicut dicit barlaã. vita nostra est quasi quedã arbor cuius radices duo mures vnus albꝰ z alius niger. dies z nox semp corrodunt. Et qz hoc vnis est vita cõsuetudo erat antiquꝰ vt dicit Johãnes elemo. q̃ i eadẽ die qua imperator coronabatur fragnẽta marmoꝛa diuersoꝝ sibi ab artificibus portari qui dicebãt. De q̃ marmoꝛe iuber imperator sibi fieri sepulchruz, Et eadem die qua ponebaꝫ sibi coꝛona parabat et sibi sepultura Secũdo vtilis est ad ostendendũ q̃ labores q̃ nõ sunt propter deum sunt multe vacuitatis Istud patet in illo q̃ circa finẽ vite sue quatuoꝛ veribus scisse ỹ in quibus ostẽdit se compilasse tres libꝛos grauiter laborasse. f. libꝛum bucolicis i q̃ tradidit artẽ pastoralis. libꝛum de georgicis in q̃ tradidit artez ipsius agriculture: z libꝛũ eneidos i quo tradidit artez militie z pugne. Et ita de captis nec de tã bene pastis portauit lac nec de agris tã bene satis portauit getes nec de hostiũ superatꝰ z victi tauit spolia. Unde ỹ Pastor arator et pauꝛ colui supaui: capras rura hostes q̃ labore graui. De captis pastis de rure sato hoste subacto. Nec lac nec segetes nec spolia vlla tuli. Hic aũt ỹgilius metaphorice locutꝰ est. Nullꝰ eñ in morte potest suis delitijs portare põdꝰ lac alicuius pecudis nec de suis diuitijs segetem alicuius refectionis nec de suis triumphis aliquem altioris honoris. ps. Ne timueris cum dites factus fuerit homo. Hoc referꝛ ad carnales diuitias: homo eñ p carnali concupiscẽcia z cũ multiplicata fuerit glia domus eius hoc ẽtũ ad dignitates mundanas. Quoniã cũ iterierit nõ sumet omnia hec quo ad temporales diuitias. Et similiter dicit ola: quia de his aliqua secum portat. Nã de delitijs secum portat conscientie amaritudinẽ Prouerb. v. Nouissima illius amara q̃si absinthium. Dentẽs portat extremã esuriem sicut patet in diuite illo epulone qui guttaz aque habere nõ potuit. De honoꝛibꝰ secũ portat omni modã delectionẽ. f. Mac. ij. Gloria eius stercus et vermis est. Hodie eñ exoꝛtatur z cras nõ inuenitur. Tertio vt ostendendum q̃ statꝰ hominis est multe miserie z penalitatis. Istũ enim patet in aristotele q̃ dum in infirmitate vitam laboꝛaret z ab aliquibꝰ discipulis rogaꝛet, vt aliquod verbũ sententiosum sibi dimitteret ait humiliatus in hunc mũdum intrani anxius viri, turbatus egredior. z inscius z ignarus. Ubi ostendit statum suum fuisse miserabilem quãtum ad ingressum cum dixit humiliatus in hunc mundum intrani. Uere hũiliatꝰ quia cuz culpa z fletu pauper ac nudus. Fuit etiam miserabilis ẽtum ad pgressum. ideo dixit anxius viri. Est autem triplex laboris anxietas. Una laudabilis z meritoria. ps. Laboraui clamãdo ꝛc. Alia vituperabilis z dyabolica. Jere. ix. Ut inique agerẽt laboꝛauerũt Alia indifferẽs penosa. Job. v. Homo nascit ad laborẽ Labores vero quos ipse per tulit nõ fuerũt sibi meritoꝛij: qz hoc non faciebat propter deũ sed propter fauoꝛẽ humanuz. Fuit etiam status miserabilis: ẽtum ad egressum ideo dixit. Cõturbatꝰ egredioꝛ Recedebat autem conturbatus: vel quia mundana q̃ dilexerat dimiseraꝛ: vel forte quia demones sibi moꝛiẽti apparauerũt vel quia sibi reuelata fuerat suadãnatio. Fuit etiã eius statꝰ miserabilis post eius egressum. Ideo dixit Inscius z ignarus. Acerbitas etenim penarum sibi oblitoꝛem induxit omniũ sciẽtiarum. Unde cuidam amico socio suo apparuisse dicit dicens illi q̃ tantam scientiam suam perdidit: z nihil aliud nouit nisi solummodo penam suam qua torquebatur. Quarto est vtilis ad ostẽdẽdum q̃ omnia mũdana sunt omnino de vanitatibꝰ. Istud manifeste patet in alexãdro: cuiꝰ ossa in quodam vase aureo fuerunt reposita z recõdita z philosophi de multis mundi ptibus cõuenerunt quorum vnus dixit. heri iste faciebat thesauruz de auro. hodie vero aurũ thesaurũ fecit de ipso. Alius dixit. heri non suffecit isti totus mundꝰ: hodie quinq̃ pedũ sepultura est contentus. Alius dixit. heri istũ sequebãtur omnes viuẽtes: hodie viceuersa iste sequitur omnes moꝛiẽtes. Alius dicebat. Iste eri omnes q̃s volebat a morte poterat liberare sz hodie mortis iaculã nõ potuit euitare. Alius dixit heri iste premebat terrã hodie autez a terra premit ipse. Alius dicebat. Heri iste multos habebat amicos z inimicos hodie autem omnes sibi sunt equales. Quinto memoria mortis est vtilis ad ostendendum quod maxima potẽtia z dignitas mundanoꝝ est magne prauitatis. Istud patet in diogene philosopho. z in Alexandro Cum enim dictus Diogenes secundum hieronimum extra vrbem in vase habitaret ita quod in estate semper funduz soli opponebat. in hyeme vero ad ipsum solem volubat. z Alexander ante eum consistens vmbram sibi faceret. Dixit ei si volebat vt ipse pro se aliquid faceret z ille. vellez q̃ mihi nõ auferres quod mihi dare non potes. qõ imperatoꝛ intelligens ad aliam partem se vertit dicens se valde mirari q̃ suam non videbatur timere potentiam. Et ille. Potentiam tuam non timeo: quia aut est preterita aut presens aut futura. Preteritam non timeo: quia iam non est. Futuram non pertimesco quia incerta est. Presentem non formido: quia cito est trãsitoria De hoc etiam refert quintus curtius quendam dixisse alexandro, Si dij habitum coꝛporis tui auditati animi tui parem esse voluissent oꝛbis te non caperet z altera manu oꝛientez. z altera cõtingeres occidentem. deinde triplici exemplo ostendit q̃ licet sit modo manus cito possit fieri parnus. f. exemplo vnius magne arboꝛis que subito eradicaꝫ z exem

plo hominis in altū ascēdentis que subito patitur casum: z leonis qui aliquando paruorum animalium cibus efficitur.

¶Serm. cclxxxiij. Eodē die. Ser. iiij.

MIseremini mei miseremini mei saltē vos amici mei: qr manus ꝛc. Job. xix. Hec verba cōuenienter possunt esse cuiuslibet alie posite in purgatorio suaz indigentiā ostēdentis: z suffragia postulantis. In quib⁹ verbis ponitur triplex ratio quare mortui sunt a viuis iuuādi. Prima sumitur ex parte defunctorum. s. magna necessitas. cum dicitur. Miseremini mei miseremini. Deminat autem ipsa persona defuncta verbam misericordie: quia indiget dupli ci misericordia. Una qua satisfiat eius indigentie: alia qua prouideatur eius penurie indigentiam enim magnā habent qui se non possunt iuuare. Sūt tamē quidam qui possunt se iuuare sicut peccatores qui possunt se ad gratiaz disponere: z ab alijs possunt adiuuari. ephe. v. Surge qui dormis. Surge scilicet de bonis operib⁹ disponēdo, z exurge a mortuis: peccata mortalia relinquēdo z illuminabit te xp̄s lumē prime gr̄e meritis aliquarum sanctorum infundēdo. Alij vero sunt qui nō possunt se iuuare nec ab alijs adiuuari sicut dānati hoc significatū est Mat. xxij. In illo q̄ intrauit ad nuptias. Nō em̄ potest se dānat⁹ iuuare bonū aliquod faciendo qr habet ligatā potentiam operatiuam: ideo dicitur. Ligatis manib⁹: nec etiaz bonū aliquod diligēdo, qr habet ligatā potentiā affectiuaz: ideo subditur. Et pedib⁹. pedes em̄ anime secūdū August. sunt affectus anime nec etiam bonuz diligendo cō habeat ligatam potētiā intellectiuā. Ideo dicitur. Mittite eum in tenebras exteriores nec aliquod bonū verum dicēdo: qr habet ligatam potentiaz inter pretatiuā. Ideo dicit. At ille obmutuit. Nec pōt ab alijs adiuuari dānatus. Tum quia est extra ambitū diuine miseri cordie iō dicit. In tenebras exteriores. Tum quia nō est dignus ex eo q̄ nō habuit vestē nuptialem charitatis fraterne tum qr est p̄cisus a corpore ecclesie membrum autem precisum efficitur putridum z frigidum. Sic damnatus tanq̄ putr⁹ semper emittit saniem: quia ibi erit fletus et semper in frigore erit: quia ibi erit stridor dentium. Alij vero sunt qui medium locum tenent scz qui nō possunt se iuuare quia sunt extra statū merendi possunt tamen ab alijs adiuuari. Tum quia nō meruerunt hoc sibi meruerunt. Tum qr fuit in charitate que omnia bona ecclesie facit esse communia. Tum quia sunt membra ecclesie viua a spiritu sancto viuificata. Habent etiam magnam penuriam. Potest enim quis tribus modis suam penuriā reuelare: aut laborādo mendicando aut mutuum accipiēdo sed in inferno non erit tempus laborandi sed secūdum labores recipiēdi. ij. Cor. v. Omnes nos manifestari oportet ante tribunal xp̄i. Mendicare em̄ potērūt dānati sed ei⁹ momynas eis porrigāt nō poterūt iuuare: sicut patet in diuite qui habere nō potuit guttā aque. Damnati etiā mutuū accipere nō potērūt quia nullus prestat eis tnū cui nō sufficit propriuz sicut patet in virginibus sapiētib⁹ que dixerūt: ne forte nō suffi. nobis z vobis ꝛc. Scēda ratio quare mortui sunt a viuis adiuuādi. sumitur ex pte viuorū scz fraterna charitatis cū dicit saltē vos amici mei. Dicitur autez hic amici quatuor modis. Primo propter dominū propinq̄tatis. Isto modo p̄tinet iure propinq̄tatis. Isto modo p̄tinet iure filium z frater fratrem. Unde etiaz diues apud inferos positus fratres suos iuuare volebat. Secūdo iure cōternitatis sicut sunt viri religiosi qui fratres suos adiuuare tenētur. Tertio iure amicitie spiritualis. Et tales amici adhuc plus iuuant q̄ p̄rimi. Prouerbiorum xvij. Omni enim tēpore diligit q̄ amicus est. Omni tēpore dicit: quia verus amicus iuuat amicū in vita ad bonam inducēdo et post mortē suffragia faciendo. Quarto iure alicuius beneficij recepti. Quicūq̄ recipiūt eleemosynas defunctorū obligantur ad suffragia missarū z orationū. Prouerbiorum sexto. Si spopōderis pro amico tuo obligat⁹ es ei: scilicet ex beneficio quez recepisti discurre eleemosynas faciendo, festina sepi⁹ ieiunādo. Suscita amicū tuū sed vigilēt orationib⁹ insistēdo. Tertia ratio quare mortui sunt a viuis iuuādi sumitur ex parte iudicis que est eius pena seueritas: cū dicitur quia man⁹ domini tetigit me. Ex quo colligit q̄ eorum penitio habet seueritatē: qr in manu domini ceciderūt. Hebre. x. Horrendum est incidere in manus dei viuētis. Et habet pietatem: qr eos non subuertit ad dānationem: sed tangit ad purgationē. Deus enim punit hic et in purgatorio z in inferno. Hic punit paterna correctiōe. Hebreo. xij. Quē dns diligit castigat: flagellat autē omnem filiū quē recipit. In purgatorio punit cum momētanea indignatione. Esa. liij. In momento indignationis: abscōdi faciē meā parump recessi a te, z in misericordia sempiterna miserebor tui. In inferno autem deus punit cuz perpetua subuersione. Heb. vj. Impossibile est eos qui semel sunt illuminati ꝛc. et prolapsi sunt in infernū, rursum renouari ad penitentiam.

¶Sermo. cclxxxv. De eodem.

Sermo quintus.

AUdiui vocem de celo dicentem mihi: scribe beati mortui qui in domino moriuntur. Apocal. xiiij. Rumores tunc libenter audiuntur quando sunt boni: certi de remotis partib⁹ delati: et quādo sunt de amicis rab amicis nunciati. Tales sunt rumores quos nobis refert Johānes. Sūt nanq̄ boni quia de nostra saluatiōe. Sūt certi: quia a fidelissimo Johāne euangelista teste dei. Sunt de remotis partibus quia sunt de ipso celo. Sūt ab amicis. i. ab angelis q̄ Johāni ista reuelabāt. Sūt de amicis, id est de nr̄is defunctis. de quorum tā felici statu certificamur. Et ideo tales rumores bene sunt scribendi. i. memorie commendandi ex eo quia sicut dicit beatus Gregorius. Quod loquimur transit: quod scribimus manet ꝛc. Circa istam vocem quam Johannes audiuit duo videnda sunt scilicet vnde venit et propter quid venit. Uenit enim nobis de celo. z hoc cedit nobis ad magnitudinez certitudo testimonij hic apparet: quia in ipo celo nō sunt nisi btā trinitas: āgeli z beati. Uenit ergo ista vox de celo. i. a deo trino: z vno q̄ non pōt dicere aliqō mēdacium. Uenit ab angelis q̄ nō possunt errare. Uenit a sanctis qui nō possunt decipere. Est etiā vox ista ad nostrā magnā cōsolationē: qr ex hoc cōsiderare possumus q̄ desiderāter nos expectāt beata trinitas propter sue laudis implētionem. angeli propter sui numeri complexionē pfectā. beati ppter suorū corporū resumptionē verā. vnde Bernard⁹ super cāti. dicit de statu z cōsummatiōe ecclesie. De ea finis omnib⁹ pēdet. tolle hāc. z sic gratia ipsa angelorū societas ppter numeri imperfectionē quodāmodo claudicabit: nec etiam dei vnq̄ integre gaudebit nec deo totā sue gr̄e laudē habebit donec z ipsi in cōspectu angelox psallāt ei. Est etiam ad nostrā glorificationē. per eccl̄m em̄ intelligitur altitudo trinitatis p̄ ergo dat suā vocez. i. testimoniū. s. q̄ nos expeccat tanq̄ suos filios. Et fil⁹ nos expectat tā quā suos fratres. Spiritussāct⁹ dat tanq̄ patris z filij ppetuos amatores. Circa scōm notandū est q̄ ista vox ppter quatuor venit. Primo vt nos certificaret qualis homo sit ex cōditiōe sue nature cū dicitur mortui. Ipsa nāq̄ lex mortis totuz humanū genus occupauit. In longitudine: qr vsq̄ ad finē mūdi durabit: sed tūc in iferno solūmodo remanebit. Esa. xxx. Preceptabit dns mortē in sempiternuz. In latitudine: qr per totū mūdum a paruo vsq̄ ad magnum se extendit. Rom. v. In omnes homines mors pertransiit. In altitudine: qr vsq̄ ad altissimū dei filium se erexit. ibidē. Cū adhuc infirmi essem⁹ secūdum tp̄s xp̄s pro impijs mortu⁹ est. Et i profundo: qr vsq̄ ad illū qui matris vtero se imergit. Olee. ix. Interficiā amātissima vteri eorū. Secūdo ista vox venit vt nos certificaret: qualis homo sit ex dono gratie: cū dicit Qui in domino moriūtur. Circa q̄ notandū q̄ quidā moriunt sine domino qñ. s. moriuntur morte culpe que animā separat ab eo qui est vera vita. Esai. lix. Iniquitates vestre diuiserūt inter vos z deū vestrū. Sap̄. s. Peruerse

sacrificiū offerēdo. Nō dormitent oculi tui sed vigilēt orationib⁹ insistēdo. Tertia ratio quare mortui sunt a viuis iuuādi sumitur ex parte iudicis que est eius pena seueritas: cū dicitur quia man⁹ domini tetigit me. Ex quo colligit q̄ eorum penitio habet seueritatē: qr in manu domini ceciderūt. Hebre. x. Horrendum est incidere in manus dei viuētis. Et habet pietatem: qr eos non subuertit ad dānationem: sed tangit ad purgationē. Deus enim punit hic et in purgatorio z in inferno. Hic punit paterna correctiōe. Hebreo. xij. Quē dns diligit castigat: flagellat autē omnem filiū quē recipit. In purgatorio punit cum momētanea indignatione. Esa. liij. In momento indignationis: abscōdi faciē meā parump recessi a te, z in misericordia sempiterna miserebor tui. In inferno autem deus punit cuz perpetua subuersione. Heb. vj. Impossibile est eos qui semel sunt illuminati ꝛc. et prolapsi sunt in infernū, rursum renouari ad penitentiam.

¶Sermo. cclxxxv. De eodem.

Sermo quintus.

AUdiui vocem de celo dicentem mihi: scribe beati mortui qui in domino moriuntur. Apocal. xiiij. Rumores tunc libenter audiuntur quando sunt boni: certi de remotis partib⁹ delati: et quādo sunt de amicis rab amicis nunciati. Tales sunt rumores quos nobis refert Johānes. Sūt nanq̄ boni quia de nostra saluatiōe. Sūt certi: quia a fidelissimo Johāne euangelista teste dei. Sunt de remotis partibus quia sunt de ipso celo. Sūt ab amicis. i. ab angelis q̄ Johāni ista reuelabāt. Sūt de amicis, id est de nr̄is defunctis. de quorum tā felici statu certificamur. Et ideo tales rumores bene sunt scribendi. i. memorie commendandi ex eo quia sicut dicit beatus Gregorius. Quod loquimur transit: quod scribimus manet ꝛc. Circa istam vocem quam Johannes audiuit duo videnda sunt scilicet vnde venit et propter quid venit. Uenit enim nobis de celo. z hoc cedit nobis ad magnitudinez certitudo testimonij hic apparet: quia in ipo celo nō sunt nisi btā trinitas: āgeli z beati. Uenit ergo ista vox de celo. i. a deo trino: z vno q̄ non pōt dicere aliqō mēdacium. Uenit ab angelis q̄ nō possunt errare. Uenit a sanctis qui nō possunt decipere. Est etiā vox ista ad nostrā magnā cōsolationē: qr ex hoc cōsiderare possumus q̄ desiderāter nos expectāt beata trinitas propter sue laudis implētionem. angeli propter sui numeri complexionē pfectā. beati ppter suorū corporū resumptionē verā. vnde Bernard⁹ super cāti. dicit de statu z cōsummatiōe ecclesie. De ea finis omnib⁹ pēdet. tolle hāc. z sic gratia ipsa angelorū societas ppter numeri imperfectionē quodāmodo claudicabit: nec etiam dei vnq̄ integre gaudebit nec deo totā sue gr̄e laudē habebit donec z ipsi in cōspectu angelox psallāt ei. Est etiam ad nostrā glorificationē. per eccl̄m em̄ intelligitur altitudo trinitatis p̄ ergo dat suā vocez. i. testimoniū. s. q̄ nos expeccat tanq̄ suos filios. Et fil⁹ nos expectat tā quā suos fratres. Spiritussāct⁹ dat tanq̄ patris z filij ppetuos amatores. Circa scōm notandū est q̄ ista vox ppter quatuor venit. Primo vt nos certificaret qualis homo sit ex cōditiōe sue nature cū dicitur mortui. Ipsa nāq̄ lex mortis totuz humanū genus occupauit. In longitudine: qr vsq̄ ad finē mūdi durabit: sed tūc in iferno solūmodo remanebit. Esa. xxx. Preceptabit dns mortē in sempiternuz. In latitudine: qr per totū mūdum a paruo vsq̄ ad magnum se extendit. Rom. v. In omnes homines mors pertransiit. In altitudine: qr vsq̄ ad altissimū dei filium se erexit. ibidē. Cū adhuc infirmi essem⁹ secūdum tp̄s xp̄s pro impijs mortu⁹ est. Et i profundo: qr vsq̄ ad illū qui matris vtero se imergit. Olee. ix. Interficiā amātissima vteri eorū. Secūdo ista vox venit vt nos certificaret: qualis homo sit ex dono gratie: cū dicit Qui in domino moriūtur. Circa q̄ notandū q̄ quidā moriunt sine domino qñ. s. moriuntur morte culpe que animā separat ab eo qui est vera vita. Esai. lix. Iniquitates vestre diuiserūt inter vos z deū vestrū. Sap̄. s. Peruerse

Universidad de Deusto Biblioteca

cogitatiõis separãt a deo. Quidam vero moriuntur extra deũ: z ideo non possunt redire ad deum et ideo tanquã asini putridi extra ciuitatẽ hierusalẽ expellentur: z in infernale ster quilinũ iactabunt. Hiere. xxij. Sepultura asini sepelietur putrefact⁹ z proiectus extra portas hierusalẽ. Quidam moriunt pro dño sicut sancti martyres qui p fide dñi moriunt sicut ipse p eis mortuus est: dicentes cuz propheta. Quid retribuã dño p omnibus q̃ retribuit mihi. Quidam moriunt in dño: sicut infi q̃ moriuntur peccato. Rom. vj. Si mortui sum⁹ peccato: quomodo adhuc viuemus in illo. Quidã moriunt cũ dño sicut viri pfecti qui moriunt mundo. de q̃bus dicit Col. iij. Mortui em̃ estis z vita vestra abscõdita est cum xpo in deo. Tertio ista vox venit vt nos certificaret qualis hõ futurus sit er collatiõe glorie. cũ dicitur. beati. Sancti quidem in mundo sunt beati in vna stola glorie. s. felicitatis alie. In futuro autez duplici stola. s. alie felicitate, z corporis claritate. Valet quidem anime diligenti deũ corpus suũ sanũ: infirmũ z mortuũ ac resuscitatum. Sanũ siquidem ad fructũ penitẽtie. Infirmũ ad meritum patientie. Mortuũ ad desiderii glorie perficiẽde. Et resuscitatũ ad cõsummationem glorie tam perfecte. Berñ. Sine corpore anima non vult perfici q̃ in omni statu sentit bono subseruire sibi. Quarto venit vt nos instrueret qualiter homo se habere debeat in mortis recordatione: cũ dicitur. Scribe. Debet enim quolibet scribere. s. memorie sue firmiter imprimere q̃ hõ sit mortalis z moriturus ex natura: sed cuz deo victurus er gra. Ista autẽ memoria mortis valet ad peccati vitationẽ. s. superbie, auaricie, z luxurie. Esa. xiij. Detracta est ad inferos superbia tua: concidit cadauer tuũ: subtus te sternet tinea z operimẽtũ tuũ erũt vermes. Superb⁹ em̃ appetit locũ altũ: sed in morte detrahet ad locũ infimũ. Ideo dicit. Detracta est ad inferos superbia tua. Auar⁹ mozak in terra p amorẽ: sz in morte habitabit sub terra per putredinẽ: ideo dicit. Cõcidit cadauer tuũ. Luxurios⁹ vult habere lectum carnalem z delicios⁹: sed in morte habebit lectũ penosum: ideo subdit. Subte sternetur tinea et operimentum tuum erunt vermes.

¶ Ser. cclxxxvj. De eodẽ ser. vj.

Nolum⁹ vos ignorare de dormiẽtibus vt nõ cõtristemini sicut ceteri q̃ spem nõ habẽt. i. Thessa. iiij. Apostol⁹ nititur cõsolari fideles super mortẽ charorũ suoz ex trib⁹ rõnib⁹. Prima sumit ex parte corporis quod non est mortuum: sed dormit. Nemo enim cõmotus dormiret de amico suo si dormiret: sed potius sibi congauderet. Dicũtur ergo mortui dormientes duplici de causa. Primo ratione quietis: quia sicut dormientes a laboribus vacant: sic z ipsi laboribus cessant. Ab illis. s. laboribus: de quibus scribitur Esa. xiij. Et erit in illa die cum requiem dederit tibi dñs a labore tuo et a patiebaris: z a concussione tua z a seruitute dura qua ante seruiuisti. Requiescite igitur a labore, a concussione, z a seruitute. A labore quẽ patiebant in mundo. i. Cor. xj. In labor⁹ plurimis. Ab offensione quam patiebant a diabolo. Luc. xij. Simõ ecce sathã expetiuit vos vt cribret sicut triticũ a seruitute quã patiebantur a corpore suo Ro. viij. Ipsa creatura liberabit a seruitute corruptiõis. &c. Secũdo ratione visionis: dormientibus em̃ cũ cõsueuerũt occurrere visiones. Quidã quidem sunt q̃ nullas habẽt sicut pueri parui. Quidã q̃ aliquas habẽt: z horũ alii habẽt bonas z delectabiles sicut virgines sancti. Quidã vero habẽt malas z tristabiles: sicut peccatores z impij. Quidã aliquando tristabiles sicut impfecti. Quidã aliquando bonas z delectabiles. Eodem modo de mortuis est dicendũ. Quidã em̃ sunt qui nullas habent sicut pueri non baptizati. Neq̃ em̃ habẽt desiderabiles visiones: q̃ deũ videre nõ possunt. Nec etiã tristabiles: q̃ deũ nõ cõtemplant. neq̃ demones: sed quasdã q̃ete recedentes. alij habẽt visiões dulces z delectabiles. sicut beati. sicut em̃ dicit Augu. sup Gen. ad literã. Beati habebũt tria genera visionũ quib⁹ tũc vtimur. s. corporalez, spiritualẽ, z intellectualẽ. Corporalẽ: q̃ videbit xpi humanitatẽ: terrã nouã: celuz nouũ z corpora beatoz. Spiritualez: q̃ videbũt beatoz angeloz spirit⁹ z corda z animas sanctoz. Intellectualẽ: q̃ videbũt ipsuz deũ inquãtũ eis videre est possibile. Sunt z alij q̃ habẽt visiones tristabiles sicut dãnati qui demones semp videbũt. Sap. iij. Perfone tristes semper apparentes illis panorem prestabũt. Job. xx. Cadent et venient super eos horribiles. Ex quib⁹ verbis habeẽ q̃ demones sunt tristes: horribiles z importuni q̃ nõ cessant ire z redire ante eos. Sunt tristes vt generent in eis dolorez. horribiles vt faciant in ipsis timorẽ. Importuni: vt duret eos ad desperationez. Alij sunt qui habent visiones tristabiles z delectabiles: sicut illi qui in purgatorio cruciant: quia vident demones qui pm quos ꝺam eos cruciant z angelos q̃ eos cõfortant. Job. iij. In horroze visiõis nocturne pauor tenuit me z tremor. hoc quantum ad horribilem visionem demonum z vocem quasi aure lenis audiui hoc quãtum ad dulcem cõsolationem angelorum. Et sic patet q̃ illi qui sunt in purgatorio habẽt quã tristabilia z quedã delectabilia. Tristabilia sunt: q̃ habẽt ignis acerbitatez: demonũ societatẽ, z diuine visionis puãtionẽ. Delectabilia sunt: q̃ habent angelor⁹ crebrã visitationẽ: future beatitudinis certã expectationẽ, et suffragior⁹ ecclesie perceptionẽ. Secũdo apostol⁹ consolat fideles sup mortẽ charoz rõnesanz me que habet immortalitatẽ z felicitatẽ: ut dicit. vt nõ cõtristemini sicut ceteri qui spẽ nõ habẽt. Et q̃ christiani habẽt spez debẽt desiderare de fragili corpore exire: vt possint alia stolã glorie possidere. Cõ cyprian⁹ ad fortunatũ triplic exẽplo edit. f. sicut desiderat nauis exire ꝺ nauigio. Cõ em̃ ipa alia opit fluctib⁹ magnarũ cõcussiõnarũ: z mõ cõquassat ventorũ tẽtationũ. Mat. viij. Ecce mot⁹ factus est in mari quo ad vẽtos tẽtationũ: ita vt nauicula operiret fluctib⁹ quo ad fluctus excussiõnarũ: sz tũc dñs sedat vẽtos et tempestas trãquillat. Un sequit. Et surgens imperauit ventis z mari: z facta est tranquillitas magna. Secundum exemplum

est sicut desiderat peregrin⁹ exire de exilio. Sancti nãq̃ modo sunt peregrini. ij. Cor. v. Quãdiu sumus in hoc corpore peregrinamur a dño. ps. Hen mihi quia incolatus mꝛ. Desiderãt em̃ exire de ista peregrinatiõe. Tũ qz habent viã nimis longã: ideo dicit. qz incolat⁹ me⁹ prolongatus est. Tum qz habent domũ tenebrosam: ideo dicit. habitaui cũ habitãtibus cedar. q̃ interpretabat tenebre. Tũ qz habẽt viã nimis asperã. Modica em̃ via si aspera videt esse nimis longa: iõ dicit. Multũ incola fuit anima mea. Tertiũ exemplũ est sicut desiderat habitator exire de hospitio ruinoso. ps. Tanq̃ parieti iclinato z macerie depulse. Heb. viij. Qõ antiquat z senescit ppe interitũ est. Ex quibus verbis habeẽ q̃ habitaculũ corporis nostri est habitaculũ inclinatũ, depulsum, z antiquatũ. Quia em̃ de terra creatum, ideo est versus terrã inclinatũ tanq̃ cito in terrã casurum. Qz est ex quatuor elemẽtis cõtrarijs cõpositũ z nullo temperamento beatitudinis colligatũ: ideo est tanq̃ macerie depulsum. Quia est antiquatũ ex eo q̃ ab Adã vsq̃ ad nos propagatum: ideo morti vicinũ. Tertio consolatur apostolus fideles ratione vtriusq̃: scilicet corporis z anime ex eo q̃ in beata resurrectione alia corpori coniungetur: ideo dicit. Si enim credimus q̃ Jesus mortuus est z resurre. &c. Quod enim ipsum corpus resurgat: hoc requirit dei sapientia, iustitia z magnificentia. Triplici enim de causa deus animam corpori vniuit. Prima est vt vniuersum suum perficeret. Cũ em̃ quedam sit creatura pure corporalis: quedam pure spiritualis oportuit ad complexionem vniuersi vt esset vna cõposita ex corpore z spiritu aliis rationali vt est homo. Requirit ergo diuina sapientia vt sicut ad perfectionem vniuersi corporis anima vnit: ita beata vita isto ordine diuine sapientie non priuetur: sed anima suo corpori coniungatur vt vniuersum dei cõpleat. Scõa ratio quare alia corpori est vnita: vt alia in corpore z p corp⁹ agones certa minum exerceat. Tertia est vt alia dei seruna carnẽ cõseruã suã custodiret, z in supernis sedib⁹ collocaret. Jstas duas ra-

t'ones assignat Greso. nazanzen⁹. exigit ergo diuina iustitia q̄ sicut alia per diuersos agones meruit in corpore: ita remuneretur in corpore. Exigit diuina munificentia q̄ non tantū remuneret suam animam: sed etiaz cum ipsa remuneret fidelem conseruam. i. carnem ipsam.

¶ Ser. cclxxxvij. De eodē ser. vij.

NOn contristemini sicut z ceteri qui spez nō habēt. Tessalo. iij. Sup mortem charorum nostrorū multis de causis cōtristari nō debemus sed potius cōsolari. Primo propter moriendi necessitatem: hoc patet in quodam rege pagano: de quo refert Augu. in lib. de cura p mortuis q̄ cum diis suis in capitulo sacrificaret: nunciatur ei q̄ filius suus vnicus obijsset nō reliquit sacra que manibus gerebat non lachrymatus est nec omnino suspirauit: sed ait sepeliat. Memini em̄ me genuisse mortalē. et subdit beat⁹ Augustⁱ. q̄ diabolus in iudicio coram xp̄o dicet. Ecce hic cultor meus cui nec resurrectionem nec paradisum promisi p morte vnici nobilis et sapientis filij sacra mea non reliquit nec flenit. Tui autem christiani p quibus mortuus es vt mortē non timerent z essent de resurrectione securi: nō solū lugent mortuos z voce z habitu: sed etiā ad ecclesiā pcedere cōfundunt. Aliquāti etiā clerici ministeriū suū intermittunt vacantes luctui. Secundo propter reuocandi impossibilitatem cuius exemplū habemus in dauid qui ait. ij. Reg. xxij. Ego ibo magis ad eū ipse nō reuertetur ad me. Eiusdem. xiiij. Omnes enim morimur z quasi aque dilabimur in terrā que non reuertūtur. Ite fluuius humani generis tres habet status. In primo stabat dispositus tamen erat ad standum z ad fluēdum: quia homo in primo statu poterat mori z non mori. modo autē nō continue fluit z nunq̄ reuertetur: z in fine immobiliter stabit. Tertio propter seruiendi deo maiorem facultatem. Et huius exempluz habem⁹ in beata melodia de qua dicit Hieron⁹. in quadam epistola ad paulum. Sancta melodia nr̄i tp̄is inter xp̄ianos vere nobilis q̄ calescente adhuc mariti corpuscalo: et necdū humato duos perdidit filios. Nō dictur⁹ incredulā: sed xp̄o teste nō fallax fletit immobilis z obuoluta xp̄i pedibus quasi ipm teneret dicens. Expedit⁹ nobis seruitutra sum dñe: qz tāto me onere liberasti. Quarto ꝓpter dei beneplacitū seruntatem: z hec est sola cā: z si alia nō esset, sufficere deberet. Hui⁹ exēplis habemus in Curtio optimo romanoz̄ de quo ait Augu. in lib. de ciui. dei. Curti⁹ armatus equo in abrutū terre hyatū p̄cipitem se dedit: qz insserant vt eū illic quem volebant haberent optimū mitterent. Ergo hō pagan⁹ nullā hñs spē de resurrectione morti se dedit: qz dū hoc iusserant. Ipsi bene. si aliqñ quare nō modo. Tertio magis hō xp̄ianus nō deberet de suis vel de aliorum morte dolere quando scit deum hoc velle. Hiero. Resurgere credimus nos z plangimus, quid faceremus si mori tantum p̄ciperet deus? Voluntas eius vtiq̄ sola sufficeret ad solatium cui nullum debemus ꝓponere affectū. Quarto ꝓpter immortalis vite adoptionem. Huius exemplum habem⁹ in Theobotho pho. de quo dicit Augu. in lib. de ciui. dei. Theobrothus lecto lib. platonis vbi de ale immortalitate disputauit, se precipitē dedit ō maro: vt ex hac vita miseria ret ad eā q̄ credidit esse meliorē. Si quis hō paganus tantā fidē dedit dictis alterius pagani, q̄to magis xp̄iani per deum suum de vita beata certificati nō deberē sic de sua vel suorum morte dolere, vt ad beataz vitā possint pertingere. Sexto propter miseriarum mundi enasionē. Huius exemplū habemus in multis gentilibus z paganis de quib⁹ dicit Solin⁹ q̄ apud plurimos luctuosa sunt puerperia lesa sunt funera. Cōsuetudo em̄ est apud plurimos q̄ quādo puer nascitur parētes et amici faciūt magnū planctum ex eo q̄ in istū mundū venit v bi passur⁹ est multitudinē miseriarū: quando puer moritur faciunt magnū festū ex eo q̄ de miseriis huius mūdi exiuit. alicubi etiā est consuetudo. vt dicit Hiero. q̄ mulieres viue cum viris defunctis sepeliuntur z malunt cum viro mori q̄ post mortem viri in tristitia et in statu miserabili remanere. Et ambrosius in libro de bono mortis. Si pigne

ritia est ois vita vtiq̄ finis alienam̄ rum est: alienamentum aūt bonū mors autem finis, mors ergo bona. Septimo propter debiti solutionē. Tenemur em̄ deo soluere debitum mortis: z ideo nullus dz dolere qō debet. De hoc habemus in trib⁹ exēplis: quoz vnum ponit Cyprian⁹, z duo alia ponit dñs Augu. Ille nanq̄ nolebat mortis debitū exolvere: ideo angelus sibi infirmanti cū insignatione apparēs dixit. pati timetis: ire nō vultis: q̄d facia vobis: z sit abeo ira⁹ recessit. ali⁹ aūt nolebat soluere non debebat. Si vero debebat statim volebat. ꝑ infirmat⁹ dixit ad deū si nō impetrare velit a dño ait. Non sic vivt me pudeat iter vos vivere nec mortuos. Ideo q̄ habemus bonū dñm actū di cat. Si placet deo vt adhuc viuā possum adhuc viuere iter vos sine rubore. si placet deo q̄ moriar mori possum sine timore. Octauo ꝓpter mortis boni adoptionē. Istam rationē tāgit hiero. in epla ad Eustochiū dicens. Gaudēt parētes tota cupiunt de suis pignoribus adipisci pegrinant, vt ad palatia pgāt, nauigāt ad dignitates ad studia acq̄rēda, ad cauta patrimonij explicādas cū periculo et labore. Et vt ad palatia celi ad studia q̄si ad honorē vite ppetue ad patrimonij possessionis eterne cū securitate valeat peruenire nemo filios suos a se gratulatur abscedere. Ad comparanda pecunia gaudent tā parentes a filijs q̄ filij a parentibus ꝓuocāte diabolo separari ad indulgentiā percipiendam nolūt obuiacem deo vocante discerni.

¶ Sermo. cclxxxviij.

Eodem die sermo. viij.

VIr fortissim⁹ iudas collatiōe facta. xij. milia dragmas argēti misit hierosolimā offerri p peccatis mortuoz̄ in sacrificio. ij. Macha. xij. In hoc q̄ vir iste fortissimus tantam mittebat pecuniā vt fierent eleemosyne sacrificium: z oratiōes dat intelligere post hanc vitam aliquem bonū locum esse: in quo aie fidelium purgant. Circa q̄ sciēdū q̄. v. sunt loca recipientia viuos z mortuos. s. infern⁹ purgatorij limbus puerorū mūdus z celū. Infernus est tanq̄ carcer dei in quo ponunt oēs qui sunt ex bāniti. Purgatorij vero est tanq̄ hospitale dei in quo colligūtur oēs infirmi: sed lymbus est tanq̄ insula dei: ad quam mittuntur oēs infirmati. Mundus vero est tanq̄ stadium in quo exercitantur omnes strēnui milites. Celum vero est tanq̄ palatium z viridarium dei in quo ponunt omnes milites triumphantes z emeriti. Primus locus est infernus in quo recludunt oēs bāniti, z iste carcer esse credit in medio terre: et hoc tangit quedā glo. super Jonā q̄ ōt. Sicut cor est in medio animalis, ita infern⁹ est in medio terre: z talis locus congruit dānatis ꝓpter elōgationē, obscuritatē z frigiditatem. Propter elongationem siquidē qz sicut nihil tantū distat de celo q̄tum terre medium sic nihil tm̄ distat a deo q̄tum peccatū. Justū ergo est vt sicut homo elongauit per petm̄ a deo: sic elōgetur a celo p locū nouissimū. Prouerb. xvi. Lōge est dñs ab impijs. Congruit etiā ꝓpter obscuritatē. Nullus em̄ locus est obscurior q̄ sit medij terre. Terra em̄ in superficie facici illustratur: sed in suo medio ꝓpetua obscuritate repletur: z ideo locus tā tenebrosus cōpetit peccatoribus tenebrosis. Job. x. Anteq̄ vadā z non reuertar ad terrā tenebrosam etc. Congruit etiam ꝓpter frigiditatem. In medio em̄ terre summe est frigidus: ideo cōuenit pctōrib⁹ qui fuerūt frigidi in amore dei. Tm̄ aūt frigus habebunt q̄ semper dētibus stridebunt. Mat. viij. Ibi em̄ erit fletⁿ et stridor dentiū. Scōs locus est purgatorium qō est tanq̄ hospitale dei: in quo sanantur infirmi. Sanantur autem per ignem purgantem z ꝑ suffragia ecclesie, quequidem sm̄ Greg. sunt oīones, sacrificia, eleemosyne z ieiunia. Per ista aūt suffragia, non omnes sanantur: sed tātum illi qui sunt sanabi-

les. Nã ſm Aug. Mortuorũ qui dã ſunt valde boni: z quidam valde mali: z qui dam vero ſunt mediocriter boni z mali. Suffragia igitur p valde bõis ſunt gratiarũ actiones. Pro valde malis: z ſinõ ſint adiumenta mortuorũ: ſunt tamẽ quaſi cunctꝫ vinorũ conſolationes. Pro mediocriter bonis et pro mediocriter malis, ſunt expiationes Iſtam triplicem differentiã tãgit pphetа dicẽs. Calix inmanu dñi vi. me. ple. mix. Valde boni bibũt in calice dñi pleno vino qz dat eis gla. Mediocriter boni bibũt in calice pleno mixto. i. iuſtitis cũtum ad penitentiam: et mixtum ad expectationẽ. Sed valde mali bibunt de calice dei pleno fece. i. dei furore. Job. xx. De furore oipotentis dei bibet. Iſta aũt ſuffragia illi q̃ ſunt i purgatorio ſcire pñt tribus modis. ſ. per diuinã vel angelicam reuelatianẽ per animarum hinc exeũtium reuelationẽ z per expertam inſeipſis elevationem. Qñ em ex parte reuelati ſentiunt ſuffragia p ſe facta fuiſſe cognoſcunt. Tertius locꝰ eſt lymbus puerorũ qui eſt tanqꝫ inſula dei: vbi recipiuntur non dũ cõfirmati. i. pueri non baptizati qui ideo nõ dñr cõfirmati: qz dei ſunt viſiõe priuati. Lymbꝰ patruz dicebat ſinus abrahe. Lymbꝰ puerorũz dr lymbus inferni. Pfes em habebãt requiẽ: qz immunes erant a pena ſenſibili habebãt ſecuritatẽ: qz expectabant gloriã futurã: habebãt abſcõſionẽ: qz abſcõdebãtur a tentatione diaboli: iõ dicebat ſinus. Illud em qõ eſt in ſinu eſt quietuz, ſecretũ z abſconſum. Lymbus aũt puerorũ dr ſinus inferni. Sunt quidẽ immunes a ſenſibili pena z tentatione diaboli es, z quo ad hoc dr ſinus: priuati tñ ſũt viſiõe diuia z cũtum ad hoc dr infernus. Quartus locꝰ eſt mundus qui eſt ſtudiuz dei: in quo exercitant milites ſtrenui: qui dñt ſe exercitare ptra carnẽ p tẽperãtiã: z cõtra mũdũ, z ptra tyrannos p patiẽtiã: z cõtra diabolũ p reſiſtentiã. De hac triplici exercitatione dr. Ephe. vj. Non eſt nobis colluctatio aduerſus carnẽ z ſanguinẽ: z hoc quo ad primũ: ſz aduerſus principes z ptãtes, quo ad ſcõm contra ſpũales nequitias in celeſtibus, quo ad tertiũ. Quintus locus eſt celum quod eſt palatium z viridariũ dei in quo ponunt milites triũphantes z emeriti, q̃ penam purgatorij non ſentiũt: ſz celeſte palatiũ ſibi acquirũt. Et horũ tria ſunt gña. ſ. bs ptiſmalẽ innocentiã cõſeruãtes: z pſes ipſo martyrio ſuſtinẽtes, z pfectionẽ vite appzehẽdẽtes. Iſti ſunt tñ illi tres viri q̃ alias ſuas ſaluãt: qz immediate enolãt. ſ. Daniel. Noe, z Job. vt habeẽ ẽxpliij. per Danielẽ qui fuit magne ſimplicitatis z innocẽtie: intelligũtur innocentes. ſ. Mach. ij. Daniel in ſua ſimplicitate liberatus eſt de oze leonũ. Per Noe intelligunt viri pfecti. Hcñ. vj. Noe vir iuſtus atqꝫ pfectus in generationib⁹ ſuis. Per Job multis vulneribus cõfoſſum intelliguntur martyres de quo dr Jacob. Sufferentiã Job audiſtis z finẽ dñi vidiſtis: iſti ſunt mõtes dei alti p innocentiã z patientiã. De quib⁹ dr. Eccl. xliij. Tripliciter ſol exurẽs montes ꝛc. Sol em in ſtitie i pueris baptizatis exuret oẽm actualem originalẽ, z in pfectis oẽm actualem venialẽ, z in martyribus oẽm actualem originalem et actualem.

¶Sermo. cclxxxix.

De ſancto martino ẽpo. ſermo. j.

IN dieb⁹ ſuis placuit deo Eccl. xliij. Tota vita iuſti eſt lucida dies z preclara. ſ. Theſ. v. Omnes vos filij lucis eſtis, z filij diei. Et iſte hz mane qñ ſcz divine gracie ſanctis viris incipit refulgere: habet meridiem qñ lux gratie in eis proficit z creſcit ſed non habet veſperam: quia in morte eis non extinguetur: ſed cõ pueternitatis continuatur. Prouerbio. iiij. Semita iuſti, quaſi lux ſplendẽs: ecce mane creſcit ad perfectum diem: ecce meridies augmentationis vſqꝫ ad perfectum diem: ecce continuatio cum diei eternitatis. Tota igitur vita beati martini fuit dies, quia habuit tres ſtatus: quia fuit laicus, religioſus z prelatus ideo dicit. In diebus ſuis placuit deo. Primo quidem placuit deo in ſtatu laicali quo ad ſe: quo ad deum: z quo ad proximum. Quo ad ſe quidem: qz extinxit in ſe omnem auaritiam. Unde dicitur quod in fu

turis diebꝰ nil preter quotidianum victum reſeruans, de craſtino non cogitabat. ſ. Thimo. vj. Habentes alimenta z quib⁹ tegamur his contenti ſimus. Extinxit et omnẽ intemperantiam. Unde dr. Frugalitas in eo fuit tanta: vt iam non miles ſed monachus putaret. Eccl. xxxj. Utere ãſi non frugi his que tibi apponũtur. Omnem ſuperbiã: quia fuit tante humilitatiz q etiam ſuo ſeruo ſeruiebat: z calciamenta detrahebat. Exemplo illius qui dixit Mat. xx. Filꝰ hominis nõ venit miniſtrari ſz miniſtrare. Scdo q̃ ad deũ: habuit em magnam fidem: qz cum eſſet annorum. x. innitus parẽtibus ad eccleſiã confugit Mat. x. Qui amat prem aut mrem pꝰ me nõ eſt me dignꝰ. Habuit magnã ſpem dicẽs. Craſtina die hoſtium cuneos penetrabo ſecurus. Eccli. ij. Nullus ſperabit in dño et cõfuſus eſt. Habuit magnam charitatem: qz ob amorem xpi ſe ipſum contemplit. Cantico. viij. Si dederit hõ oẽm ſubſtãtiã ſuã pro dilectione tc. Tertio quo ad proximum, exhibebat enim ſuperioribus ſubiectionẽ ſicut iuliano imperatori in his q̃ nõ eſſent contra deũ. ſ. Pet. ij. Subditi eſtote omni humane creature ppter deũ ꝛc. Inferioribus miram benignitatis oſtenſionẽ ſicut dictum eſt de ſeruo. Equalibus amicabilem cõuerſationem: vnde dr. Multa illi circa commilitões benignitas mira chas ꝛc. Prouer. xviij. Vir amicabilis ad ſocietatẽ magis amicꝰ erit cũ frater. Secundo beatus Martinus placuit deo in ſuo ſtatu regulari: vbi ſeruauit triplex votum. ſ. obedientie: quia obediuit deo ammonenti vt parentes viſitaret: hylario imperanti vt exorciſta eẽt. Obediuit autẽ ex charitate z hũilitate ex cõcordia z voluntate. Hoc ſignificatũ eſt Job. xliij. vbi dr q̃ dederũt ei ouem vnaz z in aurẽ auream vnam. Per inaurẽ aureã ſignificatur obedientia que triplex eſt. Tũc auꝛea quã do fit ex charitate. Tũc vna quã do fit ex vnanimi voluntate. Tunc hz onẽ anneram quãdo fit ex humili z ſimplici corde. Seruauit votũ paupertatis taz di ſtricte q radices herbarũ cũ monachis comedebat nunqꝫ vinum niſi infirmꝰ bibebat. Seruauit votum caſtitatis. Unde in ſignum tante puritatis caro eius aperuit luce clariꝰ: vitro puriꝰ: lacte cãdidiorꝰ z non mirum: quia habuit carnem mundam conſcientiam lucidam, z vitam ſinceram. Tertio placuit in ſtatu pontificali. Duo enim ſunt que faciunt prelatum eſſe perfectũ. ſ. perfectio ſanctitatis z dignitas poteſtatis Sanctitas autem conſiſtit in oratione deuota: in vita ſancta: z conuerſatione grata: que omnia habuit beatus Martinus: ſcilicet deuotam oratione: quia ab oratione incepit a ſua pueritia quia cum eſſet decem annorum eccleſiã frequentabat: continuauit in etate reliqua. Unde dicitur Nunqꝫ vlla hora momentumqꝫ preterijt quo nõ oratioꝰ ni aut lectioni intenderet z conſummauit in morte vnde dicitur. Oculis ac manib⁹ in celum ſemper intentus. Secundo habuit vitam ſanctaz quod teſtificatur globus ignis ſuper caput eius: ſicut apoſtolis ſpiritum ſanctum tribus vicibus receperunt: ſcilicet ad faciendum miracula, ad relaxandum peccata z confirmandũ corda: ſic z iſte beatus Martinus: ideo par apoſtolis dicitur. Nonne magna miracula fecit dum tres mortuos ſuſcitauit z peccata relaxauit, dũ gentiles multos conuertit, et eis veniam obtinuit: et ſpiritum ſanctum in igne viſibili accepit. Tertio habuit conuerſationez gratã: qz cũtum ad minores habuit hũilitatẽ: ſicut patet quãdo leproſuz curauit z oſculatꝰ fuit z ille ſanitatẽ accepit: z cũtũ ad maiores magnam autoritatẽ: ſicut patet quando nõ imperatori ſz preſbytero cuiꝰ phum porrexit, cũtum ad domeſticos magnam equalitatẽ. Unde dicitur q̃ nũqꝫ cathedra vſus eſt. Secũdo habuit magnã poteſtatẽ quã oſtendit ſup omnes creaturas. Primo ſup creaturam que hz tantum eſſe ſicut ſunt elementa. ſ. ſuper terram quando ad ſuum preceptum tres mortuos vite reddidit. Super ignẽ quãdo obuiũ ſe poſuit et ille curauit. Super aquaz qñ naui periclitanti ſubuenit. Secũdo ſuper creaturã q̃ hz eẽ z viuere, ſicut ſunt arbores z plante: ſicut pz in arbore pini cui ſignum crucis edidit z in altera pte corruit z in elleboro venenatoꝰ cuiꝰ veneoſitatẽ virtute oratiõis fuga-

uit. Tertio sup creaturā q̄ hz eē viuere ꝛ sentire: sicut sunt animalia, sicut pz̄ in cetibus lepusculum insequentibus: ꝛ in serpēte fluuium pertranseunte, ꝛ in cane cōtra quendā archiepiscopū latrante: ꝛ in vaca sentiente. Quarto super creaturam que habet discernere sicut sūt homines, hoc tam super viuos quos sanauit in corpore et curauit in mēte: ꝙ̄ sup mortuos: qz tres mortuos suscitauit: ꝛ latronē infectum qui pro martyre celebratur veritatem dicere coegit.

¶Sermo.ccxc.
De eodem sermo secundus.

Onestinuen tus sīs illi qui conseruaret legem excelsi. Ecclesia. xliij. deꝰ cuiꝰ statui hominū ꝓpriā legē dedit. Et qz beatꝰ martinꝰ in triplici statu fuit: nō legē excelsi in quoꝝ suo statu cōseruauit. Ihe quidē primo fuit strēnus miles. Regulam autem militum dictauit Johannes bapt sta que habet tria capitula. dicitur autem Luce. iij. Interrogabant eum milites dicentes. Quid faciemus et nos? ꝛc. Intendit enim Johannes arcere milites ab omni iniuria inferenda. Iniuria autem tribus modis infertur. Aliq̄n in pſona p oppſionē ꝛ quātū ad hoc ponit primū capitulū dicēs. Neminē concutiatis. Aliq̄n in fama p falsi criminis impositionē: ꝛ ꝙ̄tū ad hoc ponit scm̄ capitulū dicens. Neꝙ calūniā faciatis. Aliquādo in tempoꝛalem substantiā. ſ. per rapinaz ꝛ ꝙ̄tū ad hoc ponit tertiū capm̄ dicēs. Et cōtenti estote stipendijs vestris. Ista em̄ regulā cuz omnibꝰ suis capl̄is seruauit beatus Martinus cū adhuc esset miles Non em̄ fuit pauperū oppressor: sed auditor ꝛ ab inopia seruauit: sicut pz̄ in paupere cui chlamidē diuisit. ps. Adiuuit pauperē de inopia. Et a violentia qz pupillos ꝛ orphanos defendebat: vñ ór. Summa illi cura erat assistere laboranti bus, alere egentes, ꝛ opē ferre miseris. ps. Tibi derelictꝰ est pauper orphano, tu eris adiutor. Et a tribulatione ꝛ miseris: sicut pz̄ in leproso quē osculatꝰ fuit ꝛ sanauit. ps. Adiutor in oportunitatibus in tribulatione. Nec fuit criminator sed pacificus habitator. Ipse em̄ pacifice habitauit cū malorib⁹ per subiectionē: sicut pz̄ i iuliano: ꝛ cū equalib⁹ ꝙ̄ pacificā conuersationē, sicut pz̄ in cōmilitonibus. ꝛ cū inferioribus ꝙ̄ obsequiorum exhibitionē: sicut pz̄ i seruo suo: nec fuit raptor sed suoꝝ largitor. Ipse em̄ contēpsit terrena vñ ór. Nihil sibi preter quotidianū victū reseruauit. Largitꝰ est propria quia omnia q̄ habere poterat pauperib⁹ erogabat, ꝛ respuit stipendia: sicut pz̄ cum iulianus militibus stipendia dari fecit. Scdo fuit monachus deuotꝰ: ꝛ in isto statu seruauit legē excelsi ipsoꝝ monachorū que sunt tria capitula. ſ. votum paupertatis: castitatis ꝛ obedientie. Primū est votum paupertatis: vt monachus nullum habeat proprium: nec terrene facultatis: nec exterioris conuersationis: nec interioris voluntatis. Qui em̄ talia ꝓpria retinuit furtū spūale cōmittit. Ista tria furta q̄ fecit achor. Josue. vij. Furatꝰ em̄ est ducētos ciclos per q̄s intelligitur ꝓprium substātie tēporalis furatꝰ est regulā auream q̄ intelligit ꝓprium volūtatis: qz ab ipsa volūtate ceteros regulauit. Furatꝰ est pallū p q̄ vat intelligi ꝓprium exterioris cōuersatiōis. Sz beatus martinus istud capitulū optime obseruauit: nō em̄ habuit ꝓprium substātie terrene: qz in suo monasterio ts̄ pauperat q̄ de radicib⁹ herbarū viuebat. Nō fuit q̄ parētes visitaret: volūtatē suam de seruit ꝛ diuine volūtati plenarie obedijt Nec ꝓprium cōuersationis mundane: qz sicut mntatꝰ erat interi⁹ in effectu, ita ēt exteri⁹ in habitu: qz viuens ꝛ etiaz moriens, vigilans ꝛ dormiēs semp cilicio vtebat. Secundū capm̄ est obseruatio castitatis. Sed beatus Martin⁹ nō solum seruauit castitatē cōtinētie: sed etiaz virginalis mūdicie. Ideo eius caro assimilat vitro, lacti, gēme, ꝛ luci. De tribꝰ primis ór qz vitro purior, lacte cādidior carne quoq̄ monstratus est gēma sacerdotū. De quarto ór. Caro quē semper cetis obtexerat ita resplendunt ꝛc. Assimilat ergo vitro ꝓpter mundiciā in carne.

Licet enim eius caro fuit fragilis p naturam: fuit tñ lucida per mundiciam. ij. Cor. iij. Habemus thesaurū istū. ſ. virginalis mundicie in vasis fictilib⁹. ſ. in fragili corpore. Assimilat lacti ꝓpter nitorē sūcitie: vñ ór de sanct⁹ Thren. iij. Lactior candidiores. Assimilatur gemme ꝓpter castitatis ꝓciositatē. Eccl. xxvj. Oris deꝓcratio nō est digna cōtinētis alie: assimilatur luci ꝓpter lucidā famā ꝛ honestatem. Sapien. iij. O q̄ pulchra est casta generatio cū claritate. Tertiū capitulum est obseruatio obedientie: circa quod tria sūt. Primū q̄ pōt esse q̄druplex obedientia. Una est obedire in ꝓsperis. Et ista nihil hz de suo: alia est obedire in aduersis ꝛ ista multū hz hr̄ē suo: iō ór Bern̄. obedientia alia magni meriti: alia parui: alia nullius Magni meriti obedientia est in aduersis: que hz aliquid hr̄e de se. i. aduersa libēter amplecti. Obediēs in aduersis q̄s infirmus obedit. Nulli⁹ meriti est obedientia in ꝓsperis cū obedientis animꝰ ad illa ꝓpera anhelat. Tertia est obedire in mediis q̄ ex vna parte videntur habere dignitatem: ꝛ ex alia parte pretendunt quandā difficultatē: sicut est officium p̄dicationis, predicare em̄ hz dignitatem et officium diuinuz. Et hz difficultatē: qz est officium laboriosum. In hoc ergo est officij dignitatis nil hz hō ibi habere de se qz est officium laboriosum: multum debet homo habere de suo. Nullus exēplum habemus in Esa. et Hiere. Quorū primus sponte se obtulit dicens. Esai. vj. Ecce ego dñe. Alter autē se excusans dicens. Hiere. j. Ecce nescio loq̄ qz puer ego sum. Quarta est in dubijs obedire. Sunt quedā dubia q̄ nescitur quid est melius hoc vel illud. Et tale q̄d nihil hz habere de suo. ſ. vt paratus sit facere ꝛ non facere, prout diuine placuerit volūtati: ꝛ ista quadruplicem obedientiam videtur habuisse beatus martinus. Preceptum simpliciter obediuit Quoddam quod habebat dignitatem ꝛ non difficultatē: et libenter obediuit Quoddam quod habebat dignitatem ꝛ difficultatē. ſ. patriam visitare et ibi verbum dei predicare: ꝛ tunc multꝰ initꝰ sed tñ obediuit. Tāde fuit in magno dubio q̄ esset melius vtrū mori et esse cū xp̄o. An propter salutem populi adhuc in carne remanere, et istud dubiū diuine voluntati commisit dicens. Domine si adhuc populo tuo sum necessarius ꝛc. Tertio prelatus dignꝰ ꝛ quantum ad hoc seruauit regulam platonz. De qua dicitur. j. Thim. iij. Oportet esse ep̄m ornatum: doctorem: et hospitalem. Debet esse ornatus interius de core virtutum ꝛ exterius decore morum: ꝛ et honestate eorum. Debet etiam esse doctor: vt. ſ. doceat verbo ꝛ exemplo. Debet etiam esse hospitalis: qz sicut ór Hieronymus. Quicquid habent clerici pauperum est. Domus enim eorum dz omnibus esse cōmunis: ꝛ ista tria capitula seruauit beatus Martinus: qz omnibus virtutibus fuit ornatus: ꝛ fuit doctor assiduus ꝛ ad pauperes liberalissimus.

¶Sermo.ccxcj.
De eodē: Sermo. iij.

Ognouit euz in bñdictionibus suis. Eccle. xliij. Sācti viri in hac vita tria desiderāt: scz infusionem gratie dei cōseruationē in gr̄a ꝛ indicium q̄ sint in gratia dei: et ista tria habuit beatus martinus Primo habuit gratie dei infusionē, cum dicitur. Cognouit euz in benedictionibus suis hoc autem q̄ dicit cognouit plus importat q̄ si diceretur dedit. Si enim videremus aliquem alicui pauperi facientem magnas eleemosynas: diceretur videtur q̄ ipse illum pauperem cognouit id est ab alijs discreuit. Deus ēt ceteris sanctis dat benedictionem gratiarum suarum: sed in illis beatum martinum cognouit id est ab alijs discreuit ex eo q̄ maiores gratias ei dedit quarum quedam attestantur sue dignitati, quedam potestati, quedam sue sanctitati. Dignitas hominis vt ipse ab angelo custodiatur. Hieronymus. Magna dignitas hominis ꝛ animarū, vt vnaquēq̄ ab ortu sue nativitatis habeat angelum ad sui custodiā deputatū. Et ista digni-

tas tres hz partes. Una ē quā custodiūt ī vita ⁊ hec est magna. Alia est qua custodiunt in morte ⁊ hec est maior. Tertio q̄ custodiunt post mortem ⁊ hec est maxima. Beatum itaq; martinum angeli custodierunt ⁊ honorauerunt in vita quia principes sibi obedire faciebant. Sicut patuit quando hostium imperatoris: angelus sibi apparuit. Eius orationes ad deum deferebant. vt patet quando angeli deo suaserūt pro quodam defuncto p̄ quo martin⁹ orabat. Etiā celebranti assistebant. Sicut ptz q̄n eius brachia ornauerunt. Honorauerunt in morte quando eius exequijs interfuerūt ⁊ eius obitum quodāmodo celebrauerūt. Uñ ōr. O beatum virū in cuius transitu sanctorū canit numerus ⁊c. Honorauerunt post mortē eius animā cum laudibus in celum deducentes sicut sanctus seuerinus episcop⁹ caloñ. audiuit. Secundo quedam attestantur sue potestati: quia contra demones magnam habuit victoriam. Diabolus enim habuit violentiā, astuciam, malitiam ⁊ seuitiam. Uincere eius violentiā est magne potentie, cognoscere ei⁹ astuciam est magne sapientie confundere ei⁹ maliciam est magne innocentie: superare eius seuitiam est perfectionis magne ⁊ vite. Ista beatus Martinus contra diabolum fecit. Diabolus quidē obsistere voluit ei in principio, in medio ⁊ in fine ⁊ post finem. In principio quidem sue conuersationis sibi obsistere voluit per violentiam dicens. Quocūq; ieris diabolus tibi aduersabitur: sed eius violentiam vicit dei auxiliū implorādo dicēs. Dñs mihi adiutor nō time ⁊c. Circa mediū eū decipere voluit per fraudulētiam: q̄n informa Christi sibi apparuit: sed eius fraudulentiam cognouit ⁊ p̄ stigmata in ipso non videndo: in fine obsistere sibi voluit p̄ maliciā ad ipsum veniendo: sed ei⁹ maliciā superauit suā innocentiā allegando dicēs, q̄d hic astas cruenta bestia nihil in me funestū reperies ⁊c. Post finē etiā sibi obsistere voluit q̄n. f. angeli ei⁹ alaz in celū deferebāt dicētes se in ei⁹ animā ius habere: sed sancti angeli demonis seuitiā repulerunt allegantes ei⁹ conscientiā purā vitā sincerā fidē integrā: spem ⁊ charitatē successam. Tertio quedā gestis attestātur sue sctitāti: ⁊ ille sunt plures. Prima est castitas, ⁊ ista habet tres gradus vna est cōiugalis que habet fructū trices simū, ⁊ hec est magna. Alia aūt est vidualis que habet fructum sexagesimū ⁊ hec est maior. Tertia est virginalis, ⁊ habet fructū centesimū: ⁊ hec est maxima. Et ista habuit beatus martinus q̄z corpore ⁊ mente fuit virgo. Secunda est humilitas ⁊ ista habet tres partes. Una est subijcere se equali. Ad romanos. xij. Honore inuicem preuenientes ⁊ ista est maior. Tertia est subijcere se minori. Luc. xxij. Qui maior est vestrum fiat sicut minor: ista est maxima. Istā habuit beatus martinus qui se suo seruo hamiliabat. Tertia est pietas: ⁊ ista habet tres partes. Una est dare partem de supfluo, ⁊ partem retinere. Luc. xij. Quod superest date elemosynam ⁊c. ⁊ hec est magna. Secunda est dare omnia superflua: ⁊ retinere necessaria. f. ad Corinth. vij. Qui vtunt hoc mundo quasi non vtātur ⁊c. ⁊ hec maior. Tertia est dare necessaris sicut fecit vidua Luce. xxi. ⁊ hec est maxima, ⁊ hāc habuit beatus martinus qui chlamydē suā partem eis sibijpsi necessariam pauperi donauit. Quarta est charitas ⁊ ista habet tres partes. Una est in seruitio fratrū ponere omnia sua. Canti. viij. Si dederit homo vniuersam substantiā suam p̄ dilectione ⁊c. Et hec est magna: alia est ponere corp⁹ suū. Joan. x. Bon⁹ pastor animam suā dat pro ouibus suis, ⁊ hec est maior. Tertia exponere voluntatem suā. Luc. xxij. Non mea voluntas sz tua fiat, ⁊ hec est maxima. Beatus aūt martinus non tantum sua exposuit ea pauperibus largiendo. Non tantum corpus subijciendo diuersis tribulationibus subijciendo: sz etiam voluntatem suam deo se totaliter committendo dicens. Domine si adhuc populo tuo sum necessarius ⁊c. Quinta est sobrietas: ⁊ ista habet tres partes. Una est in abundantia seruare temperantiā. Philip. iiij. Scio abundare ⁊c. Et est magna. Secunda est in penuria seruare patientiam. ij. Corinthi. x. In fame et sit ⁊c. Et

hec est maior. Tertia est in abundā tia seruare inopiā. ⁊ hec est maxima. Et istam habuit beatus martinus quia interdū tanq̄ monach⁹. viuebat: ⁊ factus episcopus inopia monachoz̄ seruabat. Secundo habuit gratie infuse cōseruationē. Uñ dicit. Circiter duob⁹ tantū. Ipse enim quatuor vitauit per que gr̄a conseruauit. Unum est tumultus secularium negociorū. Uñ dicit. Circiter duob⁹ militarib⁹ a ciuitate monasteriū sibi statuit. Quidā philosophus. Quotiēs cum hominib⁹ habitaui minor homine redij. Scām est aspectus ⁊ colloquiū mulierū. Unde dicit Hiero. Sāctus martinus vir quidem quandā visitare voluit ⁊ ipsa noluit sed per quandam fenestram ait. Mi pater ora pro me q̄z nunq̄z a viro sum visitata. Et gr̄as egit ille. Ex quo p̄z q̄ parum de locutione mulierū curabat q̄ deinde gratias deo referebat. Tertiū est tor por ⁊ ocium, vnde dicit q̄ nulla hora vel momentū preterijt quo non orationi vel lectioni incūberet. Tertio habuit gratie manifestationē, cum dicit, ⁊ inuenit gratiam coram oculis domini. Manifestabat eis q̄ placuit deo in statu laicali per christi approbationē cū dicit Martinus ad hoc catechuminus hac me veste cōtexit. In statu monachali p̄ trīū mortuorū resuscitationē. In statu pontificali per gloriosi ignei appositionem.

¶ Sermo. ccxcij.
De eodem. Sermo. iiij.

Placens deo factus dilectus ⁊ vinēs inter peccatores trāslatus est. Sapientie. iiij. Ex predictis verbis ostenditur qualis beatus martinus fuit in vita qualis in morte ⁊ qualis post mortem in vita quidem fuit a deo dilectus. Fuit quidē dilectus a patre cui⁹ signum est quia tantam miraculorum potestatem habuit, a filio cuius signum est: qz filius hominis coram angelis ipsum confitebitur. Tertio commendauit a spiritu sancto cuius signum est qz in specie ignis super eius capud apparuit. A beata virgine cuius signum est: qz sepe ipsum cum alijs virginibus visitauit. Unde dixit Agnes Tecla ⁊ Maria venerūt ab angelis: qz in vita sua sibi celebrāti astiterunt. ⁊ in morte cōuenerūt, ⁊ post mortē eius animam cum laudibus in celū deduxerūt. A tota curia celesti, cuius signum est: qz ipsum letanter susceperunt. Unde ipse dixit Sinus abrahe me let⁹ suscipiet. A toto mundo qz inter ceteros confessores p̄ totū mundū magis festiue colitur pater sic eū dilexit propter mandatorum suorum observationē. Joan. xiiij. Si quis diligit me sermonē meū seruabit ⁊c. Filius propter tā tam ad pauperes compassionē propter quā eum tunc non tantum coram angelis commendauit: sz etiam in iudicium commendauit dicens. Nudus eram ⁊ cooperuistis me. Spiritus sctūs propter suaz humiliationem. p̄s. Qui emittis fontes i cōvalibus. Urgo beata propter suā humilitatē. Eccl. xlij. Omne animal diligit sibi simile. Angeli propter suaz puritatē. Angeli eīm diligūt naturaliter pueros ⁊ parvulos. Mat. xix. Angeli eoz̄ semp videt faciē patris ⁊c. tota curia celestis ꝓpter suā cū eis similitudinē. Ipse eīm fuit martyr: ⁊ si nō actu tñ voluntate. Uñ dicit, o sanctissima aia quā ⁊ si gladi⁹ percussoris non abstulit palmā tñ martyrij non amisit. Fuit confessor: qz christum corde, ore, ⁊ opere fuit cōfessus. Fuit virgo ⁊ qz integritatē corp⁹ ⁊ mētis seruauit. Totus mūdus eū dilexit ꝓpter sua bñficia que recepit ⁊ tēporalia, corporalia, spiritualia, ⁊ eterna. Scōo i morte fuit deo dilectus ⁊ placid⁹, cū dicit, placens deo. Eius eīm mors valde deo placuit ꝓpter quatuor q̄ habuit. Primū est securitas, cōscientie ꝓpter quā dixit diabo. Nihil in me funestē inuenies. Bona ei⁹ sciētia generat magnā securitatē. Prouer. xv. Secura mens quasi inge conuiuiū. Generat ⁊ magnā iocūditatē. ij. Corint. j. Gloria nostra hec est testimoniū cōsciētie nostre. Magnā spem. Prouer. xiij. Sperat aūt iustus in morte sua Scōm est desiderium mortis proprie. Uñ dicebat Satis est domine q̄ hucusq̄z certauī ⁊c. Apostol⁹ tria desiderabat. Unum est nō expoliari sz superuestiri ⁊c. Aliud si hoc nō erat possibile. desiderabat spoliari ⁊c. Phil. j. Desidero. Jac. de Uorag.

dersum dñs dissoluit ⁊ cum christo esse. Tertium est corpori sup vestiri. Phil. iij. Saluatorē expectamus dominū nostrū iesum christū ⁊c. Tertiū est feruor orationis continue. vñ dicit. Oculis ac manibus semp in celum intētus inuictum ab oratione ⁊c. Orabat esh ferutēter, ideo dicitur Et manibus ps. Elevatio manuū mearum sacrificium vespertinum ⁊c. Orabat ipse perseueranter. vnde dicitur Inuictū ab oratione spiritū non relaxabat. Luc. xviij. Oportet semper orare ⁊ non deficere. Quartum est presentia angelice custodie: angeli eñ custodierunt eum ⁊ in mundo degētem ⁊ morti appropinquantem ⁊ in celū ascēdētē. ps. Angelis suis mandauit de te: vt custodiāt te in omnibus vijs tuis. Tertio post morte fuit trāslatus: cū dicit. Et vinēs iter petōres trāslatus est. Nam ⁊ corpus translatum est in monumentū ⁊ anima in paradisum. Et vtraq; trāslatio honorabiliter facta fuit, Nā corpus eius fuit mirabili claritate illustratum, vnde dicit Glorificati hois viderūt gloriā qui assuerunt ⁊c. Fuit ab angelis solenniter honoratū. Unde dicit O beatum virum in cui⁹ transitu sanctorum cauit numer⁹ angelorū exultāt chori ⁊c. Fuit a sancto Ambrosio miraculose humatum qui eius exequijs interfuit ⁊ corpus sepulture mandauit. Spūs vero suus fuit trāslatus de loco infimo ad celi sublimitatē de statu mēdico ad celi vbertatē de statu despecto ad angelicam societatē. Ista tria per ordinē tangunt cum dicit Martinus hic pauper ⁊ modic⁹ celum diues ingredit hymnis celestib⁹ honoratur. Per hoc qō dr hic quod est adverbia loci notat locus infim⁹ p hoc qō dr paup notat stat⁹ mendicus: p hoc qō dicit modicus notat status despect⁹ deinde ponunt alia tria in cōtrariū rñdētia. cū dicit, celū: ecce loci sublimitas dicues: ecce vbertas. Hymnis celestib⁹ honoratur: ecce angelica societas aēsi alijs verbis apertius dicat. Martinus de loco infimo ingredit ad celi sublimitatē, de statu mēdico ad celi vbertatē de statu despectu ad angelicam societatem.

¶ Sermo. ccxciij.
De sancta Cecilia. Sermo. j.

Oesiui sponsam mihi eam assumere ⁊ amator fact⁹ sum formosus ⁊c. Et infra doctrix eius ⁊c. Et infra doctrix est discipline dei. Sapientia est discipline dei. Sapientia viij. Inter ceteras ꝓgines dei bta cecilia tria priuilegia habuit q̄ in ꝓmissis vetribus annotant. Primum est quia ipsa fuit sponsa christi gloriosa, cū dicit. Quesiui sponsam eam mihi assumere: habuit ad duos sponsos scz xp̄m ⁊ valerianū. Christus enim ipsam desponsauit ⁊ p charitatē sibi vniuit. Dicit ih. Recordatus sum tui miserans adolescētiam tuam ⁊ charitatē desponsationis tue ⁊c. Quando aūt sponse christo consecrātur anulo. Subarrantur. Anulus ille amorē significat dr sponsum ⁊ sponsam vnire qui anulo ponit in quarto digito ⁊ solus ponitur. Et est rotundus, ⁊ dr esse aureus. Per primū significatur ꝙ sponsa dr diligere christum sponsum ꝓcordialiter quia a corde procedit q̄dā vena que in digito quarto respondet. Per secundum significatur ꝙ dr ipsum diligere singulariter. Si enim duo anuli in duob⁹ digitis ponerētur videretur ꝙ posset diligere deū ⁊ mundū. Per tertium significatur ꝙ ꝓ eum diligere ꝓpetualr vt sicut anulus q̄ est sperieus finē non hz nec amor ille in ꝓpetuum finiatur. Per quartum significatur ꝙ dr ipsum diligere excellēter: vt sicut aur⁹ omnia metalla excellit: sic amor ille omnes alios excellat amores. Ista q̄ tuor notantur. Luce. x. Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo: id est procordialiter: ex tota anima, id est singulariter dādo sibi totā aiam tuā ⁊ ꝓpter nib⁹ viribꝫ tuis, id est firmiter ⁊ ꝓpetualiter ⁊ ex oi tua mēte. i. excellēter: amatu⁹ radicet in mēte q̄ est ꝓs fugiat rōnis. Habuit ēt spōsum valerianū qui ipsa virginitatem per quatuor conseruauit. Primo per corporis macerationem: quia cilicio membra domabat ⁊ corpus continuis ieiunijs macerabat. Legitur. ij. Macha. xiij. q̄ Judas interfecit maximum elephanto ⁊ cū his qui supposīti erant. Maximus elephantorū, id est diabol⁹. Et hi qui supponi sunt scilicet caro ⁊ mundus p quos diabolus pugnat. Qui ergo vult seruare virginitatē debet interficere diabolum ne malas suggestiones immittat carnē ne lasciuiat ⁊ mundū ne delectamē ta offerat. Secō per deuotā orationē: q̄ fiebat dicit de ea modo interpellabat angelos vt cōseruarent suam virginitatē, ⁊ modo apostolos vt cōseruarent suc fidei sinceritatē, modo martyres vt iter suppliciā darent constantiam modo confessores vt cōfitendo fidē darent modo virgines vt suā conservarent mundiciam. Tertio per sermonis dei cōtinuā meditationem. Unde dicit ꝙ euangelium christi habitabat in corde meo absconditū gerebat in pectore ps. In corde meo absconditi eloquia tua ⁊c. Ubi enim dñi sunt sagitte ⁊ carbones. ps. Sagitte potentis acute cum carbonib⁹ desolatoriis. Sagitte ideo carnē configit per timorē. ps. Confige timore tuo carnes meas. Carbones ideo vrunt per amorem. ps. Ure cor meū ⁊ renes meos. Quarto per suspecte familiaritatis vitatē missi cum personis sanctis sicut cū vxore hortiebat. Nam ẽm Chrys⁹. Periculum est magnum est mulieribus deuotis familiaritatem habere cū viris duplici de causa. Una est q̄ mulieres sunt incaute ⁊ molles. Quia incaute ideo cito decipiuntur. Quia molles: ideo cito flectuntur. Virgi nibus autem est maius periculum sicut

ibidem dicit triplici de causa. Qr scilicet sunt incaute ⁊ quia sunt molles, ⁊ quia sunt inexpertes. Non enim adhuc sunt experte fraudulētias atq; astutias hominum. Uiduis vero est maximum periculū ⁊ hoc quadruplici de causa, ⁊ quia sunt incaute, ⁊ qr molles, ⁊ quia sine viri consolatione: ⁊ quia diuitiarum; suarū sunt domine. Tertium preconium est: qr fuit predicatrix gloriosa cum dicitur doctrix enim est discipline dei. Predicauit autem verbis exemplis ⁊ miraculis. Uerbis: vt fidem trinitatis teneret vt laboti insisterent: vt martyrium diligerent: vt mundanam potentiam non timerēt. De primo ponit exemplū tale. Sicut in vna anima sunt tria scilicet ingenium, memoriā, ⁊ intellectus sic ⁊ in vna diuinitatis essentia sunt tres persone. De secundo tale. Sicuti tempore laborantibus agricolis sunt alij otiosi iocantes ⁊ agricolas deridentes. Sed tempore estiuali cum aduenient gloriosi fructus gaudentibus illis qui reputabātur inurbani fient qui videbantur vrbani. De tertio tale. Mori pro christo nō est vitam perdere sed mutare dare lutum et accipere aurum, dare vilem angulum: et accipere forum pretiosum dare simplum ⁊ accipere centuplum. De quarto tale. Potestas mundana est quasi vter vento repletus: quem si acus pupugerit protinus rigor euanescit. Predicauit etiam exemplo quia fideles ad tria reduceret: scilicet ad martyrium ⁊ ad sustentationem pauperum: et ad audiendum dei verbum hec tria seruauit: quia et corpus suum martyrio expos fuit et omnia sua pauperibus erogauit et verba dei semper in corde portauit. Predicauit etiam in miraculis quia coronas florum de paradiso afferri fecit angelos sepe demonstrauit et vt Paulus apostolus ad valerianum veniret obtinuit et vbanum in vultu angelico demonstrauit tyburtium et valerianum conuerti. Almachium iudicem superauit. Animas tyburtij et valeriani in celum ascendentes demonstrauit.

¶ Sermo. ccxciiij.
Eodem die. Sermo secundus

Mulier diligēs corona ē viro suo. Proverbioꝝ. xij. Scā cecilia fuit diligēs qz diligenter deo seruiuit: z fuit corona sibi et viro suo. Sibi quia coronam martyrij acquisiuit. Viro suo qz ipsum ad fidē convertit, z ad coronam martyrū animauit. Hinc est q angelus duas coronas de liljs z rosis attulit z vnam sibi z alteram suo sponso dedit. Per liljum virginitas z per rosas martyrū designatur. per qō significatur q merito virginitatis z martyrij debeant in celestibus coronari. In premissis ergo verbis tria de ea notantur. Primum q ipsa diligenter deo seruiuit: cū dr. Mulier diligēs. Quatuor fidē a deo accepit scz corp⁹ animā tēp⁹ z res tēporales z de his deo fuiuit diligēter. Primo de corpore suo. Cū em triplex sit etas corporis scz iuuent⁹ q est q̄siviuū purū: senect⁹ q̄ est q̄si fex et media inter has duas q̄ est q̄siviuū mixtū. Ista noluit expectare maturā vel senilē etatez: sed in sua iuuētute z adolescētia deo seruiuit. Vnde. xlij. Recordat⁹ suz tui miserās adolescētiā tuā. Scōo de corde suo. Cū em in corde sint memoria intelligētia: z volūtas ipsa deo dedicauit suā memoriā p diuinoꝝbeneficioꝝ recordationē. suā intelligētiā p verā de deo cognitionē z suā voluntatez p verū amorē. Sed multi sūt q̄ memoriā dant diabolo habendo in memoria carnis immunditias z iniurias sibi factas z voluntatem dant mundo diligendo vanitates mundanas: intelligentiam autem volūt dare deo per fidem tales sunt quo dāmodo deum negantes. Ad Titum. j. Confitentur se nosse deum factis autem negant. Sunt demonibus similes. Jaco. ij. Tu credis quoniam vnus est deus demones credunt z cōtremiscūt. Sunt mortui. Jac. ij. Fides sine operibus mortua est. Tertio diligenter seruiuit deo de tempore suo Cum enim sit triplex tempus scilicet presens preteritū z futurū ipsa totū expēdit ad dei honorē. Dicit autē Bernū. Quod vere penitēs nihil perdit de tēpore suo: qz z si preteritū q̄dūdit restaurat per cōtritionē z presens tenet per bonaz operationem: z futurum per boni propositi firmitatem. Sed multi sunt qui totum tempus preteritum vanitatibus expēdērunt totum presens in malis operib⁹ consumunt: futūrum autem deo dare volunt dicentes se ad huc penitentiam facturos cum tamen dicatur. Eccl. viij. Futura ne scieris cum tempore suo. Quarto diligenter seruiuit de rebus suis: qz omnia nullo scire potest nuncio. Quarto diligenter seruiuit de rebus suis: qz omnia reddidit et pauperibus erogauit. Sunt qui habent temporalia ad superabundantiā z de istis facere eleemosynas est meritū magnū. Sunt qui habēt ad sufficientiā: et de istis facere eleemosynas est meritū magnū. De his duob⁹ dr Tob. iij. Si multū tibi fuerit abundāter tribue si exiguū etiā libēter impartiri stude. Sūt qui habent ad necessitatem extremā. Et de istis facere eleemosynas est meritū maximum sicut patet de vidua. Luce. xxi. Sed ista enim cecilia supflua nō habuit et sūcietia tribuit: z necessaria pauperib⁹ erogauit. Scōo fuit corona sibi ex eo q̄ eam martyrij acquisiuit. Quod quidem martyrij quinq; cōmendabile reddunt. Primū est quia magnū continet miraculum tota q̄dē die ac nocte igne supposito in caldario posita fuit z mane illesa exiuit. Eccli. xlj. In medio ignis nō sum estimata. Scōm est qz cōtinet magnū mysterium. Fuit enim ter in collo percussa vt ōtēdatur q̄ in nomine trinitatis sit passa. Et sic fidē trinitatis edocuit verbo mysterio et exemplo. Tertium quia continet magnū exemplū. Ipsa enim percussa triduo superuixit in quo ola pauperib⁹ tribuit et oēs quos ad fidē cōuertit vrbano papē dauit domū suā in ecclesiam edificari fecit. In hoc dat nobis exēplū vt in extremis positi curā principaliter habeam⁹ bona tēporalia tēporib⁹ distribuere filios tutoribus dei timentibus relinquere: z domos nostras in hospitia pauperuz commutare. Quartum est: quia habuit magnam prolongationem. Cum enim carnifex tribus ictibus eam percussisset nec etiam decollasset non fuit ausus quartam percussionem inferre: quia inhibitum erat a romanis ne decollandus quartam percussionis acciperet. z sic sancta cecilia vulnerata superuixit tribus diebus. Quintum est quia continet magnam deuotionem: cum enim esset semi mortua tñ per tres dies non cessabat deum orare, deum benedicere z populū ad monere z in fide iesu christi confirmare. Tertio fuit corona sponso suo quia ipsum conuertit z ad martyriū animauit. Sponsus quidem suus. vt in legenda patet erat zelotipus idolis dedit⁹ circa diuina nimis insipidus z super modū. Ipsa vero erat angelo in custodiam tradita seminatrix diuina apis argumentosa z christi ouis mansueta: quia igitur erat angelo in custodiam tradita z ille zelotipus: ideo et ipsum zelotipum per angelum amatorem terruit: z ab amore carnali compescuit dicens. Angelum dei habeo amatorē: qui nimio zelo custodit corpus meum ꝛc. prime Corinthioꝝ. iij. Si quis templū dei violauerit disperget illū deus. Quia erat seminatrix diuina et ille idolis deditus. ideo semen fidei in eius corde seminauit et ipsum ad fidem conuertit. Unde dixit Urbanus. Suscipe semen fructus quos in cecilia seminasti. Quia erat apis argumētosa z ille nimis incipidus id circo ipsum speciali dulcedine dulcorauit. Ecclesiastici. xj. Breuis in volatilibus est apis: z initiū dulcoris habet fructus eius. Quia ipsa ouis mansueta z ille superb⁹: ideo ipsum tanq̄ agnū mansuetum peperit. vnde dixit vrbanus. Nam sponsum quem quasi leonem fero tem accepit ad te quasi agnum mansuetissimum destinauit. Esa. xj. Uitulus z leo simul morabuntur simul: z puer parvulus minabit eos vitulus erat Tyburtij superbus. Quis erat Cecilia mansueta et humida. Iste mortui sunt insimul z puer parvulus id est vrbanus humilis minatur eos quia ceciliam semper nutriuit valerium z Tyburtium baptizauit.

¶Sermo.ccxcv. Eodem die.
Sermo tertio.

Reuis in volatilibus est apis z initium dulcoris habet fructus eius ꝛc. Ecclesiastici. xj. Cecilia apis vocata est si cut testatur Urbanus dicēs cecilia famula quasi apis argumentosa tibi deseruit. In istis ergo verbis predictis a sal. z vrbano quinq; implicantur. scilicet q̄ sancta Cecilia fuit apis z brevis apis, z volatilis apis, z mellificans apis, z argumentosa apis. Primo fuit apis ingēnium exercitauit se circa dulcedinem deuotionis. Vel quidez generatur a roze z a flore: miro apis artificio edificata ō cera domo ne mel defluat sed cōseruetur. Deuotio quidez spiritualis habetur a roze sancti spiritus infundente. Nume. xj. Cum descenderet ros, scilicet gratie spiritus sancti descendebat z manna scilicet deuotionis z habetur a flore id est caritate florida promerente Cañ. j. Lectulus noster floridꝰ. habetur apis artificio. id est ab exercitanti, z meditanti animo. ps. In meditatione mea exardescet ignis. Conseruatur autem in vase solido id est per patientiam z perseuerantiā firmā. Alias eiſspargitur si per impatientiam frangitur. Ecclesiastici. xxj. Cor fatui quasi vas confractum omnem sapientiam non tenebit. Secundo fuit apis brevis ingēnium se exercitauit circa humilitatem que consideratur z quia brevis dicitur: z quia mel ab ipsa generatur. per mel enim humilitas intelligitur quia mel est in fundo melius quia de celi roze generatum. Oleuz vero in superficie meliꝰ esse perhibetur ex eo q̄ est terrestre z grossum. Vinum vero melius est in medio ex eo q̄ inter hec est mediocris nature. Per oleum ergo intelligitur charitas que est condimentum omnium virtutum z ista est melior a superiori: quia quantomagis ad deum elevatur tāto precioſior inuenitur. Per mel designatur humilitas que facit cor dulce z suaue. Ille autez humilitas maioris meriti existit que ad yma magis descendit. Per vinum intelligitur mentis iocunditas ista non debet se nimis elevare per ineptam letitiam nec nimis se deprimere per seculi tristitiam: sed in medio cōsistere per modestiam. ij. Corinthioꝝ. v. Sive mēte excedimus deo: ecce quomodo elevabat se per charitatem. Sive sobrij sumus vobis, ecce quomodo tenet se in medio per sobrietatem. Deinde subdit. Existimantes quoniam si vnus pro omnib⁹ mortuꝰ est: ergo omnes mortui sunt: ecce

quomodo p humilitatem se deponebat quia se mortuam reputabat. Tertio dicitur apis volatilis inctum exercitanit se per contemplationem. Apes autem ad volandum per quatuor inducuntur, scilicet per tempus serenum per abundantiã florum: per dulce vinum: z per sonum. Sãcta ergo Cecilia ad deum volauit per contemplationem: quia in ea serenitas fuit conscientie. flos puritatis z mundicie: vinum iocunditatis interne, z sonus allocutionis diuine. Cant. ij. Surge propera amica mea et veni. scilicet ad contemplãdum. iaz enim hyems trãsijt, ymber abijt z recessit ecce serenitas conscientie flores apparuerũt ecce flos puritatis z mũdicie. Vox turturis audita est in terra nostra ecce vox allocutionis diuine. quevox turturis dicitur: quia anima lamentum facit. z infra. Veni de libano: ecce vinum iocunditatis interne. de quo vno dicitur. Ozee. xiiij. Memoriale eius sicut vinum libani. Vinum libani secundum Glos. dicitur vinum pigmentatũ quod est odoriferum. Quarto dicitur mellificans apis inctum exercitauit se circa dulcẽ doctrinam z exortationem per quam multos ad deum traxit. Sed notandum q apes si multũ de melle eis dimittatur modicũ operantur: sed in ociũ resoluunt: si nimis parũ quasi turbate modicũ operant: si mediocriter solicite operantur. per quod datur intelligi q nimia dulcedo et lenitas in prelatis facit subditum negligentem. modica vero cõpassio facit subditum precipitem. Temperata vero correctio facit subditum esse feruentem. necesse est ergo vt sit lenitas in seueritate: z seueritas in lenitate. hinc est quod mel ponitur in medicinis amaris triplici de causa scilicet vt amaritudo medicine melis dulcedine temperetur vt per melis dulcedinem medicina a membris attrahatur: vt a corruptione medicina preseruetur p quod datur intelligi quod quando prelatus propinat subditis medicinam amare increpationis, debet ipsam dulcorare melle paterne compassionis z tunc talis compassio suauiter accipitur et a membris anime scilicet memoria: intelligentia z voluntate incorporatur et z peccati putredine ala preseruatur. Quinto dicitur argumento sã apis que quidez sagacitas attenditur quantum ad triplicem. Primo quia cum spe sublevante habuit timorem deprimentem. apis enim quando ventus imminet lapillos intra pedes portat, ne pre sui lenitate a vento rapiatur: sic sancta cecilia lapidem preciosum id est euangelium z timorem diuinũ semper portabat absconditum: ne rapi posset de mundanum. Secundo quia habuit prudentiam totam suam vitam componentem. Sicut enim dicitur in libro de animalibus apes ordinate mella ponũt. Nã alie flores abradunt alie de floribus rorẽ colligũt alie cera componunt alie mellificationi inten dit. Sic beata Cecilia mõ flores de pretẽdũt. Si beata Cecilia mõ flores de paradiso colligebat quos angelꝰ sibi detulit. s. lilia virginitatis z rosas charitatis modo rorẽ celestẽ: scz spũs sancti gratiam que ipaz germinare faciebat. Ozee. xiiij. Ero quasi ros: israel germinabit quasi lilium mõ alueariũ. i. corpꝰ suũ cõponebatur. dar. modo mellificationi intendebat. cum dulci deuotione infigebat. tertio quia cum dulci exhortatione habuit seueritatem. Apis em fugit falsuginẽ terre z sic dulcedinez mellis tẽperat. Et inde est quod datur intelligi q sancti viri aliquando verbis dulcedinis inferere debẽt vitia seueritatis. Unde beata cecilia spõsum primo allocuta est dulciter dicens. O dulcissime z amãtissime iuuenis z. Deinde ipsum terruit dicẽs. Ego angelũ dei habeo amatorẽ qui nimio zelo custodit corpus meũ hic si vel leuiter senserit q inme amore polluto cõtingas teipm feriet z amittes florẽ tue gratissime iuuenis. Et sic ipm mollificauit dulciter allocando: z pugebat ipsuz grauiter deterrendo.

¶ Sermo. ccxcvj.

¶ De sancto clemẽte papa. Sermo. j.

Vis puras est fidelis seruus z prudens quem constituit dominus super familiam suam vt det illis cibum in tempore z. Matthei. xxiiij. Sanctus clemens quinq; priuilegia habuit que in ẽt: quia fuit miraculorum operatione fidelissimus. cum dicitur quis putas est fidelis. Noluit enim in miraculis que faciebat sibi gloriam attribuere: sed deo qui dicit. Esaie. xl viij. Gloriam meam alteri non dabo. multa quidem miracula fecit que sibi nõ attribuit sed omnia deo acceptit. Fecit autem miracula maxime circa fyrinium z circa aque elementum. Nam circa fyrinium offendit iustitiã magnã cõgruẽtiã z miam. Justiciaz quidẽ, quia cum ad ecclesiã venisset z sacramentũ del curiosius scire vellet: cecus effectꝰ est. Johannis. ix. In iudicium ego veni in mundum: vt qui non vident videant: et qui vident ceci fiant. Ostendit suam misericordiam: quia ad preces vxoris ipsum sanauit. ps. Dominus illuminat cecos. Ostendit magnam congruentiam: quia cum crederet ligare clementem saxum ligabat quia congruum erat vt homines lapidei lapides traherent. ps. Similes fiant q faciunt ea z. Mirabilis etiã ostendit circa elementaz aque z hoc multiplicitez. Primo quantum ad aque inundationem sicut patet quando agnus locum ei ostendit cũ pede: z inde fontẽ aq; produxit. Secõ quantũ ad tẽpli fabricationez. quia manibꝰ angelicis in mari sibi tẽplũ fabricatum fuit. Tertio quantum ad maris recessionẽ: qz per tria milia siccabatur. Quarto per pueri conseruationem qui per annum in mari fuit conseruatꝰ. Secũdum priuilegium est quia fuit magna humilitate preditus. cũ dicit seruus. Cũ em quatuor sint gña seruoꝝ: q daz sunt ancilla nati: quidã in prelio acquisiti: quidam conductiti: quidã emptitij. Sanctꝰ autẽ clemẽs his quatuor modis reputauit se seruum. Fuit enim ab ancilla. i. ab ecclia baptismo gñatus. ps. Seruꝰ tuus ego sum z filius ancille tue. fuit a xpo in prelium assumptus. xps enim cum dyabolo pugnam gessit z humanũ genꝰ ab eo excussit. Rosñ. vj. Captiuitas quidẽ a forti tollet et deo. Fuit a christo mercede cõductus Mat. xx. Ite in vineã meã z. Fuit precio emptꝰ. j. Cor. vij. Precio empti estis: nolite fieri serui hominum. Tertiũ quia philosophus eximius: cũ dicitur: z prudẽs. Ipse enim ante conuersionem fuit phũs studiosus z curiosus. post cõuersionẽ fuit philosophus xpianus. Studiosus ẽ dez fuit phũs: qz studiose querebat qualiter anime immortalitas sibi psuaderi posset Ideo scholas philosophorum frequẽtabat: z quando audiebat q immortalis erat valde gaudebat. qñ vero cõtrariũ: tristis abscedebat. Fuit phũs curiosus sicut faciliter videt in qstione de culice z camelo quã sancto barnabe fecit. post cõuersionẽ aũt phũs xpianꝰ. Philosophia aũt xpianoꝝ est christũ crucifixũ scire verba curiosa vitare z inuincibilem esse. De prima philosophia dicit. j. Cor. ij. Non em iudicauit me aliqd scire inter vos nisi xpm ihesuz z hũc crucifixũ. De scba ẽ ibi dẽ. Nõ indoctis hũane sapiẽtie ẽbis z. De tertia dicit nazãzenꝰ. Duo sunt in celo q terreri non possunt. s. deꝰ z angelus tertiũ est in terra. s. philosophꝰ christianus. philosophꝰ quidẽ velut incorporeꝰ est z impossibilis in omnibꝰ vincit preter in animi libertate. Quartum est quia fuit summꝰ prelatꝰ. cũ dicit. Quem constituit dñs sup familiã suaz. Successit em beato petro in tribꝰ. s. in pontificali dignitate fidei ẽritate z in vite sanctitate beatꝰ petrus sciẽs passionem suã imminere congregatis fratribus dixit eis. ecce fratres loco mei ordino vobis Clementem qui mihi ab initio vsq; ad finẽ comes in omnibus fuit: ecce quia successit ei in pontificali dignitate Deinde subiungit beatus Petrus. Ipse enim totius predicationis mee veritatem agnouit: ecce quia sibi succedit in fidei veritate. Deinde subinnxit. Quem pre ceteris expertꝰ sum deum colentẽ: z homines diligentem castum: diuinis studijs deditũ sobrium patientem: ecce quia succedit ei in vite perfectiõe. Fuit enim perfectus quo ad deum. Ideo dixit deum colentem. Quo ad proximuz. ideo dixit homines diligẽtẽ. Quo ad seipsuz. ideo dixit castum diuinis studijs deditũ. Fuit dignus prelatus quia gregem suuz pauit verbo: quia multos ad fidem conuertit ita quod vno die quingentos et

amplius baptizauit. Pauit exemplo. Unde dicitur de eo q tanta morum honestate pollebat q christianis: iudeis: et gentilibus complacebat. Pauit tēporali subsidio. Unde dicitur: q omnium pauperum viduarum z orphanorum nomina scripta habebat et eis sufficienter prouidebat. Quintum: est quia fuit doctor gratiosus: cum dicitur. Ut det illis cibum in tempore. Ipse enim cibum dei populo ministrabat: z hoc in tempore oportuno. Sicut enim dicit Chryso. Doctrina in tempore non oportuno oblata. non prodest sz nocet sicut esca contraria aut extra tempus accepta. Sicut enim idem dicit infantib⁹ esca mutatur secundum etatem: sic in populo doctrina temperatur secundum virtutem. Ut autē ista doctrina a populo acceptetur. Debet attendere vt dicit Augustinus in libro de doctrina christiana. vt placeat vt pateat et moueat. Beatus igitur Clemens predicabat rationibus claris: et auctoritatibus veris: et ideo placebat. Nam gentiles rationib⁹: iudeos auctoritatibus conuincebat. j. Pet. iij. Parati semper ad satisfactionem omni petenti. zc. Predicabat sermonibus planis. et ideo patebat. prouer. xviij. Doctrina prudentium facilis. Predicabat miraculis z exēplis: et ideo monebat Roma. xv. Nō enim audeo aliquid loqui eorum que per me non effecit christus.

¶ Sermo. ccxcvij. De eodem sermo. ij.

Beatus seruus ille quem cum venerit dominus inuenerit vigilātem z sic facientem. Mat. xxiiij. Istud refertur ad quattuor superiora ad que dominus admonuerat seruum suum. s. vt viliget cum dicit. Vigilate vt domum suā custodiat. cum dicit. Si sciret paterfami. zc. Ut fideliter z prudenter seruiat. cum dicit. Quis putas est fidelis ser. zc. Et vt cibum familie tribuat cum dicit. Ut det illis cibum in tēpore. Est ergo sensus beatus seruus ille quem cum venerit dominus inuenerit sic facientem. i. vigilantez: domum a fure custodientem: fideliter seruientem: z sic cibum familie tribuentem. In predictis verbis duo tanguntur. s. aduentus domini: et cōmendatio serui. Aduentus domini notatur cum dicitur. Cum venerit dominus. tunc autem dominus aduenerit dominus. tunc autem dominus ad seruum suum clementem venit. quando ipsum de hoc mundo vocauit. in qua vocatione sanctus clemēs beatus fuit: quia pro ipso mori promeruit passus est quidem pro christo quadruplex genus martyrij. Primum fuit in compassione affectorum. De quo dicit Grego. Qui dolores portat in mente. Istam compassionē sanctus clemens habuit: quia patrem z matrem z duos fratres per. xxx. annos per mundum errantes inuenire non potuit z si compatiendum est miserijs aliorū multo fortius afflictionibus et doloribus nostrorum. Secundum fuit in patientia aduersorum. de quo dicit idem Grego. Sine ferro martyres esse possumus. si patientiam in animo veraciter custodimus. Et istud martyrium beatus clemens habuit: qz omnibus bonis fuit spoliatus et a sede sua fuit delectus. Sed in omnibus patiens est inuentus. hebre. x. Nam z vinctis compassi estis. Hoc ēstum ad primo dio suscepistis. hoc ēstum ad secundum. Tertium martyrium fuit in dilectione inimicorum. de quo dicit Grego. Ferre contumelias et odientem se diligere martyrium est in occulta cogitatione. beate clemens magnam contumeliam est passus. quādo tanq̄ malefactor et homicida est damnatus. Sed tamen z inimicos suos dilexit corde et seruiuit opere z pro eis orauit ore. Wath. v. Diligite inimicos. zc. Quartum martyrium est: qz fabo mersus est ligata ad eius collum anchora in profundum. vnde poterat orare et dicere cum propheta. Nō me demergat tempestas aque. Tempestas quidē aque ipm nō demersit qz manib⁹ angelicis ter plū ꝑparatū inuenit. pfundū ꝙ ipz absorbere nō potuit: qz eis aia ad celū volauit. Puteus maris os super eū claudere non potuit: qz per tria miliaria mare se aperuit. Scō ponitur cōmendatio ī in vigilando. Ad pfectā vigilātiā tria quirunt scōm Augu. i iij. solilo. vt oculos habeat quib⁹ vti possit vt aspiciat z vt videat. Qui ergo vult pfecte vigilare oportet q oculos sanos habeat: ne. s. sit in eis trabs sapbie. Mat. vij. Quid aūt vides festucā in oculo fratris zc. aut lutū cupiditatis terrene. sicut accidit in Tho. ps. Oculos suos statu declina. in terrā. aut ignis ardentis concupiscentie. ps. Sup ceciderunt ignis z nō viderūt solem. Etiam oportet q aspiciat. ps. Respice in faciez xpi tui. Christus enim habuit faciem cādidā rubicundā z electam. Candidā. i. pallidā in patibulo. Rubicundam habet in iudicio, electā i regno. Cañ. v. Dilectus meus candidus z rubicun. zc. Ergo respice faciem christi tui sic pallidam vt compatiaris. sic rubicundam: vt tercearis. sic electam vt iocunderis. Oportet etiam q videat. non autem potest homo venum videre nisi a seipso moriatur. Ecclesiastici. xxiiij. Nō videbit me homo z viuet. homo est aliquādo diligit terrenetatem aliquando carnalitatem aliquando sensibilitatem. Est ergo sensus. Non videbit me homo z viuet. i. qui viuat vita terrena, carnali vel sensibili: sz oportet q terrena despiciat: z carnalia abiciat: et ad spiritualia intelligētiam eriget. Secundo consistit officium serui in domum a fure custodiendo. Nam secundum Chri. super Matt. fur. i. Diabolus quatuor furatur. s. aurum sapientie argētum eloquentie, vestes virtutum, z linteamina gratiarum. Furatur quidem aurum sapientie diuine z ponit lutum sapiētie mundane. de qua dicitur. j. Cor. iij. Sapiētia huius mūdi stultitia est apud deum. Furatur argentum eloquentie. i. verba edificationis z immittit verba detractionis. Gal. v. Quod si inuicē mordetis z comeditis videte ne ab inuicē consummamini. Furatur vestes virtutum et operam bonorum z immittit vestes foliadas vitiorum quas vestes apostolus abiciendas esse ammonet. Roma. xiij. Abiciamus opera tenebrarū zc. Furat etiā lineamē candidū gratie z ponit lineamē sordidū remordētis ptiētie. De quo ꝛr. Esa. xviij. Subter te ster. ti. et operta. erunt ver. Tertio cōsistit officium boni serui in prudēter z fideliter seruēdo. Sic z btūs clemēs prudēter z fideliter deo seruiuit qz pecuniā dñi sui augere scivit: naz sicut dicit Math. xxv. Unidedit quinq̄ talenta. i. exteriorum scientiaz quinq̄ sensuum ministerio occupandaz z exercendam que triplex est. s. politica ptinens ad rigimen ciuium: domestica pertinens ad regimen familie: z priuata pertinens ad regimen suūpsius. Tunc enim alia quinq̄ talenta lucratur. quando sca sensibili voluntate custodiens: alios etiā ab his admonendo compescit. Aliis autem dedit duo. s. intellectum et operationem. Tunc etiam illa duo lucratur quando predicando et operando. i. verbo et exemplo ad similia alios inducit. Aliis autem dedit vnum. i. intelligentiam scripturarum. Ista autem vel abscondūt sub terra auaricie. vel in sudario corporis z negligenter. et non ponunt ad mensam facre scripture. Quarto officium boni serui consistit in cibum familie tribuendo. Cibus autem verbi dei secūdum Chrisosto. primo debet masticari per meditationem. Sicut enim cibus nisi masticetur eius sapor non sentitur sic nec verbum dei. Unde illa animalia erant immunda que cibos non ruminabāt. Postea debet ad stomachum trahi per memorie impressionem. Sicut enim cibus masticatus non prodest nisi fuerit stomacho traditus sic nec sermo nisi fuerit memorie commendatus. Tertio debet ad diuer. mē. deriuari. Membra aūt ale sunt eius virtutes: quedam enim verba debent deriuari ad vegetandum fidem: quedam ad nutriendū spem: quedam ad nutriendum charitatem, et sic de aliis. quarto debet incorporari: vt. s. animam in nouitate vite transmutet. Non enim cor mutat verbum quia cor auari non posset trahere verbum dei ad consentiendum proprie auaricie nec cor superbi nec cor luxuriosi: sed potius verbum dei mutat cor: quia de auaro facit pium de superbo mansuetum: et de luxurioso castū ideo assimilatur surculo arboris insito qui totam naturā arboris ad se trahit. Jaco. j. Suscipite insitum verbū quod potest saluare animas vestras.

¶ Sermo. ccxcvij.

¶ De sancta Catherina. sermo primus.

Multe filie cōgregauerunt diuitias tu supergressa es vniuersas. Prouer. vi. Inter ceteras filias dei que spiritales diuitias congregauerunt beata Catherina diuitias spiritales congregauit. imo ceteras virgines post virginem dei supergressa fuit merito virginitatis martyrij z predicatiōis. primo igitur supergressa est vniuersas in diuitijs quas acq̄siuit merito virginitatis. Tanto nanq̄ virginitas maioris est meriti q̄to retrahentia plura habet talis fuit virginitas beate Catherine. Primo retrahentē habuit inuentutem: quia erat. xviij. annorū. Iuuentus autem multis est causa lasciue. Eccl. xij. Iuuentus et voluptas vana sunt. Sed iuuentus sibi nocere non potuit: quia cordis maturitatem seruauit. Sap. iiij. Cani enim sunt sensus hominis et etas senectutis vita immaculata. Secundo habuit pulchritudinem: vnde dicitur q̄ erat incredibilis pulchritudinis et omnium oculis admirabilis videbatur. Pulchritudo autem, mulieribus est causa ruine. Eze. vi. Habēs fiduciam in pulchritudine eius fornicata est. prouer. xj. Circulus aureus in naribus suis mulier pulchra et fatua: sed pulchritudo sibi nocere nō potuit: quia de pulchritudine interiori solummodo curauit. ps. Omnis gloria eius filie regis ab int⁹. Tertio habuit rerum abundantiam et fertilitatez: quia patri suo regi i diuitijs magnis successit: et ista abundantia multis cōsueuit esse causa luxurie. ps. Prodūt quasi ex adipe iniquitas eorum. Et istud etiā beate Catherine nocere non potuit: quia in abundantia seruauit temperantiaz. prouerb. xiij. Est enim diues cum nihil habeat: et est pauper cum in multis diuitijs sit. Quarto habuit libertatem z securitatem: quia sui et suorum domina remanserat. Nimia autem libertas z securitas in multiere est periculosa. Eccl. vij. Filie tibi sunt serua corpus illarum z non ostēdas faciem hylarem ad illas. Istud autē sibi nocere nō potuit: quia licet habuit libertatem: habuit tamen dei timorez. prouerbio. vi. Mulier timens deum ipsa laudabitur. Quinto passa est magnam sollicitationem. Sollicitata quidem fuit magnis muneribus z terroribus. Multe enim muslieres sunt que muneribus obediunt et terroribus cedunt. Fuit muneribus sollicitata: quia tyrannus tria sibi promisit q̄ mulieres multum appetunt scilicet diuitiarum copiam infinitam. dignitates maximam scilicet q̄ secunda esset post regis therine non potuit: quia diuitias cōtempsit: dignitatem respuit z gloriam mundanā abhorruit. Unde dixit tyranno persuadēti sine talia dicere: q̄ne nephas est etiam cogitare. Fuit etiam sollicitata terroribus ac pulsata comminationibus et tormentis. z istud ei nocere nō potuit q̄ pro christo etiam mori nō timuit. Matth. x. Nolite timere eos qui occidunt corpus. et postea non habent amplius quid faciat. Secundo supergressa est alias virgines in diuitijs quas acquisiuit merito predicationis. Quāuis enim mulieribus sit inhibitum officium predicationis quibusdam tamen sanctis virginibus fuit officium predicandi a spiritu sancto concessum quadam prerogatiua gratie singularis. Ipsa em̄ vbū dei p̄dicauit z multos ab errore cōuertit. Et q̄ad hoc supergressas alias supergressa est. Alie em̄ cōuertebāt homines populares. hec aūt conuertebat reges z p̄ncipes. sicut vxorē martyrij regis z potphirij p̄ncipē militū. Alie cōuertebant homines simplices z illiteratos. Hec aūt cōuertebat. l. rhetores z philosophos. Alie habuerūt aliquā sapiētiā a deo sed paz. hec aūt hēt sapiētiā infusam sine studio. Alie aūt hēt sapiētiā acquisitam per studiū olim liberaliū artiū erudita. Alie aūt erāt simplici eruditiōe. De hac diuersitate rias cōclusiones sillogismor⁹ allegorice discrete z mystice cum cesare disputauit. Alie i p̄dicādo habuerūt sapiētiā sufficiētē. hec aūt habuit sciētiā excellētē. vñ imperator dixit. Est apud nos puella sensus et prudētia icōparabilis. Habuit et eloquentiā: vñ dixit idē. Audiuim⁹ tuā eloquentiā z mirati sum⁹ tuā prudētiā. Habuit q̄q̄ etiā. Unde ipa dixit. Fac q̄cūq̄ alo cōcepisti paratā nāq̄ me videbis ad oia sustinenda. Habuit etiā in loquēdo magnā efficaciam. Unde dixerūt rhetores. Nullus ante nos fiare vnq̄ potuit quin cōtinue vinceret. Hec aūt puella sic nos i admiratiōē cōuertit: vt ptra ipsam aliq̄d dicere aut oino nesciam⁹ aut penitus formidemus. Tertio supergressa est vniuersas in diuitijs quas acq̄siuit merito martyrij. Alie quidē vnū vel duo martyria passe sunt: sz btā Catherina quintuplex genus martyrij passa fuit primū genus q̄ fuit scorpionibus flagellata: scōm q̄ sic lacerata in obscurissimo carcere fuit clausa. tertium est, q̄ fuit fame cruciata. quartum est q̄ fuit supra rotas horribiles extēsa. quintum est q̄ fuit decollata. Sed ih cōtra acerbitatē harū penarum quinq̄ adiutoria habuit diuinarū consolationū. Que em̄ fuit lacerata z flagellata: fuit postmodū ab angelis celesti vncione: perunta sicut in legenda cōtinet. Que in carcere obscurissimo clausa fuit ibidē celesti luce z claritate est perfusa. Que fuerat fame cruciata: fuit colūba celitus deferente nutrita. Que fuit supra rotam extēsa: fuit ab angelo soluta z rotam penitus dissipata z multitudo gentilium interfecta. Que fuerat decollata fuit in monte Sinay angelorum manibus deportata.

¶ Sermo. ccxcix.
De eodem die sermo. ij.

Damauit eā rex plusquā omnes mulieres habuitq̄ gratiā coram eo sup oēs mulieres etc. Hebre. ij. Istā vba que legunt de regina hester. que interpretat electa in populis cōuenire pōt btē catherine que fuit genere regina q̄ modo est in populis electa z nobis in patronā assumpta. In quib⁹ verbis tria dicunt. s. rex. i. xp̄s damauit in vita: gratiā sibi dedit in morte: z mīam sibi fecit post mortē. Prio nāq̄ damauit eam in vita. Amoris em̄ ppōsi ad sponsam duo sunt signa: z vna est causa. Unū signū est q̄n vir ipsam eisdē z preciosis vestib⁹ induit sicū. Christus spōsus triplici veste est idut⁹. s. cādida p puritatē: rubea p passionē: z varia p virtutū varietatē. De his trib⁹ dicitur. Cant. v. Dilect⁹ me⁹ candid⁹ etc. Istas vestes induit xp̄s beatā katherinā. s. albas p p̄gnitatē: z purpureas p passionem: z feruētē charitatē: z variā p virtutū multiplicationē. De his duob⁹ dicit. Prou. vlti. Stragulatā fecit sibi vestē quo ad vnū. Nā sm glo. Stragulata vestis est q̄ varietate texture cōfici solet. Bissus et purpura indumētū ei⁹ quo ad alia duo. Scōm est: multis gratijs eam preuenit. Dedit nāq̄ sibi quoddā angelicū. s. virginitatē seruare q̄ est propriū angeli. Luc. xx. Equales enim sunt angelis etc. Quoddā diuinū scz gratiose predicare q̄ fuit p p̄priū officiū xp̄i. Luce. iiij. Alijs ciuitatibus oportet me euāgelizare regnū dei: q̄ ideo missus sum. Quoddā spirituale. s. mortem p xp̄o subire. Philip. j. Vobis datū est p xp̄o: nō solū vt in eū credatis, sed etiā vt pro illo patiamini. Est em̄ vltimū terribiliū: q̄ vltra mortē nullus pōt aliq̄d pati maius. De his tribus dicit. Prouerb. vlti. Accinxit fortitudine lumbos suos quo ad virginitatē. Roborauit brachiū suū quo ad martyrij magnanimitatē. Gustauit z vidit q̄m bona est negociatio sua quo ad predicationis gratiositatē. Causa autē potissima ḡre vir vxorē diligit: est q̄m filios sibi generat sapientes. Et btā Catherina xp̄o filios sapiētes generauit quādo. l. rethores ad fidē xp̄i cōuertit. Istos aūt generabat z alios doctrinis, miraculis, z exēplis. Apoc. viij. De throno p̄cedebāt fulgura z voces z tonitrua. Thronus dei beata Catherina in cui⁹ ala de⁹ requeuit a qua p̄cedebāt voces predicationū: fulgura miraculoꝝ: z tonitrua exēplorum. Exēploꝝ nāq̄ sanctoꝝ quedā tonitrue sunt que excitare debent in peccatis dormientes. Scdo christus beate catherine pre ceteris sanctis fecit gratiā in morte. Quedā nāq̄ p̄uilegia sanctis in morte cōcessit particulariter que oīa in morte beate Catherine cōcessit vniuersaliter. Primū est xp̄i visitatio: z istud fuit in Joāne euāgelista ad cui⁹ transitum Christus cum discipulis suis venit. Et istud similiter in beata Catherina fuit: quia cum

esset in carcere: christus cuz multitudine angelorū z hominū ad eā descendit. Et istud attestaf priuilegio specialis amoris. Quia eñ xps beatū Joānē z sanctaz Catherinā speciali amore dilexit: iō ad eos specialiter in morte venit. Joh. xiiij. Sicf̄ diligit me ꝛc. z sequif. Ad cūvenie mus ꝛc. Scōm est spūalis refectio: z istō fuit in beata maria magdalena que spiritualibꝫ refectionibꝫ pascebaf. Istud etiā fuit in beata Catherina cui i carcere existenti deꝰ p colūbā ministrat: z istud attestaf cōtemptꝰ mūdane dilectiōis: qz igitur carnales delectiões beata Catherina cōtēpsit: ideo celestibꝫ cōsolationibꝫ pascebaf. hinc est q̄ q̄cito filiꝫ israel defecit farina de egypto receperūt manna de celo. Tertiū ē petitionū exauditio. Et istud fuit in sancto blasio z i sctā margaretha: qz in sua passione deū rogauerūt vt q̄ cunq; in noie ipsoz aliq̄d a deo peteret obtineret. Et istud fuit in sctā Catherina q̄ idem a deo petūt z impetrauit: z istud attestaf sue magne sanctitati. Unde oz de viro sancto in p̄o. Clamauit ad me et ego exaudiā eū ꝛc. Quartum est celestis tanue reseratio. Et istud fuit i btō stephano q̄ celos apertos vidit. Et istud etiam fuit in sancta Catherina cui vox de celo dixit. Veni dilecta mea. Ecce tibi celi ianua est apta. Et istud attestaf sue magne perfectioni. Celū nāq; aperiī viris perfectis martyribus z baptizatis. Sācta igitur Chaterina fuit valde pfecta martyr p̄ciosa, z suo sanguine baptizata. Q i n tū est angelorū accessio. Et istud fuit in beato martino ad cuius obitū angeli accesserunt: z istud etiam fuit in sancta Catherina cui i morte angelꝫ obsequia p̄stiterūt. Et istud attestatur sue virginitati. Quia eñ angeli sunt virgines p naturā: z ipsa fuit virgo p gratiā libenter angeli cū ipsa morabanf. Eccl. xxvij. Volatilia ad sibi similia q̄uiunt. Sertū est lactis emanatio: et istud fuit in beato paulo a cuius corpore vnda lactis effluxit. Istud etiam fuit in sancta Catherina que pro sanguine lac dedit. Fuit etiā de numero sanctorum: de quibus dicitur. Threno. iij. Nitidiores lacte. Septimum est diuine lāctis chorusc atio: et istud fuit in beato petro i cuiꝰ martyrio magna lux emicuit: z cū ipsa luce aīa in celum ascendit. Istud etiā fuit in btā Catherina q̄ cum fuisset in tenebroso carcere inclusa magna claritas sibi resplenduit: z istud attestatur sue magne fame et lucide cōuersationi. Sap. iiij. O q̄ pulchra est casta generatio cū claritate. Tertio xps beate Catherine magnam miam fecit post mortē. Et ista mia in tribus attendit. primo quia corpus eius mirabiliter honorauit qñ per angelos ipsaz sepeliri fecit. Angeli eñ corpꝰ eius ad montem synai tinere plusq̄. xx. dierū dederunt: z ibi honorifice sepelierūt. Esa. xi. Erit sepulchrum eius gloriosum. Et in hoc assimilatur sancto Clementi: cui angeli in mari monumentum fabricauerūt. Et istud attestaf sue magne sapiētie. Sepulta nāq; est btā Catherina in mōte synai vbi dormiuit Moysi sapientiā suā dedit. Secūdo qz corpꝰ eiꝰ prodigio magno illustratur quādo de eiꝰ membris oleū emanare cit. Et i hoc assimilaf beato Nicolao de cuiꝰ corpore oleū emanat. Et istud attestaf sue magne misericordie: qz p oleum misericordia designaf. Tertio qz eis mame trecēta premia dedit. dicit eñ Matrix. q̄ semen iactū in terrā bonā facit fructum aliud tricesimū: aliud sexagesimū: aliud cētesimū. Terra bona faciens fructū cētuplum tricesimum sunt boni cōiugati. Et cum fide trinitatis decalogum seruauerūt: et ideo premia. xxx. habebūt. Terra bona faciens fructū sexagesimum sunt boni continentes qui cū. vij. operibus misericordie decem pcepta custodierūt: et ideo. lx. premia possidebunt. Terra bona faciens fructū centesimū sunt ꝰgines predicatores z martyres qui de leua presentis vite trāseūt ad dexteram celestis patrie. Et qz btā Catherina predicatrix et martyr extitit: ideo ipsa trecentena premia a deo recepit. Dicitur eñ de sanctis Esa. lxi. In terra duplicia possidebunt. Ille nāq; q̄ tantū fuerūt virgines habebūt premia cētena duplicia. Ille aūt que fuerūt virgines z martyres habebūt cētena duplicia. Ille autē que fuerūt virgines, martyres z predicatrices sicut beata Catherina habebūt cētena triplicia.

Sermo.ccc. De eadem sermo. iij.

Simile est regnū celorū thesauro abscōdito in agro ꝛc. Mat. xiij. Regnū celorū potest intelligi btā Catherina in qua thesauro abscondito in agro. Ager iste fuit animus Catherine in quo creuit et fuit lilij puritatis, rosa charitatis, et viola humilitatis. In isto agro abscōdi tus est thesaurꝰ martyrij sine passionis assumpte, z thesaurꝰ diuine sapiētie, et virginalis mūdicie, z celestis glie: et iste est ille thesaurus de quo dicit. j. Cor. iij. Si quis autē superedificat supra fundamentū hoc aurū argentū z lapides p̄cios ꝛc. In isto agro inuenit aurū martyrij de quo dicit Sap. iij. Tanq̄ auruz in fornace pbauit illos ꝛc. Sicut eñ aurum malleaf et nō frangit: sic btā Catherina multatormēta est passa: z tū in omnibus fuit cōstās inuenta et firma reperta. Fuit etiam martyrij eiꝰ priuilegiatū quantū ad tria. Primo qz habuit honorabile obsequiū. Angeli eñ corpꝰ ipsiꝰ beate Catherine sepelierūt z tā obsequiosi fuerūt sibi obsequiū p̄buerūt tā in vita sua. q̄ eñ ipse angelus in cōflictu cū rhetorio ipsaz cōfirmauit q̄ in suo martyrio: sicut qñ eiꝰ plagas peruxit: z post mortē suā qñ multitudo angelorū corpꝰ eius ad mōtē synai deduxit. Scōo habuit honorabile sepulchrū: qz in mōte synai eiꝰ corpus fuit positū, z istud nō vacata myterio. Hoc eñ attestaf sue magne sapiētie et sue magne cum deo amicitie: et sue magne abstinentie. Sepulta est nanq; in monte illo in quo deꝰ legē sue sapientie dedit moysi, et in q̄ familiariter cū moyse, velut amicꝰ amico locutꝰ fuit: i q̄ moyses. xl. diebꝰ z noctibꝰ ieiunauit ad signi cādū q̄ btā Chaterina dei sapiētia plena fuit, et cum deo singularem familiaritatem habuit, z ab omni amore mūdi abhorruit. Tertio habuit miraculum gloriosum: qz de eius corpore oleum emanauit per quod datur intelligi q̄ ipsa valuit misericordia et pietas designatur. Oleū nanq; hz virtutē penetratiuā. p̄s. Sicut oleū in ossibꝰ eius ꝛc. Impinguasti nā. p̄s. Impinguasti in oleo caput meum. Letificatiuā. p̄s. Et exhilaret faciem in oleo. Lenatiuam: qz sup ceteros liquores eleuaf. per q̄ daf intelligi q̄ ipse misericordia z eleemosyna diabolū penetrādo vulnerat: cū sit lācea dei. Unde de eleemosyna dicit Eccl. xxix. Sup scutuz potentis z sup lāceā aduersus inimicum suum pugnabit. Wende impinguat cum sit adeps oi. p̄s. Ex adipe frumēti satiate. vnde dixit olina Judicū. ix. Nunquid possuz deserere pinguedinē meā qua dij vtunf z homines. Cōscientiā letificat cuz sit vinū. Unde p̄s. Vinuz letificat cor hominis. Unde dixit vitis ibidē. Nunq̄d possum deserere vinū meū qō letificat deuz z homines. Animā ad deuz eleuat z sibi assimilat: cū ipsa sit imago eiꝰ. Sicut eñ oleū supernatat omnibus liquoribꝫ: sic misericordia animā ad dei similitudinez eleuat pre ceteris virtutibus. Luce. vj. Estote misericordes sicut z pater vester misericors est. Scōo in isto agro inuētuz est argentū diuine sapiētie z eloquentie. de qua oz in p̄o. Eloquia dñi eloq̄a casta argētū igne examinatū ꝛc. Est eñ vt habef Jac. iij. Quedā sapia desurſuz: z ista est sapientia diuina: quedam est sapiētia deorsum: z ista est sapiētia diabolica. Inter sursum autē et deorsum relinquitur quoddam medium: quia inter sapientiā diuinā z diabolicā est sapiētia mūdana. Sapiētia aūt diuina cōsistit in dei cognitione. Hiere. ix. In hoc glorietur qui gloriatur scire z nosse me. In p̄ceptoruz dei obseruatione. Augustinꝰ. Sapientia dei est: non eloquis dei scire: sed fm eloquia dei in dei z primi dilectiōe viuere. Aug. Ille tenet q̄ latet z q̄ ptz in diuinis sermonibus: qui charitatē seruat i moribꝫ Istā diuinā sapientiā beata Chatherina habuit, qz et vnum solum deū cognouit: z mandata z consilia seruauit: z vsq; ad mortem ipsum dilexit. Sapiētia autē mūdana diuiditur i tres partes. s. in ethicā q̄ docet mores in forma. s. in ethica q̄ docet mores informare z yconomicā q̄ docet familiam bene regere: z politicā que docet vrbes z regna sapiēter disponere.

primam sapientiam habuit beata Chaterina: qz se omni virtute z morum honestate composuit. Secundaz habuit qz palatium suum et familiam sapienter rexit. Tertiam habuit: quia regnum suum prouide gubernabat. Secundo sapientia mundana in tres partes diuiditur: vt ibidem dicit Jacobus. s. in terrenam que consistit in appetitu cupiditatū: alia ez q consistit in expletione voluptatū: z diabolicam que consistit in appetitu honoruz. Sed tamen beata Chaterina primā cōtempsit inquantuz oia terrena desperit. Secūdam inquantuz voluptates abhoruit, et virginitatem seruauit. Tertiā inchtum honores mūdanos deseruit z humiliati, se dedit. Tertio in isto agro inueniuntur duo lapides pretiosi. Unus est virginalis mūdicia: et alius celestis gloria. Est enim virginitas valde pretiosa deo: et ideo non de nupta sed de virgine voluit nasci. Et angelo, qz a Joanne euāgelista virgie noluit adorari. Et toti mūdo. Unde dicit Hieremi. contra Jouinia. Romanus populus in quāto honore virgines semp habuit: hic apparet q cōsules z imperatores z in curribus triūphātes ois dignitatis gradus eis de via fecedere solitus est. Preciositas nanq virginitatis ex hoc apparet: qz deus virginitatē multum honorat: z multū glorificat. Multum quidē honorat qz ipsos virgines, fecit oculatores suos: domicellos suos: z seruitores suos. Ista tria tangunt Apoc. xiij. vt Johānes de virginib⁹ loquit dicēs. Cantabāt quasi canticum nouum ante sedem: z nemo poterat dicere illud ecce qz sunt oculatores dei deinde subdit. Hi sequūtur agnum quocunq ierit ecce quia sunt de familia dei. Deinde cōcludit. Sine macula sunt ante thronum dei: ecce quia sunt domicelli et serui in mēsa dei. Patet etiā eius preciositas: quia deus ipsam virginitatem multum glorificauit. Hoc significatum est Apoc. xij. vbi dr. Signū magnuz apparuit in celo mulier amicta sole z luna sub pedib⁹ ei⁹ z in capite ei⁹ corona duodecim stellarū: z in utero habēs. Er quib⁹ ꝑbis dat intelligi q deus virgines sanctas coronabit in capite. ideo dicit. In capite eius corona duodecim stellarū. Ornauit eā pozet: ideo dr. erat amicta sole. Decorabit i pedet: ideo dicit: q luna erat sub pedibus eius tanq scabellum. Et secundo dit in prole: ideo dicitur q erat in utero habēs. Christuz enim semper portabat in utero per gloriosam fruitionē. Quarto in isto agro inuenit lapis preciosus celestis glozie. de quo dicitur Mat. xiij. Ja uenta autem una ꝑciosa margarita. Homo nanq habet tres tempozales pinquos, corpas z animam. Tunc ergo oia que habuit vendidit qñ q desiderio regni celestis terrena contēnit parentes deserit corpus morti exponit aiam rōi subiugauit. Jdeo modo btā Catherina regnū celoꝝ emit. Jtā cū esset filia regis regnū z oia mundana cōtempsit: matrimonium vñ filios z heredes hr̄e potuit sed vilipēdit z corpus suū morti tradidit sensualitatē suā z rationi z precepto obedire coegit. Jsta autem margaritā celestis glozie est valde preciosa: de cuius preciositate dicitur. j. Corinth. ij. Quod oculus nō vidit nec auris audiuit. nec etiē viri merentur videndo corde quod fidem audiendo: ita est obediendo autē cordis p operationē diligēdo z amādo corde per feruozem: sed tunc plus recipit q̄ meruit oculus fidei recte: vel auribus obedientie et operationis bone vel charitatis feruide. Jsta margarita pide preciosa celestis glozie des beatam Catherinā hodie coronauit. Jurta illud ꝑbs. Posuisti in capite eius coronam z̄c.

Sermo.cccj. De dedicatione ecclesie. Sermo primus.

Sanctificauit domum hanc quā edificauit vt ponerē nomē meū ibi in sempiternū. ij. Reg. ix. Jsta verba dixit deus Salomoni postq templū dei edificauit z dedicauit. Festum nanq dedicationis est magne auctoritatis trahit em auctoritatem a tpe legis nature. Gen. xxviij. Tulit Jacob lapidē quē suppoſuerat capiti suo erexit in titulū fundēs oleū desup z vouit votū. Item in lege scripte Exo vlti. Assumpto vnguento olei vnges tabernaculū z̄c. Item legis gfe. Johā. x. Facta sunt encenia hierosolymis z̄c. vbi dr Beda loquens de hac solēnitate eo maiori deuotione celebrare cōuenit quo eā redēptori nostro gratissimā esse cognoscimus: ja deo vt in ea ingredi templū et sermonē ad populū facere: z diuinitatis sue sacramēta, pāna notare. Primū est dom⁹ dei edificamus edificate dedicatio: cū dr sanctificauit domū hāc. Tertiū est ipsius edificate et dedicate finalis intentio: cū dr: vt posit nomē meū ibi in sempiternū. Circa primū notandū q domus dupliciter cōsideratur. Aut put est in fieri: aut prout est in facto esse. Si put est in fieri: tūc tria requirunt. De quib⁹ sic dr Amb. i Hexamer. Bon⁹ artifex primo fundamentū ponit, fundamento edificatiōis posito mēbra distinguit z adiungit ornatū. In hac ergo domo dei: q est ecclia dei militans: ponit fundamentum qd est Christus Jesus. Jpe em xps in edificatiōe ecclie ponit in mo p fidē velut lapis primari⁹. s. Cor. iij. Fundamētū alind nemo ponere pōt preter id qd positū ē qd est xps iesus. Et ponit in summo p spē tanq lapis angularis. Ephe. ij. Jpo summo angulari lapide xpo iesu. Jpsa em spes dr lapz angularis: qz hoiem cū deo cōungit. Ponit in medio p charitatē tanq vinculū fidei cemētū adimplicē ipsos fideles cōmbens. Colo. iij. Sup oia aūt hec charitatē habete qd est vinculū pfectiōis. dz autez ipm fundamētū ad orientē dirigi: et hoc ꝓbs de causis: de qb⁹ sic dr Damas. li. iij. fidei: vñ hoiem trāsgressum exulē fecit: de paradisum in eadē ad orientē plantauit paradisum ex occidēte habitare fecit. Tanq ergo paradisum exquirētes z ad ipm respiciētes ad orientē adoramus: Sed z des crucifix⁹ ad occidētē respicit assumpt⁹ ad orientē sursum ferebat: et ita adoram⁹ ad ipm respiciētes z ad eū veniet quēadmodū viderūt eū eūtez in celū. Jpm ergo expectātes ad orientē adoram⁹. Fundamēto aūt edificationis posito mēbra distinguunt q̄ sat sacrariū chorus z nauis. De qb⁹ sic dr Richard⁹ de vict. Sacrificium ecclie significat ordinē ꝛginū. Chorus ꝛo significat ordinez icōtinentiū, sed nauis significat ordinem cōiugatoꝝ. Strict⁹ nanq est sanctuariū q̄ chorus, z chor⁹ q̄ nauis. Sic pauciores sunt virgines q̄ cōtinentes z q̄ cōtinētes z q̄ cōiugati. Sāctior etiam est locus sanctua: q̄ chorus, et chorus q̄ nauis. Sic etiā dignior est chorus virginū q̄ ordo continentium: z cōtinentiū q̄ coniugatoꝝ. Tertio dz adiungi ornatus qz ad literā ipsa ecclia dz imaginib⁹ z picturz decorari. Et hoc ꝓp q̄tuor. s. pp rememorationē: qz ipse imagines reducūt nobz ad memoriā xpi passionē. Propter exercitatiōnē: qz in visiōe taliū imaginū laici instruūtur cum hmōi imagines sint q̄st quidam libri ipsoꝝ laicoꝝ. Debet etiā ecclesia decorari z pingi imaginibus et ornari picturis ꝓpter imitationem sanctoꝝ: qz laici videntes sctoꝝ martyrum passiones z cōflatias p imagines erp̄ssas aliantur ad constantiā et fturē. Secūdo dom⁹ pōt cōsiderari put est in facto esse: et tūc tria similiter requirunt: de quibus sic dr Aug. in libro de trī. Bona domus est paribus mēbris disposita: ampla z lucida. Dom⁹ ergo dei primo dz ē ps rib⁹ mēbris disposita. Cū em sit palatiū regale debēt ibi eē dispositā: cenaculuz: cōsistoriū et cubiculū. In cenaculo nanq reꝛ suos reficit. In cōsistorio ꝛo causas audit z dirimit lites. In thalamo ꝛo dormit. In ecclia q̄ altare ē cenaculū dei: in quo fideles reficiunt pane vite. Joh. vi. Ego sum panis viu⁹. Chorus ꝛo est thalam⁹ dei: in q̄ requiescit i deuota fidelium oratione z laudatiōe. ꝓ. In ecclijs bñdicite dño z̄c. Corp⁹ siue nauis ecclie est ꝓfisio rius dei vbi rei resoluunt in confessiōe. Psal. misia. Precinite dño in cōfessione. Sco domus dei dz esse ampla de cui⁹ amplitudine dr. Gen. xxviij. dilatabers ad orientē: z occidētē: z meridiē z septēntrionem. Jstam dilectionē facit charitas q̄ tūc dilatatur vsq ad orientē qñ deū diligit sup oia qui est oim principium z origo. Usq ad occidentē qñ homo in se omnia vicia mortificat et extinguit. Usq ad meridiē quando amicos diligit in deum. Usq ad

aquilonē:qñ inimicos diligit ꝓpter deū. Tertio domus dei dz esse lucida. Ideo i ipsa ecclesia ample fenestre vitree ꝙstruūtur:vt scz ab ipsis illuminetur. Per fenestras vitreas ꝓlati z doctores intelligūtur. Fenestre cñ vitree quatuor bona in eccl̄ia faciūt. Habēt em lucē transmittere:a vento z ꝓcellis defendere:z eccl̄iaz decorare:z illiteratos per imagines erudire. Sic sancti prelati debēt ꝓpm illuminare per doctrinā Phil.ij. Inter quos lucetis sicut luminaria i mūdo verbū vite cōtinētes. A vētis z ꝓcellis tentationū defendere per deuotā oronē Uñ quidam reprehenduntur. Eze.xiij. Non ascendisti ex aduerso,neq; posuisti murū pro domo israel. Prelatus tūc ex aduerso ascendit qñ diuīe iustitie clypeū oronis opponit. Tūc opponit murū,qñ ponit intra deū z ꝓtectōrē oronis sue suffragia. Dz eccl̄iam decorare per honestā ꝙuersationē Chryso. Clerici nullā debēt habere maculā: nec in verbo:nec etiā in cogitatu:nec i facto:nec in opinione:qz ipsi sunt pulchritudo z virtus ecclesie:z si mali fuerint tot tam deturpāt ecclesiā. Debent etiā simplices z illiteratos instruere per opa bona z exēpla. Mat.v. Sic luceat lux vestra coꝝ hominibus vt videāt opera vestra bona. Secundo ponit in premissis verbis ipsius eccl̄ie edificate consecratio: cum dicitur. Sanctificauit domum hanc. Deus nanq; sanctificat auctoritate,pontifices vero sanctificāt ministerio. Sz re vera eccl̄iam militātem deꝰ sanctificabit in celo z sanctificauit in sue passionis sacramento:z quotidie sanctificat ipsoz ēporum ministerio:de prima sanctificatione qua sanctificabit ecclesiam militātem in celo.dicit.j.Joan.v. Tres sunt q̄ testimoniū dant in celo,s.in ecclesia trīū phante. Pater,verbum z spūssanctꝰ. Filius eam sanctificat ponēdo ibidē suam perfectam cognitionē. Spiritꝰ sanctus suam perfectā dilectionē. Pater cognitī z dilecti eternā possessionem. Aug.de ciui.dei. Illa ciuitas superna est viget et amat. In eternitate dei viget,in veritate dei lucet:in bonitate dei gaudet de secūda sanctificatione qua ecclesiam sanctificauit in passionis sacramento:subditur ibidem. Et tres sunt qui testimoniū dant cū apostolis dulce cōmūiū fecit iuxta illud Actuū.j. Cōuescens precepit eis ꝛc. In hora nona xps spiritum emisit, vultus in latere accepit:z ad celum ascendit. In hora aūt vespertina: sacramentam corporis z sanguinis sui instituit discipulorū pedes lauit:z habitu peregrī resurgens apparuit. Luce.vlt. Mane nobiscum dñe,qm̄ aduesperascit ꝛc. In hora cōpletorij xps sanguineas guttas sudauit.de cruce depositus,z in monumento collocat⁹ fuit z ianuis clausis ad discipulos introiuit.

¶ Sermo.cccij.

Eadem die,Sermo secundus.

Edificauerunt templum domini rex z filij israel.iij.Regū. viij. Sicut templum dei dedicatū fuit a salomone z filijs israel, ita z nūc ecclesie dedicanꝫ a xpo regepacifico auctoritate z a pontificibus z aliis clericis minoribus ministerio In ipso autem dedicationis officio fiunt plurima que magna cōtinent sacramēta. primū est qꝫ pontifex ecclesiā cōsecrādā tribus vicibus circūit:ad ostēdendum q̄ cōsecratur in honorē sancte trinitatis: z ille triplex circūitus signat tēpus quo deꝰnō circuire vt nobis posset salutē offerre:scilicet tēpus nature:legis scripte: et gratie. Nam in tēpore legis nature misit patriarchas.ps. Misit Moseu seruum suū Aaron quem elegit.In tēpore legis scripte misit prophetas. Hiere.vij. Et misit ad vos oēs seruos meos ꝓphetas p̄ surgens diluculo z mittēs. In tēpore gratie venit ipse. Esa.lij. Propterea sciet populꝰ meꝰ nomen meū in die illa:qꝛ ego ipse q̄ loq̄bar ecce assum. Uel ille triplex circūitus significat triplicem circūitum quē fecit xps in ipsi⁹ eccl̄ie militātis ꝓsecratione z saluatione ꝓtimus est quo de celo venit in mūdū. Secundus quo de mūdo descendit ad limbū. Tertius est quo de limbo resurgens ascēdit ad celum. Secundus est:qz in quolibet circuitu eps cū baculo pastorali ad ostiū eccl̄ie pcutit dicēs. Attollite portas principes vestras ꝛc. Illa aūt triplex pcussio z triplex acclamatio representat triplex dominū quod christus merito sue passionis acquisiuit.s.in celo in mūdo z in inferno. Phil.ij. In nomine Jesu oē genu flectatur celestium terrestrium z inferno rū. Ac si ipso facto pontifex dicat. Ex quo xps dñū habet in celo vos principes.i. angeli aperite portas z mecuz de cetero maneatis. Ex quo dñū habet in inferno vos porte infernales.i. demones eicuamini z inde fugiatis. Ex quo dñū, hz in mundo vos homines de cetero ibi em dñū nō recꝫratis.vñ ꝓmittit ibidē i ps. Hec est em ḡnatio que,enm que,facie dei Jacob. Tertiū est:qz ipsa eccl̄ia ter aqua bñdicta interi⁹ z exterius irrigat. Ad significandū q̄ xps triplici vnda suā eccl̄iam irrigauit.s.vnda flaminis in baptismi regnatione. Ephes.v. Mūdās eā scz eccl̄iam lauacro aque in verbo vite. Unda sanguinis in sua passiōe. Apo.vij. Lauerunt eas in sanguine agni. Unda flaminis in spiritussancti missione. Eze.xxxvj. Effundam sup vos aquā mūdā:z mūdabimini ab oibus inquinamentis vr̄is. De ista tripli irrigatione dr.j. Joan.v. Tres sunt q̄ testimoniū dāt in terra.i.in eccl̄ia militanti,scz spūs:ecce vnda flaminis ꝛc sanguis:ecce vnda sanguinis. Aqua ecce vnda aq̄. Uel ista triplex irrigatio significat tria ḡna lachrymarū q̄bus aia q̄ est templū dei aspergitur z irrigat.s. lachrymis compūctionis pro peccatis ꝓpriis .ps. Lachrymis ꝓpassionis ꝓ alienis miseriis Hier.xx. Quis dabit oculis meis fontem lachrymarū ꝛc. Et lachrymis deuotionis ꝓ celestib⁹ desideriis. ps. Fuerunt mihi lachryme mee panes ꝛc. In ista aūt aqua bñdicta q̄ eccl̄ia aspgit tria opponunt.s.vinū,cinis: z sal.qz ad hoc q̄ aqua lachrymaꝝ nostrarū bñ vasa lauare tria debem⁹ opponere.s. vinū spūalis exultationis. Eccl̄ias.xxx. Non est oblectamētum supra cordis gaudiū. Cinerē.i.memoriā mortis. Geñ.xviij. Loquar ad dñm meū cū sim pulvis. Sal sapide discretiōis. Rom.xij. Rōnabile obsequiū vr̄m. Ista aūt aspsio fit cū ysopo. i. cū timore diuino. Sicut em ysopꝰ purgat flegma pectoris,sic timor dei purgat

Universidad de Deusto Biblioteca

bat pctm mentis. Eccli. j. Timor dñi expellit pctm. Quartū est qr ifts grecis et latinis in psalmēto scribit alphabetū facta cruce de cinere ⁊ sabulo: de angulo orientis vsq; ad angulū occidētis: qō q̄dem representat cōiunctionē vtriusq; populi iudei. s. ⁊ gentilis in fide vera p crucem xpi actā, ita q̄ ille q̄ erat dexter factus est sinister, ⁊ qui erat in capite factus, est in cauda ⁊ econuerso. Deut. xxviij. Ipse erit in caput ⁊ tu eris in caudā. Uel illa talis scriptura, duobus ordinibus facta significat dei precepta in duabus tabulis scripta. Et ideo talis scriptura fit in cruce de cinere ⁊ sabulo facta ad innuēdū q̄ si hō vult faciliter dei precepta implere: debet habere memoriā dñice passionis ⁊ crucis. Uñ Grego. Si passio xpi ad memoriam reducit, nihil est q̄ nō eā alio tolleretur. Debent habere memoriā fue mortis. Grego. Ualde se sollicitat in bono opere, qui semp recogitat de extremo fine. Debet etiā hr̄e cōsiderationē p prie infirmitatis: qz. s. ad istar sabuli hō est sterilis ⁊ infructuosus: nisi a dei gra adiuuet. ij. Cor. iij. Nō q̄ sufficiētes sumus aliq̄d cogitare a nobis, quasi ex nobis. Quintū est qr duodecim cruces i ecclesie parietib⁹ depinguñ. Ipsa em̄ crux sancta est xpi vexilū. Uñ cantat. Uexilla regis pdeūt. Crux est baculus xpi. Gen. xxxij. In baculo meo trāsiui iordanē istū i. mundum istum. Crux est lectus xpi, in quo ipse requieuit. Cant. j. Indica mihi vbi pascas, vbi cubes in meridie. Quia igitur crux est vexillum xpi, iō in eccl'ia cōsecranda cruces depinguñt: vt ostendat q̄ illa eccl'ia est a modo xpi i dñio subiugata. Uñ apud regalē magnificētiā observat vt cū aliqua ciuitas ei tradat vexilla regis eriguntur, hasta aūt fuit lancea. Tela fuit caro mūdissima depicta colore nigro i moris rubeo sanguinis: ⁊ albo innocentie puritatis. Depingūtur autem duodecim cruces, qz duodecim apostoli hoc vexillū per vniuersum mundū deferentes ipsum xpi dñio subiugarunt. qz crux est baculus dei, ideo ipe cruces depinguñt vt demones terreant: ⁊ inde fugiāt, Chrys. Ubicūq; demones signum crucis viderit territi fugiūt baculū timētes vnde plagā acceperūt, qz crux est ictus xpi: ideo depinguñt cruces ad innuendū q̄ sicut xps de cruce non descendit inimicus mortuus fuit: sic ⁊ ipse homo de cruce penitentie non dz descendere: si in ea cōstāter debet pseuerare. Noluit em̄ xps de cruce descendere nec p matris fue cōpassione cū sciret ipsā valde dolere. Luce. ij. Tuā ipsi⁹ aiaz gladius pertrāsibit. Nec ppter indeor̄ irrisionē. Mat. xxvij. Pretereuntes em̄ mouebant capita sua dicētes. Uah q̄ destruis templū dei: ⁊ post triduum reedificas illud. Nec ppter illorū fallacē persuasionē: ibidē Sit rex israel est descendat de cruce, ⁊ credimus ei. Nec ppter vehementem sui corporis dolorē. Thren. j. Attēdite ⁊ videte si est dolor similis sicut dolor meus. Sic ⁊ hō de cruce penitentie non dz descendere nec cōpassione suorū parentū: nec irrisione perditorū, nec psuasiōe amicor̄, nec aduersitate penarū. Sextū est qr ipse cruces illuminant ⁊ crismate inūgunt. Illa ⁊ duodecim luminaria ante crucē posita significāt ap'los qui vexillū crucis per vniuersum mundū deferentes ipsum per totū dñio subiugarūt. s. per lumē sapie. Mat. v. Uos estis lux mundi. per odorem bone fame qui significatur per balsamum. Cor. ij. Christi bon⁹ odor sum⁹ deo. et loco. Et per nitorē cōscientie que significat per oleū. ij. Cor. j. Gloria nostra hec est testimoniū cōscientie nostre. Illi etiam qui crucē penitētie assumpserūt ita ⁊ similiter debent habere. s. lumen querelatiōis honeste. Mat. v. Sic luceat lux vestra coram hoibus ⁊c. Balsamum redolens fame. Eccl. xxiij. Sicut cynamomū ⁊ balsamū aromatizans odorē dedi. Et oleū deuotiōis interne. ps. Impinguasti in oleo caput meū ⁊c. De hoc etiā scribit. j. Joh. ij. Unctio ei⁹ docet vos de oib⁹. Uerū. Qui imitatur a timore crucem xpi portat patienter: qui pficit in spē portat liberaliter: qui consummatur in charitate amplectitur eam ardenter: ecce oleū balsamū, ignis. Qui em̄ portat crucē patiēter: iam vnctus est oleo gratie preuenientis. Qui portat libēter vnct⁹ est balsamo gr̄e pficientis. Qui aūt portat ardenter inflammatus est igne gratie perficientis.

¶ Sermo. ccciij.
Eodem die. Sermo. iij.

Hodie salus huic domui facta ⁊c. Luc. xix.

Quādiu homo in hac vita est, peccator est, Et iō dei recōciliatiōis indigēs est, ideo necesse erat vt aliqua domus inueniretur in qua ista recōciliatio celebraretur. Homo autez nō poterat ascendere ad domum celestem. qr nimis erat alta: nec deus poterat descēdere ad domū terrestrē qr nimis erat immunda ideo voluit deus vt fieret, domus communis. s. ecclesia dedicata que deus esset corporea non esset domus hominum: si non esset dedicata: nō esset dei habitaculum. Et quia peccatores vbiq; sunt in mundo: ideo deus talez domum vbiq; voluit construi ⁊ dedicari: ⁊ in ea oblationē mūdā offerri. Malachie. j. In omni loco sacrificatur ⁊ offertur nomini meo oblatio munda. Quando aūt ecclesia dedicatur tunc ipsi domino mācipatur, ⁊ ab omni demonū potestate eripitur, ⁊ ideo bene dicitur. Hodie huic domui salus facta est. Notandum autez q̄ propter quatuor causas ecclesia dedicatur. Una causa sumitur ex parte dei. Secunda ex parte angeli. ¶ Tertia ex parte sacri. Quarta ex pte demonis. Prima ergo causa sumitur ex parte dei: quia efficitur domus digna dei ad habitandū ū. Parat. vij. ⁊. ij. Regum. ix. Oculi mei erunt aperti, ⁊ aures mee erecte ad oratiōem eius qui in isto loco oranerit. Elegi nanq; ⁊ sanctificaui locum istū, vt sit nomen meum ibi in sempiternum: ⁊ permaneant oculi mei: ⁊ cor meum ibi cunctis diebus. ¶ Ex quibus verbis habet q̄ deus in ecclesia consecrata ponit oculos suos, aures suas, nomen suum, ⁊ cor suum. Habet enim ibi oculos suos: quib⁹ videt deuotionem bonorum genuflexiones, ⁊ lachrymas ipsorum. Quibus etiā videt indeuotionem malorum, superfluitates vestimentorum, ac ornamentorum ecclesiasticor̄. xxiij. Oculi domini multo plus lucidiores sunt super solem circūspicientes omnes vias hominum ⁊c. Habet etiam aures suas quibus audit orationes ⁊ lachrymas omnium fidelium. Esaie. xxxviij. Audiui orationem tuā, et vidi lachrymas tuas. Quibus etiam audit verba vana ⁊ detractoria multorum: ⁊ maxime mulierum in ecclesia loquentium. Ideo dicit Apostolus. j. Corinth. xiij. Mulieres in ecclesia taceant. Habet etiam ibi nomen suum. quod est Christ⁹ qui interpretatur vnctus. Olim quidam nomen suum erat terribile ⁊ inflexibile. Psalmista ait. Sanctū ⁊ terribile nomen eius. Sed modo est vnctum: ⁊ ideo factū est ad misericordiam flexibile ⁊ valde amabile. Canti. j. Oleū effusum nomen meum. Habet etiam ibi cor suum: dignos ⁊ deuotos qui sunt ibi amat: indignos vero ⁊ malos q̄ sunt ibi cōdēnat ⁊ odit. Tales sunt illi de quibus dicitur Joan. ij. Dominus eiecit de templo oues ⁊ boues ⁊ nummularior̄ effudit es: ⁊ mēsas subuertit: ⁊ his qui vendebāt columbas dixit ⁊c. Odit enim luxuriosos tanq̄ homines bestiales. ps. Comparatus est iumentis insipientibus, ⁊ similis factus est illis. Odit prelatos superbos, q̄ cornu superbie volūt alios ventilare. Odit clericos auaros qui volūt mercimonia exercere. Odit platos symoniacos, q̄ dona spūssancti volunt vendere. Si em̄ dei⁹ in ecclesia consecrata hz cor suum: ⁊ nos merito debem⁹ ibi habere cor nostrū: ne de nobis dicat illud. Esaie. xxix. Populus hic labijs me honorat: cor aūt eorū lōge est a me. Secunda causa sumitur ex pte angeli: quia ipsa ecclesia est consecrata est angelis grat⁹ loc⁹ ad ministrādū. Ministrant enim angeli quadrupliciter. Primo qr sacerdoti ministrāti ⁊ celebrāti assistunt. Grego. Quis autem fidelium dubiuz habere posset in ipsa immolationis hora ad sacerdotis, vocē celos aperiri: atq; in illo ihesu xpi ministerio angelorū choros adesse: summis ima sociari, ⁊ terrena celestib⁹ iungi. Scdo ministrāt: qr oones fidelū deo offerūt. Uñ ozat: qr oones fideles deo offerūt. Uñ ozi cano. Jube, hec pferri p man⁹ sancti āgeli tui. ⁊c. Tob. xij. Cū oratio eras cū lachrymis ego obtuli oionē tuā dño. Tertio ministrāt qr fideles ab isidijs demonū custoditi: sez dū ad ecclīā veniūt: ⁊ dū ibi ⁊ stāt, ⁊

dum inde exeũtet recedunt. Judith.xiij. Custodiunt me angelus domini z hinc eũtem z ibi commorantes z inde huc reuertentem. Quarto ministrant: quia psallentibus se coniungũt. ps. Prevenerũt principes coniuncti psallẽtibus ꝛc. Ipsi enim angeli psallentes ad ecclesiã precedũt: ideo dicitur. Prevenerũt principes: z cũ deo psallentibus psallunt: ideo subditur coniũcti psallentibus. Ipsi in medio animarum deum alacriter z infatigabiliter laudantiũ assistunt, ideo subditur. In medio invencularum. Devotionem psallentium xpo ipsi accendunt. ideo subditur. Tympanistriarum. per tympanum enim christus intelligitur in quo est forma spetica, id est divinitas eterna. Pellis extensa, id est caro crucifixa. Melodia, id est anima omni gaudio z tribulatione repleta. Ille autem anime sunt tympanistrie q̃ ad christi divinitatẽ z passionẽ sunt dulciter affecte. Tertia causa sumit ex parte hominis: qz ẽ homini valde vtilis ad obtinendũ qd̃ petit. Moles em̃ i ecclesijs dedicatꝫ obtinere possunt affluẽtiã olim bonoꝝ z remotionẽ malorꝝ. Ibi ei obtinent ola bona. s. celestia: spiritualia, z terrena. Vñ postq̃ salomõ tẽplũ ꝺdicauit ad deũ preces effudit: rogãs vt exaudiret populũ i loco illo orantẽ cui deꝰ sic respõdit vt habet. ij. paral. vij. Si clausero celũ z pluuia nõ fluxerit: z mãdauero z precepero locuste. vt devoret terrã cõuersꝰ aũt populus egerit penitẽtiã exaudiã de celo z saluabo terrã eoꝝ. Deꝰ ergo petẽti quẽ so, z in ecclia exorãti celũ clausꝫ aperit: qñ celesti gloria cũ dignũ facit. Tũc pluuiam mittit: qñ gratiã spiritualẽ immittit qñ gratiã spiritualẽ infundit. Tũc terrã sanat qñ fertilitatẽ tẽporũ donat. Scõo obtinẽt liberationẽ ab oibus malꝫ malo culpe: pene trãsitorie: z pene eterne. vnde postq̃ Salomon tẽplũ dedicauit orauit dicẽs. iij. Re. viij. Fames si orta fuerit in terra: aut pestilẽtia: aut corruptus aer. z inimicꝰ eiꝰ obsidẽs portas. vniuersa plaga z omnis infirmitas z expãderit populus tuꝰ manꝰ suas in domo hac tu exaudies ỏ celo. Apparuit aũt ei dñs dicens. Exaudiui orationem z deprecationẽ tuam. Per hoc qõ dicit fames pestilẽtia corruptus aer notatur malum penetrãsitorie. Per hoc quod dicitur inimicus obsidẽs portas notatur malũ culpe. Diabolꝰ em̃ tũc obsidet portas: quãdo corporis sensus inuadit z detinet. p hoc em̃ qõ dicitur vniuersa plaga et omnis infirmitas: intelligitur malum pene eterne. vbi est omnis plaga in corpore: z vniuersa infirmitas in mẽte. Quarta causa sumitur ex parte demonis: quia ipsa est demonibus valde terribilis. et hoc propter quinq̃ que in ipsa ecclesia continentur. Ibi enim sunt angelorũ precidia a quibus ecclesia cõmunitur. In ecclesia etiam corpus domini cum consecratur z cõseruatur. Cruces eriguntur z in ecclesia sanctorũ reliquie recondunt̃ur: z orationes fidelium effunduntur. Ista omnia sunt diabolo valde terribilia. Diabolꝰ enim significatur per leonem. prime Petri. v. Aduersarius noster diabolus tanq̃ leo rugiens ꝛc. Leo autem quatuor timet scilicet strepitũ currus siue rotarũ: ignẽ accẽsum: galeã z maxime albũ: z quãdo videt catulũ corã se verberari. Per currꝰ namq̃ significatur exercitus angelorum. ps. Currus dei decem milibus ꝛc. Unde z ipsi angeli in curru igneo Helie apparuerunt. Strepitus ipsorum curruum sunt voces eratices sanctorum angelorum ad deum contra demones pro nobis clamantium. Esa. lxij. Super muros tuos hierusalem constitui custodes tota die ac nocte non tacebunt ꝛc. Ista currus et eorum strepitus sunt demonibus valde terribiles. Unde. legitur Gene. xxviij. q̃ postq̃ Jacob. viderit scalam z per eam angelos ascendentes descendentes. Quaꝫ terribilis est locus iste. Per scalam nanq̃ penitentia nostra figuratur. p quaꝫ angeli descendunt z orationes que in ecclesia fundunk colligũt z ascẽdũt vt ola collecta deo offerãt. Scõo leo timet ignem accẽsum p quẽ significantur grãde tia desideria et feruẽtes orationes fidelium q̃ ola sunt demonibꝰ adeo terribilia q̃ eos incẽdũt. vñ dixit diabolꝰ bto Bartho. Incẽdũt me ọnes tue q̃ eos expellũt vt habet Tob. vj. Cordis eiꝰ pticulã si sup carbones ponas fumꝰ eiꝰ extricat omnes genꝰ demoniorꝝ: q̃ etiã demones vulnerãt z cõfodiũt. Aug. Tela ꝓpria diabolꝫ verba dei sunt. Fides tua spes tua et operatio tua gladij sunt interficiẽtes inimicum. Quam terribilis autem est anima virtutibus z bonis operibꝰ vallata. vt habetur Cant. vj. Terribilis vt castrorum acies ordinata. Tertio timet galluz album per quem intelligũtur sancti martires z confessores qui fuerunt galli dei per doctrinam. Job. xxxviij. Quis dedit gallo intelligentiam. Et fuerunt albi per innocentiam. Apoc. iij. Ambulabunt mecum in albis ꝛc. Horuꝫ vero reliquie que condunt̃ur in ecclesijs sunt demonibus valde terribiles. Chrysost. in homel. de martha. Nã vt audaces latronum duces agminis regis insignijs deterrentur vt fugiant: ita profecto demones vbi coronam martyrum corpora posita conspiciunt illico ab eorum longe conspectu pauidi fugiunt. Quarto timet catulum flagellatum per quem significatur christus qui fuit catulus dei inquantum cõtrahens sibi peccatis ad virtutum vigilantiam excitabat: z inquantum lingua sua medicinali multorũꝫ vulnera curabat. Iste catulus lamentabiliter fuit flagellatus: qz a planta pedis vsq̃ ad verticem non permansit in eo sanitas. Unius autez sue flagellationis z passionis nouem duo memorialia remanserunt scilicet lignum crucis et sacramentũ sui corporis. Et vtraq̃ sunt diabolo terribilia. Lignum enim crucis quo vulneratur. Chryso. Tanta est virtus crucis vt si in mente fideliter habeas nullus demonum prope stare poterit videns gladium in quo delectus est. Est etiam terribile demonibus sacramentuꝫ corporis z sanguinis christi. Chry. Ubiq̃ sanguinem demones viderint fugiant z currunt angeli. Idem, Ut leones ignem spirantes sic a mensa altaris fecemus terribiles stantes diabolo.

(Ser. ccciij. De dedicat. altarꝫ. Ser. j.

Eptem dieb9 expiabis altare z sanctificabis et erit sanctuꝫ sanctorum ꝛc. Exodi. xxix. Quia deus est sanctus: ideo vult habere omnia sancta scilicet tabernaculum z vasa tabernaculi: ac etiam altare z vasa altaris. Numeri. vij. Unxit moyses z sanctificauit tabernaculum cum omnibus vasis suis: altare z similr vasa eius. Vult etiaz habere sanctos ministros. Leuitici. xj. Sancti estote quoniam ego sanctus sum. Exodi. xlx. Sacerdotes qui accedunt ad dominum sanctificẽtur ne percutiaz eos. Et sicut in veteri testamento. Alia erat consecratio altaris. Alia erat consecratio tabernaculi. Ita z nunc alia est consecratio altaris: et alia cõsecratio ecclesie. In premissis ergo verbis duo ponuntur. Primo ipsius sanctificãdi ritus. cum dicitur Septem diebus expiabis et sanctificabis altare. Secundo ipsius sanctificationis effectus. cum dicitur. Et erit sanctum sanctorum. Ritus autem altaris veteris tabernaculi fiebat septez diebus per hostiarum immolationem. Ritus autem consecrationis altaris ecclesie multis tantis continet multa, que magnis sacramentis fuerunt plena. Primum est quia quatuor cruces in quatuor cornibus altaris confinguntur de aqua benedicta. Altare quidem significat crucem cuius quatuor cornua sunt quatuor brachia in quibus emanauit vnda salutis que quidem vnda quatuor partes mundi abluit z purgauit. Uel per illas quatuor cruces de aqua benedicta significabatur q̃ christus mũdauit per sanguinẽ sue passionis quatuor elementa. Mundauit esse ipsum aerem: quia non sub tecto sed in aere pati voluit. Mundauit aquã per illã aquaz que de suo latere proflurit. mũdauit terram per sanguinem quẽ in terra effudit. Mundauit ignem z non tantum materialem sed etiam spiritualem. cuiusmodi est ignis tribulationis quem christus etiam mundauit: quia eum minorem fecit ex eo q̃ illo igne examinatus fuit. ps. Igne me examinasti, et nõ est inuenta in me iniquitas. vel per illas quatuor cruces significat q̃ passionẽ xpi z eiꝰ crucẽ quadrupliciter portare debemus scz i facie per assiduã impressionẽ: in ore per cõfessionem: in corpore per mortificationẽ, z in corde per devotionẽ. Scõm quia episcopꝰ altare consecrãdum septẽ vicibꝰ circuit. per

illos autem septē circuitus quos christꝰ fecit p altaris nr̄i,id est cordis nr̄i sancti ficationē. Primus est quo de celo venit in vterum virginis. Secūdus est quo de vtero venit in presepium. Tertius est quo de presepio venit in mundum. Quartus est: quo de mūdo ascendit in patibulū. Quintus est: quo de patibulo descendit in sepulchrum. Sextus est quo de sepulchro descendit in lymbum. Septimus est quo de lymbo resurgēs ascēdit in celū. Tertium est: quia ipsum altare septem vicibꝰ cum aqua benedicta ꝛ hysopo aspergitur. Hysopus nanq; est herba parua calida ꝛ flegmatis purgatiua. Et significat christum qui est parvus per humilitatem vt habetur Ysaie.ix. Parvulus natus est nobis. calidus per claritatem. Johānis xv. Maiorem hac dilectionem nemo habet ꝛc. est enim purgatiuus faciēs nobis magnam puritatem. Heb.j. Purgationē peccātorum faciens. Ab ista hysopo profluxerunt septem aque aspersionis, id est septem sanguinis effusiones. Quarum prima profluxit in circuncisione. Secunda in sudatione. Tertia in corporis flagellatiōe. Quarta i capitis coronatione. Quinta in manuū perforatiōe. Sexta in pedum crucifixione. Septima in lateris apertione. Uel illa aqua significat aquā baptismalē qua altare cordis nr̄i aspgitur ꝛ mūdatur: que ideo septies aspergitur: quia ipso baptismo septem dona spiritussancti dantur. Quartum est quia incensum in ipso altari concrematur. p qō significatur ipsum sacrificium in ara crucis, oblatum. Et sicut fumus incensi exit a carbone accenso: ꝛ in altum ascēdit: et odorez reddit. Sic fumus huius sacrificij processit a christo iflāmato igne amoris: passionis ꝛ compassionis. Ascendit vsq; in celum. Apocal. viij. Ascendit incensorum fumus in conspectu domini de manu angeli, id est christi qui fuit nūcius dei patris. Et ideo fecit odorē magnum. Ephe.v. Tradidit semetipsum p nobis oblationē ꝛ hostiā deo i odorē suauitatis. Uel p illā ꝛcremationē incēsi significat q illi q altare accedunt: debēt habere oratiōnē ad istar incēsi. f. feruentē ascēdentē et redolētē. Feruētē, f. caloze charitatis. Apoc. viij. Data sunt el incēsa multa. Et infra. Et accepit angelus thuribulum et impleuit illud de igne altaris. Ascendentem leuitate humilitatis. Eccli. xxxv. Oratio humiliantis se penetrat nubes. Redolentem odore mūdicie ꝛ puritatis. Apoc. v. habentes singuli citharas ꝛ phialas aureas plenas odoramentorū ꝛc. Quinto ostis eſt: quo de patibulo descendit in sepulchrum. Sextus est quo de sepulchro descendit in lymbum. Septimus est quo de lymbo resurgēs ascēdit in celū. Tertium est: quia ipsum altare septem vicibꝰ cum aqua benedicta ꝛ hysopo aspergitur. Hysopus nanq; est herba parua calida ꝛ flegmatis purgatiua. Et significat christum qui est parvus per humilitatem vt habetur Ysaie. ix. Parvulus natus est nobis. calidus per claritatem. Johānis xv. Maiorem hac dilectionem nemo habet ꝛc. est enim purgatiuus faciēs nobis magnam puritatem. Heb. j. Purgationē peccātorum faciens. Ab ista hysopo profluxerunt septem aque aspersionis, id est septem sanguinis effusiones. Quarum prima profluxit in circuncisione. Secunda in sudatione. Tertia in corporis flagellatiōe. Quarta i capitis coronatione. Quinta in manuū perforatiōe. Sexta in pedum crucifixione. Septima in lateris apertione. Uel illa aqua significat aquā baptismalē qua altare cordis nr̄i aspgitur ꝛ mūdatur: que ideo septies aspergitur: quia ipso baptismo septem dona spiritussancti dantur. Quartum est quia incensum in ipso altari concrematur. p qō significatur ipsum sacrificium in ara crucis, oblatum. Et sicut fumus incensi exit a carbone accenso: ꝛ in altum ascēdit: et odorez reddit. Sic fumus huius sacrificij processit a christo iflāmato igne amoris: passionis ꝛ compassionis. Ascendit vsq; in celum. Apocal. viij. Ascendit incensorum fumus in conspectu domini de manu angeli, id est christi qui fuit nūcius dei patris. Et ideo fecit odorē magnum. Ephe. v. Tradidit semetipsum p nobis oblationē ꝛ hostiā deo i odorē suauitatis. Uel p illā ꝛcremationē incēsi significat q illi q altare accedunt: debēt habere oratiōnē ad istar incēsi. f. feruentē ascēdentē et redolētē. Feruētē, f. caloze charitatis.

nos firmat. f. per sacramētum. Facit em nos firmos ꝛ fortes i agrediēdo arduā q̄ significatum est. j. Machab. vbi dr̄ q elephāt̄ ostēderūt sāguinē vue ad acuē eis eos ad prelium. Facit nos firmos suffe rēdo aduersa. Heb. xij. Recogitate eū q talē sustinuit a pctōrib⁹ aduersus semetipsum ꝛadictionē vt nō fatigemini animis vr̄is deficiētes. Facit nos firmos p fortitudinē cibi illi⁹ ꝛc. ps. Panis cor hois confirmet. De his exemplis habemꝰ in xpo q̄ magnanimiter agressꝰ est ardua ꝛ crucē ascēdit. Cōstāter sustinuit aduersa q̄s vulnera fortiter tolerauit: ꝛ pseuerāter cōtinuauit fortia. f. q̄s de cruce descēdere noluit. Tertio sacramentū dr̄ sanctū qr̄ sanguine suo nos tinxit ꝛ quādo sue passionis memoriā nobis imprimit tangēdo nostrū intellectuz cogitationem. Deut. vj. Meditaberis per meditationē. Deut. vj. Meditaberis sedens in domo tua ꝛ nostrū affectū per desiderij ꝛ deuotionē. Job. xxxix. Pulli eius lābunt sanguinē ꝛ totā nr̄am per imitationem. Prime Petri secūdo. Christus passus est pro nobis vobis relinquens exemplum ꝛc.

Sermo.cccv.

De officio diuino. Sermo. j.

Editin celebratiōib⁹ decꝰ ꝛc. Eccl. xlvij. Ista ꝛba fuerūt dicta de dauid propheta ꝛ possunt cōuenientius dici de beato Grego. papa qui misse celebrationem, pulchre ꝛ decore ordinauit: ipsum ministrū celebrantē pulchro habitu insigniuit. Uideamus ergo q̄ decoꝛa sit habitus ministri. Secundo q̄ decoꝛa sit celebratio ministerij. Minister primo qr̄ in capite coronā decoꝛam debet habere. In qua siquidez corona tria sunt. f. pilꝰ, abrasio: capillꝰ detrūcatio forme sperice figuratio. Abrasio aūt pilorum in superiori pte capitis fit ad innuēdum q̄ inter ipsos ministros ꝛ deum nihil debet esse medij: sed immediate debent deo vniri p vinculū charitatis: per lētitatem valuntatis: ꝛ per opera pietatis. Misericordia enim maxime deo coniungit hominem. Capilorum enim detruncatio super aures fit ad innuendū q̄ omnia tēporalia superflua debēt resecare: ꝛ superfluas cogitationes abscere a mēte: ꝛ ad māndata dei adimplēda auditū liberū et expeditū habere. circularis aūt figuratio in modū corone fit ad innuēdū q̄ seruire deo regnare est: ꝛ q̄ sunt ministri illius qui principio caret ꝛ fine. Et q̄ de corona sacerdotalis dignitatis perueniri sunt ad coronam eterne felicitatis. Secūdo debet amictum in capite assumere tāquā galeā spei: quia debet ab altare accedere cū spe ꝛ fiducia obtinēdi. j. Thessal. v. Induti galeā spem salutis. Tertio debet induere albā tanq̄ loricam iustitie. Ephe. vj. Induti loricā iustitie. Sicut enim lorica hominem vndiq; tegit. sic iustitia cum alijs suis virtutibus vndiq; animam tegit ꝛ munit. Prudentia enim animam munit ab interiori vt prouideat de futuris. Justitia a posteriori vt prouideat de futuris ꝛ satisfaciat ō preteritis. Temperantia a dextris ne alliciatur in prosperis. Fortitudo a sinistris ne succūbat in aduersis. Quarto debet cingi cingulo castitatis ꝛ mundicie Ephe. vj. State ergo succincti lumbos vestros in veritate. ꝛ. j. Petri. j. Succincti lumbos mentis vestre. Quinto debet accipere manipulum tanq̄ scutū fidei. Ephe. vj. In omnibus sumentes scutū fidei ꝛc. ipsum autem manipulum in manu sinistra ponitur: quia scutū in sinistra parte portat. Sexto debet accingi stola tanq̄ ense ꝛ gladio ancipiti qui est gladius verbi dei vt incidat verbo ꝛ exemplo. Heb. iiij. Uiuus est sermo dei ꝛ efficax. ꝛ penetrabilior omni gladio ancipiti. Septimo per planetam siue casulam que de superbo ponit intelligitur charitas que desuper omnes virtutes ponitur quasi earū forma. Colossen. iij. Super hec aūt ola charitatem habentes ꝛc. Uel p illā planetā intelligitur insigne quod dā q̄ cognoscētis dicitur: p quod cuius regis sit miles agnoscitur: p quod mortificatio carnis accipit: p quā christi milites discernuntur. Gal. v.

Qui autem sunt christi carnem suam crucifixerunt cum vicijs ⁊ concupiscentijs. Post modum autem sacerdos sic ornat⁹ et armatus ad altare accedit: vbi etiam tribus alijs armis se munit scilicet confessione vt sit mundus cum dicit. Cõfiteor deo ꝛc. Oratione vt accedat deuotus cũ dicitur Auser a nobis domine. ꝛc. Et crucis impressione vt maneat securus. Ezechie. ix. Super quez videritis thau ne occidatis. ꝛc. Secundo videndum est q̃ decora fit celebratio ministerij, id est misse que quidem decora est propter multa q̃ ibi fiunt que magna continent sacramenta: quorum quedam sunt ante cõsecrationem: quedam vero sunt in ipsa consecratione: et quedam post consecrationẽ. Ante quidem consecrationem plura fiunt q̃ sacramenta continent. Primum quia sacerdos ad populum se manifestat et clara voce ipsum salutat: in vna tamen illarum licet se populo manifestet non tamẽ clare sed submisse dicens. Orate fratres ꝛc. Ille autem quinq̃ manifestationes representant quinq̃ apparitiones quibus in ꝓo die resurrectiõis se discipulis suis manifestauit: vna tamen illarum fuit occulta scilicet qua ꝑmoni petro apparuit. Secundum est quia sacerdos non dicit christus vobiscum nec iesus vobiscũ: sed dicit dominus vobiscum. Nam christus et iesus sunt nomen personale ipsius filij. Dominus autem est nomen commune conueniens tribus personis: quia dominus pater: dominus filius dominus spiritussanctus. Et tamen nõ tres domini sed vnus est dominus. Aesi dicat Tota trinitas sit vobiscum scilicet pater qui sua potentia vos confirmet: filius qui sua sapiẽtia vos illuminet: et spiritussanctus qui suo amore vos inflammet. Alia ratio est, quia dominus potentiã significat: ⁊ ideo omnem defectuz populi supplere potest: et omnia bona conferre, Rom. x. Idem dominus omnium et diues in omnes qui inuocant eum. Tertium est quia non respõdetur sibi eo modo quo salutat. Nõ enim sibi respondetur. Et dominus tecũ: sed et cum spiritu tuo. ad innuẽdũ q̃ tũc sacerdos totus debet esse in spũ ⁊ spiritalis esse: ⁊ nihil sentire de corpe: vel corporali sollicitudine sz totũ se dz dare spiritui. j. Cor. xiij. Orabo spũ: orabo ⁊ mente. Quartũ est qz oones in ipsa missa in numero impari dicunt: cui⁹ rõnẽ assignat Greg. qz par numer⁹ in duo eq̃ est diuisibilis ⁊ impar in duo equalia diuidi non põt. Non dicunt ergo in numero pari: quia ad euãgeliũ deportat inmẽ: thus ⁊ crux ad innuẽdũ q̃ ille q̃ dz euãgelizare verbũ dei dz hre lumẽ doctrine. j. Petri. ij. parati semp ad satisfactionẽ oi petenti vos. ꝛc. thus adolere fame. j. Timoti. vj. Opz illũ testimoniũ hre bonũ ꝛc. crucem mortificatiõis propue. Mathei. xvi. Abneget semetipsum ⁊ tollat crucẽ suã ⁊ sequat me. Sextũ est qz diaconus signat se in frõte, in ore, ⁊ in pectore. In fronte qz nõ debet euãgeliũ christi erubescere. Rom. j. Nõ enim erubesco euãgelium. In ore qz debet ipm feruenter predicare. In pectore: qz debet ipm fideliter credere. Roma. x. Corde creditur ad iustitiam: ore autẽ confessio fit ad salutẽ. Scõo sunt ea quẽ in ipsa vel circa ipsam cõsecrationẽ dã. Primũ est: qz corpora explicantur. Calix enim cũ patena parat. Altare q̃dẽ significat crucem: sed corporalia significat linthea mina ⁊ sudariũ q̃bus corpus xpi fuerat inuolutũ. Calix significat sepulchrum. Patena vero lapidẽ ad ostiũ monumenti expositũ. Scõm qz aqua ⁊ vinuz miscent ⁊ ipa aqua bñdicit. Miscet enim ipa aqua duplici de cã. Primo ad significãdũ duo sacramẽta q̃ de latere dñi nostri ꝑfluxerũt sez redẽptiõis in sanguine: ⁊ regeneratiõis in aqua. Scõm est qz p aquam populus significat. Juxta illud Apocalyp. xvij. Aque quas vidisti populi sunt ⁊ gẽtes ⁊ lingue. Ideo ergo aqua cũ vino admiscetur: ⁊ cũ sanguine transmittitur vt ostendat q̃ fideles xpo vniunt. Juxta illud Joã. xvij. vt sint vnũ sicut ⁊ nos vnũ sum⁹: ideo aũt aqua cũ cruce bñdicitur: ad oñdẽdũ q̃ illa talis vnio populi cũ xpo facta fuit mediãte cruce ⁊ xpi passione. Eph. ij. Ipse enim est pax nra q̃ fecit vtraq̃ vnũ. Tertiũ est qz sacerdos ad consecrationem tripliciter separat. s. ꝑ lauationem ⁊ ablutionẽ: ⁊ ad oblationem ⁊ purificationẽ: ⁊ ad oblationem ⁊ sacrificium ꝓ nãq̃ ad oñdendũ q̃ illud sacrificium est a deo valde odoriferum. Ephes. v. Tradidit semetipsum pro nobis oblationem ⁊ hostiam deo in odorem suauitatis. Digitos lauat: quia ꝑm ipsum dionysium in ecclesiastica hierarchia lotio digitorum significat mundationem veniam peccatorum a quibus tũc sacerdos debet esse immunis. Orat etiam ꝓ se ipso dicens. In spiritu humilitatis ꝛc. etiam vt orationes aliorum requirit dicẽs. Orate ꝓ me fratres ꝛc. Tertio fiũt quedam post ipsam consecrationem. Primum est: quia corpus xpi in tres partes dividitur ad innuendum q̃ corpus xpi mysticum in tres partes est diuisum. Una pars regnat in celo: ⁊ significatur per illam particulã que ponitur in vino consecrato: quia illi beati ab vbertate dei semper sunt ebrij. Alia pars adhuc peregrinatur in mũdo. Tertia cruciatur in purgatorio: ⁊ istas duas partes alie particule representant. Pro istis igitur tribus partibus corporis mystici corpus christi verum sub sacramento offertur. s. pro beatis in gratiarum actionem ⁊ ꝓ fidelibus qui sunt in mundo vt sit eis in consolatio, vt sez sit eis in purgationẽ. Scõm est qz post sumptionem digitos lauat sacerdos ad ablutionẽ, vt dictũ est ⁊ bis post sumptionem vna vice cũ vino vt si aliqd de corpore christi digitis adhesit in calicem infundatur. Secunda vice cum aqua. Per istam triplicem lotionem digitorum significatur tripler mundicia illorum q̃ corpus christi conficiunt. Tales enim debent habere puritatem cordium ad manus quibus ministrat: ⁊ cõtum ad os per quod sumit ⁊ cõtum ad cor in q̃ recipit. Tertium est quia post missam sacerdos lauat manus. In principio quidẽ lauat manus anteqũ se indueret, ⁊ in fine misse etiam manus lauat in medio autem misse non manus lauat sed tñ digitos: quia omni tempore siue ante missam siue post missam debet esse mũdus a peccatis manibus, in missa vo a peccatis paruis. Dicitur enim accedentes ad sanctissimum sacramentum mũdari conuenit ab oibus peccatis paruis. Et ꝓpter immundicias anime fantasticas.

¶ Sermo. cccvj. De eodem sermo. ij.

Stare fecit cantores contra altare et in sono ꝛc. Ecclesiastici. xlvij. Dauid symphonides ⁊ egregi⁹ psaltes circa dei cultũ valde deuot⁹ diuersos ⁊ plures psalmos edidit: quos per diuersos cantores circa altare decãtãdos instituit. Cuius exẽplo sancti patres diuersos cantus circa altare decãtandos ediderunt et missam vocauerũt. Quia vero ibi erant multe prolixitates. ideo beatus Grego. prolixitates resecauit: ⁊ ipsam missam conuenienti⁹ ordinauit. ⁊ ideo ꝑm eius ordinationem in ipsa missa aliqua exponamus. In ꝑmis nãq̃ in principio, misse introitus decantatur. Dicitur autem introitus ex eo quia ꝑ illum talem introituz in missam intratur. Olim quidem. scilicet tempore apostolorum missa per orationem dominicam inchoabatur, sed postmodũ per aliquã lectionẽ est inchoata. sicut adhuc fit in sabbato sancto ⁊ in vigilia penthecostes. Et postmoduz missa inchoata est per aliquẽ psalmũ qui totus cantando dicebat. Sz qz ille introitus nimis erat prolix⁹: ideo Greg. detruncauit: ⁊ de illo psalmo aliquos versus retinuit: ⁊ sic per anni circulum introitus ordinauit. Introitus autez qui clamore inchoatur repsentat clamores sanctorum patrum desiderãtiũ christi aduentum ⁊ ideo geminatur vt intensio desiderij ostendatur. Olim autez iste introitus antiphona vocabatur: ⁊ sic in aliquibus libris antiquis inuenitur. Dicitur autẽ antiphona ab an quod est circa ⁊ phonos sonus, qz est cantus circuniens psalmos ⁊ gloria patri ⁊ filio, qz ante ⁊ post illa cantatur. Deinde sequitur, kyrie eleyson, quod nouẽ vicibus dicit: qz ad honorẽ nouẽ ordinũ angelorũ cãtat quos sic honoramus vt ad eorũ sortẽ quos sic honoramus vt ad eorũ sortẽ cietatẽ puenire valeamus. In tres autez ternarios distinguntur ⁊ decantatur nouem vicibus quia angeli in tres hierarchias ⁊ nouem ordines distinguunt. Uel dicuntur illa kyrie eleyson ad honorem trinitatis ita q̃ tria prima referuntur ad patrem. tria media ad filium ⁊ tria vlti-

ma ad spiritumsanctum. Est enim kyrie eleison idē dicere qđ domine miserere. Habet enim de⁹ magnam misericordiā, multam ꝛ eternam. De duobus primis. psal. Miserere mei deus secundūm magnam misericordiam tuam. Et secundū multitudinem ꝛc. De tertia idem Confitemini domino dominorum: quoniam in eternum misericordia eius. habet igitur deus misericordiā magnā multā ꝛ eternam. Magnam qꝛ remittit peccata quātūcunq; sint grauia. Multam qꝛ remittit peccata quātūcūq; sint numerosa. Eternam: quia remittit peccata quantuncūq; sint diuturna. Istam autem triplicem misericordiam quilibet trium habet. s. pater filius ꝛ spiritussanct⁹. Et ideo ipsam misericordiam a quolibet trium implōramus. Deinde dicitur hymnus angelicus scilicet. Gloria in excelsis. Quem angeli vsq; ad illud bone voluntatis decantauerunt. Sed reliqua alia que sequunt addidit sanctus Eleſpozus papa qui fuit nou⁹ a beato petro. Quānis aliqui dicunt beatum hylarium illa addidisse. Cantabatur olim tantum in prima missa natalis domini. Sed postmodum Ciriacus papa instituit qꝺ etiā in festiuitatibus decantetur. Et ideo si dicitur aliqua votiua missa de spiritusancto vel de sancta cruce, vel de beata virgine Maria in profestis diebus nec gloria patri nec hymn⁹ angelicus dicitur: nec symbolum dici debet: tamen prefatio propria dici potest: vt inter commemorationem ꝛ solennitatem differentia habeatur. Finito Gloria sacerdos populum salutat dicens. Dñs vobiscum: ꝛ chorus respondet. Et cū spiritu tuo. Et iste modus salutandi sumpt⁹ est ex Ruth. ij. vbi dixit booz messoribus suis. Dominus vobiscum. Modus autez respondendi est sumptus ex verbo panli qui dixit. j. Timo. vlti. Dominus noster ihesus xp̄s sit cum spū tuo. Postea sacerdos dicit orationem que dicitur esse collecta duplici de causa. Una est qꝛ olim nō dicebatur nisi prius multitudine populi collecta. Alia est, qꝛ illa oratio petitionē populi colligit quā sacerdos deo offert: ꝛ pro eis intercedit. Omnes autem fere orationes conclusionem habent per dominum nostrum ꝛc. Ista duo nomina, scz ihesus ꝛ xp̄s sunt nomina mediatoris. Jesus enim dicit deum humanatū: sed xp̄s dicit hominem deificatum. Sicut igitur a sole qui a longe est non possumus ignē accipere nisi mediante speculo vel christallo: vel aliquo tali: sic a patre celesti a quo per peccatū longe distamus nō possumus nisi per mediatorem gratiam obtinere. Oratione finita cantatur epistola quasi supermissio. i. supererogatio: quia super doctrinā, ipsius euāgelij in quo est doctrina perfectionis supererogatur ad doctrinam imperfectorum. Videt tamen qꝺ epla post euāgeliū legi deberet: quia posterior fuit. Sed dicendū qꝺ per ipsam epistolam significatur doctrina legis et prophetaꝝ que doctrina precessit. Unde accidit qꝺ sepe loco eple legit aliqua lectio vel prophetia de lege ꝛ prophetis. Hinc est qꝺ subdiaconū tantum vnus ad talus sine lumine precedit: qꝛ ipsorum doctrinā pauci sunt secuti: ꝛ nondum lumē gratie aduenerat. Deinde cātatur responsorium qđ graduale vocatur. Dicitur autem responsorium: siue qꝛ illa verba versibus epistole aliquo modo respondent siue qꝛ nos his que in epistola audimus debemus operibus rñdere. Graduale vero dicitur vel a gradu locoꝝ: quia in gradibus consueuerat decantari vel a gradu virtutum. Unde dicitur in ps. Secundum interpretationem aquile distribuit gradus eius in compassiōe vt enarretis in pgenie altera. Nam reuera dom⁹ nostra celestis multum est alta: ideo gradibus indigem⁹. Post hec dicitur alleluia: qđ si quidē nomē alleluia interpretat secundū quosdā iubilatio dñi: ꝛ representat iubilationē que in ciuitate celesti decantatur. Juxta illud Thobie. xiij. Per vicos alleluia cantabitur. Et quia illa iubilatio tanta erit qꝺ nullus posset ad plenum effari. Jdcirco nullus interpretum potuit, aut presumpsit alleluia interpretari. Sequētie aūt licet non sint de mente romanos: tamē in aliquibus ecclesijs decantant: quarum vsum primo adinuenit Rogerij⁹ abbas sancti Galli, ꝛ Nicolaꝰ papa sequentias ad missus decantari cōcessit. Herman⁹ etiā theutonic⁹ cōtra-

ctus sequentiam. Sanctispiritus assit no⁹ gratia composuit: et etiam hoc cantum. Alma redemptoris mater et multa alia pulchra inuenit et compilauit. Post hoc igitur euangeliū precedentibus multa lumine quoq; et thure et cruce: quia ipsa doctrina euangelica multos ad fidē conuertit ꝛ lumen vere scientie adduxit. Et totum mundum odore suauitatis adimpleuit, et vexillum sancte crucis in vniuerso mundo erexit. Cātatur autem euāgelium versus partem aquilonarem: qꝛ virtus euangelij illum qui dixit sedebo in lateribus aquilonis ꝛc. vt de hoc scribitur. Esa. xiiij. de mūdi potestate eiecit. Joan. xij. Nunc iudicium est mundi. nunc princeps huius mundi ejicietur foras. Recto euangelio cantatur symbolum qđ dicit a sin quod est simul et bolus. Sunt autem duo symbola. Unum ab apostolis confectum. Cum enim apostoli essent per mundum dividendi prius in hierusalem conuenerunt de articulis fidei differentes: symbolū concorditer ediderūt quod habet ipsorum suuz bolum. i. articulū ibidem ponente. Aliud simbolum quod in missa decātatur a trecentis decem ꝛ octo patrib⁹ in nicena synodo editum fuit vbi nō sunt alij articuli ꝫ in primo ꝛd tamē propter diuersas hereses succrescentes sunt magis elucidati. Post symbolū cantatur offertorium. premisso tamē a sacerdote dominus vobiscum oremus. Et tacent sacerdos nullam tunc orationez facit: cuius duplex est causa scilicet ad intendum qꝺ quādo sacerdos appropinquat ad sacrificandū magis indiget oratione mētali ꝫ vocali. Alia quia ꝛ si presbyter tunc non oret. hortatur tamen populum suum et chorum ad orandum. In quo quidem offertorio populus admonetur qꝺ sicut offerunt deo sua. sic etiaz offerant semetipsos Respexit etenim dominus ad munera Abel: quia ipe offerebat deo se et sua Ad munera autem Cayn. nō respexit: quia ille offerebat deo sua. sed semetipsum offerebat dyabolo. Deinde prefatio decantatur. Et dicitur prefatio quasi preloquutio: quia in prefatiōe sacerdos preloquitur de sacramenti altitudine, ꝛ de reuerentia habenda et attentione deuota. Jbi enim captat sacerdos dei beniuolentiam vt tanto facilius pro populo impetret dei misericordiam. Finita prefatione cantatur. Sanctus: quod partim est sumptum ab illo cantico angelico de quo dicitur. Esa. vj. Sanctus sanctus sanctus ꝛc. Et etiam ab illo cantico angelico: de quo refert Joannes Damascenus. iij libro qꝺ cum apud Constantinopolim pestilentia magna esset ꝛ processio fieret. quidam puer subito de medio populi in celum est raptus. qui post aliquam moram rediens dixit se ab angelis quoddam canticum didicisse qđ mox vt puer ille cantauit pestilentia illa cessauit. Elevata igitur voce cocinit. Sancte deus: sancte fortis: sancte et immortalis miserere nobis ꝛ mox omnis pestilentia cessauit. In calcedonensi quoq; synodo fuit canticum illud approbatum. Huius igitur cantici laus secundum Dama. ex quattuor colligitur scilicet quia angelus illud docuit ad eius prolationem pestis cessauit: calcedonensis synodus illud approbauit et diabolus ad eius prolationē scinditur ꝛ dissecatur. Et partim est sumptum ex illo cantico puerorum qui dixerunt Benedictus qui venit in nomine domini. Matth. xxj. Deide sacerdos ad canonem accedit. quem sub silentio dicit tribus de causis. Primo vt se totum ad interiora colligat. ꝛ sic illa verba cum maiori attentione et deuotione dicat. Secundo ne porcis ꝛ canibus id est indignis et tentatoribus dei secreta pādantur. Tertio vt verba illa sic a populo in maiori reuerentia et honore habeantur. Sacra namq; quanto plus occultantur: tanto in maiori reuerentia habentur. In canone autem non ponuntur sancti veteris testamenti: quia illi ad limbum descenderunt: nec ponuntur confessores tum quia tunc non agebantur eorum festiuitates. tum quia de eorum meritis non adeo certa erat ecclesia. Ponuntur tamen in canone aliqui martyres de quoruz merito et causa martyrij omnimoda extitit certitudo: multos autem ibi ecclesia ponere noluit: tum vt prolixitatem vitaret. tū etiam ne eam errare contingeret. Nam sicut legitur in hystoria ecclesiastica heretici cū ca-

sholicis qñq; passi fuerunt: z ecclesia propter persecutiones tyrannoz̃ examinationes facere non valebat. ꝓncipaliter autē in canone ponuntur apostoli tanq; fidei fundatozes. Consecrata autem hostia sacerdos eam in altum eleuat: vt denotius videaf z adozef a populo: vt oſtēdatur q; xp̃s eleuatus fuit in patibulo: z q; elenatus fuit in celo: z q; elenabitur in iudiciu. Esaie. liij. Ecce intelliget seruus meus et exaltabitur quo ad primū: z eleuabitur quo ad sc̃m et sublimis erit val de quo ad tertium. Finito autez canone sequitur oratio dñica: cum ista oratione apostoli missas suas celebrabant habētes altaria parua que secū ferebant. Unde adhuc rome ostenditur quodda altare sancti petri in quo ipse aliquādo celebrare cōsueuit. Deinde sacerdos corp9 xp̃i in tres partes frangi pront papa sergius ordinauit. hec autē fractio nō est in corpore christi: sed in solis formis sacramentalibus. In tres autē frangitur partes vt ostendatur q; illud sacrificium ad honorē trinitatis offertur sine vt ostendatur q; in xp̃o fuerūt tres substantie scz caro: anima: et deitas sine vt ostendatur q; offerf ꝓ corpore christi mystico, qō in tres partes saluandoruz diuidit̃. s. virgines cōtinentes: z cōiugatos. Deinde sacerdos dicit par dñi scz tres cruces faciendo cum parte corporis super calicem: ad innuendum q; per xp̃i passionem triplicem sumus assecuti pacem. s. temporis pectoris, eternitatis Post hec vero cantatur agnus dei: quod ter dicit quia agnus ab agnoscendo nomē accepit. Christus ergo ter agnus appellaf: qr ſm Innocen. tertium: xp̃s in cruce existens patrem suum agnouit obediēdo: z matrem recommendādo: z nos patri reconsiliādo. Uel dicitur ter agnus dei qr ipse xp̃s ter matrem suam agnouit. s. in humili subiectione: quoniā subdit9 erat illi: vt habef. Luc. ij. In vini mutatione. Et in ipsius diligenti recommendatione Deinde cantatur cōmunio que ideo cōio dicitur qr in cōicando cantatur. Et est cāt9 cōmunionis cantus letitie: z gratiarum actionis pro tanto sacramento suscepto In fine misse cantaf festiuis diebꝰ Ite missa est. i. ad ꝓpria redite. Uel Ite. i. de virtute in virtutem proficite: qr missa est hostia sacrata ad patrez vt pro nobis intercedat. Hugo de sancto victore Ipsa hostia sacra missa vocari pōt. primo qr trāsmissa nobis est a patre per incarnationem. Secūdo a nobis patri per passionem. Similiter in sacramento: primo a patre nobis per sanctificationem qua in nobis esse incepit. Postea a nobis patri per oblationem qua ꝓ nobis intercedit In diebus autē ferialibus dicitur: benedicamus dño. Et illud est attendendum: quia inter grecos summa mundi sapientia floruit. j. Corinth. j. Judei signa petunt greci vero sapientiam querunt: z ideo ecclesia occidentalis voluit ecclesie orientali deferre: z propter suā sapientiam sibi reuerentiam exhibere. Tertia est qr lumen fidei primo de grecis ad latinos venit. Barnabas enim de grecia primam venit qui primo ibi fidem predicauit: paulus etiam grecorum apostol9 fuit. alij discipuli de grecia in italiam venerunt et fidem xp̃i ibi predicauerūt. Dignum ergo lingua greca debuit a latinis honorari a qua primo lumen fidei accepit. Dicuntur nanq; Kyrie eleyson nouies vel nouies propter honorem z mysteriū trinitatis. Est enim Kyrie eleison idem quod domine miserere. Patri nanq; attribuit potentia: filio sapientia, z spiritui sancto gratia. Tria ergo prima Kyrie eleison ad honorem patris cantamus ad cuius potentiā triplicem misericordiā assequi petimus. Sumusq; infirmi ad inchoandum bonum fragiles ad resistendum mutabiles ad perseuerandum in bono. Deus a patre misericordiā petimus vt p potentiam nos fortes faciat. ad inchoandum bonum ad resistendum malum ad pseuerandum in bono. ꝑs. Expergere dñe virtuliter age quo ad primum: z confortetur cor tuuz quo ad scōm: z sustine dñm: quoad tertium. Tria media Christe eleison dicuntur ad honorem filij cuius sapientia triplicem petimus misericordiaz. Nam z via salutis patrie nobis inuenire. ideo petimus ab eo sapientia nobis viaz ostendi: qr ipse est via. Et qr per inuentam viam nescimus peruenire: nec pergendo ad terminum peruenire, ideo per ipsum qui est veritas et vita ꝛc. Tria autem vltima Kyrie eleyson dicuntur ad honorem ob reuerentiam spiritussancti a cuius gratia triplicem misericordiaz postulamus. Petimus enim ab eo dari nobis gratiaz preuenientem. proficientem: z consummātem. Proverbio. xiij. Justorum semita quasi lux splendens: quo ad gratiā proficientem: vsq; ad perfectuz diem quo ad gratiam consummantē. Scōo in ipsa ꝓnuntur verba in lingua hebraica q; sunt amen, alla, sabaoth z osanna. Illud autem qō dicit amē si referatur ad id qō in oratione petitur tunc est idē qō fiat. Si autem referatur ad conclusionis finem tunc idem est qō verum: scz q; deus trinus et vnus viuat z regnat per omnia secula seculorum. Alleluya autem interpretatur iubilatio sine laudatio dñi: z cōtinet triplicem laudem. Una est qua laudamus bonum dei qō in se hz. Alia est laus qua laudamus bonum dei qō in nobis posuit. Tertia est laus qua laudam9 bonum dei in sancto cuius festuz agim9. Cantatur autem alleluya cum iocunda z longa nota: qr ista bona dei sunt lōga: iocunda: z immensa Nullus enim interpretum potuit ad plenum alleluya interpretari: qr deuz ꝓ tantis bonis nō possumus sufficienter laudare. Eccl. xliij. Benedicentes dñm exaltate illum q̃tuz potestis: maior est enim omni laude. Sabaoth autem idem est q; exercit9. Deus quidem est dñs exercituū angelorū: quorum quidam habēt ipsum regem assistere. Apocalipsis, xix. Exercitus q̃ sunt in celo sequebantur eum in equis albis. ꝛc. Alij habent inimicos regis expugnare Apoca. xij. Factum est prelium in celo. Michael z angeli eius preliabantur cum draconе. Alij hñt ciuitates z castra regis custodire. z isa. lxij. Super muros tuos hierusalem constitui custodes ꝛc. Osanna autem ſm hiero. idem est q; salua obsecro. componitur autem ab osy. qō est salua. z anna qō est interiectio obsecratiōis. Dixerūt enim istud turbe precedentes et q̃ sequebantur dñm. Matth. xxj. Quia illi qui precesserunt. s. patriarche z prophete z illi qui comitati sunt. s. apostoli. z etiaz istud dixerunt qui sequūtur. s. martyres z confessores: z nos cum benedicimus: z ab ipso salutem cōsequi

Sermo. cccvij. Eodē die Sermo.

Christ sono corū dulces fecit modos ꝛc. ccl. xvij. Dauid diuersos dulces sonos inuenit et diuersos modos inuenit. qui fuit per quos laudem dei instituit. Sicz sanctus Gre. Diuersos sonos fecit. quia diuersos modos inuenit. Unde et ipse missam. instituit et ordinauit. Ipsaz enim missam per diuersos modos inchoauit: qr in tribus linguis cā decantari instituit: in lingua greca: hebraica z latina. Quod quidem fecit triplici de cā. Prima est ad repellendum titulum dñice passionis: qui fuit in cruce conscript9 literis grecis hebraicis: z latinis. Secunda est qr iste tres linguis sunt omnibus alijs linguis principatores et digniores. Ideo in his tribus linguis missa canitur: vt verificetur qd est scriptum. Phil. ij. Omnis lingua confiteatur: qr dñs noster iesus xp̃s in gloria est dei patris. Tertia est ad ostendendum q; sancta vniuersalis ecclesia de omnibus z diuersis linguis est a spiritu sancto in vnitate fidei congregata. Juxta illud. Qui per diuersitatem linguarum' cantorum ꝛc. Uerba autez greca in missa sunt kyrie eleison xp̃e eleison. Hebraica sunt amē; alla: labaoth z osāna Latina sunt

obsecramus. Tertio in ipsa ponuntur verba latina lingua decătanda que per tres sonos sunt distincta. Nam tres sunt spēs sonorum ſm Augu. scilicet sonꝰ qui fit cum pulsu qui fit cum voce: ꝛ qui fit cū flatu. Ita triplex differentia sonorum ponitur in missa in lingua latinorum verborum. Ad sonum enim qui fit cum pulsu sicut in psalterio pertinent psalmi. In introitu enim misse semper aliquis versus alicuꝰ psalmi dicit: ꝛ gloria patri adiūgitur: qō quidem Gloria patri nicena synodus adinuenit: ꝛ hiero. de mandato Damasi pape in fine psalmorum decantandum instituit. Ad sonum autez qui fit cum voce pertinent orationes, epistola euangelium ꝛ symbolum. Numerus aūt ipsarum orationum in missa diuersimode dicitur. Aliquando enim dicit vna sola oratio: vt ostendatur illud ad Ephe. iiij. Unus deus et pater omnium qui super omnes ꝛ per omnia ꝛ in omnibꝰ nobis est. Aliquando dicuntur tres ad similitudinē christi qui ter legit orasse. Mat. xxvj. Orauit tertio eundem sermonē. Aliquando dicuntur quinq; ad honorē quinq; vulnerum christi. Aliquando dicuntur septem orationes vt septem dona spiritussancti impetrare possimus: ꝛ ad similitudinem xpi qui orationem suam. s. pater noster: in septem petitionibus cōprehendit. Sed numerus septenarius non est excedendus ne fastidium generetur: et ne sacerdotis intentio nimium distrahatur. Dicuntur autez ille orationes collecte: qr ad ipsa populus congregabat ꝛ colligebatur vt dñicam eucharistiā acciperet. In primitiua nāq; ecclesia quot quot misse inter erant communicabant: sed numero fidelium excrescente. Statutum est vt tantum diebus dñicis sacram cōionem accipiant. Postquam autem deuotio est diminuta: ordinatum fuit, vt tñ tribus modis in anno. s. in pascha in pēthecoste ꝛ in natiuitate dñi cōicent. Deutero. xxv. Tribus vicibus per annū apparebit omne masculinum in conspectu dñi dei. Et postq; refriguit charitas et abundauit iniquitas: ordinauit ecclesia sub precepto: vt omnis vtriusq; sexus semel in anno ad minus cōfiteatur ꝛ in pascha recipiat sacramentū: nisi forte de cōsilio proprij cōfessoris ob aliquam rationabilem causam duxerit abstinendum. Aliud qō pertinet ad sonum vocis est epistola ꝛ euangelium. Epistola tñ euangelio premittitur: qr epistola continet lac paruulorum: euangelium vero continet solidum cibum perfectorum. Doctrina enim apostolorum est; que dam introductio ad euangelicam veritatem. Epistolas etiam fecerunt serui, Euangelium fecit dominus. Sicut ergo seruoꝝ est dominos preire ꝛ viam preparare: sic trinitatis ecclesiarum euangelium precedit auditoribus viam prepararet. Euangelium autem diebus festiuis precedit missam quia ceroferarius: sed in magnis festiuitatibus duo. Christus nanq; hz duplicem adventum. Unus fuit mansuetus ꝛ humilis. et quasi ferialis quo. s. venit in carnem. Alius festiuus ꝛ solemnis quando scilicet ad iudicium est venturus. Et istum aduentum duo nuncij precedent scilicet Enoch ꝛ Helias. De quibus dicitur. Apoc. xj. Dabo duobus testibꝰ meis ꝛ prophetabunt ꝛc. Aliud qō spectat ad sonum vocis est ipsum symbolum. Apostoli nanq; symbolum ediderunt: de quo symbolo est extractum symbolum qō in missa cantatur. Quilibet nanq; apostolus suum bolum, id est suum articulum dedem posuisse refert. Petrus nanq; primum posuit dicens. Credo in deum patrem omnipotentem creatorem cel ꝛ terre. Scōs Andreas dicit. Et in iesum christum filium eius vnicum dominū nostrum. Tertiū addidit Jacobus maior dicēs. Qui conceptus est de spiritu sancto. Quartum posuit Johannes dicens. Passus sub pontio pilato: crucifixus mortuus ꝛ sepult. Quintum posuit. Philippus dicens. Descendit ad inferna tertia die resurrexit a mortuis. Sextum posuit Bartholomeus dicens. Ascendit ad celos sedet ad dexteram dei patris omnipotentis. Septimum posuit Thomas dicēs. Inde venturus

est iudicare vivos ꝛ mortuos. Octauum addidit Matthеus dicens. Credo in spiritum sanctum. Nonū posuit Jacobꝰ minor dicens. Sanctam ecclesiam catholicam: sanctorum communionem. Decimū posuit Simon chananeus dicēs. Remissionem peccatorum. Undecimum posuit Judas thadeus dicens. Carnis resurrectionem. Duodecimū posuit Matthias dicens. Uitam eternam. amen. Ad sonum qui fit cum flatu pertinent cantus. Quorundam cantātur in principio misse: quidam in medio: ꝛ quidam in fine: ad signandum qō debemus deum laudare. p beneficio qō nobis dedit i principio: medio: et in fine id est pro beneficio creationis ꝛ glorificationis. De isto beneficio et spiritu laude dicit Anselmus. Certe domine quia me feciſti debeo amori tuo me ipsum totum quia me redemisti debeo amori tuo meipsum totum quia tāta pro nobis debeo amori tuo meipsum totuz: imo tantum debeo amori tuo plusq; meipsum q̄tuz tu es maior meipso pro quo dedisti teipsum et cui promittis teipsuz. Uel ideo ponuntur cantus in principio: in medio et in fine: ad innuendum qꝝ debemus deum laudare tanq; principium a quo sunt omnia, tanq; finem ad quem tendunt omnia tanq; medium: per quem conseruantur omnia, vt sic verificent qō ait apostolus Roma. vj. Ex ipso et per ipsum: et in ipso sunt omnia. ipsi gloria in secula seculorum. Amen.

¶ Expliciant sermones eximij sacre theologie professoris Jacobi de voragine de sanctis: per circulum anni feliciter.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sermo. Quadrage. do. Jac. de Uorag.

Domini Jacobi de Uoragine sacre Theologie professoris meritissimi, ac Episcopi Januesi. per q̃ reuerendi. Sermones Quadragesimales, omnibus diuini verbi declamatoribꝰ vtilissimi, cum Indice Alphabetico materias scitu necessarias, ad studiosorũ virorũ summam commoditatem: paucis cõplectente.

Circa tabulã im-

mediate sequẽtẽ notãdũ q̃ p primũ numerũ intelligẽdũ est capitulũ a quo sumptũ est thema allegatũ. Per scõm ꝟo numerũ dak intelligi ad q̃ tñ sermonẽ huiꝰ quadragesime sit recurrendũ pro cõueniẽti materia predicãda diebꝰ subsignatis ꝓfozmiter ad aliquã dictionẽvl clausulã i quouis themate hic i serto cõtẽtã.

Dominica. j. aduẽtꝰ. Cũ appropin q̃sset ieꝰ hieroſ. Mat. xxj. f. lxxx. Dñica. ij. Uidebũt filiũ hominis veniẽtẽ in nube ꝛc. Lu. xxj. ser. xj.
Dñica. iij. Ceci vi. Mat. xj. f. lvij. ꝛ. lviij.
Dñica. iiij. Gaudete in dño. Phili. f. xxv.
Itẽ parate viã dñi. Joã. j. Nota de via. ser. xxxviij. lij.
In die natiuitatis dñi. Apparuit gra dei Titu. ij. ser. lxviij.
Itẽ. Erat lux ꝟa q̃ il. ꝛc. Jo. j. f. lxiij. lxv.
Dñica infra octa. Gra dei erat i illo Lu. j. Nõ de gratia. ser. lxvij. lxviij.
In die epipha. Per aliã viã reuersi sũt in regionẽ. Mat. ij. Nota ó via f. xxviij. lij.
Dñica. j. post octa. epipha. Uinũ non habẽt. Joh. ij. ser. xxx. ij. xxxiiij.
Dñica. ij. Leprosus adorabat eũ. Mat. viij. f. xl. ꝛ ser. x. de adoratiõe cẽturiõis.
Dñica. iij. Ascẽdẽte iesu inauiculã sequnti sunt eũ discipuli eiꝰ. Mat. viij. ser. vij.
Dñica in. lxx. Ite ꝛ vos in vineam meaz. Mat. xx. f. xxxiij. xxxiij.
Dñica i. lx. Semẽ est ꝟbũ. Lu. vj. f. xviij.
Dñica in quinquagesima. Ecce ascendimus hierosolymã. Lu. viij. ser. xxix.
Dñica i trinitate. Nisi ds renatus fuerit ex aq̃ ꝛ spũ sctõ: nõ ꝛc. Joã. ij. ser. lxiij.
Dñica. j. post festũ trinitatis. Hõ quidã erat diues. Lu. xvj. ser. xxxj.
In festo corpozis xpi. Probet autẽ seipsum homo. j. Coz. xj. ser. xxxvij.
Dñica. ij. Uxorẽ du. ꝛc. Luc. xiiij. f. xxxv.
Dñica. iij. Inueni onẽ. ꝛc. Lu. xv. f. lxij.
Dñica quarta. Dimittite ꝛ dimittemini. Lu. vj. ser. v. vj. ꝛ. xlj. xlij.
Dñica. v. Sequnti sũt illũ. Luc. v. f. lxij.
Dñica. vj. Uade prius reconciliari fratri tuo. Mat. v. ser. v. ꝛ. vj.
Dñica. vij. Quot panes habetis. Matth. vij. ser. lj.
Dñica. viij. Ueniunt in vestimẽtis ouiũ. Mat. vij. ser. xlij. liij.
Dñica. ix. Redde rõ. ꝛc. Lu. xvj. f. xj. xij.
De btã maria magdalena. Ecce mulier q̃ erat in ciuita. ꝛc. Lu. vij. f. lxxij. lxxiij.
De beato iacobo apl'o. Potestis bibere calicẽ quẽ ego bi. ꝛc. Mat. xx. f. xxix. xxx.
De trauſfiguratiõe. Trãſfiguratꝰ est ãeos. Mat. xvij. ser. xxj.
Dñica. x. Domꝰ mea. ꝛc. Luc. xix. f. xiiij.
Dñica. xj. Qui se exaltat humiliabitur. Lu. xviij. ser. xxviij.
Dñica. xij. Adducunt ei surdũ ꝛ mutum. Mar. vij. ser. xxvij.
Dñica. xiij. Diliges dominũ deũ tuũ. ꝛc. ꝛ proximum tuum. ꝛc. Luc. x. ser. v. ꝛ. vj.
De assumptione ꝛ natiuitate beate marie virginis.
Dñica. xiiij. Jesu preceptor miserere nñi. Luc. xvij. ser. xl.
Dñica. xv. Nõne anima est plus q̃ esca. ꝛc. Mat. vj. f. xxxiiij.
Dñica. xvj. Adolecẽs ꝛc. Lu. vij. f. lix. lx
Dñica. xvij. Qui se exaltat humiliabit. Lu. xiiij. ser. xxviij.
Dñica. xviij. Diliges proximum tuum. Mat. xxij. ser. v. ꝛ. vj
Dominica. xix. Offerebant ei paraliticũ. Mat. ix. ser. iij. liij.
Item eadem dominica. Ascendens Jesus in nauiculam. Mat. ix. ser. vij. viij.
Dñica. xx. Nolite inebriari vino in quo est luxuria sed impleamini ꝛc. Epheſ. v.
sermone. xxxv. xlviij.
In vtroq; festo sctẽ crucis innẽ. f. exaltatione. Cũ exaltaue. filius hominis Joh. viij. ser. xxij. ꝛ. xvj.
Dñica. xxj. Rogabat eum vt sanaret filium eius. Joã. iiij. ser. ij. ꝛ. iij.
Dñica. xxij. Nõne ergo oportuit ꝛ tibi misereri conserui tui sicut ꝛ ego tui misertus. Mat. xviij. ser. v. vj.
Dñica. xxiij. Cuiꝰ est imago hec. Matth. xxij. ser. xj. xij.
Dñica. xxiiij. Dñe filia mea modo defuncta est ꝛc. Mat. ix. ser. lix.
Dñica. xxv. Accepit, ergo iesus panes. ꝛc. Joã. vj. ser. lj. lij.
In dedicatione ecclesie. Domus mea domus orationis est. Lu. xix. ser. xiij.

Incipit tabula in

sermones quadragesimales magistri Jacobi de Uoragine per alphabeti literas: vt eo facilius materia sese offerat notabiliter distincta.

Abscondere.
Abscõdũt q̃dã se simulato amoze quidã simulato timoze q̃dã simulato sermone ꝛ q̃dã simulata cõuersatione. Sermone. liij. C
Actiui.
Quidã sunt incipientes: q̃dã pficiẽtes. quidam perfecti. ser. xxxix. E
Accusatio.
Accusatozes tres habũt cõtra peccatozes. ser. xj. B
Aduocatus.
Aduocatus est bonus quãdo habet bonam diligentiã. ser. lj. D
Adulatio.
Adulatozes sunt sicut scozpio. f. xlix. A
Amaritudo.
Amaritudo quedã superficialis: quedã precordialis ꝛ q̃dã mixta. f. lxxxviij. E
Amare.
Amare mũdũ nõ debemus ꝓpter duas causas. sermo. xcvj. D
Amor cozdis aliqñ est paruus aliqñ deffectiuus: aliquãdo inordinatus: aliquãdo perfectus. sermo. v. A.
Amor illicitus est triplex. ser. xviij. C
Amor mundanorum nõ extinguit sitim. sermone. xlvij. B.
Amor dei sitim extinguit omniũ mundanum. ser. eodem. C
Amor mundi non est aptus ad bibẽdũ: quia auarus. ser. xlviij. B
Amor ꝓsũcti superbiã expellit, auariciã occidit, ꝛ cupiscẽtiã tollit. ser. eodẽ. C
Amor carnalis hz faciũ. ser. lxxx. G
Amor ostendit in opere, in sermone ꝛ in corde. sermo. lxxxij. H
Amor triplex quẽ christus nobis ostendit. sermo. lxxxix. H
Amicos pauci vere amant. ser. xciij. C
Amauerunt christũ sancte mulleres. sermone eodem. E
Agnus.
Agnus christus fuit triplici igne assatus sermone. lxxxviij. C
Agni caput est deitas. ibidem. D
Angelus.
Angelorũ mysteriũ tripl'r accipit. f. x. H
Angelus ponderat animas in q̃tuoz ozdinibus. sermo. xij. C
Angelorꝫ custodia spes vinee. f. xxiij. C
Angelus apparens mulieribꝰ quatuoz fecit. ser. xciij. I
Angelus bonus a bono cognoscit multipliciter ser. eo. R
Anguſtia.
Anguſtiã magnã patiunt dãnati. f. xj. D
Anima.
Animas angelus ponderat q̃tuoz ozdinibus. f. xij. C
Anime motꝰ p motũ aq̃ itelligit. f. xix. E
Animas deus plantauit in corpoze, ꝓpter tria. ser. xxxiiij. C
In anima sunt tres domꝰ in quibꝰ dominus inhabitare vult. ser. xxx vij. D
Anime sunt tres potentie. ser. liij. A
Aia sctoꝝ virorũ hz tres status ser. l. C
Anime cõiuncte corpozi nõ dz fieri festũ ꝓpter tria. ser. lxx. D
Anime spũs in extremis commendãdꝰ est deo ꝓpter tria. ser. lxxxij. C
Aie in manu dei sũt secure. f. lxxxiiij. D.
Anime sũt quatuoz opiniones vbi sit. sermone. lxxxix. F
Animã christi iudei querentes videntur illas opiniones scisse sermo. eodẽ. G.
Anima hz duo vbera sermone. xcij. C
Appetitus.
Appetunt ser naturalr hoies ser. xxx. I
Appeti possunt tria sermone. lvj. E
Aqua.
Aque motu intelligit motus anime sermone. xix. E
Aquaꝫ sunt tres differẽtie ser. xlviij. A
Aquã aliter communicat putens: aliter fons aliter fluuius sermone. xcix. D
Ad aquam gratie nos inuitat christꝰ sermone. lxvij. E
Arbor.
Arbor cedrina nauis fuit. ser. viij. C
Auarus.
Auarus est insaturabilioz inferno concupiscentia ꝛ terra. sermone. xl. C
Auaricia est prima in accessu: cõtinua in

Universidad de Deusto Biblioteca

pgressu: vltima in pcessu. sermo. xl. D
Auaricia cito extinguitur. qz tollit tria q̄ sunt causa vite sermone. xlvj. D
Auari omnes potētie studēt auaritie. sermone. liij. A
Auarus habet auariciā in omnibus sensibus sermo. liij. B
Audire
Audire nolunt clamorez xp̄i tria genera hominum ser. lxxvj. J
Aues
Aues flentes de causa ad dominos redire nolunt sermone. xxvj. E

Baculus

Baculo vtūtur peregrini ꝓpter tria sermo. xcv. D
Benedictio
Benedictio commessionez debet procedere sermone. lj. L
Bonum
Bona tēporalia spūalia z gratuita z naturalia dissipat luxuria sermo. xxxv. B
Bonus.
Bonorum in genere sunt quatuor differētie sermone. xvj. A
Boni sunt frater sororz z mr̄ xp̄i. f. xvj. B
Bonus homo inter bona: malꝰ inter mala: z aliquando malus inter bona aliquādo bonus inter mala. sermo. xxiij.
Bona spiritualia habēt magnā dilectionem. sermone. xliij. E
Boni sunt vel in vita activa vel contemplatiua vel in penitentia. sermo. lxv. A
Pro bonis q̄dā reddūtur mala. ser. lxxj. E
Boni quidā z mali quidā fuerunt in processione palmarum. sermone. lxxx. F
Bonorum sunt tres differentie ibi. F

Brachium.

Brachia duo deus hz. sermone. lxxxj. C

Cadere.

Cadit fortiter illud q̄ cadit ꝓpter duas causas. sermone. xxxiij. C
Ceciderūt a poſtolꝰ a fide in xp̄i passione. ser. l. F
Calix
Calix ōr passio xp̄i. ser. xx. A

Calix.

Calices tres hz deus in p̄ti. ser. eo. B
Calice dei quādo quis bibit cū eo cognoscitur per tria. sermone eodem. C
Calix vini mixti purgatorij dicitur propter multa. sermone. xxx. B
Calices tres habet deus xp̄s. ser. lxx. D

Campana.

Campanas. xij. habuit xp̄s. ser. xc. C
per caput intelligit intētio. f. lxxviij. G

Charitas.

Charitas ferues christi designatur in crista sermone. lxxxix. C

Clamor.

Clamauit in cruce christus. xxvj. D
Clamauit christus fortiter vt audiretur. sermone. lxxvj. J
Clamorē crucis percussio tabule significat. sermone. xc. D

Claritas.

Claritas est p̄r z filius z spiritussanctus. sermone. lxxvij. B
Claritas est triplex ibidem. A

Cecus.

Cecitas trib⁹ modis causat. ser. lvj. B
Ceci illuminati sunt tria signa. f. lvij. B

Celum.

In celo oēs sunt soluti: in inferno omnes ligati. sermone. xlij. D
In celo sunt omnia pura, in mūdo mixta in inferno cum lamento. lxxx. C

Cena.

In cena penitentie xp̄s ponit tria ferula. ser. x. E

Cera.

Cera mollis q̄dā sunt, alij sunt tapides alij sunt spine pungentes. sermo. lxvj. F
Christus dixit quinqz verba plena doctamento. sermone. iij. F
xp̄s inuitatus aliqñ ire voluit: aliqñ noluit: aliqñ nō inuitatus iuit. ser. ibidē. G
Christus curat velociter facilīter z totaliter. sermone. iiij. E
Christo (In christo fuit caro anima z deitas. sermone. viij. D
xp̄s vicit tēptatiōes sapiē. xc. f. ix. A. D
Christꝰ ieiunando ostendit q̄ sit omnipotens deus, sermone. x. D
Christꝰ temptari voluit vt sciret temptatis misereri. sermo. eodem. F
Christus tria loca iutrauit. ser. xiij. A
Christo (In christo fuit humilitas pastas et puritas. ser. xv. C
Christi fratres sorores z matres sunt omni. ser. xvj. B
Christus de matre sua curam habuit in fua infantia. sermone. xxij. F
Christus chananee quatuor magnas dabat christo fratris suscitationē. ser. lxj. B
Christus diligit contēplātes, operātes, z a peccato surgentes. ser. lxij. C
Christo (In christo committēdatur magna miseratio. ser. xxiij. A
Christus inquantū filius dei habet tria. sermone. xv. A
Christꝰ habet quoddā supremū medium z infimum sermone eodem. B
Christus inquātū filius hominis tria de eo dicuntur. ser. eodem. E
Christus patiebat vt elemēta purgaret. sermone eodem. F
Christꝰ cruce exaltari voluit. ser. xxvj. A
Christus docuit de cruce quatuor lectiones. ser. xxvj. B
Christus clamauit in cruce multipliciter. sermone eodem. D
Christus tribꝰ vicibꝰ esurijt. ser. xxix. B
Christus semp fuit cum matre in triplici statu. sermone. xxvj. D
Christus curatione ostendit potentiā sapientiam z bonitatem. ser. xxxvij. B
Quod christꝰ in beelzebub non ejecit demonia ostendit q̄tuor rōnibꝰ. ser. ibidem. G
Christo (In christo est duplex natura, diuina, z humana. sermone. xxxix. A
Christꝰ vocat pharisēos hypocritas plātas eradicatas z cecos. ser. xliij. A
Christus de matre curā habuit, in vita, in morte, z post mortem. ser. eodem. C
Christꝰ ibat p̄dicando sine expensis sint equis. sermone. xlv. F
Christo (In christo fuit veritas doctrine, misericordia, z iustitia. sermone. xlix. C
Christo (In christo fuerūt duo natura discrete z iusta operatio. sermone. xlix. D
Christus per humilitatem magis se inclinauit p̄ se inclinare potuit. sermone. l. A
Christo (In christo fuit magna clemētia, potentia, z prouidentia. ser. lj. A
Christi potētia ostendit in duobꝰ. ibidē. D
Christꝰ suā iniuriā patiēter portauit, deinde z discipulorū non portauit. ser. liij. A
Christus scitur vnde sit quantum ad primum medium z finem. sermone. lv. D
Christus per quatuor remedia infirmitates sanauit. sermo. lvj. B
Christꝰ tres mortuos suscitauit. f. lix. D
Christus (Quare christꝰ non statim venit ad Lazarū sicut ad regulū. sermo. lx. A
Christo (Quare sorores lazari non petebāt christo fratris suscitationē. ser. lxj. B
Christus diligit contēplātes, operātes,

Christo (In christo committēdatur magna miseratio. ser. xxiij. A
Christus inquantū filius dei habet tria. sermone. xv. A
Christꝰ habet quoddā supremū medium z infimum sermone eodem. B
Christus inquātū filius hominis tria de eo dicuntur. ser. eodem. E
Christus patiebat vt elemēta purgaret. sermone eodem. F
Christꝰ cruce exaltari voluit. ser. xxvj. A
Christus docuit de cruce quatuor lectiones. ser. xxvj. B
Christus clamauit in cruce multipliciter. sermone eodem. D
Christus tribꝰ vicibꝰ esurijt. ser. xxix. B
Christus semp fuit cum matre in triplici statu. sermone. xxvj. D
Christus curatione ostendit potentiā sapientiam z bonitatem. ser. xxxvij. B
Quod christꝰ in beelzebub non ejecit demonia ostendit q̄tuor rōnibꝰ. ser. ibidem. G
Christo (In christo est duplex natura, diuina, z humana. sermone. xxxix. A
Christꝰ vocat pharisēos hypocritas plātas eradicatas z cecos. ser. xliij. A
Christus de matre curā habuit, in vita, in morte, z post mortem. ser. eodem. C
Christꝰ ibat p̄dicando sine expensis sint equis. sermone. xlv. F
Christo (In christo fuit veritas doctrine, misericordia, z iustitia. sermone. xlix. C
Christo (In christo fuerūt duo natura discrete z iusta operatio. sermone. xlix. D
Christus per humilitatem magis se inclinauit p̄ se inclinare potuit. sermone. l. A
Christo (In christo fuit magna clemētia, potentia, z prouidentia. ser. lj. A
Christi potētia ostendit in duobꝰ. ibidē. D
Christꝰ suā iniuriā patiēter portauit, deinde z discipulorū non portauit. ser. liij. A
Christus scitur vnde sit quantum ad primum medium z finem. sermone. lv. D
Christus per quatuor remedia infirmitates sanauit. sermo. lvj. B
Christꝰ tres mortuos suscitauit. f. lix. D
Christus (Quare christꝰ non statim venit ad Lazarū sicut ad regulū. sermo. lx. A
Christo (Quare sorores lazari non petebāt christo fratris suscitationē. ser. lxj. B
Christus diligit contēplātes, operātes, z a peccato surgentes. ser. lxij. C
Christo (In christo committēdatur magna miseratio. ser. xxiij. A
Christus est lux mundi: z maria mater eius lux est. ser. lxiij. A
Christus ponit quatuor veritates quibꝰ indei contradixerunt. ser. lxv. B
Christum indei existimabāt quinquaginta annorum propter multa. ser. eodē. C
Christus habuit contra furorē iudeorū quinqz remedia. ser. eodem. E
Christus dicitur pontifex triplici de causa. ser. lvj. D
Christus queritur z non inuenitur, quia non queritur vbi est. ser. lvij. B
Christus est in dextera dei, in gloria dei, in luce dei. ser. lvij. C
Christus ad aquam gratie nos invitat. sermone eodem. E
Christꝰ flabat paratꝰ nō flere. ser. lxix. B
Christus fuit in triplici statu ibidem. C
Christus subtraxit presentiam suam triplici de causa. ser. eodem. D
Christo imponebant indei tria. ibidē. E
Christum (Inter christum z iudeos tres erant differentie. sermo. eodem. F
Christus habuit triplex tp̄s. ser. eodē. G
Christꝰ fecit quedā opera que ostēdebāt humanitatē: z quedā deitatē. ser. lxj. C
Christus q̄ fuit deus testimoniū dederūt pater filius z spūssanctus. ibidem.
Christum tria induxerūt vt nos miseros redimeret. ser. lxxvj. E
Christi caro fuit tribus coloribus depicta. sermone eodem. G
Christo (In christo est cera humanitatꝭ z mel deitatis. ser. lxxviij. J
Christo quatuor obsequia sunt exhibita ser. lxxix. A. C
Christus vadēs ad mortē honorē recepit cū alias regnū respueret. ser. lxxx. B
Christus exaltari voluit in aere triplici de causa. sermo. lxxj. A
Christus mediator fuit inter deum z hominem. ser. lxxxij. C
Christus dicitur agnus mansuetus z victimus. ser. lxxxiij. A
Christus emisit vocem p̄e confusionis ser. eodem. F
Christū (Quicqd fuit in xp̄o fuit virtuosum sicut in balsamo. ser. lxxxv. C

Universidad de Deusto Biblioteca

Christo(In christo fuit caro tāq herba. sermone eodem.D
Christus est vermis.ser.lxxxv.D
Christus dedit multa documēta sanctitatis exēpla z cōtulit bñficia.ser.lxxxix.A
Christus habuit in corpore mortalitatē: in anima passibilitatē.sermone.xciij.N
Christus habuit tria hospitia.ser.xcv.G
Christus cicatrices retinuit post mortem propter tria.ser.eodem.J
Christo(In christo fuit myrrha thus et balsamum.ser.xcviij.D
Christ⁹ tribus vicibus esurijt.ser.xxix.B
Cogitationes nostre sepe in tres partes diuiduntur.ser.lxxiij.F
Cognitio dei est vita beata.ser.lxxvij.E
Cognitio in presenti est serotina: in celo meridiana: in inferno nocturna.ser.vij.C
Cognitio consistit in duobus.ser.lviij.E
Cognita nō erāt tria de patre.ser.lxiij.E
Cogitationes sunt tres.sermo.lxiiij.F
Congregatio importat quinq.ser.xlj.D
Commisit de⁹ nobis quatuor.ser.xij.G
Compatit christus amico defuncto sororibus et sibi.ser.lxj.H
Contriti sunt aliqui: aliqui attriti: z aliq duri.sermo.xiij.B
Contritio potest esse tanta q̄ sufficit ad delationem peccati.xlix.F
Cordis potentie quatuor cōsiderant.sermone.xcvj.C
Cordi triplex sarū a duolui dz.ser.eo.F
Cor continet duo: scz intellectum et affectum.ser.xxiij.E
Corpus christi dicitur tēplum multiplici ratione.ser.liij.B
Corp⁹ xp̄i erat sacc⁹ diuin⁹.f.lxxxiij.C
Corpus christi erat saccus plen⁹ thesauro.ser.lxxxv.B
Corpus christi diuidit in tres partes p̄pter multa.ser.xxiij.B
Corpus christi fuit virtuosum: z quicq̄d erat in eo sicut in balsamo.ser.lxxxv.B
Corp⁹ xp̄i fuit caro tanq̄ herba.f.eo.D
Corpus christi auarus proijcit in terraz. ser.lxxxviij.E
Corpus christi indigne suscipiētes: triplicem penam incurrunt.sermo.eodem.E
Corpus christi sumentes cōsiderant fructū magne vtilitatis.sermo.lxxxviij.B
Circa corp⁹ xp̄i sensus decipiunt.f.e.W
Corpus christi sumentib⁹ per lintheamina significantur illa que sunt necessaria.
Creatura est mutabilis ex parte p̄incipij medij z finis.ser.xxv.C
In cruce xp̄s voluit exaltari.ser.eodē.B
In cruce christ⁹ clamauit multipliciter. sermone.xxvj.D
Crucē signat torcular i vinea.ser.xxxiij.
Cruci superinducti sunt quatuor trabes. ser.lxvj.C
Crux fuit vexilli hasta.ser.lxxvj.B
In cruce christus traxit ad se peccatores sex modis.ser.lxxij.B
In cruce christ⁹ inclinauit caput ad dexterā partē p̄pter tria.ser.eodem.D
In cruce christ⁹ habuit manus apertas. sermone eodem.F
In cruce christ⁹ agnouit tria genera pfanarum.ser.lxxxiij.B
In cruce christ⁹ emisit voces pie cōpassionis.eodem.F
In cruce christus opera pietatis viuidit. ser.lxxxiij.A
Circa crucē ter genua flectimus propter tria.sermone.xc.G
Crux xp̄i intelligit⁹ per baculum.ser.xcv.
Curat⁹ debet hr̄e tres colores.ser.lvj.F
Curauit christus sensus corporales z spirituales.ser.eodem.F
Curatiōis pfecte tria sunt signa.eodē.G
Curat christ⁹ velociter, faciliter, z corporaliter.sermone.iiij.E
Curatione christus ostendit suā potētiā sapientiam z bonitatem.sermo.xxvij.B
Curari licebat corporalia fort⁹ spiritualia.sermone.lv.C

Damnati deuz inueniunt et non inueniunt.sermo.xcviij.D
Damnati erant in magna angustia.ser.xj.D
Damnatorū in inferno sunt diuersi ordines.ser.lxxij.E
Detractio diuersimode fit.ser.eodes.D
Dealbat xp̄i sanguis.f.iij.D.lxxxviij.E
Dedit xp̄s omnia q̄ habuit.ser.lxxij.B
Dedicatio templi triplex.sermo.lxxj.B
In deo cōsideratur verbū velle z opus. sermone.iij.D
Deus dicitur tribus modis.ser.lxxj.F
Deus implacabiliter irascitur contra reprobos.sermone.xij.D
Inter deum z hominem est maior frater nitas z affinitas.sermo.xvj.C
Deus recipit peccatorem dulciter velociter.Honorabiliter, z letanter.ser.xxxv.E
Deus fecit opera misericordie potentie z sapientie.ser.xcv.B
Deus habet duos oculos: scz sapientie z misericordie.sermo.lij.B
Deus habet in sua curia tres cancellarios.sermo.lxiiij.C
Deus fuit xp̄s hoc testatur pater filius z spiritussanctus.ser.lxxj.D
Deus dicit tribus modis.ibidem.F
Deus cognoscit fideles p̄ imaginē suā. ser.lxij.K
Deꝰ fecit nos de sua pgenie.ser.lxxvj.F
Deꝰ est ignis dulcedo z lux.f.lxxviij.F
Diabolus tribus telis christum temptauit.sermo.ix.B
Diabol⁹ tēptās ic pit a leuitatib⁹. ibidē.
Diabol⁹ est serpēs piscis: z lup⁹.ser.x.C
Diabolus quinq̄ allegationib⁹ ostendit peccatorem esse damnandum.ser.xv.
Diabolus inhabitat in corde vmbroso vacuo z lutoso.ibidem.D
Diabolus est pater iudeorū qz ipsum in tribus imitantur.ser.xvij.C
Diaboli principes sunt.iij.ser.xxxij.B
Diabolus quē christus eiecit dicit beelzebub z ostendit tripliciter.ser.xxxvij.G
Inter diabolos sunt quatuor principat⁹. sermone.xxxviij.
Diabol⁹ serpēs per.iij.expellit ibiō.B
A diabolo quidā sunt oppressa carne, z a mundo.ser.lxxv.H.
Diaboli opera sunt multa.ser.xcvj.D
Dies quatuor lazari sunt mala cogitatio delectatio, opus, consuetudo, z pensus.
Dies hore sequūt: nō dies horā.ser.lxj.D
Diligēdi sunt inimici quadrupl⁹.f.v.C
Dilexit nos xp̄s plus q̄ sua.ser.v.E
Diligendi inimicos fructus est quadruplex.ser.vj.C
Diligendi sunt inimici propter vitandū pericul⁹.ser.vj.D
Diligit christus tripliciter.ser.lxij.O
Diligere mundana est magn⁹ labor. sermone.xliij.D
Diligit christus contēplantes: operātes: z a peccato surgentes.ser.lij.O

Discipulor⁹ sunt tres differentie.ser lj.H
Discipulos christus misit binos propter tria.ser.lxxix.B
Christus inter discipulos tria in vsu habuit.ser.xcvij.A
Discipuli manserunt in merore: in timore: z terrore.ser.eodem.F
Discipuli diuersa sentiebant de christo post resurrectionem.ser.eodem.H
Diues circa diuitias peccauit tripliciter. sermone.xxxj.B
Diues moritur morte culpe.ser.xxx.F
Diues tripliciter in lingua peccauit.
Diuitis pena auget⁹ ex multz.ser.xxxij.A
Diues torquetur i inferno multipliciter. sermo.eodem.D
Diuitis petitio fuit iniqua, fatua, et improuida.ser.xxxij.E
Diuitie temporales non sunt vere diuitie propter multa.ser.lxiij.D
Diuites fugerūt christum, pauperes ipsi adherebant.ser.lxx.A
Christ⁹ in cruce docuit tres lectiōes. sermone.xxvj.B
Doctrina platorum etiā malorum accipi debet.sermo.xxvij.B
Documēta multa xp̄s dedit.f.lxxxix.A
Domini cū seruis habent quatuor communia ser.iij.C
De domo quis expelli potest tribus de causis.ser.xxxvij.C
Dotes(Splēdor faciei christi significat quatuor dotes corporis.ser.xxj.E
Durū(Inter molle z durū est magna differentia.ser.iiij.B
Duritias (Quatuor magnas duritias xp̄s ostendit chananee.ser.xxiij.A
Dura(Olim erant quatuor dura z inflectibilia.ser.xxiij.B

Ecclesia ad duplex officiuz edificatur.ser.xiij. A
In ecclesia ponit deus cor suum nomē suum z oculos suos.ser.xiiij.B
Vinea mystica est ecclesia in qua sunt dñe palmites.ser.xxiiij.B
Ecclia i parasceue p̄ oib⁹ orat.ser.xc.J
Ecclesie in parasceue visitantur propter tria.sermo.xc.J
Eleemosyna valet in vita, in morte, et post mortem.sermo.vj.E

Eleemosyna expellit diabolum in vita. sermone.xxviij. G
Qui dat bona tẽporalia deus dat ei multa.sermone.xxxiij. D
Eleemosyna ẽ sicut oleũ in lucerna sicut sol dei ⁊ anima corpori.sermone.lij. G
Eleemosyne quas eleemosynaria virgo beata dat sunt multe.lxxviij. R
Eleemosina est vtilis in vita,in morte, et post mortem.ser.lxxix. F
Esurit xps tribus vicibus.ser.xxxj.B
Eternitatem ostendit Aug.exẽplo duplici.serm.xxv.D
Eucharistia diuiditur in tres partes:qr corpus christi misticũ habet tres partes. sermone.xxiij.B
Eucharistiã sumẽtes quatuor debẽt probare sermone.lxxxvij.A
In eucharistie cibo debet os esse mũdus a detractione ⁊ gula.ibidem.B
Auarus eucharistiã proiecit in terrã, luxuriosꝰ in lutũ,superbꝰ inuẽtuꝫ.ser.eod. C
Eucharistiã sumẽtes indigne incurrũt triplicem penã.sermo.eodem.E
Circa eucharistiã sensus decipiuntur.sermone.lxxxviij.D
Expelli de domo quis potest in tribus casibus.serm.xvij.C

Jt aliquãdo aliquid aut per naturam,aut per artem. sermone.lj.F
Deus pater familias tres habet familias.serm.xxiiij.A
Febris significat peccatum mortale.sermone.xlv.B
Febris quaterna significat superbiam. sermone.xlvj.E
Femina circũdabit virũ tripliciter exponitur.sermo.xxij.B
Fetor ⁊ inferno causat a q̃tuor.ser.xl.B
Fidani semper in festo volũt esse ⁊ nũquam in vigilia.ser.lxix.L
Festum tripler est in diuersimode celebrandum.ser.lxx.A
Festum diabolicũ non est faciendum tripliciter de causa.ibidẽ.B
Festum nõ debet fieri de anima cõiuncta corpori propter tria.sermo.eodem.D
Festum fit de sanctis tribꝰ de causis.sermone eodem.E
Festiuis non sunt imponenda tristia nec fortia infirmis.ser.lxxxj.B
Flendi seu plorãdi sunt tres.ser.lix.H
Fletꝰ vidue causabat ex q̃tuor.ser.lx.B
Fletꝰ vidue causabat ex q̃tuor.ser.lx.B
Tres sunt fletꝰ seu luctꝰ dolosi.f.eod. C
Fides est magna quãdo est adiuncta tribus.sermone.xxiij.D
Turris vinee est fides.ser.eodem.E
Fideles impugnant per prospera ⁊ aduersa sermone.xxxiij,F
Deus fidelius suorũ obliuiscꝫ non pot.sermone.xcvj.H
Per filiã significat peccator. ser.xxiij.H
Filius dei cognoscit per tria signa inter filiũ,seruuꝫ ⁊ mercenariũ est differentia. sermone.xxv.H
Filius dei tria habuit.f.carnem,animam ⁊ deitatem.sermone.xxxvj.F
Filius de patre in mundo tria manifestauit.ser.lxxvij.D
Uxor fornicaria lapidabat, non vir.sermone.xlix.F.
Quidam fugerunt a Christo corde:ore corpore.sermo.lxxx.G
Tria sunt que plantam infructuosam faciunt fructificare faciunt.ser.xliij.G

Gaudet deus gaudẽt malident sancti de conuersione peccatoris.sermone.xxxv.F
Ad aquam gratie xps nos inuitat.sermone.lxvij.E
Gratie potentiam receptinã habent boni ⁊ mali.sermone.lviij.A
Gratie guttum dat dominus seruis suis. sermone eodem.C
Gratie guttus supplicia vertit in dulcedinem serm.eodem.D
Gloria sanctorum a quatuor describitur.ser.xj.A
In gloria transfiguratione tota trinitas apparuit.sermone.xxj.B

Heredes est mortẽ sunt quatuor.f.parẽtes, hostes,ꝫmes,⁊ demones. sermo.ij.D
Homo iter elemẽtis habet de terra.ser.ij.B
Homo habet mutabilitatem in corpore,mẽte,⁊ opatiõe.f.ij.C
Homo qñq; est bonꝰ inter bõa:⁊ malꝰ inter mala:bonꝰ iter mala:⁊ malꝰ inter bona.sermo.xxiiij.J

Hominis statꝰ tripliciter cõsideratur,in vita in morte et post mortẽ.f.xxxj.A
Homo est arbor euersa.f.xliiij.A
Homo erat incipiens,superbus ⁊ immũdus.f.mo.lvij.G
Homo erat mortuꝰ quadruplici morte. sermone.lxxvj.C
Homo dꝫ xpo ꝑpati ꝓpter tria.f.lxxvj.H
Homo erat exclusꝰ a celo:inclusus in inferno.f.mone.lxxxvj.A
Hominẽ tria impediebãt: ne rediret ad celum.sermo.lxxxvj.B
De corpore humano ita est sicut de prato ⁊ instrumento ferreo.ser.lx.E
Humanũ genus mortuũ erat perditum. et dispersum.sermo.lxxvj.C
Honores tria mala inducunt.ser.xcvj.G
Inter hostiã ⁊ victoriã est differetia. sermone.lxxxiij.G
Hostia Christi fuit quadruplici igne inflãmatus.f.mone.lxxxij.G.
Humilitas ostẽditur,verbo, exemplo.et facto sermo.xxij.G
Humilitas oratioꝰi coniuncta tria bona facit.f.mo.xxiiij.D
Per viaꝫ humilitatis iuit xps beata ꝫgo ꝑfectionis.sermo.xxviij.D
Humilitatis finis duplex est.f.m.eod.E
Humilitas meret quinq; bona.f.xxviij.F
Humilitas est causa pacis ,sicut superbis est causa dissentionis.ser.xxix.E

Jeiunij quadragesime ichoatur in.iij. feria ꝓpter multa. sermo.j.A
Jeiunare debemꝰ in numero quadragesimo tribus de causis.sermo.x.A
Jeiunij deũ placat,ꝺmonẽ.fugat.f.x.B
Jeiunãdo xpm imitamur ꝙ sic oꝑatẽs.f.x.D
In inferno sunt prata.f.mo.lxj.F
Infernales tenebre dicunt exteriores diuersimode.ser.ij.H
In inferno sunt feces omnium elemẽtoꝝ ⁊ omnium rerũ.f.m.xxx.H
In inferno est omnimoda fames.ser.lj.
In inferno sũt ones diaboli.f.lxxij.D
In inferno sunt diuersi ordines dãnatorum.sermone.lxxij.E
Infirmitas i hoie causat ex multis.f.lvj.A
Infirmos. xps sanauit ꝙ quatuor remedia.sermo.lvj.B
Infirmitas quedã est corporis: quedam est anime sermone.lxj.G
Infirmantiũ sine egrotantiũ tria ponunt genera.sermo.lxxij.A
Hõ fuit ifirmꝰ i capite: i mani.ꝛc.f.85.G
Infirmitates corporales aliter cognoscit theoricꝰ,alr practicꝰ,alr ifirmꝰ.f.94.H
Inimici diligẽdi sunt q̃dripliciter.f.v.C
Inimicis debemus amorẽ,odiũ,compassionem,⁊ beneficium.ser.vj.B
Est duplex fructꝰ diligẽdi inimicos.f.6.C
Inimici diligendi sunt ꝓpter periculũ vitandum.ser.vj.C
Contra illatas iniurias quatuor sunt remedia.sermo.lxv.B
Iniuria irrogatur in multis.f.lxj.E
Deus contra reprobos irascitur: implacabiliter.ser.xij.D
Contra iram seu furorez iudeox habuit christus quatuor remedia.f.lxv.E
Quidam sunt vt cera mol.f.lxvj.F
Judei intẽdebãt xpm decipere vel terrere,vel turbare.fm.lxxj.B
Inter xpm ⁊ iudeos tres erãt differẽtie. sermone.lxix.F
Judei imponebãt xpo tria fm.lxix.
Judei se ostendũt liberos triplici libertate sermo.xvij.B
Judei habebãt samaritanos tanq̃ excõmunicatos triplici de causa.f.mo.xlj.A
Judei fuerũt de natura noctue, q̃ per incem excecatur.f.mo.lxij.C
Judei quadruplici morte pati xpm volebant.sermo.lxvj.A
Judeoꝝ quidã malicioſi,⁊ quidaꝫ vani glorioſi erãt.f.mo.lxix.B
Judicij q̃tuor modis corrũpit.f.m.xj.A
In iudicio dñs ordinate ꝓcedet.f.xij.A
Justitia est triplex.sermo.vj.A
In iustitia xps seruat seueritatẽ,mãsuetudinem ⁊ discretionem.f.mo.lij.C

Karitas feruens Christi,desiderat in eius siti.sermone. lxxxix.C
Karitas Christo,omnẽ aliũ amorem superat. sermone eodem.C
Labia duo habet christus,scilicet gram ⁊ gloriã.f.lxxij.C
Per lac intelligitur puritas corporis.sermo.lxvij F

Universidad de Deusto Biblioteca

Lachrymarum quatuor sunt genera. ser mo. lxxiij. C
Lachryma hz tres magnas efficacias. sermone. lxxiij. E
Laudari nullus dz velle respicie do vitã preteritã, presentẽ z futurã. ser. xlix. B
Laudare deũ debem⁹ in pẽsenti vita z futura. sermo. lxxxvij. F
Lauit xps pedes corporales z spirituales. sermo. lxxxvij. F
Tribus de causis subditi nõ lauãtur. ser mone. lxxxviij. H
Ad lauãdas animas xpi spirituale lixi nium fecit. sermo. ibidẽ. K
Lectio quadrupler. sermo. xxvj. D
Quedã sũt lenia, q̃ dã ꝑuia, z q̃ da media. Triplici libertate iudei ostendũt se libe ros. sermo. xvij. B
In lingua, dives tripliciter peccauit. ser mone. xxxj. G
Deus homini dedit linguaz ad tria offi cia. sermone. xxxvij. E
Os seu lingua est diligenter custodiendũ sermone. xliij. F
Tres linguas homo aliquã do hz. xcvij. Quidã locus est supremꝰ, quidã mediꝰ, quidam infimus. ser. xxv. G
Bene illuminatus citius maculas depre hendit. sermo. lvij. C
Christus lux omnẽ hominẽ illuminat: sz nõ oẽs illuminant. sermo. lxij. A
Luna multipliciter cõsiderat. ser. eod. E
Lupꝰ cognoscit tripliciter. ser. lxvij. B
Luxuria dissipat oia bõa tpalia, corpa lia, spualia, z gratuita. ser. xxxv. B

Macerant se diuersa diuersi mode. ser. xxxvij. C
Maculas minimas melius videꝫ, citius deprehendit. sermone. lvij. E
Magnanimꝰ dici põt tribꝰ modis. ser. lvj. A
Marie ꝑsecrat sabbm ꝓpt multa. f. vij. B
Maria dz nauis propter multa. ibidem.
Maria inẽztum mediatrix assimilat soli, aurore z lune. f. vij. F
Maria fuit christi vera mater, tota mater sermone. xxxij. A
Femina circũdabit virũ, hoc tripl'r expo nitur sermo. xxij. B
Maria xpm tripl'r. dilexit. f. ibidẽ. C.
Maria fuit fortis in amore. ibidem, D
Maria dilexit sapiẽter: qõ patet per tria. ibidem. E
De maria xps curam habuit in infantia sua. sermone ibidem. F
Maria fuit vera studiosa z pia mater. xpi. sermone. xxxvj. B
Maria cõpat soli, aurore, lune. f. eod. B
In maria tota trinitas scripsit. ser. 50. B
Maria in triplici statu nos iuuare potest. sermone eodem. C
Maria habet misericordiam excellentie z cõgruẽtie. ser. l. E
Maria a fide cadere nõ potuit. f. eod. E
Maria luxilluminãs z illuminata sermo ne. lxiij. A
Maria est aurora. f. lxiij. B
Maria in hac vita habuit tres tribulatio nes. fmo. lxiij. F
Maria est tẽtatis acies armata. f. ibid. D
Mariã pr fecit thesauriariã. filiꝰ, cameri riam, z spũsetus celerariã. ser. lxxvij. B
Maria in celo hz magnuz posse triplex ter. ser. eodem. B
Maria xpo opa mte ipẽdit oia. f. eod. C
Marie vterus fuit pulcher. f'm. eodẽ. D
Maria thalamus fuit depictꝰ triplici co lore. fmo. eodem. E
Maria habuit ortũ, campum: viridariũ, fermone. eodem. G
Maria eleemosynaria dat multas elee mosinas. sermo. eodem. K
Maria vestit duplici vestimẽto f. eod. L
In maria tria fuerũt. ser. eodem. D
Maria fuit domus dei in qua fuerũt tria solaria. sermone. eodẽ. M
Marie aia tota facta ẽ charitas sicut fer rũ ignitũ factũ est ignis. ser. eodem. O
Maria in triplici statu filios adimat. ser mone. lxxxiij. D
Maria legauit christũ paranimphũ tri plici ratione. ser. lxxxiij. E
In corde Marie pugnabãt duo amores, et duo dolores. sermo. lx. B
Maria in christi passione habuit multas amaritudines. ser. xcij. A
Marie dolor causabat ex multꝫ. f. eod. C
Maria nõ fuit ad sepulchrũ cũ aliꝫs mu lieribus, propter tres causas. ibi. E
Marie ꝙ christus primo apparuit ostenditur tripliciter. ser. eodem. F

Maria est media inter deuz z hominem, sicut ena fuit media inter serpẽtem z ho minem. ibidem. L
Per mare intelligitur peccator. ser. vj. E
Mater naturaliter plus diligit filiũ quã pater. sermone. lx. B
Medicinas quatuor exhibet medicꝰ spi rualis infirmo id est peccatori. ser. xx. A
Mediator christus fuit inter deum z ho minem. sermone. lxxxj. C
Mendosa mortis est vtilꝫ triplici de cau sa. sermone primo. E
Mediator tria debet habere. ser. x. D
Milites tripliciter possunt accipi. f. iij. E
Ministeriũ angelorum tripl'r intelligitur. sermone. x. H
Ex miraculo lazari boni facti sunt melio res sermone. lxj. K
Miraculum seu suscitatio lazari. certifi catur per omnes sensus. ibidem. J
Miracula fiebant propter tria in primi tias ecclesia. sermo. xv. B
Miracula quedã habẽt vtilitatẽ, q̃dam admirationẽ, quedã vtrũq. ser. lj. E
In miraculo lazari quedã fuerunt retra cta. ser. lxj. C
Ad miraculum inducentia fuerunt tria. sermo. eodem. F
Misceratio magna in christo ꝓmendatur. sermone. xxiij. A
Misericordiã xpi allegauit chananea et eam misertã. ibidem. F
Miserias hz homo ex parte principij me di z finis. ser. ij. A. z. xxiij. G
Miserã xps depositi oẽm non tamẽ mi serit in paraſceue non habet principiũ nec finem. sermo. xc. F
Mori aliud est mori peccato, aliud pro pecca to. ser. xxv. H
Mortuis non est plus credendum q̃ seri ptis. ser. xxxij. F
Mortis memoria a peccatis preseruat. sermone. xliij. J
Mors fuga dicitur. sermo. lix. B
Tres mortuos xps suscitauit. ibidẽ. D
Mortui dicuntur dormire tribus de cau sis. ibidem. E
Quadruplici morte iudei xpm pati vo luerũt sermone. lxvj. A
Mortuꝰ erat homo morte quadruplici. sermone. lxxvj. O
Mors priuationis dei est grauior gehen na ibidem. D
Mori in cruce christus voluit triplici de causa sermone. lxxxj. A
Mortem xpi tribus diebus planxit eccle sia. sermone. xc. B
Morti debet religiosꝰ assimilari. f. xcj. K
Mortuoꝝ corpora vngebantur antiqui tus propter multa. ser. xciij. B
Mortuus mortuum suscitat quandoq; z viuus mortuũ. ibidem. F
Motus est triplex, circularis, obliquus z rectus. ser. iij. B
Motus aque per angelũ significat motũ anime. sermo. xix. E
Tres sunt psone que nõ possunt moueri. sermone. xlvj. D
Mulier habet quatuor retrahẽtia a pec cato z vir tantũ vnum. ser. xlix. G
Mulieri pulchritudo cõparatur tribus: scilicet carboni ꝛc. ser. lxxiij. B
Mulieri quatuor custodie sunt adhiben de. eodem. sermone. D
Mulieris deuotio in tribus attenditur. sermone. xciij. A
Mundana in presenti sunt mixta, in celo pura ꝛc. sermo. xvij. E
Mundana sunt vana ex parte principij, medij z finis. eodẽ ser. F
Mundani semper volunt festuz et nunq̃ vigiliam. ser. lxix. J
Mundꝰ est icꝰ infructuosa. ser. xliij. F

Navis dz beata ẽgo. f. vij. B
Navis dicitur penitẽtia. ser mone. vj. A
Navis arboris cedrine fuit xps. sermone. vj. C
Nativitates seu conceptiones sunt tres. sermone. xxxvj. D
Contra naufragiũ christus dedit triplex remedium. ser. lxvj. B

Oculi xpi sunt quatuor. sermo. lxxxvij. F
Odium potest considerari quadrupliciter. serm. v. B
Omnia opera misericordie Magdalena exercuit circa christũ ser. lxxiij. G
Omnia opera fecit deus in numero, pon dere et mensura. sermo. lxxxix. E

Opera diaboli sunt multa, xcvj. E
Oratio exaudiť pp tres rones. f. iij. D
Orationis cubiculum: id est conscientia, debet esse mundum. ser. vj. F
Oso nō exaudiť trib⁹ de causis. f. xiij. C
Chananea orauit seu petijt, vtiliter, hūiliter feruenter z sapienter. ser. xij. C
Orationi humilitas coniuncta tria bona facit. sermo. xxiij. D
Ut oratio oranti prosit quatuor dz habere. eodem sermo. L
Orantē deus aliquando exaudit ad votum aliquando ad meritum. ser. xlj. C
Oratio deo grata quando habet tria. sermone. lxxix. H
Eccl'ia orat p oibus in pasceue. ser. xc. J
Osculate sunt xp̄z quatuor psone. f. lj. L
Oues q̄dā nō sūt dei sz diaboli. f. lxij. A
Oues dei sunt in inferno. ibidem. D
Oues diaboli per quatuor signa cognoscuntur. ibidem. G
Ouibus suis quatuor voces dat pastor eodem sermone. J

Patientia tribus iniurijs approbatur. ser. xxiij. C
Panibus quinq; spiritualibus quotidie reficimur. ser. lij. B
Panis penitētialis trib⁹ farinis cōficiť. ser. lij. C
Panis sacramētalis formatus est in vtero virginali eodem sermone. D
Panis sacramentalis multiplici igne est coctus. ibidem. E
Panis iste. v. vulneribꝰ est incisus, eodē sermone. F
Panis infernalis conficitur ex peccato, eodem sermone. G
Panem celorū sancti mādūcāt. ibidē. H
Paralitici sunt quidā quantū ad sensum quidā quātum ad motum, quidam quātum ad vtrunq;. ser. lij. F
Parentes honorare debemus propter tres causas. ser. xliij. B
Honorare parentes z eis subuenire natura docet sermo. xliij. E
Xp̄s honorauit matrē suam, qz de ea curam habuit in vita, in morte, z post mortem. sermo. xliij. C
A parentibus recipimus esse, nutrimentum z documentum. ibidem. D
Passiōis christi meditatio, sanat omnes infirmitates. ser. xix. D
Xp̄s patiebať vt ecc̄lia purgaret. f. xxv. F
Passiōis xp̄i memoria: iducit ad cōtritiō, cōfessiō, z satisfaciēdū. ser. xxix. B
Passio xp̄i dicitur calix. ser. xxx. B
Sanguis xp̄i habet dealbare. ibidem. D
Dolor christi fuit in passione magnus, intensiue z extensiue. ibidem. E
Passio xp̄i fuit cōmunis, ser. lxxij. B
In passione xp̄s fuit totus calefactꝰ, qđ patet per quatuor. ibidem. H
In passione Christus traxit ad se celestia terrestria z infernalia ibidem. A
Passio xp̄i fuit fructuosa. ibidem. F
Passionis xp̄i triplex memoriale habemus. serm. lxxxvij. H
Passus est xp̄s i toto corpe. ser. lxxix. J
Qui danta dhuc ori christi acetum: z qui oscūlum inde. ibidem. K
Passionē xp̄i agimus cum lamentorū fletorum cum gaudio. ser. xc. E
In passione xp̄i beata virgo habuit maximam amaritudinem. ser. xcij. A
Pauper patiť tria incōmoda. ser. xxxj. D
Pauper lazarus erat aurum dei margarita dei. ibidem. E
Pauper christus fuit z vacuus in vita: in morte: z post mortem. ser. lxxxj. B
Par olim trib⁹ modis firmabatur. sermone. lxxxv. E
Pacē debemus habere corde, ore, et opere. sermo. xcvij. E
Peccator tria incommoda patitur. f. j. C
Peccatoꝛ tria bona perdit. ser. j. E
Peccatoꝛ ad modū paralitici licet quiescit z fetet ser. lij. A
Peccatoꝛ est seruus peccati diaboli et omnium viciorum. sermo. iiij. A
Petōr torquet male peiꝰ pessime. f. eo. C
Peccatores penitentes intelligunť per mare. sermone. vij. E
Petōr i cena pnie ponit. iij. fercula. f. x. E
Aduersus peccatores. iij. accusatores habunt. sermo. xj. B
Peccatorem esse damnandum diabolus quinq; allegationibus ostendit. ser. vj. C
Generatio peccatorum seu malorū habet tres differentias sermo. xv. B
Peccatoꝛi exhibent quatuor medicinas medicus spiritualis. ser. xx. H

Petōr sic̄ z p filiā chananee. f. xxiiij. H
Peccatoꝛ sea deo auertens incurrit tres miserias. sermo. xxv. A
Ad conuersationem peccatoris tria requiruntur ser. ibidem. C
Petōr de⁹ recipit quadruplr. ibidē. E
Petōr hz principiū medīū z finē. f. xxxvij. F
Quidam peccata intelligunt quidā non re. sermone. xlij. A
Petōr. iij. ad pniaz inducūt. ser. xliij. H
Petōr est immund⁹. dei inimicus. xlv. D
Peccatoꝛ de petō in peccatū cadit ppter tres causas. sermone ibidem. E
Petōres sūt pōderosi z graues. f. lvj. G
Os tecum. i. peccatoꝛ sit illuminat⁹ tria sunt signa serm. lviij. A
Peccatoris conscientia est fetida triplici de causa sermone. lix. A
Peccatoris portitores ad infernum sunt quatuor. serm. lix. F
Petōr a multis debet fieri. sermo. ibi. G
Quādo petōr hz ex parte sui veritatē ei obuiat misericordia dei. serm. lxij. D
Peccatrix maria deū per quatuor offendit. sermo. lxxiij. B
Qui de sanitate peccatricis infirmantur sicut vespertiliones. lxxiij. F
Petr̄ assimilat nubi z plūbo. ser. xliij. D
Omne peccatū, aut fit p infirmitatē aut per malicia, aut p inertiā aut p ignorantiā, aut p cōsuetudinē longuā. ser. xix. A
Aliud est mori peccato, aliud p peccato aliud in peccato. ser. xxv. H
Homo per peccatū fuit vulneratus, ceca tus in furto deprehensus. ser. xxxj. C
Peccauit diues triplr in lingua. ser. eo. G
Petr̄ mortale significat febri. ser. xlv. B
Peccatū facit spūalia insipida eodē. C
Peccatorū genera sunt diuersa. xlvj. A
Peccati dolor nō dz esse paruꝰ. ser. eo. D
Peccato nihil est ponderosius qō patet et multis. sermo. lix. C
Peccatorū sunt tres dñe. sermo. eodē. E
A peccato homo surgere non potest pro pria virtute. serm. lxij. D
Dei occasio sunt multa. serm. lxxiij. A
Pena xp̄i describiť tripliciter. f. lxxxv. A
Pena xp̄i fuit acerba ignominiosa diuturna z iniusta. serm. xcij. D
Penitentia aspera meliꝰ curat. serm. j. B
Penitētia debet esse, amara amariora amarissima. sermo. j. D
Penitētis plāctu triplici planctui assimilatur sermone. j. F
Penitentia est nauis. sermo. vij. A
Qui volunt agere penitentiā quatuor pericula patiuntur sermo. vij. B
Penitentibus dantur multa adiutoria. sermo. vij. D
Penitētes p mare intelligunť. ser. vij. E
Penitenti sunt tria necessaria. ser. xv. E
In fonte penitentie lauanť petōris omnia peccata. serm. xix. C
Penitētia grauis imponi non debet tribus de causis. sermo. xxvij. C
Pro malis panis conficitur tribus farinis. sermone. lij. C
Penitens significatur per iumentum cui christus insedit. sermo. eodem. D
De hūs qui penitēt in extremis dubitat aug. sermone. xciij. C
In cena penitentie peccatoꝛ ponit tria fercula. sermo. x. E
Ad penitentiam tria peccatorē inducūt. sermone. xliij. H
Olim erant perditi: angeli actiui contēplatiui, z prelati. sermo. xxvj. F
Peregrinus christus fuit propter plura. sermone. xcv. A
Peregrinus fuit christus quātū ad multa. sermo. eodem. B
Peregrini vtunť baculo ad tria. f. eo. D
Peregrinꝰ christꝰ nihil habuit de plano sed semper ascensus sermone eodem. E
Peregrinus xp̄s habuit tria hospitia. sermo. eodem. G
Peregrinus dicitur christus quātum ad pericula. sermo. eodem. H
Pericula multa sunt ambulantibus per viam mundi semone. xxvj. C
Petijt chananea humiliter vtiliter fernēter z sapiēter. ser. xxiij. C
Petere principatū vel primatū pro ignorante tollerabile est: pro conscīēte reprehēsibile, pro se vituperabile. ser. xxix. B
Piscina virtutē habet in tribus vt patet sermone. xix. B
Per piscem assatuz intelligitur caro christi in cruce assata sermo. xcviij. E
Pontifex christus dicitur tribus de causis. sermo. xxvj. D
Pontificis officiū est triplex. ser. xxvj. E

Universidad de Deusto Biblioteca

Potestas dei est magna maior maxima. sermone.lxxxviij.L
In corde quatuor potentie considerant sermone.xcvj.C
Purgatorium dicitur calix vini mixti pter multa.sermo.xxx.G
Predicans debet habere plura.f.lxv.A
Magna est potestas prelatorū ser.xlj.B
Prelatorum correctionem subditi debēt reuerenter sustinere ibi.C
Prelati aliquando debent se ostendere superiores,aliquādo iferiores.ser.lj.C
Prelatus debet esse seuerus discretus ⁊ mansuetus.sermo.liij.D
Processio a processione xpi quidā fugerunt corpore ⁊ corde.sermo.lxxx.G
Processionem in processione fecerūt xpo sex magnos honores sermo.eodem.H
Prop heiā perfectū faciūt tria.f.lxxv.C
Prophetarum corda tangit spiritussanctus.ser.lxxxvj.H
Tres puncias habet deus.ser.xcvij.D
Querunt multi xpm nec inueniunt qz non querunt vbi est si d vbi non est.ser.lxvij.B
Quidā quesierunt xpz post resurrectionem in mane, q̄ dam invespere quidā in nocte.sermone.xciij.B
Quietem homini in domo non dant tria sermone.xxiij.K
Qnealiquis recidiuet necesse est vt a quatuor sibi caueat.ser.xx.C
Recidiuationis periculū attendit ex pte triū.xx.D
Tria induxerūt deuz vt nos ꝺdimeret.f.lxxvj.E
Refectio mundi hz imperfectionē admixtionē sermone.xxxix.B
Reficimur quotidie quinq panibus spiritualibus.sermo.lv.B
Tres regulas christꝰ dedit prelatis sermone.xxvj.A
Regule subditorum sunt tres.xxvij.E
Regula viduaꝝhz.iij.capitula.ser.lx.E
Relique q̄dā sunt dispgēde,quedā colligende:quedam erogande sermo.lj.B
Remedium contra concupiscentiā est triplex sermo.lxvij.C
Remediū ōdit xpꝰ ẑnanfragiū.f.lxxvj.B
Reprehendentes alios debent esse patientes.sermo.lxvij.A
Reprehendere voluerunt indei christum multipliciter.sermo.lvij.A
Reph̄ēdi nolūt tria gña hoim.f.lxxx.E
Ante resurrectionē in christo tres substātie videbatur.sermo.lxxvij.C
De resurrectione christi gauise sunt omnes creature.sermo.xcij.F
De resurrectione debent gaudere homines propter multa ibidem.G
Resurgētes xpꝰ resurgens petrū solum nominauit triplici de causa.ser.xcij.D
Post resurrectionem xpꝰ cicatrices retinuit propter tria.xcv.J
Xpꝰ resurrexit potenter veraciter,⁊ apparuit misericorditer.ser.xcvj.A
Ad resurrectionē primā requirunt duo dies,ad secundam tres ibidem.B
Resurgēs (xpꝰ resurgēs meꝭos letificat timidos cōfortauit.sermo.xcij.G
Resurrectionē(xpꝰ resurrectionē sua) oēs quinq̄ sensus ostendit.serm.xcvj.B
In rosa inueniuntur tria.sermo.lvij.B
Septimi diei qua dicitur sabbatuz magna dignitas.sermone.xcvj,A
Sabbatū cōsecratur beate marie ꝑpter multa.vij.B
Si corpora licebat sabbato curari multomagis animas.ser.lv.E
Sancti aliqñ adiuuent in principio aliqñ in medio,aliqñ in fine.ser.lxij.D
Sanctorum nomina i quatuor locis scripsit deus.sermo.xlix.E
Sancti veteris testamenti distinguūt in duos ordines.sermo.xxj.D
Sācti sunt deo chari.deo amici:deo christissimi.sermo.xxx.F
Sancti viri seruiunt deo de omnib⁹ scribus.sermo.xliij.C
Sanctū quedam opera hoiem ostēdunt sed non faciunt.sermo.lxxij.H
Sanguis christi habet dealbare:sicco habet naturam lactis.sermo.xxx.E
Item.lxxxviij.J
Si sanguine christi abluimur a septem cijs mortalibus mundamur.ser.xxix.E
Sanguis aliqñ est putridus,aliqñ sup fluus aliqñ necessarius.sermo.lvj.C
Sanguis xpi fuit clauis dei: aqua dei
Precium dei.sermo.lxxxvj.C
Sanguinem xpꝰ fudit propter quatuor. sermone.eodem.E
Sanguinem xpi recipiendo ab omni immunditate mundamur eodem.D
Satisfactiōis partes sunt tres.ser.xx.B
Sapiēs in opere suo attēdit ad tria.sermone.lxxvij.B
Salina aliqñ est amara,aliqñ insipida,⁊ aliquando dulcis.lvj.H
Sententia quatuor modis impedit.xij.E
Sententia fit iniqua tripliciter.lxxv.D
Sepulchrum christi fuit nouum triplici de causa.sermone.xcj.B
Sepulchrum non fuit suū triplici de causa.sermone eodem.D
Sepulchrum fuit clausum triplici ratione eodem.E
In sepulchro iusti xpꝰ voluit sepeliri nō pilati.sermo.eodem.G
Sepulchrum in quo sepeliri debemus ipsa religio.sermo.eodem.L
Sepulchrum christi erat clausum tripliciter.sermo.xciij.H
Serpens infernalis habet corpus caput caudam.sermo.x.G
Serpēs p quatuor expellit.f.xxxviij.G
Serui cū dñis habēt tria ꝓcōia.ser.iij.C
Deo ⁊ mūdo simul non seruitur ⁊ offenditur tripliciter.sermo.lxxj.F
Similitudo triplex inter deum ⁊ hoiem sermone.lxxxij.F
Societatem nobilem habuit christus in vita sua.sermo.xciij.A
Dei malā societatem vitat.quatuor mala vitat.sermo.xl.E
Sol oriri dupliciter dicit.xciij.F
Nomine solis christus intelligitur q̄ dupliciter fuit ortus ibidem.G
Superbia est quo dā triuiū que habet duas vias.sermo.xxviij.B
Superbia perducit ad profunditatē infernī ibidem.C
Superbia est causa dissentionis,sicut humilitas est causa pacis.ser.xxix.E
Superbie seu tumoris quatuor sunt species.sermone.xlvj.E
Superbia est in affectu in intellectu: ⁊ in actu.lvj.D
Superbus pacem conscientie habere nō potest.sermone.lxxxij.H
In speculo quod est christus oēs deformitates reprehendimus.lvij.D
Duodecim stelle sunt duodeciz ordines sermone.xxxvj.E
Spūssctūs dicitur flumen.serm.lxviij.F
In flumine spiritussancti diuersi diuersimode introducuntur.sermone.eodez.G
Spiritussancti fluuius dat sanctis scientiam.sermone eodem.H
Spiritus in extremis est deo commēdandus propter tria.lxxxiij.C
Spiritus quorundam est vetustus ꝓpter maliciam.sermone.xcj.C

Tria tabernacula habet hō in anima.ser.xxj.C
Tres tabernas voluit habere petrus in quibus vnū spiritussancti vēderetur.sermone.lxviij.E
Extra templū celeste proh̄iciuntur superbi,anari,luxuriosi,⁊ ypocrite.ser.liij.E
Templū ciuitatis celestis christus est ratione diuinitatis ⁊ humanitatis ibidē.F
Templi dedicatio est triplex.lxxj.A
Triplex tempus xpꝰ habuit.ser.lxix.F
Tēptari christus voluit vt nostras vinceret temptationes.sermone.ix.A
Diabolus temptauit christum tribus telis.sermone eodem.B
Diabolus temptans incipit a leuioribꝰ sermone eodem.C
Christus temptationes vincit sapienter fortiter ⁊ perseuerantur ibidem.D
Christus temptari voluit vt tēptatis scirēt misereri sermo.x.F
Fideles temptātur seu impugnantur ꝓ prospera ⁊ aduersa ser.xxxiij.F
Diabolus temptat aliquos quorum sunt quatuor genera sermo.xxxvij.A
Tenebre infernales dicuntur exteriores diuersimode sermo.iij.H
In tenebris erat genus humanum ignorantie in profunditate.ser.lvij.D
Terra est triplex.f.inū dialis.celestis,⁊ infernalis.sermo.xliij.B
Testimoniū dedit pr̄ ⁊ filius ⁊ spūssanctus qō christꝰ fuit deus sermone.lxxj.D
In turbis tria fuerunt.ser.lj.J
Tria sunt q̄ naturaliꝝ attrahūt.f.lxxxij.E
Christꝰ ad se traxit sex modis .ser.eo.B
Contristatꝰ christus ex tribꝰ.ser.xciij.J

Vana gloria potest accidere in principio l medio ⁊ in fine sermone. v. E
Vane glorie vicium est omnib⁹ commune nec facile vinci potest propter duo sermone. xxvij. D.
Quinq; verba documẽto plena dixit xp̃s sermone. lij. F
Verbum seu sermonẽ dei seruantes tria bona consequuntur ser. xvij. A
Verbũ dei triplicẽ hz virtutẽ ibidem. A
Verbi dei est tri plici efficacia ibidem. B
Veritas opponit falsitati dupliciter ser mone. eodem. B
Christus quatuor veritates ponit in euã gelio. sermone. lxv. B
Veritas est multis odiosa ibidem. D
In veritate quis peccat trib⁹ modis ser mone. lix. R
Due sunt vie ⁊ duos fines viarũ. sermo. xxvij. A
Quidam vadunt per viam rectam ⁊ qui dã per viam distortam. lvij. B
Vis anime decedentis est multiplex: ser mone. lij. A
In via quatuor nõ permittũt errare. ser mone. xcv. E
Vestimenta diuersorum colorum sũt vir tutes. sermone. lxxix. F
Tria genera vestium christ⁹ habuit. ser mone. cx. A
Tria sunt signa viduarum. ser. lx. D.
In viduitate melius est esse quam transi re ad secundas nuptias ibidem. F
Vinea mistice est ecclesia. ser. xxxiij. B
Sepes circa vineam ecclesie est custodia angelorum. ser. ibidem. C
Vinee turcular est crux. ser. xxxij. D
Vinee turris est fides. ibidem. E
Vinea dicitur anima ser. xxxiij. B
Vineam id est animã deus plantauit in corpore propter tres causas ibidem. C
Vinee sunt quatuor fossores ibidem. E
Tres mali vindemiatores vineam vin demiant sermone eodem. F
Vinum purũ est i celo. fer in inferno: mix tum in mundo. ser. xxxix. C
Per vinum intelligitur iocunditas men tis sermo. lxvij. F
Virtus patientie est soror christi: virtꝰ fi dei filia christi: virtus humilitatꝫ est ma ter christi, virtus oratiõis est nũciꝰ chri sti. sermone. xxiij. B
Virtus consistit in medio qõ pz ex mul tis. sermo. xcvij. B
Visio seu cognitio in presenti vita est se rotina in celo meridiana: in inferno no cturna. sermone. vij. C
Ex eo qõ boni vident malos ⁊ mali bo nos quinta colligunt. ser. xxxij. C
Ex visione corporis christi sancti habẽt dulcedinem. sermo. lvij. F
Visio seu respectus christi sanat vulne ra peccatorum. sermo. lxxvj. B
Vita presens intelligit̃ p̃ finistrã et vita beata per dexteram sermone. xxix. D
Vita actiua est melior vtilior fructuosa q̃ vita contẽplatiua sermone. lxij. B
Vita actiua intelligit̃ per danid: contẽ platiua per hierm. sermone. lxvij. B
Vite sunt duo signa. s. sensus ⁊ mot⁹ ser mone. xcvj. F
Vini deo se videt mortui non. ser. lxix. B
Vbera tria sunt i anima sermone. xvij. E
Unguentum est triplex. lxxiij. E
Usurari⁹ est peior iuda sermone. xivj. C
Vulnerari voluit xp̃s in capite in manꝰ bus ⁊ in pedibus sermone. lxxxv. B
Vulnera aliquando sunt recentia: aliq̃ inueterata: aliquando ꝛc. xcvij. I
Vulnera xp̃s non sine causa ostẽdit in ma nibus locis sermone. xcvij. B
Vulnerũ cicatrices xp̃s seruat rõne nostri sermone. eodem. F
Vulnerum seu cicatricum representatio est pro nobis apud patrẽ intercessio ser mone eodem. G

FINIS.

Incipit quadragesimale preclarissimi doctoris magistri Jacobi de Uoragine episcopi Januẽsis: duos quotidie cõmẽs sermões.

In die cinerum sermo primus.

Filia populi mei accingere cilicio ⁊ conspergere cinere: luctũ unigeniti fac tibi plãctũ amarũ. Mie. vj.

Quãuis solennitas quadragesimalis in sequenti dñica inchoet ecclia tñ hos q̃tuor dies precedẽtes addidit: vt quadrenarius numer⁹ impleat. A prima em dñica vsq; ad pascha q̃draginta duo dies sunt de q̃b⁹ dũ sex dies dñicales subtrahuntur. solummodo. xxxvj. ieiunabiles remanẽt: ⁊ ideo addunt isti quatuor dies precedẽtes vt sacer numerus. xl. die rum impleat quẽ xp̃s suo ieiunio consecrauit. Sunt tñ quedam alie ratiões my stice quare pot⁹ in quarta feria q̃ in alia feria istud ieiunium inchoatur. A

Prima est qz i quarta feria mors xp̃i fuit tractata ⁊ cum deliberatione firma tacta; secũda feria quarta ante dominicã de palmis. Nam tunc principes sacerdotũ cum senioribus populi congregati sunt in atrio Cayphe principis sacerdotum ad quos Judas accessit: ⁊ Christũ tradere promisit ⁊ illi pecuniã dare solliciti sũt. Quia igit̃ penitentiã quadragesimalẽ facimus vt Christo patienti cõpatiamur. Et eius mors fuit in quarta feria tractata; quãmerito quarta feria hoc ieiunium inchoam⁹. Secũda ratio est qz in feria quarta fuit luna ꝛc. celi luminaria creata fuerunt. In principio em creauit deus quandam nubeculã q̃ dixit fiat lux: ⁊ facta est lux: ⁊ illa nubecula tres dies solẽ precedentes illuminauit quadam tenui claritate quemadmodum diluculo fieri solet

Quarta aũt feria sequẽti vt dictũ est dedit solẽ ꝛc. luminaria fecit: ⁊ iõ dies illa dies plene claritatis fuit: horũ aũtẽ t̃p̃s nostrũ est tenebrosum: t̃p̃s aũt q̃ dragesimale est lucidũ t̃p̃s. Juxta illud Ephe. v. Eratis em aliq̃n tenebre: nũc aũt lux in dño. Conueniens igitur fuit vt t̃p̃s tam lucidũ in die lucida inchoatione inciperet. Tertia ratio est qz feria q̃rta dies mercurij vulgariter nũcupat. Est aũt mercuri⁹ planeta celestis qui scõm astrologos regnat in virgine: dñatur aque: sp est cũ sole, pest facũdie: dispõit ei hoies ad facũdiam ⁊ eloquẽtiaz acquirẽdã: vñ 6t Act. xvij. q̃ gentiles vocabãt paulũ mercurium qui erat dux verbi. recte igitur ieiunũ in die mercurij inchoatur ad innuẽdũ q̃ hoies in hoc t̃pe debẽt habere mũ dictã corporũ abundãtiã lachrymarũ perseverãtiã bonor̃ operũ: vt scz semp sint cũ sole. i. cũ Christo. Predicatores aũt debẽt habere facũdiã predicationũ: ⁊ ideo vt istũ ieiunũ facili⁹ suspiciat: hodie sancta mater ecclesia fideles ad memoriã sue mortis inducit dũ in capitibus cineres ponit ad q̃ et ppheta imo etiã dñs p̃ prophetam nos in ẽbis premissis inducit dicẽs Filia populi mei ꝛc. populus aũt dei est popul⁹ christian⁹. Filia ergo populi dei est alia cuiuslibet xp̃iani. Quam quidem alaz dñs ad tria hortat: scz. Ad dure penitentie assumptionẽ: dum dicit. Induere cilicio ꝛc. Ad mortis meditationẽ cuz dicit cõspergere cinere ꝛc. Ad petõrũ dolorem cum dicit luctum fac tibi planctuz amar⁹. Primo igitur hortat ad dure penitentie assumptionẽ: cum dicit induere cilicio. B

Cilicũ em est indumẽtũ durz ⁊ asperuz de pilis camelor̃ cõtextũ per quod pnia aspera significatur: q̃ quidem melꝰ curat petã q̃ lenis. Sicut dicit Chry. p tria exẽpla sup Mat. Primũ est qz medicina aspera melius curat malos humores q̃ lenis. Scõm est qz malas herbas melꝰ eradicat rostrum ferreum q̃ ligneum. Tertiũ ẽ qz malos nodos lapidũ melꝰ prescindit malleꝰ ferreꝰ q̃ plũbeꝰ. C

Petõr quidez tria incommoda patit. primũ est qz est plenus corruptis humoribus victor̃. p̃s. Corrupti sunt ⁊ abomi

nabiles facti sunt in iquitatib⁹ suis iō in diget medicina.i. penitentia amara Esa. xxxviij. Ecce in pace amaritudo mea amarissima. D

¶ Amaritudo eſt̄ penitētium q̄ est causa magne pacis in conscientia dz esse amara amariot amarissima. Amara qr pactū qō in baptismo cuz deo fecerat q̄ scilicet abrenunciauerat diabolo z omnib⁹ pōpis ei⁹ confregit. Amariot qr timore dei postposito per multa crimina discurrit. Amarissima quia deum z eius gratiam perdidit. Unde Hiere. ij. Scito z vide qr malum z amarum est reliquisse te dominū deum tū ecce quia peccatoz deū perdidit: z non esse timorem ei⁹ apud te: ecce qr eius timorē post posuit z ablecit: et iō p diuersa facinora discurrit a seculo cō fregisti iugū rupisti vincula: ecce quia pactum baptismale fregit. Scōm incōmodum est quia peccator habet multas radices malarū concupiscentiarū: que quidem extirpande sunt rostro ferreo. i. duro tenuio vñ Colō. iij. Mortificate membra vestra que sunt super terram. Fornicationē z immunditiam libidinem cōcupiscentiam malam. Nisi enim male herbe radicitus extirpentur: cito germināt malos fructus. Heb. xij. Ne qua radix amaritudinis sursum germinans impediat z p illam inquinentur multi. Sūt eſt̄ aliqui qui malas herbas eradicat tantū quantum ad folia: z iō adhuc renascuntur: tales sunt qui peccata quantū ad exteriora opera quandoq⁹ relinquūt: cōfessum tamen non deserunt: z ideo inuenta opportunitate ad peccata redeunt. Alij partē radicis frangunt z aliam partē relinquūt tales sunt qui cōfessum deserūt sed tamen malas cogitationes patiūtur qui sepe in peccata relabuntur. Alij sunt qui radices herbarū funditus extirpant isti sunt qui malas cogitationes a corde suo eradicāt: z ideo vlterius germinare non possunt. Tertium incommodum est quia peccator penitēs alligat⁹ est adhuc nodis z neruis peccatorum. Quidā tamen habent istos nexus factos de stipula. alij de feno, alij de ligno. Juxta illud. i. Corinth. iij. tertio. Si quis supedificat lignū fenum stipulam: per q̄ tria pene pur

gatorij intelligūtur. Istos autem nexus melius frangit malle⁹ ferreus. i. penitētia dura q̄ leuis. Unde Augu. Malorum quisq⁹ in se seueritatē debet exercere vt a seuindicatus minus iudicetur a deo. Et cū do hortat anima ad mortis meditationem cum dicitur: conspergere cinere. sicut hodie etiā in capitibus cinere aspergimur z dicitur nobis: memēto qr cinis es: et in cinerē reuerteris. Homo quidez de cinere est formatus: z cinerē portat corpus: z in cinerē redigēdus est. vñ Hegesippus. ij. Reuerteris in terrā de qua sumpt⁹ es: ecce qr de terra fact⁹ es quia pulvis es: ecce quia cinerez portas corp⁹. z in pulverem reuerteris ecce qr in pulverē sine in cinerem redigendus es. Si ergo ab aliquo peterē vñ venis: q̄d portas? aut quo vadis? posset; rñdere de cinere et nerem: z in cinerem hoc est de cinere venio: et porto z redeo in cinerem: ideo dicitur ter homini terra. Hiere. xxij. Terra terra terra: audi verbum domini. i. tu homo qui venis de terra: et portas terrā et vadis in terram audi verbū dominī q̄ tibi hodie dicit dominus per ecclesiam suam: memento quia cinis es et in cinerē reuerteris. E

¶ Utile autē est habere memoriam huius cineris triplici de causa. Primo quia cinis terram fecundat sic memoria mortis ad bene operandum sollicitat. Vñ Hie. Valde enim se sollicitat in bono operando qui semper cogitat de extremo fine. Secundo quia ignē conseruat et maxime si ex calidus quia frigidus cinis ignem extinguit: sic z memoria mortis cordi feruentē tmpressa gratiā spiritussancti conseruat. Sunt tamen quidaz qui frigidā hāc memoriā mortis habēt sicut illi qui animam cum corpore morituram credunt. Tertio memoria potius gratiam extinguit quam conseruet. Tertio quia cinis maculas lauat sic memoria mortis lauat omnes maculas peccatorū vñ Eccl. septimo. Memorare nouissima tua z in eternū nō peccabis. lauat enim maculam superbie. Sicuds enim ad instar panonis glozat in pēnis virtutum. Pedes. i. finē suum conspiceret. Et sic superbiā ei⁹ deponet. Eccl. decimo. Quid superbis terra z cinis. Lauat etiam maculas luxurie: sicut enim bestia cuz cauda expellit muscas sic homo cum mortis memoria expellit cogitationes immūdas. Bze. Nihil sic ad domādū carnis desideria valet q̄ vnusquisq⁹ quod hic diligit q̄le sit futurū post mortē perspexerit. Lauat etiam maculas auaricie. nullus eſt̄ diuitias dz congregare quando considerat q̄ in fine nihil portat nisi nuditatē, saccum z cinerē. Job. j. Nud⁹ egressus sum de vtero matris mee: nud⁹ reuertar illuc. Item eiusdem. xvj. Saccū consui super cutem meā z operui cinere carnem meam. Tertio hortamur ad penitentiā: dolorem: cum dicitur luctum vnigenitū fac tibi planctum amarū. F

¶ Planctus penitētis plāctui triplici debet assimilari: scilicet plāctui matris vnigenitum plangentis plāctui draconis: z planctum structionis: vnde Mich. ij. Faciam planctū velut draconum et luctum quasi struthionū, nam doloriosior plāctus inter omnia animalia rationabilis est plāctus q̄ sit pro morte vnigeniti. doloriosior plāctus inter omnia animalia irrationabilis est planctus draconis, doloriosior inter omnia volatilia est planct⁹ struthionis. G

¶ Peccator quidem tria bona perdit. Primo animam suam: ideo dz plangere ad instar mulieris vnigenitum plangentis: vnigenita nostra est anima nostra: q̄ vnā tātū habemus. si eſt̄ duas haberemus possemus vna perdita super alia cēfalari. Secūdo perdit peccat⁹ patrē suū. i. deū suum: ideo dz plangere ad instar draconis, draco eſt̄ et quilibet serpens caput custodit z corp⁹ exponit: sic quilibet debet exponere corpus macerationi z ꝓditioni vt possit custodire caput suū. id eſt̄ dominū suū. Sed dicitur quod elephas inueniens draconem in semitis caput eius cum planta conterit et draco inanum planctū facit. Sicetiā diabolus in nobis occidit dominum quando nos ad peccatū trahit: ideo debemus plangere z dolere. Tertio peccator pdit omnia sua merita: z ideo debet plāgere ad instar struthionis. Strutio eſt̄ oua sua i pulvere calido derelinquit vt foueantur ibi: z sic ea relinqt sed rediens ea bestijs conculcata inueniens magnū vulatū

facit. Ona nostra sunt merita nostra que tunc demones conculcant quādo ad animam per consensum intrant. Juxta illud Job xx. Cadent z venient super eum horribiles: ideo peccator debet plangere et dicere. Miserere mei deus quoniam conculcauit me homo. Job 39.

z ¶ Eadem die cinerum.

Sermo. ij.

Comparatus sum luto z assimilat⁹ sum fauille et cineri. Job. xxx. A

¶ Miseriam conditionis humane describit sanctus Job. in verbis premissis ex parte principij, medij, z finis. Nam ex parte principij homo habet vilitatem: quia de luto formatus: cuz dicitur Comparatus sum luto. Et ex parte medij habet vanitatem et mutabilitatem: quia multiplici mutabilitate circundatus: cum dicitur. Et assimilatus sum fauille. Ex parte finis habet miserabilem penalitatem: qr in cinerem redigendus: cum dicitur. Cineri. B

¶ Circa primum notandum quod licet homo sit ex quatuor elementis, deus tamen in compositione corporis humani parum posuit de tribus elementis. z multum de luto siue de terra. Elementum quidem aque manifestatur in ipsis humoribus. Elementum ignis in calore naturali et in luce visiua. Elementum aeris in respiratione status. Elementum vero terre in carne et ossibus. Et sic patet q̄ deus multum posuit de terra ibi et parum de ceteris elementis. parum ibi posuit he igne: vt homo parum haberet de igne concupiscentie, auaritie: et iracundie et tamen aliqui videntur esse de igne facti: quia nimis sunt supra dicto igne inflammati. j. Johan. ij. Totus mundus in maligno positus est id est in malo igne. Parum etiam posuit de aere: vt homo parum haberet de elatione superbie: z tamē aliqui videnť esse de aere facti: quia nimis sunt supbi. Nō fuit mirum si primus angelus superbiuit: qr nihil de luto habuit. Sed mirū est quando homo qui est vile lutum intumescit. Et

cle.r. Quid superbis terra r cinis. Tales pascunt vento. Osee.xij. Effraim pascis vētū. Uētus tñ nō pascit, sed inflat. Et qz sunt inflati, iō aliqua leui febre puncti statiz detumescūt. Parū etiā posuit de aqua vt homo haberet parū de leuitate r incōstātia. Et tñ aliqui vident de aqua esse facti: qz leuitate nimia agitati. Job.xxiiij. Leuis est super facie aque. de talibus dr. Eccli.xxvij. Stultus vt luna mutatur. Nā luna modo est plena: modo media: mō minus & media: modo vacua. sic multi in ista quadragesima incipiunt bene ieiunare: deyote orare r largas elemosynas dare: isti sunt luna plena. Postmodum dimittunt ieiunia: tamen faciunt eleemosynas r orationes: isti sunt luna media. Et deinde dimittunt ieiunia r orationes: tamen faciunt adhuc eleemosynas: isti sunt luna minus & media. Deinde dimittūt totū: isti sunt luna omno vacua. Ideo bñ dr. Stultus vt luna mutat. Multū aūt deus in cōpositione humani corporis de elemento terre posuit. Terra eñ est elementū frigidum r infimū. Qz sicut dr Eccli. s. Terra aūt in eternū stat. Ex his ergo innuitur q hō dz habere frigiditatē cōtra estum concupiscentie, auaritie, r iracundie. Dz habere inferioritatem: contra tumorem superbie: r debet habere firmitatem contra leuitatē inconstantie. Ideo dicitur Eccli.v. Nō ventiles te ad oēm ventum: ecce q non debet habere eleuationē superbie. Esto firmus in via dñi: ecce q non debent habere infirmitatem incōstātie. Esto mansuet⁹ ad audiendum verbū dñi vt intelligas: ecce quia non debet esse inflatus ira cūdus sed patiens r mansuetus. Secunda miseria hominis attēditur ex parte medij: id est ipsius vite: que est medium inter natiuitatem r mortem. In qua quidem vita homo habet mutabilitatē. r ideo assimilatur fauille. Sicut enim faulla est leuis r leuitatu dispergit. Sic vita hominis est instabilis et multiplici varijt mutabilitate. Unde Job.xiij. Hō natus de muliere breui viuens tēpore. C Ista autem mutabilitatem habet homo in corpore, in mente, r in operatione. Prima est ad similitudinem herbe. Secūda ad similitudinez statue. Tertia est ad similitudinem vmbre. Primo quidē herba viret: deinde floret: deinde arescit: vltimo marcescit. Sic corpus hois viret in sanitate. floret in iuuentute. arescit in senectute. marcescit in morte. Esa.xl. Omnis caro fenū. et ois gria eius quasi flos feni. exiccatū est fenum et cecidit flos &c. r Job co. s. Ortus est sol cū ardore r arescit fenum. r flos eius decidit. r decor vultus eius deperijt. Secūa mutabilitas est in mente. Nā secundū Bern. mēs nostra a mūdo habet cogitatiōes curiosas a carne. voluptuosas a diabolo malicioſas. Potest etiā dici q a deo habet cogitatiōes gratiosas. Cogitatiōes aūt gratiose sunt qñ ḡs cogitat qualiter pōt placere deo per cōtēplationē, r primo per edificationē. Cogitatiōes curiose sunt qñ mēs seipsā deserta trāsit ad inuestigādū aliena. Cogitatiōes voluptuose sunt qñ hō carnalibus delectatiōibus patit. cogitatiōes aūt malicioſe sunt quādo hō cōtra innocentē fraudes mollitur. Magna igit mutabilitas est quando mens humana mutat cogitationibus gratiosis: in cogitatiōes curiosas. de curiosis in voluptuosas. de voluptuosis: in malicioſas. et ista mutabilitas ē ad similitudinē statue nabuchodonosor. Naz sicut dr Dañ. iij. Caput eius erat de auro pect⁹ et brachia de argento. vēter et femora de ere. tibie ex ferro. r pedes de luto. Tunc igitur mens est aurea r argentea quando habet cogitationes gratiosas. hoc est quādo fulget cōz deo per cōtemplationē. r proximo per cōpassionē. Tūc enim est erea quādo habet cogitatiōes curiosas. es enim sonorum. Tunc est ferrea quādo habet cogitationes malicioſas p quas ceteros oppīmit. Tunc est lutea quando habet cogitationes voluptuosas. Tertia mutabilitas est in operatione. Opera enim mūdanorum sunt circa acquisitionem diuitiarum r honorum. Et ista mutabilitas est ad similitudinem vmbre. Nā vmbra hominis aliquando precedit. aliquādo sequitur. aliquādo a latere comitat. Illaz que precedit homo nō pōt cōprehēdere illā q fugit. sequit nō potest homo effugere: illā q cōmitat cito pdit. Si est de diuitijs r honoribus mundi. q aliqñ precedunt et fugiunt. ita q nō potest homo eos cōprehēdere sine magno labore. Aliquando sub manu et fugerūt: r tñ nō possunt possideri sine mētis turbatione r timore. Et propter ista duo dr Eccl. xj. Si dines fueris nō eris immunis a delicto. Si cūm fueris nō apprehēdes r si pcurrere fueris nō effugiēt aliqñ cō comitāt fz tñ cito pdunt, nec possunt pdi sine dolore. Iō dr Eccl. iij. Diuitie cōseruate in malum sui perecunt in afflictione pessima: ecce ista instabilitas in diuitijs r honoribus venit qz nō habite requirūt labore habite adducūt dolore. Tertia miseria est hois attenditur ex parte finis. i. mortis: vbi homo futurus est cinis. Istius aūt cinis memores esse debem⁹ ideo in hac die cineramur. Et sup caput nostrū legit vel dicit Memento hō qz cinis es &c. Ista aūt memoria mortis, valet ad contēnendū ea q homines mundani appetūt. Desiderant eñ diuitias cumulare. super alios ascendere: corpus delitiose pascere. animam in voluptatib⁹ enutrire. Dicit post mortē autez recipiūt quatuor heredes scz parētes. bestias. vermes. r deinde eas cū tāto labore acquirere. Quas oportet alijs dimittere r nihil secum portare. ps. Relinquunt alienis diuitias suas Eccl. vij. Sicut egressus est nudus de vtero matris sue, sic reuertetur et nihil secum afferet de labore suo. Secundi heredes sunt bestie: que super foueaz ascendunt et fercora ibi faciūt. r ossa pedibus frangunt. Stultuz est igitur super alios velle ascēdere per bonorum excellentiam. qñ post modicuz tempus bestie ascendunt super eorum foueā. Tertij heredes sunt vermes qui eoruz corpus comedunt. Job.xxj. Simul in puluere dormient: et vermes operient eos. Stultū est impinguare q dz post modicum vermibus esse cibus. Quarti heredes sunt demones qui animā rapiunt. vt dicebat de illo qui animam suaz in delicijs habebat dicens. Anima mea multa bona &c. vt patet Luc. xij. cui responsuz est. Stulte hac nocte animam tuam repetūt a te. f. demones. De istis heredibus dr Ecc. x. Cū essem moriek homo hereditabit serpētes r bestias r vermes. Ecce ḡles heredes petōr post mortē receptur⁹ est. f. bestias super foueā a scendētes, vermes carnes corrodentes, serpētes infernales alam denorātes. Et serpentes terrestres. i. parentes: terram seu bona terrena comedētes. i. terrenas diuitias rapiētes. Istos quatuor heredes quos habet homo post mortē tāgunt. Job. v. Cōterent inporta hoc refertur ad bestias q sepe ossa conterunt in porta. i. in fossa. Cuius messem famelicus comedet: hoc referk ad vermes qui comedūt messem. i. carnem, quā malo semine seminauit. Juxta illud Bak. vj. Qui seminat in carne: de carne metet r corruptionē. Et ipuz rapiet armatus, hoc referk ad demones q nostris malis operib⁹ se armāt: r bibunt sitientes diuitias ei⁹, hoc referk ad parētes: qui magno desiderio ei⁹ diuitias rapiūt: r p alia sua nulla elemosynā faciūt.

3 C Feria.v. post cineres. Ser.j.

Cum intrasset Jesus capharnaū accessit ad eum Centurio rogās eū dicens dñe puer meus iacet in domo paralyticus et male torquek. Matt. viij. Judea tunc tēporis erat tributaria Romanis r Romani per vniuersam iudeā tribunos ponebāt: r centuriones: vñ iste centurio a Romanis fuerat ibi positus r sub ptāte sua centū milites habebat: hic quēdā seruū suū sibi precio sum habebat qui paralyticus erat: iō accessit ad iesum rogans, vt eum sanaret: sed nō videk q primo personaliter accesserit nec rogauerit. dicitur eñ Luc. vij. Misit ad eū seniores rogās eū vt veniret r sanaret seruum suum: ideo dicit q personaliter nō iuit: nec rogauit sed per nūcios. i. per seniores iudeorum. Pōt tñ dici q personaliter venit: fz indeis tanq̄ familiaribus xpi verbū suū p̄misit. In hoc igitur euāgelio de trib⁹ personis fit mētio. f. de seruo patiēte. de Centurione supplicāte. r de xpo subuenīte. C Circa primū. f. circa seruū notandū est q ipse tria incōmoda patiebat: qz iacebat, paralyticus erat, r malet orquebatur: ꝓpter ista

tris merito signat pctōrē. A ¶ Pctōr em̄ iacet.i.in imū dicijs pctōrū q̄escit ⁊ fetet. Johel.j. Cōputruerūt iumēta in stercore suo. Sūt ät q̄dā q̄ stät ⁊ vltra nō ꝓcedūt, sic tepidi ⁊ negligentes: ⁊ isti sunt mali. Apoc.iij. Utinā frigid⁹ esses aut callid⁹. ſz quia tepid⁹ es incipiā euomere ex ore meo. Alij sunt q̄ retrocedūt sicut recidiuantes ⁊ isti sunt peiores. Mat.ix. Nemo mittēs manū ad aratrū ⁊ respicies retro apt⁹ est regno dei. Alij sunt q̄ iacēt i imundicijs suis quiescentes ⁊ isti sunt pessimi. Jere.xlviij. Requieuit in fecib⁹ suis. Scō peccator est paralytic⁹ habet em̄ paralytic⁹ motū inordinatū in mēbris. Eodem mō pctōr inordinate mouet. ℣ ¶ Est aut ētē secundū dionysiū triplex mot⁹. ſcz circularis obliquus ⁊ rect⁹. Mot⁹ circularis est quo quis mouet p amorē ad mundū. tales em̄ per oia mūdi oblectamēta circuitū faciūt nō inuenientes satietatez: sed famē. ꝑs. Famē patient vt canes. et idē in circuitu impij ambulāt. Mot⁹ autē obliqu⁹ est quo quis mouetur p amorem ad semetipsum: nō em̄ ad alios amorē porrigit, ſz ad seipsum reflectit. de isto amore dicitur. ij. Thimo. iij. In nouissimis diebus instabunt tēpora periculosa ⁊ erunt homines seipsos amātes. Mot⁹ rect⁹ est quo ꝺs mouetur ad deū p amorē nō em̄ circuit per mundum nō reflectit amorē ad seipsum. sed directe ad deum. Cañ.j. Recti diligūt te. ⁊ Ezech.j. pedes eorū pedes recti: qñ igit aliquis inordinate mouet p amorē, aut ad mūdum, aut ad seipsum. tūc paralyticus. qñ vero ordinate mouetur ad deū tūc paralyticus curatus est. Tertio pctōr male torquet: ⁊ hoc ꝓpter malā cōscietiā q̄ ipsum affligit ⁊ torquet. Mala em̄ cōscietia est sicut vermis aiam semp mordens cuius morsus habet acerbitatē cōtinuitatē, ⁊ perpetuitatē. De duob⁹ primis Job. xxx. Nocte os meū pforat doloribꝰ ⁊ qui me comedunt nō dormiunt. De tertio ōz. Esa. lxvj. vermis eorū nō morietꝫ Circa personā Cēturionis quattuor demōstrant cōmendabilia. sicut dicit Chry. ſcz bonitas humilitas, fides ⁊ sapientia Bonitas ei⁹ in hoc apparet q̄ seruum paralyticū nō abiecit nec desperit sed ad xp̄m accedens studiose pro eo rogauit. nō em̄ despicies ꝓcē tube dicētū potes tu: cui fuiūt oēs pctōres. Vel pñt accipi ꝓ infirmitatib⁹ et ānitatib⁹ corporalib⁹: aſsi dicat: potes ēre infirmitati, recede, ⁊ statim recedet anati vt veniet, ⁊ statim penitet: vel pñt ccipi pro bonis cogitationibus ⁊ maonis bone vel male cogitationes accipmatis autē vt dicamus vt recedāt, et recedūt: bonas aūt vocem: ⁊ venient. ¶ Circa personā xp̄i notādū q̄ xp̄s dixit quinq; verba multiplici documento plea. Primū fuit verbū magne humilitatꝫ dixit. Ego veniā, ⁊ curabo eū. glo. Magna est humilitatio, qz seruū dignatus est visitare: ad filiū quidē regulitre noluit, ne dignitas honorare videret. Ad istum aūt seruū venire voluit, ne seruilē ꝺditio ret xp̄s aliqñ inuitat⁹ ire noluit: sicut ad filiū reguli, aliqñ nō inuitat⁹, ire voluit sicut, hic. aliqñ inuitat⁹, iuit sicut ad filiā archisynagogi, ex quib⁹ dat intelligi q̄ xp̄s aliquā, oñones nō exaudit. De quib⁹ ōz Jacobi. iij. Petitis ⁊ nō accipitis: eo q̄ male petatis: aliquo; desideria ꝓuenient. Sap. vj. Preoccupat enim ees q̄ se cōcupiscūt vt se prior illis ostendat. Aliquos ad votum exaudit. ꝑs. Clamauit ad me: ⁊ ego exaudiā eum. Scōm hoc, verbū equitatis in eo q̄ fidē centunis cōmendauit: licet em̄ esset gētilis, ei⁹ deuotionē nō respuit, sed laudib⁹ extulit dicēs. Nō inuenit tātā fidem in israel. Act. x. In veritate cōperi q̄ nō est acceptor ꝓsonarū deus: q̄ tūc dixit: nō inuenit tantā fidem in israel. intelligit de p̄ti ge: qz in patriarchis ⁊ ꝓphetis maiorē inuenit: ⁊ intellige beatā virginē semper ceptā. De aplis aūt quidā dicūt q̄ cū ne quo essent puersi, nō erāt tūc ꝑfecti fidei: vel non inuenit tantā fidem. i. tam licē, qz aplī anteq̄ crederent multa signa viderūt. Jste aūt nullū signū viderat nec cōfessionē, nullus em̄ ita aperte ꝓfessus fuerat ei⁹ maiestatē. Tertiū ℣ būm fuit magne gr̄e q̄ ad saluādos: cū dixit. multi venīēt ab oriēte ⁊ occidēte, ⁊ recūbent. ⁊c. Et non solum ab oriente ⁊ occidente:

sed etiā a septētrione ⁊ meridie. Illi veniūt ab oriēte q̄ cōuertunt in iuuentute. Illi ab occidēte, q̄ puertunt in senectute. Illi ab aquilone, q̄ inter aduersa seruāt patiētiā. Illi a meridie, q̄ inter prospera seruāt tēperantiā. Quartū ℣būm fuit magne iustitie quo ad dānādos. cū dixit. Filij aūt regni. i. q̄ fuerāt nati ꝓ regno habēdo: ſz reddiderūt se idignos, eūcient in tenebras exteriores. ℣. ¶ Dicunt aūt tenebre infernales exteriores respectu interiorū quas pctōres in hac vita habuerūt, vel dicunt exteriores tenebre, qz sunt extra ambitū diuine mie. Pctā enim ꝓut cōsiderant in p̄ti, sunt tenebre interiores: qz sunt intra ambitū mie dei, qz adhuc pñt miam dei obtinere: ſz put cōsiderant in futuro: sūt tenebre exteriores qz sunt extra ambitū mie dei: vel dicunt nebre exteriores, qz sunt extra oēm diez: in celo quidem sunt dies sine tenebris in mūdo, sunt tenebre cū diebus, in inferno sunt tenebre sine dieb⁹. Quintū ℣būm fuit magne potētie. cū dixit. Uade: ⁊ sicut credidisti fiat tibi. Alij medici sanāt cū labore, cū mozosa dilatiōe ⁊ impfecte. Jste aūt medic⁹ est tāte potētie q̄ sanauit facilit er. i. solo ℣bo: qñ dixit. Uade, ⁊ sicut credidisti fiat tibi. Sananit velociter, qz statim illa hora sanatus est. Uñ sequit: ⁊ sanat⁹ est ex illa hora: sanauit perfecte: qz in corpe ⁊ ala credit fuisse sanatus.

4 ¶ Eadē. v. fer. ꝓst Cine. Ser. ij.

Accessit ad eū cēturio rogās eū ꝺicēs. Dñe, puer me⁹ iacet i domo paralitic⁹ ⁊ male torquet. Mat. viij. Tota ītētio ecclesie in ista quadragesima est vt pctōres ad pniam redeāt. Et qz hoc p se nō possunt: sctōꝝ oñones debēt postulare: ⁊ in dei mia sperare. Jō in presenti euāgelio tria ponunt. Primo misera paralitici cōditio q̄ quā pctōr intelligit. cū ōz. Puer. Scōo cēturionis supplicātis deuotio, per quā signat q̄ debemus ad sctōs viros recurrere q̄ ꝓ nobis intercedāt: cū ōz. Accessit ad eū cēturio ⁊c. Tertio benigna xp̄i curatio: p quā notat q̄ de dei mia semp debemus ipe-

rare cū dicit. Ego veniā ⁊ curabo eū. ¶ Circa primū notādū q̄ misera ꝺdicio istius pueri in tribꝰ erat. Nā ⁊ seruꝰ erat paraliticꝰ. ⁊ male torq̄bat. Ideo merito signat pctōrē, q̄ ē fuꝰ pcti ⁊ diaboli ⁊ oīz viciorꝫ Johā. viij. Ois q̄ facit pctū fuus est pcti. ⁊. ij. Pet. ij. A q̄ ꝺs spatꝰ: ei⁹ fuꝰ est Aug. Pctōr seruꝰ est tot dñorꝫ quot viciorꝫ. Jere. v. Seruistis dīs alienis. ⁊ dixit dīs in plurali: q⁹ supbꝰ ē seruꝰ luciferi: Lazarus seruus mām one, luxuriosus: seruus est asmodei. Scōo pctōr: est paralyticus. Est aūt paralysis mozꝰ q̄ membra reddit mollia, dissoluta ⁊ dissipata. Talis est voluptuosus ⁊ delicijs assuetꝰ. Prouerbiorū. xvij. Qui mollis ⁊ dissolutus est in opere suo. frater est sua opera dissipantis. ¶ Est aūt differētia inter ista tria que ponit Salomon hic scz mollē, dissolutū ⁊ dissipatū. Naz mollē est q̄ cedit omni duro. Dissolutū est quod nullo vinculo est colligatū. Dissipatū. quod est penitus ꝓfractū. sicut ptz in vase fictili cōfracto. Tales igit̄ homes sunt molles qui omni aduersitati ⁊ tentationi cedunt Wat. xiij. facta aūt tribulatione ⁊ persecutione propter verbuz scandalizantur. continuo. Non sunt etiam aliquo vinculo timoris vel amoris ligati non sunt immūdi. Numeri. xix. Uas q̄ nō hz operculū nec ligaturam immūdum erit. Sunt etiā confractiꝫ ideo nullū bonū proposituz retinere possunt. Eccli. xxj. Cor fatui quasi vas cūfractū omnē sapiētiaz nō tenebit. C ¶ Tertio peccatoꝛ male torquet. Aliquādo ei torq̄tur. Aliqū male loquet. Aliquādo pessime torquetur. Torquet enī p ꝓspera: p curā supfluā. Boetiꝰ q̄ multz amaritudinibꝰ hūane felicitatis dulcedo respersa est. Unī refert Tuliꝰ de Thusculanis: q̄ cū gloriā dionysij tyrānī quidā laudaret ⁊ beatū diceret: iussit illū i throno aureo collocari, ⁊ mēsaz oibꝰ delicijs plenā ante eū ꝓpari. Gladiū ꝯo acutissimū seta eqna ligatū sup caput ei⁹ appēdi. Cūq̄ ille ꝓpter timoꝛē nō comederet dixit ei Dionysiꝰ. Talis ē vita mea quā tu beatā putabas. Male aūt torquet pctōr iter aduersa, ꝓpter ipatientiā. Ista enī duo. s. ꝓsperitas ⁊ aduersitas, oēs ꝓbāt. Unī dicit ꝓmēt. ꝺ sup libū Boetij ꝺ ꝛsolatione philosophie q̄ philosophi posuerūt duo dolia in limine domꝰ Iouis: vnū plenum vino, ⁊ aliud plenū aceto, de q̄bꝰ ingredientes bibere oportebat. Domꝰ Iouis est mundus iste, doliū vino plenū est ꝓsperitas: doliū plenū aceto, est aduersitas. De q̄bꝰ oportet gustare oēs mūdū ingrediētes. Pessime torq̄tur pctōr interpctā. Amb. Que pena grauioꝛ q̄ eterne vulnꝰ. s. cōsciētie. Nōne hoc magis fugit̄ dū q̄ mozs, q̄ exilium, q̄ dispēdium? ¶ Circa scōm. s. oratione cēturionis notandū q̄ eius oratio exaudiri meruit ꝓpter tres comites quos secū habuit. s. fraternā cōpassionē humilitatē ⁊ fidē. Habuit enim cōpassionem in seruo, qui tam male torquebatur. humilitatem de seipso: cum dixit. Nō sum dignus vt ineres sub tectū meū. Habuit fidez de christo cū ait. Sed tantum dic verbo ⁊c. Ista aūt tria taliter ordinantur: q̄ compassio orationem fortificat, humilitas in celum subleuat, fides omnia impetrat. Oratio igitur quā formaticōpassio, multū est acceptabilis deo. Chrys. Pro se orare nature est, pro alio vero ē gratie. Pro se orare, rei necessitas cogit pro altero aūt charitas fraternitatis hortatur. Dulciꝰ aūt est ante dominum oratio nō quā necessitas rei tranſlit: sed quā charitas fraternitatis hortatur. Humilitas aūt orationem sic formatam habet in celuz subleuare. Eccli. xxxv. Oratio humiliātis se nubes penetrat. Si des aūt orationē sic formatā ⁊ sic elucubratam omnia impetrare facit. Mat. vij. Omnia quecūq̄ orātes petitis, credite q̄ accipietis ⁊ fiet vobis. C ¶ Circa tertium scilicet xp̄i curationem notandū q̄ curauit velociter siue faciliter. quod est cōtra illos qui nimis faciūt se rogari. Christus aūt mox vt centurio eum rogauit. respondit. Ego veniam ⁊ curabo eum. Sic facilis christus fuit ad curandū. Unde aug. curauit tribus syllabis quādo dixit. Puer cani. Sic facilis fuit ad curā dū petrū negantē quē curauit pauꝛ lachrimis. Sic facilis fuit ad curandū publicanū q̄ curauit quinq̄ verbis quādo dixit. Deꝰ ꝓpicius esto mihi peccatoꝛi. Scōo curando est liberaliter q̄ est cōtra multos qui nimis magna salaria petūt xp̄s aūt taz liberalis fuit q̄ nihil a cēturione petūt nisi fidē cū dixit: vade ⁊ sicut credidisti fiat tibi. Sic liberalis fuit xp̄s apostolis quibꝰ pro paruis rhetibus regnū celoꝝ dedit. Sic liberalis fuit vidue. quā ꝓ duobꝰ minutis iustificauit, Sic liberalis est oibꝰ q̄ bonā voluntatē habēt ⁊ aque frigide cali cem remunerat: vt habet Matth. x. Ter cio curauit totaliter q̄ cōtra multos qui ab vna infirmitate liberant: ab alia liberare non possunt. xp̄s aūt istum perfecte liberauit. ideo dicit. Et sanatꝰ est puer ex illa hora. ¶ Hic notandū est q̄ quidaz sunt paralitici, quantū ad sensum: sed nō quantū ad motum. Sicut sunt heretici q̄ dicūtur habere motū operationis bone sed nō habēt sensum fidei recte. Et ideo paralitici sunt: quia sicut dicit Hebre. xj. Sine fide ipossibile est placere deo. Alij sunt paralytici q̄tum ad motū, sz nō q̄tū ad sensuz: sicut sunt mali xp̄iani q̄ de deo bene sentiūt, sed ad bona opera faciēda moueri nolunt. De quibus ꝺr. s. Thim. s. Confitentꝫ se nosse deū: factis autē negāt ⁊ Jac. ij. Fides autē sine operibus mortua est. Alij autē paralytici quantum ad sensum ⁊ motū sicut sunt multi pessimi et scelerati q̄ nec habēt fidē, nec aliqua bona opera faciūt. De quibus dicit in epla Jude. Hi sūt arbores autūnales bis mortue. Cū igit̄ xp̄s reddit alicui sensum fidei recte et modū operationis, tūc paralysis perfecte curatur. rogemus ⁊c.

¶ Feria sexta post cineres. Sermo. j.

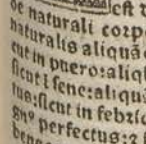

Audistis quia dictū est āt̄ cōs. Diliges primum tunz ⁊ odio habebis inimicum tuuz. Mat. v. Sicut de naturali corporis caloze. Calor enim naturalis aliquādo est nimis paruus sicut in puero: aliq̄n est inimicis defectiuus sicut i sene: aliquādo est nimis inordinatus: sicut in febricitāte: aliquādo est magnꝰ perfectus: ⁊ inordinatꝰ: sicut in viro bene complexionato ⁊ perfecte sano. A ¶ Eodē modo amoꝛ coꝛdis aliquando est nimis paruus sicut q̄n quis tantum diligit amicum: aliquādo est nimis defectiuus sicut quādo quis diminute ⁊ imperfecte diligit deū: aliquādo est nimis inordinatꝰ sicut q̄n ꝺs inordinate diligit scīm aliq̄n est magnꝰ: ordinatꝰ ⁊ perfectus scz quādo quis diligit inimicū ⁊ perfecte diligit deū: ⁊ ordinate seipsum. Dīs igitur in pñti euāgelio nos retrahit ab amore paruo ⁊ diminuto ⁊ inordinato: ⁊ inducit nos ad amoꝛem magnū perfectū: ⁊ ordinatū. Primo igitur retrahit nos ab amore paruo ⁊ diminuto qui est diligere amicum: ⁊ inducit nos ad amoꝛē magnū ⁊ istū: qui est diligere inimicū: cū ꝺr. Audistis q̄ dictū est antiquis. Diliges primū tuū ⁊ odio habebis inimicum tuū. Ego aūt dico vobis diligite inimicos vestros. ¶ Circa q̄ intelligendū est q̄ odium qua drupliciter pōt cōsiderari: aut ꝑt est in animo: aut ꝑt exterius manifestat in aliquo rācoris signo: aut ꝓout est in contumelioso verbo: aut potest i iniurioso fctō. C ¶ Circa istā quadruplicē differentiā odij xp̄s vult vt inimicos quadruplicit̄ diligamꝰ. Primo in animo. iō dicit diligite inimicos vestros. Secūdo in facto. ideo dicit his q̄ vos oderūt. Tertio in signo: ideo subdit. Et orate ꝓ psequētibꝰ ⁊ calūmiātibꝰ vos. Magnū ei signū amoꝛ est ꝓ inimicis orare. Quarto i ꝛbo ipsos salutādo. Unde subdit. Si salutaueritis fratres vestros tm̄ ⁊c. Istaz quadruplicē dilectionem oēs homines debent impēdere inimicis saltē in cōmuni. Debemus eī diligere inimicos in animo in quantū sunt creature dei bone. Iō dicit. s. Thim. iij. omnis creatura dei bona. Si quis igitur in suo inimico oderet naturam dei: in statu salutis nō esset. Debēt etiā homines orare pro inimicis saltem in cōmuni. Sic enim alioꝛ ꝓ omnibꝰ fidelibꝰ oraret ⁊ ab illis orationibꝰ gñalibꝰ inimicos excluderet: in statu salutis non esset. Perfecti autem pro inimicis orare debēt nō tm̄ in generali: sz etiā i speciali. Similiter si aliquis aliquod collegiū vel aliquā multitudinē hominū salutaret ab illa salutatione gñali inimicos includere nō debet. ⁊ si excluderet, in statu salutis non esset. Perfectiꝰ eī nō tantuz in generali, sz etiā in speciali orare ⁊ salutare debēt. Similiter si aliquis aliq̄ beneficia alicui cōtati exhiberet, nō essent inimici a talibꝰ be-

Universidad de Deusto Biblioteca

nesciꝰ excludendi. Et si aliquis excluderet, videreꝫ q̄ liuoꝛē retineret. Cōtra illō q̄ dꝛ Leui.xix. Nō ḡras vltionē: nec memoꝛeris iniurie ciuiū tuoꝝ. In casu tñ necessitatis, tenenꝫ etiā oēs inimici beneficia exhibere. Iuxta illud. j. Joh. iij. Qui habuerit substātiā huiꝰ mūdi, ⁊ viderit fratē suū necessitatez habere, ⁊ clauserit viscera sua ab illo, quō charitas manet in illo? Perfecti aūt debēt inimicis bñficia exhibere, nō tantū in cōi, sz etiā in speciali. Nō tantū in articulo necessitatis, sz etiā sine articulo necessitatis: qꝛ ad ipos spectat nō vinci a malo, sz etiā vincere in bono malū sicut dꝛ Roñ. xij. Scḃo, dominus retrahit nos ab amoꝛe defectiuo et imꝑfecto q̄ est imꝑfecte diligere: cū dicit Estote ḡ ꝑfecti ⁊c. scz in amoꝛe dei: sicut ⁊ pr̄ vester celestis. i. sicut deꝰ pr̄ diligit nos ꝑfecte, sic nos ipm ꝑfecte diligere debemus. Ille aūt ꝑfecte deū diligit: q̄ ipz plꝰ diligit ꝫ sua. Cañ. viij. Si dederit hō oēz substātiam domꝰ sue ꝓ dilectiōe q̄si nihil despiciet eaz. Plusq̄ seipm. Ideo dicit. q̄ non accipit crucē suā, scz seipm mortificādo ꝓpter me: nō est me dignus. plusquaz suos. Matth. x. Qui amat patrē ⁊ marrē plusq̄ me nō est me dignus. D. ¶ Xto tripliciter mō rp̄s etiā nos dilexit plusq̄ sua: i. plusq̄ regnū: ⁊ domū suā plusq̄ suos. i. angelos q̄ erāt hereditas sua: qꝛ eos dimisit, ⁊ nobiscū parētelē ꝫrit. Plusq̄ seipm: qꝛ ꝓpter nos seipz i mortē tradidit. De his tribꝰ dicit Hiere. xij. Relīq̄ domū meā dimisi hereditatē meā, dedi dilectā aiam meā i manibꝰ inimicoꝝ ⁊c. Tertio rp̄s retrahit nos ab amoꝛe inoꝛdinato q̄ ds ioꝛdinate diligit seipm: cū ait. Attēdite ne iustitiā vestrā faciatis coꝛā hominibus. Ille em̄ inoꝛdinate se diligit si bona q̄ facit ad seipsum reflectit, ⁊ inde gloriā q̄rit. Magna est ioꝛdinatio est q̄ alicꝫs sibi attribuat illō q̄ est ꝓpriū dei. f. gḥiam Unit em̄ deꝰ vt deꝰ operibꝰ nostris habeamus meritū. ꝑs. Laboꝛes manuū tuaꝝ qꝛ mā ducabis ⁊c ꝓximꝰ habeat bonū exēplum. Matthei. v. Sic luceat lux vestra coꝛā hominibus ⁊c. Et deus habeat hanc gloriam. Esaie. xlij. Gloriā meam alteri non dabo. Sed vane glorioſus meritum perdit: ⁊ ꝓximo scandalum facit et tandem gloriā non inuenit. ℣ ¶ Sed notandum q̄ secūdum Chry. vana gloria potest accidere aut i ꝓncipio operis, aut in medio, aut in fine. Tunc enim est in principio quādo quis aliquod bonus ex sola vana gloria facere incipit ⁊ tunc illud opus est vitiosum: qꝛ ex vitiosa radice ꝓcessit ⁊ est potius intermittendū q̄m faciendum. Et illud dominus prohibet hic: cū dicit. Attendite ne iustitiam vestrā ⁊c. Aliquādo vero vana gloria est in medio operis, sicut quādo quis ex recta intentione aliquod opus bonum incepit, ⁊ in prosecutione aliquis motus vane glorie se ingerit tale opus nō est intermittendum: sed perficiendum. Quia ex quo hoc ex bona radice processit, viciari non potuit, maxime cum sit potius inimici temptatio: quam alicuiꝰ vane glorie passio. Unde legitur de sancto Bernar. q̄ cū sermonem gratiose predicaret ⁊ ex hoc aliquis motus vane glorie se ingereret, ꝛēptatori respōdit. Nec per te incepi: nec per te dimittā. Aliquando vero in fine operis accidit homini quod dā gaudium mentis ⁊ complacentia coꝛdis de eo q̄ tale opus bene cōpleuit: vel de eo q̄ bene predicauit. Et ista talis cōplacētia opꝰ precedit viciare nō potest: quia naturale est q̄ cuilibet delectatur in operibus ⁊ sermonibus suis. puer. xv. Letaḃ hō sentētia oris sui. Imo etiam sancti viri magnū habēt gaudium de operibus que faciunt propter deum. Unde super illud. ꝑs. In custodiēdis illis retributio multa. dicit Glo. Nō tantum ꝓ eis in futuro reddit ꝓmiā, sz etiam hic in eadem custodia. Magnū est gaudiuz seruire ei: cū seruire regnare est.

6 ¶ Sadē feria sexta post cineres. Serm. ij.

Attendite ne iustitiam vestraz faciatis coram hominibus. Matt. vj. Inter fideles qui saluantur quidam sunt actiui, quidā contēplatiui, quidā perfecti. ℟ ¶ Ideo in presenti euangelio describitur iustitia perfectoꝝ, que consistit in immicoꝝ dilectione, iustitia actiuoꝝ que consistit in eleemosynarū largitione: ⁊ iustitia ꝛēplatiuoꝝ q̄ cōsistit i deuota oratione. Prima igitur iustitia q̄ cōsistit in inimicoꝝ dilectione: notaḃ cū dicit. Ego autē dico vobis Diligite inimicos vestros. Diligere enim inimicos non est omniuz: se perfectoꝝ tantum. Dicit enim Augustinus in enchiridiom q̄ hoc taz bonū magnū sez diligere inimicos nō est tante multitudinis quantū credimus exaudiri in oratione cū dicit. Dimitte nobis debita nostra. ℟ ¶ Notandū est q̄ inimicis debemus amoꝛē, odiū, ⁊ cōpassionē, ⁊ beneficiū. Possunt em̄ inimici quadruplici ratione cōsiderari. Primo sez quantū ad naturam, prout homines sunt ad imaginē dei facti: ⁊ tunc sunt diligēdi. Unde quādo de hoc reprehēduntur. Eccl. xxviij. Nō hoi seruat irā ⁊ a deo q̄rit medelā i hominē sibi similē nō habet misericordiam: ⁊ a deo querit miam Scḃo possunt cōsiderari ꝓut ad culpā: ⁊ tūc sūt odiēdi. Debemus em̄ inimicos diligere inquantū homines: ⁊ odire inquantū mali sunt. vnde dicit Augu. q̄ cū dico homo malus duo dico. f. hō ⁊ malus. Inquantum vero hō est diligēdus: inquantū malus odiēdus. Item aliter odit eos deꝰ inquantū sez sunt peccatores, sed diligit eos inquantū sunt penitentes. vñ Eccli. xlj. Altissimꝰ odio habet pctōres: ⁊ misertꝰ est penitētibꝰ. Tertio possunt considerari q̄tū ad penā. i. in quantū sunt pene eterne additi, ⁊ q̄tum ad hoc debemus eis cōpati. Ualde enim cōpati debemus q̄ eos ad mortē eternā tres cōspicimus. ꝑs. Uidi prevaricantes ⁊ tabescebaz. vnde Beda. Uera iustitia cōpassionē hz: falsa dedignationē. Quarto considerantur q̄tū ad indigentiaz: ⁊ tūc debemus eis impendere beneficiū ⁊, auxiliū. Iuxta illud Roñ. xij. Si esurierit inimicus tuꝰ, ciba illū: si sitit potū da illi. Debemꝰ autē diligere inimicos ꝓpter debitū, ꝓpter fructū, ⁊ ꝓpter vitā duz periculū. Debitū q̄dē est, qꝛ si volumꝰ q̄ deus dimittat nobis multa debita: debemus ꝓmo dimittere pauca. Hoc signatum est. Matt. xviij. in seruo qui debebat regi decez milia talentoꝝ: ⁊ in seruo qui debebat cōseruo centū denarios. vbi dicit Chry. Tāta est differentia pctōz q̄ cōmittūr in deū ⁊ i ꝓximū: q̄nta differētia est inter decē milia talētoꝝ: ⁊ cētum denarios, magna aūt ⁊ multo plꝰ. Ipe em̄ corpus fecit: ⁊ animā ispiranit, filiū misit, celū aperuit: ⁊ nos filios suos fecit. Nūq̄d igitur si vna queq̄ die moꝛeremur ꝓ illo retribuerem⁹ ei aliq̄ dignū? nequaquaz Au. Nō possuz (dicit aliq̄s) diligere inimicū. O q̄cūq̄ es attēdꝫ q̄d tibi fecerit hō ⁊ nō attēdis q̄d tu fecerꝫ deo. Quare nō dimittis ꝺoi parū. vt deꝰ tibi dignet dimittere multū? ¶ Scḃo debemꝰ diligere inimicos ꝓpter fructū q̄ quidē est duplex. Unꝰ est in pñti: sez pctoꝝ remissio. vñ Aug. Ad dilectionē inimicoꝝ vos admoneo: qꝛ ad sanādū vulnera pctoꝝ nullus medicamēt̄ vtilꝰ esse cognosco. Aliꝰ est in futuro. f. eterna remūeratio. Aug. Diligere inimicos grādis est labor: in hoc seculo sed grāde ꝓmiū in futuro, qꝛ p amorem hois inimici: efficieris amicꝰ dei. D ¶ Tertio debemꝰ diligere inimicos ꝓpter vitādū piculū. Nā ꝛ Aug. habere odiū in coꝛde est q̄si habere gladiū: scorpionē ⁊ ignē. De ꝓmo sic dꝛ in quodā sermone Qui alīs nocere desiderat: si kis ē ill qui gladio se trā suerberat, vt tunicā alteri⁹ cedat. De, scḃo sic dꝛ idē i ꝺmōe. frenate irā q̄ nos stimulat ad vindictā. Ira ei scorpio ē: si te iteriꝰ flāmis excitauerit. Si tigr tevis vindicaꝝ ō inimico tuo ad ꝓpaz irā tuā querere: qꝛ ipa ē inimica tua q̄ occidit animā tuā. Tertio sic dꝛ sup ꝑs. Sic puta malicia ē quō ignē. Si icēdere aliq̄d illō q̄ igni apponꝫ. ꝑus ardet, nisi ei ardeat nō icēdit. ꝙbigka. cū facula apponꝫ igni: ꝑus ardet, vt aliꝰ possit icēdere. Ita ḡ malicia ꝓcederet ex te: ⁊ q̄d vastat anteq̄ te malicia tua: vt alteri nō noceat, fieri ꝑt: q̄ aūt tibi nō noceat, fieri nō ꝑt. Scḃa ē iustitia actiuoꝝ q̄ ꝓsistit i eleemosynaꝝ largitiōe, sz qꝛ ista iustitia olim pd. ⁊ qñ ꝓpter hūanū feruoꝛē ipedit, iō dns ista iustitiā ordinat dicēs. Cū ḡ facꝭ eleemosynā, noli tuba canere ⁊c. Ille canūt tuba, q̄ hñt iactātie ꝙba. Illi adhibēt manū sinistrā: q̄ hñt intētionē obliquā. Qñ aūt ipa eleemosyna pure fit ꝓpt deū: tūc valde vtilis ē ⁊ fructuosa. ℣ ¶ Ualet ei hoi i vita, i morte ⁊ ꝓst mortē. In vita q̄dē valet: qꝛ ipetrat remissionē culpe. vñ ō bono eleemosynario. Eccl. xij. Sicut i frcno glacies solue-

tur petã tua: acq̃rit bñdictionẽ gre.ij. Co rin.ix. Qui seminat in bñdictiõe, de bñ. ꝛ metet ꝛ gratiã ipam ꝑseruat in corde. Uñ de eleemosyna dr. Eccl.xxix. Gratiã hois q̃si pupillã cõseruabis. Sc̃o eleemosyna vꝫ hoi in morte: nam aiam egre dietez de corpore. associat. Uñ Amb. Nõ sunt hois opes quas secũ ferre nõ põt. Sola aũt mia seu eleemosyna comes est defunctorũ, patronos ī ad iutorũ aduocat. Uñ Bern. Pauperes nõ sunt cõtẽnẽdi vt egeni: sꝫ exorãdi vt pfoni, vñ Luc. xvj. Facite vobis amicos de mammona iniq̃tatis, vt cũ defeceritis recipiãt vos: Hostes expugnat. Uñ dr de eleemosyna. Eccl.xxviij. Sup scutũ potẽtis ꝛ supi lanceã aduersus inimicos tuos pugnabit. Tertio eleemosyna vꝫ post mortẽ. Nam de salute hois summo regi lras repñtat Solet ei papa q̃busdã cõcedere lras simplicis iustitie, sez oib⁹ q̃ dicũt se iniuriam pati. Quibusdã, lras mie sez pauperib⁹ ꝛ egenis. Quibusdã lras superogantis gre. ſ. bñ emeritis. Et q̃n serui dei ī hac vita fuerũt pauperes ꝛ egeni: ꝛ multas iniurias passi sunt ꝛ bñ emeriti. Jõ aliq̃n re presentãt lras summo regi, lras simplicis iustitie. De q̃b⁹ dr. Luc.vj. Date ꝛ dabit vobis. Lras gratuite mie. De q̃b⁹ dr Mat.v. Bti miseri cordes: q̃m ipsi miam cõsequentur. Lras superabũdãtis gre. De q̃b⁹ dr Luc.vj. Mẽsurã bonã ꝛ cõfertaz ꝛc. Tertia iustitia est cõtẽplatiuo⁹ q̃ cõstitit in ofone deuota: sꝫ qr hec iustitia pdik, nisi ab humano fauore abscõda: iõ dñs eã ordinat dicẽs Et cũ oratis nõ eritis sicut hypocrite tristes. ꝛc. ꝛ infra. ſTu aũt cũ oraueris intra cubi. tu. ꝛ clau. ꝛc. Hostia ista claudũt q̃nq̃ corporis sensus q̃ mẽtis intẽtionẽ sepe distrahũt nisi claudek cubiculũ, est ipa cõscietia in qua alia recedit. F ¶ Jstud aũt cubiculũ cum sit summi regis dr esse mũdũ dẽtũ, odoriferũ. Tũc igit cubiculũ pscie est mũdũ q̃n est sine pcti ꝑtagiõe: taliter prophẽta suũ cubiculũ mũdabat dicẽs. Lauabo p singulas ꝛc. ofones igit q̃ pcedũt de cubiculo mũdo exaudiunt: q̃ aũt de imũdo a deo reprobant: Juxta illud Esa.j. Cuz multiplicaueritis ofonem nõ exaudiã: manꝰ vre sanguie plene sunt. Tũc cubiculũ cõscietie est q̃dã q̃n est sine strepitu malaꝝ cõscietiarũ, cõcupiscẽtiarũ, ꝛ cogitationũ: sed multi sunt q̃ q̃n orãt aliq̃ inania cogitãt, taliũ ofones nõ sunt deo grate. De talib⁹ dr Matth.xv. Ppꝫ hic labijs me honorat, cor aũt eorũ longe est a me sine causa colunt me. Tũc aũt illud cubiculũ cõscietie est odoriferũ q̃n est plenũ deuotiõe: tales ofones q̃ pcedũt de cubiculo odorifero, sunt deo valde redolentes: tales ofones odoriferas. ſ. q̃n cubiculũ cõscie est plenũ deuotiõe optabat ꝓpheta dicẽs. Dirigat oratio mea sicut incẽsum ī cõspectu tuo. Jlle aũt ofones a deo exaudiũtur q̃ exeũt de cubiculo mundo, quieto, ꝛ odorifero. i. q̃n ipse ofones sunt pure, attente, ꝛ deuote.

7 ¶ Sabbato post Cineres. Ser.j.

Tam sero est factũ erat nauis in medio mari. Marci.vj. Sicut dr Joã.vj. Postq̃ xps quinq̃ milia hominũ de q̃nq̃ panibus satiauit, voluerũt eũ facere regẽ existimãtes q̃ eos semp sic pasceret ꝛ q̃ sub eos nihileis deficiẽt: q̃ cũ xps cognosceret, fugit in montẽ. Et sicut dicit War. in isto euãgel. Christus facto miraculo iussit discipulos ascẽdere in nauiculam: ꝛ tunc fuerũt in magno periculo, ꝛ timore ꝛ ratione loci q̃ erant in medio mari ꝛ rõne vẽti: q̃ erat eis cõtrarij rõne absentie naucleri: q̃ xps nõ erat cũ eis, ꝛ rõne tpis, q̃ erat sero: ꝛ rõne visionis, q̃ videbãt xpm putauerũt esse quoddã fantasma. Si enim aliqui naute essent in medio mari ꝛ esset nox ꝛ haberent ventũ contrariũ ꝛ non haberẽ secũ nauclerũ: ꝛ videret aliq̃s mõstrũ, non est dubiũ quin in magno periculo se esse crederẽt: sꝫ xps ad eos venit eos ꝑfortauit, ꝛ vẽtũ sedauit. Per ista nauẽ penitẽtia intelligit, in qua cõsueuerũt multa pericula accidere, sed dr dat eis multa adiutoria. In hoc autem euangelio tria cõsiderãda sunt. Primo quare p nauem intelligit pnia. Sc̃o q̃ penitẽtib⁹ cõsueuerũt accidere pericula. Tertio q̃ sunt adiutoria. A ¶ Primo notãdũ q̃ penitentia signat p nauẽ: er eo q̃ hoies p mare hui⁹ mũdi ad portũ paradisi deducũtur ꝛ sicut homo in naui existẽs dormiẽdo ꝛ descẽdo ꝛ comedẽdo vadit ad portum: sic verꝰ penitẽs dormiẽdo vadit ad portũ paradisi iõ emdormiũt vt ad laudẽdũ deũ fortiores exurgant, ideo dicit Greg. q̃ sonus sctorũ nõ vacata merito: imo etiã sctorũ somnia aliq̃s sunt merito pia. Juxta illud ps. Relinq̃ cogitationum tuarũ festũ agẽt tibi. Relinq̃ cogitationum sunt ipsa somnia, q̃ sctis viris accidunt ex bonis meditationibus quas vigilãdo habuerũt. q̃ dẽ faciũt deo magnũ festũ. Sic̃ veri penitẽtes comedẽdo vadũt ad refectionẽdũ deo. ſ. Cor.x. Sine mãducatis, bibitis oĩa in gloriã dei facite. Sic̃ veri penitẽtes descẽdo vadunt in celũ: iõ enim quiescũt, vt fortiores sint ad laborandũ, sicut em malivltur sua fortitudi ad malũ: sic boni ad bonũ. Juxta illũ ꝓphete. Fortitudinẽ meam ad te custodiam. B ¶ Circa scõm notandũ q̃ illi q̃ volũt facere penitẽtiã, quatuor iter dã pericula patiunt. Primo patiunt a diabolo, ſ. tẽtatione ꝛ signat p vẽtũ cõtrariũ. Erat em inãt ventꝰ cõtrarijs. Jste enim vẽtꝰ de quo dr. Jo. ſ. Vẽtꝰ ve hemẽs irruit a regiõe deserti ꝛ concussit quatuor angulos domꝰ. Anguli domus quatuor sunt virtutes scie. ſ. prudẽtia, iustitia, tẽperãtia, ꝛ fortitudo. Tũc ikī. igit ꝛtuor angulis ꝛiunk: ꝛ domꝰ cadit. Q̃n hõ graui tẽtatione ꝑssus nõ hz vsum illarũ virtutũ: nã cadit prudẽtia q̃n hõ nõ ꝑcauet a futuris periclis cadit iustitia q̃n nõ satisfacit de culpis ꝑteritis cadit tẽperãtia, q̃n inꝑerate vtit ꝑspectis cadit fortitudo, q̃n nõ hz patiẽtiã in aduersis. Sc̃om pericula patiunt in carne. ſ. fantasmatũ illusione, q̃ notat p hoc q̃ putauerũt eẽ fantasma. Sepe em̃ caro offert. aie multa fantasma ꝓcupiscẽtiarũ. Bal. ij. Cõcupiscit caro aduersus spm̃, ꝛ ad istud opꝰ caro hz tria adiutoria. ſ. diabolũ q̃ cõcupiscẽtiam ifã mat. Uñ Esa. liij. Ecce ego creabo fabrũ sufflãtẽ in igne prunas hz extes Thren. iij. O culꝰ meꝰ dep̃dat⁹ est aiã mea, ꝛ cũctis filiab⁹ vrbis mee hz vinaꝛ

cibaria exq̃sita, q̃ cõcupiscẽtie materiam ministrãt. Ephe.v. Nolite inebriari vino in quo est luxuria, iõ apls istã talẽ materia in se refrenabat dicẽs. ſ. Cor.in. x. Castigo corpus meũ: ꝛ in seruitutẽ redigo. Tertiũ piculũ patiunt a mundo: q̃ notat p hoc q̃ dr q̃ nauis erat in medio mari. Q̃dus iste est mare ī quo sicut in mari multi absorbent, vñ Aug. Amas secularẽ, absorbebit te amatores suos nomine vorare nõ portare: iõ rogat ꝓpheta dicẽs. Nõ me demergat tẽpestas aq̃ : neq̃ absorbeat me ꝓfundũ: neq̃ vrgeat sup me os suũ. Tertio rogat ꝓpheta, scilicet aut q̃ non demergat: aut q̃ nõ absorbeatur: aut q̃ non includatur: illa demergũtur a seculo tempestuoso qui cadunt in mortalẽ culpã: sed tñ adhuc possunt liberari: illi absorbent in ꝓfundo q̃ p longam ꝓsuetudinẽ ꝓfundati sunt: ꝛ isti sunt aliq̃n a maxima mia dei liberãdi. ꝑs. Dixit dñs ex ba sam conuertã: cõuertã in ꝓfundũ maris. Sꝫ tũc pute⁹ os suũ vigebit ꝛ claudit q̃n ꝓfunditas petrarũ siam in desperationẽ deiicit. Quartũ piculum patiunt ī statu presentis miserie in quo sunt in multiplici ignorantia, ꝛ in dei imperfecta cognitione q̃ notat p hoc q̃ dicit. Erat sero. C ¶ In ꝓsenti em̃ vita cognitio est serotina, in celo vero est meridiana. ſ. Cor.xiij. Videmus nũc q̃ speculũ in enigmate, ecce cognitio serotina: tũc aũt facie ad faciẽ: ecce cognitio meridiana. in inferno em̃ erit cognitio nocturna. Sap.xvij. Nia vis ignis poterit illis lumẽ ꝑbere: nec sydera lucida, fiãme illumiãre poterũt illã noctẽ horribilẽ. D ¶ Tertio cõtra ista pericula dant penitẽtibus multa adiutoria. Primũ est, de deo magna fiducia ad quã xps iducit cũ dr. Cõfidite, ego sum nolite timere. Nullus enim dr fiduciã ponere in se, sꝫ in deo: q̃ em̃ inde duo ponũt fiduciã super firmã petrã fundamẽtũ operꝫ suorũ stabiliũ: ꝛ illud est cõtra primũ periculũ. ſ. tẽtationẽ diaboli, tales em̃ nõ timent tẽtationẽ diaboli, nec grauẽ nec occultã: nec grauẽ nec apertã. Mat.vij. Descẽdit pluuia: illud refertur ad tẽtationẽ leuẽ ꝛ apertã: ꝛ venerũt flumina, illud refertur ad tẽtationẽ grauẽ ꝛ apertã: ꝛ flauerũt vẽti, ils

lud referk ad tentationē grauē ⁊ occultā ⁊ non cecidit dom⁹: fundata eīm erat sup firmā petrā. Scōz est oro clamorosa, qō notat cū dicit: ⁊ exclamauerunt, ⁊ istud est cōtra scōm periculū. s. fanta smata malarū cogitationū cōtra q̄ debem⁹ ad deū clamare, sicut clamat pphēta dicēs. Vi ser factus sum ⁊ curuat⁹ sum vsq; i finē: tota die ptri. ingre. qm lūbi mei ipleti sunt illusionib⁹. Nō eīm possum⁹ hre carnis cōtinētiā: nisi p oronē deuotā. Sap. vij. Et vt sicut qm̄ non phē eē ptinēs nisi det: abij ad dīm ⁊ deprecat⁹ sum illū. Tertiū est dnice passiōis meditatio assidua, qō notat p hoc q̄ dr q oēs infirmi q̄ tāge bāt fimbria vestimēti ei⁹, sanabant. Vestimētū xpi, ē corp⁹ ei⁹. Fimbriā q̄ est vltima ps, est passio ei⁹, q̄ ei illā tāgit p deuotionē, releuat ab oi tribulatiōe: illud est cōtra tertiū periculū. s. amaritudinē mūdi: ipsa eīm xpi passio oēs tribulationes dulcorat Heb. xij. Recogitate eū q̄ talē sustinuit p pctōrib⁹ aduersus semetipm cō tradictionē vt nō fatigemini animis vestris deficientes. Greg. Si passio xpi ad memoriā reducik nihil est quod nō equo animo tolerek: quod significatū est. Exo. xv. in ligno missō i aquas amaras q̄ sunt in dulcedinē verse. Quartū est illustratio diuina qō notak per hoc q̄ dicitur circa quartā vigiliā noctis venit ad eos. Et istud est ptra quartū periculū quod erat ignorātia ad illos enim venit ⁊ lumē sue scientie infundit. s. illis q̄ sunt in vigilia sicut eīm in vita beatorū est tota festiuitas ⁊ vita dānatorū est totus luct⁹: sic vita peregrinantiū, scilicet vita presens debet esse in vigilia, vt sic de vigilia pueniatur ad festū ⁊ ista vigilia debet esse ḡrta. Illi aūt quatuor vigilie faciūt qui suas cogitatiōes locutiōes operationes ⁊ sensus corporis vigilanter custodiunt.

8 ¶Eodem die sabbato post cineres. Sermo. secundus.

QVat nauis in medio mari ⁊c. Sic dies dnica dedicata est dnice resurrectiōi, feria .vj. dnice passiōi sic dies sabbati dedicata est gl̄iose virgini, ⁊ ideo in sabbatis que occurrunt in. xl. alīs quid de ipsa loquemur ad eius gloriā ⁊ honorē. ¶ Ecclia nāq; vt dictū ē sabbati virgini consecrauit, ⁊ hec multiplici ratione. Prima est qr passio sanctorū cōuenit in aliqua die celebrari. Beata aūt virgo ⁊si nō passa sit martyrium carnis passa est tm̄ martyriū mētis. Iuxta illud Luc. ij. Tuā animā trāsibit gladius. Et illud martyriū in ea cōtinuatū fuit in tota feria. vj. ⁊ toto sabbato sequenti. Et ⁊ta aūt feria dedicata est martyrio matris. Secunda ratio est q̄ sicut in die sabbati deus requieuit ab oi opere suo: sic christus intrans marie virū requiē inuenit in ei⁹ vētre ⁊ mente. Ita nullo est enim alio sancto spiritus sanct⁹ requiē habuit nisi in christo ⁊ in virgine beata, qr in alijs sanctis habuit aliquā repugnans saltē peccatū veniale. In xpo aūt ⁊ virgine nihil repugnans inuenit, ⁊ ideo perfecte ibi requieuit. Tertia ratio est qr sicut dns in sabbato oēs creaturas facit ⁊ cōpleuit, sic in beata virgine vniuersa opera refecit. Fecit tūc de⁹ vniuersa opera nature que per peccatū fuerūt corrupta sed in btā virgine fecit opera gratie p que fuerunt ola reperta. Quarta ratio est qr sicut de⁹ die sabbati bñdixit: sic beata virgo fuit ab omnibus bñdicta. Ergo deo qr ipsam elegit: ⁊ ab angelo: qr ipsam salutauit, ⁊ a toto mundo qr ipsam laudat ⁊ venerat. Quinta ratio est qr sabbatū est mediū inter diē gaud. osuz. f. nocte ⁊ diē penosum. s. feriā sextā, sic ipsa est mediatrix iter deū ⁊ homīes. Sexta rō est qr in die sabbati tota fides pertransiit in beata virgine remansit, ⁊ ideo merito hec dies sibi dedicata fuit. Igitur per predictum supra dictā beata virgo intelligitur, patet. De qua dupliciter dr seu notant. Primo quāte sit dignitatis per hoc q̄ dicit nauis. Secūdo quāte sit pietatis q̄ dicit in medio mari. ¶ Dicit ergo nauis, q̄ beata virgo nauis ex mercibus quibus onusta fuit, que quidē eius sunt virtutes de quibus decorata fuit ⁊ ornata q̄ sunt humilitas: virginitas ⁊ fecunditas. Nā per humilitatē placuit deo per virginitatem angelo per fecunditatē mundo. Ita

ec. xv. Tu gloria hieru salē. i. dei qui est rex pacis nostre: ⁊ hoc ppter humilitatē suā. tu letitia isra el. i. angelorū q̄ sup ea videt ⁊ hoc ppter suā virginitatē tu honorificentia populi nostri id generis humani: ⁊ hoc ppter fecūditatē p quam dignitas eius ex mercatore ēp portauit. Ioner. vlt. Facta est quasi nauis institor de lōge portās panē suū. Iste est panis de quo dicitur Jo. vj. Ego sum panis q̄ de ce. descē. Et iste panis venit de lō ge: qr vere de lōge q̄n de celo interrā, ve re de longe cū iste panis cōstet ex duplici pasta: scz natura diuina ⁊ hūana ille tū rem infinitū a se distāt vere de lōge qr ipsius portatio. i. incarnatio lōge est a meritis nostris q̄n nulla nostra merita meruerunt vt de⁹ hō fieret. Tertio attendik eius dignitas ex arbore qua ista nauis in tegrā fuit de qua arbore dr. Eze. xxvij. Cedrū de libano tulerūt vt facerent sibi malū. ¶ Arbor cedrina isti⁹ nauis fuit. Iste ps qui assimilak cedro nō tm̄ ppter sui sublimitatem sed etiā ppter fructus qualitatē. Poma eīm cedrina i aliqua sui parte sunt dulcia in aliqua sunt acetosa, alia inter dulce ⁊ acetosum sunt media: q̄ signank in xpo tres substātie. Ei⁹ deitas fuit dulcissima ei⁹ caro fuit amaritudine plena, eius anima fuit dolore plena in quātū natura sue relicta patebatur, ⁊ fuit ⁊ dulcedine plena in quātū fruebatur. Quarto attendik eius dignitas ex velo qō instar nauī eppēsum fuit. De q̄ velo dr Eze. xxvij. Byssus varia de egypto cōtexta est tibi i velū. per istō velū etiā signak ipse xps. Istud aūt velū dr fuisse varij qr fuit pictū de colore albo, rubeo, ⁊ aureo. ¶ In xpo ei fuit dictū ē caro alba, ⁊ diuinitas. Ex carne ei⁹ refulsit color albus: ppter suā puritatē. Et alia color rube⁹ pp suā charitatē. Ex diuinitate color aure⁹: pp suā pciositatē. Cāt. v. Dilect⁹ meus cādid⁹, pp aie mee puritatē, rubicūd⁹, pp aie charitatē eiect⁹ ex millib⁹, ppter diu nā male gestā. Secōo ostendik de ista nauī quante sit pietatis in eo q̄ dr esse in medio mari. Et ¶ Per mare intelligunk peccatores peccātes, q̄ pro suis peccatis hūt multas amaritudines. Ista igit nauis est in medio mari qr mediatrix inter deū ⁊ ipsos pctōres. ¶ Inquātū aūt est mediatrix assimilak lune ⁊ soli. Cāt. vj. Que est ista q̄ progredik quasi aurora consurgēs pulchra vt luna electa vt sol. Primo igit assimilak aurore, qr sicut aurora est medium inter diē ⁊ noctē sic ⁊ ipsa inter deū ⁊ pctōrem. Qn̄ eīm pctōr est in nocte pcti tunc tentationes ⁊ demones per eius cor transeūt. Juxta illud ps. Facta est nox i ipsa transibunt oēs bestie silue. Aduenīte aūt aurora. i. virginis gratia tentationes recedūt demones fugiūt, ⁊ homīes ad bñ agendū habiles fiūt. Vñ sequik, ortus est sol. i. aurora. Sol eīm oritur tunc qñ lux sua incipit apparere, ⁊ cōgregate sunt s. mali mot⁹ tētationū: vt recedāt. Et in cubilib⁹ suis collocabunk. s. demones vt in infernū vadāt. ps. Extribit hō ad opus suū vt. s. ad bñ operandū habilis fiat. Secūdo inquātū est mediatrix assimilak lune. Sicut luna lucet in nocte ⁊ est vicina terre ⁊ hz virtutē ⁊ efficaciā sup mare sic ⁊ ipsa. s. maria lucet pctōrib⁹ dando eis lumē sue grē ⁊ est vicina eis succurrēdo p effectū mie. Et ostēdit virtutē suā super afflictos ⁊ amaricatos. dando eis dulcedinē cōsolationis sue. Eccl. xxiiij. Trāsite ad me oēs q̄ cōcupiscitis me, ⁊ sic vobis dabo misericordiā meā ⁊ a ghationibus meis adimplemini. i. a virtutib⁹ ḡsis vobis genero Spūs eīm me⁹ sup mel dulcis. i. visitatio mea qua dulciter vos cōsoloz. Tertio inquātū est mediatrix assimilak soli. Nā sicut sol habet tres planetas supiores ⁊ tres iferiores ⁊ ipe ē i medio cōstitut⁹, sic ⁊ ipsa hz supra se tres in trinitate psonas ⁊ sub se tres status salnādorū scz virgines cōtinētes: ⁊ coniugatos: ⁊ ipsa est in medio cōstituta recōcilians tres status supradictos salnādorū ipsi btissime trinitati: cui est honor ⁊c.

9 ¶Dnica prima. m. xl. Sermo. j.

DVctus est iesus i desertū a spū vt tentarek a diabolo. Matt. iiij. Sicut xps voluit mori vt morte sua nostram destrueret sic voluit tentari vt per suam tentationem nostras tentationes superaret. Voluit

aūt tētari immediate post baptismū: vt tētatis daret cōsolatiōis remediū. Fuit em tētat⁹ qñ fuit baptizat⁹ qñ a pre fuit fili⁹ appellat⁹ qñ spūsanct⁹ sup eum in specie colūbe māsit qñ celos apertos vidit qñ xl.dieb⁹ z.xl.noctib⁹ ieiunauit: vt per hoc detur intelligi q⁹ si aliquis tentatur ppter hoc nō est min⁹ a peccato mū danus: nō est minus filiatione dei dign⁹: nō est minus spū sancto plenus, nō est minus celo dignus. non est minus in sua penitentia deo acceptus. A

¶Tentari igit voluit vt nostras tentationes vinceret vt tētatis cōsolationē p̄beret: vt diabolo q⁹ esset dei fili⁹ occultaret. Sciebat em diabol⁹ p scripturas z pphetas q⁹ fili⁹ dei nascit⁹ erat: z q⁹ per eum sun dñm erat amissur⁹: z iō solicite obseruabat vt sciret qñ nasceretur. Audiēs aūt sicut dicit Chry. angelū xp̄i natiuitatē pastorib⁹ nunciantē, angelorum multitudinē iubilantem Johannem digito demonstrantē: patrē in baptismo test. ficantē. spm̄ scm̄ in colūbe specie descendentē: et nunc ipsum. xl. diebus z. xl. noctibus ieiunātē: eū esse filiū dei suspicabatur. B ¶Sed vidēs eū esurientem ipsum esse plurimū dubitauit. volēs igitur certificari vtrū esset dei filius vel hō purus, ipsum tribus telis tentationū aggredi voluit quibus hoiem primū p̄straūit: nā sicut ōt Greg. diabolus primū hoiem de gula tētauit z vicit qñ de ligno vetito māducare fuasit. Tentauit de vana gloria cū ōt. Eritis sicut dij. Tētauit de auaritia cū ōt. Eos scire bonū z malum. Sicut em auaritia est in appetitu superflue pecunie sic ergaz in immoderato est appetitus scientie. Eodē mō tentauit xp̄z de gula, cū dixit. Si filius dei es dic vt lapides isti panes fiant. Cogitabat ei intra se dicēs. Si lapides in panes cōuerterit, fili⁹ dei est: si aūt quiescere nō poterit, hō pur⁹ apparebit: z sic xp̄s respōsū p̄parauit q⁹ ipz cognoscere nō potuit dicēs. Scriptū est: Nō i solo pane viuit hō: ꝛc. Ac si dicat. Cū hō cōstet ex corpe z aia z ꝓbū ōi sit cib⁹ aie: z cib⁹ corpoz sit panis: z nullā mētionē faciās de cibo aie: z tm̄ de cibo corporis: manifestū est q⁹ tua fuasio tētatio est. Tūc sicut ōt Chry. diabol⁹ intra se cogitauit dicēs. Ihe hō fact⁹ vt esse. Scit aūt viri z si nō vincant vicio gule: sepe tm̄ vincunt vicio vane gl̄rie. Et ideo cū sum passit: z sup pinnaculū templi eū statuit. Nec fuit indignū in xp̄o sicut ōt Bre. Si a diabolo se permisit occidi. qz a mēbris suis se permittit occidi. vt illa assūptio pōt intelligi de electis: aūt Cl. q⁹ similis est diabolū in humana specie apparuisse: tm̄ xp̄s sic egit vt nemine videret: z ōt. diabol⁹: si filius es mitte te deorsum. Hoc iō ōt vt ex ista precipitatione z nulla secuta lesiōe ad eū cōcurrent vt eū adorarēt z ex hoc nā gl̄iā incurreret: vel iō dicit vt q⁹ diabol⁹ potentiā suā cognosceret. sic xp̄s tēperauit rhsum vt diabolo relinqueret dubiū dicēs. Nō tentabis dñm deū tuū. Ille deū tentat qui vult explorare q⁹ possit apōdeū cūm habeat ex hāc rōne q⁹ facere debeat: sic xp̄s potenter aliter de tēplo descēdere: q⁹ p iactātiā precipitare se. Qz igit nō potuit eū superare de gula nec de vana gl̄ia: voluit eū superare si posset eū tētare de auaricia: z ideo duxit eū in montē excelsum valde: et ostendit ei oia regna mūdi. Ostēdit aūt sibi ea q⁹ respiciebat in dicādo: sed scm̄ Chry. ostēdit ei acsi aliquis in loco excelso positus manū extēderet dicens: ecce ea quē est affrica: ex illa palestina ex illa grecia: ex illa italia: et hmōi. Nec oia videbat si cadēs adorauerit me. Et qm̄ diabol⁹ cōtinebat iniuriā creatoris: xp̄s cū reprehendit dicēs. Vade sathanas scz in infernū. Scriptū est em. dñm deū tuū adorabis et illi ꝛc. Deuc. vj. In alijs duabus tētationibus q⁹ videbant cōtinere iniuriā suam patiēter rhdit. In ista aūt q⁹ cōtinebatur iuriā creatoz⁹ dure redarguit. vñ Chry. In ꝓpriis iniurijs esse quenq⁹ patientē laudabile est. Iniurias vero dei diffidere impiū est. C ¶Ex supradicto ordine tētatiō ptz q⁹ consuetudo diaboli est incipere a leuioribus z procedere ad grauia: z deinde ad grauiora deinde ad grauissima. Istud etiā ptz in Job. Incepit aūt a leuioribus. s. qñoīs res ipsius abstulit. deinde pcessit ad grauia qñ filios extinxit deinde ad grauiora qñ corpus eius vulnerauit: tādē ad grauissima qñ fidē

ei⁹ fidelitatē de. deo q⁹ amicos suos sibi auferri cōatus fuit illi em merita sua extinguebāt dicētes q⁹ propter pcta sua fuerat percussus: q⁹ fuerat tyrānus z hypocrita magn⁹. Sed Job cōtra primā tēptationē se defendit per natiuitatis z mortis cōsiderationem dicēs. Nudus egressus sum de vtero mr̄is mee: z nud⁹ reuertar illuc. Cōtra secūdam p bonoris ablationē: ille qui filios dedit ille accipit: sic dicēdns dedit dñs abstulit. Cōtra tertiaz per manus paterne pcussionez: qz man⁹ eius percusserat qui pcutit ad correptionē nō ad subuersionē dicēs si bona suscepimus de manu dñi ꝛc. Contra quartā p bonorū suorū numeratiōnē: vñ. xxxj. ca. Bona sua enumerat nō ad iactantiā: sed ad spem excitandā dicens: oculus fui ceco et pes claudo ꝛc. Istū etiā ordinē seruauit diabol⁹ in tentatione xp̄i. Incepit enim a tētatione leui cum tētauit de gula. Tentare de pane z maxime famis tpe leuis tentatio est. pcessit ad graue qñ cū tētauit de vana gl̄ia, pcessit ad grauiorē cū tētauit de auaricia: pcessit ad grauissimā qñ eū tētauit de ydolatria. D

¶Has aūt tentationes xp̄s superauit fortiter fortiter z perseueranter. Sapiēter quidē qz scripture testimonio ipsum diabolū vicit: qđ figuratū est. j. Reg. xxviij. in victoria golye: vbi ōt glo. Dauid victor golyā trib⁹ lapidibus de torrente: et xp̄s diabolum trib⁹ testimonijs de lege. Eodē modo z nos possumus cōtra diabolū scripture testimonia rhdere. Si em tentat nos de superbia z appetitu honoris debemus rhdere: scriptū est Eccli. x. Cur superbis terra z cinis omnis potē tia eius vita. Si tētat de appetitu diuitiarū rhdeam⁹ scriptum est. j. Tim. vj. Nihil intulim⁹ in hūc mūdū: haud dubiū quin auferre qđ possum⁹. Itē Job. j. Nudus egressus sum de vtero matris mee nudus reuertar illuc. Si tentat de appetitu delitiarū carnaliū rhdeam⁹ illud. j. Cor. xv. Caro z sanguis regnū dei nō possidebunt. Glo. per carnē z sanguinē vētrē: z p̄ceptū q⁹ tentationes suas vicit p scripturā: debem⁹ etiā iniurias nostras vincere sapiēter magz q⁹ potēter. Ille sapiēter vincit q⁹ scit intrātib⁹ rōnabiliter respōdere: vel q⁹ scit cor suū vincere z dissimulare: vel q⁹ scit a facie iniuriātiū se absentare. De ꝓrio Sap. v. Melior est sapia q⁹ vires: z vir prudēs q⁹ fortis. De. ij. Prouer. xvj. Melior est patiēs viro forti et q⁹ dñatur alo suo; expugnatore vrbiū. De ij. Prouer. xx. Honor est hoi q⁹ separat se a cōtentionib⁹ oēs aūt stulti cōmiscētur ptumelijs. Secūdo xp̄s vicit fortiter nō em aliq̄n cessit sz fortiter restitit sic z nos debem⁹ resistere. Jacob. iiij. Resistite diabolo z fugiet a vobis. Diabolus em ōt a dia qđ est duo z bolus qrvult facere de hoie; duos bolos corpus scz z alam deuorando. Taliter em diabolo debemus resistere z fugere a nobis, z benedicit fugiet a quibusdā em nō exit sed in eis deficit: sicut i auaris superbis z luxuriosis. Job. xl. sub vmbra dormitat: eccevmbra auaricie i secreto thalami: ecce vanitas superbie in locis humētibus: ecce turpitudo luxurie. Ab aliquibus vero exit: sz nō recedit: sed ibi ꝓpe expectat: sicut ab illis qui sepe patiunt recidiuū ad quos cito se scit reuersurū. Iuxta illud Luc. xj. Reuertar in domū meā vñ exiui. Ab aliq̄bus aūt exit z recedit sed nō fugit sz lento passu incedit sicut a tepidis quos non plene deserit. Ab aliquibus vero exit et fugit sicut a viris pfectis qui fortiter ei resistunt z ipsum in fugam cōuertunt. Naz sicut dicit Greg. diabolo cū resistit est vt formica: cū vero ei⁹ suggestio recipitur fortis est vt leo. E ¶Tertio vicit xp̄s pseuerāter: qz in nullo ei cessit: sic et nos pseuerāter valeam⁹ vt nūq̄ diabolo cedamus: tūc aūt ei nō cedimus qñ ad instar apli cū ipo pugnam⁹ q⁹ ōt. j. Cor. ix. Ego igit sic curro nō q̄si in incertū. Miles em strēnu⁹ primo oz habere robustū animū ad aggrediēdū vt. s. cōtra hostē fortiter currat: z q̄si certus de victoria ipm inuadat: iō dicit ego sic curro nō quasi in incertū. Job. xxxix. Exultat audacter in occursu ꝓgit armat⁹. Scō debet habere robustā manū ad feriendū. Ideo subdit sic pugno nō q̄si aerē verberās. q. d. nō pugno frustra sz factis. Gen. xlix. Manus tua in cervicibus inimicorū tuorum. Cernix diabol⁹ est ipsa suggestio que q̄

Universidad de Deusto Biblioteca

ompukatur ex toto diabolus vincit Tertio debet habere fortē humerū ad sustinēdū: debet em̄ fortiter sustinere macerationes spōte assumptas ideo ōt: sz castigo corpus meū ꝛc. ꝛ tribulatiões a deo imissas. ps. Posuisti tribulationes in dorso nostro: ab inimicis illatas. ps. Supra dorsum meum fabricauerūt ꝛc.

In Cadē die scz do. j. quadra. Ser. ij.

Et cū ieiunas sec. xl. diebus ꝛ xl. noctib⁹ postea esurijt. Processus ꝛ ordo tentationis xp̄i talis fuit ipse el ieiunauit: ieiunādo esurijt esuriēdo tētat⁹ fuit tētat⁹ superauit: ꝛ tūc post victoriā ministeriū angelorū accepit. Primo ergo ieiunauit. xl. dieb⁹ ꝛ xl. noctib⁹ exēplo Moysi ꝛ Helye q̄ in isto numero ieiunauerūt: sed nullus eorū virtute ꝓpria ieiunauit. Moyses em̄ ieiunauit sustētat⁹ diuina allocutione. Helyas sustētat⁹ angelica refectione. xp̄s aūt ꝓpria virtute. A Nos aūt in isto numero ieiunare debem⁹ tribus de causis q̄s ponit Grego. in omel. Nos em̄ offendim⁹ deū de corpe nostro: de tpe nostro et de opib⁹ nr̄is. Corp⁹ em̄ nr̄m ex q̄tuor elemētis est cōpositū: ꝛ ideo ad diuersa vicia est prōptū. Qz igit̄ ꝓpositū est de terra: ideo prōptū est ad desiderādū terrena ꝛ ad petiū auaricie. Qz est de aere: ideo prōptū est ad desiderādū superbie. Qz est de igne: ideo prōptū ad inflāmationē male cōcupiscētie. Qz est de aqua ideo prōptū est ad vicia lenitatis ꝛ incōstātie. Qz igit̄ ex corpore ex q̄tuor elemētis composito ad diuersa vicia prōpti sum⁹ ideo sepe mādata q̄ decalogū fuit accepta cōtēpsimus: ꝛ ideo iustū est vt ipsum corpus quaterdecies affligamus. Secōo offendimus deū de tē pore nostro: dedit enim dn̄s ꝛ tm̄ nos ipm̄ in vanitatibus nostris expēdimus. Job. xxiij. Dedit ei locum pnie ꝛ ipse abusit eo in superbiā: facit tm̄ de⁹ nobiscum pactum vt. s. nouem temporis partes teneamus nobis in quibus nostra negocia faciamus: ꝛ sanctē decimā partē demus sibi in qua sibi seruiamus et pniam agamus ꝛ ista est. xl. q̄ est decima pars anni. Sicut dicit Grego. A prima inquit dominica. xl. vsq; ad pascha. vj. hebdomade euenīūt: quarum dies. xlij. sunt ex quib⁹ dum sex dies dn̄icales ab abstinētijs subtrahūtur. xxxvj. in abstinentia remanēt. Dū vero per trecentenos. lxvj. dies annus ducitur quasi anni nostri decimā deo damus. Tertio offendimus deū de operibus nostris: opa em̄ nr̄a debēt eē cōtēplemus duo mandata. s. vt faciamus alijs q̄ nobis volum⁹ fieri: ꝛ nō faciamus alijs q̄ nobis nolum⁹ fieri: sz nos in opib⁹ nostris nec ꝑcepta seruam⁹ nec euangelia custodimus: ꝛ ideo iustū est, vt q̄ xl. dies satisfaciamus. B Cest aūt ieiuniū nr̄m magne virtutis q̄ deū placat ꝛ demonē fugat. Placat q̄dē et reconciliat deū sicut ꝑ Jone. iij. in ninivitis qui ieiunauerūt ꝛ iumēta sibi ieiunare fecerūt, ꝛ ideo deus eis reconciliatus fuit vt dicit Amb. Quale est hoc xp̄ianū non facere q̄ pecudes fecerūt: nisi q̄ forsitan dicit pecude qui indicto sibi a sacerdote ieiunio nō ieiunat: ꝛ pecus quidē declinat foueā ꝛ cauet precipitiū: tu aūt nō vis declinare periculū ieiunādo q̄ cernis. Desperationis em̄ genus est tūc mandūcare cū ieiunare debeas: tunc gaudere cum beas deplorare. C Secōo ieiunus diabolū fugat. diabolus em̄ est serpens pisces lup⁹ et canis. sicut em̄ scōm Amb. Sputum hois ieiuni serpentē interficit. Sic ieiunium diabolum occidit ꝛ sicut piscis natat in fluuio et moritur in sicco. Sic diabolus delectat in aquis deliciarū: et moritur in sicco abstinentiaruz: ꝛ sicut fumes expellit lupum de nemore, sic ieiunium expellit diabolum de corde. Et sicut aqua bulliens fugat canem de coquina sic oratio feruens fugat diabolum de anima. Matth. ix. Hoc genus demoniorū in nullo potest deū cinisi in oratione ꝛ ieiunio. D Secūdo xp̄s ieiunando esurijt. In hoc autem q̄ christus ieiunauit. xl. diebus ꝛ. xl. noctibus offenditur op̄s de⁹. In hoc autē q̄ esurijt offenditur hō fuisse infirmus. Legimus aūt tribus vicibus xp̄m esurijsse. Prima vice esurijt non habuit ad comedendū nisi lapides sicut hic patet. Lapis est durus: frigidus et siccus. Per lapides enim intelliguntur homines qui non possunt ad penitentiā frangi. Homines frigidi qui non possunt igne diuini amoris inflammari. Homines aridi qui non possunt aq̄ lacrime gratie humectari: tales non possunt incorporari xp̄o, sed a diabolo. Diabolus enim cum sit lapideus, lapidabit quasi lapis. Alia vice esurijt, non habuit ad comedendū, nisi folia. Mat. xxj. De ficulnea que non habuit nisi folia cui xp̄s maledixit. Sicut autē xp̄s nō comedit lapides: id est dura, sic nō comedit folia. i. verba arida: folia sunt bona verba, gēme bone cogitationes, flores, bone voluntates, fructus, bona opera. Sicut igitur hō nō quaritur de foliis, nec de gemmis, nec de floribus: sed de fructibus: sic de⁹ nō desiderat nec in nr̄is, verbis, nec in cogitationibus, nec in voluntatibus: sed in bonis operibus. Tertio xp̄s quotidie esurit: nostram conuersionē ꝛ salutē. Jstū cibum xp̄s tantum desiderat q̄ etiā illum sibi ꝓximum mendicat. Apo. iij. Ego sto ad ostium et pulso: si quis aperuerit mihi introibo ad illū ꝛ cenabo cū illo: ipse mecum id est ad scotum siue symbolum. E Jn ista cena d⁹ petōr tria debita ponere. s. cōtritionē, cōfessionez, ꝛ satisfactionez. De⁹ aūt ponit tria alia: scz remissionē culpe, collationē gratie, ꝛ assumptionē glorie. Sed multi sunt de natura scolatorū qui semp vellēt comedere et alteno, ꝛ nichil de suo vellent q̄ de⁹ sibi petā dimitteret, gram suā tribueret, gloriaz suā daret. Ipsi aūt nec volūt hr̄e contritionē, nec facere cōfessionē, nec exhibere satisfactionē. Tertio xp̄s esuriēdo tētat⁹ fuit: cuius aūt sint multe cās q̄re nō voluit tēptari a pl̄s tm̄ principalē posuit. Heb. iij. Nō em̄ habem⁹ pōtifices qui nō possit cōpati infirmitatib⁹ nr̄is: tētatum autem per omnia ꝛc. F Ex hoc patet q̄ voluit temptari: vt temptatio enim potest mouere ad compassionē ꝛ misericordiā, nisi aliorū cognoscat miserias quas quidem pōt cognoscere vel audiēdo vel videndo vel experiēdo: sicut verbi gratia si audio q̄ passio illata sit grauis pena, tam illud scio p auditū: ꝛ tunc habentibus multum cōpatior. Si aūt video aliquem a dicta passione detētum, ꝛ video ipsum in magna tribulatione consistere se horribiliter agitare: ꝛ q̄rulosis vocibus conclamare: iam illud scio per visum, ꝛ tunc magis cōpatior: sz si illam passionē in corpore meo patior: tunc illud scio per experientiā: ꝛ tunc de inceps patientibus maxime compatior. Humanum autem genus ante incarnationez xp̄i, multas temptationes ꝛ miserias patiebat ꝓpter q̄ sepe ad deū clamabat, ꝛ totum celum clamoribus replebat: et tunc de eius miserias licet ab eterno sciret: tm̄ quodāmodo scimit quando dixit Exodi. iij. Jngemiscentes filij israel propter opa vociferati sunt: ꝛ ascendit clamor eorū ad deū ꝛ audiuit gemitū eorū, tūc de⁹ hūani ḡnis clamorib⁹ excitat⁹ de celo descendit, et carnem assumens in mundum venit, et. xxxiij. annis in mundo mansit, ꝛ nr̄as tēptationes ꝛ miserias vidit. ꝛ sic illud q̄ sciebat per auditum, postea scimit per visum: et tunc est magis misericors factus. Exo. iij. Vidi afflictionē ꝓpli mei qui est in egypto, ꝛ clamorez eius audiui ꝛ descendi liberare eū. Tandē nostras temptationes ꝛ miserias scimit per experientiam: q̄ oēs in sua ꝓpria experti fuit: ꝛ ideo factus est maxime misericors. Expert⁹ em̄ est pauperta-tē tentationē, lassitudinē, famem, tribulationē ꝛ mortē. Jn his em̄ volum⁹ nobis eē similis vt sciret melius nobis misereri. Heb. ij. Debuit p oia fratrib⁹ similari vt misericors fieret. Si igit̄ alicui⁹ paupertate premit, scit mō melius misereri: q̄ ipse pauper fuit: si alicui⁹ tētat⁹ scit ei mō meli⁹ misereri, quia ipse fuit tētatus. Si alicui⁹ patit tribulationē, famē, lassitudinē, vel dolorē mortis, scit ei modo meli⁹ misereri, quia hec oia passus est: ipse ꝛ tētatus potēs est, ꝛ eis qui tentantur auxiliari Hebr. ij. In eo em̄ in quo passus est ipe ꝛ tētat⁹ potēs est eis q̄ tētant auxiliari. Quarto xp̄s tētat⁹ ingauit ꝛ vicit. Vi

cit aūt tentationes ipſas eis in ſuis pncipijs obuiando. Nā mox vt in eū diabol⁹ cōtationes inferebat. Xps eas repellebat: ſic ⁊ hō mox vt diaboli ſuggeſtiones ſenſerit, eas in ſuo initio dz repellere. Naz vt dicit Hiero. Lubric⁹ eſt ſerpēs antiquus ⁊ niſi in capite teneaſ, tot⁹ ſtatim illabit. ¶ Hz igit ſerpēs infernalis caput ſez malā ſuggeſtionē, hz corp⁹. ſ. malū conſenſum, hz caudā, qz cōſummationē operis: vbi aūt ponit caput ſuggeſtiōis ſtatī ponit corp⁹ ꝓſens⁹, ⁊ vbi ponit corp⁹ cōſenſus, ſtatī ponit caudā opis: ⁊ iō in ſuo capite. i. in ſua ſuggeſtiōe eſt ꝓfecudus. In aliq̄b⁹ igitur iſte ſerpēs eſt ☩tū ad caput, corp⁹ ⁊ caudā q̄. ſ. habēt malas ſuggeſtiones, cōſenſus ⁊ opa. Sūt tñ quidā q̄ in iſta. xl. dimittūt pctm ☩tuz ad opus, ſz tñ poſt paſcha ad illud redire intēdūt. iſti amputauerūt ſerpēti caudā: ſz adhuc viuit in eis quātū ad corp⁹ ⁊ caput. i. ☩tū ad cōſenſum ⁊ ſuggeſtionē. Aliqui pctm dimittūt ☩tū ad op⁹ ⁊ cōſenſum: tenēt tñ adhuc malas ſuggeſtiones, iſti amputāt corpus ⁊ caudā, adhuc tñ viuit in eis ☩tū ad caput: ſz ſi vis iſtū ſerpentē vincere, bene ſtudeas caput ei amputare. i. int quā ei⁹ ſuggeſtionē repellere: ⁊ tunc tibi nocere non poterit nec quantum ad corpus. i. conſenſum nec ☩tum ad caudaz. i. opus, quia amputato capite ſuggeſtiōis tota confracta eſt virtus infernalis ſerpentis. ideo dicitur Geñ. iij. Ipſa conteret caput tuum. ℣ ¶ Quinto poſt victoriā miniſterium angelorum accepit. ideo dicitur. Et ecce angeli acceſſerunt ⁊ miniſtrabant ei: que miniſtratio triplicit̄ poteſt accipi. Primo de tēporali ſubuentione vt ſit ſenſus miniſtrabant. i. ſibi eſurienti cibo ſubuenīebant: ſaliter cibuz olim angeli Helye miniſtrauerunt. Secūdo poteſt intelligi de adoratiōe vt ſit ſenſus. ſibi miniſtrabant. i. tanq̄ deum ſupplicit̄er adorabant iuxta illud. ꝑs. Adorate eum omnes angeli eius. Tertio poteſt intelligi de cōgratulatione. vt ſit ſenſus: miniſtrabant. i. ſibi pugnanti cōgratulabantur. vnde ꝑs. Benedicite domino omnes virtutes eius miniſtri eius qui fa. volūn. eius.

ℵ ¶ Feria ſecunda prime hebdo. ſer. j.

Um venerit filius hominis in maieſtate ſua ⁊ omnes angeli eius cuz eo. Wath. xxv. Sicut dicit beatus yſidorus in lib. de ſummo bono in quolibet iudicio tres perſone requiruntur. ſ. iudex. reus et actor. Ideo in iſto dei extremo iudicio iſte tres perſone requiruntur. Nam perſona iudicis exprimitur cum dicitur. cum venerit filius hominis in maieſtate ſua. Perſona actoris cum dicitur: et omnes angeli eius cum eo. Perſona rei cum dicitur. Et congregabuntur ante eū oēs gentes. Igitur erit xps qui iuſte iudicabit cui⁹ iudicium corrumpi non poteſt. ℣ ¶ Quatuor enim modis vt dicit ysodo. corrumpit iudicium conſuetum. ſ. timore: amore: odio: vel munere. Xps aūt iudicij non corrūpit timore: qz potentiſſim⁹ est. Job. xxij. Nūquid timēs arguet te propter te. Nō quid timēs arguet te ⁊ equiſſime iudex iudica iſtum eſſe meum ⁊ non corrūpit amore: odio: vel munere. Xpi aūt iudicij ſuſtinentes erūt tanto durius iudicij ſuſtinebunt. Saꝑ. vj. Potentes potenter tormenta patient. Scdo non corrumpet amorem ſuū iuſtiſſim⁹ eſt: ideo cōtra fratres ſuos ſez falſos xpianos ſententiā ꝓferet eius. Hil. pderit eis allegari fraternitatem. q. ſit frater eoz. ꝑs. Frater nō redimet. nec allegare ſimilitudinē q. ſ. ſit homo ſilius eis. ideo ſubdit. redimet hō ⁊ dz allegari iterrogatiue ⁊ rñderi negatiue. nec eius aliquid valebit pciū mūltiplicitas. iō ſubditur non dabit placationem ſuā nec ſatisfactionem ſue. Tertio non corrūpet munere. qz ſcopus vel comes vel abbas auro vel argento corrūpere nō poterit. Quarto non corrumpetur odio: qz optimus eſt. Inde enim qui optimus eſt odium cadere non poteſt. ipſe enim omnia diligit que creauit. Sap. xj. Diligis oīa q̄ ſunt, ⁊ nihil odisti eorū que fecisti ⁊ qz diligit nō odio habet eū dolore ⁊ compaſſione punit. Eſa. xlj. Ecce confundentur et confundabuntur omnes qui pugnant aduersum te. Consolabor ſup hoſtib⁹ meis ⁊ vindicabor de inimicis meis. vbi ſic dicit glo. Vocē ꝑ patris punit ⁊ plāgit. Scdo ponuntur actores ſiue accuſatores q̄ erunt angeli nobis ad cuſtodiā deputati, qui nos ſciētes ola mala que pctōres fecerūt ipſos grauiter accuſabūt. Job. xx. Reuelabunt celi iniquitatem eius. ℣ ¶ Preter aūt iſtos accuſatores ſtabūt cōtra peccatores. ſ. diabol⁹, totus mūdus, et propriū ſcelus. De accuſatiōe diaboli dicit Aug. Dicturus eſt aduersari⁹ in iudicio. Equiſſime iudex iudica iſtū meū eſſe ob culpā qui noluit tu⁹ eſſe p gſam, ſus per miaz, meus p miſeriā: tuus per paſſionē, me⁹ pſuaſionē: tibi inobediēs, mihi obediēs: a te accepit im mortalitatē. Solam: a me accepit hāc pānoſam tu nudā, tuā veſtē dimiſit. cū mea huc venit: equiſſime iudex iudica iſtum eſſe meum ⁊ meū dānandū eſſe. Et ponit diabolus quinq̄ allegatiōes quib⁹ vult ofendere peccatorem damnandum eſſe ſecum. ¶ Prima eſt talis: tu obtuliſti ſibi gſam meam, ego meā culpā: tuā gratiā cōtēpſit gſam meam culpam. recepit, ergo dz eſſe me⁹. Scda talis eſt: tu creaſti eū per naturam, ideo debet eſſe tuus: ſz fecit ſe meū ꝓpria ſuā culpā ⁊ miſeriā: ideo debet eſſe meus. Tertia talis eſt: tu ſuſtinuiſti ꝓ eo grauē paſſionē, ideo debet eſſe tuus: ego vero obtuli ſibi meā ſuggeſtionem, ſed ipſe tuā paſſionē contēpſit ⁊ meam ſuggeſtionem recepit, ideo debet eſſe meus. Quarta eſt talis: duo ſunt. ſ. obedientia ⁊ inobedientia. Quicūq̄ ergo eſt tibi obediens ⁊ nihil inobediens eſt tuus: ⁊ tibi inobediens eſt meus: ſed iſte fuit inobediens: ergo dz eſſe meus. Quinta talis eſt: nimis meū eſt facere hoi veſtem fulgidā ꝓ tunicam eſt facere ſibi veſtem pannoſam ſordidam vitiorum. Quicūq̄ aūt habet veſtē virtutū eſt tuus: qui vero hz veſtem vitiorum eſt me⁹: ſed iſte tuam abiecit et meā ſecū portauit, ergo dz eſſe me⁹. Secundus accuſator eſt totus mūdus: omnes creaturē. Iſtud oſtendit Hugo de victo. dicens. Celū dicet: ego ſibi tuce miniſtraui ad ſolatium. Aer dicet: ego omne genus auiū ſibi dedi ad obſequiū. Aqua dicet: ego diuerſa genera piſciū ſibi dedi ad eſum. Terra dicet: ego panē ⁊ vinum dedi ſibi ad nutrimentum. Ideo ignis clamabit a me cōturbaſ. Aqua clamabit: a me demergatur. Aer clamabit a me vēnlecſ. Terra clamabit a me abſorbeaſ. Infernus clamabit a me deglutiatur. Saꝑ. v. Armabit oēm creaturam cōtra inſenſatos. Tertius accuſator eſt ꝓpriū ſcelus. Nam omnia peccata q̄ modo ſunt occulta: extra tūc proſiliēt. ⁊ ſuū accuſabunt actorem. Nam tinea veſtimē totum accuſabit. vanā glorioſam: erugo metallorum accuſabit auarum. Merces pauperum defraudata: accuſabit tyrannū violētū iniquum. edificium accuſabit vſurarium. de tribus primis dicitur Jacob. v. Dimitte veſtre putrefacte ſunt: ⁊ veſtimēta veſtra a tineis comeſta ſunt. Aurū ⁊ argētū veſtrum eruginauit: ⁊ erugo eorū in teſtimonium vobis erit. Et infra. Ecce merces operariorum q̄ defraudata clamat: ⁊ clamor eorū in aures domini ſabaoth introiuit. De quarto dicitur Abacuc tertio. Lapis de pariete clamabit: ⁊ lignū quod eſt inter iuncturas ediſ cū reſpondebit.

ℶ ¶ Tertio ponuntur rei ipſi mali ſcilicet a ſiniſtris collocati qui erūt in multa anguſtia poſiti. Sicut oſtendit Gregorius dicens. O quam anguſte erunt tunc vie reproborū. Superius erit iudex iratus, inferius horrēdum chaos, a dextris peccata accuſantia, a ſiniſtris infinita demonia ad ſupplicium trahētia: intus cōſcientia mordens: foris mundus ardēs. quid faciēs peccator ſic deprehēſus: latere erit impoſſibile: apparere intolerabile. Ex his patet qō peccator nō poterit fugere rurſum: quia ibi eſt iudex iratus qui gladio bis acuto qui de ore eius pcedit ipm incideret. Nec fugere a dextris: quia ibi ſunt peccata que ipſum apprehēderent. Nec fugere a ſiniſtris: quia ibi ſunt demones qui eum ad ſupplicia traherent. Nec fugere vel abſcōdere intra ſe: quia ibi eſt vermis conſcientie qui ipſum totum corrodent. Nec fugere extra mundum: quia totus eſt plenus igne qui

ipsum totum cōturbet: ⁊ ideo nō restat nisi vt inferi⁹ in fornacem cadat. Mat.xxv. Ibunt hi in supplicium eternum ⁊c.

12 ¶ Feria.ij.prime hebdomade.

Sermo.ij.

Euisti et nō dedistis mihi manducare. Sicut dicit beatus Aug. Si aliquis esset qui tota sacra scriptura nihil sciret nisi solum istam lectionē presentem: hoc solum sibi sufficeret, ad salutem: quia ibi continentur merita ⁊ demerita premia ⁊ supplicia bonorum ⁊ malorum. Quamuis in extremo iudicio omnia facta discutiantur hominis: tamen solus de eleemosynis fit hic mentio. Et rationem huius assignat Augustinus in lib. l. omel, dicens. Tacet dominus omnia reata facta iustorum et omnia mala iniquorum et solum laudat eleemosynarum largitionem et damnat auiditatem. Quare hoc: quia omnia crimina eleemosynis redimunt: si tamen mores mutaueris. Pro peccatis enim preteritis eleemosynas ḡs facit: si vita mutata ⁊ inde recedat ⁊ huc accedat. Si autem dicat aliquis in corde suo si quotidie peccanero ⁊ eleemosynas fecero: nunquid peccata extingo. Et respondit Augustinus. Extinguis: sed tamen tu cum eis extingueris. pereunt enim peccata tua: sed tecum. nō enim in gehēna pecare permitteris, aut tecum ceperit ertor quere ignis eternus: de satiandis libidinibus non cogitabis. Quamuis igitur de solis eleemosynis videatur in iudicio ḡstio mouenda de omnibus tamen factis ratio reddetur. Et in ipso iudicio dominus ordinate precedet. B

¶ Nam primo culpas examinabit deinde examinatas ponderabit: postmodum ponderatas sententiabit: vltimo sententiss executioni demandabit. Primo igit culpas examinabit. quod notatur cum dicitur. Esurini ⁊ non dedistis mihi manducare. De qua examinatione dicitur Job. xxix. Causam quam nesciebam. i. quam me nescire ostendebam diligentissime inuestigabam. Examinabit quidem ⁊ inuestigabit omnia cogitata. Sap. j. Ju cogitationib⁹ impij interrogatio erit. Ext minabit ota ẏba Mat. xij. De omni ẏba otioso quod locuti fuerint hoies: reddēt rōnē in die iudicij ota facta. Eccl. vl. Cū cta ḡ fiunt adducet dūs ad iudicium: oia omissa. Sicut ptz in hoc euāgelio vbi de omissis reprobi arguunt oia commissa. B ¶ Quatuor em̄ nobis de⁹ cōmisit, quorū vt ipsum vtiliter expendam⁹ res ⁊c. ipsi vt ipsum vtiliter expendam⁹ erogem⁹. Corporales: vt ipsas paupib⁹ erogem⁹. Spiritus vt ipsum spūm̄ dicta teneam⁹. Animam ad imaginē dei factam: vt ipsam honore mus. Sz de tpe malā rōnē reddēt otiosi: qui tpus suum maculauerunt. Ūñ dr de Salomone. Eccle. xl vij. Ptāt habuisti in tuo corpore dedisti mihi in gloria tua. De alia mala ratione reddēt superbi, auari, ⁊ luxurioси: qui dei imaginem deleuerunt: ⁊ imaginē. i. diaboli superinduxerunt. Rom. Quituauerūt gloriā incorruptibilis dei in similitudinē imaginis hois corruptibilis ⁊ volucrum quo ad superbos qui superbi alios volare volūt: ⁊ quadrupedū: quo ad luxuriosos: qi luxuriā in corpore exercuerūt quod quatuor elementis componitur ⁊ serpentum: quo ad auaros: q̄ semper terrā appetunt. Sebo inder eternus culpas examinatas pōderabit quās dicet. Amē dico vobis q̄diu fecistis vni de fratrib⁹ meis minimis mihi fecistis ⁊c. magna ponderatio: quia illud quod fit vel nō fit egenis: fieri vel nō fieri reputatur deo. De ista pōderatione dicit Dauer. xxj. Pond⁹ ⁊ statera iudicia dei sunt. Solent cāpsores monetas in statera ponderare: ⁊ eas quas inueniunt nullū ponderis. i. nullī⁹ valoris vel minoris iuste proficiunt vel incidunt. Illas aūt quas inueniunt equaliter vel maioris thesauro reponunt. C Michael archangelus secundū eccleīe repnāt̄ archangelus secundū eccleīe repsentationez animas ponderabit que ois in quatuor ordinib⁹ erunt. Nam quidā

erūt vacue: quedā semiplene, quedā superplene. Ille erant vacue q̄ nulla non bona fecū portauerunt. Talis appendēt et sibi dicēt. Dan. v. appensus es in statera ⁊ inuentus es nihil habēs talis proijciet in fornacē inferni. Ille erūt semiplene q̄ ad penitētiam redierūt sed tamē satisfactionē cōgruam morte preueniētes nō impleuerunt. Talis appendēt ⁊ sibi dicēt. Appensus es in statera ⁊ inuentus es minus habens ⁊ proijciet in fornacem purgatorij. Alie sunt que q̄uis deliquerūt tamen satisfecerunt. Talibus dicetur. Appensus es in statera ⁊ inuentus es satis habens. Alie sunt que opera satisfactionis habuerūt sicut sunt viri perfecti. Talibus dicetur. Appensus es in statera et inuentus es multū habens: isti duo reponentur in thesauro celesti. Tertio inder eternus culpas ponderatas sentētiabit quando dicet. Discedite a me maledicti in ignem eternum qui paratus est diabolo ⁊ angelis eius. D ¶ Ex qua sententia manifeste colligitur quod implicabiliter deus cōtra reprobos sit iratus. Dato eñ q̄ reprobi sibi dicāt. Non sumus dñe di⁹ regnū vestrum possidere tñ placeat nobis vt possimus ad pedes nostros manere. Respondebit. Discedite a me. Dato q̄ sibi dicant. Et si nos repellitis a vobis saltem benedictionē vestram nobis date. Respondebit. Et vos maledictionē eternam habeatis. Ideo subdit. Maledicti. Dato q̄ dicant saltem ad aliquem locum refrigerij nos mittatis. Respondebit. In ignem. Dato q̄ subiungāt. saltē ad aliquem terminū nobis prefigatis. Respondebit. Eternum. Dato q̄ dicāt saltē aliquem bonum dūm nobis proficiatis q̄ clementer nos regat. Respondebit. Qui paratus est diabolo. Dato q̄ subiungāt: saltem aliquam bonā societatem nobis date cum quibus possimus cōsolari. Respondebit. Et angelis eius. Quasi dicat cum domino habeatis diabolum maiorē vestris demones minores. Sententia autem iustorum contraria erit cum dicet. Venite benedicti patris mei ⁊c. Ac si dicat. Illis dixi discedite a me: sed vos dico venite ad me. Illis dedi meam maledictionem. Sed vobis do meā benedictionē. Ideo venite benedicti. Illos muto in ignē: vos introduco in regnum celeste. Ideo possidete regnum. Illis dixi vt maneat in igne perpetuo: vobis dico vt maneatis in regno eterno qō paratū est vobis. Illis dixi vt habeant in principem suum ipsum diabolum: vobis dico vt habeatis in principem vestrū patrem meū. Ideo venite benedicti patris mei. Illis dixi vt habeant in socios demones infernales: vobis dico vt habeatis in socios angelos meos celestes: illos scz angelos de q̄b⁹ dictū est. Cum venerit filius hois in se. ma. sue, ⁊ omnes angeli cū eo. Quarto iudex eternus culpas sententiatas executioni mandabit: quod notatur cum dicitur. Et hi ibunt in supplicium eternum: iusti autē in vitam eternam. E

¶ Quatuor autem modis quis sue iniurie cōsuenit ne sue executioni mandet q̄ appellationē aut per supplicationē, aut per querelā falsi, aut per integrum restitutionē. Nullo autem istorum modorum: dānati se iuuare vel defendere poterunt quin illa sua executioni mandet, aut per appellationem, aut per supplicationem, aut per querelā falsi, aut per in integrum restitutionem, nō per appellationem, qz eorū crimina erunt notoria ⁊ in notoriis appellatio nō hz locū. Hier. Aderit dies illa in qua facta nostra quasi in quadam tabula picta dem̄ ostrabunt non p̄ supplicationē qz si oēs sctī p ipsis supplicat, et deus non audiret. Hiere. xiij. Noli orare pro populo isto in bonum: quoniam gladio ⁊ fame ⁊ peste consumam eos. Job. xxj. Non parcam eis verbis potentibus ⁊ ad deprecandum compositis non per querelam falsi vt dicant q̄ illa sua lata sit per falsos testes iudice circumuento, quia sicut dicitur Job. xxiij. Saluatorē anime tue nihil falsius. Eiusdem. xij. Ipse nouit decipientem ⁊ eum qui decipitur nō per integrum restitutionem: vt scz ad statum pristinum restituatur, quia sicut dicitur Hebre. quinto. Impossibile est eos qui semel illuminati sunt ⁊ gustauerunt donum celeste et participes sunt spiritus sancti ⁊ prolapsi sunt: scilicet per finalem impenitentiam renouari rursus ad penitentiam.

14 ¶ Feria tertia prime hebdomade.
Sermo primus.

CEm intraret Jesus hierosolymā cōmota est vniuersa ciuitas ꝛc. Mat.xxi. Sicut ptz i superioribꝰ illud qō in isto euāgelio legitur factuz fuit in dominica in ramis palmarum quando scz dominꝰ cum magno honore fuit receptus: sed propter exhibitā reuerentiam non dimisit iustitiam: quia mox templum intrauit ꝛ omnes vendentes ꝛ emētes in de eiecit: nec propter seneră iustitiā omisit suā misericordiā: qz cecos ꝛ claudos sanauit: per quod datur intelligi qꝺ iudex ꝛ prelatꝰ propter impensum sibi fauorez non debet dimittere iustitie rigorem: nec propter rigorem iustitie debet dimittere dulcedinem misericordie. A

¶ In serie autez huius euāgelij notatur qꝺ Christꝰ tria loca intrauit. s. Hierusalez templū ꝛ Bethaniam. per q̄ loca signatur mens humana: qz debet esse pacifica: ꝛ tūc erit Hierusalē que interpretatur visiq pacis. Dz esse dei habitatio grata: ꝛ tunc est templū. ū. Cor. vi. Uos estis tēplū dei viui. Debet esse ad obediendum prōpta: ꝛ tūc est Bethania que interpretatur domus obedictie. ps. In auditu auris obe. mihi. Ingrediēte autez domino primum locū. s. Hierusalem tota ciuitas cōmota est: ita intrante dño animam per gratiam preuenientez oēs potētie aie debent commoueri per dolorē ꝛ cōtritionē peccati. ps. Commouisti terram ꝛ cōturbasti eam contritiones eius: qz cōmota est. B

¶ Sed notandum est quod quidam sunt duri scz q̄ nullo modo monent. Alij. q. leuiter cōmouētur. Alij qui cordialiter cōmouētur. Sunt em̄ q̄dā duri: q̄dā attriti ꝛ quidā ꝓtriti. Duri sunt obstinati qui ad pniam nō possunt frāgi. de qbꝰ dz Rom. ij. Secōm duritiā ꝛ impenitēs cor tuū thesaurizas irā in die ire ꝛ reuelationis iusti iudicij dei. ꝛ Eccl. iij. Cor durum male habebit in nouissimo: ꝛ q̄ amat periculuz in illo peribit. Alij sunt attriti. i. qui de suis peccatis leuiter ꝛ superficialiter cōmouentur: in istis est attritio. i. quedaz leuis plenitudo: ꝛ ista attritio ꝛ sit bona tamē nō sufficit. nō em̄ parum sed magnū dolorem de peccatis deus requirit q̄ dicit Ysaie. vi. Luctū vnigeniti fac tibi planctum amarum. Alij sunt qui precordialiter dolent q. s. omnia peccata sua dolendo minutatim cōterunt ꝛ in minutas partes frangūt dolēdo ꝓfunde de peccatis magnis ꝛ paruis ꝛ peccatoꝝ circūstātijs: et non tantū de omnibus in communi: sed etiā de quolibet in speciali: ꝛ talis dolor vocatur cōtritio. i. simul tritio: quādo. s. cor simul cum omnibus viribꝰ anime minutatim omnia peccata terit. ps. Cor cōtritum ꝛ humiliatū deus nō despicies ꝛc. minꝰ dicit ꝛ plꝰ significat. i. multum diligit. Ista tria. s. obstinationem attritionē ꝛ cōtritionem videre possumus per tria exēpla. Primū est qz semen iactum in terram duram ꝛ nō scissam ꝛ grossam non crescit: nec tū viro in terrā scissaz in grossas partes parnum fructuz reddit. iacta autem in terram cultam ꝛ minutatim fractam multum fructum affert: cor obstinatum est tanq̄ terra dura que nullū fructū facit: cor attritū est tanq̄ terra. i. grossas partes scissa q̄ paruū fructuz reddit. cor cōtritū ē terra minutatim trita q̄ multū gignit. Secōz exēplū est qz species aromatica si ē integra redolet paruū: si frāgit multuz redolet: si ꝓteratur redolet plurimū. Sic etiā cor hois integrū ꝛ durū coram deo nō redolet, sed fetet: scissum ꝛo quandā attritionem redolet: sed parum contritū vero ꝓ vehementē dolorē redolet multū. Tertiū exēplū est: qz de grano integro non pōt fieri panis: de grano ꝛo grosso modicū trito fit panis: si nō sapidus de grano aūt minutatim cōtrito fit panis sapidꝰ ꝛ delicatꝰ. Eodē mō de cor de integro ꝛ duro nō pōt fieri panis deꝝ: si panis diaboli. De corde aūt attrito ꝛ q̄si panis fiat tñ nō multū sapidus. de corde aūt cōtrito fit panis deo sapidꝰ ꝛ delicatꝰ: ꝛ penitētiū nutritiuꝰ. ps. Cibabis nos pane lachrymaꝝ. Secundo intrauit templū ꝛ eiecit m̄de vēdentes ꝛ emētes mēsas numulariorū ꝛ cathedras vendētium colūbas euertit. Et est intelligendū qꝺ eiecit de tēplo vendētes ꝛ emētes et oues ꝛ boues. ꝓut dz Johā. ij. ſ. fla-

gellū. Postq̄ Christꝰ intrauit cor hois per gratiā preueniētem monendo ipsum ad contritionem tunc intrat per gratiam proficientez purgādo qñ illud p cōfessionem et eiectionem inde oues ꝛ boues nūmularios et columbas. Per colūbam q̄ est auis humilis et simplex significatur pctīm luxurie: per numularios signatur pctīm auaritie: per boues q̄ cornibꝰ vētilāt pctīm superbie si patur per oues signatur pctīm accidie ꝛ ire: ois ista q̄ a templo cordis per cōfessionem sunt abijcienda. vel pōt̄ dici qꝺ per illos qui vēdūt colūbas signant symoniaci qui vendūt dona spūssancti qō est pctīm clericoꝝ: per nūmularios intelligunt cupidi ꝛ auari quod est pctīm mercatoꝝ per boues signātur superbi qō est pctīm magnatoꝝ ꝛ prelatoꝝ. ꝓ oues signantur peccatū hipocritarū quod est peccatū religiosoꝝ. iuxta illud Mat. vij. Attendite a falsis ꝓphetis q̄ veniunt ad vos i vestimētis ouium ꝛc. Purgato aūt corde per cōfessionē Christus illō sanat dāo indulgētie remissionē. Unde subdit. qꝺ accesserūt ad eum infirmi, ceci, et claudi: ꝛ curauit eos curauit quidē illos qui peccant per infirmitatē humanā. isti sunt infirmi: curat illos qui peccant per ignorātiā. isti sūt ceci: curat illos qui peccant per malitiā. isti sunt claudi q̄ volunt seruire deo ꝛ mundo. iij. Regū. xviij. Usq̄ quo claudicatis in duas ptes: si deus est sequimini eū: si autē Baal sequimini illū. Tertio christus intrauit i Bethaniā. Postq̄ em̄ xps intrat cor per gratiā preuenientē cōmonēdo per cōtritionem per gratiā subsequentē purgādo per confessionē. tūc intrat per gratiā perficientez perficēdo ipsum cor ꝓ obedictie satisfactionē ꝛ hoc est intrare in Bethaniaz: qz Bethania domus obedictie interpretatur. illa est vere obedictā de oibus ptis suis plenā ꝛ perfectā satisfactionem facit. ¶ Satisfactio enim ipsius aliquando est minor q̄ dz, aliquādo equalis: aliquādo maior. Qñ est minor de tūc supplebit in purgatorio de rigore sue iustitie: qz sicut dicit Aug. Sicut nullū bonū est irremunerat̄: nullū malū remanet impunitū. Qñ vero est equalis tūc valet ad diuisiomez culpe de equali satisfactione. dz Rom. vi. humanū dico propter infirmitatē carnis vre. Sicut em̄ exhibuistis membra vestra seruire immūditie ꝛ iniquitati ad iniquitatē: ita nūc exhibete mēbra vra seruire iustitie in satisfactionē. Quādo aūt est maior q̄ videant pctā requirit: tūc valet illa satisfactio ad diminutionem culpe ꝛ ad cumulum glorie. de qua dicitur Luce. vi. Mensurā bonā ꝛ cōfertā ꝛ coagitatā et superfluentem dabunt in sinum vestrum.

15 ¶ Feria tertia prime hebdomade.
Sermo secundus.

CDomus mea domus orationis vocabit. Quādo dominus in Hierusalem ibat statim ad templum properabat: per hoc nos instruēs vt quādo ad aliquem locum imprimis ad ecclesiam pergere debem. Postq̄ ad templū venit inde omnes vendentes ꝛ ementes de templo eiecit. Sacerdotes vero propter auaritiam ordinauerant: vt in porticu templi oues ꝛ boues ꝛ columbe vēderentur ne aliqui ex defectu hostie sacrificia intermittere cogerētur: ꝛ si forte aliq̄ ad emendum pecuniam nō haberent, ordinauerunt vt ibi nūmularij essent q̄ eis mutuarēt. xps aūt facto flagello de funiculis oēs illos eiecit. Et sicut dr Hieroni. Inter cetera miracula q̄ fecit illud fuit potissimū. s. q̄ vnus homo cū tanta potestate vendentes ꝛ ementes eiecit: ꝛ mēsas nummulariorū: ꝛ cathedras vēdētiū columbas euertit: sed murum fuit q̄o in dei ista fieri ꝓmiserūt. Ad qō dicit Hieroni. qꝺ ad facie xpi quidā fulgor mirabilis procedebat: qui omnes in terroꝛē cōuertebat: ꝛ sibi contradicere non audebant. nusq̄ legitur qō tantaz vindictā exercuerit sicut hic multa em̄ opprobria sepe audiuit multas iniurias sustinuit ꝛ nusq̄ vindictā expetijt nisi modo: ꝛ ratio est: quia ille alie iniurie erant sue proprie: ꝛ iō eas vindicare nolint: ista autem erat iniuria patris, ꝛ ideo eā severe vindicauit: vt doceret nos q̄ iniurias proprias debemus remittere: iniurias vero dei severe vindicare. Nos autem econtrario facimus: qz de iniurijs dei nō curamus: nostras aūt implacabiliter ꝓsequimur. cuicūq̄ do aut

Christus' ones ꝛ bones de templo: dicit quod super positum est domus mea de-cora voca. A

¶Ex quo ꝟbo habetur ꝙ ecclesia dei ad duplex officiuz edificatur. s. deo ad habi tandū ideo dicit do. mea. i. mē ad habitā dum electa. ꝛ homini ad orandum. Ideo subditur. Domus oronis vocabitur. Est igitur dom⁹ dei ecclesia quia in ipsa habitat. Juxta illō. ij. Paral. vij. Elegi eam ꝛ sanctificaui locū istū: vt sit nomen meū ibi in sempiternū. Et ꝓmaneāt oculi mei ꝛ cor meū ibi cūctis diebus. Oculi quoq; mei erūt apti: ꝛ aures mee erecte ad oratiōnē eius qui in loco isto oranerit. B

¶Ex quibus verbis habetur ꝙ deus in ecclia ponit nomē suū, cor suū, oculos ꝛ aures. Nomē suum ibi ponit: qz a seipso exīnolari voluit. Sicut em̄ dom⁹ in q̄ habitant superbi vocari potest dom⁹ lucifer: ꝛ domus illa in qua habitant usurarij: domus mammōe ꝛ domus in qua habitant immūdi: domus Asmodei: ꝛ taberna pōt vocari domus beelzebub: quia propter multitudinez epulaꝝ ibi cōuenit multitudo muscaruz. Sic domus in qua habitāt fideles cōueniunt ꝛ deuoti dicit domus dei. Gen. xxviij. Nō est hic aliud nisi domus dei ꝛc. Secundo in ecclesia cor suum posuit. i. amorez suum. Et ideo multū pro malo habet quādo alicūs aliqua illicita exercet ibi. Sicut patet hic qñ de templo vēdentes ementes eiecit. Legitur in hist⁹ꝙ pompeius porticū tēpli dei in stabulū equorū suorum conuertit. Et vsq; ad tempus illud semper fuit victor hostiuz: nunq; postea purgauit ḡn semper vinceret. Tertio deus in ecclesia posuit oculos suos quibus videt genuflexiones eleemosynarū largitiones ꝺbus etiam videt ornamentorū pōpas ꝛ vanitates. Amb. Qui in oratiōe vult exaudiri amota a se pōpa iclinare se debet: vt dei misericordiaz pronocet. Habit⁹ nanq; superbus nec impetrat nec se recta credi facit ꝛ quāto magis mulier hominib⁹ spiē descerevidēt tāto magis a deo despicit. Legit Hester. xv. ꝙ cū Hester regina se ornasset ꝛ depinxisset: ꝛ regi assuero placeret ipsa ecōuerso regem in iram cōuertit: sed colore roseo in pallorez conversō ipsum placuit. Sic ꝛ quando mulier vultum suū pingit deū offendit: sz quādo de vultu suo non curat: deū placat. Quarto deus in ecclesia posuit aures suas quib⁹ audit orationes deuotoꝝ. Esaie. xxxviij. Audiui orationez tuam lachrymā tuam vidi. Quibus ētiā audi verba detractorum. Legit de sancto Syro Januen. episcopo ꝙ semel in ecclesia cōsistēs in risus maximū est pronocatus asserēs se vidisse demonē qui verba loquētiū in ecclesia scribebat. Et cū cartha deficeret ille dē tibus eam elongare vellet, cartha subito fracta fuit ꝛ ille cū capite suo sic ad murum percussus vt fonitus collisionis audiretur ꝛ vulnus capitis sequeretur. Audit ꝛ illos clericos ꝛ monachos q̄ negligenter cantāt: ꝛ psalmos, ꝛ versus, ꝛ lectiones multas omittunt. Legitur ꝙ quidam sanctus monachus vidit quēdā demonem nomine Titimillū: per sedes monachoꝝ discurrentem qui videbatur aliqua colligere ꝛ in sacculo recōdere. Qui a sancto viro adiurat⁹ dixit se colligere omissiones psalmorū: ꝛ quolibet die mille vicibus saccū adimplebat. Uñ de hoc quidaz fecit versum. Uersus. Fragmina psalmorū Titimillus colligit hor. Quotidie mille vicibus sa sarcinat ille. Scdo ecclesia cōstructa est ad odorandū. Dē em̄ orationes fideliū in ecclesia oratium libēter exaudit. Uñ 6z. ij. Paral. vj. Quicunq; orauerit in loco isto exaudietur de habitaculo tuo. C

¶Dicit tamē Beda ꝙ tribus de causis contingit orationes nō exaudiri. Primo quando petimus indigna. i. ea que nō decet deū dare ꝛ nobis non expedit accipere vel sūt tēporalia. Chry. Alia petes deo que tibi expedit accipere ꝛ illū decet dare. Si autē sempiterna petis terrena aut difficile impetras: aut forte nō impetras. Quomodo enim tibi prestabit libēter nō habēti que si haberes admonet vt cōtēnas? Legitur i fabulis poetarū ꝙ Midas rex petijt ab Apolline deo suo vt quicquid tangeret aurū fieret. Et concessum est ei. Cum ergo cibum ꝛ potum tangeret manib⁹ ꝛ labijs statim vertebatur in aurum ꝛ fame moriturus est. Per ꝙ datur intelligi ꝙ auar⁹ semp diuitias desiderat

que tamē sunt sibi causa mortis. Juxta illud. j. Thim. vj. Qui volunt diuites fieri incidūt in tēptationes ꝛ in laqueū diaboli: ꝛ desideria multa ꝛ nociua q̄ immergūt hominem interitum ꝛ perditionē. Et subditur Que immergunt homines ab interitum. ¶Secundo orationes nō exaudiūtur quādo petimus indigne. i. existentes in aliquo crimine. Esa. j. Cuz multiplicaueritis orationes non exaudiā. Manus em̄ vestre sanguine plene sunt Thren. j. Opposuisti nubē tibi ne trāsiret oro. za. vij. Misit massam plūbi in os āphore. i. animi: ꝛ dixit. Hec est iniquitas. D

¶Ex his habetur ꝙ peccatū assimilatur sanguini ꝛ nubi ꝛ plumbo. Qz igitur peccatū est tanq; sanguis ideo orationē conculat vt nō audeat in cōspectu dominj apparere. Qz etiā, peccatum est tanq; nubes ideo orationē obtenebrat: ꝛ iō nescit q̄ viam domini incedere. Quia etiam peccatum est tanq; plumbū: ideo orationem aggrauat in tantū vt non possit in celum ascendere. Tertio orationes nostre non exaudiūtur qñ petūt pro indignis. i. pro peccatorib⁹ qui sunt in ꝓpositō peccādi. iō Joh. ix. Scim⁹ qz peccatores deus non audit. Hiere. xv. Si steterint Moyses et Samuel coram me non erit alia mea ad ꝓpm. istū exemplū legit in vitis patrū ꝙ cū quidā grauiter tētaret ꝛ quidā sanctus pater pro eo oraret ꝛ tentatio nō recederet: vidit fetidus pater deo sibi reuelāte ꝙ spiritus fornicationis in diuersis formis mulierū coram illo fratre ludebat ꝛ ille tales applaudebat: nec aliquo resistebat. Vidit etiā ipm angelū increpantē quare nō resisteret ꝛ quare nō iuuaret. Tūc dixit pater illi fratri. Inueni causaz quare orationes mee quas pro te faciebā non exaudiuntur: quia non est dignus: Oportet igitur ꝙ te adiuues ꝙ corpus maceres ꝛ tentationibus resistas quod cum ille fecisset natus est.

15 ¶Feria quarta p̄me hebdomade.

Sermo primus.

ACcesserunt ad Jesum scribe ꝛ pharisei dicentes. Magister volumus a te signum videre. qui respondens ait illis. generatio mala ꝛ adultera signū querit ꝛc. Matthei. xij. Semper ad mundi principio fuit duplex generatio, scilicet malorum ꝛ bonorū. Et iste due generationes adinuicez currunt vsq; ad diem iudicij. Post iudicium autem omnes boni erunt per se in celo omnes mali per se erunt in inferno. A

¶Prima igit gñatio. i. mala habet tres differentias. hoim peruersoꝝ quidā em̄ sunt curiosi ad sciendum ꝛ inquirendum. Alij sunt duri ad cōuertēdū. Alij sunt reciuātes i petīm. Primi. s. curiosi sunt illi q̄ dixerūt. Magister volumꝰ a te signū videre. Tales em̄ nolūt credere nec ad deū conuerti nisi videāt mirabilia. Sz sicut dr Aug. Si q̄s ad huc p̄digia vt credat inquirit magnū p̄digiū est q̄ mūdo credente non credit. B ¶In primitiua ecclesia mirabilia frequentius fiebant q̄ modo. Et hoc triplici de causa. Prima est qz erat tūc ecclia introducēda: sz postq; ē introducta: iā miracula nō sunt necessaria Sicut cera filo imponit vt ipm inducat: seu introducat: ꝛ postq; filuz introductū fuerit: cera necessaria nō erit. Scdo qz ecclesia tūc nō erat in fide roborata: modo aut qz roborata est, mirabilia necessaria nō sunt. Et ponit Greg. exemplū de planta: cui tādiu aquā infundim⁹: quoadusq; ipsam in terra connaluisse videamus. Et postq; radices firmauerit: inundatio necessaria non erit. Tertio: qz ecclia mō est in meritis cumulēda. Sz sicut dicit Bre. Fides non hz meritū cui humana ratio pbet experimentū. Scdo de genere malorū sunt duri qui nullo modo volūt cōuerti nec per efficatiā passionis dñice: nec p verba diuine sapiētie: nec p exēpla sanctitatis ꝛ vite. Nō em̄ volūt conuerti p affricaz dñice passionis qō notāt cū dicitur. Generatio prauа ꝛ adultera signū querit, ꝛ signuz nō dabitur ei nisi signū Jone prophete. q. d. istud sit vobis signum vt credatis. Sicut em̄ Jonas fuit in vētre ceti trib⁹ diebus ꝛ tribus noctib⁹: sic trib⁹ dieb⁹ ꝛ trib⁹ noctib⁹ sepult⁹ ero: ꝛ postea resurgā. Qui igit ad mēoriā dñice passionis nō conuertit: vt ꝙ ei⁹ cor sit durius petris, quia in passione xpi fcisse sunt. Eius cōscientie fit fetidior monumentis: quia

Universidad de Deusto Biblioteca

tūc aperta fuerūt. Eozum ale sunt miserabiliores mortui, qz tūc multa corpora surrexerūt. Sūt terre insensibiliores: qz tūc terra cōtremuit. Scōo nolūt cōuerti p ꝓba diuine sapie sacre scripture, z tñ niuiute ad predicationē ione cōuersi fuerūt. Deo ōt. Uiri niniuite surgent in iudicio cū gñatione ista: z cōdēnabūt eam opatione sez facti: qz illi crediderūt simplici ꝓphete. Isti aūt nolūt credere dño ꝓphetarū. Tales hodie sunt multi q̄ nolūt cōuerti ad predicationē veritatis: sz ibꝫ ꝓba dei hūt faſtidiū. Iuxta illud ps. Oēm escā abominata est aia eoz. Aut in memoriā nō recūdūt. Agei. j. Qui mercedes cōgregauit. i. ꝓba dei q̄ sunt merces vite eterne: misit eas in sacculū ptusum: aut certe operib⁹ cōplere cōtēnunt. Jac. j. Estote factores ꝓbi z nō auditores: tñ fallētes vosmetipsos. Tertio nolūt querere p odorē sctitatis z vite. Fama em̄ sctitatis xp̄i tūc ta fuit q̄ ad se oēs cōuertere debuit. Si enim fama sapientie salomonis regiā austri ad se traxerit: multos fortius fama xp̄i q̄ fuit sapiētior z sanctior salomone oēs ad se trahere debuit. Iō dicit. Regina austri surget in iudicio cuz gñatiōe ista: z cōdēnabit eā: qz venit a finibus terre audire sapiam salomonis, z ecce plus q̄z salomō hic. Odor q̄dē fame xp̄i assimilat odori cedri, myrrhe, z vinee. Eccli. xxiiij. Quasi cedr⁹ exal. sum in libano: ibidē. Quasi myrrha electa dedi suauitatē odoris. ibidē. Ego quasi vitis fructificaui suauitatē odoris. Odor aūt cedri fugat serpētes. Odor myrrhe fugat vermes Odor vinee fugat bufones. ¶ ¶In xp̄o aūt fuit magna paupertas. magna hūilitas z maxima puritas. Odor igit̄ sue pauptatis est sicut odor cedri. z tō dz fugare oēs serpētes. i. oēs mot⁹ auaricie. Sicut em̄ terrā cōedit serpēs: sic quar⁹ semp terrena ꝓcupiscit. Sz odor paupertatis xp̄i dz mutare eius animū serpētinū vt terrena non diligat sz celestia ꝓcupiscat. Pauperta setiā xp̄i apparuit in natiuitate: qz in p̄sepio rectnat⁹. In vita qz nulla propria domo fuit dotatus. In morte: qz i alieno sepulchro fuit sepult⁹. Matth. viij. Uulpes foueas hūt. Christ⁹ i morte nō habuit foueā ꝓpriā: sz alienā. Uolucres celi nidos. xp̄s in natiuitate nō habuit nisi p̄sepe aspersū. Filius aūt hois non hz ybi caput suū reclinet. i. domū propriā ad habitādū. Odor humilitatis est tanq̄ odor myrrhe q̄ dz expellere vermes. i. mot⁹ superbie. Nō est em̄ aliq̄s vermis q̄ ita corrodat sicut superbia: que q̄dē rodit i aia nr̄a merita. Eccl. vj. Non te extolles in cogitatione tua ne ale tue velut taur⁹ ne forte elidat̄ virtus tua ꝓfultitiā: z folia comedat, z fructus tuos pdat: z relinquaris velut lignū aridū in heremo. Odor igit̄ humilitatis xp̄i dz expellere istos vermes superbie. Mat. xj. Discedite a me, qz mitis sum et humilis corde. Aug. O pellis mortifera q̄d tēderis: o sanies ifetida q̄d inflar⁹ es? princeps tu⁹ humilis: z tu superb⁹. Odor sue puritatis est sicut vinee q̄ expellit bufones. i. motus luxurie. Dicit ad literā de genitalib⁹ hois mortui, sepe nascunt bufones. Uñ in foueis sepe bufones inueniunt. Puritas igit̄ xp̄i debet expellere istos bufones diaboli. Christ⁹ em̄ semp puritatē dilexit: vt in ortu suo: qz de purissima matre nasci voluit: z in vita, quia ipsam seruauit puritatē z docuit. Mat. v. Beati mūdo corde: qz ipsi deū videbūt. Et in morte: quia in linteis puris̄imis corp⁹ suū inuolui voluit. z mō regnat in celo: qz nō nisi in mūdis corpor⁹ recipit. Sap. viij. In alias sctās se trāsferens. Tertiū de genere malor⁹, sunt illi q̄ redinant sepe. Sepe em̄ cōtingit q̄ hō ad penitētiā redit: z tūc immūdus spūs ab eo recedit. Ille aūt circuit p corda sanctoꝝ si forte in eis habitare possit: z hoc est q̄ dicit. Cū immūd⁹ spūs exierit ab homine ambulat p loca inaquosa ꝛc. ¶ Cuis bolus em̄ nō habitat nisi i corde vmbroso, z vacuo, z hūido. Iuxta illud Job. xl. Sub vmbra ei⁹ dormis in secreto thalami: z in locis humētib⁹. Corda aūt sctorum nō sunt vmbrosa. sz fulgida claritate virtutū. Nō sunt vacua: sed plena abundātia bonorū operū. Nō humida, sed arida ad humore deliciarū. Et ideo redit ad primos vñ exiuit. Sed tñ inuenit domū cordis illoꝝ vacuā: sc̄opis mūdatā z ornatā. Tria nāq̄ sunt necessaria cuilibet penitēti. s. bonoꝝ operū exercitio, cordis puri ficatio, z honesta cōuersatio. Qñ igitur quis habuerit ista diabolus nō inueniet qua parte intrare possit. Sed si ali quod forame inuenit: mox intrare conat̄. Sepe igit̄ contingit q̄ pectes domū cōsciētie sue mū dat scopa cōfessionis: z cōuersationē exteriorem ornat̄ moribꝰ honestis. Sed tamen vacat ꝓ operib⁹ bonis. Et hoc est quod dicit. Inuenit eā vacātē: z scopis mundatam z ornatā. Et quia forsamen inuenit: ideo septē spiritus: id est septē peccata mortalia secum assumit: z in domum illius intrat: z sic hō periculosissime recidiuat. Et hoc est quod dicit. Et fiunt nouissima hominis illius priora prioribus.

¶ Feria quarta prime hebdomade. Sermo. ij.

Quicunq̄z fecerit voluntatem patris mei qui in celis est: ipse meus frater z soror z mater est. Superius dominus egit de generatione malorum: hic agit de generatione bonorum. De qua duo ostenduntur. primo ꝙre sint sanctitatis: cū dicit. Quicunq̄z fecerit volūtatē patris. Ipse meus frater z soror z mater est. ꝛc. Sāctitas igit̄ illorum qui sunt boni consistit in eo q̄ dei faciunt voluntatē. Et sicut in generatione malorū sunt tres differētie qui dei resistunt voluntati. s. curiosi, duri, z recidiuātes. sicut dictū est i sermone superiori A ¶ Sic in generatione bonorum sunt quatuor differētie qui dei faciunt volūtatez. Quarum assignat apl's Rom. xij. dicens vt ꝓphetis: que sit voluntas dei bona, beneplacita z perfecta. Qō aūt dicit beneplacēs: includit etiā placēs. Sūt igitur qui faciunt volūtatē dei bonā: z isti sunt boni. Alij qui faciunt voluntatē z placētiam, z isti sunt meliores. Alij qui faciunt volūtatē dei beneplacētē: z isti sunt optimi. Alij qui faciūt dei voluntatez perfectam: z isti sunt peroptimi. Uoluntas dei bona consistit in vitando ꝓhibita. ꝓcepta negatiua. Sicut non occides: non mechaberis, non furtum facies. ꝛc. Uoluntas dei placens cōsistit in faciendo ꝓcepta affirmatiua: sicut honora patrem z matrē. Estote misericordes. Date z dabit vobis. Et ad ista implēda diget ḳlibet timore z amore. Nā timor inducit hominez ad vitā dū mala. Prouer. xvij. Per timorē dñi declinat ois hō malū. Amor enim incitat hominē ad seruādū dei ꝓcepta. Joā. xiiij. Si diligitis, mea seruate. Uolūtas dei beneplacēs cōsistit in cōseruādo dei cōsilia. s. consiliū paupertatis, castitatis, z obedientie. Uolūtas dei ꝓfecta cōsistit in seruādo, supererogata. Sicut qñ ds cōsilio pauptatis supaddit, nihil habere seu cōseruare relinquere superflua z etiā necessaria. Consilio castitatis supaddit nō tñ seruare castitatē continentie: sz etiā virginalē mundiciā. Consilio obedientie supaddit seruare obedientiā: nō tñ vsq̄ ad dāna rerū: sz vsq̄ ad mortem. B ¶ Dignitas aūt hui⁹ generationis bonorū consistit in hoc q̄ sunt fratres sorores z matres xp̄i. Et istam dignitatem hz homo z seruādo dei volūtatē: z habēdo cū christo eādem nature cōformitatē. Nā seruādo dei voluntatē efficit hō, frater, soror z mater christi. Tunc igitur homo est mater xp̄i qñ in cor dibus aliorū xp̄m generat. Talis mater erat q̄ dicebat Galat. iiij. Filioli mei quos iterū parturio donec formet̄ in vobis xp̄s. Tūc est frater z soror xp̄i qñ facit cū xp̄o eius dē patris volūtatē. Nā christus facit volūtatē patris Jo. vj. Descēdi de celo nō vt faciam voluntatem meam: sed voluntatem eius qui misit me. Nos etiā petimus vt dei voluntatē faciam⁹. Mat. vj. Fiat voluntas tua sicut in celo z in terra. Scōo homo acquisiuit istam dignitatem: vt. s. vir dicatur frater xp̄i: z mulier soror xp̄i: ppter quod christus vocat suos fratres dicens. Narrabo nomen tuum fratribus meis. ¶ ¶Ex quo videt̄ q̄ inter deū z hoies est maior fraternitas, z maior affinitas, z maior consanguinitas, q̄ inter deū z angelū. Est em̄ fraternitas maior qō ptz ex hoc q̄ fraternitas que causatur ex altero parentum, est magna: que autem causatur ex vtroq̄ parentum, est maior. Angelus est frater xp̄i tantuz ex parte patris celestis qui est pa

ter xpi.s.g eternā generatiōnē:z angelo rū.s.p eternā creatiōnē. Homo vero est frater xpi ex parte patris, sicut z angel⁹: z ex parte matris, qz virgo beata est mater christi z nostra. Scdo iter deū z hoiez est maior affinitas, qz inter deū z angelū. Affinitas enī que causatur dādo tm: aut recipiēdo tm, est magna. Sz que contra hīk ex vtroq; mō dādo.s.z recipiēdo, est maior. Sz de⁹ filiā.s.imaginē suā z similitudinē angelo dedit, qn ipm ad similitudinē suā creauit. Hoi vero z imaginē suam dedit: z insuper sororem nostram scilicet humanā naturā filio suo accepit. Hiere.m. xxxj. In charitate perpetua dilexit te: ideo attraxi te miser. Tertio inter deū z hominem est maior consanguinitas qz inter deū z angelū. Attinere vero vni ex vna linea, est magna cōsanguinitas ex duabus lineis est maior. Quando deus angelū ad imaginē suam creauit: tūc ipsum de progenie sua quodammodo fecit. Hoiem vero z de suo genere fecit. Juxta illud Act.vij. Ipsi⁹ enī genꝰ sumus. Et insuper de nostro genere se fecit. Rom.iij. Qui factꝰ est ex semine dauid sm carnē qz igit inter deū z hominē est ista fraternitas, affinitas, z cōsanguinitas. Ideo talis parētela erit homini ad magnā securitatē in iudicio: z ad magnā felicitatē in regno. Primo quidē erit ei ad magnā securitatem in iudicio. Unde enī homo iustus securꝰ esse potest i iudicio: qui fratrē suū iustū iudicē ē videbit. Bern. Puto qz iam me spernere non poterit os ex ossibus meis: z caro de carne mea. Demones quidē in iudicio videbūt christū tanq; iudicē punientem: angeli videbunt ipm tanq; dnm presidentez. Sed homines videbūt ipsum tanq; fratrē dnm de sua pgenie descēdentē. Qz sicut dicit Heb.j. Nusq; angelos apprehēdit: semē abrahe apprehēdit. Scdo ista talis fraternitas z parentela erit homini ad magnā felicitatē i regno Legit. Gen. xlij. qꝰ Joseph i cōmixto suo dedit maiorē partem beniamin qui erat frater suus ex vtroq; parente: q; ceteris q; erant fratres sui ex altera parentela. Christꝰ enī angelis qui erāt fratres sui ex parte patris celestis dat vnā partē.s.refectionē in sua deitate, hoi vero dat duas partes.s.refectionē in sua deitate in qua reficit eos: z refectionē in sua humanitate: qua reficiuntur oēs quinq; sensus corporis. Nā visus reficit in videndo xpi faciē, ita vt q libet dicat. Hester.v. Valde mirabilis es dne, z facies tua est plena gratū odoris reficiet in sentiendo redolentiam xpi: ita vt quilibet dicat Cant.j. Trahe post te: currem⁹ in odorē vnguēntoꝝ tuoꝝ. Os reficiet loquendo oze ad os cū xpo: ita vt q libet dicat. Quā dulcia faucib⁹ meis eloquia tua sup mel z c. Auditus reficiet in audiendo dulcissimā vocē xpi, vt q libet dicat. Cāt. ij. Sonet vox tua in auribus meis. Vox enim tua dulcis. Tactus deficietur in tangendo z amplexando vestigia xpi: ita vt quilibet dicat. Cant. iij. Tenui eum, nec dimittam.

17 Feria.v.j.hebdomade.Sermo.j.

Dicebat iesus ad eos q crediderūt ei iudeos. Jo. viij. Dum quadā vice dominus predicaret. Erāt ibi discipuli sui. Erāt etiam ibi quidam de iudeis de nouo conuersi. Dominus igitur direx: t sermones suos ad illos qui de nouo fuerant cōuersi dicens. Si vos manseritis in sermone meo z c. Quibus ostendit q; si sermonem suum bene seruauerit: tria bona inde cō sequentur. ¶ Primo quia erunt vere discipuli sui: ideo dicitur. Si manseritis in sermone meo vere discipuli mei eritis. Audire enim libenter z retinere verba dei, indicat q; homo sit vere discipulus dei. Joan. viij. Qui ex deo est: verba dei audit. Secundo quia cognoscent veritatem dei vnde subdit. Et cognoscetis veritatem. Uerbū de intellectum illuminat vtquis veritatē dei cognoscat. ps. Lucerna pedibus meis verbum tuum. Tertio quia liberantur a seruitute peccati: ideo subdit Et veritas liberabit vos. Uerbū enim dei diligenter recondita facunt veritate peccata ps. In corde meo abscondi eloquia tua: vt non peccem tibi. Ista audientes quidam erant ibi: z q nondū erāt cōuersi grauiter tulerunt: maxime pro eo q dixerat. Et veritas liberabit vos putantes xpm de carnali liberatione dicere: et q ipsi serui essent: z propter hoc inter vos iudeos z xpm longa disputatio oritur. Tota eni ista disputatio nō est nisi de libertate z seruitute: iudei enim volebant ostendere se esse liberos: xps aūt ostendere eos esse seruos. ¶ Ostendit igit esse liberos qz habēt triplicez libertatē primo que causat ex carnis propagatio quia habent liberū patrē dicētes semen abrahe sum⁹: z infra. Pater vester abraham est. Secundo dicūt se habere libertatem ex animi virtute cū dicūt z nemini seruimus vnq;. Acsi dicāt tante sum⁹ magnanimitatis z virtutis q nullis nationibus vnq; volumus seruire nec subiici deo. Ubi dicit glo. mētiuntur, qz ioseph seruauit in egypto: patres seruierunt i iudicibus seruierunt cesarim tributo. Tertio dicit se habere libertatē que causat ex diuina filiatiōe z adoptiōe cū dicūt. Nos ex fornicatione nō sum⁹ nati, vnū patrē habemus: deū. Ex his igit trib⁹ volunt ostendere se liberos esse: z qz ex libero pfecti sunt: z qz habent libertatē animi, z qz sunt in dei filios adoptati: christus primo ostendit q; nullam de istis libertatem habent. Et primo ostendit q; non habent libertatem illā que causat ex carnis propagatione: qz iz abrahā pater eorum fuit: ipsi tñ de eius filiatiōe degenerāt q; ipsum in suis operib⁹ nō imitātur. Abrahā enī tria opa cōmendabilia fecit. Unū. qñ ad dei preceptū filiū suū immolare volūt. Secundū qñ deo cōtinue obediuit dicenti sibi. Gen. xij. Exi de terra tua, z de cognatione tua. Tertiuz qz deo credidit dicenti. Semini tuo dabo terrā hāc. Abrahā igit ad dei preceptū filiū suū occidere voluit, sermone dei obediuit: z veritati dei credidit. Judei ergo contra preceptū dei volebant christū occidere. Unde ait. Scio qz filij abrahe estis: sed queritis me interficere: sermoni xpi meo nō capit in vobis glo. interli. qz est sensus dicamus q; dum capit capitur: z veritas quā eis predicabat nolebāt credere. Unde subdit. Si filij abrahe estis, opera abrahe faciatis. Nūc aūt queritis me interficere hominē qui veritatē locutus sum vobis quā audiui a deo: hoc abrahā nō fecit. Scdo ostendit q; non habēt illā libertatē que causatur ex animi virtute: quia sunt serui peccati. Unde ait. Qui facit peccatū seruꝰ est peccati. ij. Petri. ij. A quo quis superatus est huiꝰ z seruus est: z qz serui sunt: ideo sunt exheredandi. Unde subdit. Seruus non manet in domo in eternū: istā aūt libertatē non possunt esse qui nisi per filiū. Unde subdit. Si ergo filius vos liberauerit, vere liberi eritis. Gala. iij. Qua libertate christus vos liberauit. Tertio ostēdit q; non habēt illam libertatem que causatur ex diuina filiatione. Si enim deus esset pater eorum, tūc christum diligerent: tanq; filiū suū. Unde ait Si deus pater vester esset: vtiq; diligeretis me: ego enī ex deo pcessi z veni sicut filius a patre per eternam generationē. Ps. Dominus dixit ad me: filius meꝰ es tu. Secundo diligerent tanq; nuncium: z legatum suum. Unde subdit. Neq; a meipso veni. Hiere. xlix. Auditum audiui a deo, z legatꝰ ad gentes missus suz. Tertio diligerēt eū tanq; verbum suum: qz filiꝰ est verbū patris. Unde subdit. Quare loquelam nō cognoscitis: quasi dicat. debetis me cognoscere, quia ego loquor verba patris mei, cū sim verbum patris mei. Ecclesia. xxiij. Ego ex ore altissimi prodij: sicut autē iudei ex inuidia nō poterant videre christū, iuxta illud Sapiēte. ij. Grauis est nobis ad videndum, sic ex inuidia non poterāt eum sustinere, vel eum audire: z ideo subdit: qz nō potestis audire sermonem meū. Postq; christus ostendit q; non habent istas tres libertates quibus gloriabantur nec libertatez originis: nec virtutis, nec diuine filiationis. Consequenter ostēdit quātum defecerunt quia de filiatione dei trāsierunt in filiationem diaboli z qui cōsueuerāt habere patrē celestem deum: modo habent patrē diabolum infernalem. Unde subdit. Uos ex patre diabolo estis: q; autem diabolus sit pater eorū ostendit qz ipsum in tribus imitantur.

¶ Ille enim est iniquus in desiderando, crudelis in occidēdo, z mēdax infallendo. Eodem modo se habēt iudei in christum: diabolus enī est iniquus in desi-

Universidad de Deusto Biblioteca

rando:sic et indei contra christū inique cogitando. Unde dicebat. Desideria patris vestri vultis facere. Hieremie. xviij. Uenite et cogitemus contra iustum cogitationes. Secundo diabol⁹ est crudelis in occidendo:eodē mō iudei christū occidere disponebāt. Unī subdit. Ille homicida erat ab initio:vbi ōt glosa. Homicidā esse non solum qui ferro:sed etiā verbo occidit vt diabol⁹ primos parentes occidit. Unde ps. Lingua eorū gladius acutus. Tertio, diabolus est mendax in fallendo:eodē mō iudei xp̄m suis mēdaciis infamabant. Unde subdit. In veritate nō stetit:qz veritas in eo nō est cū loquitur mendacium:ex propriis loquitur qz mendax est et pater eius:sic et iudeis suis mendaciis christū infamabāt dicentes se esse peccatorē in corde. Johā. viij. Nos scim⁹ quia hic homo peccator est:sed uctorem in ore. Watth. xxvij. Recordati sumus qz seductor ille dixit, adhuc vuelus post tres dies resurgam. Et trāsgressorē in opere. Johannis. ix. Non est hic homo a deo qui sabbatū non custodit: quia igitur iudei contra christum sic inique cogitabant, sic crudeliter eū occidere disponebant, sic mendaciter eum infamabant:ideo ex patre diabolo erant.

19 ¶ Eadē feria quinta prime hebdomade. Sermo. ij.

Si manseritis in sermone meo, vere discipuli mei eritis et cognoscetis veritatez:veritas liberabit vos. Johannis. viij. Cum quidam ex iudeis ad fidem essent conuersi dominus volens eos in fide recepta ꝓfirmare. Hortat eos vt in sermonē suum diligenter obseruarēt:et tūc erunt veri sui discipuli. In verbis igitur premissis duo tanguntur. Primo eniz dominus hortatur eos ad sui sermonis obseruantiā:cum dicit. Si mānseritis in sermone meo. Secundo huius obseruantie fermonis ponit triplicem efficaciā:cū dicit. Uere mei discipuli eritis. A

¶ Circa primū nōtādū q vtile est valde sermonē dei obseruare. Nam sicut Ambrosius super Beati immaculati:verbum dei habet triplicē virtutem:scilicet inflammatiuam, illuminatiuam, z mundatiuā. Primo virtutem inflammatiuam, si enim homo in amore dei est frigidus, verbum dei inflammat cū sit ignis. Hieremi. xxiij. Nunquid non verba mea sunt q̄si ignis: ait dominus. ps. Ignitū eloquium tuum veritatem:et seruus tuus dilexit illud. Prouer. xxx. Omnis sermo dei ignitus: sic inflammati erant qui dicebant. Luce. xxiij. Nonne cor nostrum ardēs erat in nobis dum loqueretur nobis in via. Secundo dum loqueretur nobis in via. Secundo est illuminatiua. Si enim homo est ignorans, vel in fide dubi⁹ verbum dei ipsum illuminat cum sit lux. ps. Lucerna pedibus meis verbum tuum. Prouerbio. vj. Mandatum dei lucerna est:et lex lux. Tertio habet virtutē mundatiuam:si homo aliquibus vicijs est infectus, verbum dei ipsum mundat:cū sit aqua celestis. Ezechi. xxxvj. Effundā super vos aquā mundam:et mundabimini ab omnibus inquinamētis vestris. Joh. xv. Jam vos mundi estis propter sermonē quē locutus sum vobis. Sed si sermo dei habet inflammare, illuminare, mundare, quare ergo illi qui audiunt verba dei non statim inflammātur, illuminant, et mūdantur:ad quod dicendum q̄ licet verba dei sint ignis:tñ multi inflammari nō possunt ex eo q̄ inter se et ipsū ignem diuisionē faciunt et murū ferreum ponit ipsum peccatū. Esaie. lix. Ecce non est abbreuiata manus dñi, vt saluare nequeat, sed iniquitates vestre diuiserūt inter vos et deum vestrum:et peccata vestra absconderunt faciem eius a vobis, ne exaudiret. Eiusdem. xxx. Erit vobis hec iniquitas sicut interruptio cadens:et reꝙsita in muro excelso. Multi etiam sunt quos lux habeat illuminare, sicut lux habeant illuminare, tñ non illuminant:ex eo q̄ ad ipsum lumen non appropinquant:sed nimis se elongant. Nam sicut dicit Deuteronomi. xxxij. Qui appropinquāt pedib⁹ eius:accipiet de doctrina illius. ps. Accedite ad eum et illuminamini. Multi sunt quos licet verba dei habeant mundare cū sint aqua celestis:tamen nō mundant ex eo q̄ animos eorum conuersus est in terram. Nam sicut dicit Augustin⁹. Talis est vnusquisque qualis

equalis est dilectio sua. Si terram diligis terra es. Si deū diligis deus es. sicut enim lacteres aque non lauant:ita magis inquinantur:sic nec cum tales in terrā sint cōuerti Osee. ix. Facti sunt et abhominabiles sicut ea que dilexerunt. Secundo potest efficacia verbi dei que triplex est:primo quia verba dei faciūt hominē discipulum xp̄i:ideo subdit. Uere discipuli mei eritis. Istud eñ signū est q̄ hō fit discipul⁹ xp̄i qñ fbūdi libēter audit. Joh. viij. Qui ex deo est verba dei audit. Alio signū est qñ discipulus xp̄i respuit omnē amorē illicitum et appetit oēm amorē diuinū. ¶ Amor aūt illicit⁹ triplex est: scz domestic⁹:terren⁹:et carnalis. Domesticus est qñ quis in malo amat parētes suos. Carnalis est qñ ꝺs amat suas animalitates et carnalitates. Terren⁹ quando quis nimiz amat mūdana. Istos tres amores dz abijcere discipulus dñi Luc. xiij. Si quis venit ad me et nō odit patrē suū et matrē suā:hoc refert ad amorē domesticū. Adhuc etiā et aiam suā et hoc refert ad amorē carnalē. Et qui non renunciat oibus q̄ possidet nō pōt esse meus discipulus:et hoc refert ad amorē eternū. Debēt aūt discipuli xp̄i hīe amorē spiritualē et diuinū q̄ cōsistit in dilectiōe dei et proximi. Joh. xiij. In hoc cognoscēt oēs q̄ estis mei discipuli si dilectionē habueritis ad inuicē. Secūda efficacia sermonis dei est qz illi verba dei obseruāt veritatē dei cognoscūt:ideo ait. Et cognoscetis veritatē dei. D ¶ Sic dicit Aug. Ueritas opponit falsitati duplicitati, et vanitati. Illud eñ qōverū est nō est falsū:nō est duplex, nō est vanū. Uerba ergo dei faciūt nos agnoscere de mūdo veritatē: qz faciūt nos cognoscere q̄ oia mūdana sunt falsa duplicia et vana. Falsa quidez sunt:qz mūdus ꝓmittit in diuitijs satietatē:et dat vacuitatē:sicut ꝓz Luc. xvj. in illo diuite q̄ ad tantā vacuitatē deuenit q̄ guttā aque habere nō potuit. In delicijs ꝓmittit delectationē et dat amaritudinē. Prouer. v. Fauus distillās labia meretricis nouissima autē illi⁹ amara quasi absynthiū. In honorib⁹ promittit sublimitatē et dat dejectionē subitā. Job. xxj. Tenent tympanū et cytharā et gaudent

ad sonitū organi. Ducūt eñ i bōis dies suos et in puncto ad iferna descēdūt. Eiusdem. xxx. Eleuasti me et quasi sup ventū ponens allisisti me valide. Secūdo ipsa mōdana sunt duplicia et mixta. In mūdo eñ nihil est purū:ꝛz oia sūt mixta: Esai. j. Uinū tuū est mixtum aqua. Si quidem gaudiū est mixtū dolore sapiētia est mixta oblitione:sanitas mixta est egritudine vita est cum morte mixta. E ¶ In presenti eñ vita ista sunt mixta, sed i beata vita erunt pura in inferno erūt feculēta. Deus eñ separabit a gaudio dolorē, a sapientia oblitionē, a sanitate egritudinē:a vita mortez. Et oēs feces: scz dolorem oblitionē:et infirmitatem et mortē proijciet in infernum. Sanctis autem remanebunt ola purissima: scilicet gaudiū sine dolore:sapiētia sine oblitione sanitas sine egritudine vita sine morte. F ¶ Tertio ipsa mundana sunt vana. Habent eñ vanitatē ex pte principij: qz ex nihilo sunt. Ex parte medij: qz multiplici mutabilitati sunt subdita. Ex parte finis:quia cito ad nihilū redigenda sunt. Eccl. ij. Cūcta subiacent vanitati hoc refertur ad vanitatē ex pte medij. De terra facta sunt hoc refert ad vanitatē ex pte principij. Et in terrā pariter reuertentur:hoc refertur ad vanitatē ex parte finis. Tertia efficacia verbi dei est: qz illi q̄ seruāt verba dei assequunt plenā libertatē:ideo subdit. Et veritas liberabit vos. Tales eñ habēt libertatē animi in arguēdo et non in peccando. Ipsi eñ liberē arguūt vitia potētū. Eccl. xlviij. In diebus suis nō pertimuit princeps:et potētia nemo vicit illā. Hāc libertatem animi habuerūt etiā philosophi. Unde dyogenes philosophus cū Alexādrū argueret et ille suā potētiā allegaret:sibi rñdit diogenes, Potētia tua et gl̄ia tua, aut est ꝓterita aut est futura:aut est ꝓsens. Preteritā nō timeo:qz iam nō est. Futurā nō ptimesco:ꝛqz dubia et icerta est. Presentē parumꝑdo:qz momentanea et in ictu oculi annullanda est. Tales etiā habēt libertatē animi in nō peccando:qz dedignantur seruos esse peti. Aug. Petōr est seruus tot dñorū quot vitiorū. Unde et cū Alexander cozā pho. supradicto dominatorem

mūdi se esse diceret: ille ait. Nequaq̄ est dñs sz seruorū meoz es seruus. Superbia em̄ est ancilla mea z dña tua cōcupiscētia carnis est ancilla mea et dña tua. Ista em̄ sub pedibus teneo: z tibi dominant et ī̄ est seruus ancillarū meaz. Cū igitur famuli alexandri vellent ineū irruere: ait alexāder. Videte ne quis eū cōtingat qr seruꝰ dei est z veritatem dicit.

℣ ℂ Feria sexta prime hebdomade.

xl. Sermo primus.

Erat dies festus Judeoz z ascendit Jesus hierosolymā Johā. v. Cuz esset festū pēthecostes dñs ad templum uit: erat tūc iuxta tēplū quedā cōgregatio aque que dicebat probatica piscina. Dicebat aūt probatica a probatio qō est ouis: qr oues. que deo immolabātur ībi lauabātur. Piscina aūt per cōtrariū dicebat qr piscib⁹ carebat. Ibidē aūt erant q̄nq̄ porticꝰ in quibꝰ iacebāt multi egroti qui expectabāt aque motū q̄ fiebat p angelū. Dñs igitur tanq̄ bonꝰ filꝰ sepe ibat ad tēplū vt patrē honoraret z eū ī libē ter ad ecclesiā exēplū daret. Tanq̄ p̄dicator solicitꝰ sepe ibat ad festa vbi q̄uiebāt mlti vt mltos lucri faceret. Tāq̄ benignꝰ medicꝰ sepe infirmos visitabat vt sanos sanaret. Sicut hic: qr infirmos in porticibꝰ iacētes visitauit z vnū sanauit. Alīj aūt forte de nouo venerāt. Iste autē multo tpe fuerat ibi cōmorat⁹. Uel forte alīs expediebat vt haberēt illā infinitatē corporis vt sanarēt infirmitas mētis in eis. Uel forte scōm Glos. vnū sanauit vt vnitatē cōmēdaret. Dz enim quilibet esse vnꝰ cū deo p fidē: cū proximo per charitatē: z sibīj ps: p cordis integritatē. Circa istos infirmos de quibꝰ hic fit mētio duo sunt videnda: scz diuersitas z grauitas morbi et modꝰ curādi. Diuersitas z grauitas morbi notat in hoc q̄ dicitur q̄ ibi erat multitudo lāguētiū magna cecorū claudorū z aridorū. ℣ ℂ Omne peccatū aut fit p inertiā, aut per ignorātiā: aut p infirmitatē humanā: aut p certā malitiā: aut per consuetudinē longā. Illi qui peccant p inertiā et desidiā sunt languidi z languēt ppter defectū z pter inopiā gre. ps. Oculi mei lāguerūt pre inopia. Iste lāguor qñ est recēs cito pōt curari. Sz qñ hō lōgo tpe in desidia perseuerat cū difficultate curat. Eccl. v. Lāguor prolixior grauat medicū breuē languorē precidit medicꝰ. Illi q̄ peccāt p ignorātiā intelliguntꝰ p cecos. ij. Pet. j. Cuj⁹ nō presto sunt hec: cecꝰ est z manu tentans oblitionē accipiēs purgationis veterū suorum delictorum. Illi qui peccāt p infirmitatē humanā intelliguntur p claudos qui nō habēt firmū gressum. iij. Reg. xviij. Usq̄ quo claudicatis in duas partes? Illi qui peccant per malitiam intelliguntꝰ per aridos. De quibus ōr in ps. Aruit tanq̄ testa virtus mea. Tales em̄ arefacti sunt ab oi humore gre z voluntati bone: ideo ōr. Aruit tanq̄ testa virtus mea. Tales ei vir aut nūq̄ venīt ad cōfessionē iō subdit. Et lingua mea adhesit faucib⁹ meis. Tales ēt in tuis malitiis se pe moriunꝰ ideo subdit. Et in pulueren mortis deduxisti me. Illi q̄ peccāt p consuetudinē inueteratā intelliguntur per illum infirmū qui triginta octo annos in infirmitate sua habebat. In quorum ps̄o na dicit propheta. Inueterauī inter oēs inimicos meos. Baruch. iij. Quid ī fract q̄ ī terra inimicorū es. Inueterasti in terra aliena: coinquinat⁹ es cū mortuis deputat⁹ ea cū descendentibus in locum infernī. Ideo autē potius sanauit istum inueteratū q̄ aliquem languidum, cecum, claudum, vel aridum. Ad innuendū q̄ si deus aliq̄n iustificat hoiem qui peccauit p cōsuetudinē lōgā: nō dz desperare aliquis qui peccauit p desidiā vt languidus per ignorātiā: vt cecus aut per infirmitatē humanā vt claudꝰ: aut per malitiā vt aridus. Scōo ponit modus curandi qui erat per immersionē in piscinā: quis qui prīus descendebat post motionē ad aquas saluus fiebat. ℣ ℂ Iste autē virtutem ista piscina a tribꝰ habebat. Prīo ab hostijs sacratis q̄ ibi lauabanꝰ z postea deo sacrificabant. Secundo a ligno crucis. Dicitur em̄ in hystoria scholastica q̄ regina sabba inuenit in domo saltus quod dā lignū de quo dixit salomon q̄ in illo ligno q̄dā iuspendēdꝰ erat: ī cui⁹ regnū indeoz̄ deleri debebat, iō salomon illud lignū in profundū terre in visceribus abscōdi fecit. Postea ꝛo ibi piscina facta est. Tēpore ꝛo passionis xp̄i predictū lignum supernatauit illud iudei acceperūt, z crucē de eo parauerūt. Tertio habebat illā virtutē ab motu angeli descēdentis. Per illā igit piscinā intelligit penitētia in qua lauant oia peccata. zach. xiij. Erit fons patens domui dauid z habitantib⁹ in hierusalē in ablationem peccatoris et menstruate. Iste fons penitentie olim erat occult⁹: qr nullus tantam penitentiā facere poterat q̄ regnū celeste acquireret. Sed mō omnibus est patēs: ideo dicit. Erit fons patens. In isto etiā fonte lauantur a negligentia viri actiui qui intelliguntꝰ per david, qui inter pretantur manu fortis. Lauantur etiam z viri contemplatiui qui intelliguntur per habitantes in hierusalē. Omnes enim tam actiuj q̄m contēplatiui ī aliquas negligētias cōmittūt: et iō lauari indigent. ℂ ℣ In isto etiam fonte lauāt peccatores oia peccata: siue sint carnalia: siue spiritualia: ideo ōr In ablutionē peccatoꝝ. Siue sint corporalia ideo dicit. Et mēstruate. Tunc autem iste fons piscina penitentie est virtuosa ad sanandum omnia peccata quādo in ea, innenit, hostia salutarj. Lignū crucis: amotus angeli descendētis. Ut supra dictum est. Per hostiā salutarem intelligit mortificatio carnis. Rom. xij. Exhibeatj corpora vestra hostiā viuentē sanctam deo placentē. Greg. Hostiam quippe z imolatur z viua est quādo homo ab hac vita nō deficit z tamē se carnalib⁹ desideriis occidit z ad illā mortificationē nos monet apostolus dicēs Col. iij. Mortificate membra vestra que sunt sup terram fornicationē immunditiā: libidinem cōcupiscentiam malā: z auariciā que est idolorum seruitus. ℣ ℂ Per lignū crucis signatur memoria passionis xp̄i, talis em̄ est in tantum virtuosa q̄ sanat oēs infirmitates: p dictas scz languidos: cecos, claudos, z aridos: z inueteratos. Sanat em̄ omnē desidiaz: z hoc signat̄ p hoc q̄ in passione christi terra mota fuit: qr meditatio passionis christi desidiosos monet ad sollicitudinē z feruorē qō signatū est. j. Mach. vj. Ubi dicitur q̄ elephātis ostenderūt sanguinē vue z mori ad acuēdum eos ad prelīū. Christus em̄ vua est in torculari crucis cōpressa. Unde multū sanguinꝫ emanauit. Fuit z mortui quia in morte denigratus fuit. Huj⁹ igit vue sanguis dz nos acuere vt simus feruētes ad prelīādū contra demones z peccata. Secundo passio xp̄i cecos sanat: id est peccata facta per ignorantiā quod signatū in longino qui q̄ cū clarenō videret gutta sanguinis xp̄i in eius oculos cecidit z clare vidit statim. Est em̄ sanguis christi collirium quod sanat omnem infirmitatem z cecitatē oculorū. Apoca. iij. Collirio unge oculos tuos vt videas. Tertio sanat claudos. i. peccata facta p infirmitatē humanā sicut patet in petro q̄ ex humano timore christū in sua passione negauit: sed xp̄s ip̄m respexit z eū sanauit. Quarto sanat aridos. i. peccata q̄ fiunt per malitiā sicut ptz in latrone qui erat a dextris eius qui multa mala commisit: et tamen xp̄s sibi pepercit et regnū celeste sibi dedit. Quinto sanat peccata que fiunt p consuetudinē longā in quibus homines putrescunt: hoc signatū est in passione xp̄i: q̄ multa corpora sepulta z iaz putrida surrexerunt. £ ℂ Per motū aque que fiebat p angelum signatur motus anime qr ipsa anima ministerio angelorū quātum ad omnes suas potentias: scilicet memoriam: intelligentiā, et voluntatē dz in penitentia moueri. Memoria dz quidē moueri ad recogitādū z dolendū de oib⁹ ptis suis. Esa. xxxviij. Recogitabo tibi oēs annos meos i amaritudine aie mee. Per isto motu dicitur in ps. Ipsi videntes scilicet peccata. ste admirati sunt: de dei potentia cōturbati sūt per magnā contritionem: commoti sunt ad se curandum per satisfactionē veraz tremor apprehendit eos, ppter penam eternā cui se obligauerāt. Intelligentia dz moueri sapienter et discrete ad cōsitēdum z cognoscendū: z ad intelligendum circunstantias peccatoruz. De isto motu potest intelligi qō dicitur in ps. Turbati sunt z moti sūt sicut ebrius illud quod bibit cum veiectatiōe posica reiecit cū vo

ore. sic z penitus peccata q̄ fecit cum delectatione. dz vomere per confessionē et ruborē. prouerb. xxx. Uerba cōgregātis filij vomentis peccata eius q̄ peccator cōgregauit mala operando dz vomere cōfitendo: z sicut ebrius nullū tenet secretū sic nec peccator debet sacerdoti aliqd celare peccatū. Uoluntas debet moueri ad satisfaciēdū. De isto motu pōt intelligi illud. ps. Cōmouear a facie eius vniuersa terra. Terra est caro nra de terra formata a qua maxime satisfactio est assumenda. Juxta illud Romano. vj. Sicut exhibuistis mēbra vestra seruire immūdicie z iniquitati ad iniquitatē, ita nūc exhibete mēbra vestra seruire iustitie in satisfactionē ꝛc. Et dicit vniuersa: qr oīa que sunt in nostro corpore debēt satisfacere, scilicet oculi lachrymando. aures verba dei diligenter audiendo. os deum laudādo et orādo. manus eleemosyna largiēdo pedes ad ecclesiam properando.

20 ¶ Eadem feria sexta prime hebdomade. Sermo. ij.

Surge tolle grabatū tuū z ambula. Peritus medicus medicinas adhibet prout infirmo expedire videt: si enim videt infirmum malis humoribus plenum: dat ei medicinam purgatiuam: z si nimis videt eū debilitari dat ei aliquā medicinā confortatiuam: z si videt in ipso aliqua infirmitatis accidentia remansisse, dat ei medicinā melioratiuā que ipsi infirmo quotidie sanitatē augent, donec ipsum priſtine sanitati restituat. z nihilominus postq̄ fuerit restitutus dat ei medicinam preseruatiuā que ipsum a casu z infirmitate futura preseruet ne ipsum recidiuare contingat. A ¶ Istas quatuor medicinas spiritualiter loquendo iste medic⁹ spiritualiter isti infirmo per quē peccator intelligitur exhibuisse videtur. primo em exhibuit medicinam purgatiuā ista est contritio z cōfessio que peccatorem ab omnib⁹ humoribus corruptis. i. ab omnib⁹ vicijs z peccatis mundat et purgat. Istam medicinam exhibuit cum eum a peccato surgere precepit dicens. Surge id est a peccatis conterēdo z confitendo recede. hoc nimi enim stanti non dicit surge. sed sedenti qui ambulāt ādā qui subsistūt quidā qui retrocedūt. Illi qui ambulant sunt q̄ orationibus trāseūt ad ieiunia: de ieiunio ad eleemosynas. Illi subsistūt cū stando vno sez orando vel in ieiunando vel eleemosynas largiēdo. Illi aūt retrocedunt qui oīa ista dimittunt z ad vomitum reuertunt. Quarto dedit ei medicinā preseruatiuam q̄ est cōseruare ab hijs q̄ sunt vel esse possunt occasio peccati istā medicinā exhibuit cū ait. Ecce sanus factus es noli peccare ne deteriꝰ tibi contingat. vbi dñs monet q̄ quilibet qui sanatur a peccato caueat sibi a recidiuo: cum ait. ecce sanus factus es iam noli peccare. Deinde ponit recidiuationis magnū periculum. cū subdit ne deterius tibi cōtingat.

¶ Ut homo vero a recidiuo sibi caueat: necesse est. vt duo facta: scilicet vt carnē mortificet z peccandi occasiones vitet. debet ergo corpus suum mortificare iuxta illud. j. Corint. v. Castigo corpus meū z in seruitutē redigo. ꝛc. Col. Mortificate mēbra vestra q̄ sunt super terrā non dicit q̄ sunt sub terra vel in terra sed super terrā. Membra q̄dē nostra sunt sub terra in quantū z tūc nō sunt apta ad mortificādū sed ad putrefactionē in terra sunt in senectute. i. scilicet prostrata sunt et debilitata z senes dicere cōsueuerūt. ego sum in terra. z tunc nō sunt membra apta ad mortificationē: sed ad vegetationē. Sunt autē terrā vero sunt in iuuentute. Uñ de talibus dicere consuetum est iste est sup terrā. i. mēbra apta sunt ad mortificationem peccati in eis regnēt. Rom. vj. Nō ergo regnet peccatū in vestro mortali corpore vt obediatis concupiscentijs eius. oportet autē q̄ ille qui nō vult recidiuare occasiones peccati vitet sicut sunt male societates. prouerb. xiij. Qui cum sapientibus graditur sapiens erit amic⁹ stultorū efficitur similis. sicut sunt male cogitationes. Ponit enim in sinu suo ne vestimenta illius tollat. i. sicut sunt male oportunitates: qr dicitur Eccl. xix. Si ab imbecilitate virium veretur peccare si inuenerit tempus male faciendi maleficat sicut impudicus respectus z lasciue confabulationes

ues. ieiunia. z eleemosyne. Sūt igit̄ quidā qui ambulāt ādā qui subsistūt quidā qui retrocedūt. Illi qui ambulant sunt q̄ orationibus trāseūt ad ieiunia: de ieiunio ad eleemosynas. Illi subsistūt cū stando vno sez orando vel in ieiunando vel eleemosynas largiēdo. Illi aūt retrocedunt qui oīa ista dimittunt z ad vomitum reuertunt. Quarto dedit ei medicinā preseruatiuam q̄ est cōseruare ab hijs q̄ sunt vel esse possunt occasio peccati istā medicinā exhibuit cū ait. Ecce sanus factus es noli peccare ne deteriꝰ tibi contingat. vbi dñs monet q̄ quilibet qui sanatur a peccato caueat sibi a recidiuo: cum ait. ecce sanus factus es iam noli peccare. Deinde ponit recidiuationis magnū periculum. cū subdit ne deterius tibi cōtingat.

¶ Ut homo vero a recidiuo sibi caueat: necesse est. vt duo facta: scilicet vt carnē mortificet z peccandi occasiones vitet. debet ergo corpus suum mortificare iuxta illud. j. Corint. v. Castigo corpus meū z in seruitutē redigo. ꝛc. Col. Mortificate mēbra vestra q̄ sunt super terrā non dicit q̄ sunt sub terra vel in terra sed super terrā. Membra q̄dē nostra sunt sub terra in quantū z tūc nō sunt apta ad mortificādū sed ad putrefactionē in terra sunt in senectute. i. scilicet prostrata sunt et debilitata z senes dicere cōsueuerūt. ego sum in terra. z tunc nō sunt membra apta ad mortificationē: sed ad vegetationē. Sunt autē terrā vero sunt in iuuentute. Uñ de talibus dicere consuetum est iste est sup terrā. i. mēbra apta sunt ad mortificationem peccati in eis regnēt. Rom. vj. Nō ergo regnet peccatū in vestro mortali corpore vt obediatis concupiscentijs eius. oportet autē q̄ ille qui nō vult recidiuare occasiones peccati vitet sicut sunt male societates. prouerb. xiij. Qui cum sapientibus graditur sapiens erit amic⁹ stultorū efficitur similis. sicut sunt male cogitationes. Ponit enim in sinu suo ne vestimenta illius tollat. sicut sunt male oportunitates: qr dicitur Eccl. xix. Si ab imbecilitate virium veretur peccare si inuenerit tempus male faciendi maleficat sicut impudicus respectus z lasciue confabulationes cū mulieribus. Eccl. ix. Speciē mulieris multi admirati reprobi facti sūt ꝛc. D ¶ Deinde dicit dñs q̄ periculosa sit recidiuatio in pctō. ū ait. ne deterius aliquid tibi contingat z istud periculū attēditur. primo ex parte dei qr recidiuans graviter peccat propter suam ingratitudinē, z ideo a deo grauꝰ punitur. Secundo ex parte diaboli qr recidiuās fortius a diabolo custoditur: sicut em miles castrum qđ semel perdidit si postea illud recuperat fortius munit z cautius custodit: sic diabolus pctōrem recidiuātē fortius munit qr septem spūs nequiores se ibi ponit: vt ptz Matt. xij. ad oīa septem pctā mortalia spūm trahit. Tertio ex pte hoīs qr recidiuās facilius postmodū in pctā labit: mā positq̄ totiēs recidiuare se conspicit iam ex quadam mala consuetudine peccare pro nihilo ducit. prouerb. xviij. Impius cum in profundo venerit peccatorum contemnit sed sequetur eum ignominia z opprobrium.

21 ¶ Sabbato prime hebdomade.

Assumpsit ihesus petrum z Jacobum et Joannem z duxit illos in montē excelsum seorsum z transfiguratꝰ est ante eos. Mat. xvij. Ista transfiguratio signat gloriam beatorū. Nam cum petrus modicum gustum diuine dulcedinis pregustasset tanta dulcedine est repletus q̄ quodā modo factus est ebrius. Unde dixit faciamus hic tres tabernacula tibi vnū. Moysi vnam, z Helie vnū: nesciens quid diceret. Sicut dicitur Luc. ix. Nec petiuit pro se vt aliquod tabernaculum sibi fieret qr beatum se putabat si in talibus tabernaculis ianitor fieri meretur. Si ergo modicus gustus tantam fecit dulcedinem quanta faciet plenitudo quando scilicet implebitur sicut dicit propheta. Inebriabuntur ab vbertate domus tue. A ¶ Per illam igitur transfigurationē sanctoꝝ gloria significat: que a quatuor describit. primo ab amenite loci. Secundo a maiestate dei. Tertio a iocunditate cōsortij. Quarto a glorificatione ppriū subiecti. Amenitas autem loci ostenditur in

hoc q̄ dicit q̄ ista trāsfiguratio est facta in mōte. Nā in mōte herba viridis apta pascuis nasci cōsueuit. Jn monte igit̄ celest̄ herba viridis nascitur q̄ oīb⁹ dei in pascuis dat̄. Jurta illud Ezech.viij. pascā eas in montib⁹ Jsrael ibi requiescent in herbis virentibus. Jsta herba est xp̄s. iurta illud Gen.j. Germinet terra, id est beata virgo, herbā virentē id est christū deum ⁊ hominem: ⁊ dicitur viridis ⁊ non albus vel niger: q̄ color albus vel niger sunt colores extremi: color autez viridis est color medius inter album ⁊ nigrū: natura aūt nō delectatur. Circa extrema sz circa media: ideo oculus nō delectat naturaliter circa colores extremos. i. albuz ⁊ nigrū: sz circa colores medios id est viridē. iurta illud Eccl.xj. Gratiā ⁊ speciē desiderabit oculus: ⁊ sup hoc virides sationes. Natura igitur diuina ⁊ humana sunt quasi duo extrema sz albū ⁊ nigrū. Natura em̄ diuina ⁊ habet excessibilē claritatē: ⁊ ideo oculꝰ noster ad eā non potest pertingere. j. Thim. vj. Solꝰ habet immortalitatē ⁊ lucem habitat inaccessibilē. Natura vo humana habet de se aliquādo obscuritatē oculus igitur humani intellectus in naturā diuinā non poterat se eleuare ꝓpter nimiā claritatē: nec in humana poterat inuenire refectiones ꝓpter suā imperfectionē ⁊ obscuritatez: ideo cōiūcta est natura diuina nature humane in vnitate ꝓsone in christo tanq̄ sz colorat albus ⁊ niger: ⁊ sic ipse christus totus viridis. i. amen⁹ ⁊ delectabilis est facti⁹: ideo xp̄s vocat se lignū viride. Luce. xxiij. dicēs. Si in viridi ligno hoc faciūt: in arido quid fiet? Jn monte igitur celesti inuenitur herba viridis id est christus totus delectabilis: cuius visio est pascua ouiū: q̄ pascuntur ⁊ intus in cōtēplatiōe deitatis: ⁊ extra in cōtēplatione humanitatis. Joh.x. Jngredietur ⁊ egredietur ⁊ pascua inueniet. Jn hoc etiā monte celesti inueniuntur rose martyrum, viole confessorum: et lilia virginum. B

¶ Secundo describitur ista transfiguratio xp̄i a manifestate dei. Jn illa em̄ trāsfiguratiōe tota diuina maiestas. i. tota trinitas apparuit sz p̄ in voce, fil⁹ in humanitate. ⁊ spiritussanct⁹ i nube, sicut dicit glo. ꝑ q̄ datur intelligi q̄ gloria sanctorū cōsistit in fruitione btē trinitatis.

¶ Hz q̄dem hō tria tabernacula in alia vbi nō moyses sz nec helyas sed tm̄ ipsa beata trinitas habitat: sz memoriā intelligentiā: ⁊ voluntatē. Nā filius habitat in tabernaculo intelligentie implendo ipsam dei plenissima cognitiōe. spiritussanct⁹ habitat in tabernaculo voluntatis, implēdo ipsam dei suauissimo amore. p̄ habitat i tabernaculo memorie implendo ipsam cognitiōe ⁊ dilecti ꝑpetua refectione. De istis trib⁹ tabernaculis ⁊ mansionib⁹ trinitatis dicit. Joh. xiiij. Ad eum veniem⁹ ⁊ mansionē apud eum faciemus. Tertio describit hec transfiguratio in conditate cōfortū: q̄ ibi fuerūt moyses, helyas, petrus, iacobus ⁊ ioannes.

¶ In celesti em̄ gloria habebimus in socios oēs sanctos veteris ⁊ noui testamenti: sancti aūt veteris testamenti distinguntur ad duos ordines sz in patriarchas qui intelligunt per moysen, ⁊ in prophetas qui intelliguntur p helyā. Sancti autem noui testamenti distinguunt in tres ordines. i. in martyres q̄ intelligunt p iacobū qui interpretat supplātator. Jn cōfessores q̄ fuerūt pleni sapiētia dei q̄ intelligunt per petrū q̄ interp̄tatur agnoscēs ⁊ in virgines q̄ intelligunt per iohannē: q̄ virgo a deo electꝰ. Vel pōt dici q̄ xp̄s voluit habere testimoniū sui aduentus ab illis qui sunt in celo. i. a patre q̄ dicit hic est filius me⁹ dilectꝰ. Ab illis qui sunt in mundo. i. a petro, iacobo ⁊ iohāne: ab illis q̄ sunt i terrestri paradiso. i. ab helyas ⁊ ab illis q̄ sunt in inferno siue in lympho. i. a moyse: vt nō tm̄ in ore duoū vel trium testiū stet omne verbū: sz in ore quatuor testiū stet oē verbū. Quarto describitur hec trāsfiguratio a glorificatione substancie, cum dicitur Resplenduit sicut sol facies eius: vestimenta ei⁹ sicut nix. Jn hac signatur beatitudo ⁊ gloria q̄b⁹ corpora sanctoꝝ induent̄: ma rime aūt per hoc q̄ facies eius resplenduit sicut sol: notat̄ q̄ facies eius resplenduit sicut sol: notatur quatuor dotes, q̄bus corpora sanctorum dotabuntur. E ¶ Sol enim habet immensam claritatem, ꝑ hoc significatur dos claritatis. Math. xiij. Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno patris eorū

et etiā radius solaris tante subtilitatis p̄ terrū penetrat: ⁊ per hoc ostendit dos subtilitatis: ꝑ quā nullus corꝰ obsistet, sicut ꝑz q̄ xp̄s post resurrectionem ianuis clausis intrauit. Est etiā sol magne velocitatis: ⁊ hoc notatur dos agilitatis sicut dicit Aug. Ubicūq̄ volet spiritus illuc erit protinus corpus. Est etiā sol sub tante incorruptibilis: et per hoc notatur dos impassibilitatis. j. Corinth. xv. Seminatur in corruptione surget in incorruptionem.

¶ Eodem sabbato ꝑme hebdomade quadgesime. Sermo.ij.

Hic est filius meus dilectꝰ in quo bene mihi cōplacui. Christus habet in celo patrē sine matre: ⁊ in terra hz matrem sine patre. quā autem pater ꝓpositum verbum diceret nisi hominē tm̄ ⁊ matri cōuenire pōt ⁊ dicat: hic est filius meus dilectus, aut igitur matri conuenit tria de filio dixit. Primo q̄ ipsum tanq̄ vera mater filium genuit cum dixit hic est fil⁹ meus. Scōo quod ipsum singulari amore dilexit. cū dilectus. Tertio q̄ sibi semp incōplacuit. cū subiūxit in quo oībus bene cōplacui. B ¶ Circa primū notandū q̄ ipsa fuit xp̄i vera mater ⁊ tota mater alie matres ⁊ si sint vere matres nō tote matres q̄ pater i generatione filij patrē hz ipsa mater tota mater fuit q̄ tota substantia corporis xp̄i de suis visceribus sumpta erit: ideo dr hier. xxxj. Creauit dns nouū super terrā: femina circundabit virū q̄ō modis exponi potest. B

¶ Primo sic solet homo circūdare quod est sui ꝓprij nō q̄ est alienū. cetere mulieres pueri in vtero nō circundederūt: q̄ caro pueri nō fuit tota ꝓpria ipsarū sed tibi de alieno sz de semine paterno. sola autem virgo Maria in vtero circūdedit filium suum, q̄ in eius vtero nihil de alieno fuit sed tota virginis exiſtit. Scōo sic aliter exponi: nā sicut dicit Augu. cetere figure diuersis lineis clauduntur: sola autem lignea seu figura circularis vna tantum linea clauditur caro autem ceterorū puerorū ex diuersis lineis perficitur q̄ ex semine vtriusq̄ parentū generatur: generatio aūt xp̄i dr circundatio, q̄ facta est tm̄ de vna linea. i. de carne virginea. Tertio exponit sic illud est circundatū q̄ ex oi ꝑte est clausum: nā si in aliqua parte apertū fuerit circūdatū non erit. Beata igitur virgo xp̄m circūdedit, q̄ ante partum: et in partu ⁊ post partū clausa permansit. C ¶ Secunda beata virgo singulari amore xp̄m dilexit. Secūdum em̄ Bernar. debemus diligere deū dulciter ne caro nos alliciat: fortiter ne aduersitas mundi nos frangat ⁊ sapienter ne diaboli astutia nos decipiat. Jstis tribus modis beata virgo xp̄m dilexit. primo dulciter eū dilexit: q̄ ꝓ nimia dulcedine tota liquefacta fuit: sicut em̄ aurū liquescit ad ardorē ignis sic ei⁹ alia tota liq̄facta fuit ad ardorem diuini amoris. Cant. v. Alma mea liquefacta est. Tū dulciter dilexit q̄ amor ei⁹ i ea ecta sim facie bat: fecerat q̄ dē amor ecta sim in filio q̄ ⁊ in cruce existēs sua vulnera oblimōi ira debat ⁊ matris memor erat: sic ecta sim fecerat in matre q̄ in medio interfectorū manebat, nec ipsos expauescebat. Scōo dilexit eū fortiter: nā tpe passiōis xp̄i q̄dā fuerūt fortes in amore, sed debiles in associatione ⁊ fidei sicut apli qui ipsum vnū dilexerūt sed tm̄ ab ipso recesserūt ⁊ fidē perdiderūt. Aliq̄ fuerunt fortes in associatiōe ⁊ in amore, sed tm̄ debiles in fide sicut denote mulieres q̄ xp̄m morituū dilexerūt ⁊ ab eius cruce nō recesserunt, sed tamen fidem perdiderunt. D

¶ Beata aūt ꝟgo fuit fortis i amore, q̄ filium semp dilexit imo facilius fuisset ei mori q̄m ab eius dilectiōe separari. Cant. viij. Fortis est vt mors dilectio fuit fortior in associatione q̄ iurta crucē immobilis stetit. Jo. xix. Stabat iuxta crucē ihesu mater eius ⁊c. fuit fortissima in fide q̄ fides in ipsa sola remansit: nec tpe passionis extingui potuit: ides bene dr de ea prouer. vlt. Nō extinguet̄ in nocte. i. i tribulatiōe passio eius lucerna eius. i. fides eius que totum mundum illuminat. E

¶ Tertio dilexit eū sapienter q̄ ꝓz per tria signa. primū est q̄ filius suus esset puer delicatus, tanē in hijs que dei

rant sibi parcere nolebat: sed ad festinitates eū ducebat. Scōz est q̄ quantūcūq̄z eū diligeret tamen nunq̄ sibi dissuadere voluit quin crucē ascenderet z mortē z p humano genere sustineret. Tertiuz est q̄ ēnis sciret filiū in cruce positū grauissimos dolores pati tamē nunq̄ sibi suasit vt de cruce descēderet z a doloribus sibi parceret. ex quo instruuntur parētes q̄ filios suos a puericia bonis studijs debēt assuefacere: nec a bōis propositis z operibus penitētie eos retrahere: nec vt penitētiā assumptā deserāt debent eis persuadere. Tertio xp̄s mr̄i semp̄ ꝓplacuit. Ille filius matre cōplacet. q̄ de matre curam solicitam habet. F

¶ Xp̄s curā de matre habuit i sua infantia: q̄ sīg: illa pudoris sibi illibata seruauit. In sua pueritia q̄ in omnib⁹ sibi subdit⁹. Luc. ij. Descēdit z venit naza. erat subdit⁹ illis. In sua iuuētute: q̄ initatus ad nuptias ad p̄ces matris aquam in vinum mutauit. In sua passiōe: q̄ de cruce ipsam Johāni cōmēdauit. Post suam resurrectionē q̄ sicut dicit Sedulius Christus resurgens primo Marie apparuit. Post suam ascentionē: quia ad eius mortem venit in anima z in corpore ipsam assumpsit: z ad sue maiestatis dexteram collocauit.

25 ¶ Dominica secunda in.xl.

Sermo primus.

EGressus iesus secessit in partes Tyri z Sidonis: z ecce mulier Chananea a finibus illis egressa clamabat dicens. Miserere mei fili Dauid. Mat. xv. Ista mulier volens filie sue sanitatē impetrare sapienter scimit allegare. Primo eī apud xp̄m captabat benevolētiā in eo q̄ vocabat eū dñm z filiū dauid. Et in hoc cōfitet eū esse verū deū: inquātum vocat eum dñm. Et verum hoīem: in quātum dicit ip̄m esse filiū Dauid. Secūdo insinuat suam tribulationē z miseriā cum dicit. Filia mea male a demonio vexatur. Tertio implorat ei⁹ misericordiā. cū dicit. Miserere mei. A ¶ Christus autem quatuor magnas duricias ostēdit sibi nō vt eam cōfunderet: sed vt eius fidem z cōstātiā probaret. Prima duricia fuit in hoc q̄ nihil sibi respondere voluit tanq̄ si esset excōmunicata vel Christi religiosa indigna. Un ōr q̄ nō rñdit ei verbum. Scā duricia fuit i hoc q̄ dixit ipsa nō esse de ouibus Israel. vnde dixit. Nō sum missus nisi ad oues q̄ perierūt domus Israel. Oues autē Israel erāt oues dei. In hoc ḡ q̄ dicit eā nō esse de ouibus Israel insinuauit ipsaz nō esse de ouibus dei per cōsequēs relinquebat q̄ esset de ouibus diaboli. Tertia duricia fuit i hoc q̄ ipsam ipsaz canē appellauit. Nō solū eī ipsam dixit nō esse dei ouē: sz ēt eē canē. Quarta duricia fuit in hoc q̄ dixit eā nō esse dignā vesci pane: cū dixit. Non est bonū sumere panē filioꝝ z mittere canib⁹. Ecce quot z q̄tas magnas duricias christus sibi ostēdit vt ei⁹ cōstātiam ꝓbaret. Non est aliqua mulier ita patiēs nec ita sancta q̄ si alicui quātūcunq̄ magno viro loqueret z ipse sibi tanq̄ excōicate loqui nolleret insu per illam oue diaboli diceret: z canē appellaret: z indignā eam pane esse asseueret: que non recederet turbata z scandalizata. Ipsa autem in omnib⁹ cōstāter patiēs semp̄ fuit. Nunq̄ ad p̄mā duriciā se habuit prudenter: q̄z eī a principio irenoluerit ad petrum: nec ab Jacobū nec ad Johānē nec ad aliquē aliū discipulū rogabāt eū dicētes. Dimitte eam. i. ac q̄ ipsa petit: z sic recedat: q̄z clamat post nos. In hoc eī eam tenes q̄ p petit non comples. Quantū ad secūam duriciā habuit se magnanimiter: nā dū discipuli p ea rogarēt: z ipe diceret eā nō esse de ouibus dei z consequēter esse de ouibus diaboli. Ista hoc audiēs sumpta fiducia p tin⁹ ad eū appropinquauit z eū adorauit dicēs. Dñe adiuua me: ac si diceat: sz modo vultez esse de ouib⁹ dei. Et in signū huius adorat vos sicut ouis pastorē suū. Idcirco dñe inuisceme sicut pastor adiuuat ouem suā debilē z infirmā. Quantū ad tertiā duriciam habuit humiliter: q̄z quādo Christus eā vocauit ipsa hoc nō negauit, sed

tanē se esse ꝓfessa fuit dicēs. Et iam dñe. Etsi dicat. Dñe mevocas canē: canis tuꝰ volo esse. Dñi aūt canū nō expellūt eos a fi eos expellūt per vnā portā: per aliā reuertūtur. Si ergo sum canis nō debes me expelliere a te. z si expuleris me a te p ianuas redibo. Quantū ad quartā duriciā habuit sapienter q̄ ei dixit q̄ erat indigna comedere panē filioꝝ. Illa respōdit sapiēter. Dñe non peto panē: sed micam: quia illud quod peto est tibi parua micaz maxime si ego sum canis sicut me vocasti z cōsuetudo est quod domini dāt canibus z catellis suis saltem micas. Ergo dat istam micam quam peto. id est filie mee curationē. Et respondit ei Jesus. O mulier magna est fides tua. Jam non voco te canē: sed mulierez fidelem. Quia magna est fides tua q̄ me superauit z vicit. Et ideo fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia eius ex illa hora. Notandum est autē quod quando quis aliquam sublimē ꝓfectū gratiam aliquaz petiturus accedit illos secū i societatē ducit: q̄s illi⁹ ꝓfectus amicos eē credit. Ista igit mulier ad xp̄m volēs accedere z sanitatē pro filia impetrare. Illas virtutes secum assumpsit q̄s Christo magis gratas eē cognouit. s. patientiam, fidē, humilitatem, z perseuerātem orationem. Patientia enim fuit sozor Christi fides aūt filia xp̄i. Humilitas est mater xp̄i. Et ofo nunc⁹ fidelis ad xp̄m.

B ¶ Primo igit assumpsit patientiā q̄ fuit sozor xp̄i: q̄z ip̄m nunq̄ deseruit: nec in vita: nec in morte: sz tanq̄ sozor in diuersa semper eius associauit. Esa. xlij. Tanquā semper silui: patiens fui ꝛc.

C ¶ Ista autē patientia in tribus iniurijs comprobat: scilicet verborum rerum z personē. In his tribus patientia istius mulieris probata fuit. ¶ Primo nanq̄ sustinuit iniuriam in verbo quando christus ipsam canem appellauit. Non est aliqua mulier ita patiens q̄ si canis diceret ab aliquo, saltem responderet non est verū quod sim canis sed bona domina de terra mea. Ista autē non tantū patiencer portauit q̄ xp̄s eam canem vocauit, sed etiam seipsam canē appellauit. Sciebat enim q̄ xp̄s dicebat hoc non causa iniuriandi, sed causa probandi. Secūdo sustinuit iniuriam in rebus q̄ oībus bonis expoliata fuit a iudeis. Unde dicit Hylarius q̄ cananei terras in quib⁹ iudei sunt primus coluerūt, qui vltimo bello consumpti vel in loca vicina dispersi vel in seruitutē subiecti nomē tamen suū circunferūt. Et illis ergo ista cananea fuit, que iudeos admixta credit cognouisse ex lege xp̄m ex semine dauid nasciturū esse. Illaz autem iniuriam. s. bonorū suoz ablationem libenter portabat. Tertio sustinuit iniuriā personalem: sez filie sue oppressionem: quia a diabolo grauiter opprimebat, q̄ oppressionē propriam reputabat. Unde non dicebat. Domine miserere filie mee. sed miserere mei dñe. Illaz autē talem iniuriaz nō libenter sicut primā, nec patiēter sicut secundā: sed grauiter ferebat. Si xp̄s canem eam vocauit de hoc habuit magnam letitiā. Si homo bona sua rapuit: et in seruitutē ipsam redegit: de hoc habuit patientiaz. Sz q̄ diabolus in domo sua habitaret: z hoc patiētiam habere non poterat: z ideo ad christū clamabat. Miserere mei ꝛc. Hoc est cōtra multos qui in aduersitatib⁹ a deo datis murmurant z in persecutionibus hominum blasphemāt. Sz si i domo anime sue diabolus habitat. de hoc non curant nec ad deum clamant. D

¶ Secūdo assumpsit fidem q̄ est xp̄i filia quia ab ipso in cordib⁹ nostris generat Ephe. iij. Habitare xp̄m per fidē in cordibus nostris. illam autem fidem ista mulier habuit. Unde dixit ei xp̄s. O mulier magna est fides tua. Tūc autez fides est magna quādo est operib⁹ comicta: charitati admixta perseuerans et firma. Fides em̄ que est sine operibus habet ocio sitatem. et talis est fides malorū christia norum. Jacob. ij. Fides sine operib⁹ mortua est. Si vero non est charitati admixta habet vtilitatē. Cor. xij. Si habuero fidem ita vt mōtes transferam. charitatez non habuero nihil sum. Et ista ē fides de monū qui sunt extra statum meredi: nec vlterius charitatē habere ꝓnt. Unde quoq̄ fidei ōr Jac. ij. Tu credis quia vn⁹ est deus et bene facis, et demōes credunt z cōtremiscūt. Si autem fides nō est perseuerans z firma habet pusillanimitatē. et

ista est fides debilis.de qua dr Mat.viij. O dice fide q re dubitasti? Luc.viij.ad tēpus credūt et in tpe recedūt.his trib9 modis fides istius mulieris fuit magna. Fuit enim operibus coniuncta quia vacabat operibus misericordie tam corporalibus:in quantum filie infirme seruiebat quā spiritualibus in quantū pro ipsa orabat.fuit charitati admixta.Vera em charitas aliena incōmoda reputat sua. Unde ista mulier vexationem filie sue suam propriam reputabat. Fuit etiā perseuerans & firma:quia sepe repulsa fuit et tamen perseueranit.Tertio assumpsit hūlitatem que fuit mater xpi. Dicit em Bernar.qō beata ygo & si virginitate placuit tamen er humilitate concepit:quantumcunq em fuisset virgo si humilis non fuisset deum nō concepisset.Et qua per humilitatē concepit.ideo humilitas quodā modo mater fuit xpi.Istam autem humilitatem ista mulier secum habuit.et ideo exaudiri meruit. Iuxta illō.ps.Respexit in oratione humilium. E

¶Humilitatem autē suā ista mulier ostēdit exēplo,verbo & facto.Exēplo qr xpm adorauit.Verbo quia se catulaz asseruit. facto,quia inter iudeos in seruitute humiliter conuersabatur qō fuit magne virtutis:cum iudei essent superbi.Inter supbos enim scire humiliter conuersari magna virtus est.Duo enim humiles et mānsueti pñt adinuicem conuersari.Unus humilis & vnus superbus possunt adinuicē pacificari.Duo autem superbi nunqua n possunt adinuicē pacificari nec cōuenire Videmus esm quod duo corpora plana possunt adinuicē applicari.vnum autem corpus sphericū et vnū corpus concauum etiam adinuicem applicari possunt:quia corpus concauum recipit intra suam cōcauitatem illius tumorem.

¶Duo autem corpora sperica & tumida applicari non possunt nisi in puncto,eodem modo duo homines humiles & mānsueti possunt adinuicem pacificari & letari.psalmus.Audiant mansueti & letētur. Christus erat humilies.discipuli eiꝰ erāt hūiles, & ista mulier erat humiles.ideo adinuicem bene cōueniebant. Nam ipsa orabat.discipuli pro ea intercedebant. & Christus eius pces exaudiebat.Unus autē humilis & vnus superbus possunt adinuicem pacificari:quis humilis in tras suā unicem pacificari:quis humilis in tras suā humilitatem recipit et supportat illius tumiditatem.psalmus.Cum hijs qui oderunt pacem eram pacificus. Eodem modo ista mulier erat humilis et indei supportare.duo autē superbi ad inuicem pacificari nō possunt nisi in puncto: pungere quidē se possunt pacificari non possunt. pronerb.xij. Inter supbos semper iurgia sunt.

24 ¶De eadem dominica.ij.xl.

Sermo secundus.

Ece mulier chanea a finibus illis egressa clamabat. Domine miserere mei fil: david. Si aliquibus viris in exēplū proponerēt facti q̄ p̄cesserūt:forsan excusarēt & dicerēt:nō possumus sanctos imitari q̄ tot dom spūsancti pleni fuerūt. Rursus si ꝓponerent femine fortiā aliq̄ viri fortiter deo seruientes:forte se excusarēt & dicerēt:nos cū sim9 fragiles viri nō possum9 imitari:ablata est em excusatio in ista muliere chananea tas ri ꝯ femineis. Si ergo non potes in viris imitari sanctos: vel tu femina nō poteris imitari viros:saltē vteriꝰ imitemini hāc mulierē que tāte fidei & orationis exstitit apud deum. In presentia q̄ gelio de quatuor personis fit mentio:scilicet de christo de muliere chananea de filia a demonio de publicano & de discipulis pea ostenditur quid sit vtile & deo acceptū.non enim peccatum tibi vtile & deo acceptū.non enim peccatum diuitias lz oīb9 bonis esset a iudeis expoliata:non etiā petūt vinctā:licet de terra sua esset expulsa.nō petūt libertatē licet cū ceteris chananeis i seruitutē esset a iudeis subiugata.sz petūt demonis ex pulsionē a quo filia sua tenebratur obsessa. Sic & multe sunt matres q̄ plus curāt si filias suas congregare diuitias ꝯ demonis expulsionē tales multū flebūt quando sibi dicētur & dici poterit eis:filie hierusalem nolite flere sup me sed super filios vros. Flebant quidem super Christū vt inducant eum ad cōpassionem:flebunt super ipsas:qz nō adhibuerūt circa filios suos debitam correctionem. Flebunt super filios quos videbūt traditos ad eternam dñationē. Sed primas lachrymas dñs remouet,ne.s.super eaz ploret:qz nō possent eaz ad misericordiā inclinare, alias cōcedit eis q̄.s.ploret super se & super filios suos. Ac si dicat dñs:nolite flere sup me qz nunq̄ me ad miam inclinabis: sed flete super vos:qz filios vestros non correxistis:& super filios vestros quia in perpetuo tormento videtis. D

¶Secūdo pertūt humiliter & instantū humiliauit se q̄ canem siue catulā se appellauit. ps. Respexit in orationez humilium. Humilitas em orationi cōiuncta tria bona facit. Unum est qr ipsam in celū deduxit. Secūdū est: da vsq̄ ad deum appropinquare facit:imo non cōsolatur donec deo appropinquat. Tertiū est:qr nisi deo cōcedat illud quod petit nō recedit. Ista tria tangunt. Eccl.xxxv. oratio humiliātis se nubes penetrat.ecce primum:& donec appropinquat nō cōsolatur. ecce secundū:& non discedit donec respiciat altissimus:ecce tertiū. Tertio petūt feruenter:quod notatur in clamore.nō enim clamabat tantum ore:sed maxime corde iuxta illud.ps. Clamauit in toto corde meo exaudi me domine. E

¶Et bene dixit in toto corde meo:cū em corde sint duo.s.intellectus & affect9. Illi clamant in toto corde qui in oratione sua attentionē suaz habēt & deuotionē.iuxta illud.i.Cor.xiiij. Orabo spiritu orabo & mēte. Alij clamāt cum medio corde qui sz habent attentionez & nullam sentiunt deuotionē. Osee.x. Diuisum est cor eorū. Alij clamāt cum nullo corde qui.s.nullā habent attentionē nec deuotionē. Marc. vij. Ppl9 aatez hic labijs me honorat: cor autē eorū longe est a me. Quarto petūt sapienter:qr sapienter scirit allegare dicēs. Nā & catelli edunt de micis &c. Ut Christus,respōdit ei.vt dr Luc.vij. Propter hūc sermonē valde exūt demonioz a filia tua. Allegauit etiā superius christi miam cū dixit. Miserere mei dñe fili David.Et suam miseriā cum dixit filia mea

assumpsit carnem de david & factus est homo:factus est magis misericors:licet ipse deus ꝑ videretur humano generi per ipsa sui incarnatione oleo spiritus sancti sic fuit vnctus q̄ factus est postea mollis & mānsuetus. Sicut em ac qua in corio duro & rigido quod quādo madefactum fuerit flexibile & molle efficitur. Esaie xl. Spiritus dñi sup me eo q̄ vnxerit me ad annūciandū mānsuetis misit me. B

¶Olim erāt quatuor dura & inflexibilia scilicet celū quod nullum hominē voluit recipere angelus q̄ nulli9 animā volebat ad celū portare:deus q̄ humanū genus sibi nolebat recōsiliare:& mors q̄ z bonos & malos adiuernū festinabat deducere. Sz in xpi incarnatione in tāta abūdantia effusa est vnctio spūsancti:q̄ ista quatuor dura facta sunt flexibilia:si q̄dē celū est vnctū & sic factū flexibile q̄ oēs penitētes suscipit. Angelus etiā vnctus est & sic fact9 est mānsuetus:vt animas omnium sanctorum vsq̄ ad sanctarū mulierū in celū deducit. Deus autez pater est vnctus & factus est mansuetū ad miam flexibilis q̄ peccatorem penitentem ad misericordiā recipit. Mors est vncta & facta est mānsueta ita q̄ nullo a sanctis desiderat & nulli sancto vere de cetero dñab.sz dicūt illud Phil. 1. Cupio dissolui & esse cū Christo. Sciēs ergo ista mulier Christū incarnatione fuisse vnctū & factum esse mānsuetum.ideo ad misericordiam hoc reducit dicēs. Miserere mei domine fili david. C

¶Secūdo ponitur ꝑsona mulieris chananee in qua fuit instans petitio petūt em pater:humiliter ferenter & sapienter. Humiliter quidē petūt petēdo,sz illud qō erat sibi vtile & deo acceptū.non enim petūt diuitias lz oīb9 bonis esset a iudeis expoliata:non etiā petūt vinctā:licet de terra sua esset expulsa.nō petūt libertatē licet cū ceteris chananeis i seruitutē esset a iudeis subiugata.sz petūt demonis expulsionē a quo filia sua tenebratur obsessa & multe sunt matres q̄ plus curāt si filias suas congregare diuitias ꝯ demonis expulsionē tales multū flebūt quando sibi dicētur & dici poterit eis:filie hierusalem nolite flere sup me sed super filios vros.

Universidad de Deusto Biblioteca

re. Ista duo multum inclinat deū ad nos sicut dicit Propheta. F

¶ Primo cū inclinat ipsuz ad miserādū sua paterna mia: ideo dicit quo miserek pater filios: miserius est dns timētibus se. Scdo inclinat euz nostra miseria: ideo subdit. Quī ipse cognouit figmentū nostrum. G

¶ Deinde ponit miseriā quā hz ex parte finis vbi futur⁹ est pulvis z cinis, ideo subdit. Recordat⁹ est quī pulvis sumus. Tertio ponit miseriā quā habet ex parte medij i. vite quia ad instar herbe vel horis homo in vita modo floreseit in iuuentute, mō areseit in senectute: mō marcescit z putrescit in morte: ideo subiūgit homo sicut vt fenum dies ꝛc. H

¶ Tertio fit mentio de filia male a demonio verata per quā signatur petōr q̄ aliquando a demonio veratur male aliquī prius: aliquā dopessime: male verak duz est inter prospera z aduersa. Nā inter ꝓspera habet homo itēperantiā: inter aduersa habet impatientiam. I

¶ Dicit em Aug. q̄ homo aliquando est bon⁹ inter bona: aliquī malus inter mala: aliquī bon⁹ inter bona. Est em aliquādo bonus inter mala: sicut quando aliquis sanct⁹ vir inter honores z diuitias cōstitutus nō dimittit suā bonitatē: deinde inter prospera seruat tēperātiā z humilitatem: talis fuit Abraha Job z Dauid et alij sancti patres q̄ de diuitijs quapes suā sanctitatē habāt: z inter honores senō exaltabāt vī dicebat vn⁹ eoz. Dne nō est exaltatū cor meum: aliquī est bon⁹ inter mala: sicut quādo aliquis seruus dei inter mala aduersa patitur: sed inter hec nō frāgitur: sz sicut aurū in igne recipit maiorem claritatē: sic serui dei inter aduersa maiorē acquirunt sanctitatē. Aug. Quod fornax auro: lima ferro: flagellum grano: hoc facit tribulatio viro iusto. Eccl. ij. In igne probak aurū z argētū: homines vero receptibiles in camino humiliatiōis. aliquī homo est mal⁹ inter mala: sicut quando alijs peccatoz aliqua patitur aduersa z tamen non emēdak sed peior efficik. Hic reim. vj. Frustra cōflauit cōflator, malitie eōr non sunt consumpte argentum em eorū non sunt consumpte argentum reprobū vocate eos: q̄ deus pīcit illos aliquī vero homo est mal⁹ inter bona: sicut qñ hō mal⁹ multa beneficia a deo recipit z nō cognoscit: sz potiꝰ itumescit. vñ ps. Prodūt quasi era adipe iniquitas eoz. R ¶ Iusti igit qui vel habēt impatientiā in aduersis vel elationē in ꝓsperis, male a demonio verant peius aūt veratur petōr inter petā. Nā sicut colligit ex dictis Salomonis. Tria sunt que hoi non dant quietē in domo sua. s. fumus stillicidium z vxor mala. Per fumū intelligit superbia que ascēdit: sz cito euanescit sicut fumus oculos excecat: sic superbia mentē obscurat: per stillicidiū intelligitur asperitia que in corde hominis multas anxietates z sollicitudines stillat. i. Timet. vj. Qui volunt diuites fieri incidunt in tentationē z in laqueū diaboli per māā vorem intelligit mala carnis concupiscentie que homines stimulat z inquietat. Mala lex gik peccatoz veratoz qui in peccato suo perdie ver anaritie vel luxurie est pessime autē veratur peccatoz in consuetudi ne longa, tunc em a diabolo tenetur z p diuersa victa veratur. Augustin. in lib. confess. Suspirabā ad te ligat⁹ nō ferro alieno, sed mea ferrea voluntate. velle meus tenebat inimic⁹: z ide cathenā michi fecerat z constrinxerat me: quippe ex voluntate peruersa perfecta est libido. Et dum seruit libidini: facta est consuetudo: et dū consuetudini nō resistik facta est necessitas. Auibus quasi annulis sibimet annexis vnā cathenaz appeliauit: tenebat me obstrictū dura seruitus. Quarto fit mentio de discipulis in quibus fuit magna cōmissio, ideo rogabāt pro eadicentes. Dimitte eā qz clamat post nos. Ex quo, docemur q̄ quando aliq̄d a deo petere volumus z nos indignos esse reputam⁹ ad sanctos viros accedere debemus. Z

¶ Ut autem illoz̄ orationes petenti prosint quatuor in se debēt hre pront ostendit. Dionysi⁹ i Ecclesiastica hierarchia. primū est vt illud q̄ petit desideranter concupiscat. ps. Desiderium pauperum exaudiuit. Augu. Seruat tibi dns quod non cito vult dare: vt tu discas desiderare.

re. Sēm est vt sit i statu gratie: qz aliter deus non exaudiret sit in petō mortali: est ei odiū. xxv. Si steterit Moyses z Samuel coram me non est aia mea ad ppl̄z istum. Tertiuz est vt se in sufficientem recognoscat: z istum ad quem accepit sufficiē esse credat. Vñ amicis Job qui nō erat exauditi precepit dns. Job. xlij. Job seruus meus orabit pro vobis: faciē eius suscipiā. Quartum est vt iuxta petat. Ipsa. Illa pete a deo que z tibi expedit: z illum deceat dare. Si autem ei petas terrena: aut difficile impetrabis, aut forte nō impetras. Quomodo facilia tibi: benter prestabit non habēs quod si haberes admonet te vt cōtēnas.

¶ Feria secunda. ij. hebdomade. Sermo. primus.

Ho vado et queretis me z in peccato vestro moriemini. Joan. viij. In isto euangelio dns ponit quedam verba que pertinent ad ipsuz, inquā dum est filius dei: quedam que ptinēt ad ipsum in cētū est filius hois z quedā q̄ ptinent ad ipsum in deos per quos petōres intelligūtur. A ¶ Inquātuz ergo xp̄s est filius dei tria se habere dicit: scilicet eidem origine essentiam inuariabilē: z eternitatem stabilem. primo igitur habet eidem originē essentiam inuariabilē: z eternitatem stabilem. primo igitur habet eidem originē, quod ostendit cum dicit. Ego de supernis sum. B

¶ Habet quidem Christus quoddā sublimius sz deitatem quoddā infimū. s. humanitatem ptum ad carnē: z quoddam ad mediū. s. animam rationalē: Homo iste erat famelicus captiuus: z a dei visione exclusus. Qz igit homo erat famelicus, ideo Christ⁹ dedit sibi suū intellectū. s. suam carnē in refectione. Joan. vj. Caro mea vere est cib⁹, z sanguis meus vere est potus. Qz vero erat captiuus dedit sui medium. i. animam in redēptione. Joan. x. Animam meā pono p ouibus meis. Qz autē erat a dei visione exclusus dedit ei suprēmū. i. diuinitatem in visionem. Joan. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscāt te solū verū deuz. Scdo habet Christus essentiam inuariabilē: nō subdit⁹. Si em nō crediderit is qz ego sum. Non dicit: qz ego sui vel ero: si ego sum: vt ostēdat suā inuariabilē essentiā. Exo. xiij. Ego sum q̄ sū. Jac. j. Apud quē nō est trāsmutatio nec vicissitudinis obūbratio. C ¶ Ois em creatura mutabilis est ex pte principij: qz de nihilo facta est. Ex parte medij: qz multiplici vanitati subiecta est. Et ex parte finis: qz in terrā oia redigent. Eccl. iij. Cūcta subiacēt vanitati quo ad mediū. De terra facta sunt oia: quo ad principiū. Et in terrā pariter reuertunt q̄ ad finē vltimū. Jn deo aūt nulla est mutatio: sed ipse manēs immobilis oia mouet. Boeti⁹. Stabilisipe manens dat cuncta moueri. D

¶ Tertio habet eēm tatē stabilitatē. Jō dicit. Ego principium q̄ z loquor vobis. Jn hoc aūt q̄ vocat se principium ostendit q̄ hz cum patre coeternitatē z equalitatem. Eternitatē autē ostendit. Augu. duplici exemplo. Primo exēplo ignis dicens. Da mihi ignē sine splēdore credā patrē sine filio esse. Secūdo exēplo imaginis p virgulti dicēs. ponamus aliq̄d natū super aquā: vt virgultum aut herba: nōne cū imagine sua nascunt? Equalitatem aūt cū patre ostendit Grego. duplici ratione. Quid mirum si equalis est patri qui prior est matre. Christum quoq̄ dei virtutē z dei sapientiā esse apostolo attestante didicim⁹, quis autē homo equanimiter ferret si quis ei diceret. Magnus q̄dē es: sz sapiētia tua minor est te. E ¶ Secūdo inquātum fuit filius hois tria de eo dicūtur. s. q̄ valde securus fuit valde sanct⁹ ad patiendū valde sponta neus primo quidē fuit valde secur⁹: qđ notak cū dr. Qui me misit mecū est: z non reliquit me solū. Homo em in nullo statu est secur⁹. Nec in vita: nec in morte: nec post mortē. Nam in vita potest cadere. j. Cor. x. Qui stat videat ne cadat. Jn morte: diabolus mittitur ipm decipere. Gen. iij. dictū fuit serpēti. Tu insidiaberis calcaneo illius. Post mortez diabol⁹ conatur laqo apponere. ps. Jn hac vita qua ambulabam absconde. supbi laqueū. Christus autē fuit valde securus: qz pater eū nunq̄ rel quit: sed semper secum fuit in vita in morte z post mortem. Naz

secū fuit in vita:ola opera faciēdo. Joā. xiiij. Pater autem in me manet:ipse fecit omnia. Item eiusdē. x. Si non facio opera patris mei nolite mihi credere, si autē facio & si nō vultis mihi credere, operib⁹ credite & cognoscatis:q̄ ego in patre & pater in me est. Fuit secū in morte: demones & oēs hostes debellādo. Ysai. xx. Dominus mecū est tanquam bellator fortis, idcirco qui psequuntur me cadent & infirmi erunt. fuit se cum post mortem: ipsum resuscitando. ps. Non derelinques animam meam in inferno: nec dabis sanctū tuum videre corruptionem. Secundo Christus fuit valde sanctus: cum voluntatem dei semp fecit: quod notatur cum dicitur. Quia q̄ placita sunt ei facio semper. Nemo em̄ est q̄ & si aliquādo dñi placita dei faciat: qui semp faciat. Nemo est qui aliquādo non obmittat aliqua, vel q̄ aliquando aliqua negligēter non faciat: vel qui aliquando venialia non committat. Christus nihil vnquam obmisit. Esa. v. Quid est quod debui facere vineę meę & non feci? Nihil vnquam negligenter fecit. ps. Exultauit vt gygas ad currendam viam suam. Nullum etiam peccatū commisit. j. Petri. ij. Qui peccatum non fecit: nec inuētus est dol⁹ in ore eius. Tertio Christus fuit volūtarie, passus quod notat per hoc q̄ in suis predicationibus passionē suam manifestabat dicēs. Cum exaltaueritis filium hominis &c Vocat autem exaltationem suam passionē eo q̄ Christus nō sub tecto voluit pati: sed in aere voluit cleuari. ℣

℣ Patiebatur enim non tantum vt homines redimeret sed etiā vt elementa purgaret. In secta quidē fuerat terra: ex innocētis sanguinis effusione. Infecta fuerat aqua: ex hostiarum idolatrarū oblatione. Infectus fuerat aer: ex immolatoꝝ thurificatione. Infectus ignis ex sacrificiorum concrematione. Sed Christ⁹ mūdauit terram quando triginta tribus annis, super eā ambulauit. Mūdauit aquā: quādo in flumine Jordanis baptizari voluit. Mundauit aerē quando in aere crucifixus fuit. Mundauit ignē quando spiritussanctus in speciem ignis descendit. Tertio xp̄s dixit quedam q̄ spectant ad iudeos p quos, intelligunt pctōres. Et quibus tria dicit. Primo q̄ habēt vitā vitēdere posset. Si igitur christus in cōtrariam christi: cū dicit. Quo ego vado vos nō potestis venire. Christus em̄ ibat p̄ viam humilitatis: & ipsi erāt suarbi. Per viā pauptatis: & ipsi erant immundi. Esa. lv. Sicut exaltātur celi a terra: sic exaltate sunt vie mee a vijs vestris, & cogitata mea a cogi. ve Scōo dixit q̄ habitatri sunt regionē infimam: cū ait. Vos deorsum estis. ℌ ℣ Est enim post hāc vitam quidā locus supremus: scilicet celi: ad quem ituri sunt viri pfecti quidē mer dius scilicet purgatorium ad quē ituri sunt viri impfecti: qui secum portauerūt lignum, fenum, & stipulā. Qui dam est locus infimus scz infern⁹, ad quē ituri sunt pctōres & mali. De quibus dicitur hic. Vos deorsum estis &c. De hoc triplici loco dicitur in. ps. Calix in manu domini vini meri plenus mixto & inclinauit ex hoc in hoc, verūtamē fex eius non est exinanita bibēt oēs pctōres terre. Calix plenus vino mero est regio brōrū vbi pura gloria pcipietur. Calix plenus vino mixto regio purgādorum: vbi post admixtionē pene dabit gloria. Calix plenus fece est regio dānandorū vbi ira dei vsq̄ ad fices bibetur. Jurta illud. Esa. v. Bibitores de manu calicē ire eius: & potasti vsq̄ ad feces, tertio xp̄s dixit de malis q̄ habēt mortē periculosam cū ait. Moriemini in pctō vro. ℣ ℣ Circa quod sciendum q̄ aliud est mori pro pctō. Aliud mori in pctō, & aliud mori pctō. Pro pctō ait mori est mortuū nisi vn⁹ scz xp̄s: q̄ p pctis nostris mortuus est, iustus p iniustis. j. Pet. iij. Pro pctis nostris mortuus est iustus p iustis. Pctō aūt moriuntur viri sancti. j. Pet. iij. Peccatis mortui: iuste aūt viuimus. In pctō aūt moriunt sceleratī. Et hoc dicit hic moriemini in pctō vestro. ℣

26 ℣ Eadem feria. ij. scōe hebdo.

℣ Sermo secundus.

Cum exaltaueritis filium hominis tunc cognoscetis quia ego sum. Quia homo in terra iacebat, & ipsum ascendere non poterat ideo christus ad terras venit vt ascensum hominum prepararet, & ad celū per eum ascendere posset. Si igitur christus in celo semper mansisset: nimis fuisset in loco alto: nec homo ad ipsum se erigere potuisset. Si vero in terra stetisset: nimis fuisset in loco depresso, Ideo christus voluit in loco medio: id est in aere vt homo ad ipsum posset ad celū ascēdere. Et hoc est quod dicit. Cū exaltauerim. ho. ad me ipm crucifixū dēo: tūc cognoscetis q̄ ego sum ei mediator, vos deo reconciliādo. ℣ ℣ Notandū autē est q̄ xp̄s in cruce voluit exaltari tanq̄ in cathedram: vnde nos doceret tanq̄ in speculum: vñ nos ab hostib⁹ cōseruaret tanq̄ in spectaculum: vñ nos reuocaret tanq̄ in patrillū, vñ p nos recuperaret. primo igit exaltari voluit in cruce tanq̄ in cathedrā, vñ nos doceret. Aug. sup Joā. L. gnū illud i quo sita erāt membra moriētis: & cathedra fuit magistri docentis. ℬ ℣ Docuit autē xp̄s de cathedra crucis quatuor lectiones. Prima fuit lectio magne pietatis. Cū. j. matrē Joānī cōmēdauit dicēs. Joā. xix. Ecce mater tua: p q̄ datur intelligi q̄ filij tante dicūtur esse pietatis ad parētes q̄ non tātū in vita debēt de eis curam agere: sed etiā quādo morium tur debent pro eis orare. Secūda lectio est charitatis quādo dixit. Luc. xxiij. Pater dimitte illis q̄ nesciūt quid faciūt: nec ē ista charitas q̄ illi eū occidebāt & ipse pro ipsis orabat. Tertia lectio est magne compassionis q̄n dixit. Mat. xxvij. Deꝰ meꝰ vt q̄d dereliq̄sti me. ecce ē ista compassio: q̄ dereliquerūt eū noti & primi seu ꝓpinqui. Dereliquerant cum discipuli: dereliquit videbatur a patre: sola mater eum non reliquerat que iuxta crucē semper stabat. Quarta lectio fuit magne devotionis q̄n dixit Luc. xxiij. Pater i manꝰ tuas cōmēdo spm meū, ecce ē ista devotio: q̄m totus vulneratꝰ erat. Inter vulnera sue memor erat: p q̄ datur intelligi q̄ in articulo mortis exhibēs: ola alia debet dimittere. & cura sue anime debet habere. Scōo xp̄s in cruce exaltari voluit tanq̄ in speculā: vnde posset nos ab hostibus conseruare. Solēt hostes speculā erigere: homines speculatores ibi ponere vt viatoribꝰ ibi clamēt: vt ab hostibꝰ se obseruent. ℭ ℣ Ambulātibꝰ vero p viā mūdi multa pericula imminēt: tā a mūdo, q̄ vult frāgere p impatiētiam q̄ a carne: que vult allicere p concupiscētiā q̄ etiā a diabolo: qui vult decipere p astutiam. Ideo xp̄s in speculā crucis ascēdit: & clamat ne damnemur nos a mundo frāgi, nec a carne illici, nec a diabolo decipi. ℌ ℣ Clamauit autē multipliciter i cruce. primo orationib⁹ devotis. Scōo lachrymis amaris. De his duob⁹ habēt Heb. v. Qui diebꝰ carnis sue ꝑces supplicatiōesq̄ ad deū q̄ posset illū saluū facere a morte cū clamore valido & lachrymis offerēs: &c. Tertio clamauit sanguine &c. Heb. xij. Accessistis ad sanguinis aspersionē melꝰ loquentem q̄ abel. Quarto clamauit corde. Nam ipsum cor hominī manifestauit quādo latus suū aperiri voluit: & talis amoris fuit maxima amoris clamatio. Tertio ascendit in cruce tāq̄ ad spectaculū vñ nos reuocaret. Qñ ei aues ad dños suos redire nolūt: solēt ad spectaculū ascēdere. & oblato aliquo frusto carnis assibilare, & sic eas reuocare non cessant. Homo anis cōtumax a deo auolauerat. Osee. xiij. Effraim quasi auolauit Jōxp̄s crucis spectaculū ascēdēs totū corpus suū cruētauit vt ad se fugitiuos homines reuocaret. ℰ ℣ Sz notādū q̄ triplici de causa aues ad dños suos redire nolunt Aut q̄n sunt nimis replete, aut q̄n in deuotionē prede sunt occupate, aut quando non sunt bene domestice. Ista triplici de causa homines ad deum non redeunt, sed potius fugiunt. Primo quando diuitijs sunt repleti nimis. Deutero. xxxij. Incrassatus est dilect⁹ & recalcitrauit: incrassatus impinguatus dilatat⁹ dereliquit deum factorē suum: & recessit a deo saluatori suo. Scōo q̄ spurcitijs peccatorum sunt deditī. Tales similes sunt corruo quē noe de archa emisit: qui deuotatiōi cadauerū se dedit & iō ad archā nō rediit. Tertio q̄n non sunt bñ domestici. Dicit de leone q̄ q̄n cozā leōe flagellat canis leo domesticatur. Multo au tē fortius domesticat canis si ante ipsum flagellarēt leo. pueri etiā volētes domesticare aues: & ad loquēdum docere dāt

eis vinū bibere. Nullū est aial ita siluestre qđ ex bñficijs nō efficiaf mansuetuz et lene. Et tñ multi sunt ira siluestres q̄ domesticari nō pñt. Nec ex flagellatione leōis.i.xp̄i:nec ex potu sui sanguinis: nec ex collatis beneficijs. Jr

¶Quarto ascendit in crucē tanq̄z in patibulū, vt inde perditos recuperaret. Cōsuetudo fuit antiquitus q̄ res pdite quā do inueniebanf in patibulo, suspēdebanf. Olim pditi erant angeli q̄rum ad numeri diminutionē. Erant pditi actiui: qz non poterant facere aliqua meritoria opera. Erant perditi prelati: qz nō poterāt subditos instruere p aliquā salutiferā exhortationē. Erāt perditi contēplatiui: qz nō poterāt deo vacare p aliquaz dulcē inspirationē. Sed ista oīa z q̄ erāt pdita, p xp̄m sūt inuēta: et in patibulo crucis suspēsa. Et hoc est qđ dr. Esa. xvij. Fiḡ illū patibulū in loco fideli: z suspēdaz sup illū oēm gloriā domus patris eius. Vasoz̄ diuersa genera. Oē vas parunulū a vasis creaturarū, vsq̄ ad omne vas musicoz̄. Et hoc qđ dr. Suspendā sup illum omnē gloriā p̄ris ei⁹; referf ad angelos q̄ sunt ghia dom⁹ dei. Hoc qđ dicit Omne vas parunulū: referf ad subditos z actiuos. Hoc qđ dr. A vasis creaturarū referf ad p̄latos q̄ vino sacre scripture alios habēt imbuere. Hoc qđ dr. Usq̄ ad oē vas musicoz̄ referf ad cōtēplatiuos qui habēt i cordib⁹ suis decātare dño Eph. v. Nolite inebriari vino i quo est luxuria: sz impleamini spiritu sctō loquētes vobismetipsis in psalmis, z hymnis et cāticis spiritualibus cantantes et psallētes in cordibus vestris domino.

27 ¶Feria.iij. secunde hebdomade.

Sermo primus.

Super cathedrā moysi sederūt scribe z pharisei. Omnia ergo que cūq̄z dixerint vobis seruate z facite. Matt. xxiij. In pñti vita dñs esse volait q̄dam p̄latos et q̄dā subditos, z vtrisq̄z certas regulas dedit. A ¶Prelatis nāq̄z dedit tres regulas. Pria est: vt subditos verbis z exēplis instruāt. Scōa est: q̄ sibi fortia z subditis leuiora imponāt. Tertia ē q̄ deposita te sibi tollata nō glorientf nec superbiāt. Cōtra pmā regulā faciūt ꝓbosi. Cōtra scōam supbiciosi. Cōtra tertiā ambitiosi ¿ lati. Est igit pma regula p̄latoꝝ: vt subditos ꝓbis z exēplis instruāt. Sed cōtra hāc regulā faciūt p̄lati ꝓbosi. Cōtra scōam supbiciosi. Cōtra tertiā ambitiosi ¿ lati. Et sūt multa dicūt: sz nulla bōa faciūt quos dñs reprehēdit dicēs. Sup cathedram moysi etc. Oia ḡ q̄cunq̄z etc. sequit. Scōm opa eoz̄ nolite facere, dicūt em z non facit. B ¶Monet igit subditos vt q̄ sunt alicui p̄lati qui habēt bona ꝓba sz mala opa nō despiciāt ꝓba ꝓpter opera, sz re liquāt vitā z accipiāt doctrinā. Et illi dicit Chry. sup Mat. triplici exemplo docēs. Ecce villis terra: p̄ciosum aurū producit, nūquid ꝓpter vilem terrā p̄ciosū aurū cōtēnit? Aurū eligit, z terra relinquitur: sicut vos doctrinā accipite, z mores relinquite. Scōm exēplū pōtifices. Nā res colligūt z herbas relinquunt. Sic vos flores doctrine colligite: z cōuersationē relinquite. Pōt addi tertiū exēplū qz spine flores p̄ducūt: z tñ hōlis odorat: z spinas vitat. Sic etiā q̄libet debet vitare vitā spinosā p̄latoꝝ et accipere doctrinā odorferā. Primus exēplū primi ad p̄latū immundū qui est sicut iumentū habens aurum. Est em iumentum ꝓpter immūdā vitā: z ille de plateis celestis hierusalē expurgabit: z in cloacā infernalem p̄cipitabit. ps. Et lutū platearū delebo eos. Jn isto luto aurū inuenit: quando doctrina sana ab eo p̄ferf. Verba em qui dicitur aurū q̄ sicut aurū est incorruptibile: sic verba dei conseruant hominē a putrefactione peccati. ps. Jn corde meo abscondi eloq̄a tua: vt nō peccē tibi. Scōm exēplū pertinet ad p̄latū supbū. Est em sicut herba habēs florē amenū. Sicut em herba viret z cito arescit: sic supbus cito extollit, z subito deiicit. ps. Mane sicut herba trāseat, mane floret z trāseat, vespere decidat induret et arescat. Per mane intelligitur, siue sanitas, siue vita. Per vespere, econuerso intelligi pōt senectus vel infirmitas siue mors. Et huic triplici statu respondent tria verba que sequuntur scilicet decidat, induret z arescat. Est

ergo sensus q̄ superb⁹ viget in mane sanitatis: sed decidit in lutū in vespere infirmitatis. Floret in mane iuuētutis: sz indurat in vespere senectutis. Viret in mane presentis vite: sed arescit in vespere mortis. Jsta herba florē producit: q̄s p̄latus superbus verba dei pronit. Et dicuntur verba dei flos: qz sicut flos p̄ducit fructū. sic ꝓba dei faciūt homines generare op⁹ suū bonū. Jac. j. Voluntarie enim genuit nos ꝓbo veritatis. Tertiū exemplū pertinet ad p̄latū auaz̄. qz est sicut spina habēs lilia. Dimittite spine vocank: sicut habet Luce. viij. Qđ aūt in spinis cecidit, hi sūt q̄ audiūt a sollicitudinib⁹ z diuitijs z voluptatib⁹ vite euntes suffocati sunt. Tūc autē ista spina p̄ducit liliū q̄n p̄latus auar⁹ profert dei verbū. Et dr verbū dei liliuz: qz sicut ad odorē lilij serpentes fugiūt, z homines attrahunf: sic hoies serpenti ne verbū dei fastidiūt. ps. Oēm escā abominata est aia eoz̄. Boni aūt dulciter appetunt. ps. Qnā dulcia faucib⁹ meis eloquia tua. Scōa regula p̄latoꝝ est vt si bi fortia, z subditis leuiora imponāt. Cōtraria regulā faciūt p̄lati superbiciosi quos dñs reprehendit dicēs. Alligāt onera grauia z importabilia: z imponūt in humeros hoim: digito aūt suo nolūt ea mouere. Et istud est cōtra sacerdotes ¶Penitētias nimis graues imponūt. ¶Quod tñ nō debet fieri tribus de causis ꝑm Chry. Prima est ꝓpter mal⁹ peri culū, qz sepe talis hō penitētiam sibi datā ꝓicit: z tanq̄z desperat⁹ ad pcā redit. Et ponit exēplū dicens. Si em pond⁹ sup humeros adolescētis posueris qđ non possit portare: aut necesse hz vt pđ⁹ reiciat, aut sub pondere cōfringat. Sic hoi cui graue pondus penitētie ponis necesse est vt aut penitentiā deiiciat, aut suscipiēs dum ferre non potest, scandalizet: amplius peccet. Secūda ratio est propter vitandū dei iudiciū. Unde subditur Quemcūq̄z si errantem modicam penitentiā imponentes: nonne melius est propter misericordiā dare rationē q̄z propter crudelitatē? Jaco. ij. Judicium sine misericordia illi q̄ non fecit misericordiā: talis potest dicere deo. Domie sicut fecisti alijs: fac

cias mihi. Alijs fui si misericors: et tu esto mihi misericors. Jstā allegationē facit propheta dicens. Non abscondi misericordiam tuā: z veritatē tuā: a cōsilio multo. Dñe ne longe facias miserationes tuas a me sicut dicat. Sicut alijs misericordiā meā non abscondi: sic z tuā a me non abscondas. Tertia ratio est ꝓpter liberalē dñm Chry. vbi pr̄ familias largus est: dispensator non debet esse tenax. Si deus est bemignus: vt q̄d sacerdos eius auferus: deus quidē adeo largus est q̄ peccatū dimittit, aliq̄n trib⁹ syllabis sicut patet q̄n dauid dixit. Peccaui. iij. Regum. xij. Aliquando cum paucis lachrymis: sicut patet in petro qui egressus foras fleuit amare. Matth. xxvj. z Marci. xiij. Aliq̄n cum solo ꝓposito cordis. Juxta illud ꝓphe. di. i. firmiter deliberaui. Confitebor aduersum me iniusticiā meā domino: z tu remisisti impietatē peccati mei. Tertia regula p̄latorum est q̄ de sua potestate non superbiant: cōtra quā regulā faciūt p̄lati ambitiosi quos dominus reprehendit cū dixit: omnia vero opera faciunt vt videant ab hominibus dilatant em philacteria sua etc. Illud vicium vane glorie vere p̄latis est cōmune z difficile potest vinci duplici de cā sicut dicit Chry. ¶Prima cā est quia oia vicia habēt bona cōtraria q̄ vincuntur: sicut fornicatio vincitur per castitatē: superbia per humilitatē, ira cundia p̄ mansuetudinē: sola aūt vana gl̄ia nō habet aliquod bonū per quod superet. Secūda causa est quam ibidem Chry. assignat qz ex omni re nascit quod ei⁹ exterminet: sicut ergo ex ligno nascit vermis q̄ ipsum corrodit, ex vestimento nascit tinea q̄ ipsuz exterminat, ex oleribus nascit eruca q̄ olera corrūpit: sic ex aliquo bono opere nascit vana gloria q̄ ipsuz op⁹ inficit. Et q̄n vana gloria de bono opere nascit, ideo non extinguitur per bonū sed magis nutrit. Postea subdit Chry. Nullū ergo remediū potest esse cōtra vanā gl̄iaz nisi oratio sola: z adhuc ipa vanitatē habebit, nisi caute effusa fuerit. ¶Secūdo xp̄s ponit in euangelio regulas subditoꝝ q̄ sunt tres. Prima est vt si bi non assumant officiū docendi, vñ

Uos autē nolite vocari rabbi ⁊c. Officiū enim subditorū non est vocere: sed audire: sicut enim in corpore aliud est officiū oculi, aliud auris, ⁊ aliud ceterorū membrorū: sic ecclesia aliud habet officiū ad prelatos, aliud ad subditos. Prelatꝰ ei ad instar oculi habet illuminare, subditꝰ vero ad instar auris hz audire: sicut ergo confusio esset in corpore si oia membra essent oculi, sic cōfusio esset in ecclesia si omnes fideles vellent docere. ſ. Cor. xij. Si dixerit auris qm̄ nō sum oculus, non sum de corpore: nō ideo nō est de corpore si totū corpus oculus vbi auditꝰ si totū auditus vbi odoratus. Secūda regula subditorū est vt nō appetāt esse filij terreni: sz filij dei. Et ideo subdit patrē nolite vocare vobis super terrā: vnꝰ est em̄ pater vester q̄ in celis est. ℣ ¶Sunt em̄ tria signa per q̄ cognoscunt filij dei: ⁊ filij terreni. Primū est qz filij dei respiciunt ad celū celestia desiderando. dicētes. Pater noster q̄ es in celis. Filij autē mundi respiciūt ad terrā terrena desiderādo. ſ. Joh. iij. Ipsi de mundo sūt: ⁊ iō de mūdo loquūtur: ⁊ mūdus eos audit. Isto modo probat aquila pullos suos. Nā illos quos videt respicere ad celos tanq̄ proprios nutrit, illos aūt quos videt ad terrā respicere tanq̄ degeneres abijcit. Scōm signū est qz filij dei sūt albi per puritatē, filij autē terreni nigri sūt p̄ impuritatē. Dicit em̄ glo. sup illud ps. Pullis corvorū invocantibus eū: q̄ pulli corvorū ēdiu habent pennas albas, pascūtur a deo, sed postq̄ nigrescere incipiunt, pascuntur a corvis: per qđ datur intelligi q̄ deus pascit illos tanq̄ filios q̄ sunt albi per mundiciā: diabolus autē pascit illos qui sunt nigri p̄ maliciā. Tertiū signū est: qz filij dei parētes suos honorant et nutriunt, filij aūt terreni econuerso eos despiciūt. Legitur q̄ cyconie parētes suos cū senuerint in nido collocant: et vsq̄ ad mortem eos ibi nutriunt. Filij aūt viperarū ventrē matris lacerant ⁊ occidunt. Illi ergo sunt filij dei q̄ parentes honorāt ⁊ fouent. Eccl. iij. Qui timēt dominū honorāt parētes. Illi aūt q̄ eos despiciunt, nō sunt filij dei sed vipere: ⁊ iō maledicti. Eccle. iij. Est maledictus a deo q̄ exasperat matrē. Tertia regula subditorū est nō debēt exaltari sz humiliari: iō subdit. Qui aūt se exaltaverit humiliabit ⁊c. ℌ ¶Sūt em̄ q̄dā tres gradus: ⁊ q̄dā media: inā ⁊ ultima: ⁊ q̄dā gradus: ⁊ q̄dā media: inā ⁊ ultima. Primus gradus est sursū elevari: ⁊ gradus est deorsum. Humilitas em̄ facit cor leve: ⁊ ideo ipm̄ elevat vsq̄ ad celū. Eccl. xxxv. Oſo humiliantis se nubes penetrat. Superbia vero facit cor grave: ⁊ ideo ipm̄ in profundū deijcit. ps. Detexisti eos dū allevarēntur. Un̄ dictū est lucifero dicenti. In celū cōscendā: veruntamē ad infernū detraheris in profundū laci. Esa. xiij. Ita vero dum est corpori adiuncta: iz de se habeat levitatē: tñ a corpore habet gravitatē inxta illud. Sap. ix. Corpus qđ corrumpit aggravat animā: ⁊ iam vsq̄ ad finē ſctorū ēdiu sunt in hac vita, nec omino elevanī propter corporis gravitatem: nec omino in terra cōmorant cum habeant celestiū desiderioꝝ auiditatē: sed in medio cōmorantur modo ascendētes p̄ cōtemplationē in celū, mō descendentes ad terrā per necessariorum pronissionē: vt dicit Ezech. viij. Elevavit me spiritꝰ inter terrā ⁊ celum, non dicit pphēta, postea fuit me in terrā: quia ibi sunt anari: nec dixit. Elevavit me in celum quia ibi sunt superbi: sed dixit Elevavit me inter celū et terram quia vbi sunt sancti p̄ fidē in hac vita corruptibili positi.

28 ¶Eadem feria. iij. secunde hebdomade. xl. Sermo. ij.

QUi se exaltaverit humiliabitur: ⁊ qui se humiliaverit exaltabitur. Postq̄ dñs scribas ⁊ phariseos de supbie ambitione reprehendit: cōsequēter discipulos suos ad humilitatē reducit: qz sicut ōr Chrisſ. inquit. Nō ppter malos castigationē suos per terrā transmittit: sed ppter bonos: scit em̄ qz malos flagella nō corrigūt: sz malos castigat vt corrigat bonos: qz nisi bonꝰ ammonitꝰ fuerit per negligentiam evanescit. ℟ ¶Ponit aūt dñs in verbis predictis duas vias et duos fines viarū. Prima est via supbie q̄ est lata ⁊ spaciosa ⁊ ducit ad perditionem. Secūda est via humilitatis q̄ est arcta ⁊ angusta ⁊ ducit ad saluationē. Supbia aūt est duplex triuū eo q̄ hz tres vias. i. tres species superbie. Prima est supra in affectu et ista ortū habuit in celo. Scōa est in intellectu que ortuz habuit in paradiso. Tertia est in actu, ⁊ ista est sparsa p̄ totuz mundū. Prima igitur scz superbia est in affectu q̄ cōsistit in appetitu excellētie: et ista habuit lucifer in celo q̄ voluit vsurpari vsq̄ ad celū exaltari. Esa. xiij. In celū ascendā super astra celi exaltare soliuz meū ⁊c. Et qz supbia ē nature celestis ex eo q̄ in celo ortā fuit: ideo sepe viros spirituales et celestes invadit: sicut invasit apl̄os. Luce. ix. Intravit aūt cogitatio in eos qui eox esset maior. Mat. xx. ⁊ Mar. ix. Accesserunt ad iesum iacobꝰ ⁊ iohēs. ⁊ dixerūt: da nobis vt vn⁹ ad dexteram tuā: ⁊ alius ad sinistrā tuā sedeam⁹ in gloria tua. Scōa supbia est in intellectu q̄ consistit in appetitu vane ⁊ mūdane scientie: ista ortū habuit in paradiso qñ primi parētes voluerūt habere scientiā dei. Gen. iij. Eritis sicut dii scientes bonū et malū. Ista supbia mltos invasit: qz multi superbi sunt in suo sensu. Jō ōr Thoma. ſbo dñari p̄mittas. Esa. xlij. Ue q̄ sapientes estis i oculis vestris: ⁊ coram vobismetipis prudētes. tales nō appetunt viam dei: sz mūdi. Hier. xlij. Sapiētes sunt vt faciāt mala: bñ aūt facere nescierunt. Rom. viij. Sapia carnis mors. est. Terria supbia est i actu q̄ cōsistit in irrogatione iniurie: ⁊ ista sparsa est in toto mū do qz mali ⁊ potētes bonos opprimūt, ⁊ persequunt. Sap. ij. Opprimam⁹ paupē iustū ⁊ non parcamus vidue nec veteranis. Sit autem fortitudo nra lex iustitie. Ezech. j. Impiꝰ prevalet aduersus iustū: ideo non respicies super iniq̄ agentes impio iustiorē se: ⁊ facies hominū quasi pisces maris? ℭ ¶Sz nūc videamus ad quos fines vie iste perducant. Prima est via supbie q̄ perducit ad profunditatē infimā. Un̄ dictū fuit luciferi dicenti. In celū ascendā ⁊c. verūtamē ad infernū detraheris in profundo laci.

Legit q̄ quidā dixit alexandro supbo q̄ filius leo sit rex alioꝝ, tñ sit sepe cibꝰ formicarum: ⁊ arbor p̄cera cito eradicat a violētia ventoꝝ, sic ⁊ tu q̄ filius sis rex hominū tñ cito eris cibus vermiū, quāuis sis altus, tñ cito eris depressus. Secūda superbia ducit ad eternaz ignorantiam. Legit q̄ Aristo. post mortē suā cuidā discipulo suo apparuit dicēs se totā scientia suā amisisse, nec aliquid scire nisi penā suam. Eccl. ix. Necratio: nec sapiētie erunt apud inferos. Tertia supbia q̄ducit ad internalē cruciationē: mali em̄ p̄sequunt bonos in p̄sona: aliqñ vsq̄ ad sanguinē, p̄sequēdo aliquā do ⁊ terrena substantia bonis oibus spoliādo, aliqñ i fama falsa crimina imponēdo. Sz illi q̄ in persona vsq̄ ad sanguinez alios p̄secuti sunt: sanguine tre dei inebriabunt. Apo. viij. Sanguinē sanctoꝝ et pphetaꝝ effuderunt et sanguinē dedisti eis bibere vt digni sitis. Eiusdē. xviij. hoc bibet de vino tre dei. Legit q̄ hamaris regina caput Cyri regis in vtrē sanguine plenum misit dicēs: satiare sanguine quez sitisti. Illi qui p̄sequuntur alios in terrena substātia in ventre scindent: ⁊ in auro liquefacto concremabūtur. Job. xx. Divitias quas devoravit evomet: ⁊ de vētre illius extrahet illas deꝰ. Legit q̄ Nero imperator q̄ fuit alienarū rerū raptor, vt sus est apud inferos balneare se in auro liquefacto. Et cum vidisset cuneos a duo catorū dixit eis. Venite ad me venale genus hominū ⁊ mecū balneamini: qz vobis optimā partem reservavi. Illi q̄ persequunt alios in fama, falsa crimina imponendo: omnia sua crimina in collo suo imponentur: ⁊ ab hominib⁹ cognoscent. Threnorum. ſ. Vigilavit iugum iniquitatum mearum: ⁊ in manu domini convolute sunt: ⁊ imposite collo meo. Naum. iij. Revelabo pudenda tua: et ostendā cunctis gentibus nuditatem tuam: ⁊ cūctis regibus ⁊ regnis ignorantiam tuam.

D ¶Secunda via est humilitas. Et p̄ istam viam iuit christus. Philippenses secundo cap̄. Humiliavit semetipsum factus obediens vsq̄ ad mortem. Juit beata virgo. Luce. ſ. Respexit humilitatē ancille sue. Juerunt omnes sancti tā malos

res ꝙ minores. Esa.xl. Ois mons ⁊ colles humiliabit. ¶ Finis aũt vie humilitatis est qꝝ ducit ad gratiaz in ꝑsenti. Jaco.iiij. Deꝰ superbis resistit: humilibꝰ aũt dat gratiã. Et ducit ad gloriã in futuro. Johe.xiiij. Qui humiliatꝰ fuerit erit in gloria. ¶ Ipsa q̃dẽ humilitas meretur gratie implet̃onẽ: implete augmentat̃onẽ: augmẽtate cõseruat̃onẽ, cõseruate glorificat̃onẽ. primo nãq; meret gratie implet̃onẽ. ps. Qui emittit fontes in cõuallibꝰ. i. gratiã suã ꝓfiat humilibꝰ, inter mediũ montiũ pertransibũt aque. Due montes sunt due species superbie. Quarũ vna nascit ex re tpali, alia ex re spirituali. Inter istos duos montes est vallis humilitatis non declinans ad aliquã speciẽ superbie: ⁊ in isto medio pertransibunt aque gratiarũ. Scõo humilitas meret gratie implete augmẽtat̃onẽ. Et hoc põt ondi ꝙ tria exẽpla. primo ꝙ exemplũ pupille: qm̃ secũdũ Greg. ẽ sto pupilla est migrior ⁊ minor: tanto est lucidior. Sic ⁊ hõ quanto est despectior cora seipso: tanto est maior coram deo. Cañ. j. Nigra sum. s. reputatione mea: ⁊ ideo formosa in conspectu dei. Scõo ꝙ exẽplum candele q̃ quãto plus inclinat tanto magis accendit. Sic ⁊ hõ quãto plus coraz se inclinat per humiliationem, tãto plus inflãmatur in dei charitate. Tertio ꝙ exẽplũ aque q̃ quanto plus descendit: tanto magis ascendit. Aug. Descẽdite vt ascẽdatis ad deũ cecidistis enim ascẽdendo cõtra eũ. Sic ⁊ hõ quanto plus descendit ꝙ humilitatẽ: tãto plus ascẽdit per gratiã. Tertio humilitas meretur gratie augmẽtate cõseruat̃onẽ. Et hoc ondit̃ur ꝙ tria exẽpla. primo per exẽplũ cineris. Sicut enim cinis ignẽ ꝑseruat sic humilitas ꝑseruat gratiã spũalẽ. Taliter cõseruãdo docet. Eccli.x. Quid superbis terra ⁊ cinis? Taliter ꝑseruabat q̃ dicebat. Geñ xviij. Lõquar ad dñm meũ cũ sim pulvis et cinis. Scõo ꝙ exẽplũ arboris. Rami enim arboris qui sunt in imo positi sunt securi: sed qui sunt in alto sepe frangunt a violẽtia vẽti. Ideo lucifer corruit: qꝝ in imo stare nõ uolũit. Tertio per exemplum pulueris. Virtutes enim sine humilitate sunt sicut pulvis: sed cum humilitate sunt sicut terra firma ⁊ solida Grego. Qui sine humilitate virtutes cõgregat, quasi qui pulverem ante ventum portat. Quarto humilitas meret gratie augmẽtate gloriã. Et hoc oñdit̃ ꝙ tria exẽpla. Primo per exaltat̃onẽ. Et hoc põt oñdi ꝙ tria exẽpla. primo ꝙ exẽplum turris dicẽs. Cogitas magnã fabricã cõstruere ⁊ altitudine, de fundamẽto cogita humilitatis. Qui enim vult turrẽ cõstruere ꝙ quã ascẽdat ad celu: fundinẽ ponat ꝙ fundamẽto humilitatis. Illud fundamẽtũ ponit apls. j. Cor. iij. Dei edificatio estis vt sapiẽs architectus fundamẽtũ posui. Scõo ꝙ exẽplũ arboris. Vñ dicit. Arbor ẽ attendite, figit radicẽ in humili: vertice tendit ad celum: sine radice auras petit ruina est: nõ in terrẽ. Qui igit figit radicẽ in imo humilitatis faciet fructũ sursum celẽ. Sapientie. xiij. Reg. xix. Quod cũq; reliquũ fuerit de domo iuda mittet radicẽ deorsum: ⁊ faciet fructũ sursum. Tertio ꝙ exemplũ etatis. Vir magnꝰ esse: a minimo incipe. Hõ enim prius est parvus ⁊ postmodũ perfectẽ: nec per mallei percussionẽ. frangitur sed ꝙ sanguinis calidi infusionẽ. Sic etiã multi sunt qnos nõ frãgit ad penitẽtiam nec martyrũ tribulatio nec iudicioꝝ dei exterminatio: frangit aũt eos dñica passio. Scõo memoria pas. xpi inducit hominez ad cõfitẽdũ. In huiꝰ significationẽ in pascha xpi monumẽta apta sunt, ⁊ multa corpora sanctorũ q̃ dormierãt exierũt ⁊ surrexerũt. Monumẽtũ fetidũ est cor nostrũ in quo tot sunt corpa mortua quot sunt ibi mortalia: ⁊ ideo monumẽtũ tũc apparuit ⁊ mortui resurgũt qñ peccatoz ad memoriã pas. xpi os suũ aperit ⁊ peccata vitat. Ario dñi dicit. Ideo ꝛ Ephe. v. Surge qui dormis ⁊ exurge a mor. ⁊ illuminabit te xps. Ter. Ho inducit ad ieunãdum. q̃ enim cõsiderat ꝙ xps ieunauit ⁊ esurivit de facili sua ieiunia suffinebit. ¶ Christꝰ enim tribꝰ diebus esurinit. Primo qñ. xl. diebꝰ ⁊ no ctibꝰ ieiunauit. ⁊ tũc nõ habuit ad comedendum nisi lapides. Sicut hr̃ Mat. iiij. Alia vice esurivit ⁊ sitivit: scz in passione quando dixit Sitio. vt habetur. Joh. xix. Tertio non habuit ad comedendum nisi acetum ad bibẽdum nisi acetum. ps. Dederunt in escam meam fel: ⁊ in siti me. po. me acetum. Alia vice esurinit. vt hr̃ Mat. xxi. et non habuit ad manducandum nisi

29 ¶ Feria quarta secunde hebdomade, Sermo primus.

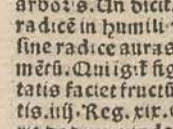

Ascendẽs ie sus hierosolymã assumpsit duodeci discipulos suos secreto: ⁊ ait illis. Ecce ascẽdimus hierosolymã ⁊c. Mat. xx. Sedẽs ꝑ dñs passionẽ suã ⁊ resurrectionez suã discipulis suis ꝓdicebat: siue vt ex hoc discipulos suos ꝓficere: siue vt ex hoc ꝓficerent. Circa primũ notandum ꝙ licet mõs non sit tempus passionis: ecclesia tamen in hoc euangelio de passione mentionem facit. vt ad sustinendã quadragesimales penitẽtias fideles feruẽtiꝰ animentur. ¶ In hac enim. xl. fideles debẽt habere contritionẽ cordis: cõfessionem oris, ⁊ satisfactionem operis. Et ista satisfactio cõsistit in tribus. s. in ieiunando, in orando, ⁊ in eleemosynas largiendo. Memoria aũt passionis ad ola ista hominem inducit. Primo inducit ad dolẽdũ et cõtenendum de peccatis suis. Hoc signatũ est in hoc q̃ in passione xpi petre scisse sunt. per qõ intelligi ꝙ memoria pas. xpi sepe corda ꝓficit ad cõtritionem frãgit. Legit ẽ quod dã genus lapidũ adamantuz non ꝓt frangi, nec per ignis cõbustionẽ. nec per mallei percussionẽ. frangitur aũt ꝙ sanguinis calidi infusionẽ. Sic etiã multi sunt qnos nõ frãgit ad penitẽtiam nec martyrũ tribulatio nec iudicioꝝ dei exterminatio: frangit aũt eos dñica passio. Scõo memoria pas. xpi inducit hominez ad cõfitẽdũ. In huiꝰ significationẽ in pascha xpi monumẽta apta sunt, ⁊ multa corpora sanctorũ q̃ dormierãt exierũt ⁊ surrexerũt. Monumẽtũ fetidũ est cor nostrũ in quo tot sunt corpa mortua quot sunt ibi mortalia: ⁊ ideo monumẽtũ tũc apparuit ⁊ mortui resurgũt qñ peccatoz ad memoriã pas. xpi os suũ aperit ⁊ peccata vitat. Ario dñi dicit. Ideo ꝛ Ephe. v. Surge qui dormis ⁊ exurge a mor. ⁊ illuminabit te xps. Ter. Ho inducit ad ieunãdum. q̃ enim cõsiderat ꝙ xps ieunauit ⁊ esurivit de facili sua ieiunia suffinebit. ¶ Christꝰ enim tribꝰ diebus esurinit. Primo qñ. xl. diebꝰ ⁊ no ctibꝰ ieiunauit. ⁊ tũc nõ habuit ad comedendum nisi lapides. Sicut hr̃ Mat. iiij. Alia vice esurivit ⁊ sitivit: scz in passione quando dixit Sitio. vt habetur. Joh. xix. Tertio non habuit ad comedendum nisi acetum ad bibẽdum nisi acetum. ps. Dederunt in escam meam fel: ⁊ in siti me. po. me acetum. Alia vice esurinit. vt hr̃ Mat. xxi. et non habuit ad manducandum nisi

folia fici. Sed xps nec lapides voluit comedere: nec folia mãducare: nec acetum bibere: qꝝ ipse nõ incorporat hoies lapideos: nec duros ⁊ obstinatos: nec habẽtes tantum folia, scz verbosos tm̃: nec hoies acetosos per odia ⁊ rãcores amaros. Quarto inducit ad orandũ. Malũ em̃ inducitur homo ad orandũ qñ considerat ꝙ xps in cruce taliter oravit. Nam oravit verbis pietatis. Luce. xxiij. Dimitte illis qꝝ nescibt quid faciũt. Oravit lachrymis. Heb. v. In diebꝰ carnis sue. s. passiõis sue. preces supplicationesqz ad deum qui posset illũ salvũ facere a morte: cũ clamore valido ⁊ lachrymis offerẽs effusiõe. Oravit sanguinis Heb. xij. Accessistis ad sanguinis effusionẽ melioq̃tẽ ꝙ Abel. qꝝ sãgnis abel petebat vindictã. sanguis vo xpi miam. Quinto inducit nos ad eleemosynaz largitionẽ. Nõ em̃ dz homo esse avarꝰ qñ cõsiderat ꝙ xps in passiõe sua fuit tam largus. Ipe quidẽ largus fuit in largiẽdo. qꝝ latroni paradisum dedit. Largus in parcendo, qꝝ persecutoribus suis totaliter indulsit. Largus in redimendo, qꝝ non gutta sed totum sanguinẽ ꝓ nobis dedit ⁊ effudit. Scõo indiscrete petẽtes redarguit. Jac. ⁊ Joã. mediãte matre petierunt ꝙ vnus sederet ad dexterã ⁊ alius ad sinistrã. Nõ em̃ hoc petere voluerũt per se: qꝝ petere primatũ ꝙ aliquo ignorante tolerabile est, ipso vo sciẽte ⁊ ꝓsentiente reprehensibile est: ꝓ se vo verecundum ⁊ vituperabile. Dñs aũt volẽs ipsam reprehendere nõ rñdit matri sed filijs: tũ qꝝ sciebat ꝙ ista petitio a filijs procedebat. Tũ qꝝ femina erat: ad innuendũ ꝙ non est honor hoi contendere cum muliere. Tũ qꝝ erat vetula: ⁊ piũ est mulieres vetulas cõsolari: nec eas obiurgare. Tũ qꝝ erat amica: ⁊ ideo noluit eã reprehendere sed sibi deferre. Tũ qꝝ erat mr̃: ⁊ ipse sciebat ꝙ q̃libet mater naturaliter amat filios suos: ⁊ bonũ ipsoz desiderat. ¶ Rñdit aũt dñs eis valde modeste ⁊ discrete: qꝝ non dixit dabo: qꝝ ex hoc alij fuissent indigna ti. Nec dixit. nõ dabo: qꝝ ex hoc isti fuissent ꝓfusi: sed suã rñsionẽ temperavit dicens. Dabo vobis ⁊ nõ dabo. Nõ em̃ dabo ex eo ꝙ estis mei propinqui dabo aũt

si fuerit meriti. z ideo dixit. Potestis bibere calicē scz passionē quē ego bibitur⁹ sum. dixerūt: possum⁹. Nā Joānes bibit q̄ fuit virgis flagellat⁹, in oleo adustus, veneno potatus, in exiliū relegat⁹. Jacobus bibit qz fuit capite trūcat⁹. Eoz aūt petitio quodāmodo verificata est: qz ad dexterā z ad sinistrā sunt ambo: hñt eñ plasq̄ petierunt. Per sinistrā vita p̄sens. Per dexterā aūt vita beata designatur.

¶ Sedēt igit hi duo apostoli sinistris dei: qz corpus beati Jacobi z sepulchrū beati Joānis in multa gloria habētur. Sedent a dextris dei qz dei eoz anime beatificantur. Uel pōt dici q̄ dextera xp̄i est oriēs: sinistra est occidens. Sedet igit Joā. a dextris: qz ei⁹ monumentū est ex pte oriētis. Sedet Jacob⁹ a sinistris: qz ei⁹ corp⁹ est ex parte occidētis vel pōt dici q̄ p dexterā intelligi pōt xp̄i deitas: p sinistrā eius humilitas. Post igit beatā resurrectionē ibi apostoli z alij sancti sedēt ad dexterā: qz eoz anime beatificant in contēplatione diuinitatis. Sedebunt ad sinistrā dei qz eoz⁹ visus corporalis beatificabit in visione humanitatis xp̄i.

¶ Tertio xp̄s discipulos indignatos ad pacē reduxit eos ad humilitatem deducendo z ipsum in exemplū p̄hendo. Siebat eñ q̄ humilitas est cā pacis. sicut econuerso superbia est diuisionis. iuxta illud prouerb. xiij. Inter superbos semp iurgia sunt. qui autē consilio agunt cuncta reguntur sapientia. videmus enim q̄ duo corpora plana possunt ad inuicē applicari. corpus aūt sphericum z concauum possunt ad inuicē conuenire: qz cōcauum recipit sphericū intra suā cōcauitatez duo autē spherica nō p̄nt applicari nisi in puncto. Eodē modo duo hoies plani z mansueti uiuūt pacifice z iocūde. p̄s. Audiāt māsueti z letentur. vnus etiā superbus z vn⁹ māsuet⁹ cōuenire possunt. qz mansuetus intra cōcauitatē sue humilitatis recipit tumorē illius elationis. p̄s. Cum his qui oderūt pacē eram pacificus ꝛc. Duo autem superbi nō possunt conuenire nec applicari nisi in puncto pungere quidez se possunt. pacificari vero non possunt. et ideo bene dicit salomon. Inter superbos semper iurgia sunt.

30 ¶ Eadez feria quarta. q̄. hebdomade. quadragesime. Sermo. q̄.

Potestis bibere calicē quē ego bibiturus sum. dicit ei possum⁹, aut illis calicē q̄ dē meuz biberis ꝛc. Jsti duo apostoli in petitione ista nō fuerūt bñ discreti: qz voluerūt metere antēq̄ seminarēt. coronā petere antēq̄ decertassent: brauiū habere antēq̄ cucurrissent: z ideo xp̄s eos reprehendēs. dicit nescitis quid petatis. potestis bibere calicem quē ego bibitur⁹ sum: hoc est potestis pati p nomine meo sicut ego passus sum p̄ vestra salute. B

¶ Appellatur autē passio xp̄i calix. quia calix dicitur a caloze vel scōm ysidō. bis calon qđ est lignū. erat eñ calix antiquitus quoddā vas ligneū in quo infirmis medicina propinabatur: q̄ medicina erat amara. z calida. z sanatiua: qz passio xp̄i fuit propinata in ligno crucis cū amaritudine doloris. cū feruore amoris z cum effectu nostre curationis. B ¶ Notā dū aūt q̄ de⁹ hz tres calices i p̄nti z tres in futuro. Primus calix p̄sens est plenus balsamo. Scōs est plen⁹ absinthio Tertij est plen⁹ sanguine rubicūdo. Primus calix in p̄nti est plen⁹ balsamo. Est eñ calix gratie innocētie. Scōs calix est penitētie. Tertij⁹ calix est passiōis dñice. In primo calice q̄ est plen⁹ balsamo: spūssancti z gr̄e bibit xp̄s q̄ spūssctō plenus fuit. de cui⁹ pleuitudine accipiunt oēs. bibit virgo Maria: qz dei gratia fuit plena bibērūt oēs sancti apostoli in penthe. q̄ spūsancto fuerūt repleti. b. berūt oēs iusti q̄ habēt gratiā dei. ¶ ¶ Sunt aūt signa p̄ q̄ cognoscit qñ aliqs iniusto calice biberit: z ex ista potatiōe tria sequūt. primū est mūdane fortis ertictio. Jo. iij. Qui biberit ex aqua hac sitiet iterū qui aūt biberit aquā quā ego dabo eiⁿo sitiet in eternū. Chryſ. Uere nō hz sup terram q̄ amet: quis donū celeste in veritate gustauerit. Augu. Qui biberit de fluuio paradisi cuius gutta est maior oceano. restat vt in eo sitis mūdi huius penit⁹ extinct⁹ sit. Uocat Aug fluuiū paradisi amorem spūssancti. oceanū aūt vocat collationes

gnsum amorē mundanorū, quādo igit̄ diffunditur amoris spiritussancti in cordibus nr̄is per ipm. qui habitat in nob. dicit. Cū venerit paracletus quē ego mittam vob. a patre. spūm veritatis. qui a patre procedit. ille testimoniū p̄hibebit de me. Et vos testimoniū p̄hibebitis. quia ab initio mecū estis. Joā. xv. Aqua quā ego dabo fiet in eo fons aque salientis. i. salire facientis in vitā eternā. taliter saliebat q̄ dicebat. Joh. iij. Nostra conuersatio in celis est. Tertiā est mentis exultatio. sicut enim sup nubes semper est serenū. infra vo nubes turbulētia z impetus ventoz: sic in cordibus sanctoz virorū semp est serenitas z iocunditas cordis in cordibus vo terrenorū semp turbulentia cogitatiōis. Tertiā iocū ditatē facit spūssanctus. p̄s. Cōfortatio letificat cor hois. Prouerbi. xv. Serena mens iuge cōuiuium. Secundus calix est plenus absinthio, z iste calix est penitētie in quo calice biberūt apostoli post passionē bibit maria magda. biberūt oēs penitētes. si eñ ille qui beberat in calice balsami diuine gratie p̄diderit ipsaz gratiā accedat ad hunc calicē z bibat de absinthio amare penitentie z ꝓfect⁹ fuerit amarior tāto erit ꝓfuosior. Chryſ. Aspera medicina melius curat vbi morbus cupabilis est ꝓfenis. Jsiud aūt absinthium amare penitētie dz dulcorari p spē celestis glorie. Matt. iij. Agite pnām appropinquabit eñ regnū celoz. Ecce pmissa primū. Edixit agite. nō dicite. qō est vestra predicatores verbosos qui dicunt nō facilūt. Nec dixit cogitate sed agite. qđ est contra illos qui hābēt multa bona p̄posita: sed non complent per bona opera nec dixit fingite: sed agite qō est contra hypocritas z ostentatores qui fingunt se habere exterius pellimā ouinā. z intus habent voluntatē lupinā: nec dixit agetis in futuro: sed agite in p̄senti: qō ostra peraſtinatores: cū tñ dicat Eccl. v. Netardes quertī ad dñm z ne differas de die in die: z sequit superior autoritas. Appropiquabit eñ regnū celoz. magna liberalitas dei: qz regnū celoz nobis appropinquare facit: maior qz ipsum regnū nobis tribuit. Luc. xij. Nolite timere pusillus grex, qz complacuit patri vestro dare vobis regnaz: maxime quia ipsum regnū intra nos est. Mat. xvij. Regnū celorū intra vos. Tertius calix est plenus sanguine: z iste est calix dñice passiōis. in isto calice bibit ipse xp̄s, sicut ipse dicit hic: potestis bibere calicem quē ego bibiturus sum. Biberunt oēs martyres. Apoc. vij. Hi sunt q̄ venerūt ex magna tribulatiōe z laūto. suas in sanguine agni. H Ois aūt alius sanguis hz ire ficere. solus ℣o sanguis xp̄i hz dealbare z ideo naturam habet lactis: nec mirū si enim lac est sanguis bis coctus: scz in venis z in māmillis: z in ℣tute illius duplicis decoctiōis conuertit in albedinē: multo fortius sanguis christi habebit dealbare qui nō tantum bis: sed ter fuit decoctus, scilz igne amoris Job. ix. Maiorē hāc dilectionem nemo habet vt aiam suā ponat quis pro amicis suis. Amor eñ ignis est. iuxta illud Luc. xij. Ignem veni mittere in terrā. igne passiōis. ℣o. Igne me examinasti: sicut examinat argētū. Item ossa mea sicut cremium aruerunt. Cremium est lardum in sartagine adustum z aridū de quo ois pinguedo exiuit. Corp⁹ ergo christi fuit cremium: qz in sartagine crucis sic fuit igne passiōis adustū q̄ totus sanguis de eo exiuit: z in cruce sicut lignum aridū remansit. Fuit etiām coctus igne doloris. Thren. i. O vos omnes qui transitis p viam: attēdite z videte si est dolor similis ꝛc. E ¶ Dolor enim christi fuit magnus intensiue, qz intensum dolorem in cruce sensit z propter loci nernositatē, qz pedes z manus sunt nerues: z ꝓpter totius corpis ponderositatē. Fuit etiā magnus ostensiue. illum enim magnum fuisse dolorem ostēdit Christus qui in cruce fleuit: vt habet Hebre. v. Ostendit sol q̄ lucem suam subtraxit: ostendit terra que cōtremuit. Fuit etiā magn⁹ extensiue: qz ab instanti sue cōceptiōis vsq; ad vltimā horā sue passiōis se extēdit: mox enim vt conceptus fuit suam passionem preuidit z semper in imagination habuit, z ideo nunq̄ vnum diem nec vnā noctem in tota vita sua sine dolore pertransiuit. p̄s. Defecit in dolo. vita mea, z anni mei i gemi. Habet etiā deus tres calices post hāc vitam: quorum primus est plenus vino nigro. scōs vino mixto. tertius fece. De hijs

tribus calicib⁹ dicitur in:ps. Calix in manu domini vini meri quantū ad primum plen⁹ mixto calix scilicet quantū ad' secūdum verūtamē fex eius nō est exinanita. ibi.oēs peccatores terre:quantū ad tertium. Quedā anime sunt q̄ statim euolāt quedā que aliqua purgāda secū portāt quedā que in mortali peccato decedunt. iste igitur prim⁹ calix dei est plen⁹ mero. ⁊ iste calix est celū vbi est pura gloria sanctorū.in hoc calice bibūt anime santorū que statim euolāt:quia gloriā merā accipiunt talib⁹ dicit deus illud. Cāt. v. Bibite amici mei⁹ inebriamini charissimi. sancti enim prout sunt in' presenti vita sunt deo chari,prout in patria cum animab⁹ sunt deo amici:prout vero erunt cum corporibus erūt deo charissimi. ℣ ¶ Sancti ergo q̄ sunt deo chari de hoc vino mero quēdam guſtum recipiūt dum sunt in hac vita aliquem guſtum diuine dulcedinis auriunt:prout sunt amici bibūt, quia eorū anime ex visiōe diuinitatis suas delectationes accipiūt:put vero erunt charissimi i corpore ⁊ anima glorificati ebrij erūt.ebrietas enim nō caūsatur ex vino sed mel guſtato,tū ex frequenti actu bibēdi: tunc enim sancti bibēt qz delectationem suam aurient ex cōtemplatione diuinitatis:tunc rebibēt,quia delectationem sūa percipiēt ex visione humanitatis. Secūdus calix est plen⁹ vino mixto,⁊ iste calix est purgatorij:in isto purgatorio seu calice bibūt anime que portāt secū cremabilia ⁊ purganda habēt quidē gloriam. sed eā percipiant cum admixtione precedentis pene.Esa.j. Vinum tuum mixtū est aqua.j. Corin.iij. Ipse salu⁹ erit.ecce vinum purū,sic tamen quasi per ignez.ecce mixtio aq̄. Vel potest dici q̄ loc⁹ purgatorius dicitur calix vini mixti:qz ibi multiplex mixtio reperitur. G ¶ Est enim mixta plena cū gratia securitas cum timore:sant enim de gloria securi habenda:sed semper timēt ne nimis differant a gl'ia.Est ibi ꝓsolatio desolatiōe. habēt enim cōsolationē de tali securitate de angelorum visione ſz habēt desolationē ꝓpene acerbitate.⁊ de demonū vicinitate. Tertius calix plen⁹ est fece.⁊ iste calix est infern⁹ in quo bibēt anime in mortali decedentes. H ¶ In inferno quidē sunt feces omniū elementoꝝ⁊ omnium rerum. post resurrectionē enim purgabūtur omnia elementa. nam ab aere remouebitur omnis tribulētia nubium:⁊ tota tribulentia tanq̄ fex proiicietur in cloacam infernalem,⁊ remanebit aer clarissimus sicut cristallus.similiter a terra remouebitur omnis impuritas,⁊ proiiciet tanq̄ fetum cloacam infernalē.et remanebit terra sūgida sicut aurū. Apoca.xxj. Vidi celum nouum quo ad renouationez aeris⁊ terram nouā quo ad renouationem terre.similiter renouabitur mare:quia tota tempestuositas a mari auferetur⁊ in infernū proiiciat.et cito remanebit mare⁊ aqua lum⁊ fulgidum sicut vitrum. Apoca.xv. Vidi tanq̄ mare vitreum. Similiter ad igne auferetur⁊ dimidetur calor a luce:⁊ totus calor transibit ad regionem dānatorum vt amplus crucietur⁊ tota lux trāsibit in regionē beatorum vt amplius illuminent eundentur. ps. Vor domini intercedētis id est dimidentis flammā ignis.f.a luce in inferno etiam erunt feces aliarū rerum. L ¶ Sunt em̄ sex q̄ in hac vita appetūtur ab hominib⁹ que habēt feces suas.f. pulchritudo,sanitas,gaudiū,vita,lux,⁊ diuitie. Fex autem pulchritudinis est fetditas⁊ turpitudo:fex sanitatis est infirmitas:fex gaudij est dolor⁊ tristitia,fex vite est mors:fex lucis est tenebra:fex diuitiarum est paupertas iuxta hominū opinionem. Deꝝ igit post resurrectionez lenabit vtiq̄ de fece⁊ totū vinum purum.f. pulchritudinem,sanitatē,gaudium,vitā lucē:⁊ diuitias ponet in calice⁊ cellario beatorū:feces aūt.f.turpitudinem,infirmitatem,dolorem,mortem tenebras,et paupertatē in cloacā proiiciet infernalē. Esa.li. Bibisti de manu dñi calicē ire eius vsq̄ ad fundū calicis sapozis bibisti ꝓpositi vsq̄ ad feces.

31 ¶ Feria quinta.ij.hebdomade.xl.

Sermo primus.

HOmo qui erat diues ⁊ induebatur purpura ⁊ byſſo. Luce.xvj. Secundū beatum Augustinum. Status hominis tripliciter considerat', scilicet

in vita:in morte ⁊ post mortem. A ¶ Quantum ad' hunc triplicem statuz describitur hic dines ⁊ pauper. Status em̄ diuitis in vita fuit in magnis diuitijs:qz erat dines,in magnis honoribus quia induebatur purpura ⁊ byſſo:in magnis deliciis,quia epulabatur quotidie splendide. B ¶ Non autez reprehenditur ꝓpter eo quod dines erat,sed quia circa diuitias tripliciter peccabat. Primo eas inique retinendo:quia nihil pauperi dare volebat. Hoc est enim proprium auari vt omnia sibi bona retineat,⁊ nihil alteri erogēt.vnde in persona auari dicitur Eccl.xxj. Inueni requiē meā nō māducabo de bonis meis solus.nō fuit talis Alexander q̄ nihil habere volebat qđ suis militibus diuidere nō poterat. Vñ cū semel per quandā siluā pgeret:⁊ ipse cū exercitu fere siti ꝓficeret qđā ꝓ magno munere ciphū aque sibi dedit: quē ille fundi iussit:noluit enim sol⁹ bibere ex quo alijs nō potuit cōicare.Secūdo eas vane expendebat in vestib⁹ curiosis ⁊ delicatis epulis debem⁹ qđē bona tpalia vtiliter expendere cū sint non nostra sed a deo ad dispensandū nobis cōmissa ipsis pauperibus q̄ em̄ nō sint nostra ꝓpria:patet a morte:qz nobiscū eas portare nō possum⁹ qñ em̄ canis duos homines sequitur quē fit,ignorat:sed quādo homines ab inuicē separantur tunc canis dominum suum sequit:sic quasi due ꝑsone sunt homo ⁊ mūdus ⁊ cui⁹ sunt diuitie hominis vel mūdi in vita nō appareat,sed in morte diuitie remanēt i mūdo ⁊ homo nudus recedit de mundo. Et propterea dicitur Job.j. Nudus egressus sum de vtero matris meę:nud⁹ reuertar illuc. Tertio ipas diuitias nimis amādo,nimis enim iste diues diuitias suas amabat⁊ cor suum in eis posuerat. contra illud. ps. Diuitie si affluant nolite cor apponere.⁊ meritō nō debemus cor apponere:quia amātes se submergunt in interitum.vt dicit.j. Thi. vj. Et ideo nō eas potius mergere debemus sicut fecit Socrates thebanꝰ q̄ sicut legit. Hic. Collecto magno auri pōdere placuit in mare dicēs abite male cupidi tates in pfundū ego vos mergaz ne ipse mergat a vobis. Secūdo⁹ status eius fuit in honoribus:qz induebat purpura ⁊ byſſo ad ostentationē ⁊ vanā gloriā. C ¶ Homo quidē ꝓ pctīs fuit vulnerat⁹.excecat⁹.⁊ in furto deprehēs⁹,⁊ ideo quādo deus vestes sibi dedit tanq̄ vulnerato ligaturā adhibuit tanq̄ excecato velamē apposuit tanq̄ furi cauterium impōsuit.talis igit est de pulchritudine vestiū gloriari quale esset si aliqs vulneratus gloriaret de eo,qz habet ligaturā sericā.vel excecatus de eo q̄ habet velamen deauratum. vel cū fur de eo q̄ habet pulchrū cauterium.vnde q̄ gloriat in veste similis est furi qui ō cauterio gloriatur. Tertio fuit in deliciis qz epulabatur quotidie splendide. de facie enim conuiuia lauta.vnde dicitur epulabat:nā epule ab opulentia dicte sūt.⁊ talis ducūt hominē ad inopiam ꝓuerb.xxj. Qui diligit epulas i egestate erit. Cōuiuia ꝓtinua vnde dicit quotidie. et talia ducūt ad intemperātiam ꝓuerb. xxxiij. Noli esse in cōuiuijs potatorū ⁊c. Conuiuia delicata. Unde dicitur splendide:⁊ tales dicunt ad luxuriam. Grego. Pene semper epulas comitat voluptas. Status antē mēdici erat ecōuerso. iste em̄ fuit in diuitijs,vbertate:iste est i extrema paupertate.ille purpura ⁊ byſſo indut⁹:iste vicerib⁹ circūdat⁹.ille abūdabat delicijs iste ndigebat micis. D ¶ Ille pauper secūdum Greg. tria magna incōmoda patiebatur scz paupertatē infirmitatem,⁊ grauem tēptationem. Magnus em̄ temptationes patiebatur cum videret se nō habere panem neq; salutē.⁊ diuitem salutem ⁊ tantā voluptatē.⁊ tamē quod libentissimū sibi ad penā sufficiebat.f. aut paupertas sine infirmitate:aut infirmitas sine paupertate aut tēptatio sine vtroq; sed deus ad probationē hec sibi dederat: erat quidem Lazarus aurum,dei margarita dei et stella dei. E ¶ Ut igitur probaretur positum est illud aurum in camino paupertatis ⁊ non potuit corrūpi:posita est ista margarita in sterquilinio vlceroſe infirmitatis ⁊ nō potuit inficī posita ē ista stella in nebula tēptationis et non potuit obscurari sed modo extractum est aurum de camino ⁊ positus est i celesti thesauro. Leuata est margarita de sterquilinio et posita in regali ornatu

mento:purgata est fiella ab omni nebula temptationuz et refulget nobis per exẽplum. ℣ ℂSecũdo describitur status istorum in morte quia vterq; mortuꝰ quia vterq; de mundo raptus sed differenter:nam diues mortuus est morte culpe:quia separatur anima a deo.postmodum mortuus est morte nature qua separatur anima a corpore suo tandem morte gehenne separatur anima del visione ⁊ beatoruz consortio. Lazarus mortuus est vnica morte scilicet morte nature vterq; etiam fuit de mundo raptus sed differenter:qz lazarus in sinu abrae ab angelis fuit deportatus ista portatio facta est propter custodiã.ps. Angelis suis deus mãdauit de te vt custo.ꝛc. propter reuerentiam.sicut epi i manibꝰ portant quãdo intronizantur. propter letitiã Chry. Sufficiebat ad portandũ vnus angelus pauperem:sed propterea plures veniũt vt chorũ letũ faciant. Diues autem tanquam parrochianꝰ diaboli ad cimiterũ infernale fuit deductꝰ.tali sepultura sepeliunt vsurarij ⁊ impij. de qua sepultura dicitur Hieren.xxj. Sepultura asini sepelietur putrefactꝰ et proiectus extra portas hierusalez. Sepultura asini talis est q; pelle excoriatur. Et ipa pellis a suo domino possidetur. Carnes vero eiꝰ a canibus lacerantur. ossa autẽ pluuijs ⁊ grandinibus exponunt. Sic etiam quãdo alicuis diues moritur parẽtes sui eũ omnibus suis expoliant. Uermes carnes eius lacerant grãdines infernales animã eiꝰ cruciant, que qui dẽ anima naturaz ossis habet quia consumi non poterit. Eccl.x. Cum moritur homo hereditabit serpentes. s. infernales quo ad animã ⁊ bestias id est parentes vastantes terram. i. substantiam bestia enim quasi vastia dicitur et vermes sez corrodẽtes carnẽ propriã. Tertio describitur status istorũ post mortem quia pauper in sinu abrae requiescit et dicitur sinus abrae locꝰ superior inferni habẽs aliquam lucem:qui dicitur sinꝰ propter tranquilitatem. sicut sinum maris dicimus aliquem locum aventis quietum:diues vero fuit in tormentis diuersis sicut fuerat indiuersis peccatis.

Nam sicut dicitur Sap.xj. per q̃ peccat quis per hec torquetur peccauerat ꝺđes iste diues in diuitiarũ vbertate. ideo punitur in extrema paupertate:nam nõ petebat balsamum neq; situlã aque nec manum plenã aqua sed tantuz minimum digitum in aqua intingi. et tamen non potuit obtinere quia sicut dicit. Jaco.ij. Judiciũ sine mia fiet ei qui nõ fecerit miam. Uocat aũt extremum digiti Lazari modicum suffragiuz meriti sui:et vocabat guttam aque modicũ q̃d refrigerantis mie. Secundo peccauerat in vestium varietate. ideo punit penarũ diuersitate. Habuerat enim duo mutatoria vestiũ sez purpuram et byssuz:⁊ ideo modo hz duo mutatoria penarũ de quibꝰ ꝺr Job.xxiij. Ad calorem nimiũ transeat ab aquis nimijs qui enim induebat purpura que hz colorem igneũ modo induitur veste ignea et qui induebat bysso qui hz colorẽ nitius seu cãdidũ:modo induitur vestimento nigris:quando igitur diues est in igne ardentissimo tunc inductus est purpura:quando est in niue frigidissima tũc indutus est bysso candida. Tertio peccauerat peccato gule. iõ punit a dustione lingue non est autẽ dicendũ q̃ diues iste habuit linguã corporalẽ:sed dicitur cruciari in lingua. Id est ⁊ alia q̃ p ctõ lingue torq̃batur. ℣ ℂTripliciter esh peccauerat lingua. Primo pauperem irridẽdo. Secũdo nimis voluptuose edẽdo. Tertio inter cõuiuas ad detractiões ipsaz laxãdo. Petrus ravenensis. Lingua magis ardet q̃ pauperinsultauit:⁊ nũc deguſtat cruciatꝰ quia pretiosos cibos et odorata pocula deguſtauit. Tertio peccauerat in lingua inter cõuiuia ad detractiões ipsã laxãdo. Chry. Qui in quiuãdo magis in locacitate peccauerat:in lingua atrociꝰ ardebat. Multi sunt etiam qui pro isto triplici peccato lingue puniẽtur ⁊ qui de pauperibus derisiones faciunt et laute ⁊ voluptuose comedunt:⁊ bonis detrahere nõ desistunt.

32 ℂEadẽ feria.v.h.hebdo. Serm.ij.

Ortuꝰ est autẽ diues ⁊ sepultus est in inferno. Postquam dominus descripsit diuitis vitam subiit eius penam: vt omnes

cõsiderantes penam non imittentur vitam. Pena autem huius diuitis augetur tribus. Primo ex ratione loci in quo positus fuit: quia sepultus est in inferno. Ibi enim sepulturam habẽt superbi:auari et auari. De sepulturis enim tales dicitur Ezechie. xxxij. Ibi assur. ⁊ omnis multitudo eius:in circuitu illius sepultura eius:qui descenderunt ad inferuz cũ armis suis. Ibi elam ⁊ omnis multitudo eius per girum sepulchri sui qui descenderunt ad terrã vltimam. ℣ Ponuntur autem hic tres demones principales:scilicet assur mosoth.⁊ elam. Id est mãmona: asmodeꝰ ⁊ luciferAssur interpretatur diues ⁊ significat mammonam: qui est demon super auaros. Iste habet sepulchrum altissimuz in inferno. In circuitu eius sunt sepulchra omnium auarorum. Mosoth. interpretatur captus ⁊ significat asmodeum id est demonez qui est super luxuriosos:quos ipse capit illaqueat. Ipse enim in inferno sepulchrum maximuz habet:⁊ in circuitu eius sunt sepulchra omnium luxuriosorum. Thelam interpretatur superluminare ⁊ significat luciferuz qui est super superbos qui volũt aliis eminere. Iste habet in medio sepulchrum altissimum:⁊ in circuitu eius sunt sepulchra omnium superborum. Et quia diues fuit auarus luxuriosus ⁊ superbus:ideo merito in inferno habet hec tria sepulchra. Nam tristatur ploratꝰ cuz auaris:fetet ⁊ luget cum luxuriosis:desperat ⁊ dolet cum superbis. Secũdo augetur eius pena ratione beatitudinis quam perdidit quod notatur cum dicit. Uidit Abrahaam ⁊ Lazarum in sinu eius. Plus enim anima eius cruciabatur ex eo quod amiserat visionem beatorum:quam ex eo quod sustinebat supplicia tormentorum Chrysost. super illud. Inter nos ⁊ vos chaos firmatum est:dicit sic. Uidere possumus transire nõ possumus.⁊ nos videmus quod fugimꝰ. Et vos videtis quod perdidistis: et nostra gaudia accumulant vestra tormenta. Vestra tormenta accumulãt nostra gaudia. Sicut autem dicit Gregorius. Usque ad iudiciuz boni malos ⁊ mali bonos videbunt. Postmodum mali nõ videbunt bonos. Boni autem semper videbũt malos vt sic semper eorum gaudia crescant:quia mala conspicient que misericorditer euasserunt. ℂ

℣ Ex illa visione quinq; colliguntur. Unũ est quod post hanc vitaz boni cognoscũt bonos quia Abrahaam cognouit Lazarum et Lazarus cognouit Abrahaam. Secundum est quod mali cognoscẽt malos quia diues sciens quod fratres suos cognoscere ſi in infernum descenderunt. ⁊ ex hoc pena eius augeretur nolebat q; istuc venirent. Tertium est quod boni cognoscent malos quia Abrahaz ⁊ Lazarus diuitem cognouerunt. Quartum est quod mali cognoscẽt bonos quia diues cognouit Abrahaam ⁊ Lazarum. Quintũ est quod post hanc vitam non solum cognoscemus illos quos in hac vita videmus sed etiam quos nunquam vidimus. Nam diues cognouit Lazarum quem in hac vita viderat. Abrahã cognouit Lazarum ⁊ diuitem quos nunq; in hac vita viderat. Tertio augetur pena eius ratione doloris insensibilis quẽ incurrit:ideo dicitur. Eleuans autem diues oculos suos cum esset in tormentis. dicitur autem tormentum:quasi torquens mentem. ℣ ℂTorquebatur autem de gloria Lazari quã videbat:de sua pena sensibili quã incurrerat.⁊ de impossibilitate remedij pro quo desperabat. Psalmus. Peccator videbit, scilicet gloriam sanctorum.⁊ irascetur dentibꝰ suis fremet ⁊ tab. propter cruciatum quem sentit desiderium peccatorum peribit:quia vltra spem non habent. Propter ista tormenta sepultus fuisse dicitur in inferno secundum Glos. in profunditate pene. Est enim infernꝰ quasi quidam puteus habens superficiem: in qua sunt peccatores minores habẽs medius in quo sunt peccatores maiores: habens profunduz in quo sunt peccatores maximi. ps. Non me demergat tempestas aque:quo ad illos qui sunt in medio neq; absorbeat me profundum quo ad illos qui sunt in profundo:neq; vrgeat super me puteus os suum quo ad illos qui sunt in superficie.⁊ licet sint in superficie tamen nunq; inde exibunt: qz puteus vrget ⁊ claudit os suũ. Quarto augẽt eius

pena ex ratiõe remedij quod habere nõ potuit. petierat q̃dẽ vt ad se Lazar⁹ mitteret, z cũ extremo digiti in aqua made facto ipigua ei⁹ refrigeraret. Szad primũ. Rñdit Abraham q̃ venire non poterat dicẽs. Inter nos z vos chaos magnũ firmatũ est. Scõm btũ Ambrosiũ illud chaos muritorũ significat differentiam. vnde ait. Inter diui. z pau. cha. mag. fir. est qz, post mortẽ immutari merita nõ possunt. Secũdũ Theophilũ chaos magnũ significat distãtiã iustorũ z peccatorũ. Nam sicut effectus eorũ fuerũt varij sic mãsiones eorũ, modicũ differũt. Uel illõ chaos põt esse distãtia iter lucẽs z tenebras q̃m boni sunt in luce z mali in tenebris. ij. Corin. vj. Que societas lucis ad tenebras. Ad scõz rñdit dicẽs. Fili recordare qz recepisti bona. in vita tua. Ac si dicat. Cũ bñ tibi erat noluisti lazaro dare micã, z iõ nõ recipies guttã ab eo. Ille anni sunt et amplius q̃ diues petijt vnam guttam et adhuc habere nõ potuit nec ipetrabit. Non enim est aliquis ita miser q̃ aliq̃d recuperare non possit aut precio. aut mutuo, aut mẽdicãdo: aut laborãdo, Sed dãnati nullam refrigerium, nullum bonum recuperare poterunt, nec precio: quia precij gl'e sunt ipsa bona opera q̃ ibi fieri nõ possunt. Joh. ix. Uenit nox q̃n nemo põt opari. Nec mutuo quia sancti de suis meritis nihil eis mutabũt. Unde cum fatue virgines a prudẽtib⁹ oleũ peterent: responderunt eis. Ne forte nõ sufficiat nobis z vobis, Mat. xxv. Nec mẽdicando: qr nullas poterũt inuenire eleemosynas. Prouer. xl. Propter frigus piger arare noluit mendicabit estate z nõ dabitur ei. Nec operãdo quia habebũt manus ligatas, z ideo non poterũt opari. Mat. xxij. Ligatis manib⁹ ꝛc. Quinto augetur eius pena ex ratione fratrũ suorum quo in inferno expectabat. Ideo, dicebat. Rogo ergo te pater vt mittas lazarum in domo fratris mei. ℭ Ista autem petitio fuit ex parte iniqua ex parte fatua, z ex parte puida. Iniqua fuit, quia lazarũ quem viderat miserum iterum volebat ad miseriam destinare. Fienit dñs super lazarum quem suscitauit ex eo q̃ ipsuz sicut dicit Hiero. a d hius mundi miseriam iterum reuocabat. ℭ Secũdo ista petitio fuit fatua ex eo. qõ plus mortuis quam scripturis credẽdũ esse putabat. F

ℭ Mõdũ sit fatuũ asserere dicit Chrys. triplici ratione. Primo quia lazar⁹ resurrexit z multi cũ ipso surrexerunt: z tñ iuxta literaliter sicut exponunt Glose: Dicẽdũ est q̃ iste paterfamilias est dñs sabaoth q̃ plãtauit vineã. i. plebẽ iudaicã. De qua dr. Esa. v. Uinea dñi exercituũ dñs israel ẽ. Ista vinea transiit t dñs de egypto: in terra pmissionis plãtauit. ps. Uineã de egypto eieciſti gentes z plan. eã. Sepe eam circundedit: qr custodia angelorum eam muniuit. Sed pter eoz obstinatam malitiã: ipsa custodia angelica eos deserut. Juxta illud. Hier. lj. Curauim⁹ babilonẽ z nõ est curata derelinquam⁹ eam. Et vocat ipsaz plebẽ iudaicã babyloniã pter cõfusionẽ earũ. Ubi dicit Glo. que dã q̃ audite sunt voces angelorũ in aere dicentiũ. Trãseam⁹ ab hiis sedib⁹. Torcular in ea fodit q̃n legẽ sibi dedit que multos precepit os torq̃bat. Turrẽ edificauit q̃n tẽplũ erexit. Locauit eam agricolis. Iste agricole sunt oparij vinee. De q̃ bus dr. Mat. xx. de illo patrefamilias q̃ oparios in vineã suã cõduxit. Post multos ipis misit seruos. i. prophetas ad recipiendũ fructũ bonorũ operũ. Sz agricole alios secauerũt: vt Esa. alios lapidauerũt vt Eze. alium occiderunt. vt Jer. alũ lapidauerũt vt Zaccha. Tãdem misit filiũ suũ z ullũ extra vineã eiecerũt, q̃extra ciuitatẽ ipz crucifixerũ z occiderũt. Posteaq̃ xps interrogauit eos dicens. Cũ igit dñs vinee venerit q̃d faciet agricolis illis. Inter eos erãt q̃dã simplices z boni q̃ dixerũt. Malos male perdet ꝛc. Erãt etiã q̃dã sapiẽtes q̃ istã parabolã intellexerũt q̃ scz deberẽt xpm occidere. Propter q̃ dñs volebat vineam suã getib⁹ locari. Et iõ rñdernnt vt hr. Lu. xx. Absit q̃ scz xpz occidãt vel vineã q̃at: q̃ aũt hoc facturi erãt audit dñs p pphetã Lapidẽ quẽ re. edi. hic fac. est in caput anguli. Ad hoc lapis iste fuit lapis q̃dã paratꝰ p edificatiõe tẽpli, q̃ tũ nusq̃ cõgrue locari poterat: sz q̃ summato ope posit⁹ est sursuz in angulo ita cõgrue q̃ oẽs mirarent. Iste lapis est xps q̃ fuit a iudeis reprobat⁹: sz a deo in caput anguli posit⁹: qr a deo caput ecclesie est cõstitutus, z ideo inquit: tolleꝝ a vobis regnũ dei. i. ipse Christ⁹, q̃ dicit de seipso. Luc. xvij. Regnũ dei intra vos est z dabit gẽtib⁹. i. illis q̃ recipiẽt fidẽ ei⁹. Uel regnũ dei. i. sacra scriptura z cognitio vni⁹ dei. Uel regnũ dei ad literã. i. regnũ celorum q̃ a iudeis est ablatũ z gẽtib⁹ traditum est Mat. viij. Uenient ab oriẽte z occidẽte z recumbent cũ Abraham, Isaac, z Jacob in regnũ celorũ. Filij aũt regni ejcient in tenebras. postea subdit. Qui ceciderit sup lapidẽ istum cõfringetur. sup quẽ vero ceciderit pteret eum sm Glos.

Ille q̃ credit z tamen peccat cadit sup lapidẽ z non cõteritꝝ sed confringitur: quia ad penitẽtiã reseruat: sed quando quis est infidelis sicut erãt iudei lapis sup eum cadit z cõteritur: qr nunq̃ potest ad penitẽtiã resurgere q̃diu nõ habuerit fidez. Uel tunc aliquis sup lapidẽ cadit quãdo quis peccat q̃diu est in presenti vita: sz tamen nõ cõteritꝝ qr resurgere potest. Secundum autẽ Chrys. Illud quod cadit fortiter cadit propter duas causas, aut pter pondus suũ, aut pter altitudinem nimiam. B ℭ Sic quidam graviter cadunt: qr graue petiũ cõmittunt, aut qr sunt in magnitudine status. z tamẽ qr ad huc in vita presenti sunt sz super lapidẽ cadãt resurgere tñ possunt sz in iudicio post hanc vitã lapis diuine sentẽtie sup eos cadet. z tũc nũq̃ resurgent: qñ mali in corruptionibus deteriores fiunt. Ideo phariseꝝ principes sacerdotũ indignati voluerũt ipsum tenere sz timore ppli, qr sicut prophetã eum habebant nõ fuerũt ausi. B ℭ Mistice aũt vinea istia est ecclesia i qua tor sunt palmites quod differẽtie hoim. Sunt aũt q̃dam palmites q̃ viti adherẽt sed nõ fructificãt. Isti sunt q̃ habent fidẽ, sed non opera, de q̃bus dr Job. xv. Oẽm palmitẽ in me nõ ferẽtem fructum tolleteũ. i. a cõsortio btõrũ. Alij palmites sunt q̃ nec viti adherẽt qr sunt putisi: nec fructificãt. Isti sunt heretici q̃ a Christo sunt p fidẽ precisi, z ideo nullũ bonũ facere possunt, sicut dr. Heb. xj. Sine fide impossibile est placere deo, de talibus dr. Jo. xv. Si quis i me nõ manserit mittetur foras sicut palmes: z colligẽt eũ z in ignẽ mittẽt z ardet, alij palmites sunt qui viti adherẽt z fructũ faciũt, de q̃bus ibidẽ dr. Qui manet in me z ego in eo hic fert fructum. ℭ

ℭ Sepes quã circa istã vineã. i. ecclesie dei posuit signat custodiã angelorũ qua deꝰ ecclesiã ipsam muniuit, ipsi em angeli dei sunt milites dei ecclesie ipsaz custodientes. De q̃bus dr Job. xxv. Nũq̃d est numerus militũ ei⁹. Sicut aũt videm⁹ q̃ i curia terrestris regis sunt quidã milites q̃ semp regẽ associant: z coram illo decertãt. Alij qui castra z ciuitates regni custodiũt, sic i curia regis

celestis sunt q̃dã angeli q̃ ipm associant regẽ z ad eius honorẽ decãtãt sicut cherubin z seraphin. Esa.vj. Clamabãt alter ad alterũ.sctus sctus sctus dñs deꝰ sabaoth deꝰ exercituũ. Job.xxxviij. Cuz me laudarẽt astra matutina z iubilarent oẽs filij dei. Alij sunt q̃ cõtra hostes dei.i. demones pretiant sicut sunt virtutes et potestates Apoc.xij. Factũ est pliũ magnũ in celo Michael z angeli eiꝰ pliabãtur cũ draconc. Et alij sunt q̃ custodiũt puncias: sicut principatꝰ. Alij sunt q̃ custodiũt ciuitates z loca specialia sicut archãgeli alij pſonas singulares sicut angeli. Esa.lxij. Sup muros tuos hierusalẽ cõstitui custodes tota die z nocte non tacebũt. ❡ Torcular q̃ fodit signat crucẽ in qua Xps manibꝰ in deorũ sic fuit calcatꝰ z cõpressus q̃ totꝰ sanguis de eiꝰ corpore exiit. Christꝰ eñ est vua nata de ista vite ꝑginea q̃ dicit. Eccl.xxiiij. Ego quasi vitis fructificaui suauitatẽ odoris. Ista vua fuit alba in natiuitate, qz xps sine omni peccato fuit conceptꝰ z natus. in cruce autẽ facta, est rubea ꝓpter sanguinis aſpsionẽ, vnde angeli admirantes dixerunt quare rubrũ est indumentũ tuum z vestimẽta tua sicut calcantiuz in torculari. Esa.lxiij. Post mortẽ autẽ ista vua remansit nigra. Apoc.vj. Sol factꝰ est niger quasi saccus silicinus. ❡ Turris istius vinee est ipsa fides, de q̃ eccla se offendit aduersus hostes ipsi ei fideles impugnãtur nũc ꝓ prospera mõ per aduersa. ❡ Per prospera impugnat caro mundꝰ z diabolꝰ. Nã caro nititꝝ trahere ad delectabilia: mũdus ad terrenas diuitias, diabolus ad sublimes honores: sz istis resistit fides: qz cõtra delectabilia assumit carnis aſperitatem: cõtra diuitias voluntariã paupertatem cõtra honores humilitatem. Heb.xj. Fide Moyses grandis factus: negauit se esse filiũ filie Pharaonis. Ecce qũo per fidez contẽpsit honores: magis eligẽs affligi cũ populo dei q̃ temporalis peccati habere iucũditatẽ. Ecce per fidẽ vicit carnis molestiã z aſperitatẽ: maiores diuitias existimans thesauro egyptioꝝ prospuz Christi: ecce quia per fidẽ despexit diuitias, de hac etiã turri fidei fideles se dederũt contra aduersa sue sint aduersa imissa a deo: siue a diabolo siue a mũdo. Mat.vij. Dis qui audit verba mea z facit ea assimilabit viro sapienti: q̃ edificauit domũ suã supra petrã, z descendit pluuia z venerunt flumina z flauerunt vẽti z irruerunt in domũ illam: z non cecidit: fundata enim erat supra petram, istud fundamentum preciosum est fides Christi. s. Corin.iij. Fundamentum eñ aliud nemo potest ponere preter id qđ positum est quod est Christus Jesus, qui enim sic est in Christo fundatus non timet plusiam. i. aduersitatem de celo descendentem: nec timet flumina. i. persecutionem a terrenis tyrannis irruẽtem: nec timet ventum. i. tentationem a demonibꝰ qui sunt in aere venientem.

34 ❡ Eadem feria sexta secunde hebdomade. xl. Sermo secundus.

HOmo erat paterfamilias q̃ plantauit vineã. i. quãlibet animam fidelẽ quã paterfamilias. i. deꝰ i corpꝰ ecclie plantauit z ipsam angelice custodie deputauit z quasi sepe muniuit que debet plantari, z fodiꝛ tempore vindemiari. ❡ Circa istã igitur vineã septem per ordinẽ videnda sunt. Primo quare deꝰ paterfamilias vt ad quod dicẽdũ: qz tres familias possidere dicitur seu cognoscitur: vna est in hoc mundo. s. cõgregatio omniũ electorum. Alia est in purgatorio. Tertia est in celo. Illi aũt qui sunt in inferno non sunt de familia dei. s. de familia diaboli: illud repsentat sacerdos: q̃ de corpore xpi faciẽt tres partes ad inuendum q̃ corpus Christi mysticũ in tres ptes est diuisum. ❡ Illa eñ pars quã sacerdos in calicẽ absconditꝝ z i vino cõsecrato infundit signat illã partẽ que est in celo que aboibus penalitatibꝰ absconditur z torrente diuine voluptatis potatur z inebriat. Alie aũt due partes signãt illã q̃ est i mũdo z illã q̃ est i purgatorio: qz illi adhuc multis penalitatibꝰ exponunt: nec plene adhuc diuino amore fruunt. Scdo videndũ est quare anima vinea dicat: ad qđ dictum est q̃ scdm Chrys. sup Mat. Sicut de vinea nascũtur gẽme z ex gẽmis flores: z de floribus: vue: z de vuis vinũ nitet: sic de anima viri iusti nascuntur bone cogitationes tanq̃ gemme, sicut enim gemme sunt principium omniuz fructuũ sic cogitatiões bone sunt principia bonoꝝ operũ, priusq̃ eñ homo aliquid boni faciat illud cogitatione pertractat, z hoc nomen illud principiũ hẽ non possumꝰ a nobis sz a deo. ij. Cor. iij. Nõ q̃ sufficientes simus cogitare aliq̃d boni a nobis z ex nobis: z sicut ex gẽmis nascuntur flores, sic de bonis cogitationibus bone voluntates q̃ sic sunt apud dñz suaues quẽadmodũ odoriferi flores: z sicut ex floribus nascuntur vue, sic de bonis volũtatibꝰ nascũtur bone operationes. Eccliastici. Flores mei fructꝰ honoris z honestatis. Ista aũt duo. s. bonas cogitatiões z bona opera a nobis siꝛ habere nõ possumꝰ sed a deo. Phil.ij. Deꝰ est q̃ operatur in nobis velle z perficere pro sua voluntate. Sicut aũt de vuis vinum elicitur. sic ex bonis operibus etiã in presenti magnũ gaudiũ generatur. Unde super illo. Ps. In custodiendis illis retributio multa. dicit Glo. non tantũ pro eis in futuro dabitur premiũ: sed etiã in eorũ custodiam magnũ est gaudium. ❡ Tertio videndum est quare deꝰ istam vineam custodiat. Ad hoc dicẽdum q̃ fecit propter tres causas. Prima est vt opera sua deus ꝓclarificet: fecit quidẽ creaturam pure spũalem. sicut angelũ, pure corporalem sicut lapidem vel lignũ, z ideo ne in dei opere aliquo modo remaneret aliq̃d incompletum oportuit q̃ deus faceret tertiaz creaturã q̃ corporalẽ z spiritualẽ, z ideo ipsam animam corpori adiunxit. Secũda causa est vt anima in corpore z p corpꝰ multa merita acquireret. Quedã eñ sunt in beatis ala sine corpore põt mereri: sicut i contẽplatiõe dei: z in cognoscẽdo deũ: z ideo oratiõe deũ: in meditãdo de deo: imo se ipa anima in talibꝰ a corpore impeditur. Sap. ix. Corpus quod corrumpitur aggrauat animã z deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem. Alia quedã sunt in quibus anima non potest

meriti nisi in corpore z per corpus, sicut in ieiunãdo z peregrinatiões faciẽdo: z martyriũ sustinẽdo. Tertia causa est vt maiorẽ gloriã perciperet, si enim anima fuisse a corpore separata. fuisset gloriificata tantũ in contemplatione diuinitatis: nũc autem homo glorificat in anima in cõtemplatione diuinitatis: z in corpore in visione humanitatis. ❡ Quarto videndum est q̃ sit sepes huius vinee: ad quod dicẽdum q̃ sepes huius vinee est custodia angelorũ, quelibet eñ anima habet vnũ angelũ ad sui custodiam deputatum: z hoc in quintuplici statu suo. scz dũ est i vtero ne suffocet a diabolo dũ est egressa ab vtero ne a prio baptismo impediat: dum est viuens in mundo: ne ad peccata pertrahatur: dum est i morte ne de fide tentet: vel a confessione impediat: dũ recedit post mortem ne diaboli laqueis capiat. Iste sunt quinq̃ vie quas animas facit in quibus angeli eã custodiunt. ps. Angelis suis deus mandauit de te vt custodiãt z c. Quinto videduz est qualiter ista vinea sit putãda. Ad qđ dicendũ q̃ sicut dicit Amb. Uinea precisa fructificat semiputata frondescit neglecta luxuriat. Uinea enim anime nostre ab omnibꝰ vicijs precisa fructificat bona opera Jo.xv. Oẽm qui fert fructũ purgabit eũ vt fructũ plꝰ afferat. Uinea semiputata id est anima negligenter z semiplene purgata frondescit: qz talis hz multa folia verborũ z paucos fructus operum, z ideo talesa deo sunt maledicti. Sicut patet in ficulnea que habebat tantũ folia: cui dominus maledixit, vt habet Marci.xj. z Mat.xxj. Uinea ergo neglecta: id est a tis nullis vicijs purgata in palmites luxuriat, z ideo non pfert vuas dulces. i. opera deo grata: sz labruscas id est opa deo odiosa. Esa.v. Expectauimus vt faceret vua z fecit labruscas. Jn tali vinea sepe ascendunt vepres concupiscẽtie carnalis. Esa.v. Non putabit z non fodiet z ascẽdet sup eam vepres z spine. ❡ Sexto videndũ est qualiter ista vinea sit fodienda. Et dicẽdũ q̃ fossi vinee quatuor sũt fossores scz pudor, dolor, timor, z amor. Primo pudor quidẽ habet terram durã cordis mollificare. Debet eñ

peccator erubescere de seipso. Rom. vj. Quem ergo fructū habuistis tunc in illis in quibus nunc erubescetis. Talis autē pudor cordium emollit: unde dicebat Job. xxiij. Deus emollivit cor meum vt omnipotens turbauit me. Secundꝰ fossor est dolor qui corda mollitum scindit vomere contritiōis. Joelis. ij. Scindite corda vestra z non vestimenta vestra. Tertius fossor est timor qui omnes lapides. i. peccata omnia q̄ in corde scisso inuenit habet extra proijcere. Eccl. j. Timor domini expellit peccatum. Quartus fossor est amor dei qui omnes palmites infructuosos ad radicem vitis subortos. i. omnes amores mundanos habet euellere z eradicare. Augusti. Qui biberit de fluuio paradisi cuiꝰ gutta maior est oceano restat vt in eo sitis mundi penitus extincta sit. Septimo videndum est de vindemiationibus istiꝰ vineę. Ad qō dicēdū q̄ ista vinea vindemiatur in morte z in iudicio: quando scilicet deo de omnibus operibus nostris rationem reddemus. Sed multi erunt q̄ non dabunt deo vuas dulces id est opera deo suauia: sed vuas felleas. i. peccata venenata. Deute. xxxij. Uua eorum vua fellis: z botri amara. De talibus dicitur Hiere. xiij. cōfusi sūt agricole operuerunt capita sua.

¶ Hodie quidem sunt tres vindemiatores, quis vineam istam vindemiāt. s. auaritia: luxuria, z superbia. De quibus dicitur in ps̄. Vindemiant eam omnes q̄ pretergrediuntur viam: exterminauit eam aper de silua: singularis ferus depastus est eam. Ambulantes per viam sunt auari qui non cessant discurrere. Aper de silua est porcus siluestris: z significat luxuriosum qui efficitur porcinus z immundus. Singularis ferus est superbus: qui vult esse singularis z nullum sup̄ se vult habere. Et est ferus. i. crudelis: quia omnes opprimere. Isti omnes istam vineam sic vindemiant q̄ Xp̄s vix aliquos racemos, id est aliquos pauperes z simplices potest habere. Michee. vij. Ue mihi quoniam factus sum sicut qui colligit, in autumno racemos vindemie.

¶ Homo quidam habuit duos filios: et dixit adolescentior ex illis patri. Luc. xv. In isto euāgelio fit mētio de filio pēcante adhuc so z postmodum conuerso z de patre benigno. Et ideo tria sunt notāda. Primo peccatoris auersio: cuz dicitur. Peregre profectus est in regionem longinquam. Secundo peccatoris conuersio: cum dicitur. In se reuersus. Tertio dei benigna receptio: cum dicitur. Uidit illum pater z misericordia motus est.

¶ Circa primum notandū q̄ peccator a deo se auertens tres miserias incurrit. Prima est qz se a deo elongat. vñ dicit q̄ profectus est in regionē longinquā. ps̄. Longe a pec. tc. Et Prouer. xv. Longe est dominus ab impijs: z tamē in veritate deus non elongat ab homine licet ipse deū: sed homo se elōgat a deo. sicut patet exemplū Dionysius dicēs: q̄ nauis impinguat in petram, non elongatur petra a naui: sed nauis a petra: quanto autem peccator magis se elongat a deo tanto magis appropinquat ad dēs. Sicut homo volens se elongare ab oriente appropinquat ad occidentē: z si elongat se ab austro appropinquat ad aquilonē. In deo em̄ quasi oriēs z occidēs sunt eius misericordia dei preueniente: appropinquat ad eius iustitiam vlciscente. Et qui elongat se ab eius gratia subsequente: appropinquat ad eius potētiā puniente. Sicut patet de Jona q̄ fugere voluit deum precipiētem: z inuenit deum punitem. Secunda miseria peccatoris est: qz omnia bona sua dissipat. Unde dicit. Dissipauit substantiam suaz viuendo luxurioſe: quānis em̄ cetera peccata omnia bona cōsumant, precipue tñ luxuria dissipat omnia bona z temporalia: corporalia z naturalia: spiritualia: z gratuita.

¶ Dissipat quidem corporalia bona, qz ipsum corpus deducit ad consumptionē. j. Cor. vj. Qui fornicatur in corpus suū peccat. s. in sui corporis consumptionem. Dissipat bona sua naturalia: qz memoriam hebetat vt nihil spirituale possit remisci. Rat. onē obnubilat vt nihil spirituale possit intelligere. j. Cor. ij. Anima lis homo nō percipit qui sunt spiritus dei. Dissipat etiā bona gratuita. Chrys. Nulla res sic proficit virtutē: sicut corporalis voluptas. Dissipat bona tēporalia: qz deducit hominē ad paupertatē. Proverb. xxix. Qui nutrit scortū pdit substantiā suam. Tertia miseria est: quia peccator famē tollerat. Jdeo dicit: qz ce pit egere. Nulla em̄ satietas est in deliciis: diuitijs: nec in honoribus. Un̄ Prouer. xxx. dicit q̄ tria sunt insatiabilia: sez infernus: terra sitiens: z ignis. Per infernus significat superbus qz sicut infernus nō satiat animabꝰ: sic z superbus non satiat honoribus. Per terrā significat auaros: quia sicut terra sitiens non satiatur aqua: sic nec auarus pecunia. Per ignez significatur carnalis concupiscentia: qz sicut ignis non satiatur ligno, sic nec cōcupiscentia delectationibus prauis.

¶ Secundo ponitur peccatoris cōuersio. Ad cuius conuersionē tria tangūntur. Primū est status sui recognitio, cū dicitur. In se reuersus dixit. Debet aūt peccator penitens q̄tuor recognoscere sicut dicit. vbi fuit, vbi est, vbi erit, z vbi nō est. Ubi fuit, qm̄ in pctō: z ideo debet dolere. Hiere. ij. Scito qz malū est z amarū reliquisse te dñm d cū tuū. Ubi erit, qz in iudicio: z iō dz timere. ps̄. A iudicijs em̄ tuis timui. Ubi est: qz in miseria: et iō debet gemere z erubescere. ps̄. Heu me qz incolatꝰ meꝰ, plongatꝰ est. Bern. Agnosce vbi es et ingemisce. Ubi nō est: qz nō loco, pprio. s. gloria ad quā ex sua creatione fuerat ordinatꝰ: z ideo dz suspirare z illā cū desiderio petere. ps̄. Unā petij a dño hāc requirā: vt inhabitē in domo dñi, oībꝰ diebꝰ vite mee. Scōm̄ est otis cōfessio, qō notatur cū dr ps̄, peccaui in cospectu tuo. i. coram angelis et sctis dei, z coram te. i. coram te scīēte et vidente. Quigit peccauit coram te qui es iudex meus: multum debeo erubescere et timere. Boetius. Nata est vobis si dissimulare non vultis audacia necessitas probitatis cum omnia agitis ante oculos iudicis cuncta cernentis. Quis peccauit coram angelis dei qui sunt custodes mei: debeo multuz dolere, quia mōrtum in me fuit eos contristauisse. Esaie. xxxiij. Angeli pacis flebūt amare. Quia peccaui coram sctis z curia celesti, q̄ suis meritis me nutriunt, debeo multum dolere z flere: qz ipsam nutricē meā contristaui. Baruch. iij. Cōtristatis nutricez vestrā hierusalē. Tertiū est satisfactio: qō notat cū dr. Fac me sicut vnū de mercenarijs tuis: quasi dicat: paratꝰ sum amodo satisfacere spe mercedis eterne.

¶ Est aūt differētia inter seruū z mercēnariū z filiū. Seruꝰ est q̄ solo timore abstinet a peccato. Mercēnarius est qui intuitu mercedis seruit, z cauet offensam. Filius est qui solo amore seruit z vitat offensam. Jste igitur primo erat seruꝰ qui vni ciuium. i. demoni adherebat: z quando porcos pascebat: id est brutales motus satiabat: sed postea factꝰ mercēnarius qñ spe mercedis vite eterne deo voluit seruire. Sed pater celestis eū filiū fecit qñ ad suā hereditatem eum recepit. Ecce quanta benignitas dei: qz peccatorem de seruitute diaboli extrahit: ipsum tanq̄ mercennarium spe mercedis eterne facit seruire sibi, z tandem tanq̄ filiuz ad eternā hereditatem eum recipit.

¶ Tertio ponitur benigna dei receptio. Recepit em̄ eum velociter: dulciter: honorabiliter: z letanter. Uelociter quidez cū recepit. Unde dicitur. Et accurrēs tc. Semper em̄ deus promptus est in miserando tardus in puniēdo: q̄ aūt sit tardus in puniēdo dicitur Genes. xlij. Cū audisset vocem dei deambulātis in paradiso ad auram post meridiez tc. Ecce qz vadens ad puniendum trangressorē nō currebat: sed deambulabat: id est lento passu incedebat. Et non ibat impulsus ab aura: sed contra auram quando ad puniendum vadit vt sua misericordia sibi resistit. Et non init in meridie statiz qñ Adam peccauit: sed expectauit post meridiem: Uadens vero ad miserandum dicitur q̄ currebat. Nā sicut dicit Chrysostomus. Illud quod homo contra naturam facit pigrefacit. Quia vero deo est contra naturam suā punire: ideo ad puniendū est tardus. Quia secūdum suā naturam est misereri semper z parcere: iō ad parcendo

dum et miserandũ est prompt⁹. Secundo recepit eum dulciter: quod notat cuz dicitur. Cecidit super collum ei⁹. Facit deus erga peccatorẽ ad similitudinẽ vulturis: quia primo cadauera longe videt deinde aduolat, postea incumbit sup eũ, tãdem sibi incorporat. Sic etiã dñs hoc facit: quia cum longe ad huc esset eũ oculis misericordie vidit, deinde accurrens alie misericordie z virtutis ad eũ volauit. Postea collũ eius superincũbit z incidit: z tandẽ eũ deosculans z recõciliãs ipsum sibi tanq̃ membrũ suum incorporauit. Tertio recepit cuz honorabiliter, qz fecit eũ indut stola prima. i. innocẽtia, quam in baptismo induerat: sed p̃ peccũ eam perdiderat: per penitentiã vero eã recuperauerat. Sed qz non sufficit habere innocentiã: nisi fiant bona opa nõ sufficit abstinentia a malo, nisi fiat qđ bonuz est: ideo subditur. Et date anulũ in manu ei⁹. i. gratiã operandi. Gratia eñ dei est anul⁹ siue signaculũ quo signant serui dei a seruis diaboli. De quo signo dicit. ij. Thimo. ij. Firmũ fundamentũ dei stat habens signaculum hoc. Cognouit dñs qui sunt ei⁹. Sed qz in operãdo multa aduersa incurrũt: ideo indigent forti patientia. Et hoc est qđ dr. Et calcamentũ in pedes eius. Calciamẽta eñ pedes muniũt contra durticiã vie: z ideo significant cõstantiam contra aduersa. F

¶ Quarto ipsum recepit gratanter. Unde dr. Manducemus z epulemur. In cõuersione eñ pctõrũ magnũ est gaudiũ. Juxta illud. Lu. xv. Gaudiũ est angelis dei sup vno peccatore pniam agẽte ꝛc. Naz gaudent de⁹, angeli, z oẽs sancti. Jõ dr Esa. lv. In letitia egrediemini: scz de peccatis, z i pace deducemini, scz ad penitẽtiã Mõtes. i. altitudo z sublimitas psonarũ z colles. i. altitudo angelorũ cantabũt corãvo bis laudẽ: z ois lingua regionis. i. collegium omnium sanctorũ plaudent manibus.

Jo ¶ Eodẽ sabbato scõe heb. xl. Ser. ij.

Fili tu semper mecum es, z ola mea tua sũt. Quãuis ista verba dixerit pater filio q̃ secũ remanserat, vt ipm placaret: pãt tñ esse verba virginis loquẽtis ad filiũ z dicẽtis. Fili tu sp mecum es ꝛc. In quibus verbis tria notant. Primũ est ex parte virginis materna dilectio: cũ vocat eũ filium dicẽs fili. Secũ ex parte xp̃i cũ matre indiuisibilis habitatio: cũ subdit Tu semp meũ es. Tertiũ est ex parte vtriusq̃ oim bonoꝝ communicatio: cũ subdit Oia mea tua sunt. B

¶ Circa primũ notãdũ q̃ dicta virgo fuit vera mr̃ xp̃i, z nõ tantũ vera mater: sed etiã fuit studiosa z pia mr̃. Vera quidem mater fuit: qz materiaz carnis dedit sibi cõuenientẽ, locũ in vtero sibi tribuit: z cõuenientes nutrimẽtũ sibi ministrauit. Ista enim tria faciunt veram matrẽ. Sap. vij. Invente matris mee figuratus sum caro: ecce qz christ⁹ in vtero locũ cõuenientẽ a matre habuit: decẽ mensiũ tpe coagulatus sum in sanguine ex semine hominis: ecce qz christ⁹ materiã corporis a virgine sumpsit: z ideo dicit ex semine hois tam sumpsit. i. ex, sanguine hois. Alij eñ hoies formãtur ex semine hominũ. Christ⁹ vero ex semine. i. sanguine hois. i. virginis. Et fed̃ delectamento somnij cõuenientis ecce qz accepit conuenientes nutrimentũ quo in vtero nutriebat z delectabat. Sedo fuit sollicita z studiosa mater. Adeo ad̃ studiosa fuit q̃ sicut dicit Berñ. Oia opa misericordie circa psonã filij exhibuit. Jps eñ indumẽto carnis indutus: ip̃m i hospitio vteri sui nouẽ mensib⁹ tenuit: ip̃m lacte virgineo nutriuit z potauit: ip̃m puerilẽ etatẽ infirmũ fouit: ip̃m in carcere crucis positũ visitauit: ei⁹ sepulture interfuit. Tertio fuit mater pia. Fons eñ pietatis nouẽ mensib⁹ in vtero suo habitauit z ideo tota pietate resplenduit. B

¶ Jdeo similat auroze soli z lune armate q̃ acies, z maris stelle. Canti. x. Quę est ista q̃ progreditur q̃si auroza cõsurgens pulchra vt luna, electa, vt sol, terribilis vt castroꝝ acies ordinata? Assimilat enim auroze: qz ei⁹ misericordia oibus est necessaria. Sicut ei auroza est media inter noctẽ z diẽ: sic z ipsa est mediatrix inter deũ z hominẽ. Assimilat lune: qz ei⁹ misericordia oibus est vicinior. Sicut et luna pre ceteris planetis terre magis est vicina sic et ipsa pre ceteris sctis pctõribus magis propinqua. Assimilat soli: qz ei⁹ mia est cõmunior. Sicut enim sol lucez z calorẽ oibus tribuit: sic et ipsa lucẽ et calorẽ ei⁹ mie oibus expendit. Assimilatur ar mate acie: qz eius misericordia oibus est potẽtior. Qz ipsa hostes. i. dem̃ones contert et expellit, et eis terribilis existit. Nihilominꝰ assimilatur stellę maris: qz eius misericordia est oib⁹ diuturnior. Sicut enim ceteris stellis occidẽti bus stella marz nõ occidit: sic ceterz sctis nõ exaudiẽtibus maria tñ nõ deserit. C

Secõdo ponit ex parte xp̃i indiuisibilis et matre habitatio: cũ dr. Tu semp mecum es. Xp̃s enim semp cũ matre fuit i triplici statu suo. s. dũ esset in mr̃is vtero: dũ viueret in mũdo: z dum recessit de mundo. Nã dũ esset in vtero mr̃is ipsam sanctificauit: dũ viueret in mũdo ipam ab oi pctõ preseruauit: dũ recessit de mũdo, ipaz gloriosam totã z illuminosam fecit. D

¶ Primo igit ipsam sanctificauit. Tres dẽ sunt cõceptiones z natiuitates. Una qđ sine pctõ cõcipit z sine pctõ nascitur. Et hoc modo nõ est cõceptus z nat⁹ sine pctõ nisi sol⁹ xp̃s q̃ fuit cõcept⁹, z natus sine pctõ. Alia est qua quis cũ peccato cõcipitur z cũ pctõ nascit: z ista est conceptio nr̃a z natiuitas nr̃a: qz cũ peccato cõcipimur z cum pctõ nascimur. Alia est media qua q̃s cum pctõ concipitur z sine pctõ nascit: z ꝑm Berñ. talis fuit conceptio z natiuitas beate virginis. Fuit eñ vt asserit in epla ad canonicos lugdunẽ. cũ pctõ originali cõcepta: z sine pctõ nata: qz a spũ sctõ fuit sanctificata z oi ab peccato mundata: z iõ ꝑm Berñ. fuit ali sancta q̃ nata. Ista triplex differẽtia tangitur Job. iij. vbi loquit de nocte originalis culpe dicẽs. Pereat dies in qua natus sum: z nox in qua dictũ est cõcept⁹ est hõ. Obtenebrentur stelle caligine ei⁹ expectet lucẽ z nõ videat: nec ortum surgẽtis auroze. Ecce qz hic nominat lucẽ auroram et stellas. Per solẽ xp̃s, per auroram virgo maria, p stellas ceteri sancti qui illuminant. Nox igitur originalis culpe non vidit christum: nec q̃tũ ad conceptum, nec q̃tum ad ortũ ideo dicit. Expectet lucẽ et non videat. Auroza ꝛ id est virginem beatã vidit q̃tũ ad conceptũ: sed nõ vidit q̃tũ ad ortũ. Et ideo dicit. Nec ortuz surgẽtis auroze. Stellas aũt. i. viros sanctos ipa nox originalis cõcupiscentie vidit, z in cõceptu et in ortu. Et ideo ex toto obtenebrati sunt, z habent tenebrosum cõceptũ: z tenebrosum ortũ. Jdeo dicitur. Obtenebrent stelle caligine ei⁹. Secõdo fuit secũ dũ viueret in mundo: qz ab omni pctõ cõseruauit. Fuit eñ vt pulchre deducit sanct⁹ Thomas tertia pte q̃stiõe. xxvij. ar. iij. fine pctõ n. originali, originali, z venali. Rari sũt q̃ sibi caueãt a pctõ mortali: rariores qui sibi caueãt a venali: rarissimi q̃ nas cuntur sine originali. Jõ dr rarissimi, qz nõ fuerũt nisi treo i veteri z nouo testamẽto: scz xp̃s. Hieremias. Joh. baptista de beata virgine dicit Cant. iij. Tota pulchra es amica mea. z macula non est in te. Ipsa enim fuit pulchra quia ab omni peccato mortali penitus elongata. Ipsa fuit tota pulchra: quia in carne et anima ab oi originali aliena. Ipsa fuit sine macula: qz ab oi venali immunis effecta. Tertio fuit secũ quando eripuit de mũdo, quia ipsam totam gloriosam z luminosam fecit. Nec est illa mulier de qua dicitur Apocal. xij. Mulier amicta sole et luna sub pedib⁹ eius: z in capite eius corona stellarũ duodecim, z in vtero habens ꝛc. E

¶ Ipsa enim est luminosa a parte superiori: qz habet coronaz stellarum in capite. Duodecim stelle sũt, duodecim ordines scz nouẽ ordines angelorũ, z tres hominũ scz martyrũ, cõfessorũ, z virginuz, isti oẽs eã coronãt. Est luminosa a parte inferiori: ideo dicit. Et luna sub pedib⁹ ei⁹. Per lunã significatur ecclesia quam sub pedibus habet: qz eã sub protectione tenet. Et luminosa z ex parte exteriori, qz est amicta sole. i. glorificata corpore. Et luminosa ex pte interiori: qz in vtero habens. Ipsa enim diuinum splendorem in vtero habuit: z tota luminosa remansit.

F ¶ Tertio ponit ex pte mr̃is z filij dicens oim cõmunicatio: iõ dr. Omnia mea tua sunt. Oia eñ q̃ fuerunt filij fuerunt z matris: z econuerso. Filius tria habuit: scz carnẽ, animã, z diuinitatẽ: et ista fuerunt virginis: scz caro per generationẽ, anima per amorẽ, diuinitas p fruitionẽ.

Can.vlti. Que est ista q̄ ascendit de deserto:delicie sī affluāt.z innixa sup dilectum suū. Caro xp̄i z virginis fuit terra:sz nō terra ozti,sz deserti:qz ab oi humoze cōcupiscentie fuit arida,z nulli vicio vnq̄ apta fuit. Et ideo ambo in deserto fuerūt habitatozes:qz carnē clausam z integrā habuerūt. Fuit etiam affluēs delicijs inquantū delectabaī in cōtēplatiōe z fruitiōe deitatis. Fuit etiā sup dilectū innixa inquātū ipsa eiº anime p amorē fuit conūcta. Ola etiā q̄ fuerūt in matre,fuerunt filij.i.a filio. s.eiº humilitas,virginitas, fecūditas. A filio q̄dā habuit humilitatē suā q̄ tāta fuit q̄ deū de celo ad se traxit. Can.i. Cū esset rex in accubitu suo.i.in sinu proteruo:nardus mea dedit odorem suuz. Nardus est herba parua z odorifera:et significat humilitatē marie.ad cuiº odorē xp̄s in eiº vterū venit. Ille est vnicornis q̄ a nemine capi potest nisi a puella dū in sinu eiº caput reclinat. Scō a filio habuit virginitatē suaz q̄ tanta fuit q̄ etiā alioz cozdi penetrabat,z oēs motº prauos extinguebat. Un q̄uis pulcherrima fuit:a nullo tñ vnq̄ potuit concupisci ex eo q̄ eiº puritas penetrabat ola cozda z ea reddebat casta. Ideo assimilat myrre z cedro. Sicut em̄ odor myrre expellit vermes,z cedrus expellit serpentes:sic eiº puritas expellebat de cozdib⁹ alioz oēs motº brutales. Tertio a filio habuit fecūditatē q̄ tāta fuit q̄ matrē fecūdauit z totū mūdū saciauit,recreauit, z recōciliauit. Fuit em̄ tāq̄ arbor fecūda nobis illuz fructū attulit. De quo dicitur Luce.i. Benedicet⁹ fructus ventris tui. Cuius odor patrē reconciliauit.vt possit dicere Gene.xxvij. Ecce odor filij mei,sicut odor agri pleni. Cuiº sapor totū mūdū delectauit. Ecclesiastici.ix. Breuis est in volatilibus apis:z initiuz dulcoris hz fructº eiº. Cuiº color.i.species z visio faciei beatitudinē facit. Joā.xvij. Hec ē vita eterna vt cognoscāt te solū verū deū.

37 ¶Dñica tertia q̄dragesime. Ser.j.

Ratiesº eyciēs

demoniuz z illud erat mutum Luce.xj. Quis diabolº in isto tempore quadragesimali magis exercet conatus sue tentationis:ideo ecclesia in duabº dñicis precedentibus z in ista:rentationes suas admonet esse euendas. A ¶Coruz em̄ quos tentat, quatuor sunt genera. Quosdā em̄ tentat, sz nequaq̄ superat Jsti significanī p tentationē christi. Alios tētat z superat,et g diuersa vicia verat:isti significantur p filiā mulieris chananee. Un dr Wath.xv. Filia mea male a demonio verat. Alios tentat z superat sz tñ postmodū p contritionē expellit:isti significanī p tñ demoniacū q̄ curatº fuit. Alios tētat z fugat, sz postmodū fugat:sed tādē postmodū ad eos redit. Jsti significantur p hoc q̄ dicit Jste autē demoniacº nō tm̄ mutº erat,sed etiā cecº:vt dr Wath.xij.z ideo p eū peccator significat. B ¶Circa eiº curationē xp̄s ostendit suā potētiā,sapiētiā, z bonitatē. Primo q̄dē triplex opus magne potētie circa eū ostēditur. Primū est qz demoniū ab eo expulit Peccator enim in domū cordis sui demoniū cōducit:sed christus tanq̄ malū pensionarium de domo expellit. C ¶In tribº em̄ casibus dicitur Apoc.xvij. Facta est babylō habitatio demoniorum.quo ad peccatum auaricie,quia auaritia est simula chiroruz seruitus:vt dicitur Colº iij. Et custodia omnis spiritus immundi quo ad peccatum luxurie et custodia omnis voluceris immunde quo ad peccatū superbie. Tertio de domo cōducta expelli quis potest quando dominus eiº caret habitatione z eam vult habere. D ¶In anima sunt tres domus in quibus dominus habitare vult.scz memoria intelligentia et voluntas:et ideo diabolus merito debet expelli. In domo q̄dez memorie vult habitare per suorum beneficiorum recordationem. ps. Memor fui dierum antiquorum:meditatus sum omnibus operibus tuis.ꝛc. In domo intelligentie vult habitare per peccatorum nostrorum contritam meditationem Esaie.xxxviij. Recogitabo tibi omnes annos meos:i amaritudine anime mee. In domo voluntatis vult habitare per sui continuam dilectionem. Unde postq̄ dñs dixit Joan.xiij. Si quis diligit me:sermonem meum seruabit. Et subdit. Et ad euz veniemus z mansionem apud eum faciemus. E ¶Secundū opus potentie fuit quando mato loquelā restituit,peccator quando ego loquatur tamē mutus est. Deus em̄ dedit homini linguam ad tria officia:scz vt deuz laudet,vt primum edificet,se de peccatis suis accuset. sed peccator est mutus,quia deū nō laudat,sed blasphemat Josh.ij. Nomen em̄ dei per vos blasphematur inter gentes. Unde propheta. Oēs creaturas ad deum laudandum inuitat: inter ceteras dracones infernum serpentes dicēs. Laudate dominū de terra:draones z omnes abyssi. Item serpentes z volucres pennate nusq̄ autem inuitat superbos,auaros,z luxuriosos:quia tales non laudāt dominum:sed blasphemāt: et quo videt q̄ peccatores sunt peiores demonib⁹ serpētib⁹ z inferno. Scō peccator est mutº,qz primū non edificat:sed scandalizat. Eccl.xxvij. Lingua tertia multos cōmouit:et dispersit eos de gente in gentē. Prima lingua est diuina siue angelica q̄ est p fectoz cuiº est loq̄ es q̄ sunt ad laudē z edificationem primi. Eccl.xj. Dedit mihi dñs linguā meā:z in ipa laudabo eū. Scōa lingua est hūana q̄ est lingua imperfectoz cuiº est loquī de mūdo,z de his q̄ requrit necessitas hūana.i. Joā. iij. Ipsi de mūdo sunt, z ideo de mundo loquunt:z mūdus eos audit. Tertia lingua est diabolica:z ista lingua est puerorū holim cuiº est detrahere z mendaciuz dicere. Joā.viij. Cū loquit mendaciū, ex propriis loquitur. Qui igit deū laudat z proximū edificat: ille loquit prima lingua.i.angelica siue diuina: qui secularia negocia pertractat,ille loquit lingua secūda.i. humana q̄ proximū scandalizat, ille loquit lingua tertia.s. diabolica. F ¶Tertio petōr est mutº,qz de suis peccatis in cōfessione sua nō accusat. cū tamen dicat Prouer.xviij. Justus in principio sermonis iustº est sui. Peccator enim habet principiū.s. malā cogitationē: hz et medium sez malū cōsensum:habet z finē. s. malū opus nō tātū media.i. malum consensum sed etiā principiū. i. malas cogitationes z delectatiōes. Tertio opº potētie fuit qz sib⁹ lumen restituit:signū est aūt q̄ peccator est illuminatus qñ videt ante z retro:a dextris z a sinistris:sicut de sanctis animalibus Apoc.iiij. q̄ plena erāt oculis ante z retro : z in circuitu. Ille videt retro qui considerat peccata sua, et habet inde dolorē. Ille videt ante q̄ considerat dei iudicium,z inde habet timorē. Ille videt a dextris q̄ considerat mundi p spera q̄ sint vana z ad ea nō allicitur per amorē. Ille videt a sinistris q̄ considerat aduersa q̄ sint breuia z inde nō frāgit p desperationē. G ¶Scō xp̄s ostendit suā sapientiā in caliginis toz pfutione: dicebāt em̄ xp̄m expellere demonia i beelzebub pncipe demoniorū,sed xp̄s ostēdit p quatuor rōnes nō esse vera que dicebāt. Prima assumit a parte demoniorū:talis est:si em̄ in aliquo regno aliqua diuisio oriī opz q̄ ad nihilum redigat. Si ergo demones mutuo se expellerēt sibīnicē cōtrarij essent:z ideo iā ad nihilū redacti essent:z in malorū cordibus nō regnarent qđ tamen vero non est:imo regnāt: z ideo diuisi non sunt. Jsta ratio adinuatur per illud quod dicit hiero. Concordia parue res crescunt: discordia maxi-

me dilabūtur. Scōa rō sumit ex parte in deo⁹ z apl⁹, z ē talis: filij vestri.i. apostoli mei de vobis ꝓgeniti expellūt demones virtute nois mei: vt filij vestri.i. exorcistæ vestri expellūt demones virtute exorcismi. Si igit illo⁹ electionē deo attribuit is: meaz quoq; similiter attribuere deo debetis. Jsta rō adiuuat p illud qō ⁹ in hystoria scholastica q̄ Salomō fecit q̄s dam exorcismos p quos exorcizte indeorū demones expellebāt. Tertia rō sumit ex parte christi z ipsi⁹ diaboli, z est talis. Diabol⁹ tanq̄ fortis mūdū tanq̄ castrū suum pacifice possidebat: sz ego fortior ipsum vici z ligauit: ex quo igit ego sum fortior z ipm vici ligatū teneo ei⁹ auxilio nō indigeo. Jsta rō adiuuat p illud quod dicit. ij. Petri. ij. A quo quis superat⁹ est, hui⁹ z seruus est. Quarta rō sumit a parte xpi z ipso⁹ demonū, z est talis. Ego et diabol⁹ habem⁹ cōtrariā voluntatē quia qui est mecū: cōtra me est: ego em̄ volo oē bonū, ille omne malū: ego humilitatē, ille superbiā: habem⁹ em̄ cōtrariam operationē qz qui nō colligit mecum dispergit: ego em̄ colligo homines ad dei veritatē, ille dispergit ad erroꝛem: ego colligo ad virtutes, ille dispgit ad vicia. Jsta rō adiuuat per illud qō dicit. ij. Cor⁹. vj. Que cōuentio christi ad belial: aut que sotietas lucis ad tenebras? Tertio ostēdit christus suam bonitatem: z hoc in sua benigna ammonitiōe qua nos ammonet vt recidiuum caueam⁹ cū dicit. Cū immundus spiritus exierit ab homine: z pōt intelligi de iudeis vt sit sensus: vos dicitis q ego ejcio demonia in principe demoniorū: sz ego possem dicere de vobis q principe ante legem habebatis vnum demonē qui vos faciebat idolatrare: sed mō habetis septem. i. omnes quia per septenarium numerum vniuersitas designat. qui sz vobis suadent vt me debeatis occidere. Uel potest intelligi de recidiuantibus vt sit sensus q̄uis diabolum vexerim z ligauerim, tamē nullus de se cōfidat: quoniam quādo ab alio expellitur vadit ad perfectos: z inueniens eos sine humore viciorū redit ad primos, et assumens omnes modos tentandi tā nequiter eos tentat q̄ sepe eos vincit et superat.

IN beelzebub

Pncipe demonio⁹ ejcit demonia Judei miracula christi deprauabant: z ea principi demonio⁹ attribuebant quem beelzebub appellabāt. Idolo em̄ qō fecerant derisionis causa appellabāt beelzebub qō sonat vir muscarum propter sordes sanguinis immolatici quem musce sequebant. In isto idolo principes demoniorum iudei asserebāt habitare: z in tali principe xpm miracula sua facere dicebāt. Ex hoc ergo videtur q̄ inter demones sunt aliqui principes. Videamus igit qui sunt principes, z qualiter expellantur. A Circa primū notandū q̄ inter demones sunt quatuor principes q̄ specialibus vicijs dominantur siue principantur. Unus est qui preest superbie, et vocatur lucifer. de quo dicit Esaie. xiij. Quō cecidisti de celo lucifer. Jste multos subditos habet quib⁹ principatur. Job. xxj. Ipse est rex sup omnes filios superbie. Alij⁹ est qui preest luxurie et vocat̄ asmodeꝰ de quo habet Thobi. iij. Qui interfecit septem viros sarre. Odit enim legitimū matrimoniū z diligit adulterium. et ideo per hunc modū volebat illā puellā in adulteriū ducere vt sz postq̄m̄ potuerat legitimo matrimonio vti cogeret ad fornicationē labi. z iste multos hz subditos quibus principatur. Quia sicut dr. i. Joh. v. Tot⁹ mundus in maligno positus est. id est i maligno igne purgatorij. Tertius est qui preest auaricie z vocatur mamona. Mat. vj. Nō potestis deo seruire z māmone. Est aūt māmona vt dicit Gl. nomen demonis q̄ preest diuitijs non q̄ in ei⁹ potestate sint: sz q̄ eis vtitur ad decipiēdū. Et iste multos hz subditos quibus principatur iuxta illud Hiere. vi. A maiore vsq; ad minorem oēs auaritie student. Quart⁹ est q̄ preest immūdis cogitationib⁹ z odijs z rancoribus⁹ z malis voluptatib⁹: z vocat̄ Beelzebub. i. vir muscarum. Immittit em̄ muscas. i. cogitationes immundas. q̄ dicuntur musce: q̄ ad ea mā sepe volant z ipsam molestāt sicut ea maculant. Jste habet multos subditos q̄

bet principat: qz sicut dicitur Prouerb. xx. Quis pōt dicere mundū est cor meum purus sum in petō. B Uiso qui sunt isti principes: videam⁹ qualiter expellātur. Circa qō sciēdū q̄ diabolus est seruens: vt habet Geñ. iij. Serpēs aūt magis p quatuor expellitur. Primo per odorē vince florētis qz naturaliter illū odorem odit z ipsum fugit. Scōo per sputū homines ieiunātis. Dicit em̄ Amb. in exame non q̄ tanta est vis ieiunij vt moriat serpens si gustauerit sputū hominis ieiuni. Tertio per denudationē hois. Nā sicut dicitur in hystoria scholastica. Serpēs in domiñe vestitū insilit nudū fugit. Et ratio assignat ibidē. Quia q̄ deus posuit inimicitias inter serpentē z mulierē z semen eius: tūc homo erat nudus: z ideo naturaliter fugit hoiem nudū tanq̄ inimicū. Quarto p carmina incātatoria. Uñ quando incantari se sentit vnā aurem in terram figit z aliam cū cauda claudit ne vocem incātatoris exaudiat. ps. Sicut aspidis surde z obturātis aures suas. Ita⁹ igit demō sz lucifer qui p̄ est superbie expellit per odorē vince florentis. i. per humilitatē cordis. Humilitas em̄ tanti est odorifera q̄ eius odor deum trahit, demonē expellit z eius tentamēta confringit. Trahit quidem deum. sicut patet in bta virgine: que traxit ad se deum sua humilitate. Cant. j. Cum esset rex in accubitu suo: nardus mea dedit odorem suauitatis. Est aūt nardus humilis z odorifera herba: z signat humilitatē virginis: cuius odor in celū ascēdit z xpm ad se descēdere fecit. Iste ēt odor demones expellit. Unde legit de beato Antonio q̄ diabol⁹ dixit ei: si tu vigilas: ego sopnū non capio. si tu ieiunas. ego cibū nō sumo: si tu humilitas contēnis: ego terrenū nihil possideo: vnū solū in te est quod expellit me. s. sola humilitas tua. Iste etiā odor tentamēta diaboli frangit. Uñ legit in Uitis patrū q̄ quidā sanctus vidit totum mundū laqueis plenū. Ipse vero suspirans clamauit. O dñe ds istos laqueos quis penetrabit. Et rñsum est ei: humilitas. Scōo demō est asmodeꝰ q̄ est pater luxurie: iste expellitur per sputū hominis ieiunantis, et est per ieiunij z mortificationem carnis. Mat. ix. Hoc genꝰ demoniorū in nullo potest exire nisi in ieiunio z in oratiōe. Taliter se mortificabat q̄ dicebat. j. Cor. x. Ego enim sic pugno nō quasi aerē verberās sed castigo corpus meum: z in seruitutem redigo. C Quidā em̄ sunt q̄ seipsos macerant solum voluntate sicut procrastinantes q̄ proponūt in futuro tm̄ penitentiā agere, sed illud incertum est. Cōtra quos dicit apl's. Sic curo nō quasi incertū: futura em̄ sunt incerta. Eccl. ix. Ota in futurū seruat incerta. Alij autem sunt qui istam macerationē habēt in ore sicut sunt simulatores z verbosi p̄dicatores z hipocrite. Quidā em̄ se dicunt grauem penitentiam facere z nullam facūt. Alij graues penitentias predicant et inducunt: z ipsi modicas facere nolunt. iuxta illud Mat. xxiij. Alligāt em̄ onera gravia z importabilia z imponunt humeros hoim: digito aūt mouere nolūt. Isti tota die sermonib⁹ suis aerē verberāt, qz vox aeris est tenuissimus ictus. Et cōtra hos dicit apl's. Pugno nō quasi aerē verberans. Alij sunt veri penitentes qui corp⁹ suum castigant ipsum ieiunijs disciplinādo z refrenant huius concupiscētias extinguēdo. Jdeo subdit. Sed castigo corpus meum z in seruitutē redigo. Tertius demon est qui p̄est auaritie. Et iste, expellitur per denudationē. i. p abiectionē rerum temporaliū. Jsta aūt sit aliqñ totaliter. Juxta illud Mat. xix. Si vis pfect⁹ esse vade z vende oia que habes z da pauperibus. Aliqñ fit particulariter. Juxta illud Luc. xj. Quod superest date elemosynā ꝛc. i. de his q̄ vobis supersunt. Aliqñ nullo modo fit: sicut ptz in auaris qui nihil dare volūt. Job. xx. Non remānsit de cibo eius: z propterea nihil remansit de bonis illi⁹. Eccl. xj. Nūc mā ducas de bonis meis solas: z nescit q̄ tps precedat z ola relinquat alijs. Illos igit q̄ nullo mō volūt se de bonis suis denudare, nec aliq̄d pauperib⁹ tribuere sed volunt esse diuitijs sarcinati diabol⁹ serpēs infernalis inuadit. j. Thi. vj. Qui volunt diuites fieri incidūt in tētationes diaboli cas. Illos aūt q̄ totaliter se denudant id est qui ola mūdana derelinqūt et illos q̄ particulariter. i. qui de sua abundantia

eleemosinas facit: diabol⁹ fugit. Eleemosyna em̃ expellit peccatū expellit diabolū. Eccl'.iij. Ignē ardētē extinguit aq̃ et eleemosyna resistit petō. Expellit etiaz diabolū i morte: qz quādo animā plenā operib⁹ misericordie inuenit: ab ea confus⁹ recedit. sicut patet in sancto martino Expellit post mortē qz scutum, et lancea cōtra eū. Uñ de eleemosyna. Eccl'.xxviij. Super scutū petētis et lancea aduersus inimicū tuū pugna. Quartus demō scilicet beelzebub. q̃ interpretat̃ vir muscarū expellit per icātationē. i. per cōfessionē. Sicut aūt musce sup carbones mortuos residēt, sup tepidos volitāt. ignitos autem fugiunt. Sic male cogitatiōes seu tētationes residunt sup corda in dei amore frigida. volitāt sup tepida sed fugiūt corda in dei amore inflammata. Iste autē demon expellunt vt dictū est per incātationez. Incātatores dei sunt ipsi sacerdotes qui serpentē infernalē incantant quando sup caput peccatoris absolutionē faciūt. Et qz diabol⁹ sic se videt p confessionem expelli ideo ipsam cōfessionē nititur impedire ad similitudinē lupi qui nō capit ouē. i. hominē per pedē: sed dimittit ipm ire ad ecclesiā, nec per aurez, sed dimittit eū ire ad p̄dicationē, nec per man⁹: sed dimittit enz extēdere manū ad pauperē: sed capit ipsum per gulaz ne possit cōfessionē emittere. Aug. Nec enim diabolo acriores dolores infligimus q̃ cum plagas peccatorum nostrorum confitendo et penitendo sanamus.

39 Feria secūda.iij.hebdomade.xl.

Sermo primus.

Ganta audiuimus facta in capharnaum: fac et hic in patria tua. Luce.iij. Ad intelligendā istoriam istius euangelij. Notandum q̃ cōpatriote christi illi scilicet de Nazareth vbi christus fuit nutritus, conceptus, et conuersatus ipsum despiciebat, in ipsum non credebant: et sibi inuidebant. Despiciebāt quidē ipsum propter genus in finum q̃ nouerāt. et qz apud se nutritū et p etatū tēpora p̃fecisse videbāt et nō credebāt miracula q̃ de ipo referebant. Uñ ōr Mar.vj. Abūt Jesus patriā suā et dicebāt. Uñ huic oia ista q̃ sapiētia q̃ data est illi et virtutes tales q̃ manus efficiunt. Nōne iste est faber filius marie frater Jacobi et Joseph: et Judē de et Simonis? Nōne et sorores ei⁹ hic nobiscum sunt? ecce quāta despectio. Et sequit. Et mirabat Jesus propter incredulitatē eorū: ecce quāta incredulitas. et quātē eorū: ecce quāta incredulitas. et quātam lcredulitatē tantā habebāt etiā inuidiam. Qz sicut dicit Piero. Proprie natura leest cines cinib⁹ inuidere: Qui gitur erāt supbi increduli, et inuidi, ideo xp̃s tot ibi miracula nō fecit sicut fecit in capharnaū et in alijs terris. Unde ōr Mar.vj. Et nō poterat ibi vllā virtutē facere. nisi q̃ paucos infirmos impositis manib⁹ curauit: et nō poterat scz inflitta sua: quia illi indigni erāt. Cuz ergo quis dā vice xp̃s in nazareth veniret accesserūt ad eum compatriote sui dicētes illud quot refert hic Luquāte audiuimus in capharnaū fac et hic in patria nostra: quasi dicat. Cū magis te nearis tnis ppatriotis q̃ alteni genis hā ficia tua q̃ alijs impēdis et miracula tua q̃ alijs facis deberes hic multomagis facere. xp̃s aūt rñdit eis. q̃ si iter eos miracula non faciebat hoc non erat q̃ scz patriā despiceret quā sua natiuitate honorauerat. vel ppter hoc q̃ impotens esset sed qz ipsi indigni erāt. Tūc ppter superbiam: qz eū despiciebāt. Tñ propter eorum incredulitatē qz in ipsum non credebant. Tum ppter eorū inuidiā quia sibi inuidebāt: et ideo ipsum nō honorabant, sed ipsum despiciebant. cum tamē alieni gene ipsum honorabāt. Et ideo illis plura miracula faciebat: qz magis digni erāt. Et hoc est qō subditur. Amen dico vobis qz nemo ppheta accept⁹ est i patria sua. Iste autē duo scz ppheta aliquādo magis apud extraneos q̃ apō domesticos honorentur. Et aliquando ppheta enter extraneos plures q̃ inter domesticos virtutes operanē, ostenditur duplici exemplo helie et elizei. quod enīz maiori honore habeanē apō extraneos q̃ domesticos ostēditur exemplo helie. q̃ a iudeis expellebatur et contēnebāt. a gēbꝰ aūt honorabāt. Sicut ptz: qz cū multe alie vidue in israel essent. ñ et nulla fuit digna eū recipere nisi vidua apō sarepā sydonie, q̃ eū honorifice recepit. q̃ vero prophete inter extraneos aliquādo plura miracula faciebāt q̃ inter domesticos ostēdit exēplo helizei prophete q̃ multis leprosis in iudea existētib⁹: nullus tamē mūdat⁹ est q̃ naamā syrus. Illi aūt hoc meditēes: quia scilicet eos indignos reputaret. iter quos miracula faceret indignati sunt et duxerūt eum vsq̃ ad superciliū montis vt precipitarēt eum. In hoc sicut dicit Beda. Petores sunt discipuli dei magistro suo diabolo. Ille em̃ ait. Mitte te deorsum. Isti ꝛo de facto mittere nati sunt: sz q̃m dñs nō elegerat morti p precipitium: sed per crucis patibulū. Quoniā nondum venerat hora mortis sue. ideo de manibus eorū exiit. et sicut dicit Beda et habetur in glosa quod cum dñs de manib⁹ eorū lapi⁹ de rupe descē disset: atq̃ ipsa rupe latere vellet subito ad tactū dñice vestis saxū illud subterfugit, et ad instar cere resolutū quendam situm in quo dominicum corpus recipere posset efficit: tante quippe capacitatis quāte ipsum corpus extitit quātitatis in quo liniamēta et rugevestisque a tergo domini fuerāt velut de manu sculptoris ipressa fernant. In hoc igitur euāgelio tangitur duplex hystoria scilicet de elya et elyseo. Circa hystoriaz helye instruimur circa duo: scilicet vt mundanos strepitus fugiamus, et vt eleemosynis insistam⁹. Helyas quidē vt habetur iij. Reg. xv. Ad p̃ceptū domini mūdanos strepitus fugit et in solitudine habitauit ibiq̃ domin⁹ eū pauit mitt̃edo sibi per corui mane et vespere panem et carnē de torrente bibebat Deus enim animā que mundanos strepitus fugit: pascit scilicet celesti refectione pane et carne. ¶ In christo q̃dez est duplex natura. scilicet diuina et humana. Per panē intelligit diuinitas que habet i se omne delectamētū. Sap.xvj. panem de celo p̃stitisti eis omne de. in se habentē. Per carnem intelligitur humanitas. anima igitur, que humanos strepitus vitat et ineterne ḡti vacat de⁹ pascit pane et carne reficiendo eam in cōtēplatiōe

diuinitatis et humanitatis. 25

¶ Secundo notandū q̃ ista refectio habet in hoc mūdo imperfectionem admixtionem, impfectionē quidē habet quia perfecte cōsolatiōes et refectiones in patria sūt. j. Cor.xiij. Ex parte cognoscim⁹ et est pte prophetamus. Cū aūt euenerit quod perfectū est euacuabitur q̃ō ex parte est. Istud notatur per hoc q̃ dicitur q̃ helyas pascebat mane et vespere et nō in meridie. In mane q̃dē et vespe sunt lux et calor: sed nō i sua pfectiōe. in meridie autem sunt in sua perfectione. Sācti igitur viri pascuntur in presenti vita: in mane et in vespere: qz habent lumē diuine cognitionis. et calorē diuini amoris: sed imperfecte in futuro autē pascuntur in meridie quia tūc habēt plenam dei cognitionem et perfectū dei amorē. ideo spōsa desiderat pasci i meridie dicēs: indica mihi vbi pascas i meridie. Secō spūales refectiones sanctoꝝ i presenti habēt admixtionē pure cōsolationes in patria sunt, in p̃senti autem multū habet de admixtione contrarij siue a carne siue abinfernō siue a mūdo. Istud significat per hoc q̃ helyas licet haberet delicatū cibū habebat tamē insipidū de torrente potū. Esa.j. Unum tuū mixtū est aqua. Unū em̃ purū. i. cōsolatio pura est i celo. fex. i. tribulatio in inferno: sz vinū mixtū. i. cōsolatio mixta est in mundo. ¶ ¶ Istā aūt triplicem differentiam tāgit ppheta dicēs. Calix in manu dñi vini. me. plene. mix. Tertio spūal⁹ cōsolatiōes sanctoꝝ in p̃senti habēt defectionē: qz sepe ab eis subtrahunt ad tempus. hoc notatur p cibū helye quā deus subtraxit et ad tantā penuriaz deuenit q̃ vix bucellā panis et modicū aque habere potuit. Sepe em̃ a sanctis viris ꝑsolatiōes spirituales subtrahunt intm̃ q̃ vix modicā possunt habere: et hoc ideo facit deus ne de illis gratijs supbiāt et vt fortenti⁹ eas rep̃tāt et cauti⁹ eas custodiat. Secō instruim⁹ vt eleemosynis insistam⁹ per hoc q̃ vidua modicā eleemosynā dedit helye et multiplicationē bonorū recepit. ¶ ¶ Qui enim dat sibi temporalia deus dat sibi temporalia ad sustentandū et corporalis ad cōsolationē. et spiritualia ad iustificationem. et celestia ad

glorificationē. Esay.lix. Frāge esurienti panē tuū ecce datio eleemosynaꝝ. Sequitur. z sanitas tua citꝰ orietꝝ hoc referꝝ ad bona corporalia: z ante faciē tuā ibit iustitia tua. hoc refertur ad bona spiritualia. z gloria dñi colliget te. z hoc refertur ad bōa celestia. z ertis quasi ortus irriguꝰ cuius nō deficient aque. hoc referur ad bona tēporalia que sic adeo eleemosynarū largitiōe cōtinuant vt nunqꝫ tibi deficiēt. Ex scōa hystoria instruimur vt nos in sanguine xpi abluamur sicut etiā Naamā in iordane septies fuit lotꝰ z mūdatus. sic z nos si in sanguine xpi per deuotionē abluimur ad septē vicijs mortalibus mundabimur. ideo christus septies sanguinē suum fudit vt a septē mortalibꝰ peccatis mundaret nos. primo in circūcisione contra peccatū luxurie q̄ in primo hore in illo mēbro pullulabat. scōo i sudore cōtra peccatū gule. ex gula enim sepe nascunt mali humores q̄ sanātur per sudorē. tertio in capite cōtra peccatū superbie. Nā sicut dicit Augu. Sub spinoso capite non decet mēbrū fieri delicatū. non decet esse caput humile z mēbrum superbum. quarto in corde contra peccatū ire nā scōm Damā. Ira est accensio sanguinis circa cor quinto in flagellatione contra peccatum invidie. invidi em̄ sunt sicut canes mordētes si igit leo timet q̄ canis flagellat. multo fortius isti canes. i. petōres alios mordē tes z lacerātes timere dēbēt q̄ videt leonez. i. xpm esse flagellatū. Sexto i manuū pforatiōe q̄ peccā auaricie oftēdit em̄ se liberalē i manuū pforatiōe, extēsiōe, z aptione: nā in cruce habuit manus extēsas vt daret. vtiliter. habuit apertas vt daret liberaliter. habuit pforatas vt daret totaliter Septimo in pedum affixione ptra peccā accidie. pedes em̄ anime sunt intellect et affectus qui sepe sunt pigri ad bonum sed q̄n i xpi sanguine itinguntur: tūc velociter currūt ad deū z ad omne bonū. ps. Ut intinguat pes tuus in sanguine. ꝛc.

4o ¶ Cadē feria. scōa. iij. heb. xl. pm̄. ij.

Multi leprosi erant in Israel sub helyseo prophēta et nemo illorum mundatus est nisi naaman syrus. Inter ceteros morbos lepra ē abominabilior aplōs omnes. Est em̄ morbus fetidus sitibūd z contagiosus. in quantum est fetidus significat petm̄ luxurie iquātū est sitibūd significat peccatum auaricie: inquantum est contagiosus significat peccatum superbie. Lepra aūt inquantū est morbꝰ fetidus significat petm̄ luxurie: q̄ cōiū deo z hominib⁹ fetet. Johel. v. Cōputrescūt iumēta in stercore suo. Greg. Iumēta cōputrescere in stercore est carnales homines in fetoꝝ luxurie vitaꝝ finire. tūc aūt luxuriosꝰ est fetidꝰ q̄n est quatriduanꝰ: Johā. xi. Dñe iam fetet quatriduanꝰ em̄ est. ¶ Prima em̄ dies est mala cogitatio z delectatio. z tūc ad huc nō fetet. Scōa dies est malus cōsenſꝰ z tūc ad huc non fetet. Tertia dies est malū opus tūc ānus sit mortuus tamē p̄vnico actu ad huc nō fetet. quarta est mala cōsuetudo sen obstinatio, z tūc anim⁹ ē mortuꝰ z fetidus. Ista sunt quatuor scelera damasceni de q̄bus dicit Amos j. Super tribus sceleribus damasci z super quatuor non cōvertam eū. vbi dicit glo. Primū peccatū est mala cogitare. secundum consentire. tertiū opere implere. quartū non penitere. Et subdit glo. qui in tribus prioribus peccat. si penitet q̄ertit eū deꝰ ad iustitiā clemētie sue. Si vero nō penitet auertitur ab eo vultus clemētie sue z q̄ anim⁹ carnalis fetet in vita per culpā ideo fetebit in inferno per penam. ¶ Quinto causabitur i inferno a quatuor. Primo a fetenti loco: q̄ terra infernalis tota fetida est: q̄ omniū immūdiciaꝝ sentina est quia omnes immūdicie post indicium ab elemētis z a reb⁹ ceteris separabunt z in cloacā infernalē p̄cipient. Secūdo causabitur a fetēti consortio: demones em̄ qui sunt socii dānatoꝝ fūt valde fetidi. Esa. xxxiiij. Ascēdet fetor eius, z ascēdet putredo eius: q̄ superbe egit. Tertio causabitur a fetenti supplicio: quia fetēti pena. i. sulphurea punient. ps. Ignis sulphur spiritus procellarum pars calicis eorum ꝛc. Quarto causabitur a fetēti corpe suo: q̄ corpa dānatoꝝ fetida erunt. Esa. xxxiiij. De cadauerib⁹ eorū ascendet fetor. Secundo lepra est morbus sitibundꝰ. z quia tam ad hoc signat petm̄ auaricie, auaricia enim adeo sitit q̄ satiari nō potest. est em̄ insatiabilior omnib⁹ rebus insatiabilib⁹ dicitur Prouer. xxx. Tria sunt insatiabilia. infernus, os vulue, z terra. que tamē q̄ satiabit aqua. Ignis vero nunqꝫ dicit sufficit. Infernus q̄uis sit insatiabilis ex eo q̄ quotidie quasi infinitas animas recipit saturari nō potest: tamē veniet tēpus quādo dicet sufficit. Judicio enim extremo celebrato infernus replebit et manus dei claudetur. z tūc dicet sufficit nolo plures. sic carnalis cōcupiscentia licet sit famelica z saturari non possit tamē tempus veniet quādo dicet sufficit. quando em̄ homo senescit valde ita q̄ calor naturalis i eo deficit. tūc cupiscētia dicit sufficit. sic terra sitiēs q̄uis aquā absorbere desideret. tamē tēpus veniet q̄n dicet sufficit. q̄n em̄ est magna inundantia pluuiaꝝ ita q̄ aque superabundāt tūc terra dicit sufficit. Ignis aūt insaturabilior est inferno carnalis cupiscētia z sitiēti terra nō em̄ dicit sufficit q̄n est plenus lignis sicut dicit infernus q̄n est plenus dānatis, nec dicit sufficit pre diuturnitate tēporis sicut dicit carnalis cōcupiscētia: quia si ligna essent perpetua. ignis etiā esset perpetuus nec dicit sufficit p̄ nimia abundātia ligniū sicut dicit terra sitiens p̄ nimia abūdātia pluuiaꝝ imo ex hoc magis auget̄ur. z ideo merito q̄ ignē auaricia desiderat̄ur: q̄ est insaturabilior inferno. Cōcupiscentia carnali z terra sitienti. ¶ Primo igitur auarus insaturabilior est q̄ā infirmꝰ: q̄ infernus postq̄ plenus dicet sufficit auarus autem quanto magis plenꝰ est tanto magis cupidus est. Proverbio. xxvij. Infernus z perditio nunqꝫ replētur: scilicet modo. similiter oculi homiū insatiabiles. Eccl. quinto. Auarus non implebitur pecunia. Secundo auarus est insatiabilior q̄ cōcupiscētia carnalis que in homine sene senescit. Auaritia vo in homine sene nō senescit sed amplius iuuenescit. Hiero. Cum cetera vicia senescāt i homine senescente: sola auaritia iuuenescit. Tullius. quid sibi nolit nō intelligo. quid em̄ absurdi⁹ esse potest q̄ quo minus restat vie eo amplius viatici querere. Tertio auarꝰ est insatiabilior q̄ terra sitiens qui dicit sufficit quando est magna inundātia aquarū. z quando ipse aque super adūdātes per diuersa loca discurrūt. Auarus autez z si habet magnā abundantiā diuitiarū nō tamen dicit sufficit: si diuitie sue discurrant ad terras lōginquas ad diuersa nundinas: adhuc tamen nō dicit sufficit: sicut dicit infernus quādo est plenus damnatis. z sicut dicit carnalis cōcupiscētia quando calor naturalis deficit in homine sene: nec sicut dicit terra sitiens quādo habet abūdātiaꝫ pluuiarū sed sicut dicit ignis non sufficit quantūcunqꝫ sit diuturnꝰ postq̄ habet ligna supposita. sicut dicit carnalis cōcupiscentia. z sicut ignis nō dicit sufficit quādo habet magnā abundantiā lignoꝝ: sic ignis auaritie nō dicit sufficit: nec in homine diuitijs pleno: nec i homine veterato: nec i homine super pleno. Eccli. xxxij. Anima calida quasi ignis ardens nō extinguetur donec aliquid glutiat. Tertio lepra est morbus cōtagiosꝰ z p hūc morbum signat superbia que est contagiosa iuxta illō. Eccl. xiij. Qui tetigerit picē coinquinabitur ab ea. z qui cōicat superbo induet superbiaz. z assimilatur superbia pici: q̄ pix ē nigra z multe adherētie. sic superbia animā obscurat z impedit ne veritas ad eā trāseat. Greg. Tumor mētis est obstaculū p̄fectionis: est etiā tāte adherētie q̄ alijs vicijs superatis ipsa superari non pōt. D ¶ Nam inter vicia ipsa est prima in accessu: ptima in p̄cessu z vltima in recessu: nō solū aūtē est superbis sed omne peccatū mortale i se est cōtagiosuz. Sic em̄ leprosꝰ generat leprosum corporaliter, sic petōr generat petōrez spiritualiter. j. Cor. xv. Corrūpūt mores bonos colloquia mala. Quādo sani stāt cū sanis in sanitate mutuo se cōseruāt: q̄ vero leprosi stāt cū leprosis magꝫ ac magis se vicijāt z corrūpūt de quo modo est curandum. Quādo vero sani stant cuz leprosis vel cōuerso: sani sepe inficiuntur a leprosis: leprosi multū adiuuant a sanis. ideo nō est periculū stare leprosis cū sanis sz periculū ē sanis stare cū leprosis Eodē modo quādo boni cū bonis stant, mutuo se ad bonū p̄uocāt: vn⁹ em̄ alium pronocat ad humilitatē, ali⁹ aliū ad patientiā. z sic de alijs. Prouerb. xxvij. Fer

Universidad de Deusto Biblioteca

rū ferro⁹ acuitur: z homo acuit faciē amici sui.ps. Cū sctō sanct⁹ eris. ꝛc. Quādo vero mali sunt cū malis mutuo ad malicias se incitāt. ps. Dies diei eructat verbū: z nos nocti indicat scientiā. Bonus eñ q̄ est dies dat alteri diei. ⁊ alteri bono bonū documētū: z nox. i. mal⁹ dat nocti id est malo alteri malā doctrinā, z sic pejores efficiunt. Apoc. xxij. Qui nocet noceat adhuc: z q̄ in sordib⁹ est sordescat adhuc. Q̄ñ boni stāt cū malis z econuerso nō est periculū malis sz vtile: q⁹ sepe meliorātur. Est aūt periculū bonis, q⁹ sepe vitiant. ps. Cum peruerso peruerteris. Prouer. ix. Qui cū sapiētib⁹ gradit sapiēs erit. Amic⁹ eñ stultorū silis efficit: ꝛ dixit dñs babylonijs vt exirēt de medio populi sui: sz dixit populo suo vt exirēt de medio babylonis: q⁹ ppls dei in multis poterat pdesse babulonijs: babylonij aūt in nullo poterāt prodesse ppl'o dei. Hier. l.j. Egredieminī de medio babylonis ppls me⁹ vt saluet⁹ vnusq̄sq; aiam suā ab ira furoris dñi, z ne forte molleſcat cor vestrū z ne timeatis auditū q̄ audiet in terra. ¶ Ex quib⁹ verbis ostēditur q⁹ ille q̄ vitat malas societates q̄tuor mala vitat. Primo aīe sue pditionē. Iō post q̄ dixit Egrediemini de medio babylonis, subdit vt saluet vnusquisq; aiam suā: q⁹ sepe boni inter malos alias suas perdunt. Scō vitat diuinā indignationem q̄ sepe incurrūt q̄ inter malos habitāt. Ideo subdit. Ab ira furoris dñi. Et ij. Parali. xix. Hūs q̄ oderūt dñm amicitia iungebaris, z id circo trā dñi mereberis. Tertio vitat mētis enervationē: q⁹ boni habitātes cū malis rigore virtutū molleſcūt, iō subdit, ne forte molleſcat cor vr̄m. Quarto vitat diabolicā tētationē: q⁹ sepe diabol⁹ p malos puertit bonos, iō subdit, ne timeatis auditū q̄ audiet in terra. Iste audit⁹ est diabolica tētatio seu suggestio: q⁹ sepe diabol⁹ infestat bonos vt possit eos corrūpe p malos.

41 ¶ Feria tertia. ij. hebdo. Sermo. j.

Si peccauerit in te frater tuus vade z corripe eū inter te vt ipsum solum. Matth. xviij. Dominus noster aliquādo ostendebat m'racula sue potestatis vt malos conuerteret, aliquando exhibebat exempla sue sanctitatis vt bonos ad meliora alliceret, aliquando dabat sue veritatis documenta vt omnes ad salutem traheret z instrueret: sicut ptz in presenti euangelio vbi ponit quinq; verissima documenta. Primus documentum est per quod ostēditur quāliter fraterna correptio sit fienda: cum dicit. Si peccauerit in te frater tuus, id est te solo sciente: vel in te id est contra te iniurias z cōtumelias irrogando: vel in te id est contra te malo scilicet exemplo corrumpendo: vade z corripe eum inter te z ipsum solum. A

¶ Ubi notā q⁹ nō oēs equaliter z eodē modo sunt corripiēdi. Quidā aūt corripiēdi sunt cū amore: sicut humiles z mānsueti q̄ si aliq̄s offendūt primo recogno scūt z iste modus intelligit cū dr inter te z ipm solū. i. dulciter z secrete, tales enim aliq̄s emēdātur leui ammonitione Aug. Prudētē virū z corrigi paratū breuiter ammoniſſe sibi sufficiat: imo aliquādo superioris respectione Amb. sup ipm Iſti aspect⁹ pfectioribus letitia est: imperfectioribus vero correptionis ammonitio quidā vero corripiendi sunt cū ratione si cut astuti. iste modus tangit cū dicit. Si autē te nō audierit adhibe tecū vnū vel duos vt i ore duoꝝ vel triū testiū stet omne vbū. Multi eñ sunt astuti q̄ pctā sua abscōdūt z defendūt nec se corrigere volūt. P latus aūt vel iudex debet esse astutus cū astutis, z debet eos corrigere pietates z p oēs alios modos quib⁹ pōt. Iſti modū seruauit Daniel ptra senes z astutos quos rōnabiliter z astute punicit: vt legit Dañ. xiij. Alij sunt coercendi cum timore, sicut supbi z p̄sumptuosi: iste modus tangitur cū dicitur q⁹ si non audierit te, dic ecclesie id est prelato ecclesie ad quem spectat duros et presumptuosos castigationib⁹ subijcere z penis z flagellationib⁹ coercere: talis eñ prelat⁹ z iudex dr esse q̄ possit supbos cōprimere z domare. Eccl. ix. Noli q̄rere fieri iudex nisi valeas ⁊tute irrūpere iniquitates ne forte extimescas faciē potentis z ponas scādalū i agilitate tua. iō dr Thl. q⁹

ingne cū ol imperio. Alij sunt coercēdi vel abiciēdi cū rubore, sicut obstinati q̄ debēt ab ecclesia p̄scindi z excōmunicari iste mod⁹ tangit cū dicit si eccliā non audierit sit tibi sicut ethnicus. i. gētilis z publicanus. i. cū eis tanq̄ excōmunicatis non communices. Pharisei eñ cū istis duobus generib⁹ hoim nō cōicabāt. i. cū gentilibus, iuxta illud Jo. iiij. Nō eñ cōuersantur iudei samaritanis, nec cū publicanis z peccatoribus, vnde dicit Mat. ij., quare cū publicanis mānducat z bibit magister vester? Isti igit sunt ab ecclia excommunicādi: nec aliqs cū eis debet participare nec in salutatione. ij. Joh. j. Si q̄s venit ad vos z hāc doctrinā nō affert nolite recipere in domo: nec ave ei dixeritis. nec publica ofo j. Jo. v. Est eñ peccū ad mortē nō pro illo dico vt roget quis quā cū eis comedere. j. Corint. v. Si quis frater nolatur inter vos z est fornicator: aut auarus: z sequit cū hmōi cibū nō sumere. Secundū documentū est p q̄ ostenditur q̄ta sit prelatorū iurisdictio. cū subdit. Amen dico vobis quodcūq; ligaueritis super terrā erit ligatum z in celis. B

¶ Ex quib⁹ verbis habetur q̄ magna sit potestas z iurisdictio prelatoꝝ, q⁹ pōt ligare z soluere, celū aperire z claudere. Pōt q̄dē hz sup se celū clausum. infra in infernū aptū: intra se hz culpā interfectem: z pōt gram sp̄alē, extra se amittere. Prelatorū ecclesie cōicationē, de q̄bus dicitur hr ps. Participē me fac de⁹ oim timētiū. Prelatus aūt siue sacerdos pōt q̄si penitēti celū aperire. Mat. xvj. Tibi dabo claues regni celorū. Unde cōtat q̄ apls hūt potestatē claudere celū nubibus z aperire portas eius: q⁹ linguę eorū claues celi facte sunt. Scō pōt inferre claudere. Mat. xvj. porte inferi non pr̄ualebunt. Pōt petā q̄ infernū aperiūt petōri: sz q̄n sacerdos petm dimittit: tunc portas infernales claudit. Tertio potest sacerdos culpā dimittere. Joā. xx. Accipite spiritū scm: quorum remiseritis pctā remittunt⁹ eis &c. Quarto pōt gratiā spiritussancti conferre. Act. viij. Tūc ponebāt sup ll.mas. suas & accipiebāt spiritū sanctū. Quinto pōt p latus merita sanctorū cōicare z indulgētias facere. Un dicebat apls. ij. Cor. j. Nam z ego q̄ donaui si quid donaui pp̄ter vos in p̄sona christi. Tertium documentū est per q̄ ostēdit sanctorū virorū cōmunitum vtorum cū dicit. Iterum dico vobis: q⁹ si duo ex vobis cōsenserint sup terrā de omni re quecunq; petieritis fit vobis a patre meo qui in celis est. C

¶ Quādo eñ aliq̄ sancti viri cōueniunt ad rogandū deū eos exaudit: aut cōmunem ad votum si expedit ad salutē: aut cōmunem ad meritum si hoc eis non expedit. Deus eñ aliq̄n exaudit ad volūtatē sed nō ad vtilitatē sicut exaudiuit demonē petentē tēptare Job. z demones petētes intrare porcos. Mat. viij. Aliquādo exaudit ad vtilitatem nō ad voluntatem: sicut exaudiuit Paulum petentem stimulū amoueri. ij. Cor. xij. Non enim exaudiuit eū ad suam voluntatē sed dixit ei: sufficit tibi gratia mea. Exaudiuit autem ad suā vtilitatē, vnde dixit, nam virtus in infirmitate perficit. Aliquando autem exaudiuit ad voluntatē z ad vtilitatē sicut exaudiuit apl̄os in missione spiritussancti inter ascēsionē z penthecostes positulātes q⁹ ipsum spm̄ sanctū receperūt ad libitū z ad suū meritū: Un dr Act. j. Hi oēs erāt perseuerātes vnanimiter in oratione cū mulierib⁹ z maria mater iesu. Quartum documentū est per quod ostēdit q̄ vtilis est seruorū dei congregatio: cū dicit. Ubi duo vestrū vel tres cōgregati fuerint in nōie meo, ibi sum in medio eo. Ille q̄ dixit se esse in medio cōgregationis seruorū dei est iesus Christus filius dei. D

¶ In cōgregatiōe quidē sunt aliq̄ aliq̄ timidi q̄ p̄pter multitudinē petōrū q̄ fecerūt timēt gram dei nō p̄mereri. Sz nō debēt de hoc timere q⁹ hūt secū seium q̄ interpretat̄ saluator: q⁹ a pctis suis oēs saluos facit. Mat. ij. Vocabis nomē eius iesum: ipse eñ saluū faciet pplm̄ suū a peccatis eorū. j. Jo. ij. Si q̄s peccauerit aduocatū habem⁹ apud p̄sez iesum xp̄m: z ipse est ppitiatio: p pctis nr̄is. Zbi ctiā aliqui sunt tribulati. Sz debēt cōsolationē recipere: q⁹ habent secū xp̄m q̄ iterpr̄tat̄ vnctus q̄ eos vngit oleo letitie z exultationis. ps. Unxit te deus de⁹ tu⁹ oleo letitie pre cōsortibus tuis. Esa. lxj. Spūs dñi sup me eo q⁹ vnxerit me dñs ad annūciā

dum mãsuetis misit me vt mederer contritis corde ⁊ p̃dicarẽ captiuis indulgẽtiã ⁊ clausis apertionẽ.j. Joã.ij. Et vos vnctionem quã ab eo accepistis maneat in vobis ⁊c. Jbi sunt etiã alĩ qui pusillanimes qui timent ex ppriis meritis, se posse saluari. Sed non debent de hoc timere qr habẽt se cũ filium dei qui gloriam suam eis tribuit. Joã.iij. Sic deus dilexit mundum vt filium suum vnigenitũ daret: vt omnis qui credit in ipsum non pereat sed habeat vitã eternã. Deinde ibi tribꝰ dicit Bern. Venit ad nos iesus xps filius dei: venit cum salute: venit cũ vnguẽtis: venit cum gloria. Neq; est enim sine salute iesus nec sine vnguentis xps: nec sine gloria nimis dei. Quintum documentum est per qđ ostẽdit ꝙ iniurias semp debemus remittere: quod notatur cũ dr. Tũc accedens petrus ad eum dixit. Dñe, quotiẽs peccabit in me frater meꝰ, dimittã ei vsq; septies. Dixit ei Jesus. Non dico tibi vsq; septies: ⁊ vsq; septuagies septies Et ponitur numerus ibi determinatꝰ ꝙ indeterminato, id est quotiens peccabit totiens dimitte. Uel ideo ponit iste numerus: qr ab adã vsq; ad xp̃z fuerũt. lxxvij. generationes. Sicut igitur xps totiꝰ humani generis deleuit culpas: sic ⁊ homo oẽs suas dimittere debet iniurias. Uel iste numerꝰ cõstat ex numero vniuersitatis, id est septẽ: ⁊ numero transgressionis. i. vij. qr septies vndeciẽs facit. lxxvij. Est ergo sensus. Dimitte lxxvij. i. vniuersas tibi factas iniurias ⁊ trãsgressiones.

42 ¶Eadem. iij. feria. iij. hebdomade. xl. Sermo secundus.

Si peccauerit in te frater tuus vadet corripe eum inter te ⁊ ipsum solum. Mat. xviij. Quia sepe fit peccatorũ remissio: ideo sepe debet fieri fraterna correptio. Eccles. ix. Corripe amicum. sepe enim fit cõmissio. Ne autẽ ista correptio prelatorum despiciatur: ostendit ꝙ te sit auctoritatis cũ dicit. Amen dico vobis quecunq; ligaueritis super terram ⁊c. Ex his duobus habetur ꝙ prelati debẽt subditos corrigere: ⁊ ꝙ subditi eorũ debẽt correptionẽ in magna reuerentia habere.

¶Circa primũ notãdũ ꝙ sunt multi qui peccãt ⁊ peccatũ suũ nõ intelligunt quia dz ꝙ intelligũt, ⁊ tñ peccare nõ desinũt. alĩ sunt ꝙ petim suũ negãt ⁊ cõfiteri erubescũt. Jdeo vtilis ẽ correptio vt ex hoc ille qui peccat petim suum cognoscat: et sic iterare nõ presumat. Jsta talis sententia tangit. Eccli. xix. Corripe amicũ ne forte nõ dixerit: ⁊ si dixerit ne forte nõ intellexerit, et dicat nõ feci. Si aũt fecit ne iterũ audeat facere. Corripe proximum ne forte nõ dixerit: ⁊ si dixerit ne forte nõ dixerit: ⁊ si dixerit ne forte ne ret. Jstud aũt preceptũ spectat ad oẽs debito charitatis. Maxime aũt spectat ad plãtos ex debito officij. Jdeo apostolus plãtos ammonet dicẽs. Gala. vi. Si preoccupatꝰ fuerit hõ in aliquo delicto vos q̃ spirituales estis hmõi instruite in spũ lenitatis. Nõ ỏt iverbo lenitatis, nec in ope lenitatis: sed in spũ lenitatis. Quia in spũ lenitatis fiat aliqua reprehẽsio cũ mẽtis puritatis. Alij sunt reprehẽdẽdi in disciplina severitatis. Oẽs tñ in spũ lenitatis et mansuetudinis. Sed cõtingit aliquã reprehẽsionẽ

uā hñt ligatā: qz deū nūq̄ poterūt dilige re. ō ōr. Ligatis pedib⁹ ⁊ manib⁹. Per pedes em̄ ꝓm Amb. affect⁹ aie significa: tur. Habēt ligatā potentiā intellectuaz qz deū nunq̄ poterunt videre nec cognoscere cū sint i tenebris ⁊ in terrā oblitonis: ideo ōr. Mittite eū in tene. exte. Habent ligatā potentiā reparatiuā: qz nunq̄ poterunt ad penitentiā reparari, ō ōr exteriores. Peccata em̄ prout sunt in hac vita sunt tenebre exteriores: qz sūt extra ambitū mie diuine: in inferno autē peccata sunt tenebre exteriores: qz sunt extra ambitū diuine mie. In mundo autē quidam sunt soluti: sicut ⁊ri perfecti qui edificant aurū ⁊ argentum ⁊ lapides p̄cioso: sicut ōr. j. Cor. iij. tales nullū habēt vinculū culpe nec obligati sunt pene eterne, nec obligati fūt alicui pene satisfactorie. Alij sūt ligati, sicut petōres obstinati: tales hñt vinculū culpe ⁊ hoc figurat Judicū. xv. ꝯ ōr. Ligauerūt samson duobus nouis funib⁹. Duo funes sūt nex⁹ culpe ⁊ pene. Alij sunt ex parte soluti ⁊ ex parte ligati, sicut sunt penitētes qui soluti sunt vinculo culpe ꝛ ligati fūt funibus pene satisfactorie, in hui⁹ signi ficatione ōr Hieremi. xxxviij. Extraxerūt hieremiā funib⁹ ⁊ eduxerūt eū de lacu. Potestas igit ligādi ⁊ soluēdi quā plati habēt nō extendit in celū qz oēs ibi ita sunt soluti q̄ nō p̄nt ligari: nec extendit in infernū qz oēs ibi ita sunt ligati q̄ nūq̄ p̄nt solui: sed tm̄ habēt locū in mundo vbi peccatores penitētes p̄nt ligari per penā satisfactoriā: ⁊ p̄nt absolui a culpa qui hñt contritionē veram ⁊ confessionē parā et satisfactionem integraz: possunt etiam ligari per excōicationis vinculum et solui per absolutionis beneficium.

43 ¶ Feria quarta. iij. hebdo. xl.

Sermo primus.

Cesserūt ad ieſuz ab hierosolymis scribe et pharisei dicentes: q̄re discipuli tui trāsgrediūtur traditiōes seniorū? nō enim lauant manus suas cum panē manducant Matthei. xv. ¶ Ad intelligendū istud euangelium: notandū est quod pharisei qui erant inter iudeos nobiliores et doctiores, erant superstitiosi, anari, impij. Superstitiosi quidez erant qz plurabant de mundicia exteriori q̄ de interiori, plus dei lotione manuū calicū, ⁊ ceorū q̄ de lotione animaꝝ: vñ subditur Marci. vij. Relinquentes enim mādatū dei tenetis traditionē hoim baptismata vicoꝝ calicū et alia sīlia hūj multa facitis. Videtes igit discipulos comedentes non lotis manib⁹ indignati sunt et dixerūt ad ieſum: quare discipuli tui transman. se. non enim la. ma. su. cum pa. manducant. Secundo erant anari, quia inducebāt deos qui habebant parentes vtoris deo deuouerent: acsi eis dicerent q̄ tale munus factum deo sibi proderit ad vitam eternam: ⁊ per talem modum pharisei bona illoꝝ cū filijs diuidebāt: vñ ꝯ xp̄s subdit. Quare ⁊ vos transgredimini p̄cepta dei ꝓpter traditionez vestrā? Tertio erat impij in parentes. Audientes em̄ parentes q̄ oia deo consecrata erant eis: vti deuitabāt ne secundū legij crimē incurrerent ⁊ sic fame afficiebant, ō xp̄s subdit: ⁊ nō honorificabit p̄rem suum aut matrē. Illud em̄ mandatū, honora p̄rem tuū ⁊ matrē tuam: inuiolatū, honora p̄rem tuū ⁊ matrē tuam: inuiolatū ligitur de duplici honore. s. de necessario rum prouisione et de reuerentie exhibitione. A ¶ Et quia isti pharisei fuerāt superstitiosi anari, sic impij: ō xp̄s eos vocat hypocritas: plātas eradicādas; cecos et duces cecoꝝ: mā inquātū erāt superstitiosi plus curātes de mūdicia exteriori q̄ aiarū vocat eos hypocritas: dicēs. Bñ ꝓphetauit de vobis Esaias ⁊c. Ysa. ō ōr Mat. xxiij. Ue vobis scribe ⁊ pharisei hypocrite, q̄ mundatis qđ deforis est calicis ⁊ parapsidis: intus aūt pleni estis rapina ⁊ immūdicia: ō xp̄s ostēdit q̄ cibus q̄ intrat per os siue comedat manibus lotis siue nō lotis nō p̄t aiaz inquinare: sed que procedunt de oze illa sunt que coinquinant aiam. Ja quātum autē erant anari dixit eos esse cecos et duces cecoꝝ: nam illi qui docebant indeos vt sua deo deuouerent ne parentibus p̄uiderent, erant duces cecoꝝ: illi q̄ eis credebant erant ceci: et ideo ambo cadebant in foueam infernalem: ideo dicit.

Simite illos, ceci sunt ⁊ duces cecoꝝ. Cū erant impij ād parentes: erāt plationes eradicāde a ꝓportio. s. btōrū qz dicat ōr Eccl. Benedictio p̄s cōfirmat domos filioꝝ: maledictio aūt matris eradicat fundamenta: nō ōr oie plātatio quam non plātauit p̄s me⁹ celestis eradicabitur. Ex hoc igit euāgelio sicut ꝓz ex premissis dictū. Primo enim ponit p̄ phariseis superstitio q̄ discipulos reprehendebant de hoc q̄ nō lotis manibus panem. Horū similes sunt multi q̄ volūt videre exteriora pulchra: interiora vero fedā: de quib⁹ sic ōr Aug. Bona vis videre ⁊ bonus nō vis esse: ꝺd est q̄ vis videre malū? nihil oino: nō prozem: nō filij, nō seruum: nō iumenta, non tu ipse, plane non caligam: ⁊ tñ vis habere aliā vitam. Posita subdit. Rogo te prius vitam tuā caligis tuis. Multi autē sunt qui nō ꝓponūt: saltē vnā adequare. Si em̄ caliga tua est luto infecta mox eam abluis. ⁊ si est pulvere respersa mox eam excutis: si est lacerata mox ipsam sarcinis: vade ergo tu ⁊ fac similiter de anima tua: si est infecta luto peccati mortali vade et ipsaz ablue p̄ cōfessionē. Pie dicit. Laua a macula coꝝ tuū hierusalē cogitationes tue quo morabunt in te cogitationes tue malē. Esa. j. Lauamini mūdi estote ⁊c. Si est lacerata p̄ remissa vetustate in peccatis: vade ⁊ ipsam cōsue similiter p̄ cōfessionē. Sutores enim sunt sacerdotes animam lacerata cōsuunt. Esai. xviij. Ite angeli veloces ad gentem conuulsā ⁊ dilaceratā. Si est pulvere aspersa vestis ipsam excute iuxta illud Matt. x. Excutite pulverē de pedib⁹ vestris. Secundo ponit ipsius superstitionis a christo prudens cōsultatio: cū dicit. Quare et vos transgredimini mādatū dei ꝓpter traditiones vestras? ⁊c. Gio. Si vos mādatū dei cō mittis p̄ traditiōib⁹ hominū quare discipulos arguitis q̄ mādata hominū diligūt ⁊ p̄cepta dei custodiunt? ⁊ quia pharisei alia dei p̄cepta nō obseruabāt nullo tñ eos reprehendit nisi de inobseruatione parentū: ad innuēdū q̄ displiceat deo quādo parētes inhonorant. B ¶ Debemus autē inducī ad honorandū parentes ꝓpter quatuor. ¶ Prio ꝓpter

ceptum quia deus hoc ꝓcepit, ⁊ insuꝑ ceptum⁹ seruantibus addit remunerationē: ⁊ nō seruantibus eternā damnationē: cū dixit Exodi. xx. Honora patrez ⁊ matrē vt sis longeu⁹ super terrā. Eiusdem. xxj. Qui maledixerit patri suo vel matri sue morte morietur: ⁊ tñ in nullo alio ꝓcepto inuenīt ista ꝓmissio vel cōminatio per qđ datur intelligi q̄tum placet deo qñ honorantur parentes: ⁊ q̄tuz sibi displicet qñ inhonorantur. ¶

¶ Secundo inducimur per exemplum qz ipse ieſus de matre sua magnā curā habuit ⁊ in vita ⁊ in morte: ⁊ post mortē: nā in vita valde sibi obediens fuit ⁊ subiectus Luc. ij. Venit nazareth ⁊ erat subditus illis. Bernar. Quis q̄bus deb⁹ hoib⁹. Aug. Erubescat hō fieri superbus: quia humilis factus est de⁹: honorauit mrem in morte, qz in cruce pendēs Johāni eā cōmendauit: honorauit post mortē: qz sicut dicit Sedulius. Resurgēs primo apparuit sibi. Ite honorauit eā morientem: quia personaliter cum tota curia celesti ad eius obitum venit honorauit matrez viuētem: qz matrē dei eaz fecit: honorauit eam de hoc seculo recedentem quia ipsam in corpore ⁊ anima ad suā dexteram collocauit. D

¶ Tertio inducimur ꝓpter debitū. Nos em̄ a parentib⁹ recepim⁹ esse, nutrimentū, ⁊ documentū qz igit ab eis recepim⁹ esse, debem⁹ eis magnā reuerētiā exhibere. Eccl. vij. Honora patrē tuū et matrē tuā, ⁊ gemitus mr̄is tue nō obliuiscaris, memento qz nisi per eos nat⁹ nō fuisses, qz ab eis accepim⁹ nutrimentū debemus ipsis magnā diligētiā: vt sicut nos diligēter nutriuerūt ita iuuēture: sic et nos cum magna diligentia debem⁹ eos nutrire in senectute. Eccl. iij. Fili suscipe senectā p̄ris tui: qz ab eis recepim⁹ documētū debemus eis magnā obedientiaz. Ephe. vj. Filij obedite parentibus vestris in domino hoc em̄ est iustum. E

¶ Quarto inducimur p̄ nature instinctū. Natura em̄ omnes docet q̄ debem⁹ parentibus subuenire ⁊ qñ sunt in necessitate positi, ⁊ qñ sunt senectute cōfecti: ⁊ qñ sūt mortui. Et a d istā tria ostendēda ponit Valerius tria exēpla: ad ostēdēdū q̄

bebemus parentib⁹ subuenire,qñ fūt in necessitate positi:recitat q cū quedā mulier nobilis ob quoddā flagitium fuisset morti adiudicata:nolnit eā rex vburere vel alia morte publica punire ꝓpter honorē parentū:sed inclusa est in carcerem vtib: fame periret. Filia vo ei⁹ q̄ erat nupta de licentia iudicis eā quotidie visitabat in carcere:prius tñ eā diligenter perscrutabat ne aliquid comestibile sibi deferret:illa vero extracto vbere singulis diēb⁹ de ꝓprio lacte matrē alebat. Cum vero iudex miraretur q̄ tanto tpe superuiueret,repertū est q̄ sic fiebat.cui iudex pietate cōmot⁹ matrez filie donauit: ad ostendendū q̄ debemus parentib⁹ subuenire qñ sunt senectute cōfecti. Ostēdit q̄ exēplū ciconie dicēs q̄ ciconie filij parētes suos in nido ponūt & velut infantes iuxta pectus suū collocant,fouent et nutriūt. Soli vultures parētes suos fame|mori ꝓmittūt. Ad ostendendū vero q̄ de parentib⁹ curā debem⁹ agere etiā in morte eis sepulturā debitā preparando ostēdit exēplo scitarū. Dicit em cū dari⁹ rex,finees scitaꝝ iuasisset & sepulchra patrū suoꝝ inuadere vellet: miserūt ei⁹ste dicentes q̄ de populatiōe agroꝝ & vineārū equanimiter ferrēt:sz si sepulchra parentū cōtingeret tunc scitarū potentiā & vires sentiret:quia ꝓ ipsis defendēdis mori parati essent. Tertio ponit vere doctrine a xp̄o traditio,cū subdit. Nō q̄ intrat|in os coinquinat hoiez,sed q̄ ꝓcedit ex ore hoc coinq̄nat hoiem:& iō cōnumerat multa vicia & mala q̄ ab ore ꝓcedunt,scz adulteria homicidia: furta, falsa testimonia,blasphemie:& iō ipz os diligēter est custodiendū. F

¶ Et qz nō sufficit hūana custodia,petēda est diuina,sicut petebat ꝓpheta dicēte. Pone domine custodiā ori meo. Legitur q̄ fuerūt tres philosophi q̄ inf alios loquētes multū fuerūt taciturni.s. Socrates,Solon & xenocrates. Quadā igit vice cū inter multos loquaces Socrates sederet & taceret interrogat⁹ cur sic taceret,rñdit,qz me locutū fuisse sepe penituit,tacuisse vero nūq̄. Jō dr Prouer.x. In multiloquio nō deest peccm. Solon ēt cum alijs loquētib⁹ taceret interrogat⁹ est statim ab ipsis omnibus si taceret: et loqui nesciret vel qz stultus esset:respondit Null⁹ stult⁹ tacere pōt. Jō dr Eccles. x. Stultus ꝓba multiplicat. Xenocrates etiā cum alijs loquentibus taceret: interrogat⁹ ḡre hoc faceret,rñdit qz os vnū, aures duas a natura accepim⁹:q̄si dicat, Multa debemus audire & pauca dicere. Jō dr Jaco.j. Sit omnis hō velox ad audiendū tardus ad loquendū. Idē etiam philosophus cuidā verboso dixit. Si nobis,siverba tua displicerent tibi sicut nobis, taceres Jō dicitur Eccl.xx. Est taceās qui inuenitur sapiens:& est odibilis qui plus ceat est ad loquendum.

44 ¶ Eadem quarta feria tertie hebdomade.xl.Sermo.ij.

Omnis plantatio quā non plantauit pater meus eradicabit. B ¶ Pō dicit plāta sicue arbor euersa. Hz enim ramos inferius,scz man⁹,brachia,pedes. Ad ostendendū q̄ nō dz fructificare.i.opera mie superius facere sed inferius.i.non dz ea facere in celo sed in hoc mundo. Nā sicut Augu.in homel. Jacelo mie opera non sunt necessaria. Nemo esn induet nudū qz oēs sunt ibi veste immortali induti. Nemo ibi hospitabit peregrinū qz sūt cines perpetui. Nemo ibi pascet famelicos,quia oēs ex visiōe dei sunt saturati. Nemo ibi potabit sitibundū qz oēs vino spūssancti sunt ebrij. Nemo ibi visitabit infirmū vel tribulatū qz oēs sunt ibi sani & cōsolati. Nemo ibi redimet incarceratū,qz oēs ibi sunt liberi & sanati & soluti. Nemo ibi vadit ad sepulturā:qz oēs sunt immortales effecti sunt. Et ideo ista plāta.i. hō nō hz ramos extensos supius sed inferi⁹:qz nō dz hō fructificare in celo sed in mundo. Hz etiā plāta radices superi⁹.s.capillos:ad inuendū q̄ non dz plantari inferius, hoc est in mundo:sed supertus,hoc est in celo. Radix autem in planta est sicut os in animali:qz p radices humorez attrahit vnde planta nutritur et fructus producuntur. Quando ergo radix est plantata in bona terra,tunc attrahit humorē bonum,et facit fructū bonū. Qñ vero plantata est i mala terra,tūc corruptū humorē attrahit & malū fructum facit. B

¶ Notandū aūt q̄ triplex est terra.s. celestis.ꝑs,Credo videre bona dñi in terra viuentiū. Mundialis.ꝑs. Celū celi domino,terrā autē dedit filijs hominū. Infernalis.Job.x. Terrā miserie et tenebra vbi vmbra mortis & nullus ordo: sed sempiternus horror inhabitās. plāta igit q̄ est in celo plātata:sicut sancti viri, attrahit humorē pinguez & dulcē:& iō facit fructū bonum. Sic plantata erat illa plāta q̄ dicebat Phil.iij. Nostra cōuersatio in celis est. Planta vero q̄ est planta ta in mūdo sicut auari q̄ sunt sicut terra arida & vacua,nullū attrahit humorē:et ideo nullū fructū facit. Hiere.iij. Aspexi terrā erat inanis & vacua. Planta vo q̄ est plantata in terra infernali sicut sūt pessōres miseri trahunt humorē venenatū,& ideo faciunt fructꝰ acerbos & ad nichilū aptos. Sap.iiij. Fructus eoꝝ inutiles et acerbi ad manducandū & ad nichilū apti. Prima igit plāta q̄ est in terra celesti sicut sunt viri sancti : pduxit sicut dr Chrys. bonas gemmas.i. bona cogitatiōes bonos flores.i.bonas volūtates que nascunt de bonis cogitatiōib⁹: sicut flores nascunt de gēmis. Producit etiaz de floribꝰ bona poma.i.bona opa q̄ nascunt de bonis volūtatib⁹ quemadmodū poma nascunt de floribꝰ. Et sicut plāta fructificat in omnibus suis ramis ,sic sancti viri seruiunt deo de omnib⁹ sensibus & membris suis corporis,sicut dicit Chrysostomus in quadā homelia. Oculus em deo prestat obsequiū,qñ a vanitatibus se auertit. Auris,qñ verba dei libenter audit:& verba detractiōis fugit. Os,qñ libenter deum laudat & mendacia & vana verba denitat. Manus,quando hō ad pauperes porrigit,& ad rapinas alijs nō extendit. Pedes,qñ ad mala nō currūt,& ad ecclesiā libēter vadūt. Et sicut rami plāte ꝑto magis sūt fructibus onusti,tanto magis ad terrā sunt ꝓni, sic sancti viri q̄to sunt bonis operibus fertiliores,tanto magis sunt coram deo humiliores. Scda plāta q̄ est plāta

ta in mundo,id est i terra arida & vacua, sicut sunt homines mūdani,nullū humorē attrahit:& ideo nullū fructuz facit. Si aliquis haberet plātā in horto suo circa quam multum laborare et nullam reciperet fructū,ipsam plantaz prescindere deberet. D

¶ Talis planta est iste mūdus. Illi enim q̄ nimis illam terram aridam & vacuā dilligunt,in vita magnū habent laborē. Jnuenta illud Eccl.viij. est hō q̄ diebus et noctibus somnū oculis nō capit. Jtē Eccl. xxxj. Laborauit diues in congregatione substantie sue. Jn morte vero habēt magnū dolorē,qz nō pōt sine magno dolore dimitti que cum magno amore possessa sunt. Eccl.v. Diuitie cōseruate in malū dñi sui,pereunt em in afflictione pessima. Hz habent em afflictionē:qz eas dimittunt,peiorē qz secum portare nō possūt, pessimā,qz vident q̄ causa sue perditionis fuerunt. Post vo mortē dant vacuitatē Job.xxvij. Diues cuz dormierit nichil secuz afferrt:aperiet oculos suos:& nichil inueniet. E

¶ Conuerso autem bona spiritualia habent in vita delectationem.ꝑs. Cantabiles mihi erant iustificatiue. &c. In morte dant securitatem. Prouer.iij. Si dormieris non timebis,quiesces,& quietus erit somnus tuus. Post mortē dant securitatem & satietatē.ꝑs. Satiabor cum apparuerit gloria tua. Qz igitur iste mundus est talis planta q̄ in vita dat laborem : in morte dolorem:post mortem vacuitatē: ideo esset penitus prescindendus id est amor eius penitus relinquēdus. Jsta est illa planta infructuosa,de qua dicit Luce.xiij. Ecce anni tres sunt ex quo ego venio querens fructū in ficulnea hac, & non inuenio:succide ergo illā vt qui etiā terram occupat. Et dixit cultor vine ad patrē. Domine dimitte illam & hoc anno vsq̄ dum fodiam circa illā & mittam sterco:a & sic quidē fecerit fructū : sinautē in futurum succides eam. F

¶ Jsta ficus infructuosa est iste mund⁹.i. amator mundi. Tres anni sunt tria tēpora.s.temp⁹ ante legē,tunc non fecit fructum:tēpus sub lege,tunc etiam fructuz non fecit:& tempus gratie,sub quo etiaz

multi sunt q̄ fructū non faciunt. Uel tres mūdi sunt tres etates hominū. s. adolescētia, iuuentus ⁊ matura etas. Sunt autē q̄ fructū non faciunt bonum, nec in adolescētia sua, nec in sua iuuentute, nec in sua matura etate. Et christus habēs curā de peccatorib⁹ rogat patrez vt adhucerpe ctet vsq̄ ad quartū annum. i. vsq̄ ad senectē. Et hoc sepe facit deus. Juxta illud Esaie. xlvj. Usq̄ ad senectā ego ipse, ⁊ vsq̄ ad canos ego portabo, ⁊ ego feram: ego portabo et saluabo. ℣

℣ Sunt autem tria q̄ plantam infructuosam sepe fructificare faciunt: scz fossio: irrigatio, ⁊ fimi appositio. Et hoc est quod subditur. Usq̄quo fodiam circa illaz ⁊c. ℣ ℣ Tria etiā sunt que peccatorem sepe ad conuersionē adducunt. Primū est peccatorum suorū cognitio. et ista est fossio. Auarus em̄ peccata sua operit de terra. Superbus lapide duro. Luxuriosus luto. Et ideo peccata sua nō possunt aspicere: ⁊ ideo fodiēda est terra auaritie, lapis superbie, lutū luxurie: ⁊ tū videbit abhominationē peccatorū suoz, ⁊ inde plurimum erubescet. Juxta illud Romanoz. vj. Quem ergo fructum habuistis tūc in quibus nunc erubescitis? Jdeo dr Ezechielis octauo. Fili hois fode parietem ⁊ videbis abhominationes pessimas q̄s isti faciunt. Secundum est eleemosyna ruz largitio: ⁊ ista est irrigatio. Eleemosyna ⁊ est ab ely q̄ est deus, ⁊ moys quod est aqua, quasi aqua dei. Jsta eleemosyna peccatorem disponit ad gratiam. Tū qr intercessores sibi acq̄rit. Juxta illud Luce. xvj. Facite vobis amicos de mammona iniquitatis. Tum quia peccata extinguit. Eccl. iij. Ignem ardentem extinguit aqua, eleemosyna resistit peccatis. Tum quia diabolū vincit. Uñ dicit glosa super illud ps. Misericordia mea ⁊ refugium meum. De nullis re sic vincitur diabolus sicut de misericordia. Tertiuz est mortis recordatio: ⁊ ista est stercoris siue fimi appōsitio. In morte enim hō sterc⁹ efficit ⁊ putredo. primi Macha. ij. Et a vobis viri peccatoris ne timueritis: qr gloria eius vermis ⁊ stercus est. J ℣ Ipsa em̄ mortis memoria a peccato pseruat. Eccl. vij. Memorare nouissima tua et in eternū nō peccabis. Jn bono opere solliciтat. Gregoriꝰ. Valde em̄ le sollicitat in bono opere, q̄ semper cogitat de fine: et gratiā dei cōseruat. Sicut enim cinis cōseruat ignē, sic memoria mortis cōseruat gratiā spiritualē. Jdeo dr. Eccl. x. Quid superbis terra et cinis. Talē emerem se recognoscebat abrahā, dicens. Genesis xviij. Loquar ad dñm meū cum sim puluis ⁊ cinis. Tertia planta que plantata est in terra infernali, sicut sunt illi. q̄ sunt in peccato mortali, attrahit corruptum humorē, ideo facit aliqñ mortiferos fructus: idest peccata mortalia. Jsta planta est similis illis plantis que nascunt in loco vbi sodoma subuersa fuit ⁊ gomorra: q̄ faciunt poma exterius pulchra interius ⁊ tē fetida. De talibus dicitur Jude. ij. Arbores autūnales infructuose bis mortue. Sicut em̄ arbores bis moriunt. s. i folijs ⁊ fructib⁹: sic isti habēt ꝑba venenata et opera mortifera. Aliqñ vero si ista plāta faciat fructꝰ, id est opa de genere bonoꝝ tñ inutiles sunt quātū ad meritū vite eterne. Dicit em̄ Aristo. q̄ arbores siluestres aliqñ plus fructificat q̄ hortēses. sed fructus hortēses sunt meliores. Sepe enim contingit q̄ illi q̄ sunt in peccato mortali multas eleemosynas ⁊ienunia faciūt. Sz tñ vna eleemosyna cū gratia facta cū fit fructꝰ hortēsis plāte: plus valet q̄ multe facte in mortali: cū sint fructꝰ plāte siluestris. Aliqñ vero nimia vetustate i peccatis ista plāta sic arida facta est q̄ nullum bonū desiderū vel ꝓpositū habere potest. Jn quorū ꝑsona dicit ꝓpheta. Aruit tanq̄z testa virtus mea. Sicut em̄ testa ab igne exiccata fctā est arida sic tales igne concupiscentie exiccati ad humorē bone cogitationis facti sunt aridi pre nimia vetustate peccati Dicit em̄ Aristoteles q̄ cuz amigdalus est vetus, debet perforari et tūc humor in medulla depūkabitur ⁊ fertilis efficietur. Eodē modo q̄n hō est vetustus in peccato faciat tria foramina in corde suo: scilicet doloꝛem contritionis. doꝛem cōfessionis et laboꝛem satisfactionis. Et tūc ista planta renouabitur et bonum fructum faciet.

45 ℣ Feria quinta tertie hebdoma. xl.

Sermo. j.

Surgens ie⁊ sus de synagoga intrauit i domū simonis. Socrus autem simonis tenebat magnis febrib⁹. Lu. iiij. ℣ ℣ In pūti euangelio ostenditur q̄ xp̄s tria magna opa fecit, scz. O pas magne potētie. Op⁹ magne misericordie. Opus magne sapiē tie. Opus magne potentie ostendit in socrus simonis curatione. Cū em̄ magnis febribus teneretur. xp̄s febrib⁹ imperauit, ⁊ illa cōtinuo sanata surrexit. Ostēditur etiam opus magne potētie in hoc q̄ cum sol occubuisset multos sanauit. Jnter quos fuit multitudo magna infirmoꝝ. Unde dicitur. Uariis languoribus. Fuit facultas cure. Uñ dr q̄ sin gulis manus imponens curabat eos. Scdo ponit opus mie, ⁊ hoc in demonum expulsiōe. Magna enim pietas christi erat q̄n demones ab obsessis corporibus expellebat. Magna enim christi mia erat in hoc q̄ demones qui suspicabantur eū esse christū loqui nō pmittebat. ⁊ hoc ideo xp̄s faciebat ne homines audiētes demonē predicare modo veritatē deinceps acquiescerent sibi predicanti falsitatē. Unde dicit Glo. ideo prohibet loqui nedum aliquis audit demonem vera predicantem: posset ea sequatur errantem. Jmprob⁹ em̄ magister veris falsa permiscet vt sub specie veritatis testimonium veritatis obtenat. Tertio ponitur opus magne sapiētie ⁊ hoc in saptenti pdicatione. Unde cū herode eū vellēt detinere vt inter eos miracula faceret dixit se nō esse missum tantū ad curationē corꝑū que fit in miraculoꝝ operatione, sed maxime ad curationē animaꝝ que fit in verbi dei predicatione, ⁊ ideo erat predicans in synagogis galilee. ℣

℣ Circa primū opus. scz potentie p quā curauit socrum simonis tria sunt videnda scz infirmitatis gen⁹. curādi mod⁹. ⁊ curationis effect⁹. Genus siue species infirmitatis erat magna febris p q̄ mortale peccatū significat. Inter cetera aūt incōmoda q̄ patitur febricitans est: qr hz paruum inordinatū. propter q̄ dulcia sibi videtur amara ⁊ insipida ⁊ ecōuerso. ℣ Quodē modo sic hz inordinatū peccator palatū aie: qō oia spūalia sibi videntur amara ⁊ insipida. Et hoc ostēdit Chrysostomus sup Mat. per tria exēpla. Primū est, qr si leoni ostendat pratū virēs nō excitatur eius appetitus: qr de natura sua non est comedere herbas virētes, sz carnes. Scōm exemplū est qō si pluuia cadit super lapidem lapis quidem foris balneatur, intus autem siccus manet. Tertium exemplum est: qr si in aliquo vase pleno aceto gutta mellis infunditur: et mel perditur ⁊ acetum non dulcoratur.

℣ Primū exēplum ptinet ad luxuriosos quibus si ostēdant herbe virētes. i. si predicunt eis celestes amenitates nō excitātur eoꝝ voluntates ad eas desiderādas: qr non est de natura sua desiderare celestes amenitates sz carnales voluptates. Quia sicut dr. s. Cor. ij. Animalis hō nō percipit q̄ sunt spūs dei. Eccl. xxj. Audiet luxuriosis scz verbum castitatis ⁊ displicebit ei: ⁊ proficiet illud post dorsum suum. Secundū exemplū pertinet ad supbos q̄ habēt cor lapideū: ista q̄ si deus dat plusquā gratie sue, vel inspiratiōis interne immiserit eis. cor eoꝝ exterius potest tangere: sed interiꝰ nihil pōt intrare: ⁊ ideo remanēt aridi ⁊ sicci ab oi humore gre. Dicit Job. xlj. Cor eius indurabit quasi lapis. Magna enim mia dei est q̄n tale cor durū mollificat vt gratia dei intrare valeat. Ezechie. xxxvj. Auferam cor lapideum de carne vestra ⁊ dabo vobis cor carneū, ⁊ spiritum meū ponam in medio vestri. Tertium exemplū pertinet ad auaros qui habēt cor aceto sum multis amaritudinibus repletū. habent enim amaritudem laboris in acquirēdo: timoris in custodiendo: ⁊ doloris in amittendo. Et ideo diuitie vocant spine: vt habetur Luc. viij. ex eo q̄ cor taliter pungūt. Si igitur mel, idest verbū celeste vel inspiratio diuina in talium corda immittit: ⁊ verbum perditur ⁊ cor eoꝝ nō mutat. Et ideo faciendum est quod dicit Aug. Disce nō diligere mundū vt diligas deū: diffunde vt implearis: auerte vt conuertaris. Scdo notat modus curandi cū dr. Et rogauerunt eū pro illa: ⁊ stās super illā imperas-

uit febrē ⁊ dimisit illaz. Ex quo habek qđ dñs ad preces discipulorū eam sanauit. Per qđ dak intelligi qđ aliqñ de⁹ ad preces virorū sanctorū alicui peccatori salutem anime concedit. D

¶ Pctōr enim est immūdus. dei inimicus ⁊ claud⁹. Qr em̄ est immūd⁹ nō audet coram deo operare. qr de⁹ tales abhominatur ps. Uir sanguinū ⁊ do. abhomi. dñs. Qr est dei inimic⁹ nihil pōt a deo impetrare. Joh. ix. Scim⁹ qr pctōres de⁹ non audit. Et ideo talib⁹ de⁹ indignak poti⁹ q̄ placeā. Esa. lxvj. Cognoscēt manus dñi seruis ei⁹: ⁊ idignabik inimicis suis &re. Cū is q̄ displicet ad intercedēdū mittit: irati animi⁹ ad deteriora puocak. Qr ño est claud⁹ nō pōt ad deū accedere. Quāuis em̄ habeat pedē fidei. nō tñ hz pedē boni opis. De talib⁹ 9r. ij. Reg. xvij. Usquequo claudicatis in duas partes ⁊c. Ideo peccator indiget auxilio sanctorūz virorū. qr ipsi sunt mūdi. ps. Ambulans in via immaculata hic mihi ministrabat. Ipsi sunt amici dei. Sapiēn. vij. In alas sanctas se transfert. amicos dei ⁊ pphetas pstituit. Ipi sunt sani ⁊ recti. Hebreo. xij. Rectos gressus facite pedib⁹ vt non claudicans quis erret: magis aūt sanet. Tertio ponit curationis effectus. cū 9r. Et cōtinuo surgēs ministrabat illis. Naturaliter vt dicit gl. hō febricitās incipiēte sanitate cōsueuit lacessere: sed ista cōtinuo surrexit ⁊ xpo ministrauit. Per qđ datur intelligi qđ pctōr nō dz diu stare i peccato: sed cōtinuo surgere: aliodn de peccato in peccatū cadit. E ¶ Et hoc accidit propter tres causas. Prima est ppter pcti pōderositatē. Pctm̄ em̄ est valde onerosuz. ps. Iniquitates mee supergresse sunt caput meū: ⁊ sicut on⁹ graue grauate sunt sup me. Et ideo pctō qđ penitētiā cito nō diluit: mox sua pōderositate ad aliud trahit. Scōa cā est ppter pctōris cecitatē. Et ponit exēplū Chrys. de sampsone: cui cā capilli in qb⁹ erat virtus sua detrūcati essent: philistei ipz ligauerunt. ⁊ sibi oculos eruerūt. ⁊ ipm molestare fecerunt. qr qñ pctōr pditor robur virtutū suarū. mox demones ipm funib⁹ peccatorū ligant oculos fidei ipm excecant. de vicio in vicium eū currere procurant. Tertia cā est ppter quādā cōnexionem. Nā auaricia trahit ad rapinā ⁊ furtum et ad multa mēdacia. Sulā trahit ad ebrietatē ⁊ luxuriā. Superbia trahit ad multas iniurias inferēdas. ⁊ ad multas ambitiones appetendas. vñ 9r Esay. xxiij. Qui fugerit a facie formidinis cadet in foueaz. ⁊ q̄ exierit de fouea tenebit laqueo. Per formidinē itelligik auaricia: qr auarus semp est in timore. Per foueā intelligitur luxuria pro ver. xxij. Fouea profunda est meretrix. Per laqueū intelligit superbia, q̄ oēs illa queat. Sepe aūt cōtingit qđ qñ auarus dimittit auariciā ⁊ dat se inertie cadit in luxuriā. Et qñ luxurios⁹ sua superat olim cōcupiscētiā cadit in vanā gloriā ⁊ supbiā. Circa scōm opus. f. misericordie quo xps demones fugauit. Notādū qđ demones habēt magnā potentiā. Job. xlj. Nō est ptās sup terrā que cōparet ei. Hñt magnā astutiā ij. Corīth. xj. Timeo autem ne sicut serpēs eā seduxit astutia sua: ita corrūpank sensus vestri et excidāt a simplicitate q̄ est i xpo Iesu. Habent magnā seuiciā. j. Pe. v. Aduersarius vester tanq̄ leo rugiēs circuit q̄rens quē denoret. Magna ergo mia dei ē qñ a nobis expellit aduersariū tā potentē ⁊ tam astutū ⁊ tā seuiētē. Nihilomin⁹ em̄ ei⁹ potentiā vincimus resistendo. Jac. iij. Resistite diabolo ⁊ fugiet a vobis. Eius astutiā vincimus. dū ad deū per oratiōnē reuertimur. ij. Parali. xx. Cum ignoramus quid agere debeamus hoc solū refugium habemus vt oculos nostros dirigamus ad te. Eius seuiciā frangimus nosipsos macerādo qr qñ nosipsos maceram⁹ ho stem prosternimus. j. Corint. ix. Qui enim qui in agone contendit ab omnib⁹ se abstinet: ego non sic curro quasi in incertuz. F ¶ Circa opus sapientie. i. pdicatiōnē xpi notandum. qđ xps ibat sapienter predicando. Ibat enim predicando sine expensis vsq̄ ad esuriem. Math. xxi. Cū exiret in bethania esuriuit. Ibat sine edis vsq̄ ad lassitudinem. Johan. iij. Jesus fatigatus ex itinere. Ibat sine cliētibus vsq̄ ad captiones. Unde dixit pilato. Si ex hoc mundo esset regnum meum ministri mei vtiq̄ decertarent vt non traderer iudeis. Predicator qui aliter iret insapiēs

ret. Si videlicēt iret, aut comitipatus equis, aut diuitijs suffurcinatus, aut seruis, aut domicellis vallatus.

¶ Eadem quinta feria tertie hebdomade. xl. Sermo. ij.

Socrus autez symonis tenebat magnis febribus. Per febrem significatur peccatū mortale: qr sicut febricitans. modo patitur frigus, nō estū. sic pctōr modo patitur timorem qui est frigus anime a do cupiditatem que est calor anime. vt Augu. sup ps. Incensa igni ⁊ suffosa sola peccata due res faciūt. s. timor et cupiditas. Timor facit fugere omnia q̄ sunt carni molia. Cupiditas facit appetere omnia que sunt carni suauia. A

¶ Sciaūt ē diuerse sunt species febrium. Quedā sunt diuersa genera pctōr. Prima febris est quotidiana ⁊ significat peccata venialia que quotidie a gim⁹ que ſm Aug. assimilank guttis aque, arene, ⁊ scabiei. Gutte aque assimilank qr feruorem caritatis remittunt. Arene: qr sepe ab actibus bonis operibus aīam sterilē facit. Scabies frebiei: qr decorem aie diminuit ⁊ 9r ſm Aug. qđ sicut multe gutte nāui faciunt naufragiū ⁊ multa grana arene faciunt onus ponderosum: ⁊ multitudo scabiei reddit hoiem corruptū: sic pctā venialia qñ cōtinuuntur sepe sua multitudine grauitate ⁊ deformitate disponunt aiam ad mortale, vel febris quotidiana esse gula, propter exactionem quotidianā. Esa. lvj. Uenite sumam⁹ cibū ⁊ impleamur ebrietate ⁊ erit sicut hodie: sic ⁊ cras, ⁊ multo amplius. Gulosus em̄ si hodie bene comedat. cras melius appetit comedere: nō assimilat sanguisuge. puer. xxx. Sanguisuge due filie sunt dicētes, affer, affer, qr gulosus post vnū ferculū dicit affer aliud. Scōa febris est effimera: ⁊ habet effimero pisce marino q̄ eo die quo capit morik ⁊ significat subditū ire mortē q̄ dz finiri ante occasum solis. Ephes. iv. Sol non occidat super iram vestram. Talis em̄ motus subitus qua ſi oēs inuasit, qr sicut dicit Piero. Qui nulla animi perturbatione monetur aut deus est: aut lapis B. ¶ Dicit tamen Gregorius nazanzenus: quod tres sunt qui non pñt moueri: duo in celo. s. de⁹ ⁊ angelus, tertius in terra. s. xpianus pplis. quāuis em̄ deus dicak irasci th ſm Aug. nō 9r irasci ppter aliquē turbulentū affectū sz ppter vindictā. Angeli ettā quāuis. de pditiōe pctōr dolere dicantur: th̄ nullā sentiunt passionē, sed dñr dolere, qr ad modū dolentiū se hñt: xpianus aūt ē popul⁹ appellatur ille qui in dei amore est perfectus. Talis em̄ licet aliqñ perturbationē patiatur, tamen ex hoc eius ratio nō obnubilak: qr talē perturbationē tenet sub dñio rōnis. Tertia febris est erratica q̄ nō accidit certis horis: ⁊ significat inuidiam q̄ qñ aliqs laudatur accidit: qñ vituperatur recedit: nō habet horā determinatā: sed quotiescūq̄ renouantur laudatiōes toties renouātur accessiones. hoc ptz. j. Reg. xviij. de Saul q̄ inuidebat Dauid. Cū em̄ diceret. Saul percussit mile. ⁊ Dauid decem milia tūc Saul passus est magnas accessiones ⁊ quoties audiebat de sua pbitate: tunc laborabat toties illa accessiōe. Qñ aūt Dauid cane ⁊ pulsāt mortuum se notabat: tūc ista accessio recedebat: nō inuidus significak p helyz. de q̄ 9r j. Reg. iij. qđ nō poterat videre lucernā dñi sui anteq̄ extingueret incerna accēsa lucerna lucet. sed extincta fetet. Lucerna igit accēsa sunt viri virtuosi. extincta pctōres fetidi. Inuid⁹ igit nō pōt sine magna afflictiōe sustinere vt videat viros virtuosos: libēter aūt videt viros miseros ⁊ abiectos. ideo dicit Socrates. Utinā inuidi in oib⁹ ciuitatibus oculos ⁊ aures haberēt vt de victorū felicitatib⁹ torquerent. Quarta febris est tertiana qua laborāt illi qui de peccatis suis nolunt satisfacere. habēt em̄ cōtritionē ⁊ cōfessionē: sed nolunt habere satisfactionē. Uñ 9r qđ cum quidā demoniacus ad quendā virū sanctū fuisset ductus ⁊ ille demonem adiurare vt recederet ⁊ nomē suū ei diceret. ille ait nos sum⁹ tres fratres q̄ habemus nostra officia determinata. ego em̄ vocor claudēs cor. alius vocat claudens os. alius vocak claudēs marsupiū. offm̄ em̄ meum est cor pctōris indurare ne possit contritionem habere. ⁊ si forte conteritur

laborat frater meꝰ.s.claudēs os vt a cōfessione impediat.z si forte cōfessus fuerit laborat frater meꝰ.s.claudēs marsupiū ne satisfaciat.ne mala ablata restituat. Quinta febris est cōtinua.ista laborāt auari z maxime vsurarij.ceteri peccatores interpollationē faciūt i petis:Usurarius vero cōtinue peccat.s.die z nocte.et qualibet hora.z qualibet momēto.z quolibet festo.ideo videt esse peior iuda scarioth.ille enim vendidit xpm. C

CIste vēdit christum beatam mariam:z omnes sanctos z sanctas dei:quia ipsoꝝ festiuitates cōputat in vsuris:z quia vsurari⁹ similis est inde:imo peior in culpa. ideo similis erit ei i pena. Judas em̄ iacre interijt qui est habitatio demonum:ad inuendū quod nō debebat stare in celo cum angelis.nec in terra cuz hominibus.sed in aere cum demonibus. Sodez modo vsurarius non habitabit in celo qz deū z beatam virginez z omnes sanctos offendit nec in mūdo:quia homines conturbauit sed in inferno cum dēmonibus quos per auaritiaz adorauit inxta illud Col.iij.Auaricia q̄ est idolorū seruitꝰ. D

CIsta febris continua scilicet auaricia cito extinguit hominem quia tollit tria q̄ sunt causa vitꝰ:ecclesi. cibum somnum z quietem.Auarus enim non potest comedere:scilicet.xvij.Nō satiabitur pane indigens z tristicia erit super mensam suaz Non potest dormire.Eccli.secundo Cuncti dies eius doloribus z erumnis pleni sunt nec per noctē mente requiescit:nec potest quietem habere.Jere.xlviij.Preso lutudine quiescere non potuit. E

CSexta febris est quartana z significat superbiā ꝓpter quatuor spēs superbie.De quibus dicit grego.quatuor sunt species tumoris.s.cum quis bonum quod habet a se habere existimat.vel ꝓ suis meritis datum sibi putat.vel cū iactat se habere quod nō habet:vel cū despectis ceteris appetit singulariter videri habere qđ nō hz.Uel potest significare luxuriaz que per corpus expletur qđ ex quatuor elementis componitur.Uel potest significare cōsuetudinē longam peccandi vt prima dies sit mala suggestio secūda malꝰ consensus.tertia malū opus.quarta mala consuetudo.Ista quadruplex species quartane difficulter curatur. Sophia em̄ difficulter curat quia semper est in accensu.p̄s. Superbia eoꝝ qui te oderūt ascendit semper. Luxuria difficulter curat qz in corpore radicat:quia tunc totum corpus inflammat.Job.xxxi. Jgnis est vsq ad cōsummationē devorans ipsum vadnerat.Job.xvj. Cnz vulnerauerit labos meos ipm corrumpit z fedat.Jobel.pusmo Computruerunt iumenta in fercore suo.Eze. Jumenta in fercore computrescere est carnales homines i fetore.luxurie vitā finire.Mala autem consuetudo difficulter curatur hoc signatū est Johā. vndecimo in lazaro quatridnano quem dominus cū quadam difficultate voluit resultare:scilicet cum oratione. cum clamore z cū fut conturbatione:z cū lachrymarū effusione.Septima febris est ethica que radicatur in medullis z naturalē humiditatē consumit:z significat tristitiā Sunt ramē quedā ossa q̄ nō tm̄ sunt exsiccanda.sz etiā incinerāda.Amos.ij. Incinerederūt ossa regis idumee vsq ad cinerez. Idumea interpretat sanguines.z signat diabolum qui sanguinē nostrū sitit:cuius ossa sunt nra peta per que cōtra nos diabolus assumit robur. Sunt igitur quidā qui ossa habēt integra cui sez de suis peccatis nō ꝓteruntur:alij sunt qui illa ossa in grossas partes frangunt qui.s.superflualiter cōteruntur:alij vero sunt qui ista ossa incinerant scilicet qui precordialiter cōteruntur:z istam contritionem facit sacrubris tristitia. de qua dicit.h.Coz.vij. Que em̄ secūdū deum tristitia est penitentiam in salutē stabilem operatur.

47 CFeria sexta tertie hebdo made quadragesime.

Sermo primus.

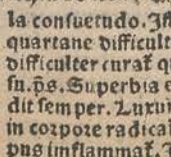

Esus fatigatus ex itinere sedebat sic per fontem. Johan.iiij. Dum dominus noster p diuersa loca predicando discurret: quadam vice

fatigatus esset super quendam fontem sedere cepit. Et licet hic dicat fons:tamen iuxta vocatur puteus. Sed sicut dicit glosa vbicūq; aq̄ de terra manat ꝺr fons sed si manat in superficie fons tm̄ dicit. Si vero manat in pfundo etiā puteus appellatur:z sm hoc omnis puteus est fons:sz non omnis fons puteus est. Dū igitur sic sederet venit mulier de samaria hauritura aquam,inter quā z christū magnꝰ dialogus fuit,qz plures collocutiones mutuo habuerunt. Prima fuit, qua christꝰ suam humanitatē ostendit in eo q̄ bibere petijt: probabile em̄ est q̄ xp̄s post fatigationē sitiebat,z in hoc ostēdit se esse verum hominem:qz deus sitire nō pōt. Ad hoc respondit mulier cū qua dā admiratione,dicēs. Quomodo tu cū inde⁹ sis a me bibere poscis?&c. Judei em̄ habebāt in vestimentis fimbrias,p quas distinguebant ab aliis gētib⁹. A CSecūda collocutio fuit, qua xp̄s ostendit suā diuinitatē,cū ait.Si scires domū dei,z ꝺs est q̄ dicit da mihi bibere.tu forsitā petijsses ab eo q̄ dedisset tibi aquā viuā.s. spiritussancti gratiam. Hoc nō poterat nisi in xp̄o tū est deus: sz mulier intelligēs de aqua materiali illi⁹ puteꝰ dixit q̄ hoc facere nō poterat: qz nec aquā nec cordam habebat z puteus profundꝰ erat:imo nec ipse Jacob q̄ ipo maior nō est alter ipsam aquā habere nō potuit nisi cum adiutorio Tertia collocutio fuit qua xp̄s ostendit aq̄ materialis z spiritualis magnā differētiā cū dixit.ois q̄ bibit ex aqua hac sitiet iterū. Aqua enim materialis ad tēpus pōt auferre sitim. aquā vero spiritualis semp aufert.ad hoc respōdit mulier. dñe da mihi aquā hāc. s.magna pena t̄ mihi sitire magna fatigatio est hac venire manꝰ laborē est hanc ergo da mihi aquā hanc que penam sitis auferat,fatigationē itineris tollat. laborē hauriēdi amoneat. Quarta collocutio est qua christus dixit ei vt virum suū vocaret.id est illum quem loco viri tenebat. Ad hoc rādit mulier q̄ nō habebat virū scilicet legitimo matrimonio sociatum. Quinta collocutio est qua christus dixit totā vitam suā preteritam ei ait. Bene dixisti.id est verum dixisti:qz non habeo virum.quinq; enim viros habuisti. Ad hoc mulier respondit q̄ credebat ipsum prophetam esse. Postq̄ totam vitam suam ei dixerat. Post hec autē mutatur ordo loquēdi. Hucusq; enim christus questus est:z mulier respondit Modo autem mulier querit z christꝰ respondet. Querit em̄ ex quo ipse est ꝓpheta vt soluat cōtrouersiā que est inter iudeos z samaritanos. Judei em̄ dicebāt q̄ nō licet alicubi adorare nisi in tēplo dei. Samaritani autem dicebāt q̄ poterāt adorare in mōte samarie:quia patres sui:scilicet iacob.z filij eius ibi habitauerūt. Et vocabāt samaritani Jacob patrē suum.siue qz ipsi legē tenebāt moysi.siue quia Jacob z filij eius ibi habitauerūt.siue qz ille mōs ex hereditate Jacob ad eos peruenerat. Ad hoc christus respondit,q̄ in orando deus nō requirit locum corporalem:sed spiritualē.id est cor mundum z deuotū. Ista responsio nō placuit mulieri quia volebat q̄ diceret q̄ in monte illo poterant adorare:z ideo dixit q̄ questionem illam determinandam reservabat messie:id est christo q̄ christus cum venerit de hoc veritatem eis annunciabit. Ad hoc christus respondit quod ipse erat,ille messias.quo audito q̄ille erat ꝓ gaudio ydriam dimisit. z in ciuitatez currēs nūciauit omnia. Et tū c christꝰ ad preces samaritanorum ciuitatem intrauit:z oēs ad fidem cōuertit. B CSicut patet ex predictis xp̄s hanc mulierē z nos ad tria inducebat. primo ad cōtemnendum amorē mūdi cū dixit. Omnis qui biberit ex aqua hac sitiet iterū. Amor em̄ mūdanorū.s. diuitiarū.z deliciarū.z honorū sitim non extinguit sed auget. De quibus dicit. Proverb.xxx. Sāguisuge dne sunt filie q̄ semp dicūt affer affer. Sāguisuga mater est superbia q̄ est causa omniū malorum. Eccl.x. Initiū oīs pcti superbia. habet autē duas filias scz cupiditatē z voluptatē. Quia superbus non tantum honores ambit sz etiam alterius bona rapit et voluptuose vivit. Ista aūt sitis q̄ sit vana ostēditur in morte Alexandri. qui cuz esset totius mūdi dominus dimidius plenꝰ libidinosus.z eius in vase aureo fuissent reposita philosophi cōuenerūt. Unꝰ igitur volēs ostēdere dominum suum fuisse

vanꝫ ait. Heri iſtinō ſufficiebat totꝰ mundus hodie parua ſepultura eſt cōtentus Alius volēs oſtēdere eſſe vanum aurū ⁊ argentum cōgregatū ait. Heri iſte faciebat theſaurū de auro hodie aurum theſaurum facit de ipſo. Alius volens oſtendere vanū eſſe corpus delicijs nutrire dixit. Heri iſte nutriebat corpus ſuuꝫ diuerſis delicijs: hodie vero comeditur a vermibus infinitis. ¶ ¶Secūdo xp̄s mdicebat iſtā mulierē ⁊ nos cū ipſa ad deſiderandū amorē dei cū ait. Qui autez biberit ex aqua quā ego do nō ſitiet in eternum. Augu. Qui biberit de paradiſi fluuio cuiꝰ gutta maior eſt occeano: reſtat vt in eo ſitis penitꝰ extincta ſit. Huiꝰ flumij paradiſi vnā guttam perceperat paulꝰ. ⁊ ſtatim extinxit in eo omnem ſuperbiam ita qō ferocem lupum mutauit in agnum manſuetū. perceperat Matheus. ⁊ mox extinxit in eo omnem auariciam ita q̄ raptorem conuertit in cōemptorem. Nam qui prius rapiebat aliena: poſtmodū cōtempſit propria, pceperat magdalena. ⁊ mox extinxit in ipſa omnez luxuriam. ita q̄ cornicula nigerrimam conuertit in columbā candidaz. Tertio inducebat eam ⁊ non in ipſa ad ſui cognitionē. Gradatim autē iſta mulier ſurrexit ad chriſti cognitioem. Naz primo dixit eū eſſe vnius veri dei cultorē. In hoc q̄ dixit eū iudeū eſſe ⁊ hoc fuit magnū Deinde ipm dixit eſſe prophetā: ⁊ hoc fuit maius. Tandē ⁊ dixit et credidit ipſum eſſe xp̄m. ⁊ hoc fuit maximum. Per quod datur intelligi q̄ debemus incipere a minimo: ⁊ paulatim aſcendere ad maiora. Iſte gradus ſignificat Marc. xiij. vbi ſit. Ultro eſſ terra fructificat herbam primū. deinde ſpicam. deinde plenū fructū in ſpica. Hoc eſt ſecundum glo. timorē penitētiā et charitatem. Illi qui generant herbam. i. timorez ſunt incipientes qui debent incipere a timore. Sic enim herba eſt principium ſpice: ſic timor dei eſt principium note vite. Prouer. j. Timor dei principiū ſapiētie. Illi qui generant ſpicē. i. penitētiā durā ſunt proficientes. qui ſicut fuerunt delectati in peccatis ſic dicunt ſe affligere in penitētia ⁊ lamentis. Job. xlj. Ipſe me reprehendo ⁊ ago penitētiam in fauilla et cinere. Illi qui producunt plenum fructū in ſpica. id eſt charitatem ⁊ bonorū operum plenitudinem ſunt perfecti qui habent charitatē dei ⁊ primi. Ot ſicut dicit Rom. xiij. Plenitudo legis eſt dilectio.

46 ¶Eadē ſexta feria. iij. hebdo. xl.

Sermo ſecundus.

OMnis q̄ biberit ex aqua hac ſitiet iterum. Ponit dominus hic tres differētias aquarum. Una eſt que facit ſitim cum dicit omnis qui bibe. ex aqua hac ſitiet iterum. Secunda eſt que ſitim extinguit cum dixit. Qui autem biberit ex hac aqua quam ego dabo ei non ſitiet in eternum. Tertia eſt que in vita eterna fluit: cum ſubdit. Sz aqua quam ego dabo fiet in eo fons aque ſalientis in vitam eternam Prima aqua ſignificat amorem mundi. ſcilicet amorem diuitiarum, deliciarū ⁊ honorū. Et ideo iſtam aquam que ſitim non extinguit ſed facit nullus debet appetere cum ſit turbida ⁊ amara. Hiere. ij. Quid tibi i via egypti vt bibas aquā turbidam? Superbus enim habet cor turbidum pre cōtinua indignatione ⁊ ptentioſa emulatione. prouerb. xiij. Inter ſuperbos ſemper iurgia ſunt. ps. Tāge mōtes ⁊ fumigabūt. Auarus ſemper habet cor turbidū pre nimia ſuſtitia ⁊ ſolicitudine. Eccle. xiiij. In triſtitia erit ſuper menſam ſuam. Hiere. xlix. Turbati ſunt in mare pre ſolicitudine deſcere nō poterūt. Libidinoſus habet cor turbidū pre nimia concupiſcentia et feruore. Job. xxxj. Ignis eſt vſq̄ ad conſummationem deuorās ⁊ omnia eradicans germina. B

¶Non ſolum autem iſta aqua eſt turbida per effectū ſed etiam in ſeipſa. Aqua vero turbida non eſt apta ad bibendus: cum ſit amara nec ad ſpeculandum cum ſit turbulenta. nec ad lauandum cuz ſit immunda. Amor mūdi eo dē modo eſt aptus ad bibendum quia eſt amarus. Facit em amaritudinē in conſcientia. prouerbior. v. Nouiſſimus illius amara quaſi abſinthium. Et tādē faciet amaritudine in penna. Eſa. xxiij. Amara erit potatio bibēti

ex illam. Similiter amor mūdi non eſt aptus ad ſpeculandum: cum ſit turbulētus. nō enim poſſumus ibi ſpecaleri deuz per contemplationez, nec peccata noſtra per contritionem. Legitur in vitiſpatruz quod cum quidam frater cor plenum anguſtijs ⁊ tribulationibus haberet, et ſolito deum contemplari non poſſet. quidam ſanctus pater ad quendam fratrem dixit eum. et cum aquam cū quodam baculo turbaſſet dixit vt reſpiceret faciem ſuam videret: ⁊ cum non poſſet videre expectauit quouſq; aqua clariſſima fieret: ⁊ tūc vidit. Applicatio huius exē plana eſt, ſimiliter amor mundi nō eſt aptus ad lauandū: cū ſit immūdꝰ. Si ḡs ergo habet cor immundū ⁊ illud vult lauare cū amore mūdi, magis ſe mōnabit. Unde Ambro. in lib. de virginibus picta quā reprehēdit dicēs. Pictagoras poſt quā cubitū erat tibicinē imbebat mollioribus ⁊ cubitū ierat tibicinē imbebat mollioribus ⁊ tenere vt anxia curꝫ ſecularibꝰ cor data mulieret. Sz ille facit ſicut is q̄ laterē lauat. ſecularia ſecularibꝰ frustra cupiebat euelere. Magꝫ enim linebat ſe luto q̄ recedebat a voluptate ḡrebat. Aug. Quiſquis es q̄ es i mūdo ad te venit qui fecit te mundum vt eripiat te de mūdo: q̄ ſi forte aliqua delectatione te retinet mūdus: ſuper vis eſſe immūdus. Secūda aqua eſt que ſitim extinguit: ⁊ iſta eſt amor ſpiritusſancti qui extinguit amorem diuitiarum, deliciarum, ⁊ hominū. Hoc figuratum eſt i dicō. xiij. In ſampſone. De quo dicit q̄ ſpiritus domini irruit in eum ⁊ ſicut hedum interfecit: ⁊ philiſteos expugnauit: ⁊ vincula rupit. Per leonē intelligitur ſuperbia. Per philiſteos qui interpretātur cadentes intelligitur auaritia. Sicut em dicitur. Prouer. xj. Qui cōfidit in diuitijs ſuis corruet. Per vincula intelligitur carnalis concupiſſentia. C

¶Nūdo igit amor ſpiritusſancti adue nit ſuperbiā expellit: auaritiā occidit: ꝑcupiſcētiā extollit. Iſta aqua eſt cōtraria ſuperiori. Eſt em dulcis ad bibendū. Eccl. xxiiij. Qui bibūt me adhuc ſitiēt. Eſt clara ad ſpeculandum. ij. Cor. iij. Nos aūt reuelata facie gloriā dei ſpeculātes. Eſt munda ad lauādū. Ezechie. xxxvj. Effundam ſup vos aquam mundam. et mundabimini ab omnibus inquinamētis vr̄is ⁊ ſtris. Spiritus enim ſanctus quodda lixiuiū in corde hominis generat p quod omnia peccata lauat. In quo quidē lixiuio ponit lachrymas, p aqua que habēt peccata lauare. ps. Lauabo p ſingulas noctes lectū meum ⁊c. Ponit memoriam mortis p cinere: q̄ ſibi habet animā a peccatis mūdare. Eccl. vij. Memorare nouiſſima tua, ⁊ in eternū nō peccabis. Ponit amorem celeſtem pro igne: qui ipſum lixiuium inflāmet. Lixiuium enim frigidū non, bene lauat: ſed calidū optime lauat. Quando igitur lachrymę noſtre ⁊ memoriam mortis ab igne diuini amoris inflā mantur: tunc omnis macula ⁊ rubigo peccati tollitur. Luce. vij. Dimiſſa ſunt ei peccata multa quoniaz dilexit multum. Ubi dicit Glo. Incendit plene peccati rubigi nē q̄ ardet valide per amoris ignez. Qui igitur in tali lixiuio abluitur quantūcūq; fuerit niger albꝰ efficietur. ps. Lauabis me ⁊ ſuper niuē dealbabor. Eſa. j. Si fuerint petā veſtra vt coccinū. q̄ſi nix dealbabunt. Iſtud patet de quadam muliere de qua legitur in vitiſpatrum. Que cum per ciuitatem cum nimia ambitione procederet eꝰ quidaz ſanctus eā vidēs ad terrā corruit ⁊ amariſſime flere cepit. Et cū interrogaretur cur fleret. Reſpondit. Fleo q̄ iſta mulier plus ſollicita eſt placere mūdo quam ego deo. Cū igitur epiſcopus domum rediſſet pro ea orauit cuius dominus preces exaudiuit. Sequēti autem nocte viſum eſt ſibi quod quedam cornicula nigerrima ad eum veniret. quā ille accepiēs in aquam demerſit ⁊ ſtatim in columbam cādidā conuerſa fuit. Sequenti igitur mane illa mulier tota in lachrymis reſoluta ad pedes eiꝰ pcidit. q̄ prius, fuerat peccando nigerrima: poſtmodū in lachrymis baptizata tota facta eſt candida. Iſtam autē aquam ſpiritus ex deus nobis gratis dare promittit. Eſa. lv. Omnes ſitiētes venite ad aquas. ⁊ q̄ non habetis argentū properate. emite. ⁊ comedite. Si ergo aliquis iſtam aquam non habet culpe eſt ipſius non recipiētis ⁊ nō dei offerētis. Si enim offero tibi cyphum aque frigide ⁊ tu non vis os aperire. ſi porrigo tibi roſam et non vis eam

acetpere: si sol ad feneſtrā verberat ⁊ tu tenes eā clauſam: ſi pulſo ad hoſtiū ⁊ non vis mihi aperire: tua culpa eſt ⁊ non mea. Deus aquā ſue gratie nobis infundit ⁊ nos os cordis claudim⁹ roſaz gratie ſue nobis porrigit et nos accipere negligimus radiū ſue gre nobis mittit: et nos voluntatē noſtram referare contenimus. Ad hoſtiū noſtri cordis pulſat et nos fidē aperire diſſimulamus. D

¶ Tertia aqua eſt q̄ in vitā eternā fluit q̄ ad inſtar fluuij ibi dat qz ſett ibi habēt i maria plenitudine abūdātiā ſpiritusſancti. Apoc. vlt. Oſtēdit enim flumē aquevi ne, Aliter enim cōmunicat aquam ſuam puteus aliter fons, aliter fluuius. Puteꝰ eñ habet aquam abſonditā ⁊ cum labore hauritur, fons vero habet aquā patentem ⁊ hauriē ſine labore tamen nō diffundit in magna plenitudine. Flumꝰ vero habet aquaz patentem ⁊ de facili hauritur: ⁊ in magna plenitudine ſe diffundit. Gratia igitur dei eſt ad inſtar putei peccatoribus quia eſt eis abſcondita cū nō ſint digni ⁊ opz quod cuz multo labore penitentie eam hauriant, eſt tamē ille labor modicus reſpectu gratie quam acquirunt. Eccleſia. li. modicum laborani ⁊ inueni multam requiem bon⁹ aūt ab inſtar fontis quia facilit̄ poſſunt haurire, ſed tamen in preſenti modicū poſſunt guſtare. p̄s. Sitiuit anima mea ad deum fontem viuum. Beatis aūt datur ad inſtar fluuij, quia in maxima abundātia habent amorem ſpiritusſancti. p̄s. Inebriabuntur ab vbertate domus tue.

49 ¶ Sabbato. iij. hebdomade. xl.

Sermo primus.

Educūt ad ieſum ſcribe ⁊ phariſei mulierem in adulterio deprehenſam. Joā. viij. Iſti ſcribe ⁊ phariſei ſepe voluerunt ieſum capere in ſermone vt ip̄m̄ inſamarent ⁊ contra eum populum pronocarent, ſicut patet i iſto euangelio in quo quidem ponuntur tres differentie, perſonarum ſcilicet phariſei, chriſtus, ⁊ mulier in adulterio deprehenſa. In phariſeis quidem duo⁊ fuerunt ſcilicet ſubdoloſa adulatio falſa interrogatio, ſubdoloſa adulatio fuit in hoc quod magiſtrū eū vocauerūt. Chriſtū magiſtrū eum vocauerunt vt quaſi honoratus ſui ſecretū cordis ſimpliciter eis aperiret hīt eſt enim hypocritarum pulla potentia ſimulata laudatio. Iſtam aūt laudē magiſterū chriſtus recipiebat a diſcipulis. Joan. xiij. Uos vocatis me magiſter ⁊ dñe, ⁊ bene dicitis, ſum etenim, quia ſciebat quod cum ſic vocabant eum ſa honorādi, ab iſtis tamen recipere noluit ſciens quod cum ſic appellabāt eum ſa temptandi. A

¶ Adulatores enim ſunt ſcorpiones ⁊ apes: Scorpio eñ facie applaudit, ſcauda vngit, apes mel portant in ore ſz pūgūt a poſteriore pte, ſic tales in facie laudāt in abſentia vituperāt, ſunt enim ſicut ſyrene q̄ ſunt piſces marini qui habent facīē mulieris ſicut dicit gloſa. ſuper illud Eſa. xiij. Syrene i delubris voluptatis queita dulciter cāt̄ant q̄ nautas dormire faciunt ⁊ ſic naufraginm patiuntur, ſed ſapientes naute aures claudūt, ⁊ ſic periculū euadunt: ſic etiam contra tales adulatores ſapiētes debent claudere aures ⁊ non eos audire. Piero. Nos ad ps triam feſtinantes mortiferos ſyrenarum cantus debemus aure ſurda trāſire. B

¶ Nullus enim in hoc mundo oz velle laudari, reſpiciendo ad vitam ſuam preſentem, futurā. ⁊ preteritā, ſi enim reſpicit ad vitā preteritā inuenit ſe multa cōmiſiſſe de quibus debet erubeſcere. Romā. vj. Quem ergo fructum tunc habuiſtis in illis in quib⁹ nūc erubeſcitis? Si reſpicit ad vitam preſentem inuenit ſe eſſe loco exilii, de quo multum debet dolere. p̄s. Hen me quia incolatus meus prolongatus eſt: ecce exilium, habitani cum habitantibus cedar multū: ecce periculum qui habitant cum hominibus tenebroſis. Si reſpicit ad vitā futuram inueniet ſuper ſe dei iudicia de quibus multum debet timere. p̄s. A iudicijs eñ tuis timui. Nullus ergo in hac vita debet vel le laudari poſtq̄ habet cauſam tante triſtitie, doloris, ⁊ timoris, illi aūtez q̄ ſunt in patria ſecure poſſunt laudari cum nec de preterito habeant de quo debeant erubeſcere eū ſint in omnimoda ſanctitate nec de preſenti vnde debeant dolere eſſint in plena iocunditate: nec de futuro vnde debeant timere eū ſint in eterna iocunditate ⁊ ſecuritate. Secūdo in phariſeis fuit fallax interrogatio eū dicitur. Magiſter hec mulier mō deprehenſa eſt in adulterio hoc autem dicebant vt eū poſſent accuſare. C

In chriſto fuit veritas doctrine mandando miſericordie, ⁊ rectitudo iuſtitie quia illud. p̄s. Propter veritatē ⁊ māſuetudinē ⁊c. Cogitauerunt igitur phariſei ſi eſſet intra ſe aut ipſe dicet quod iſta mulier debet lapidari aut quod nō debz omnino tacebit, Si ipſe dixerit quod mulier debet lapidari, tunc eū deridebimus qō non habet manſuetudinez miſericordie quā ipſe predicat propter qō a populo adamatur: ſi dixerit qō debeat lapidari: ſed dimitti tunc dicemus qō non habet rectitudinem iuſticie quia fabimus eū quod hoſtis eſt legis Moyſi⁹ ⁊ deo actori legis, et ideo eſt potius cum adultera lapidādꝰ. Si aūtē tacebit omnino tunc ſibi imponet quod non habet veritatē doctrine propter timorem humanū ipſam ve tē predicare formidat: ſed chriſtus preuenit ſcripſit quod de nullo iſtorū deprehendi poſſit ſicut infra dicetur. D

Iſti ipſo autē fuerunt duo. Primo natu diſcretio in eo quod digito ſcribebat terram. Per digitū intelligitur diſcretio. Audet ergo qñ audit accuſantes non ſtā ſententiā ſtatim dare ſz diſcutere. Qñ audit debet in corde ſcribere. i. diligenter inquirere, ⁊ que agēda ſint videre vnde dicit glo. Decet vos auditis alienis malis nō temere iudicare ſed digito cogitationis pr⁹ oſtipſos diſcutere ſeu ſcrutari. Ad hoc autē quod iudex diſcrete iudicet debet ſeruare illud quod dicitur Daniel. v. Numerauit appēdit. ⁊ diuiſit. Debet eñ culpas numeratim in ſtatere inquiſitas i ſtatera ſui iudicij pōderare: pōderatas diuiſim punire. Non debet culpas equaliter punire ſz diuiſim quia leues debet punire leuiter mediocres mediocriter, ⁊ graues graviter. Scribebat ih̄s in terra ſcriberet. Amb. ꝺ qō ſcribebat in terra: terra terram accuſat. Aug. dicit qō ſcribebat illud quod poſtea voce expreſſit, qui ſine peccato eſt veſtrum primus in eam lapidē mittat. ⁊c. Glo. dicit quod ſcribebat eorum peccata que illi legebant ⁊ pre verecundia exiēbāt. Chry. dicit quod ſcribebat in terraz, abſolue hos viros abdicatos. i. apte cōdēnatos. Phariſei eñ ⁊ iſta mulier erant in duob⁹ ſimiles ⁊ in duob⁹ diſſimiles, ſimiles erāt in nature fragilitate: ⁊ quātū ad hoc conuenit prima ſcriptura, ſcz terra terrā accuſat. Et in peccatorum multitudine, ⁊ quantum ad hoc conuenit ſecūda ſcriptura. ſ. qui ſine peccato eſt veſtrū primus in eam lapidem mittat. q. d. ſi iſta eſt peccatrix ⁊ vos ſimiliter eſtis peccatores. Diſſimiles aūt erant quia peccata eorum coram deo erāt ſcripta, Peccata autem iſtius mulieris per contritionez erāt deleta, ⁊ ideo cōuenit alia ſcriptura qua peccata eorum ⁊ non iſtius ſcribebat. Ji li etiam ſcripti erant in terra infernali. hec autē propter penitentiam iam ſcriptaerāt in terra celeſti: ⁊ quantuz ad hoc conuenit illa ſcriptura qua ſcripſit terra abſorbe hos viros abdicatos. Nomina eñ petōrum ſcripta ſunt in terra inferna li. Hier. xvij. Recedētes ate in terrā ſcribentur quia dereliquerunt venaz aquarum viuentium dominum. E

¶ Nomina autē ſanctorum deus in quatuor locis ſcripſit. ſ. i palatio ſuo ſcripſit vt nūquā poſſint reprobari. Luc. x. Gaudete quia nomina veſtra ſcriptura ſunt i celis. In libro ſuo vt nūquā poſſint falſificari. p̄s. In libro tuo omnes ſcribēt. In manibus ſuis vt nunquā poſſint oblitioni tradi. Eſa. xlix. In manibus meis ſcripſi te ⁊c. In corde ſuo vt nunquā poſſint non amari. ij. Corinth. iij. Epiſtola eſtis chriſti ſcripta non attramento ſed ſpiritu dei viui. Secundo in chriſto fuit iuſta diffinitio cum ait. Qui ſine peccato eſt veſtrum primus in illam lapidem mittat. In hoc quod chriſtus ſeruauit rectitudinem ſue iuſticie. Unde dicit gl. ſi lex iubet puniri reos non tamē ſemp ſimiliter puniendos. Ecce plena iuſticia vt mala inſtus puniat. Illi ergo vel ream dimittant vel cum ea penam ſubeant oportet.

Seruauit etiam mansuetudinē sue misericordie cū dixit. Nemo te cōdēnauit mulier: nec ego te cōdēnabo. Seruauit etiaz veritatem doctrine: de qua dicit. Mat. ix. Misericordiā volo z non sacrificium. F

¶ In muliere aūt duo fuerūt. Primo thori maritalis violatio, z ideo adultera inūcupaf: z iō lapidanda erat, quare autem debebat lapidari vxor que fornicaf magis q̄ vir, tres cause ponunf. Eccli. xxiij. Primo qz contra legē dei fecit. Secūdo qz fidē suā non seruauit. Tertio qz viro suo heredes extraneos acq̄siuit. Vñ dr ibidē, sic mulier ois relinquens virū suū z statuēs hereditatē cū alieno matrimonio. Primo etiā in lege altissimi incredibilis fuit. Scōo virū suū dereliquit. Tertio in adulterio fornicata est z ex alieno viro filios sibi statuit. G

Aug. aūt in enchiridion aliter respōdet z dicit q mulier habet quatuor retrahētia a peccato fornicationis: z vir tantum vnū, z ideo maiori pena est obnoxia q̄ habet plura retrahētia. Primū est diligens custodia viri. Viri em custodiūt vxores z non vxores viros. Eccli. xxv. Si nō ambulauerit mulier ad manum tuā confundet te in cōspectu inimicorū tuorū. Scōz est verecundia z confusio mūdi qz maior est cōfusio mulieri qñ fornicaf q̄ viro si fornicatus fuerit. Prouer. xij. Putredo i ossibus eius que cōfusiōe res dignas gerit. Tertiū est terror legū, lex em diuina z humana iubet puniendā mulierē fornicariā z nō virū fornicatiū. Unde dicit hic in lege moysi mādauit nobis hmōi lapidare. Quartū est timor dei q debet eā retrahere a petō. Prouer. xv. per timorē dñi declināt oia a malo, z illud solū sicut dicit Aug. viros retrahit: non em timent vxores custodiā, nec mundi verecundiā, nec legū aliquā penā: timent aūt dei offensam. Scpo in muliere fuit dei magna miseratio q nullā sibi penitentiā iniunxit sz tm ei dixit vade z amplius noli peccare. H

¶ Uidit em ipsam hñe cōtritionē tātā que ad satisfactionē sufficiebat. Aliter em nō sufficit q̄ q̄s petā dimittat nisi satisfaciat, sicut ostendit Grego. in pasto. y tria exemplā. 3

¶ Primū exemplū est qz si q̄s literis vel instrumētis falsum scripserit z nō sufficit q̄ vlterius nō scribat, nisi etiā q̄ malū scriptum deleat: petā aūt nostra cōa deo scripta. sunt ꝓuerb. xviij: Petm iuda scriptum est stilo ferreo in vngue adamantino: non igitur sufficit vt quis amplius nō peccet nisi quod male fecerit per cōtritionē z lachrymas lauet talis em scriptura nō potest melius lauari q̄ per aquā lachrymarum. ps. Lauabo p singulas noctes lectū meū. &c. Scōm exemplū est q si quis alicui blasphemias dixerit, nō sufficit q vlterius nō dicat nisi de his q̄ fecerit coram deo ledixit satisfaciat. Quādo igit quis peccat tūc deū blasphemat. Roma. ij. Nomen dei per vos blasphemaf: non ergo sufficit vt ab hūs peccatoz blasphemijs abstineat, nisi de his q̄ fecerit coram deo se reprehēdat z penitētiā agat. Job. xl. Idcirco ipe me reprehendo z ago penitentiā in fauilla z cinere. Tertiū exemplum est qz debitor non absolvitur a debitis q̄ cōtraxit p eo q̄ alia nō multiplicat nisi ea q̄ ptraxerit persoluat. Quādo aūt peccamus dei debitores sumus: ab his ergo petōrū debitis absoluti nō sumus p eo q̄ alia petā non multiplicamus nisi de his q̄ cōtradiximus deo digne satisfaciam⁹ ab illis debitis quotidie absoluti petimus cū in oratione dñica dicimus. Et dimitte nobis debita nostra sicut z nos dimittimus debitoribus nostris.

50 ¶ Eodem sabbato tertie hebdomade. xl. Sermo secundus.

IEsus autē in
clinans se deorsum digito scribebat in terra. Inclinatio xpi significat eius humilitatem qua intantum se inclinauit q in vterū virginis descendit: inclinando ante se in terraz scripsit. terram significatur virgo. Maria q̄ fuit fructifera fuit q illū fructum protulit, de quo dicitur Esa. xlv. Aperiatur terra et germinet saluatorē. In ista terra christus scripsit qñ matrē suā oībus donis z virtutibus dotauit z adornauit. In verbis igit ꝓmissis tria notanf. Primo ostendit de filio q̄te fuerit humilitatis, cū dr. Ie sus aūt inclinans se deorsum, intelligitur de

humanitate in mundū. Scōo ostendit de magnitudine quāte fuerit excellētie z dignitatis cū dicit. Digito scribebat. Tertio ostendit de ipsa matre q̄te fuerit cōstantie z firmitatis in eo q̄ terra vocatur. A

¶ Circa eius inclinationē. i. eius humilitatē qua in vterū virginis descēdit. Notandū q̄ tūc xps magis inferiꝰ se inclinare potuit, iō signāter dicit, inclinās se deorsum. Natura q̄dā diuina per ola est: infra aūt diuinā angelica est: infra angelicā natura humana: infra naturā humanā est pena: infra penā est culpa siue petm: infra vero petm est nihil: qz istis rebus infimis: petm infimū locum tenet. Inquātū igit xps in vterū virginis inclinauit z naturā passibilē assumpsit inclinauit intantū naturā diuinā q̄ ipsam exinanimit. Phil. ij. Qui cū i forma dei eēt nō rapinā arbitratꝰ est esse se equalē deo: sed semetipm exinanuit formā serui accipiēs. Inclinauit se infra naturā angelicā qz paulominus ab angelis minoratus est. ps. Minuisti eū paulominus ab angelis &c. Inclinauit se infra naturā humanā qz opprobriū hoim factus. Ego sum vermis z nō hō: opprobriū hominū z abiectio plebis. Esa. liij. Nō est species neq̄ decor vidimus eū: z nō est aspectus et. Inclinauit se tandē vsq̄ ad penā qz pp nos vulneratus est. Esai. Uulnerat⁹ est pp iniq̄tates nras: attritus est pp scelera nra. Usq̄ ad culpā siue petm se nō inclinauit: qz deꝰ erat q̄ petm cadere non poterat. Debuit esse sine petō q̄ oia venerat auferre petā

¶ Scōo ostēdit de matre quāte fuerit excellētie z dignitatis in eo q̄ scripta est tota em trinitas in ea scripsit: nā pr scripsit suā potētiā. filius suā saplaz z spūs sanctus suā bonitatē z miaz, z sic pater scripsit potentē, ad aduocandū: filius sapiētē, ad aduocandū: spūs sanctus clemētē ad miserādū. Prio pr fecit potētē ad iuuādū. Eccli. xxiij. In hierusalē potestas mea. Est em tā potēs ad iuuandū q̄ pt nos aduocare in vita i morte, post mortē. Si em q̄s hñet amicū q̄ posset iuuare in vita esset bonus: si hñet eū q̄ posset iuuare in morte esset melior: vero haberet aliū q̄ posset iuuare post mortē: iste esset optimus. C

¶ Beata igit virgo i isto triplici statu ad iuuare nos pōt. vñ cāntat eccliā. Maris mater gre, mr mie: tu nos ab hoste ptege, z hora mortis suscipe. Prio q̄dē adiuuat i vita: in phti etem vita q̄dā sunt iusti z quidā petōres iustos adiuuat qz conseruat in eis dei grām: iō dr mater gre. Petōres adiuuat: qz impetrat eis diuinā miam: iō subdit mater misericordie. Secūdo adiuuat in morte: qz tūc a diabolo nos defendit: diabolꝰ em est tāte audacie q̄ nō tm ad petōres, sz etiā ad viros sctōs qui moriunf venit, volēs scire si aliquod ius i eis habeat: sicut venit ad mortē sancti Martini: sz beata virgo quando moriūtur aliqui sui deuoti, ad eos venit, z a demonib⁹ eos ptegit z defendit: iō dr. Tunos ab hoste ptege. Tertio adiuuat etiaz post mortē, qñ em aliq̄ sancti viri moriunf, tūc angeli veniūt z alias eorū deducūt in celū, sz qñ moriunf aliq̄ de nob⁹ btē Marie vginis ipsa ad eos venit z eoz alas suscipit z i celū deducit iō subdit, z hora mortis suscipe. Scōo filiꝰ eaz facit sapientē ad aduocandum: vñ significata est q̄ illa mulierē sapientissimam. de quadr. ij. Reg. xiij. Misit ioab thecuē z tulit inde mulierē sapiētem que ꝓ absalone apud dauid aduocauit allegās ei fragilem infirmitatē dicens. Oēs morimur, z quasi aque dilabimur super teram que nō reuertunf vbi btā ẏgo allegat, Prio humane miserie generalitatē: qz oēs moriunf. Secundo continuatē, qz quasi aque dilabunf: Tertio irreuocabilitatē q̄ nō reuertunf: hō em est spūs vadēs z non rediēs: hz em ista aduocata oia illa bona q̄ in bono aduocato req̄runtur: bonꝰ em aduocatꝰ tria debet habere bona diligētia vt sit valde sollicitus in promouendo cām suā: qz si negligens esset cito succumberet sz si esset sollicitus parum esset imꝑitus nō esset bonus aduocatus: ideo opz vt preter diligētiā habeat etiā magnā sapientiā: sz si sollicitus esset z peritus z regi ante quē aduocaret z toti familie sue esset odiosus: non esset ydoneus aduocatus. z ideo oportet q̄ cōrā rege z familia sua habeat grām. D

¶ Ille igit optimus est aduocatꝰ q̄ has

bet magnā diligentiā magnā sapiētiam
& magnā gratiā:ista tria hz nostra aduo
cata sicut Dauid in spō sancto preuidēs
dixit. Astitit regina a dextris tuis:ecce ḡ
ta diligētia non eī ad horā recedit sz a
dextris ei⁹ semper assistit & pro peccato
ribus intercedit. In vestitu deaurato:ec
ce quāta sapiētia. Per aurū eī in sacra
scriptura diuina sapiētia significat. Alij
eī sancti habuerūt aurū:id est sapiētiaz
diuinam sed nullus vestitus fuit auro vt
virgo beata ideo dicitur in vesti. deau.
Tūc eī diuina sapiētia ipsaz vestiuit qñ
nouem mēsibus in vtero eius habitauit.
Hinc etiam colligendum est quāta sapiē
tia cor eius resplenduit quando diuina
sapientia nouem mensibus in eius vtero
habitauit:ista est illa mulier de qua dici
tur. Apoc.xij. Signum magnum appa
ruit in celo, mulier amicta sole. Tūc eī
amicta sole fuit quando sol iusticie in ea
descendit. Circumamicta varietate, ecce
quāta gratia coz̄ā rege & sua familia. In
tantū est enim toti celesti curie gratiosa
quod omnes eam circundant:nā in celo
quot sunt ordines tot sūt varietates. Iste
varietates tanquā domicelle eam circū
dant & tanquam dñam & reginā eā sem
per associant:nō cātat ecclesia:sicut dies
verni circundabant eā flores rosarū.i.
omnes societates martyrū:& lilia cōual.
i. omnes societates angelorū confessoꝝ.
& virginū. Tertio spūssanctus fecit eam
clementē ad miserandum. Sunt eī quis
dam sancti in celo qui qñ roganf sequū
tur informationē sue conscientie: & ideo
qñq; deū rogare nolunt qz habēt cōsciē
tiā q illi nō sunt digni exaudiri. Alij san
cti sunt q qñ roganf sequunf rectitudinē
diuine iustitie. Et iō si rogank & sciunt q
diuine iustitie hoc nō cōpetit rogare non
audent. Beata autē virgo nō respicit ad
cōsciētiā nec ad iustitiā, sz ad miam:ac si
dicat:teneāt se ad suas cōscientias: qui
volūt respiciant ad dei iustitiam, ego me
semper tenebo ad misericordiam. ℰ

℣ Propter istā miaz tam excellentē ipsa
bt de seipsa. Eccl.xxiiij. Quasi oliua spe
ciosa in cāpis. Ex quo habeī q ipsā ha
bet miam excedētē cōgruentē & patētē.
Excedentē quidē per hoc quod dicit, oli
ua. Sicut eī oleum oībus liquoribus
eminet:sic mia ei⁹ oīm sanctorum mi
sericordiis preeminet illas excellit. Un
illud quod dicit. Eccl.xviij. De dño po
test dici etiā de dña, miserato hominis
circa proximū suū. Mia autē dominī fu
per omnē carnē. Habet etiam miam con
gruentē. ideo dicit. Speciosa. Tūc ei⁹
speciosa quādo in tēpore necessitatis et
tribulationis impēdit. Unde illud Eccl.
xxxv. Speciosa misericordia in tempore
tribulationis. Istā miam cōgruentē in tē
pore tribulationis beata virgo impēdit
& subuenit. Ideo vocat luna & lucet in no
cte qz ipsa impendit lucē cōsolationis in
tribulatione. Habet etiā miam patien
ideo dicit Oliua in cāpis nō in ortis. Sā
olinas quidē ortorū nō oēs possunt ac
cedere:ad oliuas autez cāporū oēs pñt
ire. Quidā sancti videntur esse olive extī
celi:qz mias suas nobis clausas tenent,
quia digni non sumus. Beata autē virgo
est sicut oliua in campis:quia eius miseri
cordia est communis. Un dicit Bern. De
plenitudine ei⁹ capiunt vniuersi egri ca
rationē:tristes consolationē:peccatores
veniā:iusti gratiā:angeli letitiā:filij hoī
minis humane carnis substantiā:tota tri
nitas gloriā, ita vt non sit qui se abscon
dat a calore eius. Tertio fuit maria mul
ta in fide & firmitatis:qđ ostendit i hoc
q̄ constantie & firmitatis:qđ ostendit i hoc
q terra vocat. Eccl.v. Gnatio preterit &
gnatio aduenit:terra autē in eternū stat.
Nam in passione xpi gnatio apl̄oꝝ pte
rūt qz fidē amisit:sz in resurrectione ad
uenit:qz tūc eam recuperauit. Sz terra,
i. beata virgo cadere non potuit. F

℣ Ceciderūt quidē apli in passiōe xpi a
fide, a gra, a societate xpi, qz ibm soli re
liquerunt. Sed beata ẏgo a fide cadere
nō potuit:qz i altitudie sapie diuine erat
fundata. ps. Fūdamēta ei⁹ in montibus
sanctis. Jō significat p stellā maris & ce
teris stellis occidetibus illa non occidit:
sicut et beata ẏgo ceteris apostolis cadē
tibus, ipa cadere nō potuit. Secūdo cade
re nō potuit a gratia:qz septē columnis
id est septē dōis spūssti fuerat stabilita.
Prou.ix. Sapiētia edificauit sibi domuz
excidit colūnas septē. Tertio non potuit
cadere a societate xpi, qz cruci eius fuit

semper coniuncta. Johānis.xix. Stabat
iuxta crucē ihesu mr ei⁹. Et sic firma fuit:
ita q nec a fide, nec a gratia, nec a socie
tate xpi cadere potuit: iō ipsa dicit Ec
cl.xxiiij. Ab initio & ante secula creata
sum, & vsqz ad futurum seculum &c.

℣ Dominica quarta quadra
gesime. Sermo primus.

Ascendit trans
mare
galilee quod est tyberia
dis. Johānis.vj. In pre
senti euangelio fit mētio
de tribus generib⁹ per
sonarum. s. de christo, de
discipulis & de turbis. A ℣ In chri
sto fuerunt tria: scilicet magna clemētia:
magna potentia & magna prouidentia.
Clementia eius fuit in duob⁹. primo in
hoc quod dicitur q oculos sublenauit &
turbā vidit. Beda q sublenasse oculos
& venientē ad se multitudinem vi
de perhibetur diuine pietatis iudiciū
ostendit videlicet cunctis ad se venire que
tibus gratia mie celestis occurrere cō
uenit. B

Notandu autē q duos deus oculos
habet: scilicet oculū sapientie. Eccl.xlij.
Omnia videt oculus ei⁹. Et oculū misē
cordie. Sapiētie .uū. Gratia dei & mia
in fetōs ei⁹: & respect⁹ in electos illi⁹.
Hos duos oculos olim de⁹ clausos te
nebat. Et oculū sapie: qz nullā sibi cundi
tē patrimā ostēdebat. Et oculū mie: qz
oculū sibi reconciliare volebat. Job.xxx.
Mutatus es mihi in crudelē: qz nō vides
me oculo mie. Tandē aperuit deus ocu
lum sapientie: qñ indeorū pplo legē dedit,
oculū aūt mie clausum tenebat qz nul
lum ad se recipiebat mō autē oculos am
bos aperuit. Et oculū sapientie: q quam
bos s vtā ostendit. Et oculuz mie: q quē
dam ad suam gloriā recipit ideo dicitur.
Cum sublenasset occulos iesus. Secūdo
in clementia fuit in hoc q de his que fa
cturus erat tam familiariter cum suis di
scipuli cōferebat. Un dixit ad Philippū.
Unde ememus pa. vt mā. hi. &c. Xps nā
turaliter discipulos mō exhibebat se supe
riorem dicens Johan.xiij. Vos vocatis

me dñe magister: & bñ dicit &c. Modo
inferiorem. Luc.xxij. Ego aūt in medio
vestrū sum: sicut qui ministrat. Mō equa
lem. Joh.xiij. Jam non dicam vos ser
nos sed amicos. C

℣ In hoc dat exēplū pfatis qđ iter suos
subditos aliqñ dñi se ostēdere tāq superi
orez & hoc in officio correctiōis. Thes.
ij. Argue cū oī imperio, aliqñ tanq infe
riorez: & hoc in humili sui reputatione. j.
Thes.ij. Facti sumus paruuli in medio
vestrū &c. Aliqñ tanq equales: & hoc in
amabili cōuersatione. Eccl.xxxij. Recto
rē te posuerūt noli extolli, sz esto in illis
quasi vnus ex illis. D

℣ In christo fuit magna potentia q̄ ostēn
dit in duob⁹. Primo in hoc qđ quinq; pa
nes sic multiplicauit qđ. v. milia hoim in
de satiauit. Exceptis mulier. & pueri.
Sicut dr. Mat.xiij. Et nihilominꝰ. xij. co
phini supfuerūt: hoc eī fuit potētie infi
nite. Multiplicabant aūt inter manꝰ xpi
ipsi panes dū eos frāgeret. Inter manꝰ
discipulorū: dū eos distribuerāt & iter dē
tes edentiū dū eos ederēt. Istud aūt mi
raculū qđlibet sit & tū nemo mirat. Aug.
Maiꝰ miraculū est gubernatio totiꝰ mū
di: qđ saturatio, quinq; milia hoim de q̄nq;
panibus: & tamē hoc nemo miratur. Istō
mirantur homines non quia maiꝰ est: sz
quia rarū est. Un eī multiplicat de pau
cis granis segetes, inde: multiplicauit in
manibus suis quinq; panes. Ptās in xpi
manibus erat. Panes autem illi quinq;
semina erant nō quidē terre mādata: sz
ab eo q terrā fecit multiplicata. E

℣ Ideo notā dū qđ sunt q̄dā miracula q̄
hñt tm vtilitatē: sz nullā admirationē, qz
ex vsu vilescūt: sicut est mundū guberna
re: segetes & terra pducere: homes de mu
liere facere: & hmōi. Quedā sunt que hñt
mirationē: sz nullā vtilitatē: sicut sūt mi
racula magorū & antixpi: sicut est p aerē
volare: statuas facere loqui & hmōi. Que
dā sunt que habent admirationem & ali
quā tpalē vtilitatē: sed nullā necessitatē:
sicut sūt miracula malorū xpianorū q̄ di
cunt. Mat.vij. Dñe dñe: nōne in nomine
tuo pphetauim⁹. Nō eī facūt illa vt in
fideles conuertant vel fideles in fide cōfir
ment: sz vt ipsi reputent. Miracula aūt

q̄ fecit xp̄s ⁊ alij sancti habent ammiratiōnē: qz fiunt p̄ter ordinē cursumq; nature. Et habēt vtilitatē qz fiūt ꝓpter cōsolationē indigētiū: ⁊ habent necessitatē qz fiunt qñ imminet necessitas fidei vel aliqō periculū. Tale fuit miraculū xp̄i: habuit ei ammiratiōnē. Uñ ōr: qō illi homines cū vidissent q̄ fecerat signū: dicebāt. Hic est vere ꝓpheta qui vēturus est in mūdū: habuit vtilitatē: qz quicq; milia hominū saturauit. Habuit necessitatē qz cū illi infideles essent ex multos ad fidē cōuertit. Scōo ostēdit potētiā suam in hoc qō panes asperos. i. ordeaceos: i panes dulces ⁊ suaues conuertit. F

¶ Credendū est ēm qō nunq; fuerunt panes ⁊ pisces dulciotis saporis. Et ratio pōt esse. Quoniam aliquid fieri ꝓtest. aut p̄ naturā aut p̄ artem: aut p̄ miraculū. Id autē qō fit p̄ naturā melio⁹ est i eodē genere ⁊ in eadē specie: q̄ illō qō fit p̄ artificiū. Illud vero qō fit p̄ miraculū melius est, q̄ illud qō fit per naturaz vel p̄ artē. Uerbi gratia. Aurū alchimicū qō fit per artificiū hoīs videtur esse pretiosum sz aurū naturaliter radijs solarib⁹ in terre visceribus generatū est pretiosio⁹. Si vere aliqs sanct⁹ miraculose aliquā materiam in aurū conuerteret: sicut fecit Johannes euangelista: illud aurū esset pretiosissimū. Cū igit̄ isti panes fuerunt miraculose multiplicati: manifestū ē qō fuerunt dulciotis saporis q̄ aliqui alij panes: qz isti panes p̄tim fuerūt op⁹ nature inquantū grana natural⁹ sunt producta. Et fuerunt opus artis: inquantuz grama fuerūt contrita ⁊ farina fermēta ta: ⁊ panes mō aliorū decocti. Fuerūt ēt opus gratie: inquantum miraculose fuerūt multiplicati. Tertio in xp̄o fuit magna prouidentia: in eo qō p̄cepit quod fragmēta ⁊ reliquias colligerent vt denuo pauperibus darent. G

¶ Notandū tamen quod sunt quedā reliquie dispergēde: sicut sunt reliquie peccatorū. i. mala cogitatio ⁊ delectatio que remanent aliquā do post peccatū. Ēsaie. xliij. Perdaz babylonis nomē ⁊ reliquas ⁊ germē ⁊ pgenie. Nomina babylonica sunt verba iascma. Germina sunt mala opa. Reliqe sunt cogitationes male. Ista sunt dispgēda. Alie sunt reliqe colligēde ⁊ conseruande, sicut sunt reliquie bonarū cogitationū psalmus. Reliquie cogitationis diem festum agent tibi. Reliquie cogitationū. i. ipse cogitatiōes: bone que relinquuntur post opus bonum. deo faciunt festum magnū. Uel reliquie cogitationū sunt somnia sanctorū virorū: que causant ex cogitationib⁹ precedentibus: ⁊ ille reliquie faciunt deo magnum festum. Quia sicut ōr Greg. Somnia sanctorū nō vacant a merito. Tertie reliquie sunt que sunt erogande, sicut sunt reliquie ciborum que sunt pauperibus erogande. Sed tamen de multis dicitur illud. p̄s. Saturati sunt filijs id est cū filijs suis. Et tamē reliquias nō dederunt: sz dimiserūt eas parvulis suis. H

¶ Scōo fit mentio de discipulis. Inter quos fuerūt tres differētie. Quoīd dā erant i fide adhuc tardi: sicut Philippꝰ qui respōdit. Ducentorū denariorū panes nō sufficiunt eis. Alij adhuc erant in fide imꝑfecti: sicut Andreas q̄ dixit. Est vnus puer hic ⁊c. Alij erāt deuoti ⁊ sedeli: sicut alij discipuli qui panes a xp̄o receptos sollicite distribuebāt. Non est ergo mirandū si in aliqua religione aliqui inueniuntur tardi sicut sunt incipientes. Aliqui nondum perfecti, sicut sunt proficientes. Aliqui deuoti, sicut sunt perfectionem apprehendentes. I

¶ Tertio fit mentio de turbis in quibus fuerunt. Unū est humilis sessio. Unde dicitur. Discubuerunt ergo viri ⁊c. Per sessionē igit̄ corporis intelligit̄ desmētis. Qui igit̄ vult a deo spūaliter pasci oportet q̄ sedeat. i. a curis sup̄fluis et anxietatib⁹ et perturbationib⁹ conquiescat. Hinc est q̄ filij israel nō potuerūt pasci mana celesti q̄diu fuerūt in egypto: ⁊ q̄diu farinā secum tulerunt: ⁊ q̄diu non transierūt mare egypti: qui ergo vult pasci manna celesti exeat de egypto, id est de tenebrositate pcti abūciat farinā ejus pti. i. occasiōes pcti: trāseat mare. i. turbationes ⁊ fluctuationes mūdi. Scōo in turbis fuit plena refectio: quod notatur cum dicitur. Cum autez impleti essent ⁊c. et signat celestem refectionem in qua sancti plene satiantur. K

¶ In inferno quidem est fames omnimoda et tanta q̄ pre nimia fame tantū pelles in eis remanebit. Thren. iij. Adhesit pellis eorū ossibus eorū aruit ⁊ facta est q̄si lignū: tanta q̄ fames intra costas eorū cōcepta erit. Job. xviij. Inedia vastabit costas eorū: tanta q̄ linguas ꝓprias manducabūt. Apoc. j. Cōmanducauerūt linguas suas: tanta q̄ brachia sua deuorabit. Ēsaie. lvj. Unusq̄sq; brachia sua vorabit. In celo erit satietas plena. p̄s. Satiabor cū apparuerit gl̄ia tua: sz mūdo ē satietas semiplena. p̄s. Calix i manu dñi meri: ecce satietas celi plen⁹ mixto, sed satietas mūdi: verūtamē fex eius nō ē exinanita ⁊c. ecce miseria ⁊ fames iferni. Tertio in turbis fuit deuota laudatio, q̄ dicitur. Illi ergo homines cum vidissent signū q̄ fecerat deus, dicebant: qz hic est vere ꝓpheta ⁊c. L

¶ Quādo igitur comedimus prius debemus precedere benedictio: cū ōr. Accepit Jesus panem ⁊c. et cū gratias egisset ⁊c. i. Thim. iij. Omnis creatura dei bona est ⁊ nihil reiciendū quod cū gratiarum actione percipit: sanctificat enim eum verbū dei ⁊ oratio. Deinde dz cōsequi lectio. Aug. Cum acceditis ad mensam donec inde surgatis q̄ vobis fz sufficiat audimen legitur sine tumultu ⁊ cōfusione audite. Ultimo debet subsequi gratiarū actio. j. Cor. x. Sive manducatis sive bibitis: vel aliquid aliud facitis omnia in gloriam dei facite.

¶ Eadē dñica quarta. xl. Serm. ij.

Cepit ergo Jesus panes ⁊ cum gratias egisset distribuit discūbentibus. Istud euāgelij⁹ legitur in anno recitatur i ecclesia vltima dñica aīa aduentū: ⁊ hoc est ꝓper finem euangelij⁹ vbi dicitur. Hic est vere ꝓpheta qui venturus est in mundū. Et in quarta dñica. xl. ⁊ hoc ꝓpter principiū euangelij⁹: vbi dicitur. Erat autē ꝓximus pascha dies festus iudeorū. Dicatur autem ista dñica dupliciter: scz dica de rosa, et dñica de panib⁹. Causa ꝓme appellationis est: quia in hac die summ⁹ pontifex per vrbez portat rosam auream musco ⁊ balsamo intus plenam quam postmodum dat prefecto vrbis. Quare autem ista rosa portatur: ratio triplex assignari potest. Una literalis, alia spiritualis: ⁊ tertia moralis. Ratio autē literalis ꝓut dicit Innocenti⁹ in sermone quodā, qñ corruptibile corp⁹ nostrū ex nimio labore ⁊ fatigatione defficeret, nisi ipsum ad recreatiōis remediū releuaret. Unde ōr. Interpone tuis interdū gaudia curis: nam qō caret alterna requie durabile nō est. Uñ ⁊ sanctus Antonius post longū laborē solitus erat ducere aliquā recreationē: ⁊ cum hoc cuidā sagittario displicuisset, docuit eum fetus Antoni⁹ p̄ arc⁹ nimiā extensionē q̄ oportet interdum laxare vigorē. Ecclesia igit̄ populū ieiunijs fatigatū: triplici remedio nititur hodie releuare. Primo verbo letificante: ioia enim q̄ sunt in hodierna missa tā in introitu q̄ in epl'a q̄ in toto officio sunt gaudiosa: ⁊ ideo eos qui in penitentia laborant fortificant: qz delectatio fortificat operationem vt ōr in ⁊ hic. Scōo cibo cōfortante: sicut patet in euāgelio. Istud enim miraculū de quinq; panibus sicut tunc refecit corporaliter: sic nos debet reficere spiritualiter. Tertio quodam solatio recreāte scilicet rose deportatione, vnde dicit ibidem. In noc. Ne pp̄l⁹ propter asperitatē quadragesimalis observantie continuo labore deficeret: in hac die dñica rose solatium interponitur vt anxietas temperata melio⁹ sufferatur. Scōa ratio est spiritualis: per rosam enim iliam tam naturalem q̄ artificialem xp̄s signatur. A

¶ In ista ēm rosa artificiali tria sunt scz Aurū Muscū ⁊ Balsamū. Similiter i xp̄o sunt tres substantie scz caro q̄ signat̄ per aurū qō corrupti nō pōt. p̄s. Non dabis sanctū tuū videre corruptionē. Anima q̄ plena fuit musco. i. odore oīz virtutū ⁊ gratiarū. Cant. j. Trahe me post te, curremus in odore vnguentorū tuorū. Et divinitas q̄ signat̄ p balsamū. Eccli. xxiij. Quasi balsamū nō mixtus odor meus. Divinitas ēm fuit carni vnita: sz nō admixta. Qui igit̄ vult laborē penitentie ferre: dz hanc rosam in corde suo portare. Signat ēt xp̄s p̄ rosam naturalē que pre ceteris floribus

magis delectat visum suo colore, magis recreat olfactū suo odore: magis ꝓfortat gustū suo sapore: sicēt xp̄s est delectabilis ad intuendū. j. Petri. j. In quē desiderāt angeli ꝓspicere, est suauis ad odorā dū. Cant. j. Trahe me post te curremꝰ in odorē vnguētoꝝ tuoꝝ. Et dulcis ad p̄gustādū. ij. Petri. ij. Si tñ gustasses q̄ dulcis est dns. Nō dz igitur fatigare fideles labor penitētie, cōsiderādo hanc rosam in qua recepturi sunt tāte claritatis visionē: tante suauitatis odorē, z tāte satietatis refectionē. Tertia rō est moralis. per rosam eiñ signaꝫ p̄ penitētiā spine vitioꝝ nostroꝝ conuertunt in rosas virtutū. Uñ dicit Amb. in sermone, q̄ p abstinētiā spine cōuertunt in rosas virtutū. producit eiñ inq̄t ieiunium libido cōtinentiā, superbia humilitatē, ebrietas sobrietatem. Nec est intelligēdum q̄ vitia per se producant virtutes cum cōtraria sint: sed q̄ per ieiunū fit qui prius erat libidinosus efficitur castus: qui prius erat superbus efficit humilis z māsuetus: qui prius ebriosus efficit sobrius. Esa. lv. Pro salūca abies ascendet, z pro vrtica crescet mirtus: salūca est herba spinosa dicta a saliēdo eo q̄ se culcātes saltre facit. Abies vr ab eūdo, eo q̄ prē ceteris arboribꝰ longe eat z in excelsum p̄mineat. Per saliuncā igitur, intelligit amor mundi q̄ est spinosus. iuxta illud. Mat. vij. Nunquid colligūt de spinis vuas? &c. Et cōsideratio facit homines resilire ab eiꝰ amore. Nañ ij. Ois q̄ viderit te resiliet a te. Per abietem intelligitur amor dei q̄ facit animam ascendere vsq; ad celū. Urtica facit p̄uri gīnē myrtꝰ vero hz frigiditatē. Est ergo sensus q̄ per penitētiā amor mūdi vertit in amorē dei: z p̄uriginē cōcupiscētie carnalis vertit in refrigeriū cōtinētie. Esa. xxxv. In cubilibꝰ in q̄bꝰ prius dracones habitabant oriet viror calami z iunci: qr in cordibꝰ petoꝝ in quibus habitāt dracones qui demones dicunt p̄ penitentiaz viciorum: oritur per penitentiā viror virtutum. B ¶Secūdo hec dñica vocatur de panibus ex eo q̄ christus quinq; milia hominum de quinq; panibus saturauit. Sicut autem tunc satiauit de q̄nq; panib̄ corporaliter: sic quotidie reficit fideles de quinq; panibus spiritualib. Primus est panis penitentialis: z iste cōficitur de tribꝰ farinis quaꝝ vna est tota amara alia tota dulcis, tertia tota amara et dulcis. C ¶Uerus eñ penitēs dz habere timorē z spē. Timorē q̄dē dz habere de consideratione pene eterne: et ista est farina amara. Ezechielis. xij. panem tuum in cōturbatione comede. Unde tum enim penitens debet timere z cōturbari quando considerat horribiles penas inferni. Job. xxj. Quando recordatus fuero cōcutit carnem meam tremor. Secundo penitēs debet habere amorem de cōsideratione celestis glorie, z ista farina est tota dulcis. Nihil enim dulcius q̄ de gloriam mente conspicere, et ipsam desiderare. ps. Quā magna multitudo dulcedinis tue domine. De illo pane dicitur Luce. xi. Beatus qui mādducabit panē in regno dei. Tertio penitēs dz hr̄e spez de consideratione peccatoꝝ z venire ista farina est dulcis z amara, quādo cōsiderat peccatoꝝ multitudinē. Esaie. xxxviij. Recogitabo tibi oēs annos in amaritudine anime mee. Dulcis vero quādo hz debet spem de venia obtinēda. Proverbiorum. xiij. Cor quod nouit amaritudinem anime sue: ecce quanta amaritudo p culpa. in gaudio eiꝰ nō miscebit extraneus, ecce gaudium pro venia. D

¶Secundus panis est sacramētalis quē in festo pasche recepturi sumꝰ: et iste panis formatꝰ fuit in arca vteri virginalis de farina eternali, id est deitate sempiterna: de farina antiqua, id est de carne adā traducta: z de farina noua, id est de anima de nouo creata. Iste panis sic formatꝰ triplici: igne fuit coctꝰ scz igneamoris de quo igne dicitur Luce. xij. Ignem veni mittere in terram. E

¶Iste igne amoris fuit inflammatus: qr propter amorē nostrum fuit passus. Joānis decimotertio. Maiorem hac dilectionez nemo habet, vt animam suam ponat quis p amicis suis. Igne doloris. Thre noz̄ primo. O vos omnes qui transitis per viā: attendite et videte si est dolor sicut dolor meus. Igne passionis. ps. Igne me examinasti. &c. Item idem. Olla mea sicut cremium aruerunt. F

¶Iste panis sic formatus z sic decoctus quinq; partib̄ vulnerum fuit incisus. Primum vulnus, vt patrem recōciliaret. Secūdū, vt celestem ianuā aperiret. Tertium, vt ruinā angelicā repararet. Quartum, vt sanctos de lymbo educeret. Quintum, vt demones subiugaret. Tertiꝰ panis est materialis, quē quotidie petimus i oratione dicētes, Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Istum panē pauperi debemꝰ cōmunicare, si volumus q̄ omnia nostra deo sint accepta z grata. Unde postq̄ dicit dominus Esa. lviij. Non hoc est ieiunium quod elegi. Et subdit. Frange esurienti panem tuum &c. Dicit Petrꝰ raueñ. q̄ eleemosyna conuenit ieiunio sicut oleum lucerne: sicut sol diei: sicut anima corpori. G

Sicut enim lucerna extinguit cū oleum deficit: sic ieiunū meritū perditur cū eleemosyna subtrahit. Gregoriꝰ. Talia sunt opa charitate ieiunia, qualis est sine oleo lucerna: sumigare q̄dē z fetere potest, lucere nō potest. Est etiā sicut sol diei: sicut sol nubes expellit, z glaciem soluit: sic eleemosyna peccm̄ extinguit. Eccl. iij. Eleemosyna pctis non erit in oblionē. Et sicut in sereno glacies dissoluit: sic eleemosyna pctā tua solnuntur. Est etiā eleemosyna iūcta ieiunio sicut anima corpori. Sicut enim alia corpus viuificat: sic eleemosyna ieiunium gratificat. Et sicut corpꝰ mortuꝰ q̄n alia recedit, sic ieiunū meritum perditur cum eleemosyna deficit. Quartꝰ panis est infernalis: qui conficit de pctis. Proverb. ix. Comedūt panem impietatis, z vinū iniq̄tatis bibunt. Nisi eñ p̄dest a cibo abstinere z pane manducare, nisi abstineat a isto pane peccatorum. Unde dicit Esa. lviij. Nōne hoc est ieiunium quod elegi: dissolue colligationes impietatis, solue fasciculos deprimētes. Multā habēt impietates colligatas: qr mala cogitatiōe cadūt in delectationē de delectatione in consensum, z de ꝓsensu in opus: z de opere in consuetudinē: z de consuetudine in necessitatē peccandi. Habent etiā fasciculos peccatoꝝ deprimentes, qui cum deberent de isto fasciculo diminuere: semper volunt peccata peccatis addere: sicut legitur i vitis patrū q̄ sanctus Anselmus ostendēte sibi angulo vidit tres viros. Unus in memore faciebat fascē lignoꝝ, z semp ligna addebat, donec fere non posset. Alius infundebat aquā in cisternā perforatā: que tota effluebat. Alius quādā trabē non in longū sed trāsuersum in quādā ecclesiā ducere volebat. Et exposuit angelus sibi, q̄ primi sunt q̄ peccata peccatis addūt, cū deberent minuere. Eccles. xvij. Precare coram domino: z minuere offendicula. Secundi sunt q̄ habent cor suum per diuersa crimina perforatū, ita q̄ si aliqua opera de genere bonoꝝ faciunt omnia perdūt. Aggei primo. Qui merces cōgregauit: misit eas in saccuz pertusum. Tertij sunt superbi, qui nolunt ire recti sed transuersi, nolūt se inclinare nz eleuare: z ideo cū porta sit angusta, z domū celestē intrare non possunt. Matth. vij. Quā angusta porta, z arcta via que ducit ad vitā. H

¶Quintus panis est celestis: quē sancti manducabūt in mensa christi. Luc. xxij. Et ego dispono vobis regnū: sicut dispositi mihi pater meus &c. Sequit super mēsam meā. Ex quibus verbis habet q̄ illud conuiuiū habebit ministrantis nobilitatē cū dicit. Ego nō aliqua angelus, nō petrus aplūs, nō aliqs alius sanctus, sed ipse christus. Eiusdem. xij. Amē dico vobis q̄ precinget se, z faciet homines discūbere: z transiēs ministrabit illis. Habebit conuiuij ordinabilitatē, cū dicit. Dispono. i. in aduersis mensis dispono. Nā in vna mensa erunt patriarche in alia pphete: in alia apostoli, in alia martyres in alia confessores: in alia virgines. Beata autem virgo habebat vnam mensam per se a dextris filij collocatā. Joā. xiij. In domo patris mei māsiones multe sūt. Habebūt plenā satietatem: ideo dicit: vt edatis z bibatis &c. Cant. v. Comedite amici, bibite z inebriamini charissimi. Habebūt mensē nobilitatem: quia sedebunt in eadē mēsa cū deo. Ideo dicit super mensam meam. ps. Filij tui sicut nouelle olinarū. Habebūt loci amenitatē: ideo dicit. In regno meo. Nume. xxiiij. Quam pulchra tabernacula tua Jacob, z tentoria tua Jsrael: vt valles nemorose, vt horti iuxta fluuios irrigui.

53 ¶Feria secunda.iiij.hebdome.xl.

Sermo.j.

Ihuenit iesus i templo vẽdentes oues ⁊ boues. Joan.ij. Quando cunq; iesus hierosolymã veniebat, statim templũ intrabat. Unde dicit Chrysostomus. Proprium erat boni filij vt veniens hierusalem ad domum curreret patris. Tu autem imitator christi factus cum aliquã ingressus fueris ciuitatẽ. primo ante omnem actum ad ecclesiam debes currere. Intrãs autem christus in templum oues et boues de porticu templi eiecit. Sacerdotes eñ auaritie sue consulentes in porticibus templi oues, ⁊ boues, et columbas faciebant vendi: vt venientes e longinquo hostias inuenirent preparatas: ne forte ex defectu hostie recederent ⁊ nihil offerrẽt et ne pauperes qui denarios non habebant se excusarent ꝙ emere nõ poterant: ideo nummularios ponebant ibi, qui denarios talibus accõmodarent. Non ad vsuram: quia non licebat eis: sz aliqua munuscula vilia: sicut vuas passas, cicera, poma et huiusmodi accipiebant ab eis. Sed quia indecens erat in tẽplo dei talia agere: ideo christus zelum magnum assumpsit et omnia talia de templo eiecit. Insto igitur euangelio tria notantur. Primo, quia christus magnuz hubuit zelum ⁊ magnam constantiam in vitiorum punitione: quod notatur in hoc ꝙ oues et boues de templo eiecit. Secũdo ꝙ habuit potentiam magnam in sui corporis resuscitatione: quod notatur in hoc ꝙ dicitur Soluite templum hoc: ⁊ in triduo reedificabo illud. Tertio ꝙ habuit magnam sapientiam in secretorum cognitione quod notatur in hoc quod dicitur. Jesus autem non credebat semetipsum eis: eo ꝙ nosceret oẽs. A

¶Circa primum est notãdum ꝙ christus nunq; fuit tam seuerus in puniendo sicut hic. Et ratio est: qz fuit iniuria dei patris. Iniuriam propriã christus patienter portauit sicut patet Joãnis octauo quando iudei dixerunt ei. Demonium habes. Iniurijs discipulorũ christus se opposuit ⁊ eos excusauit. Sicut ptz Matth. xv. qñ pharisei discipulos reprehẽderunt ꝙ nõ lotis manib⁹ mãducabãt. Iniuriã autẽ dei graviter puniunt: sicut ptz hic. Per hoc dat nobis exẽplũ vt nos similiter faciam⁹. Iniuria eñ aliquando redundat in deum aut in ꝓximum: aut in nosipsos. Iniuriã autem que redundat in deum nõ debem⁹ patiẽter portare: sz graviter punire. Hieronymus. Iniuriam meã patienter tuli: iniuriam autem dei, ferre non potui. Chrisostomus. In ꝓpijs iniurijs ego me quempiam patiẽtem laudabile est: iniurias vero dei dissimulare nimis impiũ. Si autẽ iniuria redundat in ꝓximũ debemus nos opponere. Sed de multis dicit Ezechielis. xiij. Nõ ascẽdistis ex aduerso: nec opposuistis vos iniurijs ꝓ domo israel. Aliqui vero non tm̃ non opponunt se: sed etiam fugiunt. Johannis. x. Mercenarius aũt videt lupum venientem et dimittit oues et fugit. Aliq; tamen nõ fugiunt corpore sed mente. De quib⁹ dicit Augustin⁹. O mercenarie lupũ vides ⁊ fugisti et fugisti. Forte dices. Ecce hic sum nõ fugi. Fugisti: quia tacuisti. Corpore ne tisti sed mente fugisti. Si ꝙ redũdat iniuria in nosipsos, debemus etiã patiẽter portare. Imo si volumus esse pfecti debemus iniuriãtib⁹ dare bñficiũ cordis ipsos diligendo: bñficiũ oris pro eis orando: ⁊ beneficiũ operis eis benefaciendo. Matthei qnto. Diligite inimicos vros: quo ad beneficiũ cordis. Benefacite his q̃ oderũt vos: quo ad beneficiuz operis. Et orate pro persequentib⁹ ⁊ calumniantib⁹ vos: quo ad bñficium oris. Circa secundũ notandum eñ ꝙ iudei contra christum versi sunt in magnam indignationẽ ex eo ꝙ occasionẽ lucri sui auferebat de tẽplo oues et boues expellebat. Ucrũ sunt in magnũ stuporem: videntes ꝙ vnꝰ hõ mensas campsorum subuertebat animalia expellebat: ⁊ hoc faciebat fol⁹: ad q̃ multi sufficere nõ potuissent. Uer si sunt in magnũ timorem videntes radiũ ⁊ fulgor ex eius facie ꝓcedere. Tradunt eñ quidã sicut dicitur in hystorijs scholasticis: ꝙ fulgor radios⁹ egrediebat ex oculis ei⁹: quo territi sacerdotes ⁊ teneri nõ poterãt ei resistere: et ideo sic indignati, sic stupefacti, sic territi, dixerunt. Qõ sig-

num ostẽdis nobis: qz hoc facis? quasi diceret. Nõ credimus tibi hoc licere: ergo ostende nobis signum ꝙ credamus. Uel forte in dolo petebãt, vt signũ faceret, vt sic circa aliqua signa occupat⁹ ad ipsũ infestatione desisteret. Christus aũt taliter respõdit ꝙ in maiorẽ admirationẽ ⁊ stuporẽ eos induxit dicens. Soluite templũ hoc: ⁊ in trib⁹ diebus reedificabo illud. Judei autẽ intellexerũt hoc, de templo materiali, credentes ꝙ vellet dicere sic. Sum tante potentie, ꝙ si illud templũ destrueret, possem in tribus diebus reedificare: bñ possum de ipso oues eẽ ejicere: ⁊ ideo rñderũt. Quadraginta ⁊ sex annis edificatum est templum hoc: ⁊c. Illi aũt non intellexerunt de edificatione templi sub Salomone, q̃ septẽ annis perfecta est: sed de edificatione facta sub zorobabel: que quadraginta sex annis impedientib⁹ inimicis ꝓtelata est. Christus aũt itelligebat de tẽplo corporis sui si diceret. Uos queritis signum de me ꝓtẽte, ⁊ ego vobis dico ꝙ sil corpus istud dissoluer itis per mortẽ: ego illud reedificabo ꝙ meã virtutẽ. Uel sm glo. vult dicere Chr. stus. Hoc templum signat templum corporis mei: in quo nulla est macula. Et merito hoc figurale purgo: qui sum ab hominibus morte solutum; resurrexi diuina potentia quo. B

Dicitur autẽ corpus christi templum multiplici ratione. Primo rõne diuine inhabitationis: qz in illo templo tota diuinitas habitauit Col. ij. In hoc habitat deitas plenitudo diuinitatis corporaliter. Ideo dicitur templum, quasi tenens deitatis, qz continebat diuinitatem que sic nõ potest continere. ij. Paral. vj. Si celum et celorum tenõ capiunt ẽ̃ magis domus quã edificaui? Secundo dicitur tẽplum rõne reconciliationis: qz sicut deus reconciliatur in templo: sic deus pater reconciliatus est in christo. ij. Cor. v. Deus erat in christo, mundum reconcilians sibi. Augusti. Christus est deus, templum, sacerdos ⁊ sacrificium. Deus cui sumus reconciliati. Templum, in quo sumus reconciliati. Sacerdos, per quod sum⁹ reconciliati. Et sacrificium per quẽ sumus reconciliati. Tertio dicitur templũ rõne fabricationis, qz sicut tẽplum quadraginta sex annis fuit fabricatũ: sic corpus xp̃i sm glossam fuit in tot diebus nõ dico organizatum, sed de exilibus organis que habuit in instanti cõceptionis, ad nobilẽ quantitatẽ est deductũ. Unde sm q̃ dicitur in glo. hunc numerum dierum perfectionẽ dominici corporis cõuenire dictũ est ẽ̃tum ad membrorum distinctionem, non ẽ̃tum ad formationem, quia in instanti fuit formatum ⁊ organizatum. In aliis aũt pueris hoc accipitur: qz corpus ipsorum supra dicto numero formatur ⁊ organizatur. Quantum ad tertium notandũ ꝙ eius sapientia est tanta ꝙ olim corda nouit. Unde dicit. Ipse enim sciebat quid esset in hoie. Unde Leo papa. Ista est sapiẽtia summi indicis: iste tremend⁹ aspectus. Cui molle est omne solidum ⁊ apertum omne secretum, cui obscura clarent, muta respondent: silentium confitetur, ⁊ sine voce mens loquitur. Quia igit̃ dei sapientia est tanta: ideo nullus ab ea se potest absconder ps. Quo ibo a spũ tuo, ⁊ quo a facie tua fugiã? Si ascendero in celum tu illic es ⁊c. C

¶Quidã eñ sunt qui abscondunt se sub simulato amore fingentes se amare celestia cum tamen nõ amẽt: sed dei sapiẽtia ibi est ⁊ eos stimulatũ amorẽ videt. Ideo dicit. Si ascẽdero in celũ tu illic es. Alij sunt qui se abscõdunt sub simulato timore fingentes se timere dei iudicia cum tm̃ nõ timeant. Ideo dicit similiter ibi adest. Et eos simulatũ timorẽ cognoscet: ideo dicit. Si descendero in infernũ ades. Alij sunt qui se abscõdũt sub simulato sermone: qui aliud habent in ore ⁊ aliud in corde latet: sed eos cor diuine sapiẽtie manifestũ est: ideo dicit. Si sumpsero pẽnas meas diluculo ⁊c. Sicut eñ pẽne sanctoꝝ sunt ẽ̃tes: ita penne hypocritarũ, sunt simulati sermones q̃bus fingũt se volare in celũ: ⁊ ideo dicit diluculo: qz eoꝝ sermones videnꝫ habere lucem alicuius veritatis: sz tm̃ man⁹ dei tales deduxit a suis hypocrisi: iõ dicit. Man⁹ tua deducet me. Alij sunt q̃ se abscodũt sub simulata cõuersatione pretendẽtes exterius sctitatẽ sed interius hñtes iniqtatẽ: iõ ẽ̃t. Si has-

bitauero i extremis maris. Mare est mūdus: in cuius pfundo sunt peccatores q̄ sunt pfundati in diuitijs, deliciis z honoribus. Sz sancti viri sunt in extremis maris qz de mūdo non accipiūt nisi extrema et necessaria. Hypocrite autem fingūt se habitare i extremis marī. i. diligere mūdum ad necessitatem cū tñ diligāt ad saciatē: nō dextera dei eos tenebit z suam falsitatē in iudicio omnib⁹ manifestabit: ideo subdit. Et tenebit me dextera tua.

54 ¶Ex eadē. ij. feria. iiij. hebdo. xl.

Sermo secundus.

IHuenit ie sus in templo vendē tes et ementes oues et boues ⁊c. Qz xp̄s semp auaritiā ꝓdēnabat z honorē dei p̄ris zelabat: nō inueniēs q̄ sacerdotes oues z boues in tēplo ex auaritia vendi faciebāt: z ex hoc domū dei deturpabāt oēs eiecit: sicut in p̄ti euāgel. cōtinet, iō tria in presenti euāge. dñr. Nā ex pte sacerdotū notatur magna auaritia. Ex p̄te xp̄i magna iustitia. Ex parte tēpli, magna reuerētia. Auaritia autē sacerdotū in hoc erat q̄ timētes ne aliqui se excusarēt a sacrificijs ex defectu hostiarū: ipsas hostias vēdiz in tēplo faciebāt. Iusta auaritia adhuc regnat in sacerdotib⁹ z plat⁹: iuxta illud Hiere. vj. A minore vsq̄ ad maiorē oēs auaritie studēt: a ꝓpheta vsq̄ ad sacerdotē cūcti faciūt dolū: inter maiores autē z minores sunt mediocres. In hoc ergo q̄ propheta dr. A minori vsq̄ ad ma. om. a. fin. itelligit q̄ auaritie studēt maiores et plati z mediocres. i. minores clerici. et minores laici. Pōt dici q̄ i ista sunt tres potētie. s. memoria q̄ ē p̄ma: intelligētia q̄ est media: z voluntas que est vltima. A ¶In ista igitur oēs iste potētie a maiore z mediocri vsq̄ ad minorē. i. a memoria et intelligētia vsq̄ ad voluntatē studeant auaritie. Memoria em̄ studet auaritie dū semper recogitat z memorat lucra preterita. Intelligētia studet auaritie dū semper vias inquirit: z parat ad luchra p̄sentis. Voluntas autē auaricie dum semper anhelat ad lucra futura. De ista auaricia dicit Amos. ix. Auaritia i capite omniū.

B ¶Quarus em̄ hz auaritiā in omnibus sensib⁹ corporis. i. in oculis dū semp vult aurū et argentū videre. In auribus dūz semper vult imminētia lucra audire. In naribus: dū de remotis ptibus ferias z nūdinas vult odorare. In ore dum ter renis, semp vult loq̄ z tractare. In manibus: dūz eas clausas ad dandū, z apias ad recipiēdūz cupit habere. Sz nō est tm periculū in istis, dūmodo super cautum periculū in istis, dūmodo super caput auaricia nō ascēdat. Iō non dixit propheta auaricia in oculis hoim vel in auribus, sz in capite oim: qz si auaricia caput nō ascēdit de facili ab alijs membris expellit. Tunc autem est super caput alicuius qñ ipse diuitie sunt dñs: z ipe seruus. Tales a propheta vocant viri diuitiarū nō diuitie viroz. ps. lxxv. Tūc em̄ sunt diuitie vis oz: qñ eas expēdūt vt dñi. Tūc sunt viri diuitiarū, qñ eas tenēt vt ful. C ¶Scdo ixpo fuit magna iustitia quādo oues z boues de tēplo eiecit. In hac tamen iustitia xp̄s seruauit seueritatem, mā suetudinē z discretionem. Seueritatē in hoc q̄ oues z boues que tēplū fedabāt, eiecit. Lenitatē i hoc q̄ colūbe nō ēssent ad tale ipedimentū vel fedationē, ieuit videntib⁹ dixit. Auferte ista hinc. Discretionem in hoc q̄ nō gladio, nec cū baculo, sz cū flagello de funiculis eiecit. Per quod datur intelligi q̄ prelat⁹ debet esse seuerus quantū ad duros, mā suet⁹ quo ad bonos: discretus quantū ad oēs. D ¶Ista tria significātur per tria que erāt in archa. Ubi erāt virga aarō: māna z tabule moysi: in quibus scripta erat sciētia dei. Per archā significatur plat⁹ in quo debet esse virga seuere correctionis quo ad malos. Māna dulcis exhortatiōis, q̄ ad bonos. Et tabule moysi in q̄b⁹ scripta erat sciētia dei: notat virtus discretionis quo ad omnes. Istud etiam figurat. iij. Regū. vij. vbi dicitur q̄ salomō, fecit scutipi in basib⁹ tēpli. leones, boues z cherubin. In leone, ferocitas. In bone, māsuetudo z lenitas. In cherubin, sapiētie immēsitas designat: qz cherubim plenitudo sapiētie interpretat. Prelatus igitur qui dz esse basis sustentamentū ecclie: dz habere ferocitatem leonē, in corrigēdo malos: mā suetudinē bouinā, in fouendo bonos: z angelicaz sapientiam, patiēter suiter z sapienter sustentando oēs. E ¶Tertio ex parte templi dei requiritur magna reuerentia z mundicia: ideo xp̄s ipsum mūdauit z purgauit. Potest autez dici q̄ illud templū extra quod eiecit ista animalia significant tēpluz celeste, extra quod pūciētur superbi, qui intelliguntur per boues, qui comīb⁹ sue potētie alios premūt. Proūcientur etiam auari, q̄ intelliguntur per nummularios. Proūcientur etiam libidinosi, q̄ intelliguntur per colūbas que ē auis libidinosa. Proūcient hypocrite: qui intelligūtur p oues: qz exterius veniunt in pellibus ouiū. Isti oēs tanq̄ excōmunicati extra templum celeste proūcient. Apoc. xxij. Foris canes z venefici, ipudici, homicide, z idolis seruientes, z omnis qui facit mēdaciū. Oēs igitur tales tanq̄ excōmunicati extra templum celeste proūcientur. F ¶In ciuitate em̄ celesti tēplū est ipse xp̄s ratione deitatis z humanitatis. Apoc. xxi. Templū nō vidi in ea. Dominus em̄ deus omnipotēs tēplū eius est, z agnus. In isto tēplo quotidie fit officiū. ps. Beati habitāt i domo tua dñe. Thobie. xij. Per omnes vicos hierlm cātabitur alleluia. Quia igitur dānati erunt excōmunicatis ideo sancti nō participabūt cum eis in dictione. Nō em̄ cum eis aliquas locutiones habebūt, sed semp facies suas ab eis aduersas tenebūt. ps. Auertisti nos retrorsum post inimicos nostros, nec participabūt cū eis i diuino officio quod fiet in celesti tēplo. Esa. lxv. Ecce fui mei laudabūt p exultatiōe cordis, z vos clamabitis pre dolore cordis z pre ptritiōe spūs vlulabitis. Nec participabūt cū eis in salutatione, qz eos nō salutabūt. i. ad salutem eternā nō optabūt. Imo sicut dicitur in. ps. Letabitur iustus cum viderit vindictā. Nec participabūt cum eis in mensa. Beati enim ſtabūt in mensa dei. Luce xxij. Ut edatis z bibatis sup mēsam meā in regno meo: damnati th fame morient. Esa. lxv. Ecce fui mei comedēt z vos esurietis, ecce serui mei bibāt, z vos sitietis. Nec participabūt cū eis in sacramentis

et maxime in perceptiōe sacramēti sacramētoꝝ. i. corporis xp̄i qō quidem sancti viri modo p̄cipiunt sub sacramento. Sz tunc percipient sine velamento. Ipsi em̄ damnati sunt canes, sed sancti sunt filij dei: iō dr Mat. xv. Non est bonū sumere panem filiorū z mittere canibus.

55 ¶Feria tertia quarte hebdomade. quadrahesime.

Sermo primus.

IAm aūt die festo mediante ascendit iesus in tēplū. Jo. vij. Inter iudeos erant diuersi q̄ de christo diuersimode sentiebāt: sicut patet ex p̄senti euangelio. Qui dam em̄ illoz admirabantur dicētes. Quomodo hic literas scit cū nō didicerit? Alij tractabāt de morte sua. Uñ dicit. Quid me q̄ritis interficere hominē ⁊c. Alij indignabant de progenie sua dicētes. Hūc scim⁹ vnde sit. Alij indignabant de curatiōe cuiusdā hominis quē curauit in sabbato. Unde dicit. Mihi indignamini quia totū hominē sanuz feci in sabbato. alij studebāt de captiōe sua. vnde dr. Querebāt ergo eū apprehēdere. Quātum ad primū q̄ xp̄s fecit patri suo magnam reuerētiam. Admirabātur em̄ iudei de sua patientia. Sed ipse dixit sapientiā suam nō habere a seipso sed a patre. Mea inquit doctrina nō est mea, sed eius q̄ misit me patris. Christus em̄ patri suo omnia attribuebat: sez miracula sua. Joh. x. Opera q̄ ego facio omnia in nomine patris mei hec testimoniuz perhibēt de me. Uerba sua z opera. Eius dē. xiiij. Uerba q̄ ego loquor vobis a meipso nō loquor. Pater enim i me manēs ipse facit opera, xp̄s em̄ patrem suū maiorē se vocabat: z ideo sibi in omnib⁹ preferebat. Joh. xiiij. Pat maior me est. Unde Aug. ad Felicianū quod maior et minor dici pōt tripliciter. sez etate: sicut senior maior est puero. Forma: sicut hōgi or maior ē puo. Potētia: sicut fortior maior est imbecilli z debili. Et subdit Aug. quod filius nullo istoruz modoꝝ minor est patre. Nō etate, qz de principio patre conſtat in patre ipsum extitisse principiū

Non forma qr nō est fas ipsuz aliud predicare quā deū. Iurta illud phīc.q. Qui cum in forma dei esset ꝛc. nō potētia: quia omnia p ipsum facta sunt: ꝛ sine ipso factum est nihil. Qualiter autem ipse pater dicatur esse maior determinat Jdē. Aug. super. ps. Utrūq; inquit dīs dicit ego et pater vnū sumus secundum formam dei. ꝛ pater maior me est secū dū formē serui. Quantū ad secundum christus magnam patientiā exhibuit. cum enim dixisset q̄d me queritis interficere iudei magnū opprobriū responderunt sibi di. demoniuz habes sed christus ad tantuz opprobriū motus nō fuit sed potius eos docere non cessauit. In hoc dat nobis exēplū vt quādo iniurias recipimus iram nostram temperemus. B

¶ Ponit autē Seneca quatuor remedia cōtra illatas iniurias. vnum: est obliuioni tradere. vnde dicit iniuriarū remediū obliuio est. Unde ꝛ cicero in laudē cesaris dicit. nihil solebat obliuisci nisi iniurias. Secundum negare iniurias recepisse Magnanimus enim nihil debet sibi reputare miniaz. Unde dicit idem Señ. inquirens quid faciet sapiēs colaphis percussus dicit q̄ debet facere illud qđ Cato fecit cum eñ quidam ipsum in ore percussisset et: negauit se ab illo iniuriā recepisse. Tertiū est q̄ debet dissimulare se multa non audire nec videre. Señ. Nō expedit omnia audire vel videre multe iniurie nos transeunt ex quibus plerunq; nō accepit qui nescit: nō vis esse iracundus, non sis iniuriosus. Quartuz est in ludum ꝛ solamen iniurias cōuertere. Unde dicit idem Señ. circūscribenda est ira vt in ludum locunq; conuertatur. Unde narrat idem. q̄ cum Diogenes quandā causam cum lentillo haberet lētillus tracta saliua pinguī in faciem eius expuit. ille faciem abstergens in ludum conuertit dicens. Affirmabo omnibus o lentille falli eos qui dicunt te os non habere. Circa tertiū notandum christus adhibuit rationez veridicam indignabanť enim q̄ christus sabbato curabat sed christus ostēdit q̄ male mouebanť quia sepe pueros sabbato circuncidebant. corpora curabāt. animalia soluebant. Multo ergo fortiꝰ ipse corpora ꝛ animas in sabbato curare poterat.

C ¶ Nullū eñ xps sanabat corporaliter quem nō sanaret spiritualiter. ꝛ ideo si corpora licebat sabbato curare: multo magis animas curare licebat: quia maior rē curā q̄libet debet habere de anima q̄ de corpore, ꝛ hoc multiplici ratione. Primo propter dignitatem corpus enim de terra est formatū: anima vero ad imaginem dei ꝛ similitudinez facta est. Jdeo dr Eccl. x. Fili in mā suetudine serua animā tuam ꝛ da illi honorē secundum meritum suum. Secūdo propter necessitatem anima enim est causa ꝛ principium omnium bonorum ꝛ malorum. corpus enim per se nullum bonum vel malū pōt velle nec facere per se plus quā lapis, ꝛ ideo ndiget anima maiori custodia quā corpus. Tertiū propter vltimuz finem. i. gloriam ꝛ felicitatem corpus enim per se nō est susceptibile gloue ſz tota felicitas ꝛ glia erit i corpore causabitur a gloria ipsius anime, ꝛ ideo dignis est vt ipsaz custodiamus quam corpus. D

¶ Circa quartum notādum q̄ xps ostendit suam diuinam ꝛ humanam naturam nam quantum ad humanā naturā ipsaz cognoscebāt. vnde dicebat: ꝛ me scitis. ꝛ vnde sim scitis. quantum ad diuinaz naturam ipsum non cognoscebant. Unde ait: sed est verus qui misit me quem vos nescitis ꝛc. Quia igitur iudei eius cognitionem infimam sciebant: ideo ipsum despiciebant. His multi sunt similes qui despiciūt pauperes ꝛ ignobiles. Notandū autem q̄ nobiles ꝛ ignobiles quātuz ad tria sunt eḡles. Sicut habetur. Sap. vj. scilicet quātum ad principiū medium. et finem vltimū: omnes enim ignobiles et nobiles similem habent introitum quia omnes de terra sunt formati, ꝛ in ventre matris ex sanguinibus configurati ꝛ cū luctu ꝛ fletu emissi. Unde dicitur ibidem Sunt quidez et ego mortalis homo similis omnibus ex genere terreno illius qui primus factꝰ est: ꝛ primam vocem similē omnibus emisit plorans. Secundo sunt similes quantū ad medium quia omnes habēt simillem aerem. non enim est alius aer hominis ignobilis et nobilis. habēt similem terrā. Unde sequit et ego natus

ex pl communem aerem ꝛ similiter factam decidit terrā. Tertio sunt similes quātuz ad vltimū finem: quia omnes ad eandez mortem ꝛ ad eosdē vermes ꝛ ad eandez putredinem deducuntur: ꝛ sequitur vnus ingressus est omnibus ad vitam ꝛ similis exitꝰ. Job. xvij. Putredini dixi. Pater meus ꝛ mater mea ꝛ soror mea ymitibus. Circa quintū ostendit christus suaz magnā misericordiā: illi eñ volebāt eum lapidare sed xps eos cepit. Unde dr de tur ba aūt multi crediderūt in eū. Volebant quidē eū capere corporaliter sed ipse cepit eos spiritualiter. Est eñ sermo dei sicut habemꝰ qui dū capit capit. Unde dicit est aplūs. Mat. iiij. Uenite post me faciam vos fieri piscatores hominū. Sicut piscez dominus nos capit verba sua imprimendo. Sic ꝛ nos eum capimus ipsum audiendo ꝛ deprecādo. Unde Amb. Uim nobis facimꝰ nō cōpellendo: sz flendo non vocādo iniurijs: sz lachrymis exorādo nō blasphemādo p superbiā sed per humilitatem merēdo. o beata violētia q̄ non indignatiōe percutitur: sed mia coronatur quisq; enim violētior fuerit religiosior habebit ab ipso christo. Deinde addit. agrediamur i intimos e dominū ꝛ de latronū suis spoliare nitemur cum vinus aufere aurum thesauros ꝛ vitaz credidimur in quam nō fuste non ferro. sed faro sed mānsuetudine bonis operibus ꝛ castitate.

¶ Eadem feria tertia quarte hebdo. quadragesime.

Sermo secundus.

TOtū hominem sanū fecit in sabbato. Magnū est sanare hominem corporaliter magnus spiritualr maximum est sanare vtroq; modo. Super sanauit christus hominez. ideo dr totum hominem sanum feci in sabbato. Sanat perꝰ medicus ad nos de celo trās ut omnes infirmitates nostras curet. ps. Qui sanat omnes infirmitates tuas. Uñ Augn. Magnus de celo venit medicus: qr per totum mundum magnus iacebat egrotꝰ. De isto igitur egroto ꝛ medico qui totū hominē sanū fecit. tria sunt videndā. s. q̄ sunt cause infirmitatis que sunt remedia curatiōis. que sunt signa sanitatis. A

¶ Circa primū videndū q̄ quedā infirmitas causat ex nimia comestiōe. tali modo infirmatꝰ est dā qui de pomo vetito comedit. ꝛ ideo infirmitatē corporis ꝛ mētis incurrit. Istud etiam vicū gule in multis hodie dñatur, ꝛ iō sepe infirmātur. Eccl. xxxvij. In multis istis erit infirmitas. imo sepe multi moriuntur. ibidē. Propter crapulā multi perierūt, corpora eñ pinguia diu viuere non possunt: tū qr sunt modici sanguinis q̄ est causa vite: tū qr calor naturalis sepe pre nimia pingnedine suffocatur: tū qr vis spūz sepe ad mēbra nimia pinguedine impedit: ꝛ sic mors sequit. Scōo causat infirmitas ex nimia infrigidatione. Petūs eñ mortale est nature frigide: ita q̄ ignē diuini amoris extinguit: est eñ aq̄ frigidissima q̄ extinguit diuinū amorem. Hie. vj. Sicut frigidā facit cisterna aquā suā sic frigidā facit malicia aiam suā. Istō etiā frigꝰ potī facit hoiez i bono opere pigrū, puer. xx. Propt frigꝰ piger arare noluit. Petūs eñ phibet arare homīnē. i. cor suū scindere p pnitionē ꝛ ipm serere p bonā opationē nō solū aūt peccatū aiam facit frigidā ſz etiā cōgelatam ita q̄ resolui pōt p mortē sed calefieri nō pōt p amorē dei. Eccl. xliij. Frigidꝰ vēt⁹ aquilo flauit ꝛ gelauit crystallꝰ, sb eq̄. Tertio causat infirmitas ex nimietate et corruptione sanguinis. Sanguis nimius est abūdātia terrenorū que est sepe causa peccati. ps. Prodūt quasi ex adipe iniq̄tas eorū. Sanguis putridus est ipsa carnalis cōcupiscētia que animam maculat et coram deo eam putridā facit. De quo sanguine dicitur. Esaye primo Cuz multiplicaueritis orationes vestras nō exaudiam. Manꝰ enim vestre sunt plene sanguine. Osee. iiij. Sanguis sanguinem tetigit: tūc sanguis sanguinē tangit quādo vnuz peccatū ad aliud adducit. Quarto causat infirmitas ex humorum id est vitiorū corruptiōe. ps. Corrupti sunt ꝛ abhominabiles facti sunt non est qui faciat bonum, nō est vsq; ad vnuz. id est vsq; ad christum. Christus eñ de sancto sangui-

ne fuit generatus ⁊ natꝰ, nos autē ex corruptione viciosa summs concepti ⁊ natiꝫ educati.

B

¶Secundo videndū quę sint remedia cōrationis cōtra ipsas infirmitates Circa qđ notandū, qđ quatuor remedia attulit per q̄ istas infirmitates sanauit. Primaz eñ infirmitatē sanauit per dietam quādo quadraginta diebus ⁊ xl. noctibꝰ ieiunauit. nos etiā istas infirmitates gule ieiunādo ⁊ abstinēdo sanare debemus. Eccli. xxvij. Qui abstinēs est adiciet ad vitā, vt vero nra ieiunia sint meritoria et possint volare ad deū: debent habere duas alas, scz oratione ⁊ eleemosynā. Qm enim auis que non hz alas in terra remanet quando tantū vnam hz parū pōt volare, quādo autez duas velociter volare pōt, sic etiā quādo quis habet abstinētiā ⁊ nullā eleemosynā nec aliquam oronē sua abstinentia manet in terra, qñ vero vnum istorū habet parum volare potest. sed si ieiunat orat, ⁊ eleemosynā dat tunc ieiunū in celū volat. Scōam infirmitatē christus sanauit per sudorem quando factus est in sudor eius sicut gutte sanguinis decurrentis in terrā ipse enim totus inflammatus fuit igne nostri amoris qui ipm sudare fecit ⁊ nostrā frigiditatem calefecit, nos ergo sudare debem⁹ lachrymas emittendo tunc enim oculi sudant qñ plorāt. In isto autē sudore lachrymarū homo frigidꝰ inflāmat. Unde dicit. Greg. de magd. q̄ frigida venit ⁊ inflamata recessit. In isto etiā sudore lachrymarum spiritussanctus libenter commorat. Esa. j. Spiritus dñi ferebatur super aquas in isto etiā sudore lachrymarum diabolus contribulatur ⁊ submergit. ps. Contribulasti capita draconuz in aquis: Exodi. xv. Submersi sunt quasi plumbū in aquis vehementibus. Tertiaz infirmitatem christus sanauit ⁊ curauit per minutionem. quādo scz in latere ⁊ manibꝰ ⁊ pedibus minutionē fecit, istam minutionem ⁊ nos facimus quando venā oris nostri in confessione aperim⁹. Prouer. x. Uena vite os iusti o s'impiezum operit iniquitatem.

C

¶Aliqñ enim sanguis est putridus: aliquando superfluus aliquādo necessariꝰ Tunc autē laudabile est minutio quādo sanguis putribꝰ extra hit. supfluus diminuitur necessariꝰ cōseruatur. Sāguis putridus est amor pcti. iste ex toto est abstinendus. Sāguis superfluus est amor mundi: qñ. s. quis amat diuitias ad superfluitatē: iste est p eleemosynas diminuēdꝰ. Sāguis necessariꝰ est amor dei qđ est causa vite ale. ⁊ iste sanguis est cōseruandꝰ. Quartā infirmitatē xp̄s sanauit p amare medicine sumptionē. ps. Dederūt i escā meā fel ⁊ in siti mea potauerūt me aceto. Istā medicinā amarā. s. dolorē ⁊ cōtritionē cordis nos recipere debem⁹ q̄ quāto erit amarior: tāto ad expellēdū malos humores erit ꝑfectior. Esa. xxiiij. Amara erit potio bibentibꝰ illā. Iste dolor assimilat tortioni ⁊ dolori parturientis. ⁊ dolori flentium vnigenitum

D

¶Isti eñ tres dolores sunt maiores q̄m nemini pñt. Et iō scriptura dat nobis intelligere, q̄ dolor pcti nō dz esse parvus sz magnꝰ vel maximꝰ. De duobꝰ primis dr Esa. xiij. Tortiões ⁊ dolores tenebūt ⁊ qsi pturientis dolebūt. De tertio. Ysaie. vj. Lucifi vnigeniti fac tibi plāctū amarum.

E

¶Tertio videndū est q̄ sunt signa sanitatis. Circa qđ notādū q̄ quatuor sunt signa sanitatis Primū est appetitꝰ ordinatio. Tria autē sunt q̄ appeti possunt noctua supflua. ⁊ vtilia siue necessaria. Si eñ post infirmitatē q̄s appetit noctua vel nimis supflua: manifestū est q̄ nō est pfectę sanꝰ, ille vero q̄ appetit vtilia vel necessaria: pfecte sanꝰ est. Noctua sunt male societates vel pcti occasiones q̄ sepe sunt causa peccādi. Prou. viij. Qui cū sapientibꝰ graditꝰ sapiēs erit. amicꝰ aūt stultorū efficiet sibi. Supflua sūt diuitie mūdane q̄ nimis supflue abūdāt. Illi igit q̄ hñt a appetitū caninū terrena supflua appetēdo pfecte sanati nō sunt De qbꝰ. ps. Famē patient vt canes. Necessaria ⁊ vtilia sunt spūalia q̄ apl's nos hortat appetere. dicens Col. iij. Que sursum sunt sapite: nō q̄ sup terrā. Scōm signū est fortitudo cordis ⁊ corporis fortificatio. Debēt esse fortes in faciēdo opa fortia, Phil. iij. ois possum in eo q̄ me ꝑfortat. Jbunt de virtute in virtutē ⁊c. Etiā potēter ⁊ ꝑfecte sustinēdo aduersa Heb. xij. Jndisciplina ꝑseuerate: quis enim est filiꝰ quē non corripit pater.

F

¶Tertiū signū est colorꝭ venustatio. Illi enim qui hñt viridē vel croceū colorez nō sunt pfecte sanari. Dz aūt pfecte sanatus habere tres colores. Juxta illud Cañ. Dilectꝰ meꝰ cādidus ⁊ rubicūdus, electus ex milibꝰ. Dz hñe colorē candidū: per puritatē rubicundū, per charitatem accendū p lucidā cōuersationē. Et iste colorꝭ electꝰ ex milibꝰ, ille ei ex milibꝰ eligi debet qui inter malos sancte ⁊ honeste cōuersat. Quartū signū est lenitas ⁊ agilitas. Ibere em penitētes ad oia mandata dei sunt valde agiles. Esa. xj. Qui sperāt in dñō habebūt fortitudinē, assumēt pēnas vt aquile, volabunt ⁊ non deficient.

G

¶Peccatores aūt sunt valde ponderosi Graues uita q̄ nec deꝰ pōt eos portare. Jere. xxiij. Uos estis onus ꝓiciā quippe vos. Esa. j. Laborauī sustinēs. Nec certe potuit eos sustinere, sic ptz in. lucifero Luc. x. Uidebam sathan sicut fulgur de celo cadentē. Nec terra potuit eos sustinere. Esay. xlij. Ecce dies domini veniet crudelis ⁊ indignatione plenus, ad ponendum terram in solitudinem ⁊ peccatores eius conterendos de ea.

¶Feria quarta hebd. iij. xl. Ser. j.

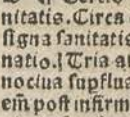

Reteriens Iesus vidit hominē cecum a natiuitate Joh. x. Dominus noster sanādo in hominib⁹ sensus corporales sanauit ⁊ sen

sus spirituales.

B

Nā qñ reddidit surdo auditū corpis dedit sibi auditū mētis. Illū auditū de quo dr in ps. Audiā qđ in me loquat dñs. Qñ sanauit mutū dās ori corporis proferet ꝑbū de ore dedit ⁊ cordi vt deum diligat ⁊ videre qm̄ suauis est dñs, qñ illuminauit istū cecū vt videret corpalr illuminauit ipz in mēte vt videret spūalr, iō illū cecū illuminatū intelligere possum⁹ peccatē iustificatū. Circa cui⁹ rōnem duo videnda sunt. Primo gen⁹ infirmitatis. Secō modꝰ curationis. cū dr expuit in terrā ⁊ fecit lutū de sputo. Tertio effectꝰ ipsi⁹ curationis: qđ notat cū dicit Abiit ergo ⁊ lauit ⁊ venit videns.

B

¶Circa primū notandū q̄ cecitas spūalis tribꝰ modis causat. Primo mō. s. a putredine terre cupiditatis qđ figuratur. Tho. ij. vbi dr q̄ Thobias ftercore hyrūdis excecatꝰ fuit. Ista ftercora sunt tē poralia, de qbꝰ dr Phil. iij. Dia arbitror vt ftercora vt xp̄m lucrifaciā. Periculuz est aūt vt ista ftercora sine ifti pulueres nimis dim adhereāt. Pulueres em, recentes cito ab oculis ⁊ pedibus ejciuntur, plures vero inueterati aliqñ i substātiā carnis conuertunt, iō dñs ammonet dicēs Mat. x. Excutite puluerē de pedibꝰ vrīs. Isti pulueres mūdani adherēt alr effectibꝰ sanctorꝭ virorū, ⁊ aliter effectibꝰ aurorū. Nā affectibꝰ sanctorū adherent p modū forme accidētalis. Accidēs autē est qđ adest ⁊ abest preter subiecti corruptionē, i scitis aūt viris amor terrenorū ⁊ diuitiarū idest p modum accidētia. Qz si adsunt nō corrūpit eorū mēs p superbiā, Si desūt nō corrūpit p impatiētiā. Talis erat apl's q̄ dicebat. Phil. iiij. Scio penuriā pati. i. scio abūdare, sine supbia: ⁊ penuriā pati sine impatiētia. Jn auaris aūt talis amor infert mentī ipsorū per modū forme substātialis. Quia si diuitie assunt corrumpitur eorū mens per superbiam. j. Tim. vj. Diuitibus huj⁹ seculi precipe non sublime sapere. Ubi dicit Augusti. q̄ vermis diuitiarū est superbia, si vero diuitie desunt corrumpit eorum mens per impatientiā. Eccl's. v. Diuitie conseruate in malū domini sui, pereunt in afflictione pessima. Scōo causat cecitas mentis ex igne carnalis concupiscentie. ps. Supra cecidit ignis: ⁊ non viderunt solez. Sicut igit visus excecat ad pelum candētem. sic libidinosus ad cōcupiscētiā ardentē. Nā ex polutione carnalis concupiscentie fumositates ascēdunt: que oculuz mētis obscurant ⁊ excecant.

C

¶Qñ aūt vas cordis pignem male cōcupiscētie edulit: triplex remediū adhiberi dz. Unū est q̄ vas ab igne dz remoueri. i. a colloquijs ⁊ aspectibꝰ ⁊ vicinitatibꝰ mulierꝭ, se absentare. Eccl. Auerte fa

ciem tuã a multere cõpta. Et infra. Speciẽ mulieris aliene multi admirãtes reprobi facti sunt colloquũ illi⁹ quasi ignis exardescet. Scõo dz ligna vel pruinas .i. cogitationes ignitas a corde suo remouere ⁊ abijcere. Qz sicut dz. Prouerb. vj. Nunq̃ abscondere poteſt homo ignez in sinu suo ⁊ vestimẽta illius nõ ardeãt?

¶ Tertio dz aquã frigidã .i. pniam aspera corpori suo imponere. Eccl. xj. Malicie vni⁹ hore oblitionẽ facit luxurie magne. j. Cor. ix. Castigo corpus meum ⁊ in seruitutẽ redigo ꝛc. Tertio causak cecitas mentis ex tumore supbie: qz sic dicit Greg. Tumor mẽtis eſt obstaculũ veritatis: ista cecitas sẽ iducta a natiuitate.

D ¶ Est em̃ quedã supbia in affectu q̃ eſt appetitus excellẽtie ⁊ ista ortũ habuit in celo quãdo lucifer excellẽtiã dei appetiuit. Eſt alia supbia in intellectu q̃ eſt appetitus immoderate sciẽtie ⁊ ista ortuz habuit in paradiso terrestri quando homo appetiuit sciẽtiã dei. Et eſt alia superbia in actu que eſt violentia irrogate iniurie: ⁊ ista ortũ habuit in mundo quãdo qz cayn occidit abel fratrem suum. Merito igik supbia eſt cecitas a natiuitate: q̃ ortum habuit in ipsa angeli creatione in ipsa hominis formatione: in ipsa mundi habitatione. E

¶ Circa scõm sezmodũ curationis, notã dũ eſt q̃ triplex eſt collirĩũ. Primũ eſt totum amarũ qõ cõficik ex felle piscis, quo Thobie oculi sunt sanati, vt hĩ Tho. xj. Et repñtat xpm̃ put fuit in patibulo: vbi tãq̃ piscis fuit assat⁹ ⁊ felle potat⁹. Ista aũt amaritudo passiõis debet sanare cecitatẽ iductã ex carnali voluptate qz seruus nõ dz delectationes q̃rere qñ videt dñz suũ amaritudinib⁹ repleri. Aug. Sub spinoso capite non dz membrũ fieri delicatũ. Scõm collirĩũ eſt totũ dulce qõ cõficik ex fauo mellis, quo sanati sunt oculi Jonathe ⁊ illuminati vt habet. j. Reguz. xiiij. Et significat xpm̃, prout erat in regno sho: vbi erit tot⁹ dulcis. Eccl. xxiiij. Spũs meus super mel dulcis. Mel quidẽ in supficie eſt dulce, in medio dulcius: in profundo dulcissimum. F

¶ Sãcti quidẽ ex visione corpis xpi hñt delectationes dulces, ex cognitione ipsius dulciores: ex cõtẽplatiõe pfunde deitatis hñt dulcissimas. Et illud collirĩũ dz expellere cecitatẽ causatã ex pulvere terrene cupiditatis. Qz fm Aug. Oculus dimitte deberẽ cõtẽni: vt saltẽ vna hora posset videri facies dei. Tertiũ collirĩũ eſt ex pte dulce, ⁊ ex pte amarũ: qõ cõficit ex salina que eſt dulcis ⁊ terra q̃ eſt amara, de q̃ hñ hic. Et signat xpm̃ put erat in iudicio: vbi erit dulcis bonis ⁊ amarus reprobis. Et illõ collirĩũ debet expellere cecitate inductã ex tumore elationis: qz tũc supb: hũilia bunk ⁊ deprimunt. Eſa. ij. Dies dñi exercituũ sup oẽm supbũ et excelsuz: ⁊ sup oẽm arrogãtẽ: hũiliabit.

G ¶ Circa tertiũ scz effectũ curationis notãdũ q̃ hõ erat supb⁹ ⁊ insipidus: immũdus, ideo xpus in terrã expuit, sup oculos lutũ posuit: vt se lauaret. Precepit. Qz igik erat insipidus, ideo in terrã expuit. Per saliuam intelligik dei sapientia de q̃ dicik. Eccl. xxiiij. Ego ex ore altissimi prodij. Tunc ergo xpus saliuã expuit q̃n diuinã sapiẽtiã homini terreno infundit. ℣ ¶ Saliua ẽ aliq̃ eſt dulcis, aliq̃ amara, aliq̃ insipida. Saliua dulcis eſt sapia diuina q̃ spũalia facit dulcescere. Saliua amara eſt sapia carnis q̃ spũalia facit videri amara ex carnalia dulcia, de ista dicit apls. Heb. xij. Rectos gressus facite pedibus vestris vt nõ claudicans quis erret magis autem sanetur. B

Videamus ergo qui sint illi qui vadũt per vitã rectã: ⁊ qui vadũt per viam distortã. Primo ergo per viam rectam vadũt pauperes christi: per viam distortaz vadunt auari. Eſt em̃ rectũ cuius medium discrepat a suis extremis: quilibet horum dz duo extrema scz natiuitatẽ ⁊ mortem, inter hec duo extrema eſt vnũ medium scz vita. Tunc igik homo recte incedit quãdo suũ medium, id eſt vita nõ discrepat a suis extremis, id eſt a natiuitate ⁊ morte. Natiuitas igik hois ⁊ mors sũt cũ paupertate: qz homo nudus natus eſt nudus morik. Job. j. Nudus egressus sum de vtero matris mee, ⁊ nudus reuertar illuc. Quando igitur medium hominis, id eſt vita eſt cum paupertate: tunc eſt via recta qz medium eius concordat cum extremis: tales sunt de quib⁹ dicik Mat. Beati pauperes spiritu qñ ipsorũ eſt regnum celorũ: sed aliquibus habet natiuitatem pauperẽ ⁊ mortẽ pauperẽ ⁊ vult habere vitã locupletez tũc nõ vadit viã rectã quia suum medium discordat a suis extremis, de talib⁹ dicik Mat. xix. Facilius eſt camelũ per foramẽ acus trãsire, q̃ diuitẽ intrare in regnũ celorum. Camelus eſt in principio ⁊ in fine depressus ⁊ in medio gibbosus: ⁊ signat auarũ q̃ i natiuitate ⁊ in morte eſt mẽdic⁹ ⁊ in vita vult esse diuit⁹ sarcinatus. Secũdo p viam rectã vadũt humiles ⁊ mansueti p viam autẽ distortam vadũt superbi. homo em̃ viliter ⁊ despecte nascik ⁊ moritur quando aliqs habet vitã despectã ⁊ abiectaz propter deũ, id eſt humilẽ: tũc vadit per viã rectã qz suum medium cõcordat cũ suis extremis. De talibus dicit Bern. Discere vis venis ⁊ erubescere: vbi sis ⁊ gemiscere: quo vadis ⁊ cõtremiscere, qñ em̃ habet natiuitatẽ ⁊ mortẽ despectã ⁊ vult habere vitã elatã, tũc nõ vadit per viã rectã. Eccles. x. Quid superbis terra ⁊ cinis quasi dicat mirũ eſt cũ sis terra, id eſt de terra in vtre format⁹: ⁊ iterũ in terrã seu cinerẽ sis redigend⁹ tamen in vita vis esse latus. Tertio per viã rectam vadũt hoies qui sunt in mũdo mortificati: per viã autem distortam vadunt delicioſi ⁊ dissoluti. hõ enim cũ fletu nascitur ⁊ cum dolore ⁊ fletu moritur. Sãcti igik viri qui habent vitã suam cum luctu vadũt per viaz rectã, de quibus dicik Mat. v. Beati q̃ lugent qñ ipsi cõsolabunk, qñ vero ds hz natiuitatẽ ⁊ mortẽ flebilẽ ⁊ vult habere vitã risibilẽ nõ vadit viã rectam. de talibus dicik Job. xxj. Tenent tympanum et citharam ⁊ gaudẽt ad sonitum buccine, ducunt in bonis dies suos: ⁊ in pũcto ad infernum descendunt. C

¶ Secundũ signum q̃ quis sit illuminatus eſt quãdo maculas etiam minimas i se aduertit ⁊ eas abluit: quanto enim q̃s illuminatus ⁊ magis sanctus fuerit: tanto magis omnes maculas etiã minimas citi⁹ deprehendit, sicut poteſt ostẽdi per tria exẽpla, quarũ duo pria ponit Chrysso. Unũ eſt qz in loco pulchro ⁊ mundo modice immũditie statim apparẽt. In loco autẽ immundo etiã magne immundicie non apparent. Secũdũ eſt quia in veſte alba modica macula statim videt: in

Qui abit lot⁹ eſt dz seruare se mũdũ. Eſa. Lauamini mũdi eſtote: sz illi q̃ lauãt se ⁊ post pascha se inquinãt sunt tanq̃ canes immũdi, tanq̃ porci fetidi tãq̃ aranes stulti. De duob⁹ primis. ũ. pak. ij. Canis reuersus ad vomitũ: ⁊ sus lota i volutabro luti. De tertio Luc. ix. Nemo mittens manum suam ad aratrum, ⁊ respiciens retro aptus eſt regno dei.

¶ Sabbato. iiij. feria .iij. hebd. xl. Ser. ij.

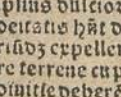

Bũ ergo orta venit ⁊ venit videre: qñ aliqs cecus, id eſt petor sit spũaliter illuminat⁹: tria sunt signa. Unũ eſt qñ recte vadit ⁊ recte incedit: nõ dz. Abũt ergo. Scõz eſt qñ odit maculas iz minim⁹ in se ppẽdit: ⁊ eas abluit, ideo sequik, ⁊ lauit. Tertium eſt qñ clare videt ola ⁊ cognoscit, ⁊ hoc est quod sequitur. Et venit videns. E

¶ Circa primũ notãdũ quilibet iustus q̃ spũaliter illuminatus debet ire recte per distortẽ. Eſa. xxvj. Semita iusti recta ⁊ rectus callis eius ad ambulandũ. Sed vero reliquis distorte incedit vel in errat pfecte illuminat⁹ nõ eſt, iõ monẽtur apls. Heb. xij. Rectos gressus facite pedibus vestris vt nõ claudicans quis erret magis autem sanetur. B

Videamus ergo qui sint illi qui vadũt per viã rectã: ⁊ qui vadũt per viam distortam. Primo ergo per viam rectam vadũt pauperes christi: per viam distortaz vadunt auari. Eſt em̃ rectũ cuius medium discrepat a suis extremis: quilibet horum dz duo extrema scz natiuitatẽ ⁊ mortem, inter hec duo extrema eſt vnũ medium scz vita. Tunc igik homo recte incedit quãdo suũ medium, id eſt vita nõ discrepat a suis extremis, id eſt a natiuitate ⁊ morte. Natiuitas igik hois ⁊ mors sũt cũ paupertate: qz homo nudus natus eſt nudus morik. Job. j. Nudus egressus sum de vtero matris mee, ⁊ nudus reuertar illuc. Quando igitur medium hominis, id eſt vita eſt cum paupertate: tunc eſt via recta qz medium eius concordat cum extremis: tales sunt de quib⁹ dicik Mat. Beati pauperes spiritu qñ ipsorũ eſt regnum celorũ: sed aliquibus habet natiuitatem pauperẽ ⁊ mortẽ pauperẽ ⁊ vult habere vitã locupletez tũc nõ vadit viã rectã quia suum medium discordat a suis extremis, de talib⁹ dicik Mat. xix. Facilius eſt camelũ per foramẽ acus trãsire, q̃ diuitẽ intrare in regnũ celorum. Camelus eſt in principio ⁊ in fine depressus ⁊ in medio gibbosus: ⁊ signat auarũ q̃ i natiuitate ⁊ in morte eſt mẽdic⁹ ⁊ in vita vult esse diuit⁹ sarcinatus. Secũdo p viam rectã vadũt humiles ⁊ mansueti p viam autẽ distortam vadũt superbi. homo em̃ viliter ⁊ despecte nascik ⁊ moritur quando aliqs habet vitã despectã ⁊ abiectaz propter deũ, id eſt humilẽ: tũc vadit per viã rectã qz suum medium cõcordat cũ suis extremis. De talibus dicit Bern. Discere vis venis ⁊ erubescere: vbi sis ⁊ gemiscere: quo vadis ⁊ cõtremiscere, qñ em̃ habet natiuitatẽ ⁊ mortẽ despectã ⁊ vult habere vitã elatã, tũc nõ vadit per viã rectã. Eccles. x. Quid superbis terra ⁊ cinis quasi dicat mirũ eſt cũ sis terra, id eſt de terra in vtre format⁹: ⁊ iterũ in terrã seu cinerẽ sis redigend⁹ tamen in vita vis esse latus. Tertio per viã rectam vadũt hoies qui sunt in mũdo mortificati: per viã autem distortam vadunt delicioſi ⁊ dissoluti. hõ enim cũ fletu nascitur ⁊ cum dolore ⁊ fletu moritur. Sãcti igik viri qui habent vitã suam cum luctu vadũt per viaz rectã, de quibus dicik Mat. v. Beati q̃ lugent qñ ipsi cõsolabunk, qñ vero ds hz natiuitatẽ ⁊ mortẽ flebilẽ ⁊ vult habere vitã risibilẽ nõ vadit viã rectam. de talibus dicik Job. xxj. Tenent tympanum et citharam ⁊ gaudẽt ad sonitum buccine, ducunt in bonis dies suos: ⁊ in pũcto ad infernum descendunt. C

¶ Secundũ signum q̃ quis sit illuminatus eſt quãdo maculas etiam minimas i se aduertit ⁊ eas abluit: quanto enim q̃s illuminatus ⁊ magis sanctus fuerit: tanto magis omnes maculas etiã minimas citi⁹ deprehendit, sicut poteſt ostẽdi per tria exẽpla, quarũ duo pria ponit Chrysso. Unũ eſt qz in loco pulchro ⁊ mundo modice immũditie statim apparẽt. In loco autẽ immundo etiã magne immundicie non apparent. Secũdũ eſt quia in veſte alba modica macula statim videt: in

veste autē nigra etiā magne macule non videntur. Tertium est quia in aere radio solari perfuso minuti pulueres cōspiciūtur. in aere vero nō radiato nō cōspiciūtur sed parū prodest maculas recognoscere z eas nō lauare: et ideo signanter dr. Abijt z lauit. Qui autē maculas vult lauare debet ad similitudinē mulieris in speculo respicere z maculas q̄ sunt in facie eius abluere. Unde dr Exodi. xxxviij. Fecit labrū eneum cum basi sua de speculo mulierū ꝛc. Dicitur in hiſtoria scholast. q labrum eneum erat vas lauatoꝝ, z in circuitu labij supremi erant specula mulierū in quibus sacerdos posset videre si quas maculas i facie haberet z eas lauare posset. Sic et mundꝰ ad sacrificā dā deo accederet. per illud speculuz intelligimus christum incarnatuz. Speculum enim fit de vitro z plumbo: neq; enim vitrum per se: neq; plumbū per se potest facere speculum: sed vtrumq; coniunctū seu commixtum, vitrum enim est luciduz plumbum vero habet colorem terreum. Per vitrum enim intelligitur diuina natura per plumbum vero humana natura: hō enim non poterat speculari in diuina natura propter suam immensaz claritatē. j. Thimo. vj. Lucem habitat inaccessibilem quā nullus hominum vidit: sz nec videre potest: nec in natura humana propter suam impuritatem. Proverbiorum tricesimo. Quis potest dicere mundum est cor meum, purus sum a peccato. Ideo coniunctum est vitrum diuinitatis cum plumbo nostre humanitatis: et sic vnum speculum est effectum: quia christꝰ est verus deus et verus homo. D

¶ In hoc igitur speculo oēs maculas possunt speculari et eas per aquaz, id est cōfessionem mūdare z lauare possumꝰ. Superbus ibi speculabitur deformitatē sue superbie: qr ibi videbit magnā humilitatem. Mat. xj. Discite a me qr mitis sum z humilis corde. Auarus ibi speculabit sue auaricie z cupiditatis deformitatē, qr ibi videbit magnā paupertatē. ij. Cor. viij. Scitis gratiā domini nostri iesu christi, q cū diues esset, pro nobis egenus factus est. Gulosus ibi speculabitur deformitatē sue voracitatis: qr ibi videbit magnā sobrietatē: quia xl. diebus et xl. noctibꝰ ieiunauit. z nunq; legitur carnes comedisse nisi de agno paschali propter preceptum legis. E

¶ Tertiū signū ē q̄ petr̄ sit illuminatus q̄ clare videt z cognoscit. Ista autē cognitio in duobꝰ cōsistit. Primo in cognitione sciēdo seipm: vñ in libro soliloquiorū dr Aug. Ora ꝯ breuꝰ potes. Et respondet Aug. Deus semp nouerim te z nouerim me oratum esse. Scdo ista cognitio est in cognoscēdo deum in presenti z suam potentiā et suam bonitatē. Cognitio autem potentie generat in bonis timorē qui nos mor facit nos recedere a malo: scdm illud Prouer. xv. Per timorē autē dñi declinat omnis hō a malo: cognitio bonitatis gnat in bonis amorē: qui quidē amor inducit nos ad bonum quia sicut dicitur Grego. Non est amor dei otiosus: operatur em magna si est, si aūt operari negligit amor non est. Cognitio autē nostri generat in nobis humilitatē: vnde illud Dicheē. vj. Humiliatio tua in medio tui: humilitas autem est cuſios omnium virtutū quia sicut dicit Greg. Qui ceteras virtutes sine humilitate congregat quasi pulueres in ventum portat: z sic pz qō hoc dicit plex cognitio. s. dei z nostri est causa totius nostre salutis: nam cognitio potentie dei generat timorem qui facit vitare malum. Cognitio bonitatis dei generat amorem qui facit operari bonum. Cognitio autē nostri gnat humiliratem que nos fernat in vitatione mali et operatione boni.

59 ¶ Feria quinta quarte hebdomade. xl. sermo primus.

Bat iesus in

ciuitatem que vocat nain, z ibant discipuli eius cum eo: et turba copiosa plebis. Cū aūt appropinquaret porte ciuitatis: ecce defunctus efferebatur filius vnicus matris sue Luc. vij. Quia hyſtoria huius euāgelij nō est plana, ideo ad moralia trāseamus. Deitas igitur adolescente quatuor dicuntur. s. quod erat mortuꝰ: qō extra domum ista erat delatus: qō portabatur sepelicēdus: z qō plangentium multitudine erat vallatus, ideo merito per ipsum intelligi pōt peccator in mortali positus. Primo ergo erat mortuus: peccator autē assimilatur mortuo: quia ad instar mortui est fetidꝰ. frigidus: z ponderosus. A

¶ Est autē conscientia peccatoris fetida triplici de causa. Primo qr ē latrina diaboli qui libenter habitat in loco fetido z immundo. Uñ demones nō petierūt mitti in colūbas, qr nō amant simplicitatem nec in turtures quia nō diligunt castitatem nec in agnos sine in oues: qr non diligunt innocentiā: sed in porcos qr amāt immundiciā. Unde dicitur Job. xl. quia rex diabolus habitat in locis humentibus. i. lutosis z fetentibus. Scdo est eius sceleratia fetida: qr sentina peccatoꝝ eo q̄ purcitie omniū petr̄ habitāt ibi. Esa. xxxiij. ibi cubabit lamina: quā tū ad peccata luxurie q̄ dicitur habere pedes eq̄rū, cetera femina ibi habet foueā erigit. quantū ad peccatū superbie qr supbi se per se pungunt: ibi congregari sunt inuidi alter ad alterum: quātum ad peccata rapacitatē z auaricie. Tertio est eius conscientia fetida: quia mortua: est sine dei: anima quidez a qua recessit deus mortua: eius sepulchrum est corpus. prium quod q̄quāuis videat a foris speciosum tñ intus est spurcicia plenū Mat. xxiij. Ue vobis scribe et pharisei hypocrite qui similes estis sepulchris dealbatis que a foris apparent hominibꝰ speciosa intus autē sunt plena ossibus mortuoꝝ et omni spurcicia. Secundo peccator est frigidus eo q̄ est sine igne amoris diuini: amor q̄ppe dei est ignis. Luc. xij. Ignē veni mittere in terrā ꝛc. Chrys. Qui non habet ignē amoris dei in hyeme est: etiā si fuerit in medio estate, ideo dominus monet vt rogem⁹ deū ne in tempeste vel hyeme moriamur: dicens. Mat. xxiij. Orate vt nō fiat fuga vestra in hyeme vel sabbato, ve autem pregnantibus et nutrientibus illis diebus. B

¶ Fuga autē in hoc loco est mors quia dum anima fugatur a deo vt rationē sibi reddat: ab angelo proprio vt cōtra ipaz testimoniū perhibeat a diabolo vt ipm ad tartara rapiat a proprio sceleretur cōtra ipsam accusationē proponat: corpꝰ etiam a vermibus fugatur vt ipsum cōmedant diutius fungant a parentibus vt ipsas deripiāt, orandū est ergo ne fuga nostra. i. mors nostra fiat in hyeme vel sabbato. Illi moriunt in hyeme qui moriunt sine igne amoris diuini. Illi in sabbato q̄ moriunt ocio z corpore operz boni. Orandū est ne moriamur pgnātes vel nutrientes: illi moriunt pregnātes q̄ bona ꝓposita q̄ cōceperunt non compleuerunt: illi nutrientes moriunt qui peccant sub spe longioris vite: vel sub spe diuine venie vsq; ad mortē deducūt. C

¶ Tertio peccatoꝝ est ponderosus nihil em̄ est ponderosius peccato: quod patet quia dominus habet immensam fortitudinē. Job. ix. Si fortitudo querit robustissimus est: celū hz firmissimā soliditatē. Job. xxxvij. Tu forsitam cū illo fabricatus es celos qui solidissimi quasi ere effusi sunt. Tertio terra habet soliditatē Eccl. j. Terra autē in eternuz stat z tamē peccatum ita ponderosum est q̄ nec deꝰ ipsum pōt portare. Micre. xxiij. Si dixerit q̄ est onus domini dices ad eos vos estis onus proijciā quippe vos: loquitur dñs ad similitudinē illius q̄ portat onus graue q̄ tantū ponderat q̄ ipm proijcit. Esaie. xlij. Prebuisti mihi laborez in iniquitatibꝰ tuis, nec celū potuit ipsum sustinere: sicut pz in lucifero cuius superbia sic fuit ponderosa q̄ celū fregit z ipe subito cecidit. Luce. x. Uidebā sathan sicut fulgur de celo cadentē: nec terra ipm potuit tollerare: sicut pz Num. xvj. Iordathan z abiron qr terra sub eorum pedibus rupta fuit z eos viuos deuorauit: ecce q̄ tam ponderosum est peccatum q̄ pre sui ponderositate deum premit celuz frangit, et terram scindit. D

¶ Secūdo iste mortuus extra portā erat delatus. Ubi notandum q̄ christus tres mortuos suscitauit. Unū in domo scilicet filiam principis archisynagogi: vt dicit Mat. ix. Alium extra domum sicut dicit hic. Alium sepultum z fetidum in monumento sicut lazarum. Johānis. xj. B

¶ Quid autem ista significent: dr Augu. in libro de sermone dñi in mōte. Peti sunt tres differētie, in corde, in facto, z in cōsuetudine. Una est quasi i domo qñ scz cō

Universidad de Deusto. Biblioteca

sentiꝫ libidini. Alia iam plata quasi extra domũ cũ in factum ꝓcessit cõsensus. Tertia cũ consuetudine mala tanꝯ mole terrena premitur animus quasi in sepulchro iã fetens: tũc igiꝫ pcõr est mortuꝰ in domo qñ est in cõsensu peccati: tũc est extra domũ qñ ꝓcedit ad opus peccati: tunc mole premitur ⁊ ifetet qñ est consuetudine pcti. Quando igitur dñs suscitat ⁊ reuocat aliquos a consensu peccati, hoc est magnũ: qñ ab opere hoc mal': qñ ño suscitat a cõsuetudine hoc est maximũ. Sed notandum ꝙ filia archisynagogi fuit suscitata electa mꝫtitudie: puer centurionis cozã multitudine, et lazarus etiam cozam multitudine et ea flente: nã fleuit martha, fleuit maria magdalena: fleuit xp̃s: fleuerunt iudei. Per puellam igitur in domo suscitatã intelligitur peccator occultus qui deũ offendit: ideo debet facere penitentiã in occulto vt deum placet. Per puerum extra domum intelligitur peccator manifestus, qui deũ offendit ⁊ proximũ scandalizauit: ideo dz facere penitentiã manifestam vt deũ placet et proximũ edificet. Per lazarũ quatriduanum intelligitur peccator consuetudinarius, qui deum offendit ⁊ proximum scãdalizauit: ⁊ a deo se nimis elongauit: ideo debet facere penitentiã manifestã ⁊ acquirere sibi sanctorũ virorũ suffragia. ⁊ sic placet deũ, edificet ꝓximũ ⁊ paulatim possit appropinquare ad deum. ℣

℣ Tertio iste mortuꝰ portabat sepeliendus: sic ⁊ peccator est sepeliendꝰ in infernum: iuxta illud Luc. xvj. Mortuus est diues ⁊ sepultus est i inferno. Portatores autẽ eius ad sepulturam infernalem secundum Amb. super Lucã. sunt quatuor specialia dicta. Quidã deportantur a terra ꝑ appetitum terrenozum: sicut auari. Alij ab aqua per appetitum ambitionũ sicut superbi. Alij ab igne per iram sicut iracundi. ℬ

℣ Quarto ille mortuus plangentiũ multitudine fuit vallatus. Per quod dat intelligi: ꝙ peccator dz a multis plãgi seu fieri. Primo em̃ fletur a deo Michee. vij. Ue em̃ quia factus sum sicut qui colligit racemos vindemie in autumno: plorat finim christus quod diabolꝰ colligit omnes vuas magnas. id est animas omnes magnas et ipse vir põt habere paruas. Esaie. j. Nen consolabor super hostibus meis et vindicabor de inimicis meis. gi. more pij patris eos licet inimicos plangit et percutit. Tertio plãgitur ab angelis sicut iem gaudent de cõuersiõe peccatozum: iuxta illud Luce. xv. Gaudium est angelis super vno peccatore penitentiã agente ⁊c. sic dolent et plorant de eozum preuaricatione. Esaye. xxxiij. Ecce videtes clamabũt angeli pacꝫ amare flebũt. Tertio plorandus est a seipso. Hiereꝫ. vj. Luctũ vnigeniti fac tibi planctũ amarum. Itẽ Michee. j. Facias tibi planctũ velut draconũ ⁊ luctum quasi struthionũ. Mulier amarissime: plorat quando vnigenitum suum amittit: draco plangit qñ elephas caput suum conterit: struthio pullat quando oua sua perdit: sic peccator dz flere quando dyabolus animam suaz vnigenitam extinxit qz caput suum id est christũ abstulit: ⁊ quia omnia merita sua eum perdere fecit. Quarto flendus est a quolibet xp̃iano. Aug. Sũt ne i te o christiane viscera mie q̃ plãgis corpꝰ a quo recessit anima: ⁊ nõ plãgis animã a quo recessit deus? Eccl. xxij. Super mortuum plora: deficit em̃ lux eius sup' fatuũ plora deficit enim sensu, modicum plora super mortuũ: qm̃ requiemt nequissimi em̃ nequissima vita super mortem fatui: iustus mortui septem dies fatui autem et impij omnes dies vite illozum.

℣ Ex quibus verbis habetur quod tres sunt plorãdi sez mortus ideo dicit super mortuum plora ⁊c. fatuus: iõ dicit super fatuũ plora: ⁊ homo impius siue nequissimus: iõ subiungit, nequissimi nequissima vita, super mortem fatui: ac si diceret, adhuc tuus est peior ꝙ mortuus: sed adhuc homo nequissimus siue impius peior est ꝙ fatuus. Isti igitur tres sunt plorandi, scilicet mortuus fatuus et impius sz differenter quia mortuus est plorandus paruo tempore, fatuus vero est plorandus omni tempore vitẽ sue: impius autem tota vita sua et post mortem suam. Unde subdit luctus mortui septem dies. fatui autem ⁊ impij omnes dies vite illozum.

60 ℣ Eadem.v.feria.iiij.hedo.xl.
Sermo secundus.

ℰT hec vidua erat ⁊c. Ista vidua multuz flebat, ex eo ꝙ vnicum filiũ suum perdiderat: et iste dolor generabatur in ea ex q̃ tuor causis sez ex eo ꝙ erat mulier, ex eo ꝙ erat mater, ex eo ꝙ erat vidua, ⁊ ex eo ꝙ erat filius vnicus. A

℣ Primo quidem generabatur in ea dolor ex eo ꝙ erat mulier: naturaliter enim mulieres patiuntur magis ⁊ compatiuntur ꝙ viri, ex eo ꝙ habent animum magis mollẽ. Unde mulier dicit quasi mollier: ⁊ hoc ideo secundum philosophum. In omni genere animalium femine sunt molliores ꝙ viri preter vrsam ⁊ leopardam. Unde quando inuenitur aliqua mulier seuera potest vocari vrsa vel leopardus. Mulier enim naturaliter est frigida: ideo naturaliter est magis passibilis: vir autem siccus et calidus naturaliter: ideo non sic de facili patitur: nec compatitur: iõ de filij morte vel eius aduersitate mater magis dolet ꝙ pater ex eo ꝙ est magis mollis ⁊ passibil. s. In filij autẽ honore ac sublimitate pater plus naturaliter gaudet ꝙ mater: qz est magis magnanimis. Istud apte insinuat. Prouer. x. Filius sapiens letificat patrẽ: filius autem mestitia est matris sue. Scõo causabat in ea dolor ex eo ꝙ mater erat, naturaliter enim plus mater filiũ diligit ꝙ pater, ⁊ ideo magꝫ dolet de morte eius, de amissione enim rei quam magis diligimus, magis dolemus. B

℣ Quare aũt mater plus diligit filiuz ꝙ pater tres sunt cause. Prima est: quia illud circa quod plus laboramus, plus diligimus Mater aũt plus laborat ꝙ pater circa filios: tam portando ꝙ in pturiendo: ꝙ etiã in educando. Thob. iiij. Memor esse debes q̃ ⁊ ꝙta pericula passa sit ꝓpter te mater tua in vtero suo. Secuda cã est: qz illã rẽ plus diligim⁹ quã certitudinaliter magis notã esse scim⁹. Mater em̃ pro certo scit qd̃ filius de se genera uit, pater autẽ si credit: tñ certus non est Judas vixit ab beniam. in Señ. xliij

Ipsuz em̃ solũ habet mater suu. Nõ em̃ ausus fuit dicere ipsum solum hz pr̃ suꝰ qz sciebat ꝙ pater certꝰ nõ erat. Tertia causa: qz illã rem plus diligimus in quã plus iuris nos habere scim⁹. Mater autẽ habet maius ius in corpore filij ꝙ pater: qz sm̃ philosophum, plus est ibi de substãtia matris ꝙ patris. Tertio causa bat iste dolor ex eo ꝙ erat vidua: nã vidue sepe decipiunt: qz sunt sine viro cõsiliatore. Iõ dz Mar. xij. Deuorãt domos viduarum sub obtentu plixe oratonis. Sepe etiã molestant: qz sunt sine viro defensore. Iõ dz Esaie. j. Defendite viduã. Sũt et sepe i tristicia: qz sunt sine viro cõsolatore: ⁊ ideo graue pctm̃ est cõtristos iterũ ꝙtristare Hiere. xxij. Uiduaz nolite cõtristare. Job. xxix. Cor vidue cõsolat⁹ sum. Jac. j. Religio mũda ⁊ immaculata apud deũ patrẽ hec e, visitare pupillos ⁊ viduas in tribulatiõe. Quãdo igiꝫ vidue filias amittũt, multũ dolẽt: qz remãserat et loco viri consiliatoris defensoris ⁊ consolatoris. Quarto causabat in ea iste dolor, ex eo ꝙ erat vnicus. Si enim alios filios habuisset: sup eos consolata fuisset. Et iõ amissio vnigeniti est nimium dolorosa. Unde scriptura quãdo vult exprimere aliquem luctum nimis dolorosum assimulat ipsum luctui vnigeniti. C

℣ Tres enim sunt luctus dolorosi. Unus est in presenti mũdo quo peccator lugere debet de eo quod deũ offendit. Et iste luctus assimilat luctui vnigeniti. Hiere. vj. Luctum vnigeniti fac tibi planctum amarum. Secundus erit in iudicio quando peccatores christum videbũt in carne humana cũ stigmatibus vulnerũ que pro ipsis pertulit: ⁊ iste luctus assimilabitur luctui vnigeniti. Zacha. xij. Aspiciunt ad me quem confixerunt ⁊ plangent plãctu magno quasi super vnigenitũ ⁊ dolebũt super eũ quasi doleri solet in morte vnigeniti. Tertius luctus erit in inferno. vbi non erit aliqua lux: sed tenebre ppetue. Ubi loco sestiuitatis erit perpetuꝰ luctus: ⁊ loco cãtici planctus eternus. Iste plãctus similiter assimilat vnigeniti. Amos. viij. Occidet sol i meridie: ⁊ tenebrescere faciã terram: scilicet infernalem in die luminis et conuertam te-

Universidad de Deusto Biblioteca

stinitates vestras in luctum ⁊ ponam eaz quasi luctum vnigeniti.⁊ novissimis eius quasi diem amarum. Quoniam autez hic fit mentio de vidua. ideo de ipsis viduis tria videb mus. Et primo quot sunt genera viduarum. Secūdo quot sunt regule ipsarum. Tertio vtrum sit melius stare in viduitate ꝙ transire ad alium virū vel ad secundum coniugium. D

¶ Circa primū notandū ꝙ sicut dicit Augusti. tria sunt genera viduarū. Unum est quod intendit epulis ⁊ delicijs. Secūdū cōintendit cure domus ⁊ filijs alendis. Tertiū est ꝙ die ac nocte intendit orationib⁹ et ieunijs. Prime vidue sunt male. De qb⁹ dicitur. j. Timoth. v. Uidua que in delicijs est viuens mortua est. licet em viuens sit corpore est tn mortua mēte. Secunde sunt bone ⁊ maxime qñ nutriūt filios suos in timore dei. j. Timoth. v. Si qua vidua filios vel nepotes hz: discat domū suā bene regere, ⁊ mutuam vicem reddere parentibus. hoc enim acceptum est coram deo. Et infra. Si quis autez suorum ⁊ maxime domesticorū curam nō habet fidem negauit: ⁊ est infideli deterior. Tertie sunt optime. De quibus dr ibidē. Uiduas honora q̄ vere vidue sunt. E

¶ Circa secūdū notandum ꝙ apostolus fecit regulā viduarū que habet quatuor capitu. primū est. vt sint in oratiōe deuote. Unde dicitur. j. Timothei. v. Que aūt vere vidua est ⁊ desolata speret in dño. ⁊ instet obsecrationibus die ac nocte. De hoc habetur exēplū in Anna vidua. De quadicit Luce. ij. ꝙ nō discedebat de tēplo ieunijs ⁊ obsecrationib⁹ seruiēs deo die ac nocte. Exēplum de illa vidua que importune iudicē interpellabat quā dominus ad exēplū adduxit. cū ad orandū inducere: vt habet Luce. xviij. Secūdū capitulū est vt nō sint ociose. Uñ apostolus reprehēdit aliquas. viduas dicēs. j. Timothei. v. Simul aūt ⁊ ociose discunt domos discurrere. Periculū est mulieri cum sit ociosa. Dominus em posuit adaz ⁊ euā in paradiso terrestri: vt ibi operarentur: sed diabolus quadam vice inuenies femina ociosam eam aggressus est ⁊ ipsam tentauit. ⁊ in peccatum fecit rnere ipsam et virū. Ideo dicit Hieronym⁹. Semp aliqd bonifacito vt diabolus ne inueniat occupatū: sicut enim in aqua stāte generant vermes. sic in anima ociosa generantur male cogitationes. Ecclesiastici. xxxiij. Multam malitiā docuit ociositas. Tertium capitulū est vt non sint verbose. Unde Apostolus quasdaz viduas reprehendit dicēs. j. Thimothei. v. Nō solum autē ociose: sed et verbose loquātes que nō oportet. Quāuis enim verbositas sit reprehēsibilis in viris precipue tamē in feminis. ⁊ maxime in viduis. Uñ secūdū Chrysostō. Mulieres sunt incaute. molles et fragiles. Qr sunt incaute. ⁊ de facili decipiunt. Qr sunt molles. ideo ad bonum et ad malum cito flectuntur. Quia sunt fragiles. ideo faciliter superātur. Ideo diabolus non est aggressus virum sed feminam. Sciens ꝙ femina facilius deciperetur cum sit sexus incautior. et citius flecteretur cuz sit sexus mollior. ⁊ facilius vincatur cum sit sexꝰ fragilior. Quartum capitulum est vt non sint curiose. Unde apostolus quasdam viduas reprehendit dicens. j. Timothei. v. non solum ociose sed ⁊ curiose discunt circuire domos. Legitur de naturis animaliuz ꝙ turtur amisso compari: stat in nido et raro discurrit. Sic vidua raro dz discurrere de domo in domum: sed debet morari in nido domus proprie ibi in silentio habitando. vel in nido conscientie sue: ipsaz mundādo: vel in nido sancte ecclesie orationibus insistendo. F

¶ Circa tertium notandum est ꝙ melius est esse in viduitate ꝙ transire ad secundum coniugiū quatuor de causis. Primo qr maioris castitatis est iudicium. Quando enim mulier totiens nubit. signum est magne incōtinētie. j. Thimothei. v. Adolescentiores viduas deuita. Cum aūt iuniate fuerint: in christo nubere volunt. Ibidē. Uidua eligatur que fuerit vni⁹ viri vxor. In aliquibus enim quibus inuenitur hoc. vt postq̄ vna moritur: reliqua ad terī nō sociatur. Bernardus. Pudeat ad negocium honestatis rationem non posse in homine ꝙ natura pōt in volucre. Hieronymus in libro contra Jouinianū. Portia minor cum laudaretur. quedam bene morigerata que secundū acceperat virū

dit. Felix ⁊ pudica matrona nūq̄ p̄ter vnū nubit. Secūdo qr hoc ē signū maioris amoris ad primū virū qñ sez amore prioris martiti: nullū aliū vult habere. Cū em ambo fuerint vna caro mortuo viro mulier remāsit semimortua: ⁊ ideo amplius habere nō deberet. Refert Hieron. vt supra ꝙ cū valeria rogaretur secōm virū ac sperē. Rndit se hoc nō posse facere. quia primus adhuc vinebat: q̄ diu em inquit ero vir meus semp per amorem viuet in corde meo. Idē etiā refert ibidē ꝙ cuz Marcia catonis nollet iterū nubere ⁊ visitare defunctum semp lugeret interrogata quem diem haberet vltimū sui luctꝰ ait. Eundem ⁊ vite vltimū. Tertio qr hoc est ad maiorē securitatē. Uidua em est dña sui ⁊ potest vivit ⁊ accipit virum exponit se periculo nimi: qr forte habebit virū rixosum ⁊ iurgū. Uñ refert Hiero. vt supra ꝙ cum quidā rogarek vt secōo nnberet. Rndit nō posse hoc facere: qr bonū habuerat virum ⁊ secundū acciperet aut ille esset bonus, aut malꝰ. Si bonus semper esset in timore ipsum perderet. Si malus semper esset in dolore qr post bonū virū tā pessimū sustineret. Quarto qr ad feruendum deū maiorem libertatez habet. j. Corinth. vii. Quinta sine vxore est: sollicitus est q̄ sunt domini: ⁊ mulier innupta ⁊ virgo cogitat que sunt dei vt sit sancta corpore ⁊ spiritu: que autez nupta cogitat que sunt mundi quomō placeat viro. Hieron. in epistola ad pauk. Sancta ⁊ nobilis melā phofrit pis inter christianos natura nobilissima cū calescente adhuc martiti corpore ⁊ necdū humato: duos filios perdidit rem victa incredibilem sed christo fide nō falsam stetit immobilis ⁊ ad pedes ad noluta xpi quasi ipsum teneret arripiens dixit. Expedit⁹ tibi seruitura sum domine quia me tanto onere liberasti.

¶ Feria.vj. quarta hebdo.xl.

Sermo.j.

Rat quidā lāguens lazarus a bethania de castello marthe ⁊ marie sororꝫ eiꝰ. Joā. xj. Cū q̄dā die xp̄s hierosolymis p̄dicaret ⁊ iter cetera diceret. Ego ⁊ p̄r vnū sumus in del ipsum cū discipulis suis lapidare voluerūt. Sed ipse de manibus eorum euadens: abiit trās iordanē lōge a bethania per dietam. Dum autem ibi esset lazarus infirmatus: sorores eius nuncium miserunt domino dicentes: ecce quem amas infirmatur. A

¶ Sed quare nō iuerunt personaliter sicut regulus ⁊ centurio. Ad hoc respondet Chrys. qr vehemēter cōfidebant de xp̄o: ⁊ ideo sperabāt ꝙ p nunciū faceret qō petebāt. Alia ratio est fm eūdē Chrysosto. qr a luctu detinebant. Tertia ratio est fm Theophilum ꝙ non decet de facili mulieres circuire. B

¶ Aliā questionē facit hic Aug. quare sez non dixerūt veni ⁊ sana vel iube ⁊ fiet: sicut dixit centurio qui ait. Dic tm verbo ⁊ sanabitur puer meus: sed tm dixerūt. Domine ecce quē amas infirmatur. Et rndet Aug. sine Glo. qr sufficit amāti nunciare necessitatē amātis, qr non deserit quem amat. Uel pōt dici ꝙ ideo sanitatē fratri suo nō petierunt sed xp̄i voluntati cōmiserunt qr nesciebāt q̄d magis fratri expediret vtrū sez sanari vel infirmari vel mori: xp̄s autem nunciauit eis per nunciū, infirmitas hec nō est ad mortem. Et tūc christus in loco vbi nuncius cū inuenerat mānsit duobus diebꝰ: ideo christus mānsit fm Aug. ⁊ Chrysō. donec lazarus expiraret sepultus iaceret atq̄ feteret vt sit miraculū magis appareret. quarta aūt die dixit iesus discipulis suis: eamꝰ in iudeā ⁊c. C

¶ Circa aūt istud miraculū fuerūt quedā retrahentia. Et quedā inducentia quedam concomitantia: ⁊ quedam subsequētia. Retrahentia fuerunt tria, scilicet retractio discipulorum qui christum volebant retrahere ne i indeā pergeret p̄mo incutiendo sibi timorē dicentes Rabbi, nunc te querebāt iudei interficere ⁊ lapidare: ⁊ iterū vadis illuc ipsi autem hoc non dicebāt compatiēdo christo: sed maxime timendo sibijpsis quib⁹ respondit christus: nōne duodecim hore sunt diei? hic appellat se diē: ⁊ duodeci apl̄os duodecim horas: acsi dicat hore sequunt diē nō dies horas, sic ⁊ vos debetis sequivoluntatē meā, nō ego vestram: ⁊ si voluntatē meam, qui sum dies secuti fueritis nō

offendetis.z ideo dicit. Si quis ambulauerit in die nō offendit si autem voluntatem vestram que est nox secuti fuerit.s offendetis. D

¶Uel aīr:nōne.xij. hore sunt diei?quasi dicat nō debem⁹ credere q̄ indei pceneret in volūtate me lapidandi qr sicut hore mutabiles sunt:sic z affectus hoim et frequenter sepi⁹ mutatur cor hois in die q̄ hore:et ideo q̄ ambulat in die,id est in pace sicut et ego z vos non offendit aliquē.iō̄q̄ securi eam⁹. Scdo volebāt eum retrahere assignādo bonā rōnē.nā cum xp̄s dixisset.lazar⁹ amic⁹ noster dormit. rūderunt.dñe si dormit saluus erit quasi dicat p̄m Aug. Nō oportet q̄ pter hoc vadas qr somn⁹ egrotātiū est salutis indicium. Et q̄rit hic Aug.quō discipuli sic erāt stulti q̄ crederēt xp̄m velle ire p tot stadia ad excitandū dormiētē,z rūdet q̄ credebāt xp̄m loq̄ in enigmate sicut sepe cōfuenit:xp̄s aūt dormitiōe mortis intelligebat sicut exponit euāgelista. E

¶Dicunt aūt mortui dormiētes tribus de causis. Primo pter spē rōnis:qr sicut de dormiēte est q̄ debeat euigilari:sic de mortuo est spes q̄ debeat resurgere. ſ. Thessa.iiij. Nolum⁹ vos ignorare de dormiētib⁹ vt nō cōtristemini sicut z cetari q̄ spem nō habēt. Scdo pter facilitatē rōnis. Aug. Dñs tanta facilitate excitat te de sepulchro:ſta tu excitas dormiētē de lecto. Tertio pter meliorationē immutatiōis:sicut em dormiētes surgūt meliorati in mel⁹ mutati.sic z mortui resurgūt i mel⁹ imutati ſ. Cor. xv. Seminat in corruptiōe resurget incorruptionē. Tertio voluerūt xp̄m retrahere oīdēdo magnā pturbationē z hoc qñ thomas dixit:eam⁹ z nos vt moriamur cū ipo quasi dicat er quo se vult exponere morti moriamur oēs. scōm aūt gl. non fuit p̄hū turbatiōis ſz amoris. vñ ōt. Ecce ver⁹ amātiū affectus aut cū eo viuere aut cum eo mori. scōm vero Chrysо. fuit verbū formidinis z timoris oēs em discipuli vt ibidē dicit:ideos timebāt. super oēs alios thomas:ſz xp̄s nō dimisit nec pter pturbationē,nec pter eorum amorē:nec pter ipsoz timorem. In hoc dat nobis exēplum q̄ ea que sunt ad gloriā dei,z ad vtilitatē animaz nō debem⁹ dimittere,nec pter priuatū amorez:nec pter alicuius perturbationez:nec pter aliquā formidinem. F

¶Secundo fuerunt quedam inductiua: z ista fuerūt tria. Primum est honor p̄ns. vnde dixit infirmitas hec nō est ad mortē sed ad gloriam dei. G

¶Circa qō sciendū q̄ est quedā infirmitas q̄ est ad mortē corporis tm̄ ſz scōrū martyz. Alia est infirmitas q̄ est ad mortē aie q̄ est tm̄ petōiz. Tertia infirmitas est q̄ est ad mortē vtriusq; que est damnatiū fuit amor. Un dixit lazarus amicus noster dormit.ideo diligebat ieſus lazarū z mariaz z martham sororēs eius:isti em quadā speciali familiaritate xp̄o fuerūt p̄iuncti:ita q̄ lazarus vocabat eum amicum suum:maria magistrū suum z martha hospitem suum. P

¶Tertiū inductiuū fuit cōpassiōis affectus. Cōpatiebat enim xp̄s amico suo defuncto q̄ iacebat in tāto fetore z miseriacōpatiebat sororibus dilectis quęerando sibi ipsi quia carebat p̄sentia taz boni amici:z ideo his tribus p̄siderationibus intantū cōpassus est q̄ cōpassionē ondit verbo cū dixit.vbi posuistis eū.et est per bū pie cōpassiōis quasi dicat p̄ pius cōquerendo de filio defuncto z sepulto:vbi posuistis filiū meum ita xp̄s quadaz pia conquestione dixit:vbi posuistis amicum meum:ostendit etiam ipsam cōpassionez in signo,qr lachrymas fudit:ostendit in facto,qr ipm resuscitauit. Tertio fuerunt quidā concomitantia:et ista fuerunt tria. Primum fuit quia lapidem remouere fecit dicens.tollite lapidem. Poterat enim xp̄s ipsum facere resurgere non remoto lapide:vel solo verbo poterat remouere lapidem sed voluit vt ipsi accederēt z viderent z fetorem sentirēt vt de miraculo nō dubitarēt:nec dicere possent q̄ fantas ma fuerit vel q̄ alī⁹ fuerit q̄ resurrexerit. ¶Certificati enim sunt per oēs corporis sensus scz per vocē qñ dixerūt.venite videte:per visum qñ ipsum faciatū exi viderūt:per tactū qñ lapidē leuauerūt pusicula soluerunt: per auditum qñ audierunt. Lazare veni foras : per olfactū quando fetorem senserunt. Secundum comitans fuit q̄ christus fremuit z seipsum cōturbauit lachrymas fudit quod quidē christ⁹ voluit.vt ſm Theophilū, esse verū hoiem ostenderet: quia tales affectiones in deum cadere nō possunt : vel hoc fecit ſm Hiero. qr dolebat q̄ amissum ad istam miseriā revocat : vel iō hoc fecit vt nos instruat q̄ debem⁹ cōpati miseriis aliox. Tertiū cōcomitans fuit q̄ patrē orauit dicēs. Pater gratias tibi ago nō aūt hoc fecit vt indigeret oratiōe eiusdem potestatis erat cū patre: z qr cecos sanauit sola iussione : sed ideo orare voluit vt ostenderet q̄ nō erat contrarius deo:sicut iudei sibi imponebant. unde subdit : ego autem sciebā q̄ semp audis:sed propter populum qui circumstat dixi. Uel ipse orauit vt ostendat q̄ miracula faceret virtute dei nō in potestate diaboli: sicut iudei sibi ponebant. Uel ideo orauit vt doceret nos in nostris necessitatibus ad orationis suffragium esse recurrendum. k

Quarto ponunt quedam subsequētia: videlicet illos em q̄ ibi aderāt: quidā erant boni sicut discipuli:quidā aūt mali sicut iudei ex isto em miraculo boni facti sunt meliores:qr discipuli in fide fuerūt confirmati. Malox aūt quidā facti sunt boni qr ad fidē sunt conuersi : sicut iudeus habēt. Quidaz facti sunt peiores. quibus ōr. Collegerūt ergo pōtifices et pharisei cōsilium etc. Quidā fuerunt dubij de quib⁹ est incertum vtrū fuerūt conuersi vel nō:de quibus ōr. Quidā aūt ex eis abierūt ad pharisēos z dixerūt eis que fecit ieſus:vt dicit glos.siue aliquos ficiando vt crederent:siue prodēdo vt ferirent. Eodē modo accidit de pdicatione veritatis,qr quidē de ipsa veritate de bonis efficiuntur meliores sicut sunt māsueti:q̄dā de malis efficiunt boni sicut ad pniam conuersi:quidā in sua malitia perseuerāt vt obstinati:q̄dā nec peiores,nec meliores efficiunt,sicut tepidi.

62 ¶Eadem sexta feria quarte hebdomade.xl. Sermo.ij.

Iligebat Jesus Martham et Mariam sororē ei⁹ et Lazarū. Joā. xj. In isto euāgelio ponunt quedam,vnde boni et iusti debent gaudere: quedā de quibus peccatores debēt timere: quedā vñ ipsi peccatores debēt sperare: q̄dā vñ tribulati,consolationē debent recipe. A

¶Boni em audiētes q̄ a christo diliguntur multū gaudere debent. Un dicitur hic,diligebat ieſus mariā etc. Boni autem sunt in vita contemplatiua:aut sunt in actiua, aut sunt i penitētia. Iste sunt tres vie eūdi ad celum. Prima via est ire per viā cōtemplatiuam:ista signat per mariā, que ad pedes xp̄i sedebat:z eius visione z locutione pascebatur, z ista via est diuturnior q̄ actiua:qr illa finitur, ista non aufertur,ideo dicitur pars optima q̄ nō auferetur ab ea. Actiua em vita est tantū in presenti,nō in futuro. Ibi em nō est necesse q̄ aliquis aliquē induat:qr vestie immortalitatis sunt oēs induti :nec aliquē potet vel pascat,quia oēs sunt saturitate pleni,nec q̄ in hospitio recipiat:qr oēs sunt in propria patria cōstituti:nec q̄ aliquem infirmū visitet: qr nullus ibi infirmatur nec q̄ ad sepulchrum vadat, q̄ ibi nullus moritur. B

¶Scda via qua itur ad celum actiua vita est:z ista significatur per martham q̄ paupes z pegrinos recipiebat hospitio z ista via est vtilior z fructuosa q̄ prima. Est enim vtilior proximo:qr inde sustentatur. Est vtilior facienti qr inderemunerat. Bona em tpalia nō sunt nostra ppria:sed sunt nobis accommodata : non sunt mansura sed trāsitoria:non sunt pciosa,ſz vilia:eleemosyna em facit vt accōmodata sunt propria:qr q̄ pauperibus

damus ppris habem⁹. Petr⁹ rauen. Da pauperi vt dek tibi, qz q̄cq̄d pauperi dederis tu habebis: quod pauperi non dederis, alius habebit. Idē. Si hic mansurus es, que tua sunt hic depone. Si illuc iturus es: hic que tua sunt curr relinq̄s qui relinquēda seruat alienorū custos est nō suoꝝ. Facit em̄ ea q̄ sūt trāsitoria vt sint petua: siue ppria z secura. Amb. Hereditas in tuto loco ponit q̄ deo custode seruatur. Petrus rauen. Quicq̄d paup accipit pater celestis suscepit z in celo recondit Aug. Quasi iferi⁹ traiectū hic facis cum deo tuo hic das res pituras, ibi recipis ne finem̄ suras. Facit et eleemosyna vt viam vt sint pciosa, qz terrā mutat celū: vnū vertit in cētuplū. Petr⁹ rauen. Da pauperi vt accipias celū: da nūmū, vt accipias regnū: da micā vt accipias totū panē: z subdit. Deus vnū accipit z cētū dat z tñ nolunt homines cū deo hꝰe ptractū. Quātū deus diligit vitā actiuā ondit p hoc q̄ nō de rachel per quā significatur vita cōtēplativa sed de lya: p quā significat vita activa nasci voluit. Tertia via eū dicad celum est p pniam. Si em̄ aliqui p mortale peccatū a vita ptēplativa vt activa recesserit: vnū sibi restat remediū. s. q̄ recurrat ad penitētie suffragiū: z tūc ō erat mot⁹ per culpā, resurgit p penitētiā. Isti significat p lazarū resuscitatū. Diligebat igit ihesus mariā z martham z lazarum. ¶ Qui ꝓs diligit seruēter cōtēplātes: vtiliter operantes, z a ptētō resurgentes: q̄ nō est in numero istoꝝ triū, a deo nō diligitur: iz odik. Isti sunt tres viri illi de q̄bus dicit Ezechiel. xiiij. Tres isti viri. s. Noe, Daniel. z Job in sua iustitia liberabūt animas suas. Per noe q̄ deo archaz fabricauit z in fluctibus rexit significanť actiui qui sepe fluctuationib⁹ exponunť. per danielez qui celestes visiones asperit intelliguntť cōtemplatiui. Per iob q̄ interpretatur dolens: intelliguntur penitētes qui de peccatis suis dolere debēt. Secūdo in isto euangelio ponuntur quedā. vñ peccatores dñt multū timere. Multū em̄ debēt timere peccātes qz nunq̄ ppria vnte a ptētō possunt exire: sicut nec lazar⁹ potuisset resurgere nisi dei virtute. D ¶ Et super hoc ponitur triplex exemplū. Primū ponit ab Arsenio qui dicit q̄ hō pōt se p se in foueā ꝓcipitare: sed p se non potest inde exire. Et illud exēplū ptinet ad anaros: de q̄bus ō: Esa. xxiiij. Formido z fouea z laqueꝰ super te q̄ habitatores terre. Anarꝰ em̄ semp est in formidine ne diuitias suas pdat. Sēper est in fouea pfūde cupiditatꝭ qz nunq̄ pt satiari. Sē per illaqueatꝰ ē a diabolo qz nunq̄ vult restituere. Secūdū exemplum est Christo. qui dicit q̄ sicut nauis fracto gubernaculo illuc dicitur vbi tempestes volunt: sic homo per dito auxilio gratie dei non facit quod vult, sed q̄ diabolus. Et istū exēplū ptinet ad luxuriosos q̄ sunt in mari carnaliū voluptatū: q̄ iz videantur dulces: tñ in veritate sunt amare. Un̄ psalm. xxiij. Oculi tui videbunt extraneas et cor tuū loquet puersa: z eris dormiēs in medio mari: z quasi sopit⁹ gubernator amisso clauo. i. dei auxilio. Tertiū exēplū est eiusdē Christ. q̄ dicit. Antēq̄ peccem⁹ liberi sumus: sed si semel operib⁹ diaboli nos obligauerim⁹, iā nostra virtute liberari nō possumus. Sicut em̄ populus facit regere: tñ iam factū nō potest expellere. Sic postq̄ homines thronū diaboli i cordibus suis posuerūt, iā null⁹ pōt eos corrigere nisi de⁹: z istud exemplū ptinet ad superbos q̄ diabolū suum regem t cerūt. Iuxta illud Job. xli. Ipse est rex super omnes filios superbie. Tertio in isto euangelio ponunť q̄dā vnde peccatores multum sperare debēt. Lazarꝰ em̄ erat mortuus z sepultus et fetidus: z tamen resurrexit ad vitā: per quod datur intelligi q̄ q̄tūcunq̄ sit aliquis grauis peccator, tñ cum dei auxilio potest ad penitentiam resurgere. Debet tamen quilibet deū rogare ne in peccatis profundet. Et si profundatꝰ fuerit debet recurrere a deū vt nō demergat. Hoc modo orabat ꝓpheta dicens. Nō me demergat tēpestas aque ꝛc. Tūc tēpestas aque hominem demergit: quādo grauꝭ tētatio peccati ipellit. Tūc quādo grauꝭ tētatio peccati ipellit. Tūc profundū absorbet: quādo profunditas vitioꝝ ipsum detinet. Tūc puteus superos suū vrget q̄ in desperationē ducit. Os fiteri nō audet. Ubi ō Aug. Si cecidisti o homo nō claudet sup te puteꝰ os suum: sed tu non claudas os tuum: sed cōfitere de. De profundis clamani ad te, et sic mas es. Nō debet tamen etiā profunditas desperare: quia sicut dicit in. ꝓs. Dicit dominus, ex basan cōuertam, cōuertā in profundū maris ꝓm glo. Basan interpretat pfusio vel siccitas. Per profundū maris: ꝓm glo. iterpretat desperatissimi Ergo sensus, q̄ deus sepe quertit illos q̄ sunt in cōfessione peccatoꝝ, z in siccitate gratie dei, z bonoꝝ operum, z qui ꝓlapsi sunt vsq̄ ad pfundū desperatiōis. Quare isto euāgelio sunt quedā, vnde tribuli possunt cōsolari. Christus enim dilexerat Mariam z Martam: z tñ dimisit eas venire in magnā tribulationem: vt p hoc detur intelligi q̄ deus amicos suos in presenti vita: multis tribulationibus ꝓponit: qz ipse tribulationes sunt eis in signū amoris, z meritū eterne glorie. Un̄ ille tribulationes a prophetа appellantur apes, ideo dicit. Circumdederunt me sicut apes. Apes em̄ iz pugnāt, tamē mel ꝓpinant. Sic etiā persecutiones, iz pū sant in carne, tamen dant cōsolationē in mente. ꝓs. Secundū multitudinē dolorū meorū in corde meo: consolac̄ tue leticie aiam meā. A deo ipse autem persecutio nes vocanť virga siue baculus dei. Esaie decimo. Ue assur virga furoris mei: z baculus ipse est. Solet em̄ pater ꝓcutere filiū virga, z postq̄ fuerit correctus virgā ꝓicit in ignē, z filio dat suā hereditatem. Sic deus per malos corrigit bonos, z tā dem malos proiicit in ignē inferni: z bos deducit ad hereditatē celi. Et in hoc sensu loquitur dom⁹ cū dicit. Ue assur quasi dicat: q̄uis p malos, bonos corrigam: tamē ve eis: quia postmodū malos ignis infernali tradaz, z bonos ad gloriā ducā. Ab augustin. autem in lib. l. hoc. ipsi persecutores vocantur torcular mole. Unde ait. Considera q̄ illic te ꝓcurrunt apud deū, velut mole z torcular deputātur, tu vero quasi olina z vna egregia. Sicut ergo in torcularibus vna olina premunť vt vinū z oleum ferueniat z ponātur in cellario z cauaritia p nequitiā malorum illoꝝ illi qui boni sunt multis tribulationibus fatiganť, vt aneoꝝ tanq̄ vinū z oleū recōdi in eterna cellaria mereantur.

63 ¶ Sabbato quarte hebdomade quadragesime.

Sermo primus.

Ego sum lux mūdi: qui sequitur me non ambulat in tenebris: sed habebit lumen vite Johā. viij. Super hunc locum dicit Augustin. hic verba ꝓfessionis concordant dicentis. Quoniam apud te est fons vite: z in lumine tuo videbimus lumen. In istis visib⁹ corporalib⁹, aliud est nomen aliud est fons. Fontes fances. querunt: lumen occulti apud deum qui lumen est hic est fons q̄ tibi lucet vt videas Ipse tibi manat vt bibas. In hoc igitur euāgelio ꝓmo luci se assimilat: cū ōt. Ego sum lux mūdi. Scōo oñdit q̄ ista lux homines i via moꝝ dirigit z illaminat, cū dicit. Qui sequik me nō ābulat in te. Iz. ha. lu. vte. Tertio oñdit q̄ fulgor istiꝰ lucis tuos oculos erecauit. Cū em̄ ad illū qō dñs dixit ego sum lux mūdi ꝛc. debuissent esse illumīati: iz potiꝰ fuerūt execati dicēdo: tu ō teipso testimoniū phibes: testimoniū tuū nō est verū. Quarto absentia hui⁹ lucis homines iudicūs errare facit. Un̄ subdit. Uos iz carnē iudicatis ꝛc. Quinto ista lux seipz z patrē manifestat. Un̄ ait. Sol⁹ nō sum: iz ego z q̄ misit me pr̄ vnū sum⁹. A ¶ Circa ꝓmū notādū q̄ xps assimilat luci, ex eo q̄ oēs illuminat. Joh. i. Erat lux vera q̄ illuminat omnē hominē venientē sed tamē non omnes illumināntur. Quod pōt contingere tribus de causis. Uel q̄a homo in domo tenebrosa se includit. Uel q̄n oculos claudit. Uel quādo obstaculū interponit. In domo obscura se includit quando affectat ignorantiaz. Unde dicit Job. xxiiij. Ipsi fuerunt rebelles lumini. Oculos claudit qui nō aperit voluntatē suā. Daniel. decimotertio. Declinauerūt oculos suos vt nō viderent celū: neq̄ recordarentur iudiciorū iustoꝝ. Obstaculum em̄ interponit qui habet mortalē cui paz. Esaie. lix. Iniq̄tates vestre diuiserūt inter vos z deū. Circa secundum notādū q̄ ista lux christi ambulātes illuminat ne tenebras incurrāt: ideo dicit. Qui sequik me nō ambulat in tenebris: sed habe. ꝛc.

vbidicit Augustinus. Tenebre metnēde sunt morū, nō oculorū: et si oculorum nō exteriorū, sed interiorum. Non illorum vnde discernitur nigrum et albū sed vnde discernitur iustum et iniustū. Non possunt errare qui vadunt ad istam lucem id est christum. B

¶ In ipso fuerūt tria que hominē defendunt ne erret in via pedū. s. ferramētorū impressio crucis erectio: et spinarum siue plātarū refectio. Christus igitur fuit via Johānis. xiiij. Ego sum via et veritas. In ista via fuit impressio vulnerū. Fuit crucis erectio, id est crucis baiulatio. Johā. xviij. Baiulans sibi crucem. Fuit spinarū et plātarū reflexio: id est de spinis corona tio. Impressio igitur ferramētorum: id est vulnerum docet nos ad currendum per istam viā patiēter aspiciēdo. s. q̄ ipse fuit actor et cōsummator vulnerum. Heb. xij. Deponētes omne pondus et circūstans nos per patientiam curramus: peccatum ad propositū nobis certamē: aspiciētes in actorem fidei et cōsummatorem iesum. Inspectio crucis debet nos inducere ad eū dū i via mādatorum dei valde gaudē ter: vnde apostol⁹. Qui ꝓposito sibi gaudio sustinuit crucem omni cōfusione con tēpta. Inspectio corone spinee debet nos inducere ad eūdū perseuerāter et infatigabiliter. Judei em̄ contra dixerunt eum regem esse. Johānis. xix. Nō habem⁹ regem nisi cesarē: et ideo in signum derisionis coronā spineā sibi imposuerunt. Ista igitur ꝓtradictio et derisio iesu christi debet nos inducere ne deficiamus in via ꝓ aduersa aliqua: vnde subdit apostolus. Recogitate eum q̄ talē sustinuit aduersus semetipsum a peccatorib⁹ cōtradictionē vt non fatigemini animis vestris deficiētes: vnde dicit glo. Augu. Omnia bona terrena contempsit xp̄s, vt m illis nō quereatur felicitas: et ola mala terrena sustinuit, vt in illis nō timerek infelicitas. C

¶ Circa tertium notandum q̄ indei fuerunt de natura noctue: que ad lucē execrantur. Sic et ipsi cum debuissent illuminari fuerunt excecati. Unde dixerūt. Tu de te ipso testimoniū dicis: testimonium tuum nō est verū. Christus ostendit eis q̄ testimoniū patris et suum est in lege ipsorum qō in ore duorū vel trīū stat omne verbū. Ueruz est tamen q̄ in causa ꝓpria non accipitur testimoniū alicuius: sed in causa aliena: quia homo potest fallere et falli. In deo autem non sic: qz nec in causa sua, nec in causa nostra, potest fallere nec falli. Sic em̄ obscuritas facit nos errare circa res cognoscēdas: lux autē non pōt errare, nec circa se, nec circa alia: qm veritate se et alia manifestat. Sic et homo cū sit in tenebris ignorātie, sepe potest fallere et falli. Deus autez cum sit lux nec falli nec fallere potest. In hoc autē q̄ indei dixerūt christo testimoniū tuum non est verum: imponebant ei mendacium. Nā aliquando imponebant sibi mendacium in corde, sicut hic. Aliquando peccatuz in corde. Johānis. ix. Nos scimus quia hic homo peccator est. Aliquādo transgressionē i opere: ibidē. Nō est hic homo a deo qui sabbatū nō custodit. Magna vesania est imponere mendaciū veritati. Jacobi. xvij. Sermo tuus. i. filius tu⁹ veritas est. Imponere peccatuz sanctitati. Danielis ix. Uocat sanct⁹ sanctoz. Imponere trāsgressionez sabbati domino. Christus em̄ in q̄ deus dominus erat sabbati. Matthei. xij. Dominus est filius hominis etiā sabbati. Circa quartū notandū est q̄ absentia veri luminis facit errare homines in iudiciis vt dicat ꝙ ba mala esse bōa verba. Unde dicit. Uos sm̄ carnē iudicatis. Illi enim qui non habent lucem gratie et sapientie, dicunt diuitias et delicias et honores esse vera bona. D

¶ Sed q̄ isti errent patet: diuitie em̄ temporales non sunt vere diuitie, qō patet in morte et post mortem. Nā in morte deducunt hominem ad denudationē et summā paupertatē. Job. i. Nudus egressus sum de vtero matris mee, nud⁹ reuertar illuc. Idem. xvj. Saccum consui super cutem meam: et operui cilicio carnem meā. Mortui em̄ sacco et cilicio involuūtur. Post mortem vero deducunt ad extremam penuriaz. sicut patet Luce. xvj. de illo diuite q̄ ad tantam deuenit penuriā, q̄ nō potuit hr̄e guttā aq̄. Sic̄r delicie carnales non sunt vere diuitie: qō pz i morte et post mortem. Nā i morte corp⁹, i delicijs nutrimētū deducunt ad vermiū comestionē. Job

xvij. In pulvere dormiēt, et ✠mes operiēt eos. Post mortez deducūt animā ad tinearum et vermium corozionē. Esa. xiiij. Detracta est ad inferos superbia tua. Consternet cadauer tuū subter te: sternet tinea et operimentum tuū erunt vermes. Similiter honores mūdani nō sunt veri honores: quod patet in morte et post mortem. Nam in morte deducūt ad suppeditatio nem. qz illi q̄ alios suppeditabāt: tandez in morte ab alijs suppeditabūtur: quādo eis transeūtes homines, et bestie, et serpētes et vermes sup eorū foueā gradiētur. Eccl. x. Cum em̄ moriet homo hereditabit serpētes et ✠mes et bestias. Post mortem vero deducunt ad lascum infernalis profunditatez. Esa. xxij. Qui dicebas in corde tuo in celū ascendā etc. Ideo sequitur. Uerūtamē ad infernū detraheris in profundū laci. Christ⁹ autē qui lucem divine sapientie habet, dat iudicium verū, iudicat ista falsa esse. Unde posteā dixit. Ego sm̄ carnē iudico vos, subdit. Ego nō iudico quēq̄. s. secundum carnem. et si iudico ego: iudicium meum verū est. ponit autem verum iudicium de supradictis. s. de diuitijs et delicijs et honoribus cū dicit matthei. vj. Nolite thesaurisare vobis thesauros i terra, vbi erugo et tinea demolit, et vbi fures effodiūt. Nō sunt em̄ vere diuitie q̄ ab erugine cōsumūtur. Nō sunt vere delicie: qz corpora delicate nutrita a tineis et vermib⁹ comedūtur. Nō sunt veri honores: quia homines exaltati i terra effo diunt: et fures. i. demōes omnem gloriā ipsorū furant. Circa quintuz notandū q̄ lux manifestat se et omnia alia. Sic et christus manifestauit seipsum et patrem suum. Unde subdit. Ego sum qui testimoniuz perhibeo de meipso: et testimonium perhibet de me qui misit me pater. Et cum iudei interrogassent, vbi est pater tuus: respōdit. Neq̄ me scitis neq̄ patrē meū scitis. Que verba exponit Augustinus dicens. Quando vides aliquē alicui similem, quotidiana locutio est, si huc vi dixit illum etiā vidisti ꝓpter suam similitudinem. Sic et ipse christus dixit. Si me cognouissetis et patrem meum scissetis: nō q̄ pater sit filius, sed qz patri est similis filius. Deinde Augustinus subdit. Hoc aūt verbum forsitan videt esse verbū dubitationis. Homines vero de reb⁹ quas certas habent. Aliquando verbū dubitationis ponunt, velut si indigneris seruo tuo, et dicas tuus sum. Sic et dom⁹ non dubitādo increpat infideles, cū dicit. Forsitan et patrem meum scietis. E

¶ Notandū autez q̄ de patre nobis tria incognita erant. s. gloria eius: quia nulli ad suam gloriā recipiebat. Gratis ei⁹: qz nulluz sibi recōsiliabat. Ueritas et sapiētia eius: qz nullā viā eundi ad celū demōstrabat. Sed ista tria christ⁹ nobis manifestauit et secū portauit. De quibus dicit Johānis. j. Uidimus gloriā eius gloriā quasi vnigeniti a patre, istud refertur ad primū. Plenū gratie, istud referk ad secūdum. Et veritatis, illud referk ad tertiū.

64 ¶ Eodem sabbato quarte hebdomade quadragesime.

Sermo. ij.

EGo sum lux mūdi. Johannis octauo. Secundum beatum Augustinum tanta est vnitas capitis ad membra et mēbrorum ad caput qō aliquando caput assumit personā mēbrorū Juxta illud Actū. ix. Saule saule: quid me pscqueris. Aliqn̄ mēbra nominantur ex parte capitis. Juxta illud. ꝑs. Nolite tangere christos meos. Multo fortius tāta est vnitas inter matrē: scz beatam virginem et eius filiū iesum christum: q̄ illud quod dicitur de filio potest matri cōuenire. Unde verbum ꝓpositū. Ego sum lux mundi. licet, dictum sit de filio, tamē matri conuenire potest. A

¶ Est em̄ christus lux mundi q̄ illuminat et nō illuminatur. Est etiā mater lux mūdi: quia est lux per quā mundus illuminatur qualiter aūt ipa sit lux mūdi Salomō admirādo ostēdit, dicēs Cāt. vj. Que est ista q̄ ascēdit seu ꝓgredit q̄si aurora consurgēs: pulchra vt luna electa vt sol, terribilis vt castroꝝ acies ordinata: ecce qualiter est lux mūdi. In mūdo em̄ sunt dāz tribulati: qui dā tentati, qui daz pctōres et qui dam iusti. B

¶Ipsa quidē est pcōrib⁹ sicut aurora qr eis dat radiū sue mie. Tribulatis est sicut luna: qr eis dat radiū sue ꝓsolationis. Ipsa iustis est sicut sol: qr eis dat radiū gre. ipa tēptatis ē sicut acies terribilis: qr demones expellit fulgore sue maiestatis. ꝓrio igit est pcōrib⁹ sicut aurora: qr dat eis radiū mie sue. Sicut esū aurora tenebras expellit: z lucē adducit sic et⁹ misericordia a pcōrib⁹ expellit noctē culpe, z dat eis lucē gre. Jō vocat mr mie: qr de⁹ i ptāte sua tradidit facere oēs misericordias. Jpa aūt i suis misericordijs nō est avara, sz multū liberalis z larga, iuxta illō qōr pro. vlt. Manū suā aperuit inopi: z palmas suas extēdit ad paupere. Si esset alīq dña q sp brachiū suū extēderet ad paupes, z man⁹ aptas teneret: z ipsas plenas man⁹ hēret multū liberalis esset. per istū modū loquit. Salomō de mulierefortī. i. de beata virgine, q̄ sic fuit fortis q deū de celo traxit: z diabolū vicit. Jsta igit mulier fortis versus pcōres tenet brachiū extēsum: qr eis mia ad oēs extendit vniversaliter. Tenet manum apertā nō clausam, qr suas miās nō dat difficulter sz valde faciliter, qr nō multū nec diu facit se rogare. Hz man⁹ plenas eleemosynis qr suas miās largiter dat z abūdāter Si q̄s ergo eius miam non habet beate marie nō iputet post̄ ipsa brachiū extēdit dādo vniversaliter. post̄ manū plenā hz dādo abūdāter: post̄ manū hz dādo faciliter. Jstud igit offīm dādi z facēdi misericordias de⁹ sibi cōmisit. Sicut esū in curia papę q̄dā cōcedunt lre simplicis iustitie, q̄dā purelgre: quedā mixte. s. que vident iusticiā z gratiam continere, sic deus in sua curia tres habet cancellarios. ℭ

¶Unū cui cōmisit dare lras simplicis iusticie. Jste est michael q̄ alias pōderat, sm mēsurā bonorū vel malorū operū. Dat mensurā supplicij vel celestis premiorū. Alius cācellari⁹ est cui cōmisit deus dare literas mixtas. s. iustitie z gratie. Jste est beatus petr⁹ qui est ianitor celi, vbi sunt due porte. s. iustitie: per quam ingrediuntur qui salvantur ex operib⁹ iustitie Quā portā ꝓpheta sibi aperi petit dicēs aspite mihi portas iusti. ꝛc. Alia est porta gratie per quā ingrediunt illi qui salvāntur ex sola gra de⁹ sicut sunt pueri baptizati. Beata aūt virgo est cancellaria dei cui cōmisit de⁹ dare miam z gram. Jdeo talē cancellariā debemus sepe invocare z dicere. Eya ergo aduocata nostra illos tuos misericordes oculos ad nos cō. Scō tribulatis est sicut luna: qr eis dat radiū cōsolationis sue. Luna esū hz virtutē supra mare sic z ipsa supra tribulatos et amaricatos. Et sicut luna lucet in nocte sic z ipa subuenit in tribulatione. ℭDicitur autē pulchra vt luna. Luna enim tūc est pulchra quando est plena: z tunc tota nocte lucet. Quādo autez luna non est plena modo lucet in principio nocte, modo in medio modo in fine, sic et sūt quidā sancti qui adiuuant tribulatos aliquando in principio tribulationis confātiā in tribulatione tribuendo. Alias quando vero permittūt eos tribulari et temptari in principio, sed tamen iuuant in medio perseverantiam dando. Aliqn dimittūt eos tribulari in principio et in medio z adiuuāt, in fine: ne sez per impatientiā cadāt victoriā eis cōferendo. Virgo autem maria est sicut luna plena que adiuuat in principio temptationis et tribulationis dando constantiam, adiuuat in medio dando perseverātiā. Adiuuat in fine, dando coronā seu victoriaz. Nec mirum si ista luna lucet tribulatis z obscuratis: quia etiā fuit tribulata z obscurata: z ideo scit meli⁹ tribulatis compati z misereri. ℭ

¶Secūdū Aug. luna tripliciter obscuratur: aut quando est vacua. aut quando est nube tecta aut quando est eclipsata: ℭ

¶Beata virgo in hac vita habuit tres tribulationes. Una fuit quando herodes puerum interficere voluit z ipsa in egyptum fugit, tunc eniz ista luna omnino cōsolatione fuit vacua, quomodo enim cōsolatio sibi esse poterat quādo ipsa puella delicata de partu paulo ante surrexerat z in terrā longinquā per vias asperas cogebat fugere et quādo inter idolatras cōpellebant manere, et quando puerū sic tenerum cogebatur circumferre. Secundam tristiciam habuit quando filium suum amisisse credidit: timens ne

in manus hostiū deveniisset, vel ad longinquas partes gentes convertēdas accessisset vel ad patrē celestē sine redemptione humani generis rediisset z tunc fuit nube tecta qr nubes obscura dolores z tristicie ei⁹ animam occupavit. Unde ipsa dixit, pater tuus z ego dolētes q̄rebam⁹te ꝛc. Tertiam tribulationem habuit in filij passione, z tunc luna fuit eclypsata. Luna autē quando eclypsat tota ruginem videtur, z ipa in filij passione gladio doloris vulnerata, iuxta illō Luce. ij. Et tuam ipsi⁹ animam pertrāsibit gladi⁹. Item Johel. ij. Sol. i. christ⁹ convertet in tenebras sez per mortē, et luna, id est beata maria i sanguinē: per dolorem. ℭ

¶Tertio iustis est sicut sol quibus mittit radiū gratie sue, illuminat enim eos per eum plū et beneficium. Per exemplum eiusdem quia est speculum divinū in quo nos debemus speculari. Sap. vij. Cādor enim lucis eterne z speculū sine macula. Speculū enim fit de vitro z plumbo. Per vitrū quod est lucidum intelligi virginitas eius per plumbum quod ductibile z habet colorem cinereū in signē eius humilitas: z sicut vitrum p vel plumbum per se non facit speculū coniungantur nec resultat imago sic Marie humilitas sine virginitate nec virginitas sine humilitate fecisset esz speculum dei vt in ea resultasset christus qui imago dei nisi adinuicem iuncta fuissent, scilicet humilitas cū virginitate, et virginitas cū humilitate: z sicut speculū capit illum qui se fecit: sic z ipsa in suo corpore habuit illum qui se creauit. Eccles. xxiiij. Qui creauit me requieuit in tabernaculo meo ꝛc. In isto igitur speculo omnes debent prospicere z macnlas suas videre, nam superbi cognoscent superbiā suā z maculam respiciendo suam humilitatem, luxuriosi ad suaz castitatem, auari ad suam paupertatem quam sancta fuit ei⁹ vita ad quā speculum debemus: offendit Hiero. in epistola cromacium z eliodorū. Dicit enim ipsa a mane vsq̄ ad tertiā orationem stabat postmodū ab oratione surgēs vsq̄ ad nonam operi manuum vacabat post modum intermittens opera manuum iterum ad orationes redibat z inde nō recedebat donec angel⁹ venie bat qui sibi cibum ministrabat cum quo consolatione suam habebat. Ex hoc igit exēplū habemus vt insistemus orationi z operationi, z quod libentius conuersemur cū viris angelicis quam cum viris diabolicis. Secundo lucet omnibus per beneficiū z dat beneficia illa de quibus dicitur Ecclīastī. xxiiij. Ego mater pulchre dilectionis z timoris z agni, z sancte spei. Dat eis dilectionem per quam inflāmatur. Dat eis timorem per quam humiliantur. Dat eis agnitionem per quaz illuminantur. Dat eis sanctam spem per quā ad sperandū celestia animantur. ℭ

¶Quarto ꝛeptatio est sicut acies ordinata quib⁹ dat radium sue defensionis. Est cū demonibus terribilis de nominatio eius. salutatio eius z laudatio eius. Quando cūq̄ enim ipsam nominam⁹ vel salutam⁹ vel laudamus protinus demones territi fugiūt. Quando enim diabolus audit nomen eius: ita est ac si sentiret baculū vel clauū cum quo, percuteretur. Numeri. xxiiij. Consurget virga de israel z percutiet duces moab. Quando audit ei⁹ salutationē. ita est ac si audiret tonitruū quo terreat. ps. Vox tonitrui tui in rota. Tūc esū diabol⁹ tanquam insanus terret. Quando vero audit ei⁹ laudationem, ita est ac si audiret seu sentiret gladiū quo iugularetur. Hoc figuratur est Judith. xvj. vbi dicit q̄ ipsa pugione amputavit caput holofernis. Sicut igit gra uemur a diabolo sive a tyrāno sive a corpore nostro ad ipsaz curram⁹, ad ipsam appellem⁹, ipsa enim, est domina z angusta sive imperatrix, z intermissis omnib⁹ intermedijs sanctis ad ipsam appellare licet: sive ꝗs graventur a diabolo sicut patet in theophilo q̄ a diabolo deceptus z augustā appellavit: z statim liberatus fuit. Sive ꝗs grauet a tyrāno hoc signatū est in mardocheo qui ab aman grauabatur z ad hester augustam appellavit z aman condemnat⁹ z mardocheus liberat⁹ fuit. Sive quis grauet a carne sua sicut patet in maris egyptiace, que cum esset voluptati dedita ad augustā appe

banit et mox sibi castitatem concessit. Sine ds grauet a iusticia dei. Unde legitur in vita beati dominici quod cū christus contra mūdū multum esset iratus virgo ei dixit, bone fidei non debes cū eis agere secūdum iusticiam tuam sed secundum misericordiam tuam ꝛ sic ille sententia mitigata reuocauit. Et ita in omni tribulatione ad eam appellare propter quod licet dicit Bern. Sileat misericordias tuas virgo dtā quicunq; te inuocatam in suis necessitatibus meminerit defuisse.

65 ¶Dominica in passione,
Sermo primus.

QUis ex vobis arguet me de peccato si veritatē dico quare non creditis mihi Joan. viij. Una magna cā quare iudei christum persequebantur erat ex eo qđ veritatem predicabat quam ipsi recipere nolebant, tō dicit: si veritatem dico quare non creditis mihi. A

¶Ille enīz qui predicat veritatez doctrine dz habere sanctitatem vite, ideo p̄mittit quis ex vobis arguet me de pctō? Nō em̄ potuit arguī de pctō cordis qz semp habuit cogitatiōes sanctas, nec de pctō oris qz semp habuit locutiōes discretas nec de pctō operis: qz semp habuit operationes iustas, nec de pctō omissionis: qz nullū bonū qđ facere debuit omisit, non de pctō originis: qz nullū pctm̄ originale cōtraxit sz fuit sanctus cōceptus: ꝛ fcās in partu. Talis igit̄ qui habet talem sanctitatem vite secure potest predicare veritatem doctrine. B

¶Ponit autē dominus in isto euangelio quatuor veritates quibus tamē iudei cō tradixerūt quarum due veritates spectāt ad nos. alie due ad ipsuz. Prima veritas est per quam ostēdit cām quare q̄dam audiunt verbum dei, ꝛ quidam non audiūt, cum dicit qui ex deo est non natura sed fide, timore, ꝛ amore, verba dei audit. Ille vero qui veraciter in deum credit, ꝛ veraciter deū timet ꝛ diligit veraciter verba dei audit. Qui vero non habet fidem nec amorem nec timorem dei sicut erant iudei audire nō p̄tō nō audit. Ideo vos non auditis: qz deo nō estis. Ipsi veri tati iudei nescierūt cōtradicere verbis ideo contradixerūt iniurijs dicētes nō ne bene dicimus nos qz samaritanus es ꝛ tu demonium habes. Unum xp̄s negauit. s. demoniū se hꝫ, aliud concessit. s. samaritanū se esse. Samaritanus em̄ interpretatur custos. xp̄s aūt dz dici custos quo dic. ps. Nisi dominꝰ custodierit ciuitatē frustra ꝛc. Negauit aūt aliud. s. qđ demoniū haberet: quia continebat infamiā. sez q̄ demoniū haberet qz talem infamiā nō poterat sustinere, nō negauit illud in quo nulla erat infamia: ꝛ poterat sustinere sez q̄ esset samaritanus. In hoc em̄ dat nobis exemplū ne ad omnia que de nobis dicunt̄ fidem⁹ sed si talia sint qui possint tolerari debemus dissimulare. Si vero infamiā importent possumus nos hūiliter excusare. Scda veritas fuit q̄ quā xp̄s ostēdit virtutē ꝛ efficaciā quā hñt verba dei cū dic, amen amen dico vobis, si quis sermonē meū seruauerit mortez non videbit. i. non experiet in eternū. per hoc aūt q̄ dicit in eternum, ostendit se nō intelligere de morte corporis sed animale, In hoc oñditur magna xp̄i benignitas qz illis a quib⁹ tunc receperat contumelias nō negauit sue doctrine beneficium. Ipsi veritati iudei cōtradixerūt inferēdo iniuriā cum dicunt nunc cognouimus qđ demoniū habes allegando rōnē falsam. cū dicūt abrahā mortuus est ꝛ prophete ꝛc. Fundabāt em̄ suā rōnē sup falsum. s. q̄ xp̄s dixisset de morte corporali qui tā intellexerat de morte eterna. Due aūt veritates sunt ad ipsum pertinentes. Una est per quā oñdit suā natiuitatem eternalem, qua eternaliter natꝰ est de patre sine matre, ꝛ suā natiuitatē corporalē qua temporaliter natus est de matre sine patre cū dixit: abrahā pater vester exultauit vt videret diem meum vidit ꝛ gauisus est, secundū em̄ gl. pōt intelligi de die sue eternitatis, vel de die sue temporalitatis: qua incarnem venit ꝛ vtrunq; denūciabat. Exultauit vñ immēsum gaudiū habuit dixerant iudei superius q̄ christꝰ nō erat maior abraham qui tñ mortuus est, ꝛ christus ostendit se esse maiorem inquātum eter

naliter natus de patre, ꝛ inquantum natus temporaliter de matre, quia vtrunq; Abrahā tanquam fidelis seruꝰ desiderauit videre. Ipsi veritati iudei contradixerunt respondentes cum ira ꝛ cū suppositione falsa dicentes, quinquaginta annos nondum habes ꝛ abrahā vidisti? opponebant enim falsum, sez q̄ christus dixisset se vidisse abrahā in pñti vita ocularī corporali quod tñ non dixerat. C

Sed cum christus tunc haberet. xxxij. annos quomodo iudei dixerunt cum esse quinquagenarīū. Una causa est quia irati erant irati: ꝛ ira impedit animum vt non possit cernere verū. Alia causa est: q̄ licet inuenis esset tamen videbatur quodammō antiquus, tū propter nimiam morū grauitatem, tum propter nimiam corporis lassitudinem ꝛ asperitatem quas sepe in corpore fuerat expertus. Tertia causa potest esse quia si homo iuuenis appellat senem iniuriā sibi reputat ille. Iudei ergo iniuriā christo credebāt facere ꝛ dicere, qz ipsum senem vocabant. Quarta veritas pertinens ad ipsum fuit quam ostendit suam cum patre eternitatē, cū dixit. Amen amen dico vobis antequam abraham fieret ego sum non dixit antequā abrahā esset: quia abrahā a deo fuit factꝰ non dixit etiam ego sum factus qz xp̄s inquātū deꝰ nō fuit factꝰ sed ab eterno patre genitus. Quite veritati iudei non contradixerunt verbis cōmuniosis vel ratione suppositionib⁹ falsis. Quadamodū contradixerant tribꝰ precedentibus suprādictis: sed contradixerunt veritati iniurioso facto volētes eum lapidare tanquā blasphemū sed christꝰ abscondit se ꝛ exiuit de templo, ideo exiuit ab eis vt auferret ab eis causam seniē. Uel ideo exiuit qz noluit mori lapidatus sz crucifixus Uel ideo exiuit: quia hec non venerat hora patiendi. D

Ex suprādictis plz q̄ iudeis odiosa est veritas ꝛ q̄ christus furentibus cedat. Ueritas em̄ multis est odiosa. Ita est de veritate: sicut de luce, odore, ꝛ sapore. Lux em̄, ē amabilis oculis sanis, odiosa egris. Odor homīnē recreat et serpētē fugat. Panis palato sano est dulcis. Sz infirmo est penosus Ueritas sic

tur est odiosa superbis: sicut lux oculis lippis. Si em̄ predicat superbo de humilitate: talis veritas est sibi odiosa. Et cū est qz lippitudo supbie facit hanc lucem displicere. Eccl. xlij. Abhominatio est superbo humilitas. Secūdo veritas est odiosa luxuriosis, sic odor serpēti. Si em̄ predicatur eis de odore puritatis talis odor displiceret sibi. Et causa est: qz consueuerunt stare in fetore luxurie. Eccli. xxj. Audiet luxurios⁹ ꝛ displicebit ei. Tertio veritas est odiosa auaris: sic panis palato corrupto. Si em̄ predicatur eis contemptus terrenorū talis panis doctrine, licet i se sit suauis eis tamen videtur execrabilis. Eccl. xlij. Execrabilis diuitiz panper. Causa est quia habent palatum anime corruptum: ideo non possunt sentire saporem celestium. s. Cor. ij. Animalis homo non percipit ea que sunt spiritus dei. Secundo xp̄s a iudeis furentib⁹ recedebat per qđ dat nobis exēplū vt a furentibus non subtrahamus ne ipsorum iram amplius inflammemus. E

¶Habuit autem christꝰ contra furorem iudeorum quinq; remedia, sicut ptz i hoc euāgelio. Primū est patientiam seruare. Unde cū plures iniurias audiuerit sez q̄ demoniū habebat. Ipse tamen patientiā in omnibus seruabat. Nec habuit aliquē motum in animo, nec aliquem motū ostēdit in signo, nec in verbo, nec in facto. Unde dicit. Esa. xlij. Non erit tristis: in animo nec turbulentus: in exteriori signo, nec clamabit verbo. Calamum quassatū non conteret in facto, aliquo iniurioso. Secundum remedium fuit tacere. Unde cū iudei dixissent q̄ haberet demonium et q̄ esset samaritanꝰ: ipse omnino tacuit. Sciebat em̄ q̄ illud dedisset iudeis occasionem litigandi ꝛ materiam, quia si dixisset non sum samaritanꝰ forte iudei sibi respondissent imo es samaritanus: qz samariā iuisti, ꝛ cum eis bibisti: comedisti cū eis cōmoratus est cū eis, ꝛ eis predicasti. Et iste est etiam conueniens modus extinguendi ignem furentis sez tacere et cū talib⁹ nō litigare. Sicut em̄ ignis extinguitur quando ligna subtrahūtur seu nō apponuntur: sic ira furentis animi sedatur quando nihil respondetur. Pro

ner.xxvj. Cum defecerint ligna extinguetur ignis:z susurrone subtracto iurgia cō quiescunt. Quādo vero ds litigat ligna parat. Eccl.viij. Non litiges cū homine linguato,z non strues in ignez illi⁹ ligna Grego. Imitatione dei gloriosius ē iram tacendo fugere quā respondendo superare. Tertium remediuz qđ habuit christus fuit pacifica verba rndere. Cū em̄ audet verbū tā iniuriosum sibi dixissent:scz q demoniū haberet ille patienter rndit eis dicēs. Ego demonium nō habeo. Et iste est cōueniēs mod⁹ extinguēdi irā furentis:verba scz pacifica rndere. Coz ei iracundū est sicut olla bullies Proverb. xv. Os stulti ebullit stulticiā. Sicut igit cessat ebullitio olle qñ aqua frigida apponit:sic cessat ebullitio ire qñ pacifica verba q̄ sunt refrigerativa rndent: Proner.xv. Responsio molliz frangit irā:sermo durus suscitat furoꝛē. Quartū remediū qđ habuit xps cōtra iudeos furētes qz voluit se ab eis absentare. Et hoc fuit qñ se abscōdit et ab eis exiuit. Gre. Exē plo dñs nobis loquit vt cum etiā resistere non possumus:irā superbientiū declinemus. Et iste est simil'r conueniens modus extinguēdi irā furētis:ab ei⁹ scz facie recedere Sicut em̄ olia q̄ fortiter bullit si ab igne eleuatur cessat ei⁹ ebullitio. Sic qñ ille contra quē furit elongat cessat ebullitio scz ire inflāmatio. Prou.xx. Honoz est homini q̄ separat se a cōtētionib⁹ oēs aūt stulti miscent contumelijs. Quintū remediū qđ habuit xps cōtra iudeos furentes fuit beneficia impēdere. Uh postquā iudei dixerūt ei demoniū habes. Ipse tñ ppter tāta ip̄roperia nō cessauit eis impēdere salutaria documenta dicēs. Si qs sermonē meū seruauerit ꝛc. Ubi ot Glo. hic discat hō Iesus nō malū reddere sz bonū. Et iste est cōueniēs modus extinguēdi irā furentis. Scz bñficia exhibere. Ro.xij. si esurierit inimic⁹ tu⁹ ciba illū si sitit potū da illi hoc ei faciēs carbones ignis congeres super caput eius. Isti carbones ignis secūdum Glo. sunt vel feruoz charitatis ad quam amplius incitantur. Uel amoz spiritussancti ad quam inflammatur. Uel ardoz penitentie:ad quam prouocantur.

¶Eadem dominica in passione Sermo secundus.

Tulerūt lapides iudei vt iacerēt Iesus autē abscōdit se:z exiuit de tēplo. Ola que xps dicebat et faciebat ad nostrā vtilitatē conuertebat:z ad nostram instructionez. Si enim dicebat verba conuertebat ea ad nostram instructionē. Si faciebat miracula conuertebat illa ad nostre fidei confirmationē. Si prebebat exēpla cōuertebat illa ad nostrā informationē: sicut ps hic quando dñs a iudeis furentib⁹ se absentauit dās nobis exēplū q̄ z nos similiter faciamus. In verbo ergo premisso duo tanguntur Primū est iudeorum magna malicia qui christum voluerūt lapidare. Secunduz est magna christi patientia qui eis voluit cedere. B

¶Circa primum sciendum q̄ iudei quatuoꝛ mortes xp̄m pati voluerunt Primo em̄ eum voluerunt occidere cum adhuc esset parulus scilicet tempoꝛe herodis. Secundo voluerunt eum de quo dā monte precipitare:vt sic cōtracto cerebro z capitis collisione moꝛeret:sicut habet Luce.iiij. Tertio voluerūt ipsum lapidare sicut ps hic. Quarto voluerūt ipsum crucifigere et crucifixerunt. Multi autem sunt qui hodie istis quatuoꝛ modis christū occidūt. Primo em̄ est adhuc Parulus. Christus em̄ paruul⁹ est in illis qui de nouo ad penitentiā conuertuntur. De quibus dicit Galat. iij. Filioli mei quos iterū parturio donec formetur christus in vobis. Ille igit q̄ de nouo ad penitentiā conuersos scandalizat vl ab ipsa pnia reuocāt:xp̄m parulum in eoꝛum cordibus occidunt. Cōtra quos dicitur Mat.xviij. Qui scā dalizauerit vnū de pusillis istis qui in me credūt expedit ei vt suspendat mola asinaria i collo ei⁹ et demergatur in pfundū maris. Alij sūt sez qui christum precipitant z caput sibi frangūt. Isti sunt heretici. Nam sicut dicitur.j. Coz.xj. Caput xp̄i est de⁹. Heretici igitur qui christum deum esse non credunt caput sibi auferunt. Alij ipsum lapi-

dant. Isti sunt qui malas cogitatiōes et voluntates habere nō cessant. Quelibet em̄ mala cogitatio z mala voluntas est quidā lapis quē in christū mittūt. Beda. Quot quot malas cogitatiōes ds assumit tot lapides christo immittit. Alij sunt qui christū crucifigunt:isti sunt q̄ iterum ad peccatum redeunt. De quib⁹ ot Heb.vj. Rursuz crucifigētes sibimetipis filiū dei. Amb. Quid ē Iesus nisi veritas z iustitia. Qui igitur pro falsitate requirit veritatē:z pro cupiditate diffūdit pacē:z pro aliquo premio occultat iustitiā nihil aliud ot facere q̄ lapidare z crucifigere z occidere christuz. Incautē q̄ iudei in xp̄m lapides voluerunt immittere:vident pilam pontis impoasse. Nam christus dicitur pontifex, q̄ est pontē faciens. In epistola autē agit de ponte cum dicit. Christus assistēs pontifex, id est faciens pontem. In euangelio aūt agitur de pila. Tunc em̄ iudei pilam fecerunt qñ lapides in christū miserunt. Sed in passione crux posita est super pilā:z sic nobis pons factus est. Mūdus em̄ iste erat tanq̄ fluuius rapid⁹ et quasi mare periculosum:in quo oēs periclitabantur. B

¶Sed contra istud naufragiū dedit nobis christus triplex adiutoriū scilicet naue tabulā z pontem. Nauis enim inno cētia est:in qua positus fuit adā. Sz ista nauis fracta fuit quando ipse peccauit. In hac naui fuit beata ỹgo, q̄ naui intepra et salutis meritis ad portū paradisi peruenit. In hac naui sunt oēs pueri baptizati:q̄diu seruant innocentiā baptismalem. Sed qz fere omnes frāgūt naue baptismalis innocentie: tō deus paruit tabulam penitentie. Nā scōm Hieron. Penitētia est pma tabula post naufragiū. In hac tabula pnie fuit maria magdalena:que cū ista tabula ad portum paradisi peruenit. Imo z multas virgines duxerat in naui innocentie trāscendit: sc̄tum ad meritum z sc̄tum ad premiū. Osee. Sicut deus nō priuabit bonis eos qui ambulant in innocentia:ita nō priuabit bonis eos qui ambulant in penitētia. Multa vero sunt multi qui frangunt nauē innocentie:z qui perdunt tabulā penitē-

tie:ideo deus tertium adiutoriuz ꝓparauit, scilicet pōtem passionis sue. Iste pōs hodie initiatus est in pile fundatiōe: sed in parasceue consummatus est in trabiū z tabularum suppositione. C

¶Tunc igitur quatuoꝛ trabes super inducte sunt. Quarū prima fuit de palma. Scōa de oliua. Tertia de cedro. Quarta de cipresso. De his em̄ lignis crux facta fuit. Deinde super has trabes posita est tabula, id est caro xp̄i purissima: que quatuoꝛ clauis fuit confixa:z sic fact⁹ est pons. Ideo christus bene dicit pōtifex, id est pontem faciens. D

¶Nihilominus dicitur pontifex triplici de cā. Primo ppter habitum. Habuit ei amictum quādo fuit velatus. Habuit albam vestē, qñ ad herodē fuit duct⁹:z ab eodē alba veste fuit indut⁹. Habuit planetam:quādo purpura a militibus fuit circundatus. Habuit cingulū z stolā: qñ ad columnam fuit ligatus. Habuit manipulum, qñ in manibus fuit clauis cōfixus. Habuit mitram, quando spinis fuit coronatus. Habuit baculum pastoralē, quando arundo fuit sibi data in manib⁹. Habuit sandalia, quādo habuit clauos in pedibus. Secūdo dicit pōtifex, ppter unctionis mysteriū ipse enim fuit unct⁹. Inxta illud psal. Unxit te deus deus tuus oleo letitie pre consortibus tuis. Olim q̄ dem deus erat homini durus: sz christ⁹ est unctus. Ideo factus est mansuet⁹: iō dicitur. Unxit te deus ꝛc. Olim erat irat⁹ sed factus est letus. Ideo dicit. Oleo letitie. Olim de gratia sua erat anarus: sed in christo factus est largus. Ideo ot pre consortibus tuis dedit enim sibi spiritum sine mensura:de cuius plenitudine omnes accepimus. E

¶Tertio dicit pontifex propter officiū quod quidē officium triplex est. Primuz est pro populo orare:z christ⁹ pro nob⁹ orauit multipliciter:mā orauit ỹbis. Joh. xvij. Non pro eis rogo tantū:sed pro illis qui credituri sunt per verba illoꝝ in me. Orauit lachrymis. Heb.v. Cū clamore valido z lachrymis offerēs exauditus est p̄ sua reuerētia. Orauit sanguine. Hebre. Accessistis ad sanguinis asperſionē melius loquentē q̄ abel. Orat et quotidie. Ja. de Uorag.

die cicatricū representatione qr eas quotidie patri representat. Hebre.ix. Intravit iesus in xp̃m celū vt appareat vultui dei pro nobis. Secūdum officium pontificis est sacrificium offerre: z illud christus habuit qui seipsum pro nobis in sacrificiū obtulit. Hebr.ix. Per spiritū sanctum seipsum obtulit immaculatuz deo: qñ autē sacrificiū offerebatur igne accēdebaī z ipse fuit accensus igne amoris quo ad ara. De qua igne dicit Lu.xij. Ignē veni mittere in terram ꝛc. Isto igne fuit totus accēsus. Joh.xv. Maiorē hac dilectionē nemo habet vt animā suā ponat qs q amicis suis. Fuit accēsus igne doloz quo ad corpus z animā. Thren. j. O vos omnes qui transitis per viā ꝛc. Fuit accensus igne passionis quo ad carnem suam. ps. Igne me examinasti z nō est inuenta in me iniquitas. Tertium officium pontificis est prebendas distribuere: z ipe prebēdas distribuit sicut Amb. dicit in hec verba. Actor humani generis in cruce extensus pietatis officia diuidebat: persecutionem apostolis: pacem discipulis corpus iudeis: patri spiritū virgini paranymphum latroni paradisum peccatoribus infernū: christianis penitētibus crucem penitentie delegauit. F

¶Secundo in christo fuit magna patiētia in hoc q a iudeis furentib⁹ se absentauit. In hoc dat nobis exemplum ne immiscea mus nos rixis sed holes rixosos z contentiosos declinem⁹ maxime qñ ex nostris correctionibus peiores fierī videtur. Sunt et lapides. Alij quidā sicut cera mollis. Alij sicut spine pungētes. Cera mollis si tangit statim cedit z se ducī permittit: sic etiā sunt multi qui ita mansueti sunt z qñ tanguntur. i. reprehendūtur statim obediunt z ad oē opus bonam seduci permittunt in quorū persona propheta dicit. Factum est cor meū, tanq̃ cera liquescens, tales sunt sepe admonendi: qr sicut dicit Chry. Justus si admonitus nō fuerit p negligētiā euanescit. Alij sunt sicut lapides: lapis em̃ si tangit nō cedit: tñ non ledit: sic sunt multi q̃ quando reprehendūtur nō obediunt ſz in sua duritia persistunt. Job.xlj. Cor eius indurabit quasi lapis: vnum tamen bonū habent quia contra se reprehendentes nō mouentur nec verba iniuriosa eis dicūt: tales sepe admonendi sunt z reprehendendi qr sepe molleſcūt cū reprehenditur z corrigūtur: qr dicitur Job.xviij. Lapides excauāt aque sicut em̃ lapides ex frequentatione aque excauank: sic multotiens homines duri ex frequēti reprehēsione corriguntur. G

¶Alij sunt sicut spine: nam si spine tanguntur non cedunt z insuper pungūt: sic sunt multi qui quādo reprehendunt nō se corrigunt: z insuper se reprehendenti bus verba contumelioſa inferunt: z ideo oportet qui volunt tales homines spinosos reprehendere: primo se arment forti patientia id est dñice passionis memoria et charitate succensa. De ista triplici armatura dicit. ij. Regū. xxiij. Prenarices torez quasi spine euellent vniuersi q̃ nō tollunt manib⁹: z si qs ea tangere voluerit armabit ferro z lino lanceato: igneq̃ succense cōburentur vsq̃ ad nihilū. Si qs igit tales reprehendere voluerit debet se armare lorica ferrea. i. impenetrabili patiētia: ideo dicit, armabit ferro: deinde armare dominice passionis memoria: ideo dicitur ligno lanceato. Christus em̃ fuit signū de quo dicitur in psal. Erit tanq̃ lignū quod plantatum est secus ꝛc. Istud lignū fuit lanceatum ſz in cruce lancea per foratum: deinde se armare succensa charitate vt sic omnia verba maledicta ab illis spinosis prolata igne charitatis comburent z ad nihilū redigantur sicut videmus in spinis que igni imposite cōburūtur z ad nihilank: ideo dicit. Igneq̃ succense comburentur vsq̃ ad nihilum.

67 ¶Feria.ij.v.hebdo.xl.

Miserūt princi

pes z pharisei ministros vt apprehenderent iesum. Joh.vij. Sicut dicit Johānes super immediate: multi de turba crediderunt in christum z dicebant: christus cum venerit nunq̃ plura signa faciet q̃s que facit: et ideo contra pharisēos qui christū persequebant murmurabāt: qō audiētes pharisei invidia cōmoti nō sunt ausi vt pſonaliter ad

mā accederēt timore turbaz ad ipm capiēdū: ſz miserūt ministros: qr tales pſonal pericl pericla se exponūt. In isto vangelio quatuor describunt. Primo magna indeorum peruersio cū dicit. Miserūt pr ncipes. Secdo sapiens xpi responsio cū dicit, adhuc modicū tēpus vobiscum sum. Tertio stulta indeorum interrogatio cum dicit, quo hic iturus est: quia non inueniemus eum? Quarto beata christi annunciatio: cum ait. Si quis sitit veniat ad me et bibat. A

¶Circa primum notandum qō iudei solebāt christum multipliciter comprehendere: et voluerūt: aliquādo in persona sua sicut hic, aliquando in sermone suo. Mat. xxij. Abeūtes pharisei consilū inierunt quomodo caperēt ihesum. in sermone: aliquādo in opere suo Mat.xij. Erat homo habēs manum aridam z observabant eū si sabbatis curaret vt accusarent illum: aliquādo in iudicio suo. Joh.viij. Adducunt iudei scribe et pharisei mulierē in adulterio deprehēsam. Et sequitur: hoc autem dicebant tētantes eum vt possent eū accusare: aut de immisericordia si iudicaret ipsam lapidandā: aut de iniustitia: si diceret eam non lapidandam non esse: quia tunc cōtra legem iudicaret. Sed christus contra illud quod volebant eum capere in verbo ostendit magnam potentiam. Unde dicit. Adhuc modicum tempus vobiscū sum Chry. quasi dicat quid festinatis me interficere: parum expectate tempus qō habetis vultis facere facturi estis sed non habebo: quia nolo, Contra illud quod volebant eum capere in sermone: ostendit magnam sapientiam dicens. Reddite que sunt cesaris cesari. Contra illud qō volebant eum capere in opere: ponit inspirationem veram dicens, licet sabbatis bene facere an male: animam saluam facere an perdere. Cōtra illud quod volebant eum capere in iudicio ostendit sibi in iudicio z iniustitiam: cum dicit. Qui sine peccato est vestrum primus in illam lapidem mittat z suā misericordiā subiungit dicit. Nec ego te condemnabo: vade et amplius noli peccare. Circa secundum notandum quod pharisei facie bant christum querere z volebant ipsum apprehendere: et ad vtrunq̃ respondit christus: nam ad illud quod ipsum facie bant querere dicit: queretis me z non inuenietis me: hoc fuit secundum August. post christi ascensionem quando multi iudei compuncti ad predicationem apostolorum crediderūt. Undedicit Aug. Ut derunt christum suo scelere morientez z crediderūt in christo suis, scelerib⁹ ignoscentem. Et quousq̃ biberunt sanguinē: quem fuderunt de sua salute desperauerūt. Secundum autē Chryſ. hoc fuit qñ ciuitas eorum capiebatur: probabile est enim vt dicit tunc eos meminisse christi et miraculorum eius vt eius presentiam quererent: et ideo dicit queretis me z nō inuenietis. B

¶Istud autem quotidie accidit: qr multi christum querunt et nō inueniunt ex eo quod non querunt vbi est: sed vbi nō est: christus enim non est in delicijs: nec in diuitijs: nec in honoribus z ideo ibi nō inuenitur. Job.xxviij. Non inuenitur in terra suauiter viuentium: hoc est quantum ad delicioſos. Abyſſus dicit: non est in me: hoc est quantum ad auaros quorum cupiditas non ꝛz fundum: z mare loquitur: non est mecum hoc est quantū ad superbos qui semper sunt tumidi z inflati. Inuenitur autem in humilitate, paupertate: et asperitate: quia ibi est. Ista ei tria christus in hunc mundum veniens secū portauit: et cum istis nasci voluit. Luc. secūdo. Inuenietis infantez ecce quāta humilitas: pānis inuolutū: ecce quāta paupertas: z positum in presepio: ecce quāta asperitas. Ad illud autē qō iudei volebāt eū apprehendere z capere: xps respondit vbi sum ego: vos nō poteſtis venire. Inter l. vbi sum ego immutabilis cū patre, non aūt secundū glos. dixit nō poteritis: sed non poteſtis, tales em̃ erant tunc qui nō possent: sicut z alibi dixit petro nō potes me sequi modo: sequeris autē postea, quamuis aūt christus dicat: vbi sum ego vos non poteſtis venire: tñ de ministris suis dicit Joh.xij. vbi sum ego illic z minister meus erit. C

¶Christus autē est in dextera dei sedēs. Marc. vltimo. Et dominus quidē iesus postq̃ locutus est eis: assumptus est in ce

lū ꝛ sedet a dextris dei. Est in gloria dei. Philippēs.ij. Omnis lingua cōfiteatur. qz dominꝰ iesus christus in gloria est dei patris, id est lumine dei. ſ. Thimo. vj. Lucem habitat inaccessibilē. Minister ergo xp̄i erūt in dextera sue potētie eos i eternitate cōseruabit. erunt in lumine dei. qz filius lumine sapientie sue eos illuminabit: erunt in gloria dei qz spiritus sanctus dulcedine sue suauitatꝫ glorificabit eos. Peccatores aūt nō erūt in dextera dei: ſz sub pedibꝰ dei. Tres eīm tenebūt pedes suos ad gulā dānatorū ſcz deus p̄s. Ponā inimicos tuos scabellū pedū tuorum. mors ꝑpetua. Job. xviij. Calcet super eū quasi rex interit. ꝛ tota congregatio sanctoꝝ. Mal. iiij. Calcabitis impios cū fuerunt cinis sub planta pedū vestrorū. non erūt etiā in lumine dei: ſz in tenebris inferni. Math. xxij. Ligatis manibꝰ ꝛ pedibus mit. in tenebras exterio. nec erunt in gloria dei. sed in pena eterna. Marc. xxv. Ibunt hi in supplicium eternū. Circa tertium notandū qō iudei prophetauerunt ignoraūter qñ dixerunt quo hic iturus est quia nō inuenietis eū. nunqd in dispersionē gētiū iturus est ꝛ docturus gentes? vez quidē dixerūt sed ignoraūter: qz xp̄s p apostolos gētes docuit ꝛ ad fidē conuertit. D ¶ Totū quidez genus humanū erat in tenebris ignorantiaꝝ ꝛ in profunditate viciorum. Deus eīm tenebat in celo veritatem suam ꝛ misericordiā suā. iuxta illud p̄s. Deus misericordia tua in celo ꝛ veritas tua vsq; ad nubes. Tandē deus veritatem id est veri sui cognitionē in terram misit, ꝛ eam in quodam angulo: id est in iudeorum populo occultauit. iuxta illud p̄s. Notus in iudea deus. in israel magnum nomen eius gratiam tamen sue misericordie per quā omnes reconciliaret ꝛ in gloriaꝫ eos reciperet eis non dedit. Christus autem vtrūq; secum portauit: scilicet gratiam ꝛ veritatez: ita q̄ per veritatem veram cognitionem de deo gentibus dedit, ꝛ per gratiā eos reconciliauit sibi. De hȳs duobus dicitur Joānis. j. Lex per moysen data est: id est cognitio vnius dei data est per moysen: scilicet populo iudeorū: scilicet gratia et veritas per ieſuz christū facta est, qz xp̄s dedit gratiam reconciliantem ꝛ veritatē illuminantem. E ¶ Circa quartum notandū, q̄ christus ad quam gratie sue nos inuitauit dicēs. ſi quis sitit veniat et bibat. Augustinꝰ. Si sitimus veniamus: nō pedibus sed affectibus. nec migrando: ſed amando. Ad istas aquas nos vocat deꝰ per Esaiā dicens: Esaie. lv. Oēs sitientes venite ad aquas ꝛ qui nō habetis argentum properate emite ꝛ comedite. venite emite absq; argento absq; vlla cōmutatiōe vinum ꝛ lac. quare appenditis argentū non in panibus: ꝛ laborē vestrum non in saturitate. Dominus vocat sitiētes illos qui sunt vacui ab amore mundi. ꝛ aquas vocat amorē dei. tales enim debēt venire ad quas gratiarū: ideo dicit. Oēs sitientes venite ad aquas. Augustinus. Si habitat in te amor mundi. non est quo intret in te amor dei vas es. si plenus es funde quod habes vt recipias q̄ nō habes: funde amorē secul vt impleas ris amore dei, sequitur. Et q̄ nō habetis argētū properate emite ꝛ comedite. Per argētū intelligit terrena substātia: vel eloquētia siue subtilis intelligentia: si ergo sunt aliqui q̄ nō habēt argētū ꝑatis fundite nec humane facundie nec prosubstantie nec humane facundie nec ꝓsperent, emāt, funde intelligētie. saltem ꝓperent, emāt ꝛ comedant, properent per desiderium ꝛ voluntatem: emant per feruentem orationem: ꝛ comedant per deuotā meditationem. Sequitur. Venite emite absq; argento: scilicet mundane eloquentie vel prosubstantie nec humane facundie nec ꝓsfunde intelligentie et absq; vlla commutatione temporalis substantie vinum et lac. F ¶ Per vinum intelligitur iocunditas mētis, per lac puritas corporis: emitte ergo vobis p̄ q̄ritas corporis: emitte ergo vobis ꝓpositiones et desideria spiritualem iocunditatem in mente. ꝛ puritatem in carne. Vel per vinum et lac intelliguntur due nature in christo: nam per vinū intelligitur deꝰ diuinitas iocundissima. p̄s. Vinum letificat cor hominis. per lac intelligitur eius humanitas purissima. Debemus ergo emere per desideria et orationes vinum ꝛ lac: id est vt nos possimus in celesti gloria contemplari eius diuinitatē ꝛ videre eius humanitatem, quia in ista contēplatione ꝛ visione cōsistit tota beatitudo nostrum, ꝛ tunc verificatur illud quod dicit ꝓpheta. Canticoꝝ. v. Bibi vinum cum lacte meo. Sequitur Quare appenditis argentum non in panibus et laborem vestrum non in saturitate. multi sunt qui argentum: id est eloquentiam vel ingeniū appendunt ꝛ ponunt non in panibus: id est non in vera scientia que habet animā nutrire. iuxta illud Matthei. x. Nō in solo pane viuit homo: ſz in omni verbo q̄ procedit ex ore dei: et laborem suū ꝛ studium suum nō ponunt in saturitate quia querunt scientias lucratiuas que animaꝝ non saciant sed euacuant: non adducunt eos in saturitatem sed vanitatem.

¶ Eadē secūda feria quinte hebdomade. xl. Sermo secūdus.

SI ꝙs sitit veniat ad me et bibat. qui credit in me sicut dicit scriptura: flumina de ventre eius fluent aque vive. Ista aqua quam christus vult dare sitientibus nō est materialis sed spiritualis sicut immediate subditur hoc autem dicebat de spiritu quam accepturi erant credentes in eum. Magnum est habere potentiam receptiuam gratie: maius est habere aliquē gustū gratie: maximū est habere plenitudinem gratie: et per maximum habere perseuerantiam gratie. Istas quatuor differentias ponit dñs in ꝟbis premissis. Primo enim ostenditur q̄ qui habet potentiam receptiuam gratie: quia in potestate cuiuslibet est venire ad fontem gratie: ideo dicit, ſi quis sitit veniat ad me. Secundo promittit dare istū gratie cū subdit: ꝛ bibat. Tertio promittit dare plenitudinem gratie cum dicit. Flumina de ventre eius fluent: id est de corde eius. Quarto promittit dare continuationem et perseuerantiā gratie cum subdit, fluent aque vive. B ¶ Circa primū notādū q̄ homines tam boni ꝙm mali habent potentiā receptiuā gratie: sollicitantē dānati ista potentia caret. Non eīm ad istū fontē possunt venire nisi de ipso fonte etiā minimā guttā haurire: ad fontē ꝺ̄ē venire nō possunt, qz habēt ligatas manꝰ ꝛ pedes ꝛ sunt in tenebris. Mat. xxij. Ligatis manibꝰ ꝛ pedibꝰ mit. in tenebras exteriores. Nō igitur possunt venire qz habēt ligatos pedes. Nec etiā possunt se dissoluere qz habēt ligatas manꝰ: nec etiā scirent venire, qz sunt in tenebris dānati: habēt ligatas manus: qz nullū bonū velle: vel desiderare possunt vel facere: sunt in tenebris qz nullū bonū possunt intelligere: sunt in tenebris exterioribus, qz nullū bonū possunt sperare: ſz sunt extra spem omnem salutis: dato etiā q̄ ad fontē possent venire, tamen de illo fonte nec modicā gnā tam gratie possent haurire, sicut ꝓz in illo diuite qui modicā guttā aque, id est gratie refrigerantis petūt ꝛ tamē obtinere nō potuit. Si ergo demones vel damnati haberent istam potentiā receptinā gratie ad momētū vnius hore ita se disponerēt q̄ ad istū fontē venirēt ꝛ a quā gratie obtinerēt. Miseri autem peccatores quādocūq; voluerint venire possunt et tamen venire contemnunt. B ¶ Iste enim fons omnibus ꝓz tam bonis ꝙm malis: de quo fonte dicitur zachs. xiij. Erit fons patens domui dauid ꝛ habitantibus hierusalē in ablutionem peccatorū ꝛ menstruate. per Dauid q̄ interpretatur manu fortis intelligunt actiui. per hierusalem qui interpretatur visio pacis intelligunt contemplatiui: nomine autē peccatoris intelligunt illi qui habēt peccata spiritualia. per menstruatā autem illi qui habent peccata carnalia: oēs eīm isti in isto fonte bibere deberēt: ſcz actiui vt amplius roborent. Contemplatiui vt dulcius cōtemplentur: ꝛ omnes peccatores vt a sordibus mundentur. C ¶ Circa secundū notandum q̄ dñs seruis suis dat gustum gratie: ꝛ ille gustus est tāte ꝟtutis q̄ extinguit sitim olim mūdanorum: est tante dulcedinis q̄ in dulcedinē conuertit supplicia tormentorum: est tante suauitatis q̄ animam excitat ad desideria supernorū. q̄ enim eius virtus extinguat sitim mundanorū, ꝓz in Magdalena qñ extinxit in sitim carnalis concupiscentie: in Matheo sitim auaritie: in paulo sitim superbie et mundane glorie: in Jacobo et Joanne extinxit amorez domesticum et amorem proprium. nam

Sicut dicitur Matthei.iiij. Vidit iesus Jacobum et Joannem in naui cum zebedeo patre eorum et vocauit eos. illi autē mox vt senserunt gustū diuine gratie: reliquerunt amorem terrenum et patrem dimiserunt in naui ⁊ sic reliquerunt amorem domesticum ⁊ secuti sunt christum, non seipsos nec proprias voluntates, et sic reliquerunt amorem proprium. Augustinus. Qui biberit de fluuio paradisi cuius gutta maior est occeano restat: vt in eo sitis mundi penitus extincta sit. D

¶Quod autem dulcedo eius tormenta ⁊ supplicia vertat in dulcedinem: patet in Stephano qui lapides tortētis fecit dulces. iuxta illud. Lapides tortētis illi dulces fuerunt. In andrea crucis supplicium vertit in gaudium. Unde dixit alloquens ipsam crucem securus et gaudens venio ad te. In Laurentio ignis incendium vertit in refrigerium. Unde dixit Decio. discemiser: quis carbones tui prestāt mihi refrigerium: tibi autem parant eternum incendium. in plurimis omnes cōtumelias verebat in gloriam. Actuū. v. Ibāt apostoli gaudentes a cōspectu concilij quoniam digni habiti sunt pro nomine iesu contumeliam pati, q̄ vero eius suauitas faciat desiderare celestia dicit Matthei. xvij. Ubi Petrus aqua spiritussancti potatus ⁊ quodam modo ebrius effect⁹ dixit domine bonum est nos hic esse: si vis faciamus hic tria tabernacula. E

¶Dicitur autem tabernaculum a taberna, volebat enim Petrus q̄ ibi essent tres taberne in quibus vinū spiritussancti vēderetur: ita q̄ pater haberet suam tabernam filius suam et spiritussanctus suam. In taberna autem patris venditur vinum forte: id est gratia corroborans que habet animam in bono confirmare. in taberna filij vēditur vinum clarum: id est gratia illuminans que habet animam in agēdis dirigere ⁊ illuminare. In taberna spiritussancti venditur vinū dulce: id est gratia dulcorans que habet animam celesti dulcedine adimplere. F

¶Circa tertium notādum q̄ christus vinus perfectis dat spiritum sanctum in magna plenitudine. ideo dicitur flumina de ventre eius fluent aque. Uocatur spiritussanctus flumen secūdum Chrysostō. quia sicut flumen nec reuertitur. nec stat, sic et illi qui habent spiritum sanctum non reuertuntur ad peccata nec stant per ocia sed semper currunt ad fortia. De isto flumine dr Ezechielis. xlvij. Mensus est mille cubitos et transduxit me per aquā vsq̄ ad talos. Rursum mensus est mille et perduxit me vsq̄ ad genua. Rursumq̄ mensus est mille ⁊ perduxit me per aquam vsq̄ ad renes. De hoc etiaz flumine dicitur Esaie. xxx. Spiritus domini velut torrens inundans vsq̄ ad medium colli. Quidam ergo in hoc flumine intro inueniuntur vsq̄ ad talos. Quidam vsq̄ ad genua: quidam vsq̄ ad renes: quidam vsq̄ ad collum. In talibus autem est corporis supportatio in genibus deambulatio: in renibus viget concupiscentia a colo procedunt verba. Illi ergo in flumine spiritussancti introducuntur vsq̄ ad talos qui fortes sunt ad supportādum aduersa. ps. Spiritu oris eius omnis virtus eorum. Illi introducuntur vsq̄ ad genua qui sunt magnanimes ad aggrediendā opera virtuosa. Ezechiel. j. Ubi erat impetus spiritus: illuc gradiebantur illi introducuntur vsq̄ ad renes in quibus extinguntur omnia desideria carnalia. Gre. Gustato spiritu despicit omnis caro. Illi introducuntur vsq̄ ad collū qui habēt vtilia verba. Matthei. Marci. xij. Nō enim vos estis qui loquimini, sed spiritussanctus. Circa quartum notādum q̄ spiritussanctus dicit aqua viua, quando scilicet quis habet gratie continuationem et perseuerantiam. Sine hac enim nihil valerēt precedentia. Bernardus in epistola ad eugenium papaz. Tolle perseuerantiā nec obsequiū mercedes habet: nec beneficiū gratiā nec laudē fortitudo. Iste autē fluuius aq̄ viue specialiter fuit in celo. De quo dicit. Apoc. xxiij. mo. Ostendit mihi fluuiū aque viue splendidum tanq̄ crystallum procedentem de sede dei ⁊ agni et in medio platee hierusalem. Ex quibus verbis habetur q̄ iste fluuius spiritussancti dabit satietatem reficientem: ideo vocatur flumen. G

¶In p̄senti enim vita sancti viri bibunt aquā spiritussancti ad mēsurā. Ezec. xlij. aquā in mēsurā bibes. In futuro autem fluuio flumine erūt ⁊ sine mensura bibe poterūt. Cāt. v. Bibite amici mei ⁊ inebriamini charissimi. Serui dei in p̄senti sunt amici dei: in futuro erunt charissimi. Amici ergo bibūt qz spūs scūs habēt ad mēsuram. Sed charissimi erūt ebrij: de ipsum habebūt sine mensura. Secundo iste fluuius habet emanationē, ideo dicitur aque viue. Fluuius aque mūdi deficit: sed fluuius spiritussancti deficere nō valebit. Hier. ij. Me dereliquerūt fontē aque viue: ⁊ foderūt sibi cisternas dissipatas que cōtinere nō valent aquas. Mundus est sicut cisterna perforata: qz amor deficit cito. Spūs autem sanctus est aqua viua: qz amor ei⁹ nunq̄ deficit. Qō amor mūdi cito deficiat dicitur Joā. ij. Mundus trāsit ⁊ cōcupiscētia ei⁹. Amor autem amor spūssancti nō deficiat dicitur. j. Cor. xiij. Charitas nunq̄ excidit. Tertio hz claritatē refulgētē, iō dr. Splēdā tanq̄ cristallū. Fluuius amoris mūdi est turbid⁹: ⁊ iō facit aiam turbidā ⁊ fetidā. Jere. ij. Quid tibi in via egypti vt bibas aquā turbidā. Fluuius vero amoris dei est clar⁹: ⁊ iō facit aiaz clarā ⁊ pulchrā. Cap. vj. Clara est ⁊ que nunq̄ marcessit ut ia. Esa. lviij. Implebit aiam tuā splēdoribus. Quarto hz suauitatē efficientē dulcedo. Procedentem de sede dei ⁊ agni. Inde est de contēplatione dei ⁊ eius diuini amoris ⁊ visiōe humanitatis, ex qua visiōe ⁊ contēplatione causat⁹ tota dulcedo ⁊ suauitas sanctoz. Fluuius aūt mundi habet aquas amaras. Esa. xxiij. Amara erit potio bibentib⁹ illā. Exo. xxv. dr q̄ ppls non poterat bibere de aquis marath. Ma. thi. interpretat amaritudo pcti: ⁊ signat mundū in quo sunt multe amaritudines peccatorū. Fluuius autem spiritussancti habet aquas dulces. Ecclesiastici. xxiiij. Spiritus me⁹ super mel dulcis: ⁊ hereditas mea super mel ⁊ fauū, qui edunt me adhuc esurient, ⁊ qui bibūt me adhuc sitiāt. Iusto habet penitentiā assistentem: qz habitat in medio platee hierusalē. Mūdus dat suas consolationes cū magno labore. qz opz q̄ homo vltra mare vadat et labores multos sustineat ⁊ diuitias ⁊ cōmodationes mundanas acquirat. Sed fluuius spūssancti ⁊ in p̄senti vita fluit ad hostium voluntatis, ⁊ in futuro fluit in medio ciuitatis celestis. Et quilibet sine labore pōt inde haurire. Deuter. xxx. Mandatū q̄ ego p̄cipio tibi nō supra te est, neq̄ p̄cul positum neq̄ trans mare: vt causeris dicas. Quis ex nobis transfretare poterit mare: ⁊ illud ad nos vsq̄ deferre, sz iuxta te est valde in ore tuo ⁊ in corde tuo vt facias illud. Fluit etiam ad ostiū nostre voluntatis. Apocalip. iij. Ego sto ad hostium ⁊ pulso.

69 ¶Feria.iij. hebdoma. quinte. xl.
Sermo primus.

Ambulabat iesus in Galileā. Joan. vij. Sicut ptz ex isto euāgelio inter iudeos quidā erāt malicioſi, q̄ sc̄z xp̄m occidere volebāt. De quib⁹ dicit in principio euāgelij. Ambulabat iesus in galileā. Non em volebat ambulare in iudeā quia querebant iudei eum interficere. B

¶Secundo erant quidā vane, gloriosi q̄ mundi gloriā querebāt: sicut erant quidam p̄pinqui xp̄i qui dixerunt ei: transi hinc ⁊ vade in iudeā. Tertio erāt q̄dam formidolosi, qui sc̄z in xp̄m credebāt: sz ꝓpter metū iudeorū eū confiteri non audebāt. De quib⁹ dicitur. Quidam em dicebant qz bonus est: alij autem dicebant non: seducit turbas. Nemo tamen, sc̄z illorum qui in ipsum credebāt palā loquebat de illo ꝓpter metum iudeorū. Inter istos sc̄z malicioſos vanā gloriosos: ⁊ formidolosos erat xp̄s in medio cōstitutus. Circa primū duo dicunt sc̄z q̄ xp̄s in galileam ambulabat, ⁊ q̄ in iudeā ire nolebat. Galilea aūt interpretat transmigratio siue volubilis. Et signat p̄sentē vitam q̄ est volubilis ⁊ trālitoria. In quavolubilitate Christus nobiscum fuit: et ideo in Galileam cum discipulis suis ambulauit. Post resurrectionem autem discipulos suos in galileam p̄cessit. Matthei. xxvij. Precedam vos in Galileā, qz iam cū eis in vite mutabilitate nō fuit. Postq̄ em in baculo crucis fluuiē nostre mortalitatis transiuit omnē mutabilitatē abiecit.

Genesis.xxxij. In baculo meo trāsiui iordanem istum. B

¶Iste autē fluuius mutabilitatis humane triplicē habuit statum. In primo quidē stabat et parat⁹ stare et fluere. Et hoc fuit in prima hominis cōditione: qñ homo habuit i potestate mori et nō mori. In secūdo aūt statu nō stat nec reuertitur sed semper fluit. Iuxta illud. ū. Regum xiij. Omnes morimur et quasi aq̄ dilabimur in terrā que non reuertuntur. In tertio autē statu iste fluuius reuertetur: quia omnes q̄ fluxerunt per mortez reuertunt per resurrectionē. Et tūc iste fluuiꝰ semp stabit quia nullus de cetero morietᷣ. C

¶Possumꝰ igit dicere q̄ christus in isto triplici statu fuit. Naz virtute diuinitatis potuit mori et nō mori. Iuxta illud Johā. x. potestatē habeo ponēdi animā meam et iterum sumendi eam. Inquantū autem homo mortalis fuit in secūdo statu fuit: quia ideo nasci voluit vt moreret. Ideo in sua natiuitate magi sibi myrrhā obtulerūt: ad innuendum q̄ homo mortalis erat, qr tunc corpora mortuorum condiebantur cuz myrrha. Inquātū autē a mortuis resurrexit fuit i tertio statu. Rom. vj. Christus resurgens a mortuis, iam non moritur. C

¶Secundo dicitur q̄ nolebat in iudeam ire. Et subditur causa: quia querebāt eū iudei interficere. Subtrahebat ergo suā presentiā ab eis triplici de causa scilicet rōne sui, nr̄i et iudeorū. Primo ratiōe sui: qr nolebat adhuc a iudeis occidi ex eo q̄ nōdū venerat tēpꝰ passiōis sue ab ipso electū. Uñ respōdit illis q̄ suadebāt vt i iudeā iret. Tēpꝰ meū nondū aduenit tēpꝰ aūt etc. Sēdo ratione nr̄i vt nobis exēplū daret: q̄ aliqñ pſecutores possumꝰ declinare. Istā rationē ponit btūs Aug. dicēs poterat dñs inter iudeos ambulare et nō occidi ab eis. Hāc em̄ potentiā qñ voluit demōstrauit: sed in infirmitati nostre prebebat exēplū. Nō enim ipse perdiderat potestatē: sed nostrā cōsolabatur fragilitatē. Futurū enim erat vt aliquis fidelis abscōderet se ne a pſecutoribus inuenirētur: et ne illi p̄ crimine latibulū obiicerētur: processit in capite vt in mēbris cōfirmaretur. Tertio ratiōe iudeorū. Hāc rationē assignat Theophilus dicēs. Nolebat in iudeam ambulare. Uanū enim reputabat i medio inimicorū manere et magis ipsos ad odiuz incitare. Circa sēm notandum q̄ christꝰ quos dā habebat cognatos sēm carnē q̄ more iudeorū fratres dicebantur: q̄ tamē de numero apostolorum nō erāt nec adhuc in christum credebant. Isti enim erant cupidi mūdane glorie. Erat autē tūc in proximo dies festus iudeorum scenophegia. et dicit scenophegia a scenos quod est umbra: quia tūc in deserti vmbraculis salicū habitant in memoriā q̄ patres eorum per quadraginta annos in tabernaculis habitauerāt. D

¶Isti igitur cognati xp̄i volebāt q̄ ēs ad illum festum ascenderet et ibi gloriam suam manifestaret. Et imponebant ei tria sm̄ Chry. scz formidinē: a morte gloria: et quia nō erant vera multa miracula que de ipso dicebantur. Nā in hoc q̄ dicunt q̄ nemo quidē in occulto aliquid facit, notabant eū de formidine. In hoc q̄ subdūt et querit ipse in palam esse notātur eū de amore glorie. Et in hoc q̄ subiungitur si hoc facis manifesta teipsum mūdo notabant eum q̄ non faciebat multa que dicebantur. E

¶Christus autem respondit eis, ostēdēs qō inter ipsum et ipsos tres erāt differētie. Una est qr tēpus suum nondū aduenerat: tēpus aūt ipsoꝝ semp paratuz erat. Et potest intelligi de tempore glorificationis sue q̄si dicat. Uos vultis q̄ ego ostēdam gloriā meā, sed tempus glorie mee manifestāde. quale erit tēpꝰ mee resurrectionis et ascēsionis nōdum aduenit. Tēpus aūt vestrū, id est gl̄ia mūdi semp est paratū. Uel pōt intelligi ō tpe passionis. Dicit em̄ Chryso. q̄ isti fratres q̄ in eū nō credebāt: ideo forte cōsulebāt vt i iudeā ascēderet vt ipm iudeis traderent. Et iō dicit. Tēpus meū scz me tradēdi iudeis et ab eis occidēdi nondū aduenit. tēpus aūt vestrū scilicet standi cum iudeis semper est paratum. F

¶Habuit autē xp̄s triplex tēpus scz preteritū p̄sens et futurū. Tēpꝰ p̄teritū fuit tps natiuitatis scz de quo Gal. iij. Ubi venit plenitudo tpis misit deꝰ filiū suum etc. Et illō tps fuit ad gl̄iaz dei et ad pacē mūdi. Uñ tūc angeli gloriā cāuerūt dicētes. Gl̄ia in excelsis deo: et in terra pax hominib⁹ bone volūtatis. Tēpꝰ pñs fuit tēpꝰ vite sue: et illud expendit in vtilitatē nr̄az totū em̄ tēpꝰ vite sue expēdit et ipsum fuit ad nostrā eruditionē et instructionez. Tēpus futurū erat tēpꝰ sue passiōis et illud expēdit ad redēptionē generis hūani. Decce q̄ vtiliter christꝰ totū tēpꝰ sūm expendit. Sed multi sunt qui tēpus suū preterītū in vanitatibus cōsumūt, tēpus presens similiter in vanitatibus expēdūt. tēpus vero futurū deo dare nolūt dicētes adhuc ero bonꝰ homo: adhuc penitētiā agā. Sz sicut dicit Aug. Qui p̄misit veniā penitēti nō p̄misit diē crastinū differenti. dicit tamē Bern. q̄ vere penitēs de repore nihil pdit: et p̄teritū restaurat p cōfessionē et cōfessionē p̄sens per bonā operationē et futurum tenet per boni propositi constantiā et firmitatem. Secunda differentia inter christum et illos erat quia Christus mūdū, id est mūdanos reprehēdebat. Et ideo mūdꝰ ipsum odiebat: christus autē mundū diligebat. et ideo mundꝰ eos fanebat. Unde subdit. non potest mūdus odisse vos. G

¶Ita est enim de mundo et mūdi cōtemptoribus et amatoribꝰ sicut de duobꝰ hominibus cōmorantibus insimul. Si enim duo homines insimul sunt, ambo mutuo possunt videre et diligere. si no ambo sunt mortui: neuter pōt alterū videre nec diligere. Si autē vnus est mortuꝰ et alter vivus. Unus mortuū videt mortuus aūt nūq̄ videre nō pōt. Homo igitur et mundus sunt q̄si duo homines tunc autē amo sunt viui, qñ homo mūdū, diligit: et mūdus sibi prospera tribuit. De his duobꝰ. j. Joh. iij. dicitur. Ipsi de mundo sunt, et ideo de mūdo loquunt et mūdus eos audit, tales erāt isti fratres xp̄i. Ideo dixit eis. nō potest mūdus odisse vos. vbi dicit Chryso. qualiter eos mūdꝰ odit q̄ eadē enim mūdo volūt et p eo studēt. Tūc amo sunt mortui quādo hō mūdū nō amat et mundꝰ de ipso nō curat talis erat apls qui dicebat. Gal. vj. Mihi mūdꝰ crucifixus ē et ego mūdo: talis erat xp̄s q̄ mūdū reprehendebat. et ideo mūdꝰ ipsum odiebat. Unde ait. me aūt odit qr testimoniū

perhibeo de illo qr opera eius mala sūt. Tunc autē vnꝰ est mortuꝰ et alter vivus qñ mūdꝰ de hoie nō curat et hō mūdū amare nō cessat: vt qñ hō mundū amare cōtemnit: et mūdꝰ occupationibus eum abstrigit. Tertia differētia erat inter christū et illos qr illi gl̄ia mūdi amabāt: christus autē gloriā mūdi contēnebat. Unde ait. Uos ascendite ad diem festum hunc, ego non ascendā scilicet vobiscū: vel nō ascendā eo mō quo vtilis scilicet vt laudem et fauorem humanum habeam et acquiram. H

¶Isti volebāt semp in festo esse licet nō in vigilia qr semper volebāt habere gloriā mūdi et nullā ferre mūdi molestiā: similes istiz sūt multi i p̄senti vita q̄ volūt semper facere festū, et iō in futuro facient vigiliā. Uolūt ei mō esse i p̄sentatiōib⁹ risib⁹ et vanitatibus. Ideo erūt semper in esurie et i fletu et in tribulatiōe et ideo modo faciūt festū qr modo sunt in humana consolatiōe de q̄bus ōr Luce. vj. Ue vob. q̄ nunc ridetis: ecce festū qr lugebitis et flebitis: ecce vigilia. ponat exēplū de lazaro et diuite. lazarꝰ q̄dē fuit i vigilia id est in paupertate et esurie et tribulatiōe. ideo modo est i festo qr est i abūdātia, i satietate, et cōsolatiōe: diues aūt fuit semp in festo. s. i epulatione i pōpa et leticia. ideo modo facit vigilias: qr modo est i tormentis in igne esurie ita q̄ nec guttā aque potuit habere. I

¶Circa tertium notandū est q̄ erant quidez formidolosi et timidi q̄ christū credebāt sed veritatē dicere nō audebāt. ideo in veritatē peccabāt. Tribꝰ enim modis vt dicit Chryso. i veritatē ds peccare pōt alū veritatē tacendo: alū veritatē ipm in medacū cōmutādo: alū ipsam veritatē nō defendēdo: erāt eo q̄dē modo q̄dā hic q̄ veritatē p timore tacebāt. Unde in euāgelio ōr: alū decebāt qr bonꝰ est, et subdit. nemo tamē palā loquebat de illo p̄pter metū iudeorū. Aug. Uterq̄ reus est apud deū et qui veritatē tacet et q̄ mendacū dicit: ille qr prodesse non vult, iste qr nocere desiderat. Alū erāt q̄ ipaz ꝟitatē medacū p̄mutabāt. de q̄bus subdit, alū autē dicebāt nō, sed seducit turbas. de talibus ōr Rom. j. Cōmutauerunt veritatē

dei in mendacio:alij erant q̄ ipsam vitatem nō defendebāt.de quib⁹ dicit. Murmur mult⁹ de eo erat in turba:murmurabāt q̄dā de ei⁹ q pharisei xp̄m persequebantur:sed tamē eum nō defendebāt nec aperte resistere audebant cum tamē dicatur Eccl.iij.Pro iustitia agonizare p̄ anima tua vsq̄ ad mortem.

70 ¶Cadē.iij.feria.v.hebd̄.xl.Serm.ij.

VOs ascendite ad diē festū hūc ego autē non ascendam ad diem festum istum. ¶Beatus Johānes euāgelista describit nobis tria festa. Unuz est q̄ nunq̄ est celebrandum qz xp̄s illud festū voluit celebrare z hoc ostendit xp̄s cum dixit.Uos ascendite ad diem festuz hūc. Secūdum est qd̄ est celebrandū quasi occulte nō vane,neq̄ pōpatice,de quo subditur.Ut aūt ascenderūt fratres eius ꝛc. Tunc ipse ascēdit ad diē festū:non manifeste,sed quasi in occulto. Tertium est quod est celebrandum manifeste z cū magna solennitate:sicut festuz qd̄ fiet in templo celesti.Istud signatur p illud qd̄ Johannes immediate subdit dicens,ipse autē die festo mediāte ascendit ihesus in tēplū. Circa primū notāduz est q festū hominū vanorum nō est celebrandum: quia totū tempus suum ponunt in commessationibus delectationib⁹ z vanitatib⁹. De quo festo dicit Exodi.xxxij.Cras solennitas dñi est:z subdit. Et sedit populus manducare z bibere z surrexerūt ludere. ¶Istud est festū diabolicū z non est faciendum triplici de causa. Prima quia hec vita tota est vigilia Ideo debem⁹ ieiunare z peccata nr̄a,plāgere nō possumus ad festū celeste peruenire.Joel.ij. Convertimini ad me in toto corde vestro,in ieiunio z fletu z plāctu ꝛc.Matthei quinto. Beati qui lugent:ecce vigilia:quonia ipsi cōsolabuntur:ecce festū:sed homines vani volunt hic facere festū:ideo veniēt ad vigiliā. Luce.vj. Ue vobis q̄ saturati estis ecce festū:quia esurietis:ecce vigilia. Secundo:istud festū nō est celebrandum: qz ista vita tota est exilium. Stultus em̄ esset ille peregrinus q̄ in exilio positus vellet facere festū:sed debet expectare quousq̄ ad suā patriā reuertat. Ista igit vita est qd̄ā exilium.ps. Diuena ego sum apud te z peregrin⁹.patria autē nostra est regio celestis.heb.xij. Nō em̄ habem⁹ hic manentē ciuitatē:sed futuram inquirim⁹ qz ergo hic peccatores faciunt patriam: ideo a patria celesti semper erunt exulati z banniti. Apocal.xxij. Foris canes et venefici z impudici. Tertio istud festū nō est faciendum:qz ista vita est locus laboris. Joh.v. Homo natus ad laborē,auis ad volandū ideo serui dei sunt in cōtinuo labore.Gal.vj. Dum tēpus habemus operemur bonū ad oēs,z ideo de labore veniemus ad q̄tē.Apoca.xiij. Amodo iaz dicit spūs vt requescat a laboribus suis.Uani aūt homines volūt esse in otio:z ideo de otio veniēt ad laborē.ps. Laborabit in eternū ꝛc.s.i penis,et viuet adhuc in fine.Sedo ē quoddā festū(vt dictū est) qd̄ est celebrandū:sz ōnes occulte:z iterū q̄ est celebrandū solēniter et manifeste. ¶Et ad ista intelligenda notandū q̄ anime sanctorū virorū tres habent status. Primus status:est in quo ipse anime in p̄senti vita cū suo corpore sunt coniuncte:z tali modo sunt in manu dei.Sapien.iij. Justorū anime in manu dei sunt ꝛc. Secundus stat⁹ est in quo ipse anime a suis corporib⁹ sunt exute:z quantū ad hoc sunt in sinu dei. Esa.xl. In brachio suo cōgregabit agnos,z in sinu suo leuabit feras ipse portabit cōgregabit agnos.i.innocētes,ne ab innocētia cadāt. Leuat z portat fetas.i.penitētes i sinu,vt semp lopentib⁹ penitētie fecūdi p̄maneāt. Tertius est in quo aie ad sua corpora reuertent z in suis corporibus beatificabūtur:z tūc ad hoc sunt in thalamo dei. Deut.xxxiij. Amātissim⁹ dñi habitabit cōfidēter in eo quasi in thalamo tota die morabitur,z inter humeris illius requiescet. ¶Inquantū igitur sunt anime adhuc in p̄senti vita cū ipso suo corpore coniuncte,z sunt in manu dei:non debet eis fieri aliqō festuz triplici de causa. Primo propter periculū:quia ille qui est homo sanctus,cras potest esse malus.i.Cor.x.q̄ stat videat ne cadat. Scōo ,pter dubiū:qz nescim⁹ q̄ sunt in dextera dei vel sinistra. Dulci enim videntur esse boni z in eius dextera,q̄ tamen sunt mali z in sinistra,et cōuerso. Judas em̄ qui erat bonus videbatur esse in dextera dei:z tamē extuz ad dei p̄scientiā erat in sinistra. Latro quaz do erat in cruce videbatur esse in sinistra dei:z tamē i dei p̄destinatiōe erat i dextera. Tertio ,pter statū,quia sancti viri in mundo isto multis tribulatiōibus sunt exposīti. Homo autē qui est in tribulatione non indiget celebratione festi:sed cōpassione animi ,pter istā causaz,nec de xpo nec de beata virgine q̄ diu fuerūt in hac vita:factū fuit aliquod festū,quia totavita sua fuit in labore z afflictione:z iō non erat eis necessaria celebratio festi,sz cōpassio. Secundo aie considerātur,prout sunt exute a corpore:z extū ad hoc sūt in sinu dei,sicut em̄ illud quod est i sinu,est secretum,est homini carū,est homini quo dammodo cōiunctū:sic z aie sanctorū dicūtur omnes in sinu dei:qz sunt valde secure.Joh.x. Nō rapiet eos quisq̄ de manu mea:sunt deo valde care.i.Cor.vj.Empti estis precio magno:sunt deo cōiuncte z vnite. Johā.x. Omnes vnū sint sicut tu pater in me:z ego in te. Sicut em̄ filius est unum cū patre per naturam:sic et sancti unum erunt per gratiam. ¶Quantum ad istum statū de sanctis in p̄senti vita facim⁹ festum tribus de causis:vt dicit Augustinus contra Faustum. Primo propter imitationē: vt scilicet ex hoc exempla sanctorū imitemur. Jacobi quinto. Exēplū accipite fratres mali exitus longanimitatis z patientie z laboris prophetis q̄ locuti sunt in nomine domini.Secūdo ,pter meritoꝝ associationez scilicet eorū meritis associemur z ptici pes simus. Sancti em̄ merita sua partiei pant his qui illos honorant. Tertio propter orationē eorum:vt sez ipsi apud deū pro nobis intercedāt. Ideo dicit Job.v. Ad aliquē sanctorum conuertere. Istud autem festū debet fieri quasi occulte.i. nō pompatice nec cuz aliqua vanitate:et in hoc maxime peccāt mulieres:ꝓtra quas dicit Amos octauo. Conuertam festiuitates vestras in luctum,z omnia cantica

vestra in plāctum,z inducā super omnez dorsum saccū,z super omne caput calueicium. Mulieres em̄ in festiuitatibus consueuerūt ducere choreas:z vanas dicere cātilenas. Sed ista cantica cōuertētur in luctū infernalē. Et ideo dicit. Conuertaz festiuitates vestras in luctum. Consueuerunt etiā fatua z vana ornamēta deferre. Sed ista ornamēta i saccū mutabunt: qz cū sacco z cinere sepelientur. Et ideo dicit. Inducam super omnē dorsum saccū. Consueuerūt capillos alienos deferre z caput suum vane ornare:sz ille ornat⁹ in caluitiū cōuertetur:qz sicut patet, capilli ea rū i momētis totaliter decaluata sunt: z ideo subditur. Super oēm caput caluitiū. Tertius status,est quādo post beatā resurrectionē anime ad sua corpa reuertētur:z tūc faciēt festum non semel in anno, vel mense,vel hebdomada:quia ibi non erit ann⁹,nec mēsis,nec hebdomada, sz tantum vna dies. Unde Augustin⁹ exponens illud verbū Christi. Nondum venit tēpus meuz:exponit de tēpore glorie in persona christi,dicēs. Iste est dies festus me⁹,non diebus istis percurrēs z trāsiens sed pmanēs in eternum. Ipsa festiuitas est gaudiū sine fine. Eternitas sine labore,serenitas sine nube. Istud festū fiet nō occulte, sz cum magna celebritate: qz omnes angeli z omnes beati, ysimul deū laudabunt. Aug. in lib. de ciui. dei. Uacabim⁹,z amabim⁹ z videbim⁹,z laudabim⁹. Ecce qd̄ erit in fine sine fine. Ad vacare igitur sequit videre,quia nisi homo vacet nihil videt. Juxta illud. ps. Uacate z videte:ideo dicit. Uacabimus z videbimus. Ad videre sequit amare:quia nulla res potest amari nisi videat:vel nisi aliq̄ modo cognoscat:ideo dicit. Uidebimus z amabim⁹. Ad amare sequit laudare et cōmēdare. Illā enim rem quam odio habeo semper vitupero:illam autem quam diligo:semp cōmendo et extollo. Et ideo dicit. Amabimus z laudabimus. Sancti igitur in patria vacabunt: vacando videbunt z videndo amabunt,z amando laudabunt z hoc erit in fine sine fine.

71 ¶Feria quarta quinte hebdomade quadragesime.

Sermo primus.

Acta sunt encenia hierosolymis ⁊ hyems erat. Joannis x. Encenia erat festum dedicationis templi, Et dicitur encenia encenio rum in plurali: quia illud festum p plures dies agebatur. Et dicitur ab en, quod est in ⁊ cenos quod est nouum, vnde encenio: as, id est mitto, vel aliquid de nouo facio. Unde vestem nouam enceniat qui primo eam portat. Et eps ecclesiā enceniat qñ eā dedicat. Agebat tunc festū dedicationis tēpli. ¶ Nam sm hieronymum tres fuerunt dedicationes templi. Prima facta fuit a salomone in autumno mense septembri. Secunda facta fuit a redeūtibus de captiuitate babylonica in vere mense martij. Tertia facta fuit a iuda machabeo q̄ templum prophanatum a gentibus mūdauit: ⁊ in hyeme mense septembris: de qua hic dicitur. Christus ergo ad illud festum dedicationis ascendit ⁊ ambulabat in porticu salomonis. Fecerat quidē salomon quandā porticum vbi populus stabat ad orandum, ⁊ quamuis illa porticus fuerit postmodum destructa: tñ credendum est q̄ tunc fuerit reparata. Tūc igitur iudei Christum circundederunt dicentes. Quousq̄ animam nostram tollis si tu es Christus, dic nobis palam. In hoc sicut dicit Chrysostomus: ostendit peruersitas iudeorū: qui quando christ⁹ eos erudiebat per verba, petebāt signa dicētes illud Jo. ij. Quod signū ostēdis nobis quia hec facis? Cū aūt faciebat signa petebāt verba sicut hic patet cū dicunt. Si tu es Christus dic nobis palam. ¶ Notandum est aūt q̄ iudei intendebant xp̄m decipere, vel eū deterrere vel ipsum conturbare, sed christus contra hoc q̄ voluerūt eū decipere se habuit sapienter. Contra hoc q̄ voluerūt eū deterrere se habuit cōstanter: contra hoc q̄ voluerūt eū conturbare se habuit patiēter: ⁊ respondit rationabiliter. Primo q̄dem voluerunt eū decipere ⁊ premittūt verbum adulationis: vt citius eum decipere possent dicētes: vsq̄ quo ad animā no. tol. ⁊c. Rogitabant eū taliter decipere quia aut respondebit se non esse christum, ⁊ sic habebimus propositū nostrū. Aut se esse christū ⁊ regem: ⁊ tūc sibi duo imponemus: scilicet ambitionē. Unde dicit augustinus. Si diceret, ego sum christus qui de semine dauid est oriund⁹: calumniabuntur q̄ sibi arrogaret regiā potestatē. Iterū vsurpationem regni. Et p hoc cogitabant eum tradere potestati, ꝑ fidis puniendū quasi q̄ sibi augustus imperiū vsurparet. Si aūt respōdebit duobie: dicem⁹ q̄ ipse est homo duplex: quia aliud habet in corde: ⁊ aliud dicit in ore. Sed ad ista omnia dominus se habuit sapiēter. Nō em̄ dixit se nō esse xp̄m: q̄ dixisset contra fidem ⁊ veritatem: ⁊ ipse est veritas, ipsa q̄ mētiri non pōt. Respōdit autē ad alia duo dicens, Ioquor vobis, ⁊ nō creditis opera q̄ ego facio in nomine patris mei: test monīū perhibent de me quasi di. christus. Vultis me audire si ego sum xp̄s ⁊ ego rūdeo vobis: q̄ non oportet q̄ ego dicam: q̄ opera que ego facio testimonium perhibent de me. ¶ Faciebat em̄ christus quedā opera q̄ indicabant suā humanitatem sicut esurire, flere: ⁊ conturbationē ostendere: lassitudines sustinere. Quedā que suam potentiam ostendebant diuinitatē, sicut spiritū sanctum dare. Joā. xx. Accipite spm̄m sanctum ⁊c. sicut pctā remittere. Luc. v. Nō remittunt tibi pctā tua. Unde dixerūt scribe ⁊ pharisei. Quis pōt dimittere peccata, ni si solus deus. Sicut infirmos ⁊ mortuos solo imperio suscitare ⁊ sanare. Mar. v. Puella tibi dico surge. Ista opera prebebant testimoniū de eo quod ipse erat verus homo ⁊ verus de⁹. Alia testimonium q̄ sit ver⁹ deus ⁊ verus homo ponit Jo. dicens. ſ. Jo. v. Tres sunt qui testimoniū dant in celo, pater, verbum, ⁊ spūs sc̄us ⁊ hi tres vnum sunt. Et tres sunt qui testimonium dant in terra. ſ. spiritus, aqua ⁊ sanguis. D

¶ Nō em̄ xp̄s fuerit verus de⁹ dedit testimoniū pater, qñ dixit Matt. iij. Hic est filius meus dilect⁹. Testimoniū dedit sanctus, quādo spirit⁹ in specie columbe super ipsum baptizatus descēdit. Testimoniū dedit ipse filius, quando dixit. Ego opera quę pater vnum sum⁹: quod autem fuerit terrestris ver⁹ homo, tres sunt testes, scilicet spiritus: id est anima quā in cruce emisit. Aqua que de eius latere manauit. Et sanguis q̄ de ei⁹ vent fluxit. Si ergo christus ad illud qđ querebant: scilicet si ipse erat christ⁹ respondit: quia opera sua indicabant q̄ ipse esset. Ad illud q̄ scire volebāt si respondisset dubie: ait. pater qđ dedit mihi maius omnibus est. Aug. dedit mihi vt sim verbū eius: vt sim vnigenitus filius ei⁹: vt sim splendor lucis ei⁹ ⁊ subdit dicens. Ego ⁊ pater vnus sum⁹: quasi dicat. Uos vultis scire si ego locutus fuero dubie: ⁊ ego dico vobis manifeste: q: ego ⁊ pater vnū sumus. Augustinus. Utrūq̄ audi ⁊ vnū ⁊ sum⁹ ⁊ a calumpnia diuidi ⁊ scilla liberaberis, q̄ dicit vnū, liberat se ab arrio: q̄ dicit sum⁹, liberat se a sabellio. Si ergo vnū: nō diuersi. si sumus: ergo pater ⁊ filius. Secūdo iudei voluerūt christū deterrere: qđ notat per hoc quod dicitur. Sustulerūt lapides iudei vt lapidarēt eū. Audiētes em̄ hoc iudei q̄ dixit. Ego ⁊ pater vnū sumus intulerūt q̄ diceret se equalem deo: ⁊ iō manus ad lapides posuerūt vt sic eum deterrēret ne talia vlterius dicere auderet. Sed christus ad eorum terrorē se habuit constanter dicēs. Multa bona opera ostēdi vobis ex patre meo: propter qđ eorū op⁹ vultis lapidare, q̄si dicat xp̄s. Nullus debet lapidari propter bona opa: sz pter mala. Ego aūt inter vos mala nō feci: sz multa bona opera operat⁹ sum, qui leprosos mūdaui, cecos illuminaui: mortuos suscitaui. E

¶ Sunt quidā qui reddūt mala pro bonis, ⁊ illud est prohibitū: quia deus sibi hoc retinuit. Rom. xij. Mihi vindictam, ⁊ ego retribuā. Alij sunt qui retribuūt bona ꝑ bonis: ⁊ illud est quod dā naturale debitū. Matth. v. Si diligitis eos q̄ vos diligūt quā mercedem habebitis: nonne ⁊ publicani hoc faciunt. Alij sunt qui retribuūt bona ꝑ malis ⁊ illud est perfecte charitatis indicium. Talis erat xp̄s: quia a iudeis multa recipiebat conuicia ⁊ tamē non cessabat eis dare beneficia. Hāc doctrinā docet christus suis dicēs Matth. quinto. Benefacite his qui oderūt vos. Alij sunt q̄ retribuūt mala ꝑ bonis: ⁊ illud est valde iniquū. Tales erāt iudei: quia a christo multa recipiebāt bñficia, ⁊ tamē multa inferebāt opprobria p̄s. Retribuūt mala pro bonis: ⁊ odium pro dilectione mea: ⁊ ideo christus charitatiue redarguit dicēs. Multa bona opera ostēdi vobis ex patre meo propter qđ eorū op⁹ me lapidatis. Tertio iudei voluerūt christū conturbare in hoc q̄ blasphemiā sibi imponētes dixerunt. De bono opere non lapidam⁹ te: sz de blasphemia. Nō est aliqs ita patiēs, qui nō moueretur ad conturbationē, si tibi diceret q̄ esset blasphemus. Christ⁹ autē respōdit patiēter ⁊ rationabiliter dicēs. Non ne scriptū est in lege vestra: quia ego dixi dij estis: quasi dicat. We nō debetis lapidare si deū me vocauit: qr scriptura vra vocat deos homines puros. Multo fortiꝰ potest vocari deus ille quē pater sanctificauit: id est quem sanctum genuit in mundum misit. F

¶ Dicit autē glosa q̄ deus dicitur trib⁹ modis: scilicet natura: ⁊ hoc modo christus erat de⁹. Adoptiōe ⁊ gra, ⁊ hoc modo sancti dicūtur dij: ⁊ falsa nuncupatione: ⁊ hoc modo idola ⁊ demones dij appellantur. Sancti ergo viri dicunt dij nō per naturā, sed p gratiam. Augustinus. Talis est vnusq̄sq̄ qualis est dilectio sua scilicet si deū diligis, deus es. Si terram diligis terra es. Diligam⁹ ergo deū vt dij appellemur. contemnem⁹ terrena. ne terra vocemur. Sz posset aliquis dicere. Uolo vtrūq̄ facere ⁊ deū diligere: ⁊ sic ero de⁹ ⁊ terram amare, ⁊ sic ero terra: sz hoc fieri non potest, quia sicut dicitur Matth. vj. Nemo potest duobus dominis seruire. ſ. deo ⁊ mundo. G

¶ Et istud potest ostēdi per tria exēpla, sc̄z vasis, manus ⁊ oculorum. Augustin⁹ in libro Homer. hoc ostendi exemplo vasis, qr si vas aliqđ debet impleri melle ⁊ est plenū aceto: oportet q̄ acetum effūdatur ⁊ sic mel infunda tur. Unde dicitur Est amor vtilis, ⁊ est amor noxius. Amor amore impēditur, amor noxius recedat: ⁊ amor vtilis succedat. Plent sunt hoies amore hui⁹ seculi: fundant ⁊ capiāt: vis vt inter mel: vnde acetū non fudisti. Se-

cundo hoc diem ostēdit ,Augustinus sup Joannem exemplo manu dicens. Amorē hominis sic putate quasi manū animę: si aliquid tenet aliud tenere non potest. Ut autez possit tenere quod datur: dimittat qđ tenet. Qui ēm amat seculū ,deū amare nō pōt occupatā habet manū . Dicit illi deus. Tene quod do. Non vult dimittere qđ tenebat: nec potest accipere quod offertur. Tertio hoc ostēdit Cyprianus in tractatu de.xij. abusiōib⁹ seculi exēplo oculoꝝ dicēs. Mūdi amor, z dei ,pariter in vno corde habitare nō possunt quē admodū oculi celum pariter z terraz ne quaq̄ conspiciūt. Dicit Aristoteles in libro de animalib⁹ q̄ aues claudunt oculos cū palpebra inferiori. Animalia ꝯo sensibilia cū palpebra superiori. per aues intelligūtur sancti viri quiad inferiora z terrena oculos claudūt, z celestibus z superioribus intēdūt. per animalia intelligunt mūdani qui habēt oculos clausos ad celestia z apertos ad terrena,

72 ¶Eadem feria.iij. quinte hebdo made.xl. Sermo secūdus.

Opera q̄ ego facio in nomine patris mei, hec testimonium p̄hibent de me: sed vos non creditis quia non estis ex ouibus meis. Oues mee vocē meam audiūt z ego cognosco eas z sequuntur me. B

¶Dominus noster qui est verus pastor ponit hic duas differentias ouium. Sūt enim quedaz oues que non sunt sue: sed oues diaboli. De q̄bus dr: sed vos nō creditis quia nō estis ex ouibus meis. Alie sunt oues sue, de quibus dicit. Oues mee vocem meam audient ꝛc. Prime oues. s. oues diaboli faciunt duos greges. Primus grex est in hoc mūdo. Oues igitur diaboli que sunt in hoc mundo sunt ipsi hypocrite. De quib⁹ dicit Mat. vij. Attendite a falsis prophetis q̄ veniunt ad vos in vestimentis ouium ꝛc. B

¶Dicit tn Chrysо. super Matheum q̄ lupus si tegat pelle ouina potest tamen cognosci qđ sit lup⁹ per tria. Primo, per actum: quia lupus dentib⁹ mordet ouis autem non habet dentes vnde mordeat. Secundo per vlulatū: quia lup⁹ versus celū vlulat, ouis autem versus terrā ad semetipsam balat. Tertium per cibū: quia lupus cibat carnib⁹, ouis vero herbis virentib⁹ pascitur. Eodē modo hypocrite cognoscunt. Primo per actum, qui seruti dei non mordēt nec detrahunt nec de alio quo abloquunt. Hypocrite autē mordēt z detrahūt. De quib⁹ dicitur Gal. quinto. Si inuicem mordetis z comeditis vi dete ne ab invicem consummamini. C

¶Ex hoc habet q̄ aliq̄ mordent q̄dam comedunt, z quidā consumūt. Ille q̄ mordet partē accipit z partem relinquit. Sic detractor sepe in parte laudat, z in parte vituperat. Ille vero q̄ comedit cibū manducat z sibi incorporat. Sic etiā multi contra vitia aliorum murmurant: z tn eadē facīēdo sibi incorporant. Ille aūt q̄ cōsumit, nec de pelle, nec de carne, nec de osse aliq̄d dimittit. Sic etiā multi cōdēnāt vitā, vituperāt famam, z tamen dicant cōscientiā. Sēdo cognoscunt p vocē. Serui ēm dei balāt aduersus terram ad semetipsos: qz recognoscunt se terrā esse z multos defectus hꝫe. Hypocrite ꝯo versus celū vlulāt: qz ptra homines celestes sepe loquuntur z ipsos infamāt. ps. Posuerūt in celum os suū. i. in celestes. Itē imqtatēr excelso locuti sunt. i. cōtra viros excelsos. Tertio cognoscūt p cibū: qz oues. i. boni vescūt herbis virētib⁹. i. celestib⁹ amenitatib⁹. Eze. xxxiij. Requiescēt in herbis virentibus. Mali aūt pascunt carnib⁹. i. carnalib⁹ voluptatib⁹. Rom. viij. Qui cm̄z carnē sunt: ea que carnis sunt sapiūt. Qui vero sunt secunduz spiritum: ea que sunt spiritus sapiunt z sequuntur. D

¶Secund⁹ grex diaboli oniō est in inferno. De quib⁹ dr in. ps. Sicut oues in inferno positi sunt: mors depascet eos. Qñ q̄ dē verbū quatuor modis exponit. Prio sic, qñ oues sunt in simul cōsueuerūt stare cōpresse z vna supalia iacere, sic et dānati adiuicē in inferno sic erūt cōpressi q̄ vn⁹ supaliū iacebit. Et hoc innuit. Mathei. xvij. vbi dicitur. Primū colligite zizania z alligate ea fasciculos ad comburendū. Sicut ligna in fasciculis sunt cōpressa, sic etiā dānati adinuicem cōprimunt.

Notādum est tamē q̄ oues in magno calore stant cōpresse, in magno aūt frigore stāt separate. Sic dānati quando stāt in igne sunt cōpressi vt adinuicem se mordeāt. Et quādo stant in frigore sunt separatiz vt quilibet per se refrenat et frideat dentibus. E

¶Secundo intelligitur sic. Greg consuerunt abinuicem separari, sic z in inferno erunt diuersi greges. i. diuersi dānatorum ordines. Naz erit ibi grex superborum grex auarorum z grex luxuriosorum. Hoc innuitur Zacha. xij. Planget terra. familie infernalis familie, z familie seorsum. Familia per se plangent familie superborum per se plangēt familie auarorum, z p se familia luxuriosorum. Tertio modo sic potest intelligi Consueuit pastor oues tōdere z lanā ab eis auferre: z sic attonsas ad pascuas eas transmittere. Sic etiam oues diaboli dimittunt hic lanā. i. res temporales: z sic attonse ad pascua inferna diriguntur, z de bonis suis nihil portant secum. Job. xxvij. Dives cū dormierit nihil secum asseret. F

¶Quarto modo sic potest intelligi. Cōsueuerunt oues poste in vno prato pasci z ire ad pascendum in aliud pratum. In inferno sunt duo prata. Vnū est pratū caloris aliud est pratū frigoris. Postquā dicitur oues diaboli in prato caloris sunt multe transibunt ad pratum frigoris postquam in prato frigoris sunt congelate: transibūt ad pratum caloris. Job. xxiij. Ad nimium calorem transibunt ab aquis nivium. G

¶Secundo sunt oues dei. Et ille cognoscuntur. Per quatuor signa. Primo per opera que faciūt. Istud signum dominus eam ponit de se qui est pastor ouium: cū dicit. Opera que ego facio testimoniū p̄hibent de me. Eodē modo fideles sui ab operibus cognoscuntur. H

¶Hic notandum est tamen qđ sunt quedam opera que hominem sanctū ostendunt sed non faciūt. Sicut sunt opera mixtorum que etiam aliquādo mali virtute fidei faciunt. Unde dicent in iudicio ad. Matt. vij. Domine domine: nonne in nomine tuo prophetauimus z virtutes multas fecimus in nomine tuo? Alia sunt opera que faciūt hominem sanctum sed non ostendunt, sicut est simplicitas z humilitas sanctorum virorum, z cetere virtutes que faciunt hominem sanctum coram deo, sed sepe reddūt eum despicabilem coram mundo. De quibus dicitur. Job. xij. Deridetur iusti simplicitas, lāpas contempta apud cogitationes diuitū. Ubi dicit Greg. quod sancti viri sunt lampas que lucet interius, sed contēpta qz exterius nō lucet. Lampas sunt qz interius virtutibus splendent, sed contēpta qz exterius irrisionibus patent. Alia opera sunt que hominem faciunt sanctū, qz peccata omnia dimittunt. Eccliā. iij. Ignē ardentem extinguit aqua et eleemosyna resistit peccatis. Hominē etiam coram hominibus sanctū ostēdūt. Eccli. xxxj. Eleemosynas illius enarrabit omnis ecclesia sanctorum. Secundum signū est quod sunt oues christi quādo vocem eius audiūt. Unde subditur. Oues mee vocem meam audient. I

¶Quatuor ēm voces iste pastor dat ouibus suis. Pria est exterior exhortatio. De qua dicitur. Prouer. j. Sapia foris p̄dicat in plateis dat vocē suam. Secunda est interior inspiratio. de qua dicitur. ps. Audiā quid loquat in me dominꝰ meꝰ. Job. xxxij. Inspiratio omnipotentis dat. intelligētiā. Tertia est beneficiorum elargitio Esay. j. Si volueritis z audieritis me bona terre comeditis. Quarta est corporalis flagellatio, per quā homines se pe ad deū recurrūt. ps. Multiplicate sūt infirmitates eorū: postea accelerauerūt. Sed qñ multi sunt q̄ istas voces nō audiunt, ideo dñs conqueritur. Prouer. j. dicens. Vocauit. s. per exteriorē exhortationem z renuistis. Extendi manū meam. s. beneficia largiēdo z nō fuit q̄ aspiceret. Despexistis omne consilium meum quo vobis proposita bona inspirabā z increpationes meas ne glerissetis, per quas aliquādo vos arguebā z flagellabam, ideo subdit magna comminatio. Ego quoq̄ in interitu vestro ridebo ꝛc. K

¶Tertium signū est q̄ aliquī sunt oues christi quando ipse christꝰ qui est pastor eas cognoscit. Unde subdit. Et ego cognosco eas. Cognoscunt aūt fideles suos

per imaginem suam quam eis impressit Jux.illud.ps.Signatū est super nos lumē vultꝰ tui dñe. Per arma virtutū quibus eos armauit. Roma.xiij.Abijciamꝰ ergo opera tenebrarum:ꝛ induamur arma lucis:sic vt in die honeste ambulemꝰ ꝛc. Per signa bonorū operū quibus eos decorauit. Cañ.viij.Pone me vt signaculū super cor tuū: ꝛ super brachiū tuum. Per doctrinā charitatis:qua eos instruxit.Joh.xiij.In hoc cognoscent oēs qꝛ estis mei discipuli si habueritis dilectionē adinuicē. Quia vero reprobi ista non habent:ideo a xpo in iudicio non cognoscent. Sz dicet eis illud Mat.xxv. Amen dico vobis nescio vos. Quod verbū exponens Chry.ōt. Pater cognoscit filios suos per imaginē ꝛ similitudinem suaz. Rex cognoscit milites suos p arma ꝛ vexilla sua. Pastor cognoscit oues suas p signa sua. Magister cognoscit discipulos suos per doctrinā suā. Ego autē nō cognosco vos tanquā pater filios suos: quia meam imaginem non habetis. Nec tanquam rex milites suos:quia mea arma nō habetz nec vexilla portastis: Nec tanquam pastor oues quia mea signa abiecistis. Nec tanquam magister discipulos quia meam doctrinam nō seruastis. Quartum signum est quod sint oues xpi quando christum verum pastorē sequuntur. Unde subditur ꝛ sequuntur me. Vali nolunt christū sequi sed eum fugiunt ꝛ ab eo se auertunt. Unde de talibꝰ dominus conqueritur dicens Mat.xxiij. Quotiens volui congregare filios tuos quez admodū gallina cōgregat pullos suos sub alis et noluistis. Legit de proprietatibus auium qꝛ aliquādo gallina simul ꝛ semel fouet ouа propria: ꝛ ouа anatuz: ꝛ ouа pauonū:cum autem pulli creuerūt: veri pulli matrem sequuntur: anates autē in aquā se immergant pauones de sua pulchritudine gloriantes nutricē relinquunt:sic ꝛ deus tanquā bonus pastor ꝛ bona galina congregat bonos ꝛ malos in vna fide ꝛ fouet eos in multa beneficia q̄ eis confert,sed tandem quidā eorū se quuntur ipm per imitationem bonorum operū sicut sunt humiles ꝛ mansueti:alij vero deserunt ipm ꝛ in aquas deliciaruz se immergunt,sicut sunt voluptuosi,alij de suis diuitijs ꝛ honoribus gloriantes christum deserunt,sicut superbi ꝛ auari: sed qui vere christi oues sunt ꝛ pulli ipm sequuntur:ideo dicit. Et sequuntur me.

7; ¶ Feria quinta hebdomade quinte quadragesime. Sermo.j.

ROgabat Jesum quidam pharisеus vt māducaret cum illo: ꝛ ingressus domū pharisei discubuit: et ecce mulier que erat in ciuitate peccatrix vt cognouit q̄ iesus accubuisset in domo ꝛc. Luc.vij. Ecclesia supponit vniuersaliter quod ista mulier peccatrix fuit Maria magdalena sororꝫ lazari quecūq; in bethania vnxit pedes iesu christi ꝛ caput:de qua dicitur.Mat.xxvj. Cum esset in bethania in domo symonis leprosi:accessit ad eum mulier habens alabastrum vnguenti pretiosi ꝛ effudit super caput ipsius recumbentis: de qua etiam dicitur Johan.xij. Ante sex dies pasche venit Iesus in bethaniam ꝛ infra. Maria ergo accepit libram vnguenti nardi pistici pretiosi ꝛ vnxit pedes iesu et extersit capillis suis pedes eius. Utrum autem ista vnctio de qua facit mētionem Lucas et illa que facta fuit in bethania fuerit vna et eadem vel fuerint due dubitatur. Augu. autem dicit q̄ fuerunt due. Unde sicut dicit in libro de cōsensu euangelistarum eandem mariam bis fecisse intelligendum arbitrorꝫ semel vt Lucas narrat. Unde Johannes cum de lazaro resuscitando cepisset loqui antequam veniret in bethaniam dixit. Maria autem que vnxit dominum vnguento exterſit capillis suis pedes eius ꝛ frater lazarus infirmabatur: itaq; iam hoc maria fecerat: quod autem in bethania hoc fecerit rursus: aliud est quod ad litte narrationem non pertinet. Sine autem fuerint due vnctiones siue vna manifestum est q̄ illa talis vnctio sepulturam christi representabat. Unde dicitur.Mathei.xxvj. Mittens hec mulier in corpus meum hoc vnguentum ad sepeliendum me fecit:ꝛ quoniam tempus illud vocat

tempꝰ de passione:ō legitur hoc euāgelū in quo agit de ista vnctione. ¶ In hoc igitur euangelio ponuntur varia genera egrotantium: quidam enim erant egrotantes:verum qui egritudinē suam bene cognoscebant:ꝛ ideo medicū requirebant: de quorum numero erat ista peccatrix que infirmam ꝛ immundaz se cognoscens ad medicū ꝛ ad fontē venit.Greg. qꝛ humiliter turpitudinis sue maculas aspexit:lauanda ad fontē mie cucurrit:alij erant qui nec egritudinem suam cognoscebāt nec medicum ullo mō requirebāt:imo egros ꝛ medicos iudicabant de quorū numero erat pharisеus dicebat intra se:hic si esset propheta esset vtiq; ꝛc. Greg. Ecce pharisеus apud se superbus et fallaciter iustus:egrū reprehēdit de egritudine:ꝛ medicū de subtentione:que profecto mulier si ad peccatum pharisei venisset calcibꝰ depulsa descendisset inquirari se alieno petō credebat. Alij erāt qui de aliorū sanitate egrotabant:de quorum numero erant illi qui dicebant,quis est hic qui et peccata dimittit:vnde dicit Gregorius. Ecce que ad medicum veniebat egra:sanata est. Sed de salute eis adhuc alij egrotāt. In medio igit egrotantium erat illorum medicus constitutus qui primum infirmum sanauit secundū rationabiliter confutauit tertiū in ipsa infirmitate dereliquit. ¶ Circa primū infirmū sz ipsam peccatricem notandū quod ipsa per quatuor membrum offenderat: et ideo per q̄tuor deo satisfaciebat:vt verificetur quod dicitur. Eccl.xj. Per que peccat quis per hec et torquetur. Primo em offenderat deuz p oculos ipsos ad vana faciendo sepius: ideo de suis oculis deo satisfaciebat amaras de ipsis lachrymas emittēdo:ō dicit lachrymis cepit rigare pedes eius. ¶ Inuenimus tamen q̄ ipsa quatuor lachrymarum genera habuit. Prio lachrymas compunctionis quas fudit ex cōsideratione peccatorū suorum:de quibus dicitur hic quod lachrymē eius fuerunt tante virtutis et efficacie quod impetrauerūt omnium peccatorum suorum absolutionem:vnde dixit ei christus. Remittuntur tibi peccata tua. Secūdo habuit lachrymas cōpassionis et hoc in morte fratris sui que fuerunt tante efficacie quod inducerunt christum ad fletum q̄ fecerunt eum resuscitare lazarum. Unde dicitur Johā. xi. Videns iesus mariā plorantē lachrymatus est. Postmodum ad monumentum iuit:ꝛ lazarū resuscitauit. Tertio habuit lachrymas doloris et hoc in morte xpi. Uñ ōt.Luc.xxiij. Sequebatur eum multitudo populi et mulierum que plangebant et lamentabantur eum. Certum est autem quod inter illas mulieres ista pncipaliter derat ꝛ iste lachrymē fuerūt tāte virtutis q̄ induxerunt xpm ad cōpassionē. Unde dixit eis filie hierusalē nolite fiere super me:sed sup vosipsas flete ꝛ super filios vestros:qm̄ venient dies ꝛc. quarto habuit lachrymas amoris: q̄s fudit ex subtracta ꝛ desiderata pſentia corporis xpi. Uñ ōt Joh.xx. Maria stabat ad monumentū foris plorans: ꝛ iste lachrymē fuerunt tante virtutis qō meruerunt angelicā visionē. Unde ōt. Dum ergo fieret ad monumētū vidit duos angelos in albis sedentes. Meruerūt etiā christi apparitionē. Unde ōt:cōuersa retrorsum:vidit iesum stantez. Sc̄o offendit deum per capillos ipsos vane componendo:ideo satisfecit christi pedes deipsis tergendo. In talibꝰ em̄ vanitatibꝰ capillorum sepe offendunt vane mulieres deum. Unde dñs cōtra eas loquitur dicens. Ysay.iij. Pro eo qō elevate sunt filie syon ꝛ ambulauerunt extento collo ꝛ nutibus oculorum ibant ꝛ plaudebāt ꝛ pedibus suis cōposito gradu incedebāt. Vane enim mulieres mō collū extendunt:modo nutibus oculorū plaudunt. modo cōposito gradu incedebūt. Sed contra tales ponit penas dicens: ꝛ erit pro suaui odore fetor:ꝛ pro zona funiculus ꝛ pro crispanti crine caluicium: et pro fascia pectorali cilicium.q.d. q̄ diuersos sibi exhibebant odores intolerabiles in morte habebunt fetores que cingebant cotrigijs argenteis tunc ligabuntur pedes ꝛ manus funiculis que ornabantur vanitatibus capillorum tunc habebunt caluicium capitū que portabant faciam sericam tunc portabunt faciam cilicinaz Tertio offendit deum ore suo:siue ver-

balaſciuia dicendo ſiue laſciuia oſculando: ſiue laſciue comedendo: ideo de ipſo ore ſati ſfaciebat ipſum in pedibus chriſti deuote figendo et ipſos oſculando. Solent etiam homines inimici quãdo ad pacem veniunt ſeinuicem oſculari. Ita peccatrix deo bellum fecerat ſed modo reconciliationem accipiens erat: ideo xpo in pedibus obſcula dabat. De ita reconciliatione peccatoris dicitur in p̃o. Miſericordia z veritas obuiauerũt ſibi, iuſticia z pax oſculate ſunt: quando peccator ex parte ſua habet veritatẽ: qz de ſuis peccatis veraciter ſe accuſat ſtatim ex parte dei ipſi peccatori miſericordia obuiat: ideo dicitur. Miſericordia z veritas obuiauerunt ſibi. D

¶ Quando etiam peccator habet iuſtitiam quia de ſeipſo iuſtitiaz facit z ſe punit: ſtatim pax dei ſibi oſculum tribuit iõ dicitur iuſticia z pax oſculate ſunt. Quarto offendit deum per vnguenta ea ſibi ipſi vane exhibendo: iõ ſatiffaciebat chriſto pedes eius de ipſis deuote vngẽdo. E

¶ Eſt autem triplex vnguentum quod ipſa chriſto obtulit. Primum eſt contritionis: quod ſignatur per illud vnguentum quo chriſti pedes munxit z lachrymis rigauit: ſpecies huius vnguenti ex parte ſunt amare z ex parte dulces: qz dz habere amaritudinẽ peccatoz de peccatis ſuis et ipſorum perpetratione, ſed magnum gaudiuz de venie impetratione. Secũdum vnguentum eſt deuotionis: quod ſignatur per illam vnctionem qua vnxit caput chriſti vt habetur. Mathei. xxvj. Et p̃s. Impinguaſti in oleo caput meum: tunc caput oleo impinguat quando mens ſuaui deuotione replet. Species iſtius vnguenti ſunt omnes ſuaues: que ſunt beneficia dei et dona gratiarum. Tertium vnguentum eſt odorifere opinionis, iſtud ſignatur per aromata quibus corpus chriſti vngere voluit. Species huius vnguenti odorifere ſunt: que ſunt odorifera conſcientis odorifera vita. Et odorifera fama. Prouerbiorum. xxvij. Unguentis et variis odoribus delectatur coz. E

¶ Circa ſecundum infirmum notandum Quod chriſtus poſuit ſibi paradigma dicens: duo debitores erant ꝛc. Phariſeus autem reſpondit quod plus diligere debebat cui plus dimiſſuz fuerat: vbi dicit. Greg. Dum ſua ſententia phariſeus cõnuncitur quaſi freneticus funem portat cuz quo ligatur. Iſti duo debitores erãt. Maria que erat debitrix deo quingentorum denariorum. Phariſeus autẽ quinquaginta quia minus credebant ſe peccaſſe: z ideo Magdalena plus diligere debebat. Quia maiorem remiſſionem acceperat: z quia plus diligebat. Ideo maiora obſequia chriſto prebebat: ideo dixit chriſtus intraui in domum tuam ꝛc. Olim quando aliqui recipiebãt aliquos hoſpicio, primo dabant oſculum in ſignum ſecuri hoſpitij deinde lauabant ſibi pedes: propter laborem itineris: poſtea vnguento refrigerationis eorum caput vngebant: cõtra caloris eſtum. Sed dominus phariſeum reprehendit quia illa ſibi non exibuerat z tamen iſta peccatrix iſta ſibi dederat. Ideo dixit. Intraui in domum tuam ꝛc. F

¶ Circa tertium infirmum notandum q̃ illud qui de ſanitate peccatricis infirmabantur erant ſicut veſpertiliones que ad lucem excecantur. Sapien. ij. Malicia eorum excecauit eos. Erant ſicut ſerpentes qui de bono odore moriuntur. ij. Corinth. ij. Chriſti bonus odor ſumus: alijs quidem mortis in mortem, alijs odor vite in vitam. Erant ſicut palatum infectum habentes qui circa ſapororũ naturam ſalliuntur: de quibus dicit Iſaie. v. Ue qui dicitis malum bonum z bonuz malum, ponentes tenebras lucem: z lucem tenebras: ponentes amarum in dulce: z dulce in amarum.

74 ¶ Eadẽ feria quinta quinte hebdomade. xl. ſermo ſecundus.

Ecce mulier q̃

erat i ciuitate peccatrix ꝛc. Status huius mundi deſcribitur quantum ad tres primo quantum ad ſtatuz culpe cum dicitur. Mulier que erat in ciuitate peccatrix. Secundo quantum ad ſtatum penitentie: cum dicitur Zacheus cepit rigare pedes ei⁹. Tertio quãtum ad ſtatum perfectionis et gratie: cũ in fine concluditur. Fides tua te ſaluam fecit. Circa primum ſtatum notandum quod culpa iſtius mulieris fuit qz peccatrix erat z carnalibus voluptatibus ſe expoſuerat. Habuit enim tria que ſibi et alijs mulieribꝰ fuerunt et ſunt cauſa peccati. Primo pulchritudinez corporis: qz dicitur multũ pulchra z formoſa fuiſſe. Secundo opulentia rei temporalis: qz fuit multuz locupleta. Tertio habuit dominium ſuum z libertatem: quia fuit ſui domina: quia cum lazaro fratre ſuo et martha ſorore ſua patrimoniũ diuiſit z magdalũ caſtrum in partem recepit. A ¶ Iſta tria vt dictũ eſt fuerunt ſibi et multis alijs mulieribus occaſio peccati. Primũ quod eſt occaſio peccati eſt pulchritudo corporis. Prouerbi. xj. Circulꝰ aureus in naribus ſuis mulier pulchra z fatua. Sicut enim ſus habens circulũz aureum in lutum ſe immittit, ſic mulier habens pulchritudinem in voluptatẽ ſe immergit. Quando autẽ mulier eſt pulchra z ſapiẽs non eſt periculũ, quia ſapienter ſe conſeruat. Similiter quando eſt turpis et fatua non eſt periculũ: quia nemo eam ſollicitat. Sed quando eſt pulchra z fatua tunc eſt periculum. Nam qz eſt pulchra ſollicitatur a multis. Quia vero eſt fatua: cuſtodire ſe neſcit. De tali pulchritudine dicitur. Prouer. xxij. Fallax gratia z vana eſt pulchritudo. B

¶ Eſt enim vana qz cito tranſit: z eſt fallax: quia multos decipit. Pulchritudo eius mulieris eſt ſicut carbo fulgid⁹: eſt ſicut gladius ſplendidus. Eſt ſicut pomum pulchrũ plenũ vermibus. Pueri igit videntes carbones fulgentes eos tangũt z comburunt: videntes gladios ſplẽdẽtes: eos accipiunt z vulnerantur videntes poma pulchra exterius z interius fetida, eligunt z decipiunt. Sapientes aũt ab omnibus ſibi cauent. Sicetiaz hoies ſtulti viuentes aſſumunt ſibi carbones in corde ſuo id eſt ignitas cogitationes: z ideo cõburuntur. Prouer. vj. Numquid põt hõ abſcondere ignẽ in ſinu ſuo vt veſtimenta illi⁹ non ardeant. Aſſumunt gladios fulgẽtes dum volunt habere familiaritatẽ cũ mulieribꝰ z ideo vulnerãtur. Hieron. Gladi⁹ igneus eſt ſpecies mulieris. Uñ dicit de muliere. Prouer. v. Acuta eſt quaſi gladius biceps. Et dicit mulier gladius biceps: qz occidit hominem in anima z corpore. Sunt ẽt tanq̃ poma a foris pulchra ſz intus feda. Sepe em̃ q̃ ſunt exterius pulchriores: ſunt intus fetidiores. Eze. xvj. Abominabilẽ feciſti decorẽ tuum. Illa em̃ mulier abominabilẽ facit decorẽ ſuum q̃ eſt exteri⁹ decora: ſed interi⁹ abominationibꝰ plena. Berñ. Filie babylonis quarum vere gloria in cõfuſione eſt induunt purpura z byſſo, z ſub pannoſa cõſcientia tacent: fulgent monilibus z ſordent moribꝰ. Secundũ quod eſt in muliere occaſio peccati eſt opulentia rei tẽporalis. Ezechiel. xvj. Hec fuit iniquitas ſodome z peccati cauſa ſaturitas panis z abundantia et otium. p̃s. Prodiit quaſi ex adipe frumẽti iniquitas eorum. C

¶ Ita em̃ eſt de corpore hũano, ſicut de prato z inſtrumento ferreo. Quando em̃ pratũ nõ irrigat herba areſcit: quando aquarũ inundatiõe repletur herba marceſcit: qñ vero debito mõ adaquat herba vireſcit. Similiter inſtrumentũ ferreũ quando indebite exercet cõſumit. Quãdo nullo mõ exercetur rubigine corrumpitur. Quando vero debito modo exercet fulgidus invenit. Sic etiam quando quis corpus ſuũ per abſtinẽtias z immoderatos labores affligit ipſuz ad omne opus bonũ debite reddit. Uñ vero ipm delicijs nutrit, hoſtem anime ipſum invenit. Quãdo vero debito mõ ipſuz fouet, tunc anima in adiutoriũ ipſuz hz. Hugo de ſancto victore. Qui carnem ſuam ſuspira modũ affligit per abſtinentiam corpus ſuum occidit, q̃ plus ch̃ expedit alimentis reficit, hoſtẽ nutrit. Si igitur caro nutrienda eſt: vt ſeruiat: z ſic domanda vt non ſuperbiat. Tertiũ q̃ in muliere eſt occaſio peccati eſt quãdo eſt ſui domina z libera: eſt em̃ mulier mollis multũ z imbecillis z incauta: z ideo regenda z cuſtodienda eſt. Ideo dicit Eccl. xxvj. In filia non auertente ſe firma cuſtodia ne inuenta occaſione abutat ſe. Uñ dicit de muliere. Eccl. xxv. Si non ambulauerit ad manũ tuã: confundet te in conſpe-

ctu inimicorum tuorum. D

¶Quia enim mulier magis fragilis est, ↄ magis virilis. ideo circa mulierem quatuor custodie sunt adhibēde sicut dicit Augu. in libro de decē chordis q̄ sunt timor dei, diligens custodia viri, verecundia ↄ confusio mundi, et terror legū publicarū que vrores fornicarias condemnant. Custodia autem viri vt ibidez dicit Augu. debet esse timor dei ↄ ipsa eiꝰ virtus. Et subdit Augu. Ideo mulieri adhibēda est maior custodia qꝛ in ea est maior infirmitas. Illa erubescit virū, tu non erubescis xp̄z tu liberior: qꝛ fortior. ideo tibi ꝑmissus es. Nō igit erubescit fornicari qꝛ illud facīt multi. Tāta est puersitas generis humani vt aliqñ metuēdum sit ne castus erubescat apparere inter impudicos. E ¶Scōs fletꝰ eiꝰ fuit fletꝰ penitētie vbi tāta contritionē ostendit q̄ de lachrymis eiꝰ pedes xp̄i rigauit. Que q̄dē lachryme tres magnas efficacias habuerūt. Primo fecerunt ipsam totā mundam, Iuxta illud p̄i. Lauabo p singulas noctes lectū meum lachrymis meis stratū meū rigabo. Unde Greg. qꝛ enim mulier turpitudinis sue maculas aspexit: lauando ad fontē mīe cucurrit. Scōo fecerūt sibi serenā cōscientiā. Uñ dicit Chryso. sup hunc locuz. Sicut vbi vehemens imber prorūpit fit serenitas: sic lachrymis effusis apparet trāquillitas ↄ perit caligo reatū. Et sicut p aquā ↄ spiritū: sic per lachrymas ↄ cōfessionem denuo ꝯdamnatur. Ter in ipsa aqua lachrymarū submerso sunt oia crimina eiꝰ. ꝑs. Cōtribulat capita draconū in aq̄s. Draco. i. diabolus hz septē capita id est septē mortalia peccata q̄ aliqñ fuerūt in peccatrice ista: sicut habet Marci. xvj. Apparuit primo marie magdalene de q̄ eiecerat septē demonia. Tūc igit xp̄s capita draconū in aq̄s tribulauit ↄ cōtriuit qñ i lachrymis suis oia petā submersit. Nō tm̄ oia petā grauia lauit sz etiā oēs cogitatiōes q̄ significant p capillos quos in obsequium xp̄i adhibuit. Unde dr̄ q̄ capillis capitis sui pedes tersit. De istis capillis cogitationū dr̄ Ezechielis. v. Sume tibi gladiū acutum radētem pilos: et duces per caput tuum et barbam tuā: ↄ assumes tibi stateram ponderis ↄ divide eos tertiam

partem combures igni: et tertiam partē concides gladio in circuitu eiꝰ: tertiā vero aliam disperges in ventum ↄ gladium nudabis post eos. F

¶Cogitationes enim nostre sepe in tres partes dividunt: quia aut sunt bone: aut sunt male: aut sunt indifferentes. Cogitationes igit bone sunt ignē cōburende, id est spiritui sancto cōmittēde ↄ ab ipo inflāmande. Cogitationes indifferētes q̄ aliquando eueniunt ꝓ necessitatibꝰ tēporaliū sunt circunciden de et moderande vt nō sit superflue. Cogitationes autē de vt nō sit superflue, Cogitationes autē nocie et male sunt a nobis penitꝰ expellēde ↄ dispergende. Et si forte redire satagerēt ꝓtra eas est diuine seueritatis gladius apponendus. Tertius eiꝰ fletꝰ fuit perfectionis gratie quando dixit ei christus. Uade in pace. Uñ dicit Gregorius. Postq̄ dominꝰ ei peccata dimisit non sistit in remissione peccati: sz adiecit operationē boni. In hoc igitur q̄ dicitur. Uade in pace. Notandū q̄ ista habuit solicitationē per bona opera ↄ q̄ habuit pacē in sua cōscientia. Ipsa quidē habuit pacē per opera interiora: quia fuit contemplatiua. Iuxta illud Luce. x. Maria optimā partē elegit. ꝛc. Per opa exteriora qꝛ fuit activa quia omnia opa misericordie erga personam christi exercuit. G

¶Ipsa enim ipsum pauit. Joan. xij. Fecerūt ei cenā ibi ↄ martha ministrabat: maria ergo accepit librā vnguenti ꝛc. Luce viij. Cum illo erāt aliq̄ mulieres curate: sz maria magdalena, ↄ alie multe q̄ ministrabāt ei de facultatibus suis. Ipsa eū hospitio recepit. Eiusō. x. Intrauit ies⁹ quoddā castellum ↄ mulier quedā sua in quo dā castellum ↄ mulier quedā sua: et huic erat soror nomine maria ꝛc. Ipsa bysso puritatis et purpura charitatis cum induit. Iuxta illud Prouer. viij. Byssus ↄ purpura indumētū eiꝰ. Ipsa eū in tribulatione positū visitauit ↄ associauit. Joā. xviij. Stabant iuxta crucem ies⁹ mater eiꝰ ↄ soror matris eius maria cleophe et maria magdalene. Ipsa eiꝰ sepulture interfuit. Luce. xxiij. Joseph accessit ad pilatū ↄ petijt corpus ies⁹ ↄ depositū inuolvit in syndone ↄ posuit eū in monumento excisso in quo nōdū quisq̄ positus fuerat. Secute sunt aūt mulieres que cū ipo venerāt de galilea ↄ precipue maria magdalene: ↄ in monumēto fixa permansit. Joā. xix. Maria stabat ad monumētū foris plorans. V ¶Scō habuit pacē in cōscientia. Iſtā pacem cōscientie non pōt habere supbꝰ, ↄ ratio est: qꝛ ipse deo est cōtrariꝰ. iuxta illud. Joā. xv. Cucurrit aduersus deū erecto collo ↄ pingui, cervice armatus est: qꝛ igit est deo contrariꝰ nō potest esse sibi ipsi pacificus. Eiusō. ix. Quis resistit ei ↄ pacem habuit? Jōā etiā pacē cōscientie nō potest habere auarꝰ: ↄ ratio est qꝛ hz terrā, id est terrena desideria in superiori parte anime, et celestia in inferiori. terra autē cū sit grauis naturaliter appetit deorsum descēdere: ↄ celū cū sit leue appetit ascendere rursum. ideo dicit Prouer. xxv. Celū sursum ↄ terra deorsum, qꝛ igit in tali ascensu ↄ descensu est pugna: ideo non potest ibi esse pax aliqua. Esa. lvij. Cor impiꝰ quasi mare fervens qō q̄escere nō pōt. Impius est auarus qꝛ est sine pietate: cuiꝰ cor est sicut mare: qꝛ semp est in motu ↄ ꝑturbatione. Luxuriosus etiā nō pōt habere istā pacē cōscientie, ↄ ratio est qꝛ anima cū sit ad imaginē dei facta naturaliter appetit mundiciā ↄ puritatem ↄ ideo q̄n in anima intrat aliq̄d immūdū naturaliter illud abhorret, detestat et fugit, ↄ ideo q̄diu in anima aliqua est immūdicia nō potest ibi esse pax vera. ideo dicitur Heb. xij. Pacez sequimini et sanctimoniam sine qua nemo videbit deū. volēs apostolus nos ad pacem inducere conscientie conuenienter monuit nos ad sanctimoniā mūdicie q̄si dicat si vultis habere pacē habeatis sanctimoniam, id est mentis ↄ corporis castitatē qꝛ igit beata maria magdalena veꝝ humilitatē seruauit oia terrena cōtemplit ↄ ꝓpetus mentis ↄ corporis castitatē habuit. ideo in vera pace fuit sicut em bona cōscientia animā delectat. iuxta illud Prouer. xv. Secura mens quasi iuge cōuiuium: sic mala conscientia animam cruciat. Greg. Nicenus. Mala cōscientia sequitur semmo non recedit a se vir potest fovis aliquod esse remedium quando intus est vulnus inclusum.

75 ¶Feria.vj.hebdo.ḋnte.xl. Ser.x.

Collegerūt pōtifices ↄ pharisei concilium ↄ dicebāt quid facimus qꝛ hic homo multa signa facit? Joā. xj. Qñ aliquis rector ciuitatis audit negocium graue ↄ periculosum, convocat concilium ↄ exponit negocium ↄ audit consiliatores ↄ tandem facit partitū: ↄ tunc illa sententia approbat in quā plures cōsentiūt. Eodē modo pontifices ↄ pharisei fecerunt. audierunt enim de resuscitatione lazari ↄ quō oēs in xp̄o credere videbant: vnde tredētes ex hoc eis imminere periculum collegerunt concilium. In isto igitur euangelio quatuor tanguntur. Primo concilij congregatio: cum dicitur. Collegerūt pōtifices ↄ pharisei consiliū. Scō negocij diligens inquisitio: cū dicit: quid facimus, qꝛ hic homo multa signa facit. Tertio ponit vnꝰ cōsiliatoris prolocutio. Unde subditur: vnus autem ex ipsis caiphas nomine ꝛc. Quarto ponitur ipsius sententie ab omnibus confirmatio: cum subditur ab illo ergo die cogitauerunt eū interficere. Non enim fecerunt partitum quia non divisserunt se in partes sed oēs vnanimiter, in mortem christi consenserunt. Primo igit ponit concilij collectio: ↄ illud consilium fuit improvide congregatū: qꝛ cū festinatione, cum iniuria, cū ira, cū invidia, ↄ cū insipientia congreganerunt. A

¶In concilio autē nō debet esse festinatio nec ira, nec insipientia: ideo dicit Socrates q̄ in cōcilio duo sunt maxime contraria scilicet festinatio: ↄ ira non dz etiā esse tertiū sz insipietia: sz potiꝰ sapietia. Prouer. viij. Ego sapietia habito in consiliis. Pontifices igit ↄ pharisei illud concilium non fecerunt cū maturitate ↄ deliberatione: sed cū precipitatione et festinatione: mox enim cum audierunt q̄ xp̄s suscitauerat lazarū ↄ q̄ omnes ibāt post eum concilium collegerunt: cum tamen debuissent cogitare, expectare ↄ deliberare quid magis expediuisset: ideo dicitur. Prouer. xix. Qui festinus est pedibus offendit: qꝛ em nimis festinauerunt ideo offenderunt: quia xp̄m occiderunt

socrates concilio velox sequit penitētia. Varro philosophus. Imperitie signū est exigere cito fieri qđ difficillimū est. ideo legitur de Augusto cesare q dixerit q festinatio t temeritas male in duce euenisset dicens. satis ēm celeriter fit quicquid bene fit. Scđo illud concilio cōgregauerūt eū ira t inuidia. audietes igit q populꝰ post eū ibat in grauē iram t inuidiā exarserunt: t in tali ira concilium collegerūt. De tali cōcilio dicit Geñ. xlix. Simeon t leui vasa iniq̄tatis bellātia in cōcilio eoꝝ nō veniat anima mea: qz in furore suo occiderūt virū. id est xp̄m. Dicit ēm Hieronymꝰ, q de simone pharisei. De leui aūt pontifices exierūt. Illud enim fit piculosum concilium quod in furore et ira fuit celebratum. Gregorius. Si ira semel mē tē possidere ceperit iustum esse putat qđ etiā crudeliter fit. Chriſ. Nō potest pacifice loqui qui cor habet turbatum. B

¶ Tertio illud concilium collegerunt cū insipiētia. Sapiens ēm in eo qđ habet facere attendit ad p̄ncipium, ad medium et ad finem: vt. s. negocium suuz inchoet sapienter, t prosequatur cōstanter, t finiat vtiliter. Isti autez pharisei inchoauerunt cū fatuitate mandatum dantes vt christꝰ caperetur. Unde dicitur parū infra. Dederant autē pontifices mandatum, vt si ꝯs cognouerit vbi sit indicet vt appreh̄dant eū, t p̄secuti sunt eū cū crudelitate, quia mortem christi facere firmauerunt. Uñ Gr. Ab illo ergo die cogitauerunt interficere eum. Finierunt autē cuz sua destructione: qz illud quod timebāt, s. quod perderent locum t gētem euenit eis. Se cūdo ponitur negocium super quo oz haberi concilium diligens expositio cuz dixerūt quid facimus. i. cur tardamus, cur nobis non p̄cipitemus? qz hic homo multa signa facit: si dimittimus eū: sic. s. vinc̄ē t signa faciēt em: omnes credēt in eū t veniēt romani t tollēt nr̄m locū t gētem. Romani ēm t multi alii principes gentiū in magna reuerētia habebāt deū et templū. Uñ etiā Alexander cū hierosolymā festinaret t iudei impetum eius timerēt: pontifex indutus pontificalibꝰ t in capite suo habens cydarim in qua scriptū erat nomē dei tetragrammaton. i. quatuor syllabaz: qđ Gr. lene obuiam sibi p̄cessit. Stat timoz Alexāder de equo descēdēs nomē dei adorauit et pontificē venerat⁹ est: t cuz super hoc a suis militibus argueret, respōdit: nō istum sed deum in ipso adorani. Deꝰ ēm celi in isto habitu mihi apparuit t principatum mihi p̄sarum p̄misit. Romani igitur et p̄cipes gentiū in magna reuerētia habebant templum. christus autem p̄dicabat sacramēta iudaica t cerimonialia esse abolenda, t iō dixerunt. si romani ista audierint templū contemnent. opes templi auferent. t nos t locū nostrum tollēt. Uel aliter in dei intendebant tunc romanis rebellare t tributa eis nō soluere. Christus autem p̄dicabat nō esse alicui resistendum dicens Mat. v. Ego autem dico vobis nō resistere malo: sed si quis te percusserit in vnaz maxillam p̄bet ei t aliam: t ideo q̄ vult in iudicio contendere tecum, t tuam tunicam tollere, dimitte ei t pallium. iō timebant ne veniētibꝰ contra se romanis nullus se defenderet, vel aliter romani ordinauerunt vt nullꝰ rex constitueretur nisi prout ipsi mandarent. Multa autē turba sequebatur christum que etiam ipsum regem t christum confitebantur. et ideo timuerunt q romani audirent vt turba eū sequeretur et crederēt q vellent rebellare t si audirent q cum regem confiteretur crederent q ipsum regem vellent facere: t sic venirēt t locum et gentem tollerent. Ista autē sicut Chry. dicit. pharisei quantum ad veritatem non credēbāt cum turba que ipsum sequebatur non erant milites armati nec armigeri sed inermes et simplices viri. sed ideo dicebant vt contra christum populum excitarent. Tertio ponitur vniꝰ maliciosa p̄locutio cuz dicit. Uos nescitis quicquam nec cogitatis quia expedit vobis vt vnꝰ homo moriatur p̄ populo t nō tota gens pereat. In hoc autem verbo aliam intentionem habuit cayphas t aliam spiritꝰ sanctiꝰ. Intendebat enim cayphas quod expediret vt christus occideretur p̄ quam a romanis captiuarentur. Spiritꝰ autē sanctus qui per os suum prophetauit intellexit q̄ expediebat vt p̄s̄s pro humano genere moreretur. vbi dicit Augu.

Hic docemur per hoīes malos spiritū sanctū futura docere qđ tamē euangelista diuino tribuit sacramento: qz ipse scz caiphas erat pōtifex, cuius autem prophetauerit tamen p̄pheta non fuit. C

¶ Nā sicut dicit Augu. super Geñ. ad literam. Tria sunt que faciunt hominē esse perfectū p̄phetā. Unū est q ipse aliquas visiones habeat. Secundum est q ipsas visiones intelligat t reuelationes. Tertiū est q ipsas visiones etiā alijs manifestare sciat: primum habuit Nabuchodonosor: qz statuam vidit: duo verō sequentia nō habuit, qz nec significationē intellexit: nec ipsaz visionē Danieli enarrare scivit: t ideo p̄pheta non fuit duo aūt ex ijs habuit pharao: qz t visionē habuit quādo septem boues pingues t septē macilentos vidit t ipsam visionem Ioseph enarrauit. sed non habuit tertiam, quia eius significationem non intellexit: t ideo p̄pheta non fuit: nullum tamen ex ijs habuit caiphas ipse enim de morte christi nullam reuelationem habuit, ipse etiam intellectum quem habuit spiritussanctus non intellexit: habuit tamen vnum quod mortem christi necessariam fore denunciauit, t ideo similiter p̄pheta nō fuit. Sed spiritussanctus qui os asine aperuit: p istam p̄phetiam p̄dixit quando ait. Expedit vobis vt vnus moriatur homo p̄ populo &c. Quarto ponit iustus sententie approbatio t confirmatio cum dicitur, ab illo ergo die cogitauerūt interficere eum. Prius quidem pluries ipsum interficere cupiebant sed modo definitiuam dederunt sententiam. D.

¶ Ista aūt sentētia fuit iniqua t iniusta ex animo ex causa t ex ordine. Tunc sentētia est iniusta ex animo quando ex ira et inuidia p̄fertur: tunc est iniusta ex causa qñ sufficiens causa non suffragatur, tunc est iniusta ex ordine quando ordo iuris omittitur. Sententia igitur quā p̄cipes t pharisei super morte christi p̄tulerunt fuit iniusta ex animo, quia ex inuidia ipsum tradiderunt. Unde dicitur Matthei. xxvij. Sciebat enim pz pilatus q̄ per inuidiam tradidissent eum summi sacerdotes &c. Scđo fuit iniusta ex causa quia nulla causa mortis fuit suberat: vñ

dicitur. Luce. xxiij. Nihil inuenio causę in hoc homine: t infra. Ecce cotaz vobis interrogans nullam causam inuenio in homine isto, ex ijs in quibus eum accusatis, sed nec herodes. ideo dicitur Job xxvj. Causa tua quasi impij iudicata est: causam iudiciumq̄ recipies: t potest esse verbum patris ad filium quia enim causa sua impie iudicata fuit: ideo ipse causam iudiciumq̄ omnium a deo patre accepit. Joānis. v. Neq̄ pater iudicat quēq̄, sed omne iudicium dedit filio &c. Tertio fuit iniusta ex ordine quia non fuit seruatus ordo iuris quia ipsum condemnauerunt, nec sponte confessum nec testibus cōuictum. Unde dicitur Marci. xiij. Multi enim falsum testimonium dicebant: t conuenientia testimonia non erant. Quia igitur sentētia christi qua iudicatus fuit sic fuit iniusta ex animo, ex causa ex ordine: ideo ipse feret sententiam iustam cum dicet illud Matth. xxv. Discedite a me maledicti in ignem eternum &c. Illa ēm sententia erit iusta ex animo quia non ex ira per vicium sed ex ira per zelum proferetur. Sapientie. v. Accipiet armaturam zelus illiꝰ erit iusta ex causa: qz opera misericordie nō habuerunt. Unde dicet. Esurivi t nō dedisti mihi manducare: erit iuste ex iuris ordine: qz non proferetur nisi contra sponte confessos t conuictos, ipsi enim peccata sua sponte confitebuntur. Sapientie. v. Ergo erravimus a via veritatis &c. Conscientia etiam contra ipsos testificabitur. Rom. ij. Testimonium illis reddente conscientia eorum.

76 ¶ Eadē feria sexta hebdomade quinte. xl. Sermo secundus.

EXpedit vobis vt vnꝰ moriatur homo pro populo et non tota gens pereat. A

¶ Spiritussanctus in veris prophetis tangit corda eorū reuelationes t inspiratiōes aliquas immittēdo, illuminat eorū mētes ipsarū reuelationū sensum t itelligētiā tribuēdo aperit eorum os ad p̄ferendū illas reuelatiōes verba cōgrua ministrādo: ista tria tangitur. ij.

petri.ſ. Omnis prophetia ſcripture propria interpretatione nō fit: id eſt propria expoſitiōe ſed a deo ꝓceſſa: ecce quia ad ſpiritū ſanctū pertinet eorū que inſpirat intellectū dare. Et ſequitur non enim voluntate humana allata eſt aliquando prophetia ſz ſpiritu ſancto inſpirāte: ecce q̄ ad ſpiritum ſanctū ꝑtinet diuina inſpirationem immittere. Sequitur. Iocuti ſunt ſancti dei omnes: ecce quia ad ſpiritū ſanctū pertinet verba cōuenientia miniſtrare. In caipha ſpiritus ſanctꝰ nō illuminauit cor eius ad intelligendū. Unde dicit Origē. Caiphas ex ſe nihil protulit nihil dixit: quia prophetiā dei nō accepit, nec tetigit cor eius ad inſpirādum: ſed tantum aperuit os eius ad proferendum. Unde dicit Chryſoſtomꝰ. Ore caiphe ſolū ſpiritus ſanctus vſus fuit. cōtaminatū autem cor eius non tetigit. Dixit ergo. Expedit vobis vt vnus moriatur homo ꝓ populo. ꝛc. Homo quidē erat mortuꝰ: ideo expediens erat vt moreretur chriſtus vt eius mors noſtra deſtrueret: ideo dixit. expedit. vobis vt vnꝰ moriatur ꝛc. Homo etiā erat perditus, ⁊ ideo expediebat vt chriſtus ad nos veniret ⁊ mortē ſubiret vt ſic hominem perditum inueniret. Ideo ſubditur. Et non tota gens pereat. Erat etiā homo a deo diuiſus et diſpſus: ideo expediebat vt chriſtus homines ad eum congregaret: ideo ſubditur non tantum pro gēte: ſed vt filios dei q̄ erant diſperſi cōgregaret i vnū. Ex hūs igit habeꝫ ꝙ humanū genꝰ erat mortuū ꝑditū. ⁊ diſpſum expediebat ergo vt chriſtus moreret, ⁊ ſic humanū genꝰ mortuū viuificaret. B

¶ Erat autē homo mortuus quadruplici morte. Quarū due erant in preſenti: ſcilicet mors nature ⁊ mors culpe. due autē erant in futuro: ſcilicet mors gehēne et mors q̄ cauſatur ex priuatiōe viſionis diuine. primā mortē ſcz nature deſtruxit ꝑ ſuā glorioſaz reſurrectionē. ſ. Corin. xv. Per hominē mors. ⁊ ꝑ hominē reſurrectio mortuorū. Oſee. xiij. Viuificabit nos poſt duos dies i die tertia ſuſcitabit nos. Secām mortē. ſ. culpe deſtruxit ꝑ ſui ſanguinis effuſionē. Apoc. j. Lauit nos a peccatis nr̄is in ſāguine ſuo. Heb. ix. Sāguis Chriſti emundabit cōſcientiā noſtram ab operibus mortuis. Tertiā mortē. ſ. gehēne deſtruxit ꝑ iferni expoliationē: hic em̄ infernū expoliauit q̄n ſctōs patres inde eduxit. Oſee. xiij. Ero mors tua o mors. morſus tuꝰ ero o iferne. Quartā mortē q̄ cauſat ex priuatiōe viſiōis diuine deſtruxit ꝑ ſue viſionis reſtitutionē: quā q̄dē reſtitutionē poterat ſibi fieri ꝓpheta dicēs tem. Redde mihi letitiā ſalutaris tui. C

¶ Iſta aūt mors ē grauior q̄ gehēna. vñ Aug. in enchiridion a regno dei exulare a ciuitate dei alienari, a vita dei cadere, dulcedine dei carere: tā grauis ē pena: et nulla poſſint tormēta q̄ nocumēta ꝓparari de hac ē tā ſicut dicit Chry. i lib. de reparatione lapſi, nōnulli imperitoꝝ putāt ſibi ſatis eſſe ⁊ optabile videri. Si gehēna tātūmō careāt, ego aūt multo grauiores q̄ gehēnā dico eſſe cruciatꝰ, remoueri ⁊ abiici ab illa glia: ⁊ ita excludi a beatis. ⁊ alienū effici ab hūs q̄ ꝓparatus ſunt ſanctis tm̄ generā cruciatum tantū dolorem vt ſi etiā nulla extrinſecus pena torqueret. hec ſuff ceret. omnis enim gehenne ſuperat cruciatum. D

¶ Scō expediebat xp̄m mori vt hoīem pditū inueniret. xp̄s em̄ venit ad querēdū hoīem pditū dimiſit domū ſuā celeſtē et venit ad noſtrū exiliū. Un̄ ꝓpheta admirādo dixit Hiere. xiij. Quare ūſi coluber futurꝰ es in terra ⁊ quaſi viator declinans ad manēdū, reliquit ſocietatē angelicam ⁊ venit ad nr̄m cōſortiū? Warnth. iij. Poſt hec in terris viſus eſt ⁊ cū hoīb⁹ cōuerſatus eſt ipſe etiā cū eſſet indutꝰ lumine inacceſſibili noſtrū ſaccū. Apo. vj. Sol factus eſt niger quaſi ſaccꝰ cilicinꝰ. de hūs tribꝰ dicit Hiere. xij. Reliqui domū meā. ſ. domū celeſtē dimiſi hereditatē meā. i. angelicā ſocietatē, in q̄bꝰ ego regnabā. Dedi dilectā animā meā i manꝰ inimicorū eorū: a timōre. ſ. hūanā carne quā tangēs ſaccū cōfuſi, ſuā diuinitatē. Job. xvj. Saccū cōſui ſup cutē meā. quē q̄dē ſaccū dedi in manibus inimicorū meorū q̄ ipſi occiderūt ⁊ lacerauerūt vt in ꝑcīs ſanguinis emanaret. ꝑs. Cōcidiſti ſaccū meū: nec mirū ſi tam miſericorditer nos redemit. E

¶ Tria enim ipſum induxerunt vt miſericorditer nos redimeret. Unū fuit ex parte ſui. ſ. eiꝰ viſcerosa pietas. Secundū ex parte noſtri. ſ. noſtra magna neceſſitas. Tertiū tā ex parte ſui q̄ ex parte noſtra ſcz noſtra cū ipſo ⁊ ſua nobiſcū magna ꝓpinquitas. primū em̄ eſt eius pietas. eſt em̄ ille pater begnin⁹ q̄ ſup filiū ꝓdigū ruens tenēre mia motꝰ eſt ſup collū cecidit ⁊ oſculatus eſt eū: ⁊ dicit filiꝰ meꝰ mortuꝰ erat ⁊ reuixit: perierat ⁊ inuētꝰ eſt. De hac viſcerosa mia eiꝰ ꝺt. Aug. nemo de dei pietate diffidat. maior eſt eius mia q̄ noſtra miſericordia. tardiꝰ q̄dē videtur peccatori veniam ſibi tradere q̄ ipſi peccatori recipere. Secūdū qō ipſuz induxit ad miſericordiā ⁊ ad perditū reꝺrendū eſt magna noſtra neceſſitas. Homo q̄dē errauerat ⁊ ad viā rectā ire neſciebat. Unde clamabat: erraui ſicut ouis q̄ periit ꝛc. Iſte eſt paſtor ille bonus de quo dicitur. Luce xv. qui nonagintanouē oues reliquit et eam cētiſimaz: id eſt hoīem querere venit. de hoc ſicut dicit Aug. in libro cōtra quinq̄ hereſes. cum eſſes inimicus patri meo, recōciliauit ꝺe me: cū inter mōtes filiuas errares: q̄ſiui te. humeris meis portaui te, patri meo reꝺꝺidi te, laborauī, ſudaui, exput meuz in ſpinis apposui manus meas clauis obieci. lancea latus meum aperui ſanguinem meum fudi: animam meam poſui ⁊ coniunxi te mihi, et tu diuideris a me. F

¶ Tertiū qō ipſuz induxit ad miam ⁊ perditū requirendū fuit noſtra cū ipſo ⁊ ſua nobiſcū propinquitas: ipſe em̄ de ſua ꝓgenie nos fecit q̄n ad ſuā imaginē ⁊ ſimilitudinē nos creauit: tandē ſe fecit de ꝓgenie noſtra nō de ꝓgenie angelica. iuxta illud Heb. ij. Nuſq̄ angelos apprehēdit: ſed ſemē abrahe apprehendit ex prima parēte nr̄a facti ſumꝰ filij eius. Ex ſecūda facti ſumus fratres ſui. Et iō nō debuit nos deꝺere ſz nos redimere ⁊ patri reconciliare. iſta eſt illa mulier ſapiēs ſcz diuina ſapientia q̄ amiſerat dragmā decimā. i. humanam naturam ſue imagini inſignitam ꝓpter primā parēteſā ⁊ ſuo nole ꝓpelleraz: qz chriſto dicimur chriſtiani ⁊ ideo lucernā accēdit: qz lucē ſue diuinitatꝫ terrenē mortalitatis vnit: et ſic dragmā quem perꝺiderat inuenit. Tertio expediebat chriſtum mori vt humanū genꝰ diſperſam reuocare. Un̄ dicit infra ꝓpheta

nuit: qz ieſus moritur⁹ erat ꝓ gēte: ſcz iudeorū: nō tm̄ ꝓ gēte: ſz vt filios dei. ſ. de populo gētiliū q̄ erāt diſpſi congregaret in vnū. hec autē ſicut dicit Aug. fin predeſtinationem dicta ſunt: qz ipſi gentiles adhuc filij dei nō erant: expediens igitur fuit mors chriſti vt diſpſos cōgregaret. chriſtus fecit tanq̄ vexillifer, tanq̄ venator, tanq̄ ſpeculator. vexillifer vexillum in altū leuat ⁊ diſperſos congregat xp̄s igitur dei filios congregaret: vexillum crucis in altum leuauit. Huius vexilli haſta fuit crux: tale ibi poſita fuit caro chriſti affixa. G

¶ Que quidē tale fuit de tribꝰ coloribus ſcz albo, ⁊ nigro. Eius enim caro fuit alba per innocentie candorem: fuit rubea ꝑ ſanguinis aſperſionem: ⁊ fuit nigra in morte per liuorē. Omnes igitur q̄ ſunt a deo diſperſi debent ad illud vexillū ꝓgregari. Eſa. xj. Levabit dñs ſignuz in natiōes ⁊ ꝓgregabit ꝓfugos ex iſrael: ideo ipſe ꝺt Joh. xij. Si exaltatus fuero a terra oia trahā ad meipm̄. Secūdo fecit xp̄s tanq̄ venator. Solēt em̄ venatores arbores aſcēdere, carnē cruentā mōſtrare, ⁊ ad anes ſibilare: ſic fecit xp̄s hominī Mō q̄dē a deo volauerat. Oſee. ix. Effraim q̄ſi auis auolauit. Iō xp̄s arborē crucis aſcēdit: carnē cruentam ſuā habuit, ⁊ ad nos clamare cepit. Eſa. v. Levabit dñs ſignum in natiōes ꝓcul, ⁊ ſibilabit ad eū de finib⁹ terre. Tertio xp̄s fecit ſicut ſpeculator. Solēt ei ſpeculatores i altū aſcēdere vt videāt ⁊ clamēt: ſic xp̄s i ſpeculā crucis aſcēdit. Un̄ Bernardꝰ. Aſcēdit xp̄s in altū vt videret, fortiter clamauit vt audiret: clamori lachrymas immiſcuit, vt homo ei cōpeteretur. Iō igitur in ſpelunca crucis aſcēdit vt videretur: ſcilicet oculo intellectus ꝑ meditationē: et oculo affectus per deuotionem. ꝑs. Reſpice in faciem chriſti tui. H

¶ Iſte autem reſpectꝰ ſanat vulnera peccatorū, quod ſignatū eſt Numeri vndecimo. In illis qui reſpiciebāt ſerpentem, qui a morſibus ſerpentuz ſanabatur. Detergit caligīē ignorātiarū. Hoc ſignatū eſt in longino: qui cum male videret ⁊ ex tactu ſanguinis xp̄i eſt illuminatus. Sanguis em̄ chriſti veruz collireum eſt quod

illuminat oculos mentium. Apoc.iij. Collirio iunge oculos tuos vt videas. Dat etiam iste respectus patientiam aduersorum. Hebreo.xij. Per patientiam curramus ad propositum nobis certamē aspicientes in actorem et consummatorem iesum. J

¶Secundo fortiter clamauit vt audiretur. Eius tamen vocem non audient auri: que in auribus suis ponūt terram auritie: ideo clamat christus dicēs Job.vj. Terra ne operias sanguinem meum: neque inueniat locum in te latendi clamor meus. Non audiunt etiam superbi nec luxurioſi: z ideo superbi sunt lapidibus duriores, z luxurioſi sunt mortuis fetidiores: quia ad clamorem Christi lapides sunt scissi, z monumēta apta sunt, z mortui resurrexerunt. K

¶Tertio christ⁹ clamor: illachrymas addidit, vt homo cōpateretur. Debet quippe homo christo compati qui fuit in tanto dolore. Treñ.j. O vos omnes qui trāsitis per viam, attēdite z videte si est dolor ꝛc. Qui fuit in tanta derisione. Matthei.xxvij. Pretereuntes autem blasphemabant mouentes capita sua. Qui fuit in tanta ignominia z vilificatione: quia tanquam latro cum latronibus fuit crucifixus: z propter hoc cōpassus fuit sibi sol, quando splendorem suum abiecit. Et vestib⁹ nigris induit se. id est tenebris. Cōpassa fuit terra quando pre nimio dolore tremuit. Compassi sunt angeli. De quibus dicitur Esaie.xxxiij. Ecce videntes clamabunt foris angeli pacis amare flebunt.

77 ¶Sabbato.v.hebdomade.xl.

Sermo primus.

Sublevatis ieſus oculis in celū dixit. Pater venit hora: clarifica filium tuū, vt filius clarificet te. Johannis.xvij. A

¶Quia in isto euangelio sepe fit mentio de clarificatione, ideo notandum quod sicut videmus in istis naturalibus quedam claritas est que a nullo illuminatur et cetera illuminat, vt est claritas solis. Alia est claritas que illuminatur z illuminat sicut est claritas lune que illuminatur a sole: et illuminat in seriora. Et est quoddam corpus clarum quod illuminatur a sole z non illuminat inferiora tamen aliquos fulgores emittit: sicut videmus in quibusdam metallis fulgidis, vt delicet in auro z argēto. Est aliud corpus opacum quod illuminatur, sed tamē nec illuminat nec aliquos fulgores emittit: sicut est elemētum terre. Eodem modo est in spiritualibus. Est enim quedam claritas supersubstantialis: scilicet claritas diuina que a nullo lucem recipit z omnia illuminat. Johānis.j. Erat lux vera que illuminat omnem hominem' venientem ꝛc. Alia est claritas que illuminat z illuminat, sicut sunt doctores z prelati quia diuina claritate recipiunt influentiam sapientie: z subditis dant lumen doctrine. De quibus dicitur Philip.ij. Inter quos lucetis sicut luminaria in mundo verbum vite continentes. Alij sunt qui illuminātur sed non illuminant tamē aliquos fulgores emittunt sicut sunt boni subditi et auditores qui recipiunt a superioribus lumen sacre scripture: tamen ipsi non illuminant aliquos per verba doctrine. Ueruntamen emittunt aliquos fulgores ex sua lucida conuersatione. De quibus dicitur. Matthei.v. Sic luceat lux vestra coram hominibus vt videant opera vestra bona. Alij sunt tenebrosi: sicut sunt mali subditi qui sepe illuminantur p sacram scripturam: sed tamen nec ipsi illuminant nec aliquem fulgorem emittunt g aliquam bonam vitam sed semper remanent in tenebris ignorantie z male vite. De talibus dicit Genesis.j. Terra autem erat inanis z vacua: z tenebre erāt super faciem abissi ꝛc. Homines enim terreni sunt inanes: quia pleni vanitate, z sunt vacui ab omni opere bono: z habēt tenebras ignorātie. Ista quadruplex differētia tāgitur hic. Nā claritas diuina q illuminat: z nō illuminatur est pater et filius z spūsctūs. De qua dr. Pater clarifica filium tuū vt filius tuus clarificet te. Claritas q illuminat z illuminat fuerunt apti De quib⁹ dicit. Pater manifestaui nomē tuū hoibus quos dedisti mihi de mūdo. Deinde alij illuminant qui z emittūt fulgores bonos z opes: sunt boni auditores q ad p̄dicationē apl̄orū crediderūt de quibus infra dicitur. Nō p his aūt rogo tm̄ sed p eis qui crediturī sunt in me. Alij q semper in tenebris sunt z illuminari non possunt, sunt hostes terreni z mūdani p q bus xp̄s nō rogat q̄diu tales sunt, ideo dicit. Nō p mūdo rogo. Ceteri aūt omissis dicam⁹ tm̄ de prima claritate scz diuina: de qua q̄tuor sūt videnda. Primo qua liter pater clarificat filiū. Scdo qualr filius clarificat patrem. Tertio qualr ipse clarificat suos filios. Quarto qualiter ipsi fideles clarificant christum. B

¶Circa primū notā duz q̄ pr̄ est claritas: est claritas: z spūsctūs ē claritas: tñ sunt oēs vna deitas seu claritas. Pr̄ q̄ filius clarificat: qñ ipm̄ gl̄iose resurgere fecit. Unde Aug.ōr. Uenit hora clarifica filiū tuū tanq̄ si diceret. Uenit hora seminare humilitat̄ fructū nō differas claritat̄. C

¶In xp̄o quidē tres fuerūt substātie que fuere resurrectionē videbant obscure. s. anima, z diuinitas. Caro em̄ videbat obscura ppt̄ mortalitatē. Anima ppter passibilitatē. Deitas videbatur obscura: propterea q̄ paucis fuit manifestata. Sz in resurrectiōe clarificata est caro eius q̄ induit immortalitatē. Alia ei⁹ induit ipassibilitatē: z felicitatē: z diuinitas ei⁹ accepit manifestationē. Tūc enim deus manifestatus est, ex eo q̄ p diuinitatis sue potentiā resurrexit. Scdo filius clarificauit patrē inquātū. s. q̄ i iudea solūmodo notus erat: i toto mūdo manifestū fecit. Unde super illud. Ut filius tuus clarificet te. dicit Aug. ac si diceret xp̄s Resuscita me vt manifestem toti mundo per me. D

¶Filius em̄ toti orbi de patre tria manifestauit. s. notitiā suā. Job.j. Nemo deū vidit vnq̄ nisi vnigenitus q̄ est in sinu pr̄is. Ipse nobis enarrauit miz suā. Luc.vj. Nolite timere pusillus grex: q̄ cōplacuit pr̄i vr̄o dare vobis regnū. Jā igit nō pōt se excusare infidelis si in deum non credit: q̄ toti mūdo manifestata ē nouitia sua. Jā nō pōt desperare aliquis pec tor deo q̄ toti mūdo manifestata est misericordia sua. Jam nullus potest verecūdari, q̄ toti mūdo manifestata est liberalitas sua. Tertio ipsa claritas diuina fideles suos clarificabit q̄ notat cum dr. Sicut dedisti ei potestatē omnis carnis. i. olim hominū aperte totum vt omne q̄ dedisti ei det eis vitā eternā. Hec est autē vita eterna vt cognoscāt te solū verum deū z quē misisti iesum christum. Tunc igitur fideles suos clarificabit quādo eos vita beata glorificabat. E

¶Uitam autem beatā ponit in dei cognitione. Sicut dicit. j. Corinth. xiij. Uidemus nūc p speculū in enigmate, tūc autem facie ad faciem. De hac visione dicit Fulgentius sic. Sicut p speculum vitreū trina nobis visio administrat q̄ nosipsos z ipsum speculū z quicqd̄ presens adest videmus. sic per speculū diuine claritatis et ipsum deū quantū possibile erit creature et nosipsos z cetera omnia vera certa scientia cognoscemus. F

¶Quarto nos deū clarificamus quādo ipsum laudamus. Nos igitur in p̄senti z in futuro deū debemus clarificare z laudare cum operib⁹ nostris, cū sensib⁹ nostris, z cū vocibus nostris. De laude operum sic dicit Aug. i libro de catheziz̄ād rudibus. Quicqd̄ homo fecerit laudabile: i suis factis inuenit deū. Si bene egerit laudabilē inuenit p iustitiā premiorū. Si peccauerit per iustitiam suppliciorum laudabilem inuenit. Si peccator confessus fuerit laudabilem inuenit, p indulgentiā delictorū. De laude sensuum dicit Chrysostomus. in quadam homelia super psal. Oculus deo p̄stat obsequium, si turpia deo videre aspicere. Lingua meretur premium si i dei laudibus occupat. Auditus placebit deo, si se detractionib⁹ nō immiscet. Pedes laudare deū poterūt: si cursum suum ab omni malitia reuocare festināt. Manus benedicunt deū, si rapinis renūciēt z ad misericordia properāt. De laudibus cū voce dicit propheta. Repleatur os meum laude vt cantē gloriam tuam. Et dicit repletur. Ceteros em̄ debemus laudare cū medio ore. i. moderate timētes ne aliquādo inueniatur contrarius z sic erubescamus. In deo autem non sic est Augusti. super psal. Qui debet homo magis laudare q̄ illud quod sic placet vt non possit displicere? Securitas aūt laudis i dei laude est vbi laudatur securus est vbi nō timet ne

de laude erubescat. De laude autez que erit in patria dicit Aug. in libro de ciuitate dei. Ipse est finis desideriorum nrorū: qui sine fine videbitur sine fastidio amabit, sine fatigatione laudabit. Primo dicit sine fine videbitur. Aliquibus secundū natis deus abscondit faciē suam. Deut. xxxij. Abscōdā faciē meā ab eis. Aliquibus ostendit aliquē splendorē faciei suei sicut sanctis viris in presenti vita, vñ propheta. Non fuit ausus petere visionē faciei sue, sed splēdorē. dicēs. Illustra faciem tuā super seruū tuum. Beatis autē apparte ostendit faciem suam. i. Jo. iij. Videbimus eum sicuti est. ¶

¶ Sequitur sine fastidio ambitur: amor carnalis aliquādo habet fastidiū. Ezec. xvj. Facta es quasi meretrix fastidiosa augens pretiū. Aliquādo vertit in odiū sicut patet de Amon et Thamar, vt habetur. i. Reg. xiij. Aliqñ in absinthiū. Prou. v. Nouissima illi⁹ amara q̄si absinthiū. Deus autē amabit cū suauitate, cū delectatiōe, et cū dulcedine. Eccl. xxiij. Qui edunt me adhuc esuriēt et qui bibunt me adhuc sitiēt. Sequitur sine fatigatiōe laudabitur, illa, enim laus fatigationē parere nō poterit, tū quia laudanti erit iocūda multū. ps. Deo nostro iocunda sit laudatio, tū quia illi cui fiet scilicet deo multus erit grata. Vñ deus reprobās sacrificiū carnale approbat et acceptat sacrificiū spūale dicēs p prophetā. Nunqd manducabo carnes thaurorū etc. quasi dicat non. Et subdit: immola deo sacrificiū laudis, et iterum, sacrificiū laudis honorificabit me, ideo quilibet sanct⁹ aliū poterit admonere vt frequenter cantet et sibi dicere illud Esa. xxiij. Bene cane frequēter cāticū vt memoria tui sit: tum qz laus est magno pcio remunerāda. Eccl. xxiij. Qui elucidāt me vitā eternam habebūt.

78 ¶ Eodem sabbato quinte hebdomade. xl. Sermo secundus.

Mea oia tua

sunt, et tua mea sunt. Joā. xvij. Quūis ista ꝓbadixerit xp̄s ad patrē: possunt tñ dici ad matrē. nam oia sua officia de⁹ sibi cōmisit ipsa oia q̄ habuit deo dedit. Si igit oia officia sue dē virgini cōmisit, de⁹ nō incōgrue pōt sibi dicere, oia mea tua sunt. siquidē pater fecit eam thesaurariaz suā filius fecit eaz camerariā suā: spūs scūs fecit eā cellariam suam: tota trinitas fecit eam elemosynariam suam.

¶ Primo igit pater fecit eā thesaurariā suā. Cōmisit em̄ pater sibi thesaurū potētie sue, iuxta illud Eccli. xxiij. Jn hiemē rusalē pax mea, hz aūt aliquis magnum posse in curia alicui⁹ regis, aut ꝓpter parentelā: sicut qñ quis est frater vel filius regis aut ꝓpter gratiā inuentā sicut qñ quis ꝓpter sapiaz et pbitatē inuenit graz apud regē: aut pp obsequia exhibita sicut qñ ds multa fecit i obsequiū regis.

¶ Hic trib⁹ de causis dz maria virgo habere magnū posse in curia celesti. primo ꝓpter parentelā qz est mater regis: et ideo rex nihil dz sibi denegare. Vñ dixit Salomon Bersabee matri sue. iij. Reg. ij. Pete mater mea qs vis: neq; em̄ fas est vt auertā faciē meā. Bersabee interpretat pute⁹ satietatis quidā sunt q̄ habent putei, id est animū suū ꝑfa dei euacuatum: alij qui hñt semiplenū, sed beata virgo habuit plenū et supplenū, et iō fuit pute⁹ satietatis, nō dz igit a filio auerti sed ab eo i oi sua petitiōe exaudiri. Sedo hypothesi annotū et amplius perdita remāsit: ista beata virgo ipsam inuenit. non tantū sibi inuenit: sed etiā pro nobis, imo et pro nobis: qz si peccatores nō fuissem⁹, de⁹ de ipsa carne non assumpsisset: et iō possumus dicere. Redde nobis gratiam quaz inuenisti pro nobis et pro nos.

¶ Tertio hz posse ꝓpter obsequia q̄ regi exhibuit: qz oia opera misericordie si bi impendit: vñ Christus pōt sibi dicere Esuriui et dedisti mihi manducare: sitiui infantē nutriendo. Sitiui et dedisti mihi bibere, tuo lacte virginis me potādo. nudus erā et cooperuisti me, vestimentis tui corpis tribuēdo. Hospes erā et collegisti me nouē mēsib⁹ i tuo vtero me hospitādo. Infirm⁹ erā et visitasti me infantē in necessitatib⁹ subueniēdo. In carcere

eram: et venisti ad me incarceratum i cruce patibulo associando. Secūdo filius ei camerariā suam in suo vtero tanquā thalamo regali quiescendo: decet aūt thalamum regalem esse pulchrum et decētum, et sic regem ibi quiescere. ¶ Uterus igit dē ꝟginis fuit pulchrum illud Cantico. iij. Tota pulchra es amica mea et macula non est in te. Fit em̄ pulchra: qz christus pulcrū fecit vētrem suum, fuit sine macula: qz spūs scūs purificauit ei⁹ mentem et ventrem. ps. Sāctificauit tabernaculum suum altissimus. ¶ Secundo iste thalam⁹ fuit depict⁹ tribus colore, nigro humilitatis, albo puritatis, et rubeo charitatis. Canticoꝝ. i. Nigra sum: ecce nigredo humilitatis, iz formosa: ecce candor puritatis: sicut pelles salomonis que erāt pelles arietū rubricate, ecce rubedo charitatis. Postq̄ thalamus sic fuit pulcher et depict⁹ requieuit ibi dei fili⁹ iuxta illud Luce. i. Virtus altissimi. i. xp̄s qui est dei virtus et dei sapientia: obūbrabit tibi: et bene dicit obumbrabit: quia nisi tibi deus vmbram fecisset in equa quā ipsam carne potuisset. ¶

Deus em̄ est ignis inextinguibilis Heb. xij. Deus noster ignis cōsumēs est. Est lux inaccessibilis. i. Tim. vj. Lucē habitat i lucē inaccessibilem. Est dulcedo ineffabilis. Eccle. xxiij. Spiritus meus super mel dulcis. habēdo igit beata virgo i vtero dei filiū habebat ibi ignem inextinguibilem et lucē inaccessibilem: et dulcedinem ineffabilē, et cum ipsa esset pura creatura, neq; tantū ardorem potuit sufferre: nec tantam lucē conspicere, nec tantam dulcedinem sustinere nisi se sibi obūbrasset: ignis diuin⁹ se sibi obumbrabit: qz inter sponsam beate Marie corpus assumptum fuit, et sic tantuz ardorem sustinere potuit sicut homo aliqñ inter se et ignem posuit aliqd mediū. Lux diuina sibi se obumbrabit quādo carni terrene se vniuit: et sic beata virgo lucē in testa tāq̄ i laterna vidēre potuit dulcedo diuia se sibi obūbrando: quam tantā dulcedinē carnis velamē sustinere posset. Recipsa tantam dulcedinē sustinere potuit velut si aliquis aliquem bonum melle aliquo extrinseco velaret, ne tātā dulcedinem sentiret. Tertio spiritussanct⁹ fecit eā cellariā suam. iuxta illud Canti. ij. Introduxit me rex in cellā vinariā. Unde ipsa dicitur crater et aque ductus. Dicit em̄ crater qz vinū spūssancti nobis infudit. Cantico. vij. Umbilicus tuus crater tornatilis nunq̄ egens poculis. Est enim crater qz semp infundit, est tornatilis, qz semper circuit: et iterū ad primum redit et nunq̄ indiget poculis: qz q̄tumcūq; influat, nunq̄ th deficit. Est etiā aqueduct⁹ iuxta illud. Eccli. xxiij. Ego quasi aqueductus exiui de paradiso. ¶

¶ Per ipsam em̄ tanq̄ per aq̄ductū fluūt aque gratiarū in campum viridarium: et ortū habet campū viridarium et ortum i quo influit a qua gratiarum: iuxta illud. Canti. iij. Fons ortoꝝ, puteus aquarū viuentiū: que fluūt impetu de libano: ortus beate ꝟginis sunt boni et sibi deuotit suos sensus claudūt, ne ad illicita dirigātur. Jn istis ortuꝝ florēs virtutū: sed tamen crescere non possunt nisi ab isto aq̄ductu virginis fluat in eis fons gratiarū: iō dicit fons ortoꝝ. Campi sunt peccatores in quib⁹ nō est aliqua clausura sensuū et in q̄b⁹ armen̄t flores et herbe virtutū, et bonoꝝ operū. Sz si ad beatā ꝟginē conuertant: mox ab isto aq̄ductū fluēt in eos aque viuētes que omnia arida et mortua viuificabūt: et iō dr pute⁹ aquarū vi. que fluūt p viridariū beate virginis sunt dē qui sunt in pria in q̄bus ipsa spaciat mō spaciat inter rosas martyrū: mō inter lilia virginū, mō inter violas cōfessoꝝ. Jn isto viridario fluūt aque spūssancti: ab isto cānali impetu vehementi: iō subdit: que fluūt impetu de libano. Ad hoc aūt q̄ aq̄ cū impetu fluant, tria requirunt. s. q̄ veniant ab alto, q̄ fluant in abundantia, et q̄ nulla inueniāt resistētia. Aque igit spūs sancti et gre q̄ fluūt in beatis cū impetu vadūt: tū qz fluūt a mōte altissimo trinitatis, tū qz fluūt in abūdātia marie plenitudinis: tñ qz in beatis nullū inueniūt obstaculū alicui⁹ venialis peccati: nec ēt mortalis. Quarto tota trinitas eleemosynaria sua fecit: oēs em̄ eleemosyne q̄ de celo fluūt per suas man⁹ trāseūt: ipsa āt tāq̄ bona eleemosynaria defendit oppressos pascit famelitos, et vestit nudos xō si

de muliere forti. puer. vlt. Dedit predaz domesticis suis ⁊ cibaria ancillis suis: ⁊ fecit. Oēs domestici ei⁹ vestiti duplicib⁹. ℣ CSue em q̄dā oppressi diabolo, carne ⁊ mundo: sed ista domesticis suis. i. sibi deuotis tales hostes dat n predā, ⁊ facit eos de ipsis habere victoriā, ⁊ hoc ē qō ōr. Dedit predā domesticis suis. Sūt etiā q̄dā fameltici quos nutrit cibo spūalino ōr. Et cibaria ancillis suis. Eodem sūt cibo alias q̄ sunt ancille sue nutrit q̄ ipsa nutrit, iuxta illō Cañ. v. Cōedi fauū cū melle meo bibi vinū cū lacte meo ⁊c. ℣ CPer fauū in quo est cera ⁊ mel intelligit xp̄s in quo est cera humanitatis. et mel diuinitatis, ipa igit comedit fauū cū melle: qr summe delectat in visiōe hūanitatis, ⁊ in cōtēplatiōe diuinitatis. Isto ei do nos pascit qñ gr̄am nobis infundit p quā delectamur i hūanitate ⁊ diuinitate xp̄i. Deide subditur. Bibi vinum meum cū lacte meo tūc vinū cū lacte bibit, qñ spūsctūs ei⁹ mētē pfundit vino spūalis leticie: ⁊ ei⁹ carnē lacte p̄gialis mūdicie. Isto potu ēt nos potat, qñ nos facit hr̄e vinū nouū dulcitatis i mēte ⁊ lac puritatis in carne. ℟ CQue aūt sunt eleemosynarie dat nobis, ipa ōr. Eccl. xviij. Ego, mr̄ pulchre dilectiōis et timoris: ⁊ agnitiōis: ⁊ scē spei. Ipa ei frēs dos i amore dei vocat iō ōr. Ego mr̄ pulchre dilectiōis. Ipa p̄sumptuosos humilat: iō ōr. Et timor̄ ipa ignaros sapia diuina illustrat iō ōr. Et agnitiōis. Ipsa pusillanimes ad spēm venie reuocat, iō subdit. Et scē spei. ℣ CSūt ēt q̄dā nudi q̄s ipa vestit duplici vestimēto: iō ōr, oēs domestici ei⁹. i. deuoti ei⁹ vestiti duplicibus: illud duplex vestimētū est de q̄ ibidē ōr. Byssus ⁊ purpura indumētū ei⁹. Per byssum q̄ est cādida intelligit mundicia carnis. Per purpurā q̄ est rubicūda intelligit charitatis feruor. Tūc igit suos devotos vestit duplicib⁹ qñ dat mūdiciā in carne ⁊ feruentem amorē in mēte. Secūdo omnia q̄ fuerūt matris: fuerunt filij: ideo dicit. filius. Et tua mea sunt. ℣ CIn matre q̄dā tria fuerūt. s. spūs anima ⁊ corp⁹, iuxta illō. j. The. v. Ipse em̄ de⁹ pacis sanctificet vos p̄fota, vt integer spūs vester ⁊ aia ⁊ corpus sine q̄rela in aduētū dñi nr̄i iesu xp̄i seruet. Iste tria btā virgo dedit filio suo: ⁊ iō p̄t sibi dicere filij verbū ppositū, ⁊ tua mea sunt. Nā corp⁹ ⁊ vterū suū sibi dedit ad habitādū. Aiam suā alex p̄ amorē vnuit ⁊ quodāmodo vnā fecit. Spūs suū diuinitatē xp̄i indissolubiliter coniunxit. ℣ CVirgo em̄ beata, fuit dom⁹ dei, in qua fuerūt tria solaria predicta. Spiritus qui est solariū superius. Anima que est solarium medium: ⁊ corpus quod est solariū inferi⁹. De his trib⁹ solarijs hui⁹ dom⁹ dicit Cantic. vij. Ferculū fecit sibi rex Salomon de lignis libani columnas ei⁹ fecit argenteas reclinatoriū aureū, ascēsum purpureū: media charitate construit. Ferculū ōr vas escarū: ⁊ signat beatā virginē in cui⁹ vtero rex noue mēsā⁹ se pauit. Et fuit de lignis libani, que sunt imputribilia: qr ipsa fuit incorrupta. Solariū igit infimū fuit ei⁹ corp⁹ sine vtero in quo christ⁹ requieuit: ⁊ hoc est quod dicit reclinatoriū aureū. Eius enim corpus fuit aureū: qr oīo incorruptū: ⁊ fuit subnixū columnis argenteis: ita q̄ nūq̄ cadere potuit per peccatū. De istis columnis. dicit. Prouer. j. Sapientia edificauit sibi domū, excidit colūnas septem. i. septem dona spiritussancti. Uel septem colūne sunt, septem virtutes: scz theologie ⁊ quatuor politice. Solariū mediū est ei⁹ anima in qua christ⁹ habitauit per amorē. De qua dicit. Media charitate constrauit. Eius em̄ aia intantū charitate fuit plena: qō tota fuit in amorem conversa. O

℣ CSicut enim ferrū missum in ignem totū factū est ignis, sic aia marie tota facta est charitas. i. charitate succēsa: qr tota fuit ex amore lāguida. Cā. ij. Nūciat dilecto qr amore lāgueo: qr tota fuit liq̄facta. Cāntico. v. Alia mea liq̄facta est vt dilectus me⁹ locut⁹ est. Quia tota fuit p̄ amore vulnerata. Unō ōr. Spōsa vulnerata charitate ego sum. Solariū superi⁹, est eius spūs: in quo xp̄s habitauit per inseparabilē vnionē: iō ōr. Ascēsus purpureū. Color purpure⁹ est igne⁹, sanguine⁹ ⁊ rubicūd⁹. Ei⁹ igitur spūs fuit rubicūd⁹ sine purpureus. Tum qr fuit celesti desiderio inflāmatus. Tum qr fuit in xp̄i passione

dolis gladio cruentatus. Tum qr fuit ardentissime dei repletus.

℣ Dominica in ramis palmarum.

℣ Sermo primus.

Cum appropinquasset iesus hierosolymis, ⁊ venisset bethphage ad montem oliueti. Matth. xxj. Tota continentia huius euāgelij comprehenditur quatuor obsequijs que xp̄o fuerunt exhibita. Quorum primum fuit exhibita discipulis. Secūdū a iumentis. Tertiū a turbis. Quartū a pueris. ℣ Primum igitur obsequiū fuit exhibitū discipulis. Sciens enim iesus q̄ appropinquaret tempus sue passionis: appropere loco voluit passionis vt dicit hic. Et cum venisset bethphage que est vicus sacerdotum in monte oliueti de discipulos misit in hierusalem. Duos dicit duo discipuli p̄m quos dam fuerūt petrus ⁊ philippus quos misit binos propter fraternam societatem. Ecclia. Uelut̄ est duos esse simul q̄ vnum. Non propter verbi auctoritatem. Deuteronomij. xix. In ore duorum vel trium testium stat omne verbū, Tum propter geminām charitatem: dei. s. ⁊ proximi. Tūc dicit eis. Ite in castellum q̄ contra vos est, videbitis ple positum. Et non vocat hierusalē ciuitatem quia non erat ibi ciuium vnitas, sed multiplex discordia inter eos: erat autem eam castellum, quia munierat armis malitie contra christi prēdicationem. Iussit autem eis vt adducerent asinam ⁊ pullum: ⁊ si quis aliquid eis diceret, responderent ei: quia dominus his opus habet. Non dixit eis, dicite quia dominus meus: sed dominus vniuersaliter: quia sicut dicit Chrysostomus ibidem. Ego sum dominus omnium, non solū illorum qui mihi subiecti sunt: sed etiam illorum qui mihi contrarij sunt. Sunt enim mei ex conditione ⁊ voluntate, peccatores autem mei sunt cōditione: voluntate autē diaboli. Idem etiam. Chrysost. dicit quod dominus iumentorū non permisisset, nisi per sonē ignote eas accepissent, nisi spiritus christi presentisset qui cor ipsius domini preparasset: ⁊ sic quandoq̄ discipuli asinam ⁊ pullum ad christum adduxerunt. Secundum obsequiū fuit sibi exhibitum a iumentis. Uolēs igitur xp̄s impliere propheti Zacha. ix. dicentis. Ecce rex tuus venit tibi mansuetus. Fecit sibi adduci asinā ⁊ pullū. Dicit em̄ q̄ hierusalem quedā asina communis seruabatur pro pauperibus ad portādum aquā cum ciuitas esset in alto ⁊ haberet aq̄ penuriā ⁊ propter alia opera necessaria. Et erat ante domū alicuius ligata ⁊ qui indigebāt tenebantur illo die ad locū eam reducere ⁊ pabulum sibi dare pullusq̄ ē pro hoc eodem opere nutriebatur. Quidam autem dicunt q̄ xp̄s nō sedit super vtrūq̄ iumētū: sed tantū super pullum. Unde ⁊ ceteri euāgeliste non faciunt mētionē nisi de pullo: ⁊ maxime quia brevis vita erat: ⁊ ideo sessione vtriusq̄ iumenti nō digebat. Alij dicūt q̄ primo sedit supra pullū: sed qr lasciuus erat ⁊ viam retā non tenebat eū descendere fecerunt ⁊ super asinā eū posuerunt. Sed cuz ista sessio sup iumenta non fieret propter aliquam necessitatē: sed tantū propter mysticā significationem: non videtur aliqō inconueniēs dicere: quia licet via brevis esset, christus tamē super vtrūq̄ sederevolut. Primo sup asinā: postea super pullum, vt significaret q̄ vtrūq̄ populū ad fidem suā debebat adducere ⁊ vtrūq̄ ad fidem coniungere. Quod impletum fuit in primitiua ecclesia qñ multitudo iudeorum ad fidē conuersa est. Istud tamē maxime in vltimis fiet temporib⁹: qñ plebs iudaica conuertet. Per asinam enim intelligitur plebs iudeorū: q̄ fuit mater gētium ⁊ edomita multitudine preceptorū. Per pullū vere intelligit populū gentilium, liber ⁊ lasciu⁹: nec nullus ceterorū frenum imposuit correctionis. Tertium obsequiū, fuit sibi exhibitū a turbis: qr quidam eorū sternebant in via vestimēta sua, quidam ramos palmarū: ⁊ ista faciebant. Tū. propter reuerentiam quaz habebant ad ipm. Tum ppter miracula q̄ faciebat: ⁊ maxime propter suscitationē lazari: sicut dicit Joannis. xj. Tum etiaz vt iumenta leni⁹ ⁊ sine lesione incederēt.

Quartū obsequium fuit sibi exhibitum a pueris q̄ clamabāt. Osanna filio dauid, benedictus ⁊c. Unde dicit infra. Uidentes aūt principes sacerdotū pueros clamātes in tēplo. Osanna filio dauid. Zpsi em̄ pueri em̄ cetere turbe q̄ antecedebāt ⁊ q̄ sequebant, cū laudibus ⁊ cānticis xp̄z vsq; in templū dedurerunt. Et cum quidam ex phariseis dicerent christo sicut habet Luc. xvij. vt ipos tacere faceret: respondit. Dico vobis q̄ si tacuerint lapides clamabunt. ℂ

℣ Supradicta quatuor obsequia, a nobis xp̄o sunt exhibēda. Primū pertinet ad predicatores. Secundū ad penitentes. Tertiū ad actiuos. Quartū ad cōtēplatiuos. Primū em̄ obsequiū exhibitum fuit a discipulis, qui asinam ⁊ pullū adduxerūt. Isti sunt p̄dicatores q̄ bestias id est peccatores bestiales, debēt suis p̄dicationib⁹ conuertere ad dominū ⁊ ad christum adducere, ⁊ sicilli qui erāt brutales fiunt rationales. Peccator em̄ vere bestialis est. Nam bestia super terrā respicit. Tales sunt auari, qui sup terrā respiciūt. p̄s. Oculos suos fla. de. in terrā. Bestia vna femina nō est cōtenta, sz plures inuadit. Tales sunt luxuriosi, q̄ propria vroze nō, sunt cōtenti. Hiere. v. Unusquisq; ad vrozē proximi hinniebat. Et ibidē. Equi amatores in femīas ⁊ emissarij facti sunt. Bestia ēt non regit rōne. Tales sunt superbi, qui non regunt rōne, sz ppria voluntate: dicētes illud Sap. ij. Opprimam⁹ pauperē iustū ⁊c. Sit autem fortitudo nostra lex iniustitie. Quando aūtē peccator conuertitur ad deum: tunc ille q̄ erat bestialis efficit rōnalis. De talibus dicit. j. Cor. vj. Qui habent vrozes, tanq̄ nō habentes sint: ⁊ q̄ vruntur hoc mundo tanq̄ non vtant: ⁊ q̄ gaudent tanq̄ non gaudentes. Ille hz vrozem tanq̄ nō habens: qui ea vtitur non ad voluptatis explectionē, sed ad filiorū procreationē. Ille hoc mundo vtitur tanq̄ non vtat, qui diuitias retinet: non ad vanitatē, sed ad necessitatē ⁊ ad pauperū sustentationē. Ille gaudet tanq̄ nō gaudeat: qui inter prospera nō effert inelationē: sed humiliter recognoscit suaz conditionem. ℣

℣ Secundum obsequiū xp̄o fuit exhibitū a iumentis que ipsum sessorē habuerunt. Isti sūt penitētes: qui si habuerint aliqñ sessorē diabolū: mō debent habere sessorem christum: scz vt ratio subijciat deo, ⁊ caro subijciatur rationi, ⁊ ratio dominetur carni: ⁊ tunc est pax in domo anime. Dicit em̄ Augustinus super p̄s. q̄ aliqñ in domo maritus ⁊ vroz aduersūz se dissentiunt ⁊ tunc est ibi pugna ⁊ labor molestus. Si aūt maritus vincat ⁊ vroz dominet tūc est ibi pax, sed peruersa. Si vero vroz subijcit ⁊ maritus dominat: tūc est ibi pax recta. Pōt etiā ad. iij. quartuz, quando. s. vir et mulier bene cōueniunt, nec in aliquib⁹ vroz honestis resistit viro nec vir vrozi: sz mutua pace gaudēt: tunc est pax optima ⁊ perfecta. Uox sicut ibidē Augustin⁹ dicit. Caro est, vir aūt rō. Zn presenti autē vita, iste vir ⁊ vroz valde dissentiūt. Iurta illud Gala. v. Caro em̄ cōcupiscit aduersus spiritū et spiritus aduersus carnē, hec ei sibijnuicē aduersant. Et isto mō in sanctis viris est labor molestus. Qñ autem caro dominantur ⁊ ratio subijcit: tūc, in domo aie, est pax peruersa: ideo dicit Bern̄. Domina ancillari ⁊ ancillam dominari, magna abusio est. Qñ vo caro subiicitur rōni ⁊ rō deo: tūc in domo anime pax est recta. Taliter caruem suā subijciebat apostol⁹. j. Cor. ix. dicens. Castigo corpus meum. ⁊ in ser. re. Augu. vbi supra. Expedit inferius subiici superiori. Agnosce ord nē: quere pacē: tu deo: tibi caro: tu maiori: minori tibi: seruias tu ei q̄ fecit te vt tibi seruiat quod factum est ꝓpter te. Perfectissima aūt pax est qñ nec ꝓpius carni, nec caro spiritui resistit: sed quicq̄d vult spūs, vult ⁊ caro ⁊ ecōuerso, ⁊ illud est in patria. Iurta illud Esa. xxxij. Sedebit ppls meus in pulchritudine pacis: in tabernaculis fiducie in requie opulentie. ℰ

℣ Tertiū obsequiū fuit xp̄o exhibitum a turbis: quia in via strauerūt vestimenta ramos oliuarū ⁊ palmarū. Et illud pertinet ad actiuos. Quoꝝ q̄dā sunt incipientes, quidā ꝓficientes: q̄dā perfecti: ⁊ q̄dā ꝓseuerātes. Ad incipientes pertinet grās mie. Et isti significant per illos q̄ sternebāt xp̄o ramos oliarū. Per oleū enim misericordia intelligitur, qz oleū mis interpretatur. Dicit em̄ ibi glos. Oliua lucis ministra est: ⁊ laborum ⁊ dolorum solatiū est: eminet ceteris liquoribus. ℱ

℣ Ex quibus hbis habet q̄ ipsa eleemosyna vz homini in vita: qz dolorē ⁊ vulnus peccati sanat: iō dr q̄ est dolorū solamē. Ualet i morte, qz ad instar lucerne viā aie demōstrat, ne in tenebris mortis incidat: iō dr q̄ est lucis ministra. Ualet ētiā post mortē: qz aiam sursuz leuat: iō dr q̄ excellit cunctos liquores. Ista tria ponit raphael angelus. Thob. iij. Eleemosyna a morte liberat: ⁊ ipsa est que purgat peccata, ⁊ facit inuenire vitā eternā. Ad ꝓficientes. s. q̄ ꝓficiūt de hlute in virtutē pertinet exhibere alijs exēpla hlutum ⁊ bonorū operationē. Isti significant per illos qui vestimēta sua in via sternebant. Uestimenta anime diuersorū colorum sunt varietates diuersarū virtutū. ℊ

Qñ charitas ibi ponit colorē aureum humilitas nigrū, puritas albū, meditatio passionis xp̄i rubeū: contemplatio recte intentionis viridem. De istis varietatibus dr i p̄s. Astitit regina a dextris tuis ⁊c. Tunc igitur ista vestimenta virtutum in via sternimus qñ ea alijs in exemplum ꝓbem⁹. Cesarius. Benedicta deo anima illa: cui⁹ hūilitas alterius ꝓfundit superbiā, cui⁹ patiētia primi extinguit iram, cui⁹ obediētia pigriciā alteri⁹ increpat: cuius feruor inertiā alieni corpus excitat: qui proximi sui turbatū precordiū cordis, gr̄a consolationis atq; illuminationis illuminat. Ad perfectos et perseuerantes ptinet semp in ope dei cōmanere. Isti significant per illos qui sternebāt in via ramos palmarū. Palma dicit q̄ viret in vere, in autūno, in estate et in hyeme. Tales in seruitio debēt semp manere ⁊ florere in vere iuuentutis, in autumno senectutis, in estate ꝓsperitatis p temperantiā, in hyeme aduersitatis per patientiā. Quartū obsequiū fuit xp̄o exhibitū a pueris ⁊ a turbis qui eū laudabāt dicētes. Osanna filio dauid. Osanna ē est q̄ salua obsecro. Et illud ꝓtinet ad cōtēplatiuos: q̄ debēt insistere laudibus diuinis ⁊ orationibus deuotis. ℌ

℣ Tunc aūt oro est deuota ⁊ deo grata qñ hz tria. primo qñ a fernore cordis est emissa. Et hoc notat cū dr. Clamabant. Intensum em̄ desiderium animi est magn⁹ clamor in auribus dei. De isto clamore dr Exo. xi. ij. Quid fiducia. Et hoc notat cū dixerūt. Filio dauid. Magnā em̄ fiduciā ⁊ spē de nostra salute hr̄e debem⁹ et possum⁹ qñ ipm esset frater noster nostrū et de nostra natura ꝓgenitū cōsideram⁹. Ber. Puto qz me iam spernere nō poterit os ex ossib⁹ meis, ⁊ caro de carne mea. Tertio qñ petunt digna. s. illa q̄ sunt ad salutē eternā qō notat cū dr. Osanna i excelsis. i. non petim⁹ salutē in infimis: sz maxime salutem petimus in excelsis.

8. ℂ Eadē die dñica in ramis. Ser. ij.

Plurima aūt

turba strauerunt vestimenta sua in via. Hodie sancta mater ecclesia duas ꝓcessiones recolit: Prima fuit que iudei christū a mōte oliueti vsq; hierusalē cum ramis oliuarum ⁊ palmarum ⁊ magnis canticis associauerunt. Et ista processio fuit magne reuerentie ⁊ honoris. Et istā representat ecclesia in euāgelio hodierno. Scōa fuit que idem iudei christum a hierusalē vsq; ad mōtem oliueti cum magnis opprobrijs ⁊ irrisiōnibus dedurerūt. Et ista fuit processio magne ignominie et doloris. Et istam representat in passione que recitatur hodie.

A ℂ Circa primam processionē quatuor sunt videnda. Primo a quibus ista ꝓcessio facta sit. Quia non est facta a magnis et diuitibus sed a pueris ⁊ pauperibus. Unde dr. Plurima autē turba strauerunt vestimenta sua in via. Imo quādo pauperes ⁊ humiles hodie christū suscepерunt: ⁊ processionaliter deducebāt. Pharisei ⁊ principes sacerdotū eī mortē tractabant. Simplices em̄ ⁊ pauperes xp̄o adherebant: diuites vero ⁊ potētes xp̄z fugiebant. Unde xp̄s de oibus diuitib⁹ vnū solū habuit amicum scz zacheū. De quo habet Luc. xix. De oibus potētib⁹ vnū scz cēturionē de q̄ habet Mat. viij. De oibus sapientibus vnū scz. Nichodemū: ō quo dr Joh. iij. Uñ apls. j. Cor. j. Uidete vocationē vestrā fratres qz nō

j. Videte vocationē vestrā fratres q̄ nō multi sapientes ſm carnē: nō multi potentes: nō multi nobiles: ſz q̄ stulta sunt mūdi elegit de⁹ vt cōfundat sapientes ꝛc. ¶ Secoo videndū est quare xp̄s vadēs ad mortē tantū honorē voluit accipere cum alias honorē regni respuerit: sicut patet Jo. vj. Ad quod dicendū q̄ hoc: ideo fecit vt ille q̄ in magnis honoribus cōstitutus est: dz memoriā mortis, hr̄e si nō vult superbire. Si em̄ q̄s magnas diuitias hz cogitet q̄ vadit ad mortē: ꝛ q̄ de oibus suis diuitijs nihil p̄ter cilicium vel saccum portabit secū. Un̄ dicebat Job q̄ fuerat rex magnus Job. xvj. Saccū cōsui super cutē meā ꝛ operui cinere carnē meā. Itē eiusdē. j. Nudus egressus sum de vtero matris mee, et nud⁹ reuertar ꝛc. Si q̄s etiā est in magnis honorib⁹ cōstitut⁹: cogit ꝛ q̄ vadit ad mortē: vbi si erat i gradu suprēmo: ponet in loco infimo. i. sub terra. Si a sc̄ēderat sup alios eis imperādo: serpētes ꝛ bestie sup foueā ei⁹ asc̄endent eā calcādo. Ecc. x. Cū ei mortuo hō hereditabit serpēs bestias ꝛ vermes. Si alios vel aliq̄ tenet corp⁹ suū in deliciis diuersis: ipm delicate nutriēdo: diuersis coloribus faciē depigēdo: p̄ciosis ꝛ diuersis muratorijs ornādo: voluptates carnis exercēdo: cogitet q̄ vadit ad mortē vbi vermes corp⁹ suū tam delicate nutritū comedēt ꝛ lacerabūt Job. xxj. viscera ei⁹ plena sūt adipe ꝛ medullis ossa illius irrigant: ꝛ th̄ in puluem dormient et vermes operient eos. ¶

¶ Tertio videndū est q̄re xp̄s tāto honore sibi exhibito lachrymas voluit immiscere. Dicit em̄. Luc. xix. Qui cū duceret cū tanto honore hierl'm: videns ciuitatem fleuit sup illā. Qō quidē xp̄s fecit vt oñderet q̄ oia gaudia ꝛ honorabilia huiꝰ mūdi lachrymis ꝛ doloribus sunt ad mixta. In celo q̄dē sunt oia pura. In mūdo oia mixta. In inferno oia feculenta Un̄. Aug. in li. de ciui. dei. lib. xxij. capō. xxx. in p̄sona dei ponit octo puriss̄ima q̄ sunt in celo dicēs, Quid est aliud ero illoꝝ dñs nisi ero eis oia quecūq̄ desiderant: scz vita sal⁹ victus: copia: glia: honor: ꝛ pax: ꝛ oia bona. Ista oia in celo pura sunt in mūdo mixta i inferno feculenta: ꝛ vt oia illa possimus melius videre singula p̄curram⁹. Vita put est in mūdo est mixta: q̄ ibi est: vita ꝛ mors. Prout est in inferno est feculēta: q̄ nō est nisi sola mors sine vita. Salus put est i celo pura est: q̄ ibi est sal⁹ sine egritudine. Prout est in mundo ē mixta q̄ est sal⁹ ꝛ egritudo: put est in inferno est feculēta: q̄ ibi est egritudo sine sanitate Uictus. i. satietas put est i celo est pura: quia ibi est satietas sine esurie. Prout est in mūdo est mixta q̄ ibi est esuries ꝛ satietas: put est in inferno est feculēta q̄ ibi est esuries sine satietate. Copia. i. diuitie put sunt i celo sunt pure: q̄ ibi sunt diuitie sine pauptate. Prout sūt mixte sunt in mūdo: q̄ ibi sunt diuitie et pauptas. Prout sunt in inferno sunt feculēte: q̄ ibi est sola pauptas sine diuitijs. Glia. i. pulchritudo put est i celo ē pura q̄ ibi pulchritudo sine deformitate: put est i mūdo ē mixta q̄ ibi ē pulchritudo ꝛ deformitas: put est i inferno est feculēta: q̄ ibi ē deformitas sine pulchritudine. Honor prout est i celo est pur⁹ q̄ ibi est honor sine indignitate. Prout est in mundo est mixtus: q̄ est honor ꝛ indignitas. Prout est i inferno est feculent⁹: q̄ ibi est dedec⁹ sine honore. Pax put ē pura, ē in celo: q̄ ibi est pax sine pugna. Prout est i mūdo est mixta: q̄ est ibi pax ꝛ pugna: put est in inferno est feculenta: q̄ ibi est pugna sine pace. Oia bona put sunt pura sunt in celo: q̄ ibi sunt oia sine aliquo malo. Prout sunt in mūdo sunt mixta: q̄ ibi sunt bona ꝛ mala. Prout sunt in inferno sunt feculenta: q̄ ibi sunt mala ꝛ nulla bona. Propter illa significanda dicit ppheta. Calix in manu domini vini meri plenus mixto: et inclinauit ex hoc in hoc: verūtamē fex ei⁹ nō ē exsuncta. ¶

¶ Ex q̄b⁹ verbis habet̄: q̄ dñs hz tres calices. Un⁹ est plen⁹ vino mero: iste est celū. Iste em̄ est calix plen⁹ vita: sanitate: satietate: diuitijs: pulchritudine: honore: pace: ꝛ omnib⁹ bonis. Alt⁹ calix est plen⁹ mixto: ꝛ iste est mūdus. Iste enim calix est plenus cū vita cū morte: cū sanitate cū egritudine. satietate esurie: diuitijs pauptate: cū pulchritudine deformitate: honore ignominia pace pugna, bōis ꝛ malis. Tertⁱ calix est infern⁹: ꝛ iste est

plenus fecē. Et em̄ plen⁹ morte, egritudine. esurie, pauptate, deformitate, dedecore, ignominia, pugna: et oibus malis. Quarto videndū ē quare xp̄s noluit sup equū sedere sed super asinā. Quod ideo fecit ad mnēdū q̄ nō sedet in cor dibus superboꝝ: sed humiliū ꝛ māsuetoꝝ. Chry. Non sedit christus in curru aureo pret̄iosa purpura fulgēs nō ascendit super ferocem equū discordie amatorem et litis: sed super asinam tranquillitatis ꝛ pacis amicam. Per equum igit̄ superbus: per asinam humilis designatur. Equus enim si tangitur recalcitrat asinus si tangit mansuete moratur. Sic superbi si reprehenduntur impatiēter ferunt mansuete patienter audiūt. Quedā animalia sunt que nō permittūt se tāgi: siue q̄ arrogātia sunt sicut equus et leo. Siue quia nimis siluestria sunt ꝛ domesticari non p̄nt vt lupus. Siue q̄ pungūt cauda: vt erichus. ¶

¶ Tria gña hoim sunt q̄ nolūt reprehēdi. Primi sūt superbi. Isti sunt sicut equus vel leo qui dedignantur tāgi vel reprehendi. Heb. xij. Bestia q̄ tetigerit montē lapidabit. Eccl'. xlij. Dines iniuste egit ꝛ fremebit: pauper autē iuste tacebit. Alij sunt in maluz induratī qui instar lupi nō possunt domesticari nec ad bonum induci. Eccl'. j. peruersi difficile corriguntur: tales nolūt corripi. Ecc. xxxij. P cōtrho mo vitabit correctionē. Tertij sunt homines astuti q̄ si tanguntur. i. arguuntur statim sicut ericius p excusationes multiplices se abscondūt cū th̄ dicat Prouer. xvij. Qui abscōdit scelera sua nō dirigetur tales, et pungūt qui reprehendentes odiūt. Amos. v. Odio habuerunt corripientē. ¶ Circa scōam processionē duo sunt cōsiderāda: vnū est quod in magna illa processione fuit magna pluralitatē varietas. Quidam fuerunt ibi boni quidam mali. Bonorum autem fuerunt tres dñe. Quidā enim fuerunt boni qui postea fuerūt mali: sed th̄ postea recuperauerunt bonitatem: sicut. j. apli q̄ fidē pdiderūt sed postea recuperauerūt. Alij fuerūt boni q̄ facti fuerūt mali ꝛ nūq̄ recuperauerūt bonitatē: sic iudas. Alij fuerunt boni q̄ semp̄ seruauerunt bonitatē, sic btā virgo. Malorū autē due fuerunt dñe Quidā ei fuerūt mali q̄ postea facti sunt boni: sicut latro a dextris ꝛ longin⁹. Alij fuerūt mali q̄ semp̄ in sua malicia p̄seuerauerunt: sic: latro a sinistris: ꝛ iudei q̄ xp̄m crucifixerunt. ¶

¶ Ab illa p̄cessione q̄dā fugerūt corde ꝛ corpore: sicut apli q̄ corpal'r ipm reliq̄runt ꝛ fidē pdiderūt. Alij fugerūt corde sed nō corpore vt Maria magdalena et cetere mulieres q̄ iuxta crucē corpal'r steterūt: ſz tamē fidē p̄diderūt ꝛ amiserūt. Alij fugerūt corpe ſz nō corde: sicut credit de iacobo fratre dñi: de quo ōt Hier. in lib. de viris illustribus q̄ in passione dñi votū vouit se nō comesturū donec videret christū resurgentē. Unde ergo oēs ille fidē de resurrectione habuit: ꝛ timore mortis fugit corpore ſz corde stetit. Alij sunt q̄ nō fugerūt nec corde nec corpore: sicut virgo beata q̄ iuxta crucē stetit ꝛ fidē integraliter seruauit. ¶

¶ Secundū q̄ in ista p̄cessione ostēdit est in iudeis magna voluntatis mutabilitas. In prima p̄cessione fecerūt iudei sibi ser magnos honores. In scōa fecerunt sibi ser magna vituperia ꝛ cōfusiones. Nā in prima cū magna reuerentia ꝛ deuotione ipm sup asellū posuerunt. In secunda cū magna ignominia in patibulo affixerāt. In primo vestimēta sua in via strauerūt. In scōa ipm vestimentis ppriis expoliauerunt. In prima cū ramis olivarū ꝛ palmarū sibi obuiā processerūt. In scōa spinas acutissimas ei⁹ capiti inseruerūt. In prima appellauerūt eū regē vt h̄t Joh. xij. In secunda negauerūt eū esse regē dicētes: nō habem⁹ regē nisi cesarē. In prima appellauerunt eū saluatorē dicētes. Osanna. i. salua obsecro. In scōda negauerūt eū esse saluatorē: q̄ etiā seipsum saluare nō poterat: dicētes alios saluos fecit, seipsum saluare nō potest In prima dixerunt ipsum esse benedictū ꝛ in nomine patris venisse in mūdū dicētes. Benedict⁹ q̄ venit in nomine dñi. In scōa dixerunt ipm esse malefactorem ꝛ crucipatibulo affigendū: dicentes: si non esset hic malefactor non tibi tradidissemus eum. tolle tolle crucifige eū: ecce quanta instabilitas fuit in istis: q̄ quem tantus hono

trauerunt: postmodum statim ignominiose tractauerunt.

81 ¶ Feria secunda ferte hebdo.xl.

Sermo.j.

Exaltat⁹ fue ro a terra omnia trahã ad meipsum Joã.xij. Christus vocat hic exaltationẽ suaz passionem sicut euãgelista exponit dicens. hoc autem dicebat significans qua morte esset moriturus. Secũdum enim Chrỹ. dicẽdo omnia trahaam. plus dicit quam si dixisset resurgã. si eñ dixisset tantum resurgam significasset resurrectionem sed non tractionem. dicendo vero trahaam. vtrunqz innuit quia nõ posset trahere nisi resurgeret. hoc autem quod dicit omnia trahaam tribus modis exponitur secundum Aug. primo vt hoc non intelligatur quantum ad vniuersitatem omnium hominum. quia non omnes sunt tracti. sed quantum ad integritatem nature, sez spiritus animã z corpus. Trahit enim spiritum ibi dando vere fidei agnitionem. Trahit animam p gratie infusionem. trahit corpus per beatã resurrectionem. Uel hoc quod dicit omnia refertur ad omnia predestinata ad salutez vel refertur ad omnia genera hominum. quia de omnibus generibus hominũ alii qui sunt tracti, sez de omnib⁹ linguis. de oibus ritibus. de oib⁹ gradibus. In verbis aũt p̃missis duo ponunt. Primo igit ponitur genus passionis. cũ dr, si exaltatus fuero a terra. Scõo fructꝰ passionis: cum dr, omnia trahã ad me ipsum. A

¶ Circa primũ notandum q̃ christus noluit mori in aliqua domo, nec sub aliquo tecto: sz i aere voluit exaltari triplici rõne. Primo quidem quia aer est elementuz cõe. põt eñ homo hr̃e ppriã terram vel ppriã aquam vel propriũ ignem. Aerez vero propriuz nemo hr̃e potest. Scõo qr est elementũ medium inter celum z terrã. Tertio qr est elementũ immũdũ ex fumo hostiarũ idolis immolatarum. xps ergo voluit primo in aere exaltari ad innuẽdũ q̃ sicaer est oib⁹ cõis sic z passio xpi. naz passiones aliorum sanctoz fuerũt ppriæ qr petr⁹ passus est ppter se. paulus propter se z sic de alijs. Christus aũt nõ passus ppter se: sed cõiter propter oẽs. B

¶ Sua eñ passio fuit cõis illis qui in celo sunt. sez angelis q̃ sunt reparati illis q̃ sunt in mundo qr p suã passionẽ sunt saluati. Col. j. Pacificans oia p sanguinem crucis eius: siue q̃ in terra. i. homines: siue q̃ in celis sez angelos. fuit cõis illis q̃ sunt sub terra. i. sanctis patribus qui erãt in lymbo qr inde sunt liberati z illuminati. Eccl. xxiij. Penetrabo inferiores partes terre z inspiciam omnes dormientes z illuminabo oẽs operantes in domino. Nõ fuit aũt cõis illis q̃ sunt in profundo terre. i. demonib⁹ qr sunt in malicia indurati. z ideo manserũt in supplicijs desolati. Esa. lxij. qui dicit ꝑfundo desolare. C

¶ Scõo xps voluit in aerem exaltari ad innuendũ q̃ sicut aer est mediũ inter celũ z terrã. sic xps fuit mediator inter deũ et hoiem Gal. iij. Mediator non vnius est nature sed duplicis diuine. s. z humane. z nõ sicut aer ex parte superiori hz puritatez p quã cõuenit cũ celo, z ex parte inferiori hz quãdam grossitiem per quã conuenit cũ terra: sic z christus est medius inter deũ et hominem: qr cũ deo cõuenit ipse rõne nature diuine. cũ hoie vero rõne nature humane. Erat igitur discordia inter deũ et hoiem. Nam deꝰ conquerebat de homine, qr eius mandata nõ seruauerat. hõ conquerebat de deo, qr creaturã suã reliquerat ideo venit xps et mediatoꝛ se fecit. D

¶ Mediator aũt inter deũ et hoiem tria debebat habere. Primo similitudinem vt esset similis homini in natura z in defectib⁹ naturalib⁹ vt sic hoi cõpati sciret. Scõo equalitatẽ ne hominem p potẽtiam grauaret z si grauaret posset coraz iudicio dei ipm conuenire. Tertio debebat habere ex vtraq̃ parte auctoritatẽ. arguẽdi z cõpellendi illã partẽ q̃ suaz sententiã nõ seruaret. z qr hõ non poterat inuenire talẽ mediatorem q̃ ista tria haberet ideo conquerebatur dicens. Job. ix. Neqz enim viro qui similis est mei rñdebo. Istud refertur ad similitudinẽ. nec qui mecũ in iudicio ex equo possit audiri. istud referr̃ ad equalitatem non est qui vtrũq̃ valeat arguere z ponere manum suã in amboꝝ. istud referr̃ ad auctoritatẽ. xps vero vt verꝰ mediator esset. ista tria hr̃e voluit. Primo similitudinẽ in natura z in defectib⁹ naturalib⁹ vt sic sciret iudicare misericordi⁹. Heb. ij. Debuit p oia fratrib⁹ assimilari vt misericors fieret. Scõo habuit equalitatẽ cum vtraq̃ parte: qr equalis fuit deo inquãtũ deꝰ: z equalis homini inquantũ verꝰ hõ z ideo nulli parti potuit esse suspect⁹. Uñ dixit deꝰ humano generi in ps. Ponã in salutari. z rñdet hõ. fiducialiter agã in eo. q. d. deꝰ hoi. de qõne nr̃a q̃ est inter me z vos, ponã in salutari meo q̃ est filiꝰ meus. rñdet hõ fiducialiter agã in eo: qr est frater meus. Tertio habuit auctoritatẽ arguẽdi z cõpescendi vtramq̃ partẽ. arguisset eñ si voluisset hoiem condignã satisfactionẽ facere Esay. ix. Arguet in equitate vro mansuetis terre. arguisset quodãmõ deũ si dato per impossibile q̃ voluisset satisfactionem cõdignã recipere. Uñ ipse deus dicit dñs. Esa. j. venite arguite me dicit dñs. Tertio voluit in aere exaltari vt ipsum immũdũ sanctificaret z mundaret. Sanctificauerat eñ dẽ terrã triginta tribꝰ annis supeã ambulãdo. Sanctificauerat aquã in ipsa se baptizari faciẽdo. Sanctificaturus erat in ignẽ: apostolis spũm scm̃ in specie ignis mittẽdo. Nõ restabat igit nisi vt aerẽ sanctificaret non sub tecto sed in aere moriendo. Scõo ponitur fructus passionis cũ dr omnis trahaam ad meipsum. E

¶ Circa q̃ notãdũ q̃ tria sunt que naturaliter attrahũt. Primũ est simile. istud videmꝰ in animalibus. Eccl. xiij. Oẽ animal diligit simile sibi: sic etiã videmꝰ in hominibus. Uñ subditur ois homo simili sui sociabitur. videmus in volatilibus. Eiusdẽ xxvij. Volatilia ad sibi similia cõueniũt. Secũdũ est vacuũ sicut patet inuẽtoꝛa q̃ quã cito stupa per ignem euacuat z aere non implet sanguinẽ ad se trahit. Tertiũ est calidũ sicptz in sole q̃ virtute sui calores vaporis ad se trahit. F

¶ Christꝰ igit̃ trahit nos ad seipsum triplici similitudine. Prima similitudo est imaginis, qz ad eiꝰ similitudinẽ creati sumꝰ. Secũda similitudo est assumpte humanitatis. Phil. ij. In similitudinẽ hoim factus. Tertia est imitationis qr ipm tanquam bonum filiũ imitari debemꝰ. Ephe. v. Estote imitatores dei sicut filij charissimi. Propter istam triplicem similitudinem debemus ad christum ire z ab ipso trahi: mali aũt qr non habent istã triplicẽ similitudinem ab ipso non trahũtur: habẽt enim imaginẽ deturpatã, z ideo non cognoscuntur: habent naturam maculatam, z ideo fratres xpi nõ vocant: habent vitam sceleratam, z ideo nõ christum sz diabolũ imitant. Sap. xiij. Omnia cõmixta sunt animarũ inquinatio. Istud refertur ad imaginis deturpationẽ. natiuitatis immutatio, istud refertur ad nature vilificationẽ: inordinatio mich z impudicie, istud refertur ad vite depranationem. G

¶ Secundo enim xps nos attrahit per vacuum: fuit eñ vacuus in natiuitate in vita z in morte. In natiuitate fuit vacuus ab omnibus rebus necessarijs. Non eñ habuit lectum vbi requiescerct, sed in presepio requieuit. Non habuit etiam pannos quibus mater eum inuolueret: nisi viles z pãnosos. Non habuit seruiẽtes qui assisterent, nisi bouẽ z asinũ. Secundo fuit vacuus in vita qr non habuit domum ad habitandũ. Matth. viij. Uulpes foueas habẽt z volucres celi nidos: filius autem hominis rc. Non habuit diuitias ad possidendũ. ij. Cor. viij. Propter nos egenus factus est cum esset diues. Non habuit etiã cibos ad comedẽdum, qr sepe esuriit. Matthei. xxj. Mane reuertens ad ciuitatem esuriit.

¶ Tertio fuit vacuus in morte: eius eñ corpus fuit vacuum z euacuatum sanguine: ita q̃ remansit in cruce aridum sic: lignum. ps. Aruit tanq̃ testa virtus mea: eius alia fuit vacua omni consolatione z impleta tristitia z dolore. Matth. xxiij. Tristis est anima mea vsq̃ ad mortẽ. Passio eius fuit vacua vtilitate z valore: qr illa die tantum vnum lachrime est lucratus. Esa. xlix. In vacuũ laboraui sine causa, z vane fortitudinem meam consumpsi. Mater eius fuit vacuata omni gaudio z plena omni amaritudine. Luc. ij. Et tuam ipsius animã pertransibit gladius. Eius familia fuit euacuata fide: qr omnes apostoli fidem perdiderunt. H

¶ Tertio trahit nos per calidũ. Christꝰ

enim in passione fuit totus calidus igne amoris, quod ptz p quattuor signa: que sunt, sudare, sitire, rubere, z vestimenta ferre nō posse. Qñ enim aliquis sudat in facie in toto corpore: signū est intensi caloris. Christus igitur sudorem emisit qui tantus fuit q in terrā decurrebat. Et tantus fuit ardor q humorē sleumaticum in sanguinē cōuertebat. Scdo sitiuit: quod fuit signuz magni caloris. Ber. Sitio ait xps nō doleo. O dñe q̄d sitis: fidē vestrā, salutē vestram, gaudiū vestrū, plus animarū vestrarz q̄ corporis mei cruciatus me tenet. Et si non mei saltē vestri misere mini. Tertio xps in corde z facie tot⁹ rubuit: qz totus sanguine cruentatus fuit. Esaye. lxij. Quare rubrū est vestimentuz tuū z indumēta tua sicut calcātiū in torcular: christ⁹ etiā in cruce vestimēta ferre nō potuit, sed nudus ascēdit. ac sic ipso facto dicat. Tāto igne charitatis ardeo q̄ vestimenta ferre non valeo.

82 ¶Eadem feria.ij. sexte hebdo. xl.

Sermo.ij.

Si exaltatus fuero a terra: oia traham ad meipsum. Christus per suam passionē traxit ad se omnia scz terrestria, celestia, z infernalia. B ¶Traxit quidē celestia patrē reconciliando: traxit terrestria gentilē populū ad fidem ducendo. Traxit infernalia sanctos patres q̄ erāt in lymbo liberando. Ideo voluit christ⁹ in cruce exaltari vt per caput sursum nos deo recōciliaret. per pedes deorsum infernū conculcaret. Per manū dexterā ad aquilonem extensam: gētes in frigore infidelitatis positas attraheret. Per manū sinistrā ad austrum expensam: indeos in quib⁹ aliqñ calor fidei viguerat cecitatis sue merito reprobaret. Nihilominus quotidie peccatores ad se trahit ad fiduciā z spem qñ cōsiderāt corporis xpi i cruce positi dispositionē. De quo sic dicit Bernar. Quis nō rapiat ad spem impetrandi fiduciā qñ ei⁹ cōsiderat corporis dispositionē scz caput inclinatum ad osculum: brachia extēsa ad amplexādū: manus⁹ p̄forat as ad largiēdū: latꝰ apertū ad diligendū: pedū confixionē ad nobis cū cōmanendū: corporis extensionē ad se nobis totaliter impendendum. B ¶Ex quibus verbis habet q̄ xps in cruce existens per sex modos petōres ad se trahit. Primo per capitis inclinationez: sic vt amicꝰ nutu capitis amicū vocat vt det sibi osculū. Istud osculū petebat genus humanū dicēs. Cant. viij. Quis mihi det te fratrē meū sugentē vbera mr̄is mee vt inueniā te foris z deosculer te? C ¶Habet igit de⁹ duo labia scz gratiā z gloriam. Hō similiter habet duo labia scz veritatem z pacem. De quibus dr zacha. viij. Veritatē tātū z pacē diligite. Homo enim osculari debet deū cū duob⁹ labijs suis scz veritate z pace: vt scilicet veritatē de se in cōfessione dicat: z cū deo z proximo pacē habeat: z tunc deus ipm osculabit cum duob⁹ labijs suis scz cum gratia z gloria: quia dabit sibi gratiam in presenti: z gloriam in futuro. ps. Gratiam z gloriam dabit dominus. D ¶Notādū est autē q̄ xps in cruce passionis sue caput inclinatū habuit ad dexterā: sine vt p hoc significaret q̄ patiebat ꝓpter peccatū q̄ fecerāt p̄mi parētes cū dextera. Sine vt p hoc innueret q̄ nō vocat hominē ad leuā, id est ad vitā tēporalē: sed ad dexterā id est ad vitā celestē. Sine vt p hoc ostenderet q̄ in his q̄ facimus nō sinistram: sed rectā intēcionē habere debemus. iuxta illud Math. v. Nesciat sinistra tua q̄d faciat dextera tua. E ¶Scdo trahit p brachiorū extēsionē sicut mater trahit ad se puerū brachia aperiendo. Deus autē duo brachia extēdit scz sinistrū quo congregat ad fidez z sui agnitionē. Et dextrum quo deportat ad beatitudinē eternam. Utrūq; aūt brachiū olim deus clausum tenebat: qz nulli veritatem sue fidei dabat: et nullū ad suā beatitudinē deducebat. Tādem aperuit brachium sinistrum quādo ad fidē verā duxit populū iudeorum. Dextrum aūt nō operiebat: qz nullum ad suam gloriā recipiebat. Modo autem vtrūq; brachiū apertū habet: quia fidē et sui cognitionē omnibus aperit et ad suā beatitudinē fideles recipit. Uñ quelibet fidelis alia potest dicere. Canticorū. viij. Leua eius sub

capite meo: z dextera illius amplexabit me. Leuā suam deus sub capite posuit: qñ in presenti vita sui agnitionē z fidem infundit. Dexterā illius amplexum tribuit quando sanctos eternaliter sibi vnit. Usq; etiā quilibet fidelis dicere potest cū ps. Tenuisti manū meam: z in voluntate tua deduxisti me: scilicet per viam tue veritatis me deducendo: z cum gloria suscepisti me, scz ad tuam beatitudinem me recipiendo. F ¶Tertio trahit per manuū perforationē sicut liberalis trahit egenū ad se veniendū. Habuit aūt christus in cruce manus apertas ad innuendū q̄ dat faciliter z liberaliter qz gratiā suā omnibus tribuit. Hebr. xij. Tanq̄ filijs offert se dr. Sapientie. vj. Preoccupāt qui se concupiscunt. Ideo dicitur Ecclesiast. iij. Non protrahas datū angustianti. Habuit manus contractas ad innuendū q̄ dat immutabiliter z perseueranter. Eccl. ij. Respicite filij nationes hominum: z scitote, qz nullus sperauit in domino z cōfusus est: permansit in mādatis eius z derelictus est. Pauci autem sunt qui habēt istam immo tabilem voluntatem seruiendi z benefaciē di. Ideo dicitur de multis in ps. Confitebitur tibi cum benefeceris ei. Eccles. vj. Est amicus socius mēse. Habuit manus perforatas: qz dat oibus largiter z abūdanter. Sicut enim vas perforatum largiter effundit sic christus largiter tribuit. i. Thimo. vj. Qui prestat nobis abunde Jaco. j. Qui dat oibus affluenter z non improperat. Non solū autem est liberalis sed quodāmodo prodigus: qz hz manus perforatas: sicut dicitur de aliquo prodigo qui nihil sibi scit retinere. Iste habet perforatas manus. Valde prodigus esset qui propotu patrimoniū suum daret. Sic christus propotu aque frigide dat mercedem celestis glorie. Matt. x. Quicunq; dederit potū vni ex istis minimis calicem aque frigide: amē dico vobis non perdet mercedem suam. G ¶Christus in vita sua fuit multum liberalis, qz multa beneficia dedit. In fine aūt vite sue quodāmodo fuit prodigus: q̄ nihil sibi retinuit: sed oia dedit etiam q̄ ad pedes. Nā petro dedit ecclesiaz. Joanni matrē suā charissimā. Patri dedit animam suā preciosam. Latroni dedit paradisum. Nichodemo et Joseph dedit corpus propriū. Nobis omnibus dedit suum sanguinem preciosum: z crucifixoribus vestimenta. H ¶Quarto christ⁹ trahit nos per lateris apertionem: vt eius amorem ostendat. Amor autem aliqñ ostenditur ex sermone. Jurta illud. Matth. xij. Ex abūdātia cordis os loquit. Quando em cor abundat in sermone. Aliqñ amor manifestatur in opere z ille est maior. De quo dicitur. j. Joan. iij. Non diligamus verbo neq; lingua: sed opere z veritate. Aliqñ amor radicatur in corde. De quo Mat. xxij. Diliges dñm deum ex toto corde tuo. Primꝰ amor q̄ est in sermone nihil valet nisi sit secūdus amor q̄ est in opere. Nec primꝰ nec secundus aliq̄d valēt nisi amor radicetur in corde. Primū amorē xps nobis ostēderat i sua salutis eruditiōe. Scōm ostenderat in multiplici beneficiorū largitione. Sed tertiū scz precordialē amorem nobis ostendit in lateris apertione. Bern. Clauus penetrās, clauus reserās factus est mihi: quid nisi vt videam p foramē clamat clauus: clamat vulnꝰ q̄ devere sit homo i christo mūdū recōciliās. Quinto trahit nos per pedum afflictionē: sicut amicus positus in carcere trahit amicum ad se visitandū. Christus ꝓpter amorem nostrū incarcerari se fecit qñ in cruce affligi voluit. Debemus enim ad eius pedes currere. Qz sicut dicit Deut. xxxiij. Qui appropinquāt pedib⁹ ei⁹: accipiēt de doctrina ei⁹. Ad pedes ergo ei⁹ debēt currere petōres z tribulati. Nāvnꝰ pes vnctus est oleo: iste est eius misericorsa. Deut. xxxiij. Tingat in oleo pedem suū. Scōs pes est tinctus sanguine iste est passio eius gloriosa. ps. Ut intingat pes tuus in sanguine ꝛc. Peccatores igit accedant ad pedē intinctū oleo mie: z inuenīet medelam z sanationem. Esa. lxj. Spiritus dñi super me eo q̄ vnxit me vt mederer cōtritos corde. Tribulati accedāt ad pedē intinctū sanguine: z ibi inuenīet consolationem. Ergo. Si passio christi ad memoriam reducitur: nihil est qñ non equo animo tolleretur. Sexto trahit per

fal corporis extēsionem. Postq̄ enim pro nobis taliter se extēdit debem⁹ z nos ad ipsum extendi z ab ipso trahi. Nam extē dit se p nobis de celo vsq̄ ad ꝓginis vte rum de vtero ad presepiū: de presepio in mundi extiū, de mūdo i patibulū, de pa tibulo in sepulchrū, de sepulchro in lym bum, de limbo redūt in mūdum, de mun do se extendit vsq̄ in celū, de celo se extē det vsq̄ ad iudicium.

83 ¶Feria tertia sexte hebdo made quadragesime.

Sermo primus.

Ego quasi agnus māsue tus qui portatur ad victi mam. Hiere.xj. Sepe chri stus in scripturis agn⁹ ap pellatur propter mansue tudinem z innocentiā. Nā sicut dicit Isido. Cetera animalia armauit natura solū agnū dimisit inermē: non em habet cornua ad vētilādū: nec dētes ad mordendū: nec vngues ad lacerādū, sz māsuet⁹ z innocēs inuenit: eo dē mō xps nunq̄ vlli nocuit sed omnib⁹ profuit. A ¶Dicit autē christus in auctoritate pre missa agn⁹: z agnus māsuet⁹. Et agnus victimat⁹. Agn⁹ aūt ꝑm Isidorū dicit ab agnoscēdo: qr iter oēs numerabiles gre ges solo balatu matrē cognoscit. B

¶Eodē modo xps dicit agn⁹ ab agnoscēdo qr xps i cruce existēs agnouit tria genera personarū. s. patrē, matrē, z suos crucifixores: nā ꝑ patrē agnouit sibi animā suā recōmendādo dicēs. Pater i manus tuas cōmēdo spiritum meum. dicitur em z scriptū reperit q̄ xps existēs i cruce totū illū. ps. Deus deus me⁹ respice i me. vsq̄ i te dñe sperani: filēter dicere icepit z cū puenit ad illū ꝟsum. In manus tuas dñe ꝓmēdo spm meū. vt dicit. Luc.xxiij. fortiter exclamauit dicens. Pater in manus tuas cōmendo spiritū meum. C

¶In hoc autē dat nobis exēplū vt cū ad extrema appropinquam⁹ spiritū nostrū deo cōmendem⁹: z hoc tribus de causis faciendum est. Primo videlicet vt deus ab inimicis demonum nos custodiat z nostrū spiritum. Demones enim in via, parati sunt vt animam rapiant. Sed anima que est i manu dei nullū debet timere. Joh.x. Nō rapiet eos q̄sq̄ de manu mea. Scōo vt animā nostrā p angelos⁹ ministeriū ad celū deducat. Exo.xxiij. Ecce ego mitto angelū meū qui precedet te z custodiat in via z introducat in locū quē preparaui. Tertio vt animas a morte custodiat. Sa pientie.iij. Justoꝝ anime i manu dei sunt: z nō tanget illos tormentū malitie seu mor tis. Secūdo agnouit iste agnus matrez: specialē curam de ea habēdo z Johanni eam recōmendando q̄n dixit: ecce mater tua. In hoc dat nobis exēplū vt de parē tibus nostris vsq̄ ad mortē curam z dili gentiā habeam⁹. Petro quidē recōmen dauit ecclesiam. Johāni vero matrē suā. Si vero inuenisset digniores aliquos: cer tum est q̄ talib⁹ thesauroꝝ eos fecisset cu stodes: pecuniā vero inde recōmēdauit: ad inuendū q̄ pecunia tēporalis est res vilis z indigna: z iō custodi indigno z vi lissimo recōmendauit. Nos ergo exēplo Johānis habeamus eam in matrē si vo lumus eā habere in nutricem. D

¶Cum em̄ sit triplex status hominis si cut dicit Aug. s. i vita, i morte, z post mor tem. Ipsa in isto triplici statu adimnat fi lios suos qui eam habent in matrem. Un de cātat ecclesia. Maria mater gre, ma ter misericordie: tu nos ab hoste ptege et hora mortis suscipe. Adimnat igit i vita: si in vita sint q̄ dā inst: iustis ipetrat pseue rantē gratiaz, iō ꝺr. Maria mater gre. s. datrix vel conseruatrix. Alij sunt pcōres istis ipetrat peccatoꝝ venā, z dei miam ideo ꝺr mater mie. Secūdus stat⁹ est qui sunt in morte. qui est stat⁹ periculosus: qr hostes id est demones ad morientes acce dunt z si aliquod ius habent iquirūt sed beata virgo hostes. i. demones expellit z animas ptegit: ideo subdit. Tu nos ab hoste ptege. Tert⁹ stat⁹ est post mortē sz quando anima de corpore est egressa: et iste stat⁹ est similiter periculosus: quia ibi sunt demones rugientes animā deuorare volentes: sz beata virgo animas in morte suscipit et in celū deducit, z a demonibus defendit: ideo subditur. Et hora mortis suscipe. Unde qualibet talis anima pōt re gratiari beate marie z sibi dicere illō. Ec clesia. lj. Liberasti me, sz multitudine mis

dominis tui a rugientibus preparatis ad escam de manib⁹ querentium animā meā. E ¶Tertio iste agn⁹ agnouit suos cru cifixores ꝑ eis orādo dicēs. Luce.xxiij. Pater dimitte illis qr nesciūt q̄d faciunt. Aliquādo pōt iniuria irrogari in contu meliosus verboꝝ, z hec est magna iniuria. Aliquādo i spoliatiōe rerū, z hec maior. Aliquando in irrogatione supplicioꝝ, et hec est maxima. Iste tres iniurie fuerūt xpo in passiōe irrogate: ipse em̄ fuit ꝓtu meliosus lacessit⁹: vñ ꝺr Mat.xxvij. Preter euntes blasphemabant eum mouentes capita sua z dicentes. Uah qui destruis templum dei, z in tribus diebus illud reedi ficas. Ipse fuit omnibus rebus z vestib⁹ suis denudatus: vnde significatur p Jo seph de quo dicit. Genes.xxxvij. Nuda uerūt eum tunica talari z polimita. Ista fuit tunica xpi inconsutilis, de saper cōte xta per totū. ps. Diuiserūt sibi vestimen ta mea z. Ipse fuit multis vulneribus sauciatus. Esa.liij. Ipse aūt vulneratus est propter iniquitates nostras. In hijs igit iniurijs magnū est habere patiētiā, mai⁹ habere letitiā, maximū dare beneficētiā. Christus autem omnia ista nō tantū por tauit patiēter: iuxta illud Esaie.xlij. Ta ni semper, silui: patiēs fui. Non tantum tacenter iuxta illud. ps. Cōfecidisti saccuz meum. i. corpus meū z circunde. me le. sz etiā suis crucifixoribus beneficiū impen debat dum pro eis orabat dicens. Pater ignosce illis z. Et quoniaz iste agnus in cruce existēs cognouit patrem suum spi ritum sibi recōmēdando: cognouit z ma trem de ea specialem curam habendo. cognouit etiaz suos crucifixores pro eis oando: cuius oratio multos de ipsis cō uertit z deo recōciliauit. ideo in missa ter agn⁹ cātatur. q. d. ecclesia. Agne dei qui cognouisti patrē spiritū tuū in manibus tuis recomēdādo: miserere nobis. Agne dei qui cognouisti matrem de ea specialē curam habendo miserere nobis. Agne dei qui cognouisti inimicos pro eis oran do: z deo eos pacificando dona nobis pacem. F

¶Secundo fuit agnus mansuetus, sicut enim agnus quādo occiditur non mur murat nec clamat sed tantum quasdā vo ces q̄rulosas emittit sic et christ⁹ nō mur murat nec clamat. Esa.liij. Sicut ouis ad occisionē ductus, z quasi agnus coram tondente se obmutescet: et nō aperiet os suū sez ad blasphemiandū vel murmurā randum. Emisit quasdam voces pie cō questionis, vnaz emisit ad patrem dicēs. Mat.xxvij. Deus meus deus me⁹ vt q̄d dereliquisti me? Aliam emisit ad matrez Hyere.xv. Ue mihi mater mea quare me me genuisti virū rixe. virum discordie in vniuersa terra. Judei enim sepe rixa bantur cuz eo et sepe discordias inter se inueniebant. sepe etiam ipsuz maledice bant. Unde subditur Omnes maledicūt mihi. Tertiā emisit ad circunstantes et pretereuntes. Threnorum. s. O vos oēs q̄ transitis ꝑ viā attēdite z videte si est do lor z. Quartam emisit ad terram dicēs Job.xvj. Terra ne operias sanguinem meū nec inueniat locū i te latēdi clamor meus. Quintam emisit ad celum dicens: Hieremie.ij. Obstupescite celi sup hoc. i. sup opprobrijs z iniurijs mihi a iudeis illatis z porte eius desolamini vehemēter z sequitur. Duo enim mala fecit po pulus meus. me dereliquerunt fontem aque vive: z foderunt sibi cisternas dissi patas que non valent continere aquas. ac si dicat, ista duo mala fecerūt mihi: qr me qui sum fons aque vive, siccauerunt: id est occiderunt: z barrabam qui erat aqua turbida conseruauerunt z libere dimiserunt. G

¶Tertio fuit agnus victimat⁹. Est autez differētia inter hostiam z victimam, quia hostia dicitur sacrificiū pro hostibus vin cendis, victima autem p hostibus victis, siue aūt esset hostia aut victima oportebat vt igne accēderet: vt sic fum⁹ esset deo odoriferus, talis victima siue hostia fuit xps. Ephe.v. Dilexit nos z tradidit se metipsum pro nobis oblationē z hostiā domino in odorem suauitatis. H

¶Ista autē hostia vt esset odorifera qua druplici igne iflammata est. Primo vide licet igne amoris. de quo dicit. Luce.xij. Ignem veni mittere in terram magnum indicium amoris est dare amico suo tem porale substātiam, maius est dare in obse quium suam personā maximū est dare

Universidad de Sevilla Biblioteca

n mortem vitam suam. Istud maximum signum amoris habuit christ⁹. Joh̄. xv. Maiorem hac dilectionē nemo habet vt animaz suā ponat quis pro amicis suis. Secūdo ista victima fuit inflāmata igne doloris quāto eī caro est melius cōplexionata tāto est maioris doloris sensitiua, sicut caro oculi magis sentit dolorem quā caro calcanei quia melius est cōplexionata. Caro igitur christi fuit manibus spirituſſancti de purissimis sanguinibus virginis facta: z iō maioris doloris fuit sensitiua. Tertio ista victima fuit inflammata igne passionis, de quo igne dicitur in psalmo. Igne me examinasti z nō est inuenta in me iniquitas. Itē ossa mea sicut cremium aruerūt: si enim ossa fuerunt cō cremata, manifestum est q̄ caro z pellis cōcremata fuerunt. Quarto ista victima inflāmata fuit igne cōpassionis. magna quidē cōpassione replebat quādo matrē desolatā z afflictā videbat qñ aplos dispersos z i errorē plapsos cernebat: qñ suos crucifixores i frenesim ꝓsos respiciebat. Sicut eī pi⁹ pater qñ videt filiū suum freneticū in ipsum surgentē, dolet z plorat, nō sui iniuriā: iz filij furiā. sic christus non suos dolores sed perditionem suoz interfectoz dolebat: ideo pro eis orabat z clamabat. Hebreoz. v. In diebꝰ carnis sue ꝑces supplicationesq; ad deū: ecce quia orabat, enim clamore valido: ecce quia clamabat, z lachrymas offerēs: ecce quia plorabat.

84 ¶ Eadem feria tertia sexte heb. xl.

Sermo secundus.

Iceſt sanguis meꝰ nouī testamenti qui pro multis tradetur Mar. xiiij. Omne testamentum sicut dicitur Hebreoz. ix. Confirmatur morte testatoris. et ideo deus voluit vtrunq; testamentum scilicet vetus z nouum sanguine suo confirmare. De confirmatione veteris testamenti per sanguinez dicitur Hebreoz. ix. Lecto enim mādato legis a Moyse vniuerso populo accipiens sanguinem vitulozum z hyrcozum cū aqua z lana coccinea z hyssopo ipsum quoq; librum z omnem populum aspersit dicens. hic est sanguis testamenti quod mandauit ad nos deus. De confirmatione testamenti noui per sanguinez dicitur in auctoritate premissa. Hic est sanguis noui testamenti ꝛc. ℣

¶ Notādū aūt q̄ xp̄s in nouo testamēto qō in sua passione cōditio octo legata dimisit de quo testamēto sic Ambro. auctor humanī generis in cruce exiſtēs pietatis officia diuidebat: ꝓsecutionez apostolis. pacez discipulis corpus iudeis. patri spiritū ꝑgini paranymphū latroni paradisum peccatoribus infernū crucem penitētie penitētibꝰ legauit. Primo igitur legauit aplis ꝓsecutionē, illud eī legauit qō ipse possedit. Joh. xv. Si me ꝓsecuti sunt z vos persequent: z illud legatū fuit per fecte aplis ꝓsolutum qz z ꝓsecutionē habuerūt z mortem sustinuerūt: hereditas aūt trāsit ad heredes cū onere suo. deus igit hereditati eterne beatitudinis adiūxit onꝰ. i. tollerātiā passiōis: cū isto onere habuit eā xp̄s. Luce vlti. Oportuit xp̄m pati z ita intrare in gloriā suā habuerūt eaz cū hoc onere omnes apostoli. Actuū xiij. per multas tribulationes oportet nos intrare habuerūt eam cū hoc onere oēs fideles. ij. Timotei. iij. Omnes q̄ volunt pie viuere in xp̄o iesu ꝓsecutionē patiuntur. Qui igitur vult assequi eternam beatitudinē z nullam pati tribulationem videtur esse dignior xp̄o z apostolis sanctior z cunctis fidelibꝰ melior. Hieronym. Difficile est imo impossibile vt ꝓsentibus ds z futuris fruaṫ bonis vt z deliciis trāseat ad delicias: vt hic veniāt et illic mentē impleat: vt in celo et in terra gloriosꝰ appareat. Scō legauit discipulis pacē. Johannis. xiv. Pacē relinquo vobis. Habebat enim christ⁹ quosdā discipulos qui nō erāt ita fortes sicut apostoli ad sustinendū persecutiones: z ideo reliq̄t eis nō tantū pacē eternitatis christi: z etiā tēporis: nō eī infirmis z debilibus statim sunt grauia imponenda. ℣ ¶ Habemus enim ex euāgelio q̄ nō sunt imponēda tristia festiuis. nec fortia infirmis nec insolita inexpertis. Ista notātur Matthei. ix. Non enim sunt imponenda tristia festiuis. Ideo dicit dominus ibidē

Nunq̄d possunt filij sponsi lugere q̄diu cū illis est sponsus? filij autē sponsi et festiui sunt contēplatiui qui semp cum deo illud festum facūt de quo dicit in psal. Reliquie cogitatio. diem festum augent tibi. talibus enim non debent imponi tristia ne impediant z turbant a contemplatione interna. Secūdo nō sunt imponenda fortia infirmis. ideo subdit. Nemo autem mittit commissuram pannis rudis in vestimentū vetus. pannus autem rudis: id est nouus. est doctrina noua euangelica que inducit ad cōtēptum terrenoz nim. ne tales infirmi nō sunt statim ad cōtemptum terrenoz inducendi. nō sunt etiā imponēda insolita inexpertis. ideo addit Nec vinum nouum in vtres veteres mittunt. Per vtres veteres intelligitur mēs assueta terrenis. Per vinū nouum doctrina q̄ inducit ad appetitū celestiuz sed homines assueti diligere terrena nō sunt statim cogendi ad celestia. ℣

¶ Tertio leganit corpꝰ iudeis: vt scilicet ipsuz crucifigerēt. z sic nostrā salutationē perficerēt. Job. ix. Terra id est caro christi dei nostra terrena substantia assumpta data est in manus impiū: id est pilati siue iude. Corpus aūt christi fuit sicut quidā precus diuinus in quo erant tria preciosa scilicet sanguis, anima, z diuinitas. Christus igitur de carne sua emplastrum fecit quo inflatura nostre superbie ꝛāgeretur. Augusti. Ecce habes humilitatis exemplum superbie medicamentū. De sanguine fecit collyria quo cecitatis nostre ignorātia curaret. Apoc. iij. Collyrio vnge oculos tuos vt videas animam. dedit in preciū quo seruus redimeretur. Matthei. xx. Filius hominis nō venit ministrari, sed ministrare z dare animā suā in redēptionē p multis. Deitas fuit balsamū quo fetorē nostre immūdicie tolleret. Eccli. xxiiij. Sicut sinamomum z balsamum aromatisans odorem dedi. ℣ ¶ Quarto leganit ꝑ spiritū. Luc. xxiij. Pater in manus tuas cōmēdo spm meū. In hoc dat nobis exemplum q̄ in manus dei debemus recōmēdare spiritū nostrū. Illud enim quod est in manu dei est secūm z est ante conspectū dei, z est precium. Primo quidē aīme que sunt in manu dei: sunt secure ita etiam vt nunq̄ perdantur. Joānis. x. Nō rapiet ea quisq̄ de manu mea. Secūdo sunt deo proxime ita vt diuina visione fruant. Esaie. xlix. Ecce in manibꝰ meis descripsi te. muri tui coram oculis meis semp. Tertio sunt preciose: ita vt in ornamētum dei assumētur. sicut enim annul⁹ ornat manū: sic anime sanctoz quodammodo ornāt deū. vnde dicit dominꝰ de quodaz magno peccatore. Hierem. xxij. Vino ego dicit dñs: quia si fuerit Jeconias annul⁹ in manu dextera mea cuellam eum inde. ℣

¶ Quinto leganit paranymphum virgini quādo dixit: mulier, ecce filius tuus. Qō quidem voluit facere triplici ratiōe. Primo ratione sui dederat eī legē. Exo. xx. Honora patrē tuū z matrē tuā ꝛc. Dicebat igitur vt cōditor legis suam legē seruaret. Secūdo ratione nri vt nos doceat q̄ de parentibus nostris nō tantū in vita sed in morte curaz habeamus. Tertio ratiōe virginis: amittebat enim filiū: z ideo pro consolatione dimittebat sibi fidelem discipulum: sed tamen qualis ei poterat esse cōsolatio illa dicit Bernar. o qualis cōmutatio: Johānes eī p iesu traditur seruus pro dño, discipul⁹ pro magistro, filius zebedei pro filio dei, purus homo p vero deo. Sexto leganit latroni paradisum dicens. amen dico tibi. ecce quāta firmitas: qz modꝰ fuit iurandi: quia hodie: ecce quāta celeritas meā ero: ecce quā beata societas. i paradiso: ecce quā ta loci amenitas. Ideo aūt christus isti latroni sic fuit liberalis: quia in illa societate trium erat vnus totaliter bonus: scilicet xp̄s erat alius totaliter malus: scilicet latro a sinistris positus, tertius erat mediocriter bonꝰ: z mediocriter malus: scilicet latro a dextris positus, ipse enim nō omnino malus erat quia culpabilē se cognoscebat, nec omnino erat bonus: qz adhuc gratiā assecutus nō erat. Habuit igitur se laudabiliter ad totaliter malū: quia ipsuz increpauit, ad totaliter bonū: quia ipm excusauit ad se mediocriter bonum. z mediocriter malū: qz veniā postulauit. Septimo leganit peccatoribꝰ infernum cū dixit Matth. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. Quoā quidem

legatum valde cōpetit eis: quia pulchri stant in inferno q̄ in paradiso qō ostenditur triplici exemplo. Primū est qz pulchrius manet porcus in luto quā in flori do prato, porc⁹ est luxuriosus q̄ in immundicia voluptatū delectat. ij. Petr. ij. Sus lota in volutabro luti, ideo pulchri⁹ manet instato infernalis voluptatis sue fedi tatis q̄ in prato florido celestis amenitatis. Secundum exemplū est qz pulchri⁹ stat seruus in cloaca q̄ in camera picta, seru⁹ est auar⁹. Collossen. iij. Auaricia q̄ est idolorū seruit⁹. Talis seru⁹ pulchri⁹ stat in cloaca, inferni q̄ staret in camera picta celi. Tertiū exēplū est: qz pulchri⁹ stat latro i patibulo q̄ in regali solio. Latro est superb⁹ quia furatur illud deo qō est proprium dei scz gloriā. Esa. xlij. Gloriā meā alteri nō dabo, talis igitur latro stat pulchrius in patibulo infernalis tormēti q̄ staret i solio maiestatis dei. Octauo legauit crucē penitētie volentib⁹ penitere. Luc. ix. Si quis vult venire post me abneget semetipsum z tollat crucē suam z sequatur me. Quid aūt velit dicere cuzait. Abneget semetipm, exponit Greg. in hom. xl. dicēs. Relinquam⁹ nosmetipsos quales peccādo nos fecim⁹ z maneam⁹ quales nos p gratiā facti sumus, ecce ei qui superbus fuit: si humilis factꝰ est, se ipsum relinquit, si luxuriosus vitā mutauit abnegauit quod fuit: si auar⁹ elargiri dedicit z aliena rapere desiit: semetipz reliquit est quidē ipe per naturā scz nō est ipse per malitiam. Deinde subdit, tollat crucē z sequatur me. Unde subdit idem Greg. Duob⁹ modis crux tollitur: aut cū per abstinētiā affligitur corpus: aut per cōpassionē proximi affligitur animus.

85 ¶Feria quarta sexte hebdomade.

xl. Sermo primus.

Ulnerat⁹ est propter iniquitates nostras, attritus est propter scelera nostra disciplina pacis nostre super eū cuius liuore sanati sumus. Esa. liij. Sicut dicit hic. Esayas. Nam tā fuit pro⁹heta q̄ euangelista. Uidetur enim non tam prophetiam texere de futuro q̄ hystoriā scribere de preterito. Uū christi passionem, plusq̄ per quingentos annos prenidens eā sic aperte et describit ac si eam presentialiter sperasset, di. vulneratus est ꝛc. Ubi primo ponit q̄ ipsa passio xpi fuit valde penosa cū dicit vulnerat⁹ est ꝛc. Secundo ponit q̄ fuit valde fructuosa: cum subdit, cuius liuore sanati sumus. A

¶Pena autem christi describitur triplex quia fuit vulneratus. Attritus: z disciplinatus. Primo fuit vulneratus z vt redēptionis nostre precium de corpore suo emanaret. Corpus enim christi erat tanq̄ saccus plenus thesauro, tanq̄ alabastrū plenum vnguento, z tāq̄ apotheca plena balsamo. B

¶Homo em̄ erat captiuus vulneratus, z fetidus: voluit igitur christ⁹ vulnerari vt saccus scinderet z thesaurus inde exiret quo captiuus redimeret. De isto thesauro dicitur. j. petri. j. Non corruptibilib⁹ auro nec argēto redēpti est⁹ sed precioso sanguine quasi agni incōtaminati z imaculati ihesu xpi. De sacco vero in quo erat iste thesaur⁹ dicit, Prouer. vij. Sacculū pecunie secum tulit. Unde saccum plenū misericordia sua misit deus pater in terrā. Saccum inquam in passione cō scidit vt effundatur qō in eo latet precium nostrum. Secundo corpus christi erat tāquam alabastrum plenū vnguento, et iō voluit vt illud multis vulneribus frangeretur: vt inde vnguentū pretiosum exiret quo vulneratus curaretur. Ista vnguēta petebat sponsa dicēs. Canticoz. j. Trahe me post te curremus in odore vnguentorum tuorum. Ista vnguēta sunt suauia, qz delectāt corda z sunt sanatiua: quia curant pctā. Eccli. xxxviij. Unguentarij faciet pigmenta suauitatis z vnctiones confabricabit sanitatis. Istis vnguentis sanat⁹ est samaritan⁹ vulnerat⁹ vino z oleo impositō id est sanguine christi q̄ fuit tanq̄ vinū inquātum patrem letificauit: z fuit tāquam oleum inquantum ipsum ad misericordiam inclinauit. Tertio corp⁹ christi fuit tanquam apotheca plena balsamo z iō voluit qō illa apotheca aperiret z inde balsamū efflueret quo fetidus sanaret. Tūc autem ista apotheca fuit aperta quando vn⁹ militū lancea latus eius aperuit. De odore eiusdē balsami dicit. Eccli. xxiiij. Sicut cynamomū z balsamū aromatizans odorem dedit ꝛc. C

¶Omnia que in balsamo sunt dicuntur esse virtuosa scilicet cortex, folia, semen, liquor. Sic etiā quicquid fuit in christo virtuosū fuit scz cortex. i. corpus. Folia, id est verba: semen, id est ei⁹ anima i cortice seminata. Liquor. i. sanguis pciosꝰ sacerdos xp̄s fuit attrit⁹. Sicut enim herbe terūtur vt inde fiat emplastrū per quod postema frangat z sanet. Sic corp⁹ xpi fuit attritum vt inde fieret emplastrum: non tamen nostre superbie frangeretur. Fit aūt emplastrū de herbis floribꝰ, z speciebꝰ aromaticis aliq̄ liquore infuso. D

¶In christo autē fuit caro tanq̄ herba, secta illud Esa. xl. Omnis caro fenum. Fuit anima tanq̄ flos: qz fuit valde pulcra z amena. Canti. ij. Ego flos cāpi. Fuit diuinitas tāq̄ species aromatica. Fuit sanguis tāq̄ liquor infusus. Ex istis igitur factū est emplastrū qō debet frangere tumorem nostre superbie. E

¶Tertio fuit disciplinatus. Ideo dicit. Disciplina pacis nostre super eū. Homo nō offenderat: z ideo disciplinari debebat. Christ⁹ autē flagellari voluit: z deū pacificauit. Olim pār trib⁹ modis imolabatur z firmabat scz percussione qz ictuatim se manibus percutiebāt. Signi fectione: qz aliquam columnā vel pilam ad quā erigebāt. De istis duob⁹ dicit Psalm vltimo. Percussit iosue in die illo duces. Ecce percussio. Deinde subdit. Et tulit lapidē pergrādem dicēs: q lapis iste erit vobis in testimoniū ꝛc. Tertio aque aspersione. De hoc dicit. j. Reg. vij. Hauserunt aquā z effuderūt in conspectu domini per quod volebāt innuere q̄ sicut de aqua nihil remanet cū effundit nec substantia nec sapor nec color. Sic si aliq̄s pater nō seruaret, nec de illo, nec de his q̄ ad ipz spectāt aliquid remaneret. Ut ergo christus firmam pacem cū deo nobis faceret fuit disciplinat⁹, percussus non solū in manib⁹ sed etiam in pedib⁹: fuit perforat⁹: z in toto corpore flagellatus. Fuit etiā tanq̄ signū elevatus in crucē. Johan. xij. Si exaltatus fuero a terra omnia trahā ad meipsum. Fuit etiā insuper sicut aqua effusus qz nihil sibi remanuit, nec sanguis nec anima nec vita nec virtus nec familia. F

¶Secūdo ei⁹ passio fuit fructuosa, ideo dicit. Liuore ei⁹ sanati sum⁹. Corpus ei christi fuit in morte liuidū z nigrū. Apocal. vj. Sol fact⁹ est niger tanq̄ saccus cilicin⁹. Fuit etiaz rubicundus. z Isaie. lxij. Quare rubrum est indumētū tuum? Ite liuor z nigredo z rubedo nos omnes sanauit. Ideo signat per morum. j. Mach. vj. Elephanti ostenderunt sanguinē mori ad acuēdū eū ad prelia. Morum aūt sicut dicit Ambroz primo est albū postea rubeū postea nigrū. Sic christ⁹ fuit alb⁹ id est innocens in tota vita sua z conuersatione. Fuit rubicundus in cruce per sanguinis effusionē. Et fuit liuid⁹ z niger in morte. Unde poterat dicere anima christi illud, Cantico. j. Nigra sum per corporis mei liuorem z deformitatē sed formosa: per corporis mei mūditiam z puritatē sicut pelles Salomonis propter rubētis sanguinis effusionem. Pelles em̄ salomonis erāt rubicundi coloris. per istos liuores sanati sumus. G

¶Homo quidem erat infirm⁹ in capite, id est in intentione que est caput anime. Qz in his q̄ faciebat nō sanā intentionē habebat. Erat infirm⁹ in corde quia habebat cogitatiōes noxias z vanas. Erat infirmus in pedibus qz habebat affectionē immundam aut terrenā. Pes em̄ scōz Aug. est affect⁹ z amor animi. Sicut em̄ corp⁹ vadit pedib⁹: sic anima vadit affectib⁹. Erat infirm⁹ in toto corpore: quia habebat totam vitam mūdanam z conuersationem vanam. H

¶Ut igitur christus suis liuoribus z suis vulneribus nos sanare voluit primo vulnerari in capite: vt sanaret nostras obliquas intentiones. Voluit vulnerari in manibus: vt sanaret nostras malas z remissas operationes. Voluit vulnerari in corde vt sanaret nostras noxias z vanas cogitationes. Voluit vulnerari in pedibus: vt sanaret nostras immundas z terrenas affectiones. Voluit vulnerari z flagellari in toto corpore: vt nos omnes sanaret.

Universidad de Deusto Biblioteca

¶Eadem feria quarta sexte hebdomade. Sermo secundus.

Jc calix nouum testamētum in meo sanguine q̄ pro vobis effundet. Luce .xxij. Sanguis christi qui confirmauit nouum testamentū fusus est pro manibus vt eos redimeret atq; saluaret. A

¶Homo quidē erat exclusus a celo inclusus i inferno siue in lymbo z reclusus i exilio. Jdeo sanguis xp̄i fusus est vt homini ad celū reduceret, de lymbo extraheret: z in mundo siue in exilio cōfortaret. Primo igit homo exclusus erat a celo: ō sanguis christi effusus est vt ip̄m ad celum reduceret. B

¶Tria aūt erant que hominē impediebāt ne ad celū rediret. Primum est quia porta celi erat clausa: qō signatū est Gen. iij. Per cherubim quē dominꝰ ad ianuā paradisi posuit vt ipsam custodiret. Secundum erat qz flamma erat quedā interposita q̄ hominem ab ingressu arceret. Unde ibidē dr. Et flameū gladiū ꝛc. per quā flāmā significat reatꝰ z obligatio ad penā eternā: cui homo merito p̄uaricatiōis sue erat obligatꝰ. Tertiū erat iustitia dei qz multum erat seuera: que significatur per rūpheam bis acutam quam cherubin i manu tenebat. Justitia enim dei dicebat bis acuta: siue qz corpꝰ z aiaz incidebat. Siue qz de p̄missis z omissis rōnē q̄rebat. C ¶Jō sanguis xp̄i, fuit clauis dei: aq̄ z p̄cū dei. Fuit clauis: qz ianuam paradisi aperuit. De illa clauꝰ dr Esa. xxij. Dabo clauem domꝰ dauid sup humerū eiꝰ z aperiet z nō erit q̄ claudat: claudet et non erit qui aperiat. Jsta clauis fz glosam fuit crux xp̄i quā ipse super humerū suū baiulauit: ideo sanguis xp̄i clauis est paradisi. Scō fuit aqua dei: qz ignez ye hemētē gehenne extinxit: qz viterius in bonos nō potuit preualere. Jsta aqua est signata in aqua que de latere xp̄i emanauit. De quo p̄t exponi illud Eccl'ia. xlij. Ignem ardentem fez infernalē: extinguit aqua: fez illa que de latere xp̄i effluxit. Hiero. Rumphea illa flāmea z fortiꝰ p̄sidentia cherubin xp̄i extincta z reserata sunt sanguine. Tertio fuit precium dei qz d uine iustitie satisfecit. p̄s. Quod nō rapui tūc exoluebā quasi dicat xp̄s. Adam fecit furtū z ego solui debitū. Un cāt ecclesiam b̄nditione ceteri paschales. Qui p̄ nobis eterno patri ade debitū solui. Scōs hō erat inclusus in inferno siue in lymbo: z iō xp̄s sanguinē suū fudit q̄ portas inferni cōfregit z sanctos patres inde eduxit. Zacha. Tu quoq; in sanguine testamēti tui: eduxisti vinctos tuos de lacu in quo nō erat aqua. Legit in hystoria scholastica qꝰ salomō habuit structionez habētē pullū quē pullū salomon in q̄dā cauea vitrea nutriebat. Cū ꝛo p̄ pullū suū hr̄enō posset vermē quēdā de deserto portauit, de cuiꝰ sanguine illā cauea ipse linuit z cōtinuo fracta fuit, z sic pullum illum de cauea extraxit. D

¶Iste vermis est xp̄s q̄ dicit in .p̄s. Ego aūt sum vermis z nō homo. Uermis eñ nō nascit p generationē carnalē fz de humore terre virtute radij solaris p̄ducit. Et sic patrē hz in celo fez solē z matrem in terra fez humorē. Sic etiā xp̄s in celo hz patrē sine matre z in terra matre sine p̄re. pulli inclusi in cauea sunt p̄fes inclusi infernali cauea. Sed venit iesus vermi cuiꝰ z virtute sanguinis sue cauea fregit: z ide sctōs p̄fes ęduxit. p̄s. Cōtriuit portas ereas: z vectes ferreos p̄fregit. Tertio hō erat reclusus in exilio se in mundo, iō xp̄s sanguinē suū fudit vt hominē ibidē cōfortaret. Homo q̄dē erat mortuꝰ multis tribulationibꝰ p̄ressus ad cōuertendū se ad deum multum durus: z ab diabolo in seruitute detentus. E

¶Jdeo christus sanguinē suū fudit. Primo vt hominē viuificaret. Leuit. xvij. Alia omnis carnis in sanguine est. Ose vj. Uiuificabit nos post duos dies. Jndie tertia suscitabit nos. Sumꝰ enim viuificati prima die passionis sue, z in secunda die sepulture, Sed suscitati fumus in tertia die resurrectiōis sue. Legit qꝰ serpēs multū odit z persequitur pellicanum et dū pellicanꝰ abest intrat nidum z pullos occidit. Pellicanꝰ autem rediens tribus diebus plangit pullos mortuos. Tertiā autem die cū rostro se vulnerat: z de sanguine suo suos pullos aspergit: z sic illi resuscitantur. Iste pellicanus est christus q̄ dicit in p̄s. Similis factus sum pellicano ꝛc. Serpens est diabolus qui humanum genꝰ occiderat. Sed christus in quinq; p̄priꝰ vulnerari voluit: z sic pullos suos mortuos, id est homines mortis peccato mactatos vitificauit. Secundo sanguinem suū fudit vt homines tribulatos dulcoraret et ad consolationē reduceret. Hoc signatū est. Exodi. xv. Ubi dominꝰ p̄cepit moyſi q̄ lignū i aquas amaras mitteret: z sic eas dulcoraret. Gregoriꝰ. Si passio xp̄i ad memoriaz reducit nihil est quod non quo animo tolleretur. Bernardꝰ. Unde ps angustias domini nostri, leuiꝰ nr̄as portabimus. Refert Aristo. q̄ si fiat vas cere noue z diligenter claudatur z in mari ponatur aqua que per poros itrabit dulcis efficiet. Jstō vas cereū ē corpꝰ dominicum. Sicut enim cera generatur apibus sine corruptiōe z cōmixtione: sic caro xp̄i fuit generata a virgine sine corruptione. Fuit aūt caro nouā: qz nulla peccati vetustate viciata. Fuit ēt clauis claue: qz nulla diabolice temptationi fuit a p̄te: post eius sunt vulnera eiꝰ. Si q̄ nostras amaritudines per recordationem z deuotionē in vulnera eiꝰ miseriemus, mox in dulcedinem conuertentur. Deuteron. xij. Recogitate eum qui talem sustinuit a peccatoribus aduersus semetipsum contradictionem vt nō fatigemini animis vestris deficientes. Tertio xp̄s sanguinē suū fudit vt corda dura ad penitē frangeret, hoc signatū est Mat. xxvij. vbi dicitur, Terra mota est petre scisse sunt monumēta apta sunt z multa corpora sanctorū qui dormierant surrexerūt. Et quo dat intelligi q̄ ad memoriam dominice passionis: illiq; erāt terra: tamā dolicet terrena debēt moueri ad amādū celestia. Illi q̄ erant duri sicut petre debent frangi per cōtritionem eorū monumenta, id est ora debēt aperiri per cōfessionem: z mortui, id est mortalia peccata debēt exire z erurgere per satisfactionez. Reperit quod dam genꝰ adamantis qō non frangit percussione, per ignis aduſtione: nec per aliquam temporis mucerationē. Frangit aūt infusione: sic multi

sunt qui ad penitentiam non franguntur nec per diuinā comminationem siue flagellationē: nec per spiritus sancti internā inspirationem, nec per etatis longam inueterationem. Frangunt autem per dñici sanguinis, meditationem atq; virtutez. Quarto fudit sanguinē suū, vt homines de manu diaboli liberaret. Jstam liberationem fecit prudēter. s. diaboli astutiam decipiēdo. Decipit eñ cū s̄m Augustinū tanq; murē: quia tetendit crucē tanquā muscipulam in qua posuit sanguinem tā q̄ escā: vnde dicit. Augustinus. Uenit redemptor z victus est deceptor, z dū fecit redemptor captiuatori nr̄o teterēdit muscipulā: id est crucem suam, z posuit in ea escā. i. sanguinem suū. Jlle autem effudit sanguinē nō debitoris sed redemptoris propter q̄ recessit a debitoribꝰ, s̄m Augustinū: decepit eum tanquam piscez: quia posuit exterius carnem z sanguinē interius autem occultauit ferreum hamum: id est diuinitatem diabolus aūt voluit capere escā carnis z captꝰ hamo diuinitatis. Unde Job. xxxix. dicitur. An extrahere poteris leuiathan hamo z fune ligabis linguam eiꝰ? Secūdū ꝛo Remigiū decepit eū tanq; auem. Unde exponens illud verbū Job. xl. Nunquid illudes ei quasi auis, dicit illudes: qz illusus est diabolus in morte xp̄i quasi auis. Nā xp̄s sua carnis mortalitate abscōdidit diuinitatē vt laqueū quo eū velut auē improuidā prudenti irretiuit muscipula. Refert Valerius q̄ dorēses z athenienses dū admucē decertarē, eodrus rex athenienſiū de euentu belli a pollinem requisiuit. Qui respondit q̄ si se occidi p̄mitteret gēs sua victoriam obtineret: cū vero hostes illud oraculū audiuissent, precepērūt ne aliqs regem athenienſium tāgeret, ipse ergo ne cognosceretur rusticanū habitū accipens sarmenta assumēs i humeris ad hostes processit: ubiq; quendā militē cū falce pronocans ab ipso est occisus, q̄ cognito dorenses memores oraculi fugerūt z athenienses victoriam habuerūt. Jste rex fuit xp̄s q̄ ne a demonibus cognosceret habitum serui accepit sarmēta. i. crucē in qua fuerūt diuersa lignā: i hūeris baiulauit: z sic mortuꝰ fuit

Universidad de Navarra Biblioteca

ſtem demones ipm cognouiſſent:nũquã occidi cum peruaſſent.ſ.Cor.j.Si em cognouiſſent nunq̃ dominũ glorie crucifixiſſent. Per ſuã aũt mortẽ demones fuerunt expoliati et victi. Col.ij. Expoliãs principat⁹ z ptãtes traduxit cõfidẽter palã triumphans illos in semetipſos.

¶ In die cene domini Sermo.j.

Robet autez

ſeipſum homo:z ſic de pane illo edat z de calice bibat.ſ. Cor.j. Si aliquis debet aliquem cibum capere oportet q̃ videat z probet ſi cibus ille ſit ſan⁹ z ſi ſtomachus ſit bene diſpoſit⁹: ſi em̃ hoc non faceret cib⁹ eſſet magis ſibi in nocumentũ q̃ in profectum. Cibus autẽ ille celeſtis nõ eſt probandus:qz ſemp eſt bonus:ſz homo eſt proband⁹ ſi bene ſit diſpoſitus ſeu paratus. Vñ non dixit, probet autem homo iſtũ cibum,ſed probet ſeipſum hõ. Gregorius. Sicut cibus corporalis cuz venerẽ inuenerit diuerſis humoribus occupatũ ampli⁹ ledit z magis nocet nullum preſtat auxiliũ.ita cib⁹ ſpiritualis etiã ſi aliquem receperit maligntate polluti,magis eum perdit non ſui natura ſed vicio recipientis. A

¶ Notanduz autẽ q̃ ille qui debet hunc cibũ ſuſcipere dz tria pbare. Primo ſeip̃m a quãte ſit puritatis: z iſta puritas attenditur quantũ ad manus:quib⁹ miniſtratur:q̃tum ad os per qđ ſuſcipit,quãtum ad cor in quo recipitur: manus quidẽ debẽt eſſe mũde z innocẽtes.ps. Lauabo inter innocẽtes manꝰ meas z circũdabo altare tuũ domine:ideo ſicut dicit dionyſius. Sacerdos acceſſurus ad conſecrandũ lauat digitos p q̃ peccata venialia deſignant: ad innuendũ q̃ nõ tantum magnis ſed etiam a paruis peccatz dz eſſe mũdus. Debet igit hr̃e manꝰ mũdas:id eſt mũda opera: qui enim habet opera immunda non eſt dignus tangere nec recipere illud ſacramentũ. Legit ſecundi Reg.vj. Qđ oza a deo peuſſus eo q̃ archaz ſuet manibus ſuis tetigit: z aſſignãt iudei rationẽ,q̃ in nocte precedẽti ſacuerat cum vxore ſua. Si igit ille peuſſus eſt q̃ iacuerat cuz vxore: quã percuſſione dignus eſt qui iacet cũ meretrice? ſi ille etiã peuſſus eſt qui iacuerat cũ vxore ppria: z qui indigne tetigit archã dñi lignea,qua percuſſione dignus eſt:q̃ indigne carnẽ xp̃i recipit veraz? Si ille qui archam tetigit vt archã iuuaret ne paterẽt ruinam:qua peuſſione dignus eſt qui leuat corpus chriſti ad proũciendũ in latrinam:id eſt in conſcientiã immundaz?

B ¶ Secũdo debet habere os mundũ p quod ſuſcipit,z maxime a duobus peccatis:ſcz detractionis z guloſitatis. Unde dicit.ſ.Cor.xj.vbi apoſtol⁹ loquit̃ de hoc ſacramẽto dicens. Cõuenientib⁹ nob; in vnũ.ſ.ad eccleſiam audio ſciſſuras eſſe: ecce petiñ detractionis z infra. Alꝰ quidẽ eſurit:alꝰ aũt ebri⁹ eſt : ecce petiñ guloſitatis: primus ſcz detractor eſt ſicut canis. Secundꝰ.ſ.guloſus eſt ſicut porcus:nõ dicit Matthei.vij. Nolite ſanctũ dare canibus:quantũ ad primum nec p̃ciatis margaritas ante porcos: quantum ad ſecundum. C

¶ Tertio dz habere cor mundũ in quo recipitur:qz cum iſte cibus ſit ſplendor z ſpeculũ ſine macula:non habitat niſi in mẽte pura. Sapiẽ.vij. Jn alias ſanctas ſe trãſfert. Cant.ij. Qui paſcit iter illas: id eſt inter pura corda. Quar⁹ aũt̃ proũ eſt ipſum in terram:qz habet cor terrenũ amãdo terrena,luxuriosus proũcit ipm in lutũ:qz habet cor immundicijs plenũ ſuperbus p̃cit ipſum ad ventũ quis habet cor ventoſum:id eſt ambitione et ſaphia repletũ. Secũdo debet pbare corpus dominicum quante ſit materiat;. Jn ipſo em̃ ſacramento totus chriſtus continetur quantũ ad corpus,ſanguinem z animam,ſpiñ humanũ et deitatem verã. Accipiendo igitur eius corpus verũ corpori miſtico vnimur z bonorum operum participes eſſ̃ cimur: vnde dicit.ſ. Cor. x. panis quez frangimus:nõne participatio corporis dñi eſt? De hac participatione dicitur in ps. Participẽ me ſac de omn timen.te,z cuſto.man.tua. D

¶ Recipiendo eius ſanguinem ab omni impuritate cõſcientie mũdamur. Hebr. ix. Sanguis xp̃i emũdabit cõſcientias noſtram ab operibus mortuis ad ſeruiẽdũ deo viuenti. Recipiendo eius animã ab omni ſeruitute redimimur. Johã.x. Bonus paſtor animam ſuam ponit pro ouibus ſuis redimendis. Matthei.xx. Filiꝰ hominis nõ venit miniſtrari ſed miniſtrare z dare aiaz ſuã in redemptionẽ pro multis. Recipiendo eius ſpiritum ab omni morte corporis z ale vimur. Johã vj. Spiritus eſt q̃ viuificat, caro autem non prodeſt quicquã Roma. viij. Qui ſuſcitauit ieſum a mortuis viuificabit mortalia corpora nr̃a per inhabitãtẽ ſpiritũ ei⁹ in nobis. Recipiẽdo ei⁹ dei tatẽ omni dulcedine ſatiamur Johãnis x. Jngredietur.ſ.ad contemplationẽ dei patris:z egredietur.ſ.ad viſitationem humanitatis et paſcua inueniet in vtroq;. De hac refectione dicit Matthei.xj. Venite ad me omnes qui laboratis z onerati eſtis et ego reficiam vos. E

¶ Tertio dz probare indigne ſumentis periculũ q̃te ſit penalitatis. Jncurrit em̃ penam temporalem z ſpiritualẽ z eternam. De temporali dr.ſ.Cor.xj. Jõ inter vos multi infirmi z imbecilles dormiũt. Dicitur in libro paſchaſij q̃ quicunq; indigne cõmunicat niſi miſericordia z bonitas dei gladium ſuſpenderet:ab angelis ad hoc poſitis perimeretur. Secũdo tales incurrunt penã ſpiritualem:qz diabolus in eos maiorem poteſtatẽ accepit. Unde dr de iuda. Johãnis.xiij. Poſt buccellã introiuit in eum ſathanas amplius ſcz q̃ erat: z tamẽ illa buccella non erat corpus chriſti ſed diabolus in ipſam introiuit,qz auſus eſt accipere buccellam de manu domini, q̃to magis in illũ itrat qui indigne audet recipere corpus chriſti. Auguſtinꝰ. Nullus malignus ad corpus xp̃i accedat: nullus ſtultꝰ accedat: nullꝰ igit̃ fuſcato aio appropinquare audeat,ne q̃ iudas ſuſtinuit patiat. Nam in illum poſt communicationez mẽſe, diabolus introiuit,nõ quia ſumpſit dominicum corpus,ſed quia in p̃uidẽtia iude z malignitas mentis aduerſarium inhabitare fecit,vt diſcas q̃ idigne myſterio ſũ ſecreta celebrantibus diabolꝰ inſidie parant. Tertio incurrũt penã eternaz. Unde ſuper illud. Reus erit corporis et ſanguinis domini. Dicit Ambroſius. Mortis Chriſti penas dabit,ac ſi chriſtum occidiſſet puniretur. F

¶ Quatuorem ſũt occiſores chriſti: ſcilicet iudei,ingrati,recidiuãtes, z corpus chriſti indigne ſumẽtis, Et iſtud p̃t oſtẽdi per tale exemplũ. Eſt aliq̃s homo qui hz quatuor marchas auri. Una ſibi violenter auferẽt:alia dat ingratis:tertiã ponit̃ in mercibus q̃ ſibi auferunt:quartam proiecit in latrinã:iſte p̃t dicere ſe q̃tuor marchas amiſiſſe. Judei ſunt illi q̃ marchas violenter auferunt:qz vitam chriſti cum violentia abſtulerunt. Jngrati ſunt ſimiles illis qui beneficiũ nõ cognoſcũt, qz tales tantum beneficium paſſionis nõ agnoſcũt:nec aliquod ſeruitium impendunt. Recidiuantes ſunt ſimiles illis qui merces auferunt. Chriſtꝰ em̃ animas, noſtras ſanguine ſuo redemit z emit. Et iõ ille q̃ ad peccatũ reuertit̃,animã emptã ſibi auferre conatur. Jlli vero qui immũda mẽte recipiũt corpus chriſti,ipſi quãtum eſt in ſeipſis in latrinam proiciunt.

G ¶ Quarto debet probare digne recipientiũ fructũ quãte ſit vtilitatis. Quo q̃dẽ vtilitas attenditur in vita z in morte. Jn vita em̃ eſt dimiſſum nobis in memoriale paſſionis chriſti z in medicamẽ, tum curationis:habemus igitur triplex memoriale paſſionis dominice. H

¶ Unum eſt in viſu, ſcilicet paſſio chriſti depicta:z illud debet affectũ noſtrũ multum mouere. Secundum eſt in auditu:ſcilicet paſſio Chriſti audita vel predicata:z illud nos dz mirum in modum mouere. Tertium eſt in guſtu.ſ.paſſio xp̃i in hoc ſacramẽto tã veraciter z tã ſingulariter expreſſa:z illud dz nos maxime. Secũdo dimiſſum eſt in nobis medicamẽtũ nr̃e curationis. Eſt em̃ medicina efficax contra oẽs infirmitates nr̃as: ſicut pz in illa oratione. Purificent nos q̃ſum⁹ dñe ſacramenta que ſumpſimus ꝛc. J

¶ Eſt ei medicina curatiua:qz ſanat oẽs morbos victoruz. Unde dicit̃ ſit ablutio ſcelerũ ꝛc. Eſt medicina cõfortatiua: qz roborat et cõfirmat in ſanitate recepta: iõ ſubdit:ſit fortitudo fragilium. Eſt medicina preſeruatiua q̃ preſeruat hoiem ne iterum cadat. Vñ ſubdit. Sit contra mũdi pericula firmamẽtũ. Eſt medicina melioratiua:qz vitos z mortuos ad melio-

ratina: qz vinos ⁊ mortuos ad meliorem statum perducit. Unde subditur. Sit vinorum atq; mortuorum, fideliū remissio omnium peccatorum. R

¶Secundo autē attenditur hec vtilitas in morte. Via eñ quā aia de corpore decedēs facturā ē via tenebrosa. Job. xix. In calle meo tenebras posuit. Est via periculosa. Uñ ps. In via hac qua amb. ab scon. superbi laqueū mihi. Est via lōga. iij. Regū. xix. Grandis tibi restat via. Est via ignota. ps. Uiaz ciuitatis habitaculi nō inuenerunt. Qñ igit corpus xpi animab⁹ decedentib⁹ dat: portāt secū lucē ad tenebrose vie illuminationē. Jo. viij. Ego sum lux mundi. Itē eiusdē. xij. Ambulate dū lucem habetis: ne tenebre vos comprehendant. Habent secum pugillē ad hostiū defensionem. Job. xvij. Pone me iuxta te, cuius vis manus pugnet cōtra me ps. Si ambulauero i medio vmbre mortis: non timebo mala: qñ tu mecū es. Habēt secū cibum ad confortationē ps. Panis cor hominis cōfirmet. iij. Regū. xix. Ambulauit in fortitudine cibi illius vsq; ad montē dei oreb. Habēt secū ductorem ad vie directionē. Michee. ij. Ascendit inter pandens ante eos. ps. Reduxit eos ad portū voluntatis eorū.

88 ¶Eadem die, scilicet in cena dñi.

Sermo secundus.

ET cena facta cuz diabolus iam misisset in cor vt traderet eū iudas simonis scariotis surrexit ⁊ cenat posuit vestimenta sua. Johan. xj. Quando amici adinuicez separantur consueuerunt adinuicē epulari. Sic etiam xps sciens ⁊ debebat ab apostolis recedere: primo voluit cū eis cenare. Uñ eñ dicitur Luc. xxij. Desiderio desideraui hoc pascha manducare vobiscum antequam patiar. A

¶In hac aūt xps assumpsit psonā amici: personā serui, ⁊ personaz epi. Primo quidam assumpsit personā amici in hoc ⁊ tam familiariter ⁊ amicabiliter cū eis comedere voluit. In hac aūt cena comedit xps agnum paschalē. Qlio aūt comed. debebat determinat Exodi. xij. vbi dicitur. Non comedetis ex eo crudū, quid nec coctū aqua: sz assum tm igni. Caput cū pedibus ⁊ intestinis vorabitis. Edēt autē carnes nocte illas assas igni ⁊ azimos panes cū lactucis agrestib⁹. primo igit nō oz comedi ex eo crudū quid nec coctum aqua: sz assum tm igni. Duo hic phibent: scz ⁊ nō comedat crudus nec coctus aq̄. Tertiū precipit. s. ⁊ igne assatur Cruda eñ caro nullo igne excocta nō est sapida. Caro vero lixa lz cocta tñ nō est adeo sapida. Caro vo assata ⁊ est igne cocta ⁊ est sapida. B ¶Illi igit comedūt crudū qui habent cor crudum. i. non excoctū igne amoris. Illi comedunt lixum qui habēt cor lixū. i. insipidum ⁊ nō sapidū sapore deuotionis. Illi comedūt assum: qui habēt cor excoctū p amorē: ⁊ sapidū p deuotionē. C

¶Iste igitur agn⁹ fuit triplici igne assatus. Et ideo nō oz comedi crudus, nec lixus sed assatus. Fuit ergo assatus igne amoris. De quo igne dicit Luc. xij. Ignem veni mittere i terrā. Igne doloris. Threno. j. Attendite ⁊ videte si est dolor similis sicut dolor me⁹. Et igne passionis ps. Igne me examinasti ⁊c. D

¶Secōo oz comedi ei⁹ caput cū intestinis ⁊ pedibus. Caput istius agni est ei⁹ diuinitas. j. Cor. xj. Caput xpi deus est. Pes ei⁹ est caro ipsi⁹ qui est natura infima in ipso. Intestina ei⁹: est aia ei⁹. Ista oia debemus vorare. i. per verā fidem nobz incorporare. Fuerunt aūt quidā heretici qui dixerunt ipsum non habuisse diuinitatē. Isti non comedebant caput. i. sibi p fidem non incorporabant caput. i. diuinitatem. Alij dixerunt ipsum non habuisse verā carnē humanā: sed fantasticam de celo delatā. Isti pes non comedebat. i. ei⁹ carnē per veram fidē sibi non incorporabant. Alij fuerunt qui dixerūt ipm nō habuisse animā rationalē: sz diuinitatē loco anime. Isti intestina nō vorabāt, id est eius animā per veram fidē sibi nō incorporabant. Nos igit caput cū pedibus: ⁊ intestinis voremus: id est de ei⁹ diuinitate, carne, anima fideliter ⁊ catholice sentiamus. E

¶Tertio oz comedi cū lactucis agrestibus: id est cum amaritudine de peccatis omnibus. Notandum autem ꝙ quidam sunt qui sumunt istas lactucas integras, quidā contritas, ⁊ quidam succū ipsaz. Est eñ quedā amaritudo superficialis, quedam precordialis, ⁊ quedam mixta cum lachrymis. Sunt eñ quidā qui habent de peccatis quendam superficialez dolorem, qui attritio dici potest. Isti sumūt istas lactucas integras seu pfectas. Talis attritio peccatorum nō plenefusti ficat Piere. v. percussi sti eos: ⁊ non doluerunt attristi eos ⁊ renaerunt accipere disciplinam. Alij sunt qui omnia peccata sua in mortariolo memorie sue conterunt ⁊ pistillo laboris minutatim conterunt: ⁊ talis dolor contritio appellat. Isti sumunt istas lactucas cōtritas, ⁊ talis contritio vulnera peccatorum sanat. Osee nono. Sanabo contritiones eoruz diligam eos spontanee. Alij sunt maioris pfectionis: qui sez peccata nō solū sic conterunt, sed etiaz lachrymas emittūt: isti sumunt agnum cum succo lactucarū: id est cum abundantia lachrymarū. Gregorius in moral. bus. Carnes cū lactucz agrestib⁹ sunt edende: vt cum corp⁹ nostri redēptoris accipim⁹ nos pro peccatis nostris in fletibus affligam⁹: quatin⁹ ipsa amaritudo penitētie abstrgat a mētis stomacho quer se humorē vite. Quarto oz comedi cum panibus azimis: id est cum panibus non fermentatis. Secūdū Greg. Panes sine fermēto comedit qui opa bōa sine corruptiōe vane glie facit. Uel secūdū eundē. Quilibet opera sine admixtione peccati exhibet ne quer se diripiat qō quasi recte dispensat. Quibus per increpationē dñs dixit. Sacrificate de fermento laudem. De fermento nanq; laudem immollat qui deo sacrificiuz per rapinam parat. Uel ille sine fermento corrēdit, qui se a mala societatē custodit. j. Cor. v. Modicū fermentū totam massaz corrumpit. Uel ille azimū sine fermento manducat: d mentis ⁊ corporis puritatē seruat. j. Corint. v. Expulemur nō in fermento veteri: id est in veteri conuersatione, neq; in fermēto nequitie ⁊ malicie: sz in azimis sinceritatis ⁊ veritatis. F

¶Secūdo. Christus assumpsit personā serui: in eo ꝙ pedes seruorum suoz lauit. Lauit autem corporales pedes et spirituales. Corporales aūt lauit in exēplū ⁊ documentū. In exemplū quidē humilitatis. Unde ipse dicit. Exemplum dedi vobz vt quemadmodū ego feci vobz, ita ⁊ vos faciatis. Istā autez tantā humilitatem petrus horruit dicēs. Nō lauabis mihi pedes in eternū. Cui respondit iesus. Si non lauero te: nō habebis partē mecū. Tūc petrus timore ⁊ amore pcussus obtulit lauandos pedes, manus ⁊ caput. Sz xps cū corripuit dicēs, ⁊ asserens qō non indigeret lotione capitis, nec manuū, sed tantum pedum. G

¶Per caput intelligitur intētio, per manus operatio, per pedes vero affectio. Duo aūt prima: scilicet operatio ⁊ intentio, in petro munda erāt: ⁊ ideo lotione manuum vel capitis indigebat. Habebat enim intentionem in omnibus rectam: ⁊ operationē mundaz. Affectio autem in petro ⁊ in ceteris sanctis sepe alicui pulueri terrene affectiōis aspergit: ⁊ iō indigent vt lauentur. Augustin. Ipsi humani affect⁹ sine quibus in hac mortalitate nō viuit pedes sunt vbi et humanis rebus afficimur: vt si dixerimus quoniaz peccatū non fecimus: nos metipsos seducimus ⁊ deficimus. Secōo lauit pedes in documentū vbi docuit ⁊ ostēdit qō prelati debēt lauare subditos. Tūc em pedes lauant quādo prelatus verbo ⁊ exēplo subditorū affectus purgat ⁊ mūdat. Sepe autē contingit quod pedes nō lauantur: aut quando manus est coinquinata: aut qñ aqua est turbida ⁊ immunda, aut qñ immundicia in pedibus est inueterata. H ¶His tribus de causis subditi pedes non lauant. Primo quando manus prelatorū: id est opera eorū sunt immunda. Ecclesiastici. xxxiij. Ab immundo quid mundabitur. Gregoriꝰ nazanzenꝰ. Mundari prius oportet: ⁊ sic alios mundare sapientē fieri prius, ⁊ sic alios facere sapientes, lumen efficī: ⁊ ita alios illuminare, accedere ad deū: ⁊ sic alios ducere ad deū. sanctificari, ⁊ sic alios sanctificare. Manus hñe rectas: ⁊ sic eē recti cōsiliū, ⁊ rectū dare consilium. Secūdo, qñ aqua est immunda. Aqua immunda est omor mūdi. De qua dr Hier. eñ. h. Quid

tibi in via egypti vt bibas aquā turbidā. Talis enim aqua nō lauat, sed inquinat. Augusti. Quisquis es q̄ es in mundo, ad te venit q̄ fecit mūdū vt eripiat te de mūdo, qō si adhuc aliqua delectatione te retinet mūdus semper vis esse immundus, si tamen [illegible] necessitate retinet te mūdus: habitat in te q̄ mundat immundos, q̄ eris mūd⁹. Tertio qñ ipsa macula pedum ex nimia frequētatione efficitur nimis tenax q̄ inueterata. Unde dicitur Ec ecclesiastici. xxxvij. Qui baptizat a mortuo id est q̄ lauatur a mortali peccato q̄ iterū qui tangit mortuū, quid proficit eius lauatio, scōe petri secundo. Facta sunt eis posteriora priorib⁹ deteriora. Cōtingit em eis illud veri prouerbij. Uelut canis reuersus ad suum vomitum, q̄ sus lota in volutabro luti. Secūdo lauit pedes spirituales aqua sui sanguinis. de qua lotione ōi Apoc. ij. Lauerūt stolas suas q̄ dealbauerunt eas in sanguine agni. ℑ

℣ Ex quo igit̄ sanguis christi habet dealbare: videtur qō habeat virtutem lactis q̄ non sanguinis. Lac enim sanguis est in vberibus decoctus. Sanguis christi excoct⁹ fuit in corpore suo q̄ in corde nr̄o. In corpore suo: igne amoris. Tam vehemēter em in suo corpore ebullivit qō apto latere suo cū impetu emanauit. In corde nostro sunt duo vbera, s. intellectus et affectus. Debet aūt excoqui in vbere intellectus per meditationem. Et in vbere affect⁹ per deuotionē. Et sic sanguis xp̄i est excoctus in corpore suo per amorē in corde nostro per meditationem. Et affectus vertitur in albedinē et animas nostras dealbat q̄ mundat. Apoca. j. Lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo.

℟ ℣ Ad lauandas nr̄as alas xp̄s fecit spirituale lixiuiū: in quo pro aqua posuit sanguinez pretiosum. j. Johan. v. Hic est qui venit p̄ aquā q̄ sanguinem. Iesus xp̄s. Pro cinere amaritudinem penarum. ps. Cinerem tāquam panem manducabam. Pro igne calefaciente: amorem immensum. Job. xiij. Cū dilexisset suos q̄ erant in mundo: in finem dilexit eos. Sed quoniā lixiuium erat nimis forte. Tum propter nimiū cinerum amaritudinem. Tuz propter nimiā ebullitionem. Ideo christus illud lixiuium duplici aqua temperauit. s. aqua lachrymationis quam in cruce effudit. vt habetur. Heb. v. Et aqua regenerationis q̄ de eius latere emanauit. Sic ergo tali lixiuio q̄ sic facto ex aq̄ sanguinis. sic cōmixto ex cinere amaritudinis. sic calefacto ex igne amoris. sic temperato ex aqua lachrymationis q̄ regenerationis lauat pedes omnium. i. affectus omnium animarum. ℣ Tertio accepit personam ēi quando. s. panem et vinum in corpus suum transsubstantiauit. q̄ apostolis potestatem conficiendi. q̄ transubstantiandi dedit. Et ista est maior potestas quā vnquā data fuerit alicui. ℵ

℣ Est quedā potestas dei magna facere de aliquo aliq̄d: sicut quando fecit hominē de terra, et Euam de homine. Est alia dei ptās maior: scz facere de nihilo aliquid. Sicut quando dominus fecit de nihilo celum q̄ terraz. Est alia potestas dei maxima facere scilicet vt ita dicamus de creatura creatorem. Istā potestatem non dedit angelis: sed sacerdotibus solis. q̄ diuina virtute panē et vinum in corpus q̄ sanguinem christi conuertunt. vñ Æusebius. Uisibilis sacerdos visibiles creaturas in corpus et sanguinem christi verbo suo secreto potestate commutat. Illo scz verbo quod dicit sacerdos. Hoc est enim corpus meum. ℵ

℣ Nō igitur debet aliquis attendere ad visum suum, quia visus putaret se videre colorem panis q̄ tamē non est ibi panis. Nec ad guſtū suum: quia putaret se sentire guſtū panis q̄ tamen non est ibi panis. Nec ad tactum suum: quia putaret se tāgere substantiam panis et tamen non est ibi panis. Nec ad olfactuz suum. q̄ putaret se sentire odorē panis q̄ vini et tamen nō est ibi panis nec vinum. Sed debet attendere ad auditū suum, quia ex auditu. Hoc est corpus meū ita est per omnia vt audiuit. Hoc signatuz est Genesis. xxvij. In ysaac quando benedixit iacob. Fuit enim deceptus suus visus, quia oculi ei⁹ caligauerant et ipsum nō cognouit. Fuit deceptus olfactus suus qui credidit sentire odorem vestimentorum esau. et erat odor vestimētorum que induerat iacob. Fuit deceptus guſtus eius, quia credebat se comedere de venatione esau. et comedebat de venatione iacob. Fuit deceptus tactus eius: quia putabat se tangere manus esau. et tāgebat manus iacob. Sed tamē auditus quo vocem iacob audiuit: non fuit deceptus immo dixit. Uox quidem vox iacob est. Sic etiam in isto sacramento omnes alij sensus preter auditum decipiuntur. Et ideo omnes fideles quando audiunt. Hoc est corpus meū ita firmiter et veraciter credere debent.

89 ℣ In die parascenes.

Sermo. j.

Siēs iesus qz ℣ ia omnia consummata sunt vt consummaretur scriptura dixit sitio. Illi aūt sponsiam plenam aceto ysopo circumponentes obtulerunt oi eius. Cū ergo accepisset iesus acetū dixit: consummatuz est. Et inclinato capite tradidit spiritum. Joh. xix. ℵ

℣ Christ⁹ in vita sua indeis dederat multa salutifera documenta: exhibuerat multa sanctitatis exempla. Contulerat multa beneficia atq̄ miracula: sed hodie miseri iudei pro documentis dederunt christo dura ꝓba. pro sanctis exemplis dederunt ei verba duriora. pro beneficijs dederūt illi durissima crucis tormenta. Non restabat autem nisi vt vna pena. scilicet vt ipsum felle et aceto potarent. Sicut in auctoritate supra posita habetur. In qua quidem auctoritate tria ponuntur ex parte christi: et vnum ex parte iudeorum. Nam ex parte christi primo ponitur eius feruens charitas: cum dicit sitio. Secundo consummata veritas. cuz dicit consummatū est. Tertio magna pietas. cū subditur. Et inclinato capite tradidit spiritum. Quarto ex parte iudeorū magna crudelitas. in hoc quod sibi ad bibendum porrexerunt acetum.

℣ Circa primum notādum quod in hoc quod iesus dixit sitio: eius feruēs charitas designatur. Non enim sitiebat aquam. sed salutem nostram. Non sitiebat vinum sed profectum nostrum. Non sitiebat aliquem liquorem, sed nostrum amorem. Uerū. Sitio ait christus nō doleo o die quid sitis? fidē vestrā, salutem vestrā: gaudiū vestrū plus animarū vestrarū quā corpis proprij cruciatus me tenet: q̄ si non mei saltē vestri miseremini. ℣ Ista aūt christi charitas tā intēsa omnes alios amores superat q̄ excellit s. amorē naturalem matrimonialem, socialem: q̄ animalem. Amor naturalis est, qui est inter patrē q̄ matrem q̄ filium. Et istum amorē: amor christi excellit. Nulla em̄ mater filiū suū intātū dilexit quantū hodie christus nos amauit. Esa. xlix. Nū quid obliuiscī pōt mater infantē suuz vt nō misereat filio vteri sui? Et si illa oblita fuerit: ego tamen nō obliuiscar tui dicit dns: ecce in manibus meis descripsi te muri tui coram oculis meis semper. Nunq̄ fuit aliqua mater q̄ tm̄ filium suuz diligeret vt nomē suū in manib⁹ suis pingi vel scribi faceret: vt sic die ac nocte me moriā ei⁹ haberet. Christ⁹ aūt die ac nocte in manib⁹ suis scriptos nos portat vt semp memoriā nostri habeat. Et illa scriptura nō fuit facta cū calamo vel atramēto: vel in pargameno: sed calami fuerūt acutissimi clani. Atramētum ei⁹ sanguis pretiosus: scriptores iudei puersi: pargamenū caro manuū christi. Scōo excellit amorem matrimonialē: qui est inter virū q̄ vxorē. Et hoc in duobus. Primo l hoc quod si vxor fornicatur: viterius a viro suo non recipit. Sed si anime nostre xp̄m sponsum deserunt q̄ diabolo adultero cōsentiūt: xp̄s eas penitētes recipit: q̄ ideo in cruce manus extensas tenet, ad inuitandum qō peccatores ad se reuersos protinus amplexat. Hiere. iij. Vulgo dicitur si dimiserit vir vxorem suam q̄ recedens ab ea duxerit virum alterum: nunquid reuertitur ad eum vltra? nunquid non polluta q̄ cōtaminata erit mulier illa? Tu autem fornicata es cū amatorib⁹ multis: tñ reuertere ad me: et ego suscipiā te dicit dominus. Scōo amor christi excellit matrimonialem, in hoc quod si est aliqua vxor que haberet maculas i corpore vel in facie, q̄ non posset ab illis emundari nisi vir vulnerari se faceret, q̄ in suo sanguine se balnearet. vxor, non est aliquis vir qui vxorem suā intātum diligeret vt ista sustinere vellet. Anime autem nostre

que erāt christi spōse maculis peccatorū erant plene. Et ideo christ⁹ in quinq; partibus se vulnerari fecit z sanguinem suū fudit in quo spōsa sua balneauit z ab oībus maculis mundata fuit. Et hoc est qđ dicitur Ephe. v. Uiri diligite vxores vestras sicut z christus dilexit ecclesiam. et tradidit semetipsum pro illa vt eā sanctificaret mūdans eam lauacro aqua, verbo vite vt exhiberet sibi gloriosam ecclesiam. non habentem maculam neq; rugā aut aliqđ hmōi, sed vt sit sancta z immaculata. Tertio amor christi excellit amorē socialē que est inter amicum z amicum. Nullus homo inueniretur qđ vellet mori pro suo inimico vir autem aliquis inueniretur qui vellet mori pro amico: sed pro amico bono id est simplici z fideli z innocēter decepto forte aliquis morti se exponeret. nos aūt non eramus iusti neq; boni: sed eram⁹ impij z dei inimici z tamen christus p nobis mori voluit. Et hoc est quod dicitur Rom. v. Cū adhuc infirmi essemus christus p impijs mortuus est. Uix enim pro iusto quis moritur. Nam p bono forsitan quis audeat mori: cōmendat autē deus suam charitatem in nobis quoniā cum adhuc peccatores essemus: christus pro nobis mortu⁹ est. Posset autē dici quod christus habebat vnum amicum. s. deū patrem et vnū suum et patris inimicū. s. gen⁹ humanū. Ut igitur xps inter istos pacez faceret se mediatorem interposuit. j. Thimo. ij. Un⁹ est mediator dei z hoim homo christus iesus q̄ dedit semetipsum in redēptionem p oib⁹. Sepe enim contingit q̄ quando aliqs inter duos rixantes interponit ab vtroq; vulneratur: sic z christ⁹ vulneratus fuit a patre. Esa. liij. Propter zelū populi mei percussi eū. Uulneratus fuit etiam ab homine. zachari. xiij. Vbi plagat⁹ sum i domo eorum qui diligebant me. Quarto amor christi excedit amorem animalem qui est inter animā et corpus: anima enim intantū diligit corpus quod ab eo seperari renuit, z omnē corporis laborem fugit z vitat. Alia autē christi tm̄ alas nostras dilexit q̄ a corpore suo pro nra salute voluit separari. Joh. x. Alias meā pono p ouib⁹ meis. In tantū dilexit q̄ passa est corpus

suū cū multa leticia in ḡnq; partib⁹ lacerari: vt sic p̄cīū nostre redemptionis abūdanter effluueret. Unde in sua persona dicit propheta. Conscidisti saccū meum et circūdedisti me leticia. D

¶ Scōo ponit cōsummata veritas cū dicit: cōsummatū est. Cōsummata q̄dē z cōpleta fuerūt oia p̄dicta. s. de sua natiuitate z sua cōuersatiōe z de sua passiōe. Hodie quoq; consummatū fuit corpus suum consummat⁹ fuit z sanguis suus. Corpus quidem consummatum fuit imo consumptū qz omnia ossa sua apparebant z dinumerari poterāt. p̄s. Dinumerauerūt oia ossa mea. Nec mirum si corpus suum sic fuit consummatum qz fuit tribus disciplinis granissimis flagellatum. Est em̄ quedam disciplina q̄ fit cum virgis, z ista est fortis: quia carnē frangit. Est alia que fit cū spinis duris z acutis: ista est durior et fortior, quia vsq; ad ossa perforādo pertingit. Est alia que fit cum ferreis instrumentis, z ista est fortissima qz alam a corpore excutit. Ista triplici disciplina fuit corp⁹ xpi flagellatū: z ideo totaliter consummatū. Primo em̄ corp⁹ xpi fuit flagellatū virgis seu funibus nodosis quando pylat⁹ ipm ad colūnam fecit ligari z flagellari. z illa talis flagellatio totum corpus vulnerauit: Scōo xps fuit vulneratus cum spinis. qñ. s. spinis durissimis et acutis fuit coronat⁹. Et illa talis flagellatio scōm Bern̄. os capitis pforauit z vsq; ad cerebrū puenit. Et sm Chrys. Uide punctis capitis⁹ impleturr. Et si dicat quod nō videtur possibile quod spine capitis os tā durū potuerūt pforare. Dicēdū q̄ hoc non fuit factū sm naturā sz sm volūtatē diuinam: nec est contrariū ei qđ dr Joh. xix. os nō comminuetis ex eo: qz os eius capitis non fuit comminutum licet fuerit pforatū. Tertio fuit flagellatus cū instrumentis ferreis id est cum clauis acutis. z illa talis flagellatio alam a corpore excussit. Mat. xxvij. Jesus autē clamans voce magna sez pre nimio dolore emisit spiritū. Scōo eius sanguis cōsummat⁹ quia totus fuit a corpore euacuat⁹. E ¶ Omnia enim opera sua fecit dominꝰ in numero z pondere z mensura vt hr̄ Sap. xj. Excepto opere nostre redēptionis sibi enim non seruauit numerū vt sez vnā vel duas guttas sanguinis sui daret eīs ñ vna solo sufficeret. Nō seruauit pōdus vt sez vnā libram vel vnciā vnā effunderet. Nō seruauit mensurā: sed totū dedit totū fudit. p̄s. Copiosa apud eū redēptio. Bern̄. Prorsus copiosa: qz nō gutte sanguinis sed vnda flummis p quinq; partes corporis emanauit. F.

¶ Tertio ostenditur magna compassio z magna pietas ieo q̄ dicitur inclinato capite tradidit spm̄. Magna quidem pietas, quia in dei spm̄ christi ab eius corpe violenter cum multis supplicijs, expulerunt. p̄s. Uim faciebant qui quere. aiam meam. Ex hoc autem quod dicitur inclinato capite tradidit spm̄. Quidā volūt dicere animam principalē sedem habere in capite super hoc tamen inter sapientes fuerunt quatuor opiniones. Quidam enim dixerūt animam esse in capite z hoc propter illam autoritatem que dr Gen. j. Inspirauit in faciem eius spiraculū vite. Illa enim inspiratio nihil aliud fuit quā anime infusio. Alij dixerūt ipsam esse in corde, z hoc propter illā autoritatem que dicitur Matth. xv. De corde exeunt male cogitationes. Cum enim cogitationes exeunt ab aia sic cogitationes exeūt a corde: ergo anima est in corde. Unde Hiero. sep ſola ad fabiolā. Quoris vbi principale sit aie plato in cerebro: christus monstrat in corde. Alij dixerūt ipsaz esse in sanguine: z hoc propter illud qđ dicitur. Leuit. xvij. Anima omnis carnis in sanguine est. Alij dixerunt ipsam esse in toto corpore z in qualibet parte totā, z hoc propter illud. ij. Reg. j. Adhuc tota anima mea est in memetipso: non enim dixit: est in capite meo, vel in corde, vel in sanguine meo: sed in memetipso, id est in corpore meo. G

¶ Judei igitur volentes animam christi crucifigere: videntur istas quatuor opiniones saltē ipso facto scisse. Primo ipsaz animam crucifixerunt in capite: quia fuit spinis coronatum. Ansel. Coronatus incedebat: sed ipsa sua corona, crucians est, quia mille puncturis eius speciosissimam verticem vulnerauerunt. H

¶ Secundo crucifixerūt ipsam in corde

sez quando fuit iuxta: cor in latere vulneratus: vt si sibi forte anima remāsisset: cruciatum sentiret verū cū triplex sit amor, sez sermonis, cordis, z operis christus ostenderat nobis sermonis amorem in sapienti predicatiōe: amorem operis in miraculorū exhibitione: quid restabat nisi ostenderet: amorem cordis quē ostēdit in lateris apertione. Bern̄ Clau⁹ penetrans, clauus reserans factus est mihi quid videā per foramen clamat clauus: clamat vulnꝰ quod deus ver⁹ est in christo mundum sibi reconciliāns. Tertio cruciauerunt eius animam in sanguine scilicet quando clauis acutis venas aperuerunt z totum sanguinem cum doloribus extraxerunt: ita quod corpus eius remāsit in cruce totum aridum sicut lignū. Unde p̄s. Aruit tanq; testa virtus mea. Iterum ossa mea sicut cremium aruerunt: z assimilat: corpus suum christus cremio z teste: nā testa que prius erat humida postmodum ab igne fit arida. Similiter cremium est lardum adustum a quo omnis pinguedo recessit, sic corp⁹ christi in cruce fuit sicut testa: quia ab omnibus suis humoribus fuit exiccatum z fuit sicut cremium, quia toto sanguine suo fuit euacuatum. I

¶ Quarto afflixerūt animam in toto corpore: qz a planta pedis vsq; ad verticem non fuit in eo sanitas. Cruciatus fuit in toto corpore. s. in parte suprema, media et infima: nam in parte suprema fuit spinis coronatus: in media fuit ad columnā ligatus z flagellatus in infima fuit pedib⁹ perforatus z cruci affixus: vbi magnum dolorē sensit: z qz locus erat neruosus, z qz vnus pes superalium positus: et qz grossis clauis perforatus, et qz intendebatur clauatis pedibus totum corp⁹. K

¶ Quarto ponit ex parte iudeoꝝ magna peruersitas, qz os xpi aceto potauerūt. Due magne rusticitates ozi christi hodie facte fuerunt. Una est qñ acetum sibi dederūt bibere. Secūda quādo indas ore suo turpissimo os christi sanctissimū osculari presumpsit: sic hodie duas rusticitates multi faciunt ozi christi. Quidā em̄ adhuc dāt sibi acetū. i. opera prava. p̄s. Exacerbauit dominū peccator. Cū cū

christi oꝛi deberēt dare vinū suane id est opera bona deoꝛ placita dāt sibi acetū id est opera mala ⁊ acerba. Esa. v. Expectauit vt faceret vuas: ⁊ fecit labruscas.

¶ Secundo sunt adhuc quidam cū iuda qui os christi osculantur. Quatuoꝛ enim persone christum osculate fuerunt nam ipsum osculata fuit mater eius: quādo cum infantē in suis brachijs baiulabat: sepe ipsum osculabat ⁊ hoc in signū amoris. Osculatus est eū etiam symeon quando sc̄z in vlnas suas eum accepit et istud osculum fuit signū reuerentie ⁊ honoris. sicut quādo quis manꝰ vel pedes episcopi osculatur. Osculata fuit eaz maria magdalena: hoc in signū reconciliationis sic, quādo inimici ad pacez veniūt se mutuo osculantur. Osculatus fuit eum iudas: ⁊ hoc in signum proditionis fecit ioab osculatꝰ est amasan. ij. Reg. xx. Qui cunqꝫ igitur hodie osculatur christum videat qualiter osculetur. Ille enim q̄ nullum hz odiū ⁊ rancorem sed ad deum et proximum sincerum amorem osculat eū maria. Ille q̄ ad xpi passionē multa renetentia ⁊ deuotione ⁊ lachrymarū effusione afficit: osculat eū symeone. ille q̄ prius erat deo inimicꝰ. sed in ista quadragesima est sibi recōciliatus osculatur eū magdalena. Ille qui hodie crucifixum osculatur ⁊ in pascha in mēsa altaris eū christo epulatur: ⁊ post pascha ad peccata reuertitur: osculatur eū iuda proditore: magna enim proditio est hodie christo osculum dare ⁊ in paschate in mēsa christi comedere, ⁊ postea de domo coꝛdꝫ sui christum expellere ⁊ inimicum christi capitalem id est demonem in coꝛ sunm introducere. Talibus christꝰ potest dicere illud quod dicitur in ps. Tu vero homo vnanimis dux meus ⁊ notꝰ meus qui simul mecum dulces capiebas cibos in domo dei ambu. cū cōsen. Et sequitur, veniat mors sup illos ⁊ descēdent in infernū viuētes.

90 ¶ Eodem die scilicet parasceues.

Sermo secundus.

Aspice ⁊ fac secundum exemplar quod tibi in monte monstratum est. Exodi. xxv. Christꝰ est tanꝗ liber exēplaris ad cuius exemplum totā vitam nostram debemꝰ deducere ⁊ ipsaz corrigere. Ecclesia quoqꝫ officia sua ⁊ obseruātias suas ab isto libro extraxit: maxime autem in hac die ecclesia in officio multa mystica facit que ab illo libro extraxit ⁊ ideo supradictum verbum potest esse verbum dei patris ecclesiam alloquentis ⁊ dicentis inspice ⁊ fac secundū exemplar quod tibi in monte monstratum est. A

¶ Videamus igitur que sunt ista misteria que ecclesia hodie facit ⁊ q̄ ab isto libro extraxit. Primuz est: quia altaria sunt denudata altare quidem est christus qui hodie fuit suis vestib⁹ denudatꝰ. Habebat enim christꝰ tria genera vestimentoꝝ. Primo habebat vestes materiales q̄s ferebat, sicut ceteri homines, istę fuit denudatꝰ Uñ. ps. Diuiserūt sibi vestimēta mea. Habebat enim vestimentū sc̄z corpꝰ propriū quod est anime vestimentū. isto vestimento hodie anima christi fuit spoliata ⁊ suo corpore denudata. Johānis. xix. Et inclinato capite tradidit spm̄. Habebat etiaz vestes spūales. i. suos apl̄os q̄ xpz vestiebāt ⁊ ornabant. Esa. xlix. Uino ego dicit dñs qz his oibus velut ornamēto vestieris. Istis vestibus fuit christus denudatꝰ qz fuit ab oib⁹ apl̄is derelictꝰ. Joh. xvj. Ecce venit hora ⁊ iā venit vt dispergamini vnusq̄sqꝫ i ꝓpria ⁊ me solū relinq̄tis. B

¶ Scōm est qz ecclia tribus diebus mortē christi plāgit tenebras facit ad imitandum q̄ sol tribꝰ horis tenebris se induit ⁊ mortem christi deplanxit. Uel ad imitandum q̄ triplex creatura mortez christi deflevit sc̄z pure corporalis: sicut terra q̄ cōtremuit: ⁊ sol qui obscuratꝰ est. Pure spiritualis sicut angeli. Esaie. xxxiij. Angeli pacis amare flebūt. Et cōposita. sicut homo videlicet apostoli ⁊ sancte mulieres. Uel tribus diebus ois ecclesia plāgit: eo quod tribus diebus ⁊ tribꝰ noctibus christus mortuus iacuit. C

¶ Tertiuz est q̄ campane nō pulsantur: ex eo q̄ omnes campane hostie siluerūt. Christus enim habebat duodecim cāpanas, id est duodecim apl̄os. Quarū vna penitꝰ fracta fuit. s. iudas. Et remāserūt vndecim. Inter q̄s erat vna ceteris grossior scilicet petrus: qui semel taz alte sonuit q̄ eius sonus super angelos ascēdit quādo dixit Mat. xvj. Tu es christꝰ filius dei viui. Ista campana hodie sonū perdidit q̄n christū negauit. Similiter ⁊ ceteri apli sonū perdiderūt q̄n christū reliquerunt. Alia cāpana fuit christꝰ que in hac vita nō cessauit sonare, id est predicare. Tandem eleuata est in campanali crucis ⁊ sibi dedit sonū pie cōquestioni in auribus patris cū dixit. Matth. xxvij. Deus meus deus meus vt q̄d dereliquisti me. Dedit sonū amoris in auribꝰ matris cū dixit Johā. xix. Mulier ecce filius tuꝰ. Dedit sonū magni doloris in auribꝰ humani generis cū dixit. Treñ. j. O vos oēs q̄ transitis per viā: attendite et videte si est dolor sicut dolor meus. Tantum sonuit ista cāpana q̄ ranca facta fuit. ps. Laborauī clamās rauce facte sunt fauces mee. Tandē ista cāpana fuit fracta ⁊ in quinq̄ partes perforata: ⁊ tū omnino siluit ⁊ sonum dimisit. Alia cāpana fuit virgo beata que tam dulciter sonuit q̄ filius dei ad eius sonū venit: quādo ipsa dixit. Ecce ancilla domini: fiat mihi ꝛc. Taz dulciter sonuit q̄ Johanes baptista ad eius sonū in vtero mris tripudiauit. Ista cāpana hodie ferro doloris pforata fuit: ⁊ ideo sonū pdidit. Luce. ij. Et tuā ipsius animaz pertrāsibit gladius. Alia cāpana fuit vniuersitas crestinaz q̄ dat triplex sonū. Qz p̄dicat dei potētiā: ex sua magnitudine. Dei sapiētiā ex suo ordine. Dei bonitatē ex sua bonitate. Ista cāpana hodie in tātum siluit q̄ ex toto cōfusa fuit. Bernar⁹. Ad hoc peccatum expauit tota machina mundi: ⁊ fere in antiquū chaos redacta sunt vniuersa. Uñ etiā philosophi videntes eclypsim solis cōtra naturam fieri dixerunt, aut ordo nature puerit, aut elemēta mētiūtur, aut de⁹ nature patit ⁊ elementa sibi compatiuntur. D

¶ Quartum est: qz tabule hodie perciuntur. Ista autē percussio tabule repzesentat clamorē crucis qui clamat indeorum malitiam et christi innocentiā. Secūdo reꝑsentat clamorē sanguinis qui clamat pro nobis ⁊ contra nos. Nam ꝓ nobis clamat: petēs a patre miaz. Heb. xij. Accessisti ad sanguinis aspersionē melioꝛ loquentē q̄m abel. Clamat adit contra homines terrenos. Job. xvj. Terra ne operias sanguinē meū, neq̄ inueniat locū latēdi clamoꝛ meꝰ. Latet em̄ sanguis xpi in eoꝝ memoria qn̄ habēt de eo recordationē. In eoꝝ intelligētia: qz nullaz habēt meditationē. In eoꝝ pollūtate qz nullā hñt deuotionē. Tertio sonꝰ tabule repzesentat sonū q̄ fuit i inferno. fiē dē xps claustra ifernalia ꝓfringebat. ps. Qui cōtriuit portas ereas: ⁊ vectes ferreos ꝓfregit. Angeli valenter clamabant. Tollite portas ꝓncipes vras ꝛc. Scti pres iubilabāt. Dānati q̄ ibi relinquebantur flebāt. Demones vlulabāt. Et si cōmixtus erat sonꝰ flētiū: ⁊ sonꝰ gaudētiū ꝓmo. Exdre illi. Nō poterat cognoscere quisq̄ vocem clamoris letantiū: ⁊ vocē fletus populi. Quarto sonus tabule repzesentat ꝛeptum armoꝝ quē fecerūt iudei in captione christi. Exiernnt em̄ ad ipsum capiendum cum armis, fustibus, lāternis, ⁊ gladijs. Quinto sonus tabule sit ad excitandum tristitiam ⁊ merorem. Hodie quidem ecclesia omnes sonos letitie tacet: ⁊ facit tristitie sonos. Nam tacet sonū campane: ⁊ facit sonū tabule. Tacet letationes: ⁊ facit lamētatiões. Tacet cāt⁹ letitie ⁊ dicit cātus meroris ⁊ tristitie. E

¶ Quintum est quia passiões aliorū sanctoꝝ celebramus cum gaudio: passionē autem christi agim⁹ cum lamento. Cuius ratio est: qz alij sancti passi sunt ꝓpter se, vt scilicet q̄ suā passionē acquirerant gloriā celestem. Et ideo in sua passiõe ex eo gaudemus q̄ ad eternā beatitudinez pernenerūt. Christus autem non est passus ꝓpter se vt scilicet gloriā acquireret quā habebat: sz ꝓpter peccata nostra delenda. Alia ratio est quia fleuit hodie sol quādo obscuratus est. Fleuit terra quando contremuit. Fleuerunt sancte mulieres. Luce. xxiij. Filie hierusalē nolite flere sup me. Fleuerūt apostoli. Undelectat. Tristes erāt apostoli ō nec sui domini. Fleuit petrꝰ. Mat. xxvj. Egressus foras fleuit amare. Fleuit beata ✠ go doloris gladio pforata. Fleuit christus. Mat. xxvi. Tristis est anima mea vsq̄ ad mortem. Flenerunt angeli. Esaie. xxxiij. Angeli pacis amare flebunt. Fleuisset si

possibile fuisset deꝰ pater videꝫ filiū suū tā ignominiose tractari. Ergo inter tot flentes nullus debet gaudere. F

¶ Sextum qꝛ missa hodierna non habet principiū nec finē: quia introitus nō dicitur, nec cuꝫ Benedicamꝰ domino finitur ad innuendum ꝙ qui est principium ꝛ finis a nobis recessit. Et etiaꝫ ille qui est in tribulatione nō indiget benedictiōe: sed compassione. Et ideo nō dicitur Benedicamus domino. Non habet etiā ista missa mediū: quia sacra ostia non consecratur, ex eo ꝙ vera hostia, id est christus est hodie oblata. B

¶ Septimuꝫ est qꝛ circa crucē ter genua flectimus vt illuꝫ honoremus qui ter fuit pro nobis illusus, scilicet ab herode qui vere alba induit eum. A militib⁹: qꝛ ipm spinis coronauerunt. Et a iudeis qui sibi in cruce existenti insultauerūt. Facim⁹ etiam ipsaꝫ officium in lingua greca ꝛ latina: quia ille due lingue ipsum cūfitētur ꝛ adorāt. Linguavero hebraica ibi silet: quia iudei christum non confitentur. H

¶ Octauum est quia ante crucem totaliter nos prosternim⁹ ꝛ postea osculamur. Ipse enim ꝓpter nos se ꝓstrauit vsqꝫ ad terre susceptionē. Phili. ij. Semetipsum exinaniuit formā serui accipiēs Usqꝫ ad terre habitationē. Baruth. iij. Post hec in terris visus est: ꝛ cum hominibus cōuersatus est. Usqꝫ ad terram per mortis dejectionē. Hyerem. xlvj. Fortis impegit in fortē ꝛ ambo pariter corruerūt. Usqꝫ ad terre penetrationē. Eccli. xxiij. Penetrabo inferiores parētes terre ꝛ inspiciam omnes dormientes: ꝛ illuminabo omnes sperantes in domino. I

¶ Nonū est quia hodie ecclesia pro omnibus orat. Cuius ratio est: qꝛ hodie xps fuit valde pius in parcēdo. quādo dixit. Luc. xxiij. Pater dimitte illis: qꝛ nesciunt quid faciūt. Fuit valde liberalis i largiē do: qꝛ ad modicam petitionem dedit latroni celū. Fuit valde largus i donādo: quia nō guttā sed totum sanguinem pro nostra redēptiōe dedit. ps. Apud dominum misericordia: ꝛ copiosa apud eū redemptio. Ideo ecclesia ad similitudinez christi est hodie multum liberalis in orādo: ꝛ multum pia in parcendo. K

¶ Decimum est quia hodie fideles ecclesias omnes ꝛ altaria sanctorū visitare cō sueuerūt. Cuius ratio triplex est. Prima est quia illa talis visitatio representat visitationem apostoloꝝ ꝛ sanctarū mulierum que crebro sepulchrū domini visitabāt. Secunda: qꝛ christus hodie omnes sanctos qui fuerunt a principio mundi vsqꝫ tūc presentialiter visitauit dum ad lymbum descēdit. Luc. j. Uisitauit nos oriēs exalto. Tertia ratio est: quia sancti debēt hodie esse liberales: qꝛ hodie de carcere fuerūt liberati. Si quis eīm de carcere liberaretur ꝛ ad imperium sublimaretur illum diē multū diligeret: ꝛ in illa die multum, liberalis esset. Merito igitur fideles sanctos hodie visitant: vt ab ipsis de carcere liberatis ꝛ in imperium celeste sublimatis beneficia obtinere valeant.

Enit maria magdalena, ꝛ altera maria videre sepulchrū. Mat. vlt. A ¶ Magna dignitas est septimi diei eo ꝙ sabbatū appellatur: qꝛ in eo tota trinitas requieuit. Nā pater in opere creationis qō fuit op⁹ infinite potētie ꝛ attribuit patri: requieuit ab omni opere qō patrauit. Filiꝰ in ope recreatiōis qō est op⁹ sapientie ꝛ attribuit filio: requieuit in monumento inuolut⁹ syndone. Spiritussanctus requieuit hodie in virgine. quia ceteri apostoli ꝛ mulieres a gratia spiritussancti ceciderunt. In virgine autem ipsa gratia fides firma pmānsit. Quia igit hodie christus in sepulchro requieuit: ideo sancte mulieres frequēter ipsum visitabant, modo vt corpus eius vngerent, mō vt ipm mortuuꝫ deflerent, modo vt ipsum sublatum inquirerēt. Ideo dicit in auctoritate premissa. Uenit maria magdalena ꝛc. Circa igitur sepulchrū domini tria sunt notanda. Primo ꝙle fuit eius sepulchrū. Secō qualis fuit eius sepultura. Tertio ꝙliter nos cum eo sepeliri debemus. B

¶ Circa primū notandum ꝙ sepulchrū christi fuit nouuꝫ: sicut dicitur Mat. xxvij.

Et hoc fuit triplici de causa. Primo ne crederetur ꝙ non ipse, sed alius surrexisset. Istam rationem tangit Ambrosius in libro de virginibus, dicens. Beatus Matheus monumentum nouum d ritine ex monumēto vereri alius surrexisse crederetur. Secō propter reuerentiā xpi. Istā rationē assignat Aug. dicēs. Sicut i vtero marie nemo ante eum, ꝛ nemo post eū fuit: ita, etiaꝫ in isto monumēto nullus ante eum nullꝰ post eū fuit. Tertio ad significandū ꝙ qui christi corpꝰ vult recipere debet habere nouitatem in corde. Corpꝰ quidem nostrū modo est nouū in iuuentute modo vetustū i senectute: modo putridum in morte. Spiritus autez non debet aliter variari: sꝫ debet semper in melius renouari. C

¶ Sunt tamē quidā quoꝝ spiritus est vetustus per peccati malitiaꝫ. Unde monet ps. j. Coꝝ. v. Expurgate vet⁹ fermētuꝫ vt sitis ꝛc. Alij sunt quoꝝ spiritꝰ est putridus per cōsuetudinē longā. Johel. j. Cō putruerūt iumēta sua in stercore suo. Alij sunt quoꝝ spiritꝰ est nouus semp ꝓ puritatem cordis ꝛ mūditiā. Unde dicit apostolus. ij. Coꝝ. iiij. Licet is qui foris est noster homo corrūpatur: tamē is qui intus est renouatur de die in diē: talis ꝙ habet istā nouitatē dignus est recipere corpus xpi. j. Coꝝ. v. Epulemur i azimis sinceritatis ꝛ veritatis. D

¶ Secō sepulchrū christi nō fuit suū proprium sed alienū, ꝛ hoc tribus de causis. Primo ad ostendēdū ꝙ nō debebat deteri a morte, istam rationē tāgit Ambro. i libro de virginib⁹ dicēs. Bene secūdū terrā alienū fuit monumētum christi habitant tumulū qui sub lege sunt mortis vt mortis nō habuit tumulū non enim ille sepulchruꝫ mortis desiderabat qui de morte triumphō querebat. Idez in libro sermonum. Ut quid illi sepulchrum ꝙ tri duo tēporis spacio nō tam in sepulchro mortuus iacuit qꝫ velut in lecto dormiēs quieuit: ipsa eīm temporis brevitas declarat potius summum fuisse qꝫ mortē. Secūdo ad ostendēdū ꝙ nō pro sua sed pro aliena salute moriebatur Ambro. Iā in aliena sepultura dominꝰ iacuit quia pro aliena moriebatur salute vt quid illi propria sepultura. qui in se proprisam mortē nō habebat. Tertio ad ostendendū suaꝫ paupertatem sicut enim in aliena voluit nasci ꝛ in aliena domo conuersari, sic in alieno monumento voluit sepeliri Mat. viij. Vulpes foueas habent ꝛ volucres celi nidos. Filius aūt hominis nō hz vbi caput suuꝫ reclinet. ac si dicat. nec in morte mea habui sepulturam nec in vita mea habui mdū id est domum in qua possem commorari: nec in nativitate habui lectū in quo a matre mea potuerim reclinari. E

¶ Tertio monumentum fuit grandi lapide sine laro clausum cuius triplex est ratio quarum due principaliter sunt literales, tertia est mystica. Prima est ne ipse locus bestijs esset apertus. Secundam rationem tāgit glossa dicens aduoluit saxum magnum ad hostium monumenti vt non posset aperiri sepulchrum, sine auxilio multorum. Tertia ratio est mystica, per hoc enim insinuatur quod illi qui corpus christi debent suscipere debent esse clausi ne peccatum in eorum corda possit intrare. F

¶ Sūt aūt quatuor sara q̄ a corde debēt aduolui ne petrā possit itrare vt dē Bern. s. pudor timor dolor ꝛ amor. Multi eīm sunt q̄ ꝓpter pudorē hominū dimittunt peccare. Alij sunt qui cessant a petis propter immēsitatem doloris quā habēt de ipsis peccatis. Alij sunt q̄ vitant peccare propter timorē pene eterne, ne ipsam incurrant. Alij propter amorem glorie ne ipsam pdāt. Ista sunt quatuor sara in gētialque debēt monumentum cordis claudere ne illō alīq̄ peccata possint intrare. Dicit tamē idē Bernardꝰ ꝙ duo ꝑma. s. pudor ꝛ dolor nō sunt fortia multum ad resistendū: qꝛ sepe pudor solatium capit de peccātum multitudine, dolor, de aliqua huius mundi consolatione, validissimuꝫ aūt ad resistendū peccatis: amor dei est viris perfectis: imperfectis vero timor supplicij. B

¶ Quarto monumentum Christi fuit monumentuꝫ isti, id est ipsius Joseph q̄ erat vir iustus ꝛ bonus, dicitur Luce. xxiij. Uoluit autem Christus sepeliri nō monumēto p̄latī, sed iusti. Primo ad ostendendū quod ¶ hristus non requieuit nisi in cor-

de iuſti. Unde Ambroſius ſuper Lucaz. Bene Chriſtus in monumẽto iuſti voluit ſepeliri vt habeat filiꝰ hominis vbi caput ſuũ reclinet. Xp̃s em̃ nõ requieſcit in animo auari, cũ ſit ſpinoſus: ſz nec in animo luxurioſi cũ ſit lutoſus: nec in animo ſuperbi, cũ ſit ventoſus: ſed in animo iuſti, cũ ſit floridus, vxta illud Canticoꝝ primo. Lectulus noſter floridus. Secundo ad innuẽdum, q̃ nõ debeat ampliꝰ p̃ peccatoribus immolari. Natꝰ em̃ fuit inter duo animalia: qz homines beſtiales facturus erãt ſpirituales. Uixit inter peccatores vt eos iuſtificaret, mortuꝰ eſt inter latrones vt vnũ lucrifaceret: ſed hodie requieuit in monumento iuſti, nõ eniz voluit ampliꝰ peccatoꝝ conſortia, qz p̃ peccatis ampliꝰ moritur̃ non erat. Ro. vj. Chriſtꝰ reſurgẽs ex mortuis iam non moriẽ: mors illi vltra iam non dominabitur. Tertio ad innuendum q̃ licet in hac vita ſint mixti boni ꝛ mali poſt mortẽ tñ per ſe erũt boni ſcilicet in celo ꝛ per ſe erunt mali ſcilicet inferno, ꝛ per ſe erunt mediocriter boni ꝛ mediocriter mali; ſcilicet pueri qui erunt in lymbo. Secundo videndum eſt qualiter chriſtus fuit tumulatus: nam ipſe fuit ſyndone inuolutus: vt dicit Luc. xxiij. Fuit vnguẽto cõfectꝰ ex myrrha ꝛ aloes inunctus vt a putredine ſeruaret. vt hꝫ Jo. xix. Fuit linteis cũ aromatibus ligatus. vt habeẽ ibidẽ. ℣ ℣ per iſta aũt ſignificant illa que debẽt habere iſti q̃ corpus xp̃i volũt recipere. Corpꝰ enim chriſti dicimus eſſe tãꝫ candorem eternũ. Sap. vij. Candor eſt eniz lucis eterne tãꝫ panẽ angelicũ. ps. Panem angelorũ manducauit homo, tanꝫ carbonẽ diuinũ. Joã. damaſcenus. Diuinũ carbonem aſſumamus vt ignis eius quod eſt in nobis ſancti deſiderĩ aſſumẽtes eum que ex carbone agnitionis inflãmet noſtra pectora: ꝛ illuminet corda noſtra, eſt enim tanꝫ celeſte electuariũ q̃ confecit celeſtis vnguentarius faciẽs pigmata ſanitatis, in quãtũ igitur corpꝰ chriſti eſt candor eternus requirit magnã mẽtis puritatẽ, ꝛ hoc ſignaꝫ per ſyndonem mundã. Uñ dicit ibi glo. Syndone munda inuoluit ieſum q̃ pura mente eũ ſuſcipit: in quantũ eſt panis angelicꝰ debet recipi cum deuota oratione, hoc ſignaꝫ per aromata. Apoc. viij. Aſcẽdit fumus aromatũ, id eſt incenſoꝝ dẽ orationibꝰ ſcõrum de manu agni coram deo: in quãtus eſt carbo diuinus debet recipi cũ mente ab omni humore vitioꝝ deſiccata: ſicut em̃ ignis non inflãmat ligna humida ſz deſiccata: ſic ꝛ carbo diuinus non inflãmat corda niſi que inuenit ab humoribꝰ vitiorum deſiccata. ꝛ illud ſignificaꝫ per aloes qui habet virtutẽ deſiccatiuam: in quãtũ eſt celeſtẽ electuariũ requirit corda a cibis noxijs, id eſt a peccatis euacuata ꝛ illud ſignificaꝫ p̃ myrrã q̃ eſt amara et ſignificat contritionem que omnia peccata expellit ꝛ euacuat. 3

℣ Tertio videndũ eſt qualr̃ debemꝰ cum xp̃o ſepeliri ſpũaliter. Dicit apl̃s Roñ. vj. Conſepulti em̃ ſumꝰ cũ xp̃o. Sepulchrũ aũt illud in quo debemꝰ ſepeliri eſt ipſa religio: in qua ipſe religioſus ſpũaliter dz mori ꝛ ſepeliri. Aſſimilari autem dz religioſus mortuo: q̃tũ ad plura. ℣ Primo q̃tũ ad cenſum. Sicut em̃ mortuus nihil habet proprium ſic ꝛ religioſus nihil ſibi debet retinere: ſed in cõmuni diuidere: quilibet laicus debet dicere illud Job. j. Nudꝰ egreſſus ſum de vtero matris mee ꝛ nudꝰ reuertar illuc. Religioſꝰ aũt dz eſſe nudꝰ in ingreſſu vt nihil ſibi retineat: nudus i pgreſſu vt nihil poſſideat: nudꝰ poſt egreſſum vt nihil in morte poſt ſe relinquat. Secũdo dz aſſimilari q̃tũ ad ſenſum ꝛ motũ: ſicut em̃ mortuꝰ priuaꝫ ſenſu ꝛ motu: ſic ꝛ religioſus dz eſſe mortuus q̃tum ad delectationes qui ad ſenſum carnis ptinent: ꝛ ſicut mortuus non moueꝫ motu proprio ſed alieno, ſic verꝰ religioſus nõ dz duci motu ꝓprie volũtatis, ſed ad imperiũ ſui ſuperioris ſeu rectoris: ꝛ ſicut mortuus ſe monẽti nõ cõtradicit: ſic ꝛ religioſus debet ꝑlato ſe regenti non contradicere: ſz in omnibꝰ obedire. Undeb̃r Eſa. l. Dominus aperuit in aũt̃: ego autem non contradico, retrorſuz nõ abij. Tertio dz aſſimilari q̃tũ ad domicilium: qz ſicut mortuus claudit in ſepulchro, ſic religioſus dz eſſe clauſus in claſtro. ꝛ ſicut mortuꝰ non exit de monumento niſi ad iuſſionẽ dei quando ſibi dicetur. Surgite mortui, venite ad iudiciũ: ſic nec religioſi debent exire claſtrũ ſine iuſſione prelati: ꝛ ſicut mortuꝰ non murmurat quãdo trãſfertur de monumento in monumentũ: ſic nec religioſꝰ debet murmurare, quãdo tranſferꝝ de monaſterio in monaſterium. Quarto marie debet aſſimilari morti xp̃i iuxta illud. Roñ. vj. Si cõplãtati facti ſumus ſimilitudini mortis illiꝰ. ſ. xp̃i: ſimul ꝛ reſurrectionis erimꝰ. In morte xp̃i aia fuit a corpore ſeparata, tñ aia ꝛ caro, dei fuerũt vnite, ſic in vero religioſo aia debet ſepari a carne. ſ. vt carni nõ cõſentiat in aliquo amore carnali, aia tamen ꝛ caro debẽt deo eſſe vnite: aia p̃ amorẽ, caro p̃ incorruptionem, vt poſſit dicere cuz propheta. Cor meum ꝛ caro mea exultauerunt in deum viuum.

92 ℣ Eo dem die, ſcilicet ſabbato paſche. Sermo ſecundus.

Aſciculus

myrrhe dilectus meus mihi iter vbera mea cõmorabit, botrꝰ cypri dilectus meꝰ mihi in vineis engaddi. Cãti. j. A ℣ Virgo beata in chriſti paſſione multũ habuit amaritudinẽ, iõ dicit faſciculꝰ myrrhe ꝛc. In ſua aũt reſurrectione multũ habuit letitiã ꝛ exultationẽ: nõ ſubdit, botrꝰ cypri dilectꝰ meꝰ mihi in vineis engaddi. In cypro ei naſcit vinũ optimũ, qđ eſt letificatiuũ. In vineis engaddi, naſcit balſamũ odoriferũ. Dicit ergo ℣go btã dilectꝰ meꝰ fuit myrra amaritudinis in ſua paſſiõe, ſz fuit mihi vinũ iocũditatis ꝛ balſamũ odoris in ſua reſurrectione: ꝛ ſic ꝑz q̃ in verbis ꝓpoſitis duo tãgũtur ſz amaritudo doloris quã btã ℣go habuit in filij paſſione ꝛ gaudiũ cordis qđ habuit in ei reſurrectione. Circa primũ tãgunt tria. Primo magnitudo amoris, ex dicit dilectꝰ meꝰ. Secũdo magnitudo doloris cũ dicit faſciculꝰ myrrhe. Tertio magnitudo deuotionis: cũ dicitur, inter vbera mea commorabit. ℣ Circa primum notandũ q̃ beata virgo dilexit filiũ ſapienter ꝛ diſcrete: qz ſaluationem humani generis propoſuit paſſioni filij ſui quãtus eũ intime diligeret quãtus ſciret q̃ ipſe i ſua paſſione multos dolores haberet, nũq̃ tñ voluit ſibi diſſuadere ipaz paſſionem propter humani generis ſaluationem. B

℣ Notandũ aũt q̃ in corde virginis pugnabãt duo amores ꝛ duo dolores: duo amores erãt amor filij, ꝛ amor humani generis. Amor filij nolebat chriſtuz pati amor humani generis volebat ipſum pati, ſed amor generis humani ſuperauit amorẽ filij. Sic̃ pugnabãt duo dolores: ſcz dolor quẽ habitura erat de morte filij: ꝛ dolor quẽ habebat de noſtra pditione, ſz dolor quẽ habebat de noſtra pditione ſuperauit dolorẽ quẽ habitura erat de morte filij. Uñ poterat dicere cũ apl̃o illud quod dicit. Philip. j. Mihi viuere chriſtus eſt ꝛ mori lucrũ, acſi dicat vita filij mei vita cordis mei eſt: mors vero ſua eſt lucrũ generis humani. Secũdo ponit magnitudo doloris ſui, cũ dicit faſciculus myrrhe. Myrrha em̃ eſt amara. faſciculꝰ igit myrrhe eſt collectio paſſionum chriſti quarũ conſideratio magnuz preſtabat ſibi dolorẽ, ipſe aũt dolor cauſabatur in ea ex ratione filij: ꝛ ex ratione ſui ex ratione ſupplicij. C

℣ Cauſabatur quidẽ in ea dolor ex ratione ſui qz mater erat: ꝛ naturaliter dolet mater de afflictione filij. Secũdo ex eo q̃ erat tota mater quando enim dolor diuidit in multis, immor inuenit in ſingulis, ſicm̃ aliqua mater filiũ amittit, dolorez ſuũ cum patre cõdiuidit, ꝛ ideo talis dolor ex tali diuiſiõe quodãmodo minuit. Virgo aũt beata cũ nullo dolorẽ ſuum diuidere potuit qz nullus pater ibi erat. Tertio ex eo q̃ erat vnicꝰ matri. Si aliq̃ mater filiũ perdidit cõſolationẽ accipit quando alios habet vel habere ſperat: virgo aũt maria nullum habebat aliũ, nec ſe habere ſperabat, vnde poterat dicere illud. ij. Reg. j. Sicut mater vnicum amat filiũ ita te diligebaz. Quarto ex eo q̃ preſens erat ad videndũ: quando aliqua mater audit filiũ ſuum mortuũ multũ dolet ſed quãdo horribili morte ipm audit fuiſſe occiſum magis dolet, quãdo vero ante oculos ſuos, videt filiũ ſuũ occidi matre dolet. Virgo igitur beata immenſo dolore vulnerabaꝫ quando vide-

bat filium ſuum occidi ⁊ horribili morte necari: ⁊ ante oculos ſuos hec omnia fieri. Quanto ex eo q̄ erat ad adiuuandū impotens, magna conſolatio eſt alicui mīq̄ filiū ſuū in morte oſculari ⁊ amplexari ⁊ adiuuare poteſt hec aūt in nullo filiū ſuū poterat tūc adiuuare, audiebat enīz eū ſitire ⁊ non poterat ei potum porrigere, videbat ipſum vulneribꝫ plenū ⁊ non poterat vulnera alligare, cōſpiciebat ipz ſanguine plenū ⁊ non poterat linteo extergere, videbat ipſum male captū tenerī ⁊ ipſum non poterat liberare, videbat ip̄m caput male tenentē ⁊ non poterat ſuſtētare. videbat ip̄m in cruce flentē ⁊ non poterat lachrymas extergere, videbat ipſum expirāſſe ⁊ nō poterat amplexari nec oſculari, videbat ſanguinē in terra affluere ⁊ nō poterat recolligere: ⁊ iō poterat dicere illud .j. Reg. .j. Mulier infelix nimis ego ſum. Sexto ex eo q̄ nullū habebat adiutoriū quia omnes apoſtoli cā reliquerāt, iō nō habuit nec ipſa nec filius adiuuantē in tribulationibus illis. Eccli. .ij. Reſpiciēs eram ad adiutoriū hominū ⁊ nō erat nec aliquē cōpatiētez. ps. Suſtinui q̄ ſimul cōtriſtaret ⁊ nō fuit, nec aliquē conſolantem. Unde ſequit qui cōſolaretur ⁊ nō inueni. Secundo cauſabat ille dolor in ipſa ratione filij multū eīm dolet mater quando amittit filiū bonum ⁊ ſapientem, ⁊ ſibi in omnibus obedientem, ipſa vero amittebat filiū de quo ipſa dicit. Ego mater pulchre dilectionis ⁊ timoris ⁊ agnitionis ⁊ ſancte ſpei. Amittebat q̄dē matrē taz dulciter diligētē: ideo dicit. Ego mater pulchre dilectionis, filiū matrē tam humiliter reuerentē ⁊ filialiter timētē, ideo ſubdit, ⁊ timoris, filium in cruce matrem tam feliciter agnoſcentem, ideo ſubditur, ⁊ agnitionis, filiū erga matrē tam pium ⁊ clementem ideo ſubdit. ⁊ ſancte ſpei. D

¶ Tertio cauſabat ipſe dolor rōne ſuppliciꝫ, videbat enim filiū ſuū pati penam ignominioſam: q̄ inter duos latrones tanq̄z latro fuit poſitus penā acerbā in locis neruoſis ⁊ maxie ſenſitiuis fuit vulneratꝰ ⁊ perforatꝰ, penam diuturnam, q̄ ab illa hora noctis q̄ captus fuit vſq̄ ad horam nonā qua expiranit in ſuppliciꝭ ⁊ doloribus ſemper fuit penā inimā quia ſicut dicitur .j. Pet. .ij. peccatū non fecit nec inuētus eſt dolus in ore eius. Et quia virgo beata fuit tanta amaritudine plena, poterat dicere illud Ruth. .j. Nolite me vocare noemi, id eſt pulchram: ſz vocate me marath, id eſt amaram: q̄ amaritudine replenī me omnipotens. E

¶ Tertio ponit magnitudo ſue deuotionis cū dicitur. Inter vbera mea commorabitur. In anima tria ſunt vbera: ſcz memoria, intelligētia ⁊ voluntas. Inter iſta tria vbera beata Ygo iſtū faſci culū myrhe, id eſt collectionē penarū filiī ſui portabat. In memoria per cōtinuā recordationē. In intelligentia per aſſiduā meditationē. Et in voluntate per melliflua deuotionem. Secundo ponitur magnitudo gaudij quod ipſa habuit de filio in reſurrectione, cum dicitur. Botrus cypri F

¶ Non ſolū autez de hoc ipſa gauiſa eſt ſed etiā omnes creature ſcilicet ſuperiores, medie ⁊ inferiores. Superiores, id eſt angeli gauiſi ſunt propter noſtrā redemptionem: propter ſuā reparationē: ⁊ propter chriſti glorificationē, ideo dicitur. Zoheleth .iij. In illa die ſtillabūt mōtes dulcedinē ⁊ colles fluēt lac. Et eccleſia addit, ⁊ mel. Lac eſt dulce, ⁊ mel eſt dulcior: dulcedo cōprehendit omnē rem dulcez. Montes igit ⁊ colles, id eſt angeli maiores mediocres, ⁊ minores afficiunt dulcedine magna: de noſtra redemptione: maiori de ſua reparatione: maxima de ſua glorificatione. G

¶ Secundo gauiſe ſunt medie, id eſt homines. Unde prophęta dicit. Hec dies quā fecit dominꝰ exultemus ⁊ letemur in ea. Debent omnes homines in chriſti reſurrectione multuz gaudere: q̄ per ſuā reſurrectionē facti ſunt angelorū concines ⁊ ſocij. Unde ſuper illud Matt. .xxiiij. mo. Nolite expaueſcere. Dicit Hieronimus. Vos aūt cur expaueſcitis qui veſtros cōciues videtis? Facti ſunt fratres xp̄i, vt de poſt reſurrectionem ſuā chriſtus apoſtolos fratres vocauit dicēs. Jo. .xx. Vade ad fratres meos ꝛc. Facti ſunt in anima ⁊ corpore glorificati. Nam modo in anima ſtolā felicitatis accipiūt, in futuro aūt in corpore ſtolā immortalitatis habebūt, propter iſta tris dicitur Hyeſter. .viij. Judeis id eſt ſanctis deū confitentibꝰ ⁊ laudātibꝰ noua lux oriri viſa eſt gaudiū, honor ⁊ tripudiū. Habebūt eīm magnū gaudiū de angelica ſocietate: honorem immenſum de chriſti fraternitate: ⁊ magnū tripudiū de corporis ⁊ anime felicitate. Tertio gauiſe ſunt creature inferiores, id eſt ſancti patres in lymbo poſiti q̄ erāt ibi in magna deſolatione, ⁊ ꝓpter locū. quia erant in loco infimo q̄ debebant eſſe in loco ſuprēmo, id eſt in celo, ⁊ ꝓpterdā num q̄ erant in caligine inferni qui debebant eſſe in viſione dei, ⁊ propter cōſortiū: q̄ habebāt demonū vicinitatem qui debebāt habere angelorū ſocietatem, ſz hodie exultauerūt valde: q̄ chriſtus de loco infimo eos extraxit, ⁊ in ſua aſcenſione eos in celū deduxit ſuā beatam viſionem eis reddidit, ⁊ angelorum ſocios fecit. Uñ dicit de eis. Eſa. .xxxv. Gaudiū ⁊ letitiam obtinebunt: fugiet dolor ⁊ gemitus. Habuerūt enīm gaudiū quia aſſecuti ſunt diuine viſionis aſpectū. Habuerunt letitiam: quia dimiſerunt locum tam infimū ⁊ aſſecuti ſunt celum. Fugit ab eis dolor ⁊ gemitus: q̄ euaſerunt taz horrendū conſortium demonum ⁊ aſſecuti ſunt conſortium angelorum.

qz ¶ In die ſancto paſche.

Sermo primus.

MAria magdalene ⁊ maria iacobi ⁊ ſalome emerunt aromata vt venientes vngerēt ieſum. Marci. vlti. Quānis multe mulieres dñm ſequerētur, iſte tamen tres precipue venerūt q̄ chriſto plus obligate fuerūt ex eo q̄ multa beneficia ab eo receperant. Maria eīm magdalena multū ꝓpo tenebat: q̄ ab ea ſeptem demonia eiecit. Maria autem iacobi multum chriſto tenebatur: tum quia nepos ſuus erat: tuz q̄ tres filios ſuos ſcz iacobum alphei: ſymonē ⁊ iudā cardinales: id eſt apoſtolos fecerat. Tertia maria ſcz filia ſalome ſimiliter chriſtum multū diligere tenebat, tum quia nepos ſuus erat, tum q̄ ipſe duos filios ſuos ſcz iacobum ⁊ ioannem apoſtolos fecerat. In preſenti euāgelio de duobꝰ fit mētio ſcz de ſanctarū mulierū deuotione: ⁊ de angelica apparitione. A

¶ Deuotio autē ſanctarum mulierum in tribus attenditur. Primo in hoc q̄ emerūt aromata vt vngerēt. vngere, vnde dicitur, emerunt aromata, id eſt vnguenta aromatica, vt venientes vngerent ieſum. Scēo in hoc q̄ tā tempeſtiue venerunt volentes ad monumentū accedere, vnde dicitur. ⁊ valde mane vna ſabbatorum ꝛc. Tertio in hoc q̄ dicit q̄ monumentū deſiderabāt apertū innenire, vnde dicitur, ⁊ dicebāt adinuicē: quis reuoluet nobis lapidem ab oſtio monumenti? B

¶ Circa primū notādū q̄ ex magna deuotione volebat corpus xp̄i vngere. Cōſuetudo enim erat antiquꝰ corpora mortuorū, inungere vt conſeruarent a fetore vermiū corroſione, ⁊ ab incineratione: ſz iſte mulieres erāt decepte, q̄ corpꝰ chriſti deitate erat balſamatū, ⁊ ideo ſi p̄ decem milia annorū in terra iacuiſſet non potuiſſet pure fieri nec incinerari nec a vermibus corrodi. In hoc tamē ſancte īmulieres voluerūt oſtendere dilectionē mortuo quam habuerunt vīno. C

¶ Pauci eīm ſunt qui amicū vere diligant in vita quia fere omnes amicum diligūt ꝓpter ſua non ꝓpter ſe. Eccli. vj. Et amicus ſocius menſe ⁊ non permanebit in tpe neceſſitatis. Pauciores ſunt q̄ diligāt in morte, imo ſepe parentes filios: ⁊ filij parentibus aduerſant in morte q̄ſt ꝓ ſalute aīe voluntaliqua ordinare. Pauciſſimi ſunt q̄ diligant poſt mortem q̄ modicū poſt ⁊ filiꝰ patris: ⁊ pater filij: ⁊ amicꝰ amici oblīuiſcitur. ps. Oblīuioni datꝰ ſum tāq̄ mortuus a corde. Idem perūt memoria eorū cum ſonitu. Eorum eīm memoria perūt cū ſonitu cāpanaruz vel palmaꝝ ſiue clamoꝝ ſiue fletuū. Iſte aūt mulieres dilexerūt chriſtum in vita: quia ſequebant eū predicantem. Luce. viij. Sequebat eū maria magdalena et alie mulieres que miniſtrabant ei de facultatibus ſuis. Dilexerūt eum in morte q̄ aſſociauerunt eum in cruce pendentē. Joā. .xix. Stabāt iuxta crucem ieſu mater eius ⁊ ſoror matris eius. Dilexerunt eū poſt mortem: q̄ voluerunt eum vngere

in monumēto iacentē sicut dicit hic. D
¶Sed mirum videt q beata virgo cuz istis non uit: sed domi remansit. Super hoc possunt tres cause assignari: Una est qz mater sepulchrū filij recenter sepulti sine nimio dolore videre nō posset. Sic beata virgo sepulchrū filij videre nō potuisset: quin gladius doloris ei⁹ aiam pertransisset. Et satis probabile est q si irevoluisset Johānes ei⁹ custos nō prmisisset. Imo etiā ceteri apostoli dixissent Johānni. Non permittas eam illuc ire, qz si ierit tm ibi flebit z se mactabit q fere se occidet. Secunda causa est: qz in parasceue et sabbato tm fleuerat z intantū se macerauerat q subtiner ei nō valebat. Un dt Bern. q oportuit q inter man⁹ discipulorū tā p semitulus de cruce ad domū propriā deportarer. Augu. Illa quippe pia mater in via dolore emulans z pectora delicata contundens: ita ipsa viscera oiaq fatigauerat mēbra vt iam sensu deficiens vix potuisset venire ad xpi funus. Tertia causa est quia iste mulieres corp⁹ christi i monumēto adhuc esse putabāt. Beata autem virgo sciebat q ibi non erat: sed q iam resurrexerat et ideo illuc ire nolebat. E
¶Et pie credendum est q sibi ante oēs christus apparuerat. Quod potest ondi tripliciter. Primo per auctoritatē. Sedulius em magnus z antiquus doctor ecclesie agens de christi apparitione dicit. Semper virgo manens huius se visib⁹ estans luce palam dominis primus obtulit. Secundo per ecclesie romane antiq z probatam consuetudinē. Summ⁹ enim pontifex ad sanctā mariā in maiorē in die paschę primā statione celebrat: p hoc innuens ad beatā mariam primā factaz fuisse apparitionē. Tertio per quādam moralē rationem. Deus em pcepit. Honora patrem z matrē. Sed si esset aliqs filius in vltra marinis partibus cōstitutus de quo mater intellexisset q mortu⁹ esset z tandē sanus rediens personas extraneas visitaret z ad matrē tribulatam vltimo accederet: iste bon⁹ filius nō esset nec matrē honorasset. Sic etiam christ⁹ matrem nō multū honorasse videretur, si primo alios de sua resurrectione letificasset z tandem matri desolate apparuisset. Secūdo deuotio istarū mulierū ostēditur in hoc q valde tēpestiue voluerūt venire. Ideo dicit. Et valde mane vna sabbatorū veniunt ad monumentū orto iam sole. Sz si erat valde mane: quo sol iam ortus erat? Ad qō dicendum q iste mulieres erant habitātes in ciuitate. Sepulchrū autez christi erat extra ciuitatē. Ipse autem valde mane surrexerunt. Sz quia via lōga erat: z honestas dominas non licet currere: sz mature incedere. Et porte ciuitatis tarde aperiebant: nō iam ortus erat sol, quando ad sepulchrū pueneruūt. Est ergo sensus: valde mane veniunt, id est venire inceperunt, orto iā sole scilicet quando peruenerunt. F
¶Uel sol dupliciter dicit oriri. Uel quātum ad fulgoreż suum, qui dicit aurora: vel quantū ad speram suam. Primo mō non secundo ortus erat sol. Un dicit Augu. Orto iam sole, id est cum celū ab oriētis parte albesceret. Uel nomine solis intelligit christus qui dupliciter fuit ortus in hoc mundo: scilicet de matris vtero: p natiuitatē penosam. Et de sepulchro per natiuitatem gloriosam. G
¶Est ergo sensus: valde mane veniūt: sed tamen verus sol, id est christ⁹ q p⁹ ortus fuerat in hoc mūdo natiuitate carnali: iaz ortus erat natiuitate celesti. Tertio deuotio istarum mulierum cōsistit in hoc q monumentū apertū videre desiderabant. Unde dicebāt. Quis reuolvet nobis lapidē ab ostio monumēti? &c. H
¶Monumentū quidem tripliciter clausum erat: grādis lapidis ad os ei⁹ applicatione, sigilli impressione, z militum armatorū deputatione. Et ō mulieres nō sperabant intrare se posse: qz lapidē tāz grādē cum ipse essent fragiles remouere non possent. Et milites eas fugarēt: z sigillum presidis frangere nō auderent. Christus autē qui exiuit de clauso vtero matris: z qui intrauit ad discipulos ianuis clausis. Ipse exiuit de monumento lapide clauso: salutis sigillis z custodib⁹ expauefactis. Postquam autem resurrexerat angelus lapidē reuoluit vt sic mulieribus aditum intro eundi daret. Et qz propter milites mulieres ire timuissent: ideo milites facti sunt sicut mortui: vt dicit Mat. Fuerūt em ita exterriti ex terribili angelica visione: sicut dt Mat. ex motu terre subita apertiōe, z ex terre magne cōcussione. Sicut em dr Mat. xxviij. Terremotus factus est magn⁹ &c. vt sz milites exterreret: vel vt terra de christi resurrectione letitiā mōstraret. Sicut in passione mota est in signū tristitie: sic in resurrectiōe mota est in signū letitie: vel sm Glo. Ideo terremotus factus est vt p hoc significaret corda terrenorū per fidē passionis z resurrectionis monēda. I
¶Secundo in euangelio fit mētio de angeli apparitione, q q tuor fecit ergo istas mulieres. Nam primo cōfortauit eas dicens. Nolite expauescere. K
¶In hoc em cognoscit bon⁹ angelus a malo: qz bonus in principio terret ex suo fulgore, in medio cōfortat ex sua allocutione, in fine letificat ex immensa cōsolatione. Malus autem angelus ecōuerso. In principio terret ex sua terribili visione. In medio decipit, ex fallaci promissiōe. Et i fine ptristat ex subsecuta deceptiōe. L
¶Secō ipsas confortatas z de resurrectiōe certificatas: ad apostolos destinauit dicens. Ite dicite discipulis z petro qz &c. Prima mulier fuit media inter serpentē z hominē, trahēs ipsum ad peccatū. Secunda mulier scz virgo beata fuit media iter deū z hominē: faciēs nostrā reconciliationem. Iste aūt mulieres fuerunt medie inter angelū z apl̄os: annunciantes eis nram saluationē. Iā non pōt hō cōqueri de mulere: qz si pria dānauit: secūda saluauit tertia annūciauit. Si pria fuit causa mortis. Secūda fuit cā vite. Tertia nunciatrix salutis eterne. M
¶Tertio ipsas ad petrum specialr misit cū subiunxit: z petro. Petrū solū nominauit triplici de causa. Prima est quā ponit Gregor⁹ dicens. Petrū vocat ex nomine: ne desperet ex negatione. Si em nominatim eū nō exprimeret q magistrū negauerat: venire inter discipulos non auderet. Ideo specialiter dixit petro qui indignū se iudicabat discipulatu qz ter negauerat: sed peccata non nocent quando non placent. Secūda causa est vt angelus sibi tanq summo pontifici honorē deferret. Si em, q̄s pape vel collegiuz cardinaliū literas mitteret papā nominatim exprimeret: cardinales vero in genere proferret. Angelus igit nominatim petrū expressit tanq summū: discipulos autē generaliter tanq collegiū. Tertia causa est: qz petrus inter prelatur agnoscens seu discalciat⁹ siue dissoluens. Ille enim christum inuenit qui deū z se veraciter agnoscit: qui affectus suos ab amore carnali discalciauit: q oēs colligationes impietatis a se dissoluit. Quarto angelus per istas mulieres apparitionem christi in galileā denūciauit dicēs. Quia precedet vos in galileam: ibi eum videbitis sicut dixit vobis. N
¶Ista autē apparitio facta est in galilea licet fuerit occultū: tñ propter mysteriuz specialiter nominat Galilea enim interpretatur trāsmigratio. Christus enim duz esset in hac vita habuit mortalitatē in corpore passibilitatēm anima: in vtro q miseriam z penalitatem. Sed post resurrectionē facta est transmigratio: quia corpus trāsmigrauit de mortalitate ad immortalitatem. Anima de passibilitate ad impassibilitatē. Corpus z alia de miseria z penalitate ad gloriā z felicitatem. Leo papa passionē christi laudans dixit. Ruptis mortis vinculis: infirmitas in virtutē, mortalitas in eternitatē cōtumelia transiuit in gloriam quam nobis &c.

94 ¶Eodem die sancto paschę.

Sermo secundus.

Esum queritis nazarenū crucifixū: surrexit nō est hic. Sz ite dicite discipulis ei⁹ et petro qz precedet vos i galileā. A
¶Dominus in hac vita nobilē habuit societatē scz apostolos z quasdā sanctas mulieres. Tempore tñ passionis quidaz ab eo recesserunt quantū ad corporalem associationē: fidez z amorē, sicut iudas. Alij aūtē reliquerunt quātum ad corporalē associationē z fidē, sed nō quoatum ad amorem: sicut ceteri apostoli qui ipm reliquerunt et fidem amiserunt. Amorez tñ eius non perdiderunt: quia etiā ipsuz defunctuz amabant. Alij ipm reliquerūt

quantum ad fidem tantū, sed nō quantū ad assōciationē: nec quantū ad amorem sicut sancte mulieres que fidē pdiderūt ipsum tamen iuxta crucē associabant: et eum defunctū amabant. Virgo aūt beata ipsum non dereliquit: nec quātū ad sōcietatē: quia iuxta crucem stetit: nec quātum ad fidem: quia eā semper retinuit: nec quantū ad amorē: quia eū perpetuo amore dilexit. Ite ergo sancte mulieres quāuis fidē perdidissent: tñ quia eūz defunctū amabāt: ideo ipsum inungere volebant. Quas angelus alloquit̄ est dicēs. Jesum queritis nazarenū crucifixū surrexit non est hic. Ite dicite discipulis eius et petro. In verbis igit̄ premissis ꝙtuor ponuntur. Unū ex parte mulierum: scilicet querendi studiositas: quod notat cū dicitur. Jesum queritis nazarenū: Secūdo ex parte xp̄i ponuntur tria. s. eius magna charitas, cum dicit̄ crucifixum. Tertio eius magna felicitas, cū dicitur, surrexit nō ē hic. Quarto eius magna pietas in hoc ꝙ petro et ceteris discipulis i galilea, et alīs locis voluit apparere: ideo subdit. Ite dicite discipulis eius et petro: qr surrexit, p̄cedet vos in galileā. B

¶ Circa primū: scilicet studiositatez querentium mulieruz. Notandū ꝙ quidam post passionē quesierunt Christum in mane sicut iste mulieres de quib⁹ dicit̄ valde mane vna sabbatorū ꝛc. Et iſtis inuenire fuit facile, quia statim inuenerūt. Alij ꝙsierūt cum in vespere sicut duo discipuli q̄ ibant emaus, sicut habet̄ Luc. xxiiij. q̄ dixerūt. Mane nobiscuz domine: qr iā aduesperascit, et iſtis inuenire fuit difficile. Unde dixit eis Jesus. O stulti et tardi corde ad credendū. Alij quesierunt eum in sero. de quibus dicitur Joh. xx. Cum esset sero ꝛc. Et iſtis inuenire fuit dubitabile. Uñ ōr Luce. xxiiij. vbi agitur de ista apparitione. Conturbati vero et conterriti existimabāt se ipm videre. Alij ꝙsierūt ipsum in nocte, sicut milites positi ad sepulchrū, vt eius corp⁹ noctibus custodirent et iſtis inuenire fuit impossibile. Per mane intelligit̄ inuentus, illi igit̄ Christū querunt in mane, qui ad christum cōuertuntur in iuuentute, et iſtorum inuētio hz facilitatem: quia de facili christum inuenient. Prouer. viij. Qui mane vigilauerit ad me, inueniet me: tales quidē sunt molis cera, qr de facili ad bonū ducunt. p̄s. Factū est cor meum tanq̄ cera liquescens in medio ventris mei. Sunt sicut recens testa, qr semp in bono conseruant. Prouer. xxij. Adolescens iuxta viā suā: et cū senuerit nō recedet ab ea. Sūt sicut nouella et gracilis ꝟga, qr ō facili ad oē bonū flectunt. p̄s. Quotum filij sicut nouelle plātationes a iuuētute sua. Per vesperā intelligit̄ senectus: illi igit̄ ꝙrūt in vespere q̄ cōuertunt in senectute. Et istorū cōuersio hz difficultatē: qr difficile cōuertunt q̄ in malo inueterant. Uñ posſ̄ ꝓpheta dixit in p̄sona inuentū. Factuz est cor meū tāq̄ cera liquescēs, subdit in p̄sona senū. Aruit tāq̄ testa virt⁹ mea. Tales em̄ ab oī humore gr̄e exiccant: iō ōr Aruit tāq̄ testa virt⁹ mea, et vir vt̄ nunq̄ cōsiliū, iō subdit. Et lingua mea adhesit fauc̄ib⁹ meis: et sepe i peccatz suis moriunt: iō subdit. Et in puluerē mortis deduxisti me. i. deduci p̄misisti. Per sero vbi est finis diei, intelligit̄ mors q̄ est finis vite, illi ergo in sero xp̄m ꝙrunt: q̄ in extremis ad deū redire volūt: et istorū cōuersio hz dubietatē Uñ Augu. in libro Homel. Fidelis bñ viuēs: securꝰ hinc exit: agēs pniam ad vltimū et recōciliat⁹: sic securus hinc exit, ego nō sum securꝰ. C

¶ Ideo autē sanctus Augustinus dubitat de his qui penitēt in morte, qr quidā penitent tantū timore pene: quidaz amore iustitie, quidā ex cōsideratione vtriusq̄ cause: et tales potius videtur penitere timore pene q̄ amore iustitie: ideo eorum penitentia dubia esse vꝰ. Per noctē intelligitur obscuritas infernalis. Illi igitur querunt christum in nocte qui volunt eum querere post mortē in eterna damnatiōe et alium inuentio habet impossibilitatem Unde de talibus dicitur Prouer. j. Tunc inuocabunt me et nō exaudiam, mane cōsurgent et non inuenient me. D

¶ Damnati quidem inuenient deū et non inuenient. Deus em̄ est in mūdo p̄ miaz, in celo p̄ gloriā, in inferno per iustitiam. Non potuerunt igit̄ deum inuenire p̄ misericordiam: qr hoc modo est in mūdo. Nec per gloriam, quia hoc modo est in celo, sed inuenient eum in inferno p̄ iustitiā vt iudicē et tortorem, qr hoc modo est in inferno. Secundo ponit̄ immensa charitas: cū dicitur. Crucifixum: ipse enim ex infinita charitate mori voluit. Joh. xv. Maiorem hac dilectionez nemo habet, vt animam suā ponat quis pro amicis suis. E

¶ Et ponit̄ hic vltimum signū amoris. Amor em̄ per quatuor signa pōt manifestari. Primo per verba. Quādo enim cor abundat in amore, tunc os abundat in sermone. Luce. vj. Ex abundantia cordis os loquit̄. Secūdo per collata beneficia et illud ē maius signū, q̄ primū. Multi seruirent verbis q̄ non seruirēt rebus suis. De isto seruitio dicit̄. j. Joh. iij. Nō diligamus verbo, neq̄ lingua, sed opere et veritate. Tertio ostēdit̄ p̄ obsequia p̄fonalia: et illud est maius signū quā primū vel scōm. Multi em̄ seruirent de substantia sua, q̄ nō seruirēt ō p̄sona sua. De isto signo ōr Gene. xix. Seruiit Jacob pro Rachel septē annis. Quarto manifestat̄ per aduersa: qñ sc̄z ds p̄ amore amici se morti exponit: et illud est vltimū signum amoris: vltra q̄ nō est aliud inuenire. Multi em̄ darēt p̄sonā suā ad seruiendū, qui nō darent animā suā ad mortē: iō dixit dominus. Maiorem ac dilectionē nemo habet ꝛc. Jn hoc igitur ꝙ Christus pro nobis crucifigi voluit et mori, infinitā nobis charitatē ostēdit. Tertio ponit̄ in xp̄o magna felicitas, cū ōr. Surrexit nō est hic. Alij sancti nō resurgūt, sed suscitant̄. Christ⁹ aūt surrexit: qr virtute p̄pria se excitauit Joh. ij. Solute tēplū hoc, et in trib⁹ diēb⁹ excitabo illud. F

¶ Ista potentia est infinita, qñ sc̄z mortuus suscitauit seipsum. Jnuenimus enim q̄ aliq̄n̄ viuus suscitat mortuū sicut petrus tabitā. Uñ habet̄ Act. ix. Aliq̄n̄ mortuus, sicut Helyseus mortuus suscitauit alīū mortuū, vt habet̄ quarti Regū xiij. Sed nunquā inuenit̄ q̄ aliquis mortuus suscitauerit seipsuz. Christus aūt viuus suscitauit mortuū sicut Lazarū mortuū: et mortuus suscitauit mortuos: qr multa corpora sc̄ōrū q̄ dormierāt surrexerūt, sicut ōr Mat. xxvij. et insup mortuꝰ suscitauit seipm. Joh. x. Potestatē habeo ponendi animā meā et iterū sumēdi eā. G

¶ Quarto in eo fuit magna pietas i hoc s. ꝙ post suā resurrectionē petro et alīs discipulis tribulatis apparuit. Licet em̄ Christ⁹ deposuerit omnē miseriā et mortalitatē ētū nō deposuit misericordiam et compassionē, imo post passionem factus est magis cōpassibilis et misericors, ex eo ꝙ in seipso nostras miserias ē expert⁹. H

¶ Jnfirmitates nāq̄ corporales aliter cognoscit medic⁹ theoric⁹, aliter bonus practicus: aliter infirm⁹. Theoric⁹ em̄ cognoscit infirmitatem per suā artez et peritiā. Practicus cognoscit eā per exercitationē longam, Jnfirmus cognoscit eam p̄ experientiam. Sed si esset aliquis medicus, qui esset bonus practic⁹ et infirmitates sepe expertus: ste ꝙ dē infirmātibus multū esset misericors et compassibilis. Talis est dominꝰ noster Jesꝰ Christus. Ante incarnationē quidē sciebat nostras miserias per quandā theoricaz: id est per suā eternam sapientiam, et iō multum erat misericors. Psalmista. Quomō miseretur pater filiorū, misertus est dñs timentibus se: quoniā ipse cognouit figmentū nostrū. Post incarnationem vero sciebat nostras miserias, per quandam practicam et exercitationē longam: quia triginta tres annos iter nos practicauit et exercitauit, et iō magis misericors debuit ee. J

¶ Sed de quibusdā conqueriē dñs dicens ꝙ psalmistā. Contristatus sum in exercitatiōe mea, ac si dicat Chrysius de tribus cōtristor. Primo qñ exercitatio mea nō hz effectū: iō ōr. Contristat⁹ sum in exercitatione mea. Secūdo qñ plus valet inimici mei suggestio quā mea inspiratio, ideo ōr. Et cōturbatus sum a voce inimici. Tertio quando oportet me peccatorē tribulare et punire ideo subdit. Et a tribulatiōe peccatoris. Tandem sciuit humanas miserias p̄ experientiā: qr eas in suo corpore est expertus: ideo dicitur Hebre. iij. Non habemus pontificē, qui non possit cōpati infirmitatibus nostris: tenta aūt per omnia pro similitudine absq̄ peccato. Ibidem. v. et quidem cū esset filius dei didicit ex his que passus est obedientiā: et consummatus factus est omnibus cooperātibus sibi causa salutis eterne.

95 ¶Feria secunda post pascha.
Sermo primus.

TU sol⁹ peregrinus es in hierlm. Luce vlt. Quãuis xps in propria persona venisset, z oiz dñs esset, tñ in mũdo voluit cõuersari sicut peregrinus: ideo nullã domũ ppriaz hre voluit in hoc mũdo: si aliqs nascerek in hoc mũdo in peregrinatione, oporteret ꝙ in alie na domo nutrirek, postqz autem creuisset oporteret ꝙ in aliena domo quersarek: si moterek i pegrinatiõe oporteret ꝙ i alie no monumẽto sepelirek. B ¶Ita ẽt xps fuit peregrin⁹: nã i aliena domo fuit nat⁹, in aliena quersat⁹: i alieno monumẽto fuit sepult⁹, z iõ fuit ꝑe pegrinus: ideo ipe Luce. ix. dixit. Vulpes foueas hñt zc. ℣. li⁹ aũt hois nõ hz vbi caput suũ reclinet: ac si dicat: ego in morte non habui foueã sicut vulpes vbi possem sepeliri: ego in vita nõ habui mansionem. i. domũ sicut volucres vbi possem hospitari: ego in natiuitate nõ habui cerutical vbi caput meum potuerim reclinare. B ¶Ut aũt melius videam⁹ qualiter xps fuit pegrinus notandũ est xps fuit pegrin⁹ qñtũ ad habitũ quẽ assumpsit: qñtũ ad vias qs fecit, qñtũ ad hospitia q̃ intrauit: quãtũ ad pcula que sustinuit: z quantũ ad insignia q̃ reportauit. Primo dicit peregrinus qñtũ ad habitũ quẽ assumpsit, ipse eñ habuit sclauinam, habuit scarcellam, pileum, et baculũ, p sclauinã intelligit ca⁹ caro, quã virgo beata in vtero sibi fecit. ℣mi Regũ. ij. Tunicã paruã sibi faciebat mater sua. Ista sclauina fuit ꝑmo albissima de purissima. i. purissimis sanguinib⁹ virginis facta. Qñ dixit christus de se z alijs qui habent sclauinas id est corpora sua pura. Apoca. iij. Ambulabũt mecũ in albis zc. Deinde ista sclauina facta est in cruce rubea: qz tota fuit sanguine aspersa. Unde angeli admirantes dicebant. Esa. lxiij. Quare rubrũ est indumẽtũ tuũ sicut calcantiũ in torcularia? C ¶Ultimo facta est sclauina ista tota nigra qñ. f. in cruce remãsit mortua z liuorib⁹ plena. Apoca xpi. vj. Sol fact⁹ est niger, sicut saccus cilicinus. per scarcellã intelligit cas. Peregrini est in scarcella solent ponere argentũ. Alia aũt xpi fuit plena argẽto: id est triplici thesauro: sz gratie, sapientie: z glorie. Joan. j. Vidim⁹ gloriaz e.⁹, ecce primus thesaurus. Plenũ gre: ecce scõs thesaur⁹. Et veritatis: ecce tertius thesaur⁹. Homines enim erant a celesti gloria excluſi, ideo portauit thesaurum glorie per quez eos ad gloriã reduceret. Erant dei inimici: ideo portauit thesaurũ gratie p quẽ eos deo patri reconciliaret. Erãt ceci z tenebris obuoluti nescientes viã inuenire q̃ ducit ad patriam, ideo portauit thesaurũ sapiẽtie p quẽ eis viã celestis patrie demonstraret. Tertio assumpsit pileum: id est coronam spineam. Solent peregrini portare pileum contra estum, ventum, et pluuiam. Sic cõsideratio illius corone spinee nobis debet esse in vmbraculum ab estu voluptatis vt refrigeremur. Quia sicut dicit Augustinus. Non decet sub spinoso capite mẽbrũ fieri delicatum. Debet esse in defensionez a pluuia tribulationum, vt alleuiẽtur: quia sicut dicit Gregor⁹. Si passio christi ad memoriã reducit: nihil est quod nõ equo animo tolleretur. Dz esse in absconsionẽ a vento tentationum vt propulsetur. Qñ signat Numeri. xxj. vbi dicitur quod ad visionẽ serpentis enei in palo fusp̃li: saluabant illi qui a serpentibus percutiebãtur: De his trib⁹ dicit Esaie quarto. Tabernaculum erit in vmbraculum diei ab estu, in absconsione a pluuia z a turbine.
D ¶Quarto assumpsit baculũ: p quez intelligit crux. Peregrini enim vtunt baculo ad sustentationẽ, ad fluuiorũ transuadationẽ, et malarum bestiarum percussionẽ. Sic Christus per baculum crucis, hommes tribulatos sustẽtat ne fatigent. Hebreorũ duodecimo. Recogitate euz q̃ talẽ sustinuit a peccatoribus aduersus semet ipsum contradictionẽ, vt non fatigemini animis vestris deficientes. Secũdo per baculum crucis fluuium istius mundi trãsiuit, et ad patriam peruenit. Genesis xxxij. In baculo meo trãsiui iordanẽ istũ. Luce vltimo. Oportuit Christũ pati, z ita intrare in gloriã suam. Tertio p baculũ crucis diabolũ percussit. Esaie. xxx. A voce domini pauebit Assur, virga ꝑcussus.

Ideo demones ipsum baculum crucis timẽt. Chrisostom⁹. Ubicũq; demones baculũ crucis vidẽt territi fugiũt timentes baculum quo plagam acceperũt. C ¶Scõo peregrinus xps ꝺr: ꝓpter viaz quã fecit. Solẽt peregrini diligere vias planas, z odire ascensus vel descensus. Iste aũt pegrin⁹ nihil habuit de plano: sz tota via sua fuit descẽsus vel ascẽsus. Primo eñ fecit magnũ descẽsum, qñ sz de celo venit in mũdũ. Joannis decimosexto. Exiui a patre z veni in mũdũ. Deinde fecit magnũ ascẽsum: qñ sz de mũdo ascẽdit in paradisũ. Joãnis tertio. Sicut Moyses exaltauit serpẽtẽ in deserto: ita exaltari opz filiũ hois Deinde fecit magnũ descẽsum, qñ sz de cruce descẽdit in limbũ. Inde fecit magnũ ascẽsum: qñ sz de lymbo rediens, z de sepulchro resurgens ascendit in celum. Ephesios quarto. Qui descendit ipse est, et q̃ ascendit super omnes celos. Uita ꝑsens est via quedã in qua nullus fere vult habere aliquã difficultatem in ascendendo, id est in aggrediẽdo aliqua difficilia. Nec in descendendo: id est sustinendo aliqua aduersa, sz tãtum ire per plana, id est habere oia ꝑspera z delectabilia. Sed quicunq; non vadit post Christum errat, quia ipse est via, veritas z vita. F
¶Quatuor sunt q̃ non permittunt in via errare: scilicet ferramentoruz impressio: Unde dicit in vulgari. Tene viam: ferratam, si vis habere viam rectam. Secũdũ est crucium erectio: qz cruces in via recta erigũntur. Tertium est ramorũ et plantarũ reflexio. Quartum est lapidum aggregatio. Et qz Christus est via: voluit habere ista quatuor insignia. Habuit eñ ferramenta: id est quatuor vulnera in corpore suo cũ ferramẽtis imꝑssa. Habuit crucez quã super humeros baiulauit, z sup quã ascendit. Habuit reflectionem plantarũ, id est coronationẽ spinarum. Habuit aggregationẽ lapidum: quia iudei pluries eum lapidare voluerunt. Qui igitur non vult errare Christũ sequatur, quia est via vbi sunt ista quatuor insignia qui nõ fuit p vias planas: sed asperas. Qui igit nõ vult sustinere aspera, sz omnia vult habere prospera, cõstat quia multum errat in via. Tertio christus dicitur peregrin⁹ ꝓpter hospitia q̃ intrauit. Solent peregrini ter in die intrare hospitiũ, sez in tertia ad prãdẽdũ, in meridie ad bibẽdũ z ꝺescẽdũ, in sero ad cenãdũ z dormiẽdũ. G ¶Sic iste peregrin⁹ tria hospitia habuit Primũ fuit vterus virginis gloriose. Et istud hospitiũ intrauit in tertia. i. in martio, qui est tertius mensis a ianuario. Uel in tertio tempore, sez gratie. Primũ fuit xps nature. sm legis scripte, tertiũ legis gratie. In isto hospitio Christus prãdiũ fecit habẽs carnẽ virgineã pro cibo, et sanguinem ꝓ potu. Et istum cibũ dat nobis Joã. vj. Caro mea vere est cibus, et sanguis me⁹ vere est potus. Secundum hospitium fuit patibulũ crucis, et illud hospitiũ ad literã ingressus est in meridie, ibi bibit qñ dixit sitio. Sed tñ qz iudei obtulerunt ei aceti: cũ gustasset noluit bibere, ibi requieuit, qñ inclinato capite tradidit spiritũ: ideo dicit sponsa. Canticoz. j. Indica mihi vbi cubes, vbi paschas in meridie. Tertium hospitiuz fuit sepulchrũ vbi dormiuit. Psalmista. Ego dormiui z somnũ cepi. Ibi etiam cenam fecit omnibus sanctis. Hester. j. Assuerus rex, tertio anno imperij, id est tertio tempore gratie, fecit grande conuiuium cunctis principibus. i. patriarchis ꝓphetis, apls, z suis pueris. i. virginibus puritatẽ seruãtibus, fortissimis persarũ. i. martyribus, z medorum inclytis, id est confessoribus prefectis prouinciarum, id est angelis. h
¶Quarto dicitur peregrinus quãtũ ad pericula, que sustinuit. Solent peregrini sustinere pericula, quãdoq; a socijs qui eos prodũt, quãdoq; ab hospitibus qui eos occidũt, qñq; a latronibus, qui eos expoliãt: sic z Christ⁹ a suo socio, sez a iuda fuit traditus. Matthei. xxvj. Amen dico vobis, qz vnus vestrum me tradit⁹ est. B Indeis inter quos fuerat hospitatus, z qu bus fuit vulneratus, zacharie xiij. Quid sunt plage iste in medio manuũ tuarum? Et dicet. His plagatus i medio eorum qui diligebant me. A militibus. a quibus fuit vestibus expoliatus. Joan. decimonono. Milites ergo cum crucifixissent eum, acceperunt vestimenta sua et

fecerunt quatuor partes vnicuiq; militi partē ꝛc. Psalmista. Diuiserūt sibi vestimēta mea ꝛc. in sup. ꝛ sup vestē meā miserunt sortem. ℑ ¶Quinto dicitur xps peregrinus ꝓpter insignia que reportauit quedam insignia in sclauina portare: ad ostendendum qō peregrinationē suā cōpleuerunt ꝛ vt hommes cito moueant ad benefaciendū eis: ꝛ vt securius p viaz incedāt contra timorem hostiū. Sic xps ad patrē rediens cicatrices in carne retinuit. Primo in ostensionē paterne obedientie. Pater em̄ sibi commisit: vt humanum genꝰ sua passione redimeret. Ut igit pfi oñderet q opus sibi imiūctū ꝓsummauerat cicatrices retinuit. Joā. septio. Opus cōsummaui quod dedisti mihi vt facerē. ¶Scdo, in pronocationē paterne miseri cordie, vt scilicet his patris ostensis eum ad misericordiam prouocet, vt nobis beneficiat, ꝛ misericordiā suā nobis impēdat Hebreorum nono. Intrauit Jesus in ipsum celuz vt appareat nunc vultui dei pro nobis primi. Joānis secūdo. Aduocatū habemꝰ apud patrem, Jesum xpm iustū: et ipse est propiciatio pro peccatis nr̄is. ¶Tertiū isignū nr̄e securitatis nobis acq̄site, ne sez de cetero hostes in via timeamus. Sicut em̄ hostes timent et fugiunt quādo vidēt vexilla alicuiꝰ regis: sic demones timēt ꝛ fugiunt quando vident crucis signa culū. Esaie decimo tertio. Super montē caligino sum: id est diabolum, leuate signum.

96 ¶Cadē feria secunda post pascha.

Sermo secundus.

Surrexit dñs

ve ꝛ apparuit simoni. Ubi vel qñ dominus simoni apparuit non determinatur. Quidam tñ dicūt q qñ ipse cū ioāne ad monumētū cucurrit vt haberur. Joh. xx. Tunc xps quum a monumēto rediret sibi in via apparuit. In hystoria tñ scholastica dr q qñ petrus xpm negauit: pre nimio dolore ꝛ tristitia fugit in quandam foueā que gallicantus dr. et ibi per tres dies in lachrimis fuit. Et pōt esse q ibidem xps sibi apparuit. Quicq̄d aūt sit de tpe vel loco: certū est q sibi apparuit. Ideo dicit. Surrexit dñs vere. et apparuit Simoni. A

¶In quibus verbis ostendit q christus surrexit potēter, veraciter, ꝛ apparuit misericorditer. Potenter q̄dē surrexit: quia dr, Dñs. Nā dominus est nomē potestatis. Eius autem resurrectio est tāte potestatis q est causa efficiēs nostre resurrectionis: que fit in presenti ꝛ q̄ fiet in futuro. Resurrectio nostra que fit in presenti est nostra iustificatio. Et dicitur surrectio prima. Apo. xx. Beatus qui habet partē in resurrectione prima. Resurrectio q̄ fiet in futuro est corporū resuscitatio Et dicitur resurrectio secunda. Ad secundā nemo pōt resurgere nisi priꝰ resurrexit resurrectiōe prima. Unde dicitur Osee. vi. Uiuificabit nos post duos dies, et in die tertia suscitabit nos. B

¶Ad resurrectionē quidam primaz duo dies requiruntur: scilicet ablutio culpe. ꝛ collatio gratie Ad resurrectionē vero secundā tres dies requiruntur: scilicet ablutio culpe, ꝛ collatio gratie cōsummate, ꝛ depositio ois miserie. Resurrectio igit xp̄i tante est potentie, quia est causa effectui vtriusq; resurrectiōis prime ꝛ secunde. Faciet enim in fine mundi resurrectionem secundam: scilicet corporū nostrorū resuscitationem. j. Corinthi. xv. Quoniā quidē per hominem mors: scz per Adā. ꝛ per hominem resurrectio mortuorum. scz. per xpm. Quotidie autē facit resurrectionē primam, q̄ est per iustificationē in qua pctōr a culpa resurgit: ꝛ ad gratiam dei redit. Ro. iiij. Traditus est ꝓpter delicta nostra, ꝛ resurrexit propter iustificationē nostrā. Jsta autez resurrectio oportet q̄ sit integra: vt sicut homo in secunda resurrectione resurget cum toto corpore: sic ꝛ in prima resurrectione oportet q resurgat cum toto corde: vt sicut in secunda resurrectione nihil deerit de veritate nature humane quod non resurgat ad gloriam sic et in prima resurrectione nihil sit in corde quod non resurgat ad penitentiam. C

¶In corde quidē quattuor potētie cōsiderant: scz intellectiua: memoratiua, affectiua: ꝛ operatiua. Sunt igitur quidā qui intellectiuam suā dant deo. memoratiuā

dant peccato: affectiuā dant mūdo: operatiuā dant diabolo. In talibꝰ tres ptes sunt mortue: quarta viuit, ꝛ ideo integraliter non resurgūt. Dāt quidā suā intellectiuā deo: qz in ipsum credūt p fidē. Tales sunt demones Jaco. ij. Tu credis qz vnꝰ est deꝰ: ꝛ benefacis: ꝛ demones credūt ꝛ tremiscūt. Memoratiuā dant pctōr de aliq̄bus immūditijs memorādo ꝛ delectādo. Tales sunt illi q̄ dicebāt Num. xj. Jn mēte nobis venīūt cucumeres ꝛ pepones porri ꝛ cepe, ꝛ allia. Cucumeres ꝛ pepones frigidi sunt. Porri ꝛ cepe sunt calore accēsiua: ꝛ hec ola sunt vilia. Eodē modo peccata sunt vilia ꝛ frigida: qz ignē amoris dei extinguūt: sunt insensiua qz malā concupiscētiā accendunt. Sunt ola vilia: qz aiam vilē faciunt. Hiere. ij. Q̄ vilis facta es nimis iterās vias tuas. Affectiuā dant mūdo querētes diuitias diligentes delicias ꝛ honores: quū tñ dicatur. j. Jo. ij. Nolite diligere mundum neq̄ ea que in mundo sunt. D

¶Et ponit Job duas causas quare mūdum diligere nō debemus. Una est: quia amor mūdi non pōt stare cum amore dei. Unde subdit. Si quis diligit mūdū non est charitas dei in eo. Alia est: qz amor mundi brevis est ꝛ cito tranſit: ideo subdit. Et concupiscentia eius. Operatiuam suā dant diabolo: qz faciūt opera grata diabolo. Joā. viij. Uos facitis opera patris vestri. Que aūt sunt opa: subdit. Ille homicida erat ab initio, quum loquitur mendacium: ex propꝛijs loquit. Dicitur etiā Sap. ij. Jnuidia diabuli mors intrauit in orbē terrarū. Dicit etiam Job. xlj. Ipse est rex sup oēs filios superbie. E

¶Ex quibus verbis habet q opera diaboli sunt occidere: mendacia dicere: inuidere ꝛ superbire: vt igitur homo integraliter resurgat oportet q deo cor totū tribuat, vt sez viuat in intellectiua in deum veraciter credēdo viuat in memoratiua: christi passionē ꝛ dei bñficia memoriter retinendo. Viuat in affectiua semper deū super ola diligendo. Viuat in operatiua: pietatis opera faciēdo. Secundo christꝰ resurrexit veraciter cum dicitur. Surrexit dñs vere. Sic ꝛ pctōr debet veraciter ꝛ a pctō surgere: ꝛ in gratia viuere, q̄ autē homo veraciter viuat duo sunt signa sez census ꝛ motus. F

¶Notandum est autem q spiritus contīgitur aliq̄n cū tum ad motū tātū, sicut qñ aliquis spiritus aliq̄n corpus assumit. Aliq̄n cū tum ad sensum tātum, sicut dicit Aug. q spūs mali sunt coniuncti igni infernali nō dantes igni motū, sed recipiētes ab illo igne sensum nullū em̄ illorum corporū est viuū. Aliq̄n coniungit spūs corpori cū tū ad sensum ꝛ motū, sicut alia rationalis cōtingitur corpori organico: ꝛ illud corꝰ est viuū. Est tñ quoddā corpus qñ nō habet sensum neq̄ motū, sicut lapis q̄ nec sentit nec mouet ꝙ se. Si quis igit vult scire si veraciter a pctō resurrexit: ꝛ si veraciter viuit: videat si habeat sensum vel motū. Sunt em̄ quidam q̄ habent sensum tm̄. i. fidē per quā de deo recte sentiunt: sed nō habēt motū: qz ad bona opera nō mouētur: sicut mali christiani. Jsti nō sunt viui sz mortui. Quia sicut dr Jac. ij. Fides sine operibꝰ mortua est ꝛc. Alij sunt qui nō habent sensum: qz de deo veraciter nō sentiūt. Uidentur tñ habere motum: qz videntur facere aliqua opera de genere bonorū: sicut heretici. Jsti similiter sunt mortui licet aliquibus videāntur viui. Apoc. iij. Scio opera tua: qz nomen habes q viuus ꝛ mortuus es. Alij sunt qui habent sensum fidei recte ꝛ motū operationis bone, sicut boni christiani. Jsti veraciter surrexerunt ꝛ viuunt seruantes, illud qō dicitur Titum. ij. Sobrie ꝛ pie ꝛ iuste viuamus in hoc seculo. Jsti viuūt sobrie quantū ad seipsos. Pie cū tum ad deum. Et iuste: cū tum ad proximū. Alij sunt pessimi ꝛ indurati qui nec de deo: nec de futura fidem habent: nec p bona opera se exercēt. Tales sunt similes statuis ꝛ lapidibus: q̄ nec habēt sensum nec motū. ps. Simulacra gentium argētū ꝛ aurum. opera manuū hominū. Idem. Os habēt ꝛ nō loquētur. G

¶Tertio christus apparuit misericorditer qz apparuit simoni. Petrus quidem ex eo q̄ christum negauerat in multa tribulatiōe erat ꝛ flere nō cessabat. Magna ergo misericordia ꝛ pietas christi fuit: qz discipulum negantem ꝛ tribulatū nō despexit sed specialiter sibi apparuit ꝛ cum

benigne cōsolat⁹ fuit. Fecit xp̄s cōtra humanā ꝓfuetudinē. Homines em̄ tria mala inducere cōsueverāt. Prio oblivionē. Unde dicitur Gene.xlj. Quod pincerna pharaonis succedētibus ꝓsperis. Oblitus est interp̄tis sui. Scō inducūt elationem. Greg. Plerūq; si a regiminis culmē quis eruperit in elationē ꝓtin⁹ cōmutat. Sicut saul q̄ indignū pri⁹ se ꝓsideras fugerat. mox vt regni gubernacula suscepit, intumuit. Un̄ etiā vulgariter dr̄ q̄ honores mutāt mores. Tertio inducunt in compassionez: quia magnates principes parū ad pauperes sunt cōpatiētes. vnde Amos.vj. Optimates capita populoz̄ ingredientes pompatice domum dn̄i. Et nihil compatiebantur super contritione domus Joseph. Christus vero post resurrectionez suam sic exaltatus fuit: q̄ celi z terre potestatem accepit. Mat.vlt. Data est mihi omnis potestas in celo z in terra Et tamē tāta ei⁹ exaltatio nō induxit ip̄m in aliquā oblivionē. Nō etiā pauperum suoz̄ habuit oblivionem sed begninam recordationē, z iō benigne visitauit. ℣

℣ Deus em̄ suoz̄ fideliū oblivisci nō p̄t tribus de causis q̄ ponunt. Esaye.xlix. Prima est ꝓpter maternuz affectū. Unde dicit nunq̄d oblivisci p̄t mulier infantē suū, vt nō miseretur filio vteri sui? Et si illa oblita fuerit ego tn̄ nō obliviscar tui. Secūdo ꝓpter memorīale perpetuū. vnde subdit. Ecce in manib⁹ meis descripsi te. Tertio ꝓpter solicitationez assiduam. Angeli em̄ qui sunt dati nobis in murum cōtra hostes: semp̄ p nobis deū solicitāt. Unde subdit. Muri tui coram oculis meis semp̄. Scō nō induxit i eū aliquā elationem: sz solitā servauit hūilitatē. Un̄ dixit magdalene. Joh̄ā.xxx. Vade ad fratres meos z dic eis. Ascēdo ad patrem meuz z patrem vestrū ꝛc. In hoc q̄ parue mulieri tā familiariter loqui voluit z ipsi nūciauit: notat magna hūilitas. In hoc q̄ eos fratres vocat: z notat magna equalitas. In hoc q̄ dixit. Ad patrē meū z patrez verū: notat magna ꝛmunitas. Christus igit sic exaltatus nulliā habuit elationem: qz tantā habuit humilitatē: equalitatē, z cōmunitatem. Tertio nō induxit in eo aliquā incōpassionē: sz potius magnā servauit cōpassionē oībus discipulis apparēdo. Specialiter petro magnā ostendit cōpassionē: q̄ magnā habebat tribulationē. Intantū em̄ denegatione doluit quod tota vita in lachrymis fuit. Unde dicit clemēs q̄ intm̄ flebat q̄ tota facies sua ex lachrymis videbat adusta. Unde etiā sudariū in sinu habebat quo fluētes lachrymas detergebat. Insup q̄n aliquē gallū cāntē audiebat, lachrymas cōti nere nō poterat. Quia igit sic tribulatus erat ideo xp̄s specialiter apparuit: z euz benigne consolatus fuit.

97 ℣ Feria tertia post pascha.

Sermo primus.

Stetit Jesus in medio discipulorum suorum: et dixit. Pax vobis: luce viii mo. A ℣ Dn̄s noster inter suos discipulos tria specialiter habuit i vsu. s. i medio eoz̄ stare, pacē eis semp̄ offerre, z si aliq̄n turbabā tur: eos statim recōsiliare. Jsta tria i p̄senti euāgelio denominant. Primo em̄ i medio discipulorū stetit. Ipse q̄dē semp̄ medius dilexit. Nā in natiuitate stetit in medio duorū animaliū. In morte stetit i medio duorū latronū. Post resurrectionem stetit in medio discipulorū. sicut dicit hic. Per hoc nos instruit q̄ in oībus operib⁹ nostris debem⁹ tenere mediū z fugere extrema. Aliter em̄ ipsa opera nō essent virtuosa: qz oēs virtutes sunt in medio. ℣

℣ Et ponam⁹ exēpla in virtutib⁹ cardinalib⁹ z theologicis. Prudētā quidē circūstāt duo extrema. Unū p modū excessꝰ, scz nimia curiositas. Aliud p modū defectus. s. fatuitas. Prudētia vero tenet mediū. Nō declinās ad extremū curiositatis vel fatuitatis. Justiciā circumstāt duo extrema. Unū p modū excessus. s. nimis seueritas. Aliud p modū defectus. s. nimis leuitas. Justitia vero tenet mediū. Nō declinās ad extremū seueritatꝭ z nec nimie leuitatis. Tēperantiā circūstāt duo extrema. Unuz p modū excessus. s. gulositas. Aliud p modū defect⁹. s. nimia extenuatio. Tēperātia vero tenet mediū, nō declinās ad extremum gulositatis. Nec nimie extenuitatis. Fortitudinē circūstant duo vicia vnū p modū excessus, scz crudelitas. Aliud per modū defectus scz pusillanimitas. Fortitudo vero stat in medio nō declinās ad extremū crudelitatis vel pusillanimitatis. Simil⁹ fidē circunstant duo extrema. Unū p modū excessus scz nimia leuitas, q̄n scz homo nimis est facilis z leuis ad credendū oia q̄ audit. Aliud p modū defect⁹. s. nimia tarditas. Fides autem tenet mediū q̄ credit credenda z iō non declinat ad extremū leuitatis nec tarditatis. Similiter specie circunstāt duo vicia. Unū per modū excess⁹: scz nimia presumptio. Aliud p modū defectus. s. desperatio, spes autē tenet mediū: q̄ sperat sperāda z nō sperat non sperāda: z nō declinat ad extremū p̄sumptionis nec desperatiōis. Charitas autē non habet aliquod extremū per modum excessus: quia nullus posset diligere deū nimis iō christus in medio stabat vt instrueret q̄ semper in nostris operibus mediū teneamus. ℣

℣ Secūdo xp̄s pacē discipulis obtulit dicens: pax vobis, dicit aūt. Johānes q̄ in ista apparitiōe z in alia quā fecit in octauo die xp̄s ter dixit eis: pax vobis. Ad notandū q̄ homo dr̄ habere pacē in corde, in ore, z i opere. Pax cordis est dei z trā quillitas mētis cū deo ꝺ qua dr̄ Joh.xvij. In mūdo p̄surā habebitis: in me aūt pacem. Sz notāduz q̄ dā sunt q̄ habēt pacem z quietē cū deo in mente z nō in corpore, vt serui dei qui ingum xp̄i accipiūt carnē suā mortificādo: sed tamen in deo quiescūt mentē suā a malis fantasmatibus cōseruādo. De talibus dicit Matthei.ix. Tollite iugū meū sup vos z inuenietis.a.vest. Jstud aūt sabbatū est illud de quo dicit. Leuit.xxj. Sabbatū requietionis est, z affligetis animas vras religiōe perpetua. Alij sunt q̄ habēt pacē z quietez in corpore: sed nō in mēte sicut peccatores de quibus dr̄ Jeremī.xlvij. Requieuit in fecib⁹ suis. Luc.xj. Anima mea habes multa bona reqescе ꝛc. Sed nō possunt qescere in mēte: qz sicut dr̄. Esa.lvij. Cor impiū q̄si mare feruēs qō q̄escere nō p̄t. Jsta talē requiē demōes vitiāt. Thren. primo. Uiderūt eā hostes z deriserūt sabbata eius. Alij sunt q̄ habēt pacē z quietez mētē z corpore sicut beati. Esa.xxxij. Sedebit populus meus in pulchritudine pacis z tabernaculis fiducie z in requie opulēta. Jstud est sabbatū requiei ꝺ quo dicit. Esai.vlti. Erit sabbatū ex sabbato, z ex requie mētis puenit ad requiez eternitatis. Alij sunt qui non habent pacem nec quietem nec corpore nec mente, sicut dannati. de quib⁹ dicitur Esaye.xvj. Seruietis dijs alienis qui non dabunt vobis requiem die ac nocte. Secūdo debemus habere pacem in ore vt semp̄ verba pacifica habeamus. Prouerb.xxij. Qui autē pacis ineunt ꝓsilia sequetur eos gaudiū, ex hoc em̄ cognoscitur q̄ homo sit ciuis celestis q̄n scilicet loquit verba celi. ℣

℣ Deus enim tres prouincias fecit: z in qualibet istarū proprium linguagiuz posuit, scz, puinciam celestem terrestrez z infernalem. Linguagiū puincie celestis est verba pacis z edificationis habere. hoc est deū bñdicere: z laudare. ps. Beati q̄ habitāt in domo tua dñe in secula seculorum laudabūt te. Linguagiuz̄ prouincie terrestris est ꝺ terrenis tractare. Joh.iij. Qui de terra est de terra loquit. Linguagium prouincie infernalis est deū maledicere z blasphemare. Unde dicitur de dānatis. Esa.viij. Cū furierit ira fecē z maledicet regi suo. Cognoscitur igitur quis de qua puincia sit ad loquelā suā. Unde dictum fuit petro de qua esset prouincia Matth.xxvj. Galileus es, nā z loq̄la tua manifestū te facit. Qui igitur loquit verba pacis z edificatiōis z laudꝭ dei: signū est q̄ ille spectat ad prouinciā celi. Unde dicebat dns qui habebat linguagiū celi. Jo.viij. Quare loquelā meā non cognoscitis. Qui loquitur verba terrena z mūdana signū est q̄ spectat ad prouinciam mūdi. j. Johānis. iij. Ipsi ꝺ mundo sunt ideo de mūdo loquuntur z mundus eos audit. Qui loq̄tur verba mēdacij, maledictionis z detractionis: signū est q̄ pertinet ad prouinciam inferni quia illud est proprium linguagiū diaboli. Johan.viij. Qui loquitur mendaciū ex ꝓpr̄is loquitur quia mendax est z pater eius. ℣

℣ Tertio debem⁹ habere pacem in operibus nostris vt scz cū oībus hoib⁹ pacē habeamus. Roma.xij. Si fieri p̄t quod

ex vobis est cum omnibus hominib⁹ pacem habētes. Ista enim pax ad tria videtur esse bōa. ¶Primo ex hoc multiplicātur bona temporalia Hieroh. Cōcordia parue res crescūt discordia ꝯo maxime dilabuntur. ¶Secūdo per pacē acquirūtur bona spiritualia: z illud dicit Chrys. super Jo. q̄ si decē homines vnanimes habitauerint vn⁹ est in decem: z decem in vno vnusquisq; eorum decē animas habet viginti manus habet viginti oculos: z viginti pedes. Dicuntur autē decē animas habere quia cōmunicāt sibi sua desideria z suas orationes, dicuntur habere viginti oculos: q̄ cōmunicant sibi sua consilia z suas prouisiōes: dicūtur habere viginti manus: quia communicant sibi sua opera z suas defensiōes: dicūtur habere viginti pedes: quia cōmunicant sibi sua onera z suas supportatiōes. Tertio ex pace acquirunt celestia. Deus enim in sup testamento pacē nobis dimisit. Joh. xiiij. Pacem relinquo vobis pacem meā do vobis. Qui igitur testamentum patris non seruabit: hereditatē celestem nō possidebit. Soli enim pacifici sunt filij dei. Mat. v. Beati pacifici q̄ filij dei vocabūt: Soli aūt filij dei sunt heredes dei. Rom. viij. Si autē filij z heredes. F

¶Tertio christ⁹ discipulos cōturbatos confortauit. Ipse em̄ remanserāt post passionez suā in multo merore: z multo timore: z multo errore, sed christus resurgēs z eis apparēs mestos letificauit. B

¶Unde ꝺr adhuc aūt illis nō credētib⁹ z mirātib⁹ p̄ gaudio, timidos cōfortauit. Y ¶Quidā enim inter eos erāt q̄ credebāt ipsum esse spiritū: ꝛ illis dixit: palpate z videte: q̄ spiritus z carnez z ossa non habet, sicut me videtis habere. Alij credebāt ipsum assumpsisse corpus suū: sed nō veraciter ſz fantastice suscitatum: ideo dixit. habetis hic aliquid quod mādūcet. Fātastice em̄ resuscitati comedere nō possunt. Alij credebāt ipsuz assumpsisse corpus alienū z nō corp⁹ proprium quod in cruce fuit confixum. Jstis dicit. Videte manus meas z pedes: quia ego ipse sum. Jn hoc autem q̄ christus cicatrices vulnerū suorum ostendere voluit. dat nobis exemplum q̄ vulnera cordiuz nostroz nō debemus abscondere: sed ea sananda manifestare. J

¶Sed notandū q̄ vulnera sunt aliquā do recentia, aliquā do inueterata, aliquā do putrida effecta recētia curātur vnctione: siue lenis emplastri apositione. Inueterata sanātur adustione, putrida incisione. Tūc igitur vulnera peccatorū nostrorum sunt recētia quā do adhuc sunt in voluntate siue in recenti opere. Tūc sanari possunt vnguento vel emplastro, id est lenis penitētie remedio. Ecclias. decimo. Languor plīor granat medicū, breuē lāguorē p̄cidit medicus. Eiusdē. xxxviij. Unguētarij faciet pigmēta suauitatis: z z vnctiōes ꝓficiet sanitatis. Tūc vero inueterata sunt q̄n i lōgā ꝓsuetudinē sūt deducta i quoz psona dicit ꝓpheta. Jnueterauī inter oēs inimicos meos. Et tūc sananť adustione, id est adustiua z pūgitiua carnis maceratiōe. Jstā adustionē petebat ꝓpheta dicēs. Ure renes meos z cor meū. Tūc vero sunt putrida q̄n homo tā diu stat in peccatis q̄ fetet coram deo et hominib⁹. Johelis primo. Cō putruerūt iumēta in stercore suo. Jn psona taliū dicit ꝓpheta. Putruerūt z corrupte sunt et catrices mee a facie insipiētie mee. Talis vulnera sanātur icisione. i. incisiua a deo immissa tribulatiōe. Tūcem̄ sepe carnes putride auferunť z ipsi tribulatiōib⁹ prouocati ad deuz celeriter conuertunť. ꝑs. Multiplicate sunt infirmitates eoz̄: post ea acceleraverunt.

98 ¶Eadem feria tertia post pascha.

Sermo secundus.

STetit Jesus in medio discipulorū suorū z dixit eis. Pax vobis, ego sum nolite timere. Luc. vlt. Jsta eadē apparitio plenior ponit. Joh. xx. vbi ꝺr. Cū esset sero die illo vna sabbatorum venit Jesus z stetit in medio z dixit eis pax vobis. A

¶Circa hāc apparitionē sciēdū ē q̄ post xp̄i passionē discipuli non credebant nec sperabāt eū ampli⁹ resurrecturū. Un xp̄s in ista apparitiōe p oēs quinq; sens⁹ corporis suā resurrectionē eis ostēdit. Prio per visum: cū dixit. Videte manus meas et pedes meos q̄ ego ipse sum, z Johannes addit q̄ ostendit eis latus. B

¶Non sine causa autē dns voluit recipere in his trib⁹ locis vulnera q̄ in hac apparitione eis ostēdit. f. i latere iuxta cor, in manibus z in pedib⁹, si q̄s em̄ est frigidus i amādo videat latꝰ xp̄i iuxta cor perforatū z inflāmabit ad amorē. Un̄ sponsus alloquit sponsaz dicēs. Pone me vt signaculū super brachiū tuū: q̄ fortis est sicut mors dilectio. Si q̄s est tepidus in operando videat eius manꝰ perforatas z incitabit ad laborē. Esa. xlix. ecce in manibus meis descripsi te. Multū xp̄s i manibus, laborauit q̄n i cruce eas extēdit. Prober. i. Extēdi manꝰ meas, z nō fuit q̄ aspiceret. Si q̄s est infirmꝰ i aduersa sustinendo videat eiꝰ pedes perforatos z animabitur ad supportādū, eiꝰ em̄ pedes fuerūt perforati z sanguine tincti. ꝑs. Intinguat pes tuꝰ i sanguine. Pedes em̄ sui totū corpus sustētauerūt z ide dolorē maximū sustinuit, sustineamus z nos exēplo xp̄i aduersa. Hebreoz. xij. Recogitate eū q̄ talem aduersus semetipsum sustinuit a peccatoribus cōtradictionē: ꝛ vt nō fatigemini animis vestris deficientes. C

¶Secūdo manifestauit suā resurrectionem p auditū, cū dixit. Pax vobꝛ. Audiētes em̄ discipuli vocē dñi, eū ad loquelā cognouerūt, maxime: q̄ habebat modū talē. s. pax vobis. per q̄ dat intelligi nobis exēplū, vt verba pacis semp habeamus. Sz ō multꝛ ꝺr. Eccl. xxviij. Lingua tertia multos cōmouit, z dispsit illos de gēte in gentē. Cōtingit aliquā do magnū monstrū. s. q̄ vn⁹ homo hz tres linguas Una est lingua adulationis, q̄ blādit a facie. Alia est detractiōis, q̄ mordet i absentia. Tertia est discēdionis, q̄ seminat iurgia. Omnes iste lingue abscindēde sunt. Prima q̄ decipit. Esaie. ij. Populi meꝰ qui beatū te dicūt, ipsi te decipiūt. Secunda: q̄ infamat. Jdeo nō ꝺz aliqs mozari neq; assiduꝰ esse cū talibus. Unde de eo qui cum talibus conuersatur assidue, dicitur. Ecclesiastici vigesimo quarto. Ne forte assiduitate tua infamatus, improperiū patiarꝛ z maluisses nō nasci. Tertia: q̄ cōturbat. Ecclesiastici septimo. Calūnia ꝑturbat sapiētē: imo talis lingua, valde a deo odit. Proverbioruz xxvto. Sex sunt que odit dominꝰ, z septimū detestatur anima eius. Jstud autē septimum est ille q̄ seminat inter fratres discordiā. D

¶Tertio manifestauit suum resurrectionem per olfactū: p hoc quod dicit Johānes. Jnsufflauit z dixit eis. Accipite spiritum sanctum. Eius etiā flatꝰ erat odoriferus: q̄ ad illius pectoꝛ pcedebat: q̄ apotheca omniuz charismatum erat. Jn Christo quidē fuit myrrha. i. caro mortificata. Fuit thus. i. anima deuotissima. fuit balsamū. i. deitas pretiosissima. Ille igitur flatus habebat odorē myrrhe inq̄ntum pcedebat a carne mortificata habebat odorē thuris inq̄ntum procedebat ab alia deuota, habebat odorē balsami. inquantū pcedebat a deitate p̄tiosa. E

¶Quarto manifestauit suam resurrectionem p gustuz: quia obtulerunt ei partem piscis assi z fauum mellis. Jn fauo est cera z mel. Per piscē assum intelligitur eius caro in cruce assata. per mel eius deitas dulcissima per ceram, eius anima lumine sapientie plena. Illi igitur comedunt piscem assum. qui delectāt̄ circa, eius passionem. Illi comedunt mel, qui delectantur in eius deitate. Illi comedunt mel cū cera, qui delectantur in deitate beata et in anima gratia plena veritate. F

¶Quinto manifestauit resurrectionem suam per tactum. Unde dixit. Palpate z videte quia spiritus carnē z ossa non habet sicut me videtis habere: z Johannes dicit q̄ prebuit palpanda sua vulnera cū dixit Thome. Jnfer digituz tuum huc et vide manus meas ꝛc. Christus enim seruat cicatrices vulnerū suorum ꝛ ratione sui z ratione nostri. Ratione sui vt secum semp deferat insignia sue glorioseꝛ victorie. Unde dicit Beda super Lucā. Miles in prelio fortiter agēs z victoriam obtinens multis vulneribꝰ confossus est. Dicit enim medicus. Uis sanare sine omni cicatrice, sine omni deformitate puto q̄ō in signū victorie sue cicatrices seruaret. Ille enim cicatrices sunt in christo non in deformitatem: sed in magnam pulchritudinem. Unde dicit Chrysostomus, q̄ō cicatrices in christo sunt radio solis lucidiores. Sicut enim honoꝛ est militi ꝺ pre

lio reuertenti deferre scutum fractū: sic honor est christo deferre secum sue victorie gloriosum triūphū. Unde dicit super Lucam. Non ex impotentia curandi cicatrices: seruauit sed vt perpetuū victorie sue circumferat triumphum. Secūdo seruat cicatrices vulnerū ratione nostri: vt scz eas pro nobis patri representet, z ipsum nobis reconsiliet. ¶ Cicatricū est representatio est quedā pro nobis apud patrē intercessio. Sicut miles tacēs ab imperatore impetrat qñ vulnera q̄ p ipso recepit sibi demōstrat. Uñ legit in historia scholastica q̄ antipater ydume⁹ pater magni herodis i quodā prelio in seruitio imperatoris vulnera multa suscepit, qui tandem ab emulis accusat⁹: z ab imperatore citatus, resectis vestib⁹ dixit. Ego cesar nolo me excusare apud te si ego diligo te, sz ista vulnera q̄ recepi pte loquunt p me. Tūc imperator placat⁹ in gr̄am suā ipsum recepit. Sic z xp̄s vulnera patri ostēdit vt inuet quātū nos dilexit: z ē chare nos emit vt sic ad misericordiā patrē inducat. Uñ beat⁹ Anselmus ad illū versum, Respice i faciē xp̄i tui, dicit, ac si dicat pphet̄a. Sinō vis pater respiceret in nos: respice in filiū tuū q̄ iam chare emit nos. Bernard⁹. Securū habem⁹ accessum ad patrē, vbi mater añ filiū: filius ante pfez. mater ostēdit filio pect⁹: z vbera: filius ostēdit patri lat⁹ z vulnera. Nulla ergo poterit esse repulsa: vbi tot occurrūt charitatis insignia. Ex his igit̄ ptz q̄ xp̄s p oēs corporis sensus manifestauit suā resurrectionē. Ipse est fili⁹ dei resurgēs a mortuis iam nō morit̄, mors illi vltra nō dominabit̄. i. faciat; nos resurgere a peccato: faciat nos mori sine pctō: faciat vt vltra nō dñet nobis peccatū: vt sic a pctō resuscitati: pctō mortui: a pctō liberi. de ista pria resurrectiōe a culpa puenire mereamur ad scdam resurrectionē in gl̄az. Ad quā meritis gloriose virginis z precibus matris sue, z beati dñici patris nostri, ipse fili⁹ dei nos pducat. Qui cū p̄re z spūsctō p infinita secula regnat. Amē.

¶ Sermones quadragessimales do. Jac. de Uorag. Finiunt feliciter.

¶ Incipit sermo de passione domini nostri Jesu Christi.

Quo abiit dilectus tuus. O pulcherrima mulierū. Cāt. v. In omni opere virtuose, z maxime sancte pdicationis q̄ est op⁹ diuinū angelicū z apl̄icū ī ploranda est gr̄a spiritussancti, sine qua nullū rite fūdat exordiū. Et qz hmōi gratie teste angelo beata virgo est inuentrix. Inuenisti (inquit) gratiā apud deū. Luc. j. Consuetum est in alijs sermonibus ad ipsam virginē gloriosaz recurrere p gratia impetrāda: qz vero ipsa hodie est valde afflicta z mirabiliter desolata ppter dolores, derisiones, exprobrationes, alapas, sputa: spinarum punctiones, dura verba, duriora verbera, z horrēda mortis supplicia: que hodie vnic⁹ filius su⁹ a iudeis sustinuit. Ideo nō consueuit ecclesia eā hodie angelica salutatione implorare z merito si enim dicerem⁹ eidē. Ane gratia plena. Respōdere posset Uerū est qz fuit triplici gratia plena. s. corporali que est gloria mee virginitatis: i carne mea spirituali, scz abundantia virtutū z donorū spiritussancti in mente mea singulari scz presentia diuinitatis. ix. mensium in vētre meo. Sed iam omni gratia sum vacuata per mortē filij mei dulcissimi q̄ mihi erat amor vnicus, vita anime mee gaudiū singulare, z omnium diuitiarum desiderabiliū thesaurus. Si verodi xerimus eidē domin⁹ tecū. respodere poterit verū est q̄ deus pater mecū erat: qz ego sponsa eius vnicum habens secū filium cuius ipse est pater etern⁹: ego vero mater electa: mecum dominus filij q̄ de mea substantia corpus sue humanitatis assumpsit: mecū spiritussanctus q̄ animā z corp⁹ meū intāctum sanctificauit vt digna essem redemptorē z creatorez mūdi de meis visceribus generare, sed iam illā perdidi, a me est longius separatus quem sine dolore peperi, quam pannis i volui: quē ✠ gineo lacte lactaui: quē teneris me educaui: quē meis brachijs frequēter z studiose baiulaui: quē i egyptū trāsuexi: quē tāto ope dilexi: hūc d̄ppe mecum tam nō habeo: sz inter man⁹ inimicorum cerno: sciēs eū sustinere penā ignominiosam, scz penā latronū dolorosam, qz i toto corpe fuit vulnerat⁹, acerbā, qz in locis neruosis fuit trāfix⁹ cōtinuā, qz a media nocte durauit vsq̄ ad suā mortē inuitā: qz sine cā fuit cōdēnat⁹, vituperatus, dehonestat⁹, flagellat⁹, vulnerat⁹, z interfect⁹. Si aūt dicerem⁹ eidē. Bñdicta tu in mulieribus: id est sup oēs mulieres. Rñdere poterit q̄ al. qñ ad supremū gradū bñdictionis pre cūctis alijs mulieribus puenit: qz fuit filijs parēs z virgo mr z filia plena filio dei, z vacua semine virili, nunc aūt tāta bñdictione sum priuata z dolore maledictionis prime mulieres sup modū repleta. Si vero dicerem⁹ eidē. Benedict⁹ fruct⁹ ventris tui. Respōdere poterit, verū est q̄ bñdict⁹ est fruct⁹ vētris mei cui⁹ bñdictio tāta fuit q̄ odor eius patrē reconciliauit, sapor demones de mūdo eiecit: species eius totū mūdū repleuit. Nūc aūt cū inijs deputat⁹ est: vt dicit. Esa. liij. Et maledict⁹ ois q̄ pēdet i ligno, vt dr. Deut. xxj. Ego igit̄ ait ✠ go btā dolore afflictissima ad quē deiceps refugiā: z ds mihi restituet lumē oculoz meoz, gaudiū cordis mei, coronā meā vt iuenire q̄z aliquā cōsolationē. Ipsa igit̄ scōm eccl̄e repētationē nūc est dolore afflictissima q̄ vberrime flēdo ola que xp̄s corpaliter patit̄ i corde suo reponit: z oēs plagas quas videt in xp̄i corpore in se reuocat z figilla in mēte. sicqz peritijs pre dolore vulnerat̄ z cruciat̄ pre nimio amore. Nō est igit̄ cōueniēs vt sibi tam p̄sentem⁹ salutationē angelicā q̄ singulare cōtinet letitie materiā. Sed nihilominus p gratia impetranda ad patrē misericordie mētes nostras denot⁹ erigam⁹ dicentes sinceriter. Pater noster ꝛc.

Quo abiit dilect⁹ tu⁹ pulcherrima mulierū. Cāt. v. hec verba ortgialiter habent̄: z p cōtēplatione tāti misterij passiōis. s. iesu christi dñi nr̄i assumuntur q̄ sunt verba sapiētis pphetico spiritu olim passionē ipam pre cognoscētis z in pson̄a cuiuslibet anim̄e deuote alloquētis virginē gl̄iosam z dicentis. Quo abiit dilect⁹ tu⁹ ꝛc. Ipsa q̄dē mater xp̄i fuit pulcherrima mulierū z hoc ēptū ad corp⁹ qđ nūq̄ alia mulier habuit formosius: z quātū ad alam quā habuit pre cūctis alijs gr̄a plenā. Ait ergo alia devota ipsi virgini gl̄iose. Quo abiit dilectus tu⁹? nō est quispiā de illo querere ds a petro: qz hodie ipsum ter negauit. Mat. xxvj. Neq̄ a iuda q̄ eū pditione tradidit Mat. xxvj. Neq̄ a Joāne q̄ scōm expositionē, quorū dā fuit ille, de q̄ legit Mar. xiij. Qui relicta syndone nud⁹ aufugit, neq̄ discipulis, qz relicto eo oēs fugerūt Mat. xxvj. Neq̄ ab angelis: qz sepūs est Esa. xxxiij. Angeli pacis amare fletu, scz cōpassionis videtes maximā penā creatoz ipsoz iuste sustinebat. Queram⁹ ergo ab ipa virgine gl̄iosa in q̄ sola fides remāsit, z dicam⁹ illi. Quo abiit dilect⁹ tu⁹ ꝛc. Et iz nobis rñdere nō valeat pp passiōis filij sui ignominiā z mortē crudelissimā, pfūdissima suspiria amarissimos gemit⁹, z lachrymaz fluuios inundātissimos fluct⁹, addam⁹ tñ sue resurrectiōis letitiā q̄ ipa pijssima virgo oculos suos lachrymis cōspsos a filio parūper auertere z ad nos cōuertere dignet. Dic igit̄ obsecram⁹ q̄ abiit dilect⁹ tu⁹ ꝛc. Rñdet. primo ad vltimā vite pñtis refectionē. Scōo ad tollerādā crudelē in orto legationē. Tertio ad plurū iudiciū iniquoz pñtationē. Quarto ad causse innocētis p uersaz decisionē. Quinto ad fnie mortis in cruce ad patibulū executionē. Sexto sui corpis in alieno monumēto repositionē. Primo si q̄rat a btā ✠ gine: q̄ abiit dilect⁹ ꝛc. Rñdet q̄ abiit ad vltimā vite ꝛc. Circa quā refectionē euāgelist̄ referūt tria antecedētia, tria cōcomitātia, z tria subsequētia. Tria q̄dē antecedētia fuerūt passiōis z tribulatiōis z tribulādum xp̄i prenūciatio principis sacerdotū z scribarū cōsultatio, sceleris vnij apostoli occasio. De primo sciēdū q̄ ad offendē dū q̄ xp̄s voluntarie sustinuit passionez z nō coact⁹: sz illud Esa. liij. oblat⁹ est: qz ipse voluit, ipsam pluries prenunciauit discipulis: vñ cū presciret eā poterat euitare z ad alia loca accedere: non solū autem mortē ipam ac genus mortis, sed

Universidad de Biblio

ē dīē ꝑdixit hꝫ eīm Mat.xxvj.q̄ dixit discipulis suis. Scitis q̄ post biduū pascha fiet, & filius hois tradet vt crucifigat. Si intelligat de biduo integro, hoc dicit feria.iij. añ passionē. Si vero de biduo fumēdo ptē, ꝑ toto potuit, & hoc eē feria iij. ¶ Nota pascha fiet. i. comedet agnꝰ paschalis qui ſm legē erat immolādus & comedēdus post vesperā. vt ptz. Exo. xij. Ob memoriā bñficij recepti a deo tali nocte, qñ ſcz agno immolato in Egypto a filiis israel & interfectis ꝓgenitis oīz Egyptijs ab exterminatore ipsi iudei illesi egressi sunt de seruitute pharaonis, & in figurā passiōis xpi agni immaculati q̄ inchoata fuit in tali nocte ꝑquā israelite. i. veri fideles liberant de seruitute diaboli occisis vitijs saluiq̄ fiunt, si tñ sanguine agni linti sint postes domꝰ. i. fides passionis habeat i mēte & ope. Nota: filius hois. i. virginis: tradet vt crucifigatur. Fuit aūt tradit⁹ a deo ꝓ eip̄sum ad mortē exponēdo & pmittēdo, ꝑpter nimiā erga nos charitatē. Rom. viij. Qui ꝓprio filio suo nō pepercit: ſz ꝑ nobis tradidit illū. & Jo. iij. Sic deꝰ dilexit mūdū vt filiū suū vnigenitū daret. Tradit⁹ est a seipso ad nrā redēptionē. Ephe. v. Dedit semetipsum ꝑ nobis oblationē deo & odorem suauitatis. Tradit⁹ est a iuda scarioth⁹ ad auaritie satisfactionē. Luc. xxij. Acceꝑta pecunia q̄rebat opportunitatē vt eū traderet. i. iudeis. Tradit⁹ é a iudeis ꝓlato ob inuidie interfectionē. Mat. xxvj. Sciebat eīm q̄ ꝑ inuidiā tradidissent eū. ¶ De scō ſcz de principis sacerdotū et scribaꝝ ꝓsolatiōe hꝫ. Mat. xxvj. Tūc ſcz illa die q̄ xps dixerat illa ꝥba. Cōgregati sunt principes sacerdotū & magistratus, q̄dā ſcz officiales in atriū principis sacerdotū q̄ dicebat Caiphas vbi ꝑsilij de captura factū est p̄cij de ꝑditiōe postulatū, & pactū circa hoc firmatū. Cōgregatio igit̄ fuit ad ꝑsilij faciēdū & tractādū, vt ihesum dolo tenerēt & occiderent, alias Caiphas dāte ꝑsilij decreuerāt eū occidēdū. Nūc q̄rit de mō capiēdi dilgenter ne euaderet. Uñ dicūt. Nō i die festo. ſ. hoc faciam⁹. ſ. capere eū. Et ostēdit euāgelista q̄ hoc nō dixerūt ex reuerētia ad festū: ſz ne extraheret de manib⁹ eoꝝ a ꝓplo: vñ subdit. Ne forte tumult⁹ fieret in ꝓplo, hoꝝ ꝑsilij vel potiꝰ ꝑspiratione ꝑuidēs Jacob p̄archa detestat⁹ ait. Simeō & leui vasa iniq̄tatis bellātia, in ꝑsilio eorum nō veniat alia mea, neq; i cetu eorū sit gloria mea, & rōnē assignās subdit: q̄ in furore suo occiderūt virū: & postea maledictus furor eorū, q̄ ptinax: & indignatio eorū, q̄ dura. Beñ. pe. de tribu leui certū ē fuisse sacerdotes. de tribu Simeō ōt plurimos exscribis descēdisse, scribe q̄ fuerūt principales i ꝑsilio de morte xp̄i: quoꝝ mētes fuerūt intē bellātes ℨ xp̄z q̄ nō ex rōne ſz furore & inuidie tractauerūt & ꝓcurauerūt virū. i. xp̄z totū ꝓtuo suo occidi. Furor eorū fuit ptinax: q̄ quū Pilatus vellet liberare vt innocētē, ptinaces erāt in clamādo. Crucifigat. ¶ De tertio ſcz de sceleris iude occasione, hꝫ Matt. xxvj. Cū aūt esset iesus in bethania in domo simonis leprosi &c. vsq; ibi. Amen dico vobis: vbicūq; ꝑdicatū fuerit &c. Que vnctio facta xp̄o & inde murmuratio hic ponit nō q̄ die cōcilij iudeorū fuerit facta, imo sabbato p̄cedēti, vt ptz Joā. xij. Sz forte iō hic annexa est narratio huiꝰ: q̄ illud fuit occasio accepta non data in dē ad ꝑditionē faciēdā. Nam vt ōt glo. xij. q. j. Judas cōsuerat furari decimam ptē eorū que sibi dabantur seruanda, & vnguētū illud effusum volebat vēdi cuius p̄cij erat. ccc. denariorū hoc decima ps erat. xxx. Quia igit̄ nō poterat furari decimā ptē q̄n vēditū nō fuit quasi volēs recōpensare dānū sibi secutū. xxx. denarijs argēteis fecit ꝑditionē, vnde ipse iudas p̄cipiēs sacerdotes congregatos ad tractandū de captura christi intrante in eū sathanas vt dicit Lucas, non quidē ꝑ veratiōnē corporis ſz ꝑ nouū malicie effectū accessit ad cōgregatos in cōsilio dicēs. Quid vultis mihi dare & ego vobꝭ eū tradā? O vocē tenerā ꝓsumptione plenā oīz dñz cui oia tradita sunt a patre eterno tāq̄ esset sub sua ptāte, ꝑmittit se illis tradituꝝ. Uñ ōt. Quid vultis &c. O vox omni pena dignissima: dosmi nū & magistrū suū q̄ eis tot bñficia contulerat: ad dignitatē summaz apostolat⁹ vocauerat ad p̄dicādum & faciēdū miracula alijs miserat: suū ꝓcuratorē istituerat: & nūc eū vēditioni exponit, ac vt vile mācipiū p̄cij & emptorū voluntate ꝓponit dicēs. Quid vultis &c. Heccine est doctrina quā tradidit magister optimꝰ. Ipse te docuit tēporalia cōtēnere neminem ledere ꝓximū ꝑ posse iuuare: & tu nūc ꝓ auaricia innocētissimū ꝑdis: et ad mortē tradis dicēs. Quid vultis &c. At illi inde cōgregati: hoc audito gauisi sunt dātes ei. xxx. argēteos ꝑ hoc opere. Sicq; impleta est figura q̄ habet. Gene. xxxvij. de Joseph iuuene ꝑfectissimo qui fuit vēditꝰ. xxx. argēteis suggerēte iuda fratre suo: & tradit⁹ in manibus Jsmaelitarū ex zelo inuidie ne dñaret eis. Sz sicut cōtrariū accidit eis q̄ intendebant, q̄ per hoc ille exaltat⁹ est & adorat⁹ & vocatus saluator mundi: ita & Jesum ꝑ istā traditionē in manib⁹ gentilium & passionem deus exaltauit eū: & dedit ei nomen q̄ est super omne nomen Jesus qui interpretat saluator, vt in nomine iesu oē genu flectatur: & spospōdit Judas facere ꝑditionē recepta pecunia. Exindeq; quens opportunitatē iradendi quum esset sine turbis: in quo opere sceleratissimus iudas perpetrauit: nō solum ꝓditionē & plagiū, ſz & sacrilegiū & simoniā vēdēdo christū fontē omnis gratie. Unde Gregorius. nazanzenus. Judas omniū redēptorem vēdidit: mox laqueo suspensus: tanē gratiā redemptionis non obtinuit: et merito quia nemo pōt retinere quod vēdidit. j. q. j. q. ſ. studet. vbi etiā notandū q̄ dit Beda sup Marcū. Multi ho die iude scelus: q̄ dñm ac magistrū, deumq; suū pecunia vēdiderit: velut immane & nephariū scelꝰ horrēt: nec tñ cauēt. Nā cū ꝓ muneribꝰ falsuz cōtra aliquē testimoniū dicūt ꝑfecto: q̄ ꝓbitatē ꝑ pecunia negāt deū pecunia vēdūt: ipse eīm dixit. Ego sū veritas: & cū societatē fraternitatis aliq̄ discordie peste cōmaculāt, deū ꝑdūt: q̄ deꝰ charitas est maxie cū nō infirmitate vel ignorātia peccāt: ſz similitudinē inde q̄rūt opportunitatē vt ꝓbitatē crimine mutēt. xj. q. iij. Abbāt. & de ꝑse. dis. iij. leiunia. Dicit q̄ fer. iij. Judas traditionē dñi cōstituit. i. tractauit. Uñ antiq⁹ tali die ieiunū seruabat, vt ptz in. d. c. ob reuerētiā passiōis. nūc aūt loco huiꝰ a pluribus tali die carnes nō comedunt: nō ex ꝓcepto sed ex deuotione. ¶ Quātū ad ipsaz xp̄i vltimā refectionē & eiꝰ cōcomitātia: vt habet Mat. xxvj. Prima die azimoꝝ. i. feria. v. q̄ ōr prima azimorū: q̄ i sero illius diei cū agno cōedebāt azima nō fermētatū q̄ postea seruabat ꝑ septē alios dies sequētes q̄ dicebant dies azimorū accesserūt discipuli ad Iesu dicētes. Ubi vis parem⁹ tibi cōedere pascha. i. agnū paschalē: q̄ ſm legē ab oib⁹ iudeis debebat comedi, & q̄ xp̄s cū aplis domū ꝓpriā nō habebat: nō q̄rūt de loco determinato. Tūc xp̄s vt hꝫ Luc. xxij. Misit petrū & Joānē, Petrū vt magis diligētem, Joānē ℨo vt magis ceteris dilectū dicēs eis & dās signa. Ecce introeūtib⁹ vobis i ciuitatē occurret vobis hō amphorā aq̄ baiulans sequimini eū in domū in quā intrat, & dicite ꝓfami. domꝰ. Dicit tibi magister. Ubi est diuersoriū. i. locꝰ secretus. vbi māducē pascha. i. agnū paschalē cū discipulis meis. Et ostēdet vobis cenaculū magnū stratū. i. aulā, & ibi parate. ſ. necessaria nobis, noluit aūt xp̄s notare hoiem ne ſm Chrys. Judas audiēs ordinasset eū ibi capi añ horā statutā, eūtes ergo & inueniētes oia parauerūt que oportebat. Jn q̄ cōiuuio sctō nota tria q̄ xp̄s egit. ꝓrio agnū paschalē comedit, scō pedes discipulorū lauit, tertio sacramētū eucharistie instituit. ¶ Quātū aūt ad tria subsequentia sciēdū q̄ hec fuerūt dicipulorū ꝓturbatio: dulcis eorūdē exhortatio, & grax redditio. De ꝓrio hꝫ. Mat. xxvj. Uespere aūt facto discūbebat cum xp̄o discipulis suis: & edētib⁹ illis. ſ. in fine cene dixit. Amē dico vobis: q̄ vnꝰ vestrū me tradituꝰ ē, & ꝓtristati valde: ceperūt singuli dicere. Nunq̄d ego sum dñe. q. d. quāuis cōscia nos nō remordeat de cogitatione tāti sceleris, tu tñ q̄ nosti occulta cordiū, iudica vt tm nefas ipediat. Judas aūt ne tacēdo se suspectū oīderet: ait. Nunq̄d ego sum rabbi? Cui xp̄s. Tu dixisti q̄ nō est intelligēdū. q. d. tu dicis ꝓbitatē, q̄ tu es ille, sic eīm illū manifestat⁹ fer alijs. Sz tu dixisti. i. tu hoc dicis: ego nō dico q̄ tu sis, & subdit. Qui intigit mecū manū i papsidē, hic me tradet. Ue āthoi illi. ſ. eterne dānationis: per quē tradar

ego. Melꝰ fuisset homini illi si natꝰ non fuisset: qꝛ si mortuꝰ fuisset in vtero mꝛis ad lymbū descēdisset: sꝛ natꝰ ꝓpter hoc flagitiū nō penitēs descēdet ad infernū: vel ēt: qꝛ esse melꝰ est ꝙ non esse: tñ non esse vꝛ melꝰ ꝙ male esse, qꝛ priuari malo hꝫ rationē boni: iō melꝰ ei esset si natus nō fuisset: ēt in vtero. i. si non fuisset. Ex his tñ verbis nō fuit ꝓditor manifestatꝰ: qꝛ oēs simul intingebāt in vno ꝯcati no vbi erat succꝰ lactucarū aggrestiū vt falsa secundū mandatum legis. Jn quo ostēditur quantū peccata occulta nō debeāt alij intimari: vñ Aug. ū. q. j. ait: vnꝰ ex vobis me tradituꝰ est. Bene dixit ex vobis, non ex nobis. Ex vobis em̄ est a q̄b⁹ p iudiciariā ptātē cōfessꝰ aut quictꝰ excluſus nō est: a me ꝛo q̄ nulli⁹ ego argumētis z oia certissime noui separatus q̄ diuisus est. Tale est, ac si dicerē. Et si ego p occulti iudicij sententiā dānatū habeo: vos tñ illū p tolerātiā sustinete: hec ille. Petrꝰ aūt zelo magistri scire cupiēs ꝓditorē: qꝛ si cognouisset euꝫ occidisset: ait Chryſo. nō audēs ipse p se: submittit socium. s. Johānē euāgelistā vt q̄rat ab eo de ꝓditore. Cui ioāni querēti q̄s ēet: xp̄s summisse rñdit, ita vt alij non audirēt. Jlle est cui intincta buccellā dedero. ꝛc. da. O icōparabilē virū, ꝓfert xp̄s ꝛ. bū in medijū: tacet totꝰ senatꝰ apl̄orum. Joānes solꝰ cōsultor accedit. Dicit aūt ioānes recubuisse i sinu vel supra pectꝰ iesu quo ad literā: qꝛ cū iuxta eū staret i mēsa: vel ecōtra inclinauit ioānes caput suū sup pectꝰ iesu vt secretiꝰ loq̄rek. Mystice aūt dabaꝫ intelligi sm̄ Bedā q̄ de dānici pectoris fonte vbi sūt thesauri sapiētie dei absc̄oditi potandꝰ erat q̄ eructaret illud diuinū mysteriū. Jn ꝓncipio erat ꝛ. bū. Et cū Jesꝰ intrinxisset buccellaz iude, potrexit. Et post buccellā introiuit in eū sathanas, nō q̄dē denouo iam emz itrauerat: sꝛ p nouū effectū malicie vt q̄ cōceperat executiōi mādaret per ꝓditionē. Nō fuit buccella ista sacramentū: iam em̄ dederat: sꝛ figura eiꝰ q̄ indigne accepit. Aug. de ꝓfe. dist. ij. Sicut cū buccellā tradidit ei xp̄s: nō malū accipiendo sed male accipiēdo locum dedit diabolo: sic quisq̄ indigne sumens corpus xp̄i non efficit vt qꝛ malus est maluz accipit: aut qꝛ nō ad salutē accipit, nihil ꝛ accipit. Dixit autem ei Jesus. Quod facis: fac citius. q. d. Ex quo nec mine nec blanditie te a malo ꝓposito reuocāt: q̄ō facis. i. disponis facere: sꝛ ꝓditionē: fac citiꝰ nō solicitās ad malū: sꝛ cōsiderū oñdēs humane redēptiōis. Nemo tñ discipulorū ōt Joh. intellexit ad q̄d illa verba dixerat sꝛ qꝛ loculos habebat Judas putauerūt eū dicētes vt emeret necessaria i festo vꝛ egenis aliq̄d daret: vbi Aug. xū. q. j. Habebat dñs loculos a Judei bꝰ oblata cōseruans z suorū necessitatibus z aliꝫ in d. gētibꝰ tribuebat. Post buccellā egressus est Judas ad exequendā proditionē nocte illa facta. Hunc progressum inde ingrediendo z egrediēdo ad tractādū ꝓditionē: z ipsius executionē in ꝑs. Si ingrediebatur. i. in domū vt videret. s. apostitudinē ad opꝰ vana loquebaꝫ. i. vana z falsa murmurās de effusione vnguēti. coz eiꝰ cōgregauit iniquitatē sibi multas iniquitates proponēdo facere vt sacrilegiū z alia. Egrediebaꝫ foras ad capiendā opportunitatē loquebaꝫ in idipsum. i. in malū pficiendū. Et q̄ edebat panes meos magnificauit super me supplantationē. i. magnā fecit super me proditionē de qua supplātatione xp̄s antea loq̄ēs dixerat. Amē dico vobis vnus vestrū me tradituꝰ est quod fuit turbatiōis apostolorū occasio. ¶ De dulci autē ipsorū exhortatione vide. a. xuij. ca. Joh. vsq̄ ad. xvij. inclusiue vbi iter alia dixit. Nūc clarificatꝰ est filiꝰ hominis z deus clarificatus est in eo. i. sm̄ Aug. Nunc clarificatꝰ est ꝛc. Quia excluso immūdo iuda remanserunt soli mūdi cū suo mundatore. q. d. hec est figura future glorificationis vniuersalis in qua nullus malꝰ erit z nullꝰ bonus exibit. Et deꝰ glorificatꝰ est i eo. i. de glorie perfecte magnificentiā z hoc per virtutē suā. ¶ De tertio. s. gratiarū actione breuis mētio fit. Mat. xvj. vbi dicitur. Et hymno dicto: non em̄ fecit xp̄s sicut quidā dicuntur fecisse. Exodi. xvij. vbi dicitur. Sedit populꝰ manducare z bibere: z surrexerunt ludere sequitur. Et ceciderūt in die illa quasi viginti tria milia hominū. Nec tamen ex hoc dominus fuit

fuit pacificatus quod patet in fine capituli vbi dominus ait. Ego autē in die vltiōis. i. finaliꝫ iudicij visitabo hoc peccatum eorū: sed hymno dicto gratias reddidit deo patri dās nobis exēplū vt refectione accepta nos ita faciam⁹. Et sic ꝙ quid christus egerit in sua vltima presentis vite refectione quam ideo facere voluit cum apostolis suis: vt sicut ꝓmissa ratio z peccatū a deo ꝛeperat a refectione. Edā dū comedit de fructu vetitorum christus ad ostendendū q̄ per suā passionem illud reparare venerat: illaz voluit a refectione inchoare. Si qua igitur fidelis anima virginem beatam interroga z uerit dicens quo abūt dilectus tuus? ꝛc. Respondebit ad vltimam vite presentis refectionem.

Secundo abūt ad tollerandā crudelem in orto ligationē: sicut em̄ habetur Matt. xxvj. hymno dicto exierūt in montem oliuarum: z venerunt in villā que dicitur gethsemani transeuntes ꝓꝛ quendam torrētem qui dicebatur cedrō qui erat in montis oliuarum radice. Et ad hoc transitu torrentis cedron iohannes incipit narrationē passionis. Jn dicta autē villa erat quidam ortus in quo iesus solicitus erat aliquando conuenire cum discipulis ad orandū z docendū secretiora. Quod autē dominꝰ predixit negationē petri hoc Matthеus z Marcus referūt factū ꝓficiscēs egressꝰ est de domo in montē in oliuarū. Lucas vero et Johānes narrāt hoc factū in domo vbi cenauerāt. Quod Aug. ad cōcordiā reducit dupl̄r. Uno mō q̄ illi duo. s. Mat. z Mar. illa direxerūt ꝙ recapitulationē. s. eorū q̄ omiserāt facta i domo: aut Lucas z Joā. p occupationē. i. narrādo priꝰ qđ factū est postea: q̄ modꝰ frequētatꝰ ē ab euāgelistis. Alio mō pōt dici q̄ pluries xp̄s ꝓdixit negationē petri futurā z petri responsionē presumptuosam. s. in domo de qua Luc. z Joh. z postea iterū in orto de qua Mat. z Mar. in mōte oliuarū. ¶ Circa hoc tertiū nota petri negationē quā Christꝰ ꝓdixit oſonē quā tradidit: z multitudinē que ad capiendū venit. De hac captura eiꝰ ꝓphetauit Dauid. Thren. iij. Christꝰ dns captus ē pro peccatis nostris: cui diximus in vmbra tua. i. passiōe tua, obscuravimem⁹. Egressus igit cū discipulis vndecim, dixit eis. Omnes vos scandalū patiemini i me in nocte ista. Scandalum vocat amissionez fidei de eiꝰ diuinitate in quā inciderūt visa eius captura tā ignominiosa: vñ et fugerūt. Confirmat autē dictum suū ꝓ prophetā zacharie hoc predicēt zacharie. xiij. Percute pastorē z dispergent oues. Loquit⁹ ꝓpheta ad deū patrē, percute id est permitte vt ꝑcutiatur pastor. s. xp̄s passione a iudeis, z sequit ex hoc dispersio. id est fuga omū suarū: id est discipulorum. Euangelista autem videns prophetiaz impletā loquitur in persona patris ad prophetam dicens. percutiā id est q̄ mittā vt percutiat: z sic dispergent oues gregis. i. apl̄i. Sed cōfortās eos subdit Postq̄ aūt resurrexero. i. die tertia vt predixerat alꝫ inducens figurā ione q̄ stetit triduo in vētre ceti. Precedā vos in galileā. ap. s. vobis. Cui respōdit petrꝰ. Et si oēs scādalizati fuerint sꝛ non ego. Jesus aūt ad simonē petrū q̄ magis videbaꝫ de sua virtute cōfidere, ait. Simō ecce sathanas expetiuit vos vt cribraret sicut triticū. i. questuit z licentiā a deo accepit: alꝫ nō potuisset ēptationē hꝛe cōmouēdi z separandi vos a tritico electorū dei. Nā ex cōmotione multa cribri aliq̄ etiā triticū cū lolio descēdi in terrā. Ego aūt subdit: orani pro te, inquantū hō vt nō deficiat fides sꝛ finali defectione. Non em̄ dixit, orani vt nō negares: nō solū autē christus orauit ꝓ petro sed pro tota ecclesia petro ꝓmissa: nō pōt nō fuisse exaudituꝰ. Nunq̄ em̄ fides ecclesie defecit. Quānis em̄ aliq̄ discedāt a fide. semp tñ aliqui permanēt in e. Ut tēpore passionis z si in apl̄is defecit: tamē remānsit in virgine maria. Et tu aliq̄n conuersus, subdit confirma fratres tuos sꝛ cōuersus sꝛ ad penitentiā de lapsu tuo. Et petrꝰ. Dñe paratꝰ sum tecū in carcerē in mortē ire. Cui iesus. Dicotibi petre: qꝛ anteq̄ gallꝰ bis vocē dederit in nocte ista vt ait marcꝰ ter me es negaturꝰ. Et petrus. Etiā si oportuerit me mori tecuz nō te negabo. Nā dicit petrꝰ mēdacium qꝛ si tūc ꝓponebat: sꝛ nimis ꝑsumptuose

Universidad de Biblio

loquebat: ignorãs suã infirmitatẽ quaz ℟ iesus cognoscẽs insinuabat. Similiter ℟ oẽs alij dixerũt. Amb. Hec iõ dicta sũt vt sciam⁹ neminẽ iactare se debere. Nã ℟ si petr⁹ lapsus est q̃ dixit. Et si alij scãdalizati fuerint sed non ego. Quis alius de se presumat. vj. q. j. imitare. ¶ Facta est autẽ cõtentio inter eos quis eorũz videretur eẽ maior. Lucas referente hãc cõtentionẽ inquit Greg. potuit esse cã quia audierãt dñm migraturũ ab eis: vnde q̃ rebãt q̃s post hoc esset gerẽs vices ei⁹. Sed ad humilitatẽ eos dñs subito reduxit ostendẽs presidẽtes animarũ: non debere esse vt principãtes in seculo qui quere runt dominare subditis: sed q̃ maior esset ille omnibus ministraret dans in hoc exemplũ sui qui dominus existẽs eis seruiebat lauando pedes. Deinde vt scribit Lucas sol⁹ dixit iesus discipulj. Quo niã misi vos sine sacculo ℟ pera ℟ calciamentis: numq̃d aliquid defuit vob⁹? Qui responderũt. Nihil. Et ait. Sed nũc qui hz saccũ sez pro pecunia seruanda tollat simil⁹ ℟ perã sez pro victualibus et q̃ non hz vendat tunicã suam ℟ emat gladiũ. quasi dicat. Nuncuq̃ sine pdictorũ reseruatione habuistis abundãter necessaria me presente. Deinceps aũt qz persecutionẽ patiemini nõ dabunt vob⁹ ita ℟ ideo concedo vobis vt pro necessitate de his vobis prouideatis, non solũz de victualibus ad viuendum sz ℟ de armis ad defendendũ cũ oportet. Dixerũt aũt discipuli. Dñe ecce duo gladij hic vnus sez qui incidat aurẽ serui ℟ appareat virtus domini in sanando: alter qui nõ euaginet: vt ostendatur non fuisse factã omnez defensionẽ que poterat pro domino. Dixit ergo iesus. Satis est, hz eccleſia vtrũq̃ gladiũ. ¶ Exinde ingressus in oztum illũ ville gethsemani assumptis ad partẽ petro Jacobo ℟ Johãne cepit Jesus tedere pauere ℟ mestus esse. Ostendẽs ex hoc verã humanitatẽ hẽre q̃ afflizit ex cõsideratiõe penarũ quas sibi paratas videt. Uñ ℟ dixit eis. Tristis ẽ anima mea vsq̃ ad mortẽ: id est tristitiam ℟ afflictionẽ sentio mortalẽ. Sustinete hic ℟ vigilate mecũ. Et quia in angustijs mi detentus q̃ per orationẽ ad deũ habere recursum: ideo recedens ab eis quantum iactus est lapidis: vt ait Lucas procidit in faciẽ suã orans ℟ dicẽs. P̃r si possibile est transfer calicẽ istum a me. Calicem appellat passionez: qõ tripliciter exponitur. Uno mõ petens virtus sue passionis trãsire a se ad omnes martyres ℟ patientes pro christo afflictionẽ: vt scilicet meritoei⁹ darẽt illis cõstantia ad sufferendum sicut ℟ ipse habuit: ℟ hec Aug. Secundo modo vt quia sciebat populũ illũ indeorũ pro cuius salute tantũ laborauerat ex ipsa passione propter pfidiã suã excecandũ ℟ damnandũ: ei cõpatiẽs rogat nõ vt non bibat calicem passiõis: sed transeat ab illo populo vt p alios p̃ curẽt. hec Ambro. ¶ Tertio modo sm Dionysiũ, Alexandrũ. Non hoc petit vt non aduenias ei calix: nisi eũ aduenerit transferri nõ poterit, sed vt preparat iã presentẽ passionẽ cepit affici ℟ tristari: et quasi iam propinquãte ea dixit: trãsfer calicem istum: leniter ergo inuadentẽ tẽptationẽ flagitat peti. Et hoc est non intrare in temptationẽ quod consulit esse orandum. Ueruntamen nõ mea volũtas sed tua fiat. Athanasi⁹. Geminũ hic vel le ostendit alter ũ quidem humanum qõ est carnis: id est partis sensitiue: alterum vero diuinũ: hũanitas eñ ob carnis fragilitatẽ recusat passionẽ sed diuin⁹ eius affect⁹ affectãter eã subijt. Hec ille. Nõ ergo dicit. Non mea voluntas intelligit secundũ instinctum naturalem ℟ sensualem. Et q̃ addit. Sed tua fiat sez voluntas: que vna est patris ℟ filij ℟ spiritus sancti: cui omnino semp subdita erat voluntas sua humana secundũ instinctũ rationalẽ. Et vt dicit magister in tertio sententen. Sciebat christus orationẽ non exaudiendam, sed nec volebat secundũ rationem exaudiri: nec tñ frustra hoc orabat. Unde psal. in eius persona. Deus meus clamabo per diem ℟ noctem: ℟ non erat dies nõ tamẽ ad insipientiã mihi, sez imputabit. sed ad dãdum nobis formaz q̃ in angustijs possum⁹ petere licite ab eis liberari si illud sit secũdũ voluntatẽ dei. Quod si nõ audimur, debemus estimare deum illud non velle: ℟ ideo patienter ferre debemus. Oratione facta reuertitur ad discipulos ℟ inuenit eos dormientes: p̃ tristitia eñ ℟ somno grauati erãt oculi eor: dimisit illos ℟ tertio ad locum reuertitur eundẽ sermonẽ orando expressit: ℟ vt võt Lucas solus. Apparuit ei angel⁹ de celo confortans eũ, id est dicens aliqua ẽ ba consolatoria illi q̃ sensitiue exterrite ex representatiõe sibi fcã pene immense quã iã debebat sustinere: o domine dñs noster passio ista cito transibit ℟ ex ea fructi⁹ maxim⁹ sequet redẽptio hũani generis q̃ tm̃ dilexisti: ℟ restauratio ruine nostre: ℟ iõ cõfortet cor vestrũ. Et factus in agonia, id est in anxietate plixi⁹ orabat. Tãtã aũt afflictionẽ sensit in illa agonia pre cõsideratione passiõis imminẽtis: q̃ factu⁹ ẽ sudor ei⁹ sicut gutte sanguinis decurrẽtis i terrã. Et cũ venisset postea ad discipulos ℟ dormiẽtes inuenisset, dixit. Dormite iam ℟ requiescite. Sufficit. Et vt ostendat se voluntarie pati deposito omni timore ait. Surgite eam⁹ versus nr̃os aduersarios nõ dormiunt iudas ad prosequẽdã proditionẽ. Ecce appropinquabit q̃ me tradet. Adhuc eo loquẽte. Ecce turba ℟ iudas vn⁹ ex duodecim ãcedebat eos. Sciebat ei iudas locũ? Johã. q̃ frequẽter iesus illi cõuenichat cũ discipulis: ℟ pcipue diebus festis aliq̃ sublime docẽs eos, q̃s ad capiẽdũ magis volebat eẽ semotos a tumultu populorũ ℟ iõ vt ait Theophil⁹ imaginat⁹ ẽ iudas q̃ solẽnitate iã inchoata ibi eẽt cũ discipulis ad docẽdũ. Nocte eñ iesus extra ciuitatẽ manebat sepe: ℟ iõ nõ accessit ad domũ vbi cũ dimiserat. Nõ venit aũt solus sz vt võt Johãnes accepit cohortẽ sez militũ a pfide: ℟ a põtificib⁹ ℟ phariseis ministros cũ laternis ℟ facib⁹ ne sez posset occulte fugere: ℟ armis ad resistẽdũz ℟ offendẽdũ si forte turbe venote ad euz vellẽt illũ de manib⁹ eorũ liberare: propter ea duxerũt gẽtiles ℟ milites vt magis timerent pecunia ducti. Processit ergo iel⁹ obuiã eis ℟ ait vt teñt Joãnes sol⁹. Quẽ q̃ritis? Nõ hoc dixit quasi nescies, sz ostẽdere volẽs q̃ ℟ cũ p̃sens eẽt eũ videre nõ poterãt vel ab alijs discernere. Et cũ respõdissent Jesũ nazarenũ. Dixit iesus. Ego sum. Jn medio eorũ exi stens ait. Chryso. excecauit eorũ oculos. Ut aũt dixit iesus. Ego sum ad vocẽ iã oẽs ceciderũt retrorsum in terraz simul cũ iuda. Quod iõ fecit iesus sm̃ Chrysostomũ vt ostẽderet q̃ non soli⁹ cõprehendere, sed nec euz videre possent nisi ipse concederet. Augu. Quid indicatur⁹ faciet q̃s iudicandus hoc fecit? ℟ nũc vbi q̃ per euãgelia dicit christus. Ego sum. Et ergo sum, et a iudeis expectatur antichristus vt retro redeant ℟ in terram cadant: quoniaz deserentes celestia terrena desiderant. Iterum autem interrogauit eos. Quem queritis? Chris. Ne quis dicat quoniam ipse iudeos ad hoc induxit vt eũ occidẽrẽt seipsuz in manib⁹ eorũ tradẽs: q̃ manifeste eis ostendit eis que reuocare eos sufficiebant. Sed q̃ permanebant i malitia ℟ nullã habebant excusationẽ, tunc in manibus eorum se tradidit. Uñ respõdentibus illis secundo Jesum nazarenũ dixit. Dixi vobis q̃ ego sum. Si ergo me queritis sinite hos abire: scilicet discipulos meos quasi dicat meipsum vobis trado. dimittite istos vsq̃ ad vltimaz horaz ait. Chryso. ad suos dilectionis cõseruatiõ ostendẽs. Tunc (vt ait Lucas) appropinquauit iudas vt osculareture eũ. Nã referente Marco dederat eis signũ traditor dicẽs. Quẽcunq̃ osculat⁹ fuero ipe est tenete eũ ℟ ducite caute. Dicit magister in hystoria scholastica. q̃ iacobus maior erat valde similis x̃po in effigie adeo q̃ q̃ nõ haberet familiarẽ conuersationẽ cum eis nõ sciuisset discernere aliũ ab altero. Judas autez qui conuersatus erat diu cum eis sciebat discernere: nec ergo datz signis

alijs de iesu effigie caperēt. Jacobum loco eius. Ideo dedit signum osculi. Et addit. Ducite caute ne forte euaderet de manib⁹ eorū. cū tñ sceleratiss⁹ mⁱ exp⁹ fuisset q̄ cū volebat in medio cor existentes nemo cōtingere poterat. Accedens ergo osculatus est eū dicēs. Aue rabbi. Cui iesus. Amice ad q̄d venisti, quasi dicat Cū te habuerim vt amicū charissimum, q̄o deuenisti ad tātā offensam. Juda osculo filiū hois tradis. vt refert Lucas. Osculū ē signū amoris ⁊ pacis ⁊ tu hoc signo p̄ditionē facis. Chrysost. Nō est discedēdū a fratrū admonitiōe quāuis nihil p̄pter nostra verba eueniat: ⁊ si nō psuaseris hodie, psuadebis fortitan cras piscator p totā diē rhetia trahens vacua: sero piscē capit. Uñ ⁊ dñs si sciret iudā nō conuertēdū. nō dēstitit facere q̄ sua intererat p̄ptiū nomē imponit dicēs. Juda quod magis dolētis erat ⁊ reuocātis q̄ p̄uocati ad trā. Uidentes aūt discipuli q̄ futurū erat fez captura iesu dicūt secūdū Lucā. Dñe si percutim⁹ in gladio, fez vt defendamus te. Petrus aūt feruentior ceteris nō spectauit rñsum sed extrahēs gladiū de vagina serui principis sacerdotū nole malchū. vt dicit Joānes. Percutiens amputauit eius auriculā dexteraz. Ambrosius. Cū legit passio dñi si ad diuinitatē eius referimus infirmitatē corpore passionis excidit aur auricula ⁊ excidit a petro: qui nō est passus christū prophetā extimari: sed dei filiū docuit fideli confessione signari. xxiij. quest. j. Si petrus. Ite ferū⁹ vt audac or ceteris voluit extē dere manus ad capiendū iesum propter q̄ petrus inrēdēs percutere caput declinantis ictum abscidit auriculam. Oēs euāgeliste abscissionem hanc narrant sed Joan. ⁊ Math. addūt reprehensionē quā iesus fecit petro, dicēs. Cōuerte gladiū tuū in vaginā. Nō em̄ licebit platis ecclesie vti gladio materiali sicut licuit in veteri testamēto. vt patet i phinees ⁊ alijs: sed gladio spirituali. Calicē quem dedit mihi p̄r nō vis vt bibā illū, id est passionē nō vis vt sustineā? Dis em̄ qui accipit gladiū fez p̄pria auctoritate ⁊ non datū sibi a deo vel a lege gladio peribit tēporali si iuste iudicabit: vel saltez gladio diuine sentētie in alia vita si non penituerit. August. xxiij. q. iij. Ille gladiū accipit q̄ nulla supiori ac legitima potestate vel iubente vel cōcedente in sanguinem alterius armatur. An putas q⁹ non possum rogare patrē meum et exhibebit mihi, id est ad meā defensionem plusq̄ duo decim legiones angelo⁹. legio est numerus sex milia sexcenta sexaginta p̄tinēs. Et si vn⁹ angel⁹ solus de exercitu sennacherib occidit in vna nocte centum octoginta tria milia: quid facerēt tot milia angelorum. Nō est ergo nūc tempus vindicationis, sed humiliationis. Quomodo em̄ implebunt scripture tot de passione loquentes si nō permittā eos inferre: quia sic oportet fieri cū de⁹ hoc p̄ordinauerit ⁊ p̄nunciauerit. Lucas aūt scribit sol⁹ sanationē hui⁹. dixit em̄ iesus. Sinite vsq̄ huc fez venire ad me. Et cū tetigisset auriculā ei⁹ sanauit eū. Nō poterat se cōtinere a pietat. nec ab exhibitiōe bñficio⁹ etiā erga inimicos. Dixit aūt iesus principis sacerdotū ⁊ magistratus tēpli. Tanq̄ ad latronē exitis volētes cōprehēdere me cū apud vos erā ⁊ nō me tenuistis. Et ēt vidistis q̄ nō possetis me apprehendere si nō vellē: ⁊ ideo non erat necesse q̄ venirētis ad me capiendum sicut itur ad vnū latronē ne possit euadere. Sz hec est hora vestra, id est vobis a me p̄missa ad capiendū et potestas tenebrarum concessa vobis tenebris peccatorum detentis. Et tūc iniecerūt man⁹ in iesum: ⁊ ligauerunt eum vt captum ducerent. Quo facto omnes discipuli fugerunt eo relicto. De ista captione ⁊ ligatione hꝫ figura. Hieremi. xxxix. vbi dicitur q̄ exercitus chaldeorū cōprehendēs sedechiam regē: Judei ducerūt eum ad regem babylonis qui multa opprobia exercuit in eū. Sic iudei arrepti christum capientes duxerunt eū ad Annam inimicū christi sibi multa opprobria inferendo. Si ergo nūc querat a virgine gloriosa. Quo abūt dilect⁹ tuus. ⁊c. Respondere poterit ad tolerādā crudelem mortem ligationem.

Tertio abūt dilect⁹ virginis marie ob plurium iudicū iniquoruz p̄sentationem. vbi sciēdum q̄ christus primo fuit ante annā p̄sentatus. Secundo ad Caiphā ⁊ ibi a petro negatus ⁊ falso contra eū testificatus. Tertio ad dilatū assignat⁹. Ut ergo dicit Joānes. p̄nceps sacerdotū magistratus tempti. Et scribe vententes nō per se. vt dicit Augustinus. sed per suos ministros ad iesum. Demū ligauerūt eū vt latronē: ⁊ ducebāt eū captū vt credibile est cū multis cōtumelijs irrisionib⁹ ⁊ clamorib⁹ ⁊ p̄cussionib⁹ habētib⁹ eū p inimico capitali, via erat satis lōga. Sequebat aūt istos ēdā adolescēs. vt refert solus Marcus indut⁹ syndone sup nudū. Quē ministri arbitrātes discipulū Jesu tenere curarūt: sed relicta eis syndone nud⁹ aufugit ab eis. Dicūt aliqui hūc fuisse Joannē. Alij Iacobū minorē: sed cōmunior ⁊ verior opinio est q̄ nullo⁹ illoz fuit: sed ēdā qui habebat habitationē suā in via p q̄ iesus ducebat. qui cū iā iuisset dormitū: audito rumore transeuntiū surrexit ⁊ vt citi⁹ p̄cipere posset causam clamoz sumens vestē lineam sup carnē eximit domū. Et videns iesum duci captum: motus deuotione vel curiositate sequebat eos. Duxerunt autem ministri intrantes ciuitatem Jesum ad Annam pontificem socerum caiphe. Qui cū esset pontifex anni illius cōsiliū dederat de morte iesu. Erāt em̄ plures principes sacerdotum. Qui vel forte vel precio vt Caiphas secundū Josephū offic ū exercebant ad tēpus summi pontificis. Ideo primo adduxerūt ad Annā q̄ refert solus Joānes. Uel q⁹ habitatio ei⁹ erat in via qua ibat ad domum Caiphe vt com placerēt in hoc vtriq̄. Erant em̄ affines non solum carne sed ⁊ crimine: et vt magis excusaretur Caiphas cōsilio etiā seniorū si arguerēt p̄cessisse contra iesum. Petrus autem sequebat a lōge. Et alius discipul⁹ qui credit fuisse Joānes. Ideo a lōge sequebat quia timebat ne putaretur esse ex discipulis iesu. Ideo a lōge secundū Ambrosiū. Quia elongabatur iaz a christo mēte: passionis timore ductus. Ideo a lōge secundū Bedam. quasi ecclesia signata in petro sequatur christū in passionib⁹ tamen a longe. Quia christi ecclesia patit pro suis peccatis. Christ⁹ autē pro ea. Et quia nimis distat vtraq̄ passio quātum inter iniuriam creatoris ⁊ creature. Intrantes ergo atriū Anne pōtificis ministri statuerūt iesum vinctū ante Annā. Introuit autē cum multitudine illa ⁊ Joānes: q⁹ notus erat pontifici. forte q⁹ ante discipulatū eū esset piscator re seruabat sibi ⁊ ferebat electos pisces. Petrus autē nō aulus est intrare: sed socius eius Joannes accessit ad ancillā ostiariā rogās vt sineret eū intrare. Quod cū faceret: intuita petrū dixit. Nūquid ⁊ tu es ex discipulis hois istius? Nota fm doct. q̄ causa dūice passiōis fuit prima culpa vtriusq̄ parētis Ade scz ⁊ Eue: ad mnēdū q̄ per hāc passionē vterq̄ serus liberandus erat. Ideo diuina dispēsatio p̄uidit vt nō solus serus virilis: sed ⁊ mulieb̄is ad eā operaret. Et q̄ nō potuit ancilla agere in persona xp̄i: q⁹ vilioris cōditionis hoc facere curauit in discipulo ad negādā instigādo, vel potius vt discipul⁹ esse repertū ad affligēdū caperet. Qui subito negauit dicens. Mulier non noui illum. Chryso. Quid agis o petre vox tua repente mutata est: non tibi flagella: nō dura tibi sunt illata tormenta. Nullus te interrogat cui⁹ auctoritatem possis formidare. Mulier est q̄ interrogat ⁊ vilis ancilla q⁹ ostiaria. Ambrosi⁹. Ideo negauit petrus: q⁹ p̄miserat incaute. August. xxij. q. iij. Nō solū abnegat rēmittit sed qui dicit eum nō esse christū ille, etiā qui cū sit negat se esse christianū. Dominus enim non ait petro. Discipulū meū te esse negabis. Negauit ergo ipsum cū se esse discipulum suum negauit. Quid autem isto modo q̄ negauit se esse christianū? An petrus nō negauit christū sicut quidā cum peruerso fauore excusare nituntur: q⁹ ab ancilla interrogatus hominē se nescire respōdit. Nec ille. Ubi et glo. dicit q̄ licet corde credat in xp̄m et ore neget, non erat excusaretur a mortali. Et id thomas in summa. Annas sc̄o pōtifex cepit iesum interrogare de doctrina sua ⁊ discipulis: vt scribit Joānes solus: ⁊ hoc non causa intelligende veritatis sz occasione calūniādi: si esset doctrina ei⁹ contra legē. Uel quare discipulos cōgare gasset quasi seditionem querēs: Cui christus mitissime respondit dicens. Ego palam locutus sum mundo. Ego semp do-

cui in tẽplo et in synagoga vbi oẽs iudei conuenĩūt: z in occulto locut⁹ sum nihil, ḋn sez essent aliqui pñtes saltẽ discipuli. Quid me interrogas. Interroga eos qui me audierũt: ecce hi oẽs sciũt ꝺd dixeriz ego. Nihil etiã in occulto locut⁹ est: quia nõ vt trepidãs z seditionẽ cõcitans vt aliqui existimabãt. Interroga eos ꝙ audierũt. zc. quasi dicat secũdũ Chrysostomũ. Quid me interrogas de meis? Interroga inimicos meos ꝙ mihi insidiant. sunt autẽ hec verba cõfidentis de eorum que dicts sunt veritate. Hec est enim veritatis inaltercabilis demonstratio. cũ quis inimicos inducit in testes. Tũc vn⁹ ex ministris assistẽs dedit alapam iesu. vt refert Joannes solus. hũc dicit Chrysostomus fuisse malchum cui iesus auriculã abscissam a petro restituerat. z dixit. Sic respõdes pontifici? Cũ iesus vt agnus mansuetus ꝙ portak ad victimã mitissime rñdit dicẽs. Si male locut⁹ sum. vel rñdẽs pontifici vel docẽs in tẽplo: testimoniũ phibe de malo. Augustin⁹. Quid ista rñsione verius mã suetius z iustius. Qui em recipit alapam ab aliquo nonne vellet eũ ꝙ percussit aut celesti igne consumi: aut terra dehiscẽte sorberi: aut gladio cõfodi acuto: aut correptum demonio volutari: aut pena aliqua alia etiam grauiori puniri? Quid horum per potentiam iubere non poterat: per quem factus est mund⁹. Nec tamen horũ aliquid egit Cyprianus dist. xciij. Dominus iesus rex iudeor z dñs nr passioni subditus: cũ alapã accepisset nihil contumeliose in psonã pontificis locutus est: sed magis innocẽtiã suã tutatus est dicẽs. Si male locut⁹ sum testimoniũ phibe de malo: que omnia humiliter facta sunt z patiẽter, vt nobis humilitatis z patiẽtie tribueret exẽplũ. Sed nota ꝙ dñs nõ prebuit alterã maxillã percutiẽdã: sed potius de illata pie reprehẽdens ait. Si aũt bñ ꝺd me cedis? Ubi nota ẽm Augustinũ. Qõ dñs percutiẽti se nõ prebuit alterã maxillaz: sed potius phibuit ne faceret z iniuriam augeret: z th paratus aduenerat, nõ solũ in faciẽ percuti, sz etiã pro quibus hoc patiebat occidi. Ex hoc ostendens ꝙ pcepta que dederat de patiẽtia illa. s. Si q̃s te pcutierit in dexterã maxillã prebe illi z alterã. zc. sunt i ꝓparatione cordis retinẽda magis q̃ operẽda: vt in secreto teneat animi patiẽtia cum benenolẽtia in apto sit, ꝺd qõ eis ꝓdesse videt. rrñ. q. j parat⁹. Demũ misit eum annas ligatum ad socerũ suũ caiphã: vbi accẽso igne in medio atrii ꝓpter frig⁹. Petr⁹ introgressus eũ a lũe vt videret finẽ magistri ne agnoscerẽt esse discipulus iesu: z ipse cum alijs se calefaciebat ad ignẽ. Qz em iã ignis charitatis in eo erat extinct⁹ igne accenso in medio synagoge vitioꝝ ad illũ petr⁹ se calefaciebat. Intuita aũt eũ alia ancilla dixit astãtib⁹. Et hic de illis discipulis eius est. Cuius ꝙdis moti sunt audiẽtes, ex ꝙb⁹ vn⁹ dixit. Uere z tu ex illis es. Petr⁹ aũt sẽo negauit dicẽs. O hõ nõ sum. Et q̃uis pertus intẽderit dicere ꝙ nõ esset d scipul⁹ iesu: tñ vez dixit ẽm alium sensum: qz nõ habebat esse spirituale. Et aduertendũ ꝙ Joãnes ponit petri negationẽ primã, factã in domo anne, z tũc primo gallus cantauit: sẽdaz vero z tertiã in domo caiphe, z post tertiã immediate gall⁹ secundo cantauit. Sz alij euãgeliste describunt oẽm trinã negationẽ factã in domo caiphe: qõ dicit põt ideo sic enarrasse: qz illi tres euãgeliste nõ curarũt mẽtionẽ facere de ꝓfectatione Jesu coã anna, quia extraordinaria erat, quum nõ esset summus põtifex q̃ haberet discutere causam, sz ad cõplacẽtiã vtriusq; vt affinium fecerũt tanq̃ ꝓ vno iudicio habentes: vel qz ambo simul fuerũt summi põtifices ꝓ illo anno z si contra legem. Un quilibet habebat causam discutere z ꝓ vno tribunali habebatur: z ideo in domo caiphe, vbi terminata fuit omnem illam negationem referũt factam. Post pusillum autẽ, quod pusillũ ẽstuz foret Lucas expressit dicẽs Interuallo facto quasi vnius hore cuz q̃ dã dicerent. Uere tu ex illis es: nam galileus es, loq̃la tua manifestũ te facit. Nõ quod diuersum esset idioma galileorũ a iudeis: nam vnum. s. hebraicum cõmune eis: sed erat differens mod⁹ ꝓnunciãdi, seu accentuandi sicut inter senenses z florẽtinos. Et quum Petr⁹ vellet se excusare dixit cognat⁹ Malchi cui xp̃s auriculã sanauit. Nõne ego te vidi in horto cũ illo

q̃ apprehendim⁹ eum? Tunc petrus vt magis sibi crederetur cepit iurare z anathematizare z detestari ꝙ nõ nouisset illum: z cõtinuo gallus scõo cantauit. Ubi plura mysteria. Et primo qz ista negatio Petri signat offensam mortalem cumsiibet de ecclesia. Nã vt dicit Hiero. Quotiens vincimur vitijs atq; pctis: totiens deũ negam⁹. xj. q iij. existimãt. Trina negatio significat offensam tripariã cordis, oris, z operis. Que negatio offense ad instigationẽ ancille z vitioꝝ. i. ad suggestionem vel incitationẽ sensualitatis z demonũ p se vel persuasionẽ malorũ virorũ. Ad cantum galli Petrus recognouit excessum suum: non primũ sed scõm cantũ: qz ad pdicationẽ vel admonitionẽ bonorũ: nõ solũ ad aures sed ad mẽtem attingẽtẽ peccatoz cõpungit z penitet. scõo sciẽdũ ẽm Greg. in homel. Qõ ops deus eum quem cuncte ecclesie presse disposuerat, ancille vocẽ pertimescere z se negare permisit. Magne vtiq; dispẽsatio pietatis: vt futurus pastor ecclesie in culpa sua disceret, quakr alijs misereri deberet. d. l. cõsiderãdũ. Conuersus autẽ dñs ait Luc. Respexit Petrũ: quasi diceret. Recognosce peccatũ: vbi z eius immẽsa pietas ostẽdit. vt inter illusores z tortores posit⁹: quasi suaz penarũ obliuis, petri tapsum dolens, respicit vt defleat. Quẽ aũt respectũ z conuersionẽ Augusti. magis intelligendũ de cõuersiõe z respectu spũali diuine miserationis anna dicitur ꝙ prophetã. Conuertere dñe z eripe aiam meã. Et illud. Respice in me zc. q̃ de corporali respectu. Et egressus petrus foras, fleuit amare. Cũ bonis z discipulis conuersans cõfessus est xp̃m filiũ dei, inter malos se reperiẽs iudeos, ipsum negauit, negatiõe segregat⁹ a malis fleuit. Et nocte illa ministri iniquissimi crudelissimi, qui tenebãt eũ sez ligatum, multipliciter vexauerũt, iuxta illud. Castigatio mea l matutinis. Nã vt dicit Lucas. Illudebãt ei cedẽtes, z velauerunt eũ z percutiebãt faciẽ eius dicẽtes. Prophetiza nobis ipe quis est q̃ te pcussit. O ineffabilis humilitas z patiẽtia Jesu xp̃i. O inenarrabilis crudelitas iudaici ppli: faciẽ illã pleniã, oim gratiaꝝ sputis detur

phemare eū diceret se filiū dei: in quo dicebat summā veritatem, tamē ita horrebāt dei blasphemias q nō poterāt patiēter audire: ſz iudicarēt talē reū mortis: et vestimēta sua scindebāt, in signū detestationis. In quo etiā figurabat sacerdotiū iudeorū destruēdū vt dicit Gratian⁹. ij. questiō. vij. Tūc ipsuz Jesum cōsputū et colaphisatū vinctū duxerunt ad pilatū. Judas aūt traditor videns Jesum morti adiudicādum, penitentia ductus (vt refert Matthēus) retulit triginta argēteos pn̄cipib⁹ sacerdotū et senioribus dicēs. Peccauī tradēs sanguinē iustū. Ad illi. Quid ad nos tu videris: ſſi dicētes. Si malū fecisti tu, subeas penā. Augustin⁹. Judas q̄ penitēs iuit ad phariseos, reliquēs apostolos: nihil inuenit auxiliū nisi angumētū desperatiōis. Dixerūt ei. Quid ad nos tu videris si peccastī tibi sit: nō tibi succurrim⁹: nō peccata tua charitatiue suscipimus nec q̄liter deponas onus docemus. Quid nobis et misericordie, q̄ nec opa requirimur iustitie? Isset ad ffes, isset ad illos q̄ orauerūt p socru Petri febricitāte, q̄ chananeā impetrāt, iuit ad diuisos. s. phariseos et diuisus perūt, de pe. nitē. distinctiōne. vj. cap. pmo. Et plectis triginta argēteis in tēplo ablēs laqō se suspēdit. Et dicit Actuū pmo. Suspēsus crepuit medi⁹: et diffusa sunt oīa viscera eius, et notū factū est ōbus istud olim⁹ habitantib⁹ hierusalē. Hieronym⁹ de penitē. distinctiōne. iij. Nihil pfuit iude egisse penitētiā, p quā scel⁹ corrigere nō potuit. Si em̄ frater peccati i fratrē vt emēdare valeat pōt em̄ dimitti. Si opera pmanent frustra assumit penitentia. Hec ille. Item Leo papa. Sceleratior o iuda omnib⁹ et infelicior extitisti: quē nō penitētia reuocauit ad deū: sed desperatio traxit ad laqueū etc. de penitē. distinctione. iij. Principes antē sacerdotū sumptis argēteis dixerūt. Nō licet mittere. i. remittere in corbanā. i. locū oblationū: q̄ pciuz sanguinis est. Et ꝙ filio inito emerūt ex eis agrū figuli in sepulturā peregrinor⁹, volentes eradelitatē sceleris cooperire sub opere pietatis. s. emptionis agri p̄ sepultura: ſſ ne lateret mundū scel⁹ eor⁹ factū est deo dispēsante q̄ō ager ille empt⁹ vocat⁹ sit acheldemach, q̄ō latine sonat ager, sanguinz. In q̄ facto ostēdit euāgelista Matheus prophetiā hieremie impletā quā dicit. Acceperūt. s. principes sacerdotuz triginta argēteos pciū appreciati. i. q̄ triginta argētei fuerūt pciū xpi appreciati quos appreciauerūt. i. p̄ pcio obtulerūt ipsi iudei: acceperūt aūt a filijs israel. i. a iudā q̄ fuit de filijs israel, pontē plis p̄ singulis cū proiecit eos in templum et deserūt eos in agrū figuli: scilicet pemendo agro p̄ sepultura peregrinoruz. Hec prophetia p̄ parte etiā habetur Zacharie decimo tertio cap. Si quis ergo q̄rat a ꝙ gine gloriosa. Quo obūt dilect⁹ tu? etc. Respōdere poterit ad plurimum iudicium iniquorum presentationem.

Quarto abūt dilectus virginis Marie ad causē nocētis, quersam de cisionē. Circa quod sciēdum quod vt dicitur Johānis decimo octauo. Adducūt ministri iudeorū Jesum ad Caiphā in p̄torū vt nō cōtaminarentur: sed māducarent pascha. Exiuit ergo pilat⁹ ad eos foras. Pretorū dicit sedes pretoris: id est locus ad dādam sentētiam, et est locutio obscura quia cum dicitur quod iudei nō introierunt in pretoriuz: videtur loqui de pretorio pilati, in cuius domum: quis gētilis erat intrare i illa solēnitate existimabāt se pcaminari et imūdos fieri. Sz quo modo pz̄ ꝙ addurerūt iudei christū in pretorū ad caipham. Hocautem Augustinus sic cōcordat: qz in domo caiphe que lata et spatiosa erat: et pretorium caiphe iudicātis de quibusdā. Et i alia parte domus erat et pretorū pilati iudicātis etiā in causa sanguinis. Et sic de vno pretorio: scilicet caiphe duct⁹ fuit ad aliud scz pilati. Uel q̄ō Caiphas dimisso Jesu in palatio suo accessit ad domum pilati pro aliqua informatione, qui tamen cum suis noluit introire in pretorū eius: quis gētilis, sed pilatus exiuit ad eū et socios et demū reuers⁹ caiphas ad palatū suū misit Iesum vinctū ad palatū. Exiens ergo pilatus ad eos ait. Quā accusationē affertis aduersus hominē istū. At illi vt

refert Johānes. Si nō esset hic malefactor nō tibi tradidissem⁹ eū. Quib⁹ pilat⁹. Accipite eū vos, et scōm legē vram iudicate eum. s. ex quo nō exprimitis mihi maleficiū suū. Cui rnderūt. Nō ſz nobis interficere quēquā. Cū esset essent romanis subditi nō habebāt iudei causaz sanguinis, ſz p̄ses quē mittebāt illuc romni ad regē dū eos. Et tūc erat pilat⁹ posit⁹ p̄ses p romanis. Dixit ergo eis pilat⁹. Quid malifecit iste? At illi explicauerūt dicētes se eundū Lucā. Hūc inuenimus subuertētē gentē nr̄am et phibentē tributa dari cesari: et dicētē se xp̄m regē esse. Que oia falsa erāt: nō em̄ gētez subuertebat q̄rēs sibi gētē cōgregare ad seditionē, ſz cōuertebat ad salutē, inducēs hūilitatē et subiectionē. Nec phibuit cēsuz vel tributū dari cesari: ſz pposita sibi q̄stiōe a q̄busdaz super ea respōderat. Reddite q̄ sunt cesaris cesari. Neq̄ se regē faciebat, ſz cū voluit eū popul⁹ facere ab eo et quinq̄ panibus ordeaceis et duob⁹ piscib⁹ facere regē fugit, et paupib⁹ et mitib⁹ incedebat. Pilat⁹ ergo duab⁹ p̄mz obiectiōib⁹ omissis vt friuolas, et falsas reputās, itrās p̄torū, q̄siuit a iesu de tertia, dicēs. Tu es rex deoz? Cui Jes⁹ (vt refert Johānes dicit.) A temetipso hoc dicis an alij tibi dixerūt de me. s. q̄ sim rex iudeoz. Ad quē pilat⁹. Nunq̄d iudeus sum ego. Gēs tua et pontifices tui tradiderūt te mihi: quasi diceret. Ego nō sum iudeus, vt sciā cōuersationem tuā, sed iudei qui sciunt facta tua dederūt te in manus meas: q̄d ergo fecisti? Propter quē causam te ita vinctum duxerūt ad me vt reum? tu explica. At Jesus ad eū. Regum meuz (vt narrat solus Johannes) non est de hoc mundo, quasi diceret. Nō me habeo vt rex tēporalis, nec mihi vsurpo dignitatē regalez vt gēs mea imposuit: sed vt pauper et mēdicus et abiectus incedo. Si enim regnū meum esset de hoc mūdo, mimistri vtique mei desertārēt vt nō traderer iudeis: pugnarēt enim pro me, et defenderēt ne preualerēt cōtra me. Nūc autem regnū meū non est hic. Regnū enim spirituale virtutum quod perducit ad regnum eternum erat quod nobis q̄rebat et pro quo nobis conterendo patiebat. Quādo pilat⁹ euz interrogauit. Quid feciſti poterat respōdere Jesus. Que ego feci in populo isto, ista sūt. Eduxi patrē eoz de vr. Chaldeorum. Ego ptectoz eius et Jsaac, et Jacob, fui vbicū q̄ ambulauerūt. Ego Joseph in egiptū pmisi, ad sustētādū eos tēpore famis in egipto, quasi dominū constituēdo. Ego de dura seruitute pharaonis eduxi: flagellatis multipliciter egyptijs, et demū in mari submersis. Ego populū istū vt peculiarē elegi ex cūctis natiōib⁹, dādo eis legē meam. Ego quadraginta annis manna per desertū cibaui. Ego in terraz promissionis addux: expugnatis habitatorib⁹ terre illius etc. Demū ego ex eis carnē assumēs, inter eos humiliter cōuersatus sum. Ego o mnib⁹ bñficia cōtuli innumera: sanitates plctēs. Cecis visum claudis gressum, surdis auditū, loquelā mutis, munditiam lepr̄osis, vitam mortuis restitui: peccatoribus donaui indulgentiā, mestis letitiaz, plurimis gratiaz, ignorātibus sapiētie doctrinā. Hec sunt pilate que feci de quib⁹ possunt me accusare si digna sūt ista. Tūc dixit ei pilatus. Ergo rex es tu: scilicet ex q̄ regnū habes, et si nō de hoc mūdo. Cui⁹ Jesus. Tu dicis: scilicet veritatem: quia rex sum ego. Et merito, habet enim omne dominium et sup omnia, cui flectitur omne genu, celestium, terrestrium, et infernorum. Ego in hoc nat⁹ sum subdit, et ad hoc veni in mundū vt testimonium perhibeam veritati, reprehendēdo vitia, confutādo errores. Et qz veritas odiuz parit, ideo inde: nolētes vitia eorum argui, ex odio mortē eius procurauerūt. Omnis qui est ex veritate: id est cui placet veritas, seu q̄ est ex deo per gratiā genitus, quid est veritas, audit vocē meā, obseruando meā doctrinā verissimam. Cui pilatus. Quid est veritas? Nō expectauit pilatus respōsionem, anhelans ad liberationem eius. Sciebat em̄ (vt dicit Matthēus et Marcus) q̄ō p̄ inuidiā tradidissent eū. Exiuit ergo ad eos pilat⁹, dicēs. Ego nullā causaz mortis inuenio in homine isto. At illi clamauerūt dicētes. Cōmonit vniuersuz populū: scilicet seditiones faciens, et cōgregās sibi gentes ad rebellandum docens a galilea vsq̄ huc: scilicet in iudeā.

Pilatus audiēs galileā nominare (vt refert Lucas) interrogās ꝛ percipiēs ꝙ galileus esset, ꝙ nutrit⁹ ꝛ cōuersat⁹ i galilea misit Jesum vinctū cū accusatorib⁹ suis ad herodē regē galilee, qui venerat tūc hierosolymā ad solēnitatē illā rancꝫ pertinentē ad iurisdictionē suam ꝛ iudiciū, vt subditum suum. Herodes autē viso Jesu coram eo adducto gauisus est valde. Cupiebat em̄ dm̄ eū videre eo ꝙ multa audisset de eo ꝛ sperabat aliqđ signū videre fieri ab eo. Stabāt aūt ꝛ principes sacerdotū añ eū i multis accusantes eū. Interrogauit autē eū herodes de multis, ꝙ ad nihil eorū rndit, ꝛ hoc ꝙ nō causa veritatis, ꝫ curiositatis illa querebat. Nō cernēs herodes spuit eū cū exercitu suo, ꝛ vt insanū inductum veste alba linea remisit illū ad pilatū. Ex hac delatiōe honoris quā fecit pilatus herodi, facti sunt amici adinuicē herodes ꝛ pilat⁹: ꝙ antea inimici erāt. Hec inimicitia cōtracta erat ꝙ pilat⁹ videbat' iurisdictionē ꝙturbasse herodis ex eo ꝙ occidit quēdā iudeū galileū ꝙ multos secū adunauerat quasi p̄n cipē se faciēs populi iudeorū, dū in mōte quodā sacrificijs insisterēt. Remisso igit iesu ad pilatū dixit pilat⁹. Obtulist̄ mihi hūc hominē ꝙsi subuertentē populū, ꝛ ecce coram vobis interrogans nihil inuenio causem eo ex his in quib⁹ accusatis eum, ꝫ neꝫ herodes, nā remisit eū ad nos, et ecce nil morte dignū actū est ei, emēdatū ergo illū dimittā. At illi clamabāt dicentes. Crucifige, crucifige eū. Pilat⁹ igitur existimās ꝙ si faceret iesū flagellari acriter, indeī moti cōpassione, nō aliud pene vel punitiōis quererēt de eo. Apprehendit ergo pilat⁹ Jesum ꝛ flagellauit (vt refert Johānes) Et flagellationē istā fuisse diutinā ostēdit psalmista dicēs in eius p̄sona. Fui flagellat⁹ tota die. i. in magna parte diei. Et esaie. liij. Disciplina pacis nostre sup eū: ꝛ liuore eius. ſ. ex p̄secutionib⁹ duris sanati sum⁹. Flagellatū autē pilat⁹ adducit eum̄ foras dicēs. Ecce homo. ꝙ. d. Nōne videt vobis sufficiēter castigat⁹. At alii clamabāt. Crucifige, crucifige eū. Et ille. Ego nullā causam mortis inuenio in eo. Est autē vobis cōsuetudo vt dimittā vobis vnū ex vinctis. ſ. mortē dignū. Hunc em̄ morē intro duxerūt iudei: vt. ſ. in memoriā būficij recepti a deo in festi solēnitate. ſ. liberatiōis ipsi⁹ ppli de morte ptio genitoꝝ ꝛ de seruitute egy ptiaca mortifera vn⁹ ex malefactorib⁹ capt̄is morte plectēd⁹ liber donaret popul⁹: alū ad mortē indicarent, quā mortez romani p̄sides ei seruabāt. Dixit ergo eis pilat⁹. Quez vultis ex duob⁹ dimittā Jesuz qui ꝺr Christus, an barabbā? Hic barabbas latro erat ſm Johānē, ſm alios ꝛ homicida: ꝙ in seditione fecerat homicidiū. At p̄nceps, sacerdotū p̄suaserūt turbis vt peterēt barabbā. Clamauerūt ergo oēs dicētes. Nō hūc sed barabbam. Dixit eis pilat⁹. Quid igit faciā de iesu ꝙ ꝺr xp̄s? At illi. Crucifigatur. Dixit eis pilat⁹. Accipite eū vos ꝛ crucifigite. Ego em̄ nullaz cām̄ inuenio in eo. At illi. Nos legē habem⁹ ꝛ ſm legē nraz ꝺz mori: qz filiū dei se fecit. Videteſꝫ ꝙ pilatus tē debat ad liberationē eius dixerunt. Si hunc dimittis nō es amicus cesaris. Dis em̄ qui se regē facit ꝙtradicit cesari. Pilatus aūt hoc audiēs magis timuit, ſz timoret m̄ nū dano, ne. ſ. incurreret indignatiōnē cesari si accusaret, ꝛ dignitate illa p̄tinaret. Iterū ꝑ introiuit pilat⁹ p̄torū ꝛ interrogauit Jesuz. Unde es tu? Jesus aūt respōsum nō dedit ei. Cui pilat⁹. Mihi non loqueris? Nescis ꝙ potestatē habeo crucifigere te: ꝛ dimittere te? At Jes⁹ ait. Potestatē nō haberes i me vllā: nisi tibi, datū esset de sup. ſ. deo p̄mittēte. Propteres ꝙ me tradidit tibi maius pctm̄ hz ꝗsi dicere. Et si deo ꝑmittēte hoc agas: nō tm̄ ex cesaris a petō me cōdemnādo cū tu ipse dicas ꝙ habes potestatē dimittēdi ꝛ iaz cōfessus es publice: ꝙ nō inuenisti causam mortis ꝛ th̄ non dimitt⁹ ꝙ peccatū: tm̄ nō est ita graue cū ex infirmitate ꝓcedat, sicut indeoꝝ ꝙ me tibi tradiderūt ad mortem cū ꝓcedat ex malicia. Pilat⁹ ꝙ videns ꝙ nihil p̄ficeret sed magis tumult⁹ fieret vocibus magnis postulātib⁹ vt crucifigeretur, dimisso eis barrabam vt postularunt duxit foras Jesum ꝛ sedit ꝑ tribunali in loco qui dicit licostratos hebraice gabatha. Erat autē parasceue pasche hora quasi vj. Mar. aūt ꝺr ꝙ hora tertia crucifixerūt eū quā superficialem dissonantiā. Aug. de pe. di. ſ. periculose, sic resolut: qz videlicet xp̄s hora tertia crucifixus est linguis. ſ. iudeoꝝ hoc petētibus qđ scribit Mar. ſz actualr ꝛ mamb⁹ gētiliū hora sexta crucifixus est, put refert Johan. ¶ Sedente aūt ꝑ tribunali pylato, misit ad eū vxor sua teste Mat. dicēs. Nihil tibi ꝛ iusto illi. ſ. cōmune. ꝙ. d. videne feras sentētiā ꝺ eū: Nā ꝛ multa passa sū ista nocte p eū. ſ. terribiles visiōes ꝛ cōmationē. Credit qđ dyabol⁹ cepit ꝑpendere iesum esse redēptorē hūani gn̄is: et virtutē crucis: qz sentiebat p̄fes limbi iā exaltare ꝑ sua ꝙ expectabāt liberatiōe: ideo tēptabat impedire Et iō in somnis immisit v. fiōes vxori pilati comminatorias malorū ꝙ pilato eueniret si ipsum condēnaret. Ut his auditꝫ pilat⁹ se retraheret: sed nō voluit aliqđ efficere. Nā pilato dicente. Ecce rex vester ꝙsi derisorie. clamauerūt illi tolle tolle crucifige eū. Quibus pilat⁹. Regē vestrū crucifigā? At illi. Nō habem⁹ regē nisi cesarē. Pilat⁹ ꝙ vt dicit Mat. accepta aqua coram p̄plo lauit manꝰ suas dicēs. Innocēs ego sum a sanguine iusti huius. ꝙ. d. Ego ꝙtū est ex me non condēno eū scies esse iustū ꝫ importunitas vestra me cogit ad ꝓdemnādum: vos videritis. Sed certe hoc nō excusauit eū qz nunꝙ inder propter quodcunꝙ malū vel scandalum euitandum debet innocētem condēnare contra ordinem ꝛ formā iuris vtpic accidit. Clamauit autē p̄plus. Sāguis eius super nos ꝛ sup filios nostros quasi dicat. Si tu in hoc peccas: pena huius peccati ꝛ vindicta veniat super nos ꝛ filios nostros. Que imprecatio vtiqꝫ accidit eis. Nā in punitionem tanti celeris hierusalem capta fuit ꝛ immuneris millibus hominū mortuis ferro pestꝫ ꝛ fame: qui remanserunt venditi sunt in seruos ꝛ dispersi per orbem. Forma autē huiusmodi cōdemnationis prout pie cōtemplari possumus talis fuit, iesu nazarene tuam genus te reprobauit regem te fecisti contra imperatorem statuta: filium dei te nominasti contra legis iudeoꝝ mādata tributū cesari dare p̄hibuisti cōtra eius imperia, seditionem in populo concitasti in maxima cōmunitatis dispendia. Ideo morti te adiudico ꝛ iter duos latrones te iubeo crucifigi. O ꝙ iniqua est hec sententia crudelis et iniusta de qua Job. xxxvj. dicitur. Causa tua quasi impij iudicata est. iudicij causaz recipiēs causa qui dem⁹ ꝙ iudicata est a pilato quasi impij ꝛ pcius ꝙ impij qz si latro vel homicida a curia capit nō cōdemnat nisi prius fiat processus ordinarius datis terminis ꝛ dilationibus ad probandū, ꝛ reprobandū increpandū vel excusandum. sed christ⁹ absꝙ processus ordinario ꝓdemnat⁹ est de qua cōdēnatiōe. ꝑs. ait. Astiterunt reges terre ꝛ p̄ncipes. ſ. annas ꝛ Cayphas cōuenerūt in vnū aduersus dominum et aduer. xp̄m eius. Si quis igitur beatam virginē interrogare voluerit. Quo abijt dilectus tuus? statim respōdere poterit, dicens habijt ad causę innocētis pernersam decisionem.

Quinto abijt dilect⁹ virginis marie ad sententiaz mortis in crucē pa tibulo executionē, data itaꝙ sentētia contra iesum vt crucifigeretur milites p̄sidis congregauerunt circa eū vniuersam cohortez teste Mat. ꝛ exuētes eum vestimentis suis clamidē coccineam circunderūt ei scilicet rubei coloris quasi purpuream vestez, ꝛ plectētes coronā de spinis imposuerūt capiti eius loco corone. Hec corona sen septrū dicitur fuisse de spinis duris ꝛ oblongis que perforabant caput suum vsꝙ ad cerebrum dederūtꝙ ei arundinem in manu eius ꝛ percutiebāt caput eius. Demū post illaꝙ cōtumelias et illusiones exuta clamide coccinea ꝛ vestimentis propriis inductus ducebatur ad locū caluarie. sociatus duobus latronibus cōdemnatis etiam ad crucem pro celeribus suis vt impleret ꝓphetia Esa. liij. Cū iniquis deputatus est. Et baiulāns sibi crucē scōm figurā ysaac qui ligna portauit in humeris super quib⁹ fuit extentus vt occideret i dicto loco vt dicit Chry. in qno ꝛ iesus crucifixus est ibi nō filius abrahe ſz aries hūs caput spinis ihērēs occis⁹ est qz nō filius dei patris sed humanitas eius ecclie. spinis coronata mortua est. Et baiulās sibi crucē. Theophil⁹ hic adimpletur illud Esa. factus est ꝑncipat⁹ sup hūcꝛ rū eius, principat⁹ eñ iesu crux. est. ꝓpter quā de⁹ exaltauit eū ſm aplm. Et sicut in

signū dignitatis alū portāt baltheū: alū mirrā: sic xps crucē, z si mictas inuenies non aliter isti nobis regratiare iesum nisi per aspitates quo fit vt delicioſi inimici sint xpi. Uerū qz debilitat⁹ iesꝰ flagellis z spinis ac vigiliis noctis q̄b⁹ fuerat afflict⁹ tarde ire debebat cū cruce, timētes indefine ista tarditate pylat⁹ quē videbāt q̄ sutū ferre sniam eā reuocaret z vire donaret inuenientes i via quēdā nolē symonē syrenēū venientē de villa p̄em alexādri z ruffi vt refert. Mat. z mar. hunc angariauerūt portare crucē Jesu vt citi⁹ ambulare posset. Portabat aūt symō crucē post Jesum qz sm Ambr. cōgruū erat vt pri⁹ ipse crucis tropheū erigeret: post ea illō martyrib⁹ traderet erigēdū. Nec iudeꝰ est iste symō sz alienigena z peregrinus syrenꝰ, nec añ sz post Jesum portāt crucē gētilis eñ pp̄s nō iudaic⁹ sequit crucē z fert eā, implēs illō. Tollat crucē suā et sequat me. De villa veniēs crucez amplectit, cū paganis ritib⁹ derelictis ait Beda, vestigia xpi seq̄tur. Villa enī latine, pagos grece dr, vñ dicti sunt pagani, sc̄z a pagos. Symō iter p̄tat obediēs qz obedit diuinis p̄ceptis. Seq̄bat antē eū multitudo magna mulierū ppl̄ q̄ et deuotiōe eis opatiētes plāgebāt z lamētabantur illi. Jesus aūt cōuersus ad eas vt refert sol⁹. Lu. cōsolat⁹ est eas dicēs. Fille hierl̄m nolite flere sup me morientē qz. s. mortē cito resurrectio gl̄iosa dissoluet z ipsa mea mors mortē ipsam z mortis auctorē diabolū destructura est inquit Beda sz sup vosipsas flete z sup filios vestros. s. ꝓpter mala q̄ ventura sunt vobis. Qm̄ ecce venient dies in q̄b⁹ dicēt. Beate steriles z vētres q̄ nō genuerūt, z vbera que nō lactauerūt. Q̄ō ōt propter obsidionē futurā a romanis, in qua ad tātā calamitatē famis deuenerūt vt matres alias comederēt filios proprios. Tūc incipiēt dicere mōtib⁹ videtes se in tātis angustijs. Cadite sup nos: z collib⁹ cooperite nos. Refert eñ iosephus romanis insistētib⁹ iudeos catervatim petisse mōtium z collū cauernas ad eas dēdū. Qz si in viridi ergo faciūt, in arido q̄ fiet. i. sm. Theophi. Si in me q̄ sum lignū viride per virtutē faciēs fructū, romani hoc faciūt q̄d faciēt in pp̄lo iudeorū arido z infructuoso? Uel sm Bedā. Si ego q̄ suz sine peccō, q̄ lignū vite appellat, z sine igne passiōis de hoc mūdo nō exeo: q̄d eis putas inuenire tormēti q̄ sunt fructib⁹ bonorū vacui? Et postq̄ venerūt i locū q̄ calvarie dicit, ibi crucifixerūt eū. Quidā voluerunt dicere vt hebraismō dictū locū calvarie ex ibi erat calvaria. i. caput; ada p̄mi hois sepulti. Sz hiero reprobat hoc qz i ebrō dr sepulchrū Ade esse Sz Bed⁹ dr q̄ foris portā erāt loca vbi trucidabant capitā dānatorū, iō calvarie locū illū appellatū. Et sic p oim salute inyorus quasi noxius inter noxios crucifigit, vt ibi abūdauit delictū superabūdet z gr̄a. Crucifixerūt eū pri⁹ aūt q̄m in cruce figerēt dederūt ei vinū myrratū h̄ū. i. myrra amarissima mixtū, vel vt dr Matthe⁹ vinū fellemixtū. Mos erat iudeis q̄ adhuc seruat apud xp̄ianos i multis locis, vt debilitati rei cū ducant ad mortē ex horrore huic cōfortarent cōfectiōib⁹ z optimo ꝓto no loco cui⁹ ad augmētū pene xp̄o dederūt vinū myrratū. Erudites aūt eū oibus vestibus vulnera renouauerūt. Nā cuz p flagella durissima totū corp⁹ ei⁹ esset diu laceratū seu decorticatū vestimēta resumpta fortiter in heserāt carnia qua nūc separātes nō sine magno dolore z vulneratione fieri potuit vt accidit in vulneribus fascijs resolutis. Modū aūt crucifixionis nullus euāgelistarū explicat. Unde potuit fieri sm aliquos vt cruce i terrā erecta super eā affligerēt corp⁹ Jesu manib⁹ z pedib⁹. Et postea erigerēt ipsaz. Uel ēt q̄ pri⁹ erigētes crucē z i terrā trunci figentes z firmātes: postea in ea corp⁹ cōfixerūt aliquo corp⁹ sustentāte dū cōfixerent manus eius deinde pedes clauis ferreis satis grossis vt ostenditur. Et qz ex cōfixione z maximo dolore nervi erāt retracti z mēbra decurtata q̄n sedētā manum affixerāt pedes z brachia protraxerunt intātum q̄ omnia ossa corporis dinumerari possent impleto q̄d dixerat. p̄s. In persona xp̄i. Foderūt manus meas z pedes meos dinumerauerūt omnia ossa mea. Nulla hystoria docet hoc in dauid impletū vel alio de populo illo: sed in domino nostro Jesu christo. Erat aūt ſtitul⁹ cōtinēs cām mortis in qua dā tabula qua scriptus ihs grecis latinis z hebraicis, vt ex oi natione q̄ cōuenerāt in die festo legere possent q̄ tabula affixa erat paxillo posito in pte superiori crucis in medio: p̄fixus quā caput Jesu pēdebat. Nam erat per se erat ad modū thau. nec habebat aliq̄d supligniū quod erat per trāsuersum: sed appolit⁹ fuit paxillus cū tabula vt dictū est. Scriptura aūt tituli hec erat Jesus nazarenꝰ rex iudeorū. Sz vt refert solus Joannes qz locus vbi crucifixus erat ꝓpe ciuitatē extra th̄ hierusalē pene oēs de ciuitate ibāt ad videndū, q̄ fuit ad maximā penā cōfusiōis ipi Jesu sm illud. p̄s. Tota die verecundia mea cōtra me est, z confusio faciei mee operuit me etc. pontifices ergo cū legissent scripturam reputātes hoc esse ad iniuriā suā: sc̄z q̄ rex suꝰ crucifix⁹ eēt, dixerūt pylato. Noli dicere rex iudeorū, sc̄z q̄ sit, sed qz dixit rex sum iudeorū vt sc̄z appareat q̄ ꝓpter ista arrogantiā z ambitionē qua se voluit facere regē sit crucifix⁹. Quib⁹ pylat⁹, Quod scripsi scripsi. i. scripturā illā volo sic p̄manere firmā hoc disponēte deo: qz vere est rex iudeorū ad literā z iudeorum z oim nationū. Notatr rex iudeorū. i. cōfitētiū iterpretat enī iudas cōfessio vel cōfitēs. Est enī spāli mō rex. i. regnās p gratiā z postea p gl̄iā eorū q̄ cōfitent sc̄z fidei articulos credēdo defect⁹ ꝓpriosacerdoti pādendo: Et diuinas laudes gratias agēdo. Milites gētiles q̄ eū crucifixerūt lictores pylati, diuiserūt sibi ad inuicē vestimēta sua p sortē statuētes q̄s q̄d acciperet q̄ narrat oēs euāgeliste, sz Jo. plenius dicit enī q̄ milites q̄ crucifixerāt quatuor fecerūt ptes de vestib⁹ vnicuiq; suā dātes. Tunicā aūt suā q̄ erat in cōtexti z desup contexta p totū. i. facta ad scū non diuiserunt dicētes. Nō scindamus eā sz sortiamur de ea cui⁹ sit. Quod factū inducit Jo. psalmistā hoc p̄nūciasse cū ait in p̄sona xp̄i. Partiti sunt sen diuiserunt vestimēta mea, sc̄z q̄ me crucifixerunt, z super vestē meā miserunt sortē. i. sup tunicā inconsutilem Augu. Matthe⁹ autem dicendo diuiserunt vestimenta e⁹ sortē mittentes ad totā vestimentorum diuisionē voluit intelligi etiā illā tunicaz primerdee qua sortē miserūt. Tale est ec q̄ ait. Luc. diuidētes vestimēta ei⁹ miserūt sortē. Diuidētes enī venerūt ad tunicā de qua facta est sortio dicēdo antē sortes plurali⁹ p singulari posuit. Marc⁹ aūt sol⁹ videt intulisse aliquā questionē, dicēdo eñ mittētes sortē sup eis q̄s quid tolleret tāq̄ sup oib⁹ vestimētis, nō sup sola tunica sors missa sit locutus videatur. Sed etiā hec breuitas obscuritatē facit. Sic enī dictū est mittētes sortē sup eis ac si diceret, mittētes sortes cū diuiderēt q̄ aūt quis q̄d tolleret, id est tunicā tolleret tanq̄ si totū ita diceret. Mittentes sortē suz eis qui tunicā que partibus equalib⁹ sup fuerat tolleret: spāliter vero quadripartita vestis domini nostri iesu xp̄i quadripertitam figurauit eius ecclesiā quatuor. s. partibus in orbē diffusam z in eaſdē equaliter. i. exoriditus distributā. Tunica vero illa sortita olim partiū significat vnitatē q̄ charitas vinculo cōtinet. Si aūt charitas superemīnētiorē viā hz z supeminet scientie z sup oia p̄cepta, ē merito vestis que signat desup cōtexta addidit per totū, qz nemo est expers eius q̄ pertinere inuenit ad totū a quo tota catholica vocatur eccla. Incōsutilis aūt ne aliq̄ discindat, z ad vnū peruenit qz omnes in vnum colligit. In sorte aūt dei gr̄a cōmēdata est. Cū enī sors mittit non p̄sone cuiuscunq; vel meritis sed occulto iudicio dei creditur, hec Aug. Quare autē potius mortē crucis sustinuerit q̄m aliā omutohic ponere. Et ꝓtereuntes turbe inquisit Mat. z Mar. blasphemabāt eū dicētes. Uah, qui destruis templū dei et in triduo illud reedificas. Sed z principes sacerdotū cū scribis z senioribus il indebāt dicētes. Alios saluos fecit, seipz non pōt saluum facere. q. d. Nunc appareat, qz non vere sanabat infirmos, sed in virtute belzebub, si filius dei est descendat nunc de cruce z credemus ei dixit enī filiꝰ dei sum Sed z milites sc̄z pylati illudebāt ei dicētes. Si tu es rex iudeorum saluū te fac. Jesus aūt in cruce manens sustinet tot dolores immensos tot irrisiones z otumelias. Primū quidē verbū dixit in cruce vt refert sol⁹ Lucas inūcē

ad dilectionē inimicorū dixit em̄ pater ignosce illis. Qz nesciūt quid faciūt. Cōtra omnē iusticiā ostendit. Qz innocētissimus sine aliquo peccato: sol⁹ ab his qui bus semp benefecerat, a populo quē in peculiare assumpserat: ledit in oīb⁹ sume in subst̄ātia ablatis sibi vestib⁹, in fama cōtumelijs z blasphemijs, in psona mortetur pissima z acerbissima cōdēnatus. Et a nē pro illis orabat dicēs pater ignosce ꝛc. Et sic ipleta est pphetia. Esa. dicentis. l. iij. pro trāsgressoribus. i. contra legē agentib⁹ orauit ne perirēt. Cuz aūt cū eo crucifixi essent duo latrones, vn⁹ a dextris ali⁹ a sinistris: dicūt matthe⁹ z marcus abbreuiādo, q idipsum improperabāt ei z cōuiciabantur q cū eo crucifixi erāt. Sz Lucas plen⁹ hoc exprimit, dicit em̄ q vn⁹ ex latronibus q .s. erat a sinistris blasphemabat eū dicēs. Si tu es xps saluū fac temetipsuz z nos. Dicēdū est ergo q vel in eo qđ dicunt Matthe⁹ z marcus de ambobus latronib⁹ cōuicia tibus christo. ponitur ibi pluralis p singulari, qz vnus eorum fuit tantum prout dicit Lucas. Uel quia ſ ambo fuerunt q conuiciati sunt xpo: hoc fuit in principio. Sz postea q a dextris erat penitētia dulcius reprehendit sociū: z xpo se recōmendās ait. Memēto mei ꝛc. vt dicit Lucas. Uñ subdit. Respōdēs aūt alter increpabat eū dicēs. Neq; tu timeas deū q in ea dē dānatione es sicut isti pfidi. nudei q crucifixerūt hunc tā innocēter: z nos q̄dē iuste, sz cōdēnati sum⁹ ppter scelera nr̄a. Nā digna factis recipimus, hic vero nihil male fecit. Et dicebat ad iesum. Dñe memēto mei cū veneris in regnū tuū, Et dixit ei iesus. qđ est ām verbū, amen dico tibi: hodie mecū eris in paradiso. Qđ vtiq; verū fuit. Nā mortuo iesu illa die: alia separata a corpore: sociata diuinitate: descēdit ad lymbū patrū: z alia huius latronis post mortē xpi: ipsa a corpe separata descēdit nō ad infernū dānatorū vt purgatorij sz ad lymbū vbi clare vidēs diuinitatē xpi fuit bt̄ā. Et hoc est vere paradisus loc⁹ sz q̄ parat dei visū. Hodie mecū ꝛc. Hier. Ut parnū magn⁹ aspicias z dimes pastor morbidā nō cōtēnas onez xp̄s de cruce in paradisum latronē tulit. Et ne q̄s serā aliqñ putaret pnam fecit hōicidij penā martyrij. de. dist. pe. j. Importuna. Hinc z Iuli⁹ papa. Uera cōfessio in vltimo esse potest sicut latro vnius momenti penitētia meruit esse in paradiso in hora vltime cōfessionis. xxvj. q. vj. Si presbyter. Augu. Qui pri⁹ a peccatis relinquit q̄ ipse relinquat ea nō libere sz quasi necessitate cōdēnat. Licet em̄ latro venā meruisset in fine de⁹ oi crimine non tñ dedit baptizatis peccādi z psecrādi auctoritatē. Tūc em̄ primuz baptizatus est sz baptismo flaminis qz tūc primū in cruce xp̄m confessus est. De pen. dist. vij. Nullus. Sed vere mirabilis fuit deuotio z fides hui⁹ latronis. Nullū viderat eū facere miraculū, nō predicantem nō turbis circundatū ei⁹ doctrinā sitientib⁹ sed crucifixū cū eo. Omnes q̄z maiores sz principes sacerdotū z milites z doctores legis eū subsānātes z exprobrantes, et socij suū idipm faciētē, z tñ venerat vt deū sua dilecta cōfitēs socij increpās z oēs ei iniuriātes: nō verit⁹ semitā iudeorū, seq; ei humiliter recōmēdans dicēs. Memēto mei ꝛc. Petr⁹ apls z ceteri negāt, z ppli deridēt, z ipse ipm cōmēdat, ipm regē fatet: se sibi commēdās. Jesus aūt vt oblit⁹ suarū pēnarū ipsum cōfortat de sua cōuersiōe z fide, promittēs ei premiū maximū. Hodie mēcū ꝛc. Et de tāto labore sue passiōis qđ erat sufficiēs pciū repēptionis olim. Nō solū hui⁹ mūdi sz z mille si essent Jesus nō videt nūc sequi fructū nisi cōuersiones vni⁹ latronis: nec hunc minimū despicit: sed z ipsuz colligit. Stabat aūt iuxta crucem mater iesu z soror matris ei⁹ maria cleophe z maria magdalene qđ refert sol⁹ Joānes de matre iesu z ipso Joāne. Stabat dolore anxiata, amaritudine vulnerata mēte aūt z intellectu erecta z firmata in deitate, quā sciebat esse vt filij⁹ suus patretur. p redēptione humani generis. Et cū omnes discipli z discipule fecissent a fide sue diuinitatis ipsa sola stabat in fide firma. Et qz sciebat ipsum q patiebat esse dei filiū: inde maxime dolebat de tā ta offensa deo facta, Et sicut nulla mater vñq; tñ dilexit filium suum. Tum non solum qz vnigenitum, sed quia ex se totum

sine patre generatum. Tum qz optimum z sanctissimū. Tum qz verum deū ita nulla mater vñq; dolorē tm̄ habuit de morte filij. Tunc fuit impleta prophetia Symeonis dicētis. Tuā ipsius aiam pertrāsibit gladi⁹ ipsius scz passionis. Unde dolores quos alie mulieres sustinēt in partu sibi reservate fuerūt in passione filij vt cōgruere sibi posset illud ps. Ibi dolores vt pturiētes. Nec vñq; aliqs martyr sustinuit tātā pēnā in suis tormētis, sicut virgo Maria iuxta crucē filij. Uñ z plus q̄ martyr fuit: vt ait Piero. Cū ergo vidisset iesus matrē ne videret eius oblit⁹ in hoc ofēdens pietatē quē debēt filij exhibere parētib⁹ z pudere pro posse cuz ab eis discedūt. Dixit matri sue. Mulier ecce filij⁹ tuus. Dicere noluit mater, ne sic nolendo magis vulneraret dolore cor ei⁹. Sz mulier exprimēs sexū: nō virginis violationē Ecce filius tu⁹ quasi dicat humanitas ista q̄ cernit est filius tuus q̄ patit. Et qz dissoluēda est ista humanitas per mortem: ne sola remaneas ecce Joānes erit filij⁹ tu⁹ p me ipe virgo z virgīnē sociabit. Nā tūc credit mortuū fuisse spōsum ei⁹ Joseph alias nō alteri eaz cōmēdasset quā spōso suo si vixisset, vt dicit. xxvij. questiōe ij. Deide dicit discipulo sz Joāni licet nō se nominet sicut nec alibi cū de eo loquit. Ecce mater tua, id est habeas eā cōmendatā vt matrē, z eā quātū poteris obserua z custodi. Thesaurū maximū quē in terra relinquo nulli alteri quā tibi pre ceteris dilectio relinquo. Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eā sz, Johannes in suam, sz matrē vel curā. Incomparabilis certe ista p mutatio: qua dat marie discipulus pro magistro, seruus pro domino, rinulus p sapientie fonte, nepos pro filio creatura p creatore. Et tamen acq̄uit humiliter quod filius instituit.

¶ Sexta autē hora vsq; in nonā vt referunt euangeliste oēs, tenebre facte sunt super vniuersam terrā, sole. s. patiēte eclipsim, qđ naturaliter esse nō potuit. Nam eclipsis naturalis accidit ex interpositione lune inter solē z nos, cū est super nostrum emispertum sol ipse in cursu suo. Tūc aūt cū esset luna quinta decima primi mensis, quia secūdū legē tunc in choabat festum azimorū directe ex opposito erat luna ad solē. Unde cum tūc sol esset hora sexta diei in medio emispertū nostri luna erat in medio emispertū quod est infra nos seu subtus nos. Unde non poterat naturaliter esse eclipsis. Qđ cernēs Dionysius ariopagita maximus philosophus cū tunc esset i egypto quādo facta est ista eclipsis perpēdens non esse naturalē inquit. Aut deus nature patit aut totius mundi machina cito dissolvetur, secundū autē nō accidit adhuc. sed bene primū impletū est, qz Jesus deus verus z hō passus est. Et tunc ab athenienſibus fabricū est altare in generationē illius q tūc passus est titulātes illud altare ignoto deo. Ubi etiā alie eclipsationes solis non durāt per horā hec pmānsit per tres horas. Ad literā tanta erat iniquitas et crudelitas iudeorū vt ipse sol quasi non ferens tantā iniuriam sui creatoris subtraheret radios suos ab eis: z quasi cōpatiens morti eius tenebris vt nigro induerēt. Spiritualiter Tantus fuit dolor hui⁹ passionis, vt sol intelligentie nostre eclipsetur z obscuretur ad intelligentiā eius, nec plene capere pōt. Et ex immensitate huius doloris clamauit magna voce ām Matth. z Marc. Heli Heli. ꝛc. id est Deus meus deus me⁹ vt quid dereliquisti me. Que verba sunt sumpta originaliter ex psalmo. xxj. vbi dauid loquit in psona xpi totū illū psalmū de sua passione, vt ēm. Deus me⁹ respice in me: q̄re me dereliquisti lōge a salute mea corporali scilicet faciūt me esse ꝛba delictorū meorū. Appellat aūt delicta sua petā membroꝝ suorū. i. humani generis p quibus patiebatur. Dicit autē se derelictū a deo: nō qz diuinitas foret separata ab humanitate qz nunq̄ eā deseruit posq̄ assumpsit: sed qz subtraxerat potentiā suā nō impediēdo illos ab illo opere, z non liberādo eū de manibus eorū, sz pmittēdo facere q̄ eis placebāt erga ipm. Uel etiā dicit se derelictū a deo, eo q pars intellectiua q̄ etiā tūc fruebat deo cū summo gaudio nil refrigerij z consolationis influebat in sensitiuā. Et cum ex maximis doloribus esset anxiat⁹ z desiccat⁹ in spi-

ritibus. Dixit quintū verbū vt refert solus Johānes. Sitio. Sitiebat autē nō solū corporaliter: sed ⁊ mentaliter summe cupiēs fructū sue passiōis ad oēs extēdi acetiā virtute eius ꝛmunicari oīb⁹ martyrib⁹ ⁊ aduersa patiētib⁹ pro eoꝝ merito ipsius passiōis patiētes ⁊ fortes redderent. Et vt ait ap'ls ad Heb. Oīās cū lachrymis scz iesus in cruce ex clamore valido exaudit⁹ est pro sua reuerētia: vt oēs qui deuote suscipiūt sacramēta in q̄ bus virtus passionis remānsit salutē cōsequant. Cū aūt sic clamasset: q̄dā qui portabat vas plenū vino acetoso qđ ex felle vel myrrha mixto amarissimo, intingēs spōgiā impleuit liquore illo amarissimo ⁊ impositā spongiā calamo de hysopo apposuit ori ei⁹ ad bibēdū. Quidā alij ex romanis ministris q̄ nō intelligebant idioma hebreū cū audissent iesum pri⁹ clamasse. Hely Hely ꝛc. Dicebat ille qui offerebat spōgiā ad bibendū. Helyā vocat iste. Sine si forte veniat Helyas ad deponēdū eū. Sed iesus cū gustasset noluit bibere ꝓpter amaritudinē: ⁊ ipleta est ꝓphetia Dauid dicentis ipsona ei⁹. Dederūt in escā meā fel, ⁊ in sitī meā potauerūt me aceto. Solebant iudei q̄n ali qui illa morte cōdēnabant portare vas optimi vini ad confortandū: sed nūc ad magis affligendū dederūt vinū acetosū felle mixtū: in quo signabāt malicia suā. Populus em̄ ille erat vt spongia vacua virtutib⁹, cauernosa simulationib⁹, plena aceto frigide malicie: vbi pri⁹ i prīb⁹ fuerat vinū bonū charitatī, ⁊ mixto felle amarissimo odij ⁊ inuidie: ⁊ iō Jes⁹ noluit bibere. i. incorporari in ecclesia: sua talem populum, sed abiecit a se.

¶ Cum ergo accepisset acetū, nō quidez bibendo: sz gustādo dixit (teste solo Joāne.) Consummatum est. Sextū verbuz. i. adimpletū quod prenunciatum ⁊ figuratum est de mea passione: vñ. et precedētibus diebus cū predixit passionem suam apostolis dixerat. Ecce ascēdim⁹ hierosolymā: ⁊ consummabūtur omnia q̄ scripta sunt de filio hominis. Cū ergo sciret omnia impleta: dixit. Consummatuz est. Et omnia illa sacrificia in lege mandata ⁊ mīta alia cerimonialia hāc passionē figurabāt. Ideo illis impletis omnia illa cessant et virtute carnerunt: ⁊ ideo dixit: cōsummatū est: verū ⁊ signatū sacrificiū. In omnibus aliis sensibus in cruce fuerat afflictus. In tactu manib⁹ ⁊ pedib⁹, in quibus maxime viget clāus confixis. Uisus videndo irrisiones iudeorū ⁊ crudelitates. Auditus: audiendo contumelias ipsorū ⁊ blasphemias. Odorat⁹ sentiendo fetores cadauerum q̄ in illo loco erāt. Restabat solus gustus illesus i cruce. Reliquū corp⁹ erat cruciatū ⁊ fractū p flagella ⁊ coronationē. Quia igit primus Adā cū mortificauit totū gen⁹ humanū visu offendit aspiciēdo lignū seu fructū ei⁹ qđ erat pulchrū visu. Et veriſimile ē q̄ odoriferū erat sentiēs olfactu, auditu audiēs ỹba serpēris in inuriam dei. Tactu quoq; cū tulit de pomo vetito. Gustu, cū sensit, comedēdo suauitatē cibi. Per quos sensus velut p portas peccatū intrauit in mundū: decuit multitudinis p̄ditoꝝ diaboli ars vt artē falleret ⁊ medelā ferret: ide hostis vñ ieserat: iō gustata amaritudine pot⁹ ait. Consummatū est. i. implera solutio debiti hūani generis. Insup ⁊ matrimoniū cōtractum inter xp̄m ⁊ ecclesiā: initiatū in patriarchis ⁊ ꝓphetis: p ꝓmissiōes et iuratas ratificatū in ei⁹ icarnatiōe in cruce: p cui⁹ virtutē ecclesia mūdata vnita est christo. Cōsummatū est. Et ibi ostensa ē maxime plenitudo sue ad nos dilectiōis q̄ ē fons omnis cōsummatiōis ſm psal. ¶ Demū iclinato capite dicēs. Pater i man⁹ tuas cōmendo spiritū meū. Quod fuit septimū ⁊ vltimū verbū vt testat⁹ Lucas. Tradidit spiritū. i. animā suā: q̄ tunc seperata a corpe est ⁊ sociata deitate: ⁊ ad limbū patrū descēdit. Commēdo (inq̄t) in manus tue potestatis ad carnē reassumendā. In man⁹ tue mie ⁊ beniguitatis: ad visitādum animas que erāt in penis tenebrarum. In manus tue volūtatis vt semper tibi ab ea deseruam: ⁊ hoc quidē verbum sumptum est ex psal. vbi all. In manus tuas cōmendo spiritū meū: redemisti me dñe deꝰ veritatis. Quod sic videt exponendum. O dñe qui es deꝰ auctor veritatis: tu me redemisti. s. mente tua q̄ dixisti. In man⁹ tuas cōmēdo spiritū meum: redemisti me dñe deus veritatis. Uerbo igit̄ ꝓdicto terminato cū valido clamore emisso: ⁊ iclinato capite christ⁹ mundi redēptor emisit spiritū. Sup quo Bernar. ait. O bone iesu quid tibi ⁊ mortī nos peccatim⁹ ⁊ tu luis: nos debem⁹ ⁊ tu solvis: nobis debebant flagella ⁊ afflictiōes eterne: ⁊ tu pro nobis traditus flagellari voluisti, vt nos a flagellis eternis misericorditer liberares. Eternam merueram⁹ mortē: ⁊ tu p nobis mortē dignat⁹ es. Hec ille. Et tūc ipleta est ꝓphetia Esa. liij. dicentis. Qui tradidit aiam suā in mortem: ⁊ cum sceleratis deputatus est, ⁊ ipse peccata multorum tulit. Si quis igitur a virgine gloriosa quereret. Quo abijt dilect⁹ tu⁹? Utiq; respondere poterit q̄ abijt ad sue mortis in crucis patibulo ꝛc. ¶ Sexto et vltimo abijt dilectus virginis marie ad sui corporis in alieno monumēto repositionē. Nā spiritu christi a suo corpore emisso: tu nō ois sensibilia visa sunt compati ⁊ dolore de morte domini sui. Nā terra mota est: petre scisse sunt. Uelū tēpli quod erat ante sancta sanctorū, diuisum ē a summo vsq; deorsum, vt paterent sancta sanctorū signās regnū celeste prius nobis clausum iam reseratū. Tenebre facte sunt sup vniuersaz terrā: monumēta aperta sunt. Et vt ait Matthe⁹, p preoccupationem tamē multa corpora sanctorū surrexerūt. qđ vtiq; fuit factum nō tūc sed christo resurgente. Et venerunt in hierusalē, ⁊ apparuerunt multis referētes (vt pie credi potest) de diuinitate xp̄i ⁊ redēptione hūmani generis facta p eius passionem, et de visitatione patrū in limbo. Multi autē ex simpliciorib⁹ iudeis vel gētilib⁹ videntes hmōdi signa cōpūcti sunt. Et reuertentes ad penitētiam percutiebāt pectora sua confitentes: scz peccatū suuz quod cōmiserant in cooperādo passioni christi dicentes. Uere hic homo iustus erat. Centurio autez qui missus fuerat a pilato ad exequendā iustitiam: ⁊ ipse cō punctus dicebat. Uere filius dei erat iste. ¶ Cum aūt sero fieret: ne corpora illa remanerent in crucibus die sequenti sabbati q̄ erat solēnior inter dies illi⁹ festi, ⁊ sic videretur festū dehonorari: accesserūt ad pilatū iudei postulātes vt possēt eos qui in cruce erāt crurifragio occidere ⁊ inde deponere. Quod cum cōcessisset eis pilatus: venerūt ministri eius. Et cum adhuc latrones in cruce viuerēt fregerunt crura eorū. Ex qua confractione ossiuz ex vehemētia doloris mortui sūt. Ex quib⁹ anima eius qui erat a dextris: vulgariter dicit nūcupatus Dismas descēdens ad limbū patrū, fuit subito glorificata ex visiōe diuine essentie cui vnita erat xp̄i anima: ⁊ sic habuit paradisum sibi ꝓmissum. Alter latro dict⁹ Gesmas: impenitens mortu⁹, descendit ad locum damnatorū. In quib⁹ duob⁹ latronibus figurati sunt oēs homines electi ⁊ reprobi. Omnes em̄ furati fuim⁹ in primis parētib⁹ ſm virtutē seminalem existētes de unitate quantū in eis fuit, cū eis dictum fuit a serpente. Eritis sicut dij. Uocaffectātes voluerūt (ait Aug.) rapere dignitatē ⁊ perdiderūt felicitatē. Et propter istam rapinā omnes dānamur adj crucē penalitatē huius vite ⁊ mortem. Sed cū hac differentia: qz reprobi patiunt crucē suarum penarū sed sine fructu salutis, qz non eos penitet: non se recognoscunt sed demū vita sua blasphemāt: ⁊ iō damnant. Electi aūt cōfitētes peccata sua et se deo humiliātes, ad gr̄iam puenīūt: nō virtute sua, sed misericordia xp̄i ⁊ ꝑtute passionis ei⁹. Qui vt serpēs cne⁹. i. sine veneno peccati: sed carnē similē nobz peccatorib⁹ habēs suspēsus fuit i ligno crucis propter debitū furti nostri soluendū. Juxta illud Psalmiste. Que nō rapui (inq̄t iesus) tūc exoluebant: scz in cruce. Unde apostolus ad Philippēses. ij. Cū in forma dei esset, scz Jesus, id est verus deus non rapinam arbitratus est esse se equalem deo: scilicet ipse inquātum homo sicut primi parentes: sed semetipsuz exinaniuit factus obediens vsq; ad mortem, mortem autem crucis. Cum autē venissent ad Jesum videntes eum mortuū non eius crura fregerunt vt impleretur scriptura (inq̄t Joānes) qua habet Exo. xij. de agno ei⁹ figuratiuo. Os nō cōminuetis ex eo: sz vn⁹ militū illoꝝ gentiliū lancea sua directa cōtra latus ei⁹ trāsfixit magnū vulnus infigens: ⁊ cōtinuo ex

latere ei⁹ exiuit sanguis ⁊ aqua: vt testat Joh. sol⁹ impleta est illa ꝓphetia zacha. Videbūt in quē trāsfixerūt. Hic dic⁹ est Longinus qui postea cōuersus ad fidez martyriū ꝓ christo sustinuit. Dicunt etiā aliqui q̄ cum esset cecutiens: id est parū vel nihil videret: ex illa sanguinis tangēte oculos ei⁹ subito perfecte vidit. Ex his ēt ostēsa ē vera humanitas christi nobis similis. Uñ et. ſ. Joh. v. ōr. Tres sūt q̄ testimoniū dant in terra: scz de xp̄i humanitate vera: hō autē de terra originaliter. Spiritꝰ: aqua ⁊ sanguis q̄ xp̄s habuerit spiritū, id est animā pz: qz inclinato capite (vt dictum est) tradidit spm̄: scz deo cōmēdans ipsum spiritū, id est aiaz suā. Aqua aūt ⁊ sanguis q̄ exierūt de latere: q̄ sunt duo humores in corpe nostro magis nocti ⁊ copiosi ostēderūt corpus suū verū cē nō fantasticū: qz tale non hz sanguinez neq; aquā. Et spūaliter signa sacramēta ecclesie: eo q̄ virtutē habent ex passione xp̄i. Nā baptism⁹ q̄ est primū sacramentorū ⁊ maximū in effectu signatur in aqua. Eucharistia q̄ est vltimū ⁊ finis aliorū sacramētorū ⁊ maximū in cēt. innuit in sanguine. Uñ Chrys. Quia hinc sumūt initiū sacramēta celestia: vide vt sicut a xp̄i costa bibitur⁹ accedas: scz ad ipsa. Quidā aūt ex iudeis nobilis decurio ⁊ diues ab arimathia: ciuitate oriundus. i. ramatha discipulus iesu: q̄ nō consenserat actibus ⁊ ꝓsilio iudeoꝝ de morte iesu: sed cōtradixerat poti⁹. Hic accessit ad pilatū ⁊ petijt sibi dari corp⁹ iesu: vt scz deponere posset de cruce ⁊ sepelire. Pilat⁹ aūt mirat⁹ q̄ ita cito obijsset accersito Centurione q̄ exercitoꝝ fuerat inquisitione si res ita se haberet: cōperto hoc esse dedit illi licentiā deponēdi. Uñ veniens cū Nichodemo legisperito qui discipulus occultus erat Jesu: ⁊ ad eū nocte venerat ꝓ informatiōe sui circa eum. De posuerūt eū de cruce clauz exulsis. Quis autem habere dubiuz potest quin mater eius corpus depositū susceperit in gremio suo in brachijs suis: ⁊ nūc caput spinis perforatū: nunc manus sanctissimas quarū tactu infirmi sanati fuerant aspiciens clauis perfossas: nunc pedes qui Quotidie discurrebant ad querendā hominū salutē: nūc latꝰ lācea apertū copiosissimis lachrymis ꝓfundebat. Sz et maria magdalena ad cuius pedes remissiones peccatorū acceperat: nō oblita beneficijs magistri sui illos lachrymis irrigabat: ⁊ alie marie ⁊ discipule iesu. Et q̄ ōr Luc. stabāt a lōge noti ei⁹ ⁊ mulieres ⁊c. Ꝓiusq̄ in cruce pateret locū habuit. A principio quidē fiebat iuxta crucē mater iesu ⁊ Johānes: sed post verbū ad eam. Ecce filⁱ tuⁱ ⁊c. multitudine succrescente elōgati fuerūt a cruce mater ⁊ alij noti. Demum q̄ nox appropinquabat, Joseph ⁊ Nichodem⁹ afferētes myrrhā et aloe mixturas libras centū ad condiendum corpus iesu quod seruabat in corporib⁹ hominū nobiliū ad ꝓseruandū a corruptiōe inuoluentes corpus ipm̄ in syndone mūda, id est lintheaminibus, ⁊ sudario posito super faciē ei⁹ ſm morez iudeorū: posuerunt eū in monumēto nouo Joseph in petra excisso in quo nondū quisq̄ positus fuerat: qđ monumētū erat in quadā spelūca cuiusdā orti iuxta mōtē calvarie vbi crucifix⁹ fuerat, q̄ alij euāgeliste narrāt solū de Joseph hnō est contrariū et qđ ōr Johā. ⁊ de Nichodemo. Sed qđ illi tacuerūt iste exꝓssit: ait Augustin⁹. Et qđ alij dicūt de syndone Joānes de linthеis scripsit. Qualiter aūt corpus xp̄i sepulture datū fuerit pie sic posumus cōtēplari: dū Joseph ⁊ Nichodemus vellent eū in sepulchro ponere postulabat mestissima mater sepeliri cū illo. Amplexabāt filiū suum inexplicabili amoris dulcedine deosculās illū ⁊ dicēs teste Aug. i libro de passiōe dñi. Quid feci fili (inquit) fili charissime: quare te iudei crucifixerunt: que causa mortis tue commisisti ne scelus vt tali morte perires: nō fili nō: scz sic nos redimere dignat⁹ es et mō te mortuū i gremio teneo: vbi est gaudiū illud indicibile qđ in tua natiuitate habui: dic fili charissime dic amor vnice. vita alme mee singulare gaudiū: vnicū solatiū quare me sic in dolore pimittis: cur tam lōge factus es a me: mi nate tu mihi pater: tu mihi sponsus: tu mihi filius: tu mihi omnia eras. Nunc orbo patre viduoz spōso: desolatꝰ prole: q̄d factā: quo vadā quo me vertā dulcissime, q̄s mihi

solaciū ꝓhabit. O fili mi q̄ dura ⁊ amara est tibi hāc generis ⁊ redēptio pro qua tū patri ⁊ tibi gras ago. hec Aug. in forma. Tādē Nichodemo ⁊ Joseph ceteriſq; q̄ aderāt volētibus corp⁹ xp̄i de manib⁹ virginis auferre ⁊ sepulture tradere dicebat illud qđ cātat ecclesia. Tollentibus occisum vobis gras agā sustinete modicū vt natū meū tāgā. Complectar nūc filiū deosculer ⁊ plangā illū sal tē mozinū amplexib⁹ cōstringā. Et illud Job. xix. Miseremini mei miseremini mei saltē vos amici mei. Illū a dhuc panlulū relinqte mihi vt facie ei⁹ subtracto velamine valeā cōtēplari vt vidēdo alīquātulū possim ꝓsolari. Ponit tādē dñs i sepulchro ac reuolvit lapis sup illud ia pidē sepulchri maria amplectit ⁊ dolēs lāc ac made facit irriguo lachrymaꝝ fonte mestissima mater ac genuflectēs ⁊ filiū adorās oi corde ⁊ q̄ potuit voce filiū bñ dixit. O ds enarrare valeret, magdalene gemit⁹ ⁊ singult⁹ a cordis dolore cū extinctū cernebat ⁊ in sepulchro ponebat quē diligebat aia sua. Cū aūt i his diuti⁹ morarer mestissima mr̄ vsq; ad cōpletoriū horā accessit ioānes cui eā cōmēdauerat xp̄s lugensq; ⁊ ipse multū: nō ei poterat se cōtinere leuauit eā lugētē: mā cruciata gemitib⁹: fatigata doloribus: afflicta plorātib⁹ pedib⁹ stare nequibat. Attēde aia mea q̄ dure iaculatiōis aspectus maternus cōtulit⁹ prebet qñ a sepulchro filiū doloroſe anulsa pallēs facie aspera sanguine cū anhelosis suspirijs ⁊ gemitibus interruptis ac fletib⁹ lachrymosis ꝓfus ciuitatē reducit adiuta manib⁹ fidelū mulierū ꝓtebat se sepi⁹ mesta mr̄ dū tardo gressu rediret hierl'm ⁊ locū in quo extinctū filiū reliq̄rat ꝓpiciēs gemitus renouabat. Interim cū porte ciuitatis appropinquaret forte ꝓcurātibus sororib⁹ mr̄is dei portata sunt vestimenta ⁊ capitis vela none ⁊ meste viduitatis q̄ illā induerūt: ⁊ caput velauerūt. Cū aūt hora tā tarda ingrederet hierl'm plorātib⁹ cūctis femine multe sentiētes ploratus: accurrētes pietate mote sup tā afflicte mr̄is dolore ad luctū cōuertebantur amarū, ⁊ illarū quedā sequētes eā cū tanta vberrime plorabāt. Tā pie plorabat ⁊ tā amare dolebat btā ꝟgo q̄ vir poterat ꝓtinere lachrymas q̄cūq; videbat vl sentiebat eā fiebat luct⁹ q̄cūq; trāsibat: plorabat ipsa plorabāt ⁊ ambulātes cū ea: plorabāt multe veniētes obuiā ei: sic tādē deducit a plorantib⁹ q̄usq; vētū est ad domū in q̄ q̄nq; cū filio suo resident solebat: quā cū ingressa eēt rememorās loca dom⁹ i qb⁹ cū eis fuerat quer sat⁹ filiꝰ su⁹ renouabat ploratꝰ ⁊ vlulatus lachrimabilr dicēs. Heu me dolēte, vbi est nūc filiꝰ, me⁹ dilect⁹, vbi amor meus, vbi honor me⁹, vbi est lumē oculorū meoꝝ, vbi corona capitⁱ mei: vbi es tu gaudiū cordis mei: vbi es vita mea: vbi es affect⁹ me⁹: vbi solatiū meū: vbi spes alme mee Jesu fili mi. O fili mi iesu. O amor meus Jesu. O spes mea Jesu. Nec erat q̄ eā cōsolari posset ex oib⁹ charis ei⁹: sicq; ipleta est figura Thob. x. vbi ōr. Flebat igit mr̄ ei⁹ i remediabilib⁹ lachrymis, atq; dicebat. Heu me fili mi. Accedētes aūt ꝓcipes sacerdotū ⁊ pharisei ad pilatū dixerūt. Dñe recordati sum⁹ q̄ seductor ille adhuc viuēs dixit. Post tres dies resurgā. Jube ḡ custodiri sepulchrū vsq; i diē tertiū, ne forte veniāt discipuli ei⁹ i nocte, ⁊ furent eū: ⁊ dicant plebi surrexit a mortuis ⁊ erit error nouissim⁹ peior ꝓore. Quib⁹ ait pilat⁹. Habetis custodiam. Ite ⁊ custodite sicut scitis. Illi aūt abeūtes signauerūt lapidē. ſ. cū sigillo: ⁊ dimiserūt ibi custodes: vt custodirēt ne q̄s ipm̄ raperet. Marie aūt sorores matris Jesu cū Magdalena posticq; corp⁹ ei⁹ fuit i sepulchro collocatū (vt dictū est) qđ sp erat deitati vnitū: illo fero emerunt aromata ꝓciosa ⁊ cōposuerūt vnctionē ꝓciosam, vt vngerēt postea corp⁹ Jesu tanq; hois sanctissimi ad ipm cōseruandū nō credētes eū deū esse. Et sabbato quidez sequēti quo corp⁹ Christi iacuit in sepulchro siluerūt ꝓpter solennitatē sabbati, expectātes dominicū diē in quo qđ fecerint ipsa die (dño fauēte) declarabit. Si ergo querat a virgine gl̄iosa. Quo abijt dilect⁹ tu⁹ ⁊c. Rndere poterit ad sui corꝑis in alieno monumento repositionē.

¶ Finit sermo de passione.

¶ Incipit sermo de planctu beate Marie virginis.

STabat iuxta crucē mater iesu. Joan. xix. Tāta fuit pietas huius virginis matris non solum erga filium naturaliter iuxta cuius crucem stabat, sed erga filios suos adoptiuos tāta facultas impetrandi qđ uelit apud deū patrem vt sermocinātes quicq nutrices populoꝝ nō aliūde confidant hac doctrine per eos ꝓpinandū nisi meritis eiꝰ et precibus procuratū. Ad qđ efficiēdū cithara dulcisone salutationis ad eam vtuntur. Sed cōsuetudo ecclesie cū de passione filij eiꝰ iesu est sermo: predicanti dicere videtur illud qđ heliseus propheta ait giezi discipulo suo de sunamite mortem unigeniti sui deplorāti. iiij. Reg. iiij. scilicet dimitte eam anima enim eius in amaritudine est. quasi diceret non salutes. Nā cithara illa angelice salutationis in luctum uersa apparet. nā quando aue ei dices ab a qđ est fine et ve dicturum q̄ doloribus plena est vt dicere valeat illud Michee. Ue ait mee qꝛ. d. fecit timoꝛatus a terra filius meus. quē implent spūs timoꝛis dñi. Maria apte nunc parare nō possumus prout dña vel illuminatrix interpretat cū satis obscura quasi luna eclypsata inueniatur. Nolite ergo uocare me noemi. i. pulchram. sed uocate me marath. i. amaram qꝛ amaritudine replenit me dñs. dicere pōt cum illa noemi que de felicitate ad infoꝛtunū deuenerat ruth non gratia plena sed uacua iudicoꝛ hodie. flectā em genua mea ad patrē dñi mei iesu vt misereatur filij cōis et me nō audit. deprecoꝛ ipm filium vt suis uerbis mellifluis me consoletur mihi nō loquatur nisi illud. Ecce filius tuus qđ ꝓbū gladius pertransit animam meaꝫ cū pro magistro et filio mihi datur discipul⁹. iudeis supplico vt a modo filio meo cōpatiantur et ipsi contumelias et subsannationes adiungūt: mortem in nouo vt post filium non superstes remaneam et fugit a me iuxta crucem sita ad ipsam clamo. flecte ramos arboꝛ alta tensa laxa viscera vt deosculer filium meum et rigida et immobilis perseuerat dominus tecum vtiq in me vsq dominus filius fuit mecum me confortans me reficiens et ego secum ipsum sequens: verba eius dulciora super mel et fauum audiens miracula eius videns et gloriā dei eius operib⁹ magnificari perspiciēs, nūcante me reliquit animā corpore egrediēs ꝑsi recōmendans. Bñdictam me in mulieribus angelus dixit q̄ nūc infelicioꝛ cūctis mulieribꝰ inueniꝛ. Nā q̄ mater vnigē fuit q̄ in ꝑsentia filij cōstituta angustijs et afflictionibus circūdati nō ualuerit uel in aliquo refrigerij ꝑstare. Audio eū ad mortē vsq sitientē ex maximis penis nec potū aque frigide porrigere valeo sed video spongiam aceto plenā et felle ad os eiꝰ apponi. Et si felix fui et bñdicta in mulieribus in partu eius nō sentiēs doloꝛē sed mihi video reseruatos et nunc adauctos qm̄ nulla mater tm̄ doloꝛē vnigē sentit in partu filij sicut nūc ego in passione xꝑi. Sz nec mater xꝑi aliqs uel aliqua in suis uarijs crucis tibus vnigē tantā penā passus est vt nunc ego. Est et ne bñdictꝰ fructus uētris mei iesus, cui oēs maledicūt iudei et gētiles⁹ vnꝰ eū appellat malefactoꝛē: alius seditiosum alter blasphematoꝛē multi ambitiosum regnū usurpare uolētē reliq̄ mēdacē aut seductoꝛē vt ꝓmis et nō homo opprobriū oim et abiectio plebis est effectꝰ: qꝛ et ꝑm legē maledictus oīs q̄ pēdet in ligno. i. infamis. Ex quo ergo in luctu conuersa apparet cithara illa angelice salutationis dimittam eā vt nō salutes sed nihilominus cuz ea iuxta crucē mancas ipsam meditādo ipsam adoꝛādo salutando et eiꝰ auxilium implorando et dicēdo. O crux aue spes vnica hoc passiōis tpe: auge ꝑūs iustitiā reisq dona uenia. ¶ Stabat igit iuxta crucē mater iesu. in quibus uerbis tria possunt notari de uirgine maria. Sanctitatis excellētia incoꝛporalis. Stabat penalitatis eminētia ineffabilis iuxta crucē. propinq̄tatis attinētia uenerabilis mater iesu. Quāto ad ꝑmū cū dr Stabat reperimꝰ in scripturis stare dici de creatoꝛe et de creatura sed aliter. Sz stare de creatoꝛe dr ꝓpter immutabilitatē: de creatura autē ꝓpter uirtuositatē fixe stabilitatē. Stat ad iudicādum dñs dicit Esaias ó deo ꝓoꝛqꝛ etiā deꝰ ait p Joānē. Apoc. ū. Ego sto ad hostiū sc̄z aie et pulso. i. inspiratiōe et illustrēdo intellectū q̄ est hostiū aie si q̄s aperuerit mihi ianuam hic acceptādo intrabo ad illā p gratiam cenādo cū illo et ipse mecum precipue de agno assato in crucis igne charitatis reficiēdo: in his tñ ego sto semp immotꝰ et inuariabilis. Ego em deꝰ q̄ nō mutoꝛ dicit ipse. Mala. iij. Creatura ꝓ stare dr cum iuste et sancte uiuit nō cadēdo in petā. vñ Eccli. ij dr. Sta in iustitia et timoꝛe. i. non cadēdo ꝑm illud apli. Qui stat sc̄z in uirtute videat ne cadat. Et Boe. de deo ait. Stabilisq manens das cuncta moueri. Stabat ergo btā virgo maria non insensibilitate uel immutabilitate sed sanctitate tenet hoc triplicit̄er.

Stabat fide leuata.

Stabat peccato non inclinata.

Stabat dei uoluntati conformata.

¶ De ꝑmo dr apls Roñ. xj. de quolibet fideli. Tu fide stas. Pria ei rectitudo mētis ē ꝓ fides fundamētū uirtutū. tpe q̄dē passiōis oēs apli et discipuli xꝑi q̄ ꝑꝰ stabāt fide elenati ad xꝑm credēdū nō solū uerū hoīem sz et uez deū. vñ petrꝰ prout ibꝰ dixerat. Tu es xꝑs filius dei uiui. Mat. xv. Oēs ꝑstrati sūt i infidelitatē. Et sicut cū captꝰ fuit xꝑs i ortu a iudeis oēs corpe ab eo fugerūt: vt dicit euāgeliste. ita et mēte credētes q̄dā eū ee uez hoīez sanctū et iustū virū ꝓphetā i ope et sermone. sz nō uez deū cernētes passionē eiꝰ tā ignominiosam. Quāuis em petrꝰ et ioannes post fugā reuersi sint ad eūdem post magistrū captū. Petrꝰ tñ seqbat eū a lōge ne agnoscereꝫ vt discipul⁹: ǫnimmo et ipz cū iuramēto negauit se nō ee. Joānes si usq ad crucē secutꝰ. iuxta crucē stabat corpeꝛa lōge tñ mēte nec ipe agnoscēs diuinitatē. Sola btā ꝓgo stabat fide elenata et firma: ꝺ eiꝰ diuinitate expectās idubie suā tertia die resurrectionē vt merito dicat maris stella a stādo: et lumē fidei mūdo naufrago retinēdo. In huiꝰ signū triduano offō dñice passiōis cū q̄ndeci candele accēse firmēt ad altare paulati et successiue oēs extinguūt sola una accēsa absconditq̄ post offīm oibꝰ ꝑfect ad illuminādū. ¶ Quindeci cādele accēse signant. xū. apl̄os et tres marias magdalene salome et alpheiq̄ prie ceteris oīs apl̄is uidebant fide illustrate et firmitate: sz i illo triduo oēs extincti sunt lumine fidei deitatis xꝑi: solū i uirgine remānsit lumē fidei occultū qđ postea oibꝰ patefactū est ad oēs suo exēplo illuminādū. Et hic est q̄ nō accessit mane dñica sue resurrectionis ad monumētū cū ꝑfatis marijs nō qꝛ min⁹ arderet amoꝛe ad filiū: sz qꝛ expectabat eū resuscitatū se uisurā ante oēs: iō nō ꝗrebat uiuētē cū mortuis vt ille. ¶ Quātū ad se cū dñ stabat a petō nō inclinata nō iacebat, nō sedebat, nō curua erat, sz stabat: iacet q̄s i petō p pranatā opationē: sedet p mētis ꝓsensionē: inclinat p sensualē delectationē oēs nos cecidim⁹ q̄ si soli⁹ sc̄z a pfectiōe virtutū: saltē q̄ ad cōplacentiā sensualē vbi cōsistit ueniale. Nam vt ait btūs Augu. in lib. de natu. et gra. Si oēs sancti et sancte interrogati fuissent dū hic viuerent utrū peccatū haberēt oēs rñderent illud Joannis in canonica. Si dixerimus qꝛ peccatū nō habem⁹ ueritas in nobis nō est. Excepta hac sancta uirgine de qua cū de pctis agit nullā prorsus de ea uolo haberi mentionē. Nō ergo cecidit nec i ueniale de quo Salomon. Septies i die cadit iustus sz semp stabat: ad qđ etiā hortabat apl̄s discipulos dicēs. State ergo succincti lūbos uestros in ueritate: ne delectatio uenialis sit in uobis pro posse. Et tamē cū beata virgo fuerit immunis ab omni peccato uoluit deus ipsam reperiri tātā passionē in morte filij: quātā nullus vnigē martyꝛ sustinuit in sua passiōe: vt dicit btūs Hiero. Hinc diceas nō turbari, nō mirari si uides sceꝛa et sancta multa aduersa sustinere in mundo sed intelligeꝫ uerbū Salo. in prouerb. Quē diligit deꝰ coꝛrigit et flagellat oēm filiū quē recipit. Nā vt dicit Apl̄s Roñ. viij. Proꝑio filio suo nō pepercit: ita nec matri eius cū tñ nullum haberent petm̄. Et si q̄s bene cōsideret inueniet q̄ qui acceptioꝛ fuit deo et sanctioꝛ, ille magis afflictus est in mūdū mon q̄dē ad purgatiōnē peccatoꝝ q̄ habebat: cū nullū habuit virgo beata sed ad maiꝰ meritū et premiū ꝛ sequēdū. ¶ Sta ergo super pedes

tnos dicit dñs. Ezech. i. Sup affectus ne cadas. ¶ Quintū ad tertiū stabat beata maria firma volūtati dei cōformās se ad quod hortatur apostol⁹ fideles. Philip. iij. Sic state in dño charissimi scz cōformādo vos dei volūtati. Sciebat btā virgo q dei volūtas erat filiū suum pati et pter hoc in mundū venerat z scripture que sibi satis note erāt hoc pnunciabāt: que falli non poterant. Et cum in omnib⁹ requiē quereret: vt de ipsa caniē que non aliter vere queritur et possidetur nisi conformādo se diuine voluntati sēm rōnez. ideo stabat non murmurabat q filiū inno centissim⁹ pateret. nō blasphemabat indeos q ab eis quib⁹ tot beneficia fecerat tā crudeliter tractaretur. Nō vindictā a deo petebat q illa terra viuī absorberē tur vt merebant: nō capillos vel vultum sciendebat qz vidua z sine filio cōsolato re remanebat. Sz stabat verecūda, modesta, lachrymis plena, doloꝛib⁹ immersa. Anselm⁹. O dña quos fontes lachrymaꝝ dicā erupisse de pudicissimis oculis tuis cū attēderes vnicum tuum innocentem coram te flagellari, ligari, mactari z carnē de carne tua ab impijs crudeliter dissecari. Et tamē ita diuine volūtati cōformis fuisti vt saluti humani gñis auidissima esses: vt dicere audeā. q si nulli fuisset repert⁹ qui filium crucifigeret ad hoc vt se quereꝛ salus hominum: z adimpleretur voluntas dei secundū rationē si oportuisset, ipsa potuisset in cruce. Neqz em̄ credēdū est minoris fuisse pfectionis z obedientie ad deū q̄m Abrahā qui proprium filiū suum obtulit deo in sacrificiū manibus propꝛijs occidēdum et combu rendū. Stabat ergo stra in dei volūtate.

IN scda parte notat penalitatis eminentia ineffabilis qz iuxta crucē. vbi aduertēdū qz aliqs steꝛit in cruce stat aliqs iuxta crucē. aliqs lōge a cruce. in cruce fuit solus xp̄s, id est in maximo cruciatu tota crux em̄ dicit a cruciatu z magnū cruciatū sustinet qui vim sustinet. iij. questione. j. nulli dubiū. Dicit aūt psal. in persona xp̄i. Ut̄m faciebāt q̄ querebāt aiam meā, idest vitam tollere. In omnibus em̄ illis locis in quib⁹ existimatum est vitam hominis cōsistere fecerunt maximā vim. Nā cum aliqui dicant vitā reperiri in capite. alij in corde vel epate. alij in sanguine in omnib⁹ illis locis fecerūt maximaꝝ vim. In capite per coronā spineā: in corde per apertionē lateris: in epate vel sanguine p flagella in dorso clauos in manibus z pedibus, vnde tot⁹ sanguis extꝛet. In cruce ergo totus in vi cruciatus z solus. vñ ipse ait. Esa. liij. Torcular scilicet crucis calcaui solus et de gentib⁹ non est vir mecum. Et in psal. Singulariter sum ego donec trāseam, scilicet ex hoc mūdo ad patrē q ipse solus non erat subditus mꝛti: ex debito tamē ipse solus peccata nostra super lignū crucis in coꝛpoꝛe suo, id est penam peccatoꝝ portauit: ipse solus fuit in passione sine consolatione, cum alij qui passi sunt habuerūt aliqō refrigerij. vt dicetur. Unde qñ in orto oꝛauit p calice passionis transferendo amulsus est a discipulis ēptū tactus est lapidis. vt dicitur Luc. xxij. ad innuendum q tanta distātia est inter cruciatum christi in passione, z cruciatū aliorum sanctoꝝ quantum distat purus homo a christo. petra enim seu lapis ait apostolus est christ⁹: q̄ quasi in infinitum distat in pfectione ab alijs. Remoti a cruce sunt oēs illi q̄ nolūt sustinere aduersa in mundo sed murmurant cōtra deū nec cōpatiunt xp̄o: z si sustinēt. inuiti hoc agūt isti: z si iuxta xp̄i crucē esse videanꝫ inquātū patiant coꝛpoꝛe quidē sunt iuxta: sed nō mēte: z sic̄ sunt latroni a sinistris christi qui crucifixus cuz xp̄o blasphemabat eū cū alijs. eo q non liberaret eū a pena quā inuitus sustinebat vnde z reprobatus. sic̄ Simoni cyreneo q̄ angariat⁹ fuit portare crucem post xp̄m. Iuxta crucē vero stant oēs electi q̄ vt mēbra xp̄i carnē suam crucifixerūt cū vitijs z cōcupiscētijs vt ait apostolus qui nō solū patiēter aduersa ferūt sed gaudēt: q̄m digni habiti sunt p nole iesu cōtumelias pati. Qui cōpatiunt doloꝛibus z affectionibus eius quas p eis est passus. Imitantur hi latronem qui iuxta crucē fuit a dextris arguētē socīū eo q nō patiēter ferebat crucem z se dignū proclamantē tantis penis. Et nos quidez iuste. Nā digna factis recipim⁹. excusantē christū z cōpatiētem tante ignominie. hic vero nil mali egit. Rogantē illū vt deum pro salute aie sue. Memento mei dñe dū veneris in regnū tuū. Luc. xxiij. Hoc igit sentiētes qō z in christo iesu fuit: cum nō deceat sub capite spinoso membꝛū fieri delicatū. dicūt cū affectu z effectu illud psal. Calicē salutaris accipiā: scz volūtarie bibendo z nomē dñi invocabo, vt me adiuuet ad sumendū z nō horrendū vt sim iuxta crucē z inde a dextris eius collocatus. Nullus fuit cū xp̄o in cruce sustinendo, scz tantā penā quātam ipse: sed nec paulus quāuis enim dicat crucifixus sum nō dicit q sit affixus cruci xp̄i sed sue. Quis em̄ ferre posset crucē christi certe nullus. Omnes igit sancti iuxta crucē stāt ppinquius th alter altero. Nulla aūt ppinquior ad eā mēte eius: z merito cū esset illud coꝛpus dei⁹ substātia, licet alia persona ab ea. p maxime igit stabat iuxta crucē mater ei⁹ ppinquissima in doloꝛib⁹ vt dicere posset illud Thren. i. O vos oēs q̄ trāsitis p viā, scz vite pfitis: vñ dicimur viatores attendite z videte si est doloꝛ sicut doloꝛ meus. Tūc impleta est in ea pphetia Simeonis dicētis. Luc. ij. Tuā ipsi⁹ aiam pertrāsib t gladi⁹. Dioꝛ sic̄ dē intellectuā pertrāsiuit gladi⁹ vbi dei penetrabilioꝛ oi gladio ancipitis: tunc rumināndo z intelligēdo scripturas q̄ oste dūt imensitatē doloris xp̄i in passione: ita videt exponere btūs Amb. Et ex hui⁹ meditatiōe gladi⁹ doloris eius pertrāsiuit aiam sensitiuā: nec istō est ꝫ id qō dictū est supra. i. q bea ta maria erat pformis volūtati dei q̄ volebat filiū suū pati. Nā sicut de xp̄o ei⁹ filio dicim⁹ q p̄m volūtatē rōnalē volebat pati: z th p̄m ptē sensitiuā sūme doluit et acerbissimoꝫ passus est doloꝛes: qz vt ait Esa. liij. Uere doloꝛes nostros ipe portauit: ita et mēte⁹ cū stabat iuxta crucē. p̄m rationē assentiebat q filiū pateret z quieta erat p̄m sensualitatē summe dolebat vt merito dicat. Attendite z videte si est doloꝛ sicut doloꝛ meus. Nouerat vtiqz scras literas z spū sancto reuelante optime intelligebat. Et ex his z naturali rōne tripliciter poterat deprehendere imē sitatem doloris in filio patiēte: q̄ erat sibi gladius summe afflictiōis nec ei sīlis. Et passionis causalitate. Et afflictionis puritate. Ex cruciationis circunstantialitate.

¶ Cōsidērā do causam passiōis filij mei videte si est doloꝛ sicut doloꝛ meus: p̄si dero em̄ q causa huiꝰ passionis est vt redimat gen⁹ humanū z satisfiat deo p̄ peccatis humani generis tot⁹: pro pctis dico nō solū originalib⁹ sed etiā actualib⁹: mortalib⁹ z venialib⁹ tot⁹ humani generis nō solū pro electis sed z p reprobis. Dicit em̄ Esa. liij. c. Omnes quasi oues erraui⁹ vnusquisqz in viā suā declinauit, scz per diuersa peccata pmissa: z dñs posuit in eo iniq̄tatē oim̄ nostrū. i. penā peccatoꝝ oim̄ nostrū. Et ipse dñs iesus dixerat venit filius hois saluare qō perierat. Luc. xix. Sed totū perierat: totum ergo saluabit quantū in eo fuit scz sustinēdo penā pro peccatis oim̄. Deꝰ aūt sicut omnium rerū ita z culparū z penarū eis debitarū habet notitiā z nil impunitū sua iustitia dimittit. Cū ergo p quo libet mortali debeat pena infinita. i. infernalis: nec homo cū sit virtutis finite pōt per se satisfacere debito infinito vt deo satisfieret de tantis offensis opꝛ q xp̄s filius meus qui infinit⁹ est sua diuinitate in humanitate assumpta patiendo sic satisfaceret pro oibus p passionē meriti infiniti: vñ penā sustinebit p oib⁹ peccatis nostris: z sic pena eius erit quasi infernalis. Et ꝓpterea psal. dicit in ei⁹ pſona. Repleta est malis aia mea, scz sensitiua malis: scz penarū: z vita mea in inferno appropinquauit. p pter sīles penas: z hoc pro peccatis hominū: qz que nō rapui: tunc scz in passiōe exoluebam. Fecerunt primi parētes z alij succedētes furtū se subtrahēdo z suum obsequiū deo z ego hanc rapinam exolui: meip̄sum extraniui vermis exanimat⁹ z nō homo vsqz ad mortem crucis totum me exhibendo. Cum ergo filius meus sustineat tales cruciatus ego que sum mater z pater eius, qz nō alius patrē habet in terris optimus amātissimus: videte si est doloꝛ sicut doloꝛ me⁹: vt z ego dicere valeam doloꝛes inferni circūdederunt me gemit⁹ mortis doloꝛes inferni circūdederūt me. Et qō adanget doloꝛē meū est: qz cū filius me⁹ sustineat tot immēsos doloꝛes z tātā pe-

nam ꝙ sufficiat ꝓ oibus satisfacere ⁊ oim debita soluere, ꝯ plurimi ꝓpter suā cecitatem ingratitudinez se priuabunt tanto fructu. ¶ Secūdo ostēdit magnitudo doloris in virgine ex puritate afflictiōis in filiū sui passione, puritatē aūt dico: qz non habuit mixturā cōsolationis sicut vinuz dicit purū qđ nō hz mixturā alteri⁹ liquoris, dolor fundat i amore: tāto em ꝙs dolet de amissiōe vel lesiōe alicui⁹ rei quāto ipsam magis diligit. Et qz summe diligebat mr̄ ꝝgo filiū suū dilectiōe ⁊ naturali ⁊ gratuita: ⁊ qz filius ⁊ qz optim⁹ vt dici posset vtriusq; vna anima vnū cor. Jdeo bene dictuz fuit a symeone. tuam ipsius i. animā tuā que est quasi anima eius ꝓpter summā adinuicem dilectionem: pertrāsibit gladius afflictiōis pertransibit. i. per totū trāsibit absq; refrigerij amixtione. Siquidē quāto quis est delicatior ⁊ cōplectionē habet corporis melius dispositā tanto magis affligitur ⁊ dolorez sentit ex aliqua lesiōe corporis ipsius. Et hinc est ꝙ de eadē persecutione ⁊ omnino simili infirmitate magis granatur et dolet delicatus ꝙm rusticus: ꝙto etiā pars corporis que patitur lesionem est magis sensibilis tāto lesio magis affligit: vnde videmus, ꝓ experientiā ꝙ frigus vel alia lesio magis affligit in manibus vel pedibus ꝙm in reliquis partibus corporis, ex eo qz est pars magis sensibilis ꝓpter cōcurrētia plurimū ossiū neruoz̄ ⁊ venaruz̄. Cum autem precipue passio xp̄i fuerit in manibus ⁊ pedibus facta ꝓpter confixuram eoruz cū clauis in cruce ⁊ supēsionē totī⁹ corporis in illis, iō qñ virgo mater vidit impleri illud ps. in persona filij sui dictū foderūt man⁹ meas ⁊ pedes meos ⁊ dinumerauerūt oia ossa mea. i. ita violēter extēderūt in cruce, vt possent figillatim oia ossa dinumerari: maxime doluit filius ꝓ passionē: ipa ꝓ cōpassionē in tāta passiōe nullā habuit ab alio cōsolationē, vñ dicebat ꝓ ꝓphetā. Qui me cōsolaretur nō inueni. Nō em cōsolabatur sicut fieri solet morti abdicatis a ducentibus eos, nō iudei sed illudebat ei cū principibus sacerdotū ⁊ blasphemabāt, nō gētiles, sed coronā spineā imponētes capiti percutiebāt eū. Nō discipuli qui fugerāt secundū illud. Lōge fecisti notos meos a me nō Marie cū Johāne q̄ fidē diuinitatis eius admiserāt Nō ꝑ eter⁹ cōsolatus est eū. s. ad liberādū eū de manib⁹ inimicoz̄. ſz ꝓnobꝭ tradidit illū ait apls ſz voluntati eoz̄ pmittēdo agere q̄cunq; crudelia voluerūt: ⁊ qđ pl⁹ ē ⁊ ola admiratiōe ꝓpassione dignissimū: qz ipsa pars intellectiua xp̄i q̄ fruebat cōtinue deo nō est cōsolata eū: ſz derelict illā ptē sensitiua nam tātis doloribus immersam. Et propterea ipse in cruce clamauit cum lachrymis ⁊ clamore valido: vt ait apostol⁹ ad Hebreos. Deus meus deus meus vt qđ dereliquisti me. Matthei. xxvij. Clamauerunt iustit: ⁊ domin⁹ exaudiuit eos, ait ps. patres veteris ⁊ noui testamēti in tribulationibus suis ⁊ cruciatoribus dominus exaudiuit. ⁊ si non semper liberando ab illis penis, tamen semp cōsolādo mētem eorum vt in virtute persisterēt respectu ꝑmū ⁊ diuini beneplacite. Ego autem clamabo per diē, ⁊ non exaudies dicendo, de⁹ meus ⁊c. clamās se derelictū nō ex eo ꝙ diuinitas separata esset ab illa hūanitate: qz quod semel accepit dei filius nunq; dimisit: ait Damascenus: ſz se derelictū dicebat: qz pars eius intellectiua, eius gaudij ⁊ consolationis quo fruebatur in verbo: nil influebat aut cōmunicabat sensitiue ad cōsolationez: ⁊ in hoc non exaudiebat: quod in nullo sanctorū accidit: ⁊ ideo dictum est ꝙ hec afflictio, vel passio fuit pura. s. sine admixtione cōsolatiōis. hec autē verba audiens mater gladi⁹ pertrāsiuit animā eius intelligēs eum nō derelictū per separationem deitatis: sed per subtractionē omnis suffragij: refrigerij ⁊ suauitatis. Attēdite ergo ⁊ videte ⁊c. Nam ⁊ si presens fui ⁊ iuxta crucez steti: ⁊ hoc totum ad augmentum doloris. Que em̄ mater, que habēs filiū presentem etiā in tormentis non valeat, vel in aliquo consolari, ipsum amplexari oculari, potū potrigere sitiēti? Ecce filius me⁹ dilect⁹ ad mortē sitit hoc exprimens vt refocilet nec stillā aque posium preberet: sed sibi offertur in mei presentis acetū ⁊ fel, vulnera video: nec possuz aligare sanguinē effluere nec possuz ipm ex tergere caput ex granomie lesionū: nec

valeo illū brachijs sustētare a me remotuz: vñ nec amplexari. Et si audio verbū ex ore eius, ecce filij⁹ tuus: scilicet Johānes: ⁊ hoc vltiꝯ verbū dei, gladius acutus quod pertrāsiuit animam meam. Reuera inquit beat⁹ Bern. ꝑbū hoc. Ecce filius tu⁹: plusq; gladi⁹ fuit, qđ ptransiuit animā eius vsq; ad diuisionē anime ⁊ spiritus. O quam cōmutationem Johannes pro Jesu traditur: seruus ꝓ domino: discipul⁹ ꝓ magistro: filius zebedei ꝓ filio dei purus homo ꝓ vero deo quomodo tuaz affectuosissimā animam non pertransiuit hoc audito quādo et nostra licet saxea, licet ferrea, pectora scindat sola huius recordatio. Ancelm⁹. O domina mea qđ singulitā⁹ existimabo purissimū pect⁹ tuū vexatū: cū audires. Mulier ecce filius tu⁹. Unde congrue dicere poterat illud Jeremie. A maritudine replesti me ⁊c.

¶ Quantū ad tertiū: scilicet de circunstātijs ipsius passionis pōt perpendi immē sitas doloris ꝝginis matris que stabat iuxta crucē, Notandum quod septē sunt circunstantie circa ipsam passionem xp̄i.

Ex patientia, dignitate.
Ex inferentis peruersitate.
Ex temporis solennitate.
Ex loci vilitate.
Ex afflictionis vniuersalitate.
Ex consuetinentis societate.
Ex fructus paucitate.

¶ Quantum ad primū manifestum est ꝙ ꝯto dignior est persona que offendit, tanto maior est offensa, et ꝓ cōsequēs sustinenti ⁊ omni attinenti ei, ⁊ si diligit eum, occasio est maioris doloris. Dñs, ihesus deus erat homo vnde dignior ps̄ona esse nō poterat: ⁊ cuius diuinitas sua pati nō possit, nec alicꝭ eam attingeret ad offendendū: tamen quia humanitas illa erat organū quo ddā ⁊ vestimētū quasi diuinitatis. Unde apostol⁹ ait. Ex habitu inētus ē vt homo. Philip. ij. Jdeo omnis iniuria facta illi humanitati ⁊ corpori pōt dici facta deo, sicut qui frāgeret vel spueret in vestē qua indutus est imperator nō diceretur facere iniuriā vesti sed imperatori, quia ea indutus est. Jnquātum etiaz homo erat de ꝓgenie regali ⁊ sacerdotali genit⁹ rex ⁊ sacerdos summ⁹, innocentissimus, sapiētissimus ex miraculis, sanctitate ⁊ doctrina famosissim⁹. Cum igit ei fuerint illate tot cōtumelie, irrisiones, maledictiōes infamationes ⁊ afflictiōes corpori inde magn⁹ sibi exurgebat dolor et matri eius que stabat iuxta crucē omnia illa audiēs ⁊ vidēs dicere poterat illud Job. Os meum perfozāt dolozibus: ossa sunt potētie anime quib⁹ consistit robur eius. Os antez dicit singulariter: quia potētia sensitiua. Nā vt ait beatus Bernardus. Captiuoz libertas capitur, gloria angelorū illuditur: deus omnium flagellatur: cādoz lucis eterne, ⁊ speculū sine macula conspuitur. Et cū vita omniuz occidatur quid restat nobis miseris agē dū nisi vt eamus ⁊ nos ⁊ moriamur cum eo ꝓ ꝓpassionē eius ⁊ matrē eius. Dolebat siquidē de iniurijs tanti filij, tam sancti tam innocētis, sed nō minus de offensa dei. Et ideo attēdite ⁊ videte ⁊c. Sz dicere posset quod ait Bernar. in persona xp̄i patiētis cū sit tant⁹ dolor quē patior tantū plus crucior cum te ingratuz experior. s. de tāto beneficio. Ostēditur secundo magnitudo doloris in ꝝgine ex circūstantia inferēte istā passionem filio: quaz ko esm plus cōcurrūt ⁊ diuersoꝝ statuum ⁊ magistratuū, ⁊ amici ⁊ valde beneficiati ad inferenduz iniuriā ⁊ mortem valde ignominiosam alicui: tanto maior dolor ⁊ afflictio sequit in passo et i quolibet attinēte ⁊ amico eius. Sz ad inferēdā passionē tā amarā ⁊ opprobriosam xpo cōcurrerūt ꝺ ofsi gñe ⁊ statu, ac etiā q̄ pus erāt discipuli, ⁊ etiā summe bñficiati. Et ideo ꝝgo mater ei⁹ dilectissima sume dolit stans iuxta crucē. Astiterūt reges terre, ait ps. secūd⁹. Et principes pucnerūt in vnū aduersꝰ dominū ⁊ aduersus xp̄m eius. s. ad mortē ei inferendā. Reges qui dē astiterūt. s. herodes rex galilee ꝺ spreuit illum cū exercitu suo indutū vestea alba ⁊ vt fatuū remisit illū ad pilatum vt iudicaret eum. Rex romanoꝝ monarcha scz tyberius imperator ⁊ si nō in persona tamen per locū suū tenentem pilatum. s. presidē, iudee: qui dedit sniam mortis cōtra eū ad tumultū ppli clamātiz. s. crucifige crucifige eū. Principes quoq; sacerdotum oēs isti astiterūt. i. ah, alios oēs gen-

tiles ꝛ pplos iudeoꝝ vt principaliores. Nam principes sacerdotū colligētes cō silium ꝑpter hoc ꝛ principales eorū sum mo sacerdoti caiphe cōsulente ꝛ decernē te: quia expedit vobis vt vnus moriatur pro populo exinde quesierunt opportuni tatem capiendi. Quem cum cepissent no cte prodītionem faciente iuda discipulo suo iterum summo mane conuenerunt ad inquirendum falsum testimonium contra eum: ꝛ cum non inuenire possent testimo nia conuenientia multa falsa dicentibus ad interrogationem ꝛ adiurationem cai phe summi sacerdotis cū diceret se esse christuz filiū dei bñdicti ad exp̄ssionē tan te veritatis ꝛ tantis miraculis suis ap probate doctrine sue indicauerant eum reum mortis: et post sputa alapas ꝛ con tumelias vt malefactorem pilato presen tauerunt occidendum. Et cuz in ipsa pas sione serus femineus affuit ꝛ vilissima ancilla hostiaria que et si non potuit adi re Jesum ꝓpter multitudinem aliorum eum irridentium ꝛ affligentium ostendit discipulis querens vt caperetur tanquaz discipulus christi: sed quia inconsulte ne gauit euasit capturam. Milites autem pilati qui gentiles erant post sententiam latā a pilato postquam illuserunt satis, indutuz veste coccinea ad crucis patibu lum dederunt. Et sic conuenerant in vnum aduersus Christum. Quantam au tem fuerunt beneficiati ab eo non posset etiam prolixo sermone ꝛ tempore explis cari, aliquid, tamen vel breuiter perstrin gam vtens verbis prophete Michee. vi. in persona Christi ad populum illum sceleztuz ꝛ ingratissimum. Popule meus quid feci tibi ꝛ in quo ꝛc. hoc boni tibi patres tuos iacob cum filijs suis in egy pto per Joseph enutrimi famis tempore ne perires: ꝛpost tempora multiplicatos supra numerum de dura seruitute egy ptiorum te eduxi. A flagellis quibus egy ptum totam percussi, te liberum feci, ma re rubrum tibi aperui vt per eum sicco vestigio transires. Pharaonē aūt cū exercitibus suis ibi submersi. Manna de ce lo prestita per. xl. annos te paui. Aquam tibi de petra fluxi, insurgentes cōtra me hostes prostraui. Seon regem amorreo rum, ꝛ og gygantē regem basan. Terrā fluentem lac ꝛ mel patribꝫ tuis a me pro missam exterminatis. xxx. inde regibꝫ et plurimis nationibus tibi largitus sum. Et prius in monte synai legē seruandam tibi tradidi. A captiuitate diuina. s. p. lxx. annos propter scelera tua in babylonia portata te liberās ad ꝓpria sub Esdra, Neemia ꝛ zorobabel reduxi. De graui oppressione antiochi regis per iudam machabeum cū fratribus te excussi. Ecce quid feci tibi Respōde ergo mihi si tanta beneficia a me tibi collata hāc talē re tributionem meruerim, vt me crucifige res? In quo molestus fui: respōde mihi. Ego ex gr̄ie meo carnē sumens regale so lium celi dimisi, vt tibi frater essem. Ego per ciuitates tuas castra ꝛ vicos discurri in tui vtilitatē laborās. Ego semp in tē plo vocui q̄ te saluū facere possent. Ego cecos tuos illuminaui, leprosos mūdaui claudos erexi: obsessos a demonibus li beraui, surdis auditū restitui, mutis lo quelā, infirmis varijs sanitatē: mortuis vitā. Nunqd in his molestꝫ fui: preceptā declaraui, errores cōfutaui, vicia reprehendi, cōsilia pfectiōis adieci. Ex qz veritas odiū parit apud insipientes q̄ ex gignere dz dilectionē, iō in his tibi molestꝫ fui: noles veritatez audire. Quid vltra tibi facere potui ꝛ nō feci? Precine reddis dño vpke stulte ꝛ incipiēs. Cōsiderās ꝙ ego mr̄ be neficia facta a filio suo ꝓpio illi: ꝛ tūc ab eo tāta puersitate: tanta crudelitate cru ci affigi. Valde dolebat vt dicere posset illud. ps. xxx. Defecit in dolore vita mea: attēdite ergo ꝛ videte: si est dolor meus. Ex temporis solennitate etiam amplia tus est dolor in virgine matre. Erat enim solennitas pasche seu azimoruz que erat precipua super omnes alias in qua te nebantur ex lege omnes iudei de quibus cunqz ciuitatibus ꝛ locis venire ad tem plum in hierosolymis situm ad sacrifi cium offerēdum nisi legitimū haberent impedimentū. Et qz per varias captiui tates eorum erant satis diuersi orbē et in italia ꝛ asia ꝛ affrica, vt ptz Act. ij. De omni pene natione conuenerunt hierusa lem ad illud festū. Quādo autē ꝙs dānaꝫ ad mortē ꝓpter bñficiū: ꝙto cōcurrente maiori concursu populi, tanto maior in surgit ei pena confussionis ꝛ erubescentie. Considerat enim ꝙ q̄libet videns narrat alijs ꝛ si peregrinus est reuersus ad pa triam suam refert ꝛ diuulgat ciuitati sue de illo malefactore ꝛ ignominiosa puni tione, ꝛ sic vbiqz infamis abominab. De graui autem crimine calumnioso accusa runt de blasphemia dei granissima apud iudeos: qz dei filium se dixerat. De crimi ne lese maiestatis maxime apud leges gē tilium vnde i titulo sup crucē scribi fecit ipe pilatus. Jesus nazarenus res iudeorum. q. d. Hec est causa passiōis hui⁹: qz vsur pauit sibi regnū iudeoꝝ facīdo se regē: ꝛ prohibēdo tributa dari cesari: ꝛ p hoc quasi rebellare faciente populum Tybe rio imperatori ꝛ vt oēs possent legere ex quo de omni gēte ibi erāt. s. iudeorū, gre corū ꝛ latinoꝝ: scribit facit literas grecis hebraicis, ꝛ latinis. Considerans igitur virgo mater q̄ stat iuxta crucem, tantam confusionem tam publicandam per orbē filij sui defamationē non poterat nō val de dolere: sed ꝛ de offensa dei in tante so lennitatis tēpore in quo magis debebāt deum venerari ꝓpter beneficijs collatis il li populo. Erat enim festum illud institu tum in recognitionem liberationis illius populi de seruitute egypti per sanguinē agni. Ubi ergo debebant sacerdotes tē plum decorare: vasa dñi mūdare: sacri ficia preparare oibus dimissis ad hoc to tum studiū ponunt, vt agnus immacula tus qui tollit peccata mūdi occidaꝫ nōvt sanguine eius fuso mūdus redimaꝫ: sed ne terrena amittamus ne veniāt romani ꝛ tollant locū nostrū ꝛ gentē: ne correcto rem viciorū nostrorum habeamus, ne cū magis honoratū ꝙ nos a populo videa mus. Quod aūt dicūt. Nō i die festo hoc agamus, nō ob reuerētiam festi cōueniūt hoc facere ne deus offendatur: sed ne tu multus populi cōgregati fieret ꝛ de manib⁹ eorum auferatur. Et ideo dicere po terat virgo mater illud. Thren. s. Posuit me dominus desolatam tota die merore confectaz ꝛ infra. Audite obsecro vniuer si populi ꝛ videte dolorem meum scilicet si est similis. Quarto ostenditur ex loci vi tiate augmentatio doloris eius: quia in loco vilissimo crucifixus est. Nam vt nar rant euangeliste duxerunt eum in golgo tha quod est caluarie locus, vbi eum cru cifixerunt. Qui locus ideo dicitur calua rie: quia ibi erant ossa mortuorum ꝛ calua rie ꝛ alia cadauera: ꝛ ibi occidebant vi lissimi homines ꝛ magni malefactores. Ibi stabat iuxta crucē mater eius ꝛ videns locum tam vilem, ac filium eius regem regum ꝛ dominum dominantium factum opprobrium hominum ꝛ abiectio plebis dicere poterat illud Threnorum. j. Ide circo ego plorans ꝛ oculus meus dedu cens lachrymas: quia longe factus est a me consolator. Sed iste locus fuit vltimꝰ terminus passionis considerans ꝛ alia loca in quibus passus est ꝛ quam vilis. Et primus quidem fuit in orto: vel prope ortum in quo fecit orationem ne biberet calicem passionis: secundum instinctum sensualitatis, non secundum determina tionem rationis. In orto delitiarum scili cet paradisi fuit furtum perpetratum a primo adam de fructu arboris interdi cte: ꝛ prope ortum fuit principium ꝛ fi nis passionis: qua a secundo adam chri sto solutum est furtum in arbore crucis vnde in Cantic. dicitur. Sub arbore ma la suscitaui te mortuam in peccatis. Ibi corrupta est genitrix tua eua scilicet per fructum decepta. Ad illum locum acce dens prope ortum multitudo magna cū fustibꝰ, gladijs, ꝛ latermis, vt ad latronē magnū capiendū duce eorū iuda proditore, cū appropinquasset ei, dominus Je sus ꝛ potētia suā ꝛ benivolētiam. Poten tiam quidē: qz eo dicēte, ego sum quē vos queritis subito omnes ceciderūt i terrā retrorsum: amissis corporis viribꝰ vt pa teret omnibus: quia non coactus patie batur. Benivolentiā qz ꝛ si tanta crudeli tate ad capiendū venerant abscidam au riculam malcho a Petro: quia primꝰ ins iecerat manum in magistrum ei restituit. Eo autem capto ex discipulis eius fugiē tibꝰ vnꝰ forte Johānes: vt pie credi pōt ꝛ si euāgelū nō ponat, venit in bethaniā vbi mr̄ iesu erat cū alijs marijs nūcians cū lachrymis captura filij: quo audito p trāsiuit doloris gladiꝰ aiam eius noctē ducēs insomnē ꝛ lachrymis plenā. Et qui

orare aptius poterat q̄ illud. Exaudiat te dominus in die tribulationis, protegat te nomen dei iacob. Mittat tibi auxiliam de sctō ꝛc. Ligat⁹ aūt iesus vt a vinculis peccatorū solueremur de loco illo ductus fuit ad annā primū socerū cayphe vbi a ministro eius crudeliter alapatus est. Indeq̄ ad atrium cayphe principis sacerdotum ductus est ꝛ tota nocte afflictus secundum illud. ps. lij. Captigatio mea in matutinis. Mane autem facto mane eius ciuitatem intrante, plurimis denotis mulieribus associata lachrymis plenas omnes inclinabat ad fletum mulieres occurrētes. Videnq̄ filium tam afflictum sputis manibus ligatum ducī ad pylatum gladius pertrāsiuit animā eius ipsumq̄ sequens nec loqui valens impedita a militibus peruenit ad platea domus pylati, vbi iudicium de eo exercebatur: flagellari filium plurimis ꝛ durissimis ictibus audiens, nec flagellis satiatos adhuc clamare crucifige crucifige eum, ꝛ non huc: sed barrabam nobis dimitte. O quot de pudicissimis oculis suis lachrymarū fontes erūpebāt certe gladi⁹ pertransibat animam eius. Demum, finis iniquissime data cum duceretur ad locū calvarie sequebat eum multitudo mulierum plangentium ꝛ lamentantiū de morte eius quarū prima ipsa erat. Videnq̄ filium cum corona spinea quam capiti infixerant milites pylati, faciemq̄ illaz speciosam pre filijs hominum sanguine de puncturis spinarum fluēte cruentatam, sputis, spinis deturpatam. Crucem sibi impositam in humeris prelassitudine ferre non valentem dicere poterat, quis det mihi pro te mori fili mei. O fili mi lumen non solum oculorum meorum: sed gloria omnium populorum. Ad eos autem qui eum sequebantur: ꝛ illas conuersus, compensans affectum consolatus est dicens. Filie hierusalem nolite flere super me, pnuncians eis futurum excidiū, vt sibi prouideant, subdens. Sed super vos oēs flete ꝛ super filios vestros ꝛc. Demū in illo vilissimo loco calvarie crucifixerūt eum: vnde stans ibi iuxta crucem dicere poterat. Attendite et videte si est dolor similis sicut dolor meus. ¶ Quinto ex afflictionis generalitate ostenditur magnitudo afflictionis in christo patiente ꝛ matre cōpatiente. Ad literam verificatū est in eo illud Ezec. j. A plāta pedis vsq̄ ad verticē capitis non est in eo sanitas: ꝛ a vertice inchoando caput illud sanctissimū gazophilatium sapiente dei, pcutus is acutissimis corone spinee penetrantibus vsq̄ ad os perforatū fuit. Egredimini filie sion anime fideles ab atijs mundi cogitationibus ꝛ videte meditando regem Salomonē sapientissimū qui dedit sapientiā salomoni, in vademate spineo in quo coronauit eum mater sua synagoga iudeorum, ex qua ꝑm carnem natus est. O culi ꝓssimi a quibus intuit⁹ petrus cognoscens peccatū suū fleuit amare in derisum velati sunt facies eius plenaigratiarum deturpata est, sputis ꝛ sanguine vt leprosus videret. Esa. liij. Nos vidimus eum quasi leprosum: vñ nec reputauimus eum. Bene eius candidee rubicunde alapis percusse sunt: Ecce dedi corpus meū percutientibus ait per Esa. l. c. Et genas meas vellentibus: aures illeque melos audiūt angelorū replete sunt blasphemijs detractionibus, contumelijs, irrisionibus populorum. Prophetaq̄ inquit in eius persona Factus in derisum omni populo meo canticum eorum tota die Et ceperūt oēs maledicunt mihi. Nares beatissime eius ad cuius odorem resumscūt mortui vt balsami aromatizantis fatigantur fetoribus cadauerū calvarie loci. Capilli eius capitis ꝛ barbe delicatissimi violētia tracti aut euulsi sunt. Os eius quod tam sanā tam sapidissimā ꝛ vtilissimā ꝛ verissimā doctrinam protulerat percussum est: ꝛ tāquam onus ad occisionem duct⁹ non aperuit os suū ad excusandum vel comminandum vel maledicendum: sed benedicendum ꝛ orādum pro inimicis. Collum eius suauissimum collaphis attritum est. Manus eius potentissime: ex quarum contactu infirmi plurimi sanati sunt ꝛ leprosi mūdati clauis durissimis cruci affixe sunt. Pedes eius quorum terra scabellum est, quiq̄ discurrentes per ciuitates, villas ꝛ castra tantum laborauerunt pro hominū salute in cruce extensi sunt ꝑm illud. ps.

xxj. Foderūt manus meas ꝛ pedes meos dinumerauerūt ossa mea ꝛc. Totum corpus illud dulcissimū quod in cibum illum salutiferum nobis reliquit: flagellis multis ꝛ viris cesum, dilaceratum ꝛ sanguine cruentatum: ꝑm illud. ps. Fui flagellatus tota die. Ossa illa contracta sunt, remanserat sola lingua ꝛ cor integrum: sed ne ꝛ illa sine sua lesione manerent. Lingua eius aceto⁹ felle in siti mortis amari cata est vt impleret illud. Dederūt in escam meam fel, ꝛ in siti mea potauerunt me aceto. ps. Dominum eo mortuo non satiatis, de cruciatibus viuentis ꝛ morte eius spiritu tradito, latus ei⁹ lācea apertum est. Unde exierunt sanguis ꝛ aqua medicine nostre amarum. Sed ꝛ in rebus sibi adherentibus. s. vestibus inuriata sunt. Nam diuiserūt sibi vestimēta mea ait ipse. ps. Et super vestē meam illā. s. incōsutilem quam fecerat ei mater sua miserunt sortem. Cōuersantes quoq̄ cum eo discipulos eum dereliquere cōpulerunt capere capientes adolescentē qui eum sequebatur syndone nudo indutum nisi fugisset. Stabat ergo iuxta crucem mater eius, ꝛ hec videns ꝛ scripta et prenūciata recolēs dicere poterat illud. Thren. ij. Oculus meus afflictus est: nec tacuit, eo q̄ non esset requies donec aspiceret ꝛ videret dñs de celis. i. nō tacuit a fletu: eo q̄ non esset requies donec aspiceret ꝛ videret dominus de celis. i. nō tacuit a fletu: eo q̄ non esset requies alicui membro filij mei donec aspiceret dominus. s. resuscitando ipm a mortuis. Attēdite igit ꝛ videte, o vos omnes si est dolor sicut dolor meus. Sexto non modica causa doloris sicut fuit in christo patiente ita in matre cōpatiente: hoc. s. q̄ cū latronibus crucifixus est. Sicut enim pati iustum ꝛ innocentem cum alijs sanctis ꝛ probis viris: ꝛ iniuste condēnari ad mortem est aliquod refrigerium: ita econtra condemnari cum sceleratis est augmētū pene cū ex hoc videntes indicent illū sceleratum. Unde ꝛ pro speciali iniuria et crudelitate erga eū predixit. Esa. liij. c. Et cum sceleratis deputat⁹ est. s. ad mortem. Quod videns virgo mater in filio impleri: cum in medio latronum crucifixus est valde doluit. Hoc etiam ꝓs hortens ꝙ sensitiuam ozabat per ps. dicēs. Ne pdas cum impijs deus animā meā. l. vitam: vnde ꝛ subdit quasi declarans se neq̄ cum viris sanguinum vitam meā. Erat siquidem crux illo tempore supplicium latronum. Licet nunc propter xpm in ea extensum cum summa veneratione transeat ad frontes imperatorum ꝛ omniū christianorū. Erat mors maxime infamie ꝛ acerbissime pene. ¶ Unde in lege dictum est. Maledictus omnis qui pēdet in ligno maledictione. s. infamie. Q̄ intelligentes ipsi maligni inde (vt refert quidem sapiens) hoc prenancia do direxerunt non recte sed pverse cogitantes: morte turpissima condemnem⁹. Hoc genus mortis, ideo Christus voluit eligere potius quam aliam mortem, vt doceret ꝛ confortaret quemlibet propter nullum genus mortis quātumcunq̄ ignominio sum: quantumcunq̄ asperum, deum sen mandatum eius quocunq̄ deserendum vt notat beatus. Thomas. post Augustinum in tertia parte cum ꝛ ipse rex regum ꝛ dominus dominantium mortem sustinuit immaturaz quia in flore iuuentutis. violētiam: quia ab alijs ꝛ beneficiatis, ꝛ acerbissimam quia crucis vilissimam qz in medio latronū. Humiliauit inquit apostolus semetipsum Philip. ij. Usq̄ ad incarnationem inquit glosa. Usq̄ ad humane mortalitatis participationem vsq̄ ad diaboli temptationem vsq̄ ad populi derisionem vsq̄ ad sputa, vincula flagella, alapas, ꝛ si hoc parum aliquid de genere mortis addendum est non cuiuscunq̄ sed crucis que ceteris ignominiosior est. Et quanto ait Bernar. Ihesum se fecit humilitate tanto se ostendit maiorez bonitate. Et ꝙto vilior tanto inde charior. Idem super Canti. O humilem ꝛ sublimē, o altissimū ꝛ nouissimū, o opprobriū hominum ꝛ gloria angelorū. Nemo sublior nemo despectior, esto vilis q̄tum nunq̄ christo vilior eris. Ipse siquidem rex regum ꝛ dominus dominantium fuit vilissimo precio venalis expositus ita vilissimo populo, vilissima passus vilissimo loco crucifix⁹ crucis supplicio traditus inter latrones positus iniquissimis ꝛ

vilissimis in hominibus deputatus modo vilissimo tractatus. Et enim tanq̃ malefactor bonus dominus capitur, tanq̃ furiosus mãsuetus vinculis astringitur. Tanq̃ pestifer saluator accusatur, tanq̃ fatuus dei sapientia irridetur, tanq̃ homicida vita hominum morti damnatur, tanq̃ leprosus & immundus mundator criminum extra menia ejicitur, tanq̃ latro crucifigitur, tanq̃ flagiciosissimus cõfutandus ab omnibus & intuendus negatur, & tanq̃ vermis vilis & vilissimus summus deus conspuitur abjicitur & conculcatur. Hec ille. Et tamen inter tantas iniurias & vilificationes pro crucifixoribus suis deprecatur, latroni & sic ꝓpter scelera sua crucifixum ad penitentiam conuersum nõ solum veniam sed paradisum policetur dicẽs. Hodie mecum eris in paradiso stabat iuxta crucem mater ihesu hec meditans & doloribus quasi defecta ait ad crucem vt pie credi põt flecte ramos arbor alta tensa laxa viscera &c. Ad filium autem mihi non loqueris pro iudeis interce dis latronem consolaris. Ad quam ille. Ecce filius tuus, ex quo ad patrem per mortem vacato loco mei Joannem dimitto. Sz ista cõmutatio adauget dolorẽ cũ filius hominis mihi detur pro filio virginis imo & dei. Attendite ergo & videte &c. Septimo ostenditur magnitudo doloris sicut in christo patiente ita & in matre compatiente ratione paucitatis fructus seu vilitatis ipsius passionis ex parte miserie & peruersitatis & ingratitudinis hominũ. Nam cum copiosa fuerit apud deum redemptio adeo q̃ precium sanguinis eius ne dum omnes homines erat sufficiens ad redimendũ sed & mille mundos si fuissent & tamen pauci sunt qui se facient participes fructus ipsius passionis propter desidiam & ingratitudinem hominum. Sicut autez ex magno lucro quod quis videt se consequi ex suo labore multum gaudet & consolatur: ita econtra cum in maximo labore quem quis tollerat vide consequi modicum fructuz vel nullum multum contristatur & dolet. Clamabat iesus in cruce sitio. Et licet ad literam propter intensum dolorez sitiret corporaliter maior tamen erat sitis spiritualis desiderij saluat cõis hũani generis. Et cum vident ipse mater eis pene nullum fructuz tunc sequi sed potius ruinam preparari iudeorum propter perfidiam suam, casum contigisse apostolorum, & in futurum multos perituros christianorum dicere poterat cum dolore illud. Michee. vij. Ue mihi quia factus sum sicut qui colligit racemum in autũno, nam tunc vindemiata vinea non reperitur nisi aliquis racemus, ita & tempore passionis totam pene vineam humani generis vindemiauerat diabolus vt sibi subditam, remansit aliquis parnus racemus vt latro conuersus: centurio fidẽ christi confessus, & aliquis alius quem christus colligit. Multuz ergo dolet christus & mater eius de tanta ingratitudine. Unde clamat per beatum Ber. Ad te clamo qui pro te morior, te exhortor qui in cruce patior, vide clauos quibus confodior: vide latus quo aperior, & cum sit tãtus dolor intus & exterior, plus tamẽ cruciat q̃ te ingratum experior. hec ille. Et per beatum Augustinum. Cum esses inimicus patri meo reconciliauit te per me & cum longe esses veni vt redimerem te: & inter montes & siluas cum errares quesiui te inter lapides & ligna inueni te, et ne luporum ferarumq̃ rapido ore laniareris collegi te, laborauj, sudaui caput meum spinis opposui: latus meum perforari permisi tot iniurijs lacessitus sum vt coniungerent mihi te & tu diuideris a me, tãta scilicet est ingratitudo tua: & Osee. vj. conquerens dominus ait. Misericordia vestra quasi nubes matutina & quasi ros mane pertransiens Misericordia vestra quam vobis feci in redimẽdo quasi nebula matutina que scilicet, cito permansit, ita illud a memoria vestra & quasi ros qui aduenięte sole cito desiccatur, ita aduenięte calore temptationum & tribulationum subito perijt a vobis memoria passionis & gratia per eam recepta. Sed anima deuota dicit illud Trenorum. Memoria memor ero & tabescet in me anima mea ex compassione.

¶ De tertio principali. Cum dicitur Mater iesu mater immaculata. Mater intacta Mater vnigeniti dicta Mater dei & plasmatoris omniuz eius qui in celis est sine matre in terris sine patre, mater, vnici filij iesu & ideo plus amans & plus dolens. Mater sola genitrix totius iesu: & ideo plus amans q̃ si patrem habuisset q: plus in a res, & inde plus dolens. vñ Psal. xxxj. c. Sit femina circũdabit virũ. Solet homo circundare quod sunum est proprium non quod alienum. In aliꝫ filijs substantia filij non est tota propria matris sed & patris & ideo nulla mater circundat filium vt virgo maria. Omnis alia figura pluribus lineis formatur circulari vero figura, vna linea clauditur, sic beata virgo maria sola clausit intra viscera sua christum. Alij filij duabus lineis figurantur scilicet patre & matre qõ circundatur & nulla parte est apertum sz vndiq̃ clausum sic beata virgo maria ante, partum in partu & post partum, & ideo circundabit virum scilicet iesum totum perfectum. Sed dolores partus quos euasit pariendo sibi reseruati fuerunt in passione filij vt dicit Joannes Dama. Nec vlla vnq̃ pariendo experta tantum dolorem sicut ipsa iuxta crucẽ in cõpatiẽdo. Ex ipsa autem maternitate, ideſt generatione iesu facti sumus fratres iesu ꝓpter quod non confunditur homines vocare fratres vt ait apostolus ad Hebr. ij. dicens per psal. Narrabo nomen tuuz fratribus meis. Et ideo sicut debemus cõpati fratri nostro iesu christo in tanta ei⁹ passione pro nobis: ita & matri nostre de morte fratris nostri & filij sui. vnde dicit beatus Aug. Cum annuatim christi passio ab ecclesia recolit, ita debetnos mouere ad compassionem sicut nunc videmus impleri, Sic & matri nostre compati

questabat iuxta crucem. Ipsum autem vespere depositum sacratissimum corp⁹ per Nichodemum & Joseph suscipiens in gremio mater q̃ lachrymarum fluminа quam amarissimos singultus q̃ altа suspiria: que verba merito plena ex ea ꝓcesserint quis posset exprimere cum singula membra perquiret & tam dire cruciata, tam turpiter delusa oscularetur et lachrymis irrigaret sociata maria magdalena: & alijs marijs & deuotis mulieribus. Cum autem sero factum esset deuoti homines pie & deuote corpus illud de brachijs accipientes posuerunt in monumento mente consepulta, cum eo remini scens ergo beati sanguinis ait dominus Latinus ordinis predicatorũ cardinalis quem produdit amatoz hominis perfunda lachrymis. Non est locus ingratitudinis vbi torrens tante dulcedinis stillat animas. Jesu bone cur tanta pateris cũ peccati nihil commiseris sic innocẽtie. Ego latro tu in cruce morieris, ego reus tu pena pro cteris nostre nequitie, ante fecit sic amor ebrium vt nec crucem putes opprobrij sed amoris gratia, sed ve mihi misero si non recognouero: ve mihi mi sero si non recompensauero dignis operibus, regnum queritis non intrabitis sine crucis naui, portum petitis non venietis sine crucis clauis. Sola enim digna fuit ferre seculi precium atq̃ portum preparare nauta mundo naufragio vite eterne quam ipse concedat qui est benedict⁹ in secula seculorum. Amen.

¶ Finit Sermo de planctu Beate Marie virginis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca